flacăra

anul XXXIII
27 (1516)
VINERI
6 IULIE
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Permanent
și rodnic
dialog cu țara:

tovarășul
NICOLAE CEAUȘESCU
și tovarășa
ELENA CEAUȘESCU
în județele
Sibiu și Alba

(Comentariul în paginile 2–3)

Ample reuniuni de lucru ale unor organisme ale democrației socialiste, manifestări politico-sociale de anvergură desfășurate în cursul acestei săptămîni au relevat cu idee dominantă a scenei politice românești adeziunea profundă la decizia generatoare de istorie în care se rostește voința întregului nostru popor:

LA AL XIII-LEA CONGRES, CEAUȘESCU REALES!

După 20 de ani

3 iulie 1964, ora 11. O clipă unică în viața celor din fotografia pe care v-o prezentăm : sărbătorirea a 20 de ani de la absolvirea I.A.T.C.-ului. Prin talentul și hărnicia lor ei au ajuns azi un sprijin de preț pentru teatrul și filmul românesc. Una dintre reprezentantele acestei promoții excepționale ni se confesează în pagina 9 a revistei noastre

A VENIT VACANȚA MARE! (pag. 11)

665.375

VIAȚA ROMÂNIEI

Fructuos dialog

• Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU,

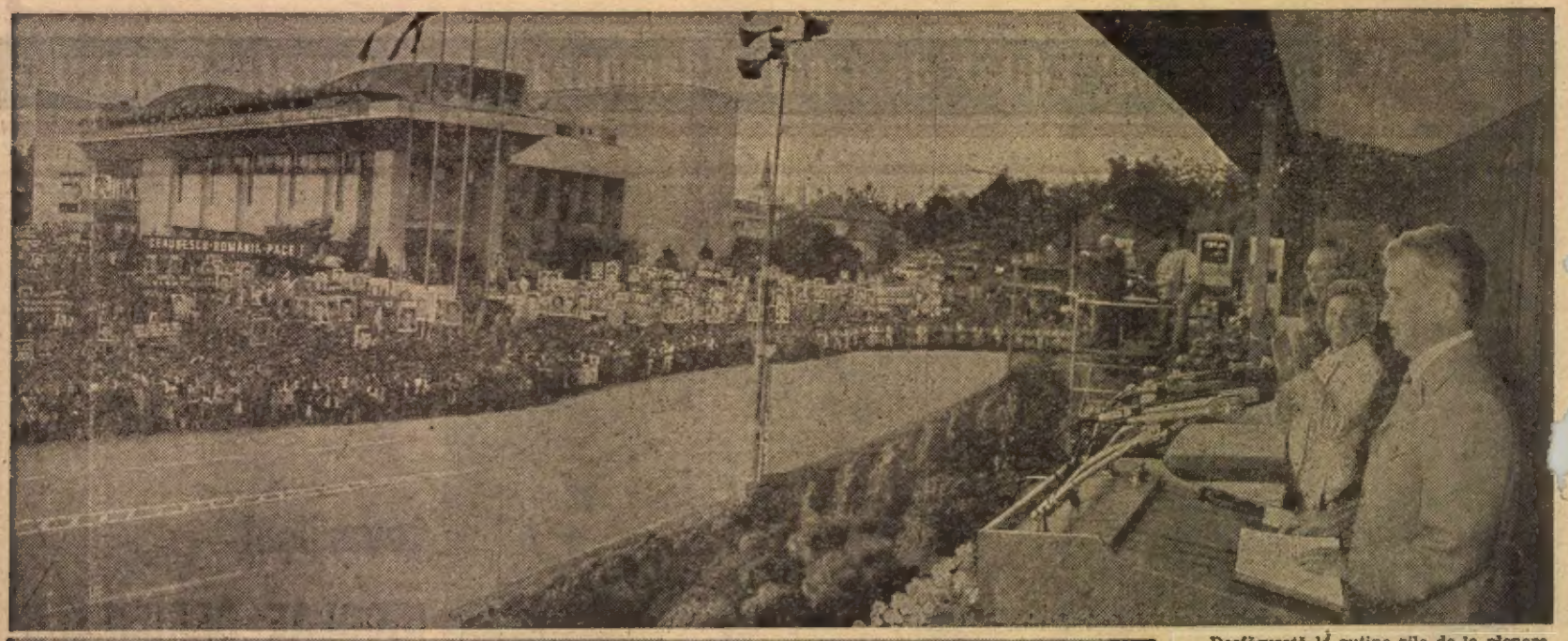

Desfășurată la puține zile de la plenara Comitetului Central care a adoptat hotărîrea cu privire la realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, de către Congresul al XIII-lea, în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român, recenta vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Sibiu a constituit pentru toți comuniștii, pentru toți oamenii muncii din acest județ, fără deosebire de naționalitate, un fericit prilej de a-și afirma direct și cald, cu legitimă mîndrie patriotică, deplina lor aprobare pentru reinvestirea în cea mai înaltă funcție de partid a celui mai iubit fiu al poporului nostru, eminent conducător comunist, revoluționar și patriot înflăcărat, ctitorul României moderne, luptător consecvent și neînfricat pentru triumful idealurilor nobile de libertate și independență, pentru o lume mai dreaptă și mai bună pe planeta noastră. Locuitorii acestor străbune meleaguri românești au dat astfel expresie profundei recunoștințe ce o poartă secretarului general al partidului pentru neobosita activitate revoluționară consacrată dezvoltării multilaterale a tuturor județelor, înfloririi necontenite a patriei noastre, precum și convingerii ferme că prezența pe mai departe a tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului constituie garanția sigură a propășirii patriei și a apărării intereselor vitale ale poporului.

Și cu prilejul acestui nou și fructuos dialog de lucru cu făuritorii bunurilor materiale de pe meleaguri sibiene, colectivele din fiecare unitate vizitată au beneficiat de aprecierile și îndrumările competente, de indicațiile și orientările valoroase date la fața locului de secretarul general al partidului. Astfel, [illegible] întreprinderea „Automecanica" din [illegible] tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat să se meargă pe linia fabricării unor mijloace de transport de mare capacitate, cu consum redus de combustibil, să se acționeze în continuare pentru modernizarea produselor, pentru ridicarea calității și competitivității acestora, reducerea greutății lor, pentru noi asimilări cu un grad înalt de tehnicitate. La aceeași întreprindere, o atenție deosebită a fost acordată sporirii productivității muncii, reducerii consumurilor, creșterii eficienței economice, precum și preocupării colectivului de aici de a diminua continuu greutatea autovehiculelor, consumul de metal. În acest sens, sînt folosite noi materiale, între care fibra de sticlă. Legat de aceasta, tovarășa Elena Ceaușescu a recomandat extinderea utilizării de polimeri la autotrenuri și la alte mijloace de transport rutier de mare capacitate, economisindu-se pe această cale cantități însemnate de metal și asigurîndu-se creșterea încărcăturii utile și reducerea consumului de carburant. La Întreprinderea „Vitrometan" din Mediaș, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat specialiștilor să-și intensifice eforturile în direcția reducerii în continuare a consumurilor de materii prime, combustibili și energie, pentru creșterea eficienței economice a întregii activități, odată cu ridicarea calității produselor. Examinînd, la Întreprinderea Mecanică Mîrșa, cele mai noi produse ale întreprinderii — autobasculante de capacități între 10 și 110 tone, autotrenuri cu semiremonci pentru transport de utilaj petrolier, cărbune, ciment, buldozere pe șenile de 550 CP ș.a. — tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat să se acționeze în continuare cu fermitate pentru o cît mai bună organizare a producției acestor utilaje de

VIAȚA ROMÂNIEI

cu făuritorii bunurilor materiale

împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în județele Sibiu și Alba •

mare randament și pentru extinderea exportului. S-a cerut, totodată, să se ia toate măsurile pentru ca întreprinderea din Mirșa să asigure la timp utilajele destinate lucrărilor de amenajare a sistemelor de irigații și desecări din țara noastră. La aceeași întreprindere, apreciind o serie de procedee moderne utilizate în domeniul tratamentelor termice și în alte sectoare, tovarășa Elena Ceaușescu a subliniat necesitatea extinderii controlului ultrasonic în procesele de producție, pentru a se asigura o structură optimă și o calitate cît mai bună materialelor încorporate în produs. La ferma Fintina Rece a Întreprinderii Agricole de Stat Dealul Ocnei, secretarul general al partidului a cerut ca toate fermele acestui I.A.S. să fie ridicate la nivelul realizărilor celor fruntașe, respectiv să atingă o producție de 5 000 de litri de lapte. Au fost, de asemenea, vizitate Întreprinderea „Independența" și Întreprinderea de Piese Auto din Sibiu. Și aici în centrul dialogului de lucru au stat probleme de stringentă actualitate ale etapei pe care o străbate economia românească : mobilizarea tuturor rezervelor materiale și umane pentru îndeplinirea integrală și la timp a indicatorilor de plan pe anul în curs și pe întregul cincinal, pentru creșterea mai accentuată a productivității muncii, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumului de materii prime, materiale, combustibili și energie, în vederea sporirii eficienței întregii activități economice.

Cu prilejul vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, în Piața Unirii din centrul orașului Sibiu a avut loc o impresionantă adunare populară. În glas cu întregul partid, cu întregul popor, muncitorii, țăranii, intelectualii, toți oamenii muncii sibieni au dat expresie, prin reprezentanții lor la această grandioasă adunare, deplinei aderiuni la Hotărîrea recentei plenare a Comitetului Central al partidului ca tovarășul Nicolae Ceaușescu — arhitectul României moderne, revoluționarul care din fragedă tinerețe s-a identificat cu cele mai arzătoare aspirații ale poporului nostru — să fie reales, la Congresul al XIII-lea, în funcția supremă de secretar general al partidului, văzînd în această opțiune garanția sigură a înfăptuirii Programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

În cuvîntarea rostită la adunare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că la realizarea prevederilor din acest cincinal și în perspectivă județului Sibiu îi revin sarcini de mare importanță. „Este necesar — se spune în cuvîntare — ca și în Sibiu, și în întreaga țară, să folosim la maximum această bază tehnică materială modernă, pe care am creat-o în anii construcției socialiste, pentru a crește mai rapid producția, pentru a spori mai puternic productivitatea muncii, pentru a ridica la un nivel mai ridicat calitatea și nivelul tehnic al producției. Să avem permanent în vedere că trebuie să ne preocupăm de perfecționarea produselor noastre pentru a fi competitive cu cele mai bune produse similare realizate pe plan mondial. De asemenea, am stabilit la Conferința Națională a partidului să acționăm în așa fel încît în unele domenii să ne aflăm în primele rînduri, pentru că numai așa vom demonstra forța și capacitatea clasei noastre muncitoare, ale poporului nostru, și vom asigura totodată ridicarea continuă a forței materiale a societății noastre socialiste".

La ora închiderii ediției revistei noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, și-a început vizita de lucru în județul Alba. Locuitorii de pe plaiurile acestui județ, încărcate de fapte istorice și de muncă întrate pentru totdeauna în conștiința poporului — muncitori, țărani, intelectuali, tineri și vîrstnici —, într-o atmosferă entuziastă, de puternică exprimare a aderiunii la Hotărîrea plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind realegerea, la Congresul al XIII-lea, a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de partid, l-au întîmpinat cu deosebită căldură pe cel mai iubit fiu al poporului, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, manifestîndu-și dragostea și stima ce o poartă conducătorului încercat al partidului și statului pentru tot ce a făcut și face ca țara întreagă, toate localitățile urbane și rurale să cunoască o puternică dezvoltare multilaterală, pentru grija permanentă ce o poartă înfloririi României socialiste, făuririi păcii pe Pămînt.

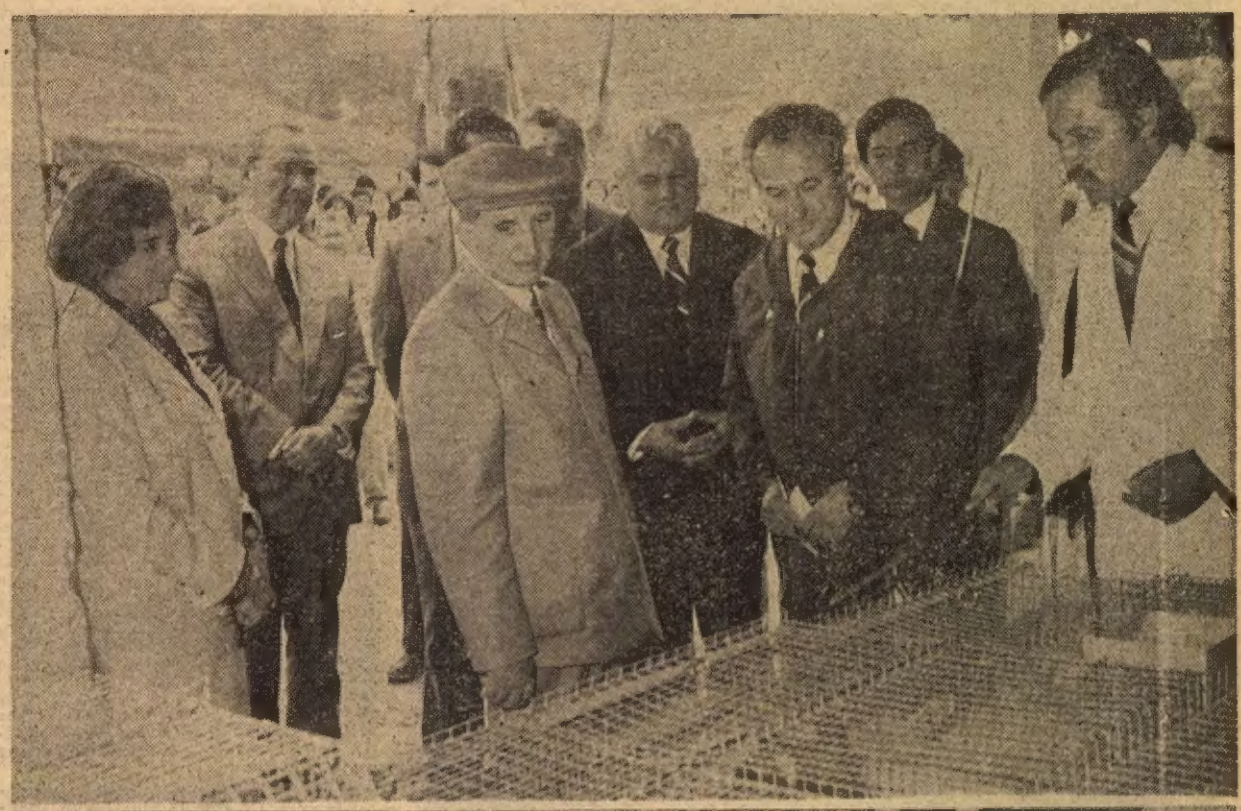

VIAȚA ROMÂNIEI

Deplină unitate în jurul partidului, al tovarășului Nicolae Ceaușescu

• Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste •

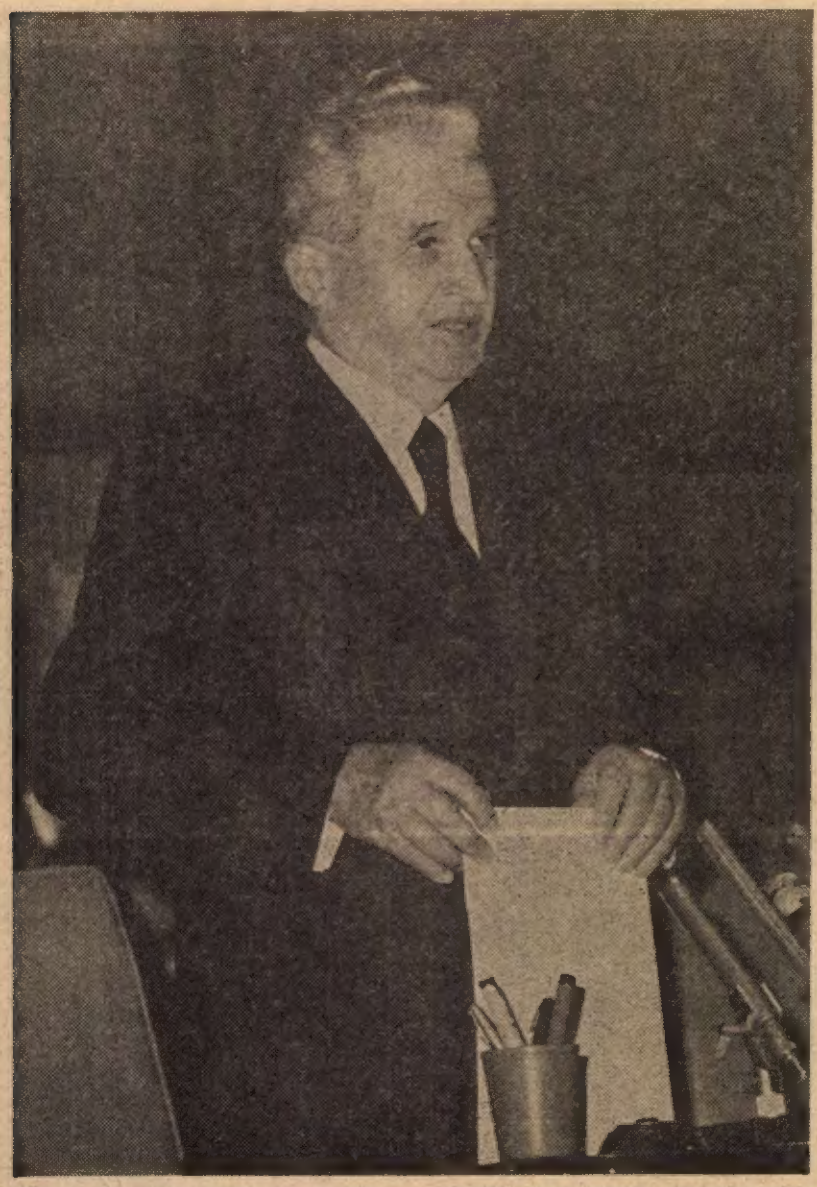

După cum este cunoscut, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, recent și-a desfășurat lucrările Plenara Consiliului Național al F.D.U.S. Plenara a dezbătut, într-un spirit de înaltă răspundere și angajare patriotică, participarea organizațiilor de masă și obștești, componente ale F.D.U.S., la realizarea sarcinilor privind dezvoltarea economico-socială a țării pe anul 1984 și pe întregul cincinal, contribuția lor la înfăptuirea politicii consecvente a partidului și statului nostru dedicate dezarmării, întăririi securității internaționale și consolidării păcii în lume ; de asemenea, plenara a dezbătut Raportul cu privire la Proiectul Planului național unic de dezvoltare economică și socială a României pe anul 1985, Raportul cu privire la schița preliminară de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1986—1990, precum și Programul de alimentație științifică a populației. Dezbaterile au oglindit atmosfera de puternic avînt creator, entuziasmul și încrederea nestrămutată cu care clasa muncitoare, țărănimea și intelectualitatea, toți oamenii muncii, strînși uniți în jurul partidului, al secretarului său general, muncesc pentru a întîmpina cu noi și însuflețitoare succese în toate domeniile producției materiale marile evenimente politice ale acestui an — a 40-a aniversare a eliberării și al XIII-lea Congres al partidului.

Într-o atmosferă de înaltă vibrație patriotică, plenara a dat o puternică expresie sentimentelor de mîndrie națională și de adîncă satisfacție cu care oamenii muncii din întreaga țară au primit Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al partidului cu privire la realegerea, de către Congresul al XIII-lea al P.C.R., a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al Partidului Comunist Român. Întreaga desfășurare a dezbaterilor a pus în evidență faptul că această hotărîre exprimă în cel mai înalt grad voința întregului nostru popor, dorința sa vie ca în fruntea partidului să se afle în continuare cel mai iubit fiu al poporului român, patriotul înflăcărat care prin întreaga sa viață și activitate a determinat ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregului proces de construcție revoluționară a țării, conferindu-i dimensiunile unei opere de adevărată renaștere națională și semnificațiile unei transformări istorice radicale, în centrul căreia se află omul, bunăstarea și fericirea națiunii. Participanții la dezbateri au exprimat sprijinul deplin față de această propunere, subliniind că realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului constituie chezășia mersului avîntat înainte al României pe calea progresului și civilizației socialiste, a unei contribuții tot mai active la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Apreciind că prevederile Planului național unic pe 1985 și ale Schiței preliminare de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1986—1990 asigură înflorirea în continuare a economiei naționale, accentuarea laturilor intensive, calitative ale creșterii producției industriale și agricole, sporirea rolului științei și tehnicii în întreaga activitate economico-socială, plenara Consiliului Național al F.D.U.S. le-a aprobat în unanimitate și s-a angajat să acționeze cu fermitate spre a asigura transpunerea exemplară în viață a acestor documente, pentru ca organizațiile F.D.U.S. să aducă o contribuție sporită la creșterea mai accentuată a productivității muncii, calității și competitivității produselor românești, la diminuarea consumurilor materiale de producție, pentru a întîmpina cu noi și importante realizări a 40-a aniversare a eliberării patriei și cel de-al XIII-lea Congres al partidului. S-a subliniat că Frontul Democrației și Unității Socialiste, unind în cadrul său întregul popor, a acționat și va acționa în continuare neabătut pentru a-și aduce contribuția la înfăptuirea politicii externe a țării, a inițiativelor și acțiunilor României socialiste, ale președintelui Nicolae Ceaușescu în direcția realizării dezarmării, întăririi securității în Europa și în întreaga lume, dezvoltării colaborării internaționale. La chemarea partidului, toate organizațiile F.D.U.S. s-au angajat într-o largă mișcare de masă, susținînd cu hotărîre acțiunile constructive, de larg răsunet mondial, ale României privind înfăptuirea dezarmării și păcii.

În cuvîntarea rostită la plenară, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat în mod deosebit activitatea organizațiilor participante la Frontul Democrației și Unității Socialiste, evidențiind activitatea Organizației Democrației și Unității Socialiste, înființată acum cinci ani, care a devenit deja o forță puternică, cu peste 4 milioane de membri, și care aduce o mare contribuție la înfăptuirea politicii interne și externe a patriei noastre. Întreaga activitate a O.D.U.S. — se arată în cuvîntare — demonstrează justețea hotărîrii de a crea această organizație, care asigură participarea organizată a tuturor cetățenilor patriei noastre la înfăptuirea politicii de făurire conștientă, de către întregul popor, a orînduirii noi, a vieții libere și independente a poporului nostru. Secretarul general al partidului a arătat că Frontul Democrației și Unității Socialiste constituie expresia societății noastre actuale, de diversitate atît în ceea ce privește apartenența sau neapartenența la P.C.R., cît și în ce privește existența a diferite organizații de masă și obștești, a unor convingeri sau credințe religioase diferite ; în același timp, F.D.U.S. constituie expresia unității întregului popor, a tuturor oamenilor muncii din țara noastră, care acționează împreună pentru înfăptuirea construcției socialiste, pentru a-și asigura bunăstarea, fericirea, un loc demn în rîndul națiunilor lumii. Referindu-se la activitatea viitoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că este necesar ca toate organizațiile și toți participanții la Frontul Democrației și Unității Socialiste să acționeze cu toată forța pentru înfăptuirea programelor și a planurilor de dezvoltare a patriei noastre, aceasta fiind calea care va asigura bunăstarea și fericirea întregii națiuni.

În Hotărîrea Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, adoptată la plenară, se face un apel către toți oamenii muncii de la orașe și sate, către toți cetățenii României socialiste de a depune toate eforturile pentru a asigura îndeplinirea zi de zi și la un înalt nivel calitativ a tuturor sarcinilor de producție, pentru realizarea planului la toți indicatorii, pentru transpunerea în viață a tuturor programelor de dezvoltare economico-socială a țării. „Strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu — se spune în Hotărîre — să demonstrăm prin munca noastră, prin realizările pe care le obținem în toate sectoarele producției materiale și ale creației spirituale forța socialismului, capacitatea poporului român, stăpîn pe destinele sale, de a-și făuri în mod liber viitorul fericit spre care aspiră, de a asigura bunăstarea, independența și suveranitatea patriei ! Să întîmpinăm cu noi și mari succese în muncă cea de-a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și Congresul al XIII-lea al P.C.R., care va deschide noi și minunate perspective înfloririi patriei noastre socialiste, înălțării poporului român pe treptele tot mai înalte de progres și civilizație !"

ION CODRU

Dialog de lucru consacrat ridicării eficienței întregii activități

Întîlnirea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU cu cadre de conducere și specialiști din economie

În continuarea dialogului de lucru privind ridicarea eficienței întregii activități economice, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, s-a întîlnit, în incinta Complexului expozițional din Piața Scînteii, cu cadre de conducere și specialiști din importante ramuri ale economiei naționale. Secretarul general al partidului a fost însoțit de tovarășa Elena Ceaușescu, de tovarășii Constantin Dăscălescu, Ștefan Birlea, Marin Enache, Ion Ursu, Richard Winter, Silviu Curticeanu, Ioan Avram, viceprim-miniștri ai guvernului. În acest cadru, au continuat analizele concrete, aprofundate, într-un spirit de înaltă exigență, ale modului în care se înfăptuiesc prevederile de plan și programele speciale privind reducerea consumurilor specifice, a costurilor de producție, creșterea calității și productivității muncii, introducerea și asimilarea tehnologiilor și produselor noi în diferite ramuri industriale, care au un rol esențial în accelerarea modernizării structurilor de producție, folosirea la maximum a potențialului productiv, ridicarea pe o treaptă calitativ nouă, superioară a întregii activități economice.

În timpul acestei întîlniri, secretarul general al partidului a examinat rezultatele obținute pînă în prezent și măsurile luate în acest sens pentru viitor în metalurgie, industria construcțiilor de mașini, industria de mașini-unelte, electronică și electrotehnică, în domeniul energiei electrice și al transporturilor. Au fost stabilite căile și direcțiile de acțiune pentru promovarea largă a progresului tehnic, ridicarea calității și competitivității produselor industriale românești, reducerea consumurilor de materii prime, energie și combustibili, diminuarea cheltuielilor de producție, creșterea tot mai accentuată a productivității muncii, extinderea exporturilor și limitarea la strictul necesar a importurilor.

Și cu acest prilej, conducătorul partidului și statului nostru a dat la fața locului valoroase orientări și indicații. Astfel, în sectorul rezervat industriei metalurgice, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se întocmească în cel mai scurt timp programe de măsuri pe fiecare combinat și unitate productivă, eșalonate pe luni și săptămîni, astfel încît pînă la sfîrșitul acestui an să fie rezolvate integral problemele privind încadrarea în normele de consum prevăzute prin plan. S-a insistat asupra importanței pe care o au sporirea indicelui de scoatere a metalului, laminarea la toleranțe negative, utilizarea integrală a surselor energetice refolosibile, a materialelor folosite în uzinele metalurgice, în special a produselor refractiare, care trebuie recuperate integral și reintroduse în circuitul productiv. Apreciind rezultatele obținute în industria de mașini-unelte, electrotehnică și electronică, secretarul general al partidului a cerut să se continue procesul de realizare de linii automate flexibile și cu nivel ridicat de mecanizare, care să permită atît creșterea productivității muncii, cît și realizarea unor produse de înaltă performanță. A fost trasată sarcina de a se acționa pentru dezvoltarea în continuare a producției de mașini-unelte speciale, realizarea de linii complet automatizate pentru industria ușoară, destinate prelucrării firelor subțiri și foarte subțiri, cu viteze mari de lucru, generalizarea turnării de precizie, dezvoltarea fabricației de aparatură științifică. Un accent deosebit a fost pus pe intensificarea preocupărilor privind asimilarea de procedee tehnologice noi, miniaturizarea, robotizarea și cibernetizarea producției. Referitor la industria construcțiilor de mașini, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a[s]tîndu-se specialiștilor din cercetare, ginerie tehnologică și proiectare [...] sectoarele calde, a atras atenția [...] necesității ca în acest domeniu [...] realizeze o adevărată revoluție în [...]ția introducerii mecanizării și au[to]matizării, extinderii și generalizării tehnologii moderne, îndeosebi a celor [...]nite să asigure adausuri mici de [...]crare a pieselor turnate și forjate, [...]muri energetice cît mai reduse. În [...]niul energiei electrice, conducătorul [...]tidului și statului nostru a arătat că [...]ste necesar să fie luate toate măsurile pentru a se asigura înfăptuirea în totalitate a programului energetic, punerea în funcțiune a noilor capacități. S-a indicat să se asigure în continuare reducerea consumului în rețelele de transport și distribuție, iar aprovizionarea pentru consumul pe timpul iernii și reparațiile turboagregatelor la termocentrale să se facă pînă la sfîrșitul trimestrului al III-lea al acestui an.

Miniștrii, specialiștii, toți cei prezenți au mulțumit tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru indicațiile și orientările date și cu acest prilej și l-au asigurat că vor acționa cu fermitate pentru transpunerea lor în viață. S-a dat expresie hotăririi tuturor colectivelor de muncă din aceste importante sectoare ale economiei naționale de a depune eforturi exemplare, alături de toți oamenii muncii din țara noastră, pentru a-și aduce contribuția în cele mai bune condiții la îndeplinirea sarcinilor de plan pe acest an și pe întregul cincinal, de a întîmpina cu realizări de seamă a 40-a aniversare a eliberării și cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român.

P. NICOARĂ

Lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale

VIAȚA ROMÂNIEI

• Înaltă apreciere rolului esențial al tovarășului Nicolae Ceaușescu •

Dînd glas aspirației fierbinți și voinței ferme a întregii noastre națiuni, Marea Adunare Națională, forul [illegible]m al țării, a exprimat entuziasta ac[illegible] față de Hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul al XIII-lea, în înalta funcție de secretar general al partidului. Referindu-se la această hotărîre, președintele Marii Adunări Naționale a spus, printre altele : „Întregul nostru popor cunoaște și dă o înaltă apreciere rolului esențial al tovarășului Nicolae Ceaușescu în elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, inițiativelor și acțiunilor sale consacrate întăririi păcii, destinderii și colaborării internaționale, soluționării constructive a marilor probleme ale epocii noastre, care au făcut ca România să-și cucerească un meritat prestigiu pe arena mondială. Este o mare mîndrie pentru întregul nostru popor faptul că numele președintelui României s-a înscris cu litere de aur în istoria lumii contemporane, că tovarășul Nicolae Ceaușescu se bucură de simpatia, prețuirea și recunoștința opiniei publice mondiale, ca un erou al cauzei prieteniei între popoare, progresului și păcii internaționale. Dorim să exprimăm și în acest for suprem legislativ al țării, o dată cu adeziunea noastră unanimă la Hotărîrea plenarei Comitetului Central, convingerea nestrămutată că realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu de către Congresul al XIII-lea al partidului în înalta funcție de secretar general al Partidului Comunist Român constituie garanția sigură a continuării ferme și neabătute a mersului nostru înainte pe drumul luminos al socialismului și comunismului, a înfăptuirii mărețului program al partidului de ridicare economică și socială a României, de asigurare a bunăstării și fericirii întregului popor".

În deplină unanimitate, deputații au exprimat, în cadrul lucrărilor sesiunii M.A.N., desfășurate în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, adeziunea totală, a lor și a alegătorilor pe care-i reprezintă, la Hotărîrea plenarei Comitetului Central cu privire la realegerea de către Congresul al XIII-lea al partidului a tovarășului Nicolae Ceaușescu, eminent gînditor revoluționar, strălucit exponent al virtuților și vocației creatoare ale poporului român, genial cititor al României moderne, în funcția de secretar general al Partidului Comunist Român. Ei au subliniat că văd în această hotărîre o nouă expresie a dragostei și recunoștinței cu care comuniștii, întregul nostru partid și popor îl înconjoară pe conducătorul partidului și statului nostru, o garanție a transpunerii în viață cu fermitate și pasiune revoluționară a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

În cadrul ordinii de zi, s-a validat alegerea unui deputat în Marea Adunare Națională și s-au adoptat proiectele de legi pentru aprobarea documentelor cuprinzînd norme cu putere de lege emise de Consiliul de Stat după sesiunea a opta a Marii Adunări Naționale. În același timp, Marea Adunare Națională a adoptat în unanimitate Hotărîrea pentru aprobarea Programului de alimentație științifică a populației. În acest document se arată că prin prevederile ce le cuprinde, Programul de alimentație științifică a populației, elaborat pe baza indicațiilor și sub îndrumarea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, se înscrie armonios în politica generală a partidului și statului nostru — al cărui țel suprem îl constituie asigurarea bunăstării materiale și spirituale a poporului, ridicarea permanentă a calității vieții — și este menit să contribuie la satisfacerea echilibrată a cerințelor de consum alimentar ale tuturor membrilor societății. Avînd la baza prevederilor sale recomandările științei, obiceiurile, tradițiile și specificul cerințelor de consum ale populației din țara noastră, ca și experiența pe plan mondial, și urmărind asigurarea unei alimentații raționale, programul stabilește totodată direcțiile în care cercetarea științifică, agricultura, industria alimentară, comerțul, alimentația publică trebuie să acționeze pentru realizarea integrală a obligațiilor ce le revin.

În Hotărîre se arată că Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, celelalte ministere și organe centrale cu sarcini în domeniul producerii și desfacerii de bunuri de consum agroalimentare, precum și consiliile populare, trebuie să ia măsuri ca toate unitățile subordonate să asigure lărgirea și diversificarea bazei de materii prime agroalimentare și valorificarea lor superioară, intensificarea cercetării privind nivelul și structura alimentației pe zone geografice, categorii de vîrstă și profesii, crearea de noi tipuri de produse alimentare, îmbogățirea gamei sortimentale de produse semipreparate și preparate, creșterea producției de alimente dietetice, asigurarea unui larg fond de marfă și dezvoltarea rețelei de desfacere a mărfurilor alimentare, asigurarea satisfacerii echilibrate și cerințelor de consum ale populației. Se prevăd, totodată, măsuri ale Consiliului de Miniștri pentru înfăptuirea programului, urmărind realizarea integrală a resurselor de produse agroalimentare, diversificarea și îmbunătățirea calității produselor, repartizarea judicioasă a fondului de mărfuri, cu respectarea programului de autoconducere și autoaprovizionare teritorială. Consiliul de Miniștri va asigura, de asemenea, buna organizare a rețelei comerciale și de alimentație publică, profilarea și specializarea corespunzătoare a unităților de desfacere, livrarea ritmică și buna gospodărire a produselor, îmbunătățirea servirii cumpărătorilor.

Deputații au exprimat hotărîrea muncitorilor, lucrătorilor de pe ogoare, intelectualității, a tuturor făuritorilor de bunuri materiale și spirituale de a-și intensifica eforturile pentru a întîmpina marile evenimente ale acestui an — a 40-a aniversare a eliberării și Congresul al XIII-lea al partidului — cu noi realizări importante în toate domeniile de activitate.

P. NICOARĂ

Viteaz și drag părinte, vă cinstim !

Cu prilejul împlinirii a 35 de ani de la înființarea Organizației Pionierilor din România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a adresat pionierilor, șoimilor patriei, școlarilor și tuturor copiilor țării un mesaj care constituie pentru fiecare copil, pentru fiecare purtător al cravatei roșii cu tricolor, pentru Organizația Pionierilor, un adevărat program pentru activitatea viitoare. Constituirea organizației revoluționare a copiilor, se spune în Mesaj, a reprezentat un eveniment de importantă deosebită, o expresie a grijii partidului și statului, a societății noastre socialiste pentru creșterea, educarea copiilor și pionierilor în spiritul celor mai înalte tradiții de luptă revoluționară și patriotică, în pregătirea tinerei generații, viitorul de aur al patriei, pentru muncă și viață, pentru a deveni cetățeni de nădejde ai țării, constructori entuziaști ai socialismului și comunismului pe pămîntul României. Milioane de pionieri, arată secretarul general al partidului, practic toți copiii patriei noastre, au fost membri ai organizațiilor de pionieri, învățînd din fragedă copilărie spiritul prieteniei, solidarității, al dragostei față de muncă, față de patrie, față de cauza socialismului, a păcii și prieteniei cu tineretul de pretutindeni, cu toate popoarele lumii. Subliniind că aniversarea Organizației de Pionieri are loc în anul în care întregul popor român sărbătorește cea de-a 40-a aniversare a victoriei revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, în anul în care va avea loc cel de-al XIII-lea Congres al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, adresîndu-se pionierilor și școlarilor, tuturor copiilor țării, a spus : „Pregătiți-vă, dragi tovarăși și prieteni, copii și tineri, pentru a deveni demni și cutezători, cetățeni de nădejde ai României, constructori ai socialismului și comunismului, apărători fermi ai măreței cuceriri revoluționare ale poporului nostru, ai independenței și suveranității patriei noastre ! Învățați și acționați pentru întărirea continuă a prieteniei și frăției între toți copiii și tineretul patriei noastre, între toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate ! Însușiți-vă sentimentele înaltului patriotism revoluționar, ale dragostei față de popor, față de patrie, față de tot ceea ce au realizat părinții și înaintașii voștri !".

Aniversarea înființării Organizației Pionierilor din România și „Ziua Pionierilor" au fost marcate printr-o grandioasă manifestare care a avut loc, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, la Palatul Sporturilor și Culturii din Capitală. Cu acest prilej, tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu le-au fost înmînate Diploma de onoare, însigna jubiliară și placheta omagială instituite cu prilejul aniversării a trei decenii și jumătate de la constituirea primelor detașamente de pionieri. Spectacolul festiv, organizat de Consiliul Național al Organizației Pionierilor, s-a constituit într-o veritabilă frescă artistică, într-un imn închinat copilăriei fericite. Genericul spectacolului — „Copiii României trăiesc un vis de aur" — sugerează de fapt mesajul acestei emoționante demonstrații de talent și virtuozitate artistică. Prezența secretarului general al partidului în mijlocul copiilor, sfaturile înțelepte de părinte, căldele îndemnuri adresate în atîtea rînduri tinerei generații au devenit pentru pionierii și șoimii patriei program mobilizator de acțiune : „Epoca Nicolae Ceaușescu e lumină / În care ne-am născut și înflorim / Viteaz și drag părinte, vă cinstim / Cu bucuria inimii, deplină".

Această sărbătoare, la care au participat mii și mii de pionieri, școlari și șoimi ai patriei, tineri și oameni a muncii din Capitală, a însemnat un vibrant omagiu adus patriei și partidului, secretarului său general, într-o mărturie emoționantă a dragostei și recunoștinței tinerei generații față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de tovarășa Elena Ceaușescu, pentru grija deosebită pe care le-o poartă, pentru minunatele condiții de viață, muncă și învățătură ce le-au fost create. Purtătorii cravatelor roșii cu tricolor au adresat, cu toată căldura inimii lor, cele mai vii mulțumiri pentru Mesajul tovarășului Nicolae Ceaușescu, exprimînd întreaga lor gratitudine și hotărîrea de a urma neabătut îndemnurile mobilizatoare ale conducătorului partidului și statului nostru, de a acționa cu toată dăruirea revoluționară și cu tot entuziasmul pentru a sluji poporul, cauza bunăstării și fericirii sale, independența și suveranitatea patriei. Copiii țării s-au angajat solemn în fața secretarului general al partidului să muncească cu pasiune și dăruire pentru a deveni demni și cutezători constructori ai socialismului și comunismului, răspunzînd astfel mobilizatoarelor chemări din Mesajul ce le-a fost adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, să învețe cu pasiune, să-și însușească cele mai noi cunoștințe din domeniile științei și tehnicii, să se pregătească permanent pentru muncă și viață, să facă totul pentru înflorirea și gloria patriei. „Învățînd și muncind cu pasiune și răspundere — se spune în Scrisoarea adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu de Consiliul Național al Organizației Pionierilor —, acționînd în spiritul îndemnurilor dumneavoastră, ne angajăm solemn, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, să participăm cu toate forțele la înfăptuirea hotărîrilor pe care le va adopta marele forum al comuniștilor români, Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român, și să mergem cu fermitate, dăruire și cutezanță, împreună cu întregul nostru popor, sub conducerea partidului, a dumneavoastră, spre viitorul de aur al scumpei noastre Românii, «Tot înainte !»".

ION DUMBRAVĂ

23 AUGUST 40
1944 1984

Marile platforme industriale din România

• Oameni şi oţeluri • Meseriaşi de note mari • Puterea rumeguşului •

Recurs la istorie

Ar fi putut să ajungă acest oraş, în care a strălucit odinioară gloria stemei şi-a stindardului Ţării Româneşti, o Florenţă valahă ! În vremea lui Matei Basarab era, cu cei şaizeci de mii de locuitori ai săi, se spune, cel mai populat dintre toate ţinuturile locuite de români, iar Târgovişte ar fi înflorit şi mai tare dacă potrivnicia vremurilor nu i-ar fi stins puterea politică şi militară şi artele şi meseriile prin care se ridica, dacă nu i-ar fi amestecat cu pulberea zidirile şi dacă nu i-ar fi întunecat drumul. Către începutul celui de-al 19-lea veac mai număra câteva mii de oameni, vreo trei mii, cît un sat mai mare, şi mai către mijlocul aceluiaşi veac Grigore Alexandrescu credea că Târgovişte ar fi „între oraşe cel mai umilit". După aceea a venit o vreme în care nu an lipsit, desigur, şi oameni entuziaşti, oameni cu dor de bine, dar faptele semnificative, la Târgovişte, pentru scoaterea acestui oraş din contemplarea „ruinurilor" sale, au fost puţine, prea puţine, din păcate, pînă în pragul celui de-al doilea război mondial. Abia mai tîrziu, în anii de după eliberare, avea să se şteargă de pe faţa oraşului expresia amară a umilinţei pe care o îndurase. Abia mai tîrziu, cînd entuziasmul începea să se întemeieze şi pe puterea de-a înfăptui, iar recursul la istorie, ca să spunem astfel, avea să însemne o lucrare de vaste proporţii, echivalentă cu o reîntemeiere a oraşului. Dar să lăsăm o ancoră, sub aceste cuvinte, chiar pe terenul solid al faptelor care întruchipează istoria la zi, istoria nouă, aşa cum se înfăţişează ea la Târgovişte, şi să notăm ceea ce spune primarul oraşului, Corvin Graor : „În iulie 1969 s-a hotărît, în prezenţa tovarăşului Nicolae Ceauşescu, amplasarea noilor obiective economice de pe platforma industrială. În februarie '70 începeau lucrările de construcţie la Întreprinderea de strunguri Şaro, în aprilie la Romînx, la Întreprinderea de becuri, iar în august, în acelaşi an, la Combinatul de oţeluri speciale. Trei ani mai tîrziu, la 14 decembrie 1973, cu ocazia unei vizite de lucru a secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în judeţul Dîmboviţa, a fost elaborată prima şarjă de oţel de Târgovişte. Şi dacă privim în urmă, putem spune că numai Combinatul de oţeluri speciale a reprezentat o investiţie de 12,5 miliarde de lei. Lucrează aici, numai în acest combinat, mii de oameni care asigură o producţie-marfă ce se ridică în acest an la peste 7 miliarde de lei. Iar lîngă această cifră poate că ar fi drept să ne-o reamintim şi pe aceea de 3 miliarde, care înseamnă valoarea întregii producţii industriale a judeţului în 1969, cînd s-a hotărît construirea platformei din marginea de sud a Târgoviştei".

Astfel a pornit oraşul să se ridice, cu o năzuinţă nouă, la înălţimea numelui său de odinioară. Iar şarja inaugurală a acestei noi vetre siderurgice, singura din ţară în care se produc oţeluri aliate şi înalt aliate, avea în cel mai deplin temei al cuvîntului un înţeles simbolic. Pe de o parte, pentru că ea era semnul unor promiţătoare orizonturi de dezvoltare a oraşului, pe de altă parte pentru că faptul acesta se petrecea chiar în prezenţa preşedintelui ţării. După cum se ştie, un moment însemnat în cronica acestui oraş îl constituie perioada activităţii revoluţionare, neobosite şi curajoase a tovarăşului Nicolae Ceauşescu pe cînd, secretar al regionalei Valea Prahovei a U.T.C., la începutul anului 1936 a fost arestat la Ulmi, în apropierea oraşului, şi a făcut parte din grupul celor 18 comunişti din judeţul Dîmboviţa judecaţi de un tribunal militar la Braşov, fiind condamnat la 2 ani şi 6 luni închisoare la Doftana. Avea atunci 18 ani şi era descris în Ordonanţa de trimitere în judecată ca „membru activ, agitator şi propagandist, comunist şi antifascist". De altfel, în iulie 1969, cînd s-a hotărît construirea platformei industriale, în cuvîntarea rostită la marea adunare populară din municipiul Târgovişte, tovarăşul Nicolae Ceauşescu spunea : „Cunosc municipiul şi judeţul Dîmboviţa din anul 1935. Mă leagă multe amintiri de aceste locuri, de activitatea desfăşurată aici în condiţiile ilegalităţii pentru apărarea intereselor oamenilor muncii. Nu departe de aici am fost arestat de Siguranţă. Păstrez o amintire plăcută despre oamenii minunaţi pe care i-am întîlnit pe aceste meleaguri. Şi atunci, în anii ilegalităţii, am simţit în rîndul muncitorilor, ţăranilor, oamenilor muncii acelaşi sprijin, aceeaşi hotărîre de a urma politica comuniştilor, de a face totul pentru triumful socialismului în ţara noastră. Şi iată, tovarăşi, că ceea ce acum 34 de ani era un vis şi ca să spun aşa un vis frumos, dar care încă nu se întrevedea cînd va fi, a devenit astăzi o realitate".

Târgovişte întruchipează astăzi, cu adevărat, realitatea triumfului ideilor socialismului în România. Preţul acestei izbînzi a fost, fără îndoială, un efort al ţării întregi. În urmă cu vreo 15 ani încă se mai putea spune că este, aceasta, un oraş al pensionarilor. Singura mîndrie a oraşului era Întreprinderea de utilaj petrolier, binecunoscută în ţară şi în multe ţări ale lumii. Astăzi, pe lîngă întreprinderile amintite pînă acum, am putea să adăugăm şi această bijuterie tehnică ce se numeşte Oţel-Inox şi unde inginerul Ion Bunescu, directorul comercial, ne spune : „Întreprinderea noastră a costat vreo două miliarde şi jumătate. A început să fie construită în 1974. Prima capacitate de producţie a intrat în funcţiune în '79, în cinstea Congresului al XII-lea al partidului. Materia primă vine de-alături, de la Combinatul de oţeluri speciale, datoria noastră fiind să producem, din oţel inoxidabil, laminate de profile mijlocii şi sîrmă. Iar cei 1 500 de oameni asigură o producţie-marfă care în acest an, bunăoară, se ridică la 1,6 miliarde de lei". În apropiere, la Şaro, inginerul Lucian Mititelu, director al întreprinderii încă din 1970, cînd a început să fie construită, ne spune la rîndu-i că începînd din 1972, cînd a intrat în funcţiune prima capacitate de producţie, au fost fabricate aici cinci familii mari de strunguri, în peste 250 de tipodimensiuni. Întreprinderea exportă jumătate din producţia ei. Iar acest fapt semnifică, fără îndoială, calitatea strungurilor produse aici, de către cei 2 700 de muncitori ai întreprinderii, după cum realitatea că strungurile de Târgovişte au primit diferite diplome şi distincţii la unele tîrguri internaţionale se explică prin grija continuă pentru înnoirea producţiei şi creşterea nivelului ei de tehnicitate. Cum spune, cu o nimerită expresie, inginera Marcela Banu, vicepreşedintă a Consiliului municipal de control al activităţii economice şi sociale, această întreprindere „îşi schimbă aripile" o dată la cîţiva ani.

Încît, după rostirea oricît de sumară a acestor adevăruri despre întreprinderile de pe platforma industrială a Târgoviştei, credem că rămînem datori a ne întoarce tot către Combinatul de oţeluri speciale, unde secretarul comitetului de partid, Constantin Olaru, ne spune ca dîmboviţean din comuna Vulcana-Pandele că aici, în perimetrul de 300 de hectare al unuia dintre cele mai mari complexe de oţelării electrice din Europa, numărul meseriilor se ridică la 131 iar asta poate să lămurească de ce, pe lîngă localnici, au venit să pună umărul aici oameni din toate colţurile ţării. Şi Nicolae Aprodu, bunăoară, din comuna Bărbuleţu, de la doi paşi de Târgovişte, şi Vasile Păncescu, din comuna Stănişeşti, din judeţul Bacău, şi Ioan Onişa, din Gătaia-Timiş. Desigur, fiecare a ajuns aici pe un drum al lui, care nu seamănă cu al altora, dar din clipa cînd au ajuns să muncească împreună a fost la fel de limpede pentru toţi că dacă există pe lume şi oţeluri care se vînd cu 5 lei kilogramul, datoria lor este de a face oţeluri, mai multe sute de mii de tone pe an, dar al căror preţ să nu fie mai mic, pentru un kilogram, de 100 de lei. Aici, în singurul combinat din ţară unde se produc oţeluri aliate şi înalt aliate, a face oţel înseamnă, cum spune Constantin Olaru, o meserie de note mari. Iar această muncă de performanţă împlineşte, ca o cunună, năzuinţele renăscute ale oraşului şi ea apare ca un act de dreptate, la urma urmei, prin care Târgovişte a cîştigat, sub ochii noştri, recursul la istorie.

DUMITRU ELIADE ■

Combustibilii şi echilibrul mediului

Care sînt problemele-cheie ale independenţei noastre energetice le ştim, le cunoaştem cu toţii foarte bine. S-au dezbătut din nou la recenta Plenară a Comitetului Central al partidului. A consuma în tot mai multe centrale termice combustibili solizi, cărbuni ori sisturi bituminoase e una din soluţiile pentru ţara noastră, disponibilizînd pe cei lichizi obţinuţi din petrol. Problema nu e deloc simplă, e una tehnologică dintre cele mai complexe şi totodată acute, a prezentului stringent, pe care specialiştii sînt chemaţi să o rezolve neîntîrziat, din mers. Acestea vor trebui să nu polueze ori cît mai puţin posibil. Nu li se va admite să încalce Legea protecţiei mediului înconjurător ; avem privilegiul unei naturi magnifice, al unei ţări-grădină, nepoluate încă, al unor oraşe şi sate ecologice pe care sîntem datori să le menţinem, menţinînd astfel sănătatea omului, a generaţiilor viitoare. E mai greu, şi costă mai mult, să repari, să revii decît să previi, e mai convenabil să gîndeşti din start totul. De aceea, deschidem această rubrică ideilor noi, propunerilor şi dezbaterilor menite să promoveze combustibilii solizi, toţi combustibilii solizi, prin tehnologii ce pot asigura echilibrul mediului, al naturii şi al vieţii. Vă ascultăm !

Preocupările mari ale unui oraş mic

Un semnal l-am primit de curînd de la Vatra Dornei. Este în curs de proiectare o centrală termică a oraşului şi, în plus, numeroase instituţii şi unităţi economice au trecut la readaptarea centralelor existente de la combustibili lichizi la cărbuni. Sosesc la primărie documentaţii şi cereri pentru aprobări. Primarul oraşului, dr. Petru Ţăranu, n-a semnat şi nu semnează încă. E care singura posibilitate, singura gîndire posibilă ? A afirma încumbă o imensă responsabilitate şi ar fi cu totul inexact şi pripit. Petru Ţăranu îşi iubeşte oraşul iar pe deasupra este doctor în economie. Vatra Dornei nu este un oraş oarecare. Vatra Dornei este în primul rînd o staţiune balneoclimaterică de peste 100 de ani, perla Bucovinei, natură mirifică încărcată de ozon, şi cu inestimabile bogăţii de ape minerale medicinale şi de masă. „Atunci, toată problema nu este doar de ordinul încălzirii, derivă dintr-una fundamentală — păstrarea factorilor naturali de cură, cum spune. Aerul din Vatra Dornei este primul, ori o centrală pe bază de cărbuni, cu tehnologia clasică, l-ar polua. Al doilea factor sînt apele minerale, ori, fumul, ajutat de ploile dese în zonă, s-ar infiltra în zăcămintele acestora, poluîndu-le la rîndu-le. Aici s-au investit milioane de lei, chiar miliarde în construcţii şi dezvoltarea bazei turistice ; nu putem afecta aceste valori perene, printr-o judecată pripită. Deocamdată sînt în fruntea oraşului şi am răspunderea unei asemenea acţiuni. Să triumfe raţiunea !" Raţiunea nu e o vorbă goală, pentru primarul, economistul şi omul Petru Ţăranu, nu este un postulat menit să impresioneze, are expresia unei analize şi unei propuneri concrete ce aşteaptă înţelegerea cuvenită la cei în drept. Se propune o centrală termică avînd drept combustibil rumeguşul şi alte deşeuri lemnoase, care nu mai pot fi folosite pentru produse superioare, provenite, rezultate din procesele de producţie ale celor două fabrici de cherestea existente pe teritoriul oraşului. Iar dacă nu vor ajunge, în completare, pînă la capacitatea necesară de agent termic, să fie aduse de la alte fabrici din împrejurimi, de la Cîmpulung, de pildă. În orice caz, din judeţ. Propunerea nu e minoră şi e foarte bine studiată, analizată, calculată. În plus, arderea rumeguşului într-o centrală termică nu e poluantă. În schimb, poluează acum prin depozitare.

La ora actuală, Vatra Dornei, împrejurimile ei, sînt invadate pur şi simplu de rumeguş care, în cea mai mare parte, se aruncă. La capacitatea celor două fabrici rezultă peste 15 000 tone anual şi peste 17 000 tone de coajă de copac, resurse secundare doar în mică proporţie valorificate. Or, calculele specialiştilor din cele două fabrici arată că acestea ar putea furniza oraşului, chiar în cazul unui randament mediu al cazanelor, 48 000 gigacalorii pe an, ceea ce ar fi destul de aproape de întreg necesarul actual al staţiunii balneare (care are nevoie de 30 000 gigacalorii pe an). Deci, ar trebui adusă în completare pentru restul oraşului o cantitate relativ mică, o cantitate ce ar implica oricum cheltuieli incomparabil mai scăzute faţă de aducerea cărbunilor din Valea Jiului ori din bazinele Olteniei. Dar, continuă să se arunce cantităţi importante, normame şi platforme de rumeguş ce ocupă suprafeţe întinse, unele terenuri chiar productive, deşi,

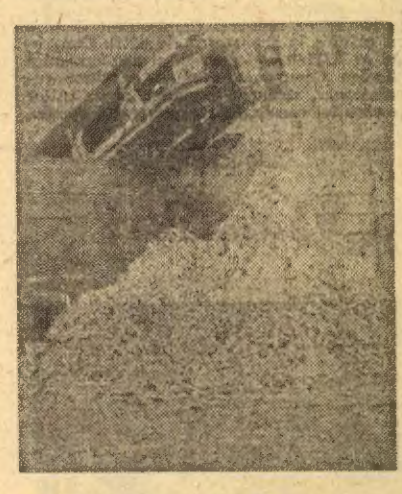

în general, se caută cele cît mai puţin productive ; fabricile solicită anual primăriei alte şi alte terenuri de depozitare. Rumeguş pentru care, în plus, se cheltuiesc anual, la Secţia „Vatra Dornei" a U.F.E.T. Iacobeni, de pildă, — pentru transportul acestuia circa 17 640 litri de motorină şi circa 35 520 lei ca retribuţii pentru cei care îl scot din fabrică, îl încarcă în camioane şi-l descarcă în halde. În plus, asigură un utilaj ca să-l taseze, puţuri pentru hidrant, o electropompă şi furtunuri pentru udat, deoarece, e ştiut, rumeguşul se autoaprinde, e biomasă, fermentează în interior şi se produc pungi de biogaz ce iau foc instantaneu, fiind un focar permanent de incendii. Se asigură şi un paznic. Fumul din cuptoarele fumegînde de la capetele haldelor (tocmai pentru a nu provoca explozii şi incendii) se împrăştie totuşi peste frumoasele obcine ale Bucovinei. Acelaşi lucru se întîmplă şi la Fabrica „Foresta" care şi ea cheltuie anual în acelaşi scop — 12 000 litri de motorină şi 29 100 lei retribuţii.

De o parte din rumeguş îi scapă agricultura, luîndu-l ca aşternut în adăposturile animalelor, făcînd un deserviciu uriaş pămîntului. (E cel puţin ciudat că agronomii şi zootehniştii din zonă îngăduie aşa ceva !) Acesta acidifiază gunoiul de grajd care, dus ca îngrăşămînt pe ogor tocmai în scopul de a ameliora podzolul sărac şi acid de munte, îi creşte aciditatea în loc să i-o reducă, distrugînd solul pentru secole de-a rîndul, dar asta e o altă chestiune pe care nu ne-am propus s-o abordăm acum.

Există însă o experienţă locală, cum ne invită să constatăm, directorul Unităţii forestiere de exploatare şi transport — U.F.E.T. Iacobeni —, ing. Petru Bacalu, chiar o foarte veche şi bună experienţă locală de utilizare a rumeguşului în centrale energetice, atît pentru producerea de curent electric, cît şi pentru abur tehnologic şi pentru încălzit. Sînt instalaţii bătrîne, de prin 1949, dar care şi-au făcut, iată, zeci de ani datoria şi chiar îşi mai fac, ele fiind încă în funcţiune. Doar una din cele trei mai produce însă şi curent electric, celelalte şi-au încetat această funcţie deoarece nimeni nu s-a mai preocupat de înlocuirea pieselor de schimb care au cedat prin uzură, nimeni nu şi-a mai bătut capul din moment ce se putea lua curent berechet din reţeaua naţională. „Cu aburul produs, ne asigurăm încălzitul tehnologic în halele de producţie ale şi al sediilor întreprinderii, şi totodată, mai furnizăm şi pentru încălzirea a 120 de apartamente din apropiere, unde locuiesc muncitorii noştri. Mai mult, anul trecut, cînd oraşul, extinzîndu-se, era în mare criză de agent termic, am realizat racordul şi pentru alte vreo 800 de apartamente din cartierul nou „Unirea", ne informează directorul. Este absolut uimitor cum se poate ignora o asemenea tradiţie şi experienţă, cum putem, uneori, să ne îmbolnăvim de boala risipei şi a grandomaniei, să ardem păcură din petrol ei să aruncăm la groapa de gunoi rumeguş, celuloză, lemn, biomasă de cea mai bună factură energetică, poluînd în plus atmosfera şi pămîntul. Sigur, o parte din rumeguş merge astăzi în fabricile de PAL, tehnologie necunoscută la anul 1949, dar tot mai rămîne, mai rămîne încă destul din cel de calitate incompatibilă cu noul produs. Mai rămîne şi coaja, reziduurile din urma chimizării ei, mai rămîne lemnul de calitate inferioară şi aşa destinat pentru foc. Resurse există deci, resurse ieftine, după cum, iată, există şi tehnologii şi instalaţii, numai că acestea trebuie ridicate la nivelul cerinţelor de azi. În consecinţă, din lipsa unor cazane şi instalaţii adecvate, proiectanţii de centrale termice — precum se întîmplă azi la Centrul judeţean de proiectări Suceava — nimeni nu se mai avîntă pe o asemenea soluţie ; „este indicaţia pe cărbuni, să facem pe cărbuni !", ultîndu-se ideea fundamentală din politica economică actuală promovată de partidul şi statul nostru a valorificării absolute a tuturor resurselor secundare, inclusiv pentru producerea de energie. Dar, avem un institut de cercetare, proiectare şi inginerie tehnologică pentru cazane, avem şi întreprinderi utilate ultramodern (precum C.U.G. Cluj-Napoca) ce pot pune la dispoziţia economiei naţionale asemenea instalaţii, folosind un deşeu energetic valoros — rumeguşul. Le vom da cuvîntul în numerele viitoare. Vatra Dornei trebuie să se încălzească, trebuie să fie confortabilă, rămînînd totodată aşa cum a fost ea dintotdeauna — sursă a sănătăţii noastre deci, nepoluată.

CICI IORDACHE-ADAM ■

A început bătălia pentru pîine

● Cîmpia în haine de lucru ● Argumente pentru o sărbătoare a grîului ●

23 AUGUST 40 1944-1984

La Cîmpineanca e de cîştigat un miliard

De la Focşani pînă la Cîmpineanca n-ar fi prea mult de mers iar drumul e plin de evenimente, ca să spunem aşa, în înţelesul în care pe-o stradă dintr-un oraş trecătorului i-ar atrage atenţia luminile vitrinelor şi ei ar sta să admire frumuseţea obiectelor aşezate pentru a-i încînta ochii. Astfel, despre podgoriile printre care trecem ni se vorbeşte cu o anume grijă de-a alege cuvintele de parcă sub ochii noştri s-ar desfăşura scinteirea de lumină a unei bijuterii. Un lan de porumb, crescut frumos, ce-i drept, aduce explicaţia că el a fost semănat nu demult în urma unui lan de secară. Floarea-soarelui este curată şi vinjoşenia frunzelor ei de-un verde întunecat îi face pe oameni să creadă în promisiunea unei recolte bune.

La Cîmpineanca este sediul celui mai întins consiliu unic agroindustrial din judeţul Vrancea iar preşedintele lui, organizatorul de partid George Ionescu, vădeşte un spirit de ordine care dă cifrelor precizia întocmai a realităţii: pămîntul consiliului măsoară 29 510 hectare împărţite între 21 de unităţi agricole din 8 comune care însumează 40 000 de locuitori. Două dintre aceste comune aparţin, administrativ, de Focşani, însă nu numai din ele au plecat mulţi să lucreze în industria oraşului ci şi dintr-altele mai îndepărtate, din Slobozia Ciorăşti, Cătegti, Cîrligele, Vinători sau Poiana Cristii. Adevărat fiind că agricultura de lîngă un mare oraş contează pe un număr mai mic de oameni care să trăiască numai de pe urma ei. Nu e mai puţin adevărat însă că oraşul nu uită pămîntul din jurul lui. Primarul Focşaniilor, Grigore Dima, este preocupat de grijile muncii pămîntului, fără îndoială, în aceeaşi măsură în care îl interesează orice înfăţişare a vieţii oraşului. Iar un secretar al Comitetului municipal de partid, Georgică Strat, răspunde chiar de comuna Cîmpineanca, înspre care oricine ar merge în aceste zile poate să vadă că, aşa cum spun ţăranii, „ride cîmpul", bogăţia anului fiind, cel puţin a nici, neîndoielnică, iar dacă prin cine ştie ce mijloace s-ar face auzită fierberea sevelor ea ar semăna cu murmurul unei mări îndepărtate. Şi oamenii ocrotesc şi veghează cu munca lor această revărsare a darurilor pămîntului, cu toate că nu s-ar putea spune că, uneori, capriciile vremii nu îi cam ţin de mîneca hainei. Acum e soare, lumina cade fierbinte şi aerul vălureşte, parcă, încins ca la gura unui cuptor, iar după o jumătate de oră plouă, din norii adunaţi pe neaşteptate s-ar putea porni şi grindina şi oamenilor de astă le este cel mai mult teamă, pe pămînturile lor se află vreo 500 de hectare de legume, 700 de hectare de pomi şi 7 200 hectare de vie, iar dacă ar bătea piatra e limpede că nădejdile ar rămîne mai puţine şi mai sărace. Încît, pînă la adeverirea acelor experimente rînduite prin tot felul de rubrici de curiozităţi, cum că există mijloace de-a risipi norii de grindină, parcă tot mai aproape e bucuria oamenilor că soarele apare din nou, repede, după ploile scurte.

C.A.P.-ul din Cîmpineanca este o unitate agricolă prosperă şi îşi plăteşte bine oamenii, zice contabilul şef Călţun Florică, o dovadă fiind că dintre cele 1 050 de familii ale comunei doar 10 lucrează în cele două ferme, din apropiere, ale I.A.S.-ului Focşani şi o altă dovadă fiind, cum spune la rîndu-i inginerul şef al cooperativei, Nicolae Şerban, numărul îndeajuns de mare al celor ce ies la muncă fără să fie nevoie să le bată nimeni cu creionul în poartă. De la Tinca Balint, primarul comunei, şi de la Florică Boboc, preşedintele C.A.P.-ului, mai aflăm că nu încap discuţii nici cu locuitorii comunei care au intrat ca muncitori, în oraş, în tot felul de meserii, aceştia ajută cît pot, în orele care le mai rămîn libere, ale zilei, toţi muncesc şi acasă, în acord global. Încît, dacă ridicăm privirea mai departe de pămînturile comunei Cîmpineanca, spre întinderea mai mare a pămînturilor Consiliului unic agroindustrial, rămîne să notăm ceea ce ne spune George Ionescu: „în fiecare zi ies la muncă între 5 000 şi 7 000 de oameni. În grădinile de legume care însumează, cum am zis, vreo 500 de hectare. În viile în care s-a terminat stropitul al doilea şi se lucrează la stropitul al treilea, se leagă lăstarii, se prăşeşte mecanic şi manual. La încheierea prăşilei a doua pe 1 100 de hectare de floarea-soarelui, 300 de soia, fasole pe 575 de hectare, cartofi pe 270, sfeclă-de-zahăr pe 150. La porumb, pe 4 443 de hectare, ne pregătim să începem prăşila a treia. Cu toate că l-am pus ceva mai tîrziu, din pricina primăverii ploioase, porumbul a crescut frumos, peste orice aşteptări şi credem că va fi o recoltă foarte bună. Am terminat prima coasă, am depozitat finul, vreo 2 000 de tone, şi am însilozat alte 7 000, fiindcă la noi zootehnia înseamnă unităţi cum e îngrăşătoria de taurine din Goleşti care consumă nutreţ de pe zeci de hectare zilnic iar pe lîngă cele 11 000 de bovine mai creştem oi, 28 000, porci, 60 000, păsări 300 000. Cum se vede, e mult de muncă".

Tot în aceste zile, aflăm de la inginerul Nicolae Necula, directorul S.M.A.-ului Cîmpineanca, a început să-şi facă loc, stăruitoare, aşteptarea zilei cînd combinele, 54 la număr, vor intra în lanurile de orz şi de grîu, pe 5 400 de hectare. Verificate, etanşate, reglate cum scrie la carte, combinele au fost aduse în cele 12 tabere de cîmp unde mecanizatori destoinici precum Radu Riciu, Constantin Jerăscu, Mircea Ştefan, Ion Săpătoru, Constantin Stan, Vasile Manole aşteaptă semnalul pe care Viorel Amititeloaiei, Mihăiţ Soare, Aurel Ştefan sau Gheorghe Mănăilă, şefii secţiilor de mecanizare, or să-l dea într-o zi nu prea îndepărtată, poate chiar peste cîteva zile. Aici, lîngă dealurile Vrancei, secerişul începînd ceva mai tîrziu decît în cîmpia din lungul Dunării. Şi stringînd pîinea acestui an ei îşi vor îndeplini încă una dintre acele datorii care, la capătul anului, trăgînd linie sub munca lor şi adunînd, înseamnă pe întreg Consiliul unic agroindustrial Cîmpineanca o producţie a cărei valoare atinge 1 miliard de lei.

DUMITRU ELIADE ■

Noroc bun şi inimă fierbinte!

De cîteva zile, combinele S.M.A.-ului din Amărăştii de Jos, judeţul Dolj, cutreieră harnic lanurile de orz ale celor 7 C.A.P.-uri de sub păstorirea staţiunii. Sînt 1 100 hectare de orz care trebuie treierate în grabă şi fără pierderi şi, pînă în clipa în care apar aceste rînduri, poate că de pe zarea lor combinele au şi plecat, lăsînd cu bine în urmă campania de debut a verii. Semnalul bătăliei a fost dat în satul Nisipuri, aşezat pe nisipuri, în hotarul faimoasei „Sahare oltene" care începe din latura sudică a Craiovei şi se încheie tocmai la Dunăre. Din cele 22 000 de hectare ale C.U.A.S.C.-ului Amărăşti, vreo 5 000 sînt ocupate de dunele de nisip, teritoriu al sterpiciunii, supus tuturor vitregiilor şi tuturor nestatorniciilor. Dune teribile cînd se mişcă, răscolite şi ridicate în slăvi de vîrtejurile de aer ale unei cîmpii în care privirea, de la Craiova şi pînă la ţărmul fluviului, au întîlneşte nici un obstacol, nici o pavăză în calea vînturilor. Citeodată nisipurile zburătăcite de vînt blochează drumurile, smulg acoperişurile caselor, răstoarnă carul cu boi cu tot. Acum, sub cerul cu lumină castă, liniştitoare, al unui iunie „fără probleme", frumos şi paşnic aşezat în zodiac, dunele sînt cuminţi, dorm somn adînc, cu spinările lor de balauri albi neagitate de vise urîte. Dar combinerii trimişi în expediţie pe acest teritoriu trebuie să se mişte repede, şi ca s-o ia înaintea vînturilor, şi fiindcă aici, pe spinările dunelor, orzul s-a copt precoce, printr-un fel de paradox al naturii. Solul zgîrcit în humus şi în umezeală a strîns rădăcinile plantelor ca într-o menghină, forţînd spicele să irumpă vertiginos la zi. Orzul, cu alte cuvinte, s-a maturizat forţat, grăbindu-se să-şi

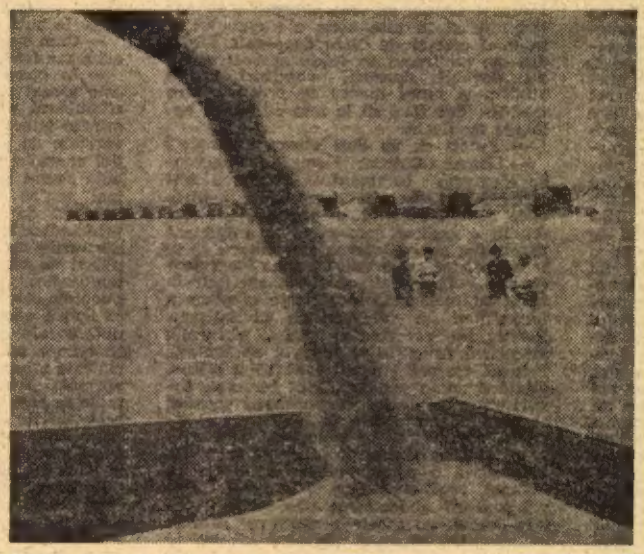

lepede prinosul de aur, aşa cum un măr viermănos se coace mai iute ca unul teafăr, ca să scape de-o apăsare interioară care-l sufocă. O astfel de comparaţie, după opinia inginerului Niţu, directorul S.M.A.-ului, are nevoie totuşi de un corectiv. Fiindcă orzul, ca şi grîul de pe nisipurile C.U.A.S.C.-ului Amărăşti, nu sînt deloc „viermănoase", dimpotrivă. Lanurile arată bine, de la cele două culturi se speră recolte bune. Par fabuloase astfel de cifre în hotarul „Saharei oltene" şi mai ales într-un an ca acesta, în care o primăvară cu frig prelungit ameninţa să îmbolnăvească şi chiar să ucidă cîmpul. S-a dus însă o luptă înverşunată pentru salvarea lui, s-au luat toate măsurile (însămînţări la timpul optim, densitate înaltă a plantelor, lucrări intensive de întreţinere, aplicarea celor mai noi tehnologii, pentru a-i păstra şi a-i înteţi pămîntului zelul vital), astfel ca pacientul, adică nisipul şi plantele ce l-au ţinut teafăr şi încordat prin vremuri tulburi, să nu cedeze. Într-o imagine şi mai exactă, pămîntul acesta ne-a apărut ca un pacient menţinut în stare de preinfarct sau de precomoţie cerebrală printr-un efort medical extrem. Cei ce l-au menţinut aşa au fost miile de cooperatori şi înainte de toţi mecanizatorii, au fost înşi ca Alexandru Baciu, Clement Crăciun, Constantin Diaconu, Florea Cioca, Marian Dincă, Gheorghe Olaru, Dumitru Pisică, Octavian Fica, Florea Roşca, Ion Zgură, Mihai Dumitrescu şi mulţi alţii, oameni care n-au mai coborît de pe tractoare, din şaua luptei pentru recoltă, de nu mai ştiu cînd, petrecînd zilele anului, uneori şi nopţile, adesea şi sărbătorile, nu petrecînd, ci trudind. Trudind din greu, ca toţi mecanizatorii acestei ţări, dar parcă mai din greu ca alţii, căci nisipurile, ca să se facă grîne, cer o luptă mai aspră, întinsă pe tuspatru anotimpurile. Din ianuarie (după ce în decembrie, cînd isprăviseră arăturile, munciseră să-şi repare sculele) ei au intrat cu toţii în cîmpul virgin, troienit de zăpezi cît casa, în care din toamnă nu mai pătrunsese vietate, nici aburul răsuflării de om, şi au rămas în cîmp pînă azi (şi-o să rămînă pînă prin noiembrie-decembrie, cînd, isprăvind recoltarea şi arăturile, o să se-apuce iar să-şi dreagă maşinile, ostenitele lor maşini care aici, pe nisipuri, se strică repede, tocindu-şi cuţitele, şi brăzdarele şi arătînd, cînd ajung pe rampele de revizii şi reparaţii, de parcă n-ar fi ieşit din bătălia unui an, ei a unui blu) cooperatori, agronomi, mecanici şi, lîngă ei, reprezentanţi ai diverselor forumi, organe şi organisme, centrale judeţene, comunale, zonale, într-o rumoare de glasuri aprinse, de sugestii, de indicaţii, de ordine şi de contraordine care transformă incinta de orz într-o gigantică sală de şedinţe sub cerul liber. Bine măcar, zice directorul Niţu, că acum, în campanie, s-a mai renunţat la celelalte şedinţe, care în restul anului îţi încurcă atîtea treburi. Vreo trei „comandanţi", tustrei numai sfaturi energice, îl veghează strîns pe combinerul Alexandru Baciu, care face ultimele reglaje la „Gloria" pe care o călăreşte de ani şi ani şi care, vopsită proaspăt, pare ca nouă. El, combinerul, nu prea pare ca nou, cei 50 de ani ai lui şi o mai veche suferinţă de inimă, purtată nesinchisit prin arşiţele cîmpiei, l-au înnegrit la faţă şi l-au albit la păr, dar, zice, „nu se lasă", „nu se dă pe zece tineri". (Nu se dă, căci nici nu prea are pe cine : cei mai mulţi mecanizatori sînt oameni în vîrstă, tinerii au preferat drumul oraşului şi al fabricilor.) Numai să fie motorină, adaugă, nu pentru „Glorie", pentru „Glorie" încă se mai găseşte, ci pentru camioanele şi tractoarele cu remorci care trebuie să preia recolta. Şoferii de la I.T.A. sau I.T.S.A.I.A., cînd întîrzie (sau lipsesc) la întîlnirea cu cîmpul, dau vina pe motorina care întîrzie (sau lipseşte), scursă din rezervoare prin nişte orificii secrete sau, cine ştie, poate chiar neajunsă în rezervoare. Or, orzul din buncărul combinei trebuie deşertat direct în mijloacele de transport, aşa e legea, nimic din el nu trebuie „pus jos", la capul lanului. Asta, ca să se cruţe nişte munci în plus, inclusiv posibilitatea ca „bobul să facă aripi", nemaiajungînd la bazele de recepţie. Iar dacă remorca sau camionul nu sînt prompte la întîlnirea cu „Gloria", atunci combina, cu buncărul plin, aşteaptă. Trec ceasurile şi combina aşteaptă. Trec ceasurile, primejdia ca vremea să se strice creşte, iar combinerul simte cum vechea suferinţă de inimă îi încearcă iar.

Deocamdată însă mijloacele de transport sînt aici, iar Alexandru Baciu, la un semn al unuia dintre comandanţi, un tînăr inginer agronom, e dintr-un salt în cabina maşinii. Ceilalţi 13 combineri l-au urmat în aceeaşi clipă. Soarele arde, nu mai e rouă pe frunze, inimile bat fierbinte, culesul poate începe, noroc bun !

ILIE PURCARU ■

Un punct de vedere

La 70 de ani Gheorghe Stan ştie sigur cînd iese şi cînd nu iese producţia de grîu. Are mînă şi are ochi. Ştie să privească lanul şi să-i cîntărească doar cu privirea. Tatăl său l-a ţinut de ţăran pentru că asta era meseria vieţii lui. Şi cel tînăr, acum bătrîn şi el, a ţinut rostul cîmpului, în ciuda faptului că pămîntul nu lăsa niciodată recolta să sară de 1 000 de kilograme la hectar. Dacă se întîmpla vreodată ca vreunul din Tămasi să scoată 1 200—1 300 de kilograme de grîu la hectar, atunci Gheorghe Stan zicea că omul o fi rotunjit cifrele, ori e în anul cînd a pus grîul după lucernă. Gheorghe Stan e un gospodar care, în ciuda vîrstei, nu lasă pămîntului o clipă de odihnă. Din fiecare loc să crească o plantă, un pom ori o floare. Şi pămîntul îl duce ascultător prin vreme şi-i veghează sănătatea şi-i umple zilele mai scurte ca niciodată. „Eu am fost ţăran la cimp, pe urmă brigadier în construcţii, pentru că ne trebuiau la C.A.P. tot felul de clădiri şi graiduri şi cînd au fost gata m-au trecut brigadier zootehnic pentru că animalele aduse trebuiau să trăiască şi după ce-am pus pe picioare sectorul zootehnic m-au mutat la brigada de cimp şi mi-am făcut datoria şi m-au ales preşedinte şi 9 ani am tot alergat, am încercat să scot la liman această corabie şi eu am zis că tot ce-am făcut a fost bine dar uite că a venit primarul ăsta tînăr, care a luat lumea la zor, a mai supărat-o, a venit inginerul cel nou şi s-a făcut altă echipă la C.A.P. şi parcă merge mult mai bine. Văd după lan, le lose grîul mai bine şi oamenii sînt mulţumiţi". Cam acestea ar fi cuvintele unui bătrîn soldat al pămîntului care acum, în primele zile ale campaniei de orz şi cu o săptămînă înainte de marele asalt al grîului, susţine că punînd la bătaie experienţa sa de şase decenii că în bazinul din preajma Bucureştilor va fi o recoltă bună de grîu.

Joi, 28 iunie, primele două remorci cu orz au ieşit din lan şi au luat drumul şoselei naţionale. Sămînţa era încă umedă, mai purta încă semnele acestei vremi nestatornice, dar cu cîteva zile de solarizare orzul va căpăta sunetul boabelor coapte. La Corbeanca sînt 400 de hectare cu orz care aşteaptă şi la ora apariţiei revistei nu este exclus ca toate cele 400 hectare să fie deja jos, cum spunea inginerul Constantin Ivan. Ne trebuie cinci zile frumoase ca să punem orzul jos, pe urmă încă o săptămînă punem şi celelalte 375 de hectare cu grîu. În cimp avem tabere cu cisterne de motorină, cu apă, cu piese de schimb, totul amenajat pînă la ultimul amănunt. De mîine mincarea caldă va pleca la cimp, şi prînzul se va lua la marginea lanului. De mîine începe seceratul şi nimeni nu mai are răgaz". Se anunţă probleme la grîu şi la orz ? Pentru cei din Corbeanca, mai puţin. Toamna potrivnică a fost ca un semnal de alarmă şi echipa care conduce C.A.P.-ul, formată din preşedinte, inginerul-şef şi primarul a hotărît că pentru siguranţa acestei recolte, la semănat să se adauge un 15% sămînţă în plus. Şi astfel densitatea plantelor, în ciuda vremii, este cea normală şi grîul a trecut prin cîteva luni de infern climatic fără să sufere vizibil.

Acum marea întrebare care se pune la toate centrele de comandă ale grîului este simplă, se limpezeşte vremea sau nu ? Cei de la Corbeanca sînt pregătiţi şi pentru vremea mai rea, pentru o campanie pe fugă, deşi nimeni nu şi-o doreşte. În aceste zile, începe cucerirea cetăţilor de orz şi de grîu. La Corbeanca maşinile au adus din cimp primele semne ale victoriei. 4 000 de kilograme la hectar sînt un punct de plecare.

BOGDAN NISIPORU ■

INTELIGENȚA ROMÂNEASCĂ ÎN ACȚIUNE

Orice idee nouă
sosește pe lume ca un oaspete ciudat

Descoperirile unui artist • Succesele metodei Osipov Sinești

Metodă medicală de inspirație etno-folclorică

Nineta Crainici Stârcea este creatoarea unei tehnici medicale bazate pe exerciții de respirație asociate elementelor de folclor autohton și unor tratamente naturiste de inspirație extrem-orientală. Toate acestea compun un concept terapeutic original, prezentat pe larg în comunicarea „Practici etno-folclorice pentru viață și muncă". Este vorba de o lucrare în manuscris ce însumează 200 de pagini, peste 200 de fotografii și o bogată casuistică. O prefață, semnată de cunoscutul medic acupunctor Florin Brătilă, relevă valoarea teoretică și practică a lucrării, coroborînd-o cu informații și descoperiri medicale de ultimă oră.

Solistă a Teatrului liric din Galați, pînă în 1965, Nineta Crainici și-a consacrat primele cercetări vocii umane. (Nu este primul caz în care un artist sau un muzician se relevă și prin lucrări cu caracter medical, în special în domeniile otolaringologiei și pneumologiei. Isadora Duncan, Herbert von Karajan și Elena Cernei sînt numai cîteva exemple). Ulterior, în colaborare cu diferite servicii de asistență sanitară, autoarea a cercetat și experimentat tratamente desprinse din străvechea terapeutică hindusă și chineză. În ultimii ani a efectuat cu asiduitate o laborioasă cercetare a folclorului medical românesc. În rîndurile care urmează vom încerca o cuprindere a conceptului și practicii terapeutice propuse de Nineta Crainici, iar spre sfîrșitul relatării, vom da cuvîntul celor care au beneficiat de pe urma acestor tratamente.

— Majoritatea cercetărilor, ne declară interlocutoarea noastră — le-am făcut în colaborare medicală. La început am efectuat investigații privind fiziologia cîntului, dicțiunii și respirației corecte. Am beneficiat în acest scop de ajutorul unor specialiști ai Spitalului TBC din Galați și a celui de pneumologie din București. Aici am urmărit testări spirografice, radiologice, cardiologice și unele intervenții de chirurgie toracică. Experimentările le-am făcut pe un număr de 56 artiști și aproximativ 700 de bolnavi de TBC. Am colaborat în continuare cu mai mulți medici universitari, între care îmi permit să-i amintesc pe prof. dr. Iacob Mihăilă, biolog-ergonomist, și pe conf. dr. Pîrvulescu, pneumolog. În momentul în care am început studiul arheologic și al folclorului, eram identificată asupra aspectelor biologice ale respirației și cunoșteam de asemenea procedeele terapeutice indicate de străvechea medicină indiană și chineză. Pe această cale am ajuns ulterior la principala mea descoperire: numeroase piese de arheologie, de proveniență dacică, precum și diverse elemente de folclor conțin în mod cert informații și prescripții medicale de ultimă oră.

— Cum ați ajuns la această concluzie?

— Arheologia și folclorul reprezintă o mai veche pasiune. Am putut astfel remarca, studiind 200 de figurine dacice, că pe 60 din ele apar date cu caracter bioenergetic. Este vorba de o biosimetrie, deci de puncte și orificii distribuite pe diverse zone corporale și avînd o topografie identică schemelor moderne de acupunctură. Biosimetria de pe „Ginditorul", „Discul de aur" sau de pe scuturile dacice nu reprezintă simple ornamente, ci concepte biologice vitale. Istoria veche a planetei este încă puțin cunoscută. Conceptele și prescripțiile medicale, pe care știința le-a redescoperit în India și China, au fost cunoscute în antichitate și în alte zone ale globului și în mod cert și de către daco-geți. Multe din ele au trecut în folclorul nostru, ele au devenit dansuri, chiuituri, poziții statice, și omul nostru le practică prin tradiție, dar fără să le mai cunoască valoarea medicală.

— Puteți să ne dați cîteva exemple?

— Dansul „Călușarii" conține numeroase elemente terapeutice. Faptul a fost remarcat și de alți cercetători. Femeia care merge, purtînd o greutate pe cap, deține o poziție prin care se anihilează respirația nocivă sterno-claviculară și se îndreaptă și se tonifică zona cervico-dorsală. Ciobanul care stă sprijinit în toiag cu picioarele încrucișate efectuează inconștient un exercițiu de revitalizare. Poziția lui corectează ptoza pirineală, amplifică funcțiile și tonusul abdominal, face să crească tonusul centurii pelviene, dilată spontan zona axiliară toracică, favorizează respirația și vorbirea, creează condiții de rezistență la statism prelungit în picioare. Este cunoscută apoi statueta dacică denumită „Ginditorul". Ea înfățișează o persoană care șade pe un scăunel, poziție ce face să crească tonusul centurii abdominale predominant latero-dorsal, cu efecte respiratorii salutare, menține planșeul pelvin în poziție fiziologică normală, adică face ceea ce nu face șederea pe un scaun înalt, poziție vicioasă, cu efecte negative asupra sănătății. În practica mea folosesc de asemenea diferitele strigăte și chiuituri care dovedesc efecte tonifiante neașteptate. În acest scop utilizez o tehnică specială, exercițiile vocale influențînd în mod pozitiv zona epigastrică, și circulația electrică intrapulmonară.

— Metoda dumneavoastră a fost practicată cu succes în mai multe case de cultură și în cîteva instituții medicale. Ați vorbit pe larg despre acest lucru în lucrarea „Practici etno-folclorice". Spațiul nu ne permite o prezentare amănunțită a terapeuticii folosite. Să încercăm totuși să aducem la cunoștința cititorilor noștri cîteva din procedurile cele mai uzitate.

— Metoda mea este structurată pe trei programe: **Patologii dificile; Intreruperea crizelor de astm, tahicardie, hepatobiliare, migrenă, sciatică; Proceduri în ajutorul maternității.** De pildă într-o pleurezie exudativă. În acest caz aplic poziția ciobanului, dar într-o variantă orizontală, cu picioarele îndepărtate și cu respirație abdomeno-diafragmatică (minimă ca efort dar prelungită ca ritm respirator și mai ales expirator). Pacientul este încins cu trei cordoane în zona inghinală, latero-abdominală-ombilicală și toracică axilară. Mișcările respiratorii sînt laterale: se inspiră 10 secunde și se expiră 16 secunde, după care urmează 6—7 respirații frecvente minimale perineo-anale de cîte maximum 6—7 secunde. În felul acesta se reeditează principiul funcțional natural al inimii: 38 la sută efort și 62 la sută repaus.

— Cum scoateți un pacient din criză de astm sau tahicardie?

— În cazul crizei de astm, bolnavul este așezat pe burtă dar fără pernă. I se stimulează ușor cu mîna mișcările abdominale latero-dorso-lombare care sînt favorizate de poziție prin blocarea respirației sternale. Numai rareori bolnavul trebuie așezat în altă poziție, iar atunci numai pentru a i se facilita expectorația. Senzația de sufocare i se calmează nu prin indicația de a inspira, ci tocmai prin eforturile de a expira, deci de a evacua plusul de bioxid de carbon. În crizele de tahicardie, prima măsură o constituie punctele electrodermale dureroase pe care se aplică apoi masaje și insuflații cu sunete vocale. Se face acest lucru pînă cînd se reduce atît durerea cît și temperatura ridicată a punctelor. Cordul își reia ritmul normal. Pentru crizele hepato-biliare indic masaje sau automasaje în zona respectivă, dar efectuate cu tehnici speciale. Important este ca bolnavul să cunoască respirația abdomeno-diafragmatică sau să nu aibă o respirație deficitară. În acest fel vezica biliară sau ficatul se deblochează în circa 20 de minute. Bine înțeles, datele pe care le ofer aici nu sînt suficiente pentru practicarea metodei mele. De aceea am descris totul pe larg în lucrarea despre care am mai vorbit.

— Care este situația lucrării și care sînt condițiile concrete de aplicare a metodei de tratament.

— Intrebarea mă obligă să ating un punct dureros al existenței mele, imposibil de lecuit prin metode medicale. Lucrarea și metoda s-au bucurat de aprecierea și recunoașterea mai multor medici și foruri medicale, dar deocamdată nimeni nu a propus efectuarea unor experimente într-un cadru organizat. Am primit o scrisoare amabilă și din partea Academiei de Științe Medicale prin care sînt sfătuită să-mi editez lucrarea sau să o public fragmentat, în ziare și reviste. În scrisoare se adaugă totuși că observațiile mele nu prezintă soluții ce pot fi omologate. Tocmai de aceea m-am adresat revistei Flacăra. Eu nu propun decît înființarea sub control medical a unui cerc de gimnastică și folclor. Sînt dispusă să ofer toate explicațiile și să pun la dispoziția celor interesați imensul material documentar acumulat de-a lungul celor aproape trei decenii de studii, observații și experiențe. Cei care au beneficiat de pe urma tratamentului meu au scris și au semnat declarații edificatoare. Iată cîteva dintre ele.

I. Grecu, Slatina, str. Oltului bl A-11: „La vîrsta de 6 luni, copilul meu a contractat o hemipareză stîngă în urma unui traumatism cerebral. Cînd copilul a împlinit vîrsta de 8 ani, am cerut ajutorul profesoarei Nineta Crainici. După numai trei ședințe, mîna și piciorul copilului au căpătat mai multă mobilitate. De asemenea s-a vindecat în mod miraculos de o afecțiune a vezicei urinare. N-am cuvinte să-mi exprim recunoștința".

Madeleine Constantinescu, prof. de educație fizică, București: „În urma unui traumatism am simțit dureri în dreptul inimii. Mi s-a propus un tratament cu analgezice, dar durerile nu au încetat. M-am înscris atunci la cercul condus de profesoara Nineta Crainici. Aici mi s-au aplicat insuflații bucale și vibrații fonice pe hemitoracele stîng, în direcția ramurii nervoase spinale. Durerile au încetat dar au coborît în partea inferioară a coastelor. S-a repetat procedeul în zona latero-anterioară a toracelui. Durerile au dispărut complet".

A.S., medic primar: „Fetița mea Raluca, în urma unor exerciții îndelungate la pian, a contractat o lordoză dorsală cu dureri paravertebrale și oboseală. Ca urmare a exercițiilor efectuate sub supravegherea profesoarei Nineta Crainici, durerile au dispărut în circa 3—4 luni și fetița mea își poate continua studiile la pian".

Ecaterina Manolescu, medic primar: „Am avut ocazia să asist la cursurile inițiate de profesoara Nineta Crainici. Am asistat la momentul în care, prin insuflații bucale și vibrații vocale, o pacientă a fost scoasă dintr-o gravă criză cardiacă pentru care, în prealabil, solicitase chiar serviciile Salvării".

Georgeta Dragotă, medic: „Este cunoscut faptul că la ora actuală nici un medicament nu poate vindeca criza migrenoasă. Ei bine, am putut urmări rezolvarea unei asemenea afecțiuni numai prin procedee naturiste. În cazul unei bolnave de 40 de ani, profesoara Nineta Crainici a propus un tratament medical constînd dintr-un regim alimentar predominant vegetarian și un consum zilnic de apă fiartă. Ca proceduri: dușuri reci dimineața, curățirea gingiilor cu apă sărată, o tehnică respiratorie și un fel de biomasaje cu insuflații bucale și vibrații vocale pe traseele bioenergetice. După două luni, crizele au scăzut ca intensitate iar mai apoi au devenit extrem de rare. Consider că s-a obținut pe această cale o dezintoxicare psiho-fizică a organismului și s-a realizat un echilibru bio-energetic".

La toate acestea mai rămîne să adăugăm că metoda propusă de Nineta Crainici nu are contraindicații, nu provoacă efecte secundare și nu reclamă nici un fel de investiție.

LIVIU TIMBUS

„Faptele contează, nu vorbele"

Convorbire cu dr. Grigore Osipov Sinești

Locul: Centrul metodologic de parodontologie din București condus de dr. Grigore Osipov Sinești.

Pe ușă, în locul pacienților, intră medici. Sînt stomatologi din sectorul 5, veniți să asiste la o „informare parodontologică", prilej foarte bun pentru a putea înfățișa la rîndul nostru o sinteză a experienței și rezultatelor acestui centru în combaterea parodontopatiei.

Prezintă comunicări dr. Iuliana Mihai, dr. Liliana Popescu și dr. Ion Chirman. Se proiectează apoi un film științific, comentat de dr. Gr. Osipov Sinești, care ilustrează prin cazuri concrete metoda se-i poartă numele.

La sfîrșit, într-una din încăperile centrului, rămîn singur cu doctorul Osipov Sinești.

— Să începem cu începutul. De cîți ani vă preocupă metoda de tratament care a dus la înființarea acestui centru?

— Prima operație am făcut-o în septembrie 1939. Am avansat cu rezerve, cu timiditate pentru că și condițiile de intervenție din acea vreme erau deficitare. Astăzi avem mult mai multe mijloace pentru a preveni o infecție. Se lucrează la adăpostul antibioticelor, avem anestezie perfectă, pacienții sînt pregătiți foarte bine înainte de operație, încît nu mai există nici un risc, nici intraoperator, nici postoperator.

— Cum v-a venit ideea?

— Am plecat de la tuberculoza coloanei vertebrale care, în acea vreme, se trata cam așa: se lua un fragment de os de la tibia și se introducea în focarul vertebrei care era în lizã. Făceam asemenea operații ca medic secundar la Iași. Studiind atunci și leziunile parodontopatice am constatat că aspectul marginii osoase a maxilarelor seamănă cu cel al lizei oaselor vertebrale. Și am îndrăznit să încerc. M-am întrebat: de ce nu s-ar putea face asemenea implante pentru combaterea parodontozei? Faptul că nu am avut eșecuri la primele operații, m-a încurajat să continui, să perseverez. Așa am ajuns mai tîrziu să nu mai folosesc pentru implante un os total, ci numai partea minerală a osului.

— De ce?

— Pentru că partea organică a osului era cea care favoriza fenomenele de respingere. Ori dacă se scoate partea organică, organismul resoarbe partea minerală, o asimilează, o trece în circulația generală.

— Am văzut cele două cărți în care ați expus experiența și concluziile dumneavoastră.

— Jumătate din exemplare au fost cumpărate de pacienți. Celelalte au fost cumpărate de medici. Dar nu știu dacă toți colegii m-au citit cu aceeași atenție ca pacienții. Spun asta fiindcă foarte mulți pacienți au venit la operație cu cărțile. Și deseori puneau ei întrebări medicului. De ce așa? Dar de ce nu așa? O adevărată avalanșă de întrebări.

— La ce vîrstă se manifestă de obicei apogeul bolii?

— Între 30—40 de ani. Oameni tineri care se văd obligați să meargă dintr-un cabinet dentar în altul, să-și pună de timpuriu proteze, care cu timpul încep să se miște și trebuie refăcute. Am observat în cîteva țări occidentale că pacientul suferind de parodontoză este tributar o viață întreagă cabinetelor dentare. Mereu se duce, mereu plătește, mereu i se fac lucrări, mereu e nesatisfăcut. Un profesor italian mi-a zis o dată că el n-are nici un interes să trateze și să vindece un bolnav de parodontopatie. De ce? Pentru că așa îl are pacient timp de 20 de ani. Îi face proteze, peste un an protezele îi joacă și îi face altele.

— Cam cinică mentalitate.

— Așa zic și eu. E un fel de comerț cu suferința.

— Să revenim la boală. La parodontopatie.

— Această boală creează un adevărat complex celor care suferă de ea. Pe lîngă mobilitatea dinților, apare, datorită fenomenelor patologice ce se petrec sub gingie, un miros urît, pe care bărbații încearcă să-l ascundă, să-l combată, fumînd țigară de la țigară. Noi nu-i operăm pînă nu s-au lăsat de tutun, pentru că tabagismul împiedică asimilarea osului implantat.

— Deci, renunțarea la țigară e obligatorie pentru pacienții dumneavoastră.

— Da. Unii, văzînd că totul era în ordine, că totul mergea foarte bine după operație, s-au reapucat de fumat. Azi o țigară, mîine două. Și după o bucată de vreme, ne-am trezit cu ei la noi. Nu toată lumea știe că aceasta este o boală enigmatică. Îi sfătuiesc printre altele pe pacienți să se sustragă diverselor stressuri sau noxe, printre care și tabagismul și să păstreze o igienă bucală riguroasă.

— De cînd s-a născut acest centru?

— Din mai 1974, cînd s-a organizat la Ministerul Sănătății o discuție la care au participat personalitățile stomatologiei.

— În felul acesta a fost infirmat scepticismul activ, adică al celor care combăteau metoda dumneavoastră de tratament. Ea a căpătat drept de existență legală, ca să zic așa. Dar apare, știm bine, în lupta pentru nou și un scepticism pasiv, care nu o dată a adus multe daune, mai ales că el este mai puțin vizibil, mascînd elanurile prin simplă neîncredere. Cum v-ați descurcat cu acesta?

— Mai greu, recunosc. Am trecut prin momente neplăcute. S-a întîmplat, de pildă, că unii medici, veniți să cunoască experiența centrului, nu arătau nici un interes practic. În timp ce noi consultam sau operam, se uitau pe geam. Și apoi făceau afirmații de genul: metoda Osipov Sinești este o banalitate. Aceasta în timp ce un medic străin venit să ne vadă la lucru n-a pierdut cinci minute timp de o lună de zile. Și mereu îmi puneau întrebări: dar aici de ce faceți așa? L-am dat de exemplu și unor stagiari care trecînd prin centrul nostru au dovedit atîta dezinteres încît n-au observat măcar că avem un sistem original de sterilizare a mîinilor.

— În ce măsură experiența centrului este preluată și extinsă în alte centre?

— Din păcate nu prea este. În țară sînt vreo 2—3 medici care au studiat aici și care practică metoda noastră de tratament. Dar e mult prea puțin.

— E cu atît mai curios cu cît în anii de cînd ființează centrul ea s-a putut verifica pe deplin.

— În acest domeniu ca și în altele, faptele contează nu vorbele. Eu nu mă laud. Eu spun ceea ce fac. Arăt. Fac așa. De ce fac așa? Pentru că e bine. De ce e bine? Pentru că iată rezultatele.

— Care este procentul de vindecați?

— 90 la sută. Sînt unii pacienți la care funcțiile organice sînt prea dereglate, prea alterate, ca să îngăduie fenomenele de asimilație și de mutații minerale în structura osului bolnav. Aceștia formează procentul de 10 la sută.

— Înțeleg că e foarte important ca bolnavii să vină la dumneavoastră, din proprie inițiativă sau să fie îndrumați să vină, în timp util. Înainte ca boala să se agraveze prea tare. Sau să fie prea tîrziu.

— Desigur. Din păcate, pacienții noștri nu vin decît dacă au auzit de la alți pacienți de ceea ce facem noi aici. Și trebuie să spun că presa, și în special revista „Flacăra", ne-au ajutat foarte mult. Am dori să începă cu adevărat o colaborare între centrul nostru și ceilalți stomatologi din rețeaua sanitară și aceasta în folosul bolnavilor. Tocmai de aceea am organizat informarea la care ați asistat azi, informare pe care noi am dori s-o repetăm și cu medicii stomatologi din celelalte sectoare ale Capitalei.

— Vă mulțumim pentru amabilitate.

ALEXANDRU ȘERBAN

VINERI, 6 iulie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

— De ce mi te adresezi tocmai mie?

— Aveți dreptate, Monica Ghiuță; aș fi putut sta de vorbă cu Florina Cercel, sau Marinna Cercel, cu Ion Caramitru sau Ovidiu Iuliu Moldovan, cu Mariana Mihuț sau Valeria Seciu, cu Ilinca Tomoroveanu sau Ștefan Radoff, cu Virgil Ogășanu, Vistrian Roman sau Mihail Stan, Boris Petroff, Mircea Andreescu, Dan Săndulescu, Rodica Mandache, sau cu alți colegi din strălucita promoție de absolvenți ai I.A.T.C.-ului din care faceți parte. Promoție care — iată — împlinește în aceste zile 20 de ani de la absolvire. N-am să vă răspund chiar acum la întrebare. Dar văd în casa dumneavoastră, pe o măsuță, o invitație de a participa la întîlnirea cu foștii dumneavoastră colegi. Pe ea scrie, printre altele: „Prezentați amintirile în control!" Ce-ar fi să faceți acest lucru în prezența mea?

— Tare mi-e teamă că n-aș putea să spun decît banalități. În orice caz, ceea ce știu sigur e că am fost educați foarte riguros, foarte auster. Marii noștri profesori — Pop Marțian, Costache Antoniu, Jules Cazaban, Beate Fredanov — nu ne-au crescut cu îngăduință. Poate că uneori ne-am supărat pe ei fiindcă pretindeau să nu facem niciodată vreun rabat. Sigur, toți visam să jucăm numai în rolurile mari, să dăm viață unor personaje care să ne facă imediat celebri. Dar ei, acești profesori, uneori pisălogi în concepția noastră, uneori lipsiți în aparență de înțelegere, de tandrețe, ne-au învățat că nu e nici o rușine să apari pe scenă ca să rostești numai o replică, dar rostirea acelei replici să se facă în așa fel încît să rămîi în memoria spectatorului. Ne-au învățat să visăm, desigur, la interpretarea unor personaje de anvergură, dar ne-au sădit în conștiințe să nu facem nici un moft cînd sîntem distribuiți în roluri mai puțin importante și să ne ajutăm cu toată dărnicia colegii care au norocul să-i joace pe eroii principali, pentru că la rîndul lor, în alte ocazii, ne vor ajuta și ei. Ne-au inculcat ideea că este imposibil, dar absolut imposibil să cunoaștem în carieră noastră numai succesul și să suportăm cu demnitate eșecurile, fără să-i învinovățim pe alții, ci văzînd unde am greșit în primul rînd noi. Dar încă o dată te rog să-mi spui: de ce ai venit tocmai la mine? Nu cred că sînt cea mai îndreptățită să vorbesc în numele generației din care fac parte. Alții ar fi fost poate mai potriviți, chiar spectaculoși.

— V-am promis că am să vă răspund mai tîrziu și am să mă țin de cuvînt. Acum, vreau să amintesc că în urmă cu cîțiva ani revista noastră — ca de altfel și alte ziare și reviste — a sărbătorit o „promoție de aur", cum l-a zis, o promoție din care fac parte George Constantin, Mircea Albulescu, Silvia Popovici, Gheorghe Cozorici, Sanda Toma, Ion Cojar, din care făcea parte regretatul Amza Pellea. Ce credeți că vă deosebește de promoția aceasta?

— N-aș vrea să par lipsită de modestie, dar nu fac decît să repet ceea ce ne-au spus la absolvire profesorii: că noi am fi cea de-a doua promoție de aur a teatrului românesc. Rămîne ca alții să confirme dacă au avut dreptate sau nu.

— În treacăt fie zis, am aflat că fiecare rol pe care îl interpretați, oricît de neînsemnat ar fi el, îl consemnați într-un carnet. Aceste roluri au fost și vor fi jucate în fel și chip: nimeni însă nu le va mai da viață ca dumneavoastră! Nu vă pare rău că un personaj, așa cum l-ați văzut, nu dăinuie decît atîta vreme cît îl jucați?

— Știu eu? M-am gîndit deseori că profesia noastră seamănă cu o probare de destine. Nemulțumit de propria identitate, cauți o alta, pe care o abandonezi din nou pentru alta, mai ispititoare, care se dovedește pînă la urmă a fi la fel de nepotrivită. Seară de seară, uneori în cursul aceleiași zile, noi, actorii, pe scenă, trecem dintr-un timp în altul, dintr-un spațiu în altul, negăsind nicăieri un loc unde să ne socotim pe deplin fericiți. În fond, dorul de a fi un altul îl are oricine. Prea puțini se împacă bine cu ei înșiși. Dar numai profesia noastră îi ajută pe oameni să-și îndeplinească visul. Uneori mi se pare că nouă ne-a fost hărăzit să le demonstrăm semenilor noștri că doar slujindu-ți propria identitate cît mai exact poți să cunoști adevărata împlinire. Dacă intrăm în probleme atît de nebuloase încît mai bine renunțăm.

— De ce? E foarte interesant.

— Nu știu să spun lucruri nemaipomenite. Încă o dată îți repet că alți colegi de-ai mei ar fi putut fi cu adevărat sclipitori. Eu sînt un om care mai întîi simte ceva și apoi găsește cuvîntul care să-i exprime starea.

— Asta se vede și pe scenă. Rolurile dumneavoastră au multă căldură, nu sînt uscate, reci. E un avantaj să fii sensibil? Un dezavantaj?

— Eu cred că e un avantaj. Dar poate fi la fel de bine și invers. Nu, nu poate fi așa. E mai ușor să-i explici unui actor cum să gîndească o anumită scenă decît să-l lămurești cum s-o simtă.

— Socotiți deci că un sentiment e mai valoros decît un gînd?

— Ce e rău în asta?

— Din punctul meu de vedere nu văd nimic rău. Însă în ce măsură personajele interpretate de Monica Ghiuță au vreo legătură cu persoana sa reală?

— Într-o zi, văzîndu-mă cu o sacoșă în mînă, o spectatoare m-a oprit și mi-a zis: dumneavoastră, actorii, ar trebui să trăiți sub un clopot de sticlă sau undeva ascunși de privirile mulțimii. Iar o astfel de părere, de a conferi actorilor un statut de ființe neobișnuite, fără nici o legătură cu viața cea de toate zilele, este destul de curentă. Ca și aceea, contrarie de a ne socoti mai puțin buni decît sîntem. Ambele opinii sînt complet false. Nici unul dintre noi nu vrea să fie socotit mai presus decît oricare om de pe stradă. Dar nici mai rău. Dacă ne-am pierde legătura cu viața, nici pe scenă n-am mai putea face nimic. Nu poți să știi de cîte ori ne repetau profesorii noștri: „nu uitați că personajele, pe care le întruchipați, mănîncă, beau apă, iubesc ca oricare ins din realitate".

— Vă place să fiți recunoscută pe stradă?

— Aș minți că nu-mi face plăcere. E o dovadă, mai ales, a faptului că lumea vine mult la teatru. Dar îmi displac profund manifestările zgomotoase, nedelicate ale acestei recunoașteri.

— Ați venit ieri dimineață, după o călătorie nopțica cu trenul, de la o filmare. Seara ați avut spectacol. Astăzi dimineață ați fost la o probă de costume. Acum, seara, chiar dacă azi n-ați jucat, păreți obosită.

— Uneori, cu spectacole și repetiții sînt în teatru și 10—12 ore pe zi. Crezi că-i ușor? Crezi că poți să recuperezi atît de repede?

— Nu. Nu cred. Însă sînt curios să aflu dacă asupra unui actor acționează în vreun fel trecerile de la un rol la altul.

— Există o influență în special în plan psihic. Dar nu numai în acest plan. După **Richard al III-lea** nu pot să adorm decît după vreo trei ore. Dimineața încă mă simt lipsită de vlagă și de voință. Desigur, după **Mitică Popescu** nu se întîmplă la fel.

— Doriți să fascinați? Să faceți din spectator o captură de preț?

— Nu. Dar întrebarea mi-a plăcut.

— O întrebare care poate părea nedelicată pentru o actriță: vă deranjează înaintarea în vîrstă?

— Nu e deloc nedelicată și îmi pare chiar bine că îndrăznești să mă întrebi așa ceva. Eu n-am prejudecăți și nici orgolii: mă bucur de tot ce fac. Cred că acesta este un secret al menținerii tonusului. Un actor nu trebuie să aibă vîrstă. El trebuie să fie disponibil, des-

GEORGE ARION ■

(Continuare în pag. 15)

Monica Ghiuță

„Mă bucur nostalgic"

Desene pe asfalt

Rînduri despre poezia patriotică

Poetul este... ceilalți în care sînt și eu cuprins numai că mie mi-e dat să rostesc cu voce singulară milioane de voci. E mai degrabă o povară decît un privilegiu, dar așa ne e **rostul** (fără cuie de lemn sau, grozăvie! de fier, țăranii maramureșeni făceau și mai fac și acum case, hambare și lăcre îmbinînd în rosturi lemnele disparate) și nu ne gîndim decît cu mîndrie la datoria de a răspunde prin fapta noastră încrederii celor ce ne-au ivit în viața acestei patrii nemuritoare. Întîia însușire a poeziei patriotice românești i-o conferă confundarea, în fapt, cu cele mai frumoase pagini lirice ale literaturii noastre de dinainte de noi și din contemporaneitate. Poezia patriotică nu e numai o componentă a poeziei românilor, ci e expresia fundamental-definitorie a acestei poezii; nu e bobul de strugure, ci chiar ciorchinul cu vin, nu sîmbure de rodie, ci rotundul cămășuit cu sînge nobil al rodiei. Aparenta înfeudare în trecut a poeziei patriotice care se scrie în anii aceștia e legată de faptul că, vorbind despre prezent, avem nevoie și de dimensiile de profunzime ale perspectivei cu care ne privim obîrșiile. Mai operează poate și o plină de modestie apreciere a momentelor ce ne implică (trăsătură capitală a sufletului românesc, acest refuz al laudei de sine) lăsîndu-i parcă omului din viitor libertatea de a privi prin oglinda viețuirilor noastre în timpul făptuirilor noastre.

Cred că trebuie să ne citim (deci să retrăim) istoria țării pornind de la premisa că înainte de a încerca să-i descifrăm enigmele se cuvine să nu ostenim a ne uimi de **rămînerea** noastră în spațiul ce ne-a ivit, în ciuda faptului că destinul ne-a așezat, vorba lui Eminescu „în această parte înșirată a Europei" în care „stratul de civilizație" superioară de sorginte daco-latină ne-a ajutat să ne păstrăm individualitatea. Sîntem pășnici, dar lesne ne-am mutat în lup — vorba Stănesculul — și nu doar cu puterea armelor ne-am păstrat moșia și am rămas ai ei „singuri-stăpînitori" — vorba lui Mircea cel Bătrîn — ci ne-a mai slujit o întreagă panoplie de daruri: viziune ordonatoare, tertip diplomatic, trufie lucid cenzurată și peste toate harul prieteniei; care nu ne-a adus dramatice dușmănii, ci ne-a ajutat să convietuim ca nimeni alții cu semenii de alte semințiii.

Încheiem aceste succinte considerații cu exprimarea iubirii pe care o port țării mele. Tinerețe și înțelepție, vifor și grație, vis și speranță — această țară trebuie slujită însă nu doar prin declarații de dragoste, cît prin fapte demne de splendorile aspirațiilor sale. Altfel scrii cînd casa ta e zidită pe temelii nemuritoare, treci altfel vămi de descurajare ori neîmplinire cînd știi că aparții unui popor pe care asprimile istoriei l-au înălțat în fața lumii, conferindu-i semnele veșniciei.

Țara ca pat de nuntă și raiul de spice a părinților și nu țara-hotel și masă de ospăț cum și-ar voi-o unii. Degete mingîietoare pentru obrazul ars de griji și nu pumn pedepsind fără judecată, rouă și nu brumă — această țară e subiectul predilect al tuturor poeților umplîndu-și biografia cu „creșterea limbii românești".

Sîntem purtătorii de cuvînt ai simțămintelor poporului, marele ctitor de cuvinte, și se cuvine să răspundem întrebărilor pe care ni le pune **acum** acest popor, cu mucile și aspiratiile lui de azi, de aici, din acest colț de lume care ne e nouă patrie...

Românul s-a născut poet? Nu știu, îmi sună excesiv. Dar că românii par să fi născut ei poezia, iată cuvinte ce s-ar putea rosti!

GHEORGHE TOMOZEI ■

Iubirea de frumos

...cian cel Mare

...tă se împlinesc pe 2 iulie 480 de ani ...la moartea lui Ștefan cel Mare cea ... deplină întruchipare a bunătății și ...ejiei întregului trecut românesc cum ...e-o spune Nicolae Iorga voievodul ce ... avut parte de aproape o jumătate de ...eac de domnie, ce a lăsat în urma lui ... țară închegată Moldova cetăților și mănăstirilor pusă pe carte și slujire pregătită să-și apere ființa trezită la viață istorică deplină ca și celelalte semințiii din jur avînd conștiința originii sale conștiința de neam care este un dat fundamental al existenței unui popor, știindu-te dator în eternitate cu rodnicia adîncă trăind în istorie ca neam trebuie să rodești să te jertfești să începi să duci o viață morală să trăiești conform principiilor de foc ale legilor morale fără de care orice semințiie se prăbușește în haosul indefinitului biologic.

Aveam de la înaintași de la Alexandru cel Bun multe dar acum eram iarăși amenințați cu neantizarea după căderea imperiului bizantin după prăbușirea Constantinopolului.

Aveam a ne confrunta cu islamul care nu avea conștiința națională în viziunea căruia nu neamul nu existența ca roi limbă de foc bine definită este hotărîtoare ci topirea într-un întreg imperial indefinit.

Ștefan cel Mare apare în istoria poporului român în ceasul crucial al expansiunii otomane moment în care ființa noastră națională în creștere era amenințată cu întoarcerea căderea iar în vegetativul anistoric.

Pentru a face față acestor imperative trebuia să consolideze ființa lăuntrică morală a acestei semințiii.

Iată cîteva din marile sale izbînzi cîteva din zidurile de nebiruit ce le ridică împotriva puhoaielor cotropitoare.

Că nu suntem de ieri de alaltăieri aici Ștefan cel Mare strînge osemintele înaintașilor laolaltă sau în gropnițele lor din diferite vetre de țară le așază nou postament le îmbracă în marmură și piatră scumpă în văzul lumii să se știe că țara e veche și păzită și din adîncuri. Păsim la Rădăuți în necropola neamului de acum cu evlavia oricărui european împăcat în mățile fluviului seminției sale.

Apoi Ștefan știe că țara trebuie strînsă în jurul cărților smulsă la lege, pravilă în jurul acestor piramide care sunt excepțional ridicate Tetraevanghelele și scările practic toată moștenirea Bizanțului.

Îi va stringe pe sihaștrii din munți și peșteri risipiți prin păduri în ctitoriile ce vor îmbrăca obrazul țării, Putna devenind matca modelul întregii epoci a lui Ștefan în arhitectură sfîntă îmbinare sinteză împăcare între răsărit și apus între latinitatea răsăriteană și cea apuseană astăzi în spiritul epocii fiind cea dintîi apropiere din nou, egumenie în urma schismei din veacul al unsprezecelea aceasta din Moldova.

Cu 480 de ani în urmă carul tras de șase boi cu ștergare în coarne purta de la Suceava printre holdele coapte urmat de toată Moldova în bătaia clopotelor trupul sfînt comoara cea mai de preț răsărită din rîvna și blîndețea și evlavia acestui popor, o aducea aici la Putna întru odihna de veci

Fără Ștefan n-ar fi nici Eminescu nici Iorga nici Sadoveanu ca să nu-i înșir pe toți că nu ne întrebăm ce-am fi noi toți aici fără epoca lui Ștefan cel Mare și sfînt fără Putna Rusalimul neamului românesc unde venim cu toții de-a lungul veacurilor să ne refacem în cele ce țin de ființa noastră nepieritoare ca neam aici în jurul Carpaților.

IOAN ALEXANDRU ■

Delimitări

Ante festum...

Sau înaintea centenarului nașterii lui Mateiu I. Caragiale, care va fi comemorat anul viitor, la 25 martie, țin să fac unele observații asupra unor texte din însemnările zilnice ale autorului, relative la unele reguli de viață ce înțelegea să și le impună și să le urmeze cu sfințenie. Se vede că pînă în ajun, își imputa **în petto** o viață risipită, mai mult sau mai puțin dezordonată, sau dacă vocabula e prea tare, debusolată. Avea și nu dreptate. Încă din adolescență, obstinația, ca să nu spun încăpățînarea, adeseori în conflict cu tatăl său, ce era decît forma elementară a caracterului, decelabilă prin statornicie? Cu toate acestea, din jurnalul lui Mateiu, prea sumar și început abia din anul căsătoriei (1923), la vîrsta de 38 de ani, aflăm că în viața lui s-a produs o fericită sciziune tocmai cu cinci ani înainte de sfîrșitul său (17 ianuarie 1936). A botezat momentul revelator cu sintagma latină: aera nova. O eră nouă, așadar, avea să se deschidă în existența sa. Cuvintele apar, enigmatice, în fruntea anului, la 1 ianuarie 1931, fără urmare, ca să revină la fel, izolate, în contextul telegrafic al Jurnalului, la 28 martie 1932, ziua celei de-a XLVII-a aniversări. În interval i se constituise blazonul, cu tripla recomandare imperativă: **cave, age, tace**, adică ferește-te (fii precaut), făptuiește (acționează), taci (cît mai puțină vorbă !).

Un reviriment se produce ulterior, în septembrie 1933, în regimul său de viață. Suprimase cafeaua și redusese simțitor doza de vin. După o lună „de regim cumpătat și mai ales de reducere a dozei de vin", nota cu satisfacție că își redobîndise, **ipsis verbis**: „mariile mele calități, puterea mea de voință, hotărîre și muncă, rațiunea mea, sagacitatea mea și adevăratul meu caracter nealterat, rece și distant".

Așadar, deplin echilibru fizic și moral, acesta totuși contrariat de nefericita lui pasiune pentru o femeie din „lumea bună", L.B. Cu mai puțin de un an înainte de a se săvîrși din viață, Mateiu își mărturisește că a primit revelația la citirea cărții lui Ștefan Zweig, **Vindecarea prin spirit**, care i-a dezvăluit la 13 februarie 1935, propria superioritate intelectuală, intuiția, puterea de reflecție și forțele latente. Fie ! Totuși îi mai lipsea ceva : un îndreptar de viață pozitiv, de urmat nesovăitor !

La a XLIX-a aniversare a vieții, acesta era astfel formulat :

Cave, age, tace
Muncă
Evaziune, emancipație
eclipsă, exclusivism
— Snobism —
Afacerile-s afaceri
Energie, morgă

Peste opt luni, același „decalog", cu mici modificări :

Cave, age, tace
desăvîrșirea în relații (descanalierii)
Snobism
Ruptură în fapt, rezervă
Gravitate, ținută, reținere
răceală glacială
tărie
Corecție, eleganță
Avariție
afacerile-s afaceri
Morgă

La a L-a aniversare, o sinteză dintre cele două, „decalogue" de mai sus, fără să se mai facă simțită nevoia de ruptură" față de L.B. Se adaugă, în final :

Singe rece
Stil.

Stilul persoanei, firește !

Dramatic ne apare faptul că anul morții se deschide cu deviza blazonului **Cave, age, tace** și anticipează cu un nou „decalog" la 25 martie, dată cînd nu mai era în viață de două luni și 8 zile,așa încît **„Buna Vestire"**, cum scrie înainte de a-și dezvolta regulile de viață, i-a fost fatală :

— Cave, age, tace —
Afacerile-s afaceri
Evaziune, emancipare
eclipsă, excluzivism
Morgă, snobism
Gravitate, ținută, reținere
Energie, fermitate
Avariție
Calm, răceală glacială
Reflectie, deliberare
Corectie, eleganță
Stil

Toate acestea, de la primul la ultimul „decalog", în limba franceză, pe care o mînuia magistral. Ce să deducem din această trecere în revistă a variantelor ce le-a dat regulilor lui de viață ? Că nu erau noi ? Că se cereau numai formulate ? Cam așa... Simțul afacerilor ni-i relevă jurnalul cu ocazia unor „comisioane" la vînzarea unor bijuterii, cînd și-a rezervat partea leului. Evaziunea este echivalentul turnului de fildeș : nu fusese niciodată, literaricește, afiliat. Emancipat a fost din momentul cînd a judecat inferioară arta tatălui său, propunîndu-și alta, mai înaltă. Eclipsa ține de relațiile sociale, mereu rărite, după căsătorie, afară de cele prea puține, ca prietenia cu „bunul Uhry", Francis Lebrun, vechiul N. A. Bolcescu și mai cine ? Excluzivismul este un alt mod de a spune că se închidea în cochilia lui, reducîndu-și mereu punctele de contact. Morga și snobismul și le-a mărturisit de la prima scrisoare către N. A. Bolcescu, la vîrsta de 16 ani. Își comanda mai multă energie și fermitate ca în trecut. Reflexivul delibera cu sine însuși, ca un veritabil artist, neîncrezător decît în sine. Corectia și eleganța țin de „giserismul" mai sus pomenit : haine de culoare închisă, guler răsfrînt (Take Ionescu !), cravată „papillon" cu picățele, cămașă albă, scrobită, ghetre peste pantofi, baston de exotică proveniență, mers lent și tacticos, cu privirea de sus, „peste voae", a unuia căruia nu-i scapă nimic, fără a părea că privește, cu comisura gurii amară, de om ce își pierduse de mult iluziile în viață și în oameni. Visul compensator al unei ascendențe nobiliare se spulberase desigur, dar stilul său de viață era al unuia ce se dorea aristocrat, cu o putere de voință și de dispreț suverană. „Decalogul" excludea literatura : era exclusiv ontologic, sau ontic, cum se mai spune, în jargon, existențialist. Scriitorul era deplin satisfăcut de opera sa, mai mult decît de sine, avîndu-și a-și reproșa în trecut prea numeroase slăbiciuni. A murit ca un om forte, cu ambiții de ordin social mereu nesatisfăcute. Renunțase la ele, pînă la sfîrșit ? „Decalogul" și le-a tăinuit.

SERBAN CIOCULESCU ■

LUMEA CĂRȚILOR

Muzică și legende

Două cărți, **O jumătate de veac în lumea muzicii**, de **Jack Bratin** și **Ada Bratin** (**Editura Eminescu**, colecția **Clepsidra**) și **Imagine și legendă**, de **Victor Simion** (Editura **Meridiane**) au meritul de-a ne purta prin două tulburătoare și fascinante teritorii, cel al muzicii și al legendelor.

● Prima dintre ele, un fel de amplu reportaj retrospectiv, refface viața muzicală a Bucureștiului, a marilor muzicieni a căror artă a îmbogățit de-a lungul timpului inima iubitorului de muzică din București. Printre personalități, în capitolul **Mari interpreți ai lumii, oaspeți ai Bucureștiului** vom întîlni numele lui **Fritz Kreisler, Arthur Rubinstein, Pablo Casals, Claudio Arrau, Carlo Zecchi** și mulți, foarte mulți alții. Într-un alt capitol, **Schițe de portret**, autorii deapănă o seamă de amintiri despre **George Georgescu, Ștefan Gheorghiu** și **Valentin Gheorghiu, Mihai Constantinescu** și, firește, despre **George Enescu**. În fine, frumusețea acestei cărți rezidă în căldura și sinceritatea cu care autorii, iubind muzica din adîncul ființei lor, ni se destăinuie : „Oare cînd am fost prins de labirintul fermecat al muzicii, de lumea ei de vis și poezie, din care nu am mai putut și nici nu am dorit vreodată să mă desprind ?"

● Cealaltă carte, **Imagine și legendă**, este, după cum apreciază criticul de artă plastică **Vasile Drăguț** : „o curajoasă premieră în literatura de specialitate din țara noastră (...) și are ca principal merit reunirea unui vast material de referință, apt să demonstreze importanța pe care motivul animalier — de inspirație realistă sau cu caracter fantastic — l-a avut în programul artei vechi românești". Într-adevăr, cu o stăruință și o tenacitate impresionante, **Victor Simion** face o incursiune de anvergură în fascinanta mitologie a ornamenticii evului mediu românesc, ilustrînd un nebănuit de amplu și profund substrat cultural într-un domeniu care, întîmplător sau nu, a cam fost trecut cu vederea. Lumea imaginilor, a pietrelor dăltuite, a icoanelor pe sticlă, a podoabelor, după lectura acestei cărți, se îmbracă în minunata haină de purpură și nestins mister pe care o au doar legendele.

Cărți pentru copii

● Din producția de ultimă oră a Editurii **Ion Creangă** semnalăm mai întîi și-ntîi, cel de-al 75-lea titlu al colecției **Biblioteca pentru toți copiii** (colecție ce apare sub îngrijirea poetului **Tiberiu Utan**), volum care, nu întîmplător, desigur, este dedicat poeziei lui **Mihai Eminescu**. Volumul, ilustrat de **Ligia Macovei**, se deschide cu o prețioasă **Prefață**, semnată de **Mihail Sadoveanu**, la care se adaugă un alt text, **Închinare lui Eminescu**, semnat de **Perpessicius**. Alte două amănunte, nu lipsite de importanță : alcătuit mai ales din poemele prevăzute de programa școlară, volumul s-a tipărit într-un tiraj de 500 000 de exemplare.

● Îi urmează acestui volum de excepție alte cîteva cărți : **Povești**, de **C. Rădulescu-Codin**, **Sînteți oaspeții mei**, de **Viniciu Gafița**, **Spadasinul de serviciu**, de **Ovidiu Zotta**, **Pinzele mamei**, de **Călin Gruia**, **Măgărușul**, de **Petre Ghelmez**, și, în tălmăcirea în versuri a lui **Arcadiu Marinescu-Nour**, cîteva fabule de **Esop**. Între ilustrațiile acestor cărți le vom remarca pe cele semnate de **Constantin Baciu** la cartea poetului Petre Ghelmez, Măgărușul. Cum s-ar spune, iată, vacanța abia a început, dar micii iubitori ai literaturii vor avea cu ce să-și petreacă timpul, drept pentru care le urăm **spor la lectură !**

Semnături prestigioase

Vom face doar precizarea că Editura **Eminescu** publică două volume pe-a căror copertă întîlnim semnătura a doi prestigioși oameni de cultură **Șerban Cioculescu** și **L. Kalustian**. Este vorba de volumul al IV-lea din **Itinerar critic** (reamintim cititorilor că primul volum a apărut în anul 1973, deci, iată, avem în față al patrulea volum al unui impresionant demers critic, început în urmă cu peste zece ani) și cel de-al III-lea volum al comentariilor pe care L. Kalustian, cu o vigoare și vervă publicistică renăscută, le publică de cîțiva ani buni în revista noastră la rubrica **Simple note**. Firește, și acest volum se va numi ca atare, **Simple note**.

Două eseuri

Două ample și ambițioase eseuri, **Dramaturgia românească între 1900—1918**, de **Doina Modola**, și **Dramaturgia lui Lucian Blaga**, de **Dan C. Mihăilescu**, apărute la Editura **Dacia**, prima dintre ele spre sfîrșitul anului trecut, cea de-a doua acum cîteva zile.

● Despre literatura dramatică a primilor douăzeci de ani ai acestui secol, Doina Modola afirmă încă de la bun început : „Devălmășie de valori și nonvalori, de opere de referință, înscrise grav în durată, dar și de levănțică, flori artificiale, lacrimi și suspine..." Devălmășie care, continuă autoarea, „conține virtualitățile și — în neștiută măsură — anticipările împlinirilor de mai tîrziu. „În consecință, pornind de la ideea că dramaturgia acestei epoci este mult mai mult legată de prezentul și de viitorul literaturii dramaturgice, și nu neapărat de producția literară a secolului abia încheiat, Doina Modola face o trecere în revistă a tuturor pieselor scrise (jucate și nejucate) în acea perioadă. Teatrologii sau cititorii interesați de lumea de altădată a teatrului românesc vor întîlni în paginile acestui amplu eseu o sumedenie de titluri de piese, inclusiv de autori, mai mult sau mai puțin cunoscute și cunoscuți, și credem că, oricît de mare va fi curiozitatea lor, aceasta va fi în întregime satisfăcută. Iar dacă, în capătul lecturii, vor fi de-acord cu autoarea, care consideră că „acest moment dramatic s-a configurat cu propria sa personalitate și, în ciuda eclectismului său, nu aparține de trecut mai mult decît oricare moment al unei dezvoltări organice și fluente, punct de vedere la care noi subscriem întru totul, atunci, firește, asta vrea să însemne că uriașul travaliu al Doinei Modola, de-a reface ansamblul literar al dramaturgiei anilor 1900—1918, își va fi atins ținta.

● Cel de-al doilea eseu, datorat lui **Dan C. Mihăilescu**, pornește de la opinia foarte ferm exprimată de autor : „Despre dramaturgia lui Lucian Blaga s-a scris mult mai puțin decît despre poezia și filozofia sa ; atunci cînd dramaturgia a intrat în discuție, lucrul s-a făcut mai cu seamă pentru a întări afirmațiile asupra liricii sau pentru a le nuanța... Bineînțeles, acum, că o analiză fenomenologică a creației teatrale, menită să schimbe raportul de forțe în cadrul întregului creat, este o operațiune riscantă din multe puncte de vedere, și de fapt, neavenită în cazul operei blagiene, atît de unitară în toate compartimentele sale. Și nu o atare schimbare de forțe urmărim aici. Ci numai o punere a teatrului blagian într-o lumină specific spectaculară, eliminînd deliberat aproape orice referință la opera poetică. Nu la **spiritul poetic** al operei, ci la una sau alta din **finalizările** acestuia". Cu alte cuvinte, fie că va face sau nu referiri la opera poetică sau filozofică, Dan C. Mihăilescu se va strădui, și după opinia noastră va reuși, grație unui tenace și aplicat spirit de analiză, să pună în valoare teatralitatea propriu-zisă a teatrului blagian pe care-i dovedește a fi un veritabil „sistem dramatic".

VICTOR NIȚA ■

Reportajul între tradiție și modernitate

Reportajul cunoaște o apreciabilă vechime. A început prin a fi cronică istorică : pasajele descrise de Herodot despre construirea piramidelor aduc ca gen a reportaj. Plutarh a generalizat unele figuri distincte, prefigurînd din acea vreme viitorul erou de reportaj. Descrierea venirii lăcustelor de către Miron Costin se configurează ca reportaj de cea mai clară speță. Mult mai tîrziu Geo Bogza în *O sută șaptezeci și cinci de minute la Mizil* și Brunea-Fox în *Prietenul meu, cizmarul* dau reportajului concretețea și asprimea vieții, comprimate în timp. Reportajul dintre cele două războaie mondiale a pus, literalmente, uneori în umbră însăși proza. Cît despre „epoca de aur" a reportajului românesc ar fi multe de relevat. Tot mai frecvent, scriitori contemporani proteici, se implică, fie și ocazional, cu scrisul lor, în presă.

Prin urmare, reportajul a trecut printr-o metamorfoză greu de explicitat în cîteva pasaglii. Fuziunea dintre genurile publicistice este la modă. Transferul de unelte de lucru, așijderea. S-a mai muiat eterna dispută : dacă reportajul de presă este și literar, dacă reportajul literar este și literatură sau numai literatură de frontieră etc. Lăsînd disputele docte la o parte, să consemnăm, deocamdată, apariția unei cărți bune de reportaj. Este vorba de *Drum către oameni*, semnată de *Florea Ceaușescu* și *Viorel Sălăgean*, apărută la Editura Sport-turism, 1984.

Cînd aminteam de fuziunea dintre genurile publicistice mă gîndeam că elemente ale interviului și ale anchetei, în principal, se regăsesc, fără să deranjeze, în reportaj și invers. Reportajul-anchetă este chiar la modă. Să luăm, spre pildă, două dintre articolele reprezentative ale celor doi reporteri

CAP LIMPEDE

UN NOU CENACLU. Oare cine și-ar fi imaginat în urmă cu un an, că pe data de 2 iulie a lui '84, cînd ar fi împlinit 45 de ani, aniversarea lui Romulus Guga va constitui un prilej de pioasă aducere aminte, bucuria sărbătoririi fiind înlocuită de o greu credibilă comemorare ?

Și totuși un vers cutremurător acum, al lui Romulus Guga, ne adună în acest iulie 1984 în jurul amintirii lui „cu frunțile plecate : „E-mprejmuit acum cu piatră / Poetul...".

Iar în ajunul lui 2 iunie, tîrgmureșenii au inaugurat solemn și emoționant, cenaclul literar „Romulus Guga", un cenaclu destinat cu precădere tinerilor condeieri, sub conducerea inimosului Nicolae Băciuț.

Deschiderea oficială a avut loc în sala mică a Teatrului Național din localitate. Odată cu acest eveniment s-a desfășurat în mod simbolic și festivitatea de premiere a participanților la concursul „Tinere condeie".

A fost o după-amiază de care toți cei care au fost prezenți își vor aduce aminte cu emoție, versurile rostite cu acest prilej de tinerii poeți premiați constituindu-se într-o adevărată confirmare a speranțelor pe care și le punea în talentul inepuizabil al tinerei noastre generații, cel al cărui nume îl poartă de acum cenaclul lor : Romulus Guga.

Poetului, prozatorului, dramaturgului Romulus Guga i-au închinat cîteva revelatoare însemnări Cornel Moraru, Anton Cosma, Mihai Sin, Dumitru Mureșan, Nicolae Băciuț, Dan Culcer.

Iar visătorului, baladescului, duiosului și fără odihnă omului Romulus Guga i-a închinat o vibrantă luare de cuvînt, Ion Cocora.

Pentru că în conștiința tuturor celor care l-au cunoscut și citit, Romulus Guga este și va fi mereu viu. **(Liviu Tudor Samuilă)**

O CARTE DESPRE PIONIERI EROI. În clinstea celei de-a 35 aniversări a Organizației Pionierilor, la Editura Politică a apărut cartea pentru copii, despre pionieri eroi — CAVALERI AI „MERITULUI PIONIERESC" de Irimie-Străuț. Cele 60 de schițe și povestiri din această culegere prezintă fapte de excepție ale circa 100 de purtători ai cravatelor roșii cu tricolor, cărora în decursul anilor li s-a decernat „Meritul pionieresc", cea mai înaltă distincție instituită de Consiliul Național al Organizației Pionierilor. E vorba de pionieri și uneori uteciști care în împrejurări neobișnuite au acționat fără șovăire, cu responsabilitate civică, de tineri cetățeni, așa cum au învățat de la frații și părinții comuniști, dovedi[nd] înalte calități de ca[rac]ter, prezență de s[pi]rit, voință călită, clarite[a] gînd și faptă, autoc[on]trol și fermitate, fiind [ma]ți de cutezanță [re]voluționară, de cinste [și] omenie, intransigenți [în] fața răului, cu spirit [de] sacrificiu și cuget nep[ă]tat, înțelegînd să pun[ă] interesele colectivității [și] ale societății socialiste [pe] primul plan de cele per[so]nale.

Cartea se adresează nu doar copiilor, ci unei game largi de cititori — părinți, educatori, cadre didactice și comandanți-instructori de pionieri, fiind scrisă antrenant, bogată în acțiuni și întîmplări cu adînc conținut educativ.

de la *Scînteia*. Este vorba de „Pe urmele cazului D", de Florea Ceaușescu și „La revedere, Satu Mare", de Viorel Sălăgean. De cazul Duzineanu, de la Iași, s-a ocupat și revista *Flacăra*, iar autorul nu omite asta. Pagini întregi sînt impregnate de concretețea elementelor anchetei și a unei urmăriri, să-i spunem, penale. Rememorarea faptelor, unele descrieri printre ferestrele de tîmp ieșean, tonul „elegiac", deși sentențios, fac reportajul-anchetă să fie antrenant și te ține, realmente, cu sufletul la gură. Viorel Sălăgean descrie Satu Mare al copilăriei, adolescenței și al maturității. Elementele de istorie se succed sau complementează cu acelea afective. Pagini de mare relevanță și frumusețe. În treacăt vom reține, însă, și alte titluri reprezentative : *„Sub semnul urgenței : prestigiul"*, *„Fie cum o vrea domnul"...*, *„Poveste de dragoste la umbra pămîntului"*, *„Floare de cireș"*, *„O alegere bună"*, *„Cu legea în mînă și războinarea în suflet"* etc.

Se simte, cît colo, lecția bună de reportaj literar ucenicit la școala presei. Urmărite cu atenție sub spectrul noutății și al inovației reportericești, a cantității de informații ce ne-o furnizează multe dintre materialele cărții secționate în *„Drumul muncii"*, *„Drumul dragostei"* și *„Drumul oamenilor"*, reții atenția în genere prin umanul și interioritatea, dar și prin realitatea frustră redată cît mai aproape de fidel, dau, așadar, greutate unei cărți care, altfel, se citește cursiv, fluent. Fără aceste accente și prerogative reportajul publicistic de carte ori de gazetă nu poate dura decît, cel mult, o zi.

Autorul cărții de mare tiraj și de mare vogă *„Cu sînge rece"*, Truman Capote, amintea undeva de sursa documentării, de faptul că publicistica i-a dezvoltat simțul acut al prezentului imediat. Plecat, o dată, tocmai în Japonia, să-i ia un interviu lui Marlon Brando, revine și spune : „...mi-am petrecut cu Brando timpul ce mi-l alocasem dinainte, — o sigură seară. Am luat masa cu el, am discutat, apoi am lucrat un an la reportaj. Trebuia să atingă perfecțiunea, deoarece îmi revenea sarcina să transform un reportaj banal într-o oră de artă". Cît adevăr.

Reporterii noștri știu bine că nu în fiecare zi se pot întîlni cu oameni ca Thor Heyerdahl, Alain Bombard, ori Armstrong. În acest din urmă sens au căutat și în multe privințe au izbutit și găsit oameni și evenimente, drumuri reale și drumuri în memorie, capabile să stîrnească acel adevăr ultim, frust, acel fapt unic și încărcat de semnificații, scrîind cu tensiune. Publiciștii, „harponînd" faptul de viață, real, autentic, palpitant, verosimil, făcînd adesea apel la bunul simț și la o elocință, i-am spune, pascaliană, au transformat faptul brut în artă.

Lăsînd, așadar, disputele pro și contra sau „pentru contra" la o parte, cu privire la plasarea reportajului publicistic în sferele detectabile ale literaturii, să salutăm acest tom și acest DRUM CĂTRE OAMENI, necesar de parcurs pentru a releva frumusețile și asprimile vieții.

DORIN SĂLĂJAN ■

Salonul umorului la Costinești

Deși artiștii obișnuiesc să se cheme tineri pînă spre adînci bătrînețe, există destule momente și locuri în care ca să te numești și să te crezi artist tînăr, trebuie chiar să fii, să n-ai, spre pildă, mai mult de treizeci și cinci de ani. De aceea, plasticienii juni au un „Atelier 35" — unde pot debuta și face expoziții personale nestingherit de vanitățile unor tinerești cu operație estetică — de aceea se instituționalizează atît de frumos la Costinești „Galele tinerilor actori" și „Saloanele republicane de grafică satirică ale tineretului".

Ediția a IV-a a „Salonului..." împlinește toate nădejdile de început ale organizatorilor și vin, în plus, cu o seamă de prestigioase confirmări. E stimulator să constanți că un lucru bine gîndit nu-l, cum zice proverbul, pe jumătate și înfăptuit, ci-l înfăptuit în întregime. Pornit „cu entuziasmul specific tinereții" (parcă așa glăsuiesc toate cuvintele de reclamă ale treburilor par a nu mai angaja și alteeva pe lîngă entuziasm ? !, „Salonul"... își numără edițiile bătrînește, cu mulțumirea de a le fi dus, pe fiecare pînă la capăt și în cele mai bune condiții. Deschise preț de o vară și itinerante prin stațiunile B.T.T.-ului, expozițiile vernisate la Costinești contează pe un public excepțional, în toate privințele. Închinăm să credem că mărimea și varietatea acestui public asigură „Saloanelor..." de umor grafic de pe litoral un climat aparte, extrem de angajant. Să notăm că dacă pe aimeze nu apare nici una din acele caricaturi lesnicioase sub raport tematic și cu umor puțin, pe care le tot întîlnim prin Saloanele tradiționale ale desenului satiric, e pentru că nici nu au fost trimise. Juriul, considerînd tema ediției : „Nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă" a-a aflat în plăcuta situație de a discuta planșe, care, indiferent de calitatea penițel, țintesc idei de interes maxim. Juriul a mai avut satisfacția să constate că tinerii premiați la edițiile anterioare continuă să se remarce și că planșe laureate la Costinești confirmă cu brio, de pildă, la Montreal, la „Salonul mondial al caricaturii" (Pavel Constantin, cu o tonică reconsiderare a zicătoarei : „Peștele cel mare înghite pe cel mic"). O expoziție a premiilor în cele patru ediții precum și a atîtor bune desene neajunse în palmares ar fi un argument redutabil la ideea schimbării la față a caricaturii în ultimii ani, a primeniri mijloacelor și țelurilor. Nu întîmplător marele premiu în 1984 îl primește CRISTIAN MĂRCU, un nume despre care n-a auzit nimeni fiindcă abia în '84 a început să expună. Cristian Marcu îmi pare lidorul noului val (Eugen Mladin Valeriu, Dan Silviu Turculeț, Sașa Mereț, Constantin Miu, Horia Crișan, Radu Popovici, Cristian Topan, George Ostafi, Aurel Ștefan Alexandrescu, Horațiu Mihaiu, Daniel Ionescu) și unul din tinerii cu șanse mari la podiumul marilor Saloane din țară și din lume. Costineștiul, cu aparențele unui criteriu ce nu privește valoarea (expun desenatori sub 35 de ani) lucrează bine pentru revitalizarea unui „gen al presei" și, în general, pentru umorul românesc. Patronajul multiplu — al Comitetului Central al U.T.C., al Biroului de turism pentru tineret, al Consiliului Culturii și Educației Socialiste și al Uniunii Artiștilor Plastici — este aici pilduitor prin eficiență.

Premiile Ediției '84 : Marele premiu — CRISTIAN MĂRCU, Premiul I ecordat de U.A.P. — EUGEN MLADIN VALERIU, Premiul II — PAVEL CONSTANTIN, Premiul III — DAN SILVIU TURCULEȚ, Premiul III — CONSTANTIN MIU, Premiul III și Premiul revistei „Viața studențească" pentru cel mai bun caricaturist student — HORIA CRIȘAN, Premiul ziarului „Scînteia tineretului" pentru debut — SAȘA MERET, Premiul revistei „Flacăra" — NICOLAE IONIȚĂ, Premiul Statiunii tineretului Costinești — MARIANA ȘERBAN CHIRA. Mențiuni — TILI TRAIAN VIOREL și LUCIAN CONSTANTINESCU.

TUDOR OCTAVIAN ■

Filme care trebuie neapărat văzute

Primul dintre rosturile filmelor cu „tematică rutieră" (ca să ne păstrăm în termenii specialiștilor), este acela de a pune pe gînduri. Morala trebuie să fie limpede și la îndemîna tuturor : distrații să revină cu picioarele pe pămînt, agresivii să dobîndească sentimente mai bune, imprudenții să sufle și în iaurt etc. Un asemenea film de cîteva minute trebuie, deci, să fie eficient, adică să convingă. Iar de convins nu poate convinge decît lucrul bine făcut. Imaginile, adeseori dure, au nevoie de un comentariu inteligent, pentru că formalismul și nepriceperea vizavi de o viață zdrobită indignează. Sînt cîteva din gîndurile care m-au încercat în urma vizionării unei gale de filme pe teme de circulație, organizată săptămîna trecută la Casa studenților „Grigore Preoteasa" din București, pelicule făcute la cererea și cu concursul substanțial al Direcției circulației din Inspectoratul General al Miliției și reprezentînd producția pe anul 1983.

Cel puțin jumătate din filmele văzute ne-au ținut cu sufletul la gură. Și nu doar pentru că un accident de circulație este dramatic prin natura lui, ci și pentru că profesionalismul și seriozitatea cu care au fost lucrate au făcut din ele adevărate creații artistice. Ne-au emoționat, ne-au făcut să ne fie teamă, ne-au făcut să ne gîndim la noi, la cum mergem, la cum conducem, ne-au făcut să privim strada altfel decît pînă atunci. Au existat și mașini ajunse un morman de tablă, și lacrimi, și dolliu, și oameni rămași singuri sau infirmi pe tot restul anilor. Dar am găsit în ele și lașitate, și curaj, și irresponsabilitate, și căldură, și omenie, adică tot ce ține de viață. Stilul e omul, și în materie de circulație adevărul acesta e parcă mai pregnant ca oricînde. Nu mai poți minți, nu te mai poți ascunde, pentru că prețul e prea mare. Aici e important caracterul. Mi-au rămas în memorie tragedia lui Daniel din „Învins de prejudecăți", film realizat de Gheorghe Horvath apoi acea extraordinară peliculă intitulată „Fața nevăzută a accidentelor rutiere", regizată de Mihai Dimitriu, unde „personajele" (folosim ghilimele întrucît actorii erau chiar victimele) — pianista, chirurgul, opticianul, graficianul — nu-și povestesc accidentul, ci își mărturisesc dramele care au urmat spitalului sau închisorii : ratarea șanselor de a mai cînta, de a mai opera, neputința de a-și liniști conștiința, fiindcă accidentul dintr-o secundă devine accidentul unei vieți.

Ar fi multe de spus, și despre „Martorii", și despre „Omenia și oamenii șoselelor", dar peliculele acestea nu mai au nevoie de elogii ci de săli pline. Ele fac educație fără a cădea în păcatul didacticismului. Această echipă de specialiști în circulație al I.G.M.-ului, împreună cu regizori ca Mihai Dimitriu, Gheorghe Horvath, Adrian Sîrbu, Erwin Szekler sau soții Suzea au reușit să dea mai multă forță artistică documentarului cu tematică rutieră, sporind astfel valoarea educativă a acestor filme, care se dovedesc din ce în ce mai mult în stare să ne implice responsabil în civilizația străzii. Repetăm, aceste pelicule trebuie neapărat văzute și, mai ales, au nevoie de o difuzare adecvată.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Cronică literară — Un absent

În două convorbiri din ultimul său volum **Între critici** (Dacia, 1983), Gheorghe Grigurcu se plînge că din cauza francheței sale unii l-au acuzat de invidie și ratare, administrîndu-i epitete puțin elegante precum : scorpion, hienă, muscă, bărzăune, dăunător al recoltelor etc., transformîndu-i totodată numele propriu într-un verb impropriu (?). Este, desigur, regretabil că au făcut-o în acești termeni, dar poate că unele motive erau.

Gheorghe Grigurcu a împlinit nu demult 48 de ani și are o carieră literară de treizeci de ani. A publicat din 1968 pînă în 1976 șase volume de poezii (ultimul, primit de mine, se cheamă **Elogii**) și șase volume de critică, trei despre poeți și trei despre critici. Nu scrie despre prozatori, nici despre dramaturgi. Ca poet e, vorba lui Mircea Iorgulescu, „mai cunoscut pentru activitatea critică". Idealul său e, cum zice, să biruie pe cei mîndri, a răzbi pe cei trufași, **debellare superbos**. Această din urmă ambiție, probabil datorită modului în care au fost primite cărțile sale, s-a accentuat în ultima, **Între critici**.

Nu i se poate nega lui Gheorghe Grigurcu unele însușiri. O anumo penetrație prin simpla impresie a fenomenului literar, o disociere a esteticului de etic și etnic, o strădanie de formulare a judecății de valoare, o preocupare de exprimare frumoasă, o aspirație de originalitate, o voință de independență a opiniei. Însușirile sînt dublate de tot atîtea defecte. Criticul citește selectînd arbitrar sau întîmplător și voind să prezinte cu toate acestea un autor în totalitatea lui, înlocuiește comentariul prin citate, exemplifică partizan, etichetează neargumentat, își ornamentează pagina cu vorbe celebre, voind a lăsa impresia că e la curent cu tot ce circulă în lume în materie de critică și teorie literară, abundă în cuvinte rare, unele de fabricație proprie precum : ochi **nictalopi** (?), **depletiune**, satisfacție **eutrofică**, **rubricatură**, **balcanicamente**. De la Călinescu împrumută de două ori adjectivul **indimenticabil**. Scrie însă greșit Rémy Gourmont, Brémond, Benoît. Practică și aforismul : „Dacă ipocrizia e omagiul pe care viciul îl aduce virtuții, în aceeași măsură politețea e (cît de des !) omagiul pe care virtutea o aduce ipocriziei". A mai spus-o și la Rochefoucauld : „L'hypocrisie est un hommage que le vice rend à la vertu". Sau : „Nos vertus ne sont le plus souvent que des vices déguisés". Deci și politețea... Prin urmare Grigurcu poate scrie : „O politețe excesivă, devenită imagine în sine, son (sic !) abstract, distinge scriitura lui Vladimir Streinu".

În schițele de portret se scot în relief particularități fizice insinuîndu-se că felul criticii ar depinde de ele : „Înfățișarea de adolescent studios a lui Mircea Martin, cu ageri ochi senzuali, dar și cu o vagă indeterminare a gesturilor, constituie o plauzibilă introducere a actiunii sale critice". **Mircea Iorgulescu** „poartă un aer mefistofelic, exprimat și prin barba sa smolită, spintecată din cînd în cînd de un șuvoi sălbatic, ca de negru"... La Ulici „un ochi ascuțit, diamantin, peste o mustață stufoasă, caligrafiată pe un obraz prelung, livid, sugerează însăși duritatea personalității sale...". „Brunet, scund, cu obrazul rotunjit, Dan Cristea poartă sub ochelarii săi o visare de odaliscă". Bulimia folletonistică a lui Zaharia Sângeorzan e pusă în legătură cu masivitatea sa corporală, dar „vocea acestui Flămînzilă e ascuțită... ca la păun".

Caracterizările lui Grigurcu încep și sfîrșesc de obicei rău, punînd pe cititor în imposibilitate de a discerne valoarea reală a criticului abordat. La Călinescu, datele despre Maiorescu „insuficiente, sînt trucate în ficțiune", autorul complinindu-le cu „cumulări voit anodine", „pete de culoare", „tragicomice confruntări cu opacitatea și vidul vieții curente". Ibrăileanu, critic de un „anacronism evident", „ni se revelă, în chip mușcător, drept un fiu rătăcitor al literaturii". Mihai Ralea e „un sofist", opera sa „poartă un insesizabil depozit de praf". „Perpessicius ni se înfățișează drept un inocent traficant de miraje estete". Pompiliu Constantinescu „poartă stigmatul unui elan nedesfășurat". Octav Șuluțiu „face o figură într-un fel desuetă", al cărui „ton sentențios devine indigest". „Aplicațiile criticii lui Vladimir Streinu vădesc o anume indolență de feudalist". Grigurcu face din cînd în cînd cîte o concesie, de pildă una lui G. Călinescu : „Oricîte deceptii ne-a produs, nu putem a nu-i admira geniul". „Șerban Cioculescu e un sceptic alegru, un impresionist sui generis"... „N. Steinhardt continuă tradiția unor personalități precum Al. Odobescu..." (nu mai citîm alte trei nume). Critica lui Victor Felea e o „industrie de cununi premiale stereotipe, pregătite pentru toate frunțile, fără excepție". Costumul critic al lui Alexandru George „e alcătuit nu o dată din petice violent colorate, în duhul unui exhibiționism patetic". Lucian Raicu cade la aporia, Mircea Iorgulescu nu dă vină de trecere unor cuvinte inocente, e un intempestiv „purist înăcrit". Marian Popa cultivă pozitivismul „exacerbat pînă la nihilism" și are o „inteligență anafectivă, stimulantă". Laurenții Ulici se prezintă în postura oximoronică de boem sobru, logoreic rezervat și temerar inhibat. La C. Stănescu, lucrător în adîncul operelor, „scrutura nu străluceste, avînd un luciu scăzut, practic, fierос". Livius Ciocîrlie are „temperament incredul". Eugen Negrici scotocește „dedesubturile cărților", iar Marin Mincu e un fantast vînătăreț neglijent față de „scara de valori a literaturii de azi". Paginile lui Dan Cristea „dezamăgesc prin sunetul lor gol", Petru Poantă are „fețele față de cîteva nume conjuncturale", A.P. Călinescu „rezerve' savant-filistine". Alex. Ștefănescu împarte elogii „de un irezistibil umor", Dinu Flămînd alunecă spre o pedanterie extravagantă, Lucian Alexiu scrie într-un stil afectat, la Alexandru Ruja „admirația e dispoziția curentă". Maria-Luiza Cristescu „nu palpează suficient centrii valorici" (sic) ai Hortensiei Papadat-Bengescu. Șerban Foartă face o analiză a poeziei lui Barbu ieșită din fire, „cabrată", Mirela Roznovanu (?) își etalează agramatismul „cu curaj". O reflexie despre critica lui Dumitru Micu : „Ocupîndu-se de autori de rafinat al dolcea, Sainte-Beuve e mai interesant decît Dumitru Micu scriind despre Arghezi, Blaga ori Călinescu".

În **Idei și forme critice** (1973), Gheorghe Grigurcu scria că **Panorama deceniului literar românesc** 1940—1950 de mine l se pare „o carte de semnificație deosebită, surprinzînd procesul metamorfozării criticii (literare) în istorie, așa cum s-a întîmplat și în cazul unor E. Lovinescu și G. Călinescu". Ca fost doctorand al meu, aprecia încă în 1981 (**Critici români de azi**), faptul că susțin „însemnele unei tradiții glorioase". Adulațiile se prefac brusc în proteste vehemente la apariția **Istoriei literaturii române de la începuturi pînă azi** unde mu figurează. „Cum ar arăta, mă întreabă Gheorghe Grigurcu, **Istoria** lui G. Călinescu, dacă în locul lui Vladimir Streinu ar fi înregistrat N. Roșu, iar în locul lui Șerban Cioculescu, Georgescu Cocoș ?". Întrebarea o retorică, întrucît nici la Călinescu (în compendiu), nici la mine nu apar N. Roșu și Georgescu Cocoș. La Călinescu apar însă toți cei vreo 50 de scriitori (plus încă vreo 20) pe care Grigurcu crede că trebuia să-i elimin. N-am pus pe Liviu Rusu, fiindcă nu l-a pus nici Călinescu, nici pe el nici pe N. Steinhardt, autor în 1934 al volumului **În genul tinerilor** publicat sub pseudonimul Antisthius. Mai grosesc și istoricii literari... M-am ocupat în presă de M. Nițescu, Al. Dobrescu, Alexandru George și de mulți alții. Sper să le vină rîndul la toți.

AL. PIRU ■

Coronițele premianților

În toate școlile României, duminică, la numai o zi de la întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu cele mai tinere vlăstare ale țării prilejuită de împlinirea a 35 de ani de la înființarea Organizației Pionierilor, a fost o sărbătoare a bilanțului la învățătură. Altfel spus, a început Marea Vacanță. Ziua de duminică a fost ziua care i-a maturizat cu un an pe toți copiii. Și duminică, la o școală dintre blocuri, ce poartă, parcă, numărul 58, la serbarea de sfîrșit de an am regăsit pentru cîteva clipe întreaga mea copilărie. Mi-am amintit de toți dascălii care m-au ajutat să dezleg tainele învățăturii și ale vieții și, dacă ar fi apărut vreunul dintre ei, aș fi îngenuncheat și l-aș fi sărutat mîinile. Același lucru l-am văzut și duminică, cînd cei mai mari, cei care au terminat școala generală, se aplecau și sărutau mîinile dascălilor. Le-am ghicit și discrete lacrimi care se pierdeau în buchetele de flori. Dar, sărutul acela de mînă și lacrima lăsată, de multe ori, acolo, în palma dascălului, valorează cît toate florile pămîntului. Pentru cei mai mici, pentru cei care abecedarul nu mai reprezintă de acum o taină, emoțiile au alte dimensiuni. Dimensiunea primului premiu nu se poate calcula. El este unic prin valoarea sa. Am văzut cu cîtă grijă și chiar cu emoție învățătorii așază cocoșcile de flori pe capetele aplecate ale absolvenților de abecedar. Și acele coronițe au în ele sudoarea palmelor părinților și aduc pe fruntea premianților mirosul cîmpului și al pădurilor. Și parcă întreaga copilărie se ascunde la umbra acestor flori din coronitele premianților. În jurul prînzului, după festivitățile de premiere din școli, coronitele premianților au învesmîntat întregul oraș în curcubeul floral al anotimpului...

SORIN POSTOLACHE ■

Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască, Moldova, Ardealul și Țara Românească !

Tîrgu Jiu, într-o sugestivă imagine a spiritului revoluționar și a tinereții triumfătoare — Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

Deta și Sînnicolau, oameni de ispravă au

Localitatea : **Sînnicolau Mare, 28 iunie 1984, orele 19,30, stadion : Deta, 29 iunie, orele 18, stadionul din localitate.**

Număr de spectatori : **7 000 la Sînnicolau, 7 000 la Deta.**

Atmosfera : **bună la Sînnicolau, foarte bună la Deta.**

Calitatea spectacolului : **bună la Sînnicolau, foarte bună la Deta, în ciuda condițiilor grele de desfășurare.**

Noutăți : **Prezente locale : la Sînnicolau — Miu Cerasela și grupul „Piram" din Dudeștii Vechi ; la Deta — trîna și Nicoleta Enței, Adrian Dîua și Raul Dudinic, Marius Dîenaru, surorile Danca și Angela Paniei.**

Aportul organizatorilor : **Excelent. Organizare ireproșabilă a prietenilor noștri din organizația județeană de tineret, prezentă activă și permanentă a tovarășului Ioan Rotărescu, prim secretar al Comitetului județean Timiș al U.T.C., sprijinit îndeaproape de Gheorghe Pribeanu, din partea secției gospodărie. La Deta am reîntîlnit, cu bucurie, pe vechiul nostru prieten, primarul orașului, Teodor Chicinaș.**

Plecînd grăbiți din Arad, alegem drumul cel mai scurt către Sînnicolau. Dar nu întotdeauna drumul cel mai scurt e și cel mai drept. Așa se face că nu trecîm cu toate mașinile pe malul Mureșului, prin locuri unde prezenta mașinilor stîrnește o curioziiate de nedescris. Găsim un bac ce aduce mai mult cu o bîrcă și traversăm dincolo cu „fluierătorii". Bacul dus-întors de tară pe o căldură insuportabilă și ajungem în Sînnicolau pe unde nu se așteptă nimeni, dar nu vom putea începe decît după ce mașina cu instalații deabia a sosit. Am admirat răbdarea oamenilor și le mulțumim că au binevoit să ne aștepte, deși nouă și în sinea noastră eram nemulțumiți de întîrziere, obicei care ne este străin. Și atmosfera nu a fost cea pe care am fi dorit-o din cauza publicului care s-a adunat de aproape două ore în soare. Vina acestei întîrzieri a fost a organizatorului nostru Alex. Medar, om admirabil și care a făcut multe lucruri bune în cei peste zece ani de organizare, dar care a încurcat de data aceasta treaba. Ne vom descreti fruntile mai pe seară, cînd atmosfera va reintra în normal. „Cenaclul Flacăra a promis că va reveni și a reînviat ca să vină". Valeriu Penișoară. Și regăsește după exact un an de zile, deanta cu toate acele, banii și cenaclul lăcrimi, chiar unde a pierdut-o. Cel ce a găsit-o i-a adus-o pe scenă, dispărînd apoi în mulțime fără a lăsa un nume. A rămas doar gestul de omenie și corectitudine al unui anonim. Trebuie să recunoaștem că, la cîntecele care cereau participarea publicului, cel mai puternic s-au auzit la Sînnicolau vocile celor mai tineri. Semn bun pentru generația care vine. Un grup de olteni din Gîrla Mare, o școlăriță de 50 de ani trebuie să plece către casă și ne reproșează că nu am cîntat un cîntec pentru el. Îi întoarcem din drum, le cîntăm „Cîntec pentru Oltenia" și-i vedem plecînd cu lacrimi în ochi și mulțumire. Încene gloaia. Bravii noștri băieți din trupa Flapo continuă să ne spriiine cu sfințiism, nepărăsînd un moment scena. Ploaia se înteteșie, cîntăm „Treceți batalioane românești Carpații" și în inimi simțim uzi pînă la piele. Becurile supraîncălzite pocnesc cu sunet înspăimîntător. Trebuie să încheiem. Nu înainte de a transmite urarea noastră de bine : „Să fie pace în lume". După ce A.P. anunță finalul spectacolului, ne luăm rămas bun, fără curent. De unde o fi știut cînd trebuie să încheie ? Dar prognoza lui A.P. a continuat și a doua zi, la Deta, cînd a spus că va ploua. Gazdele ne informează că barometrul nu arată așa ceva. Pînă la urmă a fost o furtună înspăimîntătoare. Altea fulgere deasupra unui stadion n-am văzut de mult. Dar tot A.P. a spus că la 21 și 15 minute furtuna se va opri. Și, culmea, în ora aceea nu mai ploua deloc ! Frumos a fost la Deta Frumos și greu datorită naturii. Pionierii din Ghilag aduc cîte o oliie de tară pe care scriu mesajul „cinstiți pîinea și munca părinților noștri". O cinstim și la Deta cu pretutindeni prin dăruire totală în fața oamenilor. Și fiindcă „i-ați trimis pe cei mai mici, vi-i oferim pe cei mai mici." Între Lelia Vaida și Maria Amariei apare și „copilul" Gîi Ioniță. Unul dintre membrii de bază ai cenaclului, cu suflet mare, de copil. Apar pancarte de pace. Apar steagurile tricolore, cînd colegul nostru Arpad Domokos își cîntă cîntecele sale în limba maghiară și în limba română, și atmosfera e în creștere. Oamenii din Deta au strîns pe stadion deseuri din care la lăsarea serii se vor aprinde două focuri. Se aprind cînd noi cîntăm „Om în amurg" și cînd începe din nou să plouă. Și nimeni nu pleacă. „Se-a învîrtit un an planeta / Și-ati venit din nou la Deta." Între două focuri cîntă trupa Totuși, în formulă completă, Ioana Păunescu sosind în acea seară de la București. „Niciodată nu s-a cîntat rock / La lumina unui mare foc." Printre din partea lui Mezaros Iosif, care în așteptarea cenaclului la Deta, a căutat în bibliotecă, s-a pregătit pentru a aduce la lumină un document important, un bilet care ne emoționează : „Avram Iancu a fost sacrificiul simțului său de libertate și ordine al devotamentului său sublim către natiune — tot atîtea virtuți pe care oamenii de origine nobilă și de bună educațiune le respectă și la inamicii lor. Purcedeți voi tineri și studiați acel raport din anul 1849 pentru ca să cunoașteti pentru ce astăzi este posibil a vă numi români, a vorbi și a scrie românește, a vă avea scolile și literatura voastră și a spera în viitor. George Barit — Brașov, 15.XI.1872". Vom cînta „Iancu la Tebea" nu înainte de a mulțumi acelora care se ocupă ca documentele istoriei noastre să rămînă vesnic în conștiința oamenilor, acelora care vin la Cenaclu nu ca la un simplu spectacol ci pregătiți de a mai împărtăși ceva din cunostintele lor si celor din jur. Excepțional a fost publicul din Deta. Un public care a depășit repetate obstacole, care în final de spectacol, cere multă poezie. Și nu numai o cere, dar o și ascultă. Astfel, A.P. va susține singur un spectacol de 25 de minute de poezie care vine să întregească un spectacol pe care am tinut să-l încheiem frumos în ciuda tuturor capriciilor naturii. Oamenii sînt mai tari cînd vor și dacă cei din Deta au dat dovada dragostei lor față de un act artistic, noi nu puteam decît să-i împlinim pînă la capăt.

DUCU BERTZI ■

Timișoara, o inimă cu 35 000 de cutii de rezonanță

Localitatea : **Timișoara, 30 iunie 1984, orele 18, stadionul 1 Mai**

Număr de spectatori : **35 000**

Atmosfera : **fantastică**

Calitatea spectacolului : **excepțională**

Noutăți : **prezente locale — grupul Metamorf (Tiberiu Gajdo, Adrian Popescu, Sorin Grăjdean, Ladislau Virag), Miruna Mureșianu, Dan Marincu, Singer Harald, Octavian Ștefănescu și Marius Iacovania, Remus Vlaicu.**

Aportul organizatorilor : **la Timișoara, ca și în celelalte localități din județul Timiș în care am fost prezenți, s-au făcut eforturi organizatorice cu totul deosebite din partea tuturor factorilor responsabili. Și cuvin aduse oamenilor cu responsabilități în conducerea treburilor acestui județ și se par, oricît ne-am străduI, puține. O bună și competentă cunoaștere a nevoilor tinerilor, luarea în serios a sarcinilor multiple ce le revin din aceasta, considerarea culturii în rîndul problemelor mari ale oamenilor au fost atuurile unei organizări îndatoritoare. Mulțumim de aceea fără rezerve celor care s-au ocupat în mod direct de buna mers al acestor acțiuni, tovarășilor Ioan Rotărescu, prim secretar al Comitetului județean Timiș al U.T.C., Valentin Dinescu, prim secretar al Comitetului municipal Timișoara al U.T.C., secției gospodărie, celorlalți factori implicați în buna mers al manifestării noastre. Iucrătorilor salvării și ai celor de la I.J.M. Timiș.**

Proiectul „spectacolului 1300" gîndit pentru această zi la Timișoara a fost pus chiar de la începutul manifestării noastre sub zodia benefică a bucuriei sărbătorești, izvorîtă cu generozitate din rezerva nebănuită a sufletelor acestor oameni. Spre cerul, astăzi senin, baloane colorate înălțau la primele acorduri încrisul „PACE". Din tinere mîini s-au ridicat în zbor porumbeii ce-i poartă peste zări simbolul. Steagurile tricolore și steagurile partidului adunau în ele credinte scumpe tuturor. Primele semne ale dragostei cu care eram întîmpinați ne-au ajuns la scenă : „Ascultînd Cenaclul Flacăra parcă trandafirii înfloresc între două clipe de eternitate" (Ansela, Vlo, Nicu). Toate premisele par a fi asigurate căci atmosfera este în creștere și, iată, simțim astfel cînd micuța Lelia Vaida aduce publicului cîntecele sale de o înduioșătoare sensibilitate, participarea tandră și caldă a publicului. Îl răsplătim dîndu-i un moment de excepție cules din chiar tezaurul de valori al acestor locuri atît de bogate și uneori atît de putin exploatate. Corul Filarmonicii „Banatul" din Timișoara a fost de aceea o surpriză nu doar pentru noi dar și pentru multi dintre cei aflați în tribune, descoperindu-le tuturor adevărul incontestabil : după care „cea mai importantă potențialitate a cîntecului de substantă o deține muzica grupărilor larzi, cea mai apropiată de muzica mascior". Remarcabile au fost contribuțiile solistilor Sergiu Papuchievici și Maria Morariu dar și optiunea repertorială pentru care un merit deosebit îl revine dirijorului acestui foarte valoros cor, Diodor Nicoară. Urmează Pro Musica, evoluînd astăzi în fata publicului prin care, și ne face să simtim că nicăieri în altă parte nu vom putea fi primiti cu atîta căldură, cu atîta dragoste adevărată ca „acasă". în mijlocul acelora care ne-au făcut mereu mari. Prin fata microfonului se perindă resiteanul Dinu Olărasu, poet si cîntăret în egală măsură, sensibila Mirela Atudorei, trezorierul navetist al poeziei rostite — Mihail Stan, maramureseni Valentin Moldovan și Florin Săsărman, viitorul Arpad Domokoș, cel mai glumeț dintre membrii cenaclului — Nicolae Cenan. Căderea serii săseste Timișoara într-o dispozitie fantastică. Urcă în scenă Valeriu Penișoară. La cîntecele sale tribunele arzînd facîi. Pînzele fălfîie de falduile Tricolorului și vocile cresc nestingherite sub ocrotitoarea lui pavăză. Nu-i vom uita pe acesti oameni ai Timișoarei revolutionare cîntînd „Să învătăm ce-n-seamnă omenia / Si comunisti să învătăm să fim". Cîntecele din filmele ale Monei Fărcut aduc marele public timișorean într-o stare de incandescență creatoare. Focul ce-i cuprinde nu mistuie ci purifică. Prin Maria Amariei aducem un omagiu părinților eterne ale cărei dureri sînt jucate cu o insuflețire debordantă. Prezentele locale ale serii alese dintre cei peste saizeci de solicitanti, chiar dacă putine (doar sase) în raport cu alte localități mai mici si mai fără traditie. ca de pildă Lugojul, au dovedit interesul pentru ca ne aflăm într-un mediu prielnic afirmării bunului gust si a competentei. Grupul orădean Metropol s-a regăsit abia ael în formulă completă prin veninosa lui Ildiko Iordănescu (chitară bas si vocal), exprimîndu-si astfel întreaga gamă a posibilităților de care dispune. Au urmat momente de mare vibrație în care cîntecele noastre de țară și pace ne-au unit glasurile într-un singur gest al dăruirii. Și iată-ne ael ale marelui cor al publicului timișorean. „Jurămînt la Putna", apoi „Cîntecul lui Ștefan cel Mare" au fost intonate fără nici o lumină, sub privirile noastre doar cu acea fascinantă oglindă a cerului instelat, cînd micuța Lelia Vaida aduce frumusetea, tribuna Timisoarei pulsînd de viată la chemarea fără putintă de împotrivire a glasului istoriei. Un superb gest politic ni se oferă a fi mesajul unui grup din tribuna centrală care doreste „pentru tovarășii noștri din Basescu Lui multi ani". la putină vreme de cînd Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român a propus realegerea tovarășului Nicolae Ceausescu în functia supremă de secretar general al partidului. Răsună senzational : „Trăiască Ceausescu, Partidul si Poporul / Trăiască România, Trăiască Tricolorul !" Continuăm firesc cîntînd „O sansă păcii si glorie ei", un exemplu pe care România îl oferă lumii întregi, ca acesta, un imens miting de pace sprijinit pe axul politicii externe al tării noastre. Răsounsul tribunelor este un triumf al culturii politice si revolutionare si totodată al politicii culturale desfășurate cu justete în România de azi.

Ducu Bertzi (28 ani, subinginer), Gîi Ioniță (15 ani, elev), Ioana Păunescu (17 ani, elevă), Cristian Mîncuie zeu (25 ani, liber profesionist), Dan Cărăbaș (23 ani, student), Nicolae Dinescu (31 ani, liber profesionist).

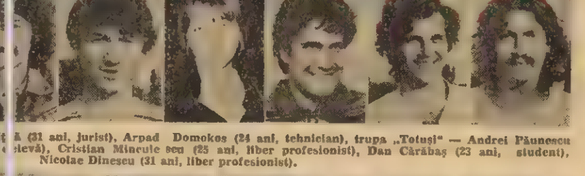

Ducu Bertzi (28 ani, subinginer), Gîi Ioniță (15 ani, elev), Ioana Păunescu (17 ani, elevă), Arpad Domokos (24 ani, tehnician), trupa „Totuși" — Andrei Păunescu (31 ani, jurist),

Maria Tănase (24 ani, operator chimist), Andrei Orban (32 ani, liber profesionist),

Liliana Ioniță (15 ani, elevă), Dana Fărcuț, (20 ani, educatoare), trupa „Metropol" — Ildiko Iordănescu (27 ani, educatoare), Bella Raduiy (36 ani, asistent medical), Traian Cosma (34 ani, arhitect).

Aportul organizatorilor : manifestările noastre din acest județ s-au bucurat ca și altă dată de o atenție cu totul deosebită din partea factorilor responsabili de buna mers al activităților tinerilor. Au fost prezenți alături de noi, arătîndu-ne prietenie și solicitudine Lazăr Rădoi, prim secretar al Comitetului județean Caraș-Severin al U.T.C., Lucian Părău, secretar cu probleme organizatorice, Florea Todoran, secretar cu probleme de propagandă și cultură, Gheorghe Ciorbă, prim secretar al Comitetului municipal Reșița al U.T.C., Ion Capeti, prim secretar al Comitetului orășenese Caransebeș al U.T.C., Karol Wolf, șeful secției gospodărie. Tuturor, mulțumirile noastre.

Manifestarea noastră de la Reșița a debutat sub impresia înțelătoare a imposibilității comunicării firești pe care am fi dorit-o cu oamenii, prezenți și aici în număr mare, dar împartiți — datorită zeului în care sînt dispuse tribunele stadionului din Valea Domanului — în două nuclee ce ni se păreau, dată fiind și distanța la care se aflau, greu de unit. Aveam senzația că, oricît de puternic ar fi răspunsul lor ne-ar parveni cu o întîrziere demobilizatoare și parcă simțeam de pe acum zădărnicia eforturilor noastre. Încet-încet aveam să simtim reactiile celor două tribune întîlnindu-se. Devenim curînd inima unei pături purtînd în ritmul ei cadența bătăi aripilor în zbor, Reșița tînără e o vie tastie peisaj uman de o impresionantă sugestie pînă nu am cîntat pentru „martirii suferinței românești", pentru Domnitorul limbii noastre, cîntece ale folclorului nostru, cîntece păstrătoare ale tradițiilor reînnoite mereu de nestinsa credință a oamenilor în forta lor vitală, în marile posibilități creatoare ale poporului.

Flacăra la Marele Foc

Localități : **Reșița, 1 iulie 1984, stadionul Valea Domanului : Caransebeș, 2 iulie 1984, stadionul C.F.R., ambele de la orele 18.**

Număr de spectatori : **12 000 la Reșița ; 10 000 la Caransebeș.**

Atmosfera : **la Reșița, în pofida condițiilor mai puțin prielnice comunicării imediate și a frigului acestei nopți, publicul a reușit să-și impună marea forță a combustiei interne. La Caransebeș — seară cu totul excepțională.**

Calitatea spectacolelor : **foarte bună la Reșița, clasică la Caransebeș.**

Noutăți : **la Reșița, actori al Teatrului de stat din localitate (director Eugen Vancea) au prezentat pe scena cenaclului un fragment din spectacolul lor de muzică și poezie inițiulat „Actorul a ieșit în stradă". în distribuție : Ovidiu Cristea și Marian Stanciu (semnînd totodată regia spectacolului), Tudorel Petrescu, Iuliana Doru, Grigore Alexandrescu, Constanța Tarauleа, Marinela Tepuș, George Drăguleseu. Prezențe locale amatoare : Maria Gorghiu ; grupul feminin de folk format din Gabriela Ciros și Ofelia Szusenko ; Attila Lăpădus ; Ștefan Silaghi; Ștefan Iakab ; grupul Solaris ; grupul Silex. La Caransebeș, prezențe locale : Valentin Văran (umor), Constantin Sarga (baterie), Ioana Andrei Micricioiu (trecîtare), grupul de rock Kripton și un grup al Liceului industrial nr. 1 din Caransebeș (montaj literar-muzical) prezenți cu bune rezultate artistice, dar ce o comportare lamentabilă. La Caransebeș trupa Pro Musica, rămasă fără componentul ei, Dietreich Krauser, care și-a părăsit colegii într-un mod incalificabil, a apărut într-o formulă ce aduce un aer inedit prin integrarea lui Marius Batu, chitară și voce, și revenirea lui Ilie Stegan pe bas, instrumentul care l-a consacrat.**

dimensiunile la care este înțeleasă viața, trecută parcă aici mai mult ca oriunde prin focul viu și adevărat. Momentele cinstind eternitatea României ridică pe catargul afirmării lor Tricolorul ca un simbol suprem al demnității și libertății noastre. Făcîlile, foc din marele foc al Reșitei muncitoare, luminează seara această ce ne apare acum în toată măreția ei. Ne convingem cît de profund adevărat este ceea ce se spune despre tinerii care vin la Cenaclul Flacăra și anume că aint cel mai mult atrași de cîntecele de țară și de pace. Cum altfel să se explice marea apetență manifestată față de această formă de exprimare pe care ei o fac fără șovăire ? Tribunele au preluat inițiativa și acum, pornind de la aceste momente. De aici încolo .atmosfera a fost fantastică. Dacă n-ar fi fost hăul ce ne despărțea de oameni, probabil senzația de intimitate creată ar fi fost simțită cu o și mai mare acuitate. Oricum, pînă tîrziu în noapte, cînd se făcuse mult prea frig și o parte din cei prezenți și-au mai rărît rîndurile, cele două nuclee active ale publicului resițean au reușit să-și apropieze pe ceilalți prin implicarea. în actul cultural în această măsură încît aveam impresia că atmosfera este mereu. în creștere. Un public eroic deci, prins în menghina de frig a nopții dar care a ars pînă în final dinspre interior dintr-o mare dăruire pentru arta adevărată din care viața răbufnea ca dintr-o oglindă vie.

*

Tîrziu în noapte, după încheierea acestei manifestări în care publicul dăduse un exemplu de devotament față de cultură, de implicare activă, conducătorul cenaclului — raportînd acest mod de-a fi la comportamentul unora din scenă — i-a convocat pe membrii cenaclului pentru a le spune „lucrurn importante cu privire la existența noastră". A fost o ședință scurtă, începînd chiar cu „Lumină clară", într-o zi făcută parcă „pe porunceală". Un teatru de poezie tinără cufundat într-un magic ritual ce-i face pe oameni să viseze după de curgerea cuvintelor, așa ne apare aici momentul realizat de împătimitul artist al zicerii, Mihail Stan. Atmosfera caldă ni se pare potrivită cu armonia exprimării grupului. „Partaj". Dana Fărcut, „o bihoreancă seriosasă si cuminte", si bucovineanca Maria Amarie i, „o voce impede si puternică", adue nivelul implicării oamenilor la realizarea bunei comunicări pe culmi ce ne îngăduam că vor fi atinse mult mai tîrziu. Se scandează de pe acum „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească", așa încît sîntem nevoiți să recunoaștem că în spectacolul de ascară de la Reșița, unde fuseseră prezente două grupuri compacte de la Oravița și Bocșa, am simțit lipsa Caransebeșului, căci ei brazda pe care înobulo să cadă sămînța dacă reacționații astfel si la simpla acordare a unei chitare". Cîntă grupul de rock „Metropol" care, deși venit de cîteva zile în cenaclu, după o perioadă de pindire asupra acestei decizii, face eforturi remarcabile de a se integra vieții de cenaclu, o vlată cu anumite rigori și o disciplină nouă pentru acela care nu cunosc decît libertinajul supei. în timp ce se fac auditii, undeva în culise, pe scenă Bud, Orchiu, Atudorei, Domokoș, maramureseni Moldovan și Săsărman cîntă parcă pentru a risipi norii ce s-au strîns amenințător deasupra stadionului. Vorba umoristului Nicolae Cenan, „vreme superbă, ploaă cu găleata". Nu încă, dar cerul este într-adevăr „un clopot negru de smoală". Vîntul puternic ne lasă speranța unei salvări. Cristian Buică este în acest loc încă acasă și va fi primit ca la rude. Momentul poate cel mai emoționant al acestei seri, așa cum l-am simțit de pe scenă, s-a produs la intrarea în spectacol a trupei „Pro Musica" rămasă fără unul din componenții ei, plecat cu totul nemotivat. Am salutat capacitatea de regenerare a acestei trupe, tăria morală a conducătorului ei, Ilie Stepan, un excelent om de muzică, a celorlalți componenți ai săi, care au stiut în aceste momente să stringă rîndurile, forța de adaptare a lui Marius Batu „care a făcut astăzi cel mai extraordinar lucru din cariera sa de pînă acum". Cîntecele de patrie și de pace — „Trăiască România", „O sansă păcii", „Toate femininele vor pace" si „Să fie pace în lume" — spuse sub cerul ciobit de fulgere declanșează în tribune o reactie fantastică. Astăzi, 2 iulie 1984, cînd se împlinesc 450 de ani de la trecerea în eternitate a „Domnului a toată Moldova", Ștefan cel Mare, aducem omagiul nostru. „Cîntecul lui Ștefan cel Mare" răsună cutremurător. Făcîile aprinse îi luminează memoria. Începe să plouă si asta din ce în ce mai tare. Gîi Ioniță, Vali Șerban, Valeriu Penișoară au apariții aproape simbolice în raport cu marele lor repertoriu. A.P. îi roagă pe oameni să meargă acasă, atentionîndu-i de pericolul trăznetelor care cad lîngă noi. Refuzul este categoric si spectacolul continuă. „Totuși" ! Ciliva dintre băieții nostri improvizează o copertină pentru baterist fiind chiar el stîlpii pe care se sustine. Aveam să ne bucurăm atunci cînd ploa a a început să-și piardă puterea. Cenaclul nu încetul lăsîndu-ne deasupra cerul înstelat. Toți membrii cenaclului par acum a fi într-o formă extraordinară, fiind gata să coopereze la tot ceea ce se întîmplă. „Om în amurg", cîntec redat acestui public de omul talentat și curat care este Nica Zaharia, este preluat cu ajutorul tribunei celei mari si integrat zestrei lor spirituale. Maiiay Gyözö, „venit de la București cu un tren grăbit", este lîmba unui cîntec nemaiîntîlnit pînă zi prin iubire, căci — nu-i așa ? — „Totuși există iubire". Acum cînd timpul o permite, revin în scenă Valeriu Penișoară, Vali Șerban și Gîi Ioniță. Le urmează .un siuștor destonic al coloriatii membri al cenaclului în mai toate momente ale spectacolelor noastre, Alexandru Zărnescu, compozitor de mare profunzime si interpret de alcasă sensibilitate, exprimîndu-se de această dată pe sine între „Dor de Eminescu" si „Ultima zi", strecurîndu-ne în suflete o liniștitoare bucurie. Ducu Bertzi cîntă versuri ale marelui poet rus Serghei Esenin, în remarcabila traducere a lui George Lesnea. Maria Tănase apucă să cînte două îndrăgite cîntece populare si ploaia reîncepe. Sub un „cer descreierat" reusim să cîntăm cîteva din stăgărele lumii si încheiem reamintindu-ne că în această zi l-am omagiat pe Ștefan cel Mare, omagiind astfel istoria si toată bucuria de a o putea cînta astăzi liberi.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

N-a putut fi 101

Localitatea : **Tg. Jiu, 3 iulie 1984, orele 17 și 52 de minute, Stadionul municipal**

Număr de spectatori : **15 000**

Atmosfera : **excelentă pînă în ultimele 20 de minute, cînd publicul din Tg. Jiu a pierdut multi din ce cîstigase de-a lungul serii fără seamăn.**

Calitatea spectacolului : **foarte bună, mai puțin ultima parte.**

Noutăți : **prezențe locale : Cristi Iordache, Ion Negoiță, Vali Bogdan, Grigore Muru și excelenti Delia Berbecel, care a interpretat cu mare succes pe o melodie proprie poezia scrisă chiar în acea seară de A. P., care a considerat că se aplică ca unei limi melodice admirabile să-i lipseaască textul literar.**

Aportul organizatorilor : **foarte bun. Din păcate, un fapt regretabil a umbrit întreaga muncă a organizatorilor. Modul violent în care s-a comportat Andrei Mihai, directorul complexului sportiv, lovind un om din cenaclu și alergîndu-i prin teren, ne obligă să cerem autorităților locale și C.N.E.F.S.-ului ca acest om care nu are nimic comun, prin atitudinea de a fi, cu sportul, demnalvordin de fair play, să fie scos din viața sportivă. Dacă așa se comportă cind e în timpul serviciului, ne este teamă să ne gîndim care e raportul său cu oamenii în general.**

Frumos mai arăta publicul din Tg. Jiu la sosirea noastră în stadion. Abia afară de cîteva mii de oameni erau prezenți la orele 15 și am început cu ă minute mai devreme. Și fiindcă „oltenii lui Tudor vă urează bun venit", am început chiar cu Oltenii lui Tudor, în interpretarea lui Arpad Domokos. Întreg stadionul se în picioare. Vom cînta cîntece de țară și soarele reapare deasupra stadionului. Tribuna scandează „Pace ! Pace !". Vom cînta cîntece de pace împreună cu Carmen Antal, cu toți membrii cenaclului, „pentru ca norii polițiști să lase o șansă păcii". Atmosfera este extraordinară ! „Noi, tinerii care iubim arta adevărată am venit la cea mai mare sărbătoare a sufletului nostru, și am adus cu noi tot ce avem mai scump : Drapelul Național", ne scriu tinerii din Turceni. Trebuie să recunoaștem că nici un stadion nu a fost atît de puternic chiar de la ora de începere. „Am visat această tribună si iată la Tg. Jiu visul dă peste margini". Am vrut mult să revenim prin Tg. Jiu, am făcut un efort imens de a ajunge aici, de a potoli setea tinerilor gorjeni și satisfacția de a-i vedea așa cum îi doream a fost enormă. Cîntă Maria Amariei „o voce care vă va lovi în moalele capului". Și stadionul scandează, „Moldova — Oltenia !" „Aveți nota 101 !", le spune A. P., notă care încă nu a-a acordat nici unui public. Dar Tg. Jiul o merită cu prisosință. A. P. introduce în scenă artileria grea : Valeriu Penișoară, Gîi Ioniță. Deși au trecut cîteva ore bune, spectacolul continuă să fie la înălțime. Tinerii din comuna Scoarța ne scriu : „Vă rugăm să transmiteți tovarășului Nicolae Ceausescu multă sănătate, fericire și noroc. Sîntem sufletește de acord cu propunerea Plenarei C.C. al P.C.R. ca tovarășul Nicolae Ceausescu să fie reales în funcția de secretar general al P.C.R., vrem să cîntăm pentru dînsul". Vom cînta Trăiască Romania în aceeași atmosferă care domină de ore în sir stadionul din Tg. Jiu. Atmosfera însă nu va fi pe măsura așteptărilor la momentul de poezie al lui Mihail Stan. Marele actor își va modifica programul recitind împreună cu A. P. poezia lui Romulus Vulpescu „În fiecare zi". A fost un semn că, în momentele ce solicită atenție maximă, nu toți se pot ridica la cota stabilită de ei înșiși în momentele de explozie. Dar ei își repară repede greșeala, nu la un moment delicat, ci învătînd — unicat ! — rapid refrenul unei piese rock a trupei Totuși, Mărilie Gîrbi.

Înainte cu 20 de minute de încheierea cenaclului, titlul cronicii era înegalabilul Tg. Jiu — nota 101. Biletele multe insistau totuși să fie și poezie mai multă în acea seară. A. P. a considerat că unui public de o asemenea generozitate i se pot recita versuri. S-a recitat. Dar atmosfera nu era cea de la Deta, Bacău Onești. Era larmă. În numele demnitătii poeziei, Cenaclul Flacăra nu a mai acordat ca nota inițială publicului gorjean. Un public extraordinar este publicul care știe să participe cu întreaga-i forță la momentele care-l solicită, dar care stie să asculte cu sufletul la gură stihurile scrise tocmai pentru a le atinge si răscoli sîmtămîntele. „Ce-am clădit azi, mîine dărîmat, mîine o luăm de la capăt", și asta după încheierea unui spectacol care putea să fie chiar cel mai patetic din istoria cenaclului.

DUCU BERTZI ■

Brâncuși cu „â" din România

Împreună cu membrii Cenaclului Flacăra ne opriram pe Aleea Scaunelor. În piatră de calcar este sculptat foarte simplu : Constantin Brâncuși, născut la Hobita (Gorj) în anul 1876 — mort în Franta în anul 1957. Aleea Scaunelor datează din 1937—1938. Fireste că reintîlnirea cu Brâncuși, pur și simplu, te înfioară. Interesante si plinătoare peregrinările Cenaclului Flacăra în locurile de lumină si bonas. în locurile de cultură si istorie vie a neamului. Tîrgu Jiu a constituit un astfel de nobil si proaspăt exemplu.

Asadar, pe sub Poarta Sărutului trecînd te simti ca un copil cu toți cei lumi învictosat în priviri. La Masa Tăcerii si ale celor douăsprezece scaune, simple, ca însăsi elementaritatea lumii, esti chemat cu toți Domnii de neam si cu inteleptii Pămîntului să tăifăsuiesti, așa cum o făcuse altădată Pericle în Grecia antică si democrată. Chiar copilărindu-te cu eternitatea. Iti vine să reciti cu poetul : „În fata drogsteci si-a mortii / Noi toti redevenim copii". S-a cîntat fascinant de frumos si decent. Cîntece abia soptite. Cîntece abia îngîimate. Dana Fărcut din Oradea a cîntat în primă audiție : „Si-n bucurii si-n suferintă : / Vorbiti românește". Maria Tănase a cîntat impecabil. „Mărioară de la Gorj". Alexandru Zărnescu readuce în mîini alte scene de cîntec sobru : „Eminescu-i România tăinuită în cuvînt". Fiind multă tinerime de fată Gîi Ioniță propune : „La Congresul mondial ai fiiri : să ne iubim !" Noăi Indemn. Bacem. Și ne-am asumat si marii înemitari ai puterilor lumii.

La Coloana Infinită cîntecele au căpătat asprime si vigoare. ba chiar au devenit polemice. S-au cîntat cîntece cu text de atitudine. Fetele celor șaptesprezece romburi brâncusiene ne răspundeau în 1984, cerul curat al lucrării marelui nostru Brâncusi. Nici un tractor de pe lume nu le va mai putea stîrnieni vreodată varticalitatea ! Rămînînd în context, Valeriu Penișoară ne readuce cu sîndul si simtirea în perimetrul de suflet în care chiar ne aflăm : „Oltenia pădurâ a lui Tudor / Si-a lui Arghezi si-a atîtor dusi. / Oltenia celui mai mare sculptor / Al omenirii : Constantin Brâncusi". Asadar, părăsim doar de moment aceste locuri cu pasi încet ca de mireasă furată, ca gînd de revenire. Rogu-vă să nu tulburăm istoria. Rogu-vă să nu tulburăm somnul intru trezire si vesbe al unuia dintre cele mai mari cărtetnii ale românilor. Si ei si scrie cu „â" ca însusi numele patriei care i-a dat viată si ftiintare întru vecie.

DORIN SĂLĂJAN ■

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 1 302, 1 303, 1 304, 1 305, 1 306, 1 307, 1 308, 1 309, 1 310, 1 311.

Un muzeu in labirint

Tonitza sau victoria învinşilor (III)

Estetica sinceritătii

Tonitza. Studiu de autoportret

Tonitza e uneori un pedagog prea intransigent. Crede că un copil care fură păpuşa cu sfoară de la zmeul vecinului de joacă sau elevul care, strigat la lecţie, trage cu urechea la ce i se suflă din bancă, sau acela care a copiat la o teză fără să roşească, sînt cu toţii „mici răsaduri de viitori mari hoţi ai societăţii". Nu mă pot opri să zimbesc vinovat citind aceste rînduri. Cum se face oare că n-am devenit un delincvent incurabil şi că am scăpat de rigorile dreptului penal ? Probabil, mă număr printre acei norocoşi, de care vorbeşte tot Tonitza mai departe, care nu ajung să înfunde puşcăriile după ce au tras cu urechea la ce li se sufla din bancă ori l-au dat un cot vecinului, la teză, somîndu-l să nu fie egoist, fiindcă s-au priceput să-şi ascundă micile păcate (nu cele mari !) „fără să se cutremure şi fără să roşească". Bunii mei profesori, mai indulgenţi decît pictorul „Fetiţei păduraruiui", n-au, măcar din acest punct de vedere, motive de remuşcări. Micile păcate şcolare pe care le recunosc acum cu o melancolică impudoare n-au făcut totuşi din mine un borfaş. Dimpotrivă, dacă ar fi să iau drept bun ce zic criticii, aş fi devenit un moralist. Se întîmplă. În fond, s-au văzut chiar cazuri în care păcătoşi sadea s-au convertit în virtuoşi posomoriţi. Şi nu datorăm oare obsesia mîntuirii, cu tot cortegiul ei de iluzii şi crime, păcatului originar ? Sau, poate, toţi moraliştii încep prin a păcătui, aşa cum toţi clasicii, s-a zis, încep prin a fi romantici. Tonitza însuşi recunoaşte cu haz că debutul său, la frageda vîrstă de patrusprezece ani, cînd o cucoană bătrînă l-a cerut să-i facă un portret în „ulei", făgăduindu-i patru lei pentru această operă, plus libertatea de a ciupi la discreţie din agudele grădinii în timpul lucrului, s-a desfăşurat, prin forţa împrejurărilor, cu serioase „compromisuri" artistice. Căci brava clientă, văzîndu-şi chipul pe pînză, a fost nemulţumită şi l-a pus să corijeze tabloul după indicaţii imperative : nasul mai subţire, ochii mai mari, gura mai mică, gîtul mai gras, cerceii mai luciloşi, pînă ce adolescentul care bătea la porţile artei s-a trezit că a pictat nu o bătrînă sexagenară, ci o fetiţă de unsprezece ani. Cucoana însă a fost încîntată şi l-a plătit cu patru piese de argint, noi şi strălucitoare. „Numai cînd am ajuns cu ele la bragagiul meu, continuă Tonitza, am aflat că erau false. Atunci mi-am dat seama că sînt riscuri mari în cariera de pictor... Ceea ce am putut, cu prisosinţă, verifica şi mai tîrziu...".

Dar să las la o parte glumele. Tonitza exagerează, poate, uneori, dar recitindu-i scrierile despre artă, strînse din păcate numai fragmentar în volum, nu mă pot opri să constat că am avut în acest boem una dintre cele mai incisive şi mai neliniştite conştiinţe artistice. În fulgerările căreia ne-am putea oricînd judeca propriile slăbiciuni, dincolo de alibiuri şi complezenţe. Uneori descurajat, el nu descurajează niciodată cînd trebuie să apere onoarea artei de orice fel de înjosiri, „concesiuni sau traficări" şi să denunţe ignoranţa sau prostul gust. Ne povesteşte pe un ton sarcastic şi amar cum a remarcat printre „bibelourile" din casa unui parvenit, care-i chemase într-o zi pentru „o mică daraveră artistică", un tablou mic cît o carte poştală, reprezentînd un căpşor blond de înger ; un Correggio veritabil, neterminat, despre care parvenitul l-a zis : „Te-am chemat să isprăveşti «drăcia» asta, ca să am în casă numai lucruri făcute ca lumea", şi pe care pictorul a încercat în zadar să-l salveze; după plecarea lui, o profesoară de desen din localitate a acceptat să-l retuşeze şi să-l completeze. Sau relatează cu o ironie ucigătoare cum un personaj pudibond l-a concediat pe maestrul de pictură al fiicei sale deoarece îi adusese elevei pentru studiu o statuetă, un Bacchus „literalmente gol" ; după o săptămînă, invitat la sindrofie, de ziua celor şaptesprezece roze împlinite ale domnişoarei, masă, muzică, dans, tango, a văzut-o prăbuşită lasciv în braţele unui dansator, dar în camera alăturată „papă", întrebat ce a făcut cu statueta „literalmente goală" a lui Bacchus l-a replicat prompt : „Am sfărîmat-o". Tonul devine sobru, tăios, cînd trebuie să distingă între „artişti şi precupeţi" şi aproape profetic cînd vrea să avertizeze că talentul singur nu ajunge pentru a forma un artist ; acest talent trebuie şlefuit cu răbdare ca să sune frumos şi original şi, mai ales, trebuie ferit de orice fraude. Căci sinceritatea, deplina sinceritate este pentru Tonitza condiţia sacră a operei. Ea trebuie să însoţească lunga şi penibila strădanie a artistului de a se desăvîrşi singur, muncind din greu, onest şi fără cumpăne. Fără ea, comunicarea adevărată nu mai e posibilă, artistul rămîne neputincios în faţa vicisitudinilor, a indiferenţei şi a propriilor dileme, relaţiile sale cu lumea şi chiar cu sine însuşi se degradează şi nu mai poate vorbi pentru cei care au nevoie ca el să vorbească.

Tonitza face parte dintre acei artişti care se tem de fraudele artistice ca de moarte. Îi putem reproşa erori, căderi, rătăciri, dar nu fraude. Chiar şi în eşecurile lui triumfă, suferind, adevărul ; şi dacă Tonitza a avut vreo strategie, aceasta a fost fără îndoială strategia sinceităţii, singura, îmi închipui, în care s-a putut încrede. Că a fost bîntuit adesea de dubii ? E drept. Se pare că nu există dragoste fără disperare. Dar puţini artişti au fost atît de îndreptăţiţi să vorbească despre un acord deplin între suflet şi operă, iar dintre pictorii noştri, eu nu cunosc altul care să fi aruncat o lumină mai necesară asupra unei probleme atît de spinoase. Deoarece dacă istoria artei nu e o mînăstire, nici seră, şi destule creaţii s-au hrănit, cum ştim, cu păcate, trebuie să recunoaştem că există şi păcate pe care talentul nu le poate nici justifica, nici suporta fără pierderi ireparabile, şi că încercarea de a trişa, cu iluzia că opera va ascunde frauda, se numără printre ele.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Opinii tardive de telespectator

Am rămas şi astăzi, la vîrsta mea matusalemică, pe care n-am gîndit niciodată că o voi atinge, cu aceeaşi arzătoare şi frenetică pasiune, ca şi în adolescenţă şi ca şi în prima tinereţe, — să nu rîdeţi ! — pentru fotbal, şi sînt şi voi continua să fiu un „microbist" nevindecabil pînă imi voi lua locul, ca fiecare dintre noi, în cutia de domino a celui din urmă drum şi inevitabil şi fără de întoarcere popas.

Cu această mărturisire s-a înţeles, desigur, că am urmărit cu o încredere crescîndă şi cu o emoţie trizînd paroxismul electrizanta competiţie „Euro '84" şi, cu toată mîhnirea că tricolorii noştri au trebuit s-o părăsească fără laurii pe care îi doream, voi spune că evoluţia lor a fost onorabilă. Chiar dacă pe parcursul întrecerilor am săvîrşit unele erori de tactică şi n-am putut înlătura complexul muzeu şi tracul disputei — care de altfel s-a putut observa mai vizibil în primul meci la intrarea pe teren şi a componenţilor noştri şi a ibericilor, deopotrivă obosiţi nervos de parcă sfîrşiseră un meci şi nu erau la începutul lui — sînt obligat, însă, să arăt că jucătorii s-au dăruit cu toată ardoarea şi că pînă la urmă au practicat un joc care ne face să aşteptăm un posibil „mîine" mai fast şi cu lampioanele aprinse.

Şi, oricît am fi dorit să fie altfel decît a fost, să considerăm că deocamdată prin eforturile tuturora ne aflăm pe calea cea bună şi adevărată a sooceruiui.

Asta, în ceea ce ne priveşte.

În rest, sînt mai multe de spus. Că Republica Federală Germania nu mai are echipa de altă dată, cum n-o mai are nici Belgia ; că Spania de la un meci la altul a demonstrat un progres palpabil care s-a concretizat şi pe teren, producînd marea surpriză a turneului, ca să avem o finală de fotbal latin, deschis şi clar, în viteză şi gîndit, cu alternări vertiginoase de la o poartă la alta, şi cu destule faze de gol care ne-au oprit respiraţia, limpezite succesiv, cînd de unii cînd de alţii, în exremis. De asemenea, deşi scoşi şi ei din competiţie, au plăcut prin jocul prestat portughezii.

Dar, revelaţia campionatului au constituit-o neîndoios danezii, care mi-au lăsat impresia unei impecabile maşini electronice de fotbal în stil britanic, şi a depins de foarte puţin şi de o prevedere regulamentară pe care o socotesc nelogică şi nedreaptă, nesportivă şi în concluzie amorală, la care va trebui să reflecteze aceia care conduc forul suprem al fotbalului, ca să găsească o altă soluţie pentru ipotezele departajării decît penalty-ul. Care e o sancţiune. Cea mai gravă sancţiune în fotbal şi despre care se zice că nu poate fi aparat decît dacă e greşit executat.

Ştiu. Regulamentul e regulament şi s-a procedat întocmai. Meciul Spania — Danemarca s-a încheiat nul la capătul timpului fixat de 90 de minute. Au venit apoi prelungirile de încă două reprize a cîte 15 minute fiecare, în conformitate cu aceleaşi stipulaţii regulamentare, iar rezultatul a rămas acelaşi. Şi atunci, după două ore de joc epuizant, ca să definească un cîştigător, s-a recurs la cele cinci penalty-uri, adică loviturl de la 11 m pentru fiece echipă. Spaniolii le-au transformat în goluri pe toate. Danezii au marcat patru, ratînd pe al cincilea prin cel mai bun al lor jucător, virful de atac Elkjaer Larsen.

Aşa au intrat ibericii în finală : pentru că autorii unui regulament absurd şi insuficent cugetat, pe care l-aş vrea cît mai grabnic abolit, au avut strania fantezie să transforme o pedeapsă — şi, repet, cea mai grea pedeapsă în fotbal — într-un act justiţiar şi să protejeze astfel o splendidă luptă sportivă în zona unde operează hazardul şi întîmplarea.

Cred că mai normal, mai simplu şi mai echitabil ar fi în situaţia cînd se iveşte nevoia unei departajări cu orice preţ să se decidă rejucarea meciului a doua zi pe acelaşi teren şi în aceleaşi formaţiuni, ca să nu aibe careva sentimentul nedreptăţii.

Finala, cum se ştie, a revenit Franţei pe bună dreptate.

O echipă omogenă, bine legată, cu excelente individualităţi şi talente de anvergură ca Domergue şi Tigana, Giresse şi Fernandez, Lacombe şi Bellone, ca să nu mai vorbesc de strălucitorul astru Michel Platini, cu neastîmpărata lui foame de goluri pe care le ştie realiza din cele mai dificile şi surprinzătoare poziţii.

Franţa cîştigă pentru întîia dată cununa de lauri a Campionatului European şi nimeni nu-i poate pune în discuţie meritele şi victoria. Fiindcă nimeni, efectiv, judecînd în ansamblu, n-au fost mai buni şi n-au jucat un fotbal mai absolut ca purtătorii tricourilor albastre.

L. KALUSTIAN

Artele îşi dau mîna

Publicului bucureştean i-a fost prezentată de curînd o simbioză între arta plastică, arta cîntului şi arta industrială în scopul promovării creaţiei artistice româneşti în rîndul populaţiei bucureştene, stimulîndu-i cu desfăşurarea unor largi acţiuni de testare a aspiraţiilor lui, cum ziceau organizatorii, **Centrul de cercetări şi inginerie tehnologică pentru articole casnice, jucării şi accesorii**, în colaborare cu **Opera Română**. Cei ce au admirat exponatele — articole casnice funcţionale şi frumoase, obiecte de vestimentaţie originale, jucării ingenioase, bijuterii şi accesorii moderne — au fost rugaţi să-şi exprime opiniile răspunzînd la chestionarele interesant şi judicios alcătuite de specialişti. Am remarcat-o pe artista emerită **Magda Ianculescu** aplaudînd spectacolul din acea seară, **Traviata**, şi, în pauze, cercetînd exponatele. Am rugat-o să vorbească despre ambele acte artistice : **„Violeta de astă seară, Mihaela Jarnea**, o solistă a Teatrului Muzical din Galaţi. Celălalt invitat, **Dan Serbac**, solist al Operei Române din Cluj-Napoca, este un deosebit de valoros actor-cîntăreţ în plină maturitate creatoare. Întreg spectacolul a avut o ţinută artistică ridicată, fiind condus cu siguranţă de maestrul **Cornel Trăilescu**. În ceea ce priveşte expoziţia, cred că ideea de a prezenta nişte lucrări de design în holul unei instituţii de artă e bună, pentru că articole trebuie să-şi dea mîna, iar frumosul din viaţa de toate zilele nu văd de ce n-ar putea sta lîngă frumosul de pe scenă. Am răspuns cu plăcere amplului chestionar primit".

Tot din Galaţi, artiştii Teatrului muzical „Nicolae Leonard" au prezentat la Teatrul de vară din parcul Herăstrău un spectacol muzical-umoristic ce a plăcut publicului bucureştean. A plăcut pentru că s-a întîmplat pe scenă chiar ce scria pe afiş, afară : s-au cîntat piese mai vesele sau mai triste, româneşti şi şlagăre internaţionale, au fost interpretate nişte momente comice care am dori să le vedem şi într-o emisiune de televiziune, duminică după-amiază de exemplu, iar trupa de balet — chiar şi descompletată cum era — ne-a încîntat prin graţie şi omogenitate, mai ales balerinele, cît şi prin originalitatea dansurilor. Coregrafii Sandu Fayer, Constantin Florian şi Ion Lăzăr îşi respectă meseria. Ne-ar place să-i admirăm pe artiştii gălăţeni într-o sală.

REGHINA VĂRVICI

Biblioteca in aer liber

I. L. Caragiu

Acest titlu (ingenios, nu ?) este furat. Furat de mine, într-o noapte întunecoasă, de la prietenul meu, poetul Gheorghe Tomozei, care l-a folosit în revista **Argeş** acum mai bine de zece ani. Articolul lui vorbea cu mare admiraţie despre actorul aflat atunci în plină desfăşurare a glorioasei sale cariere şi nu se dorea (păzească-ne zeii !) o inscripţie pentru postumitate. Dar Toma Caragiu — o putem spune astăzi, cînd s-a întîmplat ceea ce ştim cu toţii — a fost un actor fără seamăn, tăr comparaţia cu Caragiale (pe atunci blînd ironică) dobîndeşte un nedorit aer de credibilitate. Era un congenial al marelui ploieştean, ei, cei care, pe cînd i-am fost prezentat într-o sală de spectacole (şi sînt sigur că a uitat de existenţa mea în aceeaşi clipă) lucra ca director al teatrului de stat din Ploieşti. Din aceeaşi generaţie cu Marin Moraru (atenţie, regizori : Marin Moraru e un extraordinar actor de cinema şi peste o jumătate de secol urmaşii se vor plînge că nu pot vedea nici un mare film „scris" pentru el), alături de Amza Pellea, de Octavian Cotescu, de Dem Rădulescu, el face parte dintr-o pleiadă de interpreţi de comedie care au scris în istoria teatrului românesc contemporan pagini nepieritoare.

Şi iată că, după ce l-am furat lui Tomozei frumosul titlu şi după ce am uitat să notez atîtea nume de comedieni (şi de comediene), am început să scriu despre Toma Caragiu nişte triste banalităţi. Să rămîn aci şi să spun ce era — văzut cu ochii mei de spectator — Toma Caragiu.

1. Toma Caragiu era un băiat. Interpetînd alături de minunata Anda Călugăreanu un cuplet, poartă pantaloni scurţi tirolezi. Alătdată îmbracă tricoul şi chiloţii unui cunoscut teniseman. I se potriveau. L-am zărit o dată prînzind la o masă de restaurant şi m-a izbit extraordinara fragilitate a făpturii care se mişca atît de graţios, cu juvenilă, adolescentină graţie, încît părul întins lucios, cu frezâ, se desprinsese uşor şi plutea în aer ca o aureolă hazlie. Avea un rol anume părul acesta „placat" ca o perucă, răsucindu-se cînd voia ei în mici bucle amuzante : să distragă atenţia privitorului. Acesta nu trebuia să observe amărăciunea profundă a ochilor. Ochi plini de curaj. Ochi fricoşi. Ochi nespus de îndrăzneţi şi nespus de sfioşi. Ochi de om care fusese cîndva lovit. Lovit amarnic. În copilărie ? Nu am de unde să ştiu.

2. Toma Caragiu era un balaur. Nu cu şapte capete, ci cu şaptezeci şi şapte. Un balaur inofensiv care, atunci cînd se ivea, umplea brusc sala. (Vă amintiţi de paşii lui tăind decişi scena, tăind-o la propriu, încît îi era frică să nu se năruie ?) Şi fiecare dintre cele şaptezeci şi şapte de capete ale balaurului avea doi ochi : cu unul plîngea, cu celălalt rîdea. De cine rîdea ? De cine poate să rîdă o fiinţă atît de inteligentă ? De sine însuşi, firească. Toma Caragiu actorul rîdea de Toma Caragiu omul obişnuit, probabil stîngaci şi naiv ca toţi poeţii (a fost un remarcabil poet), probabil prostindu-se în faţa femeilor frumoase, probabil acomodîndu-se greu cu toanele de uriaş cumsecade (de uriaş, totuşi) ale propriei persoane, probabil umflîndu-se uneori în pene şi crezîndu-se ditamai Toma Caragiu, alteori descurajat pînă la disperare la gîndul că nu va fi niciodată I. L. Caragiu.

3. Toma Caragiu era un om care nu izbutea să se iubească pe sine. Citiţi-i poeziile şi veţi vedea. Era dezamăgit de tot ceea ce se întîmplă nedemn şi josnic pe lume şi i se părea că are aceleaşi calităţi şi aceleaşi defecte ca toţi oamenii. Se credea **toţi oamenii**. Şi se înşela în această credinţă a lui. Pentru că striga „Zoe !" ca oricare dintre noi — atunci cînd frumoasa doamnă refuză să fugă în lume cu iubitul ei (în acel moment şi numai atunci) **romantic** — şi repeta „Zoe !" pe un ton ceva mai înalt, atît cît să zboare puţin deasupra noastră, şi în sfîrşit rostea a treia oară — cu nesfîrşită durere şi cu dezamăgire şi cu o infinită umilinţă rugătoare — „Zoe !" ; şi nu mai era deloc unul dintre noi. Era un uriaş părăsit, şi-i ascultai, şi te uitai la ei, şi începeai să plîngi [illegible] viţel — aşa, rîzînd în continuare, cu faţa plină de lacrimi.

4. Toma Caragiu era un om care nu ştia să moară. Poate de aceea nici nu a murit, poate de [illegible] minerii din Rovinari îi cer Televiziunii să dea „secvenţe cu Toma", poate de aceea — în cele două emisiuni realizate de curînd de Tudor Caranfil — este deseori stingaci, stînjenit, sfios, ba chiar „alături de rol", ca un mare artist care abia îşi descoperă personalitatea. Uneori dibuitor, alteori formidabil — cum sînt numai cei mari de tot, niciodată mediocrităţile. Iar scena din **Actorul şi sălbaticii**, în răstimpul căreia trebuia să cadă răpus de un atac de inimă, a trebuit s-o repete la nesfîrşit şi a fost nevoit la un moment dat să-i spună regizorului Manole Marcus : „Iartă-mă... Nu ştiu să mor". Ce nu ştia nu făcea. De aceea nici n-a murit. De aceea continuă să ne spună (cu vorbele extraordinare pe care i le-a dăruit Titus Popovici) : „E bine c-ai rîs de prostie, de mîncînă, de ridicolul sălbăticiei... Şi cînd nu voi mai fi..." Cînd nu va mai fi, vom vedea. Acum este.

Toma Caragiu era un om care te obliga să cazi pe gînduri. Despre el au scris nu numai oamenii de teatru, ci şi istoricii, poeţii, criticii literari. „Rîsul întregii sale fiinţe — remarcă Lucian Raicu — era ca un cutremur al sensibilităţii. Era tot numai înţelegere, amărăciune, bucurie, neliniştc, spaimă, dispreţ şi înălţime în faţa răului, necruţare, forţă şi gingăşie la un loc. Ce-am fi, ce-am mai putea fi, dacă n-am şti, măcar uneori, să rîdem astfel ?"

Lui Toma Caragiu îi era milă. Îi înţelegea pe oameni şi îi părea rău că nu reuşesc să fie şi mai buni decît sînt, şi mai înalţi, şi mai demni. Îi era milă de ei cînd îi vedea că nu izbutesc totdeauna să se ridice la înălţimea propriei lor condiţii. Ei era în stare să moară de rîs, să moară de necaz, să moară de dragoste pentru ei (ce bogată şi ce nuanţată e limba care a inventat asemenea expresii !) şi, în toate aceste sensuri, aşa-zisa moarte însemnă o extraordinară acumulare de vitalitate, de viaţă. El cunoştea milă — şi milă îi ştia — ea, mai înaltă decît toate lăcaşurile de cult ale lumii. El învăţase că un om mare e cel căruia ştie să-i fie milă nu numai de ceilalţi, ci şi de ei înşişi : pentru că nu a reuşit încă să ajungă la desăvîrşire.

Era atît de luminos încît umbra rămînea întotdeauna cu un pas în urma lui.

Acolo e şi acum : cu un pas în urma lui.

Nu l-a atins şi nu-l va atinge.

FLORIN MUGUR

atelier literar

de G. Dumitrescu

Andrei Pina : Un drum greșit, de care aveți cunoștință, se pare, cînd ziceți că nu veți „ține cont de absolut nici un criteriu" — „însăilări, idilisme, romantism răsuflat" etc. (afidare care se extinde, din nefericire, și asupra ortografiei : „ultimile", în loc de ultrele, „dacă a-ți", în loc de dacă ați etc.). În această situație („fără cerli"), întrebările dv. cît mai am de parcurs, muncit, pînă la Poeme") nu pot obține decît un răspuns. Primele semne, promițătoare, au dispărut aproape cu totul (ceva, destul de vag, inconsistent, supraviețuiește în „Ca o ploaie", „Nichita"), ați pierdut o bună perioadă de timp, fără acumulări și ameliorări, ba chiar regresînd, pe toate planurile. Refractar la spiritul critic din afară, lipsit de exigență de sine și de orientarea unui gust artistic propriu, nu veți putea ajunge niciodată la Poezie, pentru că nu vă aflați pe drumul care duce într-acolo !

Fl. Apostol : E o reală dispoziție spre umor, însoțită de oarecare îndeminare prozodică. Genul pe care-l cultivați (deocamdată, cu un condei încă șovăitor) cere, însă, o maximă acuratețe, limpezime, precizie (aproximațiile de sens și de versificație nefiind îngăduite, ca, de altfel, și alunecările în vulgaritate și, în general, orice derogări de la bunul gust...). În ultimul număr din „Ramuri", veți găsi un articol al acad. Cioculescu, foarte edificator în domeniul care vă preocupă.

E. RADU : Cele două texte sînt surprinzător de slabe (neinspirate, improvizate grăbit și neglijent).

G. Cris : Lucruri bune, IV și V, dar, în ansamblu, problemele sînt aceleași (cu o amenințare a inerției mecanice și a monotoniei, îndeosebi). E clar, însă, că aveți ceva de spus, iar unda de resemnare și defetism din scrisoare rămîne pe cît de indezirabilă, pe-atît de incredibilă. Vă așteptăm, în continuare (și cu o semnătură completă și cu un scris mai ușor și mai sigur descifrabil).

Em. Bălțianu : Un început de înviorare și prospețime, în cîteva pagini (mai ales „Cîmpia" — dar chestia cu Sciții e valabilă mai pe la vecini ! —, „Capăt de drum", „Relaxare" și „Nu pot" — care ar mai trebui periate).

C. Stamate : Greșită, hotărîre de a nu mai trimite versuri (una din poezii, de altfel, a și apărut, dacă nu ne înșelăm) ; se pare că ați luat în prea grav observațiile noastre. Extrem de dificilă, în schimb, întrebarea din scrisoare, între reala plăcere de a vă citi epistolele (amăgirile fiind reciproc interzise !) și imposibilitatea, de a le răspunde altfel decît (telegrafic, meschin, întîrziat) în cadrul acestei rubrici. Mulțumiri și pentru telegrama fulger ! — ne-a sosit cu mare întîrziere. (circa 20—30 de ani...).

Gr. Pantea : Nu se află, vai !, și poezia printre darurile (multe și însemnate) cu care v-a înzestrat natura. Textele rămîn niște versificări relativ îngrijite, dar uscate, „făcute", convenționale, fără aripi și fără cintec interior.

Toma Vlășceanu : Pare să fie ceva, dar numărul restrîns al pieselor (ca și caracterul oarecum eliptic, telegrafic, al unora dintre ele) ne împiedică, deocamdată, să tragem o concluzie. Reveniți.

E. Chelaru : Situație neschimbată. Ceva, în „Facilă", „Un popas".

D. Lupu : 1). E de la sine înțeles : cînd aveți drum prin București, dați-ne un semn. 2). Puteți avea deplină încredere în părerea „tînărului critic" de care pomeniți. 3). Din versurile de acum, „Jalba" (cam străvezie, totuși !), „Dilemă" (cu finalul în doi peri), „Sora mea" (oarecum).

I. Boidea : Din nou, lucruri slabe, manufactură neinspirată, fără substanță. E și firesc : scrieți prea mult, citiți și studiați prea puțin.

I. Fotolea : Ați părăsit drumul cel bun și v-ați afundat în niște grele și încîlcite hățișuri, unde nu vă putem însoți. N-am înțeles ce vreți să spuneți în „brambura", paginilor (vers și proză) pe care ni le-ați trimis.

Cr. Drăgan : O „pană" de inspirație, desigur — lucrurile sînt mai prejos de inteligentele fulgurații anterioare (ceva, în „Linia vieții", „Să ne bucurăm").

A. Frusinoiu, Irina Popescu, T. Neag, M. Ciurel, N. Prodea, L. O. Rusu, C. Calciu, C. Har, Maricel Popa, Mih. Rusu, Rada Iliescu, M. Albeanu, Marinela Ilie, Al. Paciougă, V. Rusu, I. Iepure, D. Crișan, Al. D. Rani, C. Vișoiu, L. Găscă, El. Niștor, Theo, G. Băliță, Lili C. C., L. Cimpoieru, Lorelei, Mariana Bucur, C. Vălcu, M. Firțulescu, V. Valahu, I. Dodoi, V. Dogărescu, I. de la Șiria, Ady Cosa, Ioan Ioan, I. Piriea, C. Hera, C. Sima, Gh. Duța, Anda N., Anteea, A. Catimatie, S. Sauliuc, Alex. Iordache, I. Dumitrache, El. D.-trescu, N. Pară, I. Ghenciu, Corina Eftimie, Gh. Nichifor. M. P. Jianu, M. Petricu, C. Păduraru, Laura L., D. Feraru, D. Perșunari, L. Linescu, Laura Ștefan, Abisia, I. Mesteacăn, St. Barbu, Cosmonautul, St. Nica, M. Român, V. M. Păduraru : Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N. R. Manuscrisele nu se înapoiază.

PRUDENȚĂ

Chiar dacă înaintea ta
lumina e limpede
întinde ca orbul
mîinile — pipăie-i cu
vîrful degetelor
zidul abia cicatrizat —
în aer
mai zac aruncate
frînturi de săbii
păsări de plumb
otrăvite preziceri.

ANGELA FILIP

MAESTRUL ȘI UMBRA

Descriind o albină mi-am dat seama că
mă umbrește o salcie și tu mi-ai spus
copilul meu născut dintr-un ou
de marmoră
îngălbenită iar nu te-ai spălat pe mîini
iar ai fruntea vînătă

și eu căutam o scară trebuia să urc
undeva și apoi să cobor înapoi

dar tu mon amour griffu dulcea
mea moarte nemurirea mea
îmi făceai semne cu o pană
și Genoveva de Brabant începea
să culeagă ciuperci.

DAN EMILIAN ROȘCA

DESPRE POET

Înfășurat în drapelul patriei sale
poetul român Theodor Purice odihnește
într-o uriașă țeavă de tun,
trupul lui e încărcat cu atîta iubire încît
oțelul a devenit transparent, de aceea
vă spun :
trimiteți pruncii să-l vadă, să-l citească,
organizați pelerinaje spre somnul lui
sănătos,
e timpul să se vadă cîtă pace e-n limba
românească
și în odihna poeților cît frumos !

Încărcat cu o fără de margini iubire,
calm nepăsător odihnește poetul —
ultim obuz din al muzelor stoc —
iar țeava îndreptată spre inima rece
a veacului,
așteaptă, așteaptă comanda de foc !

THEODOR PURICE

CUM SĂ TE INVIT ?

Îmi stă pe limbă să spun
că nu faci bine castelele
de nisip,
că nu pot fi castelană
de nisip,
că pot face
colibe lacustre cu piloni
mîngîiați de nuferi
și cabane de bîrne sub
creștete de brazi

Și iar îmi stă pe buze
să spun că n-ai învățat
să locuiești ca lumea
nicăieri, că eu
pot să-ți dărîm cu
un simplu bobîrnac
castelele de nisip dar tu,
opac, mă înspăimînți.

Și cum să te invit
pe teritoriul meu
cu spații largi,
sub arcuri de culori,
pe tine, omul de nisip,
închis ermetic
pe după metereze
în palide castele ?

OANA KADAR

BUSOLA ȘI MUȘCHIUL

fabulă

Sînteți de acord că-n pădure
au loc uneori dialoguri obscure
bunăoară o busolă fu interpelată :
— N-am să înțeleg niciodată
mania de-a arăta numai nordul
simt că-mi plesnește cordul
văzîndu-te atît de fixistă
să știi că există
și alte puncte cardinale
așa că ar trebui revizuit
modul de a gîndi al dumitale...
O singură precizare fac
vorbise mușchiul de pe un copac.

DANIEL AMURG

DINCOLO DE MINE ÎNSUMI

Stau beat de-albastru și de vise
pe ultimele lumii scări
și nu am bani nici de țigări
în schimb sînt plin de manuscrise

prin daze-mi strigă un pustiu
tac sprijinit de carul mare
mi-s ochii stele căzătoare
și nici iubirea n-o mai știu

pe cruce lumii răstignit
întruna povestesc o rană
care e sceptru și coroană
pentru un veșnic hăituit
și-n trup condiția umană
îmi urlă greu necontenit

MARIUS DUMITRESCU

Fragmente critice

Tipologiile spiritului

Michel Tournier, cel mai interesant — probabil — prozator francez de azi, împarte spiritele creatoare în două categorii : **primare** și **secundare** („Vol du nuire", 1981). „Primarii" n-au memorie, ră trecutul și nu știu să conjuge verbul a fi decît la indicativul prezent. „Secundarii" sînt, dimpotrivă, obsedați de ut și de viitor. Întorc spatele prezentului (istoriei ce se face) și sînt atenți cu ochi la ceea ce a fost și cu altul la ea ce va fi. Sînt nostalgici, angoasați și, cînd nu se refugiază în utopiile viitorului, trăiesc cu fervoare în miturile trecutului. „Viața unui secundar este o cameră de ecou și un dedal de subterane" — notează Michel Tournier. Baudelaire, Proust, Verlaine, romanticii germani ar fi spirite secundare, Malraux, Valéry, Mallarmé intră în clasa primarilor. Primarii și secundarii sînt adesea frați dușmani, formează cupluri infernale, dovadă Voltaire și Rousseau. Între ei este o ură năprasnică, dar și o fascinație ce pornește din ură.

Există, arată Tournier, și cazuri mai complicate. Gide, de pildă, este un secundar care are oroare de secundaritatea sa. El visează să devină un primar, însă un număr de complexe și o conștiință încărcată îl împiedică. Dar Malraux, spirit primar prin excelență ? Tournier nu-i excepteazâ de la regulă, deși ar fi cazul. Malraux are un gust suspect pentru istorie și călătorește în lume numai ca să vadă marile simboluri ale trecutului. Nu spune nimic faptul că întîlnirea lui cu istoria se petrece în muzeu ? Adevărul este că Malraux care disprețuiește memorialistica („misérable petit tas de secrets") nu face decît să-și povestească viața în cărți și să-și plaseze destinul în ordinea unei istorii grandioase. Îi plac evenimentele pe punctul de a intra în istorie și admiră pe oamenii deveniți legende. Pentru el omul nu-i decît legenda lui. Putem spune, atunci, că Malraux este un primar obsedat de secundaritate. El vrea să vorbească limba zeilor și să dialogheze cu miturile. Individul comun nu-l interesează decît în măsura în care are în el vocația (pasiunea) grandorii. În **Le temps du Mépris** dăm peste această propoziție : „unul din sensurile cuvîntului artă este următorul : să încerce să dea oamenilor conștiința grandorii care există în ei și pe care ei o ignoră". Tournier se înșală, cred : Malraux nu-i un spirit tipic pentru **categoria primarității.** În viață și în literatură el privește totul de sus, cu sentimentul că este un om cu destin și făcut să marcheze destinul lumii. „Primarul" din el, dacă există, vrea să acapareze toate timpurile istoriei și să conjuge pe **a fi** la toate modurile active și reflexive.

Sînt și alte deosebiri între **primari** și **secundari** în literatură. Cei dintîi sînt, de pildă, poeți solari și plonjează în **extaz cu clipei.** Așa procedează Gautier, Mallarmé, Valéry, Saint-John Perse..., poeți ai luminii sau ai ceții străpunse de lumină (cazul Mallarmé). Secundarii iubesc misterul și sînt cu precădere poeți ai nocturnului. Natura este pentru ei un loc de refugiu al miturilor și un spațiu de epifanii. Dacă acceptăm ideea lui Tournier, am putea spune în concluzie că spiritele primare dau cei mai mare număr de moderniști într-o epocă, în timp ce secundarii sînt vizionari și paseiști. Au pasiunea viitorului numai cei care au un puternic sentiment al trecutului. Acest paradox justifică pe cei care dintr-un motiv sau altul nu se înțeleg cu timpul lor. Ei fug fie într-o istorie închelată, fie într-o istorie promisă. Țara lor imaginară se plasează în două zone incontrolabile. **Secundarii** nu fac, în fond, decît să-i urmeze pe greci care au așezat vîrsta de aur a omului la începuturile existenței. S-a spus pe drept că istoria este, din acest punct de vedere, un regres, o îndepărtare treptată și ireversibilă de un mare mit.

Astfel de compartimentări provoacă de regulă o vie împotrivire. Dacă spiritul creator este unic și irepetabil, cum poți grupa atunci unicul, irepetabilul ? Dacă geniul își creează singur legea, cum e cu putință să stabilești o tipologie a geniului ? Nu-i, evident, cu putință, dar filozofia și literatura nu fac de foarte mult timp decît să descrie indescriptibilul și să stabilească o tipologie a spiritului. Rămînînd la criteriile propuse de Michel Tournier, ce-am putea spune despre scriitorii români ? Eminescu este, indiscutabil, un spirit secundar, un mare vizionar nostalgic, un dedal, cu adevărat, de subterane. Arghezi este un primar, dar unul care fuge mereu într-o zonă inaccesibilă și revine sistematic în concret și temporal. Metafizica lui se bazează pe o curioasă navetă între tărîmuri. **E în timp** și totodată **în afara timpului.** Ion Barbu este obsedat de trei sau patru Grecii, poezia nu este decît aventura spiritului de a recupera lumea pitagoreică. E, deci, un spirit secundar, dar unul incomod, agitat, intratabil, dezlănțuit împotriva... secundarității (**poezia lenească**, poezia ce nu se ridică la modul intelectual al Lirei...).

Venit din altă geografie a spiritului și cu altă mitologie literară, Sadoveanu este un caz tipic de secundaritate în literatura română. Omul este în proza lui bun și pur cîtă vreme are o existență cosmică, altfel zis, cîtă vreme trăiește în afară de timpul istoric. E făcut să viețuiască după legile naturii și în bună înțelegere cu natura. Cînd a intrat în istorie, s-a zis cu el. E aruncat într-o lume străină și pierde limbajul tîlcurilor. Despărțirea de matricea lui cosmică este cea mai mare nenorocire ce lovește omul sadovenian. Secundaritate, deci, deplină și extatică. E măret ceea ce este în firea lucrurilor, este durabil ceea ce urmează calendarul naturii...

La o primă socoteală, spiritele secundare întrec în literatura română spiritele primare. Romanticii intră aproape toți în prima categorie. La fel simboliștii care, aparent, merg în ritmurile istoriei și-au pasiunea realului. Sînt, în fapt, spirite fals primare, atente la ceea ce se petrece în zona de umbră a lucrurilor. Nu-i, totuși, o regulă nici în privința lor. Macedonski este un primar prins de mirajele secundarității. Bacovia este un secundar înspăimîntat și de primari și de secundari. Între el și lume stă o teribilă nevroză... Prozatorii realiști sînt prin natura lucrurilor mai apropiați de spiritul primar. Rebreanu, Călinescu, Camil Petrescu, Hortensia Papadat-Bengescu, Preda au o mai mare acuitate la real și mitologiile lor epice se bizuie pe datele prezentului.

Uneori pasiunea pentru istoria ce se desfășoară ascunde un puternic resentiment (cazul Balzac). Alteori refuzul istoriei moderne se asociază cu o mare îngăduință și cu o mare resemnare (cazul Sadoveanu). Spiritul creator românesc are, în genere, o mare capacitate de sinteză și repliere. El se conduce, în genere, după filozofia lui **ce-o fi o fi** (are dreptate Mircea Vulcănescu), dar în marile momente de criză filozofia așteptării își schimbă brusc structura și direcția. **Secundarii** se radicalizează și devin, peste noapte, **primari intratabili,** spirite insurgente. Așa se întîmplă cu spiritele creatoare...

EUGEN SIMION

(Urmare din pag. 9)

chis și sensibil să întreprindă tot ce i se cere.

— **Mi-a spus cineva, drag mie, că un actor pe care îl apucă strănutul sau sughițul înainte de intrarea în scenă, odată aflat în fața publicului nu mai are nimic. Așa e ?**

— Scena e miraculoasă. Acolo uiți că ai mamă, că ai tată, că ai avut o ceartă.

— **A venit momentul să vă spun și de ce v-am căutat pe dumneavoastră pentru acest interviu prin care revista Flacăra dorește să omagieze promoția de actori din care faceți parte.**

— Sînt nerăbdătoare să aflu.

— **Vedeți, discutăm într-o garsonieră în care cu siguranță trăiește o femeie cu mult gust, cu mult rafinament. Dar tot ce se află în jurul nostru — incredibil de multe obiecte pentru un spațiu atît de mic, care însă sînt astfel ordonate încît nu creează senzația de sufocare — dovedește că femeia respectivă trăiește singură. De aceea am venit la dumneavoastră : ca în ajunul unei sărbători să nu vă simțiți singură.**

— Bănuiam că despre așa ceva e vorba. Dar nu sînt mîhnită. Dovadă că pot vorbi foarte liniștită despre singurătatea mea. În meseria noastră e foarte greu să ai pe cineva alături. N-aș putea să stau lîngă un om decît dacă îl iubesc. Dacă nu mint pe scenă, cum mi-aș putea permite să mint în viață ? Nu pot să fac compromisuri. Nici măcar din respect sau din prietenie n-aș putea să am pe cineva lîngă mine. Plătesc, dar asta e. M-am resemnat de mult și e o problemă care nu mă mai interesează. O, am colegi care au închegat familii excelente. E poate dorul nostru de a descoperi un loc ferm unde să ne întoarcem după ce am pribegit prin spații și timpuri. M-am obișnuit cu gîndul că eu nu l-am găsit. Fiindcă eu nu sînt o luptătoare. Lupt foarte mult pentru ceea ce fac în meserie, vreau să fac totul bine și chiar foarte bine. Poate că nu-mi mai rămîne energie și pentru mine. De fapt, pentru că de la teatru pînă acasă nu fac decît 15 minute de mers pe jos, am senzația că nu-i părăsesc niciodată.

— **Vă bucurați de întîlnirea cu foștii colegi ?**

— Mă bucur nostalgic. Și îți mulțumesc că ai venit la mine în această seară. Pentru asta îți fac o favoare. Ți-am arătat vreodată terasa ? Vara e oaza mea de verdeață și flori. De-acolo se vede numai o jumătate de cer. Întotdeauna cînd privesc noaptea bolta înțesată de lumini, mă întreb dacă steaua mea se află în jumătatea de cer pe care o văd sau e în partea cealaltă. Haide să privim împreună !

Supunem atenției

Am văzut cu ochii noștri

Cazul unei femei care nu mai are scleroză în plăc

ADRIAN PĂUNESCU : Timișoara, ultima zi a lunii iunie 1984. Numai la ceea ce urmează în rîndurile de mai jos nu mă gîndeam. Sînt aici pentru un scop cultural și reintru, fără voia mea, în lumea față de care simt o inexplicabilă atracție, a sănătății. Mai exact, a luptei pentru sănătate. Primesc o vizită — o dublă vizită — un bărbat și o femeie, alături de Valeriu Popa, care însoțește echipajul nostru. Bărbatul se numește...

— Mă numesc POPESCU AUREL.
A.P. : ...și sînteți de meserie...
P.A. : Medic.
A.P. : Unde ?
P.A. : La Spitalul clinic nr. 5, Timișoara.
A.P. : În specialitatea ?
P.A. : Pediatrie și acupunctură.
A.P. : Dv. cine sînteți ?
— HUSARIU MARIA.
A.P. : Vîrsta ?
H.M. : 26 de ani.
A.P. : Timișoreancă ?
H.M. : Da.
P.A. : Nu ești din Racoviță ?
H.M. : Cu buletin de Timișoara.
A.P. : De meserie ?
H.M. : Ospătar.
A.P. : Unde ?
H.M. : La băi, la Buziaș.
A.P. : Și de ce ați venit la mine ?
H.M. : De ce ? Păi, eu știu, totuși ca să fiți convins și dv. de faptul, de ceea ce ați scris în revistă, în „Flacăra" din 1 iunie 1984 și ca să vedeți, să fiți sigur de ceea ce s-a scris. Cum am fost bolnavă în 1981, cum am născut...
A.P. : Ați născut ?
H.M. : Am născut un copil normal și mai am un copil de 5 ani. Acum să vă spun povestea bolii, cum a început și cum am fost vindecată.
A.P. : Foarte bine.
H.M. : Mi-a venit prima dată amorțeală la piciorul drept, de la vîrful piciorului. Treptat, a urcat sus, pînă la șold. De la șold a trecut în partea stîngă, spatele și brațul și piciorul stîng.
A.P. : Deci, de jos în sus.
H.M. : De la 5 luni și jumătate...
A.P. : Ce înseamnă asta ?
H.M. : La 5 luni și jumătate ale sarcinii, n-am putut să mai stau în picioare. În acest timp, cum treceau zilele, tot mai rău simțeam că picioarele parcă le trăgeam după mine. La 5 luni și jumătate de multe ori am căzut și la un moment dat n-am mai putut să umblu. Aveam dureri la coloană, la șira spinării. Aveam dureri în partea dreaptă la ficat, tulburări de vedere, ametelli. Pînă la 8 luni ale sarcinii am stat acasă, îngrijită de maică-mea.
A.P. : La doctor nu ați fost ?
H.M. : Am fost la medic, la neurologie, dar nu mi-au dat nimic, nici un tratament, din cauza sarcinii. Am primit vitamine
A.P. : La ce medic ?
H.M. : La neurologie, la Spitalul județean.
A.P. : La cine ?
H.M. : La profesorul Minciu și la conferențiarul doctor Marcovici.
A.P. : Și ați fost internată ? Ce diagnostic s-a stabilit ?
H.M. : Leuconevraxită. Eram paralizată. La comisie, domnul doctor de la comisia de pensionare...
A.P. : Ați fost pensionată ?
H.M. : Am fost pensionată gradul I și apoi gradul II.
A.P. : Cînd ați cunoscut-o pe bolnavă, doctore Popescu ?
P.A. : În timpul cît a fost internată la maternitate. Diagnosticul stabilit de Clinica de neurologie a fost leuconevraxită. La maternitate am început să colaborăm. A încercat să facă un tratament cortizonic, recomandat de Clinica de neurologie. Nu s-a efectuat pentru că alăpta. A terminat alăptatul la 11 luni și nu a mai fost nevoie de tratament medicamentos, pentru că a hotărît să continue cura pe care i-o recomandasem după naștere.
A.P. : Și ce s-a întîmplat ? Aveați vreo speranță ? V-a dat cineva vreo speranță ?
H.M. : Speranță mi-a dat numai tov. doctor Popescu. Prima dată cînd a venit la mine, la salon, și m-a văzut, m-a consultat, l-am întrebat : „Oare o să mai umblu eu ?" Mi-a răspuns : „Dacă ai să fii cuminte, dacă ai să asculți, o să facem să fie bine, să umbli, măcar să poți să-ți crești copilul". Nu credeam că într-un an de zile o să mă fac bine, să îngrijesc copilul. Și am început să mă simt mai bine după ce am născut, de la a treia ședință de acupunctură. Pînă atunci n-am putut nici să mișc picioarele, nici să stau în picioare. După a treia ședință m-am ridicat din pat, sprijinită de maică-mea. Am luat marginea de la scaun cu mîna stîngă și cu mîna dreaptă m-am ținut de mama. Am făcut 3 pași pînă la ușă. A doua zi dimineață, cînd i-am spus lui domn' doctor, nu l-a venit să creadă. M-am ridicat din pat, am început să umblu. Dar dureri am avut încontinuu.
A.P. : Cum s-a manifestat grija dv. față de bolnavă, ce ați făcut, doctore ?
P.A. : Prin acupunctură am încercat să mobilizez energia stagnantă, iar concomitent am aplicat regimul alimentar, care este „clasic" : fără proteine de origine animală timp de o săptămînă, apoi dezintoxicare — 3 zile. Pe urmă am trecut la un regim adecvat — cu sucuri și cu grîu germinat, cu miez de nucă și miere de albine, după prescripția inginerului Valeriu Popa, omul lansat de Flacăra, prescripții pe care le-am primit după ce a cercetat cazul pe un set de fotografii, bolnava nefiind transportabilă. Tot după fotografii a constatat că persoana suferă și de lambliază, indicînd un tratament naturist adecvat tipului caracterial al pacientei (limfatic). Astfel am început tratamentul așa-zis „clasic".
A.P. : Clasic în medicina naturistă. Nu ați folosit nici un medicament ?
H.M. : Nici măcar o pastilă pentru cap nu am luat, deși aveam dureri încît îmi venea ceață la ochi, și nu am luat.
A.P. : Dacă ar fi luat ?
P.A. : Medicamentul ar fi constituit o substanță străină organismului, care ar fi necesitat un efort de eliminare, prelungind timpul de vindecare.

Fotografie de VICTOR RADULESCU

A.P. : Care este rolul inginerului Valeriu Popa în stabilirea tratamentului ?
P.A. : Este un rol fantastic, adică fără dumnealui eu nu aș putea desfășura decît un tratament de dezintoxicare a unui organism bolnav, dar dumnealui, prin simțurile pe care le are în plus, stabilește loja energetică atinsă și lucrează asupra energeticului cu o alimentație adecvată.
A.P. : Cum vă explicați dv. că după o fotografie, deci fără să vadă bolnava, Valeriu Popa a stabilit ce boli are — boli pe care le știați din concluziile medicale existente, dar și boli pe care nu le știați?
P.A. : Exact, inclusiv localizarea leziunii și faptul că avea lambliază.
A.P. : Ați fost fotografiată în picioare ?
H.M. : Da, însă sprijinită.
A.P. : Să-mi relatați, vă rog, cum s-a trimis poza, istoria pozei, unde ați făcut poza ?
H.M. : Prima fotografie a fost făcută în comuna Bacova, lîngă Buziaș.
A.P. : La un fotograf de-acolo ? Cum ?
H.M. : Da. În costum de baie — 3 poziții : față, partea dreaptă și spate.
A.P. : Și mai departe ?
H.M. : Am scos poza de la fotograf și am dus-o la doctorul Popescu.
A.P. : Și dv., doctore ?
P.A. : Eu știam că vine inginerul Valeriu Popa într-un turneu cu Cenaclul Flacăra, am păstrat-o și cînd a venit...
A.P. : Rolul terapeutic al Cenaclului Flacăra.
P.A. : ...i-am prezentat poza.
A.P. : Îi făcuseră și ceva special pozei ?
H.M. : Am frecat-o ușor în mîini.
P.A. : Ca să-i mărească conținutul de vibrații, care sînt specifice fiecărui individ în parte și rămîn ca o amprentă energetică pe hîrtia fotografică.
A.P. : Cît poate dura o vibrație ?
P.A. : Eu cred că poate dura foarte mult timp, are o remanență foarte mare, poate cît durează fotografia.
A.P. : Deci, noi putem stabili după o poză a lui Churchill ce boli a avut el ?
P.A. : Dacă ar fi atins-o Churchill.
A.P. : O clipă. Aici este o întrebare-cheie : dacă un om pune mîna pe poza altui om, ale cărui boli le simte bioenergeticianul Valeriu Popa ?
P.A. : Ale celui căruia îi aparține poza, pentru că sînt predominante vibrațiile lui.
A.P. : Încărcătura este mai mare în fotografie dacă este atinsă cu mîna ?
VALERIU POPA : Este legată și de vibrațiile și de personalitatea individului fotografiat. Vibrațiile acestea sînt similare cu mirosul pe care îl lasă un individ și pe care îl detectează cîinele polițist.
A.P. : Dar acestea trec, mirosurile.
V.P. : Ele trec, pentru că nu sînt impregnate. Noi lăsăm din vibrațiile noastre și în îmbrăcămintea pe care o purtăm, și în mobilă. Pe principiul acesta se explică de ce francezul Jean-Louis Crozier are proprietatea de-a descoperi persoane dispărute.
P.A. : S-a scris și în presa noastră.
V.P. : Fenomenul va fi dovedit științific în viitorul apropiat, dacă îl vom accepta cît mai curînd.
A.P. : E ceva să constați și bolile nemanifeste încă și să stabilești și ce are de făcut bolnavul pentru a se vindeca.
H.M. : Eu chiar am întrebat : bine, domnul doctor de la București de unde știe dacă nu m-a văzut, nu m-a consultat ?
A.P. : Să ne întoarcem la momentul în care ați trimis poza.
P.A. : I-am prezentat-o personal tovarășului inginer Valeriu Popa.
A.P. : Și ce v-a spus ?
P.A. : Mi-a dat indicațiile de tratament, regimul alimentar.
A.P. : Dv. spuneți clasic. Dar ce face Valeriu Popa în plus ?
P.A. : Adaptează regimul alimentar tipului de caracter energetic individual. În rezumat : prepararea unor sucuri naturale din legume și fructe, combinate în proporții adecvate.
A.P. : Cu o asemenea cură să se ridice un om din pat — eu mă întreb retoric, pentru că știu — să-și recapete puterile, să-și crească și copiii ?
P.A. : Pentru că sucurile proaspete sînt vii, energia a vie, pe cînd mîncarea trecută prin foc nu este același lucru.
V.P. : Calciul organic trece în calciu anorganic.
A.P. : Ați început tratamentul.
P.A. : Regimul a constat dintr-un litru de sucuri dimineața, iar la prînz și seara numai cereale germinate, miere de albine și miez de nucă. Concomitent, am început și aplicarea compreselor cu decoct de paie de ovăz la membrele inferioare.
A.P. : Comprese calde ?
P.A. : La temperatura corpului.
A.P. : Ce rol aveau ?
P.A. : Un rol foarte important — de-a scoate o parte din elementele toxice ce nu puteau fi eliminate spontan pe căile naturale.
H.M. : După comprese, îmi ieșeau pe piele niște bășicuțe cu apă.
A.P. : Fantastic, absolut fantastic. Deci, nici un medicament. De ce nu se aplică în mai multe cazuri ?
P.A. : Nu e cunoscut tratamentul și nu i se acordă încredere. Paradoxal : poate pentru că e prea simplu !
A.P. : De ce nu sînt mai multe cazuri vindecate ?
P.A. : Principiul de tratament pare simplu, dar este dificil de urmat pentru bolnav.
V.P. : Este vorba de autovindecare. Aceasta necesită timp, răbdare și încredere în forțele proprii și, bineînțeles, respectarea cu strictețe a regimului indicat. Maria Husariu se numără printre puținii care au înțeles că singura vindecare adevărată este autovindecarea. Întrucît eu mă ocup numai de cazurile care nu mai au nici o șansă de vindecare pe cale medicală rog pe toți aceia ce vor să se autovindece pe cale naturală să prezinte acte scrise din partea doctorilor de specialitate emise de instituția medicală în care lucrează. Aceasta pentru a nu intra în conflict cu lumea medicală deoarece sînt încă destui care nu cred în autovindecare motivînd cînd văd cazurile autovindecate că diagnosticele nu au fost just stabilite. Pentru cei neîncrezători încă dăm adresa acestui caz autovindecat fără medicamente : Husariu Maria, comuna Racoviță nr. 121, jud. Timiș. Telefonul dr. Aurel Popescu, ac. 961/3 44 55. Adresa lui Valeriu Popa (pentru alte informații) : str. Maior Coravu nr. 17, bloc C 6, apt. 5, et. 1, sector 2, București. Tel. 62 54 35.
H.M. : Mi s-a spus să fac masaj chiar dacă am dureri și aveam dureri foarte mari, așa că-mi puneam perna în cap și făceam masaj.
A.P. : Pe ce puncte ?
P.A. : Zonele tălpii piciorului, care redresează dereglarea energetică, — la ea corespondentele energetice ale organelor digestive, punctele masate fiind intestinul gros, stomacul, pancreasul și ficatul.
A.P. : În talpă ? Și la mîini nu ?
P.A. : În talpă era baza, pentru că datorită gravității parte din toxine se acumulează jos și de acolo trebuie eliminate. Sînt și cazuri care necesită masaje în alte zone ale corpului (ureche, mîini, față).
A.P. : De unde v-a venit încrederea inginerul Valeriu Popa ? Cum poate doctor să creadă în materie de medicină în sfaturile unui inginer ?
P.A. : L-am cunoscut întîmplător, deși nimic nu-i întîmplător. L-am cunoscut în 1980 la Botoșani la un congres de acupunctură, și acolo mi-a spus niște lucruri despre mine ca persoană, nu ca medic, care m-au pus pe gînduri. Mi-a spus ce să fac. Respectîndu-i sfaturile, am slăbit 18 kg și au dispărut unele semne de boală. Pe urmă, încet-încet, am început să aplic unele regimuri pe mine, iar apoi le-am extins la bolnavi. Bineînțeles, cu foarte mare reticență. Mai credeam și eu că bolile pot fi vindecate doar cu medicamente, că microbii ne sînt dușmani. Dar se constată că atunci cînd se găsesc în organism în proporții echilibrate, îi putem considera prieteni.
A.P. : Cum prieteni ?
P.A. : Ei contribuie la echilibrarea organismului. De doi ani de zile nu mai prescriu nici un antibiotic. Am devenit adeptul modului de gîndire al lui Valeriu Popa și al medicinei tradiționale chineze, care merg pe același principiu : organismul în stare echilibrată, prin baza lui energetică, respinge orice agresiune.
A.P. : Deci, problema importantă este purificarea sîngelui.
P.A. : Da, ameliorarea echilibrului energetic printr-o alimentație corespunzătoare, evitarea stress-ului, purificarea sîngelui, corectarea pH-ului. De exemplu, la copii cu amigdalită recomand badijonaj cu petrol, iar pentru scăderea febrei comprese pe abdomen cu apă și oțet de mere, cum făceau mamele și bunicile noastre.
A.P. : Aceste toate pe care le spuneți sînt extrem de importante — să acționezi asupra bolii manifestate atunci cînd medicina modernă nu mai poate acționa dar etapa căreia i se adresează cu precădere medicina tradițională este prevenirea. Asupra acestei chestiuni va trebui să medităm pentru că, de fapt și de fapt, medicina tradițională are acest avantaj asupra oricărui tip de medicină.
P.A. : Numai treptat mi-am dat și eu seama.
A.P. : La cît timp după ce a urmat cu tratamentul prescris de către Valeriu Popa a relatat bolnava în cîmpul muncii ?
H.M. : Din 29 martie 1984. Pensionarea de gradul I a fost în ianuarie 1982.
A.P. : Copiii cum sînt ?
H.M. : Bine, mulțumesc, sănătoși tun.
A.P. : I-ați hrănit în direcția în care ați fost sfătuită să vă hrăniți și dv. ?
H.M. : Nu încă.
P.A. : Valeriu Popa i-a recomandat regimurile preventive ce trebuie aplicate la copii pentru ca în ciuda predispoziției să nu fie afectați de leuconevraxită.

Aici poate să sune nepotrivit pentru un inocent : mă tratez conform indicațiilor inginerului Valeriu Popa, dar cercetarea mai atentă, mai rapidă și mai profundă a acestor cauze ar duce la concluzii într-un fel similare celor la care a ajuns un medic onest și doritor într-adevăr să facă bine pacienților mai mult decît își și care poate fi oricînd militant, cu argumente din interiorul științei medicinei, pentru folosirea capacității cu totul extraordinare, de detectare și exprimare a stării de sănătate, a inginerului Valeriu Popa.

Timișoara, ultima zi a lunii iunie 1984. O femeie care nu se putea ridica din pat, o femeie care era condamnată să-și trăiască tinerețea ca o povară pentru toți ceilalți din jurul ei, se ridică lejer și se duce la ale ei — mai mari sau mai mici — fiindcă, la urma urmei, cîte nu are de făcut o femeie ?

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

„De cinci ani mi-am recăpătat liniștea"

Urmăresc cu interes lupta nobilă dusă de revista Flacăra pentru promovarea valorilor și inteligenței românești. M-au impresionat mai ales articolele despre vindecarea atîtor bolnavi, mutilați fizic și psihic, rare, în urma tratamentelor doctorului Florea Dinu din Cîmpina, au fost redați producției și vieții. Am suferit și eu între 39 și 49 de ani de această cumplită boală, nevralgia de trigemen. Timp de 10 ani nu m-am putut bucura de nimic, deoarece eram chinuit zi și noapte de crize. Am bătut fără rezultat la ușa multor cabinete medicale pînă cînd am nimerit și la ușa doctorului Florea Dinu, care nu mi-a promis nimic — boala fiind foarte veche, — dar care a încercat. Și ce nu au reușit atîția alți medici a reușit el fără nici o durere și nici un risc pentru mine. De cinci ani sînt renăscut, mi-am recăpătat liniștea și încrederea în viață". **(Ing. Victor Baciu, str. Dacia nr. 7, Rîmnicu Vîlcea).**

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

„Fiind de serviciu la recep- Hotelului Cerna am cazat în a zilei de 16 aprilie a.c. o gație compusă din 12 per- ne de la I.P.E.G. Oltenia din alova. A doua zi, în timp ce u eram plecat să depun banii a casierie, tovarășii au părăsit hotelul fără să achite contravaloarea cazării. Un telefon ulterior primit din partea celui care conducea delegația, m-a asigurat că voi primi în cel mai scurt timp banii. Dar au trecut de atunci 2 luni și deși am apelat în cîteva rînduri la conducerea întreprinderii suma nu mi-a parvenit, fiind obligat să o plătesc din buzunarul meu". **(Coșei Nicolae, recepționer la Hotelul Cerna, Herculane).** Îi invităm pe „uituci" să-și achite datoriile.

■ Un om bătrîn și foarte bolnav din Focșani, **Nicolae Marinescu**, a venit la redacție și sesizeze un necaz cu care se ptă de opt luni de zile. În ăcătăria garsonierei sale din **strada Alexandru Vlahuță, bloc 27**, curge apa prin plafon de la etajele superioare datorită, se pare, unor defecțiuni ale instalației. Rugăm pe cei în drept să acorde sprijinul lor în remedierea unei situații care și așa trenează de prea mult timp.

■ În urma sesizării lui Marcel Păsărică din București, Drumul Taberei nr. 136, **Inspectoratul de Miliție al municipiului București** a efectuat un control la cofetăria Opereta în urma căruia s-au descoperit următoarele : vînzătoarele Nisulescu Paula și Alecu Adriana au manifestat o atitudine necorespunzătoare față de cumpărători, nu purtau ecusoane, nu eliberau note de plată pentru mărfurile servite. În spațiul anexă din spatele unității au fost descoperiți vînzătorii Cazacu Nicolae și Costache Mircea în timp ce consumau băuturi alcoolice. În unitate au fost găsite 466 de sticle cu pepsi-cola. Vînzătorii respectivi au fost sancționați contravențional. Totodată a fost informată conducerea I.C.R. 2 despre neregulile constatate în vederea luării măsurilor administrative de rigoare.

■ **19 locuitori ai comunei Telciu, județul Bistrița-Năsăud,** ne scriu rugindu-ne să intervenim pentru urgentarea instalării unui releu fără de care nu pot recepționa emisiunile de televiziune. Ei afirmă că aprobarea pentru releu există încă în 1980, au fost stabilite de tre tehnicienii de specialitate locurile cele mai potrivite pentru ridicarea lui, dar lucrările nu au demarat încă.

■ O sesizare în atenția întreprinderii „Inox" București, **Ing. Cazacu Cristian, domiciliat în șoseaua Ștefan cel Mare nr. 42,** a avut surpriza neplăcută de a constata acasă că rolele perechii de patine pe care a cumpărat-o luna trecută erau în parte defecte ca de altfel și amortizoarele.

■ În urmă cu cîtăva vreme, Niculina Ciocan din comuna Cernica, satul Tînganu, solicita luarea măsurii de ocrotire față de cei trei nepoți ai ei. **Consiliul popular al Sectorului Agricol Ilfov,** căruia revista noastră i-a înaintat această cerere, a stabilit împreună cu organul local din comună întocmirea dosarelor de internare a copiilor în unități de ocrotire corespunzătoare vîrstei.

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Constanța,** analizînd memoriul semnat de Ana Barboc din Mangalia, a dispus reîncadrarea acesteia la I.H.R. Mangalia, urmînd ca în timpul sezonului să lucreze ca bucătar, iar în extrasezon să fie detașată la U.P.P.I.

■ Despre o situație inadmisibilă ne scrie **Emilia Paula Hristea din București, str. Zboina Neagră nr. 6.** Aspiratorul său, tip Raketa, depus acum un an, la 13 iulie 1983, pentru o mică reparație, la unitatea nr. 97 a Cooperativei Metalocasnica, a dispărut fără urmă. Deoarece corespondenta noastră n-a primit nici un răspuns la reclamația depusă la sediul central al cooperativei, ne permitem să informăm noi conducerea acestei unități că bonul de comandă poartă numărul 848 și că motorul are seria 12 599.

■ O dispariție enigmatică s-a petrecut la centrul de piețărie din cartierul Izvor al orașului **Sinaia** în decembrie 1983. O haină nouă de piele, necesitînd doar o scurtare, a fost predată — cu bonul de comandă nr. 769, bon semnat chiar de responsabilul unității — de către **Rodica Popescu,** domiciliată pe **strada Karl Marx nr. 27** din localitate. La încercările sale repetate de a-și recăpăta haina, Rodica Popescu a primit două răspunsuri cel puțin bizare : 1) Din partea responsabilului centrului : că haina a dispărut pur și simplu de pe raft ; 2) din partea conducerii Cooperativei Prestarea : că bonul este fictiv. Rugăm Uniunea județeană a cooperativelor meșteșugărești Prahova să clarifice împrejurările acestei „dispariții".

■ Dind curs rugăminții locuitorilor din satul Crăciunești, județul Maramureș, înserată în numărul din 25 mai a.c. al revistei noastre, **Regionala de căi ferate Cluj** a aprobat reînființarea trecerii la nivel nepăzită de la km 227 + 506 de pe linia Cimpulung la Tisa — Valea Vișcului. Reînființarea trecerii se va realiza numai după asigurarea rombului de vizibilitate, prin tăierea răchitelor și mărăcinilor de către proprietarii terenurilor respective.

■ În ziua de 25 mai a.c. a dispărut de la școală fetița Carmen Bandac în vîrstă de 11 ani din Bîrlad. Publicăm fotografia ei cu rugămintea adresată celor care ar putea da vreo relație să-i înștiințeze de urgență pe soții **Ioan și Maria Bandac din Bîrlad, str. Republicii nr. 304, bl. H3, sc. B, et. 2, ap. 30.**

■ „Pe ziua de 15 mai a.c. au fost aduse la magazinul Victoria din Rîmnicu Sărat găleți emailate, articol pe care locuitorii orașului îl solicitau de mai multă vreme. Spre surprinderea lor cumpărătorii au fost obligați să plătească totodată și cîte un pachet de praf pentru piscoturi. Lăsînd la o parte practica ilegală a vînzării condiționate, trebuie spus și că data de fabricație consemnată pe pachetele de praf de piscoturi era octombrie 1981 iar termenul de garanție : 4 luni. Deci un produs alimentar expirat de trei ani, de care magazinul vroia probabil să se debaraseze". **(Dobroiu Ionel, comuna Valea Rîmnicului, județul Buzău)**

■ Între 1 ianuarie 1961 și 1 noiembrie același an, **Petre Bănescu** a lucrat ca paznic de noapte la Sfatul popular din comuna Otopeni. Apoi s-a transferat la o altă întreprindere din localitate unde a depus la încadrare o adeverință pentru perioada cît a fost paznic. Împlinind anii de pensie, lui Petre Bănescu nu i se mai recunoaște acum de către Casa de pensii a Sectorului Agricol Ilfov valabilitatea respectivei adeverințe deoarece aceasta nu are număr de înregistrare și nu poartă data eliberării. Pe de altă parte Consiliul popular comunal, căruia i s-a adresat, răspunde că nu figurează în evidențele anului 1961 și că statele de plată nu au fost găsite. Rugăm Consiliul popular Otopeni să mai cerceteze încă o dată arhiva sa pentru că omul are totuși nevoie de acest act.

■ O propunere demnă de interes — pe care o transmitem la rîndul nostru conducerii I.T.A. — primim din partea lui **Sandu I Constantin din comuna Suseni, satul Țuțulești, județul Argeș.** Semnatarul scrisorii crede că ar fi util ca și pe autobuzele I.T.A. să se introducă autotaxarea. Argumentul de bază este reducerea la minimum a timpului de oprire în stații a mașinilor (timp destul de mare acum datorită faptului că șoferii trebuie să elibereze bilete fiecărui călător). În plus, aplicarea propunerii ar conduce la o respectare mai riguroasă a orarelor și deci la eliminarea întîrzierilor nedorite.

■ Primim din partea **asociațiilor de locatari din blocurile A, B, C, L, str. Lalelelor, Arad :** „Dacă cu doi ani în urmă vă scriam că strada noastră este desfundată, plină de gunoaie, moloz și pămînt adus din alte părți ale orașului, azi, la toate acestea, s-a mai adăugat și se adaugă un mil urît mirositor scurs din camioanele care-l transportă zilnic de la canalul Mureșel aflat în apropiere. În această situație sîntem obligați să circulăm în condiții foarte grele pe stradă". Rugăm organele locale să încerce o îndreptare a situației, cu atît mai mult cu cît semnatarii scrisorii se angajează să participe la redarea unui aspect civilizat străzii lor.

■ O sesizare ieșită din comun ne-a trimis **Gheorghe Bodea din București, strada Vulturilor nr. 127, sectorul 3.** Din luna septembrie 1983 nici un cititor-încasator al Întreprinderii de distribuire a energiei electrice nu i-a mai călcat pragul. În ianuarie a.c. omul s-a dus să achite consumul înregistrat de contor la centrul de pe Bulevardul Leontin Sălăjan de care aparține. I s-a cerut să revină însă peste trei luni deoarece nu avea nici o chitanță. În aprilie, cînd a revenit, a primit un răspuns și mai deconcertant : că nu are nimic de plată. Pe bună dreptate omul se teme să nu fie sancționat mai tîrziu pentru o vină care, după cîte se pare, nu-i aparține.

■ **Aurel Fălcușan din comuna Feleacu, județul Cluj,** se plînge de lipsa totală de activitate culturală din localitate. Deși căminul cultural este dotat cu o stație de amplificare și un magnetofon, acestea stau închise la „loc sigur". Cu mare dificultate, din inițiativa cîtorva suflețiști, a putut fi organizat un mic spectacol la care au asistat foarte mulți din cei 500 de tineri din comună. Așteptăm ca dorința de a participa la manifestări culturale interesante a acestor tineri să se bucure în viitor de o mai mare atenție din partea conducerii căminului cultural.

■ În decembrie anul trecut am cumpărat o mașină de spălat care s-a defectat chiar de la prima folosire. Am dus mașina la Cooperativa Avîntul din localitate unde mi s-a promis că se va face reparația cuvenită de îndată ce se vor primi motoare de schimb de la fabrica producătoare din Cugir. După cîteva luni de așteptare — cum motoarele întîrziau să sosească — s-a hotărît înlocuirea mașinii defecte cu una nouă. Cu aceasta însă necazul meu nu a luat sfîrșit deoarece înlocuirea nu a fost aprobată, pe motiv că mașina are o zgîrietură. O zgîrietură care s-a produs în timpul transportului și de care evident nu mă fac vinovat". **(Constantin Brazdeș din Galați, str. Vezuviului nr. 80).** După numai o singură folosire a mașinii și după atîtea luni de așteptare nu credem că este corect să se refuze acestui om în vîrstă rezolvarea necazului său, pentru un fleac.

■ **Inspectoratul General al Miliției :** „În baza scrisorii semnate de Elena Voinea din comuna Dezna, județul Arad, Csiki Nicolae, autorul unui accident de circulație, și martorul Gabor Matyas, care se află în autoturism, au fost convocați la Miliția municipiului Tîrgu Mureș pentru a da declarații. Ulterior, în baza sentinței penale nr. 135/1984, Csiki Nicolae a fost condamnat la 2 ani închisoare pentru săvîrșirea infracțiunii de vătămare gravă din culpă iar Gabor Matyas, în solidar cu autorul accidentului, la plata unei despăgubiri civile și a unei rente lunare...

■ Ca mulți alți școlari din țară, **Mihaela Gottwald,** elevă la Liceul industrial **din Buhuși,** domiciliată în **strada Tineretului, bloc 6, scara A, apartament 9,** se ocupă în timpul liber cu asamblarea unor montaje electronice. De curînd și-a cumpărat din comerț un asemenea montaj pentru un amplificator de 10W. Una din piesele pe care urma să le asambleze, mai precis un tranzistor, era însă defectă. Încrezătoare, Mihaela s-a adresat întreprinderii producătoare — I.P.R.S. Băneasa — cu rugămintea de a-i fi schimbată piesa defectă".

■ Din **Brașov,** de la **Elena Munteanu** domiciliată în **strada Soarelui nr. 3 A** am primit o propunere care vizează înființarea unei filiale CEC în cadrul Complexului sanatorial „Agigea" din Eforie Nord. La acest complex vin foarte mulți oameni bolnavi pentru tratament și recuperare, cărora le-ar fi mult mai ușor să-și poată scoate banii de pe librete chiar în incinta lui în loc să parcurgă cei aproape 2 km care îi despart de cea mai apropiată unitate CEC.

Pagină realizată de ALEXANDRU ȘERBAN ■

Pe urmele materialelor publicate

Cazul Giorgetei Scutariu a fost rezolvat

Publicam, în numărul 50 al revistei noastre, din 16 decembrie 1983, articolul „Examen cu bucluc", articol care se referea la situația deosebită a studentei GIORGETA SCUTARIU, de la Facultatea de matematică din Iași, secția informatică-seral. În sesiunea din iulie 1983 — adică, exact acum un an — ea a fost exmatriculată de la examenul de „Ecuații diferențiale și cu derivate parțiale". Nu stăruim asupra cauzelor exmatriculării, deoarece am făcut-o în amintitul articol.

Să admitem că studenta Giorgeta Scutariu ar fi fost vinovată (deși am demonstrat, am spune, matematic, contrariul), dar și în acest caz regulamentul ministerului de resort lasă posibilitatea reînmatriculării, după un an de producție. La cererea de reînmatriculare a studentei însă după 1 an de producție la T.L.H. Iași, decanul Facultății de matematică, din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza" din Iași, răspunde că nu e posibilă reînmatricularea, și că, dacă dorește să-și ispravească studiile, trebuie să dea un nou examen de admitere (?!) Nedrept răspuns, ca însești condițiile exmatriculării, pricinuite de către un profesor altminteri eminent.

Trecînd mai bine de 6 luni de la apariția articolului, timp în care G.S. a sperat într-o rezolvare în spiritul reglementărilor de care aminteam mai sus, acesta a apelat din nou la sprijinul revistei. Cu acest memoriu ne-am adresat tovarășului Ion Teoreanu, ministru al educației și învățămîntului. La numai o săptămînă de la această intervenție, am primit din partea Ministerului Educației și Învățămîntului următorul răspuns : **„Urmare cererii transmise redacției dv. de către SCUTARIU GIORGETA din Iași, înregistrată cu numerele 6 577 și 6 584/1984, vă facem cunoscut că Ministerul Educației și Învățămîntului i-a aprobat reluarea studiilor la Universitatea din București, specialitatea informatică, cursurile serale, în anul II, pentru anul universitar 1984—1985".**

Arătăm recunoștință tovarășului ministru Ion Teoreanu, pentru omenia și înțelegerea dovedite, pentru solicitudinea și sprijinul acordate în soluționarea promptă a cazului studentei Scutariu. Totodată, mulțumim acelora care într-un fel sau altul au ajutat la rezolvarea acestui caz. **(D. S.)**

Poșta redacției

Grup de maiștri instructori de la Întreprinderea antrepriză construcții-montaj — Vaslui : Maiștrii instructori primesc concediu de odihnă începînd cu data de 1 ianuarie 1984 în raport cu vechimea în muncă ■ **Iosif Rusiczky** — Nistru (Maramureș) : Vă puteți interna fără bilet de trimitere în orice unitate de specialitate din țară, la cerere, cu plată. Internarea la cerere se face la propunerea medicului șef de secție sau compartiment și cu aprobarea medicului director al unității în care doriți să vă internați. Actele necesare sînt în acest caz aceleași ca și într-o internare cu trimitere, minus biletul de trimitere ■ **Gheorghe Docea** — Petroșani : Stagiul militar intră în calcul pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate pentru cei care s-au încorporat după data de 1.III.1974. În cazul dv., perioada 1968—1969 nu poate fi considerată ca vechime neîntreruptă în muncă în aceeași unitate economică ■ **Mircea Todoca** — Salonta : Primele la care faceți referire se acordă numai în situația cînd indicii de natalitate se realizează la anumite cote pe întreaga unitate agricolă socialistă ■ **Olivia Mureșan** — Gherla : Pînă la împlinirea vîrstei de pensionare mai aveți ■ **Petre Bostina** — București : Pensionarii proveniți din personalul încadrat cu contract de muncă pe durată nedeterminată în unitățile Departamentului Căilor Ferate beneficiază de permise de călătorie gratuită pe calea ferată numai dacă la data pensionării din unitățile respective au cel puțin 10 ani vechime ca beneficiari de permise ■ **Georgeta Barbu** — București : Se acordă în condițiile menționate în decret ■ **Nicolae Maasz** — Lugoj : Adresați-vă direct întreprinderii respective ■ **Ion Drăghici** — Adjud : Întrucît dv. pentru infirmitatea de război sînteți încadrat în gradul III de invaliditate, legal vi s-a suspendat pensia IOVR începînd cu data de la care ați fost înscris la pensie de asigurări sociale pentru muncă depusă și limită de vîrstă ■ **Nicolae Zaharescu** — București : Dovada îndeplinirii condițiilor de pregătire profesională pentru încadrarea dv. în meseria de electrician se face cu înregistrarea din carnetul de muncă la capitolul „Date privitoare la activitatea în muncă" ■ **Mariana Sîrb** — Ineu : Adresați-vă consiliului oamenilor muncii din întreprindere ■ **Emilia Amaftioaie** — Dumbrăveni (Suceava) : Nu puteți fi înscrisă la pensie de urmaș în calitate de soră ■ **Renata Ursuleanu** — Botoșani : Scrisoarea dv. se află la forul în drept să analizeze și să soluționeze problemele ridicate.

MARGA NEDELEA ■

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.**

CU SIMȚUL DATORIEI FAȚĂ DE CETĂȚEAN

Starea locurilor publice

• Pahare doar pentru suc! • Filarmonica la ștrand •

Cum se poate amenaja un complex de agrement?

Ca în fiecare început de vară, reporterii noștri au pornit să cerceteze zonele de agrement. Ei au descoperit, vorba poetului, și mai bune, și mai rele, dar au găsit în toate locurile, fără excepție, o grijă în acest sens și realizări pe măsură. Ar fi și surprins să fie altfel, întrucît petrecerea cît mai reconfortantă a timpului liber, după o săptămînă de muncă și înaintea alteia, face obiectul unei preocupări permanente a societății noastre.

Pentru amenajarea zonelor respective, în funcție de importanța lor, s-au investit fonduri. Nu mari, pentru că nu sîntem în situația de a vîntura banii cu lopata, dar suficiente. Cu bani puțini însă, acolo unde există inițiativă și spirit gospodăresc, se pot face lucruri deosebite. Cu la Ploiești, de pildă, unde rîvna locuitorilor, în frunte cu primarul, a transformat o fostă groapă de gunoi într-un minunat complex de agrement, de care beneficiază și zeci de mii de oameni ai muncii. Proverbul cu omul care stinjenește locul e cu atît mai valabil în acest perimetru, vă veți lămuri îndată. Totul e însă să faci, să pui mîna, nu să aștepți ca alții să muncească în locul tău, să-și bată capul! Aici, poate mai evident decît aiurea, inițiativa se vede cu ochiul liber.

Ar mai merita discutată, cred, o problemă. Cea a modului în care noi, beneficiarii, înțelegem să îngrijim spațiile de agrement ce ni se pun la dispoziție nu fără eforturi, de tot felul. Că unul sau altul se aruncă în ștrand încălțat e o treabă, ca să zic așa, de educație personală. Pădure fără uscături nu există. Dar că un pare prețios, cum e cel al Poporului din Craiova, a rămas fără statui, decapitate fiind acestea de niște zevzeci, sau că un vast complex, de la Bragadiru bunăoară, întins pe cîteva hectare, seamănă în orice lună dimineață cu o mare de hîrtii și cutii de conserve, asta mi se pare cu totul altceva, și infinit mai grav. Împotriva unei astfel de mentalități păgubitoare, mai avem de luptat, iar obținerea victoriei depinde, pînă la urmă, de fiecare dintre noi. Cuvîntul și intervenția opiniei publice sînt așteptate.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Trei pe un loc de doi

În Drumul Taberei este un ștrand care în zilele ploioase, cînd nu vezi țipenie de om, pare enorm. Poți să te plimbi liniștit pe marginea lui și simți cum te copleșește singurătatea. Dacă îl vezi pentru prima oară într-un asemenea moment de solitudine, ștrandul din Drumul Taberei pare unul din cele mai odihnitoare spații din zonele moderne ale Bucureștilor. Ajunge o zi însorită. Dacă vii la ora 9 și speri să-ți mai găsești un loc, te înșeli. La ora 9 este deja tîrziu. Copiii și părinții au pus stăpînire pe iarba din preajma bazinelor. Te așezi undeva printre copacii tineri. Cei care vin nu mai au loc nici sub copaci. Se așază pe peluza de lîngă intrare. Pe stradă trec pietoni, trec bicicliști și trec autobuze, și dincolo de trotuar, și de gardul de sîrmă, înalt de un metru stă lumea dezbrăcată, întinsă la soare sau improvizînd un fel de pliknic pe un cearșaf, cu castraveți, ceapă, roșii și salată și cu un mic aparat de radio. Printre celelalte cearșafuri aleargă copiii care se întorc de la bazin sau de la dușuri. Evident, ei se întorc alergînd, și-n alergare stropesc. Dacă stropesc, lumea țipă. Pe cimentul din preajma bazinelor se adună adolescenți și bărbați cu veleități fotbalistice. Pe marginea unui bazin se întind cei puțin cinci minute. O mîță se joacă numai cu o mînge de cauciuc. De la cinci minute, semănînd cu cinci proiectile, mînzile zboară spre cei întinși la soare și-i pocnesc în cap, le cad pe cărți, pe ziare, pe cearșafuri. De obicei, de aici încep tot felul de certuri. Cei care sosesc mai tîrziu nu mai au nici o șansă. De obicei se roagă de unii și de alții să apropie mai tare cearșafurile și să le facă loc. Așa ajung să stea aproape lipiți. Nu mai ai pe unde călca. Fiecare stă la soare cu ochii închiși. Stringi din pleoape pentru că altfel realitatea imediată îți presează aproape material privirea. În dreapta ta respiră cineva. Doarme adînc. În stînga unul ascultă muzică. În față plînge un copil. În spate două femei vorbesc despre stofa de mobilă. În apă, nu intră decît copii. Sînt cîțiva care sar în bazin încălțați cu tenișI și cu șosete. Pe deasupra apei mai plutesc paie și fire de iarbă. E riscant. Apa miroase. Cu îngăduință s-ar putea spune că are un iz de clor. Toată lumea face duș. Dușuri sînt puține. Pentru asta se face ordine, adică rînd. Mamele cu copii au prioritate. Jumătate din populația ștrandului e alcătuită din mame cu copii. La intrare, în stînga, e un chioșc. La chioșc se vînd răcoritoare în sticlă normală și în sticlă de o jumătate de litru. Cel mai adesea îl apucă groaza cît lichid trebuie să înghiți. Vînzătoarea n-are rest. Pierzi 25 de bani, pierzi 15 bani, pierzi timp. Vrei să te răcorești, vrei să te relaxezi. Din spate te împinge cineva. Vrea suc răcoritor, vrea să se răcorească, să se relaxeze, să-și petrecă o duminică plăcută. Arareori pe acoperișul cabinelor și al punctului sanitar apar și două boxe. Le aduce un băiat bun care, pentru a impresiona fetele din cartier, vine cu muzică. Asculți o jumătate de cîntec. Kenny Rogers are totdeauna o lacrimă în fiecare cîntec. Tac! Instalația s-a dus naibii. Se aud frînturi de melodii, gîjîituri. Într-un loc public viața e plină de farmec. Nu prea mai ai viață personală. Ești unul din grămadă. Cei mai bine e să renunți la orice fel de orgoliu și să cumperi de un leu semințe. Dar, și fetele de la semințe (de cîțiva ani 5 femei și un puști au drepturile de vînzare a semințelor și a „ciungăi" concesionate în exclusivitate) s-au smecherit. Dai întîi leul și pe urmă primești semințele. Invers, niciodată, ca să nu poți contesta. Semințele le mănînci cu discreție. N-ai unde să arunci cojile. Peste tot sînt numai cearșafuri. Dacă le arunci pe ciment se agață de tălpile copiilor și ajung în apă. Ne înghesuim ca să încapă ultimii întîrziați. Se dezbracă și trec direct la masa de prînz. Pe la mijlocul ei, trec doi puști care stropesc totul. Sîntem mulți pe un spațiu îngust. Dacă gardurile ar fi din tablă ar mai trebui puțin ulei și un capac. Și fiecare vrea să se odihnească să se relaxeze. Și nu ne cunoaștem și nu avem treabă unul cu altul. Dar cînd nu ne mai despart decît 20 de centimetri orice plăcere a unuia devine pentru celălalt un pretext de ceartă. Și atunci te întrebi care este noul cod al bunelor maniere într-un loc public. Dacă manierele nu s-au schimbat, atunci singura soluție este să schimbi locul. Dar ci este unul singur și toți cellalți oameni vor să se relaxeze și să se odihnească într-o duminică.

CORNEL NISTORESCU ■

Bărcile și băncile...

Putem spune, în sfîrșit, că vara și-a făcut loc și în viața noastră. Și fiindcă duminicile călduroase te dau afară din casă locurile de agrement din jurul orașului și chiar cele din oraș devin din ce în ce mai căutate... Într-o duminică la Pustnicu aflu că una din măsurile luate pentru acest sezon estival este aceea că pe lacul din apropiere să nu mai existe bărci. Motivul? Anul trecut, cîțiva cheflii, într-o avansată stare de ebrietate, s-au jucat cu ele pe lac. Desigur n-a fost nici un accident grav — dar s-a hotărît ca pe lacul din pădurea Pustnicu să nu mai existe bărci. Și pe lacul de la Doamna Ghica nu mai sînt acum bărci. De ce? Spre toamnă, în timpul nopții, localnicii au transformat bărcile în lemn de foc. A fost tocat, să spun așa, și lemnul de la debarcader și cel de la o baracă care deservea pe cei care lucrau aici. Și în acest caz, s-a luat hotărîrea ca să nu se mai aducă bărci pe lacul din parcul Ghica. Din acest motiv pe întreaga suprafață a apei s-a așezat iarba.

O situație asemănătoare o au băncile. În parcul Operei am căutat cîteva ceasuri o bancă. Nu le-am mai întîlnit. Parcă au intrat în pămînt. Nici în parcul Herăstrău (pe porțiunea dinspre Casa Scînteii), pe marginea lacului, nu mai există nici o bancă. Am văzut oameni, care după ce și-au întins ziarele, s-au așezat pe iarbă. Am mai văzut seara, după ce parcurile încep să odihnească, cum ele arată ca niște imense depozite de hîrtie. Oare aceasta-i o soluție? O fi existînd o legătură între băncile lacurilor și băncile parcurilor?

SORIN POSTOLACHE ■

Continuă să fie simbătă

Ceea ce clujenii numesc **parcul mare** este un șimbure de pădure frumoasă în mijlocul cetății. Pe toată lungimea, grădina publică, tăiată de o alee pietruită, cam cît un bulevard, are pe laturi rînduri de copaci și șanțuri traversate de mici podețe — toate la fel — ce dau în alte două mari alei paralele. În dreapta și-n stînga: copaci și fîn, alei mici și o spuză de bănci. Răcoarea și cîntecul păsărilor te scaldă într-o neașteptată îndepărtare de asfalt, de semafoare și tobe de esapament. Gărduțul de beton dantelat, înundat de vegetație și pe alocuri deteriorat, e mai mult un element decorativ la marginea trotuarelor. Un gard înalt la o grădină publică nici nu e atît o piedică în calea celor care i-ar putea strica frumusețea pe cît este o ofensă la adresa celor care nu strică nimic. În București am văzut, în fața unor blocuri, nu puține grădinițe de flori împrejmuite maniacal cu șiruri de sîrmă ghimpată. La Cluj-Napoca parcul mare n-are nici zid împrejur — între aproape pe oriunde — nici nu a ajuns lăgăr vegetal. Vocația sîrmei ghimpate a bucureștenilor care încarcerează flori probabil că pentru acești bravi ardeleni seamănă cu girafa în fața căreia unul dintre ei a spus atît de convingător „asta e ceva care nu există", încît paznicul grădinii zoologice n-a mai crezut nici el ce vede și a încercat să pîpăie bestia cu capu-n nori. În parcul clujean florile sînt mult mai puține decît copacii. Domină farmecul de pădure și e bine. De altfel, ca să fim drepți, aici frumusețea vine poate mai mult de la mîna naturii decît de la mîna omului. Pe aleea din stînga o grămadă de nisip arată că pe parcursul verii vor trece pe aici niște lopeți entuziaste. Pe dreapta, o mică zidire: un chioșc de răcoritoare cu cîteva mese și două umbrele. Alături de sticle cu sucuri, orarul stă în geam: zilnic 10—18. Ne apropiem de prînz, dar e închis. Pe aleea centrală apare o remorcă să ia grămezile de iarbă cioplită de pe șanțuri și pleacă spre burg trasă cu tandrețe de un tractor. La ora 13 și jumătate, un vînzător deschide chioșcul. După ecuson se numește Iosif Szasz. La luțeală se ocupă mesele. Cu excepția a vreo doi copii, toată lumea cere bere. Nu este decît bere la litru. Cu dificultate se obțin și pahare de plastic. Oricum cîte doi oameni au vor să bea din aceeași sticlă, cum îi îndeamnă, autoritar și adînc umit de acest moft, Iosif Szasz, care o ține morțiș că are paharele doar pentru suc.

O rochiță de școală își adăpostește numărul matricol la pieptul unei tunici de licean. Bustul lui George Coșbuc stă înconjurat la poale de un fel de flori, niște plante mici ornamentale care alcătuiesc un rond cu felii de roșu și de verde pal tinzînd spre galben. Un cățel alb cu fruntea neagră și cu enorme urechi tot atît de negre pe cît de clăpăuge e o jucărie vie care aleargă. Pe o bancă, un tînăr ține o fată cu capul în poală și ea pare că doarme vegheată tandru de melancolia lui. Cîntă păsările în copaci ca într-un miez de pădure. Un porumbel se plimbă pe o alee, impasibil ca un pieton surd. Perechi de-ndragostiți onorează ici-colo bănci hîrbuite. Pe lîngă coșurile de hîrtii înfundate ochi, sînt cercuri largi de tot ce n-a mai încăput în ele. O alee e în curs de pavare. Cineva a și făcut treaba pe lungime de vreo nouă metri. La statuia lui Lucian Blaga, pe soclu, s-au uscat de mult niște crenguțe care probabil au avut flori cînd le-a adus dragostea tăcută a unui trecător. Mai sînt zece minute pînă la ora 14 și începe iar ploaia. Bustul lui Liviu Rebreanu ar merita să-i fie restaurat soclul. În preajmă, pe alee, dintr-un enorm copac uscat au rămas 11 bușteni cam de un metru și jumătate lungime. Banca din dreapta bustului e ocupată de cîțiva șahiști. În scorbura copacului care-i adăpostește cineva a îndesat cartoane și chiar o mătură. Mai încolo, lîngă aleea mare e înfipt, pe o vergea de metal, un cerc galben de tablă pe care scrie: „ÎNGRIJIT DE LICEUL MAT.—FIZ. NR. 3" Ce îngrijesc acei elevi, tot parcul? În spatele restaurantului CASINO e parcată o Dacie albă 1 CJ 3670. Un camion vine prin parc să aprovizioneze localul, în capătul celălalt al grădinii, pe stînga, e lacul de canotaj, cu toate bărcile moțăind pe mal. În parc, între cele două poduri bogat arcuite ce duc la alt restaurant, vînzătoarea Emilia Stanca n-are clienți la suc. De la ea aflu că localul acesta e numit de toată lumea KIOS (nu știe de ce) dar n-are firmă, iar în acte i se zice **unitatea 74 parc.**

Sub ploaia care se întețește, în parcul mare nu mai rămîn decît generațiile de hîrtii și pahare de înghețată aruncate pe alei și Emilia Stanca sub umbre' chioșcului ei improvizat. Continuă să ' simbătă 23 iunie 1904.

DORIN GHERGHINESCU

Un firicel de apă și un petic de pădure

În urmă cu trei ani, prundul Teleajenului era groapa de gunoi și moloz a municipiului Ploiești. Printre mormanele de resturi, ce părea că au condamnat pentru totdeauna acele locuri, trecea Teleajenul, un rîu cu totul obișnuit, care vine tulbure cînd la munte plouă. În imediata vecinătate e pădurea Bucov, unde cu timiditate se amenajase un restaurant, un început de grădină zoologică și două tonete, șupape pentru restaurant în zilele de sărbătoare. Ploieștenii dornici de natură și mai ales să facă baie într-o gîr cu mici și bere pe mai se duceau tocr la Snagov, 70 kilometri dus și-ntors. C e lesne de dedus, cei mai mulți stăt însă acasă. Natura a fost darnică . Ploieștiul cînd a pus sub el zăcăminte petrol însă nepăsătoare cînd nu i-a a zat în apropiere un lac mai acătării, s zicem, unde să poată oamenii să facă bale. Și ce era de făcut?

S-a procedat la o corecție. Ideea a fost a tovarășului Mircea Ionescu, prim-secretar al Comitetului municipal de partid și primarul municipiului. Tot el a fost permanent în mijlocul celor care au înfăptuit-o. Așa ne-au spus toți cei cu care am stat de vorbă și ca atare ne facem datoria să mutăm cuvintele lor în pagină tipărită.

Sub conducerea Consiliului popular municipal, în nici trei ani, toate unitățile economice din oraș — Trustul de construcții speciale în petrol, Întreprinderea de produse refractare Plegșa, Întreprinderile de construcții și montaj, combinatele chimice și rafinăriile, Întreprinderea 1 Mai, Întreprinderea de utilaj petrolier și reparații Teleajen, Întreprinderea de reparații, Uzina de produse pentru construcții și, bineînțeles, Întreprinderea de gospodărie comunală și locativă, am enumerat doar pe cele mai importante — au transformat groapa de gunoi a orașului, un teren plin de pietre și pe care nu se putea cultiva nimic, în Complexul de agrement Dacia. În prundul Teleajenului și în pădurea Bucov s-au realizat 15 000 metri pătrați de alei asfaltate și pietruite, s-au plantat boschețI și pomi pe 12 hectare și s-au sădit 3,5 kilometri de gard viu. Terenurile de sport au o suprafață de 3 hectare. Ștrandul amenajat pe malul Teleajenului are o suprafață de 13 hectare. Plaja și peluza cam tot atît. Rîul a fost pus să ocolească o insulă artificială pe care odată cu tasarea pămîntului se va construi un restaurant. Drumul lui ocolit permite ca apa să s limpezească prin decantare. Din pr măvara aceasta, ștrandul a fost d tat cu dușuri și cabine. Pe plaj mulțime de terenuri de sport, leagă tobogane, tonețe unde se pot cumpăra sucuri, slipuri, articole de plajă diverse cărți de citit. Alături, pentru cei care se mulțumesc cu biscuiți și sucuri, deafășoară activitatea două restaurante unul al cooperației, celălalt al ICSAI Ploiești. La stația de radioficare a ștrandului se prezintă un program non stop, gen Radio Vacanța, îndrumat și realizat de Filarmonica ploieșteană. În fiecare duminică, pe cele două estrade, din pădure și de la ștrand, dau spectacole formații artistice ale sindicatelor din unități economice, ale caselor de cultură și cluburilor muncitorești. Pe lîngă formațiile artistice de amatori, Ansamblul folcloric Prahova al Casei municipale de cultură, Chindia al Casei de cultură a sindicatelor, Marama al U.J.C.M., Constelația Brazilor al Combinatului chimic Brazi și Dacia al Întreprinderii 1 Mai Ploiești au fost antrenate și formații de muzică ușoară profesioniste. Pentru a nu fi nevoite să cînte doar seara, celor 8 formații de muzică ușoară ale restaurantelor li s-a dat posibilitatea să se producă și la lumina zilei. Duminica trecută au dat spectacole formațiile artistice ale Rafinăriei Vega și ale Întreprinderii de materiale izolatoare Berceni. Zi de zi și mai ales sîmbăta și duminica, 30 000 de ploieșteni se pot prăji la soare pe plaja noului ștrand, fug după mingi de diferite mărimi, se dau în leagăne și se înghesuie la tonetele cu mici și bere. Unii preferă să ia masa la iarbă verde, așezîndu-se în jurul păturilor întinse pe jos sau de o parte și de alta a meselor din jumătăți de trunchiuri de copaci, stînd tot pe jumătăți de trunchiuri de copac în chip de scaune. Să recunoaștem că bucățica de brînză, ouI fiert și roșiile au alt gust mîncate în aceste condiții. Iar de bere ce să mai vorbim?

Complexul de agrement Dacia are o suprafață de peste 40 de hectare. De buna lui întreținere și dezvoltare se ocupă, cum am mai spus, toate unitățile din municipiu. Organizațiile de tineret au în grijă spațiile verzi. La ora cînd l-am vizitat, cu puțin înainte ca mașinile și autobuzele să aducă alci zeci de mii de oameni dor-

Opiniile sînt libere, dar nu și obligatorii

I. L. Caragiale

TOT FELUL

● Autobuz cu umbrelă ● Tîrg de animale mici ● Luminarea fericirii ●

ici să se odihnească plăcut și activ după
i de muncă, era o curățenie desăvîr-
. Să recunoaștem că n-am văzut nici
ar o hîrtie aruncată pe jos. Primă-
și toamna, tinerii adună tone de
e uscate. Pe marginile aleilor, pen-
ă oamenii sînt grăbiți să facă din
e locuri unele din cele mai frumoase,
lantat sute de tei de patru cinci
înălțime, gata crescuți. Tot ce s-a
aici, pe lîngă uriașa cantitate de
ă investită, mai are un merit. Na-
în ce are frumos, a rămas aceeași.
corectat doar infirmitățile ei, dacă
poate vorbi despre așa ceva. În cîteva
duri am încercat să vă arătăm cum
ș aici în urmă cu trei ani și ce au făcut
din muncă, pricopere și responsabilitate
ță de oameni cei investiți cu decizie în
municipiul Ploiești și județul Prahova.
Nu ne mulțumim să spunem că ei ar tre-
bui luați de exemplu. Mai mult, asemenea
complexe de agrement ar trebui să devină
obligatorii pentru fiecare oraș, pentru
fiecare municipiu, un criteriu important
în întrecerea dintre consiliile populare
le acestora. Un schimb de experiență pe
ma „Cum se poate face un complex de
rement pe marginea unui firicel de
și al unui petic de pădure" poate fi
nizat la Ploiești cu maximă eficiență.

OPREA GEORGESCU ■

Un mare parc și cîteva sugestii

Parcul Poporului din Craiova și-a pă-
trat neștirbit caracterul romantic pe care
l-a imprimat creatorul său, arhitectul
peisagist francez Redont. În 1900, la în-
put de veac XX deci, planul parcului
alizat de acesta, obținea Medalia de
Aur la Expoziția Universală de la Paris.
Devenea, începînd de atunci, unul din cele
mai valoroase monumente de arhitectură
peisageră ale țării. Și azi, ca și în urmă
cu peste 80 de ani de cînd a apărut uria-
șul parc în cetatea Băniei (are aproape o
sută de hectare, dintre care 4 numai cu
lacuri, hipodromul — 20, drumurile și
aleile cumulînd peste 35 km.) — regăsești
generosul cadru romantic: castelul în
ruină, poduri peste cursul pîriului, imi-
tații de stînci, parapete de pod imitînd
trunchiuri de copaci, cascade și, peste toa-
te, podul suspendat, apariție de curcubeu
peste cerul lacului cu nuferi și lebede.

În sfîrșit, copleșitoarea emoție a reîntîl-
nirii cu parcul craiovean nu ne împiedică
să aducem în scenă cîteva propuneri lan-
sate de olteni întru mai buna gospodărire
a lui, atît pentru împlinirea bucuriei celor
de azi că au un astfel de parc, cît și a ge-
nerațiilor viitoare. Cum există multe bus-
turi ale unor personalități de seamă —
Mihai Eminescu, Constantin Brâncuși,
Tudor Arghezi, Traian Demetrescu ș. a. —
create de sculptori contemporani, și cum
acestea sînt împrăștiate prin parc, uneori
puse în valoare, ideea unei alei a per-
nalităților ni s-a părut interesantă. S-a
gerat și locul: dinspre intrarea în parc,
ce debarcader! Minicarul ar trebui să
că parte din lumea parcului! A mai
cîndva dar a dispărut precum un me-
. Pe vremea aceea, mai puteau și ei,
veniți, cu ajutorul minicarului, să-și
așească parcul! Cu piciorul e mai greu
să bați zecile de kilometri de alei și dru-
muri. Reapariția lui, ni s-a spus, ar fi sa-
lutată cu entuziasm. Toată lumea ar avea
de cîștigat, inclusiv unitățile comerciale
cît și unitățile cu profil cultural. Frumo-
sul chioșc al fanfarei (a cărei apariție
tinsese într-o vreme să intre în tradiție!)
așteaptă formațiile la cazină. Și, doar
există, nu una, ci cinci în municipiu,
toate cu nume de rezonanță! Lacul s-a
mai fost de multă vreme curățat. Nu se
mai miră nimeni că Teatrul în aer liber
este prea puțin folosit. De ani de zile se
simte nevoia împrejmuirii lui. La rîndul
lor, multe din statuile și busturile din
preajmă par părăginite, descompletate.
Din unele n-au rămas decît soclurile.
Cu mai mult interes și spirit gos-
podăresc hipodromul și-ar putea re-
cîștiga, în viața populației locale, far-
mecul de odinioară. Pe lîngă cursele de
sărituri la obstacole (și acestea destul de
rar organizate!) s-ar putea reîncepe —
pentru că există condiții — cursele de
trap — în prezent doar la Ploiești organi-
zîndu-se. În sfîrșit, există în incinta par-
cului 3 unități comerciale: Restaurantul
„Debarcader", „Castelul fermecat" și
„Ciobănașul". (Vizavi de „Debarcader"
există un chioșc pe insulă unde s-ar pu-
tea amenaja o excelentă cafenea care să
prepare cafeaua la nisip!). Dintre toate
însă „Debarcaderul" rămîne cel mai atrac-
tiv loc de popas, iar responsabilul lui,
Constantin Cioclot, depune eforturi ca
totul să fie cît mai bine. Și e. El speră
să rezolve și problema bucătăriei. Atunci
și-ar avea rostul și înființarea unei pes-
cării — loc în care să se poată prinde pes-
tele și pregăti pe loc! Atunci „Debarca-
derul" și-ar intra, cu adevărat, în rolul lui
de restaurant mult solicitat din cauza pi-
torescului așezării sale.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Tot felul

Cu cîțiva ani în urmă, Ion Preotescu din București, str. Secerei nr. 27 A, sector 4, a pierdut un carnet de C.E.C. cu 7 500 lei. Cum omul nu avea numărul carnetului, tot încearcă să-și recupereze suma și nu reușește în nici un chip. Poate îl ajută însuțitia unde se află banii ● Întreprinderea Electronica a omologat în fază de prototip un RAC — instalație audio de mare fidelitate care are toate șansele să se confrunte cu piața în ultimul trimestru al acestui an. Va dispare astfel atît de discutata afacere cu acule muzicale ● Întreprinderea de sere Berceni a perceput 210 lei pentru ornarea cu garoafe a unei luminări de nuntă. Luminarea aparținea clientului. O altă instituție particulară, pentru aceeași operațiune, dar cu luminarea ei, a perceput aceeași sumă. Prețuri și mode ● Hotelul Comandorul din Mamaia și-a depus candidatura la cel mai frumos hotel al stagiunii estivale. Frumusețea ca frumusețea, dar cel mai adesea bunul-gust dă tonul ● Un coleg de redacție depune mărturie pentru șamavolniciile cu care sînt tratate florile de la Snagov. În fiecare duminică, zeci de indivizi se întorc din week-end cu brațele încărcate cu nuferi. Cei care îi rup nu sînt neapărat erbivori ● Lac artificial: În localitatea Tunari, pe șoseaua de centură a Bucureștilor, chiar în mijlocul satului există un lac artificial de toată frumusețea. Fericita dosecare s-a produs abia luni ● Nu se găsesc condensatoare pentru frigiderele Arctic. Cine le consideră inutile? ● Întunericuri utile: Sîmbătă 30 iunie, la grădina Parc hotel din București, s-a difuzat filmul american Cactus Jack. Proiecția a început la ora 21 și după 30 de minute a fost întreruptă la insistența publicului care nu vedea nimic pentru că afară era lumină. Filmul a fost reluat abia după ce s-a făcut beznă ● Din construcție, starea apartamentului 14 din blocul A 12, scara A, et. 4 de pe strada Mioarei nr. 11 este lamentabilă. Apa pătrunde prin pereți și plafon și locuința s-a degradat în așa măsură încît locatara a contractat o boală T.B.C. Nu se poate contracta repararea apartamentului? ● O situație la fel de neplăcută o are și Eugenia Hențiu din str. Prevederii nr. 5, bloc P. M. 11 A, sc. E, et. 6, ap. 172, București, care a descoperit că unul dintre pereți avea un geam unde nu trebuia și a fost astupat de constructori. Cine l-a pus e anunțat că între timp geamul respectiv s-a deschis ● În Iași nu funcționează nici un atelier de reparat sifoane. El a existat și depinden de Cooperativa de industrie mică. Secțiile acesteia s-au unificat și s-au mutat în alt loc și atelierul a dispărut ● Grigore Anghel, str. Lacrețu Pătrășcanu nr. 3, bl. G1 din București, ne scrie că de cîte ori sună la telefoanele 41 15 00, 65 60 90, 23 88 90, 23 84 60 afectate comenzilor de butelii i se spune că a greșit numărul. Dacă se prezintă în fața locului i se spune că orice comandă se primește doar telefonic ● Pe primul semestru al anului, 6 unități industriale din județul Hunedoara au livrat la export mărfuri în valoare de peste 10 milioane lei ● Autogara din Pitești Nord (str. Gh. Cosbuc) are program de funcționare între orele 5—22. Un locuitor al comunei Costești, județul Argeș, a depus un geamantan la casa de bagaje și cînd a revenit să-l ridice a descoperit că aceasta nu era deschisă decît între orele 6—14. Probabil că la Pitești s-a hotărît că între orele 14 și 22 nimeni nu are voie să aibă bagaje ● Moda cu vîndutul cărților în pachet sombinate în așa fel ca vînzătorul să bage pe gît cumpărătorului o carte bună și să-i ofere cadou una proastă a ajuns abia de curînd și la Librăria din Gura Humorului. În orașele mari ea s-a fumat demult ● În Poiana Cîmpina, la etajul doi al clădirii în care funcționează temporar (temporar din 1977) secția de boli interne a spitalului din Cîmpina este cămin de nefamiliști. Aceștia se dau în show în fiecare noapte și protestează vehement cînd li se spune că sînt pe aproape de statutul de pacienți. Tinerii respectivi sînt mîndri că lucrează la Întreprinderea de reparații tractoare și motoare grele ● Directoarea Școlii generale nr. 1 din Fundeni, jud. Călărași, a inventat bilete de 5 lei pe care le-a vîndut pentru serbarea de 1 Iunie dedicată Zilei copilului. Un copil a vrut să intre și pentru că nu a avut 5 lei a fost lăsat afară ● Actorul Mircea Șeptilici interpretează rolul principal și realizează scenografia, decorurile și costumele piesei Volpone de Ben Johnson pe scena unui teatru canadian ● Tîrgul de duminica din Piața Obor la care se vînd animale mici și păsări cîntătoare are un farmec aparte și este foarte bine aprovizionat cu tot felul de „orătănii". Cine cumpără? ● Orchestra Filarmonicii Moldova din Iași și cea a Filarmonicii din Satu Mare participă la două festivaluri din Italia. Îi așteptăm cu lauri! ● 12 tineri muncitori de la Combinatul de utilaj greu din Iași au turnat o piesă de 325 tone. Operațiunea le-a reușit perfect ● Autobuz cu umbrelă: Pe ruta Izverna — Tîrgu Jiu circulă autobuze în care plouă. Călătorii folosesc umbrela ● Am primit la redacție mai multe telefoane prin care sîntem anunțați că tot felul de indivizi ahtiați după flori de tei urcă în copaci și în loc să culeagă florile, rup crengile și le dau altora care le culeg stînd pe scăunele. Ce e de făcut? Poate vin oamenii A.D.P.-ului și scuturâ puțin de copacii din care cad crengi ● Prin intermediul colegului Constantin Păladuță de la Flacăra Iașului aflăm că doi ingineri tineri, proaspeți absolvenți ai Facultății de mecanică, Radu Timofte și Doru Pamfil, au proiectat în cadrul lucrării de diplomă un ciclomotor de 27 de kilograme care consumă 1,2 litri la suta de kilometri și dezvoltă o viteză de 40 de kilometri la oră.

CORNEL NISTORESCU ■

Stimate tovarășe redactor șef,

Cu aproximație sînt născută eam prin anul 1943, undeva într-o localitate de prin județul Iași, dintr-o familie numită Dupir. Foarte vag îmi amintesc că tata era un om înalt, brunet și avea mustăți. În vara anului 1946 în timpul secetei, care a bîntuit în toată Moldova, tata a dispărut din familie, nu cunosc unde și în ce scop (probabil să ne aducă de ale mîncării) dar nu l-am mai văzut niciodată. Mama care mă avea pe mine și încă o fetiță abia născută, neavînd nici un mijloc de existență, a plecat cu noi pe tren. Într-o gară pe care nu aș putea să știu precis pe unde era și cum se numea, mama a coborît din tren să ne aducă apă iar eu am fugit după ea. Între timp trenul a plecat și noi am rămas în gară. Disperarea mamei pentru fetița care a rămas în tren a fost zadarnică, pentru că în situația grea în care circulau trenurile în acea perioadă nu a fost ajutată să-și mai găsească fetița. Retin faptul că am urcat în alt tren și am călătorit mult iar în cele din urmă ne-am stabilit în orașul Cugir. Aici mama s-a angajat să lucreze undeva la cărat de lemne cu pluta pe o apă de munte. Nu cunosc nici astăzi împrejurările dar mama mea a decedat la numai cîteva zile după ce a început lucrul la pădure și a fost înmormîntată de autorități.

Rămînînd și fără mamă și fără nici un act asupra mea, autoritățile m-au încredințat unei familii care nu avea copii, anume Toderescu Ion și Maria zis Tăranu, din cătunul Călene de lîngă Cugir, la care am stat pînă la vîrsta de 16 ani, cînd m-am căsătorit. La vîrsta de 14 ani cînd a trebuit să-mi fac buletin de identitate s-a făcut o reconstituire a împrejurărilor și, negăsindu-se nici un act oficial, mi s-a emis un certificat de naștere și buletin mai mult în baza declarațiilor date de persoane care cunosteau cîte ceva din perioada în care mama a lucrat la pădure, iar prenumele de Maria mi l-au dus după prenumele mamei. Și astfel mă numesc Dupir Maria.

Trăiesc însă cu această amintire dramatică și dureroasă care mă apasă continuu și sînt mereu frămîntată de gîndul că pe undeva poate există chiar tatăl meu sau alte rudenii care îsi pun și ei întrebarea unde este mama, unde sînt eu, dar mai ales surioara care a rămas în tren. Poate că ei cunosc adevăratele noastre prenume sau poate știu ceva de sora mea. Cine îmi poate furniza amănunte în legătură cu aceasta este rugat să-mi scrie pe adresa mea, Dupir Maria, str. Doinei, nr. 13, bl. 26, sc. A, ap. 9, localitatea Cugir, jud. Alba.

Precizare

Ne vedem obligați, pentru a răspunde răspîndat tuturor acelora care ne pun întrebări privitoare la absența din formula actuală a cenaclului a unora dintre membrii mai vechi, să precizăm următoarele:

Vasile Șeicaru, cîntăreț format de Cenaclul Flacăra (vezi și interviul acordat de acesta în Almanahul Flacăra, 1983), după ce fusese refuzat de un grup rock de condiție medie și primit în cenaclu în ciuda limitărti sale repertoriale, pe cînd cînta doar două sau trei piese, s-a bucurat aici de o generozitate aparte care l-a propulsat în scurtă vreme între cei din vîrf, acolo unde nici n-ar fi visat să ajungă.

Aproape peste noapte, și-a transformat inițiala deznădejde umilă într-o grandomanie răutăcioasă, convingerile (cîte le avea) în simple moțiuni, obligațiile datoritoare în pretenții denigratoare. Interesat de „împlinirea" noii sale condiții, el și-a propus atingerea următoarelor țeluri: Să se mute din comuna Oancea, unde fusese repartizat ca profesor de educație fizică și sport, la Galați. A fost ajutat! Să se mute din învățămînt la o Casă a pionierilor și șoimilor patriei, într-un post mai lesnicios. Zis și făcut! Să realizeze niște piese de succes, folosind chiar o parte din cele confecționate anterior care nu se impuseseră niciodată din pricina stupidității textelor. Ajutîndu-l, altcineva a investit aici efort creator, încredere, autoritate iar lui, doar i-a reușit! Să determine prin intrigi plecarea din cenaclu a lui Victor Socaciu și George Nicolescu, lăsînd să-i scape prin îngustimea gîndului părerea că în competiția valorilor poți fi cîștigător prin neprezentarea celorlalți. Să-și pună telefon. La acest aparat ne-a lăsat vorba să nu-l mai căutăm căci are treburi mai importante. Să scoată un disc. I s-a facilitat apariția unui L.P. fără să fi scos vreodată un single. Să-și cumpere cu ajutorul firmei cenaclului, și la urma urmei cu banii cîștigați în cenaclu, mașină cu prioritate. Și peste toate să-l atragă pe Ștefan Hrușcă, de a cărui puritate sufleteaască și credulitate avea nevoie pentru a masca printr-o pată de lumină norocul în care se afla.

Din această perspectivă, hotărîrea conducătorului cenaclului de a interzice folosirea oricărui text al său de către Vasile Șeicaru și Ștefan Hrușcă, avînd în vedere prejudiciile pe care aceștia i le-au adus, ne apare cu totul îndreptățită. Ea are și valoarea educativă de a-i face pe alții, care vin și vor veni, să înțeleagă că acest cenaclu refuză cu hotărîre să fie un mijloc de căpătuială ci doar și nimic altceva decît ceea ce îi dictează a fi existența curată a oamenilor pentru care a fost creat.

SORIN POSTOLACHE ■

★

Spectacolul „Nocturn" de la Teatrul Țăndărică intitulat „Carte de vizită" și care se înscrie într-o linie de tradiție a acestei instituții — a fost susținut în ultimul timp de Vasile Șeicaru și Ștefan Hrușcă (partea muzicală). De la început și pînă la sfîrșit acești doi „trubaduri" — în recitalurile lor însumînd peste două ore, au cîntat cu două, trei excepții numai pe versurile poetului Adrian Păunescu. Dar, spre surprinderea noastră — nici măcar o dată — numele autorului versurilor nu a fost menționat.

Surprinderea noastră este cu atît mai mare cu cît nici afișul manifestării nu menționează pe autorul versurilor cu toate că poetul A. P. se află printre noi și, în zilele în care Șeicaru și Hrușcă se străduiau să anime sala cu încîntarea de tineretul aflat pe stadioane înfruntînd condiții ale vremii neprielnice în turneul Cenaclului Flacăra — cenaclu care l-a crescut și l-a format pe necunoscuții de acum doi-trei ani. Și atunci ne întrebăm: a cui „carte de vizită"?

DAN BÎRLĂDEANU ■

Sîmbătă, Cenaclul Flacăra la București!

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, își continuă turneul său prin țară după următorul program:

BUCUREȘTI — 7 iulie, Stadionul Republicii, PLOIEȘTI — 9 iulie, TÎRGOVIȘTE — 11 iulie, MORENI — 12 iulie, CĂLĂRAȘI — 13 iulie, BUCUREȘTI — 14 iulie, Stadionul Republicii. Toate spectacolele se vor desfășura pe stadioane de la ora 18.

Așadar, la București, Cenaclul Flacăra cu o echipă inedită va fi prezent în 7 iulie 1984, de la orele 18, pe Stadionul Republicii. Dacă va fi nevoie, vom încerca să fim din nou la București și sîmbătă 14 iulie 1984, pe același stadion, la aceeași oră.

Cenaclul urmează să se afle, începînd cu 15 iulie 1984, printre minunații săi prieteni de pe litoralul Mării Negre, astfel:

MAMAIA — 15 iulie, EFORIE SUD — 16 iulie, EFORIE NORD — 17 iulie, MEDGIDIA — 18 iulie, TECHIRGHIOL — 21 iulie, CONSTANȚA — 22 iulie, MANGALIA — 23 iulie, NĂVODARI — 24 iulie, COSTINEȘTI — 25 iulie, HÎRȘOVA — 26 iulie, MAMAIA — 28 iulie, EFORIE NORD — 29 iulie, EFORIE SUD — 30 iulie, MEDGIDIA — 31 iulie, TECHIRGHIOL — 1 august, NĂVODARI — 2 august, NEPTUN — 3 august, CONSTANȚA — 5 august, EFORIE NORD — 6 august, EFORIE SUD — 7 august, MANGALIA — 8 august, MAMAIA — 9 august, SATURN — 11 august, NĂVODARI — 12 august, COSTINEȘTI — 13 august, NEPTUN — 14 august, CERNAVODĂ — 15 august.

Toate spectacolele turneului de pe litoralul Mării Negre se vor desfășura de la orele 20.

ONORATA INSTANȚĂ A MORALEI

Folosul vieții constă în felul cum o folosești

● Cine a încurcat lucrurile? ● Contrabandistul din Carei ●

Vinovați erau chiar reclamanții

Soților Marta și Radu Dragomir, pensionari din Timișoara, le-a venit într-o bună zi ideea să facă un schimb de locuințe și să se mute la Piatra Neamț. Oraș de munte, liniștit — și-au zis —, modern și cu aer curat. Abia au apucat să dea anunțul la ziar, că s-a și găsit imediat o amatoare în persoana Gheorghitei Cozma, soră medicală, venită la Timișoara prin transfer în interesul serviciului. S-au întîlnit, și-au vizitat reciproc locuințele și n-au mai stat pe gînduri. Și-au strîns actele trebuitoare și schimbul a fost perfectat operativ, urmînd ca soții Dragomir să se mute la Piatra Neamț în apartamentul proprietatea statului din aleea Plaiului nr. 9, iar Gheorghita Cozma, cu băiețelul ei de 15 ani, să ocupe apartamentul ce i se elibera în Timișoara, splaiul Galați nr. 1.

După ce s-au semnat și parafat încă toate actele, după ce, în sfîrșit, s-au emis noile repartiții iar Gheorghița Cozma, nerăbdătoare, și-a adus de la Piatra Neamț întregul inventar gospodăresc, Marta și Radu Dragomir se răzgîndesc. Refuză categoric să se mai mute. Pusă într-o atare situație neplăcută, femeia venită tocmai din județul Neamț îi acționează în judecată pe soții Dragomir. Procesul se judecă și-i dă cîștig de cauză : Dragomirii sînt obligați să elibereze apartamentul. Sentința rămîne definitivă prin respingerea recursului, soții Marta și Radu Dragomir alegîndu-se și cu înștiințare de evacuare.

Acestea au fost pe scurt faptele, așa cum s-au petrecut. Între cele două familii începe un adevărat război văzut și nevăzut. Sînt implicate întreprinderile de administrare a fondului locativ. Din nou sînt chemate să aplaneze conflictul instanțele de judecată. Fiecare crede în felul lui că dreptatea îi aparține. Soții Dragomir acuză că Gheorghita Cozma le-ar fi sustras contractul original de pe masă, profitînd de o neatenție, că contractul de închiriere n-ar fi fost pe numele fostului soț de care divorțase cu circa patru ani în urmă. Că I.C.R.A.L. Timișoara, I.J.G.C.L. Neamț, judecătoria locală și Tribunalul Timiș s-ar fi situat de la început pe o poziție părtinitoare și ar fi favorizat-o pe cetățeanca din Piatra Neamț, n-ar fi ținut seama de contestația legal introdusă"...

„Vă rugăm să ne înțelegeți, tovarăși — ni se plîng soții Dragomir — că noi sîntem niște victime și vă rugăm să cercetați cauza noastră, a unor oameni bătrîni și bolnavi, și să dispuneți anularea dispoziției de evacuare forțată din locuința în care am stat atîția ani !"...

Poți rămîne indiferent ?! Cu concursul unui specialist în problemele administrației locative desemnat de prim-vicepreședintele Consiliului popular județean Timiș, încercăm să aflăm ce s-a petrecut cu acest schimb. Pe reclamanții Marta și Radu Dragomir îi găsim acasă.

— Vă rugăm să ne spuneți cum stau lucrurile cu contractul dv. de închiriere? Cine l-a dus la I.C.R.A.L. ?

— ...Nu mai știu bine, răspunde, bîlbîindu-se, Marta D. Aaa, da, mi l-a luat doamna Cozma de pe masă. N-am fost atenți și ne-am pomenit, deodată, fără el. Mi-a spus că mi-l aduce...

— Mai era cineva de față ?

— Tocmai era la noi o vecină, dar judecătorii n-au ținut seama de mărturia ei.

— Putem sta de vorbă și cu dumneaei...

— Asta-i, că nu puteți. Nu mai știu unde locuiește și nici unde lucrează. Pentru că s-a mutat demult din blocul nostru.

— Cererea tip sau formularele de schimb le-ați semnat ?

— Daa.

— De ce vă intentase asociația de locatari acțiune de evacuare ?

— Pentru mici neînțelegeri, certuri. Nu știți dv. cum e la bloc ? ! Mai ales cînd ai și pe cineva străin în apartament...

„Sîntem la Formația 6 a I.C.R.A.L. Timișoara. Cîteva funcționare și-au adus aminte de momentul perfectării schimbului între Dragomir și Cozma.

— Coschimbașii s-au prezentat la noi împreună — își amintește Viorica Rașca. Erau două femei, una mai tînără și cealaltă mai în vîrstă, cu părul puțin cărunt. Au venit cu actele necesare, inclusiv cu contractele de închiriere, cu cererile tip completate și semnate. Așa cum vedeți că reiese și din dosarul rămas la noi, schimbul a fost corect, validat pe 9 septembrie 1973 numai după ce se obținuse avizul de principiu al I.C.R.A.L. Timișoara și I.J.G.C.L. Neamț. Numai pe această bază, inclusiv pe baza aprobării schimbului de domiciliu, noi i-am eliberat tovarășei Cozma Gheorghița noul contract de închiriere pe ap. 13 din Timișoara, Splaiul Galați nr. 1, urmînd ca soții Dragomir, conform procedurii, să se prezinte la Piatra Neamț spre a li se elibera și lor un nou contract pe apartamentul de acolo.

— Cine a adus contractul de închiriere al soților Dragomir ?

— Tovarășa Marta Dragomir. Dumneaei a venit personal cu el. Fără originale nici nu se putea perfecta schimbul.

— Acum, în acest moment, unde se află originalele sau copiile după contractele respective de închiriere ?

— Sînt fie la posesorii lor de drept, fie la dosarul de judecată, pentru că am auzit că s-au judecat și au fost cerute acolo.

Am ascultat-o cu atenție și pe Gheorghița Cozma. Ea plătește acum trei chirii : pe apartamentul din Timișoara, Splaiul Galați nr. 1, pe apartamentul din Piatra Neamț, pe care soții Dragomir din motive personale, nefondate, nu vor să-l mai ocupe, și pe încăperea unui proprietar particular la care a fost nevoită să-și adăpostească vremelnic lucrurile, inclusiv mobila. Corectitudinea ei nu poate fi pusă cîtuși de puțin la îndoială. Femeia a tratat schimbul cu toată seriozitatea, cu respect față de partenerii de schimb.

Iată și punctul de vedere al ing. Dorin Popescu, directorul I.C.R.A.L. Timișoara : Schimbul de locuințe între doi solicitanți din orașe diferite, așa cum e și cazul la care ne referim, are două faze distincte : mai întîi, întreprinderile de specialitate autorizate ale celor două localități dau un aviz de principiu, pe baza prevederilor Legii 5/1973 și H.C.M. 860 1973, pentru orașele mari, declarate închise, obținîndu-se și viza de schimbarea domiciliului. Apoi, în faza doua, faza finală, cît mai apropiată în timp de prima, se întocmesc noile contracte de închiriere. Cu regret, trebuie să spun că soții Dragomir sînt cei care au încurcat lucrurile. Ei au cerut anularea schimbului după ce deja se perfectase prin liberul lor consimțămînt, după aproape o săptămînă de zile.

Ce spune în același sens consilierul juridic Ioan Catina, șeful biroului juridic al I.C.R.A.L. : Schimbul de locuințe voluntar intervenit între Dragomir și Cozma a devenit irevocabil deîndată ce s-a perfectat. Conform legii în vigoare, prima consecință a caracterului unitar și indivizibil al acestei operațiuni juridice o reprezintă imposibilitatea locatarilor principali de a renunța la convenția civilă încheiată, după ce pe baza acesteia s-a emis actul de aprobare a schimbului și au fost încheiate noile contracte de închiriere.

— De cînd se consideră că un schimb e perfectat ?

— De îndată ce se încheie noul contract de închiriere.

— Marta și Radu Dragomir vă acuză că n-ați procedat legal; că ați încheiat noul contract de închiriere numai pentru Cozma....

— Documentele stau la dispoziție și ele pot dovedi contrariul : că procedura a fost absolut corectă, de la dosar n-a lipsit nici o piesă de bază. Necazul e că, după perfectare, vă rog să rețineți, soții Dragomir nu s-au ținut de cuvînt și n-au mai vrut să se mai ducă la Piatra să-și întocmească noul contract și să-și ia în mod efectiv locuința în primire. Pe ziua de 16 septembrie 1973, exact la o săptămînă după ce convenția lor voluntară a fost semnată și parafată, au cerut anularea. Se putea renunța la schimb dar numai din motive temeinice și înainte de perfectare, adică înainte de semnarea cererilor și de întocmirea noilor contracte de închiriere. Asta-i legea și noi trebuie s-o respectăm.

MIHAI STĂNESCU ■

P.S. Datorită unei împrejurări de ultim moment, soții Dragomir au șansa să nu se mai mute la Piatra Neamț, iar hotărîrea de evacuare să rămînă în suspensie. Aceasta pentru că s-a ivit, întîmplător posibilitatea perfectării unui schimb real între Cozma Gheorghița, Dragomir și Seciu Gheorghe, un cetățean serios din Timișoara care dorește sincer să facă schimb de locuință (tot apartament cu două camere) și să se mute la Piatra Neamț. Asta înseamnă, desigur, o nouă operațiune juridică. Alți bani, altă distracție. Soluția este însă îmbrățișată de cele trei familii iar întreprinderile de resort din Timișoara și Neamț și-au dat consimțămîntul.

Numai de nu s-ar răzgîndi iar soții Dragomir....

Omul — interioare de conștiință

După 32 de ani

Scrisoarea lui Constantin Bojescu din Tg. Mureș este însoțită de o fotografie color. În stînga fotografiei, în costum bleumarin, este chiar el. Asupra chipului lui, natura a lucrat contradictoriu și apăsat. Nu mai este tînăr. În dreapta — ea. Cu fălcile încleștate și ochi ce plîng ușor. El și ea încadrează patru copii : doi băieți și două fete. Băieții privesc cu seriozitate fix în obiectiv. Fetițele rîd ; mezina — cu toată gura. Aceasta este familia lui.

Povestea începe la 12 februarie 1952. Femeia din fotografie și copiii vor apare în viața lui peste exact 20 de ani. Acum are 24 de ani și este plutonier de pompieri, la Timișoara. Și se înșeală. Reținem ca leit-motiv al căsniciei lor: copiii.

Urmează mărturisirea ei într-o seară cînd furiile lui s-au potolit: ea însăși și-a provocat imposibilitatea de a avea copii. C. B. este locotenent major. Iau spre creștere o fetiță de trei ani a cărei mamă însă nu consimte înfierea. „Reîncepe discuțiile și la urmă apare ura". Și o dată cu ura — o altă femeie în viața lui. Femeia din fotografie. Are doi băieți și este divorțată de patru ani. Începe ceva ce nu se va termina poate decît cu moartea lor: procesul în toate formele lui, de divorț, de fixare a pensiei de întreținere soției, recursurile...

A ajuns maior și are, în sfîrșit, o fetiță. „Primul meu copil al meu". Fericirea judecă viața din unghiul ei de vedere. Lumea îl condamnă; în ochii ei el este un imoral. Așa trece în rezervă. Are 47 de ani și două fetițe, pentru că între timp bucuria lui s-a întregit cu încă un copil „al lui". Procesul continuă. Înregistrat ca bolnav de plămîni, face controlul periodic, „dar nu se mai constată nimic pulmonar, ci doar că sînt cu nervii la pămînt." Invaliditate gradul trei. Cuantumul pensiei de întreținere a primei soții este fixat de tribunal din chiar pensia lui.

Așa se întîmplă...

C. B. are acum 56 de ani. Mama copiilor lui: 61, fiind cu cinci ani mai mare. „Sînt bolnav, dar aproape împlinit." Soția nelegitimă mușcește pentru completarea pensiei lui. Băiatul cel mare, rod al primei ei căsătorii, este lăcătuș mecanic: cel mic — elev la Liceul silvic. Fetițele, de 9 și 7 ani, învață bine. („Pentru frumusețea acestei familii, vă trimit această fotografie"). Dar nu sînt încă o familie. Pe mamă o cheamă Haidu, numele ei de fată. Băieții se numesc Todea, după tată. El și fetițele — Bojescu. Instanța s-a pronunțat : „Din ansamblul probelor administrate în cauză rezultă că numai reclamantul este acela care prin comportarea lui infidelă a contribuit la dizolvarea căsniciei părților, astfel că instanța apreciază că nu sînt probe pentru desfacerea căsătoriei..."

NICOLAE CRISTACHE ■

Marele premiu de la Salonul Umorului — Costinești 1984
CRISTIAN MARCU ■

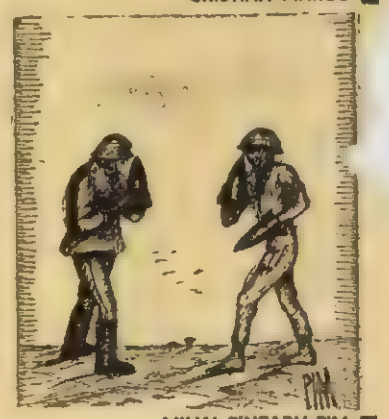

MIHAI PINZARU-PIM ■

„Micul trafic" și... traficanții pe „picior mare"

În goana lor besmetică după afaceri frauduloase aducătoare de profituri mari imediate și fără muncă, elementele cu mentalități retrograde încearcă să profite de orice prilej favorabil intențiilor care-i obsedează.

Un astfel de prilej au „văzut" cîțiva cetățeni din Carei, în reglementările privind „micul trafic" de frontieră pentru localitățile din apropierea țărilor vecine.

„Ia să vedem, ce aranjamente se pot face cu cineva de — dincolo — și-a zis Alexandru Orha, bunăoară, depanator radio-televizoare din Carei. Și a stabilit el unele „relații" prin care putea trafica produse autohtone foarte căutate, aducînd, în schimb, ceea ce putea valorifica, dincoace, la prețuri avantajoase, bineînțeles, fără să țină seama că legile noastre interzic contrabanda și specula.

Ceea ce i s-a părut lui Alexandru Orha inițial mai dificil a fost faptul că partenerii de dincolo i-au solicitat, între altele, pompe de injecție pentru motoare, electromotoare, cruci cardanice, capete de bară pentru anumite tipuri de autoturism.

Ar fi o „soluție", ilegală și aceasta, de bună seamă, de a cumpăra piesele respective de la magazinele de specialitate.

„Ar fi riscant și neavantajos" a socotit Orha. Cum să cumpăr eu atîtea piese dacă nu am asemenea tipuri de autoveh.cule și, totodată, cîștigul n-ar fi pe măsura pretențiilor. Am să încerc să intru în legătură cu cei care pot să sustragă asemenea piese din întreprinderile de profil".

Și iată cum o mentalitate nocivă, individuală, devine, practic, un pericol social deosebit, Alexandru Orha începînd să-și caute, dar mai ales să creeze complici pentru realizarea scopului propus.

Prin intermediul unei cunoștințe din Cluj-Napoca (M. I.) îl cunoaște pe Șerban Zamfir, maistru la o autobază din Brașov, care acceptă să-i „procure" o parte din piesele solicitate, obligîndu-se, la rîndul său, să-l pună în legătură cu un cunoscut — Ștefan Negrea, mecanic la întreprinderea de tractoare, care ar putea „să facă rost" de electromotoare, pistoane, seturi de segmenți, chiulase etc...

După cîteva zile, în schimbul a două cartușe de țigări străine și unele produse cosmetice, Zamfir Șerban îi oferă lui Orha, discuri de ambreiaj, cilindri de frînă, capete de bară etc., iar Ștefan Negrea, pentru suma de 7 200 lei, sustrăsese din uzină un electromotor, patru pistoane, seturi de segmenți, chiulase etc. piese care valorau în realitate 27 313 lei.

Așa începe „hora" ilegalităților inițiate de Orha, căruia i se mai alătură Victor Pușcaș, croitor din Satu Mare, Karoly Gyula, mecanic auto la A.C.R. Carei, Iosif Holezmen, revizor tehnic la Întreprinderea de gospodărire comunală Carei, și profiturile par a fi ademenitoare, pentru că cei în cauză își intensifică activitatea, afidînd legile, morala, opinia publică.

Oamenii corecți din Carei și de prin alte localități în care traficanții își făceau apariția pentru obținerea de piese sustrase din avutul obștesc nu puteau rămîne cu brațele încrucișate față de asemenea fapte și au sesizat organele de miliție.

Procedînd la verificarea semnalărilor, căpitanul Ion Dohotaru din serviciul economic al Miliției județului Satu Mare a stabilit, împreună cu locotenentul Andrei Balog de la cercetări penale, întreaga activitate infracțională desfășurată de cei în cauză, reușind să identifice valori și bunuri provenite din afacerile frauduloase, între care peste 1 kg și jumătate de bijuterii din aur și suma de 400 000 lei care au fost supuse confiscării iar autorii faptelor respective au fost condamnați de justiție potrivit legii.

MIHAI GROZAVU ■

Lauda este reflexul meritului

SPORT

● Tulba la Dinamo? ● Dudu Georgescu la Gloria Buzău ●

Sfidînd canicula, fotbalul reintră reptat în actualitate. Cîteva echipe divizionare și-au și reluat pregătirile, altele sînt pe punctul de a o face. Din dorința de a vă ține la curent, dimați cititori, cu schimbările de ultimă oră, antrenori noi, jucători transferați etc., vă înfățișăm astăzi o nouă rubrică de știri proaspete, invitîndu-vă să așteptați confirmarea sau afirmarea lor. Așadar

Fum fără foc?

Cert: Victor Stănculescu s-a reîntors, după mulți ani, în Giulești, în calitate de antrenor principal, înlocuindu-l pe Valentin Stănescu, plecat la Tîrgoviște. Stănculescu va fi ajutat de Viorel Kraus. Între alte achiziții, Rapid contează pe Agiu de la Tîrgoviște și pe Cîrlan de la Petrolul ● La fel de sigură e și numirea lui Florin Halagian la Steaua, cu Victor Dinuț secund. Se mai discută despre venirea în Ghencea a jucătorilor Irlea (de la U.T.A.), Bărbulescu (de la Petrolul) și Bumbescu (de la F.C. Olt), o observație că ultimul n-are dezlegare. Și se zice că nici nu va primi ● Auzită pe culoarele federației: „Penița" Moldoveanu la F.C. Constanța, alături de Antonescu ● Mulțumim tuturor celor ce, dînd curs apelului nostru, au decis să-i acorde septuagenarului Ion Mărărescu titlul de antrenor emerit. Îl merita cu prisosință ● Paul Popescu a trecut de la Baia Mare la Progresul-Vulcan ● Deși a retrogradat, Petrolul nu s-a despărțit de Petre Dragomir. Din păcate, situația echipei nu va fi ușoară căci, iată, Cîrlan și Bărbulescu au plecat. E un obicei mai vechi și nu tocmai fair al fotbalului românesc: de a subția loturile formațiilor retrogradate! ● Remaniere masivă la F.C. Olt: Constantin Deliu ca președinte, Ioan Voica, fost la Sportul și, ulterior, la F.R.F., ca antrenor principal, Tache Macri ca secund ● Constantin Oțet la Politehnica Iași? Am înțeles însă că se poartă tratative și cu Angelo Niculescu. Întîlnit în Vasile Conta, selecționerul de la Guadalajara n-a zis nici da, nici nu ● Nu a spus, în schimb, Gheorghe Constantin, despre care aflasem că va prelua conducerea tehnică a noii promovate F.C.M. Brașov. Rămîn la Mecanică fină, a adăugat „profesorul", cel puțin pentru moment! Rămîne de văzut cît va dura momentul! ● O altă promovată, Gloria Buzău, se străduiește să-și întărească efectivul, spre a face o figură cît mai frumoasă în A. Nicolae Lupescu, reconfirmat, va colabora (probabil) cu Florian Dumitrescu, venit de la F.C. Olt. Gloria contează sigur pe Dudu Georgescu și speră în revenirea la vatră a fundașului Tulpan, de la F.C. Argeș. Se mai discută, dacă am auzit bine, și despre legitimarea lui State (de la F.C. Olt) ● Noul antrenor al echipei U.T.A. se numește Nicolae Pantea ● Prin plecarea lui Marcel Pigulea la Dunărea C.S.U. Galați, postul de antrenor federal pentru juniori a rămas vacant. S-ar părea că Titi Ardeleanu se va reîntoarce la F.R.F. (de la Sportul studențesc), dar o hotărîre în acest sens încă n-a fost luată. Se vehiculează, pentru Sportul, și numele lui Constantin Teașcă ● Întîlnire cu Ion Nunweiller: „Am luat, pentru Corvinul, cîțiva jucători tineri, de perspectivă, între care doi fundași centrali foarte talentați, pe Ștef și Michinici, ambii din județ. Situația e însă mai complicată, întrucît Klein și Gabor au anunțat că pleacă. Primul la Sportul sau la Steaua, celălalt la Dinamo". Din Ștefan cel Mare, unde ne-am interesat, ni s-a răspuns ferm: n-am întreprins nimic pentru transferarea lui Gabor! Adăugăm noi că e aproape sigură venirea la Dinamo a bălmăreanului Tulba ● Ion Ionescu, fost la Jiul și „Poli" Timișoara, se află în tratative cu Aurul Brad ● Nimic nou de la Craiova, unde se vorbește însă, tot mai des, despre posibila achiziționare a internaționalului Bölöni. Popescu (Tîrgoviște), Stingaciu (Brașov) și Matei (F.C. Olt) intenționează să dea examen la facultate și, în funcție de rezultat, vor juca sau nu la Universitatea. În ceea ce privește antrenorul, Mircea Rădulescu, pe a cărui rămînere se sconteză, se găsește în aceste zile în spital.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Rugby

Bilanțul juniorilor

Federația noastră de rugby, preocupată în ultima vreme îndeosebi cu activitatea națională a purtătoare a frunzei de stejar și în al doilea rînd de organizarea campionatului intern, cam uitase, pentru o perioadă de ani, importanța creșterii de noi cadre. Alcătuirea eșalonului de viitor al celor care au stabilit un palier elevat și un recunoscut prestigiu rugbyului românesc părea, din păcate o problemă neglijabilă. S-a ajuns pînă acolo încît **absența României de la campionatul european de juniori**, unde cîndva emiteam pretenții de supremație alături de Franța, să ne coboare pe tabelul valoric la o poziție nemeritată! În sfîrșit, anul acesta, reluînd șirul vechilor participări la tradiționalele turnee ale F.I.R.A. la cea de a XVI-a ediție desfășurată la Varșovia, selecționata României, obligată să înfrunte jocurile eliminatorii ale grupei secunde, a reușit să revină în grupa A, laolaltă cu **Italia, Franța, Spania, R.F.G. și U.R.S.S.**

Un antrenor, V. Constantin, și o echipă, Clubul sportiv școlar Locomotiva București, care și-au cîștigat simpatia și prețuirea specialiștilor. Ei au dobîndit, recent, cel de al 8-lea titlu de campioni ai țării la juniori și școlari

Condusă de antrenorii C. Fugigi și P. Ianusievici, echipa noastră deplasată în capitala Poloniei la această competiție reunea elemente tinere de talent, aparținînd cluburilor și școlilor sportive bucureștene **Locomotiva, R.C. Grivița Roșie, Steaua, Triumf**, precum și de la provinciale **Locomotiva-Cluj-Napoca, C.S.S. 2 Constanța** și **Unirea-Iași.**

Deși au obținut două victorii categorice în dauna Suediei și Iugoslaviei, juniorii noștri au pierdut cu 10—12 (3—6) jocul cu U.R.S.S., realizînd totuși calificarea. Deficiențele au fost observate mai cu seamă la treapta treisferturilor și la capitolul tehnicii individuale cît și de compartiment.

Am asistat la cîteva antrenamente preliminarii ale acestui lot și aceste carențe mi-au apărut evidente încă de pe atunci. Grija față de juniori trebuie reluată cu **temeinicie** pentru cît mai curînd, se impun **tabere de vară anuale** în programul pregătirilor, pentru **unificarea metodelor de antrenament și creșterea valorică** permanentă, atît în privința **tehnicii** necesare cît și a **tonusului moral-volitiv** din colectivele reprezentative. Echipa României de rugbyști juniori, care în trecut a fost de două ori **laureată** a menționatei competiții europene, trebuie să își recapete strălucirea și prestigiul unor veritabile „speranțe" pentru viitorul apropiat. Federația română de specialitate este chemată cu ardoare să vegheze la acest major deziderat! Observînd cu atenție și pe plan intern activitatea tinerilor rugbyști, constatăm, cu o reînnoită surpriză, maniera categorică în care Clubul sportiv școlar Locomotiva-București cucerește cel de-al 8-lea titlu de campion R.S.R. la juniori și școlari, învingînd în **turneul final** Steaua cu (54—3), Unirea-Iași (cu 62—4) și numai Locomotiva-Cluj-Napoca cedîndu-i în finală mai onorabil, cu 18—6!

Desigur, sînt remarcabile succesele echipei profesorului **V. Constantin**, pe care profesorul **Gh. Moalfă**, directorul Liceului industrial nr. 11 din București, îl ajută permanent, considerînd rugby-ul drept un temeinic proces de educație fizică și morală. Cunoaștem și apreciem cu stăruință **palmaresul internațional** impresionant al acestei tinere formații care, în ultimii 3 ani, a cîștigat 16 jocuri din cele 18 susținute mai ales cu echipe școlărești din Marea Britanie. Felicităm, o dată în plus, Clubul sportiv școlar Locomotiva-București pentru remarcabilele sale merite!

Rămîne însă în seama Federației Române de Rugby datoria de a răspunde prompt față de acest nepermis decalaj valoric persistent la nivelul echipelor noastre incipiente, unde s-ar cuveni ca în fiecare an „campionul" respectiv să fie o veritabilă necunoscută. Surpriza ar fi cu atît mai mare cu cît ar fi și mai utilă performanței de masă. Monopolizarea „campionului" de către o singură echipă, fie ea cît de bună, nu poate să nu arunce o penumbră suspicioasă asupra eforturilor celorlalte pretendente. Acest lucru, mai ales la nivelul tinerelor cadre, trebuie să ne provoace, în mod paradoxal, un zîmbet de amărăciune!

TUDOR GEORGE ■

La peluză

VICTORIA

Să gratulezi victoria cu trei puncte! Nici nu e nevoie de o dezbatere pentru asta. Dacă pîinea are nevoie de sare, sportul nici n-ar putea exista în afara victoriei. Parcimonia în relația cu învingătorul mi se pare a fi un semn al mediocrității și n-aș fi ajuns să mă amestec în discuție dacă printre scrisorile care mă someză prietenește s-o fac n-aș fi deschis una plină cu un altfel de miez. Dacă englezii, ne scrie Neiu Dulea din Ploiești, au avut motivele lor să puncteze victoria cu trei puncte, noi avem toate motivele britanicilor și încă multe altele, numai ale noastre, ca să adoptăm această variantă. Acum, mai mult ca oricînd, echipele noastre trebuie nu numai stimulate, ci și constrînse să joace la victorie. A puncta egalitatea înseamnă a încuraja mentalitatea compromisului cînd sistemul nostru competițional n-a ajuns la soluția care să mențină deschisă și curată lupta pentru victorie pe tot traseul desfășurării lui. O zonă largă la mijlocul clasamentului e predispusă la aranjamente. Un răstimp îndelungat, cînd cuțitul n-a ajuns la os, se joacă la nivelul minim, socotindu-se doar punctele ce-ar putea fi smulse în caz de nevoie. A modifica acum numărul echipelor de primă divizie sau a reduce numărul seriilor categoriei secunde înseamnă a accepta riscurile hazardului și a nesocoti normele ce guvernează spiritul de justiție și echitate. Ceea ce nu ne este însă la îndemînă prin reforme de structură putem obține prin modificarea criteriilor de punctaj, dacă tot e să discutăm. Trei puncte în caz de victorie ar fi o primă schimbare. Modelul a fost probat și validat în chiar țara de obîrșie a fotbalului. Dar noi, din motivele noastre, putem merge și mai departe. În condițiile noastre, pînă ce vom găsi schema optimă și vom putea trece la aplicarea ei, stimulînd doar victoria și nepenalizînd înfrîngerea acceptăm măsura doar pe jumătate. Trei puncte deci pentru victorie și un punct penalizare pentru înfrîngere. În acest fel, întîlnirile directe sînt decisive, crește miza fiecărei întîlniri în parte, se îngreunează calculele care fac posibilă starea de automulțumire, se ascute spiritul de luptă, iar aranjamentele dacă nu sînt excluse cu desăvîrșire sporește cel puțin riscul comiterii lor. Iar de aici pînă la a nu puncta în nici un fel egalitatea nu mai este decît un pas, pasul spre măsura întreagă. Sigur, în legătură cu acest ultim punct specialiștii, calculatoarele și iubitorii de fotbal ar putea face numeroase propuneri de îmbunătățire, de pildă validarea punctului la meci egal numai pentru echipa în deplasare etc. Important rămîne spiritul care le nutrește. Și la fel de important este faptul că toate astea sînt la îndemîna noastră și nu e nevoie decît de dragoste și curaj ca să încercăm totul pentru binele fotbalului și al spiritului competiției sportive...

Cam așa glăsuiește scrisoarea pe care N.D. a conceput-o în nu mai puțin de 16 pagini scrise mărunt și apăsat, cu multe sublinieri și reveniri ca totul să fie limpede și pe înțelesul nostru.

NICOLAE CRISTACHE ■

P.S. După ce mi-a numărat rîndurile dedicate în acest chenar unei echipe sau alteia, vigilentul don balon îmi socotește acum rîndurile cu care am început rubrica, o adevărată percheziție!

FAIR PLAY

Cumpătare și maturitate

Fair play-ul, adică sportivitatea în cel mai frumos înțeles al cuvîntului, nu este un dar de la natură, sau, dacă este, greșita educație îl poate anula definitiv și total. Educația în spirit de sportivitate — și acest lucru este la fel de valabil și în afara sportului — este cea care ne determină să reacționăm cu generozitate, cu cavalerism. Educația cu toate componentele ei: cea familială, cea școlară, cea **socială**, materializate prin sugestie sau exemplu personal etc. Educația despre care se vorbește atîta în comentariile sportive.

Deseori ni se întîmplă să auzim oameni serioși, oameni de bună-credință, spunînd: „Ce s-o fi întîmplat cu jucătorul X? Era o speranță..." Este, fără îndoială, efectul îndepărtat al unei greșeli de educație care s-a săvîrșit cu acel sportiv.

Una dintre greșelile esențiale care se fac este lauda prematură, lauda de multe ori nemeritată, lauda exagerată. Fenomenul este atît de frecvent încît a născut și o înțeleaptă zicală populară: „Pe copil să nu-l săruți decît cînd doarme". Ne-or fi dragi sportivii noștri, ne-or fi impresionînd chiar la virstă fragedă cu talentul lor dar, tocmai pentru că ne sînt dragi, să nu-i copleșim cu lauda și cu superlative care numai rareori au acoperire într-o serie durabilă de rezultate.

Ce înțelege un sportiv de 17—18 ani, în definitiv un copil, din laudele exagerate care i se aduc după o reușită sau două? Ce poate să înțeleagă orice copil: că știe că poate, că e „mare" și — ca un corolar — că nu mai trebuie să lucreze, că antrenorul nu mai are ce-i învăța. Și de aici începe prăbușirea. De cele mai multe ori. În imensa majoritate a cazurilor. Trebuie ca un astfel de începător să aibă un întreg concurs favorabil de împrejurări ca să nu se prăbușească: să aibă o mînă forte în familie (dacă mai este încă familie!), să fie el însuși un aluat cu totul deosebit, să aibă niște prieteni deosebiți etc. Ce urmează? Băiatul joacă din ce în ce mai slab dar — crezîndu-se „mare" — se ceartă cu colegii, cu adversarii, se adresează ireverențios arbitrilor și uneori chiar antrenorilor. Iată cum de la lauda „avansată" prematur se ajunge la lipsă de sportivitate, la lipsă de fair play. Și atunci vine cetățeanul neavizat și se întreabă: „Ce s-a întîmplat cu acest jucător?" Iar uneori, această întrebare și-o pune însuși cel care, nu demult, îi ridicase în slăvi! Este vinovat tînărul sportiv? Da, dar nu mai puțin vinovat este și cel care nu și-a drămuit laudele cu cumpătare și maturitate, ca un educator înțelept ce trebuie să fie.

Să-i lăsăm pe tinerii noștri să se formeze ca sportivi și ca oameni, să-i ajutăm să o facă, să-și dea toată măsura capacității lor creatoare, să ne bucurăm cu decență de reușitele lor, „să-i sărutăm în somn" și atunci cînd cariera sportivă este confirmată de multe și recunoscute succese, să le dăm toată cinstirea noastră care abia atunci li se cuvine. Bacon spunea: „Lauda este reflexul meritului; dar ea depinde de natura oglinzii sau a corpului care dă reflexul".

CRISTIAN ȚOPESCU ■

SPORT
TIMP LIBER

„Şahul face cinste spiritului omenesc"

(Voltaire)

• Fără secundanţi • Maria Tănase la Teatrul Ateneului •

Fanatismul lui Bobby (II)

În anul 1972 Bobby Fischer a făcut o adevărată demonstraţie de mare clasă prin cîştigarea turneului interzonal de la Stockholm cu 2,5 puncte avans faţă de grupul de urmăritori format de Gheller, Petrosian şi Korcinoi. După turneul candidaţilor de la Curaçao, unde Fischer a fost doar al patrulea, campionul american a depus un protest la FIDE, arătînd că sistemul de desfăşurare a campionatului mondial favorizează jucătorii aparţinînd unei singure naţiuni : ei fiind mai mulţi se pot ajuta între ei în finalul competiţiei. Fischer a demonstrat că în turneu, viitorul şalanger — Petrosian — a acumulat 17,5 puncte din care 5,5 puncte obţinute cu piesele albe şi nu cu foarte multă trudă, în timp ce el, Fischer, a fost obligat să joace toate partidele la cîştig, asumîndu-şi astfel riscurile mari ale înfrîngerii. Ceilalţi adversari, dar nu şi adevăraţi concurenţi în cursa pentru locul I, şi-au permis să facă o „remiză de salon" înaintea duelului cu Bobby. Ca urmare a criticii aspre făcute de către Fischer şi la propunerea Federaţiei americane, FIDE a modificat modul de desfăşurare a campionatului mondial, eliminîndu-se turneul candidaţilor, ce a fost înlocuit cu meciuri directe, meciurile candidaţilor, ce au desemnat şalangerul.

În anul 1967 Bobby atinsese o formă sportivă excepţională. La turneul interzonal din Tunis, (Sousse) după înfrîngerea marelui maestru sovietic Stein, practic Fischer rămăsese fără concurenţă, fiind instalat comod la conducerea clasamentului la o distanţă apreciabilă. Bobby a cerut, conform regulamentului FIDE, respectarea concepţiilor sale religioase şi permiterea de către arbitri să joace la alte ore decît cele indicate. Curînd Bobby a intrat în conflict cu jucătorii, iar apoi cu arbitrii. A pierdut prin contumacie o partidă, a părăsit turneul, apoi s-a întors, a mai cîştigat o partidă în mod magistral, din nou a pierdut o partidă prin neprezentare la orele indicate, iar la a treilea caz de înfrîngere fără joc, arbitrii au hotărît excluderea lui Bobby din concurs. Convins că dreptatea era de partea sa, Fischer a pierdut încă o dată cursa spre titlu. Imediat după interzonal nu a mai jucat. A sosit la Lugano în 1968 la Olimpiada de şah, dar a refuzat să joace în sala mică, unde jucătorii trebuiau să joace înghesuiţi, simţind răsuflarea celuilalt. „Joc şah oriunde, dar să fie condiţii potrivite. Ceea ce îmi trebuie este linişte şi lumină perfectă. Nu pot să suport zgomotul, pentru că la fiecare partidă muncesc imens şi nu admit să fiu tulburat în calculul combinaţiilor mele." A cerut să joace într-o sală separată, dar organizatorii nu i-au putut satisface dorinţa şi Bobby a părăsit Olimpiada. Probabil că pauza pe care a făcut-o atunci Fischer ar mai fi continuat, dacă nu ar fi fost tentat să joace în meciul U.R.S.S. —Restul lumii, sperînd că va juca la prima masă. Vechiul său rival Ben Larsen, invocînd că este cel mai bun jucător al selecţionatei mondiale, a pus condiţia să joace la prima masă. Parafrazînd cuvintele lui Capablanca, din „milostenie pentru un sărman". Fischer i-a cedat locul şi şansa de a-i înfrunta pe B. Spasski, campionul mondial. Fischer l-a învins pe Petrosian cu 3 : 1 la masa a doua.

Noul ciclu al campionatului mondial 1969—1971, Bobby l-a început cu zonalul său campionatul S.U.A., pe care l-a cîştigat cu un rezultat record : 11 puncte din 11 posibile. Federaţia internaţională nu i-a dat drept de joc în turneul interzonal motivînd că turneul a fost prea scurt pentru a da drept de calificare. Din nou Fischer a fost pus în situaţia neplăcută de-a depune proteste repetate. FIDE a decis în ultimă instanţă ca la interzonal să joace un american, dar acesta de drept trebuia să fie marele maestru P. Benkö, participant al turneului candidaţilor ani de-a rîndul. Norocul lui Fischer a fost că Benkö a renunţat în favoarea sa şi Fischer l-a înlocuit cu deplin succes la interzonalul de la Palma de Mallorca. Cîştigînd ultimele şapte partide, Bobby s-a detaşat în clasament cu 3,5 puncte avans, suferind doar o singură înfrîngere şi aceea la Larsen. Victoria sa l-a dat dreptul participării în meciurile candidaţilor alături de : Petrosian, care l-a întîlnit în sferturi de finală pe Hubner, alături de Larsen, care l-a depăşit pe Uhlmann şi alături de Korcinoi, care l-a învins pe Gheller. Pe marele maestru Mark Taimanov, Bobby l-a învins la zero cu scorul fenomenal de şase victorii, iar în semifinale a repetat performanţa în faţa lui Larsen, care se şi visa şalanger. Bobby făcea declaraţii destul de rar şi cu zgîrcenie : „Sînt acum în formă de joc maximă. Lumea s-a întrebat cum am putut să-i zdrobesc pe Taimanov şi pe Larsen. Mutările mele la tablă spun totul. Joc mai bine decît marii maeştri ruşi, iar Larsen, bietul de el, în întîlnirile cu ei este condamnat dinainte... Îl voi bate şi pe Petrosian..." L-a învins şi pe marele maestru al apărării, dar nu la acelaşi scor. Era şi greu : „Petrosian nu pierde două partide la rînd nici în 100 de ani" declara marele maestru S. Flohr. Şi totuşi, partidele a şasea şi a şaptea ale meciului, Petrosian le-a pierdut în faţa lui Bobby, care cîştigînd şi finala candidaţilor devenise şalangerul campionului mondial, Boris Spasski. Bobby Fischer a fost singurul şahist care s-a bazat numai pe munca sa, refuzînd ajutorul secundanţilor. Cu greu a acceptat să fie însoţit de marele maestru Larry Evans la Buenos Aires la meciul cu Tigran Petrosian. Evans a explicat mai apoi că ajutorul dat în timpul meciului a fost minimal, deoarece Bobby nu putea rezista tentaţiei de-a nu analiza noaptea şi de-a se lăsa în grija secundantului, ci noaptea îl trezea pe însoţitorul său pentru a-i arăta rezultatul căutărilor sale. Acest lucru l-a determinat pe Evans să declare mai în glumă, mai în serios : „Nimeni nu are mai multă influenţă asupra lui Bobby în afară de mine şi .. eu nu am de fel..."

MARGARETA MUREŞAN ■

Cronica şoselei

Un S.O.S. fără răspu

Atmosferă specifică sfîrşitului de şcolar : destindere, relaxare, gîndu. vacanţă, pentru unii, eforturi suplim re cu scopul de a repara ce se mai ; la un obiect sau altul, pentru alţii şi ales obsesia „treptelor", remarcată, drept, mai mult la părinţi, decît la u le odrasle. Înţesate de copii, invada. de voioşia lor, pline de verdeaţă şi flo parcă mai multe în acest an ca niciodat bulevardele au întinerit peste noapt Dispoziţia noastră se modifică şi ea instantaneu în impact cu defilarea masivă de tineret. Fără voie ne amintim de copilărie, uităm măcar pentru cîteva clipe de preocupări, de griji, ne cuprinde nostalgia.

Drumul spre casă al Marinei suferea o modificare de cîte ori întovărăşea o co legă avînd un picior cu malformaţii d pe urma unei poliomielite. Pe faţa cu tr sături atît de fine a Marianei se cit umbra de tristeţe, de amărăciune car teristică oamenilor infirmi.

„Cîte faci pentru mine, scumpa Marina ! Uite, a trecut un an de c m-am mutat la şcoala asta. Mi-ai fo mai mult decît o soră. M-ai încurajat clipele dificile, m-ai ajutat la lecţii, m-ai apărat de răutăţile unor colege şi ţi-ai mai găsit chiar timp să mergem împreună la teatru, la cinema. Cum să-ţi fiu recunoscătoare, buna mea colegă ? Să ştii că m-am bucurat din suflet pentru că ai ieşit prima în clasă". „Ce vorbe sînt astea, Mariana ? În prietenia noastră noi pornim de pe poziţii egale. Greutăţile acestui an crezi că le-aş fi depăşit fără sprijinul şi generozitatea ta ? Ne este înc. proaspăt în memorie reuşitul logos dirigintei despre prietenie şi mai al evocarea lui Erasmus care numea prieţ nia : „Cel mai mare dintre toate bun rile, tot atît de necesar vieţii ca apa, focul şi aerul : ea este pentru om ceea ce este soarele pentru natură". Şi acum, la revedere scumpa mea Mariana, pe mîine. Uite, am ajuns la tine. Pa !"

Cu gîndul la suferinţele ascunse, nemărturisite ale Marianei, Marina coboară de pe trotuar cu intenţia de a traversa strada. Se împiedică însă de o piatră dizlocată din pavaj şi cade în genunchi pe porţiunea dintre liniile de tramvai. Fata încearcă să se ridice, dar ezită pentru cîteva secunde. Pe faţă i se citeşte suferinţa. Probabil o rană serioasă, o luxaţie. În acel moment, tramvaiul s-a pus în mişcare din staţia ce se afla la mică distanţă : şapte, opt metri. Aude fîşîitul specific mersului tramvaielor silenţioase şi brusc îşi îndreaptă capul spre vagonul ce se apropia de ea. Nu mai are timp să se ferească. Parcă hipnotizată, ridică doar mîinile în semn de apărare. Pe faţă i se citeşte groaza amestecată cu implorarea : „Cruţaţi-mi viaţa mea tînără", pare a spune Marina. S.O.S.-ul fetei rămîne un semnal fără răspuns. Vagonul masiv o izbeşte în plin. Se aude doar un ţipăt curmat brusc, urmat de zgomotul înfundat al roţilor care trec peste corpul fetei şi îşi continuă mersul, pînă cînd, mai departe, la vreo 15—20 metri tramvaiul se opreşte.

Cei din jur, aşa cum se întîmplă întotdeauna cînd un eveniment stradal se consumă în cîteva secunde, rămîn pentru cîteva clipe înmărmuriţi. Femeile îşi duc mîinile la ochi, altele la gură. Chiar bărbaţii, mai tari, mai rezistenţi în asemenea situaţii, privesc îngroziţi, strîngînd din dinţi. Apoi, după stupoare, începe harabaura tipică unor asemenea întîmplări, cînd toată lumea vorbeşte deodată, ţipete, păreri, opinii contradictorii, oferte de a depune mărturie. „Eu am văzut tot". „Ba eu, că eram mai aproape !"

Isprava aparţine unui „instructor" care, paradoxal, învaţă pe alţii ceea ce nu ştie el. În locul vatmanului coborît din tramvai, din pricina unei necesităţi fiziologice, a trecut din proprie iniţiativă „profesorul". „Nu ne putem permite să facem lumea s-aştepte. Am pornit tramvaiul urmînd să-l iau pe vatman la turul următor. Da, am văzut fata. Eram sigur că se va ridica". După întrebarea : „De ce n-aţi frînat, sau mai bine să fi renunţat la pornire pînă ce linia era liberă ?", urmează o pauză prelungită, penibilă. Adevărul e că „profesorul" s-a încurcat printre comenzi, s-a pierdut şi a trecut cu tramvaiul ca un tăvălug peste corpul fetei. „Cine să-şi fi închipuit că tînăra nu se va ridica ?" Din nou aceeaşi concepţie nocivă a conducerii agresive, nu preventive, sintetizată în expresii ca : „Am sperat, am crezut, mi-am imaginat că celălalt mă va observa, mă va ocoli, mă va evita, va elibera drumul, va frîna, va accelera, va opri etc."

„Parcă o vedem umblînd prin casă, ori la masa ei de lucru, rizînd, cîntînd, risipind în jur căldura fiinţei ei, bunătatea, generozitatea", ne spunea mama Marinei. Ce sens mai are, pentru mine şi tatăl ei, viaţa, fără copilul nostru iubit ?"

O regretă toţi : colegele, profesoarele, copiii din cartier.

VICTOR BEDA ■

Cuşca Şuşanului

„Sfinxul din Hollywood"

La teatru nu ştim mai nimic... Nici Shakespeare, ale cărui blestemate întruchipări, profund umane, aveau să scoată din făgaş cursul timpurilor, n-a mers la sigur, să anticipeze din capul locului destinul lui Hamlet. I-a înfiorat nemurirea actorul, Irving. Grigore Manolescu, Mounet-Sully, Moissi, Demetriade, reversînd pale de suflet şi har, peste replici. Şi prinţul Danemarcei tronează mai departe, îndoliat, peste lume, fără ca părintele său să mai ştie ceva despre ei, pe unde-o fi... E anapoda să ne improvizăm suficienţi şi să dăm verdicte. Imposibil de ghicit soarta unei piese, de la repetiţii. În ţiţînele teatrului nimeni nu se poate da uţa, cum vrea. Teatrul rîde de pretinsul specialist, lăsîndu-l, indeobşte, cu degetul de la frunte în gol... Există potriviri, întîmplări, însă, în general, surprize. Nici Alexandre Dumas-fiul n-a bănuit cîte crahuri teatrale avea să salveze a sa „Dama cu camelii"... Din cuşca unui biet sufleur, deşi cu textul dinainte, chiar Eminescu, a cărui minte avea să spargă sfărîmicioase spaţiile, n-a întrevăzut ce se va petrece cu piesa învăluită de şoaptele lui la repetiţii. A hulit „Cele două orfeline", care au realizat averile pămîntului, storcind toate lacrămile. Însuşi eu am făcut cu melodrama lui Dennery, jucată prima oară de Pascaly la noi, şase turnee, la Rîmnicu-Sărat plătindu-se galeria 300 lei, cînd fotoliul de orchestră era 120 lei. Deci, oricît de firoscoşi, trebuie să concludem că teatrul are cotloanele lui, de unde ne pune la punct şi ne anulează toată pricepere. Un exemplu. edificator.

Era iarnă, era primăvară, nu mai ştiu. În orice caz, Maria Tănase în splendoare. Fiind ca frate cu soră, lucrînd toată viaţa cu ea şi iubind-o, n-am precupeţit nicicînd nimic, să-i servesc capriciile. Să-i satisfac sufletul cald şi tandru, apropiat nu numai de mine, ci de toţi cei cu care venea în contact. Pupăcioasă ca un copil, sărutările ei au fost pentru absolut toată lumea, ca şi pentru cîntec, pentru soare, pentru lumină... În locuinţa din strada Dimitrie Sturdza, vizavi de Asociaţia Scriitorilor din Bucureşti de azi — o mansardă pe care fantezia ei o transformase în apartament princiar — dulcea, graţioasa cîntăreaţă îmi spune într-o zi :

— Fă rost de bani... Mi-a adus Nicu Kiriţescu (fratele autorului „Gaiţelor", condeier teatral şi regizor) o comedie muzicală vieneză, intitulată „Sfinxul din Hollywood".

— Şi ce să faci cu ea ?

— S-o jucăm la Pula Ionescu, la Teatrul Ateneului. (O săliţă ca un budoar de curtezană, în subsolul Ateneului Român, făcută blondei, frumoasei actriţe de către ministrul şcoalelor, în numeroasele guvernări liberale, doctorul Constantin Angelescu.)

Am alergat la un plăcintar grec, care mă iubea, deprins cu sforile teatrului, care avea concesiunea garderobei, programele şi bufetul la „Alhambra" nobilului taciturn, Nicu Vlădoianu. Tanasache, pe numele de afiş, tocmai îşi rînduieşte bucăţile de rahat, brînzoaicele, plăcintele cu straţide, clocalăiţile, pe tablalele înşirate pe tejgheaua din hol. Remarc că nu-i sunt boii acasă, mă primeşte morocănos. Îl las în plata duiculuiţilor lui... Dar, venit pentru o treabă, întru tîrziu, îndrăznesc :

— Nene Tanasache, nu scăpa pleasca...

— Ţe anume ?

— Ţi-am adus o negustorie sigură... „Sfinxul din Hollywood" !

— Ţe mai e şi aia ?!...

— O comedie cu muzică. Lovitură ! Vrea s-o joace Maria Tănase, la Pula Ionescu, şi n-are bani.

— Şi eu ce să fac ?

— Să contribui... Să intri-n afacere.

— Şi de cate mii tragi nădejdea ?

— Nu nădăjduim... ne trebuiesc 70 000 lei.

— Bunicica sumă ! Preţ o corabia de-a noastra, la Brăila...

— Dumneata eşti teatralist de-al nostru, nu marinar...

Surîde. Şi preocupat de spectatorii care au început să curgă, la control, mă abandonează cu tîrgul neîncheiat, sublinîndu-mi :

— Lasa sa treaca noaptea asta, si vino maine.

Cînd m-am întors la Maria fără bani şi l-am spus că mai există, încă, speranţe, m-a făcut de două parale...

Protos, a doua zi, la mecenatul plăcintelor. Îmi întinde un plic. Bate palma şi-mi zice, răspicat :

— Al grauncele... Stii conditiile : douăzeci la suta din încasări. Şi să mearga plin !

Asiguraţi de capital, se încep repetiţiile. Comedia, dulce, jucată la Viena de Hans Moser, încîntă întreaga distribuţie. Maria se pasionează de noul gen şi dă snaga din ea, cu fiecare clipă. Şi-a ales un straşnic partener, muzical pînă-n unghii, Aurel Munteanu. Într-adevăr, actor unic în teatrul românesc. Regia o face maiorul Kiriţescu, destul de experimentat în genul muzical, ani de zile stîlp al „Cărăbuşului" lui Tănase. Şef de orchestră : adorabilul Malagamba, celebru baterist în epocă. În roluri mai de mina doua, însă suculente. Colea Răutu, Emil Popescu, Dorel Urlăţeanu, Mia Coca, Aurora Şotropa. Spectacolul cîştigă. În frumuseţe şi efecte, cu fiecare repetiţie destoinic strunită de autorul lui „Ion al Vădanei". (Piesă ce s-ar cuveni reluată, azi cînd teatrele au datoria să valorifice repertoriul original). E o ambianţă agreabilă în care se lucrează, cu toţii scontînd reuşita.

Şi astfel, repetiţiile înaintează cu paşi siguri, spre potoul premierei.

La cîteva zile, o vizită neaşteptată : Tanasache. Venit să vadă în ce negustorie a investit capital... Modest, la locul lui, nebăgat în seamă, se aşează în marginea ultimului rînd, în fundul sălii. Anonim, scrutează la scenă, unde se ţopăie, se cîntă, se încrucişează palavre. Fără vorbe, mulţumit, se ridică. Dispare.

După alte cîteva zile, apare din nou. Are mai mult svung, parcă e mai familiarizat cu repetiţia. Avansează spre scenă, ocupînd un loc la mijlocul sălii. Tuşeşte apăsat. Se încruntă de cîteva ori. După care se face nevăzut.

Aproape de premiera anunţată, arborînd costum nu de raţă, plăcintarul coboară întreaga sală şi se instalează direct în banca întîi, la mijloc. Lipit de rampă, afişează atitudinea măreaţă a lui Leonidas la Thermopylae.. Pe scenă, Maria şi Munteanu îşi văd de-ale lor, fără să-l remarce. Însă, dialogul creşcînd în intensitate, replicile năvălind una peste alta, se vede că nemulţumesc cataonul. Tanasache sare în picioare, strigînd :

— Nu asa !

Opriţi din acţiune, cei doi dau cu ochii de znamonia revoltată. Simţind-o scurtă la limbă, Maria se dezlănţuie :

— Tu cine moaş-ta mai eşti ?!... Urcă pe scenă ! Fate si matale...

Cel pohtit dispare definitiv, pînă la luarea banilor....

Are loc repetiţia generală. Sala jumătate. Spectacolul decurge într-o totală lipsă de interes. Rece. Teru. Invitaţii se uită crucis la scenă şi între ei... Nu ştim ce să credem. Deşi regie ingenioasă, muzici frumoase, roluri realizate, lipsă totală de priză la spectatori. Repetiţia generală la „Sfinxul din Hollywood" indică, pentru mîine seară, o inevitabilă cădere. Cînd s-a lăsat cortina, am plecat pleoştiţi, ca foile de varză murată...

Noaptea, acasă la Maria, cîntăreaţa, îngrijorată, opinează :

— Să amînăm două săptămîni...

Mă împotrivesc categoric :

— Ce să repari ?... Rolurile se ştiu, muzicile de asemeni, spectacolul merge şnur, n-avem ce-i mai face, suntem obligaţi să-l dăm cum este.

Şi seara următoare, cu sala arhiplină, „Sfinxul din Hollywood", ţinut în entuziaste ovaţii, a constituit triumful Bucureştiului ! Jucat întreaga stagiune, fără afişe pe străzi, cu casa închisă ; realizînd şi două mănoase turnee.

Cine ştie la teatru ceva ?...

GABY MICHAILESCU ■

Copacul care a învățat să grăiască

UNIVERS

• „Undeva, pe o stea, există oameni care meditează la noi" • Papagalul detectiv •

...igatori în piscină!?

...ida — un stat situat în sud-estul ... cunoscut pentru clima sa caldă, ... stațiunile sale de odihnă și agre... dintre care cea mai renumită este ... Miami. Dar, iată, în ultima vre... ...ștea și chiar viața locuitorilor și ...orilor Floridei este amenințată. Și ... traficanții de droguri sau de alți ...eri care au găsit aici un teren deo... de propice de afaceri, ci de... aliga... ! ! Aceste reptile ce nu se bucură de ... multă simpatie s-au înmulțit în ase... ...nea măsură încît au ajuns cu mîine ...ă în suburbiile orașelor, putînd fi în... ...ite în grădini, bungalovuri, în curtea ... spate a supermagazinelor, în fața garajelor, pe terenurile de golf și chiar în... piscine.

Nu demult un crocodil a găsit de cuviință să-și facă baia de soare în mijlocul șoselei cu circulație intensă nr. 96, în apropierea orașului Fort Lauderdale, ...upă care și-a încercat puterea fălcilor ...upra bornelor rutiere. Un alt aligator, ...mic probabil de mai mult loc, s-a în... ...at comod pe pista de decolare a aero... ...ului din Miami paralizînd pentru o ...tate de oră traficul aerian. Aliga... din Florida este varianta americană ...crodilului ce se poate întîlni, în alte ...l, și în Asia și în Africa, de care se ...osebește prin mărimea și așezarea din... ...ilor. Mărturii din perioada cuceritorilor ...anioli informează că „El largato" întîlnea ...atunci mlaștinile și riurile Floridei. ...otrivit unor statistici, în perioada 1880-1890, vînătorii de crocodili au capturat circa 2,5 milioane de astfel de reptile. În 1930 se mai ucideau anual 200 000 de aligatori. Dar 20 de ani mai tîrziu vînătorii nu mai reușeau să depisteze decît 100 000 de crocodili. Renumitul „Allgator missi...ippiensis", ce atinge trei metri lungime ...este deosebit de apreciat pentru pielea ...bine cotată de marochinerii, a fost o ...dă ușoară pentru vînători și apoi pentru braconieri. Noaptea aceștia ieșeau cu bărcile și luminau suprafața apei cu lanternele. Ochii crocodililor reflectă lumina mai puternic decît ochii pisicilor și vînătorii aveau o țintă extrem de precisă unde să ochească, — între cele două lumini reflectate de ochii aligatorului.

În anii '50 s-a redus spațiul vital pentru aceste reptile. Florida a devenit zona favorită de petrecere a iernii de către pensionarii cu posibilități din Nordul rece și încet-încet betonul a acoperit zonele mlăștinoase. Amenințat cu pieirea, aligatorul a fost pus sub ocrotirea legii. Și iată că acești urmași ai dinozaurilor s-au adaptat repede noii situații și s-au înmulțit în număr mai mare decît se preconiza. Dacă înainte erau întîlniți destul de rar, înotînd prin apele riurilor, și lacurilor, acum ei apar prin canalele de scurgere ale localităților și se cațără la suprafață, apărînd unde nu te aștepți. Se estimează că numărul lor a depășit din nou un milion, revenind un aligator la opt locuitori ai Floridei. Populația a început să se obișnuiască cu prezența lor permanentă, mai ales că în afară de dispariția citorva câini leneși sau a unor pisici neatente nu a avut necazuri din partea lor ; cazuri de atacare a omului au fost extrem de rare. Unele gospodine au creat deja un loc în grădină unde depun resturile pentru „aligatorul casei". Și de la un timp, se pot întîlni persoane ducînd de zgardă la pimbare un crocodil, desigur, cu fălcile legate,... pentru orice eventualitate. A apărut și profesiunea de „alligator-catcher", un angajat al statului care poate fi chemat pentru a te scăpa de un oaspete nepoftit care îți blochează ușa sau te asaltează cu atenții crocodilești. În pofida chipului său fioros, aligatorul, potrivit specialiștilor, are o influență pozitivă asupra mediului natural : face găuri în maluri, folosite apoi de alte animale pentru adăpat, mănîncă peștii răpitori și curăță apele și malurile riurilor de șerpii veninoși...

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Demisia din război

Jocul cel mai iubit al strategilor este de-a fața-ascunselea. Toți se ascund de toți și aceasta explică de ce dosare teribile, operațiuni sinistre sau arme devastatoare capătă denumiri codificate împrumutate din lumea copiilor. „Sistemul de control mondial" nu este decît excepția care probează regula. Denumirea nu are nimic criptic, echivoc, sau derutant. Este pur și simplu vorba de un sistem (american) care controlează la nivel mondial toate dispozitivele militare. Sistemul ar trebui să asigure președintelui american ca în caz de „criză" să pună trupele în stare de alarmă, să le comunice ordinele și să aibă o imagine centralizată a debandadei care urmează.

Ca orice sistem sofisticat „S.C.M." este deservit de o armată de experți în stare să rămînă profesioniști în condiții de extremă dezordine. Această armată este însă, la eșaloanele ei esențiale, formată din... civili. În fruntea exigențelor armatei se află, așadar, funcționari cu veleități, hobby-uri și alergii față de disciplina de tip militar. Agenția France Presse abordînd acest detaliu esențial nota : „La o întrebare care i s-a pus în cadrul unei comisii a Congresului, Lawrence Korb, ministru adjunct al apărării, responsabil cu problemele de personal, instalații și logistică, s-a declarat convins de „patriotismul" acestor salariați care, a spus el, își vor face cu siguranță „datoria" la nevoie.

Cu toate acestea, potrivit unui sondaj neoficial efectuat în rîndul a 38 angajați civili ai Comandamentului militar și sistemului de control mondial, numai cinci au afirmat că vor rămîne la posturile lor „în caz de criză".

Demisia din război, cu preaviz notificat și aprobat, la nivel global, ar fi prima mare victorie a birocrației asupra vieții.

RADU BUDEANU ■

Resurecția scrisorii

Fiind secole de-a rîndul practic singurul mijloc de a comunica cu o persoană aflată în altă localitate și pe care, din pricina distanței, n-o puteai vedea prea des, scrisoarea s-a aflat vreme îndelungată la mare cinste. În secolul nostru însă, mai ales în cea de-a doua lui jumătate, cînd electronica s-a dezvoltat impetuos, cînd televiziunea a început să înlocuiască din ce în ce mai mult cititul cărților iar telefonul a dat posibilitatea stabilirii unei legături imediate și „vii" cu cei aflați departe, scrisoarea — dacă exceptăm ilustratele de Crăciun și corespondența de afaceri — a căzut în desuetudine. Mulți dintre noi au și uitat de cînd n-au mai scris o scrisoare în accepția proprie a termenului. Și cînd te gîndești că altădată își scriau cu regularitate pînă și persoane care domiciliau în aceeași localitate !

Iată însă că, în pofida acestui curs general, în Anglia se semnalează o curioasă resurecție a scrisorii. După cum rezultă dintr-o recentă cercetare făcută de un grup de sociologi de dincolo de Canalul Mînecii, numai în 1983 englezii și-au trimis unul altuia peste 679 de milioane de scrisori cu caracter personal (nefiind prea departe de recordul absolut — 1 miliard de scrisori anual la începutul secolului nostru). Interesant este că o foarte mare parte din aceste scrisori au fost trimise de tineri între 16 și 24 de ani. Totuși, ponderea principală o dețin persoanele în jur de 65 de ani : ele au expediat în medie, în anul 1983, 45 de scrisori.

Asupra cauzelor care au determinat acest fenomen se fac încă cercetări. Pînă la stabilirea lor, s-au formulat unele supoziții. Astfel, s-a arătat că un anumit rol l-a jucat cu siguranță creșterea tarifelor pentru serviciile telefonice, scumpirea traiului în general. Totuși, psihologii consideră că aspectul material, care are, firește, importanța lui, nu constituie cauza principală a resurecției scrisorii în Anglia. După opinia lor, atracția spre corespondența personală se explică prin faptul că mulți oameni doresc să-și diversifice mijloacele de legătură cu cei apropiați. Autorii cercetării amintite consideră că această predilecție pentru contactele prin scrisori se va menține și în viitor.

Sésame, deschide-te

Este îndeobște binecunoscut pe tot mapamondul că lui Ali Baba i-a fost de-ajuns să pronunțe cuvintele „Sésame, deschide-te !", și ușa peșterii celor 40 de hoți s-a și deschis. Însă noul lăcăt electronic produs în Statele Unite nu se deschide așa de simplu, cu toate că acționează tot la comanda prin voce. E nevoie, prin urmare, de mai multe operații. Bineînțeles, înainte de toate trebuie cunoscută parola, adică echivalentul lui „Sésame, deschide-te !", care va fi rostit cu voce tare, ca în „1001 de nopți". Da, însă nu de oricine, ci doar de persoanele a căror „semnătură vocală" a fost introdusă anterior în memoria computerului cu care este dotată instalația. În cazul în care computerul „recunoaște" vocea care a rostit parola, pe un ecran apar șiruri de cuvinte sau de cifre care vor trebui citite — firește, tot cu voce tare — într-o anumită ordine, „cunoscută" bine de computer. Dacă citirea s-a făcut corect, atunci broasca se desferecă iar ușa poate fi deschisă. În cazul cînd purtătorul vocii greșește, poate s-o ia de la capăt.

Papagalul acuză

Bine informați asupra itinerarelor zilnice ale membrilor familiei Madisson, hoții au intrat în apartamentul ei cînd nu era nimeni acasă și s-au așternut gospodărește pe scotocit și pe cărat. Cînd s-au întors oamenii acasă, n-au mai găsit nimic de valoare. Au anunțat, firește, poliția, care a venit la fața locului, a făcut cercetări, dar n-a descoperit nici o pistă, fiindcă spărgătorii lucraseră cu mănuși, la marea artă. Dar apartamentul nu fusese, în timpul furtului, cu totul lipsit de locatari, Undeva, nebăgat în seamă, într-o colivie mică, se afla un papagal. El a asistat cuminte la toată „operațiunea", și apoi la cercetările poliției. Tocmai cînd polițiștii se pregăteau să plece, fără să fi descoperit nimic, papagalul s-a uitat la ei și a început să strige : „Robert, Ronnie !", și a ținut-o așa minute în șir, pînă cînd polițiștilor le-a căzut, în sfîrșit, fisa. Sub aceste nume erau cunoscuți în lumea interlopă doi vechi clienți ai pușcăriilor. Era deci posibil ca papagalul să fi reținut aceste nume din conversația purtată de „musafiri" în timp ce „operau". Presupunerea s-a adeverit sută-n sută. La cei doi hoți, depistați rapid de poliție, s-au găsit aproape toate lucrurile furate. Și bineînțeles că de atunci papagalul cu fler de detectiv este la mare cinste în familia Madissonilor.

ION D. GOIA ■

DE PE TOATE MERIDIANELE

Supa

I se spune, simplu, Transat. Dar reprezintă o încercare fără egal, rezervată doar acelor bărbați adevărați, capabili să înfrunte, fiecare singur, timp de două săptămîni și mai bine, imensitatea adesea ostilă a Atlanticului. Această cursă a curselor, botezată și Everestul mării, a creat de-a lungul vremii legende numite Chichester sau Tabarly și, zilele trecute, a mai născut una.

Cam la jumătatea drumului, Yvon Fauconnier părea să aibă cele mai mari șanse să ajungă primul la Newport. Trimaranul său „Umpro Jardin V" se comporta perfect, iar vînturile îi erau prielnice. Numai că, într-un miez de noapte, Fauconnier a înregistrat un apel : „Credit Agricol" se răsturnase și unul dintre favoriți, Philippe Jeantot, se găsea în pericol. Poate că altul s-ar fi făcut că n-aude, erau în joc atîția bani și atîta glorie, dar Fauconnier n-a ezitat nici un moment. A cheltuit pentru salvarea lui Jeantot 10 ore, destule cît să nu mai sosească primul la Newport. Dar juriul, care fusese avertizat asupra manevrelor lui „Umpro", s-a întrunit spre a decide dacă Fauconnier merită sau nu o bonificație pentru timpul pierdut în favoarea unui adversar. În clipele acelea, cînd tensiunea atinsese cotele cele mai înalte și cînd o armată de ziariști și de curioși aștepta, cu sufletul la gură, deliberarea, Fauconnier a hotărît : „Mă întorc pe „Umpro" să-mi fierb o supă. Mi-e așa dor de ceva cald !"

Vestea că a fost declarat cîștigător l-a parvenit pe cînd spăla puntea și n-a comentat-o în nici un fel. Citind toate astea, mi-am făcut socoteala că întîmplarea cu supa, vorbind concis despre caracterul unui om, e la fel de frumoasă și de tulburătoare ca și salvarea lui Jeantot. Mi-am zis că așa se inventează uneori, pe apă, poveștile de spus copiilor pe uscat.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

După „Für dich" — R.D.G.

Roza vînturilor

ADRIAAN MORRIËN [Olanda]

Insomnie

Fără îndoială undeva pe o stea
există oameni care meditează la noi,
au și ei dimineață și seară
pe un pămînt la fel ca al nostru,
cu munți și riuri și mări,
cercei și greșeli de limbă,
cu lăcașe de închinare și degete
reci.

Undeva trebuie să existe un bărbat
pentru care lumea-i prea mică,
acestuia i-ar place rătăcitul
pe-o solitară potecă a luminii,
în creierul unei femei,
pe-o stea îndepărtată și neștiută
unde animalul nu îngenunche
în propriul lui sînge.

Undeva trebuie să existe o femeie
care se înfrumusețează pentru clipa
tăcerii,
meditează la ceva de neîmplinit :
la o primăvară ce nu dispare
pe nesimțite cu zăpezile iernii,
la o frunte de copil năpădită
de ochi,
la un fulger care împrăștie florile.

Undeva trebuie să existe un copil
care atinge stelele cu mîna
printre ele s-o găsească pe cea
mai frumoasă
unde să-și aibă sălașul :
un pămînt pentru copii și fluturi,
cu foc de artificii și zmei plutitori,
cu școala mutată-n pădure.

Undeva trebuie să existe un cal
care visează cu urechi domoale :
despre bice care dezmiardă numai,
despre puterilce aripi la poteoave
și rafale de vînt fără oameni.
Undeva trebuie să existe un copac
încredințat c-a învățat să grăiască.

În românește de PETRE STOICA ■

Singura soluție

Într-o amănunțită „Dare de seamă" întocmită de Direcția Siguranței din cadrul Direcției Generale a Poliției privind perioada 1 aprilie 1942 — 1 aprilie 1943 figurează și un sugestiv „Tabel numeric de manifestele, etichetele și ziarele răspîndite de comuniști" în amintita perioadă, în care putem citi : „București și Iași : Au lipit etichete cu lozincile comuniste : „Români ! uniți-vă pentru răsturnarea jugului hitlerist", „Soldați, nu vă dați viața pentru Hitler, dezertați !" Piatra Neamț : Manifeste cu încheierea „Moarte hitlerismului, fascismului. Întoarceți armele și loviți mortal inamicul vostru", București : Manifeste, apel pentru crearea „Frontului Național al întregului popor, spre a lupta pentru eliberarea țării de sub germani și pentru pace". Constanța : Manifeste cu caracter antifascist și antirăzboinic ; Craiova, idem ; jud. Timiș-Torontal : Manifeste cu îndemnuri la pace și injurii la adresa conducătorilor Axei. Brașov : Manifestele „Frontului Național" cu îndemn la luptă pentru izgonirea germanilor și pace cu Rusia Sovietică". Tabelul din care am spicuit datele de mai sus relevă că pe întreg teritoriul țării, comuniștii acționau energic, exprimînd în formule concise, percutante, energice, voința poporului român de a înlătura regimul dictaturii antonesciene, de a izgoni unitățile Wehrmachtului și de a alătura România marii coaliții antihitleriste. Organele Siguranței raportau la 1 aprilie 1943 sub rubrica **Comuniștii** următoarele activități :" a) Intensă acțiune de organizare ; b) Acțiune pentru formarea „Frontului Patriotic", din care să facă parte : comuniștii, național-țărăniștii, liberalii și membrii partidelor democrate, care să lupte pentru izgonirea germanilor și încheierea păcii cu Rusia Sovietică ; c) Propagandă împotriva regimului și pentru alcătuirea unui guvern democrat"...

În timp ce liderii partidelor burgheze își limitau poziția față de regimul de dictatură al mareșalului Ion Antonescu la trimiterea de memorii de protest, comuniștii se adresau poporului, convinși că salvarea din catastrofa ce pîndea națiunea română poate veni numai prin lupta poporului însuși. Încrederea nezdruncinată în capacitatea combativă a maselor, în capacitatea lor de înțelegere a imperativului politic, în sfîrșit în capacitatea lor de dăruire pînă la jertfă supremă pentru binele patriei, această încredere a călăuzit permanent gîndul și fapta comuniștilor români. Valorificarea politică și militară a marilor succese repurtate de armata sovietică, de forțele militare ale celorlalte state din coaliția antihitleristă, de mișcarea de rezistență din țările ocupate sau dominate de Reichul nazist intra, desigur, ca o componentă însemnată în elaborarea de către Partidul Comunist Român a planului de răsturnare a dictaturii și de întoarcere a armelor împotriva Germaniei hitleriste ; ideea fundamentală a acestui plan era însă că eliberarea poporului român nu putea veni ca un dar din afară ci trebuia dobîndită prin străduința, lupta și jertfa românilor înșiși.

Aceasta era soluția — singura soluție — compatibilă cu interesele și demnitatea națională. În slujba ei, comuniștii au mobilizat toate voințele și toate energiile gata să se unească în marele front antihitlerist al salvării patriei.

Hotărîrea C.C. al P.C.R. din iunie 1943 fusese precedată și însoțită de o intensă activitate de propagandă a partidului comunist la orașe și sate, pentru a canaliza într-un singur șuvoi nemulțumirile maselor populare, pentru a organiza și mobiliza energiile forțelor patriotice. În primăvara-toamna anului 1943, numeroase manifeste cu lozinci patriotice au fost afișate pe străzi sau difuzate printre muncitorii unor întreprinderi din București, Lupeni, Bacău, Brașov, Ploiești, Constanța, Arad și alte localități din țară. La Pitești, Slatina, Curtea de Argeș și Găești chiar în cadrul secțiilor locale „Muncă și Lumină" — organism creat de regimul de dictatură pentru a putea controla și influența muncitorii și în timpul lor liber — inspectoratul Argeș-Olt constata, la începutul lunii martie 1943, intensificarea propagandei în favoarea coaliției antihitleriste, contra relațiilor cu Germania nazistă și existența unor carențe ale activității autorităților civile și militare în combaterea comunismului.

Întreaga țară era străbătută de marele, profundul curent al luptei împotriva dictaturii militaro-fasciste și a patronilor ei de la Berlin. S-au înmulțit acțiunile de protest, grevele, actele de sabotaj. ?

Asupra comuniștilor a-au abătut măsurile represive ale autorităților. Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia în acest sens : „Partidul comunist a luptat tot timpul războiului împotriva fascismului înfruntînd fără înfricare prigoana și represiunile regimului dictatorial, ai hitleriștilor, dînd nenumărate jertfe în această mare înfruntare. O mare parte din cadrele partidului, mii și mii de militanți comuniști și luptători antifasciști au fost aruncați în închisori și lagăre, mulți au căzut în lupta nebiruitătoare cu dușmanul".

După cum rezulta dintr-o notă a Direcției Generale a Poliției, la sfîrșitul anului 1942 se aflau internați în lagăre 1905 comuniști, iar alți 248 se aflau în închisoare. În ianuarie 1943 au fost arestați membrii organizației comuniste din Turda ; la 24 aprilie, 39 membri ai organizației regionale Constanța a P.C.R. au fost, de asemenea, arestați ; la București, în noaptea de 24—25 iunie Siguranța a arestat 25 de comuniști, printre care și echipa de la tipografia organizației de partid a Capitalei. Curînd, cercul celor loviți de arestări și internări s-a lărgit, incluzînd reprezentanți ai altor partide și organizații, precum Mihai Ralea, Anton Alexandrescu, Octav Livezeanu, Victor Eftimiu și alții. Nesigură, slabă, cu pămîntul cutremurîndu-i-se sub picioare, dictatura lovea în toate direcțiile.

Tensiune între dictatori

Simptomele crizei regimului de dictatură nu se manifestau însă numai în sfera largă a curentelor de opoziție, ci și în aceea a relațiilor „de alianță" cu Germania. Înfrîngerile suferite de Wehrmacht pe frontul de est — capitularea feldmareșalului F. Paulus la Stalingrad și eșecurile feldmareșalului E. Rommel în Africa de nord — vădeau sleirea progresivă a forței militare a Reichului. Regimurile aflate în orbita Berlinului — între care și cel de la București — înțelegeau că pentru

Totul pentru libertatea țării

Anul 1943, an de încercări

a supraviețui trebuie să se separe de un „protector" care le poate trage cu sine în prăpastia pieririi. Sondajele, tatonările, demersurile în capitalele neutre pentru a stabili contacte cu anglo-americanii — considerați drept garanții ai menținerii structurilor burgheze — s-au înmulțit. Organele de spionaj ale Reichului stăteau la pîndă pentru a culege dovezile infidelității acestor aliați cu voie și fără voie. În Elveția, ca și în alte țări, diplomați și oameni politici români erau supuși unor meticuloase urmăriri din partea agenților germani. De altfel, ieșirile și intrările în România erau atent supravegheate de Abwehr și S.D.

Convocat de Hitler în castelul Klessheim de lîngă Salzburg, mareșalul Ion Antonescu a avut, în după-amiaza zilei de 12 aprilie 1943, o surpriză. Iată cum o relatează cel care avea să devină peste cîteva săptămîni ultimul reprezentant diplomatic al regimului antonescian la Berlin : „De data aceasta convorbirea dintre Hitler și mareșal a fost foarte furtunoasă. Hitler l-a reproșat că în politica României se petrec lucruri care nu mai pot fi tolerate. Surprins de izbucnirea lui Hitler, mareșalul a cerut explicații. Hitler a deschis atunci un dosar gros cu documente care acuzau grav pe cîțiva politicieni români. Era vorba de relații evidente cu puterile dușmane. Astfel Hitler a prezentat, printre altele, copia unui memorandum, pe care îl adresase Iuliu Maniu guvernului englez (...) Ribbentrop (ministrul de externe al Reichului — n.n.) care era de față la întîlnire a strigat cu un ton foarte aspru că o asemenea trădare nu poate fi pedepsită decît cu moartea. În Germania, un om ca Maniu ar fi fost de mult spînzurat!"

Marea supărare a lui Hitler privea însă sondajele întreprinse — din ordinul lui Mihai Antonescu — de miniștrii României la Berna și Madrid în vederea încheierii războiului. „Dacă România — ar fi spus, potrivit lui Hitler ministrul Romîniei la Madrid, N. Dimitrescu — nu ar fi astăzi o țară mai mult sau mai puțin ocupată, ea ar trebui să ia în considerație o pace separată". Ceea ce îl înfuria îndeosebi pe Hitler, era faptul că demersurile de pace ale diplomației române fuseseră făcute și în numele Germaniei. „Niciunui șef de misiune diplomatică german — a continuat Hitler — nu i s-ar permite așa ceva. Dacă ar face-o, ar fi destituit imediat din funcție și trimis într-un lagăr de concentrare".

Antonescu a încercat să conteste autenticitatea informațiilor interlocutorului său și și-a reafirmat totala încredere față de Mihai Antonescu. Hitler nu era însă dispus să accepte astfel de explicații. Potrivit serviciilor sale de spionaj, Mihai Antonescu s-ar fi declarat înclinat spre politica curții regale pentru ieșirea din război cît mai curînd posibil a României. „Regele e un copil" a răspuns Antonescu.

„O fi regele copil — a replicat mînios führerul — dar și copiii pot deveni periculoși, cînd ajung pe mîini rele".

În climatul raporturilor dintre cei doi dictatori pătrundeau acum semnele suspiciunii și ale îndoielii. Sfîrșitul lor se apropia...

„Valul nimicitor"

Speranța într-o ruptură a coaliției antihitleriste, mai exact a unui conflict între Aliații occidentali și Uniunea Sovietică, era împărtășită deopotrivă de Hitler și Antonescu. Și nu numai de el... Opoziția burgheză din România se îndoia și ea de soliditatea alianței dintre U.R.S.S., S.U.A. și Marea Britanie și credea că oricum puterile occidentale le vor acorda asistența lor în momentul desprinderii de Germania, pentru a putea păstra controlul politic asupra țării. Absența oricărei acțiuni militare anglo-americane împotriva României era interpretată ca un semn că „occidentalii" o menajează, cunoscîndu-i ostilitatea față de colaborarea impusă cu Reichul.

De fapt, toate acestea erau simple iluzii. Mai întîi, se pierdea din vedere că prima acțiune a aviației americane în Europa fusese atacul a 12 bombardiere B-24 asupra zonei Ploiești la 12 iunie 1942. Terminat într-un fiasco total el nu a fost anunțat oficial de autoritățile americane, iar cele germane și române au păstrat și ele o deplină tăcere.

Eșecul nu a însemnat o renunțare, ci numai o amînare. La 1 august 1943, 177 bombardiere B24 Liberator (cu 4 motoare) se îndreaptă de la Benghasi (Libia) spre Ploiești, care devenise „Festung Ploiești" — fortăreața Ploiești, — unul din obiectivele cu cea mai puternică apărare antiaeriană din Europa.

— Vom întreprinde unul din cele mai importante lucruri din război — a spus colonelul Adison Baker oamenilor săi. „Dacă lovim exact, putem scurta războiul cu șase luni. O să fie puțin cam greu dar nu peste puterile noastre, prieteni. Succes tuturor."

Pe un preot care „binecuvînta" echipajele la decolare, un copilot îl întreabă :

— Părinte, aveți relații bune, sus ?

— Am circuitele mele pentru fiecare ființă, răspunse preotul.

— Stabiliți atunci, părinte, contact pentru noi, îl rugă un mitralior.

„Contactele" părintelui nu ajută „Valul nimicitor" (Tidal Wave — nume de cod al operației) se dovedi a fi „un buchet de săpun" (cum propusese inițial Churchill să fie denumită, în cod, operația). Din cele 177 bombardiere, au fost pierdute 54 aparate ; din cei 1 726 de militari, la întoarcere erau absenți 532.

Chiar dacă „Tidal Wave" nu a fost un succes strategic — cum l-au voit inițiatorii săi — bombele căzute la Ploiești arătau că operațiile militare se apropiau — cu toate ororile lor — de pămîntul României. Nu mai era timp de pierdut.

Baroane!

În întreaga țară sporea ostilitatea față de regimul lui Antonescu și de protectorii săi hitleriști. Reprezentantul Reichului la București, baronul Manfred von Killinger, un nazist obtuz și arogant, venise obiectul urii generale. Sentimentele poporului român față de cel ce în persoana lui simboliza Reichul, le dădu glas — cu forța talentului său de pamfletar neîntrecut — Tudor Arghezi. În „Informația zilei" din 30 septembrie 1943, sub titlul „Baroane", se puteau citi rînduri ca acestea :

„Uită-te, mă, la mine ! Baroane ! Să ne desfacem hîrtiile amîndoi, eu zapisul și hrisoavele mele, scrise pe cojoc, și tu zdrențele tale. Scrie, pe-ale tale, Radu ? Nu scrie !... Scrie Ștefan ? Nu scrie.... Scrie Mihai ? Scrie Vlad, scrie Matei ? Nu... Păi ce scrie pe cîrpele tale ? Degete șterse de sînge ?" Și mai departe : „Începi să tremuri acum căzătură [...] Te-ai cam subțiat și învinețit. Obrazul ți-a intrat în gură, gulerul ți-a căzut pe gît ca un cerc de putină uscată. Dacă te mai usuci nițel, o să-ți adune doagele de pe jos. Ce floacă ploată'n capul tău ! Ce mustață pleoștită ! Ce ochi fleșcăiți ! Parcă ești un șoarece, scos din apă fiartă, de coadă, Baroane..."

Tudor Arghezi avea să plătească cu internarea în lagăr curajul său patriotic și civic, dar își făcuse datoria de „poet al cetății", exprimînd sentimentele neamului său față de ocupantul hitlerist.

Împotriva acestui ocupant, a instrumentelor lui din țară, Partidul Comunist Român formulase în iunie 1943 o platformă care constituia programul de luptă al Frontului patriotic antihitlerist, pentru a cărui constituire comuniștii militaseră consecvent. „Redobîndirea libertății, onoarei și independenței țării. Aderarea României libere și independente la blocul antifascist al Națiunilor Unite" — iată mîzul programului fixat în acest document. Platforma prevedea, de asemenea, salvarea armatei române prin oprirea trimiterii de noi trupe pe front și readucerea în țară a unităților de pe front, atragerea ofițerilor și soldaților de partea Frontului patriotic antihitlerist și constituirea de grupuri de partizani ; subminarea economică a mașinii de război germane ; ieșirea imediată din războiul hitlerist și încheierea unei păci separate cu Coaliția antihitleristă ; răsturnarea guvernului Antonescu și constituirea „unui guvern cu adevărat național din reprezentanții tuturor partidelor și organizațiilor patriotice" ; „Răsturnarea Dictatului de la Viena și eliberarea poporului din Ardealul de Nord de sub jugul hitlerist, al lui Horthy" ; restabilirea libertăților democratice, măsuri pentru asigurarea existenței maselor muncitoare de la orașe și sate etc. „Comitetul Central al Partidului Comunist — se spunea în acest document — apelează la toți membrii și prietenii partidului nostru, la toți patrioții sinceri să aducă pretutindeni la cunoștința poporului noua platformă de luptă și propunerea partidului nostru făcută tuturor partidelor și organizațiilor patriotice de a forma Comitetul Național de luptă pentru eliberarea țării, care să întrunească toate forțele naționale fără deosebire de clasă, partid și religie în FRONTUL PATRIOTIC ANTIHITLERIST AL POPORULUI".

Chemarea partidului avea să aibă un puternic ecou.

Dr. IOAN CHIPER ■

Fiacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu**, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — **Cornel Nistorescu**, Ion D. Goia, Liviu Timbuș — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — **George Arion**, Victor Nițâ — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgențe—sport) — **Ovidiu Ioanițoaia**, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Lionel Nițescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28, PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărlădeanu**, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 ; redactor șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă, P.O. Box 12-201, telex 10376, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 3 LEI

41 505

flacara

anul XXXIII
28 VINERI 1517
13 IULIE 1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

23/40
1944–1984

Industria de vîrf a României, rosturile și tăriile ei

(paginile 8–9)

Fotografie de VICTOR RADULESCU

„Nu știu alții cum sînt, dar eu cînd mă gîndesc la locul nașterii mele..."

Acasă, la țăranii pămîntului, la obîrșia spiritualității românești

(paginile 6–7)

Iacobeni — artă și renaștere

Răsfirată pe Valea Bistriței aurii și [illegible] Bucovinei, urcînd Mestecanișul pînă în tîmpla codrilor albaștri, pînă la verticala unui kilometru, adunînd 4 sate și viața a 5 800 de locuitori, Iacobeni este un fiord în necuprinsa mare a [illegible] și storiei Țării de Sus a Moldovei.

„Navigăm" în autoturismul profesorului Adrian Ivianu pe panglica unei șosele albe ce se ține de firul apei, pe care altădată coborau plutele, și ne înconjoară de pretutindeni un peisaj fantast, cu flăcări vegetale aprinse în ferești de zori de zi ai dimineții de vară. Emoțiile ne răvășesc, luciditatea se tulbură în fața tabloului inexprimabil. Logica profesorului ne aduce însă la realitatea misiunii noastre de reporter și ne reordonează gîndirea și rațiunea.

De fel, din Vatra Dornei, din porțile căreia se și desprinde așezarea încît nici nu-ți dai seama cînd se termină orașul și cînd începe satul, a studiat istoria (la Iași), tocmai fermecat de trecutul tot atît de necuprins și încă insuficient cercetat al locurilor, încercînd s-o facă prin pu-

(Continuare în pag. 10)

CICI IORDACHE-ADAM

La București, pe Stadionul Republicii, un moment inedit: Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar a împlinit

[illegible] spectatori

(paginile 16–17)

Totul pentru libertatea țării

(pagina 12)

Iarba — o mare necunoscută a lumii moderne

(pagina 29)

Euro '84

(paginile 26–27)

TRIBUNA F.D.U.S.

Muncim şi trăim frumos

● 12 milioane dolari asimilări ● 16 milioane lei recuperări ●

Odată intrat pe poarta întreprinderii de anvelope Victoria Floreşti, în ciuda specificului tehnologic, se lucrează aici cu negru de fum şi cauciuc, te impresionează ordinea şi curăţenia. Pe marginea aleilor sînt ronduri de flori care-şi păstrează prospeţimea de parcă ar fi într-un parc al unui oraş departe de orice activitate industrială. Cu timpul, pereţii halelor s-au acoperit cu un strat de negreală, pe vopseaua electrocarelor care transportă materiale sau produse finite se văd urme de negru, dar asta nu deranjează, cum nu deranjează să vezi urmele muncii pe o salopetă de muncitor. Cu toate că mecanizarea şi automatizarea sînt prezente în toate procesele tehnologice, iar asigurarea prin ventilare şi climatizare a condiţiilor de mediu constituie una din principalele preocupări ale proiectanţilor şi beneficiarului, munca celor care fabrică anvelope nu este uşoară. Sînt într-o fabrică de anvelope locuri de muncă asemănătoare cu cele din turnătorii sau forje, în care oamenii lucrează şi iarna îmbrăcaţi doar în salopete puse direct pe piele. Sînt şi temperaturi înalte, şi zgomot, şi negru de fum, de care nu poţi scăpa la sfîrşitul schimbului decît stînd o jumătate de oră sub duş, însă, aşa cum se întîmplă mai totdeauna acolo unde munca este mai grea, şi îndirjirea şi felul de a se organiza al oamenilor sînt pe măsură. Aşa cum ne spunea Ion Neagu, preşedintele Comitetului de sindicat, pentru ca întreprinderea să se poată achita de sarcinile din ce în ce mai mari ce i-au fost trasate, pentru a face faţă cererii mereu crescute de anvelope, camere de aer şi alte produse de cauciuc necesare economiei, a fost nevoie să se descopere şi să se folosească la maximum toate rezervele interne în ceea ce priveşte disciplina individuală şi tehnologică, valorificarea cu promptitudine a iniţiativelor valoroase.

Dacă astăzi valoarea producţiei fizice a crescut faţă de anul 1965, anul Congresului al IX-lea al P.C.R., anul în care tovarăşul Nicolae Ceauşescu a fost investit în funcţia de secretar general al partidului, de şase ori, acest lucru se datoreşte în mare măsură dotării, în cadrul dezvoltărilor şi modernizărilor prin care a trecut întreprinderea, cu utilaje de înaltă productivitate şi competitivitate, de crearea unor procese tehnologice de vîrf dar şi, într-o măsură la fel de mare, a formării în procesul muncii a unui colectiv muncitoresc conştient de obligaţiile şi drepturile care-i revin în calitate de producător, proprietar şi beneficiar. Răspunzînd necesităţilor celor mai stringente ale economiei noastre, I.A.V. Floreşti produce peste 120 tipodimensiuni, în cîte două şi trei variante constructive, anvelope şi camere de aer pentru motorete, turisme, camioane, tractoare şi avioane, precum şi diferite subansamble de cauciuc necesare industriei.

Una din preocupările de bază ale oamenilor muncii din I.A.V. Floreşti, conduşi de partid şi mobilizaţi de organizaţiile de masă şi obşteşti, a fost îmbunătăţirea permanentă a calităţii produselor, creşterea competitivităţii lor la export şi diversificarea gamei de tipodimensiuni. La chemările partidului, ale secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, de a se realiza o nouă calitate a muncii şi a vieţii în toate domeniile activităţii economico-sociale, de a se orienta activitatea spre factorii intensivi, calitativi şi dezvoltării, oamenii muncii de la I.A.V. Floreşti au răspuns cu rezultate concrete, cu fapte. Anvelopele, purtînd însemnul I.A.V. Floreşti rulează pe şoselele din peste 20 de ţări, unele din ele cu vechi tradiţii în domeniu. Din producţia de anvelope şi camere de aer, mai mult de jumătate se exportă, fie ca atare, fie ca subansamble ale unor maşini şi agregate de transport. Faţă de 1983, exportul direct s-a dublat. De la an la an se înregistrează o scădere a numărului de anvelope reclamate, atît la intern cît şi la extern. Pentru a ne da seama de saltul calitativ înregistrat în întreprindere, să spunem că pe primele 5 luni ale anului, raportată la valoarea produselor destinate exportului, faţă de perioada similară a anului trecut, numărul anvelopelor reclamate a scăzut de la 1,3 la 0,2 la sută. Diversificarea gamei de produse, creşterea calităţii lor s-a făcut în paralel cu asimilarea de noi materii prime româneşti care să le înlocuiască pe cele din import. Cauciucul polizoprenic, creaţia acad. dr. ing. Elena Ceauşescu, înlocuieşte 40 la sută din consumul de cauciuc natural care, evident, se importă. În viitor, jumătate din cauciucul natural va fi înlocuit de noul produs românesc. Cordurile metalice produse de I.S.P.S. Buzău le înlocuiesc pe cele din import. Inutil să spunem că folosirea materialelor româneşti nu a afectat cu nimic calitatea produselor întreprinderii. Introducerea în procesul de fabricaţie a acestor două noi produse româneşti reduce într-un an efortul valutar cu circa 12 milioane dolari. În privinţa diversificării producţiei şi fabricării de noi tipodimensiuni, să semnalăm anvelopele de turism 155 SR 13, în 4 variante constructive, 185 SR 14 D 91 TM, 175/70 SR 13 D 316 şi multe altele. Să mai adăugăm o gamă extrem de largă de anvelope de autocamion, inclusiv o serie de burdufuri elastice solicitate de unităţi din economia naţională. Şi în materie de control al calităţii produselor s-au obţinut rezultate din cele mai notabile. S-a generalizat controlul cu raze X, se efectuează controale ale uniformităţii şi ale dezechilibrelor dinamice. S-au generalizat de asemenea metodele de testare în regim natural şi în rulaj forţat, pe bancuri speciale de probă. Echipa de tehnicieni a întreprinderii, condusă de Nicolae Constantin, directorul tehnic al întreprinderii, şi-a făcut cu prisosinţă datoria.

Să încercăm acum să evidenţiem cîteva din iniţiativele fructificate cu succes în Întreprinderea de anvelope Victoria Floreşti. Apelăm din nou la bunăvoinţa tovarăşului Ion Neagu, preşedintele comitetului de sindicat.

— Îmbunătăţirea - continuă a calităţii produselor, introducerea în toate sectoarele de activitate a progresului tehnic a fost în mare măsură rezultatul generalizării pe întreaga întreprindere a unor iniţiative muncitoreşti. „Cel mai bun operator al lunii", „Oameni cu care ne mîndrim" în etape premergătoare acordării titlului de „Fiu de onoare al întreprinderii". De la lansarea acestei iniţiative au fost declaraţi fii de onoare ai întreprinderii 850 de oameni ai muncii. Condiţiile acordării titlului sînt încadrarea în plan şi depăşirea normelor de producţie, efectuarea unor lucrări de calitate, fără rebuturi şi deşeuri, disciplina ireproşabilă în muncă, comportamentul etic şi profesional exemplar. De remarcat că nu au fost situaţii în care să retragem cuiva titlul. Să mai amintim de iniţiativa : „Eu lucrez pentru export", generalizată la nivelul tuturor secţiilor de confecţii anvelope şi de vulcanizare. Fiecare cadru tehnic s-a angajat să rezolve în afara sarcinilor curente o problemă de interes deosebit privind creşterea productivităţii muncii, îmbunătăţirea calităţii, reducerea efortului fizic şi ameliorarea condiţiilor de muncă. Contul de economii al secţiilor, constituit din economii la materii prime şi reducerea preţului de cost, prin gospodărirea atentă a materiilor prime şi materialelor, recuperarea şi reutilizarea în proces a materiilor secundare a stat de asemenea în atenţia oamenilor muncii şi ale organizaţiilor de masă şi obşteşti. Din recuperarea şi reutilizarea cordului metalic, recuperarea şi reutilizarea în proces a polietilenei, recuperarea deşeurilor de cord textil gumat şi confecţionarea din ele de plasturi pentru reparat anvelope şi confecţionarea de anvelope cu masă plină, inclusiv de benzi de jantă s-a obţinut în primele 5 luni ale acestui an o eficienţă economică de 16 milioane lei. Disciplina muncitorească asumată conştient de fiecare om al muncii, dotarea fluxului de fabricaţie cu aparatură şi personal corespunzător pentru testarea parametrilor tuturor componentelor care concură la fabricarea anvelopelor, inclusiv testarea produselor finite au dus continuu la ridicarea nivelului calitativ al produselor noastre. În privinţa economisirii energiei s-au stabilit programe riguroase îndeosebi în secţiile mari consumatoare de energie electrică şi termică: secţii de amestecare semifabricate şi calandrare. Pentru a reduce timpul necesar reglării unor utilaje în scopul atingerii parametrilor, am organizat procesul de producţie de aşa manieră încît să asigurăm compoziţiile de cauciuc şi semifabricatele în serie mare. Faţă de normele repartizate, am înregistrat de la începutul anului economii de 328 Mw la energia electrică şi echivalentul a 759 tone combustibil convenţional la energia termică.

Oameni noi ai zilei de azi şi de mîine

Fotografii de GABRIEL BUGNAR

Am scris pînă acum despre munca realizările celor peste 6 000 de oameni muncii din întreprindere. Nu putem cheia acest capitol fără să spunem rezultatele deosebite din ultimii tr ale poporului nostru, 40 de ani de tate şi Congresul al XIII-lea, sît colectivul pe locuri fruntaşe în între socialistă. Şi aici munca se desfă între jaloane trasate cu fermitate şi ţă a conducerii de către partid.

Am ilustrat realizările colectivului la I.A.V. Floreşti prin cîteva cifr spatele acestora sînt oameni discip harnici, pricepuţi, care au crescut cu întreprinderea, care s-au matu devenind oameni noi ai zilei de az de mîine, ridicîndu-şi mereu nivelul fesional, lărgindu-şi orizontul cu terii, trăind din ce în ce mai bine p propria lor muncă. Din cei 850 de fii de onoare ai întreprinderii îi putem aminti aici doar pe cîţiva : Ion Filip şi Ion Bo ţezatu, malaxorişti la Secţia amestecar primară şi definitivă, Elena Cionea Georgeta Pietroaie, operatori chimişti Secţia anvelope radiale turism, Ion S fan, operator chimist la Secţia anve grele, Traian Anghel, Mariana En Gheorghe David, operatori chimişt Uzina nouă, Ion Stancu, Gheorgh Nicolae, mecanici la compartim electro-mecano ATM.

Jumătate din numărul muncitorilor o întreprindere sînt femei. Ele muncesc la cot cu bărbaţii, conduc secţii şi s toare de activitate. Inginera Elisab Fonechiu este şefa CTC şi preşed O.D.U.S. Secţia anvelope radiale turis alcătuită din femei în procent de aproape. 90 la sută este fruntaşă pe întreprindere. Inginera Ştefania Vasiliu, preşedinta comisiei de femei, este coordonatoarea acestei secţii. Colaboratoarele ei sînt şefele de ateliere, inginerele J. Jiroveanu şi Mariana Androne. Deci, o secţie alcătuită aproape numai din femei şi condusă de femei. Şi în alte funcţii de răspundere activează cu succes, bucurîndu-se de stima şi încrederea colectivului, femei. Inginera Eugenia Părău este şefa Serviciului plan şi preşedinta Comisiei pentru generalizarea experienţei pozitive şi organizarea întrecerii socialiste. De curînd, în funcţia de şefă a Atelierului proiectare prototipuri de noi tipodimensiuni de anvelope a fost numită inginera Veronica Radu.

Conform obiectivelor trasate de Congresul al XII-lea al partidului, eforturile oamenilor muncii au fost orientate spre realizarea unei noi calităţi a muncii şi a vieţii. Calitatea vieţii n-a rămas cu nimic mai prejos faţă de calitatea muncii. Oamenii au învăţat nu numai să muncească mai bine, ci şi să trăiască mai destins, mai frumos, mai plin. În Întreprindere funcţionează o cantină restaurant centrală şi 9 microcantine de incintă la care servesc masa aproape 2 000 de muncitori. La intrarea şi ieşirea din schimb muncitorii se pot aproviziona de la cele două unităţi alimentare. Fiecare atelier este dotat cu vestiare şi grupuri sanitare moderne. De la lucru, muncitorii pleacă curaţi, aşa cum au venit. Odată cu dezvoltarea unităţii noi, intrată în funcţiune în 1977, au fost predate la cheie 340 de apartamente şi două cămine de nefamilişti cu 340 locuri. În vecinătatea întreprinderii a fost construită o bază cultural-sportivă cu un club de 350 locuri, sală polivalentă, popicărie, stadion. În construcţie este o sală de dans. I.A.V. Floreşti are o echipă de lupte în divizia A, echipe de fotbal, handbal angrenate în campionate judeţene şi republicane. Sportul de masă este însă principala preocupare a asociaţiei sportive al cărei preşedinte este inginerul Nicolae Bucur, şeful Sectorului investiţii. Se organizează mult disputate campionate de casă la fotbal şi minifotbal care dezlănţuie pasiuni asemănătoare cu cele de la marile competiţii. Nu se mai miră nimeni că oameni murdari de negru de fum, după ce fac un duş, îmbracă costumul alb de tenis şi sînt „ready", cum se zice la Wimbledon. La Clubul muncitoresc activează formaţii diverse, care se iau la întrecere an de an în privinţa mărimii premiilor pe care le obţin. Formaţia de muzică uşoară instrumentală, condusă de Gheorghe Penciu, a obţinut premiul I pe ţară la Festivalul naţional Cîntarea României. Grupul de satiră şi umor s-a clasat pe primul loc la festivalul concurs „Retortele Chimiei". Grupul de montaj literar artistic a ocupat locul IV pe ţară la ultimul concurs. Textele formaţiilor sînt scrise de membrii Cenaclului literar „Cezar Petrescu", muncitori în întreprindere. În şedinţele cenaclului sînt invitaţi deseori cunoscuţi scriitori. Se discută literatură, muzică. Clubul muncitoresc de la Floreşti este un model de organizare şi funcţionare. Pentru ca afirmaţia noastră să nu vă pară de un entuziasm fără acoperire să spunem că la ultima ediţie a Festivalului naţional Cîntarea României a ocupat locul I pe ţară.

La Întreprinderea de anvelope Victoria Floreşti oamenii muncesc şi trăiesc frumos.

OPREA GEORGESCU

Primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu

VIAȚA ROMÂNIEI

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a întîlnit, în stațiunea Neptun, cu tovarășul Georges Marchais, secretar general al Partidului Comunist Francez, aflat în vizită în țara noastră. Cei doi conducători de partid și-au exprimat satisfacția de a se revedea și de a continua dialogul prietenesc în probleme de interes comun. S-a procedat la o informare reciprocă asupra preocupărilor actuale și de perspectivă ale Partidului Comunist Român și Partidului Comunist Francez și la un prim schimb de vederi în legătură cu extinderea și întărirea în continuare a conlucrării dintre cele două partide, în interesul dezvoltării tot mai largi a raporturilor tradiționale româno-franceze, precum și cu privire la aspecte ale vieții internaționale.

Secretarul general al partidului nostru a primit, de asemenea, pe Gert Petersen, președintele Partidului Socialist Popular din Danemarca. În timpul întrevederii, a fost exprimată satisfacția față de evoluția relațiilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Popular din Danemarca, precum și dorința de a le extinde și aprofunda în viitor, în interesul dezvoltării legăturilor româno-daneze, al întăririi pe mai departe a prieteniei dintre cele două popoare. Abordîndu-se aspecte ale situației internaționale, a fost exprimată îngrijorarea față de încordarea deosebită existentă pe plan mondial, ca rezultat al politicii imperialiste de forță și amenințare cu forța, de menținere și extindere a sferelor de influență. S-a exprimat convingerea că problema fundamentală a epocii noastre o constituie oprirea cursului periculos al evenimentelor spre confruntare și război, încetarea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, și în primul rînd la dezarmarea nucleară. În acest cadru, a fost relevată preocuparea celor două partide față de situația extrem de gravă ce s-a creat în Europa datorită amplasării de către S.U.A. a rachetelor cu rază medie de acțiune în unele țări vest-europene și, ca urmare, a aplicării contramăsurilor anunțate de Uniunea Sovietică. S-a arătat că în aceste condiții trebuie să se facă totul pentru reluarea tratativelor sovieto-americane în vederea realizării unui acord care să ducă la eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune, a tuturor armelor nucleare din Europa.

Din gîndirea politică și activitatea internațională ale tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

Pentru afirmarea noilor principii de relații interstatale

Parcurgem o perioadă în care, într-o atmosferă de vibrante manifestări de dragoste și stimă față de secretarul general al partidului, de amplă adeziune la recenta Hotărîre a Plenarei C.C. al P.C.R. privind realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului, comuniștii, toți oamenii muncii, întregul nostru popor, în deplină și strînsă unitate, se angajează să acționeze cu toate forțele și cu toată dăruirea pentru realizarea în bune condiții a sarcinilor de plan, astfel încît să întîmpine a 40-a aniversare a glorioasului 23 August, precum și Congresul al XIII-lea — cele două mari evenimente ale acestui an — cu rezultate mărețe în toate sectoarele de activitate. În același timp, oamenii muncii din țara noastră își exprimă totala adeziune la politica externă a partidului și statului nostru, făurită și promovată cu strălucire de cel mai bun fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

În vasta activitate internațională, teoretică și practică, desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, un loc aparte, distinct, deosebit de important, l-a ocupat și îl ocupă problematica principiilor fundamentale care trebuie să guverneze raporturile dintre toate statele în societatea contemporană. În acest sens, este bine cunoscută, bucurîndu-se de o înaltă apreciere pe plan mondial, contribuția de mare preț a tovarășului Nicolae Ceaușescu la formularea, cristalizarea, dezvoltarea, afirmarea, promovarea și generalizarea, în condițiile internaționale deosebit de complexe și contradictorii din ultimele două decenii, **a principiilor deplinei egalități în drepturi, respectării suveranității și independenței naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, respectării dreptului fiecărui popor de a dispune de destinele sale,** ca singura bază trainică și de neînlocuit, pe care se poate clădi o colaborare fructuoasă între națiuni, un climat de pace și securitate, în care fiecare popor să se dezvolte liber, pe calea progresului economic și social.

Rod al unei îndelungate evoluții istorice, al afirmării gîndirii social-politice progresiste, al creșterii rolului forțelor înaintate și democratice, aceste principii constituie o cerință legică, obiectivă, a dezvoltării contemporane, întruchipează aspirațiile cele mai înaintate ale popoarelor, care cer generalizarea și întronarea lor trainică, la scară mondială, în relațiile dintre toate statele.

Suveranitatea este piatra unghiulară a vieții internaționale, ansamblul drepturilor unui stat de a hotărî în mod liber, conform intereselor sale, asupra tuturor problemelor politicii sale interne și externe, în ea găsindu-și materializarea pe o treaptă superioară acea cerință esențială a dezvoltării societății, a păcii și colaborării internaționale, adică dreptul fiecărui popor de a fi stăpîn pe propriile destine, de a-și organiza viața așa cum dorește, potrivit propriilor interese și aspirații fundamentale, de a-și elabora de sine-stătător politica internă și externă, care nu trebuie, însă, să contravină drepturilor altor state și legalității internaționale. Organic legat de respectul suveranității este **principiul independenței** statelor și popoarelor, care se afirmă ca o idee forță a contemporaneității, asigură realizarea integrală a valențelor națiunii, factor progresist deosebit de important, cu o largă și îndelungată perspectivă istorică. Independente și suverane, statele, ca subiecte de drept internațional, trebuie să fie **egale în drepturi**, indiferent de suprafața teritoriului lor, de potențialul economic, militar și uman, de gradul de dezvoltare și de orînduirea socială, să beneficieze de condiții egale în cadrul raporturilor internaționale, în exercitarea atribuțiilor și promovarea intereselor lor, să participe efectiv la viața internațională, la dezbaterea și rezolvarea problemelor care confruntă contemporaneitatea, fără nici un fel de piedici sau bariere. Dreptul fiecărui stat de a fi stăpîn în propria țară, de a-și stabili politica internă și externă de sine stătătoare, în conformitate cu aspirațiile și interesele propriului popor, duce în mod necesar la **principiul neamestecului** în treburile interne, care decurge logic din principiile respectării independenței, suveranității naționale și egalității depline în drepturi. Este absolut evident că egalitatea în drepturi nu și-ar mai găsi înfăptuirea, nu ar fi reală dacă în raporturile internaționale unele state ar beneficia de avantaje și privilegii unilaterale, în detrimentul intereselor altora, dacă nu s-ar respecta **principiul avantajului reciproc.** De o covîrșitoare importanță este **obligația statelor de a renunța la folosirea forței și la amenințarea cu forța** în întreaga lor activitate internațională. Politica forței și amenințării cu forța neagă orice legalitate și justiție internațională, toate principiile de relații interstatale. Excluderea forței și a expresiei ei celei mai brutale — războiul, confruntarea armată — din viața internațională, este o cerință fundamentală a întregii omeniri, este o condiție indispensabilă pentru salvgardarea păcii și securității generale, pentru ca fiecare popor să se dezvolte liber și nestingherit, potrivit aspirațiilor și intereselor sale. **Dreptul inalienabil al popoarelor de a dispune de ele însele** este punctul de plecare și totodată rezultanta aplicării tuturor acestor principii, căci orice încălcare a lor afectează, în ultimă instanță, drepturile popoarelor.

Prin ce se distinge concepția, gîndirea și acțiunea României socialiste, a președintelui Nicolae Ceaușescu în legătură cu această problematică?

În primul rînd, prin evidențierea **caracterului primordial și rolului hotărîtor** ale principiilor de justiție și echitate internațională în promovarea destinderii, securității, colaborării și înțelegerii internaționale. **„Noi considerăm, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, că într-un anumit sens, aceste principii sînt pentru societatea omenească de astăzi, pentru relațiile de colaborare în lume așa cum sînt apa și aerul pentru existența omului; cum am putea renunța la apă și aer? Ar însemna să renunțăm la viață. Nu, nu putem renunța la aceste principii, pentru că ele constituie condiția vieții noastre independente și libere, condiția vieții independente și libere a tuturor națiunilor lumii".**

În al doilea rînd, în concepția partidului nostru, a României socialiste, noile principii de relații internaționale constituie **un tot unitar, organic, inseparabil:** ele nu pot fi concepute fragmentar; nu pot fi aplicate decît integral; nu se poate respecta un principiu încălcînd altele. Este deci, o cerință fundamentală a vieții internaționale de a nu se amputa sau știrbi nici unul din aceste principii, de a nu se ignora, de a nu se opune sau substitui unul altuia, în caz contrar fiind pus sub semnul întrebării și compromis întregul lor ansamblu.

În al doilea rînd, potrivit doctrinei de politică externă a României socialiste, noile principii de relații în viața internațională au un **caracter, valabilitate și aplicabilitate generale, universale** în raporturile dintre toate statele, indiferent de mărime teritorială, de potențialul economic, uman și militar, de nivel de dezvoltare, de regimul lor social-economic, de continentele și regiunile geografice în care se află; ele nu pot fi aplicate sau interpretate în mod diferit față de o țară sau alta; nici un stat nu are dreptul, indiferent de motivele pe care le-ar invoca, să atenteze la aceste principii, cum nici o țară, nici un popor nu poate rămîne indiferent în fața atentatelor sau încercărilor de nesocotire și încălcare a acestor valori supreme ale omenirii.

În al patrulea rînd, politica externă a României socialiste se distinge prin **consecvența neabătută** cu care a acționat și acționează pentru afirmarea principiilor de echitate și justiție în viața internațională. Încă la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, tovarășul **Nicolae Ceaușescu, arătînd că „politica internațională a țării noastre are ca temelie trainică, permanentă" tocmai aceste principii, sublinia că România militează pentru promovarea lor consecventă pe arena internațională, considerînd că „respectarea lor este o condiție esențială în vederea dezvoltării colaborării între state, întăririi încrederii între popoare, respectării dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta".** În cei aproape douăzeci de ani care s-au scurs de la Congresul al IX-lea al partidului, promovarea noilor principii internaționale democratice a devenit una din principalele linii directoare ale politicii externe a partidului și statului nostru. Opțiunea fundamentală în favoarea acestor principii este statuată în Programul Partidului Comunist Român, în Constituția țării, străbate ca un fir roșu opera teoretică și acțiunea practică ale secretarului general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Acționînd neabătut pentru afirmarea principiilor legalității internaționale, România socialistă a oferit, ea însăși, un exemplu, în această privință, desfășurînd eforturi susținute pentru recunoașterea internațională și generalizarea lor în raporturile interstatale.

În al cincilea rînd, politica externă a României socialiste se distinge **printr-o perseverență rar întîlnită și voință fermă** cu care acționează nu numai pentru simpla recunoaștere a noilor principii, democratice, de relații interstatale, ci și pentru aplicarea lor efectivă în viață. Este aceasta un exemplu strălucit de unitate între vorbe și fapte, între gîndire și acțiune. Desigur, faptul că astăzi aproape nu există stat, care să nu fi acceptat aceste principii, reprezintă o mare cucerire a popoarelor. Experiența arată, însă, că simpla lor recunoaștere și chiar acceptare nu este suficientă.

De aceea, România socialistă, președintele Nicolae Ceaușescu au depus consecvent eforturi pentru ca recunoașterea formală a noilor principii de relații între state să fie însoțită de aplicarea lor efectivă în viață, de către toate statele și în toate împrejurările. În acest scop, țara noastră a propus și acționează pentru adoptarea unor documente politico-juridice care să prevadă măsuri practice, concrete, **cu aplicabilitate efectivă.**

Într-adevăr, a milita astăzi pentru noile principii de relații între state înseamnă de fapt a milita pentru pace și destindere, pentru securitate și dezarmare, pentru colaborare și înțelegere, înseamnă a contribui la împlinirea aspirațiilor fundamentale de progres ale tuturor popoarelor, la crearea unei lumi mai bune și mai drepte, fără arme și războaie. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, instaurarea unei politici internaționale noi, democratice și echitabile, oprirea cursei înarmărilor și orientarea resurselor tuturor popoarelor spre progres economico-social, intensificarea eforturilor pentru destindere, colaborare și pace constituie singura alternativă la agravarea continuă a crizei mondiale, singura cale ce poate deschide o perspectivă luminoasă de pace viitorului omenirii.

Dr. ION CIUBOTARU

PATRIA. CABINETUL DE LUCRU AL PREȘEDINTELUI

Activitate neobosită pentru realizarea

● Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU,

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Alba, s-a desfășurat în aceeași atmosferă de entuziasm și însuflețire caracteristică marilor sărbători. Vizita a prilejuit reîntîlnirea conducătorului partidului și statului nostru cu locuitori din județul Alba, străvechi plai românesc, cu adînci rezonanțe în istorie, meleaguri de nedezmințită hărnicie și frumusețe, cu puternice detașamente muncitorești de constructori de mașini, metalurgiști, producători de bunuri de consum, cu harnici lucrători ai ogoarelor, cu alte categorii de oameni ai muncii.

Ca de fiecare dată, sosirea tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Alba, a fost salutată cu imensă bucurie, cu sentimente de aleasă prețuire, de profundă satisfacție. Oamenii muncii din orașele și satele județului și-au exprimat astfel nemijlocit hotărîrea lor de a face totul pentru îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului, pentru a-și spori contribuția la înfăptuirea programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, de ridicare a României socialiste pe noi culmi de progres și civilizație. Ei și-au reafirmat, alături de întregul nostru popor, aderiunea deplină față de hotărîrea recentei plenare a C.C. al P.C.R. privind realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului, cu convingerea fermă că această opțiune reprezintă garanția sigură a îndeplinirii tuturor obiectivelor de edificare a socialismului și comunismului pe pămîntul românesc. Pretutindeni s-a manifestat cu putere unitatea strînsă a tuturor făuritorilor de bunuri materiale și spirituale în jurul partidului, al secretarului său general, revoluționar înflăcărat care și-a consacrat întreaga viață și putere de muncă fericirii și prosperității națiunii noastre socialiste, înfăptuirii nobilelor idealuri de pace, înțelegere și colaborare, pentru o lume mai bună și mai dreaptă.

În unitățile vizitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu, apreciind realizările obținute, a dat valoroase indicații și orientări privind activitatea viitoare. Astfel, la Combinatul de Prelucrare a Lemnului Sebeș, secretarul general al partidului a cerut oamenilor muncii să devanseze punerea în funcțiune a noilor capacități, să acționeze cu mai multă hotărîre pentru creșterea gradului de valorificare a masei lemnoase, pentru înlocuirea totală a materialelor de import folosite la producția de mobilă, diversificarea gamei produselor, pentru creșterea gradului de confort al acestora. La Cooperativa Agricolă de Producție Lancrăm s-a cerut lucrătorilor din unitate, tuturor agricultorilor din județ să depună eforturi susținute pentru ca zootehnia, sector ce se bucură aici de condiții dintre cele mai favorabile și de tradiții bogate, să cunoască o continuă dezvoltare, iar producțiile obținute să se ridice pretutindeni la nivelul unităților fruntașe. Totodată, a fost relevată contribuția ce revine gospodăriilor populației, care dețin o pondere importantă în agricultura județului, la înfăptuirea programului de autoaprovizionare, la sporirea producțiilor vegetale și animale. Secretarul general al partidului a adresat lucrătorilor ogoarelor din Lancrăm și din județul Alba îndemnul de a depune eforturi sporite pentru obținerea de producții cît mai mari în toate domeniile agriculturii, pe măsura capacității lor și a condițiilor existente, pentru a mări contribuția județului Alba la dezvoltarea agriculturii românești, la sporirea veniturilor populației. În timpul vizitei la Întreprinderea metalurgică din Aiud, s-a indicat să fie intensificată activitatea în sectorul oțelării, asigurîndu-se folosirea intensivă a capacităților, să se acționeze în continuare pentru diversificarea producției, asimilarea de noi produse cu valoare ridicată și, în special, a cilindrilor pentru laminoare. La Întreprinderea de Porțelan și la Întreprinderea Mecanică din Alba Iulia, subliniindu-că există în continuare posibilități pentru valorificarea cît mai bună a materiilor prime și materialelor, pentru creșterea productivității muncii, s-a indicat să se continue preocupările pentru diminuarea consumurilor de materii prime și energetice.

Cu prilejul vizitei în județ a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu

programelor de dezvoltare a patriei noastre

PATRIA.
CABINETUL DE LUCRU
AL PREȘEDINTELUI

împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în județul Alba ●

„Să facem să crească nivelul calității întregii producții, să sporească productivitatea muncii, eficiența economică și beneficiile, în așa fel încît să crească contribuția oamenilor muncii din Alba la dezvoltarea generală a patriei noastre, la asigurarea înfăptuirii programului de ridicare pe această bază a bunăstării materiale și spirituale a poporului, țelul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste pe care o edificăm".

NICOLAE CEAUȘESCU

Tovarășa Elena Ceaușescu, pe Platoul Românilor din municipiul Alba Iulia a avut loc o mare adunare populară. Ca și în legendarul an 1918, au fost prezenți la adunare o sută de mii de oameni. O sută de mii de locuitori ai Albei, cetățeni de toate vîrstele și profesiile, români, maghiari, germani, veniți din așezările de pe Mureș și de pe Tîrnave, din valea Secașului și din Țara Moților, au ținut să-l întîlnească pe cel mai iubit fiu al poporului nostru pentru a-și exprima din nou bucuria de a-l primi ca oaspete drag, pentru a da glas admirației și recunoștinței lor față de activitatea sa neobosită pusă în slujba progresului și prosperității patriei, sentimentelor de profundă aprobare a Hotăririi plenarei C.C. al P.C.R. privind realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Congresul al XIII-lea al partidului, în funcția supremă de secretar general al partidului, garanție sigură a mersului ascendent al patriei pe calea socialismului și comunismului. Exprimînd aceste sentimente, primul secretar al Comitetului județean Alba al P.C.R. a spus printre altele : „În această atmosferă de aleasă sărbătoare, cu nespusă bucurie și înălțătoare mîndrie patriotică, toți locuitorii acestor străvechi și mereu înfloritoare meleaguri, de pe Mureș și Tîrnave, din întinerita Țară a Moților, dau glas, aici, la Alba Iulia, vatră multimilenară de civilizație românească, cetatea istorică a Marii Uniri, sentimentelor vibrante de profundă dragoste și fierbinte recunoștință, de înaltă stimă și nespusă admirație cu care vă înconjoară statornic, împreună cu întregul nostru popor, pe dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, conducătorul nostru încercat, întîiul bărbat al unei vrednice și în veci nepieritoare națiuni, proeminentă personalitate a lumii contemporane. Cu adînc respect, aleasă considerație și prețuire vă rugăm, mult stimată tovarășă academician doctor inginer Elena Ceaușescu, să ne îngăduiți să adresăm un cald și emoționant omagiu distinsei dumneavoastră personalități, de militant de seamă al partidului și statului nostru, savant de renume mondial cu o remarcabilă contribuție la progresul științei, învățămîntului și culturii, operă dumneavoastră de excepție stimulînd spiritul creator al națiunii noastre".

Luînd cuvîntul la adunarea populară, conducătorul partidului și statului nostru a subliniat încă o dată necesitatea creșterii productivității muncii, a reducerii cheltuielilor materiale, a dezvoltării mai puternice a surselor de energie și de materii prime. Arătînd că în această privință județului Alba îi revin sarcini importante, pentru ca pe această cale să se asigure o bază mai puternică pentru realizarea programelor de dezvoltare a patriei noastre, secretarul general al partidului a relevat necesitatea îndeplinirii în bune condiții a exportului și a tuturor cerințelor privind participarea noastră la colaborarea economică internațională cu țările socialiste, cu alte state ale lumii, deoarece numai pe această cale se vor putea asigura condițiile necesare dezvoltării continue a patriei și ridicării nivelului de viață al poporului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat, totodată, că este necesar să se facă mai mult în direcția pregătirii profesionale și tehnice a tuturor oamenilor muncii. „Să nu uităm nici un moment — se spune la cuvîntare — că numai însușindu-ne cele mai noi cunoștințe din toate domeniile, ridicîndu-ne continuu pregătirea politică, ideologică, vom putea îndeplini în cele mai bune condiții misiunea de a asigura făurirea comunismului în patria noastră, vom putea participa în mod conștient la elaborarea întregii politici interne și externe, la înfăptuirea acestei politici. Numai așa poporul nostru va putea contribui activ la înfăptuirea Programului partidului, folosind minunatele condiții democratice de participare la conducerea statului, în toate domeniile".

Locuitorii județului Alba s-au angajat solemn, prin cei o sută de mii de reprezentanți ai lor, să întîmpine cu noi izbînzi a 40-a aniversare a măreței zile de 23 August și Congresul al XIII-lea al partidului, pentru a putea trece pe această bază la înfăptuirea obiectivelor prefigurate în Directivele viitorului Congres, menite să asigure înflorirea continuă a României socialiste.

ION CODRU ■

23 AUGUST 1944

„Nu știu alții cum sînt, dar eu,

● Acasă, la țăranii pămîntului

Casele, ca o ieșire la mare

O casă este o Operă. În ea se citește ființa celui ce s-a străduit s-o înalțe. Și nu greșim dacă spunem că munca de a face o casă a fost pentru țăranii noștri, și a rămas, soră geamănă cu gîndul care i-a împins să creadă că nu-i mai de preț străduință decît să lase în urma lor, printre oameni, un nume bun.

Ce ne-am fi făcut, cum am fi arătat, cine am fi fost noi dacă ei nu și-ar fi ridicat casele, într-o unduire de plai sau pe firul unei ape și adeseori sub apăsarea teribilă a unor vremuri de foc și risipă ? Ca o comoară, limba română a strălucit în vatra acestor case ce și-au limpezit mereu, în lumină, măiestrele forme ale unei străvechi și originale civilizații sublimate în fapt de artă.

Priviți casele din imaginile alăturate. Vă plac ? Sînt case noi. Sînt case de prin satele noastre, ridicate în anii din urmă. Înfățișarea lor face evidentă o intenție de soliditate și de confort asupra căreia nu încape nici o îndoială că ar fi putut să apară decît în acești ani. Anii de după al doilea război mondial alcătuiesc cea mai întinsă durată de pace din istoria noastră iar imaginile alăturate aduc o dovadă că pacea e prielnică muncii și că prețul muncii e bunăstarea.

Mai stăruie în aceste imagini și adevărul potrivit căruia o casă e o facere a lumii, pe cont propriu, fiindcă prinde contur dintr-o voință de întemeiere și ea reprezintă, de bună seamă, și un fapt spiritual, pentru că înseamnă iubire. Numai astfel se poate spune că pe orice stîlp de casă puterea locului, a oamenilor, a timpului se înalță ca lujerul unei flori.

Casele țăranilor noștri erau, multe dintre ele, geniale. Se poate spune astfel și nu avem de ce să ne sfiim cînd rostim acest adevăr la fel de lesne de observat ca și faptul că niciodată satele noastre n-au avut case atît de mîndre ca astăzi.

O casă însemnînd atîta năzuință cît ar încăpea într-o luptă pentru ieșirea la mare.

DUMITRU ELIADE ■

cînd mă gîndesc la locul naşterii mele..."

la obîrşia spiritualităţii româneşti •

23 AUGUST 40
1944–1984

Industria de vîrf a României

● Ei, aceşti oameni foarte tineri, se pricep să facă avioane ● Seria Felix continuă ● Printre

Şcoala Rombac 1-11

S-a zis că nu e nimic mai frumos decît să poţi să vrei, să ştii să admiri. Evident, ceea ce este de admirat. De lumea celor de la Întreprinderea de avioane Bucureşti se cuvine să te apropii astfel, cu sufletul deschis, fiindcă şi ea ştie să te întîmpine la fel. Şi aş îndrăzni să spun că aici, între procese industriale al căror nivel de complexitate poate fi uşor bănuit, ţinuta oamenilor sublimează faptul tehnic şi calculul economic în argumente ale unui spaţiu cultural, nu numai în înţelesul că, bunăoară, înfăţişarea halelor de producţie aminteşte de vaste laboratoare ci şi în acela mai important că oamenii, inteligenţi, cultivaţi, nu vădesc nici măcar un semn firav al acelei trufii care uită adevărul că toţi sîntem, cum s-a zis de mult, ignoranţi, dar fiecare în alte probleme. Ei, aceşti oameni foarte tineri, se pricep să facă avioane. Şi aş mai îndrăzni să spun că tinereţea lor nu este decît un semn al maturităţii industriei aeronautice româneşti, oricît de ciudată ar putea să pară afirmaţia la prima vedere. În ultimii zeci de ani, industria construcţiei de avioane a progresat în lume, atît de mult încît avioanele clasice făcute de bătrînii meşteri nu mai reprezintă decît o vîrstă a tinereţii pentru această industrie şi e limpede că numai nişte tineri şcoliţi, cu noţiuni sigure de matematică şi fizică dar şi de electronică, bunăoară, pot să asigure astăzi maturitatea acestei industrii. Ar fi şi aceasta o explicaţie a faptului că ei dovedesc o siguranţă de ei înşişi care mă face să mă gîndesc că se ştiu iubiţi, fără îndoială. Iubiţi nu numai în felul în care ne-ar lăsa să credem adevărul că orice copil iubeşte avioanele şi prin urmare şi pe cei care fac avioane, ci şi pentru că, pur şi simplu, această întreprindere există şi se dezvoltă.

Şeful secţiei în care se construiesc avioanele BN 2, inginerul Petre Mitu, e bucureştean din Pantelimon şi spre deosebire de alţi colegi veniţi mai tîrziu în întreprindere a fost student pe cînd aviaţia nu era decît o secţie în cadrul Facultăţii de mecanică, cea mai modestă secţie din toată Politehnica. Număra doar 11 studenţi. Însă profesorii erau extraordinari, ei au fost norocul. După absolvire, la Băneasa, a reparat ani de zile avioane mai bătrîne, cum zice el, pînă cînd a început relansarea industriei noastre aeronautice şi în secţia pe care o conduce s-au fabricat pînă acum, pentru export, vreo 600 de aparate de acest tip. BN 2 fiind un avion multirol, cum spune şi mai tînărul inginer Sorin Tuluca, şeful atelierului de montaj. Acesta a absolvit doar de cinci ani şi ştie perfect dincotro bate vîntul, ca să zicem aşa, de vreme ce face observaţia că în ciuda crizei care a bîntuit şi încă se mai simte în lume, construcţia de avioane n-a încetat să se dezvolte, în ţara noastră, chiar dacă ea reprezintă o investiţie mare şi pe termen lung, fiindcă un avion nu se amortizează decît în mii de ore de funcţionare. Această împrejurare implică însă o dezvoltare a competiţiei şi asta o ştiu, precum ne-am dat seama, toţi tehnicienii de la Întreprinderea de avioane, oricît de tineri ar fi. Bunăoară inginerul Dan Drăgoi, şeful secţiei de montaj Rombac, are şi el de ani şi lingă uriaşa pasăre metalică, al patrulea avion de acest tip produs aici în întreprinderea de lîngă aeroportul Băneasa, îmi povesteşte despre impresia pe care a produs-o anul trecut la Salonul aeronautic de la Paris avionul pe care scria „Fabricat în România, la Întreprinderea de avioane Bucureşti". Piloţii Mircea Ţapu şi Ovidiu Cecăreanu scoteau în fiecare zi avionul la plimbare în preajma aeroportului Le Bourget. Iar Dan Drăgoi împreună cu Octavia Mocanu, Dan Stana, Sergiu Petrescu, Voinea Gunţă şi Răzvan Dobre s-au străduit să dea toate lămuririle pe care le cereau străinii surprinşi şi interesaţi de această apariţie a românilor printre marii constructori de avioane din lume. Acum, al treilea Rombac se află în probe de încercare, al patrulea, cum spuneam, se apropie de finalizare iar alte cîteva se află, în diferite faze de execuţie, în secţia de construcţii ansamble-structură condusă de inginerul Mircea Hurezeanu. Acesta este, bineînţeles, tot tînăr, a terminat facultatea în urmă cu nouă ani. În acest răstimp, între cei vreo 200 de oameni trimişi la specializare, în străinătate, el a ajuns de cîteva ori la uzinele de lîngă aeroportul Hurn, în sudul Angliei, la uzinele Weybridge, lîngă Londra, şi la uzinele Filton, lîngă Bristol. Acolo a lucrat cot la cot cu muncitorii englezi, din partea cărora s-a bucurat să recunoască o simpatie deosebită de pe urma faptului că multora dintre ei le era cunoscut numele bun al românilor în istoria aviaţiei. Avioanele româneşti s-au impus adeseori prin performanţe, prin concepţie originală şi adeseori temerară. Este binecunoscut faptul că, de exemplu, IAR 80 a intrat, la vremea lui, în seria celor mai bune aparate de acel tip din lume, alături de englezul Hawker-Hurricane, americanul Curtiss P 37 sau germanul Messerschmitt G 109. Întreprinderea din Braşov a fabricat, în cei 20 de ani cît a funcţionat ca întreprindere de avioane, peste 30 de tipuri de aparate de zbor, dintre care mai bine de jumătate erau de concepţie românească. Acestea sînt fapte incontestabile dar nu e mai puţin adevărat că industria aeronautică românească nu putea să trăiască din amintiri şi că, pe de altă parte, este probabil că ea ar fi pierdut pasul, treptat, pe măsură ce în lume construcţia de avioane se perfecţiona pînă la nivele de un mare rafinament tehnic, la care nu se poate ajunge decît în condiţiile creşterii generale a industriei unei ţări. Iar relansarea industriei aeronautice româneşti începînd din 1968, prin construcţia primelor elicoptere, a avionului militar bimotor şi culminînd cu construcţia Rombac-ului s-a desfăşurat tocmai în anii în care economia naţională a cunoscut o transformare radicală, prin edificarea unor ramuri industriale de înaltă tehnicitate. Programul Rombac, în colaborare cu British Aerospace, a repus ţara noastră în circuitul principalilor producători de avioane şi el se întemeiază, aşadar, pe capacitatea industriei româneşti de a asigura componente pentru aeronave în structură neconvenţională şi apte să reziste la mari eforturi, diferite materiale speciale, echipamente hidropneumatice, calculatoare de bord, aliaje de titan sau aliaje de aluminiu şi de oţel mai dure decît diamantul. Purtător al unor tehnologii de vîrf, care îl fac competitiv cu orice alt avion mediu curier din lume, Rombac 1—11 e steaua de primă mărime a industriei noastre aeronautice iar integrarea lui se desfăşoară treptat şi sub garanţii incontestabile. Cum spune inginerul Nicolae Gugui, directorul Întreprinderii de avioane Bucureşti, se munceşte ca avionul să fie sută la sută românesc, în condiţiile în care nu există şi nici nu va exista vreo diferenţă între piesele fabricate în România şi cele produse în Marea Britanie. Iar preocupările privind lansarea avionului pe piaţa externă — primele două exemplare au fost comandate de TAROM — ne îndreptăţesc să credem că, aşa cum adaugă inginerul Nicolae Gugui, industria noastră aeronautică a devenit un partener de cooperare competitiv şi interesant, căruia i se adresează companii şi firme puternice. Notabil este şi faptul că în lume circulă aproximativ 260 de astfel de aparate şi că întreprinderea este un potenţial furnizor de piese de schimb pentru ele. „BN 2, spune directorul întreprinderii, ne-a învăţat cum trebuie construit un avion pentru export. Rombac a reprezentat un salt tehnologic şi organizatoric. Prin cerinţele lui, acest program, a impus ridicarea nivelului tehnologic al multor industrii româneşti". Ceea ce e un fel de a spune că industria construcţiei de avioane, această ultramodernă ştiinţă şi industrie, are şi însemnătatea unei şcoli de civilizaţie şi de performanţă tehnică.

DUMITRU ELIADE ■

Drumul de la import la export

În domeniul tehnicii de calcul, succesele înregistrate în ultimul timp pot fi numite, fără frică de exagerare, spectaculoase. Etapa actuală poate fi denumită epoca tehnicii de calcul în domeniul căreia microcalculatoarele şi microprocesoarele reprezintă elemente revoluţionare, similare cu evenimentul pe care l-a reprezentat apariţia tranzistorului. Perfecţionarea continuă a mijloacelor tehnicii de calcul şi utilizarea lor eficientă este decisivă pentru prezentul şi viitorul unei economii cu adevărat moderne. Pentru a exemplifica progresele aproape nebănuite atinse într-un timp extrem de scurt în acest domeniu să spunem că la stadiul actual de dezvoltare, un microcalculator este de 300 000 ori mai mic, consumă o putere de 55 000 ori mai mică, este de 10 000 ori mai fiabil şi cîntăreşte doar 0,6 kilograme faţă de 30 tone decît primul calculator.

România de azi, în dezvoltarea ei impetuoasă, fabrică şi foloseşte cea mai înaltă tehnică de calcul. Pentru a se ajunge la acest nivel, au fost necesare eforturi considerabile, muncă entuziastă, spirit de abnegaţie. A face calculatoare reprezintă o operă de creativitate, muncă şi conştiinţă de care românii au dat întotdeauna dovadă, să subliniem că ţara noastră a fost printre primele ţări socialiste care şi-au construit cu forţe proprii calculatoare electronice. România a pornit pe drumul întemeierii unei industrii electronice de tehnică de calcul etape succesive, care au constituit o adevărată bază de plecare, în formarea experienţei cadrelor necesare şi a utilităţilor industriale necesare. Dacă în anul 1972 în domeniul tehnicii de calcul lucrau 200 de specialişti, astăzi numărul lor se ridică la peste 150 000. Realizarea unei noi calităţi a vieţii şi a muncii în toate activităţile economico-sociale, orientarea spre factorii intensivi, calitativi ai dezvoltării se fac aimţite în toate sferele de activitate. Îndeosebi în domeniul tehnicii de vîrf, acest adevăr este mai elocvent. Crearea unei industrii moderne, de înaltă productivitate, bazată pe cuceririle tehnicii şi ştiinţei înaintate a fost posibilă în primul rînd tocmai prin însuşirea domeniilor de vîrf.

Pentru a ilustra mai bine cele afirmate ne găsim la Întreprinderea de calculatoare electronice Bucureşti, singura cu acest profil din ţară. Apelăm la opiniile unui specialist din chiar miezul acestui domeniu, inginerul şef al întreprinderii, Tudorel Domocoş.

— Primul calculator românesc, UFA 1, a fost realizat în 1957, la Institutul de fizică atomică din Bucureşti. În 1967, prin Programul naţional privind perfecţionarea sistemului informaţional, introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor şi dotarea economiei naţionale cu tehnică de calcul electronică, adoptat de conducerea superioară de partid şi de stat, s-au pus bazele organizatorice introducerii şi dezvoltării activităţii de informatică. În 1970, consecinţă a acestui eveniment, se înfiinţează Fabrica de calculatoare electronice Bucureşti avînd ca obiect de activitate fabricarea mijloacelor tehnicii de calcul, respectiv a maşinilor de facturat şi contabilizat şi a calculatoarelor de capacitate mică şi medie. Fabrica şi-a început activitatea producînd pe baza unor licenţe de fabricaţie. Asimilarea adecvată a acestor licenţe a adus fabricaţia de calculatoare din ţara noastră la nivel european. Ulterior, eforturile specialiştilor români au continuat nu numai în direcţia asimilării eficiente în fabricaţie a licenţelor, ci mai ales în cea a perfecţionării produselor fabricate pe baza cercetării proprii şi a dezvoltării producţiei cu noi tipuri de produse de concepţie proprie. De la calculatoarele electronice de capacitate mică Felix C-32, Felix C-256/64-128/CO, maşini de facturat şi contabilizat, calculatoare de birou cu elemente discrete sau cu afişaj şi imprimate, în fabricaţie în anii 1972-1978, s-a trecut la asimilarea calculatoarelor de capacitate medie-mare. În anii 1976-1980 se produceau calculatoarele Felix-512 şi Felix C-1024. Tot în această perioadă s-a proiectat şi introdus în fabricaţie o familie de maşini de facturat şi contabilizat de concepţie proprie cu circuite integrate şi circuite imprimate multistrat, avînd capacitatea manevrei extinsă pe mai multe registre. E vorba de maşinile FC-16, FC-64, FC-96 şi FC-128. În ultimii ani s-au asimilat minicalculatoare şi microcalculatoare universale de gestiune şi proces din clasele M, procum şi sisteme electronice de prelucrare şi culegere a datelor. În Programul Directivă de cercetare ştiinţifică, dezvoltare tehnică şi introducere a progresului tehnic în 1981-1990 şi direcţiile principale pînă în anul 2000, aprobat de Congresul al XII-lea al partidului, referitor la dezvoltarea în continuare a utilizării tehnicii de calcul se arată printre altele : **„În electronică şi electrotehnică, cercetarea ştiinţifică se va concentra asupra realizării de componente şi produse cu performanţe ridicate, care să asigure promovarea largă, în toate ramurile economiei naţionale a automatizării complexe şi a cibernetizării".** Principalele realizări din domeniul tehnicii de calcul, dar mai ales tendinţele care se manifestă pentru cincinalul actual şi direcţiile prioritare pînă în 1990 sînt în deplină concordanţă atît cu realizările cît şi cu tendinţele pe plan mondial. Un criteriu calitativ al activităţii economice a I.C.E. îl reprezintă creşterea volumului şi valorii de export de tehnică de calcul. Într-un timp relativ scurt, am reuşit să pătrundem pe cîteva importante pieţe de desfacere a calculatoarelor, remarcîndu-ne cu produse de înalt nivel tehnic, competitive cu alte produse din ţări cu mare tradiţie în domeniu. Exportăm în U.R.S.S., R.P. Chineză, R.D.G., R.S.C., R.P.U., Elveţia, Portugalia, Turcia etc. Cercetarea, aplicarea rapidă a rezultatelor cercetării este şi va fi decisivă pentru menţinerea calculatoarelor româneşti la nivelul cerinţelor mondiale. Trebuie arătat că introducerea în fabricaţie a noilor tipuri de calculatoare româneşti, menţinerea unui ritm intens de „înoare" s-a făcut în condiţiile asigurării unor ritmuri accelerate de dezvoltare a producţiei, atingîndu-se cote ridicate de eficienţă.

Ca urmare a sarcinilor primite de la conducerea superioară de partid, personal de la tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului şi preşedintele republicii, privind politehnizarea învăţămîntului, printr-o colaborare strînsă cu Institutul Politehnic Bucureşti, Catedra de calculatoare şi Catedra de electronică aplicată, dezvoltarea familiei de microcalculatoare şi minicalculatoare s-a făcut la nivelul ultimelor performanţe mondiale. Dacă pînă în 1978 aproape toate instalaţiile tehnologice complexe erau conduse de calculatoare străine, astăzi în totalitate ele sînt deservite de calculatoare româneşti. În ceea ce priveşte exportul de inteligenţă românească este de dorit, dată fiind capacitatea tehnologică din domeniul tehnicii de calcul şi multitudinea de probleme rezolvate, ca el să crească proporţional cu prestigiul politic de care se bucură în lume România. Este necesar să se găsească căi şi metode pentru ca exportul unor instalaţii şi utilaje complexe să se facă numai în condiţiile în care au înglobate şi tehnică de calcul românească.

În cercetarea fundamentală şi aplicativă se abordează domenii de pionierat : transmise prin fibre optice, celulă solară etc. În ultimul timp, cîteva din produsele reprezentative româneşti sînt prezente la toate marile tîrguri comerciale : Salonic, Hanovra, Brno, Leipzig, Budapesta, Moscova, Beijing. Să amintim Caval 4030, realizat de colectivul inginerului Dan Toneoanu : Calculatorul personal ; I-102 F, minicalculator conceput şi realizat în cadrul Institutului de Tehnică de Calcul de un colectiv condus de inginerul Adrian Stoica, cu parametri net superiori produselor similare ale firmei Digital Equipment ; Terminalele pentru calculatoarele VDT 132 şi VDT 40C. Deci, după trecerea unui deceniu de la începutul unei activităţi susţinute în acest domeniu, se poate vorbi despre o independenţă a tehnicii de calcul româneşti.

OPREA GEORGESCU ■

Vatră de oţel, vatră de eroi

Combinatul siderurgic de la Galaţi produce jumătate din producţia de oţel a ţării şi acoperă 93 la sută din necesarul de produse plate din oţel cerute de economia naţională ! Dar cea mai mare realizare, inestimabilă am spune, o constituie colectivul de oameni de aici. Tînăr încă (vîrsta medie n-a depăşit 29 ani), siderurgiştii gălăţeni stăpînesc acum, în amănunt, întreaga tehnică din dotare.

Au reuşit pentru că de la început au avut profesori buni. Unul dintre aceştia este, de pildă, maistrul principal Cornel Boca, Erou al Muncii Socialiste. E născut în Satu Mare, a lucrat la Hunedoara, la Călan, vechi vetre româneşti de făurire a oţelului, şi din 1967 a venit, a fost unul dintre cei aleşi, la Galaţi Nu se dăduse în funcţiune furnalul unu şi maistrul Boca, primindu-şi proaspeţii elevi, în majoritate ţărani de prin satele din împrejurimi, care nu ştiau mai nimic despre procesul de fabricare a oţelului, a muncit la montarea utilajelor, la probe, iar mai tîrziu au intrat cu toţii în plin proces de producţie. Iniţial, zice maistrul Boca, am venit să pornesc cel mai mare furnal, de atunci, din România : avea 1700 mc. L-am montat şi am plecat, cum s-ar spune, pe un drum fără de întoarcere. Fiindcă pe parcurs, la intervale relativ scurte, am mai pus în funcţiune alte trei furnale. A urmat apoi furnalul nr. 5, mai mare decît primele patru, iar după acesta am mai montat încă unul, al şaselea, de 3 600 mc, printre cele mai mari din Europa. Fără să-mi dau seama, ceva se întîmplase şi cu mine : venisem, desigur, cu suficiente cunoştinţe despre industria oţelului, dar aici, montînd şi probînd cele mai mari furnale de la noi, căpătasem şi eu, alături de ceilalţi, o altă experienţă şi această investiţie făcută şi în mine se cuvenea s-o „exploatez aici".

Dacă maistrul Boca a fost profesorul, cel venit să iniţieze, Aurel Ioniţă, om de-al locului, născut în comuna Slobozia-Conachi, face parte din a doua generaţie de oţelari. Am plecat, zice, de la temperatură şi am ajuns la lance. Am învăţat ABC-ul oţelului, apoi am termi-

rosturile şi tăriile ei

cele mai mari furnale din Europa ● Platforma de lansare a mărcilor electronicii noastre ●

23 AUGUST 40 1944-1984

nat liceul seral şi nu demult am terminat facultatea de subingineri. Aurel Ioniţă poartă însemnele generaţiei sale, o generaţie plecată să sondeze în adînc tainele oţelului. A obţinut zece premii unu la nivel de centrală, şi alte şase premii unu, la Olimpiada metalurgistului, pe ţară. Soţia, înrîurită de această aventură a cunoaşterii, a terminat şi ea cursul de oţelari în primăvară şi e la înălţime acum ; lucrează sus, în cuşca unei macarale gigant. Iar fiul lor, Sorin, ca să nu dezmintă preocupările şi tradiţia care a început să se înfiripe în această tînără familie de oţelari, a cucerit şi el de foarte curînd prima lui coroniţă de premiant al clasei I ! Tatăl lui era destul de marcat de eveniment, el aflîndu-se în acel moment, al premierilor, cu lancea în mînă, în faţa convertizoarelor. Frumoasă continuitate !

La Galaţi se produc astăzi 350 de mărci de oţeluri şi peste 25 de mii de sorto-tipodimensiuni. Numai în această primă parte a anului s-au asimilat 15, noi mărci de oţeluri inoxidabile şi refractare, benzi electrotehnice pentru transformatoare, table şi benzi laminate la rece destinate discurilor şi jenţilor auto, table groase cu caracteristici superioare pentru cazane şi recipienţi, platforme marine şi altele. La Galaţi s-a asigurat oţelul necesar pentru marile construcţii ale acestei epoci de dezvoltare a României, epoca Ceauşescu : Canalul Dunăre — Marea Neagră, platformele de foraj marin, echipamentele pentru centralele atomo-electrice, se asigură metalul necesar materialului rulant şi autovehiculelor, pentru toate utilajele şi obiectele de uz casnic şi gospodăresc realizate de industria românească, oţeluri cu granulaţie fină, sudabile şi rezistente la temperaturi scăzute, oţeluri pentru conducte magistrale de gaze naturale, table groase pentru rezervoarele de apă grea. Am cunoscut doi cercetători dintre cei ce asimilează aceste mărci de oţeluri : inginerii Mihail Miulescu şi Viorel Munteanu. Am ascultat de la ei povestea asimilării oţelului silicios, oţel care în totalitate se importa, folosit în construcţia motoarelor electrice şi a transformatoarelor de curent electric. Cînd s-a pus problema asimilării oţelului silicios s-a întîmplat ca în orice mare confruntare cu noul : unii au zis să facem, alţii au simţit că putem face, iar cei din urmă, sceptici, au zis că nu putem face. De fapt sînt tot mai convins că scepticismul se naşte şi sălăşluieşte în spiritele neinstruite îndestul, neputincioase. Cei ce s-au bizuit pe forţele lor s-au apucat de treabă. E adevărat că n-au dormit multe nopţi la rînd, că s-au făcut mii de experienţe, că neavînd agregate adecvate au avut în schimb multe necazuri, dar n-au cedat nici un moment. Alpiniştii muntelui de oţel de la Galaţi trebuiau să atingă şi acest pisc : vîrful Omul al oţelului românesc. Acum la Galaţi se fabrică şapte mărci de oţel silicios.

— Ce înseamnă asta pentru economia românească ? îl întreb.

— Renunţarea la importuri şi satisfacerea totală a economiei naţionale cu aceste mărci de oţel silicios, mai ales pentru dinam ; reducerea efortului valutar ; oţelul silicios obţinut astfel se exportă sub formă de maşini electrice ; lunar în cele trei oţelării cu convertizoare L.D. se elaborează peste 100 de şarje din cele şapte mărci.

Simt nevoia să stau de vorbă cu un om care are şi harul şi puterea sintezei. Omul se numeşte Constantin Zaharia, economist, şeful serviciului plan Are 51 de ani şi numărul de marcă 94 ! E puţin nostalgic. Fin analist. Umanizează chiar şi cînd vorbim despre calitatea oţelului, aceasta avîndu-şi punctul de plecare în nivelul de profesionalizare, în calitatea individului. Finalitatea proceselor, chiar şi a celor tehnice, o găseşte în sfera existenţelor umane. Observaţia îndelungă te apropie de esenţe. Combinatul e rentabil, zice, pentru că produce 50 la sută din cantitatea de oţel a ţării şi asigură peste 93 la sută din totalul laminatelor plate (table şi benzi). Nu mai sîntem deci dependenţi la aceste capitole de alţii ! E rentabil fiindcă realizăm producţia asta cu 920 lei cheltuieli la 1000 lei producţie marfă. Diferenţa de 80 lei la mie se cumulează deci ca beneficiu. Prin beneficiile realizate în aceşti 17 ani de la punere în funcţiune a unor obiective metalurgice (1967) şi pînă în prezent, prin beneficiile realizate deci, şi amortizarea fondurilor fixe incluse în costuri, am restituit la bugetul statului investiţiile făcute pînă în anul 1980. Sîntem rentabili, fiindcă din calculele făcute se apreciază că în viitorii cinci ani să se amortizeze integral fondurile investite pe platforma de la Galaţi.

I-am mulţumit lui Constantin Zaharia pentru probitatea sa profesională şi am căutat alt om, să-mi vorbească despre dezvoltarea viitoare a combinatului, fiindcă, da, pe platforma siderurgică de la Galaţi încă se construieşte. Despre această dezvoltare ne-a vorbit tovarăşul Ion Tănase, prim-secretar al comitetului de partid de pe platforma siderurgică de la Galaţi : „Anul acesta, ne spune dînsul, se va pune în funcţiune vidarea şi degazarea oţelului, valorificarea zgurilor de oţelărie ; se extind termo-mecanice şi se vor finaliza o serie de investiţii care vor permite creşterea gradului de recuperare a resurselor energetice refolosibile, toate acestea asigurînd în viitor realizarea a cel puţin 95 la sută din producţie la nivelul parametrilor mondiali. Să vorbim mai la concret, în curînd se va da în folosinţă un nou laminor de benzi la rece cu o capacitate de circa 600 000 tone pe an. Se prevede de asemenea realizarea pe platformă a unui nou laminor de benzi speciale laminate la cald, unitate de mare tehnicitate care va da înălţimea adevărată a inteligenţei tehnice a specialiştilor noştri, a oţelarilor, a tuturor oamenilor muncii de pe platforma siderurgică de la Galaţi. Se vor construi în viitor şi în cincinalul următor şi alte obiective : o fabrică de ţevi cu diametre foarte mari, de peste 1 400 mm, pentru conducte magistrale ; o instalaţie de cositorie a tablei subţiri, pentru industria conservelor. Toate aceste obiective se vor amplasa aproape în acelaşi spaţiu şi sînt orientate cu precădere spre valorificarea superioară a metalului, a inteligenţei oamenilor. Ne vom dezvolta deci mai ales spre latura calitativă a producţiei, şi ştim că treaba asta o vom putea realiza numai cu oameni de calitate. Marele spectacol, mai mare decît cel al obţinerii oţelului, se consumă în interiorul conştiinţelor, în fiinţa oamenilor. Acolo trebuie să pătrundem cu privirile, să dirijăm acest proces de devenire umană".

Am plecat de la oţelării cu imaginea primei coroniţe a şcolarului Sorin Ioniţă. O fi reuşit să o poarte frumos pe frunte, cum se întreba oţelarul Aurel Ioniţă ? Mă întreb şi eu, fiindcă am desluşit în ea un sens mai adînc, cu reverberaţii peste timp şi peste destinele acestui combinat...

N. GRIGORE MARAŞANU ■

O rampă de lansare electronică

Au trecut aproape 2 ani de existenţă a platformei Pipera, pe alocuri arată ca în prima lună. Drumul se reface. Se sapă un canal. Se văd panourile care protejază spaţiul în care lucrează întreprinderea Metroul. Un copleşitor aer de şantier care începe la nesfîrşit, proaspăt, viguros, de lume care se reface din sine, care se tot repară şi modernizează. Platforma Pipera este un spaţiu industrial spectaculos mai ales pe dinăuntru. Performanţa stă nu în starea de continuă construcţie de afară şi din împrejurimi, ci în datele electronice şi-n viaţa oamenilor dinăuntru.

Un om a primit o întreprindere pe hîrtii. Din moment ce a avut curajul s-o ia şi să o introducă într-o geantă e normal că el era una şi aceeaşi persoană cu directorul. Inginerul Cornel Moldovan avea legitimaţia numărul 1 şi semnătura numărul unu şi avea în geantă o hotărîre şi un proiect. Exceptîndu-l pe el, pentru restul lumii Întreprinderea de întreţinut şi reparat utilaje de calcul nu exista. Se năştea o mică industrie de calculatoare şi cineva se gîndise că din moment ce construim calculatoare în scurt timp ele se vor defecta şi vor trebui reparate şi pentru asta va fi nevoie tot de o mică industrie a reparaţiilor de mare complexitate. Apoi mai erau calculatoarele aduse din străinătate pentru a căror reparaţie trebuiau aduşi specialişti de la firme. Erau anii de început şi nimeni nu îndrăznea să deschidă un I.B.M. de teamă să nu-şi prindă urechile, apoi a venit şi anul primului calculator, un fel de abac automatizat şi imediat a ajuns pe mîna iruciţilor care l-au reparat uşor pentru că producătorul era dincolo de gard, la o azvîrlitură de băţ. Scriau ziarele cîte ceva despre o nouă marcă de aparat de radio sau de marea izbîndă a unui

calculator, şi o făcea cu aerul că tehnica de atunci dă o mică gaură în cer, gest candid şi sincer, care pe lîngă multe găuri date de-a lungul anilor s-a dovedit a fi, în raport cu ultimele performanţe, aproape dulci nimicuri. Secretara directorului de la Întreprinderea Electronica mi-a propus să răsfoiesc un dosar cu tăieturi îngălbenite din ziarele anilor 60. În fragmentele de pagini **Radio popular** (fosta denumire a Electronicii) dispare încet şi prin 1961 începe să se repete din ce în ce mai des cuvîntul Electronica. Dar era abia începutul şi platforma Pipera era foarte departe de a produce nume şi instituţii care să-şi cîştige un loc în memoria şi aşa încărcată a oamenilor.

Stăm în aceeaşi cameră. El de o parte a mesei, eu de cealaltă. Asta ne leagă. Şi faptul că sîntem vorbitori de limbă română. Pe măsură ce vorbeşte îmi dau seama că între noi, ca o prăpastie care ne separă pentru totdeauna, stă modul de a gîndi. Enunţurile lui sînt scurte, corecte, riguroase, de o înspăimîntătoare rigurozitate. Nu lasă nici un dubiu în ceea ce vrea să spună. Cînd apar nuanţe le precizează cu îndărătnicie pînă la ultima.. E un alt mod de a gîndi, altă educaţie, el face parte dintr-o altă generaţie care va veni după noi, în ciuda faptului că eu sînt mai tînăr cu cîţiva ani decît el. Inginerul Dan Ionescu foloseşte o terminologie din ce în ce mai complicată. Nu-i mai pot urmări enunţurile. Gramatical înţeleg perfect, ştiu care e subiectul, ce cuvînt realizează predicaţia, înţeleg perfect şi totuşi nu înţeleg nimic. Singura soluţie este să aflu cine este omul din faţa mea. Abia apoi descopăr că asta e la fel de greu cu a înţelege mecanismul. Omul e închis ca un mecanism într-o cutie. Vorbeşte în principiu despre depanarea calculatoarelor („În service e mai pregnantă importanţa grupului decît a individului. Şi un sistem de a lucra cu o mulţime de metode şi de proceduri, mereu e nevoie de un grup interdisciplinar") şi bate monedă pe echipă, pe grup, deşi el şi inginerul Emil Stoica şi încă vreo cîţiva, au fost ani la rînd „pistolarii" de elită ai I.I.R.U.C.-ului, oamenii care nu apăreau decît la depanarea calculatoarelor de vîrf, unde nu făceau faţă ceilalţi. Atunci se mai făcea o încercare, era trimis un „pistolar" din echipa de elită, şi acesta făcea o ultimă încercare de repunere în funcţie a calculatorului şi totdeauna îi reuşea. „Un calculator e realizat de o mulţime de specialişti în mai multe domenii. Depanarea trebuie să o facă de cele mai multe ori un singur om. Beneficiarul ştie un singur lucru care de cele mai multe ori se traduce prin „fă-o să meargă" dar, adesea, el nu ştie ce să ceară maşinii, să obţină de la ea tot ce poate. De multe ori depanatorul face schimb de

calculator, şi o făcea cu aerul că tehnica de atunci dă o mică gaură în cer, gest candid şi sincer, care pe lîngă multe găuri date de-a lungul anilor s-a dovedit a fi, în raport cu ultimele performanţe, aproape dulci nimicuri. Secretara directorului de la Întreprinderea Electronica mi-a propus să răsfoiesc un dosar cu tăieturi îngălbenite din ziarele anilor 60. În fragmentele de pagini **Radio popular** (fosta denumire a Electronicii) dispare încet şi prin 1961 începe să se repete din ce în ce mai des cuvîntul Electronica. Dar era abia începutul şi platforma Pipera era foarte departe de a produce nume şi instituţii care să-şi cîştige un loc în memoria şi aşa încărcată a oamenilor.

Stăm în aceeaşi cameră. El de o parte a mesei, eu de cealaltă. Asta ne leagă. Şi faptul că sîntem vorbitori de limbă română. Pe măsură ce vorbeşte îmi dau seama că între noi, ca o prăpastie care ne separă pentru totdeauna, stă modul de a gîndi. Enunţurile lui sînt scurte, corecte, riguroase, de o înspăimîntătoare rigurozitate. Nu lasă nici un dubiu în ceea ce vrea să spună. Cînd apar nuanţe le precizează cu îndărătnicie pînă la ultima.. E un alt mod de a gîndi, altă educaţie, el face parte dintr-o altă generaţie care va veni după noi, în ciuda faptului că eu sînt mai tînăr cu cîţiva ani decît el. Inginerul Dan Ionescu foloseşte o terminologie din ce în ce mai complicată. Nu-i mai pot urmări enunţurile. Gramatical înţeleg perfect, ştiu care e subiectul, ce cuvînt realizează predicaţia, înţeleg perfect şi totuşi nu înţeleg nimic. Singura soluţie este să aflu cine este omul din faţa mea. Abia apoi descopăr că asta e la fel de greu cu a înţelege mecanismul. Omul e închis ca un mecanism într-o cutie. Vorbeşte în principiu despre depanarea calculatoarelor („În service e mai pregnantă importanţa grupului decît a individului. Şi un sistem de a lucra cu o mulţime de metode şi de proceduri, mereu e nevoie de un grup interdisciplinar") şi bate monedă pe echipă, pe grup, deşi el şi inginerul Emil Stoica şi încă vreo cîţiva, au fost ani la rînd „pistolarii" de elită ai I.I.R.U.C.-ului, oamenii care nu apăreau decît la depanarea calculatoarelor de vîrf, unde nu făceau faţă ceilalţi. Atunci se mai făcea o încercare, era trimis un „pistolar" din echipa de elită, şi acesta făcea o ultimă încercare de repunere în funcţie a calculatorului şi totdeauna îi reuşea. „Un calculator e realizat de o mulţime de specialişti în mai multe domenii. Depanarea trebuie să o facă de cele mai multe ori un singur om. Beneficiarul ştie un singur lucru care de cele mai multe ori se traduce prin „fă-o să meargă" dar, adesea, el nu ştie ce să ceară maşinii, să obţină de la ea tot ce poate. De multe ori depanatorul face schimb de

educaţie cu beneficiarul. În depanare talentul spontan este, ca importanţă, sub valoarea educaţiei tehnice. Un depanator de calculatoare cercetează mereu fenomenologia de cădere în pană a unei maşini. Cei din linia întîi au viaţa cea mai frumoasă şi cea mai grea. De ei depinde uneori continuitatea instituţiilor cu „foc continuu" de ei depind centre de calcul sau unităţi economice, de ei depinde continuitatea unor procese de producţie automatizate sau funcţionarea unor utilaje. Defectiunea *ar* produce dintr-o mie de motive care ţin de exploatare şi întreţinere. Un depanator nu are timp de căutat pe întuneric. Trebuie să ştie meserie şi să albă fler. Să se apropie din instinct de locul în care *s*-a produs pana. să ştie să treacă rapid de la sistem la unitate, de la unitate la subansamblu şi de acolo la componentă. Beneficiarul nu ştie decît un cuvînt, arde. el vrea calculatorul în funcţie la parametrii normali şi pentru asta îi arată mereu ceasornicul. E mereu o căutare de decizie optimă în funcţie de suma condiţiilor din momentul respectiv". Încep să am sentimentul crunt că am pierdut de mult ultimul tren cu care călătorea generaţia calculatoarelor „În linia a doua lucrează, spune inginerul Ionescu, cei profilaţi pe reparaţiile de laborator şi reconditionări de subansamble. După ce-am înlocuit piesa şi am reglat maşina, trec la reparaţia ei. Dacă nu am piesa, încep ajutoarele tehnice, studierea ei pentru reconditionare, echivalare, construcţie şi abia în ultimul caz achiziţionarea ei de la firma producătoare".

I.I.R.U.C.-ul este o întreprindere mamut, cu mii de lucrători, cuprinşi într-o reţea naţională de staţii Service în care se repară calculatoare, radiotelefoane, aparate de teletransmiste, masini-unelte cu comandă program, aparate de copiat, masini de scris, case de marcat şi semafoare C.F.R. În fiecare judeţ al ţării există cel puţin 2 filiale ale I.I.R.U.C.-ului în care lucrează cel puţin 30 de oameni. Întreţinerea tehnicii electronice de calcul înseamnă oameni. Or, a produce specialişti în depanarea calculatoarelor, nu e chiar atît de simplu, dată fiind complexitatea utilajelor şi viteza cu care ele se uzează moral şi sînt înlocuite de altele noi. La I.I.R.U.C. funcţionează anual cel puţin 300 de cursuri de perfecţionare sau calificare. Dacă apare un calculator nou, 10 oameni merg la Întreprinderea de calculatoare şi se specializează în utilajul respectiv. Reveniţi la I.I.R.U.C. ei devin instructori şi conduc cursuri de perfecţionare. Fiecare formează la rîndul lui alţi specialişti în depanarea calculatorului respectiv. În scurt timp întreprinderea are o echipă de specialişti care menţin în stare de funcţionare o armată de calculatoare care deservesc cele mai diverse domenii ale economiei. Inginerul Emil Stoica, şeful unela din secţiile I.I.R.U.C.-ului, este un depanator de elită. Face şi el parte dintre acela care de-a lungul anilor a încercat şi a reuşit să demonstreze că a fi depanator nu este o chestiune de mîna a doua, ci o meserie cu mult peste modul cum este considerată. „Spiritul de echipă al depanatorilor este identic cu cel al unei echipe de alpinişti sau de chirurgi. Cu un secondant bun lucrezi extraordinar, întinzi mîna şi fără să-i spun nimic îmi pune penseta care-mi trebuie. Eu am studiat cărţi de chirurgie. Principiile de acolo noi le aplicăm în mod curent şi multe lucruri pe care le fac zilnic le-am descoperit ca reguli de bază ale chirurgiei. Există oameni între specialiştii de la I.I.R.U.C. pentru care depanarea e chiar viaţa lor. Eu în secţia mea am 1300 de depanatori şi dintre ei aleg 400 cu care defilez fără frică lîngă depanatorii de la I.B.M. şi de la toate marile firme de calculatoare. Noi avem puţine piese de schimb şi puţină aparatură de diagnoză, de aceea depanatorul este pus în situaţia de a rezolva mereu situaţii fără ieşire, situaţii complicate, pene incredibile. Şi aşa el a ajuns să aibă un nivel de excepţie. Depanator în calculatoare este deja o profesie de vîrf, service-ul fiind o meserie creată de o realitate industrială, de generaţiile de calculatoare". Cei de la I.I.R.U.C. susţin că instituţia lor creează şi a creat metodă, educaţie tehnică şi forţă de muncă şi complexitatea activităţii de depanare a utilajului de calcul impune necesitatea unei centrale de service.

Platforma Pipera dă cîteva mărci de circulaţie pentru produsele de electronică românească. Întreprinderea de calculatoare e una. Cea de cinescoape — alta, după cum I.E.M.I. şi, mai ales, Electronica înseamnă ceva de la prima întîlnire cu numele respectiv. „În momentul de faţă marca Electronica este cunoscută în S.U.A., Canada, Cehoslovacia, Polonia, Anglia, Olanda, R.F.G., Egipt, Maroc etc. În ce ne priveşte produsele avem omologări internaţionale şi avize tehnice autorizate să facă verificări şi autorizări după cele mai severe norme tehnice. Şi aceasta am obţinut-o pentru că marea majoritate a oamenilor sînt ataşaţi de firmă, de întreprindere. Din cauza volumului mare la export, noi trebuie să creştem producţia zilnică cu 65% faţă de producţia anului trecut. Or, aceasta nu se poate face decît cu oameni ataşaţi. Şi tot cu ei, la nivel strategic, fără să concurăm alte întreprinderi din ţară, Electronica va dezvolta sectorul audio, Electronica devenind astfel o întreprindere cu profil complex, orientată pe gama audio, pe echipamente stereo de mare fidelitate şi de calitate înaltă" (Eugen Roland Ionescu, directorul întreprinderii Electronica).

Platforma Pipera a devenit platforma de lansare a mărcilor electronicii româneşti.

C. NISTORESCU ■

23 AUGUST 1940

..Pe-un picior de plai, pe-o gură de rai

• Un primar rămîne acasă • Treptele altei istorii •

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Iacobeni — artă și renaștere

(Urmare din pag. 1)

terile și cu dragostea sa. Astfel, după ce și-a dat teza de diplomă cu o primă monografie completă și originală a orașului natal, reușind să adune mii de fotografii, litografii și documente inedite (ce și-ar putea găsi publicarea), a început să adune cu migală și osîrdie, mărturiile asupra vieții trecute a Iacobenilor, a cărei atestare documentară se pierde dincolo de anul 1200. Aproape de hotarul cu Ardealul și Maramureșul a trecut pe aici „Drumul tătarilor" în retragerea după marea invazie, de la 1241, asupra Europei. Renăscută din cenușile a numeroase războaie ce i-au sfîrtecat trupul și pămîntul, dar nu și sufletul și identitatea de neam românesc, îl va primi pe principele Dragoș-Vodă la începutul evului mediu românesc în descinderea acestuia dinspre Maramureș spre Cetatea Sucevei. Mărturie a faptului stînd și monumentul din piatră de bazalt pe care răzeșii Țării de Sus i l-au înălțat încă acum 200 de ani, monument în care au săpat stema Moldovei, cu capul de bour cu stea în frunte, și pe care l-au înfipt în vîrf de stîncă, cea mai înaltă de prin părțile locului, dominînd simbolic, nu departe de Iacobeni, la Cîrlibaba, în acea răscruce de hotar dintre Bistrița (Ardealului), Rodna (Maramureșului) și Ocolul Cîmpulungului (Moldovenesc). Iacobenii n-au fost străini nici de dramaticul „Proces al vicilicilor" dus fără încetare și cu toate sacrificiile, timp de aproape un veac, de oamenii Dornelor pentru a-și redobîndi pămînturile și pădurile lăsate lor, răzeșilor care au purtat luptele de neatîrnare a neamului, de stăpînirea Sucevei, pe la anul 1611 și uzurpate de către Imperiul Austro-Ungar, în urma devastatoarei Păci de la Kuciuk-Kainargi, din 1774, cînd o mare parte a Bucovinei cade sub stăpînirea acestuia. Oamenii au suferit, au murit, generație după generație, dar nu au cedat pînă nu au ieșit învingători, învingători aproape în pragul Unirii celei Mari de la 1918, pentru care iarăși au murit, cu cocardele tricolor pe piept.

Localitatea nu era oarecare, era un centru economic foarte important pentru imperiu și de aceea i-a aplicat o politică specială pentru a-i stoarce bogățiile imense și a-i ruina pe localnici. Descinde aici un întreprinzător inginer și om de afaceri, Otto Mantz, care deschide mine moderne de mangan și minereuri de sulf în care populația autohtonă nu avea voie să lucreze, aducînd mineri din Silezia, încercînd să colonizeze așezarea. „Casa germană", un fel de club-cîrciumă a minerilor, clădire cu arhitectură tipic sileziană, dar mică și înghesuită, atît cît prețuia atunci un miner pentru un patron, chiar un miner privilegiat, mai stăruie încă în centrul civic al comunei, tot mai discrepantă la umbra vilelor în floare ce s-au înălțat și se înalță de către minerii și țăranii de azi. Localnicii rămîneau la plug, la vite și la plutărit, îndeletnicirile lor milenare, moștenite de la daci.

Localitatea prospera într-un anume fel, bogățiile ei atrăgînd tot mai mulți oameni de afaceri și interese. E consemnată în toate cărțile și hărțile și ca stațiune balneară. Se spune că a funcționat ca atare cu mult înaintea Vetrei Dornei, și că incendiul care a distrus-o n-a fost „din senin", a fost un sacrificiu, o ofrandă pentru Vatra Dornei, orașul ce merita să fie dezvoltat. Deși multă vreme încă, precum și azi, apele minerale ce se beau la Viena și se exportau la Paris, la concurență cu Vichy-ul, erau (sînt) din izvoarele de la Iacobeni. Cert este că, în 1929, era o stațiune în vogă, așa cum ne demonstrează profesorul Adrian Ivianu, scoțînd din geanta doldora de cărți pe care o poartă cu dînsul un pliant-reclamă, editat în respectivul an, ce cuprinde în fapt o întreagă sociologie și ce poate fi și astăzi un punct de reper pentru medicii balneologi, ca și pentru Ministerul Turismului. Citim, **„În depărtare de 15 kilometri de la Vatra Dornei, într-o vale pitorească a Bistriței aurii și înconjurată de păduri de conifere, e situată localitatea balneo-climatică Iacobeni. Stabilimentul balnear nou construit e proprietatea Fondului bisericesc și e alimentat de 2 izvoare radio-active, sulfuroase, captate după metodele cele mai noui. Se mai pregătesc și băi de arnică cu adaosuri de sare și cetină. Indicații terapeutice. Afecțiuni reumatice și cronice, articulare și musculare, gută, exanteme cronice, furunculoză (îmbinat cu cură de băut), acnee, urticaria, prurigo, psoriaza, scrofuloza, sifilisul terțiar și ereditar, nevroza motorica și senzibila, tabes și afecțiuni postreumatice... Sînt indicate pentru copii rahitici, scrofuloși, limfatici, debili și palizi, pentru convalescenți după boli infecțioase... Uure de băut. Băi solare. Excursiuni în împrejurimi cu camionul, trăsura și cu pluta. În localitate Primărie. Gară, Oficiu P.T.T., Administrația minelor, Ocol Silvic, Percepție, oteluri, vile, restaurante etc. Curse regulate de autobuze la Maramureș. Camere suficiente de oteluri, vile și case particulare. Alimentația la restaurant sau la domiciliu..."**

Tînărul primar Ioan Cornetchi, revenit acasă, revenit în fruntea comunei sale natale, după un ocol de mai mulți ani și un destin în spirală, de la fostul elev timid al școlii profesionale și electricianul de mină la intelectualul și activistul de azi, e hotărît să ridice din nou Iacobenii la rangul de stațiune balneară și loc de vilegiatură, în așa fel încît, în cîțiva ani, turismul să ajungă o parte importantă în economia viitorului oraș. Deși cu o constituție și o fire delicată, fragile aproape, de bărbat pe care mai curînd l-ai vedea într-o bibliotecă, a intrat cu toată forța, o forță nebănuită, celor 32 de ani ai tinereții sale în munca de a urca rapid, cît mai rapid la condiția de oraș, această comună cu atîtea tradiții, virtuți și posibilități, care, de 40 de ani, acumulează din civilizația noastră socialistă. Nu se cruță și nu uită nici un sector economic, social ori cultural, nici un lucru mare sau mic, încredințat că în viața unei comunități umane nu există lucruri mici ori neimportante. Așa l-am și cunoscut, într-un moment de insistentă și zbatere pentru plinea Iacobenilor. Pentru plinea minerilor, forestierilor și a țăranilor. Să se facă acasă „e neeconomic și aproape absurd, zice, să se aducă de la zeci de kilometri distanță, de la Vatra Dornei, Cimpulung, Suceava, Cîrlibaba ori Poiana Stampei, cînd aici a existat o brutărie dintre cele mai bune și mai renumite și care poate să fie ușor reînființată. În 10 ani s-au cheltuit peste 2 milioane de lei cu transportul pîinii, se consumă lunar cel puțin 200—300 de lei cu telefoanele în același scop, în vreme ce locuitorii ar putea s-o cumpere caldă, cînd ies din schimb, chiar din apropierea minei ori a exploatării forestiere". Ei o merită, ca toți muncitorii României, în plus, ține să înregistrăm, că 90 la sută din producția de mangan a țării se extrage din Iacobeni de către acești bărbați și că de aici pleacă spre fabricile de mobilă ale țării lemn de esență curată. De la proiectul UJCOOP pentru respectiva brutărie, trece la proiectul de revitalizare a pășunilor și pămîntului agricol de pe obcinele și muntii din împrejurimi, căci, în egală măsură, prin tradiție și putere economică, zootehnia a adus faima și specificul comunei. Zootehnia, azi, cu peste 2 300 taurine în gospodăriile cetățenilor, din rasa Pinzgau de Dorna, și cu peste 1 800 de oi, ce urcă în stine pînă la peste 2 000 de metri înălțime. Cu gospodari ca Grigore Coca ori Dumitru Tomoioagă care cresc cîte 7—12 vite și livrează anual la fondul de stat între 7 000 și 12 000 litri lapte și cîte 1—2 tone carne și lînă și multe alte produse animaliere biologice, pure, nepoluate. Cînd a început minerit în zonă s-au stricat întinderi întregi de pășuni și fînețe de care nu s-a mai îngrijit nimeni zeci și zeci de ani. Bărbat cu idei, gospodar de mina întîi și activist cu constiința deschisă spre aplicarea hotărîrilor de partid, a inițiat, pentru protecția pășunilor de pe Mestecăniș, construcția unui zid de sprijin care să oprească alunecările de teren și curgerea stratului fertil de pe versanți. Îl frămîntă, de asemenea, cîteva lucruri importante ce țin pe loc comuna în drumul ei spre modernitate. Prin recensămînt, populația are 5 800 locuitori. Și alți navetiști și flotanți. Într-o vreme s-a gîndit greșit modul de viață al minerilor și muncitorilor silvici. I-a dus la oraș, în loc să aducă orașul la ei. În loc să li se construiască locuințele aproape de locul de muncă și să le urbanizeze localitatea, li s-au dat apartamente în Vatra Dornei, la 12—15 kilometri, încurajînd, tată, navetismul de la oraș la sat, cu consecințele de rigoare — eforturi și cheltuieli de transport. „În 1985, ne spune primarul, din cele 200 mi-

lioane investiții, cît sînt alocate Iacobenilor, o parte importantă vor fi destinate construcției de locuințe. Vom înălța 5 blocuri cu toate dotările comerciale moderne, precum și un cămin-grădiniță pentru copii, ca și alte așezăminte culturale, alături de școala nouă intrată anul acesta în circuitul învățămîntului. Pentru că se extinde uzina de preparare a minereurilor, pentru că se vor construi două microhidrocentrale pe Bistrița — una la Ciocănești și una la Iacobeni —, pentru că se dezvoltă secția de băuturi răcoritoare din fructe de pădure, pentru că industria va căpăta amploare iar muncitorii vor fi mai numeroși". Îl interesează astfel, pe lîngă condițiile lor de viață, stabilirea și stabilitatea acestora în localitate. „Buletinul de Iacobeni, curînd oraș, nu numai de drept, așa cum este prevăzut, ci și de fapt, va ajunge, va trebui să ajungă un blazon".

Revenim iarăși la turism. O fostă vilă balneară, singura rămasă după ciudatul incendiu, pe care ne-o arată cuibărită sub aripa unei stînci și privind nostalgic parcă după fosta-i faimă, în apele Bistriței aurii, își va recăpăta curînd destinația. Primele apartamente construite în comună vor fi încredințate actualilor locatari, vila urmînd a fi amenajată pentru turiști, ca și un vechi han acum părăginit, prin neîngrijire; și el cu un ochi spre apele suave ale riului și unul spre munte, în calea trecătorilor, parcă visînd perpetuu aceeași poveste a trecutului, cu hangițe frumoase și oaspeți hazlii. Un prim gest ce va pune în mișcare cu adevărat o idee ce plutește mai de mult în aerul Iacobenilor și în mințile oamenilor de bine ai acestor locuri. Ciocănești este chiar declarat sat turistic, dar unde vin și poposesc prea rar turiștii (și aceasta nici din vina lor, nici a satului). Pe un clin al Suhardului — cu siguranță numele trebuie să-i vină de la pasărea care-și caută mereu pui furați prin cojile copacilor, ori de la pasărea care s-a înălțat la cer pentru a-i fura soarelui focul ca să-l aducă oamenilor pe pămînt —, satul acesta pare rupt din basmele românilor cu Feți-Frumoși și Ilene Cosînzene, cu bătrîni înțelepți și împărați buni. Răsfirate printre fînețele înflorite, răsărind din verdele lor vegetal și treaz, sprijinite parcă de zidurile întunecate ale pădurilor de brazi din depărtare, scăldate în lumina unui cer deschis, casele cu etaj ca niște palate, toate noi, sînt vopsite în culori pastel, în culorile bucuriei și ale purității. Un tablou perfect al unei renașteri sociale autentice. Nu există una, ni se spune, care să aibă peste 25—30 de ani vechime, celor care au supravietuit li s-au adus corecțiile necesare, ca în marile restaurări. Aproape în întregime acest sat-operă de artă — în care, totuși, se trăiește, se murește, se naște, se iubește și se moare, ca pretutindeni, fiindcă este viu — este creația unui om. Unui zidar cu un nume simplu românesc: Dumitru Tomoioagă. La ceasul de seară, cînd îl poposim în prag, odată cu negura ce învăluia cușma Suhardului, gata să se prăvale peste noi, îl aflăm tot muncind. La o altă întrupare de casă, alături de a sa. Are 74 de ani dar pare neatins de vîrstă. Înalt, uscățiv, drept ca un brad, cu ochii vii, arzînd în albastrul lor, se transfigurează profund, se pulverizează parcă în aerul cuvîntului, cînd începe să umble prin munca și amintirile sale. E un Meșter Manole din imaginile claselor noastre primare. Are mai mult de 300 de case înălțate, mai întîi de unul singur, apoi cu copiii, cu feciorii mai mari și una dintre fete. Meseria a învățat-o „de la niște nemți", din ambiție, zice, pentru că l-au primit greu la lucru între ei și în nici un caz ca ucenic, ci ca salahor, cum că „noi n-avem agerime de mînă și de minte, sîntem destinați pentru vite". I-a rămas adîncă rana în suflet și așa a început să fie zidar-arhitect și zidar-artist. Într-o zi de acum vreo 25 de ani, cînd lucra jos, în vale, s-a uitat la catrința unei neveste tinere și frumoase «care zice către mine, „ai fi în stare să faci pe o casă ce-am făcut eu pe catrință?" Am să suduiesc, i-am răspuns și singur, noptile, am gîndit cum să fac și am făcut. Mai întîi am cules modelul într-un caiet, apoi l-am făcut cu scîndura pe perete, dar a ieșit prea mare, jumătate din casă, apoi l-am redus la 40 de centimetri ...». Așa au înflorit, din nopți nedormite, brîie peste brîie, peste casele Ciocăneștilor și mai prin tot ținutul Dornelor, localnicii venind aici să „fure" modelele și de multe ori chiar pe meșteri. Ei au ajuns să fie luați pînă în București, Banat și Crișana... Acolo sînt insule, aici, un continent. O artă ce se compune și se descompune în mii de exemplare, toate la fel, nici una aidoma cu alta. Interioarele, cu 6—7—10—17 încăperi, în care confortul modern pătrunde accelerat (încălzire centrală, instalație de apă, băi și bucătării fastuoase), se asociază discret, fără stridențe, cu obiectele și mobilele tradiționale. Familiile, de regulă, stau în încăperile de jos, la etaj — destul spațiu pentru oaspeți. Desigur, mentalitatea săteanului mai trebuie lucrată, trebuie pregătită pentru această nouă funcție, de a fi gazdă turistică. Dar acesta ar fi un alt subiect. Firul gîndului ni-l rupe tot cel al bătrînului nostru interlocutor. Așa dintr-o dată ne întreabă: „Ce face colegul meu de școală Nichifor Ceapoiu? Colegul meu din clasa întîi primară? E de aici, de la noi din sat; am stat cu el în bancă". „E academician, îi răspundem, și un vestit om de știință în domeniul agriculturii". Rămîne cu ochii pierduți pe înălțimile Suhardului.

Oare priveste în trecut sau are motive de regret? Și el era un elev bun la școală, ne spusese mai înainte, un elev cu o tinere extraordinară de minte și, ca să ne demonstreze, recită lecțiile de citire și bucățile de la limba franceză ca pe o suavă poezie. Ce-ar fi vrut să ajungă? („Dacă tata nu m-a purtat la școală?!") Poate chiar arhitect! Altfel, e pe deplin conștient că ceea ce a înălțat, ceea ce lasă oamenilor și satului va dăinui pînă departe în timp și o dată cu ele faima sa. Lasă un sat-operă de artă și un spirit al muncii și un spirit al neodihnei și un spirit al ambiției și ambiția ieșirii frumoase din anonimat. O ambiție ridicată azi la rangul unei localități întregi și de către fiul acestui bătrîn țăran din Bucovina, meșter zidar și el, dar care urcă scările primăriei din Iacobeni, ca vicepreședinte al Consiliului popular. Sînt, desigur, multe întelesuri aici, sînt, în ultima rostire, rotirile istoriei noastre de 40 de ani încoace. Nu mai sîntem anonimi, popor de muncitori ce sîntem. Am urcat treptele unei istorii, urcăm treptele altei istorii.

O sută de ani de foc nestins

● Orașul muncitoresc ● Argumente pentru AZOPAN ●

23 August 40 1944–1984

Hunedoara – pe culmea unui veac

Puțini sînt oamenii care, copii fiind, își dau pe deplin seama că trăiesc cea mai minunată perioadă a vieții lor. Abia tîrziu, oameni în toată firea, se-ntorc spre copilărie ca înspre un tărîm în care să se purifice, ca înspre un tărîm din care să mai ia o gură de aer proaspăt și înviorător. În ceea ce mă privește, alături de alți copii, am copilărit la Hunedoara într-o anume perioadă pe care aș numi-o perioada bluzelor albastre, a brigadierilor veniți din toate colțurile țării, de pe toate șantierele țării, din armată, din școli, din sate, din uzine, din orașe. Veneau de pretutindeni, veneau zi și noapte. Primeau o salopetă, un pat într-o baracă, un bon la cantină și, cu steaguri și cîntece, cu o nestrămutată voință și tinerețe, porneau în fiecare dimineață la muncă. Noi, copiii, eram mereu în coada sau în fruntea coloanelor de brigadieri și cîntam împreună cu ei, dar ne opream la porțile uzinei. Despre Hunedoara acelor ani, anii de-nceputuri noi, se știu datorită romanelor, ziarelor, filmelor, pieselor de teatru, cărților de reportaje, multe lucruri, mai puțin faptul că noi, copiii, auzisem că-n *Orașul Muncitoresc*, la temelia unela dintre primele case, ar fi fost îngropată o placă de oțel pe care fuseseră gravate următoarele cuvinte : *Hunedoara, 1950, primul oraș socialist din România*. Pentru noi, ca și pentru oamenii mari, legenda, dacă era doar legendă, nici azi nu știm cu adevărat, devenise realitate. Cred, sînt convins că Hunedoara a fost, cu adevărat, primul oraș socialist al țării. Acolo, la Hunedoara, se plămădea, cu o clipă mai devreme, chipul întregii țări. Hunedoara a fost, la început, un orășel de numai 7 000 de locuitori. Venirea brigadierilor a spulberat liniștea oarecum patriarhală a acelui orășel. Străzile sale, înguste și sumar pietruite, au devenit neîncăpătoare pentru sutele de camioane. Casele sale, mai mult scunde și parcă povirnite spre cenușiu, nu puteau găzdui acea mare de tineri fremătînd. Nici barăcile n-au rezolvat problema locuințelor. Era neapărat nevoie să se construiască nu numai un uriaș combinat siderurgic, dar și un oraș pe măsură, un oraș nou. Primele blocuri ale socialismului, sînt sigur, au fost construite la Hunedoara. Ele au constituit nucleul cartierului ce-avea să se numească *Orașul Muncitoresc*, adică, mai pe scurt, *OM* sau, cum îi spun hunedorenii, *OMEC*. Vreau să spun, cu alte cuvinte, că ceea ce se întîmpla azi la Hunedoara avea să se întîmple peste o zi sau două, adică în timp, și-n alte orașe ale țării.

Între brigadierii veniți atunci i-am cunoscut, copii fiind, pe *Nicolae Mărculescu*, viitor maistru furnalist, Erou al Muncii Socialiste. Venise de pe șantierele de la Bumbești-Livezeni. S-a făcut furnalist, ca taică-meu, ca nea *Dan Hăulică*, prietenul tatălui meu. Îi știu pe toți pentru că locuiam în aceleași barăci din care ne-am mutat în aceleași blocuri și împreună cu ei am sădit într-o toamnă niște arbori subțiri, cît mîna unui copil, iar nea Hăulică mi-a spus că noi vom crește o dată cu acei arbori și o dată cu Hunedoara. Ceea ce spun și ceea ce scriu acum pare să fie literatură sau, în cel mai bun caz, întorsături reportericești. Luați-le cum vreți, dar eu vă vorbesc, copleșit de emoție, despre viață, despre faptul că în aceleași ani de-nceputuri venea dinspre Alba Iulia, dintr-un sat numit Bărăbanț, ca elev la școala profesională, *Ștefan Tripșa*. A vrut să se facă neapărat oțelar și s-a făcut oțelar. Cîțiva ani mai tîrziu, după ce i se înmînase înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste, Ștefan Tripșa avea să le spună reporterilor, mai în glumă, mai în serios, că el a ajuns cu timpul unul din fondurile fixe ale oțelăriei. Împreună cu Ștefan Tripșa venea la Hunedoara și *Ioan Giurcă*. Avea același gînd, să se facă tot oțelar. A ajuns unul din cei mai de seamă maiștri ai oțelăriei electrice numărul unu. Și Ștefan Tripșa, și Nicolae Mărculescu au ieșit la pensie. Tare mult aș fi vrut să fiu acolo în acele zile ! Și Ioan Giurcă a ieșit la pensie, dar pentru că mai are ceva de împărtășit ortacilor ce i-au luat locul în fața cuptoarelor, încă mai poate fi întîlnit pe platforma de la electrică. Dar cîte alte nume n-ar trebui să mai transcriu pentru a alcătui acea minunată constelație de bărbați ? ! De ce să nu-l amintesc pe scriitorul *Nicuță Tănase* cu ale sale romane despre Hunedoara ? ! De ce nu l-aș aminti pe reporterul *Vasile Nicorovici* a cărui carte de reportaje a atras atenția întregii țări că la Hunedoara, sub vîlvătaia flăcărilor, se plămădește un miracol, miracolul nașterii omului nou ! Cu nimic mai prejos acestor doi scriitori a fost reporterul *Mircea Neagu*, a cărui voce comenta,prin posturile noastre de radio, viața și lupta la zi în Hunedoara ! Fără talentul acestor trei oameni, focurile Hunedoarei ar fi strălucit la fel, dar nu s-ar fi văzut de-atît de departe. Dar cîți n-au fost inginerii, profesorii și medicii care, veniți la Hunedoara direct de pe băncile facultăților, au jurat să plece a doua zi, adică cu primul prilej, și, ciudățenie, au rămas. Au rămas pentru că, deși ararеorі se putea purta un costum de culoare deschisă, sau o cămașă albă, deși toată lumea trebuia să umble iarna și toamna și primăvara numai în cizme de cauciuc și în pufoșică, au rămas, spuneam, pentru că Hunedoara avea un ceva al ei, un farmec aparte. Era ca un fel de oglindă care te arăta lumii exact așa cum ești, de-adevăratelea, și nu cum ai fi vrut să arăți. În acei ani în Hunedoara nu se putea minți. Puteai fi un om aspru, dar drept, și lumea te lua ca atare și nu se supăra. Puteai fi, dimpotrivă, amabil, născocitor de cuvinte frumoase și purtări alese, adică om de lume subțire, dar dacă la locul tău de muncă erai așa cum trebuia să fii, nimeni nu te privea dintr-o parte. Dacă însă, cine știe cum, te mai prindeau cu o lingușire, fie ea cît de mică, sau cu o intriguță, ca să-i zicem așa, era mult mai bine să-ți faci bagajul. Un organism tînăr și sănătos și curat era Hunedoara și ceva de nelămurit îi ținea pe oameni la un loc, nu neapărat flăcările care ardeau fără contenire, nu neapărat recordurile de șarjă sau mai știu eu ce, ci altceva, o încredere totală în frumusețea vieții, o fermă convingere că sudoarea este singura valută forte pentru a dobîndi fericirea. Sau, poate, greșesc eu, poate că altceva, cu totul și cu totul altceva i-a făcut pe toți să rămînă și să iubească acest oraș și să-l facă, pe zi ce trece, mai frumos, mai adevărat, pe de-a-ntregul conștient și mîndru că, iată, acum cîteva zile, s-au împlinit 100 de ani de la prima flacără ce s-a ivit pe cerul său. Ce altceva, la urma urmelor, decît sentimentul că ei au crescut o dată cu Hunedoara ? !

VICTOR NIȚĂ ■

O fotografie de album

Într-o bună zi l-am întîlnit pe Ion Caramitru care făcea o plimbare de seară prin Tîrgu Mureș. Era după o filmare. Fusese invitat să joace într-un film de reclamă pentru pelicula Azopan și după o zi de lucru era încîntat. Îmi povestea că pentru prima dată a avut sentimentul că a intrat într-o lume de science-fiction. Uzina de materiale fotosensibile din Tîrgu Mureș este un fel de „ultim răcnet" în materie. În anul 1981 a fost dată în probe tehnologice și în anul 1982 intra în producție. Prima întîlnire cu această uzină formată din trei sau patru blocuri, unul turn și celelalte mai mici, în stilul blocurilor cu patru etaje am avut-o în biroul directorului. Un om cordial, cu umor, lejer și amabil care a ezitat să-mi spună cîte ceva. Întîi pentru că nu voia să încalce un secret de serviciu și, mai apoi, pentru că și-a dat seama că nu voi înțelege niciodată ce se află dincolo de ușile deasupra cărora luminează becuri șterse. Atîta tot, că se lucrează la întuneric, cu tot felul de mașinării complicate, tranzistorizate, programate pe calculatoare, cu un om sau doi care supraveghează pe ici și colo. Mai pe înțeles, că se produc tot felul de filme, de la negativ alb negru pentru amatori, la cinepozitiv alb negru, cinepozitiv color, peliculă reversibilă pentru televiziune, filme radiografice medicale, filme radiografice industriale etc.

Inginerul Octavian Moraru, directorul uzinei, este dintr-un sat apropiat de Tîrgu Mureș. Motivele pentru care unul din cei 9 frați a optat pentru o facultate de chimie și asta tocmai la Timișoara e un fapt care îi privește numai pe cel care l-a trăit. Dar faptul că, repartizat la Azomureș, din 1956, cînd încă nu se vorbea de nici un fel de chimie și de nici un fel de combinat prin aceste locuri, acest om a optat pentru o industrie care nu exista dar se anunța a fi la mare modă și a participat la construirea combinatului și mai apoi ca director de uzină, a luat trei uzine și pe fiecare le-a primit în faza de desen într-o mapă și le-a dus pînă la scara 1:1, acestea sînt fapte care l-au privit în primul rînd pe el și în egală măsură pe cei care au lucrat sub îndrumarea sa. Încerc să-mi manifest neîncrederea față de calitățile hîrtiei produse de Azomureș. Dintr-un plic enorm îmi arată cîteva portrete în culori pe hîrtie fabricată la Tîrgu Mureș. Îmi dă apoi fotografii pe hîrtie Agfa. Îmi cere să-i spun care sînt diferențele. Răspund că nu văd și nu mă pricep. Dar, întors la București, voi întreba pe la toți fotografii. Și dacă unul va avea rezerve atunci nu voi mai scrie nici un rînd despre această uzină pe întuneric unde, pentru prima dată, în loc să mi se arate ceva, am fost invitat într-o sală să urmăresc un film despre ceea ce ar fi trebuit să văd. Oricum, directorul uzinei mă invită să dau o raită pe la toți fotografii din Capitală și să-i întreb de Azopan. Și ei, nu demult, la Sovata, într-un parc unde tot felul de fotografi te agățau să-ți ofere o amintire de la Băile Sovata, a întrebat pe unul cu ce filme lucrează ? Cu de-astea de Azomureș, a zis omul. Și merg ? l-a întrebat directorul ca un amator oarecare, am auzit că-s proaste ! Fotograful s-a uitat la el și a început să-i țină o lungă pledoarie pentru calitatea filmelor produse de Tîrgu Mureș. L-am rugat pe director să mă dea pe mîna cuiva care să mă convingă de calitatea deosebită a filmelor produse aici. Eu nu mă pricep și nu pot depune mărturie. Inginerul Nicolae Chirilă, șeful laboratorului C.T.C., m-a dus într-o sală și m-a prezentat unor tineri. Inginerul Alexandru Deac de la prepararea emulsiilor este și un împătimit în materie de fotografie. A cîștigat un car de premii naționale și internaționale. Doi muncitori tineri, Felicia Pantea și Ion Păcuraru, au încercat și ei să pledeze în favoarea mărcii și a instituției. Cînd o firmă se bucură de renume, primii care o susțin sînt lucrătorii ei. Dacă aceștia nu cred în ea, cu atît mai puțin ceilalți, bieții cumpărători. Și-n cele din urmă am fost invitat într-un fel de grup foto, alcătuit din mai multe încăperi pe pereții cărora se aflau tot felul de imagini premiate în țară și peste hotare. Gheorghe Deac și Peter Grünfeld sînt primii oameni care se confruntă cu calitatea filmelor și-a hîrtiei. Cînd inginerul Nicolae Chirilă, șeful laboratorului C.T.C., mi-a arătat o fotografie cu un trandafir am fost tentat să exclam, colosală hîrtie ! Dar peste 5 minute am văzut aceeași fotografie și-n alt birou. Atunci i-am zis, ați reușit o fotografie și ați împrăștiat-o peste tot ca să păcăliți lumea. În atelierul de fotografie a celor doi maeștri am fost invitat ca să aflu răspunsul. Două încăperi cu fotografii în culori, de cea mai bună calitate, cu flori de primăvară și scene de muncă, nuduri și peisaje, copii și păsări, subtilizate clipei de obiectivul lacom al unui aparat bine minuit.

Primul aparat de imagini din România a fost dagherotipul cumpărat de elevii Liceului Sf. Sava prin anul 1840. Cam după 140 de ani, la Tîrgu Mureș apărea prima uzină de materiale fotosensibile din România, și fotografii au primit-o la început cu neîncredere și mai apoi ca pe un fapt împlinit, ca în cele din urmă să subscrie la calitatea produselor, să fie dispuși să dea în scris că această uzină produce filme și hîrtie de o calitate care nu dă bătaie de cap nici unui specialist. Mai mult, excepțind casetele care încă mai pun o serie de probleme, deoarece filmul trebuie tras cu o formă mult prea mare, pelicula cu marca Azopan a început să intre pe diferite piețe de desfacere, nu pentru a semna o condică de prezență, ci pentru a le cuceri.

Dacă un meșter într-ale fotografiei va avea vreo obiecție, puteți să scrieți că materialele noastre sînt de slabă calitate, a spus directorul uzinei, Octavian Moraru. Am întrebat mai mulți fotoreporteri și fotografi amatori. Nici unul n-a zis nimic rău despre filme. Puteți întreba și dumneavoastră. Cercetați cu grijă. Și dacă veți afla altceva decît subsemnatul, nu mai cumpărați filmele respective și uitați că în acest început răcoros de iulie ați citit un articol despre fabuloasele flori din fotografiile executate pe Azopan.

CORNEL NISTORESCU ■

În pragul unui moment nou

Deținem în prezent, hotărît lucru, tehnici de vîrf, competitive, adesea superioare celor din țări cu amplă tradiție industrială. Grație strategiei vizionare și înțelepte a partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, gîndirea originală românească, adîncă și înnoitoare, s-a exprimat și a fost pusă în valoare mai bine ca oricînd, antrenînd schimbări fundamentale în viața oamenilor, a societății. Dacă am izbutit, fapt unanim recunoscut, să refacem într-un interval de timp relativ scurt un handicap istoric important, o moștenire grea, asta s-a datorat nu doar adevărului că am muncit mai serios, ci și aceluia că am gîndit, oameni liberi într-o țară liberă, ferită de servituți, mai profund, mai cuprinzător. Mereu în perspectivă.

Acum, cînd pe plan mondial se prefigurează o nouă etapă sau o nouă revoluție tehnico-științifică, în măsură să producă modificări esențiale în structura industrială și economică, în dezvoltarea societății omenești, avem obligația, mai mult ca oricînd, să ținem pasul, să consolidăm culmile cucerite și să escaladăm altele. În știință și tehnică, precum în sport, dacă vrei, a te culca pe laurii victoriei, cît va fi soarele, e dăunător. Căci viața merge înainte, în ritmuri accelerate, orice timp mort generînd prejudicii cu consecințe dintre cele mai grave. De altfel, dotat cu un simț al anticipației excepțional, însuși tovarășul Nicolae Ceaușescu afirma, la recenta Plenară a Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, că „trebuie să avem cu toții în vedere că, în următorii ani — în acest deceniu și în ultimul deceniu al acestui secol și al acestui mileniu — știința și tehnica vor produce schimbări fundamentale în structura producției, în viața oamenilor".

În noile condiții, e limpede, rolul științei și al tehnologiei va crește considerabil, urmare a soluțiilor oferite din acest sector avînd să se dezvolte întreaga economie națională. Baza energetică a țării va trebui exploatată mai rațional și mai eficient, sursele așa-zise neconvenționale, biogazul, energia eoliană, termală etc., urmînd să-și aducă o contribuție sporită. Refolosirea surselor secundare va ocupa, și ea, un loc de frunte. Oamenii de știință vor avea, firește, un cuvînt greu de spus, datoria lor fiind deopotrivă să găsească rezolvări, introducînd calculatoarele și microprocesoarele pe mașini, dezvoltînd microbiologia, ingineria genetică etc., cît și să urgenteze, prin acțiuni concrete, aplicarea acestora în practică.

Ne găsim, după cum însuși secretarul general al partidului sublinia, în pragul unui moment nou. Avizați asupra lui, ne pregătim pentru el. Bătălia e aceeași, pentru o calitate superioară, pentru o viață mai bună, momentul însă, datorită schimbărilor ce se petrec în lume, e altul. Îl așteptăm cu încredere și gata de treabă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Totul pentru libertatea țării

● Opoziția Marelui stat-major român ● „Mareșalul joacă pe o carte falsă" ● „Margareta II"—un plan de ocupare militară a României ●

Al cincilea an de război...

Reuniți, la 7 noiembrie 1943, la München, într-o adunare închisă, Gauleiterii (șefii regionali ai partidului nazist) celui de al III-lea Reich ascultau expunerea asupra situației strategice prezentată de general-colonelul Alfred Jodl, șeful secției operații a Marelui stat-major al armatei germane. **„Stăpînirea Balcanilor — a subliniat el — ca parte componentă a «Fortăreții Europa» ESTE, DIN MOTIVE OPERATIVE, MILITAR-POLITICE ȘI ECONOMICE, HOTĂRÎTOARE PENTRU RĂZBOI"** (subl. ns. — I.C.). În această zonă geografică, arăta între altele generalul german, se aflau 50% din întreaga producție europeană de țiței, 100% din cea de minereu de crom, 60% din cea de bauxită etc. Importanța menținerii României în cadrul „alianței" sale cu Germania — cu alte cuvinte menținerea și accentuarea controlului german asupra României — era, din toate motivele menționate de A. Jodl, de cea mai mare importanță în strategia factorilor politici și militari germani. De altfel, A. Jodl sublinia, cu același prilej, că atacarea Greciei de către Germania nazistă a avut ca obiectiv nu doar sprijinirea Italiei, ci de a-i împiedica pe englezi să se stabilească în Grecia și de acolo să amenințe **„regiunea petroliferă românească a noastră** (sic !)". Nu era vorba însă doar de petrolul românesc. Pe măsura înfrîngerilor suferite și a retragerii de pe diferite fronturi sporeau continuu presiunile Germaniei naziste pentru a impune, împotriva intereselor vitale imediate și de perspectivă ale poporului român, o mai puternică angrenare economică și umană a României în război. Pe de altă parte, atît creșterea mișcării de rezistență antihitleristă din țară, opoziția crescîndă manifestată la diferite nivele și sub diferite forme de forțele patriotice române față de continuarea războiului alături de Germania nazistă și de intensificarea exploatării economiei românești de mașina de război germană, cît și modificările ce se întrevedeau tot mai clar în raportul de forțe dintre cele două tabere beligerante determinau oscilații, rezerve și chiar tentative de eludare a unor pretenții germane din partea autorităților politice și militare centrale române, înmulțirea contactelor și sondajelor cu puterile coaliției antihitleriste. Berlinul nu mai putea să-și impună la fel de simplu, cu mijloacele precedente, pretențiile, acum mult sporite.

„Situația din România se ascute"

Germania nu și-a ascuns nemulțumirea. Relațiile româno-germane au fost astfel antrenate în ultima parte a anului 1943 și la începutul anului 1944 într-o perioadă de vădită încordare. Cererile repetate ale Germaniei naziste pentru trimiterea a tot mai multe divizii pe frontul sovieto-german provocaseră deja opoziția Marelui stat-major român. Prin acțiuni ale acestuia, efectivele trupelor române din Crimeea au fost reduse simțitor, în pofida protestelor comandamentelor germane. Totodată, comportarea unor comandamente germane care aveau în subordine trupe române, față de acestea, au contribuit la continua accentuare a atitudinilor antihitleriste în cadrul armatei române. În noiembrie 1943, comandantul unei divizii române raporta că prăpastia ce se cresee între soldații români și cei germani **„este atît de mare, încît nu știu dacă în viitor se va mai putea repara ceva"**. În același timp, Germania manifesta, la rîndul ei, nemulțumiri față de ceea ce se petrecea în România. Ministrul Germaniei la București, Manfred von Killinger, raporta Berlinului, la 11 noiembrie 1943 : **„Armele livrate de noi nu sînt folosite contra Rusiei, ci rămîn în țară, sub pretext că trebuie să se apere împotriva ungurilor. Încercarea de a păstra cît mai puține trupe germane în țară este evidentă încă de mult timp. Chiar trupele de aviație necesare pentru apărarea petrolului sînt considerate ca o povară, deoarece ele ar putea împiedica o eventuală înțelegere cu Anglia-America. Se cere, de asemenea, subordonarea acestor trupe unui comandament român".**

Creșterea tensiunii în relațiile româno-germane s-a manifestat și concentrat în mod deosebit în domeniul relațiilor economice. Încă la 11 ianuarie 1943, cu prilejul vizitei lui Ion Antonescu și Mihai Antonescu la Rastenburg, la Marele cartier al führer-ului, ministrului german de externe I-a fost înmînat un memorandum al guvernului român în care se atrăgea atenția între altele asupra consecințelor efortului de război la care fusese supusă economia românească. Se menționa în acest sens că aproape întreg comerțul exterior al României era orientat spre puterile Axei, cota Germaniei atingînd 87% din exportul român, că România pierduse 35 miliarde lei prin exportul produselor petroliere la prețuri antebelice, că fusese nevoită să finanțeze cu alte 35 miliarde lei nevoile trupelor germane — deși se obligase doar la 100 milioane lei lunar — că avea în Germania, în urma livrărilor de cereale, carne și alte produse (fără ca Germania să efectueze livrări de produse în contrapartidă) credite în valoare de 30 miliarde lei etc. **„Inflația care se apropie, cauzată de finanțarea nevoilor germane, amenință să dezechilibreze întregul aparat de stat și să răstoarne ordinea socială a poporului român"** — se atrăgea atenția în mai sus-menționatul memorandum. Guvernul antonescian urmărea, prin acțiunea sa, atît să se sustragă unor constrîngeri germane, pentru a atenua consecințele creșterii nemulțumirilor în țară — la care documentul se referea, după cum rezultă din citatul de mai sus — cît și să producă mutații în relațiile germano-româno-ungare în favoarea României. Ca și alte demersuri anterioare, memorandumul nu a avut însă efectele scontate, astfel încît în toamna anului 1943, cînd au fost abordate problemele încheierii unui nou acord comercial germano-român, deosebirile de vederi, dintre Berlin și București, pe fondul situației internaționale modificate în urma evenimentelor din Italia și de pe frontul sovieto-german, au dobîndit semnificații și implicații noi.

În raportul menționat, din 11 noiembrie 1943, M. von Killinger sublinia că șeful delegației economice germane, dr. Carl Clodius **„se izbește în tratativele cu România de mari greutăți... Atitudinea este pur și simplu de neînțeles în situația generală de acum, dacă nu se ascunde în spate o intenție specială"**. Sensul mai exact al acestor precizări este înțeles prin prisma altor aprecieri din același raport. **„Situația din România se ascute"** — sublinia diplomatul german și atrăgea atenția asupra înmulțirii călătoriilor unor emisari români în diferite țări, mai ales Turcia și Elveția, angajarea unor convorbiri cu englezii și a unor contacte cu sovieticii etc. Ministrul german la București menționa că „aderenții inamicului" foloseau în propaganda lor următoarele teze : **„Germania a pierdut deja războiul — mareșalul joacă pe o carte falsă [...] — germanii ne mănîncă totul — nu le dați cereale — nu le dați petrol, căci atunci se termină războiul"**. Diplomatul Reich-ului conchidea că dacă nu se stabiliza situația frontului **„mă tem că în România vor apărea dificultăți. Eu nu cred că există un pericol acut și că ne aflăm în România în fața unor evenimente ca în Italia, sînt însă convins că pericolul în sine există"**.

Între Hitler și I. Antonescu a avut loc, în lunile octombrie-decembrie 1943, un schimb de scrisori, din care nu au lipsit reproșurile vehemente, în legătură cu evoluția relațiilor româno-germane. În cele din urmă, „sub presiune puternică" germană — după cum sublinia chiar Carl Clodius într-o telegramă din București, din 20 decembrie 1943 — guvernul român a cedat și a acceptat în principiu cererile germane, ceea ce a avut ca rezultat apoi încheierea unui nou acord germano-român, la 9 februarie 1944.

„Margaretele" lui Hitler și o dilemă germană

Evoluția situației din România, alături de unele aspecte ale relațiilor cu Germania, pe fondul unei situații internaționale în continuă schimbare în favoarea Coaliției antihitleriste, au determinat creșterea neîncrederii Berlinului în posibilitatea menținerii sub control a României, ca și a altor state, prin vechile mijloace. General-colonelul A. Jodl aprecia, la 7 noiembrie 1943, că **„în România sînt două lumi : puternica politică de fidelitate față de alianța cu Germania se sprijină acolo pe un singur om. În această privință situația trebuie să ne fie clară"**. Ajungerea la acordul de principiu în privința relațiilor economice româno-germane prin noua cedare a guvernului antonescian în fața cererilor germane, nu a fost de natură să împrăștie incertitudinile Berlinului cu privire la cursul politicii românești. Pentru cazul unei schimbări de front a României a fost inițiat, la 26 ianuarie 1944, studierea unui plan — codificat sub numele de **„Margareta II"** — care prevedea ocuparea militară deschisă a României. (Planul **„Margareta I"** prevedea ocuparea Ungariei, operațiune militară la care, inițial, se prevăzuse și participarea, alături de trupele germane, a' trupelor române și slovace.) La operație **„Margareta II"** se avusese în vedere și participarea trupelor ungare și bulgare, dar această variantă a fost abandonată pentru că nu satisfăcea condiția unei execuții fulgerătoare. Planul **„Margareta II"** va fi abandonat definitiv din ordinul lui Hitler, după întîlnirea acestuia cu Ion Antonescu la Klessheim, la 26—28 februarie 1944, dar în această privință vom mai reveni.

Experiența evoluției relațiilor româno-germane, spre sfîrșitul anului 1943 și la începutul anului 1944, relevă oscilația Berlinului între a folosi amenințarea forței, promisiunile și concesiile politice pentru a determina o mai puternică subordonare a potențialului economico-militar al României intereselor mașinii de război fasciste și a exercita un control mai puternic asupra evoluției situației politice în condițiile în care creșterea mișcării de rezistență din România și știrbirea puterii militare a Germaniei naziste nu mai permiteau Berlinului, într-o situație internațională în schimbare, să atingă prin vechile metode scopurile urmărite. Dar intenția folosirii forței sau a ocupării militare pentru a putea impune satisfacerea integrală a cererilor sale economice se profila a fi un bumerang foarte periculos pentru interesele germane și a fost combătută chiar din partea cercurilor oficiale economice de la Berlin.

În sensul celor subliniate mai sus este grăitoare concluzia dintr-un raport confidențial asupra situației monetare a României, redactat la Berlin, la 20 decembrie 1943, de un expert, dr. Karl Blesing, director al societății „Kontinentale Öl". K. Blessing atrăgea atenția că o încorporare de 100% a potențialului economic românesc în sistemul economiei de război germane făcea necesară o limitare substanțială a suveranității românești în domeniul economic și monetar, dar se întreba dacă Germania dispunea de funcționari de specialitate în acest caz și sublinia că **„De altfel, o astfel de limitare de suveranitate nu ar fi obținută fără o răsplată politică (Transilvania) sau numai prin forță. La utilizarea forței s-ar crea însă, în mod posibil, o nouă regiune de partizani, a cărei rentabilitate pentru economia de război ar fi mai mică. De gîndit doar la actele de sabotaj relativ ușor accesibile din regiunea petroliferă".** Această opinie era evident împărtășită și la Ministerul economiei. Într-un document elaborat de acesta, la începutul anului 1944, cu privire la comerțul exterior german cu sud-estul Europei, se sublinia importanța, deosebită a respectivelor state pentru economia de război a führer-ului și, totodată, se atrăgea atenția că **„Experiența de pînă acum a arătat că față de țările aliate, respectiv de țările aflate în zona puterii noastre militare nu se pot obține prin utilizarea de presiuni în locul schimbului de mărfuri rezultate asemănătoare sau cel puțin satisfăcătoare [...] În orice caz, ar fi neeconomic — și practic este imposibil — ca în spatele fiecărui producător străin să instalăm un soldat german [...] Țările a căror economie și viață publică sînt intacte sînt pentru noi mai rentabile decît țările agitate"**.

Politica germană față de România intra astfel, în lumina celor menționate mai sus, într-o dilemă din care va fi scoasă, fără voia sa, doar de revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, din august 1944.

Avatarurile unei „alianțe" nefirești

„Celulele comuniste lucrează intens"

Temerile germane — care, începînd de la sfîrșitul anului 1943, vor fi frecvent exprimate — în privința consecințelor unei ocupări deschise a României · erau întemeiate pe cunoașterea creșterii mișcării de rezistență, inclusiv a apariției unor detașamente mai mari de partizani, a înmulțirii actelor de sabotaj și mai ales a puternicei și continuei intensificări a activității comuniștilor români. Într-un raport, din 1 noiembrie 1943, se consemna faptul că „atitudinea comunistă a muncitorimii din industrie face progrese datorită proastei aprovizionări și ea poate fi observată, în primul rînd, în regiunea petroliferă". Ministrul german la București transmitea, la rîndul său, la 11 noiembrie 1943, în legătură cu activitatea comunistă în România : **„Celulele comuniste lucrează intens. Puternică difuzare de manifeste. Și între studenți o evoluție care dă de gîndit [...] Formarea de celule comuniste printre studenți".**

Manifestele partidului comunist chemau poporul român la lupta unită contra armatei germane, pentru împiedicarea transformării României în teatru de operații militare, pentru înlăturarea regimului antonescian. Într-un manifest adresat tineretului român, răspîndit la sfîrșitul lunii septembrie 1943 în Capitală se cerea, între altele : **„Să oprim orice nouă trimitere de trupe românești pe frontul german de răsărit. Să aducem pe cele ce se află pentru a nu fi măcelărite. Armata să fie iarăși a noastră, nu a lui Hitler. Să alungăm agenții lui Hitler și pe Antonești, să instaurăm un guvern al poporului și al păcii. Treceți la acțiune prin sabotarea mașinii de război hitleriste. Împiedicați transporturile de război, aruncați în aer depozitele de muniții, alimente și distrugeți firele de telefon și telegraf ale armatei germane. Arătați ura voastră împotriva cotropitorilor în toate împrejurările. Citiți aceasta cu prietenii voștri și organizați-vă în grupe de patrioți. TRAIASCA ROMÂNIA LIBERĂ !"** S-a intensificat propaganda comunistă în rîndul armatei, s-au înmulțit chemările adresate de P.C.R. militarilor români de a se alătura mișcării de rezistență. **„Soldați și ofițeri ! Întoarceți vă de pe frontul din răsărit ! Refuzați plecarea pe front ! Organizați-vă în grupuri patriotice ! Întoarceți arme e împotriva lui Hitler și Antonescu !"** — se cerea într-un manifest comunist din noiembrie 1943. De la începutul anului 1944, o dată cu apropierea frontului de teritoriul românesc, cu înmulțirea trupelor germane din țară și cu mobilizarea populației de autoritățile române pentru lucrările de fortificații, care vădeau intenția Germaniei naziste și a regimului antonescian de a transforma țara în teatrul unui pustiitor război, P.C.R. a chemat — așa cum o făcea prin postul de radio **„România liberă"**, la 1 februarie 1944 — la acțiuni de sabotare a lucrărilor de fortificații pentru a fi împiedicată stabilizarea frontului pe teritoriul nostru, a cerut să se stabilească o mai strînsă legătură între grupele de partizani și muncitorii de la sistemele de fortificații

În zonele imprejurări au început să acționeze detașamente mai importante de partizani în România, după cum consemnau și documentele germane. Astfel, într-un raport privind situația din România, în ianuarie 1944, se arăta că : **„În regiunea Reșița, deci într-o regiune industrială, au apărut primele două grupări mai mari de partizani în România. S-a ajuns deja la lupte între trupele române și partizani și nu fost pierderi de ambele părți. Avînd în vedere situația socială catastrofală în această zonă industrială, munca de agitație comunistă este plină de succes și, de aceea, nu este de mirare că s-au format bande de partizani".**

Semnele prevestitoare ale furtunii revoluționare, care în august 1944 avea să spulbere regimul de dictatură și pe patronii ei hitleriști, se înmulțeau...

Dr IOAN CHIPER

VINERI, 13 iulie 1984 — 8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

BALOGH JÓZSEF

„Traducerea este singura expansiune justificată“

— Balogh József, ne știm de multă vreme ; am fost, la un moment dat, în urmă cu mulți ani, chiar colegi de redacție. Știindu-ne de atîta timp, nici măcar n-am socotit necesar ca discuțiile noastre despre literatură — devenind deseori furtunoase mai ales datorită temperamentului vulcanic pe care îl aveți — să le consemnăm în scris. Iată că a venit clipa în care nu mai aveți încotro și vă întreb : de ce sînteți atît de entuziast de fiecare dată cînd apare o carte ?

— Întrebarea nu-i deștul de clară. S-ar putea deduce că orice carte mă entuziasmează.

— Se pare că v-am întîlnit numai în astfel de ocazii. Dar continuați-vă ideea.

— Cărțile bune, necesare într-adevăr, mă bucură. Dar să nu ne ascundem după deget : au apărut și destule cărți care n-au avut menirea să ne bucure. În mod inevitabil te înfurii cînd apar „opere“ care dezarmează prin mediocritatea lor sau prin anacronismul ideilor vehiculate. Ele nu contribuie la îmbunătățirea climatului spiritual al țării, ba sînt vătămătoare.

— Vătămătoare ? Oare nu e prea mult spus ? Poate face o carte proastă altceva rău ? E oare posibil să apară numai cărți bune și foarte bune ?

— Să nu prelungim discuția în jurul acestui calificativ. Fiecare știe destule exemple. Și sigur că nu la nivelul artistic scăzut m-am referit ci la poziția de pe care au fost scrise respectivele opusuri. O lucrare cu idei perimate nu poate să fie realizată nici artistic. Nimeni nu mă poate convinge de contrariu. Sigur, ideal ar fi să apară numai cărți excelente și în tiraje care fac posibilă pătrunderea lor și în cele mai îndepărtate biblioteci publice sau particulare în acest domeniu, din păcate, sîntem deficitari.

— Activitatea dumneavoastră de traducător îmi este binecunoscută ; din nefericire, știu mai puține lucruri despre literatura pe care o scrieți. Ați fi atît de bun să ne spuneți cîteva cuvinte despre ■ ?

— Creația mea originală e strîns legată și de munca traducătorului. Ca poet am debutat la revista **Utunk** fiind încă elev. În același an mi-am publicat, tot acolo, și o traducere din A. E. Baconsky. Debutul meu poetic în volum s-a petrecut cu 15 ani mai tîrziu, adică în 1965, cînd mi-a apărut volumul de versuri în limba maghiară **Spinzurătoarea albastră**. În același an a văzut lumina tiparului și un volum de tălmăciri în limba maghiară în colecția „Cele mai frumoase poezii“, din opera lui Nazim Hikmet. Am devenit scriitor publicînd alternativ sau în același an volume originale și traduceri. N-am rămas însă numai la poezie ; am scris și romane.

— Care este înfățișarea universului dumneavoastră poetic ?

— Sînt un cîtadin, născut la București, un deceniu hotărîtor pentru dezvoltarea mea am trăit la Carei, studiile mi le-am făcut la Cluj, Harkov și Kiev, am petrecut multe săptămîni în muzeele și bibliotecile Leningradului și, după terminarea studiilor, fără întrerupere trăiesc și muncesc la București. Deci, tematica orașului, viața lui trepidantă, fenomenele specifice acestui mediu aflat, nu-i așa, la sfîrșitul mileniului doi, și fluctuațiile, schimbările dinamice, particularitățile lui revelatoare cît și contradicțiile inevitabile în care își trăiește omul modern existența — iată cîteva repere care marchează lumea mea poetică. Am învățat foarte mult de la poeții de avangardă dintre cele două războaie mondiale indiferent în ce limbă au scris, și încerc să găsesc o expresie adecvată ritmului vieții contemporane. Limba maghiară, ca și limba română sau alte limbi au izvoare de nesecat care dau posibilitatea exprimării lirice a mutațiilor din comportamentul și sufletul uman.

— Nu vi se pare curios ca niște cuvinte, fie din limba română, fie din limba maghiară sau din altă limbă, care au exprimat sute de ani niște realități din spațiul rural, să fie chemate acum să înfățișeze o altă realitate, cu totul deosebită ?

— Curios ? Aș spune că-i firesc. Mediul rural e un izvor secular sub toate aspectele. Cu toate schimbările care s-au înfăptuit — tot mai mult vorbim despre dispariția deosebirilor dintre sat și oraș —, satul, graiul popular, limbajul suculent, proverbele, zicătorile, expresiile idiomatice vin în ajutorul poetului contemporan pentru a împrospăta vocabularul în care, din păcate, găsim multe cuvinte și expresii obosite, uzate, fără putere de emoționare. În mod conștient apelez la acest tezaur lingvistic și acest lucru a fost remarcat și de unii dintre recenzenții mei. Aș putea da un scurt exemplu.

— Vă ascult.

— „Nu cerceta cerul / din puțul adînc / căci nu vei zări / nici Luceafărul senin / nici norul negurei / Fatale“. Această miniatură e o parafrază a unui proverb maghiar.

— Ați tradus în limba maghiară pînă acum zece volume — de versuri sau proză — printre care se numără autori ca Marin Sorescu, Gheorghe Tomozei, Gellu Naum, T. G. Maiorescu, Constanța Buzea, Nichita Stănescu, Artiom Vesiolîi — în total zece volume. De ce traduceți ? Nu vi se pare că e o uitare a propriei creații ?

— Dacă îmi permiți, voi începe cu o mică precizare : nu zece, ci unsprezece volume, fiindcă tocmai în aceste zile a apărut un volum de versuri din creația lui Florin Mugur, cu titlul **Viața obligatorie**.

— Totuși, de ce traduceți ?

— Fiindcă nu pot altfel. Și țin să menționez că prozatorii și poeții maghiari sînt și traducători. Școala aceasta s-a format în perioada interbelică și a ajuns la maturitate în ultimele decenii. E un adevăr că nu găsești scriitor român important ale cărui cele mai importante lucrări să nu i se fi tălmăcit în limba maghiară. Traducătorii noștri în limba maghiară au avantajul — spre deosebire de cei care trăiesc în alte părți — să cunoască nu numai limba română, dar conviețuirea în acest spațiu le dă posibilitatea să cunoască profund realitatea, atmosfera în care se nasc operele respective. Și această înțelegere a fondului istorico-social și cultural îți dă o siguranță pentru a elabora o tălmăcire nuanțată din care nu se pierd unele detalii aparent nesemnificative. Cum știm, adevărul iese deseori mai pregnant datorită amănuntelor. Traducerile confraților mei, fie ele de proză sau de poezie, sînt fidele și realizate bine artistic.

— Cîteva nume ?

— Despre Franyó Zoltán de obicei se vorbește ca traducător al lui Eminescu ; dar el a tălmăcit și din clasici și din poeți interbelici și din reprezentanții poeziei contemporane. Szemlér Ferenc a semnat volume de tălmăciri din Arghezi, Minulescu, Sorescu. Kiss Jenő a publicat cinci volume din colinde și baladele ro-

(Continuare în pag. 21)

GEORGE ARION ■

Fragmente critice

Constantin Noica sau despre ființa rostitoare

Zilele acestea Constantin Noica împlinește 75 de ani. Și tot zilele acestea i-a apărut a 14-a sau a 15-a carte : **Trei introduceri la devenirea întru ființă** (Editura Univers, 1984), în care găsim, concentrate, ideile filozofului despre ființă și devenirile ei. Este o carte, nu mă sfiesc să spun, minunată, scrisă la vîrste diferite, într-un stil unitar, dovada unei gîndiri unitare. Unele pagini sînt din 1942, altele au fost încheiate în 1950 și rămase în manuscris : eseul despre Brâncuși **(Cumințenia pămîntului)** a fost destinat, am impresia, altui scop. Puse laolaltă, **introducerile** se leagă bine între ele, ideile vin și revin într-o demonstrație ce înaintează după o ordine, aș zice, muzicală. Un număr de simboluri, concepte, definiții se repetă în chip deliberat, filozofui vine spre tema nouă încărcat de obsesii vechi. Una din ele este problematica **ființei**, alta este Goethe ca spirit de răspîntie sau relația dintre individ și ordinea lumii, sugerată de propoziția lui Pascal : „nu m-ai fi căutat dacă nu m-ai fi găsit...“ O propoziție pe care Noica o reia în situațiile cele mai diferite. Eseurile lui au ritm (un ritm al spiritului) și un limbaj care umanizează (îmblînzește) conceptele. Nici uscat, conceptualizat, nici excesiv de figurat. După Blaga, C. Noica este al doilea filozof român care inventează un stil al gîndirii și un stil al comunicării, aproplind filozofia de literatură. Pentru filozofi, asta poate să însemne o abdicare de la rigoarea științei. Nu știu dacă este bine sau rău, dar știu că, în sfera umanisticii, științа fără creație nu are viață lungă. Intră, vorba lui Noica, în sfera devenirii...

C. Noica este, indiscutabil, un scriitor în sfera ideilor, filozofia lui este, înainte de orice, o creație de limbaj. Pune o mare pasiune în tot ce scrie, are multă știință de carte și capacitate de speculație intelectuală, dar în toate și peste toate este limbajul lui extraordinar : ușor profetic, figurat cu măsură, hrănit cu vechi, uitate vocabule ale limbii, de o savuroasă ambiguitate. Fanatismul ideii **(furor logicus)** se pierde, astfel, în grațiile lirice (spre a nu spune feminine) ale limbajului. Asprimea vocii moralizatoare (C. Noica este un moralist îndîrjit, un spirit decis să-și ducă ideile pînă la capăt) se îmblînzește pe măsură ce vocea se lasă transcrisă. Este, apoi, talentul filozofului de a suci și răsfira cuvintele, de a pune în sens și de a abate cuvîntul de la sensurile prea umblate. Cum se joacă el cu **facere, prefacere** și **desfacere**, în ce neliniște ne aruncă atunci cînd, la mijlocul unei fraze cominue, vorbește de **caracterul întîmplătului** și cu cîtă bucu-

(Continuare în pag. 19)

EUGEN SIMION ■

A doua carte cu prieteni

Cu munții coborînd

E vară. Oala lumii atîrnă de greieri cîntînd. Ce dragi îmi sînt acum oamenii pe care nu i-am cunoscut niciodată prea bine și colindă drumurile, gîndind bogat. Mi-e dor, azi, de Andi Andrieș, dramaturgul care a împlinit de curînd 50 de ani, adică mi-e dor de Moldova, de lazurile ei dormînd somn comun cu somnul livezilor, cu ineiele de slavă aurită desprinzîndu-se de pe buza clopotelor din Iași și acoperind țara cu ademeniri inițiatice în vaduri volevodale. Copii, sprijineam cu umerii orzul și hamelul paradisului — la mijlocul lui iulie, cînd zilele scornesc pierderi de argint în scînteieri vrăjite și lepădări plutitoare, mă culcam pe hotarul imaginar ce desparte Muntenia de Moldova (un prund din mijlocul Siretului), îmi trimiteam sufletul să se scalde în Marea Neagră și nu știam că absolutizez cuvintele care aveau să-mi desăvîrșească viața : prietenie, pîine, sete de libertate. La Siret la Nămoloasa, unde s-a-necat mireasa. Vers luminat ca un lan de trifoi inundat de lună sau de Fata morgana. Andi Andrieș vine spre oameni mult mai înțelept decît aș ști eu s-o fac vreodată. Vine cu munții coborînd în viață, unii sparg lemne, alții sparg pahare, iar ceilalți le dau sfaturi, pentru că lumea, cînd nu se împarte în buni și răi, simte nevoia acută să se împartă în sadici și masochiști. Autorul pieselor **Interludiu** și **Grădina cu trandafiri** (aceasta din urmă, un crîmpei din drumul spre Ispahan sau spre păduri de gherghini înzăpeziți) știe bine că există o intoxicație a mirîștii cu valuri de rusalii, că stelele nu epuizează și nici nu ating sentimentul năucitor al scoicilor concepînd perle. Trandafirii scoicilor... Schiturile lor așezate pe talpă de brînduș. Poate că savoarea schiturilor așteptînd întoarcerea din rai a primei ninsori, al celui mai fraged colind. Căci — nu-i așa ? — colindele vin toate din Moldova. Velerim și veler doamne. Nu cred că există în lume trenuri pe roți de lemn, de frunză și de zăpadă decît între mănăstirile Moldovei. Și locomotivele ard în pîntec diamante. De unde și țărăncuța gonind din han în han, sub chip de lămuri despicate din care sug lapte copiii, pasc iarbă crudă iezii și-și primenesc zbenghiui din frunte viței de căprioară : Ierul — ler...

Pe cînd Andi Andrieș împlinea 30 de ani, televiziunea transmitea din Iașii lui Sadoveanu și Teodoreanu gingășeliile unui copil de nouă ani pe care-l declara genial ! De ce om fi desenînd noi, uneori, palida față a viitorului cu mîna stîngă ? ! Poate pentru că în veci de veci, mica burghezie, cu surplus de contingent și în socialism (prostia, aberanța, incompetența, ștevia, troleibuzul 82, împăcarea cu Dumnezeu, despărțirea de ei etc.), trage spre împletirea tuturor ideologiilor. Andi Andrieș (luați să-i citiți piesele) ne lasă să înțelegem că cei mai mulți dintre oameni nu sînt nici filozofi, nici artiști, dar se pricep să citească poezie, sub lună, pe o terasă cu boltă de viță și s-o compare cu mișcarea ierbii. Miracolul unei povești cu flori sau cu gutui. Noi cu toții, la urma urmelor, sîntem un fel de Van Gogh greșind amar în fața artei japoneze și totuși iubind cireșii. Nobila noastră pradă din toate războaiele este iluzia. În strînsă ființă cu intoleranța. Se situează cineva alături, prin talent? E o formă de neconjugat ce trebuie ucisă. Și cine știe, poate bine facem c-o ucidem. Lumea, mai crede Andi Andrieș, e o pîine cu ghimpi. Trebuie să ai palatul gurii blindat, dacă ții să existi. Acum, cînd a împlinit 50 de ani, vreau să-i dăruiesc lui Andi Andrieș o poveste ce mi se întîmplă, în fiecare toamnă, într-un oraș din Moldova. Merg acolo, cînd simt că e gata să se dezlănțuie iarna. Îmi place să văd cum ninge peste partea de pămînt de unde-am fost convins, toată copilăria, că se înalță în inimi, în auz și în amintire, crivățul. Cobor într-o pivniță, tot așa cum cobori tu, Andi Andrieș, în București, cu munții. Prietenul cu care număr treptele spre dulcele mister, cînd ne întoarcem în pielea realității, mă întreabă : Fănuș, ce se-ntîmplă dincolo de-al patrulea buton ? Eu, niciodată, n-am apucat să fac un pas mai departe. Îi copiez : Andi Andrieș, ce se-ntîmplă dincolo de **Grădina cu trandafiri**? Aș vrea s-aud cum se deschide inima verii și cum crește pe fața cortinei fildeșul toamnei. La mulți ani !

FĂNUȘ NEAGU ■

Delimitări

Despre dedicații

Se știe ce sînt dedicațiile, în lumea scriitoricească : la apariția cărții, autorul scrie cîteva cuvinte, atît celor apropiați (familie, prieteni), cît și unor mai mult sau mai puțin cunoscuți („serviciu de presă", confrați, critici, editori, ziariști). Dacă noua carte apărută se și „lansează" la o librărie, autorul este supus torturii de a semna dedicații tuturor necunoscuților și necunoscutelor, amatori de autografe, care au cumpărat-o (cartea, nu tortura !). Zic tortură, pentru că nu toți scriitorii dispun de o imaginație atît de bogată, ca să varieze de la unul la altul. Astfel, dintre marii scriitori interbelici, cel mai bine înzestrat pentru acest gen de „omagii" era Tudor Arghezi, în concurență cu Ionel Teodoreanu. Celui dintîi, la apariția, de pildă, a primei lui cărți de proză **Icoane de lemn** (1929), i s-au cerut și cîteva cuvinte, urmate de o semnătură, pe niște exemplare destinate provinciei. Subscrisul, care primisem cartea de la autor, cu o măgulitoare (ca mai toate) dedicație aflîndu-mă ulterior la Timișoara și intrînd într-o librărie, am dat peste un astfel de volum, cu această inscripție autografă :

„A fulgerat floarea zare și zarea parfume. T. Arghezi".

Mai e nevoie să adaug că am cumpărat-o așa cum era evaluată, adică fără suprapreț, exact ca la difuzarea cărții, minus numele destinatarului ?

Las pe amatorii stilisticii să descifreze procedeul metaforic, prin care poetul a transferat fiecăruia din cele două elemente, floarea și zarea, atributul celuilalt. Este, cum ar fi spus N. Davidescu, o „găselniță" (după galica „trouvaille").

As fi curios să știu dacă în acea împrejurare, cînd editorul i-a cerut un număr de astfel de dedicații, pentru provincie, dacă, repet, autorul a folosit această metaforă pe un singur exemplar sau pe mai multe.

În definitiv, nu i se putea cere autorului să conceapă pentru fiecare exemplar o altă metaforă sau o altă „găselniță". Stereotipia era, în acel caz, de rigoare.

Ionel Teodoreanu, asaltat de zeci de fetițe, fete și femei, precum și de băieți mai mici sau mai mari, se uita în ochii fiecăreia sau fiecăruia, ca să ticluiască, pe simpla impresie vizuală, o strălucită improvizație : era inepuizabil, de aceea tineretul de ambele sexe (și nu numai tineretul) îl adora.

Alți mari scriitori, oricît de puternică le era imaginația sau fantezia, nu și le puneau la contribuție. Astfel, Mihail Sadoveanu varia între

„cu stimă" și „cu prietinie",

sau, sintetic

„cu stimă și prietinie",

(cel puțin pentru „serviciul de presă").

Față de mine a derogat o singură dată ; în marginea cărții **Nopțile de sînziene**, trecută sub tăcere și despre care nu scriseserăm încă, mi-a lansat acest discret S.O.S. : „Domnului Șerban Cioculescu, această carte fără succes ; doresc și cărții și d-lui Cioculescu bună înțelegere.

Mihail Sadoveanu
16 II 944"

Să nu uit : la aceeași librărie din Timișoara, tot atunci, am cumpărat ediția I din **Hanu-Ancuței**, cu simpla semnătură autografă a autorului. Era în iunie 1930, cînd am revăzut ultima oară orașul.

Desigur, nu stabilesc preferințe pentru nici un gen de dedicații, și iată de ce. Le consider pe toate, cu mici excepții, de ordin strict intim, la fel de conven̦ionale. Cînd eram băiat tînăr, dar bătăios, în primii ani de „magistratură (brrr !) critică", scriitori adulți și consacrați își exprimau „admirația" în dedicațiile lor, admirație la fel de frecventă și de puțin sinceră, față de toți confrații din „serviciul de presă". Și pentru că am întrebuințat din nou această sintagmă, tin să-mi exprim stima față de suprarealiștii noștri, care simțind în mine un nereceptiv, îmi trimiteau totuși cărțile lor, ca acea simplă mențiune :

„serviciu de presă".

Cu alte cuvinte : ne facem o datorie să vă facem astfel cunoscută apariția cărții, dar aceasta fără nici o iluzie și nici o simpatie.

Stimez sinceritatea, chiar incivilă ; o prefer ipocriziei de circumstanță.

Este ceea ce nu sesizează mulți.

Bunul meu amic, talentatul rondelist Petre Pascu, se făleste cu o bogată colecție de cărți cu autografe, unele primite odată cu acestea, altele solicitate și obținute. Oricît s-ar încrede în cuvîntul meu, nu vrea, în ruptul capului, să admită că „admirația" este la majoritatea autorilor, un sentiment ce și-l rezervă siesi cu exclusivitate. Cu alte cuvinte, puțini sînt scriitorii cărora le plac și cărțile confraților, cît de cît, dintre cei talentați. Cei mai mulți se satisfac recitindu-se pe sine, ca pe unicele modele ale geniului creator, strîmbînd din nas la elogiile ce se aduc celorlalți amanți ai Muzelor (cum erau altădată numiți mai ales poeții !).

Cînd însă le apare cîte o carte nouă, nu se sustrag convenției de a o dedica, fireste, cu „admirația" cuvenită și convenită. Ca unul care primesc numeroase cărți de la contemporani de toate vîrstele, le mulțumesc pentru atenție, dar nu mă las amăgit de hiperbolele cu care unii dintr-înșii, deprinși cu dedicații turiferare, mă înăbușesc (numai pentru o clipă, fireste !). Rareori cîte o dedicație îmi face bucurie, ca de pildă, aceasta, de pe ultima carte (dacă nu mă înșel), primită de la poetul Al. Philippide :

„Lui Șerban Cioculescu cu care îmi place să mă întîlnesc în domeniul de libertate și cumpănire al spiritului critic, al adevăratului spirit critic pe care el îl cultivă în adîncime și îl apără de năvăliri barbare

Al. Philippide
sept. 1976"

Marele poet era, într-adevăr, în posesia unui spirit critic „în adîncime", iar rîndurile lui au fost ale unui comilitan, de pe aceleași poziții spirituale. Cuvîntul său mi-a mers la inimă. Nu era o dedicație obișnuită. Lipsea „admirația" ! I-am fost și-i sînt recunoscător.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

LUMEA CĂRȚILOR

Literatură... TV.

● **Muzica omului (The Music of Man)**, cartea lui Yehudi Menuhin și Curtis W. Davis transcrie tipografic substanța unui excepțional film serial în 8 episoade, realizat de către autori pentru televiziunea canadiană. Apărută recent la Editura Muzicală, în traducerea Adinei Arsenescu, **Muzica omului** este un captivant eseu de istoria muzicii universale, construit pe ideea miraculului muzicii și a influenței acesteia asupra dezvoltării civilizației umane de-a lungul timpului. De la originile muzicii în timpurile preistorice pînă la civilizațiile Sumerului, Egiptului și Greciei antice, de la primele cîntări religioase la muzica renașterii, de la începuturile operei pînă la epoca marilor titani — Vivaldi, Bach, Mozart, Haydn, Beethoven, Schubert, de la epoca interpreților de geniu — Paganini, Chopin, Liszt, pînă la muzica veacului nostru — jazul american, dodecafonia, voga marilor orchestre simfonice și a marilor șefi de orchestră, cartea lui Menuhin și Davis străbate istoria fenomenului muzical, traversînd punctele ei cruciale. Tonul dizertației agreabile, ce transmite o însemnată cantitate de informație în maniera destinsă și elegantă a serialelor de acest gen, se completează cu mărturisirile, gîndurile, considerațiile — adesea de remarcabilă profunzime — ale lui Yehudi Menuhin, care aduce în **Muzica omului** cuvîntul atît de oportun al omului muzicii.

Contribuții

de istorie literară

● Debutînd cu o binevenită jalonare a contribuțiilor anterioare privind domeniul literaturii renașterii românești și delimitîndu-se net de acestea prin ambiția de a oferi o imagine nouă asupra începuturilor literaturii române, **Literatura română în epoca Renașterii**, de Dan Horia Mazilu (Editura Minerva, colecția „Momente și sinteze", 1984), ține în primul rînd să demonstreze **prejudecățile** care „au obturat cu succes unghiurile de analiză curent folosite de istoriografia noastră literară". Una dintre ele este și ideea „unei nesfîrșite Medievalități, prelungită (monstruos!) pînă în epoca modernă", urmată apoi de un anume „complex al periferiei", al „întîrzierilor, decalajelor cronologice". Într-un cuvînt, europocentrismul „împletit cu o sacră sfială, l-a făcut adesea pe cercetătorii romînăi să nu se intereseze sau să nu valideze forme și construcții culturale românești atunci cînd nu au izbutit să le găsească corespondențe exacte în Apus, sau cînd au constatat că bibliografiile consacrate ignorau chestiunea". Pledînd pentru o **renaștere românească**, evident nu în sensul definițiilor unui Michelet sau Burckhardt (precizează precaut autorul), ci pentru o renaștere care are „un **timp** al ei, variat motivat, niște **scopuri** particulare și, evident, un set de **funcții** pe care a fost chemată să le exercite", cartea lui Dan Horia Mazilu este nu numai o încercare de recartare a începuturilor literelor românești, sprijinită pe interesante relaționări cu fenomenul cultural renascentist și cu aspectele sale particulare din spațiul bizantin, ci și întreprinderea unui excelent comentator și cunoscător al literaturii noastre vechi. Stilul viu, elastic, cu plăcute note de subiectivitate evită dificultățile obișnuite ale lecturilor de acest gen. Cu sprijinul comentariilor avizate ale specialiștilor, **Literatura română în epoca Renașterii** își va dobîndi locul cuvenit în bibliografia de specialitate, în care Dan Horia Mazilu a înscris deja, prin cărțile sale anterioare, cîteva repere de neocolit.

● Tînărul critic Mircea Scarlat continuă ambițioasa sa întreprindere de istorie literară — **Istoria poeziei românești**, cu al doilea volum din cele patru proiectate. Această secțiune acoperă epoca marilor clasici și prelungirile ei, pînă în pragul primului război mondial, incluzîndu-l aici și pe G. Bacovia în cadrul mișcării simboliste, cu toată abaterea de la criteriul cronologic. Mircea Scarlat așază perioada tratată sub semnul unei semnificative polarități, ale cărei consecințe el le deduce pînă la poezia contemporană (ni se sugerează, deocamdată) : de o parte **Eminescu**, ca expresie a spiritului clasic și deci chintesențiere a achizițiilor culturale și poetice de pînă la el, iar de cealaltă, **Macedonski**, ca spirit structural reformator.

„Ad tegmine fagi"

● La Editura Minerva a apărut recent o voluminoasă (930 p.) **Antologie de poezie bucolică românească**, supraintitulată („simbolic și deliberat convențional (...) pentru a sugera universalitatea unor arhaice ocupații milenare ale omenirii, generatoare ale unei literaturi nu mai puțin milenare /care/ circumscrie în cultura română una din expresiile fundamentale ale sensibilității lirice") — **Ceres și Pan**. Prefațată de însăși autoarea ediției, Gabriela Dantiș, printr-un excelent studiu introductiv (din care am citat mai sus), antologia urmărește să demonstreze vitalitatea genului respectiv în poezia noastră cultă, pluralitatea formulelor poetice care îl ilustrează. **Ceres și Pan** este un foarte util corpus de texte, un veritabil material de lucru pentru un eventual studiu aprofundat asupra acestui gen poetic (studiu pe care G. Dantiș ni-l propune, discret, în prefață). Vom ocoli obișnuitele cîrteli privind criteriile antologării (cîte poezii are X, cîte Y), lăsîndu-le eventual pe seama celor direct implicați și vom aminti doar că poezia bucolică este reprezentată aici de la Ioan Cantacuzino și Grigore Hagi, Toma Pesacov pînă la Adrian Popescu. Un singur amendament : excesiva compartimentare a motivelor poetice și caracterul adesea neexplicit al titlurilor secvențelor, care face necesară consultarea la tot pasul a Notei ediției.

Demersuri critice

● **Modestie și orgoliu** se intitulează noul volum al criticului Valeriu Cristea, apărut la Editura Eminescu. În sumar, articole de atitudine, tratînd despre condiția creatorului în societatea noastră, despre sensul autentic creator al „legăturii cu viața" ș.a.m.d., consemnări critice ale unor apariții de poezie, proză și critică literară din ultimii ani, adăugînd observații de subtilitate și profunzime la bibliografia critică a autorilor comentați, două eseuri despre Dostoievski, de natură să ne redeschidă... așteptările pentru sinteza asupra operei marelui prozator, pe care Valeriu Cristea o datorează în primul rînd talentului său, precum și, în final, o frumoasă profesiune de credință, care dă și titlul volumului, glosînd pe marginea unei autodefiniții a lui Eugen Lovinescu : „Sunt critic, nu mai mult decît atît, dar nici mai puțin". **Modestie și orgoliu** — un volum de critică în care vom întîlni numele lui Nichita Stănescu, Eugen Jebeleanu, Ana Blandiana, Constanța Buzea, Ileana Mălăncioiu, ale lui Marin Preda, Teodor Mazilu, Laurențiu Fulga, Octavian Paler, Fănuș Neagu, Augustin Buzura, Mircea Nedelciu, Eugen Simion, Nicolae Manolescu, Gabriel Dimisianu ș.a.

● După ce a îngrijit cu competență mai multe volume de dramaturgie și proză eminesciană (**Opere**, vol. IV, V, VI, Editura Minerva, 1978, 1979, 1982, precedate de **M. Eminescu, Articole și traduceri**, id., 1974), Aurelia Rusu publică la Editura Eminescu, un volum de **Lecțiuni și convergențe**, ce însumează o serie de observații extrase din munca de editor („lecțiunea nefăcută", lecțiunea ca deturnare flagrantă a sensului, paralelismele, etc.) și un studiu comparatist, axat pe elementele de configurare a spațiului rustic din opera lui Sadoveanu și Jean Giono. Un stil interpretativ dominat de rigoarea istoricului literar, limitat — din fericire nu foarte strict — la fapte și preocupat exclusiv de exactitate. Cele două secțiuni ale cărții au o zonă de interferență — **Lecțiunea — mijloc de posibile filiații literare** — de indiscutabil interes, care merită din plin, pe viitor, atenția autoarei.

Invenție epică

și inovație stilistică

„Toader a venit dinspre vest, într-o seară de toamnă". Așa începe „romanul sentimental" al lui Platon Pardău — **Rezerva specială** — recent publicat la Editura Militară. El continuă însă în bună tradiție stilistic-compozițională a autorului, în care regula de aur e... surpriza, cu o neașteptată grefă textualizantă. Punînd, ca și în **Scrisorile imperiale, Tentația** ș.c.l., stilul foarte „în față", dacă putem spune așa, Platon Pardău își obligă cititorii la o plăcută gimnastică a receptării. Un personaj șchiop, Toader, un roman care se scrie pe patul unei „rezerve speciale", o mulțime de nume, mitologie tip secol XX (puțin război — primul, al doilea, Hitler, parabola spitalului, ceva Doruna, puțină fantasmagorie — o bunică de 555 de ani), un stil monologal neobosit — iată cîteva din datele unui roman scris în „tempo vivace", în care anvergura invenției epice (remarcabilă la acest prozator) se sprijină pe gustul special (al aceluiași) pentru inovația stilistică.

Interpretări

● Două antologii de texte critice apărute la Editura Eminescu în colecția „Biblioteca critică", încearcă să circumscrie receptarea operei lui Vladimir Streinu, pe de o parte — **Vladimir Streinu interpretat de...** Mioara Apolzan, Călinescu, Ș. Cioculescu, Ov. S. Crohmălniceanu, N. Manolescu, Edgar Papu, Marin Preda, V. Răpeanu, Eugen Simion, M. Ungheanu, Mircea Zaciu ș.a. Antologia, tabelul cronologic și bibliografia sînt semnate de Emil Vasilescu ; de cealaltă parte, obiectul selecției critice este, pentru prima oară, un text de paleografie. Rezultatul este o interesantă imagine critică asupra **Paliei de la Orăștie, în volumul Palia de la Orăștie interpretată de...** Nicolae Iorga, Mario Roques, Ștefan Ciobanu, G. Mihăilă, I. D. Bălan, I. Ionescu, Octavian Șchiau, Eugen Pamfil, Florica Dimitrescu ș.a. Volumul este realizat prin strădania redactorilor editurii și deschide o nouă perspectivă de orientare a titlurilor din această serie editorială.

Fragila agresiune

● Delicat luminată de metafora din titlu, ultima carte a Arletei Șandru — **Glonțul de porțelan**, Cartea Românească, 1984 — arborează drapelul cunoscut al prozei sale — acela al tristeței sincerității autoscopice. Utoposul copilăriei susține, explică, amendează, justifică existența Medanei Ionescu, de profesie ziarist. Emil, doctorul Petăr — tentative (eșuate sau abia în curs) de stabilire a unei comunicări autentice cu semenii săi prin dragoste, Amadeo, mama — încarnări ale singurătății care agresează permanent echilibrul eroinei, amintirea tatălui — stea fixă a singurătății vagante prin camere reci de hotel și băștinașe adăposturi pentru ziaristul aflat în misiune, gustul amar al cafelei din noaptea redacțională a unui „cap limpede". Totul într-o scriitură melodioasă, elocventă. **Glonțul de porțelan** — o carte care acordă agresiunii (o agresiune a singurătății, a vidului incomunicabilității), o paradoxală condiție de fragilitate și care propune discret un mod de a înțelege realul ca experiență limită și ca imanență înțelept acceptată.

Patru decenii de dramaturgie

● Consecventă în preocupările sale atente în ultima vreme față de domeniul dramaturgiei românești, Editura Dacia publică un nou titlu și anume **O panoramă a literaturii dramatice române contemporane (1944—1984)** de Mircea Ghițulescu. Alăturînd expozeul teoretic (**Dramaturgia contemporană între reflectare și reflexivitate**) cu modalitățile analitice propriu-zise în profilurile de dramaturgi (A. Baranga, Lucia Demetrius, Horia Lovinescu, Mihnea Gheorghiu, Dan Tărchilă, P. Everac, Teodor Mazilu, Tudor Popescu, Paul Anghel, Leonida Teodorescu, D. R. Popescu, Romulus Guga, Mircea Radu Iacoban, Paul Cornel Chitic ș a) și cu portrete succinte de dramaturgi „în creștere" (**Autori și piese**), ori de autori pentru care teatrul este o modalitate de expresie colaterală (**Poeți, prozatori, publiciști**). Mircea Ghițulescu încearcă aici o necesară (în momentul de față) cristalizare a unui fenomen literar încă greu de circumscris — acela al literaturii dramatice.

TANIA RADU ■

Reporter între două veacuri

După **„Arcul așteptării 1914—1915—1916"** („anii nervoși ai națiunii române") și **„1916, Zile de vară"** istoricul **Ion Bulei** vine către cititor cu o nouă apariție, tot la Editura „Eminescu", o apariție ce confirmă un nume atît în literatura de specialitate cît și în literatură pur și simplu. **„Lumea românească la 1900"** confirmă pe deplin un stil, un gen, un autor care știe să scrie captivant, inspirat și cu talent istorie. Fără însă a trăda în vreun fel substanța acesteia, adevărurile ei, faptele și evenimentele, personajele și personalitățile. Dacă istoricul ne face importantul serviciu de a ne lumina motiv pentru care, cu cochetă modestie își ascunde aniversarea sub un minuscul „1 000", abia vizibil pe pagina de titlu —, **Viața studențească** ne obligă, cu fiecare număr, să credem în vitalitatea sa, în această **bucurie** care îi hrănește paginile, apropiindu-ni-le de fiecare dată ca pe atît de necesare vești dintr-o vîrstă aurită.

concluzii și exprimă opinii. Cartea stă de la început sub acest semn, pulverizînd orice tentație spre pitoresc — ceea ce epoca le oferă din plin — amănunt și culise, cîntărind și judecînd, căutînd sensurile, cauzele și efectele, conexiunile dintre întîmplări și evenimente. În faptul că în noaptea de 1 ianuarie 1900 lumea petrece la Paris și doarme la Roma sau Berlin, iar Bucureștiul pendulează derutat între calendarul iulian și cel gregorian ce urma să îa în stăpînire Europa și să impună noul secol, pe care reporterul îl descrie cu mult farmec și suavă ironie, istoricul sesizează tensiuni și lupte, direcții economice și politice, sfîrșitul unei lumi și impunerea alteia, drumul fără întoarcere al burgheziei, o „modernizare dureroasă dar necesară". Așa este privită și analizată lumea românească în contextul ei european și în complexitatea ei, cu contrariile ei, cu viața de fiecare zi a omului de rînd, cu oamenii ei politici remarcabili în intenții cărora prea adesea în acțiune se contraziceau. Un D. A. Sturdza „ca o sumă apreciabilă de calități și defecte", om de cultură „de mare prestigiu și influiență", dar în politică „inconsecvent" și „lipsit de stabilitate în concepții", un Maiorescu pătimaș, un Lascăr Catargiu „căruia îi plăcea să fie șef", dar incapabil să fie „un om de creație guvernamentală", un P. P. Carp complicat, care „se rătăcea atît în meandrele firii sale" cît și în „hățișurile necunoscute ale luptei pentru putere", un Take Ionescu subtil, inteligent, organizat, angajat în mișcarea națională de unire a tuturor românilor între frunturile etnice ale țării... Nu există om politic și personalitate românească a vremii asupra căreia Ion Bulei să nu se oprească, conturînd portrete admirabile și memorabile în care se simte însă permanent, atitudinea istoricului format și angajat concepției marxiste. Inspirat în paginile despre lumea parlamentară românească a acelei vremi, pe care o cunoaște, se vede, admirabil și asupra căreia se oprește îndelung, nu pierde din vedere perspectiva asupra istoriei care îi permite să observe direcțiile esențiale, mutațiile și interferențele ei în toate sferele vieții economice, politice, sociale...

Și, pentru a încheia, nu putem să nu remarcăm organizarea subtilă a cărții lui Ion Bulei. Dacă la o primă privire axul este cronologia, propriu-zis volum de specialitate, la o altă mai atentă descoperim și o structură proprie mai mult romanului, posedînd cîteva etaje prin care își urmărește ideile și personajele (personalitățile).

Este, fără îndoială, o reușită a autorului și o deschidere către un gen mai puțin cultivat la noi.

CICI IORDACHE-ADAM ■

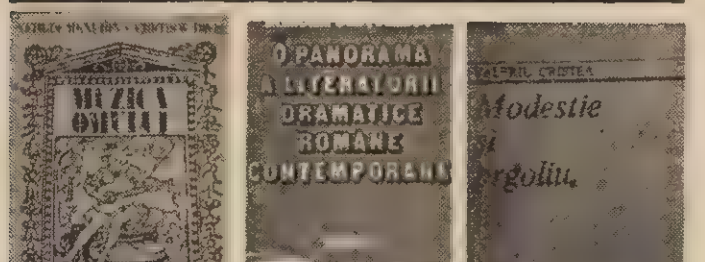

O mie de vieți studențești

● Fără nici un fel de publicitate zgomotoasă, redacția **Vieții studențești** semnează un frumos **număr aniversar**. Un număr sărbătoresc nu la modul grafic, ci sărbătoresc prin gîndul emoționat, retrospectiv care-l ordonează. Aceleași rubrici (așadar nu obișnuitele „saluturi") semnate însă de „old boys" : Nicolae Dragoș, Nicolae Dan Fruntelată, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Ion Cristoiu, Tudor Octavian, Petre Ghelmez, Radu Budeanu, Constantin Ciopraga, Octavian Ionescu, Răzvan Teodorescu, Eugen Simion, Constanța Buzea (unii dintre ei prezenți nu doar în momente aniversare în paginile cunoscutei publicații studențești), alături, firește, de mai tinerii lor urmași : Ioan Buduca, Octavian Stîreanu, Carmen Cârneci, Dorel Dorian, Dinu Pietraru ș.a., precum și de titularii unor deja faimoase rubrici — Solomon Marcus, Gheorghe Mitroi etc. Stratificările de vîrstă din numărul 1 000 al **Vieții studențești** dau o idee despre continuitatea ascendentă, ca să sounem așa, a tradiției gazetărești ce o caracterizează, despre prospețimea nealterată pe care reportajul, însemnarea, portretul, cronica actului de cultură le probează aici de ani de zile. Ținînd desigur la mitul tinereții sale vesnice — o epocă mai puțin bine ori exact cunoscută (deși atît de aproape de noi) de mai tinerele generații, de a așeza o veritabilă prolegomenă la o posibilă monografie a acestui moment efervescent în care românii au intrat în modernitate, scriitorul ne oferă surpriza de a o face cu stil, într-un stil personal și fermecător ce ne fură și ne captivează. Dacă istoricul n-a rezistat, cum ne anunță, „ispitei" de a surprinde „momentul cînd se schimbă veacurile" aventurîndu-se a „reconstrui" această „clipă de istorie" din însuși interiorul ei, scriitorul și-a ales ca tehnică și gen reportajul, ca și cum ar fi fost martor ocular al evenimentelor, al acelei lumi de sfîrșit de veac 19 și început de veac 20. „Reportaje" alcătuite pe baza unei meticuloase și vaste documentări, în care se mișcă dezinvolt, nu transcriind-o ci recompunînd-o în structura unor idei esențiale menite să caracterizeze o epocă, să-i desprindă individualitatea în lunga perioadă de trăire a unui popor, a unei țări, a unei lumi. Istoricul, un istoric cultivat și pasionat pentru toate sferele istoriei civilizației umane (n se reține în acest sens pertinentele și interesantele puncte de vedere asupra artelor și literaturii timpului, asupra filozofiei lui Nietzsche „ca un simptom al stadiului cultural al epocii de sfîrșit de veac al XIX-lea") nu e rece și detașat de evenimente, se implică și, într-o observație lapidară, aparent prea modestă și neîndestulătoare, trage

Opinii

Critici și autori

Critica nu trebuie să fie intimidată să-și spună cuvîntul de micile răfuieli, de micile-mari orgolii ce răbufnesc din cînd în cînd în viața noastră literară. Un critic cunoscut (Eugen Simion) scrie într-o carte a sa despre un prozator cunoscut (Constantin Țoiu); e dreptul criticului să scrie ce crede el despre un autor sau altul. Iată însă că prozatorul se arată nemulțumit de ceea ce s-a scris în dreptul numelui său și trece la atac insinuînd că criticul în cauză scrie „stîngaci, fără meserie", întrucît nu l-a „executat un portret" prin care să-i „nască a doua oară". Atitudinea prozatorului nu ni se pare îndreptățită; ea nu apără un principiu al vieții literare — acela din care derivă și libertatea criticului — ci deschide o acoladă subiectivă, fără legătură cu „arta portretului" și în afara obiectului literaturii. Nu poate fi incriminat talentul unui critic pe motiv că a greșit cu o linie în portretul pe care ți l-a schițat. C. Țoiu este un scriitor de înaltă ținută intelectuală, ale cărui gesturi literare sînt urmărite, cu atenție de ceilalți (cum spune el cu o subtilă retorică: „se uită cititorii la noi ca la niște para-lei ? Se uită") și ar fi cu totul deplasat ca gestul său de acum să fie urmat și de alți autori supărați brusc pe criticii „fără meserie". Nu aș fi intervenit în această dispută dacă nu m-ar fi uluit iritarea prozatorului. Din „portretul", pe care criticul i-l conturează, nu reiese nicidecum că acesta ar fi vrut să arunce „o lumină infamantă" asupra relațiilor sale cu Marin Preda; în cel mai rău caz, se observă o firească „invidie" colegială ce stă bine unui climat de emulație creativă și care nu știrbește cu nimic nici personalitatea lui Preda, nici pe aceea a prozatorului iritat. Dacă ar fi rămas detașat de persoana sa, neimplicîndu-se direct și dacă ar fi pus în discuție arta portretizării în cartea respectivă, pornind de la alte exemple, gestul lui C. Țoiu ar fi avut o suficientă justificare. În situația de față, el este exagerat și, prin violența implicațiilor extraliterare, atentează la libertatea de manifestare a criticii, transformîndu-se într-un exemplu de „pedagogie" negativă. Întîmplarea că noi înșine am discutat unele idei ale lui Eugen Simion, fără să fim de acord cu poziția teoretică a criticului, adică ne-am exprimat un alt punct de vedere într-o anumită problemă de natură literară, rămînînd deci în spațiul strict al literaturii, ne-a făcut să ne desolidarizăm, de această dată, de poziția „teoretică" a prozatorului. A fi critic, astăzi, devine tot mai dificil și e îngrijorător să constați statutul tot mai procustian al acestuia înghesuit undeva în colțul revistelor pe care autorii le conduc. Critica literară există atîta timp cît are curajul să nu se lase intimidată de autori ; Maiorescu a avut dreptate cînd a spus că stă în firea lucrurilor ca autorul să fie subiectiv. Dar să nu uităm că în „subiectivitatea" criticului se află chiar obiectivitatea ca iar criticul este și el un autor. N-ar fi exclus să i se întîmple chiar unui critic să spună „Madame Bovary c'est moi", sau poate că a și spus-o. Nu cred că „riscul" unui critic este mai mic decît acela al unui prozator. Dimpotrivă. Dar trebuie lăsat să-și scrie opera așa cum și prozatorul este lăsat să și-o scrie pe a sa.

MARIN MINCU ■

P.S. Acest text a fost scris pentru revista **România literară**. Deși au trecut două luni de la scrierea lui, consider încă necesară apariția. Mulțumesc revistei **Flacăra** pentru publicare.

Cronică literară

Caragiale și Caragiale

Aproape toate problemele de istorie literară în legătură cu Caragiale fiind rezolvate de Șerban Cioculescu în lucrările sale **Viața lui Caragiale — Caragialiana**, reunite în volumul din 1977, sînt puține lucruri care mai rămîneau de elucidat în legătură cu opera marelui clasic. Contribuții noi au adus I. Constantinescu în **Caragiale și începuturile teatrului european modern** (1974), Al. Călinescu în **Caragiale și viața modernă a literaturii** (1976) și Maria Vodă Capușan în **Despre Caragiale** (1982). Mai ales ultimele două studii încercau o înnoire a interpretării operei prin mijlocirea analizei structurale și a hermeneuticii. Studiul lui Florin Manolescu, de care ne ocupăm în continuare, poartă titlul **Caragiale și Caragiale. Jocuri cu mai multe strategii** (Cartea românească, 1983) și-și are punctul de plecare în introducerea la antologia lui Martin Shurpick, **Spieltheorie und Soziawissenschaften** din 1965. O atenție specială dă Florin Manolescu și esteticii receptării literaturii întemeiată de Hans Robert Jauss, estetică ținînd seama de orizontul de așteptare al publicului, de funcția de plăți a unei epoci (în numele cui și de către cine sînt acceptate sau respinse textele unei literaturi), de oferta de participare a scriitorului, de aprecierea textului ca mărime negociabilă și de structura de apel a textului (Wolfgang Iser, **Die Appelstruktur der Texte**, 1970).

Caragiale practică încă de la început jocul cu două strategii. Pe față pare a accepta modelul consacrat, iar în ascuns cultivă inovația, dînd glas vocației sale. Succesul inovației e pregătit de succesul identificării cu gustul public. Acceptat ca traducător al tragediei în versuri **Roma învinsă** în 1877, va triumfa comedia **O noapte furtunoasă** în 1879. Caragiale și Caragiale. Între 1873—1878 timpul era al poeziei și al retoricei, al genului cult. Există un Caragiale următor al acestor orientări și altul care optează pentru proză, antiretorică și genul sau speciile populare, paraliterare. Egalizarea genurilor și speciilor și emanciparea literaturii mici stau la baza revoluției literare a lui Caragiale. „Se poate spune, scrie Florin Manolescu, că, după cum tragediile lui Racine sau ale lui Corneille se întemeiază pe vechea literatură clasică, pe istorie și pe mituri, tot astfel comediile lui Caragiale se sprijină, fără nici un fel de complexe, pe spectaculoasa paraliteratură a gazetelor cotidiene, pe literatura lui Anton Pann sau pe propriile anecdote din **Ghimpele** și din **Claponul**". Mecanismul acestor mutații este urmărit permanent. În 1890 Caragiale înlocuiește comicul cu tragicul în teatru și în proză, aparent înșelînd așteptarea publicului sau chiar bruscînd-o. Revine la registrul comic în schițe care nu sînt decît o comedie „à tiroirs" spre a bloca încă o dată programele vechi prin povestiri și a oferi un joc cu programe multiple în jurnalistică. Din toate acestea, contemporanii, cu excepția lui Maiorescu, au înțeles prea puțin sau, ca D. Sturdza, care l-a respins la Academie, n-au înțeles nimic. Există o altă dualitate a spiritului lui Caragiale. Alături de cel care **scria** și **vorbea**, era un Caragiale care **sugera**. Astfel el ilustrează condiția oamenilor care „știind mai multe decît pot spune, reușesc să găsească în cele din urmă formula de a spune tot ce știu". O impresie pe care o lasă cartea lui Florin Manolescu însuși. Iată o considerație asupra receptării scriitorului în timp : „Este foarte posibil ca sistemul de răspuns și normele înalte ale secolului XIX să-l fi constrîns pe Caragiale. În 1895, să renunțe la comediile care îi aduseseră numai necazuri și să caute consacrarea prin drama **Năpasta** sau prin nuvelele **O făclie de Paște** și **Păcat...** Dar nu e curios ? În prima generație, aproape toți comentatorii lui Caragiale i-au reproșat că nu s-a ocupat de subiecte mai profunde. În generațiile următoare însă, aproape toți criticii au regretat că scriitorul și-a risipit verva umoristică în viață, mai mult decît în scris, și că mult citatul proiect de comedie **Titirică, Sotirescu & C-ie** a rămas nerealizat !"

Studiul lui Florin Manolescu nu se oprește la considerații generale, merge adesea pînă la luminarea detaliului. Aflăm astfel că „Frumoasa Giugiuveancă" de care se teme ginerele din **O soacră** este o criminală care-și otrăvise soțul și copilul, după cum relata ziarul **Românul** din 5 martie 1882, că misterioasa „carte a lui Matei" citată de Catindat în **D-ale Carnavalului** era manualul medicului italian Cesare Mattei intitulat în traducere românească **Noul și adevăratul vademecum al electro-homeopatiei, știința nouă care curarisește singele și însănătoșește organismul** (vezi în ziarul **Poporul** din aprilie 1885 articolul lui N. Bassarabescu despre **Medicina Matei**).

Farsa **O soacră** a fost socotită de toți comentatorii cea mai slabă dintre toate piesele lui Caragiale. „În realitate, scrie Florin Manolescu, **O soacră** este în întregime o **parodie**, care face parte din altă serie literară decît seria comediilor originale, și chiar dacă modelul ei de referință este unul mai general, ar fi trebuit să se observe că nu răutatea soacrelor și nici pasiunea chelnerului Victor pentru Fifina reprezintă tema adevărată a piesei, ci încăpățînarea caraghioasă a acestor personaje de a trăi în atmosfera **gazetelor sau a romanelor populare** de la sfîrșitul secolului XIX, și de a încerca să pună în practică toate clișeele lor".

Cu privire la **D-ale Carnavalului**, Florin Manolescu susține că este piesa „cea mai puțin reușită din punct de vedere tehnic", conținînd unele inadvertențe, precum apariția nemotivată în actul I a lui Crăcănel la frizeria lui Nae Girimea, declarațiile contradictorii ale Catindatului în legătură cu costumul său de bal, faptul că în actul III Crăcănel cere chibrituri pentru a aprinde o lampă, după ce în actul II își aprinsese, monologînd, singur țigara. Demne de reținut sînt observațiile cu privire la final : „După cum știm, actul întîi al piesei se încheie cu scoaterea unei măsele sănătoase, gest pe care criticii l-au considerat la început ca pe un fel de exhibiție frivolă, tipică spectacolelor de circ. Dar la sfîrșitul piesei, cînd Catindatul este apucat din nou de dureri, Iordache ia o pereche de foarfeci mari și vine **cu ele încruntat, clănțănindu-le ca la tuns**, gest suficient pentru a da celui bolnav senzația vindecării. Din nou un final de piesă trimite la Caragiale spre general și spre simbol, căci în cazul acesta **foarfeca**, în loc de **clește** și gestul **tunsului**, în locul scoaterii unei măsele se substituie adevăratei realități, pentru a deveni metafora aparent veselă a minciunii și a existenței personajelor din comedie".

În sfîrșit o afirmație despre eroul din **Conu Leonida față cu reacțiunea** : „construit pe întîlnirea dintre teorie și practică dintre spațiul domestic închis și spațiul larg al existenței sociale, și pe dialectica relațiilor dintre victimă și erou, Leonida este cel mai complex și mai modern personaj al comediilor lui Caragiale, în ciuda datelor sale istorice, iar textul, judecat în întregime, are densitatea unei mari capodopere, din care nimic nu se mai poate clinti".

Sînt considerații care nu s-au mai făcut și care trebuie socotite printre cele mai pătrunzătoare și mai adînci despre Caragiale din ultima vreme.

AL. PIRU ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar a împlinit 5000000 de spectatori

București și Ploiești, două cetăți ale spiritului revoluționar

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

La Rm. Vilcea, risipă de frumusețe

Localitatea : Rm. Vilcea, 4 iulie 1984, orele 18, Arenele „Traian".

Număr de spectatori : **15 000.**

Atmosfera spectacolului : **apatică la început ; apoi antrenantă și chiar exuberantă pe parcurs. Pe ultima sa turnantă spectatorii vilceani a reușit să fie de-a dreptul fascinant, cu momente de unicitate și prospețime nepereche.**

Noutăți : **s-a cîntat în primă audiție „Sita de lei" de către formația Pro Musica, avîndu-l în componență pe Marius Baiu. Prezențe locale : Paul Cătușeanu, Iordan Curtian, Zeiu Iordan, Elena Popa, Tiberiu Cioacă (formația Mini-parade). O notă în plus pentru mica baleriră Elena Popa.**

Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Nu este nici nu secret să spunem că spectacolul vilcean a debutat stins și chiar anodin. Pustnici foggăiau care încotro, în dorul lelii. În scurt răgaz însă conducătorul cenaclului a rînduit spectacolul în matca sa bună, firească. Încît, deși nu am dori să începem cu o idee concluzivă, spectacolul a devenit „nesfîrșit de frumos" pe tot parcursul manifestării. Am văzut la Rm. Vilcea scene sublime și am ascultat melodii înălțătoare, care-s-au percenizat, iată, în conștiința publicului.

Trei dimensiuni am detectat cu privire la apetența tinerimii la repertoriul cenaclului. Pe primul loc, detașîndu-se vădit, am situa cîntecele cu un text de o stringentă actualitate (în majoritate pe versuri de Adrian Păunescu).

Au urmat, cum era și firesc, cîntecele de sorginte folclorică, „de cea mai pură extracție populară românească". Nica Zaharia, Maria Tănase, Maria Amariei, Ducu Bertzi, Dana Fărcuț, Valentin Moldovan, Liliana Ioniță ș.a. au adus, toți la un loc și fiecare în parte, din constelațiile provinciilor românești, tot aurul și nestematele folclorice. Frumos și nobil și necesar acest demers și acest itinerar al Cenaclului Flacăra în a sonda toate zonele țării și a scoate la lveală comori ale dansului și cîntecului popular.

La Rm. Vilcea s-au detașat și cîntecele de dragoste. „Om în amurg" (versuri de Zaharia Stancu) în interpretarea Nicăi Zaharia a făcut, literalmente, senzație. Pe același plan deosebit s-a așezat și detașat „Ultima zi" (Alexandru Zărnescu). „Ana lui Manole" a constituit un moment excepțional, remarcabil prin realizarea artistică. Mirela Atudorei a excelat, dar a ajutat-o și regizorul că i-a trimis colegii s-o „ideească". Ei au creat, cu trupurile lor, acel zid parabolic, pentru ca scena să pară mai vie, mai trăitoare. Dar publicului vilcean, am sesizat asta, îi plăcuseră și cîntecele aplecate spre meditație și melancolie, spre elegie înălțătoare, dacă se poate spune așa.

Alte momente relevabile ale serii vilcene. Au muncit mult și cu folos Romeo Belanu (Flupo) și Ilie Stepan (Pro Musica), Gil Ioniță și Alexandru Zărnescu au realizat, realmente, două momente de maturitate. Mihail Stan a rerităt din lirica lui Ioan Alexandru („Războienii"), Marin Sorescu („In capul trebii"), Adrian Păunescu („Vînătoarea de flare"). Dar, alături de „veteranii" cenaclului, este cît se poate de plăcută această infuzie de tinerime !

Au fost și alte momente de excepție, care merită scoase, de bună seamă, în relief. Dinu Olăraşu, cu texte originale și cu amestecul acela de blueș și de country — le duce cu gîndul la pășunile cerului și la călăreții singuratic, care vine și pleacă, apucind, direct din șa, floarea sălbatică a dragostei. Moment curat și tensional a realizat Andrei Păunescu în „Europa" lui Santana. Inspirată evoluția lui Cristian Minculescu în componența formației Totuși. Valentin Moldovan se apropie în „Cîmpia Libertății" de Șt. O. Iosif, de acel dascăl meteoric, Ioan Crăciun, de la Supuru-de-Sus (Satu Mare), Versurile lui Ion Gh. Pricop, din „Cuvîntul lui Ion Roată către divan", trălesc într-o împăcată armonie cu linia melodică a lui Valeriu Penișoară. Fetele din Partaj au fost, din nou, ca o elegie pe cerul estival al tinereții — totdeauna curat.

O frază dezvoltată se cuvine să spunem și despre public. Un public pasionat și priceput. Un public inspirat și matur, am spune, prin disponibilitățile sale. Au fost momente reverberate plăcut în conștiința publicului vilcean, care știa text și linie melodică, deopotrivă. Cu alte cuvinte sau, poate, cu aceleași, un public participativ, luminat, deschis „spre bine, spre frumos, spre adevăr".

Cu publicul amirel, into un anumit scenariu

Localitatea : București, 7 iulie 1984, orele 18, Stadionul Republicii.

Număr de spectatori : **20 000.**

Atmosfera spectacolului : **vibrantă. Incandescentă. Înălțătoare.**

Noutăți : **a fost cîntat în premieră „Din vis în vis" (muzica și versuri Constantin Dragomir), Prezențe locale : Amelia Tolescu, Ilinca Adrian, Ioana Chioiea, Ștefania Petcu, Constanța Udilă, Daniel Dumitrescu, Codruța Florescu, Mariana Gheorghe, Grupul Plici (Geo Stănică, Eugen Nichiteanu, Camil Beldeanu, Sabin Țăranu), Genoveva Georgescu, Alexandru Basarabeanu, Vlad Galiș, Monica Matei, Cristina Dumitrescu, Diana Nicolescu, Elena Nistorescu, Mariana Cioca. Să reținem că prueleceția a fost foarte rigoroasă și că la acest examen sever au participat peste 60 de tineri.**

Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Spectacolul bucureștean cu numărul 1 313 avea să consfințească și un moment sărbătoresc : peste 5 000 000 de spectatori au participat, în cei aproape 11 ani de existență ai Cenaclului Flacăra, la manifestările acestuia ! Moment intim, moment plăcut, sărbătoriți alături de publicul-amiral, care s-a străduit (și-n bună parte a reușit) să-și adjudece acest titlu suprem ! Trubadurele erau împinzite de drapele roșu-galben-albastru și-ți creau o senzație de intimitate, așa cum altădată am simțit-o la Alba Iulia și Galați. Tribunele au rezonat excepțional în multe dintre momentele de vîrf ale spectacolului bucureștean. Marea de brațe s-au vîslurit la cîntecul închinat inegalabilului Eminescu. Multe dintre inițiativele veneau direct din tribune. „Vreme bună, / Vreme rea, / Noi cîntăm cu Flacăra", fredonau tribunele, iar norii amenințători de ploaie au ocolit, prin cine știe ce căi ocultе, Stadionul Republicii. Și totuși, abia la cîntecele de pace și destindere simți cu cîtă ardoare tinerimea română doreste să se răspească și „norii politici ai planetei".

Rămînînd în perimetrul timpului năzuros, vom reține că acesta și-a pus în oarecare măsură amprenta asupra stării generale a membrilor Cenaclului Flacăra. Însă au fost atîtea momente de vîrf pe Republicii, încît frigul și oboseala n-au primat, ba dimpotrivă. Cristian Bucă a fost excelent în „Lancea lui Horea". Tribunele scandau : „Lancea lui Horea / Sus!" Tribunele erau în picioare.

De la cîntecele patriotice și revoluționare, la cîntecele de pace și destindere pasul a fost ca și făcut. Pancarde cu însemne exacte și pilduitoare : **PEACE IN THE WORLD, GIVE PEACE A CHANCE.** Inițiativele tribunei au fost, pe tot parcursul manifestării, la înălțime. Pe drept cuvînt Adrian Păunescu a spus că aceasta este un „însemn de conștiință". Iată, un singur cuvînt poate salva omenirea și acesta este cuvîntul simplu : **PACE !!** Carmen Antal și Gil Ioniță au dat o șansă păcii și glorie ei ! Ba chiar au invocat a treia pace mondială. Și iar se spune, cu îndreptățire, că dacă **PACEA** are o șansă — atunci are, desigur, toate șansele !

Să derulăm și alte momente ale serii. Grupul „Pro Musica", de data asta cu Marius Baiu în frunte, a cîntat atent și cu respect față de arta cîntului. „Sita de lei", lansată la Rm. Vîlcea, a făcut cap de afiș la București. Constantin Dragomir propune un cîntec excelent pe versuri și linie melodică proprii, „Din vis în vis". Mihail Stan a recitat din lirica lui Romulus Vulpescu și Petre Stoica. „Viitorul" lui Nicolae Labiș este cîntat de veteranul flăcărist Valeriu Penișoară. Iar tineretul bucurestean pare a răspunde că se pregătește cu osîrdie pentru viitor.

La loc de frunte s-au situat șlagărele. Trupa „Totuși" a dat tonul și a menținut timp de o jumătate de oră publicul în priză. Cristian Minculescu și Andrei Păunescu au părăsit scena și au descins pe gazonul verde. Tinerimea bucureșteană a cîntat și a dansat frenetic.

Un moment sărbătoresc al Cenaclului Flacăra și al beneficiarilor lui — publicul iubitor de artă și frumos ! Găsim cu cale să spunem că flăcăriștii au ales bine acest moment sărbătoresc să-i cinstească, la urma urmei, în triumf alături de publicul bucureștean.

DORIN SALAJAN

★

În aceste zile au avut loc cîteva ședințe de lucru ale cenaclului. Ședințele au avut ca scop însoirea repertoriului cenaclului cu cîntece care să ateste pledoaria noastră, „cu fața către oameni". Noile creații, dintre care multe definitivate, atestă dorința cenaclului de a întări ideea de artă inventivă, cu subiect, predicat și complement direct, artă în slujba omului și pentru om, idee care de fapt a călăuzit dintotdeauna desfășurările cenaclului. E important de semnalat dorința noilor membri ai cenaclului de a-și întregi repertoriile cu cîntece care să-i definească în totalitate. Nu putem pierde din vedere faptul că toate ședințele de lucru s-au desfășurat într-o atmosferă vibrantă și apropiată, într-o atmosferă, trebuie s-o mărturisim, cum nu a mai fost do multă vreme. Aceasta atestă că noua formulă a cenaclului este o formulă în care interesele particulare au fost în fine lăsate la o parte în folosul interesului general al cenaclului, și că actualii membri ai cenaclului consideră formula de echipă mult mai apropiată decît orice formă de vedetism. Sperăm ca turneul de la mare să întărească în fond ceea ce este la ora de față o formă : echipa Cenaclului Flacăra.

DUCU BERTZI

Prahova, la ora marilor performanțe

Localitatea : Ploiești, 9 iulie 1984, orele 18, Stadionul „1 Mai".

Număr de spectatori : **20 000.**

Atmosfera : **fantastică.**

Calitatea spectacolului : **excepțională.**

Noutăți : **s-au cîntat în premieră „Țărani reali" (versuri A.P., muzica Valeriu Penișoară), de asemeni, „Simplă" (versuri Nina Cassian, muzica Mircea Atudorel) și „Clopotul reîntregirii" (un cîntec de Arpad Domokoș, pe versurile cunoscutei poezii a lui A.P.). A debutat pe scena cenaclului, în formulă incompletă însă, lăsînd totuși o bună impresie, grupul de rock Holograf. Prezențe locale : Victoria Cătană (20 ani, muncitoare), Beatrice Cosmescu și Elena Alice Stoica (13 și 14 ani, elevе), Edita Ardeleanu (14 ani, elevă), Nicolae Tatu (25 ani, învățător), Daniela Nicol (15 ani, elevă), Stelian Ursea și Victor Risipitu (ambii 26 ani, muncitori), Liliana Radu (13 ani, elevă, recitatoare), Cristian Bucătaru (24 ani, muncitor), Dan Minoiu (23 ani, operator, umorist), Vasile Dinu (30 ani, militar în termen), Aurel Moldoveanu din Galați (24 ani, corist), Gigi Ciobanu (26 ani, tehnician).**

Aportul organizatorilor : **ca în atîtea alte rînduri, organizatorii manifestărilor noastre din județul Prahova s-au achitat cu promptitudine și eficiență de sarcinile ce le reveneau dovedindu-și și de această dată atașamentul față de nevoile tinerilor, importanța pe care o acordă satisfacerii lor reieșind și din prezența la această manifestare a întregului aparat de conducere al Comitetului județean Prahova al U.T.C. Mulțumim tuturor.**

Dintr-o nesincronizare a cărei vină poartă integral subsemnatul, începem cu cîtova minute mai devreme lipsindu-i astfel pe conducătorul cenaclului de posibilitatea de-a se afla alături de noi la debutul manifestării. Și asta în ciuda unor mari eforturi făcute pentru a fi și de această dată punctuali, punîndu-i în situația de a asculta din culise intrarea noastră în scenă. O regretabilă eroare îndreptată însă imediat. Reluăm prezentările în timp ce trupa Flupo aduce o dată cu fiecare nume rostit o partitură distinctivă, ca o descreere sumară ce ne individualizează. Toată lumea este într-o formă de zile mari, fascinată parcă și de frumusețea acestei idei așa încît întrezărim de pe acum forța spectacolului ce avea să aibă loc. Cîntecele de jară vin fără nici o pregătire pornite și susținute printr-o extraordinară dispoziție a acestui public despre care am avut de atîtea ori ocazia să vorbim la superlativ. Sub soarele acestei după-amiezi apar supremele drapele tricolore Prahova ținără își reclamă cu îndreptățire dreptul la cuvînt : „O șansă păcii și glorie ei !" Cade răspicat glasul oamenilor acestei molecule planetare cu forța cu care iubesc și doresc viața. Crește tulburător „vîrcolul inimii de porumbel dilatată la scara acestui stadion așa cum le-ar tulbura bătaia propriului puls amplificată mereu de fiecare membrană a ființei. „Nici pe Wembley nu e mai frumos ca acum, cînd se cîntă la Ploiești". Reacția de satisfacție la o astfel de comparație este însă de neînțeles în seamă dacă o socotim pe aceea declanșată la următoarea : „N-o să credeți, dar nici la Craiova nu e mai frumos !" Strigăte de entuziasm ne spun că pentru ploieșteni totul stadioanelor păstrează mai sus în ierarhia sa „Centralul" cruțovean decît renumitul stadion londonez. „O șansă păcii și glorie ei !" Pentru ca norii războaielor să ne ocolească risipindu-se aidoma acelora ce lasă astăzi soarele să ne luminoze. Cheltuim în manifestările noastre foarte puțin sau deloc pe butaforie, observă A.P., pe decoruri de carton, costume și machioje dar consumăm toată energia pentru adevărul inspirat de viață. Poate tocmai de aceea avem uneori natura și înfoiderea oamenii de partea noastră. „Să fie pace în lume", dictează tribuna. Sîntem cu toții în picioare. Cele mai impresionante spectacole au fost aceloa în care publicul deși ar fi putut să facă a preluat mari inițiative. Așa se întîmplă și acum cînd intențiile noastre sînt succesiv deturnate de ardoarea cu care oamenii cîntă sau scandează irezistibil. Ne simțim obligați să dăm acestui public tot ce avem mai bun.

Cade seara peste ecoesai nesfîrșit frumusețe. Ne stringem parcă unii în alții spre a fine mai mult deasupră-ne lumina din ce în ce mai subțire. Succesiunea momentelor scenei îi cuprinde pe rînd pe Mariana Gorghiu, o voce de o stranie suavitate, Mihail Stan, recitind din poezia română al cărei izvor s-a numit : prin aceste locuri Nichita Stănescu, apoi Arpad Domokoș, energic și profund, Florin Săsărman, mai apropae ca niciodată de adevărul cîntecului său „Pleacă substantivele-n armată", apropae profetic în ceea ce-l privește, Valentin Moldovan, făcînd aucese cu tipurile sale maramureșene, Nicolae Cenan, umorist de talent întrînd (și datorită staturii mici) cu ușurință în pielea personajelor sale, grupul Holograf, o promisiune ce o așteptăm confirmată pe de-a-ntregul, Mirela Atudorei, caldă și melodioasă deși parcă nu îndeajuns de comunicativă, recitalurile mai ample ale lui Gil Ioniță și ale grupului Partaj. Cîntecul „O singură Putnă", în interpretarea lui Emilian Onciu, marchează începutul unor momente de o mare intensitate, expresie a conștiinței revoluționare a tinerilor, animați pînă în adîncul ființei lor de sentimentul nobil al aparteneței la o aceeași istorie, identificîndu-i cu marele destin al țării. Se aprind făclii suind feeric spre vîrful acestui munte de oameni cîntînd vibrant pentru Ștefan, Iancu și Mihai, pentru martirii suferinților noastre, numiți și nenumiți și se cîntă la fel de feeric pentru eroul României de azi, președintele Nicolae Ceaușescu. De la acest punct spectacolul nostru va înregistra recordul unei participări de nota 101. Inițiativa aparține iarăși acestui excepțional public. Sînt cerute din nou cîntecele aparteneței și identității noastre, „Trecuți batalioane române Carpații", „Colindul Ardealului", „Deșteaptă-te române", „Hora Unirii", exprimînd azi prin forța sugestivă a acestui act cultural imaginea triumfală a libertății noastre.

A fost o seară cu performanțe deosebite, în care publicul și-a împlinit activ îndatorirea de participant la manifestarea nostră pînă și atunci cînd a trebuit să elibereze pista după umoristul de talent Florin Săsărman, mai apropae ca niciodată de adevărul cîntecului său „Pleacă substantivele-n armată", apropae profetic în ceea pentru ca oamenii să se simtă bine. Începem cu scurcie povară în creștet, mocnește, încetînd parcă gesturile. Aîfrnați, suspendați, prinși de zidurile exterioare, urcați pe stîlpi, pe cabine, înghesuiți pe cîte o terasă mai răsărită ori în dreptunghiul vreunei ferestre, în copaci, în te miri ce, oamenii par bătuți în cuie. „Privîți-vă și veți vedea, peste cîteva ore, cît de schimbați veți fi". Începe trupa Holograf astăzi în formulă completă, dar prima reacție mai vie este înregistrată la cîntecul „Om în amurg". Ne bucurăm să remarcăm încercarea cîtorva nuclee de a-rupe ritmul. Cîntecele lui Arpad Domokoș fac să apară în tribune supremele steaguri roș-galbene-albastre, semne ale unei participări profunde și conștiente. Simțim răbufnind vlăvătaia acestui foc mocnit prin vocile care se unesc pentru a scanda : „Trăiască, trăiască, să trăiască România, Ardealul și Țara Românească". Soarele coboară undeva spre vechea cetate a Tîrgoviștei și spectacolul are acum toate șansele să urce. Octavian Bud cîntă unui public predispus parcă să primească deschis orice noutate, piesa sa terminată cu o noapte înainte, „S.O.S.". Dialogul dintre tribună și scenă prinde consistență și este prin ei înșuși structura și resortul intim al edificiului acestei manifestări. „Filmul este în viața Muntenie, în Tîrgoviștea de seaun, tinem să vă mulțumim că ați reluat seria spectacolelor Cenaclului Flacăra, că ați revenit în mijlocul nostru. Am dori să ascultăm cîntecele „Trecuți batalioane române Carpații", „Colindul Ardealului" și „Doina lui Lucaci" pentru că și noi muntenii îl iubim pe acest tribun al Transilvaniei, pe acest „Leu din Șiseți", așa cum îl iubim pe Mihai, Ștefan, Nicolae Bălcescu și pe cîțtorul României moderne care este tovarășul Nicolae Ceaușescu. Și noi, tinerii acestui ținut dorim ca la al XIII-lea Congres, tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în înalta funcție de secretar general al P.C.R." (un grup de tinere de la Întreprinderea textilă Pucioasa). Conducătorul cenaclului, emoționat de această reacție, scrie în replică poezia „Turnul Chindiei", o dovadă a dragostei noastre nestăpînite pentru oamenii buni și frumoși ai acestor locuri. La căderea nopții, cînd luna lua pe cer locul astrului zilei, chipul adevărat al acestui public avea să ne apară în toată măreția sa. Cîntecele scumpe neamului de-a pururi, purtînd în ele nestrămutate idealuri, izvorăsc cu o forță nouă. Muntenia cîntă din vechea ei capitală, Ardealul și Moldova, întreaga Românie eternă, „Iancu la Tebea", „Jurămînt la Putna" „Deșteaptă-te române" aprind sufletele tuturor de dragoste de țară dintr-o nestînsă aură a demnității naționale. „Trăiască România", cîntat în onoarea președintelui Nicolae Ceaușescu, este un vot ce exprimă pe de-a-ntregul opțiunea noastră pentru continuitatea istorică a politicii Partidului Comunist Român. Și tot în sprijinul acestei idei a continuității noastre, împlinită nu doar prin victorii dar și prin jertfe, cîntăm într-o atmosferă fantastică „Trecuți batalioane române Carpații". Cîntecele de pace redau prin forța expresivă a oamenilor imaginea fără seamăn de frumoasă a acestui stadion în triumf, într-o manifestație ce poate concura marile mitinguri ale lumii. „Ca două faruri de pază" lîngă noi, două drapele tricolore fac o indisolubilă legătură acum între scenă și tribună. Sîntem copleșiți de emoție. Se unesc voicile tuturor în marea voce a acestui colț luminos din univers cîntînd în eternitate : „O șansă păcii și glorie ei".

CONSTANTIN DRAGOMIR

(Ați citit cronicile manifestărilor numerele : 1312, 1313, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1320)

Mihail Stan — Valeriu Penișoară — Carmen Antal — Magdalena Puşkaş — Tatiana Filipoiu — Jerry Schwartz — Romeo Belanu — George Ivanov

Ilie Stepan — Grigore Hariga — Vasile Dolga — Marius Baiu — Constantin Dragomir — Dinu Olăraşu — Cristian Bucă — Nicolae Cenan

„Chindia, Tîrgoviștea, luna Și noi de iubire cuprinde"

Localitatea : Tîrgoviște, 11 iulie 1984, orele 18, stadionul din localitate.

Număr de spectatori : **15 000.**

Atmosfera : **fierbinte și receptivă, în această primă noapte de vară, după un turneu desfășurat aproape în întregime sub ploi și frig.**

Calitatea spectacolului : **foarte bună.**

Noutăți : **s-a cîntat în premieră „S.O.S." (versuri Adrian Păunescu, muzica Octavian Bud). Prezențe locale : Bogdan Glodeanu (recitînd remarcabil la numai 5 ani marea poezie a lui Nicolae Labiș, „Moartea căprioarei"), Georgiana și Geanina Muntenau, Gabriel Drăgulescu, George Negrea, Mihaela și Laura Stan, Cristian Constantin, grupul „Spirit" (Daniel Crăciun, Liviu Nicolescu, Bobi Găiseanu), în total 40 de minute tîrgoviștene.**

Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Multă, foarte multă lume prezentă în această zi la întîlnirea cu Cenaclul Flacăra de la Tîrgoviște. Aîît de numeroși erau aceia care doriseră să fie alături de noi încît organizatorii au găsit de cuviință că trebuie să așeze scena oblic pentru ca spectacolul să fie văzut de pe o rază mai largă. Ne adaptăm și noi la aceste neașteptate circumstanțe mutînd stațiile și difuzoarele, reorientîndu-le, făcînd totul

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, își continuă turneu său îndreptîndu-se spre litoralul Mării Negre pe traseul :

CĂLĂRAȘI — 13 iulie, orele 18, stadion, și GALAȚI — 14 iulie, orele 18, stadion.

Așadar, răspunzînd chemării numeroșilor săi susținători din marele oraș de la Dunăre, Cenaclul Flacăra va fi din nou prezent la Galați, simbătă 14 iulie, cu o manifestare din Gala 1 300, încercînd să reediteze neuitatele momente ale spectacolului său cu numărul 1 000.

Deși ne-am înțeles de astă iarnă asupra programului nostru pentru litoral, el a fost modificat de organizatorii de spectacole din acest județ într-un mod care nu ne avantajează, fiind nevoiți totuși a-l accepta pentru a ne respecta angajamentul și din dorința de a nu-i dezamăgi pe aceia care ne așteaptă.

Așadar, cenaclul urmează să se afle, începînd cu 15 iulie 1984, printre minunații săi prieteni de pe litoralul Mării Negre, astfel :

TECHIRGHIOL — 15 iulie ; EFORIE NORD — 16 iulie ; SATURN — 17 iulie ; MAMAIA — 18 iulie ; NAVODARI, tabără — 19 iulie ; CONSTANȚA, stadion — 21 iulie ; COSTINEȘTI — 22 iulie ; EFORIE SUD — 23 iulie ; MEDGIDIA, stadion — 24 iulie ; HIRȘOVA — 25 iulie ; MANGALIA — 26 iulie ; CERNAVODĂ — 27 iulie ; TECHIRGHIOL — 28 iulie ; EFORIE NORD — 29 iulie ; COSTINEȘTI — 30 iulie ; NAVODARI, tabără — 31 iulie ; NAVODARI, oraș — 1 august ; NEPTUN — 3 august ; KOGĂLNICEANU — 4 august ; CONSTANȚA, stadion — 5 august ; EFORIE NORD — 6 august ; MAMAIA — 7 august ; MANGALIA — 8 august ; EFORIE SUD — 9 august ; TECHIRGHIOL — 10 august ; SATURN — 11 august ; MEDGIDIA, stadion — 12 august ; COSTINEȘTI — 13 august ; NEPTUN — 14 august ; CONSTANȚA, stadion — 15 august.

Toate spectacolele vor începe de la orele 20.

Note despre nuvelistica lui Liviu Rebreanu *1

Era firesc ca pînă la un punct nuvelistica lui Liviu Rebreanu scriitorul pe care Eugen Lovinescu „îl socotea" „cel mai mare creator epic al literaturii noastre" iar G. Călinescu îl aprecia ca fiind : „creatorul romanului românesc modern, cu mult deasupra ceea ce epoca lui produsese" să nu fie privită ca un capitol de sine stătător, ca o etapă cu o autonomie estetică ci să fie raportată din toate punctele de vedere — începînd de la valoarea intrinsecă pînă la circulația motivelor și a personajelor — la triada **Ion, Pădurea spînzuraților, Răscoala.** Era firesc de asemeni ca această perspectivă să se perpetueze, să se amplifice, să devină din ce în ce mai explicită deoarece romanele amintite au rămas și astăzi, deși a trecut mai bine de o jumătate de veac de la apariția lor arhetipuri, repere cu o valoare exemplară pe care nici o generație și nici un creator adevărat nu le-a negat și nu le-a pus sub semnul întrebării. Opera romanescă a lui Liviu Rebreanu nu a trecut printr-o eclipsă a sensibilității publice și fiecare nouă categorie de cititori a selectat aceste trei cărți fără reticențe așezîndu-le la cota valorică cea mai înaltă așa cum s-au situat ele încă din momentul apariției lor. Iar critica n-a pus niciodată sub semnul întrebării locul proeminent al lui Liviu Rebreanu în evoluția romanului românesc. Exegezele ce i-au fost dedicate, edițiile critice ale operei sale, volumele de documente, corespondența, caietele de creație, jurnalul și amintirile contemporanilor tot ce s-a publicat din opera lui și despre ea ca și despre personalitatea scriitorului, toate nu au făcut decît să desăvîrșească această imagine dovedind că amintitele romane ca și alte creații ale sale pe acest tărîm sînt rodul unui îndelung travaliu, al unei probități exemplare, al unei dăruiri ce n-a cunoscut nici o stavilă.

Noile și succesivele lecturi au conferit romanelor amintite nu numai o valoare istorică situîndu-le în succesiunea afirmării unui gen ci un statut de unicitate, de expresii care s-au înscris pe orbita permanențelor. Cu ce a prejudiciat, acest statut optica asupra nuvelisticii sale ? Și cititorul obișnuit și criticul avizat le-a cercetat de la înălțimea acestor creații care domină întreg peisajul epicii românești. Întrebarea și-a pus-o și George Călinescu încă de la începutul capitolului dedicat lui Liviu Rebreanu „Istoria literaturii române...", — „Că ar fi trebuit să se prevadă în nuvelistica lui Liviu Rebreanu considerabila creație de mai tîrziu, e lucru discutabil. Sigur că azi descoperim în aceste nuvele liniile operei mature. Nuvelele sînt de fapt niște aspecte. S-ar zice că un pictor de mari compoziții s-a exercitat desenînd detalii, brațe, pumni strînși, picioare, în vederea unei imense pînze, ce se ghicește a fi din cîmpul vieții rudimentare". Și încheind paragrafele dedicate nuvelelor pe care le consideră „ingălbenite" George Călinescu subliniază faptul că ele „arată raza exactă de investigație psihologică a scriitorului". Dar mai semnificativ mi se pare faptul că analiza romanului **Ion** debutează astfel: „Ion este pînza enormă, țesută din aceste dibuiri de detaliu". Mai sever Eugen Lovinescu susține că „Adevărata situație literară a lui Liviu Rebreanu începe după război odată cu **Ion.** Nimic din ce a publicat înainte nu ne putea pune să prevedem admirabila dezvoltare a unui scriitor, care a început și a continuat vreo 10 ani, nu numai fără strălucire dar și fără indicații de viitor. Eugen Lovinescu nu înscria nici nuvelele cele mai cunoscute, cele selectate ca fiind pe deplin reprezentative precum **Golanii, Răfuiala, Frămîntări, Calvarul** în zodia esteticului considerînd că ele „nu conțin altceva decît elementele unei literaturi curente". Dar și într-un caz și altul nuvelele nu sînt privite ca entități, ca lucrări cu o autonomie literară ci mai degrabă ca materiale ce vor intra în marile construcții.

O nouă lectură prilejuită de apariția la Editura Albatros a unei selecții din nuvelistica lui Liviu Rebreanu cu titlul **Golanii,** antologie datorată celui ce a depus o activitate cu totul lăudabilă pentru editarea operei lui Liviu Rebreanu în condiții de o riguroasă acuratețe științifică și anume cercetătorul Nicolae Gheran care semnează și un documentat studiu și un prețios tabel cronologic — cred că modifică această perspectivă. Nimeni nu poate contesta un fapt evident : recunoaștem personaje, întîmplări, situații și uneori chiar schema

conflictuală și tipologică a romanelor maturității sale, în nuvele. De aici acea splendidă imagine călinesciană citată la începutul cronicii noastre. Întrebarea pe care ne-o punem acum cînd cunoaștem datorită recentei ediții a „Jurnalului" lui Liviu Rebreanu și cele mai multe din mărturisirile sale cu caracter autobiografic este în ce măsură putem considera nuvelele sale drept simple exerciții sau mai degrabă expresia acelor obsesii pe care le aflăm de-a lungul operei marilor scriitori. Recitirea nuvelelor, a paginilor cu caracter de confesiune destul de numeroase și a conferinței sale dedicată împlinirii unui veac de la apariția primei nuvele românești „Alexandru Lăpușneanu" de C. Negruzzi toate ne duc la următoarea concluzie : acest capitol al operei lui Liviu Rebreanu nu are o existență subsidiară, nu trăiește ca o proiecție inversă a romanelor sale, nu constituie doar materialul disparat al marilor construcții ci reprezintă dezvoltarea organică, împlinirea treptată, prin apariții și reapariții, enunțări și dezvoltări, prin detalii sau prin elemente de fond ci reprezintă succesiunea logică a închegării și dezvoltării operei sale. Dar a unei opere care își definise de la bun început substanța filozofică și etică, a unei opere care s-a împlinit artistic dar s-a structurat de la bun început din perspectiva viziunii ei asupra lumii și a vieții, care așa cum spunea George Călinescu a fost fundamental tragică. O lume bîntuită de nefericire și de nefericiri, o lume în care orice vis nu se dovedește decît o iluzie și orice iluzie se prăbușește violent, în care orice aparență de liniște și de înțelegere ascunde un infern. O lume de oameni nu atît bătrîni ci îmbătriniți înainte de vreme, mult înainte de vreme. O lume a regretelor nu atît pentru că viața a trecut ci pentru că a trecut în contratimp și că de-a lungul anilor al purtat masca mulțumirii, a înțelegerii cu cel de aproape, de care totul te despărțea și nimic nu-ți crea sentimentul apropierii. Cea mai mare parte a lucrărilor lui Liviu Rebreanu care se înscriu în aria acestui gen au apărut într-un climat literar dominat de prezența cantitativă și calitativă a nuvelei și schiței. Fenomenul a fost diagnosticat cu una din acele fulgerări ale geniului său de Nicolae Iorga care în martie 1904 avea să scrie un articol antologic, care definește mișcarea de la începutul secolului. Articolul apărut în paginile **Semănătorului** se numea **Povestitorii de ieri și cei de astăzi** : nuveliști și scriitori de schițe și analiza producțiile semnate de I. Al. Brătescu-Voinești, Constanța Hodoș, I.A. Bassarabescu, Vasile Pop, Mihail Sadoveanu, Ioan Adam, I. Ciocîrlan, C. Sandu Aldea, N.M. Beldiceanu. Deși nu-l numește în acest articol și Ion Agîrbiceanu deseori comentat de Nicolae Iorga în paginile **Sămănătorului** în această perioadă și el trebuie adăugat acestui tablou.

Dintre toți acești puțini au rămas în istoria literaturii dar toți laolaltă creau atmosfera specifică epocii dominată de nuveliști, povestitori, autori de schițe. Aceasta era atmosfera în care s-a format tînărul Liviu Rebreanu. Să amintim că atunci cînd apărea articolul lui Nicolae Iorga, Liviu Rebreanu împlinea 19 ani. Orice scriitor este tributar epocii în care s-a format, orice scriitor primește impulsurile atmosferei literare pe care o ilustrează sau dimpotrivă caută să o contrazică. Liviu Rebreanu nu a fost numai cel ce a revoluționat structurile romanului românesc astfel încît afirmația că există două epoci în istoria acestui gen : cea dinainte și cea după Liviu Rebreanu e perfect adevărată și nu a fost infirmată ci și cel care a dus nuvela și schița românească din primele două decenii ale secolului pe culmile ei. Și deoarece după aceea puține vor fi momentele mari ale nuvelisticii românești, prozatorii printre care și Liviu Rebreanu abordînd numai la mari intervale de timp și fără continuitate — în afara lui Gib. Mihăescu — acest gen putem afirma că el a dus pe culmile cele mai înalte nuvela românească. Spre deosebire de roman pe acest tărîm, Liviu Rebreanu a pornit de la nuvelistica din vremea formației lui, în mod direct, preluînd motive, tipuri și nu o dată situații așa cum a dovedit în substanțialele note ale primelor trei volume din monumentala ediție critică N. Gheran și cum s-ar mai putea dovedi mai ales cu exemple din I.A. Bassarabescu și Brătescu-Voinești. Cum spuneam mai sus prin ei sau independent de înaintașii și contemporanii săi, Liviu Rebreanu a suferit în mod pozitiv influențele dominante ale timpului în primul rînd Cehov și Gorki. Cu toate acestea cine privește atent nuvelele primelor două decenii ale secolului nostru care au precedat nuvelistica lui Rebreanu sau pe care după 1910 acesta le-a însoțit va observa că fiind al epocii sale pînă la confundarea cu ea captîndu-le toate filoanele autorul „Golanilor" a încheiat în mod strălucit epoca pregătind intrarea în era romanului. Prin ce se deosebesc nuvelele lui Liviu Rebreanu de cele ale contemporanilor săi ? Mai întîi prin absența sentimentalismului, a oricăror speranțe în împlinirea unui vis, a unui gînd, a unei dorințe. De aici derivă sentimentul tragic al nuvelelor sale despre care vorbeam la începutul cronicii noastre. Chiar dacă întîlnim o aderare sentimentală, ca la I.A. Bassarabescu sau Brătescu-Voinești momente de poezie, de vibrație sufletească acestea nu fac altceva decît să pună în evidență această condiție tragică a omului pe care totul, dar absolut totul îl readuce la condiția tragică. Nimic nu încălzește și nu însenînează această atmosferă, nici un zîmbet de îngăduință, nici o privire îngăduitoare pentru că pașii eroilor săi îi duc în mod implacabil spre prăbușire. Nu numai mizeria fiziologică și materială ca la Sadoveanu sau Agîrbiceanu ci acea necontenită frămîntare în gol, acea cădere continuă cu atît mai dureroasă cu cît survine după clipe de euforie. **Prăbușirea** e un laitmotiv al nuveliștiei lui Liviu Rebreanu care se însoțește cu **umilința,** cea de a doua dimensiune a universului său uman.

În nuvelistica românească a acelui timp nici unul din autorii citați și care au dat genului lucrări reprezentative, definitorii n-a topit cu atîta vigoare cele două dimensiuni într-o unică perspectivă de viață precum Liviu Rebreanu. Prin aceasta romancierul de mai tîrziu a creat în nuvelistica sa o **lume,** văzută organic, o lume structurată pe cîteva dimensiuni esențiale. Universul înfățișat compus deopotrivă din lumea țărănească, periferică și orășenească, din medii, profesiuni și condiții profesionale deosebite sintetizează toate direcțiile de afirmare ale nuvelei și schiței de la începutul veacului văzîndu-le din perspectiva amintită aceea a **prăbușirii** și a **umilinței.**

În comunicarea sa academică dedicată centenarului nuvelei românești la care ne-am referit Liviu Rebreanu spunea : „Dacă am înfățișa într-o diagramă istoria nuvelei românești, coordonatele valorii artistice ne-ar da nu o linie curbă, urcîndă ci una dreaptă, orizontală". Credem că o nouă lectură a nuvelelor lui Liviu Rebreanu justifică întru totul optica sa de acum 44 de ani : potențînd atît de bogata producție a nuveliștiei românești din primele două decenii ale secolului, va le include, încheind o epocă a nuvelei și a schiței noastre și anume epoca ei cea mai bogată și cea mai fertilă. Preludiu al marilor sale romane dar și final a două decenii de maximă eflorescență a unui gen, nuvelistica lui Liviu Rebreanu reprezintă un capitol de seamă al creației sale, un moment esențial în evoluția genului.

Lectura antologiei recent tipărită de Editura Albatros este edificatoare în acest sens și reprezintă o binevenită întîlnire cu un moment de referință al prozei noastre.

VALERIU RAPEANU

*) Pe marginea antologiei „Golanii" apărută la Editura Albatros.

Să recităm împreună

Sîntem sesizați telefonic și în scris că două din poeziile semnate de Adrian Păunescu în numărul 26 al revistei au apărut cu versuri inversate. Restituim astăzi textul exact al poemelor așa cum le-a conceput autorul.

Puterea s-alegi

Între noi e-atîta pămînt,
Între noi echilibrul e frînt
Și nu știu de ce sînt, cît mai sînt,
În grădina cu lujerul aflat.

Și deodată mă simt vinovat
Pentru clopote mari care bat
Că ești fată și eu sînt bărbat,
Că la vară vei merge-ntr-un sat.

Pumnii tăi sînt cuprinși de tumult,
Parc-ar plînge, așa îi ascult,
Nu-nțeleg prin ce dublu ocult
Parcă simt că te știu de demult.

Înainte e drum, numai drum.
Unde mergi ? Pe ce drum să te-ndrum
Cînd partida-i pierdută oricum,
Ești așa de frumoasă acum.

Și din florile anilor tăi
Voi lua și cei proști și cei răi,
Dar te rog, cît ai încă văzduh,
Dă-i și inimii tale, mai dă-i.

E un film idiot, inocent
Viața în care te duci prea urgent
Și pe-al cărei murdar firmament
Scrie grabnic prea grabnic : the end.

Uite, acest ocolis este tot,
E plăcerea ce proștii n-o pot,
Ce să-ți spun, îți sînt dulcele cot
Și-am să fiu doar atît : un robot.

Între noi sînt și vîrste și legi
Și e dreptul ce-l ai să mă negi,
Dar ca oameni și vii și întregi,
Eu îți las și puterea s-alegi.

Dulcea vînătoare

Și casa noastră e într-o pădure
Ce are arbori nenumerolați,
Pe-un parapet suav de frunze pure,
Făcută din rîndea și din neșaț.

E casa noastră dincolo de lume,
E casa noastră dincolo de timp,
Ne dezbrăcăm de orice fel de nume,
În ciută te preschimbi, în leu mă schimb.

Începem vînătoarea pe podele,
Pe lîngă focul urlînd solemn,
Devii îndată tînta gurii mele
Și plîng încheieturile de lemn.

Un muget de materie te cheamă,
Împing de-nstrăinare te doresc,
Și tu alergi încendiind cu teamă
Întregul peisagiu codrenesc.

Te-arunci pe geam și fugi peste zăpadă,
Te-mpiedici cînd sînt dîmburi mari
cu ierbi,
Și vin din întuneric să te creadă
Cioporele fanatice de cerbi.

Dar te-mblînzești sub cetina albastră,
Mi te așezi alături de grumaz
Și amîndoi intrăm în casa noastră
Și nu mai știm ce-nseamnă ieri și azi.

Și ne iubim ca fiara pe o fiară,
Și n-avem chef de nici un fel de semn,
Chiar dacă moare lumea de afară
Noi n-auzim și casa e de lemn.

Și cînd epuizați un gînd ne-ndeamnă
Spre lumea nominală de la Nord,
Îți spun formal : să ne întoarcem,
doamnă !
Și tu răspunzi formal : sînt de acord.

Pictura lui Ion Popescu Negreni

Chestiunea modernității e pusă atît de frecvent și cu atîta ușurință, încît evocarea ideii de modern în discuția unei opere face cam suspectă întreaga străduință a criticului. Excesul de dovezi apare îndeobște cînd ceva se lasă anevoie dovedit sau, pur și simplu, nu-i de dovedit. Se observă, totodată, că problema modernității e licitată de regulă la artiștii puțin sau deloc preocupați de temeinic și profund, de unde sentimentul aproape cronicizat că nu sensul efortului e ceea ce interesează și comportă elogii, cît mișcarea în sine, iuțeala deciziilor, capacitatea de a fi cu grabă elocvent, în nu importă care direcție.

În compensație, lucrul unor „tradiționaliști", adică al unor artiști care, cum spune o butadă, merg înainte privind evlavios în urmă, ne apare, odată decenille adunîndu-se și odată cu limpezirea esențelor, drept clarviziune și deschidere de drum. E cazul, spre exemplu, al picturii lui Ion Popescu Negreni, a cărui retrospectivă recentă de la „Dalles" a obligat destui oameni de bine la primenirea opiniei, la sublimarea ei.

Fără să fie neglijată, în manifestările concepute a arăta importanța unor creatori ce-au dobîndit popularitate, arta lui Ion Popescu Negreni nu a avut, totuși, tratamentul cel mai favorizant. Unele cauze se știu, altele se pot presupune, iar simpatia constantă a colecționarilor și a unui număr însemnat de artiști, care prețuiesc la această pictură nu numai izbînzile în meșteșug, ci și intensa ei moralitate, n-au cum să atenueze prea mult melancolia octogenarului. Originalitatea picturii lui Ion Popescu Negreni constă în aceea că rafinarea ei s-a petrecut, am zice, previzibil, pe o seamă de constante, în cîmpul unui ideal. Pentru Ion Popescu Negreni tot ce merită considerație într-o imagine sînt „valorile de fericire". Un tablou este ceva ce trebuie să desfete ochiul, să-l deprindă a vedea în toate ale naturii armonie, culoare cu extaz. Probabil că, dat fiind raportarea estetică atît de energică, de explicită a creației unora dintre cei mai cunoscuți artiști români de azi, ideile subtile, implicite, niciodată vanitoase ale picturii din cinci decenii semnată că meșterul Negreni par unora datate. Adevărul este că un tablou de Ion Popescu Negreni e o licoare a cărei tărie puțini se pricep s-o bănuie. El are viață și dacă te lepezi pentru o vreme de tot ce ai învățat că semnifică regres artistic la tradiționaliști — prin raportare, firește, la progresul slujit de moderni — atunci se ivește șansa de a-i pătrunde frumusețea, de a i te încredința sufletește. „Viața", doza de viu a unor tablouri nu se la decît arareori în discuție și cu o prudență de-a dreptul inhibantă și aceasta deoarece deși mulți artiști socot că „creează", că dau adică viață pînzei colorate, puțini, foarte puțini se pot chema creatori. Proba vitalității unui tablou o facem cîteodată — fără a trage toate învățămintele — în clipa cînd trebuie să ne lipsim de acel tablou. Ajungem să suferim pentru golul ce l-a lăsat într-un chip necunoscut și parcă într-o anume izbăvire. Realitatea tabloului respectiv — realitatea lui plastică și estetică — a devenit ființă din ființa noastră. Colecționarii știu să explice interesant și convingător sentimentul și e păcat că esteticienii, criticii, profesorii de la arte iau atît de puțin în seamă experiențele afective ale colecționarilor avizați, talentul lor de a sesiza pulsația bioenergetică a imaginii.

Peisajele, naturile statice, portretele și copozițiile create de Ion Popescu Negreni induc la cei ce le cunoaște sentimentul că vibrarea lor are durată, că ea capătă cu timpul puteri noi, că spiritul ce le animă se clasicizează.

TUDOR OCTAVIAN

Constantin Noica sau despre ființa rostitoare

(Urmare din pag. 13)

rie scurtează sau lungește el cuvîntul pentru a traduce o stare nouă a ființei !... Și acest **intru** care a intrat prin C. Noica în filozofie și filozoful odată cu el. Un cuvînt prost, simplu din care C. Noica a făcut cheia întregii filozofii a ființei !

E un sistem, te întrebi, în toate aceste speculații strălucite, o gîndire ordonată și ordonatoare cum știm că trebuie să fie orice filozofie serioasă ? Citesc cele **trei introduceri** și observ că lucrurile se ordonează bine, înaintarea în subiect nu e haotică, filozoful explică pe puncte și deschide cu prudență pîrtii noi, dînd impresia că lumea spiritului cuprinde cu nădejde realul și-l supune judecății ei. C. Noica nu-i un spirit dogmatic, dar ține la cîteva dogme (adevăruri). Asta-l ferește de suspiciuni de a fi un sofist. Sofistul este un spirit care nu se mulțumește niciodată cu adevărul. El vrea să tulbure propozițiile clare și să încurce adevărul, descoperind la tot pasul aporiile gîndirii. C. Noica vorbește de **jungla logică** și de **demonia logică** din conștiința individuală. Filozofia a apărut, crede el, ca o necesitate în fața haosului adus de conștiință. Și filozofia s-a ridicat cu timpul la trei tipuri de certitudine : **1) conștiința existenței sinelui, 2) conștiința existenței îngrădite a omului și 3) conștiința posibilității de a ieși din situația de îngrădire a omului...** Imposibil de a da seama într-un articol de critică literară despre implicațiile și complicațiile acestui demers. Și, apoi, C. Noica are o însușire pe care el o consideră un cusur atunci cînd vorbește de Heidegger : **nu se poate povesti.** Asta dovedește că este multă viață în concepte și că sistemul de gîndire este mereu amenințat de spiritul care gîndește gîndirea și se justifică mereu pe sine, în infinite situații și cu infinite nuanțe.

Surprinde la Noica spiritul său lacodator, place enorm priceperea lui de a descoperi fisurile gîndirii autoritare. Descartes este corectat prin Sfîntul Augustin, iar Augustin este tradus într-o ecuație personală. Știința este măsurată cu filozofia și din această confruntare filozofia iese învingătoare : știința **creează un univers închis,** filozofia reprezintă o **ieșire din teorie...** În astfel de propoziții, spiritul lui C. Noica nu ezită. Nuanțele, ambiguitățile sînt suspendate. Ideea se exprimă agresiv și categoric. Mîndra insolență a stilului noician iese la suprafață și suspendă pentru un moment speculația. Sau, mai bine zis, închide speculația într-o definiție memorabilă. Sînt nenumărate formule, propoziții norocoase, aforisme care arată un gust fin de moralist și o inteligență ce știe să pună realul într-o ecuație și s-o deschidă, totodată, spre altă înțelegere. Lumea este pentru el, îmi închipui, o succesiune de cercuri ce trebuie cucerite, călcate încet și precaut cu pasul spiritului. De aceea îi place grecii atît de mult lui C. Noica : pentru că pornesc de la o situație simplă spre a ajunge la esență. Lumea se oferă ca filozofie, lucrurile există ca să fie gîndite, iată credința filozofului modern, apropiată la acest punct de gîndirea omului grec. Iar filozofia, îmi amintesc că scrie într-un loc C. Noica, înseamnă intrarea (sau punerea) în ordine. Într-o ordine a spiritului, bineînțeles. Splendidă cutezanță, înfumurată ambiție !

Dintre ideile lui C. Noica, una îmi pare rodnică pentru o discuție despre tipologiile spiritului. Aceea din a doua introducere care deosebește, în privința timpului, între **timpul real** și **timpul rostitor.** Cei dinții, pus sub semnul lui Kronos, este un **timp rotitor,** al doilea, așezat sub autoritatea lui Zeus, este **timpul rostitor.** Rostitor de la **rost,** nu de la **rostire.** C. Noica nu ne avertizează sau n-am remarcat eu asupra acestei confuzii. **A pune în rost, a da rost, rostui,** sînt vorbe din altă familie decît aceea a lui **a rosti.** În scrisul lui C. Noica, în orice caz, **a pune în rost** este totuna cu **a rosti,** căci ideea nu vine niciodată la el fără o rostire bine articulată. Vreau să spun : fără frumusețea și demnitatea unui limbaj personal.

Dar să nu pierdem din vedere semnificația celor două timpuri. Timpul rotitor este timpul real și în el lucrurile sînt sau devin ceva. Timpul rostitor este, în bună parte, timpul logic („conexiune în act") și este, prin excelență, timpul creației. El nu are decît trecut și viitor, poate fi comprimat sau extins, nu este ireversibil și poate fi reluat oricînd... În timpul real trăiește **sufletul,** în timpul rostitor trăiește **spiritul.** Unul încurajează, în termenii lui Pascal, spiritul de finețe, celălalt (timpul rostitor) spiritul de geometrie. Însă sfera lor este mult mai întinsă. C. Noica vede și clasifică ființa individului în funcție de acești termeni. Ființa și istoria, lumea realului și lumea spiritului : „Rotitor e sufletul, rostitor e spiritul. Rotitoare e pietatea — plecată, supusă și întoarsă asupra ei însăși ; rostitoare e luciditatea, trecînd mai departe, sau revenind asupră-și numai spre a corecta rînduiala adusă. Rotitor e destinul femeii, revenind la aceleași senzuri, acte sau bucurii, în care vrea să închidă și pe celălalt ; rostitor e destinul bărbătesc, încercînd să aducă o devenire întru ființă, în devenirea întru devenire a lumii. [...] Bărbatul rămîne să slujească geniile luminoase ale cetății, nu ale gîntei, ba chiar să privească dincolo de orizontul cetății, către lumile și rînduielile **posibile,** valorificînd un alt timp, de care pînă la urmă se vede învăluit și femeia. Căci sensurile ei atît de rafinate par sortite să intre în evanescență — sau poate să-și găsească o altă modalitate de valorificare în viitor — din clipa cînd, ca astăzi, timpul logic reușește să ia inteligența. Exteriorizarea în feminin și masculin nu exprimă însă, prin ea însăși, dubla natură a ființei umane, căci nu e proprie doar acestela. Spărtura în sexe există la aproape orice nivel al naturii organice și are, poate, corespondențe și cu ceva de dincolo de ea, în lumea materiei anorganice. Numai că, odată cu omul, timpurile, consubstanțiale lui, s-au valorificat deschis, ieșind din echivocul lor, distribuindu-se și dîndu-și măsura deplină. Dacă e adevărat că timpul real a triumfat pînă ieri în istorie prin primatul femininului, atunci se poate la fel de bine spune că timpul logic triumfă acum prin bărbat. Căci el este întreg în primatul de astăzi al culturii asupra naturii".

De pe la 1800 trăim, avertizează Noica, în timpul rostir. Goethe, „omul deplin și fascinant", omul firescului („un Noe înaintea potopului tehnico-scientist") este ultima mare întrupare a timpului rotitor, ceea ce vrea să spună : o mare spiritualitate pe bază de natură. Organul lui de simț este **ochiul.** Pentru spiritualitatea modernă (bazată pe cultură) esențială este **urechea.** Curios, Nietzche gîndea altfel decît Noica. Noi, moderniii, spunea el, n-avem ureche muzicală, n-avem voce, nu știm să recităm ca anticii... Dar să nu întunec frumusețea acestei disocieri : prin **timpul rostitor,** Noica înțelege dominația spiritului asupra realului, a creației asupra naturii... Omul modern este, așadar, o **ființă rostitoare,** un spirit care a învățat să pună lumea în rost și să se pună pe sine în rost... C. Noica nu mai spune (cel puțin aici) dacă omul s-a pus bine sau rău în rosturile lui. Și dacă n-a pierdut ceva, iremediabil, despărțindu-se de ritmurile și formele timpului real, rotitor, natural... Și, mai departe : este omul mai fericit în **timpul rostitor,** este existența lui mai plină și spiritul său mai liniștit ? Știe mai bine ceea ce știe ?... La sfîrșitul acestei introduceri în timpurile omului, filozoful ne spune că trăim, cu toții, în orizontul întrebării, timpul nostru este **timpul interogativității...** Este soluția lui Malraux din **Néocritique** (1976) : omul veacului XX nu caută răspunsuri, pune doar întrebări, forma lui de comunicare este **colocviul,** demnitatea lui se arată în interogație... O soluție neașteptată pentru spiritul lui C. Noica. De regulă, el știe cîte ceva și nu se mulțumește niciodată cu o întrebare care nu cuprinde o parte din răspuns. Filozoful (a spus-o de attea ori) nu s-ar apuca să caute dacă n-ar fi găsit...

Un supliment de laudă

● De mai multă vreme, **Suplimentul literar artistic** al **Scînteii tineretului** pare să se fi așezat într-o formulă bine gîndită gazetărește, vie, fără să fie provocatoare, diversă, fără să se risipească, oglindind pulsul fenomenului cultural în cele mai multe din zonele sale. Literatura, filmul, teatrul, artele plastice, muzica, sportul fac obiectul unor interesante dezbateri, interviuri, comentarii. Constantin Sorescu, Mihai Coman, Ioan Lazăr, Miruna Ionescu, Cleopatra Lorințiu, Adrian Pintea, Alex. Ștefănescu, Vlad Mușatescu — semnăturile obișnuite ale **gazetei** — susțin practic **Suplimentul,** asigurîndu-i competență, informație, nerv, ritm. Cea mai vie și incitantă publicație literară la ora actuală, a reușit să facă din genericul **Patruzeci de ani de cultură românească** un prilej de analize aprofundate ale unor opere de referință ale artei și culturii noastre. În numărul 28 din 8 iulie a.c. Constantin Sorescu și Ioan Lazăr semnează două interesante comentarii despre **Cartea Oltului,** de Geo Bogza și despre filmul Malvinei Urșianu, **Serata.** La rubrica **Mărturiile unei generații** Mihai Coman conduce o discuție cu poetul Alexandru Andrițoiu. De remarcat problematica de ordine culturală a acestui interviu care se placează perfect pe titlul rubricii, într-o echilibrată sinteză de confesiune și meditație. Frumoasă ideea paginii pe care Miruna Ionescu o dedică recentei premiere a Teatrului Mic cu piesa lui Camil Petrescu — **Mitică Popescu.** Pete de culoare — tabletele lui Adrian Pintea și caricaturile simpatic-afurisite ale lui Linu.

Prietenul nostru, televizorul

Noi, telespectatorii, abonați ai televiziunii, copii mici, copii mari, pensionari și ceilalți, angajați în diferite activități — **diferite** în înțeles general, tocmai asta vrem să subliniem de fapt — fiecare facem mereu cam același lucru în fiecare ceas al fiecărei zile, a fiecărei săptămîni a anului. Și, inevitabil, **vedem** cam aceleași lucruri în timpul muncii noastre : medicul specialist O.R.L. — nasuri, gîturi și urechi, lucrătorul din zootehnie — animalele pe care le îngrijește, muncitorul din uzină — subansamblele pe care le produce, zidarul — cărămizile și mortarul, gospodina — oalele și cîrpele de praf și așa mai departe. Și-atunci, în orele de deconectare, de încărcare a bateriilor pentru **mîine dimineață,** pe care foarte mulți ni le petrecem în casă, nu trebuie să vedem și să auzim, prin prietenul nostru, televizorul, de trei ori într-o duminică pe Marius Țeicu sau același grup de balerini improvizînd în ritm de vals sau de tango. Sigur că nu avem nimic împotriva lui Marius Țeicu, dimpotrivă, îl socotim un excelent profesionist și-i prețuim talentul și munca, e vorba de alcătuirea programelor, de monotonia și lipsa lor de idei fertile. Avem în Capitală și în mai toate localitățile creatori și artiști de mare valoare care au dovedit, prin rezultatele lor în țară și peste hotare, că au idei și că au talent. De ce nu sînt ei chemați să inoiască și să reînnoiască programele, să propună noi formule ? Citim undeva că un ansamblu românesc, o formație sau o personalitate artistică a făcut un turneu de succes undeva în lume sau a cîștigat un premiu internațional. Nu e firesc să **vedem** cum ne-au reprezentat acești artiști pe noi, compatrioții lor ? Realizatorilor de emisiuni TV le e col mai la îndemînă experiența colegilor de la Radio, care reușesc să elimine monotonia din emisiuni. Iată un exemplu. De ani și ani, emisiunea duminicală „De toate pentru toți" este prezentată mai totdeauna de Coca Andronescu și Mihai Fotino, în ultima vreme uneori împreună cu Anda Călugăreanu. Ei pot fi, iată, excelenți actori în postură de excelenți prezentatori. Dar nu toți actorii excelenți pot fi buni prezentatori. Și-atunci de ce să aszăm o pereche de actori cu nume în teatru dar, fără această putință, în spatele micului ecran să ne anunțe cum ne vom amuza noi imediat ? Cui folosește ? Nici actorilor, nici emisiunilor, nici nouă. O rubrică vizionată este „Secvența telespectatorului". E un început. Dar trebuie încercate mai multe formule, trebuie lărgită participarea, consultarea telespectatorilor-abonați la alcătuirea emisiunilor. Nu numai pentru noaptea de Anul Nou se cer mobilizate toate forțele. Viața noastră cuprinde zile de muncă, după-amieze și seri cu le vrem de multe ori liniștite, cu emisiuni deconectante, ca un medicament. Într-un melalioon TV, dragul nostru Amza Pellea — care ne lipsește atît — mărturisea că atunci cînd se pregătește să apară la televizor se gîndește că se duce în vizită la cineva și se străduiește ca prezența lui în casa gazdei să fie dorită și altădată.

Primim la redacție scrisori din partea unor oameni care s-au adresat mai înainte televiziunii, solicitîndu-ne să le răspundem noi de ce dorința lor ca la „Secvența telespectatorului" să fie difuzate și imagini de la manifestările Cenaclului Flacăra ai Tineretului Revoluționar — nu se bucură nici măcar de un răspuns. Sigur, nu ne îngăduim imixtiuni în treburile redactorilor televiziunii, dar colegial amintim despre obligația pe care o avem noi cei din presă, de a nu lăsa nici o scrisoare a oamenilor muncii fără răspuns și de a nu opera cu criterii din afara obligațiilor profesionale.

REGHINA VIRVICI ■

Nașul gloriosului național

La începutul lui 1875, la Teatrul cel Mare, conflictul conducere—angajați ia proporții. Frosa Sarandi și Petre Velescu sînt „agresivi". Insultă pe Millo. Acesta vrea să-i excludă din „asociație", dar Comitetul teatral nu aprobă. Millo pierde autoritatea.

C. I. Stăncescu demisionează din postul director general. I. Brezoianu, membru în comitet, este „desărcinat".

Scurt interimat Petru Grădișteanu. Și la 4 februarie 1875 este numit în postul de director general al teatrelor Alexandru Odobescu.

Noul director este un învățat, o mare autoritate. Născut în 1834 la București, Odobescu își ia bacalaureatul la Paris. Studiind limbile romanice și clasice, e preocupat de antichitățile marilor muzee, cercetează operele celebre în domeniul esculpturii și picturii, la Paris și Londra. Întors în țară, se pasionează de arta veche românească, de limbă, folclor. Ministru al Cultelor și Instrucțiunii sub Cuza, la numai 29 de ani, devine comisar al României la expoziția de la Paris, în 1867, făcînd cunoscute Apusului monumentele noastre de artă. Ales membru al Academiei Române la 36 de ani, duce, împreună cu Alecsandri, în sînul înaltului for, lupta pentru integralitatea moștenirii noastre culturale. Predă la Universitate istoria arheologiei și este aureolat de faima „Falsului tratat de vînătoare" (Pseudokinegheticos) în momentul cînd Titu Maiorescu îl propune director al Teatrului cel Mare. Nefăcînd politică, se recurge la el ca la o salvare, dat fiind situația deplorabilă a scenei naționale. Își ia postul în primire la 8 februarie 1875.

Din capul locului, directorul Odobescu se ocupă de restaurarea teatrului, ajuns o ruină. Plouă în sală. Tencuiala, coșcovită, se duce, bucăți-bucăți. Scaunele stricate nenorocesc hainele puținilor spectatori. Iar tapetele, jupuite, completează atmosfera, de curat naufragiu... Directorul, după ce inițiază pe lîngă Comitetul teatral o comisie auxiliară, în care-l propune pe Alecsandri, pune toată patima-i din tinerețe pentru teatru în bătaie, luptînd cu destule greutăți, scoțînd la liman edificiul, reușind să-l aducă la starea impunătoare, nobilă, dintru început. Îl înnoiește, introduce un nou sistem de iluminație, înzestrează scena cu decoruri, mobilier. Decorurile din hîrtie și carton, ce prisosesc teatrului, decide să fie donate orașelor de provincie cu săli, pentru a servi trupelor de turneu. Se îngrijește de confecționarea costumelor, de achiziționarea instrumentelor muzicale. Totodată, pune suflet, din plin, să îmbunătățească viața nenorocită a actorilor. Prevede încheierea unei convenții cu o trupă de artiști români, care să cuprindă douăzeci și doi de membri, la care să se alăture șase elevi și șase eleve, elemente înzestrate. De asemenea : un director de scenă, un conducător muzical, regizori, sufleri.

Piesele urmează să aibă aprobarea comitetului, una din repetițiile generale obligatoriu să fie dată în prezența directorului.

Savantul-director inițiază un concurs cu premii pentru două lucrări originale, cu subiecte naționale din istorie, cea mai valoroasă îndrituită să deschidă, solemn, viitoarea stagiune. Premiul pentru dramă, 800 lei ; pentru comedie, 600 lei.

17 mai 1875 : Alexandru Odobescu schimbă numele teatrului.

După ce aranjează ca lira și măștile de piatră de deasupra frontispiciului să fie înălțate pe postamente, în soare, simbol al poeziei dramatice, pecetluiește, în bronz, noul nume : **„Theatru Național".**

Cuprinzătoarea nouă denumire dă justificată mîndrie românească slujitorilor scenei, aceștia simțindu-și misiunea indisolubil legată de destinul națiunii.

Sînt mai multe oferte pentru preluarea concesiunii teatrului. Odobescu o preferă pe cea a lui Pascaly, cu care fusese coleg la „Sf. Sava". Intervine pentru un împrumut de 2 000 lei, bani necesari corifeului pentru alcătuirea companiei. Durata concesiunii pe cinci ani, 1875—1880.

Odobescu participă la ele, veghind buna lor desfășurare. Mulțumit de a fi refăcut localul, vrea să facă o deschidere strălucită, pe măsura falnicului edificiu. Are de furcă cu actorii, învechiți în rele... Mulți neglijează textul, nu-l învață pe de rost, și mai mult „trag" cu urechea și ochii la sufler. În altă privință, piesa aleasă fiind istorică, directorul urmărește respectarea strictă a adevărurilor, costumația adecvată, montarea care să aducă în totul epoca respectivă, cu patina timpului trecut, înălțător. Este în sufletul lui o vibrație românească, ce-l onorează.

Dar, iarna se așază devreme. Își face de cap, zăpezile abundente căzute peste București zădărnicind pașii spectatorilor la primul spectacol al Theatrului Național. Lume puțină.

Seara deschiderii, 26 decembrie 1875. Luminat à giorno, impunătorul edificiu se întinde la drum, născut glorios de cei cu sufletele încălzite de mari speranțe. Face impresie iluminația, trecerea de la luminări la gazul aerian. Imensul candelabru este o explozie orbitoare, arbore de cristal în feeria povestilor dramatice... Apele amețitoare ale oglinzilor multiplică freamătul evenimentului, în timp ce șiragul luminilor rampei, la izbucnire, e colier maiestos la gîtul statuar al unei vestale. Foaierele, pretext de mondenitate și discuții aprinse, la pauză, oglindesc, prin busturile și tablourile marilor scriitori, veneranția directorului îndreptată, nobil, celor ce au smuls azurului frumusețea pentru existența umană.

O emoționantă ambianță de distincție, de fior elevat, impuse de cuibul culturii românești, reînnoit. Și în vreme ce pe scenă, piesa în patru acte a eruditului V. A. Urechiă, „Curtea lui Neagoe-vodă" — cu Pascaly, Ana Popescu și Ștefan Velescu în rolurile principale — este mai mult o desfășurare de tradiții cu ecou național, lira și măștile după frontispiciu domină viforniția de-afară, de-acum înainte, pentru totdeauna.

Alegerile din iunie 1876 aduc ca președinte al guvernului pe Ion Brătianu. În iulie, Alexandru Odobescu este înlocuit la direcția generală a teatrelor cu C. Cornescu.

Deci, fulgerătoarea direcție Odobescu lasă cinstire actorilor români numele sacru al teatrului, „Theatru Național", incontestabil prevăzîndu-i gloria.

GABY MICHĂILESCU ■

Un muzeu în labirint

Tonitza sau victoria învinșilor (IV)

Confesiunea continuă

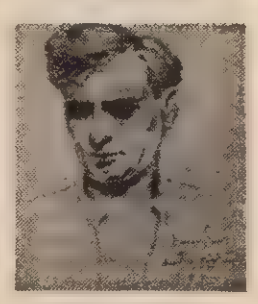

Tonitza. Autoportret

Există uneori o arsură în vorbele lui Tonitza, căreia e greu să-i dăm un singur înțeles. Tinăr încă, el își închipuie astfel povestea artistului. O privighetoare cade obosită. Omul o închide în colivie. În noaptea următoare, privighetoarea nu mai cîntă. Jignit, omul o azvîrle unei pisici care își înfige colții în țeasta privighetoarei. Cuprins subit de remușcări, omul alungă felina și împăiază stîrvul cu o stupidă religiozitate... De ce spune, totuși, un pictor aflat în plină efervescență creatoare această poveste? Ea nu e lipsită de tîlc, dar ar fi sunat parcă mai bine în gura știrbă a unui Rembrandt bătrîn. Peste patru ani, într-o scrisoare adresată lui Ionel Teodoreanu, Tonitza mărturisește, abrupt: „Simt că nu mai merge. Am ajuns la un fel de exasperare. Nu mai pot să sufăr pensulele și-mi vine să distrug tot ca produc". Nu cumva această ură împotriva vopselelor e, însă, o dragoste strigată *altfel*? N-a spus chiar Tonitza că „un artist care n-are momente de o sfîșietoare descurajare nu e un adevărat artist"?

Și bănuiesc că avea dreptate. La adevărații artiști, descurajarea nu e, probabil, decît o purificare dramatică a curajului; un mod de a-și arde aripile, pentru a le crește altele; un impas, dar un impas de care ei au nevoie pentru a-și scutura talentul de zgură și pentru a și-l apăra de primejdii. Căci prin chiar natura misiunii pe care și-a asumat-o, de confident al destinului, artistul a fost constrîns la un gest imprudent, de a se scruta pe sine însuși mai mult decît o fac alți oameni care pot, la urma urmei, să se ignore, refuzînd oglinda pentru alte motive decît cele legate de toaleta zilnică. Artistul nu are această posibilitate, el e obligat să se uite peste umărul lui Narcis, cu riscul de a părea insolent celor care nu-l înțeleg și tocmai de aceea, fiindcă și-a luat îndrăzneala de a căuta în sine o explicație pentru tot, trebuie să-și ia, adesea, și o minimă precauție: să se lase ars pînă la os de îndoială pentru a-și regenera elanul inițial, pentru a-și păstra, curată, imprudența, ferindu-se de capcanele în care alunecă, fatal și lamentabil, toate egolatriile. Descurajarea împiedică orgoliul să devină trufie, iar crizele de deznădejde devin un purgatoriu al speranței.

„...Baudelaire are și aici dreptate; frumosul nu există decît în mine. Natura, fără contemplatorul ei, artistul, e un lucru mort. Ea e numai pretext. Scopul este altul: dezvăluirea eului meu intim". Citită superficial, această declarație a lui Tonitza pare, la rîndul ei, o provocare juvenilă. Ea e deajuns de ostentativă, și lipsită de diplomație, într-o lume în care se face diplomație și cu moartea, pentru a ne da această impresie. Și nici nu ne-am dezmeticit bine din ezitări, că pictorul ne aruncă mănușa din nou, parcă și mai puțin politicos: „Singura mea preocupare a fost: să mă aflu pe mine însumi". Scurt. Categoric. Nu e prea mult?

Întrebare lipsită de sens. Nu e niciodată prea mult ca un om să ne vorbească despre sine. Sîntem liberi să nu-l ascultăm dacă nu ne interesează confesiunea lui. Iar dacă ne interesează înseamnă că am recunoscut în vocea lui ceva care ne aparține și nouă. Nimeni nu e atît de singur încît să poată vorbi exclusiv în numele său.

O retorică uzată care își închipuie că elogiază omul elogiindu-l în sine, dincolo de faptul că el e uneori grandios, alteori mizerabil, s-ar grăbi să speculeze o cunoscută afirmație a lui Tonitza, „Artistul e născut om", pentru a ne vorbi de parcă ceea mai emoționantă a operei sale, portretele, împingînd-o astfel sub semnul prăfuit al frazelor pe care urechea le înregistrează meconic. Dar adevărul merită să fie pus în evidență în starea lui frustă, care-l apropie de destin. Tonitza nu a optat dintr-un considerent programatic să picteze chipuri omenești. El *nu putea* picta altceva tot atît de bine. A încercat într-o vreme să devină impresionist, s-a chinuit pînă la durere, cum mărturisește singur, să picteze atmosfera. N-a reușit. A vrut să picteze peisaje. N-a izbutit nici asta. Chiar și florile pe care a învățat de la Luchian să le iubească sînt o excepție. Vocația sa era să picteze oameni, fețe omenești și să refuze pe aceste fețe ura. Ura care, zicea Tonitza, n-a creat și n-a vindecat niciodată. Dimpotrivă, a imbecilizat și a dezagregat. De aceea, chiar cînd n-a avut parte de înțelegere și de simpatie, a căutat numai „înțelegerea și simpatia omului", de care sufletul său avea nevoie. Se plîngea că nu putea lucra după modele de ghips, că natura îi dădea migrene și că prea multe detalii îl dureau. În schimb, scruta cu aviditate chipurile copiilor, deoarece mai ales ele îl ofereau ceea ce căuta. Tonitza ne-a lăsat astfel, în ciuda naturii sale impulsive, exemplul unei admirabile consecvențe. N-a rătăcit pe drumuri care nu erau ale lui. Poticnindu-se, căzînd, ridicîndu-se, a făcut-o pe drumul său, așa cum a dorit, întreg, sincer și sălbatec. Citadin prin excelență, crescut în tîrgurile moldovenești, nu e fascinat de „bătrînul de la Cîmpina", Grigorescu, despre care crede că a spus tot ce era de spus în domeniul idilei rustice. Îl fascinează ființe istovite de o viață încă netrăită, melancolii care ne amintesc de Botticelli, adolescenți în care puritatea e ușor bolnavă, iar senzualitatea nu are destulă îndrăzneală. Tăceri în care înmugurește teama de ceea ce s-ar putea întîmpla, stări de spirit care spun toate, într-o confesiune continuă, o unică și mereu reluată poveste, a pictorului. A unui pictor pesimist? Nu. Acești învinși au, de fapt, victoria lor, fiindcă înlăuntrul înfrîngerii au aflat nu indiferența, ci tristețea, iar înlăuntrul slăbiciunii puterea de a ne emționa. Și nici una dintre aceste ființe fragile nu este total dezarmată; tandra lor neputință se răsucește în blazarea neastră ca un burghiu. Trebuie să plecăm din muzeu ori să închidem albumul dacă vrem să ne păstrăm întreaga rezervă de nepăsare. Altfel, riscăm să devenim mai buni.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Constantin Beldie

Nu mai sîntem mulți care să-l știm pe Constantin Beldie. Cei din generația de azi desigur n-au cum iar cei din generația lui sau mai tineri decît el, rînd pe rînd și-au luat locul în primitorul și nesăturatul latifundiu lutos al liniștilor și al încremenirilor plumburie, de unde niciodată nu ne va veni semn sau veste.

Tudor Vianu și Perpessicius, cărora le-a fost prieten, au plecat și ei după el, ca și Octav Onicescu cu mai de curînd. Doctorul Nicolae Vătămanu, memorialistul unui București dus — amic tîrzielnic al lui Beldie — s-a stins împreună cu soția, în tragicul seism de la 4 martie 1977, dar în lucrarea lui găsită în manuscris, în grămezile de dărîmături și de moloz și țuțărită postum din gînduri cucernice, **Icoane și fotografii de bucureșteni**, îl schițează un tandru și colorat portret din ultimii ani de viață. Și cred — fără să greșesc — că mai supraviețuim foarte puțini dintre cei ce l-am cunoscut bine în activitatea lui, care l-am apreciat strădaniile și inteligența, cultura și talentul, inițiativele și emenia, cinstea intelectuală, generozitatea și sensibilitatea sa. Între aceștia, îi voi numi pe academicianul Al. Rosetti, prestigiosul nostru lingvist și filolog, și pe Șerban Cioculescu, rigurosul critic și istoric literar, care în suculentele lui „Breviare" din **România literară** continuă cu consecvență să fie același paznic credincios al adevărului și al exactității și același judecător prob și obiectiv al creației scriitoricești și care într-unul din obișnuitele lui eseuri de dată relativ mai recentă mi se pare — dacă memoria cumva nu mă trădează — că s-a aplecat peste amintirea lui, încălzind-o și reactualizînd-o.

Constantin Beldie s-a născut în București la 5 septembrie 1887 și și-a sfîrșit zilele tot aici la 11 iunie 1954. De obîrșie țărănească, tatăl din comuna Stroești-Argeș iar mama de la Dopca-Brașov, amîndoi muncitori de ogor. Tatăl, angajat ca pichier pe șoseaua care se construia în secolul trecut, între București și Bolintin, părinții se strămută în capitala țării unde Constantin Beldie își va absolvi școala primară, apoi gimnaziul Șincai și o singură clasă la liceul Sava, evidențiindu-se prin pasiunea de învățătură și printr-o ascuțime a mîntii ieșită din comun. Decesul neașteptat și prematur al mamei îl obligă să-și rostuiască singur destinul, trecîndu-și examenele de liceu în particular, în timp ce ocupa încă minor funcția de învățător de sat la Șotrile-Prahova și la Mărtinești-R. Sărat. Bacalaureat, se înscrie la Universitate unde își ia licența în litere și filozofie, remarcat de profesorul C. Rădulescu-Motru care și-l va apropia ca pe un destoinic colaborator.

După moartea mamei nu i-a fost ușor; a trebuit să-și cîștige existența singur. Așa încît în vremea studiilor universitare și-a asumat contra unui salariu derizoriu și funcția de bibliotecar al facultății.

Între 1908 și 1916 i se va încredința postul de secretar general de redacție al publicației **Noua revistă Română** iar după cel dintîi război mondial, adică între 1919 și 1928, aceeași funcție a deținut-o și la revista **Ideea Europeană**, ambele scoase și conduse de Rădulescu-Motru, unde și-a început o laborioasă și foarte prețuită prezență publicistică.

A mai ocupat același post — de secretar general de redacție — la cotidianul **Cuvîntul** fondat de Titus Enacovici — primul ziar de factură modernă ieșit la noi — a cărui schemă grafică a rezultat din schimbul de păreri și din stilințele exclusive ale lui Cezar Petrescu și Constantin Beldie. Transformările „Cuvîntului", ca directivă politică și ideologie, au intervenit după decesul lui Titus Enacovici, cînd nici Cezar Petrescu, nici Beldie, împreună cu mulți alții încă, nu mai făceau parte din componența redacției.

Dar concomitent cu aceste munci el nu și-a părăsit profesoratul. Timp de 34 de ani, din 1913 pînă la pensionarea din 1947 pentru limită de vîrstă, și-a slujit catedra cu o abnegație și o conștiință exemplare numai în învățămîntul tehnic secundar din București și anume la liceele industriale nr. 1 și 2 unde a predat limba română și un curs de „Organizarea întreprinderilor industriale" pentru care s-a titularizat cu examene și lucrări de specialitate și în care calitate a primit variate însărcinări de a da funcționalitate unor importante servicii de stat ca: „Recensămîntul general al populației" din 1930; „Regia publică comercială a monitorului oficial și a imprimeriilor statului"; „Regia publică comercială a loteriei de stat" și, „Grupul mecano-grafic comun de mașini statistice ale statului".

Între 1924 și 1930 a fost angajat la exceptionala Editură „Cultura Națională", ca să ne dea marile lucrări comemorative **Dobrogea** și **Ardealul** după ce mai înainte ne dăduse „Arhiva pentru știința și reforma socială" și publicațiile economice, sociale și filozofice, apărute sub conducerea lui Virgil Madgearu, Dimitrie Gusti, Ion Răducanu și Rădulescu-Motru ca și cărțile didactice frecvosabil și atrăgător imprimate, pentru prima oară la noi.

În perioada de după primul război mondial, mai precis, în 1919, sub egida periodicului „Ideea Europeană" inițiază și face să apară colecția „Cărților Galbene", o serie de broșuri care în fond erau eseuri și care au fost foarte bine primite de presă și de lectori. Prima e intitulată **Ce vrem** (Catehism pentru suflete nehotărîte) și **Glosa spiritului cărturăresc** (Încercare anti-intelectualistă), amîndouă cu un caracter programatic, curajoase ca gîndire și punct de vedere, amîndouă scrise de Constantin Beldie. Citez din cuvîntul explicativ care inaugurează colecția: **„Colecția Cărților Galbene** își propune să alcătuiască o alegere selectă și critică în direcțiunea unei înțelegeri mai libere a chestiunilor culturale și politice, literare și artistice ale vremii; cu deosebită atențiune spre tot ce înfățișează un interes mai nou, o interpretare mai fecundă și o exaltare mai sinceră a Vieții".

A treia broșură este semnată de D. Ioanitescu, tot eseu, cu titlul: **Un apostol al vieții moderne, William James**. Sînt singurele pe care le-am văzut din mai multe anunțate că vor apărea. „Glosa spiritului cărturăresc" are o prefață datată **„septembrie 1918"** și o dedicație **„Băiatului meu, Alexandru"**.

E unicul său copil, Alexandru C. Beldie, om de știință merituos pe care îl știam doctor inginer și profesor în învățămîntul superior, conferențiar sau titular de catedră la Institutul pentru studiul lemnului și șef de laborator la Institutul de cercetări forestiere. Nu știu dacă mai funcționează în aceste calități sau dacă va fi atins și el vîrsta pensionării. În orice caz, sînt două generații care vin din aceeași matcă rurală — Stroeștii Argeșului — care dealtfel au dat în varii domenii încă destule valori.

L. KALUSTIAN

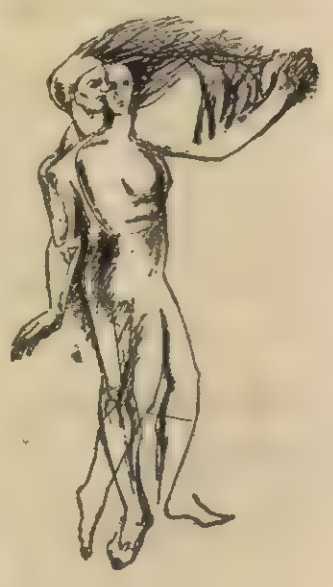

Biblioteca în aer liber

Răsuflarea porumbelului

Deci, la etajul șase al unei clădiri din centrul Bucureștiului, pe pervazul ferestrei — o fereastră amplă, cît un ecran de cinema „de cartier" din alte vremuri — se oprește un porumbel. E iarnă. Ger. Porumbelul sufiă obosit, iar marele poet îi zărește, în aerul orașului meu, respirația albă. Un nor. O mică statuie în risipire a fragilității.

Momentul de neuitat l-a evocat cîndva, într-un superb poem în proză, Geo Bogza. Astăzi, la vîrsta pe care o are, bucureșteanul de adopțiune Geo Bogza scrie și citește folosind o lupă cît trupul unui porumbel.

Iată o pasăre din orașul București, un mare poet din același oraș, un mare prozator (Fănuș Neagu a scris cîndva despre caii albi din cetatea lui Bucur), iar respirațiile lor se amestecă. Și se amestecă în văzduhul pur și impur respirațiile trecătorilor cu serviete, ale zidarilor de pe schele, ale copiilor ce fluieră, ale teiului de peste drum care (ca un amor din adolescență) mă ține de vreo două săptămîni într-o continuă, delicioasă stare de ameteală, ale vrăbiilor și rîndunicilor și guguștiucilor și (de ce nu?) ale tigrilor cu burțile supte și ale elefanților din grădina zoologică. Aerul pe care-l inspirăm și care ne inspiră e făcut din respirații. Și poate tocmai de aceea, fiind el, aerul, opera noastră comună, ne unește și ne face să rămînem, solidari și fraterni, alături.

Alături, de pildă, de vînzătorul de ziare de la ieșirea stației de metrou. Un invalid. I-am dat zece lei, am luat ultimul număr din mereu interesanta revistă **Magazin istoric** și m-am îndepărtat.

— Hei, am auzit. Veniți înapoi! Cetățeanul cu ziarul!

Era un strigăt de bărbat. Eu, nefiind „cetățeanul cu ziarul", mi-am văzut de drum. Peste un minut m-am trezit apucat de umăr și am tresărit speriat.

— Ce s-a întîmplat?

Era invalidul.

— Întoarceți-vă! Ați uitat să luați restul.

L-am urmat, pocăit, pe omul în cîrjî care gîfîia. Nu știu ce i-am spus, probabil că mi-am exprimat mirarea, pentru că bărbatul, privindu-mă ostil, a precizat:

— Eu nu sînt din categoria ăla...

— Ce categorie?

— Păi chiar ieri au venit doi să la un ziar. Unul s-a făcut că se împiedică și a dat peste mine, în timp ce celălalt îmi întindea o monedă și mă ținea de mînă. După ce-au plecat, m-am trezit că-mi dispăruseră din buzunar o mie două sute de lei. Un timpit!

— Care timpit?

— Eu! Ei își făceau meseria lor de hoți, fua-i-ar... Dar eu de ce n-am fost atent? Noi, cei din cealaltă categorie...

Și din nou întrebarea mea, naivă poate:

— Ce categorie?

— Cum „ce categorie"? Categoria oameni cinstiți. Doar n-o să mă lăcomesc eu la paralele dumitale, numai pentru că ești zăpăcit...

Am încasat ceea ce se cuvenea să încasez și l-am lăsat în urmă pe bucureșteanul meu, posesor al unei etici inventate de el, netă și originală. Și de loc lipsită de generozitate. Etică nu de bucureștean (nu cred că există o morală anume a bucureșteanului), ci a unui bucureștean. Noi, cei de pe aici, avem fiecare principiile noastre și nu prea semănăm între noi, nu sîntem trași pe același calapod.

Iată umbra porumbelului deasupra vînzătoarei de la centrul alimentar de unde un amic al meu, locuind într-un cartier nou (chiar el îmi povestește) cumpără zilnic lapte și pîine. Mi-o imaginez: o femeie tînără, plină de grație, care îi întinde cu un gest calm pîinea și sticla de lapte — sau îl sfătuiește cu prietenie să revină mai tîrziu, peste o oră sau două cînd sosește un nou transport de marfă, mai proaspătă. Și iat-o și pe colega ei — tot tînără, și chiar frumușică — luînd banii, uitînd să dea restul și trîntind pîinea pe tejghea de parcă ar bate cu pumnul într-un birou imaginar. „Pîine fără sare aveți?". „N-avem!". „Bine, dar e pe raft, în soatele dumneavoastră". „Atunci na!" Și pîinea — oricît de proaspătă ar fi — face bum pe tejgheaua de lemn, și tot bum face și în creierul tău obosit. Iar amicul meu mă asigură, cu toată seriozitatea, că e destul ca persoana să se uite la sticla de lapte și laptele se acrește pe loc, că e destul să se uite la pîine și pîinea devine brusc de piatră bucureșteancă și ea, bucureșteancă și tovarășa ei — ce să-i faci? Oraș mare, suflete multe. Uneori, la cîte cineva, și multă lipsă de suflet...

Dar eu nu pot uita porumbelul văzut de Geo Bogza și mă gîndesc că sufiarea lui inocentă întîlnește respirația bărbatului despre care am mai scris, a bucureșteanului absolut, a pavatorului. După ce a așternut, sub ochii mei, pe trotuar stratul de bitum fumegînd și l-a netezit îndelung cu unealta „indeminatică" de lemn, a început să-l pipăie, îngenunchiat, cu palma deschisă — în cadrul unui sublim „control de calitate" — mîngîind străzile orașului unde ne-am născut și trăim soția mea și cu mine, unde s-au născut și au mai trăiesc maică-mea și amîndouă bunicile mele. Sînt aceleași străzi și aceleași trotuare, alte străzi și alte trotuare, mai noi, riguros aliniate — și pavatorul trăgea o linie blîndă între prezent și trecut, între prezent și viitor, cu gestul lui de o infinită gingășie, delicat ca respirația unui porumbel.

FLORIN MUGUR

atelier literar

de G. Dumitrescu

Al.-R. Tambu : Există un flux liric (chiar prea impetuos și prea înfrigurat) pe care însă, de cele mai multe ori îl incomodează, pînă la desfigurare și trădare, expresia, năvala dezordonată a vorbelor — prea multe și, adesea, rău alese, rău îmbinate, într-o grabă furibundă, plină de riscuri (siluirea cuvintelor, combinarea forțată, în disprețul gustului și uzanțelor comune, dacă nu sînt asumate de o inspirație majoră, de talent superior, de geniu, rămîn niște simple stridențe bovarice...). Luați-o deci mai domol, cîntăriți mai bine cuvîntul și nu vă feriți de „asfaltul abia turnat" ? ! (metaforă aberantă și stîngace, tipică pentru faza în care vă aflați !). Viitoarele manuscrise vor fi cu siguranță mai bune.

Anca B. : Paginile sînt îngrijit scrise, cu o anumită amănunțime analitică și, cu toate că nu se pot trage toate concluziile, nu e inutil să vă continuați încercările.

Catrinel Ieremia : Pentru tema aleasă, vă lipsește încă experiența de viață, posibilitatea de a intui în mod plauzibil psihologia unei alte vîrste etc. De unde, unele naivități, unele elemente riscante, neconvingătoare. Încercați, deocamdată, să redați lucruri mai apropiate de vîrsta și experiența dv.

Mirela Breban : Un început luminos, promițător, plin de candoare și naivitate. Adică, motive de a insista, de a perfecționa mijloacele și cunoștințele, de a depăși cele mai bune rezultate de pînă acum („Furnicile"). Țineți-ne la curent.

Radu Balan : Predominantă, din păcate, e confecția, „lucrul manual", compunerea convențională, prea rar însuflețită de o vibrație, de un zvon liric. Rămîne întrebarea dacă aceste rare fulgerări de poezie ar putea căpăta cîndva amploarea și ponderea decisivă, printr-o nouă abordare a demersului creator (mai profundă, mai aproape de autentic), care să implice, nu în ultimul rînd, și problemele expresiei (în prezent, viciată de pretimpurii „țicuri" — din-spre etc. — dar și de nesiguranțe, monotonie, mijloace rudimentare). Rămînem în așteptare.

Teodor Damian : Stilul e încă nesigur, neformat, cu aglomerări și insistențe inutile. Dar materialul povestirii, ca și depănarea lui simplă și domoală, par să se afle printre bunele promisiuni.

Ada Karenni : „Copilăroasă ?" — nu, desigur ! „Visătoare" — cert ! „Poetă" ? — încă nu, dar poate, cine știe... În rest, formulările nu sînt tocmai clare ; n-am înțeles cine sînt „El" (cel care „vor să știe"...) și despre ce fel de „frîntă" e vorba. Reveniți cu lămuriri.

Viviana Antoniu : Rezultate bune, parcă în progres, în multe din pagini și mai ales în : „La balul", „Pe front", „Haiku trist", „Drumețul".

Emil Proșcan : De data asta, niște însăilări grăbite, superficiale, care dezmint cu totul ceea ce părea a fi, în plicul anterior, un început de speranță.

M. Drevărescu : Cunoașteți de foarte multă vreme părerea noastră despre scrierile dv. — modeste, rudimentare, lipsite de har. N-am putut înregistra, de-a lungul anilor, nici o schimbare în bine, nici un progres. Ne pare foarte rău, dar n-avem nici o posibilitate de a vă ajuta.

N. N. Danilov : Încă nu e clară perspectiva, dar unele premise par să existe, mai cu seamă în „Liniște", „Ea făcea", „Cădcam în eternă". Vom vedea.

D. E. R. : Mai slabe (alunecări în manierism, în „Steaua", „Orologiul" — ceea ce suprarealismul nu suportă !...). Cealaltă, debilă, inconsistentă.

Luminița Mihai, C. Posmac, Irina Verescu, Ela Dima, Petre Tev, B. Messmann, A. Amarinei, Grig. Tr. Lăzurcă, A. Apostu, Jan Olteanu, Șt. Dobre („Adolescență"), **Sim. Pătrașcu, N. B. Ja, Alexandra-Deva, D. Presina, Diana Dunăreanu, Al. Minoiu, Draghina Moțiu, C. Pirlitiu, Daniela Dorin, Fl. Enache, D. C. M., Dorothy, Valeria, C.C.P., V. Antoan, Fl. Mireșan, A. Tutunea, D. Ochiană, Nuța C., Dana Pîrvu, Lolița, Gh. Vesa, R. Karban, Algon, Emil Scoruș, Marin Aurel, D-tru Florescu, Dana El. Bălan, D. Vijoli, Rodica Necula, Arg. Vlad, Sorin Petrea, M. D., Ioana Blaga, Ol. Mihai, A. B.** (Strehaia), **Crist. Munteanu, Gv. Țifui, I. Cioaca, V. Pătruicescu, V. M. Grindean, R. Triplea, G. B. Dimbovița, L. Alina Vodă, Fl. Nidelea, Const. Moldovan Meiu, V. Gl. Oprinca, G. Pașa, Dan Negru, R. A. D-trescu, R. Sorescu, C. Brianu, D. Octavian, Cl. Butuc, A. Tomșa, Marg. Drăguț, N. Benia, Iul. Nicodin, S. Demetrius, B. Blanc, Adr. Mihuț, Adia Catul, Adina Tudor, Voicu Popescu, Mih. Cosma, Lubne 15, Alexandra Alexandru** (ceva în „Cerere"), **A. Ghindoc, C. B. — Arad, Giul. Gavrilă, C. F., L. Iscu, P. Ștefalopon, Mărgica, N. Memorescu, Gh. Găman, D. Dancia, I. V. Carmen, D. C. Dacons, Cbrisi, C. M., N. Butinaru, Leiti, G. Coruț, Fl. Mărgineanu, Indra Damini, I. P. Cojocaru, R. Vatră, M. Guliță, M. Raicu, Tudora Avram** (la revistele pentru copii), **V. Ilca, S. Bicker :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

PE FRONT

Ce-a de a doua cămașă
și numai sub ea cămașa de duminică.
De o rea bucată de vreme
dormeam îmbrăcați,
respiram prin cămașa de zale
aerul viciat al nopților,
stelele băteau din tobă porunci,
bocancii își croiseră tălpile
după urmele sigure
ale unor zei atotștiutori
și ne feream, astfel,
de pete în soarele
cu oglinzi reflectorizante
în trecutul îndepărtat.
Pildă ne fu stejarul
iubitor de individualitate cînd,
pe imensa cîmpie descoperită,
căzu sub gloanțele razelor de lună.

VIVIANA ANTONIU

NECUNOSCUTA

Ca o pereche[ză]ție-n lebădă
de nefirească amintirea ta
mică de statură
îmi cotrobăie vertebră cu vertebră
Kilometru cu Kilometru
organismul
cînd sute de bătăi
își iau zborul din covoarele orașului
dar care e chiar primăvară ?
și cine este această femeie
care sforăie grozav cu o
scrumieră de chiștoace în inimă ?

FILIP KÖLLÖ

NUMAI O NOAPTE

După mine vin strigăte înflorite
cîmpuri polenice
fotografii roase
copilul mirat în aerul serii
aburi de pîine caldă
fețele aspre ale țăranilor
amestecînd timbrul de legendă
cu apa pîriului
vine iubita primului val
toate vin mai încet
numai e noapte m-ajunge
strecurîndu-și mereu botul umed
sub gulerul vieții.

IOAN SUCIU MOIȘA

POEM

Un salcîm înflorit în liniștea amiezii,
un fluture îmbătat de lumină,
o femeie cu părul în flăcări și trup de apă,
o pîine frîntă-n bucăți și un urlet
înghițit o dată cu dumicații zgrunțuroși.
toate acestea contemplate preț
de-o secundă,
ca, apoi, fugind cu imaginea lor,
să te pitești undeva, într-un colțon,
și să-ți închipui, strîngînd puternic
din pleoape, un lung și disperat poem
despre frumusețea vieții.

NICOLAE ALEXANDRU VEST

SCHIMB

Oltenii
scoate pe rînd caiele
din pămînt
și se îmbolnăvește de milă
văzîndu-le cum plîng de dor
apoi
— ca să facă
le pune cîteva păsări la gît
le pune cîteva flori
le cuică pe raftul istoriei
și se duce-n locul lor.

EMIL ACHELĂRIȚEI

JALBA LUI HORIA

De parcă numai clipa ar avea
mai multe anotimpuri decît anul
de zece ori pe ceasul și ceva
mă caută zăpeii cu arcanul.

Dator în fumuri grase de tămîie
dar mi-au spurcat căderința mistreții
(sufletul strîmt cu asta se mîngîie)
și orz să saturi gîștele cetății.

O papură cu noduri pentru bici,
scai pentru javre decorate-n turmă,
pentru lumină-un stol de licurici,
și răsuflarea dalbă de pe urmă.

Datornic rău sînt dintre cei mai buni
și nu mă las la apă dus orbește.
Eu știu un lucru sigur din străbuni :
„Cu cît te-achiți și datoria crește".

DIMITRIE LUPU

FURNICILE

Furnicile vin de departe.
Unde se duc ?
Tot acolo.
Unde ?
Unde nu e prea cald,
nici prea frig,
nici bine, nici rău,
Se duc acolo...
S-ar zice că sînt departe de noi,
Dar nu sînt ;
Numai că noi nu ne putem duce
cu ele.
Și ele știu asta.
Ce mai știu furnicile ?
Știu să fie mici și harnice.
E greu să fii mic ?
Nu, mai greu e să fii harnic.

MIRELA BREBAN

BALOGH JÓZSEF.

(Urmare din pag. 13)

mănești, însumînd 20 000 de versuri. Tălmăcirea lui din Bacovia a fost de mai multe ori reeditată. Méliusz József semnează volume din opera lui Geo Dumitrescu, din dramaturgi români și tot el a publicat și Urmuz... Lui Kányádi Sándor îi datorăm volume din creația lui Labiș, Ioan Alexandru, A. E. Baconsky. Regretatul Szilágyi Domokos a înlesnit cititorului de limbă maghiară lecturi din Șt. Aug. Doinaș, Nichita Stănescu, Vianu, Călinescu. Biblioteca literaturii române traduse în maghiară a fost îmbogățită de Király László cu volumele lui Jebeleanu și Bogza. Exemplele din activitatea poeților pot fi înmulțite, dar n-au rămas în urmă nici prozatorii care, în ultimele decenii, au creat o adevărată panoramă a prozei române clasice și contemporane. Aș dori să amintesc în acest sens eforturile depuse de Editura Kriterion, un adevărat atelier al traducătorilor.

— Aș vrea să-mi vorbiți și de traducerile pe care scriitorii români le fac din literatura maghiară.

— Preocupările traducătorilor români au dus la rezultate remarcabile. După generația lui Octavian Goga, Ion Chinezu, Aurel Buteanu, Emil Giurgiuca, Avram P. Todor, a venit o altă pleiadă — Jebeleanu, Beniuc, Veronica Porumbacu, Gelu Păteanu, Constantin Olariu, Paul Drumaru, Corneliu Bala, George Sbârcea, Livia Bacâcu și încă alții, care au dat cititorului român opere valoroase contribuind la cunoașterea poeților și prozatorilor maghiari clasici și contemporani. Traducerea reciprocă este un act de cultură de mare importanță, aș spune vitală, ce are o înrîurire pe multiple planuri asupra climatului nostru politico-cultural. Această problemă, adică trecerea în revistă a tot ce s-a făcut pînă acum, a devenit mai ușor de urmărit datorită bibliografiilor publicate la Editura Kriterion : Bibliografia maghiară a literaturii române și Literatura maghiară în limba română apărute recent, unde sînt cuprinse operele traduse din cele două literaturi începînd cu anul 1831, respectiv 1830. Găsesc necesară reeditarea îmbogățită a volumului semnat de Beke György **Fără interpret**, care a contribuit și mai mult la apropierea literaturilor noastre.

— Nu mi-ați răspuns însă dacă scriitorul nu are de pierdut ocupîndu-se de traduceri.

— Această întrebare mi s-a mai pus. Și nu numai mie. Desigur, timpul fizic e limitat. Mai pierde scriitorul ocupîndu-se și de ziaristică. Dacă nu mă-nșel, ai discutat cu mai mulți scriitori despre această problemă. Însă este și un imens cîștig. Există chiar o necesitate. Și nu numai estetică, subiectivă, dar mai există și actul politic. Două exemple : în timpul celui de-al doilea război mondial, într-o atmosferă deloc prielnică, Szemlér Ferenc publică la Budapesta o antologie din poezia românească iar neuitatul Szabédi László în timpul războiului traduce folclor românesc pentru o ediție bilingvă. Atitudinea lor a fost clară. Ca și a editorului din Budapesta care s-a angajat ca să publice poeți români într-o atmosferă nu tocmai pașnică, militînd pentru prietenia româno-maghiară. Același fenomen a existat și în atitudinea cărturarilor români. **Tragedia omului** de Madách Imre în tălmăcirea lui Goga e un monument strălucitor în acest sens. Merită amintită activitatea lui Costa Carel care a militat în articolele și traducerile sale pentru același ideal de prietenie. Iar Vasile Pârvan a dat dovadă de o mare generozitate cerînd și urgentînd în 1922 „Cărți pentru minorități". Dar exemplele pot fi mult mai numeroase. Să revenim însă la întrebarea pe care mi-ai pus-o.

— Ar fi bine.

— Consider că e un cîștig fiecare traducere. Traducătorul face o vivisecție, pătrunde adînc nu numai în opera scriitorului tradus dar și în epoca lui. S-a mai spus și nu pot să nu fiu de acord cu acest lucru : traducerea este singura expansiune justificată și salutară. Din acest proces nu iese nimeni în pierdere. Sînt numai cîștigători. Și oare traducătorul poate considera pierdere sau anihilare a propriei sale personalități cînd are în față autori atît de diferiți, cînd întîlnește modalități de exprimare care nu seamănă deloc între ele ? Nu e o ambiție sănătoasă să redai lumea lor într-o altă limbă, în limba ta maternă ?

— Sînteți, din cîte știu, un om deosebit de sociabil.

— Nu pot fi altfel. E o stare condiționată și de educația primită de la părinți și de condițiile în care trăiesc și muncesc. Orice izolare e un regres și îți aduce daune atît ție cît și celor din jur. Anturajul meu, activitatea scriitoricească, viața Uniunii scriitorilor — unde e o înțelegere perfectă între creatorii de diferite naționalități —, nu-ți permite să nu fii sociabil. E o necesitate istorică. Instituțiile noastre culturale, organizațiile obștești oglindesc structura politică a țării. Înțelegerea, conlucrarea, prietenia frățească sînt lucruri firești aici, în România. Iar eu am căutat totdeauna acele momente care ne adună și ne înmulțesc forțele.

— Din cîte știu, v-ați ocupat de Bibliografia apariților în limba maghiară.

— Bibliografia nu e simpla enumerare de titluri. Ea este și o hartă spirituală a vieții literare într-un an, într-o perioadă mai îndelungată. Este o radiografie fidelă a sănătății culturii fiindcă ea oglindește munca scriitorilor, traducătorilor, graficienilor, editurilor și, într-o perspectivă mai largă, reflectă climatul social-politic al țării. Prin ea se revelează felul în care ne folosim de drepturile noastre constituționale. Aceste bibliografii întocmite de mine povestesc cititorului că în țara noastră se publică volume — și nu numai beletristică — lucrări social-politice, opere științifice și de popularizare care asigură instruirea, autoinstruirea, lectura de divertisment pentru un larg cerc de cititori. Unii, auzind de cartea maghiară, se gîndesc de obicei la Editura Kriterion, care, într-adevăr, e cel mai însemnat atelier în această privință. Dar zeci de titluri anual apar la Editura Dacia, la „Ion Creangă", la Facla, la „Albatros", la Editura Eminescu. Bibliografiile despre care vorbim sînt instrumente utile și pentru descoperirea unor lacune, unor compartimente neglijate cum este de exemplu literatura pentru copii și tineret. În cinstea celei de a patruzecea aniversări a eliberării țării revista Művelődés publică bibliografia literaturii originale în limba maghiară pentru tineret și copii din România create și publicate în decursul acestor patru decenii. Bibliografia întocmită de Csire Gabriella e o lectură cu adevărat palpitantă. Îmbogățirea cantitativă și calitativă a literaturii maghiare e foarte elocventă. Poți trage ușor concluzii și despre condițiile care l-au fost create și de care scriitorii noștri s-au folosit din plin.

— Nu mi-ați spus nimic despre ziaristul Balogh József.

— Scriu cu predilecție despre oameni care făuresc ceva, fie ei și încă anonimi. Mă preocupă în mod deosebit cei care, în condiții uneori nu tocmai prielnice, cu o consecvență de invidiat, realizează ceva în folosul obștii.

Iubirea de frumos

Universitatea

Se discută pe plan universitar în reviste care este pricina spectacularelor succese în științe ale unor țări din lumea contemporană, cum sînt : America, U.R.S.S., Japonia și altele.

Și se cade adesea de acord că învățămîntul universitar este foarte bine organizat. S-a dovedit bunăoară că atragerea celor mai buni studenți în clase de elită fiind superior înzestrați, cum trebuie acceptat acest adevăr, și a le mijloci profesorii cei mai buni duce sigur la rezultate excepționale, pentru ridicarea poporului din care acele înzestrări fac parte.

Sînt, de copii, depistați cei cu înzestrări excepționale, li se pune totul la dispoziție ca să poată trece prin sistemele rigide de învățămînt mai repede, cîte două-trei clase străbătîndu-le într-un an astfel ca geniul lor să ajungă la largul său cît mai grabnic cu putință.

Revista Letter a vestitei fundații Daad, ce a avut ca bursieri mulți cercetători români studenți în deceniile din urmă, publică un studiu dezbatere amplu pe această temă.

Oare atîtea înzestrări superioare în diferite științe la noi n-ar fi mai grabnic de folos societății dacă le-am mijloci un regim școlar și universitar mai potrivit ?

IOAN ALEXANDRU

SĂ GÎNDIM CU CAPETELE NOASTRE

A gîndi înseamnă a căuta luminişuri într-o pădure

● Cînd un copil poate să fluiere, o mamă poate să plîngă ●

Argument la o mare realizare

Cazul şi cazurile dr. Florea Dinu (VIII)

...Bucureştiul după ploaie, cu străzile calme, puţin circulate. Viaţa s-a retras dincolo de pereţii de beton, pulsează pe dinlăuntrul clădirilor lui mari şi mici, dar ecourile ei străbat vag prin pădurea de ferești deschise, ca din culisele unei uriaşe scene peste care abia s-a tras cortina. Prin aceste culise încercăm să ne strecurăm şi noi, simbătă seara, 7 iulie, căutînd, pe Bd. 1 Mai, un număr şi un nume, indicate pe fişa 1 333 din marele dosar „COPII" al dr. Florea Dinu. Descoperim cu greu apartamentul, deoarece, nu avem nici un alt indiciu, îl descoperim cu ajutorul unei fetiţe de la etajul VII, întîlnite în uşa liftului : copiii dintr-un bloc ştiu totul, copiii unui bloc n-au bariere între ei, ea îl cunoaşte pe Dănuţ. Ca să fie sigură că ne ghidează bine, ne întreabă : „Poartă ochelari şi are mustaţă ? ! A terminat liceul, acum ? !" Confirmăm, deşi nu ştim, cu speranţa că va fi cel pe care îl căutăm.

...Sunăm şi ne deschide un adolescent frumos, cu muşchii bine întinşi pe un trup atletic. Ne confirmă că e Nae Dănuţ şi că, la 13 ani, a suferit de o paralizie facială dreaptă şi că s-a tratat la dr. Dinu Florea. Între timp, noi îi căutăm insistent chipul, dar nici un semn nu mai trădează boala. Obraji perfect simetrici, ochi egali, frumos desenaţi, mari. E în şort şi ne roagă să-l scuzăm, dar învaţă, e în febra pregătirii pentru admiterea în facultate. Promitem să nu-l reţinem mult. Începe.

— A fost cam aşa. Pe 30 decembrie 1978 am fost la piscină la Hotel „Parc" şi n-am avut nimic pînă în seara zilei de 31 decembrie, cînd, pe balcon fiind, am simţit că mi se umflă obrazul. Am crezut că e de la dinţi şi am luat nişte pastile corespunzătoare. Pînă a doua zi n-am mai putut să mişc toată partea dreaptă a feţei, iar gura mi s-a strîmbat rău de tot. Pe 2 ianuarie 1979 am fost internat la „Colentina".

— La neurologie ?

— Nu, la contagioşi — copii. Am fost tratat cu Prednison, în mod solid, ajungînd şi eu solid de tot ; mă îngrăşasem enorm o grăsime flască şi arătam groaznic, dar fără să mi se îndrepte faţa cît de cît. Vă arăt o fotografie să vedeţi cum eram !

Ne-o arată. E greu de crezut că e aceeaşi persoană. Ne priveşte din micul dreptunghi de hîrtie fotografică un cap cu obraji enormi, cu o gură mică într-un rictus împietrit spre stînga, un copil cu o expresie de bătrîn ciudat. Tresărim şi ne mai uităm o dată atenţi pe faţa adolescentului frumos, expresiv, inteligent, care pune mult humor în fiecare frază, semn al vîrstei şi al unei sănătăţi depline.

Apare, dintr-o altă cameră, mama — Monica Nae. Vorbeşte grav, la antipodul băiatului ; numai o mamă ştie prin ce a trecut, cîte nopţi de veghe deasupra feţişoarei mutilate, cîte insomnii, cîte griji, cîte intervenţii, doar, doar va afla medicamentul miraculos care să-i redea înfăţişarea normală copilului său. Unicului copil, floarea vieţii sale.

— A fost foarte rău. Eram disperaţi, mai ales cînd l-am văzut şi aşa umflat, de la Prednison. Se îngrăşase nefiresc pentru vîrsta lui, îi crescuse o pădure de păr pe picioare, semn evident al unui dezechilibru hormonal ; şi cu toate astea în spital i se dădea mai departe medicamentul. Fără nici o speranţă că se va ameliora. Unii medici ne spuneau că timpul va rezolva, că e o boală de durată, alţii că aşa o să rămînă, că nu are reversibilitate. Într-o zi, intrînd la copil — aveam un bilet cu o aprobare de la directorul spitalului — mă vede o doctoriţă care era de gardă şi m-a oprit supărată, cum de am pătruns acolo, ştiţi că nu e voie, era secţie de contagioşi. Cînd îi spun la cine merg, se calmează, ştia despre ce e vorba şi începe să-mi facă un fel de pregătire a nervilor, cum că boala e nevindecabilă şi dinsa are o nepoată la fel şi aşa a rămas.

— Ce medici l-au tratat ?

Continuă Dănuţ.

— Profesorul dr. Taindel iar medic de salon era dr. Ion Marinescu. Mai mi-au dat tot felul de vitamine şi mai ales PP şi parafină caldă pe obraz. Mama, aduci biletul de ieşire din spital ?

Îl aduce, ni-l înmînează. Citim. „Spitalul „Colentina". Nae Dănuţ, 13 ani. Paralizie facială dreaptă. Internat de la 2.I. 1979 pînă la 8.II.1979 şi ieşe în stare — ameliorat. Rezultatul foii de observaţie. Vine cu paralizie facială dreaptă totală. Evoluţia lentă fără ameliorare. Tratat cu Prednison — 50 mg/zi — 25 zile, vitaminoterapie, comprese calde, ionizări. Se recomandă continuarea tratamentului la domiciliu şi într-un serviciu de specialitate fizioterapie. B 1 — X fiole, B 6, — X fiole, B 12 — X fiole. Pauză 7 zile, apoi se reia. Calciu gluconic..." Şi în rest indescifrabil. Mai urmează cîteva medicamente, semnături şi parafe pe care nu le mai putem descifra.

— Dacă aţi observat, ne atenţionează Dănuţ —, chiar în biletul de ieşire există contradicţie — mai întîi cum că am ieşit ameliorat, apoi, după foaia de observaţie se transcrie adevărul **„Evoluţie lentă, fără ameliorare"**. Adevărul acesta este că n-am ieşit deloc ameliorat. Am primit şi un bilet de recomandare pentru a fi consultat de profesorul Telechi de la „Brâncovenesc". Părinţii m-au dus ; dumnealui n-a avut o părere foarte hotărîtă, nici că o să mă fac bine, nici că voi rămîne aşa. Mi-a prescris tratament — masaj şi ionizări parcă... Am făcut vreo 18 şedinţe dar fără vreun rezultat. Pierdusem aproape tot trimestrul II de la şcoală.

— Trecuse prea mult timp — intervine mama. Eram cu răbdarea şi cu disperarea la pragul de sus. Ştiam de doctorul Dinu din revista „Flacăra" şi am făcut o intervenţie să ajungem la dînsul. În fine, am ajuns.

Vă prezentăm pe Florentina Ionescu, o altă pacientă a doctorului Dinu, înainte şi după tratament.

— După a treia şedinţă la aparatul acela miraculos — relia discuţia Dănuţ —, am simţit că obrazul vrea să se mişte, era ca un fir de apă care se prelinge pe faţă. Dar tot nu s-a mişcat. Mă chinuiam şi eu şi el..., şi după a patra şedinţă s-a petrecut ceea ce aşteptam, ceea ce doream. Cînd am ieşit din cabinet, chiar din uşa cabinetului, — era zece seara —, am strigat-o pe mama şi am început să fluier. Acesta era testul.

— Eu am început să plîng, vă daţi seama. Dănuţ, copilul meu, era din nou un om normal, un copil ca toţi copiii, revine Monica Nae şi îi resimţim şi acum, iată după 5 ani, emoţia de atunci. Îi vibrează glasul, ochii îi sînt umezi, gata să plîngă. O privire de-o infinită dragoste se revarsă pe chipul adolescentului din faţa sa.

...Sună telefonul. Dănuţ este cel căutat. Prin pînza telefonului străbate pînă la noi vocea de cristal a unei fete. Se pare o colegă şi nu numai. Îi vorbeşte cald şi tandru, îl dă putere, îl dă curaj (la examenul care, se pare, o aşteaptă şi pe ea). El are stăpînire de sine, e puternic, e bărbat.

Mama trimite spre noi priviri pline de o imensă bucurie şi fericire, dar şi cu un subtext mai adînc. Cum ar fi fost fiul său, ce chip şi mai ales ce psihologie, ce caracter ar fi avut Dănuţ fără dr. Dinu ? Dacă ar fi rămas cu faţa mutilată, paralizată ?

Dar de ce să ne gîndim la ceea ce nu este ? ! Succes la examen, Dănuţ !

CICI IORDACHE-ADAM ■

Flacăra revine

Ce e nou cu motorul cu ardere externă?

În urmă cu doi ani, mai exact în numărul 32 din 13 august 1982, anunţam brevetarea în ţara noastră de către inventatorii Teofil Pascovici şi Constantin Ungureanu a motorului cu ardere externă. După o muncă de 18 ani, brevetul de invenţie nr. 78975 din 26 februarie 1982 conferea caracter de noutate pe plan mondial acestei idei româneşti.

Randamentul de utilizare a combustibilului la motoarele cu ardere internă, cu benzină sau motorină este în prezent între 25 şi 34 la sută. Specialiştii în domeniu au adus motoarele cu ardere internă în pragul perfecţiunii, însă soluţia lor constructivă, în ceea ce priveşte parametrii funcţionali — randament, consum de combustibil, poluare — nu mai permite realizări spectaculoase. Era aşteptat un alt tip de motor, de o concepţie nouă, care să aducă mult doritul salt calitativ, care să îmbunătăţească radical parametrii funcţionali. Soluţia tehnică propusă de cei doi autori reprezintă un progres tehnic faţă de motoarele existente, Otto şi Diesel. Motorul cu ardere externă are un ciclu de funcţionare şi o diagramă de lucru originale, diferite de cele ale motoarelor existente, fiind superioare acestora. Noul motor poate funcţiona cu combustibili lichizi grei (motorină, petrol, ţiţei). Randamentul de utilizare a combustibilului creşte de la 25—34 la sută la 60—70 la sută. Deci, economii de combustibil de aproximativ 50 la sută. Arderea externă, controlată la temperaturi ridicate, oferă un bilanţ termic foarte bun. Căldura recuperată din apa de răcire şi gazele evacuate, reintrodusă în camera de ardere, determină reducerea substanţială a consumului de combustibil pe unitatea de putere. Permite eliminarea poluării chimice prin arderea completă a amestecului carburant la temperaturi foarte ridicate. Are o greutate mai redusă pe Cal Putere deoarece nu impune realizarea de presiuni mari aşa cum solicită motoarele existente, deşi presiunea medie de lucru a ciclului funcţional al motorului preconizat este cu mult superioară celei a motoarelor existente.

Autorii aveau rezolvate toate problemele legate de funcţionarea motorului : ungerea şi răcirea distribuitoarelor, lizitarea temperaturii în camera de ardere externă pînă la nivelul optim de funcţionare a acesteia şi a motorului, brevetarea ca instalaţie de sine stătătoare a camerei de ardere etc. Opinam în urmă cu doi ani pentru scurtarea la minimum a fazelor necesare omologării, asigurarea unor condiţii optime de lucru autorilor, pentru o echipă care să lucreze efectiv — proiect, tehnologie, execuţie — sub conducerea tehnică a autorilor. Pentru o asemenea idee, care, credeam atunci şi continuăm să credem, valorează milioane, merita să facem unele eforturi, mai ales că din punct de vedere financiar ar fi fost minime. Era nevoie doar de puţină încredere (ea ar fi putut fi obţinută prin studierea atentă a propunerilor) şi de bunăvoinţă şi spirit organizatoric minime. Să reamintim că un model artizanal de I.C.P. a funcţionat şi a putut fi verificat de eventualii neîncrezători.

La data cînd scriam articolul precedent, speram ca în cel mult un an motorul să fie montat pe maşină şi testat pe bancuri de probă sau chiar în trafic. Necesitatea de a grăbi finalizarea acestei idei nu mai trebuie demonstrată. Pentru scurtarea drumului de la idee la realizarea efectivă ar fi fost nevoie să se pună la dispoziţia inventatorilor o maşină Dacia 1300, pe motorul căreia urma să fie adaptat în prima fază noul motor, şi o echipă de 3—4 muncitori specializaţi în prelucrări şi rectificări. Aceştia ar fi lucrat doar cîteva ore pe săptămînă pentru motorul cu ardere externă. Cum un motor de maşină nu s-a găsit, inventatorii au fost nevoiţi să urce pe butuci propria maşină şi să facă adaptarea pe motorul ei. După apariţia articolului din revista Flacăra s-au găsit cîţiva impătimiţi de nou, şi n-au fost puţini, care s-au oferit să-i ajute la realizarea prototipului pe inventator. Pe lîngă cei care au fost alături de el de la început, inginerul Pamfil Iliescu de la Uzina 23 August, sau din timpul brevetării, conf. dr. ing. Eugen Negruş de la Institutul Politehnic Bucureşti, Catedra de autocamioane, inginerul Dan Gruia de la OSIM, inginerii Dumitru Şchiopu şi Ion Rotăruş de la Trustul de construcţii hidrotehnice, au venit să completeze echipa maiştrii Traian Apostol şi Alexandru Misleanu, specialişti în prelucrări şi rectificări de la Uzina Mecanică Fină, Emil Ulea, şeful unei unităţi a Cooperativei meşteşugăreşti din Brăila şi alţii. Şi-au mai oferit ajutorul muncitori, maiştri şi ingineri de la Griviţa Roşie, Vulcan, I.U.P.S., M.I.C.M. Această echipă entuziastă şi dezinteresată, la care se adaugă evident cei doi inventatori, a reuşit să ajungă la faza de montare a chiulaselor motor şi compresor şi de finisare a camerei de ardere. Să nu ne sfiim să spunem că pentru asta a fost nevoie de alergătură, relaţii personale, putere de convingere. S-a pierdut timp preţios. Nu putem să nu avem în vedere marile economii de carburant ce s-ar fi făcut dacă motorul ar fi fost finalizat fie şi cu un ceas mai devreme. Să ne gîndim ce gaură uriaşă ar fi pentru România ca un asemenea motor să apară întîi aici, la ce ar însemna pentru ţara noastră valorificarea motorului cu ardere externă şi recuperare de căldură la export.

Să admitem totuşi că o prudenţă excesivă ne-ar duce la gîndul că economia noastră ar pierde, să spunem, o sută de mii de lei investiţi într-o acţiune ce urmează abia acum să-şi demonstreze eficienţa. Oare miza nu este prea mare pentru a face asemenea calcule ? Admiţînd că motorul cu ardere externă şi recuperare de căldură n-ar fi o reuşită totală, în el nu se găsesc suficiente idei care să justifice un risc minim ? Cei doi inventatori vor duce fără îndoială motorul la bun sfîrşit, dar în cît timp ? Tergiversarea, neimplicarea în realizarea noului tip de motor înseamnă pierdere. Credem că e momentul ca măcar acum, cînd realizarea lui este pe cale să se încheie, să se renunţe la starea de expectativă. E păgubitor să întîrzii apariţia unui nou tip de motor pentru că n-ai la îndemînă un specialist care să aibă două ore libere şi să fie dispus să strunjească un pinion, să zicem.

OPREA GEORGESCU ■

Doctorul Gheorghe Neagoe între cercetare şi calomnie

După ultimul interviu pe care l-am publicat în revista Flacăra cu dr. Gheorghe Neagoe din Drobeta-Turnu Severin, despre remarcabilele sale cercetări şi şi realizări în combaterea maladiei canceroase, la scurtă vreme s-a pornit o avalanşă de anonime împotriva sa. Desigur, ca în mai toate cazurile, autorul, sau autoarea, se erijează în postura binefăcătorului: pare îngrijorat, dă sfaturi, dar mai ales calomniază, ca în final să ceară, printre altele, să se desfiinţeze cercetarea la Spitalul C.F.R. din Drobeta-Turnu Severin. La o asemenea aberaţie nu poţi decît să pufneşti în rîs. Într-un moment în care îi se cere oamenilor de ştiinţă să gîndească mai mult ca oricînd pentru binele naţiunii, iată că apar şi minţi bolnave, fiindcă altfel nu le putem numi, în stare să ceară, nici mai mult nici mai puţin, decît să se desfiinţeze cercetarea cancerului, să renunţăm, deci, la lupta împotriva celei mai cumplite maladii care a devenit o problemă la nivel de planetă. Gestul mi se pare incalificabil.

Zilele trecute l-am vizitat pe dr. Gh. Neagoe la spital. L-am găsit în cabinetul său, trist şi abătut. Mi-a spus că nu înţelege răutatea unor oameni, că îi caută un suport logic şi că nu îl găseşte. Aş fi vrut să-i iau un interviu pentru că auzisem că are nişte rezultate deosebite în ultima vreme. N-am putut, din păcate, era mult prea trist şi abătut. Părea un om deznădăjduit.

Iată de ce doresc pe această cale să reţin atenţia organelor în drept că nu întîmplător a fost pătat obrazul unui om cinstit ca dr. Gh. Neagoe. Acesta este rezultatul unui climat vicios care s-a instaurat în ultimii ani în sectorul sanitar din Mehedinţi. Ancheta apărută de curînd pe această temă, în revista Flacăra nefăcînd decît să confirme o asemenea stare.

Doctorul Gh. Neagoe are nevoie de linişte, de un climat sănătos pentru a putea, la rîndul său, să aducă sănătate în cascle oamenilor. Cu anonime şi defăimători înraiţi nu vom putea cîştiga nimic, nu vom putea ajuta mersul înainte al neamului. Actul imoral al celui care scrie anonime nu trebuie să se bucure de gir din partea nimănui, pentru că autorii acestor anonime nu sînt decît nişte laşi, laşi din rîndul cărora se recrutează vînzătorii ambulanţi şi chiar vînzătorii de profesie. Dar dr. Gh. Neagoe mai are nevoie şi de înţelegere pentru a-şi putea duce ideile pînă la capăt. Şi-aşa face destule eforturi pentru a da zile celor fără speranţă.

În ce mă priveşte, am crezut întotdeauna în ideile sale, aşa cum am crezut şi în ideile lui Şt. Odobleja, despre care am scris într-o perioadă cînd însuşi savantul nu mai dorea publicitate în jurul numelui său. Repet, am crezut în steaua lui Şt. Odobleja şi cred în steaua dr.-ului Neagoe, nu din patriotism local, cum s-ar putea să mi se impute, ci pentru că în ideile lor am simţit simburele vieţii.

Căutătorii de gunoaie în lumină n-au decît să scrie anonime cîte vor; la urma urmei, orice bolovan visează să se spargă într-o stea, dar obligaţia noastră este aceea de a apăra valorile, de a le feri cît putem de noroi, valorile nu trebuiesc lăsate sub incidenţa traumatismelor de nici un fel.

Apelăm, aşadar, la cei care răspund de destinele sănătăţii în Mehedinţi, să iniţieze o anchetă care să elucideze cazul dr. Gh. Neagoe, o anchetă care să pună faţă în faţă adevărul şi minciuna. Este, în acelaşi timp, şi o lecţie de morală pe care conştiinţa ne obligă să o dăm celor lipsiţi de morală.

VALERIU ARMEANU ■

Soare, soare, frăţioare...

SĂ GÎNDIM CU CAPETELE NOASTRE

• Vă rog, un pahar de sănătate • Tratament pentru escroci •

ENERGIA SOLARĂ

Specialiştii români pe primele locuri în lume

Transformarea radiaţiei solare — bogăţie gratuită şi practic inepuizabilă — în energie termică şi electrică a stîrnit numeroase controverse în lumea specialiştilor. Nu puţini din aceştia apreciază soarele ca o sursă de energie „romantică“ şi asta deoarece conversia căldurii naturale în energie electrică demonstrează deocamdată un randament scăzut. Insolaţia fluctuantă şi dificultatea de stocare a energiei obţinute fac imposibilă — declară aceştia, — realizarea unei energetici solare eficiente.

Din fericire nu toţi energeticienii au gîndit la fel, iar în ţara noastră problema utilizării energiei solare s-a bucurat de un interes cu totul particular. S-a dat astfel curs indicaţiilor exprese ale secretarului general al partidului nostru, care, în repetate rînduri, a ţinut să atragă atenţia asupra importanţei pe care o poate deţine în balanţa energetică a ţării utilizarea judicioasă, pe bază de tehnologii adecvate, a energiilor neconvenţionale. Şi într-adevăr, după ani de cercetări, soluţiile specialiştilor români s-au dovedit, multe din ele, prioritare pe plan mondial. Domeniul e relativ nou, lipsit de tradiţie, sau ceea ce a făcut ca, pretutindeni cercurile de specialişti să pornească de la acelaşi start. Dar la sanse egale, soluţiile propuse de cercetătorii noştri s-au dovedit superioare celor din străinătate.

Un exemplu între altele îl oferă şi noul cartier Băneasa din Bucureşti. Aici, pe acoperişurile clădirilor, 4 300 de captatori solari asigură încălzirea apei menajere pentru 2 240 de apartamente. Inginerul Teodor Teretean de la INCERC ţine să ne informeze totodată că, în conformitate cu literatura de specialitate, Băneasa este la ora actuală cel mai mare cartier din lume care utilizează energia solară. Prin solicitudinea instalaţiilor existente, locatarii dispun aici de apă caldă şapte luni pe an, în lunile cu temperatură scăzută, cartierul fiind racordat la o obişnuită centrală termică. Costul energiei solare este aici de 220 lei/Gcal, deci cam tot atît cît ar costa încălzirea apei cu combustibil gazos. Vom nota în schimb că pe această cale se realizează o economie de combustibil lichid în valoare de 300 000 dolari. Ceea ce evident nu este deloc puţin. Se mai poate reţine faptul că, în vreme ce combustibilii convenţionali vor deveni din ce în ce mai scumpi, energia neconvenţională tinde să-şi reducă preţul de la an la an. Dar despre acest lucru vom mai vorbi în relatarea noastră. Vom mai aminti, în sfîrşit, că Băneasa este în fapt ce de-al doilea ansamblu de locuinţe care utilizează helioenergia, primul fiind „Cartierul soarelui“ din Timişoara. Pe agenda de lucru se află în continuare dotarea cartierului Măgurele cu captatori solari.

Printre cei care se ocupă de mai multă vreme cu implementarea noilor tehnologii se află şi colectivul de specialişti condus de inginerul Theodor Ionaşek de la Institutul de cercetări ştiinţifice şi tehnologice pentru echipamente energetice. Aici au fost realizate captatoarele solare plane care în ultima vreme au început să fie introduse pe diverse fluxuri industriale. Astfel, la Ferma zootehnică din Săftica, cei 176 metri pătraţi de captatori solari încălzesc zilnic un volum de 14 000 litri apă pe zi, la Abatorul din Salonta 1 024 metri pătraţi de captatori solari încălzesc apa necesară pentru maturarea salamurilor, iar alte instalaţii de acelaşi tip folosesc energia solară pentru uscarea caseinei la I.L.L. Lugoj, sau în diverse alte scopuri la fermele de la Dulceşti şi Agigea. „Cea mai mare instalaţie, ne informează inginerul Theodor Ionaşek, este cea de la Oltenita. În această localitate, 600 de captatori, însumînd o suprafaţă de 1 200 metri pătraţi, furnizează căldura marelui astru pentru uscarea cerealelor din silozul principal. Pe această bază se obţine o economie de circa 100 tone combustibil convenţional pe an sau ceea ce echivalează cu 20 000 dolari. Pe plan mondial, o instalaţie cu o asemenea capacitate mai există doar în S.U.A., dar soluţia noastră s-a dovedit mult mai rentabilă decît cea americană. Suprafaţa ocupată de captatori este mult mai mică, iar traseul conductelor mult mai scurt. De altfel, comunicarea noastră s-a bucurat de multe aprecieri pe plan internaţional. De curînd, beneficiarul nostru principal, Departamentul de contractare, achiziţionare şi păstrare produse agricole ne-a comandat alte 30 de instalaţii solare pentru silozurile din Bărăgan“.

În curtea Institutului de cercetări energetice, vizitatorul se trezeşte dintr-o dată într-un peisaj care aminteşte decorurile din filmele de science-fiction. Pe acoperişul laboratorului-ciupercă, vîntul se răsuceşte îndrăcit în paletele unei moriştl, soarele se opreşte într-o serie de captatori cu oglinzi şi lentile cu forme geometrice ciudate, iar acoperişul cabanei alăturate este de fapt un mozaic de celule strălucitoare. Aici soarele şi vîntul merg la braţ, furnizînd energie pentru încălzitul laboratoarelor, pentru funcţionarea pompelor şi pentru alimentarea radioului şi calculatoarelor. Autorii acestei feerii energetice sînt inginerii Cristian Popescu, Mihai Ripeanu, Dan Teodorescu, Emil Zaides. Aici s-a izbutit mai bine şi mai repede decît în altă parte convertirea helioenergiei direct în energie electrică. Colectivul de tineri amintit, în colaborare cu specialiştii de la I.P.R.S. Băneasa, au realizat celule voltaice cu siliciu monocristalin. O astfel de piesă aminteşte la prima vedere frunza copacilor, dar nervurile sînt aici metalice, iar codiţa este în fapt un electrod. Asemenea frunzei naturale, care realizează cu ajutorul soarelui asimilaţia clorofiliană, „frunza voltaică“ produce energie electrică utilizînd radiaţia solară. Un număr de 36 de astfel de celule, formînd un modul, pot da o tensiune suficientă pentru încărcarea unui acumulator, deci pentru stocarea energiei electrice. Celulele fotovoltaice, rezistente şi cu o viaţă lungă, pot alimenta pompele de irigaţii, echipamentele de radiocomunicaţii, pot proteja anticoroziv conductele petroliere, specialiştii estimînd că ele vor putea să înlocuiască în viitor, în bună măsură, instalaţiile pentru producerea energiei convenţionale. În zona Brăila a început deja montarea unor instalaţii mixte, alcătuite din turbine de vînt şi celule fotovoltaice, destinate pentru a alimenta cu energie pompele de irigaţii. Vom nota de asemenea că realizarea specialiştilor români a intrat deja în atenţia unor firme comerciale din Sudan şi Cuba.

În cadrul institutului amintit au mai fost executate, după proiecte originale, şi captatoarele solare cu concentratoare cilindro-parabolice. Acestea pot convinge căldura soarelui să încălzească apa pînă la 80 de grade sau chiar la 140 de grade. O dovedesc captatoarele instalate la Întreprinderea de nutreţuri Sabaru, ca şi cele de la baza de tratamente de la Voineasa. În curînd ele vor fi instalate la o întreprindere de nutreţuri din Periş.

Mai mulţi specialişti de la Consiliul Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie ne-au informat, totodată, că pe masa de lucru a inventatorilor se află şi captatoare capabile de a încălzi apa chiar şi în timpul iernii. De asemenea se lucrează de zor la realizarea unui sistem de stocare a căldurii (visul de aur al helioenergeticienilor de pretutindeni !), deci de obţinere a „căldurii pasive“ pe care să o putem elibera în cursul iernii.

Inginerul Cristian Popescu, pomenit cîteva rînduri mai sus, a ţinut să ne releve şi importanţa pe care o deţin în cadrul energiei neconvenţionale turbinele de vînt, vîntul fiind în ultimă instanţă tot un efect al radiaţiei solare. „În ţara noastră s-au produs turbine de diferite mărimi, cea de 200 w fiind capabilă să producă în curs de cinci ore de funcţionare eoliană 1 kwh. Scheletul turbinei, palele, generatorul de curent continuu, acumulatorul şi aparatele de măsură şi reglare se pliază şi încap într-un portbagaj, avînd şi un preţ rezonabil de 7 000 lei. O astfel de instalaţie poate furniza energie electrică gospodăriilor ţărăneşti izolate şi, cum rezultatele din comuna Pisculeţ şi în alte zone din ţară au fost bune, nu vedem de ce această minsinstalaţie ieftină şi eficientă nu a ajuns şi în magazine. Noi am conceput-o, Întreprinderea de Contactoare Buzău o produce, şi organele de comerţ ar trebui să pună umărul pentru ca numeroşii solicitanţi s-o găsească şi în rafturile magazinelor“.

O mină de specialişti aşadar au păşit în acest domeniu de avangardă, s-au zbătut şi au aplicat cercetările lor. Rămîne ca întreprinderile să fie mai receptive şi să înţeleagă, în sfîrşit, că aceste conversii sînt căile viitorului, că ele pot fi grefate în cele mai diverse organisme tehnologice. Acum cînd în lume se schimbă strategii economice, cînd ţara noastră trebuie să devină independentă energetic, cînd fiecare kilowaţ şi fiecare kilocalorie contează, a fi tradiţionalist în adoptarea mijloacelor de producere a energiei înseamnă a refuza cu bună ştiinţă un mare dar al naturii. Tot mai multe întreprinderi trebuie să se convingă pe viu de funcţionalitatea acestor surse neconvenţionale, să fructificăm la maximum energia potenţială a soarelui, a vîntului, a valurilor, energia geotermică, biomasa.

FLORIN CONDURĂŢEANU

Medicina şi băuturile

În legătură cu articolul nostru „Un pahar de suc natural, un strop de sănătate“ (Flacăra nr. 12), un expert în materie, doctorul Vladimir Iuliu Gusic de la Institutul naţional de gerontologie şi geriatrie a ţinut să facă următoarele observaţii şi completări :

— Diversificarea producţiei de sucuri din legume şi fructe reprezintă, fără îndoială, un cîştig important. Spun acest lucru gîndindu-mă la faptul că majoritatea băuturilor răcoritoare autohtone, pe cale de a fi puse la dispoziţia cumpărătorilor, sînt de origine vegetală sau preparate cu extracte nutritive. Am în vedere în acest sens, produsele intitulate „Zmeuro“, „Flores“, „Merişor“, „Strugurel“, ca şi sortimentul „Tonigal“, obţinut de prof. dr. Brad Segal de la Facultatea de chimie alimentară din Galaţi, sau extractele de cătină introduse în prepararea industrială a băuturilor răcoritoare de către prof. dr. Silviu Coriăteanu de la Facultatea de silvicultură din Braşov. Toate acestea au o adresabilitate medicală importantă, fiind deopotrivă aliment şi medicament în diverse afecţiuni digestive şi cardiovasculare.

Ceea ce mă surprinde este faptul că aceste băuturi, care ar trebui să-şi găsească o largă aplicabilitate în indicaţiile dietetice intraspitaliceşti şi ambulatorii, nu sînt nici măcar cunoscute de marea majoritate a medicilor. Necorespunzător este şi modul în care se procedează pentru informarea publicului larg în legătură cu virtuţile terapeutice ale diverselor sucuri din legume şi fructe. Sticlele nu sînt etichetate, consumatorul neavînd astfel ocazie să afle nici numele, nici ingredientele şi nici indicaţiile produsului. (El nu are deci nici acea plăcută emoţie estetică premonitorie pe care o simte orice consumator în clipa în care are în mînă un produs ambalat sugestiv, cu un design reuşit.)

În legătură cu importanţa terapeutică a sucurilor din legume şi fructe, ţin să amintesc că în domeniul geriatriei, cercetări recente au arătat că o bună parte din accidentele embolice ale vîrstnicilor, precum şi alte fenomene patologice acute survin datorită deshidratării organismului pînă la limite de risc majore, ştiut fiind că senzaţia de sete la persoanele în vîrstă este adesea abolită. Crearea obişnuinţei unui consum sistematic de băuturi răcoritoare adecvate — acceptate în general cu mai multă plăcere decît apa simplă sau alte lichide — ar constitui o armă utilă în profilaxia accidentelor de deshidratare cu care se confruntă geriatria.

În încheiere, cîteva recomandări :

1. Prin mijlocirea cercetării medicale, sortimentele de sucuri din legume şi fructe să fie introduse în spitale, sanatorii şi în dietetica ambulatorie.

2. Să se studieze elaborarea unor produse speciale (de protecţie) pentru anumite categorii de consumatori suferinzi: diabetici, obezi (băuturi răcoritoare hipocalorice), ulceroşi, colopatici, cardiovasculari.

3. Instituirea unor cercetări comune de către clinicieni şi reprezentanţii chimiei alimentare.

4. O mai susţinută reclamă comercială prin care să se releve şi calităţile terapeutice ale sucurilor răcoritoare şi care să îndrepte atenţia tineretului către consumul de sucuri naturale, măsură importantă în prevenirea alcoolismului.

LIVIU TIMBUS

Cazul Voinea — un dosar deschis

Negustori de medicamente false

După cum s-a mai scris în revista „Flacăra“, în ultimul timp, procuratura judeţului Arad a anchetat tot felul de şarlatani care vindeau „preparatul Voinea“. Cu atît mai grav cu cît acea „medicamentaţie“ nu avea nimic comun cu cele administrate de către medicul arădean. În schimbul banilor s-a atentat de fapt chiar la viaţa oamenilor. Pentru că aceşi oameni erau bolnavi. Bolnavi de cancer. Desigur, pînă s-a demonstrat că medicamentele erau false, toate rezultatele nereuşite au fost puse în spinarea, să spunem aşa, doctorului Iulică Voinea. Poate acesta a fost şi unul din motivele pentru care doctorul arădean n-a mai vrut cu nici un chip, să mai prescrie tratamentul său oamenilor suferinzi. Şi, ca să exemplificăm, să transcriem aici ceea ce am aflat de la procurorul George Vlai, cel care s-a ocupat cu depistarea şi cercetarea acestor falsificatori de medicamente de tip, să-i zicem, Voinea. Doctorul veterinar Constantin Văcaru, în ciuda faptului că a trecut de mult chiar şi de a doua tinereţe, avînd peste 56 de ani — nici la această vîrstă nu s-a putut linişti. Spunem aşa fiindcă, în timp, Constantin Văcaru a mai avut de-a face cu procuratura şi cu judecăţile. Fişa lui este destul de încărcată. Pentru fals intelectual, pentru luare de mită, pentru instigare la mărturie mincinoasă sînt numai cîteva dintre motivele pentru care C.V. a fost judecat şi condamnat un an şi jumătate la locul de muncă. Dar lui C.V. i s-a ivit la orizont o altă afacere : falsificarea medicamentului Voinea. Desigur, l-a avantajat şi faptul că este, ca şi Iulică Voinea, medic veterinar. Odată ivită ideea — C.V. n-a mai stat pe gînduri. A început fabricarea în serie a medicamentului. Procurorul George Vlai ne-a spus că la percheziţia făcută la domiciliul lui C.V. s-au găsit cîteva doze care urmau să fie lansate pe piaţă. Cum ? Printr-o reţea cît se poate de credulă şi sigură. F.S. — pastorul cultului adventist — nu a pus nici o clipă la îndoială faptul că medicamentele date de Constantin Văcaru n-ar fi trecut pe la „laboratorul Voinea“. Şi, astfel, în timp, au apărut suferinzii care în disperare au început să solicite medicamentaţie de la C.V. Acasă la respectivul medic s-au găsit şi substanţele cu care falsifica medicamentul. Astfel, zilnic, de la laboratorul de control al furajelor unde lucra, C.V. aducea zilnic acasă apă distilată. Apoi, introducea sulfat de cupru care făcea ca soluţia să fie cît mai aproape de cea a lui Iulică Voinea. Sulfat de cupru introducea şi în alifia procurată de la farmaciile veterinare şi care se numeşte în termenii de specialitate : Osmatin. Mai mult decît atît : respectivul doctor veterinar falsifica şi formularele care însoţeau medicamentele. Cîte medicamente a lansat pe piaţă ? Nu se ştie exact. Important este faptul că în schimbul lor se dădeau importante sume de bani. Prins asupra faptului, în urma unor reclamaţii, medicul veterinar Constantin Văcaru a fost arestat şi condamnat la un an şi jumătate închisoare.

Un alt medic veterinar, fost coleg de serviciu cu Iulică Voinea, Vasile Ispravnic, a escrocat mai multe persoane vinzîndu-le medicamente „tip Voinea“. S-a hotărît, fiindcă Vasile Ispravnic pe lîngă alcoolic este şi dereglat psihic, internarea lui într-un spital.

Despre Constantin Dumitraşcu s-a mai scris. Mecanicul de locomotivă, salvat de la moarte, cum o spune toată lumea, de către Iulică Voinea a devenit, ca să se revanşeze, un om de încredere în casa doctorului. După ce i-a furat medicamentele pe care le-a vîndut, acesta a şi început, după ce n-a mai avut acces în locuinţa doctorului, să le fabrice de unul singur. Din ce ? Din unsoare de locomotivă. Cum în acea perioadă în Arad se găseau foarte mulţi bolnavi care băteau la poarta doctorului, n-a fost greu ca mecanicul C.D. să găsească clienţi. Mai mult decît atît : locuinţa sa a transformat-o într-un mic hotel. El închiria camere bolnavilor. La preţul medicamentelor procurate, spunea el de la doctor, se adăuga şi preţul cameret. La percheziţie i s-au găsit pe lîngă falsele doctorii importante sume de bani şi buletinele medicale ale viitorilor clienţi. Pedeapsa pe care a dat-o justiţia, de un an, credem că este mult prea blîndă pe lîngă imensul rău pe care l-a făcut C.D. vînzînd unsoare de locomotivă oamenilor bolnavi.

Sîntem convinşi că nu s-ar fi ajuns la această situaţie dacă totul ar fi intrat într-un cadru legal. Dacă nu s-ar fi aşteptat luni de zile răspunsurile de la cei care au promis că-n cel mai scurt timp vor da soluţii în urma experimentului. Cît oare o să se mai aştepte pe timpul, pe sănătatea şi chiar, s-o spunem, pe viaţa celor bolnavi ?

Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare, prin Direcţia sa veterinară, cea care s-a ocupat de experimentul Voinea, ne-a promis în decembrie 1983 că în cel mai scurt timp va avea loc o discuţie cu toţi specialiştii care au participat la experiment şi unde vor fi invitaţi, pe lîngă Iulică Voinea, şi specialiştii de la Arad. Noi, şi nu numai noi, mai aşteptăm. Pînă atunci cazul doctorului Iulică Voinea rămîne un dosar deschis. Dar, atenţie ! Pînă la soluţionarea situaţiei, doctorul arădean nu numai că nu primeşte pe nimeni — dar nici nu mai dă nici un fel de medicamentaţie. Cele procurate din diferite surse nu au nimic comun cu cele preparate de Iulică Voinea. O spunem ca să se ştie şi să nu mai fie păcăliţi oamenii bolnavi. În Arad şi prin diferite colţuri de ţară se mai găsesc negustori de medicamente false tip „Voinea“.

SORIN POSTOLACHE

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Amnezie ?!

Am doi copii care sînt cu serviciul în Cisnădie, județul Sibiu ; fiu-meu, Leanca G. Dumitru, este șef de coloană la Întreprinderea de transporturi, iar fata mea, Guist Cornelia, căsătorită, poartă numele soțului. Amîndoi locuiesc cu familiile lor pe aceeași stradă, 1 Mai, din localitatea menționată, dar de peste 30 de ani, nici fiu-meu și nici fiica mea, pe care i-am ținut în brațe și i-am crescut înfruntînd adesea greutăți și lipsuri de tot felul, nu mai binevoiesc să-și aducă aminte de mine. Pe lîngă faptul că nu mă vizitează, nici măcar nu se învrednicesc să-mi trimită și mie o carte poștală din care să aflu și eu dacă-s sănătoși și cum o mai duc cu viața. Eu nu le-am cerut și nici nu le cer nici bani, nici îmbrăcăminte, nici mîncare, pentru că am de toate, dar acum, la bătrînețe — că nu știu cît mai am de trăit — tare aș fi dorit să primesc și eu măcar o veste de la ei. Le-am scris în nenumărate rînduri, că la vîrsta asta a mea sînt departe însă nu mi-au răspuns. **(Leanca V. Gheorghe**, str. dr. Hacman nr. 5, bl. 28, sc. E, ap. 9, Rîmnicu Vîlcea).

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Ne-am dorit foarte mult să avem un copil, dar se părea la un moment dat că dorința noastră nu va putea fi realizată, întrucît soția pierdea mereu sarcina. După numeroase consultații și tratamente, cînd nu mai aveam nici o speranță, soția s-a internat la Spitalul clinic municipal București unde, timp de 7 luni, s-a aflat zi de zi sub îngrijirea și supravegherea doctorului Gavrilă Milică. Și minunea s-a produs : beneficiind de grija și tratamentul acestui om extraordinar, soția a născut, în sfîrșit, un băiețel de 4,500 kg ! Acum sîntem foarte fericiți și vă rugăm să transmiteți și pe această cale dr. Gavrilă Milică și minunatului său colectiv mulțumirile noastre cele mai sincere pentru tot ceea ce au făcut pentru noi, pentru că ne-au adus fericirea în casă. **(Ionel și Aurora Voicu din Slatina, bd. A. I. Cuza nr. 11)**

■ Orfană și, pe deasupra, handicapată fizic în urma unei necruțătoare boli reumatismale, tînăra Maria Caralea din Sibiu, str. Oțelarilor nr. 60, Căminul IMAIA, ap. 110, a absolvit cu media 8 școala profesională și s-a calificat muncitoare confecționeră. Eforturile și voința ei neclintită de a-și cîștiga onest existența n-a impresionat, se pare, pe nimeni : după ce a lucrat doar cîteva luni în meserie, la Întreprinderea de confecții „Steaua Roșie" din localitate, a fost trecută subit, fără motivo suficient de temeinice, într-o muncă necalificată, în domeniul gospodăriei comunale. „Dacă am reclamat nedreptatea ce mi s-a făcut — ne scrie cu obidă fata — șefii mei direcți m-au luat în deridere și m-au trimis la măturatul străzilor ; ba mai mult, mi-au oprit și din retribuție, cu toate că mă străduiesc să muncesc cinstit și nu-mi e rușine de nici o muncă."

E regretabil, dacă așa stau lucrurile. Maria Caralea trebuie sprijinită să-și ocupe locul ce i se cuvine în rîndul muncitorilor calificați.

■ **Regionala C.F. Craiova, Divizia mișcare**, referitor la sesizarea oamenilor muncii navetiști pe distanța Băilești-Calafat-Poiana Mare, prin care aceștia au solicitat repunerea în circulație a trenurilor 1137/1140 pe distanța Craiova-Calafat și retur, ne informează că aceste trenuri au fost repuse în circulație începînd cu data de 30 iunie a.c. Ele pot fi anulate însă în cazul cînd se dovedește că nu sînt eficient utilizate.

■ La Almăj, județul Dolj — ne scrie **Grigore Cornescu din localitate** — se află un monument istoric. Ctitorit cu aproape două secole în urmă și dispunînd de o valoroasă pictură murală realizată încă din anul 1789, el a fost trecut sub protecția Legii 63/1977 și a Decretului 120/1981, însă, datorită cutremurului din 1977, a avut mult de suferit. După o serie întreagă de demersuri, a fost întocmit devizul de reparare și s-au obținut aprobările de rigoare. Cu toate că au trecut 3 ani de insistențe, pe plan local nici azi nu s-a eliberat autorizație de începere a lucrărilor.

■ **Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Cluj** a verificat cele sesizate de Emil Boca din comuna Taga și, drept răspuns la scrisoarea remisă prin intermediul revistei, ne înștiințează că adunarea generală a membrilor C.A.P., la data de 4.02.1984, i-a atribuit pentenului lot în folosință. Pentru munca depusă în C.A.P. va primi pensie cînd va împlini vîrsta de 65 de ani, adică la 9 martie 1986. I-au fost eliberate produsele cuvenite pe 1983, iar pentru anul în curs urmează să le primească la încheierea anului.

■ Primim de la **Marin Poenaru din București, str. Careiului nr. 5, bl. 21, G, ap. 8** : Am fost somat ca, în termen de 5 zile, să achit suma de 300 lei la A.D.P. sectorul 3, reprezentînd, zice-se, taxa de parcare a autoturismului proprietate personală staționat pe un loc din imediata apropiere a blocului în care locuiesc. Personal n-am nimic împotrivă să plătesc, dar aș vrea să știu și eu pentru ce. Prevederile legale în vigoare, după cîte reținem, precizează clar că se percepe o astfel de taxă pentru locurile de parcare organizate, adică marcate, pavate, betonate sau asfaltate și corespunzător întreținute de A.D.P. Or, cum locul nostru nu îndeplinește nici una din condițiile care l-ar defini parcaj, se înțelege de la sine marea mea nedumerire. Legea trebuie respectată de ambele părți, pentru că marginile străzilor și aleilor, trotuarele și locurile neamenajate nu pot fi considerate parcaje. Asta e problema : legea trebuie respectată, de ambele părți.

■ **Consiliul popular al sectorului 1**, cu referire la scrisoarea cetățeanului Ion Ioniță prin care sesizează impracticabilitatea străzilor Gorunului și Vestei : În cursul lunii trecute, ICAB a evacuat excedentul de pămînt și a refăcut pavajul de pe str. Vestei, iar ADP sectorul 1 a executat balastarea străzii Gorunului. Termenul de încheiere a lucrărilor a fost prevăzut la 1 iulie a.c.

■ **Miliția județului Buzău**, privitor la reclamația Elisabetei Furtună : Într-adevăr, petiționara i-a acordat ajutor substanțial numitei Barbu Ana în creșterea și educarea celor trei copii, însă aceasta din urmă, fire răutăcioasă, a lovit-o în repetate rînduri, fapt pentru care s-au judecat de mai multe ori. În cele din urmă, spre a curma această stare conflictuală și a reda colocatarilor liniștea la care au dreptul, Consiliul popular al comunei Nehoiu a intervenit și a repartizat familiei Barbu un apartament într-un alt imobil proprietate de stat.

■ Mă numesc **Ionescu Elena, domiciliată în București, str. Maior Alexandru Cimpeanu nr. 26 A**, și vă sesizez un necaz pe care mi-l provoacă de luni de zile propriul meu telefon 17 78 78. Am abonament individual, dar din aprilie a.c. aparatul meu nu mai funcționează corespunzător : sînt mereu întreruptă în conversație, mi se bate în furcă atunci cînd formez numărul cu toate că sînt singură pe fir, sînt deranjată de persoane care formează cu totul alte numere, îmi vine cu întîrziere și foarte greu tonul. Nenumăratele mele sesizări la Deranjamente au rămas fără rezultat, deși — recunosc — unele încercări de remediere s-au întreprins dar fără efect pozitiv.

■ **Trustul de antreprize generală construcții-montaj Dolj-Craiova** aduce o veste bună grupului de locatari ai blocului F din cartierul craiovean Valea Roșie : La indicația autorităților locale, deși nu a încasat contravaloarea lucrărilor realizate în 1978, TAGCM a preluat toate operațiunile de reparații încă din 4 mai 1984 și, conform graficului de execuție, pînă la începutul acestei luni lucrarea de consolidare a fost finalizată pe baza documentației refăcute de IPJ Dolj.

Acesta este punctul de vedere al constructorului. Rămîne însă de văzut ce spun și locatarii. Dacă sînt mulțumiți sau nu.

■ **Nicolae Maxim din Ghimpați, județul Galați**, ne roagă să-l ajutăm să-și regăsească sora, pe nume Maxim Eugenia. „Atît eu, cît și sora mea — ne scrie omul — rămași orfani de ambii părinți încă din 1931, cînd eu aveam 6 ani iar ea 4, am fost încredințați spre creștere și educare fostelor orfelinate C.F.R. din Predeal și, respectiv, Burdujeni. De atunci nu mai știu nimic de ea. Am încercat pe diverse căi s-o găsesc, dar n-am reușit și din această pricină, fiind și bătrîn și bolnav, m-am adresat revistei cu o ultimă speranță și dorință înainte de a-mi încheia trecerea mea prin această lume."

■ **Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, Direcția de organizare, control, personal, învățămînt, retribuire** : Urmare adresei dv. nr. 1252/1984, vă facem cunoscut că, prin comunicarea 128 241 din 12.06.1984, s-a aprobat transferul subinginerului Romeo Neculai Glică, fiul petentei Eugenia Glică, de la Întreprinderea de piese turnate Cîmpina la Combinatul siderurgic Galați, în specialitatea în care a fost pregătit.

■ **Întreprinderea de transporturi auto Hunedoara-Deva**, cu privire la sesizarea unui grup de 23 oameni ai muncii de la Întreprinderea mecanică Orăștie, ca răspuns la nota apărută în nr. 23/8 iunie 1984 al revistei Flacăra : Situația prezentată în scrisoare este reală. Din motive absolut obiective, independente de noi, în perioada 1—9 martie 1984, autobuzele n-au circulat pe traseele din zona respectivă. În prezent situația s-a ameliorat și activitatea de transport și-a reluat cursul normal pe toate traseele. Vom veghea ca ea să se desfășoare în bune condițiuni.

■ Un gen de scrisoare, pe care am dori-o să nu fie una **...rara avis**, ci dimpotrivă, ne-a fost trimisă de soții **Ana și Emil Alexandru Constantinescu din Timișoara, str. Medicinei nr. 1, ap. 8** : Cu deosebită stimă vă rugăm să binevoiți a transmite, prin intermediul prestigioasei dv. reviste, cele mai calde mulțumiri inginerului Constantin Macovei, șeful Șantierului 2 al ICRAL Timișoara, zugravilor Nicolae Rotaru (șef de echipă), Tiberiu Pioker și Iosif Moinar, precum și zugravilor Gheorghe Mușea și Vasile Moraru, pentru promptitudinea și competența deosebită cu care au executat comanda noastră de zugrăveli interioare și rașchetat parchetul. Dumnealor ne-au executat lucrări ireproșabile, foarte frumoase, fapt pentru care le rămînem profund recunoscători.

■ Gîmlică este numele unui pui drăgălaș de maimuță adus direct din pădurile Africii. La venire, acum 6 ani, a fost o vreme adăpostit de fiica mea, Cristina Bardy, în garsoniera ei din str. Moinești nr. 7, bl 134 A, sc. 1, ap. 77. Nu știu cum se face dar pașnicul și nevinovatul patruped, nu mai mare decît un titirez, i-a provocat unei vecine de apartament, Florica, telefonistă de profesie, o adevărată criză de nervi, o fobie în cel mai profund sens. De atunci, vecina le-a pus gînd rău și le face numai neplăceri, reclamîndu-i mereu și denigrîndu-i peste tot, deși de peste 5 ani micuțul Gîmlică nu se mai află la fiica mea, ci la mine acasă, (? !) cu aprobări în regulă, și-i liniștit și ascultător ca un copil. O pot dovedi cu toată puștimea cartierului, cu vecinii mei toți, inclusiv cu tov. ziarist Calapodescu Petre care a și scris despre noi în Informația Bucureștiului... **(Ana Kocsor**, București, Calea Griviței nr. 123).

■ **Consiliul popular al județului Tulcea, Comitetul executiv** : Din verificarea făcută, cît și din discuțiile avute cu tov. Mocanu Zaharia, vicepreședinte al biroului executiv al Consiliului popular orășenesc Babadag, a rezultat că cele menționate în scrisoarea locuitorului Mihai Gheorghe sînt întemeiate și atribuirea unei buteli aragaz este de strictă necesitate familiei lui. Față de această situație, prin Direcția comercială județeană, s-a aprobat repartizarea buteliei solicitate.

■ O problemă de larg interes cetățenesc ridică în scrisoarea sa și ing. **Alfonz Stănciugel din București**, Calea Moșilor nr. 205 : Pe Calea Moșilor, în preajma intersecției cu str. Mihai Eminescu, vizavi de Agenția Hipo. există un magazin de ape minerale. Există numai cu numele, pentru că ori de cîte ori intri să cumperi apă minerală ți se răspunde invariabil : nu avem ! În schimb, rareori cînd e deschis, desface băuturi alcoolice, deși chiar în zonă fac același lucru încă vreo 5—6 unități specializate (restaurante, bodegi etc.), în afară de... cofetării (?!). Și, dacă stai bine să te gîndești, e singura unitate de acest fel pe toată Calea Moșilor !

■ **Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Bihor** răspunde în 3 puncte la scrisoarea tînărului Viorel Lupuț din Remeți : 1. S-a luat legătura cu organele locale ale puterii de stat și li s-a adus la cunoștință conținutul epistolei ; 2. S-a stabilit o întîlnire cu tinerii din satul Remeți pentru consultare și organizarea unei activități cultural-educative sistematice, săptămînale ; 3. S-a hotărît ca acești tineri să fie cuprinși în planul de muncă și să se organizeze împreună cu ei acțiuni voluntare pentru înfrumusețarea căminului cultural, pentru buna lui gospodărire.

■ Spicuim din răspunsul trimis de **Ministerul Sănătății, Oficiul Central Farmaceutic**, tovarășului Constantin Ciubotaru din Piatra Neamț care ne-a solicitat sprijin în procurarea medicamentului Catergen : În țară se produc astfel de medicamente hepatoprotectoare cu acțiune similară celor din import, utilizabile cu deplin succes și în tratamentul hepatitei cronice. Vă sfătuim să vă adresați unui medic specialist de la clinica medicală din Centrul universitar Iași, cea mai indicată în tratarea maladiei de care suferă soția dumneavoastră.

■ **Maria Gavrilaș**, muncitoare în serele din **comuna Popești Leordeni**, trece printr-o situație pe cît de neplăcută, pe atît de absurdă. Domiciliul ei stabil este în orașul Tecuci dar locuiește de patru ani flotant, împreună cu cei șapte copii în comuna unde își are locul de muncă. Maria Gavrilaș a făcut o cerere adresată Consiliului popular al orașului Tecuci prin care a solicitat transferarea sumei lunare ce i se cuvine ca mamă eroină în comuna Popești Leordeni. Spre surprinderea ei, a fost însă refuzată pe motiv că aceste plăți se fac numai la domiciliul stabil, fapt care ar obliga-o pe corespondenta noastră să se deplaseze la Tecuci în fiecare lună, pierzînd cel puțin 2 zile de muncă.

■ „În primăvara anului 1982 am fost solicitat de către conducerea C.A.P.-ului Zorlentu Mare să ar o porțiune de teren din curtea S.M.A.-ului cu atelajul meu. După ce am arat o jumătate de teren, a trebuit să trec cu caii pe lîngă un stîlp de susținere a branșamentului electric. Datorită faptului că instalația electrică nu era corespunzător făcută, caii au murit electrocutați. Conform dosarului nr. 3864/1983, judecătoria Caransebeș a obligat, prin hotărîre definitivă, pronunțată în 12.03.1984 C.A.P.-ul Zorlentu Mare să mă despăgubească cu suma de 32 981 lei. Iată însă că de atunci sînt tot timpul purtat pe drumuri fără a putea intra în posesia banilor ce mi se cuvin". **(Gheorghe Țițirigă, comuna Zorlentu Mare nr. 601, județul Caraș Severin).**

■ **Elena Luca din Purcăreni, județul Brașov** s-a hotărît, la terminarea zilelor de tratament efectuate la Govora, să-și ușureze drumul de întoarcere acasă, expediind prin poștă o parte din lucruri. Coletul tip P.T.T.R. a plecat din Govora cu recipisa nr. 52 din 8 mai a.c. La destinație a ajuns cu banderola desfăcută într-o parte, și fără cîteva din lucrurile pe care le conținea. Este evident că sînt necesare măsuri mai stricte din partea poștei pentru ca asemenea colete să călătorească în deplină siguranță.

■ Profesoara de muzică **Liana Elekes din București, strada Piatra Morii nr. 10**, caută de mult timp fără succes un xilofon. Informată că acest instrument se fabrică la Reghin și se contractează prin I.C.R.M., s-a adresat acesteia din urmă. I.C.R.M.-ul i-a răspuns că nu-i poate livra xilofonul deoarece nu a mai primit nici o bucată în acest an. Cum din scrisoare rezultă că Liana Elekes și soțul ei sînt și compozitori și deci au nevoie în activitatea lor de acest instrument, poate că, în măsura posibilităților, întreprinderea producătoare se va strădui să le satisfacă cererea.

■ **Florica Stoian din București, str. Oțelarilor nr. 15**, se plînge că pensia alimentară pentru cei doi copii ai săi, pe care trebuie s-o primească prin intermediul serviciului financiar al Grupului de șantiere construcții și instalații Drobeta-Turnu Severin unde lucrează fostul soț, îi parvine nu numai cu mare întîrziere ci și cu multă dificultate. Este nevoită ca, după cîte o lună-două de așteptare, să intervină iar la întreprinderea respectivă pentru a reaminti de existența acestei pensii. Nu înțelegem motivele acestor veșnice întîrzieri, atîta timp cît suma de bani este stabilită printr-o hotărîre judecătorească.

■ „Ca urmare a cererii mele, întreprinderea la care lucrez mi-a repartizat o locuință în cartierul micro 19, bl. L 2. Cînd m-am prezentat la I.G.C.L. Galați pentru întocmirea actelor, mi s-a spus că apartamentul fusese dat deja unei alte familii. Am înțeles situația, am avut răbdare pînă în martie a.c., cînd am fost trimis din nou la I.G.C.L. pentru o repartiție în micro 38, bl. N 2, ap. 79. Primind aprobarea cu nr. 9625 am plecat bucuros să-mi văd apartamentul. Am avut însă surpriza neplăcută de a-l găsi și pe acesta ocupat cu acte în regulă". Rugăm organele locale să ia măsuri să-l ajute pe **Mitică Munteanu, macaragiu la secția oțelărie electrică a Combinatului siderurgic Galați**, semnatarul acestei scrisori, să intre în posesia unui apartament care l-a fost aprobat numai lui.

■ Urmare scrisorii Emiliei Szolosi din Turda, strada Rapsodiei nr. 12, **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Cluj** ne informează că petiționara a fost încadrată pe post de vînzătoare la I.C.S. pentru mărfuri industriale Turda.

Pagină realizată de MIHAI STANESCU ■

Poșta redacției

Domnica Moldoveanu — Slănic-Prahova : În situația în care copiii urmași, înainte de a împlini vîrsta de 16 ani au devenit invalizi de gradul I sau II, primesc după încetarea plății pensiei de urmaș, pe toată perioada invalidității, un ajutor ■ **Radu Sava** — Brăila : Consultați un inginer agronom ■ **Luciana Hirde** — Cristald (Sălaj) și **A. Dobromir** — Tg. Jiu : Lista disciplinelor de concurs și lista manualelor valabile la concursul de admitere în învățămîntul superior—1984 au fost publicate în nr. 2/1984 al revistei „Forum", iar normele de înscriere, organizare și desfășurare a concursului au fost publicate în nr. 3/1984 al aceleiași publicații ■ **Constantin Popovici** — Tg. Neamț : Vă interesați la Clinica de urologie din Cluj-Napoca ■ **Grosu Ionescu** — Craiova : La răspunsurile primite de la forurile competente cărora v-ați adresat nu avem ce adăuga ■ **Valerica Burlacu** — Pietroasele (Prahova) : S-a calculat corect. Vechimea la care vă referiți se va lua în considerare la pensionarea dv. pentru munca depusă și limită de vîrstă ■ **Elena Merișescu** — Tg. Jiu : Scrieți-ne care vă este necazul ■ **Dumitru Ceată** — Cîoșani (Gorj) : Vă interesați la Inspectoratul județean de miliție ■ **Ion Stan** — Adjud : Dacă ați fost internat fără trimitere trebuie să plătiți ■ **Nicu Obrocaru** — București : Numai în situația în care ați fi dv și soția încadrați în gradul I sau II de invaliditate ■ **Floarea Soare** — București : La consiliul popular de domiciliu ■ **Alexandru Szabó** — Sibiu : Răspunsul a fost corect ■ **Edith Vîlceanu** — Deta : Pauzele acordate în scopul alimentării și îngrijirii copilului se includ în timpul de muncă.

MARGA NEDELEA ■

• „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Adevărata oglindă a raţiunii ne e cursul vieţii

ONORATA INSTANŢĂ A MORALEI

● Adevărul vieţii Vioricăi David ● Codruţ conducea cu nonşalanţă... ●

Totul e bine, cînd...

Uneori „mintea cea de pe urmă" vine, din păcate, prea tîrziu. Şi urmările nesăbuinţei sînt, adesea, ireparabile...

Cîţi dintre cei neimplicaţi direct într-un asemenea deznodămînt dureros nu spunem, după aceea, măcar în propriul for intim : „Poate dacă aş fi intervenit la timp, cu tact şi răbdare, epilogul ar fi fost altul..."

Iată, însă, un „caz" dintre multe altele, în care putem sublinia, cu satisfacţie, că ireparabilul a fost evitat, că cei care au cunoscut, la timp, împrejurările ce puteau degenera în consecinţe imprevizibile n-au stat în espectativă.

De la un spital din Slobozia s-a telefonat recent la miliţia municipală. „Vă rugăm să intervineţi dumneavoastră, urgent, în cazul familiei Haralambie de pe strada.. viaţa fetiţei, de numai două luni, a acestei familii este în pericol. Din cauza neînţelegerilor intervenite, soţii vor să se despartă, iar tatăl a luat fetiţa fără voia mamei şi a dus-o undeva la rudele sale. La o asemenea vîrstă un copil ascuns de mama sa, vă daţi seama de pericolul..." îşi încheia mesajul alarmant omul în alb.

Căpitanul **Silvestru Udăţeanu**, şeful miliţiei municipale, a citit cu emoţie cele cîteva rînduri transcrise în registrul de convorbiri telefonice de către ofiţerul de serviciu. „Îi cauţi, urgent, şi îi laşi la mine pe soţii Haralambie", a ordonat el ofiţerului **Băjenaru Constantin** de la judiciar.

După cîteva ore, cei doi tineri, soţi şi părinţi, într-o vădită şi, aparent, ireconciliabilă stare divergentă se aflau în biroul şefului miliţiei municipale, femeia avînd în mînă deja hotărîrea de la judecătorie, pentru încredinţarea fetiţei, pînă la soluţionarea divorţului care urma să fie intentat.

Ofiţerul i-a privit îndelung, clipe în şir, fără să scoată vreun cuvînt. Doi tineri, porniţi de curînd împreună pe drumul vieţii. Ea, dacă a împlinit douăzeci de ani ; el să fi avut doi-trei mai mult. Pe feţele lor se citeau limpede semnele unor impulsuri lăuntrice, greu de stăpînit, cînd ambiţia domină raţiunea.

— În primul rînd, întreb, unde este fetiţa ? se adresează căpitanul Udăţeanu lui Nicolae Haralambie. Îţi dai seama că, ascunzînd-o la numai două luni de zile îi pui viaţa în primejdie ? accentuează ofiţerul.

— Am dus-o la nişte rude, în Valea Ciorii, răspunde tînărul, puternic răvăşit de împrejurarea creată.

— Nu faptul că ai încălcat legea, ignorînd o hotărîre judecătorească, este cel mai grav, ci pericolul care planează asupra ei, înţelegi ? continuă comandantul.

— Merg imediat şi o aduc acasă — se precipită tînărul tată.

— Da, şi mai departe v-aţi întrebat ce se va întîmpla cu acest copil, dacă vă şi grăbiţi cu divorţul, după cum se pare ? Aveţi, chiar aşa motive serioase ?

Cei doi soţi plecară mai întîi privirile în pămînt, apoi începu să depene, pe rînd, pretexte puerile, pentru divergenţele la care au ajuns.

— Dacă n-ar fi trist pentru soarta unui copil ca al vostru ar trebui să zîmbesc — le-a spus ofiţerul. Aş putea să vă ofer zeci de exemple în care copii proveniţi din familii destrămate au ajuns „tineri problemă" sau chiar mai grav. Nimic nu le poate înlocui grija şi căldura părintească. Iar dumneavoastră, în afara orgoliului şi lipsei de experienţă, nu aveţi nici un argument demn de luat în seamă pentru situaţia care v-aţi creat-o. După ce readuceţi fetiţa acasă, veniţi să mai discutăm. Vă aştept foarte curînd. Dar gîndiţi-vă bine...

În acest număr grafică de LUMINIŢA TUDOR-FRĂŢILĂ.

Şi au venit chiar a doua zi, pare neverosimil, dar acesta este adevărul, cu un angajament scris, necerut de nimeni de altfel, însă aşa au găsit ei de cuviinţă, prin care îi aduceau la cunoştinţă şefului miliţiei că fetiţei nu i se vor mai întîmpla neplăceri, deoarece ei s-au împăcat, renunţînd la intenţia de a se despărţi.

Ce-am putea adăuga, decît să le urăm succese în căsnicie şi felicitări celor care nu stau cu braţele încrucişate, mai ales atunci cînd asupra unui copil planează asemenea pericole.

MIHAI GROZAVU ■

Omul — interioare de conştiinţă

Despre vinovaţi, mai tîrziu

În luna februarie a anului 1981, din cauza gheţii de pe drum, autocamionul condus de Marian David nu mai poate urca panta de la Dîrste şi se aşază de-a curmezişul şoselei. Vehiculele care se întîmplă pe acolo încetinesc viteza şi se opresc formînd un lung convoi în zig-zag. O autoutilitară mastodont nu poate opri, derapează şi cuică totul la pămînt. Cadavrul lui Marian David este descoperit după două ore şi jumătate. După trei ani şi opt luni de la acest accident, Viorica Ana David, soţia decedatului, ne vizitează la redacţie. E însoţită de un băieţel de trei ani şi şapte luni, Marian. Acasă o aşteaptă trei fete, toate şcolăriţe. Fetele au venit pe lume la scurt timp una după alta şi ea n-a mai apucat să-şi reia serviciul întrerupt. A încercat, învinsă de nevoi, după moartea soţului, dar a abandonat noul serviciu cînd şi-a dat seama că pentru asta sacrifica educaţia copiilor. Trăiesc toţi cinci într-un apartament de bloc în cartierul Pajura, din pensia de urmaşi la care se adaugă şi alocaţia copiilor. Spune :

„Mult timp eu n-am ştiut nimic. Fiindcă nu ieşeam din casă. Eram însărcinată în opt luni cu Marian, băiatul ăsta pe care soţul şi-l dorea enorm. La I.T.B.N., unde a lucrat bărbatul meu, s-a format, e adevărat, o comisie care să-mi aducă ştirea, dar oamenii aceia n-au putut să-mi spună adevărul ; aflasem numai că e grav accidentat. Fetele cunoşteau realitatea şi la puţin timp cînd la şcoală una dintre ele a avut de scris compunerea „Fericirea în familie" a izbucnit în plîns. Din cauza mamei plîng, a explicat ea. Tata a murit şi mama nu ştie încă. Apoi, l-au adus acasă. Au venit toate rudele noastre din Ardeal, colegii lui, toţi prietenii noştri. Fiecare ne-a ajutat cît a putut. După înmormîntare, am rămas singure. Marian nu se născuse încă. Era puţin neobişnuit că purtam în mine viaţa lui. Nopţile plîngeam. După ce am născut, mi-am luat o slujbă, împinsă de necazuri. Fetele se veştejeau, de mila lui Marian mi se rupea inima, iar eu, una-două, eram în tren să aflu ce se petrece cu ancheta. Un an şi zece luni au durat cercetările. Nimeni nu mă credea. Poate unii şi încercaseră să pună la îndoială adevărul în legătură cu acel accident. Du-te la Braşov, mă implorau socrii, e tatăl copiilor tăi. Eu ce puteam să fac ? Rudele mele, cu necazurile şi bolile lor. Un frate e paralizat, una dintre surori e bolnavă de inimă... A fost trimis în judecată şoferul de pe autoutilitară, Toader Iacob. Un om tînăr care la început s-a purtat brutal cu mine, dar eu l-am iertat : are şi el trei copii. Soţul meu a fost şofer şi odată, după ce a lovit o fetiţă care i se aruncase în faţa maşinii, nopţile muşca perna de plîns, se zbătea în somn, şi dimineţile părea neom. Îl înţelegeam pe omul socotit vinovat de moartea tatălui copiilor mei şi cînd întreprinderea lui, I.C.C.F. Braşov, cu care trebuia să plătească solidar despăgubirile şi completarea pensiei de urmaş, a încercat să arunce toată vina asupra lui, eu i-am spus : Du-te, omule, zbate-te pentru dreptatea ta ! Eşti la fel de nenorocit ca şi mine...

Da, jurisconsultul de la I.C.C.F. Braşov a socotit drept să lupte cu mine ca să scoată întreprinderea sa din cauză şi mai bine de doi ani m-am zbătut să procur actele pe care acesta mi le tot pretindea. Mă luptam cu o întreprindere şi un om care ştia ce să ceară. Am adus martori la proces, le-am plătit trenul şi le-am dat o masă, cum se cuvenea. Am adus pînă la urmă tot ce mi s-a impus. Cu sentinţele în mînă, l-am vizitat pe jurisconsult Nu-i de ajuns, mi-a spus. Acum trebuie să deschizi proces ca să putem pune poprire pe venitul vinovatului. S-a pus poprire, dar eu nici pînă azi n-am primit nici un ban, în ciuda tuturor hotărîrilor judecătoreşti. Conform deciziei tribunalului mi se cuvin despăgubiri şi lunar 582 lei, completare la pensia de urmaş. Nu mai am ce să vînd din casă şi cea mai mare dintre fete a împlinit 16 ani. Sînt mulţumită că toate învaţă bine, sînt cuminţi şi mă ajută mult. Mă gîndesc şi cred că am să izbutesc să zugrăvesc din nou în vara asta, cît timp fetele nu merg la şcoală. Nu mai zăbovesc cu nu le pot asigura copiilor mei o vacanţă cum au ceilalţi. Marian a crescut mărişor şi la toamnă o să meargă la grădiniţă. Cu timpul, fetele se vor mărita şi vor avea casa lor... Nepoţii mei vor avea ieşi şi vacanţe ca toţi copiii...".

NICOLAE CRISTACHE ■

P.S. Acesta este adevărul vieţii Vioricăi David. Nu şi al faptelor. Catastrofa s-a produs din cauza gheţii şi eu continui să cred că în judeţ trebuie să existe o întreprindere care să aibă în atribuţiile sale curăţirea drumurilor şi asigurarea condiţiilor optime pentru transport şi evitarea accidentelor. Restul este derivat sau aparţine întîmplării ce cade sub incidenţa altor legi. Juristul întreprinderii de Construcţii Căi Ferate (I.C.C.F. Braşov) care poartă o femeie pe drumuri de aproape doi ani, dacă tubea adevărul şi credea în îndatoririle sale şi-ar fi putut exersa curajul cerînd reorientarea cercetărilor spre adevăratul vinovat. Să te războieşti cu o femeie singură şi neştiutoare care apără siguranţa vieţii copiilor ei este ignobil şi, mai mult, degradant.

N. C. ■

Cronica şoselei

Haine pe tufe de măceş

Este de necontestat că pilotajul autovehiculului reprezintă una dintre cele mai răspîndite activităţi umane. Bineînţeles că poţi fi constructor amator, strungar amator, după cum şi alte zeci de profesii pot fi practicate în egală măsură atît de profesionişti cît şi de amatori, citeodată performanţele amatorilor depăşindu-le net pe cele ale profesioniştilor. Niciunde însă amatorii nu sînt atît de larg reprezentaţi ca în automobilism, tot aşa cum în nici o altă activitate umană, poate cu excepţia aviaţiei, amatorismul nu se practică cu atîtea riscuri ca în automobilism. Strungarul amator poate doar să rebuteze nişte piese, constructorul să zidească defectuos un zid, ca apoi, învăţînd din experienţă, să-i refacă, după cum pescarul amator, neinspirat, ori slab cunoscător al particularităţilor apelor unde aruncă undiţa, al sculelor, al hranei preferate de peşti ori al tehnicii pescuitului, riscă doar să regrete timpul pierdut şi, eventual, banii cheltuiţi cu transportul. În conducerea automobilului, lipsa de experienţă, ignoranţa cu miile ei de faţete se plătesc cu ceva incomparabil mai scump, cu viaţa ori sănătatea.

La fel ca în celelalte domenii ale vieţii, şi în circulaţie hotărîtoare rămîne experienţa, despre care atîţia învăţaţi şi-au spus gîndurile : „Începuturi înţelepciuni", „originea tuturor cunoştinţelor", „hrana oricărei pertitudini", „meşter straniu ce ne dezvoltă de ce ne-a învăţat" ori, mai plastic, citindu-l pe Hermite „primul judecător al tuturor acţiunilor noastre, primul stăpîn al spiritelor noastre, şcoala deschisă tuturor ; unde puţini intră cu capacitatea de a se instrui şi de unde cei fără judecată nu scot nici o învăţătură. Piatră de încercare a tuturor teoriilor".

E logic şi omenesc să vorbim de experienţă, în condiţiile cînd mulţi ignorează acest factor care, nu exagerez, numindu-l cheia de boltă a existenţei omeneşti. Numai o minte bolnavă, numai un aventurier, un ignorant poate desconsidera experienţa. La fel ca un chirurg, care numai după sute, mii de operaţii, ori un internist, după tot atîtea diagnostice, se pot numi medici cu experienţă, tot aşa şi şoferul învaţă pe distanţa multor mii, zeci de mii de kilometri parcurşi, din situaţiile, păţaniile, din bunele şi relele ivite pe parcurs. Dacă învaţă, are şanse să devină un pilot experimentat. Bineînţeles că pentru unii nu sînt de învăţătură nici propriile lor accidente (cînd au marea şansă să supravieţuiască).

„Ştiu să manipulez comenzile, să pornesc, să frînez, să virez, înseamnă că ştiu totul despre conducerea maşinii şi pot pleca la drum oriunde, oricînd şi în orice situaţie". O concepţie nocivă, primitivă, simplistă, implantată din păcate în mintea multora. Se omit mulţi factori, dar mai cu seamă unul deosebit de important şi anume antrenamentul, obişnuinţa de a conduce timp îndelungat, rezistenţa. După cum, în drumeţie, pentru a nu capota la prima urcare pe munte mai dificilă, aidoma şi în pilotaj, trebuie să-ţi antrenezi organismul ca acesta să reziste în timp. Nu e vorba numai de picioare şi plămîni, ca în excursiile per pedes, ci de bucurii infinit mai sensibile, mai de fineţe, cum ar fi : atenţia, aprecierea distanţelor, corelarea mişcărilor. Pare curios, dar trebuie să te obişnuieşti să-ţi menţii trează atenţia. Cel mai adesea se consideră acumulare de experienţă simpla scurgere a timpului. „N-am probleme, am permis din '60". Dar el, în 24 de ani, n-a condus decît 2 000 de kilometri, şi pe drum e mai periculos chiar decît un începător, pentru simplul motiv că, spre deosebire de cel cu portocala pe parbriz, care îşi dă seama că e la început, nu e conştient de limitele şi neştiinţa sa. Nu anii trecuţi contează, ci experienţa pe care ai acumulat-o de-a lungul lor. De regulă, cei care îşi unesc destinele, pregătindu-se pentru lupta care înseamnă viaţă, sînt înconjuraţi de simpatie, de tandreţe, sînt ajutaţi şi încurajaţi. E firesc, e omenesc să se întîmple aşa.

Mama băiatului s-a adresat lui Cezărică, pentru a-i transporta în comuna natală pe tinerii ce urmau să se căsătorească peste puţin timp. „Tu ai fost totdeauna drăguţ şi săritor, ajută-i pe copii. Sînt multe de cărat şi ei se descurcă greu !" „Cu plăcere, tanti Adriana. Dar ştii, probabil, că n-am încă carnet. Mi-e ruşine să spun de faţă cu alţii, dar mă chinui de doi ani să-l obţin". „Principalul e că ştii să conduci, doar n-oi fi aşa ghinionist, să te întîlneşti cu vreun control". „Nu mă leg la cap, fără să mă doară. O să-l rog pe Codruţ să preia volanul, deşi (alci tînărul face o pauză şi, afişează o mînă exprimînd îndoială) el nu prea conduce frecvent". „Minunat, ştiam eu că o să găseşti pînă la urmă o soluţie. O să-l îndemnăm să meargă cu grijă".

Omul, înhibat din pricina nesiguranţei, apăsat de lipsa de experienţă la volan, cu faţa uşor crispată, la fel ca cei aflaţi în clipe de mare tensiune, încearcă să-şi ascundă teama de ce se va întîmpla, rîzînd, glumind ostentativ. Aparenţa de destindere ascunde realitatea, încordarea, frica de necunoscut. Puţin mai tîrziu, după ce au ieşit din oraşelul de munte, Codruţ a introdus în „luptă" o altă armă bravada, menită să stîrnească admiraţia ocupanţilor pentru şofer. Atenţia tuturor : a proprietarului maşinii, ghinionist după trei tentative de a deveni şofer, a tinerilor logodnici, care se ţin de mînă, roşii la faţă, a mamei băiatului, organizatoarea cursei, bucuroasă pentru copii, pentru reuşita călătoriei, este îndreptată spre şofer. Pe o porţiune dreaptă de şosea, maşina parcă e gata să-şi ia zborul. Codruţ conduce cu nonşalanţă, ţinînd volanul doar cu o mînă. Supraveghind sporadic şoseaua, e atent mai mult la efectul glumelor sale. Rîde mai mult şi mai puternic decît toţi pasagerii. Depăşeşte un camion, revine scurt pe dreapta, pentru a evita coliziunea cu cei din sens opus, şi intră apoi într-un balans periculos şi derutant chiar pentru un şofer cu experienţă. Se pierde, maşina părăseşte şoseaua, dar şi contactul cu solul. Preţ de două secunde autoturismul zboară şi se răsuceşte în aer, după care, aidoma unui proiectil, se înfige în talazul înalt din dreapta şoselei.

Bucăţi din motor, valiza desfăcută, coşuri cu alimente risipite pe o arie de cîţiva zeci de metri. Rochia de mireasă şi hainele viitorului mire intacte, fără o pată măcar, ca o ironie a soartei, se agaţă de ghimpii unei tufe de măceş.

Cei doi logodnici nu mai au nevoie de ele.

VICTOR BEDA ■

SPORT

„Sportul reprezintă vigoarea vitală a umanității“

George Călinescu

● PARIS '84 ● CAMPIONATUL EUROPEAN DE FOTBAL ●

Fotografii à la MINOLTA

Cu aflala firească unui fotoreporter debutant vă prezint cîteva imagini în realizarea cărora n-am alt merit decît acela că, îndatorindu-mă cu un împrumut la C.A.R., am devenit posesorul unui aparat pe care redacția n-a putut să și-l treacă în necesarul său inventar și că, aflîndu-mă cu alți colegi în Franța, m-am amestecat în puhoiul celor supraînarmați cu Nikoane și Canoane și am apăsat așa cum m-a povățuit Agaricl, pe declanșator, zicîndu-mi „ce-o ieși om vedea“. Poftim :

Un punct obligatoriu, prevăzut la cronometru, în programul celor cincisprezece meciuri: fotografierea echipelor de pe loc.

Cîțiva zeci de suporteri fluturînd tricolorul românesc (precizare absolut necesară întrucît majoritatea participanților la Euro '84 au drapelul în trei culori) și-au făcut remarcată prezența la fiecare meci al echipei noastre. Deși risipiți în diferite tribune ei au înfruntat cu bărbăție vacarmul miilor de suporteri spanioli, vest-germani sau portughezi. Ah, dacă l-ar fi ajutat ceva mai tunet și cei din teren !

Alături, Șerănescu, așa cum îl știm de totdeauna și Coraș, care a arătat că talentul său e departe de a se fi exprimat pe de-a întregul.

Iată unul din meciurile fotbaliștilor noștri un „ceai“ al spectatorilor : Sir Stanley Rous

La Lens, șepcile cu inscripția „ROMÂNIA“ au fost la mare căutare

De pe gazon o singură imagine; legată de faza în care, o spune L'Equipe, un jucător român fiind doborît în careul advers, arbitrul ar fi putut dicta 11 m. N-a făcut-o !

Ingerul a strigat și astfel l-am descoperit în tribună pe Fănuș Neagu.

Un oltean între vedetele Europei: Ungureanu a fost cel mai solicitat la autografe.

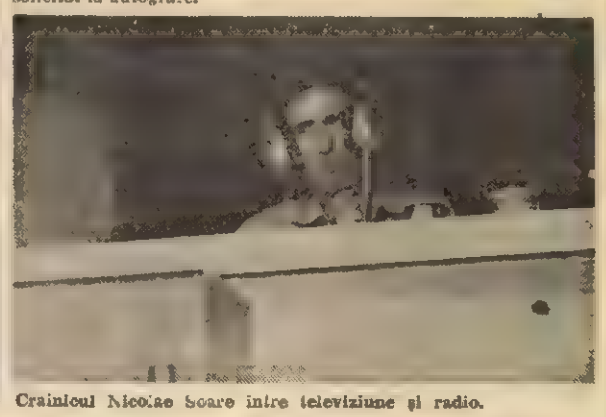

Crainicul Nicolae Soare între televiziune și radio.

NICOLAE ARSENIE

La peluza

Alte măști, aceiași actori

Am văzut și am reținut că la un campionat european regula e că nu există nici o regulă. Valorile și judecățile se amestecă. Trecutul rămîne un punct de sprijin sau varianta unui camuflaj. Viitorul n-are soroc. Totul este prezent. Ceea ce este de trăit se trăiește acum. Principiile se suspendă, dar nu se anulează. Se anulează orice poate naște prejudecată. Măștile sînt gata. Concurenții se învălmășesc, imposibil de recunoscut. Spania este înfrîntă la ea acasă de Iugoslavia. Portugalia o imită. R.F. Germania strălucește în Elveția. Danemarca susține două jocuri de verificare nesemnificative. Iugoslavia o ține numai în victorii. România se antrenează în Olanda. Echipele, proaspăt coafate, se aliniază la linia de pornire. Nu există culoar cîștigător. De pe margine figurile concurenților nu se mai disting. Calculatoarele lucrează ca să dea calculul hîrtiei. Spectatorii și-au ocupat locurile. Pregătirile s-au încheiat. Intră în arenă oameni de ordine, arbitrii, observatorii internaționali, ziariștii, invitații de onoare. Spectacolul poate începe. Nu se cunosc rezervele secrete. Meciul inaugural este o decepție. Atît Danemarca cît și Franța pierd piese de bază : Simonssen și Amoros. În meciurile imediat următoare și Danemarca și Franța își surclasează adversarele cu același scor : cinci la zero. Învinsa Franței este Belgia care, după primul meci, cu Iugoslavia, arăsese siguranțele tuturor calculatoarelor. În seria meciurilor egale, R.F. Germania obține primele două puncte. Ultimul meci îl are cu Spania, neconvingătoarea. Cap de serie, deci: R.F. Germania. Victimă sigură. Spania care are următorul meci chiar cu R.F. Germania. În cealaltă întîlnire: Portugalia și România. Portugalia are două puncte, cît Spania. România un punct. În caz de victorie sau meci egal, Portugalia trece drept calificată. În caz de înfrîngerea ei, România este aceea care acumulează trei puncte. Posibilitatea ca Spania să învingă R.F. Germania nici nu se discută aproape. Spania învinge în ultimul minut Germania, după ce ratase o lovitură de la 11 metri și se califică în finală în dauna bravei și tumultuoasei echipe a Danemarcei, după prelungiri, tocmai prin executarea loviturilor de la 11 metri. Loviturile sînt năprasnice și vin cînd și de unde nu te aștepți. Condusă cu unu la zero, Portugalia ia conducerea cu doi la unu și eșuează în prelungiri cu doi la trei. Belgia pornește răzbunătoare partida cu Danemarca și ia conducerea cu doi la zero ca să fie îngenunchiată tot cu doi la trei. În meciul cu România, portughezii îl pierd pe Chalana, creierul, și parcă joacă și mai bine. Bölöni pare obosit, iar Klein aleargă mult și neinspirat. O fostă glorie cum este portughezul Nene nu poate fi considerat desigur o speranță. El este mai bătrîn decît Stoica sau Manea care a păstrat Rapidul în prima divizie. La portughezi intră Nene, la noi — Gabor. Nene marcă golul de care echipa lui are nevoie. Locomotiva victoriei a devorat toți cărbunii. Cărbunii-putere nicidecum cărbunii-speranță sau cărbunii-familie. N-a rămas nimic veritabil neconsumat. Spectacolul s-a încheiat. Măștile au căzut. Spectatorii s-au retras. Arena este goală. Urmează Mexic. Alte măști, aceiași actori.

NICOLAE CRISTACHE

Primele meciuri din cupele europene

Tragerile la sorți de la Geneva ne oferă o toamnă la fel de fierbinte ca și vara pariziană. Iată și primele meciuri care se vor desfășura la 19 septembrie :

Cupa campionilor europeni

DINAMO BUCUREȘTI — OMONIA NICOSIA

Cupa cupelor

STEAUA BUCUREȘTI — A.S. ROMA

Cupa U.E.F.A.

BETIS SEVILLA — UNIVERSITATEA CRAIOVA

SPORTUL STUDENȚESC — INTERNAZIONALE MILANO

Ai izbutit, continuă! N-ai izbutit, continuă!

SPORT

● O luptă s-a încheiat, alta începe: preliminariile campionatului mondial ●

EURO '84

O lecție de urmat

Cel de-al cincilea campionat european de fotbal a luat sfîrșit, la 27 iunie, cu victoria meritată a Franței. Formația lui Hidalgo s-a arătat cu adevărat cea mai bună, atît pentru că n-a pierdut nici un meci, cît și, mai ales, pentru că a practicat de-a lungul întregii competiții un fotbal modern și plăcut ochiului, în cadrul căruia atît echipa cît și „vedetele", adică Platini și Tigana în primul rînd, s-au exprimat la fel de strălucitor. În drumul spre virful piramidei, „cocoșul galic" n-a avut probleme decît o dată, cînd Portugalia a luat conducerea, în prelungiri, cu 2—1, în semifinala de la Marsilia. Dar a refăcut miraculos, înscrînd în numai 4 minute rezultatul unei partide ce părea fără ieșire pentru Platini și compania. În rest, Franța a fost, de fiecare dată, sigură pe sine, dezinvoltă și, în sensul frumos al cuvîntului, agresivă, ajungînd la titlu, cum ziceam, pe merit. Sigur că, în calitate de gazdă, a avut și unele avantaje, din care a știut să tragă profituri maxime. Publicul a fost de partea ei. S-a bucurat, în două rînduri, de o zi de odihnă în plus. A fost scutită de riscul cartonașelor galbene, decizia aceea, de a ține cont la turneul final de avertismentele primite în calificări, părîndu-mi-se și azi, după ce conturile se vor fi încheiat, o favoare făcută echipei organizatoare. Mă gîndesc însă că eforturile financiare, și Franța nu s-a zgîrcit, trebuie și ele, nu-i așa, răsplătite într-un fel. Netrecută prin „purgatoriul" preliminariilor, echipa gazdă a apărut, în mod logic, mai proaspătă decît celelalte, iar acest lucru s-a văzut îndeobște în prima parte a competiției, cînd a făcut mare risipă de energie. Pe măsură ce a jucat, Franța a coborît ștacheta și finala a găsit-o, după cum însuși Hidalgo recunoștea, la capătul puterilor. Scrîind că Franța a cîștigat pe merit, nu pot totuși uita că izbinda ei a fost, pînă la un punct, netezită de arbitri. Direct și indirect. Courtney, de pildă, l-a ferit pe francezi de o finală împotriva spaniolilor Maceda și Gordillo, fluturîndu-le acestora, la Lyon, cartonașe galbene nejustificate (dacă s-ar fi calificat, Danemarca ar fi avut și ea 3 suspendați pentru finală !), iar Hristov i-a ajutat cît a putut în ultimul meci, fiind suficient să adaug că lovitura liberă din care Platini a deschis scorul, cu concursul portarului Arconada, a însemnat un „cadou" oferit viitorilor campioni. Cu toate astea, repet, succesul nu poate fi pus la îndoială.

Pentru prima oară prezentă la un turneu final european, echipa României a ocupat, se știe, locul 4 în grupa a II-a, ultimul, și ? în clasamentul general neoficial, devansînd reprezentativa Iugoslaviei, singura (din 8) care n-a dobîndit nici un punct. În alte condiții, o astfel de poziție ar fi trebuit să mulțumească, avînd în vedere lipsa de palmares și, implicit, de experiență a fotbalului nostru, pus să se confrunte la Euro '84 cu echipe posedînd cărți de vizită mult superioare. Că ea n-a mulțumit, în condițiile concrete, e o altă poveste, intru totul argumentată, dar asupra ei voi reveni imediat. Să notez, pînă atunci, că echipa României s-a îndreptat spre Paris în calitate de outsider, locul 14—15 în ierarhia continentală și 29 în cea mondială, întîlnind acolo adversari nu doar mai bine plasați, ci și, fără excepție, mai rutinați, mai experimentați. Adică, în ordine, Spania, campioană europeană în 1964, R.F. Germania, dublă campioană mondială și continentală, venită la Euro '84 să-și apere titlul, Portugalia, locul 3 la World Cup 1966. Doar Danemarca părea să mai fie într-o situație asemănătoare, numai că ea a aliniat o echipă de „mercenari", adevărată selecționată, cum s-a zis, a Pieței Comune, ca Olsen și Brylle de la Anderlecht, cu Lerby de la Bayern, cu Berggreen de la Pisa, cu Laudrup de la Lazio, cu Larsen de la Lokeren și așa mai departe.

Dincolo de aceste circumstanțe, ca și de altele, comportarea formației noastre n-a fost cea așteptată, cea sperată. Iar sentimentul de neîmplinire a fost întărit de faptul că ne-am lămurit cu toții, martori oculari sau privitori la televiziune, că fotbaliștii tricolori ar fi putut realiza mai mult. Ei însă, așa cum am transmis și de la fața locului, parcă nu și-au propus decît să piardă cît mai onorabil, tintind evident la foarte puțin. Scopul a fost atins, dar el a fost, veți fi de acord, mărunt, jucătorii noștri au abordat meciurile cu o teamă nejustificată, care a dus, în primul rînd, la ratarea victoriei în partida inaugurală cu Spania, cînd de fapt s-a pierdut, după opinii unanime, calificarea. Firește, au existat și scuze, golul spaniol a venit ca urmare a unui ofsaid clar la Carrasco, nesancționat, Rednic a ratat, la 1—1, în minutul 45, o ocazie uriașă etc., dar nu-i mai puțin adevărat că formația română n-a găsit soluții să forțeze, complăcîndu-se într-un joc de așteptare, care a avantajat net o Spanie în zi foarte slabă, adesea la un pas de k.o. Nu exagerez cred, afirmînd că la Saint Etienne, încheind nedecis cu Spania, 1—1, tricolorii n-au cîștigat un punct, ci l-au pierdut. Adepții ideii contrare vor invoca intrarea Spaniei în finală. Îmi voi permite să-i combat, scrîind că, deși finalistă, grupa lui Munoz n-a convins decît în mică măsură. Să despicăm firul în patru: Spania a ajuns să joace pe Parc des Princes grație golului lui Maceda înscris în poarta lui Schumacher în ultimul minut al unei partide pe care vest-germanii o dominaseră copios, avînd și 3 bare ! În rest, numai meciuri egale, inclusiv în semifinala cu Danemarca, adjudecată abia după executarea loviturilor de la 11 metri ! La Saint Etienne, tricolorii n-au ratat doar victoria, de care nu i-a despărțit mult, ci și posibilitatea de a intra altfel, cu alt moral, pe stadionul din Lens, pentru confruntarea cu R.F.G. Acolo însă, să fim corecți, echipa lui Derwall a fost mai sigură, mai decisă. Prima repriză i-a aparținut în întregime. Abia după pauză, băieții noștrii au acceptat să apese, în sfîrșit, pe accelerator, înțelegînd că timpul îi presează, că timpul nu mai are răbdare. Aproximativ 20—25 de minute. Ștefănescu și ceilalți au jucat la adevărata lor valoare, dezinvolt și pe poartă, Coraș aflîndu-se la un pas de 2—1. Acest interval, chiar și după ce Voeller a preluat conducerea speculînd o inexactitate de plasament a lui Andone, a demonstrat capacitatea reală a echipei lui Lucescu, posibilitățile ei de exprimare. Rummenigge și coechipierii săi văzîndu-se obligați, în final, să tragă de timp sore a obține o izbîndă care nu-i va ajuta totuși, pînă la urmă, la nimic ! A fost nevoie, deci, de o situație limită pentru ca fotbaliștii români să iasă la joc și să probeze, în aplauzele spectatorilor, ce și cît pot. Dar întrebarea care urmează mi se pare logică și ea ne întoarce, ireductibil spre meciul cu Spania : a trebuit să ne ajungă cuțitul la os ca să îndrăznim, ca să ridicăm capul sus ! ?

Surprinzător și, totodată, dureros a fost faptul că nici măcar împotriva Portugaliei, la Nantes, într-un meci de quitte ou double, cînd o victorie ne-ar fi dus, cu toate ezitările și calculele greșite de pînă atunci, în semifinale, antrenorii n-au mizat pe cartea atacului, singura de ales ! Dacă Portugalia, și ea obligată să cîștige, a aruncat în luptă în ultima jumătate de oră, 4 atacanți, pe Gomez, Jordao, Diamantino și Nene, acesta din urmă avînd să marcheze și golul calificării, noi am jucat cu 3, între care Coraș a simțit mereu nevoia să „coboare" spre mijloc, Augustin a acuzat lipsa de meciuri, iar Gabor, ca totdeauna fără vlagă, a căutat să rezolve totul de unul singur ! Se zice, și nu fără temei, că victoria surîde mai degrabă celor care riscă, iar cel care și-a asumat riscul a fost, spre regretul nostru, nu Lucescu, ci Cabrita ! Respectînd adevărul, se cade să precizez că, la Nantes, antrenorii noștri au urmărit totuși o soluție-șoc, trimițînd în teren 4 jucători noi, pe Moraru, Negruță, Irimescu (înlocuit ulterior cu Gabor) și Augustin (schimbîndu-i pe Cămătaru). Ea n-a adus însă rezultatul scontat, după cum fără consecințe palpabile, în sens pozitiv, s-a soldat și folosirea debutantului Dragnea în fața Spaniei. În absența lui Balaci și a lui Geolgău, adînc resimțită, utilizarea lui Dragnea, chiar dacă dovedind inconsecvență (Lucescu a declarat mereu că integrarea unui jucător nou în lot implică timp), era o idee. În intenția legării compartimenteior și, totodată, a anihilării flancului-sting spaniol, Camacho-Gordillo, socotit cel mai periculos. O idee însă care, conform anticipărilor, n-a dat cine știe ce roade, prestația lui Dragnea fiind necorespunzătoare. El n-a avut scînteia necesară, dar acest lucru era, și el de bănuit.N-am să fiu aspru de dragul aspririi, dar consider, și vă iau martori, stimați cititori, în această afirmație, că o competiție de anvergura europenelor exclude orice experiment. La Paris trebuia mers cu o echipă formată, știută, rodată, nu cu una pe care să încerci, din mers, s-o asamblezi. Or, Lucescu și Rădulescu cam așa au procedat, dovadă că, tot căutînd ceea ce se cuvenea să fi găsit de mult, au întrebuințat 19 jucători (tot lotul, minus portarul Iordache) în 3 întîlniri ! Una dintre „probe", Coraș, a reușit, restul nu, folosirea lui Zare în partea a doua a meciului cu R.F.G. și scoaterea lui ulterioară din echipă părînd să ilustreze cel mai fidel ezitările antrenorilor. Tocmai consecvența demonstrată în preliminarii, cînd 15 jucători au dus greul unei grupe „de foc", încununînd o calificare demnă de orice elogiu, a fost trădată aici, sacrificată în favoarea unor rezolvări de moment, nu tocmai inspirate. Și, scrîind asta, mă întorc, vrînd, nevrînd, de unde am plecat : Lucescu și Rădulescu au plătit, din plin, lipsa unei experiențe de o asemenea anvergură. Dar ei au cîștigat, iarăși sînt convins, maturitate și echilibru. Păcat că prețul a fost, repet, prea mare.

În ceea ce mă privește, continui să cred că, în pofida acestor erori de orientare, alta ar fi fost situația dacă 3 dintre titularii de nădejde ai echipei, Rednic, Bölöni și Cămătaru, n-ar fi evoluat pe toată durata turneului final mult sub posibilități. Cam la 30—35 la sută din valoarea recunoscută. Lipsa lor de formă a atîrnat, firește, greu în balanța randamentului general, desigur, explicații s-ar găsi și prima dintre ele trebuie pusă pe seama oboselii, fizice și psihice, acumulată într-un retur de campionat mai dens ca oricînd și, cu adresă la Rednic, într-un sezon de Cupa campionilor neobișnuit de lung și de greu. Asta probează, o dată în plus, că porțile marelui fotbal nu pot fi deschise peste noapte și că, pentru a ajunge cît mai sus și a rămîne acolo, e necesară o acțiune prelungită, cu o temelie solidă. Pe care, să nu ne ascundem după degete, echipa noastră națională n-o are. Pentru că divizia din care își trage seva, campionatul care ar trebui s-o susțină, nu posedă, fără a intra în amănunte, calitățile competitivității. De atîtea ori, n-am încetat s-o spunem, națională a jucat mult peste nivelul campionatului. De data asta, n-a mai izbutit, părînd o oglindă a lui. Surpriza a durat, dar cît putea să dureze ? Va trebui să umblăm la bază, într-un demers energic și competent, pentru a putea să sperăm la mai mult. Fără un campionat puternic, articulat și bine gîndit, nu vom avea o echipă națională care să aspire la culmile fotbalului internațional. Dar asta e, desigur, o chestiune la care ne vom mai întoarce. Cît de curînd.

Se putea, la Euro '84, mai mult și nu s-a realizat. Ștefănescu a jucat fără greșeală, poate chiar de nota 10, Ungureanu a fost și el, după „bîlbîiala" din meciul cu Spania, foarte util, Klein s-a zbătut mult și, uneori, cu folos, Coraș a făcut două partide reușite, portarilor nu li se poate imputa nimic (deși lui Lung i s-a reproșat golul prim înscris de Voeller), tricolorii au avut o jumătate de oră splendidă la Lens, au culeș și destule aprecieri favorabile, dar toate aceste plusuri n-au putut salva impresia generală : o echipă obosită și timorată, conținînd mai mult pe rezolvări individuale, și acelea puține, decît pe un joc colectiv, modern, avîntat, avînd drept țintă poarta adversă. Jucătorii noștri n-au reușit să atace decît rareori, preferînd să paseze fie înapoi, fie lateral, pînă și în situațiile de superioritate numerică ! Au existat, de exemplu, cornere la poarta lui Bento, într-un meci hotărîtor, în care n-am contat decît pe 2—3 jucători, restul ocupînd poziții inexplicabil de retrase. Ca să nu mai amintesc că loviturile libere, altădată o armă redutabilă în arsenalul tricolorilor, au fost irosite din poziții adesea favorabile, ele neconstituind nici un fel de pericol pentru adversari.

Ce-a fost, a fost. O luptă s-a încheiat alta începe. Să nu cerem capul antrenorilor și jucătorilor, ci să căutăm, arătîndu-le erorile, să-i ajutăm să meargă mai departe. Inteligent și harnic, Lucescu rămîne, nu doar după părerea mea, cea mai nimerită soluție pentru continuarea drumului. Ratările de la Euro '84 nu ne îndreptățesc să ștergem cu buretele marile lui merite, incontestabile, în obținerea calificării și, în general, la relansarea fotbalului românesc. Sînt sigur că, sîrguincios și priceput, va ști să tragă cele mai folositoare concluzii din experiența turneului final. Cine învață din succese are tăria să învețe și din eșecuri. Am mai spus-o : Lucescu și-a deprins elevii să nu piardă. Pasul următor, infinit mai greu, e să-i deprindă să cîștige. Rămîne de văzut cum și cînd va reuși, căci noul registru presupune, întîi și întîi, o schimbare a mentalității. Procesul se anunță dificil, dar posibil, iar Lucescu, fără îndoială, capabil să-l ducă la îndeplinire. Din acest punct de vedere, cînd preliminariile mondialelor bat la ușă, europenele i-au oferit o lecție. Aspră, dar sîngeros de utmat. O știe el, nu mă îndoiesc, prea bine.

Pagină realizată de
OVIDIU IOANIȚOAIA ■

În exclusivitate pentru „Flacăra"

Beckenbauer și echipa României

Mai sînt două cenzuri pînă la începerea meciului România—R.F. Germania, la Lens. Pe platoul din fața cabinelor așteptăm sosirea echipelor, cînd Nicolae Soare îl descoperă : nu-l Beckenbauer ? El e, retras, căutînd să scape de amatorii de autografe (ce-l vor detecta nu peste mult timp) în spatele unor ochelari fumurii. Îmi iau inima în dinți și-l atac. Român, zice, cu plăcere. Engleza lui e impecabilă.

— Mister Beckenbauer, ați văzut echipa României în meciul cu Spania ? Ce impresie v-a lăsat ?

— E bine gîndită și are rezerve mari. Nu cred că s-a eliberat de trac. Spaniolii au jucat prost, iar băieții dumneavoastră i-au lăsat să scape. Numărul 6, Ștefănescu nu ?, mi-a plăcut. Are multă tehnică, pare un fost atacant.

— Cine credeți că va cîștiga grupa ?

— R.F.G., dar nu-i va fi ușor. Derwall a făcut o serie de greșeli. Rummenigge la mijloc, iată ceva ce nu înțeleg ! Noi avem jucători buni, așezarea lor în teren e însă ciudată.

— Azi va fi folosit, se zice, în linia ofensivă.

— Și ce dacă ? ! Îi va trebui măcar un meci să se obișnuiască.

— Ce știți dumneavoastră despre fotbalul românesc ?

— Am urmărit, la televizor, Hamburg—Dinamo și mi-a plăcut. Aceeași timorare, în ceea ce vă privește, dar înfrîntă în final. Am auzit multe despre Balaci, am citit, regret că n-a venit. Virful de atac însă (n.a. Cămătaru) m-a decepționat. Prea stă tot timpul cu spatele la poartă.

— Mai sînteți la Cosmos ?

— M-am retras, gata ! Mi-a fost foarte greu, îmi e foarte greu, dar a venit momentul. Dacă am rămas atît n-a fost pentru bani, cum m-au acuzat unii, ci pentru că am avut nevoie de timp, ca să mi se pară mai ușor. Fotbalul e ca o vrajă, abia te desfaci.

Îl revăd după încheierea partidei. Noi am pierdut și sîntem cătrăniți. Nici Beckenbauer nu-i mai vesel. Mi-e teamă, zice, că am ratat aceste campionate ! După o clipă de gîndire : Derwall a făcut-o, el s-o tragă !

— Puteam cîștiga ?

— R.F.G. n-a strălucit, dar a jucat, măcar prima repriză, mai bine. Iarăși v-a fost teamă și nu înțeleg de ce ! După pauză, cînd ați ieșit, ați arătat lucruri minunate. Cine a băgat golul ?

— Coraș.

— Tare jucător. Păcat că a ratat, a avut 2—1 în picior.

— Mai degrabă Schumacher a apărat !

— Și așa e corect. De fapt, Schumacher a salvat onoarea. Rummenigge nici nu s-a văzut, ce vă spuneam ? Lucescu a intuit că nu l-a dat în primire la marcaj.

— Credeți că portarul nostru e vinovat de primirea golurilor ?

— Mai degrabă l-aș acuza pe fundaș (n.a. Andone). L-a lăsat prea liber pe Voeller.

— Dacă ați fi fost în locul lui Lucescu, ce-ați fi făcut ?

— Nimeni nu e în locul nimănui. În fotbal nu toți cîștigă. Azi ați pierdut voi, mîine, cine știe ? Un lucru însă vă pot spune : nu mi-ar fi rușine să am o echipă ca a voastră. Nu-l lipsește decît cutezanța, dar asta vine cu timpul, iar timpul, deși nu vă mulțumește acum, înseamnă și înfringeri.

N-am mai apucat să-l întreb nimic. Ziariștii vest-germani și „vînătorii" de autografe se porniseră să-l devoreze. Fotbalul e ca o vrajă...

TOT FELUL

Nimic mai de preț ca valoarea unei zile

● Campionatul străzilor ● Sus la Călan

● Posesorul autoturismului 16-B-7216 a avut mașina blocată timp de 45 de minute de către autoturismul 19-B-7886. Timp de 45 de minute, stăpînul mașinii blocate a claxonat cu disperare și a scos la ferestre toți locatarii din 4 blocuri. În cele din urmă, proprietarul mașinii a apărut și, în semn de considerație pentru cei lesiți la geamuri, s-a dezbrăcat. Proștii au nevoie și de semnul dezbrăcatul interzis. ● Mare performanță : Doi studenți din București sînt autorii unei performanțe unice: în loc să învețe să minuiască un strung în timpul practicii ei au purces la șterpelirea lui. Operațiunea le-a reușit perfect. Revista Viața studențească a transmis de la fața locului. ● **Mătase și viermi : C.A.P. Borăscu din județul Gorj crește viermi de mătase. Gîngăniile stau în corturi și dau pe an aproape 500 000 lei.** ● Cu trei ani în urmă Întreprinderea de prelucrarea laptelui din București a importat din Italia un sterilizator pentru lapte care stă nefolosit. Dacă nu sînt trei ani, atunci să tot fie cinci. ● **„Eu nu l-am bătut pe tata. M-am dat doar așa după el dar nu l-am ajuns. Dacă îl prindeam... S-a împiedicat și a căzut cu capul de niște pietre. Se vede că l-a bătut Dumnezeu"** (a zis Ioan Mihalca din Coaș, jud. Arad). ● Pentru pasageri și pentru alte persoane, parcarea autoturismului la Aeroportul Băneasa continuă să rămînă o problemă. Pentru conducerea aeroportului, nu. ● La cofetăria din Buftea scaunele nu au picioare, ci sînt pe roți. Cu toate acestea unele dintre ele șchioapătă. ● Se dă ca nouă întîmplarea cu omul care voia să-l despartă pe doi îndivizi care se certau. Și pentru asta și-a legat capra de barieră și s-a așezat între ei. Numai că între timp bariera s-a ridicat și l-a spînzurat capra. ● În acest an la Călan (județul Hunedoara) se vor produce 735 000 tone fontă cenușie și 66 000 tone cocs metalurgic. Probabil de aceea se și spune „Sus ca la Călan !" ● În București există mai multe semafoare care trag cu ochiul într-un mod ciudat. După roșu vine galben și după galben ori vine iar roșu, ori nu se mai vede nimic ● Maria Keller, str. Narciselor 35, Arad, a împlinit 100 de ani. La mulți ani și nu uitați prin ce-ați trecut ! ● Gabriel Pirko și Ioan Kauffman conduc clubul de dresaj și lucrează cu alți 17 dresori pe chinodromul din Arad la dresarea celor mai inteligente patrupede din județ. ● În comuna Tismana vor fi încheiate lucrările blocului cu 6 apartamente, destinat specialiștilor din comună. Ceilalți specialiști așteaptă următorul bloc. ● La Tîrgu Jiu s-a inaugurat nu demult un superb magazin Romarta. Cu prilejul primei ploi au fost inaugurate și găurile și fisurile din plafon. ● **O importantă cantitate de ridichi a fost lăsată ca amintire pentru anul viitor de către lucrătorii Agrocoopului din Biriad, asta în timp ce la Roești erau 10 tone de ceapă pentru care nu aveau ambalaje. De ce n-or fi dat telefon la București, unde erau ambalaje și nu erau ceapă ?** ● Întreprinderea Confecția din Vaslui exportă produsele sale în 20 de țări. Dacă le vezi pe alții, n-ai zice că-s fabricate tocmai la Vaslui. ● Podul pentru pietoni din gara C.F.R. Rîșnov are mai multe scînduri lipsă. Una da, una ba. Și dacă începi să calci invers ? ● În multe unități de alimentație publică s-a introdus cafeaua naturală și cu toate acestea consumatorii beau tot nechezol. Ține cît ține, dar vine iar vremea mașinilor care stabilesc gradul de diluție și numărul anilor de detenție. ● Tinerii din comuna Bengești-Ciocadia au amenajat un teren de fotbal. Cînd a fost gata, a venit ciobanul și și-a instalat stîna pe gazon. Spectatorii aplaudă brînza. ● Acum nu se găsesc tricouri cu plasă, care se căută mai abitir decît un loc în autobuz. Acum se găsesc tricouri cu dungi care se căutau cu disperare anul trecut. ● De baclavа : Cele mai bune baclavale din București se găsesc la cofetăria Continental. Cele mai bune baclavale din Timișoara nu se găsesc. ● Revenim asupra comerțului clandestin care se desfășoară în trenul cursă de persoane nr. 8 316 care circulă pe ruta Fetești — Cluj-Napoca — București Obor. Pe acest traseu o înghețată de 1,50 lei se vinde cu 4 lei dacă ai noroc și cu 5 lei dacă te cunoaște vînzătorul. ● Vasile Vizireanu, mecanic la Service-ul deschis în comuna Ianca (jud. Brăila), lua-autoturismele aduse la reparat și le fugărea în timpul nopții de le trecea transpirații. Culmea e că pe unele le-a și șifonat. ● **La magazinul Romarta copiilor din București sînt o mulțime de jucării Pantera roz pe care oricît le-ai strînge de git tot nu scot nici un sunet. Cine este producătorul ?** ● Pînă una alta toată lumea este rugată să-și concentreze atenția pentru combaterea omizii păroase a dudului care s-a recalificat și mănîncă și meri, și peri, și vița-de-vie. ● Sună tare frumos numele comunei Movila Miresei din județul Brăila. ● La Herculane s-a desfășurat ediția de vară a festivalului cultural „Hercules 84". Deci, Hercules pe lîngă putere, avea și cultură. ● În București ființează Cooperativa Arta îmbrăcămintii. Noi nu piedăm pentru schimbarea conducerii ci pentru gramaticalizarea denumirii. ● La Iași funcționează o Cooperativă Prestațiunea (care încadrează 4 vopsitori auto și anunță că s-a redeschis parcarea din Piața Unirii, terasă și subsol). Și totuși, parcă Prestațiunea provoacă o iritațiune la auz și la dicționar. ● Gheorghe Gheorghe Leonte din Ghindăoani (județul Neamț), are 64 de fii, fiice, nepoți și strănepoți. Dintre aceștia, 18 sînt fii și fiicele sale. Gheorghe Gheorghe Leonte are 80 de ani și e sănătos tun. ● Copiii înotători din Sibiu încep să cîștige mai toate probele concursurilor republicane dedicate virstei lor. Se văd urmările bazinului olimpic.

CORNEL NISTORESCU ■

FAIR PLAY

Bravo „Poli"!

Ni s-a scris iarăși despre noua galerie a clubului Politehnica Timișoara. De data aceasta de pe litoral am primit următoarele rînduri : „Sînt elev la Liceul industrial nr. 10 Constanța și iubesc foarte mult fotbalul, fiind suporter fidel al lui „Poli" Timișoara. Poate o să vă surprindă, dar distanța aceasta considerabilă, de la Constanța pînă în unele localități unde a evoluat „Poli", am străbătut-o împreună cu cele două steaguri alb-violete pe care le posed. Aș ghici probabil că sînt timișorean. Anul acesta, după terminarea liceului, mă voi întoarce acasă. Dorința comună a concetățenilor mei de a redresa fotbalul din orașul florilor și de a-l readuce la nivelul prestigiului de care s-a bucurat într-o perioadă nu prea îndepărtată a dus la o mobilizare a tuturor factorilor : conducere, jucători, public. Inițiativa secției de fotbal de a sprijini efortul jucătorilor printr-o galerie organizată a prins imediat rădăcini, punîndu-se bazele clubului susținătorilor lui Poli.

Dacă la prima vedere faptul poate părea obișnuit, scopul și mijloacele folosite ne dovedesc că este vorba despre un club original și fără precedent în țara noastră. Scopul principal este acela de a sprijini echipele Politehnicii prin toate mijloacele fair play-ului. Încurajările civilizate și cîntecele originale au înlocuit arsenalul vechilor galerii de maidan. Clubul susținătorilor este eterogen ca virste și profesii. Studenți, elevi, muncitori, tehnicieni, intelectuali, tineri și virstnici respectă statutul clubului prin care sînt precizate obligațiile și drepturile membrilor. În planul de activitate sînt prevăzute ședințe pe teme educative, întîlniri cu sportivi fruntași, ziariști, scriitori. În returul campionatului, „Poli" s-a bucurat de sprijinul entuziaștilor săi galerii și la jocurile din deplasare. Acești minunați „suflețiști", conduși de studentul Gigi Alexa, au cules aplauzele și admirația publicului de pe stadioanele din Arad, Reșița, Cluj-Napoca, Satu Mare etc. Exemplul timișorenilor, care-și susțin echipa și-l la bine și la rău, l-am întîlnit și la suporterii altei minunate galerii, cea a rivalei — Universitatea Cluj-Napoca, pe care am văzut-o în toamnă pe stadionul alb-negrilor unde „Poli" a fost surclasată. Dar s-a revanșat în retur la Timișoara. Acum cînd „Poli" a revenit în prima divizie, numărul membrilor clubului susținătorilor a crescut, iar repertoriul galeriei s-a îmbogățit cu noi cîntece. Ajutați-ne să popularizăm această frumoasă inițiativă ce a însănătoșit atmosfera de pe stadionul orașului". (Marius Constantin Stănig).

Am susținut și o vom face în continuare, atît cît vom putea, ideea că solidaritatea tribunelor cu sportivii stă la temelia unei inegalabile ambianțe, a unei comuniuni pe care, prin proporții, nici teatrul nu o poate realiza. La orice întrecere, între spectatori și sportivi se transmite în ambele sensuri un nevăzut fluid cu putere de influențare reciprocă. Sportivii produc publicului emoții, bucurii și uneori triste trecătoare. Spectatorii transmit dinspre tribună căldura suportului moral, stimulînd creativitatea, purtînd — cum se spune — pe aripile victoriei o echipă sau un performer. Această relație, atît de frumoasă și de înălțătoare, merită stima noastră.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Desene pe asfalt

Evenimentul sportiv al anului

S-a încheiat turneul final al campionatului european de fotbal din Franța. Gazetarii prezenți la fața locului păstrează o tăcere respectuoasă despre cele ce s-au întîmplat în zilele competiției. Eu unul care am urmărit ostilitățile (...„bătălie mare, Leonido !") la televizor cred că nu trebuie să ne lamentăm. Am jucat aproape la fel de șters ca leii, tigrii și dracii roșii prezenți la turnir, mai puțin, desigur, francuzii care au avut momente de bronz dar și de platină (vezi Platini) și dacă regretăm ceva, apoi s-ar cuveni să ne rușinăm fecioreste de tamtamul de dinainte de acest turneu final ce n-a dovedit mai nimic.

Sper să nu tulburăm cu nimic ambițiile (credibile) ale lui Mircea Lucescu și să-l lăsăm să-și vadă mai departe de-ale lui. Adică de-ale fotbalului nostru.

Eu altceva vreau să zic : lipsit de inedit, lipsit de poezie, lipsit de senzațional, turneul francuz m-a lăsat cumva rece ; inima mea nu s-a tulburat și nici destulburat. Am înlocuit adesea absentul extaz cu cîte un cumsecade și bine executat, căscat.

Mă pregăteam să uit turneul, cînd, iată, senzația a venit. De unde ? Din revista la care umplu de cîțiva ani un ciob de vitraliu. De la cine? De la un mare confrate, L. Kalustian (coleg de pagină), gazetar comparabil cu Braniște, Cocea și Fox, zidit (nu doar de sine, dar **mai ales** de sine) într-o modestie fără egal... Domnia-sa, Delicatețea-sa, Sfiiciunea-sa L. Kalustian scrie despre... fotbal ! Și scrie cu gingașă patimă. Pare a urmări de demult jocul cu magica băștică prevăzută în tinerețea sa cu... șiret, pare a avea favoriți și nu-și refuză nici fermecătoarea ipostază a chibițului cu idei !

L. Kalustian se dă ca avînd o virstă matusalemică. Proaspătul text jurnalistic îl contrazice. Dacă la o asemenea virstă (tînînd de tinerețe, desigur, dar de două ori venerabilă) ajungi să te copilărești superb umplîndu-ți serile cu Arconada, Tigana și Bölöni, se cheamă că turneul n-a fost tocmai inutil. Că n-a fost, cum ziceam, șters.

Candida cronică de fotbal a deceniului nostru de virstă e cel mai frumos îndemn ce putea fi adus fotbalului românesc. E, poate, evenimentul de excepție al anului... sportiv. L-aș tipări ca anexă la regulamentul de fotbal.

L-aș tipări pe frunze și pe fluturi...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Fanatismul lui Bobby (III)

„Duelul psihologic dintre campionul Boris Spasski și excentricul său șalanger, Bobby Fischer. Meciul a început cu întîrziere. Fischer nu a sosit la data începerii primei runde în localitate, protestînd pentru condiții mai bune de joc. Fischer nu era de acord cu blitzurile foto-aparatelor, decît la începutul partidei pe durata a 5 minute. Fischer cerea scoaterea camerelor de luat vederi din sala de joc (indiferent dacă erau ale televiziunii sau cu circuit interior). Fischer cerea îndepărtarea publicului de masa de joc și în special a secundanților. Fischer solicita îmbunătățirea luminii deasupra tablei de joc, interzicerea accesului altor persoane (decît a arbitrilor) în spațiul de joc, Fischer protesta împotriva regulamentului, care prevedea că în zar de egalitate la 12 : 12 campionul mondial își păstrează titlul. Meciul era pe cale să nu fie jucat, televiziunea dorea să transmită meciul, regulamentul nu mai putea fi modificat. În sfîrșit a sosit și Bobby. La contactul cu sala și materialele de joc amîndoi combatanții au fost nemulțumiți : scaunul a fost înlocuit (Fischer a oferit adversarului său un scaun identic cu al său, adus direct de la New York). Spasski este nemulțumit că tabla de șah este prea mare. Bobby solicită o tablă cu cîmpuri crem-verzi și nu alb-negre. Spasski cere ca temperatura sălii să fie de 22 grade Celsius, iar Fischer de 24 (s-a făcut un compromis : 23 grade), spectatorii au fost mutați cîteva rînduri mai în spate, secundanților li s-a interzis să ia loc în primele rînduri, etc. Meciul a început în marea sală a sporturilor. Spasski a venit primul la partidă și a efectuat mutarea 1.d2-d4, Fischer a sosit peste 5 minute, s-a așezat rapid și a replicat 1...Cg8-f6. Prima partidă Fischer a pierdut-o, într-o poziție clară de remiză, un final de nebuni de negru, parcă intenționat, Fischer și-a „arestat" propriul nebun pe cîmpul h2 prin capturarea unui pion „otrăvit", pe care nici un începător nu l-ar fi luat... Partida a doua nu s-a jucat, Fischer a pierdut prin neprezentare. Nemulțumit de activitatea camerelor de televiziune din apropierea spațiului de joc, Fischer a refuzat să continue meciul. Fischer amenință că pleacă. Meciul a continuat totuși după multiple tratative, Fischer a cîștigat 7 partide, a pierdut doar încă o partidă, iar 11 s-au încheiat egale. Robert James Fischer a fost astfel declarat campion mondial.

Întorcînd filele dosarelor închise ale campionatului mondial de șah, constatăm că anul 1975 nu conține meciul pentru titlul suprem. Campionul mondial R. Fischer, nu și-a apărat titlul cucerit prin strălucita sa victorie asupra marelui maestru sovietic, Boris Spasski și șalangerul său, Anatoli Karpov, a fost declarat campion mondial la „masa verde". Este pentru prima oară în istoria acestui sport, cînd un mare campion a renunțat „de bunăvoie" la titlul obținut cu atîta trudă.

Conform regulamentului de desfășurare a campionatului mondial, elaborat de către Federația internațională, campionul mondial trebuia să-și apere titlul o dată la trei ani împotriva cîștigătorului finalei meciurilor candidaților la titlul mondial printr-un meci de 24 partide. La scor egal, campionul mondial și-ar fi păstrat titlul. O modificare esențială a regulamentului a apărut ca necesară în momentul desfășurării Congresului FIDE din 1971 ca urmare a propunerii făcute de către Federația americană în privința numărului de partide. Congresul de la Skoplie din anul 1972 a aprobat pentru meciul anului 1975 ca limita de partide jucabile în meci să fie de 30 ; în caz de egalitate campionul mondial păstrîndu-și titlul. Înaintea Congresului FIDE din 1973, Federația americană a transmis un nou proiect de modificare a regulamentului, proiect aparținînd lui Bobby Fischer. Meciul pentru titlul suprem urma să fie jucat pînă la 10 victorii, fără a se limita numărul de partide. Campionul mondial ar fi păstrat titlul la scorul de 9 : 9, favorizînd astfel, șalangerul în comparație cu vechiul regulament. După părerea specialiștilor sovietici șalangerul nu ar fi fost avantajat, el neputînd juca mai mult de 8 partide (pierdute) și fiind obligat să cîștige 10, în timp ce campionului mondial i-ar fi fost suficiente 9 partide (victorii) pentru a rămîne în posesia titlului. Președintele FIDE, Max Euwe, federațiile celor angrenați în cursa pentru titlul mondial și Federația americană au elaborat un regulament alcătuit din 11 capitole și 138 articole pe baza vechiului regulament întocmit la Vancouver în 1971 și la Skoplie în 1972.

Congresul FIDE din 1974 a luat din nou în discuție propunerea lui Bobby Fischer. Prin 26 voturi pentru, 24 contra și 12 abțineri, s-a acceptat creșterea numărului de victorii de la 6 la 10, iar în privința numărului de partide s-a văzut necesară o limită de 36. Pentru o limită de 30 partide au fost 23 voturi, 35 voturi pentru 36 partide și doar 18 voturi pentru propunerea americană de 50 partide. Campionul mondial Robert James Fischer a comunicat Congresului printr-o telegramă de peste 200 de cuvinte că nu este de acord cu noul regulament și că refuză să-și apere titlul în condițiile adoptate. Federația internațională a încercat o revizuire a regulamentului, dar s-a lovit de refuzul a 35 (voturi) și de abținerea a 11, doar 17 voturi au fost pentru.

MARGARETA MUREȘAN ■

Totul despre iarbă!

MARTOR OCULAR

● Necunoscută a lumii moderne ● O șansă a vieții ●

miracolul acesta verde fără de care planeta ar muri

Ne întîlnim cu iarba în cele mai neașteptate împrejurări. Cu iarba asta banală și obsedantă, cu iarba aceasta pe care o pierdem din vedere atît de des și de care ne amintim rareori în momente de agrement sau de nostalgie. M-am întîlnit cu iarba pe Casa Scinteii unde crește cu o vitalitate extraordinară în toate firidele, în toate crăpăturile de ciment, imensă, ca într-o savană, buruienoasă, clocotitoare, stîrnind mirarea celor neinițiați pentru puterea ei de a se cățăra în cele mai imposibile geometrii, împinsă de vînt. M-am întîlnit cu iarba într-o ipostază demnă de orice fotograf de artă : cu iarba invadînd pur și simplu o mașină, o limuzină părăsită pe strada Radu de la Afumați, o limuzină antedeluviană, cu ferestrele pline de petrol, cu o caroserie ruginită și costelivă, cu farurile și ștergătoarele de parbriz furate dar cu iarbă pe capotă, în portbagajul desfăcut, în fotoliile dezarticulate. M-am întîlnit cu iarba într-un Boeing 603 care ne traversa peste pol, cu iarba din bărăganele noastre într-o servietă diplomat pe care o plimba cu grijă un cercetător care participa la un congres al ierbii de pe cealaltă parte a pămîntului unde ora exactă e cu mult în urma noastră. Am văzut iarba în portmoneul unui funcționar de bancă, un portmoneu în care omul își pune în fiecare dimineață cîteva fire de iarbă pentru că, spune el, ziua îi se pare mai aproape de realitate. Un fel de iarbă la purtător. După cum știți foarte bine, există și o iarbă a fiarelor. Există chiar credința în unele părți ale pămîntului că firele de iarbă aflate asupra ta te feresc de lucruri neplăcute. Pe de altă parte, am trăit la Cenaclul Flacăra un moment emoționant, dacă nu mă înșel la Deva, în augustul anului trecut, cînd un spectator a trimis membrilor cenaclului o cutie plină cu iarbă, un „calup" din iarba verde de pe Cîmpia Libertății de la Blaj. Era un gest care ne invecina cu istoria și care se constituia într-un simbol. Am călcat pe gazonul de pe Wembley pe o vreme dulce, de ploaie mărunță din octombrie și am avut senzația, sub reflectoarele de antrenament, că mă aflu într-o radiografie și că respir adînc ca să mă satur de ozon. Dar am văzut și gazon de tartan, gazon mătăsos e adevărat, dar forțat, vopsit în verde, nu născut din seve și din clorofilă. Dar mai ales am trecut printr-unul din cele mai neașteptate cartiere de negustori și de bancheri din lume, prin Ginza orașului Tokio pe o stradă în care copaci și iarba din rigole era imitată din plastic, cu migală, pînă la nervurile frunzelor și pînă la firele de iarbă care țîșneau din asfalt, într-o muzică de clopoței care să dea impresia că bate briza și că totul e viu.

Iarba m-a emoționat pretutindeni dar nu m-a pus pe gînduri niciodată atît de obsedant ca în dimineața în care, trecînd pe Calea Moșilor, prin dreptul blocului 115, am văzut la parter în grădinerele ferestrelor de la parter, crescînd iarbă, nu flori. De ce crește omul în plin centrul Bucureștilor, în ferestrele casei sale, iarbă și nu flori, cum crește toată lumea ? Am sunat la apartamentul soților Maria și Dumitru Macovei, foști diplomați pe meridianele lumii, și am aflat că venind de la țară, dintr-o copilărie fericită în natură, acum, la pensie, au vrut să pună între ei și civilizația zgomotoasă și poluată a străzii intens circulate un spațiu protector de iarbă verde, spațiu care le amintește de grădina mult visată și cu peluză de clorofilă. Iată de ce iarbă și nu flori. De la acest „incident" a plecat reportajul de față. De pe Calea Moșilor numărul 115, din apartamentul soților Maria și Dumitru Macovei. Pentru că, dintr-o dată tramvaiele care plonjau pe asfalt și automobilele care lînșau bulevardul mi s-au părut că se văd prin perdeaua de iarbă ca în vis, alunecînd adică, plutind prin firele incredibile de iarbă bogată din fața ferestrelor. Trăiam momentul unei evadări din cotidianul de bitum și decibeli. Întrebarea pe care mi-am pus-o și am adresat-o interlocutorilor de-a lungul și de-a latul acestui reportaj a fost : ce înseamnă iarba în contextul civilizației moderne ? Vă mai amintiți din cînd în cînd de iarbă ? Cu ce prilej ? Mai ieșiți din cînd în cînd la iarbă ?

În dreptul avertismentelor repetate pe toate peluzele de iarbă din parcurile noastre scrie, evident : Nu călcați pe iarbă ! Călcatul pe iarbă reprezentînd o contravenție mai mare decît atingerea unui exponat celebru dintr-un muzeu, să zicem a „Dejunului la iarbă verde" de Manet, „dejun" care a provocat unul dintre cele mai mari scandaluri ale impresionismului și care a fost considerat la un moment dat un atentat la pudoare. Dar nu despre Manet e vorba în acest reportaj ci despre faptul că nu avem dreptul să călcăm pe iarbă. Inginerul Cornel Damian, responsabil, printre alții, cu spațiile verzi ale Bucureștilor, îmi răspunde că avertismentul e firesc pentru că „noi nu avem gazon englezesc" și ne repovestește gluma cu iarba de pe un gazon englez care se păstrează impecabil și pe care oamenii sînt chiar invitați să calce, în contrast cu gazonul unui parc mai modest unde pașii sînt interzișii. Da, dar eu îngrijesc gazonul ăsta de cîteva sute de ani, fi răspunde flotînd din pipă englezul. E adevărat, noi ne-am trezit cîteva sute de ani mai tîrziu cu gazon și cu nevoia de gazon.

Ați văzut vreodată un sac de sămînță de iarbă ? Dar un „semințarium" cu... sămînță de iarbă ? Probabil că nu. Un „semințarium" cu sămînță de iarbă trebuie bine zăvorît și ferit de curent pentru că sămînța de iarbă e printre cele mai ușoare de pe pămînt și se risipește la o respirație ca să nu mai vorbim la o boare de vînt. Astfel se explică modul în care ajunge iarba pe Casa Scinteii sau pe acoperișul unui zgîrie-nori din Manhattan. Astfel se explică și răspîndirea ierbii pe pămînt, pretutindeni unde găsește loc prielnic de penetrație, de germinare. Și germinează fulgerător, în cîteva zile, cu o vitalitate extraordinară și cu o grabă de desen animat. Ar fi însă greșit să deducem de aici că iarba înseamnă doar peluzele de iarbă din jurul caselor și orașelor noastre, de la Herăstrău pînă la Snagov. Iarba înseamnă și gazon dar și pajiște. Și de abia din acest moment al clasificării noastre de buzunar începe epopeea adevărată a ierbii. Iarbă care ocupă 3 miliarde de hectare de pe suprafața pămîntului, adică o treime din suprafața de uscat a planetei noastre. Iarbă care a dat mereu înapoi în fața agriculturii agresive dar care printr-o încăpățînare telurică a refăcut mereu terenul și a pătruns atît de adînc în viața noastră de toate zilele încît nu mai avem timp să o observăm.

Desigur, nu ne aflăm în stepa rusească, preeria cu ierburi înalte a Americii, nici în pampa argentiniană, în savana africană sau în tundra nordică, ci în cîmpiile, luncile, podișurile și în munții noștri cu o fantastică diversitate de ierburi care întrec imaginația noastră de consum. Dacă e să ne luăm numai după explicațiile dicționarelor, iarba noastră de acasă e formată din cîteva sute de specii de plante imposibil de enumerat deși este ciudat cum noi, oamenii, obișnuiți atît de mult cu iarba (ca și cu un cîine credincios din bătătură) știm enorm de puține lucruri despre copaci, despre flori, despre păsări. Sîntem incapabili să recunoaștem un arbore într-o pădure, un cîntec de pasărea sau o pajiște cu flori. Asta pentru că ne-am îndepărtat extrem de mult de cadrul natural în care trăim. Și acest lucru s-a întîmplat în cîteva generații. Practic, de la începutul acestui secol. Cine se mai gîndește astăzi că în iarba pe care o cosesc familiile Flucuș și Itu din Poiana Mărului sau din Ohaba în această zi de iulie fierbinte, zi care coboară ca din vitralii iluminate întens de soarele ajuns deasupra capului și ne face umbrele arătătoare de ceas, se află o lume fabuloasă de plante, cu miliarde și miliarde de rădăcini, plante cu miresme tulburătoare, uneori narcotice, cu o rezervă de vitamine demnă de un tezaur, cu o mare putere de a regenera și de a fixa solul ca să nu se cutremure sub influența vînturilor și a ploilor nebune, sub tirania omului nechibzuit. Cine mai stă să se gîndească acum, în Poiana Mărului, că iarba pe care o cosesc oamenii asudați și înginînd din cînd în cînd un cîntec, ca acum o mie de ani, respirînd în ritmul coasei ca și cum s-ar auzi marea pînă aici cu fluxul și refluxul valurilor sale la țărm, cine stă prin urmare să se mai gîndească la faptul că iarba e un ecosistem extrem de complex, asemănător structurilor electronice, proceselor automatizate, care în rețea minusculă de rădăcini și de plante cresc animale și microorganisme într-o armonie ce o repetă pe cea cosmică. Pentru că o pajiște, o simplă pajiște de la diferite nivele ale solului, ale geografiei noastre zbuciumate, are o anumită combinație de plante care se aliază în lupta cu intemperiile și cu vicisitudinile naturii și care trăiesc într-o comunitate exemplară. Și se află patru milioane și jumătate de hectare de iarbă la noi, unde poetul spune că sînt „codrii verzi de brad și iarbă de mătasă". Aici, la Poiana Mărului, ne aflăm la cel mai important capitol al ierbii, al ierbii care este pajiște dar și fineață. În acest moment iarba se preschimbă, sub ochii noștri, în fîn, și nimeni nu poate reproduce în cuvinte cîte miresme se răspîndesc în jurul nostru și în ce halou de parfumuri trăim. Primarul din Poiana Mărului, Itu Gheorghe, ne spune pe șleau că nici o parfumerie din Paris nu poate imita mirosmele fînului de curînd cosit dintr-o șură de pe Valea Lupului.

Oamenii s-au trezit tîrziu că pășunile pun probleme grave, ne spune profesorul Constantin Bărbulescu, prorectorul Institutului Agronomic din București. Practic, primul congres al ierbii (adică al pajiștilor) a avut loc abia în anul 1927, la Leipzig, iar acum există o Federație internațională a ierbii (a pajiștilor), o federație care și-a propus drept scop înlesnirea unui subtil schimb de experiență și de cercetare între specialiștii de pe continentul nostru, unul din continentele care și-au cam pierdut iarba, și-au compromis iarba, deși a ajuns la un înalt nivel, în unele țări, în fabricarea gazonului pentru decor, agrement și confort temporar. Sîntem specialiști în iarbă artificială dar am uitat, spun savanții, că iarba ne hrănește pe toți chiar dacă noi, oamenii, nu o paștem, nu o mai paștem dacă e să credem în teoria că ne tragem din urlașa grădină zoologică a planetei. Apoi, dacă e să ne luăm după dieteticieni, oamenii consumă în proporție de aproape 80 la sută carne și produse de animale care se hrănesc cu iarbă ! Restul branei ne vine din agricultura intensivă. Și cu toate acestea omenirea, în general s-a ocupat și continuă să se ocupe mai ales de grîu și de porumb, deși iarba ne oferă șansa salvării planetei de la o înfometare prezisă de savanții ce suferă de sinistroză. Oamenii de știință s-au trezit de curînd să reconsidere iarba și să-i dea importanța cuvenită. Țăranii fac însă acest lucru cu punctualitate și cu o încăpățînare ancestrală. Ei știu că fără iarbă și fără de conserva ierbii care este fînul nu vom avea lapte, carne, brînză, unt, și chiar ouă și lînă, piei etc. Numai că studiul ierbii a devenit o știință atît de complexă încît nu îți ajunge o viață ca să închei concluziile și să dai sfaturi. Iarba rămîne în mare parte o necunoscută a lumii moderne.

Sigur că pe noi, cîtadinii, ne deranjează inscripția „Nu călcați pe iarbă". Ni se pare că sîntem frustrați de una din libertățile elementare. Sus, în munte, nimeni sau aproape nimeni, nu ne interzice să călcăm pe iarbă. Dar va trebui să fim din ce în ce mai atenți la felul în care călcăm pe iarbă dacă ne gîndim că în iarba pășunilor întreținute, prelucrate, îngrășate, pășunate sau cosite s-a investit un coeficient enorm de efort. Iarba în condițiile civilizației noastre nu mai poate crește la întîmplare. Acest lucru poate să ne sperie la gîndul că nu vom mai putea ieși la... iarbă verde. Nu va fi cazul pentru că se vor crea rezervații destinate agrementului. Iarba începe să intre în circuitul culturilor mari. Ea necesită de acum încolo aceeași atenție precum aceea acordată grîului, porumbului sau cartofului. S-a ajuns pînă acolo încît e fabricată mai întîi pe cale de laborator, în eprubetă, și experimentată în sistem de lot supravegheat în condiții de secret economic ! Prin urmare, viitorul omenirii va depinde și de felul în care ne îngrijim de iarba noastră cea de toate zilele !

Iarba noastră nu e Jin Seng, nu e „iarba vieții", dar a devenit atît de importantă în împrejurările vieții încît fără ea am muri. Am muri într-o imensă sahară. Și dacă iarba a condiționat la un moment dat desfășurarea cursului istoriei, (gîndiți-vă numai la migrația popoarelor după iarba de pășunat sau la fenomenul de transhumanță), astăzi ea ocupă funcții dintre cele mai paradoxale în existența noastră. Într-o anchetă realizată ad hoc în Cișmigiu, unul dintre locurile cu cele mai frumoase peluze de iarbă, ale orașului, am aflat că iarba reprezintă pentru oameni un loc de repaos, de refugiu, de evadare din cotidianul uneori artificial al vieții citadine, de refacere și reconfortare, ca loc de limpezire a privirilor după o dimineață de lectură, de odihnă a ochilor, de relaxare nervoasă după stresurile lumii moderne, de terapie prin alergări în iarbă, ca tratament în unele sanatorii de tuberculoză, prilej de nostalgie, de amintiri, calmant, somnifer, o uzină de oxigen, o fabrică în care sînt concentrate toate elementele lui Mendeleev etc. Pentru mulți iarba înseamnă, de asemenea, certitudine (cîtă vreme este iarbă înseamnă că e încă bine pe planeta Pămînt), pentru alții înseamnă speranță (se leagă de venirea primăverii), pentru unii înseamnă un tezaur lingvistic pentru că a păstrat prin tradiție cele mai multe cuvinte din vechea limbă a dacilor și a tracilor pînă în adîncul fondului principal indo-european, pentru mulți iarba reprezintă cel mai curat fond sonor de noapte cu milioanele de greieri și cu zgomotul deșănțat de orologii dereglate ale insectelor de tot felul, pentru alții e un exemplu de încăpățînare, de solidaritate (iarba nu te trădează niciodată dacă te porți frumos cu ea) dar pentru cei mai mulți reprezintă un element al echilibrului nostru ecologic. Acoperită este iarba. Cele mai bogate zone de iarbă ale țării rămîn Maramureșul, Harghita, Hunedoara, Caraș-Severin. De aceea, mi întîmplător una dintre cele mai tulburătoare întîmplări legate de documentarea pentru acest reportaj am trăit-o undeva, în imediata vecinătate a Clujului, spre Apuseni, unde, pe un podiș dinaintea masivelor de piatră, dedesubtul cărora zace încă aur și argint, un grup de maramureșeni, strînși în jurul unui foc, lîngă vagoanele de campanie unde se odihnesc, se pregăteau să semene iarbă. Bărbați și femei plecați de la vetrele lor, de la Petrova și Leordina sau Rozavlea să semene iarbă într-un loc mîncat de vînturi și de intemperii frenetice. Un loc golaș în care ar fi urmat să se instaureze pustiul. I-am urmărit o dimineață întreagă pe Ion, pe Maria, pe Gheorghe, pe Ilie, pe Floarea, pe Ileana, și tărăși pe Ion, pe Maria, pe Ilie, pe Traian, pe Floarea, pe Ileana și așa mai departe curățînd pămîntul de mărăcini și de cioatele arbuștilor devastați de furtuni, aruncînd bolovanii și pietrele de pe pajiște, nivelînd mușuroaiele și dînd foc vreascurilor, arînd apoi locurile rămase goale, rămase sterpe și semănînd iarbă. Dar mai înainte de toate mica tabără de maramureșeni care se așezaseră la poalele munților de apus ai țării săpaseră, după datină și conform contractului o fîntînă adîncă împrejmuită cu zid de beton și făcuseră adăpători pentru animalele care urmau să vină la pășune. Vă ofer astfel una dintre cele mai frumoase și mai expresive imagini ale modului în care sînt îngrijite pajiștile acum și o repusă în drepturi iarba noastră cea de toate zilele, miracolul acesta verde fără de care ne-am usca de vii și tie-am transforma în nisip.

ADRIAN DOHOTARU ■

Fotografii de PAUL AGARICI ■

UNIVERS

PEACE IS OUR BUSINESS

● Razboiul economic mondial ● S-a vindut o bombă ●

Bumerangul

Omenirea a reușit, pînă acum, să-și reeșaloneze scadența nucleară, în schimb mormane de ruine, pe termen mediu și lung, invadează pămîntul. Războiul economic mondial se află în plină desfășurare.

„Bomba datoriilor", cea mai recentă și mai semnificativă dintr-o amplă și mohorîtă suită de bombe, se află la ordinea zilei. Istoria nașterii și maturității acestei bombe este istoria debandadei economice internaționale : forța detonantă a datoriilor lumii a treia a atins nivelul de 819 miliarde de dolari. Săracii planetei nu mai reușesc decît cu prețul unei autostrangulări economice să-și plătească dobînzile la dobînzi. Biciul colonialist a fost înlocuit cu fișele de cont. Manipulînd datorii și umflînd dobînzile, marile bănci occidentale scăpătuiesc de la distanță și pe hîrtie, mai acerb și mai sîngeros fostele colonii devenite azi teritorii debitoare. „The New York Times" nota : „Pe vremea lui Dickens, Anglia avea un leac foarte simplu pentru datornici : închisoarea. Chiar dacă din punct de vedere moral era satisfăcător, din punct de vedere economic era o nebunie. Datornicii, cărora nu li se oferă o șansă de a fi productivi, cu greu îi pot satisface pe creditori. Această lecție se poate aplica astăzi în cazul lumii a treia. A 'pedepsi' oamenii săraci sau superepuizați, împovărîndu-i cu dobînzi și rate care depășesc veniturile lor, este o pedeapsă dură, care îi afectează însă tot atît de grav și pe creditori".

Cel mai năprasnic bumerang din istoria tuturor timpurilor a intrat în arenă.

RADU BUDEANU ■

Mapamond '84

Datorită înmulțirii în ritm rapid și costului relativ redus al creșterii lor, iepurii ar putea, după opinia unor experți, să contribuie la eradicarea flagelului foametei, ce afectează în special țările lumii a treia. La o recentă reuniune internațională pe această temă, desfășurată la Roma, Peter Chocko, specialist ce lucrează la realizarea unui proiect de creștere a iepurilor în insula indoneziană Java, a arătat că iepurii se înmulțesc cu rapiditate și nu sînt mari consumatori de cereale, hrănindu-se mai ales cu iarbă. În plus, datorită dimensiunii lor reduse pot fi consumați la o masă, nefiind necesară păstrarea lor la rece, sau conservarea în diverse moduri a cărnii, ca în cazul vitelor sau porcilor. Carnea de iepure se impune tot mai mult și în meniul națiunilor industrializate. Astfel, în Italia ea reprezintă deja patru la sută din necesarul de carne al întregii țări. Un studiu al Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.) relevă că pînă la sfîrșitul secolului circa o treime din necesarul de carne mondial ar putea fi acoperit cu carne de iepure. O creștere substanțială dacă se are în vedere că în prezent carnea de iepure reprezintă doar 10 la sută din total !

La Sakkarah, necropolă a capitalei Vechiului Imperiu al Egiptului (2 635—2 155 î.e.n.) au fost descoperite recent alte trei morminte ale unor înalți demnitari. Potrivit presei egiptene au o deosebită importanță datorită faptului că pentru prima dată într-un mormînt din perioada Vechiului Imperiu au fost găsite vase de lut colorate, unele dintre ele avînd chiar valoroase picturi ornamentale. Într-unul din mormintele de la Sakkarah a fost găsit unt. El era păstrat în vase de piatră și vechimea lui este apreciată la circa 3 5000 de ani. În prezent specialiști se străduiesc să descopere secretul tehnicii conservării lui.

Casa din fotografie, în care oamenii ar putea, la o adică, intra în mod normal (are o înălțime de 3 metri, este lată de 1,3 metri și lungă de 2,4 metri), este făcută exclusiv din... dulciuri. Performanța a fost realizată la Tokio de un grup de 58 de copii între 4 și 8 ani.

Tînărul David Hempleman-Adams, explorator britanic în vîrstă de 27 de ani, a fost primul om care a atins singur, după un marș solitar, Polul Nord magnetic al Pămîntului, după Capul Arctic. Adams a fost readus pe continentul european de un elicopter care l-a recuperat de la baza canadiană Resolute Bay, după ce tînărul explorator parcursese pe jos distanța de 402 kilometri în 22 de zile, trăgînd după el o sănioară de material plastic în care-și transporta alimentele.

Cel mai, cea mai

RĂSPUNDERI. Vineri, 13 aprilie a.c., Chicago. Un judecător de statură mică, ochi căprui și gesturi ferme citește 111 (una sută unsprezece) pagini, alcătuind declarația în care stabilește responsabilitățile în ceea ce a fost desemnat drept una dintre cele mai mari catastrofe ecologice care s-au înregistrat după cel de-al doilea război mondial.

Ne întoarcem, însă, în timp cu numai șase ani, la 16 martie, cînd furtuna face ravagii pe Atlantic. Între sutele de nave care, la ora respectivă, navighează și pe acest ocean se află și superpetrolierul Amoco Cadiz, lung de 338 de metri, construit pe șantierele spaniole Astilleros. Amoco Transport răspunde de întreținerea principală a navei, care poartă pavilion liberian. O altă societate — Amoco Vutent are în grijă plecările și sosirile petrolierelor cu acest nume. În fine, nava transportă petrol pentru „Standard Oil of Indiana", desemnată unanim a fi una din cele 10 mari companii petroliere ale lumii, cu filialele sale, mandatarii săi și interpușii săi, — nave care, în majoritatea lor, folosesc pavilioanele de complezență. De fapt, e vorba de societăți zise ecran din țara pavilionului, care dispun de o cutie poștală și de un telefon. În rest nimic.

Or, Amoco Cadiz a eșuat în acea zi pe coastele Bretaniei, producînd o imensă catastrofă ecologică iar judecătorul Franck Mc Garr nu s-a sfiit să desemneze puternica „Standard Oil Of Indiana" principala vinovată. Întrebarea este : va plăti formidabilul holding suma care i-a fost imputată sau va recurge la sinuoasele căi juridice lungind procesul pînă la maturizarea unei noi generații de locuitori ai Coastelor Bretaniei ? S-ar putea.

CORALT. Și întîmplarea următoare a fost înscrisă într-o grupă de superlative. Poate pe drept, fiind vorba de cea mai importantă scurgere radioactivă din toate timpurile. Spitalul municipal din localitatea Ciudad Juarez (Mexic) cumpără, dar fără a avea nevoie imediată, o bombă cu cobalt din acele care se folosesc la tratarea cancerului. Aceasta este depozitată într-un hangar unde au acces și niște hoți la înmiatul zilei, care prelau metalul (recte bomba) vînzîndu-i unei întreprinderi ce colectează fier vechi. Aici totul este demontat și tăiat tar 6 000 mici bile de cobalt se risipesc la întîmplare. Două oțelării mexicane cumpără „fierul vechi" pe care-l transformă în produse noi, importate apoi și de societăți americane. Dar, camionul ce transporta cîteva mii tone de oțel (contaminat) trece prin fața unui laborator ce măsoară radiațiile. Alertă imediată ! 90 de zile, inspectorii ai securității nucleare cutreieră toate statele americane măsurînd și cîntînd sursa. Se află totul, se refac traseul parcurs de bomba cu cobalt și se constată cu stupoare că ea fusese vîndută de un spital american, că 200 persoane au primit doze excesive de radiații (0,5 rems pe an maximum acceptat, iar cîte aveau între 1 și 50 rems !), mai multe zeci de locuințe și 4 000 tone oțel. Cercetările continuă, alerta se menține, inconștiența a fost crasă iar urmările încă greu evaluabile.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Primatul păcii

În epoca actuală, cînd a crescut în mod deosebit pericolul unei conflagrații nucleare, cu toate consecințele catastrofale ale unui asemenea război pentru întreaga umanitate, pentru însăși viața pe planeta noastră, nu pot să nu se recomande unei largi atenții opiniile realiste ale unor oameni de știință de cele mai deosebite orientări politice și crezuri filosofice sau ideologice, care, în acord sensibil cu imperativele contemporaneității, se pronunță cu toată responsabilitatea în favoarea **ocrotirii și promovării neobosite a dreptului la pace al oamenilor și al națiunilor, ca drept fundamental individual și colectiv,** de a cărui exercitare efectivă depind destinele însești ale ființei umane. Fără a se constitui în cristalizări programatice de amploare, dar surprinzînd procesualitatea dialectică a luptei pentru triumful rațiunii în gîndirea și acțiunea factorilor politici de decizie din întreaga lume, autori călăuziți de obiective umaniste pledează cu vigoare și pilduitoare convingere pentru **recunoașterea primatului păcii,** în sistemul de valori pe care toate națiunile au nobila îndatorire de a le apăra împotriva oricăror atentate. În această categorie se integrează semnatarii volumului colectiv **„Peace is our Business"**, apărut anul acesta la Londra în editura NSUK.

Dr. Aurelio Peccei, președintele Clubului de la Roma, înființat în 1968, ca instituție neguvernamentală care își propune să examineze în profunzime unele din problemele globale ale omenirii, apreciază că într-o epocă în care se cheltuiesc de o sută de ori mai multe fonduri pentru dotarea unui soldat decît pentru educarea unui copil, trebuie căutate soluții novatoare, imaginative, menite să indice drumul cel bun în direcția construirii, menținerii și consolidării păcii. El atribuie, în acest sens, un mare rol tinerei generații, ca purtătoare a noului și modelatoare a viitorului. Orizontul tinerilor este cu mult mai larg decît cel al adulților, susține Aurelio Peccei, care crede că este realist să sperăm că societatea actuală poate fi schimbată, iar calea păcii poate fi găsită. Prin contribuția tinerilor, societatea de mîine va fi mai echitabilă și mai armonioasă, va cultiva coexistența și toleranța, iar valorile spirituale, morale, sociale și umane vor putea înflori. Materializarea unui asemenea obiectiv postulează însă întrunirea unor condiții vitale printre care un loc de frunte îl ocupă încrederea **între națiuni.** Această exigență este reamintită de Michael Harbottle, membru al Asociației foștilor generali și amirali din unele state membre ale N.A.T.O., asociație care militează în prezent pentru înțelegere reciprocă și realizarea unor măsuri de dezarmare. În opinia acestui autor, dacă lipsește încrederea, șansele coexistenței pașnice sînt îndepărtate, iar cursa înarmărilor va continua, generînd, inseparabile. De aceea, autorul se pronunță în favoarea unui ansamblu de măsuri, la scară națională și internațională, de natură să contribuie la sporirea încrederii, la alungarea suspiciunilor reciproce și la slăbirea încordării din lume. Pentru realizarea unui asemenea deziderat același autor propune, între multe altele, constituirea de ministere ale păcii în scopul înfăptuirii dezarmării și reglementării pașnice a diferendelor dintre națiuni. Această propunere ei nu o consideră utopică și nici lipsită de consistență practică în situația în care în toate statele lumii funcționează ministere de război, indiferent de terminologiile naționale folosite.

Profesorul britanic John Humphrey, președintele Campaniei medicale împotriva armelor nucleare, își avertizează cititorii că în arsenalele militare ale marilor puteri sînt depozitate în prezent un milion de Hiroshime, iar 40% din totalul inginerilor și fizicienilor lumii lucrează în industria și cercetarea militară. Consecințele apocaliptice ale folosirii eventuale a armei atomice sînt prezentate fără false disimulări de profesorul britanic care crede că nobila cauză a păcii ar avea considerabil de cîștigat dacă opinia publică ar fi mai conștientă decît se dovedește a fi astăzi în ceea ce privește urmările incalculabile ale unui posibil război nuclear. El este de părere că acțiunile de conștientizare a opiniei publice ar trebui să fie intensificate, astfel încît oamenii de pretutindeni să știe cu adevărat că, în ipoteza unei conflagrații nucleare, personalul medical și alți lucrători sanitari nu pot oferi nici un ajutor medical folositor. Adevărul care trebuie încetățenit în mințile tuturor oamenilor este acela că **armele nucleare nu trebuie să fie folosite niciodată, și sub nici un pretext.** Este necesar să se înțeleagă că problema cea mai urgentă care confruntă umanitatea este pericolul genocidului și al sinuciderii naționale.

La rîndul său, omul de afaceri britanic Richard Causton încearcă să fixeze cît mai fidel „temperatura" reală a mișcărilor pentru pace și ajunge la concluzia că trebuie întreprinse eforturi susținute menite să combată indiferența unor pături ale opiniei publice față de obiectivele campaniilor pentru pace. Trebuie cultivate speranța și credința în capacitatea omului de a-și ocroti propriul destin, trebuie combătute cu hotărîre manifestările de apatie, neîncredere și teamă. Oamenii trebuie să fie convinși că vor triumfa în lupta lor solidară pentru apărarea dreptului lor fundamental la viață, fiind capabili să-și schimbe propria lor soartă.

Problematica atît de vastă și de complexă a corelației dintre pace și dezarmare își găsește o patetică pledoarie în paginile semnate de Daisaku Ikeda, președintele organizației japoneze Soka Gakkai International, care în 1983 a întreprins o vizită și în țara noastră, în fruntea unei importante delegații. Distinsul om de cultură japonez împărtășește convingerea că însăși **existența armelor nucleare este una din catastrofele civilizației moderne** ale cărei efecte nu pot fi subestimate. Capacitatea de distrugere nucleară fiind în prezent de peste un milion de ori mai mare decît cea a bombelor lansate împotriva orașelor Hiroshima și Nagasaki, este imperios necesară o „înghețare" a înarmărilor nucleare în vederea realizării unor progrese reale pe calea dezarmării, a spargerii cercului vicios al neîncrederii reciproce, al escaladării aprehensiunilor și al spiralei cursei înarmărilor. În același timp, autorul se pronunță în favoarea unor măsuri hotărîte de natură să pună capăt grelei poveri a înarmărilor care implică cheltuieli uriașe, are consecințe dintre cele mai oprimante asupra vieții popoarelor și asupra situației economice din numeroase state. Mesajul final al militantului Daisaku Ikeda se adresează tinerei generații de pretutindeni, pentru ocrotirea viitorului acesteia și pentru educarea ei în spiritul umanist al păcii. Victoria trebuie să aparțină acelora care și-au făcut din promovarea și apărarea păcii o adevărată misiune.

Volumul semnalat în aceste rînduri suferă în mod inevitabil de un anumit eclectism al gîndirii politice al semnatarilor săi. Unele soluții propuse pe baza concepțiilor filosofice ale budismului sînt discutabile, sau chiar contestabile. Dar dincolo de această particularitate a volumului, se impune apelul vibrant la acțiune neîntîrziată pentru **apărarea păcii, ca valoare supremă a întregii umanități,** într-o luptă solidară care angajează toate forțele animate de crezul comun în triumful rațiunii, al dreptului și echității în raporturile dintre toate statele lumii, responsabile pentru destinul vieții pe planeta noastră.

IOAN VOICU ■

O tînără dorea foarte mult să studieze Talmudul și celelalte scrieri religioase ebraice, însă la universitate femeile nu erau primite. Ca urmare, fata cea studioasă se deghizează în băiat și izbutește să-și realizeze dorința, treptat, firește, prin numeroase peripeții. Acesta este subiectul filmului „Yentl", imaginat, regizat și jucat (e vorba, se înțelege, de rolul studentei deghizate) de binecunoscuta cîntăreață și actriță americană Barbra Streisand. Filmul, la care a lucrat 14 ani, s-a bucurat de un mare succes, fiind distins cu un premiu Oscar chiar fără să fi candidat. În fotografie : Barbra Streisand așa cum apare în filmul „Yentl".

Aerul păzit de două săbii tocite

UNIVERS

● Ocolul Pămîntului în 78 de zile ● Matadorul înduioșat ● De la 73 de reguli, la numai 5 ●

Accente în lume

Brigitte Bardot plînge adesea

Există o generație care a cunoscut-o bine. B.B., două litere ce reprezentau într-o epocă simbolul feminității, imaginea visată și invidiată de toate adolescentele. Impresia pe care B.B. a produs-o a fost așa de puternică încît pe toate meridianele puteai întîlni copii ale celebrei actrițe. Dar anii au trecut și prototipul suferă. Dezamăgită de viață, Brigitte Bardot s-a retras la Madrague, celebra sa proprietate de la Saint-Tropez, înconjurată fiind doar de animalele sale — șapte cîini și șaizeci de pisici. Copiii o numesc „zîna animalelor", ea însăși se angajează în postura de apărătoare a animalelor.

Protestează cu vehemență împotriva vivisecției, împotriva masacrării puilor de focă, împotriva capcanelor în sfîrșit, împotriva sacrificării animalelor în abatoare.

Iată o față deosebită a fostului idol. Întrebarea este dacă această activitate a actriței nu este doar un alt mod de-a atrage atenția asupra sa. Atunci cînd declari că nu-ți plac copiii mici, cînd n-ai avut resurse sufletești disponibile pe care să le îndreptești spre propriul băiat, nu e, desigur, ușor să mobilizezi și să convingi oamenii de frumusețea, justețea și dezinteresul acțiunii pe care o întreprinzi.

Acum, la cincizeci de ani, B.B. plînge adesea și suferă că este singură.

Prietenie păguboasă

Paco Ojeda — polarizează atenția iubitorilor de coride și probabil atrage asupra sa și mînia Brigittei Bardot.

Fostul păstor de capre Paco Ojeda a devenit miliardar datorită marii lui iubiri pentru animale. Matadorul Paco Ojeda nutrește o mare dragoste față de taurii pe care îi înfruntă în arenă și față de cei pe care-i crește pe cele 350 hectare de pășune cumpărate în urma unor tandre întîlniri dintre Paco și prietenii săi, taurii.

Pentru corida de la Nimes, Ojeda va primi un milion de franci, ovațiii, flori — minus șase candidați la respect și iubire. Căci neînfricatul matador se va întîlni cu șase tauri în arenă. Spicuim cîteva cuvinte ale matadorului apărute în Paris Match : „Banii rămîn ultima mea preocupare. Pentru minte contează mai întîi prietenia, liniștea...".

Invadatoarea muzică

Prima zi a solstițiului de vară a transformat Franța de vreo trei ani încoace într-o țară a muzicii. Organizată pentru a treia oară din inițiativa lui Jack Lang „Sărbătoarea muzicii" a preschimbat dulcea Franță într-un lăcaș al Euterpei. Cinci milioane de francezi s-au întîlnit cu muzica în opt mii de locuri diferite. Se făcea muzică peste tot și pentru toate gusturile.

La ora actuală 25 000 de formații de rock se produc în întreaga țară, iar șase milioane de francezi cîntă la cîte un instrument. O orchestră gigantică reunită datorită „Sărbătorii muzicii" a interpretat rock, folk, muzică clasică, jazz, determinînd arta să coboare în stradă la întîlnirea cu oamenii.

ELENA GRECESCU ■

După N.R.I. — R.D.G.

Comentariul săptămînii

Imperativele conservării

Pentru a supraviețui, omul are nevoie de aer, de hrană, de apă și de alte elemente, furnizate, toate de natură. Existența omului pe pămînt depinde deci de resursele naturii. Legat de aceasta s-a pus, mai ales în ultima vreme, întrebarea dacă resursele respective sînt de-ajuns pentru a asigura supraviețuirea speciei umane, avînd în vedere creșterea puternică a populației. Specialiștii au răspuns afirmativ : da, natura terestră este capabilă să asigure cele necesare unei populații cu mult mai numeroase decît cele șase miliarde ale anului 2 000. Cu o condiție esențială : resursele existente să fie conservate.

Or, în realitate, aceste resurse sînt în prezent distruse sau epuizate într-un ritm accelerat, direct proporțional cu nevoia crescîndă de pe glob. Astfel, întinderi imense de pămînt se degradează în absența unui echilibru între sol și vegetație, situație creată adesea de acțiunile oamenilor, cum ar fi despăduririle, extragerea la suprafață a unor minereuri, exploatări cu mijloace primitive ș.a. Vaste întinderi de pămînt se pierd pentru agricultură din cauză că sînt afectate construcțiilor. Numai în țările dezvoltate dispar anual, fiind destinate construcției de clădiri și de căi de comunicație, nu mai puțin de 3 000 de kilometri pătrați de sol excelent. Așa, de pildă, într-un singur deceniu, din 1960 pînă în 1970, Japonia a pierdut 7,3 la sută din suprafața sa arabilă, Olanda a pierdut 4,3 la sută, Norvegia 1,5 la sută. Dacă degradarea solului va merge în ritmul anual, o treime din terenurile arabile din lume vor fi distruse în următorii 20 de ani. Pădurile tropicale, resurse prețioase și una din cele mai bogate rezerve genetice de pe glob, sînt în prezent tăiate sau arse pentru transformarea lor în teren arabil și în pășuni într-o cadență de 11 000 000 hectare pe an. În condițiile unei astfel de exploatări, suprafețele cu păduri tropicale se vor reduce la sfîrșitul secolului la jumătate. Exploatarea și vînatul nerațional, combinate cu celelalte modificări în echilibrul ecologic al planetei, pun în pericol existența a 400 specii de păsări, a 305 specii de mamifere, a 193 tipuri de pești, a 138 tipuri de amfibii și reptile, a 25 000 specii de plante. Apele și atmosfera devin din ce în ce mai impure.

Iată de ce problema conservării naturii a dobîndit astăzi o dimensiune nouă. Nu mai este vorba acum doar de salvarea de la pieire a unor specii rare de animale și plante, ci de însăși existența omului, prin conservarea resurselor naturale. În acest scop, trebuiesc luate, pe plan mondial, măsuri pentru ca exploatarea resurselor naturii să se facă pe baze științifice, raționale, asigurînd permanența fînelor și subtilelor mecanisme care condiționează viața pe pămînt.

Ajungînd la această concluzie, mai multe organisme internaționale specializate au elaborat un studiu intitulat „Strategia mondială a conservării". Potrivit acestui document, dezvoltarea economică și socială și salvarea mediului înconjurător trebuie să fie sistematic integrate ; aceasta presupune ca omul să învețe să utilizeze în folosul său elementele naturii fără a pune în pericol existența acestor elemente.

De multe ori, problemelor privind conservarea resurselor globului, de importanță capitală pentru viitorul omenirii, li se opun chestiunile presante la ordinea zilei : în unele zone din lume mizeria, bolile, malnutriția ; în altele — șomajul, inflația, cursa înarmărilor. Acestora li se adaugă totdeauna inițiativa, conservarea fiind lăsată pe planul al doilea. Dar, după cum subliniază revista „Le Courier de l'UNESCO", alergîndu-se fără încetare după ce este urgent, se neglijează ce este important ; în tentativa de a face față problemelor prezentului, se compromite viitorul. De aceea, este imperios necesar de a integra fără întîrziere dimensiunea viitorului, în preocupările și acțiunile prezentului. Planeta noastră înseamnă ceva numai datorită omului, iar omul este planeta însăși. El alcătuiesc un tot inseparabil. Omul fiind parte integrantă a naturii, supraviețuirea lui depinde de capacitatea de a administra rațional, pentru generațiile prezente și viitoare, resursele de pe pămînt.

ION CODRU ■

DE PE TOATE MERIDIANELE

La întrecere cu eroul lui Jules Verne

Cine n-a urmărit cu sufletul la gură peripețiile lui Philas Fogg, eroul lui Jules Verne din „Ocolul pămîntului în 80 de zile", care, după cum rezultă din roman, a întreprins faimoasa lui călătorie în anul 1873, utilizînd cele mai diferite mijloace de transport — vapoare, trenuri, ricșe, sănii cu pînze și chiar elefanți ? Și cine nu s-a gîndit că astăzi, avînd în vedere marile progrese ale științei și tehnicii realizate în mai bine de un secol, nu s-ar putea face călătoria în jurul lumii într-un termen incomparabil mai scurt ? Așa a crezut și ziaristul englez Nicholas Coleridge, care a hotărît să purceadă într-o aventură ispititoare : să repete, folosind pe cît se poate aceleași mijloace de transport, călătoria lui Philas Fogg, însă în mai puține zile, stabilind astfel un nou record mondial. Luînd cu sine doar un sac de voiaj, în care, ca și în cazul eroului vernian, se găseau doar lucrurile strict necesare — cinci cămăși, o pijama, o periuță de dinți și alte cîteva mărunțișuri — Coleridge a luat startul, în aclamațiile prietenilor și cunoscuților, care nu se îndoiau nici o clipă de succesul tentativei, ținînd cont de creșterea considerabilă a vitezei trenurilor și vapoarelor. Realitatea s-a dovedit însă a fi cu totul alta, și călătorul nostru a trebuit să depună eforturi extraordinare pentru a încheia călătoria în... 78 de zile, doar cu două zile mai puțin decît eroul lui Verne. După cum a recunoscut Coleridge, de foarte multe ori s-a îndoit că va putea încheia itinerarul în mai puțin de 80 de zile. Într-adevăr, cu toate că vapoarele din zilele noastre sînt mult mai rapide decît cele din secolul trecut, ele sînt mult mai rare. În timpul călătoriei sale în jurul lumii, ziaristul englez a traversat frontierele a 36 de țări, a parcurs 11 mări, a folosit 9 trenuri, 10 vase de pasageri, 3 ricșe, 40 de taxiuri și un elefant.

Ortografie mai simplă

Mai multe limbi — și în primul rînd engleza și franceza — au ortografie etimologică, ceea ce înseamnă că vorbele nu se scriu așa cum se pronunță astăzi, ci cum erau pronunțate cu secole în urmă. Explicația, nu lipsită de temei, care s-a dat menținerii ortografiei etimologice a fost aceea că fiecare cuvînt s-a fixat într-un anumit tipar grafic, fiind recognoscibil imediat de către toți cunoscătorii limbii, ca un portret. În același timp, generațiile de astăzi pot citi fără dificultate și scrierile din secolele trecute, ceea ce nu s-ar mai putea dacă s-ar trece la schimbarea ortografiei, în speță dacă s-ar pune de acord astăzi grafia cu pronunțarea. Da, însă prețul pentru aceste avantaje se pare că este prea mare : copiii învață cu mare greutate scrierea. Iată de ce, în țările care vorbesc limbi cu scriere etimologică, specialiștii sînt preocupați de mai multă vreme de simplificarea scrierii. Astfel de preocupări s-au semnalat, în ultimii ani, și în legătură cu scrierea limbii germane. Fără să fie vorba de aceeași discrepanță dintre scriere și pronunție ca la limba engleză, de pildă, limba germană are totuși reguli ortografice foarte complicate, care creează dificultăți nu numai străinilor care vor s-o învețe, ci și germanilor. Așa, de exemplu, nu-mai în legătură cu scrierea cu majuscule există nu mai puțin de 73 de reguli. Lingviști de seamă din R.D.G., R.F.G., Austria și Elveția au elaborat un sistem nou, mult mai simplu, de scriere, în cadrul căruia, printre altele, din cele 73 de reguli amintite au rămas doar cinci. Savanții cer, în primul rînd, să se anuleze obligativitatea scrierii substantivelor cu literă mare — una din cerințele de bază ale actualei ortografii a limbii germane. După noile reguli, aprobate de simpozionul internațional de la Viena din 1982, scrierea cu majuscule se păstrează numai pentru primul cuvînt din titlu, la început de frază, la numele proprii, în formulele protocolare de adresare și la unele cuvinte prescurtate. Totuși, e greu de spus cînd anume această reformă va fi pusă în practică. Pînă una-alta, noile reguli sînt studiate cu atenție, de doi ani încoace, de ministerele și de alte foruri competente din țările amintite.

Aromele pădurii la domiciliu

O firmă americană a pus recent în funcțiune un aromatizator special pentru camerele de locuit. El răspîndește în încăperi mirosuri plăcute cu ajutorul unor plăcuțe de material plastic, în compoziția cărora intră uleiuri aromate. Placa seamănă cu un disc de patefon și are un diametru de 7,5 centimetri. Vor fi puse în comerț plăci cu circa 40 de arome diferite : de plajă de mare, de lemne care ard în sobă, de pădure după ploaie, de luminări aprinse ș.a.m.d. Nu sînt uitate, firește, nici mirosurile de pom de Crăciun. O cameră mijlocie se umple de miros în decurs de trei minute după ce a fost adusă placa, iar mirosul persistă minimum 5 ore.

ION D. GOIA ■

Roza vînturilor

MANUEL DEL CABRAL (Republica Dominicană)

Aerul

Într-un colț
aerul stă în genunchi...
Îi păzesc
două săbii tocite.

Eu însă știu : poporul
e glasul meu ce se ridică.
Morți fără cruce
fac chitara mea să vorbească.

Pedro se cheamă
oasele celui lăsat fără cruce.

Dar lumea întreagă se și cheamă
Pedro.

Și aici aerul stă la locul său
vertical și întreg.

Aici...
Lemn de carne înaltă
a lumii liberate ;
Chitara mea.

Soldatul

Soldatule, nu te du pe front,
lasă nemișcate pușca și obuzierul.

Toți cîștigă războiul —
tu, niciodată.

Soldatul duce povara
bătăliei pe pămînt.
Soldatul moare, povara însă
rămîne și continuă războiul.

Soldatule, nu te du pe front,
rămîi aici.
Pe toți îi aperi —
doar pe tine nu...

În românește de PETRE STOICA ■

BUCUREȘTII ÎN CENTURA NOUA

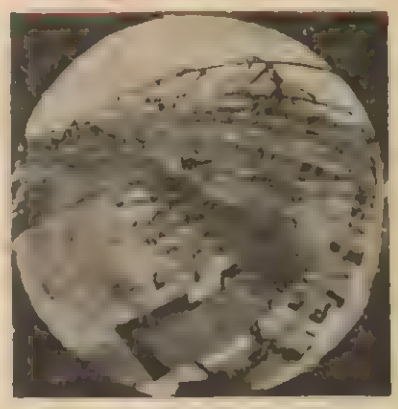

Ca să înțelegi un mare oraș trebuie să dai întîi un ocol, ceea ce în preajma Bucureștilor ar însemna un drum de peste o sută de kilometri, de fapt o călătorie în jurul unei lumi, pe care o descoperi în cele mai neașteptate imagini. Centura Capitalei înseamnă bucureșteni care vin din oraș cu autoturismul și scot sapele din portbagaj ca să ia în stăpînire un lan cu porumb crescut ca într-o ofensivă vegetală amenințătoare, înseamnă cele 24 de gări ale Capitalei care își trimit antenele de metal peste toată harta României, cu produse industriale și mărfuri de larg consum spre a primi în schimb vagoane cu grîu și vagoane încărcate cu d-ale gurii, centura Capitalei înseamnă țărani care se îndreaptă cu căruța spre piață și dau bice calului apropiindu-se de Institutul de fizică atomică de la Măgurele, centura înseamnă sate cu viață pașnică în case noi locuite de navetiști și de oameni care refuză acestor localități condiția de dormitoare ale metropolei, centura era chiar marele secret al aprovizionării cu le[illegible] tru un bazin [illegible] ma recoltă, r[illegible] tului, centura Capitalei est[illegible] iective industriale, de agrement prin care respiră plămînii mecanici ai Bucureștilor și viața liniștită a celor care nu sînt nici orășeni, nici țărani și trăiesc în bună pace cu pomii și cu cîmpia, centura e spațiul liber pentru turmele de vite și locul în care oameni necugetați vin doar să deșerte gunoaie, tulburînd pe alocuri imaginea armonioasă a unui inel de beton, inexplicabil întrerupt, care adună și industrie, și agricultură, în știință, și creșterea animalelor, și turism, și transporturi, și viață liniștită, aproape bucolică, unde locul tramvaielor e stăpînit de biciclete, unde grîul se apropie pe nesimțite de zidurile Capitalei și acolo își apleacă spicul îngîndurat. Pe centura Bucureștilor copiii învață lecții de agricultură și descoperă că animalele domestice din manuale mai există și la scara 1:1 și tot acolo viața are și farmecul și aerul efemer al unui buchet de maci dus în mare grabă cu bicicleta la o întîlnire pe care n-o mai poți evita. Centura Bucureștilor, o imagine a acestui enorm pulmon care respiră în cîmpie, spre care trimite putere și de la care primește oxigenul curat al pămîntului.

CORNEL NISTORESCU
Fotografii de PAUL AGARICI

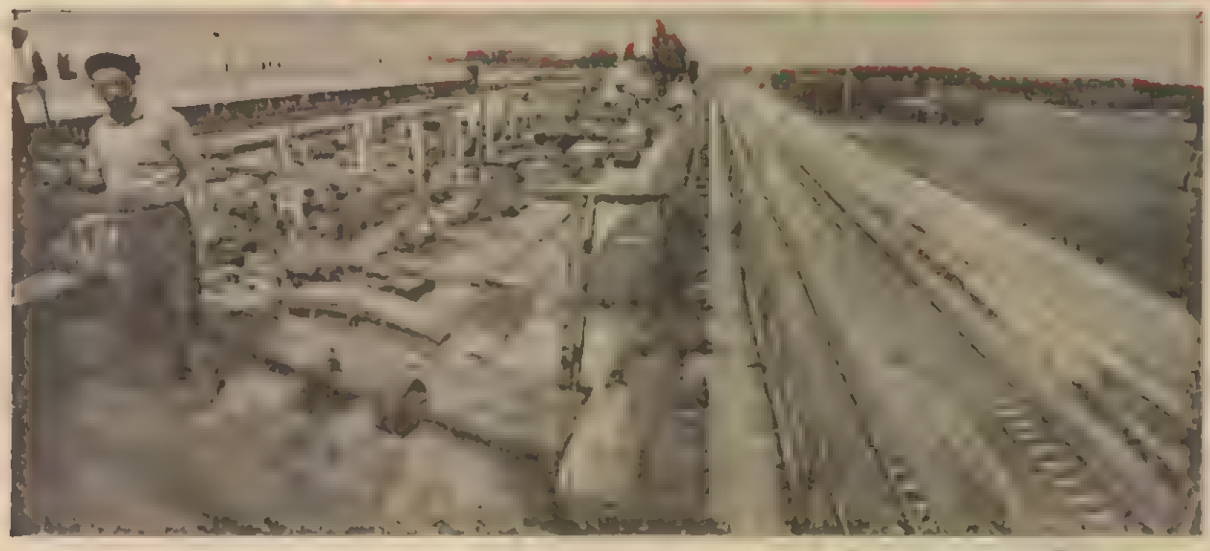

Flacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — **Cornel Nistorescu,** Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — **George Arion,** Victor Nițu — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgențe—sport) — **Ovidiu Ioanițoaia,** Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Lionel Nițescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărlădeanu,** Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 ; redactor șef 20 02, Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă, P.O. Box 12-201, telex 10376, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

anul XXXII
29 (1518)
VINERI
20 IULIE
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Întreaga Patrie Română, de dreptul ei suprem flămîndă,
Garant al libertății sale, l-a ridicat pe Fiul ei

IULIE 1965

O ORĂ
DE REVERBERAȚIE ISTORICĂ
ÎN DESTINUL
ROMÂNIEI MODERNE:

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român

(comentarii în paginile 4–7)

IULIE 1984

O ORĂ
DE VÎRF
ÎN RECOLTA
FIECĂRUI AN:

Bătălia grîului

reportaje în paginile 2–3

23 AUGUST 40 1944–1984

Temei pentru liniştea noastră de fiecare zi:

● Măsuri pentru sporirea producţiei agricole

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a făcut o vizită de lucru în unităţi agricole din judeţul Constanţa

Recenta vizită de lucru a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, în unităţi agricole din judeţul Constanţa s-a desfăşurat în atmosfera entuziastă şi de sustinere deplină de către toti comunistii, de întregul nostru popor a hotăririi plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la realegerea, în cadrul Congresului al XIII-lea, a tovarăşului Nicolae Ceausescu în funcţia de secretar general al Partidului Comunist Român. În acelaşi gînd şi aceeaşi simţire cu întregul partid şi popor, locuitorii judeţului Constanţa au salutat această hotărîre cu vibrantă emoţie patriotică, cu nestrămurită bucurie, cu deplină şi entuziastă aprobare, cu profundă satisfacţie, văzînd în reinvestirea tovarăşului Nicolae Ceauşescu în funcţia supremă de partid garanţia sigură a viitorului luminos al patriei, a independenţei şi suveranităţii ei.

Pe parcursul vizitei, ca de fiecare dată cînd s-a aflat în mijlocul oamenilor muncii, tovarăşul Nicolae Ceausescu a trasat sarcini şi a dat orientări şi indicaţii valoroase privind atît organizarea exemplară a campaniei de recoltare şi de întreţinere a culturilor, cît şi înfăptuirea neabătută a programului privind dezvoltarea şi modernizarea continuă a agriculturii noastre socialiste. Astfel, la C.A.P. Pecineaga, secretarul general al partidului, analizînd modul de folosire a fondului funciar, a indicat organelor agricole judeţene şi conducerii Ministerului Agriculturii şi Industriei Alimentare să întocmească un program special pentru plantarea treptată cu vii şi livezi, precum şi cu plante furajere a deşurilor şi pantelor din judeţ, fiind eliberate astfel terenurile de la ses care se pot semăna cu cereale şi plante tehnice. Aplicarea acestor măsuri va duce la sporirea producţiei de grîu, porumb, sfeclă de zahăr, floarea-soarelui şi, de asemenea, va asigura extinderea suprafeţelor cu vii şi livezi pe terenuri improprii culturilor cu cereale. Conducătorul partidului şi statului a subliniat că agricultura noastră oferă condiţii din ce în ce mai bune, posibilităţi sporite de eliţă, fiind necesar să se acţioneze pentru ca tineretul să rămînă la sate, să poată desfăşura o activitate corespunzătoare pregătirii sale, să-şi aducă din plin contribuţia la dezvoltarea şi modernizarea agriculturii noastre socialiste. Indicaţia ca pe viitor să se aibă în vedere o densitate mai mare pe metru pătrat a plantelor a fost dată atît la Întreprinderea Agricolă de Stat Amzacea, cît şi la Cooperativa Agricolă de Producţie Ciocîrlia de Jos. La Întreprinderea Agricolă de Stat Poarta Albă a fost ridicată, printre altele, problema asigurării transportă-

Lupta de la Dragalina

Ce lume veselă se duce la mare! Iar acceleratul 825 îşi respectă rangul, nu merge ca un personal, vreau să spun, ci fuge prin întinderile de grîu ale Bărăganului, însufleţit parcă şi el de veselia de pe culoarele şi din compartimentele-i, unde se rîde chiar şi din nimic, în euforia vitezei cu care cîmpia aleargă în urmă. Vacanţa îi face pe oameni să se răsfeţe ca nişte copii şi aerul dimineţii de vară e răcoros şi proaspăt şi fraged ca un fruct de preţ. Cobor la Ciulniţa. Pe-o placă metalică prinsă de-un zid al gării, chiar lîngă biroul şefului de staţie Vasile Bordea, cineva a avut grijă să scrie: „43,29 metri deasupra mării". În urma trenului vesel descopăr de-a lungul zilei alei, în comuna Dragalina, o încordare şi un învrednicit efort care în chip surprinzător nu amintesc decît prea puţin de bucuria aceea frumoasă ce umple inimile oamenilor atunci cînd au de cules grîul. Ce s-a întîmplat, oare, la Dragalina? Secerişul se apropie de sfîrşit şi acesta ar putea să fie un motiv de mulţumire dar iată că nu este, după cît îmi dau seama, iar observaţia aceasta mă intrigă cu atît mai mult cu cît, împreună cu primarul Constantin Proca şi cu secretarul Consiliului popular, Ion Pleşa, văd că printre paiele retezate ale miriştei n-a rămas un bob de grîu. În reglarea combinelor a încăput atîta grijă, zice şi directorul S.M.A.-ului, Dumitru Matei, încît începe să fie limpede că şi într-o astfel de operaţie oamenii pot să deprindă gustul perfecţiunii. Cei din Dragalina ar putea să se laude cu isprava asta a lor dar nu se laudă deloc. O întîmplare petrecută în urmă cu mai bine de-o lună l-a făcut să fie mai scumpi la vorbă şi au dreptate să creadă că zilele secerişului, cînd oricît ar fi de grea munca e plină parcă de bucuria unei sărbători, înseamnă pentru ei şi umbra de tristeţe că ar fi avut de cules mai mult grîu dacă pe 8 iunie nu s-ar fi abătut peste pămînturile lor o grindină nenorocită, cu ghiulele de gheaţă mari cît ouă de găină. Cînd au dat telefon la judeţ, imediat, cineva de-acolo le-a zis că sînt nebuni. Şi avea şi acela dreptate, fiindcă era într-adevăr de necrezut. Între bătrînii satului s-au găsit unii care să spună că o grindină atît de mare n-a mai fost de cînd erau ei copii, pe la începutul secolului, iar alţii au recunoscut că aşa ceva n-au mai văzut niciodată. Vreo 60 de oameni au fost duşi la spital, la Călăraşi, plini de vînătăi, şi ciţiva cu capul spart. Mai rău n-a păţit nimeni, şi asta tot a fost bine. Iar în urma tăvălugului aceluia rece s-a ştiut, desigur, că lamentaţiile n-ar fi putut ajuta cu nimic, anul agricol trebuia reluat, într-o oarecare măsură, de la început, printr-o muncă fără răgaz, printr-o muncă avînd ceva din încrîncenarea unei lupte. Constantin Proca şi Ion Pleşa nu ezită nicidecum să spună că oamenii au fost, în această împrejurare, adevăraţi eroi. Pe-o latură a unei şosele ei îmi arată porumbul semănat astă-primăvară, la vremea lui, iar de cealaltă parte porumbul semănat în urmă cu patruzeci săptămîni. Între grupurile de ţărani care au ieşit la praşilă se află şi preşedintele cooperaţiei, Ştefan B. Ştefan, împreună cu o parte dintre cei ce lucrează în comerţul comunei. Tot satul se zbate, munceşte cît e ziua de lungă şi nu se putea să nu vină să dea şi ei o mînă de ajutor pe pămînturile C.A.P.-ului Dragalina. Aflu că pentru repararea acoperişurilor e nevoie de cîteva zeci de mii de ţigle şi că în urma grindinei a fost nevoie să se aducă un vagon şi jumătate de geamuri. Aerul s-a încins, nu mai e răcoros ca un fruct ci vălureşte ca la gura unui cuptor; mai departe, pe pămînturile I.A.S.-ului Ciulniţa, în partea de nord a comunei, combinele înaintează în lumina zilei ca într-o lavă albă, dogoritoare. E drept, spune contabilul şef al întreprinderii, Petre Coşman, să amintim că au sărit în ajutorul lor şi alţii, cei din Oltenita, Ciocăneşti, Mircea Vodă şi Roseţi, care le-au trimis 40 de tractoare şi 35 de maşini pentru a strînge şi-a însiloza grîul strivit de grindină, vreo 2 000 de tone. În şapte zile s-a refăcut totul,. Bărăganul părea în această parte a lui un şantier, s-a lucrat şi în schimburi de noapte, oamenilor li s-a adus mîncarea în cîmp şi tot acolo aţipeau, ca să prindă o fărîmă de somn, cînd căzînd rupţi de oboseală. Aratul, discuitul, semănatul s-au făcut pe banii statului. Mai departe adîncă" prăşitele, erbicidările, irigaţiile se fac pe banii întreprinderii. Dintre cei 20 de mecanizatori ai I.A.S.-ului care lucrează pe combine 12 au fost trimişi să cul agă grîu prin alte părţi ale judeţului în primul rînd la cei care au venit să ajute la Dragalina. Alţii, între care Vasile Rizea, Constantin Neagu, Vasile Ioniţă, Ion Oprea şi Petre Stănescu au rămas acasă, pentru a culege grîul care a scăpat teafăr. Spre deosebire de alţi ani, spun ei, nu le lipseşte nimic, nici motorină, nici piese de schimb, nici chiar acumulatori. Însă acum au de strîns mai puţin grîu. Pentru ei, cum spune şi şeful silozului, Mihai Dimitriu, bucuria se amînă pentru vremea cînd va începe culesul porumbului. Pînă atunci, însprе mare, trec trenuri vesele, de vacanţă.

DUMITRU ELIADE ■

Pîinea, pîinişoara noastră

Lumea se uită la grîu ca la o minune. Pîinica noastră, pîinişoara noastră zic ei cînd privesc la spicele mari şi la holda deasă. Anul trecut n-au ieşit decît vreo cîteva sute de kilograme la hectar. Abia a fost grîu pentru a da oamenilor din comună cele 150 de kilograme. Şi grîul a fost slab, cu bobul secat, că plutea tot pe deasupra apei şi dacă-l măcinai şi puneai de pîine, ieşea un fel de lipie dintr-un aluat scrobit şi urît la privit. La gust era şi mai rău. Anul trecut a fost secetă şi n-a fost grîu. Anul acesta la Scurtu Mare e grîu şi oamenii vor avea pîine. A venit ziua de miercuri şi inginerul-şef al C.A.P.-ului din Scurtu Mare, Ilie Petriş, s-a dus cu şareta pînă la Talpa — ca să cheme combinele acasă. Joi dimineaţa intrăm în lanuri şi miercuri seara toate maşinile trebuie să fie pe poziţii şi-n stare de funcţionare. Şi miercuri seara, în capul unui lan de 75 de hectare, întins între Scurtu Mare şi Valea Poştei, se aflau 17 combine pe picior de război, aşteptînd semnalul de atac. Între timp, la sediul cooperativei, sub supravegherea magazinerului, Dumitru Birleanu lopăteaza cele cîteva tone de grîu din recolta de probă. Soarele se uită mereu peste movilele întunecate de boabe şi le usucă încet. Li s-a spus să secere, orice-ar fi, şi ei au intrat în lan şi au ieşit cu un grîu umed şi greu care trebuie uscat la soare. Recolta de a doua zi va fi recolta adevărată. Grîul uscat va fi dus direct în bazele de recepţie de la Olteni. Adică ar fi putut să fie dus. Joi, 12 iulie 1984, la ora 7, puţin după răsăritul soarelui, două camioane încărcau grîu din magazie şi se pregăteau să plece la Olteni. În capătul solei de 75 de hectare se adunase atîta lume încît aveai sentimentul că în acel mijloc de cîmp peste care se prăvălesc vetrele de foc ale cerului va ateriza în curînd un avion marcă necunoscută. Veniseră mecanicii, femeile care să taie spicele în jurul stîlpilor de curent electric, preşedintele C.A.P.-ului, inginerul Alexandru Mihail, preocupat pînă la ultimul detaliu de pregătirea campaniei, şeful de post, copiii veniţi cu vacile, bătrînii ieşiţi să se mire, o reprezentantă a consiliului popular comunal, paznicul de cîmp, pompierul de serviciu, mecanicii secţiei, maşini I.R.T.A. şi mijloace de transport ale cooperativei, o întreagă lume adunată în această tabără din care urma să înceapă cucerirea grîului. Alexandru Mihail l-a adunat pe

pîinea țării se află între întîile griji ale președintelui

● Ceasul grîului bate ora exactă ●

rii urgente a recoltei la bazele de recepție, iar la Cooperativa Agricolă de Producție din comuna Cumpăna s-a insistat asupra îmbunătățirii solurilor plantelor legumicole.

Desfășurată la o săptămînă de la fructuosul dialog purtat cu oamenii muncii din județele Sibiu și Alba asupra problemelor de mare actualitate ale economiei noastre naționale, întîlnirea cu lucrătorii ogoarelor dobrogene a prilejuit un fructuos dialog în probleme importante pe care le ridică noua revoluție agrară din țara noastră — folosirea cu maximă eficiență a fondului funciar, introducerea rapidă în practica agricolă a celor mai noi și importante rezultate ale cercetării științifice de profil, utilizarea la întreaga capacitate și cu randament sporit a puternicei baze tehnice cu care sînt dotate unitățile agricole, organizarea exemplară a campaniei de strîngere a păioaselor și de întreținere a culturilor prășitoare, îndeplinirea integrală și la termen a programelor speciale elaborate sub directa îndrumare și cu contribuția personală, hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru această ramură a economiei naționale.

Evidențiind preocuparea directă a conducătorului partidului și statului nostru pentru organizarea exemplară a campaniei de recoltare și de întreținere a culturilor, pentru înfăptuirea neabătută a programului privind dezvoltarea și modernizarea continuă a agriculturii românești, vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, întîlnirile și discuțiile pe care le-a avut cu lucrătorii ogoarelor dobrogene au prilejuit, ca de fiecare dată, o analiză profundă, cu largi implicații prin concluziile și indicațiile formulate direct, la fața locului, pentru dezvoltarea agriculturii la un nivel superior. Totodată, secretarul general al partidului a indicat conducerii ministerului de resort organelor agricole, organelor și organizațiilor de partid din județ și din întreaga țară să acționeze pentru imprimarea ritmului de lucru la recoltare și, ca urmare, pentru eliberarea terenurilor în vederea însămînțării urgente a acestora cu culturi duble. Fiecare moment al vizitei a oferit imaginea grăitoare a dragostei și prețuirii cu care este înconjurat pretutindeni secretarul general al partidului, a hotăririi neabătute de a înfăptui Programul partidului de edificare a socialismului pe pămîntul patriei noastre, de progres și înflorire multilaterală a țării noastre, angajamentul de a întîmpina cu noi și mari succese a 40-a aniversare a eliberării și Congresul al XIII-lea al partidului.

ION CODRU ■

---

toți mecanizatorii, și-a început o scurtă și severă discuție despre soarta oricărui bob de grîu. Au venit cărușele cu apă. Soarele a început să încingă metalul și să pătrundă adînc în carne. Pentru prima dată urgia căldurii îi bucura pe țăranii din Scurtu Mare. Era dovada că vara a pus stăpînire pe lume și vor purta bătălia grîului în condiții normale de arșiță. Pompierul cu paznicul de cîmp fac pariu. Ies 3 800 zice unul. Pe un chil că ies patru mii și ceva, zice celălalt. Pe aiurea o fi puțin. La Scurtu Mare unde ani și ani, decenii la rînd, oamenii n-au scos decît recolte de 600—700 cel mult 1 000 de kilograme de grîu la hectar, o medie de patru tone pe hectar înseamnă un an de ținut minte. Se face ora 10. Prima mașină face o probă. Marin Cocan lasă combina să înghită cîțiva metri de lan și-o oprește, urcă pe buncăr, scoate o mînă de boabe, le la între măsele și închide ochii de parcă ar vrea să afle cine știe ce mesaj secret al grîului, apoi coboară, se uită la palele din urma ei și clatină din cap. Vine și președintele Mihail, ce zici, nea Sandule ? deși nea Sandu e tînăr și nu arată că un tată cu trei fete, și Alexandru Mihail caută și el în palele lăsate de combină și descoperă cîteva boabe și zice, mai stringe vîntul, și inginera Luminița Păgilă, șefa fermei nr. 1, îi zice mecanizatorului să închidă nu știu ce sită și omul intră sub mașinărie și face oarecare operațiuni și apoi îi dă drumul. Merge ! Președintele face semn și celorlalți, îi cheamă cu brațul, și una cîte una Gloriile adormite și lenșe se la mers încep să se urnească, să fluiere ca trenul și să pătrundă în lan. Le aud pe femei cum vorbesc de pîinișoară, de pîinică, și folosesc diminutive ca o dovadă a respectului care-l au pentru pîine. Anul acesta este grîu și țăranii din Scurtu Mare vor avea pîine pe masă. După o evaluare a inginerului-șef Ilie Petriș anul acesta de pe 1 300 de hectare va ieși grîu destul. Cei din Scurtu Mare, pe sola lîngă care am stat, n-au lăsat nici un spic de izbeliște. Au adunat și cele risipite pe drum. Ei știu prețul pîinii. Nimeni nu trebuie să-l învețe să nu risipească. Se face amiază. Camioanele care la Olteni, cară tractoarele cu remorci, tot ce este utilaj de transport umblă la coada combinelor, încarcă și pleacă la bază. Numai că de pe la ora unu nu mai sînt mijloace de transport. Drumul pînă la Olteni durează o oră dus, o oră întors, plus o oră de stat la rînd, la descărcat, în bază. Utilajele nu mai ajung. Să aștepte întoarcerea lor de la Olteni înseamnă să oblige combinele cu buncărele pline să staționeze la marginea lanului. Bărbat ferm, inginerul Mihail hotărăște scurt, ducem grîul și-l descărcăm pe platforma de beton de la cooperativă, să fie scos din lan ca să nu se schimbe vremea. Cîteva tractoare cu remorci cară la cooperativă și se întorc repede să deșerte buncărele combinelor. Vine o primă veste. Ar fi peste 4 000 de kilograme la hectar ! Pîinișoara noastră, pîinica noastră spun femeile care adună spicele și tale cu secera în jurul stîlpilor de curent electric unde combinele nu ajung. „Noi am solicitat la I.R.T.A. necesarul mijloacelor de transport pentru perioada recoltării și ei nu ne-au pus la dispoziție nici jumătate. Din cauza lor sîntem într-o situație dificilă, dar pentru a nu pierde nici un kilogram de grîu am luat măsura de a-l depozita temporar la cooperativă", zice Alexandru Mihail.

CORNEL NISTORESCU ■

„Adună spicele alea, din ele ies două pîini!"

Aplec urechea deasupra cîmpiei și deslușesc, pentru a cîta oară ?, sunetul metalic al lanului. Treier un spic în palmă și din cămășile vegetale apar boabe de culoarea focului pal. E copt, zice inginerul Constantin Șerban, trăgînd spre mine cu coada ochiului. Se uită peste întinderea pe care n-o poți cuprinde cu privirea și estimează: o să ne apropiem poate de cinci tone la hectar ! Anul a fost greu, nu speram la producția asta. Inginerul este directorul Stațiunii de mașini agricole din CUASC Sibioara (Constanța), iar lanurile de grîu, aproape o mie de hectare, pe care ne aflăm noi acum, aparțin Cooperativei agricole de producție Corbul de Sus, una dintre cele șase cooperative cite însumează acest consiliu unic agroindustrial. În lan au intrat, sub ochii noștri, 17 combine, 9 prese de balotat, 5 tractoare cu cîte două remorci, care transportă grîul la baza de recepție și la sediul cooperativei, și alte 10 tractoare stau gata pregătite pentru dezmiriștit, discuit, cum și patru semănători. De ce atîtea mașini ? Pentru că toată această activitate este organizată a se desfășura în flux continuu. Pe măsură ce se recoltează grîul, presele fac baloți, baloții se transportă imediat și din urmă intră tractoarele la dezmiriștit, la discuit, pregătesc terenul pentru culturile duble. Pămîntul nu-i lăsat nici măcar să răsufle. Atenția tuturor însă este îndreptată spre grîu, spre grîul care trebuie adunat bob cu bob. Lucrarea asta, deși cunoscută de mecanizatori, o fac doar în fiecare an, a fost pregătită la nivelul CUASC-ului Sibioara, ca de altfel la nivelul întregului județ Constanța, foarte în amănunt : în primul rînd au fost instruiți oamenii, cărora li s-a amintit felul în care trebuie să regleze, în funcție de starea de umiditate a lanului, aparatele de tăiere și de treier ale combinelor. Li s-a mai amintit oamenilor că e imperios necesar să se adune fiecare spic, să se evite, astfel, risipa, risipa care poate dăjmui rău producțiile, cîștigurile cooperatorilor și mecanizatorilor, pîinea țării. Au fost reparate la vreme, controlate și probate, probate chiar și cu boabe înainte de intrarea în lan, toate combinele. Astfel, pe justificate, sprijinite pe un oarecare temel afirmațiile inginerului-șef al CUASC-ului Sibioara, Vasile Marinescu, om cu multă experiență, specialist de renume în tot județul, cînd susține că în zece zile bune de lucru mecanizatorii vor aduna întreaga recoltă de grîu, de pe toate cele 5 115 hectare cîte există de recoltat în întregul CUASC.

Dar „zile bune de lucru" nu înseamnă numai zile cu soare, ci înseamnă și funcționare în plin a combinelor. Și pentru a asigura această funcționare s-a adus la fiecare tabără de lucru cîte un atelier mobil, s-au detașat în cîmp mecanici care să repare defecțiunile apărute pe parcurs, se aleargă după piese de schimb, fiindcă o combină care stă pe margine înseamnă tot pagubă. Așa se face că Victor Enache și Florică Nedelcu, mecanici de serviciu acum, sînt solicitați, ca să ne exprimăm într-un limbaj adecvat, la întreaga lor capacitate.

Pentru menținerea acestui ritm, inginerul Elcodor Micodin, inginer-șef la CAP Corbul de Sus, unde am văzut lanurile cele mai bogate, și-a imprimat propriul său ritm : aleargă de la o combină la alta, dă indicații, verifică aparatele de tăiere și de treier de trei ori pe zi, trimite un șofer cu un ARO să aducă mîncarea combinerilor aici în cîmp, mută tabăra de sub linia de înaltă tensiune și, probabil, va mînca mai la urmă. De ce atîta rîtm, atîta grabă, urgență ? Fiindcă lanul copt, după o lege vitală a plantelor, începe să se scuture. Bobul de grîu caută din nou pămîntul pentru o nouă încolțire, pentru eternizarea speciei. Și ca să se evite orice risipă e nevoie de acest ritm !

Poposim pe terenurile Cooperativei agricole de producție Năvodari, unde sînt de recoltat 250 hectare cu grîu, grîu bun după cum ne asigură Valentina Ionescu, inginerul-șef al cooperativei. Cinci combine sînt în lan, iar două dintre ele au venit să-și descarce buncărele. În remorcile bine etanșate grîul curge ca aurul și începe drumul pîinii, drumul către sărutul buzelor noastre. De undeva din cîmpia întinsă a Dobrogei, cuprinsă de flori ale, apare încă un om care, ajuns în dreptul combinei lui Bubuioc Roman, îi face semn combinerului să oprească ; îi arată cîteva pale de grîu culcate la pămînt și îi aud spunîndu-i : „Ia-l și pe ăsta, că de aici ies două pîini !"

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

23 AUG 40

O oră de reverberație istorică în destinul României moderne:

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român

Cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român a fost congresul „redescoperirii României". La 19 iulie 1965 cînd se deschideau lucrările sale ne aflam la douăzeci de ani de la eliberare, într-un moment de decantare supremă a forțelor care acționau în sensul viitorului, într-un moment de fierbinte efort constructiv și de reevaluare a tacticii și strategiei în edificarea noii orînduiri, a noii societăți în numele căreia trăiam, în numele căreia munceam cu abnegație revoluționară. Ne aflam într-un moment în care frontul progresului, al acțiunii dinamice, al construcției romantice se desprindeau de sub presiunea unor evenimente și concepții ce îngreunau și uneori chiar deturnau sensul nou, al creației, al acțiunii revoluționare, într-un moment în care principiile și lozincile însuflețitoare trebuiau să-și găsească acoperirea în aurul faptelor și al atitudinii față de societate, față de-istorie. În acest sens Congresul al IX-lea a fost pentru noi toți deschizător de drumuri și de orizonturi, uneori nebănuite, alteori visate, congresul adevărurilor epocii și al redactării unui nou scenariu al viitorului României socialiste și comuniste, iar prin glasul partidului, prin glasul tovarășului Nicolae Ceaușescu am simțit cum se exprimă gîndurile noastre cele mai înalte și visurile noastre cele mai scumpe.

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a consacrat pentru istoria noastră un vast și măgistral program de o excepțională însemnătate pentru viața partidului și a întregului nostru popor. În documentele sale vizionare și fundamentale pentru ordinea noastră de zi cu zi, ne recunoaștem cu toate speranțele noastre, cu toate luptele în care am biruit și în care rămîne mereu loc de mai bine, cu toate ideile și interesele noastre, cu sacrificiile și eroismul, cu toate greutățile pe care le-am biruit și pe care mai avem a le birui, cu toate erorile pe care le-am corectat din mers, cu toate izbînzile care ne-au așteptat și ne așteaptă încă.

Este limpede pentru oricine că în cuvintele rostite de la tribuna Congresului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu ne recunoaștem pe noi înșine ca și cum ar fi fost rostite de noi. Ele ne-au deschis perspectiva timpede a destinului nostru în existent, ele ne-au înarmat cu puterea de a ne gîndi viața din perspectiva istoriei, mai presus de orice conjunctură, mai presus de orice interes personal pentru că reprezentau interesele națiunii noastre, pentru că ne înarmau cu jaloanele concrete ale idealului nostru revoluționar, care în acești nouăsprezece ani de luptă și muncă au dus la propășirea economică și socială a țării, la progres și civilizație, la consolidarea independenței, libertății, democrației, unității, dreptății, omeniei, demnității, înțelegerii cu toate popoarele lumii, a păcii. Spiritul celui de-al IX-lea Congres al partidului a transformat fundamental perspectiva în care ne implicăm zi de zi, perspectiva istoriei noastre imediate și viitoare, a declanșat o cotitură în modul de abordare a problemelor societății, a destinului național, într-un stil profund creator și dinamic, străin închistării și dogmelor, de largă și totală deschidere spre realitățile vii, spre exigențele reale nu imaginare, decongelînd lozinci care își pierduseră forța de mobilizare și propunînd altele, noi, fierbinți și angajate în sensul progresului și al fericirii omului. Spiritul lucrărilor celui de-al IX-lea Congres s-au difuzat în mase ca un val proaspăt de lumină și de energie care a preschimbat atitudinea noastră față de istorie, înghețînd toate celulele societății și descătușînd forța creatoare a întregului nostru popor. Acest spirit s-a amplificat de-a lungul istoriei noastre următoare, s-a reafirmat și completat în strînsă legătură cu problemele ivite în marșul construcției socialismului multilateral dezvoltat, la celelalte congrese fundamentale pentru biografia noastră, la Congresul al X-lea, al XI-lea, al XII-lea, la conferințele naționale ale partidului, care au decis o continuă escaladare de trepte spre ideal.

Desigur, în acești nouăsprezece ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului nu am fost scutiți de încercări, de dificultăți, de ezitări, de confruntări cu probleme grave, unele provocate de propriile noastre deficiențe, de propriile noastre erori în abordarea noului, în sincronizarea eforturilor, în evaluarea unor posibilități și resurse, altele provocate de evoluția situației economice mondiale, de crize și recesiuni care s-au proiectat, fatal, și asupra noastră.

Întreg acest bilanț revoluționar al istoricului Congres al IX-lea al Partidului Comunist Român, care pune lucrarea mai multor generații și nu a uneia singure, se asociază de numele celui pe care, în unanimitate cu partidul și țara, delegații la congres l-au ales cîrmaci al nostru, încredințîndu-i speranțele, interesele, visurile și nevoile noastre ale tuturor, de numele tovarășului Nicolae Ceaușescu, fiul cel mai iubit al acestui neam în acest ceas istoric al deveniri sale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a dăruit patriei și poporului, începînd cu cel de-al IX-lea Congres al partidului, în acești ani tumultuoși și patetici, de mari izbînzi și de mari confruntări, fierbințeala sa dragoste de neam, de țară, excepționala sa clarviziune și înțelepciune, uriașa sa putere de muncă, forța gîndirii sale științifice, creatoare, el a adus o viziune nouă, revoluționară, în spiritul celor mai nobile tradiții istorice, profund comuniste și profund patriotice, pentru libertatea și demnitatea, progresul și independența României. Sub conducerea sa am devenit ceea ce sîntem. De aceea, cînd spunem astăzi Congresul al IX-lea, spunem de fapt epoca Nicolae Ceaușescu a istoriei noastre revoluționare.

Evocînd în acest moment din iulie excepționala importanță a celui de-al IX-lea Congres al partidului evocăm de fapt tot ceea ce am realizat în acești nouăsprezece ani din istoria țării, sublinînd străluciriile care au caracterizat timpul biografiei noastre, a muncii libere și a creației libere, privim cu mai multă încredere în viitor, în viitorul României socialiste și comuniste.

ADRIAN DOHOTARU ■

Puterea Adevărului

Vocația

În 1965, România era o țară în curs de dezvoltare. În statisticile internaționale publicate recent de O.N.U., privind rata dezvoltării statelor lumii și a nivelului lor de viață, prin indicatorul cel mai elocvent și definitoriu — venitul național pe cap de locuitor — România se află între statele mediu dezvoltate ale Europei. Un moment cardinal pentru orice țară și pentru orice popor. Faptul n-a scăpat observatorilor politici de pretutindeni și cu atît mai puțin poate să ne scape nouă, fiind adunată într-o cifră viața și istoria unei societăți întregi, știind că se află aici un timp trăit dens, un timp constructiv fără precedent, un timp al unei renașteri omniprezente, un timp cu o durată însă extrem de scurtă, a ultimilor încă neîmplinite două decenii. Timpul pe care îl numim cu drept temei și cu mîndrie „Epoca Ceaușescu". Sînt și mai puțini anii, de cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aducea în fața partidului și poporului această idee magistrală, această idee-forță de a ne dimensiona astfel rata și ritmurile dezvoltării încît, în cel mai scurt timp posibil să putem să ne situăm alături de statele europene medii. Momentul era propice, societatea socialistă românească avea resursele și acumulările necesare pentru un asemenea deziderat. Ele își aveau sorgintea în noua deschidere și noua concepție privind construcția socialismului în România în epoca modernă promovate de Congresul al IX-lea al partidului. În gîndirea profund novatoare de politică economică a secretarului general. Analizînd societatea și realitatea românească în toate structurile și articulațiile ei și, ținînd cont de toate tendințele și interrelațiile din lumea contemporană, din economia mondială, fidel principiilor fundamentale și legităților generale ale marxism-leninismului elaborează însă o strategie proprie, pe baza particularităților naționale, ca și tacticile corespunzătoare, de construcție a societății socialiste multilateral dezvoltate. Începînd de aici, fiecare cincinal și aproape fiecare an, a marcat o etapă în exprimarea concretă a acestui concept de o mare noutate, pentru tezele comunismului u internațional. Ca trăsătură fundamentală a concepției fiind **dezvoltarea multilaterală și echilibrată** a întregii societăți, aceasta însemnînd a tuturor ramurilor economice, sociale, culturale și a tuturor zonelor țării. O strategie căreia i-au fost subordonate tactici de politică economică profund științifice ancorate pe resursele interne, posibilitățile materiale și umane ale țării. În 1968, să ne reamintim, printre actele menite să transpună în viață aceste teze, a fost repărțirea administrativ-teritorială a României, vechea împărțire pe unități mari care centralizau excesiv fondurile de investiții și posibilitățile de avans doar ale unui număr mic de mari orașe și zone, a frînat creșterea altora, a menținut în stare de înapoiere multe localități, creînd o imagine sincopată și contradictorie. A fost astfel regîndită politica de investiții așa încît nu mai există zonă, județ și oraș mare sau mic, să nu fi beneficiat, în acești ultimi 19 ani, de importante fonduri, în care să nu fi apărut platforme industriale și, în relativ scurt timp, mari unități economice. Ca urmare, în anii noștri, în locul unor mari diferențe, s-a produs o apropiere a nivelului de dezvoltare a tuturor zonelor țării, o apropiere a nivelului de trai al populației, o creștere a numărului de orașe, o dezvoltare a satelor, o ridicare a nivelului de civilizație a întregii țări. Ca urmare a politicii de dezvoltare multilaterală a României, a politicii de industrializare, în anii noștri a crescut și s-a diversificat producția industrială, a crescut și s-a diversificat producția agricolă, a crescut și s-a diversificat producția în toate ramurile economiei naționale. Ca urmare a politicii de dezvoltare multilaterală a României, a politicii de industrializare, în anii noștri a crescut și s-a diversificat producția industrială, a crescut și s-a diversificat producția agricolă, a crescut și s-a diversificat producția în toate ramurile economiei naționale.

Made in Romania

Marcă garantată

Sînt mașini din Italia, din Franța, R.F.G. sau Anglia care trag în fața întreprinderii și încarcă în mare grabă. Drumurile Europei sînt lungi și, oricît ar părea de impropriu, unele dintre ele pornesc de la Tîrgu Secuiesc. În primul moment mi-am imaginat o fabrică veche, în stilul vechilor ateliere meșteșugărești cum au fost în mai toate orașele transilvane și care, mai tîrziu, s-au dezvoltat și au început să aibă o producție specializată. Întreprinderea de confecții din Tîrgu Secuiesc are înfățișarea unui bloc de locuințe și este o construcție recentă. La 22 august 1969 a fost dată în folosință și la primele zile de la deschidere aici se croiau șorțulețe, halate, uniforme școlare și mănuși de protecția muncii. În studiul tehnico-economic, întreprinderea din Tîrgu Secuiesc a fost profilată pe „costume de bărbați mediu sătesc". La ora aceasta confecțiile din Tîrgu Secuiesc se vînd în toate marile capitale ale modei de la glob, fac concurență la Roma, la Paris, la Londra, la New York, la Montreal sau la München.

N-am avut plăcerea să-l cunosc pe omul care a făcut din această întreprindere o firmă. Dar pe toți cei care i-am întîlnit i-am auzit vorbindu-i de bine. De foarte bine, cu un sentiment de respect și de admirație. Vorbeau despre un om integru. Fostul director al acestei întreprinderi, Iosif Stemner, a fost croitor. Nu știu dacă se jenează de profesia lui. Presupun că nu din moment ce a condus o fabrică de confecții și a făcut-o exemplar, reușind s-o ducă de la „costume de bărbați mediu sătesc" la pantaloni mediul parizian. Oricum, lui i se datorează profilarea fabricii care, din 1978, nu produce decît pantaloni. După pensionarea acestui om deosebit, conducerea fabricii a fost preluată de economistul Nágori Attila, venit la confecții cu 10 ani în urmă, dintr-o intenție simplă, aceea de a se muta mai aproape de casă. La fel au venit la Tîrgu Secuiesc și maiștri, și specialiști în confecții, oameni care lucraseră ani și ani la Odorheiu Secuiesc, la Focșani, la Vaslui. „Fabrica asta a început fără nici un specialist în confecții. În oraș nu era nici un fel de tradiție în acest sens. Au venit cîțiva oameni de aici care lucrau la alte fabrici și-n rest oameni din comunele învecinate și din oraș, calificați la locul de muncă. Cînd au venit aici, mulți arătau a oameni de la țară. Acum, cînd se lese din schimb, parcă asiști la o paradă a modei. În urma vizitei efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în anul 1977 s-a hotărît construirea în Tîrgu Secuiesc a unei platforme industriale care să cuprindă și industrie de confecții. Întreprinderea noastră a intrat prima în funcțiune și după ea au urmat Întreprinderea mecanică, Întreprinderea de amidon și glucoză, Întreprinderea de prelucrarea laptelui și, mai tîrziu, Întreprinderea de izolatori electrici de joasă tensiune și secția de mecanică, aparținînd de Întreprinderea Tractorul din Brașov. Acum la Tîrgu Secuiesc ființează o mare platformă industrială, construită într-un timp foarte scurt". (Nágori Attila).

Întreprinderea din Tîrgu Secuiesc confecționa în fiecare an 50—60 de modele. Situația economică și concurența de pe piața internațională au dus-o în postura de a confecționa 400 de modele în serie mare numai într-o jumătate de an. Ca să trăiască, cei de la confecții au fost obligați să accepte o varietate de modele în fața cărela, cu 10 ani în urmă, ar fi capotat fără să mai încerce. Anul 1983 a fost un an de încercare. Mai rezistă sau nu firma din Tîrgu Secuiesc pe marile piețe? Și răspunsul a fost, rezistă. La această oră producția întreprinderii este 100 la sută pe devize convertibile și ea pătrunde pe

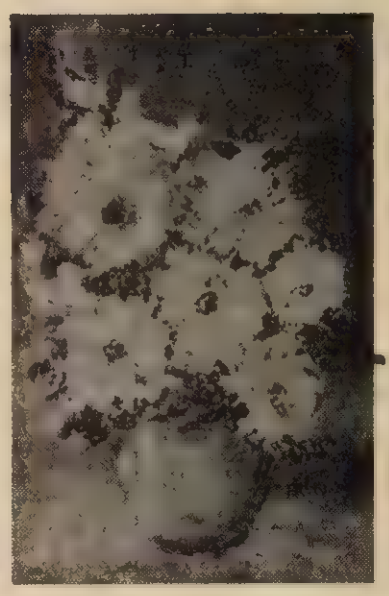

toate marile piețe de confecții ale lumii contemporane. Fiecare lucrător confecționează 8 perechi de pantaloni în 8 ore. Oamenii au ajuns la un fel de supraspecializare. Au o precizie și-o rigoare de mașinărie. Seamănă cu roboții. Nici o mișcare suplimentară, nici un gol, nici o pauză. „Noi lucrăm de 11 ani cu o firmă italiană și am exportat 15 milioane de perechi de pantaloni și n-am avut nici o pereche refuzată. Anul acesta am fost agreați de Woolmark și mai urmează doar protocolul semnării contractului, asta după ce tehnicienii respectivului organism au urmărit mai mulți ani produsele întreprinderii din Tîrgu Secuiesc". (Nágori Attila).

Am cunoscut cîteva femei din Bretcu. Croitoria în regim industrial a fost pentru marea lor majoritate prima îndeletnicire după despărțirea de agricultură. Elena Harpa, Ana Neda, Németh Rozalia au descoperit și linia modei și au rămas legate și de viața pămîntului. Mulți dintre cei care fac naveta din comunele învecinate nu se mută în Tîrgu Secuiesc pentru că preferă să rămînă și țărani, să-și ducă și rostul gospodăriei străvechi. Unii s-au mutat la oraș și fiecare sfîrșit de săptămînă și-l petrec în sat, după cum o mare parte din fetele venite de la țară pleacă în excursii prin țară și străinătate. La Tîrgu Secuiesc turismul e o stare de spirit. După ce lucrează la mașini care ating și 8 000 de împunsături pe minut, după ce calcă sute și sute de pantaloni, oamenii simt nevoia să-și schimbe viața.

„Confecțiile românești au cîștigat un loc pe marile piețe de desfacere. Greu, dar l-au cîștigat, și nu unul oarecare. Abia după anul 1970 putem vorbi de un adevărat export de confecții, spunea Constantin Cristescu, consilier în Ministerul Industriei Ușoare. Acum exportăm în 70 de țări și am ajuns să fim principalii furnizori de confecții la diferite articole. Bunăoară, în Italia sîntem principalii furnizori de confecții la articole pantaloni, costume, impermeabile și sacouri. Or, să vinzi într-o asemenea cantitate în această Mecca a modei înseamnă creație, înseamnă calitate. Confecțiile reprezintă producția cu cel mai înalt grad de valorificare din ramura industriei ușoare pentru că ele permit o înaltă valorificare a producției indigene și oferă cîmp de acțiune pentru creația românească, numărul de modele fiind nelimitat. Confecțiile reprezintă 40 la sută din exportul Ministerului Industriei Ușoare și pentru a răspunde la această sarcină, pusă de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în fața industriei ușoare, am creat unități specializate spre a asigura o specializare a muncitorilor. Confecțiile reprezintă cele mai spectaculoase salturi în valorificarea materiilor prime din țara noastră și aduc o importantă creștere a aportului de devize. La această oră confecția românească înseamnă deja o marcă garantată".

CORNEL NISTORESCU ■

Să fii la tine-acasă, în țara ta frumoasă,
Unde mereu e luptă și deseori e greu,
Să simți că ai o casă, că țara ta ți-e casă,
Și că de azi încolo a ta va fi mereu

23-40

Constrcției

ție imediată, renașterea urbanistică a fiecărula. Au apărut întinse noi cartiere de locuințe, chiar noi orașe și creșteri explozive ale altora. Această epocă, se poate numi, în termenul consacrat de sociologi, epoca orașelor românești în mișcare. Cu o viteză fantastică, pe o verticală fantastică a civilizației și habitatului lor. Înflorește în România o arhitectură niciînd mai monumentală și mai reprezentativă, se înalță orașe în orașe, centre civice de o mare expresivitate și grandoare, piețe publice ample și pline de personalitate, edificii sociale și de cultură, spitale, școli, universități, instituții de cercetare, teatre artere comerciale și tot ceea ce asigură conexiunea la modul de viață al secolului XX.

Sintem, să ne reamintim, de asemenea, printre primele țări din lume nu numai în ceea ce privește construcția de locuințe, dar și aceea a direcționării dezvoltării într-o largă perspectivă, pe baza unor Planuri naționale de prognoză pînă în anul 1990 și anul 2000. În contextul acestora, analizînd în permanență realitățile interne și contextul internațional cu geniul gîndirii sale economice, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prevăzut, cu mult înainte de izbucnirea lor, crizele economice mondiale și a stabilit astfel planuri naționale și strategii menite să nu afecteze, ori cît mai puțin, ritmurile noastre de evoluție, ritmurile industrializării, ritmurile investițiilor în agricultură, echilibrul social. A prevăzut, precum știm, mult înainte, criza petrolului și criza energetică, fiind inițiatorul unuia dintre programele naționale de anvergură privind asigurarea independenței energetice a României. I-a subsumat astfel, programele pentru amenajarea complexă hidroenergetică și hidrografică a rîurilor interioare ale țării, de construcție a centralelor nucleare de extracție și valorificare superioară a resurselor energetice neconvenționale. A prevăzut, tot cu mult înainte criza materiilor prime, din inițiativa sa elaborîndu-se și adoptîndu-se și în acest domeniu programe pentru cercetarea, descoperirea, punerea în valoare și înalta prelucrare a materiilor prime din solul și subsolul țării. Prin inteligența tehnologică națională, racordată la cele mai noi cuceriri de pe plan mondial. Ce altceva este Programul dezvoltării cercetării și științei românești, stabilit la Congresul al XII-lea, decît expresia acestei concepții și implicarea concretă a științei în dezvoltarea însăși a întregii societăți ? ! Fiind o politică socială dialectică totul se întrepătrunde, toate obiectivele stabilite sînt părți ale unui întreg iar totul este pus în slujba unei singure opere vaste și atotcuprinzătoare — ridicarea României pe cele mai înalte trepte de civilizație și progres. Adică totul pentru om. Roadele ei se văd. Acasă la noi dar și măsurindu-ne cu alții. Avem locul nostru în lume, ne croim locul nostru în istorie și, ca o garanție a acestei deveniri, întregul popor dă glas voinței sale de realegere la cel de al XIII-lea Congres al P.C.R. a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al partidului.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Redescoperirea Omului

Autentica lume morală, cu întreaga sa bogăție de manifestări, și-a găsit întotdeauna pilon de susținere și legitimare valorică, în vocația constructivă a muncii. A muncii eliberată din strînsoarea înstrăinării și instituită ca puternic factor de socializare și umanizare. Acest pilon central al moralității noastre, socialiste s-a înălțat și se înalță, cu o tenace sforțare de gîndire și faptă, cu precădere după Congresul al IX-lea al partidului nostru din 1965. De atunci încoace, de cînd la cîrma mișcării comuniste românești se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a declanșat — cu inerente progresivități ce puteau fi deslușite încă de la început — un vast proces de învățare socială a strategiei muncii creatoare, ca temelie a valorilor ce populează un nou orizont de moralitate.

Deloc ușoară, înțelegerea și — mai cu seamă — înfăptuirea vocației morale și umaniste a muncii și-a aflat, în deschiderile de viziune declanșate de Congresul al IX-lea, o nouă matcă de afirmare și revigorare permanentă. Obișnuit, prin însăși substanța ființei sale istorice, să muncească, fiind purtător neostenit de tradiții ale implicării în hărnicie, poporul nostru a descoperit — în ultimele aproape două decenii — noile dimensiuni ale plenitudinii umane pe care o procură esența socialistă a muncii.

Spun asta pentru că în ecuația „muncă — moralitate" transferurile de semnificații nu se fac direct și liniar. Munca este un sistem de operații caracterizat prin dificultate și consum energetic. Iar valoarea binelui, valoare centrală în lumea moralei, nu decurge nemijlocit din acest sistem. Deschizîndu-se către realități în esența lor și rupînd cu anume prejudecăți dogmatice și aserțiuni simpliste, încolăcite printre conotațiile expresiei „morala proletară", partidul nostru ne-a oferit o perspectivă nouă, profundă, a dialecticii facerii moralei. Aceea a instituirii muncii ca dat fundamental al condiției umane, ca sferă de emergență a soluțiilor viabile pentru problematica omului. De aproape două decenii lucrăm la înălțarea unei noi calități umane a muncii, singura care poate genera spațiul unor relații morale puternic motivate valoric. Am învățat, în acest răstimp — dealtfel scurt pe axa cronologică — să generalizăm munca, la scară socială, ca proces de împlinire umană și, astfel, ca pîrghie a propriilor noastre raporturi reciproce.

Noile valori ale moralității socialiste, care fac parte din familia Binelui — cinstea, echitatea, demnitatea, întrajutorarea, omenia și altele — își trag forța de tracțiune la nivelul individului din instituirea unei noi conștiințe a muncii. Trebuia început cîndva procesul de scoatere a acestor valori de sub incidența dezideratului lozincărd și de împămîntenire a lor prin travaliu politic și cultural concret, cotidian, pe o nouă matrice a funcțiilor sociale ale muncii. Și acest început se plasează, cu deplinătatea înțelesurilor sale, la piatra de hotar a „Epocii Ceaușescu".

Reconstrucția morală a societății noastre a pornit, așadar, de la mecanisme de ordin fundamental, de la așezarea personalității morale a omului pe un nou fundament economic și cultural. În acest cadru, reflectînd mutații efective ale realității, expresii ca „om al muncii" sau „spirit muncitoresc" au dobîndit ele însele înțelesuri noi ; accesul la un status social superior l-a dat omului putința de a gîndi muncitorește ca fapt de libertate morală și, corelativ, de conștiință a datoriei. Devenită sursă a avuției comunitare și individuale, munca îngrădește tot mai mult sfera traiului parazitar sau pe conturi ilicite. Se dă, aici, o asiduă luptă cu vechiul, cu mentalități și atitudini înapoiate, pentru așezarea lucrurilor umane în ordinea lor dreaptă, într-o superioară înțelegere valorică și într-o rostuire a criteriilor de raționalitate.

Iată, așadar, cîteva virtuți esențiale ale unui nou model valoric al muncii, care își desăvîrșește vectorii de operaționalitate sub impulsul modului de a gîndi și regîndi, creator și dinamic, ordinea morală a vieții socialiste după anul 65, anul istoricului Congres al IX-lea. Lucrînd la fundamentele acestei ordini, centrul vital politic pe care îl reprezintă partidul nostru în societatea românească a generat și o practică superioară a relațiilor morale nemijlocite, dintre oameni. Una în care raportul dialectic dintre normativitate și libertate se instituie cu insistență sub forma așezării tuturor raporturilor sociale pe principiile și normele eticii și echității socialiste. Un nou conținut moral își face loc în sfera inter-umanului, blocînd subterfugiile devianței, generalul control muncitoresc, democratic asupra faptelor și stimulînd inițiativa morală a unui nou tip uman. Cine se apleacă fără părtinire anume și fără prejudecata asupra realității lumii noastre morale, așa cum se derulează ea de aproape două decenii, va observa — neîndoielnic, — că s-a înregistrat un substanțial progres dinlăuntrul său. Într-o lume care, pe o bună parte dintre meridianele și paralelele sale, cunoaște puternice fenomene de criză a valorilor (inclusiv morale), peisajul realităților românești cuprinde multiple indicii ale structurării raporturilor publice, interumane, pe codul valoric al moralității superioare. Mă refer nu doar la coeziunea moral-politică a poporului nostru, nu doar la noile dimensiuni culturale ale profundului sentiment moral al patriotismului și ale mîndriei naționale, ci și la țesătura judecăților morale cotidiene ale oamenilor, la comportamente și atitudini puternic individualizate. Aici, în această extrem de diversă arie a faptelor morale, se distinge — cu forța evidenței — tendința omului de a se judeca pe sine și de a-i judeca pe alții prin raportare constantă la valori.

Realegerea de către Congresul al XIII-lea al P.C.R. în funcția supremă de secretar general al partidului a tovarășului Nicolae Ceaușescu reprezintă garanția și simbolul climatului moral în care trăim.

Reconstrucția morală a societății noastre — parte inseparabilă a socialismului multilateral dezvoltat — se dovedește a fi una dintre cele mai profunde întreprinderi ale „Epocii Ceaușescu". La orizonturile sale de finalitate se profilează un om a cărui bogăție valorică a vieții spirituale va reprezenta o mare și durabilă forță de propulsiune socială.

ACULIN CAZACU ■

Cu un pas înainte

Avînd tradiție în ceea ce privește producerea sticlei, avem firește tradiție și în privința exportului ei. De vreo 40 de ani, poate de cîțiva mai mulți, poate de cîțiva mai puțini, articole realizate la Pădurea Neagră (Bihor), Tomești (Timișoara), Mediaș (Sibiu) sau Turda (Cluj) iau drumul străinătății, lăsînd acolo loc pentru elogii. Asta pentru că, glumește directorul comercial al centralei, Ion Șendroiu, românul nu s-a născut numai poet ci și un pic sticlar. Din același motiv, adică pe baza unei meserii trecută din tată-n fiu, sîntem considerați și azi cei mai mari exportatori de sticlă prelucrată manual, așa la o oră la care, ca să vă faceți o imagine, mașinile automate de la I.A.S.B. (director ing. Grigore Togan) sînt în stare să scoată într-o zi, și chiar scot, 3,5 milioane de produse. Ceea ce ar însemna, socoteala e simplă, că fiecare al treilea locuitor al Terrei ar putea primi, anual, un pahar sau o scrumieră de pe Bulevardul Ion Șulea din București !

Exportul despre care vorbeam a fost, pînă acum două decenii sporadic și, ca să zicem așa, mai mult simbolic. El a crescut și s-a diversificat după alegerea, ca expresie a voinței unanime, a tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului și a țării, anul 1965 reprezentînd, și pentru industria sticlei și ceramicii fine, un început de eră nouă. Vizitele de lucru ale secretarului general al partidului, peste 20 la număr, s-au transformat în programe concrete de dezvoltare, ele oferind oamenilor muncii din acest sector de activitate o „strategie" înțeleaptă, eficientă și cu bătaie lungă. Dacă față de 1965, ne informa același interlocutor, exportul de produse de sticlărie și ceramică fină a crescut, la zi, de peste 4 ori, atingînd o cifră de afaceri, în dolari, cu multe zerouri în coadă, această detentă fără precedent și, pînă nu demult, de neînchipuit trebuie explicată deopotrivă prin rîvna oamenilor, muncind mai mult și mai bine, cît și prin grija permanentă arătată de conducerea partidului, de primul comunist al țării acestui compartiment. Au apărut unități noi, la Buzău, Bistrița, Tîrgu Jiu, Gherla, Fălticeni, Suceava etc.

Un lucru e clar : ca să-și justifice menirea, un export, în orice domeniu ar fi, trebuie să fie rentabil. Să scoți mai mult decît bagi. Raportul e, și din acest punct de vedere, singurul avantajos, grăitor : dacă în 1965, an de referință în ceea ce privește renașterea industriei sticlei, la 1 dolar import, exportul reprezenta 3 dolari, el înseamnă azi, tot față de 1 dolar import, 10 dolari. Cum a fost posibil acest salt ?, am întrebat. Mi-a dat lămuririle necsare directorul general al centralei, ing. Victor Mocanu. Pentru realizarea unei tone de produs destinată exportului se consumă acum, față de anul '70, cu 20 la sută mai puțină energie și combustibili. Pe baza indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a întocmit un program strict de reducere a consumurilor, numai la sodă calcinată, de pildă, înregistrîndu-se o economie anuală de 30 de mii de tone. S-au luat, între altele, măsuri pentru echiparea și izolarea corespunzătoare a consumatorilor (cuptoarelor), precum și pentru recuperarea și reutilizarea căldurii.

Iar rezultatele, ca o consecință logică, n-au întîrziat să apară. Și-a spus, desigur, cuvîntul tradiția, în materie de forme artistice, de receptivitate privind modelele, de complexitate a prelucrărilor, de operativitate în livrare (Ion Șendroiu : „n-am respins nici o comandă de export și, fără excepție, am terminat comenzile la timp"), iar structura exportului, în continuă dinamică, a fost urmărită cu competență și sudoare. Așa s-a trecut de la pahare simple, presate sau suflate, la linii complete pentru o gospodărie, la seturi cu cît 120 de piese, incluzînd tot felul de suporți (pentru tacîmuri, servețele etc.) și de vase (pentru sosuri, condimente etc.). Mai nou, ca un capitol aparte, s-a intensificat exportul de cristal, o lampă made in Romania ajungînd să fie vîndută cu 500 de dolari. A prins aripi cel de împletituri manuale din porțelan, se încearcă ieșirea pe piețele lumii cu galé-uri de Buzău. Era căutat, de exemplu, cristalul de Mediaș, făcut la „Vitrometan". Alte 4 unități, cele din Bistrița, Avrig, Gherla și Tîrgu Jiu, au devenit și ele, de curînd, exportatoare. Treaba asta, exportul, e una complicată. N-ajunge să-ți placă ție ce produci, trebuie să găsești și un cumpărător. Numai că acesta vrea mereu altceva, iar tu, furnizorul, nu trebuie doar să-i satisfaci cerințele, ci și să i-o iei înainte, să-i oferi din cînd în cînd ceva nou. Din acest punct de vedere, ceramica românească, plasată între olăritul tradițional și faianța-porțelan, a dat lovitura. Realizată numai pe materie primă indigenă, cu o singură ardere, ea a captat multe gusturi. În atenția centralei, care și-a format un reflex din a cunoaște cît mai bine nevoile pieței mondiale, se află sporirea exportului de ceramică românească în cel mai scurt timp. Un program serios, alcătuit cu chibzuință, stă mărturie în această direcție. Între preocupările sticlarilor se află, la loc de frunte, și modernizarea structurii la geamuri. Produs de înaltă tehnicitate, duplexul obținut la Buzău a făcut de mult înconjurul lumii sub forma parbrizelor de „Dacia" și „Oltcit". Dar lumea poate fi înconjurată mai des, nu-i așa ?

Rămîne însă, și în acest sector, loc pentru mai bine. Realizările sînt mari, incontestabile, dar ele puteau fi și mai mari. Se mai recurge încă la importuri care ar putea fi evitate, de aici și pînă la un export nu totdeauna avantajos fiind un singur pas. Ambalajele, poveste veche, dau cele mai mari bătăi de cap : Un pahar, care costă 10 cenți, ar putea fi vîndut cu 20 dacă ambalajul ar fi comercial. Numai că, de regulă, nu e, și atunci, în loc de 20 de cenți, iei pe pahar tot 10 sau chiar 8. Uneori, am aflat, noi vindem în ambalaj de transport, nu în ambalaj de prezentare, cum s-ar cuveni. Nu haina face pe om, noțiunile s-au mai schimbat, dar aspectul ia, expresia ține și va ține de comerț, fața. Dacă sînt de semnalat, și în acest sector, unele progrese, ele sînt încă mici, și e păcat. Centrala sticlei și ceramicii fine pierde, datorită ambalajelor, destui bani și, pierzînd, ea, pierdem de fapt noi toți. Iată o problemă care ar merita mai multă grijă într-un context în care, repetăm, succesele sînt remarcabile. Chiar dacă fabricile din Bistrița și Pădurea Neagră mai au unele restanțe la export, restul, adică majoritatea zdrobitoare a unităților din industria sticlei, păstrează piețe vechi și cîștigă piețe noi. Nu o țară și nu două, ci 45, de pe toate meridianele globului, apreciază azi produse de sticlărie, de porțelan sau geamuri (acestea vor fi în curînd colorate, securizate și pentru construcții etc.) made in Romania. Importatoarea de altădată a devenit, grație politicii înțelepte și lucide a partidului, o exportatoare de frunte, partener tot mai solicitat și mai elogiat pretutindeni. Poate și pentru că, așa cum spuneam mai devreme, românul s-a născut și un pic sticlar. O vocație pe care o știut s-o cultive, înnobilînd-o mereu.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

23 AUGUST 40

O oră de reverberație istorică în destinul României moderne:

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român

În preajma jubileului celor patru decenii ale revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă a poporului român din August 1944, o semnificație deosebită are subliniera rolului istoric al Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român din iulie 1965, cu atît mai mult cu cît anul viitor vom sărbători împlinirea a douăzeci de ani de la evenimentul ce a reașezat, din temelii, întreaga viață social-politică, culturală și științifică a patriei noastre socialiste, în ordinea ei materială și spirituală. Face parte într-o anumită măsură din realitatea obiectivă și subiectivă a vieții noastre de toate zilele, marcate de ritmul ei trepidant, faptul că percepția lumii în care trăim nu reușește întotdeauna să realizeze suficient acea conștiință profundă, necesară, asupra propriilor noastre înfăptuiri. În numai 19 ani, ființa noastră individuală și, mai ales, colectivă, a făcut un impresionant salt calitativ, ce poate fi evaluat în modul cel mai concret de fiecare dintre noi. Cronologic — o perioadă scurtă, istoricește însă — o întreagă epocă distinctă a epopeii construcției socialiste românești, condusă de comuniști, inima și mintea lucidă a națiunii. Știința istorică a României a fost, este și va fi întotdeauna profund angajată într-o operă revoluționară de atare complexitate și răspundere. Numai analiza profundă, comparativă, critică și obiectivă a situației, științei istorice românești dinainte și după Congresul al IX-lea al partidului poate da măsura exactă a marelui salt calitativ realizat. Fără a subaprecia unele realizări importante ale istoriografiei primelor două decenii de transformări structurale, revoluționare, ale societății românești pe drumul construcției socialiste, știința istorică din țara noastră se afla în preajma anilor '60 într-o fază ce făcea absolut necesară înnoirea ei esențială, din temelii. Probleme și procese fundamentale ale istoriei patriei erau neabordate, ocolite sau chiar denaturate, ca urmare a acceptării necritice a unor teze dogmatice, preconcepute, subiective, tendențioase, de inspirație străină, lipsite de orice fundament științific, ce vizau a pune la îndoială unele dintre marile adevăruri și învățăminte ale zbuciumatei istorii de lupte și sacrificii necurmate ale poporului român pentru libertate, dreptate și progres. Soluționarea acestor probleme pe bazele științifice obiective ale materialismului istoric, ale aplicării creatoare a legilor istorice generale la condițiile specifice ale istoriei românești, a rezultat în mod necesar din acumularea tendințelor dăunătoare amintite — aflate în vădită contradicție — limită cu mersul general al construcției socialiste în țara noastră ; soluționarea a fost pregătită desigur prin importantul efort de cunoștință și de muncă al celor mai valoroși istorici români din acei ani, aparținînd generațiilor mai vîrstnice sau celor noi, dar trebuie subliniat că aceste eforturi nu ar fi dat roadele scontate fără **decizia politică instituită de Congresul al IX-lea și continuată consecvent**, de înnoire din temelii a întregii vieți politice și spirituale a societății noastre socialiste. Este marele merit istoric al Partidului Comunist Român — el însuși renăscut în cel mai bun spirit al continuității bogatelor tradiții revoluționare ale poporului nostru — că, la fel ca în toate domeniile înnoirii vieții noastre materiale și spirituale, a călăuzit și frontul istoric cu fermitate, tact, înțelepciune și finețe, pe drumul cel mai bun, al unui proces complex, nu lipsit de dificultăți, ce a implicat și implică reconsiderări axiologice — unele fundamentale —, „din mers", fără pauze sau improcesuări, prin concentrarea tuturor energiilor spre obiectivele înălțătoare, morale și politice, ale profesiei istoricului, spre o operă constructivă, creatoare, înnoitoare, colectivă în sensul cel mai bun al cuvîntului. Iar această istorie — **nostra vitae Magistra** — a fixat definitiv în filele ei nepieritoare opera epocii inaugurate de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. Ea constă într-o adevărată renaștere înălțătoare a întregii spiritualități românești, bazată pe conștiința istoricității ei, ce-și dezvăluie limpezimea, profunzimea, frumusețea morală, incomparabilă mai mult decît oricînd. Concepția revoluționară, profund istorică în esența ei, a Partidului Comunist Român are un teren atît de fertil de realizare pe pămîntul românesc adînc marcat de valorile perene, umaniste, ale istoriei poporului nostru — întreaga activitate politică, ideologică, educativă și cultural-științifică trebuie să pornească de la cunoașterea istoriei — jinie directoare a prezentului și viitorului nostru — idee fundamentală, programatică, înscrisă pentru prima oară de partid într-un monument de cultură și civilizație românească, ce conferă istoriografiei o răspundere civică amintind direct timpurile marilor lupte revoluționare din trecut, cînd istoria a fost întotdeauna o adevărată armă de luptă. Renașterea noastră istorică și istoriografică inaugurată de Congresul al IX-lea se exprimă într-un vast cadru politic, intern și internațional, care îi potențează valențele și îi accelerează dezvoltarea fără precedent.

Dreptul la istorie

Au rămas de neuitat, tot atît de emoționante ca și atunci, — cînd ele constituiau semnale ale unor vaste deschideri de viziuni înnoitoare, nu numai istorice — primele vizite ale secretarului general al partidului pe meleaguri atît de încărcate de istorie cum sînt cele legate de faptele marilor ctitori ai istoriei românești, Putna lui Ștefan cel Mare sau de memoria Vitezului Unificator.

Revitalizarea fără nici un compromis a funcției esențiale intrinsece a istoriei — aceea de descoperire, afirmare și apărare fermă a **Adevărului istoric** în confruntarea cu denigratorii lui — este tot mai strîns legată de realizarea menirii științei istorice în sensul ei cel mai larg, acela de izvor al înțelepciunii politice, tot mai necesară în lumea de azi.

O amploare fără precedent a dobîndit după Congresul al IX-lea sărbătorirea marilor evenimente ale istoriei patriei : ale luptelor revoluționare ale partidului, ale luptelor pentru făurirea statului național unitar, pentru independență, ale revoluției de eliberare socială și națională și construirii socialismului în România. De la tribuna celei de-a 45-a aniversări a Partidului, în 1966, secretarul general a spulberat teza neștiințifică, contrară învățăturii leniniste, care pretindea că România ar fi fost — la începutul secolului al XX-lea — o țară imperialistă ; astăzi, o asemenea „teză" este de neînțeles, o ciudățenie total ilogică — chiar dacă mai e promovată prin subsolurile unor reuniuni internaționale preocupate de diferite revizionisme, inclusiv anticomuniste —, dar ea a produs destulă confuzie în anii '50 și nu trebuie uitat curajul cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu a combătut această „teză" și în anii cînd ea era atît de simptomatic vehiculată, nu numai „ex cathedra".

Din multitudinea de concluzii definitive a căror elaborare se datorează climatului inaugurat de Congresul al IX-lea — asupra cărora spațiul nu ne îngăduie să insistăm mai mult — sînt demne de subliniat cel puțin trei :

1) Cea mai cuprinzătoare înțelegere obiectivă, științifică a întregului proces istoric al continuității românești, al afirmării națiunii și unității naționale, culminînd cu Marea Unire din 1918, cu rolul națiunii în socialism și comunism ;

2) Tot astfel cu privire la rolul țărănimii ca forță fundamentală în întreaga istorie a poporului român (social-economic, politic, militar, cultural) și — în ansamblu — a rolului decisiv al maselor populare conceput concret — istoric, structural, diferențiat, nuanțat, în strînsă legătură cu punerea în valoare a marilor personalități din toate domeniile și epocile. O subliniere deosebită trebuie făcută cu privire la dezvoltarea studierii glorioasei mișcări revoluționare, socialiste și comuniste, a partidului politic al clasei muncitoare ;

3) Ca o încoronare a întregii dezvoltări a concepției istorice a partidului, — ideea cardinală asupra **caracterului unitar al întregii istorii a poporului român.**

Nici o altă epocă anterioară, nici un curent de gîndire, nici o forță politică, nici o personalitate nu au putut — în mod obiectiv și subiectiv — să elaboreze o concepție atît de profundă, științifică, ce reliefează strălucirea istoriei românești. Eforturile lăudabile ale înaintașilor — limitate însă de condițiile epocii lor — în direcția **încadrării istoriei naționale în istoria universală**, în fluxul interferențelor factorilor de civilizație și progres, își dobîndesc astăzi o bază filozofică.

Dacă adăugăm faptul că în anii de după al IX-lea Congres al partidului a fost restabilit locul istoriei în învățămînt — realizare ea însăși de însemnătate istorică ce nu poate fi exprimată decît în perspectiva operei de educare, fortificare și înarmare spirituală a întregului nostru popor —, că în această perioadă are loc o importantă consolidare și dezvoltare instituțională a cercetării istorice, a valorificării acesteia, precum și a pătrunderii istoriei românești în conștiința străinătății, a popoarelor, în fine, — succesele de prestigiu ale istoriografiei române în planul științei istorice mondiale (Congresul al XV-lea al acesteia, din 1980, desfășurat la București, este numai un exemplu), putem realiza cîteva linii esențiale ale dinamismului creator ce caracterizează istoriografia română a ultimelor două decenii.

Istoricii români sînt conștienți că au mult de făcut, că nu au realizat tot ceea ce cere de la ei epoca pe care o trăim ; acestei epoci ei îi datorează, în ultimă instanță, însuși statutul profesiunii lor nobile, ridicat, la cele mai înalte cote valorice, de partid, făcîndu-și un titlu de mîndrie din a sublinia că realizările științei istorice românești nu erau posibile fără evenimentul istoric al anului 1965.

Niciodată pînă azi — de la Bălcescu, Kogălniceanu sau Iorga încoace — istoria nu a vorbit atît de strălucit și elocvent despre acest popor, care a știut și va ști întotdeauna să-și cinstească așa cum se cuvine trecutul, înfăptuirile, jertfele, oamenii de seamă ce i-a dat sieși și umanității.

ALEXANDRU PORȚEANU ■

Unul din 15 000

La Concordia a ajuns să lucreze pentru că era ploieștean și pentru că i-a plăcut strungăria, zice Dumitru Parcescu. Abia apucase să se cheme că e strungar calificat și-a început războiul. După aceea, în vremea bombardamentelor Concordia a primit în plin cîteva lovituri și-a fost nevoie să-și evacueze atelierele în locuri mai ferite. Ei muncea la Buda, nu departe de Ploiești. Și cînd s-a întors acasă, casa lui se prăbușise sub apăsarea unei grămezi uriașe de pămînt care fusese aruncată deasupră-i de suflul exploziei unei bombe căzute alături, în curtea rafinăriei Standard Oil. Era de lucru și acasă și la fabrică. Reconstrucția, se știe, a început încă din toamna anului 1944, după ce nemții, care nu vroiau să lase Ploieștiul din mînă, au fost izgoniți la sfîrșitul lui august din pădurea Păulești, unde se strînseseră vreo 10 000. Acolo s-a găsit, pe urma lor, o monetărie în care fabricaseră bani românești. Vorba lui Dumitru Parcescu, și de-acolo au ieșit milioanele din vremea milioanelor, cînd o publicație locală scria despre Ofensiva contra speculei și intitula alte articole Îndreptar de vreme nouă, Sub teascul adevărului, Gînduri despre Tratatul de pace, Primăvara poporului, Urbanism și reconstrucție. La 10 iunie 1948 s-a ținut în sala Odeon, actuala sală a Teatrului de stat din Ploiești, o ședință la care-au participat activul Comitetului județean de partid și reprezentanți ai întreprinderilor, în total 355 de oameni. Au fost prelucrate instrucțiunile cu privire la naționalizare. A doua zi, la ora 14, un miting cu toți muncitorii a consacrat actul naționalizării și cîteva luni mai tîrziu, în octombrie, firma Concordia s-a schimbat și ea, urmînd a se numi Întreprinderea de utilaj petrolier 1 Mai Ploiești. Așadar își propunea nu numai să repare, cum făcuse pînă atunci, dar și să producă utilaj petrolier, și asta era o cutezanță în mod sigur. Era într-adevăr un act de îndrăzneală și el poate fi înțeles mai cu seamă dacă vom spune că, potrivit unor statistici, înainte de-al doilea război mondial România importa 99 la sută din utilajul necesar exploatărilor ei petrolifere. Ce a urmat după aceea a fost, cum se zice, un drum lung, și pe parcursul acestui drum a fost nevoie și de munca lui Dumitru Parcescu, pe care-l luăm ca martor pentru evocarea cîtorva etape mai importante din viața întreprinderii. În 1951 intră în probe iar un an mai tîrziu începe fabricarea în serie a primei instalații de foraj de care întreprinderea își leagă numele. Cu instalația aceea se puteau face foraje la mică adîncime. În scurtă vreme se asimilează producția turbinelor de foraj și instalația pentru adîncimi pînă la 3 200 de metri. Se ivesc și primii cumpărători externi și primele contracte. Se trece la o reorganizare a serviciilor uzinei. Serviciul în seama cărula intrau investigațiile tehnice, munca de cercetare, ajunge la primul rezultat de prestigiu în 1957. Atunci se fabrică într-o concepție nouă, modernă, instalațiile 4 LD, pentru foraj la 3 500 de metri, echipate cu cîte patru motoare diesel și avînd timp de montaj redus iar turla rabatabilă. Abia acum făcea uzina un pas mare pentru inaugurarea unui bun renume și se poate spune că instalațiile acestea au cucerit lumea, fiind cerute în Brazilia, Argentina și Cuba, în Algeria, în Ungaria, Iugoslavia, Bulgaria, Turcia, Uniunea Sovietică sau în India, China, Pakistan și Vietnam. Întreprinderea se dezvoltă în continuare și construiește instalații de foraj pentru adîncimi de 5 000 și apoi de 7 000 de metri obținînd în 1964 și 1967 medalii de aur la Tîrgul internațional de la Leipzig. Muncitorii și specialiștii de la „1 Mai" Ploiești aduc țării, împreună cu cei de la întreprinderea de același profil din Tîrgoviște, faima de mare producătoare și exportatoare de utilaj petrolier și ei pot fi întîlniți, tot mai frecvent, la tîrgurile din centre industriale și comerciale de renume, la Poznan, Milano, Moscova, Paris, Zagreb, Hanovra sau Barcelona, acolo unde exponatele românești sînt întîmpinate cu interes și cu o prețuire ce se concretizează în încheierea unor contracte economice cu firme din cîteva zeci de țări. Iar lîngă acestea s-ar cuveni să amintim și faptul că ziua de 9 octombrie 1975, cînd a fost lansată la apă prima platformă românească de foraj marin, a marcat intrarea României în rîndul celor cîteva țări din lume, toate avansate din punct de vedere industrial, capabile să construiască instalații de o asemenea complexitate. Acum, după o viață de muncă, mai avînd doar cîteva luni pînă să iasă la pensie Dumitru Parcescu nu poate să nu-și amintească de anii de început, cînd totul a trebuit să fie o lecție de învățat, o lecție care nu s-a încheiat nici astăzi, desigur, și ea va continua pentru perfecționarea instalațiilor de foraj românești, al căror prestigiu a fost consolidat și prin faptul că ele au îngăduit obținerea unor recorduri de adîncime. Aici, la „1 Mai", unde se vorbește despre un succes de ultimă oră, instalația de foraj la 10 000 de metri, sporirea competitivității prin diversificarea și creșterea nivelului tehnic și de calitate al produselor prezintă gînd și faptă de fiecare zi. Oamenii au de asimilat noi produse cu performanțe tehnice superioare, au de modernizat produsele existente în fabricație, au de îmbunătățit concepția celor aflate în curs de proiectare, au de extins gama sortimentală a utilajului petrolier care poartă marca, celebră în lume, „Upetrom". Între produsele noi, instalația de foraj F—900—EC—DEC este cea mai mare proiectată pînă acum în țara noastră și va fi superioară instalațiilor străine ca performanțe. Iată un argument prin care Dumitru Parcescu ține să lase deoparte ziua cînd or să-i dea o diplomă și-un baston în care să-și sprijine, cîndva, bătrînețile și vrea să aducă vorba tot despre faptul că, în ciuda gloriei care i-a aureolat numele, întreprinderea dovedește o poftă de viață, ca să spunem așa, un spirit de competiție și o dorință de afirmare specifică mai degrabă vîrstelor tinere. El unul, zice, n-a fost în uzină decît unul din 15 000.

DUMITRU ELIADE ■

Dar dincolo de toate şi mai presus de toate
Să ţinem minte pururi că-n acest timp şi loc
A-nvins ideea sfîntă de muncă şi dreptate,
Care-a trecut şi ţara sub zodii de noroc

23 AUGUST 40 1944-1984

Deschiderea spre Planetă

În mai puţin de două decenii România şi-a dobîndit pe larga arenă a lumii un prestigiu şi o pondere care o plasează în avangarda dinamică a politicii mondiale. În mai puţin de două decenii, prin laborioase acumulări cantitative şi printr-un decis salt calitativ România a devenit promotoare de idei rezonante, catalizatoare de eforturi diplomatice, o adevărată rampă de lansare a iniţiativelor care conferă contur şi substanţă păcii, colaborării, democraţiei, progresului.

Piatra de hotar care a marcat pentru istorie vertiginoasa afirmare a României pe meridianele politice ale planetei a fost Congresul al IX-lea al P.C.R. — moment care a determinat o amplă deschidere de orizonturi, o configurare programatică lucidă şi inspirată a liniilor de acţiune pe plan intern şi internaţional, definirea strategică a unei metodologii politice care a fost şi este de atunci permanent şi semnificativ validată de viaţă. Acest major şi vital proces de abordare militantă, revoluţionară, profund umanistă a problematicii mondiale, această operă de transferare a dezideratelor pe terenul faptelor şi-a găsit impulsul determinant în gîndirea şi acţiunea secretarului general al partidului, preşedintele republicii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Îmbinînd forţa viziunară a edificatorului de istorie cu aceea a analistului atent la ansamblul cauzalităţilor lumii contemporane, implicîndu-se profund şi determinînd emulaţia creatoare a naţiunii noastre, deschizînd mereu perspective şi trasînd, cu o lucidă temeritate, drumuri noi tovarăşul Nicolae Ceauşescu a creat o epocă. Epoca Ceauşescu este chintesenţa capacităţii de a transforma idealurile în practică de viaţă. Această Epocă — deschisă de Congresul al IX-lea şi amplificată, în rezonanţa şi înalta ei semnificaţie în anii care au urmat de la istoricul eveniment, se dovedeşte a fi, în totalitatea structurilor sociale, economice şi politice proba elocventă a valenţelor creatoare ale poporului român, expresia vitalităţii unui program politic ştiinţific, coerent, revoluţionar.

„Ceauşescu — România — Pace" trinom simbolic al unei realităţi luminoase a devenit — în conştiinţa lumii — mărturia dinamicii politicii româneşti, a spiritului în care se dezvoltă şi se afirmă. Pacea — cheie de boltă a demersurilor şi acţiunilor româneşti — a reprezentat şi reprezintă în concepţia preşedintelui Nicolae Ceauşescu nu o alternativă raţională a conflictelor şi tensiunilor de tot felul, ci cadrul imperativ pentru făurirea tuturor resorturilor unei lumi a echităţii şi progresului, a respectării în fapte şi nu în vorbe a drepturilor popoarelor de a fi ele însele. Într-o perioadă cînd dimensiunea nucleară a înarmărilor conturează limpede riscul autodistrugerii umanităţii semnalurile ferme ale preşedintelui Nicolae Ceauşescu pentru o abordare, de la simplu la complex, dar, în acelaşi timp, frontală şi substanţială a problematicii dezarmării capătă relevanţă şi un justificat ecou internaţional. Iniţiativele şi acţiunile româneşti în acest domeniu cardinal al vieţii internaţionale, programul românesc de dezarmare, se constituie într-o mărturie grăitoare a responsabilităţii lucide şi a curajului de a privi adevărurile în faţă, de a căuta soluţii şi mijloace eficiente de a contracara cursul absurd al înarmărilor. Situaţia actuală din planul înarmărilor — prin volum, calitate şi consecinţe prezente şi potenţiale — este fără precedent. De aici — raţiunea aprecierii preşedintelui României : problema fundamentală a zilelor noastre este aceea a opririi cursei înarmărilor, şi îndeosebi a înarmărilor nucleare, trecerea la dezarmare, şi în primul rînd la dezarmare nucleară, eliminarea rachetelor cu rază medie de acţiune în Europa şi a tuturor armelor nucleare, asigurarea unei păci trainice în lume.

În mod logic eforturile României de edificare a păcii se coroborează, într-o dialectică interdependenţă, cu acelea dedicate asanării vieţii internaţionale de reziduurile unor perioade cînd dreptul forţei se echivala, prin disimulări reciproc convenite, cu forţa dreptului. În anii care au trecut de la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., în aceşti ani de viguroasă demnitate românească, acţiunea tovarăşului Nicolae Ceauşescu s-a confundat, permanent, cu lupta pentru statuarea unei demnităţi reale a tuturor popoarelor, a tuturor naţiunilor lumii. Adevărat cod al echităţii internaţionale, adevărat program de luptă pentru defrişarea obstacolelor plasate de politica de dictat pe arena lumii pachetul de idei româneşti, rezoluţiile, documentele şi declaraţiile oficiale se constituie într-o contribuţie de prim ordin pentru aşezarea noilor principii pe o temelie trainică, durabilă. România, preşedintele Nicolae Ceauşescu consideră că aplicarea fermă a noilor principii de relaţii constituie calea cea mai sigură pentru promovarea unor noi raporturi de prietenie şi colaborare între state. „O cerinţă imperioasă a timpurilor noastre — sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu — este generalizarea în viaţa internaţională, în relaţiile dintre state a principiilor deplinei egalităţi în drepturi, respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc, al nerecurgerii la forţă şi la ameninţarea cu forţa în raporturile interstatale. Astfel, vom asigura promovarea unor relaţii noi, a unui umanism nou, care să asigure popoarelor posibilitatea de a-şi afirma multilateral geniul uman şi forţele creatoare într-un climat de prietenie şi colaborare".

Acest climat presupune un liber acces la progres, la transformarea sanselor dezvoltării în progres real, nivelarea decalajelor economice şi eliminarea tranşantă a polarizărilor paradoxale din lumea de azi, a sărăciei şi bogăţiei.

Realizarea unei noi ordini economice reprezintă, în concepţia preşedintelui Nicolae Ceauşescu, închegarea temeinică a unui mecanism de noi raporturi economice, comerciale, financiare, reaşezarea structurală a unui întreg sistem de relaţii. Constituie meritul incontestabil al secretarului general al partidului nostru, de a fi pus în lumină, pe baza unei analize riguros ştiinţifice, a situaţiei economice mondiale şi a tendinţelor ei de viitor. În concepţia României, a preşedintelui ei, lichidarea stării de subdezvoltare, în care se află peste două treimi din omenire — stare de lucruri profund nedreaptă, consecinţă directă a politicii imperialiste, colonialiste şi neocolonialiste, a vechilor relaţii de inegalitate, dominaţie şi asuprire — constituie o problemă de care depinde însuşi viitorul omenirii, reprezintă o necesitate obiectivă a progresului şi păcii în lume.

„România — arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu — ca ţară socialistă şi, totodată, ca ţară în curs de dezvoltare, se situează în mod ferm de partea ţărilor care luptă pentru a lichida subdezvoltarea, precum şi vechile relaţii care au generat-o, pentru instaurarea unei noi ordini economice şi politice internaţionale, care să asigure condiţii pentru progresul mai rapid al tuturor popoarelor, şi în primul rînd al celor rămase în urmă, pentru accesul larg al tuturor naţiunilor la cuceririle civilizaţiei contemporane".

În mod firesc luptînd pentru realizarea unor obiective globale — pacea, colaborarea democratică, un echitabil dialog internaţional — România, aşează, printre ideile sale de frontispiciu, convieţuirea într-un climat european şi balcanic marcat de ideile securităţii, destinderii, bunei vecinătăţi. Pionieră a ideii de securitate europeană, promotoare activă şi recunoscută a virtuţilor dialogului România s-a remarcat încă din faza de laborator a Conferinţei drept un interlocutor stabil ancorat pe terenul eforturilor consecvente pentru deblocarea obstacolelor, pentru realizarea consensului, pentru asigurarea continuităţii conferinţei, a împlinirii obiectivelor sale de refacere a unităţii europene la cota calitativă a unui nou climat politic şi economic.

În abordările regionale sau globale ale României în anii de la Congresul al IX-lea ponderea dialogului la nivel înalt cu toate consecinţele sale benefice pentru ansamblul raporturilor ţării noastre cu alte state a căpătat o proeminenţă deosebită. Rolul dialogului la nivel înalt, a contactelor nemijlocite cu şefi de state din zeci şi zeci de ţări de pe toate continentele se confirmă în însăşi evoluţia relaţiilor, noastre externe : dacă, în 1965, România întreţinea raporturi diplomatice cu 67 de state, numărul acestora se ridică, în momentul de faţă, la 139 ; în 1947, la proclamarea republicii, aceeaşi statistică indica un număr de 25 de state. O creştere similară au înregistrat, în ultimele două decenii, şi raporturile de colaborare economică sau tehnico-ştiinţifică (150 de state, în prezent), fapt semnificativ, din nou, pentru dimensiunile participării ţării noastre la diviziunea internaţională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale şi spirituale.

Dinamica relaţiilor, pe multiple planuri, ale ţării noastre cu ţările socialiste, cu ţările în curs de dezvoltare şi capitaliste, schimburile active de valori, principiile care călăuzesc aceste relaţii şi obiectivele strategice urmărite de România şi definite limpede pe frontispiciul diplomaţiei ei deschise conturează, cu majoră elocvenţă, vocaţia de pace şi fertilă colaborare a unui popor care îşi regăseşte cele mai ardente deziderate în însăşi practica politicii sale. O politică realizată cu poporul şi pentru popor într-o lume care trebuie să fie a demnităţii tuturor popoarelor.

RADU BUDEANU ■

O performanţă

Întreprinderea „11 Iunie" din Galaţi este una dintre unităţile în care, dacă aduci vorba despre export ai ce nota. Colectivul de aici, din cîteva mii de oameni, asigură, prin eforturi proprii, întreaga industrie uşoară cu accesorii metalice (capse, copci, nasturi metalici, catarămi de diferite tipuri etc.). Pînă nu demult, cam 85 la sută din necesarul acestor produse se importau. Noi nu fabricam multe din aceste accesorii. Ne aflam în situaţia că noi fabricam costumul şi alţii ne vindeau nasturi ! Bună afacere ! Pentru cei-lalţi, nu pentru noi. De ce nu fabricam, să zicem, capse metalice ? Una, fiindcă, motivau unii, nu aveam tradiţie, şi neavînd tradiţie nu ai nici specialişti pentru produse de o astfel de fineţe. Doi, fiindcă nu aveam nici maşini.

— A te folosi de astfel de „motive" la infinit înseamnă a-ţi recunoaşte la un moment dat dependenţa de alţii. Şi depinzînd mereu de alţii, poţi face comerţ, dar nu vei putea să te impui niciodată pe o piaţă externă. Oamenii noştri au înţeles asta, le-am mai explicat-o şi noi, cei care conducem treburile aici, şi n-au mai acceptat de mulţi ani să fie astfel judecaţi.

— Ce s-a întîmplat practic ? îl întreb pe inginerul Stan Alecu, directorul unităţii.

— Am gîndit şi fabricat maşini, am căutat materia primă, am proiectat şi asimilat mai multe produse şi acum am ajuns să importăm doar 15 la sută din aceste produse. Celelalte procente le fabricăm noi, reducînd masiv importul. În afară de aceste accesorii (încuietori, rame pentru poşete, ornamente, belciuge pentru industria de pielărie şi marochinărie etc.), produse de bază în unitatea noastră, mai avem nişte ateliere în care realizăm şi alte produse : ambalaje litografiate, găleţi zincate şi articole de menaj litografiate ; într-un alt mare atelier producem unelte de grădinărit, de tîmplărie metalică, paturi metalice precum şi mobilier tehnologic.

Dar cu ce credeţi că au cucerit piaţa externă oamenii de la „11 Iunie" din Galaţi ? Cu un produs aparent simplu : un banc de lucru ! O bijuterie pe care orice mic meseriaş sau agricultor, fermier sau meşteşugar şi l-ar dori în atelierul său de mici reparaţii. Mai întîi l-au cerut francezii, pentru care s-au livrat vreo 15 mii de bucăţi. Nu se ştie cum au aflat de el şi cîţiva reprezentanţi ai unor firme din R.F.G. pentru care gălăţenii au livrat alte 30 de mii de bucăţi, în urma cărora au primit numai cuvinte de laudă. Acum, o altă firmă din R.F.G. (IWKA) solicită 28 de mii de bucăţi. Şi s-a perfectat de curînd un contract pentru 12 mii de bucăţi cu Firma Promodis din Franţa. S-au livrat, de asemenea, cantităţi însemnate în Austria, Italia şi Olanda. Şi iată cum un singur produs, în schimb bine fabricat, te face peste noapte celebru. Procedeul nu e de ignorat. Ba, îl găsesc chiar strategic : să te impui cu un produs, două, ca mai apoi să faci loc şi altora. Sigur că mulţi vor spune că e o treabă minoră (deşi numai minoră nu e), că ar fi putut-o face şi ei şi cu tot atît succes sau chiar mai mare. Da, de acord, dar imi vine în minte acum vorba lui Arghezi : „Aşa cuţ făceam şi eu / însă, vezi, nu m-am gîndit !" Aici e succesul : în gîndire !

— Eu am văzut produsul ăsta pe nişte pliante la ILEXIM, ne mărturiseşte economistul Tache Truşan, directorul comercial al unităţii ; l-am luat, l-am asimilat în patru luni şi i-am dat drumul pe piaţă. Aţi văzut ce succes a avut, succes asigurat, se înţelege, de calitatea produsului. Pentru că, trebuie să vă spun, au mai încercat şi alţii, dar n-au prea reuşit, sau au reuşit mai puţin decît noi.

Cum directorul comercial Tache Truşan a adus vorba de calitate, adică de condiţia esenţială a succesului pe orice piaţă a lumii, am mers să-i cunoaştem pe cei ce asigură această calitate, adică asigură succes acestui produs : stăm de vorbă cu maistrul Costel Manole, şeful atelierului în care se fabrică bancul de lucru şi ne dăm seama că oamenii de aici, în frunte cu maistrul Manole, au înţeles chiar acest lucru esenţial. „Noi, zice, am căutat să asimilăm repede produsul, să prindem piaţa, adică să oferim produsul atunci cînd se caută, cînd tot omul are nevoie de el. Şi am mai avut grijă de un al doilea aspect al problemei : să facem treabă bună. Că dacă te duci la piaţă cu un lucru de care oamenii au nevoie şi pe deasupra mai e şi bun sau foarte bun, atunci poţi fi sigur că nu te întorci cu lucrul acela înapoi ; îl vinzi cu siguranţă. Legea asta, a comerţului, e simplă, dar trebuie ştiută de fiecare lucrător în parte. Fiindcă dacă nu lucrezi bine, nu vinzi. Şi dacă nu vinzi, nu încasezi retribuţia, deci n-ai cum să existi. Credeţi că exagerez dacă fac din chestia asta, adică din felul în care ne facem datoria, o treabă de existenţă ?"

Nu, maistrul Manole nu exagera nici măcar un pic. Şi ei ştia, chiar atunci cînd se făcea că mă întreabă pe mine cum stau lucrurile, ştia că nu exagerează. Cred că dorea să sublinieze încă o dată importanţa problemei. Importanţa pe care, de altfel, au relevat-o şi ceilalţi maiştri şi muncitori cu care am stat de vorbă : Constantin Niculescu, Nicuşor Bocăneală, Ene Grigore, Vasile Rusu, I. Drăgan, cu tehnicianul Iordache Dontu şi inginerul Nicolae Moraru. Cu toţii sînt preocupaţi acum de extinderea gamei de produse la export : şi, iată, reuşesc să exporte găleţi zincate, articole de menaj, lopeţi şi alte unelte de grădinărit, accesorii metalice, în Algeria, Zair, Tunisia, Libia, Kuweit, Iordania, Irak, Grecia. Urmare acestei preocupări, acestei hărnicii, colectivul de oameni ai muncii de la Întreprinderea „11 Iunie" din Galaţi au depăşit încă de pe acum, cu 16 la sută, planul la export pe întregul an ! E totuşi o performanţă !

N. GRIGORE MĂRĂŞANU ■

Totul pentru libertatea țării

● Monede clandestine ale comuniștilor ● Bombardamentele anglo-americane ●

Iarna 1943–1944 : pretutindeni sabotaje

La 24 decembrie 1943 Prefectura Poliției Capitalei raporta : **„In seara de 22/23 decembrie a.c., agenți comuniști au răspîndit în raza Comisariatului 7 Poliție și anume pe strada Roma și pe strada Sofia, în curțile imobilelor cu nr. 20, 22 și 24, exemplare din manifestele ce se alătură în original. De notat că, cuprinsul manifestului este o variantă a textului manifestului răspîndit în seara de 5/6 decembrie a.c. și despre care am raportat în nota specială din 6 decembrie a.c. se fac investigații pentru descoperirea autorilor și colportorilor".** Plasarea acestor manifeste în unul din cartierele cele mai „selecte" ale Bucureștiului se explică lesne, de îndată ce textul lor este parcurs : **„Timpul vorbelor a trecut, Acum a sosit momentul faptelor. Români, din toate clasele sociale sabotați mașina de război germană. Muncitori, funcționari, studenți și intelectuali de toate categoriile, treceți la acțiune pînă nu va fi prea tîrziu. (...) Noi de aci facem apel la patriotismul fostilor oameni politici, oameni de știință, profesori, ofițeri superiori, foști și actuali comandanți de mari unități de a acționa la timp contra nemților".**

La 26 februarie 1944, Inspectoratul de Jandarmi Constanța raporta că pe teritoriul ei au fost puse în circulație monede de 5 și 20 de lei cu inscripția **„Dați nemții afară, afară nemții".** Raportul preciza în continuare că **„una dintre aceste monede a fost găsită cu ocazia plăților ce s-au făcut recent muncitorilor din portul Constanța. Inscripția este făcută deasupra coroanei și săpată cu multă pricepere, ceea ce face să se creadă că operațiunea aceasta este făcută la o presă și este socotită ca un mijloc de propagandă a comuniștilor".**

În primăvara anului 1944 au început bombardamentele sistematice ale aviației anglo-americane. La 4 aprilie 1944, Capitala a fost obiectul primului raid. Mari distrugeri și mii de morți și răniți. Un ziar scria că ziua însăși — 4.04.'44 — părea să anunțe ceva neobișnuit ! Ieșirea din războiul alături de Germania hitleristă devenea preocuparea tuturor.

La 21 aprilie, Prefectura Poliției Capitalei înainta un nou raport : **„In noaptea de 19/20 aprilie a.c. elemente ale mișcării comuniste au șablonat pe pereți, garduri și zidurile clădirilor din Sectorul I Galben și II Negru, lozinci cu următorul conținut : „PACE CU ALIAȚII", „PACE", „AFARĂ CU NEMȚII" etc. De asemenea, prin piețele publice din Capitală au fost găsite pe jos sau lipite pe ziduri, buruiane și stîlpi, etichete cu aceeași lozinci".** Transmițînd aceste date, Prefectura Poliției Capitalei își exprima părerea că prin această activitate **„conducerea comunistă urmărește crearea unei stări de spirit favorabilă încheierii unei păci imediate".**

Opinia era corectă : principalul obiectiv era pacea imediată cu puterile coaliției antihitleriste.

Fidel orientării sale de a uni toate forțele antifasciste, interesate în restabilirea independenței și suveranității naționale, prin smulgerea României de sub dominația Reichului nazist, în ieșirea României din războiul impus de Hitler, în redobîndirea Transilvaniei de nord, Partidul Comunist Român a perseverat, după constituirea Frontului Patriotic Antihitlerist, să militeze pentru lărgirea bazei social-politice a coaliției antihitleriste. La temelia acestei activități energice și curajoase s-a aflat convingerea fermă că eliberarea poporului român din cătușele regimului de dictatură și de sub ocupația Wehrmacht-ului trebuia să fie opera poporului român însuși. Salvarea din catastrofa în care țara fusese aruncată împotriva voinței sale nu putea fi așteptată din afară. Interesele și demnitatea națională cereau ca românii să se salveze ca națiune prin propriile lor eforturi, ca vatra strămoșească să-și redobîndească libertatea și independența națională prin lupta fiilor săi. Acest imperativ, comuniștii l-au înțeles cei dintîi iar soluția oferită de ei — răsturnarea regimului antonescian prin acțiunea Frontului național antihitlerist și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste — a pornit de la încrederea în capacitatea de luptă și jertfă a poporului român.

Promptitudinea cu care muncitorii au răspuns la apelurile Partidului Comunist Român de a sabota mașina de război hitleristă dovedea că această orientare era singura corectă și singura valabilă în acel moment. Cîteva exemple sînt concludente pentru abnegația cu care indicațiile partidului au fost puse în aplicare. În Dobrogea, spre pildă, Comitetul regional P.C.R. ceruse muncitorilor să incendieze vasele. La 12 octombrie 1943, un muncitor aflat pe o șalupă germană a aprins uleiul din santina șalupei, provocînd un incendiu care a distrus în totalitate ambarcațiunea. La 2 decembrie 1943, în stația Valul lui Traian a fost incendiat un automotor de către feroviarii comuniști de la atelierele C.F.R. Palas. La 4 decembrie 1943, un hidroavion german s-a prăbușit în urma unui act de sabotaj ce afectase motorul...

În întreaga țară aveau loc acțiuni similare. Pămîntul românesc ardea sub cizmele soldaților hitleriști. Legația Reichului și țesătura de rețele germane de spionaj care acoperea România, trimitea rapoarte alarmante despre manifestările de ostilitate ale poporului român față de Germania hitleristă și față de regimul de dictatură, despre voința românilor, exprimată în diverse forme, de a vedea țara ieșită dintr-un război făcut în beneficiul Reichului. În aceste rapoarte se sublinia în chip repetat rolul conducător al comuniștilor.

Astfel, în telegrama din 7 aprilie 1944, semnată de ministrul Germaniei la București, Manfred von Killinger, și împuternicitul special pentru probleme economice, Hermann Neubacher, se arată că în regiunea petroliferă se constată **„o pronunțată atitudine comunistă printre muncitori".** Cei doi reprezentanți ai Reichului atrăgeau atenția că în această zonă de interes vital se desfășura o amplă activitate a comuniștilor, care avertizau împotriva unor acțiuni de sabotaj timpurii, ce puteau să provoace reacția autorităților : **„Este mai curînd în interesul cauzei comuniste — scriau ei — să se dezvolte pe neobservate o organizație de bătaie (schlagkräftige Organisation) care să poată fi introdusă în luptă la momentul oportun și după un ordin special".**

„Pînă unde am ajuns..."

Toate aceste manifestări ale refuzului poporului român de a se identifica cu politica guvernului de dictatură militaro-fascistă se contopeau într-un puternic val de nemulțumire populară, care exercita o puternică presiune asupra factorilor de decizie ai regimului de dictatură. Mareșalul Ion Antonescu nu putea ignora realitatea dură : poporul român respingea politica lui. În același timp, ca militar înțelegea cît de dificilă devenea cu fiecare zi situația Germaniei. Bătălia de la Kursk (5 iulie—23 august 1943), una dintre giganticele încleștări din cursul celui de al doilea război mondial, încheiată cu victoria Armatei Roșii, marcase pierderea definitivă a inițiativei strategice de către Germania hitleristă. Eșecul Operației „Citadela" (numele cod pentru ofensiva lansată de Wehrmacht, la 5 iulie, în zona Kursk—Orel) spulberase afirmațiile propagandei hitleriste, potrivit cărela, succesele trupelor sovietice se datorau rigorilor iernii. Acum, în plină vară, armata germană suferise una dintre cele mai grave catastrofe pe frontul de est.

I-au urmat o succesiune de înfrîngeri și eșecuri ale Wehrmacht-ului, care au apropiat tot mai mult frontul de teritoriul României, devenit, la începutul anului 1944, el însuși, teatru de operațiuni. În martie 1944, părea că frontul din nordul Moldovei avea să cedeze sub presiunea Armatei Roșii. Generalul Ferdinand Schörner — un nazist fanatic, ultimul general înălțat apoi la gradul de feldmareșal — a izbutit prin măsuri brutale să restabilească ordinea în rîndul trupelor germane, care se retrăgeau în dezordine.

Întîlnirile lui I. Antonescu cu Hitler, la sfîrșitul anului 1943 și la începutul celui următor, erau de fiecare dată prilej pentru führer de a face promisiuni că situația se va îmbunătăți în curînd. Un episod din cursul întîlnirii din 2—3 septembrie 1943, dezvăluie atmosfera în raporturile dintre cei doi dictatori. Iată cuvîntul ministrului de atunci al României la Berlin, care relatează dialogul său cu Antonescu : **„La acest punct al discuției** (privind situația militară pe frontul de est — n.n.) **m-am ridicat și am cerut permisiunea să acopăr telefonul aflat pe birou cu o învelitoare de plus, deoarece eram sigur că Abwehrul** (serviciul de spionaj german — n.n.) **montase în aparat un microfon. Cunoaștem chiar pe omul care fusese însărcinat să intercepteze convorbirile, duse în vagonul de tren, pus de guvernul german la dispoziția mareșalului ; era vorba de un tînăr profesor universitar, care stăpînea perfect limba română, deși nu fusese niciodată în România. La fiecare vizită a mareșalului la cartierul general al Führerului remarcasem pe acest om care rămînea în fund. Nu era nici o îndoială asupra scopului prezenței sale tăcute.**

Mareșalul se ridicase indignat, dar eu l-am liniștit ; nu este vorba de o neîncredere îndreptată împotriva lui, ci despre un sistem general al „Abwehrului".

— Pînă unde am ajuns ! a spus el clătinînd din cap".

Așa cum am arătat, înaltul Comandament german pregătise chiar un plan — „Margareta II" — de ocupare a României în cazul unei tentative de ruptură cu Reichul („Margareta I" avea un obiectiv similar pentru Ungaria). Temerile lui Hitler nu erau lipsite de fundament : fidelitatea mareșalului Ion Antonescu nu era chiar fără nici o fisură.

Încă de la 30 septembrie 1943, atașatul militar la Ankara, colonelul Traian Teodorescu, contactase din însărcinarea lui Ion Antonescu pe atașatul militar britanic A. C. Arnold pentru a-l informa că mareșalul era gata să coopereze cu o forță anglo-americană ce ar fi debarcat în Peninsula Balcanică, punîndu-i la dispoziție 22 de divizii și aprovizionînd-o cu cereale.

Aliații anglo-americani erau priviți ca o garanție a rămînerii României în cadrul regimului burghez. Către ei se îndreptau demersurile nu numai ale guvernului antonescian, ci și ale partidelor burgheze, Partidul Național Țărănesc și Partidul Național Liberal.

Liderii celor două partide amintite — Iuliu Maniu și Dinu Brătianu — au continuat să rămînă nereceptivi la apelurile Partidului Comunist Român de a constitui un larg front național ca singură alternativă la regimul antonescian, ca unica soluție pentru salvarea națiunii. Limitîndu-și activitatea politică împotriva dictaturii, la trimiterea de memorii lui I. Antonescu, Iuliu Maniu și Dinu Brătianu au provocat nemulțumiri în rîndurile membrilor partidelor lor. În ziarul clandestin **„România liberă"**, din 12 octombrie 1943, a apărut scrisoarea deschisă a unui național-țărănist, adresată lui Iuliu Maniu, în care se cerea : **„Comunicați partidului ce ați răspuns la propunerea Partidului Comunist și a Uniunii Patrioților de a intra în Comitetul Național, propunere pe care n-ați găsit cu cale nici să ne-o aduceți la cunoștință. Dacă veți șovăi sau veți rămînea rece și incremenit față de tragedia țării, partidul nostru se va prăbuși în neant. Țara nu va pieri. În mărunțaiele ei se vor găsi forțe vii și noi, care o vor salva. Cred totuși că veți desluși, pînă nu e prea tîrziu, comandamentul ceasului de față".**

Pentru liderii P.N.Ț. și P.N.L., eliberarea României trebuia așteptată de la forțele anglo-americane. Pînă atunci, memoriile către I. Antonescu erau suficiente. El ezitau să se angajeze într-o luptă deschisă împotriva dictaturii și a ocupanților hitleriști. Convins că situația era de căutat în sprijinul occidentalilor, Iuliu Maniu dorea, la începutul lui octombrie 1943, să plece din țară. Intenția sa a produs o vie iritare la Foreign-Office (Ministerul de externe britanic), care considera cu totul inoportună sosirea lui în Anglia, într-un moment cînd miniștrii de externe ai U.R.S.S., S.U.A. și Marii Britanii pregăteau conferința la vîrf de la Teheran. **„A-l scoate** (pe Maniu — n.n.) **ca pe un iepure dintr-o pălărie"** li se părea diplomaților britanici dovada că țara lor face un joc dublu în cadrul coaliției antihitleriste.

Agenți secreți în satul Plosca

Reticențele Foreign Office-ului față de Iuliu Maniu (căruia îi-l prefera pe fostul ministru al României la Londra, V. V. Tilea, aflat în Marea Britanie) au cedat în fața demersurilor repetate ale S.O.E. („Special Operations Executive" departament al serviciului de informații britanic care menținea contactul cu mișcările de rezistență din țările ocupate sau controlate de Germania hitleristă), care avea încredere în liderul național-țărănist, de a-l considera drept principalul partener. În scopul de a stabili contactul cu președintele P.N.Ț. un grup de trei agenți secreți britanici denumit „Antonomous" a fost paraș.t în noaptea de 22 decembrie, în România. Dintr-o eroare la lansare, ei au ajuns în alt loc și au fost arestați în scurt timp de jandarmi. Reacția localnicilor pune în lumină sentimentele adevărate ale poporului român față de reprezentanții unei țări, cu care oficial România era în stare de război. Iată cum descrie unul din membrii grupului, Gardyne de Chastelain, sosirea lor în satul Plosca, unde au fost duși de jandarmi : **„In timp ce mergeam prin sat spre postul de jandarmi, jandarmii strigau întruna către mulțime «Sînt prieteni !» In ciuda cererii mele către plutonierul postului de jandarmi ca intrarea noastră în sat să fie cît mai secretă posibil, imediat după sosirea la postul de jandarmi, lumea a început să se perinde la post ca să ne vadă, să vorbească cu noi și, fără nici o excepție, să ne strîngă mîna. Printre primii sosiți au fost primarul, ajutorul de primar, subprefectul, doctorul veterinar, doctorul satului, secretarul primarului, agentul fiscal cu slujbașii lui, învățătorii din sat, iar spre sfîrșit, toți țăranii care se întorceau de la cîmp au venit să vadă ce se întîmplase. Am văzut în total, probabil, între 200 și 300 de persoane, dintre care doar unul a fost neprietenos, acesta era probabil legionar. Ni s-a dat de mîncare atît la începutul după-amiezii cît și mai tîrziu, seara, și nimeni n-a cerut, nici n-a acceptat bani ca plată. Nu puteam să avem o primire mai prietenoasă dacă am fi fost prizonieri de război români întorși acasă.**

În satul Plosca era o stație germană de radio, care, desigur, urmărise cursa avionului nostru cu o noapte mai înainte. Cei trei germani de la această stație au venit la postul de jandarmi pentru a ne vedea, dar nu au fost lăsați de civilii români care le-au spus să plece, deoarece oamenii dinăuntru "n-aveau nici o treabă cu ei»".

Aduși la București și internați la Inspectoratul jandarmeriei, în condiții cu totul confortabile, ei au purtat discuții cu șeful Serviciului secret de informații, Eugen Cristescu, generalul C. (Piky) Vasiliu, subsecretar de stat în Ministerul de interne, și generalul Tobescu din Inspectoratul jandarmeriei și aveau să fie utilizați pentru contactele secrete ale mareșalului I. Antonescu cu anglo-americanii.

În raportul întocmit de G. de Chastelain, după 23 August 1944, ei arată că la începutul primăverii acelui an **„ostilitatea poporului român față de germani a atins în această perioadă culmea"** și că **„începînd de la această dată, România era oricînd în situația potrivită pentru o schimbare de politică".**

La 21 martie 1944, Iuliu Maniu și Dinu Brătianu au adresat o nouă scrisoare lui Ion Antonescu în care îi cereau să înceteze orice colaborare cu Reichul și să comunice U.R.S.S., S.U.A. și Marii Britanii, hotărîrea sa. În cazul cînd nu ar fi fost în măsură să întreprindă aceste acțiuni, să-i informeze pe rege pentru a se putea constitui un nou guvern.

Partidul Comunist Român nu-și făcea însă iluzii în privința politicii guvernului antonescian. El știa că numai prin lupta poporului român, întemeiată pe unitatea de acțiune a clasei muncitoare, pot fi salvate țara și națiunea. Încă de la 15 noiembrie 1943, C.C. al P.C.R. s-a adresat C.C. al P.S.D. și i-a propus **„intrarea imediată în Frontul Patriotic Antihitlerist, format din forțele antihitleriste din România, și în Comitetul patriotic pe țară al acestui front. În același timp, ne propunem să vă uniți cu noi și cu celelalte organizații antihitleriste la lupta pentru cîștigarea conducerii Partidelor Național-Țărănesc și Național-Liberal pentru ultima noastră platformă de luptă propusă acestor partide".**

Pe baza acestei propuneri, comuniștii și social-democrații au început tratativele din care avea să se nască, în aprilie 1944, **Frontul Unic Muncitoresc**, temelia cea mai solidă a coaliției forțelor antihitleriste din România.

Dr. IOAN CHIPER ■

Ieșirea din război, preocuparea tuturor

VINERI, 20 iulie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Grigorie Minea:

„Năvalnic șuvoi de ape limpezi și curate care au irigat gîndirea și arta românească"

— Vă văd, stimate Grigorie Minea, oarecum încordat în așteptarea primei întrebări. Mărturisesc că și eu am o astfel de stare provocată de devălmășia atelierului în care lucrați. Luturi crude, proaspete, încă purtînd temperatura mîinilor. Alte luturi sînt acoperite cu folii de plastic. Pe etajere văd o sumedenie de ghipsuri. Înspre fereastră o lucrare ce-aduce cu antica statuie a Victoriei. Obiecte de tot felul de jur-împrejur. N-au trecut decît cinci minute de cînd am intrat în acest spațiu în care se naște lumea văzută de ochiul și sufletul artistului și am fost tulburați de cîteva telefoane, de cîțiva din colegii dumneavoastră. Parcă aș fi pe peronul Gării de Nord, dar nu în fața biroului de informații, ci înăuntrul său. Tot timpul e vinzoleala asta ?

— Nu chiar, dar de cîteva zile sînt supus și eu acestui du-te-vino. Dar văd că prima întrebare a și trecut.

— A fost o întrebare introductivă, așa cum tot ca introducere este și invitația de-a vă prezenta cititorilor noștri.

— Voi fi, fără doar și poate, extrem de succint, pentru că nu-mi place, pur și simplu nu-mi place, să vorbesc despre mine. Nu sînt nici mai presus și nici mai prejos decît oricare altul din colegii mei de generație. Deci, în 1964, avîndu-l ca profesor pe maestrul **Boris Caragea**, am absolvit **Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu"**. În același an am expus la o republicană. De-atunci, din 1964, expun întruna, în țară și în străinătate. Prima expoziție personală am avut-o în 1967, într-o sală aflată la parterul redacției ziarului Informația București. Era o sală foarte bună, foarte vizitată. După doi ani, la **Sîmeza**, într-o expoziție de grup, cu Aftenie și Călinescu-Arghira, doi colegi. În 1971, a doua personală, la **Orizont**. Cam atît. Apoi în străinătate, la **Berlin**, în 1974, la o expoziție de artă românească, alta, mai înainte, în 1970, la **Varșovia**, apoi la **Paris**, în 1975, sau la **Veneția**, la cea de-a 38-a bienală. E mult, e puțin, nu știu. Muncesc. Muncim tot timpul. Sculptorul, ca oricare alt artist, muncește tot timpul, de dimineață pînă seara. Eu vin la atelier cam pe la ora 8 și plec seara tîrziu. Marea mea dorință este să vin la 6 dimineața, dar am o sumedenie de alte lucruri de făcut, o ședință la U.A.P., la care trebuie neapărat să particip, pentru că fac parte din conducerea secției de sculptură, o analiză, o dezbatere, organizarea taberelor, cereri, documente, hîrtii. De altfel, revenind la ceea ce ați și observat aici, la atelierul meu, este o mare vinzoleală tot timpul. Uneori îmi vine să închid ușa, s-o încui, să nu știe nimeni că sînt înăuntru, dar n-am puterea s-o fac. Oamenii au nevoie de tot felul de lucruri, iar eu nu pot să-i refuz. Mi-am spus de-atîtea ori că am să afișez un program, că am să-i primesc între ora cutare și cutare, dar n-am reușit încă să mă funcționăresc. Și culmea e că nici nu cred și nici nu vreau, de-adevăratelea, să fac așa ceva. Dacă am fost investit cu o anume responsabilitate, asta înseamnă că oamenii au încredere în mine, întîi și-ntîi că om, și eu trebuie să plătesc un anume tribut pentru această încredere a lor. Oricare dintre colegii mei ar fi la fel, ar proceda la fel.

— Constat că, vorbind despre dumneavoastră, vă raportați tot timpul, mereu, la colegii dumneavoastră.

— Noi, sculptorii, sîntem de felul nostru foarte solidari. La noi generațiile se amestecă, se întrepătrund, se continuă una pe alta în mod firesc. Avîndu-l ca profesor pe maestrul **Boris Caragea** eu am simțit că-l am ca profesor pe **Paciurea**, sau pe **Ion Irimescu**, sau, de ce nu, pe colegul meu, actualul profesor **Paul Vasilescu**. Voi folosi un cuvînt care, din nu știu ce cauze, s-a cam perimat, cuvîntul ștafetă. La noi a existat și există încă această ștafetă. Nu e nimeni mai presus și nici mai prejos decît ceilalți. Dacă școala românească de sculptură, despre care se vorbește cu admirație și, de ce să nu o spunem, cu o oarecare invidie, a ajuns să însemne ceva în lume, acest lucru se datorează tocmai solidarității ei, unității ei interioare. Reușitele unuia, sau ale unora, sînt urmarea directă a faptului foarte greu de observat că toți muncim la tomelia și continuitatea, la devenirea acelui ceva specific sculpturii românești. Să nu-mi cereți, însă, să definesc eu, ca sculptor, acest ceva specific sculpturii noastre. Asta e treaba specialiștilor, a criticilor de artă, a teoreticienilor. Eu sculptez și știu că sînt românește, știu că respect, că venerez tradiția sculpturii noastre. Dar acest respect, această reală venerație nu înseamnă o ploconire a mea în fața tradiției, nu înseamnă o copiere a tradiției. Nici nu înseamnă o simplă interpretare, ceea ce, la urma urmelor, e o treabă de meserie, ci o înțelegere nouă a lumii, ea însăși, această lume, fiind nouă. A respecta tradiția, pentru că văd că asta vreți să mă întrebați, înseamnă a-i aprofunda cuceririle, înseamnă a fi un om al timpului tău, al lumii tale. Dar cum de-am ajuns eu să vorbesc despre toate aceste lucruri ?!

— Din dorința de-a vă defini, de-a vorbi despre colegii dumneavoastră. De altfel, după cum am și convenit cînd am stabilit acest dialog, tema discuției noastre urma să fie, vă aduceți aminte metafora, nu-i așa, garoafa pe care tînăra generație de sculptori a pus-o la reverul cititorilor din anii socialismului.

— Da, îmi aduc aminte, metafora este, desigur, frumoasă, și, în măsura în care noi am reușit să plăsmuim această garoafă și să dăm cititorilor socialiste un plus de frumusețe, ea poate ilustra, cît mai concret posibil, calitatea noastră de oameni ai timpului pe care-l trăim și-n mijlocul căruia, vorba poetului, ardem și-i dăm a însufleți noastre vamă. Vom face, desigur, o trecere în revistă a acestor garoafe, dar nu înainte de-a defini, și mai exact, momentul generației mele. Și cînd spun generație mă gîndesc la cei cu cîțiva ani mai mari, sau cu cîțiva ani mai tineri. Ieșirea noastră în lumea artistică a coincis cu un moment de maximă importanță pentru viața României, acea fantastică deschidere spre adevăr, acea extraordinară rupere a zăgazurilor, acel năvalnic șuvoi de apo limpezi și curate care au irigat gîndirea românească, arta românească, un moment pe care-l numim cît se poate de simplu, Congresul al IX-lea. Ce a însemnat pentru noi, tineri sculptori, această coincidere, ce încredere și ce îndrăzneală, ce perspective, dar și ce responsabilități, ce emulație și ce efervescență, greu de spus. Acele vînturi tari de primăvară, acele ape limpezi, acel adevăr dintr-o dată deschis în fața noastră ca o fereastră largă și luminoasă, au hrănit și hrănesc în continuare ființa și crezul generației noastre și dacă am răspuns de fiecare dată cînd a trebuit să aducem, prin munca noastră, un plus de frumusețe cititorilor din anii socialismului, am făcut-o dintr-o adeziune totală, profundă, la marile prefaceri ale țării, ale timpului nostru. Cine n-a văzut și n-a admirat, la **Vidraru**, compoziția colegului nostru **Constantin Popovici**, acel simbol al electricității, acel imn închinat luminii, acel omagiu adus omului care a pus lumina în slujba sa ? Cine n-a văzut și n-a admirat, la **Mioveni**, compoziția colegului nostru **Ion Vlad**, acel simbol al forței, acel omagiu adus omului care a pus forța în slujba sa ? Cine n-a văzut și n-a admirat, la **Slatina**, compoziția colegului nostru **Ion Irimescu**, acel simbol al aluminiului, acel omagiu adus omului care a pus aluminiul în slujba sa ? Cine n-a văzut și n-a admirat, la **Tîrgoviște**, compoziția colegului nostru **Paul Vasilescu**, acel simbol al oțelului, acel omagiu adus omului care a pus oțelul în slujba sa ? Cine n-a văzut și n-a admirat, la **Vidraru**, compoziția colegului nostru **Constantin Popovici**, acel simbol al electricității, acel imn închinat luminii, acel omagiu adus omului care a pus lumina în slujba sa ? Cine n-a văzut și n-a admirat, la **Mioveni**, compoziția colegului nostru **Ion Vlad**, acel simbol al forței, acel omagiu adus omului care a pus forța în slujba sa ? Cine n-a văzut și n-a admirat, la **Slatina**, compoziția colegului nostru **Ion Irimescu**, acel simbol al aluminiului, acel omagiu adus omului care a pus aluminiul în slujba sa ? Cine n-a văzut și n-a admirat, la **Tîrgoviște**, compoziția colegului nostru **Paul Vasilescu**, acel simbol al oțelului, acel omagiu adus omului care a pus oțelul în slujba sa ?

(Continuare în pag. 15)

VICTOR NIȚĂ ■

Poezii frumoase

Geo Dumitrescu:

Inscripție pe piatra de hotar

„Cin-se ia cu mine bine,
Îi dau haina de pe mine..."
(Cîntec popular)

Slav aș fi fost de nu eram latin,
latin aș fi de n-aș fi fost și dac —
dar a ieșit așa : să fiu român,
și eu cu soarta asta mă împac !

Mi-au dat și alții sînge și cuvinte —
nisipuri galbene trecură-n zbor,
purtate-n vîntul Asiei fierbinte,
să-ngrașe primitorul meu ogor.

Și din apus, din miazăzi veniră
umane pulberi, umbre și lumini,
cu bine și cu rău mă vremuiră —
pe toate le-am sorbit în rădăcini.

Și nu-i nimic străin, a mele-s toate,
dator nu sînt : plătit-am cu prisos ! —
că tot plătind uiticilor la rate,
cuțitul mi-ajunsese pîn' la os !

Dar am rămas așa cum scrie-n carte —
priviți-mă și-o să vedeți ușor
că nu-s asemeni nimănui în parte,
deși-ntr-un fel vă semăn tuturor.

Sînt bucuros de oaspeți și prieteni :
deschisă-i poarta, inima și ea :
binevenit vei fi sub mîndre cetini,
în munții mei, la caldă mărca mea.

Îmi dai un sfat ? Te-ascult cu luare-aminte.
O mînă de-ajutor îmi dai ? Mulțam !
Dar nu cumva să-ți bîiguie prin minte
că asta-i țara cailor de ham !

Poftiți, deci, stați la masă, stați la soare ! —
Un loc prielnic vă păstrez, amici ;
v-aștept cu mintea plină, gîndu-i floare
(că nu-i de lipsă fosforul pe-aici !...).

Întind spre toată zarea poduri bune :
primesc și dau întregului pămînt ;
nu-i gînd viclean în mine să răsune,
dar nici stăpîn nu caut : eu îmi sînt !

Învăț, cîntînd sau nu, și limbi străine,
Mi-or folosi — în mintea mea socot —,
dar mă gîndesc de-asemeni că e bine
să mă pricep întîi și-ntîi să-noț !...

Și, iată, așa cum scrie-n carte —
priviți-mă și-o să vedeți ușor
că nu-s asemeni nimănui în parte
deși-ntr-un fel, vă semăn tuturor.

Că slav eram de n-aș fi fost latin,
latin aș fi de nu mi-ar zice dac —
dar a ieșit așa : să fiu român,
și vreau cu toată lumea să mă-mpac !

Fragmente critice

Notații mărunte despre critica literară

S-a discutat recent într-un seminar interdisciplinar condus de profesorul Ioan-Iovițț Popescu, rector al Universității din București, despre critica literară și relațiile ei cu alte domenii ale spiritului. Biologii, matematicienii, fizicienii și chiar o parte dintre filozofi consideră că nu se poate gîndi și nu se poate face critică literară în afara științei. Criticul trebuie să aibă un număr de principii și să stăpînească o metodă de analiză care să l ferească de primejdia evaziunii impresioniste. Există, spun acești oameni învățați, atîta critică autentică, obiectivă, convingătoare, cîtă știință există în ea. Restul este literatură. Termenul de știință este luat aici într-o accepție largă. Toate disciplinele spiritului tind în epoca modernă să se constituie ca **științe**, de ce ar face excepție critica literară care, orice am spune, funcționează în baza unor legi ale esteticii și tinde să reducă aproximația și să pună ordine în necunoscutul subiectivității? Chestiune veche, bătăile neîncheiată. La obiecția mea că o „știință a criticii" ar fi o știință curioasă : s-ar baza pe imponderabile și ar opera cu multe imponderabilități ale spiritului, mi s-a răspuns numaidecît că știința nu-i un concept îngust și că, în funcție de domeniul pe care îl cuprinde, știința își creează propriile legi și un mod specific de funcționare. Și, apoi, ce știință (chiar printre cele care se bucură de reputația de a fi exacte) nu există în fața necunoscutelor; ce specialist nu are îndoieli și nu trece prin crize de descurajare ? Spiritul științific, zic oamenii care țin în mînă o riglă și un compas, este un spirit neliniștit prin definiție și, de multe ori, singura lui certitudine este că nu știe nimic sigur!

Scepticismul oamenilor de știință nu m-a convins și, fără să minimalizez profesiunea mea, am continuat să susțin că factorul subiectiv este esențial în critica literară și că prea multe inefabile (gustul, intuiția, capacitatea de expresie) prezidează o „știință" care nu există — fapt esențial — în afara limbajului ei. Critica este, deci, o formă de creație care închelie alianțe cu alte discipline și profită, de multe ori, de metodele și descoperirile științelor exacte. Am fost numaidecît combătut mai ales de filozofi care, știind mai multe temeiuri decît mine, consideră că în spatele oricărui critic literar trebuie să stea un sistem filozofic, o concepție, adică, unitară despre lume și o metodă coerentă de cunoaștere. Așadar : cîtă filozofie atîta critică adevărată. Restul este impresionism frivol !

(Continuare în pag. 15)

EUGEN SIMION ■

Iubirea de frumos

Lipova

În drumul ce l-am făcut de curînd la Arad am stat cîteva ceasuri la Lipova unde știam că există o colecție de artă excepțională donația criticilor de artă Eleonora Costescu și Vasile Varga. Am revăzut Andrecescu, Petrașcu, Luchian și tot ce au dăruit orașului acestuia oamenii aceștia minunați.

Dar bucuria mea la Lipova a dat de o altă generozitate poate și mai mare de o nouă donație ce se vrea muzeu cu totul neobișnuită. Un tînăr încă învățat al locului Ștefan Crișan, printr-o rîvnă personală excepțională prin jertfa bănească a părinților și bunicilor a reușit să adune cărți vechi românești obiecte de artă din toată Transilvania în vederea alcătuirii unui muzeu donație în această margine de țară mai săracă în așezăminte culturale românești.

Omul de carte Ștefan Crișan însă a murit de curînd în aprilie anul acesta într-un accident la numai 36 de ani la Oradea pe cînd se întorcea acasă cu sacul plin de cărți ca un apostol transilvan ce era. Am în față oferta de donație a părinților săi. Nu numai că oferă tot ce-a adunat fiul lor, dar și trei încăperi din casa lor proprie pentru ca osteneala fiului lor să nu se piardă, lucrarea fiului lor Ștefan Crișan să rămînă pilduitoare în orașul natal pentru propășirea cărula s-a jertfit.

Rîndurile de față nu-s decît rugămintea către organele în drept să mijlocească în așa fel ca această donație de mare valoare să poată deveni muzeu așa cum o oferă acești țărani transilvani a căror demnitate mi-a atins sufletul și mie ca atîtora dintre cei ce l-au cunoscut în trecere prin Lipova.

IOAN ALEXANDRU ■

Delimitări

Cuvînt cheie

Unul din învățămintele ce le-am reținut de la bunul meu profesor de la Ecole Pratique des Hautes Etudes, Abel Lefranc, la Paris, în 1927, este următorul :

— Cînd citiți o carte sau mai multe, de același autor, notați-vă expresiile frecvente, care v-au frapat. Veți vedea că rezultatul va fi revelator pentru cunoașterea lui.

I-am urmat prea puțin acest sfat, deși mi s-a părut foarte interesant. Astfel, la lectura amintirilor lui Slavici, m-a izbit verbul **a se dumiri** și familia respectivă de cuvinte : **dumirit, nedumirit,** revenind aproape obsesiv. Am dedus de aci că autorul **Marei** era un om foarte serios, că nu se lua după oricine și orice vorbă, și că ținea să se lămurească prin propria judecată sau informîndu-se după cuviință. Nu era cîtuși de puțin superficial sau expeditiv.

Citind **Viața ca o pradă** de Marin Preda, m-am lovit de repetata sintagmă **de ce ?**, fie în gura autorului, fie la alte personaje ale cărții. Să deducem de aci că autorul era un interogativ, că își punea întrebări, uneori ca să-și răspundă la ele, alteori ca să le lase fără răspuns ?

Să nu anticipăm însă. Vom lua exemplele la rînd, răsfoind cartea pe-ndelete.

1. **„De ce** îmi plăcea istoria ?" (Așa începe cap. VII). Răspuns :

„Fiindcă aveam sentimentul că trăiesc de atunci, de pe vremea egiptenilor și a asirienilor. Aveam cincisprezece ani, dar îmi simțeam gîndirea milenară..." Și mai jos, pe aceeași pagină 41.:

„Totul e posibil pentru noi. **De ce** nu ?"

2. Alteori, răspunsul îi vine mai tîrziu. Făcîndu-și necruțător portretul, dinaintea debutului, „Slab, osos, rău îmbrăcat... haine lăbărțate, negre, țesute în casă [...]. Palton de aba, parcă eram popă..." se lămurește :

„Acum înțeleg de ce un idiot din clasă îmi spunea călugăre..." (pagina 150).

Reacția tîrzie (calificarea de „idiot" a unui coleg poate nu chiar prost), mi-aminteste o ieșire tîrzie a romancierului, la una din Adunările Generale ale Scriitorilor. Ședeam de vorbă cu regretatul Ion Th. Ilea. Trece Marin Preda, mă salută, îi răspund, Ilea îl oprește, punînd mîna pe umărul lui. Ca ars, Marin Preda a țipat :

— Nu pune mîna pe mine !

Și a trecut mai departe.

Marin Preda era așadar un **noli me tangere,** chiar la atingerea cea mai benignă.

3. Cîteva întrebări sînt relative la legionari, în acel moment la putere, împreună cu generalul I. Antonescu.

„...cum se crease mitul ? Nu înțelegeam. Moartea pentru căpitan, **de ce** era necesară ? **De ce** trebuia să ne fie «cea mai dragă dintre nunți ?»" (pagina 89).

Rectific : în imnul legionar, „cea mai sfîntă". Desigur, la 18 ani era mai greu să-ți răspunzi la întrebarea despre geneza miturilor și mai ales despre dementul misticism politic care nutrea acea condamnabilă exaltare.

4. O altă întrebare, de ordin istoric, pusă cam la aceeași vîrstă :

„**De ce** se dusese el (Constantin Brâncoveanu) la Istanbul cînd știa ce joc dublu făcuse ?..." (pagina 122).

Aci răspunsul era mai la îndemîna elevilor de liceu : nu se dusese de bună voie, după ce fusese mazilit, ci ridicat cu sila, împreună cu soția, cei patru fii și fidelul său agă, Ienache Văcărescu.

5. Mai la vale, pleacă cu întrebările :

— **De ce** intrase Iorga în politică, un cărturar, cînd știa care erau moravurile partidelor politice din timpul său ?

Întrebarea își are răspunsul, indirect, dar trebuie precizat că, în 1907, cînd s-a ales întîia oară deputat, împins de popularitatea cîștigată prin atitudinea sa în timpul răscoalelor țărănești, în moravurile politice ale țării nu se introdusese crima, ca armă supremă, de încheiere a gurii adversarului. În Europa, însă, bîntuia nihilismul, care a înregistrat cîteva victime printre capetele de stat și chiar soția cîte unuia (împărăteasa Austro-Ungariei).

Și îndată, o altă întrebare, tot referitoare la Iorga :

— **De ce** nu-și văzuse de cărțile lui ? Era puțin lucru să scrii cărți ?

Își vedea și de ele (a scris circa 1 000 !), și și-a văzut și de politică (era în dreptul oricărui cetățean, cu atît mai mult a unuia luminat !).

6. La Școala Normală din București, Marin Preda l-a avut pe Vladimir Streinu profesor de română :

„Am rîs cînd am auzit că îl chema Iordache, dar iscălește altfel. **De ce ?** Pe Racine îl chema Rădăcină, pe Corneille Cioară, La Fontaine Fîntînă, Boileau Beapă **(sic).** Nume frumoase. Iordache ce cusur avea ? Și **de ce** Streinu ? De cine se simțea străin ? Mă pomenisem și eu cu un trei fără să înțeleg **de ce** chiar trei ?

Ar fi luat pe nedrept acea notă, numai și numai, afirmă romancierul, la punctuație, pe care și-o credea sigură. Marin Preda se afirma așadar împotriva pseudonimelor literare. N-avea dreptate. Scriitorul și artistul sînt liberi să semneze cu numele lor patronimic sau cu unul de împrumut, iar în acest din urmă caz, **deceul e de ordin pur subiectiv și cauza nu-l privește pe nimeni.** Streinu, ca profesor, e prezentat în mod vindicativ, ca un „afectat", privind peste capetele elevilor, „fără să ne vadă", dintr-un „dispreț la fel de afectat ca și întreaga lui persoană". La disprețul profesorului i-a răspuns acela al elevului :

„Am tăcut și eu disprețuitor și nici măcar n-am vrut să-mi revăd teza și să mă conving dacă el sau eu aveam dreptate" (paginile 183—184). Ah ! susceptibilitatea nestinsă nici după cîteva decenii, a unor școlari rău notați de profesor ! Există însă în colecția amicului nostru, cunoscutul epigramist George Corbu, exemplarul 235 al cărții **Întîlnirea din pămînturi,** cu această dedicație :

„D-lui Vladimir Streinu, din partea unui tînăr autor, cu recunoștință pentru disciplina gîndului însușită de la D-sa ca elev.

Criticului și omului de cultură, admirația aceluiaș,

Marin Preda
aprilie 1948"

Foarte frumos, și ce „bună memorie" în anul 1977. **De ce ?**

ȘERBAN CIOCULESCU ■

LUMEA CĂRȚILOR

Intelectuali, culise, comedianți

● Unei fișe de autor **(Reymont, 1968, Scriitori polonezi,** 1972. Paralelisme și retrospective literare, 1974) și de traducător (H. Sienkiewicz : **Potopul, Prin foc și sabie, Pan Wolodyjowski,** Wl. Reymont, **Fiu de nobili,** B. Prus, **Anielka,** J. Iwaszkiewicz, **Îndrăgostiții din Maronx** ș.a.) respectabilă prin fidelitate și afinități culturale, Stan Velea îi adaugă acum traducerea unui diptic de indiscutabilă valoare din creația lui Wladislaw Reymont — **Comedianta — Frămîntări** (Editura Univers), carte anterioară **Țăranilor** (premiul Nobel, 1924), dedicată tensiunilor și optiunilor existențiale, raporturilor dintre libertatea individuală de manifestare și mediul limitativ-alienant al „culiselor" specifice vieții actoricești din anumite perioade istorice (romanele au apărut în 1895—1896). Tușele naturaliste, de o violență ce nu poate covîrși, totuși, profunda integritate morală a Hankăi, eroina principală, suita, de o deconcertantă varietate, a caracterelor, oscilînd de la meschinărie și ferocitate, la energia afectivă a dăruirii, de la răzvrătire și revoltă, la împlinire socială sau sentimentală, labirintul psihologic, ce conține o bogată materie socială, fac din scrierea lui Reymont deopotrivă un studiu de fizionomie a epocii, un prilej de meditație și o sumă remarcabilă de realizări stilistice. Nonconformismul intelectual (și pasional, chiar, pe anumite porțiuni) al cărții, scenele dure, temperamentele agresante, cinice, ametitorul carusel de relații umane, generează o lectură la modul propriu palpitantă.

Debuturi

● Editura Facla publică un volum colectiv de proze scurte — **Povestiri de la marginea cîmpiei** — semnat de Ioan Viorel Boldureanu, Florian Copcea și Dan Florița-Seracin, toți trei prozatori din partea locului — ne-o spun nu numai notele biografice care ni-i prezintă, ci și aria tematică, atmosfera (ceva mai puțin „tipică" la ultimul totuși). **Ioan Viorel Boldureanu** scrie o proză ușor poematică, cu înclinații onirice grefate bizar pe un schelet de realism rural în care palpită lumea copilăriei și chipurile ei **(Maria, Căluțul de lemn, Spre pacea eternă),** alături de povestiri de exotism țigan **(Argitina)** ș.a. În aproximativ aceeași atmosferă se așază și prozele (de tot) scurte ale lui **Florian Copcea,** beneficiind însă de un plus de vigoare stilistică. Personaje și gesturi se decupează ferm, într-o manieră abruptă care amintește întrucîtva de nuvelele lui Marin Preda. Unele neglijențe („chipul Gheorghiței **reveni din nou"** — s.n.) nu șterbesc totuși buna impresie pe care o fac prozele lui Florian Copcea, pe care, judecînd după finalurile „subțirele", deloc la înălțimea prozelor propriu-zise, îl vedeam dotat mai degrabă pentru epica de mai mari proporții. Cel mai generos reprezentant în volum este **Dan Florița-Seracin,** care ni se pare a fi însă și cel mai inegal. De la proze cu absolventi de facultate și felurite intrigi de pre-repartiție și pînă la abuzul de regionalisme, texte, prozatorul nu ne lămurește suficient (în această selecție, cel puțin) asupra ariei de manifestare a talentului său.

Cele trei debuturi în proză de la Facla sînt însă ingrijite, reprezentative pentru zona stilistică bănățeană și, ca atare, îndreptățesc nu puține speranțe.

● Un caustic jurnal de speranță/ insolare / speranță... este **Strada Castelului 104** (Ed. Litera Cartea românească 1984). Volum cu care debutează în sfîrșit, Alexandru Musina. Alcătuit numai aparent în răspăr cu o ostentație provocator-evocatoare, această carte de vizită într-o realitate de celofan și metal va soca, fără doar și poate, mîritele conformiste, prin lipsa oricărui fard, a falsei odihne contemplative, a falsei pudori, a falsei sincerități s.a.m.d. „Poezia în pijama roz nu / ajunge niciodată la semnalul / de alarmă din tren ea nu / poate crea evenimente feroviare ea / poate doar flutura batista de la / fereastră deși / nimeni nu a rămas în gară". În contextul poeziei noi antilirice lui Alexandru Musina indică prezența unei constiințe febrile, ce nu se uită nostalgic înapoi și nici cutezător înainte.

Posteritatea clasicilor

● **Eminescu — Structurile fantasticului narativ** de Nicolae Ciobanu (Ed. Junimea, 1984), își alege ca obiect proza eminesciană, în intenția de a defini o modalitate inconfundabilă de fantastic, în care „avem revelația unor „abateri" literalmente derutante, dar care, în realitate, probează existența unui mod sui generis de înțelegere și rezolvare în practica scrisului a problemelor". Cartea propune o posibilă estetică a fantasticului eminescian, dincolo de analize atente ale textelor în proză, care pun permanent în relație modelul prozei romantice cu unicitatea frapantă a viziunilor eminesciene. „Volumul — apărut în cunoscuta colecție a editurii ieșene, „Eminesciana" — se încheie cu o scurtă extrapolare, intitulată **Curentul Eminescu și proza fantastică românească,** ce acreditează „eposul narativ eminescian" ca „prototip etern (...) capabil de a cataliza neîntrerupt „instinctul" pentru fantastic al prozei românești".

● **„Bătălia" Arghezi,** cartea de debut a Dorinei Grăsoiu, apărută recent la Editura Dacia, este un foarte serios studiu de receptare a operei arghezience de-a lungul vieții poetului, ca și în posteritate. **„Bătălia" Arghezi** ne oferă accesul la un fascinant spectacol al evoluției mentalităților literare. „În literatura română, cazul lui Arghezi rămîne unic. Nici un alt scriitor nu a fost mai disputat, nu a avut parte de atîtea elogii și contestări simultan. (...) De la împrecație la tonul imnic, de la ridicarea pe scutul admirației pînă la pecetluirea cu fierul roșu, nimic nu a fost precupețit. (...) pînă la ei nici unul [nici un scriitor — n.n.] nu a „beneficiat" de o controversă atît de vehementă, nicicînd nu s-a declanșat o „bătălie" care să ocupe arena literară românească ani de-a rîndul, ca în cazul lui. „Fenomenul receptării lui Arghezi este privit dintr-o dublă perspectivă, pe de o parte, în implicațiile sale în evoluția vieții noastre literare în genere și pe de alta, în inevitabilele sale implicații în opera argheziană însăși. Dincolo de valoarea intrinsecă a cărții — aceea de evaluare critică a faptului de istorie literară, pînă la a izbuti un portret coerent al lui Arghezi, puternic implantat în aria literară românească (în special interbelică) — volumul Dorinei Grăsoiu are și meritul de a pune în circulație texte inedite, culese din presa deceniilor respective. Pentru ca lectorii să-și poată face o idee despre „temperatura" la care se desfășoară „bătălia" Arghezi, reproducem un fragment de articol, datînd de aproape un veac, apărut în revista **Moș Teacă,** și în care Arghezi este ridiculizat, alături de alți emuli ai instrumentalismului macedonskian : „Poezia sepulcrală — orchestrală

CAP LIMPEDE

● **„ATENEELE CĂRȚII"** au intrat deja de multă vreme în agenda culturală bucureșteană. Manifestări lunare, organizate de cercetătorii și bibliotecarii Bibliotecii Centrale Universitare, „Ateneele cărții" sînt menite să prezinte publicului cititor fondul de carte existent în bibliotecă și în genere, în bibliotecile țării, dar și să așeze cartea într-un inteligent cadru cultural. Pentru că, alături de interesantele expoziții de carte găzduite de holul Aulei bibliotecii din Piața Palatului, aici au loc recitaluri de poezie, concerte de cameră, susținute de artiști de renume, aici se țin conferințe și simpozioane la care își dau concursul personalități de prim rang ale vieții culturale și științifice a Capitalei. În această lună, „Ateneele cărții" prezintă o expoziție de carte de un deosebit interes : este vorba despre **Expoziția de carte franceză,** organizată de bibliotecă în colaborare cu Ambasada Franței. Constituită din cele mai importante titluri ale recentei donații de carte franceză (circa 1 300 de volume) expoziția reflectă activitatea de schimburi culturale cu instituții similare de peste hotare a Bibliotecii Universitare. Standurile etalează carte de referință (dicționare, din seria Larousse, lexicoane, istorii ale artei și literaturii), volume de artă (albume de reproduceri, cu o condiție grafică excelentă), literatură (serii de opere complete din clasicii literaturii franceze, volume de escistică și critică literară, reprezentînd fenomenul literar francez contemporan), lucrări din domeniul istoriei și științelor sociale, din domeniul științelor matematice, cărți de fizică, chimie, științele naturii, carte tehnică etc.

De la directorul Bibliotecii Centrale Universitare **dr. Ion Stoica** aflăm cîteva lucruri despre natura colaborării dintre bibliotecă și partea franceză în realizarea acestei expoziții : „Expoziția o pregătim de multă vreme. Ea s-a născut pe baza propunerilor noastre, dar și ale partenerilor francezi, în ce ne privește, în urma unui sondaj de opinie în mediul universitar.

● **OAMENI AI CĂRȚII** aflăm și la **Librăria Academiei,** din Calea Victoriei nr. 12, unde, la inițiativa Centrului de librării al municipiului București și cu strădania librarilor de aici (șefă de unitate **Ivan Ioana,** librar **— Gheorghe Nicoleta)** s-a deschis un frumos stand de cărți din domeniul teatrului și teatrologiei. Oricine poate vedea în rafturile aranjate cu gust și ingeniozitate volume de dramaturgie (G. M. Zamfirescu, Hașdeu, Octavian Goga, Rebreanu Alecsandri, Radu Stanca, pînă la dramaturgi contemporani — D. R. Popescu, Horia Lovinescu, I. D. Șerban, Baranga, dar și dramaturgie străină — Lope de Vega, Goethe ș.a.) ; volume de critică teatrală, semnate de cunoscători ai domeniului : Andrei Băleanu, Florian Potra, Amza Săceanu, Doina Modola ș.a., precum și istorii ale dramaturgiei, lucrări de referință din domeniul teatrologiei, semnate de Ileana Berlogea, Ion Zamfirescu ș.a. Standul este nu numai un bilanț editorial al domeniului, ci și un bun mijloc de informare a publicului cititor. Comercial vorbind, rezultatele sînt deja... palpabile. Se cumpără multă carte de teatru aici la Librăria Academiei, care de altfel este bine înzestrată în privința titlurilor din ultima vreme. Așadar, o inițiativă demnă de toată lauda, a unor adevărați oameni ai cărții ! **(Tania Radu)**

— alandală — etceterală şi-a făcut din nou apariţia pe cărarea spinoasă şi spanacoasă a literaturii naţionale" etc.

Virstele prozei

● Constantin Ţoiu este prezent în librării cu un nou roman — **Obligado**, Editura Eminescu 1984 — la scurt timp după ce aceeaşi editură a publicat ediţia a II-a din **Galeria cu viţă sălbatică**. Autorul (şi deci şi cartea) nu mai necesită nici un fel de recomandări ; publicul, sîntem convinşi, va lua oricum cu asalt, în scurtă vreme, librăriile. De aceea, revista noastră îşi rezervă privilegiul unui comentariu mai amplu pentru unul din numerele viitoare.

● Colecţia „Biblioteca de proză contemporană" a Editurii Eminescu ne oferă o nouă ediţie a cunoscutului roman al lui Fănuş Neagu —

Îngerul a strigat. Pe pagina de gardă, un frumos cuvînt al autorului (şi semnătura sa în facsimil) : „Pentru mine, **Îngerul a strigat** înseamnă vigoarea tinereţii. Darul de a zămisli poeme în marginea întîmplării. Înseamnă şi pierdere fără întoarcere : înseşi clipele de minune pe care le-am trăit scriind romanul ; şi, fără nici o ruşine, clipele de amară desnădejde cînd, că să dau de rostul unei fraze, am transcris unele pagini de 47 (patruzeci şi şapte) de ori! În **Îngerul a strigat** se cuprinde, pentru cine vrea să vadă, întreagă povestea operei mele — care a venit sau care va să vină". Postfaţa semnată de Valeriu Răpeanu şi un reprezentativ (deşi succint) **Memento critic** care selectează aprecieri de Lucian Raicu, M. Ungheanu, Mircea Martin, Nicolae Manolescu, Ov. S. Crohmălniceanu, Nicolae Balotă şi C. Stănescu, închid volumul. Republicat într-o colecţie de largă circulaţie, **Îngerul a strigat** (una din cele mai frumoase cărţi din literatura română) îşi aşteaptă nou şi noi cititori.

● La Editura „Cartea Românească", Irina Grigorescu publică romanul **Lecţia de adio** (1984). Pe marginea lui au apărut deja cîteva comentarii critice care au subliniat calităţile prozatoarei — capacitatea de invenţie epică, portrete construite cu forţă realistă, dar şi cu rafinament, un stil îngrijit (pînă la pedanterie uneori, am zice). Destine angajate pe spirala necruţătoare a vîrstelor, bunicul Cirus, bunica Marie, Karl, Georgia, Dan, Radu, Vincenţ Natan, profesorul de muzică, Micul Sorin şi ceilalţi se resimt de ceea ce s-ar putea numi „vertijul" timpului, încercînd să corecteze, din mers, răni vechi, răni proaspete, obsesii, eşecuri şi îndoieli.

● A treia (dacă memoria nu ne înşală) carte a prozatorului Radu Tuculescu — **Ora păianjenului**, Editura „Albatros" 1984 — este şi ea un roman al tinereţii mature, ca să zicem aşa, un roman despre singurătate, despre primele bilanţuri, despre şansă, despre gustul amar al compromisului. Un tînăr prozator, care se adresează în primul rînd tinerilor (maturi însă ?) cititori.

Restituiri

● Au apărut tomurile II şi III din **Cuvente den bătrîni. Cărţi populare ale românilor în secolul XVI. În legătură cu literatura populară cea nescrisă** — studiu de filologie comparată de Bogdan Petriceicu Hasdeu. Ediţia este îngrijită de G. Mihăilă şi tipărită, ca şi tomul I, de Editura Didactică şi Pedagogică. În facsimil, paginile de gardă ale ediţiei princeps preced în chipul cel mai plăcut textul propriu-zis, pe care notele scrupulos redactate ale autorului ediţiei le întregesc la un nivel ştiinţific remarcabil.

● O carte **frumoasă**, înainte de toate, frumoasă pentru bucuria nedisimulată a călătoriei, pentru seninătatea privirii şi pentru încîntătoarele scrupule documentare este Alexandru Pelimon, **Impresiuni de călătorie în România** — Editura Sport-Turism, 1984, cu prefaţa acad. Şerban Cioculescu. Ediţia este îngrijită de Dalila Lucia Aramă.

Memorii şi aventuri

● Rezultat... editorial al serialului publicat de Vlad Muşatescu în **Suplimentul Scînteii tineretului** şi care, cum bine se ştie, poartă titlul de **Memorii aproximative**, recentul volum publicat de Editura Cartea Românească poartă însă titlul de **„Aventuri" aproximative**, atenţionîndu-ne probabil de caracterul... zbuciumat şi înflamant al întîmplărilor dintre coperţi. În ciuda stilului (pe care-l ştim din publicaţia mai sus amintită ca fiind un pic facil, un pic căutat, forţînd „mîna" cuvintelor ca să facă nesfîrşite giumbuşlucuri), Vlad Muşatescu are un fel de a vedea lumea curat miticesc. Existenţa lui pămînteană, începută glorios la Piteşti, pe faimoasa stradă a... Exerciţiului, sub oblăduirea Ongliţei (mama) şi a unui bunic iubitor va face obiectul a nu mai puţin de patru volume de amintiri (cel puţin aşa a lăsat să se înţeleagă autorul), care, ce-i drept, dincolo de miticism, au de povestit multe despre o lume care a fost şi în care s-au mişcat în carne şi oase figuri de seamă ale teatrului şi literelor noastre. **Aventurile aproximative** ne poartă prin teatrul „Tudor Muşatescu", pe la repetiţiile regizorului Ion Sava, în preajma fraţilor Bogza şi Radu Tudoran sau a lui Cezar Petrescu etc, etc. Cele aproape cinci sute de pagini [încheiate hazos cu indicaţia SFÎRŞIT (provizoriu)] sînt ● mărturie de viaţă care merită atenţia noastră, şi de fapt încă o cheie pentru o fascinantă epocă de efervescenţă culturală — cea dintre cele două războaie mondiale.

● Tot un fel de memorii (chiar şi de aventuri), dar cu totul de altă factură, sînt şi prozele din **Pinzele mamei**, de Călin Gruia. Carte pentru copii, care se citeşte „însă cu plăcere de către oricine, **Pinzele mamei** (Editura „Ion Creangă", 1984) este o coborîre în lumea copilăriei păstrînd misterul unora din întrebările vîrstei, ceva din tristeţile unui copil melancolic, multă omenie şi o dulce lumină de lume ocrotită şi bine rînduită. Moartea lui Alexandru-înfloritul şi sfîşietoarea jelanie a Anisiei, iubita lui, poveştile cu cai regimentului, lumea pestriţă şi plină de învăţăminte a iarmaroculul de vite, poveştile bunicii despre venirea „Antihîrţului", livada mătuşii Tecla (un fel de Sfîntă Vineri aprigă însă), Tizic, clinele, prima zi de şcoală şi stîngăciile proaspeţilor învăţăcei — sînt doar cîteva din întîmplările acestei cărţi cuminţi şi sfătoase, care nu ne acreşte cu obişnuitele moralizări neinspirate ale unora din cărţile pentru copii. O înfăţişare grafică ceva mai atrăgătoare ar fi contat poate întrucîtva la succesul de librărie al volumului.

Zbor deasupra fulgerelor

Eseurile lui Vasile Nicolescu (Starea lirică II, Editura Eminescu 1984) sînt profund marcate de prezenţa poetului Vasile Nicolescu. Lectura simpatetică, valorizînd mai ales la nivelul metaforei şi explicitînd misterul creaţiei din lăuntrul sentimentului creaţiei, uneori pe un ton aproape imnic, fiind în fond tonul înaltei participări („Vrăjitor de vocale şi consoane în spaţiul gîndului, magician de unde secrete în marea cuvîntului, retor de semne şi vise la lumina zilei şi a lumii, arhitect de catedrale fluide (...), amphion de catedrale subterane" etc. — despre Tudor Arghezi) Vasile Nicolescu percepe poezia, pictura, arta adevărată printr-un special simţ, al său, care s-ar putea numi pur şi simplu **simţul poetic**. Fie că este vorba de Eminescu, Blaga, Philippide, Nerval, Supervielle, Lorca, Sylvia Plath — în **Repere lirice**, fie că se aşază în punctul magic, generator, al întretăierii artelor (vezi capitolul **Sinestezii**), fie că priveşte pînzele lui Caravaggio, Vermeer, ale învolburatului Turner ori ale academicului Constable (**Culoare şi lumină**), fie că răsfoieşte filele nepreţuitei cărţi ce se numeşte **Călătorie (Zbor deasupra fulgerelor)** — Vasile Nicolescu receptează actul artistic cu fineţea unui rar degustător de frumuseţi.

TANIA RADU ■

Cronică literară

Reexaminarea unei reviste

Este vorba de revista **Contemporanul** (1881—1891) cercetată din nou de Al. Hanţă „aşa cum a fost" (Albatros, 1983), după studiile mai vechi ale lui Savin Bratu-Zoe Dumitrescu (**Contemporanul şi vremea lui**, 1959), G.C. Nicolescu (**Curentul literar de la Contemporanul**, 1965) şi Z. Ornea (**Curentul literar de la Contemporanul**, 1977). Al Hanţă demonstrează că revista **Contemporanul** a fost condusă de Ion Nădejde, că Gherea a fost doar colaborator trei ani (între 1885 şi 1886) că pînă în 1886 **Contemporanul** nu s-a delimitat de doctrina lui Maiorescu şi a **Convorbirilor** şi că literatura de aici, mai apropiată de social, e de valoare medie, în mare parte epigonică, aportul ei esenţial fiind de natură, după opinia noastră, ideologic.

Se ştie că idealul literar al **Convorbirilor** era clasic. Prin Maiorescu, revista a militat pentru o literatură durabilă, de observaţie a umanităţii pe latura morală şi clasificaţie tipologică, reclamînd în poezie „ideea emoţională", „bogăţia de idei care înalţă simţirea". Marii clasici ai Junimii (Eminescu însuşi) sînt nişte moralişti, obiectivi (impersonali) în viziunea realităţii şi subiectivi (personali) în exprimarea ei. Maiorescu nu şi-a pus problema dacă aceşti scriitori sînt realişti.

De realism a vorbit întîi în literatura romancierul vieţii de provincie francez Champfleury (**Le Réalisme**, 1857). După el, singura materie a scriitorului e „omul de astăzi în civilizaţia modernă". Va descrie incidenţa mediului exterior asupra vieţii sale interioare, sau va zugrăvi societatea şi multiplele ei interacţiuni ca Balzac care nu voia să fie decît „secretarul" ei. Prin minuţioase anchete, realistul va descoperi adevărul, documentul autentic de viaţă. La scrupulul realistului se cade să adăugăm doar gustul purului artist, credea Flaubert.

Un deceniu mai tîrziu, prozatorii, în frunte cu Zola, nu s-au mai mulţumit cu simplele anchete. Pretindeau să aplice vieţii pasionale şi intelectuale o metodă de cunoaştere ştiinţifică, aceea a doctorului Claude Bernard din **Introduction à la médicine expérimentale**. Omul fiind supus aceluiaşi determinism ca şi restul naturii, literatura urma să devină, după Zola, „un exerciţiu de laborator" căruia i se întocmeşte o foaie de observaţie cu menţionarea ereditătii, a posibilei moşteniri de tare fizice sau morale. „Rendre la nature tell-quelle est", a copia sau fotografia imposibili datele realităţii este lozinca naturalismului, descins din realism şi precursor al reportajului, al înregistrării „feliei de viaţă".

Naturalismul este metoda preconizată de la început de **Contemporanul**, cum rezultă din studiul lui Al. Hanţă. „Arta, scrie Ion Nădejde în 1882, în toată întinderea ei, nu mai poate fi întemeiată pe fantezie, ci pe realitate, trebuie să fie naturalistă". Că naturalismul constituie „o şcoală întreagă... cea mai nouă", o spune şi Sofia Nădejde în articolul **Unor domni de la Şcoala română** (1882—1883). „Voim, zicea ea, să cunoaştem elementele intelectuale şi personale pentru a le putea dirigui. Cu un cuvînt sîntem moralişti (sic) şi experimentatori, arătînd prin experienţă ce mers la pasiunea într-un mediu social...".

În estetică prin realism se înţelege doctrina care vrea ca arta să nu caute a idealiza realul, să facă „mai bine decît natura", ci numai să exprime caracterele efectiv esenţiale a ceea ce este. Naturalismul e sinonim cu realismul, nu identic, deoarece el nu-i decît tendinţa artistică de a reprezenta un om, mai ales partea prin care se relevă natura (a fi neflind tot una cu a percepe). Realismul se opune idealismului în care arta nu-i imitarea naturii, ci reprezentarea unei naturi fictive mai satisfăcătoare pentru spirit. Discutînd în **Convorbiri literare** (1883) despre **Idealism şi realism**, A.D. Xenopol ajungea la concluzia că „dacă voim să mai reţinem pe povîrnişul decăderii frumoasa noastră cultură, trebuie să luptăm din răsputeri pentru sprijinirea idealismului". Răspunsul i-l dădea în **Idealism şi naturalism. Cercetări critice** (1883) Al. G. Djuvara, susţinînd că viitorul în literatură cît şi în celelalte cunoştinţe omeneşti e al metodei experimentale, cu condiţia însă ca naturaliştii să nu se cantoneze în reprezentarea vieţii pur biologice sau fiziologice, preocuparea insistentă de urît, trivial, monstruos şi repulsiv.

„Ne simţim fericiţi, scria Ion Nădejde în **Direcţia urmată de Contemporanul** (1883) despre Al.G. Djuvara, că s-a găsit în România asemenea luptător pentru naturalism". Declara totodată că s-a hotărît pentru naturalism împotriva idealismului, fiindcă în scurt „naturalismul în literatură înseamnă întronarea adevărului în locul viselor".

Punctul de vedere naturalist e împărtăşit de C. Mille în precuvîntarea la volumul său de **Versuri** din 1883 : „Am vrut să fiu naturalist şi să mă asemuiesc cu spiritul vremilor noastre... În năzuinţa mea naturalistă, socot că poetul e dator să se apropie de realitate, vorbind ca toţi oamenii şi zugrăvind simţirile şi patimile sale în aşa chip ca să fie şi frumos şi înţeles şi adevărat".

Dintr-o notiţă despre Ivan Turgheniev publicată în 1886 rezultă că Gherea era de acord ca scriitorul să descrie lucrurile „aşa cum sînt în realitate", dar cu „idealuri măreţe, idealuri umane", nu cu insistenţe inutile ca la adepţii şcolii lui Zola preocupate pe „zeci de pagini" de o „sobă care scote fum" sau de „picioare goale de femei". Gherea promitea să lămurească mai precis raporturile dintre termenii realism şi naturalism „între care noi facem o deosebire însemnată", dar studiul său **Clasicism, romantism, realism, idealism, naturalism din Contemporanul**, aprilie-mai 1888, a rămas neterminat.

La obiecţiile lui Gherea din **Contemporanul** (iulie 1886), articol intitulat ulterior **Personalitatea şi morala în artă**, Maiorescu a răspuns abia în 1892 (**Contrazicerî ? Mic studiu de strategie literară**). Maiorescu reformulează propoziţia lui Zola din **Le roman expérimental**, „un coin de la nature vu à travers un tempérament" : „Noi credem din contră că opera de artă e un colţ al naturii văzut cît se poate de impersonal şi exprimat printr-un temperament cît se poate de individual". Dar discuţia depăşeşte limitele pe care Al. Hanţă şi le-a impus cercetărilor sale.

Cîteva amănunte interesante. În **Convorbiri literare**, anul XV, cineva compara poeziile lui C. Mille cu poeziile filosofice publicate în 1874 de Louise Ackermann (Victorine Choquet), soţia atee a pastorului Paul Ackermann. În **Contemporanul** (1883, nr. 4), Audax recenza traducerea romanului lui Thomas Mayne Reid **The Headless Horseman** (1866), **Călăreţul fără cap**. Sofia Nădejde credea că piesa **Le Juif polonais** (1869) de Erckmann-Chatrian e din „faza mijlocie între poveşti şi naturalism". De notat că altă piesă **L'ami Fritz** (1864), de aceiaşi autori, o traducea în româneşte Al. Odobescu sub titlul **Nea Frăţilă**. Gherea asemuia pe eroul din nuvela **Sanda** de I. Brociner cu vestitul picaro din romanul lui Christian Vulpius **Rinaldo Rinaldini**. Tot el se folosea pentru definirea pesimismului de scrisoasa carte a lui Edme Caro **Le pessimisme au XIX-e siecle**. În **Istoria literaturii române** am subsumat scriitorii de la **Contemporanul** categoriei „Naturaliştii umanitari".

AL. PIRU ■

Desene pe asfalt

„Jocurile" succesului literar

...Să te ferească ştiu eu cine, să fie nevoie să te „explici" în faţa colegilor de liceu. Cu critica literară te mai descurci, cu confraţii de breaslă ajungi să te îndoieşti (e o vorbă a bunicii : a armoniza, a pune doagă lîngă doagă, probabil) dar cu el, cu colegii e ceva mai complicat.

— De ce, îmi zice inginerul (cu studii evropeneşti) de ce n-am citit nicăieri nici un rînd ca lumea despre o carte care mie mi-a plăcut foarte mult, „Corabia mistuită" de Eugen Teodoru. Tu ai citit-o ?

— Desigur, zic. Şi mie mi-a umplut o frumoasă noapte de lectură. I s-au dedicat cărţii şi cîteva recenzii (recenzioare), cîteva note..

— Atît ?

— E bine şi atît. Decît nimic.. Sînt cărţi despre care se scrie încă înainte ca cele să apară în librării. Despre majoritatea apariţiilor critica n-ajunge să se rostească. Ar fi şi greu.

— Şi e drept ?

— N-ar fi. Dar vezi tu, acest mult înzestrat prozator Teodoru nu a debutat spectaculos, nici cărţile care au urmat debutului său n-au făcut gaură-n cer (deşi, unii, ne îngăduiam să prevedem un posibil salt al lui spre o carte mare) şi autorul a rămas într-un contingent de scriitori despre care s-ar spune că nu e de formula Unu,

— Dar cine decide asta ?

— Cititorul. Critica. Timpul. Uitarea şi neuitarea. Descoperirea şi redescoperirea. În final, istoriile literaturii. De ce eşti zorit ?

— Nu sînt. Sînt doar nedumerit.

— La noi se practică adesea o critică prin „contagiune". Se aşteaptă verdictul unui critic temut şi prestigios şi în funcţie de opinia acestuia îşi concep şi alţii opiniile, evident „personale"... Cîndva, criticul revistei la care lucram mă onora iscodindu-mă pătimaş (un adevărat, intrigatoriu) despre ce părere am eu cu privire la cartea despre care urma să scrie... el. Contralele n-avea o părere a lui şi vroia s-o capete, lejer, de la alţii. Se credea (şi chiar era) oportun. Dar e un noroc al literaturii că „jocurile" nu sînt totdeauna „făcute" cum se zice la celebrele cazinouri. De multe ori autori cu a doua, sau chiar cu a treia „şansă" ajung, trudind în singurătate, să se autodepăşească şi să ocupe un loc meritat la masa de ospăţ (fără bucate) a succesului literar, în dauna, vai, a unor mult-tămîiaţi componişti de litere care cred în modesta, palida lor antumitate că sînt piloţi de formula Unu tocmai pe cînd destinul îi lasă să ajungă de căruţă...

Cartea lui Teodoru este o culegere de nuvele cu acţiunea curgînd paralel cu a... Dunării vechi, într-o Ibrăilă turcită şi grecită, de început de veac (şi de „sfîrşit" de lume) plină de haraţiuni insolite, a căror culoare şi al căror palpit le apropie de Istrati, dar şi de Neagu, dar şi de meşterul Eugen Barbu. Căutaţi-o ! N-o veţi găsi. S-a „mistuit". Cititorul, pentru a cîta oară ?, a făcut dreptate, unui nealintat autor.

— Şi e de-ajuns ?

— Sigur, a trece ca un bolid prin librării, cu cărţile tale, nu făgăduieşte neapărat o bucurie totală. Un scriitor adevărat e mereu nemulţumit de sine, succesul, chiar cînd vine nu chiar cu cosmică viteză ci cu lunecare de melc, nu e primit ca o sărbătoare ce se cere udată cu şampanie. Un asemenea om e mereu la început.

— Să înţeleg că i s-a făcut dreptate lui Teodoru ?

— Nu e vorba doar de el. Sper. Trebuie să sper. E vorba de credinţa într-o mai dreaptă întocmire a „arhondologiilor" literare. Într-un mai mare respect pentru truda unor autori cu debut în aparenţă puţin semnificativ dar care ajung la echilibrul aşteptat după un anevoios drum pîndit de primejdii şi de tristeţi. Deşi nu e bine să argumentezi cu destinul unor genii, o idee ca aceasta, nu uit că nici Sadoveanu parcă n-a debutat „convingător". „Şoimii" nu sînt „Zodia Cancerului" sau „Baltagul". Anunţau „Golanii" lui Rebreanu articulaţiile magnifice ale „Răscoalei" ? Nu prea. Cît despre poeţi...

— Să credem aşadar şi în şansa scriitorilor de formula Doi sau Trei ?

— Să credem. Dar îmi displace, de fapt, formula de succes. Şi îmi displace formula de... formulă...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Ilustraţia numărului : TRAIAN BRADEAN

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra

În vremuri zbuciumate, prin Patria Frumoasă, Sărbătorind Congresul Întoarcerii Acasă, Cu-această Tinerețe ce-nseamnă vremea nouă Ce poartă-n duh și-n vîrstă și-n fapt: Congresul Nouă

Profunda consonanță dintre cultură și spiritul muncitoresc

Localitatea : Moreni, 12 iulie 1984, orele 18, stadionul din localitate.

Număr de spectatori : **10 000.**

Atmosfera : **excelentă, ca întotdeauna la Moreni, cu un înalt simț patriotic și revoluționar, în acest leagăn al spiritului revoluționar-patriotic al Munteniei.**

Calitatea spectacolului : **foarte bună.**

Noutăți : **prezențele locale — Corina Dragomir, Adelina Costache, Diana Gheorghiu.**

Aportul organizatorilor : **foarte bun. În continuarea excelentelor relații cu conducerea anterioară a organizației, noii noștri prieteni din organizația județeană de tineret, condusă de prim-secretara Mariana Palcu au susținut permanent buna desfășurare a spectacolului. Mulțumim, de asemenea, conducerii județene de partid Dîmbovița pentru modul atent în care a coordonat excelenta organizare.**

Căldura se înfiripează pe măsură ce ne apropiem de dealurile Morenilor, dar dam peste o altă căldură, cea a sufletelor oamenilor adunați pe stadion să ascolte și să vadă cenaclul. Spectatori ai cenaclului nu sînt doar cei din incinta stadionului. Lîngă stadion s-au răcorit bocanci. Da, sînt oameni pe bloc, în balcoane instalați comod, la ferestre și chiar în copaci.

Spectacolul este deschis de **Mariana Gorghiu.** Cîntecele acestei reședințe, cu tremolo deosebit al vocii, sînt cele care unesc de această dată orașul feudal nostru de orașul petrolist. **Emilian Onciu** pare acum cea mai caldă, cea mai plină, cea mai înălțătoare voce a cenaclului. El cîntă **Doina lui Iancu** și pe **O singură Patină în mijloc de țară.** Lume multă pe stadion. Mulți petroliști după ce au ieșit de la lucru au străbătut douăzeci și cinci de kilometri pe jos, ca să poată veni la cenaclu. Trîmbițele ard pline. Chiar și pe gazon, pînă aproape de boxe sînt oameni. Sînt soldați în pauze de repaus. Odihna lor și prezența lor la toate spectacolele lumii în afara spectacolului morții este binecuvîntată. Copiii au în mîini flori. Și ele sînt pentru cenaclu. E pace. Recitalul lui Onciu continuă. **Bună dimineața**, piesă în primă audiție la Moreni. Publicul nu s-a înșelat totuși. Este pregătit, dispus să fie cucerit de muzică, de poezie. Media de vîrstă a participanților la spectacol nu este aici de scăzută ca la București. Privirile ni se opresc dușul de deș pe cîte un chip încunănat cu păr alb. **Să ne iubim pe țărmul Mării Negre.** Recitalul lui Onciu se apropie de sfîrșit. Orologiul arată 19,45. Cu întreruperea în vederea cîntării de noi spații pentru noii veniți. În această scurtă pauză, membrii cenaclului, folbaiți autentici, trag la poartă. Spectacolul se reia (firește, după suturile la poartă) prin **Cîntec pentru elevatori** interpretat de V. Penișoară. Dinspre spectatori sosesc bilețele. În mai multe dintre ele se exprimă dorința tinerilor din Moreni de-a debuta în cenaclu. Foarte importantul actor Mihai Stan și veteranul din anclavul timp al cenaclului recită din Marin Sorescu, Ștefan Augustin Doinaș. Este impresionant momentul Romulus Vulpescu cînd vocile reunite ale lui Mihai Stan și Adrian Păunescu rostesc tulburătoarea poezie de dragoste **Iar în sfîrșit.** Tot un veteran al întîmplărilor de poezie și muzică este și Gil Ioniță. În repertoriul său a apărut o piesă nouă, **Pedeapsa capitală.** Este un cîntec deosebit de frumos, scris acum două zile. Cu siguranță va avea același succes ca și celelalte cîntece compuse și interpretate de către juristul din Bacău. Bella Raduly, din formația Metropol, îl ajută pe Gil Ioniță, cucerit probabil de frumusețea acestui cîntec. Lumina slidi dispare încetul cu încetul. Pe scenă se aprind reflectoarele. Neprevăzutul care dă atîta savoare acestor întîmplări de muzică și poezie, diferențiindu-le de orice alte manifestări, se produce și acum. Cutremurați de emoție, îi urmărim pe tinerii ce urcă pe scenă pur tînd în mîinile lor torțe, flori și drapelul tricolor. Ca un răspuns firesc, ca o șoptură și imensă respirație, toată lumea aflată pe stadion cîntă **Trăiască România.** Îi urmează celelalte cîntece atît de dragi tinerilor, **Iancu la Tebea, Jurămînt la Putna, Cîntecul lui Ștefan cel Mare,** cîntece de pace. Seara acesta de la Moreni tinde să devină o întîmplare de neuitat. Spectacolul continuă acum, la această oră tîrzie din noapte, mai cald, mai apropiat de inimile tuturor celor prezenți. Mirela Atudorel, **Dana Fărcuț, Maria Tănase,** Liliana Ioniță Alexandru Zamfirescu, Rodi Cassova — nume mai noi și mai vechi ale cîntecului de foarte Plăcut, foarte plăcut, recomfortant tradiții spectacolului de la Cenaclu.

DUCU BERTZI

Campionii și esența

Localitatea : Galați, 14 iulie 1984, orele 18,30, stadionul Dunărea.

Număr de spectatori : **26 000.**

Atmosfera : **fantastică, de mare elevație spirituală.**

Calitatea spectacolului : **excelentă.**

Noutăți : **a fost cîntată în premieră piesa trupei Totuși „Noua modă" (versuri A.P.). Prezențe locale: Simona Grigore și Marieta Sinuiz ; trupa Acropolis (Alexandru Makedon, Panaiotis Dukas, Mihai Chebac, Gabriel Tudor) ; Petrica Nicolau ; Wanessa Radu ; Iulian Nicoară ; Aurel Moldoveanu ; Marian Mihai.**

Aportul organizatorilor : **foarte bun. Salutăm contribuția nitegrului colectiv de conducere al Comitetului municipal Galați al U.T.C., în frunte cu tovarășul prim-secretar Ionel Petrea, colectiv atent la nevoile tinerilor și la buna receptare a vibrațiilor lor.**

Intrăm aievea și mereu în starea constituită acestor ultime zile pentru cîntare soare, nostre pe Dunăre. De la București, sosiți pentru manifestările din urmă, mesaje deosebit sonore ne trimite vasul-oraș al Doinei și în fine, la Călărași se răsfrîng pentru ca astăzi să parcurgem drumul pînă la Galați ca de atîți, în cursul zilei de mîine, să mergem mai departe pînă la Izmail. Nimic nu mai rămîne acelui pentru perioada în care ne-

Mihaela Popescu, Eugen Baboi, Valentin Moldovan, Camelia Daj, Raul Cârstea, Vali Gerea

Maria Gorghiu, Valentin Văran, Alexandru Makedon, Panaiotis Dukas, Mihai Chebac, Gabriel Tudor

vom afla pe Litoral. Oboseala acestor zile a fost însă spălată de frumusețea fără sfîrșit a întîlnirilor noastre între care aceea de la Galați avea să fie o superbă încununare. Am pornit la Galați cu speranță declarată de-a reedita acel memorabil spectacol cu numărul 1 000 și am ajuns, după o pauză la care nimeditată fingenios de șoferul nostru Alexandru Stoican și o cursă a acestuia contracronometru, cu o minimă întîrziere dar cu teama strecurată în sufletele că vom rata astfel întîlnirea noastră. Am găsit însă un public care, asteptîndu-ne cu înțelegere și răbdare, s-a compactizat în idee de-a transforma acest prilej într-o sărbătoare, încercînd să ne convingă de la început, prin semne de o emoționantă tandrețe, de acest lucru de iubire.

Am ajuns la Galați într-o perioadă în care examenele de tot felul erau în curs, de asemenea cînd mulți se aflau în concediu, și cu toate acestea, 26 000 de oameni au venit să ne vadă. *„Să nu ne mire prezența mai scăzută a spectatorilor. Sîntem esența !"* Alături de gălățeni au venit și alții, unii din locuri prin care n-am mai fost de mult, care nu ne-au primit (Focșani, Tg. Mureș) altii însă chiar din locuri de unde abia plecaseem. *„Chiar acum am sosit de la București anume pentru Cenaclul Flacăra și cu acest prilej aducem un salut fierbinte prietenilor noștri din Galați. Am venit din capitala țării în capitala muzicii tinere unde sperăm să petrecem o seară plăcută".* (Mihaela, Săndica Neli și Bucura). Aflăm emotionali creșterii acestei seri în chiar ardoarea cu care oamenii trăiesc fiecare moment. *„Vă iubim și v-am așteptat. Gălățiul trea să-și ia revanșa".* Avea să fie chiar mai mult ! *„Prin dumneavoastră sîntem într-adevăr noi, tinerii la virsta pe care o avem cu adevărat. Sîntem fericiți în seara aceasta ce-n seara renașterii noastre".* (Isabela Apostol).

Adevărata forță expresivă a acestei seri, plină de vitalitate și spontaneitate fierbinte a fost atinsă în cîntecele noastre de angajament, cîntece închinate țării și președintelui Nicolae Ceaușescu. Scrise în condiții dintre cele mai neprielnice, pe genunchi, în întuneric, între oameni pulsînd la fiecare moment, apludind frenetic, sălțînd din locurile lor, bilețele primite, convingător de multe și convingătoare prin cîte însele, sînt ca atît mai impresionante. *„Vrem să transmitem prin Cenaclul Flacăra mesajul de pace și libertate al tinerilor din Galați întregii țări. Noi, tinerețul revoluționar gălățean, am învățat de la Cenaclul Flacăra să ne iubim tinerețul și strămoșii, să prețuim pacea atît de necesară, să ne unim conducătorul. Dorim ca la al XIII-lea Congres, tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în suprema funcție de secretar general al Partidului. Aceasta este dorința noastră și ne va înplini".* (Adina și Costel). Cîte va vrea să se rostie din cuașa lui A.P și semnează astfel *„Mulțumim antiteză Pace, P.C.R. La multi ani ! Galați".* *„Sîntem un grup din Brăila și din dorința de a participa la Gala 1 500 a Cenaclului Flacăra am venit să-i omagiem pe președintele țării, pe înaintașii noștri, și cîntăm pentru pace, pentru ca toți oamenii de pe planeta Pămînt să aibă o viață fericită și lipsită de pericolul nuclear. Astăzi împreună cu frații noștri gălățeni vrem să fim pentru cîtera ore mai buni, mai curați, mai frumoși".* Întregul stadion este o feerie. Flăcări sfîrîie în sfere pulsează rătînre brațele romînde spre cerul înstelat al acestei nopți de pace și o dăruiesc fără șovăiri, avea în cîteva vorbe acestei seri.

„Mă cheamă George și sînt din București. Nu aveam cunoștință de atmosfera care se aprinde în Moldova. Am venit în Galați pentru a aduce grînosul meu de recunoștință conducătorului iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru aceste clipe frumoase. Lumină, Lupii, Libertate !" Nesecata este energia ființelos de șoferul nostru Alexandru Stoican și o cursă a acestuia contracronometru, cu o minimă întîrziere dar cu teama strecurată în sufletele că vom rata astfel întîlnirea noastră. Am găsit însă un public care, asteptîndu-ne cu înțelegere și răbdare, s-a compactizat în idee de-a transforma acest prilej într-o sărbătoare, încercînd să ne convingă de la început, prin semne de o emoționantă tandrețe, de acest lucru de iubire.

Am ajuns la Galați într-o perioadă în care examenele de tot felul erau în curs, de asemenea cînd mulți se aflau în concediu, și cu toate acestea, 26 000 de oameni au venit să ne vadă. *„Să nu ne mire prezența mai scăzută a spectatorilor. Sîntem esența !"* Alături de gălățeni au venit și alții, unii din locuri prin care n-am mai fost de mult, care nu ne-au primit (Focșani, Tg. Mureș) altii însă chiar din locuri de unde abia plecaseem. *„Chiar acum am sosit de la București anume pentru Cenaclul Flacăra și cu acest prilej aducem un salut fierbinte prietenilor noștri din Galați. Am venit din capitala țării în capitala muzicii tinere unde sperăm să petrecem o seară plăcută".* (Mihaela, Săndica Neli și Bucura). Aflăm emotionali creșterii acestei seri în chiar ardoarea cu care oamenii trăiesc fiecare moment. *„Vă iubim și v-am așteptat. Gălățiul trea să-și ia revanșa".* Avea să fie chiar mai mult ! *„Prin dumneavoastră sîntem într-adevăr noi, tinerii la virsta pe care o avem cu adevărat. Sîntem fericiți în seara aceasta ce-n seara renașterii noastre".* (Isabela Apostol).

Adevărata forță expresivă a acestei seri, plină de vitalitate și spontaneitate fierbinte a fost atinsă în cîntecele noastre de angajament, cîntece închinate țării și președintelui Nicolae Ceaușescu. Scrise în condiții dintre cele mai neprielnice, pe genunchi, în întuneric, între oameni pulsînd la fiecare moment, apludind frenetic, sălțînd din locurile lor, bilețele primite, convingător de multe și convingătoare prin cîte însele, sînt ca atît mai impresionante. *„Vrem să transmitem prin Cenaclul Flacăra mesajul de pace și libertate al tinerilor din Galați întregii țări. Noi, tinerețul revoluționar gălățean, am învățat de la Cenaclul Flacăra să ne iubim tinerețul și strămoșii, să prețuim pacea atît de necesară, să ne unim conducătorul. Dorim ca la al XIII-lea Congres, tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în suprema funcție de secretar general al Partidului. Aceasta este dorința noastră și ne va înplini".* (Adina și Costel). Cîte va vrea să se rostie din cuașa lui A.P și semnează astfel *„Mulțumim antiteză Pace, P.C.R. La multi ani ! Galați".* *„Sîntem un grup din Brăila și din dorința de a participa la Gala 1 500 a Cenaclului Flacăra am venit să-i omagiem pe președintele țării, pe înaintașii noștri, și cîntăm pentru pace, pentru ca toți oamenii de pe planeta Pămînt să aibă o viață fericită și lipsită de pericolul nuclear. Astăzi împreună cu frații noștri gălățeni vrem să fim pentru cîtera ore mai buni, mai curați, mai frumoși".* Întregul stadion este o feerie. Flăcări sfîrîie în sfere pulsează rătînre brațele romînde spre cerul înstelat al acestei nopți de pace și o dăruiesc fără șovăiri, avea în cîteva vorbe acestei seri.

Minunatul, caldul test de la Călărași

Localitatea : Călărași, 13 iulie 1984, orele 18, Complexul sportiv

Număr de spectatori : **12 000**

Atmosfera : **foarte plăcută, excelentă**

Calitatea spectacolului : **bun în genere dar cuplnzînd și momente foarte bune.**

Noutăți : **prezențe locale — formația „Impuls", grup folk „Daphne", Violeta Maxim și Marla Rusu, Salin Nesdet, Polixenia Ionescu. Marius Bațu a cîntat „Părinteasca dimandare", Leila Vaida „Broasca țestoasă" iar Arpad Domokoș și trupa Metropol au susținut un potpuriu de cîntece populare maghiare.**

Aportul organizatorilor : **excelent. Tinerii din organizația de tineret, condusă de Vlad Gheorghe, au depășit toate greutățile unui spectacol de proporții, un complex sportiv deosebit neîncăpător.**

Căldură mare era vineri în București, la fel găsim și în Călărași. Deshidratați, începem spectacolul urîndi de toate ale noastre și gîndindu-ne la cei din fața noastră care ne așteptau de cîteva ore, sub un soare necruțător. Pe scenă o surpriză plăcută : organizatorii, atenți, au ținut să treacă pe panoarta care înscria numele cenaclului și cifra 1 000. Era numărul spectacolului de la Călărași. „Cenaclul Flacăra este evenimentul unic, irepetabil și inimitabil, simbolul renașterii noastre naționale. Cenaclul Flacăra este și tinerețului revoluționar care își cunoaște cinstirea de azi, dar își învață și pe cele de mîi. Reținem istoria cu bucurie extraordinară". Cîntăm cîntecele identității noastre : „Iancu la Tebea" interpretat în un moment de virf.

Lelia Vaida a cîntat cîntecele sale cu accesi nonșalanță, fără a trosări mai mult decît în un metru de ea explodat un bec. Foarte multă lume. Baza sportivă rămîne arhiplină, deși orele sînt înaintate. Spectacolul își urmează cursul lui firesc. Sîntem conștienți cu astfel de probleme. Atmosfera este într-atît de bună încît A. P. promite o revenire grabnică pe aceste locuri, eventual după „Mare". Actorul Mihai Stan va susține un recital de poezie primit cum se cuvine. Un extrem de vocalizată, cîntînd de „danț" susținute de tinerele Dana Fărcuț, Maria Amariei și Liliana Ioniță, găsesc și la Călărași ca pretutindeni de altfel, bucuria fireească a redescoperirii cîntecelor vechi populare. În urmă cu cîtva timp A.P. insistă ca fiecare membru al cenaclului, fiecare trupă, să știe măcar un cîntec din zona din care provine, care să ne caracterizeze, să ne definească. Pe linia păstrării tradițiilor, a legăturilor cu rădăcinile lor, membrii trupei Metropol au înțeles foarte bine acest lucru și astăzi cînd au fost pușI în situația să o dovedească au făcut-o excepțional. Astfel la Călărași, publicul i-a primit cald, iar cînd A. P. i-a felicitat, un om simplu aflat lîngă scenă, cu fața nerasă și o țigară în colțul gurii a conchis sec : „Sînt frații noștri". Aceasta era atmosfera la Călărași, cînd A. P. a anunțat posibilitatea încheierii cenaclului. Reacția publicului a fost și de această dată civilizată, fapt care ne-a determinat să răsplătim bunul simț cu cîteva din cîntecele noastre. Iar după încheierea spectacolului, din umbră, am observat că în diferite locuri rămăseseră oameni pe scaune discutînd cu o mare mulțumire pe fețe, despre cenaclu. A. P. a hotărît să mai reluăm cîteva din cîntecele sale cu acest prilej.

DUCU BERTZI

Admirabil, minus incorectitudinile ARIA

Localitatea : Techirghiol, 15 iulie 1984, orele 20, Teatrul de vară

Număr de spectatori : **1500**

Atmosfera : **distanță la început dar transformată treptat spre o participare afectivă intensă, ardentă.**

Calitatea spectacolului : **foarte bună**

Aportul organizatorilor : **luate prin surprindere de schimbările survenite, în programul manifestărilor noastre, din pricina factorilor responsabili cu organizarea spectacolelor litoralului, tinerele noastre gazde au făcut toate eforturile pentru realizarea în bune condițiuni a acestei manifestări. Oricum este profund regretabilă lipsa de profesionalism și seriozitate a factorilor ARIA, constanta în nerespectarea cuvîntului dat față de oamenii muncii. Rugăm factorii responsabili să sesizeasă pe beneficiarii actului cultural de asemenea incorecțiuri ARIA. Nei alifei ne-am obișnuit să-i tratăm pe oaneni, pe care nu vrem să-i mințim nici pe litoral.**

Mulțumim conducerii județului Constanța pentru eficiența intervenție de împreună cu Inspectoratul.

Începem turneul nostru pe litoral sufernd impactul cu atmosfera calmă, destinsă, de vacanță. Oamenii așezați, la propriu și la figurat, nu dau senzația că au neapărat nevoie de un răgaz pentru a intra în starea comunicării active atît de necesară împlinirii unei asemenea manifestări. În întîmpinarea noastră pe mai nou (greu de ales dintr-o echipă înnoită aproape în totalitate) : Ileana Vaida, umoristul Valentin Văran, Maria Gorghiu, Valentin Moldovan, nume aproape necunoscute și care se impun prin talentul lor dar și prin aceea că alcătuiesc conducătorii cenaclului este astăzi pentru oricine un certificat de garanție incontestabil. Curînd spațiul Teatrului de vară va deveni neîncăpător și oameni vor începe să se mai dezmorticească, recitînd poezia lui Nichita Stănescu, Mihai Stan pune spre ascultare (și a fost aici o atmosferă ferească, atentă și comodentă) trei creații ale unor poeți legați printr-o necesară profanizme, „trei zidiri de poezie universală". Evgheni Evtușenko, Ștefan Augustin Doinaș și Adrian Păunescu, cuprinși în permetrul acelelași teme de inspirație — vinătoarea „ca o metaforă pentru goana după frumos și absolut". Îl urmează Pro Musica, grupul Poesis și Dana Oltărași, trei exemple de complexitate în diversitatea muzicii noastre. Atmosfera devenită fantastică este un teren fertil în care rodește momentul de rară emoție creat în recitalul Mirelei Atudorei la masa „Ana lui Manole", în care misterea membrilor cenaclului și ipocul luminilor dirijate magistral de A.P. au făcut să ne lăsăm cuprinși de un sentiment de elevată intimitate. Eram ca la un teatru pe scena căruia prindea viață un tablou în care extraordinară plasticitate impresiona înainte de orice. Aerul acesta s-a filtrat cu anumite momente-bolo în care trupa Acropolis și-a adus contribuția. După cîntecele folclorice, o nouă schimbare a registrului exprimării noastre prin Emilian Onciu și Odineau Band pe refrenul grupul de amestecare al acestei mișcări prin aceea că oamenii ne știu astăzi atît de bine încît pot spune versurile cîntecelor noastre chiar înainte de-a le face auzite de pe scenă. O scădere a tonusului participării afectează chiar cîntecele cele mai dragi nouă, așa încît la cîntecul „Foaie femininelor voi face" bălcîi nostri trec în fleă (...groaza cu lei") de unde dau replicile pe care deste tot le primoam din public. Cîteva noțiuni repotezează alăturîndu-ni-se. Curînd, la cererea tuturor, neîmpăcați noi insine cu gîndul de a nu se fi exprimat cu toată dăruirea de care îi simteam capabili, rolăm cîntecele credinției noastre celei mai fierbinți, cîntecele de țară și lyrice și de această dată atmosfera a fost pentr aceea pe care o cunoșteam peste tot. Finalul, din care n-au lipsit nici momentele de hard și heavy metal rock cu trupele Totuși și Metropol, nici recitalurile de marcă ale lui Ducu Bertzi și Valeriu Penișoară, a trebuit să fie scurtat datorită aparitiei la ceas oră, cînd oamenii buni reușiseră să consolideze cu efort edificiul unei seri alese, a unora fără îndoială cu tot ceea ce se întîmplase pînă atunci. Pe total o seară bună a cărei impresie sperăm s-o rotunjim într-o manifestare viitoare.

Furtună Nord

Localitatea : Eforie Nord, 16 iulie 1984, orele 20, Teatrul de vară.

Număr de spectatori : **2 500.**

Atmosfera : **rece la început dar curcerindu-și în timp atributele unei participări de excepție.**

Calitatea spectacolului : **extraordinară.**

Noutăți : **Mirela Atudorei a cîntat în premieră două compoziții pe versuri de A. P., „Mai multă Mare" și „Să ne naștem din nou". S-au alăturat echipei cenaclului Mihaela Popescu, mai tînăra Camelia Daj și grupul descoperit în această seară aici, format dintr-o turcoaică și o românică, Ismail Curimoia și Gabriela Iosif. Notabil momentul realizat de Valentin Moldovan, echivalînd cu adevărata sa lansare spre cariera artistică.**

Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Interes mare aici, la Eforie Nord, pentru manifestarea cenaclului și datorită inițiativei noastre de a face cunoscute, așa cum se cuvine, dificile turneului acesta care au suferit atîtea modificări impuse de ARIA (în rest, grave nerespectări ale înțelegerilor convenite anterior și făcute publice) încît oameni nici nu știu ce să mai creadă. Echipa cenaclului s-a împărțit în această după-amiază în localele populare ale stațiunii, cu chitări și tot arsenalul necesar. Nesa ajutat colegiul Radiogovinja. Mulțumim, Elena Podnarbă. Așa am făcut ca la ora începerii spectacolului nostru grădina de vară să fie neîncăpătoare, lăsîndu-i pe mulți în afară. Dăruim celor plecați pisecile „Ioane, Ioane" și „Pescarul" cînd să adăpam de primejdia unor întreruperi de felul celor de la Techirghiol din seara precedentă cînd unii, văzînd la ora mediei-rii lor de spații mai puțin cultumbătoare, ne-au determinat să scurtăm. Prima trupă muzicală care „deschide focul" în această seară este Phoenix. Îi cad victimă primul impatimiți ai dansului. A revenit la Eforie Nord cu un plus de tragism în interpretare Mihaela Popescu, aceea care a fost la un moment dat vocea cea mai penetrantă a folkului nostru feminin. Și cenitro-ascuțimea fiecărei ia urmat „vocea cea vine", Mirela Atudorei, aducînd aici, lucru rar, două noutăți. Această generozitate față de publicul de aici, se explică A. P., este determinată de slăbiciunea pe care o încearcă față de Eforie Nord, o stațiune ce i se pare, chiar dacă mai puțin frumoasă decît cele din sud, mai apropape de ceea ce ar putea fi Pămîntul întreg, adică o sumă de intimități. Alte momente de profunzime aveau să fie tăiate sub bilocarea lumină a fierbinților amintiri ale lui Marin Preda. Spectacolul încă vertiginos și notăm un nou salt la cîntecele noastre de țară. Parcă oamenii n-ar fi fost niciodată sub influența acelei psihologii de vacanță cu care ne întîmpinaserăm. Totul este atît de fantastic. Un grup din Onești ne cere să cîntăm „Jurămînt la Putna" și „Dor de Eminescu" și încheie această rugăminte exprimată în scris astfel : „Trimisă România ! Trimisă Ceaușescu ! Sintem mîndri că manifestul acesta răspînde în sufletul oamenilor sentimente de fiorul celor exprimate. De fant, prezează A. P., este ceva ce nu poate intra în vacanță — apartenență. Cînd mama și, prin extindere, țara sînt în discuție nu mai încape loc pentru nimic altceva. Cîntecele de pace ură firese așa încît conducătorul cenaclului e pus într-o dilemă îmbucurătoare : „Nu știu pe cine să laud mai mult, pe tineri sau pe bătrîni". Toată lumea cîntă și-adeseă sub privirii imagine a „dăruiesc tinar vin" traduvînd imperativul : Să fie pace în lume ! Cineva întreabă : „Pînă cînd ține ?". A. P. răspunde din volé : „Cenaclul Flacăra e întocmai ca viața, nu se știe cît ține !" Următoarele momente cu Totuși, Partaj, Poesis, Dinu Olărașu, Gil Ioniță sînt bucurat de o elevată și competentă ascultare. Cu totul excepțională — participarea din această seară a lui Valentin Moldovan, „un cîntăreț care prin perseverență și seriozitate, învingînd-și timiditatea și comozitatea, ar putea devenî în următoarele luni unul din virfurile cenaclului". Aici, în această seară a fost adevărata sa lansare permită chiar de la întrebarea pe care-o punea cineva din public : „Dar ți-ai cîntat ?" Accentul din cîntecele lumii s-au auzit pentru cîntecele noastre vechi spre care noua generație de după Congresul al IX-lea se întoarce să le descopere întreaga încărcătură ancestrală prin care pulsează în continuitatea sa ființa națională. A. P. anunță un cîntec din nord, „Turaiță". După cîteva momente oprite interpretarea. „Hai să cîntăm un rock !" Spectatorii : „Nuuuu !" „Așa ceva nu mi-ați fi spus acum 3—4 ani, dar de la Congresul al IX-lea al Partidului noi ne-am întors acasă. În 19 ani s-a ajuns ca tînăra generație română să-și dorească patrimoniul, să-și dorească rădăcinile. Nu se poate ca în această vară în care să semeni, să și culegi, în vara lui 1985 să semeni și să culegi în această an. În plină perioadă cînd olandezii, danezii, nemții chiar, francezii fac eforturi terbile de a-și păstra originalitatea, naționalitatea în cultură, pentru că Europa este bîntuită de criza cosmopolitismului și nu mai cîntă în limba lor nimic, atrasi de marile concerne americane. Ei bine, în perioada aceasta în România cînd o generație întreagă revine-to cîntecele vechi ale poporului din care vine, noi ne-am redescoperit identitatea. Tînăra generație română începo să urle de neazz cînd cineva vrea să-i ia un cîntec pe care acum cîteva ani nu ar fi dat două parale. Vă să zică, cu să propuo un rock și dumneavoastră refuzați, dumneavoastră vreți un cîntec roman, sălbatic, în dimineața zilei de 17 iulie 1984, cu 2 zile înainte de 19 iulie, sărbătoarea Congresului al IX-lea al Partidului, sărbătoarea Întoarcerii acasă a spiritului național. Vă mulțumesc și mulțumesc Congresului crucial al României, congresul care l-a ales în frunteа sa pe Omul Nicolae Ceaușescu".

Am încercat să nu despărțim de oamenii acestui numeroși de cîteva ori în final și n-am reușit decît prin cunoscuta și eficienta formulă „prin rupere la fugă". Seară de excepție pentru care orice efort merita să fie făcut.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Arta deschisă

Marți, 17 iulie, la hotelul „Mediana", din Eforie Nord, unde sîntem cazați și unde primitoarele noastre gazde, de cîtva ani încoace, ne fac să ne simțim bine în timpul lunatic de vară pe litoral, a avut loc o ședință de lucru deschisă a Cenaclului Flacăra.

Ideea lui A.P. a fost cea de a introduce în programul spectacolelor cenaclului mai multe cîntece cu deschidere, cîntece în care să se cloncze dragostea și prescurtările sufletului omenesc în vreme de pace. Sînt cîntece, spune Adrian Păunescu care se pot alătura foarte bine celor de meditație, cîntecelor militante, patriotice. E nevoie să ne deschidem sufletele și apre viața pasnică ne lingă preocupările fiecărui om în parte de a îndesăra morții negri ce amenință blaneta noastră.

Conducătorul cenaclului i-a propus să cînte lui Valentin Moldovan șlagărul italian „Felicita" și alte șlagăre cu deschidere din repertoriul internațional, prelucrate vocal și de numeroși spectatori.

Trebuie să avem și noi mai multe asemenea cîntece. A mai cîntat Traian Cosma două piese din repertoriul lui Kenny Rogers : „The gambler" și „Will the circle".

Au fost audiate noi creații ale lui Raul Cârstea : „Portret cetos", „Pentru E", versuri A.P. și „Fluturele nopții" versuri Radu Stanca. Tot aici s-a putut asculta și „Lancea lui Horea" versuri și muzică Adrian Păunescu, în interpretarea lui Cristian Bucă.

S-a organizat un program sportiv iar pentru prezența scenică a membrilor cenaclului s-a stabilit că în scurtă vreme să existe efecte vestimentare specifice Cenaclului Flacăra.

Propunem deci o modă ! Moda **„Pur și simplu".** Rugăm fabricile de profil din Arad și Sucoava să ne sprijine în materializarea acestei idei și să răsundă și cererilor exprimate în atîtea rînduri de tineri de a purta în vestimentatia lor și culorile tricolorului românesc.

VICTOR RĂDULESCU

Arta învinge

Localitatea : Saturn, 17 iulie 1984, orele 20, grădina de vară.

Număr de spectatori : **2 000.**

Atmosfera : **foarte bună.**

Calitatea spectacolului : **foarte bună în ciuda problemelor determinate de unele lucrări neplănuite.**

Noutăți : **Ani cîtți cronicile manifestărilor cu numerele : 1 321, 1 322, 1 323, 1 324, 1 325, 1 326, 1 327, 1 328.**

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Galați, un amfiteatru al tinerești revoluționare, activă și conștientă, cîntă pentru libertatea țării și pace.

Tineri dirijori despre problemele lor

Gheorghe Victor Dumănescu:

„Şanscle Operei? Profesionalitate, talent şi public avizat

— Prin ce se defineşte, tovarăşe Gheorghe Victor Dumănescu, personalitatea dirijorului de operă ?

— Consider că dirijorul de operă actual trebuie să fie unul din cei mai complecşi conducători artistici care trebuie să acumuleze atît cunoştinţe legate de cîntul vocal, de evoluţia orchestrei, cît şi de dans, în speţă— balet. Aş mai spune că, la ora actuală, nici n-ar mai trebui să existe deosebiri de terminologie ca dirijor de operă, dirijor de orchestră simfonică. Karajan, Mehta, Bernstein sînt şi dirijori de operă şi de orchestre simfonice.

— Aţi vorbit de dezvoltarea muzicală. În ce constă ea ?

— Dirijorul de operă trebuie să fie un extrem de fin cunoscător al întregii perioade Monteverdi — Enescu. Perioadă ce include extrem de multe curente, inovaţii şi transformări ale genului de operă. Să nu uităm că, în ultimii ani, fiecare dintre dirijorii de operă români şi, aş spune, în mod special ieşeni, au promovat creaţia românească în operă care, în acest secol, s-a afirmat printre cele mai înaintate şcoli naţionale din lume.

— Aţi vorbit de inovaţie. Nu sună paradoxal termenul pentru un gen cărula unii îi prezic stingerea ?

— Am folosit termenul de inovaţie, gîndindu-mă în mod special la mijloacele de exprimare muzicală, la tehnica instrumentală, la tehnica de construcţie a instrumentelor, la apariţia unor noi instrumente. În paralel, se poate spune că şi vocea umană a ajuns, prin acumulări succesive, la nebănuite posibilităţi de interpretare a unor foarte dificile partituri. E drept, se vorbeşte în prezent, în lume, despre un regres al genului de operă. În ce mă priveşte, consider că aceasta se datoreşte nu atît repertoriului mondial existent, care este în parte cunoscut, cît mai ales publicului avizat — avizat sau neavizat — şi posibilităţilor de exprimare ale unora dintre colectivele artistice. Deci lucrurile trebuie considerate de la caz la caz... şi cu optimism !

— Un optimism care are la bază...

—...experienţa proprie. Am absolvit Conservatorul din Iaşi şi dascălii mei — Ion Pavalache şi Ion Baciu — care m-au format şi m-au ajutat să cunosc multe din amănuntele acestei dificile, n-aş spune meserii, ci misiuni pe care o are dirijorul, m-au făcut să mizez, ca să spun aşa, pe viitorul ascendent al artei muzicale.

— Care au fost primele succese ?

— Primele succese, ca dirijor de orchestră, le-am obţinut în cadrul „Vacanţelor muzicale" de la Piatra Neamţ. De un mare folos în formarea mea ca dirijor au fost cei cinci ani, cît am fost dirijor al corului „Gavriil Musicescu", al Filarmonicii Moldova, împreună cu maestrul Ion Pavalache... Începînd cu anul 1974, activitatea mea se leagă nemijlocit de activitatea operei române din Iaşi — una din instituţiile cele mai ardente în promovarea şi propăşirea artei naţionale şi universale. Datorez succesele mele, în mare parte, acestui minunat colectiv, împreună cu care, la ultima ediţie a Festivalului naţional „Cîntarea României", am dobîndit, cu opera „Alexandru Lăpuşneanu", premiul I pe ţară. Am efectuat turnee de succes în Italia şi Bulgaria, Ungaria şi U.R.S.S., recent am participat la prima ediţie a Festivalului internaţional de operă de la Ankara. Am colaborat cu toate teatrele lirice din ţară şi am avut onoarea de a fi prezent la pupitrul filarmonicilor din Tg. Mureş, Botoşani, Iaşi etc. Muzica trece, la noi în ţară, printr-o veritabilă perioadă de înflorire şi, din această perspectivă, ar fi greu de crezut că opera va muri.

— Pentru aceasta trebuie asigurată, bănuiesc, şi adeziunea unui public tot mai larg.

— Adeziunea publicului, dar a acelora care iubesc acest gen de artă, a tuturor acelora care au puterea şi căderea să susţină opera. Şi cred că se va face tot ceea ce este necesar pentru ca minunatul oraş care este Iaşul să rămînă şi în continuare unul dintre marile centre muzicale ale ţării — cu ample rezonanţe internaţionale. Să nu uităm că este un oraş în care s-au format şi au adus apoi faima ţării peste hotare artişti în faţa cărora fiecare iubitor de artă se înclină cu respect.

Vorbind de public,trebuie subliniat că acesta este într-o continuă transformare şi formare. De aceea, şcoala (în special ciclul 1 şi 2) nu trebuie să fie văduvită de clasica oră de muzică, în care se formează gustul, se capătă cunoştinţe teoretice şi practice, care vor da naştere viitorului spectator şi ascultător. Odată cu aceasta, se formează şi gustul pentru o producţie artistică de calitate, nemaiavînd loc, în acest fel, în viaţa spirtiuală a omului doritor de frumos, aşa zisele „improvizaţii muzicale", care, din păcate încă mai sînt prezente în anumite situaţii.

Corneliu Calistru:

„Arta dirijorală este şi ştiinţă!"

— Stimate Corneliu Calistru, prima întrebare cuiă cît se poate de simplu : cum devii dirijor ?

— Cum am devenit eu sau cum devii, în general ?

— În general...

— Bănuiesc că la început trebuie să existe o înclinaţie pentru această artă, pentru arta muzicală,. în general. Cel puţin acesta a fost cazul meu — m-a pasionat din copilărie dirijatul şi componistica. M-am decis pentru dirijat, am făcut studii la Conservatorul din Bucureşti, unde am avut ca profesori pe D.D. Botez, Ion Ghiga, Tudor Ciortea şi pe alţii, fireşte, care mi-au deschis căile acestei arte şi acestei ştiinţe — arta dirijorală fiind şi o ştiinţă !

— Cum debutează un dirijor ?

— Asumîndu-şi emoţiile unui întreg colectiv pe care-l conduce. Eu am debutat în 1967, la Opera română din Iaşi. Între 1970—1980, am dirijat alături de Ion Baciu şi orchestra Conservatorului ieşean...

— Şi încet, încet aţi devenit ieşean.

— Sînt ieşean, pentru că aici m-am născut. Pot spune deci că aparţin şcolii muzicale ieşene prin... naştere. Cînd am revenit, am găsit în Iaşi o adevărată efervescenţă muzicală. Ea continuă, concretizată în manifestări de interes naţional, cum este Festivalul muzicii româneşti sau „Vacanţele muzicale la Piatra Neamţ". Pleiind de la practica studenţilor conservatorului ieşean, la Operă şi Filarmonică şi continuînd cu strînsa colaborare dintre Filarmonică, Operă şi Conservator, s-a constituit, ca să zic aşa, un „grund" de bună calitate în arta sunetelor, o bază şi un fond care au favorizat afirmarea unor tineri compozitori ca Viorel Munteanu, Teodor Caciora, Cristian Misievici, a unor dirijori ca Victor Dumănescu — colegul meu la pupitrul Operei din Iaşi — a unor soliştl ca Ion Voinea, Mariana Cioromila, Mihaela Agachi, Constantin Cepraga, Adriana Severin etc. Acelaşi lucru despre instrumentiştii pregătiţi la Conservatorul ieşean. Dacă unii dintre cei pe care i-am numit sau i-aş putea numi au plecat în alte centre muzicale ale ţării, asta nu vorbeşte deloc mai puţin despre meritele şcolii muzicale ieşene. Dimpotrivă !

— Cum evoluează un dirijor ?

— Perfecţionîndu-şi arta. N-aş spune că în această direcţie succesele nu au o pondere, mai bine zis, o funcţie stimulativă. Împreună cu corul, soliştii şi orchestra Operei ieşene, am obţinut, de pildă, în 1977, premiul I la „Cîntarea României", pentru spectacolul cu opera **Răscoala** de Gheorghe Dumitrescu. Apoi, premiul 3 la ediţia a doua, al doilea — în ediţia a treia — cu **Sărutul lui Vodă** de Teodor Bratu, respectiv — **Decebal** de Gheorghe Dumitrescu. La prima întrebare — cum devii dirijor — trebuia să amintesc probabil şi călătoriile de studii întreprinse — de două ori la Festivalul de la Weimar, o călătorie de documentare la Londra... De fapt, călătoriile de studii continuă — orice turneu este, într-un fel, şi o călătorie de studii — am efectuat turnee în Iugoslavia, Ungaria, U.R.S.S., Bulgaria, în toată Italia şi în Sicilia — unde am dirijat lucrări de operetă.

— În ţară...

— Am participat la prima ediţie a Festivalului tinerilor dirijori, la Tîrgu Jiu, am dirijat concerte simfonice la Arad, Ploieşti, Bacău, Botoşani, săptămîna aceasta dirijez un nou concert la Filarmonica ieşeană.

— Ce factori condiţionează cariera unui dirijor ?

— Primul ţine de propria pregătire, de menţinerea lui în formă. Celălalt — de ambianţa în care îşi exercită arta. Vedeţi dv., spre deosebire de un pictor sau un compozitor, un dirijor are nevoie de un ansamblu împreună cu care să-şi exercite arta. Este visul oricărui dirijor de orchestră sau de cor, să aibă în faţa sa un ansamblu, pe cît de numeros, pe atît de valoros. Acesta este unul din lucrurile pe care le-am reţinut în călătoriile de studii — un spectacol bun nu poate exista dacă nu al asigurată o participare numerică adecvată a orchestrei.

— Cred că aţi ajuns la problema repertoriului...

— Care este un factor decisiv în cariera unui dirijor. După 29 de ani, Opera ieşeană a cam parcurs majoritatea lucrărilor valoroase din repertoriul naţional şi universal. Ne-am gîndit, pentru viitor, la două soluţii : să căutăm cu îndrijire unele lucrări care nu s-au mai jucat şi să reluăm nişte titluri, pe care să le prezentăm în montări noi. Pentru stagiunea care urmează, ne gîndim la o lucrare din tinereţe a lui Verdi, **Ernani**, la **Prietenul meu Bumbury**, după Oscar Wilde, de Kurt Nacinski, la un diptic de balet — **Mioriţa** de Carmen Petra Basacopol şi **Seherazada** de Rimski Korsakov la **Logodnicul din lună** de Künecke.

— Ce i-aţi dori noii generaţii de dirijori ?

— Să aibă cel puţin şansele pe care le-am avut şi eu pe care Iaşiul doresc să le poată oferi muzicienilor, şi poate ani, la nivelul la care acest oraş s-a situat — spre cinstea tuturor celor care au sprijinit acest lucru — în viaţa muzicală a ţării noastre. Nivel care obligă !

AL. I. FRIDUŞ

Congresul întoarcerii acasă

(urmare din pagina 24)

craţiei comuniste, ale democraţiei muncitoreşti, ale democraţiei societăţii noastre în genere reprezintă ilustrări ale marelui unicat — ilustrarea, continuarea şi dialectica în acţiune a Marelui Unicat. Sub raportul însemnătăţii sale pentru supravieţuirea şi dezvoltarea României, Congresul 9 al Partidului Comunist Român din iulie 1965 continuă în mod fericit paginile de glorie ale istoriei noastre dintotdeauna. Intrarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu în pridvorul iluminat al neamului, în pălimarul de legende şi piscuri viteze ale naţiunii seamănă cu intrarea lui Mihai Viteazul în Alba Iulia întîiei Mari Uniri. Congresul 9 prin virtuţile sale de unire şi luptă pentru libertate sintetizează clipele de maximă încordare şi de deplină bucurie colectivă ale Unirii de la 1859 în continuarea sufletului izbăvitor al anului 1848 în Ţările Române. Acumulările verii 1965, vara regăsirii noastre, n-au fost însă numai cele exprimate în etape bine marcate şi îndelung cercetate de statisticieni, ci şi cele care nu se putuseră exprima niciodată. Sînt ani în istorie care n-au putut fi şi care n-au putut deveni ceea ce pălmaşii lor au vrut să fie, au vrut să-i facă să devină. De aceea vara regăsirii noastre este şi suma răzbunătoare a tuturor neputinţelor noastre de dinainte şi simburele protector şi productiv al tuturor dezvoltărilor noastre viitoare, al tuturor înmugurirlor, al tuturor luptelor cu vremelniciile, al înfrîngerilor prin care mai trecem şi vom mai trece şi al definitivei victorii a naţiunii noastre într-un comunism cu om şi pentru om.

Vreau să zic, totuşi, că 1965 nu se întemeiază numai pe momentele oficial recunoscute ale bătăliilor declanşate spre a fi cîştigate sau pierdute, ci şi pe zilele şi nopţile cînd fitilul înecat în lacrimi şi în sudoare n-a mai ajuns să se aprindă spre a produce explozia şi oficial nu s-a întîmplat nimic, nici măcar înfrîngerea, necum victoria. 1965 reabilitează în istoria acestui neam şi relansează în istoria umanităţii ideea de istorie subterană, fără sincope şi fără putinţe de sincopare. Cum s-ar explica altfel împrejurarea că după 1965 şi datorită acţiunii radicale a omului anului 1965, Nicolae Ceauşescu, au venit în memoria naţională pagini de cultură ce nu apucaseră să existe, mitologii îngropate fără adeverinţe, personalităţi condamnate fără martori şi fără dovezi, poeme şi cîntece pe care bibliotecile, casele de discuri, depozitele instituţiilor de memorizat nu le mai putuseră păstra, dar le ţinuseră minte neoficial oamenii, anonimii, cei dispuşi să înfăptuiască nu numai prezentul şi viitorul, dar la nigoare să mai înfăptuiască o dată şi trecutul ! Cărui fapt l s-ar putea datora renaşterea ideii de eroism colectiv decît acestei extrem de rare minuni din istoria unui popor şi anume transcrierea în interiorul unei singure date istorice şi a celor ce s-au petrecut şi a celor ce nu s-au petrecut şi a celor ce nu s-au putut petrece înainte de ea ? Căci, problema este, repet, nu doar să încununăm ceea ce recunoaştem că a fost, ci şi să descoperim ceea ce ar fi putut fi şi n-a putut fi. Aceasta este suprema dreptate în istorie : să dai celor ce n-au avut acces nici măcar la înfrîngere licenţa pentru reluarea luptei cu 2000 de ani, cu 1000 de ani, cu 500 de ani mai tîrziu decît clipa cînd o soartă meşteră le-a refuzat pînă şi generozitatea unei jertfe. Umbra ţăranului român din totdeauna şi nu doar aceluia consacrat de istoria oficială şi de literatura în conformitate cu realizatorii ai anului 1907, ci şi a aceluia cărula de cînd e lumea i se fura, umbra ţăranului etern a intrat odată cu a muncitorului şi a cărturarului în componenţa inextricabilă a Congresului 9. Şi dacă nu se vedea prea bine pe pereţii încăperii unde a avut loc congresul, ulterior la fotografiile momentului şi veţi regăsi în chipul omului Nicolae Ceauşescu istorica umbră a strămoşilor săi.

Congresul întoarcerii acasă a determinat şi un alt fel de a privi bogăţiile casei noastre, o altă vizlune asupra posibilităţilor noastre, un nou tip de realism, o nouă preţuire a fiecărei munci, reaşezare a priorităţilor şi o accentuată eliminare a inutilităţilor sociale, a încărcăturilor care acaparau brutal mare parte din avutul naţional, dar regăsirea ideii de independenţă naţională însemna nu doar o opţiune teoretică lesne de dărîmat de primul tanc străin care ar fi muşcat graniţa noastră, ci o fundamentare practică deloc uşoară, deloc ieftină, deloc frivolă. Trecerea cîrmei naţionale în mîinile naţiunii române grefată pe ieşirea curajoasă din orice grupare satelit este comparabilă cu trecerea unui aparat de pe curent electric de la priză pe baterii proprii şi apoi pe o instalaţie proprie de producerea a electricităţii. O aparenţă de opulenţă, de relativă prosperitate poate însoţi imaginea acelei ţări care îşi lasă problema existenţei şi libertăţii în seama unora mai mari decît ea. Dar aceste străluciri de bilci costă în eternitate mai mult decît toate renunţările ce decurg dintr-o politică independentă.

O, neuitată vară a regăsirii noastre ! Lăudată fii şi permanentă fii în firea noastră, încercată de labilităţi, de oboseli şi de dorinţi explicabile de confort imediat şi de imediate realizări. Dar dacă orgolii mai puternice decît fiinţa naţională însăşi i-au devotat pe alţii punîndu-le în primejdie chiar fiinţa, dacă dezechilibrul social a putut face victime dureroase creînd dezbinări de o gravitate preconizată de testamentele împăraţilor, pe noi ne-a păstrat liniştiţi şi răbdători spiritul nostru de echilibru, nutrit dintr-un adînc dezgust faţă de prăpăstii şi de toate derivatele prăpăstiilor.

Congresul 9 nu a inventat nimic, ci a descoperit totul. De fapt, tot ce a durat de la începutul lumii şi pînă azi nu e invenţie, ci descoperire, fiindcă invenţia poate zăpăci imaginaţia flămîndă a unei clipe, dar nu va putea sătura foamea istorică de adevăr şi de cunoaştere de sine a omului şi a omenirii în genere.

Congresul 9 este congresul descoperirii României. N-am făcut atunci România, dar atunci am regăsit-o. Nu am trasat atunci harta ţării, dar atunci i-am aflat-o privind în adevărul ei cel mai adevărat. Toate idealurile înaintaşilor s-au regăsit în vara regăsirii noastre. Pe unele nu le-am putut încă realiza, pe altele le realizăm, altele sînt gata. Vara anului 1965 e vecină cu toate zilele însemnate din istoria acestui popor pentru care dramatica — suprema bucurie a fost mereu să cucerească emoţionant ceea ce mai avusese, cuceriri recucerite şi pierdute şi iar recucerite, prilejuri de scurtă bucurie spre o nouă luptă, căci şi gustul luptei tot în vara regăsirii noastre l-am aflat. Am înţeles atunci şi continuăm să înţelegem zi de zi că pentru fiecare lucru pe care îl avem de împlinit nimeni nu poate lupta în locul nostru.

Congresul 9 ne-a arătat şi ne-a obligat să ţinem minte că redescoperirea identităţii trebuie să însemne şi păstrarea ei şi developarea ei. Acum, cînd o nouă vară vine să prăbuşească filele calendarului spre dreapta sărbătorire a Congresului 9, iar toamna care urmează va fi gazda Congresului 13 al Partidului Comunist Român, congresul care va primi mandatul de a-l realege pe marele patriot revoluţionar care este tovarăşul Nicolae Ceauşescu în funcţia supremă în partid, nu ştiu de ce mi se pare că printr-o revanşă a acelor ceasorniculul, noi, românii, aşteptăm tot Congresul 9. Şi aşa este firesc să fie. Congresele unui partid organic sînt pînă la urmă zilele de vîrf ale unuia şi aceluiaşi congres, cel crucial. Aşa încît supremul omagiu pe care îl putem aduce Congresului 9, congresul regăsirii noastre, congresul încrederii în noi înşine, congresul întoarcerii acasă, congresul demnităţii şi luciditătii noastre este să spunem că de aproape două decenii în România continuă lucrările Congresului 9.

Ceea ce a început în iulie 1965 va lumina şi zilele lui noiembrie 1984 şi anii care vor urma. Lucrările Congresului 9 continuă !

atelier literar

de G. Dumitrescu

Augustin Alexandru : Textele nu confirmă antecedentele de care pomeniți ; versificări sirguincioase, predominant convenționale, lipsite de o vibrație convingătoare.

W. Kramps : Cîteva lucruri interesante (unele, parcă le-am mai văzut...) : „Pentru combaterea", „Viața asta", „Cu mîna pe inimă", „Singurătatea". Dar n-ați reținut, se pare, problema „lucrurilor luminoase" !...

Vasile Mihalcea : Mai bine, în „Jack London", dar lucrurile sînt încă tulburi, de gust sovăitor, iar „acordul fin" al expresiei e încă de dorit.

Liana Man : E un lirism duios, naiv, cam prea „sufletist", dar cu un prețios atu ; naturaletea, simplitatea. Mijloacele sînt într-o fază de început, încă nededate îndeajuns unei expresii artistice (ceea ce va veni, desigur, cu timpul). Există, însă, și riscul facilității, al lunecării usuratice, fără aport, a vorbelor. Multe din pagini, dincolo de aceste oarecum inerente neajunsuri sau primejdii, ne lasă totuși încredințarea unei perspective promițătoare.

M. Sârbu : Schimbări în bine, parcă, în unele pagini: „Sarea neliniștii", „Apocalips", „Poetul ucide", „Izvorul", „Agonie" etc.

Alina R. : Fără doar și poate !

V. Gaită : În versuri, vagi, disparate zvonuri lirice, deocamdată fără o perspectivă clară. Fragmentul de proză, relativ curat scris, nu e nici el destul de concludent.

O. Kadar : O scrisoare nițel cam grăbită. Dacă mai așteptați puțin, ați fi găsit, cu siguranță, și completările așteptate. Nu-i așa ?...

D. Negru : Lucruri mai slabe, alunecînd în sentimentalism dulceag și facilitate (ceva mai bine, în „Proverb"). Ne bucură că ați ghicit (în bună parte) ceea ce urma (eventual) să vă recomandăm: ne-ar bucura și mai mult să puteți beneficia în mod real de aceste modeste afaturi.

Belinda : Nu sînt, din păcate, lucruri noi și nici semnele unei schimbări de orientare, care să le facă posibile în viitorul apropiat.

E. Blaj : Scrisoarea dv. e edificatoare, în greaua ei tristețe ; ea ne indică limitele severe care împrejmuiesc spațiul dv. de mișcare și de evoluție. Limite cu care veți avea de luptat toată viața (în măsura în care aspirațiile artistului nu vor asfinți pe parcurs, sub povara multiplelor zilnicării necrutătoare !...). Deocamdată, cele două texte marchează un plus de discursivitate și uscăciune, un regres al spontaneității și al freamătului liric.

C. Dascălu : Nu nouă trebuie să ne adresați îmbelșugatele mulțumiri din scrisoare, pentru apariția dv. în cadrul culegerii „Dintre sute de catarge" (care nu se află sub îngrijirea noastră). Lucru pe care, desigur, trebuie să-l știți și dv. foarte bine, din cel puțin două motive, simple și concludente : primul — că **nu nouă ne-ați trimis versurile cu pricina** și al doilea — că părerile noastre despre ceea ce scrieți **(cunoscute dv. de multă vreme !...)** n-au prea mers în sensul publicării (ci... cam invers, dacă se poate spune așa...) și nu sînt nici acum motive s-o facă (ținînd seamă de textele din ultimul plic).

G. Șerbulea, M. Mihovici, Vasilică Ioan, Bratu Partenie, Gh. Ioiu, Gr. Burduja, M. Dădăriat, L. Daroga, Gherghina Mirela, Ghiță Nichifor, A. Inoveanu, Fl. Nicolescu, C. Gabrielle, Irina, Lil. Negruțiu, Donna, Fl. Husar, L. M. Anaconda, Em. Imon, Gh. Dușa, Gh. Păcurar, Suzana Tal, Em. Gr. Dana, Al Bragea, Petru Alexandru, V. Botan, Tr. Simpetru, Adr. Cucu, Tatiana Popescu, K. Licur Angela Maxim, Tatiana Crețu, Teniț, N. Nicodim, Al. Dabija, Cristia Lucian, D. M. Arcaș, C. Catrinescu, Maria Lang, A. S.-Călărași, Radu Bogdan, Ana Ardeal, D. Lareta, C-tin Ardeleanu, Ion Bădescu, Cezar Manea, Tr. Andronesi, E. Rössler, Adrian Cernea, Geo Popescu, G. Fintea, Anida Anca, Denisa Dan, C. Miinescu, Peter Dionisie, V. Azoiței, M. Gheorghe, R. Győző, Petre Grecu, Raminda, M. Robca, Anișoara Ivu, R. Coadă, Lorelei, C. Vasian, Em. Dornescu, V. Sirbu, V. Gh.-Bazil, Mircea Manolescu, Enigma D., Moise Bebe, L. Amurg, C-tin Savin, D. Cojoc, C. C. Pițigoi, Ștef. Ruși, Lucian Aurelian, Dan Clobotaru, Rodi-Cassandra (ceva, în „Am fost copii"), **Mama elevei Alice, M. Balla, B. Scutones, M. Anițoaei** (ceva, în „Plouă"), **Mihaela Popa, M. Bonțe, Gina Sava, S. Ciul, Primavera, Cristina Cristea, Mariana Călinoiu, Il. Preda, L. Cruțescu, Rácz József, Dan Diana, D. N.-Constanța, E. Bucovanu, A. Păurioon, Ed. Peneș, A. Ghiță, A. Frusinoiu, Alexandra Florescu, I. Nădejde, P. Elery, D. Peteculescu, M. Horopciuc, Anca M. Barbu, Maricica Moraru, Z. Goldiș, Ludm. Franc, I. Domuța, Rodica Val. Teodorescu, Dorimis, A. Cămătaru, Camelia Vasilescu, E. Cucu, Em. Scorus, R. Messer, Kukilna, Lav. Spătaru, Mircea V. Ploiești, G. C. Dunăreanu, Pe'ru Alexandru, Matei Călărășanu, Lil. Gheorghiță, Ionel David** (Tîrgoviște). **A. V, Marina, Petre Tev, Ani Bene, I. Zburătorul, F. Tolbergsson, M. Silaghi, E. Ark, C-tin Florian, D. Caramitru, S. Brădean :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N. R. : Manuscrisele nu se înapoiază.

CERUL FĂRĂ PĂSĂRI

A început să putrezească
Țărmul ce-mi poartă cuvintele
În cerul acesta fără păsări
S-au scuturat
Toți muții înspre care alergam
Și ce dacă o să cadă
Mai sugrumată ca oricînd
Și ziua aceasta.
Colții ei nu mă mai înțeapă.

A început să putrezească
Țărmul ce-mi poartă amintirile...
Sabiile cu care creșeusem
Mi se topesc astăzi pe geam.

DINCOLO DE SEMNELE MIRĂRII

Vine un timp
Cînd îmbătrînesc pe noi
Semnele mirării
Și-n ridurile lor
Ne-ngropăm
Ca -ntr-o cușcă
Vine un timp
Cînd fără rost
Ni se par inimi
Cer și amintiri,
Ne învîrtim mereu
La început înțepați de obiecte
Pînă cînd într-o zi nu ne mai putem
Deosebi de ele.

Vine un timp
Cînd începem să mirosim cumplit
A mușamale.

IULIA VOINA

BAIE

Ea făcea baie
goală și blondă
în ochiul meu verde.
Bătea cu palmele în apă
atît de tare
că-mi stropea obrazul
cu lacrimi verzi.

NICOLAE NEL DANILOV

CA ARIPA UNUI ZEU

Noapte,
halucinație,
orbite păsările se izbesc de culorile tale
dar cît de-armonioasă e învălmășirea
trilurilor lor.
Noapte,
delir,
fiecare om
își uită numele
cum parfumul
floarea în care a zăcut de-un somn greu.
Noapte de vară,
în tine
nici nu se mai poate muri.

DIANA BARBU

FIOR

Am să arune în taină,
cu teamă și ardoare,
această fundă albă
biată neștiutoare.
Și-apoi
din piete curgătoare
voi face albă punte
năltată către soare.
Și-n păr bălai
voi prinde ca podoabe
mireasma cîmpului,
aromitoare,
Și-așa învești mîntată
mă voi întinde
în iarba-nfiorată.
Și-nceț, cu glas tremurător
voi spune cerului
că mă frămînt de dor,
un dor necunoscut
care-mi cuprinde trupul
gingaș, mistuitor.
Iar noaptea
cînd luna va apare
voi pune stelelor
doar semne de-nțrebare.

DANIELA UNGUR

PATRIARHALĂ

Sub arșița de sulf a verii
mă întorc îngîndurată din muzeu.
Ce răcoare transfigurantă îl ocrotește pe Cranach !
Ce semiobscuritate pe mîna rembrandtiană
(aurita Estheră, cruntă Ashaver !)
Afară e boare stătută, benzină
și cer, enormitate de cer.
Patriarhal e totuși orașul cu-aceste
alei de salcîmi și castani,
cu acest asfalt văluri în care
tocurile nalte pătimesc pentru-nginfare...
Centrul țărîi e tot în piața de la Sf.
Gheorghe :
în Piața Unirii se întîlnesc la sfat olari,
în Obor vin merele, pepenii, carnea, lîna,
iar în arțarul unic al Universității
zboară eiteodată păsări rare — mătăsari.

MIHAELA COSMETTO

SPAIME

În zori o salvă de pușcă
îmi taie adîncurile
în fața puștilor mă simt dezvelit
ca embrionul scos din sămînță
în vîrf de cuțit...
în zori mă simt fiară
pusă pe fugă — ogarii de humă
ai nopții m-alungă
cineva (tu ești ?) mă trage
de mînă, pînă la ziuă
nu e departe și iată că ziua
mă strînge la sînul ei
ca o leoaică puiul.

TOADER UMBRĂ

Grigorie Minea

(Urmare din pag. 9)

tății dar, totodată, și al omului nou ! Tot lui i se datorează alte două splendide monumente, cel al poetului **Bacovia**, la Bacău, și cel al **Independenței**, de la Oradea. Sau cine n-a admirat acea lucrare ecvestră a lui **Avram Iancu**, la Tîrgu Mureș, semnată de **Florin Codre** ! Și ce să mai spunem de-acel monumental **Ștefan cel Mare**, de la Vaslui, al lui **Mircea Ștefănescu**, sau despre extraordinarul basorelief cu intrarea lui **Mihai Viteazul în Alba Iulia**, aparținînd lui **Horea Fîămîndu** ! Și tot astfel, de o frumusețe aparte îmi par a fi acel **Andreescu**, amplasat la Buzău, și semnat de **Paul Vasilescu**, aceluiași sculptor aparținîndu-i un alt tulburător bust, Nicolae Bălcescu. Un alt foarte frumos **Bălcescu** a realizat și **Mircea Spătaru**. De altfel, atît de numeroase sînt monumentele ce imortalizează eroii neamului și marile evenimente din istoria noastră, încît, iată, acum, cînd îmi cereți să fac o trecere în revistă a tot ceea ce s-a realizat îmi este peste putință să le înșir pe toate. Era să uit, iată, acel impunător **Mircea cel Bătrîn**, la Tîrgoviște, semnat tot de **Paul Vasilescu** sau suita de compoziții de la Iași, Corabia, Calafat, închinate Independenței. Îmi vin în minte, după cum vedeți, printr-o selecție aparent subiectivă, doar acele lucrări ce m-au impresionat în mod deosebit și care au cucerit o aprecieve unanimă, lucrări datorate cu precădere generației noastre. Iată, apropo de acea aparentă subiectivitate, aș aminti și despre un obelisc ridicat la Zalău și dedicat lui **Mihai Viteazul**, obelisc semnat de **Victor Gaga**, după cum neapărat trebuie să amintesc și lucrările lui **Gheorghe Iliescu-Călinești, Baba Dochia**, de exemplu, amplasată pe malul lacului Herăstrău.

— Vă ascult, notez, văd că faceți eforturi pentru a nu uita cumva o anume lucrare, un anume coleg, dar citesc pe chipul dumneavoastră și o undă de tristețe. Mă înșel, cumva ?

— Nu, nu vă înșelați, sînt destule lucrări și destui oameni despre care aș vrea să vorbesc în continuare...

— Chiar și despre Grigorie Minea, nu-i așa ?

— În ce mă privește am doar o singură lucrare, o **Victorie**, la Sibiu, lîngă aeroport, dar nu despre asta e vorba, nu neapărat despre mine vreau să spun ceva, ci despre atîția și atîția sculptori care așteaptă să adauge la frumusețile contemporane ale țării prinosul lor de artă și talent. Prea puțin am vorbit despre **Paul Vasilescu**, unul din cei mai dotați monumentaliști din țara noastră. Cred că el ar fi dat mult mai mult. Prea puțin am vorbit despre **Gheorghe Iliescu-Călinești**, ale cărui lucrări, impresionante din toate punctele de vedere, încă nu și-au găsit un loc în atîtea și-atîtea orașe și parcuri. Dar mai sînt atîția și atîția colegi care au confirmat, în țară și-n străinătate, excelente calități, ca **Ion Desc-Bistrița, Vasile Gorduz, Silvia Radu, Cristian Breazu, Maria Cocea, Adrian Popovici, Mihai Buculei, Napoleon Tiron...**

— Unde sînt lucrările lor ?

— Nu sînt. Sau, dacă vreți, sînt, pe ici-pe colo, toate la un loc, adică în diversele tabere naționale de sculptură, la **Măgura**, la **Căsoaia**, la **Arcuș**, la **Hobița**, aceste veritabile muzee în aer liber, aceste foarte necesare laboratoare de creație. Este vremea în care ești solicitat. Sîntem acum, atît eu cît și colegii mei, în plină forță, în plină putere de muncă și creație. Iar așteptarea de care vorbeam parcă ne macină pe dinăuntru, parcă ne îmbătrînește. Aceasta este unda de tristețe pe care ați citit-o pe chipul meu. Ar trebui, pentru a da timpului nostru monumentele pe care le merită, să existe acea îndrăzneală brâncușiană care a dăruit un oraș Tîrgu Jiu, cu trei capodopere. Ar trebui să avem curajul și dragostea pe care Brâncuși le-a avut atunci cînd a ridicat Coloana, Poarta și, între ele, **Masa tăcerii.**

— Da, curajul lui Brâncuși, dragostea lui Brâncuși pentru orașul meleagurilor sale, Tîrgu Jiu, dar ați omis, mi se pare, talentul.

— L-am omis din respect, din bună-cuviință. Cu nimic, însă, nu sîntem mai prejos în ceea ce privește curajul și dragostea pentru timpul nostru, pentru meleagurile pe care ne-am născut. Iată, în curînd Bucureștiul se va îmbodobi cu un nou centru civic. Veți vedea, în acest perimetru, cum știm să răspundem atunci cînd sîntem chemați. În clipa de față se lucrează din plin la schițele și proiectele operelor de artă ce vor contribui la această nouă otitorie a epocii Ceausescu, așa cum, tot din plin, se lucrează la schițele și proiectele celui mai recent triumf al construcției socialiste, la monumentul **Canalului Dunăre — Marea Neagră**. Vinzoleala pe care ați remarcat-o la începutul acestui dialog, se datorează, în bună parte, și acestor preocupări de ultimă oră. M-aș bucura să pot spune, cu acest prilej, că a sosit clipa în care așteptarea noastră a luat sfîrșit, că a sosit clipa în care să dăruim ctitoriile țării cu munca și arta noastră, cu talentul nostru.

— Definind generația căreia îi aparțineți, definind școala românească de sculptură, ați amintit despre profesori, despre maeștri. Una din întrebările pe care tot timpul voiam să o formulez ar fi fost următoarea : ați fi vrut să-l aveți profesor pe Brâncuși ?

— Ar fi mult prea simplu să spun da. Nu un astfel de da așteptați dumneavoastră. Oare care tînăr poet nu și l-ar fi vrut coleg de cenaclu pe Eminescu, la Junimea ? Care ziarist n-ar fi vrut să trudească, la redacția Timpului, cu același mare Eminescu ? Care muzician nu l-ar fi vrut ca profesor pe Enescu ? Și lista unor astfel de întrebări ar putea continua. Noi, mai tinerii sau mai virstnicii, l-am avut, într-un anume fel, profesor chiar și pe marele Brâncuși. El este prezent în felul nostru de-a gîndi, de a simți. Am preluat de la el cutezanța, dragostea pentru țară, dorința de a o dărui cu tot ce avem mai bun în noi.

Notații mărunte despre critica literară

(Urmare din pag. 9)

Nici problema dependenței criticii literare de filozofie nu este nouă. O rîdica în anii '40 și Blaga într-un articol din **Saeculum**. Au , pus-o și alți gînditori, înțîți — pe drept — de lipsa de rigoare a comentatorilor și de lipsă de profunditate filozofică a analizei. Cazul lui Thibaudet, adept al bergsonismului, reprezintă pentru mulți un exemplu convingător că, acolo unde este un sistem de gîndire, este și o critică profundă. Cunoașterea nu-i posibilă fără principii, concepte, metodă și, acceptînd toate acestea, acceptăm ideea că filozofia ne ghidează spiritul critic și-i limitează, în chip fericit, aventura lui în cîmpul aproximațiilor. De ce ne-am teme de dominația unei discipline (științe) dacă ea ne luminează cunoașterea și ne împiedică să rătăcim în pădurea de necunoscute ? Dar G. Călinescu, am răspuns eu, G. Călinescu care se îndoia că există o știință a esteticii și considera critica literară o știință epică inefabilă ?! Și cum nu există, în sfera noastră intelectuală, întrebare fără răspuns, mi s-a replicat că G. Călinescu una zice și alta face și că, în genere, G. Călinescu face o critică acrobatică, geniul lui verbal..

Dezbaterea a fost animată și am rămas impresionat de interesul pe care îl manifestă acești oameni instruiți, specialiști reputați în disciplinele lor, pentru critica literară. Cineva mă întreabă care sînt disciplinele (ca să nu zic științele) necesare în formarea unui critic literar ? ! Îi răspund că, în principiu, un critic trebuie să știe tot, de la matematică la filozofie, dar cum azi faptul nu mai este posibil, un viitor critic trebuie să citească operele esențiale de la **Biblie la Noul roman** și să cunoască noile metode de analiză, fără să fie obligatoriu a le folosi pe toate. Mai putem face, azi, abstracție de psihanaliză, de semiotică, de tematism sau le sociologia literară ? Mai putem analiza o poezie a elementelor fără Bachelard ? Putem, evident, dar ceva esențial din poezie rămîne în afara spațiului critic. Nu e vorba de a înfunda critica în metodologie și nici de a limita critica la speculație infinită în jurul teoriei criticii literare, ci de a citi avizat un text și a descoperi modul lui de funcționare... Filozofia este indispensabilă spiritului critic, înțelegînd prin filozofie nu un sistem îngust în care să intre opera literară și să iasă sub formă de goale concepte, ci ca o deschidere spre marile categorii, o meditație liberă care să mă ajute să descopăr **metafizica** operei ..

Toate acestea pot fi adevărate, mi-a spus într-o zi un mare filozof, dar cum nu-și dă seama criticul literar că trăiește într-un paradox fără ieșire ? Căci, zice filozoful clipind șiret din ochi, dacă opera artistică este un unicat, cu ce instrumente vom analiza și judeca unicatul ? Nu știu. I-am răspuns, am să mă mai gîndesc și, dacă aflu o soluție, am să v-o comunic. Pînă atunci, vă propun să meditați la următoarea propoziție : misiunea (și, deci, justificarea criticii literare) este să dovedească, între altele, caracterul de unicitate al operei artistice.

Un muzeu în labirint

Luchian sau simbolul anemonelor (I)

Capcanele duioşiei

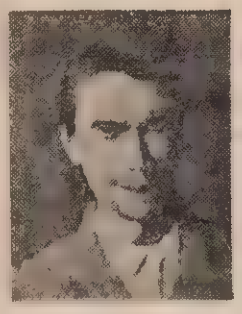

Luchian. Autoportret

În mod ideal, dreptul de a vorbi despre suferinţă s-ar cuveni, poate, să-l aibă numai cei care l-au plătit prin propria lor suferinţă. Dar aşa ceva, îmi dau seama, e imposibil. Cei care suferă sînt de obicei discreţi. El sînt aproape totdeauna ocupaţi cu suferinţa lor sau cu efortul dureros de a o depăşi într-un fel. N-au timp să întocmească dosarul suferinţelor îndurate. Şi, cum înţeleg că o lume fără nimic patetic în ea ar fi primejdioasă, fiindcă n-am mai ştii preţul cu care au fost obţinute unele valori, înţeleg şi faptul că, departe de a fi un simplu mod de a suferi prin procură, a vorbi despre suferinţele altora e legitim şi chiar necesar ; aceasta ne ajută să ne împotrivim indiferenţei şi să dăm grandorii un sens real, dincolo de orice emfază.

Din păcate, însă, faptul că istoria suferinţelor a fost scrisă în general de oameni sănătoşi, ori favorizaţi într-o privinţă de destin, a avut unele urmări paradoxale. Autorii ei nu şi-au putut permite, adesea, să fie exacţi şi reţinuţi. S-au temut, probabil, să nu fie bănuiţi de răceală, de lipsă de sensibilitate, de uscăciune sufletească sau chiar de cinism. În plus, ei au avut, poate, complexul sănătăţii sau al şanselor lor. Neflind loviţi de soartă, s-au simţit, poate, instinctiv datori să se achite de această favoare, exaltînd suferinţa pînă la a o înăbuşi cu bunele lor sentimente, acoperind cu podoabe un adevăr care nu are nevoie decît de propria sa noblete. Încît rezultatul a fost, nu rareori, invers. Compasiunea a obosit sau a devenit suspectă. Confuziile generoase n-au întîrziat nici ele.

Carnea fericită, cred unii, nu poate crea. Ea trebuie să fie torturată de suferinţă pentru a scoate strigăte nemuritoare. Aşa să fie ? Cine a scornit această minciună ? Cei care au suferit ? Nu, ei n-au vorbit niciodată astfel : „Noi, cu carnea noastră bolnavă, sfîrtecată de dureri, noi am umplut muzeele şi bibliotecile. E privilegiul nostru de a adăuga nefericirii cămii şi zbuciumul creaţiei". Ei au fost totdeauna mai circumspecţi. Ne-au oferit capodopere fără să ne îngreoşeze. Numai cineva ruşinat de sănătatea sa a putut săvîrşi acest abuz de generozitate ; socotindu-se deajuns de răsplătit pentru carnea sa fericită, pentru oasele sale întregi şi nesuferinde, pentru posibilitatea sa de a alerga pe plajele mărilor, de a-şi culege singur florile pe care şi le doreşte, a consimtit că sănătatea sa e sterilă, rezervînd numai suferinţei privilegiul de a crea. Şi cît de bine se pricep unii care n-au suferit niciodată să despice în patru, în opt, în şaisprezece firul suferinţei ! Nu mă gîndesc la cei care se fac vinovaţi de o curiozitate morbidă şi indecentă, care privesc prin gaura cheii în biografia unor artişti, am în vedere numai pe cei plini de respect, străini de orice impudoare, chiar smeriţi şi copleşiţi de intenţii nobile, care examinează suferinţele, le disecă, le pun la microscop, le inventariază, le clasifică, le adnotează, cu duioşiile şi revoltele de rigoare, „cum a fost posibil ?", dar uită că istoria suferinţei devine melodramatică de cîte ori are prilejul şi că melodrama îl atacă şi pe cel care o scrie. Cu sensurile, cum atacă rugina fierul. Ca să nu mai spun că, în străduinţa lor meritorie de a aduce o reparaţie celor care au suferit, ultă, vai, că aceste duioşii şi revolte sînt mereu retrospective, mereu postume, de parcă ele nu s-ar putea hrăni decît din remuşcări şi regrete. Cît timp Van Gogh a trăit, cu excepţia fratelui său Théo nu s-a interesat nimeni de nebunia lui. După aceea, s-au scris despre ea rafturi întregi de bibliotecă, reconstituindu-se fiecare pas străbătut prin infernul ospiciilor şi prin lumina lanurilor de grîu spre clipa cînd Van Gogh şi-a pus pistolul în piept. În timpul vieţii, Luchian era, cum zice Tonitza, aproape necunoscut, „o cometă uriaşă şi discretă" pusă în umbră de triumful unor mediocrităţi academice. După moarte, i s-a făcut dreptate. Dar o dreptate ameninţată adesea de dulcegării sentimentale. Încercînd să recompenseze, tandreţea mutilează uneori.

Să fiu bine înţeles. Nu mă laud cu o tărie pe care n-o am, chiar dacă am invidiat-o citeodată la alţii. Îmi lipseşte tăria de a disprelul suferinţa. Şi, ca orice om care nu poate face abstracţie de inima sa, ştiu că în orice suferinţă mai există ceva de făcut ; de a transforma, cum spune Malraux, suferinţa în valoare. Refuz, e adevărat, să cred că Eminescu n-ar mai fi fost Eminescu dacă ar fi avut existenţa asigurată, că Beethoven, Nerval, Toulouse-Lautrec sau Modigliani n-ar mai fi fost Beethoven, Nerval, Toulouse-Lautrec sau Modigliani fără bolile de care au suferit, că astigmatismul lui El Greco, nebunia lui Van Gogh şi surzenia lui Goya sînt responsabile pentru gloria lor. Dar am priceput bine, sper, ce-a vrut să zică Nietzsche prin celebra şi orgolioasa lui frază : „Tot ce nu mă omoară mă face mai puternic". Faptul că nimic nu motivează durerea nu mă împinge să nu văd măreţia născută din durere. Faptul că eu cred în dreptul omului de a se revendica de la fericire, nu mă împiedică să constat că, împotriva voinţei sale, el a fost silit adesea să-şi caute o justificare, un sens şi să-şi apere onoarea în suferinţă. Nu neg, de aceea, contribuţia suferinţei în istoria artei, iar ideea, aparent subtilă, că „chiar orb şi fără braţe de s-ar fi născut, Rafael tot Rafael ar fi fost" mi se pare o enormitate tocmai din acest motiv. Dealtfel, cum s-ar putea evita într-un portret al lui Luchian lunga, penibila şi eroica sa luptă cu boala ? Problema e alta. O ceaţă dulceagă ameninţă să acopere, să asfixieze de mulţi ani pe singurul răstignit din istoria picturii noastre care la treizeci şi trei de ani (simbolic !) începea un urcuş de cincisprezece ani pe Golgota ; un sentimentalism prolix care a încercat să-i lumineze exemplul de tenacitate şi de speranţă n-a făcut adesea decît să ni-l ascundă şi să-l confişte. Încît drumul spre Luchian trebuie să începă probabil cu o ascză intelectuală, dincolo de duioşiile convenţionale.

În fond, martirii au nevoie nu numai de compasiunea noastră. Există riscul să-i admirăm fără să-i mai înţelegem, ceea ce ar fi o catastrofă tot atît de mare ca lepădarea de orice tandreţe.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Constantin Beldie (II)

Am omis în trecutele mele însemnări ce i le-am dedicat să arăt că aceeaşi sarcină de secretar de redacţie a mai îndeplinit-o şi la Insula, hebdomadarul înjghebat de autorul „Romanţelor pentru mai tîrziu" — la care, ca şi la celelalte publicaţii, a şi scris — dar care din păcate a avut o existenţă efemeră : au apărut doar trei numere, între 18 martie şi 5 aprilie 1912, unde Bacovia îşi va tipări pentru întîia dată poemul „Nervi de toamnă" şi unde, între alţii, în afară de Ion Minulescu şi de Claudia Millian, mai întîlnim semnăturile Theo (pseudonimul lui Tudor Arghezi), Mihail Săulescu, N. Davidescu, D. Karnabatt, D. Iacobescu, Adrian Maniu, Emil Isac, Victor Eftimiu, M. Cruceanu, Şerban Bascovici şi C. Beldie. Şi — fiindcă e vorba de „Insula", revista lui Ion Minulescu, — să-l pastişăm după cunoscutul său stih şi să spunem ca şi el „era prin anul una mie nouă sute doisprezece îmi pare..."

De asemenea, n-am pomenit nimic — asta însă n-a mai fost o inadvertenţă, ci un gînd deliberat, impus de spaţiul pe care mă mişc, — despre idila literară mai întîi şi apoi despre puternica afecţiune cu reciproce şi egale iradiaţii, ce se născuse în timpul studenţiei, între Constantin Beldie şi Cora Irineu, ambii în aceeaşi serie la Facultatea de litere şi de filozofie, la fel de prăfuiţi de colegii şi de dascălii lor şi care se va sfîrşi mai tîrziu într-un deznodămînt imprevizibil, tragic şi — pînă la urmă — inexplicabil.

Pe Beldie acuma, cît de cît, îl ştiţi.

Cora Irineu (1888—1924) e mai cunoscută pentru că e autoarea unei cărţi scoase la Editura „Cultura naţională" în 1924 intitulată Scrisori bănăţene, care s-a bucurat de succesul unanim al criticii şi al lectorilor, şi, în care — pasionată de drumeţie cum era — îşi strînge între coperţile ei, notele de călătorie dintr-o mai lungă zăbovire şi mai adîncă cercetare, în Banatul de după Unirea cea mare, pe care le publicase în Ideea Europeană unde fusese adusă de C. Beldie, ca redactoare.

Până strălucită, inteligenţă mobilă şi promptă, ochi iscoditori, talent descriptiv remarcabil, temperament ardent să cunoască şi să ştie, avea în ea tot utilajul necesar ca să devină — cred cu temeinicie — un mare reporter al presei noastre, dacă nu şi-ar fi curmat viaţa la 36 de ani cu un glonte de revolver care i-a străpuns inima.

Nicolae Iorga în „Istoria literaturii contemporane" — ca să nu mai citez pe alţii — scrie aşa : „Cu largă cultură, ca dar deosebit de a prinde ce e caracteristic, ca putinţă de a-l prezenta în forme de o scînteietoare noutate, se deosebea o tînără scriitoare care a isprăvit printr-o sinucidere, Cora Irineu."

Se poate, aşadar, intra în istoria literară şi cu o singură carte, dacă este efectiv o carte. Au mai fost cazuri identice şi la noi şi aiurea.

Cora Irineu nu şi-a mai îngăduit răgazul să-şi vadă volumul tipărit, fiindcă funestul gest — pentru care n-a lăsat scris nici un cuvînt lămuritor — l-a săvîrşit în chiar ajunul apariţiei lui ; prieteni însă, sensibili, care au însoţit-o pe drumul din urmă pînă la cimitirul Belu, unde e înhumată, i-au aşezat pe piept între mîinile înghetate, primul exemplar ieşit din tiparniţele Editurii „Cultura naţională".

S-a scris mult şi despre ea şi despre carte cu prilejul acesta, de la Camil Petrescu la N. Georgescu-Tistu, de la bănăţenii Traian Biraescu şi Tiberiu Vuia pînă la Isabela Sadoveanu şi Perpessicius, de la Barbu Lăzăreanu şi Emanoil Bucuţa la Bogdan-Duică şi Horia Petrescu-Petra, toţi închinîndu-i gînduri smerite şi vibrante elogii, pentru toate superbele ei însuşiri de spirit, de comportament şi de haruri scriitoriceşti. Dar dintre toţi, care şi-au încredinţat hîrtiei simţămintele şi durerea, mi se pare că idolul meu profesional din tinereţe — care nu oboseşte în amintire — scriitorul şi gazetarul Dem. Theodorescu a scris în „Cuvîntul liber" de departe cel mai inspirat. Citez numai finalul articolului cu părerea de rău că nu-l pot reproduce integral : „Voi găsi alt moment ca să scriu despre activitatea aşa de nobilă a Corei Irineu. Sînt prea copleşit acum de uimire, de neînţeles, de spaimă şi de deznădejde. Şi pling prea exclusiv pe buna mea camaradă, ca să pot îndeplini azi funcţia de critic..."

De conşcolara Cora Irineu, colega isteaţă de la seminariile de filozofie, prietenia anilor de trudă fără dezîluzie şi de dezîluzie fără trudă — fermecătoarea camaradă a popasului în acea Arcadie senină pe care tinereţea de azi nu ştie s-o mai cînte — o soră frumoasă, crescută lîngă acelaşi cămin de speranţe şi năluci minunate, o mîndrie a micii noastre familii de amintiri... Atît pot să rechem azi. Cuvintele mele n-ar şti să laude, fiindcă ele pling."

Anul acesta s-au împlinit şase decenii de la moartea Corei Irineu, iar în 1975 — după ce se rotunjise o jumătate de secol de la voluntara şi violenta ei evadare din lumea noastră — la Editura „Facla" din Timişoara, în îngrijirea lui Petre Pascu, se tipăreşte a doua ediţie din Scrisori bănăţene, substanţial îmbogăţită cu alte pagini de călătorie din periodicele timpului, cu o selecţie din publicistica ei valoroasă, cu unele scrisori şi cu mai multe file dintr-un jurnal intim, pentru care ne simţim obligaţi să subliniem şi meritele editurii şi ale alcătuitorului ediţiei şi de unde am folosit unele date şi texte, pe care nu le aveam la îndemînă. Şi deschid aici o paranteză ca să mă întorc la Constantin Beldie. Scrînd cum am scris, în evocarea făcută, nădăjduiesc că cititorii mei vor fi reţinut că Beldie se obîrşea cu bunii şi străbunii lui din Stroeşti Argeşului şi un prieten drag, eminent om de ştiinţă, dar totodată un împătimit al disciplinelor şi zeniturilor umaniste, profesorul doctor inginer Nicolae Leonăchescu de la Facultatea de utilaj tehnologic a Institutului de construcţii din Bucureşti — şi el stroeştean de baştină şi orgolios că se trage din satul cu străvechimi atestate — mă solicită telefonic pentru o întrevedere şi mă previne, că vine însoţit de un amic. Am acceptat cu bucurie — fiindcă întotdeauna va fi o bucurie să ai un interlocutor deschis la minte şi cu o febră a zămislirilor în el — şi nu s-au lăsat prea mult aşteptaţi. Celui care-l întovărăşea, de cum am deschis uşa şi l-am văzut, i-am spus : „N-ai nevoie să-ţi rosteşti numele pentru că semeni leit cu tatăl dumitale. Eşti fiul lui Constantin Beldie." Şi închid paranteza.

Mi-au adus o amplă dactilogramă de cîteva sute de pagini după manuscrisul lui Constantin Beldie. Sînt memoriile lui inedite la care citesc de două zile pe nerăsuflate şi care sînt scoase din mîna unui mare scriitor. O lume întreagă, cu moravurile şi veleităţile ei, într-o alternanţă cromatică de alb şi de negru, un document de vremuri captivant, care te ţine încordat. Şi, fiindcă am scris astăzi mai mult despre Cora Irineu, redau spre exemplificare, din lungul capitol pe care i-l consacră, finalul în care Constantin Beldie imaginează un dialog cu umbra ei, scris în martie 1952. Iată-l :

— Spune-mi, Cora, te rog, ai plecat cumva supărată pe mine, din acea ultimă noastră seară ?

— Da, Beldie, dar acum am iertat tot, nu mă mai preocupă ce a fost, ci ce va fi, cum voi evolua, bineînţeles după mai multe vieţi şi încercări.

— M-ai iubit cumva ? Şi atunci de ce ai făcut ceea ce ai făcut ?

— Da ! Dar nu asta este aşa de important.

— Spune-mi măcar ceva despre cartea asta pe care o scriu acum. Aş vrea să ştiu ce crezi, să-mi dai o părere, o îndrumare...

— Ai şi tu cap pentru asta! Dar ia seama : o carte nu se scrie numai cu fapte petrecute cu adevărat. O viaţă de om nu poate provoca atîta interes, de vreme ce mai mulţi pot juca acelaşi şi acelaşi rol. Scrie ceva atrăgător, ce nu se găseşte în orişice carte.

— Mai spune-mi te rog !... Dă-mi un' sfat !... Un îndemn !... Nu pleca !...

— Am să mă gîndesc Beldie !... Am să mă gîndesc !...

Astfel se încheie peste timp, ca o rugăciune şi ca un psalm — şoptite în chilia unui vis — simulatul dialog dintre Constantin Beldie şi umbra Corei Irineu.

I. KALUSTIAN

Biblioteca în aer liber

Eminescienii

Despre Eminescu nu pot scrie, aşa cum nu sînt în stare să înjgheb nici măcar o frază credibilă despre Homer, Shakespeare, Tolstoi. Dar, iată, citesc într-un articol epitetul „eminescian", folosit cu o intenţie evident minimalizatoare în analiza versurilor unui autor. Cutare condeier mediocru e — oroare ! — „eminescian". Ce fericit aş fi dacă m-ar socoti cineva şi pe mine nu mediocru, firească, ci chiar aşa : eminescian !

Despre Eminescu nu pot scrie. Despre eminescieni, poate, cîteva fraze. Aşa cum exclama cîndva Mihail Beniuc, „Pe Eminescu, noi, poeţii tineri (şi mai puţin tineri, adaug eu), degeaba încercăm, nu-l vom ajunge". Dar Eminescu este şi o grandioasă obsesie (mărturie, între atîtea altele, stau şi ultimele articole, din chiar această revistă, ale iubitului meu profesor Al. Piru) şi e firesc să ne punem întrebarea dacă — fie şi neajungîndu-l din urmă — sub cupola geniului său pot trăi şi alţi poeţi, ba chiar (şi aceasta nu e o chestiune minoră) alţi mari poeţi. Răspunsul la întrebare e hotărît afirmativ. Sub cupola geniului eminescian, nu numai că ar putea să trăiască alţi mari poeţi, dar au şi trăit, dar şi trăiesc.

Lăsînd de-o parte liota de imitatori servili, fără talent ori cu un talent neglijabil, cred că există două tipuri de poeţi români importanţi care — reiau formularea — trăiesc sau au trăit sub cupola geniului eminescian. Din prima categorie face parte un congenial al lui Eminescu, Tudor Arghezi. Aveam vreo şaptesprezece ani cînd, citind paginile de critică literară ale lui Vladimir Streinu descopeream, cu o indignare mergînd pînă la revoltă, un studiu în care marele critic cerceta influenţele eminesciene şi baudelairiene asupra lui Arghezi şi, dacă-mi aduc bine aminte, nu se ştia să-l socotească pe Arghezi un poet eminescian. Indignarea mea era copilărească. Aşa cum la Eminescu se poate descoperi influenţa lui Alecsandri şi Bolintineanu, fără ca Eminescu să înceteze să fie geniul tutelar al poeziei româneşti, versuri de rezonanţă eminesciană găseşti nu numai la Arghezi ci, cu şi mai multă uşurinţă, în opera lui Lucian Blaga, iar dintre contemporani, la Emil Botta, Nichita Stănescu, Baconsky, Radu Stanca, Doinaş, Baltag, Păunescu, Ioan Alexandru, Mircea Ciobanu, Tomozei, Dan Laurenţiu, Cezar Ivănescu, Brumaru ş.a. La toţi aceşti poeţi influenţa eminesciană — puternică, slabă, extrem de slabă, de la caz la caz — poate fi percepută de orice cititor atent. Şi probabil că, stăpîni pe propria lor vocaţie şi siguri de ea, poeţii înşişi se mîndresc că stau, cu propria lor personalitate, în lumina luceafărului.

Aş merge mai departe şi aş susţine că sub cupola geniului eminescian e loc pentru toată poezia care i-a urmat. Chiar pentru poeţii la care sunetul inimitabil al poeziei eminesciene nu va fi ghicit în nici un vers (de la Gellu Naum pînă la Mircea Ivănescu, Petre Stoica, Gheorghe Grigurcu şi la cei mai noi debutanţi, autori ai unei singure cărţi : Ion Mureşan, Mariana Marin, Elena Ştefoi, Radu Stoenescu, Alexandru Muşina, Smaranda Cosmin, Ion Bogdan Lefter ş.a.). La aceşti poeţi — ironişti, livreşti, adepţi de obicei ai versului liber — are loc (conştient sau mai degrabă inconştient) o delimitare faţă de eminescianism. Ei scriu altfel, cu totul altfel decît poetul adorat, dar, vrînd-nevrînd, făcînd un act de delimitare, tot la Eminescu se întorc şi tot faţă de el devin independenţi. Ei sînt poeţi neeminescieni, dar să se observe că şi acest atribut cuprinde acelaşi nume ca şi acela de eminescieni. Eminescu rămîne piatra de hotar şi piatra de încercare, muntele de hotar şi muntele pe care ne încercăm cu toţii, verificîndu-le tăişul, săbiile.

Încheiez ; nu se cade să pălăvrăgeşti cînd e vorba — fie şi indirect — de Eminescu. Aş încerca totuşi să răspund la întrebarea elementară : de ce Eminescu ? De ce e totuşi el, şi mereu el, cel mai mare ? Nu pot alătura miilor de răspunsuri ce s-au dat pînă azi decît unul pur subiectiv (şi nici măcar nou), pornind de la cunoscutul oximoron : „dureros de dulce". E un lucru aproape imposibil şi pe care cred că numai el l-a realizat pe deplin. O minune : să fii disperat şi mîngîietor, melancolic şi fericit, fără nici o iluzie şi plin de cele mai strălucitoare iluzii, în acelaşi timp. Aşa a fost şi este Eminescu. Şi numai el.

FLORIN MUGUR

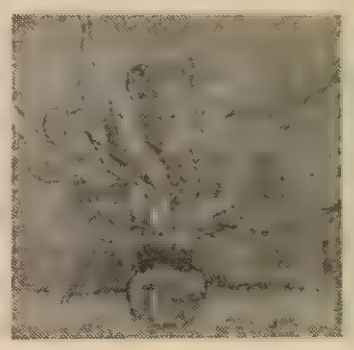

Nimeni nu dă cu pietre în pomii fără roade

ONORATĂ INSTANȚĂ A MORALEI

• Prăpastiile dintre vecini • Afacerea neterminată • Infiltrațiile de gaze •

Oi fără stăpîn și judecată fără răboj

Creșterea oilor este și rămîne un obicei vechi al pămîntului. Măsuri de ultim moment stimulează într-un fel sau altul creșterea animalelor. Astfel că au îmbrățișat oieritul cetățeni cu profesii dintre cele mai diverse. Probabil și pentru faptul că îndeletnicirea, făcută cu sîrg, poate fi rentabilă. Așa stînd lucrurile, Iosif Ban, din comuna Florești, județul Cluj, de profesie mecanic la Depoul C.F.R. din Cluj-Napoca, împreună cu Ioan Tămaș, conducător auto la „Avicola" Florești, se gîndesc ce se gîndesc și se înțeleg și pe urmă se întovărășesc, pun banii din chimir și cumpără oi, constituind o turmă de circa 70 de oi. Lor avea să li se asocieze, ceva mai tîrziu, Daniel Florin Giscan, care, după ispășirea stagiului militar, își părăsește profesia din municipiul de pe Someș și devine de-adevăratelea cioban și coproprietar, alături de ceilalți doi numiți. Veți vedea, în schimb, ca într-un prolog la epilog, că povestea celor trei ciobănei în devenire nu merită nici pe departe locul fixat în panoplie, ca al unei „mioriță" întoarse pe dos !

An de grație 1981. Turma celor trei coasociați, respectiv, Ban, Tămaș și Giscan număra peste 100 de oi bune. Numărul oilor a oscilat, dar nu mult. Oile figurau în registrul agricol pe numele lui Iosif Ban, băștinaș din Florești. Tot pe numele lui avea să se facă înscrierea oilor la păsunat. Să reținem, deocamdată, acest prim aspect ! Cum lucrurile făcute în pripă nu durează zile multe, ca minunile, iată că nici înțoalele ciobanilor noștri n-a durat mult. Totuși, cu sîncope, a durat 2 ani ! E ceva. Relațiile s-au deteriorat în principal între Iosif Ban și Ioan Tămaș. Erau pricini și neînțelegeri financiare, legate în speță de prețul crescut al furajelor, de „cotizația" fiecăruia la afacere, de prețul de desfacere al pieilor etc. Daniel Florin Giscan iese primul din combinație și iese, să spunem așa, cu fața curată.

Hotărît lucru, aveam să aflăm ceva mai tîrziu că raporturile dintre Ban și Tămaș s-au deteriorat nu numai din pricini financiare, ci și dintr-un anumit substrat intim, asupra căruia momentan nu insistăm ; poate, ceva mai la vale. În joc era o sumă de 22 000 lei, bani pe care Iosif Ban pretinde că i-ar datora, în ansamblu, Ioan Tămaș. Este suma contabilizată la stricarea tîrgului și la destrămarea turmei. Turma s-a și destrămat, după aia. Ban îl somează pe Tămaș să-și achite datoriile. Acesta din urmă cere păsuire, însă n-o găsește ca de-attea ori, altădată, la Ban. Cam acestea sînt datele preliminarii ale problemei. Între cei doi survine o „înțelegere". În contul celor 22 000 lei să-i dea 22 de oi ! Adică, mia și oaia, așa cum trecoau și în tîrg. Vrînd, pesemne, să-și lichideze și oile sale, Ban îl anunță din nou pe Tămaș să vină să-i aducă banii, întrucît este pe punctul să vîndă toate oile (și cele provenite de la Tămaș, în contul datoriei). Era la începutul lunii august 1982. Să reținem și acest al doilea aspect ! Tămaș nu schițează nici un gest nici într-un sens, nici într-altul. Prin urmare, lucrurile păreau isprăvite ; conturile achitate ; socoteala încheiată.

Iosif Ban este ajutat de tatăl său și de fratele său, respectiv, Vasile Ban și Dan Ban, să ridice oile de pe Valea Someșului și să le vîndă consăteanului lor, Ioan Gal. Lucru care s-a și întîmplat, de altfel. Ioan Gal devine proprietarul de drept al celor 50 de oi. Proprietar legitim. Să ne întoarcem cu gîndul și la ideea că oile figurau în registrul agricol numai pe numele lui Ban, iar actele, între cei doi, n-au fost greu de întocmit.

Pe 29 august 1982 se întîmplă, însă, imprevizibilul care, cică, plutea în aer. Iosif Ban își surprinde soția, Clarița Ban, la orele mici ale dimineții, într-un chef mare în casa părinților ei, cu cine credeți ? — cu nimeni altul decît cu Ioan Tămaș ! ? Din acest punct nodal lucrurile se încurcă al dracului.

Ascultînd glasul însclător al Clariței Ban, Ioan Tămaș urmează îndemnul ei și, pe 3 noiembrie 1982 — deci, după 74 de zile ! ! — n.n. — împreună cu 5 tineri se duce cu un camion al „Avicolei" Florești și fură, pur și simplu, 38 de oi din turma lui Ioan Gal ! ! Proprietarul, Ioan Gal, normal că face plîngere scrisă la miliția din comuna Florești. Ioan Tămaș este reținut pentru infracțiunea de tîlhărie, iar ceilalți 5 acoliți urmînd să-și primească și ei pedeapsa cuvenită. Colac peste pupăză, Ioan Tămaș mai era într-un alt proces. Deteriorase o cabină a mașinii „Avicolei" Florești. A făcut ce a făcut și a ieșit basma curată din prima încurcătură.

Așadar, Ioan Tămaș este reținut și cercetat pentru tîlhărie. Împreună cu el fusese la furat de oi Nicolae Hoca, Nicolae și Costel Muza, precum și Traian Gîrbovan. Un al cincilea, minor, nu intră la socoteală, poate s-a copilărit, ca într-o „escapadă" a adolescenței. Spre stupefacția tuturor oamenilor cinstiți din comună, cursul cercetării ia o întorsură de neașteptat. Iosif Ban, Vasile Ban și Dan Ban devin vinovați pentru fapta făcută de Ioan Tămaș. De neimaginat — Ioan Tămaș și ceilalți cinci inși devin — parte civilă și, respectiv, martori ! ? Dosarul 6053, de la Tribunalul județean Cluj, are multe puncte neclămurite, deși rechizitoriul e cu grijă întocmit.

Iată așadar, cu cîtă ușurință instanța clujeană a luat drept bune declarațiile Clariței Ban, neținînd seama de substratul lor necinstit. Iată cu cîtă ușurință, așadar, instanța i-a atribuit celei două fetițe, care trăiesc într-o încăpere cu chirie și în condițiuni indecente, în timp ce la Florești este o casă de oameni cumsecade și casa este, să zic așa, cît un transatlantic ! ! Firește că nu și-a putut nimeni închipui că finalul cercetării și al judecării cauzei va fi cel de azi, previzibil doar pentru învîrtitorii de sfori ale destinelor umane. Prin decizia penală 2297/29 noiembrie 1983 — de necrezut, dar adevărat — se aplică 1 an închisoare pentru Iosif Ban, Vasile Ban, și Dan Ban ! În sentință, totuși, se adaugă, jenant și ca acoperire : **„Ținînd seama de condițiile concrete ale săvîrșirii faptei, de împrejurarea că într-adevăr au avut loc discuții în legătură cu datoria menționată, urmează să li se suspende condiționat pedeapsa".** Vedeți dumneavoastră, cîtă înțelegere și cîtă toleranță la instanța clujeană. Avea să li se „suspende condiționat pedeapsa" ! ? La care vină ? Un tată și doi feciori sînt pedepsiți pentru o faptă săvîrșită de un altul ! ? Interesant acest procedeu juridic. (?).

Nici judecătoria locală și nici tribunalul județean, în recurs, nu au clarificat situația exactă a oilor furate. Ce s-a întîmplat, măcar, cu vina lui Tămaș pentru diferența de oi furate, dacă în ansamblu pentru fapta sa se închid ochii și se acoperă urechile ! ? Întrebăm din nou : cum poți pedepsi pe cineva pentru o faptă săvîrșită de altcineva ? Rezumînd, însă : în prima fază nici pe departe Iosif Ban nu poate fi acuzat de furt. Doar avusoseră o înțelegere cu Tămaș. **Înțelegere despre care martorii vorbesc dar n-a fost cine să-i asculte pînă la capăt.** Dacă instanța s-a făcut că nu înțelege despre ce datorie este vorba, despre ce înțelegere este vorba, în cel mai nefericit dintre cazuri, spunem, Iosif Ban și nimeni altcineva putea fi acuzat, cel mult și cel mult, de abuz de încredere ! Dar legile nescrise ale pămîntului sînt vechi de cînd lumea. Și astfel de înțelegeri între ciobani iar sînt vechi ca lumea, darmite — cînd această înțelegere s-a făcut cu martori ? Darmite cînd oile figurau în registrul agricol în întregime pe numele lui Iosif Ban ? Din păcate, reprezentantul procuraturii a reținut cam ce l-a interesat din depozițiile martorilor și a pus cel mai mare preț pe declarațiile infidele ale Clariței Ban, despre care în sat n-am auzit o vorbă de doamne ajută.

Și totuși, cu Ioan Tămaș cum rămîne ? A ieșit și din acest — al cincilea proces ? ! — basma curată ? ! La Ioan Tămaș nu e cazul de tîlhărie ? ! Pe cînd la Iosif Ban, e cazul de „furt calificat în dauna avutului personal", după 74 de zile de la înțelegerea cu oile, în contul datoriilor ? ! Tămaș s-a gîndit că soarta juridică îl poate zimbi din nou și nu s-a înșelat prea mult. Dar Iosif Ban s-a dovedit a fi vînzător de bună credință, iar Ioan Gal — cumpărător de bună credință. Prin urmare, nici pe departe intenția inițială de furt din partea familiei Ban nu poate subzista. Mărturiile scrise și semnate, mărturiile oamenilor de bună credință, dar și argumentele de logică pledează pentru această idee.

Așadar, cum rămîne cu vinovăția lui Ioan Tămaș ? Dar a Clariței Ban, cu toate mărturiile mincinoase la activ ? Cum rămîne, cel puțin deocamdată, cu cele 38 de oi fără stăpîn, cu cei 4 copii fără părinți ? ! Dar cu această judecată fără busolă, nepătrînd, din nefericire, nici chiar cele mai oneste elemente ale onoarei, cinstei și încrederii, reciproce, încrustate altcîndva în răbojul ciobănesc. Căci oieritul este obicei vechi al pămîntului și are și el legile lui nescrise. Dar și legile scrise pot și trebuie să-i asigure permanența și tradiția sănătoasă.

DORIN SĂLĂJAN

Omul — interioare de conștiință

Răspuns unei mame

Articolul publicat de Dvs. în numărul 25 din 22 iunie 1984 pagina 19 ne readuce în situația tragică trăită în urmă cu aproape doi ani, în august 1982. Împărtășim emoția și durerea pierderii vieților omenești, dragi și apropiate tov. Iordache Paula — autoarea scrisorii și sîntem conștienți că orice motivare a cauzelor nu poate crea efect reparatoriu.

Evenimentele la care se referă articolul s-au petrecut în perioada 31 iulie—2 august, astfel : prima explozie, din 31 iulie — ora 21,30 de la locuința tov. Iordache Paula s-a soldat cu un început de incendiu la care au intervenit, la chemarea vecinilor, pompierii militari și care au constatat că instalația de la bucătărie era improvizată, alimentată cu furtun de cauciuc prin locuri de acces, pe sub uși și ferestre, neomologată și neavizată de organele în drept.

Explozia și incendiul nu ne-au fost aduse la cunoștință de pompieri, de vecini, sau de secția de gaze.

A doua explozie a avut loc la 1 august 1982 — dimineața, tot la o bucătărie improvizată din imobilul de pe str. Eternității Nr. 2 ; nici aceasta nu a fost comunicată organelor în drept, nici întreprinderii.

A treia explozie, din 8 august 1982 ora 21,30 tot în imobilul tov. Iordache Paula s-a soldat din nou cu un incendiu la care au intervenit pompierii militari, cu avarierea parțială a imobilului și cu arsuri grave ce au determinat decesul ulterior al celor 3 persoane. La 2 ore de la declanșarea ultimei explozii a fost anunțată unitatea, care, împreună cu delegații I.S.I.D.G.N. Ploiești nu luat măsurile urgente ce se impuneau. În următoarea zi — 3 august 1982 s-a instituit o comisie de specialiști care au organizat acțiuni de depistare a surselor, a emanațiilor de gaze, de alimentare cu gaze — printr-o nouă instalație pozată suprateran, descoperirea conductelor vechi, probe de presiune la acestea, analize pe eșantioanele de sol și de conducte etc.

În urma anchetelor întreprinse timp de peste 1 an și jumătate, pentru elucidarea cauzelor evenimentului, a expertizei de specialitate și a concluziilor cuprinse în procesul juridic dintre părțile implicate (Proiectant, Constructor, Beneficiarul instalației și persoanele vătămate) s-a constatat lipsa de vinovăție a vreunei părți sau persoane fizice, deci neurmărirea penală. Cauza accidentului tehnic declanșat a fost determinată atît de corodarea în timp a conductelor subterane din incinta unității, urmare agresivității terenului și calității materialului cît și modificărilor improvizate la instalația de gaze — ux casnic, din imobilul avariat al petentei, neavizate de organele competente. Privind instalația subterană de gaze a unității, aceasta a fost proiectată de un institut de specialitate, actualul I.P.I.Ú. București în 1967, executată în 1968 de constructor autorizat — I.C.P. Ploiești și exploatată, întreținută, revizuită și verificată conform normativelor în vigoare, în mod corespunzător. Astfel, prevederile normativului I 7-1976 de a efectua verificarea instalațiilor interioare la 2 ani și revizia la 10 ani s-au respectat conform documentelor prezentate de unitate, comisiei și organelor de anchetă.

Infiltrațiile de gaze în spațiile limitrofe unității s-au datorat permeabilității solului, deși în incintă nu s-au depistat emanații, nici înainte de accidente și nici cu ocazia verificărilor periodice, conform normativului în vigoare.

Considerăm că infiltrațiile de gaze și acumularea lor în spații închise, existența emanațiilor rebele, sporadice, pînă la concentrația limitei de explozie sînt fenomene ce constituie accidente tehnice imprevizibile.

Alături de grelele pierderi suferite de tov. Iordache Paula, colectivul unității a sprijinit direct, cu forțe umane și materiale la refacerea completă a locuinței avariate, a instalației sale de gaze și de lumină, refăcîndu-le în conformitate cu normele tehnice în vigoare.

Sîntem profund impresionați de situația tragică a petentei și ne exprimăm încă o dată, toată compasiunea umană față de grelele pierderi suferite, ce vor umbri pentru totdeauna viața și interioarele de conștiință ale celor implicați în acest eveniment nedorit.

Director ing. V. Păsculescu

N.A. Apreciem și mulțumim Întreprinderii Sticla Prahova pentru promptitudinea și grija cu care a redactat răspunsul său și așteptăm în continuare opinia procuraturii.

NICOLAE CRISTACHE

Suflet de butelie

....Eu vreau butelia MEA !" — mi-a strigat, cu glas răgușit, bătrîna, la plecare ; și numai strigăt nu era acesta : **era durere !** În cadrul ferestrei deschise eu mă aflam în curte, tocmai îmi luam rămas bun de la cele două femei — vecine cu **Anastasiu Elisabeta**, în vîrstă de 81 de ani — care sesizaseră cazul redacției noastre ; în cadrul acestei ferestre deschise către lumina verii de afară, chipul bătrînei, profilat pe întunericul sumbru al încăperii pe care n-a mai părăsit-o de luni de zile, chipul acesta brăzdat de amărăciune, singurătate și boală, părea însăși expresia neputinței.

...Vecinele se numesc Teodora Gheorghian și Berta Ion, locuiesc, împreună cu Anastasiu Elisabeta, pe strada Țepeș Vodă nr. 156 A, sectorul 2. I-au purtat și îi mai poartă încă de grijă bătrînei, locuiesc în aceeași curte de 30 de ani, dar nici ele nu mai sînt tinere, și apoi cele ce s-au petrecut cu sărmana femeie le-a revoltat, și asta pe bună dreptate. Situația a fost relatată și organelor de miliție de la circa 8, și comitetului de cetățeni : nu s-a putut rezolva nimic. Despre ce e vorba ?

Anastasiu Elisabeta, repet, are 81 de ani, este foarte bolnavă, suferind de mai multe afecțiuni, nu se mai poate îngriji singură, este necesar ca cineva să se ocupe în permanență de supravegherea și îngrijirea ei. Nu are cu ce să se spele, nu are pe ce să-și încălzească un ceai... și asta mai ales, începînd cu data de 6 ianuarie, cînd nora surorii sale bune (Demeter Marghit), pe nume **Cornelia Demeter** (domiciliată în strada Aleea Barajul Dunării nr. 24, bloc 21 C, scara A, apartament 36, sector 2), în loc să o ajute pe bătrînă, cît de cît, profitînd de neputința acesteia, a pătruns împreună cu încă o persoană în camera bolnavei luîndu-i (citește : **furîndu-i**) butelia de aragaz !... Fapta s-a comis în lipsa Elisabetei Anastasiu și astfel bătrîna s-a pomenit în plină iarnă fără foc (lemne nu avea și nici nu i-a adus nimeni), fără posibilitatea, cum spuneam, de a-și face măcar un ceai. Pretextul furtului a fost acela că, vezi-doamne, suferinda nu ar mai fi în toate mințile, că ar putea să dea foc la casă... drept înlocuitor însă (și de aici se poate deduce cu ce fel de „suflet" avem de-a face !), i-au lăsat un... reșou electric (?! — mult mai periculos, dacă ne gîndim la un posibil incendiu) ; dar cu mult, cu nepermis de mult mai costisitor pentru biata femeie, care trăiește numai dintr-o pensie modestă... Niciodată Cornelia Demeter, și nici soțul ei Picki Demeter, nu i-au dat vreun ajutor bătrînei cu care, oricum, nu-i așa ?!, erau rude ! Singurii care au mai ajutat-o au fost cele două vecine, și, mai de curînd — adică de vreo două luni și ceva — încă un om de inimă, **Gică Pîrvulescu**, om trecut ca vîrstă de jumătate de veac, care vine uneori cu sertărașul cu mîncare, sau o ajută pe suferindă să se spele... acesta fiindu-i un fel de nepot prin alianță. Dar cît poate ajuta un astfel de om ?!

...Este evident pentru oricine că furtul buteliei a avut un cu totul alt scop : acela al fricii ca nu cumva bătrîna să înstrăineze butelia, înainte de a... dar să lăsăm.

Este inadmisibil, este revoltător gestul unor astfel de oameni de a lăsa fără un ultim sprijin (pentru un vîrstnic, o butelie este un sprijin incomparabil, poate de neînțeles pentru niște oameni cu suflete mai goale decît golul dintr-o butelie inexistentă !), socotim că întreprinderea la care lucrează cei doi soți — și anume **Cooperativa „CARTONAJUL"** — conducerea acestei întreprinderi împreună cu organele de resort ale Consiliului popular al sectorului 2 al Capitalei, pot și trebuie să ia măsuri urgente pentru rezolvarea acestui caz. Dacă din punct de vedere afectiv niște rude ale Elisabetei Anastasiu nu mai au nimic de zis, dacă acestea, în loc să ușureze cît posibil suferințele unui bolnav și vîrstnic, au preferat să se murdărească, sustrăgîndu-i un ultim mijloc de existență — asta e treaba lor ! **Cetățeana Elisabeta Anastasiu** însă are dreptul la ceea ce îi aparține și opinia publică trebuie să-și spună cuvîntul. Sîntem convinși, cei de la „CARTONAJUL" nu vor rămîne indiferenți la mesajul nostru ; și asta cu atît mai mult, cu cît instituția în cauză — și unde lucrează cei doi soți, deci se prezintă probabil zilnic la slujbă — se află la nici 200 de metri distanță de adresa menționată la începutul acestor rînduri ; adică pe aceeași stradă, Țepeș Vodă, la numărul 60 !

HORIA PĂTRAȘCU

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Un om respiră liniștit

■ Vă rog să publicați cîteva cuvinte de mulțumire adresate echipei de medici de la secția de chirurgie cardiovasculară din Tîrgu Mureș. Sînt peste doi ani de cînd această echipă condusă cu mult suflet de doctorul Radu Deac mi-a efectuat cu succes o operație de înlocuire a valvei mitrale (operație pe cord deschis). Am apelat la doctorul Radu Deac atunci cînd nu mai aveam nici o speranță, cînd viața mea era un calvar și vroiam să pun capăt cu orice preț chinurilor și neputinței. Închipuiți-vă ce bucurie îi poate încerca pe un om trecut prin toate acestea și care acum umblă normal, respiră liniștit, urcă scările a patru etaje fără să obosească, își poate duce fetița de mînă la cămin, la plimbare și, după trei luni de concediu (după operație) și-a reluat activitatea profesională cu program normal. Doresc doctorului Radu Deac și celorlalți din echipa sa să aibă o sănătate de oțel și mîini mereu tinere încît să mai poată mulți ani să aline suferințele bolnavilor de inimă și să readucă bucuria în familiile lor. **(Sabin Bogdan, Baia Mare, bulevardul Unirii 14 A/34)**

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Mă numesc **Gabriela Umberto** și sînt de origine din Italia. Ascult aproape în fiecare joi seara emisiune „Radiocenaclu Flacăra" și îmi place foarte mult. Admir faptul că dumneavoastră înveseliți sufletele tuturor tinerilor din România. Faceți ca acești tineri să înțeleagă mai bine ce fericiți pot fi în pace și ce tragic este un război. Și eu sînt acum cetățean român, am 16 ani și sînt în România de 10 ani. Învăț la Liceul industrial „Timpuri Noi" din București. Sîntem la liceu un grup mare de elevi care vă admirăm foarte mult. Iubim muzica rock, folk și poezia. Aș vrea ca la emisiunea dumneavoastră de joi să ascultăm mai multe melodii ale celebrei formații Beatles și să-i ascultăm pe regele rock-ului, Elvis Presley. Vă îmbrățișez pe toți din Cenaclul Flacăra că faceți tinerii fericiți.

■ **Consiliul popular al județului Vrancea** (adresa nr. 794 din 15 iunie 1984) : În urma verificării celor semnalate de Zoița Chirică din Odobești, biroul executiv al consiliului popular al acestui oraș i-a repartizat o garsonieră în blocul ce se construiește în prezent în zona centrală a localității. Blocul se află la finisaj și în cel mult o lună de zile se va putea muta în noua locuință.

■ La scrisoarea Emiliei Manea din satul Stoborăști, comuna Tufeni, județul Olt, ne răspunde **Uniunea Centrală a Cooperativelor Meșteșugărești** : Cererea petiționarei a fost soluționată și ea a fost încadrată la Cooperativa „Arta meșteșugărească" Slatina.

■ **UJECOOP Botoșani** : Cele sesizate de tovarășa Hrițcu (Marica) Rodica au fost soluționate în mod favorabil, susnumita fiind încadrată pe un post corespunzător pregătirii sale profesionale.

■ **Secară Vasile și Viorica**, părinții fetiței Secară Elena-Marinela, în vîrstă de 13 ani, anunță dispariția acesteia de acasă, pe data de 2 iunie. Are 1,68 m,

ochi căprui și este îmbrăcată în pantaloni reiați de culoare gri, pantofi negri, bluză bej. Cei care pot da relații sînt rugați să o facă la adresa părinților, comuna Brebu, jud. Prahova.

■ Sînt 4 ani trecuți de cînd soțul sorei mele a plecat să cumpere pîine și n-a mai venit. El avea atunci 76 de ani și n-avea acte la el. Sora mea este bolnavă și are acum 52 de ani. Dosarul cu actele care o îndreptățesc să primească pensie se află la Circa de miliție 18, sect. 5, ca să se facă un referat cu cele constatate. De 4 ani și 6 luni de cînd mă interesez aud același refren : „veniți săptămîna viitoare". **(Marioara Niculae, Strada Someșul rece nr. 2, vila 5, ap. 7, sectorul 1).**

■ **Ion Pescaru din București, bulevardul Metalurgiei nr. 23, bloc. M8, etajul 5, ap. 10** : „De 13 ani locuința îmi este mereu degradată din cauza defecțiunilor instalației sanitare din apartamentul de deasupra, locuit de Ștefan Popa. În urma unei hotărîri judecătorești din 1982 trebuia să-mi plătească 2 327 de lei, să repare instalația, să facă dezinsecția casei, dar n-a făcut nimic, iar banii i-am primit în 1984 cu mandate de cîte 47 de lei sau 100. A dat foc locuinței de mai multe ori. Mișună ploșnițele și gîndacii, dar cei din comitetul de bloc se dezinteresează, pentru că dînșii stau mai jos și nu sînt deranjați. Acum Ștefan Popa a fost condamnat **a doua oară pentru escrocherii și vagabondaj, casa parazitului e inculată, cu instalația tot defectă. Eu sînt bătrîn și nu mă ajută nimeni".**

■ **Sînt** șeful atelierului de croitorie din comuna Cristian, județul Brașov. În dimineața zilei de 2 mai 1984 am aflat că, noaptea, autori necunoscuți au spart geamul, au tăiat lacătul și au furat stofe în valoare de 53 099 lei. De a doua zi, l-am însoțit pe șeful postului de miliție, la solicitarea lui, în București, apoi prin mai multe sate din județul Dîmbovița, ca să-i aresteze pe toți cei 5 infractori. Întreaga stofă a fost recuperată. În timpul deplasărilor, șeful de post mi-a spus că, în afară de alți cetățeni care l-au ajutat să-i descopere pe hoți, au fost și 4 elevi de la Școala generală Cristian și anume : Ortenzia Barbu, Gheorghe Barbu, Gigi Cenușe și Sebastian Naicu. Ei au fost felicitați în fața careului școlii și fotografiați pentru panoul de onoare al comunei. Șeful de post mi-a spus, cînd l-am felicitat : „Nea Mitică, eu n-am făcut decît ceea ce trebuia să fac". **(Dumitru Trei, Rîșnov, strada I. L. Caragiale nr. 71).**

■ **Andrei Toma din București, strada Pădureni nr. 10, bloc 53A, scara 2, ap. 13, sectorul 6,** a cumpărat la 28 decembrie 1983, de la O.C.L. Tehnometal Unitatea nr. 71, un televizor Diamant 249. Acasă, aparatul nu mai funcționa cînd în magazin : imagine triplată, deformată, neclară. Specialistul trimis de reprezentanța tehnică a întreprinderii Electronica a spus că nici nu va funcționa bine pînă cînd nu se va instala antenă colectivă la bloc. Ulterior televizorul, **chiar cu o antenă cu 6 elemenți, merge mai rău : după 5** minute de la pornire îi dispare total imaginea. Depanatorii îl cheamă pe om cu aparatul la atelier, contrar obligațiilor scrise în condițiile de garanție. După ce a plătit un lucru de care nu s-a putut folosi, cetățeanul cere cu justificare ca întreprinderea producătoare să-i schimbe ori să-i repare totuși aparatul. El, cetățeanul, merită să i se ceară scuze, nu să fie purtat pe drumuri.

■ Vă scriem în numele celor peste două sute de navetiști din satul Brătești, comuna Șirna, județul Prahova. Drumul din sat este de zile degradat, cu gropi și bălți, în unele locuri cu 20—30 de centimetri sub nivelul terenului arabil. Conducerea C.A.P., în loc să transporte gunoiul de grajd pe cîmp cînd terenul era înghețat, îl cară acum, depozitîndu-l pe laturile drumului (șanțuri nu mai există) în șiruri înalte de peste 1 metru și lungi de circa 500 de metri, micșorînd partea carosabilă. Dejecțiile cărate de apa de ploaie stagnează pe drum. Cum la noi este capăt de linie, sîntem în pericol ca autobuzele I.T.A. (nouă curse zilnic numai spre Ploiești) să nu mai vină pe un asemenea drum. Prin apeluri la conducerea comunei și la direcția județeană de drumuri n-am obținut decît promisiuni. **(Vasile Șerban, Maria Ștefan, Păun Maziu).**

■ **Direcția organizare și control, personal, învățămînt din UCECOM** ne transmite răspunsul U.J.C.M. Teleorman dat Ecaterinei Băcanu din Tr. Măgurele, la scrisoarea trimisă de ea revistei. Citim : „Inventarul din 30 septembrie 1983 nu a fost valorificat **(Din vina cui ? Cine era interesat ? Nici un cuvînt ! ? ! n.n.)** și nici nu mai poate fi acum înregistrat, deoarece s-a făcut un nou inventar care a cuprins întreaga perioadă de gestiune. Dacă acum s-ar înregistra acest inventar, cînd s-a constatat plus de gestiune, aceasta ar duce la mărirea lipsei constatate la inventarul din 5 ianuarie 1984). **(N.N. : Acest text bălmăjit — și transmis revistei cu seninătate de UCECOM — este făcut parcă anume ca să nu se mai înțeleagă nimic, deși este semnat de Florea Ivănică — președinte, Marin Gorgan — contabil șef și Justin Popescu — șef birou organizare, personal, învățămînt.)** Se mai spune că mașina de cusut solicitată pentru dotarea secției a fost repartizată. Apoi alt paragraf de o nesfîrșită candoare ; „Avînd în vedere că tov Stela Codrea a fost scoasă din munca de gestionară ca urmare a faptul că a fost găsită cu lucrări nebonificate, iar actuala conducere a cooperativei a reîncadrat-o în funcția de responsabilă de secție, conducerea unuiul a indicat conducerii cooperativei „Munca Colectivă" Turnu Măgurele să ia măsuri urgente de schimbarea acesteia din funcție și numirea unei alte responsabile corespunzătoare, tov. Codrea Stela rămînînd simplă lucrătoare". **Clar : sîntem asigurați că o situație imorală se va repara ; dar de ce nu se sancționează imoralitatea ?**

■ **Lucreția Sofia București din București, strada Arad nr. 28,** căreia viscolul din februarie i-a smuls o parte din acoperișul casei, s-a adresat la ADAS pentru acordarea unui sprijin, cu două scrisori recomandate : la 6 martie și la 4 aprilie a.c. N-a primit nici un răspuns. Nu știm dacă, în situația dată, cei solicitați sînt obligați s-o ajute dar știm că sînt obligați să-i dea un răspuns.

■ La scrisoarea Teodorei Cirip din București, strada Jieneasca nr. 7, bloc 33, ap. 43, care solicita restituirea sumei achitate în contul impozitului pe anul 1984 pentru imobilul demolat, **ne răspunde Consiliul popular al sectorului 3 că „suma achitată în plus i-a fost restituită".**

■ Primim de la **I.C.V.L.** : Referitor la scrisoarea lui Radu Televeanu, beneficiarul apartamentului nr. 37 din blocul 24A, strada N. Titulescu, vă facem cunoscut că, în urma verificărilor, s-au constatat deficiențe de construcție pe care ACM 7 s-a angajat a le remedia pînă la 30.VII.1984. **N.N. Mai este o săptămînă.**

■ Posesori de cont personal CEC — pensionari fiind — am cerut, conform reglementărilor în vigoare, ca banii ce-i datorăm pentru lumină, apă, telefon, impozite etc. să ne fie reținuți din cont. Toate bune, cu excepția impozitului pe clădiri pe care l-am plătit majorat în acest an. Cei de la circumscripția financiară spun că n-au obligația unei evidențe a acestor debitori. Nu știu cum se descurcă ceilalți creditori, dar din partea lor nu avem necazuri. **(Aurel Ionescu, strada Timișanei 38, Constanța).**

■ **Consiliul popular al municipiului Ploiești** la scrisoarea adresată redacției de Asociația de locatari din blocurile 44 și 45 din cartierul Ploiești-vest, strada Baraolt nr. 17—19, ne răspunde că „se va realiza o nouă alee pietonală în lungime de 25 metri și lățime de 1 metru în locul celei desființate și care nu respecta detaliul de sistematizare". **N.N. : Termenul ? !**

■ **Direcția personal și învățămînt din Ministerul Industriei Chimice (în legătură cu scrisoarea** trimisă redacției de un grup de oameni ai muncii de la Întreprinderea de prelucrarea maselor plastice Cehu Silvaniei în care erau sesizate incorectitudini ale directorului, neregului în unitate, o atmosferă de lucru necorespunzătoare) : Aspectele sesizate au fost cercetate și vă informăm că o parte din ele s-au confirmat, fapt pentru care cei vinovați au fost sancționați, inclusiv, directorul Valer Morar.

■ **Aurelia Nestor**, medic, care ni s-a adresat în sensul de a fi ajutată să poată face un schimb de garsonieră de la etajul 11 la un etaj inferior, accesibil vîrstei și sănătății dînsei, aduce pe această cale mulțumiri cu o deosebită considerație tovarășei președintă a Biroului Executiv al Consiliului popular al sectorului IV București — tov. **Frusina Tașnău** — atît pentru înțelegerea și omenia de care a dat dovadă față de problema dînsei, cît și pentru modul în care întreg colectivul pe care îl conduce, a înțeles să-și facă datoria cu promptitudine și eficiență exemplară.

■ **Aurel Virgil Ionescu, București, bulevardul 1 Decembrie 1918, nr. 51, bloc J38, scara D, ap. 47** : M-am numărat printre pacienții tov. doctor Florea Dinu în anul 1979 cînd am suferit de o pareză de nerv facial dublă, nerezolvată prin tratamentul prescris la Spitalul nr. 9. M-am adresat atunci acestui medic și, după un tratament de 60 zile — timp în care mi s-au efectuat 12 ședințe cu aparatul DIMISTOMA — mi-am revenit și am putut să-mi continui serviciul. Vreau să sprijin revista în cazul doctorului Florea Dinu căruia îi port un deosebit respect.

■ Vă mulțumesc pentru că m-ați ajutat în găsirea unui manual de „Tehnologia creșterii animalelor domestice". În urma publicării rîndurilor mele în această pagină, cineva mi-a trimis cartea. Persoana care a făcut acest gest pentru care îi mulțumesc este Viorica Alionte, din Murgeni, județul Galați. **(Dumitru Uluiluc, Cîrnicenî, județul Iași)**

■ La scrisoarea lui Petre Miboc din Certeze (Țara Oașului) **Ministerul Muncii** ne răspunde : Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Satu Mare, analizînd situația, i-a aprobat confecționarea unui cărucior de salon Tip B. A și trimis comanda nr. 7793 din 15 iunie 1984 la Întreprinderea de produse ortopedice și protezare București. I.P.O.P. îi va comunica data livrării cărucîorului solicitat. **Mulțumim și noi.**

■ **Gherghina Stavăr, comuna Independența, județul Galați** : Am fost gestionară la cooperativa de consum din comună și în urma unei revizii am fost trimisă pe nedrept în judecată și mi s-a desfăcut contractul de muncă. Am prezentat în instanță acte că sînt nevinovată, a fost suspendat procesul, iar dosarul casat. Uniunea mi-a promis că voi fi reîncadrată. Președintele cooperativei a dat avizul pentru reîncadrarea mea, dar n-a vrut contabilul șef Ion Tutu, care mi-a spus că n-am ce căuta acolo cît e el șef. Acum, în locul meu a încadrat o persoană care are la activ două condamnări ca gestionară la alimentara nr. 2 din comună.

■ **Consiliul popular al municipiului Iași** : În prezent s-a găsit o rezolvare ca tovarășul Mihai Abuziloaie să lucreze ca buldozerist la Întreprinderea de execuție și exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare Iași.

■ Vă informăm că am trimis tovarășei Elena Mangeac două stropitori de cea mai bună calitate, prin colet P.T.T.R. nr. 527412/6 iulie 1984, bineînțeles cu scuzele de rigoare. **(Iuliu Mate, inginer-șef I.U.P.S. „9 Mai", Lugoj.) N.R.** Scrisoarea Elenei Mangeac din București a apărut în această pagină la 29 iunie a.c. și sesiza că a cumpărat două jucării (stropitori) defecte. Mulțumim și noi producătorului pentru promptitudinea și calitatea reacției sale.

■ **Ministerul Industrializării Lemnului și Materialelor de Construcții** : Urmare publicării în revista FLACĂRA din 22 iunie 1984 a articolului „Scuze pe banii statului", un colectiv din cadrul MILMC și CPL București a efectuat o analiză temeinică la Combinatul de prelucrare a lemnului din Piatra Neamț și a rezultat că deficiențele semnalate în articolul menționat se confirmă. Pentru remedierea defecțiunilor constatate s-au stabilit și luat măsurile necesare și au fost aplicate sancțiuni unui număr de 7 lucrători cu munci de răspundere din cadrul CPL Piatra Neamț, Centralei de Prelucrare a Lemnului București, și MILMC care nu s-au ocupat în suficientă măsură pentru buna desfășurare a activității de producție, depozitarea corespunzătoare a produselor, utilizarea rațională a utilajelor, etc.

■ În numele a patru familii de colocatari, ne scrie **Gheorghe Ghendel din Petroșani, strada Friedrich Engels nr. 3** : În calitate de fost proprietar, al terenului expropriat de organele C.F.R. pentru dublarea liniei ferate, încă de cînd s-a prezentat proiectul pentru măsurători i-am arătat că pe parcela unde urma să se construiască dublura liniei cu am conducta de apă potabilă de la care se alimentează toate familiile din imobil. Proiectantul a spus că totul care va construi linia ferată va muta conducta. Ulterior, inginerul Traian Constantinescu care a condus lucrările (un lot al șantierului 34 C.F.R. Deva) a promis și dînsul că va muta conducta, dar nu s-a ținut de cuvînt, a basculat pămînt și a construit linia peste conductă. Linia s-a dat în circulație de mult. Și, pentru mutarea conductei, am depus la registratura șantierului trei cereri, prima la 23 aprilie 1980. La nici una nu mi s-a răspuns. Mai arăt că, deși le lăsasem un metru în plus față de ce a fost expropriat, pentru protecția gardului, au împins balastul cu buldozerul pînă în gardul de scîndură pe care mi l-au rupt.

■ **Ministerul Educației și Învățămîntului** : În legătură cu scrisoarea prof. Georgeta Diaconu din Vaslui, prin care semnala unele lipsuri în activitatea conducerii Liceului industrial nr. 3 Vaslui, vă comunicăm că aspectele sesizate au fost verificate cu toată atenția de către organele noastre și, întrucît multe dintre acestea s-au confirmat, conducerea ministerului a dispus măsuri disciplinare corespunzătoare printre care : sancționarea cu „avertisment" a tovarășilor Constantin Polană — director, Viorel Dumitrașcu — director adjunct, Nicolae Popa — contabil șef, și sancționarea cu „mustrare" a inginerului Dan Voinescu. De asemenea s-a dispus ca, începînd cu anul școlar viitor, actuala conducere a liceului să fie înlocuită.

■ **Pavel Cristea din satul Roșia, județul Arad** a cumpărat în acest an — de la „Librăria Universității" din Timișoara — o carte apărută în 1983 în Editura Sport-Turism, cu titlul „Handbal, antrenamentul echipelor masculine", în cuprinsul căreia a găsit forme și metode de antrenament pentru pentatlon modern. Ar dori să-i comunice sportiva editură ce carte despre pentatlon trebuie să cumpere ca să afle totul despre handbal.

Pagină realizată de
DORIN GHERGHINESCU ■

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.**

Vinul de viață lungă: munca

INTELIGENȚA ROMÂNEASCĂ ÎN ACȚIUNE

● Încă un român în Who's who in the Science ● Membru de onoare pe viață ● Complexele și bucuriile lui Gabriel ●

Două distincții și tot atîtea nedumeriri

1983 a însemnat, am mai scris, un an de deosebite satisfacții profesionale pentru doctor inginer Dinu Moraru, șeful Laboratorului de combaterea umidității în construcții de la INCERC București. Dar nici 1984, vă veți lămuri, nu pare să fie altfel, căci reputatul inventator, alcătuind anul trecut membru al Academiei de Științe din New York și academician al națiunilor, distins cu Premiul mondial cultural („World Award for Culture") oferit de Centro Studi e Ricerche delle Nazioni (organism afiliat O.N.U.) cu sediul în Italia, a primit recent noi semne privind prețuirea de care se bucură activitatea sa în aria științei și tehnicii contemporane.

Invitat să țină un curs (de măiestrie a creației științifice) la Academia Națiunilor, la Geneva, Dinu Moraru a fost declarat, nu demult, membru de onoare pe viață al Camerei sindicale a inventatorilor elvețieni, iar una dintre realizările sale, spirala focalizată, a fost medaliată cu argint la Salonul mondial de invenții de la Bruxelles, Belgia.

Rod al cooperării tehnice româno—elvețiene, avîndu-l drept coautor pe Gustave Ray, spirala respectivă („serpentin focalisé") nu reprezintă altceva decît un mod nou, original și eficient, de folosire a energiei solare în scopul obținerii apei calde. Construcția ei e cît se poate de simplă, o spirală montată într-o oglindă parabolică pliantă, dar principiul e, față de soluțiile clasice, invers. În sensul în care apa supraîncălzită nu mai circulă, așa cum se întîmplă în mod obișnuit, dinspre exteriorul serpentinei spre interior, ci în direcția opusă. Invenția a făcut, cum era legal și firesc, obiectul unui dosar O.S.I.M., deschis în 1983. Deschis și, spre stupoarea autorului, închis imediat, căci avîntul științific n-a venit ! Nu că ar fi întîrziat, așa ar mai fi putut fi o scuză, dar INCERC, adică institutul la care lucrează Dinu Moraru, a apreciat că instalația nu poate funcționa ! Nici măcar n-au înțeles procedeul, ne-a spus, nu fără mihnire, inventatorul. Întrebarea care se pune, și ea firească, e însă alta : cum de-a obținut serpentina în discuție o distincție atît de onorantă, nu doar pentru Dinu Moraru, ci pentru întreaga știință românească, la Bruxelles?! Să fi fost organizatorii Salonului mondial atît de naivi încît să premieze o invenție futilă ? ! Să dăm și răspunsul : greu de crezut. A operat mai degrabă, să ne fie cu iertare, invidia „colegială", căci succesele șefului Laboratorului de combaterea umidității, mai mari sau mai mici, mai vechi sau mai recente, au avut darul s-o stîrnească. Știm, Dinu Moraru nu-i un om comod. Are, ca orice om, probabil și gesturi care pot deranja. Dar asta-i una, nimeni n-are la INCERC obligația să-l iubească, și a-i minimaliza munca și creația, de atîtea și atîtea ori elogiate, a-i așeza în cale tot felul de obstacole și mihniri, e altceva, mult mai grav. Am fost tentați, recunoaștem, să credem la un moment dat că Dinu Moraru, indiscutabil, un om merituos, exagerează. Dar ei, în închcierea discuției, ne-a mai furnizat un argument, inatacabil, legat de absența sa de la Expoziția națională a invențiilor, inaugurată nu demult la „Dalles". Aș fi avut cîteva lucruri frumoase de prezentat acolo, măcar procedeul de combaterea fouling-ului la nave, ne-a zis, dar n-am aflat despre deschiderea expoziției decît vizitînd-o ? ! Serviciul de invenții de la INCERC ar fi avut, nu-i așa, datoria să mă înștiințeze, dar s-a temut, probabil, că iarăși voi lua premii și acest lucru, regret s-o spun, l-ar fi deranjat ? !

Revendică Dinu Moraru ceva ? Nu, e doar contrariat și, ca orice om într-o astfel de situație, trist. Spre a-i mai diminua din necaz, să dăm cîteva detalii despre ideea sa privind foulingul, depozitul de alge și moluște format pe navele imersate, invenție realizată împreună cu inginerii Constanța Moraru și Dumitru Topală, având Hotărîrea O.S.I.M. 1 355 din 28.01.1983. Împotriva foulingului se luptă de mai mulți ani și pe mai multe căi, căci el, ducînd la îngreunarea vaselor, obligă la un consum sporit de combustibili. Bătălia contra foulingului nu e decît un aspect al uneia mai ample, de economisire a energiei, fiind ea, lesne de dedus, foarte actuală. Ce-a făcut Dinu Moraru ? A găsit, după minuțioase cercetări de laborator, un amestec, vopsea pe bază de rășini epoxidice și împisitură de sticlă, care împiedică depunerile, antrenînd economii importante de combustibil. Mai multe șantiere navale din țară, cel de la Constanța, cel de la Tulcea etc., și-au manifestat interesul față de această invenție, care și-ar fi justificat, din plin, prezența la „Dalles".

Nu ne rămîne, înainte de a pune punct acestei relatări, decît să-l felicităm pe Dinu Moraru pentru noile distincții, ce dovedesc, o dată în plus, valoarea și vitalitatea inteligenței românești, și să-i urăm spor la treabă. Nu fără a-i aminti o vorbă veche : nimeni nu dă cu pietre în pomii fără roade !

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Trăind așa cum îi învață și pe alții să trăiască,

Medicul Mihai Zavergiu a împlinit 90 de ani

La vîrsta patriarhilor, doctorul Mihai Zavergiu demonstrează în continuare o vitalitate debordantă și același optimism molipsitor. Secretul acestei longevități — se grăbește el să ne asigure —îl constituie practicarea zilnică a metodei de revitalizare celulară, concept și procedeu ce-i aparțin deopotrivă și despre care revista noastră a publicat o primă relatare în ianuarie 1978.

În fapt, omul și metoda se explică și se completează și asta deoarece, inițiindu-și discipolii, doctorul Zavergiu oferă în primul rînd exemplul vieții sale. Prin practicarea automasajului, pacientul devine propriul său medic și viceversa. Momentul aniversar se constituie tocmai de aceea într-un veritabil examen critic și reprezintă cel mai definitoriu atestat privind eficiența și valoarea metodei terapeutice practicate vreme de 28 de ani.

Ei bine, cînd și cum s-a născut metoda ce-i poartă numele ? Revitalizarea celulară prin vasodilatație periferică totală este, ca multe alte descoperiri ale științei, rezultatul unei întîmplări deloc întîmplătoare. Cu ani în urmă, povestește doctorul Zavergiu, am contractat o afecțiune dermală în zona toracelui. M-am adresat unor specialiști în boli de piele care mi-au propus un tratament medicamentos. În timp ce mă întorceam acasă, mi-am amintit o întîmplare din copilărie. Eram de vreo 7—8 ani cînd m-a apucat o durere îngrozitoare de cap. I-am spus mamei mele și ea a stabilit pe loc diagnosticul : **beală de deochi.** S-a apucat de îndată să stingă un cărbune în apă, să mă descînte și mai ales să mă frece la tîmple cu oțet. Masajul a făcut să-mi treacă durerea. Ei bine, amintindu-mi toate acestea, mi-a venit ideea introducerii automasajului în terapia curentă. Îmbunătățirea circulației sanguine are ca efect curățarea țesuturilor de toxine, endotoxine și săruri cantonate în diverse puncte ale organismului, că pe această cale, se elimită cauza principală a maladiilor degenerative. Am trecut la fapte și ca primă măsură am început să-mi automasez tegumentul toracelui. După cîteva luni petele au dispărut fără să iau vreun medicament. Am conceput atunci o metodă de masaj total asociată cu mișcări și dietă alimentară. De la o săptămînă la alta am început să prind putere, poftă de viață, bolile au început să mă ocolească, iar secvelele maladiilor anterioare să dispară una cîte una.

Metoda „Zavergiu" a fost adusă la cunoștința publicului larg prin intermediul revistei noastre. Îndată după apariția articolului, pe adresa autorului (str. Caragea Vodă 21, sect. I București), au început să sosească sute de scrisori. Plin de solicitudine, medicul le-a indicat tehnica automasajului. De atunci și pînă azi, metoda vasodilatației totale prin automasaj zilnic și-a demonstrat eficiența în ameliorarea sau chiar vindecarea celor mai felurite afecțiuni : reumatism, redori articulare, cardiopatie ischemică, discopatii cervicale și dorsolombare, nevroze ciclice, migrene, dischinezii etc. De curînd o scrisoare din Oradea (publicată de revista Magazinul) a stîrnit o adevărată furtună : Marcel Morar (str. Mihai Eminescu 5) ne înștiințează că prin automasaj s-a vindecat de scleroză în plăci. Exemplul a fost urmat și de alții și încă că o nouă pacientă, Axenia Florea, din Horodnicenii Suceava, afectată de aceeași boală, a înregistrat un pronunțat tonus mușcular. În sfîrșit, Dumitru Furnică (Slobozia Ialomița, str. Ardealului, bloc 6, ap. 14) ne înștiințează că, prin automasaj, a scăpat pur și simplu de următoarele maladii : cardiopatie ischemică, spondiloză, reumatism, nevralgie scapulo-humerală, cefalee, pusee de tromboflebită.

Din păcate, în ciuda acestor rezultate, nici un editor n-a catadicsit să tipărească pînă azi metoda „Zavergiu". Pacienții și-o procură prin xerografiere, sau adresîndu-se direct autorului. Păcat. Cu toate acestea, nonagenar, optimist și plin de vigoare, înconjurat de stima și gratitudinea miilor de adepți ai metodei, medicul Mihai Zavergiu pășește în cel de-al 91-lea an al vieții sale cu sentimentul și conștiința datoriei împlinite. La mulți ani, stimate doctore Zavergiu !

LIVIU TIMBUS ■

Argument la o mare realizare

Cazul și cazurile dr. Florea Dinu (IX)

Gabriel are 7 ani și de mai bine de un an mica lui ființă e mereu tulburată și răvășită ori de cîte ori iese afară la joacă. Cruzimea aceea involuntară infantilă a tovarășilor de joacă, benignă pentru cei mari, sadă, în schimb, adînc în sufletul fragil. Se întoarce în fugă din fața blocului, îl caută cu înfrigurare pe tată prin tot apartamentul și-i ia la întrebări, dintr-o răsuflare, nemilos : „Spune-mi, mă, de ce îmi spun copiii Strîmbu ? Chiar sînt strîmb ? De ce m-ați făcut strîmb !" Se repede spre oglindă, deschide gura și o închide, se analizează din toate părțile, și, uneori, se găsește cu adevărat strîmb și cine știe ce-i mai spune lui oglinda încît se pornește pe un plîns în hohote, imposibil de oprit, de liniștit, de consolat, alteori, oglinda, se pare, e mai blîndă și dă nedumerit din umeri !

Zorel Marinică, tatăl, subinginer auto la **Transchim**, Pitești e și mai devastat — ne spune — de asemenea întîmplări ale băiețelului său mai mic. Dealtfel, acest episod nu este decît uvertura, cum îi zice, la drama sa de părinte și un epilog la ceea ce a trăit acest pui de om, de cînd a venit pe lume. Așa cum este, cum arată acum Gabriel, cu o paralizie facială, dreaptă, cu, se pare, și un torticolis, întrucît ține capul pe-o parte îar, mai recent, tatăl a observat cum că ar tîri ușor și piciorul stîng. I se trage de la naștere. Din cauza unor medici care nu și-au făcut, se pare, datoria. „Pe foaia de observație scrie «expulzare violentă», dar a răzbătut" în afară vestea — căci desigur, spitalul nu era gol, cînd a născut soția mea — că a fost scăpat din mîini de cel care a asistat nașterea". Adevărul a rămas doar în cunoștința și conștiința acelui ins, acelei persoane, și a celor care au fost martori oculari. După 3 zile s-a constatat că nou-născutului i-a pătruns sînge în lichidul cerebral. Prin profesionalitatea și efortul tenace al altor medici copilul a fost salvat, salvat să supraviețuiască, dar cu aceste sechele. Desigur, nu grave față de ceea ce s-ar fi putut întîmpla și totuși, iată, dramatice pentru un copil în creștere, pentru părinți de copii. Au făcut tot ce-au putut, l-au îngrijit cum au putut mai bine, revărsînd asupra lui toată dragostea și căldura de care poate fi capabil un om, un părinte ; a fost mereu în supraveghere și îngrijiri medicale. Doctorul Stoicev, de la Spitalul județean Argeș, a făcut, la rîndu-i, tot ce-a putut și tot ce-a știut pentru recuperarea lui Gabriel, fiind, fără îndoială, și una din reușitele sale faptul că băiatul se dezvoltă bine fizic și intelectual. Gabriel e chiar foarte isteț, cu o inteligență cuceritoare. După numeroase alte tratamente și încercări pentru a-i vindeca parеza facială, dar fără rezultat, în 1983, deci anul trecut, Zorel Marinică se hotărăște să se adreseze dr. Florea Dinu, „despre care citisem în revista Flacăra". A reușit cu greu să-i programeze, o mare de oameni, o mare de pacienți și de însoțitori ai acestora găsea în holul cabinetului ori de cîte ori se ducea la Cîmpina. A reușit și pe Fișa nr. 3 726 au început să se adune observații, fiecare fapt constatat după fiecare ședință cu aparatul electronic multifuncțional **„Dimistoma"**, cu care a vindecat atîtea paralizii, nevralgii de nerv trigemen ca și alte boli din sfera buco-maxilo-facială. Tatăl și fiul încep o navetă obositoare Pitești—Cîmpina, de 3 ori pe săptămînă. „Luam copilul nemîncat de la grădiniță, făcîndu-și somnul de prînz mișcînd în mașina cu care îl duceam. Acolo rămîneam, de multe ori, pînă tîrziu, pînă pe la orele 22 și chiar după, așa cum ne venea rîndul, și din nou la drum, spre Pitești. Era surmenaj pentru copil, chiar și pentru mine. Dacă s-ar fi organizat la Cîmpina un hotel sau o secție cu paturi în spital pentru acești bolnavi ar fi fost cea mai mare binefacere pentru ei, pentru sănătatea lor și a noastră. Cîte ore n-au pierdut oamenii de la servicii, fie invoiți, fie prin concedii medicale ori fără plată ?! Ciudat că nu vrea nimeni să se gîndească la aceste lucruri importante ! Ce să vă spun, ce surmenat era dr. Dinu ?! Venea dimineața și pleca la miezul nopții, tratînd

calm, egal, pe fiecare. Odată nu l-am văzut enervat, odată nu l-am auzit ridicînd tonul la cineva. Și ce-am înregistrat acolo cu ochii mei și cu simțurile mele e de-a dreptul de domeniul fantasticului. Cine nu crede să întocmească o anchetă printre toți bolnavii înregistrați la cabinetele sale și printre însoțitori ! De ce nu se face așa ceva din partea ministerului, de pildă, sau a altui organism de stat ?! Am văzut zeci de bolnavi, făcîndu-se bine sub ochii mei, în mod surprinzător, de la o zi la alta. Venea în aceleași zile cu noi o fetiță din Oltenița. Cu o paralizie mult mai gravă decît a lui Gabriel. Nu putea să închidă deloc ochiul privea cu el fix, în gol, ceea ce îi dădea fetișoarei strîmbe, cu un obraz căzut pe gît și gura pe la ureche, o înfățișare jalnică, greu de suportat de un părinte. Era de-a dreptul mutilată. După un timp, am văzut-o mișcînd ochiul și nu-mi venea să cred că este aceleași copil ; mă ciupeam eu, om mare și om normal, ca să-mi dau seama că nu visez, că sînt treaz. Am revăzut-o apoi rizînd normal, fără să-i mai fugă gura într-o parte, am văzut-o cu obrazul la locul lui și am descoperit o fetiță drăgălașă care se renăscuse pur și simplu. Tot la fel am cunoscut o fetiță din Tîrgoviște, cu părinții cărora chiar ne-am împrietenit, încît noi o aduceam și o duceam acasă, era în drumul nostru. Îmi venea să îngenunchi în fața doctorului Dinu, nădăjduind că același miracol se va petrece și cu Gabriel".

— Și de ce nu s-a întîmplat ?

— Gabriel a urmat doar 12 ședințe ; s-a ameliorat mult, urechea care stătea rigidă, într-o poziție verticală, era și ea atinsă de paralizie, și-a revenit, obrazul s-a ameliorat și el, acum pare doar ușor mai mare față de celălalt și numai cînd rîde, cînd zîmbește, gura îi mai fuge spre stînga. Ne îngrijorează cel mai mult gîtul, nu l-am dat atenție pînă acum, credeam că e doar o poziție vicioasă, o predispoziție a lui de a-l ține aplecat spre dreapta. Tot după tratamentul de la dr. Dinu și-a corectat și vorbirea, pronunță corect toate consoanele și mai ales pe r pe care nu-l putea articula deloc. Cînd voiam să reluăm drumurile la Cîmpina, mai ales că și băiatul a mai crescut, s-a mai întărit, am aflat că nu i se mai permite doctorului să lucreze cu aparatul său și asupra unor asemenea boli. Atunci, ce să facem ? Ce se fac atîtia pacienți care erau în cursul tratamentului și începuseră să se amelioreze și să-și facă speranțe ? Dacă există undeva în țară o soluție mai bună, un tratament mai sigur decît al dr. Florea Dinu să ni se facă și nouă cunoscut.

CICI IORDACHE-ADAM ■

DIVERTISMENT PE LITORAL

Cînd toată ziua avem timp liber

● Dresură de şerpi la bar ● Hanul piraţilor fără piraţi ● 90.600 de turişti ●

Pentru a face mai plăcut sejurul celor veniţi la Eforie Nord, gospodarii acestei staţiuni au avut ideea de a da în folosinţă o sală polivalentă la parterul hotelului Meduza. Sala cuprinde două ansamble frumos decorate de către graficianul Leonte Năstase. Ea are o capacitate de 280 de locuri şi poate fi folosită pentru organizarea de simpozioane, conferinţe, pentru prezentarea produselor unor firme sau pentru diverse activităţi de club. În holul hotelului a fost deschisă o expoziţie de caricaturi a lui Leonte Năstase cu o tematică „antirăzboinică". Se pare că desenele sale se bucură de o frumoasă apreciere din partea vizitatorilor ● Dacă tot aţi ajuns în Eforie Nord, nu uitaţi să treceţi neapărat într-o seară şi pe la Vraja Mării. Pentru cei care au mai fost acolo în anii trecuţi va fi desigur o surpriză plăcută faptul că în clipa de faţă o uriaşă cupolă, ca una de la circ, acoperă întreaga ambianţă, permiţînd astfel ca programul artistic ce se desfăşoară aici să nu fie incomodat de intemperii. Vă garantăm că un astfel de program merită cu adevărat să fie protejat de averse pentru a se derula în fiecare seară, deoarece e perfect articulat, are ritm, e deosebit de atractiv. Dar să trecem în revistă cîteva din secvenţele acestui veritabil spectacol, model de virtuozitate şi profesionalism. Mai întîi remarcăm pe prezentatorul Radu Neag, sobru fără a fi plicticos, discret fără a se estompa cu totul. El are rolul de a ne face familiare epocile prin care ne poartă o reprezentaţie ce-şi propune de a aduce vraja circului la Vraja Mării ● În staţiunea Costineşti am discutat cu tovarăşul director adjunct în probleme de educaţie Cornel Gogoaşă. Acesta ne-a informat cu amabilitate despre variatele tipuri de divertisment care stau aici la dispoziţia tinerilor ● În cele trei restaurante din staţiune — Forum, Tineretului, Perla Mării — cîntă formaţiile Cristal din Galaţi, Compact din Cluj-Napoca şi Iris ● Una din cele două discoteci ale staţiunii — Vox maris — are o capacitate de 200 de locuri. De la 14 la 16 aici sînt propuse vizionări de filme, show-uri în sistem video, iar de la 20,30 la ora 1 se desfăşoară program de discoteică ● Tot aici au loc concursuri de dans, parăzi ale modei şi mult gustatele evenimente ale alegerii celor mai frumoase tinere din staţiune. Se spune că Miss Costineşti e şi anul acesta, de la serie la serie, tot mai frumoasă ● În cealaltă discoteică Disco — ring, în aer liber — pot să danseze 1 000 de perechi. Şi aici programul e organizat în doi timpi. De la ora 13 la 15 se poate participa la auditii muzicale precum şi la spectacole sau la întîlnirea cu diverşi cîntăreţi de muzică uşoară ● De la 18,30 la 1 se desfăşoară programul de discoteică propriu-zis. În vreme ce dansează sau îşi caută o parteneră (partener) de dans, tinerii pot să urmărească desene animate sau filme de scurt metraj ● Şi în acest an se bucură de apreciere jocurile distractive de pe plajă. Toţi cîştigătorii au avantajul de a povesti mai multe acasă ● Cealaltă grupă de divertismente din staţiunea Costineşti se realizează cu sprijinul A.R.I.A. Constanţa. Datorită acestei colaborări studenţii aflaţi aici în vacanţă au vizionat spectacole prezentate de Teatrul dramatic din Constanţa, Teatrul Giuleşti, Teatrul de Comedie din Bucureşti, Teatrul „Maria Filotti" din Brăila ● De mare succes se bucură şi serile de muzică şi poezie organizate îndeosebi în sala Forum ● O veste bună : Teatrul de vară din Costineşti şi-a dublat capacitatea, adică are în acest an 1 600 de locuri

● După-amiaza la Mamaia. În prima seară, o seară înnoptată, rece, gata-gata să plouă, am urmărit spectacolele de divertisment pe care **Teatrul liric din Constanţa** le susţine, încă de la începutul actualului sezon, la două din restaurantele de prestigiu ale staţiunii, **Orient** şi **Hanul piraţilor**. În cea de-a doua seară, la restaurantul **Bucureşti**, am urmărit concertul susţinut, în ordinea intrării în scenă de **Mircea Bodolan, Zoe Alecu şi Mircea Vintilă**. În după-amiaza dintre cele două seri, am suportat cu stoicism asaltul de un gust îndoielnic pe care [illegible] l-au declanşat asupra ochiului nostru ● Prezentările fiind făcute s-o luăm de la capăt ● Primului spectacol din prima seară, celui de la **Orient**, îi lipseşte, între altele, coloana vertebrală, adică o idee, un pretext. Facem această observaţie întrucît spectacolului a fost gîndit, după cum a reieşit din versurile prezentatoarelor, ca un divertisment cu o notă specific orientală. Cu excepţia unui grup de acrobaţi a căror vestimentaţie aducea a Orient şi cu excepţia cîntecelor interpretate de un excelent cîntăreţ de muzică populară turcească, **Tanior Abdurazah** (se-aude, dar mai ales se simte imensa şi sincera plăcere cu care acest foarte simpatic Tanior Abdurazah cîntă), nota de specific oriental a lipsit cu desăvîrşire. Cu un minim efort, ceea ce ar fi însemnat o gîndire artistică adecvată, realizatorii divertismentului de la **Orient** ar fi putut alcătui un spectacol cu adevărat oriental. O temă generoasă a fost ratată printr-o montare pripită. ● Şi iată-ne la **Hanul piraţilor**, unde scena întregului spectacol va fi, aşa cum era şi normal, puntea unei corăbii. După obişnuita uvertură susţinută de formaţia „Kripton" şi de trupa de balet, vom afla că piraţii acestei corăbii s-au săturat de toate corvezile şi de viaţa grea şi aspră a mării şi vor să se bucure, vor să cînte, să danseze. În consecinţă, întrucît căpitanul piraţilor (interpretat cu vervă şi aplomb de tenorul **Ilie Gănţoiu**) şi secunzii săi (n-am reuşit să le aflăm numele, greşeala noastră, firească) s-au opus cu toată tăria dorinţei piraţilor de-a se distra, au fost închişi în hală, sau, poate, în cambuză, sau, de ce nu, pe undeva, pe lîngă arborele trinchet, de exemplu. În absenţa acestor cerberi, a căror sechestrare a fost aplaudată la scenă deschisă, a demarat spectacolul propriu-zis. Au cîntat **Adrian Daminescu**, despre care vom spune că ne-a plăcut şi mai mult decît la Orient, **Marius Voicu, Silvia Matache, Cornelia Vorvoreanu.** ● A doua seară la restaurantul **Bucureşti** i-am urmărit într-un mult aplaudat concert de muzică folk pe **Mircea Bodolan, Zoe Alecu şi Mircea Vintilă.** Printre spectatori, numeroşi oameni între două vîrste, dimpreună cu copiii lor, oameni pe care, în urmă cu aproximativ nouă-zece ani, i-am întîlnit, fără doar şi poate, printre primii iubitori ai muzicii folk lansate în primele manifestări ale Cenaclului Flacăra. Nu exagerăm cu nimic dacă vom spune că mulţi dintre ei, recunoscîndu-ne, ne-au pus o sumedenie de întrebări privind apropiatul turneu al **Cenaclului Flacăra** pe litoral. Am putea spune că, într-un anume fel, ei, spectatorii, făceau încălzirea pentru a participa la apropiatul turneu al cenaclului. Fireşte, despre concertul celor trei folkişti am putea scrie, în acest reportaj, o adevărată cronică, dar vom fi scuzaţi, poate, de un entuziasm subiectiv, sau de o memorie apăsat sentimentală, drept pentru care vom pune punct acestor consemnări, dar nu înainte de a preciza că o seară la restaurantul **Bucureşti**, în compania cîntecelor **Zoei Alecu** şi-al celor doi **Mircea**, adică **Vintilă şi Bodolan** este, pentru cei ce iubesc muzica tînără, precum şi pentru cei ce vor să-i descopere valenţele, muzicale şi poetice, o seară de neuitat

GEORGE ARION ■
VICTOR NIŢĂ ■

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar, organizat de C.C. al U.T.C. şi revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, îşi continuă turneul său pe litoralul Mării Negre, astfel :

CONSTANŢA, stadion — 21 iulie ; COSTINEŞTI — 22 iulie ; EFORIE SUD — 23 iulie ; MEDGIDIA, stadion — 24 iulie ; HÎRŞOVA — 25 iulie ; MANGALIA — 26 iulie ; CERNAVODĂ — 27 iulie ; propunere : TECHIRGHIOL — 28 iulie ; EFORIE NORD — 29 iulie ; COSTINEŞTI — 30 iulie ; NAVODARI, tabără — 31 iulie ; NAVODARI, oraş — 1 august ; CONSTANŢA, stadion — 5 august ; EFORIE NORD — 6 august ; MAMAIA — 7 august ; MANGALIA — 8 august ; EFORIE SUD — 9 august ; propunere ; TECHIRGHIOL — 10 august ; SATURN — 11 august ; MEDGIDIA, stadion — 12 august ; COSTINEŞTI — 13 august ; NEPTUN — 14 august ; CONSTANŢA, stadion — 15 august.

Toate spectacolele vor începe de la orele 20.

Intenţionăm ca în zilele libere sau cu probabilităţi pe litoral să tragem o fugă la Brăila, Galaţi, Tulcea. Aşteptăm opinia eventualelor gazde.

Pentru toată această perioadă, membrii cenaclului îşi află sediul, ca şi în anii precedenţi, la hotelul Meduza din Eforie Nord.

Misterele de la Saturn

În îndelungata carieră a Cenaclului Flacăra, cu drumuri nesfîrşite, mese pe apucate, somn scurt şi patimă pentru cultură, rareori mi-a fost dat să simt în nări mirosul de cloacă, miasma de noroi şi de bîşniţă, să aud cu urechile vîjîitul nestăvilit al huliganului protejat de prieteni niţel mai sus-puşi ca în spectacolul nostru de la Saturn. În plin spectacol, un anume individ din Mangalia a deranjat ordinea publică şi a fost invitat de toţi cei prezenţi afară din grădină. În culise el a continuat să vocifereze, să insulte şi să ameninţe. Un tînăr militian, cu un înalt simţ al datoriei, a vrut să-l legitimeze şi să-l îndepărteze de spectacolul la care atentase. Au intervenit împotrivă, spre marea noastră tristeţe, organizatoarea spectacolului (după cum se autointitula) Ecaterina Nour din Mangalia şi „eu, care organizez, că sînt de la I.H.R., cu Nicola Miron".

— Dorim, cetăţene, să ne arătaţi biletul cu care aţi intrat la spectacol.

— N-am.

— De ce ?

— N-am. Eu am plătit 150 lei pe bilet.

— Dar costă 35 lei. De ce n-aveţi jumătatea de bilet ce vi se cuvine ?

— Noi nu dăm astfel de hîrtie, a intervenit arţăgos Ecaterina Nour, noi la toate spectacolele nu dăm contramărcile.

— Dar, uite, cetăţeni din grădină ne semnalează că li s-au revindut bilete reţinute la poartă. Poftiţi, cetăţeanul Flămadă Constantin din municipiul Piatra Neamţ.

— În orice caz, el a avut bilet.

— De unde ştiţi ?

— E din Mangalia.

— Cum îl cheamă ?

— Ilie Ioan. (Aveam să aflăm mai tîrziu că-l cheamă Tudose Nicolae).

— Dar aţi văzut că nu ştie preţul biletului.

— A zis şi el aşa....

— Şi cine era cel de la I.H.R.,| care arbora atîta obrăznicie ?

— Mă ajută pe mine. E ajutorul meu.

— Dar ştiţi că ei, cei de la I.H.R., de la restaurantul Pelicanul, au vîndut cu 7,50 lei un sandviş care conţinea o felie de pîine şi o lamă de salam şi au zis că aşa costă, că fac gramajul per total, că e şi remiză, deşi se vindea în picioare. Ştiţi că au furat ca în codru toată seara ? De cînd costă, la un bufet în picioare, un Pepsi 9 lei, un pahar cu citronadă 13 lei, un sandviş cu caşcaval 6,50 lei ?

— Nu am furat. Eu am organizat multe spectacole aşa.

Cineva trebuie să limpezească misterele de la Saturn. Prea e păcat de lumina de aici. Şi de oameni e păcat. Căci e cel puţin straniu cum se acopereau între ei huliganul Tudose Nicolae, I.H.R.-istul Nicola Miron şi organizatoarea Ecaterina Nour. Ca în filmele cu Nasul.

Rep. ■

P.S. Aflăm, la închiderea ediţiei, că autorităţile judeţene Constanţa au acţionat şi acţionează prompt pentru limpezirea misterelor de la Saturn.

Despre cîţiva oameni care nu fac plajă

Virgil Girniţă, director coordonator al întreprinderii de hoteluri şi restaurante Eforie Nord : „Întreprinderea noastră administrează bazele turistice din Constanţa, Techirghiol şi Eforie Nord, ponderea mare fiind a acesteia din urmă. În primul semestru al acestui an am fost vizitaţi de 90 600 turişti, din care 16 000 străini. Faţă de anul trecut, numărul lor a crescut cu aproximativ 7 000 din care 3 000 străini. Nu în cele din urmă, sîntem o unitate economică, cu un plan bine stabilit. Am realizat planul la toţi indicatorii. Anul trecut ne-am situat pe locul doi pe ţară în întrecerea socialistă din ramura turismului. Trebuie să mai spunem că turiştilor care au devenit, aşa cum e normal, din ce în ce mai pretenţioşi, sîntem obligaţi să le venim în întîmpinare printr-o mai bună organizare, printr-o servire exemplară, prin promptitudine şi elasticitate. În aşa-zisul sezon mort, deşi la noi prin faptul că asigurăm pe toată durata anului tratament balneologic nu se poate vorbi despre aşa ceva, am pregătit cu atenţie baza materială. Peste 3 500 de lucrători din turism au urmat cursuri de pregătire de iniţiere profesională, educaţie şi conştiinţă profesională, limbi străine. O problemă din cele mai importante este pregătirea fondului de marfă, asigurarea din timp a contractelor cu furnizorii. La acest capitol ne bucurăm de sprijinul guvernului, al Consiliului aprovizionării, al Comandamentului de turism Litoral. De asemenea, am avut în vedere îmbunătăţirea structurii în reţea, creşterea unităţilor de plajă, de întîmpinare, diversificarea posibilităţilor de agrement. În privinţa calităţii serviciilor — anul acesta nici o reclamaţie".

Alexandru Dinu, şeful Biroului cazare, un computer cu memorie prodigioasă, care ştie să vorbească cu solicitanţii exact aşa cum trebuie şi, mai ales, să le rezolve dorinţele : „Lucrăm în trei schimburi, ca să mă exprim astfel. Am reuşit în timp să formăm pentru toate meseriile oameni din localităţile care lucrează de ani buni în acelaşi unităţi, pe care le cunoaşte, le întreţin şi le exploatează. Continuitatea în cazul acesta mi se pare necesară. Implicarea este obligatorie. Numai la Eforie Nord sînt 16 000 de locuri la cazare. Turiştii sînt organizaţi însă de multe ori vin pe cont propriu, cu copiii de mînă. Atunci e ceva mai greu. Nimeni nu rămîne necazat. Din păcate, locurile staţiunii sînt totuşi numărate. Asigurarea unui cazări corespunzătoare, la nivelul cerinţelor şi a tarifelor, servirea mesei în condiţii pe care le oferă marile restaurante au putut fi asigurate prin crearea unei baze corespunzătoare, prin asigurarea unui fond de marfă corespunzător, prin întreţinerea şi îmbunătăţirea dotărilor. Activitatea noastră se desfăşoară în văzul tuturor şi constituie, aşa ne place să credem, o carte de vizită a judeţului pe care o onorăm cît mai bine posibil. Şi mai ştim că un nemulţumit constituie o problemă mult mai importantă decît o mie de mulţumiţi. Deci, invitaţia noastră : Veniţi la Eforie Nord şi dacă este posibil anunţaţi-ne din timp".

Gheorghe Constantinescu, directorul Întreprinderii de legume şi fructe Constanţa : În lunile iulie şi august aprovizionăm 1,5 milioane de oameni, de trei ori mai mult decît în lunile celelalte. Avem în exploatare proprie 800 hectare legume din care 75 hectare solarii. Asigurăm toată producţia de răcoritoare a judeţului, peste 10 mii tone anual. Din producţie proprie contribuim la fondul pieţii cu 7—8 mii tone conserve şi semiconserve. Asigurăm transportul a peste 10 mii tone legume şi fructe pe an. De la Năvodari la 2 Mai funcţionează peste 300 de unităţi ale întreprinderii noastre. Pentru aprovizionarea lor întocmim grafice săptămînale şi zilnice pe care le reactualizăm de cîte ori pe reţea intervine ceva. Avem peste 160 de furnizori, toate C.A.P. din judeţ. În plus, livrăm capitalei şi unor centre muncitoreşti peste 15 000 tone legume şi fructe. Desfacem toată gama de produse. Deţinem premii pentru cele mai mari cantităţi de fructe şi struguri desfăcute, pentru cea mai bună servire, pentru modul de prezentare deosebit. O atenţie deosebită am dat-o pregătirii vînzătorilor. Pentru viitor am contractat două clase de pregătire postliceală de vînzare legume-fructe. Comerţul stradal are peste 160 de puncte. Avem expoziţii permanente în toate staţiunile. Avem o nouă fabrică de sucuri. Depozitele cu temperatură controlată asigură o calitate deosebită produselor noastre. În cadrul întreprinderii lucrează peste 2 000 de femei. Fiecare compartiment este dirijat de dispeceratul întreprinderii şi de ofiţeri de serviciu. Pentru punctele volante am imaginat tonete atrăgătoare, frumoase. Încercăm să desfacem fructele şi legumele pe sortimente pentru a evita aglomerările de la anumite ore. Pentru ca activitatea noastră, în care se vehiculează cantităţi uriaşe de produse alimentare, care trebuie să ajungă la cumpărători proaspete şi de cea mai bună calitate, să dea rezultatele dorite, este nevoie nu numai de muncă, ci şi de minţi organizate, de oameni activi şi cu iniţiativă ca directorul comercial Nicolae Simion, inginerul şef Alexandru Mina, Ion Sipoş, contabilul şef, economistul Dumitru Drăghici, Ion Corlie, şeful compartimentului desfacere, şefii de unitate Virginia Ivana, Ion Vasilescu, Constantin Şerbănică.

Vasile Papadopol, directorul Complexului comercial GOSTAT al Trustului judeţean I.A.S. : 28 de întreprinderi agricole de stat plus complexul GOSTAT asigură aprovizionarea cu legume, fructe, preparate din carne, brînzeturi, vinuri, ouă, peşte. Fără o colaborare eficientă între GOSTAT şi I.L.F. nu poate fi asigurată o aprovizionare bună şi ritmică. Pe litoral am organizat 49 unităţi, pe lîngă care au fost înfiinţate 36 de tonete satelit. Marfa nu trece prin depozite. Dispeceratul o repartizează direct din cîmp în unităţile de desfacere de pe plajă, unde ajunge sortată, proaspătă şi de calitate. Pentru a ne face o idee despre cantităţile pe care zilnic le vehiculăm să spunem că desfacem 60—70 tone fructe, 100—120 tone legume, 40 tone cartofi, 4 vagoane de vin, carne şi preparate de carne de diverse sorturi. Avem secţii de preparate din carne şi brînzeturi, unităţi de alimentaţie publică patronate de noi. Activitatea noastră nu se rezumă doar la turism, dar în sezon acest domeniu ne preocupă în cea mai mare măsură. Complexitatea muncii noastre rezidă din diversificarea mare a produselor, din promptitudinea cu care trebuie să ne alinîem cerinţelor cetăţenilor. Lucrurile, spor că musafirii litoralului au observat, merg din ce în ce mai bine. Am cîştigat experienţă, am învăţat să facem comerţ, sîntem mai receptivi.

OPREA GEORGESCU ■

Un tonic pentru conştiinţă: mi-am făcut datoria

TOT FELUL

● El a rupt plasa ● Test pentru inspectori ● Vaca are coadă ● Economie la tort ● Căsnicia lui 8-B-9383 ● Drum de pedeapsă ●

Drumul spre Albeni

De la Bucureşti la Bolintin, drumul pare rupt din soare. De la Bolintin la Roata drumul te lasă în pace să te duci să-ţi vezi de treburi. După ce treci de Roata, încep schelele. Se văd sondele care scot mustul negru al pământului, se văd camioanele şi utilajele care deservesc sondele şi, pe măsură ce te apropii de Siliştea Mică, vezi margini de drum răscolite, pământul înnegrit de petrol, în multe locuri, scos din circuitul agricol. Dar nu prea ai timp să te uiţi pe cîmp. Drumul te solicită la maximum. Pe un metru pătrat e o singură groapă de un metru pătrat. Dacă sînt două sau trei, mai încerci să le ocoleşti. Cel mai adesea nu ai cum. A început secerişul şi pe acelaşi drum ciuruit ca de explozii trec şi utilajele petroliere şi se defectează şi consumă mai mult, dar trec şi camioanele şi remorcile încărcate cu grîu. La hopuri se pierde grîul, se pierde combustibilul şi se uzează piesle. Toate la un loc costă de 10 ori mai mult decît puţinul asfalt care ar încăpea în aceste gropi care aşteaptă de cîţiva ani o mînă de gospodar. Din Siliştea Mică, însoţit de copaci şi de sonde, drumul te duce spre Scurtu Mare. E o zonă în care asfaltul nu-ţi pune nici o piedică. Dacă de la Scurtu Mare trebuie să mergi spre Albeni, mai bine alegi un traseu peste mirişti, arături şi margini de porumbişti. E mai drept şi mai plăcut. Între Văceşti şi Albeni ai senzaţia că toate roţile au devenit pătrate. Te simţi de parcă ai fi săpat groapa altuia şi se împlineşte proverbul. La fiecare cădere aştepţi cu nerăbdare consecinţa. Ea se mai amînă cu o groapă. Cu încă una. Şi-n cele din urmă ori cedează nervii, ori cedează roata. E drum de ţară şi seamănă cu un drum de pedepsă. Cu ce-or fi păcătuit ţăranii din Albeni şi ce s-o fi făcut cu banii din contribuţiile lor de nici o mînă de drumar, nici un utilaj de la Drumuri şi poduri nu s-a pierdut „pe drumuri" ca să ajungă şi pe nici şi să îndrepte acest infern care se pretinde drept şi se numeşte drum. E adevărat că din avion nu se vede, dar cei de la Drumuri şi poduri din judeţul Teleorman ar trebui puşi să umble mai des cu căruţa şi în fiecare zi să facă o călătorie pînă acolo.

La Mihoeşti, judeţul Alba, s-a încheiat prima etapă de construcţie a barajului. Cu acest prilej apele Arieşului au fost deviate pe o nouă cale. ● Arbitrul Nicolae Rainea s-a apucat de scris. Acum lucrează la o altă carte cu portrete de personalităţi din fotbal pe care le-a cunoscut prin lume. Evident, cartea va avea şi un conţinut turistic (impresii de călătorie) pe care N. Rainea l-a împletit foarte bine cu arbitrajul. ● Doi învăţători din satul Boboiesti, judeţul Neamţ, au înfiinţat un grup folcloric numai pe repertoriul unei femei, Elisabeta Stan. Şi în scurt timp grupul Muntencele a ajuns printre primele din ţară. ● Un coleg de breaslă, Andrei Bratu, scrie la Iaşi: „Nu toţi prăşitorii au înţeles că locul lor este acum în lanuri". N-au înţeles pentru că prăşitori nu prea există. Ţărani, da, cei puţin în unele sate. ● Doi foşti studenţi timişoreni au sustras dintr-o întreprindere de încălţăminte mai multe perechi de pantofi ADIDAS — în jur de 1 000 — pe care le-au comercializat. Cum reuşeau să-i scoată ? ● Giovani Corderro, str. Fumureni 19, Bucureşti, un pensionar bolnav cardiac, revine la cererea cu nr. 90 879 depusă la Direcţia poştelor şi telecomunicaţiilor a municipiului Bucureşti cu rugămintea de a i-o reanaliza. De data aceasta adresează rugămintea şi Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor. ● Duminică 8 iulie a.c., la punctul de desfacere de lîngă restaurantul Nord din Bucureşti, Garabet Emanuel vinde zahăr vanilat, Cîlgum şi Stavrid în ulei. Punctul era destinat gustărilor şi dulciurilor. Sau ar trebui să fie. ● În judeţul Botoşani există o întîrziere care înseamnă 78 de apartamente mai puţin la dispoziţia celor care locuiesc în mediul rural. ● Ziarul Drum nou din Braşov are o rubrică : Pajiştile — fondul de aur al zootehniei. ● Din recuperări, reconditionări şi refolosiri întreprinderea de transporturi auto din Constanţa obţine anual un cîştig de 16 milioane lei. ● Profesorul Ion Oprea din localitatea Cuza Vodă, judeţul Constanţa, depune stăruitoare eforturi pentru realizarea în comună a unei microgrădini botanice. ● Într-o lună de zile Punita Ionescu a susţinut 24 de concerte în mai multe oraşe din Uniunea Sovietică. ● La intersecţia Bulevardului Alexandru Moghioroş cu Drumul Taberei proprietarul autoturismului 6-B-9 383 n-a găsit de cuviinţă decît să organizeze un spectacol bătîndu-şi nevasta pînă la sînge. ● Cam multă lume iese din bloc în pijama sau în capot şi cu părul pe moaţe şi intră în magazinele alimentare. Şi asta chiar în zona centrală a Capitalei, chiar şi pe Calea Victoriei. ● Pe strada Dimitrie Racoviţă din Bucureşti au rămas urme de la diferite lucrări. Locuitorii cer recondiţionarea. ● Familia Gheorghe Topală din Rediu (judeţul Galaţi) care a făcut un apel pentru un medicament prin intermediul revistei noastre ne scrie că l-a primit de la inginerul Ion Vălenaru, specialist român aflat în Irak, şi de la cetăţeanul Alter Zolleveg din Hamburg. Amîndurora le mulţumeşte călduros. ● I.T.A. Bucureşti este anunţată că autobuzele care circulă pe ruta Bucureşti — Bilciureşti suferă de tot felul de metehne, întîrzieri, bilete nevîndute şi bani încasaţi, supraaglomeraţie! Ajunge ! ● La Caransebeş asociaţiile de locatari anunţă că toate comenzile pentru alimente şi pentru butoiaşele de aragaz se vor elibera pe bază de aviz de la asociaţia de locatari. Iete na, altă invenţie ! ● Trei femei din sătmărean şi-au exprimat mulţumirea pentru cum au fost tratate la secţia de ortopedie, etaj I, a Spitalului clinic Colentina. Se vede că e un spital de 100 de ani. ● Tinerii din satul Chiolbăşeşti, judeţul Brăila, se plîng că singurul mijloc de distracţie din localitate este bufetul. ● Tovarăşul Anton Pîrvulescu, şef de serviciu la I.C.S. Caransebeş, nu îngăduie vînzătoarelor să fie machiate în timpul comerţului. De ce nu ? Măcar ele să arate bine ! ● La vagonul cuşetă al trenului accelerat 244 din data de 4 VII 1981 pe ruta Deva — Tîrgu Jiu — Bucureşti însoţitorul a refuzat să vîndă locuri pentru un compartiment cuşetă pe motiv că din construcţia trenului spaţiul e destinat pentru magazie. Pînă la urmă s-a dovedit că în magazie călătorea pitit un pasager. Poate că Regionala C.F.R. Bucureşti îl întreabă de banii risipiţi şi de sănătate. ● Un test antologic a dat inspectoarea Doina Tîrca pentru elevii clasei a IV-a de la Şcoala generală Schela, judeţul Galaţi. Testul a constat în analiza gramaticală a propoziţiei „Iacă, vaca are coadă". Culmea e că, într-adevăr, mai are !

CORNEL NISTORESCU ■

Cronica şoselei

Inimosul Cristian

Acum douăzeci şi ceva de ani, presa a ilustrat cu lux de amănunte isprava unor [illegible] care, căţăraţi pe un deluşor din apropierea unei şosele, se jucau într-un mod extrem de original notînd pe nişte calete date despre automobilele care treceau în ambele direcţii. Care dintre ei reuşea să noteze cît mai multe detalii despre autovehiculele ce le defilau prin faţa ochilor, erau consideraţi cîştigători. Aveau nu un arbitru, ci un adevărat juriu care aprecia cu note maxime notările cele mai complete. Acestea trebuiau să conţină numărul, marca, tipul, culoarea (de preferat cu precizarea nuanţelor) şi chiar anul de fabricaţie al maşinii.

Viteza mai redusă a autovehiculelor grele favoriza, bineînţeles, reţinerea unui număr cît mai mare de detalii, după cum cea mare a sprinterelor autoturisme îngreuna considerabil efectuarea operaţiunii. Imaginaţi-vă ce „mană cerească" a reprezentat pentru poliţie, care căuta asiduu pe autorii „furtului secolului" (cîteva tone de aur în lingouri substituite din vagonul unui tren, deviat pe o linie ferată „special amenajată" de mafioţii respectivi), găsirea notiţelor făcute cu atîta migală şi conştiinciozitate de autorii jocului. Maşina care transportase aurul de la trenul introdus într-o pădure, pînă la ascunzătoarea situată într-un garaj izolat, a putut fi relativ uşor identificată şi apoi găsită, nu după mult timp. Ce-i drept, autorii au fost prinşi ceva mai tîrziu, dar de remarcat e că fără notiţele respective, furtul ar fi fost descoperit mult mai greu sau, poţi să ştii ?, chiar deloc.

În cazul ce îl prezint cititorilor e vorba tot de notarea unui număr de înmatriculare, dar nu în joacă, ci în serios, după cum este vorba tot despre o valoare, însă inestimabilă, şi anume viaţa unui om.

Orfan de ambii părinţi, Cristian este crescut de bunici. În ciuda lipsurilor şi greutăţilor de tot felul, băieţaşul, un puşti de 8 ani, cu părul de culoarea grîului şi ochii azurii, este un autentic model pentru toată clasa. De hărnicie, de dîrzenie, de modestie şi, mai cu seamă, de noblete sufletească şi generozitate. „Săritor la toate şi inimos ca şi taică-său. Cînd l-am adus la noi, continuă să povestească bunicul, era de-o şchioapă, avea doar trei anişori şi uite, acum, ce flăcău mare avem, trece într-a treia. Pe cele două surori ale lui Cristian, Olguţa şi Cristina, le-a luat la oraş o soră de-a Elenei, mama lui Cristian. Cum s-au pierdut părinţii ? E o poveste tare tristă. Veneau din satul învecinat, de la lucru. Mergeau pe cărare, cînd maşina l-a cosit pe la spate. Au murit la spital. În noaptea aceea am înălbit complet. Ei 36 şi ea 28. Daţi-vă seama ce lovitură am primit. Singura mîngîiere e că şi băiatul şi fetiţele mai mari sînt copii tare buni".

„Cum s-au întîmplat lucrurile în seara aceea, Cristian ?" Băiatul tresare şi o umbră de tristeţe îi învăluie privirea, faţa. „Care întîmplare ?" S-a gîndit, probabil, că-i întrebăm de moartea părinţilor. Şi noi, lipsiţi de tact, îmi fac eu reproşuri. Trebuia să evităm echivocul din întrebare... „Atunci, cînd a fost lovit nea Fănică, de la grajduri", încerc eu să repar greseala făcută. „Aa... tresare băiatul, care devenise gînditor, să vă povestesc. Veneam de la părinţii lui Gicu, ştiţi, noi nu avem încă televizor, şi ei mă invită în fiecare sîmbătă să-i văd programul. Mai aveam puţin pînă la intrarea în curte, cînd am auzit, aşa, o bubuitură înfundată. M-am uitat spre şosea. De acolo părea că vine zgomotul. Am văzut o maşină din alea lungi, lungi. Probabil că lovise ceva. Din cabină au coborît apoi doi oameni, care s-au dus spre şanţ, s-au aplecat, parcă uitîndu-se la ceva. Nu, n-au zăbovit prea mult. Eram curios să văd ce s-a întîmplat. M-am apropiat de maşină. Atunci am auzit şi gemetele în şanţ. Am stat un moment în cumpănă. Ce să fac mai întîi ? Am intrat în casă şi am scris pe coperta unui caiet numărul maşinii. „Bunicule, hai afară, cineva zace în şanţ, cred că l-a lovit o maşină". Bunicu-i încă sprinten. Am alergat amîndoi pînă la poarta lui nea Tănase, de la fermă. Acolo, în şanţ, se văita de durere un om. Cînd bunicul s-a apropiat cu felinarul, l-am recunoscut imediat pe nea Fane, după mustăţile lui lungi şi stufoase. Mai departe ştiţi. Au venit cu salvarea, noi am anunţat despre număr şi făptaşul a fost prins. Nu, n-a durat mult, încă în noaptea aceea l-au găsit. Tot aşa au murit şi părinţii mei. Pe ei i-au găsit însă oamenii după două ore. Pierduseră mult sînge. Nea Fane e bine. De ieri a reînceput lucrul".

La laudele noastre, Cristian răspunde modest. „Aş, n-am făcut nimic deosebit. Tare erau buni părinţii mei, păcat că au murit aşa de tineri". „Îţi place să povesteşti despre părinţi, să-şi reamintească mereu de ei", îi spune bunica, însoţindu-ne pînă la poartă. E greu să pui frînă lacrimilor.

VICTOR BEDA ■

O imagine de demult

Cînd ne întîlneam, pe culoarele federaţiei, la vreun meci etc., ne salutam cu grăbire. Bună ziua, bună ziua şi atît. Nu eram prieteni şi, dacă mă gîndesc bine, nici nu puteam fi. Ne despărţea o generaţie şi încă mai mult : ne despărţea un mit. Auziserm, copii fiind, că într-o partidă a echipei C.C.A. de altădată, parcă în Anglia şi parcă împotriva lui Lutton Town, Onisie a tras un şut care a rupt plasa ! Mai tîrziu, cînd viaţa m-a înhămat la atîtea şi atîtea certitudini, m-am lămurit că totul fusese o exagerare, poate o întîmplare ferlită. Dar imaginea aceea a continuat să mă însoţească şi, nedesfăcîndu-mă de ea, i-am purtat lui Ştefan Onisie o stimă aparte, sfielnică. Pe care el a ştiut s-o alimenteze de-a lungul anilor printr-un mod parcă impersonal de a fi, părînd mereu amuzat de cele din jur.

Zilele trecute, s-a prăpădit, încă tînăr. Poate pentru că mijlocaşii, cine ştie?, se duc mai repede, a plecat să refacă perechea cu Bone. Onisie a plecat la fel de discret cum a jucat, la fel de discret cum a trăit, ferindu-se parcă să supere pe cineva, necerînd nimic. La aflarea veştii, mi-am descoperit în colţul ochiului o lacrimă cît un bob de strugure. Pierise un fost mare jucător şi nu numai. Copilul din mine, cît mai e, rămăsese fără omul care a rupt plasa. Mă înţelegeţi ?

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

„Tortul" de la Mărul de aur

Nu-mi place să merg la nunţi din mai multe motive. Mai ales la cele din oraş. Parcă le lipseşte ceva. În schimb apar tot felul de maşini cu fiori lipite cu scoci şi chiar cu păpuşi de toate culorile şi mărimile, ce le transformă în nişte altoiuri care nu se pot prinde niciodată... Totuşi, acum cîteva săptămîni a trebuit să merg la o nuntă de-a unui văr. Am fost tentat să merg la acea nuntă şi pentru faptul că totul se petrecea într-un loc în care pînă nu demult îşi desfăşura activitatea un club al ziariştilor. În prezent locul se numeşte „Mărul de aur". În acea zi, de simbătă 9 iunie, la amintitul restaurant erau două nunţi minunate cu foarte mulţi meseni. Sorţii au ales să particip la cea din partea dreaptă. Aşa că înghesuiţi unul lîngă altul precum sardelele am aşteptat primul fel de mîncare. O gustare. Cu cîteva feliuţe de castraveţi şi măsline, parcă şi un ou şi ceva cu maioneză. Din două în două farfurii era şi cîte un sandviş cu şuncă. O felie de şuncă de familie. Apoi, a urmat şi o gustare caldă cu tot felul de mărunţaie dar nici măcar la soare nu fusese încălzită. Dar totul a culminat cu peştele şi cu friptura. Porţia de peşte formată din două bucăţi nu se putea mînca. Din cauza mirosului. Friptura de pui era aproape crudă iar cartofii parcă atunci erau scoşi din pămînt. La toate acestea s-a adăugat şi felul de servire. Un tînăr de lîngă mine, pe care sincer îl invidiam pentru silueta sa şi pentru faptul că noul costum de haine îi cădea impecabil, a-a trezit cu o dîră de sos de pe lîngă umăr şi pînă spre genunchi. Aşa că rivalul meu scos din cutie şi pregătit la „Casa de modă" a fost pudrat cu sare de sus şi pînă jos. Unei femei cîţiva cartofi i s-au oprit în poală iar alteia i s-a lipit de spate o friptură. Şi mai mult decît atît (martor la cele afirmate este şi organistul formaţiei): am văzut cîţiva distinşi oaspeţi care stringeau apa minerală din sticlele rămase pe care le îmbuteliau din nou cu ajutorul palmei. Cam asta a fost pînă la tort. Tortul miresei după ce a fost desfăcut, să-i spunem aşa, a fost tăiat în multe bucăţele. Unele chiar de mărimea unei cutii de chibrituri. O tînără blondă a şi dat explicaţia : „Tortul mic, meseni mulţi". Poate n-aş fi scris toate aceste rînduri dar, a doua zi, am aflat că după ce s-au făcut toate calculele au mai rămas peste 7 (şapte) kilograme de tort. Asta probabil ca să se îndulcească ospătarii. Şi am mai aflat că socrul mic este un foarte bun prieten cu şeful restaurantului. Asta probabil pînă în noaptea de 9 iunie. Fiindcă prieten-prieten dar nici chiar aşa...

SORIN POSTOLACHE ■

FAIR PLAY

Copiii şi fotbalul

Ne-a scris despre un frumos gest de fair play, cititorul Nicolae Carabaş din Medgidia, strada Plopilor 10.

„Duminică 27 mai am fost prezent în tribunele stadionului din Constanţa pentru a urmări meciul de fotbal dintre F.C. Constanţa şi Oţelul Galaţi. La prezentarea formaţiilor, sportivul public constănţean a aplaudat din toată inima atunci cînd a fost pronunţat numele antrenorului Angelo Niculescu. Performanţa lui nea Angelo din 1970 nu poate fi uitată. La apariţia oaspeţilor, într-un colţ al tribunei a doua, un grup de copii ai oţelarilor gălăţeni au început să-şi încurajeze echipa favorită : „Luptă, luptă C.S.G., nu mai vrem să stăm în B !" Pe tot parcursul meciului, micuţa galerie gălăţeană şi-a făcut datoria. Glasurile cristaline ale copiilor se auzeau pe întreg stadionul. Şi cu toate că oţelarii au fost învinşi la scor, au avut puterea să-i aplaude şi pe învingători. Iertaţi-mă, nu mi s-a mai întîmplat să văd o asemenea galerie a unei echipe aflată în deplasare. Constănţenii i-au aplaudat pe aceşti copii la scenă deschisă. V-am trimis aceste rînduri despre un fapt foarte puţin întîlnit pe stadioanele noastre. Dacă au şansa să apară în „Flacăra", m-aş bucura enorm, deoarece vor fi citite de multă lume iar galeriile echipelor noastre de fotbal poate vor avea în viitor o soartă mai bună atunci cînd îşi însoţesc favoriţii în deplasare".

Ne bucură foarte mult acest gen de relatări mai ales pentru că, în urmă cu ani, auzeam numai despre steaguri arse, capete sparte, maşini răsturnate şi toate, desigur, ale suporterilor oaspeţi. Felicitări copiilor gălăţeni ! Propunem clubului Oţelul să inaugureze practica întrării gratuite a copiilor la meciuri. Poate că o fac apoi şi alte cluburi ai căror conducători vor trece peste interesele financiare, amintindu-şi cum se rugau cînd erau copii : „Ia-mă, te rog, nene şi pe mine !" (exista obiceiul ca un adult să poată lua cu el un copil, pe acelaşi bilet).

Copiii sînt viitorul fotbalului. De ce să-i luăm la goană de la poarta stadionului fiindcă nu au 15, 20 sau 25 lei, în timp ce carnetele de liberă intrare la TOATE manifestările sportive se înmulţesc pe an ce trece ? Cui foloseşte ?

CRISTIAN ŢOPESCU ■

SPCRT

Cazanele fotbalului încep să fiarbă

● Nicușor la Sportul studențesc? ● Ex-ieșeanul Cioacă a venit în Giulești ●

Cazanele fotbalului încep să fiarbă : se deschide mîine, 21 iunie, perioada de transferări ! Nu începe nici o îndoială că ea ar fi trebuit pusă mai devreme, pentru a permite echipelor, aflate deja în pregătiri, să beneficieze și de noile achiziții, dar problema e de-acum depășită. Poate la anul. Cert e că strada Vasile Conta s-a animat : se mai așteaptă o dezlegare, se mai contactează un antrenor etc., etc. Ultimele vești, în mare măsură verificate, ar fi următoarele, adunate ca de obicei sub titlul

Fum fără foc?

Mulțumindu-i frumos, cum era și cazul, cîuoul Dinamo s-a despărțit de Dumitru Nicolae-Nicușor. A preluat echipa (și grijile) unul dintre cei mai dotați tehnicieni ai „noului val", Cornel Dinu, care va fi ajutat de Gheorghe Multescu. În ceea ce-l privește pe Nicușor, cu vechime de pensie, se zvonește că va antrena pe Sportul studențesc, Constantin Ardeleanu intenționînd totuși să revină la F.R.F. Nu e exclusă deci refacerea în „Regie" a unei foste formule dinamoviste, Nicușor—Tănase Dima. ● Întîlnire fortuită cu Robert Cosmoc, antrenorul Sucevei : „Două echipe, Universitatea Craiova și Politehnica Iași, l-au solicitat pe Cașuba. N-am luat încă nici o decizie, dar cum Craiova joacă în Cupa U.E.F.A. probabil că ea va avea [illegible]". Gîndirea antrenorului Cosmoc, a sucevenilor, în genere, e sănătoasă. Pentru a avea o extremă de valoare, trebuie însă să acționeze și oțelenii ! ● Încă sub semnul întrebării : Nicolae Oaidă la Metalul București. ● În drum spre Cîmpulung Moldovenesc, unde se va alătura membrilor lotului reprezentativ, Geolgău ne-a confirmat că nici nu i-a trecut prin gînd să plece de la Craiova ! În schimb, din cîte am aflat, Donose e în tratative cu Chimia Rîmnicu Vîlcea. ● Rapid se găsește în aceste zile la Bușteni, sub conducerea lui Victor Stănculescu. Participă la antrenamente și ex-ieșeanul Cioacă (pe lîngă Agiu și Cîrlan, anunțați mai demult), în locul căruia a luat drumul Copoului Damaschin. ● O achiziție de ultimă oră la Dinamo : Suciu de la Universitatea Cluj-Napoca. ● Vești de la Baia Mare: Constantin Frățilă ca antrenor principal, Mihai Redeș ca secund, Nemțeanu ca virf de atac, la schimb cu Tulba, venit la Dinamo. Pinter de la Satu Mare și Roatiș de la Oradea sînt socotiți în lot, dar primul n-are (încă) dezlegare. ● Dacă n-a fost schimbat după retrogradarea echipei (F.C.M. Brașov) în B, Ștefan Coidum s-a văzut înlocuit după promovare ! Constantin a trecut la Brașov, iar Coidum va prelua (se aude) pe Oțelul Galați. ● Alte „mutări" de antrenori : Vasile Copil la S.N. Oltenița și Cornel Pavlovici la Rîmnicu Vîlcea. ● La antrenamentul de ieri al Sportului studențesc a participat și Dorel Zamfir. După ce Mihai Zamfir a plecat la F.C. Olt, Argeșul pare pe punctul de a rămîne și fără al doilea Zamfir ! Dorel a dat examen de admitere la A.S.E. ● Meci frumos, excelent arbitrat de vîlceanul Ion Crăciunescu, duminică, la Florești. Învingînd cu 2—1 pe Victoria, în tur 2—0, T.M.B. a redevenit divizionară C. Antrenorul nou promovate nu-l altul decît fostul secund al lui Oțet de la Craiova: Nicolae Ivan. Un tehnician modest și priceput, despre care vom mai auzi ● Iamandi la Tîrgoviște? La „bursa" de pe Vasile Conta se vota cu 10 la 1 pentru confirmare. ● Umor à la Valentin Stănescu : „m-au chemat cei de la Rapid și m-au invitat să rămîn în calitate de consilier. Mă, fraților, le-am zis, sînt de 50 de ani în fotbal, dar de serviciul ăsta, de consilier, încă n-am auzit !!" „Zimbrul" s-a dus la Tîrgoviște. ● Dacă o astfel de informație vă spune ceva, vă aducem la cunoștință că Angelo Niculescu, pînă nu demult la Oțelul Galați, a fost zărit, săptămîna trecută, la Cluj-Napoca. Să fie în discuții cu „U" ? ● Prin plecarea (confirmată) a lui Mircea Rădulescu la Craiova, naționala pare să fi rămas fără secund. Se zvonește că profesorul Grigore Sichitiu e unul dintre candidați. El se și află la Cîmpulung. ● L-am întîlnit, mai deunăzi, pe Puiu Iordănescu, întors din Grecia. Intenționez să mai joc, ne-a zis, dar încă nu știu punctul de vedere al lui Halagian. Iordănescu are 34 de ani. Noi credem că e încă mare nevoie de el ! ● Gheorghe Ene a fost demis de la Muscelul Cîmpulung. Noi, i s-a explicat, nu mai urmărim performanța! Oare? ● Gloria Bistrița tot mai caută antrenor. Ilie Savu neputînd încheia contract cu F.R.F., fiind pensionar. Se vîntură [illegible]

La 34 de ani, Puiu Iordănescu e de-o vîrstă cu Jordao și Nene ! Îl vom revedea Jucînd ?

Secund la Craiova și căpitan la națională : Ștefănescu ! Valentin Stănescu : „ce țigări s-or găsi la Tîrgoviște ?"

● Un nume nou, surprinzător, în lotul național : clujeanul Muinat. Receptiv la sugestiile lui Cornel Drăgușin, care l-a remarcat pe Muinat la un recent trial de B, Lucescu a acceptat să-l verifice pe mijlocașul „sepcilor roșii". Poate că nu s-a pripit. ● Aflt pentru azi, să vedem ce va mai fi săptămîna viitoare.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

La peluză

Iată, revanșa!

Dacă socotim Euro '84 un accident, șorții care ne-au scos în cale chiar din primul tur pe A.S. Roma, Internazionale Milano și Betis Sevilla ne-au ținut partea. Iată, revanșa ! Avem nevoie de străluciri și o putem cîștiga dintr-un foc, dacă o merităm. O merită cei ce învață s-o gîndească. În nici un caz pregătindu-ne să facem figura buturugii mici. Dacă ne vedem buturugă mică, ne-am legat calul de baieră. Și așa rămînem. Cei ce se pregătește de examen pentru un cinci norocos nu va lua niciodată zece. Va lua zece și în cel mai rău caz nouă numai acela care se pregătește pentru zece. Nu știnem buturugă mică. Carele noastre sînt egale. La fel de mari. La fel de puternice. Trebuie ginditâ lupta de la egal la egal. Învinge nu cel mai puternic cînd adversarii sînt la fel de puternici, ci acela care psihologic a deprins mai bine lecția victoriei. Fiecare dintre jucători își pune în joc două picioare, talentul și gîndirea. Picioare au ei, picioare avem și noi. Talentul, dacă l-am măsura pe calculator, nu cred să precumpănească într-o parte sau într-alta. Rămîne gîndirea și nu e bine să gîndim ca buturuga mică. Intrăm în competiția continentului căruia îi aparținem ca să mergem la victofia finală și nu ca să facem o figură sau alta. Am spus-o înainte de Paris, o repet acum și o voi mai repeta dacă va fi nevoie de asta ca să gîndim ca niște învingători. Sîntem învingători. N-avem nimic de pierdut și avem totul de cîștigat. Echipele britanice, de pildă, au de apărat un prestigiu și un palmares. Pentru ele, dacă ar fi în locul nostru, șorții ar fi fost într-adevăr potrivnici. E mult mai greu să aperi ceva decît să-l cîștigi. Pentru noi care avem de cîștigat totul, șorții ne-au fost favorabili. Vrem să cucerim Everestul și șorții ne-au repartizat chiar Everestul, nicidecum Dealul Negru. Sîntem obligați să gîndim escaladarea chiar de la început. În Franța ne-am învins singuri fiindcă am gîndit ca niște învinși. Să învățăm, repet, să gîndim ca niște învingători. Talentații noștri Balaci, Geolgău, Cămătaru, Ștefănescu, Balint, Lăcătuș, Belodedici, Coraș, Hagi, Iorgulescu nu sînt cu nimic mai prejos decît concontinentalii Conti, Graziani, Di Bartolomei, Altobelli, Bagni, Becalossi, Gordillo. Meseria de învingător ! O meserie ca oricare alta. Se buchisește și se asimilează pînă ce te confunzi cu ea. Cu o condiție : să crezi în ea, adică, în cele din urmă, în tine. Nu există invincibilitate. Invincibil e doar cel ce nu are ce pierde și fiecare avem de pierdut cîte ceva. Există doar învingători și învinși și de cele mai multe ori învingătorii sînt dinainte învingători și învinșii dinainte învinși. Bătăliile se poartă în capetele noastre. Noi creăm în noi predispoziția pentru înfringere. Să călim în noi starea de victorie !

NICOLAE CRISTACHE ■

Respectînd valoarea

Federația de tenis de masă intenționează să modifice regulamentul de destășurare a diviziei A, prin impunerea unei „scări" de vîrstă pentru toate echipele : un jucător peste 30 de ani, unul sub 20, doi între 20 și 30. Măsura ar urma, ne explica secretarul federal, să ducă la întinerirea efectivelor și, implicit, la ridicarea nivelului calitativ al campionatului. Intenție lăudabilă, mod de aplicare a ei, după opinia noastră (și nu numai), defectuos. De ce ? Lăsînd deoparte argumentul invocat de unii, că tenisul de masă nu-i un sport chiar al primei tinereți, sau nu e totdeauna, de vreme ce, recent, Surbek a devenit campion mondial la 38 de ani, iar Secretin, european la 35, ca să nu mai adăugăm că, la noi, Maria Alexandru a jucat pînă la 39, iar Ella Constantinescu (antrenoare federală acum) pînă la 36 etc., să privim situația la obiect, întrebînd : ce se va întîmpla cu acea echipă, și sînt destule, care are (să zicem) 3 jucători foarte buni de 21 de ani și unul, la fel de util, de 31 ? Nu vor rămîne pe dinafară, cei de 31, sigur, adică Singiorzan, Firănescu, Ovanez, Cauri ș.a., ci unul dintre cei tineri ! Mai merită discutat, credem, un aspect : cei și mai tineri, a căror promovare se urmărește, de la cine vor învăța, cu cine se vor pregăti ? Mecanica fină, luăm un exemplu, numără 3 jucători „bătrîni" (Udriște, Teodor, Călăuz), dar ea a ajutat din plin ridicarea formației feminine M.F.M.C., campioană națională la toate categoriile de vîrstă. La fel Stirom, cu Nicolae, Buga și Ovanez, de sub aripa căreia a apărut Revis, titular în selecționata de cadeți. Și lista, vă asigurăm, ar putea continua.

Mai normal ar fi fost ca federația, neliniștită (și pe bună dreptate) de penuria de jucători, să fi gîndit lucrurile altfel, obligînd fiecare divizionară să aibă în loi doi juniori și la masă, în competiție, unul. O astfel de rezolvare ar fi, socotim, echitabilă și ar aduce foloase, nelăsînd la vatră o sumedenie de jucători talentați și serioși, care pot contribui, tocmai prin experiența lor, la călirea „noului val". Pentru că lumea pingpongului are memorie și, fie ironică, fie mîhnită, îți aduce aminte că Victor Vladoue a redevenit campion național la 42 de ani ! Procesul de întinerire e, repetăm, necesar, dar el nu trebuie început prietr-o decizie discriminatorie, lipsită de fair play și, element esențial, de justificare. Pentru că valoarea, indiferent de vîrstă, rămîne valoare, iar cei mai buni merită stimuli, nu stînjeniți. Sugerăm F.R.T.M. să mediteze asupra acestor rînduri.

TRAIAN OVIDIU ■

ȘAH

cu Margareta Mureșan

Fanatismul lui Bobby (IV)

Noul regulament a intrat în vigoare începînd cu 2 ianuarie 1975. Mai multe orașe și-au depus candidatura pentru organizarea meciului. În decembrie 1974 deja se cunoștea șalangerul, care nu era de acord cu modificarea regulamentului. Fischer nu a comunicat opțiunea sa pentru una din localitățile : Milano, Manila, Mexico City, dar Federația americană a transmis (conform regulamentului FIDE nici un jucător nu poate contacta cu Federația internațională decît prin, și cu acordul federației sale) preferința lui Bobby pentru Manila. Karpov a optat însă pentru Milano printr-o scrisoare transmisă de propria federație. FIDE a decis organizarea meciului la Manila (unde condițiile organizatorice erau cele mai bune). Federația sovietică a depus protestul șalangerului împotriva violării comise asupra regulamentului prin acest acord cu Fischer, care nu-și exprimase personal opțiunea. Federația sovietică a mai depus apoi un alt protest privind încălcarea regulamentului referitor la candidatura arbitrilor (Fischer nu a indicat personal numele acestora, ci federația sa a enumerat pe P. Klein din Ecuador, pe dr. Camara și pe dr. Paoli. În timp ce Karpov a numit alte trei candidaturi acceptabile de arbitri principali : Dorazil din Austria, Schmidt din R.F.G. și O'Kelly din Belgia) prin desemnarea lui P. Klein arbitru principal, secunzi fiind dr. Dorazil și dr. Paoli.

Între 18 și 20 martie 1975 în Olanda a fost convocat Congresul extraordinar al FIDE cu scopul rediscutării propunerii lui Fischer în ideea găsirii unui compromis. S-a hotărît să se joace 36 partide pînă la 10 victorii fără a se socoti numărul remizelor prin 37 voturi pentru față de 33 contra. Referitor la rezultatul de 9 : 9, s-a acceptat ca la 9 victorii de fiecare jucător, campionul mondial să-și păstreze titlul (35 voturi pentru, 32 contra și 3 abțineri). La discuții au avut loc controverse. Scorul posibil de 9 : 9 s-a considerat un handicap psihologic pentru șalanger (Golombek), inacceptabil (Florian). Fischer a fost apreciat drept un „Revoluționar", care încearcă să revoluționeze șahul indicînd „care sînt figurile cele mai bune, scaunele cele mai bune, cum să se știea cu zgomotul și lumina" (Hasan), a fost condamnat și considerat un capricios, care poate să revină asupra deciziei sale dacă va dori să salveze meciul, cum a dovedit deja la Soussa și la Reykjavik, unde a revenit la concurs după ce amenințase că nu va juca (Belkadi, președintele Federației tunisiene). Fostul campion mondial T. Petrosian a considerat ca necesară limitarea numărului de partide, deoarece atît Karpov, cît și Fischer sînt jucători de mare rezistență, care pierd greu și în acest caz meciul ar putea dura chiar o jumătate de an. Petrosian demonstra că șalangerul a pierdut în întreaga sa carieră pînă la acea dată doar 23 partide, iar Fischer pierde doar accidental. Președintele Federației americane a dovedit că în mod practic campionul mondial nu are nici un avantaj în noua reglementare a desfășurării campionatului mondial și că astfel, de fapt, campionatului mondial i se dă un impuls spre mai multă combativitate. Este favorizat șalangerul în toate meciurile scurte. În cazul vechiului regulament de 24 partide șalangerul era obligat să realizeze 12,5 puncte, campionul mondial era cel care avea avantajul unei jumătăți de punct din start. Propunerea lui Fischer cu scor 9 : 9 este motivată, campionul mondial fiind obligat să realizeze un punct în plus față de condițiile regulamentului anterior (Gomez). Implicit șalangerul este obligat să cîștige un punct peste ceea ce va realiza campionul, deci două puncte în plus față de vechile condiții. Referirile lui Fischer se bazau pe experiența unor meciuri anterioare tradiționalelor meciuri între reprezentanții unei singure federații, făcînd referire mai ales la celebrul meci dintre Alehin—Capablanca (1927).

MARGARETA MUREȘAN ■

Drumeții aruncă peste umăr munții și mările

UNIVERS

● Adio ochelari! ● Ce urmează după Mephisto? ● Monstrul Nessie

Accente în lume

Dragostea generatoare de vitalitate

Julia Migenes-Johnson — nume cunoscut iubitorilor de operă și nu numai, căci Julia trece cu lejeritate de la ariile celebre ale unor opere celebre la rock. Cele mai neașteptate surprize și le oferă această soprană micuță 1,55, cu capul înconjurat de o coamă asemănătoare cu cea a leului. Julia a copilărit la New York într-un cartier sărăcăcios. Este cea mai mare dintre cei cinci copii ai unui emigrant grec și ai unei portoricane. „Mizeria, spunea Julia, este ca o tornadă care suflă mereu din aceeași parte"... Eu pot să vorbesc despre aceasta, eu am cunoscut mizeria". Debutează la șase ani. La 16 ani este remarcată de Leonard Bernstein, I se încredințează rolul Mariei din „Poveste din cartierul de Vest". Broadway-ul o primește, o aclamă, dar imprevizibila Julia simte că adevărata sa vocație este să cînte operă. Pleacă la Viena, apoi cam peste tot și cîntă în „Nunta lui Figaro", în „Răpirea din Serai". Cîntă teribil de bine. Este admirată în „Carmen" de neuitat în „Salomeea" și tulburătoare cînd, fără „respect" trece la ritmurile celor mai sinconate. Această trecere se face în mare viteză căci adesea, diva aflată pe diverse mari scene ale lumii încaltă patine cu rotile împletind astfel mișcarea cea mai neașteptată cu cîntecul cel mai pur. Secretul acestei vitalități neobișnuite, spunea diva, este dragostea față de sot, de copii, de meseria pe care o practică, dragostea de viață.

Spunem adio ochelarilor

Sviatoslav Feodorov, directorul Institutului de microchirurgie a ochiului din Moscova, împreună cu colegii săi au pus la punct o metodă chirurgicală de vindecare a miopiei. Printr-o operație simplă și nedureroasă au fost vindecate deja 9 000 de persoane ce sufereau de miopie avansată. Renumitul savant este convins, acum, după ce s-a verificat cu succes noul procedeu chirurgical, că oamenii nu vor mai purta ochelari. Tot S. Feodorov a mai comunicat că în cadrul institutului a fost elaborată și o metodă chirurgicală de vindecare a prezbitismului. Ce frumoși vom fi cu toții fără ochelari, fără pozele, dar cu privirea ageră.

Ce va aduce toamna cinematografiei ungare

Realizatorul filmului Mephisto, Istvan Szabo, anunță pentru toamna acestui an apariția unui nou film — Redl. Filmul are ca fundal statul austro-ungar multinațional pe cale de dezmembrare. În acest cadru apare Alfred Redl, produs tipic al acestei societăți. Ca și în cazul lui Mephisto, eroul principal din acest film a fost încredințat din nou lui Klaus Maria Brandauer. Personajul lui Redl a preocupat și a inspirat cîțiva autori remarcabili ai secolului nostru ca Ștefan Zweig, Egon Erwin Kisch, John Osborne. Istvan Szabo îi consacră un film. După Mephisto, Redl. Dacă cinematografia ungară a inaugurat anul 1984 cu diverse premii, ce va aduce toamna cînd se știe că se numără bobocii.

ELENA GRECESCU ■

Lumea se amuză

După Krokodil — U.R.S.S.

Comentariul săptămînii

Comerț fără restricții

În ansamblul căilor, mijloacelor și acțiunilor menite să impulsioneze dezvoltarea, să contribuie la făurirea unei noi ordini economice internaționale, juste și echitabile, un loc de seamă îl ocupă schimburile comerciale, comerțul în genere. Cu condiția esențială ca el să fie practicat fără discriminări, fără bariere artificiale. Din păcate însă, comerțul internațional a fost dominat vreme îndelungată de practici restrictive, care se mențin, în bună măsură, și astăzi. Este vorba, în esență, de comportamentul unor companii, al unor întreprinderi care, prin poziția lor dominantă pe piață sau prin încheierea de acorduri ori aranjamente între ele, limitează accesul general pe piețe. În acest cadru se înscriu și practicile societăților transnaționale, care pot aduce prejudicii comerțului internațional, în special comerțului și dezvoltării economice a țărilor în curs de dezvoltare.

Necesitatea unor măsuri internaționale în acest domeniu a apărut de multă vreme. Ea a fost recunoscută cu 35 de ani în urmă de Carta de la Havana, în care au fost înserate clauze prevăzînd măsuri detaliate pentru controlul practicilor comerciale restrictive. Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD) a abordat această problemă pentru prima oară la cea de-a doua sesiune a ei, care a avut loc la New Delhi în 1968. După mai bine de un deceniu de eforturi, la 5 decembrie 1980, Adunarea Generală a Națiunilor Unite a adoptat Ansamblul principiilor și regulilor echitabile pentru controlul practicilor comerciale restrictive.

Acest document conține, pe de o parte, recomandări privind comportarea întreprinderilor, a companiilor, inclusiv a societăților internaționale, și, pe de altă parte, măsurile pe care trebuie să le ia statele pentru controlul practicilor comerciale restrictive. Un obiectiv esențial al Ansamblului principiilor și regulilor este de a face ca practicile comerciale restrictive să nu afecteze sau să anuleze avantajele care ar decurge pentru țările în curs de dezvoltare din înlăturarea unor obstacole comerciale, tarifare sau netarifare. În plus, principiile și regulile stabilite au drept scop creșterea eficacității comerțului internațional și a dezvoltării, protejarea și promovarea intereselor consumatorilor, atît ale celor din țările dezvoltate, cît și ale celor din țările în curs de dezvoltare.

Fixarea unor principii și reguli este, firește, un fapt pozitiv, un progres însemnat în eforturile privind promovarea dezvoltării în lume. Dar hotărîtoare este, în ultimă instanță, transpunerea acestor principii și reguli în viață, punerea lor în practică. Tocmai pentru a sprijini guvernele în această direcție a fost creat, sub egida O.N.U., un grup interguvernamental de experți în problemele practicilor comerciale restrictive. La încheierea celei de-a doua sesiuni a lui, care a avut loc la sfîrșitul lui 1983, grupul și-a exprimat „neliniștea pe care i-o inspiră recurgerea la practici comerciale restrictive în comerțul internațional" și a subliniat „importanța aplicării adecvate a Ansamblului principiilor și regulilor". Un purtător de cuvînt al grupului a criticat faptul că practicile comerciale restrictive sînt încă privite cu indulgență. Așa, de exemplu, numeroase țări dezvoltate au autorizat și chiar au favorizat formarea de carteluri — de depresiune, de recesiune și de criză — cu scopul de a obține avantaje prin reducerea producției și fixarea de prețuri minime. Or, un asemenea demers a avut drept corolar recurgerea la practici comerciale restrictive care au fost frecvent aplicate pentru a controla volumul și prețurile produselor importate.

Din aceste motive, este limpede că eforturile pentru îmbunătățirea și întărirea sistemului comercial internațional nu vor da rezultatele scontate dacă principiile și regulile vizînd practicile comerciale restrictive nu vor fi considerate ca parte integrantă a principiilor și regulilor pe care se bazează relațiile comerciale dintre statele lumii.

ION D. GOIA ■

Jubileul monstrului

Legenda cu privire la existența în lacul scoțian Loch-Ness a unei ființe monstruoase, un fel de fosilă vie din alte ere geologice, era de multă vreme în circulație, dar abia în 1933 a fost organizată, de către ziarul londonez **Daily Mail**, o expediție la fața locului. Membrii ei nu s-au întors cu mîna goală, ci au adus, printre altele, fotografii ale unor urme gigantice aparținînd unui animal necunoscut. Se părea că proba materială, decisivă a existenței monstrului fusese găsită. Ziarele n-au întîrziat să titreze : „Nu legendă, ci realitate !" Dar curînd s-a dovedit că urmele cu pricina, asemănătoare întrucîtva cu cele de hipopotam, fuseseră pur și simplu desenate pe nisip, cu vîrful unei umbrele, de un individ glumeț. Farsa n-a descurajat însă pe amatorii de extraordinar, și iată că, în aprilie 1934 (gurile rele au susținut ulterior că la 1 aprilie), un medic militar englez, colonelul Kenneth Wilson, a izbutit să fotografieze monstrul. Poza, apărută imediat în ziarele din întreaga lume, înfățișa un fel de dinozaur ieșit pe jumătate din apă. Ziariștii l-au botezat Nessie după numele lacului.

Au trecut de atunci 50 de ani. Ce s-a întîmplat în tot acest timp ? Cu toate că s-au organizat mai multe expediții, monstrul n-a mai fost văzut. Nu există nici o peliculă fotografică sau cinematografică demnă de încredere, care să ateste existența legendarei ființe. S-a înființat, e drept, un Muzeu Nessie, vizitat numai anul trecut de peste o sută de mii de oameni, dar toate așa-zisele probe (mai ales relatări ale unor cetățeni care pretind că au văzut arătarea) sînt considerate de savanți drept pură imaginație, fără nici o valoare științifică. Dar fotografia de acum 50 de ani ? Astăzi sînt tot mai puțini aceia care cred în autenticitatea ei. A. Shine, conducătorul și coordonatorul tuturor lucrărilor de cercetare științifică legate de lacul Loch-Ness, consideră că fotografia respectivă este și ea contrafăcută. Oamenii de știință care studiază lacul subliniază că ei se ocupă nu atît de căutarea miticului Nessie, cît mai ales de înfăptuirea unui program atotcuprinzător de cercetări biologice asupra lacului Loch-Ness. Aparatele lor sonice înregistrează într-adevăr obiecte destul de mari care se mișcă pe sub apă. Pot fi oare mult disputații monștri ? A. Shine consideră că e vorba mai curînd de exemplare din păstrăvul negru, care trăiește în lac și atinge uneori dimensiuni impunătoare.

De pe toate meridianele

De ce mai divorțează omul

S-a întîmplat la Bonn. Un om foarte respectabil și respectat, în vîrstă de 56 de ani, deținător al unui post important, a introdus, după 30 de ani de căsnicie, acțiune de divorț. Din ce cauză ? Iată ce-a declarat el însuși procurorului : „Am ajuns la capătul răbdării, nu mai pot suporta. Nevastă-mea se îmbracă neglijent, nu se machiază niciodată și nu se duce la coafor. Dar lucrul cel mai ingrozitor este atitudinea ei față de hrana mea. Niciodată nu-mi pregătește micul dejun; niciodată nu-mi servește la timp masa, iar după ce, cu chiu cu vai, îmi aduce supa, aceasta este totdeauna sărată de n-o poți lua în gură și, în plus, este vorba exclusiv de supă la pachet". Cum-necum, presa a aflat de această acțiune în justiție și a relatat-o cu lux de amănunte. La început tonul a fost cît se poate de zeflemitor la adresa înaltului funcționar, adică, ce motive de divorț mai sînt și astea, că nevasta îi dă o supă cu prea multă sare, că se îmbracă neîngrijit și nu folosește cosmetice. Treptat însă, după ce motivele invocate au fost cercetate mai îndeaproape, după ce și-au mai spus cuvîntul și unii cititori, lumea n-a mai fost așa de convinsă că acțiunea introdusă la tribunal este absurdă și a sfîrșit prin a spune — parafrazînd, fără s-o știe, pe țăranii lui Creangă din **Moș Ion Roată** — : „Ia, poate că și omul nostru să aibă dreptate !..."

Electromobilul taxi

Rezultatele unei recente cercetări întreprinse de specialiști din Berna au fost cît se poate de neliniștitoare : numai într-o singură oră transportul auto al orașului mistuie multe tone de benzină, aruncînd în atmosferă peste 200 de milioane litri de gaze de eșapament. În vederea micșorării consumului de carburanți de către mijloacele de transport și, totodată, a poluării aerului, expertii au recomandat, printre altele, să se creeze în oraș un parc de automobile cu propulsie electrică (electromobile). Și iată că nu demult pe străzile Bernei au apărut, cu titlu experimental, primele electrotaxiuri. Deși nu se pot, deocamdată, măsura cu concurentele lor avînd motoare cu ardere internă — viteza nu este prea mare iar bateriile în greutate de 500 de kilograme ocupă mult loc și ajung pentru deplasarea doar în perimetrul orașului — cetățenii apelează frecvent la electrotaxiuri, astfel încît, chiar cu neajunsurile semnalate, ele fac zilnic în medie cîte 220 de kilometri.

ION DUMBRAVA ■

Roza vînturilor

Weöres Sándor (Ungaria)

Béla Bártok

între minie calmă și întîmplare
confuză
drumețește gospodarul zeiesc
care lasă snopii culcați
și risipirea o culege cu mîna

munții și mările
fără voie le aruncă peste umeri
străbate destrămarea și deșertul
cu nisip își potolește propria-i
sete

în spațiul dintre animal și înger
ceea ce-i vin secățuiește
fără-ndurare
drăgește pură și nici o inimă
ceea ce pentru unii e scump
pentru ei e moloz
ceea ce pentru unii e gunoi
pentru ei e chimie divină

culcat în treaza lui înmărmurare
lasă timpul să curgă nepăsător
din propria ei ființă se naște
lucrarea

spre mama lui își întoarce
privirile
ÎN LUMEA LARGĂ SINGUR
DOAR AICI
iată și zăbăușește în cercul
cristalelor
răsunătoare fluiere în jurul său
dar nici nu le aude și nici nu le
vede

pentru că nu așteaptă omagii
urechea lui e astupată pe veci
pentru muzica munților și mărilor
implorată de ei

În românește de PETRE STOICA ■

CONGRESUL ÎNTOARCERII ACASĂ

Și astfel, în vara anului de grație 1965, prin voința celor mai patrioți dintre comuniștii săi, partidul nostru hotărî alegerea în funcția supremă de partid a bărbatului în vîrstă de 47 de ani, dintre care cea mai mare parte dedicați revoluției și patriei, Nicolae Ceaușescu. Renumerotate după legea firească a continuității, congresele comuniștilor ajunseră la cifra care, printr-o coincidență sonoră, dădea și felul direcției, al orientării noastre : Nouă. O direcție nouă, o orientare nouă odată cu Congresul 9. A fost momentul crucial, a fost cea mai frumoasă vară de după război. Energiile zăgăzuite, maltratate, deviate, viciate de false criterii, energiile dureroase și limpezi ale neamului se întoarseră în matca originară — România eternă. Vorbim din nou românește fără ca prin aceasta să ne temem că vom fi catalogați drept naționaliști, deși unii nici astăzi nu încetează să considere că a avea acces la limba părinților și strămoșilor tăi e un act naționalist. În turnurile de pe cuprinsul României bătu ora României. Dînd o nouă rezonanță tuturor zilelor de jertfă și de trudă ale înaintașilor, nu întrerupînd ci, dimpotrivă, continuînd linia firească a revoluției la români, trezind în vechii comuniști elanuri noi și în tinerii comuniști irepresibilul sentiment al responsabilității, astfel bătu ora României în iulie 1965.

O, minunată vară a regăsirii noastre ! De ce nu știm noi să te păstrăm în toate zilele vieții noastre așa cum s-ar cuveni și lumina ta s-o conservăm și s-o dăm mai departe pruncilor în puritatea ei incomparabilă, puritate care începuse în dimineața nașterii națiunii române, continua în privirea de extract de Voroneț a lui Ștefan cel Mare, se reîmprospăta la țărmul de unire al frunții lui Mihai Viteazul, răsărea în roșii torente de soare din sîngele martirilor frînți pe roată, lumina întregul an 1848, dădea putere memorandiștilor ardeleni, încălzea nopțile regăților plecați să-și ajute frații și lipea carne de carnea Moldovei într-un ideal sfînt ai Marii Uniri de la 1918, pentru ca — printr-o coincidență ce nu poate fi decît aparținătoare de conjunctura stelară — exact în anul Marii Uniri să se nască purtătorul neînfricat și inspirat al acestei noi dimineți a României, Nicolae Ceaușescu, Omul Nouii Uniri.

Congresul 9 a fost congresul regăsirii noastre, congresul întoarcerii acasă, congresul desțeptării naționale, piatra de hotar a unei noi demnități și obîrșia tuturor elanurilor noastre de azi, chiar și a elanului nostru critic, chiar și obîrșia lucidității noastre, care uneori își depășește obiectul văzînd răul mai mare decît e și spuhindu-l mai mic decît e dintr-un conformism inacceptabil.

Totuși, dacă n-ar fi fost nevoia de acest drum al nostru, noi n-am fi fost pe acest drum al nostru. Acolo unde se conjugă în modul cel mai armonios necesitatea obiectivă care era în fapt foamea României de România, nevoia Românilor de ea înșiși, cu subiectivitatea cea mai puternică și mai în conformitate cu expresia poate nedeclarată, dar stăruitor prezentă în fibra cea mai adîncă a patriei, și acea subiectivitate determină — dincolo de orice șovăieli sau chiar greșeli sau chiar reveniri, recursuri, renașteri — un nou ritm al necesității obiective și acolo unde acea subiectivitate s-a numit Nicolae Ceaușescu, pe dramaticul front al necesității obiective care se numea căutarea României de către ea însăși, acolo unde a fost și destulă îndrăzneală și a fost și destulă răbdare, a fost și fireasca încredere, îndubitabila loialitate față de ideea de dreptate și libertate la care se angajase de tînăr patriotul revoluționar, dar și supremul devotament față de patrie, înnoirea aceasta, libertatea aceasta, lupta aceasta durează de aproape două decenii și nu pot cădea sub incidența modelor pasagere și de obicei plătite prea scump — cu sîngele mulțimilor încorporate. În fapt, de la 19 iulie 1965 încoace noi trăim zilele Congresului 9 al partidului. Toate congresele care au urmat au reprezentat în mod dialectic dezvoltări ale Congresului 9. Cred că nimic nu poate fi mai sacru azi pentru un comunist român decît să apere de orice falsificare, de orice minimalizare, de orice deturnare — Congresul 9. Sînt înnoirl care nu mai au nevoie de înnoire. Congresul 9 este dimineața noastră eternă. Congresul 9 n-are nevoie de primeniri, căci el este primenirea. Tatăl nu trebuie să semene cu fiii lui pentru a le da legitimitate : fiii trebuie să semene cu tatăl lor. Atunci cînd nu putem fi la înălțimea congresului care ne-a consacrat ca națiune liber gînditoare, independent mișcătoare și suveran înfăptuitoare în lume, să ne nutrim din marea revoluție pe care o reprezintă Congresul 9 — congres al unității, dar și congres al schimbului dinamic de opinii ; congres al întoarcerii acasă, dar și congres al deschiderii spre lume ; congres al demnității, dar și congres al modestiei ; congres al faptei, dar și congres al gîndirii ; congres al adevărurilor absolute, dar și congres care a consacrat fireasca relativitate a lumii date ; congres al necesității obiective, dar și congres al descoperirii acelei subiectivități geniale, capabile să scoată din unghiul lor mort, din neputința ce le părea intrinsecă, probleme cardinale ale dezvoltării României, dînd acuitate unor boli cronice care numai odată cu șansa de a deveni acute căpătau și șansa de a fi tratate și vindecate. Toate aceste boli cronice erau afirmarea, refuzul gîndirii originale, refuzul inițiativei, refuzul libertății, fetișizarea experienței altora, interzicerea dreptului la greșeală, confiscarea dreptului la opinie, abrevierea istoriei, falsificarea istoriei, manevrarea istoriei, transformarea istoriei eterne în combustibil al politicii conjuncturale, falsele raportări, neglijarea viitorului concomitent cu minimalizarea trecutului, sacralizarea dictaturii, respingerea democrației, instaurarea pușcăriei, ștergerea fizionomiei individuale și naționale, proletarizarea claselor producătoare, pauperizarea intelectualității și, în general, desconsiderarea omului, a patriei, a valorilor străvechi legate de om și de patrie, dar și desconsiderarea raporturilor cu lumea. Am numit aceste nenorociri nu de dragul de a face un proces trecutului, ci pentru a mai arăta o dată scepticilor și cîrtitorilor de la ce situație s-a pornit în clipa Marii Redeșteptări. Este extrem de important să ne amintim acestea toate pentru că există obiceiul ca toți oamenii să considere cuceririle, la puțină vreme după ce se petrec, drept ceva normal și să le intre în reflex și să nu le mai resimtă ca pe niște cuceriri.

O, minunată vară a regăsirii noastre, cum ai încălzit tu toate iernile pătimitilor, cum ai topit tu turturii războiului rece de pe streșinile singurei țări latine din estul Europei ! Cum ai adus tu la condiția lor firească pe toți căzuții tăi minunați, cetățeni români cu toții, de toate naționalitățile, cum ai deschis tu ferestrele să iasă mirosul infect

19 ANI DE LA AL IX-LEA CONGRES AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

al dogmei, cum ai făcut curat, din morminte pînă-n cer, și din ochii copilului pînă-n fîntînile satelor, care încep să-și revină din umila condiție a tranzitului la care o îngustă concepție cu privire la sate și țărani le adusese.

Vară a renașterii române, lăudat fie soarele tău, lăudate fie zilele tale ! Și blestemate fie de-a pururi acele năravuri care îl învață pe om să fie mai uitător citeodată decît animalele fără memorie și mai crud decît fiarele pădurii. Citeodată ne e la fel de dor de noi înșine ca și de părinții pe care i-am pierdut. Citeodată simțim nevoia să fim în intimitatea noastră, căci lumea modernă a pierdut în grozave încleștări tocmai acest inefabil sentiment al intimității, care e marea noastră șansă. Boala cea mai adîncă a planetei Pămînt, la ora de față, mi se pare a fi înstrăinarea, de fapt un alt mod al exploatării. Un om înstrăinat va putea fi mercenarul oricărei cauze. Un om cu prieteni, cu copii, cu părinți, cu patrie va putea avea și rușinea necesară în fața lor. Și legea morală nici nu acționează abstract, ci în strînsă dependență cu condițiile date. Legea morală spune că un om va fi cu atît mai om cu cît va păstra drept criterii oamenii din jurul său. Nimeni nu se rușinează în mod abstract de ceva, cît se rușinează de cei apropiați, de cei între care a crescut. Legea morală funcționează între apropiați, nu între străini. Străinii ajung să se ucidă fără a-și cunoaște unul altuia numele ; ei se dușmănesc tocmai pentru că nu se cunosc și dacă ar ști fiecare despre celălalt cîte greutăți are, cîte necazuri, ce-i fac copiii, de ce suferă femeia, — ar pune puștile jos și ar plînge unul cu capul pe umărul celuilalt. Niciodată tiranii n-au lăsat oamenii să se cunoască. Și au știut de ce. Înstrăinarea oamenilor — de demult și pînă în zilele noastre — a fost una din pîrghiile cele mai cinice ale dominării oamenilor. Prin înstrăinare s-au constituit armatele imperiale. Prin înstrăinare oamenii au fost lipsiți de intimitatea patriei lor, de intimitatea căminului lor, și s-au trezit că deodată nu mai sînt oameni, ci rotițe într-un mecanism infernal, din care nu poți să sari fără să te strivească. Sînt țări în lume în care pe aceeași scară de bloc se întîmplă concomitent o naștere, o moarte, o ucidere, un viol, o reverie, o sinucidere, un chef monstru, o intrare în putrefacție, o audiție muzicală, un botez, o discuție de afaceri — și toate date la nivel maxim — și nimeni nu aude nimic, iar toți aceștia se află la distanță de cîțiva metri unul de altul. Ca o consecință a unui mod altruist de a fi, ca un semn heraldic al fizionomiei noastre, așa apare tocmai într-o lume roasă de egoisme și, desigur, luminată și de exemplele curate ale atîtor altor popoare, capacitatea oamenilor de la noi de a-și păstra dragostea față de semeni, omenia și fraternitatea. În satele noastre de munte, oameni aflați la cîțiva kilometri unul de altul simt, știu, înțeleg exact cînd suferă unul și cînd se bucură celălalt. Ce e asta ? Cum se numește asta ? Cum să calificăm, altfel decît o etalare a instrumentelor dezumanizării, în scopuri de dominație și dictat prelungit, acțiunea de spălare a caracteristicilor țărilor în lume ? Acestei acțiuni Congresul 9 al Partidului Comunist Român i-a spus „stop" cu o emoționantă îndrăzneală. Poate că în anumite momente istorice **nu e cucerire mai mare pentru un popor decît aceea de a redeveni el însuși după chinuitoare și insuportabile agresiuni împotriva condiției sale.** Dar, vai, și asta se uită repede ! Din păcate, și asta. Pare că de cînd lumea a fost așa. Și pare că nu s-a scris niciodată **român** cu î din î deși nici acum â din e nu este reciștigat pentru toate cuvintele limbii române. Pare că de cînd lumea se aude respirația noastră egală și demnă în lume. Și, desigur, chiar așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, drumul e greu, apar multe probleme, avem de învins necazuri și lipsuri, dar trebuie să le învingem. Este de semnalat totuși că de necazuri nu se vaită cei care le înfruntă direct și le și învinge, ci de la șaibă, oamenii învățați, de cînd s-au născut, cu greutățile și care lasă moștenire copiilor puterea de-a înfrunta și munții de e nevoie, ci se plîng tocmai unii care au creat premise pentru unele necazuri. Mă aflam, împreună cu prietenul V.P., în orașul T., și m-au invitat niște oameni de bine să stau jumătate de oră la masa lor. M-am așezat la masă. Era soare. Erau oameni buni acolo. Și unul dintre cei care gustau o bere, în acea după-amiază de vară, s-a adresat lui V. P. : „V. P., nu mă mai ții minte ?" „Cum să nu te țin minte ? Erai contabil șef la întreprinderea cutare". „Eram, nea Valerică. Am ieșit la pensie de 6—7 ani. Frumos era !" „Frumos !" „Hai să-ți spun una bună", zise omul, și-l bătea soarele pe față. Și era prosper și tînăr. Și credeam că-i va spune o glumă, o glumă de bun gust. Și deodată l-am auzit zicînd : „Îți mințe investiția aia care ne-a costat milioane și pe care, cînd erai matale director în minister, am dat-o în folosință cu trei ani mai devreme ?" „Țin minte". „Îți sau nu ?" „Țin minte, cum să nu țin minte". „Ei, află că nici acum nu există. Am raportat-o, nea Valerică, dar nu-i nici acum gata". „Cum ? !" „Așa cum spun eu", și rîdea cînd a ridicat paharul de bere. „Nici acum nu e gata. Pe cuvînt de onoare. Știi ce-i acolo, cînd am zis noi că o intrat în funcțiune în 1960 ? Știi ce-i acolo ? O grindă ! Hai, că trebuie să recunoști că la asta nu te așteptai !"

Am văzut în ochii prietenului meu o imensă tristețe. Și am plecat cu el de la masă, el pensionar, celălalt pensionar, și nu-mi ieșea din cap hohotul de rîs al acelui fost contabil șef care credea că ne-a „trombonit" pe toți și în fond nu vroia să înțeleagă elementara realitate că el și toți cei ca el au contribuit decisiv la imposurile, prăpăstiile, handicapurile din România, pe care a trebuit să le remonteze o țară întreagă după Congresul 9.

Dragă omule, care rîdeai la o masă de vacanță, într-o zi a acestei veri, și ziceai că așa au fost timpurile, degeaba te plîngi că nu se găsește acum una, că nu se găsește acum alta. La aceste neajunsuri ați contribuit și voi cu minciuna voastră, considerînd că prosperitatea înseamnă să meargă cîțiva ani salariile bine, fără să vă interesați de calitatea producției și chiar de existența ei, să se ia prime pe minciuni — totul în contul socialismului, care e un buzunar fără sfîrșit. Eu cred că și după Congresul 9 au mai fost unele greșeli — și au fost și chiar false raportări —, dar esențial este că mincinoșii nu mai sînt în legalitate, că minciuna nu mai este politica noastră, ci antipolitica politicii noastre, chiar dacă poate trebuiau aplicate și niște măsuri mai severe împotriva mincinoșilor care năpădiseră ministerele, centralele și marile întreprinderi cu prorocirile lor totdeauna optimiste, cu obiectivele lor realizate mai ales scriptic și nerealizate decît rareori practic, ceea ce prietenul meu V.P. spunea „graficele în tavan, și realitatea în podea". Dar, în fine, omul de la T. era un om bun, mai gravă este mentalitatea lui și a celor ca el care nu vor să observe pe ce mări prăpăstii — create de ei — a trebuit să construim edificiul dramatic și luminos și adevărat și cu multe probleme, desigur, al României noastre de azi. E ușor să judeci defecțiunile unui mecanism care merge cu adevărat dar cine dintre judecătorii acestei situații ar avea curajul să spună cît a mințit el, cît a furat el, cît rău a generat el prin minciuna lui, prin comoditatea lui, prin apocaliptica plăcere de a lua de la colectivitate mai mult decît poate să-i ofere. Ridicarea vălului de pe astfel de monumente ale minciunii este una dintre marile realizări ale perioadei pe care o trăim.

O, minunată vară a regăsirii noastre, congresul întoarcerii acasă rămîne un congres unicat, și unicatele nu se pot repeta prin chiar sensul lor cel mai adînc. Seria constelația de forumuri ale demo-

ADRIAN PĂUNESCU ■

(Continuare în pag 14)

Flacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scriso i—audiențe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Hona Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — **Comel Nistorescu,** Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — **George Arion,** Victor Nițâ — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgențe—sport) — **Ovidiu Ioanițoaia,** Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Lionel Nițescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărlădeanu,** Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 ; redactor șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă, P.O Box 12-201, telex 10376, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

Noi perspective colaborării şi conlucrării dintre România şi Volta Superioară

BUCUROŞI DE OASPEŢI

Vizita în ţara noastră, la invitaţia tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU, a şefului statului voltez, THOMAS SANKARA

Animat de sentimente de profundă prietenie şi solidaritate faţă de popoarele Africii, poporul român urmăreşte cu interes şi simpatie eforturile poporului din Volta Superioară pentru dezvoltarea economică şi socială. România a stabilit relaţii diplomatice cu Volta Superioară pe baza principiilor independenţei şi suveranităţii naţionale, ale neamestecului în treburile interne, egalităţii în drepturi şi avantajului reciproc. De asemenea, între cele două ţări există o bună colaborare la O.N.U. şi în alte organisme internaţionale, în „Grupul celor 77" şi în cadrul acţiunilor întreprinse de ţările în curs de dezvoltare şi cele nealiniate, colaborare vizînd consolidarea păcii ca o condiţie esenţială pentru propăşirea economică şi socială a tuturor statelor, pentru instaurarea unei noi ordini internaţionale. În acest cadru se înscrie şi vizita în ţara noastră, la invitaţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, preşedintele Republicii Socialiste România, a preşedintelui Consiliului Naţional al Revoluţiei, şeful statului Volta Superioară, căpitan Thomas Sankara.

În cadrul convorbirilor oficiale, în celelalte documente ale vizitei, au fost abordate cele mai importante probleme privind dezvoltarea colaborării şi cooperării dintre România şi Volta Superioară pe multiple planuri, precum şi cele mai importante probleme actuale ale vieţii internaţionale. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a apreciat că vizita şefului statului voltez în România constituie un moment important în dezvoltarea multilaterală a relaţiilor dintre cele două ţări şi popoare. Preşedintele Thomas Sankara a adresat tovarăşului Nicolae Ceauşescu mulţumiri pentru invitaţia de a vizita România, pentru posibilitatea de a se întîlni şi a avea convorbiri cu şeful statului român, de a cunoaşte înfăptuirile poporului nostru, pentru ospitalitatea ce i-a fost rezervată, arătînd că vede în aceasta o expresie a sentimentelor de prietenie dintre cele două popoare, dorinţa reciprocă de a dezvolta în continuare raporturile dintre Volta Superioară şi România. Apreciind bunele relaţii existente între ţările noastre, cei doi preşedinţi au evidenţiat posibilităţile dezvoltării colaborării şi cooperării dintre România şi Volta Superioară în domeniile minier, al geologiei, al agriculturii, al transporturilor, al învăţămîntului şi ocrotirii sănătăţii, subliniind necesitatea de a se găsi modalităţi concrete de acţiune pentru extinderea legăturilor bilaterale pe baze reciproc avantajoase.

În legătură cu aceste probleme, în toastul rostit la dineul oficial tovarăşul Nicolae Ceauşescu a spus : „Vizita pe care o faceţi în ţara noastră reprezintă o expresie a evoluţiei pozitive a relaţiilor dintre ţările şi popoarele noastre, a dorinţei comune de a le dezvolta în continuare, în spiritul egalităţii, stimei şi respectului reciproc. Considerăm că există posibilităţi ca aceste relaţii să cunoască o mai mare extindere în viitor — îndeosebi în domeniul minier, agricol, al transportului şi în alte sectoare —, în interesul ambelor popoare, al dezvoltării lor libere şi independente. Sînt încredinţat că, în cadrul convorbirilor pe care le-am început astăzi, vom găsi căi şi mijloace corespunzătoare pentru a pune cît mai larg în valoare aceste posibilităţi, pentru a aşeza pe baze trainice şi stabile, de lungă durată, colaborarea şi cooperarea reciproc-avantajoase dintre România şi Volta Superioară". La rîndul său, preşedintele Thomas Sankara a declarat : „Nutresc speranţa că solidaritatea noastră, convorbirile pe care le-am început în această după-amiază şi pe care le vom continua în timpul şederii mele în România ne vor permite să aprofundăm şi să lărgim cooperarea noastră în domeniile minier, al agriculturii, al transporturilor şi al industriei, pentru a o aduce la un nivel de dezvoltare în conformitate cu aspiraţiile popoarelor noastre".

Vizita înaltului sol al poporului voltez în România, convorbirile la nivel înalt care au avut loc cu acest prilej constituie o mărturie clară a dorinţei celor două state de a promova relaţii strînse de colaborare pe tărîm politic, economic, tehnico-ştiinţific şi cultural, de a conlucra mai activ pe plan internaţional în lupta pentru soluţionarea în interesul tuturor popoarelor a marilor probleme care preocupă omenirea. Fără îndoială că această vizită, înţelegerile convenite vor impulsiona colaborarea româno-voltză în toate domeniile de activitate, în interesul şi spre binele ţărilor şi popoarelor noastre, al cauzei păcii, destinderii şi cooperării internaţionale.

P. NICOARĂ

Tribuna F.D.U.S.

Agricultură totală și intensivă

● 200 hectare redate agriculturii ● De 30 000 lei nisip ● Un morar pentru podium ●

Un posibil model pentru satul viitorului

Comuna Fundulea, de care cu siguranță a auzit toată lumea, este în județul Călărași și este formată din două localități : Fundulea și satul aparținător Gostilele. În urmă cu 6—7 ani, satele A.I. Cuza și Boanca, ținînd tot de Fundulea, au fost dezafectate. Atunci s-au mutat în Fundulea, în case noi, mai mult de 250 familii. Cu această ocazie au fost redate agriculturii 200 hectare. Dacă punem la socoteală și suprafața drumurilor de acces devenite inutile, cîștigul de teren agricol a fost și mai mare. În comună s-au ridicat pînă acum 1 350 case frumoase și trainice. La ele să mai adăugăm 16 apartamente în blocul destinat specialiștilor și 140 în folosința Institutului pentru cultura cerealelor și plantelor tehnice. În case și apartamente trăiesc peste 7 000 oameni, cam cît într-un orășel răsărit dintre cele două războaie.

Așa cum spune Spiridon Ivașcu, primarul comunei, aici se face agricultură la toate nivelele, de la cel obișnuit pînă la cercetarea aplicată, experimentală din stațiunile de cercetări de pe teritoriul comunei. Cu alte cuvinte, agricultura e la ea acasă. Oamenii cu funcții de răspundere din consiliul popular și din comitetul de partid ale comunei, pe lîngă sarcinile curente privind viața economică, socială și culturală răspund mai întîi de cîte o problemă importantă a agriculturii. Spiridon Ivașcu, primarul, urmărește recoltarea și predarea în bune condiții, fără pierderi și la timp a produselor agricole către fondul de stat, Gheorghe Dumitrescu, secretarul adjunct, urmărește întreținerea culturilor CAP. Vicepreședintele Nicolae Răceanu răspunde de eliberarea terenurilor, semănatul culturii a doua și de Ferma vegetală mixtă nr. 2 iar Gheorghe Dincă, secretarul primăriei, de zootehnie.

Deși la o distanță convenabilă pentru navetă, 30 kilometri de București, cei care lucrează în Capitală sînt puțini și fac asta nu pentru că n-ar avea locuri de muncă în comună, ci pentru că așa s-au apucat de pe vremea cînd era la mare modă să te tragi cu orice preț spre un oraș. Oamenii mai stau în comună și pentru că au create toate condițiile unei vieți îmbelșugate, pentru că nu le lipsește nimic din cele trebuitoare, au unde să-și dea copiii la grădiniță și la școală, au unde să-și petrecă timpul liber, mai ales iarna cînd ziua e scurtă și munca din agricultură le dă răgazul necesar. Nu credem că exagerăm cînd spunem că Fundulea poate constitui un model pentru o comună a viitorului, o comună în care valorificarea produselor agricole să se facă total și intensiv și în care să se practice o agricultură bazată pe ultimele cuceriri ale științei.

În comună își desfășoară activitatea Institutul pentru cultura cerealelor și plantelor tehnice, unitate de vîrf a agriculturii noastre. Institutul și-a îmbogățit permanent baza materială (complex industrial, instalație de climatizare pentru cercetări, casă de vegetație, stație pilot) iar de rezultatele obținute aici beneficiază întreaga noastră agricultură. Tot aici funcționează cu rezultate din cele mai bune Institutul pentru cultura sfeclei de zahăr și a substanțelor dulci, Stațiunea de plante medicinale și aromatice, care pe lîngă cercetarea propriu-zisă prelucrează și distilează uleiuri volatile, creează noi soiuri, produce semințe, Centrul de protecție al plantelor, un siloz pentru primiri și livrări de semințe. Anul acesta va intra în funcțiune fabrica de zahăr cu capacitate de prelucrare de 1 000 tone pe zi. Aproximativ 50 de oameni din comună au fost școlarizați la Timișoara, Roman, Giurgiu și Urziceni pentru meseriile de operator și mecanic. Pe lîngă Piscicola, care exploatează sălbi de lacuri a riului Mostiștea, se construiește o stațiune de cercetări piscicole.

Spuneam că cetățeanului din Fundulea nu-i lipsește nimic. Poate să-și procure combustibil, materiale de construcție. Autoservice și prestări servicii pentru populație repară bineînțeles mașini însă nu se dau în lături nici să facă garduri din plasă de sîrmă și să sudeze în curțile oamenilor o boltă pentru vița-de-vie. Cooperația de consum are secții de croitorie, radio, TV, tîmplărie, marochinărie, magazine de toate felurile. Oamenii își pot căuta sănătatea la dispensar sau la spitalul cu policlinică, cu secții de pediatrie și medicină generală. În Gostilele e o școală generală. În Fundulea sînt trei instituții de învățămînt ; școală primară, generală și liceu agroindustrial. Pe teritoriul comunei sînt 4 grădinițe dintre care una cu un program prelungit. Activitatea instituțiilor este asigurată cu specialiști de diverse pregătiri. Majoritatea din ei locuiesc pe teritoriul comunei și se simt foarte bine. La I.C.C.P.T. funcționează două cantine și un expres. La fabrica de zahăr va mai fi una. Pe lîngă căminul cultural comuna mai are la dispoziție încă trei săli de festivități.

La Fundulea, toată lumea, cu mic cu mare, face agricultură. La loc de cinste este și zootehnia. CAP are o fermă modernă cu o capacitate de 650 capete. În plan se prevede achiziționarea a 800 oi care vor valorifica mai bine grosierele și tăițeii de sfeclă de la fabrica de zahăr. I.C.C.P.T. crește peste o mie de bovine, peste 2 000 porci și 14 000 păsări. Toate unitățile din Fundulea, I.C.C.P.T., Siloz, Cooperație, Consiliul popular, C.P.D.A.M., Spital, au gospodării anexe.

Prima explicație a faptului că în Fundulea oamenii trăiesc bine și au ce le trebuie și chiar mai mult decît atît este aceea că aici se muncește și nu oricum, ci bine și organizat. Se folosește fiecare palmă de pămînt, cele din fața curților, dintre clădiri. Rezultatul acestei acțiuni la nivelul comunei și chiar al fiecărei gospodării în parte constituie mai ales pentru cei care au fost vreodată neîncrezători o revelație. Oameni harnici și cu inițiativă, conduși de oameni harnici și cu inițiativă se găsesc la tot pasul. Cei mai buni ? Constantin Stanciu e deputat și delegat sătesc. Înainte de asta e membru ceape și crescător de animale. Deputatul Vasile Ștefan, muncitor la Institut, se ocupă de înfrumusețarea comunei. Are rezultate bune în circumscripția electorală și în activitatea de crescător de animale. Mecanizatorul Constantin Anton, telefonista Dumitra Stanciu, cooperatorii Gheorghe Emanoil și Vasilica Fuia sînt alți deputați a căror propagandă este în primul rînd puterea exemplului personal. Cei care se ocupă cu legumicultura de regulă cresc și animale. Să-i amintim pe Toma Măturaru, Petre Tăbîrță, Mircea Bordeașu, Nicolae Nedelcu, Ion Anghel, Dumitru Badea. Nicolae Mirică crește pentru Industria cărnii 200 miei și 5 porci. Pascu Măturaru a contractat cu statul 20 oi, 20 de miei și 800 litri lapte de oaie. Tănase Anghel, zis Oprică, crește 5 viței. Planul în profil teritorial la lapte și carne a fost depășit substanțial. Peste 800 de oameni au contracte suplimentare cu statul. Cele aproape 4 000 hectare ale CAP sînt muncite nu doar cu cei 375 de activi ci și cu oameni ai muncii din unitățile neagricole. S-ar părea după cele spuse pînă acum că în comuna Fundulea nu mai sînt probleme de rezolvat. Din cele mari și importante, într-adevăr nu mai sînt. Loc pentru mai bine este întotdeauna.

În comună a fost introdusă apa potabilă, etapa I, la unitățile administrative și la circa 60 de cetățeni. E drept că nu se poate face totul dintr-o dată, însă în etapa I a fost aprobată construirea puțurilor de adîncime. Un puț costă 200 000 lei. Nefolosit, se înnisipează iar deznisiparea lui la darea în funcțiune costă 30 000 lei. Se mai pune problema redeschiderii finanțării,. altă alergătură. Se cheltuie în plus niște bani cu care s-ar fi putut face altceva și oamenii oricum n-au apă după etapa I.

Moara din Fundulea e vestită prin partea locului. Șeful de unitate George Damian o are în grijă de 20 de ani și mai bine. Măcinișul e bun, cum se spune. Cu alte cuvinte la moară se stă la rînd pentru că făina e albă și bună, moara își face planul și chiar ceva peste el și în întrecerea socialistă între unitățile Întreprinderii de panificație județene George Damian, deși în pragul pensiei, se plasează mereu în preajma podiumului de premiere. Consiliul popular ar vrea ca moara să intre în administrația sa. La o moară bună nu se renunță. Întreprinderea de panificație a renunțat la cele mai slabe. De ce moara să fie la întreprindere sau la consiliu ? Consiliul popular ne asigură că dacă ar fi sub tutela sa, în jurul morii s-ar fi dezvoltat o gospodărie anexă de toată frumusețea. Așa însă pe lîngă moară nu crește nici o vietate.

Probleme mici care s-ar putea, spre folosul tuturor, rezolva dintr-o trăsătură de condei.

Să încheiem acest succint reportaj despre oamenii din Fundulea spunînd că la realizările economice ale comunei, la înfrumusețarea ei, la crearea unei vieți mai bune un aport substanțial îl au Organizațiile democrației și unității socialiste. Inițiativele celor aproape 1 200 de membri privind valorificarea tuturor resurselor existente, recuperarea materialelor refolosibile, creșterea animalelor mici, a albinelor și viermilor de mătase aduc an de an un aport din ce în ce mai substanțial potențialului economic al comunei. Și în Fundulea femeile duc greul în parte cel puțin egală cu bărbații. Președinta Comitetului de femei, Leontina Loghinescu, și femeile din comisiile de femei găsesc timp ca pe lîngă munca de la cîmp și din unitățile neagricole să se ocupe îndeaproape de înfrumusețarea comunei, de supravegherea și îndrumarea grădinițelor, de organizarea cercurilor de artizanat și croitorie.

Fundulea nu are și pe drept cuvînt nostalgia orașului. Fiecare cetățean al ei poate munci aici după posibilitățile lui, își poate face rostul așa cum și-l dorește.

OPREA GEORGESCU

Fotografii de CODRUȚA DRĂGOESCU

Să fie pîinea ţării cît mai bună!

● Timpul muncitorului integru ● Secera şi combina ● O femeie în lan ●

Jubileu — tractorul 1 000 000

O foaie volantă a întreprinderii a publicat o fotografie aproape naivă, un om de 60 de ani, îmbrăcat în halat, cu cămaşă albă şi cravată, cu o mînă pe lîngă corp, cu cealaltă pe maneta unei maşini. Fotografia are ceva de amintire din staţiunea cutare sau de cea în care un om ţine neapărat să se fotografieze lîngă prima locomotivă care a traversat Europa. Se vede clar că nu lucrează la maşinărie, că s-a aşezat lîngă ea doar pentru fotografie, pentru o amintire convenţională, ca un pensionar lîngă o femeie în vîrstă pentru a atrage atenţia asupra unei poveşti de dragoste care s-a consumat cu mulţi ani în urmă. Abia citind textul desluşeşti sensul acestei fotografii de adio, cu Dumitru Diaconescu aşezat lîngă o maşină, spunînd adio după 44 de ani de uzină, în care fotografie toţi ceilalţi văd un om lîngă un utilaj, el singur văzînd mai mult, toată viaţa lui legată de tractoare şi de oamenii tractoarelor, de acea periferie cenuşie care a luat proporţiile unui cartier al Braşovului, în timp ce pentru mine un tractor vechi aduce după el şirul lung al primăverilor ploioase, cu oameni derutaţi, aşteptînd mereu în faţa porţilor, sperînd să se întîmple ceva care să le limpezească viaţa, îndrugînd tot felul de adevăruri crunte sau minciuni fabulate de frică . o voce ingrozită a unui ţăran care alerga pe uliţă, ţinîndu-şi pălăria de paie să nu i-o zboare vîntul, anunţînd ceva mai periculos decît o divizie de tancuri. Lumea a ieşit în grabă şi a luat-o spre capătul satului, şi bărbaţi desculţi şi femei desculţe, şi copii desculţi alergînd pe piatra mărunţă şi colţuroasă, imuni la toate obiectele ascuţite şi lipsiţi de apărare în faţa pierderii pămîntului au ajuns la marginea satului şi le-au văzut, mari şi roşii, cam grăsane şi oloage, cu şenilele strălucitoare ca nişte raţe încizmate cu metal, cu nişte manete de jucării pe spinare şi cu pălării la ţevile de eşapament. Rimau drumul şi se întorceau cu nepăsare în mijlocul bălţilor şi arătau ca nişte fiinţe caraghioase, aproape groteşti, fără nici o alură de maşină agricolă, semănînd mai degrabă cu un utilaj de război cu care de fapt şi urma să se ducă lupta împotriva micii proprietăţi şi ca care, în cele din urmă, s-a şi cîştigat. Ţăranii stăteau pe marginea şanţului şi se uitau uimiţi la acele maşinării şi la cei care le conduceau şi copiii le-au botezat imediat, unele i-au zis Minzul, altele Miţa, unele Hector şi altele Rex şi nu erau decît ratatele din start tipuri de tractoare K.D. care nu aveau nimic cu celebrele I.A.R.-22 de început, nici cu tractoarele pe roţi de cauciuc de mai tîrziu.

În acea fotografie tipărită în foaia volantă a întreprinderii, Dumitru Diaconescu, Erou al Muncii Socialiste, se despărţea de „Tractorul" Braşov, cu cîteva luni înainte ca pe poarta întreprinderii să lasă maşinăria cu numărul 1 milion. Va fi o sărbătoare, cum a fost şi la nr. 40 000 şi la 400 000, nu pe măsura celei care a fost la ieşirea primului tractor, o fiinţă necăjită, croit mai mult din ciocan şi montat cu cheia fixă şi cu patentul, destinat să îndrepte urmele războiului lăsate pe un pămînt răvăşit dar care, în clipa cînd a pornit a umplut sufletele mecanicilor de bucurie. Cu fiecare sută de tractoare această armată de oameni a îmbătrînit puţin cîte puţin, pînă cînd toţi cei care au lucrat la montarea primului tractor au murit sau s-au pensionat ca el singur, stingher, ruginit şi revopsit într-o expoziţie să mai dovedească existenţa lor şi a celor care au lucrat pe ele.

La 46 de ani Gheorghe Avram este maistru, un om venit de la ţară, de prin părţile Făgăraşului. În 1952 a poposit la tractoare într-o împrejurare în care e şi întîmplare şi opţiune şi multe altele şi a învăţat meserie tot la tractoarele pe şenile şi, după cîţiva ani, a început producţia de tractoare pe roţi, modernizate, abandonîndu-se cele pe şenile, şi el era tînăr şi făcea curte fiicei unui lăcătuş de la secţia de montaj, unul mai vechi, Augustin Groza, care a stat vreo 42 de ani la tractoare, şi bătrînul meseriaş i-a dat fata, a fost de acord s-o ia de nevastă şi au avut un băiat, crescut şi el pe nesimţite şi dintr-o bună zi sculer matriţer în aceeaşi întreprindere în care bunicul său, crezînd că participă la construirea unei mari minuni a tehnicii, a semnat certificatul de naştere al maşinăriei care va avea, în alte forme, un milion de exemplare. Am stat de vorbă cu Gheorghe Avram în preziua întîlnirii cu un deputat al circumscripţiei Tractorul. Mai erau de faţă cîţiva „tractorişti". Ce e de făcut ? se întrebau ei. Problema pieţei prea mici am rezolvat-o noi, că tot Tractorul o extinde ! Mai rămîne problema sortimentaţiei alimentare reduse, a legumelor şi fructelor puţine, a neplăcerilor pe care le au nevestele muncitorilor care se întorc de la schimbul doi. Soţia lui Avram, Doina Avram, lucrează tot la Tractorul. La un moment dat îmi vine o idee. Îl întreb pe Gheorghe Avram cînd a fost ultima dată în oraşul vechi, în centrul vechi, unde e Biserica neagră şi Cerbul Carpaţin. Cade pe gînduri. Răspunde după un minut de gîndire. Acum doi ani, parcă la o nuntă, zice el. Nu aveţi sentimentul că vă închideţi în cartierul acesta din imediata vecinătate a uzinei ? întreb eu. Tace un minut. În cartier tot ar fi ceva, dar am sentimentul că mă închid în fabrică ! Stăm 12 ore, vin şi duminica. E o perioadă grea, zice el. Oţelurile de scule nu sînt corespunzătoare, plăcuţele aşchietoare sînt slabe şi nu avem materiale ca lumea şi nivelul producţiei e mare. Zilnic trebuie să te baţi ca producţia să stea în picioare, să meargă.

Gheorghe Albotă lucrează la secţia T 38. A venit din Moldova în preajma anilor 1954, adus mai mult de un frate care prinsese deja un loc la Tractorul. L-a ajutat şi pe el să intre la turnătorie, apoi a devenit activist de tineret şi, după ce s-a întors s-a calificat ca lăcătuş mecanic la motor şi a lucrat apoi ca frezor şi stătea la Frîlu şi făcea naveta la Braşov şi abia tîrziu, după mulţi ani, a avut curaj şi loc să se mute într-un cămin de nefamilişti şi mai apoi într-o casă a lui, în care a stat puţin, a plecat în India la asistenţă tehnică, unde n-a rămas mult din cauza climei, şi după un an a făcut cale întoarsă, la răcorosul şi umedul aer de la poalele munţilor şi pe nesimţite au trecut 32 de ani de cînd tot lucrează la producţia de tractoare şi ea nu s-a schimbat cu nimic, tot creşte şi tot creşte şi tot populează lumea, şi lumea tot nu se mai satură, vrea tractoare aşa cum pămîntul uscat nu se mai satură să ceară apă.

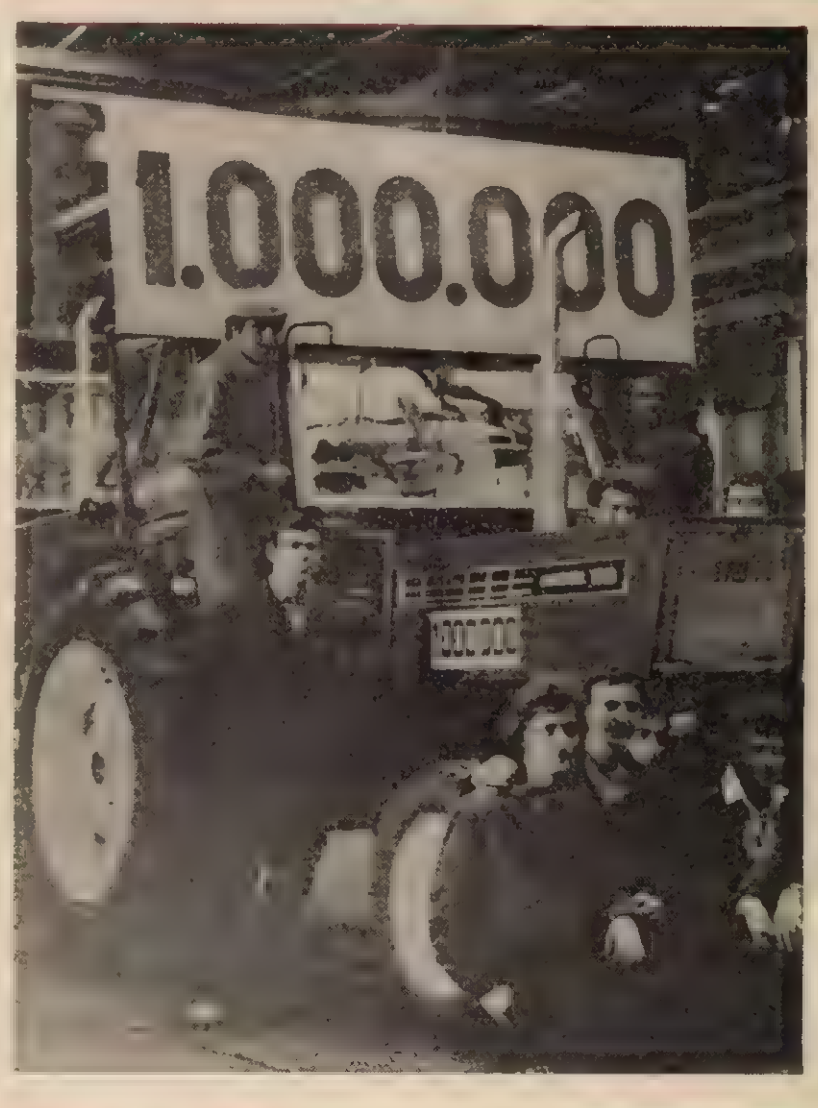

După 32 de ani la Tractorul Gheorghe Albotă este un om în vîrstă, demn, frumos, cu cîteva boli. Locuieşte cu soţia într-o garsonieră şi-mi vine să îl întreb cu ce s-a ales după 32 de ani de trudă. Omul stă pe gînduri, zîmbeşte şi răspunde cu un singur cuvînt, muncă, şi se ridică, îmi întinde mîna şi iese.

Dumitru Diu are aerul vioi al unui om din sud. Se vede de departe că e muntean, un om dinspre Dunăre, şi chiar este, unul dintre cei ajunşi întîmplător în Braşov. Lucra în Bucureşti, la A.S.A.M. Cotroceni şi mai apoi la Republica şi după armată s-a căsătorit şi-a plecat în luna de miere şi-a ajuns şi la Braşov, unde avea o soră, şi sora lui i-a zis să rămînă că oraşul are destule uzine şi se găseşte de lucru, şi el a eziat şi nevasta lui fericită a zis că e de acord cu ce hotărăşte capul familiei şi el s-a întîlnit cu foşti colegi de la A.S.A.M., ajunşi şi ei la Braşov, la fosta fabrică de avioane, şi atunci, dintr-un impuls inexplicabil s-a hotărît să rămînă într-un loc pentru care n-avea nici un argument. Şi-au trecut şi pentru el 32 de ani şi-n aceşti 32 de ani au încăput sute de mii de tractoare şi cîteva bucurii şi foarte multe necazuri care l-au lăsat neclintit la aceeaşi secţie, după ce venise acolo de la al doilea tractor K.D. 35. Între timp Întreprinderea Tractorul a născut mai multe întreprinderi de tractoare, şi la Timişoara, şi la Craiova, şi la Miercurea Ciuc pe care tot braşovenii le-au pus pe picioare. Şi omul acesta, respectat după primele zile de muncă, de la şaibă a fost trecut ca reglor şi după asta a făcut şcoala tehnică de maiştri, a devenit şi tehnician principal, apoi maistru şi maistru principal şi în cele din urmă şef de atelier, rămînînd acelaşi om al şaibei, cu mîinile negre de ulei, cu ochelarii uneori stropiţi şi prăfuiţi, cu părul alb, extrem de realist, neiertător în faţa prostiei şi a dezordinii, a golurilor în aprovizionare. E tipul muncitorului integru. Lucrează corect. Ceea ce nu-l obligă să nu gîndească şi să nu-ţi spună adevărul. Faptul că îşi face datoria e o dovadă că gîndeşte, că nu crede în toate balivernele pe care te lasă în pace să i le spui. El are o echină, cu maistrul Zaharia Androne, şi cu reglorii Florea Angelescu, Ieronim Brudaşcu, Ion Stan şi Gheorghe Mihăilescu, care prin faptul că îşi fac datoria încearcă să demonstreze că aparţin Tractorului dar că pot fi socotiţi un reazem pentru o gîndire realistă, corectă şi dreaptă. În orice vreme, munca te face să gîndeşti cinstit. Un milion de tractoare ar fi un argument cum nu se poate mai puternic pentru aceasta.

C. NISTORESCU

În aşteptarea combinelor

În comuna Potcoava din judeţul Olt e cald, foarte cald. N-a mai plouat de la începutul lunii iunie iar soarele continuă să ardă ameninţător, ca o lavă aprinsă, gata parcă să se scurgă pe pămînt. De căldură, au înnebunit şi muştele. Numai oamenii se încăpăţînează să stea pe cîmp, ştergîndu-şi transpiraţia cu dosul palmei. De-abia au terminat recoltatul orzului, c-a şi venit la rînd grîul ale cărui spice stau ţepene, indiferente la orice boare de vînt. Lanul de grîu nu se mai leagănă, ca în poeziile bucolice, şi nici nu mai are acea culoare aurie care-ţi ia ochii. Căldura l-a uscat şi i-a furat din mlădiere. Grîul e atît de copt, încît are culoarea lutului. Cînd combina înaintează în lan, fringînd spicele, împrăştie în preajmă un sunet aspru. E ca şi cînd ai muşca dintr-o pîine caldă.

La marginea comunei, unde se află proprietatea C.A.P. Sineşti, o femeie înaintează alene prin lan, cînd spicele la o parte cu gesturi molcome. În mînă învîrteşte o floare de mac, pe care o foloseşte de evantai. Din cînd în cînd o ţine în gură, în semn de oboseală a braţelor. O femeie în lan e o apariţie plăcută, chiar şi pentru mine care am venit să mă interesez de soarta secerişului. O femeie în lan, pe căldura asta, nu poate fi decît o femeie cu funcţie de răspundere. Adică şefa fermei nr. 1, Elisabeta Ciuchete. Lîngă mine se află preşedintele C.A.P. Sineşti, inginerul Vasile Mihai, ardelean pogorît de pe dealurile Blajului în urmă cu vreo paisprezece ani. El e direct răspunzător de această campanie a secerişului, începută la sfîrşitul lui iunie, cînd grîul a atins umiditatea propice de preluare în bază. Nu apuc să încheg o discuţie serioasă, căci ardeleanul se ţine de şotii, şi îndată apare un ARO din care coboară o altă femeie care pune mîinile pilnie la gură şi strigă : „Dom' inginceer ! Tractoriştii n-au vrut să mănînce. M-am dus degeaba cu mîncarea". Este secretara de partid a C.A.P. Sineşti, Nela Alexe, care-şi face datoria şi în felul acesta, adică asigurînd mîncarea oamenilor, de la cantina C.A.P. Inginerul îi face cu mîna în semn că nu-i bai şi-şi continuă povestea. Nu e tocmai convins de intenţiile mele şi, mai în glumă, mai în serios, îmi spune că din suprafaţa de 820 ha de grîu a reuşit pînă acum, adică azi, 12 iulie, să recolteze jumătate. Mîine ar fi ultimul termen şi speră să termine. Mizează pe cele cîteva combine care urmează să sosească din sudul judeţului pentru a-i sprijini. „Tocmai mîine, zi cu ghinion, credeţi că veţi încheia secerişul ?", întreb eu, nu fără un pic de maliţie. „Nouă, ziua de treisprezece ne-aduce noroc", zice inginerul, dînd cu tifla scepticismului meu. (A doua zi, aflîndu-mă la Consiliul popular, vicepreşedintele tocmai îl anunţă prin telefon pe inginerul Vasile Mihai că un pluton de combine din sud se află la marginea comunei). Bine-ar fi ca C.A.P. Sineşti să secere-ntr-o zi cît în două săptămîni.

Mă uit în jur şi văd opt combine, deşi sînt paisprezece în dotare. Celelalte nu pot funcţiona, fiindcă nu există personal suficient. Probabil de aceea una din combine este condusă de inginerul şef, Ion Ene. Trebuie să spun că aici combinerii sînt şi tractorişti. Ziua seceră iar spre seară ară. Procedeul secerişului e deja cunoscut : unii treieră, alţiiară. La cele opt combine sînt trei-patru autocamioane care merg alături, precum sluga lîngă stăpîn, urmînd să transporte grîul la baza de recepţie din gara Potcoava. Din păcate, ritmul de lucru nu e tocmai accelerat dar mulţumirea inginerului este că cel puţin grîul e copt şi nu se mai repetă povestea cu orzul care a fost recoltat peste gradul de umiditate admis, dintr-o grabă care a stricat toată treaba şi care a dus la pagube destul de mărişoare. Grîul e frumos, chiar dacă ritmul lent de recoltare, cum spuneam, face să scadă greutatea la hectar. Totuşi, C.A.P. Sineşti, aparţinătoare de comuna Potcoava, a reuşit să depăşească planul cu 4 000 kg/ha, ceea ce, să recunoaştem, e o performanţă.

Cea mai bună producţie a fost în zona Vodiţa, ceea ce a compensat lipsurile zonei Ograda, unde însămînţările au avut loc în ultima vreme şi unde îngrăşămintele n-au fost tocmai bune. Preşedintele C.A.P. e însă mulţumit. E mulţumit şi secretarul Consiliului popular, Marin Cîrjan, care laudă producţia în termeni realişti, renunţînd la efuziunile poetice care compară spicul cu cocoşul. După bucurie vine însă şi-o mică întristare. Din lipsa mijloacelor mecanice, paiele se string mai încet, cam la o zi diferenţă. Apoi, tot din cauza ritmului cam lent, unele soiuri, precum **Libelula**, sînt mai sensibile şi se usucă văzînd cu ochii, ceea ce înseamnă o oarecare pierdere.

Îmi mai reamintesc explicaţia preşedintelui Vasile Mihai, privitoare la numărul mic al combinelor. „Dac-ar fi mai multe...", zic eu, încurajîndu-l. „N-ar fi nici un cîştig, căci n-ar fi autocamioane suficiente", îmi răspunde el resemnat. Vorba ceea, dacă nema putirinţa, ce mai chichirez gîlceavă.

Îmi arunc o dată privirea asupra lanului şi, în urma combinelor, văd un ţăran cu o seceră în mînă, mergînd abătut, tăind din cînd în cînd cîte-un spic, scăpat ca prin minune din dinţii feroce ai maşinilor. Se aimte şi aici mîna omului, care nu vrea să piardă nimic. Mă gîndesc la faptul că o secerâ la opt combine e ca un spic la un lan de grîu.

RADU G. ŢEPOSU

23 AUGUST 40
1944–1984

Vînt prielnic pentru

● Centrul de comandă al destinelor naţiunii ● Citadelă a spiritului muncitoresc

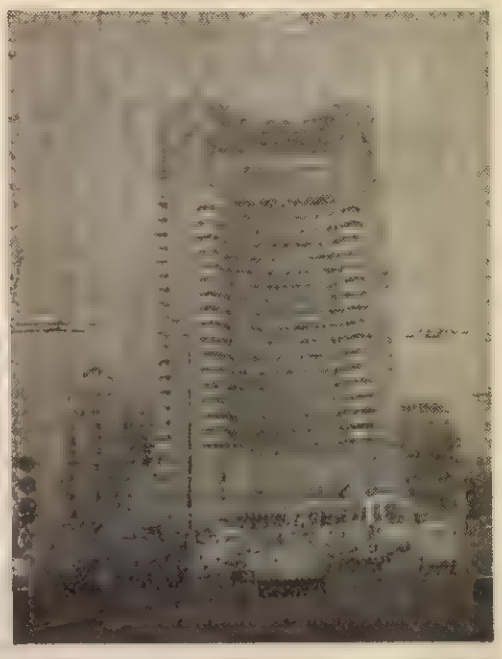

Bucureşti — oraşul nostru cel mare, oraşul marilor iubiri

A fost cîntat ca un zeu. Într-o iluminare a sufletelor noastre, îndrăgostite de el, locul de unde soarele răsare pentru toţi românii şi-a făurit simbolurile cuceritoare de inimi şi descoperitoare de energii şi cu temeritatea elanurilor eroice ale atîtor înfăptuiri istorice s-au ridicat aici, triumfătoare, la capătul atîtor jertfe, coloanele templului dragostei noastre de ţară. Să vorbim despre Bucureşti, aşadar, cu băgare de seamă, cu sfială chiar, ca despre o mare iubire. Bucureştiul a fost întotdeauna ora exactă a istoriei noastre. Şi imaginile alăturate, ca nişte frînturi de viaţă din viaţa oraşului, aduc dovezi semnificative ale acestei lucrări scumpe nouă, edificate prin munca în care ne-am aflat tăria şi rosturile în cei 40 de ani de cînd ţara, în libertate, şi-a consacrat gesturile constructive ideii de a aduce în pacea fragilă a lumii un exemplu despre voinţa unui popor de a păstra valorile supreme ale vieţii pe steaua în necontenită ardere a pămîntului. Iată străzile Bucureştiului de azi, iată noile sale ansambluri de locuinţe ridicate, ştim cu toţii, mai cu seamă de vreo 20 de ani încoace, în acest răstimp în care oraşul a crescut monumental, pe măsura rangului său de Capitală şi de-a fi în spaţiul românesc şi dincolo de el, cum spunea Kogălniceanu, un centru de lumini. Fiind un adevăr că bucureşteanul a dovedit întotdeauna rîvnă, ambiţia şi bucuria de a-şi reconstrui cetatea cărcia vremuri potrivnice, de multe ori, şi adeseori întîmplări tragice i-au prefăcut zidurile în scrum şi cenuşă. Peste jafuri şi războaie, peste ciumă şi incendii şi bancrute financiare şi inundaţii şi cutremure Bucureştiul şi-a ridicat însă fruntea şi cu o vitalitate niciodată stinsă, niciodată îngenuncheată a redeşteptat în sîngele oamenilor ţărmuri pe care alţii le-ar fi crezut scufundate. Acele ţărmuri, acele aspiraţii întruchipate alevea astăzi în înfăţişarea modernei metropole care e Bucureştiul, au îngemănat pofta de viaţă a bucureşteanului, făcută celebră de o întreagă literatură, şi felul estet, am zice, cu care el s-a deprins, o dovadă certă de superioară civilizaţie, a privi lumea: optimist chiar sub povara necazului, isteţ, ospitalier, generos, cu un acut simţ al demnităţii şi al datoriei. Chiar atunci cînd Bucureştiul îi apărea lui Bernard Shaw ca un „colţ de civilizaţie", iar afirmaţia se referea, de bună seamă, la centrul oraşului, nu trebuie să uităm că înspre marginile lui, acolo unde se ridicau dintr-un buzunar gol casele sărăciei, în acele case era mult suflet şi mult ideal, nu doar ceea ce a acreditat o anume imagine de consum, ca să zicem aşa, a Bucureştiului, confundînd literatura cu istoria, partea cu întregul sau vîrstele oraşului. Şi nu întîmplător cineva adresa bucureştenilor invitaţia de a-şi petrece un concediu în Bucureşti. Aici, în oraşul-Capitală unde se află centrul de comandă al destinelor naţiunii, se poate spune că în liniştea nopţilor care se întind ca nişte mari frunze de răcoare se aude dinspre halele fabricilor freamătul muncii ca un ecou al mării şi ultimele mireasme ale teilor se amestecă blînd cu cele ale grîului şi în izbucnirea de lumină a fiecărei dimineţi Oraşul nostru cel Mare, în vatra căruia multe proiecte au luat-o înaintea timpului, trăieşte bucuria că şi timpul se arată a fi pe măsura proiectelor. Vrem să spunem, puterea oamenilor de a le înfăptui. Astfel primim şi vestea de ultimă oră a construirii canalului navigabil care va lega Bucureştii de Dunăre. Un proiect pe măsura noblefii acestui oraş al marilor iubiri, despre care un poet avea dreptate să se întrebe: Putem rosti cu mîndrie că în Bucureşti s-au scris versurile cele mai frumoase ale limbii românilor ? Se pare că da.

DUMITRU ELIADE ■

orașul amiral al patriei

● Metropolă a științei și culturii ● Vatră de noblețe și eternitate românească ●

23 AUGUST 40
1944–1984

Calfe şi zidari şi nouă

• Ce înseamnă pentru beneficiarii externi emblema:

Eficienţă economică

Dialog cu ing. Ioan Botezatu, director al Direcţiei coordonare, organizare şi control din Departamentul pentru construcţii în străinătate, secretarul comitetului de partid.

— Sub ce auspicii a debutat activitatea de construcţii în străinătate şi care a fost destinaţia departamentului pe care îl reprezentaţi la această discuţie ?

— Departamentul pentru construcţii în străinătate a fost înfiinţat în luna august a anului 1981 din iniţiativa secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, pentru a dezvolta cooperarea cu alte ţări în domeniul construcţiilor. Scopul principal a fost să se instituţionalizeze un organism central care să coordoneze unitar, întreaga activitate de construcţii în străinătate. Cred că sîntem singura ţară care are un asemenea organism cu sarcini de a răspunde pe ansamblul economiei naţionale, fiind în acelaşi timp titular de plan dar şi organ lucrativ executant al lucrărilor, cu funcţie de antreprenor general. Pînă la data înfiinţării departamentului, aceste lucrări se realizau separat prin întreprinderi de comerţ exterior, subordonate ministerelor economice, fiecare în domeniul său de activitate. De exemplu, lucrările de căi ferate, drumuri şi poduri se realizau prin Contransimex, lucrările de instalaţii electrice prin Romelectro, cele în domeniul construcţiilor industriale, social-culturale şi construcţiile de locuinţe se realizau prin ARCOM care pînă la data înfiinţării departamentului, era subordonat Ministerului Construcţiilor Industriale. Departamentului pentru construcţii în străinătate i-au fost subordonate direct ca unităţi proprii, ARCOM, şi, ulterior, ARCIF, prin preluarea ei de la Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare. Totodată, departamentul a primit şi sarcina de a coordona şi celelalte întreprinderi subordonate ministerelor. Prin aceasta se asigura coordonarea activităţii unităţilor româneşti ce lucrează în aceeaşi zonă geografică, asigurîndu-se creşterea eficienţei acestei activităţi prin folosirea mai raţională a resurselor tehnico-materiale şi umane.

— Cum a fost începutul activităţilor de construcţii în străinătate ?

— Debutul acestei activităţi poate fi situat în jurul anilor '60, dar adevărata sa dezvoltare a început după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român cînd, prin îndrumările date de secretarul general, acestui sector de activitate i s-au stabilit sarcini precise.

— Cum a contribuit această activitate la afirmarea potenţialului economic al României? La ce probe au fost puse rezultatele tehnicii româneşti ?

— Una din sarcinile de bază primite de la conducerea superioară de partid a fost aceea de a realiza promovarea la export a utilajelor tehnologice şi echipamentelor de concepţie şi fabricaţie românească, precum şi creşterea exportului în domeniul materialelor de construcţii şi de instalaţii, utilajelor de construcţii şi mijloacelor de transport realizate în exclusivitate la noi în ţară. Ca urmare a materializării acestei sarcini, Departamentul pentru construcţii în străinătate a acţionat pentru omologarea şi asimilarea de către parteneri externi a produselor fabricate în ţara noastră, fapt care a dovedit că acestea nu erau cu nimic mai prejos faţă de cele realizate de unităţi cunoscute pe plan internaţional în acest domeniu. Astfel, dacă la început noi aveam mai multe compartimente pentru activitatea de achiziţii din terţe ţări, care achiziţii urmau să fie încorporate în lucrările noastre executate în străinătate, de la înfiinţarea departamentului ne-am orientat pentru dezvoltarea compartimentului de asimilări şi omologări de produse româneşti, urmărind să executăm lucrări de regulă cu produse româneşti şi în exclusivitate cu mijloace de mecanizare de fabricaţie românească. Pentru aceasta s-au făcut programe în domeniul asimilărilor, comune cu ministerele care concură la realizarea unor lucrări în străinătate, programe urmărite îndeaproape de reprezentanţii departamentului de la faza de proiect pînă la trimiterea lor în străinătate, pe şantierele româneşti. An de an au fost încorporate în lucrările executate materiale şi alte produse asimilate în valoare de circa 20 de milioane de dolari care altfel ar fi fost incluse în lucrările respective prin achiziţii din alte ţări.

— Ce a însemnat exportul de inteligenţă pentru întreprinderile din ţară care au participat cu produse la realizarea acestor lucrări ?

— Noi executăm construcţii în străinătate cu cedare de aport valutar către întreprinderile care produc utilaje pe care le folosim la aceste construcţii. Pentru ele activitatea s-a materializat în faptul că au avut posibilităţi suplimentare de realizare a exportului. Concret, Ministerul Industriei Lemnului şi Materialelor de Construcţii are o sarcină de a exporta ciment. Prin lucrările executate de noi în străinătate, acestui minister şi unităţilor producătoare din subordine li s-au creat condiţii pentru realizarea unor volume suplimentare la export. Au fost şi cazuri cînd unele unităţi din ţară, prin intermediul lucrărilor noastre au reuşit pentru prima oară să participe la activitatea de export, pe relaţia respectivă, activitatea noastră constituind astfel pionieratul pătrunderii pe piaţa respectivă.

— Participarea la activitatea de construcţii în străinătate a avut nişte consecinţe în planul calităţii lucrărilor. Mă refer la întreprinderile care vă furnizează aparatură, utilaje, tehnologie şi care au fost puse în faţa situaţiei de a se confrunta cu firme de prestigiu într-un domeniu sau altul.

— Partenerii au solicitat şi solicită ca toate produsele încorporate în aceste lucrări (care de regulă înseamnă obiective de mare importanţă pentru dezvoltarea lor economico-socială) să fie produse competitive, de cel mai înalt nivel, cu parametrii cei mai ridicaţi. Ei ne cer ca produsele noastre să se alinieze la nivelul standardelor internaţionale. Noi trebuie să dovedim că produsele realizate după standardele româneşti au calităţile impuse de standardele internaţionale. Aceasta a însemnat o intensificare a eforturilor privitoare la calitate, atît pentru unităţile producătoare, cît şi pentru noi, cei care le încorporăm în lucrări.

— Ce implică organizarea unei activităţi economice la mare distanţă de ţară? Care sînt dificultăţile ?

— Implicaţiile sînt enorme, dar prima măsură care se impune în organizarea unei asemenea activităţi este pregătirea corespunzătoare a lucrărilor pentru a putea realiza executarea şi trimiterea în timp a resurselor materiale şi umane, cunoscut fiind faptul că de la data comandării pînă la data ajungerii unui produs pe şantierul nostru din străinătate durează de regulă 3—4 luni. Deci cadrele tehnice din străinătate trebuie să gîndească conducerea operativă a producţiei cu 3—4 luni în avans. Apoi e vorba de analiza temeinică a tehnologiilor de execuţie pentru a realiza lucrări de foarte bună calitate, cu un număr minim de muncitori, cu o productivitate ridicată, productivitatea muncii reprezentînd factorul hotărîtor al eficienţei economice al acestei activităţi. Important este ca în această acerbă competiţie internaţională să găsim asemenea tehnologii încît să realizăm o productivitate maximă, cu un număr cît mai mic de muncitori. Aceasta intervine foarte serios în eficienţa economică a lucrării, este cheia de boltă a întregii noastre activităţi.

— Ce înseamnă pentru beneficiarii externi un obiectiv economic despre care se spune „construit de români" ?

— Din întîlnirile pe care le-am avut cu constructorii români în străinătate pe unii dintre ei cunoscîndu-i de pe şantierele din ţară, am dedus că majoritatea lor este conştientă de importanţa activităţii pe care o desfăşoară, de reprezentanţi ai

Ţări în care constructorii români au fost şi sînt prezenţi

Algeria, Austria, Angola, Argentina, Cehoslovacia, Congo, Egipt, Franţa, R.F. Germania, Grecia, Iordania, India, Irak, Iran, Libia, Maroc, Mongolia, Mozambic, Pakistan, Siria, Sudan, Turcia, Zambia, Zimbabwe, R.A. Yemen, R.P.D. a Yemenului.

■ Au fost realizate circa 300 obiective, între care :

— obiective industriale :

● rafinării : Karachi — Pakistan, Baniaş — Siria, Zarqa — Iordania
● complex TSP Homs — Siria
● fabrici de ciment : Scheik Said — Siria, Kahat — Pakistan, Wotice şi Kakany — R.S.F. Iugoslavia, Um-Qasr, Al Qaim, Siniar — Irak
● foraj sonde : Algeria, Egipt, Grecia, Irak
● depozite petroliere : Angola, Sudan, R.A. Yemen
● instalaţii de spălare fosfaţi : Siria
● lucrări geologice : Siria
● proiectare în domeniul minier: China
● linii electrice şi lucrări de electrificare : Egipt, Liban, Iordania, Iran
● foraje apă : Libia, R.P.D. Yemen
● drumuri : Libia, Maroc, Irak, Iran
● siloz : Libia
● centrale electrice : Austria, Cehoslovacia, R.F. Germania
● lucrări de îmbunătăţiri funciare : Irak, Siria
● clădiri publice : R.F. Germania, Libia, Sudan
● şcoli şi universităţi : Austria, R.F. Germania, Libia, Irak
● complexe sportive, stadioane, baze de agrement : R.F. Germania, Libia
● spitale, clinici, sanatorii : Cehoslovacia, R.F. Germania, Libia
● hoteluri, cinematografe, teatre, cire : Austria, Cehoslovacia, R.F. Germania, Libia, Mongolia
● locuinţe : R.F. Germania, Libia
■ Constructori români actualmente pe mari şantiere din străinătate : 19 000

■ Dotare tehnică :

● Circa 2 500 mijloace de transport şi peste 1 200 utilaje grele de mecanizare, printre care enumerăm :
● excavatoare tip 3 602 cu cupă de 2,5 m³
● macarale turn 125 tfm şi 200 tfm
● autobasculante de 27 t şi R — 19 256
● staţii de betoane cu instalaţii de automatizare
● maşini de drenaj cu productivitate de 1 500 mc/zi
● instalaţii de finisat şi betonat canale
● buldozere de 360 CP
4 000 mecanizatori în unităţile din străinătate.

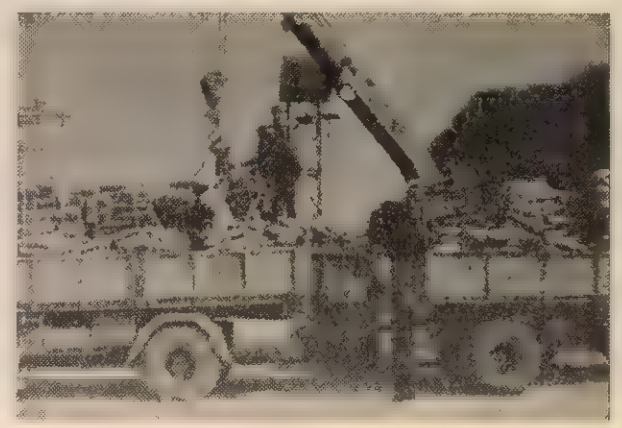

pietrari, nouă meşteri mari

„CONSTRUIT DE ROMÂNI"

23 AUGUST 40 1944–1984

constructorilor români în străinătate. Ei ştiu că sînt mesageri ai politicii de colaborare şi pace, de prietenie şi înţelegere, promovată de secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Aprecierea partenerilor noştri externi este aceea că lucrările construite de români înseamnă lucrări de foarte bună calitate. Pentru partenerii străini, construit de români înseamnă o garanţie a calităţii. Aceste lucrări care vor dăinui peste ani reprezintă expresia relaţiilor bune, existente între popoarele noastre, între ţările noastre. Pentru a satisface această valenţă politică noi avem o organizare unică, rod al preocupărilor tovarăşului Nicolae Ceauşescu pentru crearea unor condiţii optime în vederea realizării activităţii de construcţii în străinătate în condiţii de eficienţă economică reciprocă, pentru ambii parteneri de contract.

Organizare, rigurozitate, competenţă

Stăm într-o încăpere sobră, cu o masă lungă şi cu multe scaune împrejur, probabil o sală de protocol sau de şedinţe şi două femei distinse povestesc pe rînd despre fabricile de ciment construite pe cealaltă parte a globului. Vrînd, nevrînd, acesta este un reportaj redactat „pe orb". N-am fost în nici un obiectiv economic construit de români în alte ţări ale lumii. Nu pot depune mărturie cu „am văzut". Toate cele de mai jos sînt fapte şi cifre aflate în încăperi primitoare, de la oameni pe care subsemnatul îi-a considerat de bună-credinţă. Aceste întîlniri în lipsa hărţilor şi-a dovezilor palpabile s-au desfăşurat în prezenţa cataloagelor. Ce sînt cataloagele ? La fiecare întîlnire la care un partener, fie român, fie străin, încearcă să cîştige prin licitaţie sau prin simplă adjudecare (care nu mai prea există) un obiectiv economic, el vine cu o listă de preferinţă a tuturor construcţiilor pe care le-a mai făcut. Dacă nu are listă, sau dacă are şi ea este goală, atunci, cu o politeţe ucigătoare, partenerul se retrage. E vorba de cartea de vizită, pe care i-o oferi în limbi de circulaţie, care carte are de la 10-20 de pagini pînă la aproximativ 100. Unii nici în 100 de pagini nu termină de înşirat ce au construit în ultimele decenii. Şi în faţa lor trebuie să cîştigi. Cu puţin timp înainte de discuţia finală care s-a întins şi ea pe parcursul unui an, vine reprezentantul unei firme engleze sau germane care se oferă să construiască obiectivul respectiv şi să-l dea la cheie cu un an mai repede, fără nici un ban, ba mai oferă şi credit pe 10 ani şi fără dobîndă. Toate drumurile, toate zimbetele, toate tratativele, toate pălosc şi se duc naibii şi munca de contractare trebuie luată de la început. Cele două reprezentante ale Uzinexportimport ştiu toate istoriile fiecărei fabrici construite în străinătate. Inginera Antigona Vlădăreanu are 20 de ani la fabrici de ciment. Ştie tipul de fabrică, tipul de linii, ce utilaj tehnologic conţine, ce modernizări se mai pot face, ce concurenţă există pe piaţa constructorilor de fabrici de ciment, cu cine rivalizăm în cutare domeniu, cu cine nu etc. A supravieţui ca firmă în construcţii de obiective pe un glob pe care toate marile firme caută de lucru cu lupa e o mare performanţă. „Noi am construit 4 fabrici de ciment în Iugoslavia, la Lukavac, Nasice, Koromasno şi Kakany. Toate patru produc circa 4 milioane de tone de ciment pe an şi funcţionează lîngă alte asemenea obiective construite de firme din R.F.G. sau din alte ţări. Ale noastre produc cu 20% pînă la 50% mai mult decît capacitatea lor nominală. Noi avem o tradiţie în acest domeniu şi am reuşit să ne consolidăm un adevărat prestigiu pe piaţa internaţională. Ultimele fabrici pe care le construim sînt vîrfuri ale domeniului şi sînt la cel mai înalt nivel tehnic de pe glob, deşi proiectarea este integral românească, cu colaborări doar la echipamentele de profil. Am mai construit sau construim fabrici de ciment în Egipt, în Irak, în Pakistan, în R.P. Chineză, şi încercăm să extindem colaborarea cu multe alte ţări cu care sîntem în contact".

În competiţiile acerbe de pe piaţa mondială doi termeni sînt hotărîtori : data punerii în folosinţă şi calitatea execuţiei. Colaborarea în acest domeniu are la bază sute de întreprinderi din ţară, care fiecare la rîndul său concură într-un fel sau altul la realizarea unui obiectiv economic la mii de kilometri de ţară". Lupta cu concurenţa rămîne marea noastră problemă. În această perioadă să rămîi pe piaţa mondială şi să cîştigi unul sau două contracte, înseamnă o luptă acerbă care durează ani în cazul fiecărui contract, înseamnă putere economică, înseamnă o garanţie calitativă. În domeniul fabricilor de ciment Uzinexportimport este un partener deja cunoscut pe piaţa de construcţii şi a reuşit să-şi creeze o anumită reputaţie. Pe piaţa cimentului „construit de români" înseamnă o garanţie a calităţii şi-a bunei colaborări". (Ioan Andrei, economist la compartimentul de conjunctură).

În lume se trăieşte greu. Contractele se cîştigă greu. Execuţiile la mii de kilometri distanţă se fac şi mai greu. Uneori descoperi că nu ai un şurub care în ţară este pe toate drumurile. Faci o comandă. Comanda ajunge în ţară. Trebuie luată şi trimisă departamentului sau centralei în spaţiul căreia se execută. Ea o repartizează întreprinderii, întreprinderea o introduce în plan, o proiectează, o execută şi-o trimite înapoi. Uneori un ciclu durează 3—4 luni. Nu poţi să aştepţi. Obiectivul economic trebuie dat în timp. Altfel, penalizările te secătuiesc. „A construi la mare distanţă este un fapt extrem de dificil, la care nu se poate rezista decît prin organizare, rigurozitate, competenţă şi mai ales prin lucrări de înaltă ţinută tehnică" (Petre Melania, şef serviciu contabilitate secretara comitetului de partid).

A coopera cu firmele puternice de pe piaţa mondială nu mai înseamnă un compromis de un fel sau altul, ci a găsi căi de valorificare a potenţialului economic, de afirmare a creaţiei tehnice. „În Institutul de proiectări noi am pregătit deja o serie de oferte tip pentru utilaje metalurgice româneşti privind exportul de părţi de utilaje, pentru modernizări, extinderi, pentru piese de schimb necesare firmelor din diferite ţări de pe glob. La ora aceasta, din cauza situaţiei economice, puţini sînt aceia care îşi mai permit să investească. De aceea ne-am propus ca să facem faţă şi acestei perioade relativ staţionare în construcţia de obiective economice. Noi încercăm să convingem firmele străine de avantajele cooperării cu noi, că reprezentăm o certitudine, că sîntem o firmă de stat care este străină de insolvabilităţi financiare. Noi avem o industrie puternică, care reprezintă cea mai solidă garanţie pentru o colaborare de durată, eficientă" (Ing. Corneliu Ştefănescu, directorul Uzinexportimport).

De modul cum contractează şi cum execută lucrări cei de la întreprinderile de comerţ exterior depinde acoperirea cu contracte a capacităţilor de producţie din ţară. De modul cum lucrează cei din ţară, depinde execuţia, prestigiul şi numărul contractelor realizate în străinătate. Iar economia românească a propus, în citeva domenii, şi în foarte multe locuri de pe glob obiective româneşti care se bucură de prestigiu. Uzinexportimport a livrat în străinătate 24 de fabrici de ciment şi construcţia unei asemenea fabrici durează în medie 3—4 ani, a construit fabrici de aglomerare a minereului de fier, furnale, oţelării cu cuptoare Siemens Martin, cu insuflare de oxigen, cu cuptoare cu arc, laminoare, fabrici de electrozi de sudură, instalaţii complexe din diferite alte ramuri ale industriei.

A construi în străinătate este o mare victorie. După ce-ai construit o dată, să te mentii este o şi mai mare victorie. Este un cîştig de bani şi prestigiu. La această oră „construit de români" înseamnă o garanţie a calităţii şi a colaborării.

Pagini realizate de BOGDAN NISIPOIU

La Iaşi, transplantul de ureche medie

O împrejurare specială ne-a rendus, doar la cîteva luni de la primul articol, în cabinetul dr. Vasile Ciuchi de la Spitalul militar din Iaşi. (Scrisesem, prin iarnă, unii cititori îşi vor aminti, despre metoda sa de refacere a unor perforaţii timpanice fără bisturiu, cu ajutorul propolisului, într-o formulă pusă la punct de către colegul şi prietenul său, dr. farm. Nicolae Oiţă. La cea de a 25-a Convenţie latină ORL, a cărei gazdă a fost Bucureştiul, între 30 mai şi 2 iunie a.c., manifestare ştiinţifică de prestigiu, echivalentă cu un congres internaţional de profil, care a abordat o temă de extremă subtilitate şi actualitate **„Microchirurgia în O.R.L., indicaţii şi tehnici"**, dr. Vasile Ciuchi a prezentat o lucrare în premieră în ţara noastră — transplantele de ureche medie (ciocanul, scăriţa, nicovala), de timpan şi de conduct. Prin homografe ce reprezintă, în general, o tehnică chirurgicală de vîrf pe care o deţin doar centrele medicale mari, clinicile de notorietate. Reputatul specialist dr. Christian Betow din Berlinul occidental, cel ce înregistrează, se pare, cea mai bogată cazuistică din întreaga literatură, circa 2 400 de cazuri, aprecia în mod deosebit experienţa confratelui său din România.

— Sînteţi surprinzător de tînăr, doctore Ciuchi. De cînd şi cum aţi ajuns să acordaţi homografa de ureche, în condiţiile în care nu aveaţi precedente în ţară, în condiţiile în care, în general, în lume transplanturile de organe şi ţesuturi umane sînt încă la început, sînt încă un domeniu fragil, delicat şi plin de riscuri ? Nu v-a fost frică de eşec ?

— Acum nu mai sînt foarte tînăr, cînd am început, poate da, dar cînd să încerci, cînd să ai curajul, dacă nu în tinereţe ?! Am 46 de ani şi m-am apucat de această treabă cam cu 14 ani în urmă, la Braşov, unde am fost repartizat ca proaspăt medic specialist ORL, cu chirurgia scăriţei. Preocuparea pentru chirurgia surdităţii o datorez uceniciei făcute lîngă prof. dr. Dănilă Cîncă, în secţia de cofochirurgie pe care o conduce în clinica de la Spitalul „Colţea" din Bucureşti. Acolo am urmat secundariatul, după care, timp de 4 ani (între 1970—1974) mi-am format mîna, cum se spune, mi-am perfecţionat tehnica şi am studiat. Pe măsură ce studiam lucrările profesorului Marquet din Belgia, m-a captivat, m-a fascinat chiar, ideea homografelor din cauza avantajelor pe care le aduce tehnica.

— Şi care ar fi acestea ?

— Posibilitatea reconstrucţiei urechii medii, atunci cînd timpanul este absent în totalitate sau cînd, la lipsa acestuia, se adaugă şi lipsa osişoarelor. Oferă o perfectă toleranţă imunologică şi persistenţa rezultatelor funcţionale în timp.

— Cu alte cuvinte, omul îşi poate recăpăta o ureche nouă şi poate să audă bine cu ea ? Pînă la ce grad îşi poate recăpăta auzul ?

— Să vă spun în decibeli, deşi poate e mai greu de înţeles pentru nespecialişti ; recuperările sînt între 15 şi 35 de decibeli şi, avînd în vedere că, de regulă, suferinţele urechii mijlocii nu dau surditate absolută, se păstrează un auz la 55—60 decibeli, după operaţie pacientul ajunge să înregistreze corect vocea de conversaţie, auzul devine bispaţial iar la recuperările pe nerv aude şi vocea şoptită de la 4, 5, 6, metri.

— Să revenim la convorbirea noastră, doctore, cînd aţi trecut deci, la transplantul propriu-zis ?

— Nu chiar dintr-o dată, se înţelege. Între 1974 şi 1977 am studiat mult şi am aprofundat aspectele teoretice şi practice ale homografelor — tehnicile de recoltare, de conservare, implantarea propriuzisă, recuperarea funcţională postoperatorie, problemele de toleranţă şi aşa mai departe. În cursul anului 1977, am urmat şi un stagiu de perfecţionare în chirurgie funcţională auriculară la Centrul de fonoaudiologie condus de prof. dr. Dorin Hociotă din Capitală. Între 1979 şi 1982, în 3 ani, am operat masiv — 56 de cazuri. Cu diferite tipuri de reconstrucţii, urmărite cu asiduitate pe durata a cel puţin 2 ani, cu fişe minuţioase, cu atenţie spre fiecare amănunt. Tot ceea ce am gîndit, tot ceea ce am făcut, toate concluziile le-am prezentat în teza mea de doctorat **„Contribuţii la problema homografei timpano-osiculare şi osteo-timpano-osiculare".**

— Cazuistica v-a confirmat speranţele ?

— Incontestabil, întărindu-mi şi convingerile asupra avantajelor metodei. Cînd operezi abia atunci constaţi cu adevărat diagnosticul bolnavului ; la unul n-ai timpan, la altul un oscior, la altul toată urechea medie... Îţi iei ce-ţi trebuie din frigider şi înlocuieşti, reconstruieşti...

— Ne provocaţi, se vede, să vă întrebăm, din care frigider ? Cine vă asigură „ceea ce vă trebuie" ?

— Poate că v-am contrariat cînd am afirmat că am operat masiv ; 56 de cazuri nu sînt un număr atît de mare pentru o activitate de 3 ani, dar totul îmi procur, îmi rezolv de unul singur şi nu am nici echipă operatorie. Homografele se recoltează de la cadavre proaspete, pînă la 36 de ore de la deces, cu un fierăstrău special pe care mi l-am adaptat, pe măsură ce am lucrat. Apoi, se disecă la microscop, în condiţii de asepsie operatorie, e o treabă extrem de migăloasă, greutatea stă în a le menţine pe toate intacte, apoi se individualizează fiecare şi se conservă printr-o modalitate anume — fie într-o soluţie dezinfectantă, fie prin liofilizare sau alte procedee. Eu am folosit mertiolatul ce se utilizează la prepararea vaccinurilor, ceea ce a dat rezultate foarte bune, aducînd pe neaşteptate şi o contribuţie, în acest sens, în literatură. Am făcut-o din lipsă de posibilităţi pentru un alt procedeu. Avantajul conservării este foarte mare. Menţinînd grefa sterilă, îi distruge structura antigenă şi astfel nu mai dă reacţii de respingere. Dificultatea aici stă, în asigurarea unui stoc, unei rezerve de piese de osişoare, timpane, conducte. Cum sînt de multă vreme unicul medic al secţiei din spital trebuie să rezolv în întregime asistenţa de specialitate ORL pentru tot rulajul de bolnavi. Ori, numai intervenţia chirurgicală în sine cere mult timp, se execută sub microscop, e o treabă de fineţe şi, firească, ca orice act medical — de responsabilitate şi profesionalism. Atît prin teza de doctorat cît şi prin lucrarea prezentată la ediţia din primăvară a Convenţiei latine, asta am vrut — să conving de avantajele deosebite pe care le au homografele în tratamentul surdităţii, avînd, pe lîngă ceea ce am spus, şi ascendentul că printr-o singură deschidere a urechii, o singură intervenţie, se poate realiza reconstrucţia mai multor piese lipsă ori distruse, nefuncţionale. Şi, în consecinţă, să conving de necesitatea unei preocupări centrale, printr-un sistem organizat, prin clinici, pentru obţinerea homografelor. În multe centre medicale din lume sînt o veritabilă industrie, se obţin aşa cum se obţine sîngele transfuzat, se înregistrează, se ţine riguros evidenţa lor şi se livrează la cererea clinicilor — de ureche dreaptă, de ureche stîngă şi aşa mai departe. Acolo, medicii stagiari şi secundari au normă pentru recoltarea de homografe. Şi la noi s-ar putea realiza perfect acest lucru, întrucît medicii care se pregătesc să devină ORL-işti tot sînt puşi să disece pentru a învăţa anatomia urechii. Mă gîndesc că s-ar putea organiza cîteva centre pe ţară, aşa cum sînt cele de hematologie, ori pe lîngă facultăţile de medicină care să deţină o bancă de homografe şi nu numai pentru ORL, ci chiar de alte organe şi ţesuturi, pentru alte specialităţi. La progresele actuale ale chirurgiei transplantelor, ce se înregistrează tot mai mult şi în ţara noastră, devine de mare actualitate şi necesitate existenţa unei bănci de organe şi ţesuturi. Contribuţiile pe care personal le-am adus în domeniul microchirurgiei urechii se datorează, mai ales, eforturilor pe care le-am depus pentru a adapta tehnicile la posibilităţile locale, la dotarea de care dispuneam într-o secţie mică dintr-un spital mic.

— Şi, cum se dovedeşte, un spital mic cu fapte mari. În medicină esenţialul este, credem, nu unde profesezi ci cum profesezi. Vă rugăm, prezentaţi-ne în continuare cîteva cazuri.

— O să vă dezamăgesc, dar nu le voi da numele întreg şi nici toate datele de stare civilă, deoarece foarte mulţi sînt tineri şi ar putea provoca în jurul lor suspiciuni, le-am putea provoca neplăceri. La început, firească, au fost numai militari, apoi vestea a răzbătut dincolo de zidurile spitalului şi de lumea pacienţilor noştri obişnuiţi şi ni se adresează oameni de toate vîrstele şi profesiile. Trebuie să mulţumesc pentru înţelegerea şi sprijinul de care m-am bucurat şi mă bucur din partea conducerii spitalului. Am operat şi tineri de 18 şi 22 de ani dar şi maturi de 50, 57 de ani. Iată, R.M., de 21 de ani, internat în 1977 cu sechele postotoreice. După operaţie aude normal. A venit la control, periodic, timp de 2 ani. T.A., 18 ani, dintr-o comună a jud. Neamţ. Diagnostic : lipsă de timpan. Acum e la o şcoală profesională din Bucureşti, altfel n-ar fi putut urma decît o şcoală pentru surzi. M.I., 22 de ani. Diagnostic : otoscleroză. I-am înlocuit timpanul dar şi scăriţa, nicovala, ciocanul urechii medii. Avea o surditate foarte avansată. Aude acum ca un om normal.

— Cum se rezolvă asemenea suferinţe, în alte clinici din ţară, suferinţe ce pot mutila psihic un om, prin complexe de inferioritate, sau, în orice caz, îi pot schimba fundamental destinul de viaţă ?

— Tot prin nişte înlocuiri, ca de pildă, utilizarea de fascie temporală în caz de inexistenţa timpanului ori proteze anorganice (din teflon, ceramică, plastipore, un teflon spongios) pentru cele trei osişoare. Procedee, de asemenea, moderne, utilizate internaţional, dar, eu, firească, susţin oportunitatea şi efectul mult mai bun al homografelor, reconstrucţia de piese, cu ţesut uman.

— Înţelegem că şcoala de medicină românească a mai cîştigat un domeniu, a mai cîştigat un chirurg de prestigiu, a mai cîştigat o personalitate. Vă dorim succes în continuare, doctore Ciuchi.

CICI IORDACHE-ADAM

ZILELE 40 1944–1984

Lumina bate alt fel în zid, apele, alt fel în ţărm

● Zalău — liniştea sub semnul oţelului ● De pe dealul vechii cetăţi feudale ●

Cetate tînără

Cu cît te apropii cu cît intri mai mult pe străzile regulate, geometrice, care tăiau armura tunelurilor tainice, aparenta liniște se destramă lăsînd loc imaginii unui tumult de viață, unei continue transformări. Nu spun că poeții greșiseră odinioară, cînd privind dintr-un alt unghi, socoteau liniștea atributul suprem al vechiului Zalău. Era o vreme în care jocul umbrelor și al luminilor se desfășura în voie printre casele cu portice boltite ca pe un uriaș cadran solar și în care bătrînele orologii sfîrtecau din cînd în cînd acest joc cu bătăile lor ostentie de scurgerea timpului. Vremea s-a dus, iluziile s-au destrămat, orașul cu edificiile sale din veacurile XV—XVI a ieșit ca printr-o explozie de sub carapacea multiseculară, înălțindu-se spre zări, întinzîndu-se în spații nevisate, într-un timp relativ scurt — timpul fierbinte al dimineții comuniste.

În drumul de la gară spre centru derularea cinematografică a peisajului pe ecranul ferestrei autobuzului o privesc nu cu indiferența navetistului de altădată ale cărui călătorii nu aveau nimic savuros, ci cu curiozitatea celui care constată pe viu că în acest răstimp de două decenii imaginația i-a fost de-a dreptul depășită. Zalăul de azi a sfărîmat granița vechiului burg ieșind în lume cu o nouă față, luminoasă ca oamenii care s-au zidit pre ei înșiși întru omenie și demnitate. În locuri pînă mai ieri pustii și ignorate de viață, un briu de fabrici se deschide spre tot Ardealul și spre toată țara. Întreprinderea de anvelope de exemplu este un pionierat al tehnicii românești prin gradul redus de poluare, prin condițiile deosebite în care se lucrează fiind prima ca mărime și dotare din sud-estul Europei. „Anvelopelor" i s-au alăturat alte întreprinderi de mărime națională crescînd și ele precum Făt-Frumosul din poveste, prin abnegația și dăruirea fiilor acestor locuri care cu toată sudoarea lor și a strămoșilor lor n-au reușit să zidească în cîteva secole ceea ce-au zidit în 40 de ani de libertate și-n mod deosebit în ultimele două decenii, în glorioasa epocă Ceaușescu ; Armătura — prima unitate de produs oțeluri din județul Sălaj, Întreprinderea de țevi, Filatura de bumbac, Întreprinderea de materiale de construcții și refractare, Întreprinderea de conductori electrici emailați, Întreprinderea de prelucrare a lemnului.

Mi-ar fi imposibil să vorbesc despre viața noului Zalău făcînd abstracție de oamenii ei, exact cum ai vorbi despre un ocean pe care nu l-ai străbătut niciodată. Sînt oameni ai zilelor noastre : muncitori, tehnicieni, ingineri, făuritori și totodată culegători ai roadelor muncii lor. În secția turnătorie de la „Armătura" miroase a foc, a metal topit și a brațe tinere. Flăcările se scurg pe țevile de oțel ca niște șerpi roșii. În aer plutesc masive cantități de metal „la roșu" agățate de un cîrlig cît un om. Un spectacol uimitor, un spectacol trudit, muncit mult și din greu. Un spectacol luminos în care s-ar părea că focul este actorul principal. Căldura izvorăște din zeci de guri de foc, căldura izvorăște din sutele de inimi tinere. Inimi tinere — oțel tînăr. Oțel înnobilat cu vanadiu, cu crom, cu molibden. „Cînd am venit pentru prima dată aici m-am cam speriat : atîta foc, temperaturi de peste 2 500 de grade... Asta era prin '80. Mă întreb și eu cîteodată cum de-am reușit să ajung oțelar și tot eu îmi zic fără să mă laud că am avut voință". Astfel mi se confesează unul dintre fruntașii secției, topitorul Marin Pop. Are numai 21 de ani. Minuiește cu precizie o imensă bifurcație care poartă metalul înroșit, se mișcă prin hală în urma blocului și nu-l lasă din mîini, din ochi pînă nu-l așază în cofraje. Ajuns lîngă cuptor își potrivește din nou ochelarii de protecție. Se întoarce spre mine :

— Dumneata știi că sub privirile mele se naște unul din cele mai tinere oțelării ale țării ?

— Da, îi răspund.

— Și știi ce-nseamnă asta ?

Încerc să-mi canalizez gîndurile. Intervine :

— Asta înseamnă să simți cu adevărat că ai 20 de ani. Accent puternic și rîs tineresc. Ca din văzduh cazanul se lasă tot mai jos pînă ce îl îmbrățișează flăcările. O manevrare scurtă, sar mii de scîntei ca dintr-un artificiu și metalul domesticit este obligat să ia cele mai neobișnuite forme. Mă simt aici ca într-un castel medieval înconjurat de flăcări. O lume dominată de foc : focul topitoriei, focul cazangeriei, focul sutelor de inimi tinere. Veșnicul foc viu.

Tabloul „Fată torcînd" după Grigorescu, așezat la intrarea principală a filaturii de bumbac, mi-a rămas în minte ca o excelentă metaforă care exprimă frumusețea muncii sutelor de tinere din această modernă fabrică torcătoare. Sînt fete ale Sălajului, ori din Moldova, ori din Banat care au urcat pe un fir de lumină pînă aici. Furca o cunoșteau de acasă și fusul și cîntecul fusului. Cine altcineva a tors valurile de pînză și minunatul borangic dacă nu ele și neamul lor ? Au venit însă la Zalău să învețe cum se toarce un fir lung cît lumina soarelui și a lunii și iată-le lîngă miriapodul repetat de o sută, de o mie de ori, prinzînd un fir nevăzut și legîndu-l cu altul care nu se vede.

Mă uit la aceste frumuseți și mai ales la mîinile lor alunecînd pe firele întinse ca într-un balet ceaikovskian. Bătaia sacadată a flayerelor, uruitul cărucioarelor se adună pentru ele într-o muzică secretă cu ritm lent, dar egal și ferm. Mai mare dragul să stai de vorbă cu filatoarele. Îți arată ce au învățat ele, ce pot ele, apoi surid alevea gîndind poate la soarele Chinei sub care se coace bumbacul, ori la cămășile scandinavilor, ori la șalurile pufoase ale japonezelor către care se duc firele toarse de ele aici într-una dintre cele mai moderne filaturi din țară.

De fapt cine sînt aceste tinere, acești tineri, forța de muncă a noului oraș industrial ? Mulți dintre ei pînă ieri nu văzuseră strung ori freză, ori furnal. Au terminat 8 ori 10 clase și au venit aici pentru a învăța o meserie, pentru a deveni în timp record muncitori calificați, muncitori de înaltă calificare, maiștri sau chiar ingineri. Sînt cei aproape 100 de tăietori de lemne din satele învecinate care sătui de lemnul decojit cu barda au venit aici la IPL pentru a se califica. „Noi am pus pe roate întreprinderea asta, îmi spunea fostul țăpinar Grigore Taloș, și-o îndrăgim ca pe un prunc. Acum ne-ar fi greu să ne despărțim de ea".

Sînt oamenii acestor locuri întorși acasă după anii petrecuți la Galați ori Hunedoara cu dorința de-a pune umărul la edificarea noii urbe. „Aveam 18 ani cînd am terminat profesionala, dar cum prin părțile noastre nu erau oțelării, am fost nevoit să plec tocmai la Hunedoara. Acolo mi-am petrecut un sfert din viață și nu credeam niciodată că în Zalău îmi voi putea practica meseria de otelar. Iată că a venit și vremea aceea". (Olah Janos)

Sînt oameni veniți din toate colțurile țării, din Brașov, din București, din Baia Mare și rămași aici în orașul care se înnoiește de la o zi la alta. „Sînt bucureștean, am absolvit Facultatea de construcții din București și la repartiție am cerut Zalăul. Nu aveam de gînd să rămîn prea mult aici, doar anii stagiaturii. Ei au trecut și eu tot la Zalău am rămas. Am îndrăgit acest oraș mai mult ca oricare altul, a crescut sub privirile mele și diferența față de orașele mari a fost aproape în întregime anihilată". (Radu Mărghidan)

Acestor oameni ar trebui să le aliniem și cîteva cifre pentru a face mai completă istoria contemporană a noului Zalău. Fostul centru de plasă, închis între ziduri vegheate de turnuri și bastioane, număra la 23 August 1944, 10 000 de locuitori ; vostinari, mici negustori ce-și întindeau tarabele pe ulițe și o mînă de meseriași înghesuiți în ateliere.

Reședința județului Sălaj numără astăzi aproape 60 000 de locuitori din care 25 000 sînt oameni ai muncii în întreprinderi și instituții. În ultimii 5 ani producția industrială a Zalăului a crescut în ritm mediu anual cu 40 la sută iar în ultimii 10 ani 13 922 de apartamente au fost predate la cheie locuitorilor noilor ansambluri arhitectonice Dumbrava I, Dumbrava II, Brădet, înălțate dincolo de granițele vechiului oraș, pe locuri pînă mai ieri pustii. Alinierea oamenilor Zalăului aceste cifre pentru că cine altcineva mai bine decît ei le cunoaște rostul și puterea care într-un oraș transilvan din nord au produs un miracol. Miracol înseamnă redarea gloriei de care s-a bucurat străvechea așezare, miracol înseamnă trecerea acestor locuri de basm și legendă în marea carte a civilizației socialiste, miracol înseamnă înălțarea lor pe verticala măreților planuri ale partidului. Liniștea Zalăului nu era o exagerare de poeți, ci atributul suprem al burgului, așezat acum între două epoci de glorii, cea istorică și cea contemporană. Cifrele zilelor de azi, mai mult ca oricînd, au scurtat distanțele dintre cele două epoci, dintre cele două capete ale istoriei, obligînd timpul trecut să se împletească cu prezentul. Timpul prezent al Zalăului se scurge printr-un univers de schele și este mult mai evocator decît mărturia cronicii.

Ies din primăria orașului instalată într-o clădire istorică pe ale cărui ziduri timpul și-a pus nemilos pecetea. Piața freamătă de viață ca un stup. Oameni încărcați cu răspunderi : ingineri, economiști, constructori, arhitecți vin aici cu propuneri, cu rapoarte, cu planuri. Cu planurile cetății de azi și a cetății de mîine.

Liniștea apăsătoare care domnea peste casele cu bolți și pivnițe, peste clădirile arcuite, peste turnurile străjuite de orologii, încet-încet s-au destrămat. Tumultul și certitudinea realității contemporane au înlocuit-o. În această fertilă epocă Ceaușescu și la Zalău ca pretutindeni în țară au mijit zorile anunțînd timpul cel mare, timpul comunist.

VIOREL VARGA ■

Deva, o perlă a Mureşului

Există în noi, ca și în alte părți de altfel, conglomerate urbane, așezări umane care nu epatează prin grandoare și nu-l copleșesc pe vizitator încă de la primul contact cu turlele mai vechi sau mai noi ale cetății, ci îl cuceresc treptat, irevocabil, pe măsură ce reușește să le dezvăluie secretele, să-i cunoască oamenii. Un asemenea oraș este și Deva, această fascinantă împerechere sonoră de litere venind parcă spre noi tocmai de la davele strămoșilor ce sălășluiau liberi pe cursul mijlociu al Mureșului. Să fi fost oare aici străvechea Singidava amintită de Ptolemeu ? Se pare că da. Cercetările au dat la iveală noi urme materiale care dovedesc o locuire continuă a teritoriului de către populația băștinașă nu numai cu mult înainte, dar și după retragerea administrației romane.

Dar primarul municipiului, tovarășul Circo Leru, și prim vicepreședintele comitetului executiv, inginerul Minică Neagoe, nu-s prea dispuși acum să-mi țină o lecție de istorie. Pentru că în anii socialismului s-au făcut și aici atîtea, dumnealor mi-au propus să stăruim mai mult asupra acestei perioade neasemuit de bogată în împliniri. Cu deosebire în ultimul deceniu, Deva s-a dezvoltat cu preponderență pe plan industrial. La vest se află Întreprinderea minieră, iar în apropierea anticei Micia o mare termocentrală pompează în sistemul energetic național milioane și milioane de kilowați. În partea de sud-est s-a înălțat Întreprinderea de prefabricate din beton, iar în spre nord, Întreprinderea de lianți de la Chișcădia. Lor li se adaugă o fabrică de mobilă, o alta de mătase, serele de la Sintandrei, Complexul de ouă și carne de pasăre de la Mintia, mai multe unități ale industriei ușoare. Cu o valoare a producției industriale de peste 4 miliarde lei, Deva realizează astăzi, printre altele, 12 la sută din producția de energie electrică a țării și 8 la sută din producția națională de ciment, 12,5 la sută din producția de mătase.

Marile unități industriale de la poalele Dealului Cetății încorsetează orașul ca o centură de foc, dîndu-i reședinței județene aura unei localități puternic dezvoltate. Inginerul Neagoe Minică, prim vicepreședintele consiliului popular municipal, simte că cifrele pe care el le înșiră cu o exactitate matematică, nu-mi pot spune totul. Ar vrea să renunțe la ele, dar nu reușește, întrucît — după propria-i mărturisire — cifrele exprimă niște realități peste care nu se poate trece. Primarul îi vine în ajutor și mă întreabă dacă știu cumva ce înseamnă, de pildă, 38 000 încadrați în muncă. Sau : ce înseamnă 18 000 de preșcolari și elevi ? Dau negativ din cap și răspund deschis că nu știu. Aflu apoi că, pentru o populație ca a Devei, ajunsă la ora actuală la peste 70 000 de suflete, aceste două cifre înseamnă foarte mult. Mai ales, mi se precizează, dacă se ține seama de faptul că doar cu patru decenii în urmă, atunci cînd s-a declanșat marea epopee a construcției socialiste, urbea avea doar 12 959 de locuitori ! Înseamnă mai întîi că fiecărui om matur i s-a asigurat un loc stabil de muncă, mai înseamnă că Deva dispune de un detașament foarte puternic de tineri în formare, gata să preia din mers și să ducă mai departe construcția socialistă, să înfăptuiască comunismul.

Dar pentru că tot a venit vorba, trebuie recunoscut că și la Deva s-a construit și se construiește intens. Numai în ultimii cincisprezece ani s-au înălțat aici și s-au dat în folosință peste 20 000 de apartamente, circa 70 la sută din populația municipiului locuind astăzi în blocuri noi, în condiții de confort și civilizație.

Se construiește mult pe vechea vatră. În locul căsuțelor de altădată s-au înălțat blocuri cu multe etaje, cochete și luminoase. S-au înălțat impunătoare edificii social-culturale, hoteluri luxoase, unități comerciale, restaurante și baze sportive, unele dintre acestea rivalizînd cu cele mai moderne din țară. Adevărate bijuterii de arhitectură modernă se dovedesc a fi monumentala Casa de cultură, Hotelul Sarmis, Magazinul universal Ulpia, Hotelul Deva, noul complex comercial central dat anul trecut în folosință. Apoi, nu trebuie uitate, ci puse la loc de frunte în panoplia realizărilor din anii de după eliberare, cele cinci noi localuri pentru liceele municipiului, dintre care cel puțin unul, cel al Liceului nr. 4 construcții, concurează, prin dotare și modernism, cu un institut de învățămînt superior. S-a dat nu de mult în folosință un mare spital, cu 430 locuri, cuplat cu policlinică ; a început și continuă să se desfășoare într-un ritm alert acțiunea de termoficare a întregului municipiu. Se fac primele demersuri pentru introducerea troleibuzului, pentru îmbunătățirea și ridicarea gradului de civilizație a transportului în comun. Se execută ample lucrări de modernizare a străzilor, de extindere a rețelei de apă potabilă și de canalizare.

Privită de sus, de pe dealul străvechii cetăți feudale, ale cărei ziduri seamănă cu o uriașă coroană regală sfărîmată, panorama orașului te fascinează. Mai ales seara, cînd se aprind luminile, ai senzația stranie că jos, la metereze, cît poți pătrunde cu vederea, respiră tolănit un Goliat. Acum însă, la orele amiezii, orașul ți se înfățișează în toată măreția lui.

Iubirea oamenilor față de frumosul lor oraș nu este doar una pur romantioasă, ci o iubire adevărată, exprimată în sute de mii de ore de muncă voluntară, în numeroasele obiective edilitar-gospodărești realizate fără fonduri de la buget. În acest sens, o cifră poate fi mai mult decît edificatoare : numai anul trecut, prin munca patriotică a cetățenilor, animați de deputații lor, au realizat valori de peste 110 milioane lei ! Și se cuvine a asculta îndemnul primarului, de a aminti, fie și în treacăt, numele citorva dintre cei mai harnici și mai de nădejde cetățeni ai municipiului. Dar înșirîndu-i aici pe deputății Nicolae Căsăleanu, Francisc Zazloți, Florea Zăvoianu, Georgeta Vlad, Alexandru Boșorogan sau pe cetățenii de toată isprava Constantin Avram, Ioan Tarnovschi, Nicolae Florea, Petru Armindean, o facem cu regretul de a săvîrși o nedreptate. Pentru că nu numai ei ar trebui remarcați, ci toți acei care prin munca lor au pus umărul și au dat o mînă de ajutor la buna gospodărire și înfrumusețare, la înălțarea urbei care a dat țării întregi atîția și atîția oameni luminați, revoluționari și patrioți înflăcărați.

Cel care scrie aceste rînduri s-a ferit, cît a putut, să facă din însemnările lui o frescă reportericească. Și trebuie să recunoască deschis în fața cititorului că n-a amintit decît foarte firav, în treacăt, despre cultura străveche și mai nouă a acestui oraș, și mai puțin despre minunatele lui opere de artă, despre prestigiosul teatru de estradă și revistă, despre măreția statuii ecvestre a lui Decebal sau despre statuia dr. Petru Groza, unul dintre marii fii ai acestor meleaguri încărcate de istorie și legendă.

Deva ultimilor ani și-a cîștigat un binemeritat loc de cinste în rîndul celor mai frumoase orașe ale țării, devenind o adevărată perlă a Mureșului de mijloc, un simbol al marii epopei din anii construcției socialiste. Ea rămîne străvechea și mereu înnoita Singidava, care stîrnește admirația și respectul tuturor.

MIHAI STĂNESCU ■

Nu ştii bine un lucru decît multă vreme după ce l-ai învăţat

• Un moment de revitalizare a activităţilor legate de obţinerea energiei pe căi neconvenţionale •

23 AUGUST 40 1944-1984

S-au împlinit cîţiva ani de cînd „Flacăra" şi-a inaugurat o suită de articole privind metoda inginerului navalist de la Şantierul naval Brăila de obţinere a biogazului şi iată sîntem acum în măsură să aducem la cunoştinţa marelui public (dorinţa noastră este aceea ca şi specialiştii s-o recepţioneze aşa cum se cuvine) noile realizări, de dată recentă, cărora le-am fost martori oculari şi — de ce n-am spune-o — entuziaşti. Vom alege numai două premiere, ale acestui an, pe cea din 19 februarie, cînd vara era departe de a se fi instalat pe litoral, şi pe cea de la Băneasa, din 12 iulie curent, adică în plin sezon estival. Mai întîi de toate însă dorim să publicăm o listă, credem noi completă, cuprinzînd toate instalaţiile, cu cîteva caracteristici, a staţiilor proiectate de Petre Buleci şi aflate în funcţiune, la această oră. Vom acorda o binemeritată prioritate celor din judeţul Constanţa, unde autorităţile locale, începînd cu forurile judeţene de partid şi sfîrşind cu cetăţenii comunelor şi satelor dobrogene — cît mai ales în ultimul an prin încrederea şi sprijinul cu care U.J.E.C.O.P. l-a investit pe neobositul cercetător brăilean, funcţionează cele mai numeroase staţii de biogaz (ori pile biologice, cum le-a numit însuşi autorul, în ultima vreme, poate din raţiuni ştiinţifice, poate tactice) imaginate, proiectate şi construite sub directa sa coordonare. Vom da prioritate cetăţenilor care s-au încumetat „să încerce" aplicarea metodei P.B. pentru că, spre a respecta adevărul integral, toate aceste „puncte de foc leftin" au constituit tot atîtea staţii pilot, al căror dar a fost acela de a convinge (pe cei dornici să se lase convinşi) de viabilitatea şi eficacitatea sistemului. La Palazu Mare, vizavi de moderna staţiune Mamaia, pe malul opus al lacului Siutghiol, ţăranul septuagenar Ilie Răcuci a dat o splendidă lecţie de voinţă şi capacitate de a „înfrunta" noutatea, construindu-şi singur, din materiale strînse din împrejurimi şi provenind de la diverse demolări, o staţie care să-i furnizeze biogaz pentru bucătărie, încălzirea apei şi a serei de legume instalată chiar deasupra recipientului (se ştie că inginerul P. Buleci îşi amplasează în subteran instalaţiile şi nu la suprafaţă). Încă două staţii funcţionează în Palazu Mare şi trebuie considerate ca „pui" ai modelului aplicat de Ilie Răcuci : pe şoseaua care duce de la Agigea la Constanţa, în dreptul kilometrului 5, Constantin Dumitrache şi-a făurit, din beton, o instalaţie de 30 mc, căreia i-a adus o îmbunătăţire : a prevăzut bazinul în care se produce biogazul cu niste toarte metalice, astfel încît, în cazul în care ar fi nevoit să se mute în alt loc, poate transporta cu el uriaşa butelie ; din beton şi cărămidă şi-au executat staţia Victor Ghidănac din Tuzla (30 mc) şi Vasile Beciu din Ovidiu (40 mc) ; Dumitru Dumitrele din Băneasa, folosind ca material tot betonul, a realizat cea mai mare „butelie" particulară (65 mc) ceea ce i-a permis să alimenteze şi gospodăria vecinului său cu biogaz ; tot la Băneasa, Aurica Simedrea, şi tot din beton, dispune acum de o staţie de 10 mc ; la Mangalia, la sediul cooperativei condusă de vrednica şi neînfricata preşedintă Elena Giurgiucanu (locul întîi în întrecerea cooperativelor judeţului Constanţa şi al sasclea pe întreaga ţară în cadrul competiţiei vredniciei declanşată de CENTROCOOP), s-a „amorsat" şi pus în funcţiune o instalaţie cu o capacitate de 200 mc, care va avea multiple implicaţii în activitatea cooperativei şi care, deocamdată, alimentează cu căldură un cuptor la care se produc covrigi ; în fine, înainte de jumătatea lunii iulie, la Băneasa a intrat în funcţiune staţia de 500 mc destinată brutăriei locale, unde se pregăteşte pîinea pentru cîteva sate înconjurătoare ; ambele sînt durate din beton ; din păcate, staţia care ar fi trebuit să alimenteze un bloc de locuinţe, tot la Mangalia, în apropierea gării, a fost lăsată în părăsire, tocmai cînd puţin le mai trebuia gospodarilor pînă a ajunge să primească flacăra în casele lor, pentru prepararea mîncării (poate autorităţile locale, care au avut suficientă vreme şi exemple spre a se convinge de eficacitatea metodei P.B., vor determina ducerea la bun sfîrşit a efortului părăsit fără o explicaţie majoră) ; aici recipientul este confecţionat din tablă ; în judeţul Suceava, la Siret, vechea capitală, în nordul extrem al ţării, Albert Lucaci dispune, încă din toamna lui 1983, de o instalaţie din cărămidă de 10 mc, despre care P.B. afirmă că i se pare cea mai izbutită ; în judeţul Tulcea, la Babadag, Nicolae Caraghios foloseşte o staţie de 10 mc (beton) ; în comuna Ozun, din judeţul Covasna, poate fi întîlnită în gospodăria lui Vilhelm Mark cea mai mică (de numai 7 mc) „butelie" tip P.B. ; la Brăila, în cadrul I.S.C.I.P., continuă să-şi demonstreze viabilitatea, cea mai mare instalaţie de pînă acum (200 mc) şi despre care noi am scris în repetate rînduri fără a-i convinge pe cei îndreptăţiţi s-o facă să-i elibereze certificatul de omologare (inaugurarea în 1981 ! ! !, material de construcţie : beton) ; la Cooperativa de producţie, aprovizionare şi desfacere, tot din Brăila, s-a folosit ca material lutul, pietrişul şi varul pentru o capacitate de 50 mc, produsul de biogaz fiind folosit la prepararea bulionului şi la seră ; de menţionat că staţia nu are fierbător şi, poate la fel de important, că a fost omologată de către CENTROCOOP ; în comuna Viziru, din acelaşi judeţ Brăila (unde P.B. ar fi dorit să vadă funcţionînd cele mai multe instalaţii dintr-un orgoliu şi ataşament local lesne de înţeles), lucrarea a fost amplasată la dispensarul local (10 mc, material utilizat : cărămidă), dar (oare de ce ?) staţia a fost oprită ; în schimb, în curtea ţăranului Niţă Marin, din comuna Movila, ea funcţionează ; la C.A.P. Luncile (judeţul Braşov), apa tehnologică folosită la curăţenia grajdurilor este încălzită cu biogaz obţinut după un proiect P.B. (15 mc cărămidă) ; la Consiliul popular din Zăvoaia (judeţul Braşov) există o staţie de 50 mc al cărei bazin este confecţionat din tablă ; în judeţul Ialomiţa, la Ion Tătaru din comuna Movila poate fi văzută altă instalaţie de 40 mc la care s-au folosit pentru construcţie deşeuri de la dale din beton ; am lăsat special la urmă o altă staţie, de mici proporţii dar cu o destinaţie îndrăzneaţă : cea de numai 10 mc, aflată în chiar Şantierul naval din Mangalia, tot judeţul Constanţa, utilizată la aprinderea flăcării de bază de la centrala termică dar care a fost gîndită pentru a putea fi amplasată, după perioada de probe, chiar pe unele nave, unde — ca urmare a „transplantului" s-ar evita în mare măsură, dacă nu chiar total, poluarea apelor marine şi s-ar asigura curăţenia la bord, întrucît reziduurile şi-ar găsi, pe loc, o întrebuinţare.

Experimentul industrial al metodei Petre Buleci confirmă aşteptările!

Încălzirea unei cantităţi de apă... contra cronometru (se văd în imagine Petre Buleci, stînga, şi, cu faţa, Dumitru Suciu).

Sîntem convinşi că mai există şi alte locuri în care unul din multiplele modele ale lui Petre Buleci funcţionează ori se află în curs de construcţie, considerînd că lista, şi aşa lungă, poate şi trebuie să constituie un semnal de atenţie (cel puţin !) pentru autorităţile locale cît mai ales pentru cele centrale care încă nu par să acorde credit unei realităţi ce nu mai poate fi negată. Părerea noastră este aceea că proliferarea şi diversitatea soluţiilor propuse de inginerul Petre Buleci ar trebui să se topească într-un număr mult mai restrîns de variante a căror permanentă perfecţionare ar avea consecinţe profitabile pentru toţi cei însărcinaţi cu asigurarea de energie din alte surse decît cele tradiţionale (acum deficitare), pentru cetăţeni şi instituţii (sătesti sau urbane) şi chiar pentru autorul proiectelor realizate pînă acum.

CE SPUNE AUTORUL ?

L-am întîlnit pe Petre Buleci la Băneasa (judeţul Constanţa) cu prilejul punerii în funcţiune a celei mai mari instalaţii construite de el pînă acum. Dincolo de firească emoţie (mai accentuată la localnici care aşteptau s-o pornească încă din toamna trecută, aminarea de cîteva luni fiind o consecinţă a neetanşeităţii rezervorului, care a „respirat" pînă nu de mult şi nu a proiectului) el ne-a apărut foarte sigur pe ceea ce urma să se întîmple, iar felul în care-l priveau toţi cei prezenţi : Ion Popescu, preşedintele U.J.E.C.O.P. Constanţa, cel care îndrăznise să-şi asume un „risc" investind forţă de muncă, fonduri dar mai ales încredere (de altfel acest Ion Popescu stătuse lîngă Petre Buleci şi tovarăşii săi de muncă şi în noaptea de 19 februarie, la Mangalia, pînă cînd flacăra a izbucnit vioale şi albastră printre lamelele arzătorului, ca şi în casa lui Dumitrele, la Băneasa, urmărind apoi, îndeaproape, desfăşurarea lucrărilor de la brutărie), Dumitru Suciu, preşedintele C.U.A.S.C. Băneasa, Iulian Buiculescu, directorul S.M.A. local, Ion Mincu, directorul I.A.S., Gheorghe Mihai, preşedintele C.A.P.-ului, inginerul Florin Pamuc, care s-a ocupat de construcţia staţiei, şeful de echipă Constantin Grosu cît şi imaculaţii brutari, în halatele lor albe ca şi potcapurile lor înalte, de zei pămîntesti ai pîinii de fiecare zi.

— Instalaţia pe care am pornit-o, după cum vedeţi şi în prezenta unui colectiv aparţinînd Universităţii din Bucureşti, care se ocupă de surselе de energie neconvenţionale, cît şi a tuturor celor care, vreme de luni de zile s-au străduit să facă o treabă bună, a înregistrat două recorduri, dacă nu chiar trei. Să le enumăr : cea mai mare, cel mai rapid „aprinsă", aceasta de la Băneasa, în numai 30 de minute !, faţă de cele dintîi, pe care le-am pornit după 3 săptămîni şi, „recordul" la care tin cel mai mult, acela că utilizarea biogazului serveşte unei populaţii de cîteva mii de oameni. Acum, cînd prima flacără a început să ardă, ce v-aş mai putea spune ? Aştept o perioadă de rodaj prudent, pentru a mă edifica mai bine asupra parametrilor, posibilităţilor de perfecţionare, care ar apărea mai repede dacă mi s-ar facilita colaborarea tovărăşească cu institutele specializate, cu alţi autori. Deocamdată, „trag" de unul singur şi nu mă jenez, ba dimpotrivă, mă mîndresc că mi-am folosit zilele de concediu pentru a mă ocupa de punerea în funcţiune a trei staţii.

— Cîteva date tehnice, comparative, dacă se poate...

— Se poate dar le voi evita (comparaţiile, n.n.), pentru a nu stîrni, fără şi animozităţi inutile. Brutăria din Băneasa economiseşte 110 litri motorină pe zi. O dată la două zile este suficient să se aducă aici o remorcă de gunoi, pentru a asigura biogazul necesar. Deci, economia de motorină se ridică la 210 litri, de fapt. Gunoiul poate fi adus şi cu căruţa nu numai cu tractorul. Deşi puterea calorică a biogazului este mai mică decît cea a motorinei, totuşi randamentul este mai mare. Sigur aş dori să ştiu ce forţă calorică dezvoltă instalaţia. Dar asta trebuie s-o cerceteze alţii... Arzătorul aflat acum în funcţiune este unul de tip Seitan cu o capacitate de 12 mc pe oră. Ar fi necesar unul mai mare. Coacerea pîinii se face tot în două ore, ca şi înainte, întregul circuit productiv fiind normal. Maistrul brutar Dumitru Dinu, l-aţi auzit şi dumneavoastră, declară că s-a întărit bine coaja pîinii, miezul îi este elastic, uscat, iar gustul aromat. Trebuie să subliniez că „recordurile" de la Băneasa se datorează în foarte mare măsură experimentului de la Mangalia. Pornind de la covrigii de acolo, astăzi consumă pîine prin biogaz cetăţeni din Libnita, o unitate de grăniceri, copiii de la grădiniţă, personalul spitalului, populaţia din Negureni, Făurei, Cărpinis şi, evident, cei din Băneasa, inclusiv oamenii muncii de la S.M.A. şi C.A.P. Sînt absolut emoţionat de efectul social produs de noutatea la care asistăm. În privinţa costurilor : sub 1 000 de lei pentru fiecare metru cub de fermentator. Ceea ce s-a construit aici, reprezintă un model de 500 mc, care iniţial trebuia completat cu un altul, dar îmi dau seama că şi singur el răspunde necesităţilor, cel puţin pe timp de vară. Consumul specific s-a cifrat la circa 100 mc beton ceea ce înseamnă 0,2 mc beton pe metrul cub de bazin de fermentare. Instalaţia are două camere : una de 250 mc pentru fermentare şi alta egală, pentru gaze. Presiunea este relativ constantă chiar în acest moment şi va atinge, sigur, un debit de 100 mc biogaz pe zi. (Între timp, ne-a telefonat tovarăşul Ion Popescu, preşedintele U.J.E.C.O.P. Constanţa, şi ne-a informat că debitul a crescut cu mult şi că s-a renunţat complet la folosirea motorinei, n.n.).

— Perspective ?

— Mai întîi un regret : acela că modelul meu denumit 5x3 M.B.P. 1 000, pe care l-am gîndit pentru asociaţia economică intercooperatistă de la Groşeni — Brăila, unde am găsit o excepţională înţelegere din partea dr. Constantin Ciupală, n-a devenit realitate. Mă gîndesc să completez instalaţia de aici cu una eoliană pentru acoaterea apei pentru biogaz, cu nişte panouri cu celule fotovoltaice pentru iluminare, altele solare pentru creşterea randamentului staţiei. Rezerve sînt încă nebănuit de multe. Satisfacţia acestor oameni mi-a revitalizat încrederea care începuse să se ofilească. În plus, graţie sprijinului CENTROCOOP mă pregătesc pentru o călătorie de studii în Republica Populară Chineză de unde sper să vin cu idei proaspete. Deasupra staţiei de la Băneasa conducerea U.J.E.C.O.P. intenţionează — şi sînt sigur că-şi va duce la bun sfîrşit intenţia — o seră şi alături o fermă de animale, spre a scuti transportul materiei prime şi a contribui, astfel, şi la depoluare.

— Ştiu că, în legătură cu biogazul, mai ales la Mangalia, au existat greutăţi sfîrşindu-se chiar la... mistere şi atitudini retrograde din partea unora, desigur neavizaţi.

— Acum, că totul s-a sfîrşit cu bine, putem face haz de ele. Dar la vremea respectivă neîncrederea unora, zvonurile altora, atitudini absolut mistice au obligat-o pe tovarăşa Giurgiucanu, preşedinta cooperativei, să-şi ia răspunderea pentru fiecare acţiune privind biogazul. Mă gîndesc la blestemul (pentru a fi în nota mistică !) lui Prometeu care a zis : „cine va face ca mine, ca mine să pătească" şi i-aş invita pe cei care au zis că se vor călugări ori că vor merge prin oraş în genunchi, dacă va ieşi biogaz la Mangalia, să-şi respecte cuvîntul. Pentru a concluziona, vreau să spun că sîntem de-abia la început. Preocuparea mea este realizarea unei ferme ecologice, aşa cum am şi proiectat una pentru Sibioara, judeţul Constanţa, în care — pornindu-se de la biogaz — să se asigure independenţa energetică totală şi evitarea poluării. Fie ca staţia Băneasa să constituie un moment de revitalizare a activităţilor legate de obţinerea energiei pe căi neconvenţionale. Şi la Constanţa premisele există, astfel încît vom putea vorbi altă dată, nu ştiu cît de repede, despre sere, vărărie, cuptoare ceramice, cuve de sude, proteice, plantaţii de arbori şi aşa mai departe. Deocamdată vă invit să serviţi o bucată de pîine, pînă nu se răceşte...

EMANUEL VALERIU ■

IOVAN IOVANOVICI ZMAI

Este unul dintre cei mai populari şi fecunzi poeţi clasici iugoslavi. Lirismul său se remarcă prin sinceritatea sentimentelor exprimate şi prin ataşamentul faţă de tot ce este înaintat.

Iubire

Stol de hidre fabuloase
Ce provoacă frica,
Tirania, pacostea —
Toate sînt nimica ;
Ura nu poate curma
Viaţa omenirii,
Cîtă vreme o păzeşte
Îngerul iubirii.

Oriunde mai există
Inima fără dor,
Imediat o răneşte
Săgeata de amor ;
Dar peste aceste
Răni suferinde,
Sentimentul iubirii
Singurul se prinde.

Chiar dacă sînt destule
Momente de ghiaţă,
Lacrimi ce umplu ochi
Şi ce umezesc o faţă,
Gheaţa o mai topeşte
Astrul fericirii,
Lacrimile le usucă
Soarele iubirii.

. . . . . .

Preţuiţi-o, deci,
Mîndri de ea fiţi,
Cei slabi din ea
Puterea soarbeţi !
Cei cu păcate
Luaţi aminte
Că numai iubirea
Duce înainte.

În româneşte de
RADOVAN DESPOTOVICI PAVLOV ■

23 AUGUST 40
1944–1984

Curiozitatea ştiinţifică creşte prin îndestulare

● *Cel mai mare complex terapeutic al ţării* ● *Valvă aortică de la porc mistreţ* ●

„Medicina este intr-adevăr o profesiune, dar nu o profesiune ca toate celelalte, ea cere nu numai pricepere, ci multă dragoste pentru om, multă omenie, pasiunea de a te dărui sănătăţii semenilor."

NICOLAE CEAUŞESCU

Ultimele patru decenii de viaţă liberă, de intrare ireversibilă a României în evul său socialist, dar în mod deosebit perioada inaugurată de cel de-al IX-lea Congres al partidului, au fost marcate şi de marea deschidere spre cunoaştere a ştiinţei medicale româneşti. Prin grija Partidului Comunist Român, prin aportul nemijlocit, determinant al tovarăşului Nicolae Ceauşescu, ocrotirea sanitară a fost ridicată la rangul de politică de stat. În anul 1978, Marea Adunare Naţională a votat Legea privind asigurarea sănătăţii populaţiei, prima lege sanitară din România şi primul act juridic care reglementează într-un cadru unitar întreaga activitate de asistenţă medicală. Pe această bază, preocuparea pentru starea de sănătate a populaţiei se desfăşoară în funcţie de nevoile şi cerinţele sociale, asigurîndu-se mai buna funcţionalitate a unităţilor sanitare, utilizarea eficientă a bazei materiale, sporirea răspunderii profesionale şi morale a personalului sanitar. Actul medical s-a transformat dintr-o obişnuită prestare de servicii într-o componentă de esenţă a unui program consacrat calităţii vieţii, sănătăţii şi vigorii întregului popor, medicina devenind o profesiune în care valuta forte o constituie pregătirea ştiinţifică şi dragostea de oameni.

Un colos terapeutic

Aşezat în imediata vecinătate a Institutului medico-farmaceutic, Spitalul clinic al municipiului Bucureşti, cel mai mare complex terapeutic al ţării, dispus pe 14 nivele şi cu o suprafaţă desfăşurată de 57 000 mp, a fost inaugurat în anul 1978. Construcţia lui a suscitat opinii diverse şi contradictorii încă din perioada proiectului, adversarii ideii invocînd variate argumente. Într-un asemenea colos — s-a spus — buna funcţionalitate a compartimentelor clinice va întîmpina serioase dificultăţi, serviciile anexe vor fi supraaglomerate, spaţialitatea edificiului dezumanizînd relaţia dintre medic şi parient, deoarece acesta din urmă va încerca apăsătorul sentiment al claustrării, ştiut fiind faptul că omul zilelor noastre refuză clădirile gigant, preferîndu-le pe cele mici, înconjurate de linişte şi verdeaţă. Proba timpului a dat însă cîştig de cauză celor care au gîndit şi au proiectat această grandioasă cetate a medicinei româneşti, demonstrînd oportunitatea şi perfecta funcţionalitate a întregului organism terapeutic. Reamintim că spitalul a fost proiectat de un grup de valoroşi arhitecţi (Constantin Moşinschi, Marcel Hornstein, Mircea Săndulescu şi Sofica Ungureanu) şi cu concursul direct al unor cadre medicale specializate în tehnologia spitalelor.

La ora cînd a fost dat în funcţiune, spitalul putea fi considerat cel mai mare din lume. Ulterior, el a slujit drept model unor construcţii din străinătate, dar după ştiinţa noastră, în lume, există doar două trei aşezăminte spitaliceşti care depăşesc cu puţin capacitatea celui din Bucureşti. Spitalul clinic al Capitalei adăposteşte 1 541 paturi şi următoarele 11 clinici : patru clinici medicale, două de chirurgie, două de obstetrică-ginecologie şi cîte una de neurologie, ortopedie şi oftalmologie. În sprijinul acestora a fost înfiinţat un mare serviciu de radiologie şi un vast serviciu de explorări funcţionale (electrocardiograme, electroencefalograme, probe funcţionale respiratorii, endoscopii, boli de ochi, explorări digestive, ecografii, radioizotopi etc.). Compartimentele anexe mai cuprind serviciul central de sterilizare, serviciile de terapie intensivă, anatomopatologie şi un mare laborator pentru analize hematologice, biochimice, bacteriologie, virusologie etc. Mai notăm existenţa excelentei secţii de recuperare, prevăzută cu un bazin şi chiar cu un serviciu de protezare. La parter funcţionează o policlinică prevăzută cu toate specialităţile medicale. Spitalul este amplasat cum aminteam, lîngă Institutul medico-farmaceutic, dar şi relativ aproape de Institutul de igienă şi sănătate publică, de institutele Babeş şi Cantacuzino, de Facultatea şi Clinica de stomatologie, de Spitalul Panduri şi Clinica ORL, alcătuind împreună cu acestea o veritabilă cetate universitară a Capitalei.

Cei şase ani de practică au dovedit deopotrivă că spitalul, prin marea sa complexitate şi spaţialitate, nu se răsfrînge negativ asupra stării de spirit a pacientului, apariţia senzaţiei de claustrare fiind un pronostic fals. Dimpotrivă. Pacientul face cunoştinţă cu medicul său curant încă din cabinetele policlinicii. Saloanele au două, sau cel mult cinci paturi, fiecare compartiment beneficiind de grupuri sanitare proprii. La fiecare etaj sînt două sufragerii în care pot fi urmărite şi programele de televiziune. La ultimul etaj, o imensă terasă oferă condiţii optime de aeroterapie şi cea mai splendidă panoramă a Bucureştiului.

Cele 11 clinici se bucură de serviciile unor specialişti de renume ai şcolii naţionale de medicină. Vom aminti cîteva nume, dar asta numai pentru a oferi cititorului nostru cîteva exemple şi fără a opera în acest sens nici un fel de selecţie sau ierarhizare. La secţia de interne lucrează profesorul dr. Leonida Gherasim, rectorul Institutului medico-farmaceutic. În compartimentul de chirurgie, profesorii dr. Dan Gavrilliu şi Alexandru Prişcu. La obstetrică-ginecologie, profesorul dr. Traian Rebedea, iar la neurologie, profesor dr. Alexandru Stamatoiu. Serviciul de explorări funcţionale este condus de profesor dr. Barbu Romel, iar cel de radiologie, de profesor dr. Emanoil Popescu. Serviciul de anatomie patologică este condus de profesorul dr. Paul Niculescu.

Cei şase ani de activitate au demonstrat din nou un adevăr inexorabil în construcţia de spitale : important nu este să construim spitale ieftine, ci spitale economice, eficiente. Sînt noţiuni care uneori se amestecă. Practica a dovedit că, după cîţiva ani, costul exploatării acoperă sau chiar depăşeşte investiţia. Spitalul prost gîndit costă cel mai mult.

Spitalul clinic al municipiului Bucureşti a demonstrat că este ceea ce trebuia să fie : o uzină de sănătate. Unitate de referinţă a şcolii naţionale de medicină, privită cu interes şi admiraţie de delegaţiile de specialişti sosite din străinătate, marele complex terapeutic al Capitalei, se înscrie în şirul marilor înfăptuiri ale ultimilor 19 ani de istorie naţională, aducînd dovada grijii permanente pe care statul, partidul, secretarul său general, o acordă ocrotirii sanitare din ţara noastră, parte integrantă a procesului de edificare a României moderne.

LIVIU TIMBUS ■

O şcoală şi doi creatori

Dacă un simpozion ştiinţific este, de regulă, un eveniment, unul de absolută excepţie a prilejuit recenta reuniune medicală **„Progrese în cardiologie"** organizată de disciplina de specialitate din Institutul de medicină şi farmacie din Cluj-Napoca. În cadrul acestui eveniment de excepţie (despre care se va vorbi, sîntem siguri, mult mai mult în viitor), a avut loc confruntarea şi schimbul de experienţă dintre două colective medicale conduse de doi mari creatori români — prof. dr. doc. Ioan D. Popa şi conf. dr. Radu Deac, mentori şi conducători de şcoală, unul în Capitală, celălalt — în Tg. Mureş, într-unul din domeniile cele mai de vîrf ale medicinei moderne — cnirurgia cardio-vasculară. Cum remarca prof. dr. doc. Ştefan Hărăguş, chirurgia cardiacă este una din cele mai îndrăzneţe din cîte s-au creat pînă azi şi, dacă în toate ramurile medicinei se fac descoperiri de valoare deosebită, în nici un domeniu nu se înregistrează progrese atît de fundamentale şi într-un ritm atît de rapid. Pe acest drum greu, un Everest al ştiinţei în slujba sănătăţii oamenilor, s-au angajat, de mai mulţi ani, şi cei doi medici români, porniţi de pe băncile aceleiaşi facultăţi, dar la intervale diferite de timp, din aceeaşi Alma Mater Napocensis, aducîndu-şi un aport considerabil la progresele făcute în tehnica chirurgicală şi în confecţionarea în ţară a unor valve biologice şi protetice originale, recunoscute ca valori competitive pe plan internaţional, ridicînd la cel mai exigent nivel cardiologia din România. Succesele lor au fost posibile, desigur, datorită condiţiilor pe care societatea noastră le-a asigurat şi le asigură pentru păstrarea stării de sănătate a populaţiei, datorită exigenţei ca parte integrantă a politicii sanitare a partidului a unui Program special de prevenire şi combatere a bolilor cardio-vasculare a cărei materializare se exprimă şi prin dotarea materială modernă a clinicilor de specialitate, ca baze de tratament şi baze de cercetare, conform concepţiei promovate de secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, de a imprima un caracter practic cercetării medicale, integrate şi corelate cu nevoile asistenţei sanitare a tuturor cetăţenilor ţării.

În asemenea laboratoare, cu nimic mai prejos decît cele din multe ţări ale lumii, animate în plus de spiritul patriotic şi înaltul umanism propriu ştiinţei româneşti, după ani de muncă încordată, au pus la punct, independent unul de celălalt, fiecare în concepţie originală, un tip de valvă biologică pentru inimi umane, o contribuţie de cea mai stringentă necesitate, ştiindu-se că valvulopatiile şi la noi, ca în întreaga lume, sînt afecţiuni ce grevează societatea cu o mortalitate, morbiditate, incapacitate temporală, precum şi definitivă de muncă, ca şi cheltuieli sociale deosebit de mari. Lucrînd cu încordare, nu de dragul experimentului sau a modei mondiale ci, cum subliniază conf. dr. Radu Deac, pentru „înlocuirea valvei lezate cu una artificială, care să funcţioneze normal pentru durata medie de viaţă anticipată a bolnavilor care necesită această înlocuire". Să nu uităm că istoria înlocuirilor valvulare nu are mai mult de 22 de ani în lume şi că, numai după 8 ani, le abordează şi prof. dr. Ioan D. Popa la Bucureşti, ca şi mai tînărul său confrate — la Tîrgu Mureş. S-a dovedit că experienţa Clinicii de la „Fundeni", cu 1 775 valve implantate la un număr de 1 288 bolnavi, cu rezultate foarte bune, este competitivă cu cea a oricărui centru de pe glob, lucru demonstrat, de altfel în egală măsură şi de Clinica de chirurgie cardio-vasculară mureşeană.

Dacă înlocuirea valvulară, cu diverse tipuri de valve existente pînă în prezent în lume, s-a efectuat multă vreme cu piese din import, grevînd balanţa valutară a ţării, fiind, se înţelege, extrem de costisitoare şi apanajul doar cîtorva firme (mai ales din S.U.A.) şi asta i-a determinat şi hotărît pe medicii noştri să acţioneze mai rapid în abordarea domeniului construcţiei unor asemenea piese, acasă, în România. Travaliul a fost imens şi extrem de intens, aşa fel încît, într-un timp relativ scurt, s-au pus la punct, în ambele centre, nu numai noi concepţii asupra unor noi valve biologice nu numai tehnicile lor constructive şi de implantare chirurgicală, nu numai studiile **in vitro** şi modalităţile de testare a fiecărei piese obţinute, nu numai materialele necesare, dar şi aparate şi aparatură complexă necesare unui asemenea act extrem de fin, de delicat, de precis, de responsabil. Şi asta fără colective prea numeroase, în echipe de circa 15—20 de specialişti, majoritatea integraţi şi angrenaţi totodată activităţii diurne de spital, în terapeutica bolnavilor cardiaci, şi asta cu materiale din ţară şi cu forţele specialiştilor ţării, creîndu-se materiale noi, tehnici şi tehnologii noi.

Deşi ambele valve biologice fiecare este, totuşi, altceva, fiecare reprezintă o idee şi un patent. Cea tip „Pop D. Popa" este obţinută din valvă aortică de porc mistreţ ce se sprijină pe un suport din material plastic îmbrăcat într-un tricot special. Pentru fiecare din aceste elemente s-au efectuat studii, cercetări, testări separate şi aparate ; obţinerea tricotului compatibil, de pildă, a concentrat efortul celor mai competenţi cercetători tricoteori de la Institutul de cercetări textile, precum am mai consemnat în revistă noastră. Este net, o prioritate mondială, recunoscută internaţional, fiind singura valvă aortică obţinută de la porc mistreţ, celelalte tipuri, realizate de alte firme, fiind construite cu valve aortice recoltate de la porci domestici. De ce de la porc mistreţ ? Pentru că sînt de cîteva ori mai rezistente, oferind garanţii mai mari pentru prelungirea vieţii bolnavului. De unde atîţia mistreţi ? „Se împuşcă în fiecare an în România circa 15 000", ne răspunde profesorul perfect documentat, această întrebare punîndu-şi-o singur în momentul cînd a abordat ideea. Asigurarea unei bănci de asemenea piese nu ridică deci probleme. Valvele tip „Pop D. Popa" au fost trimise pentru testări şi determinări numeroase în laboratoarele de studii a calităţii protezei de la Institutul de cercetări Sorin-Biomedica din Saluggia, Italia, recunoscut pentru prestigiul său internaţional. Rezultatele confirmă a fi chiar cu mult mai bune decît valvele porcine existente la ora actuală în lume, avînd o deschidere completă, iar certificatul de calitate de la Saluggia este egal cu o garanţie absolută pe plan mondial. Îl este astfel confirmată prioritatea şi competitivitatea.

Aplicarea clinică s-a efectuat pînă acum asupra a 12 bolnavi bine selecţionaţi, investigaţi asupra necesităţii unor asemenea înlocuiri valvulare, şi bine pregătiti preoperator. Din cei 12 a decedat unul singur. La peste 6 luni de la intervenţiile chirurgicale respective bolnavii se simt bine, evoluează normal, „rezultatele fiind comparabile, afirmă profesorul, cu oricare alte valve biologice folosite azi pe glob". Echipa de la „Fundeni" îşi confirmă observaţiile, studiile şi cercetările, iată, pe încă o direcţie — asupra situaţiilor şi stărilor postoperatorii.

Valva tisulară „Mureş", după concepţia conf. dr. Radu Deac, a fost prezentată încă în teza sa de doctorat, susţinută în 1976 şi intitulată chiar **„Înlocuiri valvulare cardiace cu valve de ţesut biologic"** şi a constituit prima lucrare de amploare în literatura românească despre acest subiect. În 1979, colectivul clinicii din Tg. Mureş obţine primul brevet de invenţie al unei valve biologice româneşti, la capătul a 15 ani de muncă, de studii şi cercetări datele experimentale şi clinice confirmînd absenţa complicaţiilor şi durabilitatea ţesuturilor biologice utilizate, recoltate de la om, de la decedaţi tineri şi fără afecţiuni lezionale, folosindu-le, începînd cu anul 1980, pentru reconstruirea valvei mitrale, la 85 de bolnavi. Concomitent cu o importantă acumulare de date a fost perfecţionată tehnica de construcţie a unor valve tisulare din ţesuturile alese, montate pe suporturi rigide sau elastice. La testarea „in vitro", în stimulatoare de puls pentru uzură accelerată, acceptate în literatură, a rezistenta valvei „Mureş" a atins 350 milioane de cicli, adică echivalentul a 9,7 ani de funcţionare. Să prelungeşti viaţa amenintată a unui om cu 10 ani, iată o performanţă care nu mai are nevoie de alte calificative şi atribute ! Să mai spunem că testele biologice privind compoziţia şi structura colagenului, stabilizarea acestuia, precum şi rezistenta fizică a ţesuturilor folosite pentru confecţionarea valvelor s-au dovedit identice cu cele efectuate cu valve din import (lotul martor constituindu-l 172 de bolnavi cărora li s-au implantat, începînd cu 3 mai 1977, valve Ionescu-Shiley, din S.U.A.). 9 decembrie 1983, în clinica de la Tg. Mureş se implantează prima valvă tisulară produsă în laboratoarele sale. Un remarcabil eveniment medical şi ştiintific. De atunci, numărul a ajuns la 12. De asemenea 11 supravieţuiri în condiţii foarte bune. Plecînd de la o delicată asertiune a lui Alexandru Davila „deşi nu vom putea să reproducem niciodată structura naturală — a valvelor cardiace — trebuie să ne străduim să micşorăm deosebirea dintre valva artificială şi valva naturală", omul, medicul şi cercetătorul Radu Deac şi-a canalizat întreaga gîndire acestui deziderat. S-a apropiat de el, deschizînd medicinei şi nouă, oamenilor, mari speranţe.

Cele două patente româneşti de valve biologice artificiale — singurele din Europa pînă acum — atrag tot mai mult atenţia lumii medicale şi ştiinţifice de pretutindeni (valvele „Mureş" fiind recunoscute şi confirmate la Viena şi citate de mari specialişti în domeniu din Anglia), urmînd curînd a fi propuse şi la export. Profesorul Ioan Pop D. Popa ne informează că, la Bucureşti, va lua fiinţă un centru de producere şi conservare de valve. O bancă, deci, de valve pentru inimi omeneşti. Şcoala noastră medicală a pătruns şi a învins, iată, şi această tehnică de vîrf a medicinei secolului XX.

CICI IORDACHE-ADAM ■

O acţiune concentrică şi de durată în bătălia pentru sănătate

Cercetarea riguroasă a tabloului patologic din ţara noastră, cunoaşterea necesarului de cadre sanitare, de aşezăminte spitaliceşti, dar şi a celor mai noi cuceriri ale terapeuticii mondiale, au impus două direcţii principale în dezvoltarea medicinei româneşti : crearea unei baze materiale adecvate şi continua pregătire profesională a personalului sanitar.

● În clipa de faţă, pe teritoriul patriei funcţionează 422 spitale, cu peste 200 000 paturi (0,8 paturi la mia de locuitori), 495 policlinici şi 5 733 dispensare din care 2 118 urbane şi 2 915 rurale.

● Reţeaua sanitară cuprinde aproape 37 000 medici, 7 300 stomatologi peste 6 500 farmacişti şi mai bine de 134 000 personal mediu sanitar.

● Investiţiile acordate de stat ocrotirii sanitare au însumat în perioada 1981—1984 aproximativ 4 miliarde lei.

● În România au fost practic eradicate toate bolile transmisibile cu mare pondere altădată în structura patologiei : malaria, tifosul exantematic, febra recurentă, difteria şi în cea mai mare măsură tuberculoza.

● Media de vîrstă a ajuns la aproape 70 de ani, faţă de 42 cît era în perioada antebelică.

● Mortalitatea infantilă a scăzut la valori sub 30 la 1 000, atingînd în 1983 cea mai scăzută valoare din istoria României.

VINERI, 27 iulie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

— **Vă rog, cît e ceasul, Mircea Albulescu ?**
— Două.
— **Nu vă e somn ?**
— Nu.
— **Nici mie. Și, dacă tot ne plimbăm pe faleză, ce-ar fi să-mi acordați în sfîrșit interviul pe care toți vrem să-l facem de-atîta vreme ?**
— Cu mare drag. Te ascult.
— **Cînd v-ați arătat în public pentru prima oară ?**
— La grădiniță. Într-o piesă în care aveam o sarcină de serviciu foarte precisă. De altfel, asta a prefigurat destinul meu de actor. Nu întotdeauna mi-a fost dat să-mi aleg eu ce-aș fi vrut să joc. Dar aș vrea să-ți spun cu sinceritate că un actor nu știe cu exactitate ce să-și dorească să joace într-un anumit moment. Însă văd că nu notezi nimic.
— **Vreau să văd cît țin minte din cele ce-mi spuneți. Pe urmă, după ce scriu interviul, am să vi-l arăt. Puteți face orice modificare doriți.**
— Mă rog, faci cum vrei. Tin însă să-ți atrag atenția că după o experiență de 35 de ani — din care șapte „în ilegalitate", ca artist amator — am ajuns cît de cît să știu foarte bine ceea ce nu știu!
— **Vă atinteți ! Mai ales că anul acesta, în octombrie, împliniți 50 de ani. Mulți înainte !**
— Mulțumesc. Îți dai deci seama că la 23 August 1944 aveam zece ani. Fac parte dintr-o generație care a fost obligată să probeze realitățile pe care însăși i le propunea, fără a avea sentimentul că poartă însemnele unui pilot de încercare. De aceea gîndurile mele au fost întotdeauna limpezi, deși în viața mea au fost mai multe începuturi. De pildă, de la școala medie de arhitectură pe care o urmam m-am convertit la teatru. A fost o vreme cînd făceam propagandă culturală — să nu ne ferim de acest cuvînt pe care unii l-au tocit — în cadrul unor ateneee populare. Eram foarte tînăr. Aveam inconștiența acelor oameni cu o profundă credință că tot ce fac, fac bine și că ei sînt inegalabili în ceea ce întreprind în numele unor idealuri curate. Între noi nu exista un spirit competitiv, cu o finalitate de clasament. Singura noastră întrecere era cu noi înșine, în dorința de a pune ceva din ființa noastră la temelia teatrului românesc. A fost cea mai romantică perioadă din viața mea, o epocă în care poate aveam — bu nu, cu siguranță aveam — false credințe în legătură cu arta, inoculate de o anumită politică culturală prea puțin permeabilă la ideea de valoare, dar atît de înrăutățită n-am mai fost niciodată.
— **V-ați socotit un ales, un om cu o menire înaltă, care e chemat să spună ceva fundamental semenilor săi ?**
— Mărturisesc că atunci nu m-am gîndit la menirea meseriei mele, ci m-am gîndit egoist, așa cum este însăși tinerețea, la posibilele mele realizări în actorie, căutîndu-le chiar cu orgoliu. Peste mulți, mulți ani am început să reflectez asupra muncii pe care o fac și să am, chiar, unele opinii în legătură cu ea. Dar despre asta vom vorbi, poate, mai tîrziu.

Fotografie de VICTOR STROE ■

Mircea Albulescu

„Cred în forța teatrului românesc"

— **Totuși, ce descoperire importantă ați făcut ca tînăr actor ?**
— O descoperire importantă ? Da, există una... Însă n-am făcut-o singur ci cu ajutorul marelui om de teatru care a fost doamna Bulandra. O animatoare a teatrului cum n-am mai întîlnit. Ea spunea că la început trebuie să „atrici" cît mai multe roluri. Cu vremea am ajuns la înțelepciunea ei, că primii 20—25 de ani de carieră nu contează, cu condiția să joci extrem de mult în tinerețe ca să dobîndești experiență.
— **Cum pătrundeți în lumea unei piese ?**
— Unul din sfaturile profesoarei mele, Aura Buzescu, era acesta : cînd ți-e greu, cînd nu poți rezolva o scenă, întoarce-te la text. Pătrund într-un text animat de dorința de a nu-l trăda din punct de vedere ideatic. Pătrund cu mare grijă. Verific întotdeauna cu circumspecție impresiile primei lecturi. Există și nenumărate excepții care chiar dacă nu au puterea să anuleze regula, cel puțin îi dau dreptul de viață. Dar trebuie să fiu mai atent cu întrebarea pe care mi-ai pus-o. Niciodată textul nu-l abordez de unul singur ci sub imperiul ideilor regizorale. Regizorul face spectacolul, e opera lui, rezultatul total la punctul de vedere personal al actorului. Dar și despre asta vom vorbi, poate, mai tîrziu.
— **Meseria dumneavoastră se fură ? Se învață ?**
— Nu sînt cadru didactic și a răspunde la această întrebare îmi este greu, nedorind să-mi fie interpretate vorbele. Dar cred în continuare că meseria noastră „se fură" și că menirea esențială a unui dascăl, a oricărui îndrumător, este să te înarmeze și să-ți șlefuiască acele calități care te fac capabil să răspunzi singur la exigențele colectivului din care faci parte, regizorului, textului și publicului.
— **Înțeleg că vă referiți la o anume stare de lucruri.**
— Îmi pare rău că o anumită experiență generală de teatru se pierde și nu poate fi transmisă. Dar îmi asum riscul de a-i îndemna pe colegii mei mai tineri să dobîndească încă de pe băncile școlii o strategie proprie în materializarea cerințelor directorilor de scenă. Un actor care se cunoaște bine poate să ia totul, de fiecare dată, de la capăt, pe cont propriu. Evoluția lui are un caracter ciclic. Există și momente de triumf dar și altele de scădere, de incertitudini, ele sînt firești și pot fi depășite dacă dincolo de rampă există regizorul de care teatrul are atîta nevoie.
— **Din multe articole pe care le-ați scris am înțeles că vă interesează relația cu publicul.**
— Teatrul e o stare în care concură cele două părți ale sale : una fixă, repetabilă — ceea ce se petrece pe scenă — și alta nedrept de mobilă, care se constituie ad-hoc, în fiecare seară alt fel, și de care nu poți să nu ții seamă — publicul. Da, publicul ascultă în liniște — dar la cîte feluri de liniști ești obligat să te raportezi !
— **Fiind pe scenă, interpretînd un anumit rol, n-ați simțit niciodată ispita de a ieși din lumea piesei respective, de a pătrunde din nou în realitate ?**
— Intrăm într-un alt domeniu al discuției noastre. Am să-ți răspund că nu, n-aș dori să pătrund din nou în realitate, pentru simplul motiv că realitatea ca atare nu mă interesează. Sigur, ceea ce spun se cere argumentat. Să zicem că se cloconesc două mașini. Reacția trecătorilor e promptă, din nevoia de spectacol pe care o simte orice om : încep comentariile, cei care n-au văzut accidentul îi se povestește cum s-a petrecut. Dar eu

(Continuare în pagina 19)

GEORGE ARION ■

Iubirea de frumos

Profesionalizarea

Ducem mereu lipsă de omul care își cunoaște meseria pînă în pînzele albe cel ce lucrează cu stăruință asupra vocației pînă ce tese la iveală aproape desăvîrșit cîntecul. Cred că în profesia noastră în cea legată de scris truda zilnică asupra Logosului este esențială.

Din scrisorile lui Eminescu aflăm cît de mult suferea marele poet că nu are timpul suficient pentru aprofundarea lucrării sale asupra poeziei, deși cît a robit la cuvînt ar fi putut, o spune singur, face mai mult.

Vuiculescu de asemenea o spune : nu a lucrat n-a avut vremea să lucrezo mai mult asupra strofei.

Poezia la noi scrisă de genii totuși ar putea fi și mai mare și mai adîncă. Trebuie să lucrăm mai mult asupra cuvîntului nu ceasuri din zi nu ani ci o viață, toată viața cum a făcut-o cei ce spun mereu peste veacuri lumii cîte ceva esențial.

Primesc plicuri cu poezii și cu de la tineri, primesc și cărți tipărite. În graba de astăzi universală uităm de atîtea ori esențialul tocmai asupra rostului Logosului. Nu esențializarea este importantă în poezie ci întrupareo Logosului în ea, realizarea. Nu desfrunzirea dezgolirea cuvîntului ci podobia vuietul foșnetul viața convingerea Duhul Harul cum este această noapte de vară plină de taina tuturor mirosmelor pămîntului. Avem puțini poeți despre care putem spune : iată a fost cu toată ființa toată viața lui slujitor lucrător în adevărul Logosului al Cuvîntului.

Să nu ne sustragem acestui greu acestei responsabilități uriașe de a fi oameni ai cuvîntului de-a sta de vegho la hotarele Patriei în ființa ei ca oameni ai Logosului. Iar ce implică asta înainte de toate este truda de zi cu zi, știința studiu ponosul fără de care spune Pindar nimic nu țese la iveală.

De două milenii și poporul nostru este implicat în existența Logosului cu toată ființa lui în tăcere în vorbire rară. Fi-vor poeții îndeajuns de truditori și veghetori de-a înțelege cît mai deslușit tăcerea de taină a acestui popor ? Ne întreba astfel Nicolae Iorga la mormîntul lui Ștefan cel Mare de la Putna pe noi pe toți cei ce vrem să ne socotim oameni ai Logosului întrupat și în istoria poporului român.

IOAN ALEXANDRU ■

Fragmente critice

La vie en prose

Alexandru Musina, fost și viitor navetist (după recomandarea proprie), cultivator de flori — în orele libere — într-un sat de lîngă Brașov, a debutat cu poeme sarcastice în volumul **Cinci** (Editura Litera) împreună cu alți colegi de generație. Revine acum cu o carte de sine stătătoare **(Strada Castelului 104)**, apărută în colecția de debuturi a **Cărții Românești.** Rela o parte din poemele deja publicate și aduce, evident, altele noi, ordonate în două părți și opt cicluri cu titluri derutante ca acestea : **După-amiaza lui Hyperion, Poezie în pijama roz, Istoria pantofului mov, La vie en prose, Lecțiile deschise ale profesorului de limba franceză A. M., Lectia de engleză...** Formula care exprimă mai bine tema și spiritul poeziei sale este cea împrumutată de mine în articolul de față : **la vie en prose.** O poezie despre proza existenței, discret ironică și sentimentală, pe alocuri acută și mușcătoare. Elementul livresc, așa de cultivat de tînăra generație, trăiește în poemele lui Alexandru Musina în umbra realului. Un poet citat în mai multe rînduri este Kavafis. Autorul mărturisește chiar că poemele lui reprezintă o **imitație subtilă** a liricului grec : puțină complicație, emoție narcisiacă și indiferență față de ceea ce se va spune despre toate acestea **(Un tînăr aproape ateu, la 1980 d.H.).**

Tînărul ateu trebuie crezut numai pe jumătate. Complicația este minimă în poeme, emoția e rareori narcisiacă, iar cît despre nepăsare, ea este greu de controlat. Indiscutabil este faptul că Alexandru Musina este în mai mare măsură decît confrații lui un poet al realului. Scrie cu precădere despre **întîmplări** din viața comună și reproduce mai multe **scene de gen, experiențe, flash-uri, apocrife,** narează lecțiile de franceză ținute în fața elevilor, face portrete și notează repede pe tasca lui de navetist istoriile pe care le aude în tren, trăgîndu-le ușor spre parodie. Întîmplările sînt, formal, coerente, însă în interiorul lor sensurile se tulbură și faptele bat spre absurd. Un ins, însoțit de un cîine albastru, mănîncă salam la colțul străzii. Un orb iese duminica la soare în piața orașului și este condus mereu de un bursuc jigărit **(Culise de ilustrată).** Pe acoperișurile caselor stau **femei verzi** și flutură atîtători

(Continuare în pagina 22)

EUGEN SIMION ■

Eveniment

Rigoletto

La o distanță de numai trei zile, neținînd seama de canicula, publicul care — am mai afirmat — simte spectacolul-eveniment a umplut Sala Operei Române din București, asistînd la două manifestări de **ținută mondială,** cu opera Rigoletto de Verdi. Sigur, pe cei prezenți i-a interesat în primul rînd prestațiile artistului poporului **Nicolae Herlea** și ale **Silviei Voinea,** dar în aceeași măsură și felul în care își continuă cariera începută atît de timpuriu și în roluri atît de dificile, tînărul tenor **Florin Georgescu** ; în sfîrșit, tot cu această ocazie dirijorul Cristian Brâncuși debuta în al doilea titlu liric : iată deci suficiente premise pentru ca iubitorii de operă și specialiștii să ocupe toate locurile din sală.

Distribuția celor două spectacole a fost în general aceeași, singurele modificări fiind făcute în a doua manifestare cînd, în rolul titular a apărut **Nicolae Urdăneanu,** iar basul **Teodor Ciurdea** i-a luat spada și chipul lui Sparafucile. Florin Georgescu l-a înfățișat pe Ducele de Mantua. **Nicolae Herlea,** acest uimitor artist, pornit din fostul ansamblu al C.G.M. și de la cîntecul patriotic, ajuns la Metropolitan Opera, nu mai are nevoie de prezentare. Vom arăta doar că aflat la crepusculul carierei sale (Herlea este astăzi pensionar), pe primul plan a trecut știința de a cînta, de a fraza, de a sublinia liric ori dramatic momentul respectiv.

Fiziologic, o dată cu vîrsta amplitudinea vocală i s-a diminuat, dar cîtă căldură se mai găsește în armonicele și vibrato-ul său ori cîtă strălucire o mai au încă acutele sale !

Sănătate, Herlea, fie să ne dăruiești încă mulți ani asemenea spectacole !

Silvia Voinea, în rolul **Gildei,** a fost însă adevărata revelație a serii ; solista se află într-o formă cu totul excepțională și aceasta s-a relevat prin culoarea egală a vocii pe un întins diapazon : caldă în registrul mediu și strălucitoare în acut și supraacut.

Nuanțele, jocul de scenă, știința de a folosi portato-uri și glissande-ul, delicatețea degajată din fiecare apariție a sa, toate la un loc ne-au făcut să ne întrebăm de ce această mare cîntăreață nu e folosită așa cum s-ar cuveni, pe plan internațional ?

De ce nu se refăce un disc cu opera **Rigoletto** cînd vechea imprimare cu valoroasa Magda Ianculescu s-a epuizat de mult ?

De ce, în timp, nu s-a creat în

(Continuare în pagina 18)

CLAUDIU NEGULESCU ■

Delimitări

Registre stilistice mateine

Asupra prozei lui Mateiu I. Caragiale critica a fost de la început și pînă astăzi unanimă în a recunoaște caracterul ei superior artistic. Artist calificat a fost și Ion L. Caragiale, în direcția proprietății cuvîntului și a unui anumit ritm al frazării. Acesta din urmă este mai 'nvederat la Mateiu, cultivator al efectului plastic, precum și al evocărilor lirice, poetul și el remarcabil manifestîndu-se însă plenar în proză și neevitînd așa-zisele „morceaux de bravure" (fragmentele antologice). Deși mînuia cu siguranță și chiar colorat limba franceză, în care și-a scris unele însemnări zilnice și călătoria sa la San-Remo, rare sînt sintagmele și expresiile galice, comune bilingvilor noștri, ca „mult-iubitul" (le bien-aimé, Ludovic XV), „marele meu prieten" (mon grand ami), „o cocoană foarte mare" (une très grande dame), „fără a-și face un rău" (sans se faire un mal), etc.

Puține sînt și franțuzismele lui lexicale ca „încanalizarea" (encanaillement), adică frecventarea unor oameni de joasă condiție morală, în genul lui Pîrgu, „laboare" (labeur), etc.

Sintactic, credem de factură italiană propozițiile începute cu verbul **a fi**, la perfectul simplu : „Fu o căsnicie sbuciumată...", „Fu cel dintîi pe care-l întîlnii...", „Fu un Bergani", „Fu unealta..."

Și la forma pasivă se remarcă același timp : ..... nu fui introdus...", ...fui purtat prin niște încăperi..."

În lexicul lui Mateiu a fost relevată mai demult predilecția pentru cuvintele vechi, arhaice și evitarea, pe cît cu putință, a neologismului, fie chiar cu prețul creării unor vocabule neviabile ca de pildă „dezalcătuiri" (descompuneri), „desdrumați" (neorientați), tinere „desmățite" (divorțate), sau chiar a unor sintagme, uneori adevărate perifraze, în același scop : „răvașe neiscălite" (scrisori anonime), „trăsură închisă" (cupeu), „paraclisul arzător" (chapelle ardente), etc.

Încă de la apariția **Crailor** (1929), am remarcat slăbiciunea lui Mateiu pentru triadă (în propoziții, substantive, epitete). Nu-i voi concura pe tinerii mei confrați care caută cu luminarea sensuri ocultistice la marii noștri scriitori, dar voi explica acest procedeu printr-un proces conștient de stil :

Exemplu sintactic :

„În zăvoritele case ale negustorimei sperioase și speriate, **în** ferecata cetățuie a ovreimei îmbuibate de belșug, **în** șubredele culiburi ale rîiei ciocoiești, pretutindeni, Gorică era primit cu brațele deschise, deși nu totdeauna pe ușa din față".

Substantive începînd cu aceeași inițială, în serie de trei :

„....veninul, veghea, vițiul îi sustinuseră trupul..." (lui Pasadia).

„....o înjura cu foc, făcînd-o putoare, paparudă, pacaură..." (Pîrgu pe Mîma).

Epitetul :

„Lătăreață, lăbărțată ca laposă..." (Mîma)

Aceeași inițială pentru determinat și determinați :

„scăfîrlia scofîlcită și smochinită..." (Maiorică)

„....un soi de brotac, cu ochi boboșați, bondoc și bont..." (nou logodnic al Raselicăi).

Aceste exemple ar pleda, ca și alte specimene lexicale, chemate să zugrăvească unele medii interlope, pentru calificarea ca naturalist, a stilului matein. Este însă numai una din fețele acestuia, romanul pendulînd între aristocratismul lui Pasadia și Pantazi, deoparte, și vulgara figură sarjată a lui Pîrgu, sortit în mod arbitrar să fie profitorul războiului de întregire : „....de mai multe zeci de ori milionar, înșurat cu zeestre și despărțit cu filodormă (...), prefect, deputat, senator, ministru plenipotențiar, prezidînd o subcomisie de cooperare intelectuală la Liga Națiunilor și oferind colegilor străini veniți în România cu pantahuza sau în „anchetă" o somptuoasă și sibaritută ospitalitate în castelul său istoric din Ardeal".

Așadar registrului, etic vorbind, al vieții de joase petreceri nocturne bucureștene, îi corespunde un stil gras, cu expresii periferice și de argou, dar celulalt, al celor trei crai, Pașadia, Pantazi și povestitorul, văzuți ca niște „dinași" ai cosmopolitului veac al XVIII-lea îi este hărăzit stilul artistic pur, atît muzical cît și plastic.

Muzical : romanul vieții nocturne, la birtul lui Covaci, începe și se sfîrșește cu „un vals care era una din slăbiciunile lui Pantazi, un vals domol, voluptuos și trist, aproape funebru. În legănarea lui molatică, pilpîia, nostalgică și sumbră fără sfîrșit, o ontimă așa sfîșietoare că însăși plăcerea de a-l asculta era amestecată cu suferință".

Oprim citatul aici, ca să-l reluăm din scena finală, a ultimei cine luate cu Pantazi, în ajunul plecării definitive din țară a acestuia : „De îndată ce coardele încălușate porniseră să îngîne amara destăinuire, întreaga sală amuțise. Tot mai înălțuită, mai joasă, mai înceată, mărturisind dulcșii și desamăgiri, rătăciri și chinuri, remușcări și căinte, cîntarea înecată de dor se îndepărta, se stingea, suspinînd pînă la capăt, pierdută, o prea tîrzie și zadarnică chemare."

Acest moment muzical și totodată sufletesc încadrează viața celor trei Crai de Curtea-Veche, din care se exclude al patrulea, Pîrgu, ca nevrednic de a figura printre „dinașii" ce retrăiau, în capitolul „Cele trei hagealîcuri", în convorbirile lor, viața de „Cavaleri călugări din tagma sfîntului Ioan de la Ierusalim, ziși de Malta", străbătînd Europa în lung și în lat, cu castelele și curțile ei fastuoase, precum și cu aventurierii ei : Casanova, Saint-Germain, Cagliostro, Mesmer, Swedenborg, etc, cu oamenii ei de știință și de artă, din pragul revoluției franceze.

Opțiunea estetistă a lui Mateiu I. Caragiale pentru secolul care a cultivat mai bine ca oricare „dulceața traiului" (la douceur de vivre), i-a impus și cel mai atent proces stilistic.

De mirare însă că prohodul acelei societăți ridicată de Mateiu în slăvi, se încheie cu un verb din pasta cea-laltă, groasă, a suburbiei morale bucureștene : ....în timpul nostru" (ai Crailor, ai imaginarilor contemporani cu lamura secolului al XVIII-lea !) „trecuse" și „în curînd, avea să stîrvească..."

Secolul mari parăzi a Crailor, stîrv ! Curioasă strecurare, a noului verb, creat de Mateiu, într-un final ce-și putea găsi un alt cuvînt !

Pentru faptul că autorul și-a amestecat prea mult cernelurile în **Crații de Curtea-Veche**, unele de esență romantică, altele de esență naturalistă, pentru că antitezele de ordin estetic și moral abundă, am preferat acestei în genere socotită capodoperă a lui Mateiu, nuvela sa berlineză **Remember**, mai unitară ca atmosferă și procedee stilistice.

O lumină prea crudă, aceea din romanul ce s-a dorit să înfățișeze Bucureștii anului cometei Halley (1910), — minus panica ce au trăit cetățenii Capitalei, — revărsată asupra unui sector interesant ca tratare, deși prea singular ca să fie veridic, a putut atrage mai mult, atît la apariție, cît și în zilele noastre, decît strania noveste bel linează, stîrnită cu cîtiva ani înainte, de un fapt diverș căruia autorul a vrut să-i păstreze taina, chiar după ce i-ar fi fost divulgată.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

LUMEA CĂRȚILOR

Scriitori și curente literare

● Inteligentă e, în cartea lui Daniel Dimitriu — **Introducere în opera lui Ion Minulescu** (Editura Minerva 1984) — în primul rînd condiția de detașare critic-lucidă care structurează această nouă „singurătate a lecturii". Cunoscînd, în liniile ei proporții, valoarea poetului, fără supralicitări, dar și fără iconoclastie, Daniel Dimitriu scrie o monografie limpede, bine susținută, care nu pierde o clipă din vedere distanța axiologică necesară. „Opera lui Minulescu datorează foarte mult biografiei, așa cum biografia, la rîndul ei, datorează foarte mult operei". Daniel Dimitriu își începe eseul cu această afirmație pentru care cartea întreagă pare a fi un argument. Analizele respectă etapele și straturile operei minulesciene (proza, teatrul, literatura de călătorie, poezia) și împletesc informația privind receptarea în epocă, detaliile asupra genezei operei, comentariul teoretic (vezi disputata chestiune a importului de formule „decadente" în poezia sa), naratiunea critică, extrapolările de sociologie literară, ș.a.m.d. Iată deci că, după o interesantă exegeză bacoviană, criticul ieșean își întregește preocupările cu această avizată și densă **Introducere în opera lui Ion Minulescu.**

● **Scriitori și direcții literare**, volumul II, Editura Albatros 1981, de Dimitrie Păcurariu este o culegere de studii pentru uz universitar, axată pe problema curentelor literare. În acest al II-lea volum intră în discuție conceptele de baroc, clasicism, rococo, iluminism, pașoptism, junimism, romantism, realism, fie în cadrul unor articole cu caracter teoretic, expozitiv, fie apelînd la opera unor autori — Ioan Molnar Piuariu, Dinicu Golescu, Ion Heliade Rădulescu, Hasdeu, Eminescu, Călinescu, Preda ș.a. În sumar, aflăm însă și profiluri — **Eugen Lovinescu, istoric literar, Un creator de școală în istoria literară : Dimitrie Popovici.** În paginile noului său volum, Dimitrie Păcurariu nu vizează, pe cît se pare, neapărat **noutatea,** ci claritatea expunerii, disciplina argumentelor și referințelor, păstrîndu-se astfel în marginile obișnuite ale stilului didactic.

Traduceri

● În traducerea lui Balogh József, Editura Albatros publică o selecție din versurile lui Florin Mugur, în versiune maghiară : **Kötelező Élet (Viața obligatorie).** Sînt cuprinse versuri din volumele **Destinele intermediare, Cartea regilor, Cartea prințului, Piatra palidă, Portretul unui necunoscut, Viața obligatorie.** Să ne reamintim cîteva frumoase versuri ale lui Florin Mugur : „El trăiește o viață obligatorie / el arc fața în întregime scrisă / ca un poem".

● Pe Tadeusz Rózewicz „criticii polonezi îl socotesc, pe bună dreptate, drept cel mai de seamă dintre poeții generației cărela războiul și ocupația le-au răpit prima tinerețe, a cărei sensibilitate a fost puternic zdruncinată de ororile petrecute în acea vreme, toate acestea lăsînd brazde adînci în imaginația poetică a scriitorului considerat fiind, așadar, poetul suferinței" — aflăm din prefața traducerii din opera poetului polonez semnată de Nicolae Mareș și apărută recent la Editura Minerva, în colecția „Biblioteca pentru toți". Versiunea în limba română poartă titlul volumului de debut al lui Tadeusz Rózewicz, **Neliniște** și, în cele 250 de pagini ale sale, reușește să contureze o evoluție artistică, un profil poetic semnificativ în peisajul poeziei contemporane a lumii.

● Un volumaș frumos copertat și ilustrat de maestrul Matty Aslan, cuprinzînd **Fabule** de Esop, a apărut la Editura Ion Creangă, în traducerea lui Arcadiu Marinescu — Nour. Patruzeci și șase de texte, păstrîndu-și intacte savoarea și actualitatea (nu numai artistică !) pe care fiecare copil (e un fel de-a zice !) merită să le așeze în rîndul primelor sale lecturi.

Itinerar printre clasici

● „Volumul de față cuprinde studii asupra unor opere singulare **(Ciocoii vechi și noi, Amintiri din copilarie, Viața la țară)** și studii asupra unor ansambluri articulate de opere aparținînd aceluiași autor **(Dramaturgia lui Alecsandri, Corespondența B. P. Hasdeu — Iulia Hasdeu).** Ele sînt întreprinse într-o perspectivă istorico-literară, amendată prin preluarea de concepte și procedee aparținînd sociologiei literaturii, teoriei lecturii, teoriei textului, dar care recurge și la aportul criticii intuitive, fără de care nu cred că poate exista contact viu și fecund cu opera de artă". Astfel își definește Paul Cornea noua întreprindere literară — **Itinerar printre clasici** — apărută la Editura Eminescu, sintetizînd o **metodă** și o **perspectivă,** care fac din autorul ei rezultatul (profitabil pentru noi) rivnitului mariaj dintre critică și istorie literară, dintre rigoarea academică și penetranța noilor metode de abordare a textului literar.

● Un interesant studiu monografic — **V. Voiculescu în orizontul tradiționalismului** — publică Mircea Braga în colecția „Universitas" a Editurii Minerva. Mircea Braga se arată aici preocupat de a crea premisele unei necesare fuzionări între Voiculescu cel din **Poeme cu îngeri** și „celălalt" Voiculescu, din **Sonetele închipuite...** și din proze. Altfel spus, cartea încearcă să afle cheia de boltă a unei personalități ce s-a **construit** pe sine în timp, sub disciplina unei vitale nevoi de cultură și spiritualitate, oferind posterității o imagine stratificată, cu denivelări (dar nu cu hiatusuri !) și profunzimi încă neepuizate exegetic. Circumscrierea conceptului de **Tradiționalism** este, de asemenea, nu numai un beneficiu al cercetării literare, ci și „calea de acces" pe care autorul recentului volum se apropie de operă.

Arte

● În colecția „Cartea de vacanță" a Editurii Sport-Turism recomandăm cititorilor volumul lui Grigore Hagiu, **Bucureștiul artistic.** Titlul, înșelător prin ambiguitate, ne oferă în locul unui soi de ghid turistic, cum ne-am fi așteptat, mult mai mult : o frumoasă culegere de portrete de plasticieni români (și cîțiva de peste hotare) de ieri și de azi, alcătuite cu multă sensibilitate și pătrundere în miezul actului artistic. Fără a fi tălmăciri metaforice ale universului lui Brâncuși, Andreescu, Petrașcu, Anghel, Ciucurencu, Corneliu Baba, Piliuță, Bălașa, Florin Pucă, Horia Bernea, Georgeta Năpăruș, Pavel Codiță, Constantin Lucaci, Viorel Mărgineanu, Eugen Tăutu, și mulți alții — deși metafora nu e deloc cel din urmă dintre instrumentele de aici ale autorului, portretele și însemnările de expoziție ori pe marginea problematicii artelor plastice, vădesc competență și o oportună clarificare prealabilă a intențiilor ; **Bucureștiul artistic** nu se vrea un tratat de specialitate, ci „lauda unui poet".

● **28 de convorbiri inedite despre arta scenică** este subtitlul unui tentant volum de interviuri — **Actorul între adevăr și ficțiune,** semnat de Doina Dragnea și Andrei Băleanu (Editura Meridiane, 1984) „o continuare a lucrării **Actorul în căutarea personajului** de aceiași autori, apărută tot la Editura Meridiane în anul 1981. În vreme ce volumul anterior — ne informează, în continuare Nota editorilor — se ocupa cu precădere de specificul muncii actorului în procesul de elaborare a rolului, de configurare a personajului, cartea de față pune un accent deosebit asupra relației slujitorilor scenei cu realitatea înconjurătoare, cu epoca lor, cu societatea, cu publicul". Își spun cuvîntul, pe această temă, Violeta Andrei, Marga Barbu, Ion Besoiu, Costel Constantin, Mircea Diaconu, Gheorghe Dinică, Mișu Fotino, George Mihăiță, Irina Petrescu, Florian Pittiș, Mitică Popescu, Dem Rădulescu, Alexandru Repan, Carmen Stănescu, Tudor Gheorghe și alții.

La a doua carte

● La destul de mare distanță de romanul său de debut, **Carapacea,** (1977), Constantin Stan semnează un altul, **Nopți de trecere** (Editura Cartea Românească 1984). Stilistic — mult limpezit față de anteriorul, **Nopți de trecere** se înscrie în atmosfera prozei tinere, între altele prin libertatea de a modifica permanent unghiul relatării, prin exploatarea pînă în cele mai concrete detalii a realului (automatismele unei vieți ce familie constrînsă la limitele meschine ale apartamentului stas, ale programului copilului, ale rigorilor navetei și terenului). Vizibil e efortul prozatorului de a ordona experiența cotidiană după un sens al experienței existențiale, de a o sili la legături semnificative între gesturi, întîmplări, reminiscențe aparent disparate.

Divertisment

● La Editura Militară, Radu Valda publică un nou volum, de „schițe și povestiri" — **Urme spre adevăr.** Ele se cer citite nu atît cu exigențe stilistice, cît cu interes și curiozitate pentru încărcătura lor faptică : relatări ale unor cazuri autentice, de diverse facturi, alese din activitatea lucrătorilor miliției (răpirea unei fetițe de 6 ani, cazuri de credulitate de care profită escrocherla, crime, contrabandă etc.) cazuri cărora trebuie să le adăugăm, desigur, aventura deslușirii adevărului.

● O carte tinerească (deși, stupoare ! aflăm că autorul ar fi octogenar !) se poate... „pescui" la Editura Albatros, grație infocatului pescar și scriitor Petre Grant — **Alte știuci, alte povești.** Dedicația, plină de umor patern („Irinei și Cristinei, fiicelor mele, cărora încă din fragedă pruncie le-am pus undița în mînă, dar, o spun cu regret, fără vreun succes deosebit") ne anunță un volum de povestiri pescărești, scrise cu vervă, eleganță și admirabil spirit ludic. O lectură de vacanță care, dincolo de valoarea ei de plăcut divertisment, s-ar putea să facă și... proziliți pentru nobila ocupație !

TANIA RADU ■

CAP LIMPEDE

ALMANAHURI DE VARĂ

SPECTACOL. Și prin această adevărată carte despre arta spectacolului, despre cei ce își pun sufletul sub reflectoare, revista „Tribuna" își sărbătorește centenarul. Un almanah în întregime albnegru, ce cuprinde dialoguri interesante și deloc formale (o oră cu Lucian Blaga, „care a părăsit o strălucită carieră diplomatică pentru a se dedica exclusiv carierei universitare, filosofiei și literaturii"; cu actorul epigramist Miluță Lapteș-Dorna despre înaintașii teatrului românesc din Transilvania; cum a descoperit-o și îndrumat-o Harry Brauner pe Maria Tănase; Cella Delavrancea evocîndu-și tatăl; cu Mansi Barberis despre mari personalități muzicale ale secolului nostru; Aurel Stroe despre „Orestia II" montată de Lucian Pintilie la Avignon; Dan Grigore : „Adevărata operă patriotică pe care trebuie s-o facem pentru muzica românească este încă în fața noastră"; cu compozitorul a 90 de filme și deținătorul a 17 premii internaționale, Harry Maiorovici : „Ar trebui să iubim mai mult filmul românesc"; cu balerina Aurora Rotaru : „Lipsa lui Irinel Liciu de la o catedră de coregrafie este o mare pierdere" fragmente de piese de teatru (o replică din „Horea" de Mircea Vaida : „....n-am fost toată viața decît o jalbă pentru neamul meu și acum abia în urmă oi fi o poruncă, o răscumpărare pentru libertatea omului pe pămînt", articole de specialitate, reușite și emoționante portrete de actori români și străini (se remarcă cele semnate de Ioan Lazăr : „Oricînd la un film cu Adam și Eva e de pe acum sigur că rolul Evei l-ar merita Gina Patrichi"; Ștefan Iordache — „Jocul lui poate servi ca model la lecțiile de actorie..."; Valeria Seciu „sau arderea de tot"; Octavian Cotescu — „glasul acela inimitabil cu care ștergi orice păcate din lume"; Amza Pellea care „se va întoarce pentru a ne feri de singurătate", regizori, cîntăreți, trupe, fragmente de jurnale, evocări.

ISTORII NEELUCIDATE — ESTIVAL '84. Al cîtelea almanah excelent dăruit cititorilor de revista „Luceafărul" ? Incitantă ideea de a ne invita la aventura intelectuală care este „călătoria în geografia enigmei vii". Răsfoim împreună cu autorii dosarele deschise ale unora din istoriile neclarificate și neclasificate ale vieții omenirii : procesul postum al cazului Miron Costin; veridicitatea sub aspect istoric a desfășurării piesei lui Shakespeare „Richard III" ; blestemul Cloștii cu pui de aur; Terente a fost hoț sau haiduc?; cine l-a ucis pe Barbu Catargiu ? ; urme valahe necunoscute în Asia; ipoteze despre dispariția Atlantidei și toate celelalte. În ton, proza polițistă ce poartă semnături celebre. Ca oricîe almanah ce se respectă, găsim și în acesta umor de bună calitate, jocuri, parodii, caricaturi, curiozități.

HRANĂ, SĂNĂTATE, TINEREȚE — Almanahul stuparului editat de Asociația crescătorilor de albine din România. Cu o literă pentru toate vîrstele, ne convinge de adevărul dictonului *Natura vindecă, medicul doar tratează.* Parcurgîndu-l, dar și pornind de la un desen de A. Dragominescu, mă gîndesc la un serial-reclamă pentru TV în care personajul să ne lămurească că o linguriță de miere este o linguriță de sănătate, precum o face Popey Marinarul cu spanacul. Este o carte ce nu trebuie să lipsească din biblioteca oricărei familii.

Se mai găsesc la chioșcuri două almanahuri pe care nu le-aș re-

Iată o formulă cu aparență de paradox : geometria visului. Și totuși ni se pare cum nu se poate mai ingenioasă o asemenea alăturare de noțiuni. Există așadar și o geometrie obscură, ale cărei laturi, unghiuri, suprafețe și volume se cer căutate pe întuneric, am spune, nu pe calea văzului, ci pe aceea a unor mijloace de detectare folosite de geolog. În felul acesta, și poetul Traian Bălăceanu caută să depisteze prețiosul minereu de lumină din vis. Așa cel puțin rezultă din recenta sa culegere de poeme, al cărei titlu a fost anunțat la început.

Poetul utilizează un fel de baghetă magică, cu care știe să scoată apa vie și din piatra inertă. În speța de față, chiar visul cel mai incoerent, odată explicat sau numai bănuit cu mintea, primește un pronunțat demers către geometrizare. Poetul evocă o curgere — o „girlă" a visului. Această „girlă" e însă „noduroasă", mereu întreruptă și sugrumată de nelinești.

Din această grea curgere el scoate „nălbiri de sunet". Se cuprinde aci înțelesul edificator din poemul-autoportret intitulat **Proces verbal** : „Culeg nălbiri de sunet / Din girlă noduroasă"... Poetul scoate, deci, numai cîte un capăt luminos dintr-o magmă tulbure, care poartă semnificația atît a visului cît și a existenței însăși, privite în întregul ei ansamblu. Astfel, „nălbirile de sunet" se văd cu trudă culese ca și acele simple „țăndări de lumină" („Vino cu mine / pe unde este / Țăndări lumina...") dintr-o altă piesă lirică a culegerii : **Poemul — unde strigă-n popas.** Toate aceste îmbucătățite frînturi intermitente de lumină se încheagă și ele în tot atît de îmbucătățite **Frînturi de gînd**, așa cum sună poemul cu care se încheie culegerea.

Asupra poetului Traian Bălăceanu este cazul să se apleace o mai stăruitoare privire critică, fiindcă ar avea într-adevăr ce să „culeagă".

EDGAR PAPU ■

Dintre sute de catarge

Din producția de ultimă oră a **Editurii Eminescu**, această veritabilă fabrică de cărți de poezie (ce păcat că mai toate copertile sînt cu excepția numelor și-a titlurilor, fireste, identice ! Mult prea simple, simpliste chiar, și atît de puțin atrăgătoare ! Chiar nu s-a putut alcătui o copertă tip, dar expresivă, interesantă, incitantă ? !) am ales, pentru a ilustra cît de cît diversitatea poeziei ce se publică la această editură, cîteva titluri : **Scrisori către Ariel, Văluri, Vicleana vinătoare** și **Mașinăria cu aburi**, volume aparținînd, în ordine, lui **Dan Radu Stănescu, Marianei Rațiu Țăranu**, lui **Emil Dreptate** și **Ioanei Crăciunescu.**

● **Dan Radu Stănescu** cultivă în **Scrisori către Ariel**, o poezie care excelează atît prin rafinamentul expresiei cît și prin starea de incertitudine pe care o degajă descripțiile sale. Aproape nimic nu e limpede, nimic nu e sigur. Totul, adică rostirea sentimentelor, desfășurarea viziunilor, edificarea însăși a poemelor, pare să se petreacă într-o lume mereu schimbătoare, întortocheată, mult prea încărcată de sensuri, de trimiteri cultural-afective, psihologice în ultimă instanță. Această voită, și-atît de greu de obținut ca ton general, indecizie aruncă o aură de mister peste plecările mereu \aminate, peste așteptările aflate în prag de împlinire, sau peste stranile vizite pe care poetul le suportă exact în clipa în care este mai puțin pregătit. Din această cauză, plus alte cîteva încă, desigur, poezia sa este ca un descîntec în care hotarul dintre vis și realitate aproape că nu mai există. La capătul unor astfel de mărturisiri poetul simte cît de goală este însăși rostirea sa, cît de mult l-a înstrăinat rostirea de el însuși : „Materie goală de cuvinte / epidermă plină de adulmecări și tactilerii / joc etern de-a degringolada / pe mine mie redămă (mare curaj să te-ncumeți la acest vers !) / / arde-mi privirea care te caută / sfărîmă punțile, naltă zăgazurile / taie firele de telefon / nici o salvare să nu mai răspundă...".

● **Mariana Rațiu Țăranu**, autoarea volumului **Văluri**, arareori prezentă în presa literară, transcrie, delicat și simplu, dar cu reală emoție, o poezie care, cum însăși mărturisește, surprinde ca o nouă și ciudată suferință și o altă scăpare nu-i decît să i se supună, să o rostească de-a dreptul, fără alte complicații metaforice : „M-a străpuns / Acul busolei / Ca pe fluturi / M-au străpuns / Acele ceasornicului / Ca pe libelule / / M-au prins în durere..." Ceea ce însă urmează acestei suferințe, ceea ce înfrumusețează viața poetei, cu un plus de taină și de înțelegere înaltă, răsplătește pe deplin durerea și încumetarea de-a fi străpuns, aidoma fluturilor și libelulelor, de acele busolei și-ale ceasornicului : „Un brad și alt brad / în pădurea de brazi / Un cînt și alt cînt / În pădurea de cîntec / Un om și alt om / în pădurea de oameni / / Cum să-i numesc / cu dragostea mea / diferit ?" Mariana Rațiu Țăranu, prin chiar poezia sa, redescoperă și numește din nou lumea și face acest lucru cu însăși dragostea ei de viață și, totodată, cu însăși durerea sa.

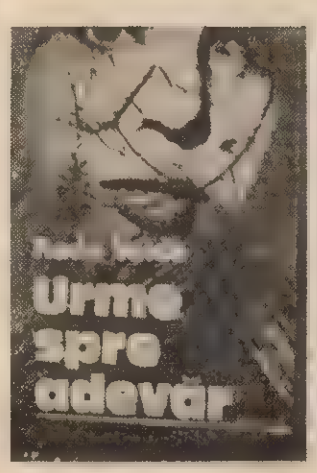

● **Emil Dreptate**, în **Vicleana vinătoare**, se dovedește a fi, pictural vorbind, un excelent peisagist, sau, revenind la poezie, un pastelist de forță, un îndrăgostit de natură, un rafinat degustător al naturii, un romantic pierdut în sălbăticia pădurilor, a munților, a noptilor fulgerate de stele, sau mînjite de uriașele discuri ale lunii : „Ce uriașă e luna cînd alergi / prin nesfîrșitele păduri..." Dar, așa cum ne avertizează chiar titlul volumului, e vorba doar de un pretext. Invitîndu-ne la o „vicleană vinătoare", pădurile prin care aleargă sub luna uriașă nu sînt numai păduri, ci, mai apoi, vor fi pădurile nesfîrșite ale copilăriei, pentru ca, spre final, pădurile să închipuie „un cer dedesubt". Cu alte cuvinte, peisagismul sau pastelismul acestui poet nu se rezumă la „descrierile" de altădată ale poeziei, ci încearcă și cel mai adesea reușește o interpretare a descrierii, al cărei real vinat este mărturisirea de sine a poetului.

● **Ioana Crăciunescu** experimentează în **Mașinăria cu aburi** virtuțile unui limbaj violent, cu metafore dure, expresive, încărcate parcă ostentativ cu dinamită, delimitînd o zonă aflată permanent între iad și rai : „...Te iubesc azi — / mi-a șoptit în timp ce coboram scările spre iadul meu / în timp ce-mi urcam raiul spre fruntea ei..." În acest spațiu, devenit „în timp ce", Ioana Crăciunescu vehiculează o imagine înduerată, necrutătoare, nelertătoare, bărbătesc de aspră : „Steaguri veștejite căzute de pe ziduri / la primul vînt mai vinețiu..." sau „Totul e ceva derizoriu trăit altădată / / Totul e o corabie de smochine și / smochinele verzi sunt sărăturile lui..." O tăietură energică, o metaforă acidă, corozivă, un limbaj dur, o sinceritate dezarmantă, acestea sînt uneltele cu care Ioana Crăciunescu, încruntată și îndureată, edifică o poezie nu neapărat frumoasă cît, mai ales, adevărată. Adevărată în ceea ce privește viața pe care o conține, viața cu toate ale ei.

VICTOR NIȚĂ ■

CAP LIMPEDE

greta ultindu-le în tren : ALMANAH PENTRU PATRIE și ALMANAH B.T.T. Primul arată ca o colecție pe an a căutatei reviste cu același nume, în care autorii unor articole vorbesc despre hoții de buzunare, de exemplu, cu un ton sugubăț, ca despre niște cunoștințe vechi. Al doilea, subțire și înalt, e alcătuit sub emblema publicitară Bucurie, Turism, Tinerețe. În multe pagini seamănă cu revista „România pitorească". Se remarcă o evocare a omului Sartre și proza polițistă. Ba nu. Am remarcat și grupajul „Bravii cavaleri ai chitarei" de Aurora Inoan. „Furată de ritmul scrisului", cum mărturisește, realizatoarea îi prezintă pe Ștefan Hrușcă, Vasile Șeicaru, Vali Șerban, grupul „Partaj" și Ducu Bertzi ca pe niște vechi prieteni, le spune pe numele de alint, e darnică în aprecieri la adresa cîntecelor lor, zice că sînt tulburătoare, strălucitoare, cuceritoare, neuitate, superbe, splendide. Se observă că Aurora Inoan este o fire curioasă, dar se vede de departe sau că nu știe totul despre muzica tînără sau că știe dar nu vrea să spună. Cîteva întrebări țîșnesc printre rîndurile sale : „Pe ce scenă cînta Hrușcă un colind cînd l-a văzut la televizor ? Cine a girat acțiunea de readucere a colindelor „pe marea scenă a patriei" ? Premiile „cu ghiotura" care i-au năpădit pe acești „cavaleri" — de debut, de compoziție, pentru întreaga activitate — cine le-a instituit și cine le-a acordat. Cumva Uniunea Compozitorilor ?! Dacă a reușit Aurora Inoan într-o noapte să țină „treaz și fără supărare un bloc întreg" cu „Bieții lampagii" sau „Gînd de iarnă", știe oare în cîte nopți treze poetul împreună cu compozitorul au potrivit silabe pe note și note pe silabe ca să fie acum pur și simplu excepțional ? Cine îi îndeamnă — zi de zi, noapte de noapte — pe acești tineri capricioși : „Ai o melodie ? Hai să facem un cîntec !"? Cine a scris „istoria pe note a unor meleaguri legendare" din „falnicul" „Tron în Apuseni" ? „Rugă pentru părinți" sau „Aruncarea în valuri", dacă ar avea niște versuri în care să rimeze tată cu vatră, mare cu soare, ar mai înfiora sufletele, ar mai fi fredonate „o vară întreagă" ? Unde și cum s-au întîlnit Magdalena Finna din Reghin și Tatiana Filipoiu din Lupeni ca să fie azi „Partaj" — „după părerea mea cel mai bun grup vocal feminin de muzică folk de la noi" ? „Colegul de condei" Ducu Bertzi unde publică el și despre ce ? Etc. etc. În mod paradoxal, Aurora Inoan laudă realizările celor 6 compozitori-cîntăreți și citează din belșug versuri ale cîntecelor lor, dar nu spune — cu o singură excepție, „Creion" — cine le-a scris. Existența acestei excepții să ne ducă la gîndul că există o regulă ? Îmi amintesc — și eu ! — cum repeta Mircea Vintilă cînd își sărbătorea 26 de ani : „Dacă nu era Adrian Păunescu, cîntam și azi „Lordul John". Într-adevăr, pentru a putea vorbi despre valori, trebuie să fii implicat în viața lor, în creșterea lor firească.

REGHINA VÎRVICI ■

Cronica literară

Utilitatea metodelor

Care este profitul abordării unui scriitor după o metodă mai mult sau mai puțin reputată, contemporană — o problema criticului Ovid S. Crohmălniceanu în cea mai nouă carte a sa **Cinci prozatori în cinci feluri de lectură** („Cartea românească", 1984). Este vorba de autori pe care criticul i-a prezentat în mai multe rînduri înainte și ultima dată sintetic în ediția a II-a din **Literatura română între cele două războaie mondiale**, I, 1972. Deși nicăieri nu spune că dă în întregime crezare metodei alese, fiind la curent cu obiecțiile ce i s-au adus și neignorînd că orice metodă poartă marca fie a creatorului ei, fie a unei școli, Ovid. S. Crohmălniceanu o aplică, desigur și din nevoia de a fi în curent cu noile orientări, dar și din năzuința de adîncire a interpretării.

Hermeneutica începe cu Sadoveanu, tratat înainte ca exponent în literatura română al eposului și confruntat acum cu arhetipurile, complexe, psihice supraindividuale, subsumate de C.G. Jung **(Gestaltungen des Unbewusten)** inconștientului colectiv. Ies la iveală cîteva mituri, precum mitul paradisului pierdut, mitul omorîtorului de balauri, mitul lui Tristan, mitul amneziei și al recăpătării memoriei pierdute, mitul morții și al resurecției fertile (Osiris-Isis), parțial detectabili în **Baltagul** și nu integral, cum s-a crezut. Putem subscrie la aceste rînduri : „Datele mitului, țesătura simbolurilor lui suferă tot felul de modificări spre a căpăta viață artistică. Numai un anumit cadru al activității fantastice rămîne astfel prefixat și lucrează ca un tipar, care scoate la iveală nenumărate plasmuiri înrudite. Oricum, atît intervenția eului creator conștient, cît și a celui inconștient se face simțită în toate marile opere artistice".

Pe Rebreanu criticul îl clasifica pînă acum la „realismul dur". Noua abordare are în vedere modul cum apare timpul interior la Rebreanu într-o operă de tip obiectiv (în care **el** este **eu**) urmînd exegezele lui Georges Poulet din **Études sur le temps human** (în scrieri în care **eu** este **el**). Se poate vorbi de o anumită inadecvare în exegeză, probabil Poulet nu și-ar fi ales un astfel de autor, totuși ceva rezultă din cercetarea întreprinsă. Scriitorul are obsesia desfășurării ciclice a existenței după un scenariu în care la un moment dat intervine ceva degradant „ca și cum mișcarea circulară ar fi suferit efectul unei entropii". Cînd eroul își trăiește timpul interior, ritmul existențial cunoaște o intensificare bruscă, absență înainte. Fenomenul poate fi recunoscut și în caietele de creație ale prozatorului notînd dificultatea sa de a-și regla expoziția faptelor conform cu viteza lor de succesiune în timp.

Romanul de analiză al Hortensiei Papadat-Bengescu nu e scrutat din perspectiva timpului uman, autoarea e chemată prin operă la psihanalist **(Freud, Einige Charaktertypen aus der psychanalytischen Arbeit)**. Cazul prozatoarei, identificabil în eroinele ei, este acela al personalității scindate. Eul autoarei caută să mențină ascendentul părții sale ideale asupra celei supuse unor foarte puternice pulsiuni ale poftei sexuale. Calea aleasă e refularea, renunțarea la plăcere, căsătoria cu un soț lipsit de atracție erotică, apoi izgonirea surorii păcătoase (cealaltă parte a eului, inautentică, meprizabilă), în urma identificării cu ceea ce psihanaliza numește „mama castratoare", mama rea. Acest mit personal e recognoscibil în biografia autoarei, născută înainte de căsătoria părinților, ea însăși măritată cu un soț care nu-i aprecia vocația literară și a silit-o astfel să scrie în condiții de frustrare a aspirațiilor ei.

Cel mai important studiu ni s-a părut cel intitulat **Naratologie la Camil Petrescu** cu sugestii din Tzvetan Todorov **(Littérature et signification)**, dar și Gérard Genette **(Frontières du récit)**, Waine C. Booth, Wolfgang Kaiser și alții. Criticul face de fapt un control al autenticității lui Camil Petrescu, nu din perspectivă fenomenologică, husserliană, ci voind a ști în ce măsură personajele lui există, au un statut propriu. Concluzia este că autorul, devenit el însuși personaj, pune la cale întregul dosar de existențe din **Patul lui Procust**. Publică mai întîi niște scrisori ale unei femei în care se vorbește de un amor singular (iubea, în credința ei, fără a fi iubită). Apoi caută și găsește bărbatul implicat căruia îi cere să povestească faptele. Acesta raportează relațiile lui cu o altă femeie căreia îi parcurge scrisorile trimise de un iubit înșelat. Nu ajunge să-i relateze și cazul pentru care fusese rugat, deoarece piere într-un accident, așa încît autorul predă femeii de la început numai ce obținuse, lăsînd să plutească mai departe misterul asupra reacțiilor ei. Camil Petrescu nu era romancierul omniscient, declara că nu poate spune decît ce se petrece în sufletul său, la persoana I. Și în **Patul lui Procust** se vede acest lucru, dar autorul se servește de intermediari ale căror mărturii le întocmește el însuși : ei sînt el.

În sfîrșit Mateiu Caragiale e analizat stilistic după metoda lui Leo Spitzer din **Linguistics and Literary History** (1948). Spitzer era preocupat să ajungă de la unghie la specia leului, să descopere într-un stil individual pe acela care a făcut școală sau a caracterizat o anumită orientare artistică. Observînd la Mateiu Caragiale un erotism pervers și secret, mascat de ddantele și rafinament aristocratic, o obscenitate distinsă și o monstruozitate fascinantă, o adevărată vrajă a morbidețel și a palorilor letale, Ov. S. Crohmălniceanu crede că toate acestea trimit la ceea ce din 1883 s-a numit în Anglia „modern style", în Franța mai tîrziu „l'art nouveau", iar în Germania din 1896 „Jugendstil" (stilul revistei muncheneze **Jugend**). În Anglia reprezentantul stilului modern de bază ar fi fost grafi. ianul Aubrey Beardsley, mort de 26 de ani în 1898, ilustrator între altele al **Salomeei** lui Wilde. Tehnica lui Mateiu Caragiale de a opaciza textul ar veni din arta grafică a acestui Beardsley care mai purta și numele de Aubrey. Criticul nu remarcă însă că într-un pasaj din Remember autorul declară c-a voit ca eroul său să rămînă așa cum l-a cunoscut „semănînd atît de mult cu acei frumoși lorzi care au petrecut așa de nebunește la Withehall cu Killigrew și Rochester, cu Barbara Villiers și cu Nell Gwynn și pe cari, mulați în catifele și în mătăsuri înspumate de horbote și înfiorite de panglici, ținînd în mînă trandafiri sau mingîind ciini de preț, i-a înfățișat, surizători și mîndri, cavalerul Lely". Cine nu recunoaște în palatul Withehall curtea lui Charles Stuart II în Killigrew pe dramaturgul Thomas Killigrew, în cellalți pe contele John Wilmot Rochester, libertin notoriu, favoritul regelui, în Barbara Villiers pe soția ducelui de Buckingham, în Nell Gwynn pe celebra actriță și în cavalerul Lely pe sir Peter Lely (1618—1680), faimosul pictor din epoca stilului galant (vezi și piesa lui John Dryden **The Wilde Gallant**" ? Adevăratul Aubrey de Vere (1789—1841) e autorul lui **Julian Apostatul** sau fiul său, Thomas Aubrey de Vere (1814—1902).

AL. PIRU ■

„Tinerețea românească are dreptul la valoare"

Constanța : am unit cele două tribune tot spectacolul și le unim și acum în exprimarea crezului nostru de atașament față de ideile novatoare ale Congresului al IX-lea.

Noul val

Localitatea : Mamaia 18 iulie orele 20, Teatrul de vară.

Năvodari — tabără de elevi, 19 iulie orele 20, Grădina de vară.

Număr de spectatori : **La Mamaia 2 500, la Năvodari 10 000.**

Atmosfera : **cele două zile au fost marcate de sărbătorirea a 19 ani de la Congresul IX al P.C.R. Astfel, printr-o atmosferă încărcată de patriotism și spirit revoluționar s-au petrecut zilele de 18 și 19 iulie.**

Calitatea spectacolului : **foarte bună în ambele zile.**

Noutăți : **La Mamaia au debutat Florin Pițcu, Nicolae Atanase, Grupul „Stress" (Ilie Cristian, Buciu Cristian, Laurențiu Ghimbășeanu, Dan Radu) și foarte bine Florin Șerban care a și devenit din acea seară membru al cenaclului. Cristian Buică a prezentat în premieră cu un mare succes (deși A.P. nu e încă mulțumit de refren), cîntecul său pe versuri de A.P., „Bieți lampagii".**

La Năvodari Metropol a prezentat compoziția „Riim", versuri A.P.

Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Spectacolul de la Mamaia a început într-o atmosferă foarte bună. O sală arhiplină, care primea deschis și generos toate eforturile scenei pentru un spectacol bun, a creat toate premisele unei desfășurări la cea mai înaltă cotă. Toate momentele serii au fost primite pe măsura interpretărilor, dar permeabilitatea și generozitatea publicului de la Mamaia au permis, în special, lansarea cu succes a piesei lui Cristian Buică și a lui A.P. și mai ales cea mai bună interpretare a cîntecului „Trăiască România" din ultimii ani, de către un public spectator în seara dinaintea împlinirii a 19 ani de la Congresul al IX-lea, Congresul care a marcat momentul de răscruce cel mai important din ultimii 40 de ani, în viața țării noastre. Toate cîntecele de țară, revoluționare și de pace, au răsunat emoționant sub cupola Teatrului din Mamaia, dar cîntecul drag nouă, cîntec închinat conducătorului acestei țări, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost cîntat la cea mai înaltă intensitate de întreaga sufletească existență a acelui moment acolo. Astfel „la Mamaia au venit zorii zilei de 19 iulie 1984" Dar spectacolul nostru nu a fost nici pe departe un spectacol festiv pentru că întotdeauna am exprimat recunoștința noastră și întreaga adeziune la concepția patriotică și revoluționară a Partidului, printr-un program care să emotioneze și să placă. Nu au lipsit cîntecele de dragoste, precum n-au lipsit demonstrațiile de cel mai bun heavy metal rock (atestat nu numai de noi, ci de zecile de mulți tineri care solicită în permanență în spectacole sau în scrisori adresate radioului) prezentat de trupa **Totuși**, n-au lipsit cîntecele populare, cum n-au lipsit nici cîntecele de circulație internațională. A fost — în cinstea Congresului al IX-lea, care ne-a descătușat și ne-a generat — un spectacol total. Desigur într-un spectacol cu un număr mare de prezențe, se mai poate ca într-o seară să nu cînți, dacă talentul îți joacă feste și constiința se lasă amăgită de străluciriile scenei. Astfel s-a întîmplat cu Liliana Ioniță (care e uneori o puștancă înfumurată), greșeli în comportament aparținînd și la Mirela Atudorei, care arborează de pe acum aerul unei superiorități care s-ar putea transforma în tichet de întoarcere la Bacău. Așteptăm mai multă voință de cooperare și mai multă generozitate de la Mihaela Popescu, pe care o prețuim atît dar care prin felul ei de a fi n-a putut decît să vină și să plece înapoi de la Mare. Poziția membrilor cenaclului în relațiile cu publicul și în cadrul colectivului este clar stabilită și orice încălcare determină consecințele de rigoare. Nu sîntem vedete ci oameni ai muncii cu norocul unei scene care ne face cunoscuți : Cenaclul Flacăra.

Lecția însă poate prinde bine mai ales în cazul oamenilor talentați ce s-ar putea lesne pierde pe drumul atît de întortochiat al afirmării. Spre finalul spectacolului A.P. a avut o idee foarte fertilă trimițîndu-ne în sală de unde ne chema pe cîte unul. Am simțit astfel mai direct pulsul sălii, am văzut cu ochiul spectatorului permanenta zbatere a scenei, efortul depus, între vesnica multumire a celor cărora ne adresăm zi de zi. „Ultima zi" nu a însemnat la Mamaia, decît un frumos mesaj de dragoste nu și unul de tremebilnică despărțire. Așa ne-a găsit ziua de 19, zi pe care avem s-o împlinim peste cîteva ore, la Năvodari.

Aici am găsit un public mult mai tînăr, căruia i s-au alăturat tinerii din brigăzile U.T.C. ale șantierului național al tineretului Canal Poarta Albă-Midia veniți la Năvodari din județele Alba, Arad, Bacău, Bistrița-Năsăud, Hunedoara, Maramureș, Mureș. Sosirea lor la spectacol pe-a emoționat. Au venit cîntînd cîntece de țară lansate de cenaclu în acești ani, și așa s-au și despărțit de noi la plecare cu aceleași cîntece care de mult nu mai aparțin doar scenei. Este 19 iulie. Azi se împlinesc 19 ani de la Congresul al IX-lea și așa s-a întîmplat ca această zi devenită memorabilă în istoria României, s-o petrecem în mijlocul generației născute în acești ani al redeșteptării naționale, în acești ani care ne-au dăruit o generație nouă, născută și crescută într-o atmosferă de liniște și pace. Am deschis spectacolul cîntînd „Poporul român, opere complete" cu Valeriu Penișoară, din dorința de a marca încă odată momentul important în care istoria noastră adevărată, a revenit la matca ei. La Năvodari Lelia Vaida a cîntat la fel de bine, ba chiar foarte bine, lar „Lanțul lui Horea" a înregistrat un succes greu de egalat într-o viitoare manifestare. Vorbim despre Revoluție, despre țară, despre tovarășul Nicolae Ceaușescu. Tinerii ovaționează și se acompaniază cu cîntece și cîntări de lozinci calde. Fantastică, atmosfera în care s-au cîntat cîntecele de țară ! Generația, născută într-o vreme lipsită de prejudecăți, s-a exprimat tumultuos în seara de 19 iulie la Năvodari. Glasurile tinere s-au ridicat deasupra întregii grupări cerînd o șansă păcii pentru toată tinerețea și copilăria. Miezul nopții ne-a găsit cîntînd cu trupa **Totuși** „Noul val". Da, în acel moment în scenă și în incinta teatrului era prezent, pe toate limile, noul val, generația anului 2000. Am încheiat cîntînd un cîntec redescoperit tot în acești ani, cîntec păstrat „în geniala bibliotecă-memorie a poporului român" timp de cîteva decenii. „Treceți batalioane". Dar înainte de a ne despărți de cei prezenți, tinerii brigadieri au ținut să ne ofere și ei, drept mulțumire, cîteva cîntece. Deși aerul era încărcat de particule de praf, dăunătoare vocilor de care încă mai avem nevoie, i-am înconjurat cu dragoste și am cîntat alături de ei. Ne-am despărțit de tinerii din Năvodari cu revelația prilejuită de întîlnirea cu o parte din cele mai aprinse suflete ale Românie de azi, generația născută în ultimii 19 ani — purtătorii destinelor României eterne spre anul 2000.

DUCU BERTZI ■

Ora mai lungă ora din seara Flacăra a Cenaclului Flacăra

Localitatea : Constanța, 21 iulie 1984, orele 20,30, stadionul „1 Mai".

Număr de spectatori : **20 000.**

Atmosfera spectacolului : **Electrizantă, palpitantă și deplin participativă. Au fost însă două ore — în loc de trei — și spre finișul spectacolului — de emulație și genialitate ale publicului constănțean.**

Noutăți : **Raul Cârstea propune „Portret cețos", pe versuri de Adrian Păunescu. Prezențe locale : Cristian Toma Mocanu ; grupul „Aerobic" al Ansamblului Comitetului județean Constanța al U.T.C., condus de profesorul Pișta Körösiy ; trupa „Xirinx" (Eugen Cosma, Maria Scipanov, Vasile Oprea, Gheorghe Tașcu — ultimul cu reale aptitudini vocale) ; grupul folk „Acustic" (Vlad Galiș și Monica Matei) primul, deși l se precizase cu claritate condiția aparității pe această scenă, fiind cu insolența lînitele bunei cuviințe ; grupul „Atlas" (Ștefan Bătatu și Ionel Lepădatu) ; formația „Gimbus" (Veselia), compusă din Samara Stere, Gigi Ciobănică, Ali Remzi, Ioan Butcaru, Stelian Feiu. De asemeni, au mai convins de posibilitățile lor artistice : Carmen Vlădilă, Corina Dragomir, Florica Alexei, Dan Iordăchioaie, Daniela Slav și Liana Gocan.**

Aportul organizatorilor : **Alături de tinerii noștri prieteni din Iași și Bacău, constănțeni s-au dovedit a fi același gazde bune, primitoare, cum bine sade acest obicei în firea românului.**

Spectacolul a debutat prosaspăt și total, fără complexe și sincope. Aici, la Constanța, cu marea în față și cu marea deschisă spre orizonturile lumii — tineretul dobrogean (și nu numai dobrogean, firește) și-a cîntat istoria trecută și prezentă, în mare tensiune și cu mare sensibilitate. S-au cîntat versuri de pace și aspirație la pacea eternă — idealuri scumpe poporului român și conducătorului României moderne, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cu puține zile înainte de Olimpiadă — avea să remarce poetul Adrian Păunescu — pe stadionul „1 Mai" din Constanța s-a realizat cu-adevărat o seară olimpică ! Liderul cenaclului a realizat totul astfel încît spectacolul să capete grandoare. Pe un petic de planetă se cînta, ca nicăieri altădeva, despre pace și bunăînțelegere.

Spectacol fascinant, cu toate că începutul nu părea că meciurile amicale de fotbal ale juniorilor, seniorilor și veteranilor prezenți pe litoral, în companie unor formații similare din Olanda, prezente, de asemeni pe litoralul românesc, vor păli participarea și vor vlăgui energiile participanților la cenaclu. N-a fost așa. Și, mai mult ; poate pentru prima oară în istoria de culise a organizatorilor de spectacole, în dauna unui meci internațional în nocturnă s-a preferat un act de cultură, cu valențe internaționale, în nocturnă ! Fie-vă deci, oameni buni, inițiativa lăudabilă și spiritul rămînă-vă tînăr și realist în viitor ! Izbînzile culturii și ale artei sînt cu mai multe și mai grele așteptabile, dar, în planul valorii, mai de durată.

Prin urmare, Valeriu Penișoară ne propune să dezlegăm însemnele profunde și detectabile ale „Viitorului" lui Nicolae Labiș, acum cînd, în sfîrșit : **„Ne-am cîștigat și dreptul libertății / Și-al sugestării drept nemăsurat".** Emilian Onciu ne aduce un mesaj patetic și patriotic tocmai în perimetrul istoricelor cetăți majestuos bolzate Istria, Tomis și Callatis : ne propune, adică : **„O lingură Putnă / În mijloc de țară".** Nobilă idee. Ardent deziderat. Bine servite aceste idei dragi poporului român, de o voce instăpînită, ca de metal prețios. Cei tineri au dovedit însă că știu prea bine și să le fie dor de Eminescu și dor de Bacovia și dor de Marin Preda. Trupa „Totuși" este cerută cel mai mult și este aplaudată, în consecință, la scenă deschisă. Ștefan Dinu, inginer la sistemul de hidroameliorații Basarabi își controlează vocea. Octavian Bud a devenit ceea ce de fapt și de drept este : Octavian Bud. Cîntece nereceptate în profunzime ne propusese atît de talentata Mihaela Popescu. Rîsul spumos al lui Nicolae Cenan bine-dispune chiar și atunci cînd ne „mustruluiește" că nu vedem „forma vie cum înoată". „Poesia" a cîntat, cum se spune, ca acasă ! Deci, bine, ca de atîtea ori, altminteri.

Din nefericire lunga audiție a celor 30 de aspiranți la gratiile Euterpei — perioadă în care bineînțeles Adrian Păunescu a ieșit din scenă în vederea audierii —, a slăbit intructîva valoarea de ansamblu a spectacolului Ea, valoarea, avea să creească de îndată ce liderul cenaclului a revenit la pupitru.

Tinerii din cenaclu și tinerii din tribune, deopotrivă, potențează, în genere, și amplifică atmosfera prin însoți apanajele specifice virstei lor, exuberanța și voioșia, pofta de viață. Cu el te simți, realmente, mai tînăr și mai aproape de pacea dintru început a firii. Căci, alci, la Pontul Euxin, obîșduiți de spiritul tutelar al celor doi coloși ai liricii mondiale, Ovidiu și Eminescu, ale căror statui sînt situate doar la 500 m distanță una de alta, dar ale căror prezențe magnifice le poți detecta peste tot, sînt însemne care dau acea aură, acel respect detașat față de actul de cultură. Imprimă solemnitate și decență față de întîmplarea artistică. Așadar, proteguiți de spiritul lor suveran, autoritar și tutelar, străjuiți de „Arcașul" lui I. Jalea, s-a realizat, la Constanța, un spectacol în totul excelent. O seară de cultură minunată

Cu spiritul său integrator, cu emulația și energia impuse de conducătorul Cenaclului Flacăra, întîmplarea cultural-artistică s-a mulat perfect atmosferei generale. Atmosferă în genere plicită. Frapantă și de neobîrșit. Cenaclul Flacăra a adus acestei stări generale și o nelinițte creatoare.

DORIN SĂLĂJAN ■

Lista publicului tînar

Localitatea : Costinești, 22 iulie 1984, orele 19,50, amfiteatrul natural dintre hotelul Forum și Mare.

Număr de spectatori : **10 000.**

Atmosfera : **extraordinară, seară „apropiată și curată, petrecută parcă în curtea zeului Mării".**

Calitatea spectacolului : **excepțională, cea mai frumoasă seară dintre cele de pînă acum de la Mare, în acest turneu.**

Aportul organizatorilor : **foarte bun, atent și competent. Multumim pentru interesul plin de solicitudine arătat manifestării noastre de conducerea laberel, reprezentată de tovarășul Cornel Gogoase, directior adjunct cu probleme educative, alături de noi pe toată durata spectacolului.**

Cerîndu-ne scuze pentru „punctualitatea exagerată" începem cu zece minute mai devreme orin **Poesis** și ces mai frumoasă dintre elegiile lor pe versuri de Zaharia Stancu.

Venirea noastră aici avea să se bucure și acum de un mare interes. Nu ne mirăm de aceea prezenta oamenilor strînși ciorchine de la primul pînă la ultimul nivel al hoteiului din fată. Fără multe eziări se încheagă o atmosferă receptivă. de mare intimitate. Vocile se string ca degetele în pumn. la cîntecul lui Ducu Bertzi și A.P., „Gînd despre Pămînt". Primele bulete vorbesc despre bucuria oamenilor de a ne avea în mijlocul lor și despre dorința de a rămîne cît mai mult împreună. Dintre ei, gălățenii, spre exemplu, ne scriu că s-au pregătit într-atît încît să-au sacrificat plaja de două amiază pentru somn spre a reziasa cît mai mult la noapte. A.P. crează o nouă structurare a spectacolului, cu cîteva mari recitaluri în prim planul desfășurării sale și, în funcție de timpul disponibil și de dispoziția generală. prezente ale celor mai noi veniți într-o scurtă și revelatoare demonstrație a forței înnoitoare a cenaclului. Valeriu Penișoară, deși prezent cu mare parte din cîntecele sale de greutate. a fost astăzi parcă mai puțin inspirat. Continuă seria recitalurilor și Pro Musica ridică participarea la cota entuziasmului fierbinte. Ies din asteptare primii dintre cei dispuși să testeze „dansul în pantă" care-și va căpăta imediat și alți adepți. După L.P.-ul trupei **Pro Musica**, momentele foarte bune de poezie. cu actorul Mihail Stan, din creația poeților Romulus Vulpescu, Nichita Stănescu, Ștefan Augustin Doinaș, Adrian Păunescu, probează și o altă disponibilitate a publicului. Un alt mare recital a avut aici Cristian Buică. După „Vremea sărbătorilor", al cărui refren este reluat de cîteva ori la rînd de generosul public al acestei seri, pregătește extraordinara atmosferă în care se vor primeni cîntecele noastre de țară și pace. Apar — dinspre Tirgoviste — primele drapele tricolore — vele triumfătoare urcînd peste valurile mării involburate. Se cîntă în picioare. Cuvintele militînd pentru unitate și fraternitate au un răspuns aprobator în scandarele prin care se intrec nucleele cele mai vii ale publicului : „Trăiască. tráiască. trăiască. că trăiască, / Moldova, Ardealul și Țara Românească. !", „Români, mulhiari, șermani, / Sîntem aceiași neam". Foarte exactă remarca lui A.P. : „Elita publicului tînăr a-a intilnit aici. Avem în față o priveliște de chipuri minunate însemnînd totodată un mod special de-a ataca subiectul nostru". Refacem pentru albumul manifestărilor noastre acea fotografie ca o stampă a vremii „văzută" parcă de ochiul atent și sensibil al unui mare colecționar de rarități. Oamenii încremeniți cu brațele ridicate par un coral imens. de o frumusete fascinantă. rostogolit din Mare. „O sansă păcii" transfigurind aici cu o mare forță de sugestie valențele politicii noastre de pace, făcută în scara 1 : 1. ne dezvăluie o tainică alchimie a cîntecului sau a numerosae spectacole, a reușit să trezească în cei prezenți cheful de-a cînta și simțul unei realități ce avea să prindă de aici înainte contururi tot mai accentuate. Și cu toate acestea, aspectul primei jumătăți a spectacolului avea să fie unul contemplativ, cu o participare medie, secționat de numeroase contradicții între intențiile noastre de comunicare și gradul de receptivitate. Recitalurilor mai ample ale lui Gil Ioniță și grupul Metropol le-au urmat evoluții ale celor mai noi, șansa duratei noastre prin permanentă înnoire. Cîntecele din Bihor au fost susținute din scenă de o „formație de dans" înghebată ad hoc compusă din Cristi Minculescu, Cristian Buică și Florin Șerban care au dansat după o „idee coregrafică" a lui Minculescu. De-a lungul turneelor cu cenaclul am întîlnit cuiate coincidențe. Nici în această seară ele nu au lipsit : în timp ce Raul Cârstea cînta „prin oraș s-aude delirînd salvarea" cine făcea gălăgie în stinga scenei ? Chiar soferul de la salvare ! La Eforie Sud cîntecul foarte talentatei Mirela Atudorei „Să ne naștem din nou" a fost lansat cu adevărat, cunoscind un adevărat succes. Păcat însă că autoarea continuă să creadă numai în posibilitățile sale, nu și în scena care îi acordă în continuare credit și un real sprijin. Un sprijin pe care unii nu l-au primit decît după mulți ani de prezență. Sprijin pe care probabil că nici nu-l va mai primi, de la înălțimea jenantei sale aroganțe. Și cîntecul lui Cristian Buică, „Bieți lampagii" a fost primit cum se cuvine de către un public care a urcat, la cîntecele militante. „Jurămînt la Putna" a fost cîntat cel mai bine dintre toate cîntecele de țară și așa era să rămînă pînă în final dacă finalul ar fi fost final. Dar spectacolul a fost reluat, prilej în care publicul a cîntat fantastic „Ianca la Tebea". Această a doua parte a schimbat însă tot spectacolul spre extraordinar. Din nou la Eforie Sud a fost ca în ceilalți ani. Un final extraordinar cu o mare deschidere spre poezie, similar cu cel de la Galați. Părăsisem deja cu toții scena. Cei din grădină aplaudau. A.P. nu uitase seara de la Eforie din '83, „nu se poate să-ncheiem așa, haideți înapoi". Ne întoarcem, reaprindem luminile, parcă nimeni nu plecase ! „Bine, continuăm". De data aceasta cîștigători au fost cei buni. Tot ce a mai urmat a fost extraordinar dar peste toate a fost momentul de poezie susținut de A.P. S-a recitat într-o liniște de catedrală, fantastic. Recitat însă e putin spus. „Repetabila povară" a fost mai mult un oîlnset nocturn, o tînguire durerosă ce nu se poate să nu îți lase urme adînci în suflet. Și de la bocet pînă la forța „Paciențului" nu a fost decît un pas. Fantastic. întreg acel moment. Și nimeni nu părăsea grădina. „Ne-a ținut gustul de absolut, acela care ne-a apărat de-a lungul vremii de imperii ajutîndu-ne să rezistăm trecerii lor". a zis A.P. multumindu-le celor prezenți pentru modul în care au știut să primească tot ceea ce de fapt le era destinat, poezie scrisă cu sufletul deschis. Cînd totuși spectacolul a luat sfîrșit, afară ne așteptau toți cei prezenți în grădină, nimeni nu părăsise-au-se spre casă pentru a cîștiga o oră de somn. I-am părăsit cu o mare mulțumire în suflete, și cu părere de rău, dar fericiți că într-un moment norocos din viața noastră am fost alături de unul dintre cele mai mari momente ale poeziei române, ale poeziei scrise și recitate de A.P. Din nou la Eforie Sud a fost ca la Eforie Sud.

Renașterea de la Medgidia

Localitatea : Medgidia, 24 iulie orele 20, stadionul din localitate

Numărul de spectatori : **10 000**

Atmosfera : **foarte bună**

Calitatea spectacolului : **foarte bună**

Noutăți : **prezențe locale — Mihaela Vișan, Nicoleta Marinescu, ansamblul de dans turco-tătar (Agișuna Soznur, Saban Nevrie, Corneli Constantin, Claudia Titu, Esen Benali, Lakme Ablachim, Emel Giumail), Narcisa Pascaly. Ca o replică la graveie incorectitudini ale lui Șeicaru Vasile și Șt. Hrușcă față de cenaclul care l-a descoperit, susținut și afirmat, și avînd în vedere că autorul versurilor pe care au cîntat ei s-au făcut cunoscuți acestia doi le-a interzis, prin notificare, folosirea oricărui vers al său, mai mulți membri ai cenaclului au scris, în aceste zile, muzică nouă pentru poeziile la care publicul dorește să aibă acces. Măsura de retragere a fexteior s-a luat de asemenea și în cenaclu de la cei care s-a considerat că nu merită în acest moment să le mai folosească. Astfel, la Medgidia, din dorința de a reintregi repertoriul cenaclului, s-au prezentat în premieră următoarele piese : „La punta ia" (Raul Cârstea), „Antiprimăvara" (Octavian Bud), „Actorul" (Emilian Onciu), „Numai trecut" (Constantin Dragomir), „Fintini" (Camelia Daj), „Arunc-area în valuri" (Valentin Moldovan), „La adio" (Poesis), „Joc în pierdere" (Ducu Bertzi), „Barierele" (Alexandru Zărnescu). Desigur, nu toate sînt în forma definitivă, dar meritoes e faptul că toți cei prezenți în cenaclu au înțeles și au răspuns printr-un efort lăudabil nevoii de totalizare a ceea ce a fost bun înainte de el.**

Aportul organizatorilor : **Un număr de eîteva lucruri elementare, cerute de noi, au au fost înțelese exact de către organizatorii din Medgidia. Scena pe care noi am dorit-o cît mai aproape de public se afla chiar în mijlocul stadionului și orientată în cu totul altă parte decît am solicitat noi. Acestea toate s-au reparat printr-un efort comun, însă în finalul spectacolului, dorind să stăm de vorbă cu cineva din organizare, spre a ne spune de satisfația noastră de a fi susținut un spectacol excelent la Medgidia și pentru a pune la punct cîteva lucruri pentru spectacolul următor, am avut surpriza să constatăm că toți factorii de răspundere din organizația de tineret orășenească Medgidia, mai ales că noi știam că vechiul obicei al ospitalității spune că intîi pleacă oaspeții și pe urmă gazdele. Noroc că nu ne-au lăsat și cheile de la stadion să-i închidem noi. Oamenii stadionului rămîneseră totuși.**

Sosim în Medgidia devenit acum orașport la Dunăre și facem cunoștință cu cel mai frumos stadion din cîte am cunoscut. Din dorința de a fi cît mai aproape de public, pentru o cît mai directă comunicare, întîrziem cu 40 de minute spectacolul, reușind să ne apropiem de cei prezenți atît cît doream și cît era necesar cînd vrei să împlinești un act cultural destinat de fapt oamenilor. Din start se simte dinspre public o mare disponibilitate în ceea ce privește participarea la actul artistic. Pancarte cu inscripții de pace, se scandează numele României, o atmosferă excelentă. Ne amenință ploaia, fulgeră, ba chiar plouă, nu contează, noi vom continua : „Poa' să vină și atîhia, noi cîntăm cu Medgidia !" La cîntecele de pace cel mai tare se aud glasurile unui grup de militari aflați în partea stîngă a scenei ! Este atmosfera pe care am dorit-o și pentru care ne-am pregătit așa cum se prețătește mireasa de nuntă, cu haine noi și frumoase, cu cîntece noi care să îmbrace fața cenaclului într-o nouă ținută. Publicul din Medgidia a ascultat aseară 10 cîntece în primă audiție, cel de al zecelea fiind unul lansat de puțină vreme de Cristian Buică „Bieți lampagii".

Atmosfera continuă să fie bună, piesele noi continuă să apară, parcă toți membrii cenaclului și-au schimbat repertoriul peste noapte. Totul se poate într-o atmosferă de lucru, apropiată. Într-o asemenea atmosferă a crescut în ultimele luni Nica Zaharia, fată talentată care știe să prețuiască împrejurarea de a se afla în acest cadru propice care este doar o scenă cu multe valențe, dar nu și o trambulină de lansare către vitioarele „auge" unde să aperi cu numele cîștigat la cenaclu. La Medgidia a fost și seara Nicăi, refrenul cîntecului ei pe versurile lui A.P. „Miros de coasă" fiind interpretat de întreaga asistență. Dar nota dominantă a serii a fost tot prezenta noutăților. La Medgidia, oraș renăscut și înflorit pe malul „magistralei albastre". Cenaclul Flacăra a cunoscut un moment de creștere într-un scurt timp, fără precedent. Vrînd-nevrînd, într-unul din cele mai noi orașe ale țării, Cenaclul Flacăra a îmbrăcat o haină nouă. „Ne-am îmbrăcat curat și în cîntece noi. ca să venim la dumneavoastră". Era în seara zilei de 24 iulie 1984.

DUCU BERTZI ■

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 1329, 1330, 1331, 1332, 1333, 1334, 1335, 1336, 1337, 1338, 1339, 1340.

Fotografii de **VICTOR RADULESCU** ■

Gustul pentru absolut

Localitatea : Eforie Sud, 23 iunie 1984, orele 20, Teatrul de vară

Număr de spectatori : **4 000**

Atmosfera : **contemplativă în prima parte a manifestării, militantă în cea de-a doua.**

Calitatea spectabolului : **foarte bună.**

Noutăți : **au cîntat pentru prima oară în public piesele „Marea liniște" (versuri A.P.) grupul Pro Musica și „La Paloma", Lelia Vaida. Prezențe locale : Maria Moldovan, 23 ani, operator chimist în București, cu un superb cîntec popular : „Dragoste peste moarte".**

Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Început timid, aici la Eforie Sud, cu un public care, deși numeros ne privea ca și cînd atunci ar fi văzut pentru prima oară o astfel de manifestare. Nu după multă așteptare aveam să ne convingem totuși de marile disponibilități ale acestor oameni, încă latente, încă aflate sub cenzura timidității. Valeriu Penișoară, cu o perseverență cultivată în timp de-a lungul a numeroase spectacole, a reușit să trezească în cei prezenți cheful de-a cînta și simțul unei realități ce avea să prindă de aici înainte contururi tot mai accentuate. Și cu toate acestea, aspectul primei jumătăți a spectacolului avea să fie unul contemplativ, cu o participare medie, secționat de numeroase contradicții între intențiile noastre de comunicare și gradul de receptivitate. Recitalurilor mai ample a sfîrșit / Plîngem amîndoi ca niște proști". Și cum să fie altfel cînd totul a fost minunat, cu un public care știa chiar și cîntece pe care nici interpreții lor nu le știau încă bine, cînd. în fine. întocmai ca în textul lui A.P. preluat de Valentin Moldovan, această nouă investitie a cenaclului, oameni acestia au întărit convingerea noastră : „Tinerețea românească are dreptul la valoare / Pofta ei de fapte bune este mare".

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, își continuă turneul său pe litoralul Mării Negre, astfel :

CERNAVODĂ — 27 iulie ; propunere : TECHIRGHIOL — 28 iulie ; EFORIE NORD — 29 iulie ; COSTINEȘTI — 30 iulie ; NĂVODARI, tabără — 31 iulie ; NĂVODARI, oraș — 1 august ; CONSTANȚA, stadion — 5 august ; EFORIE NORD — 6 august ; MAMAIA — 7 august ; MANGALIA 8 august ; EFORIE SUD — 9 august ; propunere : TECHIRGHIOL — 10 august ; SATURN — 11 august ; MEDGIDIA, stadion — 12 august ; COSTINEȘTI — 13 august ; NEPTUN — 14 august ; CONSTANȚA, stadion — 15 august.

Toate spectacolele vor începe la orele 20.

Cenaclul Flacăra propune organizatorilor din județul Tulcea trei spectacole în municipiul Tulcea și în județ pentru zilele de 2, 3 și 4 august. În cazul în care există și din partea eventualelor noastre gazde dorința de a ne primi, înseamnă că :

În zilele de 2, 3 și 4 august Cenaclul Flacăra va fi prezent în județul Tulcea.

Pentru toată această perioadă, membrii cenaclului își află sediul, ca și în anii precedenți, la hotelul Meduza din Eforie Nord.

Un muzeu in labirint

Luchian sau simbolul anemonelor (II)

Adevăr şi destin

Luchian. Autoportret (1905)

Odaia e albă, cufundată în semiobscuritate, tăcută, cu miros de medicamente şi de agonie. Cu capul îngropat în perne, care îi scot în evidenţă faţa osoasă, marcată de suferinţă, de boală, Luchian stă nemişcat. Numai ochii, lucind de febră, par vii. O cuvertură acoperă trupul paralizat acum. Lîngă patul bolnavului se află un fotoliu cu stofă uzată. Ceva mai departe, un dulap de brad cu ustensile de pictor şi cîteva ulcele rustice. Mai există un bust al pictorului, modelat de Paciurea, un buchet de flori care se vestejesc şi o paletă, la care Luchian nu mai poate ajunge ; vopseaua s-a uscat pe ea. Mai există şi un tablou neterminat. Maci. Nu mai lipseşte decît să coboare seara şi să se întîmple ceva în această tăcere. Într-adevăr, se aud paşi, cineva intră, scoate dintr-o cutie neagră o vioară şi cîntă la căpătîiul pictorului răstignit în patul de suferinţă. Cine este ? Cine putea fi decît tot un artist ? Auzind de drama lui Luchian, George Enescu îşi exprimase dorinţa să-i cînte. Virgil Cioflec anunţase familia. Circumstanţele sînt cunoscute, nu e nevoie să insist.

De cîte ori n-am auzit povestea romantică a acestei seri? Medicina capitulase, doctorul lăsise ultima oară cu o privire neputincioasă, cu capul în jos. Nu mai era nimic de făcut. Pe aceeaşi uşă, arta a intrat să aline, să mîngîie, să vindece ceea ce medicina nu mai putea vindeca. „Avem arta pentru ca adevărul să nu ne ucidă", zicea Nietzsche..., desigur, desigur... Muzica risipea ceaţa de tristeţe, destrăma umbrele suferinţei, le încendia cu vraja ei. Luchian ascultă, ni se spune, cu ochii în lacrimi. Muzica şi pictura se întîlneau într-o nobilă, fragilă şi caldă fraternitate lîngă un pat de suferinţă, obligînd destinul să se retragă lîngă uşă, cuviincios, pentru a asculta şi el sunetul omenesc al unei viori... cine ar avea insolenţa să conteste importanţa acestei ofrande? Cîntecul care se revărsa în odaie spunea că artiştii mor, dar arta e nemuritoare ; că adevărul nostru în carne şi oase e perisabil, dar adevărul credinţelor noastre înfruntă eternitatea. E deajuns pentru ca un astfel de moment să aline în sensibilitatea noastră conştiinţa slăbiciunilor noastre. Avem ceva ce destinul, moartea, nimeni nu ne poate lua ; iluzia că inima care bate are o justiţie a ei, pe care nici măcar zeii n-o pot încălca.

În vestibulul în care s-au strîns, emoţionaţi, martorii acestei întîlniri, se petrecea însă ceva care mă determină să-mi pun cîteva întrebări, dincolo de omagiul pe care muzica l-a adus, atunci, picturii şi suferinţei. Cei care ne-au descris seara respectivă ne spun că figurile rudelor şi prietenilor care vegheau lunga agonie a lui Luchian nu mai erau întristate şi înlăcrimate. Toţi, absolut toţi, erau liniştiţi şi înseninaţi. Pe chipurile unora „mijea chiar un fel de îmbucurare", iar Virgil Cioflec „părea vesel şi mulţumit". Cum să judecăm acest fapt ? Ca pe una din minunile artei, bineînţeles. Muzica se revărsa liniştitoare, purificînd aerul de tristeţe, limpezind suferinţa, calmind, alinînd, mîngîind. Sfîntă vrajă care sanctifică suferinţa şi o diminuează ! Dar să îndrăznesc totuşi să murmur întrebările care-mi vin pe buze. Oare nu cumva martorii unui martiraj n-au acelaşi drept, ca martirul, la seninătate ? Nu cumva mai puţină suferinţă, în cazul martorilor (de-atunci şi de totdeauna) înseamnă mai puţină compasiune, mai puţină revoltă şi, deci, mai puţină dreptate ? Întorşi prea mult cu faţa spre cerul bucuriei estetice, nu trădează martorii drama celui ţintuit în boală şi agonie ? Reuşesc să înţeleg din ce nevoie artiştii au crezut adesea că pot să exorcizeze suferinţa, că pot să suspende, fie şi numai o clipă, destinul. Fără această sacră iluzie, fără această grandioasă naivitate, arta n-ar fi dat decît produse mediocre. Dar ce este „îmbucurarea" martorilor, despre care ni se vorbeşte ? Dreptul fiecăruia de a uita de durere, de a se detaşa de ea ? Dovada că viaţa triumfă, ca vara în fructe, învingînd orice tristeţe şi că, la urma urmei, e normal să se întîmple astfel ? Că o muzică diafană poate şterge orice lacrimi şi însenina orice agonie ? Că e deajuns un cîntec vrăjit pentru a uita că dincolo de uşă suferinţa există? pentru ca martorii unei drame să evadeze din adevărul dramei respective, să se ridice deasupra lui, concilindu-se astfel, fără vole, cu un destin nedrept? Sigur, peste toate agoniile s-a înălţat în cele din urmă o lumină. Oamenii au reînvăţat să surîdă. Şi, e o binefacere că natura se vindecă de loviturî printr-un cer limpede şi indiferent. Dar arta e totuşi altceva decît cerul, decît iarba şi decît lumina. Lumea n-o avea şi i-am adăugat-o noi. De ce ? Pentru ca adevărul să nu ne ucidă ? Îmi dau seama că prin adevăr Nietzsche nu înţelegea frumuseţea lumii şi poate nici ceea ce o uriţeşte. Dar şi dacă aş înlocui „adevărul" prin „destin" tot aş avea motive să ezit înainte de a vorbi despre funcţia izbăvitoare a artei. N-o neg, n-o minimalizez, dar mă tem că a o exagera şi mai ales a o absolutiza e un risc grav şi pentru artist şi pentru cel care are nevoie de arta lui ca să dea existenţei un sens. Cu un gest uşor teatral, prin care voia parcă să se autoconvingă, un meloman îmi spunea într-o seară, ascultînd un concert : „în faţa unei asemenea muzici nimic nu mai are importanţă". Oare ţelul artei poate fi acela de a transcende realitatea pentru a exista într-o suprarealitate a ei ? Chiar agonia de dincolo de uşa lui Luchian nu mai are importanţă dacă muzica e frumoasă ? Mă gîndesc că seara sfîntă de lacrimile lui Luchian şi de muzica lui Enescu are un înţeles mai adînc decît cel pe care i-l dau evocările romanţioase. Că departe de a fi o mîngîiere consolatoare, arta e un fel dureros de a numi adevărul.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Dascălul Dumitru Braharu

Aflu cu întîrziere că şi-a mîntuit zilele, la 26 iunie 1934, în vîrstă de 86 de ani, la Cluj-Napoca — oraşul lui de adopţiune — destoinicul profesor, eminent cărturar şi istoric, Dumitru Braharu, moldoveanul prin naştere din satul Cut, comuna Dumbrava Roşie a judeţului Neamţ, dar a cărui seminţie pe linie paternă vine din Transilvania. Astfel că transplantarea lui de după primul război mondial — cînd se împlinise în sfîrşit visul multisecular al românilor de pretutindeni — trebuie considerată mai exact şi mai firesc nu ca o strămutare, ci ca o întoarcere la matca originară. În orice caz, acolo, în teritoriul naţional abia eliberat din cătuşele imperiului habsburgic, şi-a rostuit destinul, şi-a făcut studiile universitare, luîndu-şi licenţa în specialitatea istorie şi limba română cu menţiunea **Magna cum laude** şi şi-a desfăşurat întreaga, laborioasa şi rodnica sa activitate în învăţămînt, cu o abnegaţie, o conştiinţă şi o capacitate de dăruire absolut exemplare.

Fiu de plutaş pe tumultuoasa şi repedea Bistriţă, poate că ancestralitatea asta să-l fi hărăzit valurilor vieţii, atît de aprige şi de spumegoase şi, încercărilor unei învolburate şi maştere istorii, cu meandrele şi cu meandrele ei, cărora s-a străduit să le pătrundă miezurile şi sensurile, ca să le fie cu simţămîntele, cugetul şi ştiinţa lui, un interpret neobosit, să proiecteze mereu o lumină peste zonele neguroase şi să rîndulască întîmplările din letopiseţul nostru, cu un riguros respect al adevărului şi cu o evlavie în faţa documentului pe care-l considera întotdeauna şi pentru toate timpurile, în afara controverselor, inalienabil şi sacru. Şi cred că nu comit nici o eroare afirmînd că viaţa lui Dumitru Braharu — ea însăşi istorie — s-a completat armonios cu istoria propriu-zis ca ştiinţă, aşa încît să nu fie cu putinţă să disociezi pe om de disciplină şi disciplină de om.

Fiindcă ce înseamnă în definitiv decît Isotorie, peregrinările sale cu catedra în ţara veche la început, apoi de la Unirea cea mare în Sighetul Marmaţiei şi la Cluj, la diferite şcoli şi licee, ca următor monstruosului dictat de la Viena să poposească — în refugiu — dascăl la Craiova şi să revină în Clujul din nou al nostru, eradicat în fine de sub neagra dominaţie a hoardelor hitleriano-fasciste care-l cotropiseră şi, în al cărui pămînt pe care-l îndrăgise cu toată puterea lui de iubire, acum odihneşte, după o existenţă de tălăzuiri, de zbucium şi de înfăptuiri ? Şi cum ar putea fi considerată opera pe care ne-a lăsat-o, altfel decît istorie, întîmpinată la vremea ei măgulitor şi elogios de Nicolae Iorga şi bizantinologul Nicolae Bănescu, de Alexandru Lapedatu şi Ioan Lupaş, de Sextil Puşcariu şi Ştefan Meteş, de Silviu Dragomir şi C. Daicovici, de Teodor Bălan — istoricul şi editorul de documente bucovinene — şi de eruditul profesor Alexandru Marcu — italienistul ?

În volumul omagial scos la Cluj-Napoca, sub egida „Societăţii de ştiinţe istorice" din R.S. România de către Nicolae Trifoiu şi V. M. Ungureanu, — închinat lui Dumitru Braharu cu ocazia împlinirii a 80 de ani de viaţă şi 60 de ani de activitate didactică şi ştiinţifică — la secţiunea bibliografică găsesc menţionat, între multe alte titluri, studiul său mai amplu : **Chestiunea română în Italia în timpul Memorandului**, care cuprinde trei părţi: **Procesul Memorandului şi opinia publică italiană ; Chestiunea română în Italia după procesul Memorandului şi, Activitatea în România a ziaristului italian Roberto Fava**, care a dus o luptă susţinută în favoarea memorandiştilor întemniţaţi.

Lucrarea apare în 1942 ca o ripostă la atitudinea lui Mussolini care, prin ginerele şi ministrul său de externe Galeazzo Ciano, a sprijinit cu dîrzenie revendicările horthiste din care s-a născut aberantul dictat de la Viena.

Braharu îi trimite valorosul studiu profesorului Alexandru Marcu, care, după cum se ştie, ocupa atunci demnitatea de subsecretar de stat la ministerul propagandei. Citez din volumul omagial la care m-am referit, dedicat lui Dumitru Braharu, scrisoarea de răspuns pe care i-o adresează la 17 februarie 1943 Alexandru Marcu : „Stimate Domnule Profesor, a mprimit lucrarea D-voastră privitoare la Memorandul şi Italia. Vă trimit mulţumirile mele cele mai deosebite pentru această operă folositoare cauzei noastre naţionale şi vă rog să luaţi înţelegere cu Dl. Zenobie Păclişanu, directorul studiilor şi documentării din ministerul nostru căruia i-am vorbit de a trata cu D-voastră pentru o broşură rezumativă în limba italiană a lucrării pe care mi-aţi prezentat-o. Primiţi, vă rugăm, stimate Domnule Braharu, asigurarea înaltei noastre consideraţiuni. Ministru subsecretar de stat, Alexandru Marcu." (Zenobie Păclişanu — 1886—1957 — specialist în problemele transilvănene, istoric şi membru corespondent al Academiei române, are numeroase scrieri privind istoria românilor din ţinuturile de peste Carpaţi, cu luptele lor politice şi cu viaţa oamenilor de acolo în asupririle şi aspiraţiile lor. n.n.).

Asta a fost — într-o cît mai succintă prezentare — Dumitru Braharu, veneratul şi conştiinciosul dascăl. Ca să nu mai vorbesc de cealaltă Ca să numai vorbesc de cealaltă preocupare a lui de căpetenie, tangentă Istoriei — pe care, scriind despre el, am relevat-o cu alt prilej — de a depista casele şi locurile pe unde a trecut Istoria şi individualităţi care îi aparţin, şi pe care le-a marcat cu cîte o inscripţie pe tablă sau în marmură şi în Ţara Moţilor — în oraşe şi sate — şi la Cluj-Napoca, în totalitatea lor mai mult de patruzeci, semne făcute din osîrdia şi exclusiv pe a lui cheltuială.

Plecînd din lumea aceasta aproape nonagenar, Dumitru Braharu căruia îi vom fi dat măcar sentimentul stimei, preţuirii şi dragostei — pentru toate marile lui însuşiri şi pentru cîtă energie şi împătimire creatoare a dovedit — ne lasă ulceranta părere de rău că în Clujul pe care-l vom revedea şi în care nu-l vom mai vedea, ca să ne stringem mîinile cu bucurie, nu va mai fi decît o pildă încandescentă, iar în amintire o absenţă prezentă, mereu hrănită şi umezită de duioşia şi lacrima celor care l-am cunoscut.

L. KALUSTIAN

Biblioteca in aer liber

Ochelari de frunze

Unul dintre cele mai frumoase poeme ale volumului **Oraşul cu un singur locuitor** de Matei Vişniec se află pe ultima copertă a cărţii şi nu îi aparţine autorului, ci altui poet, graficianului Tudor Jebeleanu. E fotografia unei străzi în pantă: trepte în descrescendo, curate şi întregi, zidurile caselor vechi ca o balustradă accidentată, iar la capul de jos al scării un tînăr ochelarist ţinînd o garoafă. Ochelarii cu subţiri rame de metal ai poetului Matei Vişniec (în fotografie) duc un dialog mut cu o altă pereche de ochelari: cele două frunzuliţe ale garoafei s-au rotit lin în cerc şi mărginesc două lentile de aer pentru noi, cititorii.

Matei Vişniec domneşte, în poezia lui, peste un lung şir de întîmplări mihnite. O mare exigenţă faţă de calitatea vieţii, speranţa în perfecţiune, capacitatea de a crede că omul poate deveni asemănător cu ceea ce ar trebui să fie — luminos, fără pată — optimismul (uneori dezamăgit, alteori exultant) îi dau poetului puterea de a scrie o poezie a responsabilităţii faţă de viitor. Şi — de ce nu? — faţă de prezent. Un asemenea tip de poezie pretinde calităţi mari (nu numai estetice, ci şi morale). E nevoie de inteligenţă artistică, de o anumită degajare, de o mare libertate faţă de materia poetică; şi e nevoie de forţă de caracter. Aparent, se povestesc simple întîmplări. Dar dincolo de povestire e altă povestire: cea a unui sentiment. Iată un extrem de delicat elogiu al fluturelui: „E o zi / cînd fluturele vine / şi mi se aşează / pe ţigara aprinsă / eu îl privesc uluit / cum se face scrum / îmi dau seama / că e vorba de o sinucidere / ... / dar nu înţeleg de ce a ales / tocmai ţigara mea". Am citat din volumul său de debut **(La noapte va ninge, 1980)** şi e locul să observăm că poetul nu crede în basmul cu cenzurarea sentimentalităţii. După opinia unora, sentimentalismul ar fi un fel de boală ruşinoasă. Ba deloc, pare să răspundă Vişniec, eu sînt cum vreau eu să fiu! (E anulat prin ironie sau prin alt procedeu de „cenzură" sentimentalismul romanţelor lui Eminescu? Nu, romanţele sînt pur şi simplu sentimentale. Nu numai sentimentele, ci şi sentimentalismul pot fi de bună sau de proastă calitate. Sentimentalismul romanţelor lui Eminescu este de o calitate atît de rară, încît nu se simte nevoia nici unei atenuări.) Să citâm povestea sentimentală intitulată **Astăzi poţi să rămîi**, istorie despre bunătate şi răutate, despre blîndeţe şi cruzime: „Astăzi poţi să rămîi acasă, îmi zise tata / poţi să te odihneşti şi tu / atîta doar, la calul cel şchiop / du-l şi tu în pădure, du-l şi tu undeva / şi trage-i un glonte în cap // Astăzi poţi să nu vii la instrucţie / îmi zise sergentul, poţi să rămîi aici / poţi să învîrţi şi tu ceva / atîta doar, la calul cel şchiop / du-l şi tu în pădure, du-l şi tu undeva / şi trage-i şi tu un glonte în cap // Acum voi fi a ta, îmi şopti iubita / auzi, voi fi a ta / dar ia şi tu calul cel şchiop / du-l şi tu în pădure, du-l şi tu undeva / şi trage-i şi tu un glonte în cap". Nimic nu salvează acest splendid poem de o sută una acuzaţii: umanitarism, filantropie (filohipie, eventual), sentimentalism etc. Nici tonul scăzut, nici dezinvoltura liniştită, nici unda de umor crud nu-l pot salva. Numai că nu simte nevoia să fie salvat. În **Oraşul cu un singur locuitor** (1982) lupta pe care o dă poetul îşi alege adversari mai greu de numit, întrucîtva misterioşi. Iată un basm: „Uneori oasele mele nu se mai lăsau vopsite / atunci izbeam cu bidineaua tocită în fereastra / împăratului ce se întîmplă, ce se întîmplă / spunea împăratul ieşind în stradă cu picioarele / goale nu e nimic grav spuneam eu oasele mele / nu se mai lasă vopsite // împăratul îşi scotea carnetul de însemnări / numele dumitale spunea el Matei Vişniec / spuneam eu împăratul răsfoia dintr-o / dată rămîneam cu degetul în aer izbucnea în rîs / da da / am prevăzut-o şi pe asta".

La asemenea nivel, extrem de înalt, ajunge astăzi poezia epică. Pentru că, evident, degeaba am îngropat de vie expresia „poezie epică"; baladele lui Radu Stanca, Ştefan Aug. Doinaş, Leonid Dimov, Tudor George, Cezar Ivănescu, ce alteeva sînt? Iar aşa-numitele „parabole lirice" (cum scriu nu numai Maria Banuş, Eugen Jebeleanu, Nina Cassian, Adrian Păunescu, Ileana Mălăncioiu, ci şi, iată, Matei Vişniec, sau Petru Romoşan, sau Mircea Cărtărescu, sau Nichita Danilov, sau tînărul Radu Stoenescu, sau Dinu Flămînd, sau Traian T. Coşovei, sau Grete Tartler), cum o să fie exclusiv „lirice" de vreme ce sînt parabole, adică narează o întîmplare cu tîlc?

Cît despre opera în curs de construcţie şi de desfăşurare a remarcabilului poet care este Matei Vişniec, nu putem spune decît că e mult prea devreme să exclamăm împreună cu poetul: „Despre cum se va sfîrşi această poezie / nu se ştie încă nimic". Să ne sfîrşească? Din fericire, abia a început. Şi a început superb.

FLORIN MUGUR

Rigoletto

(Urmare din pagina 13)

jurul Süviei Voinea acea aureolă de vedetă (în înţelesul bun al cuvîntului) pe care o merită cu prisosinţă ? Iată întrebări la care ar trebui să mediteze nu numai conducerea operei dar şi redactorii specialişti ai Radioteleviziunii.

Florin Georgescu este şi el o revelaţie, calităţile sale vocale, dublate de o mare seriozitate, îl vor duce sigur spre o carieră **mondială**. Tînărul tenor atrage încă de acum un mare public care îl aclamă furtunos, avînd desigur toate motivele. Vocea sa este atît de bine impostată de la natură, penetrantă şi strălucitoare, iar fizicul său atît de tonifiant încît probabil nu există Gildă sau Violetă care să nu cînte cu cea mai mare plăcere cu el... Şi cînd te gîndeşti că Florin Georgescu, student în anul IV la Conservatorul „Ciprian Porumbescu", a luat doar în urmă cu cîteva zile **nota 5 (cinci)** la clasa de actorie ! De gustibus... Numai că, aici gustul se poate discuta între cerinţa estetică a miilor de spectatori şi a unor mari regizori care văd în Florin Georgescu un mare artist şi între profesorii care-i acordă studentului Georgescu o umilă notă de trecere ! Dar s-au mai văzut asemenea discrepanţe, tot pe la noi şi într-un trecut nu prea îndepărtat.

Orchestra a sunat foarte precis şi omogen observîndu-se meticuloziatea cu care a lucrat dirijorul **Cristian Brăncuşi**. Dramatismul din Rigoletto s-a reliefat încă din scurtul preludiu, într-o continuă creştere a trompeţilor care anunţă laitmotivul „blestemului" ; această gradaţie a continuat pînă în finalul operei, care la o înaltă tensiune sfîrşeşte cu acelaşi laitmotiv.

Încheiem, nu înainte de a sublinia aportul celorlalţi solişti principali : **Octavian Naghiu, Marcel Roşca, Adina Iuraşcu, Monica Teodorescu, Dan Zancu, Nicolae Constantinescu, Nicolae Bratu** care, împreună, au născut în publicul spectator acel fior autentic al artei lirice.

atelier literar

« G. Dumitrescu

I. Soare : Un condei destul de sigur de sine şi nu lipsit de daruri narative (deşi „Contravenienta", probabil un fragment, rămîne pînă la urmă nerezolvată, „în aer"...). Sînt suficiente motive să continuaţi.

V. Adel : Nu s-ar putea zice că aţi făcut progrese, în această lungă pauză (nici măcar în privinţa ortografiei, de vreme ce continuaţi să scrieţi „indicnat" !?...). Cele mai multe pagini sînt simple versificări confecţionate, rareori înviorate de cîte o „poantă". Ceva mai bine. în „Nimeni", „Barca pe lac", „Pregătiri" (minus ciudăţenia „bombastic să rămîn" !?...).

Ion Ştefan : Cită vreme nu veţi fi în stare să învăţaţi gramatica şi ortografia, încercările dv. literare vor rămîne o pură pierdere de vreme (iar eşecul despre care vorbiţi se va repeta la infinit !).

Em. Bălţianu : Inflaţie, de data asta, artizanat facil, spre cronică rimată, într-un cuvînt, slăbirea controlului şi exigenţei. Mai bine, în „Noaptea", „Mă risipesc", „Cîte-un cuvînt".

Corneliu Calciu : Uneori, călcaţi pe lîngă umor (poate nu chiar cu bună ştiinţă) : „Foaie verde, într-un sat / Ne-om iubi aglomerat"... etc. Dar pînă la poezie mai, va !....

Monica Tudor : „Întotdeauna — ziceţi — îmi exprim ideile cît mai succint şi cu un înţeles cît mai adînc". E mare lucru, dacă e aşa ! E şi mai mare lucru că puteţi fi atît de sigură şi că o puteţi afirma fără să clipiţi !... Iată (în întregime) şi una din poezile dv., intitulată „Trecut" : „Înaintea mea/ Se opreşte prietenul de anul trecut / Cu o eczemă pe piele". Succintă — nimic de zis ! Dar „înţelesul cît mai adînc" nu prea se lasă ghicit — ca să nu mai vorbim de lirism, de poezie, care şi ele strălucesc prin absenţă ! Ziceam **ghicit,** şi într-adevăr uneori textele dv. au acest aer de mici enigme, de cimilituri, care se cer „dezlegate". Altele par nişte cugetări, aforisme, care, la fel de ocolite de poezie, se împotmolesc adesea în banalitate („Focul" — „Acest prim / şi fundamental principiu / ai vieţii"). Cite unul, în fine („Prevedere") sugerează „împrumutul" nemărturisit (ceea ce e, dacă e, mai grav !). Sînt, însă şi unele în care încolţeşte, şovăitor, poezia („Seară" — „Un fir de păianjen leagă / lacul / de cer") şi de ele ţin şi speranţele noastre şi îndemnurile şi sugestiile din răspunsul anterior (pe care încă le menţinem).

Dan Barbu : Ar fi ceva, parcă („Responsabilitate"), dar încă nu e destul de clar. Mai încercaţi.

C. Bănuţ : Nu e rău, pentru început, — înclinaţiile lirice sînt destul de vizibile şi destul de promiţătoare. O anumită cheltuială de vorbe în exces, o anumită nesiguranţă în conectarea metaforei (care uneori nu se „aprinde") şi alte inerente imperfecţiuni de început, nu ajung să eclipseze bunele premise de ansamblu (şi mai ales din „Revelaţie", „Ars poetica", „Declaraţie", „Despre fericire"). Aşteptăm cu încredere. (Piesele menţionate, cu unele cuvinte indescifrabile, ar trebui dactilografiate şi retrimise).

A. Valoni : Cîteva lucruri care par să părăsească zonele marasmului : „Priviţi-mă", „Vibrăm", „Deşertul".

C. Stamate : E amuzantă „Parodia", dar nitel bosumflată (fără motiv, dealtfel, — ceea ce arată că „supărăciosul" se află, mai de grabă, pe undeva pe sub căciula dv., adică: „cine zice — ăla e !"..). Ne-ar părea rău să vă pierdeţi speranţa (şi mai ales umorul !...) — „ars longa, vita brevis"... N-avem încredere în formule expeditive şi în capricii de moment : dacă există ceva serios, va ieşi la iveală („rumenă, suavă, ca o garofiţă"...) — e o problemă de durată şi de răbdare !

Rox. Dobrescu : Inteligenţă, bun gust, în scrisoarea şi manuscrisele dv., un condei alert, spiritual, cu bune aptitudini în minuirea cuvîntului, chiar dacă e prea de vreme pentru a şti în care din meseriile scrisului (mai ales, în „Vise şi vînt", „Veghe", „Iubite", „O altă geografie"), dar ele manifestă şi pronunţate înclinaţii deliberate, abstractizante, cerebralizante, care pot sugera disponibilităţi creatoare diverse, şi în afara poeziei. Vom vedea, în continuare. Cert e că osteneala dv. pe acest drum are toate justificările.

C. Ionescu : Pagini interesante, parcă într-un spor de substanţă şi adîncime : „Monolog", „Cînd Homer", „Lecţie", „Gestică", „Telex".

L. Cătănoi, Cristina Minciu, A. Blanca, Cornel Mija, M. I.-Bencel, Cathi Cara, Gigel Ţintaş, Pavel Roşu, Tudorel Drăgoi, M. Ch. Olescu, C-ţa Heraru, Constantin Atanasiu, V. Gogiltan, Rodica Cozea, Rodica Radu, C. Hriţcu, P. Basarabescu, Nicoară Mihali, V. Săminţă, Iuliana Doru, Alina G., E. Bertzi, Const. Damian, A. M. Drumeanu, A. Muzicescu : Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

MONOLOG

Norocul uneori m-a ocolit
Cînd aveam pîine nu aveam cuţit
Mă cătăram de-a dreptul în icoane
Tocmai cînd era lipsă de piroane
Curgea destul oţel la robinete
Cînd limba îmi era iască de sete
Unii au îndrăznit să mă acuze
Că nu i-am sărutat la timp pe buze
De a trăi ştiam alitea moduri
Că mi-era gîtul funie de noduri
Tot căutînd în firul nopţii acul
Am fost pe rînd şi petecul şi sacul
Norocul uneori m-a ocolit
Cînd aveam pîine nu aveam cuţit...

VIOREL MUNTEANU

CHEMAREA ARĂTĂTORULUI

Dacă prin vreun miracol
Ţi s-au păstrat ceva fosile
De singe roşu prin inima ta
Neaterisită,
Reînvie-mă !
Cheamă-mă !
Încearcă să-ţi dezmorţeşti
Un deget arătător.
Cu podul palmei în sus,
Sublim viaduct
Încovoaie-ţi degetul
Şi dă-i sensul unic,
Acela al săgeţii.
Calcă-i mîndria în mîini !
Îndoaie-l de cîteva ori
Şi scurtează-mi
Zgarda !

OVIDIU CLANCA

INEL DE LOGODNĂ

Muntele — inelul nostru de logodnă...
Seara, cînd turmele se întorc leneşe acasă,
şi cerul e limpede,
munţii sînt atît de aproape.
După ce soarele
a singerat sufletul nostru cu melancolie,
munţii se apropie
şi noi îi drumeţim cu privirea
binecuvîntîndu-i cu îmbrăţişarea din noi.
Cînd seara ne împresoară
cu armatele ei pasnice de tristeţi.
muntele ne îmbrăţişează ocrotitor
cu poalele lui de brazi.
Muntele — inelul nostru de logodnă.

VIVIANA ANTONIU

CAPĂT DE DRUM

Pe umărul stîng o vioară neagră
pe umărul drept o pasăre albă
şi la mijloc
o fîşnire de lumină şi foc.

Totul merge acum şi e viu
dar vine o oprire şi un pustiu
un duh cenuşiu
va domni peste toate
întîmplate şi neîntîmplate
va fi uitare şi singurătate
nici măcar zgomot nici măcar fum
la capăt de drum.

Nu va fi rău
nu va fi bine
nimicul se va plictisi
şi va dispare în sine
ca un poem care apune
cînd nu mai are ce spune.

EMIL GAVRILIU

FOTOGRAFIA PLOII

Sînt fotografia ploii mi-a zis
în timp ce contemplam căderea picurelui
şi ascultam simfonia lui tulburătoare
mă minunam de bobul de rouă
blînd şi curat ca un ochi de ied
dar înăuntru am simţit atomul tulbure
cum se trezeşte şi prinde forţă
bobul greu de uraniu cuibărit în picătura
[ehinezâ
sînt piatra trecută prin moara vîntului
şi loessul se depunea pe cîmpie
sînt riul am strigat
şi strigătul străbătea apa
intra în adîncu-i
trecea prin rădăcini
şi se ridica ameninţător
acoperind cerul
apoi se învolburase de ploaie
sînt norul ce trece peste case spuneam
peste fetele voastre speriate
apoi a plouat îndelung
şi a fost un an bogat

IOAN SUCIU MOIŞA

POLUARE

Deşertam saci plini de
cuvinte pe cîntarul
Bătrînului Morar.

Tremurînd alegea
unul cîte unul
aşezîndu-le cu grijă în două grămezi :
Cuvinte-cheie,
Cuvinte-fleri.

Cînd termină cîntăritul
Aruncă grămada cea mare
În apa limpede...

TEODORA PURPUR

MIRCEA ALBULESCU

(Urmare din pag. 13)

cred că arta nu trebuie să povestească, să nareze ce s-a întîmplat, ci să arate ce s-ar fi putut întîmpla. Nu cred în arta care e istorie — ci în sugestia ei pentru viitor. E o obligaţie a mea să ofer o şansă societăţii din care fac parte. Eu nu confund mijloacele mele cu, să zicem, etica, politica şi nici măcar cu estetica Fac artă căutînd să intru în dialog peste rampă cu spectatorul, oferindu-i idei, incitîndu-l să descopere el însuşi altele. Acasă, pe stradă sînt o realitate. Dar ceea ce mă deosebeşte pe mine de ceilalţi e tocmai faptul că eu văd realitatea, aceeaşi realitate, dar o filtrez prin intuiţia mea artistică şi o urc pe scenă într-un mod care să-i intereseze şi pe ceilalţi. Evenimentul trece prin conştiinţa artistului şi devine operă de artă.

— De multă vreme doream să vă-ntreb: de ce v-au interesat atît de mult personajele puternice, care domină întîmplări şi oameni ?

— Pentru că cei puternici au tăria să-şi asume responsabilităţi. Dar despre asta vom vorbi, poate, mai tîrziu.

— Aş fi tare curios să aflu dacă v-aţi simţit vreodată fericit în lumea unei piese. Dacă, interpretînd un personaj, nu v-aţi surprins zicînd : clipă, rămîi că eşti frumoasă !

— N-am fost fericit în multe piese. Mă bucură însă întrebarea fiindcă ea trădează intuiţie. Da, în piese există momente pe care le joci pentru propria ta plăcere. Sînt cadouri pe care singur ţi le faci. Din păcate, aşa cum ţi-am mai spus, astfel de clipe sînt rare.

— Credeţi că dacă s-ar aduna într-un anume loc toate personajele pe care le-aţi interpretat dumneavoastră, ar ajunge la o înţelegere astfel încît să spună : iată ce mesaj a dorit să transmită actorul Mircea Albulescu prin intermediul nostru ?

— Sigur că da ! Bineînţeles că acest mesaj n-a fost clar în mintea mea de la început. Dar privind peste umăr... nu, nu e de fapt un mesaj, e mai curînd gîndul că nu se poate trăi fără dorinţa aprigă de a lăsa un semn în urma ta. De aceea cred cel mai mult în muncă. Iar cel mai mult mi-e frică de uitare.

— Vorbeaţi mai înainte de hoţarul acela magic care desparte pe actori de spectatori. V-aţi simţit vreodată tentat să-l treceţi ?

— Am avut ocazia. Am jucat într-o piesă în care la un moment dat mă adresam direct spectatorilor. Mă uitam drept în ochii lor. Fascinant ! Erau o prezenţă deosebit de reală şi am simţit că trăiesc un moment emoţionant. Aşa se uită probabil arbitrul de box în ring, să-i vadă pe combatanţi dacă mai au privirea ageră şi pot continua lupta. Doi oameni se află cot la cot, în fotolii alăturate : dar unuia îi sclipesc ochii de înţelegere iar celălalt parcă nici nu te vede. Deobicei, actorul se încăpăţînează, vrea să-l facă să priceapă şi pe acesta şi supralicitînd, ... jocul său se alterează. Da, de pe scenă lumea se vede mult mai limpede.

— Dar lumea teatrului, a actorilor nu e minunată ?

— Este, n-are cum să nu fie o lume minunată, o lume frumoasă, cu legi proprii pe care cine nu le respectă n-are cum să mai rămînă în cadrul ei. E vorba de nişte oameni care la ora 19,30 îşi uită bucuriile şi necazurile lor pentru a le prelua pe ale celorlalţi. Este vorba aici de o anumită generozitate fără de care nu se poate face actorie : aceea de a renunţa fie şi pentru cîteva ore la tine însuţi. Sigur că în procesul repetiţiilor apar şi certuri, dar actorii nu ţin niciodată supărarea de la lucru. Aduc tot — experienţa lor de viaţă, cultură, sensibilitate şi preţuiesc cu preţul maxim munca pe care o fac. Poate că individual nu toţi sînt nişte caractere, sau nu sînt întotdeauna deosebit de informaţi, sau... Dar ca breaslă sînt o forţă de care trebuie să se ţină seama. Luate ca grup, colectivele artistice sînt, fără excepţie, la înălţimea propriilor lor exigenţe cît şi a publicului spectator.

— E greu de suportat statutul de vedetă ?

— Da. E greu de suportat. N-avem însă cum să ocolim această confuzie care se face între actorul de pe scenă şi omul de pe stradă. E un tribut al indeletnicirii noastre „de vitrină". Este o popularitate evidentă care te obligă la o anumită ţinută, care poate fi dată sau nu de exemplu. Dacă eşti un om prob, civilizat, chiar cel mai rebarbativ întrus îţi respectă solitudinea de civil pe stradă. Se-nţelege însă clar că-mi displac profund cei care-şi poartă machiajul şi după spectacol.

— Aţi spus că vom discuta mai tîrziu despre relaţia dumneavoastră cu puterea. Nu credeţi că a sosit momentul ?

— ...cu puterea ca atribut jucat pe scenă. Ei bine această putere nu poate fi jucată în sine (nu mă refer la cea fizică). Ea apare din text, din situaţiile imaginate de regizor. Relaţiile construite în spectacol indică puterea unui anumit personaj prin reacţiile celorlalte personaje. Atitudinile scenice individuale sau de grup trimit cu forţa talentului realizatorilor peste rampă, senzaţia de putere.

— Îmi pare curioasă pasiunea dumneavoastră pentru Bacovia.

— Eu nu sînt critic literar şi nici istoric literar dar cred că puterea lui Bacovia stă tocmai în totala sa dezarmare faţă de urbea aceea înglodată în noroi şi mizerie, şi omenească şi naturală.

— Încă o dată vă spun că mi se pare ciudată această preferinţă literară a dumneavoastră : păreţi un om deosebit de puternic.

— Vai, dar eu nu sînt puternic ! Sînt bintuit de îndoieli şi în legătură cu felul cum ofer, cît şi cum recepţionez tot ce ţine de lumea spiritului meu şi a celor ce mă înconjoară. Dar cînd am o idee călăuzitoare sînt puternic. De obicei, am chiar o fragilitate sufletească şi sînt uşor de rănit şi poate de aceea mi-am făurit o platoşă, fiindcă ştiu dintr-o veche experienţă că rănile se vindecă greu.

— Mi-aţi putea oferi o imagine generală asupra teatrului românesc ?

— Am o mare credinţă în forţa teatrului românesc. Îmi asum răspunderea de a susţine acest lucru, deşi nu pot s-o justific, necunoscînd multe spectacole din provincie. De altfel, nici o credinţă nu se justifică. Teatrul bucureştean nu e teatrul românesc. Capitala teatrului românesc e de fiecare dată acolo unde e cel mai bun spectacol din ţară. Şi s-a dovedit că a fost şi poate fi pretutindeni.

— Credeţi că există o problemă a teatrului ?

— Nu, nu cred că există o problemă a teatrului, mai problemă decît problemele care pot apărea în oricare alt domeniu de activitate fie în cultură, industrie, agricultură ori în ori care alt front al muncii noastre. Dar asta nu înseamnă că „problema" nu poate apărea în orice clipă. Teatrul este un joc foarte serios, la fel de serios ca viaţa şi după cum bine ştii... jocul greşeala aşteaptă. Pierderea calităţii se poate produce nebănuit de rapid, recuperarea ei cerînd ani mulţi de trudă şi talent. Iată de ce cred că trebuie să fim foarte atenţi cu felul în care ne trăim viaţa teatrului nostru.

Fără îndoială teatrul românesc dispune de forţe colosale, care prin realizările lor de excepţie influenţează hotărîtor valoarea medie a teatrului european. La o oră atît de tîrzie a convorbirii noastre mă tem să dau exemplele care firesc s-ar impune deoarece nu mi-aş ierta dacă aş omite măcar un singur nume.

Dar să revin. Cred cu tărie că valoarea, în sensul cel mai propriu şi mai complet al acestei noţiuni, trebuie preţuită în primul rînd apărînd-o de nerăbdarea rezultatelor imediate, de confortul mediocrităţii care promite cu perfidie că nu va pune probleme. Cred că o mişcare teatrală atît de puternică şi diversă cum este teatrul românesc este capabilă să-nfrunte orice dificultăţi, fie ele subiective sau obiective. Dacă stau să mă gîndesc mai bine, problema teatrului românesc este poate tocmai faptul că nu i se oferă ocazia mai deplină şi mult mai la obiect de a aborda toate ideile care ne frămîntă în această epocă. Dar cred cu tărie că abordînd cu maximum de răspundere propriile noastre probleme — şi prin arta teatrului — contribuim şi noi la rezolvarea preocupării generale de mai bine a lumii contemporane.

— Aveţi sentimentul că tot ce-aţi făcut ca artist a avut o influenţă asupra oamenilor, asupra evenimentelor ?

— Da. Întrebarea e bine pusă. Cred în capacitatea de a influenţa a artei. După cum cred mult mai puţin în faptul că arta face educaţie. Educaţia are mijloace specifice care acţionează potrivit altor legi decît cele ale artei. Arta înrîureşte pe căile sensibilităţii. De fapt, ea îi poate influenţa, dacă stăm să ne gîndim bine, numai pe cei influenţabili. Calitatea şi disponibilitatea de a se lăsa influenţat dau adevărata măsură a nivelului cultural al unei generaţii de spectatori.

— Cum vă împăcaţi cu secolul în care, iată, aţi trăit o jumătate de veac ?

— E un secol care a găsit un modus vivendi interesant, pe care îl copiez eu însumi. De milenii se ştie că pentru a scăpa de spaimă cel mai simplu e să te apropii de ea. Acest secol şi-a dat mîna cu moartea şi se privesc ochi în ochi. E o mare idee ! Iar despre mintea omului care devine tot mai puţin controlabilă cred că ar trebui să-şi ridice storurile şi să privească şi ea ceea ce vede secolul XX în faţa lui. Primejdiile nu sînt sloganuri politice şi nici false îngrijorări. Ele sînt cît se poate de reale. Poate că e o metodă de salvare, aceea de a speria spaimele fluturîndu-le imaginea dispariţiei lor o dată cu dispariţia noastră.

— Spuneaţi că aţi adoptat un anume modus vivendi. Care ar fi el ?

— Fără să mă sperii de moarte, o cultiv. Dar s-a făcut dimineaţă. Despre asta îţi propun să discutăm altă dată.

Un moment dinamic din istoria culturii noastre moderne

Avangarda literară

„Desigur INVENȚIA INVENȚIA, INVENȚIA. De atîtea secole flămîndă arta și-a deschis brațele celor cinci continente. E o oră de INTELIGENȚĂ. VITEZA DE INTELIGENȚĂ cu 60 de etaje ascensor. Teatrul e un tic nervos, scena trebuie coborîtă în public (...) rupte toate cortinele să ne lăsăm invadați de stradă, de cetăți, de noi. Lumea trebuie reinventată. Mereu inedit".

Am așezat aceste cuvinte vechi de 60 de ani (pe care Ilarie Voronca le făcea să apară la vremea respectivă în paginile incitantei publicații 75 H.P) în fruntea dezlănțuirii ce urmează, pentru că și ele, și intervențiile pe care le veți citi mai jos acreditează valori indispensabile actului de cultură : deschiderea la nou, ieșirea din inerție, îndrăzneala de a lua necontenit totul pe cont propriu, apelul permanent la sugestiile realului. Pornind de la antologia alcătuită de Marin Mincu — Avangarda literară românească — **deschidem paginile revistei noastre unui schimb de opinii care conturează mai pregnant aportul avangardei literare românești la unele diutre innoirile care au schimbat fața culturii românești în acest secol. Indiferent de destinul individual al creațiilor de factură avangardistă, indiferent de faptul că peste unele din ele s-a așternut uitarea, ceea ce rămîne mereu actual este spiritul avangardei — nevoia pe care ea o exprimă, de a te afla permanent la „fruntariile noului".**

Vocația europeană

În vreme ce atîtea alte cadre didactice însărcinate să predea limba română la universități străine s-au întors așa cum au plecat, lăsînd acolo cel mult o amintire frumoasă, Marin Mincu a înțeles să profite de șejurul său italian într-un chip avantajos și pentru literatura noastră modernă. El a publicat în colaborare cu Marco Cugno o antologie a avangardei românești (**Poesia romena d'avanguardia**, Feltrinelli, Milano, 1930) care nu a rămas fără ecou. În felul acesta și traducerilor din autorii români contemporani li s-a creat o șansă suplimentară de receptivitate. Căci să nu ne înșelăm singuri : nu se poate publica oricînd și oriice în străinătate, în funcție de criterii valabile numai la noi. Însăși alegerea avangardei reprezintă din partea autorilor o probă de abilitate strategică. Pentru conștiința critică europeană avangarda constituie o temă de meditație care nu și-a istovit resursele de actualitate. Mai ales fenomenele avangardiste din est — în măsura în care izbutesc să se facă integral cunoscute — îmbogățesc prin nuanțe specifice conceptul general al avangardei și întreține curiozitatea față de el. Într-un asemenea orizont de așteptare favorabil, avangarda românească, deținătoare de valori certe și chiar de priorități, își confirmă vocația europeană.

În noua sa antologie, M. Mincu revine mai pe larg asupra temei, punînd în valoare tradițiile autohtone ale avangardei românești și situînd-o în același timp în contextul internațional fără de care nu s-ar fi putut, probabil, constitui. Corpusul de texte avangardiste care urmează dă seama despre amploarea și diversitatea mișcării în cei treizeci de ani de existență manifestă și confirmă (sau infirmă uneori) **tezele** și **criteriile** enunțate de critic.

E instructiv, pentru început, să comparăm în trecere atitudinea critică dominantă în cele trei sinteze pe care le avem deocamdată despre avangardă. Dacă la Ion Pop (**Avangardismul poetic românesc**), climatul discuției era unul al descoperirii senine și al fixării aproape neutre, în perspectiva istoricului literar, iar selecția și comentariile lui Sașa Pană (**Antologia literaturii române de avangardă**) deconspirau un subiectivism ce se justifica prin participarea istorică a autorului, atitudinea lui Marin Mincu, deși la o mare distanță în timp, este una neacoperit polemică. El polemizează cu inerția criticii în genere și, mai ales, cu prejudecata, de o anume circulație la noi în ultimii ani, conform căreia avangardismul, producînd mai mult manifeste decît opere de înaltă ținută artistică, trebuie considerat un fenomen periferic. Potrivnicilor obstinați ai noului, autorul le opune „un spirit modernist tutelar" care — susține el — „a reglat întotdeauna forțele poetice din epoca interbelică, îndreptîndu-le spre ceea ce era esențial".

Un asemenea „spirit modernist tutelar" reglează și activitatea recentă a lui M. Mincu însuși, din acest punct de vedere în polemica sa de acum întrînd și o doză de autocritică, autocritică pe care orgoliul nemăsurat al autorului n-o va face, desigur, niciodată explicită. Sigur este oricum faptul că șansa contactului îndelungat cu critica italiană contemporană — în ipostază mai cu seamă semiotică — a restructurat concepția sa despre literatură și despre posibilitățile de a o aborda și definl. Înclinații sale teoretizante i s-au propus astfel repere mai ferme, intuițiile fulgurante și nu o dată hazardate s-au văzut constrînse să se articuleze într-o argumentație coerentă. Critica lui M. Mincu a cîștigat rigoarea pe care n-o avea și între cartea de față sau eseul despre Ion Barbu și volumele anterioare de Critice distanța este apreciabilă : alte mijloace și alte opțiuni.

Și în cuprinsul studiului de acum originalitatea contribuției autorului decurge în primul rînd din aplicarea unor categorii critice noi la un material artistic dispus — prin însăși natura sa novatoare — să le accepte, să li se plieze. Unele exagerări așa-zicînd anticipaționiste s-ar putea totuși semnala, dar ele au intrat de mult în practica întreprinderilor de acest gen. Cînd autorul înțelege însă textul poetic avangardist ca pe o „practică semnificantă" nu putem să nu fim de acord cu el.

Un alt merit al acestei sinteze critice constă în racordul stabilit între experimentalismul avangardist și experimentalismul ultimelor promoții poetice, de la Nichita Stănescu la Mircea Cărtărescu. În felul acesta, se obține, după părerea noastră, un dublu efect pozitiv : avangarda o dezistoricizată, actualizată prin prodigioasa vitalitate care i se descoperă în poezia tînără ; pe de altă parte, această poezie tînără este, într-un fel, istoricizată, adică legitimată (și) prin precedentul de la care se (sau nu se) revendică. Desigur, existența acestui precedent istoric nu aruncă automat poezia de azi în epigonism, în „imitație joasă", cum mai susțin cu vinovată ușurință unii.

Antologia propriu-zisă, cea mai bogată din cîte avem pînă acum, ne rezervă, printre altele, o surpriză : întîlnirea cu un autor — Tașcu Gheorghiu — în legătură cu care circula pînă acum legenda unei oralități nepervertite prin scris, ca probă a autonegației consecvente teoretizate de avangardiști. Eugen Ionescu este și el prezent, nu e greu de priceput din ce motive, una din tezele criticului fiind aceea că „spiritul avangardei românești a impulsionat avangarda internațională în toate domeniile". Mă întreb însă, dacă Eugen Ionescu n-ar fi devenit dramaturgul celebru de astăzi, l-ar mai fi inclus M. Mincu în antologie „elegiile pentru ființe mici" ? Cît despre fragmentele scoase din **Nu**, ele și-ar fi găsit locul mai degrabă în capitolul teoretic al culegerii. În același capitol de texte programatice, mă întreb de ce n-a introdus Mincu un articol de ținută precum acela intitulat **Suprarealiștii și revoluția** semnat de B. Fundoianu și publicat în revista **Integral** (12.IV.1927).

Includerea, în schimb, a „privelиștilor" fundolene printre poemele avangardiste cît este de potrivită ? Faptul că ele nu sînt deloc tradiționaliste nu ne îndreptățește să le considerăm... avangardiste. Cîtă vreme o discuție serioasă, delimitativă despre expresionism lipsește din studiul introductiv — și acesta este principalul repros pe care îl aduc autorului — prezența lui Fundoianu ca poet avangardist nu se justifică.

În ce mă privește, înțeleg prea bine rațiunile care l-au determinat pe critic să reducă diferențele între modernism și avangardism pînă aproape de confuzie — sau de „asimilare", cum singur scrie — dar de aici decurg nu puține inconsecvențe. Iată una singură : dacă integrăm expresionismul printre curentele de avangardă și dacă identificăm la Blaga „o primă etapă expresionistă în care schimbă radical formele de expresie de tip tradiționalist", de ce nu figurează în antologie și autorul **Poemelor luminii** ? Tocmai în vederea stabilirii apartenenței autorilor, o disociere de ordin teoretic între diferitele curente avangardiste ar fi fost necesară. Chiar dacă la noi se înregistrează acea fuziune în constructivism și integralism. (Și, în legătură cu acești termeni, echivalarea între **integralism** și **integrator**, ca și aceea între **constructivism** și **construcliv** mi se par grăbite și simplificatoare.)

Dar acestea sînt obiecții minore. **Avangarda literară românească** rămîne o veritabilă **Summa** la care vom apela în timp, o lucrare solidă, bine orientată și bine scrisă, pe măsură ambițiilor autorului ei.

MIRCEA MARTIN ■

O adevărată bibliotecă a modernismului românesc

În ciuda aparențelor, spațiul literar al avangardei românești interbelice, pe cît pare de studiat, pe atîta este, în fond, de ocolit. Nu știu cum se face dar, dacă n-ar fi o lucrare de inițiere sintetică a lui Ion Pop, și antologia alcătuită acum două decenii de Sașa Pană, n-am avea mai nimic scris cu perspectivă contemporană asupra unuia dintre cele mai dinamice și patetice momente din istoria culturii noastre moderne. Este simptomatic, dintr-un punct anume de vedere, că din toți cei care astăzi trec ca partizani ai modernismului, unul nu se găsește să pregătească o istorie critică a avangardismului românesc. N-am auzit de o teză de doctorat, de ținută superioară, care să fi fost consacrată acestui subiect. Cît s-a scris trebuie căutat în lucrările de interferență și de vecinătate tematică, ori în cărțile universitare, academice, cursuri. Spun aceasta pentru a începe cu sentimentul de satisfacție pe care mi l-a dat marea antologie, cu studiu cu tot, a lui Marin Mincu, apărută la Minerva. O adevărată bibliotecă a modernismului românesc concentrată și bine pregătită, superioară tuturor lucrărilor precedente, exponențială pentru toate aspectele pe care le-a îmbrățișat cel mai contestat, mai urît și mai ponegrit dintre toate fenomenele culturale din istoria noastră literară, atitudine care continuă a naște prozeliți în fiecare generație. Căci **avangarda românească** a fost noul romantism, noua frondă, noua „revoluție" în materie de cultură, în acest secol. Ce-ar fi fost viața literară interbelică fără baricadele, steagurile, manifestele, dar și operele create în cea mai pură credință artistică de o armată de tineri și maturi, contestatari ai măștilor și prostituției literare de toate felurile, care voiau să resacralizeze statutul artei și să dea creației sensul ei superior de suprarealitate ? Avangarda românească era strigătul din subconștient al unei crize de recompunere și de reclădire a universului artistic, însemnînd o adevărată eliberare și remoștenire a artiștilor cu o nouă înțelegere despre artă. Brâncuși nu a-ar fi alipit cercurilor avangardiste dintr-un capriciu artistic. Nici Ion Barbu, nici T. Arghezi ! S-a vorbit mult de sincronizarea noastră cu pulsul intelectual, politic și cultural în secolul trecut, dar o dată cu avangardiștii se întîmplă un fenomen și mai fericit pentru destinul culturii noastre din acest secol. Cu ei, sincronizarea nu se face ca un proces de ajungere din urmă, ca un efort de **a justifica**, întotdeauna cu un complex de provincie, că îi știam pe ceilalți și știam ce fac..., și voiam să facem și noi la fel ! Acești bravi luptători, gălăgioși, deliranți, scandalagii, contestatari teribiliști au reușit să dea fenomenului românesc, în multe privințe, un **avans european de ideație artistică**. În bagajele pornite din Gara de Nord spre Occident, se află fermenții unor noi realități ; cu Tristan Tzara, cu Brâncuși, cu Victor Brauner, cultura românească (așa cum va fi mai tîrziu cu Eugen Ionescu, B. Fundoianu, Marcel Iancu) dă lumii o nouă imagine artistică, modifică ecuațiile de gîndire și de reprezentare a creației. Nu numai că această vindecă și sînt vindecați de orice boală de inferioritate și vasalitate spirituală față de Occident, dar cucerește Occidentul. Fenomenul românesc se întronează în lume o dată cu ei, devenind o lume. Este acest lucru chiar atît de obișnuit încît modernismul nostru să mai merite etichetări care frizează clementarul ? Avangardismul românesc obține o biruință istorică. Cultura, arta nouă nu se mai aduc de la Paris, ci se „exportă" la Paris de la București. Cenaclul, școala, academia care i-au format sînt de aici. Ei nu vin învățați, ci pleacă pentru a învăța pe alții. Cultura română face dovada capacității sale creatoare și a geniului său apt să intre în competitivitatea inteligenței artistice de oriunde. Putem spune, fără a exagera cîtuși de puțin, că o dată cu avangardismul, literatura și cultura noastră începea eliberarea ei de presiunea și inhibarea superiorității marilor culturi. Acum vin Chagall, Delaunay, Hans Arp, Paul, Eluard spre a publica în revistele bucureștene. Drumul spre Paris începea să se metamorfozeze și în drum spre București. Mutația era epocală !

Ii iubim pe acești cutezători, încrezători în temeritatea gestului pur al artei, eliberatori atît de poncife și de vechi și demodate modele literare, cît și de complexe seculare. Cu ei vor fi obținute primele victorii de spirit și de creație de durată și de constanță ale aventurii geniului românesc în lume, depășindu-se micul nivel sentimental și lacrimogen al „gloriei" literare la Paris a unei Elena Văcărescu.

Pe cînd, după acest spectacol, pe care ni l-a pregătit Marin Mincu cu a sa **Avangardă literară românească**, o mare expoziție, purtată prin marile centre artistice ale lumii, cu **avangarda românească** în pictură, sculptură, grafică, decorație, arhitectură, un fel de Dada la București ?...

MARIN BUCUR ■

Spiritul polemic

Modul cum a fost întîmpinată de către majoritatea recenzenților apariția antologiei consacrate de Marin Mincu avangardei literare românești e de bun augur. Se pare că, în sfîrșit, se poate discuta fără patimă despre un fenomen literar-artistic care, cu voia sau fără voia unora, a intrat în istoria culturii noastre moderne. Mai există, și vor mai exista desigur, voci care să-i conteste semnificația și valoarea. Nimic surprinzător ! Ciudat este totuși că, în funcție de conjunctură, apronpe acelorași voci le place să se rostească pozitiv atunci cînd se dorește subliniată o anume prioritate românească pe plan european (prin, bunăoară, Urmuz sau Tzara), și vehement negativ, cînd circulația umorilor își schimbă sensul.

Autorul antologiei recente invită însă la calm, evitînd el însuși excesele. Mai întîi, pornind de la materia oferită cu prea mare generozitate de **Antologia** lui Sașa Pană (care are meritul pionieratului și își asumă riscurile lui), Marin Mincu reține numai figurile reprezentative ale mișcării, conturîndu-le mai pregnant profilul prin adăosuri și necesare sublinieri. Face dreptate etapei suprarealiste postbelice, înregistrînd texte „uitate" de precedenta selecție ; îmbogățește „dosarul" cu documente programatice de primă importanță.

Concentrat și pătrunzător, studiul său introductiv se cuvine de asemenea apreciat pentru fixarea unui cadru teoretic și istorico-literar adecvat, dar și pentru fermitatea susținerii punctelor de vedere. Acestea, chiar atunci cînd nu sînt cu totul noi, au meritul dezvoltării și al nuanțărilor. E importantă, astfel, cred, reactualizarea unei idei afirmate mai de mult, în prefața la antologia lui Sașa Pană, privind caracterul mai echilibrat, „voința de sinteză" modernistă, a curentelor românești de avangardă, care și-a găsit expresia cea mai caracteristică în **integralism**. Tot așa, distincția care s-a mai făcut, între **avangardă** și **experimentalism**, pe urmele italianului Angelo Guglielmi, comportă în studiul lui Marin Mincu o aprofundare, realizîndu-se prin prisma ei interpretarea fenomenului românesc, situat mai degrabă de partea experimentalismului, cu laturile sale constructive, decît a „avangardei istorice", înțeleasă preponderent sub semnul negației (v. îndeosebi pertinentele comentarii la Urmuz, Tzara, Voronca).

Ne putem desigur întreba dacă simpatia lui Virgil Carianopol pentru avangardă și prezența sa în unele publicații sînt suficiente pentru a-l introduce într-o antologie de acest timp, dat fiind aerul prea puțin avangardist al poemelor sale ; dacă **Elegiile pentru ființe mici** ale lui Eugen Ionescu sînt încadrabile în același context ; dacă revista **Unu** ar fi fost „de orientare strict dadaistă la început", ori dacă apropierea dintre „discursul amoros" al lui Roland Barthes și Gherasim Luca nu e cumva mai mult spectaculoasă decît justificată de realitatea textelor etc.

Oricare ar fi opiniile privind valoarea **de facto** a rezultatelor avangardiste în domeniul creației, substanțiala antologie în discuție conturează convingător fizionomia unui fenomen literar ilustrativ pentru o „stare de spirit" polemică, deschisă prin definițiile înnoirii, interogației asupra statutului scriitorului și al scrisului său în secolul nostru, dialogului cu manifestările confraterne cu alte spații literare. Ea argumentează încă o dată în favoarea necesarei disponibilități a spiritului creator care se înfățișează dublat de o conștiință critică în continuă efervescență.

Anticonvenționalismul programatic al avangardei a dat, de altfel, roade a căror valoare este deja omologată de istoria noastră literară. De la „generația războiului", din anii '40, pînă la experiențele unora dintre cei mai tineri poeți de azi, spiritul său nonconformist și-a dovedit durabilitatea. Nu ca epigonism — cum prea rapid și superficial se crede uneori — ci ca factor de catalizare. Căci, oricît s-ar afirma contrariul, avangarda de fapt nu „se repetă". În realitate, avem de-a face cu niște reacții **de tip avangardist**, față de trecutul sau prezentul literaturii, reacții perfect definite și motivate în interiorul contextului socio-lingvistic al unui anumit moment cultural. Fiecare epocă literară își crecază, inevitabil, la un moment dat, sistemul său de constrîngeri și limitări, de limbaje riscînd osificarea, față de care se simte nevoia unei eliberări. Și dacă, de la „avangarda istorică" încoace, disponibilitatea este (în principiu) absolută, și toate porțile par a fi fost închise (e părerea citatului Angelo Guglielmi), din acest „Tot", fiecare moment literar „critic", „polemic" își alege, ca să spunem așa, libertatea... **necesară**. Vorbind despre trăsăturile avangardiste ale scrisului celei mai noi generații, ar mai fi, poate, de adăugat că evidentul său experimentalism, „interesul esențial pentru formă", nu poate fi despărțit de reacția la adresa „conținuturilor". De o asemenea prozaică, „materialistă" raportare — fie ea moștenită de la vechea „avangardă istorică" ! — idealiștii oricărei epoci vor fi jigniți sau se vor preface a fi ca atare, incriminînd simpla și inutila preluare a unor atitudini de mult depășite.

ION POP ■

Totul pentru libertatea țării

ISTORIA NOASTRĂ, VIAȚA NOASTRĂ

● O anulare între patru ochi a Dictatului de la Viena ● Misiunea prințului Știrbey la Cairo ●

Primăvara anului 1944 : frontul, în nordul Moldovei

„Topirea zăpezilor, ghioceii, reînvierea naturii nu mai bucură pe nimeni. Frontul se află în nordul Moldovei și întreaga țară cunoaște acum devastările războiului. După 4 aprilie, atacurile aviației anglo-americane se succed rapid, la ele participînd un mare număr de bombardiere : la 5 mai Ploieștiul și împrejurimile sînt atacate de aproape 500 de bombardiere cu 4 motoare („Liberatoare"-B-24 și „Fortărețe zburătoare"-B-17) ; la 18 mai atacul este repetat de 700 de bombardiere, la 23 iunie, Giurgiu și Ploiești sînt bombardate de 761 aparate... Clădiri distruse sau avariate — un fapt ce devine obișnuit în peisajul principalelor orașe ale țării. Crește mereu numărul familiilor îndoliate. Țara este în pragul catastrofei. Comuniștii își continuă, neabătut și neobosit, eforturile pentru realizarea frontului național care să pună capăt dictaturii antonesciene și să-i alunge pe ocupanții hitleriști. Dialogul lor cu celelalte partide, formațiuni și personalități politice nu este întotdeauna lesne de purtat. Partidele național-țărănesc și național-liberal se arată reticente la colaborarea cu comuniștii și preferă ca mareșalul Ion Antonescu să fie cel care încheie armistițiul. În această formulă ca și în prezența în țară a trupelor anglo-americane — pe care le invită și le așteaptă și ele și mareșalul — partidele burgheze văd garanția că ieșirea din orbita Berlinului nu va fi însoțită de prefaceri economice și social-politice care să zguduie temeliile lumii burgheze. „Războiul memoriilor" către Ion Antonescu îi se părea mai potrivit, decît acțiunea directă pentru răsturnarea regimului, de aici minimalizarea activității Partidului Comunist Român. Încă din primăvara anului 1943, I. Maniu spusese delegatului Partidului Comunist Român, referindu-se la aceste memorii, că „**nimeni în țara românească n-a avut curajul lui**". La obiecțiile interlocutorului său în privința comuniștilor, I. Maniu a spus : „**Știu că lupta pentru dvs. este foarte grea, mai grea ca pentru noi, de aceea nu puteți face prea mult**". Replica a venit imediat în față : comuniștii făcuseră mai mult decît orice pentru cauza salvării națiunii. „**I-am răspuns că cele cîteva mii de oameni ai noștri care zac în închisori și lagăre sînt una din dovezile că tocmai noi sîntem acei care luptăm, că noi realizăm de mult punctele din platforma de acțiune și continuăm și vom continua s-o facem**". Un răspuns plin de adevăr și demnitate în fața încercării lui I. Maniu de a diminua însemnătatea luptei comuniștilor pentru a justifica propria-i inactivitate.

Operațiunea „Bodyguard" și România

În vederea discutării condițiilor de armistițiu, la sfîrșitul lui februarie, a sosit la Cairo, prințul Barbu Știrbey, a cărui întreagă activitate politică fusese desfășurată în culisele scenei politice. La 16 martie, emisarul român a avut o lungă convorbire cu col. E.C. (Ted) Masterson din Special Operations Executive. Știrbey i-a spus că, deși trimis de Maniu, îl văzuse pe mareșalul Ion Antonescu, înainte de plecare la cererea acestuia. Dictatorul i-a declarat prințului că „**era acum sigur 100% că germanii nu pot cîștiga războiul, dar că prin scurtarea liniei Riga—Carpați—Focșani—Nămoloasa—Galați, pot să reziste**". La întîlnirea cu reprezentanții celor trei mari puteri ale coaliției antihitleriste — U.R.S.S., Marea Britanie și S.U.A. — Știrbey a declarat că îl reprezintă pe I. Maniu, dar că I. Antonescu știe de venirea sa.

Începerea discuțiilor între emisarul neoficial român și reprezentanții celor trei mari puteri, a fost folosită de anglo-americani în beneficiul planului „**Bodyguard**". După cum se știe, acest plan de înșelare strategică a inamicului, urmărea să-i facă pe germani să creadă că anumite zone (între care România) sînt în primejdie de a scăpa de sub controlul Germaniei și a-i determina astfel să aducă acolo noi trupe, care ar fi fost luate din Franța ; în acest chip, erau reduse efectivele din țara unde avea să aibă loc debarcarea, în vederea deschiderii celui de al doilea front (**Operația „Overlord"**). Mai puține trupe germane în Franța, sporeau șansele de succes ale „**Overlordului**" și de pierderi mai mici la debarcare.

S-a hotărît deci ca tratativele începute de Barbu Știrbey la Cairo să fie „valorificate" pentru „**Bodyguard**" ; în acest scop — întrucît negocierile erau secrete — s-a comis o indiscreție (o „scurgere") voită în presă și corespondentul lui „**Daily Mail**", Monks a transmis știrea despre venirea lui Știrbey. Pentru a-i alerta pe germani, s-a spus că „**Știrbey este purtătorul propunerilor oficiale ale guvernului român**", adică este reprezentantul lui Antonescu. Știrea a fost preluată și de alte ziare. Pentru a da mai multă credibilitate știrii (în timp de război circulă tot felul de „zvonuri de cafenea"), radiodifuziunea britanică — B.B.C. — a transmis și ea știrea.

Care a fost reacția Germaniei naziste ? În zilele cînd s-a răspîndit vestea despre sosirea lui Barbu Știrbey la Cairo, în Germania se pregătea punerea în aplicare a planului „**Margareta I**" (ocuparea Ungariei). La 19 martie, planul a fost pus în aplicare și unitățile Wehrmachtului au pătruns pe teritoriul Ungariei. În aceste condiții, ministrul Germaniei la București, Manfred von Killinger s-a prezentat la Mihai Antonescu căruia i-a spus că : „**presa anglo-americană și radioul vorbesc foarte multe lucruri despre misiunea Știrbey și că acest lucru va produce, desigur, noi frămîntări și interpretări**". Reprezentantul Reichului în România a recurs apoi la obișnuitul șantaj cu Transilvania. El a adăugat „**că era mai bine ca lucrul acesta să nu se producă tocmai acum, cînd chestiunea ungară a creat noi condiții în raporturile germano-românoungare**".

În acest zile de tensiune, provocată de ocuparea Ungariei și de zvonurile despre misiunea Știrbey, mareșalul Ion Antonescu a fost invitat de Hitler să-i facă o vizită. La București, această convocare a fost interpretată ca de rău augur. Deși planul „**Margareta II**" (ocuparea României), nu era cunoscut, s-a crezut că întrevederea voită de Hitler preludă o astfel de acțiune. Mareșalul a încercat să se dorobeze, invocînd motive de sănătate. Factorii de conducere nazişti au devenit bănuitori. Plin de suspiciune, Ion Antonescu s-a lăsat, în cele din urmă convins de ministrul său la Berlin, Ion Gheorghe, că e mai bine să-și înfrunte ochi în ochi „marele aliat".

Întrevederea urma să aibă loc în castelul Klessheim, lîngă Salzburg, astfel că Antonescu a sosit în orașul lui Mozart. Era nervos și speriat. „**Ei, despre ce este vorba ? Ce soartă ni se pregătește ?**" au fost primele cuvinte adresate lui Ion Gheorghe. Acesta a căutat să-l liniștească. Dejunul dat de Hitler oaspeților săi nu numai că nu a risipit temerile, ci le-a agravat. Führerul era indispus ; în timpul mesei el s-a referit la sondajele întreprinse de fostul premier ungar, Kállay Miklós pe lîngă anglo-americani : oaspeții români nu se simțeau bine auzind imputări ce le puteau fi și lor adresate. Și, deodată, explozia de mînie a lui Hitler : „**De ce nu l-ați arestat ?**" i-a strigat el lui Himmler. „**Nu am avut ordin**", a răspuns Reichsführerul S.S. „**Ordine, ordine ! Toți așteptați de la mine numai ordine !**" — a încheiat Hitler această discuție —, „**Privirile** — își amintește Ion Gheorghe — **mi s-au încrucișat, fără voie, cu cele ale lui Mihai Antonescu. Nu m-am putut opri să zîmbesc, cînd am văzut ce teamă îi inspira fața mniată a lui Hitler**".

Și totuși, în cazul acestei întrevederi, temerile lui Ion Antonescu nu erau întemeiate. Dimpotrivă, Hitler era acela care, alarmat de agitația făcută în jurul sosirii lui Barbu Știrbey la Cairo (agitație declanșată și dirijată în cadrul operației „**Bodyguard**") voia să se asigure de fidelitatea lui Antonescu. Alternativa militară — aplicarea planului „**Margareta II**" — însemna imobilizare de trupe în România, iar reacția care era de prevăzut din partea poporului român — o spuneau un șir de oficialități germane — ar fi luat forma unui război de partizani, costisitor pentru Wehrmacht. Hitler era decis să seducă și nu să sperie. Ce mai putea el oferi unui aliat a cărui pierdere ar fi avut consecințe de excepțională gravitate ?

Rămas doar cu Ion Antonescu și cu interpretul (Paul Schmidt) Hitler i-a spus vizitatorului său că acum nu mai considera valabil... Dictatul de la Viena ; îl ruga însă pe Antonescu să nu spună nimănui despre această declarație ! Rostul acestei stranii conduite era lesne de înțeles. Într-un moment, cînd înfrîngerile suferite de Wehrmacht pe toate fronturile privau Reichul de autuuri diplomatice, Hitler nu-i putea oferi lui Antonescu decît o anulare între patru ochi (dacă-l excludem pe interpret) a Dictatului de la Viena. Pentru a înțelege mai bine aspectul ridicol al acestui demers, să amintim că, la 12 septembrie 1944, deci după Actul istoric de la 23 August — același Hitler, avînd de astădată drept interlocutor pe generalul Vörös János, șeful Marelui Stat Major ungar, l-a spus că dacă Ungaria persevera în alianța cu Germania, ea putea dobîndi după război noi regiuni ! Convins că I. Antonescu a mușcat din nada oferită, Hitler a anulat operația „**Margareta II**".

La București, alarma continua însă. Reîntors acasă, mareșalul confruntat și cu ofensiva sovietică (**Operația Uman-Botoșani**), a întrebat, prin colonelul Traian Teodorescu, atașatul militar la Ankara, pe ce ajutor militar poate conta de la anglo-americani, în cazul în care ajunge la o ruptură cu Germania. Aceeași întrebare a pus-o și Maniu prin Știrbey, căruia îi comunica amenințarea iminentă a unei invazii în România și, la 28 martie, generalul Maitland Wilson, comandantul forțelor aliate din Mediterana, a redactat pentru Maniu un mesaj, în care se spunea printre altele : „**după opinia mea cele mai bune șanse de succes militar se află în evitarea oricărei confruntări directe cu forțele germane și în concentrarea asupra întreruperii comunicațiilor acestora, astfel, încît să aibă dificultăți în toate privințele. Nici un fel de asistență terestră nu vă poate fi oferită de acest teatru de operații** (comandament — n.n.), **dar o acțiune aeriană poate fi întreprinsă asupra obiectivelor sugerate de dvs**". Este interesant pentru mecanismul de funcționare al operației „**Bodyguard**" că, în timp ce la 27 martie, Ministerul de externe britanic și-a dat consimțămîntul pentru transmiterea mesajului, cu eventualele modificări propuse de sovietici, cuvintele „**Nici un fel de asistență terestră nu vă poate fi oferită...**" au fost suprimate pentru ca germanii să nu știe că nici o primejdie de debarcare nu există nici în România, nici în Peninsula balcanică. Rațiunile reci ale războiului își spuneau cuvîntul și pe autorii „Bodyguard"-ului nu-i interesau condițiile în care România avea să se smulgă din orbita Berlinului, ci ca numărul morților și răniților din trupele anglo-americane-canadiene, care aveau să debarce pe plajele Normandiei să fie cît mai mic.

„Autonomous" la lucru deși în detenție !

Grupul celor trei agenți ai S.O.E. — Chastelain, Porter și Mețianu — se aflau, cum am arătat, deținut la Inspectoratul general al Jandarmeriei, postul lor de radiotelegrafie fiind folosit de Antonescu pentru comunicări cu anglo-americanii după întoarcerea sa de la Klessheim. Cum trei cristale au dispărut misterios Chastelain, i-a dezvăluit generalului Tobescu că Maniu avea și el un post radio-telegrafic și a sugerat ca să fie luat cu împrumut. La 2 aprilie, a avut loc o întîlnire Chastelain-Maniu, relatată astfel de cel dintîi în jurnalul său : „**Am fost condus de generalul Tobescu în mașina sa particulară, cu număr fals, într-o mică pădure, la scurtă distanță de București, unde l-am întîlnit pe Maniu, care fusese condus de generalul Vasiliu (e vorba de Piky Vasiliu). Am avut cu Maniu o conversație particulară, care a durat o oră și jumătate, în cursul căreia am stăruit să nu mai amîne intrarea în acțiune, deoarece deruta armatei germane în sectorul român al frontului rus făceau împrejurările pentru o lovitură de stat sau pentru o schimbare a politicii mai favorabile decît, probabil, oricînd în viitor /.../. Scurtul timp pe care l-am petrecut cu Maniu n-a fost din nefericire, folosit cel mai bine, deoarece el a insistat asupra unor probleme de acum doi ani și despre altele străine de problema urgentă în discuție. Cuvintele sale la despărțire au fost : «Balonul e pe punctul de a se înălța» și că noi ne vom întîlni în viitorul apropiat**".

În zilele de 13—14 aprilie, Chastelain a decodat condițiile de armistițiu trimise prin Barbu Știrbey. La 17 aprilie, Piky Vasiliu și Eugen Cristescu i-au spus lui Chastelain că atît Antonescu cît și Maniu găseau aceste condiții inacceptabile. Pentru a scoate discuțiile de la Cairo din impas, la 25 mai, a sosit acolo C. Vișoianu, dar, așa cum se va vedea, nici el nu a avut mai mult succes decît Barbu Știrbey.

Ieșirea din dramaticul impas prin noi înșine

Frontul unic muncitoresc

În timp ce regimul de dictatură al lui Antonescu și opoziția burgheză așteptau soluția de la aceste discuții, care aveau să se dovedească, în cele din urmă sterile, Partidul Comunist Român a perseverat în convingerea sa că ieșirea din dramaticul impas în care se afla țara, trebuie căutată în țară însăși. Poporul român, cu toate clasele și categoriile sale sociale putea și trebuia să fie autorul propriei eliberări. Ca și în anii '30, în lupta împotriva fascismului, și acum comuniștii știau și spuneau că orice unire a forțelor social-politice de orientare antifascistă trebuie să se întemeieze pe unitatea de acțiune a clasei muncitoare.

Contactele și discuțiile între Partidul Comunist Român și Partidul Social-Democrat s-au înmulțit la începutul anului 1944, în scopul elaborării unei platforme comune de acțiune. În cadrul Partidului Social-Democrat s-a consolidat curentul care milita în favoarea unității de acțiune cu comuniștii. Siguranța era îngrijorată : „**Nu ar fi nimic** — avertiza ea, la 16 februarie 1944 — **dacă s-ar organiza pe vechile principii ale Partidului socialist, dar ei** (social-democrații — n.n.) **au schimbat complet baza și au adoptat principiile comuniste**".

Ora cînd clasa muncitoare avea să fie chemată de istorie să joace principalul rol în salvarea țării și a poporului român se apropia. Orice întîrziere nu făcea decît să agraveze situația și altminteri dramatică. Negocierile au progresat rapid în aprilie : la 10 aprilie s-au stabilit principiile colaborării ; la 16 aprilie s-a realizat înțelegerea asupra textului unui manifest ce urma să fie lansat de 1 Mai ; la 21 aprilie manifestul lua drumul tipografiei clandestine a Partidului Comunist Român. Ieșit sub teascurile ei, manifestul semnat Frontul Unic Muncitoresc, s-a răspîndit apoi în întreaga țară.

Un **APEL VIBRANT**, înălțător și dătător de speranțe, era îndreptat către întregul popor : „**Români ! Pacea pe care întreaga națiune o dorește, trebuie cucerită prin lupta poporului care trebuie să ia în propriile sale mîini soarta sa. Muncitorimea, în front unic își strînge astăzi rîndurile, la noi ca pretutindeni. În ziua de 1 Mai, ziua ei de luptă și de speranțe, muncitorimea organizată unită, de la comuniști la social-democrați, cheamă întreaga clasă muncitoare, pe toți muncitorii organizați și neorganizați, întreg poporul român, toate clasele și păturile sociale, toate partidele și organizațiile sociale, toate partidele și organizațiile, indiferent de culoare politică, credință religioasă și apartenență socială, la luptă hotărîtă pentru : Pace imediată, răsturnarea guvernului Antonescu, formarea unui guvern național din reprezentanții tuturor forțelor antihitleriste, izgonirea armatelor hitleriste din țară...**"

Constituirea Frontului Unic Muncitoresc a avut un larg ecou în întreaga țară. Ziarul clandestin „**România liberă**", din 9 mai, a salutat crearea acestuia ; în marile întreprinderi ale Capitalei, precum **Atelierele C.F.R. — Grivița, „Malaxa", „Lemaitre", „Vulcan", S.T.B.** etc. în orașele industriale ale țării — Ploiești, Reșița, Brașov, Constanța etc. — au luat ființă comitete de acțiune ale Frontului Unic Muncitoresc, care au început să acționeze imediat atît pe plan local, sprijinind acțiunile revendicative din întreprinderi cît și pe plan național, în vederea răsturnării regimului dictatorial și a întoarcerii armelor împotriva Germaniei hitleriste.

Însemnătatea istorică a constituirii Frontului Unic Muncitoresc a fost subliniată în toată semnificația ei de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a arătat că făurirea Frontului Unic Muncitoresc „**a marcat refacerea unității clasei muncitoare din România, ceea ce a determinat creșterea rolului muncitorimii din țara noastră în întreaga activitate, în lupta împotriva dictaturii și pentru înfăptuirea revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, constituind factorul determinant al tuturor victoriilor pe care le-am realizat ulterior, inclusiv al făuririi cu succes a socialismului în România**".

În orizontul întunecat al verii anului 1944 apărea o geană de lumină...

Dr. IOAN CHIPER ■

ARTE

Cu clopoţei de argint şi sentimente arzătoare

• Tot ce-am strins, am ciştigat •

Un compozitor al sincerităţii

Nicolaie Brinzeu s-a născut la Piteşti, în anul 1907. Pe atunci acest oraş nu era suficient dezvoltat şi nu i-a oferit un mediu favorabil pentru a se forma ca muzician. Norocul a fost numai acela că, familia lui (tatăl — profesor de latină, mama — casnică, foarte priceputâ la pian), cinta şi oferea tînărului Nicolaie, auditii ale unor piese clasice sau romantice. Al doilea imbold l-a aflat la liceul din Piteşti, unde profesorul Constantin Albu organiza în fiecare clasă coruri pe trei voci, formînd un vast repertoriu şi insuflînd dragostea elevilor pentru muzică. Prin intermediul profesorului cunoaşte şi muzica de cameră, participă ca pianist în trio-uri şi cvartete, deschizîndu-i-se astfel un nebănuit orizont artistic, hotărîtor pentru cariera muzicală pe care o alege mai tîrziu.

În anul 1926, a fost admis la cursurile teoretice ale Conservatorului din Bucureşti. Din cauza vîrstei, nu a intrat la pian, dar nu a abandonat pentru nici o clipă studiul acestui instrument. La Conservator a fost copleşit de personalitatea lui Alfonso Castaldi (profesor de armonie şi contrapunct), de vastitatea talentului şi culturii sale. Viaţa muzicală a Capitalei, concertele simfonice, de cameră şi opera l-au introdus într-o ambianţă nouă de simţiri şi fantezie. Atracţia cea mai mare o avea pen'ru operă, îndeosebi pentru Wagner, **„Lohengrin"** a fost una din cele mai mari descoperiri şi bucurii ale tinereţii compozitorului. De atunci a simţit cea mai profundă înclinare pentru drama muzicală, care, mai tîrziu, s-a manifestat în cele cinci lucrări lirice pe care le-a compus.

Paralel cu studiile de la Conservator, urmează şi cursurile Facultăţii de drept, pe care-o absolvă în anul 1931. Dar pasiunea pentru muzică a fost mult mai puternică şi din dorinţa de a studia în continuare muzica se îndreaptă spre Paris, la Schola Cantorum, unde a continuat studiile de compoziţie şi dirijat precum şi pianul cu renumitul profesor Vincent d'Indy. El se îmbolnăveşte şi se stinge din viaţă curînd după sosirea compozitorului la Paris. Clasa de compoziţie a fost preluată de Guy de Lioncourt, care preda cursul după principiile maestrului, urmînd cu fidelitate linia istorică a celebrului tratat al lui d'Indy.

Albert Bertelin, coleg şi prieten cu George Enescu, preda contrapunctul. Un alt profesor, care l-a impresionat în mod deosebit, a fost Paul Braud, ce conducea clasa de pian. Viaţa muzicală pariziană cu numeroasele orchestre simfonice, — Lamoureux, Colonne, Pasdeloup — cele două opere, formaţiile de cameră şi recitalurile erau o ispită permanentă. La concertele Colonne, a ascultat pentru prima dată „Suita I" de George Enescu, dirijată chiar de autor, după ce în prima parte a programului interpretase — ca violonist — „Concertul" de Beethoven. Una din cele mai adînci impresii artistice i-a fost dată prin recitalul de sonate George Enescu — Yves Nates (Beethoven, Brahms, C. Franck). Puterea de convingere a celor doi artişti cu o claritate a frazării desăvîrşite şi cu o nobleţe sonoră i-au creat una din cele mai fericite seri muzicale.

După terminarea studiilor se reîntoarce în ţară. Munca pe tărîmul compoziţiei este încununată în 1934 de un prim succes : Premiul II la concursul de compoziţie „George Enescu" pentru „Fantezie simfonică şi scenă din Monna Vanna", lucrare ce a fost de altfel prezentată şi la examenul de diplomă la Schola Cantorum, în iunie 1934.

Compozitorul se stabileşte la Bucureşti în anul 1935, doi ani mai tîrziu i se oferă postul de dirijor al corului Operei Române. Îl cunoaşte apoi pe regizorul Constantin Pavel, de care îl leagă o mare prietenie. În această perioadă lucrează la opera „Săptămîna luminată" (după o piesă de teatru de M. Săulescu). Regizorul Constantin Pavel îl invită în prima vacanţă la Bistriţa Bîrgăului unde avea locuinţa familială şi-l ajută la definitivarea lucrării. Alături de George Enescu, care în ianuarie 1942 îi acordase Premiul I de compoziţie, pentru „Preludiu şi Fuga", Constantin Pavel a avut asupra compozitorului o înrîurire deosebit de favorabilă, căci premiera „Săptămînii luminate", la 29 aprilie 1943 (la Opera Română) a însemnat pasul cel mai hotărîtor făcut în viaţa artistică a compozitorului.

Părăseşte Capitala şi se îndreaptă spre Sibiu, unde a fost invitat să preia conducerea artistică a Operei ce luase nici fiinţă. În scurt timp Opera se desfiinţează. De-aici se îndreaptă către Arad, unde a ştiut că este o sală de concerte recunoscută nu numai în ţară şi unde în 29 iunie 1948 a dirijat primul concert al orchestrei municipale care cîteva luni mai tîrziu devenea Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat. Din acest moment atenţia i-a fost îndreptată către un repertoriu simfonic care trebuia studiat şi pus în valoare.

A prezentat în primă audiţie lucrări de P. Constantinescu, D. Cuclin, S. Toduţă, Mircea Chiriac, Th. Grigoriu, P. Bentoiu, D. Capoianu şi mulţi alţii. A prezentat, de asemenea, în primă audiţie absolută toate lucrările proprii concepute după stabilirea la Arad: „Suita simfonică", cele două Simfonii, două Rapsodii, „Simfonia concertantă pentru pian şi orchestră", „Nocturna", „Uvertura" (sportivă şi festivă), cantatele „Închinare" şi „Meşterul Manole", oratoriul „Luceafărul", operetta „Scufiţa Roşie", opera comică „Dragostea triumfă" după un libret al scriitorului arădean Gheorghe Haiduc. În octombrie 1979, a avut loc audiţia absolută a celei de a treia simfonii. La fel a terminat opera feerie în trei acte după basmul cu acelaşi titlu de Ion Slavici, pe un libret al poetului Lucian Emandi „Zîna Zorilor" şi a compus „Poemul pentru vioară şi orchestră".

Ultimele lucrări, „Uvertura festivă", „Simfonia a III-a" (închinată memoriei lui C. Ravel, o reeditare orchestrală a sonatei pentru violoncel şi orchestră, neexecutată încă) şi corul cu acompaniament de pian şi solişti precum şi orchestră „Somnoroase păsărele" după celebra poezie de Mihai Eminescu, precum şi ciclul „Inscripţie pe amintiri" de Lucian Emandi şi corul „Omagiu Patriei" de Gh. Haiduc, urmează neabătut linia tradiţionalistă muzicală în mod creator şi originai.

Un accident stupid îi provoacă moartea şi astfel ne părăseşte definitiv Nicolaie Brinzeu, după ce, cu cîteva luni în urmă a fost sărbătorit de către Filarmonica din Arad, cu ocazia împlinirii vîrstei de 75 de ani.

La împlinirea unui an de la plecarea lui din mijlocul nostru, îi închinăm toţi care l-am apreciat şi iubit, aceste rînduri ca un omagiu memoriei lui. Se cuvine să nu-l uităm pe acela care prin muzica creată a cîntat frumuseţile patriei române, dragostea pentru oameni, iubirea aproapelui şi pacea.

GHEORGHE HAIDUC

Sînt un simplu personaj

Sînt un simplu personaj
N-am nici bani şi nici bagaj
Ca să colind pămîntu-n lung şi-n lat

N-am cerul şi n-am să cer
Altă viaţă, vreun transfer
Aici e locul meu adevărat

Nu mă port în negru frac
N-am pantofi frumoşi de lac
Nici droguri n-am ca să visez can-can

La ruletă n-am jucat
Tot ce-am strins, am ciştigat
Prin munca mea cinstită an de an

Sînt un simplu personaj
Nu-mi dau viaţa mea în gaj
Pentru un pachet de Kent să-mi las aici
fraţi, surori

Şi să plec ca un nebun
Să-mi las mama tatăl bun
Aşteptînd un telefon de sărbători

Nu am ţară de lăsat
Nici prieteni de uitat
Oricît de greu mi-ar fi nu i-aş lăsa

Pentru-o cioară de pe gard
Să mă-nchin la alt stindard
Şi-a altă limbă să-mi cînt dragostea

BĂIATU ŞTEFAN

Stimată redacţie,

În paginile revistei dumneavoastră din 18 mai a.c. a apărut la rubrica „Cap limpede" o aşa zisă „Precizare teoretică" semnată în finalul acesteia, înghesuit între două paranteze, Pompiliu Marcea.

Personal nu l-am cunoscut şi nu-l cunosc pe autorul acestor rînduri al cărui ton şi conţinut este lesit din comun, prin acuzaţiile pe care mi le aduce cu atîta dezinvoltură în prestigioasa d'tră revistă.

S-a împlinit anul de cînd am debutat cu această „cărticică" — cum o denumeşte autorul articolului menţionat mai sus — „cărticică" care a obţinut un valoros loc 2 (doi) pe ţară în cadrul Festivalului Naţional „Cîntarea României", ediţia 1981—1983, precum şi cronici în : „Săptămîna culturală a capitalei" — nr. 32 din 12 VIII 1983 (Dumitru Băiaeţ în art. „Rupte din viaţă") ; „Romînia literară" din 1 sept. 1983 (Laurenţiu Ulici în „Prima verba") ; „Ramuri" din 15 sept. 1983 (Valentin Dascălu în „Umorul conciliant") : „Neue Banater Zeitung" din 25 oct. 1983 (Horst Samson).

Mi-e penibil să mai amintesc că însăşi revista „Flacăra" în numărul din 2 decembrie 1983 (pag. 28), făcîndu-se probabil ecoul procesului la care eram supus în Tîrgul de Jii al provinciei, îsi informează cititorii la o rubrică scrisă cu majuscule — „Personaje împotriva autorului" — făcînd o scurtă apreciere (de altfel elogioasă) asupra cărţii.

Este în aprijinul democraţiei noastre socialiste şi al dreptului la cuvînt, la replică, să-mi aprobaţi publicarea acestei scrisori deschise în paginile revistei d'tră pentru a răspunde acuzaţiilor grave pe care Pompiliu Marcea le aduce cărţii, dar mai ales persoanei mele, deşi, pe undeva, autorul articolului se scuză de la început afirmînd că „i-a parvenit" această carte printr-un „gest de bunăvoinţă" — gest foarte „interesant" în plin proces la care eram supus la Tribunalul Judeţean Gorj, precum şi faptul că expresiile folosite de autorul articolului sînt curente în acuzaţiile scrise din dosar.

Ar trebui să-mi acordaţi toate paginile revistei d'tră pentru cel puţin trei numere consecutive pentru a răspunde şi a mă apăra detaliat faţă de fiecare acuzare în parte formulată de Pompiliu Marcea în acel de pomină articol.

Mă voi rezuma, din considerente intelectuale să ofer drept răspuns domniei sale, eu, un simplu debutant din Tîrgu-Jiul Gorjului — aceleaşi vorbe pe care Minulescu i le-a spus cîndva maestrului Şerban Cioculescu (interviul din „Flacăra" din 18 mai a.c., pag. 15) :

„Injură-mă, dar nu mă ignora".

Cu stimă,

Ion Popescu-Sohodol

La vie en prose

(Urmare din pagina 13)

măruntaiele de aur : trecătorii se simt ruşinaţi şi o uşurare pluteşte în aer „fiindcă soarele stă să apună şi femeile verzi se arătau din ce în ce mai pline de oboseală şi strălucire" **(Intîmpiare XI)**. Într-o dimineaţă poetul este vizitat de îngerul său exterminator care poartă plete exagerat de lungi şi poetul îi recomandă să se tundă ; îngerul îi leagă cu o eşarfă la ochi şi apoi trupul poetului miroase a femeie **(Într-o dimineaţă)**. Altădată îi bate la uşă astenia de primăvară îmbrăcată în halat alb, îi şterge, matern, cu batista pe frunte şi-l alintă „în duşuri uşor maniacale" **(Intîmpiare XIII)**.

Fantasticul, absurdul, grotescul intră într-o fabulă cu multe elemente brutal concrete în genul poemelor lui Mircea Ivănescu. Poezia se hrăneşte din mediocritatea vieţii, dar viaţa lese din poezie cu dimensiuni fabuloase. Alexandru Muşina citeşte cu un ochi ironic pe vechii suprarealişti, reduce narcoticul imaginii şi întăreşte structura logică a poemului. Poemul este, în fapt, o mică fabulă cu înţelesuri sentimentale, în limbaj adeseori alegoric. „Prinţesa clar de lună" trimite motanul ei preferat la cină, iar cina e compusă dintr-un „rosignol fără cîntec". Prinţesa e dornică de iubire şi tremură în aşteptare ca marile eroine literare, iar poetul e se pare, chiar rosignolul servit la cina motanului. Faptul nu e însă sigur pentru că sensul poemului rămîne obscur. Desenul se simplifică şi semnificaţia lirică apare mai lămurită în **Întîmplarea** cu numărul XXI : „Eu sosisem cu marfarul de 4,50 / Îmbrăcat în hainele albe, de gală. / Ea mă întîmpinase cu inima / Plină de îndoieli ca un cornet cu seminţe. / „Tu, neprihănită, l-am zis, ce mai fac / Lilieci necomunicabili şi sofisticaţi / Ai grădinilor tale ?" / Ea mă privi cu un fel de reproş / Mirată că nu îi sărut mîna sau nu îmi arăt / Bucuria de a o revedea : / Apoi îmi desprinse de pe umărul drept / Un gîndac auriu, şi, fără să spună nimic, / Coborî încet treptele tocite / Ale centenarei noastre catedrale". sau în această definiţie a poeziei idilice şi sentimentale în stil dezinvolt tineresc : „poezia în pijama roz nu / ajunge niciodată la semnalul / de alarmă din tren ea nu / poate crea evenimente feroviare ea / poate doar flutura batista de la / fereastră deşi / nimeni nu a rămas în gară /.

Stilul parodic este mai puternic în foarte frumoasele **Lecţii deschise...** unde Alexandru Muşina ia în rîs în chip inteligent, cu multă fantezie, aventura lui de dascăl de ţară. Iată **Lecţia întîi, numită Spre culmi** : „călătorind cu trenul dis-de-dimineaţă" / de bun matin spre locul muncii / întorsura buzăului polul frigului exclamă / prima reacţie desigur în topor şi această figură / de pusti pe care abia acum / încep să-l înţeleagă, să-l aprecieze cînd viaţa / l-a dat şi lui nişte pumni în gură nu mai e / aşa coltos nu mai poate face rău nimănui / de bun matin răspunzînd zîmbetului cariat / al ceferiştilor politicoşi cu studii incomplete / bonsoir mes élèves pîndind / lumina de mercur de pe feţele navetiştilor / cu satisfacţia de a te cufunda uşor / lăsînd doar ochii afară de bun matin / trecînd cohorte de trei pe hîrtie ştipind / pe banchetele roşii în drum / spre locul muncii auzi gîfîitul locomotivei / urcăm mereu e greu la deal numai să nu / se strice iar în drum rabla asta".

Himerele realului, cum le zice poetul, întîlnesc o memorie saturată de texturi şi un spirit ludic, obişnuit să treacă tragedia spre comedie. Parodia nu acoperă însă de tot fondul elegiac al poeziei. Citim într-un loc **(Mnemosina)** aceste suave versuri jeluitoare : „Adu-mi aminte, duce, / De fleacul acesta dulce. / De colţul de mătrăgună, de femeia / La care nu mi se potrivesc / Nici gesturile, nici cheia. // Adu-mi aminte, prinţe, / De fleacul acestei seminţe. / Pe care-am să-o dau afară / Ca pe un bisturiu uitat / În rana senzorilor din greşeală. / / Oh, adu-mi, aminte, înălţate, / De picioarele astea nedezbrăcate. / Să o uit adu-mi aminte, / Să o înşurop sub jegul meu gros / De cuvinte".

sau, în **Senzaţie de iarnă**, dăm peste notaţii de o enigmatică transparenţă : „Scoate-mi un ochi. E prea frumos astă seară / Şi trupul meu o javră de lux. / Zdrobeşte-mi falangele de prima casă / Şi lasă sîngele să curgă în zăpezi. / / E un moment al adormirii / Îngerilor în rădăcinile putrede. / E un moment al retragerii senzorului / Din rana imaginii. // E ca o limpede toropeală. O injecţie. / Pipăind drumul prin artere. Cerul negru şi calm. / Scoate-mi un ochi. E frumos astă seară".

Alexandru Muşina este un poet talentat şi debutul său este semnificativ pentru el şi generaţia din care face parte. Îmi plac în **Strada Castelului 164** mai ales versurile care vor să surprindă, într-un limbaj lute şi direct, **epifaniile banale** şi aventura spiritului tînăr în lumea lor lipsită de grandoare şi patetism. Unele notaţii (îndeosebi cele din partea I — **îndreptar sentimental**) sînt de un alegorism greoi şi confuz, cu aluzii ce îmi scapă. Îl prefer pe tînărul autor în însemnările **agere şi subţiri**, atunci cînd reuşeşte să prindă pasărea fizică a poemului în pădurea obscură (îi împrumut o imagine) a vieţii de toate zilele : „Dar el nu există, poemul, / Ca un animal vînat în păduri. / / Cînd cerneala e groasă vom prinde / Un greoi poem, un fel de hipopotam. / Cînd e foarte ageră şi subţire / Pasărea fizică, din paradis. / / Căci el nu există, poemul. Şi totuşi, neînduplecate fiare. / Noi îl vînăm cu prapuri frumoşi, Cu clopoţei de argint şi sentimente arzătoare. / Ca pe-o licornă, ca pe un grifon / Cu inima de sare.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Monumentul de la Bartolomeu

Bătălia Brașovului, din octombrie 1916, a fost una dintre cele mai dramatice și sîngeroase episoade ale epopeii românești din primul război mondial. Luptele de 2 zile pe linia Sinpetru — Brașov — Zărnești au fost zguduitoare, o crîncenă bătălie purtîndu-se între artileria dușmană foarte numeroasă și infanteria română care se apăra în tranșee mai mult improvizate. O astfel de tranșee a devenit rambleul căii ferate din dreapta gării Bartolomeu, pentru o companie din Regimentul 45 Vlașca. În zorii zilei de 8 octombrie, a doua zi a rezistenței, inamicul a reușit să infiltreze o grupă de mitraliere în magaziile gării, nimicind, prin surprindere, cu grenade întreaga companie.

Aici, pe locul luptei, la 7 iulie 1921 s-a inaugurat printr-o manifestație grandioasă un **complex monumental**.

Nu demult, proiectanții și edilii orașului, într-un neinspirat moment, din comoditatea gîndirii lor, au făcut să dispară cimitirul, mutînd osemintele în altă parte. Monumentul, și el, este astăzi în pericol ; proiectul privind construirea unui pasaj peste calea ferată îl afectează ingrijorător. Monumentul de la Bartolomeu, un simbol al eroilor noștri, trebuie însă apărat.

Căpitan IOAN VLAD, profesor de istorie

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ **Dulgheriu Costică din Fălticeni**, Aleea Trandafirilor bl. 8, sc. B, ap. 19, are o frumoasă carte de vizită profesională : maistru mecanic în atelierul Filaturii de in și cînepă din orașul numit, minte neastîmpărată, care l-a determinat să găsească soluții noi, bune de aplicat în producție (mașină de mortezat, de găurit plăcuțe cardă, tole la mașinile de pieptănat verticale etc.). Una dintre ele, considerată invenție (mașina de confecționat țevi aluminium — tuburi profilate) încă din luna noiembrie a anului 1981. De atunci și pînă acum, adică de doi ani și jumătate, dosarul privind recompensa ce-i revenea nu s-a putut rezolva fiind, probabil, „obosit" de drumurile făcute între întreprinderea din Fălticeni și Ministerul Industriei Ușoare, Dulgheriu Costică ne cere o sugestie. Iat-o : să inventeze o mașină de perforat birocratismul !

■ **Mai mulți cetățeni din Oenița, județul Vîlcea**, propun ca într-una din casele dezafectate în urma cutremurului din 1977, acum nefolosită, să se instaleze un magazin alimentar, la parterul care corespunde acestui scop. Nu reușesc însă să-i convingă pe gospodarii locali. Dacă spațiul respectiv n-are o altă destinație, credem că dorința cetățenilor merită să fie luată în considerație.

■ **În numărul nostru din 21 iunie a.c.** și-a găsit loc o notă privind activitatea cursului foto al **Casei de cultură a sectorului 3, București**. Desigur, nu măgulitoare... Cu atît mai mare ne este satisfacția să găzduim, la rubrica noastră de astăzi, o informație pozitivă, provenită chiar de la cei cărora li se adresase „mustrarea" : activitatea respectivului curs, atît cea teoretică dar și cea practică, s-a îmbunătățit și intensificat. S-a luat și o măsură suplimentară, aceea de a se prelungi cu încă o lună durata cursului, în vederea unei mai temeinice pregătiri a cursanților cît și efectuarea lucrărilor color în laboratorul Casei de cultură.

■ **Dispărut de la domiciliul său** din Șoseaua Oltenitei-Brincoveanu, București, **bătrînul Victor Zaharia (75 de ani)**, suferind de scleroză avansată și incapabil de a se orienta, este căutat de familie. Poartă haine de culoare gri-închis, cămașă căpățînzie. Cei care-l recunosc (alăturăm și o fotografie) sînt rugați insistent să telefoneze la 84.37.67 sau 30.93.04.

■ **Din partea Consiliului popular al județului Prahova** primim înștiințarea că scrisoarea **Floricăi Dragomirescu din orașul Stănic-Prăjani**, prin care solicita ocrotirea copiilor săi, s-a rezolvat prin întocmirea dosarelor de internare a celor patru minori în unități specializate, măsură la care și tatăl acestora, muncitor la Uzina mecanică Plopeni, și-a dat asentimentul.

■ **Cristina Ionescu din București**, str. Mureșana nr. 2, bl. 43 B, ap. 9, sectorul 3, a fost încadrată în muncă la Cooperativa „Cartonajul", ca muncitoare necalificată, începînd de la 19 iunie a.c., ne înștiințează D.P.M.O.S. municipiul București.

■ **Aflată în concediu medical, acordat pentru îngrijirea copilului său minor, Ady Diaconescu**, încadrată la „Dacia service" Pantelimon, în funcția de tehnician principal, a fost depistată de organele de miliție din municipiul Constanța în anturajul unui turist străin, la un bar de zi al Hotelului „Alcor", din Mamaia, fapt pentru care a și fost amendată, potrivit normelor în vigoare. Cum rămîne însă cu îndatoririle morale pe care orice mamă le are pentru copiii săi ? La acest capitol cine o mai penalizează pe Ady Diaconescu ?

■ **Pensionarului Dumitru Roșca din București**, str. Valea Roșie nr. 7, bl. Z 6, ap. 60, sectorul 6, avînd numărul 79741 la dosarul de pensie, i se reține în mod repetat cîte 100 de lei dintr-o evidentă eroare. Cu toate intervențiile sale de pînă acum (poate nu și de astăzi încolo), Administrația financiară a sectorului 6 continuă să-l sicaneze (deși poate fără un motiv anume, ci numai din neatenția cuiva), punîndu-l pe drumuri pentru noi deși... vechi explicații. Cererea sa, scrisă la 28 aprilie a.c. și înregistrată cu nr. 18532, nu și-a primit, încă, răspunsul așteptat. Și timpul trece...

■ **Gheorghe Maiovschi din București, str. Gaidac Gheorghe** bl. 25, sc. 3, ap. 45, sectorul 6, așteaptă pe patru ani (!!) ca să fie oprită infiltrarea apei prin tavanul locuinței sale cît și prin conducta de lumină (??). I.C.R.A.L.-ul respectiv l-a îndrumat spre Grupul 4 construcții, deoarece, ziceau cei de-acolo, blocul nu a fost încă dat în primire. Măsurile luate de Grupul 4 (turnare de smoală și izolare cu carton) s-au dovedit ineficiente, drept pentru care petentul doarme pe unde apucă, dar plătește la bloc.

■ **Comitetul de bloc al imobilului situat în str. Știrbei Vodă nr. 110 A, sectorul 1**, ne informează că la camera nr. 6, et. II, locuiește o femeie bolnavă și singură, incapabilă să se controleze, fiind suferindă de schizofrenie, neavînd ocupație, nici rude apropiate și, drept urmare, nici posibilități de a-și achita obligațiile firești. O locatară nu-i îngăduie accesul la W.C.-ul la care are dreptul, fiind de uz comun, iar de aici, altă urmări pe care le poate subînțelege oricine... Sîntem rugați să atenționăm organele de resort ale administrației sectorului respectiv, cît și pe cele de asistență socială și sanitară. Ceea ce și facem.

■ **Cîteva propuneri privind îngrădirea speculei** care se face cu vînzarea florilor în stradă ne comunică cetățeanul **Dumitrescu Traian din București**, str. Spătarul Milescu nr. 56, sectorul 2 : anularea autorizațiilor de vînzare și acordarea altora numai producătorilor direcți, organizarea periodică de controale în vederea depistării speculanților ca și a celor care-i sprijină.

■ **Aflăm de la Elena D. Gurău din comuna Valea Lungă, satul Ogrea, județul Dîmbovița**, că deși localitatea respectivă beneficiază de două cămine culturale nu se poate spune nimic despre activitățile cu acest profil. Tineretul din sat resimte în mod neplăcut „letargia" culturală locală și solicită inițiativa forurilor respective de la județ ori un util schimb de experiență cu alte cămine, ca cele din satele învecinate, unde ajung din cînd în cînd și tinerii din Ogrea, dar cu eforturile cerute de distanțele de cîțiva kilometri, care separă respectivele așezări din zonă.

■ **Contabilul Comănescu Gh. din comuna Vedea, județul Argeș**, mulțumindu-ne pentru sprijinul pe care l-a primit privind încadrarea sa în muncă, ne înștiințează că postul ce i s-a oferit era... ocupat ! Cel puțin așa i s-a spus, deoarece, după propriile sale constatări, postul este și acum liber. Dispoziția de repartizare, emisă de Direcția muncii a județului respectiv, nu a fost onorată de Direcția agricolă căreia i se adresa. Așadar, există sau nu postul repartizat lui Gh.C. ?

■ **Constantin Ghiorcotă din București, strada Drumul Sării nr. 98, sectorul 6**, este (pe drept) nemulțumit de faptul că cei însărcinați cu stabilirea programului de funcționare a gazelor nu se arată dispuși să găsească o oră convenabilă în care cel ce ne scrie (și alții ca dînsul) să poată sta acasă pentru a primi vizita celor de la întreprinderea de gaze. Orele 15,00, care reprezintă limita de timp convenabilă acestora din urmă, nu ține seama de posibilitățile celorlalți. Oricum, măsura de a li se oprі oamenilor gazul tocmai cînd vin de la muncă și trebuie să mănînce și să se spele nu este cea mai bună. Și totuși așa s-a procedat.

■ Analizîndu-se scrisoarea tovarășului **Gheorghe Căprărescu din București, str. Teiul Doamnei 110**, bl. 16, prin care sesiza unele nereguli în modul de obținere a împrumuturilor (C.A.R.), **Întreprinderea de echipamente periferice** ne înștiințează că respectiva corespondență cuprindea și inexactități, printre care data înscrierii corespondentului nostru în C.A.R. ni se pare cea mai... jenantă (pentru autorul scrisorii). În rest, s-a ajuns la adoptarea unor măsuri care să evite, în viitor, și alte reclamații. Nu le reproducem fiind destul de numeroase, „amănunt" ce ne îndreptățește să credem că, în ciuda susținerilor întreprinderii, tovarășul Gheorghe Căprărescu știa el ce știa...

■ **Laurența Obogeanu din Caransebeș**, str. Scinteii bl. 22, sc. A, ap. 4, județul Caraș-Severin, mamă a patru copii, a parcurs o iarnă grea din pricina lipsei de apă caldă și a căldurii. Ne-a scris acum, în plină vară, pentru ca cei vizați să ia măsurile de îndreptare a situației pînă la venirea sezonului rece, la blocul respectiv fiind vorba despre unele modificări necesitate de instalația respectivă și nu de altceva.

■ **Poate exista unsoare de rulmenți stricată ?** Da, aflăm din corespondența pe care ne-a adresat-o **Vrinceanu D. Vasile, din Roman**, str. Bistriței nr. 4, județul Neamț. Ca om al muncii, la Întreprinderea de țevi din localitate, nu poate fi indiferent față de neajunsurile pe care le creează calitatea necorespunzătoare a unsorii livrate de **Depozitul „Peco" Roman** cu factura nr. 26080 (RUL 145 și RUL 165). Dar nu numai atît : la solicitarea schimbării mărfii, cei de la „Peco" nici n-au vrut să stea de vorbă cu „păgubașii". „Ofensatul" nu este altul decît șeful depozitului „Peco", inginerul Asaftei. Cei de la Piatra Neamț s-au dovedit mai înțelegători și, prin telexul 249 din 1 iunie a.c., i-au invitat pe tovarășii de la țevi să se deplaseze pentru a schimba unsoarea. Din păcate, diferența de atitudine nu a corespuns și cu una de calitate : și unsoarea cea „nouă" tot „veche" era.

■ **D.P.M.O.S. din cadrul Consiliului popular al județului Brașov** a rezolvat cererea tovarășei **Țăran Eugenia din Brașov**, str. N. Iorga nr. 18, repartizîndu-i un loc de muncă la Cooperativa „Munca colectivă".

■ Dorința tovarășului **Petru Murgoci din orașul Gura Humorului, județul Suceava**, de a primi o categorie superioară de încadrare, va putea deveni fapt împlinit după ce acesta va absolvi cursurile de instruire la locul de muncă la care a fost înscris, ținîndu-se seama de faptul că respectivul a executat, în ultimii doi ani, și faze de lucru superioare calificării sale actuale.

■ **Televizorul marca „Dacia", aparținînd Emiliei Rus din Satu Mare, micro 14, bl. 49, ap. 59**, depus spre reparare la unitatea nr. 32, din localitate, a ajuns în posesia cuiva din orașul Petrila, județul Hunedoara, dintr-o eroare de care nu se poate face vinovată tovarășa Rus. Toate demersurile sale s-au soldat cu primirea unui sfat : de a primi televizorul persoanei din Petrila ! Pentru ce, ne întrebăm laolaltă cu E.R. ? Cooperativa pare să nu resimtă vinovăția sa dar nici măcar o elementară jenă față de o eroare inadmisibilă, lăsînd pe seama organelor de justiție și procuraturii rezolvarea neplăcutei situații. Dacă însă se va ajunge în instanță, atunci pe banca acuzării vor sta tocmai cei de la unitatea 32. Ni se pare mai simplă o altă soluție. Sugerăm o scurtă și eficientă revizuire a stării de fapt și, evident, soluții echitabile.

■ **Victor Vlioncu din Suceava, str. Oituz nr. 25, bl. M1, sc. C, ap. 4**, vrea să știe de ce stațiile de umplere a butelilor de aragaz din Iași refuză încărcarea tipurilor produse în Polonia și U.R.S.S. atîta vreme cît acestea se pot cumpăra și sînt considerate ca foarte bune (după cum susține că i s-a spus, la Suceava, de către specialiști). Tot același, afirmă că buteliile de tip „Turist" cît și cele duble de proveniență străină, sînt confiscate la centrele de umplere. Problema fiind de un interes mai larg, tovarășul Vlioncu Victor solicită un răspuns pe măsura îndreptățitei curiozități a deținătorilor de butelii străine.

■ **Vladimir Grosu din Deva, str. Duiliu Zamfirescu 7**, revine asupra unei chestiuni care privește difuzarea presei. Practic, dînsul dorește să aibă nr. 13 al „Flacării" din acest an, Oficiul de difuzare a presei din Deva nu-i satisface cererea, oferindu-se pentru acest serviciu să plătească abonamentul și pe perioada trecută cît și viitoare, cu singura condiție de a intra în posesia acelei reviste, căci, ne asigură, „nu se va lăsa pînă nu o va obține". Dincolo de interesul particular pentru acel număr (13 pe 1984), tovarășul Grosu Vladimir se consideră îndreptățit să-i pretindă deoarece abonamentul său era pentru exact 13 „Flacări" și nu pentru 12.

■ **Sesizînd unele greutăți** în utilizarea plitei electrice din apartamentul său din Galați, micro 13 b, bl. C 4, sc. II, ap. 30, **tovarășul Pohrib Dumitru** este înștiințat, acum, prin revista noastră, că în cursul trimestrului III, anul curent, blocul citat va fi racordat la rețeaua de gaze naturale, de care va dispune conform cu necesitățile sale gospodărești.

■ **I.C.V.L. București** aduce la cunoștința **tovarășului Georgescu Dan**, din str. Lăptari Ței nr. 1, bl. 26, ap. 43, sectorul 2, că în urma verificării afirmațiilor sale s-a constatat că erau juste. Ca urmare, remedierile solicitate se vor efectua în chiar acest trimestru al anului.

■ **Gheorghe Maximciuc din Iași**, str. Stejar nr. 37/A, bl. A1, sc. C, et. III, ap. 4, întreabă conducerea **Întreprinderii de transport a municipiului Iași** dacă reziduurile de metanol de la Întreprinderea de fibre sintetice, folosite (experimental) drept carburant pe taximetre (dînsul fiind de 10 ani șofer de taxi) nu sînt, cumva, toxice ? Se afirmă, în scrisoarea sa, că medicul întreprinderii nu și-a dat avizul pentru folosirea lor.

■ **Florea Scarlat Victor din Găiești**, str. N. Bălcescu nr. 66, județul Dîmbovița, invalid de război, lovit de 33 de schije, dintre care unele se mai află în corpul său, nu poate beneficia de prevederile unui Decret care l-ar avantaja **(Decret nr. 425 pe noiembrie 1981)**, scutindu-l de impozitele anuale, deoarece nu poate produce procesul verbal de clasare (copie) ca invalid de război. Instituțiile cărora li s-a adresat (M.A.N., Ministerul Muncii, U.M. 02405 Pitești) nu-i pot satisface îndreptățita cerere. Din documentele obținute de la M.A.N. (Certificat nr. C.S. 53979 din 29.XII.1983), rezultă că a făcut front, că a fost rănit și clasat în trei rînduri, ultima dată la 17 sept. 1946, cu revizuire după 3 luni. Ceea ce constituie un fapt cert pare să scape atenției celor în drept : că Florea Scarlat Victor este, totuși, de la 1946 încoace invalid de război și că mai poartă în corp, ca eventuali martori, niște schije...

■ **Alexandru Manolescu din Drobeta Tr. Severin, str. Alion nr. 1, bl. B 2, sc. 3, ap. 2**, cartier Kiseleff a depus acum opt ani (!) o cerere pentru instalarea unui post telefonic la adresa menționată, cerere asupra căreia a revenit cu perseverența demonstrată de chiar trecerea timpului. Dar... fără succes. Ultimul demers : la 19 martie 1984 ! Alți locatari, ai aceluiași bloc, și-au auzit telefonul sunînd după numai 3 ani deși se mutaseră acolo mult după cel ce ne-a scris. De altfel, blocul respectiv este cablat la rețea din 1973.

■ **Mecanicul agricol Ștefan Paraschiv, de la S.M.A. Cobadin**, județul Constanța, s-a dovedit, de-a lungul ultimilor ani, un vrednic muncitor realizînd o depășire de peste 150 000 de ore pe anul 1983, fiind remunerat în raport cu eforturile sale suplimentare (care pot duce la cîștiguri oricît de mari). Cu surprindere și vădită nemulțumire avea să constate că, în urma unui control de fond financiar, i s-a imputat o sumă de 3 521 lei cu care ar fi... păgubit unitatea în care muncește ! Culmea ipocriziei a fost alta : la contestația introdusă de Ștefan Paraschiv i s-a răspuns că norma sa era de numai... 8 ore pe zi, așa că restul... Dacă faptele ar fi stat așa, atunci de ce s-au înaintat formele de plată în raport cu muncile efectuate și de ce au i s-au oprit **atunci** diferențele considerate a fi nemeritate ? La o astfel de logică nu vedem cum se poate răspunde altfel decît sistîndu-se oprirea care-l afectează pe mecanicul din Cobadin.

■ **Diaconu Mihai din comuna Lipovăț, jud. Vaslui**, roagă și în numele concetățenilor săi să se reînființeze brutăria transformată acum în magazie (necorespunzătoare) de cereale, cît și fosta moară dezafectată din care cauză sătenii trebuie să-și care, cale de 12 km, ceea ce au de măcinat.

■ **Locuitorii străzii Decebal, din municipiul Sibiu**, revin cu o mai veche rugăminte : aceea de a se asfalta respectiva cale de acces spre locuințele lor, deoarece, în prezent, ea este înglodată în noroaie. Argumentele cetățenilor sînt suficiente. Reținem numai unul dintre ele : pe cel al respectului și cinstirii ce i se cuvin regelui dac al cărui nobil nume îl poartă o stradă dată uitării.

■ **Octogenarul Țaparu Cristea din orașul Săcele**, str. Trandafirilor nr. 25, județul Brașov, ne roagă să transmitem mulțumirile sale tovarășei **doctor Magdalena Rădulescu** cît și întregului colectiv pe care-l conduce, pentru modul exemplar în care a fost tratat și considerat, ca și celor din administrația Institutului de Gerontologie și Geriatrie pentru condițiile de cazare și masă.

Pagină realizată de EM. VALERIU ■

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.**

MARTOR OCULAR

Bem sucurile care există

● Se va produce sortimentul Carpați ● O doagă se arată cu degetul una pe alta ●

Copilul s-a născut. Mai trebuie învățat să meargă

Întreprinderea Plafar Roman a Trustului Plafar București coordonează activitatea din județele Neamț, Bacău și Vaslui. Întreprinderea, ne spune inginera șefă Marioara Stafie, organizează rețeaua de achiziții din flora spontană și culturi, îmbuteliază ceaiuri, fabrică uleiuri volatile din brad, pin, molid, chimion, mărar și coreandru. În plus față de aceste activități obișnuite și tradiționale, de profil, la Roman se fabrică băuturi răcoritoare și siropuri din cătină, măcese și un sortiment ceva mai nou din măcese și soc, care poartă denumirea neinspirată după părerea noastră de sambucovit. Se realizează într-un an 50 tone siropuri, valorificate prin magazinele plafar din țară și în special în județele apropiate. Întreprinderea mai realizează în jur de 6000 sticle de băuturi răcoritoare într-o zi, desfăcute prin chioșcurile și magazinele de alimentație publică și chiar prin restaurante. Întreprinderea ar putea face chiar mai mult însă deocamdată nu sînt asigurate contractele respective.

Discuția despre siropurile și băuturile răcoritoare amintite mai sus a început printr-o degustare la care au asistat Marioara Stafie și tehnicianul Petre Gherghel și care, din motive lesne de înțeles, au preferat cafeaua. S-o spunem de la început, sucurile, pentru ele am avut criteriu de comparație, au fost foarte bune (siropurile, evident, nu se pot bea fără sifon sau apă minerală) chiar la temperatura normală, fără gheață.

Sîntem mai noi pe piața sucurilor, continuă inginera Marioara Stafie. Ne fac concurență sucurile produse de I.L.F., cu care lumea este mai obișnuită. Anul acesta, situația e mai bună. S-a revenit la rețeta valabilă pînă în urmă cu patru ani. Le-a crescut calitatea și în același timp termenul de garanție. Desfacerea este mai bună, am realizat planul. Sucurile din plante medicinale se desfac în cofetării, patiserii și restaurante. Lumea întreabă de ele. Și totuși...

Și totuși. Deși întreprinderea are fixată o zi pe săptămînă în care sucurile sînt desfăcute la sate, deși ele sînt foarte bune și chiar mai ieftine decît celelalte — cătina și măcesele costă 1,50 lei sticla iar sambucovitul 1,75 lei — mai noii veniți pe piața sucurilor nu au contracte la nivelul planului la siropuri iar planul de 1 900 000 sticle de sucuri pe an este nerealizabil tot din lipsă de contracte. E drept că I.L.F. are o bază mai „veche", relații cu beneficiarii mai stabile însă loc pentru sucurile și siropurile plafarului este suficient, mai ales la vreme de vară. Și cum reclama e sufletul comerțului să încercăm să lămurim pentru început chiar acest aspect atît de necesar mai ales cînd e vorba de un produs nou. Siropurile de cătină și de măcese se desfac în sticlele obișnuite, bine cunoscute și au etichete pe care scrie cătină și măcese. Sambucovitul se desface în același fel de sticle. Eticheta este una improvizată, multiplicată la xerox și creează o impresie de provizorat și experiment. Sucurile, cele trei sortimente, se livrează cumpărătorilor în obișnuitele sticle de un sfert de litru, nu au nici un fel de etichetă sau inscripție. Cum să știe consumatorul ce bea ? Culoarea galbenă, nuanță mai deschisă sau mai închisă, te duce cu gîndul la sucurile obișnuite, cele cu care ne-am obișnuit și după care, s-o recunoaștem, nu ne prea omorîm cu firea. De altfel, ne spune tehnicianul Petre Gherghel, pentru ca sorturile de sucuri să nu se încurce între ele și cele de 1,50 lei să nu fie vîndute cu

1,75, într-o lună nu se produce decît un fel de suc. Luna următoare se produce celălalt. Să recunoaștem că este un mod cu totul simplist de a face sucuri mai ales de a le vinde din care nimeni n-are de cîștigat. În toamnă, din sirop de cătină și din sirop din fructe de soc se va produce sortimentul Carpați. Se va deosebi el cu ceva, din punct de vedere al aspectului comercial de celelalte ? Și de ce să se numească așa ? Numele munților noștri a fost dat la fel de fel de obiecte : mobilă, stilouri, corturi etc. De ce să se numească un suc Carpați și să nu se numească bunăoară Grohotiș sau Piscul Soldatului ?

Ca o concluzie, la Roman copilul s-a născut. Mai trebuie învățat să meargă. În ceea ce ne privește, asigurăm că de cîte ori ni se va ivi prilejul vom prefera siropurile și sucurile din plante și fructe realizate de plafar cu condiția să le putem deosebi de celelalte fără investigații laborioase ci doar prin citirea unei banale etichete sau diferențiate printr-un ambalaj aparte.

OPREA GEORGESCU ■

Totu-i nou și totu-i vechi!

Ne așteptam ca, după Simpozionul din martie de la Brașov, piața să fie beneficiara acelei mari varietăți de băuturi răcoritoare din fructe, plante și legume indigene prezentate acolo (și chiar degustate) și care ni se promite cam demult (semnatara acestor rînduri scrie de cel puțin 7—8 ani despre unele dintre ele). Au fost pe podium, într-o fericită concurență, nu numai produsele, ci chiar și tehnologiile.

La Galați, Facultatea de chimie alimentară realizează an de an cercetări și tehnologii, și chiar o mică producție, pentru extracte, concentrate și arome din plante și fructe ce pot constitui baza unei largi game de asemenea băuturi nealcoolice pentru vară și iarnă, pentru orice sezon ! Mai mult, unele fiind studiate în așa fel încît să contribuie la profilaxia unor boli. În stația pilot de arome și coloranți naturali din cadrul unei noi și moderne stații de cercetare, proiectare și microproducție pentru industria alimentară a facultății, un prestigios colectiv de cadre didactice universitare condus de remarcabilul om de știință care este prof. dr. ing. Brad Segal, a pus astfel la punct **extractul de crataegus**, cu acțiune cardiotonică și neurotonică, extract pe care, cu greu a reușit să-l promoveze drept concentrat de bază pentru realizarea băuturii **Tonicgal**, de către ILF Galați. Cantitatea este atît de redusă încît un raid pe care l-am întreprins prin cofetăriile orașului ne-a provocat dezamăgirea de a nu-l găsi, nici măcar în unitățile mari din centru. Facultatea poate pune la dispoziție (conform contractelor legale, desigur) oricărei alte unități de produse alimentare ori ILF din țară tehnologia obținerii concentratului. Nu se oferă, în schimb, nimeni, cu toate că această senzațională plantă medicinală — păducelul, cum i se spune popular —, crește în toate regiunile țării. „În felul acesta, spune profesorul Brad, (adică al fabricării industriale de TONICGAL — n.n.) se poate realiza o acțiune de masă pentru profilaxie a afecțiunilor cardiovasculare, concomitent cu punerea la dispoziția populației a unei băuturi plăcute și agreabile. Deci, foarte ieftin pentru societate. Băutura a fost apreciată atît la Institutul de igienă și sănătate publică din Iași — unde a fost analizat și avizat — pentru calitățile nutriționale și protective —, cît și la simpozionul pe tema răcoritoarelor de la Brașov". De asemenea, în retortele stației pilot se obțin **siropuri din cătină albă**, un excelent tonic pentru copii, pentru bătrîni, pentru convalescenți, dar și pentru noi toți : cine se poate lăuda că are în exces vitamine ?!

Deținînd o hală multifuncțională cu utilaje și instalații pentru extracție, concentare, distilare, sterilizare și uscare prin liofilizare, facultatea poate oferi proiecte pentru linii întregi tehnologice, pentru instalații care se pot realiza integral în țară în vederea producerii concentratelor din numeroase alte fructe de pădure și fructe de cultură din țară, ca și din plante aromate, ca și din combinații de fructe cu legume pentru sucuri, siropuri, băuturi răcoritoare și tonice, preocupări ale industriei alimentare să fie. Iată că problema concentratelor atîta vreme invocate în lipsa diversificării și calității acestora atît de către industrie cît și de către comerț nu mai există, nu mai poate sta în picioare. Nici măcar a conservării, a păstrării acestora pentru o perioadă mai lungă de timp, de la un sezon de producție la altul, soluții existînd și în această privință, cercetătorii îndreptîndu-și în aceeași măsură atenția și asupra rezolvării acestei probleme.

În consecință, cine taie nodul gordian ? Căci, atîta vreme cît există un program prioritar pe linie de stat pentru producerea și diversificarea băuturilor răcoritoare, pentru îmbunătățirea calității acestora, s-au alocat și fonduri Departamentului industriei alimentare pentru dotarea unor secții și modernizarea altora cu instalații moderne de profil. Precum sarcini speciale s-au trasat Centralei pentru valorificarea și industrializarea legumelor și fructelor, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, ca și Trustului PLAFAR.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Omul și Citromul

Cînd în urmă cu vreo sută cincizeci de ani un neamț formula legea zisă a factorului minim, el avea în vedere un adevăr dintr-acelea care sînt atît de simple încît după ce se găsește cineva să le exprime toată lumea e de acord că le știa de mult. Într-o expresie plastică ar fi vorba despre următoarea întrebare : nu-i așa că nimeni nu poate să stringă apă într-un butoi, bunăoară, decît pînă la înălțimea doagei celei mai mici ? În industria băuturilor răcoritoare s-ar părea că o doagă se arată cu degetul una pe alta, ca să spunem așa. Întreprinderile comerciale spun că asta-i marfa, că nu e întotdeauna de calitate, că se alterează repede. Întreprinderile producătoare au de zis că ar putea livra băuturi răcoritoare mai multe, într-un sortiment mai bogat, dar comerțul

nu le contractează și prin urmare ele n-au de ce să le producă. Deasupra acestor întreprinderi pentru care s-au cheltuit bani mulți și nu întotdeauna cu folosul cuvenit, se află însă, ca o doagă înaltă, o fabrică aparținînd Întreprinderii județene pentru legume și fructe Brașov și numită oficial secție a acestei întreprinderi. În toată lumea băuturile răcoritoare se fac din concentrate iar aici, la Brașov, fabrica despre care vorbim reușește să producă și să livreze în toată țara concentrate naturale din care alții, la rîndul lor, prepară băuturile răcoritoare. Fabrica produce și băuturi răcoritoare din concentratele pe care tot ea le face și acest fapt este de natură să stîrnească o mare nedumerire. Concentratele sînt, fără îndoială, de bună calitate. Atunci de ce chiar pe mesele unor cofetării din Brașov am văzut sticle băute pe jumătate ?

Mai întîi ar fi de precizat că fabrica poate să facă 19 feluri de concentrate naturale și are o capacitate de producție anuală de 5 000 de tone, dar că producția pe acest an se ridică la ceva peste 3 000. Întreprinderile de sucuri și răcoritoare nu cer mai mult, nu contractează cantități mai mari, iar cît privește bogăția sortimentală pe care și-o asigură prin comenzi ea devine de tot limpede dacă vom spune că fabricii din Brașov i se cere să facă mai mult concentrat Citrom. Acesta a ajuns să reprezinte 90 la sută din totalul producției. De altfel, nu-i greu de observat că și la Brașov tot Citromul este la mare preț. Citrom și numai Citrom era de vînzare la cofetăria Căprioara, de lîngă gară, la restaurantul cu autoservire Rapid, la cofetăria Tosca. În centrul orașului, împreună cu economistul Adrian Anca de la Direcția comercială a județului am văzut că tot Citrom, numai Citrom, aveau și cofetăria Cibo și patiseria Unic de pe strada Republicii, ca și alte două cofetării din zona primăriei vechi, una numindu-se Modern și fiind considerată printre cofetăriile selecte ale Brașovului. Citrom pe toată linia, așadar. O băutură galbenă, 2 lei sticla. Am cumpărat și ne-am convins că nu întotdeauna merită banii. Uneori e chiar bună, alteori e prea acidulată iar citeodată e „apătoasă". Ne lămurim de ce unii au lăsat

Tot felul

Avem o scrisoare de la Cooperativa Instalatorul. Sună la Instalatorul ! Ce număr are ? Nimeni nu-l știe ca pe cel de la Gara de Nord. Repede un 030. Ocupat ! Încă o dată. Pierd tonul ! Am ton ! 030 ! Ocupat ! Sun iar. Ocupat ! Sun iar. În mare viteză ceasul trece de ora 14. Arde și eu tot nu nimeresc la 030 ca să aflu ce număr are Instalatorul. Mă mut în alt birou. Poate nu mă mai suportă telefonul. 030, ocupat ! Repetir ! Sună, în sfîrșit, sînt un om norocos. După al zecelea apel dezolant nu mai cred nici în norocul meu. Încep să mă gîndesc la telefoniste. De pe coridor se aude : n-ai dat mă de Instalatorul ăla ? Ce să dau ! N-am dat nici de 030. Au trecut 20 de minute. Unde s-au dus 20 de minute se duce și jumătatea de oră. Îmi crește și tensiunea, încep să vorbesc ceva mai nepoliticos, dar numai în gînd. Mi-aduc aminte de faptul că 1 leu înseamnă mai multe pretenții decît 25 de bani. Dacă nu le pasă ? Sau e schimb de tură ? 030 ? Poate o fi centrala în verificare. Atunci de ce sună ocupat ? Poate că s-au ridicat de la masă. Dar cîte mese or avea și cîte operatoare ? Aștig 45 de minute ! Sînt la cota maximă. Or prind 030, or merg și-mi string mîna la ușa de la intrare. 030 ! Parcă ar fi număr pe care am pariat și nu-mi iese nicicum. Să formez cu alt deget. Poate e mai norocos. Formez cu toate zece, în ordine ! Telefonul mă știe și mă urăște. Formez cu creionul. Tot degeaba. În sfîrșit, 030 răspunde. Cer Instalatorul. Telefonista 67 îmi zice scurt 16.73.29. Dacă aveam țeava spartă apa mi-ar fi trecut de mult peste cap. Cer o legătură cu șefa de tură. Telefonista 67 îmi dă alt număr. Sun la 40.23.60. Sună ocupat. Acum și așa a ars sau s-a înecat. Măcar să le spun adevărul. Dar șefa de tură are telefonul ocupat. Pînă la urmă cineva ridică receptorul și zice telefonista 23. Dragă 23, vreau cu șefa de tură ! Șefa de tură e cu pontajul la inginer. Dragă 23, am pierdut o oră și un marfar de nervi. Ce dorîți, spuneți că eu ies din tură și vă servesc, mă duc să vă aduc numărul. Nu, mersi, ad-o pe șefa de tură ! E cu pontajul. Insist, dar ca simplu abonat nu voi ajunge niciodată la o șefă de tură. Încerc în numele revistei. Vine șefa de tură. Zic eu cum mă cheamă. Ea zice Supraveghetoarea 3. Cum vă cheamă ? N-avem voie să vă spunem ! Ce s-a întîmplat. Îi spun că am pierdut o oră, deși activitatea telefoanelor s-a îmbunătățit. Sînt multe apeluri și facem un fel de parcare. Uite că am fost parcat timp de o oră și-am uitat să opresc motorul. Cu examenele astea la licee și facultăți e foarte mult de lucru și n-avem fete. Păi de ce nu mai luați operatoare pentru că sună mereu în gol. E criză de personal, dumneavoastră nu știți că e vară, sînt și ele femei, sînt concedii. De ce nu angajați ? Cu 1 leu, 030 nu e totuna ca și cu 25 de bani. E un respect în plus care valorează în jur de încă 75 bani. Sînt în medicale, sînt femei, zice supraveghetoarea 3 (strict secretă ca silozurile pentru rachete). Și cîte fete v-ar mai trebui ca să faceți față ? Nu știm ! Dacă nu știți înseamnă că degeaba supravegheați. Ce, o să ni le dați dumneavoastră ? Nu, eu dau leul. Da, dar și noi răspundem la 36 000 de apeluri în 24 de ore pe 030, 031 și 032. Nu se poate ! O să-i urăsc pe toți care vin la admitere. Inclusiv Instalatorul pentru că are telefon. Inclusiv telefonul meu de pe birou care e bezmetic și-mi dă tot alte numere și reumatic și ofticos cînd plouă. Ies pe hol și, în loc să fluturi hîrtia cu numele cooperativei, întind creionul și zic, eu sînt instalatorul, cine dorește ceva ?

● La Ștrandul tineretului din București ar trebui să funcționeze cîteva dușuri. Ceva dovezi și urme există, ar mai trebui să vină Fred și Barney ● Între Aeroportul Internațional Otopeni și orașul București, pe o parte și pe alta a șoselei, sînt tot felul de reclame pentru Akai (ia-l de unde nu-i !) și de utilaje străine. În schimb lipsesc reclamele pentru produsele românești foarte căutate în străinătate. Asta s-ar numi inteligență, dar inspirație nu ! ● La Cimpulung, între 19 și 22 iulie are loc Olimpiada elevilor cimentiști. O idee ajunsă la a VIII-a ediție. ● Cu ani în urmă revista Flacăra scria că afișele din pasajul subteran din Piața Scînteii s-au cam învechit. Acum revine și scrie că pasajul arată părăsit. Întunecat și e folosit adesea ca toaletă publică ● Locuitorii comunei Scurtu Mare județul Teleorman au serioase dureri de cap din cauza durerilor de dinți. În ultima vreme n-au medic stomatolog și orice durere se remediază în comunele vecine. Ca urmare, Scurtu Mare este o localitate în care toată lumea se ține de falcă. Cînd s-o auzi la Direcția sanitară județeană ? ● De la doctorul Bogdan Marinescu, directorul Maternității Giulești, aflăm că în primul semestru al acestui an au venit pe lume 1465 de copii. Toți trăiesc și-n curînd vor ajunge șoimi. ● Cugirul a devenit unul din cele mai liniștite orașe ale țării. Și asta după ce cu numai cîțiva ani în urmă era preferabil să-l ocolești. ● Simbătă și duminică (14 și 15 iulie) la Satul de vacanță din comuna Bragadiru s-a vîndut bere alterată, în ciuda faptului că fabrica producătoare se află la mai puțin de 100 de metri de locul desfacerii. Ca să se strice, berea trebuia încărcată în cotigă și trimisă într-un ocol pe la Baia Mare ! ● Ca să cumperi un pahar de apă minerală de la cabana Susai trebuie să cumperi și un litru de

şi le aşteptăm pe cele promise

MARTOR OCULAR

● Dureri de cap din cauza durerilor de dinţi ●

sticlele băute doar pe jumătate. Dar rămîne să ne lămurim şi de ce băutura răcoritoare Citrom dovedeşte aici, la Braşov, o anume instabilitate. Rezultă ea numai de pe urma faptului că multe unităţi comerciale nu au spaţii de depozitare adecvate şi că lăzile cu sticle nu sînt depozitate numai în locuri unde temperatura să nu treacă de 15 grade ? Ar fi şi aceasta o explicaţie, dar e încă una mai importantă pe care o aflăm de la şeful secţiei sau fabricii din Braşov, Şerban Rădulescu, şi de la Constantin Pricop, răspunzător de producţia industrială a Trustului judeţean de horticultură.

Concentratul de Citrom făcut la Braşov este trimis, bunăoară, la întreprinderea Munca din Constanţa şi acolo se fabrică răcoritoarea Citrom, după reţeta care zice că pentru o tonă de răcoritoare dintr-asta e nevoie să se adauge, pe lîngă concentratul respectiv, 85 kilograme de zahăr. La Braşov s-au pus într-o vreme, tot pentru o tonă, 2 kilograme iar acum se pun 40. Însă nu despre cantitatea în sine este vorba, pentru că fabrica din Braşov dispune de zahăr suficient, într-un depozit al ei din Zizin stau 500 de tone a căror folosire depinde doar de o aprobare a Direcţiei generale economice a horticulturii din Ministerul Agriculturii. În faţa unor recomandări fireşti de cumpătare şi a nevoii, înţelese de toţi, a unei alimentaţii raţionale, se vede că unii factori de răspundere în industria băuturilor răcoritoare au ales calea cea mai comodă de a-şi face datoria, schimbînd reţetele şi păstrînd numele sub care aceste răcoritoare ajunseseră a fi cunoscute.

DUMITRU ELIADE ■

O bătălie pentru sănătate

Dacă problema răcoritoarelor e, m-am convins, în mare parte rezolvată la Buzău, cantitativ mai alea, asta se datorează faptului că o unitate specializată a I.L.F. poate produce zilnic o sută de mii de sticle. Adică, spre a fi şi mai explicit, cam treizeci de mii de litri, graţie cărora întreprinderea realizează prin răcoritoare 15 la sută din plan şi, la fel de important, satisface nevoile locale, ale oraşului şi judeţului. Cum problema cantităţii e, repet, soluţionată, chiar dacă necazuri mai sînt (se mai opreşte apa, se mai opreşte curentul etc), l-am invitat pe inginerul şef al I.L.F., Sandu Lambru, la o discuţie privind calitatea şi diversitatea sortimentelor. Iată stenograma acestei convorbiri.

— Tovarăşe inginer Lambru, cîte feluri de răcoritoare se fac la Buzău ?

— Norma internă, reţetarul, prevede 16 sortimente. Noi am făcut 15, mai puţin sucul de struguri muscat, dar şi unul în plus, sucul de cătină, denumit „Tina". Din cătină am realizat, în 1983, peste o sută de mii de litri, „Tina" vinzîndu-se bine datorită calităţilor ei dietetice, medicinale.

— A prins sucul de cătină ?

— Începuse să prindă, numai că, luaţi cu altele, am abandonat cam repede ideea. În zona de munte a Buzăului se găseşte materie primă din belşug, dar numai prin centrele noastre de achiziţii, ale I.L.F., ne-am descurcat greu. Intenţionăm însă să reluăm în toamnă.

— Sinceritatea dumneavoastră ne bucură, dar ea, veţi fi de acord, nu poate înlocui sucul de cătină ! Mai concret, tovarăşe inginer, ce produceţi acum, azi?

— Opt sortimente : lămîiţă, citron, quick-cola, rocola, vişinel, litoral şi două sucuri de struguri cu aromă, de zmeură şi, respectiv, lămîie. Trei dintre ele, sucurile şi litoralul, un fel de must concentrat, sînt naturale, realizate pe bază de concentrate locale. Restul concentratelor ne vin de la Braşov.

— Ce bem noi acum ? Îmi place, are gust, are aromă !

— Lămîiţă, băutura, ca să zic aşa, cea mai căutată. Are la bază ulei de lămîie indigen obţinut din plante medicinale. De cînd i s-a modificat reţeta, ponderea zahărului crescînd de la unu la patru la sută, lămîiţa e foarte cerută. Are şi avantajul că ţine şi o săptămînă fără să depună.

— Depunerile sînt un impediment ?

— Din păcate, da. Am realizat de pildă, anul trecut, mere, pe bază de mere. Gustos, sănătos, dar n-a avut vînzare pentru că depunea. În general, zaharina depunea. Ea a fost însă, prin noile reţete, în bună măsură înlocuită. Intervine aici, cred eu, o prejudecată. Numai sucurile naturale depun, e normal să depună. La noi, insuficient avizat, omul refuză să cumpere o sticlă cu depuneri. Fi vrea, aşa s-a obişnuit şi s-a obişnuit greşit, o sticlă limpede. Împotriva acestei mentalităţi mai avem de luptat.

— Văd în reţetar o băutură de care n-am auzit pînă acum, uva-soda !

— Numele e ciudat, de acord, dar şi conţinutul ! Un fel de cvas de tei neîndulcit, care n-a cîştigat adeziunea oamenilor. Nici acum n-am izbutit să lichidăm tot stocul de anul trecut !

— Ouăăă, nu mi-e lumii în nume de rău, foarte prost la gust, metalic ! Am încercat să beau o sticlă, în centru, lîngă „Pietrosele", mi-a fost imposibil ! De rece, era rece, dar parcă beam catran !

— N-are zahăr, ci zaharină, nu e foarte bun, de acord, dar se caută. Noi mergem, în ultima vreme, tot mai mult pe rocola care, pe lîngă că e mai plăcut, mai aromat, e produs sută la sută din materiale indigene, quickul avînd concentrat din import.

— În ceea ce priveşte producţia ?

— Mergem înainte. Una dintre linii, „Tehnofrig", ne-a dat bătăi de cap, dar au trecut. Cealaltă, „Nagema", ar fi trebuit casată din 1982, dar încă funcţionează la capacitate maximă. Faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut, aproape că am triplat vînzarea la răcoritoare. Am fost, sincer vorbind, şi sprijiniţi. Comitetul judeţean de partid a organizat, la începutul verii, o şedinţă de lucru în domeniul răcoritoarelor, invitînd la cuvînt, deschis, toţi factorii, furnizori şi beneficiari. S-a discutat concret, s-au degustat produsele şi s-a stabilit un plan de acţiune cu bătaie lungă. Şi noi am făcut ceva : n-am mai aşteptat, ca altădată, să vină clienţii, ci am mers în întîmpinarea lor. Am aşezat cîteva tonete în zona industrială, la ieşirea din întreprinderi. Am intensificat comerţul stradal : în fugă, venit după o rosie sau după un castravete, omul bea şi-un suc. Nu-i mai puţin adevărat că şi îmbunătăţirea reţetelor, care nu mai sînt hipocalorice, a contribuit substanţial la mărirea desfacerii.

— Situaţia e, ca să zic aşa, bună, numai că ea, grecesc ?, putea fi şi mai bună. În domeniul calităţii mai rămîn destule de făcut.

— Aşa e. Am renunţat prea repede la sucul de cătină şi la altele. Avem sucuri naturale, dar ele nu ne-au preocupat în suficientă măsură. Sîntem însă, cu dovezi, pe un drum bun şi vom persevera. Bătălia e abia la început.

Poate că bătălia nu mai e chiar la început. Ea s-a declanşat mai demult, dar progresele, în materie de îmbogăţire şi diversificare a producţiei de sucuri naturale, apar greu. Se mişcă multe, se mişcă însă încet. Nu doar producătorii sînt de vină, ci şi o anume mentalitate a beneficiarilor, I.A.P.L., cooperatie sau chiar consumatori ocazionali. Lupta pentru răcoritoare de calitate superioară nu e doar una pentru un comerţ cît mai civilizat, ci şi una pentru sănătate. Din acest punct de vedere se poate mai mult şi mai bine.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Fotografii de PAUL AGARICI ■

Gustul sucului se schimbă pe drum

În zăpuşeala care s-a prăvălit în aceste zile peste litoral, majoritatea tonetelor care desfac băuturi răcoritoare sînt pur şi simplu asaltate, asta şi pentru că nu sînt prea multe care să ofere asemenea licori, dar şi pentru faptul că la unele se desfac băuturi răcoritoare şi sucuri ceva mai bune, la altele viceversa. Bunăoară, sînt recepţii de hoteluri sau cofetării şi chioşcuri care s-au încumetat să comande şi nectaruri. Cum le-au primit, aşa le păstrează. Puţinii consumatori îşi dau ghes să le încerce. Pornind dinspre exterior spre interior, trebuie să spunem că nectarurile de piersici, caise şi, mai nou, în ideea diversificării gamei, de vişine, sînt îmbuteliate în sticluţe cu un design depăşit, pe care sînt aplicate nişte etichete pe care o anumită întreprindere poligrafică le tipăreşte ca pentru muscamor. Apoi este şi problema conţinutului. L-am întrebat pe inginerul Eugen Pîrvu, şeful serviciului C.T.C. de la Întreprinderea de producere şi industrializarea legumelor şi fructelor Constanţa, ce părere are despre nectar ? **„Eu beau dar nu-mi place. Reţeta e proastă şi dacă s-ar reveni la vechea reţetă, atunci am putea reveni la nivelul de producţie şi vînzare dinainte".**

Concurenţa cea mai mare pentru nectaruri o reprezintă băuturile carbo-gazoase. Dintre acestea, la întreprinderea amintită, se produce mai toată cantitatea de pepsi necesară unui sezon turistic. Linia de îmbuteliere lucrează din plin şi, după toate cele patru controale efectuate de reprezentanţii firmei Pepsi Cola, acestia n-au avut de făcut nici o obiecţie la calitatea băuturii. Şi cu toate acestea, în reţeaua comercială mai apar sticle cu băutură fermentată sau cu depuneri. Iată ce ne spunea directoarea tehnică a întreprinderii producătoare : **„Mulţi responsabili de unităţi fac comenzi dar nu pun în vînzare întreaga cantitate, fac stocuri pentru zilele mai călduroase sau pentru sfîrşitul de săptămînă şi o depozitează în pepreane sau în magazii care nu îndeplinesc condiţiile impuse, cu o temperatură de 18—20°C. Nici o băutură răcoritoare din lume nu rezistă la infinit şi-n orice condiţii. Mai mult, reţeaua comercială ne creează probleme cu sticlele. La această oră avem imobilizate în reţea între 700 000 şi 900 000 de sticle care nu ne vin înapoi şi sîntem puşi în situaţia de a nu putea lucra cu întreaga capacitate zilnică".** Problema desfacerii continuă. Dacă pepsi se vinde de la sine, iar nectarul în ciuda preocupărilor întreprinderii producătoare îşi cam face stagiul prin rafturi şi magazii, celelalte băuturi răcoritoare se vînd şi ele de la caz la caz. Adică după gust. Am descins la fabrica de răcoritoare Constanţa şi, spre deosebire de aceleaşi băuturi care le-am „testat" pe la diferite chioşcuri, aici am găsit sucuri naturale de fructe, plăcute la gust şi proaspete. Adică exact ce trebuie. Şeful fabricii de răcoritoare, inginerul Nicolae Doga, ne-a pus la îndemînă cîteva sortimente, suc de lămîiţă, citrom, socadă, suc de struguri cu aromă de zmeură, suc de struguri cu aromă de simbure de caisă şi suc de struguri cu aromă de lămîie. Nu se produce suc de struguri cu aromă de struguri ! Dar din cele şase sortimente, stabilite împreună cu beneficiarii, fabrica produce zilnic la capacitatea maximă, dar această capacitate înseamnă circa 900 000 de sticle. Sucurile se îmbuteliază tot în sticle nesemnificative (sterse, mici, cu un design depăşit) şi se livrează la diverse unităţi care le primesc, le depozitează pe trotuar şi, lîngă ele, gheaţa, care, după părerea ziarului judeţean e ţinută să răcorească asfaltul. Pentru a putea vinde întreaga cantitate produsă, Fabrica de sucuri a hotărît să desfacă aceste băuturi şi la tonetele I.L.F. de care aparţine şi producţia de sucuri. La acestea, pe lîngă fructe, se găsesc cele mai proaspete sucuri, ţinute la gheaţă, consumabile fără probleme. Dar aceleaşi sucuri (hrănitoare, dulci, fără nimic artificial, conţinînd numai produse naturale) nu ajung nici în restaurante şi nici în bărui.

Sucurile naturale sînt necesare. Calitatea lor pe litoral a cunoscut o schimbare. Mai rămîne desfacerea, operativitatea reţelei de vînzare (exceptînd magazinele I.L.F. unde merge struna) pentru că sucul ajunge la consumator după niste ocoluri adesea enorme, sau atît de încet că îmbătrîneşte pe drum. Uneori sînt sucuri care ajung la turist abia după ce acesta a părăsit litoralul. Adică niciodată.

CORNEL NISTORESCU ■

— Sucurile mult dorite din fructe de pădure există, dar nu ştim să le vindem
— Etichete terne, ambalaje monotone, denumiri butucănoase şi neinspirate
— Un laitmotiv al producătorilor spulberat la Galaţi : a fost creat un sortiment de concentrate permanent şi variat
— Inerţia cumpărătorilor greu adaptabili la sortimentele noi
— Metode simpliste de individualizare a produselor
— Promisiuni care ne lasă gura apă

vin (prost). Ca să cumperi două pahare de apă minerală trebuie să-l cumperi şi pe responsabil. ● Articole dulci : La bufetul C.F.R. din gara Slatina bomboanele se vînd învelite în hîrtie de ziar. De ce nu s-or vinde bomboane direct la chioşcul de difuzarea presei ? ● La grădina Argeşul din Piteşti sticlele de bere sînt desfăcute cu o lingură. Păstrînd logica, butoaiele se desfac numai cu polonicul. ● Strada Pajurei din Bucureşti n-a mai văzut mătura de cînd n-a văzut nici maşinile pe care scrie Păstraţi curăţenia oraşului. O păstrezi cît o păstrezi dar de la un moment dat mai trebuie şi esenţă de mătură. ● La liceul I.O.R. conducerea şcolii nu vrea să primească nici o contestaţie la examenul de treaptă. E şi normal, din moment ce toate facultăţile primesc inclusiv pentru examenul de admitere. ● Popasul turistic Horezu, aparţinînd de cooperaţie, a avut şi are un program civilizat, mai puţin luni, 16 iulie, cînd ospătarii au baricadat unitatea cu mese (goale) şuşotind că vine tovarăşul preşedinte. Şi în jurul orei 13,30 au sosit două autoturisme, 1 VL 8914 şi 1 VL 2315. Întrebările sînt cum s-a făcut planul şi cine a plătit consumaţia ? ● Am primit mai multe telefoane prin care sîntem întrebaţi cînd va avea loc concursul pentru dobîndirea atestatului de maistru bucătar ? Chiar nimeni nu-şi imaginează răspunsul ? Conform datelor pe care le deţinem, nu ştim ! ● Un excavatorist care lucrează la şantierul din comuna Peştişani (judeţul Gorj) — care şantier a înnobilat apele Bistriţei pînă le-a înnegrit — a făcut o tură prin sat şi cu cupa ridicată a rupt instalaţiile electrice şi copacii care i-au ieşit în cale. Excavatoristul era treaz, doar utilajul era în stare de ebrietate. ● La crama hotelului Montana din Predeal o solistă de muzică populară cîntă „Procuror nu mă lega / Că mîine ţi-oi da ceva". Cam multă muzică de subsol în acest local de alimentaţie publică ● La Turceni filtrele de motorină ale locomotivelor nu se mai aruncă, se recondiţionează ● Spre ieşirea din Colentina, în staţia Doamna Ghica, I.T.B.-ul a plasat un indicator cu un design îmbunătăţit (cum au început să apară prin toată Capitala). Respectivul indicator acoperă culorile semaforului. Cînd se vede una nu se vede cealaltă ● Florile de mină din Maramureş (cele din colecţia Muzeului judeţean) au făcut o scurtă călătorie în Austria unde au făcut vîlvă ● Numărul tramvaielor care circulă în orele de vîrf în cartierul Militari este cu totul insuficient. Între orele de vîrf, pe acelaşi traseu, tramvaiele sînt supraaglomerate ● Ioan N. Lungu, pensionar de 72 de ani din Focşani, a absolvit Liceul economic din localitate. La 70 de ani încă mai era elev la seral iar în această vară fostul poştaş, în vîrstă de 72 de ani, şi-a văzut visul cu ochii : a obţinut diploma de bacalaureat ● Nicolae Vîlceanu, gestionarul magazinului din Costeni, judeţul Gorj închide şi deschide magazinul sătesc după cum bate vîntul sau după cum se învîrt interesele. Dacă i se îngăduie, o să facă şi mai multe ● Locuitorii comunei Gratia, judeţul Teleorman, beneficiază de o centrală telefonică. Mai nou, beneficiază şi de un program îmbunătăţit. Telefoanele nu funcţionează de vineri pînă luni dimineaţa la ora 8. Asta s-ar numi simbătă şi duminică liberă la telefoane ● Gheorghe Moc, din comuna Pucioasa, judeţul Dîmboviţa a lucrat între 1939 şi 1944 la patronul Gheorghe Dumitrescu, după cum atestă şi adeverinţa eliberată de Filiala Arhivelor Statului, Tîrgovişte. Funcţionarul oficiului judeţean de pensii zice că adeverinţa nu-i valabilă. În ce sens ? Că Gheorghe Moc n-a muncit s-au n-a trăit în anii respectivi ? ● Locuitori din comuna Frăsinet sat Luptători (jud. Călăraşi) ne scriu că nu primesc presa decît cu o întîrziere de 2—3—4 zile cînd tot ce scrie au aflat deja de la radio sau de la televizor. Emisiunile nu sosesc cu întîrziere ● În satul Cimpulungeoaica, com. Mărgăriteşti, jud. Buzău, este o stare de iritare împotriva gestionarului de la magazinul sătesc. Se spune în scrisori că Ion Rache vinde pe sub mînă, preferenţial, jigneşte consumatorii şi le vinde sticle cu băuturi fără etichete. Unii consumatori au descoperit că în sticlele fără etichete sînt băuturile rămase de la nunta fiului gestionarului ● Preşedintele C.A.P.-ului din localitatea Supuru de Sus, jud. Satu Mare, s-a hotărît să comită o faptă eroică şi demnă şi omenească, a decis ca pensionarei Govor Floarea de 72 de ani să i se la lotul ajutător. Frumos ! ● Maria Alexandru din Tîrgovişte a cumpărat o pereche de pantofi care s-au defectat imediat. I-a pus la poştă pe adresa fabricii din Mediaş şi n-a primit nici un răspuns. Cine ştie cum s-o fi defectat şi coletul expediat ● Sora Oprea Onisifor din Sibiu, în ciuda studiilor superioare, este menţinut pe postul de lucrător comercial la I.L.P.P. Sibiu. În urma unui memoriu centrala PECO îl găseşte vinovat că nu şi-a manifestat „dorinţa ocupării vreunui post". Ce uşor este să răspunzi la o petiţie de parcă ai ride de nemulţumirea unui om ● Vineri, 20 iulie, pe la orele 17, cineva pre numele său Pavel se amuza să desumfle cauciucurile de la maşinile parcate pe o iarbă atît de pîrjolită de soare şi neîngrijită, încît nu aducea cu nimic aminte de un gazon verde. Cel care i-a spus să facă aşa ceva, pre numele său Şerban, susţine că e vorba de o măsură educativă. Noi însă ştim că a educa înseamnă a preveni, nu a pedepsi aprioric. Chiar şi-n Mamaia.

CORNEL NISTORESCU ■

SĂ GÎNDIM CU CAPETELE NOASTRE

Știința este fiica experienței

● *Vorbiți în șoaptă, omul aude* ● *Tratamentele Panait în același impas* ●

Argument la o mare realizare

Cazul și cazurile dr. Florea Dinu (X)

Ploiești, 23 iulie. Zi caniculară iar noi, în penumbra încăperii cu storurile trase, vorbim despre lucruri petrecute într-o iarnă. Femeia din fața mea, profesoara Aurelia Negulescu, tremură ușor de un frison rece provocat de amintirea acelor întîmplări. Nopți întregi n-a dormit și zile întregi a alergat din medic în medic.

Într-o dimineață de noiembrie 1978, fiul său cel mare, Călin, care abia împlinise 12 ani, vine repede, precipitat, în bucătărie, la ceai, deoarece trebuia să plece la Radio-club unde activa ca radioamator, o pasiune puternică la care n-ar fi renunțat pentru nimic în lume. Dar nu poate să-și bea ceaiul, fiindcă lichidul i se prelinge din gură. Mama crede că se alintă și-l apostrofează. Băiatul își pune mîna pe obraz, e inert. Se ciupește, își trage o palmă, nu simte nimic. Mama îi observă atunci gura într-o parte, ochiul drept mai mic și lăcrimînd. Își cheamă speriată soțul din baie. Doctorul Marius Negulescu, fiind într-o zi liberă, se bărbierea lent, cu vădită plăcere a unui timp care îi aparține, fără graba obișnuită a zilelor de lucru. Cu un obraz jumătate ras, cu celălalt spumuit, se repede în bucătărie, își privește băiatul, îi pune să fluiere, să se încrunte, să închidă ochiul. Nu poate. „Da, e cert, vorbește ca pentru sine, e paralizie facială!". Cauza? Începe să-l investigheze pe puști, ce-a făcut, unde a stat în ultimele zile. Sta de multă vreme la școală, în clasă, în curent, în dreptul unui geam mereu deschis iar în recreație, copiii nu închid, de regulă, ușa. Deci, „paralizie afrigore facială dreaptă". S-a dus radio-clubul! În apropiere de casă se află Policlinica nr. 3. Îi arată neurologului, dr. Băltărețu, acesta confirmă diagnosticul și prescrie tratamentul: Prednison, doză crescîndă, pînă la 8 comprimate pe zi (adică foarte mult), vitamine din grupa B. (Atît de des am întîlnit acest tratament la cazurile pe care le-am investigat, încît l-am putea descrie și noi). La controlul după tratament — nici un rezultat! Se adresează atunci, secției de neurologie a Spitalului municipal nr. 1. Același tratament, în plus, Glicocool — intravenos —, Sulfactin și alte cîteva medicamente... Tot nimic! Dimpotrivă, ochiul se agravează; neputîndu-l închide, neprotejat, i se accentuează conjuctivita. Mama face nopți după nopți albe, acoperindu-i cu căldura palmei sale ochiul bolnav, ochiul cu pleoapa inertă, ochiul care rămînea de veghe în catifeaua nopții, fără să vadă, căci el dormea în felul acesta straniu, imagine ce o înfricoșa și o îngrijora. „Mergem la București!" își imploră soțul! Trebuie să găsim ceva, caută, te rog, pe cel mai mare specialist, este medic, doar!". Ajung astfel, la Spitalul nr. 9 din Capitală, la prof. dr. Vlad Voiculescu. Același tratament. Același rezultat fără rezultat! Încearcă și la „Colentina", la Clinica de neurologie, la doctorița Ionescu. Le recomandă în plus, fizioterapie și masaje; le face, totodată, o mărturisire lucidă, deschisă, fără menajamente, ca între confrați „dacă n-a dat atîtea luni rezultat, și la un tratament atît de intens, intră în degenerescență și copilul va rămîne așa. Mama, ca mamele, e disperată, nu poate să accepte un asemenea destin. Speră că trebuie să mai existe ceva!, deși știa prea bine că s-a făcut tot ce s-a putut, tot ce se știe în materie, cu cel mai deplin profesionalism. „Pe 16 ianuarie 1979, printr-o cunoștință, am ajuns la Cîmpina, la dr. Florea Dinu. Își reamintește pînă și ora, și cel mai mic amănunt din cabinet. Ne-a primit imediat, deși nu eram programați, deși era foarte aglomerat; o mare de oameni se afla în sala de așteptare. L-a examinat, i-a făcut testele pe care le cunoșteam atît de bine, după atîtea examinări și i-a și aplicat prima ședință cu aparatul său electronic. Pe 6 februarie, după șapte asemenea ședințe, era sănătos, perfect sănătos. Sînt sigură, mi-am amintit că pe 7 februarie s-a dus la școală; lipsea de pe 20 noiembrie". „Și chiar nu se mai cunoștea nimic?" .Insistăm. „Doar la mari oboseli are, uneori, o asinergie la pleoapă, un ușor spasm, i se zbate ochiul cum se zice popular. Ar fi trebuit să mai continuie tratamentul, măcar pînă la 10 ședințe, dar n-am mai putut să ne ducem. Între timp, doctorul aflase că sînt soție de medic și m-a rugat să mergem la dr. Pănescu, directorul Direcției sanitare județene Prahova de-atunci, să-i arătăm rezultatele și să luăm aprobare pentru continuarea tratamentului. N-am putut s-o facem, poate că am fost lași față de doctorul Dinu, dar soțul meu era atunci medic aici, în Ploiești. (Acum, e radiolog la Spitalul „Colțea" din București — n.n.). Știți care erau relațiile dintre dr. Dinu și dr. Pănescu?! În această situație n-am mai avut curajul să mai revenim la Cîmpina. În orice caz, dr. Dinu rămîne pentru noi salvatorul copilului nostru și-i purtăm o vie recunoștință. Și nu numai al nostru. Numai cine n-a poposit măcar o zi acolo, nu știe ce cazuri îi veneau, cîți copii, și nu numai copii, cîți oameni mutilați, și cum plecau?! Cam în aceeași perioadă cu Călin a fost și băiatul cu piscina, Nae Dănuț, despre care ați și scris dv.; pot să spun oricui cum arăta — era mai mare doar cu un an, mi se pare, decît al meu —, umflat de la Prednison încît abia îi distingeai ochii din orbite. Am fost plăcut surprinsă, cînd am citit că s-a făcut un tînăr frumos și armonios dezvoltat. Și Călin se îngrășase exagerat de la același medicament și ne îngrijora starea lui; Cortizonul, știți, fiind o sabie cu două tăișuri. Era acolo și o profesoară universitară, Lucia Moise, de la Facultatea de farmacie a I.M.F. Iași. Cu hemiplegie de mînă și picior, pe partea dreaptă, de la un accident vascular cerebral. Era internată la Poiana Cîmpina, într-o secție de recuperare, unde completa tratamentul dr. Dinu cu fizioterapie, gimnastică medicală, masaje... Venea în aceleași zile cu noi — marțea și simbăta —, ne împrietenisem, ne căutam prin sala de așteptare una pe cealaltă și discutam, ca să ne treacă mai ușor timpul, pînă ne venea rîndul. Numai în cele șapte zile cît am fost noi acolo, se recuperase vizibil, putea să-și folosească mîna și piciorul. În baston, dar mergea, reușea să-și îmbrace singură paltonul și să se încheie la nasturi, ceea ce era, cum recunoștea, o mare victorie, pentru a nu fi povara nimănui. Era, firește foarte conștientă de ceea se petrecea cu dînsa. Îl admira enorm pe doctorul Dinu și regreta, ca și noi, toți, că nu este pus în valoare, oficial, așa cum se cuvine. Sechelele de poliomelită mergeau mai greu, unele aveau vechime de zeci de ani, și totuși doctorul nu refuza nici pe acești pacienți pe care, de regulă, nu-i prea primește nimeni, fiind socotiți nerecuperabili, și depunea mult efort pentru tratarea lor. Rezultatele la aceștia, nu erau spectaculoase, dar erau, chiar vizibile. Mai presus de toate schimba optica de viață a respectivilor oameni. Nu sînt medic, dar am simțit atunci cît de extraordinar poate fi să faci un om ca acesta să zîmbească și să spere iar cu atît mai mult, să-și poată folosi picioarele, de pildă, mai bine decît înainte. Din sala aceea de așteptare s-ar fi putut scrie cărți și realiza filme întregi despre lupta cu viața, studii de psihologie și sociologie despre numeroase psihologii umane în stări de excepție, dar și despre un medic care, anonim, în ciuda opreliștilor ce l se pun, luptă înarmat și cu credință pentru ceea ce știe să facă, pentru viața și sănătatea semenilor săi. Ajutați-l, dacă puteți!".

...Sulițele soarelui sînt sus. Părăsim răcoarea salonașului semiobscur cu același gînd: Să-l ajutăm, dar cum?

CICI IORDACHE-ADAM ■

Mai zicem o dată: trebuie găsită o soluție

Despre Nicolae Panait, ca și despre ameliorările și vindecările realizate de el în tratarea unor grave afecțiuni dermatologice, a psoriazisului îndeobște, am scris ultima dată în 26 iunie 1983. Arătam atunci, cum o mai făcusem în 10 decembrie 1982 și 7 februarie 1983, că N.P. a izbutit să pună la punct, pe baza căutărilor personale (ai însuși a suferit de psoriazis) și a colaborării cu Pavel Kozak (căruia i-a fost, un timp, pacient), o terapie naturală (ceaiuri, regim alimentar etc.) capabilă să intervină cu succes în lupta împotriva unor boli de piele cu etiologie necunoscută, socotite incurabile. N-am susținut, după cum nici autorul nu s-a încumetat s-o facă, păstrînd măsura, că remediile propuse de N.P., inspirate din simplitatea și echilibrul naturii, ar înlătura toate relele dermatologiei. Dar am demonstrat, însoțindu-ne pledoaria de dovezi limpezi, între care opiniile unor medici (fără excepție favorabile), că Nicolae Panait e în stare, numai el știe cum, să aline suferințele multor bolnavi, vindecîndu-i. Acum, cînd dosarele aflate pe masa lui N.P. s-au înmulțit, numărul pacienților tratați sau sub tratament depășind o mie, ne este cu atît mai clar că n-am greșit atunci cînd, urmărind pătrunderea noului, pe orice canal, am supus atenției opiniei publice și a forurilor competente situația în discuție. Pentru că, chiar dacă am păstrat și păstrăm o anumită rezervă, impusă de lipsa unei rigori științifice în verificarea metodei folosite de Nicolae Panait, am descoperit, în timp, noi și noi „piese" la dosarele autorului, pledînd toate, fără excepție, în favoarea terapiei N.P. Nu ne-ar ajunge, vă asigurăm, o revistă întreagă pentru a găzdui alte și alte cazuri de psoriazis (și nu numai) tratate și soluționate în Șoseaua Olteniței 396! Gh. B., 51 de ani, Sebeș, județul Alba, Z.I., 53, Rîmnicel, județul Buzău („Toți medicii m-au descurajat, spunîndu-mi că am psoriazis și zicînd că n-o să mă mai fac bine niciodată... Acum, cînd sînt pe deplin fericită fiindcă sînt perfect sănătoasă, cu pielea curată, știu că datorez vindecarea tovarășului Panait"), E.C., 27, Timișoara („Am urmat tratamente și în alte spitale, în județele Alba, Cluj și Hunedoara, dar m-am vindecat, cînd nu mai aveam nici o speranță, cu ceaiurile și alifiile date de Nicolae Panait"), T.O., 60, București, M.C., 9, Turnu Măgurele, județul Teleorman etc. etc. sînt nu-mai cîteva din zecile, sutele de cazuri rezolvate de N.P. în ultima vreme(după apariția articolului nostru de anul trecut), față de care, date fiind documentele medicale (ieșiri din spital, rețete, fotografii comparative etc.) existente, nu poate fi acceptat nici un dubiu, nici o îndoială. Oameni care au suferit, adesea cronic, de psoriazis și care azi sînt vindecați, fără ca boala, despre care se zice că prezintă unele remisiuni spontane, să mai fi revenit, după multe luni!

Am aflat despre toate acestea, și despre multe altele, zilele trecute, cînd ne-am întors la Nicolae Panait. L-am găsit, ca și în urmă cu un an, asaltat de bolnavi și neputincios. Neputincios nu în fața bolii, ci a numărului de pacienți care n-au încetat să-l asalteze. Dar Panait nu e, oricît s-ar zbate să-și depășească statutul, condiția, decît un om. Energia și timpul lui sînt limitate, după cum limitate, îi sînt, firește, și cantitățile de plante din care prepară, ca un alchimist modern, remediile binefăcătoare. El ar vrea, dar nu-i poate primi pe toți solicitanții, oricît ar dori. Din păcate, în situația lui, la mai bine de un an de la apelurile noastre adresate Ministerului Sănătății și Academiei de Științe Medicale, nu s-a schimbat nimic!

Vinovățiile sînt, pînă la un punct, împărțite, în sensul că nici cu Nicolae Panait, am mai spus-o, nu e ușor de colaborat. Ca și alții plasați în conjuncturi asemănătoare (Ionescu Dîmbovița, Iulică Voinea ș.a.), el adoptă uneori o poziție retractilă și temătoare. De parcă, tot timpul, cineva ar urmări să-i fure ideile, să-i pună bețe în roate. Cu astfel de oameni, caractere adesea ciudate, mai greu de modelat, se cooperează cu poticneli, vanitatea jucînd un rol important. Cînd îi atragi însă atenția lui Nicolae Panait, și i-am atras-o, că n-are dreptul, legal și, mai ales moral, să facă un secret din terapia sa, avînd datoria s-o pună la îndemîna unui număr cît mai mare de pacienți, el se ridică tacticos de pe scaun și-ți pune în față, parcă triumfător, cîteva foi dactilografiate: propunerea de colaborare înaintată, la 27 mai 1983 (A/691), Academiei de Științe Medicale, la care n-a primit pînă acum nici un răspuns!! S-ar fi putut, gîndim, ca propunerea respectivă să nu fi găsit ecoul sperat la A.Ș.M. S-ar fi putut, continuăm judecata, ca rîndurile semnate de Nicolae Panait să fi fost socotite trufașe sau nefondate, dar la un răspuns, oricare ar fi fost el, autorul avea dreptul, nu-i așa?! Mirarea noastră este cu atît mai mare cu cît în fruntea respectivului organism activează una dintre personalitățile de primă mărime ale medicinei românești și mondiale, academicianul Constantin Arseni, a cărui disponibilitate față de nou a fost, în atîtea rînduri, dovedită! O tăcere care durează, iată, de 14 luni și care nu face altceva, veți fi de acord cu noi, decît să așeze într-un unghi mort, lipsit de lumină, o idee care merită, nu vom înceta să credem așta, mai multă atenție, mai multă grijă. N-am fost și nu sîntem, așa cum s-au grăbit unii să ne acuze, de partea lui Nicolae Panait. Am constatat însă, cît mai obiectiv cu putință, văzînd, cercetînd, comparînd etc., că metoda de tratament propusă de el poate aduce mari servicii în lupta cu psoriazisul, cu alte maladii ale pielii grave. Nu ne-am asumat nici o altă responsabilitate în afara celeia, decurgînd din misiunea presei revoluționare, de a aduce în discuție o situație (publică încă înainte de apariția articolelor din „Flacăra") și a milita pentru promvarea noului, așa cum, cu fiecare ocazie, ne-a cerut-o, înțelept și harnic, cirmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

S-a scurs, cum ziceam, mai bine de un an și nu s-a realizat nici un progres! Nu că nu s-a procedat, cum ar fi fost normal și cum ar fi fost legal, la experimentarea metodei, spre a se ajunge la o concluzie fermă, dar tovarășii de la Academia de Științe Medicale, care dacă nu greșim, sînt unii dintre cei plătiți tocmai pentru asta, n-au găsit nici măcar timpul necesar și dispoziția să-i răspundă lui Nicolae Panait la cele 3 pagini dactilografiate expediate la 27 mai 1983! Nădăjduim că măcar acum se va întîmpla acest lucru, căci tăcerea, se știe, nu poate rezolva nimic! Am cerut și cerem o cercetare obiectivă și o decizie, albă sau neagră, în situația Nicolae Panait. Zecile, sutele de bolnavi care bat la poarta din Șoseaua Olteniței 396 continuă, ca și noi, să aștepte. Întrebarea e pînă cînd?

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Fiţi amabil, cît este ceasul?

CÎND VA BATE GONGUL...

● Maşinăria cea mai răspîndită a timpului ● Ora exactă a codului genetic ● Trăim intr-un orologiu enorm ●

(Urmare din pag. 1)

Ţi-ar fi imposibil să trăiască în aceeaşi cameră cu un ceas de asemenea dimensiuni care bate exact, de zeci de ani, şi care nu are voie să se oprească niciodată pentru că ar interveni perturbaţii în calculul exact al timpului nostru suprem. Magda Stavinschi şi soţul ei Victor Stavinschi fac de gardă la acest telefon public al orei noastre exacte şi privesc cu schimbul pe cer prin lunetele albastre ale legăturii noastre ombilicale cu universul ca să stabilească ora exactă după mersul stelelor. Cu toate acestea ora exactă nu e o problemă de familie. E, dimpotrivă, o problemă socială acută. Fiecare om vrea să ştie cît e ceasul. Indiferent de pregătirea sa. Fiecare om ridică privirea spre cer şi se întreabă cel puţin de trei ori pe zi cît e ceasul. Şi ceasul a devenit cu timpul cea mai răspîndită maşină a lumii moderne, înaintea maşinilor cu aburi, a maşinilor electrice, de uz casnic, a motoarelor în doi timpi sau în patru timpi, înaintea maşinilor de bărbierit sau a aparatelor de zbor. În antichitate „ceasurile" mergeau cu nisip, cu apă, cu lapte, mergoau după soare, după lună, după vînt, după stele, în evul mediu conform unor principii mecanice din ce în ce mai sofisticate, în anii noştri ceasurile merg cu baterii, cu pile electronice, cu pile de uraniu, cu tranzistori care seamănă frapant cu cilii vibratili văzuţi prin microscop. A fost o vreme în care posesorul unui ceas era un privilegiat. Acum ceasuri se vînd la fiecare colţ de stradă. (Uneori prin contrabandă, e adevărat). A fost o vreme în care părinţii le cumpărau copiilor ceasuri de mînă de jucărie cu arătătoare şi cadrane simulate. Acum copiii poartă ceasuri adevărate, ceasuri cu baterii extrem de ieftine. Ceasul nu mai este un obiect de lux deşi în nomenclatorul Comitetului de stat pentru preţuri a rămas considerat un obiect de lux ! O busolă în oceanul timpului. Întreprinderea care fabrică la ora aceasta orologii de mînă cu baterii, deci după ultimele depeşe ale tehnicii, este Întreprinderea de mecanică fină din Bucureşti. O întreprindere etalon, o întreprindere care seamănă cu o farmacie şi în care se lucrează sub lupă, într-o atmosferă în care firul de praf este un accident şi în care aerul condiţionat şi temperatura constantă, de seară, se păstrează egale fie că e vorba de patruzeci de grade la umbră sau de minus treizeci de grade la lumina zănezilor. (Ştefan Blaier, şeful secţiei de orologerie industrială, nu vrea să spună că am putea face concurenţă, de la prima şarjă de ceasuri electronice, firmelor elveţiene sau japoneze dar ştie că prin perseverenţă experienţa cîştigată pentru producţia de ceasuri de mînă poate fi ideală pentru orologiile industriale pe care le producem şi care sînt căutate pe mapamond. În acest fel, ceasornicarii de la Întreprinderea de mecanică fină din Bucureşti se învecinează din ce în ce mai ambiţioşi cu ceasornicarii elveţieni.)

Un om rămas fără ceas din întîmplare, din grabă, dintr-o defecţiune e mai deprimat decît dacă ar nimeri singur, legat la ochi, într-o intersecţie aglomerată. În orice caz senzaţia de disconfort, de teamă în faţa neantului unui cadran de ceas fără arătătoare, senzaţia de incertitudine şi debusolare seamănă cu o tortură psihologică. Pentru că sîntem legaţi de cronometrele timpului nostru cei de toate zilele (dar şi de toate nopţile) din cauza acceleraţiei lumii moderne. De aceea apar tot mai multe ceasuri la colţuri de stradă, pe coridoarele instituţiilor, în birouri şi la ghişee, în scuaruri publice, în staţii de metrou, în magazine universale, în gări, în aeroporturi, pretutindeni unde se intersectează drumurile oamenilor. Societatea tine să atragă mereu atenţia asupra timpului în care trăim. Pentru că de cele mai multe ori cel mai greu lucru este să fii contemporan cu tine însuţi ! Adică paralel cu tine însuţi, conştient de timpul pe care îl trăieşti. Ceasul de la universitate e un punct de reper celebru care poate fi sentimental. Ceasul de pe peronul Gării de Nord ţine de mersul trenurilor care, la rîndul său, e un orar perfect scandat în timp, un ceas al călătoriilor noastre de serviciu, al deplasărilor pe teren, al drumurilor de agrement, de vacanţă, al grijilor şi al speranţelor. Ghişeele din Gara de Nord funcţionează non stop. Adică 24 de ore din 24 ! Cele din clădirea monumentală a poştei funcţionează după un orar care trebuie respectat şi care corespunde unei zile lumină. Audienţele pentru instalarea unui post telefonic se dau între anumite ore. Pe cererea de rezolvare a spaţiului nostru locativ scrie „Urgent". La restaurantul expres din blocul Central se mănîncă repede şi în picioare, în cîteva minute. La chemarea unui telefon, ambulanţa cu numărul 23-B-1839 se deplasează rapid pentru un infarct miocardic, o embolie, o congestie cerebrală. O ştire de ultimă oră a agenţiei noastre de presă se comunică în cîteva minute prin telex, pînă la antipod. Un avion Rombac fabricat la Întreprinderea din Băneasa scurtează distanţa dintre New York, făcută cu vaporul, de la două săptămîni la cîteva ore. Librăriile sînt pline de agende de lucru, de calendare. La intersecţii pilpîie semnalele colorate ale semafoarelor în faţa cărora oamenii devin de multe ori nerăbdători. Li se pare că timpul de respiraţie dintre două semnale verzi e prea lung. Ne aflăm într-o perioadă de vîrf a civilizaţiei noastre care se poate numi o civilizaţie a nerăbdării, a grabei, a spaimei de a nu pierde timpul. Orîncotro am întoarce privirile simţim pulsul grăbit al timpului în mersul trecătorilor de la şapte dimineaţa pe bulevard, în goana maşinilor care claxonează pentru că şoferul limuzinei din faţă manevrează acceleratorul prea lent, în rumoarea peroanelor Gării de Nord sau a staţiilor de autobuz, de troleibuz, de tramvai, într-o hală de uzină textilă unde războaiele lucrează în ritmurile unui ceas nebun şi unde o femeie supraveghează mai multe maşini deodată, pe un stadion în care Maricica Puică încearcă să doboare recordul mondial pe distanţa de cinci mii de metri, să cîştige cîteva secunde, să accelereze ritmul paşilor în lupta ei minusculă cu timpul. Trăim într-o lume în care simbolul existenţei noastre este acceleratorul !

La nivelul unei singure generaţii ritmul vieţii noastre a crescut de zece ori faţă de ritmul în care îşi desfăşurau viaţa părinţii noştri. Profesorul universitar doctor Vladimir Trebici ia ca punct de reper faptul că primele fosile umane datează de un milion de ani şi transcrie această evoluţie în parametrii unui maraton pe distanţa de o sută de kilometri. Concluzia este că tot ceea ce am realizat noi ca progres şi civilizaţie am întîlni abia pe ultimii cinci metri pentru ca pe ultimii doi metri să intrăm în era modernă iar pe ultimii centimetri în epoca miraculosului nostru salt economic, al televiziunii, radioului, zborurilor spaţiale, descoperirilor genetice etc. Am avea astfel imaginea unui cronometru care şi-a ieşit brusc din minţi acum, pe ultimii paşi ai maratonului. Asta ca să rămînem la nivelul imaginii sportive, atît de familiară astăzi.

Geneticianul Constantin Maximilian de la Institutul de Endocrinologie „C.I. Parhon" ne aminteşte că în ultimii ani am coborît şi mai adînc în timp. Ceasornicul evoluţiei biologice al unui individ e dat mai devreme şi consultat prin investigaţii sigure încă din anii prenatali. De altfel în lume se şi discută la ora actuală dacă nu cumva fiinţa din perioada intrauterină nu trebuie înzestrată juridic cu statut de om ! În laboratorul său doctorul Constantin Maximilian cercetează viaţa prenatală stabilind în ce măsură viitorul copil este sănătos sau nu din punct de vedere genetic. Şi astfel, deşi prin culturile sale de celule extrase din lichidul amniotic şi studiate sub microscop se adînceşte în timp, într-un timp necunoscut pînă acum, omul de ştiinţă face cercetare de anticipaţie, pentru că se ocupă, de fapt, de viitorul omului. Omul, ne spune doctorul Maximilian, este un orologiu biologic precis programat de natură pentru că în codul său genetic sînt trecute, sînt înscrise, din primele faze ale dezvoltării sale, duratele fiecărei celule, fiecărui organ. Omul, este el însuşi compus din nenumărate alte orologii intime, mai mult sau mai puţin secrete, mai mult sau mai puţin cunoscute. Ceasurile noastre bat incontinuu ca o orologerie cosmică. Dar nu bat niciodată la fel, nu bat în acelaşi ritm. Pentru că timpurile noastre nu sînt aceleaşi. De pildă, pentru unii ceasornicul vieţii bate mai repede, fulgerător în raport cu al altora. Înregistrăm cazuri ciudate în care un copil nou născut trece prin toate fazele vieţii, pînă la devitalizare şi senilitate, în şase luni de la ziua în care a fost înscris în registrul stării civilie. Şase luni în care a parcurs toate fazele existenţei. Evident, astfel de cazuri sînt anormale, dar sînt. Pentru ele timpul nu poate fi acelaşi ca timpul nostru, al oamenilor care se dezvoltă normal.

Dincolo de frisonul înregistrat la auzul acestui timp comprimat paroxistic şi aberant reţinem drept tonic faptul că în ţara noastră, de pildă, după statisticile profesorului Vladimir Trebici, specialist de talie mondială în probleme de demografie, se nasc 1 000 de copii pe zi sau faptul că se căsătoresc 1 000 de tineri pe zi ! Semn că la români există o propensiune fabuloasă spre căsătorie (una dintre cele mai tulburătoare din lume), spre întemeierea unei familii, a unei familii care se constituie şi ea, printr-o îmbrăţişare ca a emisferelor de Magdebur, într-un orologiu cosmic. Pentru că în solstiţiul ei, în ora douăsprezece pe care trebuie să o împlinească fiecare cuplu la un moment dat, se află germenele unui viitor imprevizibil. Fiecare nou născut poate fi un Michelangelo, Rafael, Mozart, Beethoven, Shakespeare sau Einstein !

Statistic se nasc, prin urmare, 1 000 de copii pe zi. Aceasta este valoarea supremă a unei zile din viaţa noastră. Celelalte valori pe care le primeşte timpul se pot înregistra, tot statistic, prin numărul de tractoare, excavatoare, biciclete, autoturisme, aparate de radio, aspiratoare de praf, frigidere, maşini de spălat sau în numărul de tone de ciment produse într-o zi în ţara noastră. Statisticile nu mai fac diferenţe de timp, de timp biologic, psihologic, istoric, social etc., ele înregistrează aici doar timpul economic. Ele au devenit un fel de cronometre pentru fluxurile şi refluxurile proceselor noastre tehnologice. Trăim într-un orologiu enorm. Sîntem chiriaşii unui timp pe care încercăm să-l supunem, să-l constringem, să-l investim, să-l prelucrăm, să-l integrăm, să-l exploatăm etc. Materia noastră primă a devenit mai mult ca oricînd timpul. Pentru că ajungînd conştienţi de valoarea sa îl putem transfigura. În acest sens fiecare metaforă poetică, fiecare invenţie sau descoperire înregistrată la O.S.I.M., fiecare nou baraj de hidrocentrală construit, fiecare nou bloc de locuinţe dat în folosinţă, fiecare unealtă, fiecare maşină nouă reprezintă un mod de a da valoare timpului.

Chioşcul de ziare din intersecţia de alături propune, la rîndul său, un alt cronometru al existenţei care este chiar gazeta proaspăt ieşită din valţurile tipo-

Timpul ca ritm interior

grafiei, încă electrică şi umedă de cerneală. În cîteva cuvinte sîntem informaţi că valorificarea insuficientă a acestor zile şi acestor ore de seceriş duce la pierderi irecuperabile, că ne aflăm în ultimele trei zile de semănat al culturilor duble, că orice întîrziere duce la compromiterea recoltei de rapiţă, că unele întreprinderi îndeplinesc planul trimestrial cu cinci, cu zece zile mai devreme, că alte obiective de construcţii industriale şi de locuinţe şi-au scurtat durata recepţionării, că producţia industrială a anului 1945, se realizează astăzi în mai puţin de patru zile, iar aceea a anului 1965 în 66 de zile, că productivitatea muncii a ajuns acum la 326 mii lei pe o persoană ocupată în industrie, ceea ce demonstrează că e de zece ori mai mare decît în anul 1950. Fiecare ştire încearcă să ne fixeze mai atent, mai sensibil în timp, ca să realizăm ce înseamnă de fapt ziua, ora, minutul, secunda în care ne aflăm. În acest sens ziarul, cu toate titlurile lui care sînt uneori mai expresive decît articolele şi pun în temă urgent asupra unei situaţii sau unui eveniment, cu toate rubricile şi clişeele lor care suplinesc uneori magistral mii de cuvinte printr-o fotografie expresivă, reprezintă tot un orologiu, un orologiu al vieţii cotidiene, al informaţiilor necesare. Ziarul este un orologiu care nu ne lasă să trăim în afara timpului. Pentru că una dintre bolile cele mai grave ale lumii moderne este incapacitatea de a accepta noutatea, succesiunea evenimentelor, a ştirilor, a informaţiilor, a descoperirilor care se contrazic cu o viteză derutantă. Între „Curierul de ambe sexe" care a apărut în secolul trecut şi ziarul care iese dimineaţa din tipografii e o diferenţă ca între un ceas cu nisip şi un orologiu electronic sau ca între caleaşca expusă la Muzeul tehnicii şi ultimul tip de automobil care circulă pe străzile Bucureştilor (cu comandă electrică tranzistorizată), ca între telefonul lui Bell şi televizor, ca între orologiul mecanic din vechiul turn al Colţei (păstrat în acelaşi Muzeu al tehnicii) şi orologiul cu cuarţ de la Observatorul astronomic. În sine, un muzeu e şi el un orologiu al timpului trecut, al unor clipe rămase, printr-un miracol, în memorie. Şi nici un alt muzeu nu poate fi mai expresiv decît Muzeul tehnicii „Dumitru Leonida" pentru ideea de timp, prin faptul că întreaga istorie a umanităţii n-a fost altceva decît o luptă pentru a cîştiga timp, fapt concretizat fabulos prin progresele tehnologiei şi ştiinţei. Mergeţi, prin urmare, să urmăriţi istoria ştiinţei şi tehnicii româneşti şi mondiale pentru a cunoaşte pulsul timpurilor din care ne revărsăm în acest sfîrşit de secol zbuciumat ca o avanpremieră la o nouă renaştere. După cum e bine să mergem din cînd în cînd să recunoaştem valoarea timpului într-un muzeu de artă unde timpul a rămas încremenit la o anumită oră, într-un anumit moment în care pictorul sau sculptorul a lăsat din mînă culorile şi formele dramatice ale pietrei sau bronzului. Un muzeu de artă nu e altceva decît un orologiu al clipelor cărora artiştii le-au strigat să rămînă pentru totdeauna aşa cum sînt. Priviţi din cînd în cînd „Anemonele" lui Luchian de la Muzeul de artă al republicii şi veţi avea senzaţia că reprezintă cea mai bună definiţie pentru celebra expresie : clipă, stai ! Acolo, în acest tablou, în această pînză e un orologiu care a stat într-adevăr. Valoarea acelei clipe însă se confruntă cu eternitatea. De fapt, ce altceva au încercat să facă toţi meşterii care au propus lumii de-a lungul secolelor instrumente de măsurat timpul, decît să cenzureze eternitatea, să măsoare eternitatea ? O operă de artă poate conţine această eternitate.

Ceea ce pare ciudat unui necunoscător unui om mai puţin informat este că, paradoxal, timpul poate fi cîştigat prin miniaturizare. Este exact ce ne propune unul dintre cele mai elegante institute de cercetări pe care le-am vizitat vreodată, în plină pădure Băneasa, alături de grădina zoologică, grădină care s-a constituit într-un alt gen de orologiu, al evoluţiei ! Este vorba de Institutul de cercetări pentru componente electronice, unde sîntem iniţiaţi în tainele unei lumi liliputane de către directorul Ioan Bătrîna. În ce moment al evoluţiei tehnicii electronice ne aflăm acum ? Să facem o socoteală, ca să vă daţi seama ce înseamnă timpul în acest moment al tehnicii noastre : în 1978 construiam circuite electronice de 5 microni, în 1980 de 2 microni, ne-am apropiat de dimensiunile celulei drojdiei de bere care are 1 micron şi credem că în 1985 vom realiza elemente electronice de 0,5 microni, apropiindu-ne de mărimea unor bacterii, pentru ca în 1990 să producem elemente de 0,1 microni şi în perspectivă — din moment ce natura a creat virusi ca acela poliomielitic care are valori şi mai mici — ne gîndim să ajungem la dimensiuni electronice de 0,01 microni, sau chiar de 0,0002 microni, ceea ce reprezintă dimensiunea unui atom ca element funcţional. Pe măsură ce creăm elemente electronice mai mici creşte viteza, se micşorează consumul de materiale, de energie, se cîştigă timp dar, evident, se consumă inteligenţă. Schimbările în domeniul nostru sînt atît de rapide încît aproximativ la patru ani trebuie să transformăm complet fluxul tehnologic şi să ne reciclăm. În meseria noastră e greu să reziştii din acest punct de vedere. Îţi trebuie o mare forţă fizică şi psihică, o mare putere de adaptare şi asimilare. De aceea, e preferabil, de cele mai multe ori, să trecem la un nou produs cu o echipă complet nouă de electronişti. Aici nu mai e loc de rutină. Iată unul din aspectele concrete ale şocului viitorului la nivelul nostru.

Tot statisticile ne atrag atenţia că urmare a acceleraţiei lumii moderne, bazată în mod special pe efectele tehnologiei, omul începe să devină prea lent. Reflexele sale nu au promptitudine, sînt lipsite de rapiditate. De aici e seamă de drame, de şocuri care pot duce la anumite dereglări. Esenţial este ca omul să fie educat încă din şcoală la nivelul unei rate a schimbării din ce în ce mai mari. De aici şi fenomene care ţin de sfidarea timpului, de indiferenţă faţă de timp, de evadare din timp, de refuz a realităţilor în continuă schimbare sau chiar de încercare de a trage timpul înapoi. Fenomene care se pot trata sau care nu se pot trata decît tot... temporar.

În finalul acestui reportaj am încercat să-l regăsesc pe cel mai vechi ceasornicar din Bucureşti, pe Gheorghe Vasilachi, a cărui ceasornicărie din spatele Muzeului de Istorie, înghesuită în faţa Teatrului de comedie, îmi aminteşte de o imagine din filmul lui Ingmar Bergman „Fragii sălbatici". Deasupra vitrinei, un ceas enorm, fără arătătoare, ca într-un coşmar. În vitrină, diploma cu marele premiu obţinut la unul din cele mai mari concursuri de meşteri de ceasuri din lume, la Berlin, şi trusa pentru meşterit ceasuri care a fost considerată acum cincizeci de ani, unică pe mapamond. Se poate spune că bărbatul acesta încă monumental din faţa noastră, care a reparat ceasurile multor oameni celebri, de la regele Ferdinad, la ministrul de externe Titulescu, de la Iorga la Madgearu, de la Enescu la Luchian, este unul dintre cei mai mari meşteri ceasornicari din lume. Acum nu mai repară, de ani de zile, decît ceasuri ce reprezintă lucrări de artă în care îi place să intre „ca într-un palat". Îl întreb ce ar recomanda unui tînăr care îşi cumpără din primii săi bani un ceas. Rămîne puţin pe gînduri, apoi scurt şi precis: să-şi facă din timp un aliat nu un duşman.

P.S. Am scris acest reportaj cu intenţia de a supune meditaţiei cititorilor faptul că în acest moment al istoriei timpul are altă valoare decît în urmă cu zece ani sau cinci ani şi că astăzi nimeni nu-şi mai poate permite să încheie „o pace separată" cu timpul, ca să se simtă protejat de schimbări, nimeni nu poate obţine „imunitate diplomatică" în raport cu timpul care ne obligă mai mult ca oricînd să trăim într-o stare de revoluţie permanentă faţă de noi înşine.

SPORT, TIMP LIBER

Cea mai mare demnitate a unui campion este cîştigarea meciului prin partide decise

● A căzut cel mai vechi record al atletismului nostru ● Femeia în postură de şofer ●

Campionul lui Bobby (I)

I s-a reproşat lui Fischer că ar fi cîştigat campionatul mondial în anumite condiţii, iar acum doreşte să modifice regulamentul cu scopul de-a putea păstra mai mult timp titlul. I s-a mai reproşat scrisoarea adresată lui Boris Spasski la Reykjavik, unde Fischer considera că este un handicap prea mare pentru el pierderea fără joc a primei partide la care nu s-a prezentat în ziua în care trebuia să înceapă meciul, neflind în localitate. Aceasta ar fi însemnat realizarea a 12,5 puncte din 23, în timp ce campionul ar fi trebuit să realizeze doar 12 din 24 ! Fischer a scris acest lucru, care mai tîrziu a fost răstălmăcit în defavoarea sa, uitîndu-se mereu, parcă voit, că Fischer demonstra handicapul 'acă se pierde fără joc şi nu prin joc De altfel a dovedit prin acel 2 : 0 cu care a fost condus iniţial de Spasski, că nu este handicapat psihologic nici de un debut nefavorabil.

Ultimul termen al confirmării participării în meciul pentru titlul mondial a fost dat pentru data de 1 aprilie 1975. La 31 martie şalangerul a confirmat, campionul mondial nu a informat sub nici un fel pe preşedintele FIDE asupra intenţiilor sale. S-a făcut acuzaţia că preşedintele nu ar fi aşteptat suficient pentru a primi eventuala telegramă a lui Fischer. Dacă Fischer ar fi trimis la 1 aprilie o telegramă din Passadena, ea ar fi sosit la Amsterdam, la sediul FIDE, abia pe 2 aprilie avînd în vedere diferenţa orară. Doar la 3 aprilie după ora 11, preşedintele a dat o declaraţie privind soarta meciului : conform articolului 2.3 din regulament, meciul nu mai putea avea loc. Preşedintele a comunicat în aceeaşi zi şalangerului felicitîndu-l pentru titlul de campion mondial, ce îi revenea.

Toţi acela care l-au cunoscut bine pe Bobby Fischer, au atribuit hotărîrea sa principiilor vieţii sale închinate dreptăţii şi sentimentului său de recunoştinţă adresat şahului. Fischer considera că cea mai mare demnitate a unui campion mondial este cîştigarea meciului prin partide decise şi nicidecum apărarea lui printr-o eventuală egalitate, profitînd de clauza favorizantă a regulamentului privind cumularea remizelor.

De la retragerea sa din luptă, Bobby nu a mai apărut în competiţii. Federaţia internaţională a încercat să-l determine să revină în viaţa competiţională. Preşedintele actual al FIDE, Florencio Campomanes, a sperat că meciul anului 1975 va putea fi jucat oficial sau neoficial, dar „la începutul anului 1980 am părăsit încercarea de-a îl readuce pe Robert Fischer în şah şi am pus în aplicare intenţia mea în altă direcţie — de a deveni candidat la postul de preşedinte FIDE..."

R. Fischer a fost o personalitate puternică, reflectată atît prin principiile sale de viaţă, cît şi prin stilul său de joc. În cariera sa a jucat (potrivit unei statistici aparţinînd marelui maestru iugoslav A. Matanovic) 731 partide de turneu (între 1955—1972) împotriva a 184 parteneri şi 13 meciuri. A fost declarat cîştigător în 25 turnee internaţionale, de cinci ori a fost pe locul I-II. A cîştigat 11 meciuri, iar două s-au încheiat cu un scor egal. Doar 13 şahişti în lume au avut scor favorabil la Bobby : Tal, Gheller, Janosevic, cu ceilalţi nu s-a jucat decît o singură partidă. Între anii 1970 şi 1971 Fischer a realizat 85% din partidele jucate (+86, -4, =30). Prin jocul său a dat o nouă viziune şahului apropiindu-l de artă prin frumuseţile combinative, cît şi de adevărurile matematice prin tehnica finalurilor. Fantezia sa, momentele sale supreme de creaţie şahistă, geniul său, dar mai ales fanatismul său pentru şah constituie motivaţia atitudinii sale ieşite din comun. Cel mai mare jucător al tuturor timpurilor s-a retras aidoma lui Paul Morphy şi are acum doar vîrsta adevăratei maturităţi şahiste : 41 de ani...

MARGARETA MUREŞAN ■

Cronica şoselei

Ce ţi-e şi cu maşinile astea!

. Este un lucru cert că emanciparea femeii în ţara noastră, ridicarea ei la rolul pe care îl merită pe deplin în societate, punerea în valoare a numeroaselor ei calităţi, talente, cuprinzînd şi un aspect deloc lipsit de importanţă, dar mai puţin cunoscut şi mai ales remarcat de marele puolic. Este vorba despre femeia în postura de şoferiţă. Anii care au trecut de pe vremea cînd numărul femeilor şoferiţe a crescut de la cîteva sute, la mai multe sute de mii ne-au arătat, ne-au convins, de marile atuuri ale reprezentantelor sexului frumos la volan.

Răbdătoare, în cazul aglomeraţiei excesive, al ambuteiajelor, al deplasării impuse cu viteză de melc, deloc puse pe ceartă, calme în situaţia cînd lipsa de cultură, educaţie şi civilizaţie a unora debordează sub forma bădăraniei, femeile pot servi în multe cazuri ca model de comportare în circulaţie, bărbaţilor.

. Lipsa lor de dorinţă pentru a participa la fel de fel de întreceri ignorante şi riscante pe şosele, lipsa lor de apetit pentru tot felul de acţiuni de bravadă în care se întrec reprezentanţii „sexului tare", modestia majorităţii femeilor în a-şi etala calităţile de şoferiţe, fac din tovarăşele noastre de viaţă o categorie tot mai numeroasă de şoferi care contribuie la securitatea circulaţiei, spre binele nostru al tuturor.

Să nu fiu înţeles greşit, în domeniul conducerii auto, femeile sînt şi handicapate la cîteva capitole. Cu mai puţină aplicaţie pentru tehnica auto, deşi sînt reprezentante ale sexului frumos care cunosc motorul şi, în general, maşina ca pe conţinutul propriei lor poşete. Ca să fim sinceri, o femeie, mai ales mai firavă, oricîtă bunăvoinţă ar avea, nu are puterea necesară pentru nişte operaţii mai „de forţă", cum ar fi, de exemplu, înlocuirea unei roţi. Mai serioase sînt tarele femeilor la capitolul stăpînire de sine, rezolvarea cu sînge rece a unor situaţii grele care survin în practica circulaţiei. Emoţiile femeilor în situaţii limită au dus nu o dată la pierderea controlului maşinilor, cu toate consecinţele previzibile.

Condiţia femeii în traficul rutier este însă îngreunată mult din cauza unor bărbaţi care, în ignoranţa lor, agreiază drept glume, provocarea deliberată a unor situaţii mai mult decît periculoase. Ce act diabolic este să guşti hazul, în nişte situaţii care pot avea consecinţe fatale în orice moment. Mă gîndesc la cei care frînează puternic pentru a se delecta de efectul produs în spatele maşinii, unde şoferiţa reuşeşte cu greu să evite o coliziune ori la trecerea instantanee în faţa maşinii începătoarei, mai, mai să-i steargă farul.

Dar există şi un alt mod de a împinge inconştient femeia la pericol pentru ea, pentru familia ei, şi pentru cei din jur. Este vorba de soţul care are nevoie de un şofer, în realitate un fel de căraus pentru ocaziile cînd el, datorită stării bahice, nu mai e capabil să conducă. În acest scop se zbate, face totul ca propria consoartă să devină şoferiţă. După ce bea două sifoane toată noaptea, ostenită adesea, după o zi de muncă, la care se adaugă oboseala după o petrecere care pentru ea parcă nu se mai termină, spre ziuă e pusă să conducă, nu rareori distanţe lungi, pentru a-şi depune soţul, viu şi nevătămat, în confortabilul pat de acasă. Descoperi, în fotoliul din spate sînt aşezaţi copilaşii, care adorm imediat, mărind şi mai mult apetitul pentru somn al şoferiţei.

Cam asta era situaţia în care s-a pomenit Mirela, o femeie de 28 de ani, economistă, în acea frumoasă dimineaţă de duminică, cînd s-a aşezat la volan, zîmbind forţat (cît de greu era să facă acest lucru, ştiind ce o aşteaptă) şi mulţumînd gazdelor pentru extrem de reuşita petrecere organizată. „Te descurci tu, Mirela, eşti doar fată isteaţă. Cît despre talent la volan ai cu carul, n-ai probleme O sută cincizeci de kilometri îi parcurgi repede. Drum bun ! Pa !" „Uşor de zis, 150 de kilometri, cînd eu mă simt că n-o să pot conduce nici 15. Dar ce să-i faci, o îndur şi pe asta, cum am îndurat atîtea în viaţă", „Hai Cornelus, hai Oana, culcaţi-vă. Mama vă duce în zbor acasă". Copiii, cu ochii roşii de oboseală şi de fumul de ţigară în care au stat o noapte întreagă, mai jucîndu-se, mai moţăind pe lîngă fusta mamei, adorm repede. Fiecare kilometru înghiţit de maşină e parcă un pas spre salvarea ei de primejdie. Îşi impune să nu oprească pentru a se odihni pentru simplul motiv că nu ştie dacă va mai avea putere să reia călătoria. Cînd simte că e la capătul puterilor, trage totuşi pe dreapta spre a închide ochii măcar cîteva minute. Bărbatul simte şi bolboroseşte prin somn. „Hai, termină cu haltele şi apasă mai tare pe acceleraţie. Doar nu vrei să ajungem diseară. La cinci începe meciul la televizor". „Să apăs mai tare ? Poate fi şi asta o soluţie. În acest fel calvarul va trece mai repede". Apasă mai cu nădejde pe acceleraţie. „Ştie el ce ştie. Doar are permis de 10 ani". Şuieratul vîntului, răcoarea pădurilor de brad pe care le traversează parcă îi dau putere

Încearcă să-şi amintească secvenţe de la petrecere.. Prea s-au îmbătat unii şi-au început să vorbească prostii. O singură vorbă de spirit i-a rămas în minte. De fapt, un compliment făcut ei, de unul dintre musafiri. „Dv., doamnă, sînteţi frumoasă, dar, după cum aud, şi bună. Vorba lui Napoleon I : „cînd femeia e frumoasă, place ochilor, cînd e bună, place inimii, una este o bijuterie, cealaltă o comoară". Da, era un om rafinat, cult, spiritual.

Întrarea într-o comună. Femeia nu reduce viteza, bazîndu-se pe circulaţia rară la ora aceea şi pe şoseaua largă. În faţă rulează un biciclist pe care îl observă tîrziu. Oboseala îşi spune cuvîntul. Încearcă un viraj la stînga cu o manevră bruscă şi maşina intră într-un fel de balans, apoi se dezechilibrează puţin. Femeia se sperie de comportarea curioasă, neobişnuită a Daciei, de altfel nepericuloasă pentru un şofer experimentat, dar, nu uitaţi, Mirela are la volan doar două mii de kilometri. Virează la dreapta şi loveşte în plin biciclistul. Nu frînează. Practic, maşina nu mai e condusă. Totul e pierdut ! Biciclistul, urcat pe capotă, îşi arată pentru o fracţiune de secundă faţa îngrozită spre şoferiţă. Parcă imploră ceva, cere ajutor. Apoi e proiectat undeva pe asfalt. Rămîne în urmă, pe asfalt, cu bicicleta fărîmată lîngă el. Piciorul Mirelei parcă e lipit cu adeziv puternic pe pedala de acceleraţie. Mai întîi, maşina urcă pe trotuar, apoi merge un timp, paralel cu gardul, călcînd brutal straturile de ceapă şi cartofi ale gospodarilor. Urmează trecerea rapidă prin faţa şcolii. Parcă e un rapid mîndru care nu opreşte în orice gară măruntă. Mai parcurge cîteva zeci de metri şi apoi, obosită. Dacia se opreşte pe un strat de flori, în faţa primăriei. Femeia îngrozită rămîne cîteva clipe blocată în fotoliul ei. Apoi, încet, încet, realizează peisajul prin care a trecut. În total 400 de metri parcurşi haotic, care puteau secera nu o viaţă, ci mai multe. Noroc că toţi au văzut maşina fantomă şi s-au ferit. Cei doi copilaşi din maşină încep să plîngă. Se trezeşte şi bărbatul. „Cei-i, Mirela, cu zdruncinăturile astea ? Doar n-ai mers pe un drum de cîmp, ci pe asfalt. Dar ce-i cu parbrizul spart, ce s-a întîmplat ?" Parcă s-a mai trezit din beţie. Începe s-o certe pe neîndemînatica de nevastă, care nu răspunde nimic. Şi-a luat obrazul între palme şi plînge, plînge... Sătenii s-au adunat în jurul maşinii.

„I-a luat viaţa bietului Vasile, om cu patru copii, s-a nenorocit şi ea. Ce ţi-e şi cu maşinile astea !"

VICTOR BEDA ■

Reporter: spectatorul

Ştafeta

Bucureşti. Campionatele internaţionale de atletism. La triplu salt, Bedros Bedrosian doboară cel mai vechi record al atletismului nostru, 17,27 m ! Aflat pe stadion, în calitate de antrenor, fostul deţinător al recordului, Carol Corbu, dispare pentru o clipă. Reapare cu o lacrimă discretă în colţul ochiului şi cu o sticlă de şampanie în mînă. Se îndreaptă spre noul recordman şi-l felicită. Cei doi se retrag în linişte, la umbra tribunei. Mările bucurii, ca şi mările dureri, sînt mute.

După renunţarea la sport, Carol se vede obligat să renunţe şi la titlul de recordman. Într-o zi şi Bedros va păţi la fel. Aceasta este soarta recordurilor şi a recordmanilor. Dar fără asa ceva am fi mai puţin oameni şi ne-am simţi mai trişti.

DAN DĂNUŢ DORU ■

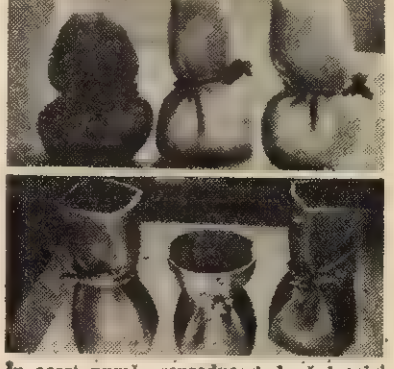

În acest număr reproduceri după lucrări în sticlă ale plasticianului DIONISIE POPA

La peluză

Aşa, nu!

Uite aşa şi pe dincolo, mai în glumă, mai în serios, ajungem să discutăm de-adevăratelea, cu voluptatea nechibzuinţei, şi să transformăm într-un punct de interes penibilul. Fiindcă în ce alt fel putem considera P.S.-urile din josul unor interviuri cu antrenori schimbaţi peste noapte la două luni după încheierea campionatului şi cu o lună înainte de începerea altuia ? Cu ce temei mai privim spre roadele fotbalistice ale toamnei cînd perioada de transferări se încheie în august şi corpul de elită coleăie în incertitudini, fugi, lipsuri la apel ? Miroase a bişniţă şi a... obor, era să spun şi nu mai zic deoarece oborul este un lucru temeinic şi gospodăresc. A bilci, da, uite că între timp mi-a venit cuvîntul, s-au scos tarabele afară şi negustorii îşi strigă clienţii, îi trag de mînecă, uite baba nu e baba, este inadmisibil.

Pe cuvîntul meu dacă eu mai înţeleg ceva din seriozitatea oamenilor de fotbal dacă primordiala grijă, pregătirea riguroasă a unei campanii toamnă—primăvară, care cere ştiinţă, competenţă, organizare, efort, timp, foarte mult timp, este privită cu mentalitate de precupeaţă. Colegii mei care s-au întors de la Campionatul european au adus cu ei ziarele sportive ale continentului, care, pe pagini întregi, în chenare ordonate şi limpezi, dau loturile echipelor cu noii antrenori şi achiziţiile de jucători imediat după terminarea campionatelor. Noi abia acum publicăm regulamentul de transferări care nu este suficient de lung ca să fie complet şi este insuficient de scurt ca să fie clar. Un regulament de transferări n-ar trebui, după opinia mea, să depăşească opt-zece puncte formulate concis şi limpede, principiile generale.

O vară de tranzacţii în loc de o vară a muncii. Nu e o treabă serioasă. Un regulament stufos şi incilcit ascunde lipsa fermităţii. Stăm şi citim, oameni altfel serioşi, tot felul de năzbîtii despre cutare care nu mai pleacă la Iaşi şi a cerut transferul la Galaţi, despre icsulescu care dă un interviu gata-gata de a fi luat în serios şi îndrăgit la o echipă ca a doua zi, dacă nu chiar în ziua aceea, să aflăm că icsulescu nu mai este acolo unde părea că va rămîne în vecii veciior — ci aiurea... Unde ne aflăm, zău aşa ?... Dumneavoastră vă daţi seama cît de ridicole sînt toate astea ? De penibilul situaţiei ? Mîine-poimîine începem să ne lamentăm de jocurile anoste, confuze, de lipsa de pregătire temeinică a jucătorilor uitînd că în vara muncii noi am alergat după cai-verzi-pe-pereţi şi ne-am furat căciuile. Dăm vina pe campionat de parcă el, campionatul ăsta, ar fi un lucru în sine, un dat divin, o pogorîre naturală, nicidecum o organizare umană, condusă, controlată, gîndită sau ar trebui să fie gîndită cu răspundere şi pricepere. Nivelul campionatului nu reflectă atît talentul jucătorilor cît înălţimea lui organizatorică. Vezi discrepanţa între tehnicitatea fiecărui jucător în parte şi nivelul general al jocurilor din campionat. Este de neconceput cum elanul nostru deneţeles de a merge la campionatul mondial de fotbal sau de a fi în sfîrşit prezenţi într-o finală europeană este bălmăjit de talmeş-balmeşul rocadelor dintre care cele mai multe n-au nici un chichirez, pentru că nu vreau să cred că cineva poate pretinde în mod serios că un antrenor care a avut la îndemînă de-a lungul timpului loturi solide, mai trainice decît al lui acum, şi n-a făcut nimic sau mai nimic altundeva, prin aducerea lui la echipă cu două-trei săptămîni înaintea startului, numai pentru că este din alt oraş, poate garanta calitatea unei lucrări pe care, chiar dacă ar fi capabil s-o facă n-ar mai putea-o termina deoarece nu i-o permite timpul. Cum poţi lupta pe stadioanele din Liverpool, Madrid, Roma, Paris etc. după ce cu cîteva zile înainte te-ai înfruntat cu nişte biete echipe incropite la întîmplare şi în pripă ? Campionatul este slab fiindcă este gîndit superficial şi arbitrar. E timpul cred să se pună capăt acestei harababuri şi federaţia, în loc să năduşească întocmind tabele şi mizgălind paragrafe, să purceadă imediat la urmărirea seriozităţii pregătirilor. Şi să ia măsuri, unde este cazul.

NICOLAE CRISTACHE ■

Mîine încep Jocurile Olimpice de vară

● *Succes tricolorilor români* ● *Actele la control!* ●

Valorificarea tradițiilor populare

● Consecvent siesi, **Muzeul Satului,** după ce a organizat într-un foarte scurt răstimp o sumedenie de expoziții care au atras în sălile și pe aleile sale un mare număr de vizitatori, pune la dispoziția iubitorului de folclor și de frumos o nouă expoziție, **„Apuseni — muncă și creație".** Zeci și zeci de exponate preluate direct din colecția (a se citi tezaurul) muzeului, plus un masiv set de fotografii vin să ilustreze legătura mai mult decît intimă dintre om și munte. Nu exagerăm cu nimic dacă vom spune că realizatoarea expoziției, cercetătoarea **Joana Negoiță,** care este totodată și directoarea muzeului, a alcătuit nu o expoziție ci un veritabil scenariu al vieții celor ce locuiesc pe versanții **Munților Apuseni.** Vizitatorii vor pătrunde, încetul cu încetul, în lumea de basm a satelor de moți, văzute în specificul lor arhaic, în viața și munca acestor oameni care sînt agricultori, păstori, aurari, fierari, meșteri în prelucrarea lemnului, iscusiți (a se citi iscusite) țesători și, în același timp, grație fotografiilor, îi vom întîlni copii pe ulițele satului, adolescenți în hore, oameni maturi, părinți și, desigur, bătrîni ce văd și știu lumea. **„Apuseni — muncă și creație"** este, fără doar și poate, o expoziție alcătuită nu numai cu competență științifică, ci și cu mult suflet, cu multă dragoste față de-acest tărîm care a fost leagănul atîtor și-atîtor importante evenimente din frămîntata istorie a poporului nostru. ● Aflată la cel de-al zecelea disc, din care sapte LP, **Viorica Flintașu** adaugă la celelalte discuri datorate altor minunate interprete ale cîntecului bihorean, o nouă pagină de valorificare și conservare a muzicii populare din acest mult frumos colț de țară. Ceea ce o deosebește pe Viorica Flintașu de celelalte „flori" ale cîntecului bihorean este chiar vocea sa, o voce mai neobișnuită, o voce care s-a ferit de sugestiile artei vocale culte. Se simte în cîntecele acestei apreciate interprete plăcerea și bucuria de-a cînta ca acasă, aidoma tuturor celor ce-și mîngîie viața, cu durerile și bucuriile ei, prin intermediul cîntecului. „Modelul suveran este pentru mine, mărturisește Viorica Flintașu, felul în care cîntă o fată la sezătoare, femeia și bărbatul la nuntă și bătrînele care bocesc după cel dus. Ceea ce adaug eu după aceea nu e decît un suflu de viață, o reînviere a cîntecului, încît oamenii să mă recunoască și să se recunoască în aceste cîntece". Minunată profesie de credință, cu atît mai mult cu cît Viorica Flintașu o respectă întru totul și în acest al zecelea disc de pe care am auzit: **Mîndre-s horile-n Bihor. De cînd îs cu dor și drag, Umblă norocu pe lume, Dragă mi-i lumea, mi-i dragă, Bine-i tînăr și holtei, De ți-s bade dragă tare, Ducе-mă-aș către Arad, Măi vecine, măi vecine, Greu îi dorul ce m-ajunge, Hai bădiță-n deal la coasă, Colo-a jos, în ulicioară și Faceți-mi un pic de loc.** Viorica Flintașu, ca să prelucrăm ultimul cîntec, și-a făcut, prin ea însăși, un pic de loc mare, un pic de loc pe care-l merită din plin. **(Victor Nițu).**

Joacă de-a regulamentul continuă!

Vă propunem o scurtă poveste. Campioana județului Maramureș, I.S.S.M. Sighetu Marmației, a pierdut recent, 1—2 și 0—1, barajul pentru promovare în C. Viitorul Cîmpulung Moldovenesc a cîștigat pe merit, a recunoscut președintele I.S.S.M., economistul Vasile Prodan, nimic de zis, dar noi nu sîntem lămuriți c-o problemă. Concret: simțind că poate ajunge la baraj, I.S.S.M. și-a întărit lotul cu 4 jucători de la divizionara C din localitate, C.I.L. Cei 4, adică frații Shohan, Petruș și Szekeli, au și fost folosiți, pe bază de tabel, în meciul cu Zorile Moisei (4—0 pentru I.S.S.M.), numai că, judecînd cu legea în mînă, comisia județeană de fotbal a invalidat transferul și a schimbat rezultatul de pe teren, dictînd 3—0 pentru Zorile. Repetăm, pe bună dreptate, căci articolul 1 din Regulamentul de transferare a jucătorilor (reprodus nu demult de „Sportul") precizează că, în afara perioadei anuale, „se pot transfera (n.n. în tot timpul anului), cu avizul comisiei județene de fotbal, la echipe de categorie inferioară, numai în cadrul aceluiași județ, și jucători divizionari A și B care sînt dați disponibili de către clubul (asociația lor)". Cum frații Shohan și ceilalți proveneau din C, I.S.S.M. și-a recunoscut culpa, a suportat pedeapsa și, logic, a renunțat la transferuri.

Numai că, la baraj, cei din Sighet au constatat că articolul valabil pentru ei au operase și pentru adversari! Viitorul Cîmpulung a utilizat 2 jucători, pe Candrea și Voicu, veniți în returul campionatului de la A.S.A. Cîmpulung și, respectiv, Avîntul Frasin, adică din divizia C! Au făcut, firește, contestație, dar cu ea au rămas! Li s-a explicat, cum ni s-a explicat și nouă, că unele comisii județene au aplicat articolul 1 din regulament, iar altele nu, ca și cînd regulamentul ar fi o chestiune facultativă și nu, așa cum s-ar cuveni, o lege egală pentru toți! Ba, mai mult, străduindu-ne să dezlegăm misterul, am aflat că de vină e... regulamentul care, alcătuit în grabă, a omis să stipuleze că și jucătorii de C au dreptul, pe lîngă cei de A și B, să „coboare" oricînd în aria aceluiași județ!

Din întîmplare este vorba, acum, despre aceste două echipe, una din Sighet și alta din Cîmpulung. Puteau fi altele, oricare, problema ne pune, credem, în principiu. Există un regulament sau nu? Trebuie el respectat sau fiecare acționează cum găsește de cuviință, interpretîndu-l și completîndu-l?! Că I.S.S.M., căreia F.R.F. i-a respins (într-o primă instanță) memoriul, are dreptate, ni se pare clar. Mai puțin clar e un alt aspect, pe marginea căruia am mai scris: cînd va înceta această joacă de-a regulamentul?! La această întrebare așteptăm un răspuns din strada Vasile Conta 16.

TRAIAN OVIDIU ■

Cușca Șușăreului

Gogu Dumitrescu

S-a schimbat cu totul Turnu-Măgurele de cînd nu mai e Gogu Dumitrescu... Frizerul-lord englez, care aducea, aici la Dunăre, trupe de teatru, obișnuind orășelul (11 000 de locuitori) cu genele serafice ale lui Leonard și pulpele fetelor lui Tănase, avea prăvălia pe centru, bărbierie mai mult pentru ucenici și agenție teatrală exclusiv pentru el. Rădea rar. Pe apucate și doar fețe șimandicoase. Despre tuns nici vorbă, fourfeca fiindu-i rătăcită printre carnetele de bilete ale turneelor. Schema sălii din parc era totdeauna, imbietoare, la casa unde clienții se succedau să-și achite înfrumusețarea... Gogu era mult mai preocupat de rîndul II locul 5—6, decît de ras-tuns-frectie...

În timpurile de acum 40 de ani, cînd amintirea lui Comino — cel mai vechi actior care-și făcuse din astă localitate de cercaliști fief sigur — era praf și pulbere, și nici măcar o piatră de caldarîm sau o ulucă nu-i mai pomeneau eroicile avataruri, frizerul de pe strada mare lupta din greu să aducă teatru la Turnu, să obișnuiască concetățenii cu ridicările de cortină, să facă „rețetă" diverșilor improvizați directori, plecați la provincie să-și salveze și sărăcia și uritul. Reușea mai totdeauna, și pentru asta își crease un prestigiu, faimă. Cu el se mergea aproape la sigur. De aceea, nu-l oroleau nici Leonard, nici Tănase, nici Bulandri, nici renumitul între renumiți, falmosul mare impresar Lică Teodorescu.

Pe zăpadă, pe sloată, pe vreme cu frunză verde, ajungeam la el, încrezători. Ne primea totdeauna în gară, în cel mai elegant costum — revin, de lord englez — chiar dacă n-avea vînzare. Se mai făcea pînă seara, căci de matineu foarte rar era vorba. După ce se încredința că am sosit, lăsîndu-ne în căldul vagonului, începea asaltul... Cunoștea că sunt orele decisive și anunțul ce făcea să apară în geamul frizeriei.

A SOSIT TRUPA!

Îl ștrichiuia, îi dădea bătaie, îndemnîndu-l să alerge la școlile de fete, unde — fățos cum era — făcea curte directoarelor, cuvintele-i dulci fiind cuceritoare și convingătoare. Trecea și pe la pompieri, unde comandantul, care-i era client (de brici) și prieten, trebuia să închidă ochii, permițîndu-i, cu reducere, să dea în picioare. Știa să-l ia pe fiecare, fără să se căiulească, cu argumente diferite, cu distincție, și chiar cu morgă.

Nevasta, căreia îi ciupea simpatic sexul femeiesc, tot șimandicos al tîrgului, știind-o meșteră în a drege cîrlionți și, din vopsit, păr absolut normal, umbla la tejgheaua cu plan și bilete, în lipsa celui plecat „pe teren". Asta făcea ca în seara spectacolului să fie și locuri încurcate... Se deplasa din casa de bilete fainicul agent, care știa să le împace pe toate. Spre mulțumirea ofițerilor din garnizoană, pentru cari avansa costul biletelor ofițerul de întendență; spre buna împăciuire a tineretului care toată ziua spectacolului se ținea după „Nea Gogu", după „domn Dumitrescu", ca după preotul cu căldărușe al Bobotezei, ca în zilele de iarmaroc, copiii, după animalele exotice jigărite...

Și totul se sfîrșea cu bine; încheindu-se cu masa întinsă, pînă spre zori, la restaurantul din centru. Porneam spre gară, 'n corpore, pe jos, unul mai dispus ca celălalt, cu Gogu în mijloc.

GABY MICHAILESCU ■

FAIR PLAY

Întîmplări semnificative

Mîine încep Jocurile Olimpice de vară — ediția Los Angeles 1984. Cu puțin timp în urmă am comentat unele gesturi de sportivitate consemnate la edițiile anterioare, fapte cu semnificații esențiale, profunde, care fac cu adevărat din sport o școală a caracterului și a personalității. Continuăm astăzi să vă reamintim campioni care nu au năzuit numai la medalii și la glorie.

Helsinki 1952. În proba de 3 000 m obstacole luptă pentru victorie sovieticul Vladimir Kazanțev și americanul Horace Ashenfelter. A mai rămas de trecut ultimul obstacol. Kazanțev alunecă, pierde ritmul și pierde și cursa pe ultimii metri. Dar este întîiul care-l îmbrățișează pe cîștigător. Publicul înțelege gestul și aplaudă frenetic!

Berlin 1936. Proba de maraton. Conduce japonezul Kitai Son, dar englezul Harper îl urmează îndeaproape, dozîndu-și prudent eforturile. La un moment dat, japonezul, într-o turnantă oarecare fără arbitri, intră pe un drum greșit. Harper observă greșeala lui Son și ar fi putut să-l lase să meargă pe drumul care nu mergea nicăieri. Dar, sportiv, credincios sportului olimpic, aleargă după japonez, îl întoarce pe ruta corectă și continuă din nou împreună lupta cu kilometrii. Kitai Son a cîștigat maratonul și medalia de aur. Dar victoria sa a datorat-o spiritului de fair play al partenerului său de întrecere care n-a înțeles să cîștige prin greșeala celuilalt.

Tokio 1964. Întrecerile de iahting. Echipajul australian îl depășește neregulamentar pe cel italian, dar arbitrii nu observă. Cu corectitudine, fair play australienii își recunosc greșeala. Vor primi totuși medalia de aur și prețuirea italienilor.

Tot la Tokio, la baschet, mulțimea a aplaudat îndelung un gest al antrenorului echipei braziliene. În meciul cu Uruguay, echipa sa a rămas în final cu patru jucători, ceilalți fiind descalificați pentru cîte cinci greșeli personale. Ca să nu joace într-o superioritate inechitabilă, antrenorul brazilian a scos și el un jucător și echipele au terminat meciul cu cîte patru jucători în aplauzele spectatorilor. Mai interesa oare scorul?

Montreal 1976. Olimpiada Nadiei Comăneci. Un frumos exemplu de sportivitate ne povestește Ioan Chirilă în cartea sa despre NADIA: „O fetiță de 14 ani și cîteva luni înfruntă maestrele lumii. Ludmila Turișceva, campioană olimpică, de zeci de ori laureată în concursuri internaționale, crede în ea și în succesul echipei sovietice. Dar, la individual, Nadia e de nedepășit. Cinci medalii, dintre care trei de aur. Delir în tribune. Inimile suporterilor români bat intens. Și iată rezultatul final. Steagul nostru flutură pe cel mai înalt catarg și Nadia se urcă pe podiumul cel mai invidiat. Turișceva înțelege că a fost învinsă de o sportivă mai bună. Și corectă, fair play, se îndreaptă spre Nadia, o felicită și o sărută!"

Cei mai mari sportivi ai lumii, deveniți glorioși campioni olimpici, sînt aproape întotdeauna și campioni ai sportivității. Nu știu de ce, dar cînd spui olimpic parcă vezi și alte virtuți decît acelea ale calităților fizice, parcă vezi Elada și armonia eliină, te gîndești la Coubertin și la tot ce are mai de preț sportul lumii.

CRISTIAN TOPESCU ■

Flagrantul și... ce-a mai urmat

Penibilă trebuie să fie clipa prinderii cu „mîța în sac", mai ales pentru cei care trăiesc, pînă atunci, învăluiți într-o anumită aureolă de onorabilitate. Onorabilitate, meritorie, firește, pînă la un punct, dar alterată profund de ceea ce se cheamă degradare morală, abuz, incorectitudine...

— Actele la control! — se adresează într-una din zile subofițerul Gavrilă Sularia, agent de circulație la Miliția județului Mureș, unui conducător auto întîlnit pe traseul Tg. Mureș — Sovata. O simplă verificare și nimic mai mult. O cer obligațiile profesionale, o impune experiența activității preventive. O înțeleg majoritatea covîrșitoare a oamenilor de la volan...

Ciudat! Conducătorul auto oprit, de data aceasta, de către agentul de circulație de la Mureș nu pare să se comporte „obișnuit" față de inspirația subofițerului.

„Nu pretind neapărat să-mi zîmbească, deși l-am salutat respectuos — socotește în sinea sa omul în uniformă. Dar ce motiv poate avea să fie atît de tulburat?!".

— Ce transportați în sacii aceia? întreabă agentul de circulație în timp ce verifică actele primite.

Răspunsul întîrzie. Neliniștea celui de la volan la forme paroxistice. Ceea ce fusese inițial, pentru subofițer, o simplă bănuială, devine, aproape brusc, o certitudine: evident, ceva nu e în regulă.

Și astfel, Ioan Moga, profesor din comuna Miercurea Nirajului, avea să fie depistat în flagrant, transportînd 7 saci cu porumb boabe sustras de la Baza de recepție Singeorgiu de Pădure. Așa avea să se descopere că Dumitru Poo, șeful bazei de recepție respective, și încă 11 complici au sustras, în ultimul timp, cereale în valoare de peste 100 000 lei, faptă pentru care au fost cercetați în stare de arest.

Același subofiter, Gavrilă Sularia, aflat în ziua de 6 iulie a.c. pe traseul Tg. Mureș — Reghin a oprit pentru control pe tractoristul I. Tămaș, care transporta o remorcă încărcată cu materiale de construcții: pastă de var, dale din beton, ipsos, miniu de plumb, plasă de sîrmă etc.

— De unde veniți și unde le duceți? întreabă subofițerul arătînd spre materialele din remorcă.

Întrebare la care făcînd „ochii mari", tractoristul răspunde în „doi peri".

— Așteptați puțin să vină „șefu". Să vă „explice" el cum... stau lucrurile.

„Șeful" fiind chiar șef de serviciu personal, învățămînt și retribuție, Mihai Takacs, n-a avut încotro, fiind nevoit să explice că cele 920 kg pastă, var, 49 dale beton, 90 kg ipsos, 2 kg miniu de plumb, 65 kg plasă de sîrmă, în valoare de circa 7 000 lei, erau... luate după expresia sa, în limbaj juridic se spune sustrase, deoarece nu existau forme legale în acest sens, de la Trustul de antrepriză construcții chimice Cluj, Antrepriza Tg. Mureș și urmau a fi folosite la construcția unei cabane personale.

MIHAI GROZAVU ■

UNIVERS

Generali euforici aruncau în mare tunuri, puști, uniforme

● *Efectul invers al „fructului oprit"* ● *Alfa-ASH și plafonul termic* ● *Agricultură cu 7000 de ani în urmă* ●

Comentariul săptămînii

Sărăcie și insecuritate

Nu s-ar putea spune că cei ce promovează cursa înarmărilor nu se străduiesc să-și justifice poziția. Astfel, se susține că industria de armament dă de lucru la numeroși oameni, care altminteri ar rămîne șomeri, că forțele armate sînt un factor de progres, singura instituție modernă din lumea a treia, că în țările dezvoltate complexul militaro-industrial joacă rolul de motor al creșterii economice, fiind principala sursă de inovații tehnologice și științifice. Dar „argumentul" cel mai des invocat, devenit truism, îl constituie „asigurarea securității" și, prin aceasta, asigurarea unei dezvoltări economice autonome.

În realitate însă, nimic din aceste sustineri nu rezistă la o examinare serioasă. Locuri de muncă ? Dar acestea sînt locuri de muncă parazite și sterpe, ele se creează și se mențin pe baza a ceea ce produce restul economiei și nu aduc, în ultimă instanță, nici o contribuție la ridicarea nivelului de trai al populației. În același timp, ele sînt și cu mult mai costisitoare decît locurile de muncă din sectorul nemilitar. După cum declara chiar în Congres un senator american, 1 miliard de dolari permite crearea a 100 000 de posturi în învățămînt, în timp ce în sectorul apărării cu suma respectivă se pot crea doar 40 000 de posturi. Economicește, militarizarea produce un efect diametral opus obiectivului proclamat, căci independența militară este inexorabil repusă în cauză de către legile economice ; ca urmare, supraînarmarea agravează insecuritatea economică și socială. Chiar și în țările industrializate — în care aspectele negative ale cheltuielilor militare sînt mascate de avantajele economice de pe urma exportului de armament — economia în ansamblu are de suferit, devine tot mai dependentă de importuri. Statele Unite, de exemplu, importau în 1970 3,4 milioane de barili de petrol pe zi, pentru ca numai peste 8 ani să importe 8,2 milioane de barili pe zi. Dacă la începutul anilor '70 importurile americane de petrol reprezentau 24 la sută din necesar, în prezent ele reprezintă peste 50 la sută.

Cît privește asigurarea securității — menționăm aici și teza, susținută zilnic de unii, că numai înarmarea celorlalți este dăunătoare, pe cînd propria lor înarmare ar duce la „întărirea păcii în lume" —, în prezent este limpede că cu cît pe pămînt se acumulează mai mult armament, cu atît securitatea, în loc să se mărească, scade. „A te înarma — se spune în cunoscutul raport al Comisiei Brandt — înseamnă a sărăci omenirea, și nu a-i asigura securitatea". Contrar deci a ceea ce susțin factorii interesați, înarmările constituie, atît în țările în curs de dezvoltare, cît și în cele industrializate, o sursă permanentă de sărăcie și insecuritate. Această realitate pune și mai mult în evidență imperativele opririi cursei înarmărilor și ale dezarmării.

ION D. GOIA ■

Bachus și vikingii

Una din problemele care preocupă foarte mult autoritățile suedeze este consumul ridicat de alcool în rîndurile populației. Potrivit datelor oficiale, în Suedia consumă băuturi alcoolice 92 la sută dintre bărbați și 85 la sută dintre femei. Aproape 4 la sută dintre suedezi sînt înregistrați ca alcoolici. Mortalitatea de pe urma cirozei a crescut în ultimii 20 de ani de 4 ori. Și cu toate că statisticile înregistrează un consum anual de alcool pe cap de locuitor inferior altor țări (6,2 litri, în comparație cu 14 litri în Franța și cu 12,5 litri în R.F.G.), toată lumea știe că adevărata cantitate este cu mult mai ridicată, poate de 2—3 ori mai mare, avînd în vedere milioanele de litri care intră în țară prin contrabandă sau care se produc pe ascuns (determinînd ritmuri record de vînzare la făină, zahăr și drojdie).

Față cu această situație, în Suedia au fost luate măsuri antialcoolice severe, prohibitive, neîntîlnite în nici o altă țară europeană. Astfel, la o populație de peste 8 milioane de locuitori, există numai 316 magazine în care se vînd, la prețuri deosebit de ridicate, băuturi alcoolice ; în plus, aceste magazine sînt deschise numai în zilele de lucru și atunci numai în orele cînd cetățenii se află la locul de muncă. Persoanele sub 20 de ani nu pot cumpăra vin sau alte băuturi spirtoase. Amenzile pentru cei care, aflați la volan, sînt dovediți că au consumat fie și o picătură de alcool au dimensiuni colosale. În bufetele teatrelor nu se mai vinde nici măcar șampanie, iar un țap de bere costă cam tot atîta cît costă o sticlă de vin în Anglia. Cei descoperiți în stare de ebrietate sînt imediat luați în evidență, au un fel de cazier. Lucrătorii din serviciile speciale, care au împuterniciri foarte largi, sînt obligați să cerceteze cu meticulozitate orice informație, chiar și telefoanele și anonimele, cu privire la oamenii care, după expresia deja consacrată în Suedia, „au probleme alcoolice". Dacă un cetățean despre care se află că abuzează de spirtoase refuză să se supună dezalcoolizării, el își face un deserviciu imens, lui și familiei, întrucît autoritățile pot să-i reducă, ori chiar să-i anuleze cu totul indemnizațiile sociale, care alcătuiesc o parte însemnată a veniturilor suedezilor.

Dar, în pofida tuturor acestor măsuri, consumul exagerat de alcool continuă să fie, după cum scria **Financial Times**, „cea mai grea problemă socială și medicală a Suediei". Pentru că în fața celor mai draconice măsuri și a celor mai ridicate prețuri din Europa la băuturile spirtoase, populația a răspuns prin „repliere". Cetățenii nu mai beau în localurile sau în locurile publice (aici se înregistrează doar 3 la sută din consumul de băuturi spirtoase), ci acasă, unde, oricum, sînt mai la adăpost. Referindu-se la această situație, mai mulți specialiști suedezi, în special medici și sociologi, au apreciat că este vorba de efectul invers, care apare întotdeauna cînd un anumit lucru este pus în postura de „fruct oprit". Fructul acesta este dorit cu o intensitate incomparabil mai mare decît în cazul în care ar fi la îndemîna oricui. Un reputat specialist din Stockholm, B. Löfgren, crede că cheia rezolvării dificilei chestiuni a alcoolismului o poate da educația. „Cînd suedezii — spunea el — nu vor mai confunda băutul cu beția, vor cădea în desuetudine și măsurile prohibitive".

De pe toate meridianele

Agricultori de viță veche

Utilizînd cele mai noi metode, savanții au stabilit că indienii nord-americani practicau lucrarea pămîntului acum 7 000 de ani, adică cu 2 500 de ani mai înainte decît se credea pînă acum. Acest lucru a devenit clar după ce, cu ajutorul accelerătorului electrostatic și cu ajutorul generatorului Van de Grafe a fost determinată vîrsta semințelor de tigvă găsite într-o veche așezare indiană din zona Saint-Louis.

De o mie de ori mai eficientă decît aspirina

Oamenii de știință au descoperit o substanță care face să scadă temperatura corpului oamenilor bolnavi cu o eficiență de o mie de ori mai mare decît aspirina. Această substanță a fost denumită Alfa-MSH. Pe cale naturală, ea este elaborată în creierul omului, și anume de acea parte a lui care dirijează temperatura corpului și, în mod deosebit, stabilește plafonul ei maxim. Prin adăugarea de Alfa-MSH, acest plafon poate fi scăzut după dorință.

„Autobuzul dumneavoastră soseşte peste un minut!"

După cum scrie ziarul londonez **Times**, către sfîrșitul acestui an, în stațiile de autobuz din capitala Angliei vor fi amplasate instalații de informare automate. Noul sistem de dirijare a circulației autobuzelor din transportul orășenesc are în componența sa retransmițători pe bază de microunde instalați pe străzi, emițători în cabinele șoferilor și informatori electronici în stații. Sistemul va permite nu numai scurtarea șirurilor de pasageri care așteaptă, ci va ușura foarte mult circulația mașinilor pe trasee, întrucît dispecerii vor ști în orice moment punctul în care se află cutare sau cutare autobuz, și-i vor dirija mișcarea. Informatorii electronici vor putea să „vorbească" sau, cu ajutorul unui indicator special, vor aduce la cunoștință călătorilor din stații care sînt autobuzele aflate pe traseele care trec prin stația respectivă și peste cît timp vor sosi. Experimentată deja cu succes în Franța — unde a și fost elaborat —, sistemul electronic de dirijare a circulației autobuzelor din transportul orășenesc și de informare a pasagerilor din stații va fi introdus, de asemenea, la Anvers și la Bruxelles.

ION CODRU ■

Roza vînturilor

ARIEL CANZANI D. (Argentina)

CREDINȚĂ (Fragment)

Într-o zi
Cînd ne-am trezit
Totul
Era schimbat.

La putere
Un ascet
Cu priviri
Adînci.

În școli
Dascăli
Și înțelepți
Ne inițiau
În științe
Și arte.

Pe străzi
Oamenii
Dăruiau
Aurul
Adunat
De-a lungul
Secolelor de jaf
Sîngeros.

Săracii
Ofereau
Pentru hrană
Bunurile lor
Nepătate.

Generali
Euforici
Aruncau
În mare
Tunuri
Puști
Uniforme.

Totodată
Visele lor
Despre glorie
Și sînge.

. . . . . .

Poeții
Au revenit la cîntec
Versurile
Pline de miere
Întruchipau
Parabole.

Într-o zi
cînd ne-am trezit
Totul
Era schimbat.

În românește de PETRE STOICA ■

Aventură în lume

Georges Simenon își schimbă eroul

Televiziunea franceză în colaborare cu Hamster production sînt pe cale de realizare a unor filme după treisprezece nuvele inedite ale lui Georges Simenon. De această dată, eroul nu mai este Maigret ci „micul doctor", singurul erou din opera binecunoscutului autor de romane polițiste care îl egalează pe celebrul comisar. Micul doctor care își exercită cu dăruire meseria într-un orășel din Charantes are o pasiune : ancheta polițistă. Metodele sale de investigație îl apropie mai mult de Sherlock Holmes decît de Maigret. În desfășurarea anchetelor pe care le întreprinde, timidul, poetul și filozoful polițist amator, căci este cite puțin și din cele amintite, depune aceeași rigoare și conștiinciozitate ca în cabinetul său atunci cînd examinează bolnavii. Doctorul mai are și o asistentă, Anna, bineînțeles frumoasă, care nu se mulțumește numai să fixeze orele de consultații ale pacienților. Bine-venit să fie amestecul femeii în toate acțiunile întreprinse de bărbați !

Campanie națională pentru o viață rațională

Soția fostului președinte al Republicii Federale Germania, doctorul Mildred Sheel, a lansat o campanie națională prin care încearcă să-și incite compatrioții, apoi să-i readucă pe căile drepte ale unei vieți raționale. Cel puțin o zi pe săptămînă fără țigări, băuturi și televizor — cere dr. Sheel oamenilor, „pentru a-și purifica corpul, spiritul și pentru a găsi în viață alte centre de interese decît aceste mediocre paleative". Subscriem. În acea zi vom consuma fructe.

Mere din livada lui Tolstoi

Puțini sînt aceia care auzind de Iasnaia Poliana să nu facă imediat legătura cu marele scriitor rus Lev Tolstoi care a preferat acest loc mai mult decît oricare altul. Acum, lîngă conacul atît de îndrăgit de scriitor se găsește o casă de copii înconjurată de o livadă imensă. În această livadă se găsește un măr la care copiii țin în mod deosebit. Este singurul măr care a mai rămas întreg la conacul lui Lev Tolstoi, după ce conacul a fost incendiat, în timpul războiului, de către fasciști. Mărul a fost strămutat în livada copiilor și, îngrijit cu multă dragoste, a fost „pus pe picioare". Copiii se mîndresc acum că mănîncă mere din livada lui Tolstoi.

ELENA GRECESCU ■

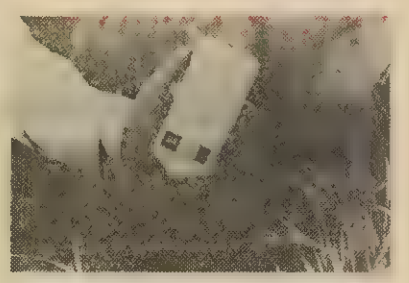

„Clorophyll Detector SPAD 502" este numele unui dispozitiv electronic realizat de curînd în Japonia de către renumita firmă Minolta Camera Co. Acest dispozitiv indică pe ecran conținutul exact de clorofilă al unei plante, fiind astfel deosebit de util în condițiile în care cunoașterea acestui detaliu permite stabilirea cantității de nutritiv ce trebuie adăugată pe o cultură. Se știe că de cantitatea de clorofilă depind gradul de creștere și de dezvoltare a plantei, starea de sănătate și rezistența solurilor. Dispozitivul are dimensiuni miniaturale : 21,25 centimetri lungime, 7,5 centimetri lățime și 3,7 centimetri grosime.

După FÜR DICH — R.D.G.

Mai sînt multe de explorat şi pe Terra

• Cine are dreptate ? • Un cocoş cu multe carate •

Punct şi de la capăt

Vară, uneori căldura e toridă, sînt pustii pînă şi terenurile cu gazon perfect, dar e mare agitaţie prin camerele unde se adăpostesc sediile unor vestite cluburi de fotbal. Şi, dintre atîtea ştiri care privesc transferări, mai mult sau mai puţin spectaculoase, una a reţinut atenţia, în mod deosebit. Este cea privind detaliile contractului dintre Maradona şi Napoli şi felul cum îl aşteptau vestiţii „tifosi" pe noul lor idol. Unii voiau să vină pe stadion (ca James Bond, scrie „France Presse"), iar alţii doreau ca „nr. 1 mondial" (în care eu nu cred de mult, dar nu prea contează !) să traverseze oraşul într-un jeep blindat (ca Papa — aceeaşi agenţie). Aici, va locui cu logodnica, părinţii, unul din fraţi, sora lui, soţul ei, copilul acestora, într-o casă adecvată ca apatiu, cu vedere la mare, oferită de club iar impresarul va avea şi el o casă „puţin mai mică". Va beneficia şi de un comision consistent din beneficiile clubului cînd acesta va primi bani de la fiecare echipă ce va înfrunta Napoli în meciuri amicale, îi vor reveni sume din publicitate iar echipa va mări tariful abonamentelor. Un singur lucru n-am aflat din ştire : cînd va deveni, cu adevărat, Maradona „nr. 1 mondial" sau măcar de valoarea unui Platini, a unui Falcao şi chiar Rummenige ? Cu alte cuvinte, cînd îşi va reabilita imaginea de „marcă atît de „umflată" ? Pînă atunci pun punct şi o iau eu, măcar, de la capăt.

Dacă vorbim de reabilitări, presa japoneză se referă pe larg la un caz pe cît de obişnuit în analele justiţiei, pe atît de consemnat pentru curiozitatea de care dă dovadă de un an. Yukio Saito, 54 ani, arestat la sfîrşitul anului 1953 şi condamnat pentru omucideri la Matsyama (lîngă Sendai, 300 km nord de Tokio), condamnat la moarte în 1957, sentinţă confirmată şi de Curtea Supremă trei ani mai tîrziu n-a încetat, în timpul care se scurge, să susţină că e nevinovat. Procesul a început să fie revizuit în decembrie 1979, un altul a fost deschis în iulie anul trecut, iar de curînd neînfricatul Saito a fost reabilitat şi anunţat de avocaţi că e în măsură să reclame 75 milioane de yeni ca daune-interese pentru anii petrecuţi după gratii. Şi sînt 29 ! Punct şi de la capăt.

Dacă în cazul precedent cifra e 29, ultimul oeneş (17) francez, Maurice Genevoix (zis şi „Pepe") o depăşeşte atît în condamnări — care sînt 30 — cît şi în anii petrecuţi în închisoare — mai mult de jumătate din cei 84 de ani ciţi are azi. Prima oară a fost judecat în 1919, a „vizitat" şi sinistra oeneă din Cayenne (Guyana Franceză), descrisă de Papillon, din care, ca şi acesta, a evadat ; a furat, a fost iarăşi judecat, întemniţat, ş.a.m.d. pînă la cifra de 30 şi la vîrsta de 84 de ani. Zilele trecute a vrut să escrocheze o femeie, mai tînără ca el cu... un an, dar a fost surprins. Va fi judecat pentru a 31-a oară şi probabil că va reclama un loc şi în „Guiness Books of Worlds Records".Oricum, ulci ajunge. Punct.

DUMITRU CONSTANTIN

(După SLOVENKA — Cehoslovacia)

„Planetă deschisă"

Prăpădul făcut în plină natură şi în pline colectivităţi umane de cel de-al doilea măcel mondial nu a egalat emoţia resimţită atunci cînd s-au făcut ţăndări cîteva edificii-simbol pe care combatanţii din toate taberele le studiaseră în şcoală. A ieşit la suprafaţă astfel, în plină fervoare a distrugerii, o curtenitoare, deşi selectivă menajare a culturii universale : organizarea „oraşelor deschise". A bombarda Luvrul sau Capela Sixtină părea exagerat chiar în plină epocă de perfecţionare a asasinatului în masă. Este adevărat că Parisul a scăpat ca prin minune de o dezarticulare totală, dar aceasta ar fi ţinut de excepţia... nefericită care urma să probeze regula bunelor intenţii.

În anii de pace mizerabilă care au urmat războiului mondial armele s-au sofisticat exponenţial. Războiul total s-a acreditat logic iar cel limitat la nivelul doctrinelor de adormit copiii. Confruntarea atomică potenţială vizează demografia şi ecologia. Eventualii supravieţuitori vor muri de foame, de mizerie şi, pînă la urmă, de preistorie. Agenţia Associated Press notează : „În cazul unui atac nuclear de amploare asupra Marii Britanii din cei 56 de milioane de locuitori ai ţării ar putea supravieţui aproape 15 milioane dar 75% din aceştia vor muri de foame în următorii trei ani, relevă raportul intitulat „Consecinţele unui război nuclear asupra agriculturii" publicat de Institutul de studii în problemele păcii al Universităţii Bradford. Un atac nuclear asupra Marii Britanii ar distruge 95% din producţia agricolă a ţării, provocînd o foamete generală".

Nu vor mai exista alimente. Simultan nu vor mai fi comodităţi de tot felul, meseriaşi care să aibă ce face cu meseriile şi, peste toate, va dispărea suportul material al orgoliului cultural al umanităţii. Mă înspăimîntă ştirea că marea pictură a lumii s-a topit, arhitectura şi sculptura au devenit moloz, bibliotecile scrum, iar istoria o lavă care va certifica era postnucleară.

RADU BUDEANU

Mapamond '84

După cinci ore de mers cu automobilul prin oraş, procentul de oxid de carbon din sîngele şoferului atinge cota de patru la sută, situîndu-se în zona de intoxicare, afirmă publicaţia „ADAC-Motorwelt" editată de un club automobilistic din München. În urma unor teste asupra a 53 de şoferi s-a constatat că concentraţia de gaze toxice este în interiorul automobilului după cinci ore de mers de trei ori mai mare ca la urcare. Evident, automobilistul este mai afectat de oxidul de carbon şi de azot în cazul cînd circulă într-un oraş cu trafic intens. Chiar în cazul de staţionare s-au măsurat valori record de oxid de carbon ajungînd pînă la 265 ppm (particule la un milion de particule de aer), adică de opt ori mai mult decît cota maximă admisă la un loc de muncă, de 30 ppm. Şi acest procent creşte în cazul folosirii ventilatorului.

Cu fiecare zi trăită îşi îmbunătăţeşte recordul de longevitate. Shigechiyo Izumi şi-a sărbătorit săptămîna trecută pentru a 119-a oară ziua de naştere. Bătrînul că bărbuţă albă şi ochi vioi este menţionat şi în „Guiness-Book of Records", fiind nu numai cel mai în vîrstă japonez, ci şi cel mai în vîrstă pămîntean a cărui dată de naştere poate fi dovedită cu certitudine.

Un fermier canadian dintr-o localitate din apropiere de Toronto a avut năstruşnica idee de a-şi oferi vaca care obişnuia să pască pe o păşune din apropierea unei şosele foarte circulate pentrû... reclamă. Ideea era nu numai năstruşnică, dar şi profitabilă, fermierul cerînd în schimbul serviciilor prestate, mai precis pentru agăţarea unor panouri de publicitate în spinarea animalului, suma de 500 de dolari. Curios este că s-a găsit şi un client — un motel a acceptat să i se facă această reclamă excentrică în ideea că cei ce trec prin zonă vor fi intrigaţi de „podoaba" vitei şi vor citi din curiozitate textul publicitar de pe panourile de reclamă.

Omul — interioare de conştiinţă

Motive de divorţ

Un băiat iubea o fată... 5 mai 1976. Reşedinţa comună : Braşov, Bulevardul Gării. Şase ani mai tîrziu, la 11 mai 1982, ea — reclamanta Gabriela Iancu — cheamă în judecată pe el — pîrîtul Liviu Dumitru Iancu solicitînd desfacerea căsătoriei încheiate la 6 mai 1976. La 18 iunie 1984, el scrie cu mocnită indignare : *Sînt pe punctul de a fi evacuat din propria mea casă.*

În cauză au fost ascultaţi martorii ei : Pitiş Adriana, Gheorghe Nicolae, Petre Georgeta. Fractura bazei nazale a reclamantei, care se mai poate vedea şi acum, este urmarea pumnului pîrîtului aplicat în faţa dinsei şi anume una dintre urmări. Reclamanta nu reproşa pîrîtului cantităţile de alcool consumate, cît faptul că după aceea ea trebuia să fugă de acasă sub o ploaie de pumni şi de vaze şi mai ales că din cauza violenţei lui puţini prieteni cu ferestrele întregi se mai arătau dispuşi s-o găzduiască. La serviciul unde lucra reclamanta, pîrîtul venea în stare de ebrietate, adică beat, arunca totul pe jos şi cerea bani pentru băutură... Şi aşa mai departe.

În cauză au fost ascultaţi şi martorii pîrîtului, Nasta Marta, Iancu Marin, Calasu Ecaterina. Ei au relatat că părţile s-au înţeles bine la început. Discuţiile au fost provocate de împrejurarea că ea primea vizitele unor prietene care o împiedicau de la menaj. E drept că nici pîrîtul nu avea preocupări casnice. Reclamanta a fost văzută la restaurantul Aro în compania unor colege şi o dată pe cînd el o fugărea ea s-a ascuns într-un bloc, nu se ştie la cine. Discuţiile se mai iscau din pricina venitului ei care era mai mic decît al lui. Da, reclamanta prezintă leziuni, dar acestea, chiar şi cele grave, provin de la o afecţiune neuropsihică... Şi aşa mai departe.

Instanţa reţine că reclamanta a continuat convieţuirea în comun cu pîrîtul nădăjduind că o dată cu primirea unei locuinţe noi şi frumoase aceasta se va adapta împrejurărilor, fapt ce nu s-a întîmplat ; mai reţine că într-adevăr reclamanta prezenta unele instabilităţi psihomotorii dar numai sub oarecare imputul pîrîtului şi hotărăşte ca de-acum înainte ea să se numească Orban, iar el Iancu. Şi aşa mai departe.

Din convieţuirea lor s-a născut la 31 iulie 1978 Ramona-Gabriela.

Astfel a venit pe lume noua noastră concetăţeană al cărei tată împloră acum un recurs extraordinar întrucît consideră o nedreptate ca despărţindu-se de ele, urmînd fiecare un alt drum al vieţii, locuinţa lor de două camere să fie atribuită în exclusivitate fetiţei şi mamei fetiţei lui, îşi vrea drepturile, partea : jumătate ele, jumătate el... dar cum ?

O ! Voi, zei ! Ce-aţi făcut din bărbaţii aceştia ?

NICOLAE CRISTACHE

„Cocoşul de Hurez" are 14 ani

Tîrgul de oale „Cocoşul de Hurez" şi-a ţinut de curînd a XIV-a ediţie. Frumoasă şi fastuoasă ca şi celelalte, şi, ca şi celelalte, atrăgînd mii de vizitatori. Între atîtea manifestări ale creaţiei populare, şi nu doar populare, ce se anunţă cu „va urma", dar care, îndată ce ies din teritoriul copilăriei, adică al primei sau al primelor ediţii, artisticeşte mor, pierzîndu-şi prospeţimile şi candorile (iar citeodată mor chiar de-a binelea !), longevitatea şi mai ales strălucirea încă neîntinată a tîrgului-competiţie din Horezul Vîlcei merită toată stima. Factorii culturali ai Horezului şi ai Vîlcei se vădesc atenţi şi ambiţioşi în perpetuarea unei tradiţii al cărei rol în stimularea artei ceramicii populare s-a afirmat din plin. Se ştie că această artă, prin forţa împrejurărilor, şi-a restrîns şi îşi tot restrînge aria, se ştie că n-o să mai asistăm niciodată şi nicăieri la înflorirea ei, cel puţin nu la dimensiunile consacrate istoric, fiindcă satul, ca principal amator de ceramică, şi-a deplasat de mult preferinţele spre produsul industrial, spre recipiente mai practice. Lipsind stimulul cerinţei, nici competiţia între meşteri, singura producătoare de valori, nu se mai poate desfăşura după cursu-i tradiţional. Un tîrg care e, în acelaşi timp, un concurs între meşteri, avînd ca unic şi suveran criteriu **autenticitatea** produsului prezentat, poate însă redeştepta competiţia, făcînd ca memoria produsului rafinat să redevină activă. E ceea ce tîrgul Horezului face de 14 ani. De 14 ani, nu există artist al acestei ţări care să nu-şi fi încercat puterile şi talentul în competiţia de la Horezu. De 14 ani, nu există cooperativă de meşteri sau unitate artizanală ce se respectă şi vrea să-şi impună numele care să nu-şi fi încercat rezistenţa numelui în ciocnirea cu meşterii şi cu criteriile tîrgului din Horezu. Un tîrg care, de 14 ani, acţionează în cîmpul ceramicii populare ca un arbitru de valori, făcînd glorii şi refuzînd false glorii, ca un cenzor artistic, nelăsînd să se strecoare prin filtrul lui decît adevărul acestei arte. Un tîrg care e, în acelaşi timp, prin întrecerea unor meşteri vestiţi, a unor personalităţi exponenţiale ale domeniului, cu valoare de referinţă şi de model, ca şi prin atragerea unor specialişti, membri ai juriului (prezidat anul acesta de distinsul etnograf dr. Ion Vlăduţiu) sau participanţi la simpozioanele şi dezbaterile ce însoţesc concursul, un laborator sui-generis de creaţie, mai mult chiar, o catedră de la care se predă noblaţa acestei arte.

Anul acesta, tîrgul Horezului a convocat meşteri din Oltenia, Moldova, Transilvania, Dobrogea, mai puţin Muntenia (păcat, sînt aici vetre ceramice care merită toată atenţia !), într-un mare spectacol al artei contemporane a lutului, argumentată printr-o varietate stilistică, printr-o bogăţie de procedee ce, în destule cazuri, au făcut din fiecare piesă în parte un unicat. Ne-a impresionat, ca totdeauna, arta horezanului Victor Vicşoreanu (premiul de onoare al juriului), la ceasul de faţă cel mai interesant olar al acestei ţări, cel mai original căutător în cîmpul ceramicii, determinînd printre meşterii locului un veritabil frison mimetic, departe însă de patentul artistic al lui V. V., inconfundabil şi deci greu fructificabil de către alţii. Contestat sau ignorat de unii (Muzeul Satului, de pildă, generos cu mai toţi ciarii, lui V. V. nu i-a mai achiziţionat nici o piesă de vreo cinci-şase ani !), solitarul artist continuă însă să ne ofere, cum a făcut şi acum, bucurii pentru ochi de o inegalabilă puritate. Între cîştigătorii principalelor trofee ale tîrgului s-au numărat şi Dumitru Mischiu din Horezu (cu piese notabile, atent lucrate, dar parcă prea „stil Vicşoreanu"), şi Dumitru Şchiopu din Vlădeşti Vîlcei, artist la apogeul creaţiei, maestru fără rival al ceramicii roşii şi mai ales al celei decorate cu angobă albă. Ne-au plăcut şi Balasz Adalbert din Corund (deşi cănile şi farfuriile sale ni s-au părut prea încărcate cu ornamente), şi Torockzky Clara din Baia (cu ceramică de autentică tradiţie Lăpuş), ne-au plăcut mai ales obogenii Ion Răducanu şi Gr. Ciungulescu, cu risipa lor de fantezie, de vervă cromatică, dar neabdicînd de la rigoarea tradiţională a stilizării, nici de la codul cromatic sever, apărat de olarii Obogăi ca şi un tezaur sacru. O surpriză ne-a provocat-o cooperativa de ceramică din Botoşani, care, pe lîngă obişnuita olărie sgraffitată, zisă „de Kutty", cu care s-a prezentat la mai toate ediţiile tîrgului, anul acesta a adus şi piese inspirate din faimoasele vase de Cucuteni, acele magnifice plăsmuiri de artă fără pereche pe teritoriul geto-dacic, cu echivalente estetice doar în cultura mesopotamiană, în superba ceramică provenită din Asia Anterioară. Reînvierea formelor şi motivelor de tip Cucuteni (singurul moment din evoluţia noastră artistică în care admirăm în decoraţie meandrele, mai libere ca îndrăzneală şi fantezie decît geometrismul polar opus, generator desigur de echilibru, de linişte măreaţă a contemplării, sub al cărui semn criptic s-a înscris cultura noastră populară, derivată din cea arhaică), încercată de artiştii botoşeneni, propune un drum inedit artei ceramicii la români. Un drum la capătul căruia ne pot aştepta surprize.

ILIE PURCARU

Gala tinerilor actori (15 — 19 iulie — Costineşti)

Cinci zile într-o zi

Soarele se iveşte la orizont şi marea pare cuprinsă de un incendiu uriaş. Chiar lîngă ţărm se zăreşte epava unei corăbii care nu va mai spinteca niciodată valurile. Pescăruşi planează elegant deasupra stîncilor. Aleile sînt pustii. Vîntul cald clatină uşor frunzele copacilor. În arena teatrului în aer liber nu e nimeni. Pe o placardă stă scris : Gala tinerilor actori, ediţia a II-a, 15—19 iulie 1984, Costineşti. Dar unde sînt oamenii ? Uniţi încă mai dorm în elegantul hotel al staţiunii sau prin căsuţele risipite pe ţărm. În sala polivalentă a hotelului Forum actriţa Carmen Trocan îşi repetă — pentru a cîta oară ? — rolul. E ora cinci de dimineaţă. La şase locul îl va lua o altă actriţă, Carmen Ciorcilă. Soarele se ridică în continuare pe boltă. Începe să se simtă dogoarea unei zile cu adevărat din luna lui cuptor. Sute de tineri se îndreaptă spre plajă. În curînd, pe nisipul încins nu mai poţi arunca un ac. Într-una din sălile hotelului Forum se termină o şedinţă la care participă juriul şi organizatorii Galei aflate sub egida U.T.C. — Biroul de turism pentru tineret, a C.C.E.S. şi a A.T.M. Criticul Valentin Silvestru, unul dintre coordonatorii galei, îmbrăcat într-un costum impecabil croit, pe care nu-l va abandona niciodată pe parcursul celor cinci zile pentru un banal costum de baie, apare pe uşă arborînd pe chip veşnicul său surîs uşor malitios.

— Totul a pornit de la constatarea că există promoţii excepţionale şi că lor trebuie să le oferim o rampă de lansare. Nu e vorba numaidecît de debut : actorul român debutează devreme şi reuşeşte să joace încă mai înainte de absolvirea I.A.T.C.-ului roluri importante. Dar odată plecat din institut, el nu mai beneficiază de indicaţiile profesorilor, ale criticilor şi de alţi stimuli. Viaţa este şi competiţie iar teatrul nu se poate sustrage acestei condiţii. Gala aceasta face parte dintr-o antrenare psiho-fizică a actorilor pînă la 35 de ani. În cadrul unui interval de timp de o jumătate de oră lor li se oferă şansa de a prezenta stadiul la care au ajuns, ce drum au parcurs în meseria lor şi ce mai au de învăţat. Toţi actorii au visuri secrete, de a juca marile roluri ale vieţii lor, şi la Costineşti li se îngăduie să interpreteze tot ce cred ei că îi reprezintă. Rutina se poate instala urgent dacă nu eşti în permanenţă solicitat de ceva nou. Iar la noi sînt forţe tinere actoriceşti cum puţine teatre în lume au. Actorii noştri tineri joacă imediat, nu fac tuşa deoarece e o mare nevoie de ei. Şi ajung chiar să şi determine gustul publicului — pentru că mulţi au deja un public al lor. Vorbind acum pe un plan mai general, e incontestabil că se observă deja faptul că nu mai există adeziune faţă de teatrul lacrimogen, de bravură sau de comedii vulgare. Se tinde tot mai mult spre un teatru modern care sugerează şi nu relatează, care provoacă stări de spirit şi refuză facilităţile, fiind plin de rîvnă de a descoperi ce e valoros. Teatrul românesc de azi e un teatru de cercetare activă, cu scenografi şi regizori valoroşi care sînt într-o permanentă stare activă, încercînd să ducă mai departe ceea ce au învăţat. Fiindcă la noi s-a instaurat tradiţia novatorismului, a promovării a ceea ce este nou prin excelenţă. Chiar şi imperfecţiunea poate fi uneori un simptom al căutării fertile. Apoi, teatrul românesc are ambiţia identităţii, a unei personalităţi distincte. Din cele mai vechi timpuri teatrul a fost conceput la noi ca un act de cultură care se adresează viitorului. În anul 2000, tinerii actori de azi vor fi actorii de bază ai acestui templu. Cum să nu faci în aşa fel ca ei să-l poată susţine ?

Soarele se află acum chiar deasupra creştetelor noastre. Valurile lovesc leneş stîncile pline de alge. Ciţiva copii caută scoici, ţipînd de bucurie ori de cîte ori găsesc una mai frumoasă. Radiovacanţa transmite muzică şi anunţuri. Chioşcurile de răcoritoare sînt luate cu asalt de o mulţime însetată. Pe podiumul de bitum al teatrului de vară un om în frac îşi întipăreşte urmele în asfaltul fierbinte. E actorul Mihai Mălaimare care se pregăteşte pentru recitalul de seară. Numai în holul hotelului Forum e o răcoare plăcută. Regizorul Alexa Visarion îşi exprimă opiniile tranşant, subliniindu-le cu mişcări energice ale bărbii care îi acoperă chipul.

— E bine că oameni de diverse generaţii se întîlnesc şi-şi pot da seama de stadiul în care se află ei şi propria lor muncă. Dincolo de talent, de context există şi o pătimire în arta actorului şi asta nu se poate împlini decît prin ardoarea sufletului. E vorba de oameni care ar trebui să fie mai mult căutaţi de regizori. Ei ar trebui să-i vadă la teatrele lor şi astfel să se creeze viitoarele mari personalităţi. O astfel de gală e un cîştig imens din punct de vedere intelectual, fiindcă se poate afla cum gîndesc tinerii actori în această clipă.

Mircea Diaconu, preşedintele juriului, pare un pic poznaş şi nu prea încîntat că trebuie să se păstreze grav.

— Din punctul meu personal de vedere socotesc gala o ratare. N-am putut face plajă, n-am jucat fotbal şi m-am îmbolnăvit. Cu ocazia asta mi-am dat seama cît de greu e să porţi pe umeri emoţiile celorlalţi, cît de adînc trebuie să te gîndeşti dincolo de o simplă plăcere de spectator. Aş lansa rugămintea ca astfel de manifestări să nu se oprească aici ci, dimpotrivă, să se acorde mai mult spaţiu schimbului frumos de opinii.

Dar cine mai e prin hol, refugiindu-se de canicula? Cu alură de tenismen care a cîştigat la Wimbledon, trece Ioan Hidecuti, cel de-al doilea coordonator al galei, vicepreşedinte al B.T.T.-ului. Tot cu alură de sportiv păşeşte pe mocheta verde şi Lorin Vasilovici de la VIAŢA STUDENŢEASCĂ. *Aflat în juriu, Aurel Borşan stă îngîndurat pe un fotoliu. Trei „gazetăriţe" cu verbul ager, Natalia Stăncu de la* SCÎNTEIA, *Ileana Lucaciu de la* SĂPTĂMÎNA *şi Miruna Ionescu de la* SCÎNTEIA TINERETULUI, *discută cu aprindere sorbind din pahare înalte umplute cu pepsi. Actriţele Rodica Negrea şi Diana Lupescu îşi împărtăşesc într-un alt colţ planurile. Miriam Culbuş, cîştigătoarea de anul trecut a galei, trece printre colegele sale tinere cu siguranţa pe care ţi-o conferă un astfel de premiu. Îmbrăcat cu pantaloni albi, ţinînd în mînă dreaptă o haină de aceeaşi culoare iar în cealaltă o pipă care funcţionează probabil cu foc continuu, Mircea Radu Iacoban se plimbă agitat ca un leu în cuşcă. Ce mai, e o atmosferă de mare festival !*

— E cea mai importantă împrejurare în care se pot confrunta cadrele tinere ale teatrului românesc. Un premiu la Costineşti înseamnă mult pentru un început de drum. Dacă la prima ediţie caracterul galei a fost mai mult sărbătoresc, acum, la ediţia a II-a, dă semne de maturizare asumîndu-şi un caracter exigent, care, chiar dacă poate stîrni oarecare mirare, nu face decît să ridice prestigiul manifestării şi să vină real, concret în sprijinul participanţilor.

Vîrfiile soarelui se mai fac încă simţite. Octavian Dumitrescu, şeful dispeceratului cazare, îşi spune că, desigur, marea afluenţă de turişti la Costineşti are legătură cu vremea bună, dar în acelaşi timp şi cu gala. Alexandru Boancă, unul dintre cei doi şefi ai restaurantului de la hotel Forum, discută cu Puiu Creţu, şeful formaţiei Cristal, despre ce se poate face ca oaspeţii de onoare pe care îi are în aceste zile Costineştiul să se simtă bine. Tot la felul cum se simt musafirii aici se gîndeşte şi Ion Manta, unul dintre cei care s-au ocupat nemijlocit de organizarea galei. Se primeşte un telefon de la Maxim Crişan, director adjunct al Teatrului Nottara, care se interesează de felul cum se încadrează în ambianţa galei actorul Adrian Pintea. Ciţiva delfini se apropie de ţărm şi se hîrjonesc spre marele haz al privitorilor. Apoi dispar în adîncuri. În sala polivalentă a hotelului Forum încep recitalurile tinerilor actori.

Carmen Trocan, ca o flacără neagră, superbă imagine a deznădejdii, recită versuri de Garcia Lorca ; Mihai Cafriţa oferă o viziune a trecerii omului prin lume servindu-se de versuri aparţinînd lui Shakespeare. Voiculescu, Gellu Naum: Liviu Manolache şi Vasile Cojocaru spun şi cîntă acompaniaţi cu chitara versuri de Arghezi, Blaga, Apollinaire, Eminescu, conturînd planul unei „lecţii de dragoste la prima vedere" ; Tania Filip, lujer de floare care ameninţă să se risipească la cea mai mică atingere, strigă deznădejdea Anei pe care Manole o pune la temelia operei sale ; Adrian Pintea, cu faţa arsă parcă de vîlvătăile unui astru necunoscut nouă, istoriseşte despre **Femei, femei, femei,** aşa cum apar ele în poemul lui Mircea Cărtărescu ; Radin Ianto Adela avertizează despre pericolele pe care le poate aduce folosirea fără controlul conştiinţei a cuvintelor, potrivit viziunii lui Heinrich Böll din **Onoarea pierdută a Katharinei Blum** ; cuprinsă parcă în capcana unui virtej ameţitor, Carmen Ciorcilă demonstrează cîtă corporalitate au de fapt ideile cuprinse în poezile lui Nichita Stănescu ; Marian Rilea ne înfioară interpretînd un fragment din **Jurnalul unui nebun** de Gogol ; cu o vervă ce poate fi invidiată de un discjockey, Constantin Chiriac potopeşte auditoriul cu versuri de Carl Sandburg ; Alexandru Bălan ni se prezintă ca un cneaz valah la porţile Sibiului ; Constantin Avădanei joacă o admirabilă piesă scurtă despre frică a lui Matei Vişniec ; tot despre condiţia omului cuprins în mreje ce pot fi cu greu destăcute vorbeşte şi Laurenţiu Lazăr într-un fragment din romanul lui Truman Capote, **Cu sînge rece.** Pe plajă încă mai sînt oameni întinşi pe cearşafuri, înotători temerari încearcă vigilenţa salvamarilor, dar în această sală 200 de oameni au uitat că marea, în timpul verii, e spaţiul vacanţei şi s-au mutat de bunăvoie în teritoriul privilegiat al artei.

Soarele se înclină spre apus. Umbrele devin mai lungi. Locurile teatrului de vară sînt toate ocupate. Curînd coboară întunericul. Lumina răzbate cu greu pînă la scenă din reflectoarele care taie ceaţa lăsată pe neaşteptate asupra acestor locuri. De undeva se aude o muzică voioasă. Din cînd în cînd un tren îşi vesteşte trecerea prin apropiere. Dar toţi cei 1 600 de spectatori urmăresc cu sufletul tăiat ce se petrece pe scenă.

Şi ce se petrece pe scenă ? Împrejurul unui gard grupul „Eveniment" ţese povestea unui sat oltenesc aşa cum apare el în cărţile lui Marin Sorescu. Un alt grup, de la I.A.T.C., ne incîntă cu tablouri mirific al unei lumi fundate pe bunătate şi prietenie în spectacolul **Joia dulce,** adaptare după Steinbeck ; iar grupul de amatori Divertis, o adevărată gazetă umoristică vorbită, stîrneşte hohotele de rîs ale celor de faţă prin jocuri de cuvinte surprinzătoare, prin ascuţimea satirei.

E apoi rîndul marilor actori să le dezvăluie celor mai tineri care sînt înălţimile reale ale artei şi cum se ajunge la asemenea performanţe. Tamara Bucluceanu captivează imediat publicul prin verva sa uluitoare, de mare comediană. Mircea Albulescu demonstrează că ştiinţa rostirii versurilor nu poate fi apanajul oricui. Iar Mihai Mălaimare, într-un tulburător număr de pantomimă, execută cu graţie şi afişiere lăuntrică, stîrneşte unui copil următoarea exclamaţie mamă, dar omul ăsta vrea să se cateregeer !

Timpul parcă s-a oprit în loc. În treaga fire a rămas neclintită, ca i aşteptarea unei întîmplări miraculoase. În sala de la Vox maris unde de obicei răsună pînă în cea mai ascunzătoare celulă a trupului cadenţele muzicii disco, 200 de oameni par chemaţi la o experienţă unică : aceea de a vedea cum se comportă o fiinţă umană supusă la cele mai grele încercări. Rîndul de dans pare o lamelă de sticlă pe care a fost ţintuită o făptură pentru a i se vedea reacţiile la un uriaş microscop.

Multă putere trebuie să aibă un actor mult curaj şi multă noblеţe sufletească pentru a se lăsa purtat prin capcanele unor texte deseori violente, care-ţi întind nervii la maximum, care-ţi biciuie sufletul, pentru ca apoi să încerce să te destindă cu un zîmbet ! O femeie e cuprinsă de panică, dar nu suportă să fie strivită de împrejurări şi luptă cu ele pentru a-şi salva demnitatea ; e personajul Irina din **Mutca** lui Marin Sorescu. O altă femeie îşi plînge singurătate nemeritată : e Carola din **Orfeu în infer** de Tennessee Williams. Din nou apare o femeie pe care alţii o socotesc un simplu obiect lesne de cumpărat : e Larisa Dimitrievna din **Fata fără zestre** de Ostrovski. Iarăşi e în faţa noastră o femeie atît de rea încît ajunge la blasfemie, alungîndu-şi tatăl : e Goneril din **Regele Lear.** Iată şi o tînără care înnebuneşte din dragoste : Ofelia. O altă nu se poate nici ea bucura de iubirea care-i mistuie sufletul : Julieta. Dar tinereţea poate fi şi drăgălaşă, aşa cum arată Luluţa din piesa lui Alecsandri sau Angelique din **Trei fraţi gemeni veneţieni.** Însă din nou asupra lumii coboară întunericul şi o femeie plină de curaj încearcă să se opună tenebrelor din om : e Andromaca din **Troienele** lui Sartre. Însă pentru ca biruinţa aceasta să fie deplină se jertfeşte o fecioară : e Ifigenia din **Ifigenia în Aulida** de Euripide. Şi prin toate aceste roluri, purtînd cu demnitate şi umilinţă povara lor, trece de fapt o singură femeie : actriţa Silvia Popovici care a oferit galei de la Costineşti cel mai înalt moment de teatru care s-a văzut aici. Părea că personajele pe care le-am trecut în revistă îşi aleg eu rînd pe rînd untrup în care să prindă cu adevărat viaţă. Actriţa părea să-şi piardă de fiecare dată identitatea proprie şi să se lase posedată de zbuciumul altora. În evul mediu, cu siguranţă că ar fi fost condamnată pentru vrăjitorie !

Luna luminează palid o mare pe care cei romantici ar dori-o întesată cu corăbii cu pînze. Costineştiul e cufundat în somn. Doar cîţiva oameni dezbat cu aprindere premiile galei într-una din sălile hotelului Forum. Cînd, în sfîrşit, discuţiile pline de însufleţire iau sfîrşit, membrii juriului decid că laurii îi încununează pe

MIHAI CAFRIŢA — Teatrul Tineretului Piatra Neamţ — Marele premiu **MARIAN RILEA** — Teatrul Municipal Ploieşti — Premiul special al juriului. Premii de interpretare : **ADELA RADIN IANTO** — Teatrul Naţional Timişoara ; **ADRIAN PINTEA** — Teatrul Nottara ; **CARMEN CIORCILĂ** — I.A.T.C. Bucureşti (şi premiul revistei **România literară**), **CONSTANTIN CHIRIAC** — Teatrul de stat Sibiu, **LAURENŢIU LAZĂR** — Teatrul Municipal Ploieşti, **CARMEN TROCAN** — I.A.T.C. Bucureşti (şi premiul revistei **Viaţa studenţească**) ; Premiul revistei **Tribuna** — **CĂTĂLIN CIORNEI** — Teatrul Naţional „V. Alecsandri", Diploma revistei **Convorbiri literare** — **CONSTANTIN AVĂDANEI** — Teatrul Naţional „V. Alecsandri" ; Premiul revistei **Teatrul** — **GRUP I.A.T.C.** Premiul **Scînteii tineretului** — Grupul **„EVENIMENT"** al ansamblului U.T.C. Diploma staţiunii Costineşti — **GRUPUL „DIVERTIS"** din Iaşi.

Valurile se sfarmă de ţărm.

GEORGE ARION

Carmen Trocan

Mihai Cafriţa

Carmen Ciorcilă

Grup. „Eveniment"

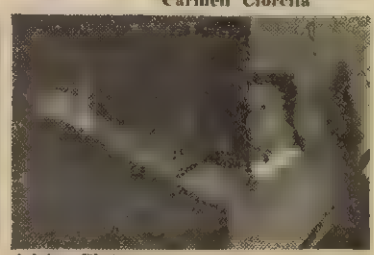

Adrian Pintea

Fotografii de LUCIAN TUDOSE

Flacăra. Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audienţe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătraşcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ştefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—ştiinţă) — **Comel Nistorescu,** Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învăţămînt) — **George Arion,** Victor Niţă — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgente-sport) — **Ovidiu Ioanitoaia,** Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Lionel Nitescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureşan — 21 28 , PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărlădeanu,** Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacţie — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor şef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 ; redactor şef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă, P.O. Box 12-201, telex 10376, prsfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64—66.

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 4 LEI

41 505

flacara

anul XXXIII (1520)
31 VINERI 3 AUGUST 1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

CONVORBIRI ÎN PROBLEME DE INTERES COMUN ROMÂNO-BULGARE

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu s-au reîntîlnit duminică pe litoralul Mării Negre cu tovarășul Todor Jivkov

– pagina 3 –

Prima comună de nefumători din România

In comuna Maieru, unde oamenii sînt de regulă preocupați să-și desăvîrșească tradiția hărniciei, viața de zi cu zi a lăsat loc și pentru inițiative mai deosebite, desigur spre folosul obștii. Sfătuiți și îndrumați de un om ingenios, inginerul bucureștean Iorgu Sava Crăiești, maieranii s-au decis să facă din abandonul țigării o adevărată virtute, pentru care se sprijină reciproc, se sfătuiesc și se conving, fiindcă nu doar orgoliul ii mingiie, ci și dorința de a trăi și munci cu acea robustețe a strămoșilor. Convinși din ce în ce mai mult de utilitatea renunțării la această deprindere, oamenii din Maieru se arată bucuroși de a da prin propria lor voință un exemplu de tenacitate. Ei mai sînt convinși că, în acel peisaj care-i înconjoară, iarba dracului nu va mai rodi niciodată.

– pagina 17 –

Grîul la zi, grîul de-a pururi

– pagina 5 –

Experimentul Elthes a început!

– pagina 17 –

Timpuri istorice și viziuni romanești

– pagina 9 –

Orașul, ca o pecete domnească

„Sinaia Moldovei" i-au zis unii. Alții, stăpîniți de aceleași sentimente, i-au zis „Perla Moldovei". Amîndouă denumirile vin însă să sublinieze frumusețea de excepție a acestui străvechi oraș moldav. Natura a dat cît a dat, omul [illegible], de cînd a început să șlefuiască pietra și înnobilat permanent Locul. Arheologii, mereu scormonitori, au scos la lumină mărturiile unor așezări umane care datează din paleoliticul superior. De la acea dată, un fel de capăt al lumii, civilizațiile se aștern straturi-straturi, pînă ce, din valurile mării eterne a timpului, apare la orizont cetatea dacică Petrodava, capitala regelui Dicomes, adversarul lui Octavianus. Din pămîntul ca un cuib de viață reverberează spiritul, concretizat în ziduri și obiecte, în podoabe și unelte: Hora de la Frumușica, piesa de cea mai mare valoare din toată colecția de ceramică din neolitic, descoperită de neobositul arheolog Constantin Mătasă; vasul cu patru idoli, de la Ghelăești, desco-

(Continuare în pagina 4)

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Ridică-te și luminează în cuvînt sentimentele țării

– paginile 6 și 7 –

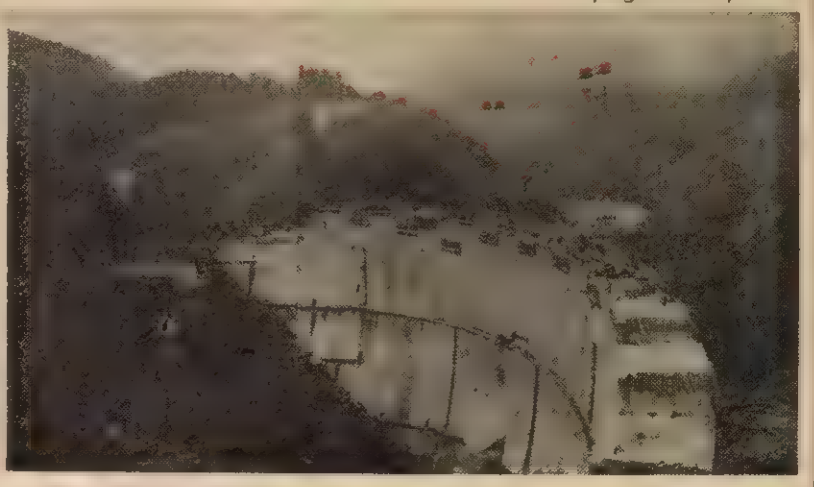

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar continuă turneul pe litoral. Cronici și fotografii, programul viitor în paginile 12 și 13.

Din gîndirea politică și activitatea internațională

ale tovarășului Nicolae Ceaușescu

Creșterea încrederii între state — un important factor al securității internaționale

Omenirea parcurge împrejurări deosebite, cînd în relațiile internaționale s-a ajuns la o încordare extrem de gravă, la creșterea fără precedent a pericolului de izbucnire a unui nou război mondial, care va fi, inevitabil, un război nuclear, cu urmări catastrofale pentru întreaga planetă. Deosebit de gravă este situația din Europa, care a devenit un uriaș arsenal nuclear, unde s-au acumulat cele mai mari și mai puternice arme și tehnică de luptă, care o dată puse în mișcare, ar putea distruge de cîteva ori nu numai Europa ci întreaga lume.

Desfășurarea vieții internaționale demonstrează cu prisosință că unul din principalii factori care alimentează permanent încordarea internațională și face să sporească riscul unei confruntări generalizate constă în persistența unei atmosfere de neîncredere și suspiciune între diferite state și grupări de state. O multitudine de factori provoacă, alimentează, întreține și adîncesc această neîncredere și suspiciune, și acești factori — de natură politică, militară, economică, teritorială, confesională, ideologică sau de altă natură — au acționat întotdeauna într-o formă sau alta, într-o măsură mai mare sau mai mică. Dar istoria, viața, evenimentele arată că principalul izvor, cauza esențială a neîncrederii dintre popoare, dintre state, au constituit-o înarmările, pregătirile de război.

Există, de altfel, o legătură strînsă, și o condiționare reciprocă între creșterea încrederii între state, pe de o parte, și întărirea securității internaționale și dezarmare, pe de altă parte. De fapt, înarmările constituie factorul cel mai nociv pentru instaurarea unui climat de destindere și încredere în lume. La rîndul lor, neîncrederea și suspiciunea reciprocă acționează ca un permanent factor de sporire a arsenalelor cu noi și tot mai perfecționate mijloace de distrugere, creează mari piedici în calea negocierilor, îndeosebi a tratativelor de dezarmare. **Arătînd că „...neîncrederea existentă determină accentuarea cursei înarmărilor", tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele țării noastre, sublinia, totodată : „Dar continuînd înarmările nu se întărește încrederea, ci, dimpotrivă, se accentuează neîncrederea".** Este lesne de înțeles că, acționîndu-se în direcția sporirii încrederii, s-ar aduce o contribuție concretă la eliminarea surselor generatoare de tensiune, la promovarea procesului de destindere, de dezarmare, după cum numai pășindu-se efectiv pe calea dezarmării, se va putea edifica o adevărată încredere între state.

Iată de ce, sub impulsul hotărîtor al secretarului general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în spiritul unei înalte răspunderi pentru crearea condițiilor externe de liniște și siguranță, propice desfășurării cu succes a operei de construcție a noii orînduiri, România acordă cu consecvență o atenție specială promovării unor relații internaționale bazate pe încredere și respect reciproc, considerînd aceasta drept un element fundamental pentru însănătoșirea climatului mondial, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere, de pace, dezarmare și securitate în lume.

Este bine cunoscut, de exemplu, că dislocarea de trupe și instalarea de baze militare pe teritoriile altor state implică lezarea suveranității și independenței naționale a țărilor respective, se răsfrînge în mod negativ asupra ansamblului climatului internațional. Desigur, sînt cazuri cînd, din diverse motive, anumite state solicită ele însele, prin forurile de conducere legitim alese, pe baza unor tratate sau acorduri bi și multilaterale ori sub egida Organizației Națiunilor Unite, prezența temporară a unor forțe militare străine. În general însă trupele, la fel ca și bazele militare străine, sînt, prin simpla lor prezență, un permanent factor de neîncredere, de suspiciune, de insecuritate, cu atît mai mult cu cît trupele și bazele militare străine se află, de regulă, tocmai în regiunile și punctele mai „fierbinți" de pe glob.

Se știe, de asemenea, că una din barierele majore în calea colaborării normale dintre diferite state, devenit, în anii din urmă, un anacronism al relațiilor internaționale, o reprezintă blocurile militare. Împărțirea lumii în blocuri militare agravează încordarea internațională, alimentează neîncrederea între state, frînează procesele înnoitoare, cursul destinderii, constituind o primejdie permanentă pentru independența popoarelor, elementul care stimulează și mai mult intensificarea competiției înarmărilor, în general, și a celor nucleare, în special. România, ca și alte țări socialiste, s-a pronunțat în repetate rînduri pentru desființarea concomitentă a Blocului Nord-Atlantic (N.A.T.O.) și a pactului Tratatului de la Varșovia. Mai mult, ele au propus ca, pînă la desființarea celor două blocuri, să se reducă activitățile lor militare, ceea ce ar fi în consens cu interesele popoarelor, cu interesele generale ale dezvoltării pașnice a omenirii.

Este adevărat că în Actul final al Conferinței de la Helsinki pentru securitate și cooperare în Europa s-au înscris unele măsuri de crestere a încrederii și de întărire a stabilității pe continentul european. Ca urmare, s-a ajuns la notificarea marilor manevre terestre și la invitarea de observatori la asemenea manevre, ceea ce constituie, desigur, un fapt pozitiv. Oricum, însă, indiferent de notificări, organizarea de manevre, mai ales cu participarea efectivelor militare din mai multe țări, la granițele altor state sau într-o regiune adiacentă, nu pot să nu aibă caracterul unor demonstrații de forță și acțiuni de intimidare, creînd neliniște, suspiciuni și încordare. La aceasta se adaugă și faptul că, printre măsurile de încredere înscrise în Actul final de la Helsinki, nu se află notificarea mișcărilor militare de anvergură, care preced și succed manevrelor, ca și notificarea manevrelor navale și aeriene.

Dintotdeauna, înarmările, pregătirile militare au fost invariabil însoțite de campanii de prelucrare a maselor pentru a justifica creditele militare, politica agresivă, pentru a perverti conștiința, în vederea împingerii popoarelor spre pieire, în războaie de agresiune. Corelația strînsă dintre politica de forță și dominație, de înarmări, pe de o parte, și propagarea militarismului și vrajbei între națiuni, pe de alta, se manifestă cu deosebită vigoare în perioada actuală, a recrudescenței luptei pentru reîmpărțirea sferelor de influență și a dezvoltării fără precedent a tehnicii militare. Prin urmare, propaganda de război aduce un grav element de tensiune în relațiile internaționale, afectează inevitabil raporturile în diferite domenii, negocierile în curs sau posibile, conlucrarea pe plan internațional în interesul destinderii și securității, creează neliniște, îngrijorare, teamă, duce la pervertirea simțului moral, stimulează violența, care și așa face atîtea ravagii în țările occidentale și care, fără îndoială, este un corolar direct al psihozei de război. Iată de ce, în concepția țării noastre, încetarea propagandei de război este o condiție esențială pentru prevenirea catastrofei nucleare, pentru promovarea destinderii, securității și colaborării internaționale. **„Este necesar să se pună capăt oricărei propagande de justificare a cursei înarmărilor, propagandei urii împotriva altor popoare — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu. Dacă s-ar depune tot atîta insistență și s-ar cheltui cel puțin tot atîtea mijloace pentru propaganda de destindere, pentru dezvoltarea încrederii și prieteniei, s-ar crea premisele înfăptuirii năzuințelor oamenilor de a trăi într-o lume a încrederii, a păcii, a colaborării pașnice".**

Pornind de la necesitatea de a se face totul pentru asigurarea unui asemenea climat de încredere, pace și colaborare între națiuni, pentru trecerea la un proces efectiv de dezarmare, România a propus, de-a lungul anilor, adoptarea de măsuri eficiente de creștere a încrederii între state, cum ar fi : retragerea tuturor trupelor străine în interiorul granițelor naționale, asumarea, de către fiecare stat, a angajamentului ferm de a nu disloca trupe pe teritoriul altor state ; reducerea manifestărilor politicii de bloc, diminuarea activităților militare ale blocurilor, intensificarea eforturilor pentru desființarea concomitentă a acestora ; desființarea bazelor militare de pe teritoriile altor state ; renunțarea la efectuarea de manevre și demonstrații militare, în special cu participarea mai multor state, în apropierea frontierelor naționale ale altor țări ; aplicarea consecventă a măsurilor de creștere a încrederii înscrise în Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa ; respectarea cu bună-credință, de către toate statele, a angajamentelor asumate în virtutea acordurilor existente în domeniul dezarmării, cît și a hotărîrilor O.N.U. privind negocierile de dezarmare, îndeosebi a celor adoptate prin consens ; încetarea propagandei pentru înarmare și război și desfășurarea unor acțiuni largi de educare a popoarelor în spiritul idealurilor păcii și încrederii, împotriva războiului și înarmărilor ; organizarea, sub egida O.N.U., a unei conferințe mondiale a mijloacelor de informare în masă — radio, televiziune, presă — care să dezbată și să stabilească măsuri corespunzătoare în această direcție.

În concepția țării noastre, toate aceste direcții de acțiune și măsuri se constituie, împreună, într-o vastă „strategie a dezvoltării încrederii internaționale", înfăptuirea lor fiind de natură să creeze o ambianță propice promovării unor relații de înțelegere și colaborare, a cauzei destinderii, păcii, dezarmării și securității internaționale.

Fără îndoială, statornicirea unei atmosfere de încredere între state reclamă, ca o condiție sine qua non, așezarea fermă a raporturilor internaționale, a relațiilor dintre toate statele, pe baza principiilor independenței și suveranității internaționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțării cu desăvîrșire la forță și la amenințarea cu forța, respectării dreptului fiecărui popor de a se dezvolta liber pe calea progresului economic și social, potrivit aspirațiilor și intereselor sale vitale.

Avînd în vedere situația deosebit de gravă de pe continentul european, România a acționat cu multă stăruință, în cadrul reuniunii general-europene de la Madrid și în afara ei, pentru convenirea și organizarea Conferinței în curs de desfășurare, la Stockholm, pentru măsuri de încredere și securitate și pentru dezarmare în Europa. Importanța acordată de țara noastră acestei conferințe rezultă din documentul prezentat la inaugurarea lucrărilor ei **„Poziția României, concepția și considerentele președintelui Nicolae Ceaușescu privind măsuri de încredere și securitate și pentru dezarmare în Europa"**, care cuprinde un ansamblu de propuneri, vizînd eliminarea pericolului nuclear de pe continent, edificarea unei Europe a păcii, securității și colaborării. Un capitol substantial al acestui document este consacrat măsurilor pe care țara noastră consideră că ar fi necesar să se întreprindă pentru întărirea încrederii între state și a securității internaționale. La fel ca și propunerile anterioare, și aceste noi inițiative, care reprezintă o dezvoltare, a celor anterioare, potrivit evoluțiilor cunoscute din viața continentului și în general din viața internațională, pornesc de la considerentul că, prin ele însele, măsurile de încredere nu înseamnă dezarmare și nu pot înlocui măsurile practice, eficiente de dezarmare. De asemenea, ele nu pot constitui un scop în sine, ci trebuie să urmărească crearea unui climat politic care să permită, să favorizeze discutarea și adoptarea unor măsuri eficiente de dezarmare, în primul rînd, de dezarmare nucleară, singurele în măsură să creeze o reală securitate pentru toate statele și popoarele. Pe scurt, **în concepția țării noastre, măsurile de încredere care vor fi adoptate de Conferința din capitala Suediei trebuie să se încadreze într-o strategie generală, cuprinzătoare, al cărei obiectiv final trebuie să fie dezarmarea generală, în primul rînd dezarmarea nucleară.** Acționînd pentru intensificarea eforturilor, în cadrul Conferinței de la Stockholm, pentru întărirea încrederii, România se pronunță, totodată, cu consecvență pentru oprirea amplasării de noi rachete nucleare pe continent, retragerea celor existente, pentru eliberarea Europei de orice fel de arme nucleare. **Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu : „Acordăm o mare însemnătate desfășurării Conferinței pentru securitate, încredere și dezarmare de la Stockholm. În prima etapă a acestei conferințe s-au formulat o serie de propuneri importante. Pe această bază, va trebui acționat pentru a se ajunge la un acord corespunzător în etapele următoare, astfel încît conferința de la Stockholm să reprezinte un moment important în întărirea securității și cooperării în Europa, pe calea dezarmării".**

Este convingerea fermă a țării noastre că orice pas înainte pe calea întăririi încrederii, realizării dezangajării militare și dezarmării în Europa ar crea premise din cele mai favorabile pentru abordarea și găsirea unor soluții celorlalte probleme ale securității și cooperării pe continent, exercitînd, totodată, o puternică influrire pozitivă asupra ansamblului climatului internațional.

Dr. ION CIUBOTARU

Expresie a dorinței comune de adîncire a relațiilor româno-bulgare

● Vizita de prietenie în țara noastră, la invitația tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, a tovarășului TODOR JIVKOV ●

În spiritul tradiționalelor dialoguri la nivel înalt, dînd expresie dorinței comune de adîncire a rodnicelor relații de colaborare și conlucrare multilaterală dintre cele două țări, partide și popoare, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a efectuat o vizită de prietenie în țara noastră tovarășul Todor Jivkov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria.

După cum se menționează în Comunicatul cu privire la vizită, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au avut cu tovarășul Todor Jivkov convorbiri într-o serie de probleme de interes comun. Conducătorii de partid și de stat din cele două țări au efectuat un schimb de informații cu privire la activitatea și preocupările actuale ale Partidului Comunist Român și Partidului Comunist Bulgar, ale Republicii Socialiste România și Republicii Populare Bulgaria, la stadiul construcției socialismului în cele două state, la programele lor de perspectivă. A fost exprimată hotărîrea P.C.R. și P.C.B., a României și Bulgariei de a acționa pentru realizarea înțelegerilor și hotărîrilor stabilite cu prilejul dialogului, la nivel înalt, a căror înfăptuire corespunde intereselor celor două popoare, reprezintă o contribuție de seamă la adîncirea și lărgirea colaborării româno-bulgare, la cauza păcii și socialismului, a înțelegerii și conlucrării internaționale.

Cu prilejul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășul Todor Jivkov au efectuat o călătorie pe canalul Dunăre — Marea Neagră. Conducătorii de partid și de stat ai celor două țări s-au îmbarcat mai întîi pe vasul „Lancea", la bordul căruia au străbătut primii kilometri ai canalului, pînă la ecluza de la Cernavodă. Călătoria a fost continuată la bordul navei prezidențiale „Mihai Viteazul", care a străbătut noua cale navigabilă a României. Itinerarul de-a lungul canalului a evidențiat marile dimensiuni ale acestei creații românești, pentru care a fost necesar un uriaș volum de lucrări : 300 milioane metri cubi de excavații și dragaje ; 4 milioane de metri cubi de betoane turnate în fundații și ziduri de sprijin ; construirea a 7 mari poduri rutiere și de cale ferată, a 2 ecluze, a 3 noi porturi — Cernavodă, Medgidia, Basarabi — și a altor obiective. Oamenii muncii din localitățile riverane canalului, a căror viață social-economică va cunoaște mutații importante, odată cu intrarea canalului în circuitul economiei românești și al navigației internaționale, și-au exprimat și cu acest prilej dragostea și recunoștința față de conducătorul iubit al partidului și statului, stima și considerația față de înalții oaspeți. Tovarășul Todor Jivkov a dat o înaltă apreciere Canalului Dunăre — Marea Neagră, grandioasă operă ce întruchipează forța societății socialiste și capacitatea creatoare a poporului român, realizată sub conducerea Partidului Comunist Român, a secretarului său general.

Așa cum se subliniază în Comunicat, conducătorii de partid și de stat ai României și Bulgariei și-au exprimat satisfacția pentru această nouă întîlnire, care se înscrie pe linia vizitelor reciproce la nivel înalt și a convorbirilor tradiționale româno-bulgare, a relațiilor de prietenie și colaborare în continuă dezvoltare dintre partidele, țările și popoarele noastre, în interesul reciproc, al cauzei socialismului, progresului și păcii în lume.

ION CODRU ■

● Ceremonia sosirii înaltului oaspete a avut loc pe aeroportul internațional „Mihail Kogălniceanu", împodobit sărbătorește pentru a primi pe solul poporului bulgar

● Tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășul Todor Jivkov au efectuat o călătorie pe Canalul Dunăre—Marea Neagră.

● Pe tot parcursul vizitei, conducătorii de partid și de stat ai celor două țări au fost salutați de oamenii muncii cu deosebită dragoste și calde manifestări de stimă și prețuire, cu sentimente de profundă prietenie.

Tribuna F.D.U.S.

Oraşul, ca o pecete domnească

• Ceahlăul ca stare de spirit • Piatra Neamţ — civilizaţie şi dezvoltare •

(Urmare din pag. 1)

perit de arhitectul Ştefan Cucoş ; gindirorul de la Tirpeşti ; fructiera dacică de la Bitca Doamnei. În Piaţa Libertăţii de azi, mai străjuiesc încă Turnul şi lăcaşul de cult al lui Ştefan cel Mare. Iată vorbele lui săpate în ziduri : „Io Ştefan Voevoda, Domnitoriu Ţării Moldovei, fiul lui Bogdan Voevoda, a zidit această campanare, avind Doamnă a sa pe Maria, fata lui Radu Voevoda, şi fiu al lor iubit pe Bogdan Voevoda, în anul 7007 (1499), iară al domniei lui anul al 43-lea curgătoriu : octombrie 24 zile 1499". Alături de aceste ziduri, în aceeaşi Piaţă a Libertăţii oamenii de spirit ai cetăţii au adunat o colecţie de picturi celebre, precum şi obiecte vechi, alcătuind o secţie de etnografie, despre care etnograful Elena Florescu ne spunea că însumează peste 5 000 de piese, din păcate cu posibilităţi de expunere doar pentru 350 ! Printre ele, iată un război, piesă de foarte mare valoare, un adevărat registru de evidenţă la stină, în care românul-păstor a folosit elemente de cod universal, o scriere străveche tulburătoare. Stîlpi de casă şi

covoare, hora eternizată în ceramică, jugul sculptat, lingurile ca nişte chei ale universului, topoarele, plugurile şi atitea altele care degajă o autenticitate fără seamăn. Ce superbă civilizaţie a Locului. Au zis unii că am fost o ţară de lut. Nu mă supără expresia lor, ea demonstrînd cu netăgăduită probitate vechimea noastră în enclava carpatică încă de la începutul lumii. Dar cum pot oare să treacă peste o astfel de frumuseţe ? Au zis că nu avem urme de civilizaţie. Dar cum nu pot vedea şi desluşi rafinamentul spiritului încrustat în lemn şi desenat pe cămaşa ce îmbracă trupul ? Ca şi cînd civilizaţia lemnului, arta ţesăturii, aurul şi argintul transformat în filigrane n-ar fi tot civilizaţie, tot atît de pline de valoare ca şi piramidele Egipetului, ca moscheele Samarkandului sau ca şi catedralele gotice ! Urmele acestea istorice, amprenta sufletului care le-a creat, gîndul care a condus în mişcarea zămislitoare mina — sînt atît de ale noastre, degajă atîta românism încît îţi vine să te contopeşti în valul emoţiei ce inundă. Astfel, acest oraş moldav, Piatra Neamţ, apare ca o pecete domnească, o pecete a spiritului românesc.

CONTINUA SETE DE IDEAL

Am întrebat un om de-al locului : ce crede că îi caracterizează pe nemţeni ? Noi, mi-a răspuns, sîntem oameni mai potoliţi, omenoşi poate mai mult decît alţii, dar n-am suportat niciodată asuprirea şi nici umilinţa. Avem aici, în apropiere, un deal mai înalt, căruia oamenii noştri îi spun Osoiu. Denumirea, spun bătrînii, îi vine de la oase. Într-un an, zic ei, turcii au năvălit peste Moldova lui Ştefan. Şi lupta s-a dat pe acest deal, care, după ce Ştefan i-a alungat pe cotropitori, a rămas alb de oase. Nu e o scorneală şi nici o simplă metaforă. E o poveste adevărată. Dar adevărul acesta se continuă. Iată, merg pe străzile oraşului împreună cu profesorul Radu Gheorghe, director al Filialei Arhivelor statului Neamţ, care îmi spune o lecţie tot de istorie, citind documente : „La Piatra Neamţ, zice, datorită existenţei fabricilor de hîrtie şi cherestea, s-a constituit de timpuriu un nucleu muncitoresc. În 1831, la Văleni, începe să funcţioneze prima fabrică de hîrtie din ţară. Ulterior, iau fiinţă şi alte unităţi industriale. În 1896, în timpul grevei muncitorilor de la Fabrica de cherestea „Goetz" din Galaţi, muncitorii din Piatra Neamţ, ca şi alţii din întreaga ţară, se solidarizează cu gălăţenii : le trimit ajutoare materiale şi îi îndeamnă spre victorie. În 1907, muncitorii nemţeni nu numai că s-au solidarizat cu ţăranii, ci, în unele localităţi, au participat activ la lupta pentru pămînt". Şi istoria continuă : În timpul luptelor greviste desfăşurate de muncitorii tipografi din Bucureşti, în decembrie 1918, la Piatra Neamţ s-au organizat acţiuni de solidaritate, fapt care a determinat poliţia să opereze arestări în rîndul conducătorilor locali ai mişcării muncitoreşti şi socialiste. Dar cea mai amplă mişcare din istoria luptelor muncitoreşti prietene, este, fără îndoială, greva generală din decembrie 1919. În perioada aceea, judeţul Neamţ era considerat drept cel mai important centru al industriei forestiere din întreaga ţară.

Mă adresez iarăşi profesorului Radu Gheorghe şi-l rog să apeleze din nou la memoria documentelor, la momentele acelui August de foc care cuprindea întreaga suflare românească : Şi la Piatra Neamţ, ca în toată ţara, muncitorii, îndrumaţi de comunişti, au acţionat pentru sabotarea producţiei de război, împotriva fascizării ţării, a concentrărilor şi rechiziţiilor. La Fabrica „Bistriţa", de pildă, unde se confecţionau căruţe pentru armată, au fost întîrziate comenzile ; la Fabrica „Moldova", unde se construiau subansamble pentru barăcile din lemn, destinate militarilor germani, în mai multe rînduri s-au livrat subansamble incomplete ; la Fabrica de hîrtie şi mucava, lipsa de la serviciu a muncitorilor devenise un fapt permanent ; la unităţile de cherestea, de industrializare a lemnului au fost cazuri de încetare parţială sau totală a lucrului. O parte dintre muncitori au fost judecaţi de instanţele militare, condamnaţi. Dar nestăvilita sete de ideal nu avea să se potolească ! Şi ea cuprindea nu numai muncitorimea din fabrici, ci şi pe muncitorii care fuseseră mobilizaţi pentru front. Prin manifeste, comuniştii chemau militarii să întoarcă armele împotriva lui Hitler. Urmare acestor acţiuni, la Piatra Neamţ s-a petrecut un fapt semnificativ : 3 280 militari români, cantonaţi pe aceste meleaguri, au adresat Comandantului Corpului IV armată, în ianuarie 1942, un memoriu în care îşi exprimau hotărîrea de a nu participa la campania din est, cerînd în acelaşi timp evacuarea germanilor din ţară, întoarcerea armelor împotriva acestora. Din cuvintele lor răzbate un înalt sentiment de demnitate : „Sîntem un popor independent, spuneau ei printre altele, şi nu mercenari, şi nu vom mai face nici un pas spre răsărit. Ne putem conduce singuri, fără nici un amestec străin. Ne putem apăra singuri şi nu avem nevoie de tinichelele străine pe pieptul nostru..." Superbă demnitate ! Tulburător patriotism ! Nestăvilit curaj ! Şi toate aceste calităţi umane se uneau şi deveneau combustia nepieritoare a eroilor Augustului eliberator !

Toate aceste fructe ale braţelor

FIORUL DIN PIAŢA LIBERTĂŢII

Am colindat prin întreg oraşul, am cunoscut oameni, citorva întreprinderi mari, am ascultat-o ore în şir, vorbindu-mi despre oamenii oraşului, pe Zamfira Almăşanu, secretar al Comitetului municipal de partid, şi am revenit în Piaţa Libertăţii. Mă înundă un sentiment ciudat aici, simţi că pe undeva pe aproape curge un fluviu al nemuririi. Dedesubt, la multe picioare, e vatra primilor oameni, vatra celor din paleoliticul superior : suria, bordeiul sau, poate, un simplu loc bătătorit de trupul acoperit cu blănuri. Vin mai la suprafaţă şi dau de alte vetre şi de unelte, şi de bronzuri. Încă sui pe drumul devenirii mele şi, mai plin de curaj, iată, mă plimb prin cetatea Petrodavei ! Mă cheamă apoi un bucium, şi un răzeş pletos îmi deschide porţile Curţilor domneşti ale lui Ştefan cel Mare. Bună-ziua, Doamne, îi zic ; sînt un drumeţ ! Am venit să pipăi zidurile tale şi lăcaşurile tale încă mîndre, pe pereţii cărora martirii neamului meu sînt pictaţi cu aureole de sfinţi ! Lasă-mă să le rezămislesc chipurile în adîncurile fiinţei mele ! Am deschis ochii şi, iată, alevea, ca o explozie de frumuseţe, cetatea de azi a Pietrei Neamţului. Cită sîngerare pentru păstrarea acelei vetre dintîi ! Cită luptă şi cită muncă pentru propria ei devenire ! Cel puţin două din marile ctitorii de după Eliberare s-au construit aici : Bicazul şi Săvineştii. Peste ani, însă. Li s-au adăugat multe alte mari obiective industriale şi social-culturale ! Piatra Neamţ a devenit un mare producător de energie electrică : Gheorghe Cîntu, inginer-şef la Întreprinderea de electrocentrale Bistriţa, ne spunea că se produc anual peste 1570 Gw, dintre care numai Centrala de la Stejarul produce aproape 400 Gw pe an. Se vor construi, însă zeci de microhidrocentrale pe Bistriţa, Siret, Prut, Uz, apoi pe afluenţii Bistriţei şi ai Moldovei. Am început cu energia, ea fiind singele întregii industrii, ea preocupîndu-i pe specialiştii români de multă vreme ; ideea despre un baraj la Bicaz a existat încă de la începutul acestui secol. „În caz că se renunţă la această idee, e o mare eroare !", scria profesorul inginer Dumitru Leonida, imediat după 1906, pe studiul de amenajare energetică a Bistriţei în zona Bicaz. Acest vis al românilor avea să se realizeze, ca şi celălalt mare vis, Canalul Dunăre — Marea Neagră, abia după 23 August 1944.

Ne îndreptăm, însoţiţi fiind tot de tovarăşa Zamfira Almăşanu, spre marea platformă a Săvineştilor : se întinde, aflăm, pe 200 hectare ! În 24 de ore confluează aici peste 13 000 de oameni ! Populaţia unui oraş !

— Ce produc ei ?, o întreb pe inginera Aurica Vizitiu, secretar al comitetului de partid şi deputată în Marea Adunare Naţională.

— Fibre sintetice folosite în industria de tricotaje, stofe, covoare, suport textil pentru benzi, anvelope şi alte produse tehnice, pentru ciorapi etc ; mai produc, de asemenea, o gamă foarte largă de produse chimice, un intermediar pentru pielea sintetică şi multe altele. Săvineştiul este cea mai mare întreprindere din cadrul centralei noastre, reprezentativă pentru industria chimică românească.

Dar cea mai mare realizare pe care o putem consemna aici este tot *omul*. Sigur, combinatul acesta a adunat ca un mare fluviu braţele puternice ale oamenilor din satele din jur. Dar, adunîndu-le, nu s-a rezumat numai la asta. Acest colectiv imens, fostii plutaşi de pe Bistriţa, plugarii săraci, păstorii scăpătaţi, a fost transformat într-o adevărată universitate tehnică : oamenii au învăţat tot timpul, au devenit specialişti. Ne-am aşezat pe un loc gol, ne mărturisea inginera Aurica Vizitiu, fără nici o tradiţie în specialitate, am primit de la alţii utilajele şi am început să producem, cu greutăţile inerente începutului. Apoi am devenit şcoală de cadre : am asigurat specialişti tuturor unităţilor de fibre din centrală. Am învăţat, apoi, să ne fabricăm singuri utilajele. Le-am perfecţionat. Am inventat tehnologii noi, iar azi sîntem producători şi exportatori de utilaje şi tehnologii proprii. Construim în Coreea o fabrică de fibre sintetice tip melană, după tehnologia noastră. Ce am mai putea adăuga oare acestui adevăr ? Poate numai admiraţie ! Şi încă industria Neamţului nu se rezumă numai la aceasta : la Întreprinderea mecanică „Ceahlăul" se fabrică maşini agricole — semănători şi grape cu discuri. 70 la sută din producţie, ne spunea economistul Vasile Chitic, se exportă şi de mai bine de patru ani de zile n-au primit nici un reproş la calitate. Acum se află în probe un nou tip de semănătoare pentru plante prăşitoare cu control electronic al preciziei de însămînţare. Stăm de vorbă, apoi, cu inginerul Gheorghe Tărîngoiu, director al Combinatului de prelucrare a lemnului Ne vorbeste despre tradiţia industriei lemnului, dar şi despre salturile ei. Cam 42 la sută din suprafaţa judeţului o reprezintă pădurile. În mîinile oamenilor lemnul cîntă ! Înainte, în Neamţ, se producea doar cherestea, hîrtie şi mucava, lemn pentru mine. Lăzi ambalaje, binale şi parchete. Din 1973, lemnul a început să se prelucreze aici, ajungîndu-se astăzi ca 83 la sută din structura produselor să o reprezinte mobila. Se exportă 60 la sută din producţia de mobilă. Întreaga cantitate de masă lemnoasă se transformă în produs finit. Pînă şi praful de lemn se foloseşte la centrala termică. Vechea imagine a plutaşului de pe Bistriţa e o umbră acum.

Peisajul industrial al noii cetăţi de azi se completează cu alte întreprinderi, cu nimic mai prejos decît cele de pînă acum : Întreprinderea de tricotaje „8 Martie", unde se prelucrează o bună parte din firele sintetice de la Săvineşti. Se creează aici peste o mie de produse noi pe an. Datorită creatorilor, fabrica are astăzi cereri încît nu le mai poate acoperi cu capacităţile de azi ! E măsura cea mai exactă a talentului şi a vredniciei acestor oameni. În întreg judeţul apoi s-a dezvoltat puternic industria de panificaţie : s-au construit mori moderne, fabrici de pîine, s-a diversificat producţia de panificaţie şi s-a îmbunătăţit mult calitatea producţiei. Urmare dotărilor, dar mai ales calificării oamenilor, la Piatra Neamţ se extrage azi pînă la 80 la sută procent maxim de făină albă din grîu. Acest fapt îl situează pe oamenii din panificaţia nemţeană pe locul întîi pe ţară. Fiindcă înseamnă că dintr-un kilogram de grîu ei obţin peste un kilogram de pîine albă ! E puţin lucru oare ? Directorul Mihai Leonte rîde cu discreţie, dîndu-mi să înţeleg că drumul pîinii, ca să fie neted, cere şi dragoste şi trudă. Dragostea lor şi truda lor sînt suficiente, mereu însă în creştere. Dovadă ? În 1983, 101 milioane lei beneficii. De patru ani la rînd întreprinderea e fruntaşă pe ţară, iar nu de mult, inginerul Mihai Leonte a avut bucuria să primească, pentru întreg colectivul pe care-l conduce, din partea şefului statului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, o mare distincţie : Ordinul Muncii clasa a II-a.

— Ce s-a construit în ultimii ani în Piatra Neamţ ?

La întrebarea asta ne-a răspuns Ştefan Harabagiu, inginer-şef la Antrepriza de construcţii montaj : Peste 30 000 de apartamente, la care vom mai adăuga, pînă la sfîrşitul acestui cincinal, încă 2 000.

Stăm pe o colină în cartierul Dărmăneşti, unde în 8 000 de apartamente locuiesc circa 20 000 de oameni. Sînt aici toate necesităţile funcţionale ale unui oraş : magazine, şcoli, grădiniţe, dispensare, fabrici, farmacii. E cel mai mare cartier al oraşului la care se mai adaugă alte două : Dărmăneşti Nord şi Dărmăneşti Est. Unul din blocurile de aici a fost construit cu panouri din tuf vulcanic, noutate de care revista noastră s-a ocupat. S-au aplicat soluţii noi de construcţie şi mai ales de eliminarea condensului. Constructorii din întreaga ţară au venit să-şi însuşească noile tehnologii. S-au construit două mari hoteluri : Central şi Ceahlăul, Spitalul judeţean, un magazin universal, care se va da în funcţiune în aceste zile, tipografia oraşului, sediul administrativ, bibliotecă, centrale telefonice automate.

Şi toate aceste noi fructe ale braţelor, ale civilizaţiei de azi, se aştern peste ecourile celorlalte civilizaţii, se adună în acelaşi spaţiu permanent. Criticul de artă Valentin Ciucă, un împătimit al sondării acestor frumuseţi, enunţa o idee demnă de reţinut : „Spaţiul acesta asază oamenii şi valorile, îi adună şi le adună pe aceştia verticalitate a Ceahlăului — care nu e numai munte, ci şi o stare de spirit. Fără să-mi arog calităţi de istoric, pot să afirm că celebra cultură neolitică Cucuteni (ai cărei 5 000 de ani îi vom sărbători anul acesta) devine un argument. Ca arte, aici a fost creată miniatura de la Neamţ, meşteri fiind ţăranii de sub poalele Cetăţii Neamţului. Şcoala aceasta de miniaturişti e comparabilă cu şcolile miniaturiştilor germani şi englezi. Arta populară, apoi, arta iconarilor de la Văleni rivalizează cu marile centre europene de profil. Nu ne miră deci faptul că primele şcoli domneşti apar aici, în acest spaţiu dominat de Ceahlău. De timpuriu apare apoi Societatea literară „Asachi" cu un program generos de culturalizare. Spaţiul acesta i-a atras pe mulţi creatori de frumos, de arte : Caragiale, Sadoveanu, Coşbuc, Cincinat Pavelescu, Enescu, apoi Creangă a plecat de aici, iar Hogaş a venit şi a creat aici. În pictură, de pildă, avem la muzeu un modul expoziţional intitulat „Specific naţional şi unele interferenţe europene" — nu întîmplător, ci în ideea de a demonstra că oricît de intensă ar fi fost relaţia cu alte tipuri de epos, simţirea acestor mari creatori, pictori, a rămas esenţialmente românească. Ba, mai mult, Lascăr Vorel trebuie să fie considerat ca precursor al expresionismului european".

Cum se vede viitorul acestui oraş, de aici, din Piaţa Libertăţii ?, îl, întreb pe tovarăşul Dumitru Lesovschi, secretar al Comitetului municipal de partid Piatra Neamţ. Aflu că la sfîrşitul acestui cincinal, peste 80 la sută din populaţia oraşului (azi de peste o sută de mii) va locui în apartamente noi, confortabile. În industrie, vom pune în funcţiune noi obiective economice : noua instalaţie Relon IV, instalaţiile de fabricare a unor noi sortimente de celuloză şi hîrtie de la Întreprinderea „Reconstrucţia" şi „Comuna din Paris" şi altele. Cu aceste obiective, industria municipiului va atinge un nivel al producţiei industriale, în 1985, de peste 12 miliarde lei. Dotările social-culturale vor spori în etapa imediat următoare, vom da în folosinţă noul magazin „Universal", vor spori dotările bazei tehnico-materiale în sport, turism, agrement.

Iată, închei acest reportaj dominat de o idee : Ceahlăul nu e numai un munte, ci şi o stare de spirit ! O axă pe verticală a acestor curgătoare civilizaţii.

Piinea țării, o cauză a tuturor

• Locul unde Argeșul sărută Dunărea • La Ulieşti, în campanie •

Un loc bine marcat pe harta țării:

OLTENIȚA

Datele legate de istoria Oltenițel se pierd în timp. Dar, ca toate orașele așezate pe Dunăre, existența orașului este specificată în mai toate actele legate de marile evenimente ale istoriei. Începînd chiar cu cele din comuna primitivă. Desigur, în aceste rînduri, este foarte greu să faci o trecere în revistă a tuturor documentelor care vorbesc despre Oltenița. Ne vom referi doar la „România pitorească" a lui Alexandru Vlahuță în care se spune : „Din stînga, în zidul de sălcii se deschide o poartă pe care intră liniștit Argeșul. Aici, în unghiul acesta de ape, pe ruinele Constanțiolei, veche cetate, zidită de Constantin cel Mare, este tîrgușorul Oltenița, schelă de grîu a județului Ilfov".

Dar, ca și multe alte orașe ale țării, marea dezvoltare a orașului este cunoscută doar în ultimii ani. În anii de după eliberare. Și ca un argument a celor afirmate stau datele care vorbesc de la sine.

Într-o zi a acestei veri, cînd teii secular din centrul orașului nu-și lepădaseră încă floarea făcînd din acest colț de țară un loc de vis și poezie, am făcut cunoștință cu orașul de pe malul Dunării. Ghidul, să spun așa, ne-a fost Nicolae Gheorghișan, secretar cu problemele muncii organizatorice și președinte al Consiliului orășenesc F.D.U.S., un om al locului de la care am aflat foarte multe lucruri interesante despre orașul scriitorului Alexandru Sahia. În primul rînd populația care a crescut an de an. Dacă în urmă cu patruzeci de ani orașul număra cu puțin peste zece mii de locuitori, azi numărul acestora trece de treizeci de mii. Nucleul muncitoresc în jurul căruia s-a dezvoltat orașul a fost șantierul naval. Cu toate că la Oltenița era o tradiție în construirea diferitelor feluri de ambarcații, aici, un șantier naval a luat ființă în toată regula doar în perioada anilor noștri. După 23 August s-a constituit un atelier de reparat ambarcații pescărești ale localnicilor. Acest atelier a constituit punctul de plecare al viitorului mare șantier naval. Istoria lui s-a desfășurat pe o mică perioadă de timp, printr-o dezvoltare rapidă. Anul care a urmat, 1946, a reprezentat nașterea oficială a noului șantier naval al țării. Primele nave erau din lemn. În 1947 șantierului i s-a încredințat construirea unor vase pescărești autopropulsate și a unor remorchere de mică putere. Ziua de 1 Mai 1948 este notată ca fiind ziua lansării primului vas maritim pescăresc din lemn fabricat în Oltenița. Naționalizarea de la 11 Iunie 1948 a constituit punctul de dezvoltare pe mai departe a șantierului și a orașului. Transcriem aici cîteva fraze din interviul dat de către directorul șantierului, Eroul Muncii Socialiste ing. Ioan V. Cristea, cu ocazia împlinirii a trei decenii de la istoricul act al naționalizării, cuvinte care spun multe : Era în iunie 1948, pe timpul cireșelor coapte. Dimineață au venit între noi cîțiva comuniști de la județeană și cu alți muncitori din **Griviția** și **Malaxa**. Un tovarăș s-a urcat pe nicovală și-a zis : „De azi înainte toate fabricile sînt ale muncitorilor". „Și cele din Oltenița ?" am întrebat noi. „Și cele ! Dar ce-aveți voi pe-aici ? 64 de circiumi, o moară și șantierul acesta de bărci ! De acum încolo să vedem ce faceți ! Că totul este al vostru..." Și timpul a demonstrat că se poate. Șantierul naval de la Oltenița, nucleul în jurul căruia a gravitat întreaga dezvoltare a orașului, s-a dezvoltat an de an făcînd ca marca întreprinderii de aici să fie căutată și apreciată în multe țări ale lumii. Toată această dezvoltare este legată de numele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, în repetate rînduri, a vizitat șantierul naval. Astfel, ca să intrăm și în domeniul cifrelor, pînă în anul 1970 aici s-au construit 26 de motonave de 5 000 de tone și 22 de 2 000 de tone destinate exportului. În ultimul timp s-au construit noi nave, drage refulante de 3 500 de metri cubi pe oră, motonave de 5 000 de tone, cargouri maritime, remorchere împingătoare, gabare basculante, barje și alte diverse construcții metalice necesare industriei noastre. Prin construcția și darea în folosință a noii turnătorii „Întreprinderea de construcții navale și piese turnate" a devenit, în scurtă vreme, una din cele mai puternice unități de acest gen din țară.

Și în paralel, să zicem așa, cu șantierul naval a luat ființă și s-a dezvoltat filatura „Oltenița", una, o spun cu mîndrie localnicii, dintre cele mai moderne unități de acest fel din Europa. Aici își găsesc de lucru peste 3 000 de femei, a căror medie de vîrstă nu depășește 25 de ani. O altă unitate cunoscută și recunoscută este cea a Cooperativei meșteșugărești „Dunărea" care prin lucrările de artizanat specific zonei s-a făcut mesagerul locului, cu foarte multe adrese de destinație. Dar Oltenița n-a uitat și nu uită că este și un puternic centru agricol. Astfel, orașul are două C.A.P.-uri și un puternic I.A.S. profilat pe creșterea orezului. În cele peste 7 000 de hectare ale agriculturii își găsesc locul toate culturile adecvate zonei respective. La Ulmeni, comună subordonată Oltenițel, a luat ființă o puternică întreprindere de stat pentru creșterea și industrializarea cărnii de porc cu un rulaj de peste 270 000 de capete anual. De asemenea pentru industrializarea și conservarea legumelor și fructelor din zonă, în ultimul timp a luat naștere și s-a dezvoltat o puternică unitate pe acest profil. Produsele ei sînt cunoscute și apreciate în 35 de țări ale planetei. Desigur, se pot spune foarte multe lucruri legate de fiecare unitate în parte. Să mai spunem că în Oltenița, în anii socialismului au apărut și s-au dezvoltat 37 de unități industriale, s-au construit peste 3 000 de apartamente. Prin munca lor, prin grija pe care partidul nostru o manifestă pentru dezvoltarea cît mai armonioasă a tuturor zonelor țării, locul unde Argeșul sărută Dunărea este astăzi bine marcat pe harta țării...

SORIN POSTOLACHE

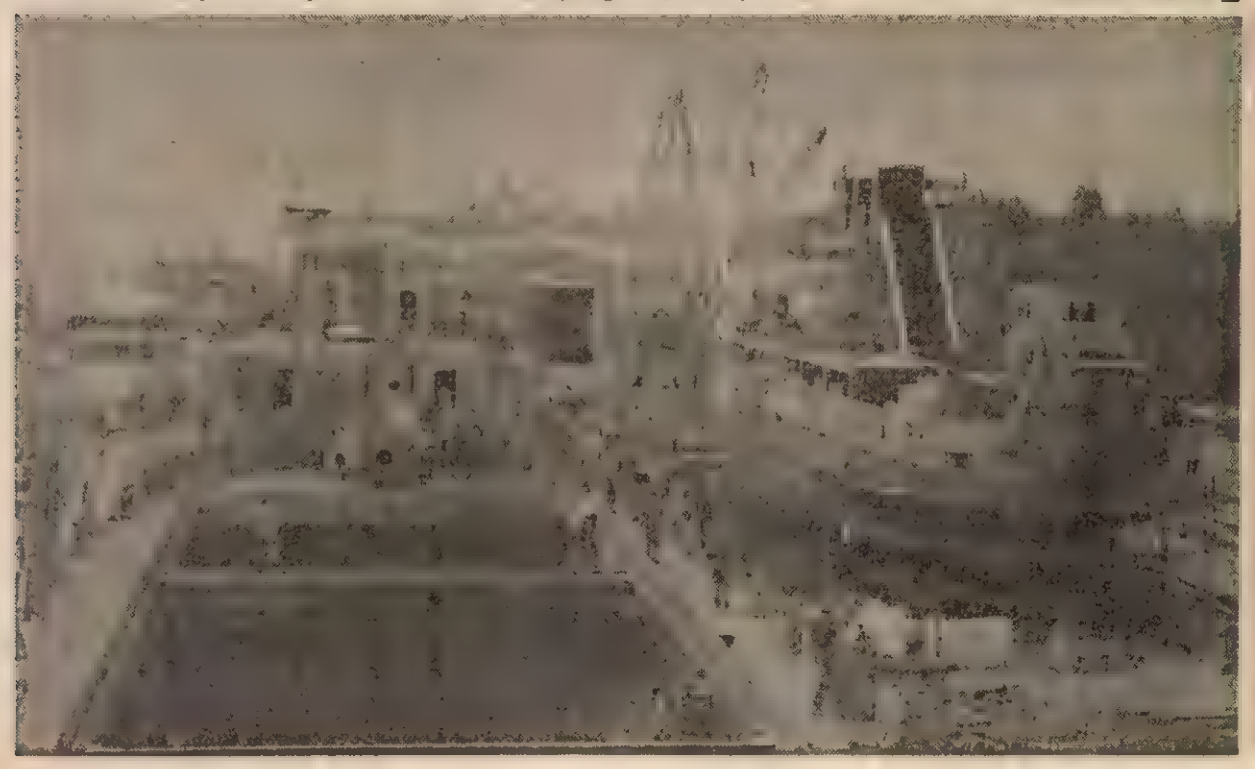

Grîul la zi, grîul de-a pururi

Silozurile de cereale par niște zgîrie nori, în șesul Dîmboviței, și chiar dacă în vara aceasta n-au fost chiar puține zilele în care norii au coborît pînă aproape de imensele buncăre verticale, acolo unde oameni de meserie pregătesc grîului casa, ca unui stăpîn ce este, se poate spune că o anume așteptare n-a fost zadarnică. E vorba despre seceriș, de bună seamă. Nu este secerișul așteptat, în miezul verii, ca un eveniment, unul dintre cele mai importante din an și care ne interesează pe toți ? În iarnă și în primăvară, din interes și curiozitate, și mai puțin, cred, din simpla dorință de a întreține firul unei conversații, oamenii se-ntreabă unii pe alții cum li se pare că a răsărit și a crescut grîul, ca și cum ar fi limpede că, spre a călca în urma unor vorbe știute, dacă grîu nu e, nimic nu e. Toate bunurile pămîntului sînt necesare, desigur, dar avem să recunoaștem că, datorită cine știe căror pricini, poate pentru că în oglinda amintirilor din copilărie fiecare se vede cu o bucată de pîine în mînă, grîul rămîne o sărbătoare pentru toți și o bucurie comună. Iar cine a mers cătră Găești în iarnă sau în primăvară și aruncîndu-și privirea pe fereastra compartimentului s-a întrebat cum o să fie grîul acestei veri, are de aflat acum, la încheierea secerișului, că grîul a fost foarte bun. O însemnată parte din grîul adunat la Găești vine de peste Argeș, de pe pămînturile comunei Ulieşti, comună despre care se zice că ar fi o colonie de olteni, strămutați aici cu multă vreme în urmă, pe cînd pămîntul era mai puțin și pădurile erau mai întinse. Cu vremea, pămîntul a ajuns să cuprindă aproape 2 400 de hectare. Și dacă este chiar adevărat că arborii își trimit rădăcinile în jos, în pămînt, pe cît își trimit către soare uriașele coroane cu crengi și frunzișuri, înseamnă că putem să ne închipuim cum acest colț din vestitul Codru al Vlăsiei freamătă în adîncul pămîntului cutreierat de seve asemeni imaginii răsturnate în luciul neted al unei ape limpezi, deasupra căreia grîul scînteiază ca o peliculă de aur. Dar încă, zice secretarul primăriei, Ion Iordache, spre deosebire de alte comune care și-au cam dezvelit pămîntul de tot, la Ulieşti se află și-acum aproape 1 500 de hectare de stejar și cer, mai cu seamă, împărțite în nouă trupuri de pădure ce se cheamă Stejăret, Moșteanca, Bunget, Baracu, Ceair, Homu, Clineanca și Văcărească Deal și Văcărească Vale, numele celor din urmă făcînd necesară precizarea că pe teritoriul comunei pămîntul nu se-ntinde întotdeauna drept ca-n palmă și că uneori peisajul amintește de satele de sub munte. Încotro ai merge, către satele comunei, drumul se strecoară, într-adevăr, prin defileele de răcoare ale pădurilor, și împreună cu Ion Dima, președintele Consiliului unic agroindustrial Petrești, de, care aparține și comuna Ulieşti, străbatem către unul din locurile unde ar mai fi de lucru poate numai cîteva ore ca să se încheie secerișul acestui an. Veşti la fel de bune ne dăduse și inginerul Virgil Nicolescu, directorul Direcției agricole a județului, și intrucît este limpede că s-a scurs o vreme între ziua cînd le-am aflat și ziua cînd apar aceste rînduri, nu cifre aveam să mă grăbesc să rețin în primul rînd, cifrele exprimînd realități schimbătoare de la o oră la alta, ci modul, nu ezit să spun, ireproșabil în care a fost organizat aici secerișul acestei veri. Ceea ce n-a fost greu de observat nici acolo unde combinele mai aveau de lucru, încă puțin, lîngă satul Mînăstioara, aparținător de comuna Ulieşti, în locul numit Dogăreanca. Abia coborîți de pe combinele lor, pentru pauza de prînz, cîțiva dintre cei 13 mecanizatori care lucrează pe combine și anume Ion Iancu, Radu Chișer, Dumitru Cîrstea, Radu Voicu și Ieremia Voicu ne-au spus că, spre deosebire de alți ani, de data aceasta nu s-ar putea plînge că le-au lipsit motorina sau piesele de schimb și, în chip neașteptat, pînă și curelele de transmisie care într-o vreme se rupeau cam des au început să fie de calitate mai bună. Și dacă n-au mai stat sub povara unor grîie dintr-astea care-i făceau să semene uneori cu niște oameni plecați la vînătoare cu puşca neîncărcată, parcă au îndurat mai ușor și necazurile acestei veri ploioase dar cu zile fierbinți și cu aer înăbușitor ca de seră. Zilele bune de lucru sau, în unele zile, doar orele bune nu le-au scăpat printre degete. secerișul acestei veri a avut într-adevăr și răgazuri pline de nerăbdarea așteptării, ceasul prielnic a fost prins chiar ca un vînat de preț, mai cu seamă pentru că o parte destul de însemnată din grîul de la Ulieşti a fost grîu de sămînță, mai scump decît celălalt care se cheamă că e de consum. Președintele C.A.P.-ului, Gheorghe Nicolae, ca și inginerul șef Cornel Neacșu sau șefa de fermă Eugenia Ciucă au dreptate să nu se sfiască deloc a spune, cu o mîndrie sigură, că printre paiele retezate ale mirișiții nu se vede nici un bob.

DUMITRU ELIADE

23 AUGUST 40
1944-1984

Ridică-te şi luminează în cuvînt

• Sistemul energetic naţional, o realizare măreaţă •

Un mod de a merge înainte

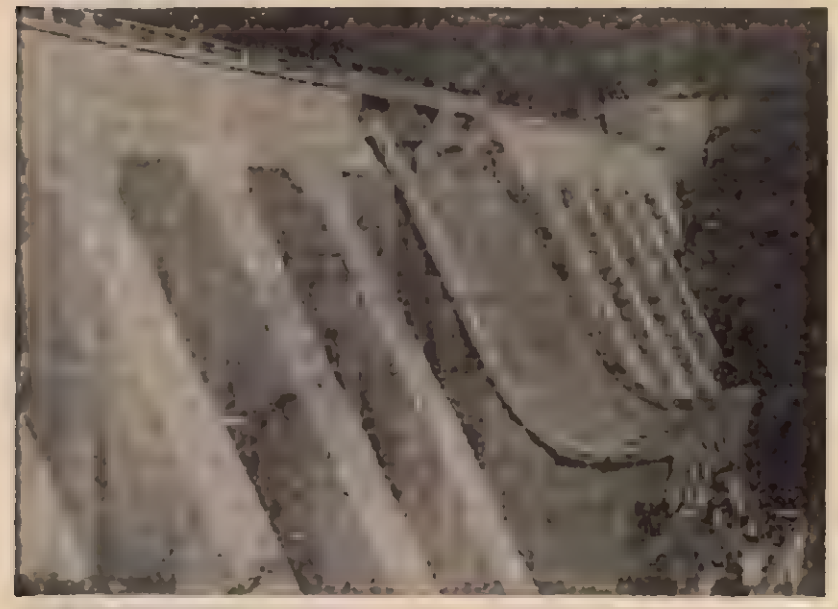

Aşa trăiesc, muncesc, învaţă se bucură şi iubesc

sentimentele ţării

• Sistemul energetic naţional, o realizare măreaţă •

23 AUGUST 40 1944-1984

Povestea e veche, poate mai veche decît toate. Pentru că prima [illegible] materială pe care omul a folosit [illegible] a-şi uşura munca şi viaţa, a fost [illegible] [illegible]gătoare. Cît i-a trebuit [illegible] da seama de [illegible] inepu[illegible] [illegible] nu [illegible] Cert e însă că, din cele mai [illegible]departate vremuri, omul s-a str[illegible] să supună apa şi s-o facă să lucreze pentru [illegible]

Numai că între începuturile acestei poveşti, ilustrate şi acum [illegible] cu moara şi cu piu[illegible] [illegible] nu mai rămîne, [illegible] o vagă legătură sentimentală [illegible] Drumul pînă la imagini reprezintă istorie, istorie nouă şi cu atît mai tulburătoare cu cît ea s-a născut, concret, în urmă cu abia 20 de ani.

Congresul al IX-lea [illegible] [illegible] nesfiind[illegible] [illegible]ţării depinde, în bună măsură, de independenţa ei energetică. Şi aşa, de la Ciunget la Mărişelu, de la Bicaz la Siriu, de la Vidraru la Sugaj, munţii şi văile au pornit să facă reverenţe apelor, între ale căror maluri, rînduite şi [illegible], s-au înălţat coloşi de piatră, unii dintre ei, cei mai mulţi, avînd înălţimi ameţitoare. Astfel s-a închegat, printr-un superb efort colectiv, prin inteligenţă şi sudoare, sistemul hidroenergetic naţional, capabil nu doar să valorifice mai bine, în mod superior, resursele existente, ci şi să vorbească lumii, cu dovezi, despre vocaţia şi priceperea românilor de a dura pentru eternitate. Cele 17 hidrocentrale de pe Argeş, cele 14 de pe Bistriţa, cele 13 de pe Olt şi aşa mai departe au obligat la un termen nou, energia în cascade, iar toate celelalte, 70 la număr în Sistemul energetic şi de navigaţie Porţile de Fier, au ridicat dimpreună puterea instalată la aproape 4 mii de megawaţi, plasînd România, deşi operaţia continuă, între ţările cu un potenţial redutabil.

Noi le zicem, simplu, hidrocentrale. În limbajul specialiştilor se cheamă centrale hidroelectrice. Poeţii le-au numit, am tot citit despre asta, case ale luminii. Frumoasă metaforă dar, vai, incomoletă ! Pentru că hidrocentralele nu înseamnă doar mai multă lumină pentru ţară, ci şi, sînt ten[illegible] mai multă pîine. Ele contribu[illegible] [illegible]garea terenurilor agricole, creează legături rutiere şi feroviare peste spinările barajelor, ajută, prin intermediul lacurilor de acumulare, piscicultura, favorizează turismul şi aşa mai departe. Strădania pe care o implică zidirea lor, nu mică şi nu lipsită de sacrificii, se justifică prisosind [illegible] generozitate, către ţa[illegible] unei hidrocentrale nu e, de fapt, decît un mod de a merge înainte.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

bărbaţii, femeile şi copiii de la barajul Drăgan

Fotoreportaj de ELENA GHERA

Totul pentru libertatea țării

• Constituirea, din inițiativa comuniștilor, a Coaliției Național-Democratice •

Marea cotitură, tot mai acut simțită

Pe măsură ce primăvara anului 1944 se apropia de sfîrșit, evenimentele au început să se desfășoare într-un ritm accelerat. Se apropia ziua marii decizii.

Constituirea Frontului Unic Muncitoresc și manifestul lansat de el cu prilejul zilei de 1 Mai au imprimat un dinamism deosebit luptei clasei muncitoare pentru eliberarea țării de sub dominația fascistă. Capitala și marile centre muncitorești din țară au cunoscut o intensificare a acțiunilor combative în uzine și întreprinderi. Revendicările economice se asociau celor politice, relevînd hotărirea clasei muncitoare de a conferi, în toate împrejurările, cererilor economice o finalitate politică. Manifeste difuzate de comitetele patriotice de la „Malaxa" „Lemaitre", C.F.R., S.E.T., chemau muncitorii să lupte pentru răsturnarea regimului antonescian și — așa cum se spunea într-unul din aceste manifeste — pentru „instaurarea unui guvern al Frontului Unic Național al Poporului, format din reprezentanții tuturor grupurilor democrate patriotice antihitleriste".

Valul acțiunilor de luptă antifasciste nu se limita la orașe. Prefectura Poliției Capitalei raporta alarmată, la 10 mai, că : **„propaganda comunistă s-a intensificat la sate unde sînt refugiați orășenii, printre care s-au infiltrat elemente comuniste, care (...) caută a-și face partizani și cu ajutorul acestora, să speculeze situația actuală și să captiveze sufletele nevinovate ale țăranilor".** Obsedați de „primejdia comunistă", polițiștii regimului căutau pretutindeni „instigatori" și „propagandiști" și nu voiau să înțeleagă că tocmai pentru că erau „nevinovate", „sufletele țăranilor" se arătau tot mai receptive chemărilor de a reda țării, a cărei „talpă" de trudă ei o constituiau, libertatea smulsă de ocupantul hitlerist și de dictatura instaurată cu sprijinul acestuia.

În întreaga societate românească, necesitatea marii cotituri, reprezentată de abolirea regimului antonescian și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste, era tot mai acut simțită. Comuniștii erau aceia care arătaseră dintru început calea corespunzînd intereselor și demnității naționale : lupta românilor pentru a se elibera prin propriile lor mijloace. De la sfîrșitul lunii aprilie, social-democrații li se alăturaseră în Frontul Unic Muncitoresc. În armată, unde existase o puternică ostilitate față de Reichul nazist și de colaborarea militară cu el, comuniștii stabiliseră contacte cu numeroși ofițeri superiori și știau că pot conta — de îndată ce întoarcerea armelor va fi pe punctul să se înfăptuiască — pe o adeziune unanimă în efortul de a alunga din țară unitățile Wehrmacht-ului. În sfîrșit Palatul regal — monarhul și anturajul său, interesați să nu fie identificat cu regimul de dictatură și să-l urmeze în falimentul devenit iminent — intrase în legătură cu Partidul Comunist Român în vederea răsturnării dictaturii lui I. Antonescu. Liderii Partidelor Național-Țărănesc și Național-Liberal — Iuliu Maniu și C.I.C. Brătianu — nu puteau să rămînă prizonieri ai pozițiilor lor rigide în dialogul cu comuniștii, decît cu riscul de a se găsi izolați pe eșichierul politic românesc. Partidul Comunist Român reușise — grație activității sale perseverente — să devină centrul politic, aflat în relații cu toate partidele politice ale țării, care militau pentru smulgerea României din orbita Reichului nazist. Frontul Patriotic Antihitlerist, constituit în toamna anului 1943, și Frontul Unic Muncitoresc, înfăptuit în aprilie 1944, însemnaseră pași importanți pe drumul unirii tuturor partidelor și organizațiilor politice într-un Front Unic Național, expresia politică a consensului poporului român de a se elibera de sub dominația fascistă și a se alătura marii coaliții antihitleriste.

Un nou pas în această direcție a fost făcut la 26 mai 1944 prin constituirea din inițiativa și sub egida comuniștilor a **Coaliției Național-Democratice**, care reunea Partidul Comunist Român, ce reprezenta și celelalte formațiuni politice din Frontul Patriotic Antihitlerist, gruparea național-liberală a lui Gh. Tătărăscu, Partidul Socialist-Țărănesc (L. Rădăceanu și M. Ralea) și gruparea dr. P. Topa, din fostul partid național-democrat al lui N. Iorga.

În evantaiul politic românesc, partidele zise „istorice" — țărăniștii și liberalii — rămîneau singurele ce nu se încadraseră încă în marele front național al luptei antihitleriste. Și ele erau ostile Germaniei hitleriste, și ele voiau ca România să-și regăsească orientarea tradițională a politicii sale externe — ostilă argesiunii și expansiunii Reichului, ostilă revizionismului teritorial — și ele voiau ca România să-și redobîndească independența, dar adversitatea lor față de comunism, teama că o dată cu înlăturarea dictaturii antonesciene, vor fi zguduite temeliile regimului burghez și că acest regim va fi în cele din urmă eliminat, toate acestea îi făceau pe Iuliu Maniu și C.I.C. Brătianu să sprijine soluția unui armistițiu încheiat de I. Antonescu (sub motiv că cine a început războiul, acela trebuie să-l și încheie) sau să-și pună speranțele într-o intervenție anglo-americană, considerată garanția cea mai sigură că vechiul regim va supraviețui marii cotituri ce se prevenea.

Întîlnirea de la Cairo ; România, o momeală

Pentru liderii celor două partide, negocierile de la Cairo trebuiau să indice calea pe care România trebuia să o urmeze. Publicitatea făcută în legătură cu sosirea prințului Știrbey la Cairo nu-i învățase nimic. Desigur, ei nu cunoșteau planul „Bodyguard" și nu aveau de unde să știe că factorii de decizie anglo-americani sînt preocupați de succesul debarcării în Franța (operația „Overlord") și nicidecum de soarta lui Iuliu Maniu, C.I.C. Brătianu sau de dificultățile pe care România avea a le întîmpina în momentul desprinderii de Germania hitleristă. Și totuși, exista un element care ar fi trebuit să le dea de gîndit : negocierile de la Cairo băteau pasul pe loc. Așa cum nu știuseră de „Bodyguard", tot așa nu aveau de unde să știe că în planul de delimitare a sferelor de influență în Europa de sud-est, elaborat de premierul britanic Winston Churchill, interesul Marii Britanii pentru România se dovedea dacă nu cu desăvîrșire inexistent, cel puțin redus la minimum.

Potrivit planului „Bodyguard", discuțiile de la Cairo trebuiau să fie o sursă de alarmă pentru Germania, și să o determine să retragă trupele din Franța, teatrul debarcării, pentru a le aduce în România. O dată „Overlord"-ul reușit, ce interes mai puteau prezenta aceste discuții ? Era exact întrebarea diplomatului britanic Cristopher Steel, care își expunea, la 11 iulie, considerentele sale lui Sir Orme Sargent, subsecretar de stat la Foreign Office, astfel : **„A fost definitiv hotărît ca negocierile pentru încheierea armistițiului** (cu România — n.n.) **să fie de acum înainte în mîinile rușilor, dar dl. Steel se întreabă dacă noi** (Marea Britanie — n.n.) **mai avem vreun interes să le continuăm. Maniu este un om bătrîn și slab, incapabil de a întreprinde vreo acțiune decisivă. Este mai mult decît improbabil că lovitura sa de stat se va produce înainte ca rușii să fi înaintat în România, cînd ar fi prea tîrziu ca ea să mai fie de vreun folos. De altminteri, în această conjunctură avem noi vreun interes deosebit în a face ca România să lasă din război cît mai curînd posibil ? În primăvară, aceasta era important, pentru că negocierile de armistițiu și amenințarea ca România să lasă din război ar fi blocat trupe germane care altminteri ar fi fost folosite împotriva „Overlord"-ului. De fapt, în împrejurările de față, a ne interesa de Maniu ar însemna numai să ne asumăm un angajament moral față de el, care ne-ar crea dificultăți, în general, și cu rușii, în special, dacă ei ar dori să repudieze termenii armistițiului lor".**

Lipsa de progres în negocierile de la Cairo se explica, așadar, prin lipsa de interes a Marii Britanii, secondată de S.U.A., față de tentativele făcute de opoziția burgheză de a scoate, sub egida lor, România din războiul impus de Germania hitleristă.

Blocul Național Democratic

Oricît de mare ar fi fost capacitatea de autoiluzionare a liderilor național-țărăniști și național-liberali în speranțele puse în Aliații occidentali, ei nu puteau ignora pulsul real al țării. Și țara voia unirea tuturor fiilor ei pentru a-i reda libertatea și independența națională. În contextul creat de inițiativele stăruitoare ale Partidului Comunist Român, în mai au început tratative între reprezentanții P.C.R., P.S.D., P.N.Ț. și P.N.L., în urma cărora s-a creat un Comitet Central de Acțiune pe bază cvadripartită, avînd drept organ executiv, un birou, alcătuit din cîte doi membri, cîte doi de fiecare partid.

După îndelungi discuții, **s-a ajuns la acordul de a se crea Blocul Național Democratic, pe baza unei platforme antifasciste, general-democratice, în care cele patru partide își exprimau hotărîrea de a lupta pentru : 1. încheierea imediată a armistițiului cu Națiunile Unite „căutînd a obține condițiunile posibile cele mai bune pentru interesele țării" ; 2. ieșirea României din orbita Berlinului, eliberarea ei de trupele germane de ocupație, alăturarea de coaliția antihitleristă, restaurarea independenței și suveranității naționale ; 3. abolirea regimului de dictatură și instituirea unui regim constituțional democratic, întemeiat pe acordarea de drepturi și libertăți civice tuturor cetățenilor României ; 4. intrarea imediată în vigoare a acordului și obligația partidelor contractante „la organizarea și ducerea în comun, fără nici o întîrziere, a acțiunii pentru realizarea punctelor de mai sus stabilite".** Declarația Blocului Național Democratic avea și un adaos în care se arăta că partidele participante **„își păstrează întreaga independență ideologică și politică, acordul intervenit neprivind decît punctele mai sus fixate".** Constituirea Blocului Național Democratic a însemnat succesul deplin al politicii de alianțe, preconizată și desfășurată de Partidul Comunist Român, ca unica soluție pentru salvarea țării. Grație eforturilor perseverente ale comuniștilor, s-a realizat cea mai largă coaliție de forțe social-politice din istoria României. S-a confirmat încă o dată că independența națională este obiectivul în măsură să solidarizeze toate forțele social-politice ale țării, că, dincolo de tensiunile și confruntările dintre ele, independența și suveranitatea țării — apărarea sau redobîndirea lor — pot constitui baza pentru o amplă colaborare politică. Ziarul **„România liberă"** a exprimat cel mai bine semnificația politică a constituirii Blocului Național Democratic : **„Toate grupările politice de opoziție — toate forțele vii de rezistență națională — au înțeles că momentul acțiunii, dacă trece acum, nu va mai fi regăsit niciodată. Partidele de opoziție — reprezentînd poporul român în întregul lui — au căzut de acord asupra politicii externe, pe care țara trebuie să o urmeze. Partidele politice arată, în acest chip, că au înțeles care este, în ceasul de față, datoria poporului român".**

Unit sub același steag al independenței naționale, poporul român se pregătea să înfrunte Germania hitleristă, pentru a-și cuceri libertatea.

În acest scop, în noaptea de 13—14 iunie 1944, s-a desfășurat în casa conspirativă a P.C.R. din Calea Moșilor nr. 103, o consfătuire la care au luat parte reprezentanți ai Partidului Comunist Român, ai Palatului regal și ai armatei ; s-a hotărît constituirea unui comitet militar care să elaboreze planul militar al insurecției. Întemeiat pe o analiză riguroasă a situației interne și internaționale, pe evaluarea corectă a raportului de forțe, și, înainte de toate, pe încrederea în capacitatea poporului român de a-și redobîndi libertatea, acest plan a prevăzut măsurile necesare pentru răsturnarea dictaturii antonesciene și izgonirea unităților Wehrmacht-ului de pe teritoriul național. Acest plan a fost comunicat Uniunii Sovietice, S.U.A. și Marii Britanii de către emisarii români de la Cairo, cît și Uniunii Sovietice singure, în cursul discuțiilor recente, începute în mai la Stockholm, de consilierul de legație, George Duca, și ambasadoarea U.R.S.S. în Suedia, Alexandra Kollontai. Luînd cunoștință de prevederile planului, reprezentanta Uniunii Sovietice l-a caracterizat drept **„foarte interesant, clar și temeinic studiat".**

Rămînea acum ca, o dată intențiile forțelor patriotice, antihitleriste din România, cunoscute, cele trei mari puteri ale coaliției antihitleriste să dea răspunsul, în vederea coordonării acțiunilor. Răspunsul mult așteptat în România întîrzia însă să sosească...

„În ceasul de față, datoria poporului român"

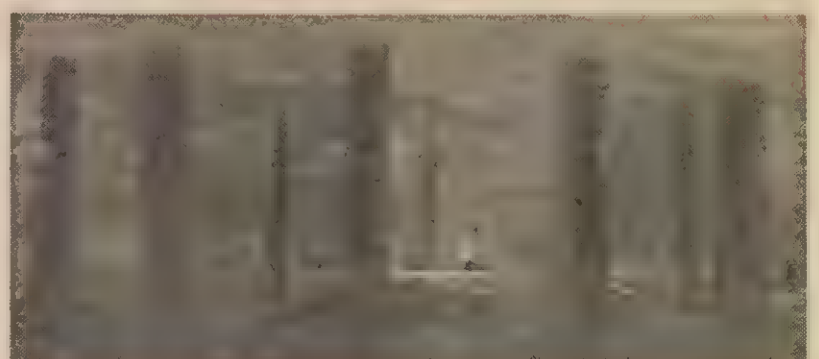

Mareșalul în derută...

În acest timp, cînd poporul român se pregătea să pună capăt regimului de dictatură și colaborării promovate de el cu Germania hitleristă, cei doi Antonești, aimțind izolarea în care se găseau în țară, au încercat să stabilească contacte, prin canale diplomatice, cu Aliații occidentali și chiar cu Uniunea Sovietică. Dacă sondajele făcute la Madrid, Lisabona, Istanbul și Ankara nu au dat practic nici un rezultat, discuțiile purtate de ministrul României în Suedia, Frederic Nanu, cu ambasadoarea Alexandra Kollontai au înregistrat anumite progrese. Guvernul antonescian nu era însă hotărît să o rupă cu Reichul nazist. Tatonările nu erau urmate de acțiuni concrete, și stabilizarea frontului în nordul Moldovei l-a făcut pe mareșal să nu mai fie atît de stăruitor în străduința de a discuta modalitățile de ieșire din război a României.

În vara anului 1944, mareșalul a avut dese convorbiri cu cel care devenise un adevărat „superministru", al Germaniei la București, expertul economic Carl Clodius (Hitler ar fi voit să-l recheme pe Manfred von Killinger, de a cărui incapacitate se convinsese, dar se temea că rechemarea ar fi fost interpretată drept expresia unor divergențe între cei doi dictatori ; a renunțat, deci, și l-a trimis pe Clodius în calitate de supervizor al Legației germane la București). Într-un amplu memoriu întocmit la 12 iulie, Clodius analizează amănunțit evoluția lui Ion Antonescu în ceea ce privește atitudinea față de Germania în raport cu situația militară : încrezător cînd situația pe front se stabilizează, alarmat și pesimist, cînd Wehrmacht-ul suferă eșecuri. Astfel, dacă utilizarea bombei-zburătoare V-1 — prima din „armele secrete" promise și răspromise de Führer — l-au redat optimismul, ofensiva Armatei Roșii începută în Bielorusia la 23 iunie (și care avea să ducă în cele din urmă la prăbușirea grupului german de armate „Centru", una din cele mai grele înfrîngeri suferite de Wehrmacht pe frontul de est) i-au trezit din nou preocupările. Potrivit lui Clodius, Ion Antonescu rămăsese convins că destinul României este inseparabil legat de cel al Reichului și, în consecință, respinsese sugestia lui Iuliu Maniu pentru o pace separată, declarîndu-i fruntașului național-țărănist că nu-i va permite niciodată să joace rolul unui Badoglio (mareșalul italian care la 25 iulie 1943 preluase conducerea guvernului, după răsturnarea lui Mussolini). Clodius arăta însă că mareșalul era convins că **„războiul nu poate fi cîștigat, în ultimă instanță, pe plan militar, ci trebuie sfîrșit printr-un compromis politic"**, ceea ce, cu alte cuvinte, însemna că nici el nu mai credea în posibilitatea unei victorii a Reichului (așa cum îi spusese de altminteri și lui Barbu Știrbey înaintea plecării acestuia la Cairo).

Această informație nu pare a-l fi neliniștit pe Hitler (dacă el va fi luat cunoștință de memoriul lui C. Clodius), de vreme ce, la 24 iulie, primindu-l pe noul comandant al grupului german de armate „Ucraina de sud" (aflat acum pe teritoriul României) generalul colonel Hans Friessner i-a declarat că **„Mareșalul Antonescu ne este fidel".**

Această fidelitate Hitler voia însă să o verifice, mai ales că, după atentatul de la 20 iulie 1944, era hotărît să vadă pe cine poate conta în interiorul Germaniei și în afara ei în lupta pînă la „victoria finală". Ion Antonescu a fost deci convocat la cartierul lui Hitler de la Rastenburg, pentru ceea ce avea să fie ultima întrevedere dintre cei doi dictatori. Nu toți factorii de conducere germani erau siguri de situația din România. Discutînd, la 3 august, cu colonelul von Trotha, primul ofițer de stat-major al generalului Hans Friessner, care era însărcinat de evoluția situației din România, feldmareșalul Wilhelm Keitel a fost de acord cu **„temeinicia motivelor"** de alarmă ale generalului german. Este caracteristic faptul că, la 1 august, jurnalul de operații al grupului de armate german „Ucraina de sud" consemna : **„Întreg poporul român este obosit de război și va folosi orice ocazie favorabilă pentru a ieși din război".**

De fapt, nu era vorba de o **„oboseală de război"**, ci de refuzul de a purta un război contrar intereselor poporului român. În ziua în care mareșalul Ion Antonescu se întîlnea cu Hitler la Rastenburg (Prusia Orientală), Serviciul Central de Securitate al Reichului, aflat sub autoritatea Reichsführerului S.S. Heinrich Himmler, informa într-o notă că **„în ceea ce privește evenimentele politice** (din România — n.n.), **în ultimele patru săptămîni se manifestă în mod vizibil o deplasare a întregii opoziții spre stînga și, o dată cu aceasta, preluarea conducerii acestei opoziții de către partidul comunist".** Adversarul însuși recunoștea rolul conducător al comuniștilor în lupta poporului român pentru libertate și independență națională.

Data la care erau scrise aceste rînduri capătă astfel o valoare simbolică, în timp ce mareșalul Ion Antonescu se întîlnea cu Hitler, pentru a afla de la el care sînt șansele proprului său regim, poporul român, în frunte cu comuniștii, era angajat pe calea propriei eliberări.

Dr. IOAN CHIPER

VINERI, 3 august 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Timpuri istorice şi viziuni româneşti

Un japonez „eminescian..."

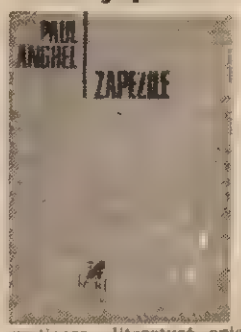

Cea de-a 7-a carte a **Zăpezilor de-acum un veac** stă sub zodia enigmaticului, a aparițiilor și disparițiilor misterioase. Trimis să observe „realitățile balcanice", prințul nipon Sanadaru dispare în chip enigmatic, înghițit de sorbul oriental al Bucureștilor ; cufundați în zăpezile Balcanilor, combatanții primesc misiuni fără noimă, absurde (Arghir, Ațhașvili) ; după Plevna, foștilor aliați, autori ai victoriei asupra otomanilor, li se refuză în chip absurd locul legitim la masa păcii în timp ce grațioasa „literatură epistolară" a marilor personaje, ceremonioasă, plină de solemnitate este de fapt ilariantă și grotescă în raport cu realitatea consemnată. În sfîrșit, „balul japonez" organizat de Păuna Catargi cu concursul prințului Nigata și al bucătarului chinez Ming nu este mai puțin bizar decît unele dezbateri din Senat ori Camera de la București îndată după victoria de la Plevna. Acestea și încă multe altele introduc în curgerea epică a romanului senzația, din ce în ce mai accentuată, de ruptură în lumea de după război : o falie adîncă desparte cercurile lumii de „sus" de ale celei de „jos". Unită în vederea atingerii unei aspirații seculare, această lume eterogenă suferă, după victorie, un rapid proces de înstrăinare, de inconciliabilă afișiere lăuntrică provocată de ieșirea la iveală a unor ascuțite contradicții sociale și politice. Romanul este mai puțin ca oricînd o „frescă" și mai mult o satiră a societății românești. Din paginile lui se aude acum mai bine „rîsul" prin care ne despărțim de trecut, de un anumit trecut. Scriitorul diversifică acest rîs, utilizînd toate nuanțele comicului modern : de la grotesc și absurd la ludicul caustic. Dimensiunea satirică a cărții izvorăște, în mare, din ciocnirea în sînul aceleiași societăți a simptomelor unui proces de descompunere caracteristic unei lumi care apune, cu zorii unela noi, cu semnele unui nou început. **Zăpezile** este tocmai romanul acestui moment contradictoriu din existența unei societăți: al agoniei tragicomice a unei lumi în curs de dispariție în care mecanismele constituite ale puterii funcționează în gol, fără legătură cu noile circuite ale vieții publice, cu imperativele momentului. Comedia absurdă a lumii în pragul dispariției conferă **Zăpezilor** o remarcabilă consistență. Autorul alternează momentele de front cu scene din viața civilă a societății românești a ultimului pătrar al secolului 19, epocă de tranziție în care se încrucișează mediile cele mai eterogene cunoscute vreodată în istoria noastră. În bună măsură, aceste medii pestrițe sînt „excentricizate" de prezența episodică a unor personaje de aiurea, ruși, englezi, georgieni, finlandezi, suedezi, spanioli, francezi, japonezi implicați direct ori spectatori mai mult sau mai puțin interesați în desfășurarea evenimentelor de la 1877. În esență, lor li se datorează, cel puțin parțial, natura enigmatică sub care ni se înfățișează narațiunea din **Zăpezile**, o narațiune în continuare arborescentă, dar, mai mult ca oricînd, nervoasă, rapidă, concentrată, eliptică. Înțelegem la un moment dat că „străinii" citați mai înainte sînt agenții naratorului, „ambasadorii" săi în lumea românească. În acest fel, mărturia prozatorului prezintă o solidă garanție de obiectivitate, iar lumea reinviată și retrăită ni se înfățișează, prin ochii străini, cu o doză remarcabilă de inedit. Este, dacă vrem, „traducerea" unei realități cunoscute într-o limbă străină, nouă, necunoscută, iar suma observațiilor și concluziilor acestor „traducători" ai societății și mentalităților românești ale timpului constituie, într-o formă transfigurată, ideologia adîncă a romanului. Abia acum începem să ne dăm mai bine seama de dificultatea insurmontabilă a încadrării acestui roman precum și de semnificația acestei neputințe. „Străinii" romanului îl dispensează pe autor de a formula tezist ideologia cărții : care nu este propriu-zis un roman „istoric" ci unul, în sens larg, social și politic, existențial și istoric și, încă, romanul unor destine istorice și transistorice, cosmice : romanul ca gen „total", ce-și asumă lumea în integralitatea formelor și ipostazelor sale. De aceea, mai adecvat ca oriunde în celelalte secvențe ale ciclului, în **Zăpezile** istoria trăită — încleștarea ființelor omenești, scurgerea coloanelor de prizonieri, de învinși și învingători sub amețitoarea furtună albă, ocuparea Vidinului etc. — se vede prinsă din primele pagini, într-o ramă cosmică. Universul întreg este răscolit de virtejuri de ninsori al căror cuibar va fi fiind undeva, „foarte departe de front, undeva în stepele de peste Urali sau mai departe, între Himalaia și Oceanul Înghețat". Galopul furtunilor care nu țin seama de hotarele terestre se izbește, pentru a se sparge, în pereții scunzi dar tari ai munților Carpați. Fenomen natural descris cu o rară adecvare, acest potop alb, cosmică inundație de zăpezi, înfășoară, ca într-un giulgiu uriaș, omenirea aflată în pragul unei mari prefaceri, al unei re-nașteri prin suferință purificatoare. Invazia albă schimbă geografia, dereglează instinctul de orientare al oamenilor, escamotează reperele direcției de înaintare transformînd linia dreaptă în cerc și aruncînd ființele într-un spațiu al rătăcirii care egalizează semnificația destinelor umane, pe învinși cu învingători, pe cei conduși cu conducătorii lor. Sub valurile acestei uriașe răscoale cosmice, proporțiile și semnificațiile confruntării armate se modifică fundamental, războiul însuși fiind total sustras eroismului convențional, ritualului obișnuit al martialității și al gloriei. Ca atare, omul este văzut din perspectiva imensității spațiului aidoma unei vietăți microscopice, pe cît de măruntă, pe atît de măreață prin semnificația actului său istoric.

Cu cartea **Zăpezilor**, Paul Anghel adaugă un nou stîlp de rezistență monumentalei sale construcții românești. Sub raport cronologic, arcul epic al acestui volum subîntinde ultimul episod al războiului de independență, respectiv, ocuparea Vidinului și eliberarea Bulgariei de vest. Practic, otomanii sînt învinși iar între învingători începe un nou război, „războiul" păcii : între aroganța marilor puteri și demnitatea statelor mici, între arbitrara voință imperială și legitima conștiință națională alimentată din adînc de forțele proaspete și autentice ale poporului. Străinii care mișună în paginile volumului, departe de a se reduce la o prezență exotică și pitorească, au rolul, cum spuneam, de martori imparțiali, de „ambasadori" ai autorului în contradictoria societate românească a momentului. Iată observații fundamentale, în fond „eminesciene", făcute de prințul nipon Nigata într-o scrisoare-raport trimisă la Tokio : „Aristocratul român detestă comerțul, industria și tehnica, lăsîndu-le pe mîna alogenilor, dar țipind cînd aceștia devin ofensivi. Țăranii nu-și pot îngădui nici o inițiativă. Lumea burgheză urbană se înghesuie spre slujbe la stat, pregătindu-se să devină o clasă birocratică, trăind din manipularea birtilor și a aforării politice. Resursele solului și subsolului nu sînt puse în valoare, deși le depășesc vizibil pe cele ale Japoniei de azi. Cu un pic de cap, care nu se vădește, cu o deschidere precum cea a erei Meiji țara ar deveni un rai. Acum arată a rai natural, amestec brutal de sălbăticie și lux, opulență și mizerie, curți nobiliare splendide și sate de bordeie, biblioteci mărețe și neștiință de carte, biserici și tractiruri, arbitrariu și demagogie..." Hotărît lucru, prințul nipon este, mental, un „eminesician", iar epistola lui scrisă „fără ură și părtinire" are stilul articolelor poetului.

Zăpezile este un roman excepțional și sub raportul filozofiei sociale pe care o conține.

C. STANESCU ■

Refugiile romanului

Anunțat ca fiind întîiul dintr-un ciclu intitulat **Zidul morții**, noul roman al lui Augustin Buzura — **Refugii**, Editura „Cartea Românească" 1984 — ar invita poate la o lectură „precaută", să-i zicem, pusă adică sub rezerva unor reașezări ulterioare a centrelor de greutate. În cazul de față însă, tentația oricăror presupuneri trebuie îndepărtată, și principial (fiecare carte trebuind să reziste în primul rînd prin ea însăși), dar și pentru că **Refugii** este un roman admirabil echilibrat sub raport epic. Materia faptică (numind „fapt" chiar și deliberările de natură psihologică), sincopată, este recuperată trepiat, în etape, prin flash-back-uri concentrice, declanșate după un subtil sistem al asociațiilor de idei născute în memoria temporar amputată a tinerei traducătoare Ioana Olaru. În ciuda aparenței de exces analitic și a faptului că timpul romanesc închis între coperțile cărții nu depășește cele cîteva zile petrecute de eroină în saloanele unui spital de boli nervoase, timpul ficțiunii, retrospectiv, propulsează destinul Ioanei dincolo de momentul de criză, trasînd drumul între două vîrste ale experienței existențiale : de la **senzație**, acută, dureroasă, a singurătății, care pulsează în memoria ei la începutul romanului sub forma unei unice amintiri a cîtorva fire de iarbă ruginite, balansînd absurd într-un orizont vag-albăstrui (sugerînd așadar căderea), pînă la **conștiința** singurătății, ca statut existențial acceptat, cu motor al unei necesare verticalizări prin inițiativă ,în final („Trebuie să mă eliberez cumva, își spuse. Nu-ți poți contempla la nesfîrșit înfrîngerile, mizeria, umilința. Trebuie. Acum cînd nu e prea tîrziu"). Distanța — gîndită prin aceste sugestii de geografie simbolică a romanului — este între postura omului aflat la pămînt (în primul caz) și cea a unei perspective întrucîtva mai fireștl în final, cînd Ioana contemplă de sus (recte, de la fereastra unui salon de spital) lumea inconjurătoare, chiar dacă încă sub semnul claustrului.

Internată în urma unui șoc puternic, provocat de agresiunea lui Anton Crișan (care descoperise legătura ei cu arhitectul Sabin și găsise de cuviință să o sancționeze printr-un viol bestial), Ioana Olaru este readusă forțat în punctul zero al existenței sale, în punctul maximei disponibilități deci. În acest punct zero, Ioana deliberează (între viață și moarte), justifică (degringolada căsniciei sale ratate și chiar atitudinea irresponsabilă a lui Iustin — unul din personajele cele mai izbutite ale romanului, amestec de egoism și vulnerabilitate, de inconștiență și luciditate, de obstinație și gust al compromisului celui mai josnic), reordonează (amintiri legate de timpul petrecut în casa doctoriței Victoria Oprea), incriminează (meschinăria lui Rafiroiu și a lumii de trucuri și mișmașuri cu valoare de trambulină socială pe care el o reprezintă), reanalizează la nesfîrșit (complicatele angrenaje de situații care au dus la întrarea lui Anton Crișan în viața sa) ș.a.m.d.

Autoscopia, obișnuită scriitorului A. Buzura de altfel, valorizează aici mai puțin atitudini sociale, poziții ideologice, deliberări de conștiință (deși ele sînt prezente în fundal, cel puțin în povestea inginerului de mine Helgomar David), îndreptîndu-și de astă dată lentilele mărîtoare mai ales către aspectele moral-afective. În **Refugii**, psihologiile au în mai mare măsură valențe cazuale, păstrîndu-și în același timp raccordul la tipologii. Ioana, Iustin, Silvia Giurgea, Tatiana, Maia Cerbu, M.N.S., Victoria Oprea, Helgo, Anton chiar, sînt, la un moment dat al vieții lor, niște învinși fie sub raport social, fie sentimental, niște refugiați în raza singurei speranțe : echilibrul moral și afectiv. (Marele M.N.S., grotescul reformator de ospiciu concepuse, nu întîmplător, un sistem al armoniei universale, al îmblînzirii prin sunet.) Nodul gordian al destinelor lor este, indiscutabil, reușita afectivă : Iustin devoră toate resursele sentimentale ale căsniciei sale cu Ioana, autodevorîndu-se totodată, tocmai din nevoia apropae patologică de afectivitate ; Ioana face cîteva încercări de a ieși din cochilie, la fel de timide și de riscante ca și ale melcului în fond ; Victoria Oprea își construiește o carapace de cinism și autoironie destinată să apere tîrzia și atît de vulnerabila sa pasiune pentru Helgomar ; Anton Crișan își dobîndește, printr-o respingătoare tenacitate, un obiect de afectivitate (în persoana Ioanei Olaru), refugiindu-se în el cu tot bagajul de venin adunat în lamentabile eșecuri anterioare etc. Fiecare din ei este — sau ar putea fi — pentru celălalt un **refugiu**.

Realismul prozei lui A. Buzura a făcut, o dată cu această carte, un pas decisiv către o schimbare a raportului de forțe : de la spațiul dilematic al conștiinței, accentul se deplasează către labirintica moral-afectivă ; traumele de conștiință cedează tot mai mult locul, în **Refugii**, rănilor mai „carnale" ale acestei zone. Dacă motivațiile, determinările rămîn încă bine implantate în sfera socialului ca și în celelalte cărți ale prozatorului, soluțiile se reclamă însă net din direcția șansei omenești a echilibrului afectiv. Necruțătoare în acribia lor analitic-justițiară, cărțile lui Augustin Buzura nu sînt totuși (ca să parafrazăm titlul unui alt roman de succes din ultima vreme) „drumuri la zid", chiar dacă vorbesc de o istovitoare, paradoxală situație : aceea de a avea ca unică șansă de viață rotirea înverșunată pe „zidul morții". O carte tulburătoare, cu un mesaj profund omenesc, o pledoarie pentru demnitatea condiției refugiului interior.

TANIA RADU ■

Fragmente critice

„Volumul conștiinței"

Valeriu Cristea pune în introducerea la recenta lui carte (*Modestie și orgoliu*, Editura Eminescu, 1984) cîteva chestiuni privitoare la proza și critica noastră care merită a fi discutate. Lăsînd la o parte, deocamdată, articolele de analiză propriu-zise, ingenios construite și substanțiale, mă voi referi însemnările de față la ideile criticului despre *volumul conștiinței* literare și la caracterul afectiv (uman) al criticii. Teme vechi, neclasate și, la drept vorbind, inclasabile. Generațiile literare vin și trec, temele rămîn. Valeriu Cristea nu este singurul care le repune în discuție, dar este, azi, criticul român care manifestă preocuparea cea mai constantă pentru imperativul etic în critică și pentru implicarea umanului (să-i spunem astfel) în proză. Ideea lui e că se manifestă o anumită „insuficiență umană" în proza actuală și că, în genere, scriitorul de azi e *rece*, volumul conștiinței lui e mic, iar imaginea pe care o dă asupra omului este săracă și neconvingătoare. Într-o carte mai veche (*Alianțe literare*), criticul a analizat pe larg excepțiile de la această regulă și excepțiile sînt, pentru secolul al XIX-lea, Duiliu Zamfirescu, iar pentru secolul nostru, Marin Preda. Sînt, după el, prozatorii români care arată o mai mare simpatie pentru om și o mai mare profunzime în analiza sufletului uman. Revine acum asupra acestei opinii, zicînd că un prozator trebuie să aibă — după formula lui Maiorescu — „inima caldă" și că, în judecata de valoare, criticul literar trebuie să țină seama de *calitatea umană* a personajelor dintr-un roman. Căci, argumentează criticul — „conținutul trăirii acestora nu este o problemă deloc secundară (cum li se pare unor critici ce nu acordă *nici o atenție acestui aspect*) nici în raport cu destinul fiecărui scriitor în parte, nici în raport cu destinul literaturii noastre în general, cu nivelul ei spiritual. Cu eroi care n-au descoperit încă sentimentele omenești fundamentale sau cu alții care în numele unui realism pragmatic și obtuz refuză (și se mai și laudă cu aceasta !) să-și pună marile întrebări filozofice ale existenței (acele întrebări, de fapt foarte simple și irezolvabile) nu se poate realiza acea literatură valoroasă, din punct de vedere estetic și uman, pe care cu toții o dorim".

Valeriu Cristea are, indiscutabil, dreptate. Valoarea unui roman nu e fără legătură cu substanța umană pe care o prezintă și, cum s-a spus de atîtea ori, cu filozofia de existență pe care o propune. Prin filozofie de existență înțeleg o anumită complexitate umană și, în ordine estetică, un grad de profunzime și autenticitate (verosimilitate) fără de care orice soluție epică nu are nici un înțeles. Valeriu Cristea reproșează prozatorului de azi tocmai faptul că a redus într-un mod inadmisibil imaginea omului în literatură și că, în genere, preocupat de tehni-

(Continuare în pag. 15)

EUGEN SIMION ■

Delimitări

Despre cronicari și cultura

Literatura română se poate făli cu un șir impresionant de cronicari, pentru tustrele țări ale noastre : Moldova, Țara Românească și Transilvania. Mai e nevoie să-i înșirăm ? Fie... În Moldova, cei trei mari : Grigore Ureche (din nefericire, în nevoită simbioză cu Simion Dascălul), Miron Costin și Ion Neculce. În Țara Românească, anonimul cantacuzinesc (probabil tot Stoica Ludescu !), omologul acestuia, mai talentatul anonim brâncovenesc, stolnicul Constantin Cantacuzino și Radu Popescu. În Transilvania, corifeii școlii latiniste : Samuil Micu, Gheorghe Șincai și Petru Maior. Spuneam că ne fălim cu ei. Așa este... dar însă (ca să-l imit pe Perpessicius, cu folosința dubletului de conjuncții adversative, al generației pașoptiste)... nu prea sînt citiți decît în școală și de rarii intelectuali cu plăceri filologice, amatori de vechi miresme lexicale. Să nu se strige că exagerez, că adică aș subestima pasiunea intelectuală pentru cinstitele lucrări ale celor de mai sus. Avem o scuză : nici în Occident nu sînt citiți respectivii. Am o amintire probantă. Asistam, în ianuarie 1928, la cursul lui Nicolae Iorga, într-una din sălile Sorbonei, la Paris, flancat în dreapta de un simpatic francez, care s-a căsătorit ulterior cu o studentă română de la doctorat. Profesorul vorbea despre insula Cipru sub francezi, în secolul al XII-lea al erei noastre. Această dominație a durat pînă la cucerirea ei de către regele Angliei, Richard I Inimă de Leu. Parcă-l aud pe profesor, spunînd :

— Lorsque la flotte anglaise aborda a Famagouste, l'île se donna a lui (cînd flota engleză debarcă la Famagusta, insula capitală). La auzul ultimelor cuvinte, personificare cu un cert iz erotic, vecinul meu îmi șuflă ironic la ureche :

— Oh, le veinard (ce baftă pe el!).

Am crezut și eu în acel moment, că expresia nu prea fusese nimerită. Or, citindu-i mai tîrziu pe cronicarii francezi în frumoasa colecție Pléiade, am întîlnit la unul din ei aceeași sintagmă, pentru predarea unei cetăți. Așadar, Iorga stîrnea surîsul ironic al noilor intelectuali francezi (vecinul meu a intrat în diplomație !), care nu-și citiseră glorioasa pleiadă : Villehardouin, Joinville, Froissart, Commynes.

Să ne întoarcem însă la ai noștri. Cel mai iubit dintre toți, mai ales de către ai săi, moldovenii, este Ion Neculce. Mihail Sadoveanu îi închina, lui și lui Creangă, un adevărat cult, socotindu-se urmașul lor. În anii culturii socialiste, opera lui **(O samă de cuvinte și Letopisețul Țării Moldovei)** s-a bucurat de două ediții : una semnată Iorgu Iordan, cealaltă Gabriel Strempel (aceasta, cu note și variante). Deunăzi, în colecția Texte comentate, Lyceum, a Editurii Albatros, a apărut o „antologie, tabel cronologic, prefață, note, referințe critice și bibliografie de Ion Dianu", din aceeași lucrare a slăvitului și iubitului ultim mare cronicar moldovean. A fost mare prin talentul natural de povestitor și portretist, nu și prin cultură, în care predecesorii săi îl depășeau.

Ilustrația din acest număr — sculpturi de GYORGY ALBERT ■

Noul editor crede totuși că la curtea stolnicului, unde familia lui s-a adăpostit timp de patru ani, Neculce s-ar fi bucurat de oarecare instrucție. Sînt de altă părere. Deși vară primară cu Constantin Cantacuzino, mama lui Neculce va fi fost primită ca o rudă săracă, iar Ion nu i se va fi părut unchiului său apt de învățătură înaltă, și ca atare nu prea se va fi ocupat de el. Altfel nu mi-am putut explica ura manifestată de cronicar împotriva Cantacuzinilor, de-a lungul cronicii, tradusă în epitete injurioase, excepție făcînd pentru frații Toma și Iordache, din Moldova, ultimul fiindu-i de altfel bunic după mamă.

Predecesorii săi, Ureche și Costin, învățaseră latina în școlile poloneze, pe cînd el știa atîta carte românească, cîtă binevoise a-i transmite tatăl său vitreg, Enache grămăticul. I-a fost de ajuns ! În anii pribegiei, va fi rupt ruseasca și poloneza, dar n-a beneficiat de apropierea lui Dimitrie Cantemir, cu care era cimotie, dar care-l ținea la distanță, purtîndu-se tiranicește cu ai săi, ce-l urmaseră în pribegie. Noul editor se miră că Neculce nu l-a prețuit pe Dimitrie Cantemir, ca pe un mare cărturar. Se vede că nu i-au rămas necunoscute lucrările acestuia în manuscris, iar **Divanul** l se va fi părut lucrare de școlar, sub îndrumarea lui Ieremia Cacavelas. În schimb, Neculce cade pe spate în fața culturii lui Dosoftei : „Acestu Dosofteiu mitropolit nu era om prostu de feliu lui. Și era neam de mazîl ; prè învățat, multe limbi știè : elinește, latinește, slovenește și altă adîncă carte și-nvățătură...".

Ion Dianu găsește portretul, sub raportul recunoașterii acestuia, „insuficient". Ce vrea mai mult ? Ar fi dorit ca Neculce să recunoască în el pe „primul nostru mare poet". Îi cerea prea mult... Aceluiași editor nu i-a plăcut litota „nu era om **prostu** de feliu lui", deși epitetul se referea și la origine (mazîl, adică boier, nu țăran !), și la cultură (învățat, nu analfabet !). Nu mi se pare, așadar, că aceste rînduri „sînt deficitare", deoarece despre nici un alt moldovean Neculce nu se arătase atît de admirativ.

Altceva ne mai surprinde : vorbind despre cunoscuta rivalitate dintre Brâncoveanu și Dimitrie Cantemir, îi califică pe amîndoi, într-o notă, „oameni de mare cultură". Despre cel de-al doilea, nimic de zis, dar domnitorul Țării Românești, care a făcut foarte mult pentru cultură, n-a fost, el însuși, prea învățat. Cărțile sale de predilecție erau calendarele, în genul faimosului **Foletul novel**, editat de regretatul meu coleg Emil Vârtosu, carte cu preziceri astrologice, în care voievodul scruta cu sperstiție viitorul.

Ion Dianu se mai înșală, cînd vede, într-o altă notă, în Antim Ivireanul „capul cel mai luminat al culturii Valahiei". Acela era, nu mitropolitul înzestrat cu o unilaterală cultură teologică, ci stolnicul, a cărui bibliotecă ne-a revelat pe omul de variate cunoștințe cvasienciclopedice. Nu mai vorbesc de geniul său politic, de îndrumătorul nepotului său, domnitorul Țării, cititorul avid de ocultistică. Adevăratul om de mare cultură a fost el, stolnicul, iar nu cei doi prelați mai sus-numiți.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

LUMEA CĂRȚILOR

● Alături de recenta **Antologie de poezie bucolică românească** a Gabrielei Dania, supraintitulată **Ceres și Pan** și semnalată nu demult în spațiul acestei rubrici, a apărut la Editura Sport-Turism o alta, dedicată de asemenea poeziei românești : **Ipostaze ale pădurii în lirica românească**, alcătuită de Valeriu Dinu. Ca act critic și de restituire valorică, antologarea tematică este un aspect mai mult decît îmbucurător al cercetării literare actuale, ea solicitînd antologatorului nu puține calități, între care, firește, îndeosebi spiritul critic. Așadar, niciodată nu vom putea spune că sînt „prea multe antologii", cu condiția ca ele să nu se substituie circuitului editorial integral al operelor literare și, firește, în prezența unor criterii științifice și operante. Antologia de care ne ocupăm de astă dată are meritul de a sugera concluzii interesante (parte din ele puse deja în pagină de Șerban Cioculescu, în prefața pe care o semnează), concluzii din sfera etnopsihologiei, dar și a psihologiei creației, decurgînd din modul cum, de pildă, selectează poetul român motive din aria tematică a **pădurii**. Susținută pe un corpus solid de texte alese din opera a opt mari poeți români — Eminescu, Alecsandri, Coșbuc, Goga, Blaga, Pillat, Voiculescu, Arghezi — antologia reprezintă cu destulă generozitate și alți autori, de la Ion Heliade Rădulescu, Ștefan Petică, pînă la Emil Botta și Al. Philippide. Inexolicabilă rămîne însă absența poeziei de după 1960 dintr-o antologie care nu face, în titlu sau subtitlu, nici o precizare privind segmentul de istorie literară pe care îl exploatează. Antologia propriuzisă este urmată de un interesant tablou de termeni din „lexicul forestier", împreună cu contextele poetice în care sînt de găsit în volum, precum și de o addenda de aprecieri critice asupra poeților reprezentați aici. Editura Sport-Turism, care publică lucrarea, își adjudecă astfel laudele pentru spiritul deschis pe care îl probează inițiativa acestei editări, precum și pentru excelentele condiții grafice în care a apărut.

● La Editura Medicală semnalăm un **Vademecum fitoterapeutic**, semnat de A. Radu și Ecaterina Androhescu. Lucrarea se vrea „un «însoțitor» cu sfaturi utile și practice, bazat pe completarea cunoștințelor empirice cu cunoștințe practice, bazate (sic !) nu numai pe observație, ci și pe un temeinic experiment de laborator sau clinic". Recuperarea tot mai evidentă a interesului specialiștilor (și al publicului larg, în consecință) pentru posibilitățile terapiei cu ajutorul plantelor este îmbucurător, iar îndreptarul de față se adaugă în chip profitabil altor titluri apărute în ultimii ani (între care amintim lucrările farmacistului O. Bojor). Cu o singură observație — privind lipsa unui indice de afecțiuni ce se tratează cu ajutorul plantelor — **Vademecum fitoterapeutic** este un titlu de păstrat la îndemînă.

● În colecția „Cogito" a Editurii Albatros a apărut un volum de **Aforisme și reflecții** selectate din opera lui G. Călinescu, alcătuit de I. D. Pîrvănescu și Al. Stănculescu-Birda, cu o prefață de I. C. Chițimia. În loc de orice altă prezentare, cîteva gînduri ale divinului critic despre cultură, despre exigențele și despre... primejdiile ei : ■ „O cultură nu se impune înafară, ci înăuntru. Odată conștient de cultura lui de creație, un popor își stabilește singur valorile și-le face obligatorii". ■ „Cînd cineva are sentimentul crizei culturale, prin chiar aceasta afirmă o tensiune a spiritului și deci o treaptă înaintată de cultură". ■ „Să nu împingem simțul critic pînă acolo unde el poate fi dăunător". ■ „Cel mai absurd și inutil furt mi se pare cel literar, și pentru aceea că e mai devreme sau mai tîrziu descoperit și fiindcă esența creației fiind sentimentul puterii personale, plagiatul e o minție de sine". ■ „Judecățile asupra operei de artă nu se capătă prin sufragiu".

● **Secretul doamnei de zăpadă**, de Mircea Micu, carte apărută recent la Editura „Cartea Românească", este un volum de povestiri, după cum aflăm din chiar pagina de gardă. Cele treisprezece titluri din sumar (ultimul fiind un poem dramatic — **Într-o simplă zi de iarnă**) alcătuiesc o lume, cum se zice, o lume pe care o structurează o mare curiozitate, în expansiune către zonele de mister ale existenței **(Adio, Europa, Secretul doamnei de zăpadă)**, dar și față de omenescul cel mai la îndemînă **(Elefantul albastru, Mutul)**, alături de o mare plăcere a povestitului, dar care se sustrage totuși oricăror „țicuri" de povestitor de profesie. Proza lui Mircea Micu are degajarea paginii gazetărești și sensibilitatea poemului, precum și o totală dezinhibare față în față cu uneltele scrisului.

● Trei povestiri de Radu Albala sînt adunate în ultimul său volum, publicat la Editura „Cartea Românească" — **Desculțe**. Tuța, fătuca fără vîrstă și fără trecut, în care se amestecă inocența cu provocarea, nerozia cu sclipirile de inteligență, Tamar, misterioasa pianistă trăindu-și declinul în splendori crepusculare, Nora — coborîtă parcă din lumea romanelor Hor-

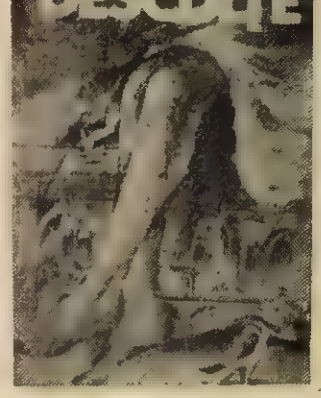

tensiei Papadat Bengescu, vechiul București dintre cele două războaie, o copilărie trăind din interludii campestre o mică viață ce se sustrage rigorilor aristocratice, o crimă pasională... Peste toate acestea, stilul rafinat al lui Radu Albala. Trei povestiri, alcătuind de fapt un mic roman, drapat cu toate farmecele de „belle époque".

● **Ciudățeniile bunicului meu** (Editura „Ion Creangă", 1984) este un roman pentru copii, construit pe o idee simplă și ingenioasă „un

băiat de 13—14 ani, pe nume Dinu, vrea să-și cunoască bunicul, izolat cu ani în urmă de familie ca urmare a unor vechi neînțelegeri. Un bunic ursuz, singuratic, un copil isteț și afectuos, o casă bizară, care se dovedește a fi un fascinant laborator de... inginerie genetică, populat de ființe hibride (un humanoid pe nume Tom, un fel de maimuță vorbitoare, apoi o pisică uriașă și feroce, un berbec cu lînă aurie, o crescătorie de arici, un cîine dotat pe cale genetică pentru vînătoarea acvatică ș.a.m.d.) În final, firească reconciliere de familie, la capătul unor aventuri captivante, înlănțuite în marginea fantasticului și — artificiu oportun aici ! — un epilog care readuce totul la dimensiunile reale, fără a dezumfla totuși participarea de pînă aici a lectorului : Dinu e... un copil cu multă imaginație, în ochii căruia bunicul mult dorit devine un savant de excepție, o maimuțică obișnuită — un personaj de science fiction etc. Cartea încîntă prin naturalețe și bun-simț, prin decența soluțiilor epice. Rodica Moldoveanu este o bună prozatoare pentru copii.

● Lazăr Lădariu debutează la Editura Sport-Turism cu o carte frapantă, **Riurile se întorc la izvoare** — un fermecător „hibrid" literar, aflat la intersecția cîtorva specii literare: reportajul (uneori în vizibilă descendență bogziană), poemul în proză, proza propriuzisă, dizertația pe teme folclorice (întregită de cîteva excepționale texte culese de autor), filologice, istoriografice, mitologice, portrete și crochiuri etc. O carte densă, gîlgîind de cunoașterea locurilor transilvane cărora le este închinată, de dragostea pentru ele. Oameni vechi, oameni noi, întîmplări de tot felul se desfac din paginile ei, într-un izbutit portret contemporan al Țării Ardealului : „...am scris paginile care urmează (...) ca un îndemn spre cercetare cu pasul, cu ochiul și cu sufletul a mult frumoaselor locuri transilvane ce se cuprind pe întinderea Mureșului mijlociu, din defileul Toplița-Deda începînd și coborînd către Reghin și Cîmpie ori despletindu-se, ca niște poteci de basm, pe valea Gurghiului și spre alte împrejurimi. O carte de adevăruri, o invitație printr-un spațiu geografic și uman încă prea rar descoperit și popularizat de reporteri, ocolit, parțial, chiar și de drumeții pasionați de cunoașterea meleagurilor țării".

TANIA RADU ■

CAP LIMPEDE

Nu numai un număr de referință pentru personalitatea și opera lui Romulus Guga, dar și un număr **de constiință** este nr. 6/1984 al revistei **Vatra**. Textele semnate de C. Moraru, Dan Culcer, M. Sin, D. Micu, F. Mugur, R. Vulpescu, L. Aladár, F. Păcurariu, S. Duicu, A. Cosma, D. Mureșan, L. Grünberg, G. Ploeșteanu contribuie, unele substanțial, la conturarea unui profil complex Romulus Guga, de scriitor total, cu o profundă implicare civică și politică. ● Patru poeme inedite, un fragment de roman, **Autopsie sentimentală**, un altul, din piesa **Cele cinci zile ale orașului**, dar mai ales interviul acordat de Romulus Guga lui N. Băciuț formează coloanele de rezistență ale acestui număr din **Vatra** ● **Prințul incinerat** este romanul de aproape 700 de pagini lăsat în manuscris de Guga, „o carte care mă sintetizează sub toate aspectele, în care poezia, teatrul și proza s-au reunit într-un tot și în care am încercat să aduc niște lucruri noi, care, oricît vor provoca zdruncinături și cutremure, sînt sigur că vor însemna o experiență interesantă" (din interviul citat). Fără îndoială, un aviz editurilor noastre... ● O succintă, dar binevenită pledoarie pentru opera de traducere semnează în **Familia** nr. 6 Ioan Kohn, citînd o serie de mari fapte literare aduse în românește, de la **Bhagavad Gita**, la haiku, de la Dante, Goethe, Hölderlin și pînă la Th. Mann, Baudelaire, Dostoievski, Michaux. ● **Heidegger și „discursul mixt"** se numește pagina de fermecătoare densitate prin care, în același număr al **Familiei**, Ștefan Aug. Doinaș analizează raportul poetic/filozofic în gîndirea hermeneutică heideggeriană. Parafrazîndu-l pe Hölderlin, se poate spune că „poetic locuiește"... Doinaș acest „dürftiger Zeit" al ideilor ! ● Frumoasă (și utilă) inițiativa revistei **Transilvania** (nr. 6) de a edita un supliment de poezie-proză-eseu, cuprinzînd aproape 30 de semnături de la 10 cenacluri din **județul Hunedoara**. Am remarcat poezia Lilianei Petruș, 20 de ani, muncitoare („Cușca mea e mai strîmtă decît a leului / printre gratii nu încape biciul") și a lui Virgiliu Vera, muncitor, 22 de ani: „Se caută destinul zdrențos și ilegal / Cum cauți un sicriu să-ți vină bine / Cum îți săruți iubita prin geamul de cristal / Al armei cu lunetă, și te întești pe tine". ● Realizat tematic — **Valorificarea moștenirii culturale și a tradițiilor populare** — nr. 6 al revistei **Ateneu** impune prin cumulul de subiecte și colaborări dedicate folclorului sub toate aspectele sale. Studiile lui A. Oișteanu și A. Sușstea, articolele semnate de G. Muntean, P. Ursache, V. Adăscăliței, C. Livescu, M. Coman, interviul acordat de Gh. Vrabie, ca și prezența, în comentarii, a lui Petru Caraman, G. Dem. Teodorescu, T. Herseni, Gh. Vlăduțescu, O. Birlea, I. Datcu, compun un sumar bine gîndit, cu multe puncte de interes. ● Nicolae Manolescu despre Adolfo Bioy Casares, Vl. Jankélevitch cu **Pseudologia ironică a disimulării**, L. Ulici cu a doua parte dintr-un profil Cezar Baltag reprezintă alte „structuri de apel" ale recentului număr din **Ateneu**. ● Patru afirmații ale poetului Ion Gheorghe, din interviul acordat revistei **Astra** (nr. 7) : „Mie nu mi-e frică de nimic. Sînt bătrîn și am văzut multe"; „Atîta vreme cît sînt sănătos la minte și-n alcătuirea necesară și strictă și deci, pot lucra, de cine, pentru ce să mă tem ?" ; „Idealul meu gnoseologic este Eroul Salvator..." ; „Dar pe cît Patria mea va rămîne nesupusă, nestîrbită și pe cît Partidul meu va ține independența sa în elaborarea propriei ideologii

Desene pe asfalt

Bucuria supremă

Există oameni care cred că a munci se cheamă să înveți un meșteșug pe care mai apoi să-l practici — mai bine, mai rău — până la pensie. Un singur meșteșug, deprins adesea fără pasiune, unul doar, din zecile cu care ne-am putea umple viața. Aceste modeste rînduri nu vor să evoce copleșitoarea personalitate a academicianului Alexandru Philippide, ci, pornind de la exemplul luminatei sale vieți, încearcă să desprindă pentru mai tineri (dar și pentru cei ce nu mai sînt tineri) ilustrarea unui principiu moral suprem : datoria de a munci în slujba obștii pînă la alunecarea în amintire. Poetul evocat a scris pînă în ultimele zile de viață. S-au tipărit în emoționante facsimile aceste ultime manuscrise (între care unul se încheia cu o iscălitură caligrafiată trudnic și cu școlărească pată de cerneală) și ele ne relevă imaginea unui desăvîrșit muncitor rostindu-se cu devoțiune pînă în ultimul ceas, om mîndru, neîngenunchiat de glorie, un harnic constructor de gîndiri și euritmii.

Un om care nu s-a lăsat orbit de norocul (ce întunecă steaua unora) de a trăi rapida, spectaculoasa confirmare a succesului. I s-a spus (și a fost) mare poet de la primul volum tipărit și criticii — lucru rar! — aproape că l-au aplaudat în consens, dar maestrul a încercat și ispita prozei, a publicisticii militante, a eseului de excepțională rigoare științifică și a traducerilor din lirica (dar și din proza) lumii, a patronat colecții editoriale, a fost un conferențiar neobosit. Avea timp. Prea mult mi-e dat să văd dăruiți oameni de artă cantonați într-o singulară modalitate de exprimare și care nu trudesc îndeajuns, pe măsura încrederii pe care o avem în harul lor. Arta nu-i „joc al dragostei și-al întîmplării" și dacă „inspirația" nu poate fi provocată, să facem barem ca pauzele (lungi adesea de ani și decenii!) dintre o carte și alta să fie colorate de alte activități complementare, munci totdeauna utile colectivității care așteaptă să o slujim slujindu-ne.

Marele poet a trăit, sînt sigur, bucuria muncii.

GHEORGHE TOMOZEI ■

Iubirea de frumos

Sonologia

O carte de știință asupra logosului muzicii publică la editura muzicală de curînd, epuizată rapid din librării, cunoscutul compozitor Corneliu Cezar despre care am mai scris în acest colț de pagină.

O carte de știință asupra muzicii pornind de la un compozitor așadar va dezvălui mereu dacă nu mai mult de ceea ce poate exprima un om de știință, dar sigur alt fel în nuanțe ale spiritului de valoare sufletească inestimabilă.

Cu o imensă bibliografie lucrarea urmărește cele șase domenii de acțiune a undelor sonore : anume nivelul atomic și molecular, celular vegetal, celular animal și trei niveluri avînd în centru ființa umană.

Muzica, melosul, sunetul liniștit armonic, melodia cum o știm în clasici în pacea muzicii popoarelor în muzica bună, modernă, are o influență binefăcătoare asupra lumii de la cele mai nevăzute creaturi pînă la sufletul omenesc. Alungă sălbatica din suflet, smulge lacrima compasiunii din sufletul zbuciumat, precum lira tracului Orfeu, alungă duhurile rele precum psaltirionul craiului poet David ce liniștea mintea rătăcită a lui Saul regele pe care Rembrandt l-a pictat într-o celebră lucrare reprodusă de Sorin Dumitrescu pe coperta cărții de care ne ocupăm.

O astfel de carte ar trebui să devină obiect de studiu — problematica vitală ridicată de ea — în toate școlile noastre anume a se cunoaște rostul de excepțională valoare morală al melosului, al muzicii adevărate. Dacă o plantă ascultîndu-l pe Bach aduce roadă dublă, ce uriașe resurse interioare poate declanșa în sufletul delicat al copiilor noștri !

Editura muzicală ar fi în drept să ceară o nouă ediție care să ajungă în toate școlile și bibliotecile pentru buna creștere a tinerelor generații prin arta Logosului întrupat în melodie.

După lectura acestei cărți alt fel pot fi organizate repertoriile muzicale ale atîtor orchestre din țara noastră.

IOAN ALEXANDRU ■

PLASTICA

Tinerețe și valoare

Iată un lucru care trebuie să ne dea de gîndit : expozițiile pe care le fac mulți dintre artiștii plastici cunoscuți par, fiecare, rezultatul și, adesea, concluzia plină de energie a întregii lor activități, dar toate la un loc nu izbutesc să ne lămurească asupra întregii lor activități, asupra liniilor ei de forță. Dacă un artist știe să conceapă un șir de expoziții interesante, tar întregul operei sale să se vădească neinteresant, e cazul să ne întrebăm dacă nu cumva arta aceasta, a regizării unei expoziții, nu ne abate atenția de la chestiunile de fond ale creației. Publicul și de multe ori și criticii confundă o expoziție frumos regizată cu una de conținut. Din cauza regiei, care în sine produce un efect de autenticitate, problema autenticului în obiectele de artă, pe care se exercită regia ansamblului, intră rareori în discuție. Sigur, se va spune, treaba e complexă, dar oricît de complexă ar fi ea, nu putem să nu observăm că aproape toți absolvenții institutelor de arte plastice compun expozițiil de debut din care se înțelege mai bine dorința de a fi luați în seamă, nu importă cum, decît nevoia de a crea ceva care să dureze. Însăși ideea de durată pare nepotrivită în comentariul acestor manifestări „de protocol". Totul se explică, probabil, prin „nevoia de a fi luat în seamă". Se ivește întrebarea — pe care o pune și unul din personajele povestirilor lui Brecht în clipa cînd sesizează absurdul situației : atunci, de ce să fii luat în seamă?

Expoziția de sculptură a sătmăreanului György Albert (Căminul Artei, etaj), una dintre cele mai „bine făcute" expoziții personale ale unui artist tînăr, are calitatea excepțională (chiar „singulară", cum scrie profesorul Vasile Drăguț în catalog), de a clama, în fiecare lucrare, nevoia unei opere unitare, pornită robust și structurată pe idei clare, respirînd armonie și adecvare. Sculpturile definitive ale lui György Albert, toate în bronz (în tehnica veche și dificilă a „cerii pierdute"), au dimensiuni zise „mici", dar, de fapt, dimensiunile proprii puterilor de moment ale unui artist care are ceva mai bun de făcut decît să caute : să găsească.

Teza, destul de recentă de altfel, a căutărilor sinelui e una plină de comoditate. Dacă vom citi cum se cuvine istoria artei vom vedea că nici un sculptor nu și-a afirmat atît de mîndru și de belicos, ca destui contemporani, neputința de a se găsi, de a găsi. Născut în 1949, György Albert e un sculptor tînăr, despre a cărui creație, însă, se poate vorbi cu tot temeiul întrucît are direcție și continuitate. Din forma, mărimea și calitatea fundației unei clădiri putem pricepe ce are să fie clădirea. Micile obiecte în bronz, al căror „finisaj" dovedește nu ambiție artizanală, ci trebuința filozofică a lucrului terminat, dar terminat în sensul în care și materialul — bronzul — o cere, au înălțare monumentală și un soi de demnitate a dezvoltării în spațiu ce te obligă să le ții minte. O sculptură fără ticuri și agreabile accidente manieriste, pe care să o ții minte — aceasta este, într-adevăr, ceva nu tocmai obișnuit.

György Albert a mai avut o expoziție în București — la „Galateea", în 1980 — dar activitatea sa e marcată mai ales de manifestări în provincie (Satu Mare, Cluj-Napoca, Tg. Mureș, Oradea). Ar trebui să primească o sală (cum e, de exemplu, „Simeza") care, datorită seriei de manifestări valoroase, orientează mai net interesul public către o operă ce merită a se afirma.

TUDOR OCTAVIAN ■

CAP LIMPEDE

tactice și strategice, posteritatea mea creste-va-n substanță și folos public, locul meu în poezia românilor va fi foarte mare." ● Și o afirmație a lui G. Grigurcu, intervievat în **Argeș** (nr. 6) asupra noimelor poeziei : „În același timp centru și circumferință a cunoașterii, după cum se pronunță un filosof, unde e locul Poeziei ? Limitele Poeziei însești devin Poezie, din instrumente de tortură se transformă, ca într-o magie cultică, în obiect de adorație". ● O fericită opțiune — marele premiu literar al revistei **Argeș** a fost acordat Gabrielei Adameșteanu pentru romanul **Dimineață pierdută**. ● Dar o nefericită opțiune a aceleiași reviste este rubrica „Traduceri imaginare", semnată de Ilie Bădicuț. După ani și ani de traduceri propriu-zise, din literaturile orientale, I. Bădicuț imaginează, inexplicabil de impetuos, un text poetic à la Ana Blandiana, fals în esență și nu o dată vulgar : „Iubesc / ... / ploaia țigancă nebună ce joacă zănatică / Ce-și scutură sinii perfizi și paftalele-n piete /.../ Cînd toate deodată / Și-aruncă poalele-n cap..." ș.a.m.d. ● Două confesiuni de senină maturitate — Virgil Teodorescu și Ovidiu Papadima — alături de un amplu profil Nicolae Manolescu (alcătuit de Alex. Ștefănescu) conferă numărului 6 al revistei **Tomis** trei surse de referință culturală. ● Păcat că **Tomis**-ul (spre deosebire de **Secolul 20**) nu dispune de condiții grafice corespunzătoare pentru reproduceri din opera lui Ion Bitzan. Dar și așa, cele ? „cărți-obiecte-scrituri", alături de interviul acordat de artist („totul depinde de profesionalism, de o anumită virtuozitate care se transmite prin școală, prin cultură și care se formează prin muncă permanentă în atelier") dau revistei o atmosferă de caldă spiritualitate. ● Lîngă articolele, fatalmente, cu caracter strict didactic, desprindem din culegerea **Limbă și literatură**, nr. 1/1984, editată de Societatea de Științe Filologice, analiza lui Eugen Todoran la **Noaptea de decemvrie** de Al. Macedonski, studiile semnate de I. Oprișan (**Melancolia peisajului sadovenian**), Pavel Ruxăndoiu („**Ce te legeni codrule ?**" **Destinul estetic al unui motiv folcloric**), Mircea Vasilescu (**Elocvența titlurilor, Cercetare asupra poeziei românești contemporane**), Cristian Popescu (**Premisele filozofice ale antitezei eminesciene**) și evocarea lui Nicolae Cartojan de către Mihai Moraru. (**Tania Radu**)

● În urmă cu două săptămîni, la rubrica noastră **Lumea cărților** a apărut o microrecenzie la **Antologia poeziei bucolice românești**, alcătuită de Gabriela Dantiș. Însemnarea ce ar fi trebuit să se intituleze „Sub tegmine fagi", preluînd astfel un subtitlu din sumarul volumului, a apărut în mod eronat sub titlul „Ad tegmine fagi". Deși cu siguranță eroarea n-a trecut neobservată cunoscătorilor, facem totuși cuvenita rectificare. (T. R.)

Cronica literară

Textologie și comparatism

Ne referim în această cronică la volumul **Lecțiuni și convergențe** (Eminescu, 1984) de Aurelia Rusu, cea dintîi editare a proiectelor eminesciene de **Teatru** (Opere IV—V, Minerva, 1978—1979) și a celei mai bune ediții de **Proză literară** din Eminescu (Minerva, 1982), doctor în filologie de la Aix-en-Provence cu o teză despre **Convergențe rustice la Giono și Sadoveanu.**

Cîteva exemple de lecțiuni ale textelor eminesciene. În ediția Academiei de **Opere** — Eminescu, VII. În proza intitulată de Perpessicius **Istorie miniaturală**, p. 323, citim rîndurile : „Este o romanță*** ...Îmi aduce aminte de [ce] a zis*** (repetat, rînd indescifrabil — în italiană.)" În ediția Aureliei Rusu, **Opere**, VI, p. 342, citim în proza intitulată acum **Istoria unei lacrime** : „Este o romanță italiană... mi-aduc aminte de ea... zii... zii... ehe : Sul mare lucica l'astro d'argento..." Era vorba, prin urmare, de romanța (cîntecul popular napoletan) **Santa Lucia** din care prima strofă e transcrisă de Eminescu și în ms. 2285, 70 v. 96 („Sul mare lucica l'astro d'argento / Placida è l'onda, prospero è il vento : / Venite all'agile, barchetta mia, Santa Lucia, Santa Lucia.") În ms. 2306 (cu o variantă la poezia **Te duci**), Perpessicius descoperise, fără s-o poată identifica, traducerea românească a acestei strofe transcrise astfel : „Pe mare lucește o stea de argint / Și trece pe undă prielnicul vînt /.sp. (indesc.) lui luntre cobori... / O sfîntă Lucie, o sfîntă Lucie". Desigur că indescifrabilul **sp...** este **sprinten (agile)** iar **lui**, dat ca nesigur, trebuie citit **lin.**

Legenda cîntărețului, intitulată așa de G. Călinescu, tar de Perpessicius **A fost odat-un cîntăreț**, este o transpunere în versuri a textului în proză **Poveste indică**, aflat și el în ms. 2259. Proza ar sta, după Aurelia Rusu, la baza proiectului de roman pe tema unității atman-Brahman din filosofia Upanișadelor, **Avatarii faraonului Tlă**. Oricine citește fragmentele postume de proză literară eminesciană poate observa nu numai unitatea de structură, dar și recurența unui număr de motive. Încă din 3 iulie 1932, ne informează Aurelia Rusu, într-un articol din **Adevărul literar și artistic**, G. Călinescu afirma că intenția lui Eminescu era de a face „în teatru sau în proză un tablou al societății contemporane și constructiv și satiric". Prefațînd în 1968 o ediție de proză literară eminesciană, susțineam că sub titlul fragmentului **Aur, mărire și amor** Eminescu ar fi adunat proze intitulate de editori : **Moș Iosif, La curtea cuconului Vasile Creangă, Părintele Ermolachie Chisăliță** și **Falsificatorii de bani**, zugrăvind pe de o parte moravuri și tipuri din înalta societate a Iașului, pe de alta moravuri și tipuri din mediul rural. Întrucît în manuscris fragmentul **Aur, mărire și amor** apare în interiorul fragmentului intitulat de G. Călinescu **Avatarii faraonului Tlă**, Aurelia Rusu e de părere că Eminescu intenționase, într-adevăr, să scrie o proză de dimensiuni ample asupra „panoramei omenirii ilustrată ciclic în curgerea istoriei" și ne promite că într-o ediție viitoare va regrupa fragmentele disparate în romanul cu titlul dat chiar de Eminescu : **Aur, mărire și amor.**

Ce ne spune o foaie pe care Eminescu însemnase prin 1876—1877 : „Nu e zină", tar dedesubt, de două ori, numele Leonora, apoi Elvira și Eleanor, în fine, mai jos, Cesar și Cézar, tar în dreptul lor Brédon și Chevalier de Lion. Aurelia Rusu face ipoteza că poetul s-a gîndit la romanul lui Chrétien de Troyes, **Li Chevaliers au Lion**, că Eléanor ar putea fi Aliénor d'Aquitaine, protectoarea lui Chrétien de Troyes, a cărei fiică, Marie, a fost inspiratoarea trubadurului Bernart de Ventadour. Elvira ar putea fi „muza secretă" a lui Lamartine. Mai departe Chevalier de Léon ar putea fi Goethe, în acest caz Bréon desemnînd pe Friederike Brion, fiica pastorului de Sesenheim, imortalizată în **Dichtung und Wahrheit**. Cît despre Cezar, s-ar putea identifica și el cu rege și leu, ca simboluri ale puterii și justiției. Precizările noastre : Romanul lui Chrétien de Troyes se cheamă **Yvain ou le chevalier au lion** și a fost prelucrat în germană de Hartmann von Aue. Aliénor d'Aquitaine, născută în 1122, s-a măritat la 15 ani cu fiul regelui Franței, viitorul Louis VII, a fost repudiată la 30 de ani și s-a remăritat în 1154 cu Henri II Plantagenetul, regele Angliei. Acesta o închide în mînăstire în 1173, de unde se va elibera abia în 1189 la moartea regelui. Era mama lui Richard Inimă de Leu, născut în 1157, rege al Angliei între 1189—1199. A murit la 82 de ani în 1204. Marie, fiica sa cu Louis VII, soția contelui Henri I de Champagne, a furnizat lui Chrétien de Troyes substanța romanului **Lancelot ou Le Chevalier à la charette** (c. 1170). Este greu de știut cine este inspiratoarea lui Bernart de Ventadour (1145—1195) care a stat o vreme la curtea lui Henri II („le Reis Engles"). Dar dacă Leonora este Eleonora d'Este din **Torquato Tasso** de Goethe, autor și al fragmentului dramatic **Cäsar** ? Dacă Elvira este Elvire, princesse de Léon din **Dom Garcie de Navarre ou le Prince jaloux** de Molière ? Dacă Eleanor este ducesa de Gloster din **King Henry VI**, partea a doua, de Shakespeare, tar Cezar chiar înoăratul **Julius Caesar** de același ? O Elvire se află și în **Dom Juan ou le festin de pierre** de Molière.

„Comparaison n'est pas raison ou n'est pas toujours raison", scria Etiemble în eseul său capital **Hygiène des lettres** (III, **Savoir et goût**). Atunci de ce să comparăm doi scriitori atît de diferiți totuși ca Sadoveanu și Giono ? Pentru că în opera amîndurora există un univers rustic ? Da, dar ce are de a face Provența lui Giono cu Moldova lui Sadoveanu ? Și pe urmă, unde găsim la Sadoveanu artificialitatea și barocul din **Regain** (1930) a lui Giono, unde insuportabila predicație antimodernă din **Grand Troupeau** (1931) ? Nu se rezolvă problemele capitalismului în Franța, zice Picon, exaltînd artizanatul dintr-un mic sat pierdut. Vrem să preamărim omul, să ridicăm pe individ : dar îl salvăm reducîndu-l la cordonul ombilical care-l reunește cu pămîntul ? „Nu cunosc repaos mai măreț decît cel care consistă în a se pierde în noaptea timpului", scria Giono. „Poetul prezentului, poetul naturii eterne, devine autorul unui keepsake (suvenir) romantic". Interesul pentru Giono, scăzut în Franța prin 1940 (e curios că tocmai atunci apărea la noi **Giono. Povestea unui suflet și a unei poezii**, Craiova, Meridian, 1942, de Lon Schintee), recîștigat după zece ani și menținut pînă la moartea sa, întîmplată în 1970, e din nou în descreștere azi. Cîntecul pe care l-a consacrat el pietrei și civilizației pietrei poate fi considerat admirabil nu socotit un apel. Pentru noi Sadoveanu cu pasiunea sa pentru valorile morale ale civilizației noastre de totdeauna e un scriitor mai durabil. Pe el îl și apără în primul rînd în teza sa Aurelia Rusu, admiratoare totdeodată și a celui care voia să-i rămînă bucuria.

AL. PIRU ■

„Cînd focuri peste noi ar vrea să ardă, Visez, și sper, și vreau, și înțeleg Să fie Marea Neagră ca o gardă La pacea universului întreg"

Căci Dobrogea nu e numai Marea Neagră

Localitatea: Hîrșova, 25 iulie 1984, orele 20, stadionul din localitate.
Număr de spectatori : 6 000.
Atmosfera : **bună.**
Calitatea spectacolului : **bună.**
Noutăți : **Partaj a lansat o nouă variantă a cinteclui „Imnul inecaților din Atlantida".**

Aportul organizatorilor : **excelent, la un spectacol deloc ușor. Prietenii noștri din Hîrșova, Florin Mustăciosu, secretar al județenei U.T.C. Constanța, și secretara Stănuța Ianeu, din partea Comitetului orășenesc U.T.C., au înlăturat orice problemă dintr-un spectacol care putea să fie greu, dar care s-a desfășurat într-o atmosferă foarte bună.**

În urmă cu un an, la Hîrșova a fost o seară memorabilă, deși s-a desfășurat aproape tot timpul pe ploaie. Acum cînd am început, nori negri amenințau să repete figura de anul trecut. Și spectatorului a fost parcă mai bun de data aceasta. Prima probă de foc a fost cintecul „Bieți lampagii", cînd A.P. a și observat: „acum Hîrșova e în flăcări". Într-adevăr, publicul a ciuat mai bine decît scena refrenul „Dăm foc felinarelor". Astfel, pe la ora 21, deși erau aceiași spectatori, cu totul și cu totul alta era atmosfera. Credem că la Hîrșova e tot prezența și cel mai tînăr spectator din istoria cenaclului, o fetiță de numai 6 luni, care deși se afla în scutece era foarte preocupată de ceea ce se întîmpla în scenă. Tot aici noul cintec al Cameliei Daj, „Fîntînă", a cunoscut pe deplin consacrarea. E drept că acest lucru s-a întîmplat și cu ajutorul poetului A.P., lucru pe care îl uită prea repede interpreții. Am scăpat de ploaie, e o seară plăcută cu mirce de fîn proaspăt cosit care te trimite cu amintirea serilor de vară la țară din toată copilăria noastră. Grupul „Partaj" nu se lasă mai prejos de celălți colegi și prezintă și el o nouă variantă la unul din textele ieșite practic din circulație prin plecarea unora din cenaclu, „Imnul inecaților din Atlantida". Cintecul lor a primit cu succes botezul publicului la Hîrșova.

Și dacă la începutul spectacolului cintam despre focul ce ne arde seară de seară, mîinile vii, „Torțe vii", ne-au adus aminte că în muzica celor mai tineri alt fel se pune problema: „Facem foc s-avem noroc / Purtăm șepci cu cozoroc / Și cintăm din loc în loc / Heavy metal rock". Nemaipomeniți sînt acești copii ! Nici nu știu cînd a trecut anul, cînd într-o seară neobișnuit de rece pentru luna iulie, în orașul Siret debutau într-o nouă trupă în cenaclu Andrei și Ioana Pănușcu împreună cu alți doi tineri sub numele de „Totuși".

Oriunde am fi, în orice oraș, ne-am susținut crezul nostru „Să fim una cu poporul / Cu drapelul și cu brazda / Noi, Cenaclul Flacăra jurăm aceasta". De aceea am încheiat cu Valentin Moldovan și cu unul din cintecele emblemă ale cenaclului, „În serviciul dumneavoastră", un spectacol bun cu momente arzinde, dar și cu (mici) greutăți inerente unui spectacol în aer liber, de fapt un spectacol sincer cu mîna pe inimă, oferit publicului din Hîrșova.

DUCU BERTZI ■

Seteа de cultură

Localitatea : Mangalia, 26 iulie 1984, orele 20, Grădina-cinema.
Număr de spectatori : 4 000.
Atmosfera : **bună.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun aportul prietenilor noștri din Constanța, al cadrelor ce conduc organizația județeană U.T.C., la spectacolul de la Mangalia, eforturile și dorința lor fiind răsplătite de un spectacol în care toate problemele au fost înlăturate. A fost un spectacol așa cum ne-am dorit cu toții, fapt ce ne-a determinat să fixăm chiar în acea seară o dată recentă cînd să revenim.**

Mi se pare potrivit să încep cronica Cenaclului Flacăra de la Mangalia citindu-i pe Fănuș Neagu: „Cuvîntul trebuie să aibă, seara, umbra care plînge în timpul viorilor, iar peste noapte se cuvine să fie plin de otrava așteptării și de veninul trecerii". Așa s-a întîmplat și cu cuvintele rostite de către membrii cenaclului, fie că au purtat numele de poezie, fie că au îmbrăcat haina muzicii. Și acum, în această seară, la Mangalia se poate vorbi despre posibilitatea cenaclului de a concretiza frumosul, de a face artă adevărată, artă pe care o transmite publicului, mizînd pe o veche tradiție a noastră, a împlinirii umane prin depășirea condiției de mediocritate. Tot ca de obicei, este foarte multă lume în grădina Teatrului de vară din Mangalia, și această lume este venită din toată țara, căci sistem în plin sezon estival. Singurii localnici par a fi marinarii, răspîndiți mai în toată grădina, și cele două fețițe din apropierea mea, cu ochii negri, ușor trași spre tîmple, de cîntă cu foc. O întreb pe una dintre ele cum o cheamă. Îmi răspunde: Omer Leila este elevă și-i place foarte mult absolut toate cîntecele cenaclului. Deci toți acești oameni, mai buni și mai răi (cineva a struncat cu ecoul, lovind-o pe micuța și talentata dansatoare ce evolua cu grație pe scenă), amestecați în catalizatorul uriaș pe care îl reprezintă arta promovată de Cenaclul Flacăra, și-au depășit, într-o seară și-o noapte de vară, propria condiție.

„Este un record de spontaneitate", spune la un moment dat A.P., ascultîndu-i pe cei prezenți cu cîtă dăruire și exactitate refuau refrenele cîntecelor îndrăgite. Tot din spusele lui A.P. aflăm că și membrii cenaclului au preferat un refren : „parc-aș sta, parc-aș pleca". Momentul Nicăi Zaharia continuă. Spectatorii cîntă și ei : „Galbenă gutuie, / Dulce amărîie, / Lampă la fereastră, / Toată larma noastră", apoi „Flecare zi are amurg, / fiecare zi are și zori, / Toamna via e plină de struguri, / Primăvara numai de flori". Prin intermediul muzicii spectatorii învață poezia lui Adrian Păunescu, Zaharia Stancu, Alecsandri. Citeam undeva că publicistul N. Radivon, în anii '20, cînd se împlineau treizeci de ani de la moartea lui Vasile Alecsandri, publicase printre altele și o listă cu numele compozitorilor ce au compus inspirați tînd de versurile poetului: Eduard Caudella, Dimitrie Cuclin, Gavrili Musicescu, Ciprian Porumbescu. Iată cîteva nume. Tînăra generație se întoarce și ea spre poezia bardului, alegînd mai ales poezia de dragoste și folosind mijloace specifice de exprimare — chitara. Ascultăm, toți în interpretarea Nicăi Zaharia, „Floricica" pe versurile lui Alecsandri, apoi „Ioane, Ioane". Acest ultim cîntec din recitalul Nicăi Zaharia îl auzim după o pauză, în care se pare că totul se oprise asupra momentului cenaclului (organizatorii au uitat că într-o casă de om cînd îți vine cineva în ospeție îi oferi cel puțin un scaun). Toți în această pauză, A.P. dă citire cîtorva bilețele. Într-unul i se cerea lui A.P. să recite din poezia lui Marin Preda. Atent și prompt în răspunsuri ca întotdeauna, conducătorul cenaclului îi răspunde glumețului că Marin Preda a scris doar o singură poezie, publicată de către Geo Dumitrescu. A.P. mai vorbește și despre rolul gafelor care, în acest caz, îi ajută să programeze „Dor de Preda", după ultimul cîntec al Nicăi Zaharia, „Ioane, Ioane" și, ca la horă, oamenii chiuie. Îi întreb pe cei care chiuie mai abitir, Florea Constantin, din Mangalia, ce impresie îi face cenaclul pînă acum, a mai fost la cenaclu? — Da, a mai fost. I-a plăcut și atunci, se simte minunat și acum, iar „Ioane, Ioane" este cîntecul preferat. Orele trec repede în această ambianță de cîntec și bună dispoziție.

Formația Pro Musica și grupul Poesis sînt programați în prima parte a spectacolului, deoarece trebuie să plece la București pentru înregistrări la Radio. „Sună bine" formația Pro Musica avîndu-i ca solist pe Batu, care este și jumătatea grupului Poesis.

Pe scenă cineva aduce un pinguin din plastic, mărime naturală, cu un bilețel în cioc. Cei care cunosc cîntecele cenaclului vor avea prilejul să asculte, așa cum fac spectatorii din această seară, noile variante muzicale ale unor cîntece cunoscute : „La nunta ta", o variantă ritmată, „Aruncarea în valuri", „Actorul", „Anticrimăvara", „Imnul inecaților din Atlantida". Reacția publicului este normală : reticență, nedumerire, zîmbete, apoi dorința de-a învăța noua melodie. Este imposibil ca la o astfel de manifestare, „una din cele mai bune din acest turneu", să nu se cînte acele cîntece ce preamărese eroii neamului, pacea. Se înalță un tricolor, apoi, în apropiere, parcă încadrîndu-l, apar două pancarte pe care se poate citi : „Pace", „Dezarmare". Întreb fetița blondiță care stă în apropierea celor care plodează pentru dezarmare: cine sînt cei care au scris lozinca? Se uită la mine puțin mirată și-mi răspunde: „noi, toți copiii, dintr-a șaptea, a noua, a unsprezecea, colegi și prieteni — noi așa credem că trebuie să fie : pace și dezarmare". În picioare, cu brațele ridicate înlănțuiți, apoi legîndîndu-le ușor și cîntînd, o ipostază a celor prezenți. Fețe luminate, spiritualizate de poezia recitată de Mihail Stan și A.P., o altă ipostază a spectatorilor. Membrii mai vechi ai cenaclului și debutanți, conjugîndu-și talentul, au ridicat temperatura inimilor pînă la incandescență. Dăruind din el au șansa de a fi mereu prospeți, capabili să-i incite, să-i transforme pe cei din jur.

„Dumneavoastră o fîntînă, noi / alta...
Setea ?
Setea de cultură !" (Rîndul 4 al Grădinii-cinema din Mangalia)

ELENA GRECESCU ■

Expresia croismului celor ce muncesc

Localitatea: Cernavodă, 27 iulie 1984, orele 20.30, stadionul din localitate.
Număr de spectatori : 10 000.
Atmosfera : **fantastică, devoratoare.**
Calitatea spectacolului : **excepțională, și datorită condițiilor cu totul neprielnice, expresia unui anumit eroism.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Cine ar fi crezut că vom putea realiza spectacolul promis oamenilor din Cernavodă într-o zi în care a plouat tot timpul, ba chiar sub potopul pornit cu o jumătate de oră înaintea începerii? Nici nu apucasem să instalăm bine și de aici înainte totul părea zadarnic. Optimiști incorigibili, sub torentul necruțător al ploii, oamenii stringeau mereu mai tare arcul de cerc din fața scenei sub presiunea acelora care nu conteneau să vină. Ploua la găleată, o ploaie deasă, rece parcă, o ploaie grea, îmbîcsită. Eram într-o dilemă aproape fără ieșire. Dacă ne hotăram să începem acest spectacol riscam nu doar deteriorarea instalației dar chiar să ni se spargă în scîntei imense găleată în care se transformase copertina făcută parcă mai degrabă să aducă apa deasupra-ne decît să ne apere de ea. Și mai mult, nici nu intra în discuție să cîntăm cu instrumente electrice, pericolul fiind în acest caz imens. Dacă membrii cenaclului (organizatorii au uitat că într-o casă de om cînd îți vine cineva în ospeție îi oferi cel puțin un scaun). Toi în această pauză, A.P. dă citire cîtorva bilețele. Într-unul i se cerea lui A.P. să recite din poezia lui Marin Preda. Atent și prompt în răspunsuri ca întotdeauna, conducătorul cenaclului îi răspunde glumețului că Marin Preda a scris doar o singură poezie, publicată de către Geo Dumitrescu. A.P. mai vorbește și despre rolul gafelor care, în acest caz, îi ajută să programeze „Dor de Preda", după ultimul cîntec al Nicăi Zaharia, „Ioane, Ioane" și, ca la horă, oamenii chiuie. Îi întreb pe cei care chiuie mai abitir, Florea Constantin, din Mangalia, ce impresie îi face cenaclul pînă acum, a mai fost la cenaclu? — Da, a mai fost. I-a plăcut și atunci, se simte minunat și acum, iar „Ioane, Ioane" este cîntecul preferat. Orele trec repede în această ambianță de cîntec și bună dispoziție.

Formația Pro Musica și grupul Poesis sînt programați în prima parte a spectacolului, deoarece trebuie să plece la București pentru înregistrări la Radio. „Sună bine" formația Pro Musica avîndu-i ca solist pe Batu, care este și jumătatea grupului Poesis.

Pe scenă cineva aduce un pinguin din plastic, mărime naturală, cu un bilețel în cioc. Cei care cunosc cîntecele cenaclului vor avea prilejul să asculte, așa cum fac spectatorii din această seară, noile variante muzicale ale unor cîntece cunoscute : „La nunta ta", o variantă ritmată, „Aruncarea în valuri", „Actorul", „Anticrimăvara", „Imnul inecaților din Atlantida". Reacția publicului este normală : reticență, nedumerire, zîmbete, apoi dorința de-a învăța noua melodie. Este imposibil ca la o astfel de manifestare, „una din cele mai bune din acest turneu", să nu se cînte acele cîntece ce preamărese eroii neamului, pacea. Se înalță un tricolor, apoi, în apropiere, parcă încadrîndu-l, apar două pancarte pe care se poate citi : „Pace", „Dezarmare". Întreb fetița blondiță care stă în apropierea celor care plodează pentru dezarmare:

Spectacolul cel mai plin de dramatism, cel mai eroic de pînă acum, s-a des

Spini și trăndafiri

Localitatea: Techirghiol, 28 iulie 1984, orele 20, Teatrul de vară.
Număr de spectatori : 2 500.
Atmosfera: **timidă și comodă în mare parte a spectacolului, însoțind cu o forță prăbușită spre finalul său.**
Calitatea spectacolului : **bună.**
Aportul organizatorilor: **foarte bun.**

„A mai avut loc un spectacol al cenaclului la Techirghiol". Astfel am fi scris despre această ultimă manifestare de la 230 V cum ar fi fost normal, la numai 179 V, diminuînd și mai mult forța comunicativă noastre. Rezumăm: ploua cîrcon, ploua pe noi, ploua pe oameni, ploua pe instalație, cîmpul electric își extinsese acțiunea în întreaga scenă, tensiunea oscila între valori mult scăzute față de normal. Mergem înainte. Cîntecele de țară vin cu o spontaneitate cu totul remarcabilă. Apare un tricolor din mulțime, un tricolor ud „ca un soldat rănit" care nu renunță la luptă. De aldei, totul este absolut fantastic. Cu cît înaintăm în miezul acestui spectacol cu atît sîntem mai fascinați de ceea ce se întîmplă. Chiar se poate face abstracție de toate cîte ne sînt potrivnice spre a realiza din această manifestare una de excepție ? A.P. remarcă: „Nici n-ar merita să știăm noi alci și dumneavoastră dincolo de scenă pentru un spectacol mediu ci doar pentru unul excepțional". Și, într-adevăr, oamenii au avut și forța și răbdarea pentru poezie, și știința de a-și canaliza (un cuvînt actual în aceste locuri) toată energia pentru cîntec, pentru a ne impune voința lor prin impresionante scandări, cerînd mai ales cîntece de pace. Atmosfera devenise fierbinte în ciuda condițiilor mizerabile pe care natura le hărăzise acestei seri. Aplauze sacadate măsurau scurgerea momentelor fantastice pe care le trăiam. Și chiar dacă ploaia și-a mai răsrit la un moment dat sita, starea de electricitate a scenei a rămas deoscebit de ridicată, arătînd tuturor la un test al nostru că exista tensiune pînă și în cursele reflectoarelor. Chiar dacă organizatorii ne-au adus la un moment dat cîteva covoare izolatoare, îmbibate imediat de apa ce bălea pe scenă, sunetele instrumentelor amplificate n-aveau cum să se facă auzite în această seară. Am intrat în nous zi cu „O șansă păcii", cînd cele mai puternice glasuri s-au auzit, cîntînd „din rărunchi și nu din buze", cu toți ceilalți sub lumina roș-galbenă-albastră, culoarea păcii în România. Spectacolul își cîștigase o măreție excepțională greu de imaginat la începutul său. În aceleași condiții ingrate și într-o poetură inedită au evoluat trupele noastre muzicale Piro Musica, Metropol, Totuși și, desigur, Flapo, cîntînd toate cu instrumentele „la rece". Și asta e doar un fel de-a spune căci nici microfoane suficiente pentru toate chitarele nu erau iar unele dintre instrumente (bas, clape) nu aveau echivalenți „la rece". Tîrziu în noapte, după ce furia vremii se mai potolise, oamenii trecuți prin toată cascada de evenimente aveau să scandeze cu un decoscebii simț artistic : „Flacăra ce vesel e / Au ieșit și stelele". Și ar mai fi ceva. Deși au fost condiții deosebit de grele, comparativ cu orașele vacanței unde oamenii plecă parcă spre paturile lor cu o grabă inexplicabilă, aici, unde oamenii chiar aveau treabă a doua zi, n-a plecat nimeni. Sensibilizați de propria lor trudă, pentru oamenii aflați în zilele muncii lor, munca noastră era, se pare, mai vizibilă. A fost emoționant, a fost decoscebit de frumos, a fost o apropiere eroică, pentru oamenii a căror haină cotidiană este eroismul: „În serviciul dumneavoastră, asta ni-i filozofia / Noi, Cenaclul Flacăra din România".

In serviciul dumneavoastră

Localitatea :Eforie Nord, 29 iulie 1981. orele 20, Teatrul de vară.
Număr de spectatori : 3 500.
Atmosfera spectacolului : **un public cald și participativ, energie în manifestări spontane, a contribuit la realizarea unei atmosfere de mare spectacol. De reținut în chiar cerpul casetei prezența de excepție în cadrul Cenaclului Flacăra a baladistului Tudor Gheorghe, inegalabil și inconfundabil, așa cum îl cunoaștem.**
Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Spectacolul de la Eforie Nord a debutat abrupt, prin evoluțiile mature ale lui

Ridicat la Cernavodă, în condiții cu totul neprielnice, sub o ploaie torențială.

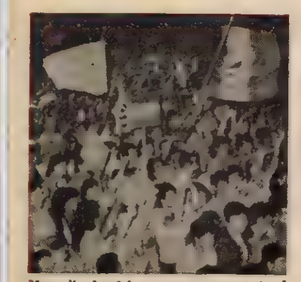

Mangalia, locul în care am consemnat cel mai intens și inspirat spectacol din turneul nostru la mare.

Gil Ioniță și Ducu Bertzi, precum și prin recitalul de zile mari al actorului Mihail Stan (vechi din Harca lui Romulus Vulpescu, Evgheni Evtusenko, Adrian Păunescu, Ștefan Augustin Doinaș), recital care impune, din start, respect detașat și înțelegere profundă a actului de cultură. Un public matur, cu o medie de virstă de circa 30 ani.

Un moment distinct avea să procure cu „Puștoaica" Vali Gerea. Prilej bun ca să fie chemate în fața microfonului, pe rînd, 4 puștoaice din cenaclu. Le-am numit astfel pe Lelia Vaida, Sorina Hașigan, Maria Amarlei și Liliana Ioniță. Moment bun de a scoate în relief, din nou și din nou, că muzica tînără își propune să sondeze în adînc spațiul nostru folcloric, că-și adjudecă părți însemnate din folclorul nostru zdravăn și bun. Și, nu este vorba numai de cîntecele populare, spunea A.P., ci și de un anume mod de a cînta și a exista.

Un ins din public catalogheză gestul răzleț al cîtorva tineri, care s-au urcat la un moment dat cu picioarele pe bănci, drept vandalism ! Desigur, bunul obștii (băncile înseși fac parte din avutul obștii) trebuie crutat și apărat. În replică genială, cineva răspunde : „Copiii se simt bine în compania lui Ion Dolănescu". Un adevăr care nu mai are nevoie de comentarii colaterale. Prins în febra discuțiilor de la om la om, cineva se îndoiește că tinerii vor reacționa la fel de bine și la un moment liric ? Se cîntă „Ce frumos e omul", iar lumea prezentă cîntă înviorînd totul într-o plăcută tensiune lirică. Frumusețile fără de seamăn ale muzicii lirice au fost receptate articulat atunci cînd bucățile au fost interpretate de Camelia Daj, Mirela Atudorei, Nica Zaharia, grupurile Poesis și Partaj, Octavian Bud, Al. Zărnescu s.a. Multe dintre aceste melodii lirice, cu planissime ușoare, ca un suspin, sintem convinși că vor face cap de afiș nu numai un sezon întreg, ci se vor impune în conștiința publicului meloman.

Adrian Păunescu propune un alt moment tensionant : cîntecele patriotice și revoluționare ; cîntecele de pace și necesară destindere ! În acest cadru au evoluat Gil Ioniță, Al. Zărnescu, Ducu Bertzi, Carmen Antal, Valeri Penișoară, Cristian Buică, Valentin Moldovan, Emilian Onciu. Se spune că întreaga planetă ar trebui să fie o arenă olimpică ! Un imens adevăr s-a mai rostit, anume că spiritul olimpic constituie un temei al păcii.

Recitalul de la margineа nopții, dacă pot spune așa, a aparținut trupei Totuși, cu o evoluție electrizantă. Cristian Buică merită o remarcă specială. Evoluează frumos și matur Valentin Moldovan din Baia Mare. Două prezențe dobrogene notabile : Ștefan Dinu și Florin Serban, Dumitru Bumbu, zis și Charlie, din Eforie Nord, a cîntat cu nerv. Inginerul electronist din Iași, Florin Constantin, cu premiul de umor de la Costinești în buzunar, ne-a încîntat cu un moment de umor de rafinată calitate. Colegii de la „Divertis" fiind în armată, el va pleca singur în toamna aceasta la Vaslui, unde a fost repartizat, pentru primul an de producție.

În turneul nopții o prezență de excepție în Cenaclul Flacăra : baladistul Tudor Gheorghe. A cîntat și recitat preț de 40 de minute. Plăcut privilegiu ! Mai tinerii membri din cenaclu îi ascultau cu respirația tăiată. Cu sufletul la gură l-am ascultat noi înșine. Avînd aplecare spre textul poetic de valoare, spre folclorul nostru inepuizabil și inconfundabil, Tudor Gheorghe este, în momentul de față, printre rapsozi de primă mărime, care se adapă din plin din tezaurul național și rămîn la matca spiritului și valorii românești. Artist lipsit de poză, el a recitat îmbătabil din lirica lui Marin Sorescu, Octavian Goga, Șt. O. Iosif, Victor Eftimiu, Grigore Vieru, Adrian Păunescu. Asadar, la Eforie Nord, Tudor Gheorghe a revenit pe scena cenaclului, atras de atmosfere de mare puritate și vibrație a acestor manifestări, exprimîndu-și totodată dorința de-a fi prezent alături de noi și în alte ocazii, chiar pentru perioade mai lungi, în următoarele turnee ale cenaclului.

În serviciul unui public matur și spontan în manifestările de mare elevație spirituală, principalii animatori ai muzicii noastre tinere, purtînd „în mîini lumină". au cîntat, cu aceeași noutate fireească și necesară, pe care o au și trebuie să și-o conserve de la un spectacol la altul. Și totuși, la Eforie Nord, pentru gazdele noastre de o omenie și ospitalitate neperechi, versurile și cîntecul care au dat girul serii sînt binevenite, imprimîndu-se ca marca de scrisoare : **„Către om și către cer / Arta-i veșnica fereastră, / Cu talent și caracter : / În serviciul dumneavoastră".**

DORIN SĂLĂJAN ■

La Mangalia, cel mai muzical public al Litoralului 1984

Localitatea : Mangalia, 1 august 1984, orele 20, grădina-cinema.
Număr de spectatori : 2 500.
Atmosfera : **excelentă.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **A.P. a scris pe loc, în scenă, „Noțiuni la Mangalia". Partaj a cîntat în premieră varianta sa la „Ana lui Manole".**

Aportul organizatorilor : **efortul organizatorilor locali din Mangalia a fost, de data aceasta, pe măsura tradiției și a publicului fantastic de la Mangalia. Organizarea de data aceasta a fost excepțională.**

Avînd în vedere că ni s-a spus că la Năvodari nu putem ține spectacol, grădina de vară fiind în reconstrucție, am optat pentru Mangalia întrucît, deși căutată afară rămînesem cu circa 1 500—2 000 de oameni. Pentru ei am revenit și nu ne-a părut rău. Cei ce ne iubesc se aflau la întîlnirea cu noi. Cu adevărat, cei mai apropiați au fost prezenți. O grădină plină de oameni minunați. „Ne plăceți, vă iubim, deci iubiți-ne". De data aceasta, A.P. a intrat în scenă cu o formulă mai restrînsă a cenaclului. Sigur că trecerea în „rezervă" pentru o seară (sau, în funcție de necesități și comportament, pentru mai multe seri) a unor nume mai cunoscute sau mai puțin cunoscute) ca Mirela Atudorei (care, cu tot talentul ei admirabil, nu lucrează suficient), Nicolae Cenan, Metropol, Valentin Moldovan (pentru bețiile în timpul turneului), Pro Musica, nume cu care spectatorii de pe litoral se obișnuiseră, ar fi putut părea de natură să stîrbească aura serii. N-a fost așa, a fost invers, seara a fost mai plină ca oricînd. În condițiile acestea spectacolul de la Mangalia n-a durat mai puțin, în plus s-a reușit aprofundarea repertoriilor componenților aflați în scenă, în folosul general. A.P. se gîndește ca, pentru acei ce vor rămîne în cenaclu, să realizeze două echipe, o seară să cînte una, o seară — alta, păstrînd firescul un nucleu de bază. A fost prilejul marilor recitaluri, susținute la adevărata cotă valorică de către Gil Ioniță, Poesis, Partaj, Valeriu Penișoară, Cristian Buică, Totuși, Alexandru Zărnescu, Nica Zaharia, Mihail Stan, Sorina Hașigan, Ducu Bertzi, Octavian Bud, Emilian Onciu, Maria Tănase, Carmen Antal. Noua variantă a cîntecului „La adio", compoziția grupului Poesis, a cunoscut aici deplina consacrare. Spectacol concentrat, sprijinit de membrii cenaclului care au inițiat că activitatea în cenaclu presupune o continuă . reînnoire din toate punctele de vedere. Spectacol excelent. Dar contribuția publicului a fost hotărîtoare în desfășurarea spectacolului „De multă vreme n-am avut un trunchi pe mijlocul sălii care să antreneze atît de puternic toată suflarea". Excepțional public. Au aparut steaguri tricolore, a apărut și o pancartă ce reprezintă un marinar cu o făclie în mînă. Se cîntă tot ce se poate cînta, se dansează atunci cînd e necesar, e o liniște de mormînt la poezie. Extraordinară seară. Probabil că întrece Costineștiul. Cel puțin acum cînd scriem, la mijlocul spectacolului. Inevitabilul își depășește tot ce am intîlnit în turneul pe litoral. Se cîntă de cinci minute „Galbenă gutuie / Dulce amărule / Lampă la fereastră / Toată larma noastră", refrenul cîntecului „Colindul gutuii din gean". Acest cîntec compus de Nica Zaharia a fost al doilea moment ce a cunoscut consacrarea în minunata seară de la Mangalia. Bun, foarte fin umorul lui Florin Constantin. Se reia „La adio" cu Poesis. Întreaga asistență e în picioare. A.P. zice : „Considerăm cîntecul „La adio" șlagărul serii". Am văzut oameni cu părul alb cîntînd pe ritm de new wave. „Nici nu pot nimic să-ți spun / Pe curînd sau rămas bun / La adio, la adio tu". Un grup de sportivi dintr-o tabără de instruire la Mangalia ne adresează cuvinte frumoase într-o scrisoare mai largă, fără a uita să-și exprime indignarea față de cei care au profitat de cenaclu, părăsindu-i după aceea în mod rușinos. Cîntă Partajul. A.P. a remarcat : „E cel mai muzical public din tot turneul acesta al cenaclului". Se cîntă „Lumină", cîntec lansat acum doi ani, cu adevărat, tot aici. „Lumină, lumină" s-a rostit ca o punte peste ziua care a fost și cea care a venit. Este primul loc unde s-au cîntat toate refrenele cîntecelor și mai ales a celor care au fost lansate cu o săptămînă în urmă la Medgidia. Cîntecul „Partaj". un cîntec cu o cenecare vechime, a fost reluat de cei prezenți chiar pe voci. Spectacolul continuă numai din vorle-uri. Probabil și programul coerent, cu numere complete, este una din cauzele acestei atmosfere de-a dreptul excepționale. Se trece cu ușurință de la starea specială creată de Partaj la vigoarea cîntecelor de țară, de pace. Se scandează „România". „Poate că strigătul dumneavoastră se zimte și acolo unde la ora aceasta sportivele noastre luptă pentru medalia de aur la gimnastică. Poate că la ora la care toate feminînele vor pace la Mangalia, la Los Angeles toate feminînele noastre vor aurul olimpic". Carmen Antal cîntă cu întreaga asistență : „Tărmul Mării Negre va vibra / Ca la o găsire de tezaur / Dacă-n zori vom auzi așa : / Toate feminînele-au luat aur". Previziunea aceasta a lui A.P. avea să fie confirmată la primele ore ale dimineții cînd toate telexurile anunțau victoria gimnastelor noastre la Los Angeles.

Nemaipomenit spectacol. fantastic public. De unde se vede că nu numărul spectatorilor e important, acum fiind 2 500 față de cei 4 000 de data trecută, ci forța care îi unește într-o singură imensă voce. Șlagărul scrii a fost pînă la urmă „La adio". Pînă în final s-a cîntat de cinci ori, spectacolul de la Mangalia încheindu-se cu această nouă reușită a grupului Poesis. „Astfel, în seara de 1 august 1984, pe nepregătite. Mangalia bătu intensitatea spectacolului de la Costinești și deveni cel mai muzical public al Litoralului 1984". (A.P.)

DUCU BERTZI ■

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 1 341, 1 342 1 343, 1 344, 1 345, 1 346, 1 347.

★

Pînă la această oră s-au exprimat în cenaclu în cadrul turneului de la mare următorii : **Carmen Antal** (Hunedoara), **Maria Amarlei** (Sucseava), **Mirela Atudorei** (Bacău), trupa **Acropolis — Alexandru Makedon, Fanaiotis Dukas, Mihai Chebac, Gabriel Tudor — Galați), Ducu Bertzi** (Maramureș), **Octavian Bud** (Satu Mare), **Cristian Buică** (Caraș-Severin), **Rusi Cărstea** (Prahova), **Nicolae Cenan** (Cluj), **Florin Constantin** (Iași), **Ismail Curtmola și Gabriela Ioșif** (Constanța), **Camelia Daj** (Neamț), **Ștefan Dinu** (Constanța), **Arpad Domokoș** (Harghita), **Constantin Dragomir** (București), **Daniel Dumitrescu** (Vîlcea), **Dana Fărcuș** (Bihor), trupa **Flapo — Alexandru Zărnescu, Jerry Schwartz, Romeo Belanu — (București) și George Ivașcu** (Constanța), **Gheorghe Gerea** (București), **Liana Gocan** (Cluj), **Maria Gorghiu** (Caraș-Severin), **Sorina Hașigan** (Sibiu), **Gil Ioniță** (Bacău), **Liliana Ioniță** (Bihor), trupa **Metropol — Andrei Orban, Ildiko Iordănescu, Bella Raduly, Traian Cosma — (Bihor), Valentin Moldovan** (Maramureș), **Dinu Olărașu** (Caraș-Severin), **Emilian Onciu** (Satu Mare), grupul feminin de folk **Partaj — Magdalena Paskas** (Mureș) și **Tatiana Filipoiu** (Brașov), **Valeriu Penișoară** (Vaslui), grupul masculin de folk **Poesis — Eugen Baboi** și **Marius Batu** — (Constanța), **Mihaela Popescu** (Suceava), trupa **Pro Musica, — Ilie Stepan, Grigore Bujor Hariga, Vasile Doiga** — (Timiș), actorul **Mihail Stan** (București), **Florin Șerban** (Constanța), **Maria Tănase** (Prahova), trupa **Totuși — Andrei Păunescu, Ioana Pănușcu, Cristian Minculescu, Dan Cîrbaș, Nicolae Dinescu** — (București), **Tudor Gheorghe** (Dolj), **Lelia Vaida** (Bistrița-Năsăud), **Valentin Văran** (Caraș-Severin), **Nica Zaharia** (Galați).

Găsim prilejul, spațiul permițîndu-ne, să vorbim de o obștiune de principiu, care de multă vreme a început să ne îngrijorească, prin dimensiunile la care a ajuns : mulțimea invitațiilor. Numărul invitațiilor la spectacolele Cenaclului Flacăra a crescut în ultimul an. Toți mai multe locuri sînt ocupate sau rezervate pentru cei cu invitații. Pe o invitație se înscrie în număr nelimitat ! Toate acestea ne obligă să atragem atenția că și Cenaclul Flacăra este un spectacol care include cheltuieli ce nu sînt deloc neglijabile și cu toate că realizările noastre financiare sînt îmbucurătoare, nu considerăm că e normal ca unii să plătească bilet și alții nu. Accordarea de invitații la spectacolele Cenaclului Flacăra, după departajări care ne sînt străine, este un obicei care trebuie să înceteze.

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, își continuă turneul său pe litoralul Mării Negre, astfel :

COBADIN — 3 august ; COGEALAC — 4 august ; CONSTANȚA, stadion — 5 august ; EFORIE NORD — 6 august ; MAMAIA — 7 august ; MANGALIA — 8 august ; EFORIE SUD — 9 august ; propunere : TECHIRGHIOL — 10 august ; SATURN — 11 august ; MEDGIDIA, stadion — 12 august ; COSTINEȘTI — 13 august ; NEPTUN — 14 august ; CONSTANȚA, stadion — 15 august.

Toate spectacolele vor începe la orele 20.

Pentru toată această perioadă, membrii cenaclului își află sediul, ca și în anii precedenți, la hotelul Meduza din Eforie Nord.

Un muzeu în labirint

Luchian sau simbolul anemonelor (III)

Viața pe Vezuviu

Luchian. Autoportret

La expoziția din primăvara anului 1902, Caragiale a exclamat la un moment dat privind un tablou : „Băiatul ăsta nu știu ce are, că mă reține". Caragiale nu avea o pricepere specială în materie de pictură, dar fraza lui exprimă limpede situația în care se găsea la acea dată Luchian, căci el era „băiatul ăsta". Avea treizeci și trei de ani și era destul de puțin cunoscut, încît un oarecare domn care-i cumpărase pe mai nimic cîteva tablouri, fără să-i achite întreg costul lor, își putea îngădui să-i trimită în loc de bani o pereche de pantaloni uzați. Mediocrități cu fumuri ocupau zgomotos scena artistică și, ca de obicei, nu se arătau deloc dispuse să accepte adevăratele talente altfel decît în postura de emuli lingușitori ; dar Luchian nu era omul să joace un asemenea rol ; îi era silă și de ifosele nulităților și de intrigile de culise. Și, dintr-odată, destinul s-a decis, s-ar zice, să se alăture și el mediocrității ! La treizeci și trei de ani, Luchian a avut prima confruntare brutală cu boala ce-l va hărțui apoi cincisprezece ani, pînă la moarte. Internat în spitalul de boli nervoase Panteli-mon, a ieșit de-acolo alt om.

Care era bilanțul său la acea vîrstă ? Nepriceput în treburi practice și credul, pierduse avutul pe care-l moștenise, declinînd spre condiția de boem. După ce alergase cu docarul pe Șoseaua Kiseleff, după ce călărise și gonise cu velocipedul, acum, cu sănătatea compromisă, merge greu cu ajutorul unui baston. Picioarele îi amorțesc și îi înțepenesc. E amenințat de paralizie. E amenințat, în plus, să-și piardă vederea. E amenințat să înnebunească. Și, mai ales, e amenințat să nu mai poată picta. La treizeci și trei de ani !

Botticelli umblase cîndva în cîrji pe străzile Florenței. Dar Botticelli era atunci bătrîn, își crease opera. Putea avea consolarea, dacă există consolare, că spusese, măcar în parte, ce avea de spus. Renoir pictase înțepenit într-un fotoliu de infirm cu penelul legat de degete. Dar asta se întîmplase în jur de șaptezeci de ani, la sfîrșitul carierei, cînd gloria îi aureola numele. Dar Luchian abia își începuse opera cînd doctorul, savantul Gh. Marinescu, i-a prescris, pe lîngă băi de Govora, odihnă și evitarea oricărui efort. Între riscul de a-și agrava boala și perspectiva de a renunța la pictură, el a ales atunci riscul cel mai puțin grav pentru un artist : să trăiască pe o muchie de cuțit.

Luchian e chiar un caz care mi se pare exemplar pentru a înțelege că bibliotecile și muzeele sînt îndatorate nu suferinței, cum cred unii, ci *luptei cu suferința*, împotriva ei. De la prima criză violentă, care l-a doborît, el s-a temut că boala îi va seca forța de creație. A fost obsesia lui permanentă ; o spaimă care i-a hărțuit cincisprezece ani. Și mereu a căutat să-și demonstreze că nu și-a pierdut harul. Săgetat de dureri cumplite, se întreba, disperat, dacă mîna îl va mai asculta și fiecare tablou de maturitate era creat probabil cu teama ascunsă că putea fi ultimul ; fiecare e de aceea un fel de testament afectiv. Deplasările în peisajele ce-i atrag și lucrul propriu-zis îl silesc la eforturi penibile, adevărate chinuri, dar el nu mai cere destinului decît atît, să-i lase acest chin, să-l lase să picteze. În rest, a renunțat la tot. La treizeci și trei de ani scria din spital : „Cît e de greu să trăiești cînd ești sănătos, dar încă bolnav". Cîtă vreme îi rămîne însă șansa de a picta, viața își păstrează pentru el și sensul și promisiunile. Chiar și atunci cînd, spre sfîrșit, trebuie să i se lege penelul de încheietura mîinii țepene, cînd, din fotoliul său pe rotile, trebuie să împungă pînza cu penelul, sfîrtecat de dureri, transpirînd din cauza încordării, uneori amețind, nemaiputînd să miște brațul, trebuind să se oprească și să aștepte cu bărbia căzută în piept, e în stare, totuși, să cînte dacă mai poate picta. Creația îl dă cura) ; înseamnă că poate să trăiască și să spere ! Îl stimulează forțele vitale. În acest sens, da, se poate spune că boala a devenit un motor al creației lui Luchian. Ea l-a împins în acel cerc de foc și de gheață în care creația nu mai e o profesiune, ci *e totul* ; nu mai e o parte a existenței, ci existența însăși : rațiunea și suportul ei. Șevaletul devine pentru Luchian un altar. Pictorul anemonelor face astfel parte dintre acei artiști care, împinși pe Golgota, au descoperit în creația lor un sprijin care e și destin și credință și mod de a vorbi și mod de a exista.

Ceea ce îl leagă de șevalet acum este ceva mai mult decît dragostea de pictură ; este spaima că ar putea-o pierde. Cu această spaimă în suflet nu poți iubi, desigur, decît dureros și total. Cine știe că dragostea este nu o parte a vieții, ci viața însăși, știe și că a pierde ceea ce iubești înseamnă a pierde totul. Cel care ajung să trăiască astfel nu mai pot iubi cu jumătăți de măsură și compromisuri și nici nu se mai pot risipi în o mie de fleacuri. Ei nu mai pot fi nici superficiali, nici zgomotoși. Nu se mai pot amăgi cu nici un alibi, trebuie să fie necruțători cu ei înșiși, să se debaraseze de toate ușurințele și să-și devoteze cu o fervoare discretă toate resursele unui singur scop, arta lor, care este și crucea și forma lor de luptă. Ei știu că au o singură șansă și că, fără pasiunea lor, vor muri. Ei depind astfel nu numai fiziologic de inima care bate. Indiferența i-ar ucide. Să ne mai mirăm că în loc să eșueze în mizantropie, cum i-ar fi putut îndemna unele experiențe, cei mai buni dintre acești artiști iubesc și mai mult viața și că întrebările lor devin pentru ei adevărate somații pe care și le adresează ? Creez, deci exist, exist, deci creez, este legea celor care nu mai au de oles, ca Luchian, decît între creație și moarte. Suferința a reușit doar să-i silească să creadă și mai mult în artă, să facă din profesia lor o religie și din chinul lor un act sacerdotal. În felul acesta, chiar cenușa a ațițat flacăra, chiar gheața a alimentat focul. Hărțuiți de boală, de vicisitudini, de temeri, ei știu că le rămîne ceva esențial, credința în creația lor, iar faptul acesta îi ajută să trăiască, să lupte, să reziste și să-și clădească opera pe Vezuviu.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Cora Irineu în epistole de dragoste

Cîteva scrisori de-ale Corei Irineu către C. Beldie, din călătoria bănățeană, vor da o imagine mai exactă a sensibilității ei și a învăpăierilor afective, care-i făcuseră pe amîndoi captivi. Și n-am idee dacă semnele acestea de iubire, ce se găsesc, dimpreună cu alte materiale, la secția de manuscrise de la Academie au fost sau nu date pînă acuma publicității.

Cred că nu. În prima ediție din **Scrisorile bănățene** de la „Cultura națională" n-au putut fi incluse fiindcă — așa cum am arătat — ea apare în 1924, exact în ajunul neașteptatei ei sinuciderii — dar nu figurează nici în cea de-a doua ediție din 1975 scoasă la Editura „Facla" de la Timișoara, în îngrijirea lui Petre Pascu, cu toate că este considerabil și util amplificată.

În 1946 însă, într-un număr din noua serie a „Revistei Fundațiilor", C. Beldie — care va închide ochii în 1954 — știu c-a tipărit ceva din corespondența ei și mai mult din paginile „Jurnalului" pe care-l ținea.

Nu am la îndemînă în clipa asta — pentru o confruntare — numărul respectiv din „Revista Fundațiilor", dar presupun că Beldie, pe care l-am cunoscut bine și ca om și ca structură, lucid, delicat și cu un ascuțit spirit de discernămînt, nu putea să divulge singur, cît a trăit, textul unor epistole care îl implicau atît de intim în viața Corei Irineu.

N-ar fi fost nici logic, nici estetic, nici uman și nu-l văd pe Beldie strivind sub tălpi ofranda unui buchet de violete. Oricum, mă voi duce la Academie să mă edific și să-mi edific și cititorii. Și considerînd că epistolele — tandrele și mărturisitoarele epistole ale Corei Irineu — au fost sortite postumității amîndurora, le dau în ordinea datelor cu precizarea că toate sînt din anul 1922 : „28 iulie (în tren) Cățelusule drag, ți-am pus acum numele „Bubico". Nu știu ce mi-l sugerează dar mă amuză la nebunie. Nu mai poți spune că nu te-am trecut prin gama tuturor dezmierdărilor. Haide, fă puțin sluj și nu mai ride javră !... Poate am să ațipesc. Noapte' bună. Pa, javră răsfățată. Cora.

Bună dimineața, Beldie. E atît de frig acum că tremur toată. Lumea se deșteaptă și devine gentilă. N-aibi nici o grijă". În aceeași zi ajunge la Caransebeș și scrie : „Sînt tare frumoși și pitorești bănățenii, Beldie... Sînt tare obosită, Beldișor, Cora.

...Un toboșar. Beldie, ce priveliște ! Mă duc la pretură. Am fost la primărie. La revedere".

La 4 august îi dă de veste din nou punînd în paranteze precizarea că este „Între munteni" : „Cum vezi, la o săptămînă de la plecare sînt încă în Lugoj... Ce mai faci tu, jivină netrebnică ? Te țîi de blăstămății. Mi-e tare dor de tine. Aștept să aflu cîteva rînduri de-ale tale la Gheorghiu...

Țipau țiganii, înjura codreanul (pădurarul — n.n.), îi batjocorea notarul și eu, Beldie, eram fericită... Plec acum la Buziaș...".

La 9 august de la Timișoara caligrafiază : „Dragă Beldișor, dar spune-mi ce faci de te absoarbe atîta și uiți de orice datorie, măgarule ? Ții mult să știu cum petreci ?... La revedere, dragul meu, veselește-te, dar fii cuviincios ; scrie-mi și mie cîteva rînduri și caută dacă se poate să-mi faci rost de reducere pe „C.F.R.". Arată salutările mele la prieteni. Ce face Nae ? (Nae Ionescu — n.n.). Cum suportă lipsa mea ? Cu dragoste, Cora.

Beldișor, trimite-mi prin „Rador" (agenție oficială de presă — n.n.) cinci sute de lei. Dacă-l întîlnești pe Bébé (Ion Vinea — n.n.) spune-i și lui să-mi trimită. Știu că-i sug destul șerpoaicele".

Și urmează tot la 9 august și tot de la Timișoara șirurile astea : „Măgarule de Beldișor, poate că înainte ca aceste rînduri să se așterne cinstitei tale priviri, Marioara Gheorghiu să fie deja în București, — dacă se ține de hotărîrea ei de azi. I-am dat procură să te urecheacă. Nu zău, cînd am plecat m-ați țipat cu toții. Nici un cuvînt de nicăieri, de parc-aș fi singură în toată lumea. Beldișor, eu mai aștept cîteva zile aici să-mi ajungă veste și parale. Am fost ieri cu Marioara Gheorghiu și Sandu la strand... Semăna unul cu tine, Beldie, de mă nebuneam cu Marioara, dar era mai bărduhănos și mai scurt în picioare. Tu ești zvelt pe lîngă el !... Dar nu zău, adu-ți aminte și scrie-mi repede. Salutări prietenilor. Cu dragoste, Cora".

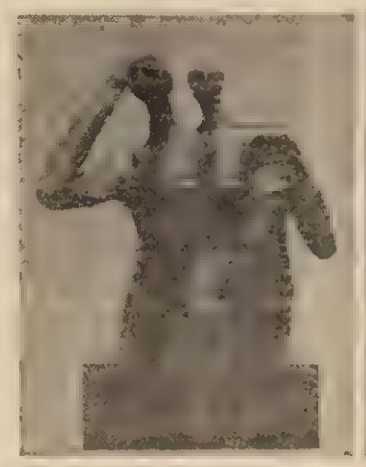

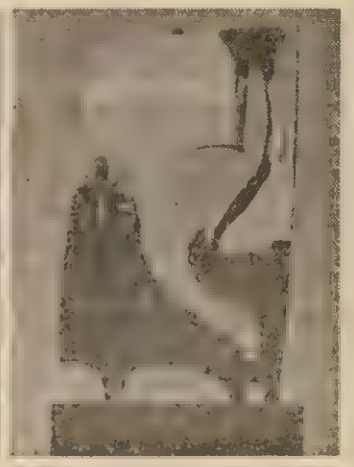

La 14 august Cora Irineu găsindu-se la Arad începe o scrisoare pe care n-o isprăvește : „Dragul meu Beldie, m-am aflat în Arad într-un cerc de oștași simpatici și îndatoritori cum nu-ți închipui. M-au plimbat cu trăsura lor prin împrejurimi, la pescuit și la vînat, în păduri de stejari, locuite de cocoși sălbateci, prin cringuri ; am dejunat cu ei în lunca de tufe din marginea Crișului — smarald pierdut în stufăriș — pe cînd soldații întindeau năvodul. M-au plimbat pe stranduri de scăldători, prin pîrcuri, pe undele Mureșului cel săltat de poduri măreațe. Cînd am cerut generalului Daschievici voia să vizitez cetatea, maiorul Măinescu, un abonat al „Ideii" (publicația „Ideea europeană" a lui C. Rădulescu-Motru — n.n.) care se aflase în Caracal, cînd cu conferințele noastre, se oferi să mă conducă. Ce să-ți spun ? Îl știi pe Procopiescu — e la fel și, potrivire ciudată, sînt concetățeni. Pune aceeași stăruință să venim aici cu conferințe, dorință care însuflețește și pe cei din Brașov, după spusa lui M-me Soreanu, cu care a fost ca să mă întîlnesc tot prin Măinescu, așa că se găsesc și aici covrigi pe stradă, cum vezi...".

Epistola rămîne așa și e reluată, în continuare, la 25 august, la Lipova : „Scumpul meu Beldișor, tot scriu la scrisoarea asta care parcă nu trebuie să mai sfîrșească. Mi-a scăpat din mînă firul povestirii, căci n-am mai avut răgaz să-ți însemn nimic. În sfîrșit, o scrisoare a ta ! Te văd întreg și v-am văzut pe toți într-însa. M-am cutremurat de accentul vorbelor tale, elocventul meu Beldișor, care-ți nesocotești într-atît însușirile ! Încordarea mea s-a topit deodată și am simțit dulceața oboselii ; sfîrșeala mea care te-ar face să închizi cu bucurie ochii pentru veșnicie. Dragul meu, noutatea e elementul care mă face să trăiesc cu atîta intensitate, să vibrez la toate emoțiile, de parc-aș fi vizitată de un duh sfînt sau stăpînită de un diavol... Dragul meu Beldișor, trebuie să închid scrisoarea asta, fără să-ți spun mai nimic din cîte vreau să-ți spun... Nimic din ce-am văzut și ce am auzit. Sînt obosită și timpul nu mă mai duce. Mă plec pe umoriștii. La revedere. Multă frățile la ortaci . Cora".

Acesta e crîmpeiul epistolar, din povestea de dragoste dintre .Cora Irineu și Constantin Beldie, care-și păstrează și azi, după 60 de ani colbăiți, murmurul unei melodii pierdute, miresmele care vin de foarte departe și ultatele și desuetele langori de altădată.

L. KALUSTIAN

Biblioteca în aer liber

Nenca șoferul

Nu, de uitat momentul acela nu l-am uitat, dar după decenii sigur că nu pot reda în amănunt ce s-a întîmplat. Voi încerca doar să nu fabulez. Ce nu-mi amintesc precis, așez sub semnul atoateîngăduitor al lui „poate". Era deci într-o zi din luna august 1940 — nu poate, ci sigur — aveam șase ani și se petrecuse în familia noastră un eveniment. Nu știu despre ce e vorba, dar numai o întîmplare ieșită din comun ne putea determina, pe mama, pe tata și pe mine (dar eu, firește, nu luam hotăriri) să ne urcăm într-o „mașină de piață", oprită cu brațul ridicat de părintele meu chiar în fața casei unde locuiam, pe strada Popa Tatu din București. Eram în pragul anilor negri, al plinii de orz și al marmeladei „melanj" (adică de dovleac) întinsă pe felii de mămăligă rece. Nu-i ardea nimănui de taxiuri pe atunci. Și totuși mașina a oprit, tata s-a suit lîngă șofer, mama și cu mine în spate, și ar fi trebuit să ne urnim, dar nu știu ce vorbeau cei doi bărbați, pentru că plecarea a întîrziat cîteva minute. Poate. Iată primul „poate". Oricum, am pornit și ne îndreptam spre cartierul gării Filaret, unde locuiau bunica și trei dintre mătușile mele, cu soții și copiii lor. Mașina — poate mi se pare — mergea nefiresc de încet. La un moment dat, puțin înainte de „Parcul Carol", azi „Parcul Libertății", cam la poalele dealului ce urca spre gara Filaret și, mai departe, spre cimitirul Belu, s-a oprit.

— Dați-vă jos, vă rog, nu pot să vă duc mai departe... a spus șoferul.

Mama a rostit cîteva cuvinte de protest. O întrebare nervoasă. Poate a scos și un mic strigat neplacut, de cucoană. Ciudat, tata n-a spus nimic, ba chiar cred că i-a făcut un semn să se potolească. Și atunci șoferul s-a întors spre mine și mi-a explicat cu fața plină de lacrimi :

— Ai mei au rămas dincolo... Toată familia. Am un băiețaș ca tine.

Era pentru prima dată în viața mea cînd vedeam un bărbat plîngînd și — cu toate că nu am înțeles mare lucru din ce-mi spusese — esențialul l-am priceput: că omul acela trebuie lăsat în pace. A fost întîia oară cînd puterile mele de copil au fost suficiente să mă ajute să deschid portiera unei mașini. După cîteva secunde eram afară. Au coborît și părinții — tata, ultimul, a mai rămas lîngă șofer, probabil încerca să-l îmbărbăteze — și ne-am continuat drumul pe jos, în tăcere. Abia în casă la bunica am înțeles — din convorbirile adulților — că se întîmplase ceva ingrozitor cu Transilvania și că bărbatului aceluia care plîngea i se răpise familia.

Era în ziua de 30 sau poate 31 august 1940. La 30 se semnase Dictatul de la Viena și nu am de unde să știu dacă populația aflase vestea chiar în ziua aceea sau a doua zi. Oricum, era în zilele odiosului Dictat, cele în care șoferului i se furase băiatul. Un moment pe care, în **Istoria românilor**, apărută în 1975 la Editura „Albatros" Constantin C. Giurescu și Dinu C. Giurescu aveau să-l evoce în aceste cuvinte: „La 29 august, la Viena, Ioachim von Ribentropp, ministrul de externe al Reichului, și omologul său italian Galeazzo Ciano cer în termeni ultimativi delegației României (anume invitată în acest scop), ca România să accepte arbitrajul puterilor axei, arbitraj care urmează să fie acceptat fără nici o rezervă sau respins», adăugînd: «În caz de neacceptare a arbitrajului, Axa se va dezinteresa de soarta sud-estului Europei... consecințele pot fi pentru România o totală distrugere a ființei sale de stat» (sublinierea a autorilor **Istoriei...**). Concomitent, urgente măsuri militare sînt luate de Marele Stat Major nazist pentru eventualitatea unei rezistențe armate a României, iar 23 de divizii hortiste (din 24 existente) sînt concentrate la frontiera română. (...) La 30 august ultimul act al **Dictatului de la Viena** s-a desfășurat la palatul «Belvedere». Delegația română a avut de semnat textul prin care se luau 43 982 km² din teritoriul României (partea de nord a Transilvaniei, inclusiv Maramureșul, Crișana), cu o populație de 2 609 007 locuitori".

Tot spre sfîrșitul lunii august, cu patru ani mai tîrziu, băiatul de zece ani trăia zilele imense ale bucuriei eliberării de sub teroarea fascistă, zile care constituiau sfîrșitul unei epoci, începutul alteia, preludiul unei perioade de transformări fundamentale pe care nu un elev de clasa a treia primară le putea întrevedea. Dar din discuțiile celor din casă, care nu uitaseră episodul cu șoferul, am mai înțeles un lucru care, el, era la mintea mea de atunci : că România redevenea România și că primul bărbat pe care-l văzusem plîngînd în viața mea (în anii războiului am mai văzut mulți...) a reușit să-și recapete familia. Sigur că simplificam lucrurile (cum altfel ?), dar pentru mine ziua aceea însemna că bărbatului ce-mi vorbise la poalele dealului Filaret, că domnului de la volan care îmi explicase mie, ca unui băiat mare, ce i se întîmplase, o să i se dea înapoi familia ce-i fusese furată. Mă bucuram de bucuria celorlalți, dar aveam și o sursă de satisfacție proprie: se terminau anii de chin pentru nenea șoferul al meu.

FLORIN MUGUR

atelier literar

• G. Dumitrescu

F. Kőllő : Frenezie „în dodii" și exhibiționism (adesea ieftin), o adevărată fabrică (în exces de producție) de trucaje metaforice în răspăr, fără consecințe. (Poezia devine, astfel, o prezență rară, cu totul întîmplătoare.) „Cine-și spală / în prezența mea jumătatea goală ? / Cine a ținut un ac între buze / pentru a săruta peretele cu vertebra / și apoi a cusut un lucru demn de milă ?"... etc., etc. — predominare netă a confecției laborioase, care infirmă spontaneitatea, inspirația, dicteul.

A. Cozianu : Încă nu e clar, lucrurile continuă să rămînă mai aproape de compunerea diligentă, de efort și nu de har și vibrație. Ceva, în „Apus", „Perpetuare".

A. Andronic : Multe lucruri confuze, „în doi peri", care nu se potrivesc cu succesele de care vorbiți. Unele aptitudini lirice par să existe, dar ele trebuie cultivate și valorificate pe o linie mai clară, mai coerentă, cu mai multă atenție și grijă pentru cuvînt și semnificație. Vom vedea, în continuare.

W. Kramps : Excelentă „mostra" trimisă ! Așteptăm textul integral, pentru care am rezervat un loc în prima pagină !...

Valentin Rădulescu : Sînt certe manifestări lirice, deocamdată insuficient de omogene, de „rotunde", cu părți rarefiate ori chiar parazitare, cu alunecări aleatorii și cristalizări incomplete. „Ciinele", „Criza", „Sandvișe" — niște jaloane (încă aproximative) ale unui drum promițător.

Em. Băltianu : E uimitor (pe cît de regretabil) cum îndelungata dv. experiență poate lăsa în voia ei, în nestire, această gîlgă torențială de vorbe, sub semnul unei inadmisibile facilități, al locului comun, al lipsei de gust, de control, de măsură !... **Numai și numai aici** trebuie să căutați răspunsul la vesnicele dv. întrebări și jelanii în legătură cu insuccesele, neîmplinirile, eșecul repetatelor tentative de a răzbate !...

Luana : Părerea lui e mai aproape de adevăr decît a dv. !...

F. Sadic : Știți bine cum e cu „pepenii într-o mînă" !... Poezia cere o dăruire totală și consecventă. Altfel, degenerează într-un soi de „lucru manual", de „gherghef" obosit și sărac (plafonat), așa cum se vede și în ultimele texte pe care ni le

trimiteți (cu fel de fel de „fluvii cu petale de poveste fragilă"... ? !... etc.). Un singur lucru bun, care mai îngăduie unele speranțe : „De ce".

Zamfira S. : Povestirea dv. e scrisă stîngaci, fără pricepere și îndeminare. Din păcate, nu sînt semne că ar exista înzestrări și perspective în cîmpul literelor.

Ioan Paul : Cîte ceva, prin „Cotitura", „Aglomerație", „Temă acasă", dar densitatea e încă scăzută și distanța pînă la poezie încă destul de mare.

Em. Petrescu : Întîrzie așteptatul reviriment ! Ceva, în „Dar", „Mina" (cu o strofă finală neinspirată, incapabilă să prelungcască și să încheie semnificația).

M.D. Ploiești : De ce trebuie să presupuneți că răspunsul pentru **M.N. Prahova** vi se adresează, cînd dv. semnați **M.D. Ploiești** ?... Și de ce trebuie să semnați cu inițiale (și nu cu un pseudonim oarecare) ca să produceți încurcături, și dv., și nouă ? Versurile, încă neconcludente. Ceva, în „Fata", „Foame".

L. Zamfir, C.E. Andra, Raluca — București, L. Vernescu, Ovidiu L. : Încă nu putem trage o concluzie. Reveniți.

Doina Cojocariu, Virginia Fetinca, Ovidiu C., L. Ciobanu, Simona Mirea, Gabriela Coman, Gabriela Dumitrescu : E ceva, încă nu îndeajuns. Continuați. **Christy G.F., Bianca Babeș** („Din mine crește"), **Aurel Neacșu, Radu Cîrstea, Panait Ilie, Calexo, Cristian Pavel** („Nevoia de tine)", **B. Delapinu, A. Bangală, D. Giogiovan, A. Armand, A. Cuzman, Mirela Minea** („Luna ca o seceră"), **Veronica Stan, I. Iepure, Metis-Alba, Js M.C.D., Maria Cherlic, Camelia Georgescu, Ema Vrincianu, Oreste** („Opinie"), **Violeta Mihalcea, Iv. C. Dragoș, D. Pietraru :** Nimic nou !

Mumie (?), Stelian Nica („mînghiiat", „ghinditoare" ? !...), **C. Titel** (indescifrabil), **D. Bitoleanu, Marius Popa, Tudorel Drăgoi, N. Cazacovschi** (întrebați la revista „Cinema"), **Ion Marin Gheorghe, L.C.M. — Mărășești, Florin Satty** (indescifrabil), **I. Creangă, Valentin Păcurariu, Elena Neagu, Ino Sedru, I. Saveiciuc, Dumitru A. Eduard, Pan Petre Simion, Viorel Păcală, G.D. :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU ■

N.B. Manuscrisele nu se înapoiază.

DE CE ?

De ce taci și de ce nu inventezi ceva
un cal, un cîntec, o ploaie, bărci ajungînd
lîngă malul cu miracole — dă-i drumul !
cîteva pietre ți-ar fi de-ajuns ca paravan
să inventezi soarele-ntins către mine
lasă fotografiile de duminică să viseze
surîsuri elastice și confuze
vino să ne purificăm în grădina cu meri
prea lași totul pe seama pescărușilor —
mă desprind din nălucire și vreau
cristalul
apelor în care se tulbură largul...

FATMA SADIC

SINGURĂTATEA ÎN FORMĂ DE TRĂGACI

Voi dormiți liniștiți, fără vise,
cu femeia alături, pîinea și vinul
pe masă.
Iar eu, înfășurat într-o mantie
de purpură,
cu singurătatea în formă de trăgaci,
împușc aceste lebede de hîrtie
și nu știu de unde am sînge pe degete —
degetele mele prea puțin deprinse
cu trupul femeii, frîntul pîinii
și sfărîmatul paharului în podul palmei.

NICULAE ALEXANDRU VEST

JACK LONDON

Visînd să devină ziditor
pînă la stele
trăgea, în loc de gloanțe,
cu ochii cailor
împușcind preria
Putea cu-n foc de pușcă
să risipească insulele

Cu pieptul lui a oprit
cuvinte pe buzele oceanului
și făcea iarba să se simtă trandafir.

VASILE MIHALCEA

DAR...

Te-ai putea răzvrăti
pentru uzura ruginită
de roți neunse
ale carului gloriei...
Dar te alegi cu acest moft.
Te-ai putea lipsi și de el,
privind pur și simplu
în altă parte,
în partea ta...

Dar poți privi în partea ta,
acolo unde știi
că nu privește nimeni ?!...

EMIL PETRESCU

REVELAȚIE

De ce nu mi-ați spus
cît e de frumos cîntecul
cît e de pură poezia
cît e de dulce soarele
cît de aproape sînt stelele
De ce nu mi-ați spus
că prin dragoste atingi cerul cu mîna
De ce nu mi-ați spus
că viața e mică
s-o-nchizi într-o nucă
De ce nu mi-ați spus
că sînt muritoare
că sînt muritoare
De ce nu mi-ați spus

CELIA BĂNUȚ

DEȘERTUL ÎN CARE ÎNGENUNCHEZ

Mereu
un gol
Mereu
marea
și neputința
Năvala ecourilor
luîndu-ți amprentele
Palpită
sub lună
ceasuri
cu limbile tăiate.

A. VALONI

POETUL UCIDE HIMERE

Ucid himere
aruncînd bastonul de mareșal
rămîn
bun de dus
la mînăstirea incertitudinii
și-a dezolării
în acest anotimp de nevroze provizorii
aruncînd bastonul de mareșal
ucid himere
sunt singur
abia îmi aduc aminte de voi,
contemporani...

MARIUS SÂRBU

SORA MEA

Sora mea, aș vrea să știi
cum e toamna asta-n vii
despletită și aramă
înger luător de vamă

cum se taie riu-n zori
de slab țipăt de cocori,
și se rup ciorchinii singuri
de acute cutcurigiuri,

cum scîncește mustu-n boabă,
cum mi-e inima neroadă
plină tot cu haz pustiu
și cu sufluș șui, candriu...

Sora mea, de-ai reuși
cît gîndit-am a zidi
îți voi face dreaptă parte
și în viață și în moarte

DIMITRIE LUPU

„Volumul conștiinței"

(Urmare din pag. 9)

ca epică, de eseul românesc, ignoră creația de caractere. Recitind pe Agârbiceanu, criticul redescoperă cu plăcere preocuparea etică, atitudinea de înțelegere față de omul mărunt, vibrația prozatorului în fața binelui și frumosului care există în individ, indiferent de condiția lui. Nu-i spune nimic o luciditate care desfigurează și împuținează profunzimea și frumusețea umană — „căci — zice el — o luciditate care nu știe să vadă decît rău din om și din lume, părțile întunecate sau meschine ale vieții, care suspectează orice zare de lumină este o falsă luciditate, este nu luciditate ci *orbire*. Dintr-o asemenea imposibilă luciditate-orbire rezultă o literatură crispată, plină de exasperare (...), deprimantă, neputincioasă și rea, cărți cu mame fără sentiment matern și cu „iubiri" ce sînt orice altceva în afară de iubire. Parcurgînd o asemenea literatură, citind asemenea cărți ilustrînd un primejdios amoralism dezumanizant ce omenesc mi se pare tezismul de atitea ori incriminat al lui Agârbiceanu, ce respirabilă și purificatoare proza sa aspră și curată ca un munte". Ideea este reluată, sub diverse forme, și în alte articole, dovada unei opțiuni adînci și a unui program critic de la care Valeriu Cristea nu se abate. Acceptîndu-le, în principiu, pe amîndouă, aș introduce în privința *insuficienței umane* a personajului din proza de azi și a *volumului conștiinței* (care e, deopotrivă, al creatorului și al eroului) cîteva disocieri. Cea dintîi are în vedere sursa acestei insuficiențe. E vorba, care, de o concepție a scriitorului modern (de o *luciditate* rău înțeleasă și rău aplicată) sau de o insuficiență chiar a gîndirii, concepției scriitorului care, neștiind să citească sufletul uman, nu propune, în analiză, decît o schemă abstractă și „rece" a individului ?! Înclin să cred că insuficiența umană a personajului se bizuie pe o insuficiență estetică a prozatorului. M-am întrebat și eu, citind romanele de azi, pentru ce sînt în ele atît de puține personaje memorabile și pentru ce viziunea lor asupra omului modern este așa de limitată și neconvingătoare, în ciuda conflictelor în care intră și a dramelor sociale prin care trec. Răspunsul nu poate fi decît unul singur : pentru că prozatorul nu știe să construiască tipuri memorabile și, în genere, prozatorul are o viziune obstinat și îngust sociologică. El este, cum am spus și altă dată, prea puțin creator, a uitat să povestească și, în pofida teoriilor moderne pe care le adoptă cu ușurință, nu știe să construiască un roman sau o nuvelă. Scriitorul trebuie să aibă, desigur, „inima caldă" (adică puterea de înțelegere a condiției umane), dar și capacitatea de a exprima, în formele creației și cu puterea ei de convingere, complexitatea umanului. Chiar răul, demonicul are nevoie de adîncime pentru a fi înțeles și pentru a avea o semnificație în ordinea artei. Înclin să cred că prozatorii care nu știu să construiască „personaje simpatice", cum zice Valeriu Cristea, nu știu să construiască, în genere, personaje verosimile în structura și în sfera lor de existență. Simpaticii, ca și antipaticii, răii și buni, depind, într-adevăr, în literatură de volumul conștiinței estetice. Nuanțînd ideea lui Valeriu Cristea, aș spune că impresia dezamăgitoare pe care o avem parcurgînd atîtea cărți cu personaje „fără inimă", vine mai întîi din faptul că aceste cărți n-au spirit, n-au inteligență creatoare, sînt scrise, pe scurt, de oameni fără vocația marii arte și, de cele mai multe ori, chiar fără un elementar talent epic. Oricît de cinic ar fi un scriitor (admițînd că există așa ceva) și oricît de rea, necruțătoare ar fi luciditatea lui, dacă este un talent adevărat nu se poate ca viziunea lui asupra răului din om să nu aibă o anumită grandoare și putere de convingere. Dar se întîmplă adesea că indivizii care evoluează în romane voluminoase n-au identitate literară și, deci, nici identitate umană. E mai rar cazul, semnalat de Valeriu Cristea, cînd o carte să ne satisfacă „din punct de vedere estetic", nu însă și „sufletește". De regulă, ea nu ne satisface în nici un fel. Sub sărăcia sufletească se ascunde o detestabilă sărăcie a gîndirii și o insuficiență gravă a talentului. După Joyce și Céline, și chiar mai înainte de ei, nu mai putem judeca eticul în literatură decît ca o manifestare a esteticului. Cine a spus că frumosul este binele în acțiune sau binele în grad maxim ? Rău, derizoriul, impostura, abjecția, pe scurt, căderile omului au nevoie, pentru a căpăta pregnanță și semnificație, să fie privite în oglinda unei mari conștiințe artistice. Restul cade în seama unui „realism pragmatic și obtuz", vorba lui Valeriu Cristea.

Autorul volumului *Modestie și orgoliu* (un simbol pentru criticul care își înțelege bine locul și misiunea în literatură) cere ca nu numai proza să aibă inimă, dar și critica. O critică nu înseamnă, după el, numai idei, stil, interpretare, înseamnă și un mod de a fi și de a simți. „Deficitul de existență, de trăire", poate influența nu numai calitatea operei literare, dar și calitatea interpretării literaturii. Cu alte vorbe, în critică trebuie să vibreze omul, să se simtă plinătatea sufletului care citește și judecă, nu numai agerimea minții. Și Valeriu Cristea citează pe G. Ibrăileanu, E. Lovinescu și Tudor Vianu, trei dintre marii critici români pe care îi stimează enorm și de care se simte apropiat între altele tocmai prin accentul pus, în analiză, pe calitatea umană a creației. Într-o paranteză confesivă, criticul dă această splendidă imagine a pietonului sentimental în lumea cărților : „Dacă paradisul ar exista, mi l-aș închipui populat — în afara și în jurul acelor ființe apropiate pe care le iubim cu tenacitate zi de zi și oră de oră — exclusiv cu oamenii pe care i-am „prins" astfel de-a lungul anilor în plasa simpatiilor mele de pieton sentimental, spațiu al unor conexiuni afective cu obiect *efemer*, înfiripate instantaneu dar neînchipuit de durabile. Unii s-ar putea să se întrebe ce legătură poate fi între critică și asemenea experiențe sufletești citadine mai mult sau mai puțin bizare și totuși atît de obișnuite. În ce mă privește, fără ele (adevărate *evenimente* ale vieții fiecăruia dintre noi) n-aș fi avut, probabil, nici un motiv să scriu".

Trebuie să aibă, mă întreb, criticul inimă ? I se cere, azi, să aibă numaidecît o metodă, un sistem de lectură, în umbra cărora să se retragă în modul cel mai discret cu putință. Valeriu Cristea ne reamintește că toate acestea nu sînt posibile decît cu prețul unei alarmante tehnicizări a criticii, ceea ce înseamnă o scădere a vitalității și frumuseții ei. E îndreptățită această neliniște ? Este, oricum, reală și orice critic care gîndește mai profund la profesiunea lui și-o pune. Criticul „cu inimă" sau „de inimă" a ieșit, în orice caz, din orizontul literaturii moderne. Impresionismul este socotit peste tot și aprospe de către toți o frivolitate a spiritului. Subiectivitatea rămîne în pragul metodei, afecțiunea nu participă (decît sub forma unei severe refulări) în demersul criticului. Critica este opera ascezei, nu a plăcerii. Tocmai la aceste bucurii ale spiritului critic nu vrea să renunțe Valeriu Cristea. Și tocmai acest lucru cere el criticului literar : să nu sacrifice „sărbătorile lecturii" și să nu se rușineze să-și manifeste propria sensibilitate. Cred mai mult într-un critic pe care îl simt — notează el.

Adevărul este că *volumul simțirii* s-a redus în critica nouă, dar n-a dispărut și nici nu e posibil să dispară. În orice *om al codului* trăiește și un *om al plăcerii*, a dovedit-o Barthes. Un critic creator, cum trebuie să aspire orice critic adevărat, este un spirit care, pe măsură ce scrie, se descoperă pe sine și se gîndește pe sine în raport cu obiectul estetic. Scriem — zicea Sartre într-o extraordinară propoziție — pentru a ne simți esențiali în raport cu universul ! Ne-am mai simți esențiali față de univers și față de noi înșine dacă am împiedica să se manifeste spiritul și sufletul în plinătatea și forța de care sînt în stare ? Criticul trebuie să aibă, deci, și inimă, pentru că fără ea cunoașterea ar fi incompletă și spiritul critic ar fi primejduit de sterilitate.

Doru Bucur

De opera lui Doru Bucur trebuie să ne apropiem cu reculegere și cu un mare interes. Îi este proprie o înaltă temperatură. El a năzuit către pictura — aș zice — totală. Cît de departe ne aflăm de speciile picturii comode, ale picturii de divertisment! Doru Bucur a făcut corp cu Pictura așa cum puțini o fac pe planetă. Era angajat cu toată fibra făpturii lui fragile, zi și noapte, în actul complex al sublimării artistice. Din nefericire, circumstanțele existenței l-au obligat, mare parte din scurtul timp al vieții cumplit încheiate la 47 de ani (în 1969), să se țină departe de instrumentele iubite, să între sporadic în altarul atelierului, de altfel întotdeauna improvizat, căci nu a avut niciodată o cameră special destinată. Aceasta nu l-a împiedicat însă să-și dezvolte o gîndire plastică deosebită, unică. Paginile lui de jurnal atestă, cu claritate și ferm, pe lîngă tragismul existării fizice, continua, pura lui existare spirituală în acel „lucru grandios : arta". Pictura lui intenționează adeseori să capteze straniul epocii noastre spațiale. Ea este populată de irizate, mirifice „căderi în cosmos" și de nemaivăzute „viziuni spațiale". Întotdeauna ea respiră larg o năzuință cosmică, o restituire către semeni a vibrării sale maxime de contemporan mereu insetat de cunoaștere și perfecțiune, mereu neliniștit, profund angrenat în crearea specificității spirituale a lumii noastre. Era chinuit de ideea modalităților de exprimare a unei arte absolute. El afirma că „între pictura figurativă și cea abstractă trebuie să existe un alt drum care poate încă nu s-a arătat nimănui". Pierderea lui timpurie este o veritabilă mare pierdere pentru arta noastră, pentru artă în genere. Sîntem datori să-i adunăm lucrările și să-i organizăm expoziții.

FLORIN NICULIU ■

UNIVERS

Un cîntec glăsuind ca o pereche de ochi

● De cînd se bea cafea în Europa ● Proiectele lui Mireille Mathieu ● Neînțelesul Shakespeare ●

Comentarul săptămînii

Bătrînii tineri

În ultimii ani, în literatura de specialitate perioada de după 1965 este numită tot mai des, cel puțin în ceea ce privește țările dezvoltate, „perioada post-industrială". Corespunzător, se vorbește și de o „generație post-industrială", cu preocupările ei, cu problemele ei specifice. La una din aceste probleme ne vom referi în cele ce urmează.

Pînă nu demult, se considera că din punct de vedere socio-economic — în concordanță, firește, și cu factorul biologic — viața omului este alcătuită din trei părți : perioada de formare, perioada de muncă și perioada de odihnă (pensionarea, retragerea). Dar pentru „generația post-industrială" se pare că această împărțire nu mai corespunde realității. Schema propusă în acest caz este următoarea : faza preprofesională, faza profesională, faza postprofesională și faza de repaos. După cum se observă cu ușurință, noutatea constă în introducerea unei perioade în plus, cea de-a treia. Ce reprezintă ea ?

După cum scria nu demult „Deutsches Allgemeines Sonntagsblatt", este vorba de faptul că, în mai multe țări occidentale, „numeroși bărbați și femei sînt scoși la pensie înainte de vreme, sub motivul că ar fi prea în vîrstă pentru viața profesională". Operațiunea are loc în intervalul dintre 50 și 60 de ani, și astfel societatea se află dintr-o dată în fața unui grup masiv de oameni care sînt încă în putere, capabili de a mai munci, care se simt prea tineri pentru a fi pensionați. Acești oameni, inactivizați înainte de vreme, au fost numiți „bătrînii tineri". Ei sînt din ce în ce mai mulți. „Astăzi, scrie revista amintită, mai bine de jumătate din salariații sînt scoși la pensie înainte de limita legală". S-a calculat că pînă în 1995, „bătrînii tineri" vor reprezenta în R.F.G. 24% din populație, ajungînd la 11,9 milioane, în loc de 9,6 milioane cîți sînt în prezent.

În mod normal, ieșirea la pensie mai devreme ar trebui să-i bucure pe oameni, întrucît li se creează posibilitatea de a-și oferi unele satisfacții de care n-au avut parte mai înainte, din lipsă de timp : călătorii, lectură, vizitarea așezămintelor de artă, sau pur și simplu statul la taclale. Dar nu se întîmplă așa. Scoși prematur din viața activă, acești oameni, pentru care munca devenise mod de existență, se simt inutili și, prin aceasta, frustrați. Ca să nu mai vorbim și de faptul că au de suferit materialmente, pensia fiind, se știe, mai mică, și uneori mult mai mică, decît salariul.

Dar oare prelua scoaterii anticipate la pensie este într-adevăr faptul că oamenii între 50 și 60 de ani nu mai pot face față activității profesionale ? Aceasta este mai curînd explicația, ca să zicem așa, oficială. După cum precizează sursele amintite, „milioanele de șomeri și generația care vine din urmă îi aruncă pe «bătrînii» afară din atelierele și din birourile lor". E vorba, așadar, de locurile de muncă ale persoanelor aflate între amiaza și amurgul vieții, și nu de incapacitatea lor. Dar cîte locuri de muncă s-ar putea crea pe seama uriașelor fonduri destinate înarmărilor ? Dacă cheltuielile militare s-ar reduce fie și parțial, s-ar putea da de lucru atît șomerilor, cît și tinerilor care pășesc acum în viață, și n-ar mai fi nevoie de „faza post-profesională", populată de bătrînii tineri. Oamenii ar putea astfel deveni bătrîni la vîrsta bătrîneților.

ION CODRU ■

Shakespeare tradus în... engleză

Dacă la noi s-ar monta o piesă în care eroii să vorbească în limba Paliei de la Orăștie, spectatorii tot nu și-ar face o idee exactă a diferenței dintre limba engleză de astăzi și cea a lui Shakespeare. În prezent, englezii pur și simplu nu pricep anumite pasaje din scrierile marelui Will, din cauza numeroaselor cuvinte ieșite de mult din uz și care trebuie tălmăcite cu dicționarul de arhaisme. Iată de ce cunoscutul literat și istoric englez A. Rous, de la Universitatea din Oxford, s-a gîndit să... traducă cele 37 de piese ale lui Shakespeare în engleza de astăzi. Prelucrate în acest sens de Rous însuși, textele shakespeariene au văzut lumina tiparului cu prilejul celei de-a 420-a aniversări a nașterii maestrului.

Această „aducere la zi" a limbii marelui clasic a provocat reacții contradictorii — de la aplauze entuziaste, la proteste vehemente. Așa, de pildă, cunoscutul actor Richard Burton, unul din organizatorii festivalului shakespearian de la New York, și istoricul Barbara Tachman au salutat cu căldură încercarea lui A. Rous de a elibera operele vrăjitorului de la Avon de cuvintele neînțelese astăzi și de balastul trimiterilor la subsol, obligatorii în prezent pentru orice text shakespearian tipărit. În același timp, au fost formulate și numeroase critici. Unii au arătat că o astfel de prelucrare nu numai că a modificat dimensiunile unor versuri, făcîndu-le să șchioapete, ci, în unele cazuri, a și denaturat sensul lor inițial. Alții au afirmat că această manieră de popularizare constituie „un act irresponsabil", că ea coboară piesele shakespeariene la nivelul „pălăvrăgelii în jargon". Specialistul american John Andrews scria : „Redactarea lui Rous șterge multe nuanțe, coboară, tonalitatea pieselor și plasează poezia la nivelul prozei. Este ca și cum ai înlocui statuile dintr-o catedrală medievală cu manechinele dintr-un magazin universal".

Dar pe Rous aceste critici nu l-au prea impresionat. El este autorul mai multor lucrări consacrate lui Shakespeare și vremii lui, iar unele concluzii ale savantului au format obiectul unor vii dispute științifice. „Atitudinea față de Shakespeare — a spus Rous — este astăzi, în multe privințe, asemănătoare cu atitudinea față de expónatele de muzeu. Eu am vrut ca marele clasic să devină contemporanul nostru, și nu să rămînă în stare congelată". Specialistul englez afirmă că a procedat la „traducere" cu cea mai mare grijă și că n-a schimbat decît cuvintele cele mai greu de înțeles. Astfel, în faimosul monolog al lui Hamlet „A fi sau a nu fi" a modificat foarte puțin doar două fraze. Rous a subliniat că scopul principal al acțiunii sale este ușurarea înțelegerii lui Shakespeare de către studenți, care îi citesc operele cu glosarele de arhaisme alături. „Cu fiecare deceniu — afirmă omul de știință englez —, limba lui Shakespeare devine pentru noi tot mai străină. Iată de ce a fost necesar s-o apropiem de zilele noastre și s-o facem înțeleasă".

De pe toate meridianele

Paradoxurile analfabetismului

În zilele noastre ne-am obișnuit să raportăm analfabetismul aproape exclusiv la lumea a treia. Aflăm însă cu mirare — dintr-o corespondență a agenției vest-germane de presă D.P.A. — că acest fenomen este prezent acolo unde îl aștepți mai puțin, și anume în țările vest-europene dezvoltate, membre ale Pieței Comune. Astfel, dintre cei 270 de milioane de locuitori din statele Comunității, 21 de milioane sînt analfabeți sau semianalfabeți. Agenția citată consideră însă că numărul adevărat al nestiutorilor de carte este cu mult mai mare, întrucît la recensăminte analfabeții se jenează de cele mai multe ori să se declare că atare. De aceea și apar cifre diferite, uneori cu nepotriviri foarte mari între ele. Așa, de pildă, se presupune că în R.F.G., care multă vreme s-a considerat țară cu populația în întregime știutoare de carte, există între 600 000 și 3 milioane de oameni care nu știu nici să scrie, nici să citească. În Marea Britanie numărul acestora este de 2 milioane, iar în Olanda de 400 000, la care se mai adaugă 350 000 de muncitori străini. În Franța sînt cel puțin 2 milioane de analfabeți, în Belgia — 360 000, iar în Grecia — 620 000. Însă recordul îl deține de departe Italia, cu 11 milioane de analfabeți și semianalfabeți. Numai Danemarca și Luxemburgul au declarat oficial că, practic, nu au locuitori care nu știu să scrie și să citească.

Cafeaua n-a fost totdeauna măcinată

La o recentă expoziție deschisă la München — scrie ziarul **Süddeutsche Zeitung**, care apare în acest oraș vest-german — au putut fi văzute toate tipurile posibile de măcinătoare de cafea, din toate vremurile. Expoziția și-a propus să înfățișeze lungul drum parcurs de cafea în Europa. Potrivit documentelor expuse aici, această băutură a apărut pentru prima oară pe continent la începutul secolului al XVI-lea. Cîtva timp ea nu s-a bucurat de popularitate, dobîndind chiar faima de „zeamă otrăvită".

Și iată că în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, la Nürnberg a fost construită prima rișniță de cafea, și în curînd în orașul Remsheid noul produs era fabricat în 22 de ateliere. În secolul al XVIII-lea, utilizarea cafelei în Germania și fabricarea de rișnițe au primit o grea lovitură din partea regelui prusac Friedrich al II-lea. El a emis un decret prin care instituia monopolul de stat în comerțul cu cafea, ceea ce a dus la o scumpire bruscă a îndrăgitei băuturi. Numai oamenii cu foarte mare dare de mînă își mai puteau permite să consume cafea. Dar a fost găsită și de astă dată o soluție : în cafeaua măcinată a început să se introducă cicoare — pe atunci numai cicoare —, obținîndu-se un nechezol avant la lettre. Ca urmare, a renăscut și producția de rișnițe : cicoarea trebuia, oricum, și ea măcinată.

ION D. GOIA ■

Roza vînturilor

CARLOS DRUMMOND DE ANDRADE (Brazilia)

Cîntec amical

Vreau să încheg un cîntec
în care mama mea se recunoaște
în care toate mamele se recunosc
un cîntec glăsuind ca o pereche de
ochi.

Merg pe o șosea
ce străbate mulțime de țări.
Dacă ei nu mă văd îi văd eu
și salut prieteni de-o viață.

Împart o taină asemenea
unuia ce iubește sau numai surîde.
În chipul cel mai firesc
două dureri se caută mereu.

Viața mea, viața noastră
întruchipează un singur diamant.
Am învățat cuvinte noi
altora le-am dat frumuseți.

Vreau să încheg un cîntec
care trezește bărbații
și adoarme copiii.

Science fiction

Marțianul mă întîlnise pe stradă,
se temea de neputința mea
omenească.
Cum de-i ființă, gîndea, cum,
de vreme ce scornește atîtea
distrugeri ale propriei sale ființe ?

Plecînd marțianul m-am luat
după el.
Aveam nevoie de ei ca mărturie.
Dar nu voi să-mi vorbească și
dispăru
în văzduhul cu frunzea
problematică.

Am rămas singur, singur și
departe de mine.

În românește de
PETRE STOICA ■

Accente în lume

Ficțiune și realitate

În Literaturnaia gazeta a apărut un interviu cu cei mai cunoscuți scriitori sovietici de ficțiune. Printre schimbările și realizările preconizate pentru începutul și mijlocul secolului viitor sînt și cele legate direct de om, de modul său de viață. De pildă, opinează scriitorii, în acea perioadă se vor efectua experiențe de prelungire, chiar de redare a tinereții. Oamenii vor avea haine speciale, ce vor ține răcoare vara și vor încălzi corpul iarna, iar paltoanele, șubele vor fi doar obiecte de muzeu. Pînă la apariția acelor minunate obiecte de îmbrăcat tot obișnuitele haine vor fi necesare. Inventarierea făcută în taiga este îmbucurătoare, numărul tigrilor a crescut de șase ori, iar zibelina care dispăruse a ajuns la numărul la care poate fi comercializată.

Litiera lacrimilor

După Italia, Franța este țara care va realiza o coproducție chino-europeană. Prima coproducție chino-franceză, „Litiera lacrimilor", reconstituie treizeci de ani din istoria frămîntată a poporului chinez, începînd cu încercuirea și luarea Shanhaiului de către Armata de eliberare, în anul 1949, și continuînd apoi cu perioada frămîntată a Revoluției culturale. Eroina filmului și scenaristă a propriei existențe este pianista Chow Ching Lie, fosta elevă a Margueritei Long. Pianista își prezintă viața de la vîrsta de treisprezece ani, cînd a fost silită să se căsătorească, pînă într-o zi din aprilie 1973 cînd a dat primul său concert pe scena teatrului de la Champs Elysées. Chow Ching Lie va concerta pe aceeași scenă în primăvara anului următor.

Realizări și proiecte

Președintele R.F.G. a decorat-o pe Mireille Mathieu, ridicînd-o la rangul de ofițer al Verdienstkreuzes — adică echivalentul francez al „Ordinului meritului". După ce a primit ordinul, Mireille s-a grăbit să se întoarcă în Franța pentru un turneu care s-a încheiat la Avignon, orașul său natal, unde a cîntat pentru prima oară în viața și cariera sa. Am așteptat acest lucru, spunea Mireille Mathieu, 18 ani. Acest concert a fost un eveniment pentru întreaga familie care s-a reunit ca pentru o mare sărbătoare : tatăl, mama și cei 13 frați — 6 surori și 7 frați. Proiecte — un drum în Mexic unde îi va întîlni pe Placido Domingo și Julio Iglesias, pentru a înregistra un show intitulat „Cri-cri" turnat în franceză, spaniolă și engleză. După Mexic, M M. va zbura la New York unde împreună cu alte două mari vedete, Paul Anka și Michel Legrand, va apărea timp de trei săptămîni într-un spectacol la Gershwin Theatre de Broadway.

ELENA GRECESCU ■

Lumea se amuză

— Scuzați, locul acesta este liber ?

(După PANORAMA — Polonia)

Omule, fii primul tău medic!

SĂ GÎNDIM CU CAPETELE NOASTRE

● Un tezaur inepuizabil: farmacia naturii ● Concret, impotriva fumatului ●

Aproape totul despre Laboratorul

PLANTAVOREL

Farmacistul **Isidor Grosu**, 40 de ani, născut la Vaslui, absolvent al Facultății de farmacie din Iași, este, din noiembrie 1982, șeful Laboratorului PLANTAVOREL din municipiul Piatra Neamț. A lucrat pînă a veni aici la Institutul de medicină și farmacie din Iași, disciplina industria medicamentului. A venit pentru o idee, mi-a mărturisit : să pună umărul, alături de toți oamenii inimoși, la reevaluarea și redimensionarea unei și frumoase și eficiente tradiții — industrializarea plantelor medicinale pînă la stadiul de medicament, preluind în această delicată întreprindere tot ce este bun și se mai cunoaște din practica fostelor laboratoare Vorel.

— La prima vedere, zice, acțiunea de revitalizare a acestei idei, a reînființării laboratoarelor, apare oarecum simplă. În realitate este destul de complexă : ni s-a impus adaptarea unor tehnologii de fabricare a medicamentelor în spațiul existent. Problema a fost dificilă pentru că trebuia să folosim niște aparate care trebuiau montate în spațiul de aici. Apoi s-a pus, la fel de acut, problema materiei prime, adică a plantelor medicinale, medicamentele care urmau a se fabrica neconținînd altceva în compoziția lor decît extracte din flora spontană a țării. Am procurat, apoi, din țară, aparatura necesară. Am mers la Cluj-Napoca, la Timișoara, Tg. Mureș, București. Știam ce ne trebuie, dar uneori aceste aparate au fost adaptate fluxului impus de clădirea în care ne-am instalat. Așa că, în luna octombrie 1983, am obținut primele comprimate : plavobilul, plavotensul și plavolaxul, recomandate, în ordine, în afecțiuni hepatobiliare, cardiovasculare, iar ultimul este un laxativ.

— Ați extins, ulterior, gama de medicamente fabricate ?

— Am mai pus la punct tehnologiile de obținere a extractelor totale (uscate) din plante, în vederea realizării și a altor produse farmaceutice : plavosedin (sedativ), plavocool (folosit în afecțiuni gastroduodenale), plavothym (pentru afecțiuni bronhopulmonare), plavoalgin (adjuvant în tratamentul afecțiunilor reumatice), plavovenol — tablete, unguent, supozitoare (folosit în afecțiuni circulatorii), plavosept (recomandat în afecțiuni bucofaringiene).

— Toate aceste medicamente le fabricați acum ?

— Le fabricăm acum în cantități foarte mici, datorită faptului că linia tehnologică de extracție nu este montată în întregime ; facem, de asemenea, unele finisări în tehnologie. Sperăm ca anul acesta, prin octombrie sau noiembrie, linia tehnologică pentru obținerea extractelor din plante medicinale să intre în producție, să putem realiza, astfel, extractele din plante necesare producției de medicamente a anului 1985.

— Care va reprezenta mult ?

— După un calcul estimativ, aproape 150 milioane. Asta în situația în care mai completăm o parte din instalațiile necesare : mașini rotative de comprimat cu productivitate foarte mare. La ora actuală noi producem, în două schimburi, 120 000 comprimate. O mașină rotativă poate produce între o sută, pînă la două sute de mii de comprimate într-o singură oră ! Deci, e oarecare diferență, nu ?

— Într-adevăr, „oarecare". Dar de unde puteți procura mașina asta ?

— Le produce I.M. București. Noi vom face totul pentru a o putea procura. Acum va trebui să mergem la Cluj, la Institutul de cercetări și proiectări pentru industria alimentară și frigorifică, pentru un atomizor — o instalație pentru uscarea extractelor din plante prin atomizare.

— Ce fabricați, în mod curent, acum ?

— În momentul de față avem în fabricație patru medicamente : hepatobil, expectorante, antidiareice și rhamnolax — realizate din pulberi de plante.

— Cum poate intra omul în posesia lor ?

— Medicamentele vor apărea în farmacii, în funcție de comenzile pe care le vom primi de la oficiile farmaceutice din țară.

— În obișnuința Laboratoarelor Vorel exista, din cîte știm noi, sistemul de desfacere a medicamentelor ramburs : solicitatorul trimitea o scrisoare, în care indica medicamentul de care avea nevoie, iar la primirea lui prin poștă, plătea contravaloarea. V-ați gîndit și la o astfel de posibilitate ?

— Toate medicamentele noastre se vor desface prin farmaciile din țară — lucru mai convenabil, credem noi, pentru cumpărători. În cazuri speciale, cînd un bolnav ne solicită un anume medicament, vom organiza un serviciu **ramburs**, dar tot prin farmaciile care ne vor deservi. Pentru că, trebuie subliniat, singurele unități specializate în desfacerea controlată a medicamentelor sînt și rămîn oficiile farmaceutice și, implicit, farmaciile.

— Dar o farmacie proprie Plantavorel nu va exista ?

— Dorim să organizăm în Piatra Neamț, cu concursul Oficiului farmaceutic Bacău, o farmacie pentru desfacerea numai a produselor fitoterapeutice și, în același timp, pentru prepararea unor rețete magistrale (prescrise de medici) cu componente din plante, plante livrate de noi.

— Practic, cum ?

— În cadrul policlinicii cu plată din Piatra Neamț, se va organiza un cabinet fitoterapeutic, unde medicii vor prescrie rețete bolnavilor, cu adresabilitate la farmacia sus-amintită. Aceasta pentru a urmări mai bine efectele terapeutice ale produselor noastre. Dorim, de asemenea, ca medicii care vor prescrie bolnavilor produsele noastre să țină o legătură strînsă cu Laboratorul **Plantavorel**, atît din punct de vedere al documentării referitoare la unele produse, cît și al dozelor maxime care se pot administra unui bolnav.

— Dar dacă vă pomeniți, în curînd, cu niște scrisori de solicitare ?

— În momentul de față, v-am spus, nu avem organizat un serviciu **ramburs**. Că să intre în posesia medicamentului dorit, omul trebuie să se adreseze la farmacie, iar farmacia, prin notă de comandă, nouă.

— Ce termene de garanție au medicamentele fabricate la Plantavorel ?

— Termenul de garanție e de doi ani, de la data fabricației specificate pe ambalaj

— Ați livrat vreunei farmacii produsele fabricate pînă acum ?

— Avem în stoc 30 000 flacoane de hepatobil pregătit pentru livrare și 20 000 de flacoane cu expectorante. Le vom livra în zilele următoare oficiilor farmaceutice din Bacău și Iași. În viitor vom introduce în fabricație alte două produse. Vrem, tot în viitor, să realizăm și produse cosmetice, cum și o serie de produse pentru sectorul zooveterinar, pentru tratarea enteritelor la viței și a helmintiazelor în sectorul porcin. De altfel, ne-am propus să realizăm întreaga gamă de forme farmaceutice pe care o realizau Laboratoarele Vorel : soluții, siropuri, unguente, supozitoare, comprimate.

— Pentru fiecare medicament aveți nevoie și de o aprobare a fabricației : cum o obțineți ?

— Comisia medicamentului, din Ministerul Sănătății, analizează fiecare formulă în parte, atît din punct de vedere al componentelor active, cît și al acțiunii farmacodinamice și, în raport de rezultate ne aprobă sau nu fabricația.

— Dar controlul ?

— Se face un control fizico-chimic al materiei prime, prin determinarea conținutului în principii active în plantă (variabile în raport cu condițiile pedoclimatice ale anului), apoi se face un control cantitativ al principiilor active pe tot fluxul tehnologic de extracție, concentrare și uscare. La urmă, facem un control fizico-chimic al produselor finite.

— Acum, să discutăm o problemă mai dificilă : materia primă ! Fiind vorba de cantități industriale, cum le procurați ?

— Prin contracte cu Trustul PLAFAR București și prin organizarea unui sector de producție pe lîngă fiecare oficiu de recoltare și cultivare a unor plante medicinale mai dificile. Anul acesta avem culturi dirijate, pe 10 hectare, terenuri în îngrijirea fiecărui dispensar comunal din județ, precum și pe terenul adiacent Pîngărați. Dar materia primă fiind într-adevăr o problemă, vom extinde culegerea plantelor medicinale de către oamenii noștri. Vom extinde și suprafețele cultivate cu plante medicinale, în așa fel încît să ne asigurăm, cu mijloace proprii, cantități suficiente pentru producția unui an de zile și chiar unele rezerve. Printre alte culturi, vom extinde și o cultură de lemn dulce — foarte deficitar în flora spontană și chiar în cultură.

— Medicamentele pe care ni le-ați enumerat, altele pe care le veți fabrica aici, conțin și vor conține numai plante medicinale ?

— În exclusivitate numai plante medicinale, mai corect spus, extracte din plante medicinale. Chiar adjuvanții (lactoza, gelatina etc.) sînt obținuți tot din produse naturale. De asemenea, în produsele pe care le realizăm, le vom realiza în viitor din extracte de plante nu vom folosi și nu folosim nici un ingredient din import. Avem suficiente posibilități de realizare a formelor farmaceutice propuse, în totalitate, cu și numai cu materii prime indigene.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Experimentul Elthes a început!

Căutători și susținători ai noului, una dintre laturile demersului nostru neîntrerupt, am sprijinit, se știe, și cauza doctorului orădean Ladislau Elthes, al cărui preparat (pe bază de plante de Vircior0g) s-a dovedit eficace în tratamentul bolilor de ficat și colecist, cu efecte remarcabile în hepatite și ciroze.

N-am pledat decît pentru legalitate și promptitudine, cerînd o cercetare științifică riguroasă a preparatului respectiv, extrem de solicitat de bolnavi, în vederea generalizării lui. O spunem cu bucurie și satisfacție : apelurile noastre au fost auzite ! Zilele trecute, forurile în măsură să decidă, Ministerul Sănătății și Direcția sanitară a județului Bihor (director dr. Ioan Popa), au trecut la o acțiune concretă, încredințînd doctorului Elthes 10 paturi în cadrul secției medicale II a Spitalului județean Oradea. Astfel zis, experimentul a demarat, o comisie de specialiști prezidată de medicul primar dr. Cornel Cutuș, șeful secției medicale II și președintele filialei de gastroenterologie Bihor a U.S.S.M., urmînd să se pronunțe asupra efectelor terapiei Elthes în (pentru moment) hepatite cronice evolutive și ciroze. S-a întocmit în acest sens un protocol pe 4 luni, documentul prevăzînd, între altele, obligația administrării preparatului sub supravegherea și îndrumarea autorului. Din cîte am fost informați, colaborarea dintre Ladislau Elthes și medicii secției în care i-au fost repartizate paturile, doctorii Ciocan, Firez, Miclea ș.a. decurge normal, existînd toate premisele ca experimentul să ducă, în cel mai scurt timp, la date concludente, lămuritoare.

În altă ordine de idei, dr. Elthes a depus, recent, la O.S.I.M. dosarul preparatului în vederea brevetării. I.C.S.M.C.F., prin dr. Octavian Kontz, șeful laboratorului de plante, s-a arătat favorabil omologării, constatînd (pentru început) originalitatea produsului. Totodată, „Plantavorel" Piatra Neamț studiază posibilitatea de a deveni titular al brevetului, unitatea respectivă urmînd a prelua cînd va fi cazul producerea medicamentului.

Așadar, situația Elthes pare intrată pe un făgaș bun. Declanșarea experimentului vrea să însemne, fără îndoială, o speranță în plus pentru bolnavi. Dar e de datoria noastră să le atragem acestora atenția că, implicat în experimentul în curs, doctorul Elthes are nevoie mai mult ca oricînd de liniște. A-l asalta în aceste clipe, așa cum s-a întîmplat pînă nu demult și cum, din păcate, se mai întîmplă, n-ar duce decît la îngreunarea acțiunii, la întîrzierea ei. Dacă am cerut fermitate din partea forurilor medicale, și am găsit înțelegere, tot așa cerem acum răbdare din partea pacienților. Pentru că, repetăm, valorificarea ideilor lui Ladislau Elthes a demarat și ea nu trebuie, în nici un fel, stînjenită. În momentul în care comisia instituită la Oradea se va pronunța, sub o formă sau alta, asupra terapiei în discuție, vom reveni. Pînă atunci să notăm, nu fără a ne ascunde satisfacția, că un prim pas, poate cel mai dificil, a fost făcut.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Prima comună de nefumători din România

Este pentru întîia oară cînd, după știința noastră, o asemenea acțiune se organizează la nivelul unui compartiment teritorial. Dar, paradoxal, ideea aparține nu locuitorilor comunei Maieru, ci unui bucureștean, iar acesta este inginerul Iorgu Sava-Crăiești. Iată pe scurt istoricul acestei inițiative salutare, pe care o aducem mai ales în atenția celor năpăstuiți de flagelul tutunului, patimă supranumită pe drept cuvînt, încă din vremea lui Jean Nicot, triumful inutilului.

— Alegerea comunei Maieru din județul Bistrița-Năsăud nu este o întîmplare, ne mărturisește interlocutorul nostru. Acest colț de țară, atît de legat de amintirile lui Liviu Rebreanu, este cunoscut pe întreaga rază a județului pentru vrednicia oamenilor și pentru curățenia moravurilor. Maieru este de asemenea așezarea rurală cu cele mai multe mame eroine din România. Toate acestea și multe altele m-au îndemnat să cred că aici aș putea cîștiga adeziunea localnicilor pentru organizarea unei campanii de lungă durată îndreptate împotriva tabagismului și alcoolismului. La scurtă vreme după acest gînd, am avut prilejul să întîlnesc un ilustru reprezentant al Maierului. Este vorba de apicultorul Nicolae V. Ilieșiu, cunoscut astăzi în toată țara și chiar dincolo de hotarele ei, în calitate de creator al produselor din gama „Apilarnil", apreciate pentru valoarea lor terapeutică și biostimulatoare de excepție. Spre bucuria mea, Nicolae Ilieșiu a fost de acord să sprijine de îndată propunerea mea și, mai mult decît atît, a făcut chiar o călătorie pînă la Maieru pentru a discuta cu localnicii despre oportunitatea unui asemenea program curativ și pilduitor. Ulterior, am făcut și eu o vizită la Maieru, unde am putut constata că ideea mea devenise între timp populară, că mai ales colectivul de profesori și dascăli din comună se arătau hotărîți să înceapă o campanie necruțătoare împotriva tutunului și abuzului de alcool. Am rămas aici mai multe zile pentru a pune la punct planul nostru. Programul nu reclamă în fapt decît o acțiune conjugată, în principal un efort colectiv de voință, astfel încît, de la o lună la alta, „tabăra" nefumătorilor să se îmbogățească cu noi prozeliți și să devină un exemplu pentru cei înrobiți obiceiului de a folosi iarba dracului. Metodele sînt cele cunoscute : conferințe, pliante și mai ales statul de vorbă ca de la om la om. Cu duhul blîndeții, dar cu armele persuasiunii. Nimeni nu trebuie să devină indiferent cînd își vede rubedenia, vecinul sau consăteanul aprinzînd o țigară.

Programul nostru a fost adus la cunoștința Comitetului P.C.R. al județului Bistrița-Năsăud, unde ne-am bucurat de îndată de multă înțelegere. Am primit încurajări și felicitări din partea tovarășului Virgil Lorințiu, șeful secției de propagandă a județenei de partid, ca și din partea tovarășei Floarea Iordan, președinta Comitetului culturii și educației socialiste al județului. De asemenea, tovarășul Mircea Brahase, directorul Casei de creație, ne-a promis tot sprijinul. S-a hotărît de comun acord ca acțiunea să se desfășoare pe o perioadă de 25 de ani.

Un înfocat adept al ideii s-a dovedit a fi tînărul primar al comunei, Ieronim Bora. „Programul nostru, a declarat dînsul, se va desfășura de-a lungul unui pătrar de veac. Dar mie mi se pare cam mult să așteptăm atîta vreme pentru a face din Maieru o comună de nefumători. Campanii asemănătoare au inițiat suedezii, polonezii și norvegienii. Eu propun să ne luăm la întrecere cu aceștia și să scoatem din Maieru patima tutunului și alcoolului mult mai devreme. Ar fi bine ca școala și primăria să înființeze „premii de virtute", pe care să le acordăm celor care dovedesc grabă și înțelegere în lupta antitabagică și antialcoolică". O primă încurajare ne-au oferit-o deja profesorii și învățătorii comunei care au hotărît în corpore să lase tutunul și să reducă la maximum consumul de băuturi alcoolice. Ei constituie, de altfel, principalul eșalon al acestei bătălii pentru sănătate. În toamnă, va avea loc în comună un simpozion pe această temă, iar atunci vom putea comunica și primele rezultate. Sînt sigur că vom izbuti, deoarece măierenii sînt oameni hotărîți.

LIVIU TIMBUS ■

N.R. Pentru cei care doresc să adopte programul inițiat în comuna Maieru, sau să obțină informații suplimentare, îi invităm să se adreseze inginerului Iorgu Sava-Crăiești, București, str. Cercului 3, sector II, cod 70246, tel. 11-60-50.

SUPUNEM ATENȚIEI

Fiecăruia după merite

• Veninul de albine împotriva durerii! • „A fost ca un miracol" •

Argument la o mare realizare

Cazul și cazurile dr. Florea Dinu (XI)

... Din nou la Ploiești. Pe o stradă foarte aproape de centru și care, totuși, te proiectează dintr-o dată la periferie, peste o veche linie de centură, cu case înghesuite în curți mici, stradă ce se cheamă Nămoloasa, după un pîriu milos peste care trece. Ne oprim la numărul 5, unde locuiește familia Pancovici și unde îi găsim pe cei trei copii, Marian, Sorin și Florin. Unul de 18 ani, unul de 16 și mezinul de 7. Cel care a suferit de paralizie facială este Florin. Îl privim atent, îl determinăm să vorbească, să rîdă, să fluiere, să se încrunte, să clipească repede, repede..., adică să execute toate mișcările-test pe care le-am învățat și noi, de cînd scriem despre cazurile doctorului Dinu. Toate sînt firești, nici o anomalie.

Curtea e răcoroasă, cuibărită sub umbra unui măr și cu asfaltul spălat îndelung cu furtunul. Copiii sînt impecabili, ordonați și îngrijiți; Florin, răsfățatul fraților, e în șort roșu și cămășuță cochetă, ultramodernă, cu guler-bentiță, în dungi roșii-albe. Sînt frumoș dezvoltați, au chipuri bronzate și ochi albaștri de peruzele. Părinții sînt la lucru, la întreprinderea de carotaj și perforări. Tata e vopsitor auto, mama — minuitor-distribuitor la magazie. Marian le dă telefon și, în curînd, coboară în fața porții, dintr-o Dacia 1 300, tatăl — Mircea Pancovici. Mîinile îi miros a vopsele, pe lîngă unghii îi mai stărue un strat de verde, omul a venit în grabă, crezînd că s-a întîmplat ceva cu Florin. Îl liniștim, nu-i cerem altceva decît să-și amintească și să povestească despre întîmplarea cu paralizia copilului.

— N-ați primit o scrisoare?, ne întreabă

— Ce scrisoare?, îl răspundem.

— Am trimis la redacție o scrisoare de mulțumire pentru doctorul Dinu. Am compus-o cu jurista noastră de la întreprindere, toți oamenii știu cît am fost de necăjit cu bălatul...

— N-a sosit încă, o vom căuta, cînd ne vom reîntoarce, dar, iată, am venit noi la dumneavoastră. Cum s-a întîmplat?

— S-a întîmplat iarna. Copiii cei mari mergeau la școală, iar pe-ăsta mic n-aveam cu cine să-l lăsăm acasă. Am primit aprobare de la conducerea întreprinderii să fie admis la cămin. Așa că, îl sculam odată cu noi, îl luam în brațe și plecam; căminul fiind vizavi de locul nostru de muncă. Era cel mai mic, știți că la cămin se primește de la 3 ani. Dormea într-un pat paralel cu ușa. Cineva a uitat ușa deschisă pe timpul somnului lor de prinz. În ziua aceea, pînă să ieșim din schimb, am fost anunțați să ne ducem să-l luăm, deoarece s-a îmbolnăvit. Cînd l-am văzut cu gura strîmbă și cu ochiul sting roșu șiroind de lacrimi, cînd și-a dat seama că nici nu poate să-l închidă, soția a făcut un șoc, încît a trebuit s-o duc și pe ea la doctor.

— Cui v-ați adresat prima dată?

— Nici n-am ajuns acasă, ne-am dus direct la policlinică, la Policlinica nr. 3 de pe Andrei Mureșanu. Acolo, o doctoriță mi-a pus vreo trei pastile în palmă și ne-a spus să nu mai fim așa disperați că o să se facă bine. M-am uitat cam cruciș la dînsa, cum o să se facă bine cu pastilele alea, cînd pe drum de la cămin la policlinică paralizia chiar se accentuase; nu era o glumă. După masă, am venit din nou la policlinică, la un medic specialist neuro-psihiatru, dr. Bălțărețu. După ce a scris o rețetă lungă, m-a trimis la fișier să aduc fișa copilului. O asistentă observă că am fost și dimineață la altcineva, vine și-i spune doctorului. Acesta explodează și-mi rupe rețeta în față. Explodez și eu și-i spun că o să mă adresez comitetului județean de partid. Am plecat cu bălatul în brațe, plîngînd. A doua zi a trimis după noi. M-a luat mai omenește, mi-a scris altă rețetă, cu pastile, injecții și tot felul de vitamine. Am îndopat copilul cu ele, fără nici un rezultat. Soția, nedormind noapte de noapte, stînd cu copilul în brațe ca să-i acopere ochiul și pentru că altfel nu adormea, era din ce în ce mai bolnavă, plîngea tot timpul, avea dureri mari de cap. Trebuia neapărat să fac ceva; nici cei mari nu mai puteau să învețe în atmosfera care era în casă.

— Și ați aflat de doctorul Florea Dinu!

— Nu am aflat, știam, totul era cum să pătrunzi acolo, știam cîtă lume vine la dînsul, e cunoscut demult în tot orașul și în tot județul. Am pătruns pînă la urmă, ajutați de niște rude. Mi l-a luat o soră în brațe, l-a pus pe un scăunel de frizerie și, mai întîi, l-au fotografiat din toate părțile. Apoi, a început tratamentul. I-a pus un electrod în mînă, cuplat la acel aparat, iar altul i l-a plimbat pe obrazul paralizat și pe tîmplă. Mergeam din două în două zile ca, după 12 ședințe, să nu mai aibă nimic. Și-a revenit total. A fost ca un miracol. Vă spun cinstit că din ședință în ședință vedeam mersul în bine al bălatului. Așa încît, l-am dat la școală normal, la 6 ani, unde s-a descurcat ca toți copiii de vîrsta lui, deși ne era cam frică să nu-i revină boala la efort ori, iarăși, la vreun curent. Iată că nu s-a întîmplat nimic, e normal, e sănătos. Florin nu-și amintește și e mai bine pentru el; îi povestim însă noi, din cînd în cînd, ca să țină minte numele doctorului Florea Dinu, cel ce l-a salvat, cel ce, vindecîndu-l, l-a redat o viață normală. Gîndiți-vă dumneavoastră, cum ar fi crescut acest copil aici în cartier, printre ceilalți copii așa mutilat?! Și ce-ar fi fost în sufletele noastre?!

Sîntem gata să arătăm oricui copilul, să-i povestim, să-i arătăm rețetele, să-i rugăm să consulte fișa de la Policlinica nr. 3 de aici, din oraș, ca și fișa nr. 2160 de la dr. Dinu, și să se lămurească. Ar fi cel mai cinstit, dacă există cineva care se îndoiește de ceea ce a făcut și face dr. Dinu. De cinstea noastră, credem, nu se poate îndoi nimeni; poate să mintă, să zicem, unul, doi, trei, dar nu suto și mii ciți am trecut prin cabinetul său.

— Sîntem de aceeași părere cu dumneavoastră, totul e ca acel cineva care vrea, în mod onest, să se convingă, să apară, să existe, să acționeze.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Șerban Viorica, 25 ani, Hăbăut, jud. Prahova — fișa nr. 4195 din 14.XII. 1983 — paralizie facială dreaptă, veche din septembrie 1983. Înainte de tratament, după tratament (profil dreapta și stînga).

Apiterapia acupuncturală

Dr. Eduard Șerban este absolvent al Facultății de medicină din București, promoția 1953. A făcut specializarea la Paris, în 1970, la clinica de reumatologie a Facultății de medicină, cu profesorul S. de Sèze. Este doctor în științe medicale și medic primar, șeful secției de reumatologie-recuperare la Spitalul orășenesc Pucioasa.

Are numeroase studii de reumatologie și apiterapie, publicate în țară și în străinătate, între care : **„Veninul și reumatismul"**, comunicată în 1980 la Congresul internațional de apiterapie din Franța și publicată în numărul 1981, **„Utilizarea veninului de albine injectabil în tratamentul spondilartritei anchilozante"**, la Simpozionul internațional de apiterapie de la Acapulco, 1981, **„Considerații asupra folosirii veninului de albine în tratamentul de recuperare al spondilozei lombare algice"** și **„Considerații asupra tratamentului cu venin de albine în meralgia parestezică esențială"**, la Congresul național de reumatologie din 1983.

— Spuneți-mi doctore Eduard Șerban, ce are tămăduitor în el veninul de albine? Vă întreb asta deoarece pentru majoritatea oamenilor, veninul este o otravă și nu un medicament.

— Orice medicament poate fi otravă și orice otravă poate fi medicament. Nu este un simplu joc de cuvinte, ci un adevăr arhicunoscut astăzi, totul fiind dependent de doză, de condițiile administrării și de necesități. Veninul de albine este un produs biologic propriu. Componentele sale, apiamina, melitina, precum și fosfolipazele și hialuronidazele, acționează pe de o parte ca inhibitoare ale sistemului nervos, iar pe de altă parte ca stimulente ale inimii și ale glandelor cortico-suprarenale. Prin stimularea producerii de cortizon, veninul de albine acționează în tratarea afecțiunilor reumatismale, mai cu seamă în artrite.

— Pentru recoltarea veninului e nevoie să sacrificați albinele?

— Nu, nici vorbă. Printr-o acțiune electrică, ele elimină veninul și, apoi, dintr-un firesc reflex de apărare, îl produc din nou.

— Cum se face că dumneavoastră, specialist al reumatologiei clasice, ați ajuns la tratamentul cu venin de albine și pentru aceasta veniți de două ori pe săptămînă — miercurea și vinerea după amiază — de la Pucioasa la București la Centrul de apiterapie de pe strada C.A. Rosetti 31. Și, mai ales, cum se împacă cele două metode?

— Au fost, dacă se poate spune așa, mai multe trepte. Mai întîi trebuie știut faptul că tratamentul cu venin de albine, empiric desigur, este vechi de cînd lumea. Îl știm de pe vremea culturii egiptene dar cine ne poate spune că n-a existat și înainte? Apoi, eu sînt copil de apicultor și am văzut practic la tata efectul veninului de albine asupra maladiilor reumatismale. În fine, în timpul specializării în Franța, am făcut și un stagiu la spitalul „Reine Hortanse" din Aix-les-Bains, unde profesorul Forestier aplica tratamente cu apiven (fiole) în afecțiunile reumatismale. Revenit în țară, am experimentat la spitalul din Pucioasa pe 60 de bolnavi tratamentul cu venin de albine purificat. Rezultatele surprinzător de bune au atras atenția regretatului profesor Ion Stoia, care mi-a oferit la București posibilitatea să-mi continui cercetările și experimentele în cadrul Centrului medical de apiterapie. Cele două metode, la care vă referești, se împacă de minune atunci cînd rezultatele sînt bune...

— Ce înseamnă rezultate bune după opinia dumneavoastră?

— Faptul că 70 la sută din bolnavii tratați s-au însănătoșit și că la alți 20 la sută rezultatele sînt satisfăcătoare.

— Rămîne, deci, un procent de 10 la sută asupra cărula apiterapia n-are efect. De ce?

— Pentru că noi tratăm bolnavi și nu maladii, fiecare organism răspunzînd într-un anume fel, diferit desigur, tratamentului aplicat.

— Ați rămas la cele învățate de la profesorul Forestier?

— Bineînțeles că nu. Este vorba nu numai de ambiția de a veni cu ceva nou, ci — în primul rînd — de dorința de a înlătura cît mai repede și pentru cît mai multă vreme durerea, de a însănătoși oamenii, de a pătrunde și în acele zone care sînt „pete albe" pe harta durerii umane. În domeniul apiterapiei există acum o prioritate românească : apiterapia acupuncturală. Ea îmi aparține și a fost realizată prin conjugarea acțiunii reflexe a acupuncturii cu actiunea antiinflamatorie, antialgică a apiterapiei. În fapt, apiterapia acupuncturală acumulează pozitiv atît actiunea specifică a veninului de albine, cît și pe aceea reflexo-terapică a practicii acupuncturale extrem-orientale și poate constitui o metodă eficientă în tratarea bolnavilor cu afecțiuni nevralgice și reumatice.

— A fost primită cu interes noua dumneavoastră metodă?

— Da. În multe țări este de-acum experimentată. Doar pe japonezi n-am reușit să-i conving, ei rămînînd la acupunctura clasică.

— Folosiți și alte metode?

— Firește. Lucrînd într-un spital, dispunînd deci de mijloace tehnice moderne, am putut introduce veninul în fizioterapie folosind curenții terapeutici : ultrasunete — ultrasonoforeză, curenți galvanici — ionoforeză. S-a realizat și un unguent antireumatic, apireven, folosit la masajul terapeutic clasic și în masajul pe puncte reflexe.

— Știam, mai bine spus credeam, că reumatismul este o maladie a vîrstelor înaintate. (După cum vedeți, mă feresc să spun a bătrînetii...). Am văzut însă printre pacienți și oameni tineri sau chiar foarte tineri. Cum se explică?

— Există două feluri de reumatism : cel degenerativ (artrozic), care apare în general după vîrsta de 40 de ani, și cel inflamator sau infecțios — de care suferă tinerii —, cauzat de un agent patogen microbian sau viral, ori de tulburări de imunitate inflamatorie.

— Socotim că flagelul secolului este cancerul. Să fie oare și maladiile reumatismale pericole la fel de mari?

— Pe primul loc în lume, la ora actuală, se află bolile cardiovasculare, apoi vine cancerul și după el reumatismul. Acesta din urmă este însă mai costisitor pentru state, mai ales pentru cele cu climă umedă sau foarte rece, solicitînd bugete mari. De aceea apiterapia dorește să completeze terapia reumatologică și în nici un caz s-o înlocuiască.

HRISTACHE NAUM ■

Chemăm în judecată cancerul

Un dosar care rămîne deschis

Zilele trecute am primit la redacție o epistolă zguduitoare, scrisă stîngaci pe o singură filă de hîrtie : *„Mă numesc Teodor Ichim din comuna Stînceni nr. 130, județul Mureș și cer răspuns la următoarea problemă : În revista „Flacăra", din 9 dec. 1983, la pag. 19, am citit că a reînceput experimentul cu tratamentul lui Iulică Voinea. Ați promis că ne țineți la curent cu tot ceea ce se întîmplă. Dar de atunci au trecut 7 luni, timp în care revista a rămas mută în această privință. Nu ați mai pomenit nimic — deci nu v-ați ținut promisiunea. Motiv pentru care aștept nerăbdător acest răspuns vi l-am mai scris în două scrisori de mulțumire. Este vorba de viața soției mele, mamă a 6 copii din care 4 minori. În ianuarie 1982 a fost operată de neoplasm mamar stîng, iar în februarie, în același an, a fost externată ca irecuperabilă și mi s-a spus că nu mai are mult de trăit. Și dacă astăzi mai este în viață, poate să mai îngrijească încă copii, se datorează numai revistei „Flacăra" fiindcă din paginile ei am aflat de doctorul Iulică Voinea căruia îi mai mulțumesc încă odată la care se adaugă și mulțumirile celor șase copii, pentru faptul că a salvat viața soției mele ; însă, în prezent, situația ei începe să se înrăutățească. Neoplasmul a început să se dezvolte din nou fiindcă nu am mai putut urma tratamentul pînă la vindecare. N-am mai putut să procurăm medicamentația doctorului arădean. Toți specialiștii, care se miră că mai trăiește, îi cer din nou intervenție chirurgicală. Acest lucru nu poate să-l mai facă din foarte multe motive pe care nu le pot scrie în aceste rînduri. În concluzie ; vă rog să mă ajutați în a procura preparatul lui Iulică Voinea. Cu. această medicamentație soția mea, spre mirarea tuturor, trăiește de doi ani. Cu stimă aștept răspuns prin intermediul revistei. Teodor Ichim"*.

Această epistolă impresionantă este doar una din zecile (ca să nu spun sutele) de scrisori care au venit, în timp, la redacție. La toate acestea se mai adaugă și telefoanele zilnice prin care ni se solicită noi informații în legătură cu situația la zi a experimentului. Să știți, stimate Teodor Ichim, că nu noi sîntem cei care nu ne-am ținut promisiunea. Alții sînt cei care au rămas cum spuneți dumneavoastră, muți în fața acestei situații. Ei sînt cei care trebuie trași la răspundere. Dacă s-ar fi primit, în tot acest timp, vreun răspuns, fiți siguri că, oricare ar fi fost el, ar fi fost comunicat în paginile revistei. În luna decembrie, în numărul 49, doctorul Romulus Begnescu, cercetător principal gradul III la Institutul Pasteur, membru în comisia de specialitate în cancer a Ministerului Sănătății, sub comisia de oncologie comparată, declara : „Eu vă spun : în două, trei săptămîni vom sta de vorbă. Se vor contura primele rezultate. După aceea, lucrul cel mai important, după părerea mea este colaborarea cu Iulică Voinea..." Nu numai că au trecut aproape șapte luni dar, în toată această perioadă de timp, nu s-a încercat nici un fel de colaborare cu doctorul arădean. Nu i s-a dat nici măcar un telefon. Mai mult decît atît : experimentul, așa cum de altfel s-a mai scris în revista „Flacăra", s-a făcut fără să se respecte protocolul întocmit inițial. Poate acesta-i și motivul pentru care se întîrzie așa de mult cu răspunsul. Dar ce răspuns să se comunice? dacă din start n-au fost respectate condițiile de cercetare... Prin luna martie, nu-mi amintesc exact data, pe coridoarele Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare l-a întîlnit pe dr. Ilie Barna șef de laborator leucoze și tumori animale din L.C.S.D.V., membru în subcomisia de oncologie comparată a Ministerului Sănătății, care spunnea : „Luna aprilie este foarte grea pentru mine. Sînt plecat în toată țara pentru a vedea, la fața locului, situația exactă a animalelor bolnave. După asta, prima grijă este a definitiva rezultatele experimentului..." Dar și de atunci au mai trecut încă cîteva luni. Mai recent, în urmă cu o lună, dr. Traian Enache — director adjunct al Direcției sanitar-veterinare din M.A.I.A. spunea : „Săptămîna viitoare vom face o masă rotundă unde vor fi invitați, pe lîngă Iulică Voinea, și foarte mulți specialiști. În primul rînd cei de la Arad care folosesc de foarte multă vreme această medicație la animale, cît și cei care s-au ocupat de experiment..." Și au mai trecut încă patru, cinci săptămîni fără măcar să se dea un singur telefon...

Este tot ceea ce mai știm despre situația, la zi, a experimentului Iulică Voinea. Și, exact cum scria în numărul trecut colegul Ovidiu Ioniță — trebuie găsită o soluție. O soluție care să scoată acest caz din conul de umbră. Fiindcă în acest caz, ca și în multele altele, tăcerea nu poate duce la nici un fel de rezultat. Fiindcă, pînă una alta, cazul Iulică Voinea rămîne, este clar pentru toată lumea, un dosar deschis.

SORIN POSTOLACHE ■

Cînd mama dă, toată lumea rîde...

FĂRĂ PREJUDECĂȚI

● Ori una, ori alta ● Banii, și pe urmă... ●

Tot felul

Într-o livadă cu meri din satul Bobîlna, județul Hunedoara, funcționau două bazine cu apă termală, amenajate de locuitorii satului. Un grup de geologi a cercetat posibilitatea extinderii și valorificării izvoarelor și-n urma săpăturilor efectuate, unul din izvoare a fost astupat. S-a îmbunătățit de tot. ● Nici responsabila și nici gustul cafelei de la Cofetăria Palia din Orăștie nu s-au schimbat cu nimic. ● Păpușarii clujeni susțin mai multe spectacole în taberele de vacanță ale elevilor. O idee de zece puncte a celor mari pentru cei mici. ● **Ramses cafè : La magazinul Alimentara de pe strada Toporași nr. 31 din Capitală, acum cîteva zile se mai putea cumpăra cafea nechezol de anul trecut. Responsabilul susține că și cafeaua se înnobilează ca și vinurile.** ● **Dacă ați aflat că în bufetul Expres din gara Simeria puteți servi o mîncare bine gătită, gustoasă și că înăuntru este curat și mirosse plăcut să știți că nu-i adevărat. Cine v-a spus, mintea cu dezinvoltură.** ● Fosta jucătoare de handbal la echipele U. Cluj-Napoca, Rapid și Progresul București, Georgeta Bănatu a intrat în al zecelea an de navetă și se află într-o situație ineficită. Dacă tot n-o ajută nimeni să profeseze mai aproape de casă, ea avînd și atestat de antrenor, cei puțin noi să-i urăm succes în activitatea de dascăl. Dar asta n-o încălzește cu nimic. ● **Un cineva la examen : — Cîte grade are un cerc ? — 360 ! — Foarte bine, dar unul mai mic ? — Două sute ! ● La restaurantul Gării de Nord din București micul dejun se compune din friptură de curcan. Cam greu de digerat cu noaptea-n cap !** Te pomenești că la prînz o fi ceai cu gem ! ● În farmacii nu se găsește digitala, mai pe românește coada șoricelului, o plantă medicinală extrem de necesară bolnavilor cardiaci. Ceaiul ca ceaiul, dar planta se folosește în prepararea unor medicamente binefăcătoare pentru cardiaci care acum se întreabă ce s-o fi ales de cozile șoricelor. ● Cea mai nouă întreprindere din Arad se numește Întreprinderea de orologerie industrială. Funcționează din luna septembrie 1983 și nu se ocupă de ceasuri industriale și nici de repararea lor. ● Ceainăria de lîngă magazinul universal Moldova din Iași s-a scufundat și probabil va fi scoasă la iveală cînd cineva va descoperi cîrligul cu care să o salveze. La suprafață a mai rămas firma și uneori se mai văd și pachetele de ceaiuri din rafturi. Tot la Iași, pe Strada Cuza Vodă, de la intersecția cu C. Dobrogeanu Gherea pînă la Piața Unirii sînt cinci centre care confecționează Flori pentru nunți. Vreți ceai ? Nu-i nimic, o să vreți flori pentru nunți. ● Pe Șoseaua Ștefan cel Mare, pe Calea Moșilor și pe multe alte mari artere ale Capitalei nu găsești un chioșc de înghețată. Căldură este, doar puțin spirit gospodăresc mai trebuie. Și, evident, înghețată de calitate. ● Începînd cu 23 iulie, în magazinele nealimentare, de textile-încălțăminte se pot cumpăra feluri mărfuri cu preț redus de pînă la 25 la sută. Calitatea e tot cea dinainte. ● **C.A.P. Rădăuți-Prut (din județul Botoșani) a achitat în anul 1983 suma de 93 378 lei (pe care a vărsat-o B.A.T.M.-ului nr. 7 din Botoșani). Suma reprezenta valoarea îngrășămintelor chimice pentru care au fost întocmite toate formalitățile privind recepția, distribuirea și răspîndirea pe suprafețele C.A.P.-ului în scopul fertilizării. Tocmai cînd voiau să arate cu cît le-a crescut producția de pe suprafețele fertilizate, s-a aflat că vagonul cu îngrășămintele plătite a ajuns în județul Constanța. Recolta suplimentară a fost dată ca premiu președintelui și celor care au răspuns de fertilizare.** ● Întreprinderea de rulmenți din Bîrlad a introdus în fabricație încă 98 de tipuri de rulmenți. ● **În unele zile apele Streiului sînt limpezi și curate. În altele au miros de fenol și de nepăsare. Ambele substanțe se scurg de la Călan.** ● Milioane, milioane : Cîteva milioane a costat instalația solară de încălzirea apei de pe str. Manolești Deal din Botoșani. Pe blocurile A1 și A2 sînt 240 de panouri solare care dau clădirilor un aer de mașinărie gata să zboare. Nu numai că nu zboară, dar nici nu bîzîie, nici nu încălzește apa și nici aerul. ● Fabrica de mobilă din Vaslui a produs de-a lungul anilor 450 000 de garnituri de mobilă. ● Festivalul portului, cîntecului și jocului lăpușnean a ajuns la cea de-a X-a ediție. ● **S-au împlinit 100 de ani de la înființarea „Reuniunii femeilor române din Arad". Prima reuniune de acest fel a fost cea a femeilor române din Brașov și a fost înființată în 1850 și avea ca obiectiv inițial ocrotirea copiilor rămași orfani în timpul Revoluției de la 1848, precum și dezvoltarea învățămîntului pentru fete.** ● La Sibiu a avut loc un concurs internațional de călărie. După ani și ani de umbră, călțul românesc începe să cîștige concursuri și să aibă necazuri în afara lor. ● Ana Havriliuc, șefa restaurantului Teiul din Iași a plecat acasă și a lăsat unitatea deschisă. Ea se credea pe vremea lui Vlad Țepeș ! ● La Cluj-Napoca au fost date în folosință un complex comercial și o hală agroalimentară. Noul complex comercial are 12 000 de metri pătrați. La piață ! ● **Cam puțini turiști români și străini pot fi văzuți în cursul săptămînii în renumita Poiana Brașov. Și dacă te duci la o agenție de turism și soliciți un bilet pentru amintita stațiune și ve răspunde că nu-s.** ● Festivalul folcloric vrîncean : Stugujnca de vară a celei de-a XVIII-a ediții se desfășoară între 21 iulie — 23 august pe marea scenă care este și județul în cauză ● Artistul plastic Sever Frențiu realizează scenografia a Trei piese într-un act de Cehov, montată la Teatrul Francez din Edmonton ● Ștefan Herghelegiu, șeful restaurantului Astoria din București l-a bătut măr pe ospătarul Niță Dumitru de la aceeași unitate. În timp ce dădea, șeful unității s-a accidentat. ● Din cauza neglijențelor magazinerului Ionel Cep, mecanizatorii de la C.A.P. Feinac și Zădăreni primesc mîncarea fie cu întîrziere, fie alterată. Poate îl invită și pe el la masă. Chiar dacă nu vrea. ● În Piața Obor, pentru o mai bună aprovizionare cu legume și fructe a locuitorilor Capitalei, au și sosit reprezentanții Trustului horticulturii din județele Tulcea și Buzău. Și n-au venit cu mîinile în buzunare. ● În localitatea Drobeta-Turnu Severin încă 6 000 de apartamente au fost conectate la rețeaua de termoficare. ● **Clocbină Ion, conducător auto la A.C.H. Bistrița, a fost surprins conducînd vehiculul 31 CS 6152 sub influența alcoolului. Și nu numai atît. El se afla în cursă clandestină împreună cu șeful de coloană Nănuț Alexandru pentru a-i transporta acestuia laptele de la sîle proprietate personală, aflate în îngrijirea unor ciobani din Tismana .**

CORNEL NISTORESCU ■

Omul — interioare de conștiință

Vezi punctul unu!

Respiră adînc, pe marginea fotoliului, de parcă în acest scop se așezase acolo, și zice : Să-mi trag puțin sufletul. Am ieșit din tura de noapte și nu m-am mai oprit pînă nici. Mă numesc Florea G. Gheorghe și sînt din comuna Nucet, județul Dîmbovița, și acum doi ani întorcîndu-mă eu cu o treabă acasă îmi găsesc nevasta cu un tovarăș și fiindcă locuința noastră are două intrări el a putut să fugă în grabă și fără bicicletă. Vă dați seama ? Cum îmi lăsasem eu femeia cu o jumătate de oră în urmă și cum o regăsesc ? Am pus piciorul în prag și ea a plecat. Am reclamat la miliție ce mi s-a întîmplat, dar individul cînd a fost chemat a zis că el n-are bicicletă părăsită, că are o bicicletă acasă și după cîteva luni fiind noapte fără tură aud eu un hîrîit în pod care nu era de șobolan venit la porumb, ci de om, și atunci am strigat care ești mă acolo și hoții, hoții ! pînă a teșit vecinul meu cu care am tăbărît asupra lui. Toți individul cu bicicleta era, dar acuma n-a mai reușit să fugă, a căzut în oborul de porci și a dat el am dat și noi, care pe care am zis. Două cutii de chibrituri avea în buzunar. Și un ciomag de 1,40 m lungime și după ce l-am legat cu sîrmă de cupru am telefonat de la o vecină la miliția comunei unde n-a răspuns nimeni și am dat atunci telefon la județ de unde mi s-a spus să-l țin pe individ acolo pînă vine cineva și a doua zi cînd a sosit un tovarăș ofițer s-a încheiat proces verbal iar eu am așteptat să fiu chemat la tribunal să spun tot ce mi-a făcut insul După cîteva luni insul este trimis în judecată pentru sechestrare de bicicletă și privare de libertate și condamnat la fel ca și vecinul meu la un an și jumătate închisoare iar individul teafăr și liber rîdea de noi și se împăuna în fața noastră. Alergă tu Gicule acum pe unde știi și vezi ce se mai poate face cu dovezile în buzunar și fapiele așa cum au fost și nu m-am lăsat pînă ce nu l-am văzut trimis și pe el în judecată după un an și ceva și condamnat la șase luni închisoare pentru violare de domiciliu. Aici, tovarășe redactor, se pun mai multe întrebări. Ce s-a putut întîmpla ca un an și jumătate să nu se vadă că în cazul meu așa cum vi l-am povestit este vorba de violare de domiciliu și dacă pînă la urmă s-a ajuns la vorba mea înseamnă că domiciliul meu a fost violat și atunci eu ce-aveam de făcut ? Să-i spun frumușel poftiți dragă tovarășe afară pe poartă și altă dată să nu mai tulburi somnul copiilor, ne vedem mîine la comisia de împăciuire ? Eu cred că dacă se află răspunsul la prima întrebare o să-i știm și pe cei de la întrebarea de ce am rămas cu totuși condamnat ?

NICOLAE CRISTACHE ■

Cu profundă responsabilitate umană

În clipele de maximă tensiune, pe care o provoacă instantaneu dar cu efect prelungit, evenimente imprevizibile, unica șansă a evitării deznodămîntului nedorit este acțiunea promptă, în cunoștință de cauză, pentru contracararea pericolului...

8 iunie 1984. Orele 16.30. Ca „din senin", în zona stațiunii Mamaia se declanșează un fenomen natural, rar întîlnit în ultimele decenii prin părțile noastre — furtună de forța a 6-a — după cum au apreciat specialiștii în materie, care tulbură grav liniștea îmbietoare a plajei, stîrnind valuri uriașe și curenți atît de puternici, încît multe ambarcațiuni de agrement sînt împinse pînă la cîțiva kilometri spre interiorul mării, punînd în primejdie viața a zeci de oameni, între care mulți copii. Cei de pe nisip ori abia teșiți din apă se retrag în fugă, buimăciți, dincolo de faleză, unde abia se reculeg pentru a privi îngroziți la cei care se luptă neputincioși cu furia apei.

Luați prin surprindere, nici salvamariștii nu reușesc să acționeze imediat și mai ales eficient, bărcile și echipele lor fiind prea puține în raport cu solicitările...

De cîteva minute, la Miliția din Mamaia, grație operativității cu care ofițerul de serviciu, plutonierul adjutant **Mihai Cocoș**, raportase evenimentul, șeful unității, locot. maj. **Ion Șerban** reușise să alarmeze efectivul și să la legătura telefonică cu toate instituțiile care puteau concura la salvarea celor aflați în primejdie — Comandamentul Grănicerilor — Marina de coastă, Spitalul de urgență... Două vedete rapide și un remorcher pornesc imediat spre zona critică, în timp ce, de pe terasele a două dintre cele mai înalte clădiri din stațiune, Hotel „Riviera" și Hotel „Aurora", doi subofițeri de miliție urmăreau cu binocluri speciale, situația celor care se luptau cu valurile și comunicau prin stațiile radio portabile comandantului, locurile unde aceștia erau reperați, iar de la sediul miliției se transmiteau, tot prin radio, pe vasele salvatoare, datele necesare, instrucît, observarea dirrectă de pe ambarcații era mult îngreunată de frecvența și înălțimea valurilor.

Aproape patru ore a durat lupta fără preget pentru salvarea celor 41 de persoane aflate în pericol dintre care, 12 au fost internate în spital pentru tratamente, însă demn de subliniat este faptul că promptitudinea, inițiativa, spiritul practic de orientare și acțiune în situații imprevizibile, profunda responsabilitate umană, și-au spus cu prisosință cuvîntul.

MIHAI GROZAVU ■

Cronica șoselei

Un ARO verde

ARO a fost găsit abia după două zile. Culoarea lui, care se confunda cu verdele crud al tufelor de zmeură presărate pe povîrnișurile abrupte ale căldării, împiedicase observarea mașinii de sus, de pe șosea. Abia cînd copiii, cu caprele lor, s-au apropiat de crenguțele încărcate de fructe roșii și parfumate, au observat autoturismul care luase forma unui balot. Mîna stîngă a omului chircit deasupra volanului stătea ridicată în sus, arătînd parcă spre un obiect aflat pe bolta cerească. În rostogolirea ei haotică printre stîncile mari, ascuțite, înconjurate de grohotișuri, mașina își pierduse roțile și semănase pe traseul parcurs tot felul de obiecte : boccele de lînă, ceaune, linguri de lemn, strachini, putini care indicau un inventar de stînă.

Copiii anunțaseră despre mașină un pădurar întîlnit îndată după ce ajunseseră pe drumul forestier. Acesta, după ce coborîse pînă în zona tufelor, se îndrepta sărind din piatră în piatră către epava care începuse să se observe. Sudoarea îi curgea șiroaie pe fața congestionată. De fapt, trecea printr-o spaimă cumplită. Un ARO verde avea și zurbagiul de frate-său. Acum, cînd se convinsese că era vorba de altă mașină, se liniștise. Așezat pe o piatră perfect plată, parcă tăiată cu briciul, își ștergea nădușeala cu o batistă albă, mare cît un ștergar. „E Vlad, ciobanul cu cele mai multe oi din comună. Cum o fi ajuns el aici, să mă tai dacă înțeleg". Omul vorbește copiilor, dar se uită spre traseul parcurs de mașină de la șosea pînă la zmeuriș. Apoi, privirea pădurarului se îndreaptă spre dreapta, către poalele muntelui Grindu, unde se conturează siluetele a doi bărbați, coborînd greu pe pietrele care îi se rostogolesc sub picioare. Intenția celor doi se clarifică. Se îndreaptă spre pădurar. „Bună, nea Vlaicule", îl salută pe pădurar unul dintre cei doi bărbați, un om încă tînăr, cu o privire ageră, ars de soare, mic de statură. Se vede după îmbrăcăminte și pantofii cu talpă subțire că e străin de munte, și acum, numai prin forța lucrurilor a ajuns în locurile astea sălbatice. „Dacă nu era dumneaiul să mă țină de braț, mă găseați cu gîtul frînt, colea jos, în apa Brusturelului". „Păi văz după haine că ați mers din cînd în cînd de-a buștea. Dacă pentru mine, pădurar, coborîrea a fost grea, îmi închipui cum a fost pentru dumneavoastră". „Cred că umblați după fratele dv., nu ?" „Da, nea Vlaicule, îl caut de două zile. Am auzit că e căzută o mașină pe-aici, prin apropiere". „Păi nu trebuie să mergeți mult pîn-la ea. ARO e aici, uitați-vă, se vede. Și la volan, mort, mi-e greu să vă spun, dar e Vlad, fratele dv.". Bărbatul cel scund abia acum observă resturile mașinii. Se face alb ca varul, apropîndu-se cu pași șovăielnici de epavă. „El e, nea Vlaicule". Apoi, continuă cu glas aproape șoptit : „Mort la nici 35 de ani și, cînd te gîndești, dintr-o prostie". „Cum adică, tovarășe Petruș, dintr-o prostie ?" „Să-ți povestesc cum a fost, nea Vlaicule : ați auzit probabil în comună de oile prăpădite zilele trecute. Nouă nu ne-a venit a crede. «Adică cum, zice frate-miu, să pierdem 50 de oi. De cînd sînt pe meleagurile astea n-au mîncat urșii atîtea oi, și ține seamă, numai la o singură stînă ! Hai, Dane, să le căutăm», zice el. Mă durea și pe mine de paguba, că doar le-aveam parte cu Vlad. Am umblat prin pădure, am scotocit toate văgăunile, am ajuns pînă aproape de „Plaiul lui Pătru". Trăiam amîndoi cu speranța că olle or fi rătăcite. Ne depărtasem mult de stîna noastră cînd eu, frînt de oboseală, cu pantofii făcuți ferfeniță, neobișnuit cu atîta mers pe jos — știi, doar, sînt contabil la uzină —, îi zic lui Vlad : «Cred că nu le mai găsim, hai spre cabană. Peste o oră e întuneric». El nu zice nimic și merge în continuare. Parcă nici nu mă auzise. Mata îl cunoști, nea Vlaicule, cît era de îndîrjit mai cu seamă la supărare. N-am mai mers decît 10 minute și am găsit olle afișiate. Erau în total vreo 20. Vlad se uita cu ochii întunecați la cadavrele animalelor. «Mare pagubă ne-au făcut afurisiții de urși». Stătea ca o statuie și se uita lung la mioarele înșirate așa, cam pe 100 de metri. «Hai Vlade, tot nu mai putem schimba nimic. Asta-i situația, ce să-i faci !» Ajunși la cabană, am mîncat ceva și ne pregăteam de întoarcere, cînd Vlad a cerut băutură. Aveam niște coniac. Eu n-am băut nimic. Știam că voi conduce la înapoiere. De fapt, nu prea beau eu în general. Darămite cînd știam ce înseamnă să faci 30 de km pe un drum de pădure, plin la tot pasul de pericole. După ce a dat gata un litru de coniac, Vlad a început să mă ocărască, să dea vina pe mine pentru paguba suferită. Că eu vin la munte numai să-mi iau banii, că pe el cade tot greul, că el muncește de rupte. «Boii ară și cai mănîncă», și-a sfîrșit el șirul de ocări. Eu știam cum e Vlad la mînie, și-i răspundeam cu calm. I-am spus că o să-i despăgubesc eu cît credo el, în afară de partea mea la pagubă. Mă gîndeam că cel mai bine ar fi să dormim la cabană. I-am făcut propunerea. «Nu, zice el, dă-mi cheile, eu plec cu mașina, tu rămîi aici». Bine dar dacă nu vrei să dormi la cabană, conduc eu. Ce să cauți tu la volan ? N-ai permis și pe deasupra ai și băut. Atîta mi-a trebuit. Probabil că nu mi-am ales bine cuvintele. Trebuia să-l iau mai cu binișorul. Mi-a smuls cheile din mînă și a pornit spre mașină. Eu am luat-o pe cărare, cu gîndul să-i fiu înainte, să-l împiedic să plece. Am reușit doar să deschid portbagajul și să-l iau sculele. Am strigat după el, dar degeaba. A pornit ca din pușcă. Prost mai sînt, mi-am zis eu. În loc să-i dezumflu roțile, măcar două, una, eu i-am luat sculele. În fața unei roți pe geantă, Vlad era dezarmat. Nu știa să facă o pană de cauciuc. Cu ARO cabanierului am ajuns pe la 2 noaptea în sat. Am așteptat pînă la 6, apoi am plecat să-l caut. Am umblat toată ziua, dar nu l-am găsit. A doua zi am pornit din nou. Am cercetat drumul, metru cu metru. Nimic, nimic. De-abia azi, am auzit de la niște copii de un ARO prăbușit în prăpastie. Așa am ajuns aici. Cum o să-i dau Anișoarei această teribilă veste ? Dar celor doi băieți, unul de cinci și celălalt de șapte ani, pe care Vlad îi adora ? Ce-i folosesc lui Vlad, acum, atîția bani pe care i-a adunat ? În ultimul timp nu mai știa altceva nimic, decît un singur lucru, cum să stringă cît mai mulți bani. Dar nu-l frumos să-i vorbești de rău pe morți".

VICTOR BEDA ■

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Un răspuns deloc „valabel"

„N-am pus bazele levitației, n-am desfăcut protonul și n-am scos economic hidrogenul din apă — ne scrie nu fără un haz amar, **dr. Eugen Stănescu din Constanța, bulevardul Tomis, nr. 234** — am fost pus însă în situația să vindec niște copii cu fiole de 0,2 ml ; cu seringile LUER și RECORD aflate în dotarea unităților sanitare, acest lucru este imposibil. Am realizat așadar o seringă cu care se poate așa ceva. Mai apoi am trimis documentația necesară către OSIM, înregistrată sub nr. 110166. După mai bine de un an de zile am găsit la cutia poștală răspunsul pe care vi-l anexez, și din care vă rog să rețineți atît redactarea sub orice critică, precum și contrazicerile de genul : „soluția preconizată este eronată constructiv și funcțional... este **VALABELA (subl. n. — N.R.)** numai pentru SIRINGILE cu volum redus", etc. Sînt milioane de oameni în lume care folosesc milioane de seringi, eu n-am propus modificarea lor de dragul schimbării, ci am invocat niște motive. Și n-am cerut nimic. Am ales soluția seringii cu piston dublu, pentru că **am putut** s-o folosesc. În orice caz, „valabel" răspuns !"

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ În numele cetățenilor cartierului Calea Buziașului din Timișoara, doresc să vă mulțumesc pentru intervenția dumneavoastră în legătură cu distribuirea buteliilor în zonă : în urma apariției sesizării noastre în revista FLACĂRA, situația distribuirii acestora s-a îmbunătățit vizibil. Dorim totuși să primim un răspuns ferm din partea PECO dacă distribuitorii de butelii sînt sau nu sînt obligați să monteze și să verifice funcționarea buteliilor la domiciliu, știut fiind că instalațiile și recipienții de gaze și combustibil lichid nu pot fi montate și verificate decît de muncitori specializați în acest sens ? **(Ion Crișan, str. Electronicii nr. 9, ap. 1, Timișoara)**

■ **Direcția comercială a județului Prahova** ne informează — în legătură cu scrisoarea **Gabrielei Dracea din Breaza** — că s-au luat măsurile corespunzătoare necesare pentru buna aprovizionare a magazinului alimentar Gura Beliei. Conducerea I.C.S. Mixtă Breaza a normalizat situația sesizată, anomaliile datorîndu-se mai ales faptului că magazinul fusese închis pentru inventar un timp îndelungat.

■ Tînărul **Dan Lucian din Ploiești** ne relatează cazul neînsemnat (dar numai în aparență !) al **Mariei T. Nuțu**, din aceeași localitate : îmbarcîndu-se, duminică 15 iulie, în trenul personal 5006 — care oprește în stația Ploiești la ora stabilită : 11,30 — are surpriza să parcurgă distanța de 60 kilometri, pînă la București, în... trei ore !, trenul oprind de două ori în plin cîmp și ajungînd astfel în Capitală la ora 14,35. Întîrzierea respectivă, cărela i se asociază și o încurcătură a legitimațiilor pentru admitere la facultatea de drept — de care Maria Nuțu nu se face vinovată — o obligă să ajungă la examen după exact opt minute de la deschiderea pliculul cu subiecte. Opt minute, pentru care tînăra plătește amar, cu imposibilitatea de a se mai prezenta la examenul pentru care se pregătise.

■ **I.T.A. București — autobaza 3 călători** ne comunică : sesizarea lui **Gheorghe Blaga**, din comuna Afumați, Sectorul agricol Ilfov, s-a dovedit a fi întemeiată. În acest sens, începînd cu luna iulie, graficele de circulație pe traseul București — Afumați vor fi refăcute în așa măsură încît primele curse vor avea plecarea dimineața din comuna Afumați, iar seara vor parca la cap de linie în aceeași comună ; din București va pleca zilnic un autobuz, dimineața, care va transporta și conducătorul auto care are de executat curse la primele ore. În ceea ce privește amenajarea unui punct de lucru la capătul de linie din comuna Afumați, conducerea autobazei împreună cu I.T.A. București a luat legătura cu consiliul popular Afumați în vederea obținerii unui teren în proprietate.

■ **Doru Trandafirescu**, președintele asociației de locatari ai blocului M. 25 din strada Dezrobirii nr. 4, sectorul 6, București, ne scrie că de doi ani de zile cetățenii de aici au necazuri datorită faptului că, deși au făcut mai multe sesizări la D.G.D.A.L. — Grupul de șantiere nr. 7, n-au primit decît note de constatare, procese-verbale și felicitări că sînt un bloc model, care nu a reclamat încă la ziar ; iată că acum sînt nevoiți să reclame cum că la apartamentele de la ultimul etaj, de cîte ori plouă, apa se infiltrează în încăperi, că 90 de apartamente din totalul de 108 au pereți din BCA crăpați, fisurați, gata să cadă, că trotuarul din jurul blocului, greșit executat, s-a surpat, că subsolul nu are pantă de scurgere etc.

■ **Din partea Ministerului Muncii** : „Referitor la sesizarea **Angelei Tomescu** din Bacău, vă facem cunoscut că în ședința din 22.VI.1984, Comisia Centrală de Pensii a analizat situația ei, stabilind, cu avizul Institutului de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, îndeplinirea condițiilor art. 32 din Legea nr. 3/1977 pentru acordarea pensiei de invaliditate gradul II. Întrucît petenta de la data de 1.IX.1983 nu mai este încadrată în muncă, Comisia Centrală de Pensii a hotărît ca pensia să i se acorde din luna următoare avizului Institutului de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă (1.V.1984)."

■ Mă numesc **Cohn Buroh**, locuiesc în Botoșani, strada C. Națională nr. 194, și vă rog să mă ajutați să obțin de la Ministerul Educației și Învățămîntului o copie a certificatului de studii de 7 clase. Am primit în anul 1975, după o luptă aprigă, un certificat de reconstituire a 7 clase pe care le-am făcut în comuna Sulița, județul Botoșani. Arhiva s-a pierdut în timpul războiului, nu am avut altă posibilitate și cu greu am strîns trei foști profesori ai mei, obținînd certificatul cu nr. 78732/1975, dar datorită unor împrejurări am rămas și fără acest act. Am o copie, dar nelegalizată, iar notariatul nu vrea să legalizeze copie după copie. Am nevoie mare de acest certificat și, în plus, am și greutăți la serviciu din această pricină. Poate că ministerul va binevoi să-mi dea o mînă de ajutor în acest sens.

■ Locuim într-un bloc modern, bine construit, cu spații generoase, și, totuși, nu ne putem bucura de confortul oferit de bale. Noi, cei de pe scara I, trebuie să recurgem la serviciile chiuvetei din bucătărie, dacă nu vrem să suportăm un duș continuu cu apă reziduală, ce se infiltrează de la vecinul de sus. În cîteva luni, băile s-au transformat în adevărate „peșteri", degradarea întinzîndu-se și asupra camerelor vecine. Situația a devenit intolerabilă, necesitînd chiar intervenția Sanepidului, umezeala continuă favorizînd apariția unei faune respingătoare. **(Niculescu Octavian, Bd. Păcii nr. 168, bloc 39, scara I, ap. 16, et. III, sector 6, București.**

■ **Consiliul popular al municipiului București**, Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, ne aduce la cunoștință că, urmarea memoriului **Gratielei Niculescu-Vaiana** din București, care solicita încadrarea se în muncă, situația s-a rezolvat : a fost reîncadrată la I.P.S. pe post de muncitor necalificat.

■ Multe drumuri am făcut, și fără rezultatele dorite, la Direcția Generală a Poștelor și Telecomunicațiilor din Capitală, pînă cînd, în sfîrșit, în data de 11 ianuarie a.c. am fost chemat să plătesc suma de 1 700 lei, costul instalării unui post telefonic la domiciliu și al abonamentului anticipat pe două luni. Numai că de atunci mi se tot spune că trebuie să se găsească o soluție tehnică, sau că mi se va restitui suma plătită pentru că cererea mea n-ar fi aprobată ! ! Dar dacă cererea n-a fost aprobată, atunci în ce bază am fost chemat să plătesc suma de mai sus ? ! — ne scrie **Dumitru Ichim din București, strada Iosip Broz Tito nr. 3, bloc 13, scara A, etajul 1, apartamentul 8, sectorul 3.**

■ **Consiliul popular al sectorului 3** : „Cu privire la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Silvia Buțică** din București, strada Doicești, nr. 3, bloc A. 6, apartamentul 10, prin care solicita încadrarea în muncă, vă facem cunoscut că, în raport cu pregătirea școlară, starea sănătății și posibilitățile existente, aceasta a fost repartizată de către Biroul forțelor de muncă sector 3 la Spitalul Clinic Caritas, unitate la care s-a prezentat și unde lucrează ca infirmieră pe un post temporar, urmînd a fi permanentizată cînd unitatea va avea posibilități".

■ **Ioan Florescu și Camelia Popa**, președinte și, respectiv, secretară ai Asociației de locatari, bloc 3, strada Ghimpați nr. 17, sectorul 4, București, ne scriu că, după ce în anul 1982 Întreprinderea ICRAL-Berceni a înlocuit coloanele de încălzire și apă caldă la subsolul blocului prevăzut cu 7 nivele și 8 scări, o bună parte din vane curg, iar apa acumulată din aceste instalații neetanșe, precum și din ploi — prin luminatoarele scărilor — bălțește împreună cu resturile menajere de la cele 8 tobogane, creînd o atmosferă greu de suportat mai ales în sezonul cald, precum și o invazie de țînțari și șobolani, ajungînd în ultima perioadă pînă la nivelul etajului 7. Deși recent s-a făcut deratizare, aceasta nu poate duce la rezultate satisfăcătoare, în condițiile unui subsol înundat cu apă și amestecat cu resturi menajere. Au făcut nenumărate demersuri, solicitîndu-se executarea coloanelor și căminelor de evacuare, precum și a pantei de evacuare, dar zadarnic, sînt purtați de la o zi la alta. Menționăm că scrisoarea este trimisă în numele a 668 de locatari !

■ **Consiliul popular al orașului Buhuși** ne face cunoscut că **Maria Bucătaru**, din localitate, a fost sprijinită și încadrată ca bobinator motoare electrice în cadrul Cooperativei „Unirea Meșteșugarilor" Buhuși, începînd cu data de 25 iunie 1984, conform cererii acesteia.

■ **Mircea Cheiu din Craiova, bulevardul 1 Mai, blocul L 56, apartamentul 6**, ne scrie că există mari neajunsuri legate de transportul I.T.A. pe distanța Bechet — Craiova, atît la pasageri (îmbulzeli de nedescris, nervi, țipete, bagaje rătăcite, mai ales în preajma zilelor de duminică), precum și la mărfuri (drept exemplu îi numește pe proprii săi părinți, membri cooperatori, care au fost nevoiți să plătească din veniturile proprii pentru a-și transporta sfecla-de-zahăr contractată de pe cîmp la siloz, ca să nu putrezească). Tot astfel de greutăți a întîmpinat și întîmpină — ne scrie în continuare corespondentul nostru — și I.A.S. Dăbuleni, care a avut de pildă mari probleme pentru a transporta mărfuri de export : piersici, struguri etc.

Considerăm că organele locale în drept sînt datoare a analiza și lua de urgență măsurile corespunzătoare în scopul îmbunătățirii acestor transporturi, motivul crizei de combustibil invocat nu este caracteristic **numai** acestei zone, în alte părți, printr-o temeinică organizare și dirijare a mijloacelor de transport, astfel de greutăți au fost eliminate !

■ Mă numesc **Radu-Dan Vlad, din București, strada Cîmpia Turzii nr. 4, sectorul 1.** În ziua de 4 noiembrie 1983 am avut un conflict cu Angelescu Dumitra, controloare I.T.B. (a refuzat să se legitimeze, i-am aflat ulterior numele, de la secția 1 miliție), care a pretins că biletul meu nu este bine compostat. A doua zi am reclamat cazul unei tovarășe Păunică, de la Direcția generală I.T.B., serviciul comercial, care inițial mi-a spus că nu există nici un proces-verbal pe numele meu, iar mai tîrziu că eu sînt vinovat, că nu știu să-mi scriu numele, trecînd în față numele mic (? !). Am primit totuși somație pentru plata sumei de 500 lei, am deschis acțiune de judecată la Judecătoria sectorului 1, am cîștigat prin sentința civilă nr. 7272/1983, amenda a fost anulată, I.T.B.-ul fiind obligat să-mi restituie cheltuielile. Am făcut un nou memoriu către I.T.B., și văzînd că nu se întîmplă nimic, m-am prezentat din nou. În loc să fie sancționată controloarea respectivă, aceeași tovarășă Păunică mi-a spus că... nu cunoaște situația și că nu o interesează !

■ **Primim de la D.P.M.O.S. — Suceava** : În legătură cu scrisoarea adresată redacției de către **Puiu Neculai** din comuna Risca, care solicită sprijin pentru încadrarea în muncă, vă facem cunoscut că pe data de 6 iulie a.c. acesta a fost încadrat pe un astfel de post la Întreprinderea chimică Fălticeni.

■ **Iosif Perți din satul Miluța, comuna Borăscu, județul Gorj**, ne scrie că după absolvirea Liceului industrial Ecaterina Teodoroiu din Tg. Jiu a fost repartizat ca lăcătuș-mecanic la I. E. Turceni. A fost bucuros din cale afară, fiind aproape de casă și avînd posibilități de navetă. Spre surprinderea sa, însă, aici i s-a oferit postul de mașinist-benzi, adică de muncitor necalificat ! Deși sînt multe întreprinderi gorjene care ar avea nevoie de meseriași ca mine, conducerea I. E. Turceni refuză să-mi dea negația respectivă pentru a mă încadra, pretinzînd că ea mă ține acolo unde are lipsă de oameni. Credeți că ar fi normal ca, din această pricină și dorind să lucrez în meseria pe care mi-am ales-o și pentru care m-am pregătit, să fiu forțat să părăsesc locul de muncă, urmînd ca tatăl meu, miner, să-mi plătească cheltuielile de școlarizare ? !

Credem că nu.

■ **Uniunea Centrală a Cooperativelor Meșteșugărești** : „În legătură cu sesizarea tov. **Gavril Vosloban** din Constanța (în care se relata cazul unei persoane încadrate ilegal la cooperativa „Îmbrăcămintea" din localitate — N.R.), și întrucît UJCM Constanța nu a luat măsuri în sensul indicat de UCECOM în luna ianuarie 1984, în urma sesizării aceluiași tovarăș, cu adresa UCECOM nr. 12950 din iulie a.c. s-a dispus conducerii UJCM Constanța ca pînă la 31 iulie să ia măsurile care se impun."

■ În numele mai multor locuitori din noul cartier din apropierea gării Bîrlad, ne scrie **Gheorghe Popa, strada Vărăriei nr. 5** : aici se află un spațiu de joacă pentru copii care ține de Asociația de locatari nr. 17. Deși neamenajat din cale afară de bine, acest parc reprezintă totuși un spațiu de joacă pentru cei mici. Culmea însă, aici s-au plasat două imense containere pentru resturile menajere, care produc un miros urît și infestează aerul. Și culmea este faptul că la o primă sesizare, adresată tot revistei noastre, am primit asigurări de la cei în drept că ele, containerele adică, au fost înlăturate : exact în ziua în care mulțumeam, în scris și în revistă, pentru acțiunea respectivă... containerele fuseseră instalate, bine-mersi, la loc !...

■ **D.G.A.S.P.A.S. din cadrul Ministerului Muncii**, ne face cunoscut că, în urma opțiunii sale, **Mihai P. Aparaschivei din satul Dumeni, comuna George Enescu, județul Botoșani**, a fost comunicat întreprinderii de difuzare a materialelor sportive din București Bd. Magheru nr. 6—8, pentru a i se livra, contra cost, un autoturism „DACIA-1300" adaptat (tabel I.D.M.S. nr. 6884/2 iunie 1984 poziția 145), întreprinderea respectivă urmînd a-i comunica data la care să se prezinte pentru livrare."

■ **Oficiul Județean de Turism Cluj** ne scrie că cererea formulată în scrisoarea adresată redacției de către **Petre Nicolae din Predeal strada Șoimului nr. 3**, a fost rezolvată favorabil, în sensul că prin înțelegerea acordată și cu sprijinul Oficiului de repartizare a forțelor de muncă Cluj, acesta a fost încadrat prin transfer în interesul serviciului, începînd cu data de 3 iulie a.c. la unitatea Băile Băița din orașul Gherla, pe post de ospătar.

■ **Constantin Gociu din București, strada Creața nr. 5, sectorul 5**, ne relatează cazul unui șofer de pe autobuzul ce circula pe ruta Vaslui — Albești în ziua de 22 mai 1984, avînd plecarea din Vaslui la orele 16,10. Deși extrem de aglomerat, zeci de oameni înghesuindu-se la intrare, șoferul nu a deschis ușa din față decît cu cinci minute înaintea plecării — deși între timp lăsase să urce prin spate șase cunoștințe! — producîndu-se astfel o înghesuială de nedescris. Cu două uși blocate și potopiți de urletele și injuriturile șoferului în cauză, bieții călători au suportat drumul în condiții departe de orice urmă de civilizație. Întrucît situații de acest gen se repetă, Conducerea autobazei de călători Vaslui, socotim, este datoare să supravegheze mai ferm și îmbarcarea călătorilor, nu numai respectarea orarului, știut fiind că și ea, îmbarcarea, intră în atribuțiile unei astfel de instituții.

■ **Un grup de oameni ai muncii de la F.C.M.P.M. Rădăuți** se adresează revistei noastre în sensul de a-i ajuta în următoarea problemă : trenul cursă de persoane de pe ruta Dornești — Rădăuți — Putna, folosit de peste 700 de navetiști, pleacă din stația Rădăuți — Putna la ora 14,20 ; programul muncitorilor se desfășoară însă între orele 6,00 și 14,30. Se propune așadar schimbarea plecării trenului cu un poate neînsemnat număr de minute în plus, dar care dă posibilitatea folosirii normale a garniturii, de către muncitori. Menționînd că scrisoarea este semnată de către un număr de 10 persoane interesate în acest caz, propunem spre analiză rezolvarii în drept posibilitatea rezolvării doleanței acestora.

■ **Grigore Gheorghe din București, bulevardul Muncii nr. 42, blocul 32, scara A, apartamentul 6, sectorul 2**, ne scrie : „nemulțumit de faptul că îmi vin note de plată exagerate pentru convorbiri telefonice adiționale, am surprins în ziua de 10 iulie, în jurul orei 16, doi lucrători de la telefoane care, închiși în încăperea unde se află tabloul cu instalația telefonică a blocului, efectuau convorbiri cu provincia. Au vorbit mai bine de jumătate de oră, formînd diferite numere, și i-am auzit, printre altele, spunînd că **vremea e frumoasă în București, a plouat !" (? !)**... Au refuzat să se legitimeze, în schimb l-am văzut urcînd într-o mașină ARO cu nr. de circulație 23-B-8871 de culoare galbenă pe care scria ITAC București și având pe parbriz un carton purtînd inscripția „telefoane". Mă întreb dacă astfel de convorbiri clandestine efectuate cu receptoare portabile cu disc se efectuează numai în blocul nostru ? !"

■ Pe data de 11.07.1980 am devenit membru al Cooperativei de credit „PUTNA" din Focșani, avînd carnetul nr. 01193303. Am solicitat cu această ocazie un împrumut de 5 000 lei, pe care l-am achitat apoi prin rate lunare, din pensie. Luna aceasta, împlinind termenul de patru ani de la înscriere, am solicitat conducerii cooperativei eliberarea fondului social în sumă de 1 000 lei. Cooperativa mi-a confirmat personal că acest fond mi se va elibera la împlinirea a 4 ani de la achitarea ultimei rate și numai dacă adunarea generală va fi de acord cu acest lucru. Urmează deci să mai aștept încă doi ani de acum înainte pentru a intra în posesia acestui fond" — ne scrie **Vasile Stanciu, pensionar C.F.R. din Focșani, Piața Independenței 1, scara 3, apartamentul 33.**

Ne adresăm la rîndul nostru conducerii cooperativei în cauză cu rugămintea de a rezolva rugămintea omului, chiar și numai din considerente umanitare, avînd în vedere că acesta a împlinit vîrsta de 82 (optzeci și doi !) de ani...

■ **Primim, din partea Procuraturii Generale a R.S.R.** : „Cu privire la articolul „O LICĂRIRE DE SPERANȚĂ" publicat în revista „Flacăra" nr. 26 din 29 iunie 1984, vă comunicăm că în cazul sesizat de **Floare Miculiță**, s-a dispus suspendarea executării hotărîrilor judecătorești criticate, iar la 28 iunie, după examinarea dosarului, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru soluționare."

Pagină realizată de HORIA PĂTRAȘCU ■

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis, Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.**

„Lumea admiră braţele şi picioarele atleţilor.
Eu admir mai ales tăria lor sufletească"

Seneca

SPORT, TIMP LIBER

● Dacă el a vrut-o, plăteşte. Dacă nu el a dorit-o, e nedrept ● Fără Balaci? ●

Echipele noastre şi cupele europene

Sorţii au decis : Dinamo cu Omonia Nicosia (Cipru) în Cupa campionilor, Steaua cu A.S. Roma în Cupa cupelor, Craiova cu Betis Sevilla şi Sportul studenţesc cu Internazionale Milano în Cupa U.E.F.A., Dinamo şi Sportul urmînd să susţină primele partide din turul I pe teren propriu, în 19 şi, respectiv, 20 septembrie. Deşi trasă din urnă ca gazdă a meciului 1, Steaua va juca în deplasare, beneficiind de o clauză regulamentară care prevede că, în cazul în care mai multe întîlniri ar trebui să se dispute concomitent în acelaşi oraş, partida din C.C.E. are prioritate. Din acelaşi motiv (articolul 7, alineatul 3), confruntarea dintre Sportul şi Inter s-a decalat, în urma unei înţelegeri comune, pentru data de 20 septembrie.

Sorţii n-au fost, veţi fi de acord, prea darnici ! Omonia pare, la o privire fugară, un adversar fără probleme, dar numai la o privire fugară ! Pentru că, în general, fotbaliştii ciprioţi se găsesc în mare progres (vă amintiţi ce greu i-am întrecut în preliminariile C.E. ?), iar Omonia, în special, ilustrează fidel, prin cele 10 titluri de campioană dobîndite consecutiv, această afirmaţie. Ea a fost eliminată greu, anul trecut, de T.S.K.A. Sofia, 4—1 (!) şi 0—3, graţie golului marcat de sofioţi în deplasare. Are antrenor bulgar, pe Atanas Dramov, şi doi jucători din aceeaşi ţară, pe Borisov şi Arsov, lingă care pare să fi renăscut Kaiafas, fosta „gheată de aur" a Europei. Cine crede că dinamoviştilor le va fi uşor, se înşeală, chiar dacă, după toate calculele, campionii noştri pornesc ca favoriţi. Cornel Dinu, noul antrenor principal al formaţiei din Ştefan cel Mare, e avizat şi îşi va lua, nu ne îndoim, toate măsurile de precauţie, căci partidele cu ciprioţii nu vor însemna, repetăm, simple formalităţi. Tratarea lor de sus ar echivala cu o eroare. Dinamo, dînd încă o dovadă de seriozitate, a inaugurat lista transferurilor, depunînd chiar în prima zi a deschiderii oficiale a acestora, documente complete pentru Tulba (de la Baia Mare), Suciu (de la „U" Cluj-Napoca), Mirea şi Zlotea (ambii de la Dinamo Victoria). Fără Nemţeanu (plecat la Baia Mare), Custov şi Eftimescu (trecuţi la Dinamo Victoria), echipa se află, în prezent, într-un turneu în R.F.G., iar veştile care ne sosesc de acolo par, ca să zicem aşa, liniştitoare.

Steaua, ca să continuăm trecerea în revistă, va avea o misiune infinit mai dificilă, căci Roma, formaţia brazilienilor Falcao şi Cerezo, ca şi a „mondialilor" Graziani şi Conti, nu-i alta decît finalista din acest an a C.C.E. ! În plus, ea l-a angajat, recent, pe suedezul Eriksson (fost la Benfica), antrenor care cunoaşte bine fotbalul românesc, în dauna căruia a izbutit, cu I.F.K. Göteborg mai întîi şi cu Benfica în sezonul trecut, două calificări spectaculoase. Numai că perioada de transferări, foarte zgomotoasă în Italia, nu i-a priit, din cîte am citit, echipei romane, slăbită prin plecarea lui Di Bartolomei. Au venit, în schimb, Iorio (de la Verona) şi Vierchowod (de la Sampdoria), ambii aflaţi în aceste zile la J.O. Nici nu-i de mirare că, în aceste condiţii, preşedintele clubului, Viola, se declara nu demult nemulţumit („Questo mercato è un schifo" în „Corriere della sera"), acuzînd pe Juventus de a fi „blocat" pe jucătorii de care se interesa Roma ! Numai că Roma, chiar şi fără Giordano sau Gentile, pe care Viola i-a dorit, rămîne Roma, adică o echipă de primă mărime în fotbalul mondial ! Cu gîndul la campionat, dar şi cu gîndul la Conti şi Cerezo, Steaua a realizat o serie de achiziţii de marcă. Un antrenor harnic şi vizînd marea performanţă, l-am numit pe Florin Halagian (fost la F.C. Olt), cîţiva jucători cu experienţă. Bumbescu, Bărbulescu au completat un lot valoros, care a aşezat, adesea anul trecut, sare şi piper pe masa fotbalului nostru. Roma va fi, neîndoios, marele examen pentru Steaua. Un examen dintre cele mai grele, poate chiar (privind lista tragerii la sorţi) cel mai greu, dar succesul nu e exclus.

Socoteala de mai sus e valabilă, în bună măsură, şi pentru Sportul studenţesc, în faţa căreia Inter, una dintre cele mai „blazonate" formaţii de pe continent (de două ori Cupa campionilor, 12 titluri de campioană a Italiei etc.), se prezintă în calitate de favorită. Mai ales după ce îi va fi determinat să semneze pentru ea pe vest-germanul Rummenigge (de la Bayern) şi pe irlandezul Brady (de la Sampdoria), alături de care a apărut, surprinzător, şi Causio (36 de ani) ! Rămîne de văzut dacă noii veniţi, s-ar zice în scădere de formă (Rummenigge mai ales, foarte şters la C.E.), vor reuşi să supleanească golurile create prin plecarea lui Hansi Müller, a belgianului Coeck şi a „olimpicului" Bagni. Comentatori autorizaţi, cărora se cuvine să le dăm crezare, par a se îndoi, mulţi dintre ei manifestînd rezerve faţă de iniţiativa achiziţionării unui Rummenigge aflat în declin ! Din păcate, însă, Sportul studenţesc n-a făcut nici un transfer, în afara antrenorului secund Tănase Dima ! A încercat ceva, mai încearcă (perioada se încheie în 6 august), dar n-a izbutit nimic concret ! Am mai scris despre necesitatea întăririi ambasadoarelor noastre în competiţiile europene. În limitele legale, fireşte, regulamentare, fără a nedreptăţi alte grupări. Am insistat asupra acestui aspect, repetînd că fără măcar 3—4 cluburi-fanion, organizate pe baze trainice, fotbalul românesc nu va ajunge uşor să devină competitiv. N-am fost, o spunem cu regret, auziţi ! Cazul Universităţii Craiova e, vă invităm să judecaţi, cel mai elocvent. Patru jucători tineri, Stingaciu (de la F.C.M. Braşov), Octavian Popescu (de la C.S. Tîrgovişte), Mănăilă (de la F.C. Constanţa) şi Matei (de la F.C. Olt), au semnat cereri de legitimare pentru Craiova, documentele lor urmînd a fi completate (cu dezlegări) şi înaintate federaţiei în funcţie de rezultatul examenului de admitere în facultate. Toţi patru au fost declaraţi admişi, la Facultatea de ştiinţe economice, primii 2 la seral (cu prezenţă obligatorie), ceilalţi la fără frecvenţă, dar nici unul n-a primit, cel puţin pînă la această oră, acordul de transfer ! Iar perioada de transferări se încheie în cîteva zile ! Promisiunile făcute clubului craiovean, despre care ne-a vorbit preşedintele Corneliu Stroe, au fost, pe rînd, „retrase", Universitatea găsindu-se, şi ea, în situaţia de a nu putea să beneficieze de nici un jucător nou ! Asta în condiţiile în care reîntrarea lui Balaci e încă nesigură şi în care 2 dintre foştii ei titulari, Crişan şi Donose, au plecat la Oradea şi, respectiv, Reşiţa ! Dacă Sportul a adus, anul trecut, pe Cioraş şi pe Hagi, Craiova joacă de mai multe sezoane, de 4—5, cu acelaşi lot, solicitat pe mai multe fronturi, cu exigenţele ştiute. Poate că nu se pune încă problema îmbătrînirii, dar a uzurii se pune, de unde şi nevoia firească de primenire, de completare a efectivului existent. Nu apărăm, să fim bine înţeleşi, o echipă sau alta, deşi iată că Sportul şi Universitatea se află în impas, ci apărăm un principiu : acela de a întări, nu prin alte metode, ci prin schimburi loiale, formaţiile desemnate a juca în arena internaţională. Formaţii care, să nu uităm, şi-au cîştigat acest drept pe terenul de joc, prin sudoare şi talent. Anul acesta sînt în discuţie Sportul şi Craiova, la anul pot fi, la fel de bine, Corvinul sau F.C. Argeş, pledoaria noastră nu se va schimba : făcînd ceva pentru echipele din cupele europene, facem, de fapt, pentru întreg fotbalul românesc, pentru o cît mai onorantă reprezentare a lui pe continent. Am aflat însă, cu stupoare, că Universităţii nu că nu i s-au oferit, cum ar fi fost logic, apreciind serviciile aduse de ea mişcării fotbalistice, înlesniri, dar i s-au pricinuit şi o sumedenie de şicane ! În plină pregătire, echipa a fost scoasă de la hotelul „Intim" din Poiana Braşov, invocîndu-se argumentul că o altă divizionară, F.C.M. Braşov (în speţă, ar fi avut o comandă mai veche pentru camerele ocupate de Cîrtu şi ceilalţi ! Negăsind condiţiile necesare unei refaceri corespunzătoare după efort, Universitatea a fost silită, după un scurt staţiu la Dîmbul Morii, să revină acasă, ratînd o perioadă optimă de pregătire şi punînd astfel sub semnul întrebării însăşi prezenţa ei, la nivelul cerut, în Cupa U.E.F.A. ? !

Şi pe Craiova o aşteaptă, revenind la cupele europene, o sarcină grea. Fără să fie un „nume" de răsunet, Betis Sevilla înseamnă o echipă puternică, bucurîndu-se de serviciile lui Gordillo, cel mai bun jucător spaniol la Euro '84, lui Rincon, un virf de atac ce calcă pe urmele lui Santillana, lui Calderon, internaţional argentinian. Craiovenii au acumulat însă o bogată experienţă internaţională şi asta ne determină să privim cu încredere dubla lor confruntare cu Betis.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

La peluză

Donose

Mîine va fi prea tîrziu să mai schiem despre blondul de lîngă Balaci (sau însuşi Balaci cînd Balaci nu juca). În anonimatul diviziei secunde, tăcerea e prelucrată din liniştea bunăcărelor. Donose — la Reşiţa. Acum doi ani, ca şi anul trecut de altfel, îl propuneam pentru naţională, noi, toţi gazetarii care am urmărit extraordinara aventură europeană a Craiovei. Pentru oltenii lui Oţet, Donose a fost roţile de sub caroseria la care îşi holbează ochii copiii şi cucoanele. A avut o singură pană: chiar în primul minut al meciului cu Benfica şi, treptat, claxoanele au amuţit. Nu ştiu cum s-ar fi descurcat în selecţionata ţării. Există mari sportivi, care după modelul unor plante, înfloresc o singură dată şi într-un singur loc. Fără acea autoaccidentare din chiar debutul partidei cu Benfica, Craiova ar fi jucat poate la Bruxelles, iar el, Donose, ar fi ajuns la campionatul european din Franţa. Zeul autoînfringerilor, dacă există vreunul, şi-a devorat odrasla. Oriunde îşi va încheia cariera, la Reşiţa sau oiurea, Donose rămîne la Craiova o emblemă a frumuseţii, osîrdiei fizice fiindcă n-am mai văzut, de la Oniţie şi Bone încoace, fotbalist mai frumos în efort ca Donose. Istoria unei glorii este şi istoria plecărilor, nu se poate altfel. Poate că într-o cîinoă de răzvrătire a crepusculului său, Donose a vrut totul pentru el, n-a mai vrut să împartă restul triumfului cu preafericiţii săi coechipieri mai tineri şi-a hotărît să urce singur pe spinarea lui bolovanul diviziei a doua pînă-n virful muntelui, doar cu Sisif lîngă el. E dreptul lui. E dreptul lui de a gîndi frumos şi curat zădărnicia. Dacă el a vrut-o, plăteşte. Dacă nu el a dorit-o, e nedrept. Dar ce e drept şi nedrept în sport ? Sportul e dragoste şi dragostea nu cunoaşte nedreptatea, ci doar amăgirea. Să-i urăm bravului fotbalist succes şi viaţă lungă.

NICOLAE CRISTACHE ■

Deschiderea spre „Internaţional"

Iulie 1984. Marea şi cerul sînt nesfîrşit de albastre. Un soare dogoritor, ca desenat. Litoralul cunoaşte o afluenţă extraordinară de oameni. În această lună a lui cuptor soarele pigmentează plăcut şi rapid epiderma. Mă uit la aceste trupuri aflate într-un dulce abandon de sine. Din cînd în cînd se ridică pentru a înfrunta marea. Din cînd în cînd sînt trimişi puştii pentru a cumpăra un suc sau o înghiţată. Din cînd în cînd se face şi seară. Oare ce fac oamenii în cursul serii pe litoralul Mării Negre ? Cu ce se îndeletnicesc ? Acestea au fost cîteva gînduri răzleţe care mă bîntuiau în momentul în care am păşit pragul barului de noapte „Internaţional" (Olimp). Păşesc pragul înnoptat al unităţii şi mă aşez, ca simplu consumator, la o masă lăturalnică, să pot avea o mai bună privire de ansamblu. Te întîmpină o lumină clar-obscură, cu irizări multicolore. Atmosfera te face să te simţi ca şi cum ai fi intrat mai degrabă într-o lume de basm, decît într-una reală şi palpabilă. Şi totuşi, atmosfera odihneşte ochiul şi electrizează spiritul. Ce va urma ? Gîndul iscoditor îţi se poate îndrepta spre oriunde. Nici o surpriză nu e prea mare. Chipul şi numele interpreţilor apar pe un ecran electric imens. Şi, totuşi, ce va urma ?...

Excepţionalele fete din ansamblul de balet „Internaţional" au evoluat, pe tot parcursul serii, impecabil. Fie că au avut numere de balet de sine stătătoare, fie că au evoluat înainte sau după un şlagăr la modă, fie că în cele mai fericite cazuri au punctat, cu mişcările lor feline, ritmul respectivului cîntec. În dansurile lor ritmice şi de o inspirată modernitate găseşti tot ce doreşti : graţie, suplete, măiestrie. Au excelat Cornel Patrichi, Tatiana Botez, Valentina Tănase, Emil Marinescu ş.a. Acel surplus de fascinaţie şi savoare o dau şi costumele minunat croite şi măiestrit brodate. Ele sînt confecţionate la Casa de Modă din Bucureşti (Elena Şurubaru Postelnicu), dar impodobitul, decoratul, paietatul, ajustatul aparţin fetelor de la „Internaţional", care în perioada din afara sezonului estival lucrează la „Melody" Bucureşti.

Gil Dobrică îmbină cu pricepere muzica şi dansul. Cele două cîntece din repertoriul Cenaclului Flacăra, „Sacra banalitate" şi „Ordinea de zi" au făcut audienţă la public. Refrenul : „Viaţa noastră unde e ? / Viaţa noastră ce-ai făcut cu ea ?" a constituit un astfel de moment înalt, cîntat la unison, lăsîndu-ţi impresia că te afli cu adevărat la Cenaclul Flacăra. Profundă şi sobră, ca de fiecare dată, Păuniţa Ionescu.Doina Spătaru nu mai trebuie prezentată publicului, numele ei impunîndu-se de la sine. Interesant şi plin de graţie numărul de gimnastică şi de acrobaţie plastică semnat de Viorica Roman. Mihaela Oancea, Costea Pană şi Ligia Oancea s-au înscris, de asemenea, pe linia bună a spectacolului plastic botezat „Vis de vară". Pe aceeaşi linie a tradiţiei sănătoase Dan Spătaru ne-a oferit un moment memorabil. Jeanina Matei ni s-a părut a fi în bună formă artistică. Părea mai degrabă îmblînzitoare de şerpi, nu doar interpretă şi dansatoare, Ea şi Dan Spătaru au închinat şi două cîntece în limba rusă celor 70 de oaspeţi din U.R.S.S.

La drept vorbind, un spectacol bogat, variat şi închegat acest „Vis de vară", la care ai prilejul să asişti. Spectacolul curge de la un capăt la altul şi-ţi lasă acea imagine de basm, despre care anterior aminteam ; balerinele şi interpreţii părînd a fi desprinşi şi decupaţi direct din legendele româneşti, iar momentele serii, care s-au succedat fără să bagi de seamă cum trece timpul, părînd mărgele răşchirate de pe o aţă fermecată. Aşa este, în adevăr, ca un vis de vară, ca o reverie. . Dar dumneavoastră vi se poate părea de-a dreptul curios cum, intrînd într-un bar de noapte, ne-a căşunat să vorbim mai mult despre partea artistică, decît despre desfacerea şi buna servire a publicului consumator ! ? Nu vom neglija, fireşte, nici partea comercială, dacă o putem numi aşa, a localului. Dar, deocamdată, să reţinem această fructuoasă colaborare a conducerii „Internaţionalului" cu excelentul meseriaş în baletul modern care este Cornel Patrichi. Responsabilul localului, Viorel Păunescu, ne relata că lucrează cu oameni de primă mărime care se simt aici, la „Internaţional", ca la teatrele de profil, pentru că fac artă adevărată, iar nu „artă" de circiumă. În sensul acesta, este demn de amintit că la spectacolul „Vis de vară" s-a lucrat din decembrie trecut pînă în maiul anului curent. Tot în acest sens am mai face un corectiv : barul de noapte „Internaţional" s-ar cuveni să fie botezat : Cabaretul „Internaţional".

Cît priveşte buna servire de la „Internaţional" să vă divulg un secret trăit pe propria-mi piele. N-apuci să duci de două-trei ori paharul la gură, într-atîta te acaparează şi te ţine în priză spectacolul artistic, absolut excepţional care curge şnur. Viorel Păunescu ne mai spunea că lucrează de vreo 12 ani cu aceşti oameni care sînt comercianţii. Priviţi ! Nu sînt mulţi. Trei ospătari, un şef de sală, un barman şi două picoliţe. Aveam să ne dăm bine seama că dacă partea artistică — simţim această nevoie continuă de raportare — se rezolvă cu oameni de primă mînă, nici partea comercială nu este lăsată pe mîna fiecăruia, de bună seamă.

Aşadar, cabaretul „Internaţional" este o unitate de frunte, care face treabă bună atît pe linia servirii civilizate a clienţilor, cît şi pe linia oferirii unor momente de aleasă ţinută şi elevaţie spirituală, pe timpul şederii de trei-patru ore în local, cetăţenilor români şi străini. Asemuirile cu „Lido", „Moulin Rouge", „Albatros", făcute de către mari personalităţi, care au trecut pragul „Internaţionalului", nu ni se par a fi nici întîmplătoare şi nici pe departe gratuite. În acest din urmă sens am mai face o observaţie : sînt destui inşi care au bătut străinătatea în lung şi-n lat şi n-au venit măcar cu o idee originală. La cabaretul „Internaţional" excepţională şi originală este nu numai orga de lumini sau şi asta, ci întreg localul, în ansamblu. Dacă ai binevoit, călătorule, să-i treci pragul, îţi va lăsa realmente impresia puternică şi persistentă că ai cunoscut un local internaţional, la propriu vorbind, de primă mărime.

DORIN SALAJAN ■

Sportul, o ilustrare a păcii

„Olimpiada înflăcărează atleții cu razele de aur ale lui Apollo. Dar sînt rari cei care se întorc în cetatea lor încununați cu laurii învingătorilor. Nu uita asta niciodată!“

Cleanthis Paleologos

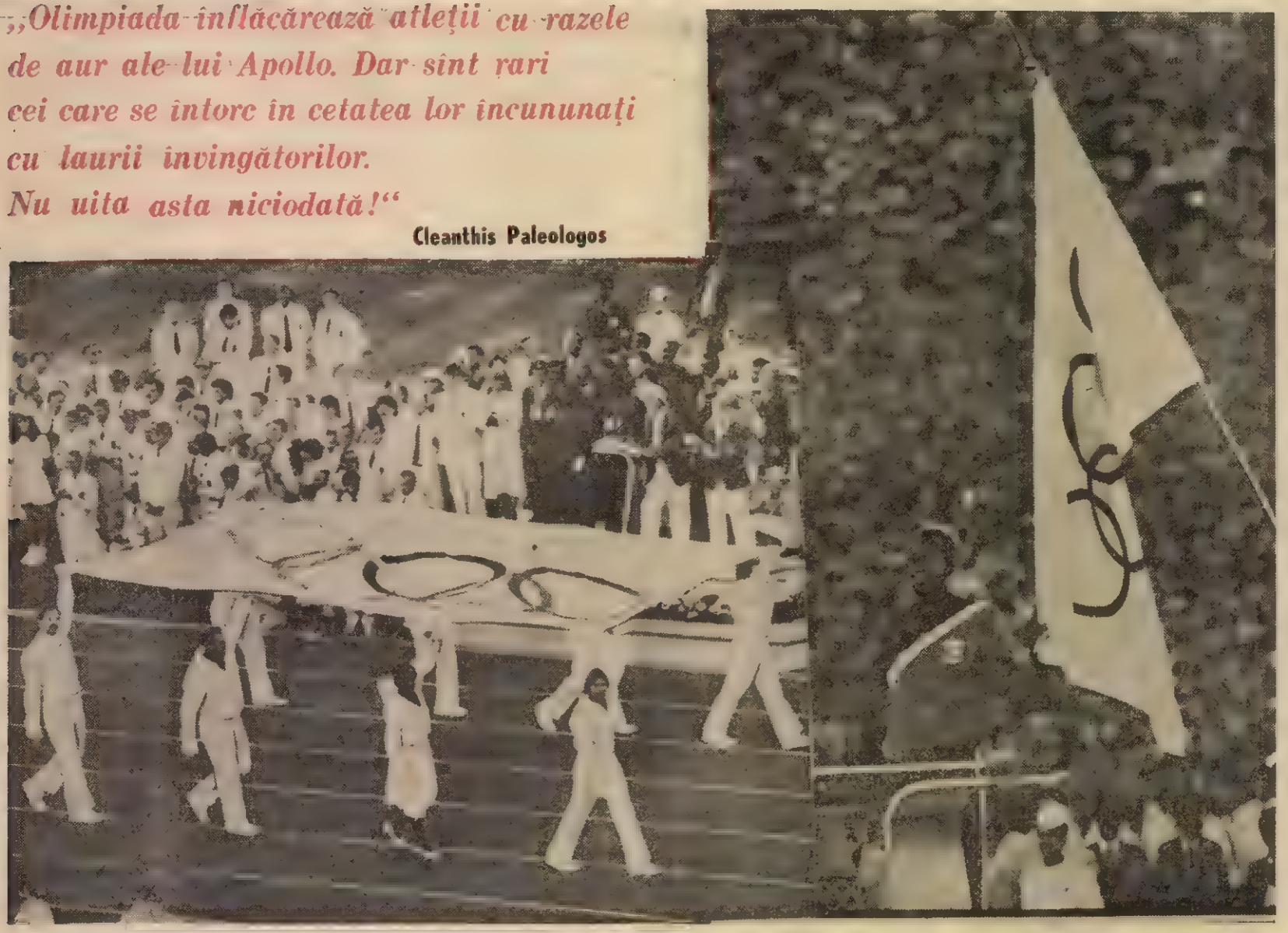

„Olimpismul tinde să stringă într-un mănunchi strălucitor toate principiile care concură la perfecționarea ființei umane“

Pierre de Coubertin

„Noi sîntem cu sportul,
noi sîntem cu pacea
E liber olimpicul zbor
Noi sîntem cu lumea,
noi ținem cu țara,
C-un singur drapel
tricolor.“

și o pîrghie de realizare a ei!

Primele medalii

Cînd simbătă, 28 iulie, ora 16, ora locală, se desfășura pe „Memorial Coliseum" din Lon Angeles ceremonia de deschidere a celei de a 23-a ediții a Jocurilor Olimpice de vară, la București se trecuse de două ceasuri pragul zilei de duminică. Diferența de fus orar, care va ridica probabil o serie de probleme de acomodare sportivilor, va crea dificultăți și celor aproape 10 000 de trimiși ai ziarelor, comentatori de radio și televiziune, fotoreporteri etc. prezenți la fața locului. Dar greutățile sînt făcute, nu-i așa, spre a fi învinse, drept pentru care, chiar dacă presați de închiderea ediției, vă propunem, stimați cititori, o scurtă trecere în revistă a evenimentelor consumate pînă acum sub soarele olimpic de la Los Angeles, în lumina căruia și-au dat întîlnire circa 6 000 de sportivi din 140 de țări ale lumii. Între care și 127 de reprezentanți ai României, concurenți la 12 discipline.

După o fastuoasă festivitate de inaugurare, care a umplut pînă la refuz „Memorial Coliseum", stadion care a mai găzduit o manifestare similară, în 1932, cu ocazia Olimpiadei cu numărul 10, trompeții și balerinele au ieșit din joc, întrecerile sportive demarînd accelerat, cu competiții (încă din prima zi) la 14 discipline. Ziua de debut a adus cele dintîi medalii și cele dintîi surprize ! Bunăoară, o canadiancă mai puțin cunoscută, Linda Thom, și-a adjudecat titlul la pistol standard, probă în care, din păcate, surorile Maria și Elena

Cea dintîi medalie olimpică la haltere: Gelu Radu

Ilie Matei, un nume familiar podiumului de premiere

O victorie fulgerătoare a obținut Rudel Obreja

Macovei, au concurat departe de așteptări, mulțumindu-se cu locuri mediocre, 9 și respectiv, 15—17. La fel de neconvingător a fras, la pistol liber, și Sorin Babii. Într-un concurs care a consemnat, prin Xu Haifeng, prima medalie olimpică din istorie pentru sportivii chinezi, Babii a ratat mult și, cu 555 p, s-a clasat abia pe poziția 11—13 ! Nu ne rămîne să sperăm decît că restul țintașilor români, programați să intre pe standuri în zilele următoare, vor șterge această impresie, căci de la tir, unde Maria Macovei, de pildă, era creditată cu un titlu european, așteptam și așteptăm mai mult. Amestecat, ca să zicem așa, au început și pugiliștii. Rudel Obreja a înregistrat o victorie confortabilă și rapidă, îndelung aplaudată de spectatori. În meciul cu Loungoude (Republica Centrafricană), la categoria semimijlocie, el a scurtat perioada de studiu și după numai un minut l-a obligat pe arbitru să-i numere adversarul. Obreja a controlat meciul în continuare și, după un alt minut, a expediat un puternic croșeu de stînga care a pus, prin k.o., capăt unei lupte inegale. În schimb, Viorel Ioana (la semiușoară) și Gheorghe Simion (la mijlocie mică) au pierdut, în fața australianului Cornett și, respectiv, a sud-coreeanului Ho Ahn. Fără a căuta nod în papură, poate că adversarii lor au fost mai tari, poate că într-adevăr Ioana a fost dezavantajat de juriu, trebuie să notăm că prezența celor doi în ringul de la „Memorial Sport Arena" a surprins, știut fiind faptul că amîndoi s-au aflat adesea (Ioana în 3 rînduri !) în stare de suspendare în vremea din urmă, pentru abateri grave ? ! Ne mirăm că federația de specialitate și, în ultimă instanță, C.N.E.F.S. au acceptat includerea în delegație a lui Ioana și Simion, dar despre asta, firește, va mai fi vorba.

Handbaliștii, pe care antrenorii Nicolae Nedef, Radu Voina și Cornel Penu speră să-i ducă pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere, titlul olimpic fiind singurul care (încă) lipsește din palmaresul de invidiat al jucătorilor noștri, multipli campioni mondiali și laureați ai J.O. (bronz la Munchen în 1972 și la Moscova în 1980, argint la Montreal în 1976), au trecut cu dezinvoltură un prim hop : 25—16 (11—7) cu Algeria. La capătul unui meci în care, făcînd din nou dovada calităților sale, Stingă a marcat 10 goluri ! Dar greul, cum se spune, abia începe și el poate fi foarte greu, de vreme ce, în aceeași serie (grupa A), o formație socotită de „mina a doua", adică fără veleități și pretenții, Islanda, a încheiat la egalitate 22—22, cu Iugoslavia ! Ca să nu mai zicem că, în cealaltă grupă, una dintre prezumtivele favorite, Spania, a cedat fără drept de apel în fața Danemarcei : 16—21 ! Să le urăm handbaliștilor noștri succes, ei fiind capabili, fără discuție, să cîștige seria și, de ce nu ?, finala olimpică.

În ceea ce privește canotajul, programat pe lacul „Casitas" de la Santa Barbara, lac natural (la Mexico în 1968, la Munchen în 1972, la Montreal în 1976 și la Moscova în 1980, întrecerile nautice s-au disputat pe piste artificiale), e încă prematur de dat un pronostic. Pînă la închiderea ediției, 5 echipaje românești intraseră, în concursul fetelor, în finale, iar Valeria Răcilă realizase, la simplu, cel mai bun timp, lăsînd totuși impresia că s-a menajat. Promițător s-a comportat și „barca" de 2+1 băieți, Vasile Tomoioagă, Dumitrie Popescu și Dumitru Răducanu, care a cîștigat fără emoții seria. Spatistele noastre, și cu asta am trecut în piscina de la University of Southern California, n-au avut acces la medalii, Carmen Bunaciu încheind a patra și Anca Pătrășcoiu a cincea finala de 100 m, adjudecată de americanca Andrews după o cursă mai degrabă lentă. Numai că fetele noastre, se știe, sînt specialiste la 200 m, cînd e de apreciat că vor urca pe podium, ele fiind creditate cu cele mai bune rezultate ale stagiunii. Să le ținem pumnii strînși !

Dacă gimnastele ne-au oferit o bucurie într-un fel anticipabilă, date fiind palmaresul și clasa lor, iată că, spre satisfacția tuturor iubitorilor sportului de la noi, „iepurele" a sărit tocmai de unde ne așteptam mai puțin ! Adică de la haltere, unde subofițerul Gelu Radu a cucerit, la categoria pană (60 kg), o meritată medalie de argint, de fapt prima medalie olimpică din istoria participării halterofililor români la J.O. Născut la Comănești, județul Bacău, în 3 noiembrie 1957, Gelu Radu s-a apucat să ridice greutăți în cadrul Clubului sportiv școlar Galați, sub îndrumarea antrenorului Gheorghe Gospodinov. După 16 ani (a început sportul în 1973), s-a remarcat la europene și, în egală măsură, la mondiale, intrînd în posesia medaliilor de bronz. Pregătit, în prezent, de Alexandru Rad, în cadrul clubului A.S.A. Tîrgu Mureș, Radu și-a înscris la Los Angeles cea mai bună performanță din carieră, cu atît mai notabilă cu cît repetăm, ea deschide un drum pe care, nădăjduim, vor păși și colegii săi (de la alte categorii) antrenați de Ștefan Achim. Păcat că fiica proaspătului medaliat, Anca, nu s-a putut bucura cum s-ar fi cuvenit de izbînda tatălui : ea e abia la vîrsta primilor pași !

O a doua medalie pentru haltere, am aflat în zorii zilei de ieri, a adus-o foarte tînărul (încă junior !) Andrei Socaci care, la categoria 67,500 kg, s-a clasat al doilea. Încă un argint, halterele au călcat cu dreptul !

Eram gata cu revista, acordasem spațiul cuvenit marelui succes al gimnastelor, schimbînd din mers, ne pregăteam să mergem, după o noapte albă, la culcare, cînd am fost nevoiți să schimbăm din nou ! Cel care ne-a obligat s-o facem, dîndu-ne însă o bucurie deosebită, a fost luptătorul de greco-romane Ilie Matei care și-a adjudecat, și el, o medalie de argint, la 90 de kilograme. Nu l-a lipsit mult tînărului profesor de educație fizică din Suceava, antrenat la C.S.M. din localitate de Constantin Topîrjan și la lot de Ion Corneanu, să transforme argintul în aur, numai că, după ce a cîștigat înainte de limită 4 întîlniri, a cedat locul I americanului Fraser. Să-l felicităm pe Ilie Matei și să-i invităm pe coechipierii lui, în frunte cu multiplul campion mondial și olimpic Ștefan Rusu, nu doar să-l imite, ci să-l și întreacă, școala românească de lupte greco-romane fiind, se știe, printre cele mai redutabile din lume.

Sub semnul păcii și al prieteniei, cea de a 23-a ediție a Jocurilor Olimpice de vară continuă. După un start lansat, urmează grosul întrecerilor, cădercea cortinei avînd să se producă în 12 august. Să-i însoțim pe tricolori cu gîndul nostru de bine și să le dorim să obțină cît mai multe victorii, spre gloria sportului românesc, a României socialiste !

Paginile de sport au fost realizate de
OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Publicînd această fotografie, ce o înfățișează pe Anișoara Cușmir-Stanciu în plin efort, facem legătura între primele zile ale Olimpiadei și cele ce vor urma, în care atletismul va ocupa un loc important. De la recordmana mondială la lungime așteptăm o performanță pe măsura palmaresului său, adică o medalie de aur !

Fotografii de
AUREL NEAGU
și ION MIHAICĂ

ROMÂNIA

Încă o recunoaștere a înaltei valori a școlii românești de gimnastică

Fetele noastre de aur

Datorită diferenței de fus orar, nu știm prea multe amănunte, dar știm esențialul : gimnastele noastre au devenit campioane olimpice ! După o luptă acerbă cu reprezentativele Statelor Unite și R.P. Chineze, echipa României a reușit să câștige cel mai bun punctaj și, totodată, să cucerească simpatia și admirația spectatorilor de la „Pauley Pavilion" din Los Angeles și a telespectatorilor din întreaga lume. Asta în ciuda faptului că formația aliniată a fost foarte tînără (Simona Păuca încă n-a împlinit 15 ani !), poate mai tînără ca oricînd, și n-a mai avut, ca la Montreal și Moscova, o „purtătoare de cuvînt" de talia Nadiei Comăneci. Numai că fetele noastre, adică Ecaterina Szabo, Lavinia Agache, Simona Păuca, Laura Cutina, Mihaela Stănuleț și Cristina Grigoraș, și-au etalat talentul și valoarea, încîntînd asistența și impunînd arbitrilor prin evoluții pe cît de cutezătoare, presărate cu elemente tehnice extrem de dificile, pe atît de sigure. Lor, ca și antrenorilor care le-au pregătit, Adrian Goreac (coordonator), Maria Cosma și Octavian Belu, li se cuvin cele mai fierbinți felicitări pentru această primă medalie olimpică de aur, pe echipe, din istoria participării românești ! Bravo, fetelor, vă mulțumim și vă urăm noi și noi izbînzi !

Chiar dacă, așa cum ziceam, cea dintîi, medalia abia dobîndită vine să completeze și să dea o strălucire deosebită unui palmares redutabil, inaugurat la Melbourne (1956), prin obținerea locului 3, repetat 4 ani mai tîrziu, la Roma, continuat la Montreal (1976) și Moscova (1980), cînd echipa României s-a clasat pe locul 2. Dacă Moscova și Montreal, ca și mondialele de la Fort Worth (1979), unde fetele noastre au urcat pe cea mai înaltă treaptă a podiumului, s-au desfășurat sub semnul talentului fără egal al Nadiei Comăneci, cea mai mare gimnastă din toate timpurile (5 medalii olimpice de aur), concursul de la „Pauley Pavilion" a scos în evidență omogenitatea formației române, unită și echilibrată. Evoluțiile fără cusur ale Ecaterinei Szabo, singura notată cu 10 (la sol) în cadrul exercițiilor impuse, și ale Laviniei Agache au reamintit zborurile de vis ale „zeiței de la Montreal", prezentă acum în tribună, în calitate de invitată a C.I.O. Sîntem tentați să scriem, emoționați noi înșine de această superbă izbîndă, că elevele lui Goreac, Cosma și Belu, eleve și în viața de toate zilele, și-au depășit, la Los Angeles, cota obișnuită. Dar ne îndoim, zău așa, că așta e adevărul ! De fapt, ele n-au făcut altceva decît, excelent pregătite fizic, tehnic și psihic, să-și probeze, o dată în plus, calitățile de excepție, arătînd putere de luptă și curaj, fantezie și stăpînire de sine, precum și, mai presus de orice, dragoste pentru culorile patriei. La un astfel de cumul de calități se ajunge, veți fi de acord, greu și în timp. Numai că talentul și aplicația fetelor, tăria lor sufletească, implicînd și o serie întreagă de sacrificii, prețuirea și tenacitatea antrenorilor, neobosiți în căutările și sfaturile lor, au scurtat drumul spre culmile performanței și vîrfurile ierarhiei, fetele din Carpați dovedindu-se cu adevărat cele mai bune dintre cele mai bune. Încă o dată, bravo lor !

Acest ultim și strălucitor succes, rod al excelentelor condiții puse la dispoziția gimnasticii, a întregii noastre mișcări sportive, de partid și de stat, vine să sublinieze vitalitatea și resursele școlii românești de gimnastică, tot mai prețuită și mai admirată pretutindeni. Cînd Nadia Comăneci s-a retras, ne-am temut, pentru o clipă, că ea nu va avea urmașe pe măsură. Dar ne-am înșelat și ce bine că ne-am înșelat ! Ștafeta a fost preluată de o generație talentată și harnică, încrezătoare în marile ei capacități, care ne-a adus, prin Szabo, Agache și celelalte, uriașa satisfacție a celei dintîi medalii olimpice de aur la echipe.

Felicitîndu-le din nou pe fetele noastre de aur, dorindu-le succes în întrecerile pe aparate, le așteptăm cu dragoste acasă ! Vă îmbrățișăm, fetelor ! Hai, România !

Pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere

Iată „fișele" celor 6 gimnaste care, pregătite de antrenorii Adrian Goreac, Maria Cosma și Octavian Belu, au cîștigat miercuri noapte, la ora închiderii ediției noastre, medaliile de aur în proba pe echipe :

ECATERINA SZABO : născută la 22 ianuarie 1967, la Zagon, județul Covasna ; elevă ; 1,45 m, 39 kg ; membră a Clubului sportiv școlar „Cetate" Deva ; dublă campioană europeană de junioare, Lyon (1980), Ankara (1982) ; dublă campioană europeană de senioare, paralele și sol, Göteborg (1983) ; campioană mondială de senioare, sol, Budapesta (1983).

LAVINIA AGACHE : 11 februarie 1966, Căiuți, județul Bacău ; elevă ; 1,49 m, 38 kg ; C.S.S. „Cetate" Deva ; campioană europeană de senioare, bîrnă, Göteborg (1983) ; medaliată cu argint la C.M., sărituri, paralele, echipă, Budapesta (1983).

SIMONA PĂUCA : 19 septembrie 1969, Azuga, județul Prahova ; elevă ; 1,58 m, 38 kg ; Dinamo București.

LAURA CUTINA : 13 iulie 1968, București ; elevă ; 1,44 m, 35 kg ; Dinamo București ; locul 2, individual compus, în Cupa Americii (1984).

MIHAELA STĂNULEȚ : 6 iulie 1967, Sibiu ; elevă ; 1,55 m, 43 kg ; C.S.S. Sibiu.

CRISTINA GRIGORAȘ : 11 februarie 1966, Satu Mare ; elevă ; 1,57 m, 41 kg ; C.S.S. Onești ; campioană europeană de senioare, sărituri, Madrid (1981) ; medaliată cu argint, individual compus, paralele, C.E. 1981.

Ca rezervă a figurat CAMELIA RENCIU.

De la stînga la dreapta: **Adrian Goreac, Cristina Grigoraș, Simona Păuca, Camelia Renciu, Lavinia Agache, Mihaela Stănuleț, Ecaterina Szabo, Laura Cutina, Maria Cosma**

Flacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — **Comel Nistorescu,** Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — **George Arion,** Victor Nițâ — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgențe—sport) — **Ovidiu Ioanițoaia,** Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Lionel Nițescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărlădeanu,** Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 ; redactor șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă, P.O. Box 12-201, telex 10376, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

flacara

anul XXXIII
32 (1521) VINERI
10 AUGUST 1984

săptămînal editat de frontul democraţiei şi unităţii socialiste

ZIARI 40 1944-1984

ÎMPLINIRI SUB ZODIA LIBERTĂŢII

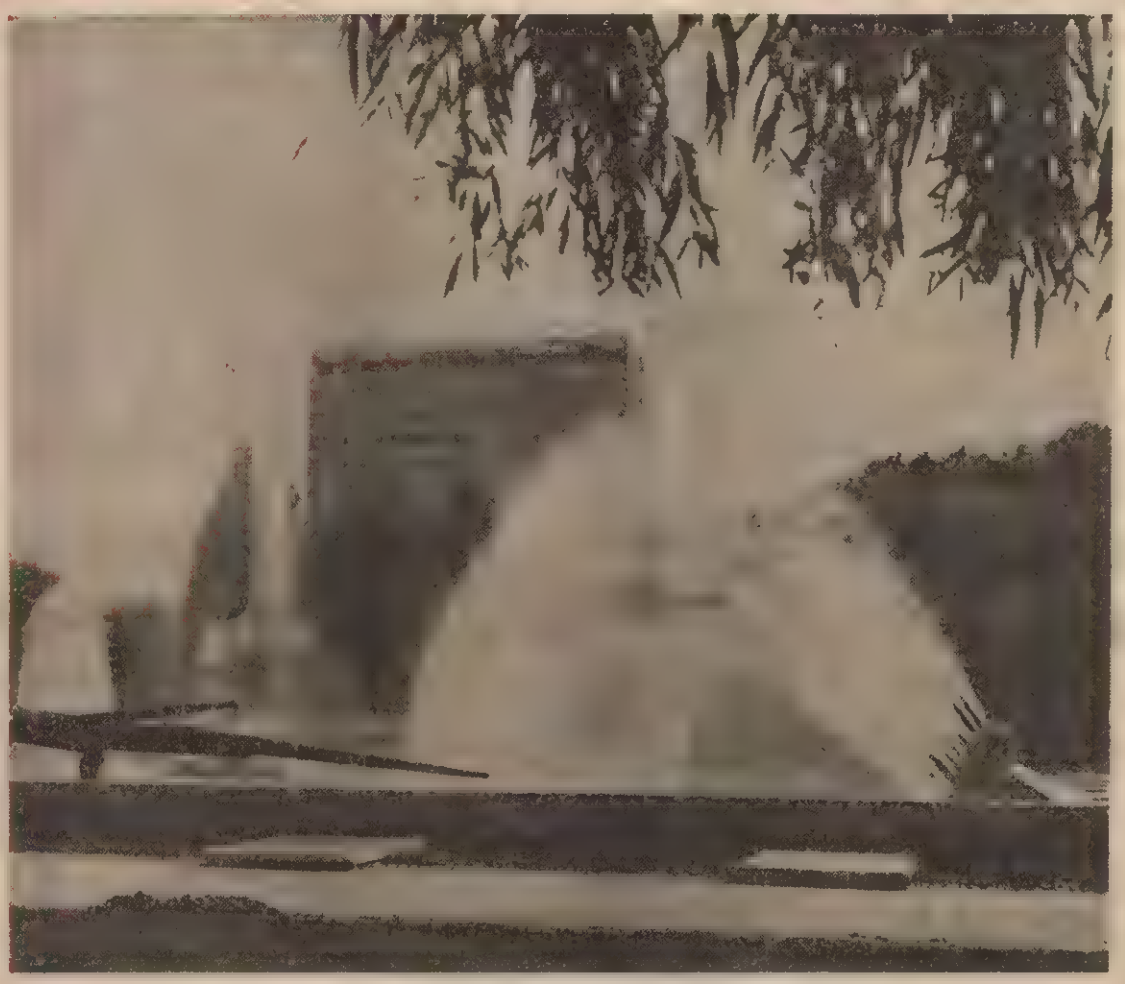

Constanţa – oraş erou!

Trei reporteri în oraşul amiral al ţărmului românesc

(paginile 2, 3, 4)

Splendida tinereţe a bunicilor

Fotoreportaj din judeţul Mureş, la o sărbătoare a tradiţiilor şi frăţiei

De la Los Angeles, numai de bine!

(paginile 16, 17, 30 şi 31)

Copiii noştri de azi – savanţii noştri de mîine

(paginile 10, 11)

Timpuri istorice şi viziuni româneşti

(pagina 18)

23 AUGUST 40 1944-1984

Constanţa — oraş erou

• Poarta ţării • Marile vapoare • Oameni şi flori •

Un oraş din Constelaţia României

— Interviu cu tovarăşul Gheorghe Popa, primarul municipiului Constanţa —

— Decernarea titlului de Erou al Muncii Socialiste reprezintă pentru Consiliul popular al municipiului Constanţa încununarea a patru ani de intense eforturi, ani în care oraşul dumneavoastră a cîştigat întrecerea cu celelalte municipii. V-aţi străduit mult ca să rămîneţi în fruntea întrecerii? Ce a definit străduinţele constănţenilor?

— Întrecerea socialistă pe ţară între consiliile populare municipale are marele merit de a valorifica marile posibilităţi pe care le are şi oraşul nostru şi care n-au fost pînă acum valorificate pe deplin şi evidenţiate la acest nivel al întrecerii. Cîştigarea acestei întreceri reprezintă încununarea străduinţilor noastre de a valorifica resursele materiale şi umane printr-o mai bună organizare a muncii. Noi am conceput întrecerea ca o emulaţie, ca o mobilizare în vederea realizării obiectivelor economice ce ne revin din planul naţional. Evident, aceste resurse existau, ca şi stările care definesc întrecerea. Dar concretizarea lor la modul superior, care să se repercuteze fericit în îndeplinirea sarcinilor ce ne revin a fost generată de această emulaţie dată numai de întrecere. Rezultatele municipiului Constanţa sînt dovada forţei şi capacităţii de mobilizare a organizaţiilor de partid care numără 57 000 de membri, cărora li s-au adăugat organizaţiile de sindicat, cele ale Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste, ale organizaţiilor de tineret şi copii. De fapt, acestea au şi fost cheile succesului dobîndit de constănţeni: o mobilizare a tuturor forţelor şi antrenarea unui front larg de oameni ai muncii. Cum scrie în decretul semnat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu: „consecutiv", pentru noi consecutiv a însemnat perseverenţă, organizare, spirit de iniţiativă, a însemnat o sarcină pentru fiecare.

— Secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a efectuat mai multe vizite de lucru în municipiul dumneavoastră şi a vegheat îndeaproape dezvoltarea lui. Dezvoltarea municipiului Constanţa este emblematică pentru dezvoltarea României. Aţi putea să ne spuneţi cum aţi materializat indicaţiile secretarului general şi cum s-au răsfrînt ele la modul fericit asupra oraşului şi asupra oamenilor de aici?

— Încă de la prima vizită pe care a făcut-o în oraşul nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu ne-a cerut ca municipiul nostru să devină unul dintre cele mai frumoase oraşe ale ţării. La indicaţia secretarului general s-au amplasat aici mari obiective din economia ţării noastre şi tot la indicaţia dînsului ara întocmit o machetă de perspectivă a oraşului. Şi nu este vorba de machetă de ansamblu, ci pe zone, pînă la cele mai mici amănunte. Cînd ne-a privit oraşul de pe mare, tovarăşul Nicolae Ceauşescu ne-a cerut să-l facem în aşa fel ca el, cînd e privit de străini, să ofere acestora imaginea României. Tot la indicaţia dînsului, după ce am conturat macheta, am trecut la transpunerea ei, în aşa fel ca litoralul românesc să fie un şir de blocuri de locuinţe cu o arhitectură corespunzătoare. În zona respectivă construim 17 000 de apartamente şi ne preocupăm de construirea unei alte intrări în oraşul Mangalia, precum şi de îmbunătăţirea imaginii arhitecturale a oraşului Năvodari. Acestea sînt numai o parte din indicaţiile secretarului general al partidului care se resimt la modul cel mai fericit în evoluţia municipiului nostru.

■ În anul 1948 municipiul Constanţa avea 78 586 de locuitori. În 1984 ei numără 430 000. ■ Producţia industrială a municipiului este pentru acest an de 27 miliarde lei, de 10 ori mai mare decît cea realizată în anul 1965. ■ În Constanţa fiinţează 40 de unităţi industriale, reprezentînd toate ramurile economiei naţionale. ■ Între anii 1965-1984 în municipiu au fost construite 80 770 de apartamente în care s-au mutat circa 280 000 de locuitori. ■ Şantierele navale din Constanţa realizează aproape trei sferturi din programul de construcţii navale al României. ■ În perioada 1965-1984 volumul de mărfuri a crescut de 7,3 ori. ■ Municipiul beneficiază de 2 480 de unităţi comerciale cu o suprafaţă de 611 000 metri pătraţi. ■ Spaţiile verzi îngrijite cu contribuţia cetăţenilor se întind pe 1 091 hectare. ■ Reţelele cu apă se întind pe o lungime de 570 kilometri. ■ În anul 1983 valoarea lucrărilor executate prin muncă patriotică s-a ridicat la 684 milioane lei, ceea ce înseamnă o medie de 2 050 lei pe locuitor. ■ A sporit reţeaua de transport în comun. A fost dată în folosinţă încă o linie de troleibuze şi în curînd va fi inaugurată prima linie de tramvai.

— Aş vrea să fac precizarea că preocupările noastre în acest domeniu au avut amploare şi s-au concretizat la un mod superior datorită sprijinului pe care l-am avut din partea conducerii partidului, a secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. În principal este vorba de a crea condiţii mai bune de muncă şi viaţă şi pentru aceasta noi am depus toate eforturile în vederea modernizării proceselor de producţie din unele întreprinderi unde oamenii muncii erau puşi în situaţii dificile din punct de vedere fizic. Am făcut operaţiuni de modificare a fluxului de producţie, am luat măsuri de reorganizare a locurilor de muncă, în aşa fel ca oamenii să aibă condiţii normale de muncă, să se elimine stările viciate. Am luat măsuri pentru eliminarea noxelor, în special cele apărute în timpul radării navelor, precum şi măsuri de introducere a unor căi de aeraj. Toate acestea au dus şi la îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă, dar şi la creşterea productivităţii muncii şi, implicit, a veniturilor oamenilor. După condiţiile de muncă, ne-am preocupat de condiţiile de viaţă, începînd de la buna aprovizionare a populaţiei şi pînă la numărul şi calitatea locuinţelor. Şi alte municipii au luptat pentru a cîştiga întrecerea. Dar noi am depus eforturi suplimentare. În această perioadă am depăşit planul la construcţii de locuinţe cu 150 pînă la 200 de apartamente în fiecare an. Faptul că am depăşit acest parametru reprezintă chiar dovada preocupării noastre pentru îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale oamenilor din municipiul Constanţa.

— V-am ruga să vă referiţi la mediu. O facem nu întîmplător, ci pentru că la Constanţa vin la odihnă aproape 2 milioane de oameni în fiecare an.

— Ne-am preocupat intens de a crea în permanenţă o evoluţie favorabilă a acestor condiţii. Sîntem înconjuraţi de un mediu dotat de natură cu multe resurse, încît Constanţa trebuie să fie locul ideal pentru recuperarea oamenilor muncii. De aceea, modul în care este organizată odihna oamenilor ne-a preocupat în cel mai înalt grad. Tot o dovadă a acestei preocupări o constituie şi faptul că în ultimii ani am extins parcurile şi spaţiile verzi, spaţiile de agrement şi spaţiile florale. Acolo unde găsim un metru pătrat rău folosit, dacă nu poate fi folosit altfel, îl vom transforma în spaţiu floral. Oamenii îşi doresc un oraş frumos.

„Pîinea o face brutarul, nu directorul"

— Dumneavoastră sînteţi tovarăşa directoare Fotini Teodorescu?

— Da, ce doriţi? Spuneţi!

(E nervoasă, a supărat-o cineva. Voiam să-i pun o întrebare mai jovială dar nu-ndrăznesc. Are faţa încordată, deşi liniile chipului nu lasă să se vadă c-ar fi vorba de o femeie aspră. E mai degrabă blajină şi delicată).

— De ce sînteţi necăjită?

— Secret profesional. Nu pot să spun.

— Ce înseamnă, de fapt, I.M.P.P.F.?

(În realitate, voiam s-o întreb despre o pîine rumenă care-mi face cu ochiul din vitrină).

— Întreprinderea de morărit, panificaţie şi paste făinoase Constanţa. E o unitate veche care are în subordine alte 23 de unităţi răspîndite în judeţ.

— Ştiţi, eu am venit, fiindcă municipiul Constanţa a obţinut o distincţie deosebită şi mi s-a spus că dumneavoastră aţi pus umărul serios la împlinirea acestei izbînzi.

— Da, aşa e. Frumoasă treabă.

(Cîteva persoane îşi vîră capul pe uşa bireului şi atunci directoarea devine neliniştită. Îşi cere scuze că trebuie să plece cîteva minute, i-a convocat pe oameni la o şedinţă şi nu-i place să nu se ţină de cuvînt. Îşi cere scuze, îl promit că nu mă supăr şi în aşteptarea conlocutorului, îmi tot frămînt mintea ce fel de întrebări să-i mai pun, ca s-o scot din această stare de agitaţie. Revine destul de repede, complet schimbată, surizătoare şi amabilă. E cu totul alt om. Acum e o adevărată plăcere să vorbim).

— Cum ziceam, reuşita aceasta nu e un lucru deloc simplu. Titlul se cîştigă destul de greu şi trebuie să spun că la această victorie am contribuit şi noi în mod substanţial, fiindcă întreprinderea produce hrana de bază fără de care nimeni nu poate trăi. Fără pîine, omul nu poate face nici plajă. **(Numai eu trebuie să fac repertajul, deşi n-am pus nimic în gură toată ziua).** Dacă în alte părţi mai pot exista piedici, aici trebuie să fie pîine în fiecare zi. Nu se admite nici o scuză. Am încercat să impunem ideea că, din moment ce oamenii au acceptat să lucreze aici, ei trebuie să fie conştienţi că pîinea nu poate fi aminată.

— Cum vă descurcaţi vara? Pe litoral vin mulţi oameni, consumul creşte, cerinţele sporesc.

— Nu e simplu, dar am reuşit. Sîntem în plin sezon, adică în priză, cum s-ar zice, şi am făcut faţă mai mult decît mulţumitor. Anul trecut a trebuit să aducem 350 t de pîine din alte judeţe, pentru ca turismul să nu sufere. Acum ne-am descurcat prin propriile forţe. Probabil că şi acest lucru a ajutat mult municipiul în lupta sa pentru titlu. Ca să evităm lipsurile, am luat măsuri din timp. S-a pus în funcţie fabrica de pîine de la Năvodari, la întreaga ei capacitate, în numai nouă luni. Am mărit capacitatea fabricii de la Medgidia şi-am schimbat un cuptor de 20 t la Secţia 1 Constanţa, care fusese experimentat în altă parte a ţării. Fiindcă în judeţ e o mare fluctuaţie de oameni (sezonul turistic, şantierul de la noul canal), am fost nevoiţi adesea să modificăm structura de producţie, să punem în funcţie capacităţile de rezervă, fiind foarte important să ştim să ne pliem şi să ne repliem în funcţie de cerinţele momentului. Cu toate aceste eforturi suplimentare, în ultimii patru ani am realizat toţi indicatorii. Nu e simplu, de pildă, să lupţi pentru ca oamenii să-şi poată lua retribuţia întreagă şi să treci, în numai trei luni de la 250 t de pîine la o producţie de 445 t pe zi. Asta cere muncă şi mai ales o perfectă colaborare cu oamenii. Iar pe mine oamenii mă interesează. Dacă ei nu te înţeleg, ratezi totul. Degeaba hotărăşti, dacă nu poţi aplica. Mă impac foarte bine cu muncitorii din fabrică, chiar dacă uneori mă mai supăr. Eu nu pot ţine minie, îmi trece repede. Aţi văzut şi dumneavoastră!

— Aici lucrează multe femei...

— Da, 70% din personal e alcătuit din femei şi pentru ele trebuie să facem ceva. Nu puteam să mai suport văzîndu-le cum lucrează în picioare şi de aceea am introdus scaune ergonomice. La început nu voiau nicicum să stea jos. Acum şi-a scris fiecare numele pe scaun.

— Dumneavoastră aţi mîncat pîine şi din altă parte. Cum e pîinea de Constanţa?

— Trebuie să fiu sinceră şi să mărturisesc că noi nu facem o pîine de excepţie, cu totul deosebită adică. Facem pîine ca peste tot în ţară, fiindcă nu cred că ne deosebim prin ceva de alţii, decît prin faptul că nu ne place să fim codaşi. Iar ceea ce-am realizat se datorează oamenilor, căci brutarul face pîinea, nu directorul.

(E adevărat, sigur că aşa e, dar dacă directorul n-ar şti cum să procedeze, nici oamenii n-ar şti să lucreze şi nici noi n-am mînca o pîine rumenă şi dolofană, decît poate cu excepţia acelora care fac cură de slăbire).

Şi ei au pus umărul

De cînd răţoiul Donald a devenit jucărie, plaja s-a umplut cu tot felul de păsări din plastic, umflate bine cu aer, spre bucuria celor mici care nu se dau în lături să le tragă de cioc şi să le sucească gîtul. Ei nu ştiu însă că acest păsăret imposibil e fabricat la întreprinderea „Energia" din Constanţa, dintr-o folie de plastic, importată cîndva şi produsă acum la Drăgăşani. Jucăriile termosudate reprezintă însă numai o parte din produsele realizate de această întreprindere constănţeană, reorganizată după 1977, şi intră în subordinea Ministerului Industriei Chimice. Lebedele, broscuţele, răţuştele şi alte lighioane artificiale sînt doar aşa, un adaos la producţia de interes naţional, căci „Energia" s-a specializat în primul rînd în realizarea articolelor tehnice din cauciuc, precum curelele trapezoidale, furtunurile cu şi fără inserţie şi mai cu seamă articolele pentru filaturi, a căror unică producătoare este această întreprindere, cîndva o mărunţă fabricuţă înălţată pe o grămadă de gunoi. De cînd „Energia" a atras interesul chimiei, utilajele tehnologice au devenit o latură importantă a producţiei şi e bine să amintim că dintre acestea fac parte calandrele, maşinile de aplicat bandă la camioane şi turisme, instalaţiile pentru reglementarea deşeurilor din mase plastice şi mai ales o presă pentru vulcanizat

„Constanța constituie un exemplu de ceea ce am realizat în anii construcției socialiste. Cine nu-și amintește — mă refer, desigur, la cei mai în vîrstă — cum era Constanța acum 30 de ani și ce transformări uriașe s-au produs în industrie, în agricultură, în cultură, în dezvoltarea științei și învățămîntului în acest județ de la Marea Neagră ? Într-adevăr, peste tot se văd roadele minunate ale construcției socialiste ; se văd peste tot uriașele edificii industriale, unități agricole, unități de învățămînt, de sănătate, de cultură — toate construite prin munca harnicilor constănțeni care înfăptuiesc neabătut, la fel cu întregul popor, politica partidului nostru".

NICOLAE CEAUȘESCU

Marinarii români frămîntă toate apele pămîntului

Stăm de vorbă de cîteva minute. Îl cunosc dar nu știu de unde să-l iau. Este un tînăr zvelt. Nu i se poate ghici vîrsta, încărunțit înainte de vreme. Spuma mării i s-a așezat pe creștet. Într-un tîrziu descoperim că am copilărit în același cartier și că ne știm de cînd eram de-o șchioapă. Se numește Călin Marinescu și este comandant de cursă lungă. După ce a colindat lumea în lung și în lat a „ancorat" în portul Constanța. În prezent este șeful secției a treia de exploatare a flotei din cadrul Întreprinderii NAVROM. Povestește încet și tacticos precum un uncheaș la gura sobei... Marinarii, o spune ca o justificare, astăzi, nu mai sînt rupți de uscat. Majoritatea lor sînt familiști cu case mari și frumoase și cu mulți copii. Pe vremuri cînd un comandant pleca în cursă se ducea la circiumă, la Ovidiu, și angaja marinarii. Astăzi, îmi pune în față cîteva statistici, aproape toți marinarii sînt oameni cu școală. Mai mult de o treime sînt cu studii superioare. Și sînt și foarte tineri. Pînă-n patruzeci de ani. Bătrînii lupi de mare, se pare, au rămas între coperțile cărților. Și fiindcă lui Călin Marinescu îi plac lucrurile exacte, adică cifrele, îmi explică pe îndelete, ca să pot pricepe, istoria flotei noastre maritime. După război, în 1944, flota noastră, să nu se mire nimeni, dispunea de un singur vas scăpat ca prin minune de grozăvie. În 1965 pluteau pe mările lumii 35 de nave românești — iar în prezent 227. În 1985 cifra va depăși 250. Dacă în 1966 pe vasele românești se transportau circa 1 755 000 tone, în anul 1984 cifra a ajuns la 25 300 000, iar în viitorul an la aproape 30 000 000. Fără să mai facem nici un fel de comentariu, cifrele vorbesc de la sine. Să mai notăm că față de anul 1966 investițiile alocate flotei românești au crescut de peste 25 de ori. Și fiindcă am început această scurtă relatare cu oamenii mărilor este necesar să mai amintim că ei au ajuns la impresionanta cifră de 8 000 față de numai 740 cîți numărau în urmă cu douăzeci de ani... Toate aceste lucruri au făcut să se dezvolte o foarte puternică școală de navigație românească cunoscută în toată lumea — iar flota românească să se afle pe picior de egalitate cu marile companii ale lumii. Marinarii, mesagerii noștri, în acest moment îmbrățișează toate apele pămîntului...

anvelope reșapate. Recondiționarea reprezintă unul din interesele reprezentative ale întreprinderii și acest lucru a însemnat mult pentru economia municipiului Constanța, încununat de acum cu titlul „Erou al Muncii Socialiste". Eforturile conducerii, sprijinite de activitatea de cercetare din întreprindere, nu s-au oprit însă la linia de sosire, ci au continuat cu aceeași tenacitate, ca să nu se spună despre acești oameni că au fugit după medalii iar acum nu le mai pasă de nimic. Ca o dovadă, în 1985 se va trece la reșaparea anvelopelor din spate ale tractoarelor, pentru prima dată în țară, și bineînțeles că municipalitatea va observa atunci că sprijinul dat de „Energia" n-a fost numai o ambiție de circumstanță, ci chiar o preocupare de durată. Ei vor să se știe că roata se învîrte în continuare, chiar după ce s-a tocit, fiindcă un lucru bine cîrpit, adică rașapat, face cît unul

Cea mai mare bucurie a directorului Gheorghe Baloș și a inginerului Viorel Tătaru, șeful biroului plan-dezvoltare, e că tehnologia cu care se lucrează este integral românească, ceea ce arată preocuparea lor de a face acest lucru bucuroși că produsele izvorăsc nu doar din mîini, ci și din cap. Viorel Tătaru știe multe din realizările „Energiei", știe aceste reușite și tehnicianul principal Nicu Panait Vineș, secretarul comitetului de partid cu probleme organizatorice, dar pe mine nu cifrele mă impresionează, aș putea să le transcriu aici, cît bucuria lor de a fi sprijinit industria județului și a țării, fiindcă, iar vin și spun, ei nu fac din munca lor un capăt de țară, ci punctul de plecare al unui județ.

Întreprinderea constănțeană a fost în ultimii ani fruntașă pe centrală și acest lucru se datorează și faptului să retribuția medie, după generalizarea acordului global, a fost realizată în proporție de 107%, că au crescut producția și productivitatea muncii și că, din 1978, materia primă pentru amestecul de cauciuc, adus înainte din alte părți cu autocamioanele, se produce acum în întreprindere și că pot s-o ofere și altor întreprinderi care vin cu autocamioanele s-o ducă tocmai în celălalt capăt al țării, la Botoșani de pildă, și tot așa roata se învîrtește și iar se tocește și întreprinderea „Energia" se bucură că poate reșapa tot mai multe anvelope.

Un început de țară care îmbrățișează și sărută marea

Îmi strînge mîna mai să mi-o rupă. Mă privește, de cîteva ori, din cap pînă-n tălpi, și se recomandă scurt : Ștefan Panait. Apoi, după ce se mai plimbă de cîteva ori prin încăpere începe să povestească derulînd parcă un film. Mă simt, aici, zice, de cînd lumea. Am venit în șantier în martie '49. Aveam doar 19 ani. Făceam numai lucrări de reparații și, în același timp, se lucra la refacerea șantierului distrus de război. Din cînd în cînd mai venea și cîte un vas străin pentru mici reparații. Asta era totul. Numărul muncitorilor nu depășea 700. Și anii au trecut... Prin '55—'56 la șantier au început să se realizeze primele nave-șalupă cu motor de tractor românesc necesare recoltării stufului în Deltă și cîteva pontoane dormitor. Dar, adevărata dezvoltare a șantierului, își amintește Ștefan Panait — în prezent secretarul comitetului de partid — a început după Congresul al IX-lea al partidului. A început, cum era și firesc, cu o primă etapă de dezvoltare prin crearea posibilității de repartiție a navelor de mare tonaj. În aprilie 1971 s-a trecut la profilarea șantierului pentru construcția navelor de mare tonaj. O zi intrată definitiv în istorie și în memoria oamenilor este 29 aprilie 1976, cînd personal tovarășul Nicolae Ceaușescu a lansat la apă primul mineralier românesc de 55 000 tdw. De atunci și pînă în prezent au fost lansate la apă 11 nave de acest tip. Nouă din ele sînt în dotarea flotei românești iar celelalte două au fost cumpărate de către firme străine. Dar, proiectarea și construcția navelor nu s-a oprit aici. S-au construit, pînă în prezent, și patru petroliere de 150 000 tdw. — al cincilea fiind în construcție. De asemenea al 12-lea mineralier, un nou tip aflat deja în construcție este comandat de către o firmă din Grecia.

Desigur, despre Șantierul naval din portul Constanța s-a scris și se va mai scrie. Îți trebuie doar timp ca să înțelegi și să dezlegi tainele vieții de constructor de nave. În momentul de față, șantierul numără peste 6 500 de muncitori iar în ultimul timp pentru ei s-au dat în folosință peste trei mii de apartamente, în elegantele și modernele cartiere ale orașului. Este încă o dovadă a grijii societății noastre pentru cei care muncesc între cer și apă, pentru cei care construiesc adevărate orașe plutitoare. Șantierul naval reprezintă un început de țară care îmbrățișează și sărută marea...

Un mare magazin universal la marginea mării

— Tovarășă inginer Roxana Delegeanu, sînteți secretara de partid a uriașei Întreprinderi de exploatare portuară, aparținînd Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor. Dar, întrebarea este alta. Am auzit că sînteți prima inginer care a venit să lucreze în port. Așa-i ?

— Da. Se pare că da. În scripte am găsit că ar mai fi lucrat în port, înainte de război, o arhitectă. Eu am venit aici imediat după ce am terminat facultatea. Asta se întîmpla în '56. Am terminat, la Galați, cursurile Facultății de mecanică navală.

— Dar, de unde ați venit ?

— Sînt fată de țăran din Pîrscov. O comună frumoasă din Valea Buzăului. Am venit în port, m-am îndrăgostit de mare și am rămas pentru totdeauna la poalele ei. Dar, să revin la întreprinderea noas-

23 AUGUST 40
1944–1984

Constanţa — oraş erou

(Continuare din pag. 2-3)

tră. Ea este considerată o unitate de rădăcină a portului. Pe undeva sîntem consideraţi, şi pe bună dreptate, un mare magazin universal cu toate uşile deschise către mare. Mai bine zis către toate mările lumii. Noi încărcăm şi descărcăm nave şi vagoane ale căror mărfuri trebuie să ajungă la diferite destinaţii.

— Şi ce nu ştie lumea ?

— În primul rînd noi sîntem cei care asigurăm apa pentru toate unităţile portului. Şi apă pentru nave. Apa noastră se bea pe toate mările şi oceanele lumii. De asemenea, mai asigurăm şi energia electrică cît şi încălzirea. Mai facem şi toate reparaţiile inventarului mobil al navelor. De asemenea mai asigurăm manevrarea a tot ceea ce intră în port. Sîntem, dacă doriţi o comparaţie, exact ca dirijorii unor imense formaţii. Şi fiindcă tot sîntem la acest capitol mai trebuie să spun că tot noi sîntem cei care asigurăm şi adîncimea necesară acostării navelor la dane prin dragarea pe care o facem. De asemenea, ne ocupăm şi cu întreţinerea digurilor... Ar mai fi multe de spus dar să ne oprim aici.

— Cum era portul cînd aţi venit dumneavoastră în urmă cu mai bine de un sfert de veac ?

— Am apucat cînd totul se mai transporta cu căruţa. Am prins caii în port. Acum, priviţi ! Dacă mă întrebaţi cîte macarale şi cîte utilaje moderne avem — n-aş putea să vă dau o cifră exactă. Pe lîngă toate mai sînt şi şefa biroului de inventii şi inovaţii. O să mai întrebaţi acum : ce se inventează la noi ? Ei, bine, foarte multe. Avem o importantă uzină de reparaţii unde se lucrează de toate. Oamenii inventează scule şi dispozitive pentru ca munca să le fie mai uşoară. În cazul nostru pentru manipularea mărfurilor. Şi se mişcă peste 100 000 de tone.

— Nu mi-aţi vorbit despre docheri ?

— I-am lăsat special la urmă. Sînt oameni minunaţi. Exact ca şi despre marinari, s-a vorbit şi continuă să se vorbească foarte multe lucruri despre ei. La noi sînt peste 8 500 de docheri. Veniţi din toate colţurile ţării. În momentul de faţă ei nu mai sînt consideraţi acele furnici ale portului. Ca o măsură s-a început, în bună parte, şcolarizarea lor. Docherii, în viitor, vor fi şi mecanizatori. Docherii sînt ca şi minerii. Şi nu se grăbeşte în comparaţie. La intrarea în şut, să spunem aşa, ei primesc gratuit cîte o masă. Apoi, li se asigură masa la două moderne şi elegante cantine şi 12 microcantine şi o mulţime de chioşcuri. Fiindcă, una din cele mai mari griji ale noastre este de a le asigura întregul necesar acestor, iertată să-mi fie comparaţia, albine ale navelor care, fără nici un fel de exagerare muncesc din zori şi pînă-n noapte sau, altfel spus, în fiecare clipă a anului...

Cum ne întoarcem acasă

Municipiul Constanţa înseamnă şi o vacanţă la mare. În lunile iunie, iulie şi august aproape două milioane de turişti năvălesc spre litoral. Sînt momente cînd este un adevărat exod. Pe aeroportul internaţional Mihail Kogălniceanu aterizează zilnic avioane cu turişti străini. Trenurile sînt supraîncărcate şi lungi de parcă nu se mai termină. Toată lumea vrea la mare, toată lumea vrea un loc de cazare, toată lumea vrea confort, vrea divertisment, vrea pe bună dreptate tot ceea ce se cuvine într-o vacanţă în care să se odihnească, să-şi recupereze sănătatea şi să cunoască oameni şi locuri. Pentru turiştii străini, litoralul înseamnă o primă întîlnire cu România. Pentru mulţi dintre ei şi singura. În acest caz, Constanţa înseamnă România. Pentru turiştii români Constanţa reprezintă preocuparea pentru calitatea vieţii lor. Vacanţele noastre la mare înseamnă 25 000 de oameni la dispoziţia turiştilor, adică o adevărată armată integrată în „industria" serviciilor, încercînd să satisfacă gusturile fiecărui om. La această oră baza turistică a municipiului Constanţa are un contur precis. Hotelurile, minihotelurile, sanatoriile, vilele şi căsuţele găzduiesc în fiecare zi 110 000 turişti. Pentru sezonul estival pe care îl parcurgem litoralul traversează o perioadă nouă. Marile construcţii s-au încheiat. Urmează fardul, acele amenajări discrete, de mare importanţă în crearea ambianţei şi utilităţii care să înconjoare o zestre edilitară.

Adevărul este că pe litoral, faţă de alţi ani, se simte un alt aer. A fost vremea construcţiilor, cînd numărul locurilor de cazare şi numărul etajelor erau cuvîntul de ordine. Acum coasta Mării Negre îşi defineşte personalitatea, îşi pune la punct amănuntele de finete.

Dumitru Petrişor, directorul general adjunct al Centralei O.N.T. „Litoral", spunea că la această oră se văd roadele unei munci de ani şi ani, cea legată de calitatea oamenilor. Calitatea serviciilor înseamnă în primul rînd calitatea oamenilor. Pentru aceasta, majoritatea lucrătorilor din turism au urmat diverse forme de calificare şi perfecţionare. 15 000 de lucrători au urmat cursuri în diferite forme de perfecţionare şi aceasta se simte direct în activitatea cu turiştii. La această oră litoralul românesc oferă servicii comparabile cu cele mai ridicate standarde internaţionale. O dovadă a acestui fapt o constituie şi numărul crescut de turişti străini care, faţă de alţi ani, solicită cu insistenţă o vacanţă pe coasta Mării Negre. În acest an nu mai avem cazuri de suprapuneri, ca în alţi ani, cînd oameni cu bilete nu aveau unde dormi. Am considerat cazarea oamenilor ca pe un fapt de importanţă fundamentală şi am vegheat la modul cum se desfăşoară, în aşa fel ca fiecare să aibă un loc să se odihnească şi să fie mulţumit. Aceasta a însemnat însă un volum de muncă enorm şi el poate fi evaluat prin cuvintele frumoase, de mulţumire, ale celor care se întorc din vacanţele petrecute pe litoralul românesc".

În vara '84 turiştilor li s-a pregătit o serie de 1 000 de concerte iar în unităţile de alimentaţie publică s-au întocmit şi difuzat reţetare care conţin 729 de reţete culinare, 450 de reţete de cofetărie, 119 reţete de băuturi alcoolice, nealcoolice sau slab alcoolice. Sînt cîteva amănunte care pot fi elocvente pentru etapa traversată de turism pe litoral. Problema este nu unde ne odihnim, ci cum o facem şi cu ce amintiri ne întoarcem acasă.

Un comerţ în faţa lumii

În ultimele zile ale lunii iunie a anului 1973 se petrecea un fapt mai puţin obisnuit : în magazinul Tomis din Constanţa constructorii lucrau la ultimele finisări. Şi în timp ce ei împlineau ultimele amănunte, lucrătorii comerciali aranjau rafturile şi mărfurile, puneau preţurile şi pregăteau magazinul pentru deschidere. Ultima zi de lucru a constructorilor a fost o simbătă. Duminică dimineaţa au intrat cumpărătorii veniţi la inaugurarea celui mai mare magazin al Constanţei. Directorul direcţiei comerciale judeţene, Paraschiv Banciu, era şi atunci pe baricade. Pentru inaugurarea acestei unităţi etalon se lucra în trei schimburi, un adevărat foc continuu, cu comercianţi în vîrstă, oameni cu experienţă, trecuţi prin tot felul de magazine, trudind umăr la umăr lîngă tineri absolvenţi şi lucrători care abia deprindeau alfabetul comerţului. Era vremea cînd vîrsta medie a celor 425 de la Tomis nu depăşea 18 ani şi 10 luni. Cel mai mare magazin din Constanţa cădea în seama celor tineri. Bătrînii erau puţini. Doar o echipă de oameni trecuţi prin ciur şi dirmon, prieteni de tineri, care aveau cîteva decenii împreună, această echipă încerca să-i lege pe cei tineri de o instituţie care încerca să-şi facă şi firmă. Gheorghe Moise, un om care avea şi experienţa copilului de prăvălie dar şi pe cea a comerţului proliz de după război, a adunat în jurul colegilor săi de generaţie Alexandru Lepădatu, Gheorghe Kessler şi Constantin Apostol reprezentanţii noului val, băieţi abia ieşiţi de pe băncile liceului, cărora nimeni nu le-ar fi încredinţat o gestiune, şi i-a pus la treabă. În acest moment cea mai mare unitate comercială din municipiul Constanţa este o formă de manifestare a celor tineri. Sînt 7 865 de metri pătraţi care primesc într-o săptămînă circa 70 000 de cumpărători, adică populaţia unui oraş de provincie de mărime mijlocie, în care zilnic se vînd mărfuri în valoare de milioane. Dacă un om spune „la Constanţa am găsit..." sau „de la Constanţa am cumpărat" înseamnă că echipa coordonată de economistul Gheorghe Burac, directorul adjunct al I.C.S.T.I. Constanţa, şi-a păstrat acea stare iniţială care a premers deschiderea magazinului. Dacă aveţi o nelămurire şi doriţi să staţi de vorbă cu şeful de raion, în locul unei persoane cu morgă veţi fi întîmpinat de un tînăr jovial, amabil şi curtenitor care va încerca să rezolve problema. De obicei, el este reprezentantul noului val, dintre cei „şcoliţi" de Gheorghe Moise, dascălul şi punctul de refrintă al majorităţii lucrătorilor din magazinul Tomis. Valentin Stoica, Dan Rădulescu, Maria Dordea, Tina Milea şi Dumitru Marin alcătuiesc echipa de acum şi pe ea se bazează toate speranţele legate de viitorul acestui magazin deja intrat în reflexele cumpărătorilor din Constanţa şi nu numai de aici.

Comerţul în acest oraş are o stare aparte. El atinge momentele de vîrf în perioada de vară. Atunci e nevoie de un anume tip de mărfuri, de o anume expunere, de operativitate şi de bun-gust. În Constanţa funcţionează 2 500 de unităţi comerciale cu o suprafaţă de 611 mii metri pătraţi.

La Constanţa sînt 550 de unităţi comerciale care vin şi se sting o dată cu vara. Cele temporare şi cele stabile sînt chemate să răspundă exigenţelor de o fantastică diversitate. Vin turişti din toată ţara şi din toată Europa. La Constanţa se practică un comerţ în faţa lumii.

Pagini realizate de : CORNEL NISTORESCU, RADU ŢEPOSU ŞI SORIN POSTOLACHE ■

O clipă de eternitate:

Epopeea începe la km 90

D.N. 7 C Braşov — Curtea de Argeş — Baraj Vidraru — Tunel Bilea (117 km) se desfăşoară de-a lungul rîului Argeş pînă la Barajul Vidraru, pe malul sting al acestuia, şi, după o porţiune pe malul rîului Capra, urcă vertiginos spre Făgăraş, pe care îl străbate la cota 2 050 m prin cel mai lung tunel rutier din România (884 m). De la km 90, coada lacului de acumulare, începe Transfăgărăşanul, continuînd pînă la Arpaşul de Jos, pe o lungime de 89,869 km. Transfăgărăşanul a fost construit în perioada martie 1970 — septembrie 1974.

Amabil, inginerul Ion Gheorghe, şef de secţie la S.I.R.D.S.C. — Argeş, mi-a întins un album cu fotografii reprezentînd cei aproape 90 de km ai Transfăgărăşanului. L-am răsfoit şi am constatat că nimic din măreţia şi tragismul drumului nu transpare. Auster, imprevizibil, ascuns lui însuşi de cîteva ori într-un kilometru, chiar sub aspect turistic, nu poate reprezenta prea mult într-o fotografie.

Am băgat mîinile în buzunare şi m-am plimbat cîteva ore pe străzile oraşului Piteşti. Am constatat aşa, de-a lungul vieţii, că marile evenimente lasă urme adînci în conştiinţa oamenilor, că, dacă oamenii nu pot scăpa de patima lor, evenimentele modifică, adoră, uită anumiţi oameni sau oamenii în general.

O curăţenie exemplară, aer tare, şi, sub aspectul umidităţii, schimbător, cantine la care se pot servi masa de prinz la preţul de 12,50 lei, iar masa de seară, la preţul de 20 lei, fără bon ; pe feţele oamenilor, acea concentrare din timpul acţiunii pe care o au de obicei locuitorii marilor oraşe industriale, obligaţi să ducă viaţă ordonată pentru a putea rezista vieţii, cofetării în care se serveşte la masă, timiditatea tinereţii aşteptînd lipsa de supraveghere pentru a se manifesta — toate aceste observaţii privesc doar detaliile unei vieţi secunde, viaţa individuală venind şi din ele, dar, în primul rînd, din evenimentele aduse de ritmul trepidant de dezvoltare. În asemenea condiţii, oamenii, dacă sînt conştienţi, par un fel de cosmonauţi rupţi de noţiunile clasice de spaţiu şi timp, de suporturile lor logice, puşi să conducă un fel de nave în care calmul şi echilibrul contează, noţiunile de fericire şi de linişte fiind aminate sau, de la caz la caz, excluse. Fiinţa este absorbită de comenzile imediate pe care trebuie să le dea, lăsînd perspectiva în seama unui calculator imaginar, asupra căruia, la slăbiciune, trece şi propriul destin.

La Curtea de Argeş, se lasă mai mult dreptul de iniţiativă naturii. Fără să provoace dezordine, iarba creşte de la sine chiar şi sub umbrele curate ale copacilor grei. Oamenii au naivitatea plină de rigoare a „personajelor" din tablourile lui Douannier Rousseau, au acea obişnuinţă cu toate cele care îi face permeabili la fericire, la mîndrie şi la cele mai neaşteptate dimensiuni sufleteşti. Cerul se sparge şi el în culori ce liniştesc aspiraţia, se poate bănui deci un secret între ţinut şi munte.

O sută de ani între lac şi cascadă

În satul Cîrţişoara, comuna Cîrţişoara, judeţul Sibiu, am avut norocul să-l găsesc pe Traian Girdulet, în vîrstă de 50 de ani, supraveghetor la muzeu, unul dintre ţăranii misterioşi care duc foalele şi hrisoavele ţării chiar şi pe ascuns, dacă e cazul. Mi-a pus la dispoziţie o arhivă, am extras datele :

În 1878, Societatea „Carpatina" a construit la Bilea Cascadă o cabană de lemn, ce avea o antecameră, o cameră pentru bărbaţi şi una pentru femei. Datorită neglijenţei, cabana a ars.

Prin anii 1895—1900, s-a construit altă cabană cu patru camere, care, la fel, peste cîţiva ani a ars.

A treia cabană s-a construit în anul 1910, avea şase camere, a ars şi aceasta în primul război mondial.

A patra cabană s-a construit în anul 1924, există şi astăzi, cu unele modificări efectuate în decursul anilor.

Ioan Turcu, în cartea sa „Excursii pe munţii Ţării Birsei şi ai Făgăraşului", apărută în anul 1888, arată că nu exista nici un fel de adăpost la Lacul Bilea, deci nu era cabană. Descrie cabana de la Bilea Cascadă, edificiile de la fabrica de sticlă de la Glăjerie, care, în vreme, erau în stare bună, dar, în cea mai mare parte, pustii.

Cabana de la Bilea Lac a fost construită în anul 1902, de către muncitori italieni. Avea două camere din piatră.

În anul 1936, s-a construit pe acelaşi loc o altă cabană care, suferind modificări şi adăugiri, a ajuns cea de astăzi.

Tot în anul 1902, italienii au construit plaiul (poteca) pe porţiunea „Pietrele Albe — Cabana Bilea Cascadă", deci pe porţiunea cea mai periculoasă ; în anul 1931, s-a construit poteca din Fundul Luncii (Glăjerie) pînă la Pietrele Albe, cu muncitori din Cîrţişoara.

Poteca dintre cascadă şi lac s-a construit în anul 1934 ; în anul 1935, s-a construit poteca cu dinte la Valea Doamnei.

În Lacul Bilea, la cererea cabanierului Mak Anton, în ziua de 19 august 1933, au fost introduşi păstrăvi, fiind aduşi de Trintor D. Matei. În anul 1937, s-au mai introdus 87 păstrăvi.

În anul 1950, s-a modernizat drumul din capătul satului Oprea pînă la Gura Văii Doamnei, cu muncitori din Viloca.

În anul 1965, s-a construit de către ocolul silvic din Arpaşul de Jos o casă de vînătoare pe lunca de la Glăjerie (Bilea), lîngă cantonul silvic, construit în anul 1925.

În perioada construcţiei Transfăgărăşanului, s-au construit şi două vile din cărămidă şi lemn în lunca de la Glăjerie.

În perioada 1969—1971, s-a construit o a doua cabană la Bilea Lac, altitudinea 2 034 m. Concomitent cu construcţia şoselei, s-a construit şi un hotel turistic lîngă vechea cabană de la Bilea Cascadă. Hotelul are o capacitate de 80 de locuri. Altitudinea, 1 234 m.

În acelaşi timp, a fost pusă în funcţiune şi telecabina dintre Bilea Cascadă şi Bilea Lac.

Cînd Eroul şi-a chemat eroii

Construirea Transfăgărăşanului nici nu ar fi fost posibilă decît într-o ţară puternic industrializată. Omul a trebuit să atingă puterea naturii (aflată în deplina ei măreţie) de a acţiona asupra sa. Armele, dinamita pichamerele, buldozerele, excavatoarele, tractoarele, compresoarele, basculantele au fost furnizate de industria românească. Niciodată nu s-a mai construit la noi în ţară la o asemenea altitudine. S-au excavat 4 milioane m.c. de derocări, s-au construit 28 de poduri şi de viaducte, 550 de podeţe. În apropierea lacului Bilea, tunelul de 884 m sfredeleşte ultimul obstacol spre celălalt versant al Făgăraşilor. În punctul denumit „Piatra Dracului", din cauza răpezii constructorii au au putut să mai înainteze cu buldozerul. L-au demontat şi transportat bucată cu bucată în punctul de lucru stabilit, unde l-au montat din nou.

În iarna anului 1973, viscolul a imobilizat 180 de oameni în „Căldarea Bilei". A fost necesară intervenţia a două buldozere gigant. De buldozere, au fost ataşate frînghii. Ostaşii şi civilii prinşi în viscol s-au legat cu ele, şi doar astfel au putut fi scoşi şi duşi la Bilea Cascadă.

Constructorii marelui tunel au luat iniţiativa de a lucra iarna, în temperaturi de multe grade sub zero, pentru a accelera ritmul lucrătorilor şi a devansa termenii de dare în folosinţă. Nămeţii învinşi au fost mai înalţi de 7 m ; în cei patru ani în care s-a lucrat în Transfăgărăşan, s-au înscat 64 de avalanşe.

În locul numit „Poarta Întîlnirii", formaţiile conduse de ofiţerii Nicolae Ceman şi Marin Dima, venite din direcţii opuse, s-au întîlnit. Ruta Bucureşti — Sibiu fusese scurtată cu 70 km, alte ţinte şi neştiute obiective fuseseră atinse.

Transfăgărăşanul a fost conceput şi realizat din iniţiativa tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Timp de patru ani dineul s-a interesat îndeaproape de bunul mers al lucrărilor.

Această reuşită a genului tehnic românesc înseamnă totodată unul din obiectivele care marchează începutul făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate în România.

Buletin despre starea drumului

Pe partea dinspre judeţul Argeş a Transfăgărăşanului, aproape de gura tunelului, după ce trecuseşi pe la stîna baciului Ilie Matei şi a fiului său Ilie Matei, după ce vorbiseşi cu strungarul (acela care dă oile la strungă, la muls) Veniamin, om ciudat ce se încăpăţînează tocmai pentru că are savoarea de a ceda la ideea bine argumentată a celui cu care vorbeşte, am văzut o capră neagră. Era la mai bine de o sută de metri de mine, pe stînci. Am stat şi am privit-o îndelung. Cîndva, animalul m-a zărit şi el. A fugit puţin în zigzag, apoi, deodată, s-a oprit pe o stîncă de unde putea să privească şi ea foarte bine în direcţia în care eram. A rămas aşa cîteva clipe. Tehnicianul Dumitru Teodo-

TRANSFĂGĂRĂȘANUL

● Pe drumul lui Badea Cîrțan ● Ciobanii și telecabina ●

rescu, șeful districtului „Piscul Negru", fiind cu mine, mi-a spus că tocmai curiozitatea le face pe caprele negre cel mai bun vinat, că astfel se comportă întotdeauna. În timp ce îmi vorbea, capra a dispărut prin adîncitura dintre două stînci. Soarele se ridicase destul de bine, am văzut în gol alpin umbra unei stînci peste cealaltă, umbra pietrei peste piatră. Muntele are o intimitate adevărată cu drumul. Deși construit în linii dure, sigure, drumul este una cu muntele, servindu-i acestuia ca o parte din el. Iarna, zăpada viscolită atinge și 17 m, avalanșele acoperă asfaltul, suflul unei avalanșe poate rupe arborii pe suprafețe de zeci de metri pătrați. Zăpada poate să prindă sub ea capre, urși, cerbi (zona este foarte bogată în vînat) și chiar turme de oi care, deși rar, mai umblă iarna pe văile apelor.

Pe Transfăgărășan, se circulă de la 1 iunie pînă la 1 octombrie. Cine circulă în restul timpului, o face pe propria-i răspundere. Drumul este întreținut de două districte (Căpățîneni, Piscul Negru) și o formație de consolidări în județul Argeș, iar, în județul Sibiu de districtul Bilea Cascadă, condus de Ioan Streza. Iarna, nu se circulă de la km 110 pînă la Bilea Cascadă. Cei 6 km pe care nu se circulă sînt în partea Argeșului, unde este și golul alpin. Acesta începe de la km 105 și ține pînă la km 124, cuprinzînd zona Bazinului Capra, unde, în punctul confluenței izvorului Piscul Negru cu rîul Capra, la km 102, geologii prospectează terenul. Pe Transfăgărășan, nu există curse regulate. Cu excepția turiștilor, circulă doar mașinile celor trei districte și ale întreprinderilor de exploatare a materialului lemnos (unul dintre acestea avînd o capacitate de 24 t) înspre Curtea de Argeș și, dincolo, spre Făgăraș. În perioada 1 iunie — 1 octombrie, oamenii care lucrează la cele trei districte, în fiecare dimineață sînt lăsați de mașini pe drum, la diferiți kilometri, acolo unde este nevoie pentru executarea de tratamente prin criblură (piatră concasată și ciuruită, pentru a mări longevitatea asfaltului ; pînă în prezent s-au executat asemenea lucrări de la km 105 pînă la 116 ; în 1984, se execută de la km 90 la km 105), gabioane din zidărie uscată (se execută la suprainălțarea zidurilor de sprijin existente pentru consolidarea taluzului, taluzul începînd de la partea superioară a zidului și ținînd pînă unde începe vegetația), copertine pentru avalanșe, consolidări de terenuri pentru a rezista torenților (în general la izvoarele și la apele din jurul cabanei „Casa Argeșeană"), parapete elastice de metal și consolidarea terenurilor prin plantarea de arbuști (cătină albă sau hipofoale), procedeu foarte ieftin și eficace.

Pe cele mai înalte piscuri din preajma Transfăgărășanului, în golul alpin, de-a dreapta și de-a stînga muntelui, se află bordeiul mieilor și bordeiul mioarelor. Sub bordeie, căldările muntelui au fost botezate și ele „Căldarea mieilor" și „Căldarea mioarelor". În dimineața aceea, larba din „Căldarea mieilor" era păscută de o mulțime de cai albi.

Pînă în tunelul de la km 116 (cel mai mare tunel rutier din țară) la jumătatea căruia se întîlnesc județele Argeș și Sibiu, drumul mai trece prin alte patru tunele.

La Vidraru, D.N. 7 C are ramificație cu D.N. 7 D care face conturul lacului de acumulare pe partea dreaptă tehnică, întîlnindu-se la km 90. D.N. 7 D trece prin al doilea tunel rutier din țară (0,715 m — 180). Constructorii au dat Cabanei Cumpăna din județul Argeș (D.N. 7 C) aceeași arhitectură cu a cabanei Bilea Cascadă, din județul Sibiu. A intrat în tradiție ca în fiecare an de 24 august fie județul Sibiu să găzduiască o nedee la cabana Bilea Cascadă, fie județul Argeș, la Cabana Cumpăna. La sărbătoare, participă și cele mai bune formații artistice de amatori și profesioniste din județele respective.

Cînd am plecat de pe partea dinspre Argeș a Transfăgărășanului, l-am lăsat pe tehnicianul Dumitru Teodorescu împreună cu cîțiva geologi spărgînd cu picamerele o stîncă de cîteva tone, prăbușită în drum.

Amintiri despre o mocăniță

Satul Căpățîneni al comunei Arefu, comună cu trei sate (Căpățîneni, Ungureni, Arefu), cu 3 882 de oameni stabili, cu peste 1 770 de muncitori (forestieri, la drumuri, la uzina Gheorghe Gheorghiu-Dej, oieri ; doar 5% din oamenii maturi au rămas neîncadrați în muncă) și care avea pînă în 800 de familii cînd a început construcția Transfăgărășanului, este cea mai apropiată așezare de Transfăgărășan din județul Argeș. Pînă în 1970, doar trenulețul numit de sătenî „Mocănița" străbătea comuna, circulînd pe ruta Curtea de Argeș — Cumpăna (pe locul cabanei Cumpăna a fost un sătuc) și avînd mai multe opriri pentru a încărca lemnul tăiat din păduri. Trenulețul trecea și printr-un tunel de 1—6 m, acoperit cu apă acum, la baza lacului Vidraru. „Mocănița" se alimenta cu apă la un punct-rezervor. În locul fostului punct-rezervor, este aducțiunea ce alimentează cu apă potabilă uzina Gheorghe Gheorghiu-Dej și blocurile ei de interven-

Șantierul s-a deschis aici în 1959. De atunci și pînă în 1962, s-au efectuat sondajele pentru uzina electrică. Muncitorii au venit de la Bicaz (cei mai mulți erau din Piatra Neamț), și, după ce au terminat, au plecat la Porțile de Fier. În 1962—1965, s-a construit uzina. O dată cu amenajarea Lacului Vidraru, oamenii din comună împreună cu muncitorii veniți din alte părți au construit un drum auto forestier care înconjoară pe o distanță de 56 km lacul. De la coada lacului, foto-

restierii au mai înaintat pe rîul Capra cu drumul forestier pînă la punctul Brața. De la Brața pînă la Lacul Bilea nu a fost niciodată drum. A existat o singură potecă pe unde treceau oile și oierii în transhumanță, și cîteodată, muncitorii forestieri. Pe această potecă, am aflat în satul lui Badea Cîrțan, se fugea, cînd Transilvania era ruptă de țară, în Muntenia.

Cînd era drumul forestier, pe malul Lacului Vidraru, versant stînga, la 9 km de baraj, s-a construit Cabana „Valea cu pești", cu locuri de cazare, restaurant, bar.

Cu timpul, oamenii din comună, din muncitori necalificați au ajuns zidari, mecanici, electricieni, șoferi. A fost un mare semn de întrebare pentru oameni construcția drumului, cunoscînd terenul și căile de acces care erau altădată.

Încetul cu încetul, ei au adus în Lacul Vidraru, construit pe cursul rîului Argeș, încă trei cursuri de apă (Topologul, care intră în Lacul Vidraru la Cabana Cumpăna, printr-un separat lac de acumulare unde se mai află o uzină electrică, Vîlsanul și Rîul Doamnei) prin galerii de aducțiune însumînd 43 km. Barajul a fost construit în perioada 1962—1966. Are următorii parametri tehnici : înălțimea barajului : 166 m ; lungimea coronamentului : 307 m ; grosimea la bară : 25 m ; volumul betonului : 480 000 mc ; tipul barajului : dublu arc ; volumul lacului de acumulare : 465 000 000 mc ; lungimea lacului : 14 km.

Dincolo de Defileul Argeșului (km 57 — km 61), s-au amenajat șase popasuri și cabane, patru în județul Argeș (Casa Argeșeană, km 62, Valea cu pești, km 70, Cumpăna, abatere 7 km pe D.N. 7 D, Piriul Capra, km 108), două în județul Sibiu (Bilea Lac, km 117, Bilea Cascadă, km 120).

Pe aceste drumuri pe care se întorc muncitorii forestieri plecați în Mușetoaica, Oticu, Berda, și chiar ciobanii la sfîrșitul săptămînii, turiștii se fotografiază cu urșii, care ies la șosea, mănîncă din mînă și, după cum vor, se fotografiază cu străinii.

O seară întreagă am vorbit cu Ion N. Miu, în vîrstă de 60 de ani, fost mecanic subteran la Uzina Gheorghe Gheorghiu-Dej, acum pensionat, cu Constantin Pătrunjel, în vîrstă de 78 de ani, baci, acum baci doar la oile lui, și cu activistul de partid Elena Șerban.

Abia după ce, ca într-o monografie, mi-au spus că numele comunei vine de la femeia care a potcovit cu potcoava întoarsă calul lui Tepeș (Tepeș avea în munte cetatea Poenari, se mai vede încă ; era urmărit de turci) și caii oamenilor lui, salvîndu-i, după ce mi-au spus că înainte vreme cel mai bine era să te duci cu oile pe muntele Capra, acolo fiind țărani moșneni de pe vremea lui Tepeș, deci nu trebuia să plătești pășunatul, mi-au arătat și ceilalți doi munți ai lor (Jorzea și Piscul Negru) adăugind că, în afara celor o mie de oi din transhumanță, în munți se mai află (în ordinea în care au fost numiți) 3 000, 3 000 și 1 000 de oi.

Lumea nouă a mai adus în sat o țesătorie cu 8 războaie la care se lucrează în două schimburi, țesături din pînză topită și melană, o întreprindere foarte rentabilă la care lucrează 36 de muncitoare.

Spre sfîrșitul serii, înainte de a trece ultima oară cu această ocazie munții în Transilvania, m-am așezat la crișma din Căpățîneni (satul nu are încă centru civic, piața, consiliul popular și magazinele se află în barăcile fostului șantier) între oamenii aceia blînzi, atît de așezați în vatra lor, și am tăcut o dată cu ei.

...Și frații în veci vor fi frați

Am străbătut iar stînile particularilor, ale C.A.P.-urilor și ale I.A.S.-urilor din Transfăgărășan, și, în Cîrțișoara, m-am întîlnit cu Rodian Neagoe, președintele consiliului popular, cu Ion Cucu, președintele C.U.A.S.C.-ului Avrig, cu Mircea Grovu, președintele C.A.P.-ului. După terminarea zilei de lucru, am bătut împreună pe la casele oamenilor să mai vorbim. Cei trei știau în mai multe feluri comuna, fiind gata să ofere noului venit imaginea care și convenea acestuia despre așezare și, care, într-un fel, îl justifica.

Abia după ce ne-am mai împrietenit au lăsat deoparte cifrele de plan (care și așa sînt foarte bune), arătîndu-mi o comună dinamică, plină de probleme, dar și cu acea neclintire în fața dificultăților pe care o au vechile așezări.

Într-un scurt timp și țăranii de aici au devenit în parte muncitori la Combinatul din Victoria și la I.M. Mîrșa, și ei, ca și cei din Arefu, seara, cînd se întorc acasă, mai au de muncit. C.A.P.-ul și gospodăriile particulare, și aici au țesut deodată între ei asfaltul, munca pe șantiere, mările salarii de pe șantiere, salariile obișnuite din întreprinderi apoi, dorința de case mari. În urmă cu cincisprezece ani, satele comunei începuseră, ca și la Arefu, să se depopuleze. Și acum mai sînt o sută de numere de case care nu au acoperire cu locuitori.

Le-am pomenit oamenilor de „Mocănița". Mi-au spus că mulți dintre ai lor fugiseră cu acest tren. Pe poteca veche de sute de ani care precedase Transfăgărășanul, se emigrase constant din Transilvania în Muntenia. Există și o plîngere a iobagilor din anul 1721, adresată autorității imperiale, în care se spune printre altele că se emigrează din cauza poverilor mari ce nu mai puteau fi purtate de satele românilor. Mulți din comună fugiseră în Dobrogea. Alții emigraseră în S.U.A. Am găsit oameni care au de cînd nici ei nu mai știu rude în Muntenia ; acum, mai mult ca niciodată, se fac căsătorii ale celor de dincolo de munte aici, ale celor de dincoace de munte, dincolo. Eram, deci, pînă la Avrigul lui Gheorghe Lazăr, în Cîrțișoara lui Badea Cîrțan. Am fost în muzeul la inaugurarea căruia participaseră Victor Eftimiu și George Călboreanu, acesta din urmă semnînd : „Un țăran de aici". Ceva din sufletul curat și naiv al celui ce s-a lăsat fotografiat în cioareci și opinci lîngă Columnă stărue. În încăperi sînt adăpostite cărțile strînse cu trudă, mirosse a rășină și lut.

Între felul secular de a se purta al acestor oameni și noile realități, nu a apărut nici o fractură, nici un kitch.

Duminica, fiii țăranilor, fie că schiază sau nu, dacă petrec în munte (și, de obicei, acolo se duc) iau telecabina, și, în 7 minute, fac distanța de la Bilea Cascadă, (1 239 m) la Bilea Lac (2 045 m), distanță care, în urmă cu puțini ani, era străbătută de ciobani în cîteva zile.

Nevoia de filozofie

Există, ce bine e că este atît de veche ideea, eternul în fiecare clipă. Uneori, cînd omul își însușește cota parte de putere care îi revine, lipsind de confuzie democrația, configurația unei singure clipe poate ține în ea eternul pe sute de ani. O astfel de schimbare este Transfăgărășanul. O doză tonică avînd inițial conformație solidă, se dizolvă în paharul timpului și îl rupe încet de compoziția inițială, pornind într-o transhumanță a conștiinței. Liniștea oamenilor din așezările de lîngă Transfăgărășan arată că oierii, invizibil și la perioade suportabile de timp, se întorc acasă.

AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

Ştefan Alba, cel mai bun miner din Valea Jiului

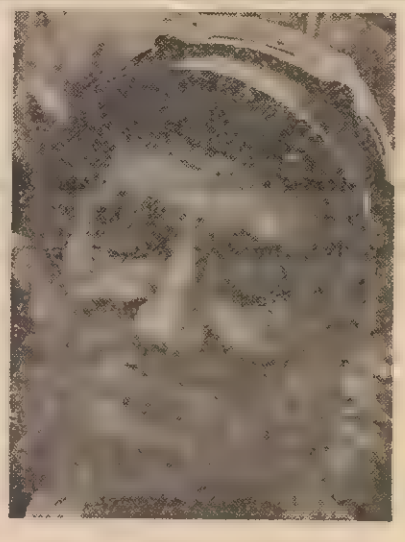

Un gînd bun de la minerul Alexandru Rebendici

Vasile Cocoş, lăcătuş miner venit din Bîrlad

La Petrila, toată lumea îl cunoaşte pe nea Grigore

23 AUGUST 40
1944–1984

Fotoreportaj în Valea Jiului

Călători spre centrul Pămîntului

Clipă de răgaz

Ion Bădiţă, miner în brigada lui Fănică Alba care dă 11 tone de cărbune pe schimb

În mină la „orizont 100"

Locul unde cărbunele se desparte de steril

Inginerul șef Grigore Grăjdan

Constantin Stan, șef de brigadă la abatajul frontal 232

După „baia de cărbune", o baie veritabilă

Șeful de schimb Pal Holas

Toate negură și stelară De agală și smarald, Scoatem noi cărbuni afară Pentru tine, Mamă-Țară, Ca să-ți fie-n lume cald

Cărbunele, acest dar făcut Terrei de scoarțele paleozoicului, continuă să dețină un rol de frunte în balanța energetică a lumii. Contrar așteptărilor și chiar unor previziuni, știința și-a reîntors privirile spre acest uriaș depozit de energie subterană într-un moment în care combustibilii lichizi și gazoși se diminuează rapid, iar descoperirea și valorificarea unor noi zăcăminte energetice potențiale mai constituie încă o problemă de viitor.

România se aliniază și ea acestei tendințe generale, amplificînd extracția combustibililor solizi, intensificînd lucrările de prospecțiuni geologice, adoptînd soluții și opțiuni moderne, facilitînd pătrunderea noilor tehnologii în activitatea de extragere și utilizare judicioasă a cărbunelui și șisturilor bituminoase. Partidul Comunist Român a stabilit în acest sens o strategie temeinic fundamentată, ce-și propune ca obiectiv fundamental, asigurarea la sfîrșitul actualului cincinal, a independenței energetice a țării. Un proiect temerar, grandios, întrupat din gîndul și activitatea nemijlocită a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, idee înscrisă încă de acum 10 ani în programele de ridicare economică a României, într-o vreme cînd, în întreaga lume, consumul de resurse primare clasice cunoștea ritmuri de creștere necontrolate, cînd nimic nu anunța furtuna ce avea să zguduie din temelii viața economică la scară planetară. Un exemplu între altele ce demonstrează pregnant caracterul științific, realist, lucidit atea și clarviziunea prin care sînt elaborate, sub conducerea partidului, strategiile economice ale României socialiste. Dar, pentru atingerea acestui deziderat, țara are nevoie de producții sporite de petrol și gaze naturale, de noi surse de energie și în primul rînd de cărbune, de cît mai mult cărbune!

Paginile noastre prefațează o mare sărbătoare a oamenilor din adîncuri, **Ziua minerului.** O sărbătoare scumpă celor care asigură în fiecare ceas de zi și noapte hrană pentru hidrocentrale, pentru focul nestins din marile combinate siderurgice, pentru variate ramuri ale industriilor de prelucrare. Sînt oamenii care reînvie căldura soarelui ancestral în locuințele și locurile noastre de muncă. O sărbătoare a celor care aduc la suprafață fierul, manganul, cuprul, aluminiul, și metalele rare, materii prime indispensabile economiei naționale, progresului multilateral. Eroii acestei epopei moderne sînt bravii noștri mineri, detașament glorios al clasei muncitoare din România, călit în focul luptelor de clasă, acești bărbați între bărbați, care, sub conducerea Partidului Comunist Român, prin curajul, hotărîrea și spiritul lor de jertfă, au înscris în cartea neamului cîteva din cele mai emoționante și pilduitoare momente ale luptei pentru dreptate, libertate și echitate socială. Este marea armată a subteranului, înregimentată în lupta pașnică a poporului nostru pentru construirea unei societăți fără precedent, pentru progres, bunăstare și pentru ridicarea țării pe un loc de frunte în marea familie a popoarelor lumii.

Fotografiile noastre vă aduc de data aceasta imagini din munca și viața celor ce muncesc în marile exploatări carbonifere ale țării, oameni care asigură în cea mai mare măsură energie pentru organismul economic al patriei socialiste. Este de ajuns să amintim faptul că din totalul de 7 920 de MW putere electrică instalată în centrale electrice în actualul cincinal, 5 120 vor fi produși în centrale termoelectrice, funcționînd pe bază de cărbune și șisturi combustibile. Producția de cărbune se află în același timp într-o strînsă corelație cu punerea în funcțiune a unor importante obiective energetice, planurile de perspectivă rezervînd un loc central acestui vector de energie primară. Este știut astfel că, pînă la sfîrșitul actualului cincinal, producția de cărbune urmează să crească de peste 2,3 ori față de cincinalul trecut, urmînd să ajungă la 87 milioane de tone în 1985, mai ales prin exploatarea în cariere de mare capacitate. Se prevede, totodată, ca ponderea combustibilului solid — cu precădere lignit și combustibili solizi inferiori — în structura producției de energie electrică să crească de la 40% în 1980 la 55% în ultimul an al cincinalului. Și tot în acești ani va începe exploatarea industrială a șisturilor bituminoase, pe baza cărora va funcționa la Anina prima centrală electrică de termoficare. Semnificativ este apoi faptul că, în același timp, pe baza unui amplu program, s-a trecut la proiectarea, pregătirea tehnologică și dezvoltarea unor capacități de producție pentru o gamă largă de echipamente, consacrate atît exploatărilor de suprafață cît și mecanizării lucrărilor din subteran, activitate care va cuprinde și modernizarea unor echipamente energetice destinate a consuma cantități mult sporite de cărbune. În sfîrșit, mai amintim că, tot pe baza unor proiecte judicios întocmite, se va trece la utilizarea cu randament sporit a lignitului de slabă calitate și a șisturilor bituminoase prin înnobilare, brichetare, preparare, lichefiere și gazeificare.

Dar pentru toate acestea este nevoie de cărbune, de cît mai mult cărbune. Îl cer marile structuri economice ale patriei, îl cerem noi toți care dorim să facem din România o țară independentă din punct de vedere energetic, condiție indispensabilă pentru progresul și prosperitatea națiunii noastre. Este chemarea pe care primul miner al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a adresat-o în repetate rînduri bravilor noștri mineri. O chemare-program la care aceștia au răspuns prin fapte, suplimentînd de la un an la altul producția de cărbune. Un răspuns ferm pe măsura marilor idealuri de muncă și luptă ale lucrătorilor din subteran, a acestor eroi anonimi ce au descoperit abia în anii noștri bucuria vieții, bucuria și mîndria de a păși cu fruntea sus pe pămîntul țării, după secole de împilare și exploatare sîngeroasă, aici în orașele lor grădină, mai noi sau mai vechi, înconjurați de dragostea întregului nostru popor.

Priviți aceste fețe înnegrite de cenușa focului smuls din inima pămîntului. Sînt chipurile unor oameni care vin din noaptea subteranului pentru a aduce lumină țării. Surîsurile lor sfințite de oboseala muncii capătă valoare de simbol. Sînt făpturile unor oameni care pleacă și se reîntorc între oameni cu sentimentul datoriei împlinite. Este chipul de astăzi al României, care luptă din răsputeri pentru a învinge greutățile și a-și spori zestrea de valori.

LIVIU TIMBUS ■

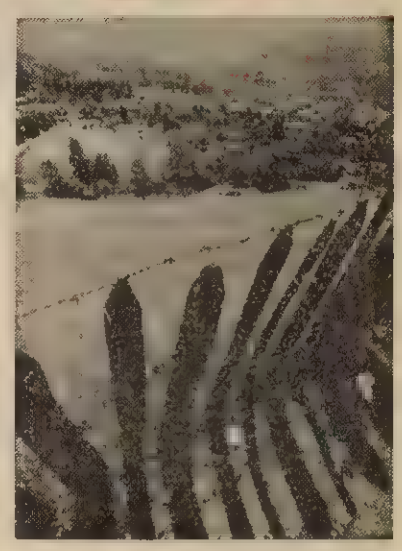

Nicolae Mirza, proaspăt pensionar

Fotografii de PAUL AGARICI ■

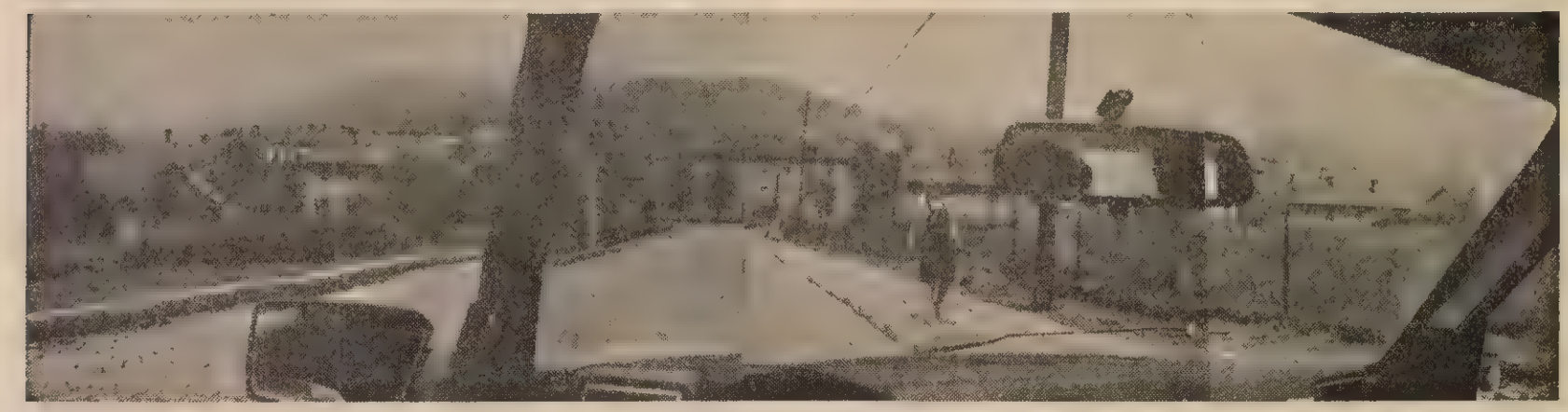

LONEA – pămînt al minerilor

23 AUGUST 40 1944-1984

Despre nesomnul ţăranilor

● *Noua poveste a unei aşezări din secolul XVIII* ● *Petrache Lupu s-ar freca la ochi* ●

La Maglavit, alt fel de minuni

Poate mulţi îşi amintesc despre Maglavit ca de un „loc al minunii". Au trecut aproape 50 de ani de cînd popa Bobin, unul dintre cei mai abili alujitori ai bisericii din acea vreme, îl mina pe ciobanul gingav Petrache Lupu să strige în gura mare pe ulițele satului că i s-a arătat „dumnezeu în carne şi oase" — afacere vicleană din care atît preotul, cît şi ciobanul s-au ales cu sume frumuşele. „Puţini au fost acei dintre localnici care dădeau crezare zvonurilor, cei mai mulţi veneau din alte părţi. Noi îi cunoşteam năravul şi lui Petrache şi popii, şi nu dădeam doi bani pe spusele lor", îmi mărturiseşte o bătrînă a satului.

Maglavitul e o aşezare nu prea veche, atestată pentru întîia oară în scriptele veacului al XVIII-lea. Din cîte povesteau bătrînii satul se desfăşura acum 100 de ani pe marginea băltii, pînă aproape de Dunăre, dar cum apele îşi ieşeau des din matcă măturînd bordeie în calea lor, oamenii au hotărît să se mute la deal, la drumul de ţară. Nu-mi pot imagina prea

bine cum arăta atunci Maglavitul, dar astăzi este o aşezare modernă cu aproape 8 000 de suflete, cu străzi paralele de o parte şi de alta a şoselei, cu gospodari vrednici şi renumiţi, o aşezare care ca toate aşezările României socialiste îşi reconturează priveliştea, şi-o rînduieşte într-o nouă ordine, într-un desen pictat cu culorile sufletului şi care se cheamă sistematizare, urbanizare, nou.

Secretarul adjunct al comitetului comunal de partid, Vasile Zglimbea, este localnic şi de cîtăva vreme ţine şi locul primarului. Cunoaşte comuna cum îşi cunoaşte buzunarele. „Din cele 2 146 de locuinţe, cîte are Maglavitul, 80 la sută, îmi spune interlocutorul meu, sînt ridicate în anii socialismului, unele cu parter şi etaj, cu un grad ridicat de confort şi cu o estetică deosebit de plăcută". „Şi dacă te gîndeşti, intervine Emil Stănuică, vicepreşedintele consiliului popular, că acum 40 de ani, gardurile de coceni şi acoperişurile din papură dominau priveliştea Maglavitului, că ne zbăteam într-o cruntă mizerie, că neştiinţa de carte, sărăcia şi bolile îşi puseseră nemilos pecetea pe existenţa noastră, dacă te gîndeşti la casele cu o singură odăiţă ticsită de copii zdrenţuiţi şi scheletici de atîtea lipsuri îţi poţi da seama şi mai bine ce a însemnat pentru ţăranul doljean, ca de altfel pentru întreg poporul revoluţia din August '44. Într-adevăr, noi, generaţiile mai tinere, am fost scutiţi de vicisitudini şi obidiri, dar nea Milu, cum îi spun localnicii, aduce oglinda strîmbă a trecutului în faţă pentru a reflecta şi mai clar şi nemilos de comparativ existenţa ţăranului din cîmpia Doljului înainte de 23 August şi după. Pulsul înnoitor, viaţa înfloritoare a maglavicenilor se observă la tot pasul. „Doar nişte cifre aş vrea să vă mai zic, insistă vicepreşedintele, cifre care poate dumneavoastră nu o să vă spună prea multe, dar eu le citesc cu sufletul. În comună avem aproape 2000 de televizoare, 300 de telefoane, 200 de autoturisme proprietate personală şi zilnic scoatem din cuptoarele celor 3 brutării 7 800 kg de pîine". Suride apoi gîndind poate la lanurile galbene care recent toate s-au lichefiat curgînd în imense rîuri de grîu, ori la aburul dulce al pîinii rumenite.

Fiindcă veni vorba despre cifre aş vrea să aliniez şi eu cîteva vrednicilor gospodari din Maglavit, cărora ei le cunosc puterea şi le ştiu mai bine rostul ; s-a construit o şcoală cu 10 săli de clasă şi laboratoare moderne, o centrală termică, 2 supermagazine universale, au luat fiinţă 4 unităţi prestatoare de servicii către populaţie, e în curs de finisare un bloc de locuinţe pentru specialişti cu 8 apartamente şi la parter spaţii comerciale. Prin pavarea celor 5 600 metri liniari de trotuar şi pietruirea străzilor a dispărut obsesia noroaielor care acopereau satul de toamna pînă primăvara şi care izolau oamenii unii de alţii. A dispărut aş putea spune şi obsesia setei; nu se mai cară apă cu cobiliţa de la mari distanţe, ea a fost captată la izvoarele din vale şi urcată în sat, la cişmele pe uliţi, în următoarea fază intrînd direct în casele oamenilor. Şi toate acestea de la Congresul al IX-lea încoace, în măreaţa epocă Ceauşescu.

Aurel Bină, contabil-şef al C.A.P.-ului, îşi aminteşte că la înfiinţarea cooperativei în anul 1952 cele 46 de familii care munceau în comun doar 270,22 hectare de teren arabil dispuneau de 5 atelaje şi un fond de bază de 14 475 lei. Acum în cele două mari unităţi agricole udă cu sudoare pămîntul 3 196 de familii dispunînd de 5 927 hectare pe care cultivă grîu, porumb, sfeclă, cartofi, floarea-soarelui, legume etc. Unitatea de creştere şi îngrăşare a porcilor are 2 000 de capete iar cooperatorii din comună mai deţin încă 2 003 porci pentru necesităţile proprii şi contracte la fondul de stat. „Şi unitatea noastră specializată în creşterea vacilor de lapte merge bine, îmi mărturiseşte tînărul inginer George Lupu, şeful sectorului zootehnic. Am realizat pînă acum aproape în întregime planul anual la lapte. Avem 1 400 de capete şi cu fătările nu stăm rău dar o problemă mă roade şi-mi face nesomn ; avem mortalităţi la viţei datorită leucozei. Am dat în stînga, am dat în dreapta, am ajuns cu desagii burduşiţi cu mărunţaie de viţei sacrificaţi şi la Institutul Pasteur. Expertize, probe, analize, dar nici un medicament n-a dat încă rezultatele scontate şi asta mă doare. Grajdurile n-au fost asanate de peste 9 ani cu toate că această operaţie se face la 4—5 ani. Nimeni nu ne sprijină..." Cu un umor amar contabilul Bină vrea parcă să alunge gîndurile despre greutăţile şi necazurile care se mai ivesc pe ici pe colo, fie la C.A.P., la consiliul popular ori la zootehnie. Dar acestea revin şi într-un tîrziu îmi zice : „Cu timp în urmă banca agricolă încercase să ne aplice amenzi şi să ne impute o sumă de bani sub pretextul că nu au fost investiţiile în scopul cerut. Am avut mari necazuri atunci, ne-am sfătuit în şedinţă comună şi am ajuns la concluzia că nu banca ne dirijează pe noi, iar peste hotărîrile comitetului nostru de partid nu are cum trece. Fermitatea ne-a dat cîştig de cauză". Fruntea omului de lîngă mine se descreţi, lumina albastră retrasă undeva în adînc îi apăru în priviri, vrînd parcă a spune „orice greutate poate fi înfrîntă".

Tîrziu, în jurul orelor 22 sala de şedinţe a C.A.P.-ului fremăta de animaţie; ingineri, tehnicieni, şefi de echipă dezbăteau planul de muncă pentru a doua zi. Vocea sigură a preşedintelui punea din cînd în cînd capăt micilor conflicte care se iveau ad-hoc. După şedinţă am încercat să-l abordez cîteva clipe cu toate că era frînt de oboseală.

— Fiindcă mă aflu în faţa unui om din agricultură aş vrea să parafrazez un cunoscut dicton, adică agricultorului îi stă bine cu cîmpul. Spun asta pentru că aţi fost imposibil de găsit astăzi la sediu.

— Nu numai azi, ci în fiecare zi, pentru că locul unui preşedinte este în cîmp, printre oameni, nu în jilţurile biroului. Oamenii lucrează mai cu tragere de inimă cînd te ştiu în mijlocul lor şi asta nu-i lipsit de importanţă.

Cu toate că Maglavitul a terminat printre primele recoltarea grîului, preşedintele Traian Voinea pare oarecum abătut şi nemulţumit. Într-un tîrziu oftează înginînd: „pe la noi n-a mai plouat de prin luna mai, am avut noroc cu sistemul de irigare că altfel... În agricultură există un fel de reciprocitate între pămînt şi ţăran, dacă nu-i dai, nu-ţi dă".

— Şi dumneavoastră ce-i daţi ?

— Tot ce are nevoie : apă, lucrări la timp, îngrăşăminte, dar şi el ne dă cît nu te aştepţi. Bunăoară anul acesta, în condiţii de secetă am obţinut 3 460 kg de grîu la hectar faţă de 602 kg la hectar cît se obţinea în 1952 şi am predat pînă acum la fondul de stat 2 757 de tone Oamenii sînt harnici şi pricepuţi şi cum spuneam muncesc cu tragere de inimă.

Da, oamenii sînt harnici şi pricepuţi, îndrăgostiţi de ţărîna pe care o udă cu sudoarea frunţii lor. Oamenii Maglavitului au avut un vis : să-şi vadă comuna printre fruntaşele judeţului şi iată că au reuşit. Au făcut tot ce le-a stat în putinţă, s-au zbătut, au avut necazuri şi nopţi nedormite şi din toate au ieşit cu fruntea sus. Altfel cum îi asculta grîul şi porumbul şi sfecla ?

„Cum aş face, îmi zice Vasile Zglimbea, să vă spun cît mai multe despre comuna noastră, despre consăteni, despre gîndurile şi proiectele lor şi toate acestea în vorbe cît mai puţine. Mi-e aproape imposibil şi de acea propun să ne mişcăm puţin prin sat să alegeţi ce vă place". În sala de repetiţii a căminului cultural brigada artistică pregătea un nou program pentru descreţirea frunţilor. Pe un perete, la loc de cinste, mai multe diplome stăteau drept mărturie perseverenţei şi talentului artiştilor amatori; solişti vocali şi instrumentişti laureaţi ai festivalului. „Maria Tănase", formaţia de teatru şi echipa de dansuri premiate la faza judeţeană a Festivalului naţional „Cîntarea României", corul bărbătesc urma să facă înregistrări la radio. La ieşire pe pereţii holului sînt expuse tablourile plasticienilor din comună, tablouri care exprimă fidel frumuseţea locurilor, momente din viaţa şi activitatea celor care durează pe aceste plaiuri. Operatorul de film Marin Vişan îmi spune că seara de seară sala cu ecran e frecventată în jur de 300 de persoane. E trecut de ora 23 şi-n staţie un autobuz de noapte rămîne gol. „Aici e cap de linie", mi se explică, trei curse pe zi duc şi aduc navetiştii de la Calafat. Sînt tot fii ai satului dar într-un fel şi musafiri ai lui. Mulţi maglavitenî veţi găsi pe platformele industriale ale Craiovei, ori printre făurarii de aluminiu ai Slatinei, ori pe şantierele de construcţie ale Calafatului. Dar asta nu ne întristează. Aceşti oameni aduc ceva nou în comună, aduc nişte gînduri, nişte concepţii ce ţin de conştiinţa muncitorească de etică nouă a muncii industriale şi care nouă ne folosesc. Vă spun toate acestea să se ştie că Maglavitul nu-i cel de pe vremea lui Petrache Lupu, nici cel de acum măcar 20 de ani. Se vede pretutindeni grija partidului şi statului nostru, a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, de ridicare a tuturor zonelor şi localităţilor ţării la cotele înalte ale progresului şi civilizaţiei socialiste".

Da, constat singur că Maglavitul îşi schimbă faţa din zi în zi, devine mai luminoasă pe măsura oamenilor acestei vremi care, după vechi aspiraţii, zidesc cu vrednicie prezentul, gîndindu-se la viitor hotărîţi să materializeze cu hărnicie politica partidului nostru de făurire pe pămîntul patriei scumpe a celei mai bune şi mai drepte societăţi.

VIOREL VARGA ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

Splendida tinereţe a bunicilor

● Peste o mie de participanţi la festivalul de pe Mureş ● Cel mai în vîrstă jucător: Ion Hulei — 81 de ani ●

23 AUGUST 40 1944–1984

Joacă, Joacă, Joacă băiete!

Fotografii de PAUL AGARICI ■

Am cunoscut un bătrîn care avea 80 de ani. Vitalitatea lui te copleşea. Încă mai avea în braţ ceva din puterea unui trăsnet. Şi în fiecare primăvară acest Cotea avea un moment de sublimă revoltă împotriva vîrstei, oprea jocul, lua o masă, îi încerca rezistenţa şi cerea un scaun mai sănătos. Îl punea pe masă şi pe urmă, fără nici o ezitare, urca pe ea şi mai apoi pe scaun şi striga celor din taraf, no acum ! Că avea talent, asta e în afara oricărui dubiu, dar colosală era bucuria lui în timp ce juca, o dezlănţuire a întregii sale fiinţe încorsetate în atîtea necazuri mărunte. Cei mai bătrîn participant la Festivalul jocului din bătrîni de la Tîrgu Mureş avea 81 de ani. N-am avut curajul să-l întreb dacă poate juca la fel cum o făcea Cotea. Oricum, Ion Hulei din comuna Ion Creangă a adus la festivalul de pe Mureş enorma plăcere a bătrînilor de a juca, de a face pămîntul să sune sub picioare. Jocul din bătrîni şi-a recîştigat statutul de artă. Multă vreme aceste jocuri au fost la marginea uitării, dincolo de ele fiind nimicul care paşte orice tradiţie nerespectată îndeajuns. Festivalurile judeţene şi interjudeţene încearcă să redea jocului bătrînesc modestul statut de fapt de artă demn de cel mai adînc respect. Şi vîrstele tuturor celor care au jucat la Tîrgu Mureş — 58 de mii de ani — sînt o dovadă că plăcerea bătrînilor de a juca a rămas neatinsă şi că memoria lor artistică este fabuloasă şi poate cuprinde întreaga istorie a poporului român. Această reconsiderare a jocului nu trebuie împinsă pînă la aer de bilci, căci folclorul nu trebuie dus în toate împrejurările unde trebuie să facem faţă. Bătrînilor şi celor tineri le ajunge un cadru propice pentru ca tradiţia pe care o duc fără ruşine să se poată manifesta. Ea nu trebuie supralicitată ! I 160 de participanţi la festivalul de pe Mureş au demonstrat că bucuria jocului nu trece în opusul ei. Folclorul se conservă sau dispare în funcţie de nivelul de trai al celor care îl practică. Iar la festivaluri nu trăieşte decît stări de sărbătoare.

BOGDAN NISIPOIU ■

23 AUGUST 40
1944–1984

Copiii noştri de azi —

• O vară excepţională pentru elevii români participanţi la olimpiadele internaţionale:

Lumea s-a obişnuit să calculeze greutatea specifică a rostirii unui popor sau a unei ţări în cîmpul existenţei internaţionale pornind de la venitul pe cap de locuitor sau de la producţia de oţel, dacă nu se recurge la estimarea întregului potenţial economic ori chiar militar (unii îl preferă pe acesta din urmă şi nici nu mai fac o taină din preferinţa lor). Dar lumea mileniului al treilea, de porţile căruia ne-am apropiat mai mult decît ne dăm seama, lumea viitoarelor patru-cinci decenii deja, avînd la dispoziţie o tehnologie care azi pare supracomputerizată şi atît de sofisticată încît mulţi amină chiar înţelegerea ei în linii mari, acea lume — nu este un secret — s-a şi născut în parte, va fi alcătuită din copiii noştri. Cum îi pregătim pentru viaţa maturităţii lor care, recunoaştem sau nu, va fi foarte deosebită de cea a generaţiilor anterioare? Cei ce vor ghida existenţa lumii copiilor noştri vor fi aceia dintre ei care vor stăpîni mai bine cu mintea matematica, diversele inginerii cu conexiuni interdisciplinare (medicina, de pildă, a devenit cert că va începea în acest buzunar vast al ştiinţelor viitorului ca şi alte domenii, azi încă neevoluate faţă de dezvoltarea care le aşteaptă). Or, asta înseamnă că, la ora actuală, o judecată lucidă poate distinge acea greutate specifică a rostirii unui popor mai degrabă după competenţa cu care îşi depistează şi îşi creşte valorile. Este, de altfel, una din sarcinile trasate de preşedintele nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şcolii româneşti, căreia partidul îi asigură condiţiile necesare acestui măgălos dar esenţial proces de formare a viitoarelor personalităţi şi competenţe, a creierelor ce vor moşteni această ţară într-un mileniu în care, mai mult decît oricînd, intităţile, şansele, condiţiile în ansamblu de existenţă ale colectivităţilor vor depinde de o neîntreruptă competiţie a creierelor de pe întreaga planetă Pămînt. Şi, din tot vastul proces instructiv-educativ al învăţămîntului românesc, elevii premiaţi la Olimpiada internaţională de matematică (să nu uităm: România a fost iniţiatoarea şi gazda primei ediţii!), la Olimpiada internaţională de fizică sau la Olimpiada internaţională de chimie arată, de fiecare dată, că avem valori de primă mînă, că apar tot mai multe asemenea valori. Ele, valorile acestea, deţin, ca pe nişte mărgăritare încă ascunse, şansele de greutate pe care o va putea avea cuvîntul României peste cincizeci de ani, să zicem, în dialogul popoarelor de pe planeta Pămînt. Unii au şi calculat de cîte ori vor fi mai puţini, atunci, pămîntenii care vor mai trăi exclusiv pe Terra decît aceia care se vor fi mutat în diverse şi sofisticate „orase" construite în cosmos. Deocamdată, noi adresăm un gînd bun tuturor dascălilor care caută valori şi le sprijină zborul, tuturor antrenorilor cîştigătorilor din aceste competiţii ale competenţelor ce vor intra în viitoarea mare competiţie a lumii. Comitetul Central al U.T.C. — care organizează şi sprijină direct, împreună cu Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, concursurile şcolare şi recreerea meritată în tabere speciale a celor mai buni, întreaga muncă de depistare şi creştere a valorilor, în care momentele de concurs sînt doar partea vizibilă a ghetarului — îndeplineşte astfel una din indicaţiile cele mai stăruitoare ale secretarului general al partidului, contribuind esenţial, chiar dacă mai puţin afişat, la asigurarea unui înalt nivel al acestui veritabil element cheie după care se pot aprecia azi luciditatea, deschiderea spre viitor a popoarelor. Şi iată că, tocmai în această vară a atîtor glorii româneşti care străluceşc la Jocurile Olimpice de la Los Angeles, liceenii români s-au întors încununaţi de premii de la Olimpiada internaţională de matematică (ediţia a XXV-a, ţară-gazdă — Republica Socialistă Cehoslovacă, de la Olimpiada internaţională de fizică (ediţia a XV-a, ţară-gazdă — Suedia) şi de la Olimpiada internaţională de chimie (ediţia a XVI-a, ţară-gazdă — Republica Federală Germania). Ei întăresc, asemenea sportivilor noştri, o frumoasă tradiţie deja existentă şi mentin cu certitudine un loc prestigios României în actualele şi viitoarele competiţii ale lumii.

GH. DORIN ■

Lucian Louis, din nou...

Lucian Louis Funar a luat premiul întîi la Olimpiada internaţională de matematică — 1984 de la Praga. O surpriză? N-aş zice. Despre succesele lui am mai scris. Sînt ani buni de cînd tînărul craiovean a devenit cunoscut la concursurile noastre de matematică. Între olimpici el era de asemenea cunoscut. Ceea ce îl distinge între tinerii matematicieni nici nu sînt performanţele de la concursuri. Deşi aceste performanţe sînt remarcabile: numai în acest an — în afara succesului de la O.I.M. — a luat locul întîi la prima ediţie a Balcaniadei de matematică de la Atena şi tot locul întîi la concursul „Gheorghe Ţiţeica", ţinut la Craiova, concurs în care a intrat la cîteva ore după ce se întorsese din Grecia. Dincolo de concursuri şi de performanţele obţinute, Lucian Louis Funar mai are însă — după cum îi place să spună conferenţiarului Valentin Boju de la Facultatea de matematică din cadrul Universităţii Craiova — şi o faţă mai puţin cunoscută, aceea de cercetător. „La recent încheiata sesiune naţională de referate şi comunicări ştiinţifice ale elevilor, desfăşurată la Piteşti, au venit şi profesori şi elevi de la alte secţii să-l asculte", adaugă V.B., care a fost în juriu. Lucrarea elevului Funar de la Liceul de matematică-fizică „Nicolae Bălcescu" din Craiova (profesor îndrumător Virgil Schneider) cu titlul „Probleme extremale în geometria combinatorie" a fost o adevărată conferinţă matematică. A primit premiul întîi. Durata expunerii: o oră. Pentru matematicienii de profesie şi mai ales pentru cei care au elaborat şi susţinut comunicări ştiinţifice, aceste 60 de minute sînt revelatoare. În bibliografie erau citate şi lucrări de Lucian Louis Funar. Pentru că tînărul matematician craiovean are, la această oră, şase lucrări susţinute şi publicate, trei sub semnătură exclusivă şi trei în colaborare cu conf. univ. Valentin Boju. Una dintre acestea („Spaţii cu curbură Stanilov quasi-constantă") a fost publicată în volumul 9 din 1983 al revistei de matematică, de circulaţie internaţională, din Bulgaria, „Serdica" (Bulgaricae mathematicae publicationes).

Lucian Louis Funar a trecut în clasa a XII-a, dar — cunoscut în liceu ca un talent matematic de excepţie — el a fost sprijinit de ani de zile de profesori şi de excepţionalul dascăl care este directorul acestui liceu, profesorul emerit Nicolae Andrei. Aşa se face că tînărul a putut să frecventeze cu regularitate în perioada 1981—1983, la Facultatea de matematică din Craiova, cursurile de geometrie de la anul I şi de geometrie diferenţială de la anul III. El a frecventat de asemenea cercul studenţesc de geometrie de la aceeaşi facultate, cum îmi spunea de curînd conferenţiarul Valentin Boju, conducătorul acestui cerc, după cum a frecventat şi seminarul ştiinţific de geometrie al catedrei. A participat la sesiunile anuale de referate şi comunicări ştiinţifice ale studenţilor din Universitatea Craiova, obţinînd premiul întîi de două ori, în 1982 şi în 1983. Anul acesta era înscris, dar se afla la Atena cînd trebuia să susţină acea lucrare. Pe lîngă activitatea de cercetare simte adesea nevoia să reia exerciţiile fizice (a fost, în concursurile unei vîrste pe care a depăşit-o, campion naţional la cal cu mînere), lucru înţelesnit de aceeaşi înţeleaptă conducere a liceului, după cum, în domeniul matematicii, păstrează şi altfel decît prin participarea la ore contactul cu ceea ce fac elevii. Astfel, a publicat probleme în „Gazeta matematică" şi în alte reviste din ţară. I s-a comunicat în primăvara acestui an că i-au fost acceptate spre publicare 4 probleme, dintre care 3 la rubrica de probleme avansate, în „American mathematical monthly" (celebra AMM). Problemele în cauză sînt din domeniile teoriei numerelor şi ale geometriei combinatorice. În noiembrie 1983 i s-a publicată o problemă în revista „Notices of the american mathematical society", unde tînărul craiovean este inserat cu problema lui printre matematicienii de la universităţile din Massachusetts, din Valladolid (Spania) ori de la Massachusetts institute of technology. Cum matematicienii din străinătate nu ştiu cine este autorul problemelor trimise, îi scriu la Universitatea Craiova, adresîndu-se pe plic, aşa cum spune cu încîntare Valentin Boju, doctorului sau profesorului Funar. „De altfel, după dosarul lui de lucrări publicate — îmi spunea admirabilul om care este conferenţiarul Valentin Boju — Lucian Louis Funar se află undeva între postura de lector universitar şi aceea de conferenţiar. Eu consider că el, ca matematician, deja şi-a luat zborul. Timpul, preocuparea, energia lui se împart egal între munca pentru olimpiade şi munca de cercetare. Cele două activităţi nu se subminează reciproc, ba dimpotrivă. Şi Louis a învăţat să-şi susţină talentul printr-o muncă atît de bine asimilată ca sistem de viaţă încît pe el nu-l oboseşte, îl odihneşte chiar lectura matematică. Drumul pe care l-a parcurs şi îl parcurge el este deschis oricărui copil talentat din ţara aceasta. El a început să se iniţieze în matematica preuniversitară din clasa a VIII-a. Dar dacă începea din clasa a III-a? Eu cred că putea. S-au irosit 5 ani. Şi mai este ceva. Sînt convins că fiecare tînăr are înclinaţii native către un domeniu sau altul. Orientarea profesională nu e o poveste, dar nici copiii şi nici profesorii nu ştiu întotdeauna ce să facă. Talentele şi mai ales valorile extraordinare trebuie cultivate cu măiestrie ca să le dezvolţi apetitul pentru munca în domeniul respectiv. Şi casele pionierilor şi cercurile pionereşti pot face mai mult. Louis din pasiune a făcut şi face totul, nu din ambiţie. Dar, cu egal efort, unii copii talentaţi nu fac lucruri pe măsura puterii lor. Sînt mai multe talente decît credem noi. El este iubit în liceu nu numai de profesori, ci şi de elevi. Şi au apărut şi se dezvoltă deja şi alte talente. Un cristal cristalizează. În jurul lui apar cristale. Louis e un asemenea cristal pentru micii matematicieni. Au apărut şi în judeţ mai mulţi, de cînd îi urmăresc lui evoluţia. A creat o stare de efervescenţă în judeţ. E un cristal."

În apartamentul de două camere al familiei Funar, chiar dacă lipseşte băiatul — singurul fiu — orice discuţie, dacă nu începe de la matematică, ajunge, în scurtă vreme, la aceasta. Tatăl, Ioan Funar, maistru la T.C. Ind., şi Maria Funar, casnică, amîndoi originari din Soporu de Cîmpie, judeţul Cluj, şi-au iubit copilul ajutîndu-l să-şi dezvolte talentul. Tînărul e subţirel, înalt, mai înalt ca ei, poartă ochelari cu ramă de metal subţire. Cărţile din bibliotecă sînt majoritatea de matematică. Este începutul bibliotecii unui matematician. Printre celelalte, văd 26 de volume de Jules Verne şi 73 de tomuri de diverşi autori în „Biblioteca pentru toţi copiii". Lucian Louis îmi povesteşte cum, după un concurs de la care tocmai se întorsese, s-a hotărît cu alţi colegi din liceu, pasionaţi de matematică, să înfiinţeze un cerc de matematică „în care să putem prezenta tot ce facem în cercetare". L-au ajutat şi profesorul de matematică şi directorul. Deşi în şcoală există cercul de matematică al liceului condus de profesori! De ce au simţit Louis şi prietenii lui nevoia acestui cerc fără profesori? „În cercetare, pînă pe la 18—19 ani, nivelul e foarte scăzut. Dar în liceu şi în oraş la noi e un nivel foarte ridicat. Participă cei mai buni elevi din oraş: vreo doi de la „Buzeşti", alţi doi de la Liceul industrial nr. 1, de la noi din clasele a IX-a, a X-a, a XI-a şi eu, acum, dintr-a XII-a". Conducătorul necontestat şi mai ales îndrăgit al acestui cerc de creaţie matematică este Lucian Louis Funar. „Fiecare vine cu creaţii originale", spune el, de parcă ar zice că, desigur, orele încep la 8 dimineaţa. Îi place proza S.F. şi, în clipele de linişte, poezia. Prietenii lui? Tineri din Craiova, din alte judeţe, toţi întîlniţi pe traseul pasiunii comune pentru matematică. Doi foşti olimpici de faimă îi scriu de la Bucureşti: Victor Nistor şi Orest Bucicovschi, amîndoi studenţi la Facultatea de matematică.

Cînd am vorbit cu el, la Piteşti, după sesiunea de comunicări, Lucian Louis Funar se pregătea să plece într-o tabără internaţională în Republica Populară Ungară de unde se va întoarce ca să meargă în tabăra internaţională de la Costineşti, organizată de C.C. al U.T.C.

DORIN GHERGHINESCU ■

1 metru cub de cărţi şi o mare pasiune

936/11515. Două apeluri scurte.

„Informaţii, Piatra, operatoarea 5. Ce doriţi, vă rog?"

Un număr de telefon, bineînţeles. Ştiu doar că cel căutat de mine se numeşte Daniel Tătaru. Şi că este laureat al premiului I la Olimpiada internaţională de matematică — Praga 1984. Sigur, de regulă, amănuntele astea n-o interesează pe operatoarea 5! Ar trebui să-i spun, cu aceeaşi promptitudine cu care mi-a răspuns, strada şi numărul abonatului din Piatra Neamţ pe care-l caut. Numai că asta aş vrea să aflu şi eu! Mă decid să cer Inspectoratul şcolar. Aici se ştie, mă gîndesc, ceea ce nu e obligată să cunoască o telefonistă din Piatra Neamţ: cine este Daniel Tătaru şi unde poate fi găsit. Am inspiraţia să mă prezint.

— De la Flacăra? Vreo reclamaţie?

— A, nu, — o linişteşte — e de bine!

— Ştiu atunci, adică bănuiesc... Îi căutaţi pe „olimpicii" noştri. Avem doi în judeţ.

Descifrez o notă de mîndrie în glasul ei. Nu, nu-l cunoaşte pe Daniel Tătaru, dar a auzit de premiul lui. Şi se oferă să mi-l găsească, mă va suna la redacţie. Peste cîteva minute, operatoarea 5, Ecaterina Hogaş, îmi oferă toate informaţiile necesare, care mă vor duce, fără nici un alt efort, în casa nouă de pe strada „Apele Minerale" nr. 4 din Piatra Neamţ...

Sînt pregătită să întîlnesc o „vedetă", acum în vacanţă, odihnindu-se după o mare reuşită. Găsesc un adolescent înalt, blond, cu ochii deschişi la culoare, un băiat timid, ruşinat parcă de faptul că am venit special de la Bucureşti pentru a-l cunoaşte. La intrarea mea stringe repede de pe masă cîteva cărţi şi caiete. Observ fără surprindere că sînt culegeri de probleme de matematică. Lucrează şi în vacanţă? „Le răsfoiesc puţin". Nu insist. Încerc să leg o conversaţie. Răspunde scurt la întrebări. „Am luat premiul I, da, la Olimpiada internaţională de matematică. S-a desfăşurat între 2 şi 10 iulie, la Praga. Nu sînt la primul concurs. Am mai fost la concursurile naţionale de matematică, mereu pe primele locuri. Şi nu e nici prima competiţie internaţională la care particip. În mai am fost la Atena, la Balcaniada de matematică". Dacă a venit tot cu premiu? „Da, premiul I". Am lucrat mult. Patru ore de pregătire cu profesorii şi patru ore studiu individual. Zilnic. La liceul unde învăţ, Liceul „Petru Rareş", au fost destinate ore speciale olimpiadei, de către profesorul Gheorghe Dumitreasa, apoi am venit la Bucureşti, component al lotului olimpic. Profesorii Ioan Tomescu şi Toma Albu, de la Universitatea bucureşteană, ne-au ajutat foarte mult. Înaintea plecării la Praga ni s-a oferit o săptămînă de pregătire şi odihnă, la Sinaia. Ne-am simţit bine, mulţumită directorului Liceului industrial. Este tot profesor de matematică, un profesor foarte bun: Adrian Ghioca. „La Praga cum a fost?" Sigur, un concurs greu. Sînt generaţii „mai tari" şi „mai puţin tari". Ce înseamnă o generaţie? „O clasă, un an de studiu." El face parte, crede, dintr-o generaţie „mai tare". Da, clasa a XI-a, adică, de acum, a XII-a. În orice caz, premiile luate (două premii I, două premii II şi două premii III) demonstrează valoarea şcolii noastre de matematică. Ce face acum? „Mă pregătesc pentru Cîmpulung-Muscel. Pe 25 august are loc concursul anual al rezolvitorilor". Va merge şi la mare, la Costineşti, în Tabăra internaţională pentru elevi, unde se va întîlni cu toţi premianţii de la Praga: Lucian Louis Funar din Craiova, Petru Mironescu din Roman, Martin Weiss şi Radu Negulescu din Galaţi, Nicolae Suciu din Timişoara. Vor lucra puţin şi acolo.

Intervine în discuţie, şi mama, inginera Doina Tătaru: „Sînt zile cînd lucrează de dimineaţă pînă seara. Sau, dacă ne ajută prin gospodărie, în grădină, deodată, lasă totul şi la repede-înainte. Atunci ştim că îl preocupă cîte o problemă. Cred că avem un metru cub de cărţi de specialitate. La noi în casă este întotdeauna o atmosferă prielnică matematicii. Îi vezi, bunica într-un colţ, Dănuţ într-un colţ şi Irina, fetiţa mai mică, într-un colţ, toţi rezolvă probleme".

Privesc spre bunică. A stat tăcută, urmărindu-şi nepotul. E luminată de căldura şi duioşia ce i se citesc în priviri. Cum? Şi bunica rezolvă probleme? În copilăria mea bunicile spuneau basme! Da, dinsa a fost profesoară de matematică. Acum este pensionară. Bunica este aceea care i-a deschis ochii lui Dănuţ asupra farmecului acestei ştiinţe. „I-a plăcut de mic matematica. Mă pregăteam de multe ori noaptea, ca să fiu gata cînd mă va întreba. N-am crezut să mă depăşească nepoţii. Numai că ei le rezolvă prin cu totul alte metode, originale. De altfel, a şi luat un premiu special pentru originalitatea soluţiilor, la Focşani, anul trecut. După fiecare concurs este primit, de colegi, la gară, cu flori".

Doina Tătaru: „Cînd a luat premiu, la Praga, am primit zeci de telefoane la serviciu. Eu lucrez la Săvineşti, la Combinatul de fire şi fibre sintetice. Acolo sînt mii de oameni. Avionul nici nu aterizase la Otopeni şi vestea se şi răspîndise în tot Săvinoştiul".

„Scrieţi despre profesorii mei!"

Mă gîndeam, Petru Mironescu, din oraşul Roman, deţinător al unui premiu II la Olimpiada internaţională de matematică, este, poate, nemulţumit de rezultatul obţinut. Sigur, îmi va vorbi despre matematică. Despre exerciţii, probleme, ore de trudă şi... cam atît.

— Vorbeşte-mi despre preocupările pentru matematică.

— Aaa... (cu alte cuvinte neinteresant) ...Lucrez puţin... două zile... dacă...

Rămîn surprinsă.

— De ce?

— Pentru că n-am destul timp! Mai am şi alte preocupări. (Şi eu, care mă resemnasem!).

— Anume?

— Păi, de pildă, sportul.

— Un sport anume?

— Să zicem fotbalul.

— De ce „să zicem"?

— E singurul joc care se poate organiza mai uşor. Se găsesc mereu amatori şi o minge.

— Ai prefera un altul?

— Eu aş juca volei. Numai că... n-avem condiţii. La şcoală e o săliţă prăpădită, iar mingile sînt vechi şi stricate... ne rup mîinile.

— Aşadar, pasiunea numărul unu — sportul, conchid eu, bucuroasă că nu vom sta de vorbă numai despre matematică (în ciuda faptului că la amîndouă mă pricep la fel, adică deloc).

savanţii noştri de mîine

locuri de frunte în Cehoslovacia, R. F. Germania şi Suedia ●

— A, nu — îmi retează brusc avîntul — pasiunea numărul unu — muzica.

Poate privirea mea devine neîncrezătoare, pentru că începe să mă poarte printre romantici : Berlioz, Schubert, Wagner, Bartholdy. Apoi trece la lecturi. Îl interesează istoria, îi place literatura franceză : Sartre, Gide, Camus. Dintre români — Camil Petrescu.

— Poezia mă preocupă mai puţin. Poate n-am înţeles-o. Încerc să descopăr cît mai multe cărţi de valoare. Împrumut de unde găsesc. Numai că... mai şi uit de unde le-am împrumutat.

Un matematician este totuşi un matematician ! Stau de vorbă cu un „olimpic" de la matematică, îmi amintesc şi îi amintesc că, de fapt, n-am prea vorbit despre matematică. „S-a apucat" dintr-a X-a, a fost într-a VII-a la „Naţionale" (Faza pe ţară a concursului de matematică) şi... a mers — o menţiune. Apoi, tot la concursurile naţionale, a luat, în clasa a X-a, locul II şi, într-a XI-a, locul II, — iar acum, la Praga, la „Internaţionale", tot locul II. A obţinut 38 de puncte. Cu 42, Daniel Tătaru a urcat pe locul I.

Tace. Nu are prea multe de spus despre matematică. „Mi-a dezvoltat intuiţia. Este un mare cîştig".

Aş vrea să-mi mai vorbească despre el. Se uită la mine, apoi rîde şi se hotărăşte „să se joace".

— Hai să mă laud ! Cînd eram la cămin, am fost „Boss" peste toţi pentru că eram.. cel mai bătăuş. Cînd m-am făcut mai mare, mama, care-i profesoară de matematică, m-a învăţat descompunerea în factori primi. De atunci, cînd merg pe stradă şi nu umblu cu capul în pămînt, mă uit la numerele maşinilor şi le descompun în factori primi. E distractiv! În clasă, pe lîngă mine, nu mişcă nimeni — într-o clasă bună ! În oraş, am aflat că sînt o valoare.

Se uită iarăşi la mine să vadă dacă mai continuă jocul. Îl las. Şi aflu că nu i se pare că ei, „olimpicii", sînt aşa de extraordinari, că îl interesează mecanismul gîndirii la oameni, că un coleg are o bibliotecă „pipernicită", că altul se bucură de o bunică extraordinară, cu care, el personal preferă să vorbească întotdeauna, pentru că ea, bunica, are un orizont mult mai larg decît nepotul ; că a văzut Leningradul, Varşovia, Moscova, că Praga este superbă, în oraşul vechi fiecare casă e o bijuterie, şi s-a plimbat „selectiv".

A adoptat tonul bunei dispoziţii caracteristice vacanţei. Ei, da, e în vacanţă !

— Cu ce ocazie prin Bucureşti ?

— Am dat la facultate. La matematică.

— Şi ?

— Am luat.

— Pe ce loc?

— A, nu ştiu. Nu s-au afişat rezultatele.

— Şi dacă n-ai intrat ?

— Imposibil !

Ne întoarcem la matematică. În vacanţă are chef de lucru. Colegii sînt „cam buni" — colegii de facultate. În fond, ceea ce faci în facultate este mult mai important, şi ceea ce se întîmplă după, e şi mai important decît premiul la o olimpiadă. Pentru că „te poţi pierde pe drum". Este părerea lui şi o transcriu.

— Am să lucrez — mai spune. Am timp ! Abia împlinesc 18 ani... pe 12 august.

Se opreşte brusc, se uită mirat la mine şi, parcă pentru prima dată realizează : „Ce tînăr sînt !"

Ascultîndu-l, urmărindu-i gîndul matur, uitasem tocmai eu că, în faţa mea, este un băiat de numai 18 ani.

La vîrsta pe care o are i se pare normal că pînă acum s-a afirmat pentru că este „bun".

Acum, mă gîndesc şi eu că e normal, dacă este bun, să aibă toate condiţiile de afirmare, să devină competitiv pe plan naţional şi internaţional, mi se pare firesc ca, în ciuda tinereţii lui, societatea să-i faciliteze această afirmare.

Ultima întrebare :

— Ai dori să scriu despre ceva anume ?

— Da. Aş vrea să scrieţi despre profesorii mei de matematică : întîi mama, apoi Alexandru Cojocaru şi Mihai Drîmbe.

LIANA MOLNAR ■

„Aş face fizica şi dacă aş scrie poezii"

— Sorin Spânoche, am aflat că la Sigtuna, în Suedia, în funcţie de punctajul tău s-au dat celelalte premii. Cum stau lucrurile ?

— Regulamentul prevede ca, plecînd de la cel mai pun punctaj obţinut în concurs, să se stabilească punctajele celorlalţi. Eu am obţinut 43 de puncte din 50 posibile şi în funcţie de ele s-a ajuns la ierarhia cunoscută. Rezultatul nostru : România a obţinut 3 locuri întîi şi 2 locuri trei.

— Este singurul tău premiu internaţional ?

— Da. E drept, a fost şi singura participare la un asemenea concurs.

— Ce a fost înainte de Sigtuna ?

— Participarea la „naţionalele" de fizică...

— Te întrerup : cum le-ai terminat ?

— Nu tocmai bine. Ghinion. Neatenţie. Zi proastă. În revista **Rebus** am întîlnit o chestie tare nostimă, una din legile lui Murphy, care se potriveşte întîmplării mele. Sună astfel : **Este imposibil să rezolvi fără greşeală o problemă, întrucît greşelile sînt întotdeauna mai ingenioase decît noi.** Eşecurile parcă sînt mai greu de explicat. Numesc eşec menţiunea primită, dar, vorba aia, una rece, alta caldă.

— Să revenim la pregătirea pentru Olimpiada internaţională de fizică din Suedia.

— Aici, în perioadele de pregătire, se întîmplă cam aşa : toată lumea e cu ochii pe tine. Selecţia, lotul lărgit, lotul restrîns, pregătirea generală, pregătirea în cantonament. Din acest punct trebuie să mulţumim şi şcolii, şi ministerului, şi profesorilor care ne-au pregătit, şi celor de la Facultatea de fizică de la Măgurele, unde există nişte laboratoare extraordinare în care „antrenamentul" se desfăşoară la un înalt nivel.

— Foloseşti mereu termeni sportivi.

— Pentru că este o foarte mare asemănare cu ceea ce se petrece în sport înaintea unui concurs important. Cel puţin pentru mine. Pregătirea trebuie să fie sistematică şi să plece de la un minim. Totul durează o săptămînă şi atingi vîrful de formă. La mine vîrful de formă durează aproximativ o lună. Anul acesta a fost concursul pe ţară, apoi am avut bacalaureatul, barajul pentru selecţie, unde am ieşit al doilea după Marius Vasiliu, care la Sigtuna a obţinut şi el un premiu I, a urmat admiterea la facultate, la electronică, pregătirea la Măgurele, cam o lună şi jumătate. Făceţi şi dv. socoteala.

— Ai emoţii la examene?

— După atîtea ! Aveam, dar, cîte opt examene pe an, în medie, începînd din clasa a VII-a, m-au scutit cu timpul de emoţii.

— După cîte înţeleg, cu această pregătire formidabilă, voi trebuie să fiţi cu mult peste nivelul clasei.

— Cineva spunea că noi nu mai vedem altceva decît probleme de fizică. Nu este adevărat. Din clasa mea, de la Liceul industrial nr. 32 din Bucureşti, anul acesta, peste 50 la sută dintre noi am intrat la facultate. Eu cred că este bine. S-a muncit mult.

— Tu ai ales fizica sau fizica te-a ales pe tine ?

— În clasa a VI-a, la acelaşi liceu, aveam un profesor grozav, Vasile Fălie. Ştie multă carte, este bun şi apropiat de elevi, are darul să te atragă spre fizică, e plin de farmec. Îi port un respect deosebit şi mărturisesc că am ţinut şi ţin la dînsul foarte mult. Din acea clasă toţi puteam alege fizica, fiindcă, e limpede, în faţa profesorului Vasile Fălie aveam şanse egale. Eu am fost unul pe care profesorul şi fizica m-au cucerit. I-a spus lui taică-meu : **Sorin are cap de fizician.** Tata n-a crezut prea mult în asta, i se părea că aprecierea venea prea devreme. Pe vremea aceea migăleam la tot felul de montaje electronice. Încet, încet fizica m-a prins cu totul, am avut din ce în ce mai puţin timp liber şi am ajuns să cred că cititul unei cărţi de fizică ţine nu numai de pregătirea mea dar este şi un act de cultură.

— De pildă ?

— De pildă **Fizica modernă** a lui Richard P. Feinmann, laureat al Premiului Nobel. O carte foarte bună, în trei volume, tradusă şi la noi, de fapt o culegere scrisă după înregistrările de la cursul profesorului. Este plină de divagaţii care te cuceresc, are farmec şi e plină de probleme cu finaluri nebănuite.

— Apropo, cum au fost problemele concursului de la Sigtuna?

— Puternic legate de realitate. Se dădeau date din natură şi ele trebuiau interpretate.

— Ai un exemplu?

— Da. Există un lac în Suedia cu care se petrece un fenomen rar şi impresionant : periodic se înclină oglinda apei şi oscilează, ceva în genul balansoarelor pentru copii, o scîndură care se sprijină la mijloc pe un postament. Această înclinare se datorează unor diferenţe de presiune la cele două capete ale lacului. Ni se cerea perioada de oscilaţie a suprafeţei.

— Ce satisfacţii îţi dă o rezolvare frumoasă ?

— Mi-e greu să le denumesc. E de ajuns că ele există şi mă bucură. Fizica e o ştiinţă a naturii. Mă atrag rezolvările cu urmări concrete. Pozitronul a fost descoperit întîi pe hîrtie de francezul P.A.M. Dirac. A fost unul dintre primele cazuri cînd teoria a luat-o înaintea practicii.

— Cum a fost examenul de admitere la electronică ?

— Dificil. Mai ales la matematică. La fizică, însă, sub dificultatea olimpiadei. La admitere e vorba de o fizică de nivel mediu, pe cînd la olimpiade se întîlnesc, nu mi-o luaţi drept lipsă de modestie, se întîlnesc „specialişti" în fizica de liceu.

— Cu ce profesori v-aţi pregătit la lot?

— Cu mai mulţi, dar în cea mai mare parte a timpului cu doi fizicieni deosebiţi : Andrei Petrescu şi Dan Iordache.

— Ai putea renunţa la fizică?

— Aş putea să lucrez sau nu în domeniul fizicii, dar gîndirea mi-am format-o pe acest sistem propriu fizicii. Aş face fizică şi dacă aş scrie poezii şi lucrul acesta s-ar vedea imediat.

— De ce?

— Încerc, simt nevoia să explic tot ce e în jur. Închipuiţi-vă ce ar însemna asta în poezie dacă te gîndeşti la Blaga : Eu nu strivesc corola de minuni a lumii / şi nu ucid / cu mintea tainele, ce le-ntîlnesc / în calea mea... N-ar mai rămîne nimic.

— Cum te privesc ai tăi, mama, tatăl?

— De jos în sus: sînt cel mai înalt din familie. Ce să vă spun ? Sînt copilul lor. Copilul lor care „din întîmplare" a fost la olimpiadă, „din întîmplare" a luat premiul întîi, şi cred că aşa e şi frumos. Ai mei, tata geofizician şi mama geolog, nu m-au încurajat în mod deosebit. Au avut mereu încredere în mine. „Din întîmplare" şi asta e frumos sau aşa mi se pare mie.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Visez un calculator care să viseze

Mărturisesc că înainte de a-l întîlni pe Marius Vasiliu îmi închipuiam, într-o prejudecată, că un laureat al Olimpiadei internaţionale de fizică, fie şi şcolară, deci cu participanţi foarte tineri, trebuia să aibă aerul sever al unui ins deprins să întîrzie îndelung între probleme şi calcule. Nici vorbă. Tînărul din faţa mea e un atlet vioi, debordînd de vitalitate. Îi place să spună că e de o „timiditate calculată", dar observîndu-i privirea ageră am serioase motive să mă îndoiesc că aceasta e definiţia cea mai bună pentru el ; o „îndrăzneală calculată" i se potriveşte parcă mai bine.

— Unde s-a desfăşurat Olimpiada aceasta ?

— În Suedia. La Sigtuna, o staţiune de munte foarte frumoasă, situată la vreo treizeci de kilometri de Stockholm.

— Din cîte ţări au fost participanţi ?

— Din 18. Fiecare ţară avînd dreptul să participe cu cinci concurenţi.

— Tu ai ocupat un loc întîi. Dar ceilalţi elevi din ţara noastră ?

— Am obţinut trei premii I. Sorin Spânoche, Dan Pîrjol şi eu ; şi două premii III, prin Cristian Teodorescu şi Cristian Neacşu.

Proaspătul absolvent al Liceului „Nicolae Bălcescu" din Bucureşti, unul dintre autorii acestui frumos succes al şcolii româneşti (cinci concurenţi, cinci premii la o Olimpiadă internaţională!) mă trimite cu gîndul la cunoscuta frază din Corneille „valoarea nu aşteaptă numărul anilor". Dar valoarea înseamnă, deocamdată, în cazul lui Marius Vasiliu doar o pasiune adîncă, serioasă.

— Cît de veche e pasiunea ta pentru fizică ?

— Ea s-a născut prin clasa a VII-a sau a VIII-a. M-a prins însă abia în clasa a IX-a cînd am devenit elev al Liceului „Nicolae Bălcescu". Am avut acolo şansa să am o profesoară de fizică excepţională, Denisa Godini, care ne-a insuflat multora o adevărată dragoste pentru această disciplină. De altfel, aş vrea să spun că Liceul „Nicolae Bălcescu" e renumit prin succesele obţinute de elevii săi la olimpiadele şcolare internaţionale. S-a creat aici un fel de ştafetă între generaţii.

— Ai mai participat la vreo olimpiadă înainte de Sigtuna ?

— Da. Anul trecut, la olimpiada desfăşurată în Bucureşti am luat premiul II.

— Practic, în ce a constat acum concursul ?

— În prima zi am avut o probă teoretică : trei probleme din optică, termodinamică şi electricitate. Apoi au fost două probe practice.

— La faza pe ţară, cîţi concurenţi au fost ?

— Cîteva sute.

— Unde ţi s-a părut mai greu ?

— Vă referiţi la emoţii ?

— Da.

— La Sigtuna problema se punea alt fel. Acolo nu mă reprezentam doar pe mine, ci reprezentam ţara. Asta mă obliga.

— Ce ţi s-a părut caracteristic la acest concurs ?

— Accentul foarte mare care se pune pe implicarea teoriei în practică.

Cînd am stabilit întîlnirea cu Marius, el a ezitat să mă invite acasă : „E prea mare încurcătură în camera mea, împărţită în zone : o zonă a electronicii cu tot felul de fire, plăci de încercare, piese, ce mai, un mic laborator ; o altă zonă se leagă de muzică, în sfîrşit, a treia zonă e legată de speologie : hărţi, material speologic, etc. Plus cărţile de fizică, plus culegerile de probleme, plus cărţile de literatură...". E lesne de înţeles că fizica este pasiunea cea mai acaparatoare, dar nu singura a acestui băiat înalt, blond, cu ochelari, plin de energie şi de visuri, care ţine să-şi motiveze multele preocupări.

— Eu nu consider fizica izolată de celelalte ştiinţe. O văd, o simt, legată de filosofie, de matematică şi, în general de tot ce ne înconjoară. Cînd mă preocupă o problemă nu mă opresc din studiu pînă nu ajung la înţelegerea ei.

— Dar speologia, de care pomeneai ?

— Este a doua mea pasiune. Fac parte dintr-un cerc de speologie cu tradiţie, „Focul viu", cerc reprezentativ al B.T.T.-ului. Sînt de doi ani în acest cerc. Îmbin partea sportivă a speologiei cu partea ştiinţifică. Acum în tabăra de pe Cerna am realizat cartarea unor peşteri într-o zonă necercetată încă.

— Îţi mai rămîne timp şi pentru altceva ?

— Sigur. Citesc, încerc să-mi formez o cultură. Ascult muzică. Hard-rock-ul îmi place foarte mult.

— Ai dat examen la facultate ?

— Da. La electronică.

— Aici ce loc ai ocupat ?

— Am intrat primul.

— Se pare că te-ai obişnuit să reuşeşti primul...

— Ştiu că fără multă muncă nu voi izbuti ceva deosebit.

— Bănuiesc că ai multe idei îndrăzneţe. Spune-mi una dintre ele.

— Aş vrea să realizez împreună cu prietenul şi colegul meu de echipă Sorin Spânoche, un calculator care visează, o modelare a visului pe calculator.

ALEXANDRU ŞERBAN ■

Preocupare trecătoare: admiterea

Craioveanul Andrei Adrian Tică a obţinut premiul al doilea la Olimpiada internaţională de chimie, a cărei gazdă a fost anul acesta Republica Federală Germania. Absolvent al liceului de filologie-istorie din Bănie, clasă de chimie-biologie, el este în prezent admis la medicină în Craiova. De ani de zile elev strălucit la chimie, el a urcat tenace mai multe trepte pînă la rezultatele din vara aceasta. În cei patru ani de liceu, a avut excelenţa antrenori pentru competiţia de la poarta tărîmului lui Esculap. Deşi era cunoscut de la concursurile şcolare mai ales ca redutabil chimist, elev al profesoarei Elisabeta Bogheanu, el a fost mereu un elev bun şi la fizică, la orele Mariei Bălănescu. Cît priveşte biologia pe care a învăţat-o cu profesoara Elena Popescu, este suficient să spunem că în a la treapta a doua cea mai mare notă a luat-o nu la chimie ci la biologie. Sigur, el nu se hotărîse doar în primăvara acestui an să se facă medic : are un singur frate care e student la medicină, ambii părinţi fiind medici, adică vreau să spun că, evident, copilul a crescut într-o casă în care cărţile acestui domeniu i-au stat mereu sub ochi şi unde a auzit întotdeauna vorbindu-se despre viaţa în această meserie. Dar nu toţi fiii de medici intră la medicină de prima oară. Rezultatele sînt în primul rînd produsul muncii lui. Ca olimpic avea deja premiul întîi în lume obţinut anul trecut cu cel mai mare punctaj, aşa că — după cum mărturiseşte acum — se simţea obligat să obţină şi anul acesta un premiu. Întors de la Olimpiadă, şi-a luat în spate rucsacul şi a plecat cu un coleg, Călin Martin, în munţii Banatului, să colinde Cheile Nerei. Au stat puţin pentru că barca pneumatică a lui Călin s-a spart şi au făcut o baie mai mult feştelitoare decît entuziasmantă. Admiterea nu i-a dat emoţii. Îl preocupa Olimpiada şi faptul că din timpul de pregătire pentru aceasta a consumat vreo trei săptămîni pentru bacalaureat şi pentru admitere. Griji de olimpic !

DORIN GHERGHINESCU ■

Zodiac — **Eugen Cioancă**

23 AUGUST 40 1944–1984

Totul pentru libertatea țării

● Ora „socotelilor" nu mai putea întîrzia ●

„Știrile nu puteau fi mai bune! Cît timp se aflau în Anglia, nu puteam să-i apucăm. Acum îi avem definitiv acolo unde putem să-i batem". Cu aceste cuvinte, poate incredibile pentru cititorul de astăzi prin prisma evenimentelor ulterioare, a întîmpinat Hitler știrea debarcării aliaților în Normandia, la 6 iunie 1944. Satisfacția dictatorului german, care trebuia de fapt să-i mascheze îngrijorările, și-a dovedit însă foarte curînd nerealismul. Încercările de a opri debarcarea și de a nimici forțele aliate au eșuat, iar începutul bombardării Londrei, în noaptea de 13 spre 14 iunie 1944, cu noua armă germană V 1, nu avea rezultatele scontate. La 15 iulie 1944, feldmareșalul Rommel scria lui Hitler că **„Situația pe frontul din Normandia devine de la o zi la alta mai grea, ea se apropie de o mare criză".**

În același timp, ofensiva sovietică declanșată la 22 spre 23 iunie 1944 în sectorul de centru al frontului de est a condus în mai puțin de două săptămîni la prăbușirea grupului german de armate din acest sector al frontului și la nimicirea sau capturarea de către trupele sovietice a 25 de divizii germane.

Pe acest fond al situației militare externe a Germaniei, a avut loc, la 20 iulie 1944, cunoscutul atentat împotriva lui Hitler care, deși eșuat, a înregistrat un puternic ecou. Referindu-se la evenimentele din Germania, postul de radio **„România liberă"** sublinia într-un apel pentru întoarcerea armelor contra Germaniei, difuzat la 23 iulie 1944 : **„Răscoala împotriva lui Hitler arată că a început prăbușirea frontului intern odată cu frontul extern. Evenimentele din Germania au o importanță considerabilă pentru noi... Acum este momentul potrivit pentru noi de a trece la fapte".** Lațul aliat se strîngea în jurul Germaniei, dar cel de-al III-lea Reich era încă foarte puternic. Germania nazistă controla încă un vast teritoriu din Europa, războiul se purta în afara granițelor sale și Hitler avea tot interesul și avea și încă multe resurse spre a menține această situație. La 25 iulie 1944, printr-un ordin al lui Hitler se proclama angajarea Germaniei în războiul total. La 30 iulie 1944, Hitler emitea un ordin pentru combaterea „teroriștilor și sabotorilor" în regiunile ocupate de Wehrmacht.

Răsculată la 1 august 1944, Varșovia avea să suporte barbaria unor cumplite represalii naziste ce trebuiau să constituie avertismente pentru oricine ar fi făcut tentative similare.

Dar, dacă Germania nazistă avea încă resurse considerabile pentru a continua războiul, lupta de eliberare a popoarelor cotropite sau dominate de cel de-al III-lea Reich nu putuse fi împiedicată nici pînă atunci de forța baionetelor Wehrmacht-ului și cu atît mai puțin putea fi împiedicată în vara anului 1944.

În România s-au intensificat și au luat amploare, în primăvara și vara anului 1944, manifestările și acțiunile prin care poporul își exprima împotrivirea față de războiul hitlerist, dorința de a înlătura regimul de dictatură și de a alunga trupele germane din țară. În aceste acțiuni au fost antrenate clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toate forțele vii ale națiunii române. Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia că **„Împotriva războiului și a ocupației germane se intensifică grevele și acțiunile de sabotaj organizate de muncitorii din întreprinderile industriale și din transporturi, împotrivirile țărănimii față de rechiziții și incorporări, acțiunile de protest ale intelectualității, toate acestea exprimînd ura întregului popor față de războiul hitlerist, dorința de a se elibera din jugul fascismului".**

Crearea Frontului Unic Muncitoresc în România a făcut posibilă exercitarea plenară a misiunii istorice a clasei muncitoare în lupta pentru libertatea și independența țării și a facilitat activizarea altor forțe patriotice, realizarea consensului național.

După lansarea Manifestului F.U.M., în numeroase întreprinderi din București (Atelierele C.F.R.-Grivița, Malaxa, Lemaitre, S.T.B., Vulcan, Gagel, Ford Romana etc.) și din diferite localități din țară (Ploiești, Brașov, Galați, Timișoara, Reșița etc.) s-au constituit comitete patriotice, organisme de acțiune împotriva regimului de dictatură și a Germaniei naziste, care reuneau muncitori comuniști, social-democrați sau de alte orientări politice. Comitetele patriotice au lansat apeluri și manifeste, au acționat pentru mobilizarea muncitorilor în vederea sabotării războiului hitlerist, pentru a împiedica transformarea României în teatrul unui devastator război. **„Frați ceferiști! Nici un tren spre front cu muniții, armată și alimente! Jos războiul hitlerist! Afară cu nemții din țară!"** — se arăta într-un manifest al Comitetului patriotic de la Atelierele C.F.R. Grivița. **„Afară cu nemții din țară... Numai rezistența noastră poate zădărnici războiul pe pămîntul nostru. La luptă cu hotărîre pentru eliberarea patriei noastre de sub jugul hitlerist"** — erau doar unele din lozincile sub care își începea activitatea **„Comitetul frontului patriotic"**, constituit la Galați.

În același timp, s-au înmulțit apelurile lansate de comuniștii români țărănimii, intelectualilor, funcționarilor și altor categorii sociale, către soldații și ofițerii români pentru salvarea țării de catastrofa spre care era împinsă, pentru libertatea și independența patriei. Într-o emisiune difuzată la 30 mai 1944 de postul de radio **„România liberă"**, adresată militarilor români, se sublinia : **„Se apropie evenimente de importanță hotărîtoare. De atitudinea noastră depinde ca țara noastră să fie complet distrusă sau salvată și pentru aceasta trebuie să facem tot ce ne stă în putință pentru a-i izgoni mai repede pe nemți".**

Repetatele apeluri ale Partidului Comunist Român au avut ca efect intensificarea mișcării de rezistență din România, diversificarea formelor ei de manifestare, pregătirea și organizarea forțelor patriotice în vederea înlăturării regimului antonescian și a alungării trupelor germane din țară. Au fost create formațiuni patriotice de luptă în marile întreprinderi din Capitală și din alte localități, au fost amenajate depozite de armament și explozibili etc. Comuniștii se pregăteau spre a conduce la victorie lupta forțelor patriotice pentru libertatea țării. Chemările lor patetice adresate poporului român izvorau din intuirea justă a căii de urmat pentru salvarea națională. Un manifest comunist difuzat în noaptea de 23/24 iulie 1944 în Brăila și împrejurimi (autoritățile polițienești au descoperit peste 200 exemplare) adresat muncitorilor, țăranilor și intelectualilor, lansa chemarea : **„Sabotați lucrul la întreprinderile în care lucrați. Ascundeți produsele voastre și nu le dați nemților. Ajutați cu îndemnul și cu vorba la izgonirea lifterilor nemțești care ne-au dus țara la ruină. Români! În ceasul al doisprezecelea, fiți la înălțimea strămoșilor voștri în acest ceas greu, pentru mîntuirea țării și salvarea ei care se va face numai prin luptă".**

Organele de poliție ale regimului au intuit — dar nu au putut împiedica — existența unei activități bine organizate a Partidului Comunist Român în vederea mobilizării și conducerii maselor populare la lupta împotriva dictaturii antonesciene și a Germaniei naziste. Într-un ordin din 4 iulie 1944 al Direcției poliției de siguranță, către un organ din subordine, se semnala că **„Partidul Comunist Român ar fi pus la punct toate detaliile unei intense mișcări interne care urmează a fi desfășurată simultan cu ofensiva militară ; această mișcare se pregătește de aproape 6 luni ; organizația mișcării comuniste a luat măsuri ca succesul acestei dezlănțuiri să fie asigurat printr-o largă participare a maselor populare ale căror tendințe antigermane și antiguvernamentale vor fi canalizate în sensul arătat".**

Cu participarea și sub conducerea comuniștilor a luat amploare, în vara anului 1944, sabotarea războiului hitlerist, s-au înmulțit grupurile de partizani din țară. Chiar rapoartele informative germane subliniau, în vara anului 1944, că activitatea „bandelor" de partizani s-a intensificat și în România se semnalau prezența partizanilor în împrejurimile Reșiței, în munții Metaliferi, ai Sebeșului și ai Cibinului, în împrejurimile Brașovului.

Multe dintre acele de sabotaj întreprinse de muncitori sau partizani vizau instalațiile, depozitele și transporturile de produse petroliere. În mod firesc, o mare parte a acestor acțiuni s-au desfășurat în regiunea petroliferă Ploiești, ceea ce demonstra eșecul numeroaselor măsuri de siguranță adoptate mai ales de autoritățile militare și serviciile de informații germane. În primăvara anului 1944, în rafinăriile din Ploiești își desfășurau activitatea nu mai puțin de opt servicii de informații române și germane. Încă într-o telegramă din 19 aprilie 1944, ministrul german la București, M. von Killinger, transmitea la Berlin că **„Starea de spirit și dorința de muncă în rafinării provoacă tuturor observatorilor germani, legației, eficace în colaborare cu organele de jandarmerie și ale C.F.R.-ului, intensificîndu-se mai cu seamă acțiunea informativă de supraveghere și control în rîndurile personalului ceferist, în gări etc.".**

Pămîntul începuse să ardă sub picioarele ocupanților

În vara anului 1944, eforturile autorităților militare hitleriste și măsurile polițienești nu mai erau însă capabile să împiedice activitatea forțelor patriotice române pentru eliberarea țării. Pămîntul începuse să ardă sub picioarele ocupanților.

Alături de acțiunile celorlalte forțe patriotice, intelectualii români, adoptînd atitudini înscrise pe coordonatele tradiționale ale unui viguros patriotism militant, răspunzînd chemărilor Partidului Comunist Român, s-au angajat în acțiuni de profunde semnificații și rezonanțe, care demonstrau că și în condițiile regimului de dictatură ei înțelegeau să nu abdice de la menirea lor. Preocuparea pentru soarta țării și dorința de a evita o catastrofă națională au determinat redactarea, în aprilie 1944, a cunoscutului memoriu al intelectualilor adresat lui Ion Antonescu, în care, între altele, se arăta : **„În clipa cînd un cumplit dezastru amenință ființa neamului nostru, noi, membri ai Academiei Române și profesori ai Universităților din București, Iași și Cluj, martori ai exodului populației și ai devastării satelor și orașelor românești, transformate în cîmpuri de bătălie, după îndelungată chibzuință, am hotărît să vă adresăm apelul de față. În actualele împrejurări, tăcerea noastră ar însemna o crimă. Avem datoria să rostim răspicat gîndul nostru cinstit în fața conducătorului statului : Războiului nostru cu Rusia, Marea Britanie și Statele Unite trebuie să-i punem de îndată sfîrșit /.../. Poporul român, sleit de un război prea lung pentru puterile lui, nu se mai poate bate. Coborîți în stradă și întrebați trecătorii, mergeți în sate și orașe, ascultați glasul poporului. Pretutindeni veți vedea desnădejdea în ochi și același răspuns : Nu. Pentru ce să mai luptăm? Interesele vitale ale Statului și poporului nostru cer imediata încetare a războiului, oricare ar fi greutățile acestui pas. Sacrificiile pe care România ar trebui să le facă, vor fi incomparabil mai mici și mai puțin dureroase decît continuarea războiului".** Memoriul, al cărui proiect fusese avizat de conducerea P.C.R., a fost semnat în săptămînile următoare de aproape 70 de academicieni, profesori universitari și alți intelectuali, nume ilustre ale științei și culturii românești. Acțiunile intelectualilor pentru ieșirea din război, care au continuat în forme specifice în iunie-august 1944, s-au înscris în frontul larg și unit al forțelor patriotice din România, reunite sub conducerea și în jurul comuniștilor români, front care se constituise și acționa în vara anului 1944 pentru salvarea țării.

În primăvara și în vara anului 1944, în consecința evoluției situației politice din România și a acțiunilor patrioților români, s-au înmulțit rapoartele germane în care se semnalau conducerii celui de-al III-lea Reich diferitele manifestări care trebuiau să provoace preocupări Berlinului.

Un buletin confidențial german, referitor la evoluția situației politice în săptămîna 25 iunie—2 iulie 1944, redactat la Berlin, atrăgea atenția că opoziția din România părea a se fi pus de acord și că, în acel moment, coaliția astfel realizată, **„este de părere că o cedare a pozițiilor la Iași, după un atac sovietic de așteptat și retragerea trupelor pe linia Focșani-Galați va marca semnalul pentru înlăturarea mareșalului de la guvern. Aceste idei par a fi primit un sprijin deosebit prin năzuințele din armată orientate în același sens..."** Un raport german din vara anului 1944 privind **„atmosfera politică din România"** consemna, între altele, creșterea **„agitațiilor comuniste în cadrul muncitorimii"**, faptul că luase amploare constituirea de celule comuniste și în orașele universitare și că opoziția trecuse la o **„preluare sistematică"** a corpului de ofițeri în sensul ideilor ei. O notă informativă redactată de liderul Grupului etnic german, A. Schmidt, la Berlin, la 30 iulie 1944, remarca, de asemenea, că **„Trebuie să se constate o intensificare, în continuare, a propagandei comuniste. Atrage atenția că această propagandă este dusă acum și în armata română".** Preocuparea pentru evoluția situației politice din România era fără echivoc exprimată și în raportul pentru luna iulie 1944, întocmit de organizația partidului nazist incluzînd cetățeni germani aflați în România : **„Sute de mici lucruri — se arată în acest raport care parvenea în prima jumătate a lunii august la Berlin — pe care numai cei care au stat mult în România le observă și le simt, se îndesesc în ultimul timp astfel încît ne vedem obligați să arătăm astăzi cu seriozitate că România plănuiește ceva în ascuns împotriva intereselor noastre comune, adică contra noastră".**

La începutul lunii august 1944 era astfel evident chiar și pentru unii observatori germani că ora „socotelilor" între poporul român și asupritorii săi interni și externi nu mai putea întîrzia, că se apropiase momentul în care poporul român urma să-și redobîndească, prin luptă, drepturile și libertățile sale.

Dr. IOAN CHIPER ■

VINERI, 10 august 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

MIRCEA BRADU:

„Tot spectrul nostru spiritual este pătruns de istorie"

— Mircea Bradu, de unde provine interesul dumneavoastră atît de acut față de istorie ?

— Știți dumneavoastră vreun român care să nu fie interesat de istorie ? Sintem legați de ea structural, iar cei din Transilvania, cu o notă în plus față de ceilalți. Tot spectrul nostru spiritual este pătruns de istorie. Apoi, am avut niște profesori care ne-au educat în acest sens. Profesorul meu de istorie nu era un simplu enunțător de date, era un savant. Avea studii, a întemeiat un muzeu, a descoperit așezări dacice citate de manualele de istorie, iar muncitorii care lucrau la aceste descoperiri eram noi, elevii lui. Și, apoi, zona Oradei e atît de îmbibată de istorie, încît și punctele cardinale ale județului sînt așezări foarte importante pentru istorie : în nord, așezarea de la Otomani, care atestă existența unei civilizații cu mii de ani înaintea noastră ; în sud, dincolo de comuna Avram Iancu, s-a descoperit unul din cele mai importante tezaure dacice. În răsărit, cetățile verzi ale Apusenilor, unde au domnit Horea și Iancu și, în sfîrșit, în apus, la granița țării, aproape ca o bornă de frontieră, Cetatea lui Menumorut, primul voievod român atestat de istorie.

— Care ar fi ideea călăuzitoare în piesele dumneavoastră istorice ?

— După cum ați observat, ideea de la care am pornit în scrierea pieselor istorice era o convingere personală că în momentul de față este necesar să se scrie despre trecut. Și, făcînd o incursiune pioasă, în istorie, m-am oprit la zece dintre cele mai importante momente, pentru a demonstra o idee exemplară pentru istoria noastră : continuitatea în spiritualitatea de un timp special.

— Adică ?

— Adică, dacă suprapunem anii și epocile și facem o legătură directă pe coordonate verticale, vom vedea că de la începuturi și pînă la noi există un sens de umanitate de necontundat. Noi am stat totdeauna cu ochii spre cer, sperînd cuceriri într-acolo, în lumea frumosului și a binelui. Nu ne-am prea uitat în grădinile vecinilor, pentru că, har domnului, ale noastre erau pline cu de toate. Unii istorici au afirmat că poporul român și-a neglijat mărirea zestrei teritoriale, neavînd veleități de cuceritori. De fapt, acești istorici n-au înțeles, sau sesizau, fără voința lor, că poporul român, de la nașterea sa, propunea omenirii o idee prețioasă : perfecționarea structurilor lumii, a depășirii gesturilor războinice, ceea ce, îmi permit să atrag atenția, este o idee la care au subscris toate spiritele înalte și la care au vegheat să nu se stingă. Dacă sîntem încă în perioada unei conjuncturi istorice în care ideea forței precumpănește, sensul de dezvoltare al timpului ne face să înțelegem că va veni o vreme cînd singurele dispute vor fi olimpiadele sportive, olimpiadele culturale și olimpiadele politice în care nu se vor așeza pe masă dosare cu intervenții militare, ci soluții care să ducă mai repede spre binele general. Nu e o viziune biblică, ci singura în sensul dezvoltării, pentru că dacă săgeata viitorului se va îndrepta în altă parte, totul va fi pierdut.

— De ce v-a atras istoria ca scriitor ?

— Fiind un cunoscător bun al istoriei, fără falsă modestie, am observat că istoria noastră e la fel de plină de întîmplări dramatice ca și a Franței și a Angliei. Dar, în timp ce scriitorii mari din cele două țări abordau tematică istorică la un nivel ce varia de la cel al lui Chrétien de Troyes la Marlowe și Shakespeare, la noi întîmplări eroice erau cîntate doar de literatura folclorică, orală. Teatrul istoric, de fapt, a fost întotdeauna o manifestare de patriotism a scriitorilor, așa cum este, de fapt, și astăzi. De aceea, actualitatea unei piese istorice ține de autor, nu de eroi sau de anul lor de naștere. Autorul trebuie să fie, întotdeauna, exponentul ideilor timpului său. Dacă nu ar fi așa, tot ce se vrea adevărat și mare în opera unui scriitor s-ar anula devenind inutil și fără valoare. În anul în care s-au scris „Henric al III-lea" sau „Hamlet" sau cînd la noi a apărut „Apus de soare" s-au mai scris alte o sută de opere dramatice de inspirație istorică. Ca să dai de ele trebuie să cercetezi dicționare, antologii, dar pe textele amintite mai sus, semnate de mari scriitori patrioți, se pot crea și se vor crea mereu mari spectacole de actualitate, pe care privitorii anilor 1999 sau 2010 le vor considera profund contemporane. Un alt criteriu care operează în longevitatea creației istorice este cel al adevărului. Nu se poate imagina o piesă valoroasă despre o epocă, un personaj sau o idee din vechime care să nu-i păstreze adevărul întreg. Altfel nu are putere să înfrunte timpul.

— Cum se poate feri un dramaturg să nu fie desuet abordînd o tematică istorică ?

— Modernitatea unui autor dramatic este dată, în primul rînd, de ideile textului. Praful și zorzoanele, hlamidele și tiradele fără sfîrșit, care, cred unii, că sînt specifice teatrului de inspirație istorică, pot să stea, foarte bine, și pe filele unui text contemporan. Luminile replicilor, aspirațiile eroilor dau ceea ce numim „modern" la o piesă.

— Numiți-mi, vă rog, cele zece momente ce v-au inspirat piesele despre care vorbeați ?

— Am pornit de la acea îndelungă și tragică epocă a nașterii poporului român, o dată cu eroii din piesa „Apulum". Am continuat cu Menumorut, despre care toată bibliografia dramatică pe care am consultat-o nu cunoștea nici o operă de luat în seamă. M-am oprit lîngă Vlad Țepeș, acest înger păzitor al neamului nostru, pe care străinătatea ni l-a falsificat, începînd cu Bram Stoker în al său „Dracula", într-un vampir. De Școala Ardeleană și corifeii săi am fost legat sufletește și am simțit nevoia de a-l aduce în fața contemporanilor pe Ignatie Da-

(Continuare în pagina 19)

GEORGE ARION ■

Poezii frumoase

LUCIAN BLAGA

Noapte la mare

Valul mai bate, același.
Raza e trează în turn.
Cald e nisipul pe plaje,
numai puțin dacă scurm.

Noaptea-i tîrzie, de august.
Orele — horele tac.
Cugetul, cumpăna, steaua
grea judecată îmi fac.

Murmură dor de pereche.
Patima cere răspuns.
Ah, mineralul în toate
geme adînc și ascuns.

Sarea și osul din mine
cantă sare și var.
Foamea în mare răspunde,
crește cu fluxul amar.

Margine-mi este argila,
lege de-asemenea ea.
Sunt doar metalul în febră,
magmă terestră, un stea.

Capăt al oselei lumii !
Rogu-te, nu osîndi !
Vine cîndva și odihna
ce ispășire va fi !

Vine cîndva și odihna
ce ispășire va fi
anilor, aprigei sete,
febrei de noapte și zi.

Cutia cu amintiri — **Monica Toch**

Fragmente critice

Pagini de jurnal

În centrul Berlinului de vest, lîngă biserica impunătoare, cu o aripă lăsată dinadins în ruină pentru a aminti generațiilor tinere de prima zi postbelică a orașului, în mica piață, a fost instalată o fîntînă în stil modern. E frumoasă fără să fie măreață ca fîntînile din epoca barocului. Apa curge din zeci de guri săpate în marmură și formează un mic riu ce coboară în trepte. Copiii intră fără complexe în această cascadă simbolică, se bălăcesc, țipă, sînt refractari, nu mai răspund la apelurile părinților. Pe margine stau spectatorii amuzați de ceea ce văd. Cu un ochi se uită la copii, cu altul urmăresc grupul tinerilor *punk*, îmbrăcați și tunși așa de fistichiu. Tinerii indieni citadini se amuză, se îmbrîncesc, poartă (bărbații) cercei în urechi și bocanci soldățești în picioare. Nu sînt violenți sau n-am observat eu. Dispar deodată și în urma lor rămîne un cîmp de sticle de bere și de cutii de plastic pe care le calcă în picioare cu satisfacție copiii.

Privind pe acești tineri barbari, îmi vin în minte (și, acum, cînd transcriu aceste note, verific) ideile lui Roland Barthes despre fenomenul *hipi* ca o formă de critică a culturii*). Tînărul occidental care părăsește familia și universitatea contestă, în primul rînd, o artă de a trăi care, în esență, este o artă de a consuma. Renunță la ora fixă de masă, la un sistem al modei și la o filozofie de viață bazată pe promovarea individuală. Mănîncă, în consecință, pe apucate și numai în comun („supa comunitară"), migrează (*nomadismul* este o condiție a educației în grup) și se îmbracă așa cum îl taie capul : mantou-draperie, cămăși de noapte lungi sau (altă variantă), adoptă în chip ostentativ costumele locale : arabe, indiene, sud-americane... Barthes crede că hipiul poate prefigura prin nihilismul total supraomul lui Nietzsche. Curioasă analogie ! Faptul că hipismul și-a ales ca model de comportament (și chiar model fizionomic) pe Cristos și pe înțeleptul budist reprezintă un argument pentru semioticianul francez. Dar argumentul nu este prea convingător. Unde e *virtutea tară* și *inutilă*, virtutea care dă și se dăruie a omului zarathustrian ?

Ce este sigur e că noua artă de a trăi, bazată pe un sistem de contravalori interioare (practica drogului, nonviolența, retragerea din lume) n-a putut răsturna vechea, solida, burgheza artă de a trăi în confort. Locul hipismului a fost luat în ultimii ani de alt tip de contestație. Nu cunosc bine diferențele dintre un *hipi* și un *punk*, la prima vedere numai costumația s-a modificat. În rest, dacă judecăm în termenii lui Barthes, aceeași plăcere pentru *deghizare* („formă inferioară a narcisismului cultural"), aceeași supă comunitară, drogurile și toate celelalte. Noii nihiliști nu mai vor să părăsească orașul, n-au *complexul culegătorului*, nu-și găsesc plenitudinea în singurătatea naturii. Nu vreau să greșesc, dar mi s-a părut că neglijența lor vestimentară este destul de bine studiată, elaborată. Și, apoi, coafura... Creasta de cocoș este timp, apoi vopselele, cleiul care trebuie să țină părul țeapăn... toate acestea arată o preocupare frivolă pentru modă, un narcisism suspect, un gust enorm pentru spectacol. Termenul din urmă mi se pare esențial. Tînărul punk (formulă pleonastică !) participă la un spectacol și se poartă ca într-un spectacol. El vrea să atragă atenția printr-o dramă antieroică. Pentru a-și afirma identitatea, spun sociologii care simpatizează cu grupurile marginalizate. Spectacolul, în orice caz, nu-i măreț. Nihilismul acestor adolescenți cu gusturi teatrale nu inspăimîntă pe nimeni. Așa să arate, oare, supraomul nietzschean ? Barthes fantazează, desigur, morala europeană nu se clatină sub amenințarea contramoralei prețioase de pitorești indieni citadini.

Un alt fenomen care sare în ochi în Berlinul occidental și în alte orașe: prezența masivă a străinilor. Văzînd mulți turci și, luînd într-o zi masa într-un cartier locuit aproape în exclusivitate de muncitori turci, mi-am amintit de o idee mai veche a lui Constantin Noica. Filozoful spune că națiunile politice și economice care nu devin și națiuni culturale dispar din istorie sau, mai bine-zis, nu se impun în istorie. Și Noica dă exemplul turcilor. Ei au constituit odată un mare imperiu, iar astăzi mătură străzile Europei occidentale. Teribilă idee. Și cel puțin dintr-un anumit punct de vedere adevărată. Popoarele care n-au identitate spirituală întîmpină greu timpul. O cultură bogată este o garanție în cursa istoriei. Destinul este mai favorabil cu popoarele care construiesc în sensul spiritului. Puterea militară trece, cultura rămîne. Sabia spiritului învinge în timp... Franța nu mai este de mult o mare putere economică, nu mai este nici o putere militară. De la Napoleon încoace nu face decît să coboare, zic sociologii, istoricii, politologii. Dar trebuie spus numaidecît : coboară dar nu decade niciodată. De ce oare ? Pentru că viața ei spirituală o împiedică să cadă sub limita de unde ar mai putea renaște.

Dar Grecia ? Grecia a fost în antichitate un mare stat cultural și a rămas ca atare. Asta nu l-a împiedicat însă să sărăcească. În Germania Federală sînt mulți muncitori greci care au cam aceeași soartă ca și rivalii lor eterni, turcii. Platon, Sofocle, Aristot le-au dat o identitate și i-au proiectat în istorie, dar nu i-au putut feri totdeauna de mizerie și umilință. Iată o situație pe care filozofia statului cultural ar trebui s-o explice.

EUGEN SIMION ■

*) *Communications*, 14/1969.

Delimitări

Greşelile de tipar

Să nu se supere onorabilul culegător al acestor rînduri, considerîndu-se personal vizat în alegerea acestui subiect, dintre cele mai delicate. Uneori, lecţiunea lui greşită se datorează textului manuscris, nu dintre cele mai clare, alteori, celui dactilografiat, căruia autorul nu i-a făcut o atentă colaţionare cu manuscrisul. Oricum *ar fi* (aşa îşi încheia dascălul meu universitar, Mihail Dragomirescu, expunerile cu idei în contradictoriu), oricum ar fi, repet, ele, greşelile de tipar, — era să scriu lelele, — sînt o plagă usturătoare, pe pielea publicistului, cînd îşi reciteşte proza, proaspăt apărută în periodic sau în carte.

Prima reacţie *in petto* a celui lezat **s-ar** putea astfel formula :

— Mi-a falsificat „gîndirea" (chiar cînd autorul nu putea aspira cu succes la calitatea de gînditor) !

A doua :

Ce-o să zică despre mine numeroşii mei cititori (chiar dacă numărul lor n-ar fi dintre cele considerabile).

Dacă greşeala de tipar e gogonată şi cere neapărat o rectificare, autorul respectiv se pune în legătură cu redacţia periodicului, cerîndu-i stăruitor inserţia unei rectificări în primul număr. Sînt însă şi unii publicişti mai sceptici asupra „gravităţii" păţaniei, pe care, neconsiderînd-o catastrofală, o trec indulgent cu vederea, spunîndu-şi :

— Ce-are a face !

Sau :

— N-are nici o importanţă !

O faimoasă greşeală de tipar, cu o consecinţă dintre cele mai hazlii, a fost ocazionată tîrziu după apariţia ei. Este vorba de textul originar al *Mioriţei*, din volumaşul (o mare raritate bibliofilică) *„Poezii Poporale, Balade (Cîntice bătrîneşti)* adunate şi îndreptate de V. Alecsandri, Partea I, Iaşii, Tipografia Buciumului Roman *(s.a)*, 1852". Văzînd-o tristă, de cîteva zile chiar, păstorul-poet o întrebă de pricina suferinţei, adresîndu-i-se cu aceste cuvinte de început : „— Mioriţă lae, / Lae bulacae !".

repet : *bulacae*, un nonsens, în loc de bucălaie, adică mîncare şi la boiişor.

Or, Odobescu a crezut că trebuie citit *bulucale*, adică aparţinînd la o turmă numeroasă, în care oile sînt *buluc*, una lîngă alta, parcă lipite. Cînd i s-a atras atenţia că fusese victima unei greşeli de tipar, ca om de spirit a făcut însuşi haz, relevîndu-şi cu umor confuzia.

Mai grave, desigur, decît asemenea fenomene ale universului scriitoricesc sînt neapărat cele corespunzătoare în aşa-zisa „lume bună" (de altădată, de la noi, şi din zilele de azi, pentru ţările în care mai hălăduieşte aristocraţia autentică şi cea discutabilă, mai numeroasă). Spiritualul ziarist Constantin Bacalbaşa (1863—1899), după cum se ştie, a scris într-o serie de patru volume, *Bucureştii de altădată*, însemnări aproape al la zi, redactate însă ulterior, din memorie unele, altele după consultarea vechilor colecţii de ziare. Iată, de pildă, o asemenea catastrofă a reportajului monden, într-una din faimoasele *Echos mondains* ale lui Claymoor (Mişu, fiul lui Iancu Văcărescu) : „Vorbind la o recepţiune dată de mecena doamna Elena Otetelişanu, *Claymoor* scrie : „Les salons tout garnis de fleurs. La maîtresse de maison les aime à la folie. Tous les matins ces nombreux valets doivent garnir de roses les grands vases du petit salon on elle se „TEINT".

„*On* elle se TEINT" în loc de *ou* elle se TIENT" provocă veselii nesfîrşite, mai ales pentru că să potrivea. Doamna Otetelişanu era destul de bătrînă.

Această greşeală a apărut în „L'Indépendance Roumaine" cu data de 9/21 Iunie *1831*".

În românește :

„Saloanele încărcate de flori. Stăpîna casei le iubeşte la nebunie. În fiecare dimineaţă numeroşii săi valeţi trebuie să împodobească cu trandafiri marile vase din salonaşul în care se „BOIEŞTE". În care se *boieşte* în loc de unde *stă* .".

Puneţi-vă în locul bătrînei doamne, cochete încă, la vîrsta ei înaintată, văzîndu-se poate voluntar demascată, cu alte cuvinte, lovită printr-o deliberată inversare a două litere. În treacăt fie zis, lingviştii o numesc metateză, cînd au de a face cu un fenomen de limbă, în evoluţia ei, iar nicidecum ca în cazul de faţă !

Partea nostimă este însă alta. Exemplarul după care am transcris, absolut exact, textul din carte, este unul din vol. I, Ediţia II, Bucureşti, Editura ziarului „Universul", 1935.

Textul din limba franceză, probabil nerevăzut de autor, care s-a încrezut orbeşte în corectorul editurii ziarului la care trecuse (după o lungă colaborare la *Adevărul* şi *Dimineaţa*), acuză şi el numeroase greşeli de tipar, pe care le-am subliniat :

„a (are) în loc de *à* (la) ;
ces (aceştia) în loc de *ses* (ai săi) ;
on (se) în loc de *où* (unde).

Am dat însă traducerea corectă, pe care autorul nu o considera necesară, scontînd pe larga cunoaştere a limbii franceze, la noi, precum şi pe acurateţea culegerii tipografice.

O ultimă greşeală de tipar: *„1831"*, în loc de *1881*.

Din fericire, însemnările respective se încadrează în fastele anului 1881 !

Nu mă pot pune în pielea lui Constantin Bacalbaşa, la lectura ce o va fi făcut din proprie iniţiativă, a noii ediţii, sau la sesizarea din partea unui cunoscut (afară de cazul că noua ediţie a apărut curînd după moartea evasioctogenarului !).

Caragiale şi-a amintit desigur de acest fapt-divers monden, dacă se poate spune, moralmente atentator la buna reputaţie a nobilei amfitrioane, ale cărei saloane erau situate pe locul actualului Palat al Telefoanelor, pe Calea Victoriei şi al cărei conac, din judeţ, la Măgurele, cu lac şi pitorească aşezare, a fost dăruit şcolii, condusă la început de Ioan Slavici, ulterior liceu.

Mai este nevoie să precizez, exclusiv pentru cei ce nu au citit schiţele lui Caragiale, că e vorba de cea intitulată în ironie *High-life ?* Vocabula englezească, universal răspîndită şi adoptată, cu respectiva pronunţie *haitaif*, nu i-ar fi inspirat schiţa, apărută întîi în *Universul*, la 24 decembrie 1899 şi apoi în volumul *Momente* (1901), fără păţania lui Claymoor. Marele ironist, prinzînd de veste că rubrica acestuia făcuse pui în provincie, cu reporteraşi improvizaţi, scriind în acelaşi gen, şi-a închipuit în oraşul-capitală de judeţ cu numele fictiv Tîrgu-Mare, pe un june, savuros botezat, Edgar Bostandaki, care a vrut să flateze o doamnă ce luase parte la un bal, comparînd-o cu o „infatigabilă" *silfidă*, pentru boiul ei suplu, aerian. Las pe cititori să ghicească ce cuvînt de ruşine a ieşit, ca să-l determine pe soţul ultragiat să-l ameninţe, la cafenea, cu ruperea urechilor, iar pe altul, mai furios, că nevasta lui fusese omisă, să-i ardă „două palme vajnice".

Vom reveni.

ŞERBAN CIOCULESCU

LUMEA CĂRŢILOR

● După monumentalul volum omagial Cella Delavrancea **(Scrieri, 1982)** publicat de Editura Eminescu în chiar anul în care venerabilul om de cultură şi artă împlinea 95 de ani, acelaşi colectiv editorial face să vadă lumina tiparului un volum de **Trepte muzicale**, sub semnătura aceleiaşi. „Aceste conferinţe, rostite la Radio pentru un public invizibil, le-am socotit o lămurire asupra artei celei mai fluide, exprimată prin sunete şi aspirată de Timp, în unicitatea ei fulgerătoare. Aşezată la pian, cu microfonul în faţă, analizam compoziţia unui compozitor, subliniindu-i particularităţile, apoi o cîntam. Astfel, iniţierea era luminoasă, pătrunderea în stil mai eficace. Critica, tolagul susţinător al Adevărului, deschide posibilitatea discuţiilor şi ne ajută să coordonăm elomentele contradictorii din care va ţîşni expresia cea mai veridică a inteligenţei artistice". Prezentarea aparţine însăşi distinsei muziciene şi scriitoare şi echivalează cu un splendid autograf. Cititorii vor afla între coperţile acestor **Trepte muzicale** seducătoare comentarii despre muzica lui Bach, Beethoven, Chopin, Schumann ş.a.

● În colecţia „Hyperion" a Editurii Cartea Românească — **Degetul de gheaţă**, versuri de Nicolae Prelipceanu, cu o postfaţă de Dan Cristea. Volumul este o antologie din creaţia de pînă acum a poetului clujean, cuprinzînd selecţii din volumele **Trece şi luna septembrie, Turnul înclinat, Antú, lă iluzii, Arheopterix, Întrebaţi fumul, De neatins de neatins, Jurnal de noapte, Un civil în secolul douăzeci, Fericit prin corespondenţă.** Deşi se declară a nu fi „un adept prea convins al criticii portretistice", Dan Cristea construieşte totuşi un portret iscusit al poetului, dar, cum e firesc, şi al poeziei sale, un portret în care e vorba de „versurile decontractate, surizător-inteligente", despre „o tristeţe comunicabilă, generoasă şi confraternă care nu-l izolează pe poet, ci din contra, creează necesitatea de a sparge zidurile negre ale solitudinii", despre un sens al existenţei „învăluit mereu într-un climat emotiv propriu, insinuant şi subtil prin absenţa efortului vizibil anevoios şi categoric" ş.a.m.d. Altfel spus, „Atunci cînd apar pe lume păsările / totul dispare în jurul lor / şi eu şi tu şi ei / ne călcăm în picioare / grăbindu-ne să dispărem / în timp ce ele filfîie / nepăsătoare ca nişte steaguri".

● **Cumandá**, de Juan Léon Mera (Editura Univers, 1984), în traducerea Victoriei Manoliu şi a lui Gheorghe Dima, este o poveste exotică, petrecută în jungla fabuloasă a Amazoanelor, printre indienii jîbaros şi záparos. O poveste cu misionari sorbiţi de junglă, cu recunoaşteri tîrzii, spectaculoase (tatăl îşi regăseşte fiica printre băştinaşi, sub numele de Cumandá). Plină nu doar de întîmplări, ci şi de „serioase" descrieri, aproape în tonul unui tratat de geografie demn de creditul nostru, cartea lui Juan Léon Mera are totuşi mult farmec. (Înduioşătoare, în treacăt fie spus, consemnarea de pe pagina de gardă : „traducerea şi note de...", pentru cele zece-douăsprezece elemente de glosar risipite ici şi colo în subsolul paginilor !).

● Un nou titlu — sperăm, de succes — din bibliografia cunoscutei autoare de proză poliţistă Rodica Ojog-Braşoveanu şi, în acelaşi timp, şi din „producţia" Editurii Militare, colecţia „Sfinx". Este vorba despre romanul **Anonima de miercuri.** Un **Prolog** alcătuit după toate regulile literaturii de senzaţie, ne atrage irezistibil în iureşul cărţii. Iată ce aflăm din el : „În dimineaţa zilei de 10 noiembrie 1940 a fost găsit pe Bulevardul Brătianu, printre ruinele blocului Carlton, un sugaci — sex bărbătesc, de circa 7—8 luni. Este unicul supravieţuitor care în momentul cutremurului se afla în incinta hotelului. Oricine poate da o informaţie asupra identităţii copilului şi a familiei sale, este rugat să se prezinte de urgenţă la Prefectura Poliţiei" etc. Aşadar, un mister „gras", o lectură palpitantă, prefaţate de urarea noastră de... a găsi cartea şi pe tejghea !

● Radu Berceanu semnează selecţia, traducerea şi notele unui volum de **Scrisori** ale lui Ernst Barlach, apărut la Editura Meridiane, în colecţia „Biblioteca de artă", seria Biografii. Memorii. Eseuri. Cunoscutul plastician german, reprezentant de seamă al curentului expresionist, se dovedeşte a fi fost, şi în corespondenţa sa, nu numai un artist de anvergură, ci şi un spirit mobil, în permanentă vibraţie a ideilor. Cum s-a mai spus, epoca noastră vădeşte un interes în creştere faţă de diverse forme de mărturii ale oamenilor de artă şi cultură : jurnale, memorii, corespondenţă. Este o tendinţă în care, între multele sale posibile semnificaţii, trebuie poate să o numărăm şi pe aceea a unei speciale nevoi de familiarizare cu secretele alchimiei ale actului de creaţie artistică.

● **Peripeţiile năpăstuitului călător (The Unfortunate Traveller or The Life of Jack Wilton)** se numeşte ultima carte apărută în colecţia „Clasicii literaturii universale" a Editurii Univers. Ea aparţine scriitorului Thomas Nashe. Tradus pentru prima dată în limba română de către Veronica Focşeneanu, după nu mai puţin de 390 de ani de la tipărirea ei în plină epocă elizabetană (1594), acest „roman timpuriu" vorbeşte despre cruzimi şi lupte intestine într-un imperiu dominat de ispita primejdioasă a măririi, a tronului, ca şi de poftele senioriale. „Măcelurile pornite de regi şi prinţi în disputele lor pentru supremaţia Europei, carnajul şi inumanitatea dezlănţuite pe cîmpurile de bătaie sînt zugrăvite de scriitor fără menajamente. Ca document antirăzboinic, **The Unfortunate Traveller** ni se înfăţişează aşadar cu toate trăsăturile unei mărturii literare de cel mai memorabil impact : ea încheagă un tablou moral acuzator, săpat de un condei incisiv ,care refuză programatic orice idealizare, ci dimpotrivă, demască — oricît de violente — arătările răului". (Andrei Brezianu — Studiu introductiv.) Un cuvînt de laudă, şi cu acest prilej, frumoasei colecţii mai sus-amintite, ţinutei ştiinţifice şi intelectuale pe care o probează cu fiecare nouă apariţie.

● La Editura Minerva a apărut nu demult o monografie dedicată lui **Gib I. Mihăescu**, al cărei autor este Ghiţă Florea. Cuprinderea unei însemnate cantităţi de material documentar, care elucidează o serie de aspecte, rămase încă necleare pînă la această dată, din viaţa scriitorului, configurarea meticuloasă, descriptiv-analitică a principalelor zone de creaţie ale lui Gib Mihăescu, fac din volum un instrument de lucru gîndit cu aplicaţie şi rigoare.

TANIA RADU

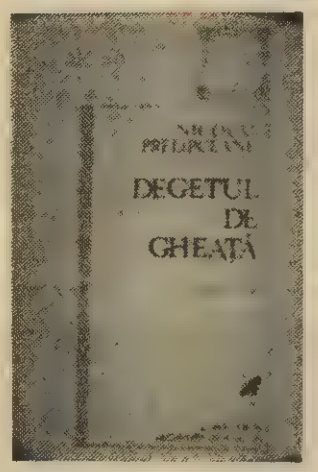

CAP LIMPEDE

„Constantin Noica vorbeşte despre pasiuni cu acea nobilă candoare şi gravă subtilitate a secolului al XVII-lea. Este — în efortul său către neobositul iubitor de spirit românesc care este Mircea Handoca. 75 de ani pentru Constantin Noica! Am spune: tot atîtea... trepte ale realului şi ale Fiinţei, parcurse într-o viaţă fascinată de gîndirea pură şi de trăirea plenară a ideilor. Un drum pornit în căutarea unei „Mathesis universalis", trecut prin „Ontologie" şi încheiat într-o deschidere de o **Logică** aşteptată cu legitimă nerăbdare. ● După ce revista **Vatra** a readus, în chip salutar, acum un an şi mai bine, în atenţia publicului larg figura lui Mircea Vulcănescu şi după ce un text important al acestui gînditor de marcă a fost republicat în **Caiete critice** nr. 1—2/1983, iată că în nr. 6/1984 al **Vieţii româneşti** opera lui Mircea Vulcănescu este abordată dintr-un unghi preponderent sintetic de către Vasile Vetişanu şi dintr-unul preponderent analitic, prin **Notele** lui Dan Oprescu (acesta din urmă debutînd nu demult cu un volum, **Etic-estetic în gîndirea românească**, studiu ce reclamă o bună dezbatere de idei). Un efort recuperator a cărui necesitate era evidentă şi care se cuvine continuat şi împlinit conform dimensiunilor adevărate **ale fenomenului.** ● **O înrudire de substanţă: Nichita Stănescu şi Stéphane Lupasco** este obiectul studiului semnat de Ştefan Aug. Doinaş în acelaşi număr al **Vieţii româneşti : „Dacă logica lui Stéphane Lupasco** se bazează, ca logică a vieţii, ca logică a energiei, pe principiul **terţiului inclus** (...) atunci universul verbal al liricii lui Nichita Stănescu (...) este cel mai apropiat, datorită dinamismului său interior, de realitatea lumii aşa cum ne-o propune autorul **Celor trei materii"** ● Încă două studii de referinţă apărute în **Viaţa românească** nr. 6 din acest an: Andrei Oişteanu, tînărul autor al **Grădinii de dincolo**, axat pe coordonatele mitologiei comparate, se ocupă acum de **Legenda românească a potopului.** De cealaltă parte, **„În lumina eternă a zilei de vară"** este un studiu (dedicat lui Marin Preda) în care calităţile de analist şi teoretician al literaturii demonstrate în cărţile de pînă acum ale Monicăi Spiridon se dovedesc o dată mai mult. **(Tania Radu)**

În martie 1977, Cenaclul Flacăra plecat în turneul solidarităţii s-a oprit şi la Bistriţa. În timp ce spectacolul se desfăşura, în culise o tînără balada lui „Radu Todoran". Vocea plină de inflexiuni, tremurul cuvintelor rostite cu patimă şi încrîncenare au emoţionat vizibil pe cei care o audiau. Tînăra de atunci este una din cele mai bune interprete de azi ale cîntecului năsăudean. Ani de-a rîndul, **Valeria Peter-Predescu**

TEATRU

„Constelația Boema"

Pe cocheta stradă care leagă Calea Victoriei de bulevardul Magheru, acolo unde-și are sediul Grădina Boema, animație prelejnică de deschiderea stagiunii estivale. La Grădina Boema de cîteva zile se joacă cu mult succes ultima premieră a Teatrului satiric-muzical „C. Tănase" „Constelația Boema" — un spectacol muzical semnat de doi consacrați ai genului : Mihai Maximilian și V. Veselovski.

„Constelația Boema" se bucură de o partitură scrisă cu talent și dăruire de doi autori care, refuzîndu-și comodităților care subminează calitatea și deschid ușile gustului îndoielnic în spectacolele de acest gen, comoditate căreia i-au făcut uneori concesii și respectivii autori, și-au aplecat în cea mai bună tradiție a genului condeiul spre zonele mai fierbinți ale vieții cotidiene, atacînd curajos și fără prejudecăți probleme majore, promovînd în spiritul adevărat al spectacolului de revistă critica sub multiplele ei forme, de la aluzie la glumă, reușind cuplete de mare audiență la public.

Așa cum am mai spus, cupletul, oricît de bine ar fi scris, poate fi îngropat sau ridicat de interpret pe cele mai înalte culmi. Cupletul la noi în țară are o veche și statornică tradiție, dar, din păcate, de-a lungul anilor această moștenire a cunoscut o linie mai puțin ascendentă. Nu era un secret pentru nimeni că atît Stela Popescu cît și Alexandru Arșinel n-au probleme la acest capitol. De data aceasta curioziatea era mai justificată, căci regizorul a avut bună idee de a o invita la rampă și pe Corina Chiriac, cunoscută mai puțin ca rostitoare de cuplete, renumele ei fiind de mulți ani instalat pe portativ. Din capul locului trebuie să spunem că prezentatorul, Alexandru Arșinel, a avut o sarcină grea, căci nu ți-e ușor cînd ai în dreapta și în stînga doi consacrați chiar pe stiluri diferite. Din acest motiv, cerem scuze cititorilor pentru lipsa de eleganță și începem scurta noastră însemnare cu el, adică cu Alexandru Arșinel, continuator al tradiției revuistice, care în „Constelația Boema" s-a întrecut pe sine. Din tot ce a rostit, cu talent și dăruire, cel mai mult ne-a plăcut „Sînt nebun de fericire", cuplet care, după noi va rămîne în istoria teatrului. Alexandru Arșinel s-a dovedit un partener ideal, știind să facă un pas înapoi, imediat după terminarea cupletului în doi, chiar dacă aplauzele publicului îl vizau pe ambii actori.

Stela Popescu — instalată de mulți ani în fruntea genului, dominîndu-l — ne demonstrează, dacă mai era cazul, că este un actor complet, că revista pentru ea nu mai ridică nici o problemă, avînd aceeași dezinvoltură, cînd dansează, cîntă sau spune cuplete. Din multiplele apariții ne oprim la un singur exemplu : „Puiu și Lola", unde Stela Popescu, aidoma marilor actori, a obținut lucruri deosebite cu minimum de mijloace.

Corina Chiriac, binecunoscută interpretă de muzică ușoară, a trecut cu brio proba focului. Să recunoaștem, nu-i ușor să dai replici Stelei Popescu. Institutul de teatru pe care l-a absolvit și-a arătat roadele, chiar dacă ea, absolventa de ieri, se simte mai bine avînd drept partener orchestra. Sigur că atunci cînd ară pe ogorul ei, Corina Chiriac se dovedește o mare profesionistă, capabilă, după noi, să evolueze pe orice scenă europeană. În piesa „Inimă nebună" a fost de-a dreptul cuceritoare, reușind să dea profunde înțelesuri textului și muzicii, prin mișcare și inflexiuni. Coregrafia semnată de Cornel Patrichi, nu s-a ridicat, din păcate, la nivelul spectacolului, nu atît din cauza coregrafului, ci din cauza corpului de balet. Nu spunem un lucru nou, nu insistăm, dar dați-ne voie să ne gîndim că, în urmă cu nu prea mult timp, la Teatrul Mic, în Mitică Popescu am văzut un corp de balet...

Cadrul scenografic și costumele aparțin Gabrielei Buhoiu.

Atunci cînd bagheta dirijorală aparține lui Sile Dinicu, comentariile nu-și au locul, căci marele boss oriunde apare lasă amprenta numelui său. Și pentru că am vorbit de baghetă, s-o amintim pe cea nevăzută a regizorului, care și de astă dată a fost același neobosit și talentat slujitor al scenei revistei și care se numește Bițu Fălticineanu.

DAN BÂRLĂDEANU

PLASTICA

Quadrienala artelor decorative

Deși folosit cu circumspecție — din pricina ascendentului căpătat de-o seamă de concepte-modul, valabile într-un număr aproape nelimitat de situații estetice — conceptul de frumos are încă multă prospețime în discuția creației decorative. Expozițiile artiștilor decoratori probează — oricît de sofisticată poate să pară, la analiza de obiecte, producția prezentată aici — strălucire și eleganță. Mai mult ca oriunde, ideea de materialitate prețioasă și în spectacol se asociază cu gîndul frumosului. Frumosul în accepțiunea de fastuos, unic, gratios, sclipitor, feeric, incitător. Într-o mare manifestare a artelor decorative, cetățeanul vine să trăiască clipe de splendoare. Dacă în selecțiile de pictură, sculptură sau grafică modernă contractul cu publicul a adăugat, destul de ferm și pentru o parte tot mai însemnată a publicului, clauza dificilului, a unui conținut ce trebuie cîștigat cu un notabil efort intelectual, într-un veritabil proces inițiatic și, deopotrivă, catharsis, într-o expoziție de tapiserie, de sticlărie, de ceramică (asta ca să nu mai vorbim de una de modă) contractul acesta cu publicul ține linia cointeresării sufletești directe. Simțurile sînt răsfățate și nimeni nu face o culpă din bucuria ochiului, din chemarea tactilă, din frenezia ritmică. Pasionant e și faptul că destui artiști își propun, și chiar izbutesc, să promoveze interese ce par specifice altor domenii ale plasticii. Specifice, bunăoară, sculpturii. Dovadă că mulți sculptori expun la saloanele artelor decorative, dovadă ce sculptură expun. Quadrienala de la Dalles a creației decorative se constituie, în ciuda străduințelor organizatorilor de a ordona și a pune în valoare ansamblurile importante (dacă nu cumva ca efect paradoxal al voinței de ordine), drept un exultant bazar al lucrurilor frumoase. Trebuie să ai gena circotasului perfect ca să nu simți, la intrarea în Dalles, o tresărire de sublim.

Dacă ne gîndim bine, spune un gînditor, după piine, singurul lucru cu adevărat util e arta. Într-o expoziție de anvergură a artelor decorative adevărul acesta, al utilității nemijlocite a muncii artistului, are o maiestuoasă elocvență. Iată cîteva forme de sticlă optică, a căror gratuitate s-ar spune că nici nu mai trebuie demonstrată. Rostul lor nu are nici o componentă practică. Sînt forme, pur și simplu, inventate ori, mai corect zis, deduse din lumea cristalelor și a gemelor. Ele par o rimă la natură și, totuși, ce subtil stîrnesc ele nevoi fundamentale de ordine, armonie, măreție, vrajă.

Există la Dalles piese de-a dreptul fascinante sub raportul inventiei și al eficienței asociative. O prestigioasă creatoare de tapiserie modernă, dar cu un respect atent cultivat pentru tradiție, prezintă, pe un spațiu impunător, un obiect textil cu relief pronunțat. Artista își construiește lucrarea din cîteva sute ori poate mii de mănuși albe de bumbac umplute cu cîrpă. Impresia e de umanitate frisonată de o presimțire, de haos vital : mină lingă mină — sugestia solidarității și a chemării — într-un peisaj subacvatic. Cantitatea, cum ne învață dialectica, trece, sub ochii noștri, în calitate. E o clipă de grație, în care inteligența noastră e sensibilă în chip egal și la fapt și la idee. Înțelegi că, deși artele decorative speculează toate proprietățile unui material, ceea ce contează, înainte de toate, este mintea omului, ideea originală, capabilă să tulbure și să activeze imagini și simțăminte, impulsul catalitic. Ești liber să imaginezi și ești controlat în tot cîmpul libertății. Artistul își creează opera în simbioză cu publicul.

Un amuzament al ceramiștilor e să figureze, să modeleze în teracotă obiecte, astfel încît lucrarea să conțină o stimulatoare — pentru imaginația noastră — absurditate. E absurd să „imiți" în ceramică materialul țesut, dar cît de atrăgător e acest joc : ceva drept altceva. În general, artele decorative sînt prilej de schimbare în ambiant, prilej de reconsiderare a unui loc și a unor circumstanțe intrate în banal. În acest sens, truda decoratorului e în cel mai înalt grad utilă : ea ne învață că funcționalitatea unui cadru poate fi un fapt apăsător, dacă nu e mediată de un artist. Ceva pentru altceva — un joc fundamental al vieții de toate zilele.

La Dalles expun, după o selecție severă, cei mai buni decoratori din Capitală și din țară. Făcutul unor lucrări este, de obicei, treabă foarte costisitoare. Biografia unui creator de tapiserii are o dominantă eroică. Trebuie să rămîi foarte tare sufletește, ca să-ți întîmpini șansa. Este, de acea, citabilă întreaga selecție de tapiserie. Ar fi nepotrivit să numim, în limitele subiectivităților noastre, marile reușite ale Quadrienalei, cît timp Quadrienala toată e o izbîndă a domeniului. Ne simțim obligați să o semnalăm publicului larg ca pe o reprezentație de gală.

TUDOR OCTAVIAN

CAP LIMPEDE

și-a adunat cîntările de prin satele așezate pe Valea Sălăuței, păstrînd nestearsă puritatea filonului autentic. Fiică de țărani români, din comuna Telciu, jud. Bistrița Năsăud, crescută în mereu nesecata dragoste pentru pămînt, oameni și soare, interpreta aduce spre noi frumusețile grăiului și noblețea oamenilor de pe locurile copilăriei. „Mie dor mereu de satul meu, de părinți, de neamuri, de finul colinelor — mărturisea într-o discuție. Acest dor nu poate trece niciodată. Merg la mine în sat și vin încărcată cu cîntări de suflet, cîntări ce pot fi luate drept adevărate scrisori de dragoste, de jale și bucurie".

— De-ar fi nevoie să scrii mamei cu ce ai începe ?

— Nu știu. De multe ori omul nu poate spune ceea ce simte. Mama e lucrul cel mai sfînt și pentru mine acest sentiment este cu atît mai puternic cu cît de la vîrsta de 16 ani, eu însămi am devenit mamă.

— Ai cîntece în care ironia se împletește cu blestemul, bucuria cu regăsirea. Cîntecul de dragoste este însoțit întotdeauna de o împăcare cu soarta : „Bade frumoși ochișori / am auzit că te-asori / nu ești bade rupt din soare / să-ți fiu fie rugătoare / păsărică de departe / spune-i badii sănătate / altă dragușă să-și caște / să-și caște una ca mine / s-o trăi în lume bine".

— Textul unui cîntec trebuie să emoționeze. Țăranul a cîntat dintotdeauna pentru alinarea durerilor. Blestemul de dragoste nu e blestem. Cine iubește cu adevărat nu hulește.

— Despre specificul costumului popular năsăudean, ce poți spune ?

— Feciorii sau „păunarii" cum le spunem noi, indiferent de meseriile pe care le au (țăpinari, mineri, crescători de animale) în zilele de sărbătoare își pun clopurile vestitele clopuri cu pene de păuni. Ei știu să le poarte așa cum știu munci pămîntul. Cu o credință nemaipomenită și cu aleasă simțire își poartă tăcerile și cîntecul. Tot mergînd prin sate am învățat să-i ascult. Femeile cîntă mai greu. Odată, o bătrînă oarbă mi-a doinit. Cînta cu atîta suferință încît parcă orbisem eu de întristare. Cîntecele mele sînt înrobite sufletului și simțămintelor dintre oameni.

— Care e cel mai frumos joc din Năsăud ?

— „Purtata" năsăudeană, apoi „de-a lungul cu strigături" și „jocurile de amăgit" specifice numai acestei zone.

— De „amăgit" ?

— Un fel de preîncălzire pentru jocul propriu-zis. Urmează învîrtitura, bătutul din pinteni și numai după aceea jocul. Dacă nu-l știi juca d-apăi e greu a-l cînta.

Valeria Peter-Predescu, solistă a Orchestrei Populare Bistrița a rămas lîngă oamenii care-i înmiresmează zestrea sufletească, înțelegînd că la izvoare apa e mult mai limpede, că zgomotul pietrelor dă ecou cuvîntului și că inima celor din Telciu rămîne mereu deschisă auzindu-i glasul. Cîștigătoare a nenumărate premii, printre care laureată de două ori în Festivalul național „Cîntarea României", a trofeului „Floarea din grădină" cît și laureată a festivalului „Maria Tănase" tînăra năsăudeancă are valoroase împrimări radio și Electrecord ce o situează undeva, de-a-cum, alături de cele mai însemnate păstrătoare de folclor. Munca ei de cîțiva ani va fi încununată cu apariția unui nou disc ce cuprinde 13 piese. Bemolizînd de acompaniamentul de vioară al remarcabilului Efta Botoca și de aportul orchestrei conduse de George Vancu, noile cîntări ale solistei zic cu dor și dragoste despre flori și codri, despre pace și pămînt, despre iubire și despărțire. Doinind sau horind, Valeria Peter-Predescu păstrează prin glasul dulțos și sănătos acea comoară de neuitat ce se numește autentic, (Ioana Proca)

Cronica literară

Un jurnal de călătorie

„Din jurnalul de călătorie al doctorului Grindel" se subintitulează **Spre bunele tărîmuri** (Sport-Turism, 1984), noua carte a lui Ștefan Berceanu. „Sînt etape de călătorie în spațiu, dar și etape ale scurgerii vieții mele în timp, toată trăită sub semnul emoțiilor confruntărilor între cele din mine și cele din alții, între ele ale noastre și ale lor". O carte cu alte cuvinte de suflet : „Aș dori ca acei ce mă vor citi să nu caute nici sensul documentar și nici rigurozitatea științifică, toate putînd fi găsite în cărțile de știință. Aș dori să încerce în cele ce urmează numai tensiunea emoțională, bucuria meditației și sinceritatea căutărilor în noi înșine...".

În calitate de om de știință, medic, Ștefan Berceanu a fost invitat la diverse congrese și colocvii internaționale și a călătorit relativ mult, între 1964 și 1982, o dată în U.R.S.S., de patru ori în Franța, de trei ori în Italia, de două ori în Grecia, de trei ori la Austria, o dată în Germania, o dată în Ungaria și o dată în Statele Unite ale Americii. Rarecori ne împărtășește însă impresii de la reuniunile la care a participat. Abia un cuvînt despre conferința profesorului Jean Dausset, laureat al premiului Nobel, cu privire la „antigenele de histocompatibilitate", ceva despre cartea lui K.L. privitoare la „calificarea limfoamelor maligne, cancere de ganglioni limfatici", doar pomenirea biologilor Monod, Lwoff și Jacob, despre lecturile sale din Heisenberg și Schrödinger, despre congresul de hematologie din 1982, deschizătorul unor „căi de înlăturare a unui rău care pînă acum ni se părea o fatalitate" (bolile genetice de sînge la copii).

Indemnul de a-și redacta notele de călătorie i-ar fi venit din lectura cărții despre Orient a lui Herman Hesse (**Indien ?**). A citit de asemenea **Les voix du silence (Le Musée imaginaire, Les Métamorphoses d'Apollon, La Création artistique, La Monnaie de l'Absolu)** de André Malraux, cu binecunoscutele sale teorii despre evoluția formelor și despre înțelegerea absolutului drept conștiință a istoriei și a artei ca antidestin. Are însă o obiecție : „Malraux, scrie Ștefan Berceanu, vorbește mereu despre puterea lumii apusene creștine de a umaniza arta, însă mă întreb dacă creștinismul era absolut necesar pentru această umanizare. În fond, creștinismul este o concepție oriental-ebraică, cu unele nuanțări platonice. Nuanțele platonice le-a sesizat și le-a dezvoltat lumea catolică prin gînditorii săi semifilozofi, semipreoți, ca Sf. Augustin și St. Dominic, pe cînd lumea orientală, slavo-ortodoxă le-a respins. Malraux semnalează numai partea umanistă pe care a adus-o în artă apusul lumii creștine. El nu vorbește nimic despre toată tragedia istorică a creștinismului apusean. Nu vorbește nicăieri despre formele aberante pe care le-a generat în Apus creștinismul : ipocrizia, cruzimea organizată, intoleranța totală, degenerarea în acumulări materiale, individuală sau organizată într-o clasă puternică. Și toate acestea se petreceau într-un apogeu de artă umanistă creștină prin excelență. Și atunci care este mesajul pentru om purtat de Apusul umanizat creștin ? De la intoleranța iezuită s-a trecut la necruțătoarele lupte religioase de proporții continentale, care au dus la exodul din colonii, tot în numele creștinismului umanizant și civilizator. Columb a fost, cred, mai întîi un fervent catolic mistic și mai puțin un călător științific. În prezent, cunoaștem moștenirea umanismului apusean. După cataclismul social și psihologic al lui Hitler, în lumea capitalistă de astăzi continuă și crește grava contradicție dintre om și societate, care își vede nu o dată scăpărea în pesimism, în anarhismul absurd și în formele extreme de drog și pornografie". Citatul mi se pare revelator pentru cartea doctorului Ștefan Berceanu. Confruntat cu omul de bun-simț, modest și serios, din el însuși, călătorul se simte adesea izbit de grosolănia lumii pe care o întîlnește în drum. La Viena șervețelele de restaurant înfățișează un tip burtos aplecat pe spate și bînd dintr-o butie, iar în lift și în multe locuri din oraș e afișată o femeie goală „cu fundul mare lăbărțat pe un scaun".

Călătorul gustă mai mult plăcerile muzicii, artelor plastice, filozofiei. Ascultă la București sau aiurea **Simfonia** (pămîntului ?) lui Mahler, sonatele opus 106 în re major și 111 în ut minor și cuartetele opus 130 în si b major și 131 în ut diez major de Beethoven, partite de Bach pentru clavecin interpretate de Isolde Ahlgrim. În paginile despre Grecia și nu numai acolo revin adesea Parmenide din Eleea cu poemul său Despre natură și Pitagora care „a lăsat întregii omeniri ideea, dăltuită în marmura grecească, că în toate există numărul ce determină structura armonică și frumusețea". Din voiajurile sale în interes de serviciu, Ștefan Berceanu și-a întocmit propriul său muzeu imaginar, oprit în pragul secolului al XVIII-lea cu excepția pictorului englez Joshua Reynolds cercetat la Kunst Akademie în Viena și a lui Cézanne, văzut cu ocazia unei retrospective pariziene la Petit Palais în 1978. S-ar zice că arta modernă e mai puțin în vederile sale, iar cea abstracționistă deloc. Preferințele sale merg în direcția antichității clasice eline și a Renașterii italiene. În Atena admiră îndeosebi Propileele, templul Atenei Nike, Erchteionul cu porticul său de cariatide, Theseionul, la Olimpia ruinele templului lui Zeus, la Delfi templul lui Apollo, la Epidaur templul lui Asclepios, negăsit și în insula Cos (templu lui Esculap, după numele roman al medicului mitologic). Meditează la raportul proporției arhitectonice de aur, dată de misteriosul număr 1.68. Din muzeele Franței, Italiei, Austriei și Budapestei reține picturi pe care le putem grupa pe secole : **quatrocento** : Fra Angelico, Fra Bartolomeo, Botticelli, Ghirlandaio, Memling ; **cinquecento** : Leonardo da Vinci, Michelangelo, Rafael, Andrea Solario, Boltraffio, Ieronimus Bosch, Pieter Bruegel, Lucas Cranach, Albrecht Dürer, El Greco ; **seicento** : Rembrandt, Rubens, Vermeer van Delft, Van Goen, Ruysdael, Velasquez, Georges de la Tour, Louis Le Nain, Nicolas Poussin. De reținut impresia despre Venus din Millo : „Este numai desfătarea prin esteticul absolut, ca formă ideală, dăltuită perfect din marmură albă în chip de femeie". Despre Gioconda : „La Venus, capul fără zîmbet conține frumusețea totală, dar la Gioconda nu frumusețea ne tulbură. Este forța spiritului omenesc, căreia nu-i cunoaștem nici originea, nici scopul". O definiție în defavoarea lui Rubens (portretul soției sale Hélène Fourment) : „Femeia gigantică masă de carne, pentru a pune în valoare forța sexului, care nu mai este farmec în atîta goliciune impudică... Ce distanță față de perfecțiunea astrală a femeii, purtătoare a mesajului frumuseții luminii din om, la Reynolds". Să acceptăm despre modelul din **La Petite Pelisse ?** Altă impresie nedreaptă despre Poussin, cel atît de prețuit de Balzac : „Poussin nu reușește să redea frumusețea și noblețea lui Apollo, pe cînd La Tour și Le Nain fac eroi luminați arzînd în curățenie și noblețe, din țărani născuți și trăiți numai în suferință...". Totuși, peisajele lui Poussin...

AL. L PIRU

PE CEA MAI ÎNALTĂ TREAPTĂ A PODIUMULUI OLIMPIC

flacăra album

1

[illegible] e de vară (de sus, de la stînga la dreapta): [illegible] Cristina Grigoraș, Simona Păuca, Cameli[illegible] [illegible]rba [illegible]

Timpuri istorice şi viziuni româneşti

Sub sabia necesităţii

Aproape toate romanele de pînă acum ale lui Mihail Diaconescu narează istoria unei jertfe, povestea unui sacrificiu : al unei puternice ambiţii sau vocaţii personale în favoarea unui ideal, în numele unei datorii superioare. „Zugravul" Pîrvu Mutu **(Lumina sîngelui)**, filozoful umanist **(Adevărul reîntorului Lucaci)**, muzicianul şi pedagogul Ion Căianu **(Marele entuziast)**, domnitorul puţin cunoscut Grigore Alexandru Ghica al X-lea **(Speranţa)** sînt, astfel, destine tragice, personalităţi sfîşiate lăuntric de contradicţia romantică dintre năzuinţa pasionată către propria împlinire şi raţiunea istorică dominantă. Toţi străbat epoci care, obiectiv, nu le pot furniza liniştea necesară înfloririi depline a vocaţiei sau, altfel spus, spiritul lor adînc se află în contradicţie tragică cu spiritul timpului în care le este dat să trăiască. Tipologie, eroul literaturii de inspiraţie istorică scrise de Mihail Diaconescu este însul creator, contemplativ, destinat unei misiuni spirituale şi care se vede silit de împrejurări de a da alt curs vieţii sale. Un pictor, un filozof, un pedagog, în fine, un „artist" al bogatelor trăiri interioare (Grigore Alexandru Ghica) se văd obligaţi de vitregia istoriei să-şi asume sarcini sau misiuni pentru care, poate, nu erau cei chemaţi. Însă valoarea lor umană, ne încredinţează autorul, constă tocmai în **amploarea sacrificiului** de care sînt capabili : ei devin, astfel, eroi **exponenţiali**, confiscaţi de imperativul istoriei şi „deturnaţi" întructiva de la adevărata lor chemare de sabia necruţătoare a necesităţii. Prin acest sacrificiu de tip romantic ei nu sînt propuşi ca exemplare semnificative ale umanităţii româneşti a tuturor timpurilor. Scriitorul este dublat de un istoric temeinic, de un cercetător şi specialist erudit : stratul „documentar" al romanelor sale constituie în chip aparent paradoxal un stimulent al fanteziei scriitoriceşti. Ficţiunea se înalţă cu atît mai sus cu cît cunoaşterea istoriei este mai adîncă şi mai temeinică. **Speranţa** este romanul destinului tragic al puţin cunoscutului domnitor unionist, Grigore Alexandru Ghica al X-lea : care, în împrejurări dramatice, îşi sacrifică **puterea**, nutrind speranţa de a crea astfel cale liberă idealului Unirii. Mai mult ca oricînd, nici se vede clar programul literar de factură romantică, romanul fiind structurat, epic şi tipologic, de cele trei mari simboluri romantice : **Visul, Noaptea, Singurătatea.** Ciudatul domnitor Grigore Alexandru Ghica este un fost paşoptist şi un unionist fervent, aşadar unul din glorioasa generaţie a „începutului de drum" a cărei mucenicie idealistă, de un înalt romantism, fusese întructiva corectată de G. Călinescu prin inspirata formulă „mesianici pozitivi". Idealişti, dezamăgiţi, retorici în vorbe şi gesturi, chiar în „stilul" general al vieţii lor publice şi particulare — cum foarte bine arată şi în romanul lui Mihail Diaconescu — paşoptiştii devin, după revoluţie, mai „realişti", dezvăluindu-şi însuşiri corespunzătoare unui climat politic mai complex, contradictoriu, solicitînd spiritul în direcţii de o varietate ameţitoare. Mihail Diaconescu scrie romanul consacrat acestei generaţii menţinîndu-se strict la viziunea romantică legitimată mai ales de prestigiul unor urmaşi iluştri. Literar vorbind, portretele din vasta galerie a romanului său (sînt, probabil, cîteva bune sute de personaje şi nume invocate) sînt lucrate în strictă linie romantică : dominate de o singură trăsătură, aceea devenită cumva „legendară". Negri, Alecsandri, Kogălniceanu, Cuza şi ceilalţi nu contrazic imaginea acreditată de o lungă tradiţie literar-istorică şi cred că scriitorul a procedat cu mult tact artistic : aderă respectînd programul cărţii, spiritul de factură romantic-populară al literaturii pe care şi-a propus să o scrie. Caracteristic este faptul că, dacă excludem figura ultimului domnitor moldovean dinaintea Unirii, Grigore Alexandru Ghica, toate celelalte personaje istorice cunoscute vorbesc cam în acelaşi fel fiind preocupate în chip obsedant de aceleaşi probleme. Biografia lor interioară este ca şi inexistentă fiind conştient (cu ajutorul scriitorului !) sacrificată pe altarul intereselor naţionale. Plin de mari şi importante probleme, romanul le introduce şi susţine într-o formă de largă accesibilitate : el semnificînd pe acest plan şi o programatică reconciliere a literaturii cu exigenţele şi gusturile unui public mai vast : peripeţii aventuroase, în stil romantic popular, răpiri, dueluri, vrăjitori satanici şi şarlatani „demonici", atentate senzaţionale, leşinuri din amor sau provocate de o prea intensă solicitare cerebrală g.a. ocupă multe pagini din cele peste şase sute ale acestui roman interesant şi captivant, valorificînd original o tradiţie românească ce-i conţine pe Al. Pelimon cu romanele Independenţei şi Gr. H. Grandea cu „Misterele Bucureştilor". Scriitorul atinge rara performanţă de a combina scene de epos sadovenian **(Zodia Cancerului, Fraţii Jderi)** cu episoade senzaţionale în stilul tenebros-romantic al lui Eugène Sue. Nu lipsesc nici invaziile înfricoşătoare de fluturi verzi ca în **„Prinecpele"** de Eugen Barbu. Tehnica portretizării este în chip fatal sumară şi ea conduce în chip constant la contraste apăsate : scriitorul, avocat al personajelor sale, ne spune pe cine „trebuie" să urîm şi pe cine să iubim, ce personaje se cade să primească stima şi care dispreţul nostru (îngălbeniţii de ură boieri antiunionişti aduc, surprinzător, cu chiaburii din literatura „obsedantului deceniu" !). Uneori aglomerarea erudită a paginii este obositoare, simţi nevoia ca autorul să „ştie" mai puţin ori să „uite" din ceea ce ştie. Alteori, din contră, notaţia e prea sumară şi convenţională : trecerea alaiului domnesc este semnalată în termenii stereotipi ai comunicatelor oficiale de epocă. (La Paşcani, „fu primit din nou cu cele mai alese dovezi de supunere şi bucurie" etc. etc.).

Speranţa este un roman istoric scris în cheia romantismului popular de largă accesibilitate, o carte captivantă prin conţinut şi procedee.

C. STĂNESCU

Ultimul Breban

În literatura modernă, nu o dată terorizată de termenii reificării, Breban încearcă forţa unei specii scriind o epopee a dereificării. Odisee a unui cuceritor de spaţiu spiritual, **Drumul la zid** propune o insolită experienţă a vîrstei : un epos al învierii. Romanul stă în cumpănă cu **Bunavestire** şi, dacă am înţeles sensurile acelei cărţi, putem descoperi alt unghiul din care romancierul îşi serveşte replica, punctul din care îşi „contestă" idei enunţate acolo. S-a spus, cu suficientă îndreptăţire, că personajul central din **Drumul la zid**, Castor Ionescu, este replica lui Grobei, că însuşi numele încearcă a sugera dubla natură a personajului : zeu şi om, erou mitologic şi prezenţă anonimă. Demonismul lui Grobei era ascensional, ofensiv, eroul dobîndea revelaţia forţei devenind profetul unei noi religii. Nucleele „noii religii" existau în textele zeului Farca, texte care puteau stîrni fascinaţie, puteau „umple" un recipient. În **Drumul la zid**, Castor Ionescu trăieşte boala „pierderii" de energie. Ceea ce era la alţi brebanieni fascinaţie a adîncurilor („boala naturilor puternice") este în **Drumul la zid** o stare a trupului. Trupul devine purtătorul unui limbaj. Aş putea adăuga : înlocuieşte discursurile de altădată ale moraliştilor brebanieni. Contactul viului cu universul inert se realizează în interiorul unor stări anunţate de celelalte cărţi ale prozatorului. Dereificare, dercalizare, destructurare sînt termenii unei poetici care se confundă cu efortul ascensional al celorlalte personaje. Cercetarea romancierului putem înţelege îşi formulează ultimele ei concluzii.

În jurul lui Castor Ionescu se grupează personajele brebaniene demult ştiute, „ogarii carnivore", care, devorîndu-l, îi dau sens. Lazăr citat pretutindeni, este în **Drumul la zid** erou aproape principal, oficiind ritualurile unei lumi străvechi. Ale unei lumi dispărute, spunem noi, notînd că Nicolae Breban este exploratorul „fără prihană" al acestei lumi, aventurierul pornit în căutarea romanescului pur. Aventura personajului este dublată de aventura romancierului : forţa marelui eseist care este Nicolae Breban reface drumul personajelor într-o lume cunoscută şi, mai ales, necunoscută. **Drumul la zid** este un roman despre forţa viului şi despre miracolul de a fi. Epopee a dereificării, odiseea drumului „la zid" descoperă la capătul ei neasemuita capacitate de a se însufleţi a universului mărunt.

„În literatura modernă, scrie Salvatore Battaglia **(Mitografia personajului)** se repetă la intervale dese termeni ca : haos anarhie, iraţionalism (cu imaginile respective: labirint, Dedal) aplicaţi valorilor morale şi celor mai tipice manifestări ale realităţii actuale. Opere ca acelea ale lui Joyce, Kafka, Céline, Faulkner, Henry Miller, Sartre, Camus şi aşa mai departe, sînt avide şi terorizate de violenţă şi de distrugere. Personajele se ivesc din profunzimi psihice obscure şi imposibil de sondat. În adîncul fiinţei lor se află forme de experienţă dezordonate şi nesocotite, radical sălbatică". **„Drumul la zid"** ne permite să observăm mai clar punctele de întîlnire ale prozatorului cu „barbarii" epocii moderne a romanului, dar şi punctele de revoltă, de furie, de contestare a „barbarilor" în numele credinţei în drepturile geniului de a fi putătorul unui mesaj. Fiu risipitor al unei vocaţii rare, scriitorul e solicitat de protoistoriile unei lumi fabuloase. Huliganii, omul-kitsch, experienţa viscerală a spiritului, delirurile intelectuale ale diletanţilor săi privitoare la noul Ev Mediu, toate transferîndu-se dintr-un roman în altul şi depunîndu-se cu o gravitate nouă în ultimul roman, îl alătură pe Breban maeştrilor suscitaţi. Dar spre deosebire de aceştia, scriitori geniali, fiecare propunînd aventuri dizolvante, Breban propune salvarea personajului. **Ieşirea** lui din condiţia barbară. În arca lui, hermeneutul Castor Ionescu traversează barbaria întorcîndu-se înapoi: el este alesul Creatorului său. Aliaţi pot fi pe acest drum al purificării şi Thomas Mann, dar şi Musil (omul fără calităţi este un reper fundamental al noilor universuri brebaniene) şi Dostoievski, creatorul lui Mişkin, dar şi Tolstoi, cel ce şi-a asumat destinul unui creator de religie. Întoarcerea înapoi a lui Breban, odiseea lui, este mai întîi un demers teoretic. Cu faţa la „noii barbari" Breban nu uită pe marii constructori, genii echilibrate, dătătoare de Lege. Familiile, oraşul, instituţiile, însuşi drumul „la zid", confruntarea cu concretul, cu teluricul, mărturisita experienţă a vîrstei aparţin unei civilizaţii a romanului. Drumul în necunoscut presupune incandescenţa ideii. Duplicitatea lui Nicolae Breban poate fi deconcertantă, dar nu sterilă. Un program dictatorial, lipsit de mîndrie, supunînd artistul Creatorului. Masochismul brebanian (fraze sciliciate, pagini dezechilibrate, agramatisme) poate constitui obiect de studiu. Un studiu despre capacitatea de a se umili a celui ce înfăptuieşte întru spiritual.

CORNEL UNGUREANU

Manual de supravieţuire

După roman politic **(Galeria cu viţă sălbatică)**, roman cu intenţii de radiografie socială **(Însoţitorul)** — ca să ne referim numai la ultima etapă din cariera prozatorului C. Ţoiu, avem în **Obligado** (Editura Eminescu 1984) un roman de dragoste şi moarte, din specia lui **Ce mult te-am iubit.** Ceea ce-l singularizează — dincolo de stilul original al prozatorului, un stil „lucrat", în efecte de calofilie, prin care se scontează o anume atmosferă, tipologie şi psihologie — este însă modul special de suprapunere în simultaneitate a două dimensiuni temporale : trecutul şi prezentul. „Maestrul" (fotograf) Bartolomeu Boldei suferă de-a lungul cărţii ceea ce s-ar putea numi o „grefă de timp" : prin moartea soţiei sale, Klara, (care „alt loc de refugiu nu şi-a găsit decît în capul meu"), timpul ei i se grefează lui, dislocîndu-i în chip dureros echilibrul psihic, pînă la situaţia de a apela la serviciile unui psihiatru — psihanalist. Tot ceea ce-l înconjoară (Jean Turgea, superbul „fost", cu maniere încîntător desuete de café d'antan, „haremul" Lala-Lela-Teia cohorta cunoştinţelor mai mult sau mai puţin întîmplătoare — inginerul Matescu-Gavrilescu, Alina Petculescu, o iubire blondă care-a durat ceva mai mult de un sezon, Leonora Vizireanu, octogenara două antebelică, pictorul Fănoiu, criticul Viţeleanu, cel alintat undeva „Viţelug", romancierul Durău, Calea Victoriei, Cişmigiul, Lipscani, altfel spus, inima veche şi înţeleaptă a Capitalei, ba chiar şi cafenelele parizione cu nume bizar spaniolesti **Obligado)** toate acestea se constituie într-un neliniştitor sistem de semne **ale timpului ei**, aliate brusc într-o disperată încercare de a-l vindeca prin amintire. Prin restituirea pas cu pas (ca într-un travaliu „ad inferos") a obsesiunilor Klarei, a drumurilor Klarei şi cu Klara, a ţicurilor ei, a cinismelor ei tandre. Grefa de timp, recuperarea iubirii prin absenţă este în fond tema romanului. Cînd, în final, doctorul Cimpoieriu (în această ipostază, un tip normal, demn crescător de poşti exotici), botezat însă alchimistico-fantasmagoric doctorul Zigozgoto, cînd în final el îl iniţiază pe Bartolomeu într-o curioasă tehnică de concentrare, cu aer şi ocult şi scientist, romanul pare să facă o voltă eleganţă spre sine însuşi, ordonîndu-şi ca printr-o forţă magnetică, desenul difuz al semnificaţiilor. **Obligado** este un manual de supravieţuire în condiţiile unei (prea !) fireşti catastrofe : moartea fiinţei iubite. Tensiunea psihică nu neapărat exploatată cu mijloacele clasice ale romanului psihologic, ci **continuită)** pe care se edifică **Obligado**, şi din care se şi hrăneşte din punct de vedere artistic, se autoevaluează în raporturile dintre personaje : scene foarte bune sînt cele dintre Klara şi Barto ; un caracter bine conturat prin contrast cu modelul (Klara) este cel al focşănencei Teia, urmaşa, „ucenica" ; bine implantat în substanţa romanului, deşi plasat ex-centric, este bătrînul J.T., care şi face de altfel legătura, mai evident decît alte personaje, cu atmosfera romanelor anterioare ale lui C. Ţoiu.

Supravieţuieşte sau nu Boldei („coada de drac" a ironiei ispiteşte pe autor şi de această dată la nivelul onomasticii) ? Iată un lucru pe care nici măcar un „manual de supravieţuire" nu ni l-ar putea promite. Supravieţuieşte însă, cu siguranţă Klara — o creatură plină de forţă, un personaj pe care romanul îl avansează treptat, compunîndu-l parcă din examinarea în succesiune a unui set de fotografii.

Se vorbeşte mult în **Obligado** (ca şi în **Galeria...** de pildă). Din cînd în cînd, personajele se întreabă unele pe altele : „vorbesc prea mult ?", „nu te obosesc ?". Se vorbeşte din superstiţia că aceasta e singura formă de păstrare a **contactului,** a legăturii cu restul. Vorbeşte J.T. în cafeneaua Capşa, dînd lui Boldei o probă de „grefă de timp", de vieţuire în simultaneitate, prin evocarea (admirabil realizată în plan romanesc) a dialogurilor dintre Vinea şi Pamfil Şeicaru, a întîmplărilor de altădată ; vorbeşte mult Teia, focşăncanca, nu bavardaj pur şi simplu, ci ripit feminin, ci psihoterapie. „Ducoţi-l cu vorba" — rugase Klara pe doctor în ultimele ei clipe, cu gîndul la supravieţuirea lui Bartolomeu. Cartea e plină de **semne** : un vis (Boldei străbătînd singur un tunel), un eşec artistic (portretul Klarei, făcut de pictorul Făinoiu) un tic (căzăturile Klarei, acrul ei veşnic împiedicat), un accident (un mal de lut se prăbuşeşte din senin, despărţind-o pe Klara de Barto, undeva în Dobrogea parcă) ş.a.m.d. Capacitatea de a deslusi avertismentele destinului tensionează structura eroilor lui Ţoiu (în această carte, ca şi în celelalte), conferă o dimensiune de profunzime existenţei lor.

Obligado nu are o finalitate epică expresă, în ciuda unui fals Epilog în tentă burlească. Fals pentru că, în loc să strîngă mănunchi firele acţiunii, rezolvînd ce este de rezolvat, el nu e decît o fotografie de grup (Teia, Lala, Lelia, Frau Sorge, J.T. la mormîntul Klarei), scoasă parcă la întîmplare dintr-un sertar. Autorul ei, în acest timp, îşi vede mai departe de experienţa începută : trăirea în simultaneitate, în comunicare cu dincolo-ul, cu trecutul.

Desfăşurînd în prima parte elemente cunoscute universului romanesc al lui C. Ţoiu (în paginile evocatoare ale plimbării printr-un Bucureşti atemporal, în care se poate retrăi cu uşurinţă bombardamentul din 4 aprilie 1944, de pildă), dar părăsind ulterior această pistă, ca pe o simplă etapă a vindecării personajului Boldei, pentru a stărui apoi, prin încercări repetate, în efortul de stabilire şi păstrare a contactului cu timpul ei, al Klarei, **Obligado** este un roman cu problematică eschatologică.

TANIA RADU

GRIGORE VIERU

Bucuraţi-vă !

Încă izvoraşe izvoare
Drag cheminău-ne pe nume
Bucuraţi-vă de viaţă,
Bucuraţi-vă de lume !

Încă rupe, ca de aur,
Struguri, mîna cea robace.
Bucuraţi-vă de viaţă,
Bucuraţi-vă de pace !

Încă de cîntări de mierlă
Codru-şi leagănă lîn creasta.
Bucuraţi-vă de viaţă,
Bucuraţi-vă de-aceasta !

Încă nu sorbim, ah, doamne,
Aer cumpărat în rate,
Bucuraţi-vă de viaţă,
Bucuraţi-vă de toate !

Femeia fără copii

Acestei femei suferinde,
Îndură-te soartă, de ea.
Bucură-i sînii cu lapte
Şi adu-i copilul ce-l vrea.

Fă să-l lumine pe faţă
Maternele pete frumos
Ca frunza de aur a toamnei
Pe-al locului chip lumînos.

Fă ca să guste şi dinsa
Rozul buchetelor măr
Al micii fiinţe, şi-i varsă
Pe leagăn adîncul ei păr.

Umple cu floarea pelinei
Ramura verdelui tei,
Adă norocul de mamă
Acestei frumoase femei.

Clipa

Clipă este un grăunte,
Clipa-i floarea dintr-un pom.
Două clipe mai rotunde
Sînt privirile la om.

Luminos învălmăşite
Curg pe ramuri albe flori.
Tineri şi roşcaţi în spice
Se ciocnesc grăunţii goi.

Între boabele de poamă
Se înghesuie o stea...
Dar începe tot pustiul
Între clipa ta şi-a mea.

Pădure, verde pădure

I-a fugit iubita. Cu-altul
S-a ascuns în codru. U-u-u !
El a zmuls pădurea toată
Însă n-a găsit-o, nu !

El a zmuls pădurea toată
Şi s-o are începu.
Şi-a arat pădurea toată,
Însă n-a găsit-o, nu.

Şi-a cosit pădurea toată,
Din grîu azime-a gătit
Şi-o corabie-şi cioplise
Din stejarul prăvălit.

Şi-o corabie-şi cioplise.
Şi-n amurgul greu, de stinci,
A plecat pe mări s-o uite,
Clătinat de ape-adînci.

A plecat pe mări, s-o uite,
Dar sub lună, dar sub stea,
Răsărea la loc pădurea,
Iar corabia-nfrunzea.

atelier literar

de G. Dumitrescu

Gh. B. Plopu : Regres grav, improvizații facile, superficiale, fără substanță, fără vibrație. (Plicul, nepurtînd mențiunea „Pentru Atelier literar", a ajuns la noi abia acum).

D. Truth : În general, lucruri mijlocii, convenționale, ingrijite și echilibrate, dar fără o rezonanță deosebită, fără forță emoțională, fără „perție"... Pe ici, pe colo, unele fulgurații, mai curînd de inteligență decît de lirism.

V. Petrini : Sînt unele promisiuni, în versurile dv. (și mai ales în „Legenda", „Punct orbital", „Crepusculul de toamnă"). Să vedem ce mai urmează.

Aug. Circa : Semne bune, încă tulburi, confuze, neajunse la cristalizare deplină, concludentă. Continuați.

Gh. M.D. Seth : Versurile sînt niște încercări modeste, convenționale, didactice. În cealaltă problemă, e cazul să vă adresați, credem, Muzeului literaturii.

F. Tollbergsson : Mai bine, de data asta (deși șovăielile începătorului nu lipsesc nici acum) — unele pagini izbutesc să se încălzească și să „emită" („Demonstrație", „Reacție adversă", „Reîntoarcerea", „S.O.S." — cu un final cam retoric și didactic). Să vedem, în continuare.

D. Barbu : Frumoasă scrisoare, copleșitor de amabilă și generoasă, excesivă în modestie și sfială. Mulțumiri, și pentru tăietura trimisă (dar spuneți-ne unde e de găsit articolul actriței ?).

N. Mirea : E prea mult răsfăț, visătorie stearpă și poate chiar neînțeleaptă lîncezeală. Vă consumați tinerețea tînjind după copilărie ; între timp, tinerețea trece (pustie și fără bucurii) și veți tînji și după ea...

Aladin : În fine, cîteva pagini îmbucurătoare ! („Moartea privighetoarei", „Călătorie", „Destăinuire", „Copiii teribili", „Copacii triști"). Vă dorim succes în continuare și vă amintim că poezia, ca orice dragoste adevărată, nu suportă intermitențele !...

Cristea Marius : Încă nu e clară chemarea dv. spre poezie. Uneori, se ivesc parcă niște zvonuri lirice („Gînd pentru țară", „Persoanei mele", „Sfat muncit") dar de cele mai multe ori mijloacele (uscate, didactice, deliberative) nu prea sînt ale poeziei. Gîndurile și planurile din scrisoare sînt bune ; trebuie să vă pregătiți temeinic, în sensul lor, și progresele nu vor întîrzia să apară.

O. Kadar : Poezia se află în „Vrea cineva" și, parțial, în „Cloara", „Immanitas". În rest, prea mult „e-o fi, e-o păți", discuții, tirade, discursuri, despicări otioase de fir „în patru", mușuroaie de convenții, coborîre marcată spre confecția migăloasă, cu limba-n colțul gurii, cu obloane la ferestre... („N-am timp", începută bine, sucombă, de la jumătate încolo, din această cauză. Și altele la fel.).

David Alexandru : Ne pare rău, dar, în ciuda „palmaresului" epatant pe care ni-l înfățișați, textele dv. nu ne-au convins. Totul pare o simulație „după ureche", destul de atentă la rețetele modei, destul de îndeminatică în potrivirea aparențelor (o adevărată virtuozitate de vitrinier cu experiență !...). Dincolo de aparențe, însă, nu prea se aude nimic.

Aurora Moise, Mona Negru : Încă nu putem trage o concluzie. Reveniți. **V. Brinduşoiu, Vasile Orolan, Elda Manoliu :** E ceva, încă nu îndeajuns. Continuați.

Petre Tev, N. Cazacovschi, V. Gaiță, Dorimis, Irina Nicolau, L. C. Urbaczek, A. Valoni, („Cu hrana"), **Avram Tudora** (basmul, la revistele pentru copii), **Emil Perșa, Ion Zburătorul, Cornel Bogdan, Emma Vernescu, Doina Uță, Adianca :** Nimic nou !

Carmen Țurcanu, George Grigore, L. Dornescu, Adela Vișan, Mihaela Mihai, Ionel Dinu, Măglavit, Cristina Minciu, Amelia Vlad, P. Herdean, Decebal C. Petrescu, I.S. Rotaru, Dinu Marcel, Ofelia, Iuliana Păunescu, I. Gunea, P. Sumanschi, Ionuț Moraru, E.S. Papanicoglu, Costin Marinescu, A. Gușoi, Enache M. Ion, C.A. Vrînceanu, Laura Stere, M. Busuioceanu, Puiu Sîrbu, Ionel Duică, Mareie Cicloped, Andra C.M., Camelia Stănescu, Ana Oprea, Mircea Pala, Marin Zotta, Daniela Șîrbu, I. Girboan, Florin Manda, Pescăruș din Sf. Gh., Monica Năstasie, Steluța Sava, N. Ruginâ, Ov. Gh. Crețu, Mihaela Popa, G. Laurențiu, Nicolae Giorgi, Raminda, Molsă Mihai, Doru Jivan, San Vlitore, A. Smărtănescu, Ion Cioranu, Mircea Proca (proză), **Mc. Crow, C. Ștefănescu, Dan Starcu, L.I. Laurian, Antoncia Constantinescu, E. Enăchescu Paraschiv, Roxana Gheorghe, Cornelia Minzu, Valeria Ivan, C. C. Rîndunica, M.R. Barian, Petru Barbu, Anghel Covasna, Panait Dobre, Iolanda Militărescu, Alfons Delabrădet, Gheorghe A.N. Simionică, Daniel Turturică, Marinel Danciu, Darvin Vasilescu, Nicolae Paraschivescu, Damian Hristea, Fana Ghițulescu, Dorina :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU ■

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

VREA CINEVA

Se cotrobăie prin lucrurile mele,
prin sertare, pe policioare,
prin cărți, cu neruşinare.

Am găsit pe covor,
picătura de alior
și floarea galbenă
de sîminichie.
Albăstreaua din carte,
pusă deoparte. Sub pernă,
ca un steag în bernă,
litera I.

Pe pereți nu mai sînt
caii verzi.

Vrea cineva să mă-mblînzească.
Vrea cineva să-mi fure,
sălbatica sevă de pădure...

...ou să nu văd,
ou să nu știu,
ou să mă las furată ?...

OANA KADAR

LEGENDA

Într-o zi un vînător de păsări
mi-a dat aripi
dar nu le-am primit
mi-a dat ochi
dar nu i-am primit
pentru ce-ai ucis păsările i-am întrebat
și el mi-a răspuns
pentru tine pui de om
bine dar eu am aripi și ochi
și pot să și zbor i-am răspuns
zboară a zis acesta

...și mi-am luat zborul
el crezînd că sînt pasăre
a tras cu săgeata în mine.
Înainte de a mă prăvăli i-am strigat :
— Pasărea o poți ucide dar nu și zborul.

VICTOR PETRINI

CÎINELE GALBEN

Bună ziua pe-o parte
Ne zise cîinele galben viol.
Lăsați-mă să mă culc lîngă voi
Și ridea.
Iar noi
Băteam perinele în cule de somn
Punînd cruciș
Două scînduri arse de lună
Cum se pun la cei secerați
De holeră sau ciumă
Și plîngeam.
Cu ochi incolori
Ca epoca imperiului sfînt bizantin.
În jur
Aerul s-a albit descori
Oasele și-au limpezit gelatina
Iar cerul gurii ne-a-mpietrit senin.

Inima doar
Ne bătea a desfriu.

VALENTIN RĂDULESCU

LINISTE

Părăsit
pe drumul de nisip
m-am lăsat smuls din trup
ca zborul din pasăre
și dus
în sus
de privire
în raiul tăcerii

NICOLAE NEL DANILOV

DEMONSTRAȚIE

Cugetătorii înțelepți
s-au ocupat de veacuri
de problemele cosmosului...
de bună seamă că au dispus
de o scală în gradația
pedepselor, fiind neglejuiți
lipsiți de credință în divinitate,
deoarece au arătat că
dacă Pămîntul este rotund,
Dumnezeu nu are cum să vadă
simultan
ambele emisfere ale sale.

FLORIN TOLLBERGSSON

AUTOPORTRET

De cîte ori răspund la
Întrebările tale, mi-e teamă
Că n-am spus tocmai ce era
Mai aproape de mine.
Cuvîntul decisiv e
totdeauna cel ce va urma
Tăcerii.
De aceea tac,
Privește-mă :
Am ochii alungiți
Călătorind pe treptele luminii
Și mîini cu palme late
Dăltuite dintr-o singură
Izbitură.
Restul, nu contează.

LIANA MAN

CÎND HOMER

Universul are capul spart —
Sub bandajul sîrmelor ghimpate
Mîncinoșii veacului împart
Premiile de sinceritate
Cerul e sătul de paraziți
Plita disperării încă frige
Cei ce nu sînt morți se simt răniți
Își doresc pliciul catalige
E la modă vata în urechi
Și frecatul rănilor cu sare
Dumnezeii fericirii dorm
Chiar sub nasul armei nucleare
Vrea să-i cadă morții în genunchi
Pînă și Statuia Libertății
Cînd Homer cerșește ochelari
De la toți miniștrii sănătății...

VIOREL MUNTEANU

MIRCEA BRADU

(Urmare din pagina 13)

rabant, care a protejat, mutînd la Oradea, această mișcare de înaltă spiritualitate românească. Am privit anul 1877 dintr-un unghi transilvan, cu ochi care ajungeau, într-o altă piesă, la marele moment al Memorandumului. Jertfa adusă de înaintași pînă la Unirea cea Mare mi s-a părut că ar trebui să poarte ca titlu de spectacol „Inima", pentru că toți oamenii din lume la naștere au o țară și o inimă, numai noi în loc de inimă avem o țară. Înaintea celui de-al doilea război mondial și după aceea s-au scris pagini de istorie tulburătoare pentru care am căutat emoția artistică demnă de măreția lor. Ciclul fiind încheiat, mi se pare că am întreprins o aventură spirituală foarte interesantă și necesară.

— Dumneavoastră trăiți de mulți ani la Oradea. A fost pentru dumneavoastră un handicap faptul că ați locuit în provincie ?

— Pînă la un moment dat mi s-a părut și mie că a avea între tine și cea mai apropiată editură 650 de km este un handicap. Îmi făcusem studiile în București, lucrasem în două redacții acolo, aveam atîția colegi care publicau și care deveniseră cunoscuți, încît mă și hotărîsem să mă dedic exclusiv gazetăriei. Dar a venit o zi cînd m-am apucat să scriu teatru și de atunci mi-am pierdut definitiv liniștea, dar și sentimentul nemulțumirii că sînt în provincie. În epoca noastră, cînd geografia spirituală a țării este acoperită în întregime de valori, oglindindu-se de fapt, prin aceasta, o realitate socială și economică, existența scriitorilor, a artiștilor în genere în locurile lor de naștere sau de adopțiune este o necesitate civică. Scriitorul a devenit un conducător de opinie, o conștiință, al cărui glas trebuie să fie mereu prezent între oameni. El este o personalitate respectată, cu profunde responsabilități sociale. Nici nu se poate concepe, după părerea mea, ideea accesibilității culturale a zonelor geografice fără existența unor personalități importante ale artei și scrisului românesc în toate centrele culturale ale țării. O țară cu un singur centru cultural, cu un mănunchi de reviste care să apară pe aceeași stradă, nu poate să pretindă o viață culturală adevărată, pentru că, prin absurd, această cultură în unicate concentrate ar putea fi redusă la un moment dat la un scriitor, la un savant, la o revistă, la un teatru, ceea ce în larga arie a vieții spirituale și a democrației socialiste a României de azi nu poate fi conceput.

— Dacă pînă acum m-am adresat scriitorului Mircea Bradu, aș vrea să stau de vorbă și cu Mircea Bradu în calitatea sa de director al Teatrului de stat din Oradea. Cum se vede de aici teatrul românesc contemporan ?

— Ca de peste tot, de la altitudinea și amplitudinea problemelor zilei. Afirmam în anul trecut, în 3 iulie, imediat după Consfătuirea de la Mangalia că „în sistemul de organizare al teatrului românesc s-a ajuns la niște parametri minunați. Există un repertoriu de mare acuratețe spirituală și etică la posibilități de afirmare și angajare artistică pentru trupele de teatru, cu sigură eficiență în inimile spectatorilor. Un lanț de festivaluri și întîlniri, de certă profesionalitate, redau temperatura reală a momentului. Am umblat și eu prin lume și cunosc de la alți breslași de-ai noștri că străinii apreciază și invidiază viața teatrelor noastre". La cele citate mai sus, fiind vorba de o chestiune gazetărească încheiam cu convingerea mea de atunci: „Ne revine sarcina să dezvoltăm toate acestea". Este o convingere la care rămîn și astăzi.

— Așezarea geografică are vreo influență asupra teatrului ?

— Numai în laturile necesențiale ale activității artistice. Dar dacă îți propui să le vezi și să le trăiești pe acelea mai întîi, ele pot arunca instituția în ceea ce numești dumneavoastră provincialism. Măsura teatrului ca instituție ideologică o dă repertoriul, modul cum ajunge acest repertoriu să se așeze în sufletul spectatorilor. Eficiența acestei munci nu ține de evidența contabilă, așa cum nu poate ține de aceeași evidență starea de veghe a fiecărui cetățean.

Operînd-se cu inefabil, a cărui măsură scriptele nu-l pot reține și nici n-au rubrică pentru așa ceva. Colectivul orădean, de exemplu, nu și-a propus niciodată „să fie mai bun ca vecinii noștri din județul cutare sau cutare" ci s-a vrut la înălțimea pretențiilor artei socialiste. Dacă există unele întrebări specifice la care trebuie să răspundă un teatru situat într-o zonă geografică, ele pot să pornească de la diversitatea repertoriului și cuprinderea unor categorii de public și hai să zicem eficiența economică. Faptul că din motive ce sînt de moment nu se pot depăși cu mașinile proprii două sute de kilometri de la sediu, nu înseamnă să ne izolăm unii de alții, restul esențialul artei, e obligatoriu pentru toată lumea.

— În ce măsură politica repertorială a teatrului pe care îl conduceți reprezintă opțiunile dv. personale ?

— Aspirația către o politică repertorială este colectivă dar din păcate responsabilitatea ei este personală. Niciodată pentru un repertoriu prost ales n-a fost schimbat un teatru, dar de foarte multe ori un director. Bucuria mea este că cele două colective care formează teatrul orădean (în limba română și maghiară) au o maturitate și clarviziune atestată prin importante contribuții la viața spirituală a țării. Pe scena orădeană s-a promovat cu prioritate dramaturgia contemporană în ce s-a creat mai valoros. Premierele absolute sînt foarte multe dar mai ales de referință. Introducerea în repertoriu a unui text este problema importantă a fiecărui membru al colectivului. Aici au existat întotdeauna regizori de mare valoare cu opțiuni sigure. A funcționat un secretariat literar foarte bun care avea cunoștințe de proiectele autorilor. Există un program care are ca idee de bază autodepășirea artistică, solicitarea cuprinzătoare a colectivului. Există o preocupare de cuprindere a unor categorii de public, a unor forme și modalități artistice speciale. Opțiunile mele sînt dezbătute public de colectiv, ca ale oricăruia și încerc să nu aduc argumente exterioare sau parateatrale pentru ca atașamentul colectivului la ele să fie totale. Avem uneori și nereușite ce ne consumă mult și ne dau seri grele și nopți pline de neliniști dar în durerea și frămîntarea lor stă ambiția de a le depăși. Dacă aș revendica unele contribuții personale în ce privește colectivul orădean și activitatea lui, ar fi o legătură mai directă cu mișcarea teatrală din țară și așezarea lui în centrul vieții cetății. Pentru că inițiativele celelalte, festivalurile, pe care le face anual, minunatul teatru de poezie pentru care sălile sînt neîncăpătoare și bucuria pe care o fac seară de seară spectatorilor cu minunatele lor realizări le aparțin în exclusivitate.

— Vorbiți-mi, vă rog, despre necesitatea dialogului între oamenii de cultură.

— Numai din dialogul continuu se poate progresa și continua ceva. Monologul, în ciuda faptului că e teatral, nu are rezultate în viața artistică. Conectarea unui colectiv la viața țării, a frămîntărilor, spirituale care cuprind la un moment dat toată suflarea artistică, este cea care generează succesul. Schimbul de opinii — acestea însemnînd și spectacole — duce întotdeauna înainte. Afirmarea unor personalități se poate face numai în acest context. Iar afirmarea teatrului românesc peste hotare se poate concepe numai în dialogul nostru cu celelalte culturi. Spre bucuria noastră, teatrul din Oradea a avut cîteva prezențe și contribuții în acest sens prin turneele pe care le-a făcut în Grecia, Ungaria sau prin montările pe care regizorii noștri le-au făcut în străinătate, sau cei străini pe scenele noastre. Cunoașterea mai profundă a culturilor oferă șansa deschiderii spre problemele eterne ale umanității.

— Dar despre rentabilitatea teatrului ce puteți spune ?

— Nu cred decît într-o rentabilitate spirituală.

— Care timp istoric vă este cel mai drag ?

— Fără îndoială, cel ce vine. Pentru că acolo, undeva, într-un an sau în zece, se găsesc răspunsurile la întrebările de azi, se găsește confirmarea aspirațiilor noastre, justificarea existenței noastre și, bănuim, bunătatea și liniștea oamenilor. Ascult cu plăcere în momentele mele grele ecouri din anii aceia pe care sufletul meu chiar dacă nu le percepe descifrat, le simte binefăcătoare.

Un muzeu in labirint

Luchian sau simbolul anemonelor (IV)

De ce flori?

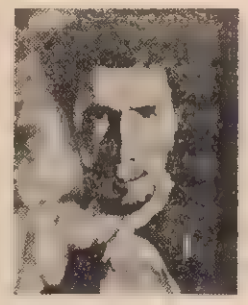

Luchian. Autoportret

„L-am întrebat, umil, despre florile lui...

N-am să uit niciodată lumina suprapământească ce s-a revărsat, o clipă, deasupra frunții bolnavului.

Apoi gura lui s-a strins dureros, ochii s-au întunecat și mi s-a părut că aud :

«...nu mai pot...»"

(Tonitza)

Aparent, a vorbi prea mult despre boala lui Luchian înseamnă a vorbi mai puțin despre arta lui. În realitate, boala face parte aici din artă ; mai precis, lupta pictorului împotriva bolii. Fără să ne referim la ea, n-am înțelege pe deplin florile lui Luchian, așa cum fără să ne amintim de tenebrele care-l pindeau pe Van Gogh n-am înțelege insolația din tablourile olandezului sau cum, fără să știm nimic despre înverșunarea orgolioasă cu care Michelangelo își striga slăbiciunile, nu i-am înțelege forța. Îndrăznesc chiar să afirm că fără să fi fost bolnav, fără să fi fost nevoit să se lupte dramatic cu boala, Luchian n-ar fi pictat atîtea flori. De ce ? Un motiv ar fi mai prozaic. Luchian a pictat flori, toată lumea care îi cunoaște cît de cît biografia o știe, mai ales după ce nu s-a mai putut deplasa ; după ce boala l-a ținuit în pat și în fotoliul său de infirm. În anii dinainte, cînd încă se mai putea deplasa, a pictat cu deosebire peisaje. La Brebu, la Govora, în Bărăgan, la Filipeștii de Pădure, la Poiana Ialomiței. Mergea ceasuri întregi cu căruța, cu genunchii la gură, ca să poată picta, cum zicea el care avea slăbiciunea diminutivelor, „un peisăjel". Din clipa cînd boala nu i-a mai îngăduit să se miște din casă, peisajele, firește, nu-i mai erau accesibile. Atunci, i-au rămas florile. Cu florile era mai simplu. I le puteau culege alții aducîndu-i-le în cameră. Și putea să aștepte clipa cînd boala îi îngăduia să minuiască penelul. Un buchet adus sau trimis de cineva reprezenta lumea însăși.

Bineînțeles, nu bolii trebuie să-i fim recunoscători pentru „pictorul florilor". Dar faptul că el s-a născut în suferință, *din suferință*, ne arată ce resurse există totuși în ființa noastră de atîtea ori compromisă. Florile au fost ultimul refugiu al lui Luchian. Ultima sa citadelă. O citadelă ridicată din flori, ce poate fi mai fragil, mai vulnerabil și mai nobil ?

Apoi, florile exprimau probabil cel mai bine sfîșierile sale între viață și moarte. Floarea împacă, în fond, efemerul cu imortalitatea și nu întîmplător, în aproape toate mitologiile, ea face legătura dintre profan și sacru, dintre oameni și zei. Farmec și melancolie, șoaptă și strigăt, tăcere și rugăciune, plecare și întoarcere, timp și netimp, noapte și zi, pămînt și apă, virtute și păcat, dragoste și singurătate, repros și iertare, absență și plinătate, posesiune și frustrare, uitare și amintire, umilință și vanitate, țărînă și cer, trădare și fidelitate, ce nu exprimă această hieroglifă a vieții care e o floare și în care putem citi, pe rînd, povestea unei frumuseți provizorii și a unei frumuseți pe care precaritatea n-o poate, totuși, șterbi ?

Luchian era meticulos pînă la pedanterie cînd pregătea un buchet de flori pe care urma să-l picteze. Cine privește anemonele sale, macii aproape arși de aerul roșu din jurul lor, bujorii, crizantemele, dumitrițele, gașcafele, toate așezate în vase smălțuite („Fiindcă sînt de la noi, le stă bine într-o oală făcută tot la noi", spunea el), poate avea impresia că buchetele respective au rezultat așa din întîmplare sau în urma unui sumar și inspirat aranjament. Adevărul e că Luchian, cînd nu se mai putea mișca din fotoliul său de infirm pentru a face el însuși această operație, îl exaspera pur și simplu pe cei din jurul său cu aranjamentul florilor în ulcică sau glastră înainte de a se hotărî să înceapă tabloul. O floare în plus. O floare în minus. O floare mai la dreapta. O alta mai la stînga. O floare se înalță prea sus. O floare nu era destul de aplecată peste buza ulcicăi, cum ar fi vrut el. Și pe urmă existau prea multe anemone roșii. Sau prea multe albe. Și nici nu erau bine distribuite. Ele trebuiau să fie aranjate astfel încît... A fost, poate, singura tiranie, afectuoasă și ea, pe care și-a permis-o acest om delicat. Aranjamentul dura ceasuri în șir, cu reluări, cu reveniri, cu corectări, cu detalii care stricau ansamblul, cu ansamblul care înecă un detaliu dorit, cu încercări ale nepoților de a-l convinge că „ajunge !", cu rugăminți, „încă puțin și gata", pînă cînd buchetul cînta întocmai melodia pe care pictorul o auzea în inima lui. Atunci, spre ușurarea celor care se vedeau în sfîrșit scăpați de un chin sisific, se apuca să picteze.

Pentru Luchian, un buchet de flori reprezenta, cu siguranță, o simfonie în care nici o notă nu trebuia să fie falsă. Și apoi nu era floarea, ca dublu simbol, al perisabilității și al splendorilor vieții, un mod de a mărturisi despre ei înșiși și despre crucificarea sa ? A picta o floare este, de fapt, o insurgență față de ordinea naturală care vrea ca floarea să fie o minune efemeră, un miracol trecător, ce încîntă ochiul, strălucește, apoi se ofilește și piere. Pictînd floarea, artistul abolește o ordine stabilită, eternizînd ceea ce este fugitiv. A picta o piramidă n-ar fi un gest mai temerar. Dimpotrivă. Există toate posibilitățile ca piramida să dureze mai mult decît tabloul. În schimb, un artist care pictează o floare protestează împotriva efemerității, perpetuînd miracolul. El săvîrșește un delict fericit. Și ce este arta altceva decît partea de eternitate din efemer ?

La o vîrstă la care alții nu epuizaseră indiferența, Luchian aflase din propria sa suferință că viața seamănă foarte bine cu un buchet de flori.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Stroești-Argeș și stroești

Prezentîndu-l aici pe Constantin B[illegible], sper că lectorii care ne-au urmărit însemnările au memorizat amănuntul că se trăgea din Stroeștii-Argeșului, — multiseculara și splendida așezare rurală de pe Valea Vîlsanului ; cum iarăși cred că n-au trecut cu vederea cu toate că l-am pomenit doar incidental, că tot de-acolo vine — altă generație desigur — bunul și distinsul meu amic Nicolae Leonăchescu, profesorul universitar de la Facultatea de utilaj tehnologic a Institutului de construcții din București, despre care vreau să notez astăzi cîteva cuvinte.

Nu-i o vedetă pe care lumea să-l știe din fotografii la gazetă sau fiindcă publicațiile i-ar vehicula numele.

Nu. E un om de știință temeinică, un om retras în sanctuarul muncii și al silințelor — cum vor fi atîția încă — fără ifose și fatuități.

E cunoscut și apreciat de colegii lui universitari și de școlarii săi. Și e destul.

Personal îl consider din alt punct de vedere însă un „caz". Toți ne iubim firește — și fiecare în felul lui — locul unde ne-am născut ; dar cum își iubește Nicolae Leonăchescu vatra, satul de unde se obîrșește — Stroeștii-Argeșului și băștinașii lui — este absolut unic și ține parcă de-o osmoză rezultată din fuziunea unui fanatism cu iluminarea.

Pentru el Stroeștii sînt și microcosm și macrocosm.

L-am văzut — și nu numai o singură dată — extenuat de îndatoririle catedrei și de travaliul la prețuitele lui lucrări de specialitate sau înnegurat că a vrut să realizeze mai mult și a putut mai puțin ori mușcat de-o dezamăgire și umbrit de mîhnirea ei — de care viața nu ne scutește — și-aducînd vorba doar de Stroești să-l dispară brusc, ca într-o magie, oboseli și deziluzii și amărăciuni, să se reînvigoreze și cu norii de pe frunte și ceața din priviri alungate, s-o ia de la capăt cu puteri sporite, pentru noi țeluri și înfăptuiri. Și stroșteanul Nicolae Leonăchescu, dincolo de toate obligațiile lui profesionale care îl absorb tot timpul — nu-și uită alveola de unde și-a luat zborul, mereu simțind apriga trebuință să se reîntoarcă la matcă, și-l dau ca pe-o strălucită și luminoasă pildă de dăruiri fertile și de neostenită dragoste filială, pentru petecul de pămînt unde și-a scos primul țipăt venind pe lume și și-a deschis ochii.

Acolo, în satul lui, unde Nicolae Leonăchescu a întemeiat „Societatea Cultural-Științifică Stroești-Argeș" al cărei președinte activ este, în fiecs vară de 13 ani se organizează pe durata unei săptămîni cîte o sesiune cu caracter cultural-științific unde se dezbat probleme, se citesc referate și se fac comunicări, cu teme din variate domenii, susținute de universitari, de sociologi și istorici, de medici și muzeografi, de pedagogi și dascăli, oameni de știință în genere și de cultură și cercetători cu înaltă calificare. Dar Societatea stroșteană duce concomitent și o acțiune educativă și stimulatoare acordînd anual din fondurile cotizate de la membrii ei premii „pentru cel mai bun elev la învățătură", „premiul educației", premiul pentru „cel mai harnic gospodar" și premiul „mama și copiii ei, exemplu pentru locuitorii comunei".

Acum patru ani, adică în 1980 aceeași societate a făcut să apară sub patronajul și în regia ei, excelenta lucrare a profesorului Mihail M. Robea, intitulată **Folclorul poetic din Stroești-Argeș**, care numără aproape 250 de pagini, foarte serios alcătuită după cele mai moderne criterii științifice. Cartea se deschide cu un „Cuvînt înainte" de Nicolae Leonăchescu din care citez: „Societatea cultural-științifică **Stroești-Argeș** încearcă să valorifice bogatul și frumosul tezaur al istoriei și etnografiei acestui sat argeșean. Ea inițiază și onorează publicarea prezentului volum de folclor, sprijinind astfel activitatea desfășurată în acest domeniu de valorosul cercetător profesorul doctor Mihail Robea. Rezultatele cercetărilor sale se cer cunoscute deoarece ele marchează o dată în plus fecunditatea creației populare stroștene și nobilul său mesaj".

Ar fi, evident, încă multe de arătat. Mă opresc însă aici și sfîrșind cer iertare prietenului meu Nicolae Leonăchescu că l-am divulgat cititorilor mei ulcerîndu-l poate modestia și sfielile care-i sînt caracteristice.

L. KALUSTIAN

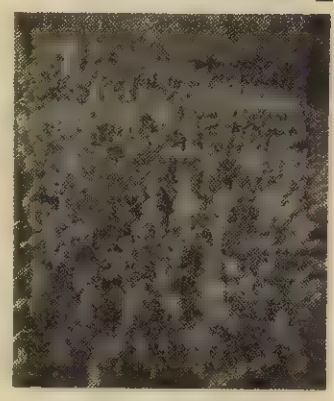

Invocație — **Anna Tamaș**

Desene pe asfalt

Arta și războiul

S-a vorbit prin timp nu numai de modalitățile tehnice de război, nu doar de meșteșugurile și vicleșugurile minuirii armelor ci și de o artă a războiului. Există extrem de numeroase manuale pentru deprinderea unei asemenea „arte", unele scrise în antichitate (unele, ca de pildă scrierea chinezului Sun Tzi, avînd atingere cu filozofia) dar oricită omenească înțelegere am avea pentru „confuzia" ce s-a făcut între eficiență și artă, acceptăm greu că — acum — războiul ar mai putea avea și valențe în stare să facă din dezastrele lui, capodopere...

Arta i-a interesat de totdeauna pe războinici. Desigur, în felul lor. Înainte de a-și bate în nituri armurile, ei le-au gravat cu scene (convenabile) de eroism personal ori cu făloase herburi. Au vopsit virfurile de săgeți, ca și cînd rănile n-ar fi ele, oricum, colorate. Au scris psalmi pe... tunuri. Aviatorii (nu mai țin bine minte de unde) dintr-un război (nu mai știu bine care) se căzneau să picteze sub aripile mașinilor lor de zbor „derierul" obsedant al Marilynei Monroe.

Ca și cînd dacă te ucide o armă „artistică" neantizarea s-ar produce mai puțin dureros. În plină Renaștere, atacatorii unei cetăți aflați în lipsă de proiectile au bombardat zidurile potrivnice cu... capete de statui antice, azvîrlite cu catapultele ! Somptuos, artistic război. Cu morți, totuși, fatal prozaice.

Dar iată (n-o știam) chiar Coloana brâncușiană de la Tîrgu Jiu a avut oarecare amestecare cu războiul. Bizar lucru, povestit cu har de Ștefan Georgescu-Gorjan în serialul „Am lucrat cu Brâncuși" din „Suplimentul Scînteii tineretului", pe care îl aștept editat într-un volum. (Profit de prilej pentru a-i mulțumi excelentului autor pentru frumoasele cuvinte rostite la telefon, în semn de mulțumire pentru cele cîteva rînduri pe care m-am onorat a i le consacra.)

Așadar, aflăm cu stupefacție că Ea, Coloana, măreț monument al eroilor neamului „...a fost silit să treacă prin grele crize ale existenței sale, a fost supus amenințării și abuzurilor. În timpul celui de-al doilea război mondial, acest simbol radios, prin strălucirea sa aurie peatunci neatenuată, li s-a părut trupelor germane ce înaintau mărșăluind, că ar fi un indicativ primejdios pentru eventuale atacuri cu bombe, motiv pentru care i-au înăbușit intensitatea luminoasă prin acoperirea cu o vopsea mată".

Deci, ghici ghicitoarea mea : Cui îi e frică de Coloana Infinitului ? Răspuns : Lui Adolf Hitler !

Coloana speriindu-l pe fasciști ! Iată o ipostază insolită în care opera de artă își vădește iarăși și iar valențele ofensive în lupta cu neomenia, cu brutalitatea, cu bestialitatea.

Coloana „indicator" militar ! Pentru cine ? Pentru avioanele inamice (fasciștilor) cărora fusul metalic împungînd cerul le-ar fi putut marca locul unde ar fi putut să-și lase bombele ? Asupra a ce ? A tancurilor, a tunurilor ruginite, a popotelor de campanie ? Ori ar fi țintit ele Masa tăcerii sau Poarta sărutului. Cum să bombardezi Sarutul ? Tăcerea, mai treacă-meargă, războiul o poate ingenunchea. Nemții s-au căznit în zadar cu bidineaua (obsesie a sceleratului lor conducător, „pictor" și el în tinerețe) și precauția lor s-a dovedit a fi inutilă.

Nu, coloana n-a adus moarte.

„Vă aduc bucurie !" zicea meșterul Constandin și Coloana a fost bucurie.

...Fiind în vara trecută în casa meșterului Nichita, a sunat — era dimineață — telefonul și poetul, am înțeles, convorbea cu cosmonautul Prunariu. Generos, mi-a dat și mie receptorul și am schimbat cu Zburătorul cîteva cuvinte, datorită emoției, foarte puțin semnificative. Mai tîrziu, m-am trezit interpelîndu-l pe Nichita despre lunga lui convorbire din altă zi, cu Prunariu și, sînt sigur, am fost curios să aflu dacă de acolo, din cosmos, el a văzut România. **Sigur că a văzut-o, bre, cum să n-o vadă ? a zis poetul.** Am stăruit : Dar ce a văzut ? Dunărea, munții, dar Coloana lui Brâncuși ? **Le-a văzut pe toate, bătrîne,** mi s-a spus, **chiar dacă de fapt nu le-a văzut.**

Fie ca Arta să descurajeze războiul !

Fie ca feldmareșalii să tremure în fața unei sonet bine articulat ! Fie ca frumusețea să învingă moartea !

GHEORGHE TOMOZEI

Biblioteca in aer liber

Șuba

Era frig. O dimineață rece de sfîrșit de primăvară. Tremuram. Acolo, pe plută, așezat pe un bulumac, dîrdîiam și-mi clănțăneau dinții. Să fi fost doar adierile lui de vînă, și doar picurii de apă ce ajungeau pînă la mine ? Nu mai știu, cred că pur și simplu mă simțeam rău. Tocmai atunci. Tocmai în dimineața aceea în care făceam singura călătorie istorică din viața mea. Istorică, într-adevăr, pentru că pe pluta ce cobora pe Bistrița dinspre Poiana Teiului spre Bicaz se aflau două grupuri de oameni ce trăiau un mare moment al vieții lor. Erau plutașii, șase sau șapte bărbați, și erau reporterii : Radu Cosașu, Tita Chiper, Victoria Ionescu și cu mine. Și era ultima plută care avea să coboare pe Bistrița urmînd parcursul multiseculat, poate milenar, descris de Sadoveanu. Ultima plută de pe acea parte a Bistriței... Pentru că după trecerea noastră ecluzele marii hidrocentrale de la Bicaz urmau să se închidă, barajul era gata și în locurile ce le vedeam sclipind cu pietricele galbene și negre și aurii pe țărm, cu stînci, cu urme de așezări urma să fie — și este azi, de mult — lacul Bicazului, sau, cum i se spunea pe atunci, viitorul lac de acumulare al hidrocentralei.

Urcasem din ajun pînă sus, la Poiană, văzusem ciudata Piatră a teiului, ca un pisc țîșnit din pămînt ses, așa cum o descrie și Alecu Russo, mîncasem, ne culcasem, și probabil că fie mîncarea, fie cine știe ce alteeva nu-mi prilse, pentru că, în loc să stau cu carnetul în mînă și să notez, în loc să mă uit spre sclipirile negre și aurii ale pietrelor de pe țărmuri, în loc să studiez mișcările ultimilor plutași de pe Bistrița tradițională, mă strînsesem în mine și tremuram. Nu, colegii mei ziariști, nu aveau ochi pentru mine. Cum să nu-i înțeleg ? Erau, în acea zi importantă a vieții mele, un simplu figurant. (Așa îi se întîmplă unor oameni : ca în marile clipe ale vieții lor să joace roluri de figurant... Ciudat, nu ?) Nici eu nu m-aș fi uitat la Tita, la Radu sau la Victoria dacă s-ar fi găsit tocmai atunci să nu se simtă prea bine... Doar nu era nimeni pe moarte ! Tremuram — ei, și ? Avea să-mi treacă. Nici unul din noi nu număram mult mai mult de douăzeci de ani, iar la vîrsta aceea nu te sperii de o răceală...

Și nici măcar răceală nu era ! Pentru că am simțit deodată, în micul întuneric amețit în care mă retrăsesem, cum cineva îmi așază pe umeri o șubă. O șubă groasă, încăpătoare, caldă, nesfîrșit de caldă, în care m-am strîns și pe care am strîns-o în jurul trupului, și în cîteva minute gravele maladii cărora le fusesem supus au dispărut ca prin farmec. Nu mai aveam nimic. Mă uitam cu ochii flămînzi în jurul meu, vedeam pietrele de pe țărm, vedeam gesturile plutașilor și-i mai vedeam pe unul dintre ei care — rămas doar în cămașă pe frig — tremura încet. Sau mi se părea... A lui să fi fost șuba ? Dar nu mai aveam timp de întrebări. Scosesem carnetul și-mi notam tot felul de fleacuri, uitînd să scriu lucrul cel mai important : numele celui care-și luase șuba de pe umeri și mi-o pusese mie... Ba chiar (dacă nu mă înșală memoria) peste jumătate de oră, la despărțire, nici măcar nu i-am mulțumit. Îi mulțumesc acum, după mai bine de două decenii. Iar în ceasurile grele ale existenței, nu puține aceste ceasuri, cînd dintr-un motiv sau altul mă la cu frig, gîndul meu călătorește pe Bistrița în sus către ei și, deodată, nu mă mai simt atît de singur, de neajutorat.

FLORIN MUGUR

Țara și-a spus cuvîntul

● O neîncetată luptă de afirmare a demnității neamului ●

„GAZETA TRANSILVANIEI" și actul istoric de la 23 August 1944

La 23 August 1944, întregul popor român a făcut din opțiunea sa liberă și nestrămutată pentru independență, suveranitate și unitate o condiție cardinală de existență în istoria tumultuoasă a acestui veac. A zăbovi asupra cronicii unui an — 1944 — așa cum apare ea zugrăvită într-una din cele mai vechi publicații românești, cu tradiții adînci în lupta pentru înfăptuirea aspirațiilor fierbinți ale poporului român, înseamnă a adăuga noi dovezi, mai puțin cunoscute, la letopisețul jertfelor și izbînzilor neamului nostru în apărarea libertății și integrității vetrei străbune.

„Gazeta Transilvaniei" de simbătă, 1 ianuarie 1944, a apărut în 8 pagini și cuprindea pe frontispiciu indicația : „Proprietară Asociațiunea Astra-Brașov ; apare de două ori pe săptămînă prin îngrijirea unui comitet de redacție". Imediat, sub titlul gazetei, se preciza că publicația constituia un „steag ridicat la 1838 de Gheorghe Barițiu și sfinții de luptele purtate sub cutele lui de atîția urmași, în frunte cu Mureșenii". Redacția și administrația funcționau la Brașov. Publicația nu aparținea unui partid politic, ci Asociației culturale „Astra".

În concepția redacției, **„Gazeta Transilvaniei"** trebuia să fie o tribună a tuturora, de la jertfitorul dascăl... pînă la profesorul universitar, de la omenosul țăran truditor al ogoarelor și harnicul muncitor din fabrici și uzine, pînă la academician. **„Gazeta"** își fixase, de la început, un singur obiectiv major : anularea „Diktatului" de la Viena. Ea a mers pe drumul trasat, fără abatere. Cenzurarea coloanelor ei, inevitabilă în timpul războiului, este marcată aproape totdeauna cu chipul lui Mihai Viteazul sau Avram Iancu. În mod intenționat nu se înlocuia textul cenzurat cu alt text, cum erau dispozițiile. Așa cum rezultă din pagini memorialistice puțin cunoscute, uneori, în ciuda interdicției exprese a cenzurii, unele articole au reușit să apară pe baza rezoluției redactorului responsabil Ion Colan, care scria pe materialele în cauză : „Pe răspunderea mea personală se va publica". Aceasta pentru a feri pe muncitorii zețari de consecințele grave ale nerespectării ordinelor cenzurii. Conducerea **„Gazetei"** primește numeroase avertismente de la Ministerul Propagandei Naționale. Redactorul responsabil își pregătise din vreme un mic geamantan cu cele absolut necesare, în cazul în care ar fi fost pofțit să domiciliezze în altă localitate, de pildă, la Tîrgu Jiu.

I. Anticipări

La 1 ianuarie 1944, sub semnătura lui Ion Colan, în **„Gazetă"** apărea editorialul **„Nu aduce anul..."**, titlu continuat în text cu „...ce aduce ceasul". „Pot trece peste noi ani grei și sterpi, putem fi puși în cumpăna îndoielilor oricînd, judecățile ne pot fi răsturnate de evenimente, fără ca ceasul pe care îl așteptăm să-l poată opri cineva a bate atunci cînd îi va veni vremea". În aceeași primă pagină, un alt redactor, V. Branișce, semna articolul **„Gînd bun de Anul nou"**, din care citîm : „De mii de ani strămoșii își dorm somnul în glia pe care au muncit-o din greu și pe care au apărat-o cu cinste. Din acest pămînt ne-au răsărit credințele, ne-au înflorit nădejdile și ni s-au scuturat atîtea vise. Dreptate am avut puțină. Obidă multă. Luptă și suferință. Dar despărțiți de frontiere omenești, hărțuiți de împărății puternice, vînduți și prădați pe la soroace, noi n-am încetat nici o clipă să fim un singur neam... De aceea și credința noastră în unitatea pămîntului Transilvaniei este una și nedespărțită... Iar fraților vremelnic încercați le trimitem o caldă urare și o strămoșească îmbărbătare : mult a fost, puțin a rămas".

În numărul 13 al **„Gazetei"**, din 16 februarie 1944, apărea articolul **„În pragul vremii"**, în care se releva : „Oamenii încep să-și dea seama că adevărul așteaptă dincolo de înverșunarea faptelor... Pentru aceasta trebuie să nădăjduim. Atunci lupta noastră ne va părea desăvîrșit îndreptățită, iar jertfele noastre mai luminate și mai pline de rod. Pentru acel „mîine" de îndreptare și adevăr, răsplătitor și drag, pentru acel „mîine" aducător de împăcare și cuprinzător de țară întreagă, să ne luminăm inima și să privim cu seninătate asupra clocotului care se iscă dincolo de vrerea și de priceperea noastră. Sub viforniță de acum, bobul adevărului a și încolțit în brazda așteptărilor. În cumințenia și în tăcerea noastră nădăjduitoare primăvara își află solziile dintîi".

Anticiparea evenimentelor epocale pentru istoria României devine mai precisă și mai frecventă pe măsură ce ne apropiem de 23 August 1944.

La 17 iunie 1944, în numărul 38 al **„Gazetei"** apărea articolul **„În preajma păcii"**, din care redăm începutul : „Din încleștarea tot mai aprigă a luptelor, toată lumea a înțeles că sfîrșitul este aproape. Trăim clipe hotărîtoare, de sentința cărora atîrnă viața multor veleaturi. În organismul cuprinzător al omenirii, raportul dintre efort și repaos păstrează aceeași proporție ca în viața oricărei făpturi... O sete de viață tihnită va pogorî în inima soldaților de astăzi, acoperind pămîntul cu pace".

În numărul 43 al **„Gazetei"**, prof. universitar Onisifor Ghibu, al cărui centenar a fost sărbătorit în 1963, în cadrul aniversărilor UNESCO, se ocupa în articolul **„Educație și educatori"** de tipul de educator român al zilei de mîine. El sublinia : „Individul roman trebuie educat în spiritul marilor tradiții pe care ni le-au lăsat înaintașii noștri, începînd cu cei mai vechi, și în spiritul marilor idealuri pe care ni le impune destinul nostru istoric, încadrat în marile idealuri universale, în măsura în care acestea se potrivesc cu sufletul și cu nevoile noastre... Trebuie să facem să se trezească în fiecare din noi însine conștiința înaltă a valorii noastre proprii și a datoriei noastre, care trebuie împlinită fără tranzacțiuni și fără compromisuri".

La 19 august, în numărul 47 al „Gazetei", V. Branișce afirma : „Acum — deși frămîntările bat la poartă — căile viitorului încep să se limpezească. Vedem că ne așteaptă o luptă... grea și dîrză, dar care va fi încununată de izbîndă, dacă vom ști să ne închegăm în acea unitate primordială a neamului, a cărei obîrsie se pierde în tainele timpului. Și cel dintîi pas l-am și făcut în **regăsirea noastră**". La aceeași dată, redactorul-responsabil al „Gazetei", Ion Colan, în articolul **„În așteptare"** reda starea de spirit din acele zile, fixată cu plasticitate. Autorul relata : „Fiece zi închide în ea de o vreme incoace și alte bombe decît cele lansate din avioane... Zvonurile circulă contradictoriu. S-a ajuns la punctul cînd totul pare posibil și e. Logicul dă lupta cu nelogicul". În continuare, autorul susținea că „dacă vîslașii țin bine barca și toate lopețile bat în aceiași sens, totdeauna se va găsi cine să o scoată la țărm. Porunca ceasului ce ne bîntuie e **să nu ne rupem.** Unde mergem, să mergem toți. Loc fiind, nimeni nu ne va putea sparge. E singura tărie pe care putem conta".

Istoria stă mărturie că în pofida vitregiei vremurilor, ori de cîte ori au fost puse în cumpănă ființa statului și dăinuirea noastră națională, poporul român, inspirat și condus de forțele sociale și politice cele mai înaintate ale societății, a acționat în deplină unitate și a luptat cu abnegație pentru salvgardarea libertății sale. În acest spirit au fost receptate de **„Gazeta Transilvaniei"** faptele de glorie care dau continut revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, ca moment crucial în istoria poporului român.

II. Percepția evenimențială

Desfășurarea evenimentelor istorice de la 23 August 1944 este relatată de **„Gazeta Transilvaniei"** la 26 august, în numărul 48, intrucît între 19 august și data amintită ziarul nu a apărut. Toate știrile pe această temă sînt publicate sub titlul **„România a încheiat armistițiul cu aliații"**. În cuprinsul relatărilor se arată, în primul rînd, că în seara de 23 August 1944 posturile de radio au anunțat încheierea armistițiului cu puterile aliate și încetarea ostilităților pe frontul din Est. Se subliniază înlocuirea sistemului de guvernare dictatorial cu unul democratic și recunoașterea din partea aliaților a drepturilor noastre asupra Transilvaniei. Ziarul releva că schimbarea a fost necesară pentru a salva națiunea de la o prăbușire sigură. Țara își păstrează deplina ei suveranitate, fără amestecul nici unei puteri străine în treburile ei, conchide **„Gazeta"**.

Semnalînd componența noului guvern și apreciind drept concludent faptul că din el fac parte reprezentanții celor mai de seamă a patru partide, element semnificativ pentru orientarea internă și externă a țării, ziarul îl menționa în mod expres pe Lucrețiu Pătrășcanu, ca membru al guvernului din partea Partidului Comunist. După cum se știe, instituirea acestui nou guvern se înscria ca un fapt fără precedent în istoria politică a României, fiind prin el însuși reprezentativ pentru caracterul revoluției declanșate.

Un aspect fundamental pe care ziarul îl reliefează cu toată claritatea, sub titlul „Lupta pentru Transilvania", este acela că „o dată cu formarea noului guvern, **lupta pe față pentru reocuparea Transilvaniei de nord este deschisă**". Într-adevăr, 23 August a inaugurat începutul războiului împotriva Germaniei hitleriste, ca unul din primele acte suverane ale României.

La 30 august 1944, Ion Colan, în articolul **„Bubuie tunul pe Olt"**, semnala „ultimul chenar cernit pe care îl mai punem pentru Transilvania, gazetei noastre la a patra amintire a tristei zile de 30 august 1940"... „Ne vom întoarce acasă. Și nimeni nu va avea dreptul să ne acuze că tropotul cailor noștri scurmă țărînă străină". Iar V. Branișce scria : „Pentru întîiași dată după patru ani de necurmate umiliri, ziua de 30 august ne găsește cu fruntea sus, cu ochii luminați de zorile nădejdei. S-a sfîrșit cu tăcerea. S-au rupt lanțurile care ne țineau sub obroc cu vorbe și gînduri, năzuințe și sperante. Nu mai sîntem siliți prin tratate făurite de nechemați, să stăm cot la cot cu răpitorii pămîntului Transilvaniei. Paradoxala situație în care ne găseam în urma monstruosului arbitraj de la Viena... a luat sfîrșit... Nu mai adunăm material documentar pentru ca să arătăm unor foruri inexistente că piroane au fost înfipte în trupuri românești, că martirii Transilvaniei trec șirag dincolo de zare. În ziua de 30 august, zi de doliu național și pentru pierderea vetrei neamului, dar și pentru umilirea îndurată, noi avem o credință și o mîngîiere : **vom trece hotarul"**.

Aceste opinii nu puteau să nu-și găsească o puternică și emoționantă expresie în coloanele „Gazetei" știut fiind că sub o copleșitoare presiune și amenințare cu folosirea forței, exercitate cu brutalitate de marile puteri fasciste, împotriva principiilor și normelor dreptului internațional, României i-a fost smulsă Transilvania de nord, străvechi pămînt românesc, înstrăinat prin silnicie în baza odiosului „Diktat" de la Viena din 30 august 1940.

Tot la 30 august 1944, în rubrica intitulată **„Frontul diplomatic"**, M. Mateescu aprecia : „Evenimentul politic, de o incontestabilă importanță este cel petrecut în seara zilei de 23 August... Dacă pînă acum această readucere a pămîntului Transilvaniei o așteptam într-un viitor pe care nimeni nu-l putea preciza, astăzi mărețul ideal și-a recăpătat valoarea actului de actualitate pe care oricine poate să-l verifice. Armata țării a pus piciorul pe pămîntul Transilvaniei de nord și alungă stăpînirea instaurată printr-un verdict monstruos. Timp de patru ani trupul Ardealului a sîngerat și nimeni n-a putut aduce nici o alinare suferințelor la care au fost supuși milioanele de frați... pe plan internațional noua atitudine a României a produs o impresie profundă".

Aceleași idei sînt reluate și amplificate în articolul **„Clipe mari"** din 9 septembrie 1944 (numărul 50 al „Gazetei Transilvaniei"). În articol se arată : „Neamul întreg, din toate colțurile locuite de români, vibrează azi mai puternic decît bătăile tunurilor care despică orizonturile și sfarmă silnicile îngrădiri în care am fost zvîrliți cu brutalitate acum patru ani... Am stat necontenit și exclusiv în serviciul acestui mare strigăt de durere al neamului în acești patru ani. N-a existat formă a scrisului pe care să n-o încercăm pentru a ține mereu viu focul în inimile cititorilor... În aceste cline vibrează puternic o singură coardă, care transmite același și necontenit strigăt de luptă și îndemn al zilei de azi și de ieri și al celei de mîine : solidaritate ! Bloc de stîncă, întregul neam, cu o singură dorință, cu o singură voință ; căci numai astfel vom reuși să recucerim și să consolidăm biruința, de a cărei realizare nimeni nu se îndoiește nici o clipă".

La 23 septembrie 1944, în numărul 52 al **„Gazetei Transilvaniei"** M. Mateescu își continua aprecierile pe marginea însemnătății actului istoric de la 23 August : „În ce ne priveste pe noi, românii, sîntem într-adevăr la o mare cotitură. Și, se cade să precizăm, la o mare cotitură a clasei conducătoare. Cei patru ani din urmă n-au putut schimba structura sufletească a românului dornic de libertate".

La 11 octombrie 1944, numărul 55 al **„Gazetei Transilvaniei"** era conceput ca ediție festivă închinată eliberării Clujului. V. Branișce scria : „La Cluj au amuțit tunurile. Au amuțit și vocile sfruntate ce patru ani au împănat lumea cu glasul nedreptății lor. Orașul tineretii veșnice se întoarce dintr-o grea primejdie, cu haina sfîșiată ca și podoaba aleilor sale zdrențuite de vînturile toamnei... Clujul, țara românismului, orașul marilor creații spirituale ale neamului este cheia de boltă a întregii Transilvanii. În el duc toate drumurile reîntregirii totale și definitive".

Într-un articol omagial intitulat „1 Decembrie", publicat la 2 decembrie 1944, în numărul 62 al „Gazetei Transilvaniei", de V. Branișce se arată : „Numai actul de la 23 August a readus România în matca alianțelor ei naturale. Pentru a se zmulge dintr-o alianță în care fusese zvîrlită nu din voia ei, țara noastră a dat dovadă de cea mai desăvîrșită loialitate... Țara și-a spus cuvîntul. A fost un plebiscit unanim. Iar bubuitul de tun a deschis bătălia Transilvaniei, pentru care s-au înfrățit în moarte ostași români și sovietici. La căpătîiul lor străjuiește ca o candelă un punct din armistițiu : recunoașterea Transilvaniei noastre".

III. Proiecții în viitor

În mod remarcabil, într-o perioadă în care cel de-al doilea război mondial nu era încheiat, iar în viața politică a României se produceau evenimente de primă mărime care cereau să fie înțelese și analizate cu toată grija, se manifestau deja și preocupări de perspectivă față de însuși viitorul continentului nostru. O asemenea preocupare își găsește reflectarea în articolul **„Securitatea europeană"**, apărut în numărul 62 al **„Gazetei Transilvaniei"** din 2 decembrie 1944, sub semnătura lui M. Mateescu. Actualitatea unora din ideile dezvoltate în articolul amintit justifică reproducerea unor ample extrase. „Problema care preocupă națiunile este securitatea europeană. Așadar, ar fi vorba de solidaritatea tuturor națiunilor, mari și mici, de o acțiune hotărîtă de reconstrucție și de luptă pentru preîntîmpinarea oricărei agresiuni, de orice fel și de oriunde ar veni. Credința generală este că numai în cadrul unei securități temeinice pacea va putea fi păzită, iar strădaniile viitoare ale popoarelor vor folosi, cu adevărat, operei de refacere a continentului".

Referindu-se la principiile care vor statornici organizarea Europei de mîine, autorul susține că solidaritatea națiunilor nu trebuie să se bazeze numai pe „formă", în paguba fondului.

El pledează pentru înlocuirea retoricii cu fapte, care să dovedească realitatea unor interese de viață și să cuprindă în mod egal toate națiunile.

M. Mateescu învederează că „nu printr-o Europă divizată se va putea obține securitatea, ci printr-o trăire în care comunitatea de interese și idealuri să constituie un tot indivizibil. Nu trasarea unei granițe care să despartă continentul în două va crea acea solidaritate între popoare care să excludă în viitor tendințe de expansiune și dominare, ci conlucrarea armonioasă, atît politică cît și economică, va crea acel bloc al unității continentului nostru".

Aceleași idei le găsim dezvoltate și în articolul **„Țara rămîne"** de V. Branișce din același număr al „Gazetei". În articol se arată : „Ca mîine vor trece și zvîrcolirile tragice ale ceasului de față. Sînt fenomene inerente stării în care ne găsim, consecințe ale politicii noastre greșite din ultimii ani... Țara însă rămîne în veacul veacului. Atîta timp cît suflarea românească va viețui pe plaiurile noastre, ținta strădaniilor românești se va sintetiza într-o neîncetată luptă de afirmare a demnității neamului, închegate în granitele firești ale țării. Fraților, prinși în iuresul luptei, nu uitați : **noi trecem, țara rămîne"**.

În ultimul număr (65), din 23 decembrie 1944, atrag atenția patru noțiuni folosite în două articole diferite ale **„Gazetei Transilvaniei"** : libertate și legalitate, pace și pîine. Acestea sînt prioritățile pe care le vedea, la sfîrșitul unui an istoric, unul dintre cele mai vechi ziare transilvănene.

Articolele semnate de redactorii și colaboratorii **„Gazetei"** nu pot fi, desigur, privite altfel decît în contextul frămîntatelor vremuri în care au fost scrise. Dincolo de nuanțe, de înțelegerea parțială sau timidă a unor realități, a căror amploare veritabilă nu o putea dovedi în perspectivă decît istoria, articolele din **„Gazeta Transilvaniei"** se fac oglinda fidelă a unui autentic patriotism, a unei credințe neclintite în victoria dreptății, în triumful marilor principii care trebuie să stea la baza alcătuirilor umane și a organizării conviețuirii pașnice între națiunile lumii. Chiar dacă valoarea articolelor semnalate nu este întotdeauna egală, ele merită să fie scoase din uitare și anonimat în anul în care aniversăm pentru a patruzecea oară evenimente ai căror cronicari, ilustri sau modești, dar iubitori de țară, au fost și redactorii **„Gazetei Transilvaniei"**, publicație de prestigiu, cu trainică rezonanță în dezvoltarea spiritualității românești.

Așa cum subliniia secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, unitatea de voință și acțiune a poporului român a constituit factorul politic fundamental al victoriei revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă. În ciuda condițiilor grele ale ilegalității, P.C.R. a fost cel dintîi și cel mai hotărît adversar al fascismului, al politicii imperialiste și revizioniste, situîndu-se cu toată fermitatea în fruntea celor mai înaintate forțe patriotice ale țării pentru apărarea ființei naționale, a independenței și suveranității patriei. **„Partidul nostru a fost factorul hotărîtor în mobilizarea tuturor forțelor poporului român în lupta dusă, alături de armata sovietică, pînă la zdrobirea definitivă a fascismului german".**

În acest context se cuvine să cinstim astăzi memoria celor care s-au identificat cu obiectivele vitale ale poporului nostru de a fi liber și independent, de a fi el însuși, de a se dezvolta unit în vatra sa străbună, de a ocupa un loc demn în concertul națiunilor lumii.

IOAN VOICU ■

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Cine îl ajută să revină acasă?

■ „La numai patru zile după ce m-am născut, am rămas fără mamă, pentru ca la vîrsta de opt ani să-mi pierd și tatăl. Rămas fără sprijin, am ajuns la Casa de copii din Hălăucești, jud. Iași, iar după terminarea clasei a V-a, la Casa de copii din Budai, unde am terminat școala generală. N-am disperat și nici nu mi-am luat lumea în cap, preferind să învăț, ca să răzbun ceva din tristețea vieții mele. Am dat, prin urmare, examen la Liceul silvic din Cîmpulung-Moldovenesc, la absolvirea căruia am fost repartizat, ca practicant, la Ocolul silvic Pașcani. După două luni, am fost trimis la Districtul silvic Tătărași, adică în comuna mea natală, unde n-o mai cunosteam decît pe bunica. Eram acasă ! Din păcate, a trebuit să dau un nou examen pentru Ocolul silvic Bîrnova. Am reușit primul. Dar singura mea dorință e să revin acasă, lîngă această bătrînă, singura care-mi mai aduce aminte de părinții mei dispăruți". **(Vasile Buleu, satul Uda, comuna Tătărași, jud. Iași).**

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ **Între Tokio și Los Angeles.** 1964 vara. Vacanța mare. Ca orice puști îndrăgostit de sport, urmăream la televizor transmisiile de la J.O. din îndepărtata Japoniei. Sportivii români, cu excepția Iolandei Balaș, nu se numărau printre protagoniști. Tocmai în acele zile părinții mei aveau niște vizite de făcut și numai la cunoștințe ce nu aveau televizor. Eu, vorba lui Creangă, nu mă dam dus de acasă. La protestele mele (vroiam să văd întrecerile de înot — era epoca lui Don Schollander) sau gimnastica, mama mi-a răspuns : „Te-aș înțelege dacă ar fi vorba de ai noștri, dar tu nu vezi că noi ne situăm destul de modest ?

Anii au trecut, iar de acest episod al copilăriei mi-am amintit acum, cu ocazia J.O. de la Los Angeles. Acum, cînd, iată, am reușit prima medalie la înot, cînd la gimnastică nu ne mai mulțumește decît aurul, cînd la haltere obținem medalii de aur și argint (ba chiar și un record olimpic !). Acum, cînd sportivii noștri sînt protagoniști ai jocurilor.

Iată izbînda României încă într-un domeniu : acela al sportului. Saltul de la Tokio 1964 la Los Angeles 1984 are loc sub pecetea „Epocii Ceaușescu". Minunatele condiții create sportivilor din patria noastră, sufletul nou adus și în sport, permanenta grijă a conducerii superioare de partid, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a concretizat prin această avalanșă de medalii, între care predomină cele din cel mai prețios metal. Sportivii țării se prezintă cu fruntea sus în cele două mărețe evenimente din istoria partidului și statului nostru : cea de a 40-a aniversare a revoluției de eliberare națională și socială antiimperialistă și antifascistă și cel de al XIII-lea Congres al P.C.R. **(Dan Dănuț Doru)**

■ După ce i-a lăsat pe mîna unor administratori oneroși care au și trecut prin furcile cercetării penale, Grupul de șantiere 5 din București a uitat să-și achite tonte datorille față de locatari, lăsînd blocul în cauză fără recepția finală, de unde și mulțimea de deficiențe : pereți de rezistență fisurați, pereți despărțitori șubrezi, apartamente cu igrasie și mucegai, casa liftului descoperită. Deși situația a fost adusă la cunoștință constructorului, prin adresa nr. 2 5093/31 10 1983, nimeni nu vrea să vadă ce se petrece în **blocul IV 1 A, str. Luică, nr. 35, sec. 4, București,** a cărui **asociație** ne scrie. Noi sperăm că de astă dată constructorul vă va face o surpriză plăcută.

■ **Emil Seuleanu din Tecuci, str. 25 Septembrie, nr. 46, jud. Galați,** pensionar cu un venit de 1 600 lei, a fost obligat să participe cu o contribuție benevolă de 55 lei. Cerînd Consiliului popular Tecuci să-i absolve de această contribuție, petentul a fost răsplătit cu majorarea sumei la 105 lei. Nemulțumit, a făcut trei cereri la Consiliul popular județean Galați, fără să primească însă nici un răspuns. Noi nu spunem că i s-a băgat mîna în buzunar, e posibil ca hotărîrea să aibă un temei legal, dar nu înțelegem de ce nu i se dă o lămurire, ce să știe și omul cum să-și chiverniséască pensia. Cîte cereri trebuie să facă ?

■ Analizînd scrisoarea adresată revistei de către Ion Ioniță din Focșani, **Comitetul de partid al Combinatului siderurgic Galați** ne aduce la cunoștință că petentului i s-a restituit suma de 1 051 lei, reținută din eroare pentru concediul de odihnă efectuat în 1983. După ce mandatul a făcut cîteva drumuri în plus, căci între timp sesizantul se mutase, acesta a fost găsit la noua lui adresă și i s-au înmînat banii.

■ „Mă numesc **Constantin Habet** și locuiesc în **Bacău, str. Frunzei, nr. 18.** În 1977 am lucrat la Întreprinderea de reparații Brăila, care avea o secție în Constanța, unde am urmat și un curs de calificare pentru mașiniști instalatori de foraje, terminat în iunie 1978. În prezent secția aparține de I.U.G.T.C. Constanța. Deoarece în anul 1980 am plecat din întreprindere, mi-am retras și dosarul personal din care, în mod inexplicabil lipsea diploma de absolvire a cursului pe care îl făcusem. De atunci am făcut nenumărate drumuri ca să-mi pot ridica diploma dar de fiecare dată mai se dă alt răspuns. Vreau să vă spun că nu cer acest act ca să-l pun în ramă, ci pentru a putea profesa meseria în care m-am calificat dar pe care trebuie s-o amîn pînă se va întîmpla minunea să-l găsesc". Dacă nu se găsește documentul, trebuie să se găsească vinovatul. Însă nu pricepem de ce nu vi se eliberează un duplicat, că doar nu e act secret.

■ **Maria Strungaru din Drobeta-Turnu Severin, str. Banatului, Bl. 3, SC. 3, Ap. 1, jud. Mehedinți,** născută în com. Porcești (Moldovenl), jud. Neamț, vrea să-și cunoască tatăl, dispărut de acasă la numai un an după căsătoria cu Elena Strungaru, de care s-a despărțit prin divorț. Nu vea să-l reproșeze nimic, ci doar să-l vadă.

■ După ce a terminat Școala profesională M.I.U., avînd contract cu Întreprinderea „Țesătura" din Iași, **Lăcrămioara Niță,** domiciliată în Iași, **str. Roman Vodă, nr. 10, Bl. H 2, sc. D, Et. 2, Ap. 9,** nu s-a putut angaja, motivîndu-i-se că acest lucru nu e posibil, fiindcă nu mai sînt locuri. Rămîne ca absolventa să trăiască din pensia de urmaș a mamei, ea fiind orfană de tată, sau s-o ia de la capăt. Normal e să-nceapă cu sfîrșitul, și acest lucru e posibil dacă o vor sprijini organele locale.

■ Contrar așteptărilor, **Ion Porojan, din satul Căzănești, com. Ghioroiu, jud. Vîlcea,** întîmpină mari necazuri în obținerea cotei de benzină pentru motoreta sa VL—1—483. După ce, într-una din luni, i s-a refuzat cantitatea de 2 (trei) litri pentru cea de-a treia decadă, în luna următoare a sesizat că în locul său semnase altcineva, ceea ce înseamnă că acel cineva a primit și benzina. Atrăgîndu-i atenția asupra acestei ciudățenii, Cîmpoieru Marin, șeful stației PECO din comuna Bălcești, unde s-a petrecut dandanaua, i-ar fi răspuns astfel sesizantului : „Am să te fac eu luna următoare să te duci la Vîlcea, ca să-mi aduci țiduială, și să mai dai și 60 de lei pe drum !" Țiduia, ca țiduia, dar ce facem cu semnătura ?

■ O dispariție misterioasă s-a întîmplat în **comuna Burila Mare, jud. Mehedinți,** după cum ne informează **un grup de cadre didactice** din localitate, unde contabilul s-a făcut nevăzut cu salariile dascălilor care au rămas fără retribuție timp de trei luni. După ce au informat conducerea Consiliului popular, care așijderea n-avea știință de plecare funcționarului, acesta a fost depistat la un spital din Drobeta-Turnu Severin. După ce a sosit un revizor din comuna Devesel, ca să verifice fișetul, s-a aflat că, de fapt, banii și toate actele erau păzite de o soră a contabilului din Drobeta-Turnu Severin, care le ținea la ea acasă. Tot în acest sens mai sîntem informați că, lunar, contabilul reține fiecărui salariat cîte șapte lei, pe motivul că trebuie să-și recupereze banii de transport. După aceste încurcături, împricinatul ori se îndrăvenește ori intră din nou la spital.

■ Urmare scrisorii trimise revistei de către Romulus Topor și Ladislau Stummer, care sesizau unele neglijențe în depozitarea gunoiului menajer, **Întreprinderea Arădeanca** ne informează că se străduiește demult să găsească o soluție, că s-a adresat în acest sens I.P.I.U. București pentru executarea unui studiu de proiectare în vederea recuperării căldurii prin arderea gunoiului menajer, dar că, nefiind competentă, aceasta a îndrumat întreprinderea către I.P.S.L.G.C. București, cărela i s-a și trimis comanda nr. 5 730. Cam încîlcit răspunsul dar tot e bine că s-a mișcat ceva, dacă am înțeles bine.

■ „M-am căsătorit în 1960, sperăm să am și eu parte de o viață fericită, dar în 1966, la numai 28 de ani, m-am îmbolnăvit foarte grav și am fost supusă la trei operații dificile la coloana vertebrală, în urma cărora am rămas cu ambele picioare paralizate. Toți cei dragi și mai ales soțul, de la care așteptam sprijin și mîngîiere, m-au părăsit tocmai acum, urmînd să înfrunt singură nenorocirea. Cu toate acestea, s-au găsit oameni care să fie mereu lîngă mine și să mă ajute, deși nu aveau nici o obligație. Aceștia sînt colocatarii mei Leonița Dandeș, Paraschiva Zaharia, Aurelia Hulel, Petruța Loancă și Florica Clement, cărora vă rog să le transmiteți prin intermediul revistei recunoștința și mulțumirile mele. Un alt om foarte apropiat, pe care nu l-a interesat atît cazul în sine, cît mai ales starea în care mă aflam, este doctorul Stere Carniciu de la Spitalul județean nr. 1 din Iași, ajutat de prof. dr. Melinescu, de asistenta Lenuța Siserman și de infirmiera Zinica Bulgaru. Tuturor le mulțumesc din suflet" **(Tincuța Bardan, str. Vasile Lupu, nr. 138, Bl. A1, tra. 1, ap. 1, Iași).**

■ Despre dezamăgirile unui iubitor al boxului aflăm de la **Stan Măroiu, Aleea Stupilor, nr. 7, Bloc. F3, Sc. I, Et. II, Ap. 9, sect. 4, București,** care a cumpărat pentru o competiție două bilete a cîte 50 de lei fiecare, pentru el și fiul său. Surpriza a venit însă cînd să intre în sală, căci li s-a interzis accesul pe motiv că tichetele nu sînt valabile. Nu înțelegem nici noi misterul, dacă nu cumva e un truc al organizatorilor la mijloc, dar, pentru elucidare, transcriem aici însemnele după documentele primite la redacție. Biletul : „Seria T, lei 50, nr. 0024886" ; tichetul : „C.P.M.B. — D.G.D.A.L., Palatul sportului și culturii, tichet — marcă, seria 007, sector H, rîndul 7, locul 14". Cineva a greșit aici și acesta nu e în nici un caz plătitorul.

■ Urmare a scrisorii adresate de Cornel Luntraru din Amara, **Consiliul popular al județului Ialomița** ne aduce la cunoștință că petentul, care avea dese neînțelegeri cu vecinul său, a primit aprobarea pentru a fi racordat la rețeaua de apă, începînd cu luna iunie a.c.

■ „După puținele mele cunoștințe, știu că Legea nr. 3/1972, art. 71, lit. c, interzice și sancționează condiționarea vînzării. Totuși, în Cluj-Napoca, zahărul vanilat nu poate fi cumpărat dacă nu achiziționezi și două conserve de pește, așa cum mi s-a întîmplat la unitatea „Minerva", în ziua de 15 iulie a.c. Și acesta nu e singurul caz de condiționare" **(Ion Chioreanu, str. Peană, nr. 13, Bl. R 12, Sc. I, Ap. 15, Et. III).** Aveți dreptate. Nu e singura dată cînd am criticat în revistă acest aspect cu totul ilegal dar meteahna tot n-a dispărut.

■ Dovadă e și faptul că **Ilie Colan din București, Post restant, Of. P.T.T.R. nr. 1,** ne semnalează vînzarea condiționată a cărților la librăria „Dacia Traiană" din Sibiu unde, voind să consemneze acest fapt în **Jurnalul cumpărătorului,** a fost invitat să părăsească unitatea, în timp ce alți cumpărători erau serviți discret fără condiții. Iată cum un lucru normal se face vinovat de un alt delict : vînzare preferențială !

■ **D.P.M.O.S. Neamț** ne informează că scrisoarea Mariei Esanu din Piatra Neamț, adresată revistei Flacăra, a fost soluționată pozitiv, petiționara fiind încadrată ca agent prestări la IJECOOP Piatra Neamț cu dispoziția de repartizare nr. 2940.

■ În numele locuitorilor **comunei Afumați, Sectorul agricol Ilfov,** Ilie Constantin propune ca transportul de călători între comună și Capitală să fie preluat de către I.T.B., din următoarele motive : Autobaza 2, călători, aparținătoare de I.T.A., nu efectuează un transport corepunzător (zile la rînd, diminețile, nu există nici o cursă) ; traseul actual I.T.A. se suprapune pe 2/3 din parcurs celui efectuat de I.T.B. ; traseul este scurt și aglomerat și nu convine autogării Obor. Toți locuitorii comunei, susține sesizantul, sînt de acord să plătească abonamente și bilete corespunzătoare I.T.B. pentru acest serviciu. Propunerea ni se pare logică și bine intenționată, așa că forurile de decizie se pot hotărî ușor.

■ Un răspuns pentru soții Stănciulescu din Rîmnicu Vîlcea, care nu și-au dat adresa completă, din partea **Ministerului Educației și Învățămîntului:** personalul didactic și maiștri-instructori beneficiază de sporul de vechime în învățămînt, prevăzut în Anexa 2 la Decretul nr. 325/1983, începînd cu data de 1 iulie 1984, dată de la care se aplică majorarea retribuirii personalului din învățămînt.

■ **Asociația locatarilor blocurilor A-4, B-3, D-5, din B-dul Muncii nr. 100—106, sector 2 București,** ne încunoștințează că de circa 2 luni de zile din proajma blocului E-2, mai exact spus din dreptul scării D, curge un jet mare de apă zi și noapte, care țîșnește direct din asfalt, din cauza unei conducte defecte. Noi, asociația, am anunțat I.C.A.B. și G.I.G.C., secțiile din Șoseaua Cățelu, cît și I.C.R.A.L. Foișor, centrul 5 din B-dul Muncii. Au venit reprezentanți de la amintitele mai sus unități și, ca în expresia clasică, au văzut și au plecat !

■ Lucrez, împreună cu alți zece colegi, în domeniul prelucrării maselor plastice și, din dorința de a ne ridica nivelul profesional, de vreo cinci ani căutăm două cărți de specialitate de care avem absolută nevoie : **Tehnologia prelucrării polimerilor,** manual pentru clasele a XI-a și a XII-a, și **Tehnologia prelucrării maselor plastice.** Am încercat la librării, am scris și la **Cartea prin poștă** dar nici pînă acum n-am reușit să procurăm aceste cărți pe care le considerăm foarte utile. Poate se va găsi totuși cineva care să ne ajute". **(Ioan Cristea, B-dul Cloșca, nr. 78, Bl. G-1, Ap. 23, Satu Mare).** Noi stim că s-au găsit cărți mult mai rare, darămite aceste manuale la ordinea zilei.

■ **Nicolae Tokacek din București** ne semnalează că monumentul lui Tudor Vladimirescu, aflat pe str. Mihai Eminescu, în dreptul imobilului cu nr. 216, a suferit în ultima vreme intervenția nesăbuită a unor suporteri cu înclinații grafomane.

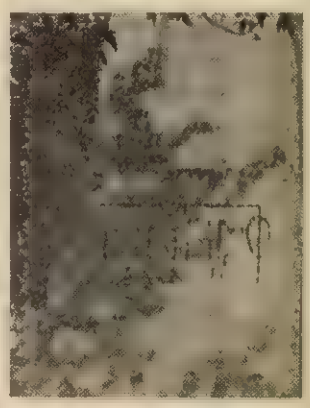

care au găsit de cuviință să scrie cu cretă neagră, pe una din părțile laterale ale soclului, cum se poate observa și din fotografie. Și noi sîntem admiratorii unor echipe dar pînă acum nu ne-a dus gîndul să ne manifestăm astfel.

■ La trei ani după ce a cumpărat 4 500 bucăți de țiglă pentru a-și acoperi noua sa casă, **Alexandrina Matyus** din **Baia Mare, str. Karl Marx, nr. 7/15, jud. Maramureș,** a constatat că materialul destinat acoperișului, făcut adică să dureze, s-a degradat aproape complet, din pricina unor vicii ascunse. Cu o confirmare a Consiliului popular, petenta s-a adresat unității producătoare, adică Întreprinderea de produse ceramice din Jimbolia, dar sesizării sale înregistrate cu nr. 29/10. 11. 1983 i s-a răspuns negativ. Ceva trebuie să fie la mijloc, fiindcă nu se va fi apucat proprietara să-și zdrobească singură țigla.

■ **Consiliul orășenesc al sindicatelor din Cîmpina** ne informează că, deși în primă instanță n-a procedat legal, Elena Irimia și-a primit totuși drepturile pentru concediul medical care-i fusese refuzat, întrucît s-a considerat că într-adevăr copilul fusese bolnav iar reținerea retribuției nu era principială. E bine că s-a cercetat fondul problemei și nu s-a dat un răspuns pripit.

■ Ne scrie un grup de pionieri de la **Școala generală din satul Prilog, comuna Orașu Nou, jud. Satu Mare,** în numele căruia semnează comandantul unității, **Vasile Handrău,** și comandantul instructor, învățătorul **Gheorghe Goje,** pentru a ne relata că terenul de fotbal al școlii, care pînă acum n-a deranjat pe nimeni, a fost într-una din zile arat de un tractorist înversunat, fără nici o înștiințare prealabilă a conducerii școlii. Pionierii au fost informați că hotărîrea de a reda agriculturii acești 50 de ari, care făceau bucuria școlarilor, a fost luată de președintele C.A.P. Nu știm cît a cîștigat prin această inițiativă dar știm sigur că nu s-a procedat corect față de copii și școală.

Pagină realizată de
RADU G. ȚEPOSU ■

POȘTA REDACȚIEI

Ionel Chira — Avram Iancu (Alba) : Absolvenții școlilor profesionale de pădurari nu pot ocupa posturi de tehnicieni silvici, aceștea pot fi ocupate de către absolvenții liceelor silvice fără condiții de vechime ■ **Lucreția Mărunțelu** — Făgăraș : Cereți sprijinul procuraturii locale ■ **Irina Ghediu** — Brașov : În cooperația meșteșugărească suma cuvenită lunar în acord global se determină pe baza tarifelor pe unitatea de produs și a producției fizice realizate, la nivelul subunității, de către muncitorii direct productivi. Retribuirea dv. s-a calculat corect ■ **Nicolae Matei** — Ploiești : Nu aveți ■ **Mândita Pusnel** — Frumusica (Botoșani) : Pot fi înscrisi la pensie pentru pierderea capacității de muncă cauzată de boală sau accident în afara procesului de muncă, numai cooperatorii încadrați în gradul I sau II de invaliditate, care au cel puțin 10 ani vechime în muncă în C.A.P. (cu realizarea volumului de muncă stabilit de adunarea generală) iar pierderea capacității de muncă a survenit în timpul activității de cooperator ■ **Neculai Gherghinis** — Pufești (Vrancea) : La Oficiul de evidență documentelor de asigurare ■ **Tudorița Moza** — Dor Mărunt (Călărași) : Vă interesați la DPMOS — Călărași ■ **Iosif Vereb** — Lugoj : Găsiți la farmacia nr. 24 din localitate ■ **Maria Luchian** — Mihail Kogălniceanu (Constanța) : De alocația de stat pentru copii beneficiază și cadrele didactice suplinitoare încadrate pe durata unui an școlar ■ **Valeriu Constantinescu** — București : De la 1 ianuarie 1976, în grupa II de muncă sînt prevăzute numai unitățile nucleare de gradul IV, nu și cele de gradul III ■ **Mariana Sîrbu** — Ineu : Adresați-vă la U.G.S.R.

MARGA NEDELEA ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Pildele rele strică moravurile bune

ONORATĂ INSTANȚĂ A MORALEI

• Weldin și-a recăpătat dragostea de viață • Rodul unui lanț de abateri •

Cine face sesizare pierde locul de onoare

În formația maistrului Constantin Piriia, de la Întreprinderea pentru aparate de măsură și control din Otopeni, lucrurile au păstrat multă vreme aparențe liniștitoare. Rufele se spălau în familie și rareori vecinii de secție reușeau să arunce cîte-o privire în curtea maistrului nostru. Ce-l va fi determinat, prin urmare, pe Ion Pascu să devină intransigent cu superiorul său, e greu de bănuit, și acest lucru nici nu interesează aici, fiindcă oricine are dreptul să arate cu degetul unele abateri de la disciplina producției.

Astfel se face că, într-una din zile, Ion Pascu se hotărăște să aducă la cunoștința conducerii parte din neregulile care se petreceau sub ochii lui (printre care și escamotarea unui fir de platină găsit pe coridor de maistru) și să ceară o verificare minuțioasă a neglijențelor de care se făcea vinovat Constantin Piriia. Sesizarea fu sortită eșecului, căci directorul Nedelcu Antonescu, promițînd îndreptarea lucrurilor, trecu de fapt cu vederea peste abaterile subordonatului său. Nemulțumit de felul cum a procedat conducerea, Ion Pascu perseverează și face o nouă sesizare, de astă dată mai amplă și mai amănunțită, către conducerea Centralei de utilaje și piese de schimb pentru industria chimică, forul tutelar al întreprinderii. Sesizantului i se asociază și Magdalena Boangher care se hotărăște să așternă pe hîrtie, cît mai fidel, o mulțime de abateri săvîrșite în formația maistrului Constantin Piriia. Cînd doi spun același lucru, înseamnă că ceva nu e în regulă, așa încît o comisie din partea centralei hotărăște să întreprindă o anchetă, desigur atentă și nepărtinitoare.

Multe din cele semnalate de Ion Pascu și Magdalena Boangher se adeveresc. Tot acum ieșe la iveală și faptul că maistrul era în secție un fel de cloșcă ocrotitoare care reușise, cu timpul, să stringă sub aripa sa aproape toată familia : Despina Piriia, soție ; Maria Grigore, fiică. Marieta Piriia, noră. Nu gradul de rudenie ar fi deranjat pe cineva, zice Ion Pascu, ci faptul că maistrul începuse să confunde secția cu familia, favorizîndu-și fiica și soția, tolerîndu-le acestora să croșeteze în timpul serviciului, altfel zis, complăcîndu-se în această discriminare fără nici un sentiment de vinovăție. Maistrul Constantin Piriia era un *pater familias* în toată regula !

Era limpede pentru toată lumea, de acum, că ceva trebuia schimbat, și încă degrabă. La cererea conducerii, inginerul șef Dinu Săndulescu face un **Referat în legătură cu situațiile constatate în secția a III-a, în 25 ianuarie 1984, cu ocazia controlului efectuat de reprezentanți ai Comitetului municipal de partid și ai C.U.P.S.I.C., în formația maistrului Constantin Piriia.** Extrem de judicios întocmit, referatul își propusese, pe lîngă sancțiunile de rigoare, să destrame clanul Piriia și să-i îndepărteze pe beligeranți pentru evitarea oricăror frictiuni. Astfel, inginerul șef propusese următoarele : Despina Piriia să fie transferată la secția I, formația IB ; Maria Grigore, fiica, să fie transferată la Atelierele VVC, din cadrul secției a IV-a, unde de altfel fusese mutată disciplinar ; Marieta Piriia, nora, să fie transferată în formația maistrului Gheorghe Răileanu ; Constantin Piriia să fie sancționat cu retragerea unei gradații pe două luni, pentru abateri disciplinare și pentru tolerarea unui climat de muncă necorespunzător ; Silvia Turea, șefa biroului personal, să fie sancționată pentru părăsirea întreprinderii în ziua de 25.01.1984, fără delegație semnată de șeful direct ; Ion Pascu să fie transferat în secția a IV-a, Vulcanizare, iar soția acestuia, Valeria Pascu, în secția a III-a. Celelalte sancțiuni și propuneri nu interesează în cazul de față. Conducerea întreprinderii analizează referatul, îl modifică pe ici, pe colo și întocmește, la rîndul ei un altul, către centrală în care se spun următoarele : Constantin Piriia a fost sancționat cu retragerea gradației, conform deciziei nr. 26/26.01.1984 ; Despina Piriia a fost transferată la secția I, formația automate **(unde, de fapt, nu s-a dus nici o zi**, după cum îmi confirmă inginerul șef) ; Ion Pascu a fost transferat la secția I, lăcătușerie (prima propunere de transfer, a inginerului șef, căzuse, întrucît maistrul Marin Sîrbu îi făcuse un referat de respingere). Urmează alte măsuri.

Ajunsă la acest punct, centrala analizează referatul întreprinderii și face cîteva adaosuri, considerînd că unele măsuri n-au fost suficient de severe. Prin urmare, decide : Constantin Piriia să fie sancționat cu retragerea gradației pe trei luni și să fie mutat în altă secție ; Ion Pascu să fie sancționat cu avertisment, pentru că nu s-a prezentat la noul loc de muncă ; Maria Anton să fie transferată la altă formație. Urmînd logica demersurilor, conducerea întreprinderii informează centrala că s-a aplicat sancțiunea dictată lui Constantin Piriia, evitînd cu bună știință să pomenească ceva despre mutarea acestuia. Spre a fi limpede înțeleși, trebuie să spunem că măsurile rămase în vigoare, care au avut adică ultimul cuvînt de spus, sînt cele ale centralei iar conducerea întreprinderii, ca subordonată, avea datoria să le pună în practică. Numai că n-a fost să fie așa iar directorul, crezînd probabil că uraganul a trecut, s-a mingiiat cu ideea că va putea escamota din nou situația incîlcită și va aduce liniștea și pacea în întreprindere. Observînd că mai nimic din ceea ce a hotărît forul superior n-a fost dus la capăt, Ion Pascu revine cu altă sesizare, spre o mai dreaptă luare aminte. De bună-credință, convinsă fiind că informarea întreprinderii conține lucruri adevărate iar nu gogomănii, centrala îi răspunde lui Ion Pascu, prin adresa nr. G3/7071/19.03.1984, că multe din cele sesizate s-au adeverit și s-au luat măsurile cuvenite. Ion Pascu vede însă cu ochii lui că familia Piriia s-a refăcut, ca o hidră, că maistrul însuși n-a fost clintit din loc și îi este dat să suporte zilnic amenințările clanului care-i ride în față. E luată în colimator și soția lui, Valeria Pascu, insinuîndu-se că cine nu știe să tacă are de trus ponoasele. Ofuscat, lezat în propriu-i orgoliu și simțind deșertăciunea eforturilor sale, Ion Pascu se încăpățînează și nu se prezintă la noul loc de muncă. I se părea nefiresc ca el să fie singurul care să respecte măsurile centralei, în timp ce restul își dădea coate pe la colțuri. Cert este că, intenționînd să rezolve onorabil acest transfer, conducerea îl trece pe împricinat în concediu, pentru ca, la revenire, să-l anunțe că hotărîrea a rămas aceeași, Ion Pascu continuă să nu se prezinte la noul loc de muncă și maistrul Ion Răileanu îi face un referat, în urma căruia i se desface contractul de muncă, prin Decizia nr. 112/15.03.1984, conform art. 130, lit. 1 din Codul muncii, pentru absențe nemotivate. Astfel se face că, încercînd să pună capăt unor abuzuri și neregului, sesizantul nostru s-a văzut în postura de a-și lua adio de la întreprindere, nu înainte ca șefa serviciului personal, Silvia Turea, să-l întrebe malițios dacă și-a luat salariul de șomer. Avea de ce rîde acum. Scăpase de un om inconfortabil.

Din punct de vedere juridic, desfacerea contractului de muncă este temeinică și legală, așa încît ea nu mai poate fi contestată. În ziua cînd am intrat în întreprindere, voind să răsfoiesc și eu dosarul personal al lui Ion Pascu, am avut surpriza să constat că lipsea tocmai decizia prin care i se desfăcuse contractul. O caut pe șefa serviciului personal dar e de negăsit. O caută și inginerul șef, Dinu Săndulescu, ce ține locul directorului în această perioadă, și n-o găsește nici el. Silvia Turea plecase din întreprindere, fără știrea nimănui, exact cum o făcuse și altădată, cu prilejul controlului din partea centralei. Încep să bănuiesc o oarecare complicitate între persoana dispărută și maistrul Constantin Piriia, bănuială confirmată de altfel de inginerul șef. Să presupunem însă că documentul ținut la mare preț, adică detașat de dosar, n-ar schimba deloc datele problemei. Ion Pascu a greșit fără îndoială într-un punct : trebuia să-și caute dreptatea acceptînd transferul iar nu înainte. Așa s-a și făcut că a căzut într-o greșeală greu de îndreptat. Însă orice om de bună-credință poate vedea că îndepărtarea lui a fost premeditată și că lucrurile au fost cusute cu ață albă mai cu seamă că intransigența ar fi trebuit să-i privească și pe ceilalți. Fiindcă iată cum s-au aplicat măsurile dispuse de centrală : Despina Piriia nu s-a prezentat la secția I, st. automate, ci mai aproape de soț ; Maria Grigore a mers la secția a III-a iar nu la secția a IV-a, Galvanizare; Constantin Piriia a rămas în același loc ; Maria Anton, la fel. E drept să ne întrebăm, prin urmare : acestea nu constituie abateri ? De ce singurul cu care conducerea întreprinderii a fost foarte drastică e Ion Pascu, adică exact cel care făcuse sesizarea și care tulburase apele afacerilor dubioase ? Acum ne apare cu totul limpede că vinovată e întîi de toate conducerea întreprinderii care, în loc să aplice sancțiunile hotărîte de centrală, încurajează mai departe incorectitudinea, lăsîndu-l pe Constantin Piriia să-și facă de cap, cum a făcut-o ani de-a rîndul. Secretara cu propaganda, inginera Mariana Lăzărescu, mă ascultă cu atenție, căutînd parcă un răspuns dar adîncindu-se în tăcere. Ce să mai spui, de fapt, cînd e foarte limpede că greșeala lui Ion Pascu e rodul unui lanț de abateri în fața cărora răbdarea a fost cam greu pusă la încercare. Și Ion Pascu nu mai are nervii tari.

RADU G. ȚEPOSU ■

Omul — interioare de conștiință

Stăpînul

Manșetele albe pe fața de masă brodată cu flori. (Haina l-a dus-o ea în vestibul). Părul lui pieptănat cu cărare și bine periat, care nu mai așteaptă mîngîieri. Este ora 17,45. Sub privirea lui, mîinile ei forfotesc pe masă ca două mici animale surprinse de lumina lămpii : cuțitul și lingura în dreapta, furculița — în stînga. Dar gura lui atît de frumoasă se încăpățînează să nu se deschidă. E ca o vitrină bine întreținută la o dugheană în curs de demolare. Dacă ai deschide ușa, clopoțelul ar zbîrnîi dezarticulat și hodorogit. Sistemele de alarmă ale memoriei ei se pun în stare de funcționare : ce-a uitat ? de ce nu mănîncă ? Piperul ?... Este l... Pîinea, șervețelul, paharul, cana cu apă, tacîmurile toate... Bustul lui a adoptat forma monumentului pe care ea l-a ridicat în tinerețe. Opera ei de căpătîi pe care acuma cu puțină plastilină ar mai modifica-o pe ici, pe colo, ar face-o puțin mai caraghioasă, mai puțin țeapănă adică.

Zîmbetul îi îngheață pe buzele cu care în ultimul timp nu mai sărută decît ciorbele, sosurile, aluaturile... Pur și simplu nu-și dă seama ce-a putut să uite și rigiditatea lui o ține într-o stare de febrilitate temătoare... Dar astăzi, fiindcă băieții i-au telefonat de la mare, poate rîde măcar în sinea ei, ior ei poate să-și exerseze martialitatea cît o pofti... O mie de ani !... Tacîmurile sînt toate, pîinea, șervețelul, cana cu apă, paharul, piperul, hreanul, sosul de bulion... Trec acum prin mintea ei, frumos încolonate, ca pe o bandă de telex, toate cuvintele pe care le aude de la el în ultimii ani, vrea 14—16 cuvinte, toate comenzi și printre ele nu-l oflă pe acela care ar putea-o dumiri ce-a omis, ceva grav pesemne ..

O manșetă s-a mișcat și căutătura ei se strecoară sub partea lăsată vederii : nu cumva a fost ceva pe fața de masă ? Imaculatul ăsta i-a zbîrcit și asprit pielea. Dar de ce n-ar fi mîndră, nici unul dintre prietenii lor nu are asemenea manșete. În scrobeală pune puțină sare întotdeauna... Sarea ! A uitat sarea ! Cum de nu și-a dat seama... Dar, nu l... Acum că tot știe motivul înțepenelii lui poate să-l lase să aștepte, să rămînă așa mut și nedreptățit .. În fond, așa îl poate privi. Nu-i el opera ei ?

NICOLAE CRISTACHE ■

În legătură cu articolul „Demn și onest" din 17 02 1984 vă fac cunoscut :

Organele centrale din Ministerul Apărării Naționale și Ministerul Muncii au avizat favorabil dosarul invalidului WELDIN EDGAR WENZEL, astfel că prin Decizia nr. 64 636 din 25 07 1984 i s-a atribuit pensie de invaliditate gradul I (unu) cu data trecerii în retragere (05 02 1982).

Ministerul Muncii imediat după apariția articolului i-a acordat un ajutor special de 2 000 lei, iar Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a jud. Timiș i-a pus la dispoziție un cărucior manual.

Toate organele și persoanele solicitate au dat dovadă de multă omenie, înțelegere și promptitudine.

Sperăm ca și organele Consiliului popular municipal Timișoara să atribuie familiei lui spațiul necesar la parterul unui bloc pentru a nu mai fi dus în spate 4 (patru) etaje cum se întîmplă în prezent, iar vreo întreprindere să-i dea posibilitatea să se califice într-o altă meserie, întrucît cea pe care o are de brutar nu o mai poate practica.

Weldin și-a recăpătat dragostea de viață. El poate și trebuie să muncească. Veți mai avea vești despre acest caracter de fier.

Cu stimă, lt. colonel Theodor Marin

Mirajul și capcana falsomaniei

„...Am semnat un contract pentru munca la domiciliu cu Cooperativa „Prestarea" București, dar nu am primit de lucru și nici sumele înscrise în statele de plată a retribuției, pe numele meu, iar semnăturile nu sînt ale mele" declară **Ion Tufiș**, cărula **Eugen Pirvu**, șeful unității nr. 136, aparținînd de cooperativa sus-amintită, pretindea că i-a plătit suma de **19 479 lei.**

„...Nu am primit de lucru, nu am primit sumele prevăzute în statele de plată, iar semnăturile nu-mi aparțin" declară, la rîndul său, **Maria Tuescu**, în timp ce i se arată documentele „oficiale" din care rezultă că același Eugen Pirvu i-ar fi înminat **14 818 lei.**

„Am lucrat în luna iunie 1981 și am primit prin tovarășul Viorel Rău suma de **837 lei**, iar celelalte luni nu am lucrat, nu am primit alți bani, iar semnăturile de pe state nu-mi aparțin", relatează, uluit de suma pe care se pretinde că ar fi primit-o, de la Cooperativa „Prestarea" **(22 845 lei), Ioan Nistor.**

Nici Elena Rosai nu recunoaște semnăturile pentru suma de **27 196 lei. Nici Florian Udrea,** pentru suma de **10 493 lei.** Nici alți zeci și zeci de cetățeni ale căror nume apar în statele de plată ale unității nr. 136, aparținînd de Cooperativa „Prestarea".

Situația pare neverosimilă, dacă nu chiar absurdă, însă realitatea cazului pe care îl prezentăm este, într-adevăr, stupefiantă.

Neverosimilă, exagerată, rău intenționată, i s-a părut și căpitanului **Nicolae Fetcu** din Miliția sectorului 2 prima sesizare pe care a primit-o despre **„patronul Eugen Pirvu"**, cum îl eticheta autorul anonimei. „N-o să vă vină a crede, însă vă rog să verificați și o să vedeți că așa este — se sublinia în sesizare — Eugen Pirvu a transformat unitatea pe care o conduce într-o adevărată feudă, din care stoarce venituri fabuloase. Toată familia sa este încadrată fictiv și primește lunar zeci de mii de lei. Mulți dintre cei care apar în statele de plată sînt semnați în fals, unii nici nu știu că sînt trecuți, alții primesc sume mult mai mici decît cele înscrise. Dacă mai continuă așa, Pirvu ajunge în curînd milionar".

Firește, oricît ai fi de „familiarizat" cu aspecte de acest gen, nu poți să nu fii foarte circumspect în fața unor asemenea... exagerări.

Din capul locului reținea însă atenția opulența familiei Pirvu, care, pe lîngă faptul că cheltuise în alți ani sume mari de bani, inclusiv cu o excursie în mai multe țări din Europa, acumulase, într-o perioadă scurtă, un mare număr de opere de artă, valorînd sute de mii de lei. Or, pînă la încadrarea lui în funcția de șef al unității nr. 136 — aceasta în anul 1976 — Pirvu nu dispunea de atîtea bunuri sau posibilități de a le acumula. Se putea desprinde o primă concluzie.

De la cunoașterea prealabilă a modului de viață pe care îl duce familia vizată, se trece la verificarea metodică a actelor financiar-contabile, care, de asemenea, pun ofițerului de la economie și colegului său de la cercetări penale — **Dobrică Udriște** — un mare semn de întrebare, **prin modul neglijent în care sînt întocmite și haosul în ținerea evidenței lor.** „Să fie vorba de un... stil propriu ? Sau de premeditare, anume pentru a deruta eventualele verificări ?" se întreabă ofițerii Fetcu și Udriște.

Cu meticulozitatea și calmul ce se impuneau în astfel de cazuri dificile, cu răspunderea ce se cere în stabilirea adevărului, cu concursul specialiștilor în grafologie, pentru a se demonstra autenticitatea ori falsul semnăturilor de pe statele de plată, ofițerii au stabilit că Eugen Pirvu, abuzînd de încrederea pe care i-o acordase conducerea cooperativei, profitînd de lipsa de control, lăsîndu-se atras, pînă la pierderea simțului realității, de obținerea unor cîștiguri mari, ilegale, a recurs la **falsuri grosolane, repetate**, atît în privința retribuirii manoperelor aferente fiecărui produs, a evidenței producției realizate, cît și în semnarea statelor de plată, încît în numai trei-patru ani și-a însușit pe nedrept peste **600 000 lei**, atrăgînd și alți subalterni la săvîrșirea unor acte de înșelăciune, provocînd astfel avutului obștesc — așa cum aveau să stabilească, în final, maiorul **Dobrică Udriște**, — un prejudiciu de **789 677 lei.**

Mirajul unei vieți de huzur, bazată pe sute de semnături false, nu putea fi, în realitate, decît o capcană periculoasă, care i-a adus lui Eugen Pirvu **18 ani de închisoare și confiscarea averii.** Alte comentarii par de prisos. Se impun încă meditații din partea tuturor celor care pot și vor să evite asemenea consecințe.

MIHAI GROZAVU ■

INTELIGENȚA ROMÂNEASCĂ ÎN ACȚIUNE

Mai știi de unde sare iepurele !

● Valorificarea unui volum imens de manuscrise ● Un nou medicament al farmacistului Alexandru Torjescu ●

Eveniment Ștefan Odobleja:

Introducere în logica rezonanței

Ștefan Odobleja începe să devină un mit în istoria științei românești, un mit pornit din povestea de toată frumusețea a vieții unui om atins de aripa geniului sau măcar a gîndirii neobișnuite. A studiat enorm și a rămas un țăran desăvîrșit, a fost medic militar și a renunțat la onoruri după ce a făcut războiul în linia întîi, acolo unde victoria își alegea morții și fericiții, a publicat cărți și comunicări științifice în România și în marea metropolă culturală a lumii, Parisul, ca să se întoarcă în sat, convins că pentru a revoluționa medicina are nevoie de aparatură și laboratoare și, revenit la pămînt, în lumea cea fără de tulburări, a început să revoluționeze gîndirea. Cînd totul era schematizat un incendiu i-a cuprins casa și o mare parte din operă și a trebuit s-o ia de la capăt, rămînînd și țăran, un țăran ciudat pe care ceilalți ba îl admirau, ba nu-l înțelegeau și el scria și cultiva porumbul și-l nega pe Aristotel. S-a mutat în Drobeta-Turnu Severin și într-o casă obișnuită a scris o nouă logică, și-a propus să își ridice altă casă dar devenirea spiritului omenesc îl fascina mai mult decît introducerea curentului electric sau o întemeiere într-o curte. Odobleja trăia cu sentimentul că întemeiază în gîndire și nu ținea neapărat ca toți ceilalți să-l creadă și să-l înțeleagă, avea lumea lui și trăia demn și frumos, ca un țăran care conducea un imperiu al gîndirii, și scria pe hîrtie de împachetat, pe coperți de caiet, mă mir cum de n-a scris pe pereți și cum nu a scris pe brațe și pe coaja bătrînului corcoduș care îi umbrea intrarea în clădire. A lăsat după el o operă și este nevoie de oameni de nădejde care să descifreze cei 10-15 metri liniari de manuscrise legate pachet și puse în rafturile Arhivelor statului din Drobeta-Turnu Severin.

Mai zilele trecute, în Mehedinți a avut loc *un mare eveniment Odobleja :* Lansarea volumului *Introducere în logica rezonanței* de Ștefan Odobleja. Scrieri inedite într-o ediție îngrijită cu studiu introductiv și note de Alexandru Surdu și o prefață de Constantin Noica. Cu acest prilej a avut loc o reuniune și la ea s-a repetat cam tot ce știam despre acest Savant, în plus apărînd această noutate covîrșitoare, *Introducere în logica rezonanței*, tipărită prin grija Editurii Scrisul românesc din Craiova. Cartea reprezintă o valorificare a impresionantului volum de manuscrise, circa 50 000 de pagini, dintre care 15 000 se referă la logică, existent la Filiala Arhivelor Statului din Drobeta-Turnu Severin. Prin strădania celor de la Arhive, în sediul Filialei a fost amenajat un „cabinet Odobleja", în care pot fi consultate manuscrisele, cărțile și studiile publicate de savant. Amenajarea cabinetului Odobleja la Arhive a prilejuit și o interesantă expoziție permanentă, cu un stand de obiecte, ediții și fotografii ale părintelui ciberneticii.

Ilarie Hinoveanu, directorul Editurii Scrisul românesc, referindu-se la evenimentul lansării unei cărți de Ștefan Odobleja sublinia importanța întregii opere a savantului ca și nevoia publicării ei, alături de importantele contribuții ale unor savanți cu importante contribuții în domeniu, D. Danielopolu și Paul Postelnicu.

Cercetătorul Alexandru Surdu, cel care a îngrijit ediția și este unul dintre oamenii cu deosebite merite în reconsiderarea operei acestui om cu straniu și nefericit destin l-a încadrat pe Ștefan Odobleja în contextul logicii contemporane. Există logici clasice, matematice și dialectice. Lucrarea lui Ștefan Odobleja nu poate fi încadrată în nici una dintre acestea. Ca obiect al cercetării logica lui Odobleja se aseamănă cu logica clasică, de tip aristotelic, în care se tratează despre noțiuni, judecăți, silogisme, despre formele gîndirii uzuale, dar diferă de aceasta prin faptul că nu tratează aceste forme ca rezultate ale gîndirii, ca forme constituite, ci urmărește să le surprindă în însuși actul gîndirii. În acest sens, orientarea lui Odobleja este psihologistă, el considerînd gîndirea ca act psihic, așa cum o considerase și în *Psihologia consonantistă*. Odobleja utilizează în permanență metoda modelării nu numai geometrice, ci și fizice. El consideră că, pentru a mecaniza gîndirea, este necesară mai întîi reprezentarea ei geometrică, spațializarea ei în proiecție plană. Dar mecanizarea gîndirii presupune și modele fizice cinematice și dinamice, care urmează ulterior să fie automatizate Din perspectiva acestor tipuri de modelare, logica rezonanței are patru părți, geometria logicii, cinematica logicii, dinamica și mecanica. Este vorba de un plan grandios, de un proiect comparabil numai cu al lui Leibniz despre „characteristica universalis".

La reuniunea de la Drobeta-Turnu Severin Alexandru Surdu a subliniat faptul că proiectul lui Odobleja, ca și cel al lui Leibniz, n-a fost realizat, ceea ce nu-i scade însă din importanță. Cele 15 000 de file ale manuscrisului de logică dovedesc faptul incontestabil că Odobleja a luptat din răsputeri pentru realizarea lui. Din păcate nu tot materialul poate fi valorificat prin publicare. Ar mai putea fi publicate, aprecia Alexandru Surdu, cel puțin două volume referitoare la geometria și, respectiv, fizica logicii. Odobleja nu era un inginer. El nu construia mașini de gîndit. El le concepea. Dar manuscrisele sale dovedesc cu prisosință că era capabil să emită idei originale, de mare valoare, care trebuie să ne pună pe gînduri, înainte de a-l combate tezele sau chiar de a le lua în derîdere. Să nu uităm că în timpul vieții Ștefan Odobleja s-a înfățișat la cîteva notabilități științifice ale vremii și unele l-au îndrumat să se prezinte la o editură care publică lucrări științifico-fantastice. Este incontestabil, a subliniat Alexandru Surdu, că Odobleja nu este infailibil, că în urma unei construcții, cu cît este mai grandioasă, cu atît rămîne mai mult moloz. Dar este molozul despre care vorbea Perpessicius, editorul lui Eminescu, care moloz alături de măreția edificiului dă grandoare operei.

Despre prețuirea operei lui Ștefan Odobleja a vorbit prof. dr. Paul Postelnicu, președintele Asociației internaționale „Cybernetics Academy Odobleja" și membrii acestei asociații, Stelian Bajureanu, Titus Dumitrescu, Constantin Nechifor și Nicolae Istodor.

Valorificarea moștenirii Odobleja a început. Fără îndoială ea va scoate la iveală o operă și locul ei în istoria științei se va stabili mai greu sau mai ușor. Dar și mai fascinantă este povestea vieții acestui om, care a ajuns pe culmile succesului, a căzut în umbroasa vale a nimicului și acolo și-a păstrat demnitatea și a gîndit curajos, încercînd să revoluționeze gîndirea. Și în chiar ceasul sfîrșitului să se înalțe iar, viața să-l readucă pe culmi. Acum numele lui circulă. Cercetările și studiile despre Odobleja se înmulțesc. Cine știe în cîți ani analiza operei va depăși volumul manuscriselor. Au apărut oamenii de bine care continuă valorificarea operei sale. Revista Flacăra a deschis o cale și a lăsat drumul liber tuturor oamenilor de bună credință. Odobleja este o victorie în primul rînd a lui Odobleja, și mai apoi a celorlalți. Căci acum, cînd opera omului este în vogă, au apărut tot felul de inși, gata a se socoti „odoblejiști" pentru a mînca o pîine mai bună, gata să se socotească alteeva pentru o pîine și mai bună. Odobleja a început să facă literatură și epigoni și, mai presus de toate, a început să însemne un tezaur de gîndire.

Opera se cucerește greu.

Povestea vieții acestui om se citește ca o sublimă lecție de înfrîngere și victorie.

CORNEL NISTORESCU ■

Supunem atenției

O formulă în tratamentul bolilor de piele

După punerea la punct a Gelului antiulceros TA (folosit cu rezultate eficace de peste 3 000 de suferinzi de boli ale tubului digestiv), farmacistul Alexandru Torjescu și-a îndreptat preocupările asupra bolilor de piele, se știe, atît de răspîndite și ale căror remedii nu aduc încă vindecări totale. Preocupări determinate de două împrejurări, inițial independente dar care se interferează și se cioc nesc paternic în gîndirea omului obișnuit să-și oficieze profesia, meditînd asupra ei, interesat de destinul unui medicament pe care l-a elaborat ori l-a încredințat unui om, încercînd mereu să aprofundeze interrelația dintre acesta și organism. O împrejurare este forțată de bolnavii înșiși. Gelul TA, creîndu-i o mare reputație, îi aduc în pragul farmaciilor unde a lucrat numeroși oameni suferind de cu totul alte boli decît cele de stomac, boli în general grave ori limită, căutîndu-l ca pe o ultimă speranță, după ce au încercat totul — medici și medicamente. Cealaltă împrejurare este prospectul unui medicament mai nou care i-a intrat la un moment dat în farmacie, prospect indicînd, la modul general, că poate fi folosit și în dermatologie. Studiază atent componența acestuia și începe să facă asociații, să reflecteze asupra drogului și a posibilei reacții în anumite boli de piele. Începe și întrebările. Era atunci, ne relatează, încă la Drobeta-Tr. Severin, și cam tot în acea perioadă, întîmplarea face să i se adreseze un bolnav pe care îl chinuia de zeci de ani un psoriazis al mîinilor, arătîndu-i niște palme crăpate ca de lepră. Omul era mecanic, umbla tot timpul cu mîinile prin motoare, murdare de uleiuri și benzină, ceea îi irita și mai mult plăgile și așa foarte adînci. Îi aplică o schemă de tratament, pe care o gîndește îndelung, pe baza medicamentului redescoperit, avînd convingerea că va da rezultate în boli de piele și mai ales, în psoriazis. Căci, relevarea acelei indicații de pe prospect îl împinge curiozitatea să studieze dermatologie, cu toată atenția încordată asupra mecanismelor de producere a unor asemenea boli. Ca și în cancer este, într-adevăr, dezarmant nu numai pentru noi, masa mare a oamenilor, dar și pentru specialiști, să auzi, să ți se spună și cu atît mai mult după ce citești munți de tratate să afli lapidar că, spre exemplu „la cause du psoriasis est encore inconnue", „cauza psoriazisului este încă necunoscută". Spre propria sa surprindere, bolnavul nu numai că s-a ameliorat dar, în 7 zile, s-a vindecat pe deplin. Nici o urmă din vechile crăpături, pielea își revenise la normal. Atunci, își aprofundează studiul, reia schema dată și începe observații de finețe asupra ei, începe ca pe o tablă de șah, să urmărească unde a acționat și cum, la nivelul căror organe, căror țesuturi. Vestea se răspîndește și îi vin alți bolnavi de psoriazis. Cazuri la fel de grave, boli la fel de vechi, bolnavi care încercaseră, și ei, totul, care umblaseră din medic în medic și chiar din vraci în vraci. Rezultatele sînt, de asemenea, pozitive. Deci, mecanicul nu era o întîmplare. Își perfecționează formula de tratament, elaborează o tehnologie chiar, și rămîne cu toate simțurile sale profesionale în alertă. Ține să precizeze însă — deși acum experiența îl îndreptățește, este pe deplin capabil să pună „Este posibil, gîndește Alexandru Torjescu, pe deplin lucid și conștient ce ceea ce afirmă asumîndu-și, totodată o mare responsabilitate, ca tratamentul pe care l-am descoperit să fie eficace și în această maladie dintre cele mai grave și neiertătoare — limforeticulosarcom vizibil dermic".

Transferîndu-se la Brăila, unde s-a stabilit definitiv, și unde a găsit un cald sprijin, înțelegere și ajutor din partea organelor de partid și de stat ca și din partea conducerii direcției sanitare județene, își reia, odată cu obligațiile sale profesionale la Farmacia nr. 67, din str. Școlilor, unde a fost numit, și preocupările și cercetările din domeniul gastroenterologiei și al dermatologiei. Pacienții îl descoperă repede, asaltîndu-l ca și la Drobeta-Tr. Severin, ca și la Mizil. I se adresează tot mai mulți suferinzi de boli de piele. Primul caz din localitate, este chiar o activistă a Consiliului popular municipal Brăila, suferindă de circa 35 de ani de psoriazis și care, din copilărie, de cînd i-a apărut și pînă acum, a încercat numeroase și numeroase tratamente. În 21 de zile, cu cel al farmacistului Torjescu, efectuat ambulatoriu, fără nici o internare, fără nici o zi de concediu medical și doar cu circa 600 de lei, costul medicamentelor administrate, se vindecă. Se redescoperă pe sine, descoperă că poate avea o piele frumoasă, catifelată, feminină, descoperă că poate să doarmă fără somnifere, fără să mai sufere de mîncărimile și usturimile groaznice care au chinuit-o atîția ani amar de ani. Urmează profesorii F., T., pensionarul D., ...peste 30 de pacienți și, să ținem cont că farmacistul este în Brăila doar din 18 iunie anul acesta. Alexandru Torjescu este sigur de ceea ce a descoperit, nu e rodul hazardului, a studiat bine formula tratamentului său și, după o urmărire atentă a efectelor acestuia emite chiar, un punct de vedere asupra mecanismului bolilor de piele. „După un an de studiu pot spune, că am reușit să înțeleg, ca să nu spun cuvîntul care i-ar putea speria poate pe unii, că am reușit să dezleg, taina psoriazisului, a lupusului eritematos, a piodermitelor, a epidermomicozelor, a bolii vitiligo, a tumorilor cutanate benigne și pseudomaligne, a maladiei lupice endemice care în lume sînt socotite și azi a fi de origine necunoscută. Cauza acestor boli este de origine hormonală, antrenînd direct glandele suprarenale și ficatul. Teoretic și practic mi s-a adeverit faptul că acești oameni s-au îmbolnăvit de piele ca urmare a unor șocuri puternice nervoase sau a unor stressuri deosebite. Pacienților pe care i-am rezolvat în totalitate le-am administrat inițial, injectabil și per os, un tratament ajutător glandular, concomitent cu tratamentul local, al maladiei exterioare propriu-zise. Am ținut mai puțin cont de regimul alimentar, restricțiile vizînd în mod larg alcoolul, grăsimile, condimentele, tot ceea ce șocheză organismul. Am recomandat, în același timp, formule de ceaiuri depurative din plante".

Supunem, așadar, atenției tratamentul farmacistului Alexandru Torjescu cu speranța că promptitudinea forurilor în drept va fi pe măsura importanței noii metode.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Crăiasa Mamă — Costel Badea

Poporul şi învăţaţii alcătuiesc adevărata lume

SĂ GÎNDIM CU CAPETELE NOASTRE

• O medalie pentru un român • Victorie după patru ani de suferinţă •

Argument la o mare realizare

Cazul şi cazurile dr. Florea Dinu (XII)

Am precizat în articolele anterioare — şi reamintim —, că pacienţii la care ne-am oprit şi după care ne-am deplasat în atîtea colţuri ale ţării nu au fost selecţionaţi anume, aleşi după un criteriu sau altul, ci pur şi simplu extrăgînd la întîmplare fişele lor dintr-un fişier ordonat pe care îl ţine riguros şi pedant, după toate regulile unei serioase cercetări medicale, dr. Florea Dinu.

Alţi pacienţi au început să ni se adreseze singuri, trimiţînd la redacţie scrisori care, iată, ne relevă noi cazuri unde intervenţia medicului cîmpinean a adus ameliorări sau vindecări totale, redîndu-le puterea de a exista printre oameni, de a munci, de a spera, de a se bucura că trăiesc.

„Subsemnata Zidaru Maria, om al muncii la Regionala Căi Ferate Bucureşti — atelierul de proiectare în funcţie de heliografistă, cu domiciliul în Bucureşti, str. Chopin nr. 7, ap. 1, sector 2, vă fac cunoscut următoarele :

De la început aş vrea să vă spun că am fost pacienta dr. Florea Dinu.

În anul 1980, mai precis pe 30 mai, am făcut o paralizie facială periferică stîngă. Aveam vîrsta de 40 de ani. Ochiul stîng mi-a rămas complet deschis, lăcrima, mă ustura. Pentru a-l proteja trebuia acoperit cu un tifon şi plasture. Mîncam cu greutate, saliva îmi curgea din gură, nu mai aveam o mobilitate a muşchilor feţei. Devenisem tristă, abătută şi complexată; uitasem să rîd. Am fost internată la Spitalul de neurologie CFR, dar fără vreun rezultat. Auzind din presă de dr. Dinu Florea şi acel aparat, m-am decis să încerc.

În această perioadă de tratament, am beneficiat de 3 şedinţe, fiind programată o dată pe săptămînă. Am întrerupt tratamentul deoarece mama mea era grav bolnavă, de altfel a şi decedat în acea perioadă (28 iulie 1980) şi nu am mai avut forţa şi puterea de a mai continua tratamentul. Cu atît mai mult cu cît, acolo, la Cîmpina, la acel cabinet, erau foarte mulţi oameni suferinzi veniţi din toate colţurile ţării, aşteptînd să le vină rîndul. Ultimul tratament de care am beneficiat mi-a fost făcut la orele 24. Acest medic Dinu Florea este un om de mare omenie, deşi i se citea pe faţă oboseala, şi dacă, totuşi, întîmplător afla că eşti cu maşina, îţi adresa rugămintea de a lua şi pe alţi pacienţi care nu aveau alt mijloc de transport. Astăzi sînt bine, mi-a revenit complet fizionomia feţei, dar totuşi mai mi-au rămas nişte sechele pe care un neavizat nu le poate sesiza, numai eu şi, bineînţeles, medicul.

Menţionez, dacă interesează pe cineva, perioada în care am beneficiat de tratamentele respective, acea perioadă este 25 iunie — 26 iulie 1980. Îmi reamintesc că mi s-a făcut o fişă medicală, am fost trecută într-un registru şi am depus nişte fotografii cu starea fizionomiei de atunci. Azi regret că nu am păstrat acele fotografii pentru a proba (arătăm groaznic), dar sînt sigură că se mai găsesc la acel cabinet.

Toate acestea le scriu cu gîndul şi dorinţa fierbinte de a-i mulţumi acestui om de suflet care este dr. Dinu şi, totodată, dumneavoastră, revistei care luptaţi continuu pentru a scoate adevărul la lumină. Cu stimă şi respect, Zidaru Maria".

„Mă numesc Cojan Constantin şi sînt asistent medical la Spitalul judeţean Ploieşti ; abia ieri am citit în revista „Flacăra" articolul referitor la „Cazul dr. Dinu Florea" din Cîmpina şi aş vrea să vă aduc la cunoştinţă următoarele. Sufăr de o boală incurabilă (leuconveracsită) din anul 1975. Am stat prin spitale de la vîrsta de 27 de ani, am fost pensionat timp de 2 ani de zile pînă cînd, prin intermediul revistei „Flacăra" am aflat de dr. Dinu Florea. Am reuşit să intru în tratamentul domniei sale iar după un an de zile de tratament (1978—1979) am reluat serviciul cu normă întreagă. Ţin să precizez că am urmat tratamentul la dr. Dinu Florea timp de 3 ani în care nu am mai avut nici un puseu acut şi pot spune că, la ora actuală, dintr-un om care nu a mers, nu a vorbit şi nu mai putea să scrie, am devenit un fost bolnav. Şi aş vrea, dacă se poate, să-mi publicaţi aceste rînduri de mulţumire şi să anunţaţi pe această cale că nu sînt de acord cu ceea ce se afirmă la adresa doctorului şi că stau oricînd la dispoziţie cui vrea să mă întrebe ceva în legătură cu dînsul. Adresa mea este : Cojan Constantin, str. Sputnik nr. 15, Ploieşti. Cu speranţa că rîndurile mele vor putea aduce cît de puţină lumină în cazul dr. Florea Dinu, vă rog să mă ajutaţi cum şi cît puteţi. Cu respect, Cojan Ctin."

CICI IORDACHE-ADAM

Orleschi Marius — 4 ani, Fălticeni, str. 7 Noiembrie, fişa nr. 3 881/1983. (înainte, în timpul şi după tratament)

Din nou despre miraculoasa cătina albă

Semnalam într-un număr precedent interesul crescînd de care se bucură, în cadrul unor cercuri ştiinţifice din ţara noastră, extractele de cătină albă, obţinute şi valorificate pentru întîia oară de profesorul dr. Ion Brad de la Facultatea de Ştiinţe ale Naturii din Craiova. Mai tîrziu decît era de aşteptat (dar mai bine aşa decît niciodată), cătina albă a început să-şi releve surprinzătoarele virtuţi curative, experimentele de laborator şi tratamentele clinice punînd în evidenţă bogata sa zestre naturală de principii active şi bioelemente. Dar despre structura chimică a uleiului şi prafului de hippophae rhamnoides, cîteva rînduri mai jos.

Primele tratamente cu ulei de cătină au avut loc la clinica de oftalmologie a Spitalului Militar Central. Aici, autorul descoperirii s-a bucurat de sprijinul activ al eminentului om de ştiinţă, general profesor dr. Mircea Olteanu. Testul a cuprins un lot de 81 de bolnavi din care 60 pacienţi internaţi pentru diverse afecţiuni de pol anterior, cărora li s-a făcut transplant de cornee, 15 pacienţi cu cheratoconjunctivită virală şi 6 pacienţi internaţi pentru boală de grefon. Pentru obţinerea unor date semnificative, cercetătorii au comparat rezultatele obţinute cu cele ale lotului martor, alcătuit din 75 de subiecţi (60 cazuri de transplant de cornee şi 15 de cheratoconjunctivită virală) unde, evident, s-a administrat medicaţia clasică. Experimentul a durat opt luni şi a demonstrat neta superioritate a uleiului de cătină faţă de preparatele obişnuite.

Rezultate notabile, uneori cu adevărat spectaculare, au fost înregistrate în secţia de oftalmologie a Spitalului judeţean Buzău, unde uleiul de cătină a fost utilizat în mod constant de către medicul oftalmolog Petre Vlad. Vindecări rapide şi categorice au fost observate în mod deosebit prin administrarea uleiului de cătină în arsuri fizice sau chimice, în plăgile tegumentelor sau ale ţesuturilor oculare. Au fost trataţi peste 250 de pacienţi cu diverse arsuri de grade diferite, iar folosirea preparatului în arsuri vechi şi infectate a condus la rezultate nesperate. Uleiul de hippophae rhamnoides şi-a demonstrat deopotrivă eficacitatea în tratamentul cheratoconjunctivitelor flictenulare, entităţe morbidă foarte des întîlnită în patologia oftalmologică. Comunicarea finală notează de asemenea folosirea cu rezultate optime a preparatului în cheratitele herpetice.

La Institutul de expertiză medicală şi recuperare a capacităţii de muncă (cu concursul medicilor H. Popescu şi Ecaterina Semen-Negrea) uleiul de cătină a fost utilizat în tratamentul următoarelor afecţiuni : 18 cazuri de escare operate (paraplegici), 14 escare grave (paraplegici), 8 cazuri ulcere varicoase de gambă, 14 cazuri de plăgi atone prin diferite leziuni, 4 cazuri la vîrful bontului de amputaţie a membrului pelvin şi 13 cazuri de exeme şi dermite pe teren varicos. În toate acestea, preparatul profesorului Ion Brad şi-a demonstrat eficienţa, uleiul de cătină dovedindu-se superior faţă de preparatele clasice.

Aceste rezultate au fost aduse la cunoştinţa publicului larg şi prin mijlocirea unui film de televiziune, „Cătina albă", programat cu două săptămîni în urmă. Dar de la realizarea peliculei amintite şi pînă în prezent, cercetătorii au descoperit în fructele de cătină noi şi nebănuite virtuţi curative. Cu totul neaşteptate s-au dovedit, astfel, efectele utilizării uleiului şi prafului de hippophae rhamnoides în combaterea diabetului insulinonondependent. O comunicare în acest sens a fost făcută la recentul Simpozion naţional de nutriţie şi boli metabolice, desfăşurat la Arad şi aparţine cercetătorilor prof. dr. Ion Brad, conf. dr. C. Ionescu-Tîrgovişte, dr. D. Cheţa, dr. Natalia Mihalache, dr. Zenaida Mirodan, dr. Georgeta Zgarbură, dr. M. Stoica. Experimentul a cuprins un lot de 42 diabetici tip 2, cu vîrste între 45—74 de ani şi cu o vechime a diabetului între 3—10 luni. Tratamentul a constat în administrarea, timp de două luni, a cîte 10 g pulbere de cătină albă în infuzie, asociată seara cu 10 ml de ulei. În perioada tratamentului a fost întreruptă medicaţia clasică (Tolbutamid, Meguan etc.). Au fost înregistrate următoarele rezultate : 1 Efectul hipoglicemiant al administrării de cătină albă a fost, în 20 de cazuri, comparabil cu cel al medicaţiei clasice. La toţi aceştia, glicemia s-a menţinut la valorile iniţiale. În celelalte 22 de cazuri, a fost necesară reintroducerea medicaţiei orale, dar în 11 cazuri numai două treimi din doza anterioară ; 2. S-a putut constata o creştere moderată a magneziului plasmatic ; 3. Lipidele totale au scăzut în două luni de la 939± mg/dl la 850± mg/dl; 4. În acelaşi interval, trigliceridele au scăzut de la 187± mg/dl la 165± mg/dl. Cercetările au fost realizate sub conducerea prof. dr. Iulian Mincu.

La Simpozionul de histologie şi histopatologie de la Suceava, o altă comunicare interesantă, datorată de data aceasta conferenţiarului dr. Florin Bogdan de la Facultatea de medicină din Craiova. Este vorba de un experiment de laborator în care uleiul de cătină a fost utilizat pentru vindecarea unor arsuri provocate animalelor de laborator. În comparaţie cu lotul martor, unde animalele au fost tratate cu bioxiteracor, uleiul de cătină a demonstrat mai rapida vindecare a plăgilor, timpul total fiind de 18,4 zile în medie pe animal, faţă de 27,2 zile prin tratamentul clasic, precum şi mecanisme de regenerare superioare, demonstrate prin analiza microscopică. Asemenea surprize în lanţ au reclamat, evident, o explicaţie din partea laboratoarelor de biochimie. Au fost întreprinse cercetări amănunţite şi de mare fineţe (analize prin activare cu neutroni termici, spectroscopie etc.) care au condus la identificarea unui tablou uluitor de elemente. Tulpina şi fructele de cătină albă conţin între altele : aluminiu, aur, bariu, brom, calciu, clor, cobalt, crom, fier, lantan, mangan, potasiu, rubidiu, ruteniu, samariu, scandiu, sodiu, stibiu, thoriu şi zinc. Prin metode biologice şi chimice a fost determinată existenţa serotoninei, vitaminei P şi prostaglandinelor, toate în cantităţi neaşteptat de mari.

În asemenea condiţii, interesul pentru descoperirea profesorului Ion Brad a cunoscut un veritabil reviriment. La recentul simpozion „Oltenia medicală", la secţia de medicină naturistă, 9 din cele 26 de comunicări programate se referă în mod expres la extractele de cătină albă. În colaborare cu profesorul Ion Brad au prezentat lucrări peste douăzeci de universitari şi cercetători din Bucureşti, Craiova şi Piteşti, Buzău. Amintim între aceştia pe prof. dr. Mircea Olteanu de la Spitalul Militar Central, conf. dr. M. Scheau de la Facultatea de medicină din Craiova, conf. dr. I. Giubelan de la Universitatea din Craiova, dr. Viorica Tamaş de la ICCF Bucureşti, ing. Iacob Barbog de la Întreprinderea „Biofarm", T. Marinică, inginer şef la aceeaşi întreprindere, V. Cojocaru de la Institutul de fizică atomică, dr. Marcel Uluitu de la Institutul de fiziologie din Capitală, dr. Dragoş Barbu şi dr. Lucreţia Năstase de la I.C.Z. Ruşeţu — Buzău. Lucrările au abordat importanţa cătinei albe din mai multe unghiuri de vedere, evidenţiindu-se deopotrivă aspectele de cercetare fundamentală, precum şi valoarea terapetutică şi economică a produsului.

Iată deci că, după ani de zile, răstimp în care profesorul Brad a lucrat aproape singur, iar ideile sale au fost nu odată privite cu rezervă şi dezinteres, cătina albă a cucerit treptat interesul unor prestigioase cercuri ştiinţifice. Este o victorie a ştiinţei româneşti şi — de ce să nu o spunem — a redacţiei noastre care a susţinut şi încurajat încă de la început experimentele profesorului Ion Brad.

LIVIU TIMBUŞ

Tina Covaliu în Italia

A revenit acasă, după o mai lungă vizită ştiinţifică în Italia, dr. Tina Covaliu, şefa secţiei de Lizã cationică din cadrul Centrului de hematologie. Italia e, se ştie, ţara în care terapia propusă de cercetătoarea românca, prin intermediul medicamentului original Covalitin (în variantele sale 1, 2 şi 3), se bucură de o deosebită apreciere, studiile clinice efectuate la Genova şi, respectiv, Milano de reputaţii profesori Mario Cassacia şi Mario Borghi punînd în evidenţă efectele remarcabile ale Covalitinului.

Invitată de Universitatea din Milano, Tina Covaliu a ţinut în localitatea menţionată, ca şi la Genova, conferinţe şi cursuri referitoare la terapia ce-i poartă numele, numai că, presată de timp, nu le-a putut încheia, urmînd să le reia la o dată ulterioară. Au audiat expunerile cercetătoarei bucureştence, cadre didactice de la universităţile amintite, specialişti în urologie şi studenţi, discuţiile purtate pe marginea soluţiilor propuse de Tina Covaliu fiind îndelungate şi subliniind, în general, interesul italienilor (circa un milion de oameni din peninsulă suferă de colici provocate de calculi renali) faţă de un medicament şi o metodă ce exclud, făcînd apel la calea chimică (Covalitinul dizolvă calculii), intervenţia chirurgicală. În acest sens şi presa italiană a acordat o atenţie specială vizitei omului de ştiinţă român, rezervîndu-i spaţii întinse. „La Domenica del Corriere", de pildă, săptămînalul importantului cotidian „Corriere della Sera", i-a dedicat Tinei Covaliu o pagină şi jumătate. Interviul, realizat de Constantino Pallavicino, a punctat modul de realizare a Covalitinului, precum şi, în altă ordine de idei, modestia inventatoarei („sînt conştientă că sîntem încă departe de a fi rezolvat integral problema"), intervenţiile autorului fiind adesea măgulitoare : „Rezultate absolut remarcabile („francamente lusingheri") şi demne de maximă consideraţie au fost obţinute de un preparat (n.n. — Covalitin) pus la punct de o cercetătoare română, doctorita Tina Covaliu. Triplă licenţiată, în chimie, medicină şi fizică nucleară, docent în ştiinţe chimice, Tina Covaliu a reuşit să realizeze un produs care se ia pe cale bucală, nu prezintă efecte secundare, nu are restricţii alimentare, poate fi administrat şi în cazul altor afecţiuni (ca diabet, hipertensiune şi insuficienţă cardiacă) şi pe care l-a verificat, obţinînd rezultate mai mult decît încurajatoare, pe un mare număr de bolnavi trataţi în România".

Punctul culminant al şederii Tinei Covaliu la Milano l-a constituit primirea la Consiliul regional al Lombardiei, unde Renzo Peruzzotti, preşedintele respectivului for, l-a decernat cercetătoarei bucureştence Medalia de argint a Lombardiei, „în semn de preţuire a ilustrei dv. activităţi de medic şi om de ştiinţă". Iată deci că o nouă distincţie, dovadă de stimă şi respect la adresa unei munci de pionierat asidue şi încărcate de satisfacţii, dar şi la adresa inteligenţei româneşti în general, vine să completeze o „carte de vizită" impresionantă, pe care mai stă scris, între altele, titlul de Cavaler al Republicii Italiene, de membru al Universităţilor din Genova, Bari, Cairo etc.

De cîteva zile, cum spuneam, Tina Covaliu s-a reîntors la lucru, secţia de Liză cationică (plasată în incinta Spitalului P.T.T. din Capitală) continuînd să funcţioneze la capacitate maximă (50 de paturi), solicitată intens de pacienţi români şi străini. Înainte de a încheia această scurtă relatare, se cuvine s-o felicităm pe Tina Covaliu pentru noul succes repurtat şi, totodată, să reamintim Ministerului Sănătăţii, fie şi în treacăt, că Liza cationică se confruntă în continuare cu destule dificultăţi (spaţiu, personal etc.), fiind greu de explicat şi de justificat situaţia în care un avanpost al cercetării ştiinţifice originale, atît de apreciat peste hotare, este deservit de un singur medic, la 50 de paturi ! Tragem nădejde că apelul acesta, care nu e primul, va fi ultimul.

OVIDIU IOANIŢOAIA

UNIVERS

A fi om înseamnă în chip neîndoielnic a fi răspunzător

● Ce e cu celula „T"? ● A plecat Jimmy Porter ●

Viitorul suferind

În timpul unui război combatanții sînt preocupați, la sînge, de ideea victoriei și a supraviețuirii. Atît militarii cît și civilii nu mai seamănă cu cei care au fost înainte de a intra pe porțile dezastrului : obișnuințele s-au șters, veleitățile fiecăruia s-au aruncat într-o imprecisă, dar încăpătoare groapă comună, meniul fix al mizeriei îi nivelează și îi tocește, amestecîndu-i într-o cețoasă democrație a spaimei.

Este uluitor cum se obișnuiesc oamenii să se omoare unii pe alții, să trăiască purtînd moartea în piept și să uite viața dezarmată și normală de odinioară. Războaiele mondiale au ridicat la nivel planetar acomodarea umanității la o stare contrară ei înseși. Imediat după încheierea ultimului holocaust internațional, stupefiată de propria ei experiență, omenirea a jurat, prin consens, să nu mai admită repetarea unei gafe atît de catastrofale. Nu costul ei în bani (1384 de miliarde de dolari) și nici costul ei în vieți (55 de milioane) au determinat unanima exasperare, repulsie și teroare, ci vertiginoasa degradare a omului și a civilizației în resorturile ei vitale.

În primul alineat al Cartei Națiunilor Unite se resimte încordarea față de trecut și o solemnă încredere față de viitor : statele lumii se angajau „să izbăvească generațiile viitoare de flagelul războiului care, de două ori în cursul unei vieți de om, a provocat omenirii suferințe de nespus".

După aplauzele entuziaste care au marcat acest text au început suferințele de nespus provocate de războaiele marginale și, în paralel suferințele de nespus provocate de pregătirea războiului nuclear în timpul celei mai mizerabile, dezechilibrate și evocate păci din istorie. Între timp, anual, la 6 și 9 august, omenirea s-a obișnuit să-și amintească de victimele nipone ale atacurilor atomice și să se gîndească la viitor care se cocoșează sub o definită umbrelă nucleară.

RADU BUDEANU

Un mare gînditor

A încetat din viață gînditorul francez Michel Foucault. De formație filozofică, acest universitar a fost portdrapelul unei întregi generații de intelectuali sfîșiați între imposibilitatea de a mai gîndi „ca pînă acum" și dificultatea de a identifica modalitățile de reflecție ale viitorului. În lucrarea sa de debut „Boală mintală și psihologie", se profila încă din 1954 un nou demers teoretic : cunoașterea rădăcinilor cunoașterii, a genealogiei ei, echivalează cu un început de înțelegere, chiar dacă nu și cu stăpînirea plenară a mecanismelor gnoseologice. În 1961, M. Foucault lărgește această temă, respingînd istoria noastră în ceea ce el considera drept limitele sale. Odată cu celebra sa lucrare „Les mots et les choses" (Cuvintele și lucrurile — 1966), filozoful își extinde cîmpul reflexiei la întreg domeniul cunoașterii. Concluziile cercetărilor întreprinse în domeniul istoriei culturii sînt cuprinse în concepția sa despre „arheologia științei", menită să dezvăluie schemele (configurațiile) inconștiente ce stau la temelia cunoașterii. Aceste scheme, veritabile structuri sincronice orizontale, alcătuiesc stratul profund al „cîmpului epistemologic", „episteme" unice și unitare, solul comun al cunoștințelor dintr-o perioadă istorică dată. În raport cu ele, ideile, teoriile și concepțiile științifice și filozofice de o mare diversitate, formează un strat superficial dependent, un epifenomen. Foucault distinge trei epistеme ce s-au succedat începînd din secolul 16 : 1) a Renașterii (sec. 16) ; 2) clasică (sec. 17—18) ; 3) modernă (sec. 19—20). În prezent, sîntem martorii dispariției epistemei moderne, o nouă epistemă, cu alte baze de organizare, configurație și unitate a culturii fiind pe cale de a se naște. Noua epistemă, datorită caracterului ei riguros scientist, anulează însă dimensiunea istorică și umanistă (Foucault lansînd chiar o formulă care a șocat — „omul dispare"). Odată cu M. Foucault, dispare aventura unui om de mare ecou intelectual, național și internațional.

ROMEO NĂDĂȘAN

A fost, în sfîrșit, dezlegată enigma sistemului imunitar

Sub acest titlu, „The International Herald Tribune" informează — într-un articol pe care-l redăm mai jos —, că o enigmă, care i-a preocupat timp de peste un deceniu pe biologi, a fost rezolvată. Rezultatul ar putea fi o mai bună cunoaștere și, poate, o tratare mai eficientă a unor maladii importante, inclusiv a cancerului.

Mult timp, oamenii de știință nu au putut înțelege cum este posibil ca așanumita celulă „T" — celulă vitală pentru apărarea organismului împotriva bolii —, să poată recunoaște virușii și bacteriile care invadează corpul. Se știe că pe suprafața ei trebuie să existe un receptor sau un loc de recunoaștere, dar natura acestui receptor nu era cunoscută. Acum a fost stabilită structura chimică și fizică a acestui receptor.

Imunitatea depinde de semnalele de recunoaștere. Celulele de apărare din organism trebuie întotdeauna să fie în stare să-i deosebească pe prieteni de dușmani.

Cele mai importante celule ale sistemului de apărare imunologică sînt tipurile de celule „T" și celule „B". Ele acționează ca organizatori, paznici, asasini sau rachete ghidate care provin invaziile sau subversiunile de orice fel.

Pentru a fi sigure că atacurile lor sînt bine țintite și bine controlate, celulele au pe suprafața lor configurații chimice — receptori — care acționează ca un zăvor. Dacă un virus atrage atenția receptorului de pe suprafața unei celule „B", de exemplu, celula inițiază producerea de anticorpi de protecție împotriva virusului.

Identitatea receptorilor celulelor „B" era cunoscută de multă vreme. Aceste locuri de recunoaștere sînt, de fapt, anticorpi, care constituie în mod normal o parte din suprafața celulei. Dar pînă nu demult nu era cunoscută natura receptorului celulei „T".

Deoarece receptorii celulei „B" sînt anticorpi, părea logic ca și receptorii celulei „T" să fie tot anticorpi, dar toate eforturile de a dovedi acest lucru au eșuat.

Anul trecut, natura receptorului celulei „T" a fost descoperită, în mod independent, de două echipe de oameni de știință. Una a fost condusă de dr. Mark Davis, de la Universitatea Stanford, și de dr. Stephen Hedrick, de la Universitatea California. Cealaltă echipă a fost condusă de dr. Tak Mak și a lucrat la Institutul oncologic din Ontario și la Universitatea Toronto, din Canada. Echipa din S.U.A. a identificat receptorii celulelor „T" lucrînd pe șoareci, în timp ce echipa din Toronto a lucrat pe oameni. Din punct de vedere chimic, aceste celule sînt suficient de asemănătoare pentru a fi clar că sînt variante ale aceluiași lucru — o moleculă, de tipul unui anticorp, este creată de celulă în același fel în care sînt generați anticorpii. Cu toate acestea, molecula se deosebește de un anticorp. Se cunoștea dinainte că receptorul celulei „T" constă din două lanțuri de aminoacizi legate între ele, care stau la baza proteinelor. Ele sînt cunoscute sub denumirile de lanțul alfa și lanțul beta. Oamenii de știință au identificat și elaborat în detaliu, din punct de vedere chimic și genetic, lanțul beta, ceea ce se consideră a fi un important progres în înțelegerea celulei „T". Se așteaptă ca, în curînd, să fie descoperită și structura lanțului alfa.

Funcțiile celulelor „T" și celulelor „B" sînt separate, dar sînt interconectate. O mai bună înțelegere a receptorului celulei „T" ar putea contribui la o înțelegere mai ușoară și la verificarea acestei interconexiuni. Organismul produce milioane de tipuri de anticorpi diferiți, fiecare fiind capabil să recunoască configurații sau forme chimice diferite.

Imediat ce anticorpul de pe suprafața celulei „B" întîlnește o formă cunoscută a unui invadator străin, celula „B" este stimulată să crească și să producă o generație de noi celule, numite celule de plasmă, care, la rîndul lor, produc anticorpi de un tip specific. Acești anticorpi acționează asemenea unor rachete care circulă în întregul organism. Cînd un asemenea anticorp întîlnește un virus, avînd un profil chimic corespunzător receptorului celulei „B", se atașează de acesta și, astfel, exclude din circulație particulele virale. Apărarea imunitară pastrează amintirea majorității invadatori, așa încît un al doilea atac din partea unui virus de același gen va fi contraatacat atît de repede și atît de puternic, încît infecția nu mai are loc. Aceasta seamănă cu acțiunea vaccinurilor.

Celulele „T" joacă roluri și mai complexe. Unele, numite celule ajutătoare, stimulează activitatea unor celule „B" adecvate. Altele, denumite celule „T" supresoare, acționează pentru a opri această activitate cînd ea a mers prea departe. Aceasta are importanță pentru menținerea echilibrului sistemului imunitar al organismului.

Cu dalta și fierăstrăul, acest japonez lucrează la o figură cu cît mai multe atribute artistice. Este unul din cei 100 de artiști amatori ce au participat nu demult la concursul sculptori în gheață, din cartierul Mamnouchi din Tokio

Cînd intervine un dezechilibru, rezultatul poate fi o maladie gravă. De exemplu, sindromul deficienței imunitare cîpătate, sau AIDS, se datorează lipsei complete a unor celule „T" ajutătoare, cunoscute sub numele de celule „T-4" Unele leucemii și limfome — cancere ale sistemului de formare a sîngelui — par a fi rezultatul proliferării puternice a celulelor „B", în unele cazuri, și a celulelor „T", în alte cazuri. S-au făcut încercări de a trata asemenea maladii provocate de proliferarea celulelor „B" prin identificarea precisă a clonilor celulelor ce au devenit canceroase și prin încercarea de a eradica acești clони. Acum, după ce se cunoaște natura receptorului celulei „T", s-ar putea face același lucru în unele cancere care implică celulele „T" — a spus dr. Hedrick.

Acțiunile de apărare ale celulelor „T" includ, de asemenea, producerea unor substanțe puternice numite limfokine, care ajută la atragerea în acțiunea imunologică a altor celule. Unele celule „T", diferite de celulele ajutătoare și supresoare, pot fi activate pentru a deveni ele însele „ucigașe". Asemenea celule „T" pot distruge celulele bacteriale, canceroase sau pe cele infectate cu virusuri.

Spre deosebire de celulele „B", care pot recunoaște și ataca virusuri sau alte particule, se pare că celulele „T" își concentrează atenția exclusiv asupra celulelor. S-a spus că receptorii celulelor „T" trebuie să recunoască dacă o celulă este străină sau proprie. Determinanții naturali ai celulelor proprii, cunoscuți sub denumirea de complex de histocompatibilitate majoră, sînt de o importanță vitală pentru maladiile care se ocupă de transplante de organe De exemplu, un pacient care are nevoie de un transplant de rinichi trebuie să fie apărat cu ajutorul unor medicamente avînd o acțiune puternică imuno-supresoare, care împiedică celulele „T" din organism să recunoască țesutul transplantat și să-l distrugă. Cunoașterea mai aprofundată a celulelor „T" și capacitatea de a le împiedica să funcționeze, generînd anticorpi împotriva receptorilor lor, ar putea conduce la descoperirea de noi medicamente pentru a rezolva problema respingerii transplantelor. Dr. Davis a spus că noile cunoștințe în domeniul biologiei celulelor „T" vor permite să se afle cîte feluri de celule de apărare există în organism și vor comunica lucruri noi, importante, despre reglementarea reacției imunologice.

Numeroase boli grave, inclusiv artrita reumatoidă, sînt provocate de ceea ce se numește reacția autoimună, în care apărarea imunitară a corpului se întoarce împotriva propriilor lui țesuturi. Celulele „T", care acționează în mod anormal, constituie în mod sigur un factor-cheie în provocarea acestor maladii invalidizante. Ar putea fi posibil să se fabrice celule „T" la comandă, creîndu-se unele tipuri ce ar servi ca medicamente puternice, apte să lupte împotriva virușilor și cancerului. Anticorpii împotriva anumitor clони de celule „T" ar putea fi folosiți pentru a elimina pe aceia care au provocat dezordinile autoimunitare.

(Agerpres)

Privește înapoi cu tristețe

La o săptămînă după dispariția lui James Mason, lumea filmului își așază din nou doliul la rever : a murit pe neașteptate, la Geneva, în urma unei hemoragii cerebrale, cunoscutul actor britanic Richard Burton.

Pe numele său adevărat Jenkins, s-a născut la 10 noiembrie 1925 într-un sătuleț galez, la Pontrhydyfen, fiind al doisprezecelea copil, din 13, al unei familii sărace de mineri. Absolvent al Oxfordului, a simțit de tînăr o atracție deosebită pentru scenă, debutînd în toamna lui 1943 la un teatru din Liverpool. De acolo a trecut, visul oricărui actor insular, la celebrul „Old Vic", abordînd cu succes repertoriul shakespearean. Interpretarea lui Hamlet, foarte apreciată în epocă, i-a deschis calea spre marele ecran, pe a cărui pînză, udată cînd cu lacrimile bucuriei, cînd cu cele ale eșecului, va juca tot felul de roluri, unele antologice, altele nesemnificative, cîștigîndu-și reputație și glorie. Filmografia sa, nu lipsită de neîmpliniri și căderi, e abundentă și presărată cu pelicule de referință : „Victorie amară" în 1957, „Cleopatra" în 1963, „Noaptea iguanei", și „Beckett" în 1964, „Femeia îndărătnică" și „Cui îi e frică de Virginia Woolf ?" în 1966, „Comedianții" în 1967, „Boom" în 1968, „Sutjeska" în 1973 etc., etc. A lucrat sub conducerea unor regizori celebri, ca Mankiewicz, Richardson, Nichols, Zeffirelli, Glenville, Losey ș.a., avînd ca parteneri pe Elisabeth Taylor (cu care a și fost căsătorit în două rînduri) și Rex Harrison, pe Ava Gardner și Peter O'Toole, dispariția lui determinîndu-l pe Charlton Heston să declare că „Burton a fost, pe bună dreptate, socotit urmașul lui Laurence Olivier și John Gielgud".

A fost un actor mare, ambițios și tenace, excelent profesionist, dar și un om capricios și imprevizibil. A plecat pe multe drumuri, dar nu pe toate a ajuns pînă la capăt, cel puțin în teatru lăsînd destule promisiuni neonorate. Rolul lui Jimmy Porter, inadaptatul din „Privește înapoi cu mînie", film care a deschis, în 1959, calea free cinema-ului britanic, pare să-l fi marcat pe viață și, adesea, Burton a ocupat, cu amorurile (a fost însurat de 5 ori) și ciudățeniile lui, paginile de față ale unor ziare de scandal. A băut mult și, cu un umor uneori negru, i-a plăcut s-o recunoască, O'Toole, prietenul lui dintotdeauna, afirmînd cîndva că „atunci cînd beau eu și cu Dick (n.n. Burton) se schimbă fața Angliei" ? !

Dar toate aceste extravaganțe, poate că izvorîte, cum zicea careva, din teama lui Burton de a îmbătrîni, se vor fi uitat acum, cînd actorul, unul dintre cei mai mari, adevărat „monstru sacru", nu mai e. Burton a intrat, asta e sigur, pe poarta din față a istoriei celei de a șaptea arte, revendicîndu-și un loc în galeria „nemuritorilor". El rămîne în amintirea noastră, ca și în aceea a benzii de celuloid, prost năbădăiosul Jimmy Porter, pornit să cerceteze lumea și, vai, să n-o înțeleagă. Iar ochii lui, de un albastru profund, vor continua să ne privească la fel de nedumeriți și de limpezi ca în scena uciderii din „Beckett".

Murind, Richard Burton, pe numele său adevărat Richard Jenkins, a trecut în legendă. Cine poate ști cît va dura ea ?

OVIDIU IOANIȚOAIA

Pacea — o stare de spirit

UNIVERS

● Impozit pentru insecuritate ● O descoperire în jungla guatemaleză ●

Mondo umano?

Rețeta și rezultatele

ARHANGHELUL MIZERIEI. Cum, data trecută, între redactarea știrii privindu-l pe Maradona și apariția el acesta a și sosit la Napoli, revin asupra faptului. Era 5 iulie, cortegii imense, strigăte, mai exact „o populație întreagă și înfierbintată și-a primit pe mesia cu picioare de aur". Revista care publică minireportajul sosirii îl citează și pe fostul primar al orașului ce declară : „La Napoli sînt patru milioane de locuitori : 500 000 lucrează, alții 3 500 000 se trezesc în fiecare dimineață întrebîndu-se cum vor putea supraviețui. Acest oraș este regatul mizeriei". Or, acest **Angelo indiano** de 23 ani, numit și Cresus al balonului rotund, a costat 79 milioane de franci (plus altele) furnizate, toate, de bănci, industriași și chiar prin colecte de la suporteri. Da, la Napoli, unde **scugnizzi** (copii) care n-au sucombat din cauza malnutriției se joacă cu mingi de hîrtie, în picioarele goale, el va fi unul dintre ultraprivilegiați. Mai mult, se spune că cei care nu sînt prea bine inițiați în tribulațiile napolitane și ignoră faptul că orașul și locuitorii — din cauza Camorrei (forma locală a Mafiei), escrocheriilor, scandalurilor, furturilor, absenteismului — sînt discreditați în peninsulă, nu pot înțelege în ce fel sosirea prestigiosului fotbalist are, pentru Napoli, savoarea unei revanșe asupra bogaților cetățI industriale din Nord S-ar putea ca zîngistul respectiv să aibă dreptate deși cred că revanșa e simbolică. În schimb, susțin că, scriind cele de mai jos, el are perfectă dreptate : „Diego, jucătorul miliardar, a devenit astfel arhanghelul mizerabililor (în sensul adevărat n.n.)". Sau, cum a zis și un prelat : „Înainte, ne rugam la Madona. De acum ne vom ruga și pentru Maradona".

TEZAURUL ȘI PAGINA. Se susține că e vorba de o metodă infailibilă pentru „îmbogățire. Adică, în spiritul celor de mai sus, dar cu alte mijloace. Adică : 1. Realizați un tezaur (unul adevărat). 2. Îngropați-l undeva. 3. Scrieți o carte care conține cheia enigmei permițînd regăsirea lui. 4. Faceți totul ca să se știe de cît mai multă lume. Așa a procedat un britanic, Kir Williams, care cu o asemenea metodă și-a vîndut cartea în exact două milioane de exemplare. Bineînțeles că, pînă la urmă, un tînăr inginer a descoperit tezaurul (foarte valoros, este adevărat). Dar, cu suma obținută de pe urma exemplarelor vîndute, mister Kir Williams își poate permite să plătească zeci și zeci de asemenea tezaure. Așa că și-a schimbat puțin metoda : acum n-a scris decît 30 de pagini, tema nefiind cel mai semnificativ lucru, ci ilustrațiile inspirate de tablourile marelui Botticelli. N-are însă titlu ! Iar cine îl va descoperi decodificînd ilustrațiile, va cîștiga. Evident, mister Kir n-are unul anume, ci din cele 100 foarte bune răspunsuri din zecile sau sutele de mii primite va alege pe cel mai original. Concursul continuă, exemplarele se vînd, titlul se caută. Cît va cîștiga, acum, căci asta contează ?

DUMITRU CONSTANTIN ■

Comentariul săptămînii

Impozit pentru degradare

Despre pericolul pe care îl prezintă pentru pacea lumii armamentele, activitățile militare în general, s-a scris în repetate rînduri. A fost analizat, de asemenea, aspectul financiar al cursei înarmărilor, demonstrîndu-se că această practică duce la foamete și sărăcie, subminează economia țărilor lumii, în primul rînd a statelor în curs de dezvoltare. Mai puțin studiate și deci mai puțin cunoscute sînt efectele sporirii armamentelor asupra mediului înconjurător. Și cu toate acestea, activitățile militare, atît cele din timp de pace cît și cele din timp de război, fac să planeze asupra mediului înconjurător cele mai grele amenințări.

Într-adevăr, mai mulți factori concură la amplificarea într-un mod disproporționat a incidenței activităților militare asupra naturii terestre. Anumite resurse relativ rare, precum cuprul, plumbul, germaniul și titanul utilizate pe scară largă în sectorul militar, sînt sustrase ipso facto circuitului civil și sînt supuse unei exploatări excesive. La fel se petrec lucrurile cu multe alte resurse de importanță capitală, între care cele alimentare și cele energetice. Totodată, anumite substanțe care poluează puternic, cu consecințe nefaste, aerul și apa — mai ales deșeurile radioactive, dar și fumul, gazele, uleiurile ș.a. — provin în mare măsură din același sector militar. Nu trebuie uitat nici prejudiciul adus mediului înconjurător indirect, prin sustragerea de personal din domeniile „civile" de către activitățile militare. Acestea utilizează între 30 și 40 la sută din oamenii de știință și inginerii lumii, oameni care ar putea, dacă n-ar lucra în scopuri militare, să se consacre problemelor vitale ale omenirii : dezvoltarea, alimentația, sănătatea, instrucția și educația, mediul înconjurător.

Dar dacă în timp de pace înarmarea afectează în așa mare măsură mediul înconjurător, se înțelege de la sine că daunele sînt mult mai mari în vreme de război. Exemplele sînt la îndemîna oricui : numeroasele războaie locale care au avut loc din 1972 — anul în care a luat naștere, prin Conferința de la Stockholm a Națiunilor Unite, mișcarea pentru apărarea mediului înconjurător — au delapidat resursele naturale și au perturbat din ce în ce mai mult echilibrul natural pe Terra. Și este vorba de războaie duse cu mijloace convenționale și limitate în timp și spațiu. Nu e greu de imaginat ce s-ar întîmpla, din punctul de vedere al degradării mediului înconjurător, în cazul unui război nuclear. Consecințele teribile pe toate planurile, inclusiv pe plan ecologic, atît imediate cît și pe termen lung, pe care le-ar avea exploziile atomice, căldura și radioactivitatea provocate de un război nuclear pe scară mare sînt de multă vreme cunoscute. În plus, propulsarea la baza stratosferei a unei cantități masive de oxid de azot produse de exploziile aeriene nucleare, ca și rarefierea ozonului care ar rezulta de aici, ar permite unor fascicule imense de radiații ultraviolete să ajungă pe Pămînt. Aceste radiații ar ucide sau răni orice ființă vie și ar dezechilibra grav ecosistemele naturale. Dar nu se cunoaște totul. Pe termen lung, prejudiciile pe care le-ar provoca un război nuclear biosferei — atît cele știute, cît și cele pe care nu le cunoaștem — ar acționa probabil într-o manieră sinergetică și ar duce la rezultate nefaste cu mult mai importante decît simpla sumă a consecințelor. Nu trebuie omisă nici arma chimică, avînd în vedere că în ultimii ani s-au înregistrat semne din ce în ce mai numeroase ale unei noi curse în acest domeniu, legată de punerea la punct a unei noi generații de gaze neurotoxice letale. Inutil să mai adăugăm că aceste arme ar avea o contribuție importantă la devastarea mediului înconjurător.

Prin urmare, plătind anual pentru înarmări sume uriașe, aproape 1 000 de miliarde de dolari, omenirea plătește concomitent un impozit pentru insecuritate, un impozit pentru sărăcie și un impozit pentru degradarea planetei noastre.

ION CODRU ■

DE PE VREMEA FARAONILOR

Supușii faraonilor, chiar și din cele mai privilegiate pături ale societății, nu arătau nici pe departe așa de eleganți, de frumoși și plini de viață cum sînt înfățișați în desenele de pe pereții mormintelor sau din papirusuri. Toți sufereau de boli cronice și mureau la o vîrstă tînără. Cea mai mare parte a vieții lor egiptenii erau chinuiți de dureri de dinți atroce, de boli ale creierului, plămînilor și ale intestinelor. Despre toate acestea stau mărturie cercetările unor specialiști reputați în diferite ramuri ale medicinei, care iau parte la înfăptuirea programului Muzeului de mumii egiptene din Manchester, consacrat cercetării exponatelor existente aici. În studierea mumiilor, ai folosesc aparatura medicală de ultimă oră, pun la contribuție cele mai noi date arheologice. Programul amintit a început să fie realizat în 1973. De atunci și pînă în prezent, o disecție completă s-a făcut doar asupra unei singure mumii. Pentru că o astfel de metodă de studiere nemijlocită duce la distrugerea mumiei și deci nu poate fi aplicată pentru toate cele 22 de exponate existente. De aceea, s-a recurs la analiza radioscopică.

Potrivit declarațiilor directorului programului, Rosalie David, cercetarea mumiilor cu ajutorul tehnologiei moderne oferă multe informații care nu pot fi obținute nici din izvoare literare, nici din alte surse artistice. Egiptenii își înfrumușețau societatea, o înfățișau unilateral — nu erau toți tineri și frumoși. În realitate, vechii egipteni trăiau în medie doar 30—40 de ani. În alimentele utilizate de ei, în plămînii lor au fost găsite urme clare de praf de nisip, care provoca multe boli grele, răspîndite și astăzi printre locuitorii Saharei și ai deșertului Negev. Apele Nilului, izvor al fertilității, erau în același timp și o importantă sursă de infecții. Cercetările și concluziile grupului de savanți din Manchester se referă numai la reprezentanții castelor sus-puse din societatea veche egipteană.

UN GENIU AL ARTEI CULINARE

Pe mapamond se aud destule voci care, pornind mai ales de la situația creată de criza mondială, afirmă că nu are prea mare importanță cum și unde mănînci, totul este să ai ce minca. Restul se aranjează. Cei ce susțin această teză vor fi avînd și ei dreptatea lor, însă omenirii îi prinde bine să cunoască și arta culinară, atît preparatul, cît și servitul mîncărurilor. Legat de aceasta, oamenii aduc din

De pe toate meridianele

cînd în cînd și un prinos de recunoștință marilor maeștri în ale gastronomiei. Așa a făcut recent și revista „Time" din New York, scriind despre vestitul bucătar francez Marie-Antoine Carême (1784—1833). El a fost, scrie revista, un geniu al artei culinare din timpul său, care a produs o adevărată revoluție în branșă. Felurile de bucate create de el nu numai că încîntau ochiul, ci erau și neasemuit de gustoase. Dar cel mai mare merit al lui Carême constă în faptul că el a schimbat modul de servire a bucatelor care trona în Europa la începutul secolului trecut. Pe atunci la ospețe se proceda cam ca în filmele a căror acțiune se petrece în evul mediu : pe masă se puneau, simultan, 20—30 de feluri de bucate — pulpe de berbec, găini fripte, munți de legume și de prăjituri, pește și vinat. Carême a introdus ordine în acest haos, instituind regula — considerată în zilele noastre ca ceva de la sine înțeles, ca ceva natural, care a fost așa mereu — servirii pe rînd a bucatelor, în linii mari în următoarea ordine : aperitive, supă, pește, diferite preparate din carne, iar la sfîrșit, deserturile — dulciuri și fructe.

LE MAI SCAPĂ ȘI JEFUITORILOR...

Încă din 1962, unul din funcționarii companiei petroliere „Sun Oil" a descoperit în jungla guatemaleză rutnele unui vechi oraș al indienilor maya. El a comunicat imediat vestea profesorului Richard Adams, de la Universitatea din Texas, care se ocupa de studierea civilizației maya. Adams s-a străduit multă vreme să adune fondurile necesare pentru organizarea unei expediții științifice în Guatemala, dar n-a putut să facă acest lucru decît în 1984. Însă în răstimpul de mai bine de două decenii, jefuitorii de morminte, care aflaseră de descoperire, au prădat practic toate ruinele vechiului oraș, situat pe o suprafață de 250 de hectare.

Începînd săpăturile, arheologii nu mai sperau să găsească vreun vestigiu folositor, dar pe neașteptate unul din membrii expediției a depistat un mormînt străvechi nestins de mîna hoților. Mormîntul, care data de mai bine de 1 500 de ani, era bine păstrat ; în el au fost găsite obiecte valoroase de ceramică, alte articole de uz casnic, scheletul unui bărbat, înfășurat în rămășițele unui giulgiu. Pereții criptei erau acoperiți cu desene și inscripții de mare interes pentru savanți. A fost găsit și un ulcior unicat, cu un capac rotitor, acoperit cu hieroglife. Oamenii de știință au stabilit că e vorba de mormîntul unei rude apropiate a dirigutorului orașului, a cărui piramidă, jefuită în întregime, e situată în apropiere.

Arheologii acordă o mare importanță noii descoperiri (și speră să mai facă și altele, în ideea că dacă jefuitorilor le-a scăpat un obiectiv, e posibil să le fi mai scăpat și altele). Pentru că despre cultura și civilizația maya informația este încă foarte săracă.

ION D. GOIA ■

Lumea se amuză

După FÜR DICH — R.D.G.

Poeți străini

Kemal Özer (Turcia)

Secera mării

într-o dimineață cînd totul e pregătit
pentru vinarea fructelor mării
întreabă-te
cine slobozise soarele dimineții pe apă
dacă nu te așezi în barcă
dacă nu iei secera-n mînă
cine culege recoltele mării

de ce-i orașul o imensă broderie
care absoarbe sudoarea mulțimii
de ce-i văzduhul țipăt de pescăruși
un țipăt pornit din ciocuri hămesite
care planează spre creștetul tău și
cade
care-ți sărutează barca zburînd în
picaj
cînd izvodești viață te afli singur
harponul împunge visia tale palma
plasa te sfîșie
de ce nu există comunitate
între mîinile lor și mîinile tale
de ce nu-și împart asuprirea cu tine
despre astea întreabă-te-n
dimineața
cînd te așezi la masa pămîntului pusă

Lecția începutului de vară

strada își deschide ochii
privește rufele atîrnate la uscat
împinge alături spumă albă
un piriiaș a despicat peste noapte
pămîntul
sudoarea săracilor — o cascadă — se
adună în ei
strada ascultă mișcarea semințelor
începutului de vară
atinge părul împletit al celor mîhniți
pingelele lor căscate
vocea prăfuită a radioului
ghivecele de flori din fereastră
aude mișcarea acului mîilor de
albine
îndreptate asupra acelula
care-și începe lungul său drum

În românește de
PETRE STOICA ■

TOT FELUL

„Mofturoșii sînt sorliți să fie-n veci nefericiți"

● Prima ediție a Tîrgului creatorilor populari din România ● Așteptăm cascadorii ● O muscă mare și rea ●

Cel mai mare cauciuc din România destinat autobasculantelor de 111 tone, cîntărind peste 2 000 de kilograme a fost produs mai zilele trecute de către specialiști români și japonezi la Întreprinderea de anvelope din Drobeta-Turnu Severin. Ce roată ! ● De la responsabilul unității, Tase Matarangă, aflăm că la marginea Capitalei s-a redeschis Restaurantul Bordei, regîndit, reamenajat, restaurat, cu rețete noi și bine aprovizionat. Merită măcar o privire. ● În numărul precedent am scris că nu se găsește planta numită digitala, extrem de necesară cardiacilor. Dintr-o greșeală am socotit-o a fi una și aceeași cu coada șoricelului. Precizăm că nu este și că ambele nu se găsesc. ● La Moara de grîu din Baia Mare a fost montată o instalație cu panouri solare. Energia cîștigată nu folosește la măcinat, ci la încălzirea apei cu care se spală muncitorii la ieșirea din schimb. ● În cartierul Militari, printr-o idee generoasă, la depozitele centrale au fost deschise și magazine. Numai că în magazinele din centrul Capitalei apar mărfuri pe care nu le vezi niciodată în așa-numitele depozite magazin. Ceea ce înseamnă că pe undeva trebuie să mai fie un depozit în care se află așa numita mîncare de pește. ● La Cofetăria Sud de pe Magistrală, str. Șerban Vodă nr. 43 scria mai zilele trecute : „Servim numai la pachet pe motiv că nu se găsește apă". ● După 25 de ani de minerit pe Valea Jiului, Iancu C. Caracudă din Ianca, județul Olt, a ieșit la pensie și s-a întors acasă. Și de la minerit omul a trecut direct la prășit. ● O întreprindere din Cluj-Napoca produce lustre. Una din lustre are turturi de cristal și costă circa 5 000 lei și cînd o despachetezi descoperi că faci turturi de gheață pentru că lumînările din cei de cristal au și făcut picioare. ● În București, după miezul nopții taximetrele nu opresc pe motiv că se retrag și se retrag fără motiv. ● La Slatina a fost dat în folosință un nou abator. Din păcate constructorii și-au făcut datoria numai pe jumătate, lăsînd platformele cu fisuri și denivelări, dușumeaua strîmbă că favorizează băltile, aminînd punerea în funcție a instalației de refrigerare a cărnii etc. Se vede că meseriașii au lucrat cu un gînd la făină, cu altul la slănină. ● Conform decretului 184/1984 I.J.R.V.M.R. la primirea cauciucurilor uzate sînt obligate să elibereze o adeverință și contravaloarea cauciucurilor predate, conform prețului stabilit. Unele unități au și trecut doar la eliberarea adeverinței, făcîndu-se că plouă cînd e vorba de bani. ● În mai multe concerte organizate în provincie a început să reapară cîntăreața de muzică indiană Narghita. ● Între timp, Ionela Prodan se pregătește să cînte la restaurantul Capșa din New York ● Magazinul de pește din Orăștie n-a mai văzut pește de cînd orașul n-a mai văzut marea. Marea cheie se află însă la cei care se ocupă de aprovizionare. ● Am primit la redacție mai multe apeluri și scrisori de la cetățeni din județul Teleorman care se plîng de drumul între Roata și Siliștea și de cel între Scurtu Mare și Albeni despre care am scris. E de datoria celor de la direcția județeană de drumuri și poduri să purceadă la drum și, mai ales, la muncă. ● În mod surprinzător în cofetăriile din municipiul Cluj-Napoca înghețata a devenit mai bună, ca acum cinci-șase ani. După înghețată, s-or întoarce și ghețurile și zăpezile de altădată ? ● La restaurantul Sebeș din București nu poți să bei o pepsi dacă nu bei o vodcă. Pentru o ladă cu pepsi trebuie să bei un rîu de vodcă. ● Minerii de la cele trei fronturi subterane ale minei Fărcășești, județul Gorj, muncesc de zor și scot la cărbune care se tot adună la suprafață și nu-l la nimeni. Iar cei de la termocentrale se plîng că n-au cărbune. ● Se împlinesc 100 de ani de la descoperirea culturii Cucuteni. ● Mare ispravă mare : În 27 iulie s-a deschis la Sibiu prima ediție a Tîrgului creatorilor populari din România. Manifestarea din Dumbrava Sibiului reunește creatori în lemn, ceramică, țesături, împletituri și artă naivă. ● Funcționează băile curative de la Jibou. 250—300 de persoane se pot îmbăia zilnic în așa numitul „izvor al tămăduirii". Ca să arate cum trebuie ar mai trebui ceva amenajări și atunci să vezi bucurie pe suferinzi. ● Turism și cultură. S-a renovat hotelul Ambasador din București. Cine are bani și vrea să doarmă bine poate să-l viziteze. Spre surprinderea sa, călătorul găsește în holul hotelului și un stand de cărți. ● Continuă lucrările de modernizare la Piața Ilie Pintilie. Nu a mai rămas nici o urmă din fosta piață Matache Măcelaru. ● Știe cineva cu ce se pot combate cărții care ciuruie mobila ? Vînzătorii de la magazinele de chimicale nu știu. ● Continuă poluarea fonică a nopților trăite de locatarii blocului din str. Cobălcescu nr. 43 A din București. Garajul I.T.B. le mănîncă zilele și nopțile. Și nu e corect. Nu ajunge că le mănîncă zilele ? ● Am scris că la Iași nu există nici un atelier de reparat sifoane. Nici n-a apărut. Doar că am primit o scrisoare prin care ni se comunică faptul că și la Timișoara e la fel. ● Anton Gherguț de 81 de ani din Săbăoani, str. Amurgului 27, județul Neamț și-a pierdut fiul în stația de autobuz din satul Traian. Fiul său de 33 de ani era bolnav și lipsit de memorie, era îmbrăcat într-o manta kaki, purta o căciulă cu urechi și nu avea dantură. Cine îi poate da de știre să o facă la adresa de mai sus. ● Pe strada George Bacovia pe care se află și Muzeul memorial George Bacovia trec basculante și camioane grele și strada arată ca un drum de țară pedepsit să nu ajungă niciodată la oraș. Decît praf și gropi, mai bine să plouă. ● Locuitorii din județul Suceava care au horn la casă nu mai primesc repartiție pentru butelie deși n-au sobă și au aragaz. Asta a durat un timp. Pe urmă și cei care n-aveau horn au rămas fără repartiție. ● 140 de hectare au fost arate și reînsămînțate la C.A.P.-ul Ulmu din județul Brăila. Lumea zice că dacă nu s-ar fi intervenit la timp lenea ar fi crescut cît casa ei ● Ziarul „Pentru Socialism" din Baia Mare publică un admirabil serial intitulat Nichita Stănescu în Maramureș. Autor, Gh. Pârja. Un om i-ar fi spus poetului domnul Nichita, iar Nichita Stănescu ar fi zis, domn a fost Cuza, eu sînt Nichita Stănescu. ● O parte din faleza Mureșului prin Arad arată ca faleza Dunării la Galați. O altă parte seamănă cu Nilul care trece prin zonele părăsite. ● Petre Hanciu din Săcele, str. Dealului nr. 59, a avut în curte un nuc bătrîn. La o vijelie s-a rupt și i-a stricat casa. Omul a făcut rost de aprobare de tăiere și l-a tăiat și din 1983 așteaptă pe cineva să-l ridice. S-a adresat multor factori, a făcut multe drumuri și nucul stă trîntit în curtea vecinului și nu vrea nici cum să se facă dulap. ● Maricica Ciuchilan din Galați a cumpărat o mașină de spălat de la magazinul 182 al I.C.S. Mărfuri industriale. La puțin timp i s-a ars motorul și nu a mai fost reparată. După trecerea a două luni, timp în care n-a fost reparată, mașina trebuia schimbată, dar merceologul care răspunde de piese electrice și vînzătoarea magazinului nu vor. Ce-ar mai merita puși să împingă mașina de spălat pe strada principală. ● Am primit la redacție o vedere tipărită de Editura Meridiane pe care scrie „Timișoara. Pod peste Bega. Cînd o întorci te trezești cu o imagine de pe litoralul românesc ● La restaurantul Dunărea din București salata de roșii se servește numai unor „clienți permanenți". Unii zic că și-au adus roșiile de acasă, alții că ei primesc apă minerală, dar comesenii nu pentru că barmana nu poate să ridice lăzile cu sticle. Auzi și te miri ! ● La vagonul de clasa I care circulă cu trenul 1009 pe ruta București Nord—Piatra Olt nu merg decît ceferiștii „de-ai noștri", cum zice conductorul. Încercați să găsiți un loc și mai vedem noi ! ● În Iași, între restaurantul Select și unitatea C.E.C. ei xistă un gang unde puteți servi „Zilnic proaspeți și consistenți". Ce ? ● Șoferul autobuzului 36-B-402 cu nr. de I.T.B. — 3346 de pe linia 119 în dimineața zilei de 4 august a renunțat la stații și și-a transportat două prietene, trecînd și pe roșu și pe treceri de pietoni pe care mai erau și oameni. A oprit pe Șoseaua Iancului unde și-a dus iubitele la cofetărie și de acolo le-a condus în blocul de pe str. Subi. Stănescu Gheorghe nr. 8, Unii zic că tot n-a fost rău, pentru că un șofer de autobuz de pe linia lui 131, supărat pe călători, n-ar mai fi oprit decît la el în comună, la 25 de kilometri de București.

CORNEL NISTORESCU ■

Stimate tovarășe redactor șef,

Vă scriem în numele a patru recepționere de la hotelul Carpați din Baia Mare care au fost induse în eroare de către trei cascadori din București care lucrează la Studiourile cinematografice Buftea. Au fost cazați în hotelul nostru susținînd că vor da un spectacol în orașul nostru și au plecat în mod fraudulos, fără să plătească nimic din costul cazării și telefoanele. Cascadorii se numesc Ciomac Simion și Ciomac Cristian, respectiv tată și fiu, precum și Fister Paul.

Din această cauză nouă ni s-a imputat suma de 5 143,25 lei pe care vă rugăm respectuos să ne ajutați să o recuperăm deoarece ne-a fost imputată. Numiții cascadori au beneficiat de servicii și noi am fost obligate să plătim în locul lor. Decizia de imputare a sumei are nr. 252 din 11 iunie 1984 iar suma a fost împărțită între noi după cum urmează : Bălan Rodica — 901.50 lei, Rozembaigher Maria — 1 230.85 lei, Katona Maria — 1 460.45 lei, Tamaș Doina — 1 499,95 lei. Noi ne-am străduit să-i căutăm telefonic la Studiourile Buftea și acasă dar nu i-am găsit iar de la Studiouri ni s-a răspuns că sînt liber profesioniști și lucrează acolo doar temporar. Din această cauză îndrăznim să vă rugăm să ne ajutați să ne recuperăm banii.

Cu mulțumiri : Rodica Bălan, Maria Rozembaigher, Maria Katona și Tamaș Doina.

NOTA REDACȚIEI : **Nu știm cînd vor fi văzuți cei trei „artiști" prin Buftea. Cine-i vede să le citească rîndurile de mai sus. Deși problema banilor e mai mult o chestiune care ține de alte organe decît de instituția în numele căreia au „ciupit" niște parale.**

Compoziție în alb — Mariana Oltcanu

Cronica șoselei

Pățaniile unui „600"

Nu se știe cum, în interiorul mașinii a pătruns o muscă mare și antipatică, rea. Prin Moldova i se spune Bizoi. Curioasă și netemătoare de ocupanți, își face pur și simplu de cap. Se așază pe pachetele cu mîncare, pe bagaje, bizîie pe lîngă nasul micuțului Tomiță, care abia a adormit în brațele mamei lui. Copilul se trezește și începe să scîncească. Plictisindu-se, probabil, de compania pasagerului din spate, a trecut în „sfera de influență" a pilotului. Începe să-l sicîie. Se așază ostentativ pe parbriz, acolo unde se fixează, de regulă, semnul de începător, uitîndu-se cu impertinență la șofer. Apoi, începe o serie de rotații în jurul capului pilotului — exact ca un satelit în jurul Terrei —, sfîrșind prin a i se așeza pe chelie. Arsenalul de batiste, prosoape, baticuri etc. cu care se încearcă vinarea inoportunei insecte se dovedește total ineficient. Musca continuă să facă exact ce dorește. Acum e din nou printre cei doi copii care, împreună cu mama lor, ocupă bancheta din spate. Pe cel mai mare, Vlăduț, îl amuză vînătoarea pe care o coordonează mama, pentru a reduce musca la tăcere sau cel puțin a o evacua din mașină. Cel mic e pur și simplu speriat de incursiunile tot mai îndrăznețe ale insectei, literalmente pe lîngă nasul, ochii, gura lui.

Intrigat, pilotul întoarce tot mai des capul spre fotoliul din spate. „I-a dați-mi mie prosopul, să-l vîn eu de hac". Se pare că zilele uricioasei insecte sînt numărate. Șoferul pîndește clipa cînd musca se va așeza undeva. Exact ca și vînatul, care e mult mai ușor de lovit la sol, nemișcat, decît în aer sau cînd fuge. Ce șansă ! Aterizează exact pe bordul mașinii, în dreapta, între cele două aparate, termometrul și indicatorul de presiune al uleiului. „Victimă sigură, doamnă muscă, obraznică", zice pilotul, lovind în aceeași clipă fulgerător cu prosopul umed, o armă redutabilă, exact în zona cu pricina. A nimerit-o. Musca zace acum la podea, ca un boxer care începe să fie numărat. Nu e moartă, dar e amețită zdravăn. „Ahaa... acum îți vin eu de hac !" Șoferul ia repede piciorul de pe accelerație și aplică o lovitură cu talpa pe corpul insectei care le-a făcut atîta mizerie. Ridică apoi piciorul și își îndreaptă privirea în direcția covorașului de cauciuc spre a se convinge de efectul năpraznicei lovituri. „Într-adevăr, am lucrat cu eficiență", se adresează șoferul ocupanților din spate, arborînd un aer victorios. Toate aceste secvențe s-au consumat nu în unități de timp de ordinul minutelor, ci în cîteva clipe, suficiente ca mașina să fie scăpată de sub control și să părăsească drumul, intrînd într-o plută. Viteza relativ redusă a Daciei vișinii și coliziunea oarecum tangențială cu pomul au atenuat considerabil urmările accidentului. Mașina a rămas doar fără ușile din partea stîngă, iar cei trei ocupanți și șoferul s-au ales fiecare cu cîte o fractură.

Fiatul cel mai mic, de 600, era chiar pe timpurile lui glorioase denumit, cîteodată, în derîdere, „cutia de conserve". Absolut neîntemeiată această subapreciere, argumentul forte, nu singurul, fiind că mașina, după mai mult de 25 de ani de la nașterea ei, poate fi văzută, bine mersi, viguroasă și sprintenă, alături de suratele sale mai moderne, mai tinere, făcîndu-și serviciul ca și cum ar fi apărut pe lume nu în 1960, ci de un an, doi. Aceasta, bineînțeles, cînd stăpînul s-a îngrijit de ea cum se cuvine. Căci, de... și cea mai cochetă mașină, nou-nouță, poate fi transformată într-o ruină, într-un hîrb, în nici măcar un an, ori chiar într-o zi, atunci cînd unica preocupare a proprietarului e s-o hîrcherească. În cazul nostru, micuțul Fiat a tolerat mult tînărul său stăpîn. Chiar și amenințările că-l abandonează, că-l dă la fiare vechi sau, în cel mai bun caz, pe nimic le-a îndurat. Răbda aidoma ca un măgăruș, dar în schimb îl asculta ca un cîine credincios pe capriciosul și ingratul său stăpîn. Chiar cînd tînărul șofer se aventura în cîte o depășire pe muchie de cuțit, miniautoturismul, avantajat de gabaritul său redus, găsea rezerve pentru a-l scoate pe stăpîn cu obrazul curat din autenticele numere de circ în care se aventura. Există mașini ultra-rapide, ultra-moderne, ultra-sofisticate care manifestă o teribilă intoleranță față de cea mai mică greșeală a pilotului, după cum, cele mai lente, greșit catalogate mai leneșe, mai înghit cîte o manevră nu chiar atît de corectă, exact așa cum avionul de școală ce dezvoltă o viteză mai redusă, tolerează bobocului cîte o gafă. La urma urmei, constructorul chiar asta urmărește, ca avionul destinat începătorului să-l mai și scoată cîteodată din încurcătură. Toate însă pînă la un punct. Adică cum ? Pilotul să stea cu spatele la volan, la drum și mașină să-l ducă acasă pe șofer, precum calul cel înțelept și cuminte care îl conduce la domiciliu pe cărușașul aflat în stare bahică, tolănit pe fînul moale și parfumat ? Această pretenție e de-a dreptul revoltătoare, absurdă.

Povestind mai departe pățania lui, Fiatul ajunge la episodul cheie. „Cei doi din spate, prietenii stăpînului meu, au propus la un moment dat să facă un 101. „Doar n-ați căpiat ? Cum o să jucăm cărți în mașină ?" „Uite așa, bine, și Daniel împarte cărțile. Tu n-ai decît să întorci capul, îi zice el șoferului, cînd îți vine rîndul, spre bancheta din spate și să iei ori să dai cărți". „Am înghițit-o și pe asta, continuă miniturismul, pînă cînd stăpînul meu a trebuit să facă un calcul care a durat ceva mai mult. Atunci, el, concentrat asupra asilor și decarilor lui, a uitat de mine, iar eu am mers unde am crezut că-i mai puțin periculos, adică pe cîmp. M-am răsturnat pe lanul de trifoi care i-a ajutat pe tinerii zănatici să ajungă doar la spital. Sînt împreună în același salon, joacă șeptic, cică 101 e prea ghinionist. Pînă la urmă, stăpînul meu tot pe mine m-a găsit vinovat. „Te-ai sclerozat complet. La exemplul calculatorului care face totul fără prea multă dădăceală. Te repar și te vînd pe te miri ce, numai să scap de tine". „Poate dau și eu în felul ăsta de un pilot mai cu scaun la cap. Cei cărora nu le vine să creadă că sînt unii care joacă cărți în mașină cu participarea pilotului, le recomand să se intereseze la circulație".

VICTOR BEDA ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C. C. al U. T. C. și revista Flacăra

(Urmare din pag. 32)

sele într-un permanent efort de a-și depăși propria stare întrecîndu-se între ele permanent și fructuos. A rezultat nu doar un spectacol ce readuce și menține Constanța printre iubirile noastre cele mai mari dar care a potențat în sufletele oamenilor stări de mare emoție, temelii ale binelui și frumosului umanizator.

„O brazdă de oameni frumoși"

Localitatea: Eforie Nord, 6 august 1984, orele 20, Teatrul de vară.
Număr de spectatori: 3 500.
Atmosfera: excelentă, comunicativă și profundă.
Calitatea spectacolului: foarte bună.
Aportul organizatorilor: foarte bun.

Început în forță, scenă și public cu motoarele în plin la cîntecul „Lancu la Țebea". Încercăm să menținem aceeași ridicată temperatură cu focul pe care-l întreține trupa Pro Musica. Aveam s-o realizăm nu doar ca expresie exterioară dar și în profunzime. Trăind aceste momente de libertate și pace, Sonia Fenciuc nu uită să ne scrie într-unul din primele bilete ale serii : „să ne reamintim de aceia care, la 6 august, în urmă cu 39 de ani, la Hiroșima, au căzut sub furia primului blestem atomic". Și iată, vrînd să susțină parcă aceeași idee, oameni din Pitești, prezenți la manifestarea noastră din această seară, ne trimit un bilet cu un conținut la fel de emoționant și frumos — e scrisul o oglindă a sufletului, nu-i așa? — punînd în loc de semnătură inscripsurile: „Trăiască viața! Trăiască pacea! Trăiască omul! Trăiască Terra!". Sau alții din Oradea care se exprimă astfel: „Sperăm din toată inima și cugetul că așa cum ați reușit să ne dați aripi, tot așa ne veți învăța să și zburăm". Poezia, așa cum este spusă de actorul Mihail Stan, este și ea un fel de a învăța zborul. Primul recital, de întinderea unui L.P., avea să aparțină grupului Partaj și s-a bucurat de o reacție excepțională, trădînd prezența unor oameni bine formați, care știu ce aplaudă. Cîntecul „Foaie verde spic de pline", în interpretarea Tatianei Filipoiu, dedicat aici memoriei tuturor celor dispăruți, aprinde lumini în mîinile oamenilor, semn de profunzime a sufletelor lor. Lui Raul Cârstea i se aplică aici cea mai sugestivă caracterizare: „Un cîntăreț ce se află pe gardul dintre curtea lui Tudor Gheorghe și a lui Victor Socaciu", cu un profil ce se distinge astăzi, conturat de mai noile sale creații ce fac dovada întregului său talent. Simțim din continutul și tonul biletelor primite în acest ultim răstimp la scenă, bilete dovedind o înaltă conștiință patriotică, fondul pe care oamenii pregătesc momentele cele mai vibrante ale serii: cîntecele de țară și pace. Atmosferă excelentă. Entuziasm ridicat pe temelia unor constante activizate. Asistăm parcă la o lecție deschisă de istorie în care se implică în egală măsură atît cei de pe scenă cît și cei aflați în băncile sălii, într-un elan pentru tinerețe revoluționară permanentă. Adăugăm acestui context emoțional nostru pentru Tricolori (ce mari satisfacții ne-au produs în aceste zile ale desfășurării Olimpiadei de la Los Angeles!), „spre gloria sportului românesc, nu doar ca parte în sine, ci ca parte activă a păcii românești". Recitalul celor doi sătmăreni, Octavian Bud și Emilian Onciu, ne-a arătat astăzi că dacă dezmembrarea grupului, și el valoros, „Trupa din Nord" este inevitabilă, ea lasă loc afirmării depline celor două individualități pe care le conține, exprimînd acum întreaga măsură a forței artistice pe care-o reprezintă. „Este impresionantă linia de ascendență a oamenilor, modalitatea afirmării lor". Într-adevăr, nume necunoscute ieri sînt astăzi recunoscute de mulți și printre ele este, desigur, și acela al Nicăi Zaharia, exprimîndu-se și în această seară într-un recital care s-o pună, așa cum merită în valoare. Momentele care s-au succedat, de la umor la muzică rock, n-au făcut să scadă tonusul acestui public pregătit parcă să-și conserve energia pînă la sfîrșitul spectacolului. Dar, ceea ce a fost într-adevăr cu totul remarcabil, ei au știut să aplaude exact atunci cînd a trebuit și, înainte de toate, au știut să asculte. Competența aprecierii exacte a momentelor a fost lucrul cel mai impresionant. Atunci cînd a fost de glumă s-a glumit, iar cînd am zis, spre exemplu, „Dor de Eminescu", s-a făcut liniște deplină. Așa a fost și atunci cînd A. P. a recitat din creația proprie și din poezia română și universală. A fost un recital de 40 de minute primit cu aceleași bunăvoință care a guvernat pe parcursul întregului an, întreaga activitate spirituală a acestor oameni. Am cîntat în noua zi, luîndu-ni-i ca părtași la aceste momente pe toți cei prezenți. A fost un spectacol pe linia concilierii virstelor, reușind să realizeze o solidaritate a generațiilor făcînd să fie din toate atîta cît trebuia. Și a fost și introspecție și militantism căci „de la starea de contemplare se poate trece la militantism prin cultură activă și oamenii acestei seri extraordinare au crezut în cultura ca odihnă a spiritului și ca neliniște a spiritului". A fost și această seară, într-un fel, produsul iubirii: „Iubirea e forța cea mare / Ea trage pămîntu-napoi / Și arborii cad din picioare / De tot ce aud de la noi. / Iubirea, iubirea să-ți fie / Ca dulcele nopții acord / Așa te visez Eforie / Din Sud pînă-aicea în Nord".

CONSTANTIN DRAGOMIR

Un templu al poeziei

Cunoașteți cu toții cum arată marea în zilele de furtună, cînd se agită puternic, fierbe, ca apoi să se molcomească încetul cu încetul iar cînd cerul devine albastru, să-și brăzdeze fața cu nesfîrșite cărări ce duc parcă spre țărm și apoi să se liniștească cu totul, tresărind doar ușor la chemarea soarelui și-a lunii, sau poate la strigătul pescărușilor. Aidoma mării publicul din seara aceasta de la Eforie Nord a fost tumultuos, căci o furtună de glasuri s-a ridicat atunci cînd talentata fetiță din Sălistea Sibiului, Sorina Hașigan, a început să cînte „Cîntecul Ardealului". Vocile oamenilor s-au amplificat purtînd în ele tăria stihiilor dezlănțuite atunci cînd au cîntat împreună cu membrii cenaclului „Treceți batalioane române Carpații", „Deșteaptă-te române" sau

Fotografia de GABRIEL BUGNAR

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, își continuă turneul său pe litoralul Mării Negre, astfel :

TECHIRGHIOL — 10 august ; SATURN — 11 august ; MEDGIDIA, stadion — 12 august ; COSTINEȘTI — 13 august ; NEPTUN — 14 august ; CONSTANȚA, stadion — 15 august.

Toate spectacolele vor începe la orele 20.

Pentru toată această perioadă, membrii cenaclului își află sediul, ca și în anii precedenți, la hotelul Meduza din Eforie Nord.

„Trăiască România". De la involburare la sălălnicie sprințară, voie-bună, ris și mișcare, nu e decît un pas. Trecerea publicului prin toate aceste stări s-a datorat formațiilor Flapo, Pro Musica, Totuși, Metropol, celor doi umoriști Nicolae Cenan și Fl. Constantin, și de fapt tuturor membrilor cenaclului care au simțit pulsul serii și au vrut să se depășească pe ei înșiși. Starea aceasta de emulație a fost însă creată de „Momentul Adrian Păunescu", moment sublim ce și-a pus amprenta asupra desfășurării întregii manifestări.

Aceia care pînă la Marea Poezie recitată de către Adrian Păunescu s-au agitat, au cîntat, au dansat, au chiriit, au aplaudat fiecare moment s-au potolit ca prin farmec. O tăcere grea, palpabilă parcă, s-a lăsat deasupra grădinii din Eforie Nord. A fost ușor să te lași cuprins de vrajă. Te aflai într-un templu, în care el, poetul, oficia. Vocea lui este cînd șoptită, cînd tunătoare, se insinuează, te răscolește. S-a rostit poezie de Blaga, Esenin, Beniuc. Nimeni nu îndrăznea să se miște. Aplauzele erau cumpănite pentru a nu fi o impietate. După ce ultimele cuvinte s-au stins se auzea tăcerea, apoi o tresărire, dezmeticirea și... vraja s-a rupt. Minute în șir toată lumea aplaudă. Spectacolul se desfășoară în continuare, dar gîndul și inima se întorc mereu la acel moment care va fi, în mod sigur, și unul de referință .

ELENA GRECESCU

Redevenim copii

Localitatea : Mamaia, 7 august 1984, orele 20, Teatrul de vară.
Număr de spectatori : 2 500.
Atmosfera : excelentă.
Calitatea spectacolului : bună.
Noutăți : Majay Győző a cîntat în premieră compoziția sa „Ființa și averea", versuri Adrian Păunescu.
Aportul organizatorilor : foarte bun. Regretabil totuși că, pînă aproape de ora începerii, spectacolul nu fusese afișat și anunțat în Mamaia iar la casa de bilete nu era nimeni. Sute de persoane au rămas pe dinafară — organizatorii refuzînd să vîndă bilete pentru toți cei ce doreau să participe la manifestare — nu e o dovadă că s-a făcut o propagandă bună pentru spectacol ci o dovadă că astăzi Cenaclul Flacăra are o mare rezonanță în rîndul publicului.

Cenaclul de marți a debutat eclatant. În fața scenei o galerie frenetică de tineri din toate colțurile țării, aflați la odihnă, cărora li s-au adăugat mai tîrziu cîțiva tineri străini oaspeți, în același scop, în noapte de pe alte meridiane la Mamaia, contaminați de entuziasmul ritmat al celor prezenți. Părea că manifestarea se va desfășura sub semnul unei comunicări totale, electrice cu sala, dar după prima oră și jumătate temperatura a scăzut, fapt care se explică prin oboseala unor membri ai cenaclului și printr-o participare reținută (cel puțin în prima jumătate a nopții) a conducătorului cenaclului, poetul Adrian Păunescu. Astfel încît la un moment dat reacția am i. teatrului a fost adormită, trăgănată. Sesizînd ezitările, fluctuațiile de stare, Adrian Păunescu a reconectat în cîteva minute sinapsele biciuite ale relației dintre public și interpreți, dînd manifestării unitate de spirit și gîndire, de sentiment și opțiune, ca și cum sala și scena ar fi compus un singur suflet, o singură bătaie de inimă.

Ceea ce caracterizează în acest moment evoluția Cenaclului Flacăra este modificarea componenței membrilor săi. Au renunțat la cenaclu unii veterani deveniți mai devreme decît era cazul vedete, și s-a reimprospătat ansamblul cu elemente noi, cu tineri și tinere plini de har și deocamdată bine încadrați în disciplina manifestării.

Starea poetică a spectacolului este tulburătoare, textele cîntecelor sînt expresive și convingătoare, reprezentînd, într-adevăr, sensibilitatea tînără și atitudinea tînără față de problemele complexe ale existenței noastre. Tot ce se spune și se cîntă pe scenă poartă pecetea marii literaturi. În ce privește muzicalitatea se remarcă o creștere sensibilă a registrului tehnic, instrumental și vocal al membrilor cenaclului, o exigență sporită față de fals, artificial, vulgar sau ieftin. Cîntecul vine dintr-o pornire interioară plină de tensiune și exprimă plastic, suprapuse pe cuvînt, ideile nobile promovate. Mulți muzicieni rezervați în aprecieri față de calitatea muzicală a interpretărilor din cenaclu ar trebui să-și revizuiască neîncrederea în gen, revenind sau pur și simplu „îndrăznind" să vină în cenaclu și să învețe nu cum se scrie muzică dar mai ales cum se transformă ea în mod de-a fi, de a se manifesta, fără false pudori și fără compromisuri. Evident că sînt încă momente perfectibile din punct de vedere muzical, dar forța de convingere și de penetrație a muzicii promovate de Cenaclul Flacăra merită un studiu aprofundat.

Ceea ce oferă acum Cenaclul Flacăra publicului său credincios de fiecare seară dar și publicului său improvizat, eterogen de pe litoral, este o mare libertate de manifestare la un înalt nivel spiritual, atingînd corzile cele mai sensibile ale adolescenței care se trezește în fiecare din noi. Cenaclul Flacăra ne învață să rămînem adolescenți. Și pentru acest lucru trebuie să mulțumim prezenței sale oriunde l-am întîlni în timpul de vis și de încordare a existenței noastre.

ADRIAN DOHOTARU

Oamenii, trăindu-se pe ei înșiși

Localitatea : Mangalia, 8 august 1984, orele 20, grădina Farul.

Număr de spectatori : peste 4 000.

Atmosfera : excepțională de la început și pînă la sfîrșit, toți cei prezenți consolidînd locul întîi pe care îl ocupă publicul din Mangalia în turneul Flacăra pe litoral, dar mai sînt totuși spectacole la Eforie Sud, Techirghiol, Saturn, Medgidia, Costinești, Neptun și Constanța.

Calitatea spectacolului : de la început și pînă la sfîrșit deschisă, constructivă, toți cei prezenți dorind să participe și să realizeze un mare spectacol cu excepția lui Alexandru Zărnescu.

Noutăți : interpretarea aceluiași text literar în două maniere de Camelia Daj și Mircea Atudorei. Publicul a apreciat mai afectuos varianta foarte tinerel Camelia Daj „ceea ce nu înseamnă că Mircea Atudorei își pierde din meritul ei deosebit".

Aportul organizatorilor : irepro șabil, cinstit, îndatoritor ; mulțumim.

Nimic nu se întoarce la cîntec mai repede decît demnitatea de a cînta. La Mangalia membrii Cenaclului Flacăra intră în comunicare directă cu cei peste 4 000 de spectatori, odată cu semnalul de deschidere. Seara a căpătat încă de la început caracterul de eveniment. Spectatorii de toate vîrstele („ca în spectacolele din cele două Eforii") cîntă cu Daniel Dumitrescu și cu Mircea Atudorei „Iubito, vine toamna" și „Să ne naștem din nou". A.P. prezintă pe Sorina Hașigan din Sălistea Sibiului, „acest bastion al românismului, această Elveție română" : „La șase ani și zece luni, Sorina știe mai multe cîntece decît mulți din cei pe care îi cîntă. Ea adună totul ca românul în istorie. Cînd n-am putut să ținem cărți, noi am ținut memoria poporului trează". Anunțînd cîntecul „Colindul Ardealului", A.P. îi citează pe Nicolae Titulescu, cum că nu e român acela care, cînd vede harta României fără Ardeal, nu se simte pe sine însuși tăiat la mijloc. Emoția publicului este atît de puternică (dacă A.P. ar da posibilitatea, publicul ar repeta textul), încît sala se ridică și cîntă astfel opt minute. Distanța dintre scenă și sală dispare. La „Doina lui Lucaci", publicul preia inițiativa. În timpul „Țurălei", sala dansează, Emilian Onciu se retrage, se cîntă și se dansează în continuare aceeași „Țurăită", Emilian este obligat să revină.

Moment. Valeriu Penișoară și publicul: (...) „Ne-nțeles deci să-nvățăm, tovarăși, / În numele acestui țel sublim / Să învățăm ce-nseamnă omenia / Și comuniști să învățăm să fim !" („Viitorul" — Nicolae Labiș), (...) „Eu la asta rămîn / Și de asta mi-i sete / Vreau poporul român / Opere complete !" („Poporul român, Opere complete" — Adrian Păunescu).

Publicul și cenaclul : „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească !"

„Trăiască România !" (Valeriu Penișoară și publicul).

Apogeu de spectacol. Se fluturâ drapelul tricolor. Toți spectatorii sînt în picioare și cîntă pe o melodie proprie cuvîntul **România**. Se scandează **România** .

Din nou spectatorii : „Luptă, luptă, România !"

Apoi : „Flacăra, Flacăra, / Pentru noi și pentru ea !"

Valeriu Penișoară cîntă „Jurămînt la Putna". Recită A.P.

Scena a durat 26 de minute.

„Miros de coasă" și „Om în amurg" interpretate de Nica Zaharia premerg celui de-al doilea moment al serii (ca intensitate a comunicării cu publicul), cînd sînt cîntate „O șansă păcii" și „Toate femininele vor pace". Refrenele sînt repetate de cîteva ori.

Chemate încă din prima jumătate a spectacolului, formațiile **Pro Musica, Metropol** și **Totuși** cîntă odată cu sala de la început și pînă la sfîrșit.

O extraordinară impresie au mai produs cîntecele „Lancea lui Horea" și ale grupului **Partaj**, grup competitiv pe plan european.

A fost tot timpul la Mangalia o intimitate extraordinară între interpreți și public, o intimitate comparabilă doar cu aceea pe care o are un om cu el însuși. Neseparați o clipă de viața lor adevărată (textul și libertatea de manifestare aparîndu-i), spectatorii au creat un eveniment doar prin gradul înalt în care s-au trăit pe ei înșiși.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele: 1348, 1349, 1350, 1351, 1352, 1353.

★

Au fost suspendați din activitatea cenaclului Vali Șerban (pentru lezarea demnității unor colegi ai săi de alte naționalități), Arpad Domokoș (pentru părăsirea neîncuviințată a cenaclului înaintea spectacolului din 21 iulie din Constanța), Ducu Bertzi (pentru incorectitudine în comportare prin aducerea în spațiul de desfășurare a cenaclului a unor persoane care nu și-au plătit biletul de intrare). Perioada cît vor fi suspendați aceștia depinde de fiecare dintre ei și de felul cum se vor comporta în viitor.

Cea mai frumoasă vară

Seară de vis

Seara de duminică, 5 august 1984, la Los Angeles, cînd la Bucureşti stătea să înceapă, datorită diferenţei de fus orar, o nouă săptămînă, a fost una neînchipuit de frumoasă pentru gimnastica noastră feminină. Ea a marcat, prin adjudecarea a încă 5 medalii, între care 4 de aur, un triumf fără precedent, dar pe deplin justificat. „Eroina" reuniunii finale a fost Ecaterina Szabo, care şi-a dominat adversarele într-o manieră categorică în concursul pe aparate, cîştigînd 3 medalii de aur, la sărituri, sol şi bîrnă ! Dacă adăugăm aurul dobîndit cu echipa şi argintul de la individual compus, obţinem o „zestre" excepţională de medalii în dreptul Ecaterinei Szabo, dovadă a unui talent şi a unei pregătiri fără cusur.

Dacă Nadia Comăneci are meritul antologic de a fi deschis un drum, inaugurînd era notei 10 şi schimbînd, prin exerciţii cutezătoare, plasate la jumătatea distanţei dintre realitate şi poezie, legile gimnasticii, oferindu-le perspective noi, Szabo, Păuca, Agache şi celelalte au, la rîndul lor, meritul de a fi găsit resurse de talent, inspiraţie mare concurs al carierei sale. Temeinic pregătită de colectivul de antrenori ai lotului, alcătuit din Adrian Goreac (coordonator), Maria Cosma şi Octavian Belu, fetiţa născută la Azuga şi, în prezent, membră a clubului Dinamo Bucureşti şi-a învins nu doar emoţiile, ci şi, cu excepţia Ecaterinei Szabo, toate adversarele, confirmînd pe „puntea suspinelor", pe care a executat o „cascadă" de exerciţii de înaltă ţinută, medalia de bronz dobîndită la individual compus. Se cuvine să menţionăm aici, deschizînd o mică paranteză, că americanca Mary Lou Retton, prima în clasamentul la individual compus, n-a reuşit, fapt unic în analele gimnasticii, să cucerească nici un aur în probele pe aparate ! Lupta a fost, lesne de dedus, extrem de dîrză şi de echilibrată, dar fetele noastre au probat talent şi curaj, exactitate şi graţie, dovedindu-se cele mai bune. Felicitări acestor brave sportive, care au înălţat Tricolorul românesc pe cel mai înalt catarg olimpic şi ne-au prilejuit nouă, tuturor, clipe de inegalabilă satisfacţie şi mîndrie ! Bravo şi antrenorilor lor, Adrian Goreac, Maria Cosma şi Octavian Belu, care au ştiut, cu pricepere şi tenacitate, să îndrume şi să vegheze calea spre vîrful ierarhiilor. O cale care a însemnat, fără a lungi vorba, multă muncă, multă sudoare, multă responsabilitate, multă luciditate.

Handicapată de cîteva ratări, Lavinia Agache n-a intrat în lupta pentru medalii la individual compus. Dar ea şi-a luat, pe aparate, o binemeritată revanşă, obţinînd medalia de bronz la sărituri.

Toate aceste izbînzi, una mai mare şi mai strălucitoare decît cealaltă, au subliniat, am mai spus-o şi o repetăm, valoarea de excepţie a şcolii româneşti de gimnastică, vitalitatea şi rezervele ei nebănuite. O generaţie aureolată de atîtea şi atîtea succese, cea a Nadiei Comăneci, s-a retras, dar o alta, ilustrată de Cati Szabo, Simona Păuca, Lavinia Agache ş.a., a preluat ştafeta din mers şi, iată, s-a arătat la înălţimea precedentei, trecîndu-şi în cont cinci medalii olimpice de aur, una de argint şi două de bronz. Încă o dată, bravo, fetelor, vă aşteptăm cu dragoste acasă !

Elogii la adresa gimnastelor noastre

Comentatori de pretutindeni, agenţii de presă etc. continuă să facă referiri pline de elogii la adresa comportării excepţionale a gimnastelor române, subliniind faptul că, prin evoluţiile lor, ca şi prin medaliile cucerite, reprezentantele noastre au dominat concursurile olimpice de la „Pauley Pavilion".

Iată cîteva extrase :

Sub titlul „Triplă cunună de lauri pentru Ecaterina Szabo", agenţia France Presse transmite :

„Micuţa Ecaterina Szabo, o româncă în vîrstă de 17 ani, care pare de 12, cu trei medalii de aur din patru posibile în finalele de gimnastică pe aparate a eclipsat-o complet pe adversara sa americanca Mary Lou Retton, campioana olimpică la individual compus. Duminică, Ecaterina Szabo şi-a luat o revanşă strălucită asupra americancei Mary Lou Retton, care, fapt singular în analele olimpiadelor, este unica laureată la individual compus fără să fi obţinut nici un titlu la concursul special pe aparate. Succesul Ecaterinei Szabo completat cu medalia de aur la bîrnă împărţind locul I cu compatrioata sa Simona Păuca au făcut ca România să iasă învingătoare în meciul său cu S.U.A., terminînd detaşat în frunte cu cinci medalii de aur, una de argint şi două de bronz, faţă de două medalii de aur, trei de argint şi două de bronz ale echipei S.U.A.".

La rîndul său comentatorul agenţiei Reuter notează :

„Mii de americani sperau să o vadă pe noua lor favorită, Mary Lou Retton, urcînd prima pe podium în ultima zi a competiţiei de gimnastică. Dar Ecaterina Szabo a eclipsat-o pe tînăra americancă, smulgîndu-i medalia de aur la specialitatea lui Retton, proba de sărituri, împărţind premiul la bîrnă cu compatrioata sa Simona Păuca.

Apoi Szabo a stîrnit aplauze furtunoase prin executarea exerciţiului său la sol, unde a primit nota 10, care i-a adus medalia de aur şi al treilea titlu olimpic. Caimul remarcabil al lui Szabo a fost pus greu la încercare la proba de sol. După ce 7 din cele 8 finaliste îşi terminaseră evoluţia, Szabo şi-a început exerciţiul la sol. În timp ce aştepta afişarea notei lui McNamara, a intervenit o pană de curent care a lăsat în întuneric întreaga sală. Cînd curentul electric a fost restabilit, pe panoul de afişaj a apărut nota 10 pentru McNamara. Aceasta însemna că româncа avea nevoie de nota 10 ca să cîştige. Încă o dată ea a depăşit cu uşurinţă momentul greu şi a obţinut nota 10".

şi stăpînire de sine să continue drumul Nadiei, îmbogăţindu-l cu noi probe de virtuozitate şi farmec. Mai multe note de 10 stau mărturie a elasei gimnastelor române, în frunte cu Cati Szabo, născută la 22 ianuarie 1967, la Zagon, judeţul Covasna, membră a Clubului sportiv şcolar „Cetate" Deva. Graţie acestor evoluţii, ovaţionate îndelung de asistenţa prezentă la „Pauley Pavilion" şi apreciate, totodată, de zeci şi sute de milioane de telespectatori, ca şi datorită medaliilor ce le-au urmat, fetele noastre au intrat în „cartea de aur" a celei de a 23-a ediţii a Jocurilor Olimpice. Szabo poate fi considerată cea mai „blazonată" gimnastă a actualei întîlniri olimpice, performanţa ei depăşind-o pe cea a chinezului Li Ning, creditat la Los Angeles cu trei medalii de aur şi două de argint.

Alături de Cati, împărţind cu ea cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere după concursul la bîrnă, o altă gimnastă română, Simona Păuca, şi-a trecut numele pe lista campioanelor olimpice. Încă mai tînără, va împlini 15 ani abia la 19 septembrie. Simona s-a aflat la „Pauley Pavilion" la primul

Octavian Belu:

„Sînt bucuros că ne-am făcut datoria"

„Păuca ilustrează, ca să zic aşa, resursele gimnasticii noastre feminine. A apărut prin '79, remarcîndu-se ca o mare luptătoare. Pentru ea, ne-am dat seama repede, nu există imposibilul".

Cel de al treilea antrenor al reprezentativei noastre feminine de gimnastică, profesorul Octavian Belu, n-a făcut deplasarea la Los Angeles. Imediat după încheierea concursului pe aparate, l-am contactat telefonic la Ploieşti.

— Felicitări, tovarăşe profesor ! V-aţi aşteptat la un astfel de triumf ?

— M-am aşteptat, ştiam că fetele sînt excelent pregătite, la toate capitolele, dar mi-a fost şi frică.

— Frică de ce ? ! De adversare ?

— Mai puţin. Am avut unele rezerve în privinţa publicului. Nu că n-ar fi corect, a fost, le-a aplaudat la scenă deschisă pe fetele noastre, ci că ar face prea mult zgomot, putînd să le încurce. Am luat parte, anul trecut, la concursul preolimpic şi m-am lămurit. Publicul american se comportă altfel decît în Europa, este mai temperamental. Cati, Simona şi toate celelalte nu s-au înhibat. Concentrarea lor a fost maximă. Ce-aş dori să remarc ? Chiar dacă Szabo a cîştigat 3 medalii de aur pe aparate, noi n-am avut doar o vedetă, ci o echipă în adevăratul înţeles al cuvîntului. Cînd, surprinzător şi pentru mine, Lavinia a clacat, cînd şi Cati a ratat la paralele, au punctat celelalte. Argumentul nostru tare a fost omogenitatea.

— Cum vi s-a părut arbitrajul ?

— În cea mai mare parte, corect. Doar la bîrnă, ca o părere personală, americanca Retton a fost uşor avantajată. Atît cît să cîştige la individual compus ! De altfel, comentariul făcut de colega mea Atanasia Albu, la televiziune, competent şi exact, a menţionat acest lucru. În general însă, repet, arbitrajul n-a creat probleme.

— Care a fost, tovarăşe profesor, „cheia" succesului românesc ? Din punct de vedere al specialistului, desigur.

— Am prezentat, la toate aparatele, exerciţii de nota 10. De maximă dificultate. A fost, dacă vreţi, ambiţia noastră, a antrenorilor, pentru că, de pildă, în în ultima zi, Cati Szabo n-a mai repetat exerciţiul la sol făcut la liber ales şi individual compus, ci a executat un altul, mult îngreunat. Cu două Tzukahara şi o linie de mijloc unică, două şuruburi la 540 de grade terminate cu salt înainte. N-a existat pe parcursul Olimpiadei un exerciţiu mai dificil ! La bîrnă, Păuca şi-a asumat riscul a două salturi întinse pe un picior, legate, care i-au ieşit perfect.

— Cît a durat atingerea unui astfel de nivel înalt ?

— Cît a fost nevoie ! Formula „o Olimpiadă începe imediat după terminarea Olimpiadei precedente" nu-i o vorbă, ci o realitate. S-a lucrat, din 1981, mult, dar nimeni nu s-a plîns. Fetele au acceptat şi bucuriile şi privaţiunile. Succesul nostru, la o competiţie la care am aliniat 5 debutante, doar Grigoraş participînd la Moscova, are cîteva explicaţii simple : munca, seriozitatea, tenacitatea, dragostea pentru culorile patriei.

— Acum pare, cum ziceţi, simplu, dar a fost ?

— Nu ştiu cum a fost, dar sînt bucuros că ne-am făcut datoria şi că am răspuns prin fapte condiţiilor ce ni s-au creat, încrederii ce ni s-a arătat. Restul e treaba dumneavoastră, a ziariştilor, să le înfrumuseţeze !

— Vă mulţumim. Altceva, tovarăşe profesor Belu : cine e Simona Păuca, de unde a răsărit ea ?

— Păuca ilustrează, ca să zic aşa, resursele gimnasticii noastre feminine. A apărut prin '79, remarcîndu-se ca o mare luptătoare. Pentru ea, ne-am dat seama repede, nu există imposibilul ! Bîrna a fost şi a rămas specialitatea ei, chiar dacă, în timp, şi-a îmbunătăţit şi celelalte aparate. Ne-a ajutat foarte mult şi tatăl ei care, intuind talentul Simonei, i-a instalat în casă o bîrnă ! Colegele ei se jucau cu păpuşile, Simona se chinuia la bîrnă !

— O bîrnă în sufragerie, iată o idee !

— Poate că nu în sufragerie, poate că în curte, povestea e aceeaşi. Ziceţi-i mai bine o bîrnă la domiciliu.

— Aşa îi vom zice, o bîrnă la domiciliu. Mergem mai departe : cum vă explicaţi ratările Laviniei Agache ?

— În nici un fel ! Sînt şi eu curios ce-mi vor spune, după întoarcere, Adrian Goreac şi Maria Cosma. Cum vor explica ei. Pentru mine ratările Laviniei rămîn de neînţeles, mai ales cea de la bîrnă, aparat la care Agache deţine titlul european ! La paralele, ce-am văzut la televizor, a greşit la un simplu balans la stînd pe mîini ! Poate că n-a acordat elementului, uşor de executat, importanţa cuvenită, poate că vacarmul sălii a deranjat-o. Oricum, ea şi-a revenit la sărituri, cucerind o preţioasă medalie de bronz.

— Ce va urma, tovarăşe profesor ?

— Altă Olimpiadă, deci altă muncă. Mai asiduă pentru că, se ştie, e mai greu să rămîi în vîrf decît să ajungi acolo.

— O ultimă întrebare : cum aţi primit izbînda ?

— Adică ?

— Cum aţi reacţionat la auzul victoriei ?

— Cea pe echipe, prima din istoria participării noastre olimpice, m-a mişcat. Numai că nu mi-au dat lacrimile ! Apoi m-am liniştit şi socotelile mele, care ştiam ce ştiam, s-au potrivit cu cele de la „Pauley Pavilion".

— Încă o dată felicitări !

La peluză

Nicu Vlad

Un om tînăr. Înaintea lui, o halteră. Probabil că în termeni sportivi, rotile acelea din metal masiv care întind bara pe care mîinile băiatului de 21 de ani se pregătesc s-o înşface se numesc „aparat". El trebuie smulgă gravitaţiei şi ridicat deasupra capului. Tribunele — pînza difuză prin care realitatea se strecoară în vis. Poate că pentru Nicu Vlad ele nici nu există, nu există decît camera de luat vederi care-i transportă imaginea în vecinătatea prietenilor, a antrenorului şi a comandantului de batalion. Să trăiţi tovarăşul grad, vă raportez că mă aflu la olimpiadă... Ochii sălii şterg chipul frumos al tînărului român zîmbind sieşi. La picioarele lui se află 200 de kilograme. Alături — podiumul de premiere. Privirea sportivului agaţă bara metalică. Sfîrîiconea zîmbetului se preface în crispare. Fălcile pulsează, apoi încremenesc. Semiobscuritatea sălii a înghetat, înghite acum ultimele fosnete. Timpiele bărbatului de deasupra halterei s-au perlat în sudoare. Nu fortei trebuie să reziste aparatul, ci gîndului, concentrării lui. Pentru fracţiuni de secundă, în lume nu mai sînt decît ei doi, inertul şi voinţa băiatului. Deconectat, după duş, cu aceeaşi forţă a braţelor, el n-ar putea ridica poate nici jumătate din greutatea pe care acuma, dublată, se pregăteşte s-o arunce triumfului. Mîinile au înşfăcat bara. Sculptură în bronz pentru memoria enigmelor omului. 200 de kilograme contra 70. Acolo, jos, are loc încleştarea. N-am ştiut pînă acum că sportul acesta conţine în el sublimul.

NICOLAE CRISTACHE ■

a sportului românesc

Un nou şlagăr urcă în atenţia lumii: Imnul nostru naţional, Tricolorul!

Aur pentru Doina Melinte

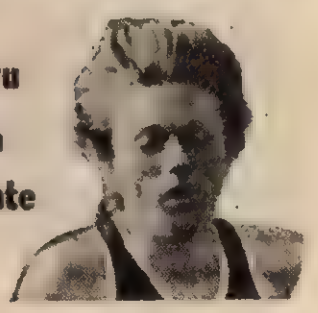

Ca de fiecare dată la J.O., atletismul (început vineri) ocupă şi la Los Angeles un loc de frunte în economia Jocurilor, nu degeaba e el numit „sportul sporturilor". Din prima clipă, chit că numărul finalelor a fost, în primele zile, redus, „Memorial Coliseum" a fost luat cu asalt, iar cei prezenţi n-au avut ce regreta ! El au admirat, între altele, o finală scînteietoare la 100 m băieţi, Carl Lewis cîştigînd în 9,99 s, graţie unui final furibund, căruia Graddy, plecat ca din puşcă, nu i-a rezistat. Spectatorii au avut parte şi de o surpriză de proporţii, americanca Joyner (marea favorită) fiind întrecută la heptatlon de Glynis Nunn din Australia, care a stabilit primul record olimpic al probei (nouă în programul J.O.). „Familia" Joyner şi-a luat însă, prin Al, fratele heptatlonistei, o meritată revanşă, adjudecîndu-şi proba de triplu salt, în vreme ce campionul european, englezul Connors, s-a clasat al treilea (locul 2 : Conley), cu doar 16,87 m, faţă de 17,26 m cît a sărit Al Joyner.

Plină de dramatism a fost şi aruncarea greutăţii fete. Compatrioata noastră Mihaela Loghin (antrenor Ioan Sabău) s-a instalat pe primul loc, cu 20,47 m, părînd să se îndrepte spre aurul olimpic. Numai că, în ultima încercare, Claudia Loech din R.F. Germania a aruncat 20,48 m, Loghin fiind nevoită, pentru un singur centimetru, să se mulţumească cu treapta a doua a podiumului de premiere ! Păcat. O medalie rămîne însă o medalie, fie ea şi de argint, dar parcă îţi pare rău, şi ne pare nouă, tuturor, cînd pierzi mult visatul titlu olimpic pentru un singur centimetru !

Cea dintîi medalie de aur pentru atletismul românesc a adus-o Doina Melinte, imbatabilă în finala de 800 m. La capătul unei curse mai degrabă lente (1 : 57,60 ; recordul Doinei 1 : 55,04), dar adjudecată printr-un finiş irezistibil, fără replică, profesoara de educaţie fizică din Bacău, antrenată mult timp de Nicolae Mărăşescu şi pregătită în prezent de soţul ei, Dorin Melinte, şi-a întrecut clar adversarele, fiind urmată de americanca Gallagher şi de românca Fiţa Lovin. Campioană europeană de sală în 1982 (Milano) şi campioană mondială universitară în 1981 (Bucureşti), Doina Melinte îşi completează, la nici 28 de ani (îi va împlini în 27 decembrie), cartea de vizită cu titlul olimpic. Sincere felicitări ! O cursă curajoasă a făcut şi Fiţa Lovin (antrenor Nicolae Mărăşescu). Gălăţeanca, şi ea campioană europeană de sală (Göteborg, 1984), a cedat însă la finiş, dovedind însă că, deşi la 33 de ani (14 ianuarie 1951), nu şi-a spus încă ultimul cuvînt.

Competiţiile atletice sînt în toi. Aşteptăm de la tricolori noi veşti bune.

„Festival" românesc

Nu exagerăm cu nimic afirmînd că nici o disciplină a actualei ediţii a Olimpiadei n-a fost dominată atît de categoric de sportivele şi sportivii unei ţări cum a fost canotajul de către echipele României ! E suficient să precizăm, în sprijinul celor de mai sus, că toate cele 8 echipaje româneşti deplasate la Los Angeles, şase feminine şi două masculine, s-au întors încununate de lauri „vîslaşii" tricolori cucerind şase medalii de aur (5 f, 1 b) şi două de argint (1 f, 1 b) ! Pe bună dreptate, martorii oculari au remarcat că, pe măsura desfăşurării fiecărei festivităţi de premiere, cei peste 20 000 de spectatori prezenţi pe marginea pistei nautice de la Casitas Lake, lîngă Santa Barbara, s-au obişnuit într-atît cu acordurile Tricolorului, încît ajunseseră, familiarizaţi cu ei, să-l fredoneze ! Să ne bucurăm şi să fim mîndri : un nou şlagăr urcă în atenţia lumii, Imnul de Stat al României, Tricolorul, intonat de şase ori într-o localitate de la capătul lumii, într-o după-amiază din vara anului 1984, cîntînd ei tot atîtea victorii sportive româneşti ! Bravo celor care ne-au mijlocit această superbă satisfacţie, ca şi antrenorilor lor, în frunte cu Victor Mociani (la fete) şi Dan Toma (la băieţi) !

Cursele au fost, în general, echilibrate, dată fiind valoarea deosebită a concurenţilor, numai că, de fiecare dată, reprezentanţii noştri, luptînd cu abnegaţie, pînă la ultima picătură de energie, s-au detaşat, îndreptîndu-se victorioşi spre linia de sosire. La fete, echipajele de 4 + 1 rame (Olga Bularda, Chira Apostol, Maria Friciuiu, Florica Lavric şi Viorica Ioja), 2 vise (Elisabeta Oleniuc, Marioara Popescu), 2 rame (Elena Horvat, Rodica Arba) şi 4 + 1 vise (Titie Ţăran, Anişoara Sorohan, Ioana Badea, Sofia Corban şi Ecaterina Oancea) au cîştigat fără drept de apel, dovedind omogenitate şi ambiţie. Sudura sufletească şi-a arătat roadele. Dragostea pentru culorile ţării, la fel. La 2 rame, de pildă, imprimînd cursei un ritm infernal, căruia nu l s-a putut rezista, Elena Horvat şi Rodica Arba au luat întrecerea pe cont propriu, luptînd mai degrabă cu acele cronometrelor decît cu adversarele, mult rămase în urmă ! Excelent s-a comportat, la schif simplu, Valeria Răcilă, care şi-a adjudecat titlul olimpic, aproape fără emoţii, într-o probă considerată drept „regina" canotajului. La 27 de ani, membră a clubului U.T. Arad (antrenor Rodica Herbei), Valeria pare să fi atins apogeul carierei, transformînd argintul de la mondialele de la Lucerna în aurul de la Casitas Lake ! Pe podiumul de premiere al celei de a 23-a ediţii a Jocurilor Olimpice, pe cea mai înaltă treaptă a lui, a urcat cea mai demnă urmaşă a fostei multiple campioane Sanda Toma, fiind evident că şi la canotaj, ca şi la gimnastică, de exemplu, o generaţie „de aur" a lăsat loc alteia „de aur" ! Dar cîtă muncă şi cîte sacrificii trebuie să fi implicat această transmitere a ştafetei, e uşor de imaginat !

O medalie de argint la fete, cea dobîndită la 8 + 1 (Lucia Sauca, Aurora Pleşca, Mihaela Armăşescu, Camelia Diaconescu, Adriana Chelariu, Aneta Mihali, Doina Bălan, Mariana Trăşcă şi Viorica Ioja), a venit să întregească un bilanţ excepţional, pentru care se cuvine să le felicităm, din suflet, pe competitoare, ca şi pe antrenorii lor, Victor Mociani (coordonator), Maria Drăghici, Doina Bălaşa, Ion Boicu şi Gheorghe Gheorghiu.

Impulsionaţi de acest „serial" de izbînzi, băieţii nu s-au lăsat nici ei mai prejos. Aurul cucerit de Valer Toma şi Petru Iosub, la 2 rame fără cîrmaci, la o diferenţă apreciabilă de echipajele Spaniei şi Norvegiei, reprezintă cea mai strălucitoare performanţă din istoria participării olimpice româneşti. E, cu alte cuvinte, primul titlu olimpic obţinut de canotorii noştri. Un tînăr din Padina, judeţul Buzău, membru al clubului Dinamo Bucureşti, Valer Toma, şi unul născut în Fălticenii Sucevei, de asemenea dinamovist, Petru Iosub, şi-au unit forţele şi inteligenţele şi, la capătul unei dispute epuizante, şi-au văzut eforturile încununate cu medalia de aur ! Nu mult a lipsit ca şi cealaltă „barcă" românească înscrisă în concurs, la 2 + 1, avînd ca echipaj pe Vasile Tomoiongă, Dimitrie Popescu şi Dumitru Răducanu, să repete isprava colegilor de la fără cîrmaci. A pierdut pe ultimii metri, întrînd în posesia medaliei de argint, locul 1 revenind Italiei, campioana mondială en titre.

Aşa s-a încheiat, cu o bogată recoltă de titluri şi medalii, „festivalul" românesc de la Casitas Lake. Nu ne îndoim că şi ceilalţi tricolori, lansaţi în aceste zile pe pistele de apă de lîngă Santa Barbara, caiaciştii şi canoiştii, în frunte cu Ivan Patzaichin, se vor număra printre medaliaţii curselor, oferindu-ne noi şi noi prilejuri de satisfacţie. Să le urăm vînt prielnic !

Cei mai puternici

A trebuit să vină, iată, o competiţie de anvergură pentru a gusta din farmecul halterelor şi a descoperi cît am fost de nedrepţi cu această disciplină, lăsînd-o mereu în umbră ! N-am încercat să aflăm, recunoaştem, cît e ea de dramatică pe viu, cîţi au încercat ?!, dar ne-am lămurit de frumuseţea ei în faţa micilor ecrane, însoţind ca suporteri drumul tricolorilor spre vîrful ierarhiilor internaţionale. O descoperire aşadar tîrzie, dar necesară, căci halterele reprezintă, ne-am convins, nu doar un sport al celor mai puternici, în luptă cu kilogramele şi cu ei înşişi, ci şi un sport teribil de spectaculos ! Ce poate fi mai tulburător decît încleştarea unui bărbat deasupra unei bare de oţel terminată, la ambele capete, cu cercuri de zeci şi sute de kilograme, încercare precedată de un întreg ritual, altfel sobru, prevăzut cu o „gură de amoniac (pentru reglarea respiraţiei) şi o frecare a mîinilor cu talc ?

Pe noi, o spunem deschis, halterele de la „Loyola Marymount" ne-au captivat, poate şi pentru că compatrioţii noştri s-au aflat, la mai toate categoriile, printre protagonişti. După ce doi dintre elevii antrenorilor Ştefan Achim şi Ilie Dociu au obţinut medalii de argint, i-am numit pe Gelu Radu şi Andrei Socaci (vezi numărul trecut al revistei), alţi doi, Petru Becheru la mijlocie (82,5 kg) şi Nicu Vlad la 90 kg, au devenit campioni olimpici, ultimul dintre ei spulberînd toate recordurile stabilite pînă la el ! S-o luăm însă cronologic. Reprezentant al clubului Steaua (unde e antrenat, ca şi la lot, de Ştefan Achim), tînărul bucureştean (născut la 16 mai 1960) Petre Becheru şi-a presărat pe drum toţi adversarii, reuşind la smuls 155 kg (faţă de 150 ale australianului Kabbas şi ale japonezului Isaoka) şi „aruncînd" 200 ! Cu un total de 355 kg, Becheru a realizat o victorie clară, la 12 kg şi, respectiv, 15 kg faţă de principalii săi urmăritori. Celălalt medaliat cu aur, Nicu Vlad aparţine tot Steliei, dar el a fost descoperit (la Galaţi, născut fiind în comuna Piscu din judeţul Galaţi) de Gheorghe Gospodinov şi călit mai tîrziu, la Rapid, de acelaşi Gospodinov şi de Gheorghe Mănăilescu. Foarte tînăr, va împlini 21 de ani la 1 noiembrie, Nicu Vlad s-a întrecut pe sine la actuala ediţie a J.O., transformînd bronzul dobîndit recent la europene (Vitoria, Spania, 1984) în aurul olimpic şi stabilind, cum ziceam, un nou record al Jocurilor, depăşind cele 382,5 kg realizate la Montreal de sovie-

Un medaliat cu bronz : Dragomir Cioroslan

ticul Riegert. El a totalizat 392 kg, această performanţă, ca şi cele intermediare, 172 kg la smuls şi 220 kg la aruncat, constituind recordurile naţionale şi, totodată, olimpice.

Vlad a fost secondat cu succes de Dumitru Petre, care şi-a adjudecat medalia de argint, la o diferenţă apreciabilă (12,5 kg) de cel de al treilea clasat, englezul Mercer ! Cîteva cuvinte şi despre acest medaliat, la primul său mare succes de răsunet (pînă acum locul 5 la C.M.) : născut la Mărculeşti, Ialomiţa, la 11 noiembrie 1957, a început halterele la Chimpex Constanţa (~u Liviu Ionescu), trecînd apoi la Steaua sub „ochiul" maestrului Achim.

Un alt halterofil, Vasile Groapă (născut la 23 martie 1955, Dulceşti, judeţul Neamţ), a ratat de puţin medalia de aur, la categoria 100 kg, mulţumindu-se cu cea de argint. El a cedat locul 1 vest-germanului Milser (167 kg + 217 kg), pierzînd la smuls unde, cu 165 kg, s-a situat la 15 kg de recordul său ! La aruncat, Groapă a fost egal campionului, dar rezultatul sub posibilităţi de la smuls l-a costat scump ! Oricum, halterofilul de la Steaua a reuşit prin această medalie de argint „vîrful" carierei sale, el fiind creditat pînă acum doar cu un bronz la mondialele din 1983.

La închiderea ediţiei

Cînd revista noastră se îndrepta spre rotativă, ne-au sosit de la Los Angeles alte veşti îmbucurătoare : echipa de floretă fete şi halterofilul Ştefan Tasnadi (cat. 110 kg) au cucerit medalii de argint, iar judoka Mircea Frăţică a intrat, la semimijlocie, în posesia unei medalii de bronz. În clasamentul neoficial pe naţiuni, România continuă să ocupe locul 2.

9 luptători, 5 medalii!

Un excelent bilanţ au înregistrat, la „Anaheim Convention Center", luptătorii români de greco-romane ! Din cei 9 sportivi prezenţi pe saltelele de concurs, 5 au obţinut medalii, Ion Draica (82 kg) şi Vasile Andrei (100 kg) cucerind titlurile olimpice, Ilie Matei (despre care am scris în numărul trecut al revistei) dobîndind argintul, iar Ştefan Rusu (74 kg) şi Victor Dolipschi (+100) urcînd pe treapta a treia a podiumului de premiere.

Drumul constănţeanului Draica (născut la 5 ianuarie 1958) spre aur n-a fost uşor, dar marele nostru campion (mondial în 1978, european în 1977, 1978 şi 1979 etc) a făcut, o dată în plus, dovada calităţilor sale de excepţie şi, luptînd cu o ambiţie extraordinară, a încheiat concursul neînvins ! Atît cît şi în egală măsură, antrenorul care l-a descoperit şi crescut, Constantin Ofiţerescu de la Farul Constanţa, merită cele mai fierbinţi felicitări, tînărul profesor de educaţie fizică (la C.S.S. Medgidia) demonstrînd că rămîne, pe plan internaţional, omul numărul 1 al categoriei sale ! Elogii i se cuvin şi celuilalt proaspăt campion olimpic, lui Vasile Andrei, care nu numai că n-a pierdut nici un meci la Los Angeles, dar le-a cîştigat pe toate înainte de limită ! Niciodată campion european (locul 2 în 1980), niciodată campion mondial (locul 2 în 1982), medaliat doar cu bronz la J.O. (Moscova, 1980), Vasile Andrei s-a arătat acum imbatabil şi finala susţinută de el în compania americanului Gibson, puternic susţinut de public, va rămîne în „memoria" actualelor Jocuri. Finala nu s-a încheiat, după 4 minute şi 16 secunde luptătorul român fiind declarat, ca urmare a unei suite eficiente şi spectaculoase de procedee tehnico-tactice, învingător prin superioritate ! La 29 de ani abia împliniţi (28 iulie), ialomiţeanul Vasile Andrei (născut în comuna Albeşti) îşi vede visul cu ochii, intrînd în posesia celei mai strălucitoare dintre medaliile unei cariere sportive. Într-un astfel de moment de bilanţ, ne facem datoria din a-i reaminti pe antrenorii care au contribuit la formarea şi călirea noului campion : Dumitru Pîrvulescu, Staicu Olteanu şi, în prezent, Gheorghe Şuteu.

Şcoala românească de greco-romane, dirijată de atîţia şi atîţia ani de maestrul Ion Corneanu, coordonator al unui colectiv de tehnicieni harnici şi exigenţi numărînd pe Ion Cernea şi Simion Popescu, ei înşişi foşti campioni ai lumii, ca şi pe Nicolae Pavel şi Eugen Hupcă (doctor Nicolae Ploieşteanu), şi-a demonstrat, şi la Los Angeles, vitalitatea şi resursele, înregistrînd o sumedenie de victorii şi, implicit, un bilanţ remarcabil, 33 de puncte. Rolul unui luptător e, nu-i aşa, să lupte. Băieţii noştri n-au pregetat s-o facă, dovedind bărbăţie şi stăpînire de sine, curaj şi subtilitate, arătîndu-se cei mai buni dintre cei mai buni. Dacă a emoţionat actul de superbă demnitate al tricolorilor de a participa, fideli devizei olimpice, la această ediţie a Jocurilor a demonstrat deopotrivă modul în care noastrii României socialiste, luptătorii şi ceilalţi, şi-au apărat sansele. Urcînd prin inteligenţă şi sudoare pe treptele podiumului de premiere, campionii noştri s-au achitat corespunzător de încrederea ce li s-a arătat, de mişcarea ce li s-a încredinţat răsunzînd concret, prin victorii şi medalii, excelentelor condiţii de viaţă şi pregătire puse la dispoziţie de partid şi de stat. Ei au evoluat tot timpul, s-a văzut, animaţi de dragoste şi respect faţă de culorile patriei, pentru a cărei glorie sportivă n-au precupeţit nici un efort, acceptînd orice sacrificiu.

Pagini realizate de OVIDIU IOANIŢOAIA

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar,

organizat de C. C. al U. T. C. și revista Flacăra

...Marea aceasta e acoperită de adolescenți care învață mersul pe valuri în picioare...

(Nichita Stănescu)

Cenaclul în campanie

Localitatea : Cobadin, 3 august 1984, ora 20, Sala Casei de cultură; Cogealac, 4 august 1984, ora 21, stadionul din localitate.
Număr de spectatori : 1 000 la Cobadin ; 6 000 la Cogealac.

Atmosfera : **mai reținută la începutul ambelor manifestări, transformată pe parcursul desfășurării lor în tandre exemplificări de spirit viu.**

Calitatea spectacolelor : **bună.**

Noutăți : **la Cobadin a acompaniat pentru prima oară pe toată durata spectacolului trupa Pro Musica și tot astfel s-a întîmplat cu trupa Metropol în spectacolul nostru de la Cogealac. Prezențe locale la Cogealac : Mitel Dore și Nelu Angeleanu interpretînd un cîntec aromân.**

Aportul organizatorilor : **foarte bun, reușind printr-o bună coordonare a tuturor factorilor implicați în desfășurarea acestor manifestări depășirea momentelor mai dificile ivite în organizare, oferind astfel oamenilor de aici spectacolele pe care și le doreau.**

La Cobadin și în întreagă această zonă plouase toată ziua. Ploile crîncene, indesată care avea să aducă multe neplăceri locaInicilor. Terenul unde trebuia să aibă loc spectacolul nostru era acum o mocirlă ce făcea practic imposibilă ideea realizării manifestării noastre în aer liber, obligîndu-ne astfel să ne restringem, prima oară în acest turneu, la cadrul unui spectacol de incintă. Diferența de respirație, la propriu și la figurat, sala ticsită de toți cei care au încăput dintre toți aceia care ar fi dorit să fie alături de noi ne sugerau imaginea unui vas sub presiune căutîndu-și cu o zadarnică disperare supapa. Oamenilor aflați în poziții dintre cele mai puțin confortabile, înghesuiți, cocoțați pînă și pe tocurile ușilor, în această baie de aburi involuntară le venea greu să comunice. De aceea facem un spectacol concentrat, fără a renunța la lucrurile noastre de substanță, la o echipă restrînsă și la esența repertoriului nostru. Un spectacol care a curs multă vreme fără vreo tresărire, timp în care n-aveam să remarcăm decît efortul celor de la Pro Musica de a se adapta din mers noii posturi în care se aflau. Apropo, măsura aceasta inițiată de conducătorul cenaclului de a spori participarea trupelor noastre muzicale la realizarea de ansamblu a spectacolelor noastre, deși avea să-i contrarieze pe mulți, a demonstrat totodată că

flacara

anul XXXIII
33 (1522)
VINERI
17 AUGUST
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

ÎMPLINIRI SUB ZODIA LIBERTĂȚII

Prin decret al Consiliului de Stat a fost instituită MEDALIA COMEMORATIVĂ „A 40-a aniversare a revoluției de eliberare națională, antifascistă și antiimperialistă"

Priviți noul chip al orașelor patriei

Craiova — 1984

O împlinire a patru decenii de libertate: Cultura în slujba poporului

— paginile 4 și 5 —

A trai frumos într-o comună frumoasă

dialog cu primarul comunei Glodeanu — Siliștea

— pagina 7 —

Nu poate fi bucurie mai mare decît aceea de a-ți fi făcut datoria față de patrie

Iată sentimentul înălțător pe care l-au împărtășit odată cu recunoștința adîncă a tuturor sportivilor țării, olimpicii noștri la reîntoarcerea acasă, printr-o emoționantă telegramă adresată conducătorului partidului și statului, tovarășului Nicolae Ceaușescu

23 AUGUST 40 1944–1984

Omul care muncește este întotdeauna frumos

● Un milion de tone pe an? ● Piinea din subteran ● O ediție din istoria românilor ●

Planeta privită dinlăuntru

Cavnic — un oraș născut după Congresul al IX-lea

Pe dedesubt, Gutinul trebuie să arate ca un labirint. De vreo sase sute de ani, oamenii au tot săpat galerii, în căutare de comori, au scormonit muntele pentru a-i smulge bogăția ascunsă și nu s-au dat bătuți pînă n-au mers departe, în adîncuri, ca și cînd ar fi vrut să atingă buricul pămîntului. La Cavnic, unde se află o mare exploatare minieră de acest fel, oamenii trebuie că au o altă imagine despre măruntaiele pămîntului, pe care noi nu le știm decît din planșele de geografie. Ei văd planeta noastră rotundă și tristă și zguduită de atîtea cutremure, dinăuntru, așa cum cosmonauții o văd din afară. Soarele galeriilor e acolo, aurul și argintul, aceste metale de preț, licurici ai pămîntului pe care minerii îi țin în palmă cu tandrețe și uimire. Și florile de mină, ivite în adînc precum niște bibelouri menite să înfrumusețeze bezna și spaima de necunoscut.

Munții din jurul Cavnicului i-au ademenit pe mulți, de-a lungul vremii ei au fost brăzdați de austro-ungari și de angliuși, dar minele n-au secat și în anii din urmă ele s-au arătat parcă mai generoase cu maramureșenii și astfel se face că această exploatare minieră este unitatea cu cea mai mare pondere națională de plumb, zinc și argint, cărora li se adaugă aurul și cuprul, metale binecuvîntate care răscumpără truda minerilor. Din Cavnic se extrage peste 35 la sută din producția de metale neferoase a județului Maramureș și cam o treime din plumbul țării, căci munții sînt darnici și în fiecare an mai dau la iveală cîte ceva, parcă spre a-i ademeni mereu pe oameni, de teamă să nu fie părăsiți, căci de-acum s-au obișnuit cu respirația și cu transpirația lor care le ține de cald.

În 1959, cînd Cavnicul era doar o comună iar drumul era prăfos și plin de gloduri, atunci, cînd existau doar două blocuri și cîteva căsuțe care imitau blocurile iar oamenii își trimiteau copiii să învețe la Baia Mare și Sighet, la minele de pe lunga și îngusta vale a Cavnicului a sosit atunci un inginer stagiar, din cealaltă parte a țării, de la cîmpie, un tînăr absolvent cu diploma în buzunar, hotărît să afle ce se va fi ascunzînd în aceste mine. Cu timpul a devenit inginer-șef, după ce-a cunoscut galeriile de la Bolduț și Roata, apoi a ajuns directorul exploatării miniere dar felul său de a sta pe scaunul de la birou nu e țeapăn și încremenit, și nici nu-i place să se lipească scaunul de el, fiindcă, îl aud spunînd, în fața legilor nu există funcție, ci numai în fața hotărîrilor. Directorul Nicolae Dicu face acum un sfert de veac de cînd a încheiat conturile studenției și de-atunci lucrează numai în Cavnic și e bucuros că în acești ani fosta comună a devenit oraș, drumul a fost acoperit cu o fișie de asfalt pe care oamenii nu se mai înecă cu praful de altădată. Cavnicarii s-au cam tras acum de pe dealuri, orașul are 1 000 de apartamente, liceu industrial, spital, cămine muncitorești, două stadioane de fotbal, unul de handbal și în centru s-a turnat temelia pentru o casă de cultură. Aceste edificii n-au venit de-a gata iar fața orașului nu s-a schimbat de la sine, ci ele au mers mînă cu mînă cu dezvoltarea activității miniere ale cărei venituri n-au fost băgate în buzunarul întreprinderii, ci în cel al localității, ca să se schimbe ceva iar oamenilor să nu le mai fie silă cînd ies la suprafață. Nu degeaba cavnicarii spun că primăria lor de suflet este exploatarea minieră iar directorul Nicolae Dicu nu-și ascunde bucuria de a fi spălțînit de-a lungul anilor dezvoltarea localității, căci de acum se simte cavnicar și se mai bucură că oamenii nu-l privesc doar așa, ca pe-un șef, ci ca pe un apropiat, și cînd ei îl întîlnesc și-i spun dom' director ei simte în glasul lor un fel de recunoștință caldă, nu respectul umil față de șef.

Orașul nu putea însă prospera fără ca mina să se dezvolte iar directorul Nicolae Dicu a avut grijă și de una și de alta. Cînd el a venit aici, în 1959, tînăr și fără firele albe de-acum, producția de minereu era de 150 000 t pe an iar azi, cînd privește înapoi cu bucurie, aceasta a ajuns la 865 000 t. Din 1967, cînd Cavnicul a devenit oraș și i s-a decernat „Ordinul Muncii clasa I", eforturile s-au înzecit, ambițiile au sporit și exploatarea a început cursa pentru marile victorii : locul al IV-lea pe minister și locul I pe centrală (1979) ; locul I pe țară în industria extractivă de metale neferoase, patru ani la rînd, în continuare, după ce obținuse tot de patru ori „Ordinul Muncii clasa I". Ca o răsplată meritată, după acest palmares cu totul deosebit, în 1983 unitatea a fost distinsă cu titlul „Erou al Muncii Socialiste". Victoriile n-au fost deloc ușoare și chiar dacă ele au lăsat cîteva riduri în plus pe fața directorului, el nu uită să spună că totul se datorează oamenilor cu care a lucrat și cu care s-a înțeles bine, deși cavnicarii sînt cam dungoși și dacă nu știi să-i apropii ei se-ndîrjesc și lucrează fără tragere de inimă, ci doar așa, fiindcă trebuie. Nicolae Dicu n-a întîmpinat astfel de necazuri, în tinerețe a mai avut funcții de răspundere, munca în colectiv n-a fost o noutate, așa încît contactul cu minerii n-a reprezentat un impact pentru el, ci o continuare. „Stăpîneam partea psihologică, zice directorul, m-am integrat repede în atmosfera locală și, ca să dovedesc apropierea față de cavnicari, am avut multe inițiative pe plan social, în folosul orașului adică. Uneori n-am fost tocmai înțeles, unii mă bănuiau că vreau să se construiască una și alta numai din orgoliu, dar peste ani oamenii și-au dat seama de adevăratele intenții și azi simt o mare satisfacție să-i văd că se bucură de ceea ce-am întreprins".

Cînd era șef de mină, Nicolae Dicu a fost mîndru să participe la multe realizări, căci atunci s-a definitivat magistrala subterană Cavnic—Baia Sprie, s-a definitivat un complex al puțului central și au fost descoperite metale neîntîlnite. Zece ani, fostul inginer-șef și-a pus în slujba pămîntului tot ce învățase în facultate iar de cînd a devenit director s-a înconjurat de o mulțime de diplome, primite parcă în amintirea celeilalte diplome, de absolvent, cu care venise în buzunar acum un sfert de veac și care acum se va fi îngălbenit și pe care tînărul de altădată o va mai fi privind din cînd în cînd cu melancolie.

RADU G. ȚEPOSU ■

Să deschidem cartea de istorie...

Printre primele manuale de istorie care au reflectat evenimentele cruciale de la 23 August 1944 se numără „Istoria românilor pentru cursul superior", „ediția a XV-a", de profesorul Ioan Lupaș (1880—1967), membru al Academiei române. Manualul a apărut la Sibiu în 1944, în Editura „Dacia Traiană", și însumează 544 pagini. Autorul încheiase pregătirea celei de-a XV-a ediții a manualului la sfîrșitul anului 1943, iar autorizația cuvenită pentru imprimare a fost eliberată la 2 februarie 1944. Tipărirea volumului s-a făcut însă după 23 August 1944, fapt care a permis autorului să insereze în limbajul „cald" al vremii aprecieri cu privire la semnificația evenimentelor istorice de la acea dată. Este, astfel, semnalată încetarea ostilităților cu Națiunile Unite și instituirea unui nou guvern, însărcinat să încheie armistițiul cu U.R.S.S. și să repare nedreptatea făcută României prin dictatul de la Viena. Din proclamația din 23 August 1944 este reprodus următorul fragment : „Alături de armatele aliate și cu ajutorul lor, mobilizînd toate forțele națiunii, vom trece hotarele impuse prin actul nedrept de la Viena, pentru a elibera pămîntul Transilvaniei noastre de sub ocupația străină". În continuare, Ioan Lupaș adaugă : „După ce armistițiul a fost semnat la Moscova (12 septembrie), trupele române, în frăție de arme cu cele sovietice, au reușit să dezrobească Clujul la 11 octombrie, iar cu două săptămîni mai tîrziu întreg nordul Transilvaniei, zdrobind astfel, cu noi sacrificii de sînge, odiosul act ce-i fusese impus în mod silnic României în ziua de 30 august 1940, în Palatul Belvedere din Viena".

Prefața la cea de-a XV-a ediție a „Istoriei românilor pentru cursul superior" a fost scrisă de Ioan Lupaș înainte de 23 August 1944. Unele rînduri din această prefață se doreau profetice : „Cunoștința istoriei, îndeosebi a celei naționale, trebuie să fie pentru orice popor un patrimoniu moral de covîrșitoare valoare educativă. Mai ales în ceasuri de nedreptate și de vitregie a destinului această valoare sporește. Căci, în perpetua ei străduință de a descoperi adevărul și de a-l sprijini în anevoioasa lui cale acre biruință, istoria năzuiește să fie și o stăruință a dreptății, în slujba neamurilor hotărîte să lupte și să se jertfească pentru ea. Trecutul nu moare, nici nu se lasă sugrumat de către cei zoriți să-l împingă fără soroc în mormînt".

Opiniile exprimate de diverși profesori cu privire la manualul de istorie elaborat de Ioan Lupaș sînt dintre cele mai elogioase. Astfel, profesorul I. Breazu din Cluj scria : „Prin felul cum autorul scoate la iveală toate actele de manifestare solidară a nației, îți dă un puternic sentiment de încredere în tăria unității naționale... Vrednic de remarcat este spiritul democratic, de dragoste a mulțimilor, în care este scrisă această carte". La rîndul său, profesorul Constantin Meisner din Iași aprecia : „Manual mai interesant, mai complet, mai bine scris de istoria românilor nu mi-a fost dat să văd". În sfîrșit, profesorul Enea Hodoș din Sibiu considera că manualul lui Ioan Lupaș este „o carte plină de viață cum rar se întîlnește".

Aceste aprecieri se justifică dacă sînt raportate la concepția generală care a stat la baza alcătuirii manualului, unele teze păstrîndu-și deplina actualitate.

În 1977, reeditînd o parte din opera lui I. Lupaș, acad. Ștefan Pascu și Pompiliu Teodor apreciau că „Ioan Lupaș a fost... prin excelență istoricul patriot, aplecat cu nețărmurită dragoste asupra istoriei naționale, unul care a crezut în valoarea educativă a istoriei poporului".

În viziunea lui Ioan Lupaș, însemnătatea istoriei naționale este mai presus de orice îndoială. Ea ne dă posibilitatea cunoașterii integrale a neamului nostru, cu toate înfățișările felurite rezultate dintr-un lung și amplu proces istoric. Elementele fundamentale care au contribuit la desfășurarea acestui proces „n-au dispărut în mormîntul trecutului, ci multe din ele își continuă acțiunea, determinîndu-i și în prezent". De aceea, reliefează I. Lupaș, „misiunea și importanța educativă a istoriei naționale o definește arta de a selecționa din mulțimea faptelor și evenimentelor trecute mai ales pe acelea a căror putere de viață și de acțiune binefăcătoare s-a resimțit departe, dincolo de granițele strîmte ale anului, sau ale epocii în care s-au produs. Între elementele trecutului și realitățile prezentului este o neîntreruptă legătură de continuitate, care trebuie cercetată și lămurită mai mult în interesul prezentului, decît în acela al trecutului". În concepția lui I. Lupaș, munca prezentului poate fi spornică și roditoare de bune rezultate, numai dacă se întemeiază pe trecut, valorificîndu-i „cu înțelepciune experiența, neîngăduind să lipsească nici o verigă din înlănțuirea firească a continuității, de neapărată trebuință oricărei evoluțiuni normale, fie de ordin moral, fie material".

Revenind asupra aceleiași teme, într-o conferință publică reținărită în 1977, Ioan Lupaș susținea că un popor nu poate să aibă alt patrimoniu mai de preț decît cel păstrat și perpetuat din generație în generație, prin istoria sa națională, definită drept „izvor nesecat al energiei spirituale". În istorie își caută și își găsesc adăpost valorile neamului, care, prin tezaurul său de vrednicie, a fost în stare să le dea ființă și să le ocrotească. „Istoria este altarul de rodnică închinare în fața acestor valori netrecătoare", afirmă cu toată convingerea Ioan Lupaș.

Sărbătorirea a 40 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă — moment crucial în istoria poporului român — oferă prilejul de a reaminti că printre primii cronicari de vază ai acestui măreț eveniment s-a numărat istoricul transilvănean Ioan Lupaș. Manualul său de istorie, de la a cărui ultimă ediție se împlinesc 40 de ani, este o narațiune vie a glorioasei existențe a poporului român, a hotărîrii și voinței sale neclintite de a fi el însuși, de a trăi unit în vatra strămoșească, în demnitate, de a-și apăra marile sale valori, independența și suveranitatea națională.

IOAN VOICU ■

La sărbătoarea națională — noi și mobilizatoare succese

Ședința Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R.

Vineri, 10 august, la Snagov, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. s-a întrunit într-o ședință prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român.

S-a dezbătut și a fost aprobat raportul cu privire la activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii adresate conducerii partidului în semestrul I al anului. Raportul arată că numeroși cetățeni și-au exprimat în scrisori deplina satisfacție și aprobare față de hotărîrea Plenarei Comitetului Central din iunie a.c. de realegere, la Congresul al XIII-lea, a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului. În scrisorile lor, numeroși oameni ai muncii și-au exprimat acordul cu hotărîrile adoptate și măsurile întreprinse, cu indicațiile și orientările cuprinse în cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru îmbunătățirea activității economice și perfecționarea relațiilor sociale, au arătat adeziunea lor deplină la politica internă și activitatea pe care o desfășoară România pe plan internațional. Apreciind activitatea din primul semestru a organelor de partid și de stat pentru soluționarea, în spiritul legalității socialiste, a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii, Comitetul Politic Executiv a aprobat măsuri pentru perfecționarea acestei activități.

Comitetul Politic Executiv a examinat stadiul recoltării păioaselor, a stabilit măsuri de accelerare a secerișului grîului și de bună depozitare a recoltei. A fost analizată situația recoltării și depozitării celorlalte culturi de vară. S-a subliniat că sînt condiții pentru o bună recoltă și la culturile de toamnă și s-a indicat să se ia de pe acum măsuri pentru strîngerea la timp și depozitarea corespunzătoare a tuturor acestora.

S-a examinat, de asemenea, stadiul realizării contractărilor de produse agricole din gospodăriile populației.

Comitetul Politic Executiv a chemat întreaga țărănime, pe toți oamenii muncii de la sate să depună toate eforturile pentru realizarea unor producții agricole superioare și în zootehnie ca și în sectorul vegetal, să facă totul ca nimic din recolta bună a acestui an să nu se piardă.

Comitetul Politic Executiv a mai examinat stadiul îndeplinirii planului de producție în industrie, a stabilit măsuri pentru înfăptuirea în bune condiții a planului pe 1984 și pe întregul cincinal. Comitetul Politic Executiv a adresat tuturor oamenilor muncii din industrie, construcții, transporturi și din celelalte sectoare ale economiei naționale chemarea de a încheia planul pe acest an cu cît mai însemnate rezultate și și-a exprimat convingerea că întregul nostru popor va întîmpina cu noi și mari succese apropiata sărbătoare națională — a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă — și cel de-al XIII-lea Congres al partidului.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat, în cadrul ședinței, o informare asupra vizitei oficiale de prietenie efectuate în țara noastră, între 25 și 27 iulie, de căpitan Thomas Sankara, președintele Consiliului Național al Revoluției, șeful statului Volta Superioară (Republica Democratică și Populară Bourkina). Comitetul Politic Executiv a exprimat deplina aprobare față de rezultatele vizitei și a dat o înaltă apreciere convorbirilor dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Thomas Sankara care au pus în evidență posibilitățile de dezvoltare a colaborării și cooperării dintre cele două țări în sectoarele minier, geologie, agricultură, transporturi, învățămînt, ocrotirea sănătății, ca și în alte domenii de interes comun. S-a subliniat importanța Acordului-program, semnat de cei doi președinți, pentru dezvoltarea în perspectivă a cooperării economice și tehnice, a schimburilor comerciale dintre cele două țări. Comitetul Politic Executiv și-a exprimat deplina aprobare față de concluziile la care au ajuns cei doi președinți cu ocazia schimbului de păreri în probleme internaționale, evidențiind poziția statornică pe care se situează România privind necesitatea opririi cursului periculos al evenimentelor spre catastrofă și război, reluării și consolidării politicii de destindere, respectării independenței și suveranității tuturor statelor, rezolvării pe cale pașnică, prin tratative, a tuturor conflictelor existente în lume. Comitetul Politic Executiv a aprobat în unanimitate documentele semnate, înțelegerile și concluziile la care s-a ajuns cu prilejul vizitei și a stabilit măsuri pentru îndeplinirea lor.

În cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu a informat, de asemenea, asupra vizitei de prietenie efectuate în țara noastră, în ziua de 29 iulie, de către tovarășul Todor Jivkov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria. Comitetul Politic Executiv a dat o deosebită apreciere noului dialog dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov și a relevat cu satisfacție faptul că — și de această dată — cei doi conducători de partid și de stat au exprimat dorința comună de a întări și mai mult conlucrarea dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, de a da dimensiuni tot mai ample colaborării multilaterale dintre România și Bulgaria, pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte sfere de activitate. Concluziile și rezultatele la care s-a ajuns cu ocazia noii întîlniri româno-bulgare au fost aprobate de Comitetul Politic Executiv care a stabilit totodată și măsuri pentru transpunerea în fapt a înțelegerilor convenite.

În încheierea ședinței, Comitetul Politic Executiv a soluționat probleme curente ale activității de partid și de stat.

DORIN GHERGHINESCU

Primiri la președintele Nicolae Ceaușescu

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit joi, 9 august, la Snagov, pe Lennart Bodstroem, ministrul afacerilor externe al Suediei, care a făcut o vizită oficială în țara noastră. În cursul întrevederii, care s-a desfășurat într-o atmosferă cordială, a fost subliniat cursul ascendent al relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două țări, care se dezvoltă în spiritul convorbirilor și înțelegerilor convenite cu prilejul dialogului româno-suedez la nivel înalt. S-a apreciat, totodată, că există posibilități pentru dezvoltarea în continuare a colaborării bilaterale, îndeosebi în domeniul economic, al cooperării în producție și al schimburilor comerciale, precum și în alte sectoare, în interesul reciproc al celor două popoare, al cauzei păcii, securității și colaborării pe continentul european și în întreaga lume. Au fost, de asemenea, abordate probleme majore ale vieții politice mondiale. S-a subliniat că, în actualele condiții, de agravare continuă a situației internaționale, este necesar să se acționeze cu hotărîre pentru oprirea evoluției periculoase a evenimentelor spre confruntare și război, pentru trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmare nucleară, pentru reluarea politicii de destindere, înțelegere și colaborare între națiuni, pentru soluționarea pe cale pașnică, prin tratative, a tuturor problemelor litigioase dintre state, pentru asigurarea întăririi păcii.

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit, în aceeași zi, la Snagov, pe Pham Duy Toan, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste Vietnam în țara noastră. Primind scrisorile de acreditare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a răspuns ambasadorului, apreciind că raporturile de prietenie și colaborare dintre Republica Socialistă România și Republica Socialistă Vietnam — cimentate în perioada luptei îndelungate de eliberare națională a poporului vietnamez — au largi posibilități de amplificare pe plan politic, economic, științific, cultural și în alte domenii, în interesul reciproc al ambelor popoare, al cauzei generale a socialismului, progresului, cooperării, înțelegerii și păcii în lume.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit, tot joi, 9 august, pe Ahmed Mohamed Diab, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Democratice Sudan în țara noastră. În cuvîntarea prezentată de ambasador sînt evocate legăturile prietenești ce există între cei doi șefi de state, rolul determinant al convorbirilor și înțelegerilor la cel mai înalt nivel în dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări. În cuvîntarea șefului statului român se arată că țara noastră dezvoltă raporturi de colaborare cu toate statele lumii și că, în acest cadru, acordă o mare atenție întăririi prieteniei și cooperării cu țările africane, sprijină activ lupta acestora pentru consolidarea independenței naționale, pentru dezvoltarea lor economică și socială de sine stătătoare.

Joi, 9 august, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Zoi Toska, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Populare Socialiste Albania în țara noastră. În cuvîntarea șefului statului român se arată că relațiile bune care există între țările noastre, extinderea și diversificarea schimburilor comerciale corespund pe deplin aspirațiilor și intereselor de progres ale popoarelor român și albanez. Potențialul economic, tehnico-științific, cultural, în continuă creștere al ambelor țări, deschide noi perspective dezvoltării pe multiple planuri a raporturilor româno-albaneze.

În aceeași zi, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Philip Binye Koroye, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Federale Nigeria în țara noastră. Primind scrisorile de acreditare, în cuvîntarea de răspuns la alocuțiunea ambasadorului, șeful statului român a exprimat convingerea că relațiile de prietenie și colaborare dintre țările noastre se vor dezvolta tot mai mult în viitor, atît pe plan bilateral, cît și pe arena internațională, în lupta pentru pace și dezarmare, pentru lichidarea politicii colonialiste și neocolonialiste, a politicii rasiste și de apartheid, precum și pentru înlăturarea subdezvoltării, a marilor decalaje între state și instaurarea unei noi ordini economice mondiale.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a mai primit, în aceeași zi, la Snagov pe ambasadorul Republicii Algeriene Democratice și Populare la București, Salah-Bey Anisse, în vizită de rămas bun, cu ocazia încheierii misiunii sale în țara noastră.

Vineri, 10 august, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit, la Snagov, pe Nobuhisa Fujiyama ,trimisul special al Societății din televiziune „All Nippon News Network" — (A.N.N.). Cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat un interviu pentru societatea japoneză de televiziune.

Tot vineri, 10 august, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe William Waack, trimis special al ziarului „Jornal do Brasil", acordînd un interviu pentru ziarul brazilian.

C. ADAM

„Vom reprezenta totdeauna cu cinste sportul românesc și scumpa noastră patrie"

Telegrama adresată C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu de către delegația olimpică română

Mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu,

Delegația Republicii Socialiste România, participantă la cea de-a XXIII-a ediție a Jocurilor Olimpice de vară, desfășurată la Los Angeles, între 28 iulie și 12 august 1984, raportează Comitetului Central al partidului, dumneavoastră personal, mult iubite și stimate tovarășe secretar general, încheierea misiunii încredințate de a reprezenta cu cinste și demnitate sportul românesc, de a contribui la mai buna cunoaștere și apropiere între tinerii și sportivii întregii lumi, la dezvoltarea prieteniei și colaborării între toate popoarele, la apărarea păcii pe planeta noastră.

Cu inimile vibrînd puternic de profundă emoție, de dorința îndeplinirii datoriei patriotice, sportivii români participanți la Jocurile Olimpice de la Los Angeles au cucerit 53 de medalii, dintre care 20 de aur, făcînd ca tricolorul României socialiste să se ridice pe cel mai înalt catarg al Jocurilor Olimpice, în acordurile solemne ale Imnului nostru național. Bilanțul medaliilor cucerite de sportivii noștri a situat România pe locul al II-lea în clasamentul general pe națiuni al Jocurilor Olimpice de la Los Angeles, la care au participat sportivi din 140 de țări.

Aceste succese, care confirmă valoarea și competitivitatea sportivilor români pe plan internațional, au fost posibile datorită grijii deosebite pe care o acordați dezvoltării mișcării noastre de cultură fizică și sport, condițiilor minunate de pregătire create în țară, ca și posibilităților largi de afirmare în lume asigurate de conducerea partidului și statului, de dumneavoastră personal, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru care vă adresăm cele mai vii sentimente de mulțumire și recunoștință.

De asemenea, în aceste momente de bucurie, gîndurile membrilor delegației noastre olimpice se îndreaptă, cu stimă și înaltă considerație, către tovarășa Elena Ceaușescu, pentru sprijinul acordat dezvoltării mișcării sportive românești.

Muncind și trăind în epoca de aur a națiunii noastre, inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, epocă denumită cu mîndrie patriotică „Epoca Nicolae Ceaușescu", sîntem fericiți și onorați să dedicăm victoriile noastre la cea mai importantă competiție sportivă internațională dumneavoastră, tovarășe Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii, celei de-a 40-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și marelui forum al comuniștilor români, Congresul al XIII-lea al partidului. În acest fel înțelegem să ne aducem contribuția noastră modestă la grandioasele realizări obținute de poporul român, sub conducerea partidului, în frunte cu dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, în ridicarea scumpei noastre patrii pe noi trepte de progres și civilizație.

Împreună cu întregul popor și noi sportivii ne manifestăm adeziunea fierbinte și nemărginita bucurie față de hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R., privind realegerea dumneavoastră la Congresul al XIII-lea în funcția supremă de secretar general al partidului, garanția înaintării neabătute a României pe drumul luminos al socialismului și comunismului.

Conștienți că ne așteaptă noi confruntări internaționale de prestigiu, vă rugăm să primiți, mult iubite și stimate tovarășe secretar general, angajamentul solemn al sportivilor participanți la Jocurile Olimpice de la Los Angeles, de a depune în continuare întreaga noastră capacitate de muncă, de a nu precupeți nici un efort pentru a ne pregăti temeinic în vederea îndeplinirii importantei îndatoriri patriotice de a reprezenta cu cinste și demnitate, și în viitor, pe arenele sportive din lume, sportul românesc și scumpa noastră patrie — Republica Socialistă România.

DELEGAȚIA OLIMPICĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

23 AUGUST 40 1944-1984

O împlinire a patru decenii de libertate:

În perioada 1981 — 1983, 4 500 000 de oameni ai muncii au activat în 191 343 de formații și cercuri artistice

În țara noastră există astăzi 279 de case de cultură, 7 925 de cămine culturale, 266 de cluburi, 6 337 biblioteci, 5 643 cinematografe, 43 școli populare de artă, 45 de teatre dramatice, 24 de teatre de păpuși și marionete, 16 teatre muzicale, 5 opere, 7 ansambluri de cîntece și dansuri, 15 orchestre simfonice și 423 de muzee și case memoriale. ● În 1983 în România au apărut 3 674 titluri de cărți într-un tiraj de 74 445 000 exemplare și au fost restaurate 22 348 de piese care făceau parte din patrimoniul cultural național. Alte 21 784 au fost conservate.

Cultura în slujba poporului

● În anul 1981, 216 000 000 de spectatori au vizionat spectacole în sălile cinematografelor și ale caselor de cultură ●

„Preocupîndu-ne să asigurăm oamenilor muncii o viață îmbelșugată, satisfacerea cît mai deplină a necesităților lor materiale, acționăm totodată pentru a așeza noua societate pe temelia a tot ceea ce a făurit mai de preț mintea omului, geniul său creator, a cuceririlor științei celei mai avansate ; facem totul pentru a deschide larg accesul maselor spre valorile științei și culturii, spre o viață spirituală cît mai bogată".

NICOLAE CEAUȘESCU

Nu-i decît o chestiune de timp ca o idee folositoare să se transforme și să acționeze ca o prejudecată. Marile lăcașe ale culturii, pe care le-au edificat anii de după 1944 în țara noastră au înfruntat, cu un anume eroism, semeața prejudecată că arta se face numai în locuri hotărîte de tradiție pentru tot ce e artă și că, în ce privește clădirile destinate actului artistic, lumea a dat ce se putea da și încă de veacuri. Astfel că mulțimea caselor de cultură, ce s-au clădit mari în aproape toate orașele mari, mărețe, de asemenea, în destule orașe mici și niciodată mici, oricît de modestă va fi fost urbea pentru care s-a hotărît construirea unui palat de cultură, a suportat un timp concurența unor instituții tradiționale ori de tipul tradițional, deși această concurență nu intră în statutul nici unora. Un vechi proverb spune că omul e dator, pe durata vieții sale, să construiască o casă, să sădească un copac și să crească un copil. Orice casă nou construită — fie ea și „de cultură" — e o bucurie tipic omenească, iar în bucurie nu încape concurența. Pentru cultură s-au construit enorm de multe lăcașuri, care sînt importante și adesea mult mai importante decît ne e dat să înțelegem pe loc fiindcă înțelegerea și prețuirea sînt procese ale minții care se îmbogățesc o dată cu noile tipuri de lăcașuri de cultură își intră pe deplin în rost. În multe orașe, marile lor case de cultură au ajuns să aibă prestigiul ce li s-a hotărît destul de repede, în alte orașe, cu toate că nimic nu a diminuat monumentalitatea construcției, slujitorii întru artă se arată încă vulnerabili la prejudecata că, spre exemplu, spectacol excepțional nu se poate produce cu adevărat decît, să zicem, într-un teatru, că muzica instrumentală cîntată pe scena casei de cultură de niște tineri ce-au învățat cîntul profesionist cu instructorii bine școliți ai casei de cultură e altă decît muzica instrumentală de la filarmonică. Se știe doar că o instituție de cultură are maximum de eficiență în planul culturii, dacă are sau și-a creat și publicul cultivat. Noi ne-am deprins să vedem cum se construiesc în tot locul felurite și felurite lăcașuri ale culturii cu funcții complexe și cu țeluri mari încît înălțarea unei construcții destinate creației — cultă și de masă — ni se pare nu numai un fapt normal, nu numai un fapt tot atît de firesc ca, de pildă, construcția unui bloc, sau a unui cartier, sau a unui oraș, dar și un fapt cu care cineva — adică istoria — ne era demult dator. A trăi cu ideea că ni se cuvine tot ce e mai bun în artă și cultură, a merge înainte cu convingerea că tot ce e mai bun în artă și cultură e pentru toți — iată unul din cele mai însemnate efecte ale acțiunii de a clădi palate populare ale culturii. Cele patru decenii de socialism românesc au edificat baza de masă a unui sistem cultural. S-a clădit totodată un public cu conștiința puterilor sale creatoare și ca rezultat direct al emancipării culturale generale, publicul nou a instaurat o seamă de exigențe față cu care creatorii prea devotați formelor „tipice" de cultură și, implicit, fondului „tipic" de instituții culturale trebuie, ca să nu ajungă în marginea fenomenului, să-și pricinească permanent și în unele cazuri în profunzime conceptia privind publicul și rostul edificiilor culturii și artei. Orașele ce puteau fi trecute, cu argumente, în rîndul centrelor culturale, în ciuda unor performanțe într-un cîmp sau altul, nu erau prea multe și nici prea mari. Puține municipii se vădeau capabile prin numărul și mărimea lăcașurilor și prin numărul locuitorilor să fie realmente niște factori de propășire culturală : Bucureștiul, Iașiul, Clujul, Timișoara. Sumedenia de clădiri — case și palate ale culturii, teatre naționale și teatre, pur și simplu, teatre muzicale și filarmonici, lăcașe cu funcțiuni multiple, muzee, școli de artă profesioniste și școli populare de artă etc. — ivite în orașe, infinitul lăcașelor de cultură comunale și sătești — multe de interes județean, multe de interes național — în fine, activizarea unor funcțiuni au ridicat localități de toate mărimile la rang de centru ori loc cultural de seamă. Să ne gîndim la Bacău, la Craiova, la Suceava, la Baia Mare, la Galați, la Brăila, la Arad, la Sibiu, și Alba Iulia, la Tîrgu Mureș. Și ca efortul pentru citarea atîtor nume și realități să nu fie prea mare, să ne gîndim la toată țara și vom fi noi înșine, încă o dată, mai pătrunși de realitate, de înțelesurile ei. De realitatea că vîrsta imensei majorități a clădirilor de referință în cîmpul culturii și artei e tînără, că mulți, foarte mulți pereți au mirosul de ciment abia uscat, că scaunele au aroma bradului din care s-au fasonat, că scena și cortina respiră prospețime : clădiri de un an, de cinci ani, de zece, de douăzeci de ani. Pe scurt, în cultură s-a făcut echilibrat, cu simțul perspectivei, prin idei, dar și prin edificii.

O. TUDOR

23 AUGUST 40 1944–1984

Oameni și trenuri spre mijlocul țării

● Orașul după 30 de ani ● Fata care se mărita cu un ceferist era o fată norocoasă ●

E atît de mic că din avion nu se vede. Ca să-i poți privi cu adevărat, avionul trebuie să coboare jos, jos de tot, ca o pasăre care și-a pierdut cuibul. Și atunci ar fi învăluit în mirosul de cărbuni slabi, de ulei ars și vaselină, de motorină înfierbîntată pe traverse, de liniile sclipind în lumina soarelui ca niște nervi de oțel. Din avion nu se văd nici urmele fostelor rampe de zgură de la marginea depoului, nici terasamentele liniei ferate cu urme de pămînt proaspăt în care copiii încă mai caută mici bucăți de explozibil de la bombele adormite, nici pilniile acoperite de iarbă, presărate prin porumbiști ca niște borne în funcție de care se măsoară viața porumbului, nu se văd nici somnul trenurilor de marfă adormite pe liniile năpădite de iarbă, nici inelele de salamandră cenușie ale atelierelor, nici șirurile lungi de locomotive vechi, cu pintecele plin cu cărbune, așteptînd o nouă epocă de glorie, nu se văd nici vogoanele vechi, plîngîndu-și rugina, cu scîndurile desprinse și cu tampoanele șimbe, așteptînd cu groază flacăra neiertătoare a aparatului de sudură, toate acestea se pot vedea doar de pe pasarelă, de foarte aproape, din inima acestei lumi calme, cu ceferiști care au îmbrăcat uniforma de generali ai curselor de locomotive, înnebuniți de orizont și fascinați de drumurile care leagă continentele și care pe ei nu-i separă decît de crepusculul unde flutură o iluzie ademenitoare. Simeria este chiar chipiul de ceferist cu care Transilvania face semn spre punctele cardinale ale României, e un oraș mic, cenușiu, puțin stingher și-n același timp solemn ca o cetate afumată la gura focului lîngă care s-au petrecut cele mai nebune povești de luptă cu spațiul. Întîi au fost drumurile și apoi a fost comuna. Prima casă a Simeriei trebuie să fi fost un canton în care un țăran cultiva porumb și între două praștie număra trenurile care treceau și ezita să plece cu cel care fluiera o dată sau de două ori, cu cel care are vagoane cu soț sau fără, ca apoi numărul celor roșii de îndolială și eziținid între plecare și înrobire la miracolul vegetal să crească. Și lor li s-au adăugat acarii și manevranții și frînarii și mecanicii de locomotivă și după ei a apărut o civilizație mai selectă, cea a marilor artiști în reparatul vagoanelor și al locomotivelor, oamenii punctului fix, mai puțin preocupați de drum și mai mult de întemeiere. Ei au fost primii care reprezentau orașul, și la Deva, prin '48—'49, purtau lozinca „Vrem să devenim oraș" și i se spunea comuna Simeria și nu era decît colonia celor subjugați de spațiu, agorafobi și țărani cu suflet curat, înțelepți ai pămîntului care au descoperit că grîul nu se termină niciodată, pe care l-a terorizat recolta ca și legea fizicii conform căreia materia și timpul sînt infinite. „Era într-o vineri, pe la ora 9 cînd au bombardat americanii și se simțea că frontul a fost rupt și a sunat alarma și oamenii ziceau că sună de formă, că nu e alarmă, dar au apărut avioanele și pe la 9 și un sfert a căzut prima bombă și atunci lumea s-a speriat și și-a dat seama că nu e glumă. La următoarea alarmă nu m-am mai oprit pînă în pădure și era primăvară, deja se simțea vara și eram elev în anul III și de la umbra copacilor ascultam cum bombardează triajul. În parte chiar au reușit să-i distrugă și din ateliere au dărîmat colțul rotăriei și o hală de lemn. Cel mai bombardat a fost cîmpul, gara a rămas neatinsă" și inginerul Zudor povestește încet despre război și despre refugiul de beton construit pentru conducerea stației și eu îmi aduc aminte de pasarela cu podele de lemn care se cățăra pe deasupra adăpostului, o enormă bombă de ciment, întoarsă cu vîrful către cer, cu atîtea gropi în preajmă în care apa de ploaie țipă de singurătate și pe buza cărora iarba împlinește ultimii metri din memoria vegetală a pămîntului. Inginerul Gheorghe Zudor era atunci între copiii speriați ai Simeriei și tot el, mai tîrziu, mergea la Deva și purta cartonul pe care scria „Vrem să devenim oraș", și toți cei care-i însoțeau purtau în haine mirosul fumului de locomotivă și-n urechi țiuitul vagoanelor la ace, și-n '46 lucra ca lăcătuș la secția a II-a de vagoane și prin '50 atelierele reparau locomotivele cu abur și vagoane, locomotive bătrîne și chinuite, vitezele unui război care intrau în hale alături de cele pe roți dințate, care sfîșiau distanțele în dinții mărunți și sticloși și-n oraș locuiau sute și mii de copii aduși din nord-estul țării, și la un timp după venirea copiilor au venit și atelierele de reparat vagoane din Cluj și toată lumea trăia un fel de refugiu din care nu înțelegea decît creșterea grotescă a distanțelor care se rup și se întrerup, că liniile se frîng și trec prin ziduri, neurmate de oameni, că iluzia timpului continuă și după război, cînd s-au făcut două convoaie mari cu cei care se întorceau la Cluj și Gheorghe Zudor era încă tînăr și întoarcerea din refugiu era socotită o sărbătoare și o parte s-au întors și ceilalți au refuzat s-o mai facă, și din nord-est spre sud-vest circulau trenurile foamei, trece foamea, striga lumea, și dinspre sud-est spre nord-vest treceau trenurile dorului de casă și cazangeria construită atunci, model de referință, mai avea un echivalent, un fel de soră, construită la Timișoara, dărîmată și ea între timp. Și noi zicem, mare brînză că două cazangerii sînt la fel, și pentru unii dintre noi nici nu este, dar pentru ei, copii de țărani, veniți la ateliere de prin satele din preajmă, supuși și ascultători, plini de speranță și socotiți a fi aleșii aleșilor, faptul că lucrau într-o cazangerie care mai avea o copie doar la Timișoara, era un mare lucru, era chiar șansa vieții lor. Și hala de la Timișoara a fost dărîmată și cea din Simeria, în plin exercițiu, nu seamănă din afară decît cu hala unui muzeu sentimental. „Dacă intrai la ateliere lumea zicea că ai ajuns cineva. Fata care se mărita cu un ceferist era o fată norocoasă, zice Irinca Nistor. „Treizeci de ani am fost șef de echipă la partida de cilindri", zice el. Patruzeci de ani i-a trăit la ateliere. Patruzeci de ani a făcut naveta din Cărpiniș la Simeria. Au fost patruzeci de ani pe bicicletă și la cilindri. Dacă încerci să rezumi viața începi să te sperii. Parcă intră în prea puține cuvinte. Lumea îl strigă primarul de Cărpiniș. Cărpinișul n-are primar. Irinca Nistor e deputatul satului. Și te trezești că zice, doamne ce-a mai crescut și Simeria asta, s-a „destins" orașul, e oraș mare și era o comună mică și pasarela era unde era poarta, pe la Ursul Negru, și erau și grajdurile ceferiștilor și vedeai cai legați de gardurile atelierelor și cînd ieșeam din servici vedeam grămezile de fîn și căi rumegînd și-or trecut patruzeci de ani și eu tot fac naveta și s-o dărîmat coșul de fum și s-o făcut altă pasarelă și orașul s-a schimbat și nu s-a schimbat. Parcă e tot Simeria".

Parcă e tot Simeria prin curțile liniștite și prin casele gălbui, tip „chefere", și tot Simeria e în halele mari, în care vagoanele intră bolnave. Într-o noapte sînt dezechipate, dezbrăcate pînă la os și într-o parte se repară șasiul, într-alta roțile și sistemul de frînare, totul se repară ca într-un spital pentru obiecte călătoare, și nu e chiar atît de ușor să dezbraci un vagon, să-i iei boghiul, să-l ridici, să-i strunjești bandajul, ba chiar să-i faci o osie, să lucrezi o piesă la forjă, să-i reglezi frîna, să-i faci să trăiască și, cînd îi scoți pe linie și-i vopsești, să-i redai puțină trufie. Să repari vagoane e o trudă lungă. Osiile sînt neobosit impuls, am construit și un grup școlar nou, spune directorul, și eu întreb ce s-a ales de vechea școală de mecanici ? era veche și avea ziduri cît un pod peste calea ferată, nu mai este, spune directorul, a fost dărîmată și acum e loc viran. Cînd te uiți parcă îți cade privirea, zic eu.

Parcă e tot Simeria. Doar că din 1973 locomotivele cu abur s-au așezat cuminți pe liniile moarte și tac înnegurate. Secția de reparat locomotive s-a reprofilat. La Simeria se repară vagoanele cisternă, plus vagoanele de marfă pe patru și șase osii. Munca și viața oamenilor de la ateliere se măsoară în vagoane pe două osii. Un vagon pe 4 osii înseamnă două unități. Vagonul e unitatea de măsură pentru toată viața din ateliere, din gară și din depou. Capacitatea atelierelor este de 23 de mii de reparații și cu toate acestea la Simeria se fac 27 de mii de reparații doar în 12 luni. 14 000 de vagoane intră și ies din viața acestor oameni într-un singur an. Vagoanele vin rablagite și pleacă bune. Oamenii vin sănătoși și îmbătrînesc cu fiecare vagon și de la fiecare pleacă puțin mai bătrîni, mai obosiți și poate chiar mai bolnavi.

Parcă Simeria e aceeași. Dimineața vezi bărbații de la Uroi și de la Rapolt și de la Cărpiniș și de la Băcia și de la Simeria Veche cum vin cu bicicletele și cu 2031 sau cu 2034 și trag de gențile din piele de porc și se înghesuie spre intrarea atelierelor. Vechea generație de lăcătuși are ceasul în sînge. După trenuri și după stele. „Disciplina se simte și acum la cei bătrîni. Îi mai auzi pe cei de 60 de ani cum zic, bă, noi sîntem de pe vremea aialtă. Cei bătrîni n-au plecat din Simeria decît la armată. Orașul e mic. Lor le dă satisfacția de a se fi putut ridica, de a fi devenit cineva. Fiecare e cunoscut de fiecare". În complicatele hîrtii care există la o primărie și care trebuie să fie și la Simeria nu poți afla mare lucru despre oamenii de la ateliere. Și totuși, într-o arhivă cu date mai puțin administrative, făcută pentru sufletul trenurilor care n-au ajuns niciodată la capătul drumului, ar putea fi trecuți Ion Fodor, 60 de ani, blond, ochelari, de treizeci de ani navetist la Spini, propoziții de referință : „tata era ceferist și ne-a dat la ateliere", rude : un frate tot la depou și-o soră, măritată tot cu unul de pe la cefere, evenimente importante : „în doi iunie a sunat alarma și-am fugit într-o grădină", locul de muncă : la controlul roților (blestematele astea de roți, cîți kilometri înghit și pe unde ajung să umble), morala : „patruzeci și cinci de ani îmi ajung". Irinca Nistor, 60 de ani. „Fodor m-a învățat să țin pila în mînă, am fost ucenicul lui", starea sănătății : bună, șef de echipă la partida de șasiu, în viața lui n-a fost decît lăcătuș și primar. Morala: „M-am apucat să cresc iepuri că mie-mi plac la nebunie". Sever Sabău, 48 de ani, Uroi, șef de echipă la partida de biele pînă cînd au murit locomotivele cu abur și biela a început să tasă din limbajul lăcătușilor de vagoane, om de 34 de ani la ateliere. Părinții : înainte de 23 August au fost ceferiști. După 23 August 1944 părinții mei au fost tot ceferiști. Locul de muncă : șef de echipă la partida de piese de schimb. Coordonează 17 oameni și are 2 ghilotine de tăiat tablă. Copii : o fată căsătorită și un băiat, elev la școala profesională. Morala : „Iarna, dacă lucrăm afară, pe sub vagoane, umblăm cu focul după noi". Munci obștești : e deputat de Uroi. „Ne necăjim să facem în sat un magazin sătesc care să arate ca lumea. Anul acesta am betonat strada care duce spre cimitir. Primarul orașului Simeria a fost și el cu mine în echipă. Cîțiva ani a lucrat cu mine la partida de biele". Hălălai Petru, 60 de ani, Cetea, Alba Iulia, fost la atelierele C.F.R. din Brașov și ajuns la Simeria din motive de spațiu. Memoria : „Am venit la 1 decembrie 1945. Zăpadă nu era. Dacă începuse decembrie nu sînt sigur dar mirosea a toamnă și erau doar depoul și atelierele C.F.R. și orașul nu era decît o comună mică și pustie". Rude : un frate la revizia de vagoane în stația Teiuș și unul la Întreprinderea „Refractara" din Alba Iulia. Trăsături : „Sînt un om liniștit. Toate după-amiezile mi le petrec în grădină". Înainte se făceau mai multe întruniri la care mergeau muncitorii cu soțiile și se împrieteneau". Vechime în muncă : neîntreruptă. Peste cîteva luni ieșe la pensie. Morala: „La primăvară o să iau sapa și-o să merg la cîmp sau o să le repar ceva la C.A.P.". Ion Picnar, 59 de ani, starea sănătății : bună mersi, optimist, calm, studii : ucenicia la un atelier particular. Navetist în comuna Vîntul de Jos. Face zilnic 44 de kilometri doar ca să lucreze la ateliere. Asta înseamnă încă 5 ore cheltuite pe drum. Copii : doi, unul inginer la Lugoj, altul muncitor la Cugir. Morala, după 40 de ani de navetă : „La locomotive era mai frumos, era o muncă mai fină, la vagoane e mai greu".

Și biografiile celor legați de viața vagoanelor continuă la nesfîrșit, însoțindu-le, fiind alături de ele și la mărire și la înfrîngere. Viața fără drumuri este o boală din care nu se mai poate ieși.

CORNEL NISTORESCU ■

Partida de vagoane

„Voința noastră este să fim demni"

• Ordinul Muncii clasa I, pentru locuitorii comunei Glodeanu-Siliștea •

23 AUGUST 40 1944-1984

A trăi frumos într-o comună frumoasă

— Pentru cititorii revistei „Flacăra" care nu cunosc unde se află, geografic, Glodeanu-Siliștea, ați vrea, tovarășe primar, să ne indicați citeva repere ?

— In linie dreaptă cum vii din Buzău spre București, cam la 20 de kilometri de Urziceni, la intilnirea județului Ialomița cu județul Buzău. Un fel de „talpă" a județului Buzău, fixată în Bărăgan, ca să-și țină „virful căciulii" înfipt în curbura Carpaților, să nu cadă de pe hartă. Lăsind gluma la o parte, sintem un colț sudic al județului, aparent izolat, dar legat temeinic de tot ce se cheamă județul Buzău. Alte repere — la doi kilometri de gara Grindu se află satul Cotorca, sat component al comunei noastre. Și pentru că veni vorba de sate componente, vă spun că avem opt : Glodeanu-Siliștea, Cotorca, Satu Nou, Casota, Văcărească, Cirligu Mare, Cirligu Mic și Corbu. O populație de 6 300 de locuitori.

— Unități economice ?

— Principalele unități economice : două C.A.P.-uri și un complex mixt de creșterea animalelor — 1 300 vaci de lapte și 56 000 de porci. In rest, unități ale cooperației de consum, cu secții de prestări de servicii, cu un volum de desfacerea mărfurilor de 26 milioane lei.

— Prin Decretul prezidențial nr. 140 din 10 iulie 1984 vi s-a conferit „Ordinul Muncii" clasa I, pentru ocuparea locului I în întrecerea socialistă între comune, pe anul 1983. Ați răspuns la chemarea la întrecere lansată de comuna Bucov, județul Prahova, și v-ați situat în frunte. Ce înseamnă locul I pentru dumneavoastră ?

— Inseamnă că s-a recunoscut munca oamenilor, că trăim și muncim frumos. Nu mi-o luați drept lipsă de modestie, dar e frumos.

— Ce numiți, dumneavoastră, frumos ?

— Frumosul ca condiție civică ? A trăi frumos este înainte de toate o lege morală. A moralei noastre socialiste. A trăi frumos — adică a avea o casă frumoasă, o gospodărie frumoasă. Suma unor gospodării frumoase se numește o comună frumoasă.

— Dar, retorică întrebare, se poate oare avea o comună frumoasă fără o muncă frumoasă ?

— Sigur că nu. Socialismul a ridicat la rang de obligație morală dorința de a trăi frumos, de a munci frumos. Chiar cînd se lansează chemări la întrecere — pentru un domeniu cum este gospodărirea comunelor — acționează aceeași lege a frumosului, în muncă și în traiul oamenilor. Competiția în sine devine morală.

— Imi place motivația, îmi place că treceți cifrele și munca aparent prozaică, în domeniul moralei.

— Uneori noi uităm că dincolo de cifre sînt oameni. Ni se întîmplă — și mie uneori și caut să mă corectez — ca să privim cifrele și problemele economice sau tehnice înainte de om, cînd partidul, secretarul general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne învață că prin oameni trebuie să privim cifrele și problemele, oamenii au dreptul la atenție înaintea cifrelor și tehnicii. E o nuanță aparent minoră dar cită profunzime ascunde. Aici mi se pare mie că se află umanismul politicii noastre. Dacă ne ocupăm de oameni vom rezolva și problemele economice și tehnice. Că oamenii le rezolvă și pe ele.

— Revenim la locul I...

— ...care înseamnă de fapt virful muncii din ceilalți ani. Rezultatele acestea nu puteau apărea din cer, nici într-o noapte. Ele s-au adăugat încet-încet. Nu se poate ocupa „virful" fără să pornești cu urcușul de la „bază". Noi în 1982 am ocupat locul II pe județ. Cum s-ar spune, porneam de la „ceva". Rămînea să ne găsim un ritm mai ridicat și obiective cît mai pe măsura noastră, să ne stimuleze.

— Care este principalul cîștig pentru comună, faptul că a ocupat locul I nu cred să fi fost un motiv singular.

— Nu ne-am propus să muncim pentru o decorație. Nimeni nu spune că face un lucru bun pentru a fi decorat. El îl face pentru că trebuie să-l facă. Dacă aceasta înseamnă și o recunoaștere asta e altceva. Cîștigul pentru noi ? Faptul că s-a întronat convingerea oamenilor că putem realiza lucruri frumoase și prin aceasta să ne facem viața frumoasă, traiul mai bun, să dovedim că, chiar mai la marginea județului putem fi „cineva", adică constructori ai socialismului. Pentru a construi socialismul nu trebuie să aștepți să fii doar pe șosea sau la centrul județului. Socialismul se construiește peste tot. Al doilea cîștig este creșterea nivelului de trai, modul cum trăiesc „cojanii" azi. Nu știu cîți cunosc cum arăta comuna noastră înainte de 23 August. Să vă spun eu, că aici m-am născut, aici am crescut. Casele de chirpici, de paiantă, acoperișurile de stuf sau paie, rar cîte o casă acoperită cu tablă sau cu țiglă. Ulițele satului erau un adevărat calvar cînd ploua. Vara praful îți trecea de gleznă. Apa ? Se găsea ici-colo cîte o fîntînă. Incălzirea cu paie și coceni în sobe „oarbe" — adică din vatra aflată în „tindă" unde se și gătea, vorba vine !, pe pirostrii. Lumina ? Cu lămpi de gaz, cu luminări de seu sau cu ulei de rapiță.

— Cîte case noi au fost construite în comuna dumneavoastră ?

— Mi se pare mai firesc să mă întrebați cîte case vechi au mai rămas. Mi-ar fi și mai ușor să vă răspund.

— Chiar. Cîte case vechi au mai rămas ?

— Cu stuf, nici una. Case vechi mai sînt circa 10 la sută din casele din întreaga comună. A rămas o poveste gătitul pe vatră. Sau sobele oarbe. Bucătării, aragaz, sufragerii, frigidere — lumina electrică a ajuns în toate casele — televizoare, mobilă, chiar mobilă-stil în multe case.

— Cînd au început transformările ?

— După încheierea cooperativizării agriculturii, dar mai ales după Congresul al IX-lea. Electrificarea, realizarea unei rețele de peste 50 de kilometri pentru apă potabilă — toată făcută prin munca patriotică a oamenilor — drumurile principale au fost asfaltate, celelalte pietruite, trotuare din dale de beton, asfalt sau cu pietre de riu. Secții de prestări servicii, brutării, covrigărie, croitorie, cizmărie, tîmplărie, două frizerii, poștă, telefoane — cu peste 100 de abonați — și anul acesta vom da în folosință o nouă clădire de poștă — și prin aceasta mărirea numărului de abonați telefonici în toate satele comunei. Școli generale în toate satele — iar de zece ani, două — cadre didactice, peste 60, iar elevi peste 1 300. Avem dispensar uman cu trei medici, avem dispensar veterinar cu medic, avem trei grădinițe cu orar prelungit, o creșă. La una din grădinițe-cămin avem și piscină pentru copii. Cînd a mai auzit Bărăganul de piscină pentru copiii țăranului ?

— dialog cu primarul
GHEORGHE POPESCU —

— Niciodată ! Dar să ajungem și la activitățile „anexă" ale consiliului popular comunal. Ce ne puteți spune ?

— N-aș vrea să considerați laude. Dar dacă întrebați trebuie să răspund și răspunsul trebuie să concorde cu realitățile din comună.

— Nu vom considera laude o realitate. In fond e vorba de munca unei comune întregi.

— Niciodată nu mi-a trecut prin gînd să consider realizările satului ca pe meritele primarului. Sînt și eu un om al satului și dacă sînt primar tot om sînt, numai că răspund ca treburile să meargă bine. Imi place să încep, de fiecare dată cînd sînt întrebat despre realizări, cu ferma zootehnică a consiliului popular comunal. Am spus fermă, că e o fermă, nu un sector. O fermă cu un șef de fermă, un inginer zootehnist. In fermă avem 400 de oi — pentru lînă și lapte — o maternitate de scroafe — cu 60 de bucăți — pentru purcei pentru populație, mai avem o creșcătorie de tăurași — 30 de bucăți pe serie — o creșcătorie de curcani — cu 5 000 de bucăți pe serie — un incubator — cu zece mii de pui pe serie, pentru populație. Am făcut și o „moară cu ciocănele" pentru furaje concentrate — atît pentru ferma noastră cît și pentru creșcătorii de animale din comuna noastră.

— Dar de creșcătoria de nutrii ?

— Am lăsat-o mai la urmă, pentru că asta e slăbiciunea mea. Am amenajat după toate regulile cerute de tehnologia creșterii animalelor de blană o creșcătorie de nutrii. Avem 500 de bucăți efectiv-mamă. Pînă la anul vom mări „maica" pînă la 3 500 de bucăți. Pe lîngă această creșcătorie am amenajat un atelier de tăbăcărie pentru prelucrarea pieilor de nutrie. Firește că vom primi piei la tăbăcit și din pieile de animale de la populație. Am amenajat și un atelier de blănărie. La anul vom putea livra haine de blană de nutrie, căciuli și gulere, produse la Glodeanu-Siliștea. Am amenajat — tot pe lîngă creșcătoria de nutrii — un abator, pentru sacrificare, dar și pentru prelucrarea cărnii de nutrie. Vom amenaja și un atelier pentru obiecte de podoabă — din dinții de la nutrii. Cum s-ar spune, creștem nutria într-un capăt și în celălalt iese haina de blană. Pe bandă rulantă. Vom mai da în folosință — chiar pînă la 23 August — un darac de lînă, o mașină de tras și tors lînă și o mașină de destrămat pentru valorificarea materialelor refolosibile.

— Aveți realizări și investiții frumoase.

— Investițiile mari nu sînt acestea. In 1984 avem investiții mari, de peste 60 de milioane de lei, numai pentru cele patru sectoare zootehnice ale C.A.P.-urilor. Le modernizăm. Construim grajduri mecanizate, silozuri, finare, castele de apă. La C.A.P. Văcărească amenajăm balta. Facem fermă piscicolă și de creșterea rațelor. După cum vedeți, dacă vrem să ne menținem pe podium, trebuie să muncim zdravăn. Nu se poate altfel. Nu vrem să se spună că situarea pe locul întîi pe țară a fost un accident .Trebuie să terminăm tot pe podium. Nu se poate altfel. A, am uitat să vă spun. Mi-am amintit că am pomenit de podium. Știți că construim și o sală de gimnastică ?

— Nu știam. Credeți că se impunea ?

— După părerea mea, da. In definitiv și satul are dreptul să tindă spre sportul de performanță. Cine poate să spună că de la noi nu se vor ivi și performerii de mîine ? Să nu se uite că de la noi au pornit boxerii Mircea Dobrescu, Paul Dobrescu și Ghiță Constantin. Avem terenuri de sport în toate satele și nu o bucățică de izlaz împrejmuită acolo. Avem terenuri amenajate, împrejmuite cu piste de atletism, cu terenuri de volei, de tenis de cîmp ! — da, în socialism și țăranii au dreptul să joace tenis de cîmp !, — de baschet, de volei și firește de fotbal. Imi spuneați că civilizația unui popor se măsoară nu numai după cantitatea de săpun consumată pe cap de locuitor, ci și după numărul celor care practică una sau mai multe discipline sportive. Satul contemporan, satul nostru socialist are dreptul la civilizație. Știu, mă veți întreba acum despre munca culturală.

— De unde știți că aceasta era întrebarea care urma ?

— Civilizație fără cultură nu se poate. Și eu vorbisem despre civilizație. Numai că mă refeream la latura ei care se numește sport. Vedeți, noi avem la centrul comunei un complex cultural, o clădire care adăpostește școala de zece ani, căminul cultural — cu toate anexele și sălile de care are nevoie, săli de repetiții, săli pentru cercuri și colelalte, sală de spectacole, bibliotecă cu sală de lectură — clădire cu încălzire centrală. Și fac o paranteză ; la noi toate instituțiile au încălzire centrală, avem două termocentrale pe cărbuni — una la ferma zootehnică și una la centrul comunei de la care primesc căldura clădirile publice și sera pe care am amenajat-o pentru flori. Garoafe. Oamenii au nevoie de flori. Cînd trăiești frumos, cînd ai o casă frumoasă simți nevoia și de o floare frumoasă pe masă. Sau și pentru alte evenimente. Dar să revin la munca culturală. La noi în comună sînt peste 200 de artiști amatori în formațiile artistice — avem cor, pe patru voci, de 60 de persoane, avem brigăzi artistice, avem formații de dansuri populare și moderne, soliști vocali și instrumentiști, formații de teatru, recitatori, grup folk. Și nu numai din cele 60 de cadre didactice. Pe lîngă profesori și învățători vin cooperatori, mecanizatori, crescători de animale, croitorese. Că am uitat să vă spun că avem și o secție de croitorie — a consiliului popular comunal — cu 50 de croitorese care lucrează în cooperare cu o întreprindere din București — „PRODIN" — la finisarea unor produse pentru export. Dar să revin tot la cultură. Dacă socotim și formațiile artistice ale școlilor, formate din elevi și pionieri, atunci numărul celor cuprinși — prin pasiune — în munca culturală se ridică la peste 600. E ceva, nu ? Cît privește cititul cărților, să nu vă mire, dar bibliotecile școlare au primit dreptul să împrumute și la locuitorii virstnici. Programul bibliotecii comunale nu mai putea acoperi necesitățile, adică cerințele. Să vă spun una : într-o ședință a comitetului executiv al consiliului popular comunal, după ce am epuizat ordinea de zi, am făcut discuție cu cei prezenți. Am făcut o comparație între consumul de băuturi alcoolice la restaurantul din comună și numărul de cărți citite la bibliotecă. Ba, fără să numesc pe careva, am zis și despre cei prezenți. I-am văzut pe cîțiva roșind. Asta era anul trecut. Mă credeți sau nu, dar de la discuția aceea, au început să crească numărul de cititori, a crescut vînzarea de cărți la librăria comunei noastre. La punctele de documentare politico-ideologică și tehnico-agrară din comună, ca și la „clubul zootehnistului" de la Complexul zootehnic de creștere și îngrășarea animalelor, au sporit cererile de carte social-politică și agrotehnică. Avem și un muzeu al comunei, în satul Cotorca — ca secție a Muzeului județean de istorie din Buzău. Nu spun acestea ca să credeți că la noi nu mai trebuie făcut nimic. Nu, nu am terminat cu munca. Cum s-ar spune am ridicat clădirea „la roșu". Acum trecem la finisare. De noi depinde.

— O nemulțumire ?

— Nemulțumiri sînt mereu. Cînd ajungi să te mulțumești cu ce ai făcut, gata. Ești terminat. Inseamnă că devii piedică, nu mai tinzi să progresezi. Dacă vă referiți la alt fel de nemulțumire atunci să scrieți, că poate doar „Flacăra" ne va putea ajuta, despre gară.

— Ce e cu gara și care gară ?

— Avem pe raza comunei o gară, pe pămîntul comunei noastre, la doi kilometri de satul Cotorca, dar repet, pe pămîntul nostru, în județul nostru. Numai că poartă numele unei comune din alt județ și de la mai mare distanță. E vorba de gara Grindu, de pe linia Urziceni — Făurei. Grindu e la 6 km de gară și e și în județul Ialomița. Dar gara e pe pămîntul nostru, al comunei noastre și în județul nostru. De ce să nu poarte numele comunei noastre ? Dacă scrieți despre asta, să scrieți că toți, dar absolut toți locuitorii comunei noastre cer ca denumirea gării să corespundă unei realități pe care tovarășii din Ministerul Transporturilor nu o pot trece cu vederea. Dacă la început s-a făcut o greșeală, cînd s-a construit linia ferată, nu trebuie să se permanentizeze greșeala pînă la calendele grecești. E timpul să se corecteze.

— Vom consemna exact spusele dumneavoastră. Acum întrebarea firească de încheiere : ce vă propuneți în continuare ?

— Ar trebui să vă spun planul nostru de perspectivă. Dar iar încep cu cifre și date. Scrieți numai atît că sîntem hotărîți să ne menținem pe podium și în 1984 și în 1985 și în 1986, ca să avem dreptul să atacăm titlul suprem de „Erou al Muncii Socialiste". Știu, pot părea un îngîmfat. Dar sincer, nu sînt, vreau doar să fim buni, să fim comuniști, revoluționari, să nu se zică despre noi că am ocupat locul întîi numai pentru că „s-a întîmplat". Voința noastră e să fim demni de încrederea ce ni s-a acordat, de cinstea ce ni s-a făcut cînd ni s-a conferit „Ordinul Muncii" clasa I. De noi depinde și noi ne vom strădui să nu dezmințim.

— E frumos ce doriți...

— Am început dialogul nostru cu asta ; despre frumos. Asta credem noi că înseamnă a trăi frumos, a munci frumos. Frumosul acesta e frumosul moralei noastre socialiste. Al vieții noastre, al nostru, al celor din Glodeanu-Siliștea din județul Buzău.

MIRCEA LERIAN ■

Omul — interioare de conștiință

Semnalul

El, Ion Stoian din Cornu de Jos, pătrunsese atunci „în birouri" și administratorul neamț îmbrăcat numai pe jumătate în uniforma militară înregistrase cu contrariețate vorbele lui despre drepturile lucrătorilor de la Voila. „Eu atît vă rog, spusese, să plătiți după munca lor pe oamenii aștia care au muncit pentru voi."

Nu simțise atît forța loviturii între ochi cît ura și disprețul care o propulsase și nedreptatea îi orbise și chiar așa i-a răspuns administratorului : lovindu-l orbește. Chiar în acea clipă pe ușă își făcea intrarea comandantul S.S. A auzit și a înțeles ordinul : Impușcați-l ! dar mai întîi l-au călcat în picioare și cicatricele de pe palme, umori și soate i-au rămas pînă astăzi. Atunci însă n-a mai auzit decît vorbele meșterului Ion Grădeanu : „Nu-l omoriți, domnule comandant ! Nu-l omoriți că lese mare vărsare de singe !" și aceste vorbe i-au dat curaj în drum spre locul unde trebuia să fie impușcat, cînd a zărit un pluton al armatei române a fugit și s-a pus sub pavăza lor.

Inapoi spre comuna natală unde iubise o fată de 17 ani, cea mai frumoasă din ținut, mama copilului lui, idilă de ostaș în permisie, căsătoriți în ianuarie, apoi ea, mamă la 17 ani, murise la nașterea lui Marcel, copilul lor, un an de iubire, nici ăla întreg și acum, trecînd pe lîngă cimitirul unde o îngropaseră rudele, aflase că în comună se împart arme... Arme împotriva celor ca administratorul și comandantul S.S.

Civili, premilitari, oameni de toate virstele, cu grenadele ce le băteau coapsele și puști cu cataramе strălucitoare se îndreptau spre grădinile dinspre șoseaua blocată de tunuri anticar și blindate cu zvastici pe turele. In buzunare aveau cartușe. Se apropiase de podul pe care vedea venind din partea opusă o patrulă germană și el mergea drept și sigur, cu automatul la spate, atît timp cît automatul putea rămîne astfel camuflat și apoi a deschis focul. In spatele lui au apărut alți cîțiva civili înarmați, să-l sprijine, nu știe de unde or fi apărut, de unde se iveau oamenii aceia ca el, dar nu mai era singur : lupta începuse...

NICOLAE CRISTACHE ■

23 August 1944

Totul pentru libertatea ţării

● Poporul român se bizuie pe forţele proprii ● Pregătirea revoluţiei ●

„Aceştia sînt gangsteri, domnule !"

...Avionul german de tip Condor, trimis de Hitler pentru a transporta pe mareşalul I. Antonescu la ceea ce avea să devină ultima întîlnire a celor doi dictatori, a survolat Varşovia — în drum spre Cartierul general al Führer-ului de la „Wolfsschanze", din Prusia orientală — aflată într-o mare de flăcări în urma nimicitoarei represiuni naziste a insurecţiei din capitala polonă. Făcînd această menţiune în însemnările sale cu caracter memorialistic, diplomatul italian R. Bova Scoppa, în general bine informat, precizează că un general german care-l însoţea pe I. Antonescu ar fi comentat sinistrul incendiu zărit prin fereastra avionului cu cuvintele : **„Aceasta este soarta care aşteaptă toate ţările care au trădat sau vor trăda Germania".** Chiar dacă se pot formula eventuale rezerve cu privire la autenticitatea relatării, ea redă în orice caz, corect, atmosfera din Bucureşti în care se consuma acest episod al relaţiilor româno-germane la începutul lunii august 1944. După cum aprecia şi ministrul României la Berlin, generalul Ion Gheorghe, întîlnirea dintre Hitler şi I. Antonescu, din 5—6 august 1944, **„a avut un caracter dramatic".** I. Antonescu nota, el însuşi, că la un moment dat Hitler **„uitîndu-se drept în ochii mei, mi-a spus în mod cu totul intempestiv şi cu totul neobişnuit în practica dintre conducătorii de state, fără nici o indicaţie anterioară, că acesta a fost scopul întrevederii noastre, chestiunea raporturilor viitoare dintre România şi Germania, arătînd că vrea să ştie atunci, deci imediat, dacă România şi, în special, conducătorul ei, mareşalul Antonescu, a subliniat, sînt decişi să urmeze pînă la sfîrşit Germania".**

Dorinţa imperioasă a lui Hitler de a şti ce intenţii are Ion Antonescu şi pe ce cale urma să evolueze politica României, suspiciunile şi nemulţumirile germane erau explicabile prin repetatele informaţii parvenite liderilor naziști cu privire la evoluţia situaţiei din România şi la acţiunile opoziţiei, la contactele şi negocierile diplomatice româneşti cu puterile coaliţiei antihitleriste. Potrivit aceluiaşi diplomat italian menţionat mai sus, Hitler s-a referit în cursul întîlnirii, din 5—6 august 1944, şi la opoziţia făcută **„de pro-englezi şi de pro-comunişti"** şi l-ar fi întrebat pe I. Antonescu **„dacă nu intenţionează să se folosească de ajutorul german pentru a o sufoca şi dacă nu crede că ar avea nevoie de sprijin şi pentru situaţia sa personală".** Aceasta l-ar fi iritat pe Antonescu care a pretins că opoziţia română era inexistentă şi că dispunea de mijloace pentru a-şi salva situaţia personală.

Suspiciunile şi nemulţumirile germane erau accentuate în condiţiile unor noi coordonate politico-strategice ale situaţiei internaţionale şi ale unor acute divergenţe româno-germane în domeniul relaţiilor economico-financiare şi militare. Germania nazistă exercita continuu şi mari presiuni pentru ca economia română să finanţeze trupele germane aflate în România, pe baza principiului că socotelile vor fi făcute după război. Cerinţelor germane li se opuneau cercurile economico-financiare româneşti, dar în bună măsură, dintr-o elementară prudenţă financiară şi factorii guvernamentali români nemulţumiţi, la rîndul lor, şi de faptul că Germania nu-şi respecta angajamentele privind livrările unor produse şi materiale contractate de România şi în primul rînd cele destinate armatei.

Hitler l-a stins într-o măsură „de gît" pe I. Antonescu după cum avea să se exprime chiar mareşalul român. Într-o convorbire preliminară, führer-ul, urmărind să impresioneze pe I. Antonescu, i-a vorbit despre noile tipuri de arme şi explozivi, cu care Germania nazistă spera să cîştige războiul, inclusiv despre ceea ce era evident arma atomică. În acest sens, stenograma germană a convorbirii consemnează că Hitler a spus că „o altă dintre aceste arme are, de exemplu, o acţiune atît de puternică, încît nimiceşte orice urmă de viaţă într-o circumferinţă de 2—4 km de la locul loviturii". În cea de a doua convorbire, care a durat peste 5 ore, führer-ul nu a dorit doar să afle, ameninţător, dacă România va continua războiul alături de Germania (Hitler a cerut ca fiecare **„aliat"** să spună dacă vrea să „ducă lupta pînă la capăt", astfel încît Germania **„să tragă consecinţele necesare pentru a feri Reichul de soarta pe care i-ar pregăti-o o înaintare bolşevică sau anglo-americană"**, ci şi-a exprimat direct nemulţumirile pentru condiţiile şi rezervele puse de guvernul român în finanţarea trupelor germane. Întregul arsenal al politicii naziste — ameninţare, intimidare, şantaj, promisiuni, tratament neprotocolar — a fost utilizat cu prilejul convorbirilor din 5—6 august 1944, cu intenţia de a determina menţinerea în continuare a regimului antonescian în remorca Germaniei naziste. **„Aceştia sînt gangsteri, domnule !"** — a exclamat I. Antonescu după întîlnirea din 5 august 1944 — expresie pe care dictatorul a utilizat-o apoi repetat, după cum preciza generalul Ion Gheorghe. Era însă o constatare mult prea tîrzie din punct de vedere istoric şi fără ca mareşalul să tragă toate concluziile necesare şi imediate. În nota dictată de el asupra convorbirii, I. Antonescu afirmă că nu ar fi dat **„vreun răspuns nici negativ, nici pozitiv la întrebarea intempestivă"** pe care i-o pusese Hitler. Nota germană a convorbirii, redactată de experimentatul interpret al lui Hitler, Paul Schmidt, consemnează însă angajamentul lui Antonescu de a menţine România alături de Germania.

„Operaţiunea Iaşi — Chişinău"

În luna iulie şi la începutul lunii august 1944, situaţia internaţională în Europa a înregistrat, sub raport militar şi politic, numeroase elemente noi care s-au răsfrînt considerabil asupra raporturilor de forţe dintre coaliţia antihitleristă şi Germania nazistă. Pe frontul de est, front decisiv al celui de-al doilea război mondial, Uniunea Sovietică — ţara care a suportat cea mai mare parte a colosalei forţe a maşinii de război hitleriste şi care, ducînd greul războiului, a provocat cele mai mari pierderi celui de al III-lea Reich — a continuat să dea grele lovituri armatelor germane. După marea ofensivă care a zdrobit, în iunie — iulie 1944, Grupul german de armate **„Centru"**, comandamentul suprem sovietic a declanşat, la 13 iulie 1944, ofensiva contra Grupului german de armate **„Ucraina de nord"**, soldată cu alte mari vitale pierderi germane. La 29 iulie, trupele sovietice tăiau legătura Grupului de armate **„Nord"** de restul frontului de est.

În acelaşi timp, pe frontul de vest, pînă la 29 iulie 1944 forţele aliate reuşiseră să debarce 1,5 milioane oameni. La 31 iulie 1944, trupele aliate au străpuns frontul german la Avranches, ceea ce a echivalat pe plan politic cu încetarea, de fapt, a regimului Petain în Franţa. La 15 august 1944, forţele aliate debarcau pe coasta mediteraneeană a Franţei, iar în încercuirea de la Falaise, realizată la 19 august, aliaţii luau circa 120 000 de prizonieri germani.

În situaţia creată, Turcia a abandonat neutralitatea şi a rupt, la 2 august 1944, relaţiile diplomatice cu Germania. Bulgaria, la rîndul ei, şi-a intensificat contactele cu puterile aliate, în încercarea de a se smulge din orbita celui de al III-lea Reich ; în acelaşi timp, Berlinul încerca să împiedice o acţiune de aceeaşi natură a Finlandei, trimiţînd în acest scop pe feldmareşalul W. Keitel, şeful O.K.W., la 17 august 1944, pentru convorbiri cu noul preşedinte finlandez, mareşalul K. Mannerheim.

Defecţiunea Turciei influenţa [illegible] politica a statelor europene, [illegible] a fost înregistrată cu promptitudine în România.

Totodată, situaţia creată pe întreg frontul sovieto-german la începutul lunii august 1944 făcea foarte probabilă declanşarea unei mari ofensive sovietice în sectorul de sud al frontului, ceea ce interesa în deosebită măsură, deşi din considerente deosebite, coaliţia forţelor patriotice din România, guvernul antonescian, dar şi liderii politici şi militari ai celui de al III-lea Reich, conştienţi că o prăbuşire a frontului în România ar fi provocat o lovitură dezastruoasă din punct de vedere militar, strategic, economic şi politic Germaniei hitleriste.

Grupul de armate **„Ucraina de Sud"**, care trebuia să facă faţă unei ofensive sovietice în acest sector, dispunea de circa 643 000 militari, încadraţi în 47 de divizii şi alte formaţiuni militare, din care 25 de divizii erau germane.

În spatele liniei frontului, într-o zonă îngustă de trecere obligatorie, fusese amenajată renumita linie de apărare Focşani — Nămoloasa — Brăila, care reunea circa 1 600 de cazemate de beton şi alte numeroase lucrări genistice importante — cu o densitate medie de circa 10 cazemate pe un kilometru de front — destinată să stopeze o eventuală străpungere sovietică şi să stabilizeze pentru o lungă perioadă frontul pe această linie. Tocmai avînd în vedere parametrii liniei Focşani — Nămoloasa — Brăila, Comandamentul suprem sovietic a stabilit, în directiva din 2 august 1944 —, pentru ceea ce avea să se numească **„Operaţiunea Iaşi — Chişinău"** — ca fronturile 2 şi 3 ucrainene să desfăşoare acţiunea ofensivă pentru zdrobirea inamicului în zona Iaşi — Chişinău — Bender şi pentru ocuparea aliniamentului Bacău — Leova — Tarutino — Moldova **„avînd în vedere**

Momentul marii decizii

nord", soldată cu alte mari vitale pierderi germane. La 29 iulie, trupele sovietice tăiau legătura Grupului de armate „Nord" de restul frontului de est.

În acelaşi timp, pe frontul de vest, pînă la 29 iulie 1944 forţele aliate reuşiseră să debarce 1,5 milioane oameni. La 31 iulie 1944, trupele aliate au străpuns frontul german la Avranches, ceea ce a echivalat pe plan politic cu încetarea, de fapt, a regimului Petain în Franţa. La 15 august 1944, forţele aliate debarcau pe coasta mediteraneeană a Franţei, iar în încercuirea de la Falaise, realizată la 19 august, aliaţii luau circa 120 000 de prizonieri germani.

În situaţia creată, Turcia a abandonat neutralitatea şi a rupt, la 2 august 1944, relaţiile diplomatice cu Germania. Bulgaria, la rîndul ei, şi-a intensificat contactele cu puterile aliate, în încercarea de a se smulge din orbita celui de al III-lea Reich ; în acelaşi timp, Berlinul încerca să împiedice o acţiune de aceeaşi natură a Finlandei, trimiţînd în acest scop pe feldmareşalul W. Keitel, şeful O.K.W., la 17 august 1944, pentru convorbiri cu noul preşedinte finlandez, mareşalul K. Mannerheim.

Defecţiunea Turciei influenţa [illegible] politica a statelor europene, [illegible] a fost înregistrată cu promptitudine în România.

Totodată, situaţia creată pe întreg frontul sovieto-german la începutul lunii august 1944 făcea foarte probabilă declanşarea unei mari ofensive sovietice în sectorul de sud al frontului, ceea ce interesa în deosebită măsură, deşi din considerente deosebite, coaliţia forţelor patriotice din România, guvernul antonescian, dar şi liderii politici şi militari ai celui de al III-lea Reich, conştienţi că o prăbuşire a frontului în România ar fi provocat o lovitură dezastruoasă din punct de vedere militar, strategic, economic şi politic Germaniei hitleriste.

Grupul de armate „Ucraina de Sud", care trebuia să facă faţă unei ofensive sovietice în acest sector, dispunea de circa 643 000 militari, încadraţi în 47 de divizii şi alte formaţiuni militare, din care 25 de divizii erau germane.

În spatele liniei frontului, într-o zonă îngustă de trecere obligatorie, fusese amenajată renumita linie de apărare Focşani — Nămoloasa — Brăila, care reunea circa 1 600 de cazemate de beton şi alte numeroase lucrări genistice importante — cu o densitate medie de circa 10 cazemate pe un kilometru de front — destinată să stopeze o eventuală străpungere sovietică şi să stabilizeze pentru o lungă perioadă frontul pe această linie. Tocmai avînd în vedere parametrii liniei Focşani — Nămoloasa — Brăila, Comandamentul suprem sovietic a stabilit, în directiva din 2 august 1944 —, pentru ceea ce avea să se numească „Operaţiunea Iaşi — Chişinău" — ca fronturile 2 şi 3 ucrainene să desfăşoare acţiunea ofensivă pentru zdrobirea inamicului în zona Iaşi — Chişinău — Bender şi pentru ocuparea aliniamentului Bacău — Leova — Tarutino — Moldova „avînd în vedere prin relief, de mari posibilităţi în această privinţă — atrăgea după sine spectrul unor pierderi incalculabile umane şi materiale pentru poporul român, transformarea ţării în teatrul unor devastatoare operaţii militare, însăşi prelungirea celui de al doilea război mondial.

Pentru forţele patriotice române sosise ora acţiunii decisive.

Comuniştii insistă pentru declanşarea acţiunii

În fapt, măsurile pentru trecerea la acţiunea militară destinată să înlăture regimul antonescian şi să scoată România de sub dominaţia Germaniei hitleriste fuseseră de mai mult timp stabilite. Consfătuirea din 13—14 iunie 1944 a fost urmată de numeroase alte întîlniri conspirative ale reprezentanţilor partidelor politice care făceau parte din Blocul Naţional Democrat, ai Palatului regal şi cu participarea unor generali şi ofiţeri superiori în care au fost discutate variante cu privire la locul şi împrejurările în care urma să fie arestat Ion Antonescu.

Pregătirea revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă a fost în mare măsură rodul unei colaborări între reprezentanţii partidului comunist şi un grup de generali şi ofiţeri superiori. În această privinţă au fost stabilite, pe diferite căi, mărimea şi dispunerea unităţilor şi subunităţilor militare germane din România, au fost precizate punctele strategice, ca şi instituţiile române care trebuiau să intre imediat sub controlul exclusiv al trupelor române şi obiectivele germane ce trebuiau izolate sau blocate din primul moment.

Fixarea datei declanşării acţiunii a determinat însă un schimb susţinut de opinii în cadrul coaliţiei forţelor patriotice din România, fiind amînată de mai multe ori.

Deschiderea celui de al doilea front, marile victorii ale armatelor Puterilor aliate contribuiseră la consolidarea coaliţiei forţelor patriotice din România, dar nu eliminaseră speranţele partidelor istorice ca o forţă expediţionară anglo-americană — sub forma unor brigăzi aeropurtate — să fie trimisă în sprijinul acţiunii ce urma să fie declanşată de forţele patriotice cu sarcina subsidiară de a contribui la menţinerea ordinii burgheze în România. Liderii opoziţiei burgheze din România nu aveau, desigur, de unde cunoaşte în acel moment în amănunt că prin acordurile realizate în vara anului 1944 — şi care aveau să dobîndească o formă mai concretă şi cuantificată în octombrie 1944 — fuseseră stabilite interesele fiecăruia din marii aliaţi ceea ce făceau iluzorii şi nerealiste speranţele privind implicarea trupelor anglo-americane în România. Dar, Al. Cretzianu avertizase pe rege şi pe I. Maniu, la 5 august 1944, că nu era de aşteptat o sosire a trupelor americane în România.

Totuşi, o coordonare a declanşării acţiunii forţelor patriotice române cu o acţiune militară a forţelor aliate împotriva trupelor germane din România şi din zona geografică adiacentă ar fi fost în interesul general al luptei împotriva Germaniei naziste. Aliaţii nu au răspuns însă apelurilor venite din România, ceea ce făcea pe B. Ştirbey şi C. Vişoianu să adreseze, la 19 august 1944, o nouă comunicare ambasadorilor sovietic, englez şi american la Cairo, din care cităm : „I. **Opoziţia naţională, compusă din totalitatea forţelor democratice ale ţării şi reprezentînd marea majoritate a naţiunii, a exprimat în mod constant hotărîrea de a răsturna politica regimului de dictatură instalat în România şi de a scoate ţara din colaborarea ei cu Axa, pentru a o alătura aliaţilor. Ea este conştientă că astfel va da satisfacţiune sentimentelor, cît şi intereselor naţiunii".** După ce se sublinia că forţele patriotice din România preconizaseră o coordonare a acţiunii lor cu cele militare aliate, că acceptaseră condiţiile armistiţiului şi prezentaseră un plan concret de acţiune, în comunicare se arată că **„Deşi de la această dată au trecut 7 săptămîni şi opoziţia a rugat în mai multe rînduri pe aliaţi să-i dea un răspuns la propunerea şi planul său concret, acest răspuns nu l-a fost dat. Aceasta poate crea confuzii în spiritul şi în organizarea opoziţiei democratice unite şi stînjeneşte desigur perspectivele politice şi militare necesare în vederea acţiunii".**

În momentul cînd cei doi emisari români făceau menţionată comunicarea [illegible] problemei erau însă în bună [illegible] România.

Împrejurările determinau ca, în acel moment greu şi dificil, poporul român să se bizuie — aşa cum făcuse de nenumărate ori şi cum îl învăţase zbuciumata sa istorie — în primul rînd pe forţele proprii pentru redobîndirea libertăţii sale. Declanşarea, care „plutea în aer", a acţiunii forţelor patriotice din România, devansată de la 26 la 23 August, din motive ce nu fuseseră prevăzute, avea să surprindă toate forţele beligerante.

Dr. IOAN CHIPER ■

VINERI, 17 august 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

FESTIVALUL FILMULUI PENTRU TINERET

COSTINEȘTI '84

Între 28 iulie și 4 august, în ospitaliera și de acum pentru mulți familiara stațiune a litoralului, Costinești — devenită gazdă permanentă a unor importante manifestări artistice de nivel republican (artă interpretativă, umor, jazz etc.) — s-a desfășurat cea de-a VII-a ediție a Festivalului filmului pentru tineret, organizată de C.C. al U.T.C., Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Asociația Cineaștilor din R.S.R. și Centrala „Româniafilm". Eveniment intrat în conștiința prietenilor devotați ai celei de a 7-a arte, și îndrăgit de mulțe de tineri studioși sau oameni ai muncii aflați la odihnă, ediția din acest an a reprezentat nu numai un prilej de întrecere între cineaști, cît poate că mai ales unul de studiu al celor mai recente producții, realizate în studiourile de film, I.A.T.C. sau de către amatori, în ultimul timp. Timp de 8 zile Costineștiul a devenit centrul de interes — capitala de facto a cinematografiei românești contemporane.

...Simbătă 28 iulie, orele 21, amfiteatrul grădinii de vară funcțional renovată și adusă la capacitate mărită de locuri (dacă în cursul zilelor, pe plajă, mai poți arunca cîte un ac între trupurile întinse la soare, aici, în grădina de vară, între spectatori lucrul devine imposibil încă din prima zi a festivalului ; și așa va fi pînă la sfîrșit !) : cu foarte puține excepții, s-au rezolvat problemele de masă și cazare ale tuturor invitaților, corespondenților de presă, membri ai juriului etc. Răsună semnalul festivalului, sînt prezentați membrii juriului actualei ediții (președinte : **Vasile Bontaș**, secretar al C.C. al U.T.C. ; **Petru Anghel**, director adjunct în C.C.E.S. ; **Marin Vladimir**, directorul Casei de filme nr. 1 ; **Ion Hobana**, secretar al Uniunii Scriitorilor ; **Laurențiu Profeta**, secretar al Uniunii Compozitorilor ; **Nicolae Dragoș**, prim-redactor șef adjunct al ziarului Scînteia ; **Ion Cristoiu**, redactor șef adjunct al ziarului Scînteia Tineretului ; **Nicolae Dan Fruntelată**, redactor șef al revistei Luceafărul ; **Ecaterina Oproiu**, redactor șef al revistei Cinema ; **Ileana Berlogea**, decan al I.A.T.C. ; **Dan Pița**, regizor ; **Vlad Păunescu**, operator ; **Ovidiu Iuliu Moldovan**, actor ; **Valeria Seciu**, actriță ; **Nicolae Cabel**, regizor ; **Constantin Grigore**, reprezentant al Consiliului U.A.S.C.R.). Se împart, în public, cîteva mii de buletine de vot, pe baza cărora se va realiza „topul spectatorului",

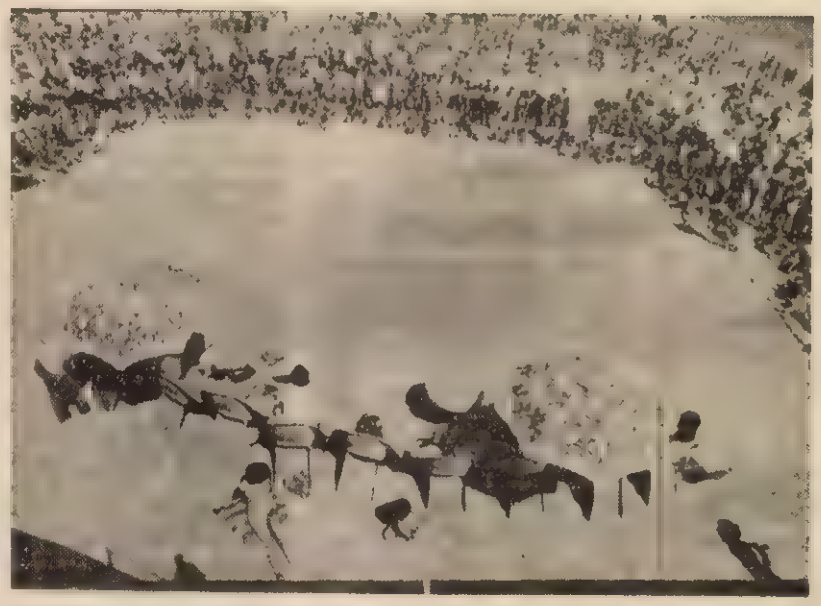

element de bază în stabilirea palmaresului final și de care juriul nu va putea să nu țină seama ; operațiunea se va repeta în fiecare seară, topul fiind tipărit apoi în „SECVENȚA", bucuroasa foaie zilnică a festivalului, scrisă și tipărită de un grup de entuziaști ale căror ore de somn — pe parcursul unei săptămîni de muncă — se pot numara pe degetele de la mîini.

Se prezintă, în deschidere, un foarte interesant documentar, „ACORDURI", regizat de Adrian Sîrbu. Apoi un film de animație, „BALADA LUI TUDOR", realizat de Ion Truică într-o manieră discutabilă, cu atît mai mult cu cît se referă la un important moment al istoriei noastre. Urmează filmul de integrare al studioului din anul IV regie I.A.T.C., Radu Carnaffil, intitulat „ION SLAVICI" ; faptul că este realizat la o comandă, nu-i justifică unele platitudini (din care cea mai flagrantă, folosirea unor cadre din „Moara cu noroc" !?), „SALUTĂRI DE LA AGIGEA", film de lung metraj în regia lui Cornel Diaconu, dat în premieră, stîrnește aplauze, păstrîndu-se cîteva zile apoi la rînd în Top : un film despre tinerii constructori ai canalului, realizat cu umor și candoare, încercînd în genere să ocolească „schemele" filmelor noastre de șantier.

Dimineața zilei de marți este dedicată discuțiilor despre filmele de mai sus, efectuate atît pe plajă — conform unei tradiții împămîntenite de acum la Costinești — cît și la microfoanele stației de amplificare „Radiovocanța Costinești" ; sînt discuții la obiect, purtate între spectatori și principalii realizatori și interpreți ai filmelor în cauză. Se pare că „AGIGEA" bate spre un premiu. Discuțiile membrilor juriului — cum e și firesc — sînt secrete.

Odată demarat, festivalul va continua, dimineață de dimineață și seară de seară, oferind minunatului public de la Costinești un program variat, extrem de diversificat tematic cît și ca manieră a realizării. Cu o singură excepție — cea de joi, 2 august, cînd, la orele 16 și în sala polivalentă a elegantului hotel Forum, sînt prezentate un număr de filme selecționate din creația cineamatorilor : în afara a două pelicule, „**OAMENI LA PORȚILE DUNĂRII**" și „**UNDE SIRETUL ȘI ADUNĂ APELE**", realizate de cineamatorii din Brașov și, respectiv, Bacău, actuala selecție este considerată de toți cei prezenți cu mult mai slabă față de cea din anii trecuți, incomparabilă mai ales cu cea din 1983. Circulă o părere că unul dintre motive ar fi și greutățile mult mai mari pe care acești „sufletiști" le întîmpină în procurarea peliculei, și este un lucru absolut posibil !... Dar să revenim la filmele realizate de profesioniști :

„**SECRETUL LUI BACHUS**", comedia scrisă de Titus Popovici, regizată de Geo Saizescu și avîndu-l în rolul principal pe Ștefan Mihăilescu-Brăila, „sparge tîrgul" pur și simplu, rămînînd în TOP pe locul întîi zile în șir. Place de asemenea foarte mult „**CĂRUȚA CU MERE**", filmul realizat de George Cornea după un scenariu de D.R. Popescu ; discuțiile de pe plajă apropo de aceste două filme sînt de-a dreptul furtunoase, prin „furtunos" înțelegînd nivelul pasional al unor replici. În seara zilei de marți 31 iulie se prezintă însă, în premieră absolută, filmul tînărului debutant Șerban Marinescu, „**MOARA LUI CĂLIFAR**" (scenariul : Valeriu Drăgușanu, Radu Aneste Petrescu, Petru Major Bianu), și atmosfera se schimbă radical, această peliculă impunînd tonul grav, profund, tulburător al unor patimi umane. Un film superb, cu o imagine albnegru de un rafinament ieșit din comun, avîndu-l, magistral, în rolul principal pe actorul Remus Mărginean ; un film a cărui tensiune interioară vine din tăceri și priviri, cu replici puține, și în care realul și absurdul se împletesc firesc, cu inteligență, îndrăznesc a zice cu durere — un virtual candidat la unul dintre premii. Încă două filme de lung metraj — „**PREA CALD PENTRU LUNA MAI**" (regia : Maria Callas Dinescu) și „**SINGUR DE CART**" (regia : Tudor Mărăscu) stîrnesc mai greu interesul spectatorilor, deși ui-

(Continuare în pag. 15)

HORIA PĂTRAȘCU ■

Fragmente critice

Simboluri ale masei

Pentru Elias Canetti nu **sentimentul unității geografice, limba sau istoria** deosebesc o națiune de alta, ci unul sau mai multe arhetipuri, luate din lumea fizică și investite cu însușiri definitorii pentru o colectivitate umană. El le numește **simboluri ale masei.** Focul, ploaia, marea, grîul, fluviul, pădurea fac parte din această categorie și reprezintă simbolic **masa** (spiritul național) în mituri și cîntece. Pentru englezi, esențială ar fi, de pildă, **marea.** Faimosul individualism insular se explică (și este reprezentat ca atare) prin relațiile cu marea. Englezul vrea să fie căpitan, să aibă o navă și să traverseze (ceea ce vrea să spună: să domine) marea. Chiar moartea înseamnă pentru el un cimitir acvatic. Casa nu-i decît o formă complementară a mării : aceeași ordine, securitate, responsabilitate individuală. Simbolul olandezilor, altă națiune maritimă, este **digul,** pe elvețieni îi recunoaștem după cultul lor pentru **munte,** pe francezi după modul în care mitizează **Revoluția...** Spaniolul se visează **matador,** în timp ce neamțul vrea să fie **soldat.** Simbolul de masă al nemților este, așadar, **armata,** iar armata nu-i decît o **pădure în mars.** Nici o țară modernă, spune Canetti, n-a păstrat așa de viu ca Germania sentimentul pădurii : „paralelismul rigid al arborilor falnici, densitatea și numărul lor umplu inima neamțului de o bucurie profundă și misterioasă. Chiar și în zilele noastre, îi place să se plimbe prin pădurea în care au trăit străbunii săi și se simte unit cu arborii" (**Masă și putere,** 1960). Soldatul se simte un arbore într-o pădure puternică și solidară. Copilul german se visează în **pădure,** copilul englez se gîndește numai la **mare** și se vede **pe mare...**

Astfel de simboluri spun, negreșit, ceva despre spiritul unui popor, dar nu spun — am impresia — esențialul. E de bănuit că și alte **mase** au cultul pădurii, al munților sau al mării. Popoarele nordice sacralizează, în genere, codrul, în culturile mediteraneene dominant este simbolismul mării. E mai importantă marea pentru englezi decît pentru greci ? Greu de crezut. Numai elvețienii (un conglomerat de **mase**) adoră munții și numai ei văd în munte un spațiu de securitate ? Ce au făcut francezii pînă la 1789 ? Care a fost pînă atunci simbolul lor ? Căci **Revoluția** ca stare de spirit populară a apărut după această dată...

Canetti propune simboluri care pot fi oricînd revendicate și de alte popoare Marea poate fi un simbol esențial pentru englezi, dar spiritul englez trebuie căutat și în alte reprezentări (din sfera culturii în primul rînd). Pădurea aspră și disciplinată este desigur un arhetip german, dovadă romantismul și, în latură politică, prusacismul, dar spiritualitatea germană este infinit mai largă și simbolismul ei cuprinde și alte sfere ale lumii materiale. Lîngă pădure sînt totdeauna (în poezia romantică) **fluviul** și **castelul.** Germania modernă este în imaginația tuturor o **țară a mașinăriei** și o **civilizație a confortului** (Gemütlich).

Care ar fi, mă întreb, **simbolurile masei** la noi, românii ? Dintre simbolurile propuse de Canetti, cel mai apropiat de spiritul românesc este **codrul.** Mitologia noastră este predominant silvană. **Marea** rămîne un element izolat în imaginația poeților. **Orașul** este încă un spațiu nelinistitor, sufletul nostru rural nu s-a vindecat definitiv de spaima față de constrîngerile civilizației. Noi, românii, avem relații bune cu natura și, dacă este cazul să descoperim un arhetip care să ne reprezinte, trebuie să-l căutăm în sfera acestei naturi securizante în care Eminescu fixează cele două mari experiențe fundamentale ale omului : iubirea și moartea. Amîndouă sînt imaginate ca o **adormire** lentă, la limita dintre suferință și plăcere. Literatura din secolul al XX-lea, îndeosebi proza, a adus în prim plan **cîmpia** și pe omul cîmpiei, un ins mai aproape de istorie și mai sensibil la tulburările vieții sociale. Politica începe să fie și pentru el un destin. **Simbolurile masei** se modifică, indiscutabil, spiritul național capătă alte reprezentări. Sîntem noi numai elegiaci, resemnați, **mioritici,** cuprinși de voluptatea **somniei,** ne împăcăm repede, cum s-a spus, cu gîndul morții, sacralizăm pădurea, oala, calul, boul, sîntem numai pașnici și omenoși, întîmpinăm urgiile istoriei cu sentimentul că totul trece și noi, cum am fost, așa rămînem, în rapoarte de înțelegere și înțelepciune cu piatra, codrul, oala, vremea ?... Cine ar putea spune ?!

EUGEN SIMION ■

Poezii frumoase

GRIGORE HAGIU

Veghe

Lumina lunii August
Adeverind-o-a tine
Pe cîmpuri zi și noapte
Cutreieră-nșeptit
De vîntul ce adie
În ierburi liniștit,
Cufundă-te în lanul
Adîncurilor line.

Cum se încarcă-n sine
Pe cer nemărginitul
Și face loc culorii
De galben irizat
Stă soarele în spice
Mai ferm și-adevărat
Cînd dincolo de soare
Îl duce asfințitul.

În orice fruct i-o sferă
De taină împlinită,
Din centrul ei o rază
Lungită-n cîmp stelar
Atinge-aproape punctul
Pe care tot mai rar
Și-l mută infinitul
Cu forță-nceținită.

Și merele de aur
Așteaptă în grădină
Oricît de bun e somnul
Și visul de frumos
Să nu-ți incline fruntea
Molatecă, în jos,
O sprijini într-o rază
Fierbinte de lumină.

În zori închină țării
Aceste mere coapte
Pe aurul tipsiei
Străvechii Cloști cu pui
Mai sînt destule fapte
Și pomi mai sînt destui
Să nu-ți pierzi niciodată
Zadarnică vreo noapte.

Delimitări

Iarăși greșelile de tipar!

Cartea rară din secolul trecut, care a costat cel mai mult pînă în ajunul centenarului ei (20 decembrie 1983), **Poesii** de Eminescu, în editura Socec, a fost atacată încă din primul ceas de ardeleanul Nerva Hodoș, pentru un număr infim de greșeli de tipar. Alte, mai multe, au fost corectate de alt transilvănean, Ion Scurtu, cu ocazia ediției sale de **Poezii** ale lui Eminescu, în 1910. Mai citâm retușele efectuate de Constantin Botez, în anul 1933, al apariției aceleiași culegeri, ca să încheiem cu ultimele rectificări ce le datorăm, succesiv, lui Perpessicius și lui D. Murărașu.

Am efectuat și noi o colaționare a falmoasei ediții Maiorescu și am ajuns la concluzia că cifra la care se ridică greșelile de tipar, trece de două sute.

Din acestea, vom cita mai jos o parte numai (care totuși, scăpînd contemporanilor și urmașilor acestora, n-au știrbit cu nimic prestigiul operei). Vom urmări textele, în ordinea din ediția Maiorescu originală, care începe cu **Singurătate.** Primul text e cel corect :

Singurătate.
v. 36 : **E-o** icoană de lumină, nu
E icoană de lumină.
v. 37 : **Și mi-i ciudă**, nu
Și mă mir eu.

Asta nu mai e eroare, ci intervenție în text !

Lasă-ți lumea ta uitată
v. 7 : Unde noaptea **se** trezește, nu
Unde noaptea **ne** trezește.

Nici o greșeală (ca să fim drepți) în poezia **Și dacă ramuri bat în geam !**

Pajul Cupidon
v. 2 : **Mult e rău** și alintat, nu
Mult e, rău și alintat.
v. 25 : **E sfios ca și copiii**, nu
E sfios ca și copii.

Ce te legeni codrule
v. 15 : Trec în stoluri **rîndunele**, nu
Trec în stoluri **rîndurele.**

Melancolie, iarăși, fără greșeli de tipar !

Rugăciunea unui dac
v. 8 : **Inemi** (nu **inimi**), rimînd cu **sine-mi.**
v. 16 : **împlut-au**, nu **umplut-au.**
v. 17 : **al lui mers**, nu **a lui mers.**
v. 18 : **viers**, nu **vers.**
v. 19 : **inc-un**, nu **încă un.**
v. 38 : **cinși**, nu **cinii.**
v. 43 : genunchi și **frunte nu plec** (**nu lipește**).

Pe aceeași ulicioară, fără greșeli de tipar.

De cîte ori iubito...
v. 5 : **repezite**, nu **răpezite.**
v. 6 : O **pasăre**, nu O **pasere.**
v. 7 : **pereche**, nu **păreche.**
v. 8 : **păsări**, nu **paseri.**

O rămîi (în ed. Maiorescu **O remîi**).

Despărțire
v. 17 : în **care-ei** fi **perit**,, nu **om** fi **perit.**
v. final : **Și nu mai știi de mine, că nu m-oi ști** nici
eu, nu **Să nu mă ști pe mine, cum nu m-oi ști** nici eu.

Crăiasa din povești, Odă (în metru antic) și La mijloc de codru des, fără greșeli de tipar.

Venere și madonă
v. 6 : **Suflet îmbătat**, nu **Sufletu-mbătat.**
v. 27 : Din demon **făcui** un înger, nu **făcuă**
dintr-un **chicot**, nu **chiot.**
v. 35 : era **sînt**, nu **sfînt.**
v. 36 : **spasmodic**, nu **spasmotic.**
v. penultim, iarăși : **sîntă**, nu **sfîntă.**

Sonet (Iubind în taină), fără greșeli.

Sonet (Afară-i toamnă)
v. 1 : **frunză-mpărțiată**, nu **frunza-mpărțiată.**

Sonet (Sunt ani la mijloc)
v. 6 : **se** pleacă, nu **să** plece.

Sonet (Cînd însuși glasul) și **Sonet** (Trecut-au anii), fără greșeli.

Sonet (S-a stins viața falnicei Veneții)
v. 2 : nu vezi **lumini de baluri**, nu lumini **pe valuri.**

Dorința
v. 12 : **Or să-ți cadă**, nu **O să-ți cază.**
v. final : **Or să cadă**, nu **Ori să cadă.**

Mortua est
v. 7 : **sombre** palate, nu **sumbre** palate.
v. 32 : Pe **frunton** ta **pală**, nu **mîndră** (altă intervenție indiscretă).
v. 35 : O moartea-i un **secol** cu **sori** înflorit, nu **secul și sori.**
v. 36 : **Gîndirile-mi rele**, nu **Cîndurile-mi rele.**

Noaptea
v. penultim : Pîn-ești clară ca **o rouă**, nu ca **o rosă** (**roză**), greșală relevată de I. Nădejde.

Egipetul
v. 3 : Pe-a **lui maluri gălbii**, nu **galbini.**
v. 50 Noaptea zeii se **preimblă**, nu se **preumblă.**
v. 51 : **Și ai** preoților cîntec, nu **S-aie** preoților cîntec.
v. 63 : **nisipușul**, nu **nisipușul.**
v. 71 : flamingo cel **roșu**, nu cel **ros.**
v. final : orice noapte pîn-în zori, nu **zor.**

Adio
v.37 : Cu ochii **scrii**, nu **sării.**

Ce e amorul
v. 3 : mii de **lacrimi**, nu **lacrămi.**

Oprim aci constatările noastre, cu a douăzeci și șaptea din cele șaizeci și una de poezii din ediția originală.

Acuzația adusă veninos de I.L. Caragiale lui Titu Maiorescu, în articolul **Două note**, de a fi falsificat textul lui Eminescu, a fost vădit exagerată. Intervențiile în text sînt mult mai rare decît greșelile de lectiune, se-nțelege, involuntare. În favoarea lui Maiorescu mai vine lipsa, la noi, a metodei filologice în editarea clasicilor, la acel sfîrșit de veac, deși nu lipseau modelele celе bune, din țările de mare cultură. Modestul Ion Scurtu, cu studii speciale de filologie, în Germania, la începutul secolului nostru, a făcut fată cu mai multă acribie decît Maiorescu.

Textul originar din **Convorbiri literare**, a contribuit și el la înduioarea în eroare a lui Maiorescu. Este de mirare că Eminescu n-a cerut niciodată să i se dea satisfacție, printr-o **erată**, în numărul următor. Filosof cum era, sau cu alte cuvinte, sceptic cu privire la ecoul în public al greșelilor de tipar, s-a arătat de o rară impasibilitate. Iar cititorului îi scapă cele mai multe din acestea, urmărind sensul general al textului, iar la lectura lui Eminescu, lăsîndu-se furat de vraja lui melodică.

Au mai pățit-o însă și alții, și chiar în slăvitul Occident ! Astfel, se știe că după marele roman **În căutarea timpului pierdut** al lui Marcel Proust, a doua epocală apariție a fost aceea a lui **Ulysses**, al cărui monolog interior inextricabil a fost, totuși, pînă la urmă, descifrat, iar cartea considerată o capodoperă. Or, recent s-a relevat că, prin faptul apariției în Franța a cărții și numai în parte sub supravegherea autorului, James Joyce, care suferea grav de ochi, s-au strecurat mii de greșeli de tipar, în medie cîte șapte pe pagină. Închipuiți-vă ce a ieșit în traducerile ce s-au urmat, punînd sub semnul întrebării orice citat din roman. Se pare că ar fi pe cale de apariție o ediție „perfectă", pusă la punct cu ajutorul computerului.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

În numele libertății, cu numele țării pe buze

Gheorghe Mociornită, unul din fiii cei mulți ai plugarului Nicolae Mociornită — ajuns, ca mulți plugari din Valea Prahovei, muncitor petrolist — și-a sfîrșit viața tînăr și în chip eroic. Biografia eroului și o seamă de mărturii ale freneziei lui iubiri de țară se găsesc în muzeele noastre de istorie, în locurile unde se cinstește memoria celor care au pus libertatea țării mai presus decît viața. Fundcă locotenentul s-a înrolat voluntar în aviație, cînd nimic și nimeni nu părea să îi poată întoarce din matcă studentia, atît de străluciță, la litere și filosofie în Universitatea bucureșteană. Tînărul era ceea ce se cheamă o mare speranță a facultății, dovadă atenția cu care profesorul Perpessicius îi urmărea instrucția, dovadă ideea ce-o avea de a-l reține la catedră. Nimeni și nimic nu părea să-i dea studentului Gheorghe Mociornită alte gînduri, pe lîngă cele trebuincioase studiului și ale unei cariere universitare sub bune auspicii, afară de grija și gîndul la libertatea pămîntului românesc. Locotenent de aviație la 6 noiembrie 1944, distins pentru vitejie în prima săptămînă de luptă, Gheorghe Mociornită a căzut în luptă la 21 aprilie 1945, în ultimele zile ale războiului, în linia întîi a frontului aerian, departe de țară, pentru țară și pentru seninul planetei Pămînt.

Între hîrtiile rămase de la studentul ostaș se găsesc cîteva file scrise în zilele dinaintea ultimului zbor. Gheorghe Mociornită scria poezii patriotice între două atacuri și vedea cu ochii minții cîmpiile cu grîu de acasă, în vreme ce ataca în picaj cu formația de „năluci", pe care o conducea și care, sub acest nume, se făcuse temută și vestită.

Astfel credea despre sine și despre patrie eroul care scria poeme ale datoriei supreme :

Cîntec

..și zările-s atît de largi.
Colea sub noi și sfeșturile Tatrei
și culmile din Matra
Doar ochii ne hotărnicese privirile
A nins pe-aici
Iar petele roșcate sînt păduri
Prin largul alb al văii,
Șajo, s-a rătăcit de-a binelea.

Motorul cîntă, cîntă...
Cîntă...
Și cîntecul e-n mine
Iar eu sînt cîntec

Făcut înnumăr elipele.
Măsor nemărginirile

De-acuma...
Pe-o aripă
Desurubăm înaltul,
Unul după altul
Cădem pe scara turnului.

Vrăjită de virtejul nostru,
Coloana s-a oprit.
Cercuri arzinde condamnă :
Bolizi,
scuipăm cu stele
mărgele de foc
. . . . . .
Pe undeva or conteni
Destule așteptări
Vor curge alte lacrimi
Dar liberă țara să-mi fie
Aceasta e suprema datorie !

GHEORGHE MOCIORNITĂ

Spectacole, afișe, fotografii

E cald, asfaltul arde sub tălpi și autobuzul tîrșit cu oameni, ca o cutie cu sardele, abia mai înaintează prin puhoiul de mașini. Respirația devine tot mai grea, cămașa se lipește de spate ca o rufă udă și-atunci singura scăpare e să sari jos de pe scară și să dai fuga pînă la primul chioșc, unde vînzătoarea, cu pleoapele căzute de căldură și oboseală, îți întinde mașinal paharul cu sirop pe care-l sorbi dintr-o înghițitură. Mai lei unul și trupul răcorit nu s-ar mai dezlipi de tonetă. Începi să visezi multă apă, poate marea ori poate un lac, în care să te bălăcești nestingherit. Pînă pe litoral e cale lungă, într-o zi n-ai timp să te duci și să te-ntorci, așa că singura soluție e un lac din București, dar nu oricare, ci unul amenajat, un complex adică, unde pe lîngă scăldat să mai poți face și altceva. Și atunci, cu tontă toropeala, privirea cade pe un afiș salvator : „14 iulie — 14 august, FESTIVALUL STUDENȚESC TEI' 84". Organizat de Consiliul Uniunii asociațiilor studenților comunești din centrul universitar București. De-acum înainte, o lună de zile, vara va fi o plăcere. Numai de-ar veni mai repede mașina !

Cine-a văzut Complexul cultural-sportiv „Tei" știe că aleile sînt zilnic traversate de tineri cu pălăriuțe, adidași și sacoșe de plajă, lingînd lenes cîte o înghețată ori rontăind un covrig, că terenurile de sport abia mai respiră sub loviturile aprige ale tenismenilor, unii de-o zi, alții de-o viață, și că discoteca îi ademenește în fiece seară cu hard-rock, disco și multe de-alde alea. Pe timpul festivalului, lucrurile s-au schimbat, oamenii au dat buluc, s-a dublat cantitatea de înghețată iar nea Călin de-abia mai pridește cu biletele. Îndată începe programul și-ai vrea să mergi și la o piesă cu Teatrul „Bulandra", și la videotecă, să vezi un film cum n-ai văzut nici la cinema „Drumul Sării", nici la „Scala", ai vrea să participi desigur și la o întîlnire cu o glorie a sportului românesc însă totul se învălmășește în cap. Aici nu merge pe bîjbîite, la asemenea diversitate trebuie o planificare riguroasă. Dacă n-ai făcut rost de foaia festivalului, **Spectator Tei '84**, redactată de revista **Convingeri comuniste** și condimentată cu umor de grupul **Ars Amatoria**, unde poți găsi programul pînă în cele mai mici amănunte, dacă n-ai așadar la îndemînă această publicație specială, formezi repede 33 59 62, lași să sune, ai puțină răbdare și vorbești cu Ion Tănăsescu sau George Țăra, instructorii culturali ai Complexului, oameni care știu ca-n palmă ceea ce se întîmplă, ei chiar au muncit, au cărat scaune, decoruri, au ajutat la realizarea emisiunilor **Radio Festival Tei '84**, au avut grijă să fie meremi afișe, cîte n-au făcut ei doi, sprijiniți desigur de muncitorii din sectorul tehnic, de portari și chiar de nea Radu, aflat pretutindeni cu un băț de protocol, ca să păzească bunul mers al festivalului.

Cam trei mii de oameni au putut vedea seara, după ce ziua au cochetat cu apa, un program variat de care numai stațiunile pretențioase se pot bucura. Festivalul a strîns timp de o lună institutii de cultură, ansambluri, oameni renumiți, formații vocale și instrumentale; din dorința de a oferi tinerilor un program cu adevărat elevat, de a face din jocul de-a vacanța un dialog cultural. Îmi e și mie greu să reproduc aici totul, nu mai țin minte, numărul 33 59 62 nu mai răspunde dar am fost prevăzător și mi-am procurat un set de reviste din care spicuiesc : piese de teatru în interpretarea actorilor de la Teatrul „Bulandra", o retrospectivă Beatles, intitulată **Poezia muzicii tinere**, prezentată și comentată de Florian Pittiș, program de cinematecă, organizat în colaborare cu Arhiva națională, videoteca, oho, mai ales videoteca, mîndria acestui complex, spectacole de varietăți, la care iar au contribuit actorii de la „Bulandra", întîlniri cu Nadia Comăneci, Cristian Țopescu, Mircea Lucescu, Cristian Gațu și echipa de fotbal „Sportul studențesc", la care a venit lume cîtă frunză și iarbă, dezbateri, competiții sportive, dotate cu premii, un fel de olimpiadă în miniatură, Los Tilos, bănuiți și dumneavoastră cum s-ar traduce. Dar în Tei au venit și formații de tineni, ansamblul folcloric „Mărțișorul", brigada „Bum", formațiile de muzică ușoară „Revox" și „Axiome". Vali Sterian și „Compania de sunet", grupurile „Arh", „Divertis" și „Sprint" iar peste toate astea, glume cu actorii de la „Tănase". Unde s-a mai văzut să ai atîtea distracții la îndemînă, să-i poți urmări în spectacol pe Ion Caramitru și pe Dan Grigore, să vezi filme și să bei pepsi, dacă mai apuci.

Toată lume e bucuroasă, e, într-adevăr, o mare izbîndă a complexului, și pînă acum s-au întreprins acțiuni, dar aceasta a fost vara cea mai fierbinte și mai frumoasă. O satisfacție aparte trăiește și directorul Eugen Ionescu, cel care s-a străduit ani de-a rîndul să facă acest loc atractiv și folosi-

CAP LIMPEDE

Biblioteca „PERPETUUM COMIC". Oamenii, a căror profesie e umorul, au o existență complicată ori mai bine zis, cu o suferință în plus, față de contemporanii lipsiți de orice grijă în materie. Și aceasta întrucît, în ce privește umorul, toată lumea se-arată competentă. Nu există persoană care să trăiască liniștit cu ideea că e singura lipsită de simțul în chestiune. Un simț al umorului alterat e aproape o infirmitate. De aceea, lumea e binevoitoare cu proza mediocră ori proastă — dar „gravă" — și necruțătoare cu proza „comică". Cînd, prin iulie al fiecărui an, iese, pe piață **Perpetuum comic**, popularul almanah de profil al revistei **Urzica**, avem cu toții cîte o părere ; iar cînd nu o avem, simțim brusc obligația să ne-o punem urgent la punct. Dacă s-ar tipări mai multe almanahuri de umor, probabil că l-am vedea și pe acesta cu alți ochi. Cu ochii larg deschiși și cu opinia ce-o merită : potrivită, judicioasă, adecvată. Vă propun să judecăm apariția **Perpetuum...**-ului socotind tipărirea drept ceea ce este : o carte. Un set de zece cărți de umor autohton — alcătuit din cele zece antologii scoase de **Urzica** din '75 încoace — e chiar o bibliotecă și pentru biblioteca **Perpetuum comic** trebuie să-i fim recunoscători redacției. Într-o bibliotecă de umor, și cel mai cusurgiu cetățean tot află de citit un număr considerabil de pagini pe hazul propriu sau pe lipsa lui de haz.

Numărul 10 al cărții **Perpetuum comic** e alcătuit cu dragoste și pricepere. Îl scriu și îl desenează cele mai bune peniție și creioane ale genului și dacă uneori umorul acestora pare mai cuminte vina poate fi, în chip firesc, și a cititorului. Fiindcă simțul risului e și el pe grade, fiindcă se fasonează cu timpul, fiindcă ironia e ceva ce se cultivă și se precizează prin instrucție, în sfîrșit, pentru că ce-i prea mult e obositor, fie vorba și de mult umor. Nimic nu e mai obositor decît o mare expoziție cu caricaturi excepționale. Vina comică a omului nu suportă umorul-fluviu. Se pare că există niște doze suportabile și aici, se pare că nu toată lumea e competentă în problemele hazului. Un fapt cu care toți sîntem de acord e că almanahul de vară al **Urzicii** publică și acum **literatură**, că nu găsim între coperțile lui nici unul din textele acelea sterpe din spectacolele de revistă în curs, din scenetele difuzate pe marele și micul ecran.

Numărul 10 a apărut, trăiască numărul 11 ! (A.T.)

În „Luceafărul" (nr. 30), și Săptămîna (nr. 32), se face o propunere pe care noi o credem îndreptățită : dat fiind că în București nu mai există un liceu care să poarte numele marelui bard Mihai Eminescu și ținînd seama de profilul de filologie-istorie al fostului liceu central de fete, este firesc atribuirea numelui poetului acestui liceu, renumit între altele pentru numeroasele premii obținute olimpiadele de literatură

Cîteva „cadre" din SECVENȚA — ziarul Festivalului de la Costinești :

I.A.T.C. prezintă **DIN ÎNȚELEPCIUNEA DASCĂLILOR NOȘTRI:** „Clipa de adevăr poate dura între cinci și maximum zece minute" **(Al. G. Croitoru)** ! „Românul are două șanse în cinematografie : șansa lirică și șansa poetică. La noi numai Cîrmăzan le-a avut pe amîndouă..." **(Radu Aneste Petrescu).** „N-avem timp de pierdut vremea !" **(Ileana Berlogea)** ■ **COLȚUL GOSPODINEI GUSTOASE : Puneți à la Versailles :** se ia un pahar cu rom ; se toarnă deasupra un litru de apă îndulcit cu lămîie ; conținutul se bate de cîteva ori pînă ți se va deschide [illegible]

LUMEA CĂRȚILOR

Cărți de teatru

Iată cum îl recomandă pe dramaturgul Mircea Bradu scriitorul D.R. Popescu : „Mircea Bradu, făcîndu-l să vorbească și să se jertfească pentru ai lor și pentru pămîntul lor pe atîția anonimi ai acestui colț de lume și pe atîția cititori de istorie românească, ne arată marea sa dragoste față de istoria noastră, înflăcărata sa iubire față de limba și poporul pe care nu le-ar da pe nimic altceva în lume, în vecii vecilor". Aceste cuvinte revelatoare despre creația lui Mircea Bradu sînt tipărite pe ultima copertă a volumului **Hotărîrea** apărut la Editura Eminescu în cunoscuta serie **Teatru comentat**. Prefața aparține reputatului specialist în domeniul artei teatrale Constantin Măciucă. Volumul cuprinde piesele **Apulum, Noapte albă, Vlad Țepeș în ianuarie, Hotărîrea, Inima.** Ele conturează un emoționant tablou al nașterii și afirmării poporului nostru, evitînd tirada, lozincarda și locurile comune care, din păcate, se mai întîlnesc în unele lucrări dramatice. Admirabilă la Mircea Bradu este capacitatea de a minui personaje din trecut, de a înfățișa evenimente aparținînd istoriei, cu o mare naturalețe, de parcă ar fi vorba de eroi și întîmplări din ziua de azi. Nimic forțat, gratuit în aceste piese care, vorbind de vremuri apuse, ne povățuiesc pentru cele care vor urma.

● Un scriitor cu o carte de vizită impresionantă, Marin Sorescu este prezent în librării cu un volum apărut tot la Editura Eminescu și tot în seria **Teatru comentat : Ieșirea prin cer.** Cele mai multe dintre cele opt piese incluse în carte **(Iona, Paracliserul, Matca, Pluta meduzei, Lupoaica mea, Există nervi, Răceala, A treia țeapă)** sînt deja binecunoscute multora dintre cititori. Ele configurează remarcabil un univers în care se întîlnesc atît dilemele proprii omului contemporan cît și cele ale omului dintotdeauna. Dar să-l lăsăm pe autor să vorbească el însuși despre personajele sale : „Cînd vorbesc de personajele mele, mă gîndesc la cele cărora nu le-am dat un nume, care sînt încă în față, înfășurate în cețuri, și a vorbi despre ele este un fel de exorcism : gîndul meu le cheamă, le caută, le descîntă ca să le înduplece să apară în lumina lampei. A lampei, mai întîi — ați citit bine — căci, de la lampa unde smîngîlești, la rampă, este un drum lung și mosmondit. Scriu la o lampă făcută să atragă fluturi (vin mai cu încredere la lumina primitivă decît la bec) și le aștept, personajele. Cele care se trag din cețuri și aspiră spre lumină. Am în cap foarte multe subiecte de piese, dar nu vreau să le stric, deocamdată, le păstrez pentru bătrînețe. Acum lucrez cu cele pe care mi le oferă viața".

● Un alt volum de teatru a apărut la editura „Cartea românească" și aparține cunoscutului dramaturg Iosif Naghiu. Este vorba de **Barca e plină** o culegere de patru piese într-un act **(Barca e plină, Limba încărcată, Ulise în cal, Nasul)** și de drama comică în trei acte **Ambasada iubirii.** Spre deosebire de Mircea Bradu, la Iosif Naghiu nu mai recunoști spațiul și locul unde se desfășoară acțiunea, dar, cu toate că o plasează pe un tărîm imaginar, dramaturgul reușește să ne dezvăluie probleme eterne ale omului. Însă să vedem cum recomandă însăși editura pe autorul pe care l-a publicat : „În general de mici dimensiuni, piesele lui Iosif Naghiu, autor a cărui originalitate incontestabilă s-a impus de aproape două decenii, au aspectul unor parabole desfășurate într-o materie vag istorică și abundentă în anacronisme voite, sensul lor general fiind de natură să lumineze absurditatea violenței, a războiului, a ocupațiilor străine, a terorismului. Teme generale, de uz firesc comun, tratate cu ingeniozitate și vervă, răsturnînd situații consacrate, împingîndu-le în absurd, interpretîndu-le într-un chip neașteptat. Piesele lui Iosif Naghiu depășesc dificultatea inițială presupusă de utilizarea abstracțiilor și se citesc cu plăcere și interes".

Din nou despre Al. Philippide

O carte remarcabilă despre marele poet Al. Philippide a publicat Horia Avrămuț la Editura „Cartea românească". Citirea titlurilor cîtorva dintre capitole este semnificativă pentru evidențierea drumului pe care l-a parcurs criticul pentru a-l prezenta pe autorul **Monologului lui Babilon : Partitura orfică, Preludii prometeice, Visul ascensiunii, Absolutul, Memoria mundi, Din marea călătorie, Tentația obiectivării, Eseistul.** Horia Avrămuț oferă pe parcursul celor aproximativ 200 de pagini ale volumului său numeroase repere pentru cititorul dornic să se familiarizeze cu o creație puternică a literaturii române. Formulările sale sînt precise și comunică o admirație nețărmurită față de scriitorul analizat : „Al. Philippide este un mare poet al unei mari opere ce refuză devoțiunea. Figură singulară în literatura română, el își asumă riscul austerității de cuget, al modestiei de expresie. Nu vrea să seducă prin lucrarea poeticească și nu cîntă omenescul pentru a putea trăi mai plenar umanul. El este poetul care și-a neglijat eroul, neținînd măcar să-l schițeze. Întreprindere în genere de prim interes pentru mulți dintre membrii obștii poetice și, la care, nu rareori, colaborează și exegeza".

Coordonate umane ale apărării naționale

Astfel se intitulează un prețios volum apărut la Editura Militară. Autorii lui — Ion Coman și Emil Burbulea. Cartea — un adevărat tratat ! — expune pe îndelete o multitudine de aspecte care evidențiază „prezența României pe arena internațională, participarea ei la efortul mondial consacrat făuririi climatului favorabil cooperării interstatale, prevenirii imixtiunii în treburile interne și agresiunii, amplificării luptei forțelor înaintate pentru instaurarea noii ordini economice, pentru abolirea, prin acțiuni stăruitoare, judicioase, a practicilor anacronice ale ingerinței și dictatului. În același timp, manifestînd înaltă responsabilitate față de destinele țării, aprecind realist pericolele de agresiune existente în lumea de azi, partidul a creat sistemul național de forțe și mijloace destinate apărării, dintr-o alcătuire atotcuprinzătoare, în stare de permanentă potențialitate, capabil să rezolve orice problemă impusă de necesitate".

În prima parte a lucrării sînt abordate „teze și idei referitoare la modul original, profund științific, realist în care conducerea partidului și statului nostru elaborează liniile politico directoare și cerințele de bază ale activității în domeniul apărării". În cea de a doua parte este vorba despre „instrumentele specifice folosite de comandanți, statele majore, activiștii de partid și specialiștii militari în scopul înfăptuirii hotărîrilor de partid și a legilor țării, a ordinelor și orientărilor comandantului suprem". În sfîrșit, în partea a treia — **calitățile luptătorilor** — sînt analizate „forțele luptătoare pregătite multilateral ca să îndeplinească în orice moment ordinele patriei".

Cărți pentru copii

În ultimele săptămîni, la Editura „Ion Creangă" au apărut cîteva volume care vor stîrni cu siguranță interesul micilor cititori ● **Copil fermecat** se intitulează cartea semnată de Ion Vlasiu care istorisește experiența fabuloasă a descoperirii lumii înconjurătoare de către un băiat : „Cînd eram mic, lumea era cu totul altfel. Greu de spus cum anume. Simțeam că e împrejur colo și colo, ca o ființă cudată pe care o întrebi și ea tace zîmbind ademenindu-te s-o urmezi și să mai întrebi, să tot întrebi". ● Despre cei care înfruntă primejdiile mărilor și oceanelor povestește Mircea Novac în **Copii mării** ● O carte care surprinde numeroase aspecte din universul celor mici — **Spadasinul de serviciu** de Ovidiu Zotta ● Alte apariții : Patița Silvestru — **Solarienii**, C. Rădulescu-Codin — **Povești. Zile de august.**

O poezie

● Citîm din volumul lui Gheorghe Tomozei (Ed. Eminescu) **Prea tîrziu, prea devreme** o singură poezie, promițînd că asupra acestui volum vom reveni mai pe larg într-unul din numerele noastre viitoare : „Ați citit numele vreunui clown / pe o piatră funerară ? În care arhivă / s-ar putea găsi măcar o singură patalama / în stare să le însemne nașterea ? / / Să vină ei din constelații / nici cu luneta pipăite ? Norii / să fie locul lor / natal ? / / Din pielea lor se fac pergamente / pe care caligrafii scrie poezii, / oasele lor sînt amuletele la gîtul gros / al comandanților de oaste. / / Părul lor poate fi ars în pipe, / șingele lor produce un vin așa și-așa / dar bătuți sirguincios cu ciocanul ei devin / oglinzi. Mușterile lor sînt comestibile. / / Dar a văzut cineva un clown viu ? / Ei se lasă văzuți doar de orbi, doar surzii / le pricep vorbirea iar părinții lor / sînt copiii / și elefanții !".

GEORGE ARION ■

Cronica literară

Un istoric impetuos

Așa se dovedește Mircea Scarlat care în nici trei ani a ajuns cu explorarea poeziei românești din secolul al XV-lea (versuri compuse în jurul anului 1400) pînă în anul 1918 în a sa **Istoria poeziei românești**, I—II, 1982—1984. Metoda, dacă se poate vorbi de așa ceva, e aceea din **Istoria literaturii române contemporane, III, Evoluția poeziei lirice,** 1927 de E. Lovinescu, iar faptele sînt culese din studiile de istorie literară anterioare, îndeosebi din G. Călinescu, **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent,** ediția I, 1941.

Originală în cel de-al doilea volum vrea să fie urmărirea celor două așa-numite convenții, una zisă clasicizantă și ilustrată de Eminescu, și alta simbolistă, avînd ca exponent principal pe Bacovia. Am putea defini convenția literară drept acord tacit, acceptarea liber consimțită a unor criterii ale poeticului. Mircea Scarlat pornește în considerațiile sale de la ideea de semn, înțeles în spiritul lui Ferdinand de Saussure, drept „un concept și o imagine acustică", înlocuite primul prin semnificat și a doua prin semnificant. Prn urmare, dacă echivalăm semnul cu opera, semnificatul este conținutul de idei, fondul, iar semnificantul expresia, forma. Însă dacă socotim semnul opera, în cadrul unui sistem de semne — valori, relația semnificat — semnificant în operă se complică. Opera se definește față de universul exterior și limbaj, critica are în vedere doar universul structurat de semn. Semnificatul devine semnificant și semnificantul semnificat.

Cum se comportă opera lui Eminescu dacă o privim ca semn ? Mircea Scarlat susține că Eminescu „viza adecvarea semnificatului la semnificant, armonia lor și integrarea în semnul artistic (nenumit astfel)" ; „Semnul (în care e inclus și simbolul) era, pentru el, destul de aproape de alegorie." „Ceea ce el numea semn, icoană, hieroglifă sumbol era semnificantul a cărui menire era să trimită la semnificat." „Pentru Eminescu, semnul, înglobînd în sfera-i semantică și simbolul, era o imagine alegorică ce corespunde, în semiotica modernă, semnificantului." În concluzie : „Deși acordă raportului dintre semnificat și semnificant o atenție deosebită, Eminescu pune accentul pe primul termen." Altfel spus, la Eminescu fondul prevalează formei, deși dorea concordanța lor, și, putem adăuga, fiind un poet genial, a realizat-o.

În ce constă convenția clasicizantă acceptată de Eminescu ? În preferința sa, ni se spune, pentru lirismul reflexiv și expresia gnomică. O recunoastem într-adevăr în opere după noi realmente clasice, în care Eminescu apare ca un adevărat moralist precum **Scrisorile, Luceafărul, Glossă, Odă** (în metru antic). Dar Mircea Scarlat nu e convins că Eminescu era, mai ales în ultima sa perioadă a creației sale, un clasic, crede doar că a aderat la principiile poeticii clasice maioresciene. Este interesant că Eminescu a avut de la început intuiția stilului fundamental al creației sale, cînd scria (în 1870 !) : „Fantazia, mie-mi pare a fi o condițiune esențială a poeziei, — pe cînd reflecțiunea nu e decît scheletul, care-n opera de artă nici nu se vede... La unii predomină una, la alții alta ; unirea amîndurora e perfecțiunea, purtătorul ei, geniul". Stilul nu e totuna cu convenția și adevărul este că Eminescu n-a fost un poet de convenție clasicizant, ci un poet, în cea mai mare parte a operei sale, de stil clasic. Ni se pare inacceptabilă și calificarea lui „într-o bună parte a operei sale" drept „un poet livresc", chiar „în sensul de autor la care semnificatul cultural (literar, istoric, mitologic, plastic, ș.a.m.d.) este preponderent." Eminescu nu a fost un **poeta doctus,** a combătut chiar într-o poezie pe autorii care-și au sursa exclusiv în cărți **(În zadar în colbul școlii...** din 1881) : „Nu e carte să înveți / Ca viața s-aibă preț — / Ci trăiește, chinuiește / Și de toate pătimește / Și-ai s-auzi cum iarba crește." Sau în **Ce o făcile** : „Nu-i foliant în lume din care să înveți / Ca viața preț să aibă și moartea s-aibă preț".

Tot ce urmează în cele 97 de pagini din **Istorie** despre Eminescu este fie imorumutat din ultimii autori citiți (Ioana Em. Petrescu, Dan C. Mihăilescu etc.), fie compilat, cu prea puține comentarii, după citate sau la subsol. Analizele sînt precare. **Luceafărul** și **Glossa** sînt asociate pentru că exprimă alegoric ceea ce **Glossa** rostește gnomic. Izvorîte din aceeași concepție romantică asupra geniului (identificat cu acel utopic subiect cunoscător pur), **Glossa** și **Luceafărul,** deci poeme cu autonomie artistică nedzruncinată, se completează reciproc în chipul cel mai fericit. **Glossa** ar putea fi scrisă de Hyperion care devenit poet — ar simți nevoia să-și obiectivizeze experiența, făcînd-o transmisibilă. „Cu această ipoteză inutilă, referitoare doar la semnificat, criticul trece prea ușor asupra semnificantului ambelor poezii. De altfel **Luceafărul** este expediat într-o jumătate de pagină. Se explică de ce, vorbind mai departe despre **Noaptea de decembrie** a lui Macedonski. Mircea Scarlat emite aceste inedite judecăți nefundate : „Mort sub jarul pustiei, victimă a propriei tentații spre absolut eminul este — în logica artei — superior lui Hyperion, care se detașează de suferință printr-o punere la punct moralizatoare și catrorică. Soluția lui Macedonski (la aceeași problematică) este mai modernă și, în plan estetic, superioară celei oferite de Eminescu... Drama lui Hyperion (care nu rămîne rob mirajului, sacrificiul neproducîndu-se) este aceea de a fi refuzat ; una de orgoliu, așadar. Tragedia eminului este existențială... „Numai că Hyperion nu se detașează de suferință pentru că e refuzat de Cătălina, ci fiindcă Demiurgul nu-l poate face muritor.

Trecînd la convenția simbolistă, Mircea Scarlat susține că aici „textul întreg (semnul) acționează ca un tot omogen, principalul simptom de modernitate fiind tocmai asimilarea semnificatului în semnificant. „La simboliști, forma și fondul poeziei sînt „topite în semn precum metalele într-un aliaj cu proprietăți individualizate". Asta ar însemna că la Eminescu nu erau și că poezia lui e mai puțin modernă. Probabil din această cauză **Noaptea de decembrie** închide „o tensiune lirică superioară" aceleia din **Luceafărul.** Cursa continuă. Macedonski, la rîndul său, e întrecut de Bacovia : „Creator mai egal cu sine decît Macedonski, Bacovia este — sub raport strict artistic și, evident, după Eminescu — cel mai valoros poet care s-a manifestat în poezia română în timpul vieții lui Macedonski." Formulare și mai clară : „Din simbolism a ieșit unul din cei mai mari reprezentanți ai literaturii române : George Bacovia, a cărui operă nu poate fi înțeleasă în afara acestui curent."

Cu toate acestea, simbolismul nu e definit în esența sa, nicăieri nu ni se vorbește de sinestezie, observabilă la Bacovia în versul „O pictură parfumată cu vibrări de violet". „Unul din marile merite ale lui Bacovia este de a fi avut intuiția noului spirit muzical al vremii, obiectivat exemplar de un creator din generația sa, Igor Stravinski." scrie Mircea Scarlat, căruia nu-i place Minulescu dar gustă pe D. Karnabatt : „Fără a crea o operă capabilă a-i impune definitiv numele, D Karnabatt este o prezență imposibil de ignorat." Este printre puținii poeți din perioada 1870—1918 căruia i se acordă două pagini și jumătate, în vreme ce altii, cîteva zeci, sînt reținuți strict nominal atît la convenția clasicizantă cît și la cea simbolistă.

AL. PIRU ■

CAP LIMPEDE

adaugă cîteva cuburi de gheață ; conținutul se aruncă pe fereastră. Se ia un pahar cu rom și se bea ■ Răspund la întrebarea **„CE-I LIPSEȘTE FILMULUI ROMÂNESC CA SĂ FIE PROST ?"** : **Constantin Vaeni** : „Încă doi, trei ani..." ; **Dem Rădulescu** : „Să rămînă așa" ; **Tereza Barta** : „Încă un etaj la Consiliul Culturii" ; **Natalia Stancu,** : „Încă vreo cîteva moase" ; **Radu Caranfil** : „Nimic !" ■ **LOZINCI DE MASĂ** : „Să terminăm masa înainte de termen !" ■ Din textele de frontispiciu ale publicației : „Să gîndim cu picioarele noastre !" ; „Vorba lungă, sărăcia filmului !" ; „Trăim în evul unui miez destins!" ; „Filmul care latră nu mușcă !" ■ **Din cugetările lui Gab. G. Florea** : „Cine se culcă odată cu găinile se culcă și a doua oară" ; „Dacă filmele lor sînt mai bune decît ale noastre, atunci de ce filmele noastre sînt mai slabe ca ale lor ?" ; „Dacă copiii se nasc în luna a noua, atunci de ce nu se nasc toți în luna septembrie ?" ; „N-am putut dormi toată noaptea pentru că trebuia să aforă!" ■ **OFERTE DE SERVICIU — CENTRALA ROMÂNIA FILM** pune la dispoziția întreprinderilor și instituțiilor de stat din întreaga țară specialiști de înaltă calificare în meseriile : țărani harnici și hîtri **(Ernest Maftei, Mihai Mereuță)** ; ofițeri M.I. și comisari de poliție **(Ovidiu Iuliu Moldovan, Sergiu Nicolaescu)** ; specialiști în spionajul industrial **(Marga Barbu)** ; soacre pline **(Tamara Buciuceanu-Botez, Draga Olteanu-Matei)** ; lebede **(Rodica Mureșan)** ; intelectuale **(Irina Petrescu)** ; șefi de echipă **(Dorel Visan)** ; transfugi **(Ioana Pavelescu)** ; șoferi pe autobasculante **(Șerban Ionescu)** ; prim-secretari ai comitetelor județene de partid **(Gheorghe Cozorici)** ; miniștri **(George Constantin)** etc ■ REPLICA TEATRULUI DE VARĂ REFORMAT : „Mama e excavatoristă, iar tata, excavator". Culese de **Horia Pătrașcu**

Ilustrația numărului: desene de RADU DĂRĂNGA ■

Admirabil poemul lui Romulus Vulpescu publicat în revista **România literară** de joi, 9 august. Intitulat **Țăria istoriei române,** poemul celebrează eroismul ostașilor români care au semnat o pagină glorioasă în luptele de la Oarba de Mureș. Citîm din finalul poemului : „De la strămoși încoace, aici, poporul scrie, / pe-această coală vastă de oseminte albe, / un imn tăcut și sacru și demn ca o baladă, / cu eroismul jertfei magnificîndu-și holda / și lacrima și dorul și crezul și durerea / și liniștea și munca și pacea și iubirea / și leagănul și vatra și maica : România".

PE CEA MAI ÎNALTĂ TREAPTĂ A PODIUMULUI OLIMPIC

„Trăimbucuria roș-galben-albastră,
Și nu dăm nicicînd înapoi,
Acum România e-n inima noastră,
Poporul român e cu noi"

(din „Cîntec pentru tricolori")

Flacăra album

MEXICO, 1968

MÜNCHEN, 1972

MOSCOVA, 1980

2 Albumului „Flacăra" din numărul trecut i se adaugă acesta, înfățișînd sportivii români care au cucerit medalii olimpice de aur în ultimele zile ale întrecerilor de la Los Angeles: Anișoara Stanciu (lungime), Maricica Puică (3 000 m), Agafia Constantin, Nastasia Ionescu, Tecla Marinescu și Maria Ștefan (cajac 4), Ivan Patzaichin și Toma Simionov (canoe dublu 1 000 m). Aveți totodată cîteva imagini „de arhivă" punctînd excepționala carieră a lui Ivan Patzaichin, campion olimpic la 19 și la 35 de ani!

Un muzeu în labirint

Luchian sau simbolul anemonelor (V)

Dar de ce anemone?

Autoportretul „Un zugrav"

Era obosit, bolnav, nu mai putea picta decît cu chinuri foarte mari. Se temea din nou că totul s-a sfîrșit. Pictura. Viața. Doctorul îl încuraja. Dar Luchian era obișnuit cu încurajările doctorilor. Știa ce ascundeau ele. O femeie care-l îndrăgea i-a trimis atunci un buchet de anemone. Din patul lui de suferință, Luchian a tresărit. Ochii lui, ca două țipete în noapte cum l-a caracterizat Tonitza, au privit intens florile, iar anemonele au topit crusta de gheață și de disperare ce-i încătușa inima. Viața a izbucnit încă o dată tumultuoasă ; ca un strigăt în care bucuria se unește cu suferința.

Anemona este floarea lui Adonis. Legenda spune că Adonis s-a născut dintr-o crestătură făcută în coaja unui copac. Uimită de frumusețea copilului, Afrodita l-a încredințat Persefonei să-i crească, dar, mai tîrziu, aceasta a refuzat să i-l restituie. Drept care, cele două zeițe au recurs la judecata lui Zeus, iar acesta a hotărît ca în fiecare an Adonis să stea o parte din timp în împărăția umbrelor ; în rest, pe pămînt. După o altă versiune, anemonele s-ar fi născut din lacrimile vărsate de Afrodita pentru moartea lui Adonis, provocată de războinicul Ares. Cîte picături de sînge, atîtea lacrimi... Caracterul efemer al acestei flori solitare, cu petale catifelate și sonore, relese și din numele ei, care în greacește înseamnă „vînt" ; anemona s-ar ivi din respirația vîntului și dispare stinsă de vînt.

Ea vorbește, deci, despre dragoste și despre moarte. Despre reîntoarcerea lui Adonis și despre următoarea lui dispariție. E o floare nu a consolării, cum am auzit uneori, ci a regăsirii și a despărțirii pe care o conține regăsirea ; o floare a reînvierii și, în același timp, a extincției. Anemonele trăiesc între reîntoarcerea lui Adonis și viitoarea lui plecare. Flacăra arzătoare a petalelor și semințele negre vorbesc despre pasiunea renăscută și despre iminența ei singurătate ; ce poate fi mai grăitor pentru cineva care iubește viața știind că va muri ? care știe că dragostea îi e dată provizoriu, dar tocmai de aceea nu trebuie s-o irosească ? În aceeași floare există și promisiune și amenințare și darul și prevestirea pierderii lui. Ceea ce înseamnă că anemonele sînt străine de o încîntare superficială. Într-un suflet sensibil, ele pot răscoli o pasiune puternică, adică o pasiune disperată ; o pasiune care se știe vremelnică și de aceea arde pînă la suferință. Nu despre grație ne vorbesc aceste flori. Nici despre gingășie. Ele au, e adevărat, o mare delicatețe, dar această delicatețe e, aș zice, violentă. Luchian a cîntat, se pare, cînd anemonele primite în dar au fost gata aranjate în ulcică și s-a pregătit să le picteze. Imnul bucuriei din Simfonia a IX-a de Beethoven. Altădată, pictînd un buchet de garoafe spusese cu modestie : „Ce să fac altceva? Nu cumva o să mă apuc să fac uragane, cutremure de pămînt, cataclisme, incendii, ruine ?... Ia, colea, o floricică !" Acum cînta. Un prizonier într-un fotoliu pe rotile, care nu mai putea picta decît legîndu-i-se penelul de încheietura mîinii, un bolnav incurabil, lovit de paralizie, cu degetele amorțite, cînta în fața unui buchet de anemone pe care se pregătea să le imortalizeze pe pînză ; prin corolele lor roșii și albe, aviad în mijloc semințele negre, ele simbolizau bogăția și precaritatea vieții, dar și propria sa luptă cu suferința.

Cine urcă o Golgotă are un bun prilej să învețe alfabetul urii. Pe aceeași Golgotă se poate învăța însă lecția unei iubiri înalte care se ridică deasupra suferinței și o luminează. Și puțini ne-au vorbit mai patetic despre viață ca aceia care au iubit viața într-un moment cînd ar fi putut s-o urască. E simplu să aduci vieții un elogiu cînd picioarele te ajută să alergi pe plaja unei mări și cînd îți poți culege singur florile pe care le dorești. E mai greu, dar ce pedagogie se află aici! într-o situație ca a lui Luchian, cînd fiecare floare pictată e o suavă lecție de curaj.

Tonitza ne relatează una din întîlnirile sale cu Luchian. Foarte tînărul admirator al lui „Ștefan" i-a zis sfios : „Am venit să te deranjez și eu, domnule Luchian." Gura bolnavului s-a dilatat subit într-un rîs dureros. „Dragă băiete, n-ai nici o teamă; eu îs «deranjat» de vreo zece ani". Scena se petrecea în septembrie, în una din acele zile cînd vara agoniza, iar toamna tua în melancolică stăpînire străzile, cîmpul și florile. În odaia lui Luchian nu era nici vară, nici toamnă. Acolo exista un singur anotimp : al suferinței. Medicul își vedea de treabă, iar tînărul admirator stătea rezemat de prichiciul ferestrei în preajma șevaletului părăsit. Luchian, palid, scofîlcit de boală, i-a zîmbit în vreme ce doctorul îl făcea injecția. Un zîmbet impur, tulburat de durere, care se vroia mîntuit și mîntuitor, victorie a unui trup învins, victorie fragilă, care se cucerește greu și se pierde ușor, luminînd însă buzele crispate...

Mă gîndesc la acel surîs de cîte ori privesc „Anemonele". Mai ales anemonele roșii, de foc și de sînge. În miezul lor, în potirul lor, semințele negre și reci par un soare defunct, un grăunte de noapte, de spaimă, de fatalitate, o boală neagră a focului, o amenințare care roade ca un vierme negru în fructul vieții. Focul aprins în corolă își conține, în semințele negre, cenușa. Corola sîngerie pune în evidență semințele negre, iar acestea pun în evidență flacăra. Creația și moartea se luminează reciproc. Viața negată și viața care palpită. Un simbure de frig într-un incendiu. Și mi se pare că nimic nu-l exprimă mai bine pe Luchian ca această luptă dramatică dintre petalele care ard și întunericul cuibărît în potirul florii. În fond, Luchian a spus cu ajutorul anemonelor ceea ce Van Gogh a spus cu ajutorul grîului.

Și, probabil, niciodată nu-l vom respecta de-ajuns pe cei care n-au cunoscut consolarea...

OCTAVIAN PALER

Desene pe asfalt

„În secolul douăzeci, în univers"

Nu-mi era prieten. Eram prieten numai cu poezia lui stranie. Ne vedeam rar, dar toate întîlnirile noastre aveau o notă de frumoasă curtenie camaraderească ; utilizam amîndoi apelative ceremonioase, inflamate de formule medievale. La Casa Poeziei se îngădue...

În primăvara acestui '84, la librăria „Cartea românească", tocmai îi cumpărasem noua carte (ce avea să devină și ultima) și mă pregăteam să plec din încăperea decorată cu doar două fotografii (Marin Preda și Nichita Stănescu) cînd el, autorul, mi-a apărut în cale somîndu-mă să accept să-mi restituie suma cheltuită pe propriul său op, urmînd ca ea să mi se dăruiască, impodobită cu o dedicație. Am refuzat tîrgul și el m-a scris pe întîia filă din „Guillaume" : „Poetului G.T. pe care îl prețuiesc mai mult decît bănuiește Domnia Sa, cu cele mai alese sentimente. V. Mazilescu. În secolul douăzeci, în univers".

„Guillaume poetul și administratorul" e acum, în biblioteca mea, o carte rănită.

Virgil Mazilescu s-a risipit, fulgerat de o absurdă, prematură (dar cînd e „matură" ?) moarte. Unde ? El tocmai precizase : în secolul douăzeci, în univers.

Cartea — o palachetă grațioasă; poetul avea oroare de „cărămizi" — rămîne să-mi vorbească doar ea, în seri de toamnă, în locul bărbatului (băiatului) frumos ce se trudea fără spor să pară bătrîn, trădat fiind de o privire cu celestă iluminare. Era acest barbudos, în ciuda unei afișate aroganțe și în ciuda unor gesturi năstrușnice, un suflet tandru și defensiv.

Ce s-a întîmplat ?

Cum s-a întîmplat ?

Nu, el n-a căzut sub roțile unui tramvai. El a căzut sub chiar roțile transparente ale poeziei. A încetat. Așa se spune atunci cînd mor ceasornicele și poeții.

S-a șters dintre pereți clipei, lăsînd în urmă o amintire curată, un desemn de nestere, abia deslușit sub varurile zidăriilor roase de lună și ploi.

Ne rămîne, desigur, poezia lui. E un truism de neevitat în care trebuie să credem.

Dar nu sîntem noi prea puțin atenți cu ceea ce numim viața personală a poeților și ne consolăm lesne atunci cînd ei ne părăsesc, sau, mai corect, cînd îi părăsim, că ne rămîne scrisa lor ?

Scrisa, bineînțeles. Dar „mîna ce l-a scris mereu ședea" ?

A avea nostalgia acestei mîini (prevăzute altfel cu inimă și cu visare, cu triștețe și palide bucurii, cu mers și zburare) înseamnă a plînge zeci de versuri ce s-ar fi dat doar lui și el ni le-ar fi dat nouă.

...Și ani, doar patruzeci și doi !

Ce s-a întîmplat ? Parcă e tot mai friabilă făptura de carne a aleșilor, tot mai supusă fringerii. Sigur, poezia e, dacă nu nemuritoare cel puțin longevivă. Dar ei, amanții tragici, cu bărbile lor de fum și de himere, cu oasele lor de fluture, cu mișcările lor stîngace, cu obrazele lor repede plesnite, cu pînzele vechilor meșteri, pe ei cum să-i apărăm mai bine ?

Cum să-i păstrăm mai mult între noi. Vreau să spun, cum să ne păstrăm mai mult în preajma lor ?

Ne vom întîlni. Adresa de e exactitate teribilă : secolul douăzeci în univers !

De ce, Daniel, de ce, Nichita, de ce, Virgil, de ce ?

GHEORGHE TOMOZEI

Biblioteca în aer liber

Los Angeles

Cunoașteți legenda ? A fost o dată o țară în care se cuprindeau toate țările lumii, și era în țara aceea un oraș în care se cuprindeau toate orașele, și exista în acest oraș o stradă în care se cuprindeau toate străzile, și se afla pe strada aceea o casă în care se cuprindeau toate caselе lumii, și în casă o odaie cuprinzînd toate odăile, iar în odaie un om (în care... etc.), iar omul acela nu mai putea de rîs.

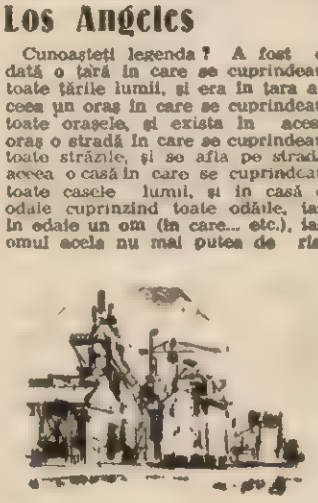

Să lăsăm legenda singură. Așa e soarta legendelor : să rămînă singure. Și să ne închipuim, în aceste săptămîni, nenumăratele odăi în care un om (singur sau nu — cu soția, cu copiii...) a stat ore întregi în fața televizorului privind imagini venite din orașul care pe românește se cheamă Îngerii Accelerat Los Angeles—Breslau, via Bibescu Vodă, s-a oprit. Biblioteca și-a închis cărțile și s-a mutat din aerul liber și torid, îngălbenind folie, într-un interior cu un ecran mic pe care se desfășeau și se stringeau pagini pilpîitoare desenate cu chipuri. Iar în semîntunericul camerei mîna nota.

NU UCIDEȚI PORUMBEII — Tir. Proba de talere. Aruncate din șanț ? Nu știu. Nu sînt specialist în sport. Dar iată că un concurent ridica arma, se pregătea să tragă și în clipa aceea, cînd talerul plutea în aer, între obiectul inanimat și cel ce ar fi urmat să îa medalia de aur a zburat un porumbel. Și sportivul n-a tras. Porumbelul i-a înghițit medalia de aur și a pierit cu ea. Basmul cu inelul furat lui Făt-Frumos continuă. Povestiți-l fiecare singur... S-a pierdut o medalie de aur. A rămas în viață un porumbel.

BĂTRÎNUL — Are 27 de ani, se află deci la adînci bătrînețe, și visul gimnastului japonez — care se va retrage din sportul de performanță — s-a realizat : medalia de aur la Olimpiadă. Cu fața muncită și aspră ca o față de sfînt țăran, japonezul plînge. Au fost — ați observat, sînt sigur — zilele risipinsului. Nu numai în sălile și pe terenurile de concurs ci, probabil, și prin camerele cu mici ecrane care din cînd în cînd păreau brusc acoperite de o pînză subțire de lacrimi. Lacrimi de bucurie. Totdeauna. Aproape totdeauna. Cum să nu le fim recunoscători sportivilor — și firește, în primul rînd, sportivilor noștri — cînd izbutesc să ne smulgă asemenea lacrimi ?

CUM DĂ URÎȚENIA DIN OM — „Fă să grecească americanca !" m-am surprins la un moment dat gîndindu-mă. Oribil. Szabo și Păuca n-au avut nici o nevoie de greșelile ei, iar eu — cerîndu-i iertare pentru gîndul meu detestabil (să vrei să grecească un copil !) — îi trimit cu trenul de Los Angeles (via Mizil) un sărut de părinte.

COMENTATORI — Glasul crainicului : „Excelenții noștri fotbaliști.... Scuzați : handbaliști...". Scuzăm. Și ne gîndim o clipă viitori : pe cînd vom avea și noi fotbaliști care să fie iarăși înfrînți la Olimpiadă, luptîndu-se „numai" pentru medalia de bronz — și nereușind să fie primii, ci numai printre primii din lume ? Apropo : sînt curios dacă și la handbal un antrenor care își aduce echipa din B în A e imediat (răsplata talentului !) schimbat cu o celebritate. Nu fac o aluzie. Fac mai multe... Bun crainic, buni crainici și comentatori, ore lungi de muncă, pronunțarea a sute de nume complicate, atenție la fiecare cuvînt, nimeni nu trebuie uitat, nimeni nu trebuie ofensat... Cu excepția — pe care totuși o remarcăm — a limbii române. Au fost și fraze bine gîndite, dar atît de puține ! Au fost și fraze, corecte, dar atît de puține ! Păcat, pentru că era vorba de oameni competenți și care au depus un efort considerabil, pentru care le mulțumim, iată, dar cu jumătate de gură...

MELODII — Cine i-a ajutat copilei Mary să-și ducă la capăt exercițiul la sol ? Melodia *Sanie cu zurgălăi*. A noastră. A Nadiei. Dar Elisabetei Szabo cine i-a oferit o mînă de ajutor ? Compozitorul american George Gershwin. Iar concurenții la yachting evoluînd pe Pacific erau însoțiți în transmisie de o melodie românească rostită la nai. Cum să identifici naiul plutind pe Pacific ? Ușor de recunoscut era Nadia, ce se afla nu numai în sală ci și în concurs. Să fac această mărturisire : nu am văzut niciodată un înger. Dar le-am urmărit, plutind în aer cu aripile desfăcute, pe Nadia și pe Simona la paisprezece ani. Îngerii !

O GRIMASĂ DE NEUITAT — Nicu Vlad, marele Nicu Vlad (trei recorduri olimpice !) în plin efort. Se strîmbă îngrozitor... A reușit. Plînge sau rîde ? O grimasă a chinului și a victoriei... O figură la fel de expresivă — în urîțenia ei de o clipă — ca și surîsul nespus de frumos al altei învingătoare : Anișoara Stanciu. Toate femeile, fără excepție, sînt frumoase. Toate și totdeauna. Victoria le face magnifice.

IARĂȘI COMENTARIUL — „Urmează concursul olimpic de sărituri... în apă". Bine că nu săreau pe caldarîm ! Sau : „Accastă serie conține următoarele alergătoare...". Și — de o sută de ori — diferența de un gol în cursul diferitelor jocuri e numită impropriu „handicap". „Handicap" înseamnă altceva, dragi comentatori ! Nu uitați că sînteți colegii lui Ioan Chirilă, unul dintre cei mai eleganți stiliști ai prozei de azi, autorul neuitatului roman intitulat *Nadia*. Termin de citit ultima lui carte, *Pe marile bulevarde ale fotbalului* (Editura Sport-Turism, 1984), un reportaj pasionant, scris cu inteligență, cu talent, într-o limbă românească impecabilă. Comentariile sportive — mai ales în asemenea zile — sînt ascultate de miloane de oameni. E păcat să le spunem : „drumul nu e nici drept nici lin, ci presărat...". Chiar dacă e „presărat cu sacrificii și satisfacții". Cum e să presari sacrificii ? (Știu că se mai zice și așa, dar se poate spune și frumos !) Sau : „Unul din cei mai semnificativi produși ai sportului românesc"... Cum s-ar fi simțit sportivul dacă s-ar fi auzit numit așa ?

GOANA DUPĂ AUR — Această formulă folosită des la Los Angeles, americăneacă sută la sută, nu e și sută la sută românească. Nu cred că a existat nici un fel de „goană după aur"... Scuzat să fiu dacă devin cam moralizator, dar mărturisesc că la fel de mult ca medaliile de aur, argint și bronz ale echipei noastre m-au bucurat și deplina lor sportivitate, și voința lor extraordinară, și emoțiile lor de pe podium. O medalie de aur și pentru îmbrățișările și sărutările între sportive și sportivi (cîștigători sau nu), expresie a prieteniei, a camaraderiei, a dragostei dintre tinerii din atîtea state ale lumii. O medalie de aur pentru toți „înfrînții" care și-au îmbrățișat — poate cu lacrimi în ochi — colegii de întrecere mai buni decît ei... Canada învingătoare la baschet : de bucurie doi baschetbaliști canadieni se tăvălesc pe jos și-și cară pumni rizînd în hohote... Tinerețe ! O medalie de aur pentru tinerețe !

FLORIN MUGUR

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, își continuă turneul său prin cîteva manifestări în județul Tulcea, astfel :

BABADAG — 17 august ; TULCEA — 18 august ; MĂCIN — 19 august.

Toate spectacolele vor începe la orele 18.

atelier literar

de G. Dumitrescu

Anda : Nu se pot trage concluzii, e prea de vreme. La această vîrstă, nu apar încă semnele vocației, iar versurile dv. nu sînt, deocamdată, decît niște exerciții naive, stîngace, copilărești, exerciții pe care nu e rău să le continuați, dar ar fi foarte rău să le dăruiți prea mult din timpul dv. de studiu și pregătire, de lectură generală. Sînteți la vîrsta acumulărilor și faptul că nu înțelegeți poezia care se publică azi arată că aceste acumulări sînt încă insuficiente, că trebuie să depuneți toate străduințele pentru a le spori, extinde, adînci. Mai tîrziu... va fi prea tîrziu !...

I. V. Voinescu : Nu sînt chiar rele epigramele dv. (poanta cu „doaga", însă, e veche, cam de la apariția cărții și, după cît ne aducem aminte, era semnată altfel...).

Gh. Dumitrescu : Le apreciem și acum, ca și atunci (adăugăm „Adio" și „Culegătorul"), dar trebuie să știți că vechea zicală cu „omul propune"... nu ne exceptează nici pe noi de la regulă... (ce fel de optimism altruist v-a făcut oare să credeți altfel ? !...). Vă rugăm să contați mai departe pe foarte bunele noastre intenții, după cum și noi contăm pe realismul și perspicacitatea dv.

E. Chelaru : E limpede, vă aflați într-o „pasă" nefavorabilă (se mai întîmplă !...) și cel mai înțelept lucru e să nu fortați condeiul, ci să-i oferiți un răgaz și o destindere. (Ceva, în „Apogeu", „Politețe", „Tentativă").

Demeny : În versuri, nimic nou. Prozele sînt dezamăgitoare, scrise parcă în grabă, neglijent, fără rigori și scrupule beletristice. „O valiză", confuză, dezordonată, fără un cadru bine definit, fără o desfășurare clară, consecventă, se încheie (ca și cealaltă, de altfel) cu niște considerații inoportune, care tind să substituie, fără succes, acțiunea. „În oglindă" încearcă să asambleze, neconvingător, cîteva amintiri disparate sub semnul unei meditații-comentariu, inoperantă, marginală, refuzată de „logica" lecturii (în plus, diverse „Duminica care"... etc).

Moraru Busuioc : Judecînd după cele trimise, se vede bine că nu sînteți înzestrat pentru literatură. În lipsa talentului, speranța dv. e neîntemeiată și orice stăruință rămîne fără rost (ca și invitația pe care ne-o adresați).

S. T. : Lucru îngrijit, de acuratețe și sensibilitate, care pare să justifice aspirațiile și continuarea eforturilor.

I. Koska : Întîrzie revirimentul așteptat (după inexplicabilul recul intervenit cu mai bine de un an în urmă). Ceva, totuși, în „Fum".

Io : Deocamdată, sînt mai vizibile amărăciunea și vehemența, uneori în formulări prea directe și „materiale", care nu mai ajung întotdeauna la poezie. Poezia e totuși prezentă în unele pagini, iar ținuta ei sinceră, simplă (uneori, e drept, alunecînd în simplism și prozaism) ar putea fi o însușire de bun augur. Domne de semnalat, mai ales : „Să fiu", „Nerostitele", „Mi-ai pus", „Nevindecabilă" (din care nu lipsesc, însă, nici neajunsurile și riscurile pomenite mai sus).

D. Sauciuc : Un început încă șovăitor, încă dominat de o inerție convențională. Ceva mai bine, în „Capăt de veac", „Ard focuri". Să vedem, în continuare.

V. Mihalcea : Mai puțin inspirate, mai puțină substanță și mai multă „făcătură". Ceva, în „Dogoarea veacului".

Mini Max : Se poate spune că ați calculat cu dreptul, deși strunirea cuvîntului, economia expresiei, fămîn încă probleme de rezolvat. Dar perspectivele sînt bune („Liniștea", „Acest papagal", „Așteptînd", „Într-o toamnă") și nu ne îndoim că veți lua lucrurile în serios. Reveniți (și cu o semnătură „ca lumea").

O. Kadar : De data asta, predominare netă a confecției „la rece", uscată, rigidă, fără flor.

Maria Dulcu, Gh. B., Amelia Alexandrescu, P. E. Gh. Luminița, Daniela, Dorryn Ș., Antoneta Tudor, Petronella H., I. V. Carmen, A. Spulber, V. M. Mosealiuc, Constantin Sărghi, Gh. Rădulescu, C. Abramovici, L. Paisa, Gabriela Butnaru, Mihai Panait, Ovid R. Eugen, Liana Zidu, Cătălina B., Oana Ivănescu, Gh. Chelaru, Ion Vasile-Recea, Ion Marin Dincă, Ines Păcurariu, Elena Hârța, Alexandru Pop-Pal, Ieronim Badescu, Marin Rădulescu, Nelly Bazac, Felicia Botoman, Miss Fl, Silivestru Ș., M. Marusea : Încercări de nivel modest.

Miron Radu Barian, Maria Bălan, Emma Vernescu, Florin Apostol, Raminda, P. Șumanschi, Oreste : Nimic nou !

Andreea Enache, Darius Pop : E ceva, încă nu îndeajuns. Continuați.

Jannis Nikkos : Încă nu putem trage o concluzie. Reveniți.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

RĂTĂCIT PRINTRE LUCRURI

E drept, niciodată n-am știut
cum se umblă cu mine, modul
de întrebuințare
fiind respirația mea întretăiată,
după fiecare înghițitură de viață.
Adeseori, m-am rătăcit printre lucruri,
implorîndu-le, certîndu-le pentru felul
lor de a proclama tăcerea.
M-am mulțumit cu ochii mei, care,
după ce au înțeles totul,
s-au întors cu lumina spre mine,
privindu-mă cu o cruzime sfîntă,
mai sfîntă decît această realitate
dogoritoare.

Niculae Alexandru Vest

APOGEU

Nu
nu voi mai stringe
decît întîmplări de zăpadă
m-am hotărît
trebuie stabilit echilibrul
trosnesc ciolanele nerabdarii
ca o pădure pătată
de prea multă toamnă
m-am hotărît
poate altcineva în locul meu
ar spune :
dacă nu mă credeți
caut scoicile
și pun perlele la loc
ei nu !

Emil Achelăriței

MATEMATICĂ APLICATĂ

Împărțirea dintre noi
Este partajul mărului
În nuci și perete.
Suma dintre noi
Este întregul și nu teorema lui „doi".
Înmulțirea dintre noi
Trece de pactul de maternitate
Și-l durerea plînsului de bucurie.
Diferența dintre noi
E un banc sec
Ca o lacrimă din apă de ploaie.
Asemănarea dintre noi
Este că eu nu semăn deloc cu tine
Și tu nu semeni deloc cu mine.

Ovidiu Clanca

MÎNA

Grămezi de oameni
pe străzile de ieri,
grămezi de oameni
pe străzile de azi și de mîine.

O mînă
cu milioane de degete
încercînd sălbatic
să se stringă
în pumn.

Emil Petrescu

CULEGĂTORUL DE RAZE

Se făcea luntre și punte
și intra în livadă s-asculte
pîrgul razelor printre zarzări și pruni
ca o zi însorită de luni.
Zori de aur pe crengi de cais
aer proaspăt în pahare de vis
bolți de piersici pentru ai lui
mirosea a mere domnești și-a gutui
Nopțile dînd cu pasărea-n lună
pentru cine știe ce treabă mai bună
pînă să se rumenească merele
stînd de vorbă cu stelele
iernile scuturînd cireșii de zăpadă
spre primăvara de floare curată.

Gh. Dumitrescu

DORINȚA

Nu mijlocul de-a aboli moartea
nu leac pentru răni
să aflu
ci calea alchimică
de-a transforma-njurătura
în șoapte de dragoste
abia terminasem de declamat
și oglinda se făcu țăndări —
un hohot enorm.

Daniel Amurg

DIN ARHIVE

Soldatul din patruzeci
acum bătrînul
cu pieptul gol sub aerul serii
departe războiul alte pete
cîmpuri de întunerie și spaimă
frumosul soldat — bătrînul țăran
cu pieptul gol sub aerul serii
e ora calmă cuprinsă de grîu
și o pasăre nevăzută
poartă culori poartă arome
au murit de mult tigrii
au căzut crucile negre
și bătrînul se plimbă în ale
o chemare albă e vechea casă
bătrînul intră își așază
oasele oboseala
fiul său trece Pragul

Ioan Suciu Moisa

IZVORUL DORULUI

Patria e steaua tăcută din mine
lumina fragedă rănită uneori
de melancolia împietritelor iluzii.

Patria e focul pur sădit sub pleoape
izvorul dorului crescut din șoapte
comoara zeilor anonimi
ruga neobosită a poetului
pelerin din nevroze în nevroze
cînd sacrificat cînd aureolă
cînd mim.
Patria e ceea ce murim.
Cu dor.

Marius Sârbu

FESTIVALUL FILMULUI PENTRU TINERET

Cîteva păreri ale unor membri ai juriului

VASILE BONTAȘ : „*Nu poate fi decît îmbucurător faptul că Festivalul de la Costinești a devenit — și această ultimă ediție a sa confirmă — un veritabil laborator de creație și analiză cinematografică (...). A existat o deplină unanimitate de opinii a membrilor juriului, din punct de vedere al aprecierilor*".

NICOLAE DRAGOȘ : „*Despre filmul românesc s-au scris multe pagini, s-au exprimat, prin timp, numeroase opinii. Actuala ediție a Festivalului Filmului pentru Tineret de la Costinești, excelent organizată, a pus în evidență neîndoios adevărul drumului spre maturitate al filmului nostru. O maturitate tînără. Cu mulți autori (regizori, scenariști, actori, operatori) tineri. „Să mori rănit din dragoste de viață", „Imposibila iubire", „Moara lui Călifar", dintre artisticele de lung metraj, au întrunit, împreună cu „Secretul lui Bachus", o largă adeziune a publicului. O adeziune deloc complezentă, ci venind dinspre un public avizat, inteligent, sensibil, exigent și generos. Dar nu calitatea filmelor și-o propun aceste rînduri s-o sublinieze. Au făcut-o și o vor mai face cu competență și încredere în viitorul său de tot mai prestigioase împliniri, comentatorii de film, specialiștii. Organizatorii festivalului au avut însă minunata idee de a iniția zilnic dezbateri în prezența realizatorilor filmelor prezentate. Dezbateri ce au ilustrat grava responsabilitate și acuta sensibilitate a celor ce sînt susținătorii morali ai filmului — spectatorii. Ale căror maturitate, discernămînt valoric, etic, politic, au impus, demonstrînd cu prisosință realitatea de amplă semnificație spirituală a unei noi calități a spectatorului. Cu un asemenea public competent și receptiv avem dreptul să privim cu încredere și către destinul filmului nostru. Fiindcă nu se poate ca talentații noștri cineaști, artiști în opțiunea de înaltă calitate civică și artistică, să nu afle drumurile pentru cele mai emoționante și durabile răspunsuri!*"

OVIDIU IULIU MOLDOVAN : „*Din punct de vedere actoricesc, festivalul e o mare revelație : a adus o galerie de actori care confirmă o dată în plus că școala actoricească română se află sub zodia fermă a certitudinii. Aș vrea să le mulțumesc în acest sens lui Șerban Ionescu, Gheorghe Visu, Claudiu Bleonz, Radu Gheorghe, Dragoș Pîslaru. Ca eficacitate : un consens general între juriu și public !*"

NICOLAE DAN FRUNTELATĂ : „*Festivalul Filmului pentru Tineret de la Costinești a devenit marea probă a filmului românesc. Prin seriozitate, prin valorile impuse, prin modalitatea originală de contact cu un public avizat, de „priză directă". Ediția din acest an jubiliar a impus, cred, definitiv, un film politic de mare ținută („Să mori rănit din dragoste de viață"), a consolidat miza pe ecranizări după opere literare ale unor mari autori (Galaction, Marin Preda), a confirmat ființa mari actori tineri : Șerban Ionescu, Gheorghe Visu, Radu Gheorghe, Claudiu Bleonz. Costinești-ul a devenit și rămîne o șansă reală a filmului românesc !*".

(Urmare din pag. 9)

timul beneficiază de o interpretare masculină tulburătoare, cea a tînărului actor Dragoș Pîslaru !

Ultimele două seri aduc și — de departe ! — cele mai valoroase filme prezentate în festival : **„IMPOSIBILA IUBIRE"**, realizat de Constantin Vaeni după romanul „Întrușul" de Marin Preda : un film greu, în două serii, despre responsabilitatea umană, despre cinste și adevăr (nu are rost să mai insistăm, revista noastră a prezentat, la timpul apariției pe ecrane, opinule sale asupra filmului lui Vaeni) și **„SĂ MORI RĂNIT DIN DRAGOSTE DE VIAȚĂ"**, film realizat de Mircea Veroiu după un scenariu de Anghel Mora (idem). Două filme executate în maniere diferite, dar avînd același I.-Ion realist profund, publicul de la Costinești receptînd cu promptitudine și entuziasm acest aspect, discuțiile la aceste două filme transformîndu-se, pe nesimțite, într-un veritabil seminar politic. Și într-o analiză deschisă, directă — uneori dureroasă, prin totala ei sinceritate — a unor anumite condiții în care își mai desfășoară activitatea unii dintre autenticii noștri realizatori de film, adică oameni care investesc în munca lor pasiune, sînge și chin creator, spre deosebire de alții care și-au făcut din această meserie un simplu debușeu financiar... !

Dintre așa-zisele „filme I.A.T.C.", se remarcă filmul lui Nicolae Caranfil, student regie anul IV, intitulat **„INSOMNIE"** : dintr-o farsă telefonică de cam prost gust un tînăr abil personaj se trezește implicat într-o dramă cu efect de coșmar ; un film care, oricînd, ar putea fi dat pe piață în completare la un film de lung metraj. Și, într-o oarecare măsură, **„ZMEUL"**, film de platou al studentului anul III regie, Dan Apostolescu — film ce se susține printr-o discretă poezie.

Dintre documentare, se impune **„MARIA LU' PASCU"** (Felicia Cernăianu), **„ECHINOCȚIU DE TOAMNĂ"** și **„ACASĂ LA MINE"** (Ioana Holban), numai parțial. Desenul animat — chiar și cu participarea, în concurs, a unui film semnat Gopo! — și spre marele regret al spectatorilor, atît de interesați și de sensibili la acest gen cinematografic, rămîne, știu și eu cum să spun ? ! poate că doar un vis.

Simbata seara, pe scena puternic luminată a grădinii de vară, sînt făcute cunoscute publicului premiile hotărîte de juriu. Într-un fel, premiații sînt aplaudați nu numai de publicul de aici — generosul și entuziastul public al stațiunii — cît și de cel al întregului județ Constanța unde, în paralel cu proiecții oficiale ale festivalului, au avut loc, în aceeași perioadă 28 iulie—4 august, gale ale filmelor prezentate în festival, precum și întîlniri și dezbateri între principalii realizatori și oameni ai muncii aflați pe platformele industriale sau la odihnă pe litoral. Încă o dată, festivalul de la Costinești — deocamdată unicul de acest gen din țară — își încheie cu succes (iar cel care a cunoscut sau va cunoaște filmele aflate în palmares va remarca cu ușurință acest lucru !), menirea de forum cultural, de înaltă manifestație profesional-artistică și publică, demne de a fi încadrate amplei sărbători politice și culturale ce se numește „CÎNTAREA ROMÂNIEI".

Și pentru că turneul de pe litoral al Cenaclului Flacăra se încheie în această săptămînă cu rezultate deosebite despre care vom avea ocazia să vorbim în numerele noastre viitoare, oferim cititorilor un prim clasament realizat cu participarea membrilor cenaclului și cuprinzînd în ordinea preferințelor însumate ale fiecărula cele mai bune cinci cîntece ale turneului :

1. Marile iubiri (Totuși), 10 voturi
2. Să ne naștem din nou (Mirela Atudorei), 8 voturi
3—5. — Ultima zi (Alexandru Zărnescu)
— Noua modă (Totuși)
— Miros de. cosă (Nica Zaharia),

toate trei cu cîte 6 voturi.

Acest „TOP 5" a fost difuzat zilele trecute și de colegii noștri de la Radio Vacanța, prilej cu care ținem să mulțumim întregii redacții pentru efortul constant, pentru bunele intenții arătate, pentru cooperarea perfectă prin care s-au realizat cele două emisiuni zilnice „Radiocenaclul Flacăra", precum și informarea exactă asupra activității cenaclului a tuturor iubitorilor săi aflați pe litoral în această perioadă. Toate acestea s-au ridicat la nivelul înaltelor exigențe impuse de contextul emisiunilor acestui post radiofonic estival aflat într-o permanentă căutare a noului lipsit de tipare și prejudecăți, preocupat de satisfacerea gusturilor unui auditoriu divers, într-un mod alert, neplictisitor, la un înalt nivel profesional, calități ce l-au făcut iubit și apreciat.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra

(Urmare din pag. 24)

construcțiilor grandioase, parcă înnăscută, deși ea le-a fost formată în acești ultimi ani prin consecvența politicii președintelui Nicolae Ceaușescu al cărui îndemn „să gîndim cu capetele noastre" a fundamentat sensul unei revoluții pe care avem să-o exprime integral întreaga existență a oamenilor, acestia, deci, au știut să facă din marea lor nevoie de frumos o imensă pilnie absorbantă. Atmosfera devine incitantă și fiecare ar vrea parcă să se autodepășească. Dinu Olărașu, poet de talent, și cîntăreț, găsește și aici prilej la public. După cîntecul Camelei Daj, „Fintîni", un bilet din public cere cu multă bună cuviință să fie reluat momentul realizat de Florin Săsăran cu ajutorul lui A.P. Bucuria cu care se cîntă este contaminantă. Întreține această stare Sorina Hașigan pe cîntecele cărora se aud primele „chiraituri". Sînt semnul cel mai penetrant al generozității cu care este primită. Va fi nevoită, de aceea să bîseze chiar după primul cîntec. Schimbarea de tonalitate e cheia ce deschide o nouă ladă din zestrea sensibilității. Pentru toți nefericiții lumii A.P. recită „Manifest pentru sănătatea Pămîntului". Dar cum în toate legea compensației este o axă de echilibru, cel mai fericit dintre cei pe care îi cunoaștem pare a fi Alexandru Zărnescu, cîntînd alci cu gîndul la fiul său născut în acea zi. „Colindul Ardealului" s-a cîntat sub sfîntă obîăduirea celor trei culori. Lîngă Ardeal este adusă simbolic prin cîntecul „O singură Putnă", Moldova eternă. Se cîntă frumos și ferm „Trăiască România". Aplauzele ritmice sînt parcă pulsul intim al acestei secvențe de viață. Flutură steaguri tricolore ca o prelungire a sufletului, ca o revărsare a prea plinului său. „O șansă păcii" este cîntat aici „cel mai bine din toată ultima perioadă din existența cenaclului". Amplifică fiorul acestei vibrații Carmen Antal cînd : „Peste Medgidia luna grea / E o pîine albă ce se coace / De-o eternitate și ceva / Toate femininele vor pace". Fără timp de respirație, „Să fie pace în lume" se cîntă la superlativ. Ridicați în picioare, cu chipurile luminate, extaziați și fericiți oamenii fac prin ei înșiși ca tot „acest spectacol în spectacol dedicat patriei și păcii, revoluției și tineretii, să fie de notă maximă". Trupa orădeană „Metropol" are aici primul său recital mai larg. O altă schimbare de ritm creează momente de tandră comunicare realizate de prezența micuței Lelia Vaida. Spectacolul își urmează cursul său ascendent. Cristian Buică, egal cu sine, este și aici pe gustul publicului. Actul artistic capătă substanță în ambianța creată de un public cald și înzestrat propulsînd această seară între cele mai frumoase din cîte au avut loc la Medgidia. Trupa „Totuși" decorsetează noi energii ce fac să danseze Medgidia în ritm de rock. Nica Zaharia, Octavian Bud, Valentin Moldovan (revenit aici după o boală ce l-a făcut indisponibil cîteva zile) au exprimat piesele lor cele mai reprezentative primite și ele cu o mare generozitate în ciuda orei înaintate. Ba chiar înregistrăm un „moment de virf" la cîntecele acestuia din urmă. „Acum ce-a venit despărțirea / Ta lumea și-mparte-o la doi", se aud vocile componentelor grupului Partaj, prefigurînd parcă apropiatul final al acestui spectacol. După șlagărul cu nuanță estivală a lui Emilian Onciu, „Să ne iubim pe țărmul Mării Negre" intrăm într-adevăr pe ultima turnantă cu o înmănunchere de cîntec autentic românesc și șlagăre ale lumii. Răspunsul oamenilor este ultima pecete de autentificare a marilor calități relevate în desfășurarea acestui spectacol de publicul din Medgidia. Pe total o seară excepțională, creație a oamenilor ce-au vrut s-o trăiască la intensitatea cea mai de sus și rezultantă a credinței acestui cenaclu că trebuie lăsate oamenilor, prin bucurie, porți deschise împlinirilor lor viitoare.

De la pianissimo la fortissimo pe țărmul tinereții

Localitatea : **Costinești, 13 august 1984, orele 20, pe țărmul mării**
Număr de spectatori : **11 000.**
Atmosfera : **elevată, entuziastă.**

La Costinești decorul are farmecul întîlnirilor spontane. Aici trăiești tot timpul cu senzația că spectacolul e improvizat chiar pe plajă și numai vîntul, numai valurile alunecă în flux și în reflux peste ecourile cîntecelor și cuvintelor. Seara de 13 august a fost rece și plină de curenți dezordonați de aer care au făcut să cadă mai repede frunzele copacilor învecinați și au rupt crengi. Amfiteatrul în care s-a desfășurat cenaclul nu are bănci și cei 11 000 de participanți la spectacol s-au înghesuit în iarbă și pe pămînt, pe terasele și pe balcoanele hotelului de alături, îmbrăcați gros, de toamnă, înveliți în pături și în cearșafuri albe. Tîrziu de tot luna a spart norii și a năvălit deasupra mării, în aerul de fosfor, împreună cu toate candelabrele aprinse ale cerului, cu stelele mai aproape de noi, atît de aproape încît la un moment dat am avut impresia că le putem atinge cu genele. Spectacolul publicului e fost tulburător. Nicăieri nu am văzut atît de mulți tineri frumoși, în ținută degajată, policromă, fără prejudecăți și fără menajamente. La Costinești se află peste vară statul major al vacanțelor noastre și tot aici se află publicul cel mai receptiv la poezie și la cîntec ; un public avizat și exigent, care s-a manifestat la început cu spontaneitate moderată și care pînă la urmă a dat frîu liber entuziasmului său total. Abia la orele 10 seara poetul Adrian Păunescu a declarat : „Acum începe cu adevărat Cenaclul Flacăra", pentru că abia sub acordurile cîntecului „Lancea lui Horea" publicul a erupt în consonanță cu scena.

Pe măsură ce luna se elibera din nori și cerul se limpezea, se dezlegau tainele poeziei și muzicii și publicul se manifesta cu mai multă elevație și căldură. E absolut tulburător să petreci o noapte albă la Costinești în atmosfera de vis a metaforelor și de veghe a ideilor nobile ce însuflețesc pe membrii cenaclului. Este absolut sigur că o noapte ca aceasta nu se va uita ușor. E o noapte care rămîne de neșters în biografia unei generații. Pe de-o parte marea cu zbuciumul latent al valurilor sale care fosneau peste vuietul stațiilor de amplificare, luna care se ridica deasupra capului într-o solemnitate de marmură, stelele care vibrau intens în noaptea rece cu multe reflexe septentrionale, pe de altă parte ochii larg deschiși ai celor 11 000 de tineri strînși unii într-alții ca într-o uriașă îmbrățișare, aburind oglinzile aerului cu gurile lor încercuite de lună și cîntec. Între spectacolul naturii și cel al cenaclului, privirile și gîndurile alunecau adesea spre cel dintîi. Ceea ce i-a făcut pe poetul Adrian Păunescu să exclame la un moment dat că „uneori cultura se apleacă în fața naturii". Noi am spune că în această superbă înfruntare involuntară tot cultura a cîștigat pentru că poezia și muzica nu reprezintă altceva decît două din cauzele care au impus saltul omului de la natură la cultură.

Respectîndu-se, frumusețea de-a dreptul fantastică a nopții cu lună pe țărmul mării, reflectatorele au fost stinse și s-a cîntat și s-a recitat la lumina curată a lunii, spațiul cel mai plin de rezonanță pentru poezia de esență. Versurile sună întotdeauna mai frumos pe lună plină. „Hora unirii" jucată în valuri prinse de mîini se topeau parcă în argintiul valurilor mării. În această atmosferă de vrajă cineva a propus ca amfiteatrului în care se desfășoară acum să i se spună „țărmul tinereții", așa cum o anumită cîmpie se numește Cîmpia libertății și alt loc din geografia noastră spirituală se chemă Gorunul lui Horea. Mai expresiv ar fi, într-adevăr după această noapte fabuloasă de spectacol ca țărmul mării de la Costinești să se cheme „țărmul tinereții". Și asta deoarece aici poezia a devenit mai melipsitoare ca oricînd. Dovadă poezia scrisorilor trimise poetului Adrian Păunescu : „Venim din Blaj, din inimă de țară / Și vrem să fim cu voi în astă seară / Purtăm în inimi, strălță și în gînd / O sfîntă brazdă dintr-un vechi pămînt / Simbol al unității, aici, la Costinești, / Cîmpia libertăților frățești". Dar despre modul în care Cenaclul Flacăra inspiră la poezie, la o nouă atitudine și grijă față de exprimarea în limba română, un nou și adînc respect față de valoarea cuvîntului, într-una din cronicile următoare. Pînă atunci, să reținem totuși că în fața naturii a cîștigat totuși cultura română.

Cultură — „inimă la inimă"

Localitatea : **Neptun, 14 august, 1984, orele 20, Teatrul de vară.**
Număr de spectatori : **5 000.**
Atmosfera : **excelentă.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **a venit pe scena cenaclului Sirma Granzulea, interpretînd frumos și convingător cîntece aromîne.**

La Neptun, spectacolul cenaclului a început în ritm de rock. 1, 2, 1, 2, 3, și.. Trupa Metropol. Ușor de numărat, două trei tinere par a fi singurele ce nu vor să piardă nici o clipă din acest spectacol, potrivindu-și respirația după el, adică dansînd. Gestul lor atrage de îndată atenția celorlalți care privesc, mai întîi ca la ceva ridicol, apoi (vizibil) cu îngăduință și, în fine, cu plăcere. Această primă satisfacție este un simbure din care va răsări și aici entuziasmul pe care îl naște în oameni cenaclul la fiecare întîlnire a sa. Dar înainte de a-i putea acorda acestui public prezent la spectacolul de la Neptun, atributele expresivității debordante, o altă calitate importantă, cultivată cu asiduitate de toți acești manifestanți care nu sînt mișcați doar de muzică, dar și de poezie, și, mai ales de idei. Profunzimea, ca un tainic cristal al sufletului, avea să ni se relevă la momentul de „mare triumf al poeziei" realizat prin remarcabila contribuție a actorului Mihail Stan. De aici încolo spectacolul își va păstra nota de eleganță și competență, de elevație spirituală, ca o emblemă a acestei seri. În numai o oră, prinși încet în meandrele de cîntec curat și proaspăt, scenariul pentru acest spectacol a cuprins cele mai noi și mai inspirate dintre cîntecele cenaclului, ca o exemplificare emoționantă a ideii de bogăție spirituală a românului. Oamenii aveau să se regăsească într-un aceeași aibie de vibrantă simțire. „Lancea lui Horea" a fost și aici cîntat cu sentimentul necesității realizării unei terapii active prin spirit revoluționar. O terapie cu izbînzi radicalizatoare, o terapie la care oamenii să răspundă dinspre interior spre exterior, cu forța de sugestie a unei clepsidre prin care timpul curge de la suflet la trup. Un proces de întinerire se produce la propriu. Ce altceva decît arderea fără seamăn a tinereții purificatoare și modelatoare pînă la ideal avea să aducă oamenii în starea în care se regăseau acum ? Își reclamă apartenența prin cîntec într-un mod cu totul impresionant. Dedicate sportivilor noștri încununați cu laurii victoriilor olimpice, cîntecele de țară și pace ale cenaclului au fost dictate unul cîte unul de voința de neclintit a oamenilor. Pe măsura acestui fapt de nimeni contestat : „La ora august a sportului lumii, România a fost a doua putere a lumii, sportive. Astfel au știut sportivii să răspundă condițiilor create, integrîndu-se perfect în concertul de valori al lumii". Se scandează fără sfîrșit de frumos : „România, România !". Acest public cîntînd și reacționînd exemplar, ni s-a părut el însuși „participant la olimpiada spiritului", într-o seară cu totul unicat. Cu atîta intensitate au fost trăite momentele acestei seri încît nici nu aveam să știm cît de repede ne vom apropia despărțirea. Programul cuprinzător de șlagăre al cenaclului îi bucură pe oameni într-o asemenea măsură încît toate aceste secvențe sînt petrecute în picioare. Au dispărut și conformismul, și depărtajarea prin virstă. Îi vezi care dansînd, care legănîndu-se, care înlănțuindu-se în impresionante ghirlande vii, petrecute peste orizontul acestei grădini. Un grup de străini, oameni între 7 și 77 de ani, care n-au mai încăput înăuntru, dansează pe muzica pe care o aud de dincolo de gardul grădinii. Iată cum arta aceasta, al cărei adevăr este un limbaj universal, cîștigă noi teritorii. Toată lumea participă cu dăruire, la momentele care nu vor să scadă în intensitate, în ciuda scurgerii timpului.

Final triumfal

Localitatea : **Constanța, 15 august 1984, orele 20, stadion 1 Mai.**
Numărul spectatorilor : **20 000.**
Atmosfera : **entuziastă, fantastică.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**

Ora la care transmitem nu ne permite să tragem concluzii asupra celui din urmă spectacol al Cenaclului Flacăra care are loc în acest moment pe stadionul din Constanța. Deocamdată nu sînt ocupate toate locurile, dar publicul e fierbinte, participă încandescent la manifestare. Se încheie, iată, o lună de activitate a Cenaclului Flacăra pe litoralul Mării Negre, activitate desfășurată într-o atmosferă laborioasă, într-o formulă de prezentare nouă, care confirmă încrederea acordată la debut. Spectacolul de la Constanța reprezintă o sinteză a tuturor manifestărilor din cadrul acestui turneu, de aceea, putem spune că în el se regăsesc atît calitatea, implinirile, uneori excepționale, cît și defecțiunile, neîmplinirile care țin mai ales de organizare și de adaptare, la condițiile diverse impuse de public. Să ne reamintim : turneul de pe litoral a început în absența unor valori consacrate prin cenaclu și care s-au retras păgubos pentru viitorul lor artistic în ultimul moment. Unii spectatori și-au exprimat neîncrederea în noua formație a cenaclului, în noii membri ai trupei, fapt infirmat de evoluția lor de-a lungul serilor spectacole de pe litoral, prezentate în fața unui public eterogen ca pregătire spirituală. Practic, acest maraton de poezie și muzică a verificat un nou pluton de tineri ai cenaclului fără nume la început, aproape consacrați acum, în atmosfera unor probe de foc, prin amfiteatre în aer liber sau pe stadioane, în fața a peste 15 000 de spectatori. Nume ca Nica Zaharia, Mirela Atudorei, Camelia Daj, Lelia Vaida, Maria Tănase, Emilian Onciu, Octavian Bud, Florin Șerban, Raul Cărstea, Florin Săsărman, Dinu Olărașu, Valentin Moldovan și Vali Gerea care urcă pe scenă chiar acum în atmosfera incendiară a stad.onului constănțean, au intrat ferm în conștiința publicului.

Interpretările lor, cîntecele lor au fost de fiecare dată ovaționate alături de ale interpreților consacrați ai cenaclului, între aceștia aflîndu-se de asemenea nume proaspăt intrate în atenția spectatorilor, precum Majay Gyözö, Cristian Buică, Andrei Păunescu, Ioana Păunescu, Cristian Minculescu, Dan Cărăbaș, Nicolae Dinescu (Formația „Totuși"), Carmen Antal, Maria Amariei, Sorina Hașiegan, trupa Metropol (Andrei Orban, Ildiko Iordănescu și Bella Raduly) ș.a.m.d. precum și membri mai vechi ai cenaclului ca Valeriu Penișoară, Alexandru Zărnescu, Jerry Schwartz, Romeo Beianu, George Ivanov (Formația Flapo), Magdalena Pușcaș și Tatiana Filipoiu (Formația Partaj), Constantin Dragomir, Ducu Bertzi, actorul Mihail Stan, și umoristul Nicolae Cenan. Refrenele lor au fost imediat reluate de către spectatori devenind simboluri muzicale ale litoralului 1984. Se poate spune de asemenea că în această lună fierbinte de cenaclu au fost lansate o dată cu numele noi de pe afiș multe cîntece noi. A fost vara fierbinte a unei emulații creatoare care a dus la îmbogățirea repertoriului fiecărui membru al cenaclului, dar și la repunerea în circulație a unor texte consacrate, pierdute odată cu părăsirea formației de către temporarii lor autori. A fost vara fierbinte a unei emulații creatoare fără precedent în care membrii cenaclului au fost mobilizați în evenimentele fundamentale ale anului în care trăim, cea de-a patruzecea aniversare a libertății noastre și cel de-al XIII-lea Congres al P.C.R. Pentru membrii cenaclului libertatea țării a devenit adevărată sărbătoare a tuturor.

Marele cîștig al acestui turneu pe litoral a fost publicul convins seară de seară să adere la noua formulă de spectacol a Cenaclului Flacăra. Public care a receptat la început rezervat sau de-a dreptul ostil interpretările artiștilor ca pe parcursul reprezentațiilor să fie cucerit total. Performanțele în ceea ce privește tonul de rezonanță cel mai înalt, de dăruire entuziastă și credință, aparțin spectatorilor din Mangalia (cel mai muzical public al turneului de pe litoral), Neptun (cel mai profund public al turneului), Costinești (cel mai greu de urnit apoi cel mai revoluționar), Constanța (cel mai exploziv), Eforie Nord și Eforie Sud (publicul care a demonstrat cea mai mare dragoste față de poezie) și Cernavodă (cel mai eroic sub ploaia torențială). Acest turneu costisitor, obositor dar necesar și iluminat de flacăra sublimei poezii și a sublimului cîntec de țară, de pace, de libertate, de dragoste și de viață imediată, a scos în evidență și unele carențe de organizare internă ale cenaclului și de organizare aparținînd gazdelor. Pe de o parte unii dintre membrii cenaclului cu vechime considerabilă nu au reușit să se adapteze ritmului cenaclului și exigențelor scenei, alții au părăsit nemotivat și neanunțat turneul aflat în plină desfășurare, sau și-au depășit nepermis atribuțiile și obligațiile existînd și cazuri de incorectitudine și indisciplină ale unora dintre colaboratorii de serviciu ai ansamblului. Pe de altă parte organele locale au manifestat uneori un inexplicabil dezinteres față de cenaclu, dar mai ales față de publicul doritor să participe la manifestările de fiecare seară, prin omisiuni privind afișajul, distribuirea biletelor, întîrzieri la deschiderea caselor de bilete, schimbarea nejustificată de loc și de timp ale desfășurării spectacolelor inițial programate și printr-o slabă cooperare a unor factori de răspundere. În acest context trebuie însă subliniat faptul că în cele mai fericite situații de spectacol organizatorii au dat dovadă de un spirit de inițiativă remarcat de noi la momentul respectiv, contribuția lor fiind salutară acolo unde reprezentațiile au atins cota valorică maximă a interpretării și a reacției publicului. Dar dacă cenaclul a găsit în sine forța de a-și vindeca propriile carențe, de a sancționa erorile comise pe parcurs, în ce privește carențele organizatorilor, acestea s-au repetat fără sancționările ce se impuneau, fapt verificat și cu ocazia celui din urmă spectacol de pe stadionul din Constanța .Cînd afirmăm că a fost un turneu obositor ne referim la faptul că acest turneu a însemnat adeseori două sau trei ore de somn pe noapte, unele deplasări lungi pe drumurile județului, repetiții și dezbateri încinse pe marginea noilor creații lansate în cenaclu. Pentru membrii cenaclului n-a fost un turneu de vacanță. Tensiunea unui turneu de asemenea anvergură este uneori insuportabilă. Dar bucuria de a impune un nou mod de a aborda cultura și arta față în față cu istoria timpului în care trăim, merită orice sacrificiu. Spectacolul de la Constanța continuă. Toate locurile libere s-au ocupat. Atmosfera este magnifică. Publicul se află în deplină rezonanță cu tot ceea ce se întîmplă pe scenă.

Biletele trimise poetului Adrian Păunescu din tribuna stadionului municipal invită cenaclul la un nou turneu pe litoral. Sperăm că în timpul care urmează să întîlnim același public deschis, cald, entuziast și vesnic tînăr (indiferent de vîrstă), cu toate bucuriile spectacolului de cultură și artă adevărate, cu erorile noastre și ale organizatorilor excluse, cu promisiunea de a ne implica și mai mult, mai profund în viața politică și spirituală a țării.

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 1 354, 1 355, 1 356, 1 357, 1 358, 1 359, 1 360.

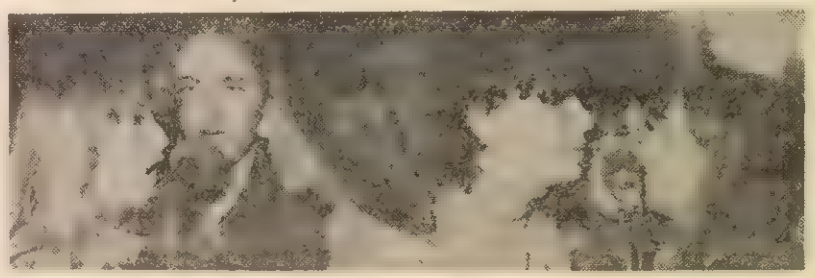

„Toate femininele vor pace".

Orice om care un dorește gloria puterii sale e un rău cetățean

George Sand

UNIVERS

● Falsul lui Van Meegeren ● Răsărit de soare pe Chang Jiang ●

Relațiile externe ale României, vastă arie de promovare a idealurilor de pace, prietenie și colaborare

O dată cu dezvoltarea conștiinței de sine a omului și a umanității în general, o dată cu modernizarea tehnologiilor, a sistemelor de transporturi și telecomunicații planeta ar trebui să-și organizeze fără convulsii, colapsuri și tergiversări edificiul propriei stări de bine. Trăim epoca tuturor posibilităților într-o lume cu resurse materiale și spirituale enorme. Toate pîrghiile progresului au fost inventate, ele se perfecționează mereu, dar progresul rămîne pe porțiuni impozante ale globului un deziderat. Sensul păcii a fost descifrat de mult, necesitatea păcii se vehiculează frecvent, dar pacea într-o lume care și-a adus în vecinătatea fiecărei clipe spaima nopții nucleare rămîne o realitate aproximativă, discontinuă, fragilă. Paradoxul sîngeros al contemporaneității constă în distanța dintre sansele și împlinirile unei civilizații care ar fi trebuit să fie corolarul unui șantier care se confundă cu însăși istoria umanității.

În cadrul complex, complicat și extrem de mișcător al vieții noastre planetare un popor, stabil și viguros ancorat în solul istoriei sale eroice, demonstrează omenirii vocația sa de a edifica temeinic, riguros, rațional.

Poporul român înțelege să-și edifice un viitor mai bun într-o lume mai bună. Nici nu s-ar putea altfel. Relația dintre aceste componente este de nedislocat. „Insularismul", etanșeitățile au dispărut. Lumea de azi este a interdependențelor, a determinărilor reciproce. Ea a devenit un mecanism gîrat de principiul indivizibilității. Într-o asemenea realitate mereu complexă și frecvent dramatică România și-a definit prezența sa distinctă, originală, energică printr-un program de acțiune strategic, de amplă desfășurare care are drept chintesență gîndirea novatoare a președintelui Nicolae Ceaușescu. Anvergura afirmării României, solidaritatea, coerența și vastul ecou al politicii sale dau expresie capacității de a edifica, printr-o aprofundată cunoaștere a tuturor factorilor de cauzalitate care marchează lumea contemporană, o perspectivă socială, politică și economică în consens cu dezideratele poporului român, ale tuturor popoarelor. Cheia de boltă a acțiunilor românești consacrate realizării progresului multilateral, a împlinirii personalității umane, este premisa însăși a existenței civilizației : pacea. Elementul revelator al acestui permanent și consecvent demers este viguroasa transferare a ideilor și principiilor pe terenul practicii politice, al faptelor. De numele președintelui Nicolae Ceaușescu, de numele României se leagă o emblematică realitate politică : Ceaușescu — România — Pace a devenit simbolul viu al unei acțiuni politice și diplomatice desfășurate pe arena largă a lumii cu o tenacitate, obiectivism și principialitate care conferă Epocii Contemporane consistența unei majore contribuții la cauza păcii, a unei prestigioase consacrări a vocației României de a defrișa căile colaborării, ale destinderii și înțelegerii internaționale.

Programul românesc de pace s-a dezvoltat și se dezvoltă, în mod logic, datorită utilizării laborioase și dinamice a dialogului, a contactelor. Acumulările cantitative sînt elocvente în acest sens : legături cu 25 de state în 1945, cu 68 de state în 1965 iar apoi, într-un ritm prin el însuși elocvent, cu 93 de state în 1970, cu 118 state în 1975, cu 137 de state în 1982, cu 139 de state în 1984. În privința raporturilor economice România întreține în prezent cu 150 de state legături stabile. Dimensiunea acumulărilor calitative este, la rîndul ei, profund semnificativă. Dinamica relațiilor cu toate statele lumii, dialogurile la cel mai înalt nivel, au înscris și înscriu — dincolo de amplificarea circuitelor colaborării — statuarea unor principii, afirmarea fermă a unor idei, acreditarea limpede a unor direcții de acțiune care asigură structurilor păcii și destinderii stabilitate, pondere, coerență. Să evidențiem că în perioada care a trecut de la cel de-al IX-lea Congres al partidului România a încheiat 21 de Tratate de prietenie, colaborare și asistență mutuală sau de prietenie și colaborare, peste 100 de Declarații solemne și declarații comune. Toate aceste documente sintetizează, la un nivel superior, voința de colaborare a României într-o lume a colaborării. Ele implică definirea unui adevărat cod de conduită a cărui armătură esențială este dreptul păcii. Un sistem de etică internațională, așadar, configurat și promovat prin apelul consecvent, metodic, la dialog.

Acest permanent dialog, această impresionantă activitate dau măsura eforturilor depuse pentru înrădăcinarea trainică a unui tip nou de relații, întemeiat pe principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului sub nici o formă în treburile interne, avantajului reciproc, nerecurgerii la forță sau amenințarea cu forța, respectării dreptului inalienabil al fiecărui popor de a fi deplin stăpîn pe destinele proprii. Sînt principii pe care România le-a promovat și le promovează cu o rară consecvență și a căror largă recunoaștere internațională izvorăște tocmai din faptul că ele asigură cadrul dezvoltării optime a fiecărei națiuni, creînd totodată condiții pentru o fertilă conlucrare internațională.

Conlucrare menită să confere înțelegerii internaționale sensul major al împlinirii idealurilor celor mai ardente ale umanității, ale poporului român care a decis, puternic catalizat de faptele Președintelui său, să-și lege numele de realitatea Păcii.

RADU BUDEANU ■

Un drum în sudul Chinei

Ce știam eu pînă acum despre Wuhan ? Iată, de exemplu, ce puteai găsi într-o enciclopedie de călătorie : „Wuhan, capitala provinciei Hubei, avînd o populație de peste 2 200 000 locuitori, este alcătuit din trei orășele — Hankou, Hanyang și Wuchang — aflate de o parte și de alta a fluviului Chang Jiang (Jangzi), unite printr-un pod lung de 1 600 m, înalt de 80 m, supraetajat, unul din nivele fiind rezervat autovehiculelor și bicicletelor, iar celălalt căii ferate. Punctele de atracție turistică : Parcul Dong Hu (Lacul de Est, pe malul căruia a fost construit cartierul universitar), Muzeul de istorie al provinciei Hubei, Parcul Qin tai (și ajungînd aici ghidul îți va povesti totdeauna legenda lui Bo Ya care acum mai bine de un mileniu și jumătate se oprise în acest loc minunat spre a da glas divinului său qin — vechi instrument chinezesc cu coarde asemănător guzbengului de azi). Templul Yuan gui (unde se află statuetele celor 500 de discipoli ai lui Budha) și... cam atît. Nimic despre locuitori — decît că sînt tot populație han —, despre felul lor de a fi, despre schimbările revoluționare care au survenit în ultimii ani în modul lor de viață, în gîndire, în civilizație.

Toate acestea le-am descoperit cu ochii noștri, acum, în excursia pe care am făcut-o prin cîteva locuri spectaculoase din sudul Chinei și care m-a adus de două ori în orașul Wuhan.

Prima dată am văzut gara Wuchang. Eram ușor obosiți, dar încîntați după drumul de 15 ore cu un tren rapid de la Pekin. Temperatura ridicată, de 33°C, ne-a diminuat din puteri, așa că ne-am afundat în scaunele confortabile ale autocarului care ne-a dus direct la hotel. Eram așteptați cu căldură de tovarășii de la Ministerul Învățămîntului și de profesoara Chen, care ne-a însoțit tot timpul, amabilă, atentă, gata oricînd să răspundă cu solicitudine multelor și feluritelor noastre întrebări. Și mai reținusem ceva : din dialectul local (fenomen de care aveam să ne lovim pretutindeni în China) înțelegeam, totuși, e drept, rar, cîteva cuvinte. De unde am tras concluzia că dialectul din Wuhan păstrează încă legătura cu dialectele nord-chineze, deci și cu pronunția chineză standard (pe care, oricum, o învață și știu s-o prețuiască toți chinezii).

Al doilea popas la Wuhan a fost mai bogat în impresii. Ne întorceam pe Chang Jiang cu vaporul, după trei zile petrecute la Lushan. Dacă ajungi în China și nu vezi un răsărit de soare pe Chang Jiang, e ca și cum din evantaiul multicolor al cozii de păun ar lipsi cea mai lungă pană sau cel mai frumos ochi. Mai întîi, zgribulit cum stai în răcoarea dimineții, vezi cum undeva, prin ceața de pe malul drept, se luptă între ele cîteva raze cărămizii, la început, apoi se colorează și capătă strălucitori de aur. Bolta amuțită, de un cenușiu nedeslușit pînă atunci, se trezește și se deschide lumii. Între timp, malul se schimbă mereu și orizontul e la fel de aproape. Deodată apare o sprînceană roșie undeva, deasupra unui oraș. Și, văzînd cu ochii, sprînceana devine mănunchi de foc apoi un lampion chinezesc — un glob incandescent și în cele din urmă Soare. E momentul cînd ceața, alungată de pe vas, nedorită nici pe maluri, curge spre astrul zilei, topindu-se în lumină. E momentul cînd malurile Fluviului Lung se unesc prin ceea ce atît de familiar numim „calea soarelui", iar apele lui, din argint viu, devin de aur topit. Și dintr-o dată vezi cum pîntea s-a umplut de pasageri care ca și tine urmăresc același minunat răsărit. Și lumina vie de pe fețele lor, venită deopotrivă din soare, din aer și din sufletele lor, îți aduce în gînd întreaga Chină. Acest răsărit, îți spui, reprezintă însăși China socialistă în plin avînt revoluționar.

Dar ce m-a impresionat cel mai mult la Wuhan au fost bibliotecile în aer liber. Copii, bătrîni, femei și bărbați de toate vîrstele, stau pe băncile special amenajate la intersecții sau pe străduțele comerciale, lîngă cîte un paner cît toate zilele încărcat de cărticele cu povești, legende și fapte alevea și citesc, citesc în timpul pauzei de masă sau cînd au vreme.

Oriunde vei călători în China, vei descoperi ceva nou. Și acest nou se datorează iscusinței și hărniciei minunatului popor chinez, prietenos și dornic să-și înalțe țara pe culmi tot mai înalte de progres !

LUMINIȚA TOMA
studentă, Beijing
—august 1984

Mapamond '84

În 1937, Muzeul Boymans din Rotterdam cumpăra pentru uriașa sumă de un milion de guldeni un tablou de Vermeer. Abia în perioada postbelică s-a putut afla că tabloul respectiv nu fi avea drept autor pe celebrul maestru din Delft, ci pe un abil falsificator — Hans van Meegeren. În perioada 1936—1942 el a produs mai mulți falși „Vermeer", folosind tehnici și materiale autentice din perioada lui Vermeer. Mai mult chiar, el a folosit elemente din opere autentice de Vermeer : capete, mîini, veșminte, etc. Falsificatorul a datat tablourile într-o perioadă a creației lui Vermeer din care nu s-a păstrat nici un tablou. „Acoperind" această lacună, Van Meegeren a obținut prețuri mult mai mari pe falsurile sale și a redus mult riscurile de a fi descoperit. O reproducere după tabloul lui „Crist la Emmaus" a fost publicată în celebra revistă a criticilor de artă „The Burlington Magazine", opera lui fiind elogiată drept „o capodoperă din perioada timpurie a lui Vermeer". Van Meegeren nu ar fi fost poate niciodată depistat dacă nu exista acuzația că a vîndut naziștilor opere din patrimoniul național. Pentru a demonstra că este vorba de opere ale sale și că în fond el i-a înșelat pe naziști și nu a colaborat cu ei, Van Meegeren a pictat în închisoare un nou „Vermeer". Pentru ca experții care au certificat autenticitatea falsurilor să aibă permanent în fața lor avertismentul „operei" lui Van Meegeren, pînza sa „Crist la Emmaus" a fost menținută la Muzeul Boymans. Straniu este că valoarea ei a crescut continuu și, în prezent, ea valorează mai mult decît suma cu care a fost achiziționată ca tablou autentic. Și deși muzeul are opere de mari artiști ca Dali, Monet, Van Gogh, Cézanne, Picasso, s.a., vizitatorii sînt atrași în special de falsul lui Van Meegeren. Richard Boston, critic de artă la ziarul britanic „The Guardian", relevă recent că Van Meegeren este important cel puțin pentru două lucruri : a demonstrat mai bine ca oricine cît de puțin depinde valoarea financiară a unei picturi de valoarea sa de operă de artă și a dat o lovitură serioasă experților de artă, îndemnîndu-i la mai multă prudență și circumspecție !

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Lumea se amuză

După FÜR DICH — R.D.G.

Roza vînturilor

AGYEYA (India)

Unde

În templu
am zărit o pisică
avea ochi neliniștiți
privirea toată mirare
moliciunea ei de puf
ispitea
jocuri atîtătoare
cum numai trupul ei cîntat
și plin de electricitate
putea făgădui
precum într-o imagine
desenată, pornesc mai departe

Satul, noaptea

Greierii cu melodiile lor
legănară satul în somn
clatină acum colibele
domol domol
șelipitoare urzeală de fum.

Excursie în munți

Potcoava calului meu
pune o ramă în jurul
rîului și cerului: văi și munte în fața mea :

În românește de
PETRE STOICA ■

INTELIGENȚA ROMÂNEASCĂ ÎN ACȚIUNE

Un adevăr confirmat de împlinirile

Totul pentru om,

● O terapie eficace, ieftină și fără contraindicații ● Medici străini vin în România pentru a învăța din experiența acupuncturilor noștri ●

Un titlu de onoare în terapia românească: acupunctura

Școala națională de acupunctură se bucură astăzi de îndreptățită recunoaștere și apreciere internațională. Medici europeni și americani vin în România, pentru a-i urma cursurile. Vin chiar și specialiști ai genului din Orientul îndepărtat pentru a cunoaște la fața locului procedurile originale folosite de colegii lor români. O dovadă în plus că, într-un secol suprasaturat de droguri farmaceutice, omenirea își reîntoarce atenția către remediile naturale. Dar, în același timp, medicina naturistă vizează și dezvoltarea tratamentelor prin fitoterapie, apiterapie, homeopatie, domenii în care medicina noastră a dobîndit succese de renume, depășind ceea ce s-a realizat în această privință în țări europene și nord-americane. Preocuparea pentru reconsiderarea și revalorificarea remediilor naturale poate fi explicată — apreciază cercetătorii — prin bogatele tradiții ale folclorului medical autohton. Unii dintre aceștia — — cum vom arăta de îndată — atribuie acupuncturii în țara noastră chiar o vechime mult mai mare decît am fi dispuși să o credem.

Ce este și ce trebuie să devină tratamentul acupunctic? Cine sînt cei care îl practică și care este statutul lor profesional? Despre toate acestea, pe larg, în rîndurile care urmează.

Opera unor entuziaști

Are cuvîntul doctorul Traian Crăciun, medic șef al Policlinicii nr. 3 din Cluj-Napoca.

— Acupunctura a pătruns în țara noastră prin filieră franceză. În Franța s-au tradus încă înainte de război primele lucrări de proveniență extrem-orientală. Acestea au stat și în țara noastră la baza unor experimente izolate. Ulterior, prin mijlocirea doctorului N.N. Gheorghiu, a fost înființat la București, în 1956, primul cerc de acupunctură în cadrul U.S.S.M. Dar acupunctura a fost - și a rămas în mare măsură opera unor entuziaști. Faptul că ea s-a extins și a dobîndit rezultate mai bune decît în alte țări poate fi explicat, cred, prin interesul pe care în general omul de știință de la noi îl manifestă pentru inovație, pentru noutate. Românul este o fire iscoditoare, analitică, potrivnică rutinei, conservatorismului. Dar nu este nici bine, nici normal să exploatăm în continuare numai aceste calități native ale cetățeanului nostru medic. Este momentul ca acupunctura să cunoască, la nivel central și departamental, o organizare mult mai judicioasă, să beneficieze de un centru metodologic care să conducă, să coordoneze și să centralizeze rezultatele muncii noastre.

— Înainte de a vă invita să faceți propuneri în această direcție, vă rugăm să ne vorbiți despre rezultatele pe care le-ați dobîndit în activitatea dv. concretă prin tratamente acupunctice.

— Despre rezultatele curente pe care le înregistrez prin acupunctură, am vorbit pe larg cu alte prilejuri. De data aceasta doresc să comunic doar cîteva din ultimele observații. Am pus la punct o metodă personală de electroacupunctură ce și-a demonstrat eficiența în tratamentul nevralgiilor trigeminale, în astmul infecto-alergic, în rinitele alergice și în paralizia facială de origine periferică, precum și în arteritele obliterante ale membrelor inferioare. Doresc să menționez că în combaterea nevralgiei de trigemen folosesc electroacupunctură cu frecvențe alternante.

— În sfîrșit, ce mai e de făcut?

— Este necesar, în primul rînd, să dispunem de o revistă de profil. Să avem la noi acasă o revistă românească de acupunctură. Pînă una alta, ar fi bine dacă publicațiile medicale existente ar rezerva un spațiu corespunzător problemelor de acupunctură. Apreciez în continuare că tratamentele acupunctice să se desfășoare în cabinete găzduite de spitalele de recuperare. Acupunctura este și ea o metodă de recuperare. Propun de asemenea să se stabilească prin lege cine poate practica această specialitate medicală și să se interzică tot prin lege folosirea tratamentului acupunctic de către cei ce nu au absolvit un curs de calificare. Să eliminăm prin această cale dilletantismul și șarlatania. În sfîrșit, consider că ar fi extrem de util ca medicii noștri să fie trimiși, periodic, la specializare în marile așezăminte spitalicești din Republica Populară Chineză, țara cu cele mai bogate tradiții în acest domeniu.

Au cunoscut geto-dacii acupunctura?

Popoarele antichității — apreciază știința istorică modernă — au beneficiat de o circulație a informației mult mai rapidă și mai activă decît s-a admis pînă de curînd. Acupunctura și celelalte proceduri atribuite îndeobște medicinei Extremului Orient — se spunea în acest context — au fost cunoscute deopotrivă pe toate continentele populate, originea lor fiind greu de localizat. Ele pot constitui în egală măsură o descoperire a europenilor sau a celor care au locuit cîndva în Asia, America, Oceania sau chiar pe legendarele continente dispărute în Atlantic și Pacific. Cercetătoarei Nineta Crainici, cunoscută publicului larg ca autoare a unei metode de tratament de inspirație etno-folclorică, îi datorăm în această privință o interesantă comunicare:

— Studiul pe care l-am consacrat anii la rînd figurinelor și vaselor de lut din perioada Daciei romane și preromane, precum și cercetarea unor piese folclorice (cusături, mobilier, portaluri) m-au îndemnat să observ că multe din acestea sînt încizate sau marcate cu scheme de acupunctură. Am trecut apoi la efectuarea unor schițe de simetrie, folosind în acest scop cunoscutele statuete „Gînditorul", „Femeia șezînd", „Discul de aur", diferite statuete feminine (mil. IV i.e.n.) precum și piese de arheologie aparținînd culturii geto-dacice, cum este capul de bărbat din aur-argint. „Gînditorul" mi-a oferit de la bun început imaginea unei persoane care execută presopunctură pe față și pe genunchi. Biosimetria observată la „Discul de aur" s-a suprapus pe simetria topografiei punctelor de acupunctură faciale din hărțile moderne de acupunctură. Am putut constata în continuare că pe numeroase figurine punctele încizate pe cap, corp și pe articulațiile membrelor indică exact aglomerările de puncte electrodermale notate în schemele de medicină extrem-orientală. Apar astfel vizibil marcate punctele de pe traseul „Vas concept" ca și altele indicînd cunoscutele trasee ale tratamentului acupunctic, în total 126 de puncte. Am prezentat această descoperire cercului de acupunctură al U.S.S.M. București, însoțind-o de exponate arheologice și diapozitive. Specialiștii prezenți au apreciat pozitiv această descoperire, îndemnîndu-mă să-mi continui investigațiile. Am început atunci o colaborare pe această temă cu medicul Florin Brătilă, cunoscut specialist al domeniului și conducătorul Centrului de medicină tradițională din București, foarte interesat de identificarea străvechiului limbaj biologico-energetic de pe teritoriul țării noastre.

LIVIU TIMBUS ■

Idei în premieră

Doctorul Teodor Caba din Călan e, la noi, unul dintre pionierii acupuncturii. Nu că el, bărbat robust, parcă fost halterofil, cu chipul ascuns sub o barbă stufoasă („am moștenit obiceiul de la tatăl meu, mocan din Vrancea"), ar fi fost primul acupunctor român, acela s-a numit, din cîte am aflat, Bratu, și ar fi practicat la București încă înainte de război, ci pentru că Teodor Caba se preocupă de această disciplină de vreo 20 de ani. A trăs și ponoase de pe urma ei, la început, cînd pentru unii, din ignoranță mai ales, acupunctura era echivalentă cu șarlatania, dar și-a văzut de treabă și azi, invitat să facă un bilanț, are motive să se declare mulțumit că n-a abdicat și că, în ciuda vicisitudinilor, și-a urmat calea. Pentru Teodor Caba, ca să nu mai lungesc vorba, bilanțul ar însemna mii de cazuri tratate, vindecate sau măcar ameliorate, și cîteva cărți, între care „Introducere în practica acupuncturii", Editura Litera, 1973, a fost cea dintîi în literatura noastră de specialitate. I-au urmat „Tratamentul bolilor prin acupunctură" (1976), „Acupunctura. Tradiție și modernitate" (1977), „Acupunctura. Diagnostic și tratament" (1978), „Funcția energetică a organismului și mecanismele acupuncturii" (1980), „Contribuții la practica acupuncturii (1982), „Homeosiniatria" (1983), ultima dintre ele, despre care am mai scris, nefiind altceva decît o apropiere, un paralelism, între acupunctură și homeopatie (a doua pasiune a doctorului Caba), mai exact lămurirea modului de administrare a remedilor homeopatice prin intermediul acelor de acupunctură.

Acum, cînd în lume se vorbește tot mai insistent despre medicina alternativă (noi, în „Flacăra", i-am zis, fără să știm, integrală), lăsîndu-i-se pacientului latitudinea să aleagă între diferitele metode de tratament, alopatie, homeopatie, acupunctură etc., concepția energetică propusă de medicul din Călan pare mai actuală ca oricînd. Fără a intra în amănunte, ce susține și susține Teodor Caba? Că îmbolnăvirea unui organ sau a altuia nu reprezintă decît o consecință a dezechilibrului energetic resimțit la nivelul întregului organism, și el afectat, de unde necesitatea de a trata nu un organ sau altul, ci organismul în ansamblu. Sistemul energetic al organismului, pus în evidență de meridiane și puncte, este primul (de reglare și control) apărut pe scara animală, precedîndu-le pe cele nervos și umoral. El, argumentează Caba, se dereglează cel dintîi și dispare, prin moarte, ultimul. Prezentată în cadrul unei lucrări înfățișate Congresului internațional de acupunctură de la Tokio, 1977, teoria medicului român („Organismul uman, ca oricare formă de viață din univers, este un sistem deschis, constituit dintr-o trinitate: energetică, informațională și morfologică") s-a bucurat de interes și apreciere, surprinzînd prin noutatea cercetării.

În toate aceste idei, chiar dacă numai în parte verificate, Teodor Caba a crezut și crede. Teoretician, dovadă toate cărțile enumerate, medicul din Călan a fost și a rămas, întîi de toate, un practician neobosit. Părerea lui, firește autorizată, e că tehnica în discuție se pretează la toate bolile. N-are contraindicații. Bolile reumatismale și cele neurologice, cărora medicina clasică încă nu le-a dat de cap, merg cel mai bine, dar Caba nu exclude, de pildă, utilizarea acupuncturii în cancere! În cancere, precizează, acupunctura nu pretinde că vindecă, dar o prelungire a vieții, cu un an, poate cu doi, e în stare să asigure. Și celelalte terapii o fac dar, la rezultate asemănătoare, acupunctura e mai ieftină și mai puțin mutilantă. La Călan, unde are la dispoziție, din 1979, grație sprijinului organelor județene și locale de partid și de stat, un serviciu specializat, cu 25 de canapele, doctorul Caba are o evidență strictă de ameliorări și vindecări în nevralgii, paralizii, rupturi de nerv, afecțiuni cardiovasculare, scleroze multiple etc., etc. A tratat, și încă obținînd mari succese, encefalopatii infantile. Cînd a început, cu ani în urmă, mulți l-au luat peste picior: encefalopatii prin ace?! Azi, cînd cazuistica lui e limpede, putînd fi consultată de oricine, inclusiv de sceptici, Caba și-a mai găsit un aliat, literatura de ultimă oră, datorată unor cercetători reputați din Statele Unite, R.F. Germania etc., demonstrînd capacitatea creierului de a se reface. Fără să-i ironizeze pe cei care l-au denigrat, producîndu-i destule necazuri, trecînd atitudinea lor pe seama ignoranței și a invidiei, Teodor Caba e încă și mai cutezător. Creierul, spune, se află permanent sub influența organelor vitale, iar refacerea lui e dictată de nevoile organismului. Asta e, după mine, calea de atacat.

Crede în ce susține dar, modest, nu refuză nici ideile altora, acupuncturi pe care-i respectă chiar dacă, uneori, gîndesc și acționează altfel decît el. Se simte, și o recunoaște, membru al acestei familii a acupuncturilor români, cu tradiție și realizări, dar consideră că pe acest drum mai sînt multe de întreprins. Încearcă un calambur: cadre există, nu există cadrul! Acupuncturi atestați, fie în cadrul Centrului de perfecționare a personalului sanitar superior, fie în alte locuri (el însuși a dirijat un curs de inițiere la Timișoara, sub egida cercului de acupunctură de pe malurile Begăi tipărindu-se „Contribuții la..."), nu lucrează decît sporadic, cei mai mulți dintre ei, iar alții deloc! Înființarea unui centru de medicină naturistă, în incinta căruia să-și găsească loc și acupunctura, ar rezolva problema. Altfel, cîștigurile de pînă acum, notabile din moment ce medici și studenți străini vin pentru a învăța de la acupuncturii noștri, riscă să se piardă. Acupunctura, chit că și-a probat virtuțile, rămîne încă la mîna direcțiilor sanitare, a spitalelor sau chiar a secțiilor clinice. Lipsită de un statut clar, cu obligații și drepturi, ea funcționează mai degrabă prin bunăvoință. Pe care, se știe, unii o au și alții, nu! El, la Călan, unde prin grija autorităților urmează să se dea în folosință, anul viitor, un spital cu 100 de paturi, din care 50 vor fi destinate acupuncturii, și-a văzut, nu-i așa, visul cu ochii. Dar ceilalți?, se întreabă, colegii mei, unii foarte competenți și foarte dotați? Vremea lui „care pe unde poate" a trecut, e necesar un cadru adecvat, cu responsabilități precise. Adaugă: e de mirare că la noi, unde există realizări și tradiție, acupunctura încă n-a pătruns în facultate! Peste tot, în Anglia, în Franța, în Austria, în Statele Unite, etc., etc. există catedre de energetică umană în facultățile de medicină, la noi, în schimb, față de acupunctură continuă să se manifeste, la acest nivel, o nejustificată rezervă. Datorită acestei situații, în ansamblul ei, acupuncturii români se găsesc, și nu de ieri, de azi, în stadiul observațiilor clinice, al constatărilor directe, foarte prețioase, nimic de zis, dar într-un anumit punct insuficiente, trebuind completate de cercetări fundamentale.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Fotografie de GABRIEL BUGNAR ■

Început promițător

— Tovarășe doctor Popa Vasile Ștefan, vă este cunoscută consecvența cu care revista noastră pledează pentru medicina naturistă și, în cadrul ei, pentru acupunctură. Or, experiența policlinicii din Bistrița-Năsăud, unde activați, sprijinul acordat de Direcția sanitară județeană pentru crearea și funcționarea unui modern cabinet de acupunctură în Bistrița, cei aproape 20 000 pacienți primiți aici doar din martie 1983 (de la înființare) pînă azi învederează posibilitățile existente, acolo unde se manifestă inițiativă locală și înțelegere. Deși medic tînăr, absolvent din 1977, și „medic de țară", ați participat și ați ținut comunicări ca unic reprezentant al României la Congresul mondial de acupunctură din Paris (ca invitat personal al președintelui Societății franceze de acupunctură, profesorul universitar Claude Roustan), la Congresul mondial de medicină alternativă de la Amsterdam, la Congresul european de acupunctură de la Stockholm; în fine, sînteți probabil unicul deținător român al Diplomei în acupunctură emisă de „International College of Acupuncture" din Utrecht, Olanda, recunoscută în 37 de țări și obținută pe baza unor severe examene teoretice și practice. Cum ați ajuns la acupunctură?

— Ca student în anul II, asistînd — în practică — un medic pe o ambulanță, am avut „revelația" acestei tehnici, am înțeles ce poate ea înfăptui, în condiții dificile, chiar dramatice. În următorii ani de studenție, în fiecare vacanță de vară veneam de la Timișoara la București, cu bani de bursă, ca să mă documentez, să învăț. La Timișoara, rectorul Institutului medico-farmaceutic, regretatul profesor doctor Ștefan Gavrilescu, m-a sprijinit moral și științific în elaborarea lucrării de diplomă: acupunctura în tratamentul arteritelor obliterante stadiul I—III, prezentată ulterior și la Congresul internațional de acupunctură de la București, în 1977. Repartizat ca medic generalist în

a patru decenii de libertate:

pentru sănătatea lui!

● Rezultate valoroase, originale ● Pe cînd un centru metodologic? ●

23 AUGUST 40 1944-1984

comuna Călanu Mic, Bistrița-Năsăud, am continuat să mă preocup de acupunctură, care s-a dovedit foarte utilă și în urgențele medicale la țară, în cîmp, unde, firește, nu beneficiezi de aparatură etc. Ești singur cu bolnavul — tu și mîinile tale. De altfel, „Acupunctura în urgențele medicale" este și titlul unei comunicări pe care am ținut-o la un congres internațional, unde s-a bucurat de atenție. Direcția sanitară județeană a manifestat deosebit interes pentru acupunctură, mi-a facilitat participarea la reuniuni internaționale — mie, „medic de țară" — apoi în 1983 m-a transferat de la Călanu Mic la cabinetul de acupunctură nou creat în cadrul policlinicii județene.

— Să nu ne ferim să menționăm și faptul că acest cabinet dintr-un colț de țară își cîștigă, încet-încet, un renume care depășește granițele țării.

— Vă referiți probabil la faptul că nu de mult profesorul Toshikatsu Yamamoto, chirurg, ginecolog și anestezist, specializat în reputate clinici din Japonia, S.U.A., și R.F.G. și creatorul metodei japoneze de craniopunctură, pe care l-am cunoscut la Stockholm, a venit recent în schimb de experiență la cabinetul nostru din Bistrița. Au participat mai mulți acupuncturiști din țară, doctorii Florin Brătilă, Adrian Dancu, Carol Quint, Boris Rafailă, Mișu Tomescu, Traian Crăciun care și-au însușit tehnicile japoneze de craniopunctură. Japonezii au anunțat că vor mai veni la noi, în toamnă, cu o echină, tot în schimb de experiență. Este și aceasta o recunoaștere a progreselor acupuncturii românești.

Directorul Policlinicii județene Bistrița-Năsăud, doctorul Vasile Sopco, ne-a vorbit despre un aspect mai puțin cunoscut la noi al practicii acupuncturii. El apreciază că doar cabinetul în care ne aflăm acum (în afara laturii pur medicale precumpănitoare desigur) economisește policlinicii județene minimum o sută de mii de lei anual prin acupunctură. El se referea la medicamentele gratuite pentru copii sau cele care se acordă pentru anumite afecțiuni, tratate însă cu succes și prin acupunctură. La această sută de mii de lei se adaugă economiile realizate de bolnavii care nu beneficiază de gratuități și care nu mai sînt siliți să cheltuiască bani grei pe medicamente.

LIONEL NIȚESCU ■

„Putem aduce și noi medalii de aur"

— Doctore Dan Filimon, practicați, aici, în stațiunea Băltățești, jud. Neamț, de mai mulți ani acupunctura, cu rezultate, așa cum am mai scris, bune și foarte bune. După opinia dumneavoastră ce loc ocupă această metodă de tratament în medicina noastră?

— S-a făcut mult dar nu esențialul. După ce am cucerit teren în practicarea ei, trebuie să cîștigăm și înțelegerea și aprofundarea acesteia iar asta nu se poate fără realizarea unei forme de cercetare științifică. În secolul XX nu numai că nu ne mai putem permite altfel dar sîntem obligați să explicităm ceea ce a exprimat forma de gîndire medicală extrem-orientală antică, cu mijloacele fiziopatologiei moderne. Avem nevoie de un laborator bine dotat, de colaborare electronică, biofizică, nucleară... Deja se fac studii pe cont propriu, prin multe centre din țară, dar disparat și independent, fără o coordonare centrală, fără o orientare bine gîndită, pe anumite direcții. De exemplu, dr. Băgu la Galați a investigat traseele de acupunctură prin metode ale medicinei nucleare, cu ajutorul izotopilor radioactivi. Este nevoie, concomitent însă, de cercetare fundamentală. Pe acest teren m-am îndreptat eu. Am reușit să evidențiez că substratul morfo-funcțional în fenomenele acupunctice este reprezentat de țesutul conjunctiv.

— Cum ați ajuns la această concluzie?

— De treaba asta mă ocup de peste cinci ani și prima comunicare am făcut-o la Congresul al VII-lea de acupunctură din Spania, în 1980. Opiniile participanților m-au încurajat să continui, comunicarea mea fiind apreciată ca o ipoteză interesantă, cu substrat real. La ora actuală, pot face următoarele afirmații bazate pe o documentare concretă. Meridianele de acupunctură sînt trasee virtuale situate de-a lungul țesutului conjunctiv din organism, punctele reprezentînd aglomerări de sarcini electrice de pe aceste trasee. Evidențierea punctelor de acupunctură am realizat-o prin puncție-biopsie și cupe histologice de la nivelul țesutului conjunctiv din zona punctelor care indică fenomene inflamatorii din prima fază, deci, restitutio ad integrum. Rezultate pe care vreau să le comunic anul acesta la Atena, la cel de-al XI-lea Congres internațional de acupunctură, cu diapozitive, planșe, diagrame și cu alte dovezi.

— Dacă dumneavoastră militați pentru un laborator central, medicii care cercetează deja și se află în diverse centre din țară, ce să facă, să-și întrerupă preocupările?

— În acest caz, cred că ar fi potrivit ca acelora care au făcut dovada cercetărilor lor, cercetări încărcate de valoare, să li se acorde sprijin pe plan local, prin direcțiile județene sanitare și cu girul Ministerului Sănătății, în dezvoltarea unor mici laboratoare corespunzătoare, avînd, firește, obligația să prezinte rezultatele, coordonarea activității urmînd s-o implinească Academia de Științe Medicale, forul nostru științific superior. Coordonare realizată prin și de către un comitet format din oameni care au astfel de contribuții. Ulterior să se poată realiza un laborator mare — acestea rămînînd niște filiale —, cu o conducere unică. La ora actuală în întreaga lume se lucrează în acest sens în acupunctură. Și noi, românii, avem și experiență, și oameni competenți, și rezultate, o spunem în urma unor confruntări internaționale, unde ne-am situat cu multe idei și contribuții originale și chiar prioritare. Putem aduce și noi niște medalii de aur țării, nu numai sportivii, prin performanțele noastre în domeniul sănătății, fiind primii care să descoperim anumite lucruri. Iată, eu am venit cu dovezi histologice în fundamentarea științifică a acupuncturii, dar nu e speculat tot ce poate spune ea și mi-ar părea rău să-mi fure ideea cineva care are mai multe posibilități de cercetare. Acupunctura trebuie așezată de aici înainte în locul pe care îl merită ca știință medicală și în acest sens un rol foarte mare revine învățămîntului nostru medical, celui universitar. Trebuie dezvoltat un capitol în fiziologia normală care să descrie jocul sarcinilor electrice ca rezultat al activității metabolice a țesuturilor în organism, interrelațiile dintre aceste sarcini electrice care, în fond, sînt tocmai fenomenele specifice acupuncturii. Apoi, fiziopatologia va fi în posibilitatea de a studia și descrie modificările acestor încărcături electrice specifice diferitelor boli. Acupunctura este un instrument absolut necesar medicinei și trebuie să facă parte din pregătirea fiecărui medic ; încă de cînd eram student am simțit nevoia acestei completări a cunoștințelor mele. În Franța sînt cîteva facultăți unde catedrele amintite, de fiziologie normală și fiziopatologie, servesc cu asemenea cercetări acupunctura.

— Cum aplicați dumneavoastră acupunctura și ce rezultate ați mai înregistrat?

— Despre rezultate pot vorbi cel mai bine oamenii, care vin tot mai numeroși din toate colțurile țării.

— În ce afecțiuni?

— Pentru Băltățești, stațiune balneară profilată pe reumatism, majoritatea pacienților suferă de asemenea boli, dar acupunctura atacă întreaga patologie internă. Am realizat o combinație între metoda acupunctică și adjuvante în boli ca astmul bronșic și poliartrita reumatoidă. În astm bronșic, combinația este acupunctură plus aerosoli cu apă de Băltățești și amestec de Bolcil forte, termoterapie pe coloana vertebrală și un masaj special, de inspirație chineză, tot pe coloană. Cu această metodă reușim să acoperim cam 40—50 de astmatici pe zi. Trebuie să precizez încă o concluzie interesantă la care am ajuns, de data aceasta în urma experienței practice, și anume că reactivitatea organismelor care au fost tratate cu produse cortizonice este scăzută la acupunctură. Corticoterapia care, se știe, dă dependență, deposedează organismul de această calitate. În poliartrita reumatoidă, boală de asemenea gravă, am obținut rezultate foarte bune, mai ales la pacientele tinere, prin cură de acupunctură urmată de combinație medicamentoasă cu Indometacin (3 pe zi), cu Gin Seng tonic (2 pe zi), menționînd că nici un alt antireumatismal nu reacționează cu Gin Seng. De asemenea, am utilizat pentru coxartroze și gonartroze o combinație între Hepatobil (medicamentul din plante și produse apicole, patent al farmacistului Ovidiu Bojor și pe care l-am obținut de la Plantavorel din Piatra Neamț) și acupunctură. Tratînd o insuficiență hepatopancreatică, care rearanjează funcțiile acestor două organe, eficiența este ridicată în ameliorarea celorlalte ; organismul este, în fond, un tot. Hepatobilul este formidabil. Medicina noastră are, iată, resurse importante, totul e să fim sprijiniți în a le cunoaște și folosi.

Sursă de economii

Cum a ajuns dr. Constantin Gaube, medic specialist boli interne și reumatologie la Spitalul județean din Piatra Neamț, să practice și acupunctura am spus-o într-un articol anterior, unde ne-am ocupat și de cazuistica sa deosebit de numeroasă și mai ales valoroasă, uneori chiar spectaculoasă, asupra căreia a lucrat cu acele clasice ale medicinei chineze. Cert este că rezultatele sale au reușit să mulțpsească și alți colegi, care au plecat astfel la cursurile de perfecționare și inițiere în Capitală, așa încît azi, la Piatra Neamț, există un nucleu serios de acupuncturi, format din 10 medici din secții de neurologie, ORL, anestezie și terapie intensivă, psihiatrie, medicină internă, balneofizioterapie. Gama de boli în care este încercată s-a diversificat astfel tot mai mult, iar efectele obținute confirmă așteptările, așteptări ce confirmă, la rîndu-le, că ar trebui să luăm mai în serios străvechea metodă de tratament. „Ceea ce înseamnă, susține și dr. Gaube, ca și atîția alți confrați din țară, că are nevoie de baze legale în toate unitățile sanitare. Ar trebui reglementat rolul și statutul acupuncturii între celelalte discipline, specialități și mijloace terapeutice din medicina noastră actuală". Experiența pe care a dobîndit-o în cei 6 ani, de cînd o practică, în afecțiuni de tip reumatismal, digestiv, respirator, într-un compartiment cu 20 de paturi din cadrul secției medicale a spitalului, o justifică atît medical cît și economic. „Am realizat importante economii de medicamente, reducînd costul de spitalizare, obținînd astfel, pe baza acupuncturii, anul trecut, cel mai bun indice pe spital de utilizare a paturilor". (Piatra Neamț susține calculele efectuate de dr. Băgu, la Galați.) Sensibilă, desigur, la calculele economice ale eficienței medicale, Direcția județeană sanitară Neamț s-a preocupat și se preocupă de a asigura o cît mai bună dotare cabinetelor de acupunctură din raza sa. Ceea ce rămîne însă drept sectorul cel mai descoperit — precum ne-au confirmat și toți ceilalți medici investigați pentru suita noastră de articole —, ne spune dr. Gaube, este informarea. „Simpozioanele naționale de acupunctură nu pot suplini în totalitate nevoia de informare, nu pot aduce tot ceea ce este nou în domeniu pe plan internațional ; scopul lor fiind de a comunica și sintetiza preocupările naționale. Simțim nevoia măcar a unui buletin, dacă nu a unei reviste de specialitate, editat de către cercul de specialitate din cadrul Uniunii Societăților de Științe Medicale, cu rezumate și traduceri din literatură".

8700 de pacienți tratați la Herculane

Doctorul Bogdan Răileanu, medicul șef al stațiunii Herculane și acupuncturist de peste 10 ani, consideră că nu mai e de discutat despre avantajele acupuncturii, sînt prea de multă vreme demonstrate, în toată lumea ca și la noi în țară. Reactivarea acesteia cu atîta anvergură nu este o simplă modă, ci o inteligentă și bine chibzuită acțiune a medicinei internaționale, recomandată tot mai susținut de Organizația Mondială a Sănătății. Cu scopul de a se renunța la consumul exagerat de medicamente, stopînd astfel reacțiile lor adverse tot mai complicate și mai greu de stăpînit, față de eficiența lor terapeutică reală, dar și pentru a diminua investițiile financiare pe care le implică, atît din partea statului cît și a individului. Cu scopul de a obține aceleași rezultate medicale cu mijloace mai simple. Practic, și în țara noastră a luat un start destul de bun, prin pregătirea postuniversitară, la București, a tot mai mulți medici ; ei se întorc acasă și încep să aplice. „Unde lucrurile ni se par a fi încă nerezolvate, contrar tendințelor de pretutindeni și necesităților din rețeaua medicală, sînt în învățămîntul universitar. Nu este suficientă doar pregătirea postuniversitară, durata cursurilor neputînd fi prea îndelungă ; medicul are nevoie încă din start de un bagaj de cunoștințe în tratamentele naturiste, homeopate și tradiționale, în general. Sînt o parte a medicinei, achizițiile ei de-a lungul veacurilor o parte a istoriei medicinei și nu pot fi ignorate, fără stăpînirea lor nu poți deveni un medic complet. O lume întreagă medicală se preocupă azi de explicarea științifică, pe baza cuceririlor medicinei moderne și clasice, a mecanismelor de acțiune ale acupuncturii. Mă refer, precizează dr. Răileanu, de pildă la capitolul **neurocibernine**, care explică deja o parte din efectele acupunctice, capitol dezvoltat în literatura mondială. De asemenea, mă refer la capitolul de biofizică, unde sînt înregistrate, la ora actuală, niște date concrete în legătură cu obiectivarea bioelectrică a punctelor de acupunctură, cercetări efectuate în străinătate cît și la noi, pe care un absolvent în medicină este obligat să le cunoască. Iar pentru asta ar trebui să i se predea. Dacă ne întoarcem la aspectele activității practice avem suficiente elemente pentru a justifica studierea și aplicarea metodei. În Herculane — prima dintre stațiunile balneoclimatrice care a abordat acupunctura, încă acum 10 ani — s-au înregistrat 8 000 bolnavi din țară și aproximativ 700 de peste hotare, tratați astfel. Sînt tot mai multe solicitări, așa încît anul trecut am mai trimis la pregătire încă doi medici, ajungînd să fim acum 4 acupuncturi, și intenționăm să înființăm și un cabinet cu plată în policlinică. Stațiunea este foarte potrivită, are un dat în plus pentru a obține efecte dintre cele mai bune în tratamentele acupunctice, avînd un climat deosebit, cu aeroionizare negativă foarte ridicată, la care se adaugă efectele benefice cu apă termominerale sulfuroase, cunoscute ca agent redox important. Pe această direcție încercăm să fundamentăm teoretic și practic ideea că acupunctura practicată într-un aport crescut de aeroioni negativi pe cale respiratorie și al unor electroni liberi prin acțiunea sulfului termal asupra glutationului, este deosebit de eficientă. În aceste condiții, teoretic, rezultatele fiind sinergice.

— În ce afecțiuni aplicați?

— Fiind o stațiune în special cu profil reumatismal, iată și paleta de afecțiuni pe care o tratăm, în special, dar ne ocupăm și de altele. Ceea ce aș vrea să mai subliniez este faptul pozitiv că la noi în țară s-a statuat ca numai medicii să practice acupunctura, ceea ce e foarte important. În alte părți, ca de pildă în Statele Unite ale Americii, putînd s-o facă și alte persoane. Este nevoie însă de o gîndire și de o analiză medicală, de o urmărire a efectelor pe care numai acesta este avizat să le împlinească. Acupunctura, ca orice act medical, se face numai cu constiință profesională și cu o bună pregătire de specialitate.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Va trebui să vorbim și despre o școală

Avem o acupunctură redutabilă, cu realizări de vîrf, uneori unicate pe plan mondial, cu profesioniști serioși. Nici nu-i de mirare că, așa stînd lucrurile și dată fiind tradiția noastră în materie, poate mai veche decît se crede (cum poate fi explicată împunsătura aplicată animalelor la umflături? Dar trasul de apă-cate?), mediei și studenți străini vin în România pentru a învăța acupunctură. N-o fac din curtoazie și nici din dorința de a călători. O fac pentru că, realmente, experiența pe care o deținem în acest domeniu poate servi drept exemplu.

În ultimii ani, această terapie eficace și ieftină a cîștigat și cîștigă teren. Centrul de perfecționare a personalului sanitar superior, condus cu competență și neastîmpăr de doctorul Ioan Teleianu, a contribuit decisiv la afirmarea acupuncturii, recomandîndu-se ca o gazdă gîjuită pentru cei dornici, tot mai mulți la număr, să deslușească tainele metodei în discuție. E de semnalat un important pas înainte: acupunctura a încetat să mai fie privită ca o cenușăreasă, înmulțindu-se numărul cabinetelor de specialitate existente în teritoriu. La Galați, de pildă, funcționează (sub conducerea doctorului Virgiliu Băgu) un adevărat „spital" de profil, cu rezultate mai mult decît încurajatoare.

Cu toate astea, în pofida unor progrese notabile mai sînt multe de întreprins. Înființarea unui centru metodologic, fie el numai de acupunctură, fie el de medicină naturistă, incluzînd și metoda respectivă, ar duce la o omogenizare a tendințelor existente, la elaborarea unei linii directoare, obligatorii pentru toți practicanții. Se impune, de asemenea, însumarea tuturor acestor eforturi, puse fără excepție în folosul sănătății publice, sub egida unei societăți naționale, cum se întîmplă în multe țări ale lumii, unele dintre ele fără tradiția și rezultatele noastre în materie.

Socotim că a venit momentul, depășindu-se faza de început, de tatonare a activității, ca metoda să-și găsească locul în programa de învățămînt superior. Pătrunderea acupuncturii în facultatea de medicină, sub forma unui curs măcar facultativ, în anii mari, n-ar aduce decît beneficii, în condițiile în care terapia de care ne ocupăm și-a dovedit, concret, viabilitatea, ameliorînd și vindecînd, precum și în condițiile în care, reiese clar din datele înfățișate, există în rîndul studenților și al medicilor tineri un mare interes.

Sînt acestea doar cîteva propuneri pe care le înaintăm forurilor în măsură să hotărască. Nutrim speranța că o vor face neîntîrziat, multiplicînd astfel mijloacele de înfăptuire practică a politicii partidului și statului de asigurare a sănătății oamenilor muncii.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Deci, se putea!

Într-o zi ni s-a adresat un copil, un adolescent, subțire ca un lujer și palid ca o plantă crescută cu prea puțin soare. Era trimis de Policlinica de copii „Caraiman", de dr. Valentina T., un medic devotat copiilor și un suflet ales, pentru a-l ajuta. A-l ajuta în ce? Copilul acesta, Dumitrescu V. Nicolae, a crescut de la 2 săptămîni prin leagăne și case de copii, deși are ambii părinți. Întîi l-a părăsit tatăl, părăsind-o pe mamă, apoi mama, refăcîndu-și viața. (Așa se zice, parcă?!). Viața ei, deoarece viața lui, a copilului e incompletă. Este acum „elev al Casei de copii școlari nr. 12", cum ne scrie, unde învață o meserie, o învață cu sîrg, atîta cît îi permite sănătatea. Dumitrescu V. Nicolae este bolnav de hepatită cronică agresivă și doctorița de la „Caraiman" i-a prescris o cură balneară, unde n-a putut să ajungă neftind major și pentru care nu i s-a acordat dispensă de către forurile medicale, unde a cerut. Pentru asta s-a adresat revistei și l-am ajutat s-o obțină. (Deci, se putea!) Ne trimite mulțumiri emoționante și o poezie, încă stîngace, pe care și-a dedicat-o sieși, „Lui N.D. un copil". Mulțumește, de asemenea, bunicii din partea mamei, diriginței Kenia Oprean-Cristina și casei de copii „care m-au salvat". **(C.I.A.)**

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

● **„Mă numesc Gheorghe Vulpe, domiciliat în Iași, strada Vitejilor nr. 9, bloc 5 D 6, etaj 1, apartament 3.** Vin la dv. să vă rog să publicați rîndurile mele. Aici, la clinica O.R.L. din Piatra Neamț, condusă de dr. Androne și dr. Crețu Gheorghe, am fost tratat în 20 de zile de surditate — hipoacuzie gravă de percepție — redevenind omul de odinioară în stare să se bucure de viață, după tratamentul și îngrijirile care mi s-au dat. Pe lîngă medicamentele administrate, la grabnica mea însănătoșire a contribuit și acupunctura. Iată de ce vă rog să transmiteți mulțumirile mele acestui minunat colectiv de oameni din cetatea sănătății Neamțului!"

● **Consiliul popular municipal Focșani** confirmă veridicitatea faptelor sesizate de Stoica Constantin privind starea complexului alimentar din cartierul Bahne. S-au luat următoarele măsuri: laptele și produsele lactate se vor distribui numai în incinta unității la raionul de brînzeturi și mezeluri; s-a interzis intrarea mașinilor care aprovizionează unitatea pe aleea din fața magazinului, descărcarea produselor realizîndu-se prin curtea unității.

● Un insistent apel primim din partea lui **Mircea Tredic din Cluj-Napoca, strada prof. Clorțea, bloc H, apartament 77, telefon 951/87924**: soția lui, bolnavă, are extremă urgență de un medicament pe care nu reușește să-l mai găsească: **Aldacione 50 Salfucin !!**

● **Aurelian Popescu din Ploiești, strada Tudor Vladimirescu nr. 37,** propune, pornind de la importanța bicicletei în viața noastră cea de toate zilele, înființarea în orașele mari a unui „Ciclo-service" — unde să se formeze, cît mai au încă de unde învăța meserie, noi meșteri. „Particulari — comentează Aurelian P. — mai sînt, dar și aceia puțini, și cer pentru un spălat, gresat și cîteva bile preț de o jumătate de bicicletă".

● **Consiliul popular al sectorului 2** ne comunică soluționarea favorabilă a cererii Sorinei Tatiana Iliescu: începînd cu luna iunie a.c. a fost încadrată la cooperativa „Metalica" pe post de economist.

● „Mă adresez revistei „Flacăra" cu rugămintea de a publica cîteva rînduri despre nefericita întîmplare petrecută în urmă cu peste 3 luni. Fiul meu, Aldea Ștefan, în vîrstă de 47 de ani, bolnav mintal, a dispărut în timp ce ne aflam împreună la Comisia de expertiză medicală a municipiului Ploiești. De atunci toate încercările de a afla ceva despre el au fost zadarnice). **(Aldea Tudor, comuna Colceag, județul Prahova)**

● „În anul 1982 am comunicat întreprinderii de gospodărie comunală din strada Cavafii Vechi o propunere pentru unele îmbunătățiri constructive la pubelele de ridicare a reziduurilor din curțile cetățenilor — și anume, fixarea unui cerc de cauciuc în jurul inelului de fier de la baza pubelei. Din 1976 eu am aplicat acest procedeu pubelei mele, menținîndu-se și în prezent într-o stare foarte bună, în vreme ce vecinii mei le-au schimbat de două ori în acest interval. Întreprinderea de salubritate înțelegînd că dacă s-ar introduce pe scară largă aceste modificări s-ar reduce cu 50 la sută consumul de tablă, s-ar ușura manipularea, s-ar atenua zgomotul ș.a., a intervenit la întreprinderea furnizoare „Metalurgica" care în 1982 a executat 100 de bucăți pubele după modelul îmbunătățit. Au trecut de atunci doi ani și constat că lucrurile au stagnat. Mă întreb de ce? **(Rusu Vasile, strada Ioan Neculce 73, sector 1, București)**

● **Consiliul popular al municipiului Satu Mare** ne face cunoscut că s-a soluționat favorabil cererea Ecaterinei Feiszes aprobîndu-i-se în ședința comitetului executiv din 20 iulie a.c. autorizația de funcționare pentru meseria de croitor îmbrăcăminte femei.

● „Sînt născut în comuna Perieți, județul Ialomița, localitate unde merg și în prezent adeseori. În această parte a țării apa nu este bună de băut. Prin '62 s-au făcut forări și s-au întemeiat cișmele care asigurau apa necesară consumului. În '75 însă satul a fost inundat, fiind inundat și puțul de mare adîncime, astupîndu-se izvoarele care-l alimentau. Înțelegeți deci că problema nr. 1 a satului rămîne lipsa apei potabile! De aceea, vă rog în numele consătenilor mei să ne ajutați în găsirea unei soluții care să rezolve această spinoasă problemă." **(Bucur Răducanu, București)**

● Primim din **comuna Sercaia, județul Brașov**, următorul apel: să fie ajutați în redeschiderea trecerii de nivel — care făcea legătura între două sate — Piersani și Vad — scurtînd drumul cu 10 km — trecere desființată de Regionala de căi ferate Brașov în 1977. De menționat că drumul în cauză este și acum pietruit și neted, cu șanț pînă la trecerea de nivel pînă în șoseaua națională. În toată perioada existenței sale — 1944—1977 — nu s-a produs nici un accident. Tocmai de aceea oamenii se întreabă de ce primesc același invariabil răspuns la numeroasele lor sesizări — „nu se poate" cînd vreme lucrurile au dovedit, în timp, că se poate!

● **Ministerul Sănătății**: „În legătură cu realizările conferențiarului Pavel Petcu din Cluj-Napoca, vă informăm că produsul ADENOSTOP este în curs de autorizare și înregistrare la Ministerul Sănătății. Față de publicitatea ce i s-a făcut atît autorului, cît și preparatului, considerăm că prin realizarea acestui medicament în cadrul Facultății de farmacie din Cluj-Napoca nu se vor putea satisface solicitările din partea bolnavilor, fapt pentru care în discuțiile purtate cu tov. Pavel Petcu ne-am exprimat opinia ca să predea tehnologia cît mai curînd întreprinderii de medicamente „Biofarm", care de altfel este și titularul de brevet".

● „În legătură cu nota publicată de dv. în „Flacăra" din 27.07.1984, fiul 23, vreau să arăt că ea cuprinde o serie de neadevăruri prin omisiune, susceptibile de a crea confuzii dăunătoare subsemnatei. Astfel, din acele rînduri ar rezulta că „m-aș fi aflat singură în turnul unui cetățean turc". O, nu este vorba, pur și simplu, de un turist străin, ci de un prieten al soțului Diaconescu Cornel, devenit ulterior prieten al familiei; acest „turist străin" este un om în vîrstă de 60 de ani și era însoțit atunci de soția sa; împreună cu mine și soțu Stoiber se mai afla o prietenă de-a mea, care de asemenea participa la discuții absolut firești între cunoștințe apropiate; subsemnata nu mă aflam în barul de zi al hotelului „Alcoor", așa cum se arată în notița dv. ci în holul hotelului, așteptînd să servim masa. De altfel, la ora cînd a venit miliția barul de zi era închis, astfel că nu mă puteam afla în acel bar". **(Ady Diaconescu, București, strada Tudor Arghezi nr. 17, sector 5)**.

● **Consiliul orășenesc al sindicatelor Curtea de Argeș** ne anunță că s-a rezolvat favorabil sesizarea Vioricăi Sibiceanu în sensul că i-au fost asigurate condiții pentru a urma cursurile serale la liceu, stabilindu-se de către conducerea oficiului PTTR, de comun acord cu petenta, ca după reintoarcerea din concediul de maternitate să lucreze în continuare la masa de verificare.

● **Miron Eugen din Suceava, strada Mărășești nr. 34, bloc A 6, scara B, apartament 3**, și-a cumpărat un termostat de la magazinul „Bucovina". L-a montat la frigider, care frigider după două zile s-a defectat. Consultînd un specialist i s-au adus următoarele precizări: noul termostat cumpărat era defect din fabricație iar cauza care a dus la defectarea agregatului a fost tocmai acest termostat defect. Costul reparației agregatului este 1 640 lei — al termostatului doar 145 lei! „Din cauza unui control superficial — comentează M.E. — întreprinderea mecanică Sadu a livrat către stat acest termostat defect din cauza căruia trebuie să plătesc 1 640 lei. De ce să nu plătească cel care a dat drumul spre comerț unui asemenea instrument de măsură, fără a-l controla în prealabil dacă funcționează sau nu?"

● **Cooperativa de invalizi „Cartonajul"**: „În legătură cu articolul apărut în nr. 1 518 din 20 iulie 1984, cu titlul „Suflet de butelie" vă facem cunoscut că în urma discuțiilor purtate cu soții Cornelia și Miclos Demeter, butelia a fost restituită tovarășei Anastasiu Elisabeta. Vă mulțumim pentru sprijinul pe care-l acordați cetățenilor, asigurîndu-vă că vom prelucra cazul cu tovarășii de muncă ai familiei Demeter."

● „Subsemnatul **Lăcătușu Decebal, domiciliat în Drobeta—Turnu Severin,** cu respect vă aduc la cunoștință următoarele. În ziua de 5 iunie 1984 am căzut, suferind fracturi la claviculă și umăr. Am fost internat la urgență și apoi imobilizat în ghips, beneficiind de 44 de zile concediu medical. Cînd am vrut să-mi ridic drepturile bănești de la T.C.M.M. Mehedinți — Valea Copcii, unde lucrez, directorul, ing. Bădulescu Ion, mi-a spus că nu mi le plătește deoarece nu aprobă Direcția muncii. M-am adresat atît Direcției muncii cît și Consiliului județean al sindicatelor de unde mi s-a precizat că întreprinderea este obligată să-mi plătească acest concediu și chiar au telefonat numitului director care la telefon a spus da, iar mie cînd m-am prezentat din nou la d-lui, mi-a spus nu! În această situație se află și fratele meu, Lăcătușu Dragoș, operat, cu 29 zile c.m." Rugăm întreprinderea să nu mai poarte omul pe drumuri și să-i rezolve cererea.

● „De o săptămînă port în portbagaj două cauciucuri uzate pe care trebuie să le predau Întreprinderii de recuperare și revalorificare a produselor refolosibile, fără însă să pot, cel puțin, să stau de vorbă cu vreun gestionar. Am fost în B-dul 1 Mai, Prelungirea Ghencea, Cotroceni, Polizu, trasee pe care am întîlnit mulți alți conducători auto aflați în aceeași ipostază. Ne întîmpinau doar niște bilețele de genul: „nu avem bonuri pentru anvelope!" Faptul că nu pot intra în posesia bonului de predare a anvelopei vechi face să nu mă pot încadra în prevederile de a circula numai cu cauciucuri bune, fiind pasibil de pedeapsă. Oare această întreprindere nu are obligația de a se încadra în prevederile Decretului 1483.05.1984?!" **(ing. Cocea Radu, București, strada Pașcani nr. 3)**

● **I.T.S.A.I.A. Brăila** ne anunță că i s-a aprobat transferul în interes de serviciu lui Bumbac Radu, la Industria laptelui Brăila, revenindu-se astfel la măsura inițială luată de conducerea întreprinderii, de desfacere a contractului de muncă.

● „Am citit în „Flacăra" nr. 25 a.c. rugămintea lui Supuială Călin Dan din comuna Hălmagiu nr. 119, județul Arad în legătură cu procurarea cursului de stenografie al profesorului Bosianu din București. Întîmplător l-am cunoscut pe acest distins cărturar, filolog și filozof, nepot al lui Eli Bosianu, cel care în 1861 publica primul tratat de stenografie din România și care introducea, pe vremea lui Cuza, pentru prima oară stenografia în parlamentul Țării Românești. Profesorul Bosianu este, de asemenea, și autor al unor metode moderne cu valoare de premieră în materie de scriere și dactilografiere rapidă. De aceea cred că reeditarea cursului de stenodactilografie al profesorului Bosianu, în condițiile vieții moderne ar fi mai mult decît o necesitate. Pînă atunci, îl asigur pe cel care mi-a amintit cîte lucruri frumoase și utile am învățat de la prof. Bosianu, că îi voi trimite cursul solicitat în cel mai scurt timp". **(Adriana Sîrbu, București)**

● **Ion Suciu din Cluj-Napoca** ne trimite următoarea notiță: „În „Flacăra" nr. 38 din 23 septembrie 1983 Consiliul popular al municipiului Cluj-Napoca răspundea următoarele: în luna iunie o furtună puternică a doborît un arbore din parc, care, în cădere, a provocat răsturnarea statuii lui Liviu Rebreanu". În realitate, în luna martie '83 muncitori ai administrației parcurilor au doborît un plop scorburos care, pentru că nu i-au dat corect înclinarea de cădere, a venit cu vîrful peste statuia lui Liviu Rebreanu, răsturnînd bustul la pămînt și deteriorînd soclul acesteia. În ce au constat reparațiile zise „provizorii"? În așezarea pe soclu a bustului care pînă atunci era la dispoziția copiilor!" „Viitorul apropiat" pentru a se executa lucrările de reparații definitive încă nu a sosit, cu toate că de atunci a trecut peste un an.

● „În ziua de 28.07.1984 mi-am cumpărat de la „Cocor" o cămașă produsă de I.C. Suceava. De cum am îmbrăcat-o, frumoasa mea cămașă și-a lăsat pe pielea mea și pe maieu, întreaga ei culoare albastră. Oare pioala ce a căzut în acea zi să fie vinovată sau cei care au semnat și confirmat de calitatea ei?! Pe etichetă era scris: articolul — Tina; model — 66930, comanda 609; mărimea — 37/1; data fabricației — 7/1984; stas nr. 11-29423/77; CTC — nr. 24". **(Vlăsceanu Florea, strada Stejarului nr. 52, comuna Voluntari, sectorul agricol Ilfov).** Să sperăm că înarmați cu aceste date se va găsi urma celui vinovat!

● **UJECOOP Dîmbovița** ne confirmă că s-au rezolvat solicitările lui Callanu Horia urmînd ca acesta să primească retribuția de la cooperativa Blejești Teleorman, unde s-a executat efectiv producția. Cooperativa Ciocănești a primit dispoziție de la conducerea UJECOOP Dîmbovița să vireze suma încasată de la schela Videle, la cooperativa Blejești. Astfel șirul încurcăturilor s-a încheiat, mulțumind și noi celor care le-au dat de capăt!

● **Elena Gherasim din Rădăuți, strada Oborului nr. 4, județul Suceava,** caută o carte despre inițierea în croitorie. Cum prin librării n-a găsit nimic de acest gen, propune edituri cuprinderea și a unor asemenea cărți practice în planurile editoriale.

● Deoarece are mereu dubii în privința calității berii care i se oferă în comerț, fiindu-i imposibil să distingă sortimentul, din cauză că etichete lipsește cel mai adesea, **Mihai Banu din București, str. 1 Decembrie 1918, nr. 39 A, Bl PM 73, Sc. A, Et. 6, Ap. 39, sec. 3,** propune ca această băutură să fie diferențiată prin culoarea diferită a capsulei pe care ar putea fi imprimate și alte detalii. În acest fel ar fi scutiți și vînzătorii de eventuale matrapazlîcuri cu care, de ce să nu recunoaștem, cochetează destul de des.

● „În data de 28.07.1983 am comandat lui Adalbert Kiss, reprezentantul UJECOOP, secția Prestări din Satu Mare, niște jaluzele, conform foii de comandă nr. 21/28.07.1983, pentru care am plătit și un acont de 400 lei. De atunci, tot dau telefoane, scriu scrisori și mă uit pe fereastră în așteptarea jaluzelelor, căci nimeni nu-mi răspunde" **(Ion Vlăduță, str. Padina, nr. 12, Bl. 53, Sc. A, Et. 1, Ap. 8, Ploiești).** Vorba oșanului, alesta ori le migălește, ori le prăbălește! Noi sperăm totuși că acel act încheiat nu e fals și că superiorii meșterului îl vor sili să-și țină cuvîntul.

● **Dumitru Teodorescu** din **com. Smeieni, jud. Buzău,** căruia în luna mai i-a dispărut fiul Vasile Teodorescu, în vîrstă de 19 ani, șaten, înalt de 1,75 m, îi roagă pe cei în măsură să-i dea o mînă de ajutor. Ultima dată a fost văzut în trenul București — Alba Iulia. Cine poate da relații e rugat să-l anunțe pe semnatar.

● „În conținutul unui borcan cu gem de gutui am găsit și niște simburi de prune. De pe etichetă nu se poate deduce că ar fi vorba de un amestec. Aș fi vrut să-l întreb direct pe cel care l-au produs dar din emblemă n-am putut deslușl decît Hațeg. Vă trimit doar eticheta, pentru că simburii i-am sădit, în speranța că va crește un pom gata altoit care să rodească gutui și prune" **(Constantin Rizoni, str. Simion Bărnuțiu, nr. 6, Sebeș, jud. Alba).** Dumnevoastră sînteți un om fericit, alții au găsit cloburi!

Pagină realizată de GEORGETA ȘTEFANESCU

Poșta redacției

Eugen Ionescu — București: Pentru cadrele didactice sporul de vechime ce se acordă în prezent, potrivit legii, va fi cuprins în continuare în retribuția tarifară, cotele procentuale la care face referire în afara retribuției tarifare, sînt: 3—5 ani = 3%, 5—10 ani = 4%, 10—15 ani = 5%, 15—20 ani = 6%, peste 20 ani = 7% ● **Elena Nicolae** — Rucăr (Argeș): Dacă unul dintre urmași pierde dreptul la pensie, ceilalți primesc în continuare partea de pensie ce li s-a cuvenit pînă la acea dată ● **Mircea Barbu** — București: 1) În situația dv. nu a constituit obligativitate; 2) într-adevăr trebuie să așteptați ● **Aurelian Lascu** — Reșița: S-a procedat conform legislației în vigoare ● **Bucur Chivu** — Ploiești: Vă sfătuim să vă continuați școala ● **Nicolae Misăilescu** — Polovragi (Gorj): Conteză de la data depunerării ● **Elena Cristea** — Răpsig (Arad): Luați legătura direct cu foștii proprietari ● **Gheorghe Românu** — Răcăsdia (Caraș-Severin): La UJCAP — Caraș-Severin ● **Doina Popeci** — București: Acordarea concediului fără plată este de competența conducerii unității, care poate aprecia temeinicia motivelor pentru care a fost solicitat concediul ● **Alexandru Deaconescu** — București: Nu reiese clar la ce fel de pensionare vă referiți ● **Maria Stănică** — Gura Văii (Mehedinți): Atribuțiile și sarcinile de serviciu ale laboranților de farmacie sînt prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare a oficiilor farmaceutice ● **Ion Fiță** — Cîmpulung (Argeș): Se calculează la retribuția pe care o aveți ● **Agripina Biru** — Tg Jiu: Numai prin acțiune judecătorească ● **Toader Brodea** — Bălăbănești (Galați): Adresați-vă Ministerului Educației și Învățămîntului ● **Radica Teodor** — București: Funcțiile didactice se ocupă prin repartizare sau concurs. Pentru a participa la concurs în vederea ocupării unui post didactic în București, pe lîngă condițiile de studii și vechime, candidații trebuie să aibă și domiciliul stabil în Capitală.

MARGA NEDELEA

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.**

Orice ai face, fă cît poţi mai bine

TIMP LIBER

• Înştiinţare de plată • Sucuri pentru fumători • Ciupercă record •

Tot felul

Victor Gorduza de la Muzeul judeţean Maramureş ne scrie că expoziţia de minerale, conţinînd 65 de piese reprezentative pentru bazinul Maramureş, după ce-a fost deschisă la Graz, s-a mutat la Viena, urmînd ca pînă în 1985 să ajungă la Klagenfurt. Cum nu prea avem drum pe la Naturhistorischen Museum, aşteptăm expoziţia şi la Bucureşti. ● **Tache N. responsabilul punctului alimentar Piscu Negru din judeţul Argeş se arată a fi unul dintre cei mai destoinici gestionari. În plin vîrful muntelui omul pune la cale o aprovizionare desăvîrşită. Clientela este formată numai din muncitori forestieri şi urşi** ● Moş Pavel Farago, pensionar din Cernei, judeţul Arad, ne scrie că a primit o **înştiinţare de plată asupra veniturilor din căruşie pe anul 1984 pe motiv că „are doi trăgători şi căruţă", meserie pe care o** exercită în baza autorizaţiei de funcţionare sau în mod ocazional. Pentru aceasta ar trebui să plătească 2 220 lei. Numai că dînsul n-a scos autorizaţie şi n-a făcut niciodată căruşie. Doar Circumscripţia financiară trebuie să-şi facă ordine în hîrtii sau în intenţii. ● **Unul culegea castane şi altul de pe sub pom îi întrebă — Sînt mari castanele ? — Cele mari da, cele mici nu prea, răspunde cel de pe cracă.** ● **Pe riul Motru, în zona Baia de Aramă se pescuieşte şi cu undiţă şi cu exploziv.** ● În urma notei apărută în revista noastră Secţia de Exploatare Telefonie Interurbană ne comunică faptul că dificultăţile întîmpinate la informaţiile 030 au cauze obiective. Oricum, conducerea D.G.P.Tc a aprobat trecerea acestui serviciu pe instalaţii moderne de calcul electronic. Lucrarea va fi predată în trimestrul IV 1985. Ni se mai comunică faptul că supraveghetoarea 3, pe nume Aneta Radu, a fost sancţionată disciplinar iar cazul a fost prelucrat întregului personal. Ne bucurăm pentru promptitudinea răspunsului dar ne pare rău de sancţionarea femeii, întrucît nu modul în care a răspuns supraveghetoarea 3 constituia o problemă, ci faptul că bietul abonat sună la 030, aude tirlitul şi nu-i răspunde nimeni. ● În perioada 1 ianuarie — 1 august la Oficerul stării civile din Baia Mare s-au înregistrat 730 de certificate de căsătorie. Cele mai multe au rămas valabile. ● În magazinele bucureştene găsiţi spre vînzare cîntare cu care puteţi constata cu cîte kilograme aţi slăbit în ultimul timp. Fiecare cîntar arată altă greutate nu numai în funcţie de proprietar, dar şi pentru un sac de 50 de kilograme. ● **De la Focşani a plecat la export primul vagon conţinînd zmeură de pădure. Inspectoratul silvic judeţean le pregăteşte şi pe celelalte.** ● **La Iaşi A.E.I.A.C C.P.S. Holboca desface sucuri naturale cu aromă de zmeură. În unele sticle se mai găsesc şi chistoace de ţigări. Ce rezultă e o băutură răcoritoare destinată fumătorilor.** ● În cartierul Mănăstur din Cluj-Napoca, într-un frigider Fram abandonat a fost găsit un copil decedat. După cercetări s-a descoperit că pustiul se jucase de-a v-aţi ascunselea şi se blocase înlăuntrul aparatului. ● Pe Şoseaua Pantelimon nr. 208 funcţionează o Plăcintărie în care nu intră nimeni, în ciuda plăcintelor care se usucă. Fiind alături de o berărie şi o cofetărie şi într-un punct mai puţin comercial, mai rămîn doua solutii, ori se desfiinţează, ori se reprofilează. ● La unul dintre cele mai frumoase restaurante din Bucureşti, pe numele său Tei, din zece mese cel mult patru sînt ocupate. Şi cu toate acestea unii ospătari se plîng de prea multă alergătură. ● În Cîmpia Turzii, cei 27 418 locuitori deţin peste 30 000 de librete de economii. Bineînţeles că toţi visează să cîştige autoturisme. La magazinele de cafea găseşti cacao la pachet, dar pachetul mai conţine şi altceva. Ciocolata face aceeaşi figură, de roman polităst în pachet cu manualul lăcătuşului. ● Întreprinderea de tricotaje din Huşi a creat în acest an 186 de noi produse, dintre care 130 sînt pentru export ● Iată ce spune Miroea Uţa, preşedintele consiliului unic Codăeşti, judeţul Vaslui : **„Finul costi se află la o mare distanţă de locul de depozitare iar C.A.P. nu are utilaje. Dar de ce să n-o spunem, e şi o problemă de slabă organizare. Am stabilit sarcini concrete pentru această săptămînă, inclusiv pentru acei care răspund de activitatea din zootehnie (tovarăşii Vasile Simion — primar şi Vasile Bujor — preşedinte C.A.P.) care se vor ocupa de depozitarea tuturor furajelor din cîmp care, practic, împiedicau dezvoltarea plantelor pentru următoarea coasă".** O plantă le împiedică pe celelalte şi-un om îi încurcă pe cellalti. Numai vacile nu încurcă pe nimeni şi aşteaptă de mîncare. ● Toate autoturismele trebuie echipate cu şorturi antinoroi, ceea ce înseamnă că au fost inventate şi soselele cu nămol. Dacă acestea au fost brevetate, de ce nu s-or adapta si constructorii Oltcit-ului, ca să nu-i mai alerge pe posesori pe la Automecanica. În ceea ce-i priveşte pe producătorii de Fiat 1 800 şi Renault 16, le vom transmite prin intermediul revistei ● Cine o fi achiziţionat pentru desfacere în magazinele noastre casetele AGFA supercrom nu prea ştia că la noi sînt puţini posesori de casetofoane care pot folosi aceste casete cu un randament superior. ● Fierma apicolă Mogoşoaia, condusă de inginerul Dumitru Popescu, a recoltat în acest sezon 51 de tone de miere. Vine o toamnă mai dulce. ● La autogara din Iaşi s-a deschis un nou şi modern bufet. Acum arată bine. Să vedem ce-o mai fi după ce mai trec două luni de mers cu rata. ● La bufetul din Căciulaţi (Sectorul agricol Ilfov) se vinde bere la halbă. În fiecare halbă între bere şi semn mai încape o jumătate de halbă ● Întreaga producţie a fabricii de mobilă din Blaj a fost solicitată la export. Cam multe vor şi străinii ăştia ● **La Dumeşti, Tg. Frumos, Brăeşti, Ţibăneşti şi Bosia, în judeţul Iaşi, pajiştile arată de parcă ar fi cultivate cu scaieţi. Din cauza spinilor înalţi, iarba nu mai poate fi păscută.** ● **La Mogoşeşti, în acelaşi judeţ, ţăranii se duc cu mare plăcere la căminul cultural. Acesta este o instituţie pe măsura denumirii sale.** ● Din materiale recuperabile Cooperativa meşteşugărească „Precizia" din Arad a introdus în fabricaţie un nou produs : fermoarul din P.V.C. În sfîrşit, vom avea fermoare din plastic. ● La Podul Băneasa din Capitală funcţionează un restaurant care mai are şi o pizzerie. În pizzeria cît un hangar se produc cîteva pateuri şi un singur sortiment de pizza. Şi ăla de culoarea vîntului turbat. Gustul e fără gust. ● Pentru geologi : La Deva a fost omologat prototipul instalaţiei de foraj geologic F.G.-1,2 M. Cu ea se pot executa lucrări în subteran, în mediul neexploziv şi se poate folosi la forări pînă la 250 m adîncime. ● **Aproape 10 000 de zile a lucrat în subteran minerul Gavril Nan de la Exploatarea minieră Rodna, judeţul Bistriţa-Năsăud.** ● Cooperativa agricolă din Cîlnic, judeţul Alba, a obţinut cea mai mare producţie medie de orz la hectar. Cei din Fărău n-au obţinut nici jumătate din cît au scos ţăranii din Cîlnic. Drept pentru care se şi pregătesc ca pentru această toamnă să se interpreteze cunoscuta fabulă Greierele şi furnica. ● În curtea Bisericii Negre din Braşov resturile menajere îşi fac stagiul şi apoi sînt evacuate de cei de la gospodărirea oraşului. ● Popasul turistic Dîrste a primit Diploma de onoare pentru dotare şi servicii ireproşabile. Diploma are oarece valoare pentru că a fost decernată de „Europa Camping Caravaning". ● Micii pompieri din Albac (judeţul Alba) au cîştigat finala pe ţară (desfăşurată la Tîrgovişte) a marelui concurs numit **Prietenii pompierilor.** Dacă între cei mici există prieteni, de bună seamă că mai există şi duşmani inocenţi ai pompierilor. Aceştia n-au participat la concurs. ● Revenim : Esenţele de diferite fructe produse la Găeşti au toate mirosurile posibile, mai puţin de fructe. ● Simbătă, 11 august, pe programul 1 al televiziunii a fost difuzată o emisiune de romanţe, realizată de Florentina Satmari. Imaginea a fost sincronizată cu sunetul de parcă melcul voia să ţină pasul cu iepurele. ● La Curtici încheierea recoltării grîului a fost marcată prin organizarea serbării populare **Spicul de aur.** Înainte era obiceiul cununii pe care multă lume l-a părăsit de parcă ar fi împiedicat producţia la hectar. ● **Între orele 2 şi 3,30 din Piaţa Unirii nu mai pleacă nici o maşină de noapte. Facem această precizare cu gîndul la tipografii care termină lucrul nu în funcţie de mersul autobuzelor I.T.B. ci în funcţie de mersul evenimentelor pe ciob.** ● Ca să nu mai fie înşelat, I.T.B.-ul nu vinde decît bilete cu două capete. Cine vine din provincie musai are nevoie de două călătorii. ● S-au împlinit 100 de ani de la înfiinţarea Institutului meteorologic din România. De cînd cu discuţiile despre perioada glaciară, acesta anunţă vremuri din ce în ce mai grele. ● Comuna Mihăileni din judeţul Botoşani are anual o producţie-marfă industrială de peste 15 milioane lei Bună treabă şi bani buni ies din industria acestei comune. ● Dinu Ciubotaru, şoferul C.A.P.-ului din Prisăcani, judeţul Iaşi şi-a fugărit autocamionul pe parcursul a 350 000 de kilometri fără să-i facă nici o reparaţie capitală şi fără nici un accident. Mare performanţă, dacă ne gîndim că drumurile de ţară te pun adesea la grea încercare. ● **Dramatică: Un ciobau din Scobinţi (jud. Iaşi) l-a încercat cu bricegul pe un alt ciobănaş, Gheorghe Maximoaia. Colegul său de turmă a decedat.** ● **Clubul muncitoresc din Cîmpia Turzii, deschis în anul 1945 a găzduit 1500 de spectacole.** ● **Mare ciupercă mare : Alexandru Băndean de la ferma nr. 3 a I.A.S. alui Bolduţ (judeţul Cluj) a stabilit un record mondial : cum mergea pe cîmp, iaca a dat peste o ciupercă mare, mare, mare. A ridicat-o şi-a pus-o în căruţă şi a dus recordul mondial în sat şi i-a cîntărit şi a reieşit că el are 14,5 kilograme. Recordul mondial nu era comestibil.** ● Începînd cu 1 august 1984 pe toate traseele din judeţul Maramureş a fost introdusă autotaxarea ● Fiind vară, cine e prins de înserare pe malul unui lac poate citi şi poezia următoare, primită la redacţie de la Liana : „Sărută-mi mînă / Sărută-mi ochi. / Sărută-mi gura / Sărută tot ce vrei / Căci va fi pentru întîia dată / Dar nu uita / O nu uita / Că nu mai sînt a ta / Ci-a altuia / Să nu te superi, da ?" Cîtă simţire, dar mai ales, cîtă miere !

CORNEL NISTORESCU ■

Nişte amăriţi

Din păcate, cu o repetabilitate îmbolnăvitoare, mulţi din cei ce vin în Cenaclul Flacăra şi ajung la un nume, la o anumită glorie, la un anumit succes, nu ştiu să-şi păstreze respectul faţă de publicul din care vin şi care îi face mari prin investiţiile morale şi prin opţiunile estetice ale scenei. Pînă alaltăieri erau nişte aspiranţi linguşitori şi blînzi, acum au devenit, sărmanii, nişte nume, adică nu numai că emit păreri personale — ceea ce nu ar fi deloc condamnabil —, dar nu mai acceptă rigoarea socială. Îi se pare deplasată orice încercare de ordine; şi dispreţul lor faţă de public merge pînă acolo încît pot apărea în faţa lui oricum : cu sandale grosolane pe piciorul gol, jegoşi, cu tricouri fără mineci şi cu subţiorile inundate de păr încîlcit şi de tulburi miasme. Amăriţii !, nu ştiu că odată întorşi la locurile lor de muncă propriu-zise din scena care-i lumina altfel, vor tînji după clipele cînd puteau ajunge artişti adevăraţi, curaţi, exponenţiali. Probabil îi va lua şi pe ei, ca şi pe atîţia veleitari, lipsiţi de elementara detentă a vocaţiei, aerul la fel de rău mirositor, ca şi subţiorile lor, al circiumii sordide. Vor cînta ce îi place nevestei şefului bucătar, vor linguşi pe merceologul din apropiere, se vor lăuda că sînt cei ce fuseseră — membri ai Cenaclului Flacăra —, vor trăi din amintirea aclamaţiilor minunaţilor suporteri ai efortului nostru, îi va bucura oricare ciubuc şi vor îmbătrîni mirîndu-se că n-au avut noroc. Şi poate nu vor înţelege, nici bătrîni, de ce artiştii adevăraţi rămîn pe scenă şi de ce ei, ca nişte borfaşi de port, ieşind prea mult din scenă să fumeze, să fure sau să bîrfească, s-au trezit deodată afară de tot din scenă. Mi-e milă de ei, în ciuda faptului că ei ştiu că au supravieţuit atîta timp însanităţilor lor faţă de public tocmai pentru că a existat atîta milă de ei. Aveau talent. Cînd cîntau erau frumoşi. Cînd pîuneau chitarele jos şi se întorceau spre locurile lor se retrezeau în ei pofta de furtişag, şmecheria şi mangla.

Trecătorule, care îi întîlneşti, fii atent cu buzunarele ! Dacă te vor ruga să te uiţi în sus spunîndu-ţi că se uită steaua din cer la tine, fii atent că în clipa următoare poţi să nu mai ai nici acte, nici portmoneu, nici aer. Chiar dacă nu-ţi vor subtiliza portmoneul cu stînga şi actele cu dreapta, aerul, precis, ţi-l vor lua cu subţiorile. Şi ce frumoşi erau cînd cîntau ! Îi place şi nevestei şefului bucătar de cîntecul lor... Păcat că acest frumos cîntec, care putea ajuta ca oamenii să fie mai buni, nu i-a ajutat şi pe ei să fie mai buni. Şi va deveni, prin revanşa grotescă a destinului, dintr-un cîntec ceresc un îmn de spălat vasele. Şi ce puţin le trebuia ca să rămînă ei înşişi : puţin mai mult respect faţă de public, puţin mai multă disciplină socială şi puţin mai mult tricou de-a dreapta şi de-a stînga umerilor. Îi privesc cu milă şi cu mîinile la nas.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Cronica şoselei

Un bilanţ cu care ne mîndrim

În domeniul drumurilor, al circulaţiei rutiere, ca în toate sectoarele vieţii economico-sociale, am pornit de la aproape nimic. Erau asfaltate doar şoseaua Bucureşti — Oradea şi alte cîteva porţiuni reduse scurte de drumuri, în partea de sud-est a ţării, unde interesele unui mănunchi de magnaţi, din interior şi din afară, cereau legături lesnicioase în principala zonă petroliferă a ţării. O călătorie cu maşina de la Bucureşti la Constanţa reprezenta o veritabilă aventură. În cel mai bun caz ea dura o zi lumină, pe o şosea predominată de hîrtoape, unde prafuI se ridica cel puţin pînă la nivelul unui coş de fabrică. Dacă reuşeau să ajungă la destinaţie, Fordul cu mustăţi ori, mai tîrziu, „BMW-ul Sport", aveau nevoie de un substanţial tratament pentru a-şi continua periplul pe drumul de înapoiere.

În zilele noastre sînt legate prin şosele cu asfalt toate oraşele ţării, al căror număr a crescut de cîteva ori faţă de 1938. Îmi stăruie în minte exemplul judeţului Braşov, unde toate, literalmente toate, comunele sînt legate de capitala judeţului prin panglici de asfalt. Dar şi multe alte judeţe sînt pe cale să atingă performanţa Braşovului. Zestrea puţinelor şosele asfaltate (semnalizare, poduri, viaducte, treceri denivelate etc.) era săracă, iar a celorlalte, bune datorită bogăţiei de gropi doar pentru eliminarea pietrelor din rinichi, era aproape inexistentă. Indicatoarele care arătau direcţiile spre diferitele oraşe, ori avertizau asupra unor pericole erau o rară avis. Pasajele peste sau sub calea ferată puteau fi numărate pe degete, aşteptatul la barieră fiind o practică curentă. Ce să mai vorbim de refugii, locuri de parcare, intersecţii amenajate modern ori de semafoare. Pînă la instalarea primului şi unicului semafor în Bucureşti, eveniment ce a avut loc prin anii treizeci şi ceva, poliţistul de circulaţie manevra cu mînă severă faimosul dispozitiv din lemn cu două inscripţii „stop" „liber" amplasat în intersecţia din apropierea actuale. Case Centrale a Armatei. Vai de cei care se încumeta cu maşina prin mahalalele sordide ale vechiului Bucureşti, mai ales după o ploaie odravănă ! Intrate în noroi pînă la osii, turismele puteau fi salvate doar cu ajutorul boilor.

Cît despre oraşele de provincie, ce să mai vorbim. Doar uliţa principală era în cel mai bun caz pietruită. În oraşele ceva mai mari, piatra de rîu ori cea cubică răsfăţa cîteva din străzile principale. În Iaşul de odinioară, oraş de circa 100 000 de locuitori prin '38, numai două străzi centrale erau asfaltate : Lăpuşneanu şi, parţial, Ştefan cel Mare, restul fiind pavate cu piatră iar cele mai multe cu... pămînt.

O reţea bine pusă la punct de străzi asfaltate, multe cu patru şi chiar şase benzi, pieţe largi, aerisite, intersecţii funcţionale, un sistem judicios de semnalizare electrică automată, dar mai ales splendida mobilare a străzilor şi bulevardelor cu blocuri a căror arhitectură îmbină armonios tradiţionalul cu modernul, sinteză a bunului gust românesc, reprezintă un peisaj caracteristic nu numai pentru Capitală şi reşedinţele de judeţ. El poate fi întîlnit în toate oraşele, unele din ele în trecut tîrguri bîntuite de tristeţe şi mizerie.

M-a minunat Fălticenii, pe care l-am revăzut recent. În trecut un tîrg plin de mahalale, a devenit azi un oraşel cochet, cu blocuri purtînd amprenta specifică arhitecturii din Bucovina, cu străzi frumoase, marcate şi semnalizate conform celei mai înaintate tehnici.

Florile, verdeaţa, pomii care invadează azi străzile şi bulevardele oraşelor României, nu constituie un element caracteristic doar mediului urban. Civilizaţia, educaţia prin cultul pentru ginga şia, optimismul şi sănătatea pe care ne-o aduc florile şi verdeaţa, sînt întîlnite, chiar masiv, şi în satele româneşti. În afara grădinilor publice, domeniile boiereşti şi curţile unor oameni săraci, dar iubitori de frumos, florile, verdeaţa nu făceau casă bună cu uliţele desfundate şi mizeria oraşelor, al căror edili erau preocupaţi, în principal, de garnisirea propriilor buzunare.

Cercetînd documente de arhivă, aflăm date extrem de revelatoare privind evoluţia circulaţiei în România. Astfel, parcul de autoturisme al întregii ţări, din anul 1938, este egal cu cel existent azi pe raza oraşului (nu judeţului) Bacău, iar cel al Capitalei din acelaşi an, nu depăşeşte pe cel al oraşului Călăraşi de azi. Mergînd mai departe cu comparaţia, aflăm că numărul autoturismelor existente în Drumul Taberei depăşeşte pe acela al întregii Românii din 1940.

Cu excepţia cîtorva garaje mai pricopsite din Bucureşti, în Capitală şi în ţară nu exista practic o reţea de service, puţinele autoturisme fiind întreţinute în mod empiric. Este de remarcat, însă, existenţa unor mecanici auto, adevăraţi artişti, care în acele timpuri grele, în condiţii de sărăcie lucie, s-au remarcat atît în ţară cît şi în străinătate, mai cu seamă cu ocazia unor raliuri şi concursuri de viteză, unde străluceau alături de marile glorii ale automobilismului românesc, piloţi de talia lui Cristea, Calciaiu şi alţii.

Cum deveneau şoferi, doritorii de a intra în familia piloţilor auto ? Simplu, învăţînd empiric, pe a lor răspundere, condusul maşinii. Şcolile de şoferi particulare, doar cîteva şi numai în Bucureşti, au apărut mult mai tîrziu şi erau de fapt doar cu numele şcolii, în realitate, proprietarul unicului autotu[illegible] fiind în acelaşi timp director, instructor, contabil şi mecanic.

Dispunem azi de o re[illegible]a vastă de şcoli de şoferi, dotate cu au[illegible]me, laboratoare, utilaje şi aparate moderne, de un corp de instructori experimentaţi şi buni pedagogi, dar mai ales de un sistem eficient de instruire, capabil să pregătească anual peste 200 000 de oameni.

VICTOR BEDA ■

Cea mai rodnică participare românească la J. O.: 53 de medalii

Cei mai buni dintre cei mai buni

● Ultimele zile, ultimele medalii pentru tricolori ● 94 de sportivi români (din 127) pe podiumul de premiere ● România pe locul 2 în clasamentul pe naţiuni ● Strălucita evoluţie a reprezentanţilor noştri, rod al condiţiilor de viaţă şi pregătire, al muncii şi talentului ●

Într-unul din numerele trecute ale revistei am publicat, ca prolog al întrecerilor atletice, o fotografie a recordmanei mondiale în lungime, Anişoara Cuşmir-Stanciu. Şi dacă Anişoara nu va câştiga ?, ne-a reproşat careva telefonic, n-aţi făcut o gafă ? ! Ne-am mirat, cum să nu câştige, după care ne-am adus aminte, cu strângere de inimă, că Anişoara, deşi creditată cu cel mai bun rezultat, a ratat medalia de aur a ediţiei inaugurale a campionatelor lumii, desfăşurată anul trecut, la Helsinki. Ne-am dat însă curaj şi am aşteptat, cu înfrigurare, finala la lungime, programată în cea de-a 12-a zi a Olimpiadei 1984.

Previziunile noastre au fost confirmate: sărind 6,96 m (din a patra încercare), Anişoara a intrat în posesia titlului olimpic, iar bucuria ne-a fost cu atît mai mare cu cît colega şi prietena ei Vali Ionescu s-a situat pe poziţia a doua a podiumului de premiere, lăsînd-o pe 6,81 m. O finală, aşadar, dominată clar de româncе, recordmana mondială onorîndu-şi palmaresul (campioană mondială universitară, locul 2 la C.M. şi C.E. etc.) şi angajamentele. Eleva antrenorului Ion Moroiu, născută la Brăila (la 29 iunie 1962), unde a şi început atletismul, fiind descoperită de Ion Leu, legitimată la C.S.M. Craiova şi Steaua, a avut unele emoţii, dar pînă la urmă şi-a impus legea, cîştigînd detaşat duelul cu favoritele publicului american, Jackie Joyner şi Carol Lewis, reputate prin performanţe şi, în primul rînd, prin fraţii lor, laureaţi olimpici la triplu salt şi, respectiv, sprint şi lungime. Victoria Anişoarei, rod al unei pregătiri asidue şi al stăpînirii de sine, a fost îndelung ovaţionată de spectatorii de pe „Memorial Coliseum", iar televiziunea ne-a oferit, mai tîrziu, o imagine tulburătoare : tînăra noastră campioană plîngînd de fericire în vîrful podiumului de premiere ! Notabilă rămîne şi performanţa lui Vali Ionescu, medaliată cu argint înaintea englezoaicei Hearnshaw, întrecută rapidista (antrenor Mihai Zaharia) pare să nu-şi mai găsească, în ultima vreme, forma ce o consacrase, campioana continentală de la Atena (cînd Anişoara a fost a doua) ne-a rezervat, vă reamintim, să intre în finala marilor probe de la Helsinki. Dar Vali s-a răzgîndit, „argintul" de la Los Angeles fiind, o sperăm din toată inima, premisa unor viitoare izbînzi.

A treia medalie de aur, dintr-un bilanţ de 10 (3 aur, 3 argint, 4 bronz), cel mai bun rezultat din istoria participării noastre la această disciplină la J.O., a revenit Marioarei Puică, prima la capătul cursei de 3 000 m, probă în premieră la Olimpiadă. Finala a fost, probabil că ştiţi, de la televizor, cu peripeţii, dubla campioană mondială de la Helsinki (la 1 500 şi 3 000 m), Mary Decker, fiind nevoită să abandoneze, căzînd cam cu 1 200 de metri înainte de finiş. N-a fost însă vina nimănui, a constatat-o şi juriul de apel studiind înregistrarea video a cursei, nici măcar a englezoaicei Budd, de care Decker s-a împiedicat, încercînd s-o depăşească. După ce şi Zola Budd (care alergă desculţă !) a căzut, părînd sufocată, Maricica a dezlănţuit un atac furibund, cărula nici una dintre adversare nu i-a rezistat, eleva antrenorului Ion Puică trecînd linia de sosire cu un avans de peste 20 de metri faţă de Wendy Sly, a doua clasată. O cursă, cum se zice, tactică, minuţios pregătită şi gîndită cu inteligenţa, ce adus Maricicăi, una dintre performerele de talie ale atletismului românesc (dubla campioană mondială de cros, multiplă medaliată cu argint la C.E. etc.), un binemeritat titlu şi, totodată, recordul olimpic al probei, 8:35,96. Ca să aveţi un element de comparaţie, să vă aducem aminte că, în semifinale, americanca Decker n-a trecut de 8:41,83! Învingînd sorţilor Puică felicitările de rigoare, se cuvine să adăugăm că Maricica încheiase la Los Angeles o zi de zile, la 1 500 m, unde atît ea, locul 3, cît şi Doina Melinte, locul 2, au fost întrecute, surprinzător, de italiancа Dorio. Oricum, două atlete, Doina Melinte şi Maricica Puică, cu cîte două medalii fiecare, unite cu cele două de aur ale dovedesc încă o dată cîtă muncă, cît şi ce pregătire excelentă.

La „recital" de care vorbeam, mai mult decît impresionant (9 atlete, 10 medalii !), au mai contribuit, în ultimele zile, şi Cristiana Cojocaru, medaliată cu bronz la 400 mg, şi Florenţa Crăciunescu, clasată a treia (63,64 m) la aruncarea discului. Din păcate, recordmana ţării la înălţime, Niculina Vasile, a dezamăgit, neputînd avea pretenţii cu numai 1,85 m, cînd Meyfarth a sărit 2,02 !

Cînd zicem că ultimele zile nu însemnat şi ultimele medalii, mai avem în vedere, în ordine cronologică, „bronzul" de la sabie (Cornel Marin, Vilmoş Szabo, Ioan Pop, Alexandru Chrisantu, Marin Mustaţă), locul 3 (sub pos bilităţi !) ocupat de handbaliştii, de judokanul Mihai Cioc (la categoria open) şi de boxorul Mircea Fulger la 63,5 kg (singurul pugilist urcat pe podium !), cele 3 medalii de la canoe-canoe (despre care relatăm separat), precum şi „argintul" Doinei Stăicuescu la gimnastică ritmică. Gimnasta românсă părea să se îndrepte, înaintea reuniunii finale, spre medalia de aur, numai că o serie de inexactităţi comise la exerciţiul cu panglică au depunctat-o, coborînd-o pe poziţia a doua. Un eşec însă, să fim obiectivi, mai mult decît promiţător.

Petre Becheru, aur la haltere

Cu aceste ultime 13 medalii — 3 de aur, 3 de argint şi 7 de bronz — sportivii tricolori şi-au încheiat participarea la cea de-a 23-a ediţie a Jocurilor Olimpice de vară, Los Angeles, 1984, printr-un bilanţ general fără precedent : 53 de medalii (20 + 16 + 17) şi locul 2 în clasamentul neoficial pe naţiuni. Este, repetăm, cel mai bun rezultat înregistrat în istoria participării noastre olimpice, obţinut în contextul unor întreceri aprige, spectaculoase, la care au luat startul aproape 8 000 de sportivi din 140 de ţări ale lumii, de pe toate continentele.

Prezenţi la 12 discipline, reprezentanţii României socialiste s-au aflat, de fiecare dată, printre animatorii competiţiilor, cucerind nu numai un număr record de medalii, ci şi stima şi respectul spectatorilor americani, ai telespectatorilor de pe toate meridianele globului. Temeinic pregătiţi, ambiţioşi şi tenace, luptînd pînă la ultima picătură de energie pentru culorile ţării mult iubite, sportivii tricolori s-au achitat prin fapte (94 dintre ei s-au înscris acasă cu medalii) de încrederea ce li s-a acordat, de misiunea ce li s-a încredinţat, răspunzînd concret atenţiei şi sprijinului arătate, permanent, de conducerea partidului şi a statului, de tovarăşul Nicolae Ceauşescu personal, mişcării sportive, excelentelor condiţii de viaţă şi afirmare avute la dispoziţie.

Dacă a emoţionat prezenţa sportivilor noştri la această reuniune olimpică, act de superbă demnitate, a emoţionat deopotrivă modul dîrz, devotat, patriotic în care reprezentanţii României socialiste, tineri liberi într-o ţară liberă, şi-au apărat şansele, animaţi de o dragoste nepătrunsă faţă de culorile patriei. Medaliaţi sau nu, ambasadorii sportului nostru şi-au făcut, cu eforturi şi sacrificii, datoria, înfăţişînd lumii un tineret harnic şi talentat, mîndru şi modest, purtînd cu semeţie mesajul de pace şi prietenie al unui popor aflat în vecinul cel mai fertil, cel mai fericit, al istoriei sale.

NICOLAE CRISTACHE ■

La peluză

Doamnelor şi domnilor, vă rugăm să vă ridicaţi în picioare pentru Imnul de stat al României

Succesul aşteptat s-a împlinit. Sentimentul este de plinătate. Un sentiment înnobilor pentru noi deprinşi mai mult cu emoţia. Emoţia se împleteşte din fiorii speranţei şi febrilităţea îndoielii. Plinătatea, numai din certitudine. „Frumos" e un cuvînt din cuprinsul fragilităţii. N-a fost frumos. Ci mai mult : a fost total. Glorie învingătorilor ! Cinstire învinşilor! Am avut la Los Angeles o singură echipă. Şi într-o echipă meritele cîntăresc cu dreaptă măsură se cuvin tuturor. N-au fost scrimeri, gimnaşti, atleţi, halterofili sau canoişti, ci un singur front de sportivi cu sarcini specifice în care succesele de pe o poziţie declanşează prin stimulare victoria generală. Supralicitez ideea şi îndrăznesc să afirm că temeinicitatea halterofililor, de pildă, a beneficiat de magistrala deschisă de echipa de gimnastică şi aşa mai departe, în lanţ, un lanţ care nu exclude simultaneitatea. Atmosfera e totul. Există un mediu al învingătorilor. Un mare sportiv într-o echipă resemnată poate claca uşor. După cum este posibil şi faptul invers. Autodepăşirea se poate întîmpla numai în starea generală de victorie. Stare pe care o creează valorile. Devotamentul faţă de antrenor, numai el, nu poate înlocui emanaţia de forţă a valorii care creează mediul de victorie. Am trimis la Los Angeles nu o simplă echipă, ci o echipă de valori. Felicitări tuturor: sportivilor, antrenorilor, activiştilor din teritoriul sportului. Ei toţi ne-au făcut această vară sportivă mai frumoasă ca oricînd. Ei toţi au aşezat temelie nouă sportului şi gîndirii lui. Copiii de azi vor fi învăţaţi pe de rost cuvintele craiciului, repetate în toate limbile de circulaţie internaţională : Doamnelor şi domnilor, vă rugăm să vă ridicaţi în picioare pentru Imnul de stat al României.

NICOLAE CRISTACHE ■

Flotila şi amiralul ei

Ca de obicei, „flotila" n-a rămas datoare ! Prezenţi în 11 din cele 12 finale, reprezentanţii noştri au cucerit patru medalii, între care două de aur, Ivan Patzaichin şi Toma Simionov la canoe dublu 1 000 m, Agafia Constantin, Nastasia Ionescu, Tecla Marinescu şi Maria Ştefan la caiac 4 500 m, una de argint, Patzaichin şi Simionov la 500 m, şi una de bronz, Costică Olaru la canoe simplu 500 m. Un bilanţ remarcabil, incluzînd şi o „premieră" olimpică, victoria caiacului feminin de 4, care a sesizat în evidenţă, o dată în plus, excelenta pregătire şi dîrzenia sportivilor tricolori, şi la Casitas Lake cei mai buni dintre cei mai buni. Proaspeţii laureaţi, antrenorii lor, întreaga „familie" a caiacului şi canoei româneşti, mică şi unită, merită cele mai fierbinţi felicitări !

O menţiune specială se cuvine caiacului de 4 fete, pentru întîia dată învingător într-o întrecere olimpică. Trei sportive de la Steaua (antrenor Alexandru Seurca), Constantin, Ionescu şi Marinescu, una de la Dinamo (Radu Huţan), Ştefan, au întrecut, într-un final dramatic, puternicul echipaj al Suediei, socotit drept favorit, căci două din cele patru nordice tocmai îşi adjudecaseră, cu o zi înainte, titlul la dublu. Numai că româncele au izbutit să răstoarne toate calculele ! Luptînd admirabil, ele s-au desprins în partea a doua a cursei, iar finişul lor în forţă s-a dovedit fără replică.

Medaliaţi cu argint la 500 m, după iugoslavii Ljubek şi Nisoviei, Patzaichin şi Simionov şi-au luat, la 1 000 m, o strălucită revanşă, cîştigînd clar. Deşi echipajul iugoslav a făcut, pe a doua jumătate a traseului, eforturi supraomeneşti spre a remonta handicapul faţă de români, detaşaţi cu o barcă, Ivan şi Toma au păstrat suficient avantaj pentru a trece, în aplauzele spectatorilor, primii linia de sosire, menţinîndu-şi astfel titlul dobîndit cu patru ani mai devreme. Bravo, Ivan, bravo, Toma ! Acest triumf, ultimul dintr-o listă impresionantă cuprinzînd victorii la Olimpiada din 1980 şi la campionatele mondiale din 1981 (Nottingham), 1982 (Belgrad) şi 1983 (Tampere), ilustrează limpede clasa echipajului nostru, în care mai tînărul Toma Simionov (născut în 1955, la Caraorman, judeţul Tulcea) îl secondează cu talent şi abnegaţie pe „amiralul" flotilei româneşti, campionul fără egal care este Ivan Patzaichin. Pentru Ivan, Los Angeles a însemnat Olimpiada cu numărul 5, record absolut. Născut la Mila 23, în inima deltei, la 26 noiembrie 1949, el a început, vă mai amintiţi ?, la Mexic, în 1968, cînd a dobîndit, în canoe cu Serghei Covaliov, cea dintîi medalie olimpică de aur. Campion mondial în 1970, la Copenhaga, alături de Covaliov, el va deveni, în 1972, la J.O. de la München, din nou campion olimpic, nu la dublu (unde va obţine medalia de argint), ci la simplu, pe 1 000 m. A repetat isprava, primul clasat la canoe simplu, la mondialele de la Tampere (1973), după care, surprinzător, a ratat anul 1976, al Olimpiadei de la Montreal, singura mare competiţie la care n-a avut acces la podiumul de premiere. La 27 de ani, cîţi avea atunci, mulţi s-au grăbit să-l considere „terminat", gîndind că într-o disciplină atît de dură, cu eforturi teribile, vîrsta începea să-şi spună cuvîntul. Dar Ivan Patzaichin a vrut şi a putut să fie altfel. Colecţia sa de trofee, fără egal în istoria sportului românesc, se va îmbogăţi mereu : campion al lumii în 1977 (Pancearevo) şi 1978 (Belgrad) la simplu, precum şi în 1979 (Duisburg), 1981 (Nottingham), 1982 (Belgrad) şi 1983 (Tampere) la dublu, împreună cu Petre Capusta (la Duisburg) şi, apoi, cu Toma Simionov, dublu campion olimpic, cu Toma, la Moscova şi Los Angeles. Cu totul, 29 de medalii, între care 13 de aur, adăugînd-o şi pe cea de la europene (competiţie la care ulterior s-a renunţat), cucerită în 1969 (Moscova) cu Covaliov, rotunjind un palmares impresionant, ce-l fixează pe Ivan, definitiv, în galeria „monştrilor sacri" ai sportului românesc, alături de Iolanda Balaş, Ilie Năstase şi Nadia Comăneci, ai celui mondial.

Tulburător e faptul că toate aceste succese, unul mai mare şi mai frumos decît celălalt, nu l-au schimbat. Şi-a păstrat, ca pe o comoară scumpă, modestia, împinsă pînă la sfioşenie, neuitînd nici o clipă de unde a plecat, din mijlocul unor oameni simpli. Şi cît le datorează lor, bărbaţi pentru care vislitul e un mod de a trăi, de a-şi cîştiga existenţa, şi ţării, pentru ale cărei culori nici un efort, nici un sacrificiu nu i s-au părut suficiente. Cu timpul, chipul i s-a tras, o cută adîncă l-a brăzdat obrazul, dar Ivan a rămas, în ciuda onorurilor, acelaşi fiu al deltei, comunicativ şi săritor, fără ifose şi fără pretenţii. În cinstea lui, şi a coechipierilor săi, s-a înălţat de atîtea ori Tricolorul, dar fiecare festivitate de premiere, dincolo de mîndria de a-şi vedea drapelul ridicat pe cel mai înalt dintre catarge, l-a găsit parcă nepregătit. Trompeţii au părut, de fiecare dată, să-l deranjeze. Ce atîta zarvă, l-a cuprins mereu mirarea, nu mi-am făcut decît datoria !

Mulţi au urcat şi au coborît din „piroga" condusă de neostenitul Patzaichin. Toţi au fost, fireşte, părtaşi la izbînzi, Toma Simionov în mai multe, dar meritul cel mare i se cuvine celui ce, neclintit, ca un căpitan de cursă lungă, a rămas campion peste campioni şi, totodată, campion peste timp. Excepţionala lui carieră, începută în urmă cu 17 ani, vine să forţeze, dacă nu chiar să infirme, legile fiziologici, depunînd mărturie pentru un talent, o tenacitate şi o disponibilitate la efort fără margini. Unii s-au mai îndoit (străduindu-se, de pildă, să-l plaseze în umbra lui Costică Olaru, şi el campion de elită), el însă n-a făcut-o niciodată. Harnic, modest, şi-a continuat, imperturbabil, drumul spre vîrful ierarhiei, găsind în Toma Simionov un partener ideal, cu calităţi demne de cele mai alese elogii.

Adevărată „legendă vie", monument, ca şi Nadia Comăneci, al sportului românesc, Ivan merge mai departe. În 1988, la Olimpiada cu numărul 24, va avea 39 de ani. Vor fi mulţi, vor fi puţini, rămîne de văzut. Ştiindu-l însă echilibrat şi cutezător, inteligent şi ambiţios, ne îndoim că va abandona. Metaforic vorbind, fenomenul Patzaichin n-are vîrstă.

Prima condiție a victoriei este munca

Minunații noștri sportivi sînt din nou acasă!

Un astfel de reportaj, prilejuit de întoarcerea unei delegații sportive, e de regulă dificil. Lume multă, îmbrățișări, flori și așa mai departe. Tu, care ai venit să lucrezi, să-ți faci meseria, pe cine să alegi ? La care să te oprești ? Pe cine să deranjezi ? Marți seară, cînd a revenit acasă lotul care ne-a reprezentat, cu cinste și demnitate, la cea de a 23-a ediție a Jocurilor Olimpice de vară, a fost parcă mai greu ca oricînd ! Nu doar rude și prieteni, ci numeroși suporteri ai sportului românesc, simpli simpatizanți, s-au adunat să-i întîmpine, cu flori și aplauze, pe cei care le-au oferit, prin evoluții de înaltă ținută și, ca urmare a lor, prin medalii, 53 la număr, între care 20 de aur, neuitate momente de bucurie, satisfacție și mîndrie patriotică. Luptînd cu abnegație și sîrguință, punînd în joc toate energiile și toate ambițiile, sportivii noștri n-au făcut altceva, pe arenele Olimpiadei 1984, decît să-și exprime fierbinte recunoștință față de partid, față de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de patria venerată, pentru excelentele condiții de viață și pregătire puse la dispoziție, în vederea unei afirmări cît mai depline. Afirmare pe care ei, prin talent și sudoare, au obținut-o. De aceea cînd, imediat după coborîrea din avion, „olimpicii" vor fi dat glas acestor simțăminte, dedicînd izbînzile lor strălucite celor două mari evenimente ale acestui an, a 40-a aniversare a sărbătorii de la 23 August și Congresul al XIII-lea al partidului, vorbele lor calde, purtînd pecetea emoției, ne-au părut nouă, celor sosiți în întîmpinare, logice, firești, cuvenite.

Ca și în „luntrea" care i-a dus spre atîtea și atîtea victorii, Ivan Patzaichin și Toma Simionov erau împreună. N-aveau, după oboseala drumului, cine știe ce chef de vorbă, dar Ivan și-a așezat fetița, pe Ivona, jos pentru o clipă și ne-a mărturisit : „Pînă la finala de-o mie, vîntul a bătut, la Casitas, din dreapta, favorabil. Cu o jumătate de oră înainte de probă, ca la o comandă, s-a potolit ! I-am zis lui Toma, frățioare, e cel mai greu, deci e de noi ! Să nu-mi cereți să vă povestesc cursa, n-aș putea. Eram datori cu o medalie de aur și am cucerit-o. Asta a fost tot". Vedeți, stimați cititori, ce ușor se ajunge pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere ? ! Te urci în barcă, tragi virtos și ieși primul ? ! Spusă așa, povestea pare simplă, dar a fost ? Cîte ceasuri de muncă și cîte butoaie de sudoare ascunde o astfel de victorie numai Ivan și Toma ar putea spune. Dar ei, modești ca niște domnișoare, tac. Și te lasă să înțelegi că nu și-au făcut decît datoria.

Ion Puică, soțul și antrenorul proaspetei campioane olimpice pe 3 000 de metri, încă nu s-a desfăcut de sub impresia finalei. N-o să mă credeți, l-am auzit, dar atletismul s-a împărțit, la „Memorial Coliseum", în două, 3 000 și restul probelor ! S-au înscris la 3 mii 3 campioane mondiale, Decker, Slym și Maricica, o vicecampioană, Kraus, care n-a rezistat ritmului, abandonînd, precum și două recordmane ale lumii, Budd pe 2 000 și Maricica pe milă. Tensiunea era incredibilă, dar noi am fost între puținii care ne-am păstrat calmul. Am stabilit planul de bătaie și i-am spus : Maricico, tu intri în grafic și te ții de ei ! S-a ținut și a cîștigat ! Eu cred, nu mi-o luați în nume de rău, că Decker ar fi putut, și după busculadă, să continue, dar și-a dat seama că a pierdut trenul. Mari fugise, nu mai avea cum s-o prindă ! I-am cerut lui Ion Puică o explicație referitoare la finala de 1 500, adjudecată, așa știe, de italianca Dorio în fața româncelor Melinte și Puică. Fetele noastre, ne-a lămurit, au atacat 1 500 un pic obosite și, de ce să nu fiu sincer ?, deja campioane, Doina la 800, Mari la 3 000. Dar calificările și probele de pînă atunci le solicitaseră la maximum. Ba mai mult, Maricica a acuzat, din senin, o criză de ficat la încălzire. Cu toate astea, rămîn la convingerea că ar fi putut cîștiga ! S-a lansat însă prea tîrziu, cînd Dorio luase avans.

Nicu Vlad, autor a 3 recorduri olimpice !

Pe „uriașul" Vasile Andrei, campion olimpic la lupte, l-am descoperit relativ ușor, datorită staturii. Datorită asemănării, adică tot ușor, i-am recunoscut pe copiii săi, Roxana de 4 ani și Bogdan de 3, agățați de tatăl lor, fericiți nevoiemare că-l revăd, și încă pe piept cu medalia de aur. N-a fost atît de greu cu adversarii, ne-a zis, cît cu publicul ! Altfel corect, sportiv, el făcea un zgomot asurzitor. Cînd am luptat cu americanul Gibson, favoritul galeriei, îmi țiuiau urechile din cauza vacarmului. Asta, zău așa, m-a ambiționat. Mi-am propus să le arăt eu lor cine e Vasile Andrei din Albești, Ialomița, și nu l-am lăsat pe Gibson să adune nici un punct ! L-am bătut cu 12—0, determinîndu-i pe arbitri să-mi ridice mîna înainte de limită ! Ce proiecte am ? Abia aștept să mă duc, cîteva zile, la Albești. Mă așteaptă Marin Bădică, alături de care am copilărit, mă așteaptă părinții. Sînt curios ce-o să spună tata, care a ieșit la pensie. După Moscova, unde am fost al treilea, m-a cam luat tare. La te uită, m-a ironizat, băiatul tatii se fălește cu medalia de bronz, ce, mai Vasile, de-alea de aur nu s-au dat ? ! Cînd am plecat, spre America, m-a povățuit : pentru cît se face pentru tine, pentru cît face țara, fă și tu,

Un braț de flori pentru Anișoara Stanciu

Vasile, ceva de ispravă pentru ea, întoarce-te cu medalia cea mare ! L-am ascultat.

Am asistat, la Otopeni, la scene emoționante. Am auzit cuvinte frumoase, simțite. De mulțumire, de recunoștință. Proiecte : Elena Horvat se va căsători, Valeria Răcilă, și ea încununată cu aur, demnă urmașă a Sandei Toma, va da la facultate, Simona Păuca, surprinzător de matură pentru vîrsta ei, dar reprezentînd „cea mai mare și mai plăcută surpriză" a reuniunilor de gimnastică, gîndind la examenul de treaptă etc., etc.

Primirea a fost, în întregul ei, tulburătoare. Sobră, reținută, deși lacrimile n-au lipsit. N-am văzut ifose și nici vedete. Am văzut, în schimb, campioni dintre cei mai mari, unii intrați în legenda sportului românesc și mondial, modești și deschiși, comportîndu-se firesc, așa cum se cade printre cei dragi. Ei au mers la Los Angeles cu o treabă și au făcut-o bine, spre bucuria noastră, a tuturor, și spre gloria țării iubite. Parcă am asistat la ieșirea unui schimb dintr-o fabrică. Sentimentul datoriei împlinite rămîne, ne-am convins o dată în plus, unul dintre cele mai mișcătoare. El nici nu are, de altfel, nevoie de prea multe vorbe.

Coboară gimnastele

Încă o „premieră"

Ne-am așteptat, ca să fim sinceri, ca Anca Pătrășcoiu, creditată cu cel mai bun timp al sezonului la 200 m spate, să intre în posesia medaliei de aur. Dubla vicecampioană europeană de junioare (Innsbruck 1982) n-a izbutit însă decît să urce pe podium, mulțumindu-se cu locul 3 într-o finală cu o cîștigătoare-surpriză, olandeza De Rover, al cărei rezultat, 2:12,38, a însemnat recordul carierei sale ! Cu toate acestea să notăm că medalia Ancăi este cea dintîi din istoria participării românești la J.O., ea adăugîndu-se unui șir întreg de „premiere" realizate de natația noastră în ultimii ani, performanțe marcînd detenta fără precedent a acestei discipline.

Bunăoară, în 1982, în îndepărtatul Guayaquil (Ecuador), cealaltă spatistă română de valoare, Carmen Bunaciu (locul 4 la Los Angeles la 100 m și 7 la 200 m), a spart gheața la mondiale, adjudecîndu-și medalia de bronz. Anul 1983 a consemnat și primul succes românesc la C.E. de juniori, ploieșteanul Cristian Ponta (antrenor Toma Milițescu) cucerind aurul la capătul cursei de 200 m fluture. Istoria s-a repetat nu demult, la sfîrșitul lunii iulie, cînd Robert Pinter, și el, ca și Anca Pătrășcoiu, elev al antrenorului emerit Gheorghe Dimeca, la Clubul sportiv municipal școlar Baia Mare, a devenit campion continental de juniori la 200 m spate.

Astfel, natația noastră, aflată într-un evident progres, își îmbogățește palmaresul cu bronzul dobîndit de Anca în piscina lui University of Southern California, cea dintîi medaliată olimpică neavînd încă 17 ani (îi va împlini la 17 octombrie) și promițînd noi și noi izbînzi. Le așteptăm cu interes.

Gheorghe Dimeca și (a doua din stînga) Anca Pătrășcoiu : ascensiunea continuă !

Podiumul de aur

La cea de a 23-a ediție a J.O., reprezentanții noștri au cîștigat 20 de medalii de aur :

ATLETISM

- **Anișoara Cușmir,** lungime
- **Doina Melinte,** 800 m
- **Maricica Puică,** 3 000 m

CAIAC-CANOE

- **Ivan Patzaichin, Toma Simionov,** canoe 2, 1 000 m
- **Agafia Constantin, Nastasia Ionescu, Tecla Marinescu, Maria Ștefan,** caiac 4

CANOTAJ

- **Valeria Răcilă,** schif simplu
- **Elisabeta Oleniuc, Marioara Popescu,** 2 vise
- **Elena Horvat, Rodica Arba,** 2 rame
- **Titie Țăran, Anișoara Sorohan, Ioana Badea, Sofia Corban, Ecaterina Oancea,** 4 + 1 vise
- **Olga Bularda, Chira Apostol, Maria Fricioiu, Florica Lavric, Viorica Ioja,** 4 + 1 rame

GIMNASTICĂ

- **Ecaterina Szabo, Simona Păuca, Lavinia Agache, Laura Cutina, Mihaela Stănuleț, Cristina Grigoraș,** echipe fete
- **Ecaterina Szabo,** bîrnă, sol, sărituri
- **Simona Păuca,** bîrnă

HALTERE

- **Petre Becheru,** categoria 82,5 kg
- **Nicu Vlad,** categoria 90 kg

LUPTE

- **Ion Draica,** categoria 82 kg
- **Vasile Andrei,** categoria 100 kg

Pagini realizate de
OVIDIU IOANIȚOAIA

Să crească-n lume Pacea, Dreptatea, Bucuria, Trăiască libertatea! Trăiască România!

Întîlnirea din refrene

Localitatea : Eforie Sud, 9 august 1984, orele 20, Teatrul de vară.
Număr de spectatori : 3 000.
Atmosfera : extraordinară.
Calitatea spectacolului : bună.
Noutăţi : **a revenit pentru o seară pe scena cenaclului Wanessa Radu din Brăila.**

Atmosfera s-a arătat de la primele acorduri feerică pentru membrii cenaclului care au fost întîmpinaţi cu aclamaţii dezlănţuite şi gesturi de dragoste. Miracolul serii a constat în menţinerea acestui entuziasm de-a lungul întregii manifestări, pînă acolo încît, la un moment dat amfiteatrul s-a confundat cu scena într-o consonanţă simfonică. Părea că publicul se află chiar în epicentrul poeziei şi muzicii tinere, că oamenii din sală cunosc pe de rost cîntecele care consacră seară de seară cenaclul - în conştiinţa lumii, adaptîndu-se imediat şi bine temperat condiţiilor impuse de cele mai noi creaţii. Starea de poezie a fost aceea care a dominat spiritele, starea de elevaţie şi de graţie, de tandreţe şi lumină. Cenaclul celebrează mai mult ca oricînd în această seară dragostea şi pacea. Cîntecele devin şlagăre aproape după prima interpretare. Publicul repetă refrenele cu o memorie colectivă uluitoare. În cenaclu refrenul are un rol extrem de important. Refrenul reprezintă o modalitate de a sublinia ideile şi metaforele care atrag atenţia asupra celor mai nobile sensuri umane. Refrenul reprezintă prin repetare în cor, prin reproducere colectivă, prin alarea ritmului şi tonului potrivit, cea mai eficientă modalitate de conştientizare a unei stări de revelaţie. Ultimele bilete trimise din public spre scenă sună frumos : „A căzut roua şi spectacolul este, în continuare, magnific !", „Mă pregăteam să merg să văd soarele răsărind din mare. Renunţ! Spectacolul ce se desfăşoară e cel mai frumos răsărit de soare. Vă mulţumesc!"

Ei bine, nu a fost nevoie să renunţăm la spectacolul răsăritului de soare. Cel din urmă mesaj recepţionat din public are un cuprins relevant pentru rolul jucat de spectacolele Cenaclului Flacăra în conştiinţa tinerilor : „Acestea sînt momente unice în viaţa unui om. Ceea ce simţim acum nu cred că vom mai avea ocazia să simţim !".

Să sperăm că vom mai avea ocazia să ne reîntîlnim cu poezia vieţii noastre de toate zilele şi de toate nopţile care devine publică prin glasurile nobile ale membrilor Cenaclului Flacăra !

Puterea nufărului

Localitatea : Techirghiol, 10 august 1984, orele 20, Teatrul de vară
Număr de spectatori : 3 000
Atmosfera : **publicul din această seară a fost pînă în final exemplu pentru modul în care „arta cu destinaţie" poate activiza spiritul.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună**
Noutăţi : **au fost prezenţi la acest spectacol 43 de gazetari din 16 ţări : Belgia, Bulgaria, Cehoslovacia, China, R.P.D. Coreeană, Cuba, Danemarca, R.D. Germană, R.F. Germania, Grecia, Olanda, Polonia, Siria, Spania, Suedia, U.R.S.S.**

Ultima întîlnire în acest turneu al cenaclului cu publicul din Techirghiol începe molcom dar afirmativ, cu indemnul : „Haideţi să credem în flori !". Pofta de cîntec vine repede şi ca un semn al receptivităţii oamenilor veniţi nu doar să audă dar şi să se facă auziţi. Sesizăm de la început asiduitatea lucrării de descoperire a acestui filon aurifer care este sufletul omului. E şi acesta un fel de minerit. În primul „şut", Valeriu Penişoară aduce serii probaţi primelor carate. Se aude distinct, chiar dacă fără prea mare coeziune încă : „Să învăţăm ce-nseamnă omenia/Şi comunişti să învăţăm să fim !". Şi din nou fascinaţia preţiosului metal, ca o oglindă strălucitoare luminîndu-ne chipurile din depărtare, ne face să omagiem efortul sportivilor. Gest spontan : toată suflarea acestei grădini se ridică pentru a cînta cu scena pentru Tricolori. Supapele trăirii afective cedează lăsînd exprimării libertate deplină. Primul strigăt al serii este înregistrat la orele 20,30. Timiditatea începe să nu mai fie dominantă. Între puţinii rămaşi pe scena cenaclului dintre membrii mai vechi, actorul Mihail Stan rezistă printr-o mare credinţă în forţa artei sale, investiţie aproape imposibil de devalorizat. „Noul val" a determinat în rîndurile vechilor combatanţi abandonuri dintre cele mai spectaculoase, datorate fie ritmului mai aleri al dezvoltării celor noi, la care puţini au reuşit să se adapteze, fie exigenţelor crescînde, de unii neînţelese, de alţii nerespectate. Prima probă de rock o dă trupa orădeană Metropol, fără a scoate publicul dintr-o aşteptare ce ne sugera însă liniştea prevestitoare de furtună. După momentele de umor ale lui Nicolae Cenan, Sorina Haşigan şi Nica Zaharia ne determină să ne gîndim (veche apreciere valabilă şi astăzi şi perfect adaptată contextului acestei manifestări ce-şi păstrează intactă prospeţimea) că „valoarea nu aşteaptă numărul anilor", considerînd aici timpul în sens obiectiv şi subiectiv totodată. Adeveresc faptul vibraţia interioară a sufletelor, infuzia de sentimente ce leagă comunicarea. Ce e drept, nu mai este reţinerea de la început dar parcă nici expresivitatea tumultuoasă în stare să propulseze, să transforme intenţia în fapt autentic de viaţă, memorabil, durabil. Lipseşte deocamdată acea coeziune necesară, ca o încordare a fiinţei întregi pentru o victorie doar a trupului sau doar a minţii. Se simte încă rutina, atmosfera antrenamentului în vreme ce concursul în plină desfăşurare cere performanţă. Trec de aceea aproape neobservaţi, într-o implicare medie în descifrarea, preluarea şi tezaurizarea mesajului : Raul Cârstea, Florin Săsărman, Camelia Daj. Un braţ de flori primeşte pentru cîntecele sale Cristian Buică. Simţim în acest gest, dar mai ales în felul în care se cîntă „Lancea lui Horea", acea tresărire de orgoliu, acel salt necesar remontării spectacolului ce intrase încet pe o linie medie. Contribuie la aceasta, detectînd cu o precizie fără eroare momentul în care spectacolul putea deveni ceea ce fusese în starea sa de proiect, conducătorul cenaclului. O delegaţie de 43 de gazetari din 16 ţări este primită în interiorul acestui şantier de suflete şi conştiinţe. Li se adresează formula cea mai directă a ospitalităţii, pîinea şi sarea cîntecului nostru : „La mulţi ani cu sănătate". Maria Amariei face să izbucnească viu şi nealterat fiorul pornit direct din fiinţa sensibilă a poporului.

Remarcabil cu totul a fost însă publicul care a dorit să dea întreaga măsura posibilităţilor sale : participare, competenţă, profunzime. După momentele de mare tandreţe create la cîntecele lui Alexandru Zărnescu un alt moment, a cărui unicitate o consemnăm aici, avea să pună în lumină una din marile cuceriri ale ultimilor ani : „resensibilizarea tineretului pentru problemele grave ale lumii". Pe fundalul unei muzici înăbuşite sub clapele orgii, ca plînsetul în palme, toţi cei prezenţi au păstrat un moment de reculegere pentru aceia care au murit sub blestemul atomic. Era un fel de-a măsura „rezervele de omenie", cum le numea cineva. A.P., îi răspunde : „În clipele în care ardeţi aceste zare, ardeţi ştirile zilnice spre a le transforma în flacără eternă". Se scandează din nou cu spontaneitate : Pace ! A.P. răspunde cererilor, repetate cu voce tare, de-a recita. Majay Győző intră în scenă, făcînd un mic gest croit, în ciuda faptului că era grav bolnav şi vlăguit de puteri. Alte şlagăre ale lumii şi ale cenaclului sînt cadoul meritat pentru felul în care s-au comportat aceşti oameni pe toată durata manifestării noastre de la Techirghiol, intensă, patetică, surprinzătoare şi armonioasă.

P.S. În totală discordanţă cu aspectul general al acestui spectacol, aşa cum ne-a fost sugerat de public şi de scenă printr-un efort comun, de o mare frumuseţe, membrii grupului Poesis au făcut prin atitudinea lor incompatibilă cu exigenţele acestei manifestări, să se autoexcludă din cenaclu. Judecaţi şi dumneavoastră : Eugen Babol, după ce a apărut pe scenă într-o ţinută în total constrast cu aspectul tuturor celorlalţi, „ca din baia proprie", îmbrăcat într-un tricou perforat, fără mîneci, lăsînd să-i fluture în mod vizibil şi dizgraţios pilozităţile subaxilare, după ce i se face observaţie aspră pe măsură, tot el este acela care se supără părăsind cu proteste scena ce-i primise cu dragoste şi generozitate şi-l afirmase. Ba mai mult, îl coalizează în acest afront şi pe Marius Baţu, un om care abia reuşise să se desprindă de tiparul de atitudini şi fală gîndire al celuilalt prejudiciind prin acest fapt şi investiţia cenaclului dar şi bruma de generozitate a gestului prin care se oferise să-i ajute pe minunaţii băieţi ai trupei Pro Musica. Poesis cade astfel în cea mai lamentabilă şi de tristă amintire prozodie. Reamintim aici că scena Cenaclului Flacăra nu este o scenă particulară, ea poartă pe frontispiciu însemnele organizaţiei revoluţionare de tineret şi înfrăţeşte mase largi de oameni. Cu atît mai mult cu cît această scenă nu este cenzurată, noi înşine trebuie să ne reprimăm puştiemele şi superficialitatea. De aceea, fără a pleda pentru încorsetare, pledăm pentru rigoare.

Metamorfozele publicului

Localitatea : Saturn, 11 august 1984, orele 20, Teatrul de vară
Număr de spectatori : 2 500.
Atmosfera : **excelentă.**
Calitatea spectacolului : **bună.**

De multe ori istoria se repetă : membrii Cenaclului Flacăra intră în scenă, publicul îi întîmpină cu ovaţii, cu aclamaţii după care începe desfăşurarea numerelor din program, un program care se modifică de la seară la seară, în funcţie de public, de atmosferă, de ideile care vin pe parcurs, de inspiraţia celor ce compun spectacolul. Cenaclul nu e niciodată acelaşi. Dar nici publicul. Publicul este la început rece, indiferent, uneori chiar ostil, prizonier al celor mai ciudate comentarii marginale, alteori publicul este dezlănţuit de la primele schimburi de replici, de la primele acorduri. La Saturn, publicul a fost la început neîncrezător, monoton, inert, aproape imposibil de scos din atitudinea conformistă a spectacolelor de bandă rulantă în care scena e urmărită confortabil şi îdilic servite cu lingurica de şerbet. Într-o jumătate de oră, timp în care a fost gîcat cu unele ritmuri sincopate şi amplificatoare reglate la maximum, mîngîiat cu chitare melodioase şi melopee de dragoste, pus să refacă refrenele în cor, publicul, cu o medie de vîrstă trecută de 30 de ani, a intrat, în sfîrşit, în rezonanţă. Cei care au dat tonul au fost eleviţi din primele rînduri. Aceştia au cîntat şi au dansat în ritmul muzicii tinere cu dezinvoltură şi un entuziasm molipsitor. Cenaclul Flacăra demonstrează că publicul nu are dreptul să rămînă indiferent la actul artistic, ci participant efectiv la desfăşurarea spectacolului. Urmărind spectacolul din public, nu poţi rămîne pasiv decît în împrejurarea în care refuzi dialogul, refuzi participarea firească, refuzi propria ta tinereţe sau eşti împiedicat să te desfăşori de evenimente biografice necunoscute. O jumătate de oră i-a trebuit acestui public să iasă din rezervă, din expectativă şi să devină, ca peşte tot, fierbinte, receptiv, maleabil.

„O noapte dintr-un basm, la Medgidia"

Localitatea : Medgidia, 12 august 1984, orele 20, stadionul din localitate.
Număr de spectatori : **150 la început, 3 000 într-o oră, 8 000 pînă în finalul manifestării.**
Atmosfera : **entuziasmantă**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**

Chiar dacă mai puţini decît ne aşteptam, oamenii prezenţi la începutul acestui spectacol al cenaclului de la Medgidia au reacţionat prompt chiar de la primele acorduri. Mircea Atudorei, apoi Raul Cârstea le probează amplitudinea afectivităţii, capacitatea lor de a recepta cîntecele de profunzime. Un examen trecut cu o notă aproape de maxim. Cîntecele lui Valeriu Penişoară ni se dăruiesc la cădorea serii, odată cu aprinderea luminilor scenei. Dialogul, în maniera proprie acestei manifestări, între scenă şi publicul care răspunde redînd la o nouă dimensiune forţa şi frumuseţea cîntecului, rougeşte întru totul şi de această dată. Încă nu auzim vocea oamenilor unită într-un singur mare fluid, dar simţim prin felul în care răspund celor din scenă că sînt cu adevărat „puşi pe fapte mari". Ca-ntr-un buletin de ştiri faste se face cunoscut că astăzi s-au încheiat (fată un sfîrşit care nu ne poate întrista) la Los Angeles, Jocurile olimpice de vară la care România a fost strălucit reprezentată. Bilanţul sportivilor noştri a întrecut toate participările lor anterioare dovedind că „sportul rămîne o pîrghie a păcii, nu doar o conseciaţă a ei". Se scandează neînchipuit de frumos, de adevărat şi cum altfel decît ca acasă : „România, România !" „Cîntecul pentru Tricolori" ne arată întreaga capacitate expresivă a acestui public venit parcă hotărît să ţină şi locul altora care ar fi trebuit să fie alături de cei prezenţi. Domneşte bunul simţ şi pe acest fundal izbucnesc buna dispoziţie. Florin Săsărman, pînă acum o prezenţă discretă, merge cu al său cîntec de pace şi liberare direct la inima aprinsă de dor a tinerilor. Mihail Stan încearcă forţa de capacitare a poeziei în cadrul mai larg pe care-l crează deschiderea unui stadion. Oameni aceştia avînd vocaţia

Cronici realizate de
CONSTANTIN DRAGOMIR
ADRIAN DOHOTARU

(Continuare în pag. 16)

La Neptun, ca premianţi în acest turneu, publicul tînăr, revoluţionar s-a constituit într-o vibrantă, emoţionantă şi convingătoare expresie a libertăţii noastre

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Flacăra Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71 341 Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audienţe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătraşcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ştefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—ştiinţă) — **Cornel Nistorescu,** Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învăţămînt) — **George Arion,** Victor Niţă — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgenţe—sport) — **Ovidiu Ioaniţoaia,** Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu Oprea Georgescu, Lionel Nitescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureşan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărlădeanu,** Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacţie — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor şef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 , redactor şef 20 02, Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10376, prsfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66.

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

flacăra

anul XXXIII (1629)
34
23 AUGUST
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Aceasta ni-i Munca! Aceasta ni-i Țara!
Și inima noastră sub steag Tricolor.
Aceasta ni-i Ziua, aceasta ni-i vara
Și toți cu Eroul acestui Popor.

Iubim România, iubim Libertatea
Și ziua de mîine prin ziua de azi.
Frumos își declină românii etatea
Și toți îl urmăm pe Eroul viteaz!

23 AUGUST 40 1944–1984

Inaugurarea expoziției jubiliare

Dezvoltarea economică

Luni, 20 august, la ora 8,30 — o oră cu adînci semnificații în istoria României — la Complexul expozițional Piața Scînteii din Capitală, a avut loc inaugurarea expoziției jubiliare **„Dezvoltarea economică și socială a României"**. Mii de bucureșteni aflați în Piața Scînteii au salutat cu entuziasm pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu, pe ceilalți conducători de partid și de stat. Din mulțimea care ovaționa îndelung s-au desprins grupuri de tineri și tinere care, în semn de stimă au oferit tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu buchete de flori. Formații artistice au subliniat prin cîntec și dans caracterul sărbătoresc al acestui moment inaugural.

Intrarea în complexul expozițional este străjuită de un monumental arc de triumf — simbol al marilor izbînzi dobîndite în cele patru decenii de libertate. Pe fruntea arcului de triumf strălucesc stema țării și datele jubiliare 1944—1984. În acordurile solemne ale Imnului de Stat al Republicii Socialiste România membrii conducerii de partid și de stat, conducătorii de instituții centrale, de organizații de masă și obștești, șefii misiunilor diplomatice acreditați la București, membri ai corpului diplomatic ca și trimișii speciali și corespondenții de presă acreditați la București au așteptat cu emoție inaugurarea acestei expoziții grăitoare pentru evoluția țării noastre. În cuvîntul de deschidere a expoziției primul ministru al guvernului, tovarășul Constantin Dăscălescu, s-a adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu, spunînd : „Expoziția ilustrează puternic marile realizări obținute de poporul nostru în construcția economică și socială, demonstrează justețea și caracterul profund științific al politicii Partidului Comunist Român care aplică într-un spirit creator principiile generale ale socialismului în condițiile specifice României. Toate succesele obținute sînt rezultatul muncii eroice, pline de abnegație a clasei muncitoare, a țărănimii și intelectualității, a tuturor celor ce muncesc din patria noastră, care, strîns uniți în jurul partidului, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, muncesc cu avînt pentru înflorirea României socialiste. În mod deosebit în cadrul expoziției se distinge perioada deschisă de Congresul al IX-lea al partidului, care a inaugurat în România timpul de măreție împliniri, epoca pe care cu mîndrie patriotică, demnitate și recunoștință o numim „Epoca Ceaușescu".

Referitor la perioada deschisă de Congresul al IX-lea al P.C.R. trebuie menționat faptul că economia românească a cunoscut un curs deosebit de înalte de dezvoltare. În această perioadă, venitul național a crescut în medie anuală de 8,4 la sută, devansînd ritmul de 7,6 la sută a produsului social, ceea ce demonstrează elocvent îmbunătățirea laturilor calitative ale activității economice. Industria s-a dezvoltat într-un ritm mediu anual de 10 la sută iar agricultura și-a dublat producția, devenind o ramură modernă a economiei, de înaltă eficiență. Dinamismul creșterii economice din perioada de după Congresul al IX-lea al P.C.R. a asigurat condițiile necesare pentru ridicarea continuă a nivelului de trai și a calității vieții întregului popor. Retribuția medie netă a personalului muncitor a ajuns la 2 925 lei, de 3 ori mai mare decît în 1965. S-au dat în folosință peste 3 milioane de noi locuințe, s-a dezvoltat continuu baza materială din domeniile învățămîntului, ocrotirii sănătății, artei și culturii.

Expoziția evidențiază în modul cel mai elocvent grandioasele realizări obținute în anii socialismului și în mod deosebit în ultimele două decenii de știința și tehnica românească. Ea reflectă participarea activă a României la schimburile internaționale, volumul comerțului exterior fiind în prezent mai mare de peste 8 ori față de 1965, ceea ce ilustrează potențialul economic crescut al patriei noastre socialiste, politica sa de colaborare, de înțelegere și pace. Mărturie a politicii consecvente de colaborare internațională promovate de România, de președintele Nicolae Ceaușescu o constituie legăturile externe care s-au dezvoltat continuu, ajungînd ca în prezent România să întrețină raporturi de colaborare economică cu peste 150 de țări. În aceste patru decenii, venitul național a crescut de 32 ori, produsul social de 28 ori, au fost create peste 6 milioane noi locuri de muncă, fondurile fixe din economie au sporit de 16 ori iar producția industrială de 103 ori. În 40 de ani de viață liberă producția agricolă a României a crescut de 7 ori. Toate aceste date ale evoluției României în patru decenii de viață liberă și independentă sînt ilustrate pe deplin de expoziția „Dezvoltarea economică și socială a României" — oglindă a devenirii țării în anii socialismului.

În aplauzele celor prezenți la acest moment solemn, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a tăiat panglica inaugurală a expoziției „Dezvoltarea economică și socială a României". De la intrare pînă la pavilionul central, aleea principală este străjuită de uriașe panouri cu fotografii documentare în culori, reprezentînd o cronică a celor mai de seamă înfăptuiri obținute sub conducerea partidului în cele patru decenii. Noua imagine a României este conturată de o hartă în relief, cu Capitala și cele 40 de județe care au cunoscut în anii construcției socialiste cele mai profunde transformări. Imaginile dominante ale acestei cronici sînt cele care înfățișează vizitele de lucru și prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în întreprinderi, unități agricole și șantiere, în instituții de învățămînt și de cercetare, pretutindeni acolo unde se realizează în fapt politica partidului.

Expoziția relevă cu ajutorul imaginilor, datelor și exponatelor profundele transformări revoluționare petrecute în România, care au determinat schimbarea din temelii a societății românești. Dezvoltarea în ritm înalt a economiei, îmbunătățirea continuă a structurii producției materiale au asigurat creșterea participării României la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori. Azi, volumul total al comerțului nostru exterior este mai mare de 39 de ori decît în 1950, în vreme ce exportul a sporit în acest interval de 50 de ori.

În pavilionul central al expoziției, tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, cu ceilalți conducători de partid și de stat, cu oaspeții de peste hotare au vizitat rînd pe rînd secțiunile care înfățișează dezvoltarea patriei noastre în cele patru decenii de construcție socialistă. Fiecare secțiune scoate în evidență un adevăr de acum recunoscut de toată lumea : dezvoltarea armonioasă, echilibrată a României. Municipiul București și cele 40 de județe ale țării prezintă la ora marelui bilanț imagini semnificative din timpul întîlnirilor cu secretarul general al partidului, momente semnificative cu profunde implicații în viața tuturor localităților patriei, precum și fotografii ale celor mai importante obiective economice și social culturale : Canalul Dunăre-Marea Neagră, Metroul bucureștean, Transfăgărășanul, Uzinele Oltcit, Hidrocentrala Porțile de Fier, combinatele siderurgice de la Galați și Călărași, platformele chimice de la Pitești și Midia-Năvodari, șantierele navale din Tulcea și Mangalia, Combinatul petrochimic Azomureș și multe alte cetăți ale industriei și culturii, puternice mărturii ale permanentei preocupări a secretarului general al partidului pentru ridicarea la o viață economică socială prosperă a tuturor zonelor și localităților țării. Un panou scoate în evidență numărul comuniștilor care alcătuiesc astăzi Partidul Comunist Român. Este vorba de 3 418 600, o uriașă forță, alcătuită din cei mai buni oameni ai țării, cei mai bravi și cei mai plini de inițiativă. Ample panouri prezintă date sintetice despre democrația muncitorească, despre întrecerea socialistă, despre viața femeilor.

La majoritatea produselor expuse se poate observa inscripția „nou", ceea ce demonstrează preocupările permanente ale muncitorilor, specialiștilor și cercetătorilor de a realiza producții din ce în ce mai mari, produse care să permită obținerea unei productivități superioare și produse care prin calitățile lor să fie competitive cu cele mai bune din lume.

Cele cîteva zeci de exponate din standul rezervat automatizării și tehnicii de calcul dimensionează uriașele progrese obținute în acest domeniu de vîrf al tehnicii. Sînt calculatoare realizate în cadrul programului de dotare a economiei naționale cu mijloace de calcul, program adoptat la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu. Imaginea potențialului de care dispune economia românească, tehnica ei de vîrf sînt ilustrate de dezvoltarea industriei miniere, de dezvoltarea industriei constructoare de mașini, de dezvoltarea industriei românești de autovehicule, de stancurile afectate tuturor domeniilor și sectoarelor de activitate.

şi socială a României

Rînd pe rînd, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, tovarăşa Elena Ceauşescu, conducerea de partid şi de stat, însoţiţi de oaspeţii de peste hotare, au trecut în revistă pavilioanele şi standurile care reflectă mutaţiile fundamentale petrecute în economia românească în aceşti patruzeci de ani. Au fost vizitate pavilioanele şi sectoarele rezervate transporturilor şi telecomunicaţiilor, cel destinat materialelor de construcţii, precum şi standurile care reflectă importantele mutaţii care au avut loc în domeniul folosirii raţionale, superioare a pădurilor. Expoziţia relevă, de asemenea, succesele obţinute în dezvoltarea şi diversificarea producţiei de ceramică, de materiale izolatoare, de marmură, produse sanitare de porţelan.

Un alt domeniu îl constituie dezvoltarea industriei chimice. Complexele petrochimice de la Piteşti, Borzeşti, Ploieşti, Midia, combinatele de la Craiova, Roznov, Năvodari, Arad, Slobozia, Bacău, etc., în total 1 800 de mari unităţi chimice ridicate după anul 1965, stau mărturie ritmului alert în care s-a dezvoltat această ramură prioritară a economiei socialiste româneşti. Dintre tehnologiile aplicate în această ramură, în ultimele trei cincinale, 95 la sută îşi au originea în unităţile şi laboratoarele Institutului central de chimie — unitate etalon a cercetării ştiinţifice şi ingineriei tehnologice româneşti. Un loc central în expoziţie îl ocupă imaginile referitoare la activitatea ştiinţifică a tovarăşei Elena Ceauşescu, contribuţiile sale la dezvoltarea cercetării în chimie.

Tovarăşului Nicolae Ceauşescu, tovarăşei Elena Ceauşescu, celorlalţi tovarăşi din conducerea partidului şi statului le este prezentată secţiunea din expoziţie care subliniază coordonatele definitorii ale procesului instructiv-educativ al tinerei generaţii. Mari panouri ilustrează evoluţia sistemului de învăţămînt din România, un sistem închegat, alcătuit într-o concepţie unitară, ştiinţific fundamentată, capabil să asigure tineretului studios o bună pregătire, pe măsura exigenţelor orînduirii noastre socialiste.

Contribuţiile la îmbogăţirea fondului de valori ale culturii naţionale şi universale aduse în aceşti ani de cultură socialistă sînt găzduite de secţiunea cultură, artă, presă, radioteleviziune, în care Festivalul naţional „Cîntarea României" ocupă un loc de frunte.

Ilustrînd dezvoltarea impetuoasă a României socialiste în 40 de ani de libertate, standurile dedicate creşterii bunăstării materiale şi spirituale a maselor, cel consacrat construcţiei de locuinţe, construcţiilor industriale, a construcţiilor de nave, utilaj petrolier, agriculturii, comerţului socialist, cel care reliefează politica partidului în domeniul demografic, dotările de care dispune turismul, arta populară au oferit înalţilor oaspeţi imaginea sintetică a prefacerilor care au avut loc în toate domeniile.

Expoziţia **Dezvoltarea economică şi socială a României** a fost inaugurată. Ea a devenit o oglindă a prefacerilor socialiste, o mărturie a celor patru decenii de libertate convertite în valori perene.

BOGDAN NISIPOIU ■

23 AUGUST 40 1944–1984

Decît prestigiul ţării nimic nu-i mai presus

Primiri la tovarăşul Nicolae Ceauşescu

În după-amiaza zilei de luni, 20 august, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, s-a întîlnit cu tovarăşul Li Xiannian, membru al Comitetului Permanent al Biroului Politic al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, care, în fruntea unei delegaţii de partid şi de stat, participă la festivităţile prilejuite de cea de-a 40-a aniversare a revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă şi face, în continuare, o vizită de stat în ţara noastră. Cu acest prilej, preşedintele Republicii Populare Chineze a transmis din partea tovarăşilor Hu Yaobang, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, Deng Xiaoping, preşedintele Comisiei Centrale Consultative a P.C. Chinez, Zhao Ziyang, premierul Consiliului de Stat al R.P. Chineze, a celorlalţi tovarăşi din conducerea de partid şi de stat chineză, cele mai calde şi prieteneşti salutări, urări de sănătate şi mari succese în activitate. Mulţumind pentru mesajul prietenesc adresat, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a rugat să fie transmise tovarăşilor din conducerea de partid şi de stat chineze cele mai calde şi prieteneşti salutări, urări de sănătate, de noi şi mari succese în activitatea pe care o desfăşoară. În timpul întîlnirii — desfăşurată într-o atmosferă cordială, de caldă prietenie — tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Li Xiannian au ţinut să-şi manifeste satisfacţia faţă de nivelul relaţiilor de strînsă prietenie şi colaborare dintre partidele şi ţările noastre, dintre poporaele român şi chinez, apreciindu-se, totodată, importanţa pe care o reprezintă vizitele reciproce la cel mai înalt nivel pentru dezvoltarea şi adîncirea, pe multiple planuri, a raporturilor româno-chineze, în folosul celor două popoare, în folosul păcii, destinderii şi înţelegerii internaţionale.

În aceeaşi zi a avut loc şi întîlnirea dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, şi Samora Moises Machel, preşedintele Partidului „FRELIMO", preşedintele Republicii Populare Mozambic, care conduce delegaţia de partid şi de stat mozambicană la festivităţile prilejuite de sărbătoarea naţională de la 23 August. Exprimîndu-şi bucuria de a se reîntîlni cu şeful statului român, înaltul oaspete a transmis conducătorului partidului şi statului nostru cele mai calde urări şi felicitări cu prilejul marii sărbători naţionale a poporului nostru, dînd o înaltă apreciere succeselor obţinute de poporul român în cele patru decenii de viaţă liberă. Mulţumind pentru urările transmise, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a exprimat satisfacţia conducerii de partid şi de stat pentru participarea preşedintelui Republicii Populare Mozambic la manifestările consacrate zilei de 23 August. În cadrul întîlnirii, desfăşurate într-o atmosferă de caldă prietenie, cei doi preşedinţi şi-au exprimat satisfacţia în legătură cu dezvoltarea continuă a relaţiilor de prietenie, solidaritate şi colaborare româno-mozambicane, relaţii ce se desfăşoară în spiritul înţelegerilor convenite la precedentele întîlniri la nivel înalt de la Maputo şi Bucureşti. A fost reafirmată, de asemenea, dorinţa de a se extinde şi aprofunda colaborarea dintre cele două ţări şi popoare, în spiritul bunelor tradiţii statornicite, în folosul păcii, înţelegerii şi cooperării între naţiuni.

Presa acestor zile a consemnat de asemenea sosirea în ţara noastră a unor alte delegaţii de partid şi de stat, care, răspunzînd invitaţiei adresate de Comitetul Central al Partidului Comunist Român, de Consiliul de Stat, de guvernul ţării noastre, urmează să participe la festivităţile prilejuite de cea de-a 40-a aniversare a revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă de la 23 August 1944.

I. MAIOR

Solemnitatea înaintării în grad a unor generali şi ofiţeri superiori

În prezenţa tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, comandant suprem al forţelor armate, a avut loc, marţi 21 august, solemnitatea înaintării în grad a unor generali şi contraamirali şi acordării gradului de general şi contraamiral unor colonei şi căpitani de rangul I, cu prilejul celei de-a 40-a aniversări a revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă.

La solemnitate au luat parte tovarăşa Elena Ceauşescu, tovarăşii Constantin Dăscălescu, Emil Bobu, Ion Coman, Manea Mănescu, Constantin Olteanu, Gheorghe Rădulescu, precum şi George Homoştean, ministrul de interne, Tudor Postelnicu, ministru secretar de stat, şef al Departamentului securităţii statului.

Din Ministerul Apărării Naţionale — la gradul de general-colonel următorii generali-locotenenţi : Ion Hortopan, Mircea Mocanu, Iulian Topliceanu, Gheorghe Zărnescu ; la gradul de general-locotenent următorii generali-maiori : Constantin Călinoiu, Mihai Chiţac, Ion Dăndăreanu ; la gradul de viceamiral următorii contraamirali : Mihai Aron, Ştefan Dinu, Ioan Muşat ; la gradul de general-maior următorii colonei : Achim Alstani, Grigorie Ghiţă, Ştefan Guşă, Niculae Matei, Constantin Mereu, Nicolae Şchiopu, Dumitru Velicu, Gheorghe Voinea ; la gradul de contraamiral următorii căpitani de rangul I : Constantin Iordache, George Petre.

De asemenea, prin decret prezidenţial, a avut loc înaintarea în grad a unor generali, precum şi acordarea gradului de general-maior unor colonei din Ministerul de Interne : la gradul de general-colonel, generalul-locotenent Iulian Vlad ; la gradul de general-locotenent următorii generali-maiori : Epifanie Amohnoaie, Aristotel Stamatoiu ; la gradul de general-maior următorii colonei : Romeo Cîmpeanu, Aurelian Mortoiu, Marin Neagoe, Victor Neculicioiu, Alexandru Tencu.

În numele generalilor şi al cadrelor militare din Ministerul Apărării Naţionale cărora li s-a făcut onoarea de a fi înaintaţi în grad şi de a li se acorda gradul de general, a luat cuvîntul general-colonel Iulian Topliceanu exprimînd sentimentele de dragoste fierbinte, de profundă stimă şi nemărginită recunoştinţă faţă de eroicul Partid Comunist Român, faţă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, fiul cel mai ilustru al poporului nostru, conducătorul strălucit al destinelor naţionale, militant neobosit pentru independenţa şi suveranitatea patriei, pentru afirmarea prestigioasă a României socialiste în comunitatea mondială.

Datorită gîndirii şi activităţii sale novatoare şi cutezătoare, dispunem de un vast şi original tezaur de teze, orientări şi soluţii sintetizate în doctrina militară naţională pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu a elaborat-o cu atîta strălucire, doctrină ce constituie fundamentul pregătirii optime, într-o indisolubilă unitate, a armatei şi celorlalte componente ale sistemului apărării naţionale, a întregului popor pentru a fi în măsură să respingă orice agresiune, orice atentat la libertatea, independenţa, suveranitatea şi integritatea României.

În cuvîntul său, general-colonel Iulian Vlad, în numele generalilor din Ministerul de Interne înaintaţi în grad, precum şi al ofiţerilor cărora li s-a conferit gradul de general, a dat glas bucuriei nestăvilite cu care cadrele Ministerului de Interne, asemenea întregului nostru popor, au primit hotărîrea Plenarei Comitetului Central cu privire la realegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, la cel de-al XIII-lea Congres, în funcţia supremă de secretar general al Partidului Comunist Român, şi a exprimat adeziunea deplină la acest înălţător act politic — chezăşie sigură a amplificării măreţelor înfăptuiri din anii de după cel de-al IX-lea Congres.

A exprimat totodată hotărîrea cadrelor din Ministerul de Interne de a fi permanent preocupate de sporirea fermităţii şi intransigenţei faţă de duşmanii ţării, ai orînduirii noastre socialiste, faţă de toate elementele antisociale care atentează la avutul obştesc sau încalcă în orice alt mod legile ţării.

A luat cuvîntul tovarăşul Nicolae Ceauşescu, felicitîndu-i în numele Comitetului Central al partidului, al Consiliului de Stat şi guvernului, precum şi al său personal, pe generalii care au fost înaintaţi în grad, precum şi pe noii generali din cadrul forţelor noastre armate şi al Ministerului de Interne, şi urîndu-le succes în activitatea viitoare.

Folosind acest prilej a adresat de asemenea, felicitări ofiţerilor care, în aceste zile, au fost înaintaţi în grad, precum şi tuturor acelora care au fost înălţaţi în gradul de ofiţer, ca urmare a terminării şcolilor militare. Aceste înaintări în grad şi acordarea gradului la un număr important de noi ofiţeri au drept scop de a întări continuu armata noastră, precum şi trupele şi celelalte formaţiuni din cadrul Ministerului de Interne.

Apoi, secretarul general al partidului a subliniat că poporul nostru sărbătoreşte a 40-a aniversare a revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă cu rezultate remarcabile în toate domeniile, iar la toate acestea, împreună cu întregul popor, şi-au adus o contribuţie importantă şi forţele noastre armate şi toate formaţiunile Ministerului de Interne.

Este necesar să se acţioneze, în continuare, cu toată hotărîrea, pentru ridicarea continuă a capacităţii de luptă, a nivelului politic al întregii noastre armate, precum şi a tuturor formaţiunilor din Ministerul de Interne.

O dată cu dezvoltarea generală a patriei, facem eforturi serioase pentru întărirea capacităţii de apărare a ţării. Ţinînd seama de condiţiile internaţionale, ne preocupăm să asigurăm armatei noastre tot ce este necesar pentru a-şi putea îndeplini, în orice împrejurări, înalta misiune de a apăra cuceririle revoluţionare ale poporului, independenţa şi suveranitatea Republicii Socialiste România !

În încheierea solemnităţii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, tovarăşa Elena Ceauşescu, ceilalţi tovarăşi din conducerea de partid şi de stat s-au întreţinut, într-o atmosferă cordială, cu generalii şi ofiţerii superiori înaintaţi în grad.

C. ADAM

Un răsunător mesaj al ştiinţei româneşti:

La Tokio a apărut volumul Elena Ceauşescu: „Polimerizarea stereospecifică a izoprenului", lucrare de referinţă a chimiei macromoleculare

Cunoscută în toate cercurile de specialitate ale globului, lucrare de referinţă în domeniul chimiei macromoleculare, „Polimerizarea stereospecifică a izoprenului", monografie datorată tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu, a văzut de curînd lumina tiparului la prestigioasa editură „Kobunsha" din Tokio. Volumul, publicat pentru întîia oară în 1979, a mai fost tradus de atunci în U.R.S.S., Marea Britanie, Grecia, Italia şi Olanda, bucurîndu-se pretutindeni de interesul şi aprecierile lumii ştiinţifice. Versiunea în limba japoneză aparţine profesorului Takayuki Otsu, de la Universitatea Osaka, preşedinte executiv al Societăţii japoneze de ştiinţă a polimerilor, editarea lucrării beneficiind deopotrivă de colaborarea reputatului specialist în domeniul polimerizării izoprenului, dr. Kioshi Endo.

În postfaţa ediţiei japoneze, apărută sub semnătura prof. Takayuki Otsu, se fac numeroase referiri la importanţa de excepţie a monografiei, aceasta fiind apreciată ca o lucrare fundamentală în domeniul chimiei macromoleculare, ce se recomandă deopotrivă prin bogăţia şi complexitatea informaţiei ca şi prin caracterul de durată al descoperirilor şi observaţiilor de ordin teoretic şi practic. În acelaşi timp, traducătorul a ţinut să-şi manifeste admiraţia faţă de activitatea multilaterală a tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu, personalitate marcantă a ştiinţei mondiale, care — a ţinut să precizeze profesorul Takayuki Otsu — desfăşurînd o prodigioasă activitate proprie de cercetare ştiinţifică, îndeplineşte concomitent înalte misiuni şi responsabilităţi, în calitate de vicepremier al guvernului român, şi de preşedinte al Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie, îndrumînd totodată activitatea Institutului Central de Chimie.

Cu acest prilej, reprezentanţi de frunte ai vieţii politice din Japonia, oameni de ştiinţă, universitari, conducători ai unor institute de cercetări, ai unor companii industriale, editori, au subliniat importanţa evenimentului, reliefînd în egală măsură atît valoarea monografiei, cît şi înalta personalitate a tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu, om politic şi savant de renume mondial. Nu puţini din acestia au ţinut să facă referiri exprese la politica generală a ţării noastre, să-şi exprime admiraţia şi interesul pentru cititorii României moderne, faţă de strategia sa economică, să distingă în acest larg context rolul determinant ce revine preşedintelui Nicolae Ceauşescu, creatorul şi promotorul, deopotrivă, al unei politici internaţionale de pace, destindere, înţelegere între popoare, politică privită cu îndreptăţită admiraţie şi speranţă pe toate meridianele planetei.

Evenimentul s-a constituit într-un cald omagiu adresat savantului de renume mondial, tovarăşa academician doctor inginer Elena Ceauşescu, ştiinţei româneşti şi celor care îi făuresc destinul, şi fac din descifrarea ei cunoaşterea lumii materiale un instrument al binelui, al prosperităţii şi apropierii între oameni. Prin acest răsunător şi înălţător mesaj al inteligenţei româneşti a fost readusă în actualitate puternica angajare a celor ce muncesc pe tărîmul ştiinţei în programele de dezvoltare multilaterală a ţării, pentru progres, pace, înţelegere şi cooperare internaţională, deziderate şi obiective născute din gîndul şi activitatea conducătorului iubit al partidului şi statului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

LIVIU TIMBUS

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a înmînat înalte ordine ale Republicii Socialiste România

În semn de profundă prețuire pentru ctitorul României socialiste

Tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, i-a fost conferită, prin Hotărîrea Consiliului de Stat, în cadrul unei solemnităţi care a avut loc marţi dimineaţă, 21 august, la sediul C.C. al P.C.R., **Medalia comemorativă „A 40-a aniversare a revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă“.** Au luat parte membri şi membri supleanţi ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretari ai Comitetului Central al partidului. Distincţia a fost înmînată de tovarăşul Manea Mănescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreşedinte al Consiliului de Stat.

Cei prezenţi l-au felicitat cu multă căldură pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu, i-au adresat urări de sănătate şi fericire, multă putere de muncă în îndeplinirea misiunii de cea mai înaltă răspundere încredinţate de partid şi popor, în activitatea consacrată progresului multilateral al patriei noastre socialiste, creşterii prestigiului României în lume.

În continuare, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, a înmînat, în cadrul aceleiaşi ceremonii, **Medalia comemorativă „A 40-a aniversare a revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă“,** conferită prin Decret Prezidenţial pentru contribuţia deosebită adusă la înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, cu prilejul celei de-a 40-a aniversări a revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă, tovarăşei Elena Ceauşescu, tovarăşilor Constantin Dăscălescu, Iosif Banc, Emil Bobu, Virgil Cazacu, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Ion Dincă, Ludovic Fazekas, Alexandrina Găinuşe, Manea Mănescu, Paul Niculescu, Constantin Olteanu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pătan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Ilie Verdeţ, Ştefan Voitec, Ştefan Andrei, Ştefan Birlea, Leonard Constantin, Miu Dobrescu, Petru Enache, Marin Enache, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Suzana Gâdea, Ana Mureşan, Elena Nae, Cornel Pacoste, Ion Radu, Ion Stoian, Iosif Szasz, Ioan Tolu, Ion Ursu, Richard Winter, Silviu Curticeanu, Constantin Radu, Gheorghe Stoica.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, a înmînat, în cadrul unei solemnităţi care a avut loc marţi dimineaţa, 21 august, la Palatul Republicii, înalte ordine ale Republicii Socialiste România, conferite, prin Decret Prezidenţial, cu prilejul celei de-a 40-a aniversări a revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă.

La solemnitate au participat tovarăşa Elena Ceauşescu, tovarăşii Constantin Dăscălescu, Iosif Banc, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Ion Dincă, Ludovic Fazekas, Alexandrina Găinuşe, Manea Mănescu, Paul Niculescu, Constantin Olteanu, Gheorghe Pană, Ion Pătan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Ilie Verdeţ, Ştefan Andrei, Ştefan Birlea, Constantin Leonard, Miu Dobrescu, Marin Enache, Petru Enache, Mihai Gere, Suzana Gâdea, Ana Mureşan, Elena Nae, Cornel Pacoste, Ion Radu, Ion Stoian, Ioan Tolu, Ion Ursu, Richard Winter, Silviu Curticeanu, Constantin Radu, Gheorghe Stoica.

Pentru contribuţia deosebită adusă la înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, a conferit **Ordinul „23 August“ clasa I** tovarăşilor : Nicodim Roşca, directorul întreprinderii mecanice Cugir, jud. Alba, Constantin Arseni, preşedintele Academiei de Ştiinţe Medicale, Vasile Bărbulescu, prim-secretar al Comitetului judeţean Olt al P.C.R., Gheorghe Oscar Muncsan, maistru la întreprinderea „Unio“ Satu Mare, Anton Breitenhofer, pensionar ; **Ordinul „Tudor Vladimirescu“ clasa I** tovarăşilor : Ion Baicu, pensionar, Andrei Neagu, pensionar, Virgil Teodorescu, scriitor, Mihai Burcă, pensionar ; **Ordinul „Apărarea Patriei“ clasa I,** tovarăşului general-colonel Vasile Milea, prim-adjunct al ministrului apărării naţionale şi şef al Marelui Stat Major ; **„Ordinul Muncii“ clasa I** tovarăşilor : Ştefan Birlea, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., preşedintele Comitetului de Stat al Planificării, Eugen Bităi, sudor la Întreprinderea de utilaj chimic „Grivita Roşie“ Bucureşti, Petru Enache, membru supleant al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Ion Radu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Silviu Curticeanu, secretar al C.C. al P.C.R., George Homoştean, ministru de interne, Ştefan Gheorghiu, strungar la Întreprinderea „23 August“ Bucureşti, Emil Crosu, strungar la Întreprinderea de maşini grele Bucureşti, general-colonel Vasile Ionel, adjunct al ministrului transporturilor şi telecomunicaţiilor, Severin Iriciuc, maistru la Combinatul metalurgic Tulcea, Nicolae Ivanov, comandantul Şantierului naţional al tineretului Poarta Albă-Midia, Cornel Pacoste, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.; prim-secretar al Comitetului judeţean Timiş al P.C.R., Tiberiu Pascu, maistru principal la Combinatul siderurgic Hunedoara, colonel Gheorghe Popescu din Ministerul Apărării Naţionale, Anghel Rumega, muncitor specialist la Întreprinderea „Metrou“ Bucureşti, Victor Scorţanu, directorul Întreprinderii Laminorul de tablă subţire Galaţi, Richard Winter, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Ministrul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe ; **Ordinul „Meritul Agricol“ clasa I** tovarăşilor : Dinu Daniliuc, preşedintele Cooperativei agricole de producţie „Munca“ Gurbăneşti, jud. Călăraşi, Tiberiu Mureşan, preşedintele Academiei de Ştiinţe Agricole şi Silvice, Ion Drăcşan, vicepreşedinte al Cooperativei agricole de producţie Purani, judeţul Teleorman, Petre Enăchioaia, preşedintele Cooperativei agricole de producţie Scornicesti, judeţul Olt ; **Ordinul „Meritul Ştiinţific“ clasa I,** tovarăşilor : Costache Chirine Avădanei, şef de proiect al Canalului Dunăre-Marea Neagră, Poarta Albă-Midia şi Canalului Dunăre-Bucureşti, Constantin Sîrbu, directorul Institutului de cercetări chimico-farmaceutice Bucureşti, Felicia Stoenescu, cercetător ştiinţific, directorul Centrului de cercetări pentru materiale plastice Bucureşti ; **Ordinul „Meritul Cultural“ clasa I,** tovarăşei Eugenia Popescu (Ioana Radu), pensionară; **Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România“ clasa a II-a,** tovarăşilor : Pavel Aron, prim-secretar al Comitetului judeţean Arad al P.C.R., general-locotenent Ilie Ceauşescu, adjunct al ministrului apărării naţionale şi secretar al Consiliului Politic Superior al Armatei, Jozsef, Meliusz, pensionar, Constantin Popescu, maistru principal la Întreprinderea Electrocentrale Porţile de Fier I, judeţul Mehedinţi ; **Ordinul „23 August“ clasa a II-a,** tovarăşilor : Dumitru Antonescu, pensionar, Eugen Barbu, scriitor, redactor-şef al revistei „Săptămîna“, colonel Petre Cristea din Ministerul Apărării Naţionale, Marin Enache, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreşedinte al Consiliului de Stat, Constantin Roşoga, maistru principal la Antrepriza Canalul Dunăre—Marea Neagră, Nicolae Tarnea, directorul Întreprinderii „Tractorul“ Braşov, Rada Tanase, pensionară ; **Ordinul „Tudor Vladimirescu“, clasa a II-a** tovarăşilor : Marin Bozdog, inginer, şef de brigadă la Şantierul naţional al tineretului Poarta Albă—Midia, Petre Chelcea, dulgher la Antrepriza Canalul Dunăre—Marea Neagră, Mihail Dulică, director tehnic la Antrepriza generală construcţii hidrotehnice Constanţa, Nicolae Florescu, maistru principal la Unitatea forestieră de exploatare şi transport Iacobeni, judeţul Suceava, general-locotenent Lucian Ionescu din Ministerul Apărării Naţionale, Lajos Lotay, redactor-şef al revistei „Utunk“ Cluj-Napoca, Mihai Lupu, excavatorist la Şantierul naţional al tineretului Poarta Albă—Midia, Stela Moghioros, pensionară, colonel Florea Necula din Ministerul Apărării Naţionale, Virgil Oprişam, maistru la Întreprinderea de rulmenţi Bîrlad, Adrian Păunescu, scriitor, redactor-şef al revistei „Flacăra“, Andrei Popescu, şef de secţie la Întreprinderea de utilaj greu Basarabi, judeţul Constanţa, Teodor Roman, prim-secretar al Comitetului judeţean Teleorman al P.C.R., Corneliu Trăilescu, compozitor, dirijor la Opera Română Bucureşti ; **Ordinul „Apărarea Patriei“ clasa a II-a,** tovarăşilor : general-locotenent Ovidiu Diaconescu din Ministerul de Interne, general-locotenent Constantin Nuţă, adjunct al ministrului de interne, şef al Inspectoratului General al Miliţiei, Ilie David, pensionar; **Ordinul Muncii clasa a II-a,** tovarăşilor: Ion Balu, director tehnic la Întreprinderea de aluminiu Slatina, judeţul Olt, Radu Bălan, prim-secretar al Comitetului judeţean Hunedoara al P.C.R., Ioan Bărbulescu, directorul Întreprinderii „Electrocentrale“ Craiova, Vasile Bădican, maistru miner, şef de brigadă la Întreprinderea minieră Comănesti, judeţul Bacău, Nicolae Bercea, directorul Întreprinderii miniere Rovinari, judeţul Gorj, Vlad Bîlbie, profesor universitar, directorul Institutului „Dr. I. Cantacuzino“ Bucureşti, Vasile Bortoş, şef secţie la Întreprinderea de vagoane Arad, Nicolae Buzea, maistru principal la Combinatul de lianţi şi azbociment Fieni, judeţul Dîmbovita, Ecaterina Chelaru, maistru la Combinatul de fire şi fibre sintetice Săvineşti, judeţul Neamt, Ion Cherbeleaţă, mecanizator la Staţiunea pentru mecanizarea agriculturii Mirosi, judeţul Argeş, Leonard Constantin, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului judeţean Iasi al P.C.R., Mihail Petre Georgescu, directorul Combinatului petrochimic Piteşti, Isidor Ghioca, directorul Întreprinderii „1 Mai“ Ploieşti, Alexandru Herescu, directorul Schelei de foraj Bălăria, judeţul Giurgiu, Ion M. Nicolae, viceprim-ministru al guvernului, Stelian Ionescu, maistru la Întreprinderea mecanică Mîrşa, judeţul Sibiu, Irina Laszlo, maistru la Întreprinderea H.E.F.O.R Tg. Mureş, Anton Lungu, prim-secretar al Comitetului judeţean Brăila al P.C.R., Gheorghe Matei, director tehnic la Întreprinderea agricolă de stat Ostrov, judeţul Constanţa, Frasina Merişeş, maistru la Întreprinderea de tricotaje şi perdele Paşcani, judeţul Iaşi, Andrei Miţiţ, inginer şef la Întreprinderea „Electrotimiş“ Timişoara, Eugen Nagy, maistru la Întreprinderea de producţie industrială pentru construcţii căi ferate Mîrcurea Ciuc, judeţul Harghita, Ion Nicuţă, directorul Asociaţiei economice intercooperatiste Uricani, judeţul Iaşi, Constantin Niţă, secretar al Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, Ştefan Rab, prim-secretar al Comitetului judeţean Covasna al P.C.R., Ilie Sitar, maistru miner la Exploatarea minieră Cavnic, judeţul Maramureş, Costică Staicu, şef de secţie la Întreprinderea de utilaj greu „Progresul“ Brăila, Ion Tomiţa, strungar la Întreprinderea de construcţii de maşini Reşiţa, judeţul Caraş-Severin ; **Ordinul „Meritul Agricol“ clasa a II-a** tovarăşilor : Remus Ioan-Laza, brigadier la Cooperativa agricolă de producţie Salonta, judeţul Bihor, Ioan Marian, vicepreşedinte al Cooperativei agricole de producţie Topolovăţu Mare, judeţul Timiş, Maria Mermezan, preşedintele Cooperativei agricole de producţie Vinţu de Jos, judeţul Alba, Ion Mihai, şef de fermă la Cooperativa agricolă de producţie Tudor Vladimirescu, judeţul Brăila, Rozalia Maria Szabo, şef de echipă la Cooperativa agricolă de producţie „Ogorul“ Pecica, judeţul Arad ; **Ordinul „Meritul Ştiinţific“ clasa a II-a** tovarăşilor : Valerian Ciofu, director adjunct ştiinţific la Institutul de cercetare ştiinţifică şi inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică Bucureşti, Constantin Ionescu, director general adjunct la Institutul central de cercetări metalurgice Bucureşti, Gheorghe Prodan, cercetător, şef de secţie la Institutul de cercetare ştiinţifică şi inginerie tehnologică pentru industria construcţiilor de maşini Bucureşti, Ilie Văduva, rectorul Academiei de Studii Economice Bucureşti, Rodica Paraschiva Cornelia Vilcu, prorector al Institutului Politehnic Bucureşti ; **Ordinul „Meritul Cultural“ clasa a II-a** tovarăşilor : Teodor Bratu, compozitor, Marius Traian Butunoiu, sculptor, pensionar, Gheorghe Cozorici, actor la Teatrul Naţional „I.L. Caragiale“, Bucureşti, Eugenia Moldoveanu, artistă lirică la Opera Română Bucureşti.

Prin Decret Prezidenţial au mai fost conferite, cu prilejul celei de a 40-a aniversări a revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă, 3 296 ordine, 3 890 medalii ale Republicii Socialiste România, precum şi 101 500 medalii comemorative „A 40-a aniversare a revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă“ unor membri de partid cu stagiu din ilegalitate, activişti de partid, de stat, ai organizaţiilor de masă, muncitori, ingineri, tehnicieni, ţărani cooperatori, oameni de ştiinţă, artă şi cultură.

După înmînarea ordinelor, în numele celor distinşi au luat cuvîntul. Nicodim Roşca, Cornel Pacoste, Virgil Teodorescu, Felicia Stoenescu, Emil Grosu, Letay Lajos, Petre A. Enăchioaia care au exprimat întreaga lor gratitudine şi vibrante sentimente de mulţumire, de nemărginită şi profundă recunoştinţă pentru înaltele distincţii conferite, precum şi hotărirea fermă de a acţiona şi în viitor, cu toată pasiunea şi abnegaţia pentru înfăptuirea politicii partidului, a orientărilor şi indicaţiilor secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, de a aduji cu cinste şi devotament măreaţa cauză a gloriosului nostru partid.

În continuarea solemnităţii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a rostit o cuvîntare prin care a adresat, în numele Comitetului Central al Partidului, al Consiliului de Stat şi al Guvernului, precum şi al său personal, calde felicitări celor decoraţi cu înaltele ordine ale Republicii Socialiste România. Folosind acest prilej, a adresat calde felicitări şi tuturor acelora care vor fi distinşi, în aceste zile, cu alte ordine şi medalii ale Republicii Socialiste România, precum şi tuturor tovarăşilor cărora li se va conferi Medalia „A 40-a aniversare a revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă“. Secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a subliniat că înmînarea înaltelor distincţii constituie o spreciere deosebită dată celor cărora li s-au conferit pentru activitatea depusă în înfăptuirea programului partidului, a politicii interne şi externe a statului nostru. Totodată a relevat că avem rezultate minunate în toate domeniile, s-au dezvoltat puternic ştiinţa, învăţămîntul, cultura, a crescut nivelul de trai material şi spiritual al poporului nostru, sînt incomparabile condiţiile de viaţă de astăzi ale poporului nostru cu cele de acum 40 de ani, mai avem însă multe de făcut pentru a realiza programul partidului pentru edificarea celei mai drepte societăţi din lume — societatea comunistă. Congresul al XIII-lea al partidului va trasa noi obiective pentru înfăptuirea acestui program iar în perspectivă, pînă în anii 1990 şi 2000, patria noastră va deveni o ţară puternic dezvoltată, din toate punctele de vedere, în care poporul român, liber şi stăpîn pe destinele sale, îşi va făuri o viaţă nouă, comunistă. Înmînarea înaltelor distincţii fiind în acelaşi timp un îndemn de a munci mai bine, în toate domeniile, de a servi în toate împrejurările poporul, partidul, cauza comunismului, independenţa şi suveranitatea ţării, de a lupta pentru pace şi colaborare internaţională.

23 AUGUST 40
1944–1984

Marile împliniri ale libertăţii,

„Istoria-ntreagă, cu lupte şi jertfe,

Revoluţie după revoluţie

În toate vremurile şi în toate locurile răscoalele şi revoluţiile au fost pirghia permanentă a luptei pentru libertate şi progres. Spiritul şi flacăra lor n-au încetat niciodată. Istoria, aproape a tuturor popoarelor, a fost adînc fecundată de geniul revoluţiei. Popoarele care n-au cunoscut focul revoluţiilor, n-au cunoscut combustiunea care dă naştere marilor forţe transformatoare. Ele vegetează, nu trăiesc, şi nu cunosc florii şi rezultatele marilor încordări.

Revoluţia implică în sine progresul, saltul social şi naţional, viitorul vieţii. A trăi revoluţionar, individ sau popor, înseamnă a trăi activ, creator, gata a te depăşi la tot pasul. Trăiesc acei ce vor să lupte — spunea unul din marii noştri poeţi — iar cei fricoşi se plîng şi mor.

Dintre stilurile de viaţă, stilul revoluţionar este cel mai fecund, mai demn.

Un asemenea stil, chiar în timpurile cele mai vitrege, a fost întotdeauna stilul de viaţă al poporului român. Am fost de-a lungul istoriei un popor care am ştiut să trăim revoluţionar, apărîndu-ne pămîntul, libertatea, limba, cultura, dreptul la existenţă şi la viitor.

Ameninţaţi din toate părţile, marii noştri voievozi — Ştefan cel Mare, Vlad Ţepeş, Petru Rareş, Ioan Vodă, Mihai Viteazul — revoltîndu-se împotriva unor invadatori dornici de dominaţie, şi-au putut salva ţările numai prin mijloace revoluţionare, bătăliile lor victorioase nefiind altceva decît adevărate revoluţii naţionale pentru apărarea fiinţei strămoşeşti.

În timp ce toate ţările din Peninsula Balcanică şi din apusul nostru au fost transformate în paşalîcuri turceşti, pierzîndu-şi orice drept la administraţie, armată şi finanţe proprii, Ţările române şi-au păstrat autonomia şi toate instituţiile lăuntrice.

Revoluţionari au fost şi voievozii cari, întrecînd tot ce se făcuse pînă la el, au creat marile noastre aşezăminte culturale şi artistice ce pot sta cu mîndrie alături de numeroase din monumentele Renaşterii.

Revoluţiile se săvîrşeau atunci cu sabia şi cu mistria, ele relevînd dragostea de independenţă şi de cultură a poporului român.

Alte răscoale-revoluţii se produceau în acest timp în Transilvania, ele fiind determinate de asuprirea socială şi naţională a ţărănimii : răscoala de la Bobîlna din 1437, răscoala din 1514, pentru a culmina, după atîtea altele, cu răscoala lui Horia, Cloşca şi Crişan de la 1784, care a incendiat toţi Munţii Apuseni.

Veac după veac pămîntul românesc, şi de o parte şi de alta a Carpaţilor, a cunoscut astfel revoluţie după revoluţie, prin aceasta păstrîndu-se intactă şi fiinţa şi limba poporului român.

La începutul secolului al XIX-lea, cînd Ţările Române gemeau sub jugul otoman, prin Tudor Vladimirescu şi pandurii săi, începe seria de revoluţii politice româneşti, cu influenţă concomitentă asupra tuturor provinciilor şi ridicarea la rang de program a unor principii care aveau să-şi păstreze valabilitatea şi actualitatea pînă în zilele noastre. Prin proclamaţia lui Tudor Vladimirescu de la 1821, adresată tuturor locuitorilor Ţării româneşti, „veri de ce neam veţi fi", se îndemna norodul a nu mai suferi robia căpeteniilor politiceşti şi bisericeşti, „că ne ajunge fraţilor atîta vreme de cînd lacrămile noastre nu s-au mai uscat". Crainicii şi comentatorii mişcării anunţau că Tudor a proclamat **„libertatea, egalitatea şi totodată desfiinţarea privilegiilor boiereşti"**.

În urma revoluţiei lui Tudor Vladimirescu a fost înlăturat regimul fanariot, în locul lui reintroducîndu-se domniile pămîntene.

Tudor a fost răpus mişeleşte, dar ideile sale revoluţionare şi-au continuat drumul spre lumină şi libertate.

Concomitent cu revoluţia lui, şi mai ales după ea, a luat avînt o mare mişcare culturală românească. S-a dezvoltat şcoala întemeiată de Gheorghe Lazăr, în 1829 s-au înfiinţat atît la Bucureşti cît şi la Iaşi primele periodice româneşti — **Curierul românesc şi Albina românească**. Prin Heliade Rădulescu, Ianeu Văcărescu, Vasile Cîrlova, Grigore Alexandrescu ş.a., s-a întetit o mişcare literară care, prin Gh. Asachi şi C. Negruzzi, a avut un puternic ecou şi în Moldova. În curînd apar în arena publică şi istoricii şi scriitorii M. Kogălniceanu, V. Alecsandri, Alecu Russo, Ion Ghica, N. Bălcescu, D. Bolintineanu, Cezar Boliac, iar în Transilvania — pe urmele lui Samuil Micu, George Şincai, Petru Maior, George Barţiu, Simion Bărnuţiu, Timotei Cipariu, Andrei Mureşianu — ale căror scrieri vor pregăti o nouă revoluţie care va continua revoluţia lui Tudor Vladimirescu.

Din rîndurile acestor scriitori se vor ridica ideologii şi conducătorii revoluţiei de la 1848.

V. Alecsandri şi Andrei Mureşianu au scris atunci acele două mari „Marsiliieze" româneşti, **Deşteptarea României** şi **Deşteaptă-te române**, care, ca marşuri revoluţionare, au răsunat pe întreg pămîntul românesc.

La toate adunările revoluţionare de la Iaşi, Blaj şi Bucureşti s-a cerut, ca şi la 1821, **libertate şi egalitate, desfiinţarea iobăgiei, împroprietărirea clăcaşilor, slobozenia presei, libertatea comerţului, şi totodată unirea celor două principate, Ţara Românească şi Moldova.** Transilvania, din partea ei, cerea şi ea unirea cu Ţara Românească. „Noi vrem să ne unim cu ţara", s-a strigat de către zeci de mii de români ardeleni pe Cîmpia Libertăţii de la Blaj.

Moţiunea votată pe Cîmpia Libertăţii, precedată de marele discurs revoluţionar al lui Simion Bărnuţiu, a fost manifestul libertăţii şi independenţei naţionale al Transilvaniei, al egalităţii tuturor naţionalităţilor de aici şi al apropiatei sale uniri cu fraţii de peste Carpaţi. Principiile revoluţiei ardelene proclamate pe Cîmpia Libertăţii, aveau să fie apoi apărate cu armele de către Avram Iancu pe culmile Munţilor Apuseni.

Proclamaţia revoluţionară din Ţara Românească enunţată la Islaz cerea în primul rînd, o dată cu independenţa ţării, administraţie legislativă proprie, neamestecul nici unei puteri din afară în treburile dinăuntru ale ţării, egalitatea locuitorilor, contribuţie generală, domn responsabil, ales pe cinci ani din toate straturile ţării, emanciparea clăcaşilor, emanciparea instrucţiei pentru ambele sexe, desfiinţarea pedepselor cu bătaia, desfiinţarea rangurilor, drepturi politice pentru toţi cei de altă credinţă, ş.a.

Rezultatele revoluţiei de la 1848 au fost, pe lîngă unele înlesniri de ordin social-economic, Unirea Principatelor, realizată la 1859, care, prin voinţa maselor populare, s-a înfăptuit prin mijloace revoluţionare. Alexandru Ioan Cuza, Domnul Unirii, conducîndu-se după principiile revoluţiei, a înfăptuit o bună parte din reformele preconizate la 1848.

Spiritul revoluţiei a prezidat şi proclamarea independenţei de stat de la 1877, prin mijloace revoluţionare înlăturîndu-se dominaţia otomană. România a fost ridicată la rangul de stat independent prin spiritul său revoluţionar şi prin voinţa de neînfrînt a locuitorilor săi.

Odată cu înfiinţarea Partidului social-democrat muncitoresc (1893), ideile revoluţionare au devenit idei politice ale clasei muncitoare, ele avînd să se impună ca idei forţe ale societăţii moderne româneşti. Vechiul program de la 1848, urmărind unirea tuturor românilor, avea să se înfăptuiască prin aceleaşi acţiuni revoluţionare la Alba Iulia, în 1918, la 1 decembrie. Aceasta a fost realizată prin voinţa tuturor fiilor ţării. O dată cu unirea naţională s-a decretat şi o reformă agrară radicală, s-au recunoscut drepturile cuvenite clasei muncitoreşti, s-a acordat libertatea tuturor naţionalităţilor.

În 1921 steagul revendicărilor muncitoreşti şi ţărăneşti a fost înălţat de către Partidul Comunist Român.

În 1940 România a primit însă o cumplită lovitură din partea puterilor fasciste (Germania şi Italia), care i-au răpit, pentru a o acorda Ungariei horthyste, prin Dictatul de la Viena (30 august), partea de nord-vest a Transilvaniei cu o populaţie de peste 2 500 000 locuitori şi o suprafaţă de aproape 43 500 km², cuprinzînd marile oraşe Oradea, Satu Mare, Baia Mare, Sighetul, Dejul, Clujul, Năsăudul, Bistriţa, Tîrgu Mureşul, Miercurea Ciucului, Sf. Gheorghe.

Aceleaşi puteri au impus României un regim dictatorial militaro-fascist, obligînd-o, totodată, să intre în războiul hitlerist. Timp de 4 ani ţara a fost secătuită de principalele sale avuţii şi supusă la un regim de dictatură.

Pentru a o elibera şi pentru a-i reda teritoriile răpite, a fost pregătită şi desfăşurată o nouă revoluţie — revoluţia de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă — care s-a produs la 23 August 1944. Prin aceasta, precum se ştie, Transilvania de Nord a revenit la patria mamă, iar ţara întreagă a dobîndit ceea ce prin veacuri poporul a năzuit, transformînd-o radical din punct de vedere politic, economic, social şi cultural. În toate programele partidului, mai ales după Congresul al IX-lea, întîlnim înscrise, dar şi înfăptuite, la rang de politică de stat, toate istoricele aspiraţii ale tuturor revoluţiilor anterioare. Să fim liberi, suverani, independenţi, demni, construind o civilizaţie a noastră între civilizaţiile la zi ale lumii. Prin revoluţie după revoluţie, una continuîndu-se şi completîndu-se pe alta, România socialistă a devenit o forţă mondială al cărei glas se aude pretutindeni.

VASILE NETEA ■

Călugărenii înseamnă izbînda

În cîmpul istoriei adevărate şi întregi a poporului român, lupta lui Mihai Viteazul şi biruinţa lui în „pohta ce-am pohtit" de a uni toate cele trei ţări române într-un singur stat ne apare azi ca primul uriaş virtej revoluţionar ce a dezlănţuit energii şi speranţe pentru libertatea tuturor românilor. Victoria unui asemenea proiect a fost fulgerătoare. La Poartă s-a produs în acei cîţiva ani cea mai cumplită înfiorare pe care au provocat-o vreodată românii temutei împărăţii a semilunii. Dar un stat puternic românesc, reunind ca-ntindere şi forţă focul mocnit al visului unui nou regat al Daciei nu era acceptat, în fond, nici în cancelaria lui Rudolf al doilea, pentru că, deşi o asemenea forţă ar fi stăvilit pe turci în tendinţa lor de a-şi întinde stăpînirea spre centrul Europei, ar fi însemnat, mai ales în mîinile unui diplomat şi comandant strălucit ca Mihai, prin strategia întrevăzută a viteazului domn, desprinderea de sub vasalitatea, de fapt, înrobitoare a împăratului creştin a pămînturilor româneşti, cu populaţie majoritară de români, ce fuseseră pînă atunci ţinute în interiorul imperiului său.

Ajuns mare vizir pentru a patra oară, prin intrigi, pîră şi tertipuri, Sinan Paşa cel Bătrîn, cum îi ziceau turcii, „se duse dinaintea sultanului de jură şi chezăşui pe capul său că va supune pe revoltaţii români, va robi şi va pustii ţara lor, iar pe Mihai-Vodă îl va prinde şi îl va aduce viu." Am citat din „Istoria românilor sub Mihai-Vodă Viteazul" de Nicolae Bălcescu, Bucureşti 1878, în care ilustrul istoric şi revoluţionar mai menţionează că „De la 1462, de cînd cuceritorul Constantinopolului, Mahomet II, în capul unei armate de două sute cincizeci de mii oameni, năvăli în ţara noastră, nici o altă oştire mai mare, nici cumpănă de pieire mai grea decît cea de acum nu o ameninţase". Sinan era la Rusciuc, iar Sigismund Báthori, care se legase să-l ajute pe Mihai, sărbătorea nunta sa cu arhiducesa Maria-Cristina. La acea nuntă, hotărîtă pentru 7 august 1595, l-a invitat şi pe Mihai care se străduia de o lună de zile să i stîrnjenească pe turci în aşezătoarea podului de pe Dunăre. El a trimis în locul său pe boierii Stroie Buzoescu şi Radu Calomfirescu cu daruri de nuntă şi cu însărcinarea de a-l ruga din nou pe Sigismund să se zorească a-i veni în ajutor, cum promisese. După ce i-a hărţuit pînă nu i-a mai putut împiedica să treacă Dunărea la Giurgiu, Mihai i-a aşteptat pe turci, pe drumul către Bucureşti, la Vadul Călugărenilor, în acea strîmtoare pe care o alese cu dibăcie „spre a sluji de Thermopile românilor". Înfruntarea celebră a ţinut 16 ore.

Sinan, înfrînt atunci, la 23 august 1595, s-a retras, dar Mihai, care nu primise promisul ajutor al lui Sigismund Báthori nu-l putea urmări. Biruise în acea strălucită bătălie, dar cîştigarea războiului trebuia s-o amîne. Invincibilitatea pe care se bizuiseră turcii era însă spulberată. În august 1595 Mihai Vodă intra definitiv în legendele gloriei româneşti şi îşi desfăcea aripi de vultur în zborul destinului său de fulger luminos.

Duhul istoriei marilor fapte româneşti a ales parcă anume ceea zi pentru înfiorarea veacurilor la vîntul de libertate sub care revoluţiile poporului nostru se vor repeta mereu pînă la un alt 23 august, cel Mare, al anului 1944. Cu 349 de ani înainte, Mihai Viteazul dezlănţuia lumina libertăţii noastre devenită curînd, pentru prima oară, soarele unirii în libertate a tuturor românilor. La Călugăreni, catalizate de fantasticul domn, s-au dezlănţuit toate energiile din subordinea lui, cu o forţă închinată dorului de libertate care i-a cutremurat pînă la groază pe turcii bătrînului Sinan. Moment sublim în şirul lung al revoluţiilor româneşti pentru libertate, 23 august 1595 rămîne prin bătălia de la Călugăreni, aşa cum zicea Bălcescu, un veritabil Thermopile al românilor. Magma incandescentă a acelei erupţii de eliberare e comparabilă, oricum, cu cele mai înalte momente din istoria altor popoare, momente a căror strălucire s-a înveşnicit prin creaţii ale unor genii artistice. Dramatismul şi vitejia care au născut Călugărenii în istoria noastră nu sînt mai prejos. Pentru a sugera fascinaţia unui singur fir din ţesătura acelui moment, Nicolae Bălcescu — după ce povesteşte, aşa cum o ştia, întreaga viaţa a lui Radu Calomfirescu, unul din temuţii căpitani ai lui Mihai, care habar n-avea că i-ar fi fost tată tocmai Mihnea Turcitul ce se afla în oastea lui Sinan — încheie digresiunea scriind: „poate fiul şi tata şi-au încrucişat paloşele la Călugăreni, fără a se cunoaşte".

Abia în octombrie, trecu şi Sigismund

ale epocii Ceaușescu

Trăiește-n Unirea de azi.“

Carpații ca să-l ajute pe Mihai, care lăsase Bucureștii și Târgoviștea la îndemîna turcilor în așteptarea acestui ajutor. Credincioșii Profetului robeau și luau prăzi. Recolta nu s-a mai strîns. Turmele trecute peste Dunăre îl făceau pe Diego Galán să creadă „că jumătate din Europa își trimisese acolo vitele“. Dar mărturiile vremii spun că pentru turci, în acea vară în Țara Românească, o pîine valora mai mult decît o vacă. Fără pîine, carnea cerea apă. Și erau niște călduri care au contribuit și ele ca să le cadă greu la stomac osmanlîilor gloria lui Sinan care tot întîrzia. Mulți au murit „de boli de stomac și de febră“. Campania reîncepută se încheie la Giurgiu, la 20 octombrie, cînd este eliberată și cetatea. Expediția de pedepsire a ghiaurului, poruncită de padișah, eșua amețitor. „O asemenea retragere dezastruoasă și înfrîngere n-a mai fost cunoscută în istorie“ scria, impresionat, cronicarul turc Naima. Sinan, în loc de glorie, se alese cu destituirea. El, care se jurase că i-l va aduce viu pe Mihai sultanului, fugise și îl lăsase mai triumfător ca pînă atunci, abandonînd în mîinile creștinilor, la Giurgiu, și o parte a prăzii, evaluată la „peste 2 milioane aur“.

Rosturile țării trebuiau reașezate. În „Istoria românilor din cele mai vechi timpuri pînă astăzi“ de Constantin C. Giurescu și Dinu C. Giurescu e lămurită și o chestiune care mult amar de vreme a umbrit memoria marelui voievod : „Mihai luă măsuri de refacere ; între altele, făcu un nou recensămînt fiscal și hotărî ca românii sau vecinii adică țăranii răzeși să rămînă pe moșiile pe care se așezaseră după retragerea turcilor, ...să nu mai poate fi, cu alte cuvinte, reclamați de foștii lor stăpîni. Acesta e rostul vestitei «legături» a lui Mihai Viteazul în care unii istorici au văzut, în mod greșit, o legare a țăranilor de pămînt, un act de asuprire“. De altfel, într-o vreme, i se punea în seamă lui Mihai Viteazul, prin această eroare, un fel de mărginire care nu numai că trebuia să-l ducă, printr-o sugerată lege obiectivă, la pieire, dar îl încărca, în plus, cu o și mai neagră apăsare, aceea de a nu fi înțeles în ce chip trebuia să-și asigure o bază de masă a luptelor sale de eliberare și de unificare a țărilor române. Dar să ne înțelegem : chiar expresia **bază de masă**, aplicată evenimentelor din jurul lui 1600, expresie la modă după sute de ani și izvorîtă din limbajul unor realități sociale fundamental deosebite, este o simplă chestiune... de tic verbal. La 1595 sau la 1600, nimeni n-a știut mai bine ca Mihai Viteazul să-și asigure sprijinul maxim care era posibil să fie atunci focalizat în folosul actelor sale. La o privire onestă asupra împrejurărilor, intrigilor, intereselor, concepțiilor și fatalităților acelei vremi, Mihai se vede că a făcut chiar mai mult decît li se părea posibil diplomaților și generalilor contemporani cu el. De aici și fascinația pe care a exercitat-o chiar asupra neprietenilor ori a unora care îi zîmbeau în față dar, în spate, erau în stare să-l ucidă. Unuia dintre aceștia, unui fel de paranoic al fastului gloriei cu orice preț i-a și căzut victimă Viteazul care a luptat victorios cu turcii, cu polonii, s-a bătut cu vicleniа și cu fierul, s-a ridicat chiar deasupra propriului său nenoroc, dar cu demența care sfidă și legile firii, nu numai pe ale războiului nici măcar n-a luptat. El, primul „voievod și domn al Țării Românești și al Ardealului și a toată Țara Moldovei“ a fost răsplătit de destinul său sublim și tragic : a rămas în veșnicie Unificatorul, întîiul, și a rămas de fapt nebiruit. El a putut fi ucis, dar nu biruit. Viața sa fulgerătoare nu i-a ajuns nici pentru decădere. A trăit atît cît să fie genial și mare. A rămas simbolul neatîrnării și pentru totdeauna al Unirii.

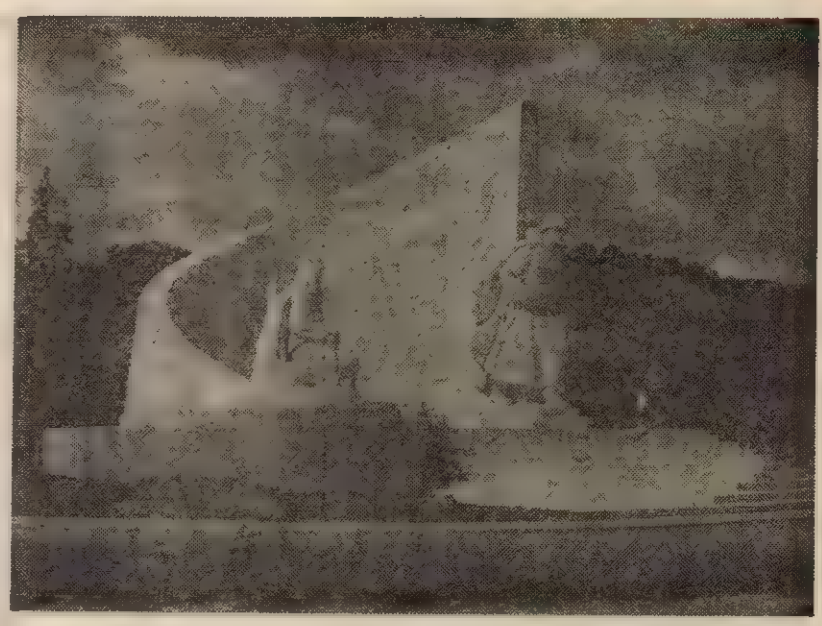

Nicolae Bălcescu rămîne chinuitul nostru mare istoric și marele spirit revoluționar, un martir al ideii de libertate și de unire a românilor așa cum a admirat-o în cea dintîi înfăptuire a ei la lumina fulgerului lui Mihai Viteazul. Dar Avram Iancu este sublima și cutremurătoarea jertfă a Ardealului etern românesc.

„Fie că îndruma linia de conduită a tovarășilor săi din comitetul național — scrie Octavian Goga —, sau primea emisarii guvernului de la Dobrițin, fie că urmărea planurile Curții de la Olmütz, Iancu concentra atunci destinele neamului în mîinile lui. Sub ocrotirea munților neînvinși, la lumina unui foc, țăranul din Vidra și generosul boier muntean Bălcescu urzeau pentru întîia oară pe urmele mortului de la Turda visul unirii tuturora. Pînă tîrziu (...) el a fost un factor activ al echilibrului politic, chibzuit și desfăcut de prejudecăți, neavînd alt punct fix în cugetarea lui decît soarta integrală a neamului.“

El era tînărul frumos și limpede la vorbă care, pe Cîmpia Libertății stăpînea magnetic privirile ațintite asupra-i și era bărbatul de acțiune care într-o ședință a comitetului de la Sibiu a întrerupt discuțiile ce băteau apa în piuă cu celebrele cuvinte : „Domnilor, **vorbiți înainte : eu plec în munți și fac revoluție !**“

Cea mai mare mulțime care l-a ascultat pe Avram Iancu a fost cea din marea adunare de la Blaj. Dacă e adevărat că mulțimea trupelor de sub comandă face rangul unui general, atunci cei 40 000 de români de pe Cîmpia Libertății l-au consacrat în adevăr Craiul Munților. Așa cum a rămas în veșnicia de piatră a Apusenilor și în eternitatea sufletului românesc.

În eternitatea sufletului românesc

Alături de locurile de glorie ale altor mai vechi momente revoluționare, anul 1848 a înscris în istoria noastră acest toponim nepieritor — Islaz. În Muntenia, acțiunea propriu-zisă a început la 9 iunie, aici. S-a citit proclamația în 22 de articole, alcătuită, în ce privește fondul, de Nicolae Bălcescu. Articolul 13 prevedea împroprietărirea țăranilor, articol despre care Bălcescu avea să scrie mai tîrziu : „Revoluția de la 1848 se cuprinde pe de-a-ntregul în acest articol al 13-lea ; celelalte puncte doar mai dezvoltate sînt reproducerea programului din 1821“.

Tot ce a urmat în mersul revoluției a început de aici. Amestecul țarist provoca la București un gest simbolic : arderea, la 18 septembrie, pe dealul Mitropoliei — după ce mulțimea revoluționară îl purtase în alai și bocete — a exemplarului oficial al Regulamentului organic, alături de acela al Arhondologiei — cartea cu numele tuturor boierilor. În legătură cu amestecul puterilor străine în treburile interne ale țărilor române, George Barițiu scria : „Rusiei țariste, care vrea să țină la pămînt orice încercare de reformă în Principatele danubiene, românii trebuie să-i arate că, de fapt, el simpatizează din tot sufletul și tot cugetul lor ideile adevăratei libertăți... Românii nu urăsc pe ruși, nici pe turci, urăsc din fundul sufletului orice sistem absolutist. Românii vor suveranitatea deplină, vor pacea cu toții vecinii, vor libertate și fraternitate înlăuntru și în afară și ei nu se vor odihni pînă nu le vor cîștiga“.

Simți că aceste cuvinte nu erau scrise doar pentru atunci. Ele se adresau deopotrivă generațiilor următoare care aveau să crească și să lupte în spiritul acestei lecții care îi învăța ce au de făcut și le spunea limpede că drumul duce sigur la izbîndă.

Lumina speranței fusese amețitor de frumoasă. Mai ales pentru țărani. Mirajul Islazului nu se rupea de inima lor. La începutul lui octombrie, țăranii răsculați adunați la Islaz (din nou Islaz !) jurau că nu se vor supune îndatoririlor către proprietari. Imperiile țarist și turcesc și-au trimis armatele care și-au împărțit Bucureștiul, odată cu sosirea, din Ardeal, a generalului Lüders, la 14 octombrie. Așa a fost atunci. În 1848. Dar previziunea lui Barițiu avea să se împlinească. Simburele de lumină de la Islaz avea să devină stea.

Alt loc de lumină. Cîmpia Libertății. Se numește așa cîmpia de la Blaj de cînd, în 1848, în zilele de 15—17 mai s-a ținut marea adunare a românilor pe care evenimentele vremii îi obligau să nu-și lase soarta în mîinile opresorilor. În Transilvania, revoluția românească, în afară de caracterul ei social a avut și unul național. Revoluționarii maghiari conduși de Lajos Kossuth proclamaseră Ungaria independentă, dar totodată hotăriseră anexarea Transilvaniei la noul stat maghiar. La Blaj, 40 000 de români veniți din toate părțile Ardealului, în frunte cu cărturarii lor votează o rezoluție prin care „națiа română se declară și se proclamă... de sine stătătoare și... parte întregitoare a Transilvaniei, pe temeiul libertății egale“ și „depune jurămîntul de credință către împărat și către patrie“. Din nou iluzia sprijinului împărătesc împotriva opresorilor direcți. Asemănîndu-i pe Horea și Avram Iancu, Octavian Goga va scrie mai tîrziu : „Concepția politică de care s-au călăuzit și care a determinat prăbușirea lor tragică a fost aceeași iluzie deșartă a împăratului de la Viena, cea mai tristă și cea mai scump plătită erezie a ideologiei noastre de veacuri“.

Pe Cîmpia Libertății, unde mulțimea striga „Noi vrem să ne unim cu țara !“ au fost și cîțiva tineri din Principate, între care Alexandru Ioan Cuza și Alecu Russo. Avram Iancu venise „în fruntea moților organizați militărește, gata să înfrîngă orice val inoportun de cumînțenie lobăgească“, zice Goga. „Radia tinerețe, nervi și optimism.“ „Prin el a primit mișcarea noastră nota vitejiei și romantismul de epopee“.

Ochii păsărilor din August

Rondul din stele menire ciudată
aprinde întunericul
înainte de-a începe plînsul

așteptînd să vină frunzele stîrpei
umbrele înghit trecutul
și se retrag în crăpăturile sîngelui

genele mele genialogie păstrează
în ochii păsărilor din august
rotunjese boltile cerutul
deasupra patriei
și sufletul pavat cu bazalt
îmi aduce aminte întemeierea

fără să-i aduc nici o laudă
pămîntul își cunoaște gestația
din pîntecul somnului
și gloria adormită în ochii străbunilor
rămîne închinată înălțării la cer

numai cu port în palmă
adevărata hartă a inimii
sau trecutul trecut dincolo de hotar
de unde pornesc rizomii sîngelui
care-mi străpung pămîntul istoric

ION SOFIA MANOLESCU

Alba Iulia — leagănul întregirii noastre

La 1 decembrie 1918 se încheia procesul de desăvîrșire a statului național român. În același an, reveniseră pe rînd în granițele firești ale singurei țări latine din sud-estul Europei celelalte părți ale trupului său. La 12 octombrie 1918, Comitetul executiv al Partidului Național Român din Transilvania întrunit la Oradea, formulează într-o declarație, ce avea să fie citită peste șase zile în Camera deputaților din Budapesta, dreptul națiunii române „la deplină libertate națională“. După ce, în noaptea de 30 spre 31 octombrie, din șase reprezentanți ai Partidului Național Român și șase ai socialiștilor români s-a constituit Consiliul Național Român, la 10 noiembrie acesta hotărăște să-și asume, de îndată „puterea deplină de guvernare asupra teritoriilor locuite de români în Transilvania“. Transilvania întreagă devenea Țară Românească în care puterea aparținea poporului român. Cincizeci de mii de militari români din Ardeal, Banat și Bucovina se string la Viena și pînă la sfîrșitul lui noiembrie sînt transportați în țară, la dispoziția C.N.R. Tot în noiembrie ajung în țară și regimentele române din Praga, după ce ajutaseră noua putere cehoslovacă în curs de constituire. C.N.R. convoacă pentru 1 decembrie, la Alba Iulia „Adunarea Națională a națiunii române“ a reprezentanților tuturor categoriilor sociale și tuturor profesiunilor din toate circumscripțiile electorale ale Transilvaniei, Maramureșului, Crișanei și Banatului.

În afară de 1 228 de delegați ai secțiilor de votare și ai diferitelor asociații profesionale și culturale, s-au adunat peste 100 000 de țărani și orășeni pe cîmpia unde avusese loc martiriul lui Cloșca urmat de al lui Horea, în marginea acelei Alba Iulia care văzuse triumful lui Mihai Viteazul. Primul punct al „Hotărîrii“ adoptate prevede unirea cu România. Entuziasmul mulțimii e fără margini. Sentimentul că trăiesc ziua cea mare a dreptății le aduce lacrimi în ochi tuturor. Lacrimi de bucurie în ziua cea mai mare din istoria neamului nostru de două mii de ani pe aceste meleaguri. Trăiesc și azi oameni care au fost la marea adunare de la Alba Iulia la 1 decembrie 1918. Ei lăcrimează și acum povestind despre acea imensă bucurie a poporului care plînsese destul în asuprire și de jalea eroilor lui uciși mișelește cu Mihai Viteazul Unificatorul, uciși bestial de judecători cu legea imperială în mînă ca Horea și Cloșca, ori înșelați și uciși prin umilirea lor și a neamului pe care au visat să-l vadă liber așa cum sfîrșise — pentru a rămîne nemuritor în Panteonul spiritual al României eterne — fascinantul Crai al Munților.

La Alba Iulia fusese încununat Mihai Viteazul cu gloria unirii tuturor românilor la 1600 și tot aici se împlinea, după mai bine de trei sute de ani, desăvîrșirea statului național român, într-o epocă în care din cele trei imperii ce se luptaseră să ne împartă țara și s-o robească nu mai era decît amintirea de jale și opresiune în casele românilor iar pe hărțile vechi desenul unei vremi apuse pentru totdeauna. Ziua de 1 decembrie 1918 consacra în eternitate Alba Iulia ca leagăn și templu al Unirii. Așezat în inima hărții României, orașul acesta închide astfel definitiv sacralitatea simbolului acestui vis hrănit cu jertfe și iubire.

Și dacă în prezent Alba Iulia nu este doar reședință de raion anonim ci municipiu, centru de județ, unul din cele mai frumoase municipii ale României, centru al unui județ de frunte, aceasta o datorează și o datorăm cîtorului României de azi, garantului libertății noastre, președintelui nostru, secretarului general al partidului — tovarășul Nicolae Ceaușescu. Poporul român și-a ivit eroii în toate epocile în care a avut nevoie de ei. Eroul de azi îi trebuia acestui popor pentru desăvîrșirea independenței sale și l-a ivit și l-a făcut bărbat nebiruit pentru ca seara, lîngă copiii care adorm cîtind despre Mihai Viteazul, părinții să adoarmă la rîndul lor în liniște. Această tihnă a înserărilor și a somnului în pace al unui întreg popor e poate lucrul cel mai tainic și mai indestructibil care îi leagă pe toți românii de președintele lor pentru că e liniștea pe care neamul nostru o visa de două mii de ani și simțise că poate fi atinsă, atunci, la anul una mie șase sute. Odată cu pămîntul Daciei străbune în care s-au retras, strămoșii ne-au lăsat mereu moștenire și pohta de-a atinge această stare.

Ce bine e cînd copiii noștri citesc seara despre Mihai Viteazul și pot visa un oraș frumos-frumos care se numește Alba... Alba... Alba Iulia...

Pagini realizate de DORIN GHERGHINESCU

23 AUGUST 40 1944–1984

Marile împliniri ale libertăţii,

România — o industrie modernă,

Bătălia pentru o nouă calitate

Sărbătorim 40 de ani de la revoluţia de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă cu mari şi importante realizări în toate domeniile. Între sectoarele care exprimă fidel saltul fără precedent, de domeniul visului, marcat de România în cele 4 decenii care au trecut de la Eliberare se află, la loc de frunte, industria. Faţă de 1945, producţia industrială e, azi, de peste 100 de ori mai mare. Sin: ramuri în care creşterile sînt şi mai semnificative şi totodată, prin sensurile lor, tulburătoare : chimia a crescut de peste 1 000 de ori, industria construcţiilor de maşini de peste 400 şi aşa mai departe, înfăţişarea prosperă a României anului 1984 datorindu-se, într-o măsură decisivă, procesului de creare a unei industrii puternice, moderne.

Ne-ar fi foarte uşor să alegem, am avea de unde, exemple spre a flustra detenta inoustriei româneşti în anii de după Eliberare şi, îndeosebi, în cei de după cel de al IX-lea Congres al P.C.R., cînd la cîrma partidului şi a ţării a fost ales, expresie a voinţei unanime a poporului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, cel ce, acţionînd ca mare patriot şi luminat strateg, a adus o contribuţie fundamentală la dezvoltarea şi adîncirea, la aşezarea pe o treaptă nouă, superior calitativă, a procesului industrializării. Încă de la începutul activităţii sale, partidul comunist a văzut în industrializare singura cale de urmat pentru scoaterea ţării din starea de înapoiere şi dependenţă în care o adusese regimul burghezo-moşieresc. Dar cadrul, cu o economie pusă, în bună măsură, la dispoziţia monopolurilor străine, cu inegalitatea şi inechitatea politică, economică şi socială a anilor de pînă la Eliberare, n-a permis aplicarea tezei respective. Abia după actul istoric de la 23 August 1944 s-au creat premisele politice pentru trecerea la industrializarea ţării, ale cărei principale obiective s-au conturat, în linii mari, la Conferinţa Naţională a P.C.R. din octombrie 1945. Actul imediat următor cuceririi politice de către clasa muncitoare, în alianţă cu ţărănimea muncitoare şi celelalte categorii de oameni ai muncii, lichidarea proprietăţii capitaliste asupra principalelor mijloace de producţie, a permis declanşarea vastului proces de industrializare. Drept consecinţă, principalele mijloace financiare şi materiale ale ţării au fost orientate cu prioritate spre industrie, ca ramură capabilă să asigure creşterea forţelor de producţie la scara întregii societăţi, să conducă la dezvoltarea celorlalte ramuri, a agriculturii în primul rînd.

Un moment de cotitură în orientarea politicii de industrializare a ţării spre o nouă calitate, spre modernizarea tuturor ramurilor economiei naţionale, spre valorificarea cu maximum de eficienţă a potenţialului material şi uman al ţării, spre creşterea competitivităţii produselor industriale româneşti pe piaţa internaţională, l-a constituit alegerea în fruntea partidului a tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Secretarul general al partidului şi-a adus o contribuţie excepţională la definirea strategiei industrializării. Ţinînd cont că procesul se înfăptuia într-o ţară în curs de dezvoltare, concepţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu a aplicat, în chip magistral, legile generale ale revoluţiei socialiste la condiţiile concrete ale ţării noastre, stabilind orientări precise, cu bătaie lungă. Urmare a acestei strategii, care a situat şi situează în centrul politicii economice dezvoltarea şi modernizarea bazei tehnico-materiale, s-au înregistrat, într-un interval istoric relativ scurt, progrese remarcabile. Astfel, în perioada 1950—1980, producţia industrială globală a crescut de 33 de ori, putîndu-se aprecia că, la sfîrşitul cincinalului 1976—1980, s-a încheiat o etapă importantă a procesului de industrializare socialistă a ţării. Perioadă în care România s-a apropiat, din punct de vedere cantitativ, de producţia pe cap de locuitor a ţărilor dezvoltate din punct de vedere economic, la unele produse industriale chiar depăşind-o.

În deceniul al optulea, România a intrat în etapa decisivă a industrializării, cînd pe prim plan se pun laturile calitative, ea aflîndu-se în plin proces de transformare în ţară cu dezvoltare industrială medie. Şi acest proces, a demonstrat-o şi o demonstrează practica, trebuie să acorde o atenţie deosebită industriei, care rămîne elementul hotărîtor al făuririi unei economii moderne, de înaltă eficienţă, al valorificării superioare a întregului potenţial material şi uman al societăţii româneşti. Un element nou al evoluţiei industriale în etapa actuală, intuit şi sublimat, în repetate rînduri, de secretarul general al partidului, îl reprezintă faptul că resursele creşterii extensive au fost, în bună măsură, epuizate, urmînd ca întreaga dezvoltare să se bazeze pe factori intensivi.

N-au trecut de la Eliberare decît 40 de ani. O perioadă, repetăm, relativ scurtă, dar cu un bilanţ emoţionant, ţinînd parcă de incredibil. Dar toate aceste realizări există, se pot vedea cu ochiul liber. În anul 40 al libertăţii sale, în anul Congresului al XIII-lea al partidului, România socialistă înfăţişează lumii imaginea unei ţări în plină ascensiune, cu o industrie solid clădită, pe temelia căreia s-au obţinut, prin munca şi ataşamentul poporului, nenumărate izbînzi. Azi, cînd sîntem producători de utilaje energetice de mare complexitate, cînd autoturismele, maşinile de teren şi camioanele nude în România cutreieră şoselele şi drumurile lumii, cînd realizăm petroliere gigant de 150 000 tdw, cînd instalaţiile petroliere de extracţie, în privinţa cărora deţinem, ca exportatori, locul 3 pe glob, sînt tot mai solicitate, ca şi excavatoarele româneşti, ca şi produsele chimice, electrotehnice etc., ne e limpede că drumul pe care ne-am angajat, cel al dezvoltării economice prin industrializare, ca opţiune fundamentală, este cel drept şi că el duce, prin efortul nostru, al tuturor, spre bunăstare şi fericire. Nimeni şi nimic nu ne-ar putea împiedica să-l continuăm, sub conducerea înţeleaptă şi generoasă a tovarăşului Nicolae Ceauşescu.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

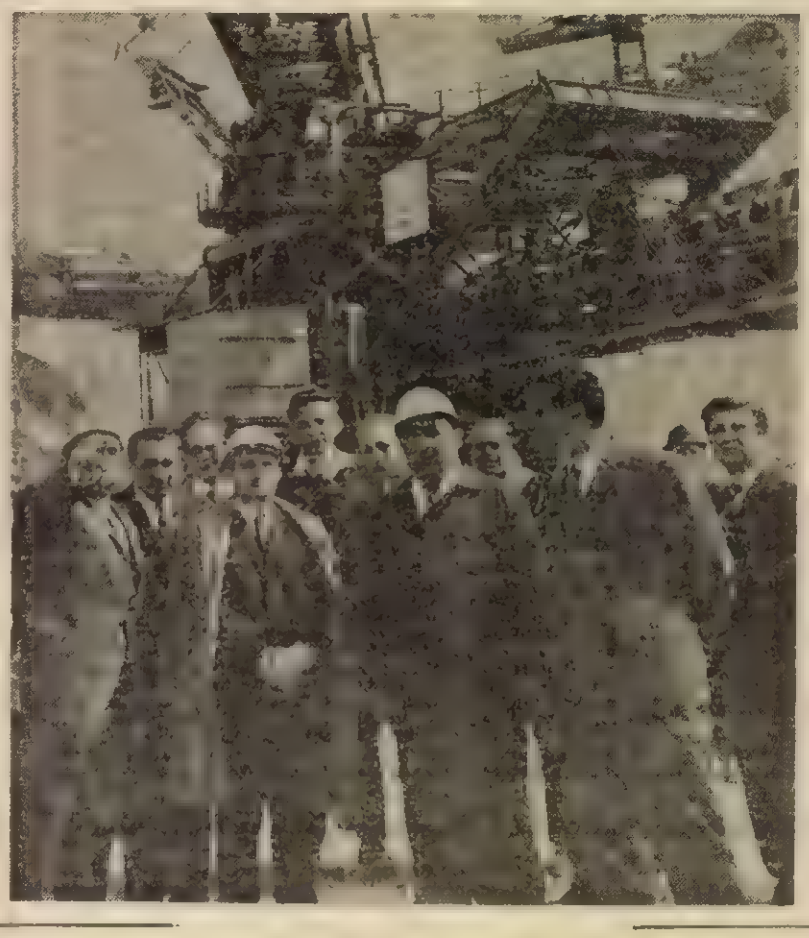

Date dintr-o expoziţie

Fondurile alocate activităţii geologice au sporit în ultimii 40 de ani de 38 de ori. În anul 1984 se realizează o producţie de 2,8 ori mai mare decît în anul 1945. În prezent producţia de cărbune a României a ajuns la 65,1 milioane tone. Producţia de lignit a sporit de la un milion de tone în 1965, la 37,4 milioane tone în acest an. În ultimii 40 de ani puterea instalată în centrale electrice a crescut de 30 de ori. Producţia de energie electrică a anului 1945 este realizată în acest an numai în 7 zile. Marile termocentrale pe bază de cărbune produc anual 33 miliarde de kwh energie electrică. Producţia industriei de maşini unelte, electrotehnică şi electronică este de 446 de ori mai mare decît în anul 1945 şi de circa 11 ori superioară anului 1965. Exportul — indicator important pentru aprecierea nivelului de competitivitate — a sporit în acest domeniu între 1950 şi 1984 de peste 360 de ori, în timp ce numai în 1965 era de numai 10 ori mai mare decît în 1950. Din 1950 pînă astăzi producţia de maşini unelte a sporit de peste 1 300 ori. În timp ce în 1965 aproape 96 la sută din producţie era reprezentată de maşini unelte de complexitate redusă şi numai 2% de maşini speciale, astăzi 65% sînt maşini complexe şi 35% maşini speciale. Sectorul de componente şi electronică industrială are astăzi o producţie de 1 000 de ori mai mare decît în 1945. În acest domeniu, în perioada 1965—1981 numărul invenţiilor brevetate a crescut de aproape 12 ori, sporindu-se substanţial producţia de elemente de concepţie proprie. Din 1945 şi pînă în prezent producţia industriei constructoare de maşini a sporit de peste 420 ori. În 1965 produceam numai două tipuri de tractoare. În acest an producem peste 30 de tipuri. În 1965 cea mai mare navă maritimă de transport era cargoul de 4 500. La ora actuală România fabrică vase de 15 000 tdw, mineraliere de 55 000 şi 65 000 tdw, petroliere de 35 000, 85 000 şi 150 000 tdw. Cu producţia de mobilă a României pe o zi din 1984 pot fi mobilate peste 150 de apartamente.

FRUCTELE LIBERTĂŢII reportaj din reportajele Flacăra

O patrie lipsită de independenţă nu poate spune adevărul despre sine. Din adevărul despre sine al unei ţări se naşte adeziunea ei reală la cele mai mari adevăruri ale omenirii şi, de aici, la cele mai înalte idealuri umane.

La 23 August 1944, ne-am cîştigat dreptul de a vorbi în numele României, apoi, cu timpul, şi ştiinţa de a o face. Dimensiunea unei patrii este dimensiunea ei pe verticala spiritului, zborul vulturului dă dimensiunea pe verticală a unei ţări. Eu ştiu că orice subiectivitate este limitată şi că tot ce este obiectiv este infinit, dar numai prin cele mai înalte spirite aie sale se poate autocunoaşte un popor : patria începe din suflet.

Funcţionalitatea democraţiei a adus cu sine o linişte şi un trecut. Realizările înfăptuite între 23 August 1944 — 23 August 1984 par, prin valoare, înfăptuite într-o sută de ani. Diferenţa de timp dintre real şi iluzie este donaţia generaţiilor trecute care, cu o jertfă de sine poate nerecuperată în totalitate de cei ce trăiesc, au rămas prin roadele muncii lor în concretul patriei, cu construcţiile ce ne acordă densitate istorică. Conştiinţa de sine a poporului român îi conservă în anonimatul lor cum, genetic, copiii îşi conservă părinţii. Pe linia dintre determinarea lor materială şi dimensiunea în spirit a ţării, presa i-a consemnat pe cîţiva în individualitatea lor, pe toţi în concretul construcţiei, în consecinţele monumentale ale faptelor. Iată eşantionat, după cum a arătat Flacăra de-a lungul vremii, semnele specifice, identitatea acestor generaţii, ca societate şi individ.

Asumîndu-şi o tradiţie, în urma Congresului din 18 octombrie 1947 al Uniunii sindicatelor de artişti, scriitori, ziarişti, la 4 ianuarie 1948, apare la Bucureşti săptămînalul de artă şi cultură Flacăra. În „Argument", articolul program al acestei serii a revistei, Eugen Jebeleanu face elogiul întregului popor, al clasei muncitoare în folosul căreia artiştii au hotărît să depună întreaga activitate, reluînd ideea că, numită atît de direct, Flacăra trebuie să fie o flacără în sprijinul revoluţiei. Entuziasmul este extraordinar. Iată un fragment din reportajul care apare în revistă de primul 1 Mai al Republicii Populare Române :

CU PUMNUL RIDICAT, DEFILEAZĂ ARTIŞTII

(...)Cu pumnul sting ridicat în sus, artiştii defilează cot la cot cu tovarăşii lor de muncă de alte uneltc.

Deasupra lor, o lozincă domină : „Arta în slujba poporului !". La apariţia coloanei artiştilor şi la trecerea ei, mulţimea ovaţionează. Se simte dragoste, simpatie profundă, încredere, în cuvintele şi gesturile spontane adresate artiştilor de către cei înşiruiţi de-a lungul trasecului. Pe şoseaua Kisseleff, unde se scurg coloanele, sînt rînduri compacte de oameni. Toţi aceştia aplaudă frenetic apariţia artiştilor şi îi aclamă. (...)

Andrei Sandu, Flacăra anul I, nr. 15.

Apar în paginile revistei unele dintre cele mai prestigioase semnături ale epocii : Mihail Sadoveanu, Zaharia Stancu, Geo Dumitrescu, Eugen Jebeleanu, N.D. Cocea, Nina Cassian. Se susţine cu mare încredere orice iniţiativă a Partidului Muncitoresc Român, atitudinea intelectualităţii este clar prosocialistă.

CONSTITUŢIA R.P.R. DESCHIDE ARTEI ŞI ŞTIINŢEI URIAŞE PERSPECTIVE DE DEZVOLTARE

Zaharia Stancu:

(...)Oamenii scrisului şi ai tuturor celorlalte arte din R.P.R., aceşti oameni, care în trecut, sub forţa monarhiei şi sub fostele partide „istorice" şi dictaturi au suferit lagăre şi închisori, au trăit şi au creat neluaţi în seamă, ţinuţi de puternicii zilei ca nişte paria, la periferia societăţii, — au rămas adînc impresionaţi de atitudinea regimului nostru, şi în primul rînd a clasei muncitoare, în frunte cu Partidul Muncitoresc Român, care a mers atît de departe cu grija pentru dezvoltarea artelor şi ştiinţelor, încît a prevăzut aceasta în proiectul de Constituţie al Republicii Populare Române.

Scriitorii, artiştii, ziariştii candidează pe listele Frontului Democraţiei Populare în alegerile din 28 martie 1948. Se fac primele vizite de documentare pe şantiere. Victor Tulbure anunţă deschiderea Cenaclului Flacăra. Se militează pentru o atitudine comunistă faţă de soarta femeilor în societate („Femeile creatoare şi 8 Martie" Celia Rudaşcu), pentru iniţierile deschise cu elitorii, pentru naţionalizarea industriei (Hortensia Papadat-Bengescu consideră naţionalizarea drept „un succes durabil şi folositor"). Cele mai puternice rubrici ale revistei sînt Reconsiderarea maeştrilor, unde se încearcă să se pună bazele unei viziuni marxiste asupra cultu-

ale epocii Ceaușescu

puternic dezvoltată

23 AUGUST 40 1944-1984

Rodul unei gîndiri îndrăznețe

Ioan Conțiu este în primul rînd un om amabil. Amabil și săritor. Cumsecădenia asta îi stă bine și mărturisește că fără ea n-avea atîția prieteni într-un județ în care a poposit pentru prima oară în urmă cu exact cinci ani. A fost un drum temeinic cel făcut de la Riciu la Cluj-Napoca, de vreme ce azi e statornicit cu casă, nevastă, copil și buletin pe malurile Someșului. Șansa lui, ca și a multor altora, s-a numit C.U.G.—Combinatul de utilaj greu.

Ioan Conțiu s-a născut la Riciu, în județul Mureș, a încercat să rămînă „definitiv" la Azomureș, dar a priceput la timp că în viață nu poți pierde multe trenuri. L-a prins pe cel de Cluj-Napoca. În 1979, adică atunci cînd colosul împlinise șapte ani de la prima sa cărămidă. A învățat, a ajuns maistru.

„În 1979, se destăinuie el, eram al șaselea angajat în secția mecano-sudură a Fabricii de mașini grele. Numărul, la vremea aceea, în secție cincisprezece muncitori cu categoriile 4 și 5 și cam 150 de absolvenți de școală profesională. Aici mi se pare că se află în primul rînd marea noastră performanță. Să fiu mai limpede. Oricine vă va spune că forța de muncă de înaltă calificare a fost problema numărul 1. Un asemenea combinat se naște cu mîncă și sacrificii, dar dacă nu ai oameni în stare să-l stăpînească cînd l-ai pus pe picioare, n-ai făcut mare lucru". Pare ciudat, îi spun, că orașul de pe Someș, oraș renumit pentru instituțiile sale de cultură, pentru cele de cercetare, pentru industria sa dezvoltată mai ales în ultimele două decenii, și-a pus astfel de probleme. „Pare ciudat și nu prea, răspunde el, fiindcă un combinat de utilaj greu este un lucru deosebit și, după cîte știu, nu sînt prea multe țările cărora le-au stat la îndemînă asemenea investiții. Iată, începem construcția de prese și vom realiza o linie completă de asemenea utilaje pentru constructorii mașinilor de la Dacia Pitești. 80 la sută din actualele lor prese fiind din import. Le-am și livrat iar performanțele sînt la nivelul celor făcute în străinătate".

În 1976, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a inaugurat lucrările unei investiții care avea să transforme o fabrică importantă, Întreprinderea de cazane mici și arzătoare, în gigantul de azi. Întreprinderea de cazane mici și arzătoare a pășit timid, fabricînd un cazan de încălzire de tip „manotehnica", utilaj scos din fabricație cîțiva ani mai tîrziu și înlocuit cu cazanul tip bloc-abur 0,2 de 4 tone. Anii aceia au fost anii de formare a unui nucleu calificat. Printre ei, printre primii veniți, s-a aflat și inginerul Mihai Tălpeanu, directorul de azi al Fabricii de mașini termoenergetice. În 1972 număra doar 26 de ani. Era al treizecilea angajat și, își amintește foarte bine, marea bătaie de cap erau specialiștii, „oamenii pe profil".

Ca și Combinatul de utilaj greu de la Iași, combinatul clujean s-a construit „singur", și-a fabricat într-un procent însemnat utilajele de care avea nevoie, spune Mihai Tălpeanu. Erau multe suduri de executat și noi, la Cluj-Napoca, am fost mereu deficitari în această privință. Au venit oameni de peste tot, dar cei mai mulți au fost de la „16 Februarie", din orașul nostru. Oameni inimoși, care făceau de cînd se știau numai reparații. Eu la maistru de 20 de ani și vine un mucos să-mi spună ce să fac ! Asta auzeam frecvent. Cîrpelile erau una și ceea ce urma să facem noi, cu totul și cu totul altceva. Noi, oamenii muncii de la C.U.G. am văzut în gestul de întemeiere a combinatului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu mai mult decît începutul unei investiții. Încrederea pe care a avut-o domnia sa în forțele noastre, felicitările pe care ni le-a adus pentru munca de pînă atunci, indicațiile precise privind viitorul combinatului ne-au bucurat și ne-au dat curaj".

C.U.G.-ul a fost gîndit să fabrice utilaje de mare tehnicitate și în domeniul termoenergetic. S-a plecat de la acel cazan primitiv și s-au asimilat de curînd turbine pînă la 50 Megawați. S-au construit utilaje specializate pentru toate turnătoriile din țară. S-a construit o hală de utilaj tehnologic și prese, acestea din urmă fiind deja contractate pentru următorii doi ani. Timpul a fost scurt. În domeniul utilajelor termoenergetice, un sfert din producție este destinată exportului. Combinatul de utilaj greu din Cluj-Napoca reprezintă deocamdată 15 la sută din construcția de mașini a județului și 3 la sută din cea a întregii țări. Urmează să fie dată în folosință turnătoria de oțel, în acest an, iar în 1985, va intra în funcțiune „montajul general" iar media de vîrstă a celor care au reușit în numai cîțiva ani „să se pună la punct cu tradiția", cum spunea Liviu Cuibuș, președintele de sindicat, este sub 25 de ani. De aici încolo se așteaptă ca această medie să coboare. Să coboare, fiindcă, în 1986, combinatul va număra peste zece mii de oameni ai muncii, o forță ce va fi recrutată din școlile Clujului, școli care au fost întotdeauna o garanție a competenței.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Un combinat de cursă lungă

O fată tînără, o pustoaică, puțin timidă sau doar cu atenția încordată, își plimbă degetele pe claviatura unui tablou de comandă. De sub casheta de protecție care o face cam băiețoasă se revarsă un păr lung, auriu, asa cum au fetele abia trecute de adolescență. E operatoare la cuptor, o cheamă Rărița Anghel și e numai ochi la metalul topit care curge suvoi, ca un foc lichid. Acolo, unde se vede acea pată luminoasă, e o temperatură fabuloasă, peste 1 500 de grade, care-ți arde privirea, făcîndu-te să te uiți în pămînt. Acest mastodont industrial n-o înspăimîntă însă. Acum cinci ani, cînd s-a pus în funcțiune prima șarjă de oțel la Combinatul siderurgic din Călărași, tot o pustoaică a apăsat pe buton, ceea ce înseamnă că degetul fragil al femeii a ajuns să rivalizeze cu bratul vînjos al bărbatului.

Ceea ce se poate observa acum în oțelăria electrică a combinatului e floare la ureche față de ce va fi în viitor. Directorul general, Corneliu Velincov, vorbește despre această construcție uriașă ca despre un proiect de durată, căruia nu-i poate urmări viitorul decît pe machetă. În Călărași lucrează de patru ani și va mai sta, mezinul n-a ajuns încă stăpîn pe picioarele lui, așa că mai trebuie să-l oblojească, să-l dădăcească, și face asta cu dragoste, fiindcă se teme ca brînza bună să nu ajungă în burduf de ciine.

Ziua Mare

În lungile-mi visări autumnale
e scrisă Ziua Mare ca un apel etern,
e ca un pat pe care mi-l astern
ca să visez livezi de portocale.

Am fost demult în ea cuprins și eu,
ca un poet și ca un tînăr frate, —
voiam ca muncitorii să șadă în palate,
și în Partid credeam ca într-un zeu.

Mă-nsufletea dorința de-a fi părtaș schimbării
de-a se ivi în lumea pieziș-o lume dreaptă,
voiam să fiu părtaș la marea Faptă
care-ncununâ fluxul pornit din largul mării

Și-așa cum sînt am fost de trebuință,
am fost în marea plină de arsură
un val minuscul, sau o picătură,
pentru-a păzi a țării și-a neamului ființă.

În noua formă ce-a urmat genezii,
și cînd s-au netezit cărări de munte,
un Om vizionar se află-n frunte,
ca soarele în cumpăna amiezii.

Și cum la cuibu-i pasărea se-ntoarce,
mereu în jurul său iubirea noastră,
planează ca o pasăre albastră :
să-i fie veșnic firul țesut de blînde Parce.

VIRGIL TEODORESCU ■

Corneliu Velincov nu seamănă deloc a director. Pare mai degrabă un savant distrat, puțin amuzat de ce se întîmplă în jurul lui, mereu preocupat de chestiuni fundamentale. Soarta combinatului îi ocupă zilele și nopțile. În biroul său, e înconjurat de o sumedenie de cărți, în raft stau alături opuri de specialitate și de beletristică, *Bazele laminării* face casă bună cu *La Galerie Trétiakov*, lîngă *Matrițarea la cald a metalelor și aliajelor* se află *Devenirea intru ființă* a lui Noica iar mai încolo *Respirările* lui Nichita Stănescu. Din cînd în cînd, răspunde la telefon, bună ziua tovarășu' ministru, sigur că da, se rezolvă, mai semnează o hîrtie și-și aprinde o țigară cu același zîmbet ironic și concesiv. Asta este, parcă vrea să spună chipul său hărțuit de greutăți.

Combinatul siderurgic din Călărași este ultimul din galeria noastră industrială. A fost gîndit la capacitatea de un milion de tone oțel pe an, ca și cel de la Galați, însă proiectul a luat-o înaintea investițiilor, în siderurgie contează mult evoluția comerțului internațional. Oricum, important e că, în clipa în care combinatul va putea funcționa la întreaga lui capacitate, nu va mai fi nevoie, ca în alte părți, de regîndirea planului, aici totul a fost calculat dinainte, pînă și locul gol unde urmează să se construiască, peste ani, desigur, ultima parte a hardughiei. Deocamdată ne uităm la machetă. Faptul că acest combinat ocupă în proiect numai 700 ha, față de 1 250 ha, pe cît se întinde cel de la Galați, se datorează faptului că tehnologia e superioară. Agregatele de mare capacitate, de pildă baterilile, turnarea continuă, față de cea clasică în lingouri, reprezintă un punct cîștigat aici. Din 1976, cînd s-a turnat prima șarjă, în preziua unui mare eveniment, și pînă acum, funcționează doar prima etapă, cea de 0,4 milioane tone, Oțelăria electrică e o premieră la noi. Sigur, e vorba de o prelucrare metalurgică, oțelul se obține deocamdată din fier vechi pe care trebuie să-l prelucreze, ceea ce sporește durata de lucru, însă la sfîrșitul cincinalului următor va fi gata cea de-a doua etapă, de 3,6 milioane tone, și abia atunci vom putea vorbi de o prelucrare cu adevărat siderurgică. Deocamdată, se vor da în funcție două baterii de cocsificare, acestora urmîndu-le două furnale, o oțelărie cu convertizoare, două laminoare. Între timp, Întreprinderea de antrepriză generală pentru construcții și montaje siderurgice, sora combinatului care a înălțat aceste edificii uriașe, își continuă lucrul, pentru a ridica macheta la dimensiunile realității. Aici își bate capul un alt director general, Nicolae Bîrcă, cel care trebuie să meargă cu un pas mai înainte, pentru ca visul să prindă contur. Cea de-a treia etapă, și ultima, proiectată la o capacitate de 6 milioane tone, e încă o căsuță albă, ca în tabelul lui Mendeleev, însă va veni o vreme cînd degetul nu va mai arăta un loc gol, ci o construcție de excepție. Atunci combinatul va privi cu trufie spre cîmpia nesfîrșită lar spicul de grîu va trebui să-și recapete orgoliul în fața blumurilor de oțel, sortite unei vieți veșnice.

În curînd, oțelul de la Călărași va fi transportat pe apă. Un nou canal, care va pune în legătură orașul cu Dunărea, e deja excavat și așteaptă să fie placat pentru ca șlepurile să plece grele și pîntecoase spre alte părți. Atunci urbea se va trezi din somnolență iar oamenii vor trebui să se obișnuiască cu gîndul că a trecut vremea patriarhală, cînd pe străzi se plimbau agale fete cochete, purtate la braț de domnii ofițeri, că tîrgul somnolent și liniștit de odinioară va trăi la o altă tensiune iar în locul tropotului sacadat al călărașilor se vor auzi tot mai des sirenele, cu sunetul lor strident, care vor trezi-o din somn chiar și pe cea mai visătoare domnișoară.

RADU G. ȚEPOSU ■

reportaj din reportajele Flacăra

FRUCTELE LIBERTĂȚII

rii, și Baricada, unde se lau atitudini față de dușmanii patriei și ai noii orînduiri, militînd-se pentru progresul continuu. Iată un fragment din „Călătorie de la cifră la cifră", articol de Geo Dumitrescu, publicat la Baricada : „Mare lucru, domnule ! Te uiți și te minunezi : 50 la sută, 80 la sută, 100 la sută, 150 la sută, 250 la sută... Plesnesc normele ca niște împetuoase sulițe în văzduh! Dar prețurile ! Ați văzut ce rostogol teribil ? 10 la sută, 20 la sută, 30 la sută, 50 la sută... — o incintare, nu altceva, o splendoare, un poem !" Flacăra 1948 — 1951 arată o intelectualitate dornică să se integreze în procesul revoluționar, să-și riște destinul alături de destinul poporului său.

După încheierea cooperativizării agriculturii și a planului cincinal 1951—1955, planurile cincinale 1955—1960 și 1961—1965 vin să asigure crearea bazei tehnico-materiale a societății socialiste în industrie și agricultură. Nicolae Ceaușescu, comunistul care a fost ales în fruntea partidului, reprezintă

în acest moment gloria clasei muncitoare și speranța ei. Vizitele de lucru ale secretarului general al P.C.R. au început atunci și au ajuns azi la cifra de 595. Cabinetul de lucru al Președintelui devine țara.

LA UZUN, ACUM 20 DE ANI ȘI AZI

Acum, în zilele din urmă, cînd am fost la Uzun, l-am vizitat și pe Marin P. Roșu, unul din veteranii care au luptat în '45, pentru ca pămîntul să fie al celor ce-l muncesc. Azi omul acesta a pornit spre bătrînețe. Este membru al cooperativei agricole de producție. În ziua cînd am fost oaspeții dumisale, veneau spre Uzun, în coloană, tractoarele. Gazda a vrut să ne dea o informație precisă : „E brigada a 17-a de la S.M.T. Călugăreni. Toți băieții din brigadă sînt de la Uzun. Fiindcă-s de-ai noștri, avem pretenții. Le cerem numai lucrări de-a-ntîia. Sînt băieți buni : am auzit eu pe președintele cooperativei noastre, ăștă-toamnă, la arăturile adînci, cum le-a spus : „Bravo băieți. Ați arat minunat. Din partea mea v-am dat calificativul foarte bine. Ăm și eu un nepot la S.M.T. Călugăreni. Mă deservește, cum se zice. I-am spus : dacă nu mă deservești cum scrie la carte, pun vorbă pe lîngă președinte să-ți scadă cu două puncte calificativul. Vreau să-l văd cum mă deservește acu', la însămînțările de primăvară. Că avem toate condițiile : și tractoare puternice, și mașini bune, și sămînță aleasă. Nu mai sîntem în 1945. Anul trecut cooperativa noastră a obținut de pe întreaga suprafață cultivată cu porumb 2 940 kg boabe de pe fiecare hectar. Zicem ca nici în acest an să nu scoatem mai puțin".

GEORGE CIUDAN
Flacăra, 23 martie 1965

Congresul al IX-lea

Există cuvinte, cum sînt cuvîntul mamă sau țară, invocate la durere, în singurătate sau nu, pentru a alina sau pentru a absolvi de răspunderea propriei morți sau a propriei nașteri.

Un popor piere în istorie, dacă nu are din cînd în cînd momente de demnitate.

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a însemnat acea siguranță, acea certitudine care a permis dezgolirea tezaurului de secrete al țării, însemnă acel zid dincolo de care se lucrează în interior în liniște și pace. El a dezlegat și a vindecat vulturii, el a permis formarea unor individualități puternice.

Înțelegînd confuz democrația, micile individualități își propun o autonomie iluzorie, trecînd toate erorile asupra unui social presupus exterior. Aceasta nu arată, însă, decît că nu se dovedesc demne de încrederea ce li s-a acordat, încercînd să se sustragă controlului propriului popor și al propriului sistem politic. Numai durata, numai forța de a răzbate în timp a Congresului al IX-lea ajung să dovedească trăinicia, consistența și demnitatea unei gîndiri geniale.

Dintr-un instinct de conservare rău înțeles, ființa egoistă exclude din prezent atributul de genial, care s-ar părea că îi anulează propria viață. Dar ei nu anulează decît vietile neintegrate într-un destin comun. Acela care își știe destinul depus în tezaurul destinului patriei, singurul care e imposibil de înstrăinat, nu poate fi decît liniștit și fericit, nu se poate socoti decît realizat, împlinit. Congresul al IX-lea a deschis porțile acestui tezaur, a dat posibilitatea împlinirii individului, muncitor sau intelectual, în destinul unic al țării conștiente de sine. El se înscrie în linia

23/40

Marile împliniri ale libertății,

Agricultura — o ramură economică

Pe masa țării, tot mai multă pîine!

La bilanțul celor 40 de ani de libertate, agricultura noastră se prezintă ca o ramură înfloritoare, în plină dezvoltare intensivă, capabilă să asigure în condiții tot mai bune aprovizionarea cetățenilor, nevoile economiei naționale. Ca rezultat al unui lung și fructuos proces de transformare, care a vizat toate aspectele agriculturii, sîntem în măsură să producem azi de 7,2 ori mai mult decît acum 4 decenii; creșterea fiind deopotrivă cantitativă cît și, mai ales, calitativă. Într-un răstimp istoric relativ scurt, ca urmare a cooperativizării și a transformării socialiste, a repunerii în drepturi a acestei tradiționale îndeletniciri, agricultura a devenit o ramură de bază a economiei naționale.

Un moment important, de adevărată cotitură, pe acest drum l-a reprezentat, alături de industrializarea socialistă a țării, cooperativizarea agriculturii. Reorganizarea pe baze noi a agriculturii, atragerea țărănimii pe făgașul socialismului, s-a înscris ca un obiectiv strategic esențial în politica Partidului Comunist Român de edificare a unei orînduiri a egalității și echității. Acțiunea de cooperativizare, pornită pe baza Rezoluției Plenarei C.C. al P.C.R. din 3—5 martie 1949, a reprezentat o necesitate obiectivă, impusă de mersul revoluției, de țelurile acesteia, fiind singura soluție capabilă să asigure cursul necesar renașterii unui sector de activitate pe care vechiul regim îl condamnase la înapoiere și stagnare. Procesul, cu implicații profunde în întreaga viață social-politică a țării, n-a fost lin, dar el s-a desfășurat fără convulsii, partidul comunist declanșînd o amplă și argumentată campanie de convingere a unei clase inițial temătoare tocmai pentru că fusese de attea ori mințită și înșelată în istorie. Adevărurile n-au însă nevoie de prea multe vorbe, ci de fapte, iar rezultatul acestora n-a întîrziat. Înțelegînd ea însăși care îi sînt interesele, țărănimea a aderat, pe baza liberului consimțămînt, la actul cooperativizării, acțiuneaăvînd loc în timp și în paralel cu crearea, dezvoltarea și permanenta modernizare a bazei tehnico-materiale pe care industria noastră socialistă a pus-o la dispoziția agriculturii.

A fost primul succes de anvergură dintr-un șir întreg de alte succese care au schimbat destinul și rostul țărănimii. Toate aceste izbînzi înregistrate în anii de după Eliberare și, cu precădere, după cel de-al IX-lea Congres al partidului au subliniat și subliniază temeinicia și realismul politicii agrare a partidului, a concepției clarvăzătoare, profund științifice și novatoare, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel care a redat agriculturii rolul cuvenit, de ramură fundamentală a economiei.

Dotat cu un excepțional simț al realității, secretarul general al partidului a arătat, în repetate rînduri, că făurirea unei agriculturi moderne, eficiente, de mare randament, constituie o necesitate obiectivă a construcției socialismului și comunismului, o condiție esențială pentru progresul rapid al întregii economii și pentru ridicarea necontenită a nivelului de trai al poporului. Drept urmare, efortul financiar al statului pentru mecanizare și chimizare, pentru introducerea unor tehnologii noi în sectorul vegetal și zootehnic, pentru extinderea irigațiilor, a celorlalte lucrări de îmbunătățiri funciare etc., a fost uriaș, fără precedent. Fiecare leu a fost cheltuit cu grijă, dramuit, dar toate aceste investiții, ca și rivna oamenilor muncii de la sate, mai uniți ca oricînd în jurul partidului, au dat roadele așteptate. Producțiile au crescut vertiginos. Mii, zeci de mii de hectare s-au reîntors în circuitul productiv. Pe baza unui amplu program de dezvoltare a zootehniei, au fost construite ferme și complexe moderne.

Azi, cînd dispunem de o agricultură înfloritoare, în plină dezvoltare, contribuind plenar la mersul înainte al societății românești, putem afirma, fără teama de a exagera, că această minunată devenire, transformarea ei într-o ramură de bază a economiei naționale, într-un sector cu înaltă productivitate, se datorează clarviziunii și neodihnei tovarășului Nicolae Ceaușescu. Fiecare proces, fiecare etapă poartă amprenta gîndirii revoluționare, de largă perspectivă a secretarului general al partidului. La îndemnul său, concomitent cu creșterea fără precedent a bazei tehnico-materiale, a avut loc un larg proces de perfecționare a organizării și conducerii democratice a întregii activități din agricultură. Au fost constituite Uniunea Națională și uniunile județene ale cooperativelor agricole de producție, a luat ființă Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi, ca for suprem de conducere a treburilor din agricultură, au apărut Consiliul Național și consiliile județene ale agriculturii, Comisia centrală și cele locale ale producătorilor agricoli din zonele necooperativizate, au fost instituționalizate organe reprezentative de conducere colectivă în toate verigile organizatorice ale acestui sector, într-un cuvînt, țăranul român, altădată obidit și ignorat, participă direct la viața societății, cuvîntul său fiind respectat și prețuit.

O altă caracteristică a acestor ani de uriașe transformări revoluționare, inițiate și duse la împlinire prin străduința și devotamentul oamenilor muncii conduși de partid, o reprezintă, în industrie, în agricultură, în celelalte domenii, analizarea periodică, profundă, realistă, a fenomenelor noi ce apar. Fiecare pas înainte e o urmare a celui precedent. Nimic nu e întîmplător, totul este studiat, gîndit, calculat. În acest context, considerînd marile succese înregistrate, dar și anticipînd nevoile economiei naționale pe baza lor și a unor neîmpliniri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat teza necesității de a se înfăptui o nouă revoluție agrară, concept de însemnătate capitală pentru viața satului românesc la sfîrșitul mileniului doi. Acest moment, care marchează trecerea într-o nouă etapă, superior calitativă, a dezvoltării forțelor de producție, a perfecționării relațiilor de producție din agricultură, implică abordarea într-o lumină nouă a tuturor problemelor.

În aceste zile, cînd rememorăm cu îndreptățită satisfacție drumul de luptă și izbînzi parcurs în cei 40 de ani care s-au scurs de la Eliberare, agricultura are ce înfățișa. Dezvoltarea-ei fără precedent, creșterea neîntreruptă a producțiilor vegetale și animale, a rolului și locului agriculturii în angrenajul vieții social-economice a țării, celălalți factori de progres au condus la ridicarea continuă a nivelului de trai al țărănimii, a gradului de confort și civilizație a unei populații sătești tot mai conștientă de misiunea ei, de obligațiile ce îi revin.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Date dintr-o expoziție

Eforturile financiare pentru dezvoltarea agriculturii românești se concretizează în investiții de mari proporții. Baza tehnico-materială a agriculturii s-a schimbat fundamental. În 1945 s-a alocat modesta sumă de 0,1 miliarde lei pentru investiții în agricultură. În 1965 s-a ajuns la 9,2 miliarde lei iar în anul 1984 volumul investițiilor în agricultură se ridică la 40,8 miliarde lei. În anul 1945 agricultura românească beneficia de 9 600 de tractoare iar la ora actuală dispune de 170 000. La capitolul combinelor autopropulsate, în anul 1984 agricultura românească este dotată cu 58 000 de asemenea utilaje, față de 3 000 cîte existau în 1965.

În 1945 în toată țara erau 20 000 de hectare irigate. În 1965 amenajările cuprindeau 230 mii hectare iar astăzi sistemele de irigații împînzesc o suprafață de 3,3 milioane hectare. În perioada 1979—1984 s-a obținut o producție medie anuală de aproape 22 milioane tone de cereale, față de 10,7 milioane tone ce se realizau între anii 1960—1965 și de modesta cantitate de 4,4 milioane tone cîtă s-a înregistrat în perioada 1945—1965. Creșterea producției agricole a creat o puternică bază de materii prime pentru dezvoltarea industriei alimentare. Acestei industrii i s-au alocat numai în perioada 1966—1984 fonduri de investiții totalizînd peste 92 miliarde lei, față de numai 10,9 miliarde în perioada 1951—1966.

FRUCTELE LIBERTĂȚII

Marilor evenimente istorice ale românilor, încununîndu-le frumusețe și măreție cu intrarea lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia, Generator de energie și libertate, deschizătorul unei epoci, Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român ne ulmește încă și ne reprezintă.

DUPĂ UN AN ACOLO UNDE FIERBE OȚELUL ȘI FONTA

La Hunedoara, oamenii care veghează ca furnalele, cuptoarele și laminoarele lor să îndestuleze economia țării cu oțel și fontă, își cîntăresc acum roadele obținute la un an de cînd cel de-al IX-lea Congres al partidului le-a arătat obiectivele lor pe răstimp de cinci ani.

„În anii următori — se spunea în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congres — se va intensifica procesul de modernizare a siderurgiei, vor fi introduse și extinse procedee tehnologice noi, va spori producția oțelurilor de calitate".

A trecut doar un an de cînd siderurgiștii hunedoreni, în frunte cu comuniștii, și-au unit eforturile pentru a da viață indicațiilor Congresului. În acest an, primul al cincinalului, la Hunedoara s-au făcut pași serioși în direcția principală dată de partid: modernizarea siderurgiei.

Nu va trece multă vreme și pe cerul hunedorean se va răsfira fumul celui de-al 8-lea furnal, vlăstar al actualului cincinal. El întruchipează tehnica modernă în materie de furnale nu numai prin capacitatea sporită — de 1 000 mc — ci și prin caracteristici superioare: presiune înaltă, folosirea gazului metan, temperatura aerului insuflat de peste 1 000 grade. Toate acestea îi conferă indici ridicați de productivitate, economicitate etc. O cifră comparativă sugestivă: la vechile furnale consumul de cocs metalurgic este de 870 kg pe tona de fontă; la furnalul nr. 8 este previzibilă obținerea unei tone de fontă cu numai 540 kg cocs. Este de asemenea previzibilă ridicarea indicelui de utilizare a noului furnal cu 19 la sută.

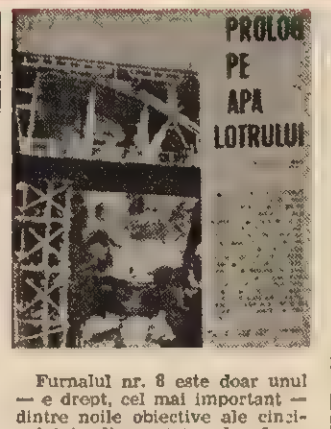

Furnalul nr. 8 este doar unul — e drept, cel mai important — dintre noile obiective ale cincinalului din cetatea de foc a Hunedoarei.

E. DASCĂLU
Flacăra, 8 iulie 1966

SONDE PRINTRE LANURI

Aparent explicația este simplă. În ultimii șase ani la Videle au fost investite 630 milioane lei pentru extinderea parcurilor de sonde și înzestrările tehnice necesare exploatării zăcămintelor petrolifere. Dar nu numai volumul investițiilor contează, ci și priceperea celor care le realizează.

Ion Petru, prim-secretar al comitetului raional de partid, este un bărbat în floarea vîrstei. Știe tot și îl interesează tot. Mai ales dezvoltarea economică a raionului. Terenul, podzol brun-roșcat, explică în oarecare măsură de ce în trecut nu se obținea o recoltă de cereale prea bună, mai ales cu mijloace de lucru învechite. Cooperativizarea, utilajele agricole moderne, îngrășămintele și irigațiile au schimbat rezultatele. Anul acesta producția medie de grîu depășește 2 000 kg la hectar. Pînă în 1970 vor fi irigate mai multe mii de hectare, în consecință rezultatele vor fi net superioare.

Industria petrolieră, care se dezvoltă aici cu rezultate mai bune decît în multe alte locuri, este în esență un exemplu al politicii consecvente de industrializare socialistă. Schelele au fost de la început organizate mai bine, mai rațional. Au fost pregătiți oameni din partea locului, asigurîndu-se astfel o mai mare stabilitate a cadrelor. Muncitorii au fost calificați în două sau chiar trei meserii înrudite, fapt care a permis o eficacitate economică mai ridicată. Atenția cea mai mare se acordă organizării științifice a producției și a muncii. Comisia care a lucrat la Videle a făcut pînă acum 28 de studii, iar din cele 70 măsuri propuse, jumătate au și fost aplicate.

Crearea și dezvoltarea unei industrii petroliere au determinat și creșterea nivelului de trai al populației din raionul nostru și raioanele învecinate. Mii de țărani s-au calificat în diferite meserii și lucrează la sonde. El primesc un salariu bun. Chiar dacă unii nu și-au construit încă case noi, interiorul locuinței s-a schimbat: și-au cumpărat radiouri și televizoare, mobilă; familiile lor mănîncă și se îmbracă mai bine. Viața pe aceste locuri s-a schimbat și este în continuă înnoire.

MIHAI MÎRZA
Flacăra, 19 august 1967

ale epocii Ceaușescu

o sursă de progres și bunăstare

23 AUGUST 40 1944-1984

Ai lui Budu sau despre frumusețea unei vieți

Stăm în pridvorul bucătăriei vechi, singura care mai amintește cam cum fusese pe vremuri gospodăria lui Vasile Budu, așteptîndu-ne parcă să ascultăm o misterioasă destăinuire din vremea războiului pe care el, Vasile Budu, l-a făcut „cu două dușuri". Tace însă privind nu înspre casa cea nouă — casă cu etaj frumoasă, solidă, prima casă cu etaj ridicată în Amara — ci spre grădina încărcată de rodul acestei veri. Nu grădina și-o privește, ci amintirile care, iată, nici acum, după patruzeci și ceva de ani, nu s-au șters rămînînd limpezi ca apa izvorului. Cînd l-a prins vestea războiului în 1941 era în armată. I s-a dat o permisie scurtă înainte de a porni să înfrunte focul. Femeia lui, Smaranda, aștepta să nască. Atunci, în acea noapte de 21 iulie — ține minte ca acum — s-a născut feciorul. A plecat deci pe front cînd băiatul avea o zi. L-a revăzut abia peste 5 ani, ani grei de prizonierat și lupte — fusese luat prizonier în Uniunea Sovietică, apoi, se înrolase în divizia Tudor Vladimirescu cu care a străbătut țara fără să poată să le dea un semn de viață alor lui. Era în munții Tatra cînd s-a anunțat pacea. „Mulți de-ai noștri și-au vărsat sîngele acolo. M-am întors în țară și am rămas un an la Sibiu. Le-am scris atunci celor dragi din sat prima scrisoare. A venit Smaranda singură, încă mergeau greu trenurile, nu era vreme să porți un copil după tine. Abia în '46 m-am întors în sat. Văzusem în fața porții un copil mărunt, plin de noroi. Mi s-a strîns inima dar nu i-am întrebat al cui e. Am întrebat-o pe femeie. Ce credeți că mi-a răspuns ? „Cum nu l-ai recunoscut ?! E al nostru !".

Nu-și recunoscuse feciorul pe care-l lăsase de o zi și l-a găsit de 5 ani, dar a avut o strîngere de inimă cînd a trecut pe lîngă el, precum a avut o strîngere de inimă cînd a călcat iarăși pămîntul Amarei, comună săracă a Bărăganului, cu pămînt ce se lăsa greu în stăpînirea oamenilor, cu oameni ce se încăpățînau să scoată din el pîinea ! În sfîrșit, multă vreme a luptat cu sărăcia. În '59 se afla printre cei 29 de țărani săraci care-și uneau forțele în gospodăria colectivă. De atunci încoace a fost șeful fermei zootehnice. Pe chip îi înflorește un zîmbet. Rid și ochii albaștri a aducere aminte. Începuse cu o zestre de 17 vaci, 25 de porci și 30 de oi. Azi au 1 700 vaci, 5 000 oi, 15 000 păsări plus alți 40 de mii pui de carne la serie. „Precum și-a luat zborul C.A.P.-ul în ani, așa și-au luat și amărenții. Priviți casa asta mare, frumoasă, cu etaj, în care stau eu cu nevasta jos, la parter adică, iar sus, la etaj, stă ginerele meu cu fata și cei doi nepoți (mai are alți doi la București, după băiat !). În locul ei aveam o căsuță mică, prăpădită, cum erau mai toate din Amara — învelită cu scîndură, cu două odăi, o sală și prispă. Acum avem fiecare familie cîte 4 camere. Și dacă eu am ridicat această primă casă cu etaj a Amarei, că așa ne învăța legea sistematizării, apoi au apărut mereu altele, de ți-e mai mare dragul să le privești !".

N-a fost ușor să ajungă aici. Bătălia muncii a fost neîncetată. Nu mai departe decît în '82 i-a prins iarna — și încă ce iarnă ! — descoperiți la furaje. Cele 300 tone de furaje adunate de ei pentru iarna lui '82 n-au ajuns nici pînă-n miezul gerului. Acum au deja însilozate 1 000 tone, mai avînd încă de pus de-o parte coasa a treia, efectivul de animale rămînînd același ca și în '82 !

Aveam să aflăm că cea de-a doua fermă zootehnică a C.A.P. Amara este condusă tot de un Budu — verișor bun al lui nea Vasile — Ștefan Budu, care are în primire ferma de vaci cu lapte. Timp de 11 ani de la înființarea C.A.P.-ului a fost brigadier. Alți 11 — președinte de C.A.P. iar de 3 ani încoace, din cauza bolii, șef de fermă. În '82, cînd o preluă, pe cap de vacă se obțineau 1 118 litri lapte deci cam 4 litri pe zi. Azi obțin 13—14 litri pe zi. „Ați nimerit la un eveniment deosebit al fermei noastre : azi (n.n. — 13 august) am încheiat producția globală la lapte pentru întreg anul ! 2 800 kg/cap vacă. Producția marfă s-a încheiat pe 21 iulie a.c. predînd către fondul statului, pînă la acea dată, 1 500 hectolitri. Pînă la sfîrșitul anului vrem să batem recordul în zootehnia noastră. Ne-am angajat să obținem 4 000 litri/vacă furajată. Rețineți deci, nu-s alte vaci care dau această producție, ci tot alea din '82 !". Modestia, între niște cifre atît de certe, nu-și are rostul !

Aceeași ochi albaștri, precum ai vărului Vasile (oare toți ai lui Budu or fi avînd ochi albaștri ? Că dacă este să-i aduni după rudenie, se string vreo sută de capi de familie de-ai lui Budu !), răscolesc de această dată, amintirile muncii pe brînci. Zice Ștefan Budu : „pe vremea bătrînilor noștri oamenii coborau trepte în bordeiele de pămînt. Azi urcăm trepte, ne-am învățat cu acest urcuș și e greu, după ce ai prins gustul acestui mers în sus să mai cobori tu, ca om, niște trepte pe care le-ai cîștigat cu sudoare !". Au fost 11 copii la părinți, dintre care 9 au trăit — 6 fete și 3 băieți. Oftează. Ca o lespede pe suflet e amintirea tristă. În locul casei mari de azi, prin care te pierzi, plimbîndu-te dintr-o cameră în alta, era cea părintească, alcătuită din două corpuri : o odaie și o sală cu prelungire, grajd de animale și o altă odaie cu sală — una învelită cu stuf, cealaltă cu coceni de porumb. Toți 3 băieții s-au întors teferi din războiul bătut de la cap la cap — războiul „cu două dușuri" cum îi zicea vărul Vasile. Fratele Cristea este pensionar a fost ani în șir șef de echipă în C.A.P. ; celălalt, Mihai s-a pensionat și el dar de la Depozitul 12 Slobozia. Cînd se adună laolaltă își deapănă amintirile, cum au pornit-o în război avînd în rănită opincile țărănești, schimbînd, la drum greu, bocancii grei cu opinca, precum în munții Tatra. Mai are puțin și se pensionează. Lasă locul celor tineri „care-s ca focul". Sînt în ferma lui 3 feliscane în practică. Le-a pus la probă, într-un fel ai lui, zicîndu-le să desfacă mașinile de mulș să vadă dacă sînt curate cum trebuie, după care te-a zis că el nu mai știe să le așeze la loc. Nu numai că au știut să le înșurubeze la loc dar s-a ales de la ele cu o lecție de mai mare dragul. Are și el două fete, pe la casele lor (una a rămas cu el în casă). Deocamdată, doar 3 nepoți dar mai e vreme — zice înveselindu-se. Mai reținem de la acest plăcut interlocutor cîteva spuse : „Grîul e ca dragostea omenească, îi trebuie 9 luni pentru a ajunge pline, precum dragostei să plămădească omul. Și omul și grîul au nevoie de pace !". Vorbe așezate în el, precum amintirile războiului, în cîmpul Amarei, cîmp darnic de acum, supus omului !

Sigur, sînt mulți de-ai lui Budu în Amara ! toți oameni de ispravă și ca ei, amărenții. Te minunezi cînd afli că Amara de azi rămîne, în continuare, cu statut de comună ! În nici 20 de ani satul de odinioară — născut dintr-un cătun în urmă cu o sută de ani — este de nerecunoscut. 85 la sută din case au fost reconstruite — multe dintre ele cu etaj. Baia, televizorul, drumurile asfaltate au intrat de mult în cotidianul vieții amărenilor. Iar Stațiunea Amara, pornită din pragul satului lor — loc în care se întîlnește țara — nu face altceva decît să sublinieze întrebarea pe care ți-o pui : de ce Amara, o comună care se înalță pe verticală, nu-i socotită oraș, cînd viața oamenilor de aici nu se deosebește cu nimic, prin confortul creat, de oraș ?

La lumina lunii de vară, cînd părăsim așezarea, întrebarea ți se pare și mai firească...

GEORGETA ȘTEFANESCU ■

Producții constante de lapte la nivel ridicat

— Tovarășe doctor Mihai Petcu, și în anul care a trecut ați obținut primul loc pe țară în ceea ce privește producția pe cap de vacă furajată. Clasamentul se referă, dacă am înțeles bine, atît pe fermele I.A.S., cît și pe C.A.P.-uri. La cît s-a ridicat producția ?

— Într-adevăr, așa stau lucrurile. Este al treilea an consecutiv cînd am obținut acest loc. Cantitatea a fost de 5 000 de litri de lapte pe cap de vacă furajată.

— Să nu uităm că ferma despre care este vorba se află chiar lîngă Capitală și se numește Pantelimon și aparține de I.A.S. Mogoșoaia. Deci, altfel spus, se pot obține astfel de rezultate chiar și lîngă București.

— Desigur. Cine a spus că nu se poate ? Să nu uităm, și asta nu mironse a laudă, că pe adresa noastră, în ultimii ani, n-a sosit nici un fel de transport de fîn. Altfel spus, noi ne producem tot ce este necesar pentru cele 500 de vaci cu lapte și pentru un număr de 800 de tineret bovin care reprezintă zestrea multor ferme din țară.

— Cît a dat ferma dumneavoastră, în timp, altor unități zootehnice ?

— Peste 1 500 de viței și 400 de tăurași. Și, ca o paranteză, știți cît costă un exemplar ? Cît o mașină.

— Tovarășe doctor Mihai Petcu, dacă vă amintiți, cu ani în urmă, ferma pe care o conduceți a fost vizitată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Asta s-a întîmplat, am să țin minte toată viața data, pe 6 iunie 1981. O zi frumoasă de vară...

— Ne puteți spune ce a remarcat, cu acel prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu și ce recomandări a dat ?

— Desigur. În primul rînd a remarcat și a apreciat bunele noastre producții de lapte care, cum de altfel a și subliniat la multe dintre întîlnirile cu specialiștii din zootehnie, trebuie să fie constante la nivel ridicat. Am primit laude și felicitări. De asemenea, tovarășul secretar general a indicat, pe bună dreptate, lucru care s-a și realizat în cel mai scurt timp, ca ferma să se modernizeze în totalitate. Fiindcă, se știe, o unitate agricolă de acest gen nu poate să aibă rezultate bune dacă nu este în pas cu toate cuceririle științifice și tehnice. Concret, s-au mecanizat procedeele de mulș și de creștere a tineretului păstrîndu-se totodată și elementele specifice zonei noastre. De asemenea, au început să se valorifice în totalitate dejecțiile pe care le folosim în îngrășarea terenurilor destinate bazei furajere. Și, ca o noutate de ultima oră, putem spune că s-a terminat proiectarea unei mari stații de biogaz pe care sperăm s-o punem în funcțiune la începutul anului viitor.

— Tovarășe doctor Mihai Petcu, doresc de foarte mult timp să vă pun o întrebare mai delicată. În multe drumuri pe care le-am făcut prin țară, cînd a venit vorba despre dumneavoastră, mulți specialiști spuneau : Mihai Petcu, din Pantelimon, are rezultate fiindcă are foarte multe relații. Chiar așa stau lucrurile ?

— Am auzit și eu vorbindu-se astfel. La început mă mîhneau. Acum nu mă mai interesează. Singura mea pîlă, să spun așa, este munca. Sînt zile cînd am introdus în șoproane peste 115 tone de fîn. Cîți se pot lăuda cu astfel de cifre ? Și, apoi, v-am mai spus : pe adresa noastră n-a sosit niciodată nici un fel de cantitate de fîn. Noi pregătim terenul, tot noi întreținem culturile. N-am cumpărat fîn — în schimb am vîndut altor unități. Cred că ăsta-i secretul reușitei. În ciuda multor prejudecăți, chiar lîngă un mare oraș care este chiar Bucureștiul, într-o zonă fără tradiție în ceea ce privește creșterea animalelor se pot obține rezultate...

— De ce anume depinde ?

— De ceea ce v-am spus pînă acum, la care se mai adaugă și colectivul. Muncitorii trebuie să fie conștiincioși, cu mare dragoste pentru creșterea animalelor. Fără să-i laud, toți oamenii cu care lucrez sînt de mare ispravă. O spun fiindcă, în timp, am mai întîlnit muncitori care strîmbă din nas cînd văd o vacă și la televizor.

— Ce vă mai mulțumește ?

— Faptul că pe lîngă producțiile mari de lapte ferma noastră și-a atins și scopul de a produce material de reproducție și pentru alte unități din țară. Mă mai mulțumește și faptul că atunci cînd vin pe la noi tot felul de delegații străine, multe dintre ele chiar din patria rasei Holstein, au cuvinte de laudă și chiar se interesează de felul cum sînt crescute aici animalele, la numai cîteva minute de oraș.

— Cîți ani aveți ?

— Sînt născut în aprilie 1944. Deci, am împlinit 40 de ani.

— Mulți înainte...

SORIN POSTOLACHE ■

reportaj din reportajele Flacăra FRUCTELE LIBERTĂȚII

POPAS ÎN VALEA CU CĂRBUNI ȘI OAMENI

1830—1840. Mai mult legendă decît fapt istoric, o întîmplare spulberă taina cărbunelui, aruncînd asupra Văii Jiului o rază de lumină favorabilă industrializării. Un geolog, venit la vînătoare, descoperă afloramentele de la Petrila și Dîlja. Încep primele exploatări la suprafață, apar primele permise de exploatare emise de inspectoratele miniere de la Zlatna și Cluj. În 1868 Societatea brașoveană de mine și cuptoare extrage de la Petroșeni și Petrila 852 tone de cărbuni. E începutul. În 1872, 250 000 tone de combustibil formează încărcătura predominantă a trenurilor care circulă pe noua cale ferată Simeria-Petroșeni.

E anul unei mari explozii, el unul mare incendiu subteran și al unei epidemii de holeră. În 1874 are loc prima grevă. Producția stagnează. Prin 1893 începe redresarea, și valea este populată cu minerî de la Brad, Zlatna, Roșia Montană, Baia Mare, Ghelar, Rusca Montană. Vin minerî din Boemia (înființînd colonia Praga, existentă și azi), din Tirol, Slovenia și Galiția.

În 1910 extracția a totalizat 1 813 000 tone cărbune. Cea mai ridicată producție înainte de primul război mondial a însemnat 2 230 000 tone. Apoi, anul marilor lupte ale clasei muncitoare, în care minerii se situează în primele rînduri — anul 1929. În 1933, 1 261 000 tone. Iată și cea mai ridicată producție dinainte de naționalizare : 2 755 000 tone în 1913.

După 23 August 1944 se succed anii marilor creșteri : 1951 — 2 926 000 tone, depășirea celei mai ridicate producții din întreaga istorie capitalistă a Văii Jiului. 1952 — peste 3 000 000, 8 ani mai tîrziu, peste 4 000 000 tone, după 3 ani — 5 000 000, după alți 4 ani — 6 000 000. În august 1968 e planificată atingerea cifrei de 7 000 000 tone cărbune.

Întrega existență a văii stă sub semnul acestei dinamici industriale. Dar cît de îndepărtată ne apare lumea cuprinsă în cartea lui Geo Bogza de la a cărei apariție n-a trecut nici un sfert de veac...

NICOLAE RĂDULESCU
Flacăra, 10 august 1968

EPOPEEA METALULUI ALB

„România a început să obțină produse „ALRO" în clipa în care a avut la ea acasă toate cele trebuincioase. Pe cerul Olteniei converg cinci magistrale electrice, totalizînd un potențial de energie egal cu consumul orașului București, iar uzinele clorosodice și industria petrochimică, durate în anii puterii populare, se bucură încă de pe acum de o bogată și fructuoasă tradiție. Țara noastră a devenit, exact la ora prescrisă, nici mai devreme și nici mai tîrziu, una dintre cele mai mari producătoare de aluminiu, așa cum s-a stabilit în planurile anuale și de perspectivă concepute cu realism și rigurozitate matematică prin înțeleapta politică a Partidului Comunist Român.

LIVIU TIMBUȘ
Flacăra, 15 februarie 1969

Începe să se pună accent pe problemele perspectivei, ale omului ca individ, ca beneficiar și creator al democrației. Schimbări importante se petrec și în profilul revistei Flacăra. Dacă de la apariția noii serii a revistei, în 1948, a trebuit să treacă șase ani și două luni pînă la primul reportaj despre România, acum, revista se consacră în totalitate problemelor țării sau, cum spune un poet, „își iubește cu părtinire poporul".

NAVETIȘTII

(...) Au apărut zonele urbane formate din orășele propriu-zise și din „hinterland"-uri, zone cu care orașul are strînse legături reciproce. În aceste orașe regiune (city-region, cité-region, cittá-regione) du-te-vino-ul oamenilor — naveta deci — capătă o serioasă amploare (...)

1) libertate, independență, liniște, viață în aer liber, contactul cu natura.

2) Atașamentul față de ocupația pe care o au.

3) Atașamentul față de locul natal.

4) Relațiile sociale mai strînse în sat.

5) Independența locuinței, casa cu curte, cu grădină.

6) Resemnare și obișnuință.

Naveta domiciliu — loc de muncă s-a făcut, se face și se va mai face încă. Doar navetismul va fi altul.

NELU IONESCU
Flacăra, 14 iunie, 1973

Marile împliniri ale libertății, ale epocii Ceaușescu

Dezvoltare în armonie și echilibru

Cadru favorabil pentru înflorirea localităților

Perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea al partidului se înscrie și în istoria dezvoltării și consolidării unităților administrativ-teritoriale, ca fiind cea mai fertilă etapă a construcției socialiste, în care tezele și ideile revoluționare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, privind organizarea noastră de stat s-au materializat într-un ansamblu de măsuri de importanță majoră pentru realizarea apropierii factorilor de decizie, a organelor de stat, de oamenii muncii și asigurarea exercitării unei conduceri suple, directe, fără verigi intermediare, cu consecințe deosebit de favorabile pentru dezvoltarea multilaterală a tuturor localităților patriei.

În acest moment de bilanț, cînd țara întreagă se pregătește să întîmpine marea noastră sărbătoare națională de la 23 August, sublinierea unora din aceste măsuri va fi edificatoare pentru a ilustra cursul nou, ascendent, pe care întreaga noastră organizare de stat l-a cunoscut, după Congresul al IX-lea al P.C.R., de cînd în fruntea partidului și a țării se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui puternică personalitate, concepție profund științifică și gîndire vie, cutezătoare, exercită un rol hotărîtor în întreaga operă de construcție a noii orînduiri în patria noastră.

Pentru administrația locală de stat, momentul de referință al aplicării ideilor de o inestimabilă valoare ale secretarului general al partidului nostru îl constituie hotărîrile istorice adoptate de Marea Adunare Națională din februarie 1968, pe baza principiilor aprobate de Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 1967, privind reorganizarea administrativ-teritorială a țării, prin crearea județelor ca unică treaptă administrativ-teritorială, între organele centrale și unitățile de bază — comuna și orașul.

Este meritul strălucit al conducerii partidului și statului nostru de a fi sesizat că după încheierea procesului de cooperativizare se punea o a doua mare problemă — ridicarea vieții satului la nivelul dezvoltării urbane, prin înlăturarea treptată a deosebirilor dintre sat și oraș.

Un asemenea proces, de amploare deosebită, cu profunde implicații sociale, nu putea fi realizat în condițiile existenței a numeroase comune mici, peste 4 250, cu multe sate împrăștiate, în număr de circa 14 200, dintre care aproape 50 la sută cu mai puțin de 500 de locuitori. Era deci necesară o redimensionare a comunelor pentru ca ele să reunească forțele umane și materiale capabile să contribuie la asigurarea rezolvării acestei probleme de importanță deosebită. O asemenea restructurare a comunelor impunea în mod necesar îmbunătățirea substanțială a organizării administrativ-teritoriale. Totodată, practica a demonstrat că regiunile reprezentau unități teritoriale prea întinse care îngreunau rezolvarea operativă a problemelor tot mai complexe ale dezvoltării economiei și vieții social-culturale.

Pe de altă parte, orașe care în trecut au fost centre administrative cu un pronunțat grad de dezvoltare, care nu

erau reședințe de regiuni, înregistrau un ritm de creștere redus, întrucît cea mai mare parte a atenției, a fondurilor de investiții erau alocate cu prioritate pentru dezvoltarea orașelor de reședință. Este suficient să ne gîndim la situația pe care o prezentau în 1968 orașe ca : Arad, Turnu Severin, Brăila, Buzău, Tîrgoviște, Făgăraș, Sibiu, Zalău, Vaslui, Focșani, Botoșani etc., pentru a ne da seama de acest decalaj și în consecință de necesitatea creării echilibrului necesar.

Deficiențe existau și în repartizarea obiectivelor industriale în cadrul fostelor regiuni, unele raioane fiind avantajate în dauna altora, pe baza unor criterii subiective locale, ceea ce a influențat negativ asupra vieții economice și sociale a unor localități.

O altă cauză care a condus la necesitatea reorganizării administrativ-teritoriale a fost existența celor două verigi intermediare, regiunea și raionul, care creau suprapuneri și paralelisme, cu consecințe negative asupra rezolvării operative a problemelor de interes public și cetățenesc. Sarcinile transmise de organele centrale ajungeau mai greu la unitățile de bază și uneori deformate, trecînd prin două verigi intermediare. De asemenea, vechea organizare administrativă afecta inițiativa unităților de bază, ducea la diminuarea răspunderii organelor acestora și la menținerea unui aparat administrativ supradimensionat.

Ținînd seama de aceste cauze, temeinic analizate cu prilejul Conferinței Naționale din 1967, s-au aprobat principiile de bază ale îmbunătățirii administrativ-teritoriale, concretizate în : apropierea conducerii centrale de unitățile de bază ; crearea de unități administrativ-teritoriale capabile să rezolve operativ problemele și să contribuie la dezvoltarea economică, social-culturală și edilitar-gospodărească a localităților ; întărirea comunelor ca unități puternice, în măsură să valorifice mai bine posibilitățile locuitorilor din mediul rural. De asemenea, prin eliminarea verigilor intermediare a apărut județul, singura treaptă de legătură între unitățile de bază și cele centrale.

Legea nr. 2/1968 care a dat expresie juridică noii organizări administrative a teritoriului Republicii Socialiste România a definit cu claritate noile structuri și criterii după care acestea se organizează.

Potrivit legii, comuna ca unitate administrativ-teritorială de bază cuprinde populația rurală unită prin comunitate de interese și tradiții, fiind alcătuită din unul sau mai multe sate, în funcție de condițiile economice, geografice, social-culturale și demografice.

Orașul este centrul de populație mai dezvoltat din punct de vedere economic, social-cultural și edilitar-gospodăresc. El beneficiază de un potențial economic sporit ; este o așezare sistematizată sub aspect edilitar, dispunînd de o rețea de instituții social-culturale.

Orașele mai importante cu un număr mai mare de locuitori și o însemnătate deosebită în viața economică și social-culturală a țării sau cele care au perspectiva dezvoltării în aceste direcții au fost organizate ca municipii.

Județul este unitatea administrativ-teritorială complexă din punct de vedere economic și social, alcătuit din orașe și comune, avînd legături nemijlocite cu organele centrale de partid și de stat.

În alcătuirea județelor s-a ținut seama de condițiile geografice, economice, social-culturale și etnice, precum și de tradițiile existente în țara noastră. Este de menționat că județul este regăsit cu mult înainte în istoria țării noastre. Noțiunea vine de la latinescul „Judicium", care înseamnă scaun de judecată. În hrisoavele lui Constantin Brîncoveanu se vorbește de județe, iar mai tîrziu domnitorul Alexandru Ioan Cuza, prin legea din 1864, a stabilit organizarea administrativ-teritorială a țării pe județe, care au existat pînă în anul 1950, cînd au fost înlocuite cu regiunile.

În ce privește denumirea județelor, s-au avut în vedere tradițiile istorice și importanța actuală a unor zone geografice sau denumirea unor orașe. Exemplu: județul Suceava, cunoscut ca denumire din timpul lui Ștefan cel Mare și chiar înainte, sau județele Brașov, Cluj, Brăila etc., cunoscute, de asemenea, din timpuri străvechi.

La dimensionarea județelor, în calitatea lor de unități complexe teritoriale, demografice, economice și social-culturale, s-a ținut seama de o serie de criterii obiective ca : suprafață, numărul populației, tradițiile istorice locale, nivelul de dezvoltare economică, relațiile statornicite în anii construcției socialiste.

În prezent, potrivit Legii nr. 2/1968 de organizare administrativ-teritorială, cu modificările ulterioare, sînt organizate 2 705 comune, 181 orașe, 55 municipii, 7 sectoare ale municipiului București, 40 județe și municipiul București.

Ampla acțiune de reorganizare administrativ-teritorială a creat cadrul dezvoltării echilibrate a tuturor zonelor, a condus la omogenizarea nivelului de dezvoltare economico-socială pe întreg cuprinsul țării, la reducerea diferențelor dintre județe, la realizarea unor baze de producție judicios repartizate în teritoriu, în concordanță directă cu profilul economic caracteristic fiecărei zone, la formarea și dezvoltarea sistemului energetic național, sistematizarea și regularizarea cursurilor de apă pe zone și bazine hidrografice, la realizarea unei moderne rețele de comunicații și de transport.

Pentru a ilustra puternica dezvoltare a județelor patriei noastre după reorganizarea administrativ-teritorială, menționăm că dacă în 1968 un număr de 22 județe realizau o producție de pînă la 5 miliarde lei și un singur județ avea o producție de peste 20 miliarde lei, în 1982, nici un județ nu mai avea o producție inferioară volumului de 5 miliarde lei, iar 19 județe realizau o producție de peste 20 miliarde lei.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, în cuvîntarea la Consfătuirea pe țară a președinților consiliilor populare, din februarie 1983, „viața, realitățile demonstrează cu putere justețea reorganizării teritoriale și formării județelor care au asigurat dezvoltarea armonioasă a teritoriului, a tuturor zonelor patriei noastre, creînd condiții egale de muncă și viață pentru toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, constituind un factor important în afirmarea principiilor socialiste, de echitate și dreptate socială".

Putem afirma cu deplină mîndrie că astăzi orașele și comunele, toate localitățile patriei noastre au devenit mai înfloritoare și asigură condiții tot mai bune de muncă și de viață pentru toți cetățenii țării, în deplină concordanță cu țelul fundamental al politicii partidului și statului nostru — creșterea nivelului general de bunăstare a tuturor oamenilor muncii.

CONSTANTIN D. VOINESCU
director, Comitetul pentru problemele consiliilor populare

FRUCTELE LIBERTĂȚII

ÎNTOARCEREA LA ROSTURILE FUNDAMENTALE

Spuneam de la început că într-un minister nu se vine la cerere. Am exagerat. Iată ce povestește tovarășa Nicolau, locțiitorul secretarului de partid de la Ministerul Industriei Chimice. Ne-am pomenit într-o zi cu un băiat venit de pe stradă, adică nu l-a adus și nu l-a chemat nimeni. Foarte grav și tot pe atît de timid : „Sînt chimist, ne-a zis, și vreau să lucrez într-o uzină chimică". Părea foarte serios și decis. Mai tîrziu am aflat că fusese muncitor tipograf. În tipografie și-a terminat liceul. Și tot tipografia l-a trimis la facultate. La finele facultății s-a simțit obligat moral față de tovarășii de muncă și s-a întors la tipografie. Cînd a considerat conturile încheiate, s-a întors la noi. L-am înțeles, mă rog, nu chiar imediat. S-a ținut de capul nostru. Susținea morțiș că vrea să lucreze într-o uzină chimică. Ne-am gîndit să-l probăm un timp în cadrul ministerului. S-a făcut indispensabil. Noi am uitat că îl luasem de probă, dar n-a uitat el. Silviu Petrescu : Toată viața am visat să ajung chimist. La repartizare am avut remușcări. Nu mă obliga nimeni, dar m-am întors lîngă foștii mei colegi de tipografie. N-am uitat nici un moment că totuși pasiunea mea este chimia. Cum n-aveam pe nimeni, m-am prezentat direct la minister. Măsurile adoptate recent la Plenara partidului, pe mine m-au ajutat ; și i-au ajutat și pe alți colegi de-ai mei, care deși trăiau cu nostalgia producției sau a proiectării, nu ajungeau să se hotărască, oscilau, și fiindcă oscilau se lăsau duși de val...

Din ancheta realizată de NICOLAE CRISTACHE,
Flacăra, 24 martie 1973

DUMNEAVOASTRĂ VEȚI TRAI ÎN 1990

(...) Gabriel Dăscălescu : „Mărturisesc că sîntem tentați să excludem tot mai mult din calcule neprevăzutul, eroarea pe care Heinrich Boell (laureat al premiului Nobel pentru literatură) o numea odată ficțiune sau... rațiune a poeziei. Aș vrea ca în 1990 să trăiesc într-o țară frumoasă, puternică, mîndră prin harul ei și prin înnobilarea pe care i-o oferă munca. România va fi cu siguranță o țară înaintată. Înaintată din punct de vedere economic, cultural, înaintată prin organizare socială și prin nivel de conștiință. Sigur că atunci societatea socialistă multilateral dezvoltată va fi desăvîrșită. Aceasta înseamnă pentru mine că societatea românească a anului 1990 nu va fi decît întruchiparea idealurilor

pentru care luptăm noi astăzi. Vom trăi deci într-o societate care ne este de pe acum familiară. Tehnica va triumfa. Automatizarea va pătrunde adînc în procesele muncii atît în industrie cît și în agricultură. Va fi o lume practică, utilă, modernă, confortabilă, în care diferențele dintre oameni nu vor mai avea nici un fel de importanță.

M-aș bucura mult să știu că în 1990 România, continuîndu-și actualele acțiuni de cooperare internațională, acționează ca să grăbească dezvoltarea popoarelor vitregite de istorie, pentru eliminarea injustiției arbitrare care mai dăinuie astăzi pe pămînt.

(Fragment din cadrul mesei rotunde realizate de Adrian Dohotaru cu nouă elevi ai Liceului „Gheorghe Lazăr"

Flacăra, 10 septembrie 1974

ÎN CURÎND, LOCUITORII COMUNEI OLTENI DIN TELEORMAN SE VOR NUMI ORĂȘENI

Noul nu va pleca la Olteni de la zero. Canalizarea se întinde astăzi pe mai bine de doi kilometri, iar încălzirea centrală a pătruns de mult în casele cîtorva cetățeni din centrul așezării. Ulițele, care nu peste mult timp vor avea nume și se vor numi străzi sînt drepte și, în consecință, mai ușor de asfaltat. De cîțiva ani, s-a trecut la construirea de case cu etaj, numărul acestora este încă mic, el se poate reda cu degetele mîinilor unui om, dar țăranii din Olteni au prins de-acum gustul caselor înalte, dovadă pentru aceasta afirmație constituind-o cifra sporită de cereri pentru avize, familiile Avram Tănase, Gheorghe Ion și Constantin Pescaru adresîndu-se primăriei chiar în zilele vizitei noastre. Urmînd schimbărilor radicale din România socialistă și înaltului ritm de industrializare a țării, destinul comunei teleormănene Olteni se va schimba curînd. În viitorul apropiat comuna va deveni oraș, alegerea oprindu-se judicios asupra unei așezări care, fără să fie cea mai mare din zonă, are de partea ei cele mai solide argu-

Continuare în pagina 22

Joi, 23 August 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

„In activitatea de formare a omului nou, a conștiinței socialiste a oamenilor muncii, a tuturor tinerilor, o contribuție importantă sînt chemate să aducă arta și literatura. Operele de artă trebuie să dea expresie activității tumultuoase a poporului în toate domeniile vieții sociale, oglindind, în limbajul lor propriu, marile realizări, entuziasmul, optimismul și hotărirea națiunii noastre de a merge neabătut înainte."

NICOLAE CEAUȘESCU

Orizontul de așteptare

Data de 23 August 1944 nu a fost numai un moment politic esențial care a decis eliberarea României, continuarea luptei alături de aliați pînă la nimicirea totală a nazismului și așezarea bazelor pentru dezvoltarea ulterioară a noii democrații din țara noastră. Putem spune că această măreață zi a corespuns unui orizont de așteptare unanim, evident, spiritelor reprezentative ale culturii și literaturii care între cele două războaie ridicase la cea mai înaltă cotă puterea de creație a poporului român. Cu numai un an înainte, Arghezi publicase cea de-a treia ediție a versurilor sale, operă fundamentală a poeziei noastre contemporane. Alți trei poeți de întîia mărime, George Bacovia, Ion Pillat și V. Voiculescu fac să apară chiar în 1944 ediții definitive din opera lor. La care trebuie să adăugăm **Anii de fum** de Zaharia Stancu și acea promisiune a poeziei noi asupra căreia atrăsese atenția E. Lovinescu. **Ora fantastică** de Dimitrie Stelaru. **După Nebănuitele trepte** din 1943, volum ce încheie creația sa lirică interbelică. Lucian Blaga venea în 1944 cu **Trilogia culturii**, reunind partea cea mai pozitivă a filozofiei sale, compusă din **Orizont și stil, Spațiul mioritic** și **Geneza metaforei și sensul culturii**. După încheierea în 1942 a romanului istoric **Frații Jderi** prin **Oamenii Mării Sale**, adevărată epopee a luptelor pentru independența poporului român, Mihail Sadoveanu își rememora în 1944 **Anii de ucenicie** cu demnitatea și seninătatea octogenara a vîrstei de 64 de ani. Același an aducea cele mai bune cărți de proză ale unor autori puțin revelați ca atare pînă atunci, **Sfîrșit de veac în București** de Ion Marin Sadoveanu și **Prințul** de Teodor Teodorescu-Braniște. La teatru se reprezenta **Arca lui Noe** de Lucian Blaga, **Iată femeia pe care o iubesc** de Camil Petrescu și **Steaua fără nume** de Mihail Sebastian, iar în critică unde D. Caracostea biocase libertatea de opinie, reveneau Tudor Vianu, Șerban Cioculescu și Vladimir Streinu cu **Istoria literaturii române moderne**, I, al cărei scop principal era de a restitui prin elogiul marilor valori clasice și îndeosebi a criticii lui Maiorescu punctul de vedere estetic în examenul literar. Aparent polemică, lucrarea era convergentă marilor capitole din monumentala **Istorie a literaturii române de la origini pînă în prezent** (1941) de G. Călinescu, operă supusă la apariție unor incredibile azi atacuri, deși era cea mai impresionantă demonstrație a spiritului de creație românesc pe plan universal. Ca și mitica **Șun din piesa de teatru** publicată în 1945 de G. Călinescu, scriitorii români mergeau în preajma lui 23 August 1944 pe o cale netulburată, așteptînd reluarea operei de edificare a patrimoniului nostru spiritual.

AL. PIRU ■

Între victoriile nepieritorului August, de la a cărui lumină de-neînțeles sărbătorim 40 de ani de continuă împlinire, se înscrie, fără doar și poate, și acea zidire ce se lasă mai greu de văzut, mai greu de sesizat : făurirea omului nou, a omului care a trăit, a înțeles și s-a devotat trup și suflet timpului său, epocii care l-a consacrat, epocii în care personalitatea sa s-a afirmat plenar.

Au trudit, alături de alții, fără de preget la temelia acestui om nou și artiștii. Mai cu seamă după 1965, creația lor, expresie nemijlocită a marilor prefaceri ce-au transformat țara într-o grădină a luminii lui August, continuînd tradițiile umanariste ale artei și culturii românești, dar și îmbogățindu-le, încărcindu-le cu sensul major al prezentului, poate fi întîlnită în felul de-a fi, de-a gîndi și de-a acționa al mai tuturor oamenilor din zilele noastre.

Dar, în acest atît de complex proces al edificării unei noi conștiințe, proces în care arta și cultura au avut și au, în continuare, un foarte important cuvînt de spus, constatăm că artiștii înșiși, dăruindu-se timpului, s-au format pe măsura înălțătoarelor idealuri pe care le-au slujit și le slujesc în continuare. Dialectic vorbind, nici nu se putea altfel. Mărturie sînt, iată, propriile lor cuvinte care, într-un anume fel, aparte fiecare, refac drumul lor spre împlinire, drumul lor spre afirmare.

Iubirea de frumos

Generației mele

Fac parte din generația născută în anii războiului, copilăria noastră este legată de acea vreme de anii imediați și suntem, iată, o mulțime de intelectuali împlinind în jur de chiar patru decenii, mulți dintre noi plecați la învățătură de la sate. La un moment dat, o parte bună dintre noi, vreo treizeci eram la studii humboliști fizicieni biologi, ingineri medici și un poet printre ei, dar acolo la studii om de știință și el.

Unii au nume de prestigiu în țară și în afară prin operele lor de știință sau artă. Suntem la vîrsta deplinătății intelectuale și destinul științific spiritual al țării depinde în mare parte de fapta noastră, de opera și viața noastră acum și în deceniile ce urmează.

În literatură generația mea, cei ce debutam cu două decenii în urmă, este una ce a pătruns în conștiința națională prin opere care vor rămîne. S-a muncit în acești ani, înzestrări neobișnuite-și-au supus genul unei lucrări de durată născătoare de opere.

Cărți ale lui Nichita Stănescu, Adrian Păunescu, Ion Gheorghe, Marin Sorescu, Ana Blandiana, Constanța Buzea, Cezar Baltag, ca să mă refer la cîțiva ai generației mele de poeți în zeci și sute de mii de exemplare au pătruns în conștiința noastre, unele traduse în diferite țări și apreciate.

Avem încă multe de făcut, dar ne știm pe drumul cel bun al exprimării sufletului poporului și istoriei noastre între celelalte neamuri și spiritualități.

Heidegger avea obiceiul, cînd îl căutau elevi de ai săi, înainte de toate să întindă mina după cartea care ei au scris-o. Nu vencai cu o carte nouă la el, nu aveai ce discuta. Cărțile noastre, cărțile ajunse în mîinile cititorilor care le sorb din librării să ne fie cartea de vizită cînd ne îndemnăm unii cu alții cînd sărbătorim țara sau pe unul dintre noi.

Acum patruzeci de ani, în satul meu din Transilvania de nord era sărbătoare, cu adevărat, așteptam eliberarea, așteptam armatele române mai mult decît străjerii zorile, cum spune celebrul psalm, nu pentru a ne răzbuna pe cineva, ci pentru a fi mai buni și mai de oameni, pentru a ne împlini lucrarea de cultură și bunătate a inimii pentru că adevărul - și pămîntul, zilele și nopțile fi-vor mereu ale celor ce iubesc mai mult.

IOAN ALEXANDRU ■

Ion Brad

Octav Grigorescu

Mircea Mureșan

Horvath Imre

ION BRAD:

„Mirabila sămînță" a gîndirii artistice a înaintașilor a izbucnit în spice pline"

— Ion Brad, sînteți, de cîtăva vreme, directorul Teatrului „Nottara" din București. Dar legăturile dumneavoastră cu teatrul sînt anterioare acestui eveniment. Ați avut mulți ani și o muncă de răspundere în ierarhia noastră culturală. O piesă vi s-a jucat la „Nottara" și la Televiziune, alta vi se joacă la Teatrul Mic iar o a treia ați publicat-o în revista Teatrul. De aceea vă propun ca mai întîi să discutăm fenomenul teatral în ansamblul lui. Cum vi se pare teatrul românesc în anul 1984 ?

— Ca și celelalte domenii ale artei și culturii naționale : foarte variat, substanțial, bogat în manifestări, în talente, în posibilități.Teatrul nostru, avînd vechi și strălucite tradiții, s-a dovedit un fenomen viu, rezistent în timp, capabil de mari înnoiri, o înaltă școală civică și artistică, înzestrată cu maeștri și ucenici care se iau mereu la întrecere și ies și unii și alții biruitori. O școală fără hiatusuri, fără rupturi dureroase, în care spiritul politic și filozofic nou și înnoitor al ultimilor 40 de ani s-a instalat firesc pe dinăuntru, ca o necesitate spirituală, nu ca un simplu act administrativ. Mai ales anii de după Congresul al IX-lea al partidului ne-au deschis orizonturi de gîndire artistică necunoscute înainte. La luminile lor, un vast repertoriu național și universal (de la marii clasici pînă la scriitorii de teatru cei mai moderni) a stat la îndemîna excelenților regizori și actori care au știut să dea viață scenică unor opere dramatice esențiale, să dea strălucire, culoare, vivacitate și putere de convingere ideilor generoase, de profunzime, de durată... Sînt mîndru că pot afirma un adevăr ce nu scapă astăzi decît revoluționarilor : avem o dramaturgie și o artă a spectacolului de nivel mondial ! Talente multe, o structură instituțională bine gîndită și permanent susținută de partidul și statul nostru, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Fac această afirmație în deplină cunoștință de cauză, fiindcă

(Continuare în pag. 18)

GEORGE ARION ■

OCTAV GRIGORESCU:

„Sîntem beneficiarii direcți ai acestui timp“

— Ce altceva să vă propunem, stimate Octav Grigorescu, decît ca dialogul nostru să începă chiar cu începutul...

— Adică ?

— Adică o succintă prezentare a pictorului, graficianului și a profesorului Octav Grigorescu pe care să o facă însuși Octav Grigorescu.

— Aș fi de acord cu o astfel de invitație, numai că, de curînd, urmînd să apară la Editura Meridiane o monografie a tot ceea ce am făcut eu pînă acum în domeniul artelor plastice, m-am angajat ca textul despre mine însumi să-l scriu chiar eu. M-am așezat metodic la scris, mi-am dat drumul, ca să zic așa, și, cînd să bat textul la mașină, pentru a-l preda editurii, am constatat cu stupoare că tonul era, cum să vă spun, cumplit de bătrînicios. Firește, am abandonat ideea de-a mă autoprezenta.

— Înțelegînd că veți renunța și de-această dată, vom face noi respectiva prezentare : v-ați născut în București, ați împlinit de curînd vîrsta de 51 de ani, ați absolvit în 1958 Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu“, secția grafică, aveți o activitate expozițională impresionantă, dar prima personală a avut loc abia în 1967. Pînă la această dată, numeroase participări la expozițiile din țară și străinătate ale tinerilor artiști plastici români. Erați, pe-atunci, foarte tînăr și, din surse absolut sigure, una din ele fiind chiar mărturisirile dumneavoastră, în scris, sînteți în continuare foarte tînăr, adică vă simțiți permanent ca la început de drum. Asupra acestei mărturisiri vom reveni. Ați expus la Paris, Lugano, Veneția, Torino, Roma, Bologna, Milano, Padova, Dortmund, Hamburg. Dar cea mai importantă din zecile de expoziții este după părerea noastră recenta expoziție cu caracter retrospectiv din acest an, expoziție găzduită de prestigioasele spații ale Muzeului de Artă al R.S.R.

— Folosindu-mă de-o frumoasă butadă care circulă în lumea scriitorilor, rostită fiind de poetul **Ion Bănuță**, dacă nu mă-nșel, voi spune același lucru în numai trei cuvinte : suficient, destul, ajunge.

— De-acord, dar nu-i răpiți cititorului nostru plăcerea de-a mai afla că în anul 1964 ați obținut Premiul al II-lea al Secției de grafică a U.A.P., că în 1966 obțineați premiul „Ion Andreescu“ al Academiei R.S.R., că în 1968 ați fost distins cu Ordinul „Meritul Cultural“ clasa a III-a, că în 1969 ați primit Premiul U.A.P., iar în 1983 vi s-a decernat Ordinul „Cavaliere al Merito della Republica Italiană“, distincție acordată și altor merituoși artiști plastici din țara noastră. Este, trebuie să o recunoaștem în pofida modestiei dumneavoastră, o carte de vizită impresionantă și, într-o anume măsură, adică în primul rînd, această carte de vizită ne-a determinat să vă solicităm acest interviu. În al doilea rînd acest interviu a fost determinat, o mărturisim cu plăcere, și de interesul și bucuria pe care arta dumneavoastră le-au stîrnit în noi.

— Vă ascult și nu știu cum să fac să vă opresc. Mult prea multe lucruri despre mine. Și-apoi, în lumea noastră, a artiștilor, toate aceste merite, vă rog să puneți cuvîntul în ghilimele, sînt cunoscute. Aproape toți colegii mei de generație s-au împlinit, în linii mari, cam la fel, cucerind, în ceea ce-i privește, laurii cuveniți, pe măsura muncii și talentului lor. Vă propun să abatem discuția spre acest domeniu.

— Prezentîndu-vă, nu neapărat ca pe un exponent al unei generații, cît ca pe un membru al ei, al unei generații care s-a afirmat și s-a împlinit de-a lungul a 40 de ani, perioadă pe care poporul nostru o sărbătorește în acest an cu o justificată mîndrie, ne gîndeam să ne vorbiți în continuare despre cele mai importante momente și evenimente din viața dumneavoastră, a generației dumneavoastră.

— Așa mai da. Iată, nu știu cum se face, dar în acest an, la expoziția cu caracter retrospectiv de la Muzeul R.S.R., am avut pornirea să-mi scrutez mai cu de-amănuntul viața și arta. Ce-a fost, de-a lungul acestor minunați 40 de ani, mai important și mai important în viața și arta mea, în viața și arta generației mele ? ! Foarte greu de spus, mai ales foarte greu de selectat. Am ajuns la concluzia că totul, dar absolut totul a fost extrem de important. Fiecare clipă, fiecare întîmplare au concurat, prin particularitatea lor aparte, la acel complex și niciodată încheiat proces al devenirii. Totul este o devenire continuă, împlinirea însăși este o devenire continuă, motiv pentru care îmi vine greu să cred că, pentru mine sau pentru vreunul din colegii mei de generație, împlinirea s-a încheiat. Important este, dacă privesc evoluția mea, faptul că la vîrsta de numai șase ani am auzit primele împușcături. Stăteam în casă, pe burtă, pe dușumea, pentru că pe stradă se trăgeau cu puștile și pistoalele. Împlinisem 11 ani și trăiam marele eveniment al zilei de 23 August 1944. Am trăit, în acele zile, un teribil bombardament și mi-au rămas întipărite pe-o retină a memoriei vuietul groaznic al avioanelor și-al exploziilor. Acum, în zile de pace, dacă văd și aud un avion, pe cer, mi se face, vă rog să mă credeți, frică. Nu pot scăpa de-acea sinistră, clipă trăită de copilul de 11 ani. Da, eram copil, dar știam tot ce se-ntîmplă. Știam că au loc, la Băneasa, lupte între armata română și trupele germane. Știam că în preajma Ploieștiului se duc lupte aprige pentru petrolul românesc. Știam și trăiam acele clipe, dar de înțeles aveam să le înțeleg mult mai tîrziu. În orice caz, în casa noastră, casă de oameni săraci, se vorbea cu lux de amănunte despre toate evenimentele. Citiva ani mai tîrziu, elev de liceu fiind, am văzut marile manifestații, marile mitinguri ale Bucureștiului. Nu pot uita o anume imagine, un muncitor care, aflat la marginea unei coloane de demonstranți, fusese smuls din coloană și, sub ochii tovarășilor săi, a fost lovit și tîrît pe trotuar. Firește, tovarășii săi au sărit și l-au smuls din mîna acelor nelegiuiți, dar coloana mergea și nu prea era timp de răfuială. Adică răufăcătorii fugiseră și n-avea nimeni timp să se ia după ei. Am trăit apoi momentul abolirii monarhiei. Dar cîte alte mari evenimente istorice n-au marcat, fiecare în felul său, apropierea ultrarapidă de politică a generației mele?! Începusem să scriu poezii și credeam că voi urma facultatea de filologie. Mă preocupau ideile politice, marxiste, și credeam că voi urma facultatea de filozofie. Tot atunci începusem să cochetez și cu desenul, dar nu mi-a trecut niciodată prin cap că voi urma un institut de profil. Mă aflu, deci, cam prin anii 50—51 și cred că, în bună parte, sînt cam același om de-atunci, un pictor și-un grafician în continuă devenire, dar totodată și-un pic de poet și-un pic de filozof, curios să-nțeleg lumea în care trăiesc, să mi-o explic, să o exprim, să mă exprim. Totul pare, ca să zic așa, foarte simplu și chiar cred că este foarte simplu, dar, totodată, e și foarte complicat, ideile sînt idei, sentimentele sînt sentimente, cultura e cultură, arta e artă, iar exprimarea de sine, rostirea acelui ceva pe care l-ai înțeles și l-ai desprins din propria ta viață, care este, în fond, viața timpului tău, este și foarte simplu și foarte complicat, totodată. Eu, și cînd spun eu mă gîndesc la absolut toți colegii mei de generație și de artă, am avut teribila șansă de-a fi trăit în miezul unor evenimente și-al unor întîmplări care ne-au format, care și-au pus amprenta asupra personalității noastre. Sîntem altfel spus, beneficiarii acestui timp, dar totodată avem și responsabilitatea de a-i exprima prin mijloacele specifice ale artei noastre, mijloace care, într-un mod inevitabil, continuă, sub cele mai diverse aspecte, școala românească de pictură, dar se și racordează la cele mai noi expresii plastice internaționale. Poate că problema asta, a specificului național, aflat, dincolo de voința noastră, în cel mai intim substrat al creației noastre, și racordarea artei noastre la acel așa-zis limbaj plastic internațional, nu am exprimat-o prea limpede și-ar trebui să vorbesc cîteva ore pentru a o lămuri, dar, chiar și așa, doar enunțată, ea ar putea ilustra întrucîtva crezul profesional al generației mele, convingerea noastră deplină că sîntem ai acestui timp, ai acestui pămînt. Dar n-am vorbit, oare, prea mult sau prea incoerent ?

— Dimpotrivă, cred că am putea insista încă asupra afirmației că generația dumneavoastră este beneficiara directă a acestui timp.

— Chiar voiam să precizez că drumul nostru spre afirmare, ieșirea noastră în lume a avut loc într-o epocă marcată de profunde prefaceri de ordin politic și ideologic, epocă al cărei vînt proaspăt și curat, cu adevărat primăvăratic, a început să bată o dată cu lucrările Congresului al IX-lea. Nu este un secret pentru nimeni că aidoma altor arte, și arta plastică a avut momentul ei de descumpănire. O închistare într-un realism îngust, denaturînd viața însăși, o îndepărtare de la adevărul zilnic și profund al vieții, o pictură palidă și lipsită de trăire, o artă festivistă, lozincardă, total ruptă de marea școală românească de pictură, acestea erau tarele, în aparență de neclintit, ale artelor plastice din anii uceniciei mele. Și dintr-o dată acea fantastică deschidere spre lume, dintr-o dată acel dialog liber și demn cu arta adevărată a lumii Și, în acest moment, în care bucuria orizonturilor deschise aproape că ne amețea, am apărut noi, tinerii, de-atunci cu elanul și entuziasmul tinărului care vrea să știe totul, să-și măsoare puterile, să se exprime pe sine. Aș face chiar o remarcă mai ciudată : deschiderea spre lume a însemnat, mai exact, curajul de-a privi mai adînc în interiorul nostru, descoperindu-ne istoria, descoperindu-ne ființa, descoperindu-ne patria. Cuceririle acelor ani, cînd, ca să zic așa, am intrat în rînd cu lumea, sînt astăzi mai vii ca niciodată și ele hrănesc, în continuare, prin noi, generații și generații de studenți. Flacăra curată a acelor ani nu s-a stins și nu se va stinge.

— De altfel, în sprijinul afirmațiilor dumneavoastră de pînă acum, aș transcrie din catalogul tipărit pentru recenta expoziție de la Muzeul de Artă al R.S.R. : „Consider astăzi că acei factori ai subiectivității mele care se găseau în mod constant solicitați la realizarea lucrărilor dintîi au căpătat o mai mare certitudine de cînd m-am simțit atras de tematica istoriei și cînd, preluînd cu firească bucurie comanda socială, am încercat să evoc în imagini fapte și oameni de mare semnificație pentru destinul poporului nostru“. Ce a însemnat pentru dumneavoastră această expoziție cu caracter retrospectiv, ce v-a determinat să o alcătuiți ?

— Împlinisem anul trecut vîrsta de 50 de ani și mă simțeam dator să arăt lumii, dar să-mi arăt și mie însumi, ce am făcut în tot acest timp. Cu alte cuvinte toată lumea aștepta această expoziție, dar eu o așteptam și mai mult, cu o febrilitate greu de explicat. Aveam la dispoziție, prin gestul generos al muzeului, cea mai bună și mai prestigioasă sală din țară. Nu mai vorbesc despre spațiul foarte mare care te ajută să etalezi cît mai multe lucrări. Mi s-a oferit astfel prilejul de-a privi înapoi. E dureros să privești înapoi. Am realizat, prin această expoziție, cîte alte lucruri puteam face, cîte drumuri am abandonat. În orice caz, mult curaj mi-a trebuit — și-abia pe urmă mi-am dat seama — ca să fac o astfel de expoziție. Au fost, firește, importante reacția publicului, sau reacția specialiștilor, a criticilor și a colegilor, dar mai importantă a fost, din punctul meu de vedere, reacția mea, acea conștientizare a ceea ce s-a întîmplat între timp cu mine. Am constatat, de exemplu că anumite lucrări la care credeam că țin, care mi se păreau importante și decisive pentru evoluția demersului meu artistic, nu mai aveau această calitate. Abia după ce le-am pus pe panouri mi-am dat seama de acest lucru și, desigur, le-am abandonat. Am mai constatat, în altă ordine de idei, că eram un nume cunoscut publicului, că iubitorii de artă plastică știau că există, că sînt, dar nu prea știau ce fac. Cred că, de acum încolo, iubitorul de artă va ști ceva mai mult despre mine, despre felul meu de a fi, de-a lucra. M-aș bucura dacă va sesiza că marea mea străduință este să fac pînza să vorbească despre frămîntările mele, despre descoperirile mele din timpul lucrului efectuat asupra pînzei. Arta mea începe exact în clipa în care mă încumet să înfrunt albul imaculat al pînzei și, din punctul meu de vedere, încetează exact în clipa în care am terminat acea lucrare. De cele mai multe ori eu însumi nu știu cum va arăta lucrarea. Încep cu cîteva linii, cu cîteva forme, care se transformă în figuri geometrice, apoi figurile geometrice revin la forme, și iar mă-ntorc la geometrism. Culorile vin și se adaugă de la sine. Este o muncă foarte grea, încordată, o luptă între omul aparent indiferent, care sînt, și omul pornirilor entuziaste. Dacă marele public va sesiza acest travaliu, această, hai să-i spunem, viață a muncii, atunci expoziția mea, într-un anume fel, și-a atins scopul. Dacă nu, nu-i nimic, o voi lua de la început, adică voi face ceea ce am făcut și pînă acum, mă voi așeza în fața pînzei cu sentimentul că sînt abia la început de drum. În altă ordine de idei, expoziția asta mi-a dat un curaj și o încredere pe care, sincer să fiu, le așteptam, le doream. Adeseori mi s-a reproșat că lucrările mele sînt prea puțin colorate, că sînt, nu știu cum, prea cenușii, intructiva gri. Ajunsesem eu însumi să cred așa ceva, mai ales cînd participam la cîte o expoziție colectivă, unde lucrările mele nu prea intrau în dialog cromatic cu ale colegilor mei. Ei bine, o imensă bucurie mi-a produs faptul că a fost apreciată mai ales culoarea expoziției, unitatea de ansamblu a culorii. Tot timpul mi-a păscut teama de-a nu fi prea cenușiu. Eram, o spun cu toată sinceritatea, înhibat de această teamă. Și iată, expoziția, după cum a remarcat publicul și după cum s-au exprimat specialiștii, a fost foarte colorată, echilibrat colorată.

— Sînteți, totodată, și profesor la institut. Ce părere aveți despre studenții dumneavoastră, despre tînăra generație în general ?

— Cred, nu numai în studenții mei, ci în absolut toți tinerii. Deși durata lor de studiu este mai mică decît cea din timpul meu, ei cresc într-un climat propice studiului temeinic, creației. Cei care încă de pe băncile institutului au reușit să se impună, fac dovada, în continuare, a unei mari puteri de muncă. Alții, din motive încă necunoscute nouă, se pierd, aproape că dispar. Poate că și noi sîntem de vină, dar, de-adevăratelea, fiecare își asumă arta pe cont propriu. Ai ceva de spus, spui. Ai ceva de arătat lumii, arăți. Școala doar te formează. Destinul tău de artist ți-l făurești singur, prin muncă, prin veșnică vie curiozitate, prin înțelegerea tot mai profundă a lumii în care trăiești. Drumul artei este foarte lung și trebuie să-l parcurgi, de cele mai multe ori, singur. O clipă de fericire înseamnă, despre oricare altă artă am vorbi, zile și nopți de chin, de trudă. Dar cît de luminoasă este, din cînd în cînd, acea clipă de izbîndă, acea clipă în care lumea s-a îmbogățit prin truda ta, prin chinul tău. Acesta este prețul artei, al împlinirii care, cum spuneam noi la începutul acestui dialog, este în continuă devenire. Cred în tinerii care, mai mult decît noi, cei în vîrstă, sînt, atît de evident, într-o continuă devenire.

VICTOR NIȚA

MIRCEA MUREȘAN:

„Facem parte integrantă din destinul țării“

— Mircea Mureșan, sînteți unul dintre cineaștii noștri care, datorită experienței lor, datorită prestigiului dobîndit, aveți o viziune amplă asupra cinematografiei românești. Care credeți că ar fi cîteva dintre caracteristicile ei esențiale ?

— Cinematografia românească, așa cum arată azi, este fără îndoială o creație socialistă a acestor patru decenii postbelice. S-a mai spus dar nu ezit să o repet acum, la sărbătorirea celor 40 de ani de la actul istoric din august 1944. De fapt, cinematografia noastră împlinește 35 de ani de existență și poate fi considerată, pentru o țară de dimensiuni medii, destul de puternică, din moment ce produce anual cam 30 de filme de lung metraj, în jur de 250 de scurt metraje, documentare științifice, etnografice etc. și, de asemenea, vreo 40 de filme de animație. Potrivit proiectelor Congresului al XII-lea al partidului cifrele acestea ar urma să crească substanțial. Aș adăuga că nu foarte multe țări ale lumii au o producție stabilă și consecventă de filme. Anul trecut, la Madeira, a avut loc o primă întîlnire a regizorilor de film din istoria de 89 de ani a cinematografului. Erau reprezentate numai 47 de țări din cele peste 150 înscrise la O.N.U., și dintre acestea destul de puține nu deplîngeau soarta penibilă a cinematografiei lor, ca posibilități materiale și tehnice, ca sprijin din partea statului, ca regularitate etc.

— Care ar fi situația cinematografiei noastre ?

— Cinematografia noastră dispune de structuri organizatorice, de o bază tehnică, bune. N-aș vrea să spun că nu perfectibile, dar pe ceea ce există se poate conta și se poate merge mai departe. Însă ce mi se pare cel mai important la această oră din august 1984 este că cinematografia noastră dispune de cadre — cum se numesc — de mare valoare : regizori, operatori, scenografi, monteuri, sunetiști etc., cadre medii, nici nu pot să enumăr toate profesiile care concură la realizarea unui film. Nu uit „colaboratorii“ : actorii, scenariștii, muzicienii... Nu luați în considerație ordinea ; să mai observăm că mulți, poate majoritatea, sînt tineri și foarte tineri. Talentul lor evident nu așteaptă decît să fie cît mai mult exploatat. Desigur, într-o astfel de conversație cam generalizez dar nu cred că exagerez. Aș mai afirma că cinematografia noastră ar putea produce orice gen de film, de orice proporții ca „montare“, cum spun spectatorii, dacă i s-ar cere, cum de altfel a și făcut-o cu filme ca **Mihai Viteazul** sau ca filmul la care lucrez acum eu : **Horea.**

— Există, indiscutabil, cîteva repere ale cinematografiei românești, cîteva filme-etalon, pe care ți-ar face plăcere oricînd să le revezi. Care ar fi acestea din punctul dumneavoastră de vedere ?

— Mai înainte aveam sentimentul că eram nedrept cu ceva, cu trecutul cinematografic al României, de care sîntem legați mai mult sentimental, melancolic, decît material. Și totuși unul din jaloanele creației cinematografice se află în această vreme : filmul lui Jean Georgescu **O noapte furtunoasă**, viziunea pe ecran a operei lui Caragiale, pentru că rămîne după atîția ani un model de reconstituire a-unei lumi, adică tocmai una din menirile cinematografului.

— Îmi pare bine că amintiți acest film.

— Nu sînt critic de cinema, deci criteriile mele funcționează personal, poate potrivit deformațiilor mele. Poate că răspunsul meu să nu fie cel mai obiectiv din lume, nici al doilea... Eu sînt, mă consider cel puțin, un epic. Mă bazez pe convingerea că omului, de cînd există, i-a plăcut să i se povestească : **Ghilgameș, O mie și una de nopți, Odiseea...,** sau vînătorile din Altamira, frizele Parthenonului, Columna lui Traian... Totdeauna se

povestește. Deci, valorile cinematografiei noastre le regăsesc printre filmele epice, unele istorice, altele ecranizări după mari scriitori... Dar sînt filme bune și printre cele cu subiecte inchegate din actualitate. Mi se pare că un regizor trebuie să știe mai intîi să povestească coerent, abia după aceea să se lanseze în exerciții sofisticate de stil.

— Aveți dreptate : răspunsul dumneavoastră nu e cel mai obiectiv din lume. Dar m-ar interesa acum să aflu de la dumneavoastră în ce măsură filmul românesc reflectă problemele omului de azi, ale omului dintotdeauna, ale celui de aici, ale celui din altă parte ?

— Bănuiesc că vă referiți la ceea ce se denumește „eternul uman"...

— Exact.

— E o teză estetică falsă; cel puțin eu nu cred în așa-zisul arsenal al eternului uman. Nu există nimic, în condiția omului, valabil acum cinci milenii și valabil identic azi. În afara actelor biologice : și poate că nici acestea : facem copiii azi ca și acum cinci sute de ani ; dar îi naștem altfel. Ne hrănim ca și acum o sută de ani dar azi mîncăm altceva, conserve de stavrid... Sentimentele par numai a fi eterne, să spunem dragostea pentru perechea noastră pare a fi azi la fel ca intotdeauna. În realitate omul, cu structura lui, intelectuală, morală, sufletească, aș adăuga chiar și fizică, este complet și absolut condiționat de epoca, de sistemul social-politic în care trăiește, de geografia locului unde viețuiește, de originea sa... Nimeni nu se poate sustrage de la această condiționare. Nici chiar cei care nutresc o astfel de iluzie, ca hippy, punk și alții. Ei sînt robii propriei lor condiții de mizerie a anarhismului, asta admițînd că societatea nu-i ingrădește. Există iubire pură ? Poate, pentru o clipă. În clipa următoare intervine condiționarea. Este adevărat, unele arte pot face — tot pentru o clipă — abstracție de sistemul acesta condițional. O poezie de dragoste, muzica uneori, un tablou cu o floare... Dar acestea eu le-aș numi genuri nedialectice. Filmul, ca și romanul, nu o poate face decît — ca să nu fiu intolerant — prin excepție. De altminteri, dacă filmul ar reflecta problemele omului de azi, de aici, sincer, cinstit, profund, nuanțat, adevărat, minunea ar fi săvîrșită. Problemele celor din alte părți le-am putea lăsa lor să le aflăm de la ei...

— Mărturisesc că eu cred în eternul uman : altfel Ghilgameș, **O mie și una de nopți,** Odiseea **nu ne-ar mai spune nimic. Am și un aliat de nădejde : Al. Philippide. Iată ce scria marele poet : „Pretenția lor (a moderniștilor, n.n.) e să descopere date sufletești noi. Ei sînt căutători de Atlantide și de ținuturi inexplorate. Așadar, căutători de simțire nouă, simțire modernă, care e cu totul altceva decît simțirea epocilor precedente și a contemporanilor care nu sînt moderniști. Ar fi ca și cum la un moment dat sufletul omenesc s-ar fi schimbat în intregime sau ar fi fost înlocuit cu altceva, care nu mai e suflet omenesc cum toată lumea știe, ci o plasmă psihică nouă — adusă de unde, din Marte sau din petele solare ?" Discuția însă ar fi prea lungă. Vă propun să trecem la altceva. Anume, la sarcinile care revin factorilor de răspundere din cinematografie în urma constătuirii de anul trecut de la Mangalia.**

— Factorii de răspundere numiți de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Mangalia : Comisia ideologică, Secția de propagandă ale Comitetului Central, Consiliul Culturii și Educației Socialiste, au sarcini precise în ceea ce privește producția cinematografică. Ele sînt binecunoscute, nu este cazul să le repet și eu. Dar, ca să fie puse în aplicare, aparatul cinematografic ar trebui să funcționeze mai ritmic mai exact, în nici un caz în salturi. Se știe, sistemul de producere a filmelor este cuprins într-o industrie complicată, prețioasă, condiționată de o mulțime de factori : oameni, materiale, tehnică, transporturi, anotimpuri, vreme etc. Dacă un anumit film nu intră la momentul potrivit în lucru apar perturbații în întregul sistem. Cînd cazurile se multiplică, situația devine sufocantă. Ar mai fi de adăugat că pentru planul tematic propus, să se facă din partea caselor de filme eforturi mult mai mari pentru obținerea unor scenarii mai valoroase. Calitatea scenariilor continuă să rămînă un punct nevralgic al cinematografiei. Sînt și excepții dar cu excepțiile nu se realizează 30 de filme anual. Cred că se persistă în greșeala de a se crede că planul tematic se poate suprapune calchiat pe planul de producție. E o rigiditate care inhibă mai ales pe scriitorii de scenarii care nici nu sînt prea stimulați material.

— Publicul nostru așteaptă cu mare interes filmul românesc. Uneori, acesta îl dezamăgește. Din ce pricină ?

— Filmele românești sînt vizionate numai în cinematografele din rețeaua Centralei Româniafilm de peste 70 milioane de spectatori anual. Este o cifră invidiată în multe părți ale lumii. Desigur, există filme de succes mare, altele cu mai mică audiență la public, ceea ce ar merita un studiu cu învățăminte interesante. Dar marea majoritate a filmelor noastre întrunesc peste un milion de spectatori. Repet, este o cifră foarte bună, prin raport cu populația activă a țării, cu întinderea și calitatea rețelei de cinematografe, (numărul sălilor echipate standard este relativ mic), și comparativ cu situația altor cinematografii naționale. Că unele filme dezamăgesc este de asemenea o realitate. Să căutăm o explicație unică în calitatea slabă a filmelor ar fi cam simplist. Deși nu trebuie trecut peste asta. După părerea mea nu atît temele sînt modeste, neadevărate, nesincere deși se mai întîmplă, ci tratarea lor dramaturgică (mai rar tratarea cinematografică), prin insistența plictisitoare asupra unor aspecte, existente în realitate dar artistic nesemnificative, care nu antrenează destine umane, nu modifică conștiințe, nu vizează stări sufletești, cum ar fi problemele de producție care s-ar rezolva direct și exact prin calcul matematic, nu prin fals conflict intelectual. Nu este mai puțin adevărat că destule filme bune nu fac priză la public, nu sînt căutate sau nu plac. Nu este un fenomen specific românesc. Gustul publicului de cinema, în lumea întreaga este mai special. Nu este ca gustul pentru poezie. Filmul este artă — spectacol de larg consum, astfel că spectrul publicului este și el extrem de larg și pestriț, motiv pentru care atitea cinematografii au eșuat în comercialitate pură.

— Cred că și excesul de explicații, didacticismul filmelor noastre îndepărtează publicul.

— De acord, ar fi și dădăceala din filme o cauză a îndepărtării publicului. E o poveste mai veche. Mulți din cinematografie, producători mai ales, în trecut, dar nu mult mai puțin azi, nu au încredere în public, îl consideră incapabil să priceapă o subtilitate, o sugestie, o metaforă, cînd de fapt ei înșiși sînt la mentalitatea educatoarelor de preșcolari. sau vin în cinematografie la acest nivel și pe măsură ce învață cîte ceva sînt schimbați... Poate, cu timpul, ne vom convinge că profesiile cinematografice, inclusiv cea de producător, nu sînt întîmplătoare, ci de cea mai înaltă calificare.

— Nu vi se pare uneori că drumul unui film pînă la premieră e prea lung ?

— Ba da, uneori este o golgotă. S-a militat întotdeauna pentru înlăturarea „treptelor intermediare" ; unele au și fost eliminate, dar există încă multă moșeală la casele de filme, uneori se bate pasul pe loc, nu se dau răspunsuri la proiecte luni și luni de zile. Și poate că drumul n-ar părea atît de lung și de extenuant dacă la fiecare ușă la care bați ar răspunde o competență, o polițe, o colegialitate.

— Ce șanse are cinematograful românesc în confruntări internaționale ?

— Se participă anual la numeroase festivaluri internaționale, cu filme de toate genurile și speciile : de ficțiune, documentare, de animație... Se obțin și premii. Poate se face prea puțină publicitate pe seama acestor premii și semnificația lor. Este adevărat, multe din aceste festivaluri sînt periferice, prin orășele turistice în căutare, ele însele, de oarece publicitate. Mă gîndesc că ar fi timpul să ne orientăm spre festivalurile importante, de mare influență, și să facem toate eforturile ca filmele să nu fie trimise orfane în cutiile lor reci, ci să fie însoțite de realizatori, de un stand de lansare etc. astfel ca participarea să nu fie lăsată la voia întîmplării. De fapt e și cu festivalurile o poveste. Se tot deplinge faptul că la Cannes nu s-a mai intrat în competiția oficială din 1966, de la filmul meu **Răscoala.** Anul trecut am avut o discuție cu un director al acestui festival și am înțeles că pe măsura creșterii în grandoare și în costuri — după contestațiile de prin 1969 — competiția a fost alterată de interese comerciale și de altă natură încît marii producători trafichează influențe scandaloase. Ceea ce nu înseamnă că nu trebuie să forțăm barierele croazetei...

— Sînteți un impătimit de momentele grave ale destinului național. Cum vă opriți asupra unui anumit subiect ?

— Nu văd cum un creator ar putea fi dezinteresat de destinul națiunii sale. Facem parte integrantă din destinul țării. Am realizat mai multe filme din această sferă tematică. **Porțile albastre ale orașului** este unul din ele. Acum lucrez la filmul **Horea,** pe un admirabil scenariu de Titus Popovici. Anul acesta se aniversează 200 de ani de la răscoala țărănească antifeudală din Transilvania. Iată deci cum se ajunge, uneori, la un subiect. Alte subiecte sînt obsesii de o viață. Prin perseverare diabolicum prinzi momentul și faci filmul înainte de a ți-o lua altul înainte. Este cazul filmului **Ion.** Nu poți realiza toate filmele la care visezi. Nu e timp, viața e scurtă și un film — bun, prost — tot îți ia un an din viață. La alte subiecte se mai ajunge și întîmplător. Nu ai de lucru, trebuie să trăiești, pui mîna pe un scenariu, e vizibil mediocru, dar îl faci. Nu am dreptul să spun că am făcut vreun film în care nu am crezut dar întotdeauna am fost conștient pînă la ce valoare poate urca. Nu cred să existe creator care să vrea să facă filme proaste. În lume. Dar filme proaste se fac, ca și romane proaste, ca și poezii proaste... Nimeni n-a găsit o cheie a succesului sigur.

— Care dintre filmele dumneavoastră vă este mai drag ?

— Toate îmi sînt dragi și, întotdeauna, ultimul la care trudesc îmi este și mai drag. Nu mă descotorosesc de nici unul din filmele mele, nici de seriale, cu toate că unele au suferit avataruri dureroase. Dar parcă mai apropiate sufletului meu, adică în crestăturile cele mai intime, rămîn filmele după Rebreanu : **Răscoala** și **Ion.** Unii sînt împotriva ecranizărilor. Nu mă interesează părerea lor. Nu vorbesc încă de filmul **Horea,** film pe care îl am la masa de montaj și aș dori să fie terminat de 1 noiembrie cînd, acum două secole, s-a dezlănțuit răscoala.

— Cum se poate vorbi despre prezent prin filme dedicate altor epoci ?

— Există modalități artistice, mai ales protestatare, de transplantare a unor dureroase realități prezente în trecut. Vezi Camus — **Caligula,** Brecht — **Ascensiunea lui Arturo Ui.** Dar eu fac parte dintre aceia care nu văd necesitatea să rezolvăm problemele actuale prin filme istorice. Chiar mă irită cînd cutare volevod viteaz are înțelepciunea noastră marxistă de peste secole. O viziune de azi, modernă, materialist dialectică, asupra fenomenelor istorice, este altceva. Aceasta este obligatorie. Și mi se pare mai interesant și mai frumos să descoperim prin film alte epoci așa cum au fost, cu parfumul lor, cu dramele, intrigile, credințele, superstițiile lor. De ce nu așa ?

— Faceți parte dintr-o generație interesantă. Ce credeți că are ea de spus ?

— Generația mea are o experiență de viață extrem de bogată. În timpul războiului eram copii dar nu chiar atît de mici să nu pricepem, să nu trăim, să nu avem reacții la evenimente. În anii imediat următori, ai instaurării și consolidării puterii socialiste, umblam prin școli, prin licee și ne-am făcut universitățile spre sfîrșitul epocii staliniste. A existat în istorie și nu o putem ignora. Estetica studiată de noi pe atunci, urma să aflăm ceva mai tîrziu, era eronată. Învățam că Arghezi era un poet al putrefacției, că Goga era dușman, că Bacovia nu exista... Nici cu Eminescu nu era prea clar ce e cu el. Am trecut peste obstacolele acestea, nu fără eforturi. Unii nici n-au reușit, au rămas pe acolo pierduți și mai cred și azi că au dreptate. Asta cred că ar avea de spus generația mea, despre purgatoriul acestor decenii.

— ...concisă încît, pînă la urmă, ați simțit nevoia să apelați chiar și la aforism ?

— N-aș putea să explic.

— Îmi puteți spune un aforism în legătură cu menirea poetului în această lume ? Nu se poate să nu fi creat vreunul...

— Poetul nu se naște pentru a servi poporului, ci prin ceea ce scrie servește poporul.

— Depindeți mult de tradiție ?

— Toți poeții adevărați, indiferent de perioada în care au trăit, ne-au înrîurit pe noi, cei de azi. Fără ei n-am fi ceea ce sîntem acum. Babics chiar spunea că lirismul este tot ceea ce a fost pînă la noi plus ceva — ceva ce trebuie să adăugăm cu puterile noastre. Dar cîți reușim performanța asta ?

— Dumneavoastră ați reușit-o.

— Cine știe ? Cocteau zicea — nu știu să-l citez cuvînt cu cuvînt — că nu se poate trăi fără liră. El, da, de fapt se poate trăi fără poezie, dar nu merită, pentru că nu e caracteristic sufletului uman. S-au scris atîtea studii, atîtea cărți despre influența culturii asupra omului și tot nu s-au aflat în întregime datele problemei. Cultura e singura armă care nu ucide dar ne apără.

— De ce anume ?

— De ceea ce e mai urît în noi.

— Cu siguranță că și despre acest lucru veți un aforism.

— Cînd gîndirea e o armă, avem datoria să o ținem curată.

— Ați avut o viață extraordinar de tumultuoasă. Citez din dicționarul lui Marian Popa : „...a fost funcționar la o fabrică de șireturi de ghete, conducător de oficiu publicitar, funcționar de bancă, droghist între anii 1927—1931, gazetar la publicații din Arad, Oradea, Satu Mare (1931—1937) ; nu lipsese din existența sa momentele de șomaj și boemă involuntară. Cum ați reușit să treceți prin întîmplările vieții fără să fiți înfrînt ?

— M-a ajutat scrisul. De la început trebuie să ne întrebăm : de ce scriem ? Cu toții ținem la viață, tragem de ea cît putem, cu toate necazurile ei, cu toate neîmplinirile care ne pasc, totuși ne străduim să trăim și s-o prelungim cît mai mult ca să lăsăm o urmă. Fiecare încearcă să lase o urmă : o casă, copii... Poetul lasă altfel de urme. Care dăinuie și peste veacuri. Fiincă poezia lui e un document.

— Nu-i mai aproape de document proza ?

— Ba da. Dar și poezia aduce înapoi ca o vrajă trecutul, îl transformă în prezent și se uită și în viitor. Îți dă posibilitatea să vezi ce-ai pierdut. Creează un viitor ce ni-l închipuim în sensul cel mai pozitiv.

— Nu vă simțiți singur ?

— E greu de răspuns. Prin munca mea continui să am numeroase legături cu oamenii. Nu. Nu mă simt singur. Mai ales că-mi calcă mulți pragul, așa cum ai făcut-o și dumneata în această zi fierbinte. E poate și ciudat dar, în același timp, e și nemaipomenit de plăcut să te pomenești cu un ziarist venit tocmai de la București ca să se intereseze ce mai faci, ce mai gîndești, ce mai scrii. Te simți alt om. N-ai cum să nu-ți spui în sinea ta : dacă a bătut atîta cale pentru tine, înseamnă că mai ai ceva de comunicat oamenilor, că ei nu te-au uitat. Scriu în limba maghiară — dar, datorită traducerilor, poeziile mele sînt cunoscute în multe colțuri ale țării. E deosebit de reconfortant pentru ceea ce mai am de făcut în continuare, dacă voi mai apuca să-mi duc la bun sfîrșit proiectele literare.

— Vă doresc ca așa să fie. Și vă readuc în memorie cîteva versuri scrise mai demult : „Iubesc aceste plaiuri românești / cu soarele ce bate în fereștî; / mi-s dragi și munți, și riuri, și cîmpie. / Acest pămînt mi-e patrie și mie." Mi se pare simptomatic pentru înțelegerea care domnește între oamenii acestui pămînt românesc, indiferent de naționalitate. N-am să uit niciodată bucuria cu care m-ați primit din prima clipă. Am avut o clipă — iertați-mi sentimentalismul — că mă primesc bunicii mei.

— Omul cu gîndul curat și cu sufletul curat imediat găsește un semen aproape. Ajunge o singură privire ca să-l citești ca pe o carte. Nu fac diferențe între naționalități niciodată. În România de azi nici nu există astfel de discriminări. Oamenii sînt doar de două feluri ; buni și răi. Ce culoare au, ce limbă vorbesc nu mă ajută ca să le apreciez valoarea.

— Vă îngrijorează viitorul omenirii ?

— Da, da, se discută mult despre asta. Și cu siguranță că pe bună dreptate. Dar eu nu pot să cred că omul se poate nimici pe sine însuși. Deci, mie nu mi-e teamă de războiul atomic. Asta însă nu înseamnă a sta cu mîinile încrucișate. Trebuie spus omenirii ce o așteaptă dacă nu ia măsurile cuvenite Însă toate aceste lucruri cred c-ar trebui spuse fără panică.

— Aveți acum asupra timpului o altă perspectivă decît cea din tinerețe ?

— Fără doar și poate. Îmi dau seama că un minut poate să însemne mai mult decît decenii. Valoarea timpului s-a schimbat. Anii au început să treacă precum fulgerul.

— Îmi stă pe limbă să vă-ntreb ceva...

— Vrei cumva să mă-ntrebi dacă aș vrea să mai fiu tînăr ?

— Dacă se poate...

— De ce nu ? Desigur că aș dori să mai fiu tînăr, să mai scriu versuri despre boemă, să mai scriu versuri contra fascismului. Dar, dacă stau și mă gîndesc bine, n-aș mai dori să fiu tînăr decît numai cu rezultatele mele de azi și cu conștiința mea de azi. Simt că mai am de trăit cîțiva ani — dar nu asta mă preocupă acum. Însă îmi dau seama că există lucruri pe care le-am scris în urmă cu 30 de ani și stîrnesc și acum interes. Sînt, pur și simplu, mai viabile decît mine. Nu-mi pare rău. De altfel, un om, la 20 de ani, crede cu ușurință în infinit. De ce n-ar crede și unul de aproape optzeci ?

GEORGE ARION

HORVATH IMRE:

„În România de azi nu se fac nici un fel de discriminări naționale"

— Horvath Imre, mă aflu pentru prima oară în casa dumneavoastră aici, la Oradea, oraș în care ați locuit mulți ani din cei aproape 80 cît aveți. E plăcut la dumneavoastră : cărți, liniște, manuscrise risipite pe birou... Soția dumneavoastră, Margit neni (mama Margit) ne oferă cafele, dulcețuri și apă rece... Ce mai, parcă sîntem într-un alt timp, cu mai mult răgaz, cu mai puține neliniști decît cele ale omului contemporan. E, bineînțeles, numai o liniște aparentă, fiindcă scriitorul Horvath Imre, încă de la începuturile scrisului său, n-a refuzat nici o clipă să-și scrutize veacul și să-l înregistreze frămîntările. Un singur lucru mi se pare curios : că purtăm acest dialog cu ajutorul unui coleg gazetar, Fábian Imre. Mărturisese că mă simt stînjenit că nu discutăm direct.

— Asta nu înseamnă că nu putem discuta sincer. Iar un intermediar bun cunoscător și al limbii române și al limbii maghiare este absolut necesar pentru a ne comunica gîndurile cît mai exact.

— Horvath Imre, spuneți-mi cum se face că versul dumneavoastră, de-a lungul anilor, s-a înseninat ? Îmi amintesc crisparea din primele dumneavoastră poeme, tristețea cu care vă descopereați singur într-o lume care, chiar dacă nu vă respingea întotdeauna de-a dreptul, în orice caz vă consemna indiferență prezența ?

— Lumina este în noi. Nu, nu e adevărat, noi nu numai primim lumină, dar există înaintrul nostru o lumină pe care trebuie s-o facem să fie zărită de cît mai mulți. Dacă cineva moare — moare și o particică de lumină. Multe fascicule de lumină au pierit în ultimul război. Noi, care i-am supraviețuit, trebuie să păstrăm acest dar de mare preț. Mă exprim poate prea metaforic, dar asta e, rămîn totuși poet. Nici în proză nu pot scapa de momente lirice.

— N-am să vă deranjez prea mult, mi-ați spus că sînteți destul de obosit, așa că deși mi-ar face plăcere să purtăm o discuție mai îndelungată, o vom opri atunci cînd veți socoti de cuviință. V-aș întreba acum de ce, în anii din urmă, poezia dumneavoastră — limpede întotdeauna ca un cleștar — a devenit atît de concisă încît, pînă la urmă, ați simțit nevoia să apelați chiar și la aforism ?

— N-aș putea să explic.

— Îmi puteți spune un aforism în legătură cu menirea poetului în această lume ? Nu se poate să nu fi creat vreunul...

— Poetul nu se naște pentru a servi poporului, ci prin ceea ce scrie servește poporul.

— Depindeți mult de tradiție ?

— Toți poeții adevărați, indiferent de perioada în care au trăit, ne-au înrîurit pe noi, cei de azi. Fără ei n-am fi ceea ce sîntem acum. Babics chiar spunea că lirismul este tot ceea ce a fost pînă la noi plus ceva — ceva ce trebuie să adăugăm cu puterile noastre. Dar cîți reușim performanța asta ?

— Dumneavoastră ați reușit-o.

— Cine știe ? Cocteau zicea — nu știu să-l citez cuvînt cu cuvînt — că nu se poate trăi fără liră. El, da, de fapt se poate trăi fără poezie, dar nu merită, pentru că nu e caracteristic sufletului uman. S-au scris atîtea studii, atîtea cărți despre influența culturii asupra omului și tot nu s-au aflat în întregime datele problemei. Cultura e singura armă care nu ucide dar ne apără.

— De ce anume ?

— De ceea ce e mai urît în noi.

— Cu siguranță că și despre acest lucru veți un aforism.

— Cînd gîndirea e o armă, avem datoria să o ținem curată.

— Ați avut o viață extraordinar de tumultuoasă. Citez din dicționarul lui Marian Popa : „...a fost funcționar la o fabrică de șireturi de ghete, conducător de oficiu publicitar, funcționar de bancă, droghist între anii 1927—1931, gazetar la publicații din Arad, Oradea, Satu Mare (1931—1937) ; nu lipsese din existența sa momentele de șomaj și boemă involuntară. Cum ați reușit să treceți prin întîmplările vieții fără să fiți înfrînt ?

— M-a ajutat scrisul. De la început trebuie să ne întrebăm : de ce scriem ? Cu toții ținem la viață, tragem de ea cît putem, cu toate necazurile ei, cu toate neîmplinirile care ne pasc, totuși ne străduim să trăim și s-o prelungim cît mai mult ca să lăsăm o urmă. Fiecare încearcă să lase o urmă : o casă, copii... Poetul lasă altfel de urme. Care dăinuie și peste veacuri. Fiincă poezia lui e un document.

— Nu-i mai aproape de document proza ?

— Ba da. Dar și poezia aduce înapoi ca o vrajă trecutul, îl transformă în prezent și se uită și în viitor. Îți dă posibilitatea să vezi ce-ai pierdut. Creează un viitor ce ni-l închipuim în sensul cel mai pozitiv.

— Nu vă simțiți singur ?

— E greu de răspuns. Prin munca mea continui să am numeroase legături cu oamenii. Nu. Nu mă simt singur. Mai ales că-mi calcă mulți pragul, așa cum ai făcut-o și dumneata în această zi fierbinte. E poate și ciudat dar, în același timp, e și nemaipomenit de plăcut să te pomenești cu un ziarist venit tocmai de la București ca să se intereseze ce mai faci, ce mai gîndești, ce mai scrii. Te simți alt om. N-ai cum să nu-ți spui în sinea ta : dacă a bătut atîta cale pentru tine, înseamnă că mai ai ceva de comunicat oamenilor, că ei nu te-au uitat. Scriu în limba maghiară — dar, datorită traducerilor, poeziile mele sînt cunoscute în multe colțuri ale țării. E deosebit de reconfortant pentru ceea ce mai am de făcut în continuare, dacă voi mai apuca să-mi duc la bun sfîrșit proiectele literare.

— Vă doresc ca așa să fie. Și vă readuc în memorie cîteva versuri scrise mai demult : „Iubesc aceste plaiuri românești / cu soarele ce bate în fereștî; / mi-s dragi și munți, și riuri, și cîmpie. / Acest pămînt mi-e patrie și mie." Mi se pare simptomatic pentru înțelegerea care domnește între oamenii acestui pămînt românesc, indiferent de naționalitate. N-am să uit niciodată bucuria cu care m-ați primit din prima clipă. Am avut o clipă — iertați-mi sentimentalismul — că mă primesc bunicii mei.

— Omul cu gîndul curat și cu sufletul curat imediat găsește un semen aproape. Ajunge o singură privire ca să-l citești ca pe o carte. Nu fac diferențe între naționalități niciodată. În România de azi nici nu există astfel de discriminări. Oamenii sînt doar de două feluri ; buni și răi. Ce culoare au, ce limbă vorbesc nu mă ajută ca să le apreciez valoarea.

— Vă îngrijorează viitorul omenirii ?

— Da, da, se discută mult despre asta. Și cu siguranță că pe bună dreptate. Dar eu nu pot să cred că omul se poate nimici pe sine însuși. Deci, mie nu mi-e teamă de războiul atomic. Asta însă nu înseamnă a sta cu mîinile încrucișate. Trebuie spus omenirii ce o așteaptă dacă nu ia măsurile cuvenite Însă toate aceste lucruri cred c-ar trebui spuse fără panică.

— Aveți acum asupra timpului o altă perspectivă decît cea din tinerețe ?

— Fără doar și poate. Îmi dau seama că un minut poate să însemne mai mult decît decenii. Valoarea timpului s-a schimbat. Anii au început să treacă precum fulgerul.

— Îmi stă pe limbă să vă-ntreb ceva...

— Vrei cumva să mă-ntrebi dacă aș vrea să mai fiu tînăr ?

— Dacă se poate...

— De ce nu ? Desigur că aș dori să mai fiu tînăr, să mai scriu versuri despre boemă, să mai scriu versuri contra fascismului. Dar, dacă stau și mă gîndesc bine, n-aș mai dori să fiu tînăr decît numai cu rezultatele mele de azi și cu conștiința mea de azi. Simt că mai am de trăit cîțiva ani — dar nu asta mă preocupă acum. Însă îmi dau seama că există lucruri pe care le-am scris în urmă cu 30 de ani și stîrnesc și acum interes. Sînt, pur și simplu, mai viabile decît mine. Nu-mi pare rău. De altfel, un om, la 20 de ani, crede cu ușurință în infinit. De ce n-ar crede și unul de aproape optzeci ?

GEORGE ARION

VIITORUL ROMÂNIEI

Poem de ADRIAN PĂUNESCU

Nu ne-a adus în matca originară vîntul
Și n-am venit de-aiurea de undeva aici,
Noi existăm pe lume deodată cu pămîntul,
Deodată cu lumina am apărut aici.

La fel de bun pămîntul pentru mormînt și brazdă,
El ne-a simțit că sîntem sămînța lui de rod
Și-astfel în țara noastră noi nici nu stăm în gazdă,
Nici nu sîntem de gardă la capul unui pod.

Cu energia tatii și cu tandrețea mumii
Ne naștem ca să naștem la rîndu-ne copii,
Să punem o lumină și noi în floarea lumii
Și noi lumina lumii mereu o vom iubi.

Și ne-au călcat invazii străvechile hotare
Și ne-au furat și pîine și apă din izvor
Și-au încercat ofensa robirii seculare,
Dar am rămas același statornic, blînd popor.

Ne-au răstignit imperii și ne-au furat din țară,
Pe frații noștri înșiși ducîndu-i în exil,
Dar de pe harta lumii tot nu ne-au dat afară,
Știam că sacrificiul nu este inutil.

Căci Patruspatru vine direct din Optsprezece
Cînd s-a-mplinit străvechiul Unirii ideal
Și ziua lui de-aceea e-o zi care nu trece
Ci-i ax în calendarul etern, național.

Dar despre toate-acestea noi astăzi ne dăm seama
Și cine sînt strămoșii, eroi romano-daci
Și cine ne e tata și cine ne e mama,
Le știm de cînd ne este un mare om Cîrmaci.

Mai rătăceam pe marea confuziei de termeni
Și ajungeam la jalea condiției de servi
De nu creștea deodată din secularii germeni
O stare de trezire din vîii țării nervi.

Și s-a cîntat deodată „Deșteaptă-te române"
Și Tricolorul însuși ne-a fost și steag și imn
Și-a înflorit o țară al cărei drum rămîne
Increderea în sine și-n tot ce făurim.

Așa am spus și spunem, și-asemenea vom spune
În fiecare clipă, la bine și la greu :
Partidul e puternic nutrit de națiune,
Partidul e poporul la rangul de nucleu.

Lucrarea-i dificilă și cere sacrificii,
Noi construim o țară de jos și pînă sus
Și asta nu se face cu veni, vidi, vici
Și pentru ea rețete din altă parte nu-s.

Nu ține nici o dogmă de cald umanității,
Să dăm realitate și marilor idei
Și viitorul fi-va cum îl clădim cu toții,
Cît de frumoși ni-s anii, la fel ne sînt de grei.

Însă nucleul luptei, Partidul nostru, știe
Și care e problema și ce e de făcut
Și el e arhitectul a ce va fi să fie,
Gîndind lucid la toate de azi și din trecut.

Eroul României chiar de aceea este
Eroul României prin toată fapta sa,
Lui adevărul însuși îi dă întîi de veste,
De piept cu orice rele el știe să se ia.

Și mai ales el simte ce-i rău și ce e bine
Și el aude glasul durerilor de jos,
Înțelegînd întreaga putință ce-i revine,
El face doar ce țării îi este priincios.

Unirea fu visarea și gîndul tuturora
Și pentru ea murirăm de tot atîtea ori
Și cînd bătu în turnuri de vitejie ora,
Pe țară înflori răpraznic trei culori.

Sub irizări intime roș-galbene-albastre
Noi n-am rîvnit la nimeni și nici n-am asuprit,
Ci am trudit să tragem hotarul țării noastre
Precum visa Viteazul, prin pohta ce-a pohtit.

Acum din nou e vremea renașterii române,
Renaște idealul reîmplinit în noi,
Chiar dacă-n orice clipă destul ne mai rămîne
E mult mai mare fapta lăsată înapoi.

Trăim o eră nouă visată și înțeleasă
De toți premergătorii, de Tudori și Bălcești,
De Horea și de Iancu, care au fost odată
Martirii suferinței și-ai soartei românești.

Urmaș le e bărbatul pe care primăvara
Ni l-a adus să fie erou între eroi.
El conducînd partidul firesc conduce țara,
Căci noi prin Ceaușescu redevenirăm noi.

Și noi purtăm năluca războiului în raniți,
Dar am plătit cu viața și cele omenești
Să nu primim lumină de dincolo de granițî
Ci soarele să urce pe cer din București.

El introduse-n Țară și în Partid onoarea,
El regăsi trecutul, așa precum a fost,
S-atingem viitorul cu gîndul și visarea
Dar și cu fapta noastră, cu zilnicul ei rost.

Aceasta-i vremea nouă cu lupte și avînturi,
Ea a pornit în August, dar vine de demult,
Din străduința noastră și nu din patru vînturi,
Din marele, grozavul istoriei tumult.

Și, tocmai de aceea, întruchipînd poporul,
El e firesc să-i simtă dorințî și năzuințî,
Iată de ce partidul deschide viitorul
Făcut din mari elanuri și-nvinse suferințî.

Nu acceptăm că viața ni-i ruptă pe din două,
Istoria ni-i una, din veac și pînă-n veac,
Așa cum ne-a redat-o de la Congresul Nouă
Acel ce crede-n oameni ca în supremul leac.

Supuși dezmoștenirii ca să uităm strămoșii
I-am regăsit în sfîntul istoriei pridvor
Cînd El ne-a spus că țara nu-i numai steaguri roșii
Ci peste toate este supremul tricolor.

Și s-au întors acasă eroii din legende,
Istoria întreagă e convocată azi,
Vin vechi evenimente la noi evenimente
Prin dîrza inspirare a Marelui Viteaz.

Dar viitorul este al nostru, să se știe,
Dar viitorul nostru va fi mereu mai bun,
Vei străluci sub soare, eternă Românie,
Deschisă ca o palmă, unită ca un pumn.

Se vor albi orașe și vor renaște sate,
Carpații noștri, mîine, vor fi un nou temei
De noi civilizații, de noi și noi durate
Și oamenii din țară vor fi la fel ca ei.

Dar cea mai importantă și chiar cea mai frumoasă
Din cele, pentru care luptăm, acum, atît,
E Omul ce se simte în țara lui acasă
Și nicăieri în țară la el nu-i e urît.

Intimitatea asta cu patria cea mare
E însuși comunismul spre care am pornit
Ce nu măsoară omul deloc după ce are
Ci doar după ce este și ce-a înfăptuit.

Cîte idei la modă, ce azi le-ncearcă molii,
Au strălucit o clipă, stingîndu-se curînd
Și au plătit popoare absurdele orgolii
Cu sînge și cu lacrimi eroarea unui gînd.

Urmîndu-ne Eroul vom birui dezastre,
Urmîndu-ne Eroul vom face totu-n jur
Să fie pe potriva însuflețirii noastre,
Popor cu suflet nobil, popor cu suflet pur.

Noi știm că tot ce facem și ceea ce vom face
Nu poate să dureze decît dacă va fi
Pe fața lumii pace, un veac întreg de pace
Ca pacea dintre mamă și dragii ei copii.

Dar dacă dușmănia ce ne dorește moarte
La libertatea țării va atenta murdar,
Lăsînd prejudecata și vorba deoparte
Vom ști cum să răspundem, cu prețul vieții chiar.

Noi știm că țara noastră e Dacia latină,
Hotarul ei în inimi pe veci ne e săpat,
Istoriei cinstite, ființa i se-nchină
Ca om, ca națiune, ca țară și ca stat.

Nu tîrguim cu nimeni independența noastră,
Ea este greu plătită în fiecare zi,
Dar numai sub lumina roș-galbenă-albastră
Noi comunismul nostru pe lume-l vom zidi.

Prieteni buni din lume, gustați un pic de pîine,
Gustați un pic de sare și apă de izvor,
Vă invităm la pace și mîine și poimîine,
O pace ce conservă dreptatea tuturor.

Aceasta ne e lupta, aceasta ni-i mîndria
Să fie fiii noștri în toate fericiți.
Trăiască libertatea, trăiască România
Și dumneavoastră oameni în pace să trăiți !

Delimitări

Moștenirea literară

Niciodată, ca în zilele noastre, următor politicii culturale de moștenire literară, inițiată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu au fost atît de mult și de des publicați în mari tiraje clasicii noștri. Edițiilor curente li s-au adăugat cele critice, cu studii introductive, cu note și variante, după vechile publicații ale autorilor sau, în cazul existenței, și după manuscrise. Astfel, este în lucru, cu tendința terminării, pînă la data centenarului morții, 1989, **Opera** completă a lui Eminescu, începută de Perpessicius și continuată de un colectiv al Muzeului Literaturii, în colaborare cu Editura Academiei Republicii Socialiste România. Un mare număr de monografii despre aceeași operă au apărut în ultimii douăzeci de ani. Numai colecția Eminesciana, a Editurii Junimea de la Iași, i-a consacrat un număr de circa 35 de volume, cu tematici diverse, fără a-și fi epuizat planul. La București, Editura Minerva s-a specializat în publicarea clasicilor în ediții critice, fără să exercite un monopol· dovadă, Editura Eminescu, profilată pe actualitate, a deshumat cărți fundamentale, semnate în trecut de N. Iorga, George I. Brătianu, Alice Voinescu și alții. Ediția completă a **Scrierilor** lui Tudor Arghezi, acum sub îngrijirea fiicei marelui poet, a atins și ea 35 de volume, din cele circa 60 proiectate. După epuizarea ediției Sadoveanu, este acum pe șantier o ediție critică a celui mai fecund scriitor român. Opera lui Macedonski s-a bucurat, dacă se poate spune, postum, de o amplă ediție selectivă, în șapte volume, datorită lui Adrian Marino. Prin fervoarea Emiliei Șt. Milicescu, a fost dusă la bun sfîrșit editarea lui Delavrancea. Același noroc l-a avut opera lui Liviu Rebreanu, care și-a găsit în Nicolae Gheran editorul critic ideal.

Alături de marii clasici ai secolului trecut și ai veacului nostru, au beneficiat de reeditări atente toți bunii noștri scriitori, ba chiar și unii minori, dar reprezentativi pentru vremea lor. Două edituri, la București și la Cluj-Napoca, cu titlurile, respectiv **Restituția** și **Restituiri**, s-au dedicat acestor întreprinderi. Astfel, a fost publicată o mare parte din poeziile talentatului mezin al lui Caragiale, Luca, decedat în 1921, la vîrsta de 28 de ani. S-a retipărit și scurtul său roman, în colaborare cu Ion Gherea, **Nevinovății viclene**, **Crații de Curtea Veche**, nereeditați în cei șapte ani ce au urmat pînă la moartea lui Mateiu I. Caragiale, au avut numeroase ediții în anii noștri, cea din Biblioteca pentru toți (Editura Minerva) din 1965, în cadrul operei complete a autorului, în tirajul de 100 160 exemplare. Mateiu nu și-ar fi visat niciodată o asemenea răspîndire.

Alte colecții, unele cu caracter didactic, ca aceea de **Texte comentate**, inițiată de Editura Albatros, publică din operele marilor noștri scriitori din trecut. Aceeași editură, în colecția **Contemporanul nostru**, îi reconsideră, dacă era nevoie, sub unghiul mutabil al gustului literar. Prin colecția **Biblioteca critică** a Editurii Eminescu, se consacră un rînd de interpretări critice din trecut și din zilele noastre, asupra operei cîte unui autor. Astfel, a apărut recent volumul închinat operei de critic și poet a lui Vladimir Streinu.

Scriitorilor veacurilor XVI-XVIII, precum și celor mai vechi manuscrise românești, unele niciodată editate, le-au închinat editurile Academiei și altele, truda unor specialiști, plini de acribie. Menționăm și apariția mult-așteptatei noi ediții a monumentalei **Istorii a literaturii române de la origini pînă în prezent** de G. Călinescu.

Se poate spune, despre eforturile conjugate ale edituriilor din toate marile noastre centre, dictonul latin : Fervet opus. În românește se lucrează cu mare foc în aceste zile în care sărbătorim 40 de ani de la Eliberare.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Aici e țara mea

Eu de-aș fi fost drumețul venit din alte zări
și-aș fi-ndrăgit azurul pe creste carpatine,
n-ar mai fi fost în lume, spre alte depărtări,
să plec, ci viața-ntreagă să mi-o trăiesc în tine.

Și ar fi fost cavalul să ți-i ascult la stini
în munți, pe cînd păstorii își priveghează focul,
să-ți laud ciocîrlia și doina din bătrîni
și-a hora vieții tale să-mi salt și eu mijlocul

Ți-aș fi băut izvorul cu unde argintii
iar toamna, cînd pe ceruri se-aud țipînd cocorii,
și-aș fi sorbit nectarul din struguri aurii
sau purpura din vinul bătrînelor podgorii.

...Ci eu uimire, dacă mă-ntreabă cineva : pămîntul României de ce-l iubesc anume?
Eu îi răspund îndată : — Aici e țara mea !
O Mamă și o Țară ; atît avem pe lume.

FRANZ JOHANNES BULHARDT ■

ION BRAD

(Urmare din pag. 13)

am putut vedea îndeaproape fenomenul teatral românesc, l-am putut compara, la fața locului, cu cel din multe alte țări ale lumii. Da, putem fi mîndri, putem munci liniștiți (și neliniștiți, în sens creator), mai departe !

— Într-adevăr, din opiniile cronicarilor noștri, din opiniile cronicarilor străini din țările pe unde au poposit colectivele teatrale românești de-a lungul acestor patru decenii, se conturează o imagine favorabilă în legătură cu arta omului de teatru român. Care credeți că este explicația interesului susținut de spectacolele noastre peste hotare ?

— În primul rînd, ideile și calitatea lor artistică. Nimic banal, improvizat, fără concepție. Deci, o gîndire filozofică și artistică nouă, originală, impregnată de spiritualitatea noastră națională, dar și de o viziune deschisă, universală, revoluționară în profunzime, nu doar declarativă, epidermică. O confruntare creatoare cu tradiția, văzută dinspre noi spre culturile altor popoare și de la înălțimea acelora spre înălțimea noastră. O elaborare critică a programelor teatrale, deci o cernere severă a valorilor perene ale dramaturgiei românești și străine cărora li s-au adăugat necontenit lucrări noi, servite adeseori de montări și distribuții remarcabile.

— Lucrurile merg chiar atît de bine ?

— Desigur, traducerea și prezentarea pieselor românești în străinătate rămîne încă deficitară. Mulți dintre marii noștri regizori sînt încă datori marilor dramaturgi români, în frunte cu Caragiale, geniu precursor al multor formule de teatru devenite azi celebre în lume. Participarea trupelor noastre de teatru la festivalurile și confruntările artistice internaționale au fost și rămîn, de asemenea, nu numai un teren de afirmare a personalității artiștilor și școlii noastre de teatru, dar și o excelentă formulă de a învăța prin comparație, prin depășirea oricăror complexe și emoții (firești în toate artele). Dacă am avea timp și spațiu, am putea apela la nenumărate exemple, la textele și aprecierile criticilor de teatru români și străini, ale unor dramaturgi, regizori, actori și scenografi care nu scriu din complezență, din simplă amiciție. A trecut de mult vremea protocolului în acest domeniu străvechi și pururi nou al artei...

— Mai există și un alt motiv al succeselor teatrului românesc ?

— Da, n-aș vrea să uit că, pe lîngă toate aceste considerente ce pot explica afirmarea și prestigiul teatrului nostru în lume, mai există unul, fundamental, de care nu beneficiază decît puține teatre occidentale : **existența trupelor permanente de actori și regizori, a teatrelor de repertoriu care le dau posibilitatea de a se uda în echipe omogene, ca niște orchestre bine puse la punct, ce pot executa partiturile cele mai pretențioase. Fără acest spirit de echipă, nici actorii, nici regizorii cei mai înzestrați n-ar avea cum să strălucească. Este și acesta un cîștig extraordinar al culturii și societății noastre socialiste, un vis al multor artiști în țările în care arta și educația, prin mijlocirea teatrului, sînt lăsate la voia întîmplării...**

— Mi-aș permite totuși să observ că arta noastră teatrală n-a apărut în 1944 sau în anii de după 1944. Ea a cunoscut, e drept, o înflorire fără precedent după acest an, dar această înflorire a avut o temelie ce nu poate fi ignorată.

— Adevărat. Însuși faptul că nu a fost ignorată această multiseculară tradiție (mă gîndesc și la formele străvechi ale teatrului nostru popular) explică succesele neîntrerupte ale teatrului românesc. Unii dintre marii slujitori ai Thaliei și-au continuat activitatea, ca o punte între două veacuri, în anii imediați actului istoric din august 1944, alții continuînd pînă în zilele noastre. Deci, și la propriu și la figurat, tradiția aceasta a rămas vie, temeinică, generatoare de progres. Multe din căutările creatoare ale animatorilor de teatru dintre cele două războaie mondiale au putut fi realizate doar în anii socialismului. Multe dintre piesele jucate puțin sau chiar nejucate înainte de război au cunoscut înfățișarea lor scenică firească doar în ultimii douăzeci de ani, făcînd succese publice răsunătoare. Este cazul, de exemplu, al unor piese de Camil Petrescu și Lucian Blaga. Iar adevărata descendere sistematică spre repertoriul universal major, adică de cultură, nu de simplu „consum" am făcut-o tot noi, în acești ani. Atenția pentru clasicii români și străini a devenit în această perioadă, un adevărat cult, un teren al celor mai interesante căutări și expresii scenice. Nivelul de cultură al spectatorilor și-a spus cuvîntul și la acest capitol. Astfel, oamenii de teatru ar fi vorbit în gol. „Mirabila sămînță" a gîndirii artistice a înaintașilor a izbucnit, iată, în spice pline. Putem pregăti cu temeinicie și recoltele viitorului.

— Ați cunoscut, așa cum ați declarat mai înainte, mișcarea teatrală și din alte țări. Prin ce s-ar diferenția fenomenul teatral de la noi de cel străin ?

— În țări cu vechi tradiții de teatru, cu o mare dragoste și pasiune pentru acest gen de artă, lipsește, adeseori, o politică teatrală coerentă, bine structurată. Cele mai multe instituții teatrale sînt lăsate în voia soartei, la cheremul inițiativei și improvizației particulare, a bunăvoinței unor mecenați, cedînd astfel terea superficialității, lipsei de artă majoră, „bulevardului" și, în mod fatal, gustului îndoielnic sau chiar prostului-gust.

Teatrul românesc, luat sub ocrotirea statului, a dovedit din plin că arta scenică este unul din factorii permanenți ai educației, ai progresului gîndirii umane, al îmbogățirii spiritualității unui popor liber și demn cum este poporul nostru. Afirmațiile acestea nu sînt un act de propagandă, de aceea n-aș vrea să trec la o critică mai largă, mai amănunțită a unor stări de lucruri din teatrul țărilor cu tradiție în acest domeniu, fiindcă și acolo trebuie văzut ce este esențial : ambiția și aspirația permanentă a marilor artiști și animatori de teatru de a sluji prin arta lor superioară idealurile omului, cultura țării respective și a umanității întregi. Iar unele rezultate, în acest sens, sînt admirabile. Ele vin însă, întotdeauna, din zonele în care teatrul se bucură de sprijinul public al statului sau al fundațiilor culturale, fiind inclus, cu toate cheltuielile necesare acestui mare efort colectiv, în sfera creației valorilor naționale. Eminentul filozof și om de litere Constantin Tsatsos, fostul președinte al Republicii Elene, mi-a împărtășit adeseori admirația sa pentru grija purtată de sistemul nostru socialist teatrului, literaturii, tuturor artelor, ceea ce explică și izbînzile superioare în toate aceste sfere de gîndire și creație. Nici conservatoarele străine n-au structura și serioziatea conservatoarelor noastre. Nici regizorii, nici artiștii nu pot rupe cu lunile și cu anii un spectacol pentru a-i da întreaga strălucire și semnificație. Totul se desfășoară mai rapid, fiindcă timpul costă bani. Iar banii îi au milionarii, nu artiștii.

— Este destul de deschis teatrul românesc experienței novatoare ? Sau se manifestă o oarecare timorare în acest sens ?

— Cred că nu se manifestă nici o timorare. Cred că sîntem la zi, din punct de vedere artistic, cu experimentele novatoare adevărate. Uneori chiar și cu imitațiile și surogatele. În schimb, din păcate, nu sînt străinii totdeauna la curent cu experiențele noastre atît de originale și valoroase. Ceea ce se întîmplă mai puțin în muzică, dat fiind limbajul ei universal.

— Haideți acum să ne împărtășiți din experiența dumneavoastră de proaspăt director. Care sînt problemele cu care vă confruntați ?

— Experiența mea în acest sens este prea recentă și prea restrînsă ca să pot vorbi, deocamdată, de problemele cu care ar urma să mă confrunt, probabil mai tîrziu.

— Totuși...

— Prima mea grijă a fost aceea de-a vedea toate spectacolele de pe afiș, pentru a putea sprijini continuitatea unui program slujit cu atîta talent și credință, timp de aproape douăzeci de ani de predecesorul meu, regretatul mare dramaturg și prieten Horia Lovinescu. Am constatat cu bucurie că majoritatea acestor spectacole, chiar dacă unele țin afișul de șapte ani, n-au nimic prăfuit și obosit în ele și aceasta datorită, în primul rînd, pasiunii și dăruirii cu care joacă excelenții actori ai acestui teatru născut acum aproape 40 de ani. Cînd ai într-o trupă asemenea actori este firesc să te gîndești la un repertoriu care să le dea de lucru tuturor, structurat însă pe cîteva idei și orientări artistice bine articulate, mărturisind un crez și o aspirație filozofică și politică explicită, nedisimulată. De aceea m-am străduit, împreună cu colectivul de conducere într-o consultare directă cu actorii și regizorii (avem un singur regizor, pe Dan Micu, dar mai mulți colaboratori din toate generațiile !) să alegem texte semnificative, generoase, în stare să alcătuiască repertoriul unei stagiuni atît de pretențioase cum este cea în care am și intrat, marcată de evenimente istorice memorabile, în primul rînd de Congresul al XIII-lea al partidului.

— Aveți în vedere și alte modalități de întîlnire cu publicul ?

— Ne-am decis să organizăm, împreună cu Uniunea Scriitorilor, o stagiune permanentă cu spectacole de poezie, în care nu vor prima regia, decorul și recuzita, ci textele și actorii. Aceste spectacole vor începe cu Nichita Stănescu, (septembrie), Vasile Voiculescu (octombrie, centenarul nașterii) și patru poeți esențiali afirmați plenar mai ales după Congresul al IX-lea al partidului : Ioan Alexandru, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu, Marin Sorescu. „Eroii" celorlalte spectacole nu-i pot încă dezvălui. De asemenea, începînd cu luna octombrie, vom prezenta zilnic, la ambele săli, „spectacolele de la ora 5", sub formula unor recitaluri de actori, pe texte, de preferință, ale scriitorilor contemporani. Și acest program se află în plin șantier.

Iată deci, cîteva din primele mele preocupări și griji, care-mi fac însă plăcere...

— Să nu credeți, că scăpați așa ușor. M-ar interesa să aflu ce proiecte mai are și scriitorul Ion Brad ?

— Scriu, din cînd în cînd, poezie. Am terminat versiunea scenică a piesei **Arheologia dragostei**, inclusă în repertoriul stagiunii 1984/1985 a Teatrului Național din București. De asemenea, am început a treia transcriere a romanului **Întîlnire periculoasă**, inspirat din viața unui diplomat român în străinătate. E mult ? E puțin ? Dintre atîtea lecturi, discuții și preocupări, nici nu-mi mai dau seama...

Biblioteca în aer liber

Un semn

Un semn, unul dintre numeroasele semne care au prevestit apropierea zilei de 23 August 1944, a venit dinspre locuitorul unei case de pe ulița Mărțișor. De acolo fuseseră trimise de-a lungul anilor nenumărate mărțișoare femeilor și fetelor din România, mărțișoare zgîriate pe piciea mătăsoasă a hîrtiei de un condei cu peniță fină strălucind ca diamantul. Iată — în volumul 33 al **Scrierilor** lui Tudor Arghezi — un mărțișor pentru poeta Otilia Cazimir, altul pentru o mare actriță a teatrului românesc interbelic Lenny Caller, al treilea pentru altă strălucită actriță, Marioara Zimniceanu; în sfîrșit, ultimul — și cel mai tulburător — e trimis unei adolescente firave, fata bunului prieten al lui Arghezi, Vasile Demetrius, scriitoarea numită Lucia Demetrius. Un omagiu, un părintesc sărut și — mai mult decît atît — cîteva mărturisiri pe care Arghezi i le face fermecătoarei domnișoare care avea impresia că Arghezi n-o iubește destul : „De ce te-aș fi urît, fată dragă ? Vrei să crezi că nu am urît afară de mine pe nimeni niciodată ? Și nici pe mine nu mă urăsc, drept vorbind, mi-e de mine numai frică. Zac în cețurile și în scorburile mele niște arătări de care mă tem. Sîntem acum confrați, pot să-ți vorbesc cu asemenea graiuri..." Doar cel ce n-a citit opera lui Arghezi n-a observat că marele poet era uneori încîntat să mai și cocheteze cu cîte o vorbă tinerică, s-o învîrtă la dans și s-o lase apoi istovită de-o parte, cu ochii decolorați de oboseală. Da, Arghezi mai și cocheta, dar rîndurile pe care le-am citat numai cochete nu sînt. Arghezi susține — și e o mărturisire de o maximă gravitate— că e un om care n-a urît niciodată pe nimeni.

Pe nimeni dintre confrați, adăugăm. Pe nici unul dintre cititorii săi. Dar pe cineva, pe un om anume, Tudor Arghezi l-a urît. A plecat din Mărțișor, pe lîngă semnele de dragoste, pe lîngă unele mărțișoare cu muchii gingaș-tăioase, și un „mărțișor" otrăvit. Un mărțișor? Nu, un strigăt de furie, o izbitură de bici în obraz, un blestem. La 30 septembrie 1943 a apărut în ziarul **Informația zilei** pamfletul **Baroane!**

Aveau să mai treacă aproape unsprezece luni pînă în ziua de 23 August 1944, iar Tudor Arghezi alătura manifestelor comuniste și reacțiilor mai învăluite din articolele gazetarilor democrați — ale celor puțini care puteau să publice în anii negri — cel mai virulent (și cel mai frumos) pamflet din istoria publicisticii și a literaturii românești. Adresîndu-i-se lui Manfred von Killinger, ambasadorul Germaniei hitleriste la București și numindu-l „baroane !" pe tonul cu care i-ar fi spus „bă !", Arghezi își risca viața pentru a-i spune de la obraz tot ce avea de spus. Tot ce nu mai răbda să țină în ascunzișurile cugetului. Afirma cineva că un cuvînt care nu te costă viața nu merită să fie scris. Era o metaforă, un fel de a spune... În cazul lui Arghezi, riscul nu mai ținea însă de domeniul metaforei... Iar dacă a scăpat cu viață — închis în lagărul de deținuți politici de la Tg. Jiu — faptul se datorește unor împrejurări complexe pe care un reporter înzestrat ar merita să le cerceteze în amănunt (azi, cînd mulți dintre martori mai sînt în viață) și să scrie despre ele o carte.

Să citez zece sau douăzeci dintre cele aproximativ cinci sute de cuvinte ? Nu. Pamfletul — una dintre capodoperele literaturii antifasciste europene — trebuie citit în întregime.

FLORIN MUGUR ■

Egalitate deplină pentru toți fiii țării

23 AUGUST 40 1944–1984

Însemnări de scriitor

Florile roșii ale amintirii și recunoștinței

În cursul acestei veri, din inițiativa Uniunii Scriitorilor și a Consiliului Superior al Armatei, ca membru al unui numeros grup de scriitori și reprezentanți ai Editurii Militare și ai Centrului de Studii și Cercetări de Istorie și Teorie Militară, mi s-a oferit prilejul de a lua parte la o amplă călătorie de documentare pe locurile unde, cu patru decenii în urmă, Armata Română s-a acoperit de glorie în luptele împotriva trupelor fasciste. Această călătorie de documentare — în cursul căreia am ascultat o serie de interesante prelegeri despre traseul luptelor de eliberare, susținute de specialiști militari și istorici, oferindu-ni-se și prilejul de a ne întîlni, în mai multe orașe, cu mai bine de 300 de veterani de război, care acum patruzeci de ani au luptat, la chemarea partidului, în primele rînduri — a fost și pentru mine, ca scriitor și redactor maghiar din România, deosebit de instructivă, reprezentînd o vie lecție de istorie, de acum pentru totdeauna imprimată în cele mai adînci cute ale sufletului meu.

București, Ploiești, Păulești, Valea Prahovei, Brașov, Prejmer, Sf. Gheorghe, Tg. Mureș, Oarba de Mureș, Turda, Cluj-Napoca, Apahida, Moișei, Baia Mare, Satu Mare, Carei, Oradea, Salonta, Arad, Păulis, Drobeta-Turnu Severin — acestea au fost escalele de-a lungul cărora am urmat pas cu pas drumul de glorii de acum 40 de ani al armatei române. Uimiți, nemișcați, stăteam împreună cu colegii mei, scriitorii români, pe însingeratele cîmpuri de bătălie de odinioară, și, ascultînd convingătoarele pledoarii ale specialiștilor care ne însoțeau, reînviam în imaginație detașamentele patriotice și legendarele fapte de arme ale sutelor de mii de ostași români care au luptat pentru libertate cot la cot cu victorioasele armate sovietice în ofensivă și cu celelalte forțe ale coaliției antihitleriste. Uimiți, cu o sinceră admirație, stăteam și ascultam relatările despre nenumăratele fapte de arme, elocvente prin însăși existența lor, care simbolizează imensul sacrificiu de sînge și marile victorii — demne de a fi imortalizate în poeme de luptă — prin care armata română și-a înscris pentru totdeauna numele în glorioasa cartă istorică a luptelor purtate pentru libertate și înfrîngerea definitivă a fascismului.

Uimit, aducîndu-mi prinosul admirației, îmi plimbam privirile de-a lungul locurilor de bătălie de acum 40 de ani, ascultînd relatarea fascinantelor mărturii ale patriotismului și sacrificiului de sine. Și nu de puține ori inima mi-era copleșită în fața monumentelor ridicate pe locul vechilor înclestări, pentru a celebra glorioasele fapte de arme și pentru a sta — fie în Capitală, fie în Sf. Gheorghe sau Carei, sau în atîtea alte localități ale patriei noastre — drept un etern **memento**: să nu-i uităm nici o clipă pe aceia care acum 40 de ani și-au jertfit, sub stindardul roșu al partidului, sîngele pentru libertatea noastră, să nu uităm nici o clipă zecile de mii de ostași români care au stropit cu sîngele lor glia străbună, luptînd pentru patrie, libertate, pentru alungarea definitivă din țară a armatelor hitleriste și horthyste, pentru dreptul la libertate al unor popoare și națiuni frățești, pentru pacea întregii Europe.

În cursul călătoriei noastre de documentare am făcut o escală și în orașul care m-a crescut și îmi este atît de drag, în Tg. Mureș, unde, în Piața Trandafirilor, înălțîndu-se parcă deasupra caselor, monumentul soldatului român reamintește trecătorilor că și pe aceste superbe meleaguri mureșene — unde azi oamenii muncii români și maghiari construiesc împreună, sub semnul încrederii și al iubirii, într-o deplină unitate și frăție, un prezent fericit și un viitor comunist — mii și mii de soldați români și-au dat sîngele în luptele de eliberare purtate împotriva armatelor horthyste și hitleriste. Simteam o strîngere de inimă cînd m-am oprit împreună cu colegii mei, scriitorii români, în fața acestui monument, pentru că aveam proaspătă în amintire imaginea dramaticelor lupte de acum 40 de ani, de la un sfîrșit de septembrie, a cumplitei canonade a tunurilor și a groaznicei ploi de gloanțe care s-a abătut asupra orașului nostru și asupra meleagurilor Ludușului și ale Iernutului, evenimente pe care, copil fiind, le-am trăit din plin. În aceste regiuni armata română a participat la una din cele mai sîngeroase etape ale traseului ei de luptă. Cumplita înclestare din 19—28 septembrie 1944 de lîngă Iernut, luptele purtate pentru cucerirea cotelor 495, 463, 409 și 534, imensul sacrificiu de sînge de la Oarba de Mureș, materializat în moartea eroică a 11 000 de ostași români și în sacrificiul la fel de pilduitor al localnicilor, români și maghiari, care au contribuit uneori chiar cu prețul propriei lor vieți la lupta eroică a infanteriștilor, cavaleriștilor, vînătorilor de munte, artileriștilor, transmisioniștilor și geniștilor români — iată cum poate fi caracterizată pe scurt uluitoarea, inimitabila bătălie de la Oarba de Mureș, în fața căreia prinosul de cuvinte și de veneratie se dovedește a fi o citeodată insuficient. Faptele de arme ale armatei române, tot ceea ce ea a înfăptuit acum 40 de ani în lupta de eliberare a pămîntului patriei noastre ne obligă pe noi, scriitorii, fără deosebire de naționalitate, la mult mai mult decît am făcut pînă în prezent.

Libertatea noastră s-a născut cu prețul unui sacrificiu de sînge de neimaginat.

De neimaginat au fost și sacrificiul eroic și legendarele fapte de arme de pe urma cărora s-a născut libertatea în și prin intermediul căreia s-a zămislit unica noastră patrie comună, România socialistă, care de la cel de-al IX-lea Congres al partidului, de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu se află în fruntea partidului și a țării, cunoaște o dezvoltare și înflorire fără precedent.

E patria egalității în drepturi și a frăției care reprezintă și pentru noi, maghiarii din România, unica alternativă de a fi în lume.

Nenumărate sînt obligațiile și fără de număr sînt și sarcinile care ne revin nouă, scriitorilor, în domeniul preamăririi în opere de durată a acestor pilduitoare fapte de arme, a imensului sacrificiu de sînge care ne-au pregătit libertatea de azi. O serie de mari și valoroase opere literare s-au și născut deja în acest spirit. Dar datoria noastră, a scriitorilor și artiștilor este încă considerabilă în această direcție, pentru că noi, scriitorii patriei noastre, români, maghiari, germani și de altă naționalitate, am fi putut face și putem pe viitor face mai mult pentru a spori numărul acelor opere de seamă, demne de marele eveniment istoric al acestui August făuritor de destine. Pentru a se putea naște acele opere și acei scriitori care să perpetueze — în inima oamenilor muncii și în primul rînd a tinerilor — în așa fel amintirea glorioaselor lupte de demult, încît florile roșii ale amintirii și recunoștinței să nu se ofilească niciodată la baza monumentelor care glorifică faptele de arme ale soldatului român.

Dorind înflorirea patriei noastre, de patruzeci de ani liberă — ea însăși o grădină cu flori —, să nu ne limităm la a o face numai cu ocazii festive. Scriitori, artiști, să nu așteptăm zilele de sărbătoare pentru a slăvi amintirea eroilor căzuți pentru libertatea noastră. Dar să facem totul ca sub impulsul creațiilor noastre literare, artistice și muzicale, a poeziilor, operelor dramatice, romanelor și filmelor pe care le producem, milioane și milioane de oameni să-și poarte pașii într-un pelerinaj continuu spre acele locuri de bătălie unde, acum 40 de ani, sîngele acoperea cu adevărat fiecare centimetru.

HAJDU GYÖZÖ

În anii 1981—1983, 225 556 de oameni ai muncii au activat în 11 536 de formații artistice care au susținut spectacole în limbile naționalităților conlocuitoare. Din producția editorială, 418 titluri de carte apărute în limbile naționalităților conlocuitoare au fost tipărite într-un tiraj total de 3 778 000 exemplare. 11 publicații cotidiane și trei săptămînale apar în limbi ale naționalităților conlocuitoare. Din cele 45 de teatre dramatice existente în țară, 9 au prezentat spectacole în limbile naționalităților conlocuitoare (6 în limba maghiară, 3 în limba germană și 1 idiș). Din 5 teatre de operă, unul își desfășoară activitatea în limba maghiară. Din 24 de teatre de păpuși, 4 prezintă spectacole în limbile naționalităților conlocuitoare.

Din 369 deputați în M.A.N., 37 sînt din rîndul naționalităților conlocuitoare. Din cei 52 170 de deputați aleși la 21 noiembrie 1982, 4 642 sînt de naționalitate maghiară, 868 de naționalitate germană și 586 de alte naționalități. Din 29 207 unități școlare, 3 206 funcționează în limbile naționalităților conlocuitoare. Din totalul de 159 234 studenți, 11 568 provin din rîndul naționalităților conlocuitoare.

Un mare adevăr

Sărbătorim în aceste zile cei 40 de ani ai libertății noastre : a patriei, a României socialiste, a fiilor și fiicelor ei, a tuturor celor care ne-am născut și trăim pe acest pămînt. A tuturor, fără deosebire de naționalitate. Este îndreptățită mîndria, lipsită de lăudăroșenie, cu care afirmăm adevărul acestei libertăți plătite scump, cu prețul experienței istorice.

A fost greu drumul libertății, căci este chiar drumul în istorie al poporului român, un drum milenar presărat cu atîtea jertfe în lupta împotriva exploatării, asupririi, pentru progres. Este acest drum o adevărată epopee, pe parcursul căreia lupta pe care a desfășurat-o cu atîtea sacrificii, înfrîngînd atîtea greutăți, a dus în cele din urmă, în condițiile politicii de dominație a imperiilor otoman, austro-ungar și tarist, în vecinătatea cărora se afla, la constituirea poporului român ca națiune independentă, la înființarea statului național unitar, la împlinirea unor idealuri dintotdeauna.

Istoria a făcut ca în decursul secolelor, pe teritoriul țării să se așeze și să trăiască alături de poporul român diferite naționalități : maghiari, germani, sîrbi, evrei, ucraineni și alte naționalități. Faptul istoric al existenței naționalităților conlocuitoare a determinat apariția problemei naționale. Secolele de convietuire au dus la cunoaștere și înțelegere reciprocă, la unirea — dincolo de originea națională — a celor obidiți în lupta pentru libertăți și progres social, în pofida încercărilor claselor dominante de a-i învrăjbi. Burghezia și moșierimea, promovîndu-și interesele de clasă fără deosebire de naționalitate, a generat diferite forme de inegalitate, discriminare și asuprire — inclusiv națională — care a înșeprit situația celor mulți.

Victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de acum 40 de ani, o dată cu lichidarea claselor exploatatoare și construirea societății socialiste, a făcut posibilă rezolvarea problemei naționale prin înlăturarea oricăror forme de inegalitate, discriminare și asuprire, prin asigurarea egalității în drepturi și îndatoriri a tuturor cetățenilor țării și, pe această bază, făurirea unității și frăției tuturor celor ce muncesc.

Este un merit incontestabil al Partidului Comunist Român că de la înființarea sa a militat întotdeauna, încă din condițiile ilegalității, pentru promovarea egalității depline în drepturi a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, chemîndu-i la luptă împotriva exploatării, a inegalităților sociale și naționale, mobilizîndu-i la apărarea independenței și integrității teritoriale a patriei, pentru a bara calea fascismului, și, apoi pentru doborîrea dictaturii militare fasciste, pentru eliberarea țării de sub dominația hitleristă. Dar este un merit istoric la fel de netăgăduit, că partidul, devenind partid de guvernămînt în condițiile de după victoria revoluției, a știut să înfăptuiască, o dată cu grandioasa operă de edificare socialistă, politica sa de rezolvare a problemei naționale, în funcție de particularitățile și realitățile istorice concrete din țara noastră. În România socialistă, stat național unitar, împreună cu poporul român trăim în strînsă unitate și frăție, în deplină egalitate, bucurîndu-ne de aceleași drepturi și libertăți, avînd aceleași îndatoriri, maghiari, germani, sîrbi și alte naționalități. La temelia unității și frăției noastre se află marile cuceriri socialiste, lichidarea exploatării sociale și naționale, făurirea democrației muncitorești revoluționare, garantarea prin constituție și prin celelalte legi a drepturilor și libertăților democratice pentru toți cetățenii, asigurarea condițiilor materiale economice, sociale și culturale pentru exercitarea în fapt a acestor drepturi, combaterea și sancționarea oricăror forme de naționalism și șovinism, formarea tuturor cetățenilor de la cea mai fragedă vîrstă în spiritul ideologiei revoluționare a partidului, al tradițiilor de muncă și luptă comună pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, a comunismului.

Toate acestea au un suport trainic înainte de toate în politica de dezvoltare echilibrată, armonioasă a economiei naționale, a tuturor zonelor țării, de lichidare a rămînerii în urmă a anumitor județe, inclusiv a unora în care trăiesc și naționalități conlocuitoare. Înfăptuirea consecventă a acestei politici de dezvoltare rațională a tuturor județelor, de amplasare a industriei și a tuturor sectoarelor de activitate pe întreg teritoriul țării, îndeosebi în perioada de după Congresul al IX-lea al partidului, a determinat creșterea puternică a potențialului economic al fiecărui județ, creînd prin aceasta condiții tot mai bune de muncă, de viață, realizînd în practică adevărata egalitate în drepturi pentru toți cetățenii țării, fără deosebire de naționalitate. „În aceasta constă pînă la urmă, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, adevărata egalitate în drepturi — de a avea condiții egale de muncă, de viață, de a participa, în egală măsură și cu drepturi depline, la conducerea societății, la făurirea viitorului liber, constient, al poporului nostru".

Acesta este un mare adevăr al libertății noastre, a noastră a tuturor, fără deosebire de naționalitate, trainic, indestructibil legat de comunitatea patriei, de comunitatea limbii unice a muncii creatoare, pe care o vorbim cu toții în limba noastră maternă, în comunitatea țelului suprem de a servi patria, poporul, partidul, cauza socialismului și comunismului pe pămîntul României.

EUGEN HADAI

Încredere și devotament

Ceea ce definește cel mai bine sentimentul istoriei la președintele Nicolae Ceaușescu este, cred, deopotrivă deschiderea sa spre tradiție ca și spre progres, precum și totalul său angajament moral și politic revoluționar pentru viitorul întregii umanități. Mărturie stă faptul că lucrările președintelui României sînt traduse în numeroase țări cu orînduiri sociale diferite, sînt cercetate de oameni politici, de cercurile largi ale specialiștilor și cercetătorilor în domeniul științelor sociale și politice.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a arătat și demonstrat că avem tradiții valoroase și trainice identificîndu-se cu valorile morale fundamentale ale conviețuirii umane : libertatea, dreptatea, integritatea și spiritul de solidaritate, de respect față de demnitatea umană. Toate aceste carate ale spiritului uman sînt înmănunchiate, în chip fericit, și în felul de a fi al președintelui Nicolae Ceaușescu. Și cred că tocmai din aceste valori fundamentale și-a tras seva, forța purificatoare a concepției sale despre lume și viață, sentimentul său de încredere și devotament față de patria noastră socialistă.

În același timp, secretarul general al partidului ne-a făcut să înțelegem că trebuie să avem criterii judicioase atît pentru ceea ce vrem să păstrăm, cît și pentru ceea ce vrem să înnoim din bogata noastră moștenire spirituală. Un bun cîștigat pentru noi toți este faptul că ne-a demonstrat, și astfel am învățat și noi, cum trebuie să cugetăm în lumina concepției noastre filosofice și să vedem dacă valorile tradiționale mai sînt încă întru totul valabile, mai reprezintă o bază trainică pe care să clădim viitorul. Astfel am învățat să nu preluăm nediferențiat modele ale trecutului, să nu evităm problemele și dificultățile prezentului și să nu căutăm refugiu într-o lume a pseudovalorilor.

Învățîndu-ne să analizăm și să interpretăm corect procesele și mutațiile istorice ale timpului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a ajutat să înțelegem că în modelele trecutului și în viziunile viitorului — ca izvoare ale bogăției spirituale și ca fundamente ale siguranței noastre umane și sociale —, se află pentru noi toți marea provocare a viitorului și a istoriei. Accentînd cu peste 55 ani în urmă această provocare a istoriei, președintele României a devenit el însuși făuritor de istorie, pentru că în fața ei a preluat în spiritul valorilor tradiționale, dar îndeosebi al celor noi, revoluționare, răspunderea pentru destinele patriei și ale neamului românesc.

În spiritul acestui istorism îi asigurăm pe tovarășul Nicolae Ceaușescu că Institutul de învățămînt superior sibian — care reflectă în modul cel mai autentic în practica politică a partidului teoria sa politică revoluționară cu privire la problema națională — poartă cu devotament făclia științei românești aici, în sudul Transilvaniei, unde istoria locurilor și a timpurilor s-a dăltuit de secole nu de naționalități, ci de un unic neam românesc.

Îi asigurăm, de asemenea, că noi, istoricii și filologii, inginerii și juriștii sibieni vom înnobila și filigrana în continuare, prin grija președintelui republicii, pentru progresul și prestigiul științei românești, în spiritul exigențelor comuniste, setea de cultură și de cunoaștere a unei populații care poartă spre perenitate gîndul nobil revoluționar conform căruia știința noastră românească înseamnă : patrie, partid, progres !

Lect. univ. KONNERTH GERHART
decanul Facultății de filologie și istorie Sibiu

23 AUGUST 40 1944–1984

Marile împliniri ale libertății, ale epocii Ceaușescu

Promovarea neabătută a noului, a gîndirii originale, cutezătoare

Știința ca mijloc de producție

Toate marile realizări consemnate în cei 40 de ani ai libertății noastre n-ar fi fost posibile dacă politica economică a Partidului Comunist Român n-ar fi acordat științei, ca forță importantă de producție, o atenție cu totul deosebită, dezvoltînd necontenit baza ei materială și umană. Pentru întîia dată în istoria patriei, în anii socialismului, în mod deosebit după cel de-al IX-lea Congres al partidului, activității științifice i-a fost conferit statutul ferm și responsabil al unei întreprinderi naționale de mare însemnătate, asigurîndu-i-se totodată cadrul necesar unei cît mai fertile afirmări și stabilindu-i-se obiective dintre cele mai cutezătoare.

În concepția secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, mersul înainte al societății, făurirea socialismului și comunismului, nu pot fi realizate în afara celor mai noi izbînzi ale științei și tehnicii : „A subaprecia, în aceste condiții, rolul științei, a nu depune eforturi susținute pentru stăpînirea marilor ei cuceriri, a nu te strădui să mergi în ritm cu progresele științei secolului nostru înseamnă a te condamna cu bună-știință la stagnare și înapoiere, cu repercusiuni serioase asupra dezvoltării societății pe o lungă perioadă de timp. Aceasta aduce daune intereselor poporului, dezvoltării națiunii, asigurării independenței și suveranității naționale, înfloririi patriei". Avînd drept punct de plecare o gîndire profund originală, îndrăzneață, opusă oricărei dogme, precum și o concepție revoluționară, dinamică, cu bătaie lungă, ținînd cont de necesitatea, științific și legic argumentată, a modernizării tuturor structurilor economice, a dezvoltării țării într-un ritm rapid, cu începere de la Congresul al IX-lea al P.C.R., conducerea partidului, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu au elaborat, inițiat și urmărit în practică o serie de programe menite să ducă la sporirea aportului științei și tehnicii la dezvoltarea forțelor de producție și, implicit, la creșterea avuției naționale, a venitului național, la ridicarea neîncetată, în plan material și spiritual, a nivelului de trai.

Un prim pas, decisiv, pe acest drum a fost făcut prin crearea, în 1965, a Consiliului Național al Cercetării Științifice, ulterior Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, organism de partid și de stat însărcinat cu coordonarea activității științifice în lumina concepției secretarului general al partidului. Aflat, din iunie 1979, sub conducerea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om de știință, savant de reputație mondială, a cărei capacitate organizatorică și înaltă competență și-au pus amprenta pe destinele cercetării științifice românești în modul cel mai fericit, C.N.Ș.T. s-a plasat, mereu disponibil față de nou, în fruntea unei bătălii aprige declanșată împotriva stagnării în gîndire și a comodității. Desemnarea tovarășei Elena Ceaușescu în fruntea C.N.Ș.T. a constituit un puternic impuls dat propășirii științei, iar rezultatele, asigurate prin rîvna creatoare și înflăcărarea lucrătorilor din acest domeniu, mai uniți ca oricînd în jurul partidului, n-au întîrziat să apară. S-au înregistrat, prin punerea în aplicare a unui mare număr de programe de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic, succese de anvergură, altădată de neînchipuit. Conceptul de revoluție tehnico-științifică, rod al gîndirii adînci, clarvăzătoare a celui mai iubit fiu al poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a descătușat toate energiile, creînd o emulație deosebită în rîndul oamenilor de știință, al cercetătorilor. Liniile strategice stabilite de Programul partidului au așezat știința și tehnologia pe un loc prioritar și, drept urmare, în temeiul unor acumulări cantitative (numărul cadrelor din cercetare a crescut, față de 1965, de aproape 6 ori), dar mai ales calitative, cercetarea românească a devenit unul din pilonii de bază ai dezvoltării țării și, totodată, un factor important de afirmare tot mai recunoscută, mai prețuită, a României socialiste în lume, contribuția ei la zestrea de valori materiale și spirituale a contemporaneității sporind necontenit.

O permanență a demersului novator, original, al tovarășului Nicolae Ceaușescu a constituit-o abordarea dintr-un unghi nou a problemelor integrării cercetării cu învățămîntul și producția. În afara unei asemenea interdependențe, a arătat secretarul general al partidului, o economie puternică, unitară, este de neimaginat. Drept urmare, învățămîntul și cercetarea au fost strîns legate de producție, ele venind în întîmpinarea nevoilor economiei naționale și putînd, totodată, să formeze un detașament omogen de specialiști cu o destoinică pregătire profesională și cu o înaltă conștiință civică. Concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu presupune o cercetare activă, interdisciplinară, în măsură să deschidă drumuri noi, nebătute, dar și să adopte, rapid, din mers, printr-o asimilare adecvată la condițiile noastre, soluții propuse de alții, folosindu-le spre binele societății românești. Ea refuză șablonul, rutina, prevăzînd o îmbogățire a cunoștințelor tinerei generații într-un sens care implică racordarea lor la spiritul tehnologiilor și industriilor moderne.

Activitatea de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică cuprinde mai multe orientări de bază, corespunzînd noii etape de dezvoltare economico-socială a țării. O poziție prioritară, pe drumul realizării unei noi calități a muncii și a vieții, ocupă programul de lărgire a bazei proprii de materii prime și de sporire a gradului de asigurare, din resurse proprii, a necesităților economiei naționale, precum și, în legătură directă, atingerea unui obiectiv strategic de mare importanță pe care și l-a propus România socialistă, realizarea independenței energetice în următorii ani. Încă în 1965, probînd o intuiție excepțională, secretarul general al partidului a atras atenția că, nu peste mult timp, omenirea se va confrunta cu dificultățile unei crize energetice cu consecințe grave. La numai 2 ani de la Congresul al IX-lea al P.C.R., din indicația expresă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a luat ființă cel dintîi institut de cercetări de tip departamental cu profil energetic. Dacă îi revine Congresului al IX-lea al partidului meritul istoric de a fi definitivat și aprobat, la îndemnul și sub îndrumarea directă a secretarului general, un plan concret de dezvoltare a bazei energetice a țării, se cuvine să subliniem că toate celelalte congrese și conferințe naționale ale partidului au reafirmat și îmbogățit strategia stabilită în 1965, aceasta căpătînd un sens clar, complet, în cadrul „Programului-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2 000", adoptat de Congresul al XII-lea. În ultimii 20 de ani, a prins contur, ca o realizare măreață, sistemul energetic național. Peste 70 de hidrocentrale noi, mai mari sau mai mici, între care 17 pe Argeș, 14 pe Bistrița, 13 pe Olt etc., au ridicat puterea instalată la aproape 4 mii de megawați, plasînd România, la un ceas la care operația continuă, între țările cu un potențial redutabil. S-a dezvoltat termoficarea. Energiile așa-zis neconvenționale, eoliană, biogaz, energia valurilor, au fost aduse în centrul atenției.

Datorită contribuției esențiale, determinante a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la rolul științei în viața societății, România beneficiază, pentru prima dată în istoria ei, de o politică de stat programatică în domeniul cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic, de o concepție larg și temeinic fundamentată care acordă științei, ca importantă forță de producție, un rol de seamă în edificarea noii societăți. Este o concepție profund revoluționară și, totodată, suplă, cu acoperire în prezent și, în egală măsură, în viitor, programele amintite avînd bătaie lungă, pînă în anul 2000. Dovedind, ca în attea alte rînduri, un simț al anticipației deosebit, tovarășul Nicolae Ceaușescu afirma, la recenta Plenară a Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, că „trebuie să avem cu toții în vedere că, în următorii ani — în acest deceniu și în ultimul deceniu al acestui secol și al acestui mileniu — știința și tehnica vor produce schimbări fundamentale în structura producției, în viața oamenilor".

Nu încape nici o îndoială că rolul științei și al tehnologiei va crește considerabil, întreaga economie națională urmînd să se dezvolte, în ritm și mai rapid, ca urmare a soluțiilor oferite din acest sector de activitate. Odată cu sporirea producției de cărbune, petrol, gaze, în paralel cu valorificarea întregului potențial hidroenergetic, se preconizează intensificarea cercetării noilor surse de energie și elaborarea de tehnologii noi, moderne, care să conducă la reducerea consumului de combustibil și energie. Refolosirea surselor secundare va ocupa, și ea, un loc de frunte. Procesul de modernizare a producției agricole, de mecanizare și chimizare, de extindere a programului de irigații și desecări, de ameliorare a solului, în vederea ridicării substanțiale a productivității acestei ramuri de bază a economiei naționale, va continua. E lesne de dedus că oamenilor de știință, cercetătorilor, le va reveni un cuvînt tot mai greu de spus, datoria lor fiind atît să găsească rezolvări noi, cutezătoare, introducînd calculatoarele și microprocesoarele pe mașini, dezvoltînd microbiologia, ingineria genetică etc., cît și să urgenteze aplicarea acestora în practică.

Un vast evantai de probleme stau în fața științei și tehnicii. Conștienți de înaltul rol ce le revine, lucrătorii din acest domeniu, care au cîștigat, de-a lungul timpului, din fiecare întîlnire cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, noi și rodnice orientări, au datoria să se angajeze cu toată hărnicia, cu toată fidelitatea, în această bătălie pentru o Românie mai bogată și mai fericită, pe deplin stăpînă pe destinele sale, liberă și independentă.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Date dintr-o expoziție

Din tehnologiile aplicate în industria chimică, 95% își au originea în unitățile și laboratoarele Institutului central de chimie. În acest cincinal au fost introduse în fabricație pe baza unor concepții proprii 13 480 tipuri de mașini, utilaje, instalații și aparate. Au fost create peste 3 000 de materiale noi și 2 730 bunuri de consum, au fost aplicate circa 6 000 de tehnologii noi și perfecționate sisteme de mecanizare și automatizare. În această perioadă, ponderea produselor noi, asimilate pe baza cercetărilor desfășurate în institutele noastre de profil, a ajuns la 95%. În expresie valorică producția unităților de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică în acest an este estimată la 14 miliarde lei, față de 4 miliarde lei cît a fost la nivelul anului 1980.

ȘTIINȚA — PIVOT CENTRAL AL ECONOMIEI NAȚIONALE, FACTOR PROPULSOR AL PROGRESULUI ȘI PROSPERITĂȚII GENERALE

● În 1984, forța de muncă angajată în activități științifice și tehnologice cuprinde 235 000 persoane, din care 47 la sută în institute de cercetare-dezvoltare și învățămînt, 23 la sută în proiectare și 30 la sută în uzine și fabrici. Personalul cu studii superioare deține în prezent 40 la sută din totalul celor ce lucrează în activități de cercetare, dezvoltare și introducere a progresului tehnic.

● Volumul fondurilor fixe de care dispun institutele de cercetare reprezenta în 1983 circa 2 la sută din volumul fondurilor fixe din industrie.

● În 1982, nivelul total al cheltuielilor curente destinate cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic au reprezentat circa 2 la sută din venitul național.

● Au crescut de peste 50 de ori tehnologiile noi și perfecționate, sistemele de mecanizare și automatizare aplicate în producție în decursul perioadei 1981—1984 față de 1961—1965.

● Valoarea anuală a produselor noi și modernizate introduse în fabricație este de 31 ori mai mare în perioada 1981—1984 decît în cincinalul 1951—1955.

● Numărul mașinilor, utilajelor, aparatelor și instalațiilor noi și modernizate introduse în producție a sporit de 17,5 ori în perioada 1981—1984 față de intervalul 1961—1965.

● În 1983 au fost aplicate în producție peste 8 000 de invenții, din care 1 350 aplicate pentru întîia oară.

● Un rol de frunte în introducerea noului în economia națională îl au rezultatele mișcării de masă în domeniul creației științifice. În 1983, aplicarea în producție a invențiilor a produs, prin efectele economice realizate, economii evaluate la 4,6 miliarde lei. În perioada octombrie 1981—1983, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" au fost rezolvate circa 200 000 de obiective tehnice cu următoarele efecte economice anuale: 14 miliarde lei spor de producție, 4 miliarde lei reduceri de costuri, 5 miliarde lei evitări de importuri.

Pilduitoare dăruire comunistă pe tărîmul creației științifice

Recunoașterea meritelor științifice deosebite ale tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu sînt ilustrate și de conferirea unor înalte titluri științifice acordate peste hotare de prestigioase instituții științifice naționale și internaționale cum sînt :

Doctor Honoris Causa al universităților din Buenos Aires și Bahia Blanca (Argentina), Manila (Filipine), Yucatan (Mexic), Teheran (Iran), Ankara (Turcia), Islamabad (Pakistan).

Membru activ sau membru de onoare al Societății internaționale de chimie industrială, Academiei de științe din New York, Colegiului chimiștilor și inginerilor chimiști din Costa Rica, Institutului de științe din Ecuador, Institutului american al chimiștilor, Societății de chimie din Mexic, Societății de științe a polimerilor din Japonia, Academiei din Atena, Academiei de arte și științe din Ghana, Institutului Egiptului, Academiei de științe din Illinois — S.U.A., Institutului regal de chimie din Londra, Academiei europene de științe, arte și litere, Academiei din Malta.

Profesor onorific al Universității naționale de inginerie din Lima, Universității centrale din Ecuador, Universității autonome din Mexic, Institutului politehnic al Londrei Centrale.

România trece astăzi prin cea mai fertilă perioadă a istoriei sale milenare, o epocă profund marcată de excepționala personalitate a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, puternica dezvoltare a tuturor ramurilor economice, sociale și spirituale a patriei noastre care a început o dată cu al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, se regăsește și în deosebitul avînt al industriei chimice românești, la care o contribuție specială au avut-o condițiile excepționale create cercetării științifice, indisolubil legată de rodnica și valoroasa activitate a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim vicepprim-ministru al guvernului, președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, om politic și de știință de renume mondial.

Pentru prima dată România dispune de o politică clară a cercetării științifice, a cărei perspectivă depășește orizontul anului 2000, puternic ancorată condițiilor epocii contemporane și corespunzînd pe deplin necesităților patriei noastre. La această transformare înnoitoare desfășurată în toate domeniile științei, activitatea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu a fost și continuă să fie de importanță decisivă, prin noile principii de orientare și evaluare a eficienței cercetării, valorificarea creației științifice și tehnologice naționale, creșterea competitivității noastre atît în domeniile considerate tradiționale cît și în cele de virf ale progresului tehnico-științific.

Cercetarea chimică românească are privilegiul de a fi fost condusă direct de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, savant de foarte mare prestigiu, ale cărei studii în domeniul polimerilor în general și elastomerilor în special au pus în țara noastră bazele uneia dintre cele mai puternice industrii de acest fel din lume, contribuind în același timp la realizarea unor progrese de natură fundamentală care au dus faima școlii românești de chimie cu mult peste hotarele țării. Institutul Central de Chimie, înființat în anul 1973, în cadrul căruia lucrează, sub îndrumarea atentă și neobosită a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, cadre de specialiști cu înaltă calificare în toate domeniile cercetării chimice, se poate mîndri cu realizări valoroase care răspund direct imperativelor contemporane și deschid, în același timp, căi spre viitor. Orientîndu-se spre elaborarea unor tehnologii moderne, de mare eficiență și competitivitate, s-a reușit ca, de exemplu, numai în anul 1983 să fie omologate un număr de 132 tehnologii și 126 produse noi, dintre care 39 au întrunit calitatea de invenții.

Printre cele mai importante realizări ale cercetării chimice românești se numără, în primul rînd, cele referitoare la sinteza elastomerilor, efectuate sub conducerea directă a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu. Considerăm că aceste cercetări trebuie subliniate în mod special întrucît reprezintă un exemplu edificator al unui mod de gîndire a cercetării care, îmbinînd în chip desăvîrșit studiul aspectelor fundamentale cu cercetarea tehnologic-aplicativă a dus, cu clarviziune și justă orientare științifică, tehnologică și economică, la realizarea unor tehnologii care, în acest domeniu, situează România în avangarda chimiei mondiale.

Dintre acestea, cea mai remarcabilă este tehnologia de sinteză a cis-1,4-poliizoprenului, un cauciuc care, prin structura și proprietățile sale, este foarte apropiat de cauciucul natural. Amintim că, la foarte scurt timp după primele încercări efectuate pe plan mondial, au început la ICECHIM lucrările de cercetare privind sinteza cauciucului poliizoprenic și aceasta într-un moment în care criza de materii prime nu avea nici pe departe dimensiunile actuale, ceea ce dovedește justețea orientării cercetării. Este de menționat faptul că teza de doctorat a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu a fost una dintre primele lucrări de acest fel în domeniul sintezei poliizoprenului. Rezultatele științifice ale muncii de cercetare privind cauciucul poliizoprenic au fost publicate într-o lucrare fundamentală intitulată „Polimerizarea stereospecifică a izoprenului", apărută în ediție română în anul 1979. Acest volum a stîrnit un deosebit interes printre specialiștii din toată lumea fiind, în momentul apariției, singura monografie consacrată exclusiv acestui subiect. Nivelul său științific ridicat și bogăția informațiilor originale pe care le conține au determinat traducerea sa în numeroase limbi străine, astfel încît constituie în prezent o lucrare de referință pentru toți cercetătorii care lucrează în acest domeniu.

„Trebuie să înțelegem că în actualele împrejurări internaționale, în condițiile deosebite create de manifestările crizei economice mondiale, rolul și responsabilitatea forțelor naționale de cercetare științifică și tehnologică au crescut tot mai mult. O serie de probleme noi, complexe, trebuie să fie rezolvate astăzi prin eforturi proprii, într-o strînsă conlucrare a cadrelor de cercetare, învățămînt, producție."

ELENA CEAUȘESCU

Pe baza tehnologiei elaborate, a cărei originalitate este atestată de o serie de brevete acordate începînd cu anul 1964, a fost realizată o instalație industrială la nivelul celor mai perfecționate instalații de acest fel din străinătate, care contribuie în mod decisiv la asigurarea necesarului de poliizopren al țării noastre. Este de subliniat faptul că studiile privind sinteza poliizoprenului continuă și în prezent, ele fiind îndreptate spre obținerea unor noi sortimente cu proprietăți îmbunătățite, care vor acoperi noi domenii de utilizare ale acestui polimer.

O economie în plină dezvoltare ca a țării noastre necesită o gamă largă de elastomeri care trebuie să satisfacă condițiile impuse de utilizări extrem de variate. Din acest motiv, cercetările privitoare la sinteza elastomerilor efectuate sub conducerea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, au cuprins o arie largă care include atît cauciucuri de uz general cît și altele pentru scopuri speciale. Astfel, studiile asupra copolimerizării etilenei cu propilena și unele diene neconjugate au dus la elaborarea unei tehnologii care a-a materializat într-o instalație pentru sinteza unor cauciucuri care, prin rezistența deosebită la degradare pe care o prezintă sînt foarte indicați pentru confecționarea unor articole tehnice necesare multor ramuri industriale. Cercetările în domeniul sintezei polimerilor prin policondensare au condus la tehnologii care au stat la baza instalațiilor industriale pentru obținerea unor tipuri de poliesteri plastifianți pentru materiale plastice și de poliesteri pentru poliuretani, precum și a instalației pentru sinteza polimerilor polisulfidici, cu aplicații largi în construcții, industria chimică, precum și în alte domenii. Recent a intrat în funcțiune instalația industrială pentru sinteza cauciucului polibutadienic, un elastomer foarte important pentru industria de anvelope. Tehnologia pentru acest cauciuc, rezultat al studiilor asupra polimerizării butadienei cu catalizatori organo-metalici complecși, permite obținerea unui produs de calitate comparabilă cu cele mai bune produse similare din străinătate.

În domeniul sintezei elastomerilor cercetările continuă pe un front larg. Referindu-ne la sinteza cauciucurilor termoplastice, elastomeri din generația a treia, care nu necesită vulcanizare, se pot realiza importante economii de energie și materiale și eliminarea practic totală a pierderilor la prelucrare. În viitorul foarte apropiat va intra în funcțiune o instalație industrială pentru sinteza acestor polimeri printr-un procedeu original, care ne va situa printre puținii producători pe plan mondial.

Rezultatele științifice obținute de colectivele conduse de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu în cercetările menționate mai sus și în altele neprezentate aici, au fost cuprinse în două volume de mare întindere intitulate „Noi cercetări în domeniul compușilor macromoleculari" și, respectiv, „Cercetări în chimia și tehnologia polimerilor", acesta din urmă recent apărut, care dau o imagine de ansamblu a vastei activități științifice desfășurate de D-sa. Elogiile unanime ale comunității științifice internaționale care au însoțit apariția acestor volume, traduse sau în curs de traducere în numeroase limbi străine, constituie o nouă dovadă a aprecierii deosebite de care se bucură realizările în domeniul științei ale tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu. Acestea, ca și numeroasele titluri și distincții științifice care i-au fost decernate, stau mărturie profundei stime și respectului de care este înconjurată în toată lumea D-sa, exemplu luminos de înalte calități de cercetător dublate de o prodigioasă activitate politică pusă în slujba celor mai înaintate idealuri umaniste de pace și progres, proprii partidului și poporului nostru.

Acum, la gloriosul jubileu a 40 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și în întîmpinarea Congresului al XIII-lea al P.C.R., cercetătorii din domeniul chimiei raportează conducerii de partid și de stat realizări care aduc o contribuție de seamă la punerea în aplicare a politicii tovarășului Nicolae Ceaușescu de ridicare a României spre noi culmi de civilizație și progres.

Ing. MARIA IONESCU
director general ICECHIM

Încrederea în forțele proprii

La sfîrșitul războiului, forța de muncă angajată în activități de cercetare științifică și tehnologie însuma circa 4 000 de persoane. Douăzeci de ani mai tîrziu, în 1965, numărul acestora crește la 14 000 pentru a ajunge la 235 000 în cursul anului 1984. Vom mai nota în continuare că la finele anului 1983 activitatea de creație și creativitate tehnico-științifică s-a bucurat de aportul unui număr de peste 24 000 inovatori și 18 445 de inventatori, din care 64 la sută ingineri. La toți aceștia se adaugă participarea celor peste 1,7 milioane de oameni ai muncii la concursul de creație științifică din cadrul Festivalului național „Cîntarea României".

Sînt cifre care, ele singure, în lipsa oricăror altor comentarii și date de sinteză aduc, de la bun început, imaginea uriașului potențial creator al științei și tehnicii naționale, înfrederind marea capacitate a comuniștilor români de a transforma în fapte vocația unei întregi națiuni, de a imprima o nouă cadență investigației tehnico-științifice, de a descoperi și desfereca talentul virtual, de a încuraja predispoziții și deprinderi latente. Am fost cu toții martorii acestui timp eroic în care inventatorul, cercetătorul, autorul înfăptuirilor de ordin tehnic și științific, a devenit omul zilei, element de referință, figură dominantă și reprezentativă pentru civilizația patriei socialiste. Grandioasele realizări ale ultimelor patru decenii și în mod special ale perioadei inaugurate de cel de-al IX-lea Congres al partidului, au asimilat într-un chip magistral întreaga zestre de valori acumulată de veacuri, dînd o nouă strălucire și semnificație unei însușiri tradiționale a poporului nostru: creativitatea tehnică și științifică. Care este valoarea și ponderea ei în contextul larg al dezvoltării economiei naționale ?

În cursul anului 1983 au fost obținute numai pe seama activității de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic un spor de beneficii de 8,25 miliarde lei și o reducere a importului cu 1,17 miliarde lei. De reținut de asemenea că unele rezultate preliminarii dovedesc că pentru fiecare leu cheltuit cu activitatea de cercetare științifică și de introducere a progresului tehnic s-au obținut în același an un spor de beneficii de 1 leu/an și produse noi și reproiectate în valoare de 3,4 lei/an. Se estimează totodată că, la nivelul actualului cincinal, vor fi introduse în fabricație peste 24 000 produse noi și modernizate și vor fi aplicate peste 7 000 de tehnologii noi pe baza cercetărilor încheiate în cincinalul trecut și în cel actual.

Sînt roadele unui program de prospectare lucidă a realității, de valorificare și revalorificare a potențialului uman și material de care dispunem. Este imaginea concretă a unui program viguros și lucid născut din gîndul și activitatea secretarului general al partidului, omul, bărbatul, comunistul de omenie, sub îndrumarea căruia a fost inițiată și înfăptuită marea deschidere spre cunoaștere, redimensionarea unui timp istoric prin armele științei și practicii sociale. „Făurirea socialismului și comunismului — a ținut să sublinieze tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu se poate realiza decît pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne și, în acest sens, știința românească trebuie să lucreze într-un spirit revoluționar, să se ridice la nivelul cerințelor puse de Programa partidului privind făurirea comunismului în România".

Cercetării științifice îi revine astfel marea cinste și răspundere de a prefața și direcționa marile obiective ale viitorului, de a lua pe propriii umeri — cum arăta conducătorul partidului și statului nostru — „trecerea la dezvoltarea intensivă a activității în toate sectoarele, a **automatizării, cibernetizării și robotizării producției, ridicării pe o treaptă nouă, modernă a întregii noastre activități industriale și din alte domenii".**

Dar pentru îndeplinirea unui asemenea deziderat nu sînt suficiente doar munca, abnegația și puterea de sacrificiu a omului de știință. El a devenit un autentic erou-civilizator în primul rînd datorită condițiilor optime create de statul și partidul nostru. Vom aminti în acest sens că, în România, volumul total al fondurilor fixe de care dispun institutele de cercetare reprezenta în 1983 circa 2,5 la sută din volumul fondurilor fixe din industrie. Mai notăm în continuare că nivelul total al cheltuielilor curente destinate activității de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic a reprezentat, în 1982, circa 2 la sută din venitul național, situîndu-se la media cheltuielilor făcute azi în țări dezvoltate industrial.

Cu o asemenea aglomerare de forțe, cercetarea științifică a afectat toate laturile societății noastre, întregul sistem al avuției naționale, edificiul material și spiritual al țării și chiar potențialul creativ al naturii. Potrivit orientărilor și sarcinilor trasate de partidul nostru, de secretarul său general, știința și ingineria tehnologică și-au direcționat investigația în următoarele domenii : dezvoltarea bazei energetice, dezvoltarea mai rapidă a bazei de materii prime și refolosibile, înfăptuirea unei agriculturi intensive, creșterea nivelului tehnic și calitativ al produselor, accelerarea ritmului de creștere a productivității muncii, sporirea eficienței politicii de investiții, perfecționarea activității de standardizare și tipizare a produselor, tehnologiilor și componentelor, ridicarea calității vieții și mediului ambiant, îmbinarea cercetărilor fundamentale cu cele aplicative, creșterea rolului cercetărilor interdisciplinare, dezvoltarea contribuției științelor economice și social-politice, intensificarea cooperării tehnico-științifice internaționale.

În abordarea și finalizarea acestor teme de cercetare, oamenii de știință români au folosit în primul rînd și în cel mai înalt grad propria investiție de inteligență. **Încrederea în forțele proprii** a devenit astfel nu numai o stare de spirit, ci un veritabil concept-program, verificat prin proba de foc a ultimelor decenii ale istoriei naționale. S-a făcut în felul acesta dovada că știința românească poate să intre nu numai în competiție cu inventica mondială, ci chiar să anunțe descoperiri și realizări tehnico-științifice prioritare în lume.

Așa cum aminteam cîteva rînduri mai sus, un rol de seamă pentru introducerea noului în economia națională a revenit an de an colectivelor largi de inventatori și inovatori din cele mai variate domenii de activitate. În 1983, aplicarea în producție a inovațiilor a produs, prin efectele economice realizate, economii evaluate la aproximativ 1,5 miliarde lei, iar a invențiilor 4,6 miliarde lei. În perioada octombrie 1981— octombrie 1983, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", au fost rezolvate 200 000 obiective tehnice cu efecte economice anuale importante : spor de producție, 14 miliarde lei ; reduceri de costuri, 4 miliarde lei ; evitări de importuri, 5 miliarde lei.

Știința înseamnă putere, se spune într-un celebru adagiu datorat lui Francis Bacon. Este ceea ce anii socialismului au dovedit cu prisosință, transformînd știința într-o veritabilă forță de producție, în element pivot al economiei naționale, de importanță hotărîtoare în toate domeniile de activitate, în ridicarea nivelului de trai și redimensionarea vieții spirituale.

LIVIU TIMBUS

23 AUGUST 40 1944–1984

Marile împliniri ale libertății,

România — o prezență activă în viața planetei,

Un nume rostit cu admirație și respect pe toate meridianele: PREȘEDINTELE NICOLAE CEAUȘESCU

Într-o puternică unitate în jurul partidului, al secretarului său general, într-o atmosferă de puternic elan și efervescență revoluționară, de angajare deplină în înfăptuirea neabătută a obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului de dezvoltare economico-socială a țării, oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, întregul popor român, sărbătoresc pătru decenii de la măreața epopee a insurecției de la 23 August 1944, care, așa cum sublinia **tovarășul Nicolae Ceaușescu, „...a marcat începutul revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, care a dus la cucerirea adevăratei independențe a patriei, la transformarea revoluționară, socialistă a României".**

Într-adevăr, într-o perioadă istorică scurtă, de numai 40 de ani, sub conducerea Partidului Comunist Român, au fost soluționate pînă la capăt marile probleme ale dezvoltării societății românești pe calea progresului economic și social, și-au găsit împlinirea idealurile pentru care au luptat clasa muncitoare, forțele revoluționare, progresiste, cei mai buni fii ai poporului nostru. România parcurgînd, în această perioadă, mai multe etape istorice: s-a instaurat puterea revoluționar-democratică, au fost răsturnate clasele exploatatoare și a triumfat revoluția proletară, s-a construit cu succes și s-a consolidat orînduirea socialistă, s-a trecut la construirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Ca urmare a remarcabilelor realizări obținute în dezvoltarea economico-socială, ca și a politicii sale externe active, principiale, constructive, România se prezintă, la cea de-a 40-a aniversare a eliberării ei de sub dominația fascistă, în fața întregii omeniri, ca un stat socialist independent și suveran, angajat ferm în lupta pentru diminuarea încordării internaționale, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere și de respect al independenței naționale a popoarelor, pentru dezarmare, și în primul rînd pentru dezarmare nucleară, pentru o lume a păcii și colaborării între toate națiunile.

Este o realitate evidentă că perioada cea mai activă și mai fertilă pe plan internațional, ca și pe plan intern, din întreaga istorie a României, este cea inaugurată, acum 19 ani, de Congresul al IX-lea al P.C.R. Constituie, de asemenea, o realitate faptul că imaginea României în lume, ca țară a construcției și activității pașnice, este indisolubil legată de numele și activitatea inepuizabilă a secretarului general al partidului, președintelui Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cunoscut și recunoscut pretutindeni drept ctitorul și promotorul dirz, înflăcărat, al politicii externe a țării noastre, eminentă personalitate a lumii contemporane, militantul neobosit pentru aspirațiile fundamentale de pace, securitate, prietenie și colaborare ale întregii omeniri.

Personalitatea proeminentă și activitatea teoretică și practică internațională ale tovarășului Nicolae Ceaușescu se disting, înainte de toate, **printr-o viziune planetară și de largă perspectivă** asupra unei lumi în permanentă transformare; **prin analizele profund științifice, materialist-dialectice și istorice** asupra acestei lumi, a tendințelor și forțelor ce se confruntă pe plan mondial și descifrarea căilor de acționat în vederea salvgardării păcii, întăririi colaborării și încrederii între state; prin **contribuția deosebită adusă la dezvoltarea și îmbogățirea teoriei revoluționare, a socialismului științific, cu noi teze** privind conținutul epocii contemporane, cele două principale tendințe care se confruntă pe arena mondială, cauzele încordării fără precedent a situației mondiale, problemele păcii și războiului, sensul evoluțiilor mondiale, sesizînd, din confruntarea tendințelor, pe cele purtătoare ale noului.

Cu gîndirea sa vie, profund creatoare și novatoare, străină oricăror dogme, șabloane și prejudecăți, analizînd situația internațională în ansamblul ei, dar fără să scape din vedere fenomenele, problemele și aspectele concrete ale acesteia, cu remarcabila sa forță analitică, putere de generalizare și de anticipare a evenimentelor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus contribuții de mare preț la elaborarea și cristalizarea principiilor și normelor relațiilor dintre țările socialiste, dintre toate statele lumii; formularea bazelor și conceptului de edificare a unui sistem de securitate reală și de colaborare egală în drepturi pe continentul european; inițierea, organizarea și desfășurarea cu succes a Conferinței pentru securitate și colaborare în Europa de la Helsinki, precum și a reuniunilor general-europene de la Belgrad și Madrid; evidențierea imperativului opririi cursei înarmărilor nucleare în Europa și formularea de propuneri menite să ducă la lichidarea tuturor armamentelor racheto-nucleare pe continentul european; promovarea unor inițiative și acțiuni concrete în direcția transformării Balcanilor într-o zonă a colaborării pașnice, lipsită de baze militare străine și arme nucleare; inițierea unor propuneri de mare anvergură, care se constituie într-un program cuprinzător și unitar, concret și realist, de dezarmare generală și, în primul rînd, de dezarmare nucleară; sublinierea rolului negocierilor, ca singura cale rațională de stingere și reglementare a focarelor de încordare și conflictelor dintre state; elaborarea unei concepții multidimensionale — politice, economice, tehnico-științifice, juridice — de lichidare a subdezvoltării, de edificare a unei noi ordini economice și politice internaționale; democratizarea relațiilor internaționale și organizarea democratică a lumii; elaborarea unei doctrine originale, științifice, realiste, privind destinderea internațională, ca un proces dinamic, universal și complex; ridicarea, fără precedent în epoca contemporană, a rolului contactelor și dialogului la nivelul cel mai înalt în explorarea căilor și modalităților de amplificare a colaborării bilaterale în cele mai diverse domenii de interes reciproc, de întărire a înțelegerii, păcii și securității internaționale; evidențierea rolului maselor populare, al popoarelor, adevăratele creatoare ale istoriei, în lupta pentru pace și securitate, pentru salvarea omenirii de catastrofa nucleară; creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite și instituțiilor sale specializate, precum și a altor organizații internaționale, în soluționarea, cu participarea activă a tuturor statelor, a problemelor majore cu care se confruntă omenirea, în realizarea unei păci trainice în lume.

Cei ce vor scrie istoria epocii pe care o parcurgem, vor consemna, fără îndoială, ideile României socialiste, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în domeniul politicii mondiale, pentru că acestea nu sînt numai idei românești; încă de pe acum ele aparțin civilizației universale. Se va consemna, de asemenea, faptul că nu există problemă majoră, dezbatere internațională arzătoare în care țara noastră să nu-și fi adus contribuția pozitivă, de substanță, în vederea găsirii unor soluții, în concordanță cu interesele popoarelor, ale păcii, că nu există cauză dreaptă care să nu se bucure de sprijinul și solidaritatea țării noastre. Cu deplin temei, România este considerată un pricten de încredere, un partener căutat și prețuit atît în relațiile economice cît și în conlucrarea politică pentru promovarea țelurilor păcii și progresului.

Faptul că astăzi România întreține relații diplomatice și consulare cu 140 de țări, relații economice, tehnico-științifice cu 150 de state și raporturi culturale cu peste 140 de țări, că face parte din 18 organizații specializate ale O.N.U. și din 470 de organizații internaționale guvernamentale și neguvernamentale, că Partidul Comunist Român dezvoltă raporturi de colaborare și solidaritate cu 89 de partide comuniste și muncitorești, cu 53 de partide socialiste și social-democrate, cu 66 alte partide și formațiuni politice, precum și cu diverse organizații și mișcări de eliberare națională, vorbește de la sine despre politica de largă deschidere spre lume, de colaborare cu toate forțele înaintate ale contemporaneității, promovată de partidul și statul nostru, în numele cauzei progresului și păcii pe pămînt.

Despre același lucru vorbește și situația contactelor la nivelul cel mai înalt. În perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut peste 250 întîlniri la nivel înalt în străinătate — vizite oficiale de prietenie, vizite de prietenie

FRUCTELE LIBERTĂȚII reportaj din reportajele Flacăra

(Urmare din pagina 12)

mente, pe care am încercat să le schițăm în acest reportaj. Oamenii din Oltenia se vor simți mai legați de așezarea lor și vor găsi aici locurile de muncă solicitate. Numărul navetiștilor se va micșora în consecință. Casele vor deveni mai înalte și mai arătoase, multe din cele existente se vor demola, altele se vor trage mai către vatra localității, multe se vor schimba la Oltenia și, ne asigura primarul, peste cîțiva ani comuna va deveni de nerecunoscut. Scrieți comună din obișnuință, dar Oltenii vor fi atunci de mult oraș...

OVIDIU IOANITOAIA,
Flacăra, 31 ianuarie 1976

LUMEA DE FLORI DE MĂR A RĂDĂȘENILOR

Între satele noastre, Rădășenii nu e o lume aparte, dar e, prin exemplul său, un model. E un exemplu al muncii harnice, răbdătoare, tenace, rotunjită și împlinită în timp, fără hiatusuri, ca și cercul pe trunchiul unui copac. Pămîntul C.A.P.-ului e lucrat ca și o grădină, nu mai vorbim de livezile lui, toate pe-aici se fac cu cap, se fac cînd toate socotelile sînt făcute, cînd nu se mai bîjbîie, cînd nu se mai risipesc eforturi, cînd nu e primejdie ca zidul suit peste zi să se prăbușească noaptea. Totul se face cu chibzuință, de la-nceput, pentru totdeauna. Președintele ales de oameni în '62, cînd s-a întemeiat C.A.P.-ul, e președinte și azi, îl cheamă Anicolaesei, inginerița horticolă Cecilia Florea, fată de-a locului, din Lămășeni a venit un an mai tîrziu, cînd a terminat facultatea, și de atunci e mereu aici, tot de prin '62—'63 sînt, fără întrerupere, fără să fi fost schimbați măcar o zi, brigadierii cooperativei agricole, oameni ca Gh. Rotărița, Gh. Airinei, Mihai Andrei, Ion Toderică. Oameni vechi veniți dintr-o lume foarte veche și foarte robustă, cu o siguranță a gestului muncii și vieții ce exclude provizoratul, cu o înțelepciune ce exclude risipa de orice fel — inclusiv a înțelepciunii — cu o verticalitate pe care nimic și nimeni nu a înfrînt-o vreodată.

ILIE PURCARU,
Flacăra, 13 mai 1976

În marile înfruntări cu natura, poporul alege linia simplității originare.

DE VINERI PÎNĂ VINERI „ATÎT A DURAT DRUMUL DE LA GROAZNICA NENOROCIRE PÎNĂ LA VISUL PE CARE-L TRAIM"

Sînt gesturi care spun mult mai mult decît vorbele. Sosiți în noul apartament ai familiei pensionarilor septuagenari Dinu,

din blocul nr. 6 de pe strada Ziduri Moși, fotoreporterul nostru le-a arătat fotografiile pe care le făcuse în camerele lor cu o zi înainte, vineri, cînd primiseră noua locuință și cînd ei, cei doi bătrîni, fuseseră vizitați de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu alți conducători de partid și de stat. Ei bine, după ce au luat fotografiile în mînă, cei doi bătrîni le-au sărutat îndelung și din ochii lor au țîșnit lacrimile. A fost o scenă care a spus cît spun pagini întregi de vorbe. O scenă pe care n-am tulburat-o cu nici un cuvînt, cu nici un sunet, așteptîndu-i pe cei doi oameni virstnici să se reculeagă. Prima care și-a regăsit izvorul cuvintelor a fost ea, Varvara Dinu, a cărei extraordinară căldură din glas — nu numai din conținutul celor spuse — ne pare rău că n-o putem înscrie aici, ca pe un portativ, pe această pagină.

— Ei e, doamne, tovarășul nostru Ceaușescu! Să ne trăiești, maică, să fii sănătos! Uite-l cît e de necăjit, săracu', în poză. El ne-a dat casă! El nu ne-a lăsat pe drumuri! El ne-a dat apartamentul ăista și a venit și ne-a întrebat dacă avem tot ce ne trebuie. Aici, la noi, s-a uitat peste tot să vadă dacă totul e la locul lui. S-a dus, maică, să vadă și dacă avem balcon! De toate ne-a dat. Uite, avem frigiderul plin cu mîncare. Și portocale avem... Și mobilă frumoasă. Și haine. Uite, moșu a primit pînă și mănuși! Și pălărie! N-o să mai poarte de-acum căciulă moșu, o să poarte pălărie.

Eu am trăit, maică, și cutremurul din '40. Cum se poartă oamenii acum cu noi și cum s-au purtat atunci e distanță de la cer la pămînt.

— Ce-ați pățit în '40?

— Stăteam în strada Poloană nr. 81, a căzut zidul peste noi și proprietăreasa, una de-o cheamă Mihăescu, a zis: „Reparați totul așa cum a fost că polița vă mănîncă!" „Păi n-avem bani, coniță, i-am spus — că trebuiau bani mulți — cu ce să reparăm?" „Vă dau eu bani cu împrumut, ne-a răspuns proprietăreasa, dar îmi plătiți dobîndă pentru fiecare lună care trece pînă îmi dați gologanii înapoi. Îmi dați cîte o sută de lei în plus!" Și i-am dat, maică, ce era să facem, că era vai de mama noastră. Așa a fost,

ale epocii Ceaușescu

un înalt și meritat prestigiu internațional

me sau de lucru, întreprinse împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, participări la conferințe internaționale, la congresele diferitelor partide comuniste și muncitorești și aproximativ 190 de întîlniri, la același nivel, pe pămîntul patriei noastre. Cu prilejul vizitelor la nivel înalt, au fost semnate tratate de prietenie, colaborare și asistență mutuală cu 6 țări socialiste europene, 16 tratate de prietenie și colaborare (cooperare), 38 de declarații solemne, peste 70 de declarații comune, circa 270 de comunicate comune și numeroase alte documente de conlucrare în cele mai diverse domenii de activitate — politic, economic, tehnic, științific, cultural ș.a. — cu state de pe toate continentele.

Pe primul plan al acestei ample activități internaționale s-a situat cu consecvență dezvoltarea prieteniei, colaborării și solidarității cu toate țările socialiste, în primul rînd cu statele socialiste vecine. Din 1965 și pînă în prezent au avut loc peste 170 de întîlniri între tovarășul Nicolae Ceaușescu și conducătorii de partid și de stat din celelalte țări socialiste. Schimburile economice cu aceste țări au crescut în 1983 de circa 6 ori față de anul 1965, statele socialiste deținînd primul loc în ansamblul relațiilor economice externe ale României cu o pondere de 53%. Cu aceste țări se înfăptuiesc sute de acțiuni de cooperare și specializare în producție, în cercetare și tehnologie, îndeosebi în domenii de virf ale industriei și științei moderne. Totodată, România participă activ la colaborarea economică și tehnico-științifică multilaterală în cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, la îmbunătățirea activității acestei organizații. În acest spirit, România socialistă, secretarul general al partidului nostru, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au inițiat și au adus o contribuție deosebită la buna pregătire și desfășurare a Consfătuirii la nivel înalt, din luna iunie a.c. de la Moscova, a țărilor membre ale C.A.E.R., care a adoptat documente de mare importanță, menite să creeze un cadru larg și eficace pentru întărirea conlucrării între țările membre, pentru intensificarea schimburilor comerciale și a colaborării în toate domeniile activității economice, pentru soluționarea, cu forțe unite, a unor probleme de mare importanță pentru progresul economic și social al țărilor membre, cum sînt asigurarea necesarului de materii prime și energetice, extinderea cooperării și specializării în producție a principalelor ramuri industriale, dezvoltarea agriculturii și asigurarea bazei alimentare în scopul satisfacerii în condiții tot mai bune a cerințelor de consum ale populației, pentru apropierea și egalizarea nivelurilor de dezvoltare între țările socialiste, ceea ce va demonstra capacitatea noii orînduiri de a asigura progresul general, prosperitatea tuturor popoarelor.

În spiritul intereselor fundamentale în opera de construire a socialismului și comunismului, România conlucrează activ cu țările participante la Tratatul de la Varșovia, cu celelalte țări socialiste, pe arena internațională, pentru înlăturarea pericolului de război, pentru dezarmare, în primul rînd pentru dezarmare nucleară, pentru destindere în Europa și în întreaga lume, pentru asigurarea dreptului suprem al popoarelor la pace, la viață, la dezvoltare liberă și independentă.

O amplificare și diversificare remarcabile au cunoscut în ultimele două decenii, la inițiativa și sub impulsul hotărîtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu, relațiile României cu țările în curs de dezvoltare, aceasta constituind un factor important în lupta împotriva imperialismului și colonialismului, pentru o politică de pace și securitate, pentru o nouă ordine politică și economică internațională. Prin transpunerea în viață a importantelor hotărîri stabilite în cadrul celor peste 90 de întîlniri la nivel înalt, s-a produs un adevărat salt în dezvoltarea relațiilor economice cu țările în curs de dezvoltare, ponderea acestora, în ansamblul schimburilor economice externe ale României, crescînd de la 4,9% în 1965 la aproape 30% în prezent. România participă la realizarea a peste 130 de obiective economice în țările în curs de dezvoltare; în aceste țări muncesc circa 15 000 ingineri, tehnicieni și alți specialiști români, iar în școlile și institutele de învățămînt superior din România învață aproximativ 16 000 de tineri din Asia, Africa și America Latină.

Concomitent cu dezvoltarea accelerată a raporturilor bilaterale, s-a extins și s-a consolidat conlucrarea, în viața internațională, dintre țara noastră și statele în curs de dezvoltare. Este semnificativ faptul că numeroase poziții și propuneri formulate de România, cu privire la problemele majore cu care se confruntă omenirea, se bucură de o deosebită audiență în țările în curs de dezvoltare și sînt numeroase cazurile cînd aceste state se alătură activ României în promovarea acestor inițiative.

Pornind de la realitățile lumii contemporane, de la existența țărilor cu sisteme sociale diferite, țara noastră a acționat ferm, în spiritul principiilor coexistenței pașnice, pentru promovarea relațiilor cu țările capitaliste dezvoltate. Volumul schimburilor economice cu aceste țări a crescut în ultimii 19 ani de peste 10 ori; cu aceste state sînt în curs de derulare circa 100 de acțiuni de cooperare în producție și funcționează 40 de societăți mixte de producție și comercializare.

Paralel cu dezvoltarea și aprofundarea relațiilor și colaborării bilaterale cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, România socialistă, în toată perioada existenței sale, a participat activ la soluționarea marilor probleme care au confruntat și confruntă omenirea, a militat neabătut pentru o politică de cooperare, securitate și pace în lume. Sînt binecunoscute, bucurîndu-se de o înaltă apreciere internă și internațională, acțiunile, inițiativele și propunerile României privind edificarea unei securități reale în Europa, asigurarea succesului Conferinței general-europene pentru securitate și cooperare și elaborarea Actului final de la Helsinki, încheierea, cu rezultate pozitive, pe măsura așteptării popoarelor, a reuniunii de la Madrid și a altor reuniuni general-europene; oprirea amplasării de rachete nucleare pe continent, retragerea și distrugerea celor existente, eliberarea Europei de orice arme nucleare; organizarea și desfășurarea Conferinței de la Stockholm privind măsuri de încredere și securitate și pentru dezarmare în Europa; transformarea Balcanilor într-o zonă a bunei vecinătăți, lipsită de arme nucleare și baze militare străine și convocarea, în acest scop, a unei întîlniri balcanice la nivel înalt; oprirea cursei înarmărilor, realizarea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, care reprezintă, în momentul de față, problema centrală a vieții internaționale; lichidarea subdezvoltării și făurirea unei noi ordini economice internaționale, fără de care sînt imposibil de conceput stabilitatea economică și pacea internațională; soluționarea, exclusiv pe cale pașnică, a tuturor conflictelor și problemelor litigioase dintre state, indiferent în ce zonă din lume ar avea loc, și eliminarea cu desăvîrșire a forței din raporturile internaționale; sprijinirea hotărîtă a luptei popoarelor împotriva dominației imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, pentru dezvoltarea lor liberă și independentă pe calea progresului economic și social; democratizarea relațiilor internaționale și participarea, la viața internațională, pe bază de egalitate, a tuturor statelor, îndeosebi a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare și nealiniate, care reprezintă marea majoritate a țărilor lumii și sînt vital interesate în soluționarea democratică a problemelor, într-o politică nouă, care să asigure independența și suveranitatea fiecărei națiuni; creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale, care oferă cadrul organizat participării tuturor statelor la soluționarea problemelor internaționale.

Pe drept cuvînt se poate afirma că nu există probleme mai importante în viața internațională la care România să nu participe, într-o formă sau alta, aducîndu-și contribuția, prin inițiative, propuneri și acțiuni proprii, la soluționarea lor, în interesul tuturor popoarelor, al păcii, destinderii, securității și înțelegerii între toate națiunile.

Și acum, cu prilejul jubileului național, fiecare cetățean al patriei noastre înregistrează cu profundă mîndrie patriotică și mare satisfacție faptul că toate împlinirile și realizările istorice dobîndite, care au plasat România pe o poziție fără precedent în întreaga sa istorie, imaginea patriei noastre de azi, politica sa externă și prestigiul dobîndit în ochii tuturor popoarelor lumii, sînt indisolubil legate de activitatea revoluționară neobosită, de gîndirea și acțiunea politică, de contribuția personală hotărîtoare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele țării. Iar opinia publică internațională evidențiază, ca o trăsătură definitorie a contemporaneității, importanta contribuție a președintelui Nicolae Ceaușescu la îndreptarea destinelor omenirii pe calea înfăptuirii securității, păcii și colaborării, a unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Dr. IOAN CIUBOTARU

Unanima prețuire în întreaga lume

Știm că România, sub conducerea Partidului său Comunist, în frunte cu eminentul său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, dobîndește noi și mari succese în realizarea sarcinilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, pentru construirea socialismului, pentru menținerea păcii și securității în lume. Apreciem în mod deosebit realizările partidului, guvernului și poporului român în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, în întărirea și consolidarea independenței și suveranității țării.

PAK SEN CER
Membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, vicepreședinte al R.P.D. Coreene

Republica Socialistă România este un exemplu deosebit de concludent că a fi activ în politica externă nu este numai o prerogativă a marilor puteri, că aceasta nu depinde de mărimea teritoriului sau a numărului de locuitori, ci de interesul sincer și preocuparea Partidului Comunist Român, ale guvernului român, ale președintelui Nicolae Ceaușescu pentru soluționarea problemelor majore ale lumii contemporane. Politica externă a României socialiste este deosebit de activă. România a prezentat o serie de inițiative importante în diferite forumuri internaționale, inclusiv în cadrul O.N.U.

I.S. NOVOPASIN
Candidat în științe filozofice, Academia de științe a U.R.S.S.

Președintele Ceaușescu se numără printre personalitățile politice internaționale care dețin o bogată experiență nu numai în ceea ce privește propria țară, regiunea în care aceasta este situată, ci întreaga lume. Președintele României este angajat de ani de zile în realizarea unei colaborări pe bază de egalitate în drepturi între națiuni, pentru a se asigura securitatea și pacea, o politică de echitate între țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate.

WILLY BRANDT
Președintele Partidului Social-Democrat din R.F. Germania

Gîndirea președintelui Nicolae Ceaușescu reprezintă armătura teoretică, ideologică a întregii politici externe românești. Acțiunile de mare importanță ale președintelui Nicolae Ceaușescu în arena mondială asigură consistență, continuitate și forță politicii externe promovate de România. Gîndirea și acțiunea înțeleaptă, întotdeauna ancorată în realități, în actualitate a președintelui Nicolae Ceaușescu proiectează o imagine prestigioasă a României pretutindeni în lume.

Prof. dr. AMILCAR GOMES ALENCASTRE
Membru al Asociației latino-americane de sociologie

România contemporană îndeplinește un rol activ în viața politică internațională. Președintele Nicolae Ceaușescu, prin neobositul dialog politic pe care îl desfășoară cu șefi de stat și de guvern din toată lumea, prin numeroasele vizite pe care le întreprinde în țări aflate pe toate meridianele globului, aduce o contribuție de mare valoare la cauza păcii și securității în lume. În epoca noastră, care este atît de complexă, atît de contradictorie, președintele Nicolae Ceaușescu invederează o profundă înțelegere a problemelor fundamentale care confruntă întreaga omenire și o remarcabilă capacitate de a găsi soluții, tuturor acestor probleme, în interes general.

ILIAS ILIOU
Președintele Partidului Uniunea Democratică de Stînga din Grecia

FRUCTELE ÎNCREDERII

— Vai, dar e splendid! Credeți-mă, nici n-am visat ceea ce trăim noi, n-am visat că într-o singură săptămînă se va produce această minune în viața noastră. Ieri n-am găsit cuvintele cele mai potrivite să-i spun toată mulțumirea noastră tovarășului Nicolae Ceaușescu. Dinsul, parcă-l văd, stătea aici, în mijlocul camerei, mie îmi dăduseră lacrimile și dumnealui mă îmbărbăta: „Curaj, curaj — îmi zicea — să ai încredere și să ai grijă de copii și să fii fericită!" Apoi mi-au sărutat copiii și dumnealui și tovarășa Elena Ceaușescu, și eram tare emoționați cu toții, parcă eram o singură familie. Parcă erau părinții noștri și eu nu găseam cuvinte să le mulțumesc, eram pierdută de emoție și fericire. De vineri pînă vineri, atît a durat drumul de la groaznica nenorocire pînă la visul pe care-l trăim. Un vis pe care nici n-aș fi îndrăznit să-l visez...

Apartamentul nr. 11 — blocul 6 de pe strada Ziduri Moși. Chiriași, familia Marin Petre, muncitor C.T.C.-ist la I.M.M.R. Grivița Roșie. Au fost patru, au rămas trei.

— Trăim, soția, mama și cu mine. Tata a murit. Am locuit în cunoscutul bloc P.D. 16. Soția era încă la serviciu, lucrează la APACA, eu tocmai mîncam la bucătărie, unde am chemat-o și pe mama, că nu pot mînca singur... Ne-am trezit în stradă, sub dărîmături. Am ieșit cu greu, iar pe mama, care e rănită, am scos-o și mai greu. După aceea am umblat vreo 4 ore prin București — în ciorapi — nici eu nu știu pe unde... Ce-a fost însă a trecut. Sîntem în casa asta nouă, foarte frumoasă după cum vedeți, și avem de toate. A venit și la noi tovarășul Nicolae Ceaușescu și l-am mulțumit din inimă și eu și nevastă-mea, și l-am spus că e ca și un părinte pentru noi, iar mama l-a îmbrățișat și pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu. Iar dînsul ne-a zis: „Curaj, curaj și sănătate!" și avea vocea în lacrimi și era la fel de emoționat ca și noi.

După ce-am văzut la televizor ce s-a întîmplat în țară și după marea cinste pe care ne-a făcut-o tovarășul Nicolae Ceaușescu vizitîndu-ne pe noi, oameni simpli, și interesîndu-se ca un părinte de viața noastră, vă rog să scrieți la gazetă că am un singur gînd în minte: să dau României, poporului meu și conducătorului nostru iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, toată energia mea, tot devotamentul meu, toată munca mea, pentru binele nostru, al tuturor. Am o datorie mare. Am primit mult, foarte mult, trebuie să-mi onorez această datorie și mi-o voi onora pînă la capătul vieții. Nu sînt doar vorbe, e un jurămînt!

MARIUS POPESCU
Flacăra, 17 martie 1977

Ideea: „în fiecare zi să lucrezi pentru neamul tău" este redescoperită de un țăran. Întregul popor este hotărît să îndeplinească sarcinile Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român. Se dezvoltă conștiința colectivităților de oameni ai muncii, sentimentul participării la viață, la destinele patriei. Se pune un accent tot

maică, atunci și uite cum e azi. Că-mi vine să și plîng (n.n. — și chiar plînge cu adevărat), că sînt bătrînă și suferindă de inimă și mă gîndesc ca n-o să apuc să mai trăiesc mult să mă bucur și eu de ce ne-a dat omul ăsta al nostru minunat, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Că bun a fost el întotdeauna și a avut mereu grijă de noi — c-am avut și înainte pensie bună, maică, și n-am avut grija zilei de mîine — dar ce a făcut el acuma pentru mii de oameni, pentru popor, n-a văzut niciodată nici România, nici lumea întreagă!

Doi bătrîni cărora li s-a deschis din nou o fereastră mare spre viață — spre o viață bună, plină de bucurii — după ce din vechea lor locuință din Popa Rusu 11 n-a mai rămas decît o amintire halucinantă.

„Apartamentul 4 din același bloc 6 din strada Ziduri Moși. Familia Hristea, o familie cu doi copii salvați din această clădire de pe strada Popa Rusu, de la numărul 11. Tatăl, medicul Dan Hristea, este la spital, cu multiple fracturi la picioare și la mîini. Stăm de vorbă cu mama, Aurelia Hristea, cu cei doi copii, Răzvan (clasa a 7-a, „sînt al patrulea în clasă, dar pînă la sfîrșitul anului mai urc eu, cu siguranță, cîteva trepte") și Raluca (clasa a 5-a).

— Să știți, ne spune Aurelia Hristea, că nici n-am visat ce se întîmplă azi cu noi. Vineri 4 martie am fost cu un picior în groapă și am rămas fără nimic, fără o haină, pe drumuri, și la numai o săptămînă, ieri, vineri 11 martie, primim totul înapoi și iată-ne aici.

— Cum vi se pare apartamentul?

23 AUGUST 40 1944-1984

Marile împliniri ale libertății,

Întregul popor — un front

Participarea tuturor oamenilor muncii la conducere

Revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, inaugurată de actul istoric de la 23 August 1944, ne înfățișează, cu prilejul aniversării glorioase a patru decenii de existență liberă și suverană a națiunii, un bilanț de măreție și strălucitoare realizări, de transformări fără precedent în toate sectoarele vieții sociale. Prefacerile radicale din structurile sociale și politice, nemijlocit condiționate de particularitățile etapelor distincte de evoluție ale societății, se plasează, cu precădere, pe două planuri interdependente și complementare, indispensabile desfășurării normale a procesului revoluționar.

Unul pornește din sfera claselor și a relațiilor sociale și se reflectă în înfăptuirea unității socialiste a poporului. Celălalt ține mai ales de suprastructură și vizează instituirea unei democrații autentice, atotcuprinzătoare, cadrul și mijlocul prin care se realizează progresul politic al societății. Asemenea mutații atestă, pe de o parte, că numai prin întronarea egalității și echității sociale între toți membrii societății, deci în socialism, devine posibilă unitatea social-politică a întregului popor. În același timp, ratifică, și principial și practic, existența unei legături inseparabile, cauzale și determinante, între socialism și democrație. Astfel, în acești ani și-a găsit deplină materializare, devenind o realitate pregnantă, aspirația legitimă ca poporul să-și fie sieși stăpîn și, totodată, ca deținător unic al puterii, să asigure conducerea efectivă, plenară, a societății.

Instaurarea pe plan politic și cultural-spiritual a unui climat de efervescență creatoare fără precedent — grație căruia participarea sistematică a maselor la conducere și ideologia științifică, revoluționară, a materialismului dialectic și istoric, au devenit dimensiuni esențiale ale profilului moral-politic al tuturor oamenilor muncii și factori propulsori ai dezvoltării — au dobîndit caracteristici cu totul deosebite după Congresul al IX-lea al partidului. Alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului și statului — ca expresie a înaltei prețuiri a strălucitelor sale calități de militant și revoluționar dovedite în îndelungata activitate și luptă consacrate cauzei socialismului — a inaugurat o epocă nouă în edificarea societății socialiste în țara noastră, în abordarea și clarificarea căilor și direcțiilor de organizare și perfecționare a conducerii sociale și politice și s-a impus ca supremă garanție a progresului multilateral al patriei.

Transformările calitative din România, grație cărora mase — regrupate în clase prietene — dețin ca proprietari întreaga avuție națională și decid asupra propriilor destine, au făurit coeziunea socială și națională, consensul asupra intereselor fundamentale ale socialismului, asupra valorilor și normelor corespunzătoare acestuia, exprimate sintetic în unitatea socialistă a poporului român și a naționalităților conlocuitoare. „Afirmarea în continuare a rolului clasei muncitoare — preciza secretarul general al partidului — a unității tuturor claselor și categoriilor sociale în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, sub conducerea partidului nostru comunist, constituie chezășia mersului ferm înainte, a victoriei societății socialiste multilateral dezvoltate, a înaintării continue a patriei noastre, a ridicării bunăstării materiale și spirituale".

Un ansamblu de factori conferă acestui tip de unitate un caracter permanent și o adîncesc tot mai mult. Proprietatea socială face posibilă dezvoltarea și funcționarea economiei socialiste ca economie națională unitară, instituie și dezvoltă comunitatea intereselor fundamentale ale tuturor oamenilor muncii și asigură unității o solidă bază materială. De asemenea, unitatea socialistă are resurse importante și în ideologie, în cultură, în conștiință, factori care au format și generalizat la toate categoriile de oameni ai muncii concepția unitară despre lume și trăsături moral-politice corespunzătoare noului caracter al existenței și activității sociale.

Participarea tuturor oamenilor muncii la conducere, deținerea întregii puteri de către aceștia, constituirea și funcționarea tuturor organismelor de conducere ca emanație a voinței unanime a maselor conferă unității și un pronunțat caracter politic. În România, sub îndrumarea directă a partidului și cu contribuția hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a instituit și se perfecționează neîncetat un cuprinzător sistem unitar, profund democratic de conducere a țării de către popor. „Am creat — sublinia secretarul general al partidului — un sistem complex de conducere a țării de către poporul însuși, am realizat o democrație economică și socială de tip nou, superioară oricărei forme de democrație din țările unde există clase antagoniste, asupriți și asupritori". Acest sistem, condus și coordonat de partidul comunist include : Frontul Democrației și Unității Socialiste și organizațiile proprii ale acestuia ; toate organizațiile politice, obștești, cultural-științifice ; instituțiile autoconducerii și statul democrației muncitorești ; formele instituționalizate de conducere colectivă a diferitelor domenii de activitate pe plan național și local (congrese, consfătuiri, conferințe). Acest sistem de conducere acoperă toate formele de activitate socială și dispune de delimitări precise de atribuții și competențe. Prezența clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii din țara noastră în organele de conducere politico-socială de la toate nivelele, atît în faza de pregătire cît și de aplicare a deciziilor, conferă caracteristici inedite democrației. Anume, ea este realmente forma de conducere a societății de către popor, pentru popor și prin popor. În consecință, este autentică și efectivă. De asemenea, este consecvent umanistă, prin finalități, și revoluționară prin preocupările de a se perfecționa și autoperfecționa.

Actualul sistem de conducere a societății înregistrează ca principală tendință de evoluție, și implicit, de perfecționare, adîncirea integrării, a apropierii partidului, statului, celorlalte organisme de decizie de masă, de clase. Această direcție de dezvoltare se desfășoară concomitent cu extinderea posibilităților de angajare mai responsabilă a oamenilor muncii în rezolvarea treburilor publice, implicîndu-se tot mai organic cu viața și activitatea tuturor cetățenilor patriei noastre.

CONSTANTIN NICA
Cercetător științific principal

Date dintr-o expoziție

După Congresul al IX-lea al P.C.R. a fost făurit un cadru nou, original de organizare și conducere a societății de către popor. De cînd se află în fruntea partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat 595 de vizite de lucru în Capitală și în toate județele țării. În această perioadă secretarul general al partidului a vizitat 2 560 unități economice și social-culturale și a inițiat și participat la 214 congrese, conferințe, consfătuiri de lucru la nivel național. Întrecerea socialistă a cuprins 7,1 milioane oameni ai muncii. În acești ani au prins viață 620 de inițiative muncitorești a căror aplicare a generat numai în 1983 o eficiență economică totalizînd peste 7,7 miliarde lei.

FRUCTELE LIBERTĂȚII reportaj din reportajele Flacăra

mai mare pe inteligența tehnică, pe dezvoltarea conștiinței creatoare. Apar cele mai mari și mai curajoase construcții din istoria României.

CÎTEVA ZILE DE ANUL NOU — LA MUZEUL TOADER HRIB, DIN ARBORE „ÎN FIECARE ZI SĂ LUCREZI PENTRU NEAMUL TĂU"

Așa își începe în fiecare an Toader Hrib jurnalul în care-și notează zi cu zi tot ce i s-a întîmplat sau cine l-a trecut pragul muzeului din comuna Arbore, județul Suceava. La fiecare început de an, de ani de zile, Toader Hrib repetă această frază devenită pentru el lege. Despre autorul „Cronicii de la Arbore", aflată deja la a doua ediție, s-au scris multe articole și s-au făcut seri de emisiuni la televiziune și la radio, nu numai în limba română, dar și în multe limbi europene. Mulți care vin să viziteze mînăstirea de la Arbore trec neapărat și pe la muzeul Toader Hrib. L-am vizitat recent. La intrare, la loc de cinste, pusă sub geam și în ramă, era atîrnată diploma prin care lui Toader Hrib i se conferea premiul I la Festivalul național „Cîntarea României", ediția I. Nea Toader m-a primit așa cum obișnuiește, și cum a învățat prin partea locului, cu vin de cireșe, băut direct din butie de lemn de cireș. „Ni se dezleagă limba și amintirile vin mai repede", îmi spune Toader Hrib. „Nu beau decît un pahar sau două și numai cînd am musafiri. La cei 80 de ani ai mei acest vin îl consider ca o doctorie". Într-adevăr, după un pahar de vin și cîteva nuci începe să-mi povestească că și în acest an în ciuda vîrstei a muncit mult. Începe să-și răsfoiască jurnalul aducîndu-și aminte și zăbovind peste fiecare însemnare. Îmi povestește că în '77 a mai înzestrat muzeul cu cîteva picturi vechi de peste 300 de ani găsite prin partea locului, cărți și niște grîu dacic vechi de peste 2000 de ani. Îl rog să-mi povestească o întîmplare a anului trecut de care-și aduce aminte. Răsfoiește din nou jurnalul, mai soarbe o înghițitură de vin și începe să-și depene povestirea. (...)

SORIN POSTOLACHE
Flacăra, 5 ianuarie 1978

LA ORȘOVA, ÎN MIJLOCUL UNOR OAMENI A CĂROR MUNCĂ ȘI DĂRUIRE AU SCHIMBAT FAȚA ÎNTREPRINDERII LOR

(...) Ion Calotă, tractorist în sectorul Motru, membru al Consiliului oamenilor muncii, potrivit cunoscutei vorbe că munții le formează oameni, spunea : „Vorba este cum este. În condițiile acestea noi trebuie să muncim mai bine. Tovarășul Cercel, șeful biroului pregătire a producției, avea dreptate, masa lemnoasă transportată în unele sectoare nu justifică consumul de carburanți. Desigur, există și condiții obiective, ar trebui refăcute unele calcule, dar eu vreau să spun că indisciplina unor tractoriști duce la risipă. Drumuri ciandestine, ore de întîrziere. Propun să se efectueze un schimb de experiență la nivelul întreprinderii. Pentru că există tractoriști care își iubesc tractorul, munca, și își drămuiesc combustibilul și în același timp sînt cîtiva care își bat joc". Mă uit prin sală și întîlnesc fețe bătute de ger și de vînt, trădînd munca aspră a forestierilor. Cu privirile drepte, înțepeniți ca la fotograf, în scurtele îmblănite, cu mîinile mari și roșii, obișnuite cu sculele de tăietori, forestierii de pe Valea Cernei și nu numai își pregătesc acum munca acestui an. Discută, dezbat. Ion Gavrilovici, inginer, șeful exploatării Valea Cernei-Orșova, afirmă că sectorul său, împreună cu ei desigur, se face vinovat de faptul că în 1976 nu s-au luat măsuri pentru activitatea din 1977, pentru fluxul de transport. „Masa lemnoasă a rămas nefasonată și n-am știut cum să ne organizăm, cum să ne alegem sortimentele calitative de care avem nevoie. Nu s-a cerut maistrilor de parchete să participe mai activ la procesul de producție, n-au fost îndeajuns controlați, dacă își îndeplinesc lunar, ritmic, sarcinile. Se pune problema recuperării masei lemnoase de anul trecut și pentru această maistrii trebuie să cunoască toate aspectele tehnice legate..." („Tovarășe inginer, îți întrerupe cineva, astea sînt problemele sectorului dumneavoastră, trebuia să le dezbateți în adunările oamenilor muncii. Ne interesează propunerile și soluțiile care ne-ar prinde bine și în sectoarele noastre !") „...uitați, reia Ion Gavrilovici, pentru că s-a vorbit de fluctuația mare de muncitori, propun ca de pildă în bazinetul Ponicova să primim dormitoare tip Miercurea Ciuc, pentru cazarea muncitorilor, precum și să se ia legătura cu organele de comerț pentru îmbunătățirea aprovizionării cu alimente. În ceea ce privește situația maiștrilor, aveți dreptate.

ale epocii Ceauşescu

al democraţiei şi unităţii

23 AUGUST 40
1944 - 1984

Aspiraţiile cele mai frumoase

A intrat pe portile „Concordiei" copil fiind încă, acum 38 de ani. A intrat ca ucenic iar copilul — care trăise şi văzuse războiul pe străzile orasului, soldati germani cu zvastica la căsti si pe minecile vestoanelor mărsăluind pretutindeni pe Valea Prahovei ca si în Ploiesti, case pulverizate de explozia bombelor si rafinării arzind în flăcări de cosmar zile si nopti de-a rîndul — ajunge într-o sectie în care se mai lucrau încă tunuri si armament.

Maistrul Virgil Vasile, sef atelier montaj, în halatul său de culoarea peruzelei, asortat parcă anume cu ochii adînci si expresivi, cu părul argintiu, arată mai curînd ca un profesor abia coborît de la catedră si care mai păstrează încă, pe chip si pe buze, starea specială de transfigurare din timpul cursului predat. Are darul si harul, proprii marilor pedagogi, de a însufleti ceea ce povesteste, de a umple aerul din jur cu imaginile evocate, aduse intacte din străfundurile memoriei sale. Si-a început deci meseria si viata în „Concordia" Ploiesti. Uzina „1 Mai" de azi, în anul 1946, cînd, „mişcarea si evenimentele" din jurul său erau atît istorie, încît îi făcea matur pe orice adolescent, pentru că „te făceau părtas la istoria ce se crea". în care orice român era obiect si subiect, întîi o parte a multimii, apoi o parte a constiintei de clasă. Curînd, la „Concordia" se trece la industria de pace „începem să construim unităti de pompaj pentru industria petroliferă. Dar să refacem si orasul, să-l scoatem de sub dărîmături, să-l pregătim si să-l facem să trăiască zilele de pace. Celulele comuniste din uzină ne mobilizau, iar după-amiezile lesecam cu totii, de la mic la mare, de la ucenic la invalizii de război care mai puteau munci la reconstrucţie. «A venit vremea noastră, a muncitorilor, orasele, tara, fabricile vor fi ale noastre», ne spuneau tovarăsii din conducerea celulelor de partid. Partidul comunist începuse să-si arate din plin forta la „Concordia" : tot mai multi muncitori se înscriau în partid si tot mai multi tineri eram cuprinsi în U.T.C. Cînd am terminat orasul de curătat de urmele războiului, coincidentă extraordinară, ăm încetat si productia de tunuri în uzină. În primele zile ale anului 1947 deja trimiteam spre zona petroliferă, repusă si ea pe picioare după incendiile barbare ale nemtilor în retragere si după bombardamentele anglo-americane, primele scule si echipamente de foraj. În decembrie, cînd a fost răsturnată monarhia, comunistii actionau pe fată, chiar dacă uzina mai era condusă de patroni, organizînd grupe de muncitori pentru preluarea prefecturii judetului. Au început să înfiinteze „economate", comitete de ajutor pentru familiile muncitorilor care căzuseră pe front, să organizeze cantine, să organizeze echipele ce urmau să meargă la tară, în sate să ajute tăranii abia împroprietăriti, cu pluguri, cu sape si alte unelte agricole, să-i ajute să-si consolideze drepturile asupra pămîntului dobîndit, să preia primăriile : si chiar să conducă aceste primării. Anul următor, 1948, a fost trăit cu febrilitate. Împărtit între o muncă aprigă — nu exista suficient metal si am început să topim tunurile si alte armamente reformate, venite de pe front — si o activitate politică intensă : comunistii pregăteau preluarea uzinei din mîinile patronilor, pregăteau nationalizarea. Uzina noastră a căpătat după actul nationalizării numele simbolic de „1 Mai", pentru că era un loc unde e-a muncit si s-a luptat întotdeauna eroic, vreme de peste 75 de ani, fiind una dintre primele uzine industriale si bastioane muncitoresti create în România. Erau într-adevăr zile eroice si chiar dacă nu aveam pîine de săturate si haine de schimb, nu simteam că ar fi vorba de vreun sacrificiu. Întelegeam cu totii că vom avea mai multă pîine si mai multe haine si mai multe scoli pentru copiii nostri dacă vom fi uniti si dacă vom munci cu încordare, dacă ne vom întări tara si libertatea. Vedeti, azi vorbele astea parcă nu mai au tăria să redea sensul de atunci, desi sînt si rămîn vitale pentru orice timp al nostru. Numai pretuind libertatea si apărînd-o vom fi noi însine. Cînd am făcut primul troliu de foraj — doar în 6 luni — a fost un triumf. Era o realizare extraordinară a anului 1950. I-a urmat un nesfîrsit lant al premierelor industriale care ne-a format si afirmat drept o firmă de prestigiu international în constructia de utilaj petrolier. Utilaj ce se exportă si lucrează, la ora actuală, pe toate continentele lumii, din Siberia în Alaska, din Orientul Mijlociu în Nordul Europei, din Nordul Africii în India si Filipine... Am ajuns să realizăm unităti de foraj pentru mari adîncimi, detinînd recordul mondial în domeniu, o performantă fiind, întîi, săparea la 5 000 metri apoi la 6 500. Cînd utilajul petrolier a ajuns într-o oarecare eclipsă, datorită crizei internationale în care a intrat, am avut capacitatea să ne replicm repede productia pe utilaj minier de înaltă tehnicitate, atît pentru nevoile interne cît si pentru export. Oricine îsi dă seama că nu era cu putintă fără investitiile pentru dezvoltare pe care le-a primit uzina noastră, oricine îsi dă seama că nu se putea fără unirea, coeziunea, forta colectivului nostru muncitoresc, care se ridică azi la aproape jumătate din populatia Ploiestiului anului 1944, fără încrederea în drumul ales pentru poporul român de Partidul Comunist Român. Fără puterea si capacitatea acestuia de a ne organiza în fiecare moment al luptei începute după război, o luptă pentru aspiratiile cele mai frumoase ale unui popor, de a trăi în pace, stăpîn la el acasă, de a-si făuri o bunăstare pe care o meritam cu totii ca popor harnic ce sîntem. Dacă în termeni teoretici asta se numeste coeziunea moral-politică a clasei muncitoare si a întregului popor român, în practică, în viata de zi cu zi, aceasta capătă numele tuturor realizărilor noastre din cei 40 de ani de Libertate. Si sînt, o, cît sînt de multe !"

CICI IORDACHE-ADAM

O mie de femei

Cum treci de strada Luică încep casele mai mici, copleşite de copacii grădinilor şi ai sentimentul că Bucureştii se sting încet, că periferia — acea amenintare a cîmpului încă înfrîntă de gospodăriile aproape ţărăneşti — va triumfa peste cîteva sute de metri. Şi, pe măsură ce te aştepti să ieşi din Bucureşti descoperi că te înseli, că ei continuă pînă acolo unde nu te aştepti, că viaţa comunelor suburbane e doar o prelungire a străzilor metropolei. În acest spaţiu purificat de arbori şi de grădini, Jilava e un fel de tampon între marele oraş şi valurile de vegetaţie ale Bărăganului. În acelaşi timp, Jilava are un fel de puls al său, format nu numai din orarul autobuzelor şi tramvaielor de navetă. Comuna are instituţiile sale, întreprinderile şi evenimentele sale. Aici, multă vreme pămîntul a fost singura şi cea mai importantă „instituţie". Ce dădea el devenea singura „valută forte" a localnicilor. Apoi, Jilava mai era un fel de dormitor al femeilor şi bărbaţilor care lucrau pe la casele bune ale Bucureştilor şi un fel de rezervaţie a grădinarilor care aveau misia de a te trage de mînecă să cumperi cîte ceva. Multă lume nu se aventura pînă în Bucureşti şi stătea acasă sau se angaja la, pe atunci, noua bumbăcărie, devenită cu vremea Bumbăcăria Română Jilava, fiind tot ce era mai nou în materie de utilaje şi un fel de mică revoluţie tehnică. La bumbăcărie lucrau femeile din sat şi cele sărace de la mahalaua Bucureştilului. Multe veneau de prin satele învecinate şi făceau naveta cu trenul pînă aproape de Giurgiu. Anul viitor bumbăcăria de la Jilava va împlini 50 de ani şi femeile care stăpînesc viaţa firului imaculat de bumbac vor sărbători jumătate de secol din două motive. Unul ar fi cel legat de vîrsta întreprinderii şi altul de faptul că au obţinut cîteva victorii care au însemnat şi cîteva schimbări fundamentale în viaţa lor. E drept, bumbacul e bumbac, scamele lui plutesc în aer şi ca nişte insecte invizibile ţi se aşează pe corp. Nu le vezi dar le simţi mereu. Maşinile de tors bumbacul zumzăie mereu şi buzele ţi se usucă şi nările ţi se lipesc, şi aspiratoarele fac ture lungi şi lenese şi încearcă să aspire cu pompele lor lungi de elefant tot ce e scamă în aceste secţii stăpînite de fire şi zumzet. „Fabrica noastră este forte veche şi în permanenţă am încercat s-o aducem la zi, să obţinem o climatizare cît mai bună", spunea directoarea bumbăcăriei, Cornelia Gheorghe. La Bumbăcăria Română Jilava lucrează aproape o mie de femei. Toată conducerea este alcătuită din femei. Doar inginerul şef este bărbat. Şi femeile organizează viaţa şi munca femeilor. „Aveam 16 ani cînd am venit la bumbăcărie. Mă temeam de cele mai vechi. Eram 16 fete venite de la şcoală profesională, toate crescute într-un orfelinat. Eram firave şi ne speriam de orice. Viaţa filatoarelor era destul de grea. Ele erau aspre şi neiertătoare. La bumbăcărie lucrau şi lucrează femei mai simple. Îţi spun imediat ce le doare şi ce le deranjează. Dar ne-au primit bine. Ne-au dat un loc în cămin şi au început să se intereseze cîte puţin de viaţa noastră. Au trecut atîţia ani de atunci şi acum nu-mi vine să cred cît de emancipate pot să fie aceleaşi femei. Atunci nu aveau condiţii sociale, nici în fabrică, nici în familie. Aveau 3—4 copii şi locuiau într-o magherniţă. Acum participă la şedinţe, să vedeţi cum ţau cuvîntul, cum discută problemele lor." Victoria Pîriu este secretara comitetului de partid din Bumbăcăria Română. În acelaşi timp ea este şi preşedinta comitetului de femei din sectorul 4 al Capitalei. „În acest sector locuiesc peste 30.000 de femei şi preocuparea noastră cea mai importantă este să ne aducem o contribuţie cît mai importantă la realizarea sarcinilor de plan. La plenarele noastre discutăm în primul rînd faptul că tovarăşele noastre trebuie să fie mereu în primele rînduri. Ne preocupă şi pe noi probleme ca recuperarea materiilor prime, a materialelor refolosibile şi avem acţiuni de strîngerea borcanelor, a hîrtiei, a fierului vechi. Ne ocupăm de gospodărirea sectorului, de plantarea arbuştilor şi a florilor. Apoi, ne preocupă viaţa din casele de copii şi căminele de bătrîni. Pentru aceasta avem comitete de sprijin. Încercăm să facem viaţa noastră şi a altora cît mai frumoasă şi să-i dotăm cu cele necesare. De asemenea, ne preocupă viaţa în căminele de nefamilişti. Mă refer în primul rînd la ale bumbăcăriei şi apoi la toate celelalte în care locuiesc femei. Şi multe femei, pensionare, membre ale comitetului de femei al sectorului, participă la acţiunile organizate de comitetul nostru de femei. Eugenia Niculescu, Ecaterina Ursulesc, Olga Semenescu şi multe altele se ocupă de viaţa semenelor lor cu o tinereţe pe care nu le-o bănuie nimeni. Viaţa femeilor s-a schimbat. Pe umerii lor nu mai cade atîta greu. Încercăm să le înfrumuseţăm viaţa, să le ajutăm în aprovizionare, în îmbunătăţirea condiţiilor de muncă şi viaţă. Cinc îşi imaginează că un comitet al femeilor dintr-un sector sau dintr-o întreprindere cu multe femei nu are treabă se înşeală. Ele n-au stare. Mereu au ceva de făcut. Pe lîngă responsabilităţile casnice, femeilor le-au mai revenit şi importante responsabilităţi sociale. Participarea lor la viaţa obştii nu se mai face doar într-un singur fel. Şi asta este cea mai grăitoare dovadă că şi vremurile dar şi viaţa femeilor s-au schimbat.

CORNEL NISTORESCU

Salutul meu

Salutul meu în primul rînd se-ndreaptă
spre căpitanul vasului. Pe merit
îşi poartă el galoanele de aur
iar pe chipiu emblema profesiunii.
El trebuie, ca un savant, să ştie
atîtea despre vînturi mari şi ape,
despre curenţi, despre orbite-astrale,
maşini şi-ale maşinii accesorii.
Ba, chiar mai mult, despre un drept maritim
ce-l stabilesc popoarele-ntre ele.
Şi despre oameni trebuie să ştie
şi despre treburile lor speciale
în mîile de fire care-i leagă
de muncă şi de disciplina-n muncă,
de tot ce-nseamnă ură sau iubire,
de toi ce-i drept sau nu e drept în viaţă.

El este comandantul. El conduce.
E omul care cei dintîi se-arată
pe puntea vasului. Eu, de aceea,
în primul rînd, salutul, lui îi dăruiesc !

SZEMLER FERENC

Patria

Din toate ale graiului cuvinte,
o, Patrie, cuvîntul cel mai sfînt
e numele-ţi, ce ţi-l rostim fierbinte
întotdeauna ca pe-un jurămînt !

Şi îl purtăm în inimile noastre
adînc înscris cu strămoşeşti culori —
de flacără, de grîu, de zări albastre,
luceînd în veşnicie ca trei sori.

Chiar de-am fi orbi tot am veni spre tine,
ţi-am recunoaşte sfintele tărîmi
după mireasma cîmpurilor line
şi după gustul apei din fîntîni.

Tu mult mai mult ne eşti ca-ntreaga lume,
trecut ne eşti, prezent şi viitor.
Nepieritor îţi ducem al tău nume
pe drumul gloriei, nepieritor !

CEDOMIR MILENOVICI
Traduceri de Victor Tulbure

reportaj din reportajele Flacăra FRUCTELE LIBERTĂŢII

trebuie s-o rezolvăm noi, în colectivul nostru" (...)

RĂZVAN BÎRBULESCU,
Flacăra, 16 februarie 1978

ACEASTĂ IDEE VALOREAZĂ 300 MILIOANE LEI. ŞI MUNCITORII CARE O FOLOSESC DECLARĂ : „ASTA DA, INVENŢIE !"

Reportajul de fată, dedicat unei invenţii care, aplicată, a dus la consemnarea unor economii de peste 300 milioane lei, a început, fireste, printr-un dialog cu inventatorul. Numai că, îngropat şi ametit de o sumedenie de cifre şi date tehnice, i-am propus interlocutorului meu, tînărului inginer Viorel Munteanu, absolvent în 1971 al Institutului politehnic Bucureşti, Facultatea de metalurgie, să ne deplasăm la fata locului, adică în mijlocul celor care, în procesul de producţie, aplică respectiva invenţie.

Asadar, însotit de inginerul Viorel Munteanu, în hala de prezătire a oalelor de turnare din otelăria numărul 1 a combinatului siderurgic din Galaţi, în clipa în care otelarii Dumitru Amărioarei, Ion Chiricută şi lăcătuşul Tănase Geantă tocmai demontau de pe fundul unei oale un... sertar.

— Faţă de vechiul sistem, cel cu tijă şi dop, cînd oala putea fi folosită doar o singură dată, aveam să notez din partea oţelarului Dumitru Amărioarei, acum, cu sertarele, o putem folosi şi a doua oară. Iar dacă am avea şi niste cărămizi refractare bune, nu precum cele de la „Răsăritul" din Braşov, sau de la „Refractara" din Alba Iulia, am folosi-o chiar şi a treia oară. Asta, în primul rînd. În al doilea rînd, a crescut foarte mult siguranţa în exploatare. Incidentele de turnare ajungînd, de la 15—20 la sută, cît era înainte, la doar 1 la sută, cifră aproape de necrezut pentru cei care mai ştiu cîte ceva despre ce-nseamnă turnarea otelului.

— Montarea sertarelor în rama fixată pe fundul oalelor, a ţinut să adauge lăcătuşul Tănase Geantă, a schimbat oarecum fata meseriei noastre, a lăcătuşilor de la întreţinere şi a tuturor celor care aici muncim. În hala de pregătire. În ceea ce ne priveşte, sarcina noastră este aceea de a fixa, ca la carte, sertarul şi de a-l cupla cu dispozitivele de actionare hidraulică. Treaba asta o facem la sol, pe cît vreme, înainte, cu vechiul sistem, oamenii se cocoţau pe oală, pe buza ei, în dogoarea ce venea din interior, si se chinuiau de mama focului să centreze tija exact pe orificiul de scurgere a oalei. Cînd centrau tija, se rupea dopul care astupa orificiul. Cînd înlocuiau dopul, se descentra tija. Şi tot asa, timp pierdut, materiale stricate, nervi, dogoare şi toate celelalte. Acum, cu sertarele, treaba e usoară şi simplă ca bună ziua, iar dacă o facem bine, bine de tot, dacă strîngem cum trebuie şi cum trebuie niste simple suruburi, turnarea otelului în lingotieră a devenit o joacă de copii. (...)

VICTOR NIŢĂ,
Flacăra, 17 ianuarie 1980

UTILAJELE ROMÂNEŞTI SÎNT CELE MAI BUNE !

Colectivul de electromecanici de la mina Lupeni vine să ilustreze, cu prisosintă, îndîrjirea de care s-a dat dovadă în exploatarea mecanizată a stratului trei, un strat abundent, cu aglomerări de roci dure, greu de sfărîmat chiar şi cu ajutorul picamerelor şi explozibililor. Istoria acestui colectiv începe odată cu terminarea staţionarii actualului director adjunct, Titus Costache.

(...) Totusi, faima noastră de specialisti este legată de un moment anume, din primăvara lui 78, cînd s-a trecut la îmbunătăţirea sustinerii mecanizate, înlocuind tăierea prin perforare, puscare şi încărcare cu plugul, cu tăierea mecanizată a combinei frontale de abataj KS-3 M modificată. Modificările şi adaptările făcute sub conducerea inginerului Titus Costache, modificări ale vitezei periferice, adaptarea altor tipuri de cutite şi în general toate interventiile făcute au dus la economii de aproximativ 40 000 000 lei, la sfîrsitul anului 1979. Nu mai puţin spectaculos era procentul de 90 la sută ce reprezenta reducerea efortului fizic al minerului. Toate acestea se întîmplau la stratul trei, unde toată lumea îsi pierduse încrederea că va mai putea fi exploatat mecanizat. (...)

ELENA GHERA,
Flacăra, 24 iulie 1980

CĂLĂTOR PE SUB BUCUREŞTI (II)

Sîntem a 27-a tară care a construit pe Terra cel de-al 57-lea metrou. Este adevărat că din cei 27 de kilometri cît va măsura în final magistrala Est-Vest n-a fost dat în folosintă decît un segment de 8,1 kilometri, de-a lungul Dîmboviţei.

(...) Se circulă încă experimental între Uzinele „Timpuri noi" şi „Semănătoarea". Dar primul pas pe calea subterană care va lega platformele industriale Republica de Militari a fost făcut, efortul uman a fost încununat de succes. Între 15 şi 17 metri adîncime, în soluri mai mult neprietene — argiloase şi nisipoase, practic, uneori între

23/40

Marile împliniri ale libertății,

Totul pentru om,

Azi, la noi

Străbați șoselele țării, aproape toate asfaltate, și oricît te-ai grăbi, privirea fuge în dreapta și-n stînga, ademenită de noua arhitectură a construcțiilor, de furnicarul de blocuri apărute în anii aceștia, ai libertății, și-ți aduci aminte chiar de casa ta pe care n-o mai poți compara cu vechile construcții sordide și întunecoase, ești tînăr, ai vîrsta acestei libertăți a țării iar memoria ta nu mai păstrează imaginile de odinioară. Te bucuri în secret de ceea ce vezi și-ți dai seama că nu ești singurul privilegiat, în ultimele patru decenii mulți, foarte mulți locuiesc în alte condiții decît în cele învechite de părinții tăi. N-apuci să pui mîna pe creion ca să calculezi, dar mintea nu se poate abține să nu facă o estimare aproximativă, încerci să realizezi totuși ce înseamnă faptul că în această perioadă patru cincimi din populația țării s-au mutat în locuințe noi iar zilnic, asta te uimește mai mult, în fiecare zi așadar, 500 de familii primesc noi case, pentru a intra într-un nou mediu de viață, așa cum pretind aspirațiile lor, și necesitățile, și meritele lor.

Dar tu ești încă o dată bucuros, ai putea spune că ești chiar fericit, deși nu-ți plac hiperbolele și n-ai vrea să exagerezi, însă chiar simți o mare încîntare privind stațiunile turistice care au înnobilat geografia țării, ai fost desigur și la mare, acum călătorești probabil pe una din acele șosele de munte, de-a lungul cărora au apărut superbe hoteluri și moteluri, și-ți dai seama de această fabuloasă realitate, gîndindu-te doar că anul trecut peste cinci milioane de oameni au beneficiat de servicii turistice. La noi, azi, nu sînt doar codri verzi de brad și cîmpuri de mătase, la noi este și o activitate turistică serioasă și binevenită, pentru ca oamenii muncii să-și petreacă în tihnă zilele de odihnă pentru care au lucrat în timpul anului și la care se gîndesc ca la o răsplată binemeritată. Dar acest lucru n-ar fi fost posibil tocmai acum, cînd au sporit necesitățile vieții, dacă eforturile nu s-ar fi înzecit iar economia nu s-ar fi modernizat însă, iată, din nou ești bucuros că lucrurile stau altfel și capacitatea industrială a țării realizează acum, în doar cîteva zile, întreaga producție a anului 1950. Uimirea ia proporții, căci nu e vorba numai de niște date, ci de o schimbare radicală care ți-a modificat chiar ție viața pe care acum altfel o privești și pentru care ești mîndru și e normal să fie așa, fiindcă, în loc să te gîndești la ziua de mîine, te gîndești la cea de azi, cînd tu te afli la volanul autoturismului tău și colinzi țara, încîntîndu-ți privirea, și sufletul, și iar mai slăbești accelerația, ca să vezi acești tineri studioși, cu gențile pline de cărți și caiete, la tineretul acesta care, mai mult de jumătate, urmează acum cursurile învățămîntului liceal. Însă, pe lîngă acești juni, abia porniți în viață, prin geamul mașinii tale mai poți zări și cîte un medic, ieșit probabil să se deconecteze în parcul frumos din fața spitalului, dar îți dai repede seama că el este doar unul din mulții tămăduitori pe care anii libertății i-a sprijinit și încurajat, că acest medic se găsește pretutindeni, la cîte 511 locuitori, ai putea exact să afli numărul lor, e simplu doar să împarți populația țării la această cifră, dar nici acum n-ai timp, în definitiv este inutil să calculezi, pentru că, oricum, proporția aceasta spune mult și devine grăitoare nu doar pentru nivelul de trai, ci mai cu seamă pentru nivelul de viață, fiind vorba chiar de viața ta pe care o vrei cît mai lungă, și mai fericită, și mai sănătoasă.

ION IACOB ■

● În 1956, România avea 171 de orașe ; în 1984, numărul orașelor este de 237. În actualul cincinal au fost ridicate peste 300 de noi ansambluri de locuit, continuîndu-se astfel excepționalul ritm al construcției de locuințe din țara noastră. De altfel, în aceste patru decenii, patru cincimi din populația țării s-au mutat în locuințe noi ● În anul de învățămînt 1983—1984 au ieșit pe porțile institutelor de învățămînt superior de 12 ori mai mulți absolvenți decît în 1950 ● Astăzi sînt înscriși în grădinițe 893 000 de copii între 3—5 ani, spre deosebire de anul 1965 cînd numărul acestora era doar de 199 100 ● În 1984 se realizează în numai cîteva zile întreaga producție a întregului an 1950. În prezent, la fiecare 32 de secunde părăsește banda de fabricație un aparat de radio, la 49 de secunde un televizor, la 4 minute un autoturism ● Veniturile obținute de populație din fondurile sociale au sporit în anii de după Eliberare de aproximativ 17 ori ● Vînzările de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist au depășit cifra de 239 miliarde lei. Numai valoarea mărfurilor alimentare vîndute populației în anul 1983 reprezintă egalul mărfurilor de toate categoriile vîndute în 1970 ● Cheltuielile alocate învățămîntului sînt în prezent de 13 ori mai mari decît în 1950 ● În 1984, numărul paturilor în unitățile spitalicești a ajuns la 200 000 : la sănătatea populației veghează 44 500 medici și aproximativ 132 000 cadre medii calificate ; rețeaua sanitară destinată copiilor dispune în prezent de 35 000 de paturi în spitale și secții de pediatrie, cei mici beneficiind, totodată, de medicamente în mod gratuit ; în unitățile sanitare de la sate asistența medicală este asigurată de 7 000 de medici și 23 000 de cadre medii calificate ● În ultimele două decenii, prestările de servicii publice pentru fiecare locuitor au sporit de 6 ori ● Numărul celor care au beneficiat în 1983 de serviciile turistice au depășit cifra de 5 milioane persoane.

TRUCTELE LIBERTĂȚII

adevărate girle — au fost săpate tunelurile. S-au bătut și recorduri : în timp ce în străinătate se sapă 1,5 km pe an, la București s-au realizat 2 kilometri. Gradul de complexitate ? 1 kilometru de metrou echivalează cu echipamentele a 60—70 de kilometri de cale ferată normală. Capacitatea proiectată a complexului subteran din Piața Unirii — adică preluarea unui flux de 120 000 călători pe oră, în ambele sensuri — echivalează cu capacitatea Gării de Nord, dar... pe o zi. Există și recorduri de exploatare. Anume ? De la inaugurare și pînă azi — deci de la mecanicul Dumitru Panduru, primul călător al căii ferate subterane bucureștene — au beneficiat de serviciile metroului 30 milioane de persoane, ceea ce înseamnă de 1,36 ori populația României (...)

MIRCEA BUNEA
Flacăra, 24 septembrie 1981

Tot mai mult destinele noastre se confundă cu destinul patriei. Aspirațiile cresc. Acum, în preajma celui de-al XIII-lea Congres, întregul popor, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, își îndeplinește exemplar misiunea istorică.

ORAȘUL, CA O PECETE DOMNEASCĂ

Am întrebat un om de-al locului : ce crede că îi caracterizează pe nemțeni ? Noi, mi-a răspuns, sîntem oameni mai potoliți, omenoși poate mai mult decît alții, dar n-am suportat niciodată asuprirea și nici umilința. Avem aici, în apropiere, un deal mai înalt, căruia oamenii noștri îi spun Osoiu. Denumirea, spun bătrînii, îi vine de la oase. Într-un an, zic ei, turcii au năvălit peste Moldova lui Ștefan. Și lupta s-a dat pe acest deal, care, după ce Ștefan i-a alungat pe cotropitori, a rămas alb de oase. Nu e o scorneală și nici o simplă metaforă. E o poveste adevărată. Dar adevărul acesta se continuă. Iată, merg pe străzile orașului împreună cu profesorul Radu Gheorghe, director al Filialei Arhivelor statului Neamț, care îmi spune o lecție tot de istorie, citind documente : „La Piatra Neamț, zice, datorită existenței fabricilor de hîrtie și cherestea, s-a constituit de timpuriu un nucleu muncitoresc. În 1831, la Văleni, începe să funcționeze prima fabrică de hîrtie din țară. Ulterior, iau ființă și alte unități industriale. În 1896, în timpul grevei muncitorilor de la Fabrica de cherestea „Goetz" din Galați, muncitorii din Piatra Neamț, ca și

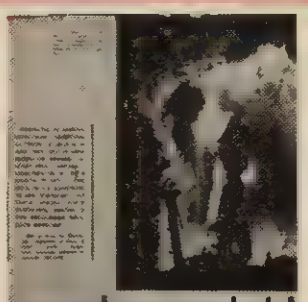

alții din întreaga țară, se solidarizează cu gălățenii : le trimit ajutoare materiale și îi îndeamnă spre victorie. În 1907, muncitorii nemțeni nu numai că s-au solidarizat cu țăranii, ci, în unele localități, au participat activ la lupta pentru pămînt". Și istoria continuă : În timpul luptelor greviste desfășurate de muncitorii tipografi din București, în decembrie 1918, la Piatra Neamț s-au organizat acțiuni de solidaritate, fapt care a determinat poliția să opereze arestări în rîndul conducătorilor locali ai mișcării muncitorești și socialiste. Dar cea mai amplă mișcare din istoria luptelor muncitorești prietene este, fără îndoială, greva generală din decembrie 1919. În perioada aceea, județul Neamț era considerat drept cel mai important centru al industriei forestiere din întreaga țară.

Mă adresez iarăși profesorului Radu Gheorghe și-l rog să apeleze din nou la memoria documentelor, la momentele acelui August de foc care cuprindea întreaga suflare românească : Și la Piatra Neamț, ca în toată țara, muncitorii, îndrumați de comuniști, au acționat pentru sabotarea producției de război, împotriva fascizării țării, a concentrărilor și rechizițiilor. La Fabrica „Bistrița", de pildă, unde se confecționau care pentru armată, au fost întîrziate comenzile ; la Fabrica „Moldova", unde se construiau subansamble pentru barăcile din lemn, destinate militarilor germani, în mai multe rînduri s-au livrat subansamble incomplete ; la Fabrica de hîrtie și mucava, lipsa de la serviciu a muncitorilor devenise un fapt permanent ; la unitățile de cherestea, de industrializare a lemnului au fost cazuri de încetare parțială sau totală a lucrului. O parte dintre muncitori au fost judecați de instanțele militare, condamnați. Dar nestăvilita sete de ideal nu avea să se potolească ! Și ea cuprindea nu numai muncitorimea din fabrici, ci și pe muncitorii care fuseseră mobilizați pentru front. Prin manifeste, comuniștii chemau militarii să întoarcă armele împotriva lui Hitler. Urmare acestor acțiuni, la Piatra Neamț s-a petrecut un fapt semnificativ : 3 280 militari ro-

ale epocii Ceauşescu

pentru bunăstarea şi fericirea lui

23 AUGUST 40 1944–1984

„Astăzi, venitul nostru este de 8,7 ori mai mare decît în 1930"

INTERVIU CU TOVARĂŞUL NICULAE MITROFAN, DIRECTOR ÎN MINISTERUL MUNCII

— Tovarăşe director, care era retribuţia medie în România, în anii de după eliberare ?

— Vă propun să luăm drept reper anul 1950, an care urma unei perioade de mare sărăcie — o economie slab dezvoltată şi cu mari traume din timpul războiului, ani de secetă etc. — dar şi unui act important, naţionalizarea, garanţie a dezvoltării ţării pe toate planurile. Aşadar, în 1950, an de început al primului cincinal, retribuţia medie netă era de 337 lei. Suma reflectă posibilităţile extrem de reduse ale economiei noastre. Tot în acel an, retribuţia minimă netă era de 161 lei, cifră care vorbeşte de la sine despre situaţia economică precară a României în anii de după război.

— Dumneavoastră ce retribuţie primeaţi în 1950 ?

— Eram inginer în primul an de activitate, pe atunci nu era încă stagiatură. Dar nu în 1950, ci în 1951. Primeam în mînă 565 lei. Era mult, era puţin? Făceţi şi dumneavoastră socoteala, ţinînd cont de mărfurile existente atunci, de preţurile din acei ani, dar mai ales comparaţi suma cu ceea ce primeşte azi un stagiar.

— Cum au crescut retribuţiile în continuare ?

— În 1965, anul Congresului al IX-lea al partidului, retribuţia medie netă ajunsese la 1 028 lei, în vreme ce retribuţia minimă netă era de 613 lei. În prezent, retribuţia medie netă este 2 925 lei. De asemenea, după majorarea care s-a încheiat în acest an, la 1 august, venitul minim net, format din retribuţia tarifară şi din alte drepturi ce se cuvin conform legii, este de peste 1 700 lei. Astăzi, venitul nostru este de 8,7 ori mai mare decît în anul 1950.

— Cîte majorări de retribuţie au fost în ultimii ani ?

— Numai din 1976 pînă în prezent au fost 4 majorări de retribuţie pentru întregul personal muncitor din economie, ultima, cum am spus, încheindu-se în acest an.

— Un an nu tocmai favorabil, din punct de vedere economic, pe plan mondial...

— Tocmai asta vroiam să remarc. Este un fapt notoriu că toate ţările au fost atinse de criza economică, iar în acest context, aşa cum sublinia de curînd secretarul general al partidului, politica monetară financiară internaţională, mai ales rata dobînzilor, excesiv de dură, a produs multe greutăţi, în special ţărilor în curs de dezvoltare. Măsurile înţelepte întreprinse în aceste condiţii, în ţara noastră au asigurat continuarea activităţii economice potrivit planificărilor şi depăşirea influenţelor crizei. Una dintre urmările acestor măsuri, care ne-au permis dezvoltarea într-un ritm susţinut a industriei, este şi faptul că în urma ultimei majorări, retribuţia reală a întregului personal muncitor a crescut cu circa 5,6 la sută, iar pensiile reale cu circa 5 la sută. Datorită creşterii permanente a potenţialului economic al ţării, venitul naţional este astăzi de peste 15 ori mai mare decît în 1950. Miliarde şi miliarde de lei au fost alocate în aceşti ani pentru dezvoltarea construcţiei de locuinţe, asigurarea sănătăţii, dezvoltarea învăţămîntului, ştiinţei şi culturii, pentru crearea unor condiţii optime de muncă şi de viaţă. Exemplele sînt, dealtfel, numeroase.

— Aveţi unul la îndemînă?

— Unul care impresionează în mod deosebit. Între 1945 şi 1965 s-au construit cu puţin peste 335 000 apartamente din fondurile statului, iar între 1965 şi 1984 s-au construit 2 224 000 apartamente. Calculele ne arată că azi în România, la 3 minute se dă o locuinţă nouă şi, în fiecare zi, 500 de familii se mută în case noi. Sînt fapte excepţionale care caracterizează o epocă de mare avînt, pe care o numim cu justificată mîndrie epoca Nicolae Ceauşescu.

RĂZVAN BARBULESCU

Mutaţii calitative în aprovizionarea cu mărfuri

INTERVIU CU TOVARĂŞUL EMIL NICULESCU, DIRECTOR AL DIRECŢIEI PLAN — DEZVOLTARE DIN CADRUL MINISTERULUI COMERŢULUI INTERIOR

— Factor de primă importanţă ce determină calitatea vieţii, comerţul interior, se ştie, a evoluat pe făgaşul unei puternice dezvoltări, al unei transformări sub toate aspectele. V-am ruga, tovarăşe director, să punctaţi aspectele esenţiale ale acestei evoluţii.

— În efortul general de dezvoltare a activităţii comerciale, o preocupare deosebită a fost şi va rămîne punerea la dispoziţia populaţiei a unui fond de mărfuri în continuă creştere, diversificare, înnoire şi modernizare. Pe baza creşterii veniturilor oamenilor muncii, a dezvoltării industriei producătoare de bunuri de consum, populaţia şi-a putut cumpăra în aceşti ani, mărfuri mereu mai multe şi mai diverse. În acest an volumul vînzărilor de mărfuri se ridică la peste 268 miliarde lei, fiind mai mare decît realizările din întregul cincinal 1961 — 1965 şi de 16,6 ori, comparativ cu anul '50. În medie, azi, o familie cumpără din unităţile comerţului socialist mărfuri în valoare totală de peste 35 mii lei, din care circa 13 mii lei pentru produse alimentare, 16,2 mii lei pentru produse industriale şi 6,5 mii lei pentru consumul în alimentaţia publică. În prezent, numai populaţia din două judeţe — Argeş şi Buzău — cumpără tot atîtea mărfuri cîte cumpăra în 1950 întreaga populaţie a ţării ! Voi mai adăuga faptul că gama sortimentală s-a îmbogăţit continuu, ajungînd la 320 mii produse din toate categoriile, faţă de numai 65 de mii cîte erau în 1950 — şi veţi înţelege de ce am apelat la acest preambul al unor cifre atît de grăitoare.

— Unde s-au înregistrat cele mai substanţiale sporuri ?

— La vînzarea bunurilor de folosinţă îndelungată. Concludent în acest sens este că numai în perioada 1965 — 1983 s-au vîndut mai mult de 7 milioane aparate de radio, 6 milioane televizoare, 4,5 milioane frigidere, 3,1 milioane maşini de spălat, 766 mii autoturisme, mobilă în valoare de aproape o sută de miliarde lei. Semnificativă este şi creşterea dotării populaţiei : dacă în 1956 doar una din 8 familii avea aparat de radio, iar în 1960 numai o familie dintr-o sută televizor, astăzi aproape fiecare familie are radio, două familii din trei au televizor.

— Care este situaţia în ceea ce priveşte comerţul cu articole de îmbrăcăminte şi încălţăminte ?

— Dezvoltarea acestui sector comercial este ilustrată sintetic prin faptul că numai în perioada 1965 — 1983 s-au vîndut confecţii de 162 miliarde lei, tricotaje de 122 miliarde lei şi peste 1,1 miliarde perechi încălţăminte, ceea ce a făcut posibilă modificarea substanţială a structurii garderobei populaţiei, înzestrată azi cu produse adaptate vieţii moderne realizate de industria noastră uşoară, într-o gamă sortimentală şi de calitate diversificată.

— În ce condiţii se fac azi cumpărăturile ?

— Omul cheltuieşte azi în condiţiile unui comerţ tot mai modern, mai civilizat ! În întreaga ţară au fost construite magazine moderne, reţeaua comercială cuprinzînd în prezent mai mult de 61 de mii de magazine cu o suprafaţă de peste 9,4 milioane mp — comparativ cu 3,4 milioane mp în 1965. Este de remarcat că aproape 70 la sută din actualele spaţii comerciale au fost realizate în ultimii 20 de ani. În dezvoltarea reţelei comerciale s-a urmărit apropierea de cumpărător a unităţilor de desfacere, îndeosebi pentru produsele de cerere curentă, adaptarea sa continuă la modificările intervenite în cerinţele populaţiei privind volumul şi structura fondului de mărfuri innoit şi diversificat permanent, extinderea unităţilor de desfacere în noile ansambluri de locuinţe, revitalizarea şi modernizarea vadurilor comerciale tradiţionale şi a pieţelor agroalimentare.

— Există o... modă a comerţului ?

— Mai degrabă spus, o adaptare a ofertei la modă ! Comerţul acţionează continuu, în strînsă conlucrare cu industria pentru o difuzare largă a produselor moderne sub aspectul însuşirii lor funcţionale şi estetice, pe cît posibil, în pas cu moda, firească, în înţelesul pozitiv al cuvîntului. Ajungem astfel, din nou la acel capitol al diversificării permanente a sortimentelor, produse şi oferite pe piaţă, la modernizarea mai rapidă a fondului de mărfuri, la acele mutaţii calitative esenţiale în aprovizionarea cu mărfuri a populaţiei, despre care vorbeam.

GEORGETA ŞTEFANESCU

„Ce să vă mai spun. La anul doi şi la facultate"

— „Ce să vă mai spun. La anul doi şi la facultate".

— Deci vă numiţi Florentin Popescu...

— Da şi sînt sudor în mediu de gaz protector la Uzina de Utilaj Chimic „Griviţa Roşie".

— Nu prea înţeleg despre ce este vorba...

— Este vorba de o sudură specială pentru care, în locul electrodului, se foloseşte argonul sau heliul. În prezent lucrez la nişte schimbătoare de căldură pentru centralele nucleare. Muncesc în halat alb şi cu mănuşi albe. Ideea de sudură a dispărut aproape în totalitate. Mai degrabă putem compara atelierul cu un laborator. De fapt, aşa se şi numeşte : camera curată...

— Cîţi ani aveţi ?

— 30 şi jumătate, şi de opt ani lucrez aici. Practic de cînd am terminat liceul şi după ce-am satisfăcut stagiul militar.

— Ce au însemnat toţi aceşti ani pentru dumneavoastră ?

— În primul rînd o realizare profesională. Sînt familist, am un copil. Altceva? Am un apartament cu două camere proprietate de stat, am reuşit să-l mobilez în totalitate şi mi-am depus banii pentru autoturism pe care am să-l primesc în primăvară. Cînd am venit la „Griviţa Roşie", ca muncitor necalificat, aveam o retribuţie de 1.700 lei. Apoi, în timp, am ajuns la 1.900, 2.200 — iar, în prezent, la categoria mea de trei bază ajung să cîştig, se înţelege în acord global, pînă la 3.000 lei. Asta pînă la toamnă fiindcă, atunci, mai am dreptul la un examen de categorie. Ce să vă mai spun ? La anul am să mă prezint la examenul de admitere la facultate. Doresc să mă specializez tot în sudură. Fiindcă, viitorul sudurii o reprezintă cea cu jet de electroni sau cu laser şi, pentru asta, trebuie să fii tobă de carte.

„Am intrat în Bucureşti doar cu o valiză"

Inginerul George Dragotă este cercetător ştiinţific principal la Institutul de Cercetări şi Proiectări Tehnologice în Transporturi. A terminat facultatea în urmă cu 15 ani şi de atunci lucrează numai aici. Toţi aceşti ani, o spune cu satisfacţie, au fost plini de împliniri. Astfel, a participat la realizarea unor obiective de prestigiu. Este coautor la mai multe brevete de invenţii — generalizate pe reţeaua căilor ferate. Calculate altfel, toate acestea au adus economii de ordinul miloanelor de lei anual... Cînd am venit în Capitală, îşi aminteşte, am intrat în marele oraş doar cu o valiză . A început să lucreze în institut cu o retribuţie care însemna 1.200 lei. Astăzi banii pe care îi cîştigă aproape s-au triplat. Mai precis cîştigă lunar 3.350 lei fără să mai punem în calcule şi coeficientul acordului global... George Dragotă a primit, de la stat, un apartament de trei camere în cartierul Militari, este căsătorit şi are doi copii. Casa şi-a mobilat-o cu ce a dorit şi de cîţiva ani buni şi-a cumpărat maşină... Desigur, este loc şi pentru mai bine. Dar, asta vine pe parcurs. De la valiza cu care am venit în Bucureşti e un drum lung.

„Am de gînd să-mi rostuiesc copiii"

Pe Ion Preda îl întîlnesc zilele trecute la ferma de vaci din Pantelimon aparţinînd de I.A.S.-ul Mogoşoaia. Este, după spusele celor de aici, unul dintre cei mai buni crescători de vite. Parcă lucrează şi cu sufletul animalelor, spune şeful fermei, doctorul Mihai Petcu. Muncesc cu el de ani de zile şi niciodată nu i-a murit vreun viţel. Toată ziua şi mai ales toată noaptea stă lîngă animale. El le face pe toate. Cît cîştig ? a întrebat ca şi cum şi-ar fi numărat banii... Luna aceasta împreună cu nevasta am scos peste opt mii de lei. Dar sînt luni de vară cînd scot şi zece mii. Sîntem plătiţi după spor de greutate şi după mortalităţi. Ce fac cu banii ? Întîi i-am strîns. Apoi am început să le dau copiilor. Am două fete care lucrează în oraş. Una este contabilă iar cealaltă desenatoare. Le-am aranjat pe la casele lor cu tot ceea ce le trebuie. Acum, dacă mă ţin puterile, doresc să le iau şi cîte o maşină. Pentru asta muncesc să-mi rostuiesc copiii aşa cum aş fi dorit să am şi eu în tinereţe.

SORIN POSTOLACHE

reportaj din reportajele Flacăra FRUCTELE LIBERTĂŢII

mînt, cantonaţi pe aceste meleaguri, au adresat Comandantului Corpului IV Armată, în ianuarie 1942, un memoriu în care îşi exprimau hotărîrea de a nu participa la campania din est, cerînd în acelaşi timp evacuarea germanilor din ţară, întoarcerea armelor împotriva acestora. Din cuvintele lor răzbate un înalt sentiment de demnitate : „Sîntem un popor independent, spuneau ei printre altele, şi nu mercenari, şi nu vom mai face nici un pas spre răsărit. Ne putem conduce singuri, fără nici un amestec străin. Ne putem apăra singuri şi nu avem nevoie de tinichele străine pe pieptul nostru..." Superbă demnitate ! Tulburător patriotism ! Neţărmurit curaj ! Şi toate aceste calităţi umane se uneau şi deveneau combustia nepieritoare a eroilor Augustului eliberator !"

N. GRIGORE MĂRĂŞANU
Flacăra, 3 august 1984

CONGRESUL ÎNTOARCERII ACASĂ

Şi astfel, în vara anului de graţie 1965, prin voinţa celor mai patrioţi dintre comuniştii săi, partidul nostru hotărî alegerea în funcţia supremă de partid a bărbatului în vîrstă de 47 de ani, dintre care cea mai mare parte dedicaţi revoluţiei şi patriei, Nicolae Ceauşescu. Renumerotate după legea firească a continuităţii, congresele comuniştilor ajunseseră la cifra care, printr-o coincidenţă sonoră, dădea şi felul direcţiei, al orientării noastre : Nouă. O direcţie nouă, o orientare nouă odată cu Congresul 9. A fost momentul crucial, a fost cea mai frumoasă vară de după război. Energiile zăgăzuite, maltratate, deviate, viciate de false criterii, energiile dureroase şi limpezi ale neamului se întoarceră în matca originară — România eternă. Vorbim din nou românеşte fără ca prin aceasta să ne temem că vom fi catalogaţi drept naţionalişti, deşi unii nici astăzi nu încetează să considere că a avea acces la limba părinţilor şi strămoşilor tăi e un act naţionalist. În tumurile de pe cuprinsul României bătu ora României. Dînd o nouă rezonanţă tuturor zilelor de jertfă şi de trudă ale înaintaşilor, nu întrerupînd ci, dimpotrivă, continuînd linia firească a revoluţiei la români, trezind în vechii comunişti elanuri noi şi în tinerii comunişti irepresibilul sentiment al responsabilităţii, astfel bătu ora României în iulie 1965.

Congresul 9 ne-a arătat şi ne-a obligat să ţinem minte că redescoperirea identităţii trebuie să însemne şi păstrarea ei şi developarea ei. Acum, cînd o nouă vară vine să prăbuşească filele calendarului spre dreapta sărbătorire a Congresului 9, iar toamna care urmează va fi gazda Congresului 13 al Partidului Comunist Român, congresul care va primi mandatul de a-l realege pe marele patriot revoluţionar care este tovarăşul Nicolae Ceauşescu în funcţia supremă în partid, nu ştiu de ce mi se pare că printr-o revanşă a acelor ceasornicului nou, românii, aşteptăm tot Congresul 9. Şi aşa este firesc să fie. Congresele unui partid organic sînt pînă la urmă zilele de vîrf ale unuia şi aceluiaşi congres, cel crucial. Aşa încît supremul omagiu pe care i-l putem aduce Congresului 9, congresul regăsirii noastre, congresul încrederii în noi înşine, congresul întoarcerii acasă, congresul demnităţii şi luciditătii noastre este să spunem că de aproape două decenii în România continuă lucrările Congresului 9.

Ceea ce a început în iulie 1965 va lumina şi zilele lui noiembrie 1984 şi anii care vor urma. Lucrările Congresului 9 continuă !

ADRIAN PĂUNESCU
Flacăra, 30 iulie 1984

De la 23 August 1944 şi pînă azi, 81 la sută din populaţia ţării s-a aşezat în locuinţe noi. În efortul de a ne înţelege şi limpezi viaţa, 23 August 1944 reprezintă adevărul de la care pornim. Modelul socialist de proprietate ne obligă să ne apărăm, să ne justificăm cu patria, şi, în cazul marilor construcţii creatoare, să ne şi învingă(m, dacă şi cît timp este cazul, cu imperfecţiunile momentane ale patriei, să găsim resursele de a judeca şi a depăşi patria pe o verticală continuu ascendentă.

Revista Flacăra, conştientă de misiunea sa, îşi continuă eforturile de a cerceta, deprinde şi alcătui în cuvînt dimensiunile materiale şi spirituale ale patriei, de a se împlini şi integra în istorie odată cu oamenii timpului pentru care lucrează.

În momentele în care cabinetul de lucru şi, prin grijă şi jertfă, casa Preşedintelui este ţara, urmîndu-l, dimpreună cu întregul popor, Flacăra, în consens cu toată presa noastră, nu are altă rîvnă, decît aceea de a cuprinde ca-ntr-o oglindă pusă în slujba frumosului, viaţa ţării. Casa unui ziarist este ţara sa. O visare antică de a se lua pedeapsa cu moartea celui ce şi-a trecut patria cu piciorul !

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar,

„Jurăm să nu ne mintă nici clipa, nici vecia,

Mureșova a primit cu generozitate legămîntul nostru : „Să fim una cu poporul / Cu drapelul și cu brazda / Noi, Cenaclul Flacăra jurăm aceasta !"

La Tulcea, cote variabile

Localități : Babadag, 17.8.1984, orele 20, pe un loc aflat între dealurile din împrejurimi ; Tulcea, 18 august 1984, orele 20, stadionul din localitate ; Măcin, 19 august 1984, orele 21,25, stadionul din localitate.

Număr de spectatori : 5 000 la Babadag ; 20 000 la Tulcea ; 15 000 la Măcin.

Atmosfera : generoasă, la concurență cu pitorescul locului de desfășurare a manifestării de la Babadag ; excepțională în spectacolul de la Tulcea, cel mai bun din acest turneu ; un hibrid contradictoriu al bunelor intenții ale oamenilor și al lipsei de inspirație și interes a organizatorilor, la Măcin.

Calitatea spectacolelor : bună la Babadag ; foarte bună la Tulcea ; medie la Măcin.

Noutăți : prezența la turneul din județul Tulcea a poetei Constanța Buzea.

Experiența acestor trei zile petrecute în județul Tulcea, cele care au consemnat în fapt încheierea celui mai greu dar totodată a celui mai fructuos turneu de pînă acum, ne-au dezvăluit cîteva aspecte din care considerăm că trebuie trase unele învățăminte imediate. Microstagiunea cenaclului din județul Tulcea a concentrat în sine o multitudine de situații ce au solicitat la maxim pe toți componenții trupei, cu atît mai mult cu cît se aflau la capătul unui turneu a cărui dificultate a întrecut-o cu mult pe aceea a celor anterioare. Încheierea cu brio a acestei etape este de acum cu atît mai merituoasă. Spectacolul de la Babadag, primul din șeria celor ce aveau să aibă loc în județul Tulcea, s-a desfășurat într-o ambianță naturală de mare frumusețe, într-un loc pitoresc străjuit de înălțimi împădurite. Aceasta a fost prima surpriză a serii, o surpriză spre care privirile noastre se deschideau, după atîta mare, cu o nouă, încîntătoare bucurie. Cea de-a doua surpriză a fost însă mai puțin plăcută și era determinată de o inexplicabilă necorelare între ora de începere stabilită de noi și hotărîrea organizatorilor locali. Făcută cunoscută din vreme, intenția noastră de a începe spectacolele cu două ore mai devreme, în concordanță cu noile condiții, diferite de cele de pe litoral unde oamenii aflați în concediu preferă să vină la spectacol la o oră mai tîrzie, fusese nesocotită. Membrii cenaclului aveau să aștepte mai bine de două ore începerea spectacolului. Dar nici această așteptare n-a fost tocmai liniștită. Dacă ei n-ar fi sosit cu atîta vreme înaintea începerii spectacolului (după ora la care s-au gîndit organizatorii să-l pună) acesta nici n-ar fi putut să se desfășoare în condiții normale datorită unei alte neînțelegeri legate de necesitatea conectării instalației noastre la rețeaua trifazică. Dar șirul surprizelor n-avea să se oprească aici. În spatele scenei, un „bufet asortat" îi îndemna pe membrii cenaclului să-și mai treacă așteptarea refăcîndu-și totodată forțele. Uimire ! Asemenea prețuri nu văzusem nici în „misteriosul Saturn". Au recunoscut-o și organele locale de resort și pînă la urmă și acela direct vinovați de această stare de lucruri, deprecîndu eforturile altora și ignorînd faptul că aceia pe care îi furau erau nu doar oaspeți dar oameni ai muncii aflați la datorie, care pentru strădania lor meritau măcar favoarea de a-și plăti cinstit dreptul de a mînca în fugă.

La orele 20 erau adunați în această scobitură dintre dealurile Babadagului oameni din localitate și din întreaga zonă, veniți de pe sate, care cum au putut. Hotărîtoare pentru împlinirea acestei manifestări a fost însă și aici participarea oamenilor. Într-o manifestare aflată la concurență cu natura, în fața frumuseții căreia cultura este nevoită să se plece adesea, ei au căutat în sine, în vibrația propriilor suflete, resursele unei noi frumuseți. Au găsit-o prin dăruire, printr-o atitudine fermă, convingătoare, prin iubirea care „dacă nu este, nimic nu este", traducînd această verticalitate ca o condiție sine qua non a existenței umane. Și tăria și exemplul concret al acestei pledoarii susținute din anonimat de toți cellalți. A venit la manifestarea cenaclului „pentru a simți cu adevărat pămîntul sub picioare", ca o garanție palpabilă a continuității urmînd sensul intim, constant al vieții, marinarul Gurei Artiom (poreclit Arlechinul) de pe vasul Rodna, de origine din Sarichioi. Era bucuros că scăpase împreună cu camarazii săi de furtunile de la Capul Bunei Speranțe și fericit că poate simți alături de noi viața pulsîndu-i prin tonță ființa. Iată și numai recunoștința unor astfel de oameni poate fi un motiv suficient pentru a da uitării neîmplinirile spre a urma fără ezitare sinuoida drumului ales. A doua zi, la Tulcea, a avut loc o manifestare cu totul excepțională, spectacolul cel mai bun al turneului, despre care vom vorbi însă în final. Cu cea mai dificilă situație de pînă acum în acest turneu aveam să ne confruntăm în ultima zi, o zi plină de pitoresc și de neprevăzut. Începută sub bune auspicii, ea a însemnat mai întîi prilejul unei călătorii pe Dunăre, la bordul vasului Sturzul (comandant Tudor Todică), de la Tulcea la Crișan, Mila 23 și retur. Frumusețile locurilor, bucuria întîlnirii, acasă la el, cu tatăl unui mare campion (ați ghicit, este vorba de Ivan Patzaichin), acel „revelion în deltă" petrecut la Crișan, veneau parcă să răsplătească eforturile încununării marelui spectacol din ziua precedentă, impresionant cu totul, lăsînd asupră-ne o marcă fierbinte, încă vie. Dar tot această zi avea să reînnoade spre finalul ei șirul acelor surprize a căror cauză era mai mult sau mai puțin întîmplătoare. O „nouă defecțiune la autocarul cenaclului, lăsîndu-ne la jumătatea drumului dintre Tulcea și Măcin, a determinat o întîrziere a spectacolului din acea seară cu aproape o oră și jumătate. Toate eforturile noastre de a ajunge la vreme au fost zadarnice. La Măcin, un stadion arhiplin ne aștepta de la orele 18. Aceeași neconcordanță care ne determinase pe noi să așteptăm cu două zile mai devreme, lucrase aici în sens invers. Am salutat răbdarea și înțelegerea de care au dat dovadă oamenii. Aceștia care imediat după începerea spectacolului aveau să încerce să deprindă obișnuința de a cînta, de a-și dezlănțui firea. Arătau astfel încît eram aproape convinși că în ciuda marii aglomerări care ne crea deja probleme, setea de cultură, marca lor deschidere (în acest caz și la propriu nu doar la figurat) avea să propulseze emoționant spectacolul nostru. Un timp, tribuna a doua, așezată în spatele scenei pusă chiar în centrul unui stadion plin ochi, a fost prin participare corectă un îndemn și o provocare la o competiție cu șanse egale. Conducătorul cenaclului lansează chiar ideea de „cenaclu poliedric", sugestivă pentru descrierea și înțelegerea acestei situații cu totul speciale. Cui să te adresezi mai întîi ? Celor mai buni, desigur. Coexistă aici tentația experimentului pedagogic și nevoia aplicării procedurilor terapeutice din arsenalul larg al modalități ale cenaclului. A fost greu pînă s-a ajuns la acești oameni și este parcă și mai greu de rămas în condiții normale. „Două fîntîni și-o singură sete" pare a fi versul ce l-ar reda într-un anumit fel mai aproape de realitate imaginea aceasta care uimește (adică atrage și sperie totodată). Grea situație. Scena încearcă să se adapteze. Închipuiți-vă jumătate din oamenii aflați la microfoane orientați spre o tribună iar cealaltă jumătate spre cealaltă tribună. Distributivitatea atenției este aici o calitate la mare preț. Răspunsurile bat ca o limbă de clopot cînd dinspre o tribună cînd dinspre cealaltă. Apoi concomitent și la fel do accentuat din ambele părți, fără a mai pune la socoteală lateralele. Această vivătate răbufnită cu o forță impresionantă, consumînd energii și simboluri cu o concentrare nemaivăzută avea să creeze scenei o stare nouă și o exigență sporită. Aveau să fie toate cele necesare sufletelor deschise dar aveau să fie deasemenea sancționate prompt discrepanțele. Totul în ideea după care „acest cenaclu este mai mult al celor ce-l văd decît al celor ce-l fac". Nu știm de aveau cu ce ochi îi vor privi oamenii, pentru care în aceste zile noi am făcut tot ce n-a stat în putere spre a-i mulțumi, pe cei care ne-au lăsat, după încheierea ultimei noastre" manifestări din județul Tulcea, să plecăm tîrziu în noapte, cînd fusesem asigurați că totul este „aranjat", sosirea bacului care să ne treacă la Brăila pentru a urma drumul nostru spre casă, preț de aproape două ore. Noi chiar dacă ne-am simțit zădărnicieli o clipă am reținut pentru eternitate această fascinantă imagine a Tulcei tinere, revoluționare.

Tulcea a fost suprema revelație și suprema satisfacție pentru toți membrii cenaclului. Spectacolul s-a desfășurat mai întîi în atmosfera unui amurg somptuos, apoi în atmosfera unei seri mirifice, cu mirosmele deltei aproape, în acompaniamentul navelor care curg nostalgic spre mare și al locomotivelor care dădeau semnal de plecare sau de venire chiar prin dreptul stadionului plin în semiună. Publicul sosise pe stadion cu mult timp înainte de orele 18 astfel încît în momentul începerii manifestării era aproape dezlănțuit. Ceea ce l-a făcut pe poetul Adrian Păunescu să exclame : este ora opt și cinci minute și atmosfera, aici, la Tulcea, în această zi de 18 august 1984, este fantastică ! Rar se întîmplă să întîlnești un public atît de sensibil, de deschis, eliberat de constrîngeri, de convenții false, gata să experimenteze orice formă nouă și valoroasă de comunicare cu scena, să intre spontan în rezonanță cu ceea ce se întîmplă pe scenă. De fapt, la Tulcea am avut revelația faptului că în cenaclu publicul este interpret principal. Satisfacția sa constă în aceea că inițiat, cu alte prilejuri, în repertoriul și tehnicile de spectacol consacrate de cenaclu, cunoscînd uneori pe de rost cîntecele și poeziile sale de referință, publicul se simte bine cîntînd și recitînd fie odată cu membrii cenaclului, fie pe „cont propriu". Mai presus de orice ni s-a părut publicul în această seară la Tulcea, un public precum o orgă, cîntînd pe mai multe voci, alternativ, pe tribune, la întrecere ca forță de emisie și de rezonanță. Un moment de mare emoție și de atmosferă lunară l-a constituit prezența poetei Constanța Buzea care a recitat (cu acompaniamentul fiului ei, Andrei Păunescu) poeziile sale grave și cu mare încărcătură de sensuri, la o oră din noapte la care publicul ar fi putut face fenomen de respingere în fața metaforei, oră la care însă publicul a reacționat în tăcere și meditație semn că e deja bine educat pentru poezia de pe zăpezile înalte ale sufletului. Un interpret sensibil al tuturor stărilor din cenaclu, un om de mare delicatețe și de uriaș talent, virtuoz al ghitarei electrice, știind să se implice și să se insinueze discret în peisajul ideilor și metaforelor cenaclului a fost în seara de la Tulcea, Alexandru Zărnescu.

Mult timp încă după încheierea spectacolului, la orele 3 din noapte, orașul a fost iluminat de cîntecele cenaclului devenite șlagăre și romanțe pentru îndrăgostiți. Am trăit astfel unul dintre cele mai tulburătoare spectacole de public ale cenaclului.

CONSTANTIN DRAGOMIR
ADRIAN DOHOTARU

Ați citit cronica manifestărilor cu numerele : 1 361, 1 362, 1 363, 1 364.

Trei ipostaze ale unui solist complet și complex, cu largi posibilități interpretative: vibrantul, emoționantul public tulcean

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra

Trăiască Libertatea! Trăiască România!"

23 AUGUST 40 1944–1984

Costinești s-a autodefinit cu înalt spirit revoluționar — „Țărmul tinereții"

Turneul în date sintetice

● A fost cel mai fructuos, cel mai greu și cel mai impresionant turneu din întreaga istorie a cenaclului.

● Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, a totalizat din 7 iunie pînă în 19 august, în 84 de zile, 91 de manifestări (de la 1 274 la 1 364).

● În tot acest timp s-au parcurs 13 000 de kilometri prin 22 de județe, în care de altfel am și susținut spectacole.

● Întreg turneul a însumat peste 320 de ore de spectacol susținute în fața a 656 500 de spectatori.

● Acest turneu a însemnat și depășirea cifrei de 5 milioane de spectatori, totalizați în întreaga existență a cenaclului. De la înființarea cenaclului pînă în prezent, numărul spectatorilor prezenți la manifestările cenaclului se ridică la 5 256 500.

● Media pe fiecare din manifestările numerotate ale acestui turneu — 7 215 spectatori.

● Au avut loc spectacole în 52 de localități din țară, în unele (pe litoral), susținîndu-se chiar trei spectacole.

● Record de audiență — 35 000 de spectatori, la Timișoara, în 30 iunie 1984.

● Cel mai impresionant spectacol, privit și din prisma incertitudinii desfășurării sale, la Satu Mare, în 24 iunie 1984.

● Din punct de vedere al receptivității, publicul din Galați și cel din Tulcea ocupă locul întîi, în categoria stadioane. În săli sau grădini de vară, Mangalia, Eforie, Neptun.

● Cel mai bun spectacol pe întreg turneul, la Tulcea, în 18 august 1984.

● Publicul cel mai aproape de nota 10 a fost cel din Tg. Jiu, egalat de tulceni.

● „Top 5". Cele mai bune cîntece ale turneului, care au întrunit sufragiile membrilor cenaclului, au fost : „Marile iubiri" (Totuși) — 10 voturi, „Să ne naștem din nou" (Mirela Atudorei) — 8 voturi, „Ultima zi" (Alexandru Zărnescu), „Noua modă" (Totuși), „Miros de coasă" (Nica Zaharia) — toate cu cîte 6 voturi.

● Cîntece noi în programul cenaclului — 42 ! Un veritabil record pentru un turneu. „Noul val", „Marile iubiri", „Șapte mări și șapte țări", „Noua modă", toate ale trupei Totuși, „Trăsura", „Actorul" (Emilian Onciu), „Aripi", „Și dacă", „Antistresc", „Suta de lei", „Marea liniște", toate ale trupei Pro Musica, „Drum neterminat", „Anonima de porumb" (Gil Ioniță), „Miros de coasă", „Colindul gutuii din geam" (Nica Zaharia), „Jertfa", „Fîntîni" (Camelia Dal), „Din viz în vie", „Numai trecut" (Constantin Dragomir), „Țărani reali" (Valeriu Penișoară), „Ultima rocadă" (Vali Șerban), „Simplă", „Mai multă Mare", „Să ne naștem din nou" (Mirela Atudorei), „Ciopotul Reîntregirii" (Arpad Domokoș), „S.O.S.", „Antiprimăvara" (Octavian Bud), „Bieți lampagii" (Cristian Buică), „Ritm" (Metropol), „Portret cețos", „Pentru E", „La nunta ta" (Raul Cârstea), „Aruncarea în valuri" (Valentin Moldovan), „La adio" (Poesis), „Joc în pierdere", „Focul vînăt e gonit de vînt" (Ducu Bertzi), „Bariere", „Ultima zi" (Alexandru Zărnescu), „Înnod înecaților din Atlantida", „Ana lui Manole" (Partaj), „Flinta și averea", „Rugă pentru părinți" (Mâjay Győző).

● În tot acest turneu, pe masa cenaclului au sosit și au fost citite de către conducătorul cenaclului, 19 376 de bilete ! Cele mai multe au sosit la Timișoara — 907.

● Spectacolul cu numărul 1 300 a avut loc la Timișoara, în 30 iunie 1984.

● Peste 220 de debuturi și prezențe locale. Dintre acestea cele mai remarcabile au fost : Maria Gorghiu, Valentin Văran, trupele Holograf, și Metropol, grupul Acropolis, Liliana Ioniță, Cristina Oltea Breabăn, Dana Fărcuț, Daniel Dumitrescu, Florin Șerban, Adrian Jacotă, Florin Săsărman.

● Au revenit în acest turneu, Gil Ioniță, Pro Musica, Raul Cârstea, Mihaela Popescu, Maria Amariei, Sîrma Granzuleа. Pentru o seară a fost prezent printre noi, Tudor Gheorghe.

● A recitat, din poezia sa, poeta Constanța Buzea.

● S-au recitat și cîntat pe scena cenaclului, versuri ale poeților William Shakespeare, Omar Khayyam, Serghei Esenin, Itschak Kaisenelson, Federico Garcia Lorca, Walt Whitman, Evgheni Evtușenko, Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, George Coșbuc, George Bacovia, Lucian Blaga, Șt. O. Iosif, Alecu Matcevici, Gheorghe Bocu, Andrei Mureșanu, Victor Eftimiu, Octavian Goga, Nicolae Labiș, Zaharia Stancu, Radu Stanca, Miron Radu Paraschivescu, Tudor Arghezi, Emil Botta, Constant Tonegaru, Mihu Dragomir, Nichita Stănescu, Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Dumitru Popescu, Ștefan Augustin Doinaș, Alexandru Brad, Nina Cassian, Petre Stoica, Petre Ghelmez, Romulus Vulpescu, Mircea Micu, Constanța Buzea, Ana Blandiana, Marin Sorescu, Grigore Vieru, Ioan Alexandru, Ion Gheorghe, Alexandru Andrițoiu, Mircea Dinescu, Ion Gheorghe Pricop, George Damian, Daniela Crăsnaru, Ion Singerean, Marian Odangiu, Ștefan Dandu, Mihai T. Ioan, Adrian Gavriliă, Dinu Olărașu, Constantin Dragomir, Adrian Păunescu.

● Componența maximală a cenaclului în acest turneu : Carmen Antal, Maria Amariei, Acropolis (Alexandru Makedon, Panaiotis Dukas, Mihai Chebac, Gabriel Tudor), Ducu Bertzi, Octavian Bud, Cristian Buică, Raul Cârstea, Nicolae Cenan, Florin Constantin, Ismail Curtmola și Gabriela Iosif, Camelia Daj, Ștefan Dinu, Arpad Domokos, Constantin Dragomir, Daniel Dumitrescu, Dana Fărcuț, Flape (Alexandru Zărnescu, Jerry Schwartz, Romeo Belanu, George Ivanov), Valentin Gerea, Liana Gocan, Maria Gorghiu, Sîrma Granzuleа, Elena Grecescu, Sorina Hașigan, Gil Ioniță, Liliana Ioniță, Adrian Jacotă, Mâjay Győző, Metropol (Andrei Orban, Ildiko Iordănescu, Bella Radulîy, Traian Cosma), Valentin Moldovan, Dinu Olărașu, Emilian Onciu, Partaj (Magdalena, Pușkaș și Tatiana Filipoiu), Valeriu Penișoară, Poesis (Eugen Baboi și Marius Bațu), Mihaela Popescu, Pro Musica (Ilie Stepan, Grigore Bujor Hariga, Vasile Dolga, Dietrich Krauser), Mihail Stan, Florin Șerban, Vali Șerban, Maria Tănase, Totuși (Andrei Păunescu, Ioana Păunescu, Cristian Minculescu, Dan Cărăbaș, Nicolae Dinescu), Tudor Gheorghe, Lelia Vaida, Valentin Văran, Nica Zaharia, conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu.

● „Cenaclul Flacăra se va înnoi, în pofida multelor noutăți. În două săptămîni formula noastră scenică va fi alta." (A.P.).

● Echipa auxiliară a cenaclului a fost formată din : Roland Panteli, Sandu Petre, Costel Ionescu, Cristian Nemeș (sunet și lumini), Alexandru Stoican, Constantin Stănescu, Ion Paraschiv, Ioan Dobre (șoferi), Pompiliu Dumitrescu (secretariat și regie de culise), Victor Rădulescu (fotoreporter), Valeriu Popa (asistență), Alexandru Medar (organizare).

DUCU BERTZI
NICOLAE CENAN

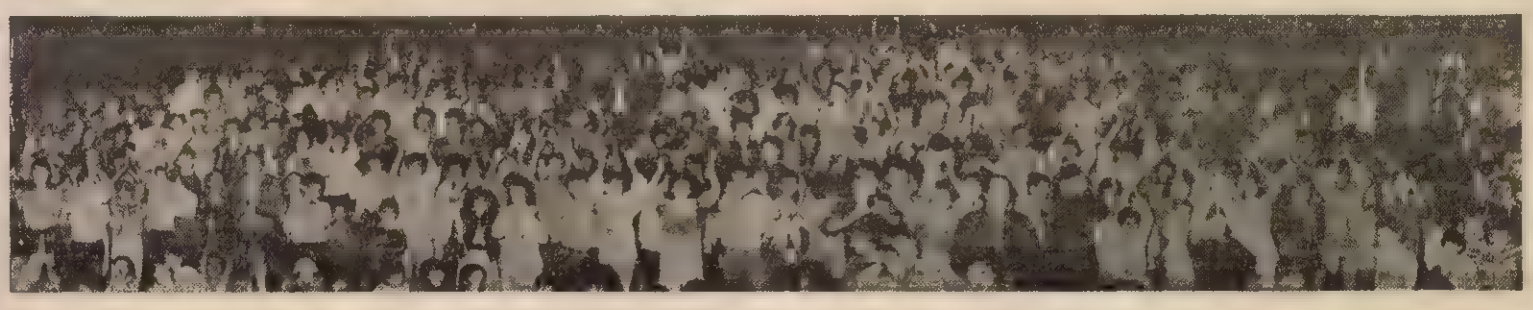

La Babadag, frumusețea din sufletele oamenilor a concurat frumusețea naturii

La încheierea ediției

Descoperire arheologică de mare interes

O diademă de-acum 24 de secole

Nu știm dacă era cam înspre dimineață, cam înspre prînz, sau cam înspre seară. Și nu știm nici dacă era senin, sau, dimpotrivă, era înnourat. Și tot astfel, nu știm nici ce gînduri anume o vor fi frămîntat în acea zi, de 13 iulie, pe arheologul Violeta Bazarciuc, directoarea Muzeului orășenesc din Huși, județul Vaslui. Toate aceste amănunte, plus altele, firește, urmează să le aflăm la fața locului,.. adică „printre" vestigiile cetății dacice de la Bunești-Averești, cetate a cărei dezvelire, ca să zicem așa, a început acum patru ani, mai exact spus în 1978.

Dar pînă atunci, ceea ce vrea să însemne unul din numerele viitoare ale revistei noastre, să transcriem ceea ce știm cu certitudine. Știm că în data de 13 iulie, în timpul unor săpături de rutină, ce se efectuau, la mai sus amintita cetate dacică, a fost scoasă la iveală, dintr-un strat neolitic, o diademă de aur în greutate de 761 grame. Supoziția că diadema, o veritabilă operă de artă, ar aparține neoliticului s-a spulberat imediat, întrucît elementele sale sînt specifice producției de podoabe traco-geto-dacice din secolele IV—III î.e.n. Este vorba, mai pe larg, de o piesă unicat compusă din două bare paralele unite în șase puncte, cinci dintre aceste puncte formînd tot atîtea „ochiuri", un fel de proeminențe cu motive florale. Capetele barelor sînt prelucrate sub forma unor animale stilizate, două ciudate feline cu trup solzos. Cele mai multe dintre păreri susțin ipoteza că această piesă ar proveni din atelierele nord-pontice, întrucît reprezentările zoomorfe se înscriu în arta specifică zonei și perioadei amintite, avînd similitudini cu reprezentările relevate în tezaurele dacice descoperite în apropiere. Insistînd asupra acestor motive zoomorfe, vom preciza că motivele florale alcătuiesc cinci rozete asemănătoare stelelor de mare, cu un rînd de șase petale din mijlocul cărora ies alte șase petale, mai mici, iar în mijlocul acestora se află o mică sferă de aur. Dacă motivul floral este, indubitabil, de tip elenistic, motivul animalier este, la fel de indubitabil, de tip traco-geto-dacic.

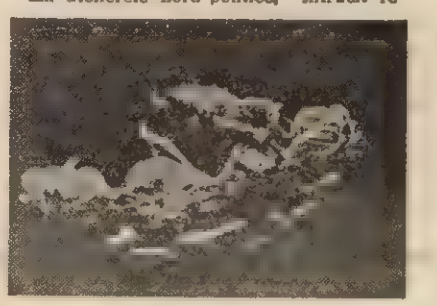

În altă ordine de idei, lucrătura artistică deosebită a petalelor, apoi eleganța și rafinamentul cu care au fost făurite cele două feline ce încheie barele acestei diademe, ne duc cu gîndul că ea va fi împodobit, fără doar și poate, fruntea ei timplele unei femei, fiica sau soția celui ce-a stăpînit cetatea dacică de la Bunești-Averești. Cît despre descoperirea diademei într-un strat neolitic, ea a fost, fără doar și poate, îngropată, ascunsă în acel strat. A fost scoasă, deci, la lumină, după 24 de secole, de către arheologul Violeta Bazarciuc, într-una din zilele sale de fericită inspirație, și este expusă în clipa de față la Muzeul de Istorie al R.S.R., Secția Tezaure.

VICTOR NIȚĂ
Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Marile împliniri ale libertății, ale epocii Ceaușescu

Tineretul — vigoare, avînt și dăruire sub culorile patriei

Porți deschise celor harnici și talentați

Avem tradiție în materie de sport, și chiar unele rezultate deosebite în arena internațională, dar adevărata afirmare a acestuia, ca bun al întregului popor, accesibil tuturor, a început după actul istoric de la 23 August 1944. Victoriile de pînă atunci, unele dintre ele strălucitoare, precum medalia olimpică de bronz (prima din istoria participării noastre la J.O.) dobîndită de rugbyștii în 1924, la Paris, titlurile mondiale la bob cucerite în 1933 și, respectiv, 1934 de echipajele Papană-Hubert și Frim-Dumitrescu, carierele răsunătoare ale unor boxeri ca Lucian Popescu (triplu campion european) sau Toma Aurel, s-au datorat mai degrabă talentului sau tenacității unuia sau altuia dintre competitori decît sprijinului primit din partea oficialităților. În România de pînă la Eliberare, din cauza dificultăților economice și a obtuzității cîrmuitorilor, sportul s-a practicat pe apucate, sporadic, silit să lupte din greu cu grijile materiale. A rămas în legendă, de pildă, modul în care fotbaliștii noștri au ajuns la ediția mondialelor din 1930, plătindu-și singuri biletele de vapor pînă la Montevideo și făcînd nu o dată, în timpul cursei transoceanice, diverse „servicii" pentru a se putea întreține. Mai însemna sportul, în România dinaintea lui 1944, cîteva arene, puține, în Capitală și în marile orașe. În zone întinse ale țării, la sate îndeobște, el era necunoscut, problema de zi cu zi a țăranilor nefiind aceea de a se întrece pe pistă sau în bazin, ci de a-și cîștiga, pentru ei și familiile lor, hrana necesară traiului de pe o zi pe alta.

Abia după 23 August 1944, sportul românesc a devenit un bun al celor mulți, deschis tuturor categoriilor sociale, el făcînd cei dintîi pași, inițial timizi, șovăielnici, spre culmile ierarhiilor internaționale. Imediat după Eliberare, în 15 septembrie 1944, a fost creată, la inițiativa Partidului Comunist Român, prima organizație cu caracter democratic din istoria sportului, numită Organizația Sportului Popular. Începea și pentru sport, latură importantă a activității sociale, o eră nouă, a marilor satisfacții și împliniri. De atunci, cu precădere după cel de-al IX-lea Congres al partidului, care a coincis cu alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, conducător înțelept și harnic, părinte și prieten de nădejde al tinerei generații, sportul românesc s-a bucurat și se bucură de sprijinul atent și orientarea competentă a partidului și statului, el parcurgînd etape de profunde transformări înnoitoare și recomandîndu-se azi ca o amplă mișcare de masă, cu un rol tot mai puternic, și mai recunoscut, în întărirea sănătății națiunii, în educarea multilaterală a tineretului, a tuturor oamenilor muncii.

Numărul asociațiilor și cluburilor sportive, funcționînd în întreprinderi și școli, la orașe și sate, a crescut considerabil, ajungînd astăzi la aproape 15 000. Printr-un sistem competițional de masă, permanent, riguros organizat, sportul și-a deschis porțile tuturor vîrstelor și tuturor categoriilor sociale : cifre cu multe zerouri, de ordinul milioanelor, ilustrează amploarea competițiilor de masă, la crosuri, de exemplu, luînd startul, anual, peste 4 milioane de participanți. Să adăugăm că alte 3 milioane de tineri își trec cu regularitate normele Complexului polisportiv „Sport și Sănătate" și obținem astfel imaginea unui tineret viguros, devotat muncii, deprins să se întrecă loial, corect, avînd la dispoziție condiții ideale pentru petrecerea cît mai rodnică a timpului liber.

Un rol important, de cotitură, în renașterea sportului românesc l-a jucat și îl joacă marea competiție națională de masă și de performanță „Daciada", adevărată Olimpiadă la scara țării, creată în 1976 din îndemnul și la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, ale cărui cuvinte exprimă sintetic atenția de care acest compartiment al vieții sociale se bucură din partea conducerii de partid și de stat: „Putem spune, deci, că cerințele dezvoltării actuale și de perspectivă a societății noastre socialiste fac în mod obiectiv necesară creșterea rolului culturii fizice și sportului în procesul educației socialiste, în întărirea sănătății și vitalității națiunii noastre, în asigurarea condițiilor ca poporul nostru, tineretul patriei, să crească viguros și sănătos". Această chemare a fost auzită și recepționată cu dragoste și recunoștință: numai ultima ediție a „Daciadei", a treia, a antrenat în întreceri, pe toată geografia României, peste 8 milioane de tineri și virstnici, dintre care peste 3 milioane de femei.

Sprijinit plenar, devenit activitate de interes național, sportul și-a lărgit necontenit baza materială. Au apărut pretutindeni, în mediul urban și, deopotrivă, în cel rural, stadioane. S-a înmulțit numărul bazinelor de înot, unele dintre ele de dimensiuni olimpice, acoperite. Harta sportivă a țării s-a îmbogățit cu primele patinoare artificiale. S-au construit poligoane de tir. Capitalele de județ au fost dotate cu săli polivalente, în care sportul se simte la el acasă. Acestui superb efort financiar, posibil numai într-o țară cu o economie avansată, sportivii României socialiste i-au răspuns prin muncă și perseverență, prin ambiție și devotament, printr-o dragoste fără egal pentru culorile scumpe ale patriei. Ca urmare a acestor minunate condiții de viață și pregătire, puse la îndemîna tuturor practicanților, români, maghiari, germani și de alte naționalități, grație talentului lor udat cu multă sudoare, s-au afirmat și impus în arena internațională, drept cei mai buni dintre cei mai buni, numeroși sportivi, datorită cărora tricolorul roș-galben-albastru s-a înălțat, în acordurile imnului de stat al țării, pe cele mai prestigioase catarge. Nadia Comăneci, multiplă campioană olimpică, Erou al Muncii Socialiste, Ivan Patzaichin, Ilie Năstase, Lia Manoliu, Viorica Viscopoleanu, Gheorghe Berceanu, Cristian Gațu, Anișoara Stanciu ș.a. sînt tot atîtea nume intrate în „cartea de aur" a sportului românesc și mondial, pilde demne de urmat.

După cum se știe, reprezentanții noștri au participat, recent, la cea de-a 23-a ediție a Jocurilor Olimpice de vară, desfășurate la Los Angeles. Probînd o excelentă pregătire, dînd dovadă de dîrzenie și cutezanță, dăruindu-se exemplar, ei au dobîndit un număr record de medalii, 53, între care 20 de aur, bilanț fără precedent. 94 din cei 127 de sportivi români s-au întors din îndepărtata Californie cu distincții olimpice, toate cele 12 discipline aliniate la start figurînd cu unul sau mai mulți competitori pe podiumul de premiere. La Los Angeles, tricolorii au obținut o serie de medalii în premieră, la gimnastică (echipe), la înot, la judo, la canotaj masculin, la haltere, toate aceste succese fără precedent vorbind grăitor despre progresul uriaș înregistrat de sportul românesc în deceniile de după Eliberare, în „Epoca Ceaușescu". Dînd glas sentimentelor lor de adîncă recunoștință, ei au dedicat frumoasele lor victorii, care ne-au umplut inimile de mîndrie patriotică, marilor evenimente ale acestui an, aniversării a 40 de ani de la Eliberare și Congresului al XIII-lea al partidului, exprimîndu-și totodată deplina aderiune la propunerea de realegere a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului. Au făcut-o cald, simțit, din suflet, avînd garanția progresului neîntrerupt al României socialiste, prosperității patriei eterne.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Buletinul transferărilor

După cum se știe, perioada de transferări s-a terminat. Divizionarele A, B și C au înaintat la federație 1 412 cereri de legitimare, cu observația că asupra unora s-a revenit după depunere. Mai sînt și unele litigii, asupra cărora va decide Biroul federal, sau, în ultimă instanță, Biroul Executiv al C.N.E.F.S., dar știrile pe care vi le vom aduce la cunoștință în cele ce urmează sînt sigure, verificate, fiindu-ne puse la dispoziție, cu amabilitate, de Ion Marinescu de la serviciul de specialitate al F.R.F.

De remarcat seriozitatea cu care a acționat, și de această dată, echipa campioană. Dinamo București a depus încă din prima zi acte pentru Tulba (de la Baia Mare), Suciu (de la „U" Cluj-Napoca), Martin (de la Victoria Lehliu), Zlotea și Mîrea (ambii de la Dinamo Victoria). A revenit, de la Corvinul, Stredie. Cu întregul lot, Dinamo a efectuat un util turneu în R.F. a Germaniei, aflîndu-se în aceste zile în Spania. Doar Tulba a fost, un timp, accidentat, dar s-a refăcut ● Doi foști rapidiști, Pîrvu și Adrian Dumitru, au trecut la Carpați Mîrșa. La aceeași schipă : Carastoian (de la Medgidia) și Constantinescu (de la Bistrița). ● Încă un jucător întors acasă : Cura de la Jiul la U.T.A. ● Noutăți la Dunărea C.S.U. Galați : Georgescu (de la Mecanica Vaslui), Diaconescu (de la Steaua), Niță (de la Autobuzul). ● Politehnica Iași a optat pentru Damaschin (de la Rapid) și Cîmpeanu (de la Sportul studențesc). ● S-a perfectat transferul internaționalului Crișan (fost la Universitatea Craiova) pentru F.C. Bihor. ● Proaspăta divizionară B, A.S.A. Mizil, antrenată de Bujor Hălmăgeanu, și-a completat lotul cu Achim (de la Metalul București), Cosarek (de la Poiana Cîmpina), Simaciu și Cojocaru (ambii de la Petrolul). ● F.C. Olt i-a dat dezlegare lui Windt, un portar despre care se vorbea cîndva frumos, pentru Metalul Bocșa ! Lipsă de valoare sau indisciplină ? ● F.C. Constanța a apelat la Balaur (de la F.C. Olt), Puchea (de la Aversa), Răuță (de la Dunărea Călărași), Spier (de la I.C.P.B. Bolintin), transferul numărul 1 numindu-se Iordache (fost la Dinamo și F.C. Olt). ● Gloria Buzău s-a întărit cu Dudu Georgescu (de la S.C. Bacău) și State (de la F.C. Olt). Se află în pregătiri și Dumitru Marcu, fost la Craiova, Steaua ș.a. Se poartă moda retro ? ● O listă masivă de jucători a depus Rapid : Cioacă, Preda și Croitoru (toți de la Politehnica Iași), Voicu (de la Electronica), Toader (de la Unirea Slobozia), Cîrlan (de la Petrolul), Gheară (de la Aversa), Bacoș (de la Rapid Arad), Agiu (de la C.S. Tîrgoviște), Popa (de la Rapid I.C.P.B.), Marinescu (de la I.C.P.B. Bolintin). Victor Stănculescu pare pus pe fapte mari ! ● Din Giulești în Dr. Staicovici : Roșu și Niță de la Sportul studențesc, Ștefan și Birjaru de la Muscelul Cîmpulung au semnat pentru Progresul-Vulcan ● Situație dramatică la F.C. Argeș : cîțiva jucători au primit dezlegare, alții au plecat fără : Stancu la Sportul studențesc, Tulpan la Gloria Buzău, Roman la Gloria Bistrița ! Vorba cuiva : singura soluție pentru Dobrin e să reînceapă să joace ! Lăsînd gluma de-o parte, să notăm condamnabila ușurință cu care federația asistă la dezmembrarea unei echipe care a adus deosebite servicii fotbalului românesc. ● Întăriri și la Flacăra Automecanica Moreni, promovată în B : Nedea (de la Aluminiu Slatina, fost la F.C. Olt), Rus (de la C.S. Tîrgoviște), Manea (de la Minerul Filipeștii de Pădure). ● Cele mai spectaculoase și mai importante transferări le-a făcut Steaua: au revenit de la F.C. Argeș și, respectiv, Dinamo, Eduard și Turcu, lotul completîndu-se cu Bölöni (de la A.S.A. Tîrgu Mureș), Bărbulescu (de la Petrolul), Radu II și Bumbescu (ambii de la F.C. Olt), toți fotbaliști unul și unul ! Tragem nădejde că, beneficiind de astfel de achiziții valoroase, Steaua ne va reprezenta cu cinste în Cupa Cupelor, unde o așteaptă o misiune dintre cele mai dificile (A.S. Roma). Bölöni este, în prezent, indisponibil, după o infecție (operată) la tendonul lui Achille. Convalescența lui va dura 10—12 zile. ● Polgar (de la I.M.A.S.A. Sfîntu Gheorghe), Roșca (de la I.C.I.M. Brașov) și Mosoman (de la Nitramonia Făgăraș) au semnat pentru F.C.M. Brașov, la care Ștefan Coidum a rămas antrenor principal. ● Dinamo a renunțat la Custov, Eftimescu și Barbu, trecuți la Dinamo Victoria. ● Rozsa (de la F.C. Bihor) la Voința Oradea, Feher (de la Politehnica Timișoara) la Minerul Bihor, Bărbuceanu (de la Universitatea Craiova) la Electroputere. ● Între cererile „șepcilor roșii" : L. Moldovan (de la Corvinul), Popicu (de la F.C. Argeș), Ciucur (de la Muscelul Cîmpulung) . ● Nume noi la „Poli" Timișoara : Cl. Bozeșan (de la Chimica Tîrnăveni), Dăniliă (de la Corvinul), Dumitrescu (de la A.S.A. Tîrgu Mureș), Ionuț (de la Industria sîrmei Cîmpia Turzii). ● C.S.M. Suceava : Petrescu (de la Energia Gheorghe Gheorghiu Dej), Proda (de la Urbis), Avram (de la Textila Năsăud). Cașuba, în jurul căruia s-a făcut atîta vîlvă, a rămas pe loc. ● Valentin Stănescu, în prezent la C.S. Tîrgoviște, n-a uitat că a albit la Rapid ! El i-a primit cu brațele deschise pe Cojocaru, Petruț și Ursu, precum și pe Albu (de la F.C. Bihor) și Iamandi (de la Dinamo). ● Jucători noi legitimați la Șoimii Sibiu : Tigliariu (de la Gaz metan Mediaș), Ucidău (de la Unirea Alexandria), Giugiumică (de la Metalul București). ● Trei transferuri de valoare în dreptul lui F.C. Baia Bare : Nemțeanu (de la Dinamo), Mia (de la C.S. Tîrgoviște), Pinter (de la Steaua). ● Universitatea Craiova l-a legitimat pe Octavian Popescu (de la C.S. Tîrgoviște) și l-a rechemat pe Beldeanu (de la Constructorul Craiova). Aflați în vederile clubului oltean, Stingaciu, Mănăilă și Matei, toți reușiți la examenul de admitere, sînt încă incerți. Mai grav ni se pare faptul că, după ce a ratat perioada de pregătire din cauza unor incursături la hotelul „Intim" din Poiana Brașov, Universitatea a rămas singura dintre „ambasadoarele" fotbalului nostru din această toamnă fără un turneu în străinătate ! S-a discutat ceva despre Franța, dar propunerea a căzut. E de mirare, ca să nu zicem altfel, cum F.R.F. n-a găsit o soluție pentru a da o mînă de ajutor echipei craiovene, care urmează să ne reprezinte în Cupa U.E.F.A. ! ● Fodor a revenit la Tîrgu Mureș de la Steaua. Tot la A.S.A.: Butilca (de la I.M.A.S.A. Sfîntu Gheorghe), Ivanov (de la Tehnometal). ● Cinci nume pe lista lui F.C. Olt : M. Zamfir (de la F.C. Argeș), Georgescu (de la Flacăra Moreni), Răducu (de la Unirea Tricolor), Șerb (de la Dacia Pitești), Ciobanu (de la Metalul Buzău). ● Un fost dinamovist la Corvinul : Mărginean. În lotul hunedorean mai figurează, ca noutăți, Ștef (de la Mureșul Deva), Mureșan (de la Victoria Călan), Chiorceg (de la Mecanica Orăștie), Prigorie și Rus (ambii de la Aurul Brad). ● Remaniere masivă și la Oțelul Galați, la care au venit Laia (de la Politehnica Iași), Rotaru (de la F.C. Olt), Stamate (de la Dunărea C.S.U.), Loghin (de la Ceahlăul Piatra Neamț), Epure (de la C.S. Botoșani), Tudorache (de la F.E.P.A. '74 Birlad), Bulete (de la Chimistul Rîmnicu Vîlcea). Se anunță luptă mare între Dunărea C.S.U. și Oțelul pentru promovare ! ● Petrolul Ploiești a făcut, mai deunăzi, o partidă foarte curajoasă la București, cedînd cu 2—3 în fața echipei campioane, după ce a condus cu 2—0. Antrenorul Petre Dragomir a folosit și noile achiziții : Udrică (de la Steaua), Hîncu (de la Chimica Tîrnăveni), Balogh (de la Mureșul Toplița), Gălățeanu (de la Prahova Ploiești), Pitulice (de la Mecanică fină).

Totul pentru libertatea țării

23 AUGUST 40
1944-1984

„Un comunicat important pentru țară !"

„Din înalt ordin, sînteți arestat !". Aceste cuvinte, adresate, miercuri 23 August 1944, în jurul orei 17.00, mareșalului Ion Antonescu de generalul Constantin Sănătescu, marcau trecerea la executarea unui punct esențial din programul de acțiune al coaliției naționale a forțelor patriotice din România : înlăturarea regimului antonescian. Cîteva minute mai tîrziu, Ion Antonescu și Mihai Antonescu erau conduși, sub escortă, din „salonul galben" — unde avusese loc audiența, demiterea și arestarea lor — într-o cameră-seif a Palatului regal.

Tîrziu, în seara aceleiași zile, în conformitate cu înțelegerea convenită anterior, o echipă de comuniști din formațiunile de luptă patriotică sosea la Palatul regal pentru a prelua paza lui Ion Antonescu și Mihai Antonescu, ca și a altor membri ai guvernului pe care i-a transportat, după miezul nopții, într-o casă conspirativă a P.C.R. din cartierul Vatra Luminoasă.

Devansarea datei declanșării acțiunii, de la 26 la 23 August 1944, a fost determinată de precipitarea evenimentelor și s-a dovedit o decizie inspirată — în care rolul cel mai important a revenit Partidului Comunist Român — care a mărit considerabil efectul factorului surpriză. Ziua de 23 August 1944 fusese prevăzută inițial pentru continuarea consultărilor între cele patru partide politice ale B.N.D. în legătură cu formula viitorului guvern român. În conformitate cu cele convenite anterior în acest sens, în primele ore ale dimineții zilei de 23 August a avut loc într-un apartament din Bd. Schitu Măgureanu nr. 19 o nouă întîlnire între reprezentanții P.C.R., P.S.D. și P.N.Ț. (reprezentantul P.N.L. nu s-a prezentat), după care liderul național-țărănist, I. Maniu, a plecat pentru consultări cu reprezentanții ai Palatului regal și ai P.N.L. urmînd ca în jurul orei 15 să transmită punctul său definitiv de vedere.

Tot în dimineața zilei de 23 August, de la ora 9, la Snagov, a început o ședință a guvernului — ultima întrunire a guvernului antonescian — la care mareșalul Ion Antonescu, întors din zona frontului, urma să expună situația și să stabilească linia politică și militară de urmat în noua situație creată. În același timp, liderii partidelor burgheze, nerenunțînd la mai vechea lor idee de a determina chiar pe mareșalul Ion Antonescu de a cere încheierea unui armistițiu cu Națiunile Unite, au făcut o nouă tentativă — prin Gh. Brătianu, trimis special în acest scop la Snagov — de a convinge în acest sens pe mareșal. Consultările, mai complexe, cunoscute în literatura istorică și asupra cărora nu putem stărui aici, nu au avut rezultatul scontat. Analiza unor declarații și demersuri diplomatice ale lui I. Antonescu sau cu știința acestuia din 22 august și prima parte a zilei următoare — declarațiile făcute lui C. Clodius, acordul pentru un nou demers la Ankara și trimiterea unui emisar special la Stockholm — nu relevă faptul că mareșalul era decis să încheie imediat și fără consultări cu Germania un armistițiu cu Națiunile Unite.

În cursul activităților politice din dimineața zilei de 23 August a apărut ideea unei audiențe a mareșalului la regele Mihai I. Audiența, neprevăzută anterior, a fost fixată pentru ora 16. În paralel, Mihai Antonescu a solicitat o audiență separată și prealabilă, care a fost fixată pentru orele 15,30.

Fixarea celor două audiențe a declanșat o febrilă activitate la Palatul regal. Colaboratorii regelui au intuit exact posibilitatea neașteptată și favorabilă care se oferea prin aceste audiențe pentru a declanșa acțiunea, dar și riscurile provenite din devansarea acțiunii și timpul foarte scurt aflat la dispoziție.

Un reprezentant al Palatului regal a stabilit de urgență contactul cu reprezentanții partidului comunist și s-a cerut opinia P.C.R., care era decisivă în acele împrejurări. Consultîndu-se și cu reprezentanții P.S.D., partidul comunist și-a dat acordul pentru declanșarea acțiunii și a lansat parola **„Înainte !"** care marca trecerea la aplicarea de către comuniști, de către formațiunile de luptă patriotice a sarcinilor prevăzute pentru răsturnarea dictaturii antonesciene și ieșirea României din războiul hitlerist. În aceste condiții, audiența lui Ion și Mihai Antonescu lua sfîrșit prin episodul menționat al arestării lor. În cursul după amiezii și serii s-a reușit apoi și arestarea principalilor membri ai guvernului antonescian.

Au urmat pentru forțele insurecționale ore de maximă și încordată activitate care trebuiau să asigure exploatarea surprizei și să conducă la depășirea unor dificultăți născute din devansarea acțiunii. Una din problemele cheie de rezolvat era constituirea noului guvern. Aceasta a reprezentat o formulă definitivă a împrejurărilor zilei de 23 August, formulă la care P.C.R. a colaborat pentru realizarea unui consens în scopul punerii în aplicare a punctelor din platforma B.N.D. După ora 20, au fost semnate decretele regale de constituire a noului guvern. Președinte al Consiliului de Miniștri a fost numit generalul Constantin Sănătescu. În guvernul alcătuit în cea mai mare parte din militari și tehnicieni, cele patru partide ale Blocului Național Democratic erau reprezentate prin miniștri fără portofoliu (Lucrețiu Pătrășcanu, pentru P.C.R. ; Constantin Titel Petrescu, pentru P.S.D. ; Iuliu Maniu, pentru P.N.Ț. ; Constantin (Dinu) Brătianu, pentru P.N.L.). Reprezentantul P.C.R. deținea și postul de ministru ad-interim la Departamentul Justiției. Constituirea noului guvern marca nu numai ieșirea P.C.R. din condițiile activității ilegale — în care se aflase 20 de ani — ci și recunoașterea meritelor istorice pe care le dobîndise în lupta contra fascismului și hitlerismului, pentru libertatea țării.

După ora 21, în seara zilei de 23 August 1944, regele și membrii noului guvern, aflați la Palatul regal, au aprobat textele declarației guvernului către țară și textele decretelor-lege privind amnistia și desființarea lagărelor de concentrare — texte elaborate de reprezentantul Partidului Comunist Român — și au analizat textul proclamației regale către țară. Textul proclamației a fost înregistrat pe disc la palat și transmis pentru radiodifuzare.

Miercuri, 23 August 1944, în jurul orei 22,25, posturile de radio românești — după ce de mai multe zeci de minute își modificaseră programul și avertizau cu intermitență că vor transmite un **„comunicat important pentru țară"** — încep difuzarea textelor documentelor prin care se anunța țării, dar și întregii lumi marea cotitură care se producea în cursul istoriei României și care avea implicații considerabile asupra cursului celui de-al doilea război mondial.

Ora cea mare. Revoluția a început

„Poporul nostru înțelege să fie stăpîn pe soarta sa"

Proclamația regelui către țară, radiodifuzată în seara zilei de 23 August 1944, aducea la cunoștință decizia României de desprindere din Axă și de imediată încetare a războiului cu Națiunile Unite, anunța constituirea guvernului de uniune națională, și aprecia că în România începea o eră nouă, de garantare și respectare a libertăților tuturor cetățenilor țării. Proclamația chema la luptă pentru asigurarea dreptului poporului român de a-și hotărî singur soarta, pentru eliberarea nordului Transilvaniei. **„Poporul nostru înțelege să fie stăpîn pe soarta sa. Oricine s-ar împotrivi hotărîrii noastre libere luate și care nu atinge drepturile nimănui — se sublinia în proclamație — este un dușman al neamului nostru. Ordon armatei și chem poporul să lupte prin orice mijloace și cu orice sacrificii împotriva lui.**

Români ! De curajul cu care ne vom apăra cu armele în mînă independența împotriva oricărui atentat la dreptul nostru de a ne hotărî singuri soarta depinde viitorul țării noastre. Cu deplină încredere în viitorul neamului românesc, să pășim hotărîți Pe drumul înfăptuirii României de mîine, a unei Românii libere, puternice și fericite".

În declarația sa, guvernul român constituit în seara zilei de 23 August 1944, menționînd că reprezintă cele patru partide ale B.N.D., atrăgea atenția că prelua conducerea statului **„în cele mai grele și hotărîtoare împrejurări pentru soarta poporului român".** Declarația făcea cunoscută înlăturarea regimului de dictatură și decizia de a asigura drepturile și libertățile cetățenești, acceptarea armistițiului cu Națiunile Unite — pe care, din acel moment, România le considera prietene. **„De acum înainte înțelegem să fim stăpînii pe destinele noastre. Hotărîrea denunțării tratatelor de alianță cu puterile Axei și încetarea stării de război cu Națiunile Unite sînt expresia voinței întregului popor român. Aceste hotărîri nu nesocotesc drepturile vreunui stat străin, după cum nu ating nici interesele altor neamuri. Țara întreagă voiește să pună capăt războiului distrugător,unui război de la început pierdut. Țara întreagă dorește pacea. Dar voința de pace a României nu înseamnă nici dezarmare, nici teamă. Orice piedică pusă în drumul înfăptuirii năzuințelor spre pace și libertate a poporului român va dezlănțui o luptă fără milă și fără cruțare din partea tuturor forțelor armate și populare, împotriva celor care ar încerca să mențină țara noastră în războiul cu Națiunile Unite, prelungindu-i astfel zadarnic suferințele".** Numeroase documente și relatări din presa acelor zile, ca și însemnări ulterioare cu caracter memorialistic fac dovada entuziasmului cu care poporul român a luat cunoștință despre evenimentele ce avuseseră loc și deciziile adoptate. Chiar și un colaborator al unui birou de presă german din București, care a reușit să părăsească Capitala României, la 1 septembrie 1944, sublinia, după cum rezultă dintr-un raport transmis Berlinului cu privire la desfășurarea evenimentelor din România că proclamația regelui **„a fost primită cu mare bucurie de populație, pentru că se spera prin aceasta în pace. S-a ajuns pe străzile Bucureștiului la manifestații, în fața Palatului regal și pe bulevarde."**

La ora cînd posturile de radio române anunțau schimbările radicale produse în politica internă și externă a României, o mare parte a măsurilor militare preconizate în planul revoluției fuseseră executate sau erau în curs de aplicare.

În jurul orei 18, comandamentul militar al Capitalei a început transmiterea parolei **„Pajura"** — care însemna alarmarea trupelor — iar de la ora 18,30 a început transmiterea parolei **„Știejar — extremă urgență"**, prin care se ordona trupelor din garnizoana București intrarea în dispozitivul de luptă. În jurul orei 19, la Comandamentul militar al Capitalei a avut loc o consfătuire cu mai mulți comandanți de unități din București în legătură cu situația militară. S-a adus la cunoștință că, începînd cu orele 21, se constituiau două comandamente (de nord și de sud) subordonate comandamentului Capitalei și s-au precizat misiunile acestora. Trupele române ale garnizoanei București, împreună cu circa 50 de formațiuni de luptă patriotică, au trecut la asigurarea pazei principalelor instituții românești și la controlul punctelor strategice din oraș. Pînă în jurul orei 22,30 s-a încheiat blocarea obiectivelor germane din prima urgență existente în Capitală. În cursul serii pînă spre miezul nopții au continuat aplicarea măsurilor de blocare și control a căilor de acces în oraș, întreruperea sistemului de transmisiuni și comunicații dintre diferitele organisme oficiale germane din București etc.

Începînd cu ora 23, se trece la transmiterea directivei operative nr. 1, elaborată de noul șef al Marelui Stat Major român, prin care se precizau misiunile ce reveneau marilor unități militare române în noua situație politică. Directiva operativă prevedea încetarea ostilităților contra armatelor Națiunilor Unite, regruparea trupelor române din zona frontului într-o nouă regiune, misiunile trupelor române de interior pentru acoperirea frontierelor și asigurarea deplinului control asupra teritoriului național etc.

Primele știri, privind evenimentele sfîrșite în curs de desfășurare în București, au parvenit agenților germani în jurul orei 18, ele fiind totodată făcute cunoscute legației Germaniei de către Eugen Cristescu, șeful Serviciului Secret de Informații. La sediul legației, din Calea Victoriei 174, a început o consfătuire la care au participat generalii E. Hansen, A. Gerstenberg, amiralul W. Tillesen, alți ofițeri superiori și diplomați germani. După orele 19 a sosit la legație și ministrul Germaniei, Manfred von Killinger, aflat la o recepție de la Sfatica, împreună cu amanta sa, secretara legației, Hella Peterson (cei doi se vor sinucide la 2 septembrie 1944).

În cursul serii pînă noaptea tîrziu au avut loc cîteva audiențe ale unor diplomați și generali germani la regele Mihai I, la șeful guvernului român, generalul C. Sănătescu, și la noul ministru de externe, Gr. Niculescu-Buzești, în care reprezentanții germani au cerut explicații și au proferat amenințări — îndeosebi M. von Killinger — iar factorii de răspundere români au urmărit să cîștige timp, oferind totodată posibilitatea trupelor germane de a nu fi atacate și capturate, dacă acestea vor părăsi imediat și fără rezistență țara. În audiența avută după ora 23 la șeful noului guvern de generalii Hansen și Gerstenberg, s-a ajuns la un acord între generalii Sănătescu și Hansen în sensul menționat.

Trupele germane nu-și respectă promisiunile ● Lupta pentru Capitală e aprigă

Acordul a devenit caduc la numai două ore, o dată cu transmiterea de către generalul Friessner către comandamentele germane din România a ordinului lui Hitler **„de a zdrobi puciul, de a aresta pe rege și camarila trădătoare și de a forma un nou guvern, sub conducerea unui general germanofil, în cazul în care mareșalul Antonescu nu este disponibil".** Hitleriștii nu au găsit însă nici un general român și nici un alt om politic în România care să dorească să se situeze pe o poziție contrară voinței unanime a poporului. Potrivit unei mărturii germane, chiar generalul Hansen atrăsese atenția că decizia regelui exprima voința întregului **popor român. De altfel, un german, bun cunoscător al realităților românești, sădrea, la 28 august 1944, o soli-**

soare unui înalt funcționar de la Cancelaria Reichului căruia îi preciza: „Așadar, este — din păcate ! ! — un categoric non-sens să se vorbească de o „mică clică" sau de „camarilă de curte" care ar sta de partea regelui".

Generalul A. Gerstenberg a devenit instrumentul de executare a ordinului lui Hitler de reprimare a „puciului" din București. El a declanșat, cu trupele de care dispunea, în zona de nord a Capitalei o acțiune de pătrundere în București în zorii zilei de 24 August 1944. Totodată, în dimineața aceleiași zile, la ordinele lui Gerstenberg, formații de avioane germane au început bombardarea orașului — acțiune continuată și în ziua următoare, provocînd mari pagube, îndeosebi în zona centrală, fără a avea ca rezultat decît creșterea urii populației împotriva Germaniei naziste, hotărîrea trupelor române și a formațiunilor patriotice de luptă de a zdrobi mai repede ocupanții hitleriști.

Comandamentul militar al Capitalei dispunea, la 23 August 1944, de circa 7 000 militari în oraș și de alte cîteva formațiuni în împrejurimi. În același timp, în București, se aflau circa 8 000 militari germani — din care 500 ofițeri și 1 500 subofițeri — iar în zona Otopeni — Străulești — Ștefănești alți circa 6 000. Prin aducerea unor forțe noi germane, în noaptea de 23/24 August și în următoarele două zile, în nordul Capitalei s-a constituit o puternică grupare inamică, aflată sub comanda generalului Gerstenberg, iar apoi, din 26 august, sub comanda generalului R. Stahel, sosit de la Varșovia unde comandase reprimarea insurecției. Încercarea de a pătrunde, începînd cu dimineața zilei de 24 august, în Capitală s-a dovedit cea mai periculoasă dintre tentativele similare ale unor forțe germane. Luptînd cu eroism și totală abnegație, unitățile militare române angajate în executarea misiunii de a împiedica pătrunderea unor forțe germane în centrul vital al țării dar și al insurecției, au respins sau zdrobit toate încercările de acest fel. Încă în cursul nopții de 23 spre 23 August 1944, trupele române au început lichidarea obiectivelor militare germane blocate anterior. Lupte grele s-au desfășurat la sediul Misiunii militare germane pentru armata aerului — aflată într-o clădire bine amplasată pe malul Dîmboviței, în spatele sediului central C.E.C. — la Școala superioară de război (Academia militară), unde era sediul Misiunii militare germane pentru armata de uscat etc.

Pînă în seara zilei de 25 august 1944, cu excepția unor rezistențe izolate aflate în curs de lichidare, toate obiectivele germane din interiorul orașului fuseseră cucerite. Începînd cu 26 august, comandamentul militar al Capitalei a declanșat un puternic atac împotriva forțelor germane din împrejurimile Bucureștiului, în special contra grupării inamice din nord, reușind să o încercuiască. În aceeași zi, această grupare a fost supusă unui puternic bombardament al aviației americane.

Pînă în dimineața zilei de 28 august 1944 a fost încheiată acțiunea forțelor române pentru lichidarea trupelor hitleriste din jurul Capitalei. Trupele române, acoperindu-se de glorie, au provocat pierderi însemnate inamicului și au luat aproape 7 000 prizonieri germani, între care 7 generali, 596 ofițeri și 1 262 subofițeri.

La chemarea partidului comunist, alături de armata română au luptat cu arma în mînă numeroase grupe de patrioți pentru a asigura și grăbi victoria asupra ocupanților. **„În cîocnirea inevitabilă cu forțele hitleriste — se arăta încă în primul apel al P.C.R. tipărit legal și care era publicat în primul număr legal din „România liberă", în dimineața zilei de 24 august 1944 — Partidul Comunist Român cheamă muncitorimea, țărănimea, intelectualitatea și pe toți cetățenii României la luptă fără cruțare, cu toate armele, pentru asigurarea viitorului".**

Salvarea zonei petrolifere, salvarea Văii Prahovei

După orașul vital al țării, de cea mai mare importanță pentru succesul acțiunii declanșate la 23 August 1944 era lichidarea urgentă a trupelor germane din zona Văii Prahovei. În această regiune se aflau concentrate numeroase și puternice trupe ale inamicului și, totodată, aici se aflau căi de comunicație de importanță strategică. Se aflau, la 23 August 1944, peste 29 000 militari germani foarte bine înarmați, unele unități și subunități avînd o deosebită capacitate de luptă, la care s-au adăugat, în zilele următoare, alte grupări militare.

Efectivele trupelor noastre au fost, inițial, de circa 23 000 — fiind intercalate în mare măsură cu trupele germane — ulterior aceste efective cunoscînd o creștere importantă.

Luptele din zona Văii Prahovei — datorită importanței strategice și pentru economia de război și a concentrărilor de forțe militare — au fost grele, în unele puncte, de un mare dramatism. Trupele germane au încercat, fără succes, în mai multe rînduri să-și instaureze controlul asupra orașului Ploiești. Pînă în seara zilei de 28 august, cea mai mare parte a zonei petrolifere a fost eliberată.

Dr. IOAN CHIPER

Chipul frumos al patriei

Frumusețea României este înainte de toate frumusețea spațiului în care ne-am născut și în care trăim de milenii, cu Carpații semeți, dealuri înverzite, câmpii roditoare, ape limpezi, cu azururi și aurul mării, cu atâtea locuri minunate pe care le iubim, care sînt ale noastre, ale românilor.

Este apoi frumusețea oamenilor, cea a fetelor și băieților noștri, o frumusețe spirituală proprie poporului român caracterizată prin mîndrie națională, dragoste pentru pămînturile natale, bărbăție în apărarea acestora, ospitalitate pentru cei ce vin ca prieteni.

Frumusețea României de azi este frumusețea muncii oamenilor, hărnicia ce a făcut ca într-o perioadă de numai patru decenii să recuperăm pe planul construirii edificiului economic și pe cel al devenirii umane, timpi de evoluție care pentru alte țări au însemnat perioade mult mai mari.

Cei născuți în anii de după război trăiesc și cunosc realitățile de azi cu aspirațiile firești și dorința de progres proprie fiecărei generații, motor al evoluției umane. Pentru a înțelege la adevărata valoare efortul țării noastre, progresul impresionant realizat, trebuie să fie cunoscut mai bine momentul începutului.

Clișee paralele realizate în timp la diferență de patruzeci de ani fac de nerecunoscut locurile chiar pentru cei ce-au trăit și muncit mulți ani pe acele meleaguri.

Anul 1944 a găsit o Românie cu economie preponderent agrară, 3/4 din populație trăind în sate, țara având urme adînci lăsate de război prin capacități de producție, căi de comunicație și localități distruse, prin rezerve secătuite.

Orașele, puține la număr, reprezentau în cea mai mare parte insule centrale cu construcții ale celor avuți, înconjurate de mari periferii insalubre, fără echipări, cu străzi desfundate, fără apă și canalizare.

În marea armată a celor ce au edificat platformele industriale, localitățile, cartierele, clădirile de locuit și publice, se află și valorosul corp de arhitecți care prin gîndirea și creația ce sînt specifice meseriei, au contribuit la realizarea monumentelor contemporane ale arhitecturii românești.

Puternica dezvoltare a economiei țării, prin repartiția judicioasă a forțelor și mijloacelor de producție pe întreg teritoriul țării a creat adevărate și impresionante citadele ale industriei, ce constituie temelia edificiului economic românesc.

Dezvoltarea industriei, modernizarea agriculturii, cu transferul de populație spre noi zone în devenire, au dat viață localităților și orașelor prezente, într-un proces de urbanizare de mare amploare.

Semnificativ este faptul că în 1984 mai mult de jumătate din populația țării locuiește în orașe, realizîndu-se în cele patru decenii peste 4,5 milioane apartamente.

Urmarea firească a împlinirii principalelor nevoi ale producției și locuirii a fost constituirea în marea majoritate a orașelor țării a fondului de dotări precum și a noilor centre civice cu caracter reprezentativ și construcții de primă importanță cum sînt sediile consiliilor populare, casele de cultură, teatre, cinematografe, în alcătuiri de o mare varietate ce personalizează localitățile.

Regăsim cu bucurie, de multe ori, în chipul orașelor noastre osmoza tehnologiilor și funcțiilor contemporane cu esența estetică a arhitecturii populare românești, constînd în sensul amplasării în natură spațialitate, proporție, sensibilitatea decorației, cromatică. Vocația creatoare proprie arhitecților din țara noastră, capacitatea de a realiza construcții frumoase cu mijloace materiale moderate, cu tehnologii autohtone, au produs valori arhitecturale de referință.

Străbătînd astăzi teritoriul țării, te impresionează prezența dominantă a edificării în silueta orașelor, a noilor cartiere de locuințe, a centrelor ce pulsează de viață, te impresionează cadența maiestuoasă a giganților industriei, geometria determinată a agriculturii, rețeaua legăturilor în teritoriu, toate înscrise logic în peisajul de neegalat al României pitorești.

În anul aniversar 1984 au fost inaugurate două mari obiective ale edificării în țara noastră, Canalul Dunăre — Marea Neagră și noul centru politico-administrativ al Capitalei, construcții de mare anvergură și semnificație ce stau mărturie vigorii economiei țării noastre, a forței și capacității creatoare a poporului.

Acesta este chipul frumos al patriei noastre!

Frumusețea locurilor și oamenilor, frumusețea muncii și dăruirii noastre, frumusețea înfăptuirilor poporului, frumusețea sentimentelor ce purtăm conducătorului înțelept, arhitect al devenirii noastre socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

***Prof. dr. arh.* GORNELIU DUMITRESCU** ■
rector al Institutului de arhitectură „Ion Mincu"

Tipărită la Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — **Cornel Nistorescu,** Ion D. Goia, Liviu Tîmbuș — 25 66; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — **George Arion,** Victor Nițâ — 1457; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgențe—sport) — **Ovidiu Ioanițoaia,** Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Ovidiu Georgescu, Lionel Nițescu, Constantin Bolacciu, Margareta Mureșan — 21 28, PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărlădeanu,** Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24, redactor șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import, oficiul poștal P.O. Box 12-201, telex 10376, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505

flacăra

anul XXXIII
35 (1524)
VINERI
31 AUGUST
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

LA MAREA SĂRBĂTOARE A LIBERTĂȚII

Mîndri de prezent, încrezători în viitor
pagina 3

România și planeta
paginile 4–7

Adevărul muncii și vieții noastre
paginile 16–17

Frunosul chip al țării
paginile 10–12

VIAȚA ROMÂNIEI

23 August 1984: istoria în straie de sărbătoare

• România de azi — ctitorie a Partidului Comunist Român •

Aniversarea a 40 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă a României a îmbrăcat întreaga țară într-o haină de sărbătoare. Marea zi din istoria poporului nostru a fost cinstită în toate orașele țării, în majoritatea capitalelor lumii și-a culminat la București cu momente solemne, demne de cartea de aur a acestor ani. Sărbătoarea noastră națională a prilejuit organizarea în Capitală a unei impresionante expoziții, intitulată sugestiv „Dezvoltarea economică și socială a României", expoziție ce înfățișează în imagini grăitoare, de mare forță sugestivă, dezvoltarea patriei noastre în cei 40 de ani care au trecut de la 23 August 1944. Cu deosebire această oglindă a evoluției României ilustrează realizările din cele două decenii de cînd în fruntea partidului și statului nostru se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, perioadă definită deja ca fiind Epoca Nicolae Ceaușescu, un uriaș proces de transformare revoluționară a țării cu profunde mutații în viața societății. Grandioasa expoziție deschisă în aceste zile la București dă măsura creșterii economice și sociale, a dezvoltării fără precedent pe care au cunoscut-o toate sectoarele vieții economice și sociale. Exponatele prezentate — produse de vîrf ale unităților economice românești — cît și impresionantele panouri care redau în cifre și imagini dezvoltarea în ansamblu a societății noastre, conturează sintetic un chip al României noi, o țară angajată într-un amplu program de dezvoltare. Acum România are o industrie puternică, modernă, în continuă dezvoltare, o agricultură intensivă, în plin proces de modernizare, democrație muncitorească, revoluționară.

Toate aceste adevăruri fundamentale din viața țării, atît de pregnante în expoziția „Dezvoltarea economică și socială a României" au fost subliniate, cu adînci le semnificații, în cuvîntarea pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit-o în după-amiaza zilei de 22 august, la Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste consacrată împlinirii a 40 de ani de la înfăptuirea revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă. Avînd valoarea unui document de mare valoare ideologică și practică, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu a dat o vibrantă expresie gîndurilor de recunoștință pe care întregul popor le nutrește față de eroii care au purtat prin veacuri flacăra luptei pentru eliberarea socială și națională. O deosebită cinstire a fost adusă în această cuvîntare comuniștilor care au ridicat cu eroism, cu dăruire de sine stegul luptei pentru apărarea neatîrnării țării. Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu a înfățișat pe larg marile transformări revoluționare care au schimbat fața societății românești, cu deosebire în anii care au trecut de la cel de-al IX-lea Congres al partidului. Devenită document programatic de o mare importanță teoretică și practică, importanta cuvîntare a secretarului general al partidului stabilește cu mare exactitate reperele muncii și luptei de edificare a prezentului socialist al țării. Partidul, poporul român beneficiază acum de un nou document programatic de mare importanță teoretică și practică care pune în lumină gîndirea creatoare a secretarului general al partidului. Cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat cu claritate și profunzime soluțiile românești la marile probleme care frămîntă populația globului la ora de față, toate păturile de ideea de a face totul pentru încetarea cursei înarmărilor și în primul rînd a înarmărilor nucleare, pentru înlăturarea pericolelor unui război atomic.

Noua imagine a țării în anul 40 al libertății a fost oglindită în toată amploarea ei de coloanele sărbătorești care au demonstrat în Piața Aviatorilor din Capitală, în toate județele patriei. Muncitori, țărani, intelectuali, toți oamenii muncii de pe cuprinsul țării, fără deosebire de naționalitate au adus în coloanele sărbătorești ale acestui august raportul lor muncitoresc, înscris pe pancarte multicolore. Ei au subliniat cu claritate ideea că în august 1984 toate marile victorii din anii revoluției socialiste, îndeosebi în perioada de mari înfăptuiri de după Congresul al IX-lea al P.C.R., se leagă de activitatea și gîndirea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Impresionantele coloane care au traversat Piața Aviatorilor și orașele din județele patriei au dat o vibrantă expresie încrederii cu care privesc viitorul. Direcțiile de dezvoltare economico-socială a României prefigurate de partid pe baza realizărilor din prezent și a tendințelor ce se manifestă în condițiile lumii contemporane, sînt menite să asigure deplina valorificare a resurselor și posibilităților de dezvoltare ale țării.

Întreaga noastră națiune este animată de puternice sentimente de stimă și prețuire pentru tovarășul Nicolae Ceaușescu și dă expresie de fermă voință ca la cel de-al XIII-lea Congres al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în funcția supremă de secretar general — garanție a viitorului spre care aspiră, că proiectele de dezvoltare economico-socială vor fi transpuse în noi și măreațe înfăptuiri.

CORNEL NISTORESCU ■

Măreață zi, măreț conducător

Dimineața de 23 August 1984 a început tonic, prin coloanele de oameni ai muncii revărsîndu-se de pe străzile laterale, ca din culisele timpului, spre magistrala bulevardelor noastre celor mai înalte, spre bulevardul și spre Piața Aviatorilor, unde se construiseră cu mult înainte solemnele tribune din drapelele patriei și unde aveau să ia loc conducătorii de partid și de stat în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu. O avalanșă de oameni, de destine, de biografii în mare, un ocean de suflete limpezi, de dimineață, o lume care și-a cîștigat prin propria sa voință un loc meritat sub soare, o lume care a cîștigat bătăliile sale cu timpul, care a dat noi forme legendelor despre eroism, care a triumfat asupra tuturor încercărilor și vicisitudinilor istoriei contemporane și a edificat o României nouă, liberă, democrată, socialistă, multilateral dezvoltată, se revărsa spre tribunele oficiale ca din memoria timpului scurs între cei patruzeci de ani de muncă și de luptă. Călcînd pe asfaltul și pe pietrele pline de amintiri ale magistralei care se întinde spre tribunele oficiale, spre fanfarele pline de suflul sonor al alămurilor arginții, spre cerul senin pe mai departe al țării, oamenii au fost pătrunși de semnificația momentului acesta unic, de importanța virstei lor, de faptul că în acel moment deveneau martori și eroi ai unui solstițiu fundamental al epocii pe care o trăim, solstițiu cu profil de epopee în analele fiecăruia dintre noi, momentul celor 40 de ani de libertate, de independență, de eliberare de sub impilarea socială și politică, de sub amenințarea imperialismului agresiv. Erau de altfel proaspete în memoria lor cuvintele pline de importanță istorică rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Sesiunea Solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste consacrată împlinirii a 40 de ani de la înfăptuirea actului revoluționar de la 23 August 1944, cuvinte simbol, purtătoare de semnificații pentru toată viața acelora care prin existența lor au clădit, au întemeiat noua Românie de azi, România comunistă de mîine.

Sosirea la tribuna oficială a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii Socialiste România și a tovarășei Elena Ceaușescu, a fost întîmpinată în această atmosferă cu entuziasm, cu urale și ovații care au durat minute în șir, cei prezenți scandînd numele partidului, patriei și al omului de care se leagă cele mai mari înfăptuiri din istoria contemporană a României. Alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu au luat loc în tribuna oficială tovarășii Constantin Dăscălescu, Iosif Banc, Emil Bobu, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Ion Dincă, Ludovic Fazekas, Alexandrina Găinușe, Manea Mănescu, Paul Niculescu, Constantin Olteanu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Ilie Verdeț, Ștefan Andrei, Ștefan Birlea, Miu Dobrescu, Marin Enache, Petru Enache, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Suzana Gădea, Ana Mureșan, Elena Nae, Ion Radu, Ion Stoian, Ioan Totu, Ion Ursu, Richard Winter, Silviu Curticeanu, Constantin Radu, Gheorghe Stoica, Nicu Ceaușescu, precum și Ioan Avram, Ion M. Nicolae, Gheorghe Petrescu, vicepriim miniștri ai guvernului, membri ai Comitetului Central și ai P.C.R., ai Consiliului de stat și ai guvernului, membri de partid cu stagiu din ilegalitate, conducători ai organizațiilor de masă și obștești.

În tribună se aflau, de asemenea, oaspeți de pe toate meridianele, de pe toate continentele, conducători de state, de partide, de organizații internaționale, de organizații obștești, reprezentanți ai conducătorilor de state de pe mapamond, trimiși speciali, diplomați acreditați în calitate de mesageri ai unor țări și popoare cu care România întreține relații de prietenie, bună vecinătate, colaborare și cooperare. O lume întreagă se afla în acel moment la București prin emisarii ei înalți, prin rangurile lor semnificative în concertul națiunilor lumii în mijlocul cărora România și-a cîștigat un loc demn, un loc important. A fost momentul nostru, al României în calendarul marilor aniversări ale lumii moderne, al unei Românii care în cei 40 de ani de socialism a ieșit din anonimatul istoriei și a intrat în atenția lumii întregi prin politica ei implicată în toate problemele care frămîntă omenirea. Se concentra în acel moment pe străzile României o parte din umanitatea noastră atît de încercată în acest final de secol 20, secol amenințat cu spectrul dezastrelor, salvat numai prin înțelepciune și prin dialog între toți oamenii de bună-credință de pe mapamond.

Defilarea inaugurată printr-o paradă militară nu a vrut să însemne altceva decît faptul că armata a fost aceea care în anii grei ai războiului a dat jertfa gravă de sînge și de destin în tranșeele odioase ale fronturilor, că prin puterea armată ne putem apăra patria, granițele ei scumpe ca lumina ochilor și că sîntem pregătiți în orice moment să ne apărăm țara cu arma în mînă, printr-o armată bine instruită și dotată cu cele mai noi achiziții ale științei și tehnicii, cu ma-

pe sub arcurile de triumf ale libertății

VIAȚA ROMÂNEASCĂ

• O lume care a cîștigat toate bătăliile sale cu timpul •

„Se poate afirma, fără teama de a greși, că în îndelungata sa istorie de peste 2000 de ani, în care poporul nostru a parcurs multe etape grele și importante, epoca acestor 40 de ani este cea mai măreață și înfloritoare din întreaga dezvoltare istorico-socială a poporului român."

NICOLAE CEAUȘESCU

ani de luptă ale tuturor categoriilor de arme concepute de cercetătorii și inginerii noștri și realizate de eroica noastră clasă muncitoare. O armată creată și condusă de partid, o armată care servește interesele fundamentale ale țării. Demonstrația sa prin fața tribunelor oficiale a reprezentat, de asemenea, un vibrant omagiu adus de ostașii țării tovarășului Nicolae Ceaușescu, ctitor al României moderne, al doctrinei și sistemului apărării noastre naționale. Alături de ostașii diferitelor arme, alături de infanteriști, vînători de munte, grăniceri, parașutiști, marinari, scut de nădejde al libertății și independenței patriei, au defilat gărzile muncitorești, purtătoare ale eroicelor tradiții de luptă ale formațiunilor muncitorești înarmate, organizate de partid, care s-au acoperit de glorie înfruntînd împreună cu armata de fiecare zi dușmanul fascist în zilele fierbinți ale anului 1944. Veniți de la strung, din fața cuptoarelor incandescente ale oțelului, de pe șantierele magnifice ale țării, luptătorii din cadrul gărzilor patriotice, urmați de formațiunile de apărare civilă și de Cruce Roșie, de detașamentele de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei, această rezervă imensă de eroism popular, raporta tovarășului Nicolae Ceaușescu faptul că sînt gata în orice împrejurare să apere cu bărbăție patria socialistă și cuceririle ei revoluționare.

Parada militară a fost urmată de impresionanta demonstrație a oamenilor muncii. Piața Aviatorilor a fost inundată de coloanele sărbătorești ale muncitorilor din întreprinderile industriale ale Capitalei, ale cercetătorilor din institutele de cercetare științifică, ale lucrătorilor ogoarelor din unitățile sectorului agricol Ilfov, ale reprezentanților tineretului bucureștean, ale sportivilor fruntași care s-au întors recent de la Olimpiadă cu cele mai multe trofee din întreaga istorie a participării noastre la marile competiții ale sportului și păcii. Defilarea oamenilor muncii a fost impresionantă prin bilanțurile impunătoare ale muncii, prin victoriile mari în muncă și lupta de zi cu zi pentru propășirea României moderne, prin entuziasmul lor transfigurat în urale și ovații, în cîntece și dansuri, în milioane de ierburi de flori, de buchete de flori, prin tablourile panoramice, mobilizatoare, desfășurate de-a lungul întregului traseu, prin carele alegorice inspirate și polichrome, prin drapelele fluturate în aerul curat de august, în aerul limpede, solar al zilei aniversare. Oamenii muncii defilau în acele clipe prin Piața Aviatorilor concentrînd întreaga istorie a ultimilor 40 de ani, reprezentînd metaforic o țară care se înfățișează de peste 100 de ori mai puternică decît în dimineața libertății sale, cu un venit național multiplicat de 32 de ori și cu un produs social de 28 de ori mai mare. Un fluviu uriaș de încredere, de izbînzi personale, de triumf colectiv, de speranțe și de visuri frumoase de viitor în dimensiunea magistrală, generoasă oferită de Programul de perspectivă al Partidului Comunist Român, tuturor cetățenilor acestei țări. S-a văzut din întreaga lor participare, din forța lor impresionantă, din lumina ochilor lor, din încrederea lor în viitorul patriei, din trecerea lor prin fața tribunei oficiale, prin fața conducătorilor de partid și de stat, hotărirea lor de nestrămutat de a acționa strîns uniți în jurul partidului, a secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru a da viață planurilor fundamentale de perspectivă, pentru dezvoltarea economică și socială a patriei, pentru a întîmpina cel de-al XIII-lea Congres cu noi și mărețe înfăptuiri, într-o unanimitate de neclintit în realegerea celui mai iubit fiu al poporului în înalta funcție de secretar general al partidului.

Urmărind trecerea coloanelor în marșul lor demonstrativ de sărbătoare, realizezi încă o dată ce forță imensă de creație și de muncă reprezintă clasa noastră muncitoare, generoasă, caldă, entuziastă, romantică, viguroasă, necruțătoare cu tot ceea ce ne e străin ca dialectică și ca spirit, plină de resurse inepuizabile din care nasc mereu oameni de înaltă competență, eroi ai muncii, nucleu fierbinte și dinamic al întregului nostru popor, inima sa și nemurirea sa. O coloană de oameni ai muncii care demonstrează de 23 August face parte din istoria noastră, din viitorul nostru, pentru că marșul ei nu se încheie la capătul zilei, ci se continuă în eternitate. Sărbătorind doar 40 de ani din această eternitate, demonstrația oamenilor muncii din ziua de 23 August reprezintă de fapt bilanțul profundelor transformări petrecute în istoria țării, victoriile impresionante obținute în arcul de timp al libertății noastre, mai cu seamă în anii de cînd la cîrma partidului și patriei se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, eminent conducător politic, eminent patriot, personalitate proeminentă a lumii contemporane, reprezintă un angajament conjugat la timpul viitor, un viitor al libertății, independenței, bucuriei de a trăi într-o lume ferită de tragedii, de amenințarea cu dezastre, un angajament în sensul vieții și răspunderilor asumate de comuniștii români față de destinul României moderne.

ADRIAN DOHOTARU

Mîndri de prezent, încrezători în viitor

Coloanele de manifestanți de la întreprinderea „23 August" din Capitală ajunseseră aproape de tribuna oficială. De cînd l-am descoperit, am observat că manifestația lor nu durează cîteva sute de metri, în fața tribunei, ci pe tot parcursul traseului fixat împreună cu celelalte colective de oameni ai muncii. Erau mai mult de 4 500 de oameni. M-am așezat în apropierea lui Marin Juvinu, maistru la forjă, în vîrstă de 45 de ani, a lui Ion Văduva, forjor în echipa lui Juvinu, în vîrstă de 35 de ani, și al lui Gheorghe Gabor, electrician, în vîrstă de 34 de ani. În dreapta, pe un panou purtat de alți forjori, erau raportate economiile realizate în uzină, în acest an, pînă la 23 August : 1 000 tone fontă, 2 000 tone combustibil convențional, 1 000 kW energie electrică. Pentru a realiza împreună cu ceilalți importanta cifrelor și a comportamentului acestor oameni, voi da cîteva date despre întreprindere. A fost înființată în 1921, cu 13 muncitori, un strung, două șepinguri, o macara. În prezent, ea asigură 19 000 de locuri de muncă. Muncitorii din uzină i-au dat numele de „23 August" înainte de naționalizare, cînd patronul mai era încă în fabrică. Ajunsă întreprinderea oamenilor muncii, a fost un fel de mecanic șef pentru economia întregii țări, în timpul reconstrucției de după război, în procesul construirii și consolidării economiei socialiste. Aici s-au construit primele furnale, primele agregate, podul de la Giurgiu etc.

— Adevărata amploare, mi-a confirmat Paul Blaier, directorul general adjunct, cu care am vorbit mai tîrziu, a luat-o întreprinderea în epoca Ceaușescu. Vizitele secretarului general, indicațiile prețioase primite de fiecare dată, participarea la adunările generale ale oamenilor muncii, au dus la creșterea în ritm susținut a capacității de producție a întreprinderii. După cum se vede și la Expoziția economiei naționale, oamenii muncii din întreprindere au realizat numai anul trecut 14 produse noi, față de cele 12 din ultimul cincinal.

Cele trei fabrici (de locomotive, de motoare, de compresoare) și-au impus ridicarea nivelului tehnic al produselor, creșterea maximei competitivități pe linie de export. De curînd, în cinstea zilei de 23 August, oamenii muncii din întreprindere au sărbătorit finalizarea procesului de fabricație la locomotiva cu numărul 5 000. Cei doi forjori și electricianul care mi-au vorbit sînt convinși că orice nouă realizare înseamnă o mare bucurie a oamenilor, implicați trup și suflet în mai binele întreprinderii, al lor și, prin extindere, al țării. Sînt hotărîți să facă mult mai mult, numai fapta poate constitui un răspuns la înalta încredere ce li se acordă, numai prin faptă se poate cinsti evenimentul pentru care sînt ei aici și Congresul al XIII-lea al comuniștilor din întreaga țară.

Cuvintele cinste, eveniment, faptă, încredere, constituiau în gura celor ce îmi vorbeau un cod al demnității și al moralei comuniste, nu un depozit al locurilor comune. Atîta timp cît există fapte de o imensă importanță ca ale lor, ale tuturor celor 19 000 pe care îi reprezintă cei 4 500, există și garanția unui drum ascendent a unei Românii tot mai harnice, tot mai cutezătoare, tot mai fericite.

Îmbrăcați sărbătorește, după vîrste și gusturi, individualizîndu-se vestimentar, solidarizîndu-se în privirea spre dreapta și în scandarea : „Ceaușescu — Pace", „La al XIII-lea Congres Ceaușescu reales", oamenii muncii de la întreprinderea „23 August" aveau naturaleța efervescență a libertății, copleșitoarea emoție a voinței exprimate simultan cu simțirea. Cînd au ajuns în dreptul tribunei oficiale secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a ridicat mîna și i-a salutat. Strigătele de bucurie ale oamenilor au izbucnit din nou, rapid, ca și cum ar fi strîns mîna secretarului general, ca și cum nu ar fi existat distanța fizică. Nu mi-a trebuit decît o clipă ca să mă lămuresc : tovarășul Nicolae Ceaușescu face parte din permanențele lor fundamentale, din componentele de bază ale constituției muncitorești și comuniste, din dominantele vieții, fiind o garanție a certitudinilor creatoare.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Un gînd și o voință

Cînd aștepți cu nerăbdare o anumită zi a anului, cînd de mult ai început să rupi filele din calendar cu gîndul că a început numărătoarea inversă, nu se poate ca atunci, în acea zi a anului, să nu te trezești de cum dau zorile, sau chiar și mai devreme.

Dimineața s-a revărsat senină și, parcă, triumfătoare și ea, peste străzile Capitalei, în această zi, care, pentru întreaga suflare românească înseamnă sărbătoarea noastră națională, 23 August 1984, 40 de ani de la înfăptuirea unui act revoluționar care, prin covîrșitoarea sa importanță, rămîne fără precedent în istoria românilor. 40 de ani străbătuți de România pe drumul construcției socialismului, moment de bilanț în care se văd parcă mai bine adînc le transformări înnoitoare petrecute în România, victoriile obținute de cînd a început libertatea noastră și cu deosebire în anii de cînd în fruntea partidului și a țării se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, eminent conducător politic, patriot înflăcărat, personalitate proeminentă a lumii contemporane. Asemenea gînduri vibrau cu putere în mintea și în sufletul fiecărui om al

(Continuare în pag. 7)

LIANA MOLNAR

BUCUROȘI DE OASPEȚI

România și planeta:

• O intensă activitate internațională, de dezvoltare activă a colaborării

Luni, 20 august

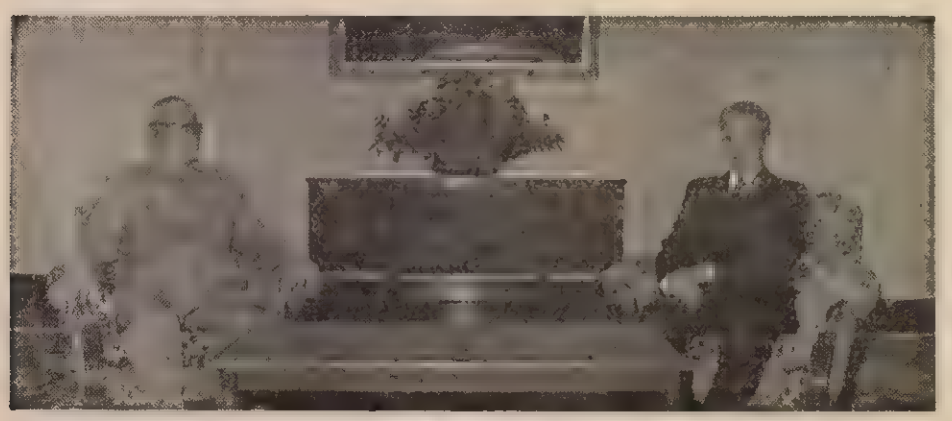

LI XIANNIAN,
președintele Republicii Populare Chineze

SAMORA MOISES MACHEL,
președintele Partidului „FRELIMO",
președintele Republicii Populare Mozambic

Marți, 21 august

ERICH HONECKER,
secretar general al C.C. al P.S.U.G.;
președintele Consiliului de Stat al R.D. Germane

Sentimentul prin care trăiesc sărbătorile este bucuria, iar bucuria se cere împărtășită. Celebrarea zilei de 23 August a întruchipat întocmai acest adevăr, românii simțind alături de ei, părtași la bucuria lor, oaspeți veniți din cele patru laturi ale lumii. În urmă cu 40 de ani, în această zi de august, în România era inițiată o acțiune politică și militară ce s-a înscris ca un eveniment important, cu un rol distinct, după cum dovedesc istoricii, în desfășurarea războiului al doilea mondial, grăbind ziua victoriei. Aceeași acțiune inaugura un vast proces revoluționar care pe durata celor 40 de ani care au trecut de atunci a schimbat din temelii înfățișarea țării, societatea românească intrînd, mai ales după Congresul al IX-lea al partidului, într-o etapă de o fertilitate fără seamăn în istoria sa și a cărei însușire fundamentală constă în capacitatea întregii națiuni de a-și uni și de a-și concentra eforturile astfel încît prin faptă cutezătoare să-și apropie și să-și îndeplinească idealurile și proiectele de progres. Sînt, acestea, considerente prin care se explică interesul real, sincer, cu care oaspeții noștri au participat, alături de noi, la sărbătorirea zilei de 23 August, sărbătoarea națională a României fiind un prilej de bucurie și de sărbătoare pentru toți prietenii României. În lumea în care numele conducătorului țării noastre, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, este cunoscut ca un sinonim al cuvîntului pace, prestigiul României și considerația ce i se acordă pentru demersurile sale în plan internațional, prin care se constituie ca un factor activ în promovarea ideilor de demnitate națională și de respect între popoare, ne îndreptățesc să consemnăm, cu obiectivitate, dar și cu o mîndrie din care nu înțelegem să facem nici un secret, că țara noastră are astăzi prieteni mai mulți decît oricînd, că este de-a dreptul impresionant numărul acestor prieteni care au pornit, ca să vină la noi ca oaspeți, din cuprinsul tuturor continentelor, al tuturor orizonturilor planetei. În lumina sărbătorească a zilei de 23 August ne-am văzut astfel răsfrîntă imaginea și oglindită în ochii lumii, iar orele cît oaspeții s-au aflat în tribuna oficială la marea demonstrație a oamenilor muncii și parada militară din Capitală, alcătuiesc o întruchipare simbolică a permanenței și trăiniciei relațiilor pe care România le dezvoltă în familia mare a națiunilor lumii, pentru edificarea unui sistem de relații între țări în care să primeze înțelegerea, colaborarea și pacea, forța dreptului iar nu dreptul forței.

O reconfirmare a acestor principii au prilejuit-o și întîlnirile și primirile la tovarășul Nicolae Ceaușescu a unor conducători de state, a unor importante personalități ale vieții politice internaționale. În cursul dimineții de miercuri, 22 august, președintele României a primit la Palatul Consiliului de Stat pe conducătorii delegațiilor de stat și guvernamentale, pe ceilalți reprezentanți speciali de peste hotare care au participat la festivitățile prilejuite de marea sărbătoare națională a poporului român. Adresîndu-se tovarășului Nicolae Ceaușescu, cei prezenți au transmis din partea șefilor de stat pe care i-au reprezentat, a guvernelor și popoarelor lor, mesaje de salut, călduroase felicitări cu ocazia aniversării a 40 de ani de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, precum și cele mai bune urări de prosperitate și progres pentru poporul român prieten, succese tot mai mari în dezvoltarea multilaterală a țării. Oaspeții au dat o înaltă apreciere realizărilor obținute de poporul român în dezvoltarea economico-socială a țării, politicii de pace, de largă colaborare promovate de România, personal de președintele ei, și au reafirmat în același timp dorința statelor lor de a dezvolta și diversifica în continuare relațiile de colaborare cu țara noastră în diverse domenii, de amplificare a conlucrării pe plan internațional, în avantajul reciproc, în interesul tuturor popoarelor lumii. Salutîndu-i pe oaspeți, președintele Nicolae Ceaușescu a mulțumit pentru prezența lor la aniversarea marii noastre sărbători naționale, pentru felicitările și urările adresate și a rugat să se transmită șefilor de state și guverne salutul său călduros și cele mai bune urări de sănătate, iar popoarelor respective — succese în înfăptuirea aspirațiilor lor de progres și pace. Președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat dorința de a dezvolta în continuare, pe diferite planuri, relațiile dintre România și toate statele, indiferent de orînduirea lor socială, în interesul comun al asigurării păcii și securității, al înțelegerii între popoare, pentru

GAAFAR MOHAMED NIMEIRI,
președintele Uniunii Socialiste Sudaneze,
președintele Republicii Democratice Sudan,
și cu **doamna BUTHAYNA NIMEIRI**

General MOHAMMAD ZIA-UL HAQ,
președintele Republicii Islamice Pakistan,
și cu **doamna ZIA-UL HAQ**

Nobila străduință românească pentru binele lumii

și relațiilor cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială ●

construirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

În cursul aceleiași zile secretarul general al Partidului Comunist Român a primit la Palatul Republicii pe conducătorii delegațiilor de partid participante la festivitățile prin care a fost celebrată ziua națională a României. Cu prilejul gloriosului jubileu al poporului român, șefii acestor delegații au adresat calde felicitări din partea conducerilor și a membrilor partidelor reprezentate și au dat o înaltă apreciere succeselor obținute de poporul român în anii de după eliberarea țării, evidențiind în mod deosebit perioada ultimelor două decenii, de cînd în fruntea partidului și statului nostru se află tovarășul Nicolae Ceaușescu. Adresînd tovarășului Nicolae Ceaușescu cele mai vii mulțumiri pentru invitația de a participa la marea sărbătoare a poporului român, oaspeții au relevat importanța acțiunilor și inițiativelor României socialiste, ale Partidului Comunist Român, ale secretarului său general pentru întărirea continuă a colaborării partidelor comuniste și muncitorești, a partidelor socialiste, democratice și progresiste, pentru împlinirea aspirațiilor de pace, progres și prosperitate ale tuturor națiunilor lumii. La rîndul său, tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit pentru participarea delegațiilor de partid de peste hotare la sărbătoarea națională a poporului român și a evidențiat că participarea aceasta constituie o expresie a bunelor raporturi existente între România și țările respective, între Partidul Comunist Român și partidele reprezentate la aniversarea actului istoric de la 23 August 1944, a dorinței comune de a dezvolta în continuare aceste relații, spre binele țărilor și popoarelor noastre, al cauzei generale a păcii și socialismului în întreaga lume. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat să se transmită șefilor de partid, popoarelor respective un salut călduros și cele mai bune urări de succes în activitatea lor.

Sub semnul aceleiași bune cunoașteri și prețuiri ale însemnătății internaționale a actului istoric de la 23 August 1944 și ale operei constructive desfășurate de poporul român în răstimpul celor patru decenii care au trecut de atunci, se aliniază și numeroasele manifestări omagiale organizate în diverse țări precum și mesajele de felicitare adresate conducerii de partid și de stat a României cu prilejul sărbătorii noastre naționale, acestea constituind tot atîtea dovezi ale considerației de care România se bucură astăzi în lume prin statornicia și justețea principiilor pe care își întemeiază relațiile cu alte state. Cum este știut, chiar în preajma zilei naționale a României aceste principii au fost reafirmate de către președintele Nicolae Ceaușescu în interviul pe care l-a acordat ziarului elvețian „Basler Zeitung", într-un articol din ziarul sovietic „Pravda" sau în interviurile din publicația franceză „La revue parlamentaire", din ziarul brazilian „Jornal do Brasil" sau din ziarul grec „Ta Nea". Și tot astfel cum în laborioasa operă de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate poporul român și-a dovedit unitatea de voință și printr-o solidaritate a ideii cu fapta a înălțat trepte noi de progres în ordinea materială a vieții ca și în planul conștiinței, o expresie semnificativă și tonică a aceleiași unități, a adeziunii depline de care se bucură politica externă a României din partea tuturor cetățenilor ei a prilejuit-o și sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, consacrată împlinirii a 40 de ani de la înfăptuirea actului revoluționar de la 23 August 1944. În cuvîntarea rostită la această sesiune la care au fost prezenți și oaspeții veniți să întîmpine, alături de noi, sărbătoarea noastră națională, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea : „În cei 40 de ani care au trecut de la revoluția de eliberare socială și națională, România a desfășurat o intensă activitate internațională, de dezvoltare activă a colaborării și relațiilor sale cu toate statele fără deosebire de orînduire socială. Astăzi, țara noastră întreține relații cu 150 de state din întreaga lume".

Aceste punți pe care România le-a întins spre lume reprezintă, fără îndoială, un exemplu pentru modul pe care o țară și-l poate alege ca să conviețuiască în familia țărilor lumii și înseamnă totodată triumful omeniei, al respectului pe care și-l datorează popoarele și al gîndului de pace pentru toți.

DUMITRU ELIADE ■

Miercuri, 22 august

JOSE EDUARDO DOS SANTOS,
președintele M.P.L.A. – Partidul Muncii,
președintele Republicii Populare Angola

CANAAN SODINDO BANANA,
președintele Republicii Zimbabwe

YASSER ARAFAT,
președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei

CONDUCĂTORII DELEGAȚIILOR DE STAT ȘI GUVERNAMENTALE
participante la festivitățile prilejuite de sărbătoarea națională a poporului român

CONDUCĂTORII DELEGAȚIILOR DE PARTID
participante la festivitățile prilejuite de sărbătoarea națională a poporului român

BUCUROȘI DE OASPEȚI

România și planeta:

● 158 de delegații din 112 țări au participat la manifestările

În ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., de joi, 30 august, a fost prezentat raportul privind participarea delegațiilor de peste hotare la manifestările organizate cu prilejul celei de-a 40-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă.

S-a subliniat că acest eveniment deosebit de important din viața poporului nostru — la care au participat 158 de delegații din 112 țări, de partid și de stat, guvernamentale, ale partidelor comuniste, socialiste, social-democrate și alter formațiuni politice și mișcări de eliberare națională — a constituit o vie ilustrare a înaltului prestigiu de care se bucură pe arena mondială România socialistă, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a bunelor raporturi de prietenie și colaborare ale partidului și statului nostru cu toate țările lumii, indiferent de orînduirea lor socială, cu partidele comuniste și muncitorești, alte partide și formațiuni politice democratice de pe toate continentele.

Comitetul Politic Executiv a adresat, și în acest cadru, cele mai calde mulțumiri tuturor oaspeților noștri la marea sărbătoare națională, precum și șefilor de state, guverne și partide care au trimis reprezentanți și delegații la manifestările prilejuite de cea de-a 40-a aniversare a înfăptuirii actului istoric de la 23 August 1944.

Comitetul Politic Executiv a dat o deosebită apreciere întîlnirilor și convorbirilor pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, precum și ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului nostru le-au avut cu șefi de state, cu prim miniștri și viceprim-miniștri, cu conducătorii delegațiilor țărilor socialiste, precum și cu conducătorii tuturor delegațiilor participante. În cadrul convorbirilor, o atenție deosebită s-a acordat problemelor privind dezvoltarea relațiilor bilaterale, îndeosebi a schimburilor comerciale și cooperării economice, identificîndu-se noi posibilități pentru lărgirea colaborării în toate sectoarele, corespunzător stadiului înalt de dezvoltare a economiei noastre naționale, a creșterii competitivității produselor românești pe piața externă. Pornind de la înțelegerile și acordurile convenite, Comitetul Politic Executiv a stabilit ca, în cel mai scurt timp, să fie elaborate programe de măsuri în vederea concretizării și realizării în practică a celor stabilite în cadrul întîlnirilor și convorbirilor care au avut loc cu acest prilej.

V.I. VOROTNIKOV,
membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S.,
președintele Consiliului de Miniștri al R.S.F.S. Ruse

RADOVAN VLAIKOVICI,
vicepreședinte al Prezidiului R.S.F. Iugoslavia

STANKO TODOROV,
președintele Adunării Populare a R.P. Bulgaria

ABDEL RAUF AL KASSEM,
prim-ministru al Republicii Arabe Siriene

JOSEF KEMPNY,
membru al Prezidiului C.C. al Partidului Comunist din Cehoslovacia

TADEUSZ POREBSKI,
membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al P.M.U.P.

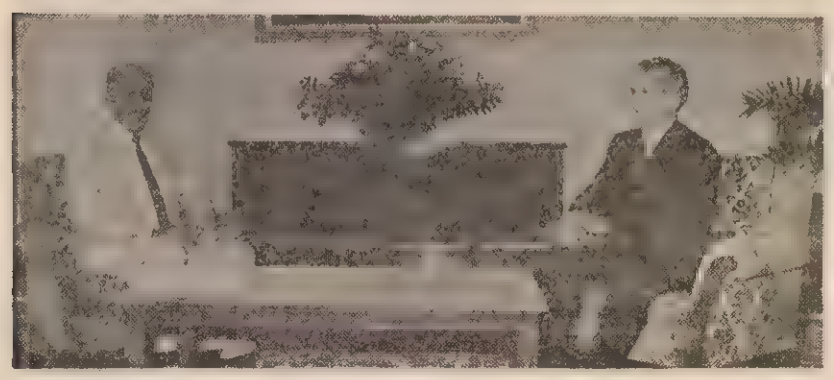

PEDRO MIRET PRIETO,
membru al Biroului Politic
și al Secretariatului C.C. al P.C. din Cuba

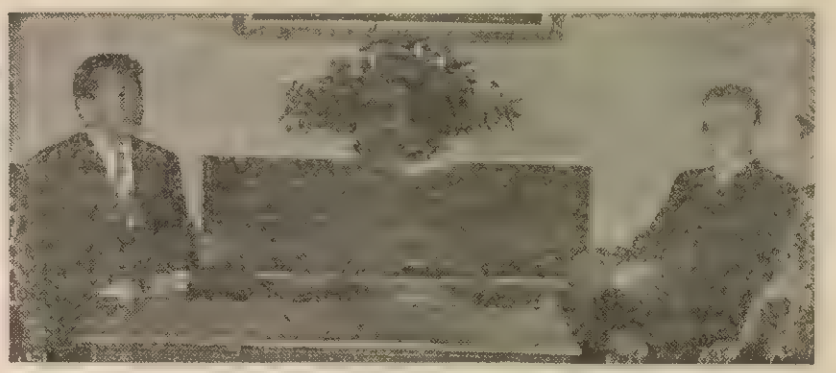

DAMDINGHIN ȚEDEN,
membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.P.R. Mongol

Omagiul binemeritat al lumii pentru țara noastră

organizate cu ocazia zilei de 23 August ●

DONG SY NGUYEN,
membru supleant al Biroului Politic
al C.C. al P.C. din Vietnam

SALY VONGKHAMSAO,
membru al Secretariatului C.C. al P.P.R. Laoțian

KANG SONG SAN,
membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului Muncii din Coreea,
premierul Consiliului Administrativ al R.P.D. Coreene

SANDOR GASPAR,
membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.S.U.,
vicepreședinte al Consiliului Prezidențial al R.P. Ungare

KITITWA TUMANSI,
prim-vicepreședinte al Biroului Politic
al C.C. al Mișcării Populare a Revoluției din Zair

HUSSEIN KULMIYE AFRAH,
membru al Biroului Politic
al C.C. al Partidului Socialist Revoluționar Somalez,
vicepreședinte al Republicii Democratice Somalia

(Urmare din pag. 5)

acestui pămînt și le-am citit pe fața fiecărui cetățean al Capitalei întîlnit în dimineața aceea pe străzi. Străzi îmbrăcate în straie de sărbătoare. Străzi în care s-au revărsat dată cu soarele, mulțimile fremătînd de bucuria și nerăbdarea de a ajunge acolo unde, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, avea să se desfășoare impresionanta paradă militară și grandioasa demonstrație a oamenilor muncii din Capitală.

Ora 8,30. Pornesc mai departe, dar mă opresc repede, pentru că zăresc o medalie de aur, o medalie de la Los Angeles atîrnată la gîtul unei fetițe de trei-patru ani, ce pare a se simți foarte fericită în brațele unei tinere femei. De sub pălărioara cochetă, ce face parte dintr-un costum cunoscut acum pe toate meridianele lumii pentru că a fost purtat la Los Angeles, privesc către mine ochii frumoși ai Anișoarei Cușmir. Ce-și dorește cel mai mult ? Un copil. Ca această micuță Bogdana, care a rugat-o să-i dea și ei puțin medalia. Leg o conversație puțin pelteică cu Bogdana. Ea vrea cînd s-o face mare, „să sală ca Anișoara și să cîștige multe medalii".

Îmi vine ideea să stau de vorbă și cu o femeie care să aibă vîrsta de 40 de ani și sînt sigură că o voi găsi în coloana întreprinderii Tricodava. Președinta comitetului sindical, Cotea Lucia, rîde cînd îi exprim dorința mea : „La noi media de vîrstă este de 26 de ani. Cea mai „bătrînă" de aici este de 34 de ani". Mi-o prezintă pe Dragu Maria, maistră la atelierul de croit. Îmi vorbește de ea și de familia ei, despre condițiile bune care i-au fost oferite pentru a-și crește cei doi copii, mărișori acum, despre felul în care a simțit permanent grija care există pentru viața femeilor. În fabrică este fruntașă. E fericită că tot ce și-a propus, a realizat în anii aceștia. „De aceea — îmi mărturisește — astăzi, de 23 August, aș vrea să-mi exprim adeziunea ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales la Congresul al XIII-lea al partidului în funcția de secretar general".

Cîteva minute mai tîrziu am ocazia să cunosc încă două femei, pe pieptul cărora strălucesc medalii proaspăt primite. Aceste femei nu mai croiesc țesătura, ca Dragu Maria, sau ca orice altă femeie, din oricare timp al istoriei noastre. Iașiciurjinschi Elena și Săracin Mihaela „croiesc" poduri. Da, au lucrat la podurile dunărene : Borcea, Cernavodă... Sînt dintre oamenii de la calea ferată „a doua armată a țării", cum o numesc pline de mîndrie. Sînt ingineri la Institutul de Proiectări Căi Ferate. După ani de experiență au constatat că pe oameni îi atrag șantierele. Mai puțini vin acum în proiectare. Și asta pentru că acolo, pe șantiere, simt că rămîne ceva în urma lor. O construcție. „Cînd se dă în folosință un obiectiv constructorul e în față, nu proiectantul. Dar pe noi nu ne supără. Noi știm că am contribuit și sîntem mulțumiți. Astăzi, de 23 August, putem raporta că sîntem fruntași an de an. A rămas steagul la noi, de acuma !".

În drumul meu întîlnesc și un om cu părul alb. Este Velicu Cristache de la „Automatica". Adică, a fost la „Automatica". De 2 săptămîni e pensionar. Nu mă primește cu bunăvoință, pentru că îl întreb dacă acum, cînd a ieșit la pensie, nu s-a gîndit să stea acasă. Cum să stea acasă, se răstește, cînd în 44 de ani și trei zile „Așa scrie în cartea de muncă, acum am văzut-o prima dată", n-a lipsit niciodată. Iar de 23 August, a fost în fiecare an cu tovarășii lui. I-au trecut 20 de generații prin mînă. „N-am să-i plictisesc, am să vin la întreprindere doar două-trei ore pe zi. De un sfat tot mai au ei nevoie". Mă părăsește brusc. L-am ținut de vorbă și coloana a înaintat. Îi urmăresc cu privirea și îl văd pașul sprinten. Apoi, atenția îmi este captată de un „spectator" de pe margine. Fotografiază cu înfrigurare. După expresia de pe chip pare că n-a mai văzut niciodată așa ceva. Și, bănuiesc că este un turist străin. Nu mă înșel. Este francez, cercetător în domeniul mineralelor. A sosit de 15 zile în România. „Ceea ce se petrece astăzi în București este fantastic. Și arată spiritul deosebit al poporului român. Manifestația aceasta este ceva particular, foarte particular în Europa. Iată !" Îmi arată o horă de-a noastră care s-a încins după muzica unui taraf. O pancardă îmi spune că sînt reprezentanții sectorului agricol Ilfov. Pornesc mai departe și schimb cîteva cuvinte cu un student la Politehnică, Mihai Berceanu, care va împlini 20 de ani, și se simte un tînăr al acestei epoci, pentru că poate învăța, că i se pune totul la dispoziție. Drumul nu i se pare ușor, dar este frumos și merită a fi parcurs.

Nici nu știu cînd au trecut orele, și cum am parcurs drumul pînă în Piața Romană, dar aici este liniște. Pentru un moment mă nedumerește pustietatea acestui loc al Bucureștiului, atît de aglomerat de obicei. Apoi realizez că este firesc ca la această oră, în această zi, în acest loc să fie pustiu. Întreaga suflare a Capitalei s-a adunat spre a-și exprima bucuria acolo, la Piața Aviatorilor.

BUCUROȘI DE OASPEȚI

Un nou și rodnic dialog

• Vizita de stat în țara noastră, la invitația

Între România și Republica Populară Chineză, între poporul român și chinez, s-au statornicit sentimente frățești, de stimă și prețuire reciprocă, a căror temelie o constituie principiile nobile ale socialismului, ale deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale întrajutorării tovărășești. Colaborarea și conlucrarea româno-chineză, cărora convorbirile și înțelegerile convenite la nivel înalt le-au conferit, de fiecare dată, puternice impulsuri, au căpătat o nouă dimensiune în aceste zile cînd, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășul Li Xiannian, președintele Republicii Populare Chineze, a făcut o vizită de stat în țara noastră. Înscris în cadrul bunelor relații, mereu ascendente, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, dintre cele două țări și popoare, noul dialog la nivel înalt a reprezentat un moment de cea mai mare importanță, dînd un nou impuls adîncirii și extinderii raporturilor bilaterale pe cele mai diverse planuri, în folosul ambelor părți, al cauzei socialismului, păcii și înțelegerii internaționale.

În cursul convorbirilor oficiale, în celelalte documente ale vizitei, s-a subliniat dorința comună de a promova în continuare o largă cooperare între România și China populară, îndeosebi în domeniile economic, tehnico-științific, cultural, precum și în celelalte sectoare, oaspeților chinezi oferindu-li-se în timpul vizitei, ca și cu prilejul participării la manifestațiile inspirate de cea de a 40-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, ocazia de a lua contact direct cu unele din realizările obținute în dezvoltarea economică și socială a României în cele 4 decenii care au trecut de la Eliberare și îndeosebi în perioada de după cel de-al IX-lea Congres al partidului numită, cu depline justificări, „epoca Ceaușescu". Aceste împliniri, marile transformări revoluționare petrecute în țara noastră în perioada amintită demonstrează elocvent forța unui popor liber și stăpîn pe destinele sale, care acționează cu fermitate în slujba construcției pașnice, ducînd țara pe culmi de înflorire și bunăstare altădată de nebănuit. Progresul României socialiste, evident în toate domeniile, a produs o puternică impresie asupra înalților oaspeți chinezi. Vizitînd Canalul Dunăre—Marea Neagră, de pildă, tovarășul Li Xiannian a apreciat măreața construcție ca fiind „o lucrare grandioasă, o strălucită realizare a eroicului popor român. Aceasta reprezintă o mare victorie obținută de poporul român, sub conducerea Partidului Comunist Român, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu".

Totodată, convorbirile oficiale dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Li Xiannian, desfășurate într-o atmosferă de caldă prietenie, de deplină înțelegere și stimă reciprocă, au relevat voința celor două țări de a face totul pentru amplificarea conlucrării bilaterale, îndeosebi pe plan economic, prin extinderea schimburilor comerciale și adîncirea cooperării în producție, pe baza unor acorduri și înțelegeri pe termen lung. S-a hotărît, în acest scop, să fie intensificate tratativele dintre ministerele de resort din cele două țări în așa fel încît, în condiții reciproc avantajoase, să se asigure valorificarea deplină a posibilităților tot mai mari pe care le oferă economiile în continuă dezvoltare ale României și Chinei.

În conjunctura în care lumea de azi are, datorită încordării fără precedent la care s-a ajuns pe plan mondial, tot mai multe motive de neliniște, crescînd pericolul unui nou război mondial care, în actualele condiții, ar putea duce la distrugerea întregii civilizații, o parte importantă a dialogului la nivel înalt româno-chinez a fost consacrată examinării aspectelor majore ale problematicii internaționale. A fost exprimată îngrijorarea față de primejdia gravă pe care o prezintă pentru pacea lumii intensificarea fără măsură a cursei înarmărilor, a celor nucleare îndeosebi, adîncirea decalajelor dintre țările bogate și cele sărace, accentuarea stărilor conflictuale din diferite zone ale globului. Apreciind că problema fundamentală a epocii noastre o constituie apărarea păcii, oprirea cursei înarmărilor, în primul rînd a celor nucleare, s-a subliniat necesitatea de a se acționa cu toată fermitatea pentru trecerea la măsuri concrete de dezarmare, pentru apărarea dreptului capital al oamenilor, al popoarelor la viață, la existență liberă și demnă, la pace. Cei doi șefi de stat au arătat că trebuie întreprins totul pentru oprirea amplasării rachetelor americane cu rază medie de acțiune în Europa și a contramăsurilor nucleare ale U.R.S.S., pentru reluarea negocierilor dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii. Singura cale de a se acționa, au subliniat tovarășii Nicolae Ceaușescu și Li Xiannian, este cea politică, prin negocieri, care să țină cont de interesul popoarelor respective, al cauzei generale a păcii. Convorbirile oficiale, celelalte documente ale vizitei, au scos în evidență faptul că pozițiile României și Chinei sînt identice sau foarte apropiate în ceea ce privește căile și modalitățile de rezolvare a principalelor probleme cu care se confruntă contemporaneitatea, popoarele lumii. În acest context, a fost reafirmată hotărîrea celor două țări de a intensifica conlucrarea dintre ele pe plan internațional, în folosul promovării politicii de pace, independență și largă cooperare între națiuni.

Vizita președintelui Republicii Populare Chineze în România, cu care prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a înmînat tovarășului Li Xiannian Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România" clasa I, cu egerță, ca și participarea delegației de partid și de stat chineze la marea sărbătoare de la 23 August, s-au înscris ca un nou moment important, de referință, în dezvoltarea și adîncirea continuă a bunelor raporturi de prietenie și colaborare dintre partidele, popoarele și țările noastre, ridicînd pe o treaptă superioară relațiile pe multiple planuri dintre România și China.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

româno-chinez la nivel înalt

tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășului Li Xiannian •

Ședința Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R.

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, miercuri, 29 august, a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În cadrul ședinței, Comitetul Politic Executiv a analizat un Raport privind îndeplinirea consumurilor normate de materii prime, materiale, combustibili, energie electrică și normativelor de valorificare, în semestrul I 1984. Raportul subliniază că, în această perioadă, au fost intensificate acțiunile pentru gospodărirea judicioasă a resurselor de materii prime și energetice, pentru asigurarea unui regim riguros de economii, pentru îndeplinirea sarcinilor trasate, în acest sens, de secretarul general al partidului în cadrul analizelor pe ministere desfășurate în primul semestru al acestui an. În primul semestru al anului curent, pe ansamblul industriei, s-au obținut reduceri de consumuri, ceea ce a asigurat însemnate economii materiale și energetice și a influențat favorabil, într-o serie de ramuri, cheltuielile de producție.

Comitetul Politic Executiv a cerut guvernului, organelor centrale de sinteză, ministerelor economice, unităților de producție ca, în lunile care au mai rămas din acest an, să desfășoare acțiuni energice pentru recuperarea rămînerilor în urmă care s-au manifestat în primul semestru în unele sectoare de activitate și pentru respectarea consumurilor stabilite și chiar diminuarea lor în continuare.

Comitetul Politic Executiv a examinat, în continuare, Raportul privind utilizarea mașinilor, utilajelor și instalațiilor din industrie, construcții și transporturi în semestrul I 1984. Analiza a scos în evidență faptul că, acționînd în spiritul orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, colectivele unor unități dintr-o serie de ramuri ale economiei naționale au obținut, în semestrul I 1984, unele rezultate pozitive. S-a cerut însă ministerelor, centralelor industriale și întreprinderilor să ia toate măsurile pentru a asigura, în semestrul II al acestui an, creșterea substanțială a indicilor de utilizare a mașinilor, a instalațiilor din toate ramurile economiei naționale.

Comitetul Politic Executiv a dezbătut, de asemenea, Raportul privind îndeplinirea planului productivității muncii în industria republicană, construcții-montaj și transporturi, în semestrul I 1984. A fost relevat faptul că, datorită măsurilor întreprinse în primele șase luni ale anului, s-au înregistrat — față de perioada corespunzătoare a anului trecut — creșteri ale productivității muncii în aproape toate ramurile economiei naționale.

În continuare, Comitetul Politic Executiv a dezbătut Raportul privind îndeplinirea planului costurilor de producție în industrie, pe primul semestru al acestui an. În perioada 1 ianuarie — 30 iunie 1984, în industria republicană, majoritatea ministerelor și cea mai mare parte a județelor au obținut economii atît la cheltuielile totale, cît și la cele materiale.

Comitetul Politic Executiv a analizat, apoi, Raportul privind realizarea bugetului de stat, a planului financiar centralizat și a celorlalte planuri financiare pe semestrul I 1984, precum și măsurile pentru realizarea integrală a indicatorilor financiari pe întregul an. S-a apreciat că în această perioadă s-au obținut, în continuare, o serie de rezultate pozitive în realizarea bugetului de stat și a planului financiar centralizat, ceea ce a permis desfășurarea în bune condițiuni a finanțării obiectivelor și sarcinilor prevăzute în plan.

Comitetul Politic Executiv a examinat, în continuare, Raportul cu privire la ponderea activității de transport în cheltuielile materiale de producție. S-a subliniat că, pe total, s-a obținut o anumită reducere a cheltuielilor de transport, dar ponderea cheltuielilor pe ansamblu, se menține încă la un nivel ridicat. Se impune, deci, să se acționeze cu fermitate pentru reducerea acestor cheltuieli. Comitetul Politic Executiv a stabilit să se întocmească un studiu temeinic care să cuprindă măsuri concrete pentru reducerea substanțială a ponderii cheltuielilor de transport în totalul cheltuielilor materiale de producție.

În continuarea ședinței a fost prezentat Raportul privind participarea delegațiilor de peste hotare la manifestările organizate cu prilejul celei de-a 40-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă.

În cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat o Informare asupra vizitei de stat efectuate în țara noastră de tovarășul Li Xiannian, membru al Comitetului Permanent al Biroului Politic al C.C. al P.C. Chinez, președintele Republicii Populare Chineze.

Comitetul Politic Executiv a dat o deosebită apreciere convorbirilor dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Li Xiannian, care se înscriu, prin rezultatele lor rodnice, ca o nouă contribuție de seamă la întărirea prieteniei și conlucrării dintre țările, partidele și popoarele noastre.

În cadrul ședinței, Comitetul Politic Executiv a soluționat, de asemenea, probleme curente ale activității de partid și de stat.

N. GRIGORE

Frumosul chip al țării

• Un județ erou • 130 de medalii de aur •

În dulcele ținut al pîinii

Am nevoie de o „Madelaine"-ă, de „prăjitura" proustiană care să-mi electrizeze străfundurile memoriei, să-mi readucă la suprafață cîteva puncte de reper pentru a identifica orașul solar prin care mă învîrt de cîteva ceasuri, fără să descopăr nimic din înfățișarea lui de altădată, fără să descopăr nimic din contrastele șocante între chipul și numele lui simbolic, nume de libertate — Slobozia. Le caut cu îndărătnicie pe străzile croite din case solide din beton și sticlă, pe bulevardele bordisite cu blocuri ca niște transatlantice multicolore plutind în oceanul zefirului de vară, în centrul civic cu piața uriașă, căptușită cu travertin sidefiu, dîndu-ți senzația că atingi milioane de scoici în lucrarea lor fabuloasă, o piață civică, o Agora albă și deschisă, împodobită pentru primirea mulțimii în ziua de sărbătoare a libertății noastre. Dar „Madelaine"-a nu apare în acest creuzet în care totul s-a preschimbat și s-a luminat. Și totuși, iat-o, ne-o oferă instantaneu un tînăr bărbat, arhitectul șef al Centrului județean de proiectări, Nelu Chiriță, povestind simplu cît de repede și cum a crescut acest oraș al secolului XX, pe un spațiu și pe o sociologie sintetizate de localnici — ironic și trist, în versul unui cîntec binecunoscut — „De la moară pîn' la gară..." Stop-cadru ! Asta era Slobozia, declarată oraș în 1912, dar care n-a reușit să se ridice niciodată pînă acum la această condiție ! O singură arteră mai răsărită ce se desfășura între două puncte cardinale, singurele evenimente ale urbei — gara și moara —, care îi dominau peisajul și existența.

Ialomițean prin părinți și prin locul de nastere — a venit pe lume în comuna Făcăieni, în anul cînd revoluția noastră era în mîrele ei mars — în 1946 — în familia unui mecanic comunist, pe care sarcini de partid îl vor mina prin multe locuri din țară — a cunoscut tîrziu Slobozia. În trecere spre litoral, ori adus de tată în popasuri frugale pentru a-și cunoaște locurile nașterii sale. Își amintește de un fel de sat, a cărui arteră principală era șoseaua națională, pardosită cu bolovani de rîu peste care hurducau căruțe răsunătoare trase de cai costelivi, învelind totul în nori groși de praf cenușiu. A venit aici, la cerere, în 1975, după 2 ani de stagiu în Capitală, venind să se afirme și venind să afirme ceea ce studentul cu personalitate și arhitectul cu talent purta în resursele sale și în ambițiile de a-și lăsa numele pe „cartea de istorie modernă" a ținutului natal, prea conștient fiind că niciodată altfel, în alte timpuri, fiul unui mecanic dintr-un siloz de cereale n-ar fi putut ajunge, n-ar fi putut aspira la o profesie de elită ca arhitectura. Cînd a sosit, „orașul era trasat — zice — ere în mare parte înălțat, evoluția lui impresionantă avînd loc prin anii 1969—1970, imediat după reîmpărțirea administrativ-teritorială a țării din 1968, opera gîndirii tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor zonelor țării, cînd investițiii masive au fost încredințate și Ialomiței, aducînd în destinele sale industria, marea industrie. Platformele industriale înseamnînd forță de muncă, iar forța de muncă însemnînd locuințe, școli, cultură, edificii pentru sănătate, pentru comerț, însemnînd o viață civică nouă și un habitat, un mod de locuire nou pentru acești oameni. Dacă ne vom reîntîlni în anul 2 000 veți mai afla doar într-o zonă a orașului cîteva case-etalon, cîteva locuințe-martor pentru modul în care a arătat și s-a construit într-o anumită istorie pe alocuri, ca un muzeu viu de arhitectură și sociologie". Acest tînăr debordînd de vise, reprezentînd prima generație de intelectuali născuți de acest pămînt al secetelor aspre, al ciulinilor, al țăranilor descălți și în majoritate analfabeți, a trasat pe planșetă proiectul Sloboziei anului 2 000, cu încă un oraș urcat pe colina de pe malul celălalt al rîului Ialomița, ca pe o veritabilă metropolă europeană dispusă cu farmec pe axul unei ape curgătoare...

...Arhitectul Nelu Chiriță ne-a prezentat doar un capitol din trăirea Ialomiței în acești ani. Profesorul de matematici Dumitru Costică, directorul liceului de matematică-fizică din capitala județului, liceu cunoscut azi și la New York și la Frankfurt pe Maine, prin elevii care l-au reprezentat și s-au distins la Olimpiadele internaționale de chimie și matematici — ne amintește că în Slobozia s-a înființat primul liceu abia în anul 1950, iar în Urziceni, Fetești și Țăndărei mult mai tîrziu. Astăzi există în județ 10 licee și 160 școli generale și numeroase alte școli profesionale în care sînt cuprinși 80 573 de elevi, ceea ce mai înseamnă că unul din patru locuitori ai Ialomiței învață, ceea ce mai înseamnă r... ... de înfrierire a unui județ ce părea să îmbătrînească ireversibil. Ne reamintește profesorul Dumitru Costică, sosit aici dintr-un act de disciplină, acum 21 de ani, cu gîndul să rămînă doar unul singur și să plece spre alte zări mai promițătoare în realizarea sa, despre marile valuri de plecări ale tineretului din Bărăgan. Lăsînd satele și orășelele lui, cu nume insignifiante, înscrise cu caractere mici pe hărțile fizice ale țării, pustiite de copii. Îmi reamintesc, făcînd parte din acea generație, de primul val, ca o răsplată, a zecilor și miilor de pui de țărani plecați către cetățile de învățătură din marile orașe, în sfîrșit, prin marea rotire a istoriei, devenite accesibile și lor. Îmi amintesc, revăd, retrăiesc, cum, în fiecare toamnă la început și sfîrșit de vacanțe, trenurile dinspre Slobozia spre București se tîrau gîfîind peste trupul cîmpiei, oprind obosite și ticsite pînă la ultima scară și pînă pe acoperișul vagoanelor, prin hălțile satelor, încărcînd tot mereu puzderia de școlari cu geamantane ponosite de carton și cu servlete scîlciate, doldora de cărți. Gara de Nord era asaltată de uniformele lor gri și albastre, cu minciile și cozorocul sepcilor ca niște cărți de vizită oferite tuturor sau, mai mult ca niște chestionare completate pentru sondaje sociologice despre realitatea românească a zilei. Roiau pe peroane, în goană spre tramvaie tot soiul de nume de școli, de școli profesionale, de școli tehnice, de licee... Ei sînt clasa muncitoare matură de azi și intelectualitatea din care tot mai mulți s-au întors să pună umărul la ridicarea județului din care s-au ridicat. Era chemarea prin rădăcini și suflet, chemarea pămîntului de-acasă, chemarea dulceiul ținut al pîinii. Așa a revenit, chiar din primii ani, și inginerul agronom Vasile Berbecel în Smîrna sa natală, în casa părinților săi țărani. E astăzi președintele C.A.P. Smîrna. Era printre cele mai slabe din județ, ca în următorii ani s-o situeze alături de cele mai renumite, nu numai din Ialomița ci din întreaga țară. Alături de cele din Gîrbovi, Grindu, Gh. Doja, Munteni Buzău..., alături de campionii grîului, de campionii cerealelor ce răsturnau istoria agriculturii din Bărăgan și nu numai, sfărîmînd toate prejudecățile despre puterea pămîntului și a omului care îl lucrează. Alături de președinții-țărani Marcel Dobra, Anghel Mircea Dan, Ion Spătărelu, Gheorghe Ghiță, de cooperativele agricole și președinții Eroi ai Muncii Socialiste. Vasile Berbecel simte că are o datorie în plus, el trecuse prin amfiteatrele universitare ale agriculturii și în scurt timp atinge recordul național absolut, din toate timpurile pămîntului românesc la grîu, obținînd, în 1982, peste 6 000 de kilograme la hectar. Își înalță satul la titlul de Erou iar satul îl înalță pe sine la acest nobil titlu.

...Așa a revenit acasă și inginerul Aurel Ghiu, directorul întreprinderii de ferite din Urziceni, bărbat tînăr care și-a urmat liceul chiar în mica urbe prăfoasă devenită cochetul orășel ce se înalță spre cer în cinitecul lui de ciocîrlii. Ca și inginerul Virgil Băncilă, fiu de țărani din Urziceni, care a urcat din treaptă profesională în treaptă și a ajuns directorul adjunct al fabricii. Ca și inginerul Valentin Ioniță, născut tot pe aproape, în comuna Grindași, tot în casa unui vajnic țăran. A terminat Facultatea de electrotehnică din București și a fost repartizat la o întreprindere de mașini electrice din Timișoara, dar și-a schimbat repartiția contra unei monede mai grele sufletului său, pentru orașul în care și-a făcut liceul, pentru ținutul unde se află înfipt arborele său genealogic cu o dinastie întreagă de plugari, pînă la acei moșneni liberi și demni din vremuri feudale, care au știut să-și păstreze moșia și libertatea. Este acum inginerul șef al întreprinderii și ne vorbește cu competență și cu nedisimulată mîndrie despre întreprinderea al cărui act de naștere s-a semnat în 1969, „ca în 1971 să producă deja la întreaga capacitate", întreprinderea care a racordat Urziceni la industria mare a țării. Întreprinderea care a pornit de la 2 produse pe bază de licență și care de cîțiva ani asigură întreg necesarul de ferite și magneți pentru întreaga economie națională, pentru industrii delicate ca cea electronică, de aviație, de mecanică fină, de autoturisme... atingînd un vast nomenclator de produse dintre care nu puține sînt brevete și licențe românești, create în fabrică. În fabrica a cărei capacitate s-a dublat cu fiecare cincinal, așa cum se petrec lucrurile și în cei pe care îi parcurgem. Tot astfel, a revenit în Slobozia și a urcat treptele muncii și treptele competenței inginerul Gheorghe Bălan născut în chiar anul 1944. Inginerul Bălan conduce întreprinderea de ulei de pe Platforma de Vest, unitate etalon a țării.

...Asemenea bărbați, asemenea oameni din dulcele ținut al pîinii noastre — pîine numită grîu sau îngrășăminte, numită ferite sau prefabricate pentru case, numită construcții sau zootehnie, numită industrie sau agricultură — sînt cei care poartă pe umerii lor noul destin al unui județ înnoit. Dacă este un simbol și o emblemă pentru ialomițeni faptul că prima vizită de lucru a secretarului general al partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, inaugurînd și pecetluind modul său de lucru, permanent în dialog cu țara, cu poporul, s-a efectuat în comuna Gh. Doja, tot un simbol este și faptul că Ialomița a fost și primul județ Erou al Muncii Socialiste din România. Blazon pe care îl poartă cu semeție prin timp.

CICI IORDACHE-ADAM ■

La Murfatlar pînă și roua are gust de vin

Ajunși la Murfatlar, în „centrul spiritual al vinurilor românești", simți mai degrabă fluxul toamnei decît căldura uscată a verii pline de praf și de pulbere. Aici se află una din bornele celor mai tulburătoare încrucișări de vînturi, dinspre continent și dinspre mare. Un aer sărat și umed pătrunde în nări vibrînd ca din corăbii orientale și un aer proaspăt, un aer violent și plin de zgomotele civilizației, de clinchetul cupelor cu șampanie se întrepătrund și se iubesc în acest orizont al vinurilor pure. Murfatlarul este un amestec de vin catifelat și plin de voluptăți, de vin dulce ca de odalisce, de vin licoros și cristalin trezit ca din respirații de copii și din priviri de adolescenți, de vin sec și tăios ca o încrucișare spirituală de spade. Cineva nota într-un volum de însemnări despre vinul de Murfatlar că e „seducător ca o ispită, captivant ca un șuris și elegant cînd curge în cupe ca o trenă de mireasă". Sînt rare vinurile care să inspire atîta reverie poetică, atîta suplețe pentru dans și atîta frenezie pentru conversații și comunicare în orice limbă de pe mapamond, precum în elixirul de Murfatlar.

Murfatlarul este de fapt o vale largă, liniștită, răscolită în ultimii ani doar de prefacerile irizate ale Canalului Dunăre-Marea Neagră, o vale cu clinuri line și povîrnișuri alunecate sub cer, cu întîrziere și melancolie de la tropice, o vale în care se produc licori dulci și aromate prin fructele boabelor de struguri, ce adună întreaga sevă a solurilor calcaroase și nisipoase, întregul crug de aur al soarelui de stepă „asiatică", bîntuită de febre mediteraneene. Un loc demn de fenomene ciudate precum „fata morgana".

Viile nu par ce sînt, adică nu vin din vremuri fără memorie, nu vin din preistorie, nu cunosc cronici elegante și cronicari euforici de-a lungul secolelor. Ele sînt creația unei epoci recente care începe imediat după eliberare, adică prin anii 1944—45, cînd vechile înclinații pentru cultivarea viței de vie în culturi sporadice și cu unelte primitive, s-a transformat în industrie, în cercetare științifică prin crearea, în această vale de mic desert, a unei stațiuni experimentale viticole și a unui imens bazin de viță de vie care se întinde, la această oră, de-a lungul și de-a latul a 3 600 de hectare ! S-a plantat enorm și obsesiv în primii ani de după eliberare și în acest moment al trecerii Murfatlarului spre altă epocă de germinație se află în lucru reîntinerirea viilor și eliberarea din vechile canoane ale lucrărilor viei cu mîna și sudoarea lacrimilor de salahor. La Murfatlar, în acest moment toate lucrările de rezonanță din vie sînt executate mecanic și automatizat rămînînd doar culesul și fasonatul la nivel manual, meșteșugăresc. A crește viță de vie înseamnă a fi astăzi nu numai un meșteșugar ci și un artist și mai ales un om de știință. A combina gusturile și aromele și mirosmele și culorile vinurilor de Murfatlar înseamnă a studia sub microscop, și în plantații experimentale, strop cu strop, decantările mustului de struguri pînă la forma lui superioară de balsam. 8 600 de hectare de viță de vie înseamnă un teritoriu fascinant de portative pe care se ridică acordurile unei simfonii repetate obsedant pînă în miezul lunii septembrie, în struguri care captează sevele din lut și nectarul din soare. Aici e cald, uneori luni de zile, fără strop de apă, pînă cînd se face roua de zahăr și strugurele de miere. Noaptea, în vile de la Murfatlar auzi cum cad stropi de lună în struguri, cum se face răcoare ca în valuri de mare. Și undeva, în mijlocul acestui ocean de viță de vie cu frunze foșnind în sclipiri metalice, argintii, sub soare, cu liniște de stalactite și stalagmite, sub lumina lină a zilei, se află unul dintre cele mai mari combinate de prelucrare a vinurilor de pe mapamond. În vie strugurii atîrnă în liniște în boabe cărnoase, unii negrii ca păcura dar cu iradiații de sidef, alții albi, aurii, străvezii și diafani ca niște diamante încrustate, pe cînd în combinat vuietul e de uzină, zgomotul de flux tehnologic, strugurii (deocamdată cei din anii trecuți) devin elixir limpede, cristalin, întunecat și pătimaș, demn de îmbrățișare și de euforie romantică. Unul dintre specialiștii combinatului ne spune că a calculat în cît timp se dezleagă limbile și se eliberează oamenii de prejudecăți în timpul degustărilor organizate prin oficiile de turism. „Vin oamenii, ne spune Nicolae Cojocaru, nu se cunosc, vin din diferite țări, sînt invitați să ia loc la mese cum se nimerește, nu-și vorbesc, decît eventual de protocol, dacă știu unele limbi de circulație, și într-o jumătate de oră sînt cei mai buni prieteni de pe pămînt și pleacă mai departe schimbînd adrese cu promisiunea că își vor scrie pînă la sfîrșitul vieții și că se vor revedea în fiecare an cel puțin o dată la un pahar de vin de Murfatlar." Desigur, lucrul acesta nu se prea mai întîmplă dar vinul de Murfatlar face și el un serviciu cald pentru o mai fericită planetă a iubirii dintre oameni. Poetul Adrian Păunescu nota inspirat într-o poezie transfigurată ad hoc în Cartea de onoare a Murfatlarului că „Oameni buni, vedeți că vinul are gust de libertate" ! Dar dincolo de aspectul predominant poetic al reprezentației pe care ți-o oferă Murfatlarul cu degustările sale miraculoase, în combinat se distilează la propriu vinurile noastre cele de toate zilele, vinuri scumpe, vinuri glorioase prin numărul de medalii cîștigate la diverse „olimpiade ale vinurilor" de pe mapamond : peste 130 de medalii de aur la competiții de gust, măreasmă, putere, dulceață, culoare și cîntec, competiții cu sediul la Montpelier, Lubliana, Budapesta, Bratislava, Tbilisi, Sofia, Bruxelles etc. Combinatul are aspectul unei uzine dar și al unui laborator septic, aluminizat, al unei farmacii, al unei stații de panouri solare, al unei crame antice. Vinul, indiferent de anotimp, indiferent de zilele de recoltat ale anului se prepară gîlgîind suav în butelii enorme și pe fluxuri tehnologice savante, într-o atmosferă de orologerie industrială, sub starea de veghe a unor orare reglate pe ore, pe luni, pe ani și pe decenii. Liniile de flux și de voluptate a vinurilor de Murfatlar sînt următoarele : pentru vinificarea strugurilor albi, pentru vinificarea strugurilor aromați și roșii, pentru prepararea vermutului special, o distilărie de rachiu, o secție de îmbuteliere, o stație de refrigerare, o stație termică de frig, o secție mecanică (autoarea între altele, a unei instalații fabuloase de panouri solare și de producere a apei calde și a aburilor prin circuitul zilnic al soarelui, demnă de o mică termocentrală). În acest concern al vinurilor decantate prin utilaje moderne, de ultimă rețetă, în condiții de farmacie, se elaborează valuri de producții de vin în ritm de 100 000 sticle pe zi ! Ce fel de vinuri ? Inginerul Prelipceanu Victor, unul dintre aezii inspirați ai acestor vinuri, unul dintre autorii rafinați ai preparatelor acestui elixir, artist al gusturilor și mireslor conținute în vinuri, ne face o prezentare a produselor combinatului demnă de un proces verbal : Noi producem vinuri albe, seci precum Rieslingul și Fetească, vinuri albe și dulci precum Chardonet, Pinot Gris, Sauvignon, Traminer, vinuri aromate precum Muscat Otonel, vinuri roșii precum Cabernet Sauvignon, Pinot Noir, Merlot și Băbească, vermuturi care pot concura la această oră băuturi renumite de pe mapamond cum sînt Campari sau Martini, vin ars, coniac etc. Dar care este vinul specific acestor locuri și care a intrat în conștiința publică drept emblematic pentru stațiunea Murfatlar ? Evident, vinul Chardonet, soiul etalon pentru noi. Și încotro se îndreaptă vinurile produse la Murfatlar, spre care beneficiari ? Spre toate colțurile țării și spre cele cinci continente, nominalizînd Franța, R.D.G., R.S. Cehoslovacia, Polonia, U.R.S.S., S.U.A., țările scandinave, Orientul Mijlociu, Africa, America Latină, Noua Zeelandă, Australia, etc. Prin ce anume ați caracteriza acest uluitor Chardonet care a intrat în conștiința lumii ca un vin al bucuriei de a trăi, al luminii solare și al păcii ? În acest vin, ca de altfel în aproape toate soiurile de Murfatlar întîlnești nectar, ulei fin și inmiresmat, raze de soare, licoare, voluptate, catifea la gust. Vinul de Murfatlar are o personalitate distinctă, conferită de cadrul microclimatic al podgoriei. Un cadru unic : secetos, solar și ușor vintos. Care sînt vinurile pe de mapamond cu care se aseamănă ? Se aseamănă oarecum cu vinurile de Sicilia, de Bordeaux, de Crimeea, de Tokai și pe undeva cu cele de Cotnari. Dar complexitatea lor poetică și chimică e absolut unică pe mapamond.

Trăim momentul în care Combinatul de prelucrare a vinului se pregătește de recolta care vine. În cîteva zile din septembrie, în acest combinat vor intra între 15 și 25 de tone de struguri care se vor transforma treptat, treptat în vin.

Prin urmare, deocamdată, la Murfatlar e liniște, o liniște care anunță culesul viilor din septembrie și regenerarea viilor pregătită laborios, an de an, (de remarcat faptul că viața unei generații de viță de vie durează cam 30 de ani, adică tot atît cît o generație la nivelul umanității noastre atît de fragile) o liniște care, în cramele de la Murfatlar a devenit istorică, o liniște în care vinurile de Murfatlar împlinesc iată 40 de ani. Aici se află vinul aniversării noastre celei mari, al eliberării noastre de sub agresiunile tuturor timpurilor.

ADRIAN DOHOTARU ■

în anul 40 al libertății ei

VIAȚA ROMÂNIEI

• Un destin pentru căi nebătătorite •

Baia de Aramă nostalgia păsării Phoenix

Raportarea la istorie

Nu cred că numai marile orașe au dreptul la istoria și legendele lor. Cred că și micile așezări, asemeni unor particule, își au locul în marele sistem al națiunii. Mai ales cînd aici planează mai multe mulenii de istorie. Căci, pentru a vorbi de o localitate mai puțin cunoscută, trebuie să-i cauți rădăcinile și trecutul. Apariția, și numele, Băii de Aramă este evident legată de exploatarea cuprului, care s-a făcut în mai multe etape, cu întreruperi. Așezarea, pierzîndu-se o dată cu epuizarea bogățiilor sale, a avut însă mereu puterea să se regăsească pe sine, să renască din propria-i uitare.

Este aproape o certitudine că arama se extrăgea aici încă din epoca bronzului. În mod sigur exista o exploatare pe vremea dacilor care a luat amploare după cucerirea romană. Incertitudinile unor vremuri tulburi nu ne-au lăsat mărturii timp de mai multe secole, dar așezarea nu putea să dispară pentru a reapărea din neant. O reîntîlnim în 1391 în documentele lui Mircea cel Bătrîn. La sfîrșitul secolului al XV-lea, exploatarea este abandonată. Va trebui să se scurgă mai bine de un veac ca Matei Basarab s-o redescopere. Frămîntările politice după moartea marelui domnitor fac ca exploatarea să intre în paragină. Își va reveni de-abia în vremea stabilității pe care o aduce Brâncoveanu, cînd va căpăta și o deosebită amploare. Cam în această perioadă orașul se așază pe actualul amplasament.

În secolul al XVIII-lea, exploatarea este din nou abandonată, fiind reluată pentru o scurtă perioadă pe la jumătatea secolului al XIX-lea. Așezarea însă nu dispare și trebuie să fi căpătat o anume importanță căci, la crepusculul epocii fanariote, este deja vătăfie de plai. Tudor, a cărui obîrșie tot de-aici se trage, își va încerca puterile, intrînd în Baia de Aramă la 28 ianuarie 1821 și, în fruntea pandurilor săi va spulbera oastea boierească.

Cu mină sau fără mină, localitatea continuă să se dezvolte. Pe la mijlocul secolului trecut este principalul centru de schimb al acestor plaiuri. O „comisie a tîrgului" a ființat aici pînă la 1864. După această dată este urbe de reședință a subprefectului. Tradiția progresistă s-a păstrat însă cu grijă. La alegerile din 1936, Blocul Democratic a obținut aici o majoritate covîrșitoare. „Pe drumul de Turnu Severin la Baia de Aramă, reprezentanții blocului au fost salutați cu entuziasm de locuitorii ce vedeau în ei

simbolul luptei împotriva pericolului fascist". Localitatea și-a adus tributul el de jertfe la marile înclestări la care a participat țara.

Baia de Aramă este centru de plasă pînă în 1950 apoi, centru de raion. În 1968, devine oraș în cadrul județului Mehedinți. De acum începe ultima sa contemporaneitate.

Orașul de ieri și de azi

Baia de Aramă nu are nimic din trepidația marilor orașe, din ritmul ametitor al centrelor industriale și nici din respirația elegiacă a cetăților culturale. Este un tîrgușor adunat. Mai multe sate și-au dat mîna pentru a constitui aici, în inima văii, un orășel. Sau, mai precis, localitatea Baia de Aramă a înghițit mai multe sate pentru a deveni oraș. Pe la 1845, clucerul Preda făcea o descriere a orașului : „Orașul Baia de Aramă, fiind așezat din vechime numai în trei rînduri de case clădite din birne, una lîngă alta, cu prăvălioare înaintea lor, adică brutării, bolangerii, racherii, circiumi cu vînzare de vin și altele (...) avînd fiece casă în dos grădușelele lor și peste acestea mai sunt și alte case risipite în afară de oraș". Așezarea păstrează și azi ceva din nostalgia tîrgului de odinioară. În centru, casele sunt mici și înghesuite una într-alta, cu ușă la stradă, amintire a vocației negustorești a localnicilor. Pe unele ziduri se mai păstrează urmele unor firme dispărute. Strada principală are sinuozitatea unui bazar bucureștean venit aici îl amintește de Calea Victoriei. Chiar așa se și numește. Micul scuar este dominat de bustul lui Tudor, cea mai venerată personalitate a acestor locuri. Doar spre periferie casele se mai depărtează una de alta, pentru a lăsa loc unor grădini.

Timpul însă n-a încremenit aici. Vechile case au fost renovate, acoperișurile de șindrilă au fost înlocuite cu tablă sau țiglă. În locul vechilor firme negustorești au apărut altele noi, caracteristice anilor noștri. Cîteva clădiri impozante, de construcție mai recentă, au căpătat funcțiuni pe măsura importanței lor. Așa sunt spitalul orășenesc, consiliul popular, casa de cultură, casa pionierilor. Bucel. În Baia de Aramă există și blocuri. Unele sînt cam terne, e adevărat, construite după proiecte tip mai vechi, altele însă, cu acoperiș în șarpantă, îmbinate tradiției locale s-au dat de curînd în folosință sau mai sunt în lucru. Mai există două complexe de deservire a populației, unul mai vechi și unul modern, un restaurant și un motel. De asemeni, case noi sau în construcție apar pe-aici pe colo, mărturie a schimbărilor. Orașul are aspectul unui sat răsărit, de fapt, este un oraș copil, în creștere. Nu e asta oare geneza marilor orașe ?

Oameni și ginduri

Oamenii de aici păstrează ceva din lentoarea locurilor cu natură darnică. Sunt calmi, lenți în mișcări, liniștiți la vorbă. Ei înșiși se consideră olteni. Folosesc adesea verbul la perfectul simplu, dar graiul lor împrumută o anume căldură lină, specifică Banatului.

Așezarea părea pînă nu de mult că vegetează. Nimic din stressul marilor orașe, nimic din agitația febrilă a zonelor industriale, nici una din problemele datorate dezvoltării ca poluarea, suprapopularea, amenințarea echilibrului ecologic, nu păreau s-o tulbure. Poate și anumite mentalități contribuiseră la asta. Fusese aici un centru de raion. Veniseră oameni de prin alte locuri și cu alte interese. Nici nu avuseseră timpul, căci erau mereu schimbați, nici preocuparea de a dezvolta zona. Se mentinea letargia tîrgului de odinioară ; timpul se scurgea lent și monoton.

Asta însă nu putea să dureze mult. Prefaceri profunde în viața țării, înnoiri substanțiale, tradiau și în aceste locuri.

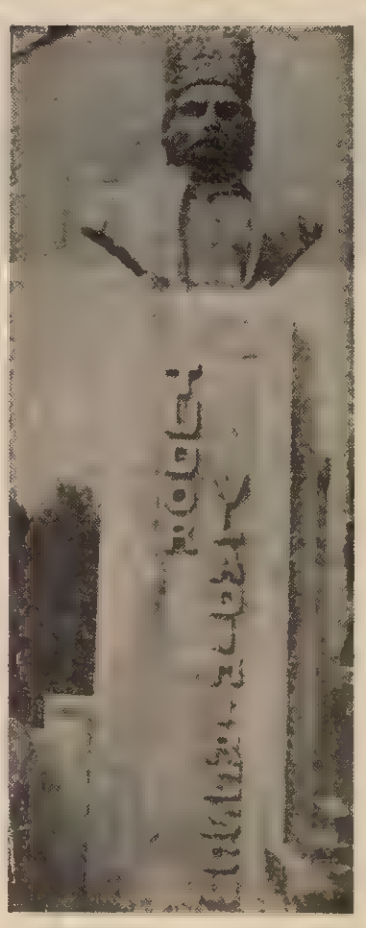

care întrebau dacă vor fi posturi călduțe pe la birouri.

Dar, lucrările de geologie nu se fac în cîteva zile. Trebuiau făcute prospecțiuni de suprafață, deschise galerii, săpate tunele, scoase probe, apoi analize de laborator, trebuia alcătuit un proiect, era necesară o antecalculație și, în sfîrșit trebuia aprobată și deschisă investiția. Asta a durat ani buni. Începuseră ironiile, bucuria răutăcioasă a unora, dezamăgirea altora. Timpul a trecut, iar lucrurile au revenit la vechea lor matcă. Se știa că sunt niște geologi bărboși prin munți, dar nu se știa prea bine ce fac. Lumea s-a obișnuit cu ei, iar vechiul vis al minei a căzut în uitare. Pînă într-o zi cînd, ascunse speranțe au devenit certitudini, iar visele s-au transformat în fapte.

Un vechi vis împlinit

La începutul anul 1981 a poposit aici inginerul Ion Buretea. Venise să vadă așezarea și oamenii. Avea un titlu impunător, ceea ce-i făcea pe localnici să plece timizi capul în fața lui, era directorul Exploatării miniere. Răsunătoarea funcție nu avea însă nici un fundament, căci exploatarea minieră era doar pe hîrtie, minerii nu veniseră, iar impozanta întreprindere nu avea nici măcar sediu. Inginerul Buretea era astfel un general fără armată. Vestea însă, a căzut ca un trăsnet asupra așezării, stîrnind tulburare. De data asta nu mai încăpea nici o îndoială — se vor deschide mine.

Inginerul Ion Buretea este un bărbat la vreo 40 de ani, dar pare mult mai tînăr prin entuziasmul pe care-l afișează. În modestia cu care vorbește acest om, cu greu îți poți descoperi vocația de cîtior. Aflu că inginerul Buretea a lucrat pe la Tîrgu-Jiu, apoi a fost șef de exploatare la Moldova Nouă. Ce l-a determinat să părăsească căile bătătorite și să pornească o muncă de pionierat ? Ne mărturisește chiar el, cu modestiari caracteristică : „Trebuia s-o facă cineva și p-asta !"

Alături de ing. Ion Buretea a venit aici un nucleu de specialiști, oameni entuziaști și greu încercați în a smulge pămîntului comorile. Printre ei subing. Ilie Radu, maistru minier Gh. Beneș, maistru electromecanic G. Godinel, brigadierii Ion Petrescu, N. Căplescu și artificierul Gh. Udatu. Unii au venit din diferite colțuri ale țării, alții au fost fericiți că se întorc pe plaiurile natale, cum a fost subing. Gh. Cotet, sau minerul N. Pătrașcu. Printre ei s-au angajat și tineri localnici, care făceau cunoștință pentru prima oară cu munca. Matei C. Constantin, muncitor constructor, este localnic. „M-am născut aici în Baia de Aramă — povestește el. Casa mea se află pe un deal și pot spune că am avut orașul la picioarele mele. Încă de acum zece ani au venit geologii și, ne bucurăm că vom avea o industrie la Baia. Apoi a trecut mult timp și nu s-a mai auzit nimic. Ne pierdusem speranțele. Mă oregăteam ca și alții să plec în căutarea unui loc de muncă. Cînd s-a auzit că se deschide mina, am fost printre primii care m-am angajat, practic lucrez de cînd s-a înființat întreprinderea. Am ajuns la mină și gura galeriei de-abia se vedea. În jur era numai pădure, iar prezența noastră speriase căprioarele. Am pornit la treabă. Copacii i-am tăiat cu securea. Am muncit cu roaba și cu unelte aduse de-acasă. Am cărat pietre enorme la trasarea drumului. Apoi, au venit utilajele. Cu dinamita și buldozerul am tăiat platformele, am dat direcție galeriilor. Iarna a fost cel mai greu. Făceam drumul pe jos, circa zece kilometri. Aveam o singură baracă, unde era frig și se mai și inunda. Au fost începuturi grele, dar oamenii s-au ajutat între ei. Asta a contat foarte mult. Acum șantierul minei arată altfel !"

Rana pămîntului

În epoca romană, „arama era extrasă din ocne și prelucrată în cuptoare, utilizîndu-se lemn pentru ardere și apă pentru învîrtirea roților". Peste 17 secole călătorul Paul de Alep face o descriere a lucrului la mină care nu evoluase prea mult : „stratul metalifer se prezintă acoperit cu un fel de verdeață, provenită de la oxidarea cuprului. Spart în bolovani mici, minereul este transportat sus, cu ajutorul roților și frînghiilor trase de cai".

Ceea ce se vede azi are măreția și spectaculozitatea tehnologiilor secolului XX. Șantierul este grandios, enorm, fabulos. Mina unui uriaș pare a fi intervenit aici, frămîntînd muntele, agățîndu-se de el, stringîndu-l, rupîndu-l, astfel încît utilajele și construcțiile omenești par niște jucării liliputane, ridicole față de grandoarea minei. Se observă urmele unei înclestări dramatice între om și natură în care ultima avea, inevitabil, să piardă. Bătălia a început acum vreo trei ani. Copaci seculari au căzut cu geamăt surd pentru a se deschide galeriile, muntele a fost mutilat cu dinamită pentru a se face loc platformelor și drumurilor de acces. S-a folosit tehnica cea mai modernă și experiența acumulată de-a lungul anilor. S-a avut mare grijă de om. Galeriile au aspectul tunelului de metrou. Un tunel de trei kilometri leagă mina de stația de flotație care se află de cealaltă parte a muntelui, la Mărășești. Aici se află în construcție noul sediu al minei, o cantină modernă, grupuri sanitare, magazii. Extracția proprii-zisă a minereului a început la 1 iulie 1984. Acum lentila de cupru este mușcată din toate părțile. Inginerul Dorin Supuran a venit în martie de la Deva pentru a pune în funcțiune uzina de flotație. Rodarea utilajelor este o operație de mare finețe și răspundere. A fost o iarnă grea și au apărut multe probleme tehnice. 90 la sută dintre oameni nu mai lucraseră în preparare. S-au rebobinat motoare, s-au recentrat utilaje, s-a învățat pe parcurs. „Cînd începi o treabă — spunea ing. Supuran — îmi place s-o duc la bun sfîrșit". El e doar detașat aici și i-ar plăcea să rămînă în Baia, soția are însă rezervă.

Spre seară, întunericul aduce o oarecare liniște asupra minei. Natura pare că reintră în drepturile ei. Este doar o iluzie, ea rămînînd în continuare umilită. Mina are ceva care o depășește. De jos, ea pare o catedrală gotică, tentată să mîngîie cerul, de sus pare o necurmată rană a pămîntului. Cel mai tulburător efect care se vede aici este munca.

Deschideri și perspective

Baia de Aramă este un centru cu pretenții în viața economică și spirituală a zonei. Dacă n-ar fi fost mina trebuia să apară altceva din necesitate. Așezarea freamătă în prezent și se pregătește de viitor. Important e că la Baia exodul s-a inversat, oamenii se întorc, și mai vin și alții noi, cu gînduri statornice. Numai directorul exploatării a adus cu el vreo 80 de oameni. Atît primarul cît și viceii sunt oameni de prin partea locului care s-au întors școliți să rezolve treburile obștei. La Baia există deja 120 de apartamente și se vor mai da în folosință două blocuri cu spații comerciale la parter. Alții însă au revenit la vechile lor gospodării și nu se dau în lături ca la ieșirea din mină să facă agricultură. Orașul prosperă și este bine aprovizionat. Astfel că și ambițiile oamenilor cresc. O păstrăvărie a fost de curînd inaugurată și se află în perspectivă apropiată un complex meșteșugăresc, încă un bloc, o fabrică de pîine, o poștă cu centrală telefonică automată. Fiind vorba de urbea lor, oamenii pun ei singuri mina. O stație PECO, în valoare de două milioane, a fost executată numai prin muncă patriotică. Pentru mai tîrziu, o dată cu terminarea drumului spre Herculane, Baia de Aramă își va deschide perspective turistice. De asemeni se prevăd dotări culturale și administrative. „Sunt probleme, bineînțeles — spunea vicepreședintele Sabin Popescu — și eforturi, fără luptă n-am face nimic". Însă nu se pot rezolva toate dintr-o dată. E nevoie de răbdare și muncă, de bunăvoință și fonduri. Iar pentru astfel de planuri trebuie oameni entuziaști și cu idei noi.

Încercată de istorie, uitată și renăscută, Baia de Aramă a intrat pe cursul ascendent, iremediabil al prefacerilor din ultimii ani. Simbolul păsării Phoenix a rămas doar o nostalgie.

Reportaj de
IULIAN COSTANDACHE

Frumosul chip al țării

● *O așezare pentru toate anotimpurile: Breaza* ●

Fotografii de PAUL AGARICI ■

Din 1510, anul atestării sale documentare, și pînă astăzi, Breaza a parcurs un drum lung. Pînă în anul 1958 a fost un sat ca oricare altele, poate mai frumos și mai norocos așezat, de o parte și de alta a.riului Prahova, pe drumul dintre Ploiești și Brașov. Nimic spectaculos nu intervenea în ritmul dezvoltării lui, acumulările erau line și se făceau în timp îndelungat, obiceiurile și deprinderile de viață rămîneau neschimbate zeci de ani. Ca toate așezările din România de azi, și Breaza a fost cuprinsă de febra dezvoltării, de dorința de schimbare a felului de viață și de muncă a locuitorilor ei. Oameni, născuți și crescuți aici sau veniți din alte părți, sortiți unor meserii și unui fel de viață care n-aveau șansă să iasă din tiparul bine știut, au constatat cu entuziasm că li s-a oferit cu generozitate posibilitatea să intre în rîndurile masive ale celor care puneau umărul la înnoirea și dezvoltarea locurilor lor de baștină și prin ele a întregii țări.

S-o recunoaștem, decretul din 1958 care a transformat, pe hîrtie, Breaza în oraș nu a adus cu sine schimbarea mult dorită. Pentru a se ajunge la situația de azi, a fost nevoie de muncă, pricepere, efort susținut al brezenilor, cît și de ajutor și îndrumare din partea conducerii partidului și statului. Într-adevăr, o țară este bogată și frumoasă cînd toate așezările ei sînt frumoase, cînd toți oamenii ei trăiesc liniștiți și îndestulați, au locuri de muncă pe măsura hărniciei și pricerii lor.

În 1965, valoarea producției industriale a orașului era de 50 milioane lei. Și pentru Breaza, schimbarea de destin a constituit-o Congresul al IX-lea al partidului. Cincinalul 1971—1975 a însemnat pentru oraș alocarea unui fond de investiții de un miliard lei. Tocmai aici, unde industrie însemna fabrica de var și cărămidă, și-a făcut debutul o ramură de vîrf a economiei, construcția de mașini. În anul 1974 a intrat în funcțiune Fabrica de elemente de precizie, unitate dotată cu cele mai moderne utilaje și procese tehnologice. Brezenii, obișnuiți să-și caute de lucru prin localitățile industriale din jur, la Cîmpina și pînă la Brașov sau Ploiești, nu s-au mai sculat cu noaptea-n cap să-și ocupe locurile în autobuzele și trenurile tixite de oameni și și-au găsit de lucru în propria lor vatră. Fabricile au venit după ei. Astăzi 3 700 de locuitori ai orașului lucrează la Fabrica de elemente de precizie din oraș, ecoțind din mîinile lor, de curînd dar temeinic învățate cu tehnica de vîrf, injectoare, distribuitoare, elemente de supape și multe altele. Tovarășul Spiridon Mușat, secretar adjunct al Comitetului orășenesc de partid, ne spunea cu îndreptățită mîndrie că în această unitate s-au asimilat și produs în moderna turnătorie în modele ușor fuzibile culbutorul și cama pompei de benzină pentru autoturismul OLTCIT, pînă la sfîrșitul anului urmînd să fie asimilate încă trei repere cu aceeași folosință. Crearea și dezvoltarea acestei unități au ridicat producția industrială a orașului la 840 de milioane lei.

Un moment de referință în istoria nouă a orașului îl constituie vizita de lucru din 3 februarie 1963 a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Speranțele brezenilor legate de această vizită nu numai că au fost pe deplin îndreptățite, ci le-au depășit cu mult așteptările. Cu această ocazie s-a dispus dublarea pînă în 1968, în două etape, a producției de elemente de precizie. Extinderea și dezvoltarea întreprinderii a început imediat. Noua hală, cu o suprafață de 5 000 metri pătrați, care va adăposti forja ușoară, turnătoria de aluminiu sub presiune, extinderea matrițeriei și atelierul de autoutilare este într-un stadiu avansat de execuție. Și pentru că scopul declarat al politicii partidului nu este altul decît bunăstarea oamenilor, în paralel cu dezvoltarea industrială a crescut proporțional și nivelul de viață al celor ce muncesc. Noua cantină-restaurant, cu 300 de locuri, seamănă mai mult a restaurant și aceasta nu semnifică altceva decît respectul pentru cei care muncesc aici. Asupra acestei cantine, a constructorilor și beneficiarilor lor, vom reveni.

Și tot în aceeași zi a vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu la Breaza, s-a hotărît construirea a două poduri-pasaje, peste calea ferată și rîul Prahova, și desființarea barierelor care îngreunau legătura orașului cu Drumul național 1.

La nici două luni de la această hotărîre, a început construcția podului-pasaj Comarnic. Executat de Antrepriza de drumuri și poduri Brașov din aprilie și pînă în septembrie, un adevărat record, avînd 6 deschideri între 27 și 33 de metri și o lungime de 192 metri, lucrarea înglobează în ea ultimele noutăți tehnice în materie. În numai cîteva luni a fost gata un obiectiv pentru care în mod obișnuit sînt necesari aproape doi ani.

Orașul dintre două poduri

Dacă acest lucru a fost posibil, o explicație este și aceea că aici au lucrat șeful de lot, inginerul Pompiliu Diaconescu, dulgherii Gheorghe Piciorea, Gheorghe Bidiuța, Gheorghe Ciocan și fierarul betonist Ion Ardeleanu.

Al doilea pod-pasaj, cel de la intrarea în Breaza, Podul Vadului, care face legătura dintre DN 1, DJ 101 A și DC 4 B, avînd 9 deschideri de 33 metri și o lungime de 333 a fost executat în perioada noiembrie '83 — 18 august 1984. Constructorii s-au angajat să predea lucrarea în cinstea zilei de 23 August. În nici zece luni, să execuți un pod a cărui valoare este de peste 28 de milioane înseamnă muncă îndîrjită, pricepere tehnică, siguranță în ceea ce faci. Să consemnăm în treacăt, așa cum ne-a fost relatată, informația că în timpul execuției lucrările au fost de două ori calamitate. De două ori, apele rîului Prahova au depășit digurile de protecție și au spulberat ca pe nimica eforturile oamenilor. Aproape două luni de întîrziere i-au costat pe podari cele două viituri. Să încercăm, pentru un moment măcar, să scoatem din anonimat pe cîțiva din cei care în cîteva luni au ridicat un pod care va dura sute de ani: inginerul Rică Ungureanu, șeful formației Podul Vadului a Brigăzii poduri București, ajutoarele sale inginerul Sandu Bibiș și subinginerul Constantin Cioacă, șefii de echipă Constantin Tîrhoacă, Gheorghe Carpon, Nicolae Burtea, Radu Mocănescu și Ion Manea, muncitorii Constantin Moise, Alexandru Moise, Ghica Dudău, Vasile Burtea, Dumitru Clobanu, șoferii Dobre Pătrașcu, Gheorghe Manea și Andrei Bulgărea, mecanicii de utilaje Alexe Tuțu și Ion Tudor. Și mulți alții. Să amintim de proiectanții lucrării: șeful de proiect Costin Hartia, mai de curînd numit directorul tehnic al Institutului de proiectări Prahova, inginerii Liviu Filoncanu și A. Popoacă. Poate, îndrăznim să sugerăm, la cîți bani s-au cheltuit, la cîtă muncă a fost înglobată, racordarea podului la artera principală, DN 1, ar fi putut fi mai generoasă, intrarea în fluxul de circulație și vizibilitatea pe măsura și valoarea lucrării principale. Dar despre această faptă de muncă să nu încheiem astfel. Să spunem în încheiere că 120 de oameni s-au înfruntat împotriva viiturilor, a apelor și a frigului, că au fost nevoiți să lucreze peste orele de program, pînă la ore înaintate din noapte (așa o cerea procesul tehnologic de multe ori) pentru a-și onora angajamentele.

Breaza a avut și are ambiția, ne spune primarul orașului, Gheorghe Marinescu, să rămînă un oraș frumos și aparte. Industrializarea și dezvoltarea unui oraș nu trebuie să-l facă să semene neapărat cu toate celelalte. Breaza, așa cum se poate

constata, e o bijuterie. Casele frumoase, bine îngrijite ale oamenilor semnifică atît hărnicia lor, cît și nivelul de trai. N-am uitat tradițiile meșteșugărești ale oamenilor locului. Cooperativa Arta casnică execută în cea mai bună tradiție confecții artizanat, cunoscutele ii de Breaza, pe care le exportă în 15 țări. Cinci mii de femei lucrează, la domiciliu sau în cadrul atelierelor, artă populară autentică. În fiecare an, colectivul de creație propune cumpărătorilor peste 500 de modele noi. Elena Guraliuc, Elena Crăciun, Elena Pavel sînt doar cîteva din creatoarele distinse cu premii la Festivalul național „Cîntarea României". Victoria Vasilescu este președinta cooperativei de 28 de ani. Avem în vedere în permanență că Breaza este stațiune climaterică. Numărul locurilor de cazare a crescut de la an la an. Avem în perspectivă 3 corpuri hoteliere cu 750 de locuri, care vor dubla capacitatea de cazare. Anul trecut a fost captat un izvor cu ape minerale, indicate în afecțiunile gastrointestinale. Breaza este un oraș frumos, pe care vom avea grijă să-l facem și mai frumos. Pentru asta își vor aduce contribuția, sînt convins, toți cei 20 000 locuitori ai lui.

Într-adevăr, Breaza este un oraș frumos. Și iarna și vara și chiar cînd plouă

OPREA GEORGESCU ■

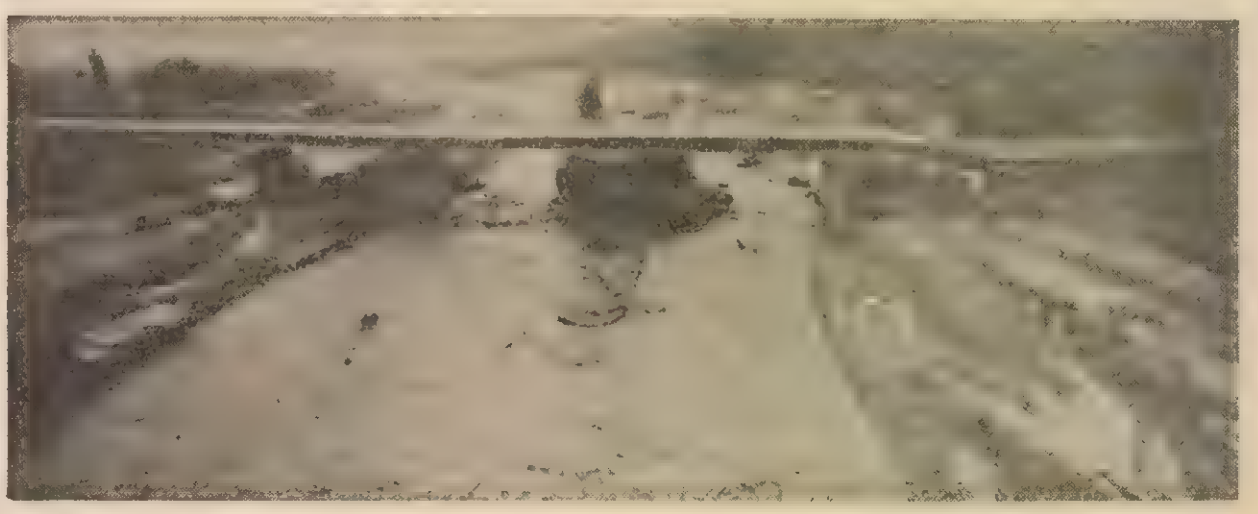

Vineri, 31 august 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

ELENA DACIAN:

O cucerire a artei socialiste — afirmarea baletului românesc

— Ați fost o răsfățată, Elena Dacian ?

— De ce spui asta ? Fiindcă am avut norocul să am un tată celebru ? Fiindcă am avut șansa ca la 14 ani să plec la Leningrad și să studiez timp de șase ani la Școala academică de coregrafie Vaganova? De asta spui că am fost o răsfățată ?

— N-ați cunoscut lipsurile, Elena Dacian. Mă grăbesc să spun că vă admir cu atît mai mult izbînda ca artistă. Nimic nu vă împiedica să trăiți comod, alegînd o profesie care să nu ceară atît efort. Poate că la început numele tatălui dumneavoastră — marele Ion Dacian — v-a fost de folos. Dar nimeni nu poate să rămînă pe scenă multă vreme numai pentru că e protejata cuiva. Publicul simte și nu iartă.

— Chiar crezi c-am fost protejată ? În 1955, cînd am plecat la Leningrad, am fost aleasă împreună cu alte patru colege cu care mă aflam într-o sală unde ne antrenam cîteva zeci de fete. A fost pur și simplu vorba de hazard. Dacă Gabovici nu intra în sala aceea și dacă ochii lui nu se opreau și asupra mea, cine știe care mi-ar fi fost destinul ?

— Credeți atît de mult în hazard ?

— Hazardul are în viața noastră un rol mult mai mare decît ne închipuim. Cel puțin în viața mea. A fost o întîmplare că în casa în care locuiam — aceeași în care vorbim acum — o casă mare, desigur, frumoasă, fără îndoială, așa cum poți să observi, se făcea multă muzică. Aici pianul lui tata, dincoace își ținea partiturile, acolo se afla magnetofonul iar alături benzile, zecile de benzi de magnetofon... Eram ca fermecată cînd îl auzeam cum își repetă rolurile. Tîrziu, cînd nu mai eram o copilă cu ochii mari de uimire și ajunsesem solistă la operă, am simțit, mai întîi, ce reconfortant este să porți un nume vestit, care e ca o parolă ce-ți deschide orice cale. De-abia pe urmă am realizat că de fapt purtam o mare povară. O povară ce mi se părea prea grea pentru mine. Uneori — să nu rîzi — mi-a venit să-mi schimb numele. Mi-era frică să nu-l fac de rîs pe tata. Zici că n-am cunoscut lipsuri ? Așa e. Dar știi, cu siguranță că știi, nu se poate să nu știi, că nici unui om nu-i este dat să fie pe deplin mulțumit. Te-ai întrebat vreodată — doar ne cunoaștem de atîta vreme — cu ce a trebuit să plătesc pentru că am trăit într-un univers confortabil ?

— Știu. Știu prea bine. Dar experiența lui Ion Dacian n-a fost de folos ?

— O, mai încape vorbă... Dacă ai ști cu cîtă finețe îmi sugera felul în care trebuie compus personajul respectiv, ce gesturi să facă sau ce expresie a feței să aibă! Era extraordinar să-i asculți.

— Cum începe ziua de lucru a unui balerin, a unei balerine ?

— Mai întîi, o încălzire treptată a ligamentelor, a spatelui, a întregului corp. Fără să te plictisești, fără să dai semne de nerăbdare fiindcă știi că orice superficialitate în acest sens îți poate fi fatală. Apoi treci la bară, unde iarăși urmează mișcări plicticoase, care unui profan îi par inutile și chiar hazlii. După care, fără sprijinul barei, faci piruete, sari, treci de pe un picior pe altul. O dată, de două ori, de zeci de ori. Asta în fiecare dimineață, indiferent dacă ai sau n-ai repetiție, indiferent dacă ai sau n-ai spectacol în ziua respectivă. Întregul corp capătă suplețe, se modelează așa cum dorești, îți răspunde la comenzi în așa fel încît nu se poate să nu simți o bucurie imensă. Îți spui : și astăzi trupul meu mă ascultă, e gata în orice clipă să mi se supună, l-am îmblînzit. E ca și cum ai acorda un instrument înainte de a începe să cînți. De-abia după ce treci vreo oră și jumătate prin exercițiile astea monotone poți să-ți pui poantele și să te apuci de artă, să începi repetiția.

— Ce e mai fragil la o balerină ?

— Gleznele. Sau genunchii. Sau spatele. De fapt, întregul corp. Dacă nu ești bine încălzit, oricînd ți se poate întîmpla un accident. Și știi ce greu se mai revine pe scenă ?

— Cît durează o repetiție ?

— Depinde. Două-trei ore. Pentru **Giselle**, pentru **Lacul lebedelor**, pentru **Spărgătorul de nuci** e obligatorie o astfel de perioadă.

— Iar seara ?

— Dacă spectacolul începe la șapte, la ora cinci trebuie să fii în teatru. Pînă cînd te încălzești, pînă cînd te machiezi trece mai bine de o oră și jumătate. La șapte fără douăzeci e bine să fii pe scenă. Să-ți reamintești trasee. Să-ți readuci aminte relațiile cu celelalte personaje. Să te familiarizezi din nou cu decorul.

— Nu e o viață ușoară. Dar aveți și mari bucurii.

— Desigur, cele mai mari bucurii sînt acelea pe care ți le oferă reușita spectacolului. Vezi, ceea ce e curios, s-ar putea ca de pildă primul act să nu-ți iasă atît de bine. E nemaipomenit că în actele următoare poți să crești, poți să dai într-adevăr tot ce știi. Scapi de rigiditatea de la început.

— Cum vi se pare publicul de azi ? Mai exigent ?

— Cu siguranță. Datorită filmului, televiziunii gustul publicului s-a modificat. El a luat cunoștință de marile realizări și pretinde să i se ofere numai lucruri de calitate. Din păcate, nu o facem întotdeauna.

— Dar știu că avem o mulțime de talente. Sînt o mulțime de băieți și fete foarte bine pregătiți.

— Nu la talentul lor — real, fără îndoială, — mă refeream. Mă gîndeam la faptul că pe unde am colindat am văzut baletele clasice ca **Romeo și Julieta, Lacul lebedelor, Coppelia** montate mai îndrăzneț, fără a dori să șocheze cu tot dinadinsul. La noi spectacolele de balet — ca și multe din cele de operă — sînt cam învechite. Din această pricină publicul uneori ne ocolește. De ani de zile spectatorii văd aceleași balete clasice. S-au cam săturat. De asta și există o problemă a Operei. Cred că trebuie un repertoriu mai variat și abordat cu mai mult curaj. Trebuie lucrări cu un dramatism mai puternic. Altfel, riscăm să nu mai interesăm pe nimeni.

— Baletul modern nu v-a ispitit ? Numai cel clasic ?

— Mi-a plăcut foarte mult și baletul modern. Dar nu m-a tentat. Poate pentru că neavînd cu cine să lucrez, neavînd cine să-mi arate toate tainele, nu m-am apropiat prea mult de el. Eu am învățat baletul clasic la Leningrad și dacă mai dansez și acum e din această pricină, fiindcă am venit cu o bază serioasă de cunoștințe.

— Care v-au fost modelele ?

— Fără discuție, în primul rînd Ulanova. Bănuiesc că n-ai prins-o : era fantastică. Apoi, Plisețkaia, profesoara mea

(Continuare în pag. 19)

GEORGE ARION ■

Continuitatea culturii românc

La începutul oricărei perioade în care o societate își schimbă radical structurile și cînd scara valorilor ca și noțiunile despre valoare de pînă atunci se prăbușesc, există tentația nu numai latentă ci și instantaneu metamorfozată în fapt de a tăia net și categoric toate punțile de legătură cu spiritualitatea trecutului apropiat sau îndepărtat. Văzînd în formele de expresie artistică reflexul imediat, nemijlocit a ceea ce „a fost" pe plan politic, social, moral și filozofic, considerînd nu numai o dată că actul de creație a înrîurit conștiințele, formîndu-le în spiritul slujirii necondiționate a orînduirii ce se prăbușea nu puțini au crezut, teoretizînd și aplicînd cu tenacitate timp de cîțiva ani acest principiu, că orice proces de metamorfoză și de continuitate nu poate fi decît dăunător. Cu atît mai mult cu cît arta ce se născtea trebuia să reflecte transformările sociale, să le confere prin imagini legitimitatea istorică și statutul moral. De aceea ideea continuității și realizarea ei au avut în istoria culturii românești o evoluție care merită să facă obiectul unui studiu special. În fapt meritã să fie reținut, chiar și în momentele în care mulți din marii scriitori în viață nu puteau să publice, iar cea mai mare parte a moștenirii clasice și mai ales cea dintre cele două războaie mondiale nu mai avea drept de circulație fiind interpretată în mod deformat, unilateral și tendențios, continuitatea a fost o realitate. Mai tenace decît dogmele, decît acțiunea potrivnică a unor ideologi mai mult sau mai puțin literari care vedeau venind spre ea stihiile unui trecut înnegurat sau întunecat ea a fost o dimensiune spirituală care a trăit sufletește, adică datorită conștiinței pe care au avut-o cei mai mulți că trecutul nostru reprezintă o valoare certă atît din punct de vedere al sensibilității cît și al înțelesurilor umane. A fost credința tenace chiar în anii în care ceea ce numeam „reconsiderarea trecutului" era limitată în timp în special la veacul al nouăsprezecelea și cu cîteva timide și uneori nesemnificative săi nu cele mai semnificative opere ale perioadei interbelice. Prezența unora din scriitorii care în anii dintre cele două războaie mondiale își cuceriseră prin valoarea operei lor statutul unor maeștri a avut iarăși un rol benefic, chiar dacă operele unora dintre ei nu mai erau dintre cele menite să întărească o notorietate și reprezentau doar încercări de a afla un ton nou. Unii însă precum Tudor Vianu, G. Călinescu, Perpessicius, Al. Philippide au avut și în anii aceia un rol ce nu se poate în nici un caz uita pe tărîmul propagării valorilor culturii românești și universale clasice, întreținînd prin articole, conferințe, prefețe, comunicări academice, lecții universitare și nu o dată consfătuiri de specialitate sau publice încrederea în cultura dinainte și speranța că ea va fi restituită. Cînd, după 1966, acest proces firesc a căpătat amploarea cuvenită și s-a manifestat nu numai cu fervoare dar și într-o deplină posibilitate de a aduce în circuitul vieții noastre spirituale ceea ce cultura românească a dat mai valoros am avut conștiința dimensiunilor, adîncimii și perenității ei. S-a vorbit nu o dată de un complex pe care unii din noi cei de astăzi îl avem mai ales față de literatura dintre cele două războaie. Afirmația nu are nici o acoperire în realitatea acestui proces atît de viu și de complex desfășurat timp de două decenii. Și aceasta deoarece evoluția culturii noastre contemporane în această perioadă ne dovedește că pe măsură ce cunoșteam mai mult și mai profund din trecutul apropiat sau îndepărtat, pe măsură ce recunoșteam ca direcții caracteristice ale culturii noas-

(Continuare în pag. 15)

VALERIU RAPEANU ■

Iubirea de frumos

La munte

Cît de mult se bucura Nicolae Iorga cînd vedea familii de români drumeții în Carpați.

Să ieși din casă, să pleci spre înălțimi, așa cum de mult o fac locuitorii atîtor și-atîtor țări europene. Aerul bun, apa de stîncă, frumusețea naturii, cu adevărat divină, împrospătează viața.

Acum, pe drumuri, spre munți, vei vedea mulți oameni, tinere familii și-i o bucurie asta.

Nu-mi este îngăduit însă a spune și o anumită tristețe legată de negrija multora ce drumețesc ?!

Se fac focuri, se ia masa acolo, în neprihănita natură, dar la plecare cuvine-se să lăsăm locul curat.

Cu mîhnire să vezi cutii de conserve goale, hîrtii, pungi de plastic, coji, resturi ! Numai pentru că nu te vede nimeni dinspre lume ?! Iată ce curat e locul după toate vietățile, omule, încoronare a creaturilor, rege al naturii ! Fii cu luare aminte în toate gesturile și faptele și vorbele tale. Lasă muntele curat pentru cei ce-l urcă după tine, lasă plaja curată și izvorul neprihănit, fii atent cu sufletul tău și cu viața ta și a celorlalți, din grija față de puține te vei adeveri vrednic să ți se încredințeze multe în timp și în eternitate.

IOAN ALEXANDRU ■

Fragmente critice

La granițele spiritului modern

Goethe, care are cultul desăvîrșirii și socotește că marea operă este un tot, o armonie a părților, are oroare de cuvîntul **compoziție** care vine, crede el, tot de la francezi. „E un cuvînt cu totul infam — zice el — și de care ar trebui să ne descotorosim cît mai repede". Și mai departe, socotind că esențial este **geniul**, nu meșteșugul : „Compoziție ! Ca și cum ar fi o bucată de cozonac sau de biscuit, pe care o frămînți din ouă, făină și zahăr ! E vorba de o creație spirituală, care, și ca parte, și ca întreg, e pătrunsă de un spirit și de un suflu de viață. Făuritorul ei n-a încercat să procedeze, bucată cu bucată, așa cum îi tăia capul, ci, stăpînit de spiritul demonic al geniului său, a fost nevoit să execute ceea ce îi poruncea acesta".

Peste nici douăzeci de ani, Poe descrie modul în care și-a compus poemul și coboară mitul inspirației. Goethe și Poe reprezintă două momente importante în gîndirea artistică. Unul face elogiul genialității (al **spiritului demonic**), altul introduce ideea artei ca elaborație lentă. O dată cu ea se naște spiritul modern în poezie. A doua parte a secolului al XIX-lea și în întregime secolul nostru trăiesc sub puterea acestui nou mit ; mitul creatorului care își fabrică discursul de care are nevoie. Dacă e adevărat ceea ce spunea Goethe și anume că francezii au impus noțiunea de **compoziție** (deși tot Goethe le refuza simțul **formei** !), atunci ușuraticii francezi au simțit cu o oră mai devreme încotro merge arta timpului. **Forma** lor s-a impus, **compoziția** s-a substituit inspirației, dacă acceptăm ideea (în fond greu de acceptat) că este posibilă în artă o construcție fără o inspirație a construcției.

De neînțeles este furia lui Goethe împotriva romanului **Notre Dame de Paris**, în care vede un triumf al **nefericitului** (acesta e termenul !) curent romantic. „E cartea cea mai groaznică ce a fost scrisă vreodată ! Și, cel puțin dacă, pentru caznele pe care trebuie să le rabzi, ai fi despăgubit prin plăcerea pe care ai simți-o la descrierea naturală a firilor și caracterelor omenești. Cartea lui e lipsită, dimpotrivă, și de tipuri, și de adevăr. Personajele reprezentate și care, chipurile, ar trebui să acționeze nu sînt oameni vii, în carne și oase, ci niște biete păpuși de lemn, pe care le manipulează așa cum i se năzare și pe care le pune să se strîmbe și să se schimonosească, potrivit efectelor urmărite. Ce fel de timpuri sînt însă astea în care nu numai că e cu putință să fie scrisă o asemenea carte, dar mai e socotită și suportabilă și chiar amuzantă ? !"

(Continuare în pag. 16)

EUGEN SIMION ■

Delimitări

Dumbrava Roșie

Cu acest titlu a apărut recent la Editura Militară (București, 1984), romanul semnat de Petru Rezuș, autorul mult disputatei lucrări **Mihai Eminescu** (Editura Cartea Românească, 1983). Cartea își depășește promisiunile, deoarece sus-zisul episod al războiului polono-moldav ocupă ultima ei parte, pe cînd ceea ce ni se oferă, în bună cunoștință de cauză, este un tablou viu al Moldovei lui Ștefan cel Mare din ultimul deceniu al secolului al XV-lea. Moldovean el însuși, autorul s-a emancipat de tiparele romanelor istorice sadoveniene, deși, la o lectură superficială, s-ar putea afirma contrariul. Ba chiar ar fi interesant de urmărit, în cadrul unui seminar universitar, decalajul dintre romantismul învăpăiat al **Șoimilor** (1940) și, la interval de optzeci de ani, realismul **Dumbrăvii Roșii**, deși nu lipsește cuvenita evlavie față de marele voievod moldovean, eroul de fundal al **Fraților Jderi**, ea însăși o epopee mai aproape de romantism decît de realism.

Aparținînd mai mult legendei decît istoriei, episodul final, al înjugării la plug al unor străluciți sleahtici prizonieri, deoarece singurul izvor figurează în anecdotica din **O sumă de cuvinte**, adică tradiției orale, rămîne plauzibil, ca o soluție preferabilă morții, sub o formă sau alta.

De altfel istoriografia polonă încearcă să reducă proporțiile marilor pierderi din Codrul Cozminului, atribuindu-le unor cete „țărănești" neînsemnate. Cronicarii însă nu s-au ferit de a folosi cuvîntul „dezastru" (Cromer), iar unul prusian, Nacker, „catastrofă". N. Iorga a culeș cele mai categorice confirmări ale acesteia în corespondențele cavalerilor Ordinului Teutonic, care participase la expediție cu o trupă de circa 500 de călări, și cu pedeștri, pierzînd peste jumătate din efectivul lor. Însuși conducătorul lor, după moartea Marelui Maestru al Ordinului, a raportat propriile pierderi, iar pe acelea ale regelui Ulbrecht, în materie, le evalua la 600 de care acoperite și altele, fără număr, nemaipunînd la socoteală părăsirea artileriei care nu putuse înfringe rezistența cetății Sucevița.

Spuneam însă că bătălia nu stă în centrul cărții, care ne-a surprins prin intuiția exactă, pe cît posibil, a vieții în Moldova de mai acum o jumătate de mileniu: de familie, a boierimii luptătoare, de toate vîrstele, în stare de alarmă, la știrea coborîrii marii oștiri regale pe altă cale decît cea convenită dimpreună cu domnitorul de bună-credință, încrezător într-un aliat, pornit să elibereze Chilia și Cetatea Albă. În realitate, mîndrul Jagelon, al cărui frați domneau, unul în Lituania, altul în Ungaria, dorea să-l înlăture pe bătrînul voievod al Moldovei, în folosul unui ultim frate, ca astfel nimic să nu-i stea în cale pentru marșul triumfal către Istanbul. Cum a fost cu putință ca mica țară a Moldovei să fie mormîntul acestor visuri de mărire, ar fi de mirare, dacă la lectura romanului lui Petru Rezuș n-am simți ce puteri poate polariza sentimentul solidarității naționale sub geniala strategie a lui Ștefan cel Mare, în care, după cum se știe, un alt cronicar polonez, Dlugosz, a văzut pe unicul bărbat vrednic să conducă întreaga creștinătate în lupta contra Semilunei. Într-adevăr, cu neînsemnate excepții, boierimea i-a rămas credincioasă domnitorului, iar poporul vedea în el un părinte înțelept. Romancierul a evaluat, de asemenea, cu justețe rolul „vitejilor" în armata moldoveană. Ce erau aceștia ? Erau omologii cavalerilor occidentali, cu deosebirea că nu se recrutau, în urma unei speciale educări, din rîndul clasei conducătoare, ci după criteriul, fără deosebire de obîrșie, al comportării pe cîmpul de luptă. Vechile cronici slavo-române, și în special cea de la Bistrița, menționează în repetate rînduri, după bătălii, instituirea de către domn a vitejilor, ba chiar, la ospățuri, locul întîi ce-l ocupau înaintea boierilor! Aceasta m-a îndemnat să consider acea cronică mai însemnată decît cea (sau cele două !) de la Putna, ca scrisă de un călugăr, dar dictată de viteji, într-un moment al domniei marelui voievod, cînd acesta simțea nevoia să se știe apărat împotriva uneltirilor boierimii, de care nu putea fi totdeauna sigur.

Unde n-aș fi de acord cu Petru Rezuș, ar fi în afirmația sa, fără acoperire documentară, că domnitorul le dădea, vitejilor, o dată cu instituirea lor, după izbîndă, pămînturi. Or, din totalitatea documentelor emanate pe vremea lungii domnii a lui Ștefan cel Mare (1457—1504), publicate de I. Bogdan și de M. Costăchescu, nici unul nu are ca obiect o asemenea donație, ba mai mult, nici un viteaz nu figurează în uricele respective, din patru volume, sub nici o formă. Aceasta m-a îndemnat, cînd am scris despre viteji, să enunț ipoteza acordării unor proprietăți rurale uzufructuale, adică netransmisibile ereditar, analoage acelora rusești, din același veac, denumit fiind sistemul de drept domenial, **pomestnaia sistema** (cf. V. I. Lenin, Opere, I, 1893—1894, Editura politică, București, 1958, la Adnotări, n. 27, pag. 507). Cum numărul vitejilor, instituiți în victoriile marelui căpitan moldovean, era, probabil, superior aceluia al boierilor, toți proprietarii de sate, dacă li s-ar fi dat vitejilor pămînturi în plină proprietate, nu era posibilă dispariția totală a uricelor voievodale în beneficiul lor !

Să ne întoarcem însă la tabloul vieții moldovenești, din pragul marilor hotărîri, cînd începe acțiunea romanului. Tineri și chiar bărbați în toată firea, neînsemnați, iubesc și pun la cale căsătorii, se bucură de ospitalitatea caselor boierești cu fete de măritat, discută despre starea politică și norii ce se string dinspre miazănoapte, răspund chemării domnitorului, participă la luptă, iar Bogdan, fiul domnitorului, ne informează Petru Rezuș, primește o lovitură adîncă de sabie într-un obraz și își pierde ochiul chiar în bătălia de la Codrul Cozmin. Mai prudent, C. C. Giurescu opinează pentru pierderea ochiului într-o bătălie sau din altă cauză. Nu-l voi șicana pe romancier pe această temă, amintindu-mi de versul francez :

„Même quand il a tort, le poète a raison"
(Chiar cînd se înșală, poetul are dreptate)

Ce altă este romancierul care are viziunea intuitivă (pe bază de cunoaștere !) a unei epoci, deșit un poet (epic, liric, dramatic, rînd pe rînd) ?

Așa ne apare Petru Rezuș cînd explică în ce fel se răspîndea alarma cu prilejul invaziilor: „ciuhele se aprindeau cu mult fum, care se ridica spre cer, dînd șfară în țară" (pag. 131). Ai spune, citind pagina întreagă, că autorul el a luat însuși parte la un asemenea spectacol, de zi și de noapte.

Dascălii de istorie, la lectura unei cărți ca aceasta, se vor întreba dacă adevărul istoric e peste tot respectat. Răspunsul meu este pozitiv, în linie generală. Se pare însă că nici craiul, nici domnitorul n-au participat, fizicește vorbind la lupta din Codrul Cozminului. Înfrîngerea a fost însă a celui dintîi, care a ales itinerarul grosului armatei, iar biruința a celui de-al doilea, care a inițiat „capcana", cum o numește romancierul-poet.

Cartea se citește pe nerăsuflate, cum se zice, pentru lecturile captivante, cu tot atîta plăcere cît folos (că să ne putem retrăi trecutul de glorie și să ni-l iubim, cunoscîndu-l mai bine).

ȘERBAN CIOCULESCU ■

LUMEA CĂRȚILOR

● **Cele mai frumoase poezii**, prestigioasă colecție a Editurii **Albatros**, s-a îmbogățit cu un nou volum, al 193-lea, dedicat poetului **Ion Horea**, poet despre care, în prefața volumului, reputatul critic **Edgar Papu** precizează : „La noi, ca și în alte cercuri de cultură, există poeți ce debutează strălucit, pentru ca imediat apoi să se stingă asemenea unor explozii efemere. Devin propriii lor epigoni, deoarece se consumă integral, o dată cu apariția lor inițială. Cu totul opus se prezintă cazul lui Ion Horea. Poetul își face apariția cu modestie, gospodărește, am spune ardelenește. Își așază chibzuit temelnițe simple, dar nu mai puțin solide, pe care își va înălța încetul cu încetul edificiul propriu-zis..." Firește, Edgar Papu va face o succintă și pertinentă descriere a edificiului pe care Ion Horea l-a ridicat cu trudă și neclintită încredere în sine, de-a lungul timpului, iar noi vom mai adăuga că volumul în cauză, alcătuit cu o exigență maximă, este, fără tăgadă, o veritabilă legitimație pentru eternitate.

● O carte de excepție publică Editura **Dacia : Culorile cîntecului**, de **Margareta Sterian**. O carte de excepție, întrucît ea este în același timp o carte de poezie (întîlnim în paginile ei o parte din poe-

mele pe care poeta Margareta Sterian le-a publicat în 1973 sub titlul **Soarele difuz**, la Editura **Cartea Românească**), dar și o carte de reproduceri (magnifice reproduceri după lucrările pictoriței Margareta Sterian : **Olimpia în Eleusis, Cu gîndul la giuvaeruri, Cabaret în Harlem, Luminî, Torentul, Mirii, Întîlnirea, Baterinii, Flori minerale, Ospăț cu măști, Așteptînd semne, Domniță, Flori, Bilci, Arșiță**, plus cîteva elegante lucrări de grafică). S-ar mai cuveni să spunem că poeziile (tipărite în trei limbi, română, franceză și engleză, traducerile aparținînd autoarei), alăturate lucrărilor de artă, se-ncarcă de un plus de taină și frumusețe, împlinindu-se astfel chiar gîndul Margaretei Sterian care ține să-și anunțe cititorul : Strădania mea a fost aceea de a servi cu fervoare Poezia, adăugîndu-i cîntecul culorilor spre a-i amplifica un posibil mult dorit și trăit mesaj". Un ultim amănunt : **Cîntecul culorilor** a fost tipărit de prestigioasa **Întreprindere poligrafică din Sibiu**, fapt ce i-a asigurat o ținută grafică remarcabilă.

● Ajunși la acest capitol, al ținutei grafice, semnalăm o altă carte, de această dată pentru copii, deci publicată de Editura **Ion Creangă**, care, cu un alt text semnat de **Maria Zetea**, povestește, în versuri, aventurile unui ursuleț ce'se numește **Clăbucel**. Semnalăm această carte, mai exact spus patru broșuri legate, datorită tinutei grafice, adică desenelor semnate de Ecaterina Draganovici, desene demne de toată atenția unui mic cititor. Nu același lucru îl vom spune și despre versurile cărții. Iată, spre exemplificare, o strofă din **sutele de strofe** : „Te-ajung, pasăre **rapace** (s.n.) / strigă ea înfuriată / a un pui de urs, de-al nostri / n-o să-l mai ataci vreodată". Așa vorbește o ursoaică brună care îl salvează pe Clăbucel, puiul de urs polar ajuns la noi, în Carpați. Cu alte cuvinte, o carte frumoasă doar ca ilustrație.

● **Fantastic Club**, colecția de literatură S.F. a Editurii **Albatros** (dat fiind interesul tinerilor, și nu numai al tinerilor, pentru acest gen de literatură, n-ar fi nimerit, oare, să existe colecții asemănătoare și la alte edituri ! ?) ne dăruiește, acesta este cuvîntul, o nouă carte, **Marele prag**. Autorul, el, **Alexandru Ungureanu**, nume întîlnit în multe din culegerile și almanahurile de anticipație, se dovedește a fi un veritabil profesionist al genului. Ceea ce ne cucerește la acest tînăr autor este nu numai inventivitatea, viziunea poetică și romantică, dar, totodată, ultramodernă cu care-și construiește misterioasele sale povestiri, cît mai ales starea de literatură propriu-zisă cuprinsă în scrierile sale. Încă trei-patru astfel de tineri scriitori și literatura românească de anticipație se poate mîndri cu un al doilea adevărat val de scriitori specializați în literatura S.F.

● Pentru cei interesați de devenirea limbii și literaturii române, colecția **Biblioteca critică a Editurii Eminescu** a scos de curînd un amplu studiu dedicat unui veritabil monument cultural apărut în zorii cuvîntului scris și tipărit în românește, **Palia de la Orăștie**. În cuprinsul studiului : interpretări ale textului acesteia de către **N. Iorga, Ion Bălu, Mario Roques, Ștefan Ciobanu, G. Mihăilă, Ion Dodu Bălan, I. Ionescu, Viorica Pamfil, Octavian Schiau, Eugen Pavel, Florica Dumitrescu.**

● **Cenușa de pe inimă** se numește noul volum de versuri pe care **Ion Chiriac** îl publică la Editura **Junimea** și care debutează cu un poem, **Așa să fie**, din care vom

reproduce doar finalul : „Nu spun și nici n-am spus, niciodată, nimic / Nu sînt cuvinte ceea ce auziți / Nu-s nici măcar gînduri ceea ce auziți / Nu-i nici măcar fluturele / Care mi s-a așezat pe inimă ceea ce auziți / Nu-s nici măcar tînjarii / Care au intrat în celulele mele nervoase / Ceea ce auziți / Nici fosnetul cenușii omenești pe limba mea / Nu-i ceea ce auziți / Ceea ce auziți e doar zornăitul / Lanțurilor de lacrimă din mîinile voastre / Care se prăbușesc, destrămîndu-se, / Absorbite-n adîncul ochilor mei". Pînă-nspre acest admirabil final care foarte bine ar fi el însuși un poem asupra inefabilului mărturisirii poetice, o contorsionată și mult prea discursivă expunere de explicații și motivații asupra condiției poetice, asupra actului poetic. Cu alte cuvinte un volum ale cărui poeme conturează un profil demn de toată atenția, dar care, totodată, păcătuiesc și prin lungimi nejustificate.

● **Singur la Paring**, (**Editura Militară**). Cel de-al cincilea volum al prozatorului Mircea Cărtărescu nu este, cum ar putea sugera titlul și coperta, o carte despre inegalabilele frumusețî ale munților noștri, deși cîteva pagini surprind, cu eleganță stilistică și evident fior poetic, lumea de basm și adevăr inefabil a munților, ci o carte de povestiri, gen în care excelează Mircea Cărtărescu. Eroii povestirilor sînt, în general, oamenii care, acum 40 de ani, au luptat cu arma în mînă, eliberînd pămîntul patriei. Lipsesc din aceste povestiri cuvintele mari, pompoase, festivismul declarat, clișeele de paradă, locul lor fiind preluat de rostirea blîndă, pe-alocuri ironică, pe-alocuri omenească, uneori chiar sentimentală, astfel încît eroii, deși autori ai unor fapte de arme remarcabile, sînt oameni în carne și oase, oameni de toate zilele, cu micile sau marile lor drame sufletești. Este, fără doar și poate, meritul autorului de-a fi renunțat la bronzul rece al statuilor în favoarea crîmpeiului de viață adevărată.

● **Ion Boroda**, un poet despre care am mai scris, comentîndu-i favorabil cele două cărți de poezie pe care le-a scos la Editura Litera, este prezent în librării ...primite retur, cea de-a treia carte a sa, tot la Litere, volum care, pentru ardoarea și talentul cu care a fost scrisă, beneficiază de o mișcătoare prefață semnată de Octavian Paler : „...A stat multă vreme în salină, unde a coborît deoarece medicii i-au spus că aerul aspru al salinei e binefăcător pentru astmul său bronșic. De-atunci se consideră un ocnaș al lăcomiei de-a trăi și,... un ocnaș al poeziei... Îmbolnăvindu-se de poezie, a reușit să se opună ofensei bolii adevărate. Faptul că Ion Boroda are pînă acum două plachete la Litera poate să nu spună mare lucru. Dar nu e chiar dragostea sa pentru poezie un omagiu adus poeziei ? Nu știu cît îi va fi fertilizat experiența ,talentul. Dar ce importanță mai are aceasta cînd e vorba de un poet autentic ?". Dar iată și o mostră din poezia lui Ion **Boroda** : „har binecuvîntat / îți este chemarea ; / moștenire afînă / îți naște Cuvîntul // — fii, tu, unule născut / din strigătul Logosului ; / iubire de veci / zidită-ntru oameni // făclie de veghe / și tandră lumină / din potirul grailui tău / se vor naște". **(Poetul).**

VICTOR NIȚĂ ■

CAP LIMPEDE

O antologie

Aflată sub patronajul revistei **Stilb**, una din cele mai de seamă reviste literare din Italia, editura **Quaderni di Stilb** a publicat recent, în luna iulie a anului curent, sub semnătura poetului și criticului literar Fabio Doplicher, o amplă antologie poetică. Punctul de plecare al acestei antologii însumînd peste 700 de pagini, l-a constituit **Congresul internațional de poezie** organizat de revista Stilb și oficialitățile provinciei de **Pesaro și Urbino**, acum doi ani, la **Fano**.

Să adăugăm acestor prime amănunte despre această antologie intitulată **Poesia della metamorfosi**, că în paginile ei sînt prezenți poeți din **Italia, America Latină, Austria, Belgia, Canada, China, Franța, Germania, Japonia, Marea Britanie, Irlanda, Iugoslavia, Polonia, Portugalia, România, Spania, S.U.A., Suedia, Ungaria și U.R.S.S.**

În ceea ce ne privește sîntem reprezentați de **Nichita Stănescu, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Ana Blandiana, Marius Robescu, Mircea Ivănescu, Mircea Dinescu, Grigore Arbore** și **Traian T. Coșovei**. Aceștia sînt, deocamdată, poeții români care, traduși fiind în diverse reviste italiene între anii 1976—1980, au slujit ideea antologatorului, a poetului și criticului Fabio Doplicher, ce și-a propus să surprindă perspectivele poeziei în Italia și în lume la hotarul anului 1980. Că poezia română ar fi putut fi mai amplu reprezentată, și cu alte nume, asta este, firește, dorința noastră, dar, după cîte am înțeles, antologatorul, întru totul suveran în opinia sa, a ales numai din poeziile și poeții români traduși și publicați în limba italiană între anii '70-'80. Acest amănunt poate fi o explicație, credem noi, a faptului că din paginile antologiei lipsesc o seamă din poeții de primă mărime ai lumii.

Cu toate acestea **Poesia della metamorfosi**, este considerată cea mai completă antologie poetică internațională, ilustrînd, raporturile dintre poezia italiană și poezia lumii contemporane publicată în Italia.

O expoziție

Galeria Simeza a găzduit, de curînd, o foarte incitantă expoziție a unuia dintre cei mai neobosiți și neînduplecați designeri, **Alexandru Ghiduș**. Neobosit pentru că el face parte din categoria acelor artiști plastici care au înțeles că singura adevărată șansă a designului este să refacă, pe cît posibil, toate obiectele lumii înconjurătoare, și neînduplecat pentru că, dincolo de scepticismul cu care industria se manifestă față de această atît de necesară perspectivă asupra propriilor sale produse, Alexandru Ghiduș propune și iar propune și iar propune...

Cine a trecut pragul expoziției de la Simeza nu se poate să nu fi fost cucerit de eleganța și funcționalitatea mobilierului modular pentru copii, a jucăriilor, a microscoapelor, a sistemelor electronice audio-vizuale, a casetofoanelor, a lămpilor de birou, a aparatelor de filmat sau de proiecție și a atîtor și-atîtor alte obiecte regîndite de designerul Alexandru Ghiduș.

Subscriem întru totul criticului **Radu Ionescu** care, în catalogul expoziției, consemnează : „Alexandru Ghiduș este un vrăjitor ale cărui vrăji, adevărate, nu sînt

Continuitatea culturii române

(Urmare din pag. 13)

tre nu numai realismul înțeles ca o copie directă a unor situații din viață ci toate celelalte modalități de exprimare ale sufletului autohton și literatura contemporană trăia un proces de îmbogățire și de diversificare pe toate planurile. Un studiu anume dedicat acestei relații care s-a stabilit între valorificarea trecutului și progresele literaturii generațiilor de astăzi ne-ar arăta nu numai faptul că procesul s-a desfășurat într-o deplină concordanță ci și că departe de a trezi un complex a avut un rol de vitalizare a unor direcții esențiale de investigație și de tălmăcire a lumii. Cultura trecutului, mai ales cea apropiată în timp de noi, a creat un spirit emulativ cu consecințe din cele mai fericite asupra evoluției literaturii deceniilor din urmă. Cînd vom explica fenomenul cultural în complexitatea tuturor factorilor ce îl constituie, îl modelează și îl influențează vom vedea că aportul operelor trecutului a fost considerabil pentru crearea spiritului nou al tuturor domeniilor literaturii și artei românești. Nu-i mai puțin adevărat faptul că revelarea tezaurului clasic a stîrnit, nu se putea altfel, un sentiment de legitimă și aleasă mîndrie națională. Și chiar dacă acest sentiment a fost exprimat cîteodată și în tonuri patetice, în fraze grandilocvente ce au dus la vehicularea unor clișee și la banalizarea unor sensuri profunde, esențial este cu totul altceva. Conștiința că înaintea noastră am avut o cultură de o mare și adevărată semnificație, jalonată cu opere de valoare, și că trecutul nu e o abstracție sentimentală. Faptul că din ce în ce mai largi categorii ale publicului și din toate generațiile au avut acces și au acces la aceste opere creează creatorilor de azi nu numai o obligație sentimentală ci și pun într-o relație valorică ce îi obligă să dovedească un spirit ridicat de exigență. Mîndria de a fi avut altădată o cultură, artiști și opere nu se poate exprima doar prin articole ce reiau la infinit aceleași locuri comune, aceleași banalități grandilocvente și pompoase ci trebuie să se concretizeze prin strădania de a afla modalitățile care au dus la crearea acelor opere, „secretul" zămislirii și al perenității lor. Mîndria de a fi continuatorii unui trecut de o înaltă spiritualitate, de o exemplară efervescență a ideilor, de o permanentă neliniște intelectuală, creează obligații pe toate planurile și tuturor celor ce au un cuvînt și un rol în crearea unui climat propice afirmării și dezvoltării unui climat de emulație spirituală în România de astăzi. Tocmai de aceea vom spune că procesul la care ne-am referit nu poate avea limite în timp și niciodată nu va fi socotit încheiat. O primă și esențială cerință deși pare extraestetică — e permanența acestor opere în circuitul vieții noastre cotidiene. Să repetăm mereu ce a spus N. Iorga : o conștiință națională nu poate exista fără o cultură națională. Dar o cultură națională nu poate exista în abstract, numai prin exegeze despre opere, personalități și curente. Acestea trebuie să existe în mod obligatoriu dar odată cu opera. Să nu uităm un adevăr elementar că în fluxul vieții noastre sociale apar noi generații și că ele nu-și formează conștiința aparteneței și continuității decît prin impactul direct cu opera de artă. În același timp se impune continuarea unui proces amorsat cu întîrziere și nu cu destulă consecvență și anume retipărirea operelor de gîndire și de exegeză istorică deoarece pe acest tărîm „petele albe" ca să folosim un termen comun sînt cele mai numeroase. Și pentru că sîntem la acest capitol trebuie să spunem că după patruzeci de ani avem capacitatea să abordăm și ceea ce pare sau este „dificil". Uneori greșelile omului care trebuie explicate în lumina contextului istoric, al tuturor factorilor care l-au determinat și l-au condiționat fac ca opere de certă valoare să nu reintre în viața noastră spirituală. Alteori opere cu un caracter contradictoriu care exprimă nu numai limitele subiective ale autorului ci și limitele obiective ale cunoașterii din acea vreme nu s-au bucurat de atenția pe care ele o merită. Toate acestea sînt etape ale afirmării unei filozofii românești văzută nu ca o expresie a unei discipline aparte ci ca o viziune de sinteză, ce-nglobează într-o expresie unitară toate domeniile afirmării noastre spirituale.

Cred că putem spune astăzi un fapt : filosofia românească nu a rămas în limitele disciplinei respective ci a născut fie către acele sinteze spirituale care să ofere o perspectivă asupra structurilor morale autohtone, asupra direcțiilor ce ne definesc fie către o evaluare proprie a curentelor și tendințelor gîndirii universale.

Și în sfîrșit, deși sînt numeroase edițiile de mare merit unele din ele avînd caracterul unor ediții critice definitive, înscriindu-se fără exagerare printre monumentele culturii contemporane, este absolut necesar ca în cazul tuturor marilor creatori și gînditori să avem aceste ediții de referință. Unele trebuie continuate cu aceeași competență și spirit de înaltă răspundere științifică dar într-un ritm care să facă prezența lor în cultura României de astăzi o realitate. Altele trebuie reluate deoarece istoria literară e o știință care a înregistrat în ultimele două decenii progrese însemnate pe toate tărîmurile. Să nu înțelegem cum se mai întîmplă că valoarea unei ediții critice rezidă doar în acribia filologică și în precizia bibliografiei. Ea este ca și o monografie un act de interpretare critică, de exegeză științifică. De aceea mai vechile ediții trebuie reluate, îmbogățite și nuanțate mai ales din perspectiva a ceea ce diferitele alte domenii ale cercetării din ultimii ani au înregistrat ca fapt de progres pe tărîmul explicării vieții politice, sociale, a locului oamenilor publici în istoria țării noastre, a curentelor de gîndire.

Toate acestea și încă altele asupra cărora se cuvine să revenim vor da noilor generații sentimentul că aparțin unui popor ce a creat o cultură de mare și certă valoare ce va arunca peste timp acel arc de cunoaștere și sensibilitate ce se numește continuitate și care numai ei conferă conștiința permanenței.

FILM

Întoarcerea Vlașinilor

Cu „ÎNTOARCEREA VLAȘINILOR" (precedat de „PLECAREA" acelorași), se încheie ecranizarea romanului în două părți purtînd titlurile de mai sus și scris de **Ioana Postelnicu**. De altfel — cu foarte puține excepții — echipa realizatorilor, condusă de regizorul **Mircea Drăgan** (coscenarist, alături de autoarea volumelor), este aceeași.

Transilvania sfîrșitului de secol XVII — aflată sub dominația Habsburgică (sîntem informați încă din primele cadre ale filmului că s-a stins un împărat, urmînd altul : Maria Theresa și, respectiv, Franz Josef) : ani de prigoană și asuprire sălbatecă a românilor de pe aceste locuri ce le aparțin de drept. Epocă cruntă, în care dreptatea pare a se fi întors cu spatele la cei sărmani, huzurul străinilor de neam împletindu-se, pe față, cu viclenia, atrocitatea și mîrșăvia.

„ÎNTOARCEREA VLAȘINILOR" urmărește grupul ciobanilor refugiați în Țara Românească și care — prin trădarea unuia dintre cei „rămași" în zdruncinatul și instabilul „imperiu" (este vorba de proaspătul uns primar de către autorități și întreprețat de **Silviu Stănculescu**) — este ademenit a se întoarce pe plaiurile natale : unde însă, firește, nu-i poate aștepta decît prăpădul... Și, la fel de firesc, răscoala acestora se dezlănțuie.

Subiectul, în sine, permite realizarea unui film istoric, dar poartă în sine și toate datele tramelor romantice (ar **Mircea Drăgan** nu a ocolit acest din urmă aspect : există în acest film și fast al curții, și execuții capitale, și torturi ; există și pitoresc local (remarcabil, și nu în puține cadre, operatorul **Ion Marinescu**), și iubiri imposibile (dintre primar, de pildă, și tînăra salvată de la moarte — al cărei nume e pronunțat „pe parcursul filmului, pînă la obsesie), există și (tot în personajul primarului) acel tip drag romanticilor, de om atît de ahtiat după bani și putere, încît își pierde orice brumă de omenie etc. În general, filmul urmărește tocmai drama acestui om, primarul — și poate că din pricina asta, restul acțiunii (cealaltă dramă, cea a ciobanilor purtați de colo-colo și împinși mai ales în lațul trădării) scapă din zona de interes, devenind un simplu fundal. Fundal susținut — repet, vizual — de către imagine (și adaug aici și de muzica semnată de **Theodor Grigoriu**), dar subțiat, din nefericire, prin prezența stearsă a personajelor episodice ; și nu mă refer la interpretarea unor actori, ci la slaba consistență a acestor personaje încă din replici, adică din scenariu (acea „lecție de geografia patriei" la care este supus un copil de către un bătrîn cioban, este evidentă în acest din urmă sens !). Și mai jenează perucile imense aplicate fără pic de har pe capetele țăranilor și hainele și mai ales cojoacele mițoase, de un alb imaculat, aproape incredibil, pe care le poartă acestia !

„ÎNTOARCEREA VLAȘINILOR" prezintă totuși — față de primul episod — un plus de dramatism, o acțiune mai legată. Are ceva din benzile desenate cu subiect istoric ce apar în revistele pentru copii și tineret : dincolo de desenul, adeseori neglijent, privitorul reține esența momentelor redate — „epoca" mai ales îi devine familiară, iar asta nu e puțin ! În ceea ce ne privește însă, îl așteptăm pe Mircea Drăgan cel din „Setea", sau „Lupeni '29", sau chiar și din „Erupția" — adică pe acel cineast ambițios, care ne-a dat cîteva repere ale cinematografiei naționale contemporane.

HORIA PĂTRAȘCU ■

CĂP LIMPEDE

Un afiș

Un afiș, un simplu afiș, așa cum este cel al Școlii populare de artă din București, prin care se anunță organizarea concursurilor de admitere pentru anul școlar 1984/1985 trece aproape neobservat, sau, mai corect spus treci pe lîngă el aproape fără să-l observi. Sigur că da, afișul în cauză putea fi un veritabil afiș, ceva care să te oblige să te oprești, să-l privești, să-l citești, ba chiar să ajungi la concluzia că te interesează, că era exact ceea ce-ți trebuia, pentru tine, pentru prietenii tăi, pentru copii, sau chiar pentru soția sau prietena ta. Dar problema afișelor care arată exact așa cum nu trebuie, parcă anume făcute ca să nu le iei în seamă, este ceva mai veche și multă apă va mai curge pînă să se-ndrepte ea. Un astfel de afiș este, din păcate, și cel al Școlii populare de artă. Întrucît, după bănuielile noastre, nu v-ați oprit în dreptul lui, îi vom reproduce informațiile, dar nu înainte de-a preciza că mai toate cursurile sus numitei școli beneficiază de lectori cu înaltă pregătire, iar absolvenții, la finele cursurilor, s-au dovedit a fi apți pentru a continua școlarizarea în cadrul unor școli și institute specializate. Ar fi vorba mai întîi și-ntîi de secțiile de regie-teatru, actorie, artă fotografică, artă cinematografică, pictură (inclusiv secție de pictură pentru copii), coregrafie (dans popular, dans contemporan, dans clasic, balet copii), grafică, sculptură, ceramică, artă decorativă, arta sticlei, țesut-cusut, sau o grupă mare de secții de muzică precum canto clasic, canto muzică ușoară și populară, pian (și pian pentru copii) vioară, violoncel, violă (vioară pentru copii) acordeon, contrabas, chitară, chitară bas, instrumente populare (țambal, nai, cobză, fluier, caval, ocarină), instrumente de suflat (clarinet, saxofon, flaut, oboi, trompetă, block flote), instrumente de percuție. Firește, simpla înșiruire a acestor secții spune și nu spune totul. Sînt necesare zeci și zeci de alte explicații, amănunte de tot felul. Le puteți afla formînd două numere de telefon : 50.46.43 sau 59 51.83.

Cronica literară

Receptarea lui Tudor Arghezi

Cei care doresc aplicarea în istoria literaturii a principiilor lui Hans Robert Jauss ale receptării fac abstracție de faptul că studiile prealabile asupra receptării literaturii române măcar în conștiința criticilor sînt extrem de puține, iar cele asupra publicului care a receptat pozitiv sau negativ, sînt ca și inexistente. De aceea adepții școlii de la Konstanz (al manifestului **Literaturgeschichte als Provokation der Literaturwissenschaft**) se pierd în discuții despre metodă. Un semn al ieșirii din acest impas îl reprezintă cartea **Dorinei Grăsoiu, „Bătălia Arghezi"** (Dacia, Cluj-Napoca, 1984) în care însă numele lui Hans Robert Jauss nu figurează.

O primă dificultate pe care autoarea a întîmpinat-o este că nu avem o cronologie completă a celor o sută de poezii din primul volum arghezian **Cuvinte potrivite**, publicat în 1927, cînd poetul avea 47 de ani. Debutase pînă atunci de trei ori, întîi în **Liga ortodoxă**, cu ciclul **Agate negre**, reluat în 1910 la **Viața socială**. De aici încolo îl întîlnim numele în reviste scoase de el însuși cu diverși colaboratori, ca și înainte (V. Demetrius, Gala Galaction, Ion Pillat) sau la reviste scoase de alții la al căror program nu aderă sau subscrie parțial, cel mai aproape fiind de **Viața Românească** și de publicațiile anexă **Adevărul literar și artistic** și **Lumea**. În 1926, susține Dorina Grăsoiu, probabil conform rezultatului obținut prin cercetări proprii, Arghezi avea publicate șaizeci de poezii, la care în volum a adăugat, prin urmare, patruzeci de inedite. Cred (vezi ediția noastră de **Versuri** din Tudor Arghezi, Craiova, Scrisul românesc, 1980) că rămîn improbabile cei puțin cinci inedite.

Despre primul Arghezi din perioada revistei **Viața socială** scrisese dubitativ („poezia aceasta sau este de domeniul psihiatriei sau anunță un geniu") G. Ibrăileanu, dar trebuie spus că a revenit în **Viața românească**, 1927, nr. 1, în articolul **În jurul limbii literare**, referindu-se la publicist : „Un scriitor care, în limba publicisticei, a ieșit din cercul tras de Maiorescu și se mișcă cu succes estetic pe registrul cel mai întins al graiului românesc ni se pare a fi T. Arghezi, un adevărat revoluționar în limba noastră literară". Altă **ocazie** i-o oferă criticului apariția **Istoria literaturii române contemporane**, III, 1927, de E. Lovinescu, unde capitolul despre Arghezi se întemeiază pe ipoteze anterioare, din 1922 (**Critice**, VII) și 1923 (**Critice**, IX). Articolul polemic al lui G. Ibrăileanu se numește **Greutățile critice estetice**. Lovinescu, susține acum Ibrăileanu (**Viața românească**, 1928, nr. 1), nu a izbutit să arate de ce Arghezi este un poet mare, „cel mai talentat poet contemporan", și-i ia în deridere argumentele (în rezumat : „Pentrucă asociază un termen abstract cu unul concret ca și d-nii Maniu, Baltazar, Voronca, Brăescu ; pentrucă exprimă abstractul prin materie ; pentrucă transformă expresia vulgară în expresie poetică ; pentrucă rupe fraza prin introducerea unei incidente..."). Ibrăileanu nu aduce el însuși argumente în plus în favoarea poetului, dar important este că-l socotește cel mai mare poet român în 1928 și-l trece printre ai săi, delimitîndu-l de poeții din cercul **Sburătorului**, supralicitați de Lovinescu, tip Camil Baltazar. Există motive de a afilia pe Arghezi cercului revistei **Viața românească** la care a colaborat începînd din 1910 cu versuri, cronici și proză. Doar cu această revistă, unde va fi elogiat de **Mihai Ralea** și de alții, Arghezi nu a avut dispute.

Se cunosc (și Dorina Grăsoiu le expune foarte exact) celelalte atitudini provocate de poezia și proza lui Tudor Arghezi din 1896, cînd Macedonski îi face un portret în **Liga ortodoxă** (**Poezie și poeți contemporani**) și pînă în 1976, cînd Eugen Simion analizează opera postbelică a lui Arghezi în **Scriitori români de azi**, II, 1976, așadar pe parcursul a optzeci de ani (**Opera lui Tudor Arghezi** de Nicolae Balotă din 1979 și culegerea **Tudor Arghezi interpretat de...** din 1981 de Al. Ștefănescu nu au fost avute în vedere). După G. Ibrăileanu se exprimă despre **Agate negre** în **Tribuna** (1911) Ilarie Chendi considerînd că forma și conceptiile lor sînt împinse uneori pînă la bizarerie, dar melancolia și resemnarea blîndă din altele atrag. În 1913, în revista **Absolutio**, J. Ludo, răspunzînd **Vieții românești** (articolul **Curentul nou la noi**), declară că Arghezi e „cel mai mare poet român de la Eminescu". Păcat că admiratorul de la 19 ani devine la 53 de ani nesăratul autor al broșurii, **D. Arghezi, baba Ioana și dezrobirea țiganilor. Printre primii admiratori ai lui Arghezi** se numără și B. Fundoianu care-l proclamă vrac (sic) în **Rampa** din 1919, demiurg în Rampa din 1921, omaglindu-l și în 1925 sub emblema **Agatelor negre** (nu era de acord ca noul volum să se intituleze **Cuvinte potrivite**). N. Davidescu îl opunea în **Flacăra** din 1922 poeților de la **Semănătorul**, raliindu-i simboliștilor. Îi recenzează favorabil volumul **Cuvinte potrivite** în Universul literar din 18 martie 1928, dar își retrage toate laudele în articolul **D. Tudor Arghezi ca poet minor** din **Vremea**, mai-iunie 1937, de orientare naționalist-extremistă. Printre apărătorii statornici ai lui Arghezi se numără : F. Aderca din 1924, Perpessicius și Șerban Cioculescu din 1926 (ultimul pînă la **Introducere în poezia lui Tudor Arghezi** din 1946, reeditată în 1971), G. Călinescu din 1927 pînă la eseul **Tudor Arghezi** din 1940, Vladimir Streinu (mai puțin receptiv la început), Mihai Ralea, Alexandru Philippide. Între cei care au rămas insensibili la poezia lui Arghezi se află Ovid Densușianu și Mihail Dragomirescu. L-au negat violent N. Iorga, G. Bogdan-Duică și Nichifor Crainic. Nu au aderat la cultul lui Arghezi (**Cuvîntul**, din 1927), Mircea Eliade (considera apariția volumului **Cuvinte potrivite** o greșeală tactică, deoarece furniza argumente cu privire la lipsurile lui) și Eugen Ionescu începînd din 1932 (articolele apărute în **Floarea de foc**, apoi reproduse în volumul **Nu** din 1934), amîndoi scriitorii luînd însă apărarea poetului cînd acesta a fost acuzat de imoralitate. Nici chiar D. Caracostea, în genere opac la poezia arghezian, nu l-a acuzat pe Arghezi de imoralitate crezîndu-l însă caduc pînă în 1940 și sperînd să-și asigure trăinicia de-abia de-acum încolo (articolul **Contrapunct** din **Revista Fundațiilor Regale**, decembrie, 1941). Ultimii detractori ai lui Arghezi au fost Miron Radu Paraschivescu (articolul : **Un impostor : D. Tudor Arghezi în România liberă**, din 21 februarie, 1945) și Sorin Toma (broșura **Poezia putrefacției sau putrefacția poeziei**) 1948, recenzat pozitiv de Ion Vitner (**Contemporanul** din 13 iulie 1948).

Excelent lămurită în cartea Dorinei Grăsoiu este polemica Ion Barbu-Tudor Arghezi terminată cu o împăcare. Interesant scrutinul revistei **Săptămîna muncii intelectuale** (condusă de Camil Petrescu) la întrebarea : care sînt cei doi fruntași ai poeziei românești de azi ? pusă în 1924. Răspunsurile au fost : Arghezi (382 voturi), I. Minulescu (380 voturi), I. Pillat (304), L. Blaga (304), G. Bacovia (225), G. Topîrceanu (156), N. Crainic (155), O. Goga (154). Arghezi a pierdut de mai multe ori premiul național de poezie : în 1928 l-a primit Alfred Mosoiu, în 1929 Al. Davila, în 1933 Cornelius Moldovanu. Îl va lua abia în 1934, ex-aequo, cu G. Bacovia. Studiul Dorinei Grăsoiu a fost la origine o remarcabilă teză de doctorat.

AL. PIRU ■

Adevărul muncii și vieții noastre, marele pavoaz al sărbătorii de la 23 August: PARTIDUL, CEAUȘESCU, ROMÂNIA!

Fotografii de ELENA GHERA, E. DICHISEANU, S. CRISTIAN și AGERPRES

ROMULUS GUGA:

„Cred cu hotărîre în om, în adevăr, în dreptate"

Există lucruri pe care conștiința nu le poate accepta, deși ele, din păcate, sînt adevărate. Nici astăzi, după atîtea luni de la dispariția fulgerătoare, la numai 44 de ani, a poetului, prozatorului și dramaturgului Romulus Guga nu îmi vine să cred că acesta a trecut, răpus de o boală necunoscută de medicii care l-au tratat, în lumea eternă a umbrelor, devenind de acum o amintire. Cu numai trei luni înaintea morții sale, în casa medicului ardelean Iulică Voinea, ne-a acordat ultimul său interviu. Ne spunea atunci cu binecunoscutu-i patos patriotic, că el nu a făcut niciodată altceva decît să slujească cu toate forțele sale OMUL acestui timp în care i-a fost dat să trăiască, contribuind prin creația sa literară la umanismul epocii noastre, la creșterea gradului de conștiință a acestui contemporan de-al nostru. Nu își dorea și nu și-a dorit niciodată altceva decît să-și slujească poporul propriu, tradițiile, iubirile de neam și mai ales să fie alături de acest popor în zilele care-i vor urma în istoria sa multimilenară. O expresie fidelă a acestui crez patriotic și umanist o constituie însă opera sa literară, care începînd cu primele volume de versuri, Bărci părăsite, Totem, continuînd cu proza — Nebunul și floarea, Viața Post-mortem, Adio, Arizona, Paradisul pentru o mie de ani, apoi cu dramaturgia — Speranța nu moare în zori, Noaptea cabotinilor, Evul mediu întîmplător și Amurgul burghez, se decantează ca parte vie a spiritualității contemporane. În calitate de redactor-șef, Romulus Guga s-a impus pregnant și în planul publicisticii literare transilvănene și naționale militînd, prin întreaga „arhitectură" pe care i-a conferit-o noii serii a prestigioasei reviste Vatra fondate la 1894 de I. Slavici, I. L. Caragiale și G. Coșbuc, un patriotism și umanism viguros. În paginile închinate documentelor continuității, o prezență masivă au cunoscut istoria, memoriile, diversele documente și aspecte legate de tradițiile culturale și istorice ale poporului român, alături de o bogată și importantă creație literară, artistică, științifică, filozofică, medicală. Remarcîndu-se totodată ca un bun cunoscător al spiritualității naționalităților conlocuitoare din țara noastră, el a militat pentru iubirea de oameni, pentru o bună înțelegere transilvană.

Acum, cînd a trecut „ca o lacrimă / pe obrazul acestei planete albastre", Romulus Guga continuă să ardă prin scrisul său în toți cei care l-au iubit și prețuit, rămînînd cu o floare în inima cărților cele mai frumoase.

— Stimate tovarășe Romulus Guga, ați debutat în literatură cu versuri, după care ați scris romane și totodată teatru. Ce ne puteți spune despre anii debutului dv. în literatură ?

— În primul rînd cred că cea mai frumoasă amintire rămîne faptul că în decursul întregii mele activități am slujit cu toate forțele Omul acestui timp în care mi-a fost dat să trăiesc, contribuind într-un anumit fel la umanismul epocii noastre, la creșterea gradului de conștiință a acestui contemporan al nostru. Ce își poate dori altceva un scriitor decît să-și slujească poporul propriu, tradițiile, iubirile de neam și mai ales să fie alături de acest popor în zilele care-i vor urma în istoria sa multimilenară.

— Vă rog să vă referiți la perioada creației dv. literare în care ați publicat volumele de versuri Bărci părăsite și Totem, continuînd cu drumul pe care l-ați parcurs spre afirmarea în roman.

— Într-o epocă atît de schimbătoare, plină de transformări, de radicale transformări, scriitorul trebuie să se implice mai rapid nu numai în viața literaturii, ci și în viața socială ; el trebuie să se implice într-o măsură deosebit de serioasă alături de cauzele pentru care poporul său depune cele mai mari eforturi. În acest sens, desigur, la un moment dat am considerat că poezia este cea care îmi este mai aproape pentru a convorbi cu cititorul epocii mele. Apoi am socotit romanul (care începînd din deceniul trecut a avut un cuvînt greu de spus în literatura română) mai important, sen literar la care rămîn în continuare un partizan și sper că o nouă carte îsi va găsi în acest sens concretizarea, așa cum voiesc eu, adică o lucrare capitală.

— Pentru că ați vorbit despre roman, reamintesc că originalitatea prozei dv. constă din „combinația discontinuă dintre elementele realiste și parabolice". Ce roi acordați parabolei în proza noastră contemporană și cum se particularizează acest lucru în proza dv. în mod concret ?

— Este, altfel spus, o continuă existență a individului acestui timp între realitatea imediată și lumea imaginată sau întrebătoare. Multă lume își spune că nu ar fi necesar să ne ocupăm de fantezii, că fantasticul nu își are rolul lui în literatură, baza trebuie să rămînă exclusiv realismul. Dar realismul fantastic este la rîndul lui un realism, deoarece omul nu numai că a pășit în cosmos, dar el trăiește cu întrebările cosmosului deopotrivă cu întrebările propriei sale planete. Dacă mai acum cîțiva zeci de ani, principalul era studiul societății, la ora actuală, cînd societatea socialistă, concomitent cu perfecționarea sa, păsește în spațiul intergalactic (să ne gîndim la faptul că Prunaru este un cosmonaut român, fapt ce nu este neglijabil) atunci cred că este de la sine înțeles că este necesar să folosim parabola, fantasticul, imaginația omului contemporan, care, dincolo de efortul imediat își imaginează, se întreabă și dă răspunsuri asupra lumii sale de mîine într-un mod pe care eu îl socotesc la ora actuală nu numai exemplar, dar de-a dreptul revoluționar pentru istoria umanității.

— Pornind de la specificul acestei modalități literare, credeți în valabilitatea personajului literar, ori acesta își va diminua tot mai mult rolul în proza contemporană ?

— Este greu de imaginat în lumea de mîine, hipertehnică, faptul că doi roboți vor traversa piața centrală a Aradului ținîndu-se de brat ! Și peste o sută de ani tot oamenii vor fi aceia care vor face gesturile cele mai profunde și cele mai simple, dar și cele mai complicate, cum sînt cele ale afectivității, ale sufletului și simțirii.

— Ați amintit la începutul dialogului nostru că ați slujit și slujiți cu toate forțele omul acestui timp. Ce rol are literatura pentru triumful dreptății și adevărului în viața oamenilor ?

—Cred cu hotărîre în om, în adevăr, în dreptate și mai cred în menirea scriitorului de a se implica în cele mai arzătoare probleme ale timpului său. Cînd spun acest lucru nu mă gîndesc la faptul că scriitorul trebuie să-și canalizeze în mod exclusiv existența în domeniul literaturii. Literatura își are orele și rostu-rile ei. Omul însă, în trepidația în care trăiește, are nevoie de sprijinul scriitorului, de sprijinul nostru al tuturora. De multe ori, la sezătorile literare ni se spune că ar trebui să se scrie romane despre țesătoare, despre mecanici de locomotivă, despre chimiști etc. Dacă ne gîndim că fiecare om consideră domeniul lui de activitate cel mai important, acest lucru este real, dar departajarea strict profesională nu se va putea face niciodată. Indiferent că oamenii sînt chimiști, mecanici de locomotivă, țesătoare etc., ei sînt aceiași, indiferent de specificul muncii lor. Noi, scriitorii, trebuie să ne adresăm omului în plenitudinea sa, problematicii sale majore, iar pe de altă parte trebuie să ținem seama că trăim într-o umanitate în care există condiții catastrofe diferite în ceea ce privește viața și condiția umană. Una este soarta luptătorului pentru libertate în America de Sud, una este sistemul concentrațional pe care am încercat să-l discut în piesa **Evul mediu întîmplător**, alta este condiția acestui individ a cărui libertate este pusă la mezat în fiecare clipă din piesa **Amurgul burghez** și cu totul alta este condiția noastră în epoca în care trăim, raportată la cea în care începea marele elan constructiv al socialismului. Să ne gîndim la faptul că în anul 1945 puțini ar fi putut îndrăzni să vorbească despre faptul că într-o zi la Arad se va face un mare combinat chimic, că metroul va circula în anul 1980 în București, că sîntem în pragul marelui moment cînd Canalul Dunăre — Marea Neagră va deveni un mare fluviu românesc, toate construite de inteligența românească.

— Așa după cum bine se cunoaște, literatura este o oglindă a epocii și timpului în care ea este scrisă. După opinia dv. ce trebuie să însemne adevăr în literatura noastră contemporană ?

— Este o chestiune fundamentală, întrucît bătălia pentru lărgirea democrației, pentru dreptate și adevăr este și cauza și menirea literaturii în plan social, deoarece nu se poate ca adevărul social să fie unul, iar adevărul estetic să fie altul. Cititorul sancționează neadevărurile întîlnite în pagină cu propria sa responsabilitate. Din această cauză nu iubesc în mod deosebit literatura „curajoșilor" și nici nu cred în așa ceva. Dar există o literatură a realismului, a realismului conform realității și, în primul rînd, în această chestiune scriitorul este dator să rostească despre timpul său numai asemenea adevăruri, să-și înscrie numele în rîndul acelora care au străbătut etapa contemporană a vieții poporului nostru în primele coloane.

— Cînd v-am pus întrebarea de mai sus m-am gîndit și la faptul dacă între adevăr și necesarul imediat pot exista stări de incompatibilitate ?

— Absolut. Pentru că sub masca necesarului în anumite etape s-au întîmplat lucruri nedorite nu numai pentru literatură, dar și pentru societate. Pe de altă parte nimic nu poate să motiveze aceasta. În prezent aniversăm 18 ani de la Congresul al IX-lea al partidului, care a deschis drumul societății noastre în normalitatea și firescul ei, dar, în același timp, a dăruit și literaturii perspectiva care era greu de imaginat înainte. Este o mare victorie a măsurii trecerii societății românești de pe calea necesității, pe calea adevărului, construcției libertății și demnității umane.

— Scriitorul Romulus Guga a fost întotdeauna sincer cu omul Romulus Guga ?

— Nu prea am ce să-mi reproșez. Dimpotrivă, dacă e totuși să-mi reproșez ceva, este faptul că mă nemulțumește citeodată că am făcut prea puțin într-un domeniu sau altul. Uneori, poate din „valurile tinereții", am aminat săvîrșirea unor gesturi pentru clipe mai mature (ziceam eu atunci), fără să țin seama de faptul că viața nu-ți mai dă posibilitatea să te întorci la întrebarea rostită într-un anumit punct al evoluției tale.

— În activitatea dv. literară ați traversat și momente mai grele, mai dificile ?

— Am avut asemenea momente, am cunoscut și eu așa-numita „dramă" a scriitorului ce caută forma cea mai perfectă și nu o găsește imediat. Sînt de fapt zilele și nopțile pe care le dăruim meditației, pentru că a scrie presupune a medita, a observa și mai ales a te rosti în forma cea mai elevată. Dar poate că cele mai grele momente nu au trecut niciodată, deoarece în meseria noastră de scriitor e greu fiecare pas ! Totuși, dacă e să vă fac o mărturisire, poate cele mai grele momente au fost la întîlnirea fiecăreia dintre lucrările mele cu marele public. Nu sînt un autor, cum sugerai la începutul convorbirii noastre, comod. Iar eventuala originalitate pe care o poți întîlni în lucrările mele sochează de cele mai multe ori, trezește nedumeriri. Dar, spre marea mea bucurie, de fiecare dată mi-a fost dat să constat că atunci cînd dialogul s-a încheiat, lucrarea și-a găsit drumul firesc spre marele public.

— Romanul și teatrul sînt două genuri literare de mare forță, pătrund adînc în spiritul epocii, se afirmă în sprijinul formării și modelării conștiințelor. Cum s-au întrepătruns pînă în prezent cele două genuri literare în cazul scriitorului Romulus Guga ?

— În ceea ce mă privește, consider că există o întrepătrundere firească între teatrul și proza pe care o scriu. Practic, pe undeva chiar primele piese și scenete pe care le-am gîndit și le-am schițat au intrat în primul meu roman „Nebunul și floarea". Teatrul pe care l-am cunoscut din interior (am petrecut aproape cinci ani într-un teatru), m-a ajutat în concizie, în stăpînirea dialogului, în firescul și normalitatea mișcării personajelor. O experiență de teatru bogată poate duce la pagini memorabile de proză. Din păcate, se mai întîmplă ca teatrul să fie înțeles ca o dialogare de idei, ori ca un reportaj dramatic pus pe mai multe voci ! În realitate teatrul trebuie să trăiască prin replici. Acest lucru l-au făcut marii greci antici, l-a făcut Shakespeare, l-a făcut Molière, l-a făcut Lope de Vega, îl face teatrul autentic contemporan. Personal, am pornit de la ideea că a fi dramaturg înseamnă a învăța o meserie. Evident, meseria aceasta nu este una oarecare, deoarece ea se impune a fi dublată de talent și de lectură. Dar nu doresc să încarc cu prea multe amănunte această convorbire plăcută a noastră. La ora actuală lucrez la o nouă piesă de teatru, care va încheia trilogia începută cu piesa **Evul Mediu întîmplător**, urmată de **Amurgul burghez**, ceea ce va constitui axul central al viitorului meu volum de teatru, ce va apărea, probabil, în 1984.

— Considerați că dramaturgia actuală reprezintă o măsură fidelă a epocii pe care o parcurgem, ori rămîne încă o „cenușăreasă" a literaturii ?

— Este foarte greu să considerăm că o societate cu atîtea transformări înnoitoare, cum este a noastră, poate fi acoperită, în fiecare moment, de preocuparea unei poezii naționale, a unei proze naționale sau de dramaturgie, în modul în care copilul poate fi acoperit cu o plapumă seara cînd se culcă ! Cred că trebuie să abandonăm această formulă, care a fost bună pentru o anumită epocă, atunci cînd în țara noastră se aflau treisprezece milioane de analfabeți. E greu de conceput astăzi, cînd aproape fiecare cetățean este un om cu studii liceale (deci nu prezumtiv creator și beneficiar de literatură), că poți acoperi gustul, opinia, tematica și mai ales voința, în totalitate, a celor 23 de milioane de oameni ai țării are țara noastră ! În schimb, apar mari opere literare sau dramatice în diferite zone ale țării, opere care pot trezi și trezesc opinia publică și aceasta nu înseamnă altceva decît un grad sporit de cultură. Este normal ceea ce s-a întîmplat cu marile romane ale acestei epoci, ceea ce s-a întîmplat cu piesele cele mai interesante, este ceea ce am trăit eu însumi cu piesa **Evul mediu întîmplător**, piesă care, deși este dificilă din punct de vedere al montării scenice, se joacă fără nici o întrerupere de patru ani, cu săli arhipline, la Teatrul Mic din București, fiind tradusă în cîteva-șase limbi de circulație universală. Același lucru îl pot arăta și despre recenta piesă (interpretată de un colectiv de actori al Teatrului Național din Tîrgu Mureș), **Amurgul burghez**, premiată la Festivalul dramaturgiei românești de la Timișoara. Deci, personal, consider că succesul oricărui scriitor român se leagă de modul în care știe să tasă în dialog cu umanitatea, de modul în care, prin arta sa, știe să dea soluții atît problemelor contemporaneității poporului căruia îi aparține, dar și altor neamuri, altor popoare, pentru ca în lumea întreagă omul să fie liber, respectat, să-și poată trăi viața în cinste și demnitate.

— Indirect, din răspunsurile dv. am aflat și despre proiectele pe care le aveți în planul creației dramatice. Dar în domeniul romanului ce ne puteți arăta ?

— După ce voi încheia piesa la care lucrez, voi continua să scriu proză și o anumită etapă să nu mai scriu teatru. Și, probabil, se va spune atunci de unii critici că am abandonat teatrul și m-am reîntors la roman. În realitate nu se va întîmpla astfel, deoarece nu voi mai avea niciodată timp să mă reîntorc la experiențele mai vechi, îmi voi continua pe mai departe drumul pe care am pornit, călăuzindu-mă după cît adevăr, bucurie și încredere voi găsi în ochii cititorilor pe care îi slujesc.

— Întrucît ne aflăm la Arad, vă rugăm să vă referiți la sentimentele dv. personale față de acest oraș și arădeni.

— Aș dori să fac aici o mărturisire, un amănunt legat de viața mea. M-am născut la Oradea, am crescut în Bihor, studiile universitare le-am urmat la Cluj-Napoca. Cu toate acestea sînt foarte mult legat și de Arad, întrucît meandrele celui de-al doilea război mondial l-a determinat pe părinții mei să se refugieze, în urma Dictatului de la Viena, în acest oraș, unde s-a născut apoi fratele meu, mai mic decît mine cu patru ani. Deci mă simt foarte mult legat de Arad și de arădeni. Iubesc în mod deosebit oamenii de dimple, poate chiar de aici — din Siria lui Slavici — au pornit cei din Tîrgu Mureș cu revista Vatra, în anul 1971. Iată de ce ne-am gîndit, la împlinirea a 90 de ani de la apariția primei serii a Vetrei de la București (1894), revistă ce are ca directori fondatori pe I. Slavici, I. L. Caragiale, G. Coșbuc, să marcăm această aniversare și în Orașul de pe Mureș prin organizarea unor zile culturale.

Arad, 9 iulie 1983

EMIL ȘIMĂNDAN

La granițele spiritului modern

(Urmare din pag. 13)

Ce timpuri sînt astea? ! Este interogația nelinștită a geniului care simte că lese, nu din viață (s-a împăcat de mult cu această fatalitate), ci dintr-o lume constituită. Un clar sentiment al sfîrșitului trece prin aceste fraze indignate. E sentimentul unui mare spirit care a gîndit într-un fel lumea și vede deodată că lumea o ia în altă direcție. Încotro ? Goethe nu e chiar străin de direcția pe care o va lua lumea spiritului după el. Deși nu credea prea mult în Revoluție*), admiră pe Napoleon și acceptă ideea primeniri spiritului, și se socotește el însuși un spirit modern : „Noi, cei moderni, spunem ca și Napoleon : politica înseamnă destinul"...

Într-o privință cel puțin Goethe confirmă ideea de modernitate : gîndește literatura germană în orizontul universalității. De ar fi numai atît și rolul lui e uriaș în formarea spiritului european. Dar sînt și alte idei care îl despart pe omul de la Weimar de lumea în care se formase și-l apropie de lumea modernă. Spiritele noi s-au despărțit mereu de el, dar nu l-au uitat niciodată. Totdeauna este o cale de întoarcere spre Goethe pentru că afli la el mereu ceva care te satisface și te mîntuiește. În Goethe nu te poți odihni, deși este un mare spirit stabilizator. Cu el regîndești lumea, bunul lui simț este filozofia cea mai adîncă, iubirea lui față de lucruri este enormă. **Am stat de vorbă mult cu lujerii de viță, îi spune într-o zi lui Eckermann, și lujerii mi-au dăruit idei bune.** Asta dovedește că are bune relații cu natura și cunoaște limba elementelor. E foarte mîndru de teoria lui asupra culorilor și socotește chiar că dacă va rămîne ceva după el va rămîne tocmai această descoperire... N-a fost așa, teoria culorilor a fost infirmată, adversarul Newton a cîștigat, după Goethe a rămas creația lui uriașă, știința s-a dovedit infidelă. Însă, slavă domnului, Goethe a avut atîta spirit și atîta talent încît erorile lui au devenit componente ale personalității sale.

Goethe nu este un talent, Goethe este o natură, în sensul pe care îl dă el cuvîntului cînd vorbește de Dante. O disociere la care merită să meditățim.

*) Duminică, 29 februarie 1824, Goethe spune lui Eckermann : „Întreaga revoluție franceză a fost dirijată cu ajutorul mituirii". Convingerea lui este că „prin mită poți obține orice în Franța"... fapt explicabil, după el, „la un popor cu altfel elemente vicioase"...

atelier literar

a G. Dumitrescu

V. Antonie: Nu ne exasperează, cum presupuneți, numărul fix de texte trimise, ci ne dezamăgește ținuta lor neglijentă, improvizația facilă, indolentă, precum și acest agramat **„ultimile"**, pe care-l repetați la infinit. Se pare că nu simțiți dispus să vă luați în serios zestrea prețioasă de care dispuneți, să-i dedicați toată preocuparea și străduințile dv... Păcat !

S. Laetiția : Încă nu se poate ști unde și cîte sînt șansele dv. literare. Versurile, cu aer învechit, bătrînesc, stîngace și monotone, nu vă mai reprezintă (pe cea de acum). Prozele, însemnările de jurnal, par mai consistente și mai pătrunzătoare (cînd nu sînt jenate de o grea afectare, de un gust, adesea strident, al artificiului, al morbidității, al fantasmagoriei). Fiți-vă, ne vor bucura, în continuare, scrisorile dv.

V. D.-Bircă : Scrisă relativ îngrijit, schița e însă cam schematică, dacă nu chiar și ușor idilică. Mai încercați, totuși, firește.

Oreste : Nu sînt noutăți decisive, dar unele pagini par să marcheze un plus de consistență (nu și de lirism, din păcate !) : „Năvodul", „Nu mai am inimă", „Autumnală".

I. Similie : În general, lucruri modeste, cu multe șovăieli și stîngăcii. Ceva mai bine, în „Mai întoarce-ți privirea" și, întrucîtva, „Poem pentru Maria".

R.C.N.: Lucruri inegale, în care, uneori, se aud și zvonuri de poezie („Săli de dans"). Să vedem, în continuare.

Ov. Clanca : Încă nu s-au ivit indicîile unui progres concludent (mai sînt nesiguranțe de gust, crudități ostentative de limbaj etc.). Ceva mai bine, în „Jegoșii" (? !)- și, parțial, în „Simțuri".

R.-E. Messer : „Sînt o tînără valoare / Exprimată prin candoare" — nu e rău (în ciuda zîmbetului adiacent...) dar e încă foarte puțin. În rest, într-adevăr, foarte multă candoare (care, pe alocuri, se poate numi mai de-a dreptul neștiință !...) și altceva nimic...

Gicuțu Bădiță : Textele dv. arată un nivel de pregătire școlară cu totul insuficient. Nu vă mai pierdeți timpul cu ele (cel puțin deocamdată), ci ocupați-vă serios de învățătură.

Cristina Toma : Sînt dovezi de lirism foarte inegale din păcate, alăturînd metafore reușite unor vorbe inerte, de umplutură, unor expresii neglijente și superficiale. Lucruri ceva mai bune, în „Ceasul cînd", „Cîntecul lebedei", „Poem" și mai ales, „Idilă".

Gh. Rădulescu : Mulțumim pentru amabilele aprecieri. În ce privește problema (foarte veche) a accesibilității, n-aveți întru totul dreptate. E bine să existe poezie pentru toate gusturile, pentru toate treptele de înțelegere etc. și orice restrîngere a acestei diversități, prin impunerea forțată a unui gust sau etalon oarecare, n-ar fi decît spre paguba cititorului și a creației lirice.

M. Sârbu : Recrudescență a manierei vechi, de temporizare și impas. Și cîteva pagini tînzînd sovăitor spre claritate : „Am îndrăznit", „Nu cer nimănui", „Îndoiala", „Culori însingerate", „Pateticul clovn", „Cîndva" „Corbii", „Liber în zbor", „În sumarul", „Echilibru". (Numărul de telefon pe care-l indicați nu e al nostru ; pe cel corect îl puteți afla de la secretariatul redacției).

Oct. Bejan : Exerciții de început, încă indoielnice, în care, uneori, se ivesc și „muguri" de poezie (atunci cînd vorbele sînt mai atent filtrate și nu lăsate să prolifereze parazitar). Cîte ceva deci prin „Clepsidra", „Unui visător", „Hm !" „Un fel de destin" „Dialog de unul singur".

El. Chico : Încă nu e ce trebuie, dar perspectivele nu lipsesc. Mai bine, în „Culorile toamnei", „Scrisoarea".

Ella Bertzi : Cîteva lucruri mai bune de data asta : „Contemplare", „Umanitate", „Amăgire".

O. Calexo, Irina Nicolau, Vasile Mihaicea (Mai bine, în „Maiakovski"), **Raluca, Belinda, Bogdan Ștefănescu, P. I. Alexandrescu, Cristina Nicoleta Dumitru, Drum lung, Cris Georgia** (mai bine, în III) : Nimic nou !

Gh. Mazurchevici, Peidi Svilengatyin, Marinela Adamescu, Alexis Nora, Iosif Sfeta, Constantin Pițu, Gabriela Nour, Maria Aprodu, Amelia Bălan, Benone Irava, A. N. Drumeanu (ceva în „Satul"), **Dorel Adrian Chira, Nicolae Giurgiu, Doriana Cerasela Toduț, Alexandru Alexonian, Flamingo:** încercări de nivel modest.

Liliana A., Erik Bio, Mihaela Rusu : E ceva, încă nu îndeajuns. Continuați.

GEO DUMITRESCU ■

N R. Manuscrisele nu se înapoiază.

POEM

o clepsidră vie
este copacul —
o rădăcină
înfiptă în
întunericul pămîntului
și încă o rădăcină în
lumina galaxiei noastre

ANGELA FILIP

ZBOR ÎNALT

Să-și sune-n zborul nostru peste vreme
Ninsoarea, înstelații zurgălăi,
Că-n sănii prin păduri de mari poeme
Noi trecem peste dealuri, peste văi,
Cu zmei din basm în hamuri aurite,
Plutind vrăjiți de cer și de pămînt,
Stîrnind fulgoare lungi și viscolite,
Din neaua ce ne-nvăluie cîntînd,
Ca pe frumoșii zei din templul-soare,
Unde întîi ne poposirăn zări,
Descălecînd, semeți la cingătoare
Cu săbii, volevozii-acestei țări,
Cei cărora ne închinăm cu inimi,
Cu sarea și cu pîinea-acestui neam
Trecut printr-un pîrjol prin care nimeni
N-a mai trecut să poarte astăzi hram,
Să-și fluture ca soarele surisul,
Mărețul țel cu flamuri lungi de zori,
Să fim azi liberi, să-i prețuim visul
Și jertfa-acestor ne-ntinate flori,
Care răsar în orice primăvară,
Care rodesc sub cerul blîndei țări,
Spre care tinerețea noastră zboară
Cu roiuri minunatelor visări !...

ION CRAIOVA

SÎNT FIUL CELOR

Sînt fiul celor ce dorm rotund în frunze
dar am fost scos la lumină ca un
[semnificativ
să zîmbesc și să plîng trecătorilor
să ridic perdelele de la ferestrele
[cuvintelor
să ar cu tinerețea mea cîmpiile,
dar am fost împins în afară
să țin minte ora cînd ierburile răsar
să sparg oglinzile mincinoșilor
să spun adio vîntului
să deschid poarta pe care intră viitorul
să mă întristez cînd livezile
adorm pe genunchii stelelor
să înalț stindarde
pămîntului să-i fiu durere și lumină.

V. PETRESCU MARGEAN

TÎNĂR SOLDAT

Trecuse prin conturul
umbrei lui ca
printr-o ușă deschisă
și nimeni nu-l oprise.

Tînărul soldat nici
nu știa că ochii lui
înmeniți, privesc cerul
fără să-l mai vadă.

Lîngă el, căzută,
arma automată
cu care nu apucase
să tragă.

În jur,
foșnet molcom
de ierburi șingerînde
și-un mare
cer de păsări,
crescîndu-și
umbra rotitoare.

OANA KADAR

SATUL

Ville s-au copt. Miroase satul a ananas,
nucile cad din nuc desghiocate,
e liniște, e siguranță și e bucurie
aprind lumini fermecate

în sufletul meu însetat de-nălțimi,
de frumusețî, de o fericire supremă.
Picia fragilă destramă vată pe dealuri,
o frunză rătăcește prin aer boemă.

Cîmpul arat e ca o bivoliță
care duce pămîntul etern în spinare
ici-colo, cîte-un tufiș ca un smoc de păr
odihnește păsări migratoare.

Soarele bătrîn și anemiat
abia mai paște prin spații alpine,
ca un cioban rezemat în bîtă de aur
meditează la iarna ce vine

Și e duminică și sufletele-s noi
ca niște cămăși întîi îmbrăcate
și vor fi neguri și vor fi ploi
vînturi dușmane și singurătate...

Dar toate acestea au mai fost și-n trecut
și s-au dus — cine le mai știe !
Tot ce trece devine frumos,
împodobește sufletele cu nostalgie

Satul se-odihnește să prindă putere
să culeagă porumburi și struguri și
[prune...
Soarele moare-n amurgul solemn,
dar satul niciodată n-apune

EMIL GAVRILIU

ELENA DACIAN

(Urmare din pag. 13)

Dudinskaia, cubaneza Alice Alonso. N-are rost să le-nșir pe toate. De la fiecare am învățat cîte ceva.

— O să vă pară rău cînd n-o să mai dansați ?

— Acum încă dansez. Acuma, deci, nu-mi pot da seama ce voi simți în clipa cînd n-o să mai urc pe scenă. Oricum, meseria asta nu se poate face bine mai mult de douăzeci de ani. Cred că o să-mi pară rău cînd n-o să mai dansez. Dar aș vrea să nu fie așa. N-aș vrea să mă doară prea tare.

— Cum vi se pare că sînteți ca artistă ?

— Nu știu. Știu doar că sînt foarte corectă, foarte disciplinată, foarte conștiincioasă. Ar fi trebuit întotdeauna să am mai multă încredere în mine. Tata reușea să-mi insufle încrederea asta.

— V-ați simțit vreodată singură pe scenă ?

— Pe scenă ? În nici un caz. Oriunde, numai acolo nu. Te simți singur doar în cabină, înainte de spectacol. Și te mai simți singur după terminarea lui. Desigur, au fost aplauze, au fost flori dar te descoperi cu mirare în oglindă și te întrebi : cine sînt eu? Ce caut eu aici? Sufletul mi-e atunci pustiu. Încerci încet, încet, să-ți aduci aminte de tine, să redevii cel ce-ai fost în viața de toate zilele. Dar e foarte greu. Tot ce-a fost mai bun în tine ai dat altora, încîntîndu-i, aceștia nebănuind nici o clipă că bucuria lor se plătește cu suferința ta. Nu, nu te uita așa la mine. Nu exagerez cu nimic. Poți să întrebi orice artist. Fiecare simte la fel. Deci, deși îți vorbesc din experiența mea, nu îți vorbesc de o descoperire care-mi aparține în exclusivitate.

— Dar ce vrei să le oferi spectatorilor de pe scenă ?

— Vreau să le creez senzația de fluiditate, de ușurință, de eliberare de orice efort. Vreau să-i învăț să aprecieze frumusețea corpului uman, să-i inițiez în plasticitatea lui, să le demonstrez marile performanțe de care e acesta capabil. Și vreau să-i fac încrezători în forțele lor. Nu e vorba de un optimism de comandă, ci de unul izvorît din învingerea spaimelor care ne bîntuie de attîtea ori.

— Ce e un spectacol de balet ?

— O propunere amicală de a uita pentru două ore, să zicem, de grijile, de problemele care ne asaltează zilnic. O încercare de a purifica omul și de a-l face mai bun, astfel încît ajuns acasă să se întrebe : oare fac prin existența mea viața celor din jur mai frumoasă ? Desigur, acum mă las furată de visuri, foarte puțini se întreabă așa. Dar dacă n-aș avea convingerea că măcar un singur spectator, măcar unul singur, plecînd de la un spectacol de balet nu și-a pus o astfel de întrebare, n-aș mai urca pe scenă.

— Cînd dansați, vi se luminează fața într-un surîs larg. V-am cercetat cu atenție : nu e ceva forțat. E ca o lumină care răzbate din interiorul dumneavoastră. Din păcate, în viața de toate zilele, nu v-am surprins pe chip niciodată această iluminare.

— Vezi ? Și mai ziceai că sînt o răsfățată.

— Baletul este o artă care s-a născut la curțile regale. Ea a devenit treptat-treptat o artă care se adresează unui număr cît mai mare de oameni.

— La noi, caracterul elitar al baletului s-a pierdut în special după 23 August 1944. Nu vreau să spun vorbe mari și de altfel sînt lucruri știute de toată lumea : e o mare cucerire a artei noastre socialiste afirmarea baletului românesc, care a ajuns să fie apreciat așa cum se cuvine nu numai de un grup restrîns de rafinați, ci de un public larg, tot mai competent. De altfel, cred că ai remarcat: ca o recunoaștere a rolului pe care îl joacă baletul în viața noastră spirituală, nu există spectacol de gală în care el să nu fie prezent. E un semn.

— Ați fi suportat să nu fiți prim-solistă ?

— Nu știu. Ți-o spun cu toată sinceritatea. Dar le admir pe colegele mele care au știut să se păstreze în prima linie a ansamblului de balet. E o dovadă de noblețe pentru ele.

— Aș fi curios să aflu cum trăiți în afara scenei.

— Cu obligațiile pe care le ai cînd ești mamă. Îmi place natura, îmi place să citesc. Nu prea mă bucur, dar știu să-mi inventez bucurii. Bucurii mărunte, bucurii oarecare, bucurii la îndemîna oricui. De altfel, viața nu e formată din zilele care trec, ci din cele care-ți rămîn în memorie. Dar tocmai de astfel de bucurii mi-e dor. Nu duc o viață mondenă, deși aș putea. De fapt, dacă stau și mă gîndesc bine, eu nici nu exist în viață. Execut un ritual și atîta tot. A, da... Îmi place să conduc mașina. Mi-ar fi plăcut să știu să scriu. Mă enervează să simt attîtea lucruri și să nu le pot așterne pe hîrtie.

— Mi-ați spus odată că v-ar fi plăcut să știți să patinați.

— Mai țîi minte ? Așa e. Mi-ar fi plăcut enorm să tai gheața cu lama subțire a patinelor. Nu știu de ce, dar m-aș fi simțit — cred — mai liberă chiar decît atunci cînd dansez. Dar ar fi fost riscant. Mai e nevoie să-ți spun de ce? Însă zilele trec.

Constelația lirei

Zidul

Se răzuiesc mereu pereții
în dosul acestei lumi.
Tencuiala,
unde e tencuiala dintotdeauna ?
Bufnețe,
Țipete,
Tropote de elefanți
zidesc carapace,
încuie uși
peste această absență
care nu mai sînt eu,
ci timpul.

ANCUȚA VULTUR

Avram Iancu

Cine bate
cu trunchiul meu
în inima Transilvaniei

cine
deasupra neființei colindă munții țării
cu fluieru-n șerpar

cine
îmi picură oseminte în cofele de rouă

cine stă într-un pridvor să vadă
peste tîmpla țării
cîntec de baladă

RADU LUCACI

Căpitanul Nemo

după ce colindase toate mările lumii
vasul începu să se scufunde
cei mai fricoși se aruncară primii în bărci
cei mai curajoși înotară spre țărm
așa era regula căpitanul trebuia să
rămînă pînă la urmă
nimeni nu-l întrebă însă nimic fugiră cu
[toții
așa că el desfăcu sticla de rom
scrîșnind printre dinți „Ticăloșii !"
și apăsă pe buton
submarinul continua să se scufunde
în timp ce căpitanul înghiți o gură de rom

IOAN IACOB

Buletin meteorologic

Iubirea noastră stă sub semn ridicol :
un vînt de dor de ducă o îndoale,
pe marea ochilor trec nori de ploale
și frigul se strecoară spre ventricol.

În glas domină biciul unui crivăț,
curenții urii-au stins boarea de giumă,
cuvintele pe buze lasă brumă —
mi-s contra toate, toate împotrivă-ți.

Te las în nordul cu dezastre multe
și plec spre alte puncte cardinale —
așa, e pentru amîndoi mai logic :

Vreau soare-n restul vieții mele scurte
în schimbul nebulozității tale —
vreau, deci, alt buletin meteorologic...

SANDU ȘTEFANESCU

Fata Morgana

Fumegă Jiul
albia descătușează
talazuri, talazuri.
Liniște, nădejdea pavează cărarea ?
Apa morții plutește
sub zări
stinse, bizare.
Perfidia pătrunde, despică
liniștea care se sfărîmă.
Zodiile se mistuiesc
malul se surpă-n stană.
Arunc năvodul
și prind fata morgană.

MIHAI PASCULESCU

Un muzeu in labirint

Luchian sau simbolul anemonelor (VI)

Vehemența neîmblînzită

Luchian. Autoportret (desen)

S-a vorbit mult despre melancolia șoptită a lui Luchian. Comentîndu-l pe pictorul nostru, Henri Focillon vorbește, în schimb, și cred că are dreptate, despre „acea neîmblînzită vehemență după care îi recunoști pe maeștri". Și într-adevăr, maestrul în primul rînd prin credința lui și abia pe urmă prin meșteșugul lui, acesta este, aș spune, nu numai semnul personalității, ci și al incapacității artistului autentic de a se consola, de a se concilia cu destinul.

La urma urmei, este oare consolarea o valoare? Ea poate fi cel mult un analgezic, o înfrîngere calmă, împăcată și luminoasă, o cucerire de victimă care într-o suferință mai găsește doar puterea sau mîndria de a o asuma. Consolarea e un mod de a diminua tristețea, pactizînd tacit cu ea și dîndu-i astfel în parte dreptate; e un mod de a sabota violența suferinței consimțind că ea e implacabilă. E, deci, o indulgență solicitată suferinței cu prețul renunțării la revolta împotriva ei; un pact între cel învins și boala pe care n-o mai poate îndura altfel; o îmblînzire. Dar asta să înțelegem că a fost Luchian, un consolat? Că după ani de boală, de chin, de speranță, de dezamăgire, de zbucium, a murmurat stins „nu mai pot" și a luat penelul pentru a mai picta o anemonă, o garoafă, un mac sau propriul său chip emaciat de sufernță pentru a se consola? Arta sa, tablourile sale din ultimii ani fiind astfel un compromis cu destinul? Deci, o operă de înfrînt care găsește în artă o ultimă alinare, care a renunțat la orice speranță?

Recunosc că nu pot să cred într-o asemenea înțelegere a picturii lui Luchian. Deoarece mi se pare firesc ca arta adevărată să pună mereu în cauză destinul, să întreprindă continuu proces suferinței, răului, mi se pare că nici un cuvînt nu este mai străin de sensul artei decît consolarea. Goya avea patruzeci și ceva de ani cînd a surzit și a devenit, dintr-un pictor de serbări galante, „Goya". Ca mare pictor el s-a născut, și poate nu întîmplător, odată cu suferința sa. Sigur, o suferință nu dă talent. Dar ea îți poate fi, dacă nu profesor, adversar. Și, silindu-te să privești pînă în străfundurile tale, ea te poate reda ție însuți, ajutîndu-te să descoperi în tine valori pe care nici măcar nu le bănuiai poate. Luchian, se știe, era „Luchian" și atunci cînd încă nu arăta ca „un zugrav", cînd era un bărbat înalt, cu un aer sportiv, la care numai ochii trădau melancolia. „Safta florăreasa" a fost pictată cîțiva ani înainte de declanșarea bolii. Dar există un mod de a vorbi al celor care s-au ridicat deasupra infernului lor și care poate apropia artiști foarte deosebiți: înțelegem din ceea ce spun ei că arta lor n-a fost o profesie, ci o cale de izbăvire și că, descoperindu-se vulnerabili, și-au găsit forța de care au avut nevoie tocmai în vulnerabilitate. Și nu e important că în timp ce au existat oameni sănătoși care au predicat resemnarea, un bolnav poate rămîne neconsolat? Tablourile lui Luchian au aparent subiecte modeste: un peisaj, un buchet de flori, un pîlc de sălcii. În realitate, exemplul lui ne arată doar cît de modest, cît de discret poate fi uneori eroismul. Și poate tocmai în acest amestec de gheață și foc, de iubire și rană, de delicatețe și cutremur interior stă pecetea lui Luchian, „cel mai român dintre pictorii noștri" cum îl socotea Iser. Înlăuntrul anemonelor, grăuntele de noapte a devenit un stimulent al focului. În luptă cu boala, cu opacitățile, nu neapărat ignorante (G. Mumu, traducătorul „Iliadei" și „Odiseii", care preda istoria artelor, îl considera pe Luchian inferior lui Verona !), cu indiferența, cu răutatea chiar, delicatul Luchian avea de partea sa, ca și imprecativul Goya, neconsolarea.

M-a emoționat, e drept, răspunsul dat de Sartre cînd a fost întrebat dacă nu-l copleșea perspectiva iminentă de a orbi și de a nu mai putea scrie: „Dar cui să mă plîng?" E un răspuns de om singur în univers, sub un cer pustiu. Dar dacă mă gîndesc bine nu acesta e strigătul care se aude în tăcerea bibliotecilor și muzeelor. Există totdeauna o rațiune pentru a vorbi. Cînd nu avem un interlocutor, ne putem adresa celor care caută și ei același lucru. Și oricît de mult ar fi degradat uneori omul însuși ideea de om, nu există totuși o valoare mai prețioasă decît neliniștea unei inimi omenești. Înțeleasă fără emfază și fără acel amar nihilism care pustiește pînă și disperarea, ea e deajuns pentru a ne dezvălui că umanitatea nu e o utopie, iar dacă este o utopie e, oricum, singura spre care putem tinde... mie asta îmi murmură cărțile în nopțile cînd nu pot să dorm și asta îmi șoptesc și florile lui Luchian cu discreta, dar neîmblînzita lor ardere; că o artă pe deplin consolată e o contradicție în termeni și că un pictor care a învins ca artist în vreme ce era înfrînt ca om ne pune fără voia lui o oglindă în față; dacă o mină chinuită de boală n-a renunțat să caute frumusețea, cum să nu te rușinezi că ai fost de atîtea ori orb? Probabil, din acest motiv nu pot vorbi pe un ton didactic despre artiști ca Van Gogh sau Luchian; cînd am încercat să-l adopt, am simțit că o fac artificial. Nu, nu sînt atît de stăpîn pe mine încît să nu iubesc ceea ce admir și nu sînt nici atît de prevăzător încît să o spun cu măsură. Am visat odată, în tinerețe, naiv cum eram pe atunci, o catedră de istoria și filosofia culturii, dar îmi dau seama că n-aș fi fost potrivit pentru această ambiție vanitoasă. Sînt prea subiectiv ca să înfrunt exigențele unei obiectivități reci! A mărturisi e pentru mine un mod de a respira. Și n-ar fi ridicol să vorbesc despre frumusețea „Anemonelor" lui Luchian spunînd că, privindu-le, mi se pune un nod în gît? Aici, într-o confesiune de scriitor mi se poate ierta că totuși asta simt.

OCTAVIAN PALER

Desene pe asfalt

Olimpiada mea

Ce vară ciudată! Vara noastră olimpică i-a tulburat într-atît pe olimpieni încît i-a robit unor frumuseți ce se oferă îndeobște numai inițiaților. După meșterul Kalustian iată-l debutînd în publicistica sportivă pe Florin Mugur! Bătrînul meu prieten și-a petrecut cîteva bune felii de vară stînd în fața televizorului și comentariile sale tipărite în pagina de gazetă în care și eu îmi încizez desenele pe asfalt sînt încîntătoare! Poetul reține nume de sportivi greu de memorat și le aurește cu caligrafia lui (incapabilă de a produce fiori de hîrtie; precisă și gravă) apoi le transcrie exact, dîndu-le pe ele neuitării.

Los Angeles a rămas în urmă. A rămas (nu era) în legendă. Fascinat de ideea că undeva, la capătul lumii există un Oraș al Îngerilor, angelicul diavol al scenei și versului, Emil Botta a scris mai demult o poezie care se numea, se numește, chiar „Los Angeles"! Despre un lac apropiat de Los Angeles, Yozemiti, îi scria poetesa Veronica Micle iubitului ei Mihai Eminescu!

Ce mi-a plăcut mai mult și mai mult la ultima Olimpiadă, la Olimpiada mea? Acele 20 (douăzeci!) de secvențe solemne, admirabil filmate, în care onor publicul spectator era invitat să se ridice în picioare spre a asculta astfel Imnul de stat al României. Eu însumi, în odaia mea solitară m-am sculat de cîteva ori din fotoliu și am dat curs invitației grațios rostite în două limbi universale...

Mi-a plăcut că o micuță gimnastă americană a executat un „sol" pe răcoroasele euritmii ale „Saniei cu zurgălăi" și că o româncă s-a produs, zinatic, pe muzică de Gershwin.

Mi-a plăcut momentul în care, învinși la 500 m Patzaichin și Simionov au urcat pe treapta a doua (atenție, a doua din lume!) a podiumului, cu atît de triste chipuri încît ai fi crezut că s-au clasat pe ultimul loc al bătăliei. Văzînd obrajii lui Ivan, literalmente „sfîșiați" de pumnalele de sare și vînt și sudoare și disperare ale efortului, am răsuflat liniștit: știam că pe 1 000 m nu ne va mai bate nimeni. Și așa a fost. După 1 (un) km parcurs, Ivan și Toma aveau în gesturile lor atîta omenească (și neomenească) oboseală încît puteau fi confundați cu doi navigatori care tocmai încheiaseră traversarea, pe o coajă de nucă, a oceanului Pacific.

Oricîte argumente mi s-ar aduce pentru a-mi tempera entuziasmul, nu-mi pot ascunde imensa bucurie că în clasamentul neoficial am obținut un incredibil, stupefiant loc 2 între națiunile participante, că România, o țară cu doar 22 de milioane de locuitori a devenit o mare putere sportivă!

Olimpiada a fost un spectacol de vis. Un vis pe care televiziunea, sper, îl poate repeta pentru noi, măcar în fragmente.

Ce nu mi-a plăcut în acest vis? Fastul, fastul excesiv, grandoarea regizorală prea cu ostentație — și dolari — căutată. Sportului îi e propice un decor mai simplu, mai auster, mai apropiat de joc. Nu accept sporirea nejustificată a disciplinelor de întrecere. Ce are comun cu sportul mirificul, altfel, program de bar numit înot sub apă? Cred că multe regulamente au ruginit; rigiditatea lor poate ucide, practic, unele sporturi, ducînd la o nedorită „nivelare" a mijloacelor de „exprimare". Chiar iubitul de not handbal e amenințat. Trecerea de la cei cu 11 jucători la cei în 7 s-a făcut cam peste noapte și el a devenit monoton, previzibil, cînd nu e facil, automatic, dur. În acest moment noutățile sînt excluse, inovațiile sînt prea lesne anihilate. Echipele mediocre pot, grație literei veștede a regulamentului să contracareze strălucirea celor cu adevărat „mari". Poezia (ca în atîtea alte domenii!) e îngenuncheată de brutalitate.

Nu mi-a plăcut că o țară poate să ajungă într-o finală de 6 (la atletism, să zicem) cu 3 competitori, aceștia ocupînd în final primele 3 locuri și adjudecîndu-și astfel chiar toate medaliile ce se oferă în concurs. O participare „restrictivă" ar fi mai loială, mai democratică...

Visez așadar Olimpiade care să semene tot mai puțin cu showurile publicitare și tot mai mult cu cele antice, organizate (dacă nu totdeauna în Grecia, cum ar fi firesc) atunci nu doar în țări socotite a fi foarte bogate ci și în țări mai „mici". Dar există țări mici cînd e vorba de magnificele ambiții olimpice?

Eu unul sper (și dumneavoastră, iubiți cititori?) să devin la rîndu-mi o bună gazdă de Olimpiadă. Pe cînd Olimpiada de la București?

Curînd, de va fi pace...

GHEORGHE TOMOZEI

Biblioteca în aer liber

O sută și una de nopți

O carte cu cele mai frumoase declarații de dragoste... Se pare că există. Oricum, în adolescență mi se spusese că ar fi — și de n-ar fi nu s-ar povesti. Dar cine o scrisese? Unde se afla? În ce bibliotecă? O căutam. O caut și azi. La un moment dat, negăsind-o, m-am gîndit s-o scriu eu. N-am putut. O să mai încerc. Dar iată, citesc volumul de proze **Nopțile unui provincial** de George Bălăiță, tipărit sub egida Editurii „Junimea" din Iași, și mă gîndesc că a auzit și el de cartea aceea, ba poate că l-a devenit și autor. Pentru că acest volum — al șaselea în douăzeci și cinci de ani de activitate literară, socotind de la debutul prozatorului în presa băcăuană — e o culegere de superbe declarații de dragoste. Făcute cui? În primul rînd, femeilor, firește. De pildă, frumoasei Ingrid Bergman. (Și-mi amintesc de o declarație a partenerului ei din filmul **Casablanca**, Humphrey Bogart, care spunea cam așa: cum să nu mă admire spectatoarele, dacă minunăția asta de Ingrid Bergman se uită la mine de parcă aș fi frumusețea lumii?) Deci, Ingrid Bergman — un portret al actriței sau un autoportret? „Ea era din specia rară a celor ce reușesc să rămînă senini, oricît întuneric ar fi în viața lor. Ei sînt capabili să dea enorm, fără teama că nu le mai rămîne nimic. Firește, fiindcă au de unde. Puterea lor stă în a nu se folosi de ură și dispreț, iubire? Ei iubesc lucrurile simple, nu iubirea în sine, nu clamează, își trăiesc sentimentele, nu le ascund, dar nici nu se dau în stambă..." Ce să însemne acest „ei iubesc lucrurile simple, nu iubirea în sine"? Poate cineva iubi iubirea? Nu e atît de ușor de răspuns, iar pentru cititorul atent și prietenos al cărților lui George Bălăiță, al volumului de nuvele **Conversind despre Ionescu**, al importantelor romane **Lumea în două zile** și **Ucenicul neascultător**, al noii sale cărți de proze, expresia „ei iubesc lucrurile simple, nu iubirea în sine" are un sens aparte. Și ascunde un anume mister. Misterul acestui artist? Să ne mai gîndim... A nu iubi un sentiment, ci lucrurile simple, inclusiv gesturile normale ale dragostei dintre prieteni, ale dragostei dintre un bărbat și o femeie, dintre un bărbat și o frezie, dintre un bărbat (cînd vesel, cînd ușor melancolic, străbătînd cu o grabă leneșă spațiul ce desparte veselia de melancolie) și străzile orașului său natal sau ale Bucureștiului, dintre un poet și drumurile cu automobilul, și Scufița Roșie, și elefantul, și muzica veche, și mai ce? Oho, vorba prozatorului, cîte nu mai sînt! În primul rînd, dragostea pentru femeie, scriam. Și dragostea pentru femeile din cărțile bune. Și pentru autorii acestor cărți. Văd enorm și simt monstruos — e vorba lui Caragiale. Văd mirific cu o mie de ochi (cu o privire desfăcîndu-se precum coada păunului), ar putea spune autorul **Nopților unui provincial**; dar și pipăie cu o sută de degete, gustă pofticios — și te-ai aștepta să înfulece, dar n-o face, are gusturi fine — adulmecă și ascultă cu șapte capete legănate pe înălțimi ca un balaur cumsecade... Și nu vede, nu pipăie, nu gustă, nu miroase, nu aude decît minuni. Minunea. Pe ea o caută, pe ea o găsește, în fața ei rămîne contemplînd mirat și fericit. Minunea se poate chema oricum, numai adevărată să fie. Minunea numită medic: „Ca un muncitor ostenit se așază pe marginea patului unde bolnavul așteaptă, așteaptă... Și îl întreabă simplu, banal, omenește, prietenos etc., ca în viața de toate zilele, cînd te întîlnești pe stradă cu un om la fel de trist și de vesel ca și tine: el, ce faci, cum mai merge?" Iată minunea numită „mătușa din localitatea N.": „Puțin înainte de miezul nopții sună telefonul. O mătușă din N. Are vreo două sute de ani. Ne roagă, ne obligă chiar să-i spunem într-un singur fel: baba. Ai auzit de Scoția? mă întreabă. Cei cu ea? E gata! Cum așa? Ninge, s-a acoperit de tot, dar tu ce faci? Prost, spun. Păi te cred, din cauza eclipsei. Hait, asta să fie? Păi sigur, zice ea, semne. Fugi de-aicea, babo, superstiții. Ea rîde: bineînțeles, dar să vezi la primăvară, cînd or intra planetele în linie dreaptă. Ascultă, mă înviorez eu, glumim sau vorbim serios? Glumim, susură ea".

„Susură" — observă Bălăiță. Vesel, încîntat, cu o delicatețe tăioasă. Plăcîndu-i nespus baba care „crede în semne", pentru că și el, autorul, de! (Să recitim **Lumea în două zile...**) Iar expresia „delicatețe tăioasă" e a lui. Ia să vedem. E vorba de altă minune, de minunea numită „Ionel Perlea bătrîn". Unde se ascunde ea? „Nici pasiunea dominatoare, orgolioasă a lui Karajan. Nici delicatețea tăioasă, prea rece a lui Celibidache. Nici precizia chirurgicală, de răsăritean perfect adaptat profesionalismului american a lui Zubin Mehta. Am înțeles că suferința era de data asta mesagerul. „(...) Bătrînul care, atît de inspirat, nevăzut parcă, stăpînea fără nici un efort orchestra era însăși muzica". Să afirmăm că delicatețea tăioasă a lui Celibidache nu e prea rece, să ni-l amintim pe marele dirijor, cabotin sublim, dansînd în timp ce conducea orchestra pe drumurile **Rapsodiilor** enesciene, și să ajungem, la întrebarea: cum își dirijează frazele George Bălăiță? Cu delicatețea tăioasă, plină de căldură, a lui Celibidache. A lui Celibidache concentrat, inspirat, grav. A lui Celibidache bucurîndu-se uneori atît de mult de muzica senină a lucrurilor acestei lumi încît începe să danseze. Și fraza scurtă a lui Bălăiță e uneori dansată. Nu cîntată, niciodată dulceag și poeticeste cîntată, ci dansată, dansul nefiind altceva — cine spunea asta? parcă Valéry — decît mersul adus la perfecțiune.

O carte cu cele mai frumoase declarații de dragoste. O carte de minuni. De povești. Cine se va sătura vreodată de povești frumoase? Cele o sută și una de nopți ale unui provincial. Ale unui provincial care, fiu al unui mic funcționar comercial, s-a născut la Bacău, care tot la Bacău și-a terminat liceul, care publică o carte o dată la cîțiva ani ca și Bacovia, tot George și el, tot fiu de mic funcționar comercial din Bacău, unde și-a terminat studiile liceale. Există, în **Nopțile unui provincial**, zeci de referiri la Bacovia. E obsesia principală a prozatorului-poet. Un idol! Bacovia, cu care Bălăiță se aseamănă atît de mult. De care se deosebește total. Ce simplu ar fi să-i pui eticheta „bacovian"! Dar nu i se potrivește. Numai că din punctul acesta începe altă poveste. Desigur, tot o poveste de dragoste. Dar de ce s-o spunem noi? E în carte — și așteaptă să fie citită.

FLORIN MUGUR

Realități și necesități

Spectacolele cenaclului sînt mereu inedite, par improvizate, se modelează după nivelul de receptare al publicului și mai ales de participare, după starea de rezonanță a celor care le urmăresc și le trăiesc, dar nu sînt niciodată efemere ! Ele se imprimă în memorie. Cenaclul Flacăra oferă unui public eterogen, unui public extrem de variat ca virstă, ca mentalitate, ca pregătire intelectuală, bucuria de a se afla împreună, de a se regăsi unii pe alții prin poezie și prin muzică, prin dans și prin focurile de artificii ale spiritului. Pentru că publicul e mereu altul. Există o tactică și o strategie complicată de a relua în fiecare seară de la început „lupta" membrilor Cenaclului Flacăra de a trezi publicul din reacția confortabilă, pasivă față de artă, și de a-l implica. Efortul e uneori epuizant dar merită orice investiție pentru că adevărata artă revoluționară face din spectator un erou nu un simplu receptor de idei și de teze.

Tulburător este, de asemenea, faptul că manifestările Cenaclului Flacăra sînt inepuizabile ca spectacol și ca ansamblu de valori. Înaintea acestui lung și obositor turneu cițiva dintre membrii consacrați ai cenaclului s-au desprins din formulă, au abandonat reprezentațiile, au uitat faptul că datorează enorm, dacă nu cumva totul, cenaclului care i-a lansat. Și cu toate acestea ansamblul a fost întotdeauna proaspăt, a fost puternic și valoros ca prezență, ca număr și calitate. Membrii Cenaclului Flacăra au demonstrat, în actuala formulă, inedită, cu foarte multe nume noi în alcătuire, cu mulți debutanți, că se poate regenera oricînd ca ansamblu pentru că există deja o bază de masă uriașă, o pleiadă impresionantă de noi cîntăreți și instrumentiști, de trubaduri inspirați ai timpului pe care îl trăim și al aceluia care ne așteaptă. Și mai demonstrează faptul că publicul are încredere în ceea ce propune, în actualitate, cenaclul, în numele pe care le consacră, în versurile și cîntecele pe care le înscrie în repertoriu.

Cenaclul nu a însemnat doar un maraton de spectacole ci și un laborator continuu de creație, de consultare între membrii săi, pentru șlefuirea noilor cîntece din repertoriu, pentru alcătuirea unor texte noi și a unor linii melodice noi pentru versurile consacrate în alte formule de interpretare devenite vetuste. Aceasta a fost partea nevăzută, de culise, impresionantă prin căutări, prin tatonări, prin descoperiri, prin revelații.

Întreg acest spectacol în devenire care a fost turneul Cenaclului Flacăra în stagiune de vară pe litoral a avut în poetul Adrian Păunescu un organizator inspirat și exploziv, un personaj implicat trup și suflet în fiecare moment din reprezentații, trăind catastrofal decepțiile și trădările vechilor membri ai cenaclului care l-au părăsit pe drum, trăind debordant, superlativ momentele fericite de comunicare cu publicul, regizînd fiecare detaliu, simțind fiecare hiatus în dialog, improvizînd, lansînd idei și talente remarcabile, întreținînd o atmosferă de poezie sublimă, înțelegător cu slăbiciunile unora dintre cenacliști și necruțător cu indisciplina pe scenă sau în afara ei, recitind furtunos și sensibil, cîntînd alături de ceilalți, scriind versuri chiar în timpul manifestărilor, răspunzînd bileților trimise din arene ; un om fără somn și fără astîmpăr.

Sînt însă cîteva lucruri care pot fi retușate în viitoarele stagiuni ale cenaclului, care pot fi amintite în vederea manifestărilor ce urmează. Dacă din punct de vedere muzical, dacă din punctul de vedere al cîntecelor noi lansate în spectacol membrii cenaclului se pot considera satisfăcuți, din punct de vedere al versurilor rostite pe scenă, interpretate pe scenă, mai sînt încă unele rezerve. Un actor excepțional pentru versuri face deja parte de mai mulți ani din cenaclu, dacă nu cumva chiar de la începuturile cenaclului. Nu e destul. E loc pentru o mai mare diversitate de stiluri în interpretarea poeziei pe scenă, fie de către unul sau altul dintre actorii noștri tineri, fie de grupuri de teatru care să dea poeziei farmecul rostirii spectaculare, expresivitate și plastică în vorbirea scenică devenind etalon pentru fiecare spectator. De asemenea, trebuie avut în vedere faptul că sînt încă melodii care se cîntă în cenaclu și a căror finisare a rămas în suspensie, melodii care pot fi asemănate cu altele. Momentele corale ale cenaclului trebuie exersate mai atent pentru o polifonie mai sensibilă, mai limpede. Asupra prezenței scenice a unor membri ai cenaclului trebuie revenit. Unii dintre aceștia nu știu să păstreze în scenă o ținută estetică la nivelul exigențelor unei trupe care influențează opinia publică nu numai prin ceea ce cîntă sau recită ci și prin aspectul vestimentar, prin gesticulație și printr-o siluetă armonioasă. Momentele de umor sînt prea rare. Chiar dacă prin dialog direct cu publicul umorul și satira sînt uneori excepționale.

Pe de altă parte considerăm că vechile gale ale Cenaclului Flacăra pot reveni în atenția organizatorilor pentru a pune mai spectaculos în valoare calitățile excepționale ale unor interpreți, apelînd chiar și la veteranii muzicii și poeziei tinere care din diverse motive nu au mai participat la turneele maraton din fiecare anotimp. Mai ales că mulți dintre membrii actuali ai cenaclului au un repertoriu mult mai bogat decît acela programat în timpul spectacolelor de fiecare seară unde scenariul trebuie să țină cont nu numai de criterii estetice ci și de exigențe fundamentale politice, sociale, filozofice, culturale și pedagogice, în sprijinul ideilor propuse de o adevărată manifestare a tineretului revoluționar. De asemenea, inițiativa mai veche de a invita în cenaclu mari creatori din diverse domenii ale spiritului trebuie continuată, așa cum s-a întîmplat și în cadrul cenaclului de la Tulcea din această vară, unde a fost prezentă poeta Constanța Buzea.

Forța cenaclului rezidă, între altele, în a face accesibile marelui public tinăr fenomene ale artei contemporane care par încifrate sau convenționale. Cenaclul Flacăra poate reuși să le scoată din convenție și să le comunice publicului mai bogate în semnificații și mai pline de rezonanță. Credem că ar fi util ca stagiunile Cenaclului Flacăra să cuprindă ca spectacol, concert, expoziție, film, tot ceea ce reprezintă spirit tinăr în artă, contribuind prin marea sa forță de dialog cu publicul la relansarea unor genuri de spectacol compromise uneori printr-un „protocol" inutil, fals, artificial și atrăgînd atenția asupra calității lor excepționale pentru cultura noastră, contribuind, de asemenea, la bugetul trupelor de teatru sau al formațiilor de concert, în acest moment de bilanțuri administrative pozitive dar și negative. Un Festival al Cenaclului Flacăra care să concentreze manifestările artistice tinere în spirit ale vieții noastre teatrale, cinematografice, muzicale, plastice și literare ar fi bine venit pentru că ar da un suflu proaspăt comunicărilor cu publicul.

Toate acestea sînt propuneri pentru o etapă viitoare de muncă, propuneri prilejuite de impactul fericit dintre spectacolele de fiecare seară cu publicul care a umplut spațiile de joc pînă la refuz. Forța de comunicare a spectacolelor Cenaclului Flacăra, forța de înriurire asupra publicului, de convingere sau de respingere a tuturor prejudecăților și convențiilor artificiale sînt semne că fenomenul Cenaclului Flacăra poate cuprinde manifestări și mai diverse ca spirit și ca modalitate de expresie, sporind nivelul de exprimare a artei și de receptare a publicului. Pentru că, în primul rînd, Cenaclul Flacăra reprezintă nu numai un fenomen estetic ci și unul profund implicat politic, social, cultural. Cenaclul Flacăra rămîne același element dinamic, deschis tuturor experimentelor nobile, revoluționar și novator, rămîne o formulă de spectacol politic unic, fără precedent la nivelul experienței noastre, profund angajat în sensul idealurilor noastre scumpe de libertate și dreptate socială, de patriotism și internaționalism, un spectacol partinic pînă în cele mai intime manifestări. Un spectacol orientat inspirat de conducerea organizației revoluționare de tineret din România și realizat seară de seară pentru oameni.

ADRIAN DOHOTARU

Mulțumim cu toată recunoștința conducerii organizației revoluționare de tineret, tovarășului Nicu Ceaușescu, prim secretar al C.C. al U.T.C., tuturor activiștilor implicați la nivel central în această activitate pentru tot ceea ce s-a făcut în beneficiul tinerilor din România și pe această cale a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar. Iubitorii Cenaclului Flacăra trebuie să știe încă o dată că dragostea pe care ne-o arată se cuvine distribuită echitabil tuturor celor prin care acest cenaclu există cu substanța, libertatea și la popularitatea sa imensă de azi.

În serviciul dumneavoastră

Dacă arta nu e drog
Ci e adevăr și rană
Nu-i artistul tolerat
În condiția umană.

Către om și către cer
Arta-i veșnică fereastră
Cu talent și caracter
În serviciul dumneavoastră

«În serviciul dumneavoastră»,
Asta ni-i filozofia
Noi, Cenaclul Flacăra, din România,
Nu există idealuri
Care n-au porniri concrete
H_2O nu poate ține loc de sete.

Celor care ne injură,
Fără chiar să ne cunoască,
O profundă salutare omenească.
Nu ne doare-n cot de nimeni,
Nici măcar de spectrul ciumii,
Dar ne doare inima de drama lumii.

Asta e problema noastră
Că sîntem băgați în toate
Să-i fim țării de folos, cu demnitate.
Nu lozinci de tinichele
Și nici muzică ușoară
Ci o artă pentru om și pentru țară.

Nu vedeți ce surogate
Năpădesc nedrept cultura
Și afonilor nu le mai tace gura.
Caracterul și talentul
Sînt probleme capitale,
Fără ele în cultură este jale.

Să fim una cu poporul,
Cu drapelul și cu brazda
Noi, Cenaclul Flacăra, jurăm aceasta.
Însă nu se poate pune
Tot mereu aceeași placă,
Arta e ceva ce trebuie să placă.

Nu se face nici prin ordin,
Nu se naște prin somații,
De o doină-adevărată plîng Carpații.
Însă de probleme false
Rid și oamenii cu silă,
Totuși arta nu-i rulota inutilă.

Nu pui arta la nevoie
Și o scoți ca incomodă,
Arta nu e numai imn și marș și odă.
Ea e omul cum e omul,
Ea e fire și nefire,
Arta-mbracă libertatea de gîndire.

Arta e și-acestea toate
Dacă au esență vie,
Și distanța de la imn la elegie
Arta e sinceritate
Și talentul celor sinceri
Arta este arma-naltelor convingeri.

Pentru om și pentru țară,
Pentru tot ce ne unește,
Noi cîntăm sub cerul lumii românește.
Noi cîntăm și-n limba celor
Ce-și împart cu noi destinul,
Toți servind aceeași patrie continuu.

N-am crezut și nici nu credem,
Nu vom crede niciodată
În cultură ca-ntr-o faptă izolată.
Cîntăm cîntecele lumii
Fără nici o plecăciune
Numai din motivul simplu că sînt bune.

Tinerețea românească
Are dreptul la valoare,
Pofta ei de fapte bune este mare.
Cînd pramatiile lumii
Vor să bage-n oameni groază
Tinerețea românească le sfidează.

Dacă-i bună pentru muncă,
Dacă-i bună pentru toate
Roua ta o-nlăcrimează, libertate.
În adidași sau în tenișI,
Ori cu blugi și jambiere
Ce să facem, asta-i mica lor plăcere.

Toate modele sînt mode
Or să treacă, or să vină,
Influența-i sufletească, nu-i străină.
Și atunci cînd e străină
Ea își la de-aicea nume
Și ce forță sînt toți tinerii din lume.

Dacă trag pe șantiere
Ori la carte, ori la șaibă,
Tot al lor rămîne dreptul să și aibă.
A cînta acestea toate
Asta ni-i filozofia,
Noi, Cenaclul Flacăra, din România.

ADRIAN PĂUNESCU

Plusuri și minusuri

Calitatea prestațiilor membrilor cenaclului, privită în ansamblu, a fost adeseori determinantă în stabilirea relației de comunicare cu publicul. Alteori însă, publicul a fost acela care a ridicat ștacheta expresivității la înălțimi spre care unii nu s-ar fi încumetat poate niciodată. Găsim de aceea locul să facem și unele succinte caracterizări din care să reiasă adevărul despre contribuția fiecăruia. Astfel, Valeriu Penișoară a avut seri frumoase în care a reușit să comunice publicului bogăția de idei cuprinse cu generozitate în textele cîntecelor sale. El a fost însă marcat de un declin de formă determinat de lipsa oricărui progres sub raport instrumental și vocal, cultivarea acelui sentimentalism specific, ce face bine, neputîndu-i suplini vocea alterată de prea dese solicitări alcoolice, obligîndu-l în mai toată ultima perioadă nu atît să cînte cît să falseze. Grupul de folk feminin Partaj, Magdalena Pușkaș și Tatiana Filipoiu, două voci bine armonizate, susținînd un repertoriu larg, a avut o evoluție la cota înaltelor exigențe ale acestei scene. Unele manifestări de vedetism par a se întrezări. Sperăm să treacă. Ducu Bertzi a avut pe tot parcursul turneului o contribuție bună și uneori foarte bună, nu doar în scenă dar și în rezolvarea unor probleme organizatorice. El a revenit în cenaclu după terminarea suspendării sale, reintegrîndu-se mecanismului din care face parte. Grupul Metropol a fost o prezență temporară, cu prezență scenică adesea remarcabilă. Succes în activitatea viitoare ! Grupul Pro Musica s-a restructurat pe parcurs încercînd să-și învingă propriile dificultăți și reușind în parte prin omogenitate și seriozitate. Îi lipsește în continuare un solist pe măsura valorii și devotamentului față de artă a celorlalți. Carmen Antal a fost în acest turneu o voce sigură și o prezență sobră, activă în momentele de vîrf ale spectacolelor noastre la care a contribuit decisiv. Trupa Totuși a urcat cel mai vizibil, lărgîndu-și considerabil repertoriul foarte bine prizat de publicul tinăr. Cu o secție ritmică sigură (Nicolae Dinescu, tobe, și Ioana Păunescu, bas), două chitare completîndu-se inspirat (Dan Cărăbaș, sobru și precis, și Andrei Păunescu, expansiv și plin de imaginație) și un solist de marcă, prob și devotat (Cristian Minculescu) trupa Totuși a fost pretutindeni preferata publicului. Cristian Buică, mereu constant în evoluțiile sale, a reușit să devină un component de bază al ansamblului printr-o participare activă la toate momentele spectacolelor. Repertoriul bogat și de substanță este susținut de o voce bine tensionată. Mai multă maturitate și un leac împotriva amețelii succesului i-ar fi prins bine. Octavian Bud a făcut dovada talentului său, insuficient însă pentru a motiva o anume labilitate comportamentală. Încălcarea interdicției privitoare la consumul băuturilor alcoolice l-a pus în cîteva situații nedorite, incompatibile cu exigențele statutului artistic spre care aspiră. Emilian Onciu, serios și profund, modest și tenace, poate fi unul din cîștigurile reale ale cenaclului. Voce caldă, baritonală, chiar dacă uneori prea monotonă, are o expresivitate convingătoare. Păcat că starea sănătății pare a-l împiedica să acceadă la marea performanță. Nicolae [illegible], umorist de talent, cu o [illegible] de invenție, direct și la obiect, [illegible] efortul autodepășirii permanente, s-a achitat în scenă de toate sarcinile ce-i reveneau și, printr-o exemplară dăruire, a preluat chiar și din sarcinile altora, devenind o piesă de bază în angrenajul cenaclului. Prezențe tandre : grupul Acropolis și Daniel Dumitrescu. Copiii Sorina Hașigan, Lelia Vaida și Maria Amariei au înțeles uneori mai bine decît mai marii lor colegi necesitățile acestei scene, impresionînd nu doar prin puritate dar și prin modul în care au știut să răspundă sarcinilor uneori prea mari pentru o vîrstă atît de mică. Raul Cârstea, venit „de probă" în acest turneu, s-a impus prin consecvența cu care și-a urmat chemarea. Cîntecele sale dovedind o sensibilitate melodică aparte, suferă încă din pricina unei interpretări neglijente. Nu și-a refuzat nici una din șansele ce i s-au oferit și sînt speranțe ca talentul său să se impună definitiv. Dar viața de cenaclu trebuie privită serios și de Cârstea. Prezențe sporadice : Mihaela Popescu, Arpad Domokoș, Ștefan Dinu, Valentin Moldovan (acesta dovedind o intolerabilă lipsă de responsabilitate, recidivînd la băutură), Vali Șerban, Adrian Jacotă. Grupul Poesis , o prezență artistică de calitate, implicat doar printr-o jumătate a sa (Marius Bațu) în preocupările de ansamblu ale colectivului, a suferit la acest capitol prin cealaltă jumătate a sa (Eugen Baboi). O echilibrare de fond și o reevaluare de formă ar putea face ca acest grup să redevină ceea ce ni s-a părut la un moment dat a fi cu adevărat. Au cîntat frumos, Camelia Daj și Florin Săsărman. Extinderea repertoriului este în cazul lor o condiție absolut necesară obținerii certificatului de maturitate. Talent au dovedit Dana Fărcuț, Maria Gorghiu și Liliana Ioniță. A fost într-un fel revelația acestui turneu talentata și sensibila Nica Zaharia. Ea a cîntat cu același succes și cu o neafectată modestie șlagăre ale cenaclului și creație proprie. A rămas desprins de o realitate ce ar trebui să-l determine la acțiune, Dinu Olăraşu. Remarcabil pe toată perioada în care a fost alături de ceilalți membri ai cenaclului, Gil Ioniță. Noile sale creații n-au scăzut ștacheta ridicată de cunoscutele sale producții, azi clasicizate în repertoriul cenaclului. Situația personală îl-a defavorizat lăsîndu-ne să așteptăm în continuare o implicare în viața cenaclului pe măsura întregii sale capacități. A cîntat corect, emoționant uneori, dar a dovedit și carențe caracteriale ce pot cîntări uneori mai mult decît calitățile artistice, Maria Tănase. S-a alăturat, la sfîrșitul turneului, unora dintre membrii cenaclului care, neînțelegînd că prezența lor în turneul viitor cere o garanție, au semnat dovada incalificabilei lor lipse de moralitate. Valentin Gerea a fost aceeași prezență discretă, emotivă și sensibilă. Au avut umor în prezență și evoluții Florin Constantin și Valentin Văran. Două achiziții mai noi, cu contribuții de mai mică durată în desfășurarea turneului dar elocvente în ceea ce privește talentul : Florin Șerban și Sirma Granzulea. Talent împlinit pe coordonatele sensibilității alese, prezență caldă și liniștitoare, muzicalitate emoționantă, modest și activ, Mâjay Győző. Tentată prea curînd de păcatul înfumurării ingrate, Mirela Atudorei pare a fi înțeles finalmente că pentru a se împlini, talentul are nevoie și de muncă și de generozitate. Membrii trupei Flapo (Alexandru Zărnescu, Jerry Schwartz, Romeo Beianu, George Ivanov), deși s-au abătut și ei în cîteva rînduri, mai mult sau mai puțin motivat, de la normele de disciplină ale cenaclului, dînd astfel celor noi exemple păgubitoare, rămîn pe scenă aceeași profesioniști fără reproș, de mare tnavaliu și de greutate. Actorul Mihail Stan, interpret excepțional al poeziei românești și universale, devotat trup și suflet cauzei [illegible] i s-a dăruit conștient și irevocabil, a fost ca întotdeauna unul din oamenii cei mai siguri, la bine și la greu.

CONSTANTIN DRAGOMIR

INTELIGENȚA ROMÂNEASCĂ ÎN ACȚIUNE

O lume a tehnicii, o firmă tehnică în lume

• Totul despre Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică — „Titan" București •

Răscrucea pe care o aducea Congresul al IX-lea se impunea, în primul rînd, într-o problemă fundamentală a construcției societății socialiste și anume într-o nouă strategie a industrializării. O industrializare — ca bază a dezvoltării — nu oricum, ci racordată, aliniată nivelului tehnic atins în lume. Și pentru aceasta, toate ramurile economiei naționale aveau nevoie de o dotare corespondentă, de mijloace de producție corespondente. Iată noua orientare, rezultînd din gîndirea economică novatoare a secretarului general al partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu : să creăm în țară, prin gîndirea noastră și cu mijloacele noastre această dotare. Să concepem, să proiectăm și să executăm pentru toate ramurile și sectoarele mașini și utilaje de cea mai înaltă tehnicitate, în pas cu cele mai avansate cuceriri mondiale. Astfel, se direcționează dezvoltarea cu precădere, dezvoltarea în avans, față de ritmul general al industrializării, a producției mijloacelor de producție, a ramurii producătoare de mașini-unelte și agregate, inclusiv pentru ea însăși. „Practic, sublinia recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, industria românească dotată în cea mai mare parte cu mașini și instalații de înaltă tehnicitate, poate produce astăzi orice utilaje și mașini pentru toate sectoarele de activitate — inclusiv pentru centrale nucleare". Ca să ajungem aici, și încă atît de repede, în mai puțin de două decenii, s-au înființat institute de cercetări în profil, au fost angrenate toate valorile și forțele științelor tehnice și ingineriei naționale. Un asemenea institut, devenit repede o citadelă științifică și o firmă de renume, este Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru mașini-unelte și agregate „Titan" București, pe care vi-l prezentăm în rîndurile ce urmează.

„Viitorul pe planșetă: fabricile fără muncitori"

Doctor inginer Tiberiu Vasilescu avea 28 de ani și doar cîțiva ani de experiență inginerească în cîtadela Industriei Optice Române, cînd a fost selecționat să lucreze ca proiectant într-un atelier de mașini-unelte și agregate, ce urma să devină un institut de cercetări și proiectări. Pentru tînărul inginer ce purta încă în spate povara studenției, sacul cu vise, cu idei, cu speranțe, cu ambiții, cu o forță și o nerăbdare elocvitoare era exact ceea ce îi trebuia. Precum îi trebuia el însuși noului nucleu. Începe să se ocupe de acționări electro-hidraulice, o problemă la zi a mașinilor-unelte, pentru strunguri, pentru mașini de alezat și frezat, pentru numeroase alte mașini-agregat. În cîțiva ani își dă doctoratul și în alți cîțiva ani ajunge la conducerea institutului, ca director adjunct științific, timp în care biografia sa se topește și se aliază în biografia fiecărui proiect și fiecărei mașini ce a ieșit pe poarta acestei instituții, iar viața fiecărei mașini a luat cu sine un strop din viața și din forța sa. Au și trecut 16 ani. Sîntem în biroul său și desferecăm ușile acestei biografii. Începe :

— **Institutul a fost creat în 1966, ca urmare a sarcinilor trasate de către conducerea de partid și de stat privind orientarea și dezvoltarea construcției de mașini-unelte, mașini-agregat, linii automate și sisteme flexibile aliniate la virfurile domeniului ce se realizau în lume, necesare industriei proorii cît și pentru export.**

— **Cu alte cuvinte, unul din modurile de a ajunge din urmă țările avansate industrial...**

— Să producem altfel era un non sens al istoriei, al timpului. Lucruri învechite, depășite moral nu mai foloseau nimănui, nu-și mai justificau existența. Atunci, am început să cercetăm și să proiectăm toate tipurile de mașini-unelte cît și organe de mașini — mecanice, electrice, hidraulice — specifice acestora. Concomitent se dezvolta baza noastră materială și bazele noastre de microproducție, laboratoarele și atelierele în care să putem testa, urmări și desăvîrși primele prototipuri, punctul de plecare al producției de serie din întreprinderile producătoare de mașini-unelte. Lucram chiar pentru dotarea acestora, numeroase mașini gîndite de noi și realizate de oamenii lor le veți găsi chiar aici la Întreprinderea de mașini-unelte și agregate București, în curtea căreia ne aflăm și noi, lucrînd cu ele alte mașini și agregate pentru alții, le veți găsi la Roman, la Arad, adică în toate fabricile specializate. Institutul avea menirea să fie coordonatorul și dirijorul directiilor actuale și de perspectivă a fiecărei etape de dezvoltare a industriei din țara noastră.

— **Direcții definite cum, definite prin ce ?**

— Prin crearea mașinilor-unelte cu înalt grad de automatizare, a celor cu comandă-numerică și comandă-program, a liniilor automate și ajungînd azi la robotii industriali și sisteme flexibile. Ce să vă mai spun, ați stat lîngă noi, lîngă echipele noastre de cercetători și proiectanți și muncitori de toate specialitățile cînd s-a materializat aici, la IMUAB, strungul carusel greu de 16 metri, o veritabilă uzină ei singur, foarte complex și complet automatizat. El a fost o asemenea etapă și o definiție și o demonstrație a capacității tehnicii și industriei noastre în acest domeniu foarte pretentios al mașinilor-unelte. O premieră devenită obișnuință ca atîtea altele. Acela s-a dus, lucrează la întreprinderea de mașini grele București, al doilea este și el demult în producție la Combinatul de utilaj greu Iași, al treilea este în drum spre un beneficiar extern, spre Uniunea Sovietică. Așa s-au petrecut lucrurile cu toate mașinile-unelte agregat, apoi cu liniile de transfer, cu mașinile de strunjit de înaltă precizie, cu centrele de prelucrare... Numeroase au la bază soluții originale, înglobează brevete de invenții și nu ne este rușine nicăieri în lume cu ele. Strunguri carusel cu comandă numerică și comandă-program proiectate de noi s-au exportat și se exportă în întreaga lume, inclusiv pentru firme cu reputație în domeniul tehnic ? ! Cu aceste mașini ale noastre obținem performantele lor „Autocamionul" și „Tractorul" Brașov, „Autoturisme" Pitești și „Oltcit" Craiova, „Balanța" Sibiu, IMGB și IMUAB București și cîte altele. La ora actuală, acoperim cu proiecte și chiar cu mașini-unelte unicat întregul necesar al țării pentru o largă paletă de ramuri industriale, foarte deosebite între ele. Am fost chemați să realizăm utilaje pentru industria metalurgică, pentru industria de aviație, pentru cea de mecanică fină, pentru cea de aparataj electronic etc. Lucru ce a necesitat și necesită o documentare și o responsabilitate deosebită.

— **Vorbim foarte des despre acest act uman numit responsabilitate, ce forme concrete are el în instituția dumneavoastră, tovarășe director ?**

— Întîi, se traduce prin grija tuturor celor investiți cu o muncă de conducere, de la șef de atelier la director, de a-și alege oamenii, oamenii cei mai capabili, capabili nu numai prin suma de cunoștințe ci dublată de spirit și posibilități creative, dar și de multă putere de muncă și forță interioară de dăruire profesiei și lucrului încredințat. Dacă se spune că arta cere sacrificii, creația în tehnică cere și mai multe. Apoi, este preocuparea pentru dezvoltarea tehnică a cadrelor, care să poată răspunde pretentiilor fiecărui moment. Azi sînt la zi strungurile carusel, mîine centrele de prelucrare, iar cealaltă mîine fabricile fără muncitori ,complet automatizate. Cine nu ține pasul, pierde ori piere. Orice alt domeniu al științei și tehnicii evoluează prin miloacele tehnice de care dispune ; nu e o tautologie și nici un paradox, tehnica este elementul cel mai mobil, cel mai revolutionar într-o întreagă revolutie tehnico-științifică atît de vertiginoasă și omniprezentă în lumea contemporană.

— **Să revenim la realizările dumneavoastră, pe care le secutiți în pas cu această revoluție tehnico-științifică ?**

— Cum spuneam, la momentul ei fiecare mașină a fost în consens cu epoca. Acum, sînt liniile automate pe care, în prezent, le și exportăm. Adică nu o singură mașină-unealtă automatizată capabilă să execute o piesă ori un grup de piese ci o linie întreagă de producție, de prelucrări total automatizate. Este foarte semnificativ că România se enumeră printre țările capabile să producă și să exporte asemenea tehnică de virf. Ca și realizarea primelor sisteme de mașini pentru producția flexibilă.

— **Ce înseamnă producție flexibilă ?**

— O să vă concretizeze mai mult unul dintre realizatorii acestor mașini, cu care vă recomand să stați de vorbă, inginerul Ion Dumitrescu, punctez doar rolul imens al acestora pentru productivitatea muncii. Imaginați-vă o mașină ce prelucrează mai multe tipo-dimensiuni de piese complet singură, pe durata unui întreg schimb ori chiar a două schimburi. Muncitorul doar îi încarcă magaziile — de piese pentru prelucrat și de scule, — și îi dă programul pe care îl are de executat. O pornește și misiunea lui s-a încheiat, pînă a doua zi cînd repetă operația. Sînt mașini complexe în componența cărora intră numai mașini-unelte cu comenzi numerice și centre de prelucrare cu microprocesor, cu sisteme de alimentare și transport automat de tip roboți mecanici, manipulatori, cu sisteme de control activ, cu sisteme de diagnosticare etc. Lucrăm la ora actuală la crearea de module de fabricație și sisteme automate flexibile care să lucreze independent, fără intervenția subiectivă a muncitorului cel puțin pe 2 schimburi, avînd în vedere mai ales schimburile doi și trei, cînd se știe, randamentele sînt mai reduse, urmînd ca în schimbul unu să se facă verificarea instalațiilor și asigurarea funcționării continue în următoarele 16 ore. Vom continua cu linii flexibile automatizate la care sarcina personalului să se reducă doar la observarea și dirijarea procesului de producție cu ajutorul sistemelor electronice puse la punct în acest scop.

— **Cu alte cuvinte veți proiecta și vor funcționa fabrici fără muncitori ?**

— Exact, aceasta este viitorul ; le avem deja pe planșetele cercetătorilor și proiectanților. Secții și fabrici întregi complet automate. Ne preocupă în acest sens, introducerea, atît în institut cît și în procesele de producție ale întreprinderilor de mașini-unelte, a tehnicii de calcul. În munca noastră de cercetare și proiectare — în scopul de a accelera procesul de proiectare și de a crea mașini cu un consum optim de materii prime și energetic, păstrînd în același timp performantele și precizia tehnologică solicitate. Prin mașinile noastre unelte introducem această tehnică de o mare eficiență în industrie, garantîndu-i obținerea unor produse calitative comparabile cu cele mai bune de pe piața mondială cu o productivitate, de asemenea, competitivă.

— **Ați pronunțat, la un moment dat, cuvîntul personal în loc de muncitor...**

— Întocmai, fiind vorba de un nou tip de muncitor cu o pregătire superioară, cu un asemenea statut de calificare încît să poată coordona întreg procesul de fabricație. Și nu numai un nou tip de muncitor, dar și de tehnician, de maistru, de inginer. Au apărut în domeniul mașinilor-unelte atîtea noutăți, atîtea surprinzătoare lucruri pe care nu le cuprinde nici un curs universitar de acum 10 ani și chiar mai puțin. Inginerul ca și muncitorul sînt în situația de a asimila rapid noi domenii de cunoaștere, noi discipline pentru care n-a fost format în școala de pînă acum. După aprecierea mea, în următorii 10 ani dacă nu vom reuși ca inginerii să cunoască limbajul calculatoarelor de producție vom fi ca niște analfabeți. Pentru că toată această dezvoltare despre care vorbim se bazează pe o înțelegere deplină a automatizării, a calculatoarelor, a proceselor de producție bazate pe acestea. Un sprijin deosebit în activitatea de ridicare tehnică a oamenilor muncii va trebui să-l avem din partea învățămîntului superior și chiar a școlilor profesionale. Personalul să vină în uzine format pentru această etapă a industriei noastre, etapă care a și început.

• Înființat în 1966, Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru mașini-unelte și agregate „Titan" are astăzi peste 2000 de cercetători, proiectanți și muncitori ce își desfășoară activitatea în București și în 9 filiale din țară.

• A fost decorat de 4 ori cu Ordinul Muncii clasa I și cu titlul de Erou al Muncii Socialiste.

• Deține 83 de brevete de invenții și două premii pentru tehnică ale Academiei R.S.R.

• Medalia de aur pentru o mașină automată de rectificat la Tîrgul internațional de la Leipzig.

• „Titan" devine marca internațională a mașinilor unelte românești.

Strunguri pentru firma Krupp

...Ne întîlnim iarăși. A cîta oară ? Am făcut cunoștință în 1977, în uriașa hală de montaj din curtea Întreprinderii de mașini unelte și agregate București, special construită pentru carusele de 16 metri. Era dirijorul de scenă. Capul de concepție. Căci existau numeroși alți dirijori de partituri și de partide de orchestră. Colaborau numeroase alte institute, uzine, fabrici, furnizori. Inginerul Speriatu gîndise ansamblul, cunoștea astfel fiecare părticică, fiecare șurub. Strungul uriaș, strungul greu, capabil să minuiască și să prelucreze piese și repere cu diametru pînă la 16 metri și cîntărind tone însemna o închidere-deschidere a unei experiențe industriale și a unui destin ingineresc. Închidea, încununînd, o experiență a noastră în construcția de strunguri carusel cu comenzi numerice și comenzi program de toate tipurile și dimensiunile, cu comenzile și acționările cele mai moderne, unelte pe care le executăm în serie la București, la Arad, la Roman, la Tîrgoviște. Deschidea, iată, porțile unei alte familii de asemenea mașini, a strungurilor grele pe care puține firme din lume le produc. Dacă totul poate părea prea tehnic și prea sec, trebuie să înțelegem, în schimb, că acest **totul** a trecut prin mintea și viața unor oameni, a fost neodihna lor și chiar un punct de reper în biografia lor. Unul dintre ei, unul cu misiunea de a fi întîiul ginditor și ultimul dintre cei ce părăsesc o lucrare, de fapt, n-o părăsesc decît formal, trecînd la o alta, cea dinainte, urmărindu-l mai departe, purtînd răspunderea ei în cazuri de eșecuri ori avarii, unul dintre acei oameni care își asumă asemenea riscuri, se numește — în chip ciudat și antonim firii sale, fiind un caracter integru și de curaj, — Nicolae Speriatu. O întîmplare !, zice. O întîmplare este și faptul de a se fi specializat în strunguri, visul său de student și de proaspăt inginer fiind hidraulica. Tot o întîmplare este și întîlnirea noastră, în același institut, acum doi ani, în preajma Anului Nou, cînd efectuau o anchetă despre timpul trăit și despre cum vrem să-l consumăm pe cel ce va veni. Am descoperit un intelectual subtil, cultivat și sensibil, mare iubitor de muzică, de Wagner și de Bach, de poezie și teatru. Pasiunea pentru muzică i-o datorează — căci s-a născut într-o familie de țărani care nu știau cine este Wagner, —, unui profesor de mecanică din studențiie „celebrul Stoenescu, pe care l-am avut în anul întîi, și care ne spunea cam așa, dacă vreți să faceți treabă ca ingineri, duceți-vă cel puțin o dată pe lună la Atheneu și ascultați un concert. Ascuțiți-vă simțurile și sensibilitatea". Pasiunea pentru poezie și teatru i-o datorează, în parte, criticului și istoricului literar Marin Bucur pe care l-a întîlnit, cară tot în vremea studenției, printr-o întîmplare, în sala unei cantine. Grație lui a frecventat ani și ani conferințele lui Ion Marin Sadoveanu de la Atheneu despre Wagner și ale lui Călinescu de la Academie despre poeți și poezia română. O întîmplare este faptul că întîlnirea noastră din vara aceasta să se petreacă în chiar anul (doar la cîteva luni), cînd a împlinit 50 de ani. Un prag, spune. O virstă a deplinei maturități, cînd te uiți în urmă cu ochi severi și înainte cu o mare exigență.

Îl găsim contradictoriu. N-are verva sa obișnuită, se urnește greu spre conversație. Paradoxal, pentru că are motive să fie fericit. Nu demult i s-a acordat Premiul „Traian Vuia" al Academiei R.S.R. pentru caruselul de 16 m. Cu cîteva zile în urmă, fiica sa, primul său născut, i-a intrat la facultate. Tot Politehnică. La Energetică. Se bucură, desigur, bucurii care, de regulă, ne fac mai vorbăreți, mai deschiși, mai elocvenți. Cînd a început caruselul de 16 era cel mai tînăr din colectiv, acum, în cel ce gîndește și proiectează prima linie automată de prelucrare a tamburilor de frînă auto (destinată pieței externe), purtînd, de asemenea, responsabilitatea ei, este aproape cel mai virstnic. Dar nu acest decalaj îl preocupă, e prea lucid să-l apese virsta, știe că poate fi abia la jumătatea vieții și că, sigur, mai are încă mult și multe de împlinit, abia acum spiritul îi este mai deplin, mai rotund, mai puternic. Nu-l preocupă nici faptul de a fi intrat iarăși într-un virtej de tensiuni și nopți albe pentru a coordona și dirija fabricația și montajul instalației, munca a 8 institute de cercetări și a altor 7 ateliere din propria sa instituție, o muncă solicitantă și obositoare. E obișnuit, rezistă. Îl irită astfel, întrebarea „cîți ani din viață ați investit în carusel de 16 ?". „Nu puneți asemenea întrebări", răspunde. Dacă nu-l făceam, timpul tot trecea. Cît a trecut de cînd a fost o idee pe o planșetă și pînă s-a realizat e altceva. A fost o muncă intensă normală, cînd ai o preocupare". Atunci ? Intuim cu greu prin ocolișurile prin care ne poartă, prin profunzimile spiritului său, că, de fapt, a preocupat dacă a reușit sau nu să transmită colegilor și colaboratorilor săi mai tineri, precum și copiilor săi starea de consecvență. De consecvență și perseverență „fără de care nu se poate realiza nimic. Numai consecvența formează, de pildă, o tradiție, formează marile experiențe, generează idei, duce la creație și originalitate". Consecvența de la individ la colectivitate, consecvența prin ins dincolo de ins. Așa s-au născut marile tradiții ale omenirii și, mai ales, tradițiile industriale. Dacă ar fi să-și scrie amintirile, memoriile, ca unul dintre inginerii care au participat din start la viața și destinul mașinilor unelte moderne românești ar scrie, zice, despre consecvență, despre încredere, despre convingeri și despre seriozitate. Încrederea fiecăruia în sine și a fiecăruia în toți, în noi laolaltă. Ar scrie mai puțin despre mașini, dar ar scrie mult despre „niște întîmplări pe care le-au provocat acestea. Unele mai amuzante, altele poate dramatice, dar toate cu o tentă filozofică, purtînd în simburele lor un adînc adevăr — dorința de a finaliza ceva. Dorința de a izbuti. Strungurile carusel românești, de pildă, se exportă și în R.F.G., au fost solicitate de însăși firma Krupp, iar firma Krupp e firma Krupp, știm cu toții ce reprezintă ea în tehnică. Anul trecut, parcă tot în august, cînd ați venit în institut să scrieți despre mașina de cojit sîrmă din colac în colac, o altă premieră a noastră ce înglobează și niște invenții, nu m-ați găsit. Eram la Tîrgoviște pentru montarea ei și de unde n-am plecat pînă n-am văzut-o funcționînd. Funcționînd bine. Nu mi-am părăsit niciodată pentru orice altă tentație obligațiile".

Așa a rămas consecvent strungurilor, născînd o competență și o conștiință.

Pagină realizată de
CICI IORDACHE-ADAM

Pasiunea: singurul orator care convinge totdeauna

SĂ GÎNDIM CU CAPETELE NOASTRE

● Experimentul a început în cămară! ● „Copilul teribil" al roboticii românești ●

Un extract natural cu rezultate excepționale

Ce e ERIDIAROM-ul? Rețineți: un extract natural de plante medicinale și fructe din flora spontană, experimentat și utilizat deja de doi ani în zootehnie cu rezultate excepționale! Ce-nseamnă „excepțional" în acest caz? Răspunsul e clar, edificator: reducerea mortalității cu mai mult de 50% în primele 15 zile de viață! Și încă ceva: toate testele și experimentările au demonstrat că produsul nu este toxic, nu se cumulează și nu dă obișnuință. În plus, costul este practic banal raportat la efecte: un leu pentru tratarea unui purcel, 4—5 lei pentru un vițel...

Stau de vorbă cu medicul veterinar Roman Morar, șef de lucrări la Institutul agronomic „Dr. Petru Groza" din Cluj-Napoca, cercetătorul care a pus la dispoziția zootehniei acest excepțional produs. Firul „povestirii" începe pe la debutul anilor '80. S-a-ntîlnit atunci cu „necazurile" vechiului său colaborator Octavian Osianu, epizootologul-șef de la I.S.C.I.P. Bonțida. Era pur și simplu alarmat de pierderile prea mari la purcei în primele zile de viață. Și venise pur și simplu să ceară ajutorul catedrelor de la agronomie... Gîndul tînărului șef de lucrări Roman Morar a zburat repede spre atît de științifica și verificata de practică milenară — medicina populară:

— Era de mult trecut sezonul plantelor medicinale. Singura șansă de a devansa cu un an primele experimente nu-mi rămînea decît propria cămară, pregătită cu multă grijă pentru iarnă de soția mea. Practic, n-a mai rămas în ea nici un singur fruct dintre cele ce intrau în experimentele la care mă gîndisem...

— Și primele teste unde au fost făcute?

— Bineînțeles, în laboratoarele noastre și apoi la ferma didactică experimentală a institutului. Apoi, cînd experimentele au fost încheiate, primăvara, am mutat laboratoarele „Agronomiei" în unitățile de producție, evident între primele fiind și I.S.C.I.P. Bonțida...

— Care au fost primele concluzii?

— Au confirmat integral pe cele din laboratoarele noastre! Și asta în absolut toate unitățile în care s-a utilizat: în aproape toate unitățile județului Cluj, la I.A.S. Prejmer (jud. Brașov), Sieu Odorhei (jud. Bistrița-Năsăud), I.A.S. Dumbrăveni și I.A.S. Ocna Sibiului (jud. Sibiu), I.A.S. Biharia (jud. Bihor), I.A.S. Drăgășani (jud. Vîlcea), la Iași, Mediaș, Boclean, Tășnad, Carei, Baia-Tulcea, în numeroase alte unități din județele Alba, Mureș, Sălaj, Hunedoara...

— Din cele ce-mi spuneți, rămîn cu imaginea unui volum uriaș de muncă, dincolo de investiția intelectuală. Mă gîndesc că a fost nevoie de o puternică bază materială, de tehnologii.

— Aveți dreptate. Primele rezultate ne-au încurajat, ne-au entuziasmat, dar ne-au pus și destule probleme. Primul sprijinitor al căutărilor noastre a fost însă chiar rectorul institutului, profesorul Ioan Pula, care ne-a ajutat în înființarea unui mic laborator care a devenit mica fabrică de Eridiarom, „botezată" laborator de microproducție. Pînă azi, în acest laborator, unde am lucrat efectiv ajutat de o singură persoană, am produs acest extract în cantități practic impresionante față de condițiile ce le avem. Dar crearea acestor condiții n-a însemnat doar spațiul propriu-zis și tehnologiile ce au trebuit elaborate. A-nsemnat și procurarea unor utilaje...

— ...pe care am aflat că le-ați găsit uitate undeva, mai precis gata-gata de a fi tocite!

— Da. Le-am găsit într-un subsol, așezate acolo de cineva căruia i-a fost milă să le predea la topit, că le venise vremea casării. Cred că au vreo 60 de ani, dar cu ajutorul ce ni l-au dat cîțiva meseriași de elită de la institut și de la Terapia, le-am redat dreptul la viață. Și merg foarte bine. În fiecare minut putem produce aproape 100 de tablete. Ce mai, fără a mă hazarda, pot spune că beneficiind de un personal extrem de restrîns și avînd asigurată materia primă necesară (existentă din belșug dar în prezent exportată în cantități destul de mari în stare naturală!) am putea asigura încă din acest an necesarul de Eridiarom pentru întreaga zootehnie românească!

— Privind retrospectiv, cîte vieți a salvat în zootehnie extractul natural pe care l-ați realizat?

— Cîte? Conform rapoartelor înaintate institutului nostru, de unitățile utilizatoare, rezultă că la cele 200 000 doze aplicate pînă în prezent, numărul animalelor salvate este de cel puțin 50 000!

— Asta mă scutește să vă mai întreb despre eficiență. E clar că sîntem în fața unui produs de excepție destinat zootehniei...

— Aș aduce în acest sens un argument nestiințific, dar foarte practic și edificator. În registrul nostru de comenzi, portofoliul celor pe care nu mai avem posibilitatea să le onorăm, crește. Avem deja comenzi pentru 1985! Vă asigur că nici o unitate din lume n-ar face aceste demersuri dacă n-ar avea convingerea fermă a efectelor. Noi nă zbatem atît cît putem, dar sînt momente cînd entuziasmul nostru atinge cotele cele mai de jos...

— Din ce cauză?

— Aș zice că din mai multe. În primul rînd, timpul nu-mi mai ajunge să fiu și cercetător, și preparator, și contabil, și expeditor și cîte altele. Ce să vă spun? De pildă, partea contabilă e un adevărat festival! Se cer atît de multe, încît uneori simți nevoia de a-ți cruța eforturile: proces-verbal de transformare a materiei prime în tablete sau soluție, notă de restituire în magazie, proces-verbal de recepție, și nici nu mai știu ce! E mult. Poate sînt necesare toate astea dar trebuie găsite soluții. Mă gîndesc apoi la asigurarea materiei prime și la crearea unor condiții adecvate de păstrare...

— Înțeleg din cele spuse că Eridiarom-ul se prezintă atît sub formă de pastile cît și de soluție...

— Comprimatele au 0,30 g, iar soluția este concentrată. Indiferent însă de forma în care se prezintă, extractul conține o bogată paletă de principii naturale, vitamine (C, A, PP, B_1, B_2, etc.), săruri minerale (K, Ca, P, S, Mg. Cl, Mn, Fe, etc.), Fitoncide, tanini, pectine, glucoză etc.

— Și modul de acțiune?

— Precipită proteinele propril bacteriene, determină modificarea pH-ului, acționează bacteriostatic și antiseptic prin fitoncidele și substanțele polifenolice pe care le conține. Practic, realizează o foarte bună recchilibrare a presiunii osmotice de la nivelul celulelor epiteliului mucoasei intestinale, reglînd totodată și permeabilitatea vasculară și tranzitul intestinal. Evident, toate acestea îl recomandă să fie utilizat în special în prevenirea și combaterea diareelor neonatale nespecifice, a enteritelor, a colitelor la animalele de fermă...

— Pe ce animale s-au făcut experimentările pînă în prezent?

— Am început cu administrarea la purcei, apoi la viței, mici, mînji, nutrii, iepuri, cățel. Experimentările făcute în ultimul timp la pui de găină și porumbei au dat aceleași rezultate, adică foarte bune. Revenind la conținutul extractului natural, se poate ușor vedea că el este în același timp și un puternic energizant și vitaminizant!

— Spre ce direcții se-ndreaptă în prezent cercetările colectivului de zootehnie generală și tehnologia creșterii animalelor?

— Practic considerăm că acest extract este deja viabil pentru introducerea pe scară largă în producție. Avem însă în vedere și alte direcții care vizează, așa cum ne-a cerut secretarul general al partidului, creșterea continuă a producției zootehnice. De fapt, recent, venind direct în sprijinul unităților de profil, din zonă, am elaborat, împreună cu alți colegi, un îndrumar practic privind folosirea unor plante medicinale în afecțiunile gastrointestinale la tineretul animalelor de fermă. Am avut în vedere un număr de 36 de plante medicinale din flora spontană și cultivate, a căror activitate terapeutică a fost verificată și confirmată științific. Și acest îndrumar e doar începutul unei colaborări sistematice cu toate unitățile de profil, ca rezultat al integrării și apropierii noastre firești de producție.

— Se vorbește mult la Cluj-Napoca și despre pătrunderea Eridiarom-ului în medicina umană!

— De vreme ce acest preparat provine din medicina populară, fiind un extract natural, nu e nimic nefiresc. Zic că e normal. Da, în cîteva clinici se folosește cu rezultate bune. Medicii au zis că sînt chiar spectaculoase. Imaginați-vă, de pildă un copil aflat în cumplita suferință a unei diarei rebele, vindecat, după luni de suferință, de la o zi la alta, prin cîteva pastile de Eridiarom! Dar cîte exemple din acestea nu se mai pot da! Poate însă cu alt prilej...

— De acord, dar parcă totuși trebuie să vă întreb ceva și despre „ziduri". „Ziduri" potrivnice acestui veritabil aur pentru zootehnie. Înțeleg din unele rețineri că aceste „ziduri" sînt cele care duc entuziasmul spre limita de jos...

— S-ar putea să nu fie și în acest caz? Cu gîndul acesta oarecum m-am împăcat. Am zis că e firesc să fie și așa ceva. Dar, oricum, pe mine mă mîhnesc rigiditatea și obtuzitatea unora. Mă jenez să fac nominalizări, cu gîndul că n-au înțeles încă un fapt: că sîntem cu cele mai bune gînduri de a fi alături de înfăptuirea marilor sarcini care stau în fața zootehniei românești, pe care vrem s-o servim cu întreaga noastră capacitate!

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

Mîna ce ne-o întind roboții înseamnă de fapt productivitate

Intrăm într-una din sălile Întreprinderii Automatica pentru a asista la un „show" dat de unul din membrii familiei de roboți industriali în coordonate polare, de concepție și realizare românească. Ca într-un balet al grației și exactității, robotul suda un subansamblu, potrivindu-și singur piesa și punctînd sudura cu o ploaie de stelute incandescente. Totul conform scenariului gîndit de om și imprimat în memoria calculatorului. După ce a plăsmuit cu gîndirea lui aceste „mașini inteligente", după ce le-a cizelat memoria, rolul omului este doar acela de a supraveghea travaliul robotului și eventual de a dialoga cu el de la distanță, modificîndu-i la nevoie programul. De altfel — aflăm de îndată — la „Autobuzul", bratul robotului sudează deja continuu subansamble de autovehicule, iar Electroaparatajul își va încărca și descărca presele cu ajutorul docilului „mecanism ginditor", ce prestează cu hărnicie această muncă monotonă, fără să se plîngă de oboseala mușchilor. Deschidem agenda și întrebăm cum se numește robotul și cine sînt părinții lui. În loc de răspuns, inginerii Florian Moșoiu, Alexandru și Lucreția Voinescu se apropie de calculatorul robotului, îi dictează un program, iar acesta, tacticos, ca într-o pantomimă electronică, își aranjează o placă de metal pe care, folosindu-se de jetul de foc, scrie următoarele cuvinte: RIP 6,3; Automatica+ IPA+ICI, toate cu o regularitate și o frumusețe, care ar stîrni invidia celui mai bun elev la caligrafie. Ni se explică că RIP 6,3 este numele robotului, iar triumviratul de har profesional și pasiune care l-a conceput și realizat este compus din Întreprinderea Automatica, Institutul de Proiectări pentru Automatizare și Institutul Central de Informatică. Mai aflăm că acest „copil teribil", născut din luni de muncă încrîncenată, din căutări febrile, a și obținut un premiu, și nu unul oarecare: Premiul Academiei „Aurel Vlaicu". Între timp robotul și-a continuat recitalul. Umple un pahar cu apă și ni-l oferă cu eleganță fără să verse o picătură, pentru ca apoi să introducă cu exactitate o bilă metalică într-un orificiu. „Să nu credeți că aceste demonstrații sînt de un spectaculos gratuit, — intervine inginerul Cosmin Dan. Ele sînt de fapt niște teste de precizie, deoarece, mîine în locul paharului cu apă, robotul va manevra un creuzet incandescent cu metal topit, iar în locul bilei introduse în orificiu, cu aceeași exactitate, va asambla piese mecanice și va implanta piese electronice". Înțelegem că roboții acestei familii pot presta cele mai diverse munci, dacă sînt grefați în diferite fluxuri tehnologice, cum ar fi: deservirea mașinilor unelte, manipulări piese fierbinți la forje, operații de finisare și curățire, ambalare și expediere la bandă a sacilor cu produse chimice, etc. Să nu uităm că substituind, prin robotizare, omul în multe munci cu calificare scăzută, monotone, ce reduce cu mult efortul fizic brut, se crește spectaculos productivitatea muncii, se rentabilizează sensibil gama operațiilor. Ținînd să completeze calitățile de deșteptăciune și hărnicie ale celui mai mic membru al familiei, inginerul Laurențiu Geambașu ne face să notăm că forța de ridicare este 6,3 daN, precizia de ±0,5 mm, iar capacitatea de manevrare mare, ilustrată prin cele 5 grade de libertate ale brațului. De altfel, fratele mai mare și mai puternic, RIP 63 aflat în faza de prototip, își va demonstra și el profesionalismul în halele de montaj ale automobilelor Dacia și la turnările de la Fabrica de aluminiu Slatina. Așa cum le stă bine unor cercetători cu permanentă efervescență a spiritului, și cei de la Automatica nu au închis într-un sertar al dosarelor rezolvate ideile roboților RIP, ci se frămîntă cum să le slefuiască calitățile, să-i facă tot mai competitivi și pe plan internațional. Doctor inginer Gheorghe Drăgănoiu ne informează că pe planșete se află deja creionată concepția unei alte rude a roboților, avînd o structură de manipulare care nu mai consumă energie pentru deplasarea maselor proprii, ci practic doar pentru deplasarea sarcinii utile, idee ce este în competiție cu frămîntările la zi ale firmelor gigant cu veche tradiție în domeniu. Ne continuăm excursia în această lume fascinantă a automatizării care este Întreprinderea

Automatica, avînd drept ghid pe secretarul comitetului de partid, Ioan Mărginaș. „Să nu credeți că a face robotizare este o ambiție gratuită de a fi moderni, ne spune. Saltul în acel parametru de importanță covîrșitoare care este productivitatea muncii poate fi de la simplu la dublu, sau chiar la triplu. În plus, îmbunătățirea calității produselor este evidentă, iar condițiile de muncă ale oamenilor sînt mult mai bune. Or, nu sînt acestea principalele sarcini pe care ni le pune în față partidul pentru îmbunătățirea activității economice?" Aveam să ne convingem la fața locului, că cei de aici au scotocit toate rezervele interne din fabrică, dar mai ales au scotocit în sertarele minții idei cît mai ingenioase, ieftine și economice, și au reușit să realizeze prin autodotare robotizarea liniei de vopsire a panourilor și de eloxare în culori a aluminiului. Știți cum arată linia de vopsire înainte de montarea manipulatoarelor robot? În boxa de vopsire, cu destule noxe, doi muncitori vopseau panourile aduse de transportor. Acum, cu o viteză mult mai mare, panourile intră în boxă, o barieră optică le sesizează și declanșează cele două dispozitive robot, care, glisînd uniform, acoperă cu un strat compact de vopsea suprafețele. Ce avantaje au adus inginerii Mircea Pavlu, Iuliu Pleșa, Adrian Hudici și Florin Tigănilă cu invenția lor? O creștere a productivității cu 300%, o calitate sporită a vopsitoriei, o viteză de lucru mărită, folosirea la capacitate maximă a benzii și cuptorului, precum și o reducere sensibilă de energie. Cam la fel de eficientă este și robotizarea liniei de eloxare, gata să ia startul, realizată tot cu forțele și disponibilitățile fabricii. În locul oamenilor introducînd piesele în diverse băi ale fluxului tehnologic și ținîndu-le un timp apreciat oricum subiectiv, bratele automatului prind mai multe subansamble deodată, le îmbăiază la temperaturi, totul în funcție de programul de operare, astfel că treaba iese și mai repede și mai bine. Roboții ne întind mîna lor puternică, neobosită și docilă pentru a ne ajuta, îmbunătățind productivitatea, eficiența și rentabilizînd produsele. Să-i primim în întreprinderile noastre ca pe niște prieteni gata să ne înlocuiască în muncile grele, de uzură, monotone, lăsîndu-ne să ne îndreptăm spre munci de înaltă calificare și de concepție!

FLORIN CONDURĂȚEANU

SĂ GÎNDIM CU CAPETELE NOASTRE

Cea mai mare suferinţă este aceea care îţi aparţine

• Ce legătură e între acupunctură şi stress? • Din nou despre izvoarele de la Bălţăteşti •

Despre doctorul Dan Vlad Filimon, cititorii revistei noastre au mai auzit. Este specialist în balneofizioterapie şi de aproape zece ani practică, printre alte metode de tratament, acupunctura. De patru ani este medic coordonator al Staţiunii balneo-climatice Bălţăteşti, judeţul Neamţ, unde, reunind acţiunile benefice ale apelor minerale de aici cu acele ale acupuncturii, ajunge uneori la rezultate spectaculoase în tratarea unor afecţiuni reumatice. De curînd s-a întors de la Congresul internaţional de studii asupra stressului, desfăşurat la Leiden — Olanda.

„Cînd pun mîna pe un loc dureros, pacientul afirmă că-l doare mai puţin"

— Cum aţi ajuns la acest congres? Dv. ocupîndu-vă, după cum ştim, de acupunctură?

— Am fost invitat să prezint o concepţie mai veche a mea care face legătura între modul de acţiune a acupuncturii şi stress. Am prezentat o dezvoltare a acestei concepţii, constînd în afirmarea următorului fapt: acul introdus în punctul de acupunctură produce o iritaţie a ţesutului conjunctiv care declanşează instalarea unui sindrom general de adaptare. În consecinţă, organismul e obligat să se pună în situaţia de a-şi mobiliza forţele proprii în mod nespecific, în vederea rechilibrării adecvate a stărilor de boală.

— Înseamnă că, studiind şi aplicînd acupunctura, puteţi aborda şi alte domenii? Găsiţi în acest studiu căi noi de cercetare?

— Aşăzi, de acupunctură nu te poţi apropia numai ca medic: cu aceeaşi curiozitate, necesitate, se apropie fizicienii, filosofii, matematicienii, poeţii chiar. S-a convenit, într-un fel, să se spună că acupunctura este doar o metodă terapeutică, cum ar fi de pildă galvanizarea, pentru durerile reumatice. Opinia este greşită! Acupunctura este un cuvînt european mai puţin adecvat, care nu acoperă semnificaţia integrală a acestei metode exprimată în limba chineză. Mai înainte de a fi o metodă de tratament, acupunctura, în totalitatea ei, este o ştiinţă cu o verificare şi aplicare practică asupra viabilităţii sistemelor biologice. Îndrăznesc să afirm că este chiar o filosofie şi e frumos ca o filosofie să se poată verifica şi practic.

— Probabil la partea de filosofie vă gîndeaţi cînd afirmaţi că de acupunctură încearcă să se apropie chiar şi poeţii?

— Ion Gheorghe, de pildă, asta face cu una din cărţile sale: **Zicere în Zicere**, se apropie mult de gîndirea antică extremorientală. Chiar şi marele dispărut, Nichita Stănescu, se apropie cu multe din poemele sale de această gîndire.

— Asta înseamnă oare o îndepărtare de gîndirea românească sau o completare a acestei gîndiri?

— Nu poate fi vorba de o îndepărtare! Gîndirea e universal valabilă, aparţine speciei umane, simţirea, în schimb, aparţine unei etnii, naţiuni. Un mare filosof român spunea că noi, românii, avem marele avantaj de a ne situa la o răscruce geografică şi spirituală, poziţie care ne permite să înţelegem simultan şi Occidentul şi Orientul...

Între timp, uşa cabinetului medicului Dan Vlad Filimon, s-a deschis de trei ori: asistenta dorea, astfel, să-i prevină că e altă serie de bolnavi îi aşteaptă să-i „trateze cu ace". Doctorul se ridică şi, drept scuză, foloseşte următoarea expresie: „iuţeşi vin imediat". Şi, iată-l, revine..., iar eu, ca să reiau firul gîndului, întreb:

— Dv. cu ce altă gîndire filosofică, decît cea românească, vă completaţi cunoştinţele?

— Caut să-mi însuşesc amîndouă aceste moduri de înţelegere a lumii: gîndirile occidentală şi orientală. Dealtfel, această stare de hibridare, mai ales în medicină, determină cei mai reuşiţi copii ai gîndului. Aşăzi, în medicină, căutăm, cu mijloacele de explorare ale ştiinţei moderne, manifestări ale lumii vii, la care antici au ajuns, de milenii, în urma unor observaţii judicioase, exacte şi amănunţite. Azi evidenţiem cu ajutorul tehnicii (aparate electronice, de fotografiere specială, în care intră şi electronografia) manifestări electrice ale structurilor vii, manifestări de care depinde în ultimă analiză întreaga funcţionalitate de la membrană la enzimă şi pînă la integrarea marilor aglomerări celulare. Acupunctura are un capitol foarte interesant pentru orice medic — semeiologia, care descrie semnele tulburărilor stării de sănătate a organismelor. E o descriere extrem de amănunţită şi în acelaşi timp, precisă a fiecărei variaţii de la starea de echilibru a organismelor. Aşa mi-a permis (coroborînd datele din diagnosticul de model extrem oriental cu cele din medicina modernă) să constat cu mai multă precizie starea de boală cînd încă nu este constituită organic, adică foarte gravă, ci cînd boala se află încă în stadiu precoce, cînd intervenţia medicului mai este şi necesară şi utilă.

— De aici, poate, şi succesul acupuncturii, revenirea ei în prim-planul medicinei moderne?

— Da, şi trebuie ca acupunctura să fie cunoscută de orice student în medicină, medic, nu în sensul ca, neapărat, fiecare „să înţepe", ci pentru a dobîndi cunoştinţe de semeiologie, pentru ca viitorul medic să-şi completeze cultura medicală pe de o parte, iar pe de altă parte să-şi îmbogăţească gîndirea-diagnostic-terapie care are la bază metoda dialectică. Astfel se dezvoltă acea acuitate în stabilirea diagnosticului cu care orice medic este confruntat la cercetarea fiecărui bolnav.

— Deci, înţeleg, pentru dv. acupunctura este o metodă de cercetare: ce cercetaţi?

— Caut substratul morfofuncţional care permite manifestările bioelectrice influenţate prin metoda acupuncturii. Concret, am reuşit să evidenţiez, prin tehnici chimice, histologice şi prin modificări funcţionale specifice, faptul că la baza acestui fenomen (bioelectric) este situat ţesutul conjunctiv: că punctul (de acupunctură) reprezintă o aglomerare de sarcini electrice negative sau pozitive, iar meridianul este un traseu virtual care reprezintă o diferenţă de potenţial între puncte succesive.

— Sînt observaţii proprii, înţeleg: le-aţi comunicat undeva?

— Da, la al VII-lea Congres internaţional de acupunctură, de la Palma de Majorca, în 1980, şi în 1982, la Sorento, în Italia.

Uşa se deschide din nou, medicul e chemat iar „să înţepe". De data asta îi urmez şi cîţiva pacienţi mă roagă să notez: „De patru ani am mers numai ajutată de baston. Acum, după acest tratament (acupunctură şi băi) am lăsat bastonul, piciorul nu mă mai doare, merg normal": Tinca Olaru, din Piatra Neamţ. „Am venit în baston şi după trei zile de tratament urc şi cobor scările ca un om normal": Nicolae Movileanu, 64 ani, din Roman. „Eu sufăr de polinevrită toxică, cu incapacitate funcţională mare. Am venit tot în baston şi după a şasea şedinţă, iată-mă, umblu fără ajutorul cuiva": Constantin Matei, 51 ani, din Piatra Neamţ.

Mărturiile ar putea continua, dar revin în cabinetul medicului şi întreb:

— Ce afecţiuni trataţi?

— Solicitarea maximă, specifică locului meu de muncă, este pentru afecţiuni reumatice cronice. Nu-mi refuz, însă, să studiez întreaga patologie umană, cu mijloacele acupuncturii, chiar dacă la noi există recomandarea de a face acupunctură în raport strict cu specialitatea ta. Recomandarea asta mi se pare a fi puţin realistă. De ce? A face acupunctură înseamnă, aşa cum spuneam, a-ţi însuşi cunoştinţe complete, iar acest lucru presupune a aplica în practică toate cunoştintele dobîndite. Înţeleg că un acupunctor de la Herculane, să zicem, poate trata mai mult pacienţii reumatici; dar cunoştinţele dobîndite de el îi vor forma un univers medical care îi va permite să trateze şi, să zicem, ginecopatii, hemiplegii, diabet zaharat, hipertensiunea arterială etc. În ce mă priveşte, nu tratez cancerul şi nici organismele care nu mai au bioenergie!

— Ce cazuri de excepţie aţi vindecat?

— Orice caz de boală e de excepţie. Şi cea mai mare suferinţă e aceea care îţi aparţine ţie însuţi. Nu există boli speciale, de excepţie. Totul e grav!

— Medicul trebuie să fie o persoană dotată în mod special şi de natură? E propriu să zic că e vorba şi de talent medical?

— Cred că da! Nu înţelegeţi prin asta ceva miraculos, înţelegeţi acea încredere personală a medicului, a medicului bun, dotat, pregătit, în sine, în ce ştie şi în modul de a mînui ceea ce ştie. Cred că mai e vorba şi de o anume disponibilitate faţă de suferinzi, de înţelegere. Nu de înţelegere în sensul de bun receptor, ci de răbdarea de a afla modul în care a apărut suferinţa.

— Durerea e un fenomen puternic influenţat şi de psihicul bolnavului. O stare conflictuală oarecare poate determina exacerbarea durerii?

— Mi se întîmplă uneori să consult cupluri: soţ şi soţie. Este interesant de observat cum amîndoi acuză acelaşi tip de suferinţă. În mod obiectiv, unul dintre dînşii e sănătos organic. Deci, la unul dintre ei boala este un mimetism. Atunci, cu puţine fraze îndic care dintre soţi este agentul psihic agresiv... şi, cu autoritatea medicului, recomand să-şi menajeze congenerul. Este suficient, pentru a-i dispărea pe mulţi ani suferinţa.

— Anticii recomandau, cum ştiţi, tratarea mai întîi a sufletului, a psihicului, şi apoi a trupului. Vă apropiaţi de această recomandare în terapie? Cum şi-o explică epoca modernă?

— E un adevăr! Concepţia modernă care categoriseşte organismul uman drept un sistem bio-psiho-social, este definiţia modernă a organismului uman. Această concepţie...

— ...aparţinînd profesorului Petre Brînzei şi Şcolii sale de la Socola...

— Da, această concepţie facilitează, cînd e pusă în practică, mult mai multe vindecări decît înainte de a fi existat. E un instrument foarte bun de abordare a pacientului. Omul e un complex de relaţii şi de forme de integrare cu întreg mediul ambiant. Un singur fir dacă se rupe, în cadrul acestor relaţii, e suficient să apară boala şi, uneori, chiar moartea!

— Colaboratorul dv., Vladimir Arnăutu, administratorul acestei staţiuni, îmi vorbea, printr-un exemplu personal, de calităţile curative ale apelor de la Bălţăteşti: după ce umblase prin mai toată ţara, spunea, timp de şase ani în cîrje, a redescoperit leacul la el acasă. De opt ani, mărturiseşte, n-a mai folosit cîrjele; iar de cinci ani a devenit administrator aici, unde s-a vindecat. Sînt chiar atît de miraculoase aceste ape de Bălţăteşti?

— Colaboratorul meu a spus adevărul. Vă spuneam şi eu că am fost de curînd în Olanda, la Congresul de la Leiden. La întoarcere am trecut prin R.F. Germania şi am văzut, la Baden-Baden, pe o placă de bronz, numele staţiunii noastre, figurînd pe locul doi, după Baden-Baden, în ordinea importanţei curative. Existenţa Bălţăteştilor, însă, se pierde în negura vremii. În 1883, doctorul Konya afirma, în urma unor cercetări, că „izvoarele de la Bălţăteşti sînt cele mai bogate în săruri din toate apele de pe continentul european". Aşa se explică şi faptul că în anii 1901, la Expoziţia internaţională de la Paris, apoi în 1903 şi 1906, la Bucureşti, Bălţăteştilor li se acordă **Medalia de aur.**

— Ce afecţiuni se tratează, în special, aici?

— Durerile cunoscute ca reumatisme, ginecopatii, suferinţe pediatrice, afecţiuni ale sistemului nervos, afecţiuni asociate. Clima are o electroaeroîncărcare ce tranchilizează şi limpezeşte stressul inerent vieţii moderne. Sîntem dotaţi cu tehnică modernă, cu mijloacele electrofizicale, cu spaţii pentru cazare şi masă moderne. Bălţăteştii, prin tot ce îi compune, devine un dar al pămîntului Moldovei, pentru oamenii acestei ţări — România!

N. GRIGORE MARAŞANU

Calciul şi alimentaţia

Prezent în ţesăturile şi umorile fiinţelor vii, calciul este elementul mineral cel mai abundent al organismului, găsindu-se în cantităţi variabile în alimentele animale şi vegetale, cît şi în organismul omenesc. Astfel, în vegetale găsim mai mult calciu în fasolea uscată (1,17g ‰), în lăptucă (1,07 g‰), în orez 0,2 g‰), în cireşe (0,218 g‰), în cartofi (0,15 g‰). Cantităţile de calciu din vegetale variază după specii, organe şi compoziţia terenului; în genere, frunzele sînt mai bogate în acest element decît tulpinile, în timp ce seminţele sînt sărace. Alături de magneziu, calciul este un component permanent al vegetalelor. Aportul în calciu, fluor, fosfor şi vitaminele complexului B al legumelor uscate este foarte ridicat, în timp ce cartofii şi cerealele sînt sărace. Portocalele, prin acidul citric şi ascorbic ce conţin, nu-s decalcifiante — cum s-a crezut — căci citratul, respectiv ascorbatul de calciu format se depun pe matricea (trama) osoasă.

În ceea ce privesc alimentele de natură animală, în general cărnurile conţin puţin calciu. În brînza sărată moale găsim 0,5 g‰, în caşcaval 13,50 g‰, în şvaiţer 10,10 g‰, brînza de vacă 1,62 g‰, laurtul 1,40 g‰. Laptele de vacă are 0,85—1,28 g‰ calciu, carnea de peşte (ştiuca) 0,66 g‰, iar muşchiul de vită doar 0,047 g‰. Laptele de vacă are un conţinut în calciu de 3—4 ori mai mare decît cel de femeie. În lapte şi brînzeturi raportul dintre calciu şi fosfor (egal cu 1,4) se apropie de cel existent în oase şi laptele de femeie (= 2,0—2,2), alături de vitamina D (cu rol fixator) şi lactoză; aceasta din urmă fermentează şi dă naştere la acid lactic care transformă calciul în lactat, absorbabil.

Alimentele bogate în calciu nu-s numeroase. Laptele, brînzeturile, ouăle (în special gălbenuşul, mai bogat de 20—30 de ori decît albuşul !) şi fructele uscate (nuca are 86 mg% calciu !) sînt cele mai indicate.

La om, calciul reprezintă 1,65% din greutatea corpului, 99% fiind repartizat în oase; un om de 70 kg are un capital de 1,2 kg calciu, de cinci ori mai mult decît sodiu (0,21 kg) şi potasiu (0,28 kg). Osul proaspăt conţine 128—235 g‰ calciu, tendoanele 0,64, muşchii şi sîngele 0,10 g‰.

Carenţele în calciu se observă adesea în foamete şi atunci ele merg paralel cu alte lipsuri, mai ales în protide. În cazurile sarcinilor repetate, ca şi în alăptările prelungite găsim deficienţe în calciu şi ele se datoresc esenţial lipsei de vitamina D_3, de calciu solubil, unei rele absorbţii, dar şi pH-ului intestinal (aciditătii din intestin).

Metalele, din lapte şi brînzeturi: calciu, magneziu, sodiu şi potasiu, sînt alimente alcalinizante şi ele favorizează creşterea; în schimb nemetalele (clor, sulf, fosfor) se găsesc în cantităţi mai mici, sînt acidifiante, ele contribuie la menţinerea calciului în organism. Astfel se explică rolul mineralizant al laptelui în întărirea scheletului la copii şi prevenirea decalcifierii la adulţi şi vîrstnici. Laptele nu poate fi substituit cu nici un aliment în hrana copilului şi mamei.

În ceea ce priveşte pîinea, în carenţele de calciu este de recomandat ca intermediară, deoarece pîinea neagră — prin acidul fitic ce conţine — contribuie la pierderea calciului, iar cea albă, deşi de recomandat, nu conţine vitamine şi este mai săracă în săruri decît cea neagră. Dulciurile, ca şi cacao (ciocolata), nu-s indicate la persoanele cu deficit calcic, ca şi la copii şi mamele în perioada maternităţii, căci acestea contribuie la spolierea organismului în calciu. Din acest punct de vedere, nu trebuie uitat nici faptul că un consum exagerat de dulciuri măreşte incidenţa cariei dentare. Aportul de fosfor alimentar trebuie de asemenea luat în consideraţie şi cînd raportul Calciu/Fosfor este superior lui 1, se observă o bună absorbţie de calciu. Nevoile de calciu zilnice sînt de 8 mg/kg corp pentru un adult, dar ele fluctuează în funcţie de organisme, variind între 0,50—2,0 g pe zi. În lipsa sodiului din organism, asistăm la pierderi de calciu, căci ionul sodiu este indispensabil absorbţiei calciului.

Din punct de vedere dietetic, fosfatul de calciu constituie unul din aporturile cele mai răspîndite; el reprezintă calciul laptelui de femeie, alături de lactoză (un dizaharid). Acest zahăr conservă un pH intestinal scăzut (acid) ce facilitează trecerea calciului prin bariera intestinală. Experimental, dacă se îmbogăţeşte laptele de femeie cu fosfaţi se poate antrena o scădere a absorbţiei calcice. Se poate spune, în ceea ce priveşte fosfatul de calciu, că absorbţia lui este bună dacă este ingerat singur sau cu puţină apă zaharată; sau, dacă este absorbit cu o masă uşoară, care nu antrenează un aflux de suc pancreatic şi intestinal, responsabil de-o mărire a pH-ului intestinal (peste 7, cînd — pînă la 14 — intrăm în banda alcalină). Oxalaţii de calciu, din spanac şi alte verdeţuri, sînt puţini solubili şi puţin utilizaţi de organism. Sulfatul de calciu, de asemenea nu-i solubil, încît purgativele ca sulfatul de sodiu şi de magneziu aduc o decalcifiere. Alimentarea hiperprotidică (cu multă carne) aduce de asemenea o mărire a sulfaţilor şi, drept consecinţă, o mărire a calciului urinar.

În concluzie, calciul joacă un rol foarte important în alimentaţie, în special a copilului, mamei şi femeilor gravide, jucînd două roluri:

1. — plastic, în formarea scheletului şi,

2. — fizico-chimic, reglînd echilibrul hidric, contracţiile organelor, fiind inclus în coagularea sîngelui, a laptelui, în activitatea tripsinei. Parathormonul, spoliind oasele (scheletul) în calciu, nu trebuie să fie indicat drept fixator al calciului medicamentos.

Dr. docent VIRGIL TORJESCU

Totul pentru libertatea țării

● Realizările de azi, o încununare strălucită a luptei de veacuri a poporului nostru ●

Un mare eveniment al celui de-al doilea război mondial

Vestea răsturnării regimului antonescian și a întoarcerii armelor de către România împotriva Germaniei hitleriste s-a răspândit cu repeziciune pe întreaga planetă. Chiar în cursul nopții de 23—24 august posturile de radio, agențiile de presă, apoi, în ziua de 24 august, ziarele au publicat știri și comentarii care, toate, relevau însemnătatea internațională a acțiunii curajoase a poporului român și analizau consecințele de ordin strategic, politic și logistic ale actului de la 23 August 1944. Din Statele Unite ale Americii în Japonia și de la B.B.C. **(British Broadcasting Corporation)** la **postul de radio Brazzaville,** pretutindeni evenimentele din România erau comentate și interpretate ca având o deosebită însemnătate asupra desfășurării războiului prin lovitura dată dispozitivului german din Europa de sud-est, prin agravarea crizei regimurilor politice din Finlanda, Bulgaria, Ungaria și Croația, care gravitau în orbita Reichului nazist și prin smulgerea perimetrului petrolifer de la Ploiești de sub controlul Wehrmacht-ului.

La Cartierul general al lui Hitler de la Rastenburg pe măsură ce acțiunile viguroase și curajoase ale armatei române și formațiunilor patriotice de luptă spulberau încercările trupelor germane de a reprima revoluția română și de a păstra controlul asupra Porții Focșanilor și, în general, a spațiului românesc, atmosfera devenea tot mai apăsătoare. Însemnările unui martor ocular reflectă evoluția stării de spirit în anturajul lui Hitler. La 23 august, la orele 12,00 „Conferința de război cu Führerul. Fiecare este preocupat de situația din România. Hitler foarte optimist, lansează imprecații asupra serviciului de informații al S.S. și ministerului de externe și îl imită pe Ribbentrop". A doua și optimismul Führerului a dispărut. „Ribbentrop — notează același martor ocular — pledează circumstanțe atenuante și este sigur că Killinger și Gerstenberg vor restabili situația". Asigurările ministrului de externe aveau să fie repede infirmate de bravura forțelor revoluționare românești. Hitler a apelat atunci la serviciile generalului Rainer Stahel, care se distinsese în reprimarea insurecției de la Varșovia. Dar nimeni și nimic nu mai putea stăvili voința poporului român de a restabili libertatea și independența țării, de a readuce nordul Transilvaniei în hotarele naționale. La 29 august, Hitler era constrîns să recunoască *faimentul* tentativei sale de a înăbuși lupta poporului român pentru a fi stăpîn la el acasă : o nouă directivă ordona retragerea trupelor germane pe aliniamentul Carpaților, în încercarea de a constitui un front pe acest lanț muntos. Și această directivă era însă sortită eșecului.

Prin acțiunea de acoperire a frontierei vremelnice, impusă prin dictatul de la Viena, armata română a menținut în sudul Transilvaniei un cap de pod strategic ca și controlul asupra pasurilor din Carpații meridionali, făcînd astfel imposibilă realizarea obiectivului prescris de Hitler.

Comentatorul militar al ziarului britanic **„Evening Standard"** considera acest fapt ca de excepțională însemnătate : **„Coasta Mării Negre este deschisă. Linia potențială de apărare dintre Focșani și Galați a fost depășită. Dar toate acestea pălesc în importanță față de luarea în stăpînire de către români a trecătorilor din Carpați. Aici condițiile erau similare celor de la Monte Cassino din Italia. Germanii ar fi putut să se retragă în trecători și să le păstreze de pe înălțimile muntoase care le domină. Ei ar fi putut să-și retragă multe trupe din România și să se mențină numai cu un ecran subțire** (de efective — n.n.) **în bune poziții defensive. În loc de aceasta,. românii țin trecătorile. Germanii sînt pe cale de a fi dezarmați, iar rușii avansează rapid".**

Într-adevăr, prin deschiderea de către revoluția română a Porții Focșanilor, trupele sovietice, care dăduseră pe frontul de est, principalul teatru de operații al celui de-al doilea război mondial, loviturii zdrobitoare Wehrmacht-ului, au avut posibilitatea unei rapide înaintări în direcția Peninsulei balcanice, și, prin Cîmpia ungară, spre Viena.

Agravarea considerabilă a situației strategico-politice a celui de-al treilea Reich era tot mai acut resimțită în cercurile conducătoare naziste. La 30 august, ministrul de externe, J. von Ribbentrop a cerut lui Hitler, printr-un memorandum care analiza noua situație creată în Europa de sud-est, autorizația pentru a întreprinde sondaje de pace, într-o încercare disperată de a salva regimul de catastrofa care îl amenința. Hitler s-a înfuriat și a refuzat : **„Este de-a dreptul copilăros și naiv să te aștepți la o inițiativă politică favorabilă într-un moment de grave înfrîngeri militare". O recunoaștere,** rar întîlnită pe buzele Führerului și care i-a fost smulsă de marea faptă a poporului român.

La 18 septembrie, în cursul întîlnirii cu conducătorul regimului fascist instaurat în Croația în 1941, Ante Pavelic, Hitler a sublimat din nou gravitatea consecințelor pe care le avea pentru Reich acțiunea României. El a pus evenimentele din România — alături de prăbușirea grupului de armate **„Centru"** din Bielorusia, unul din cele mai mari înfrîngeri suferite de Wehrmacht pe frontul sovieto-german **(„un dublu Stalingrad"** — scrie un istoric vest-german) și de deschiderea celui de-al doilea front în Franța — între cele trei crize cu care Germania fusese confruntată în cursul anului 1944. Era recunoașterea deslușită a puternicului impact strategic pe care revoluția română din august 1944 îl avusese asupra desfășurării războiului.

Derută și panică în lagărul Axei

Consecințele actului de la 23 August 1944 asupra regimurilor aflate în sfera de dominație a Reichului hitlerist au fost la fel de puternice. În Finlanda, opinia publică a urmărit cu cea mai mare atenție evenimentele din România, căpătînd convingerea că exemplul României trebuie urmat. Ziarul elvețian **„National Zeitung"**, din 25 august 1944, a publicat o corespondență din Stockholm în care se arată că acțiunea României **„a cauzat o adîncă**

impresie la Helsinki. Ziarele finlandeze publică știrea sub titluri uriașe. Ele subliniază că hotărîrea României este de mare importanță pentru Finlanda". Presiunea opiniei publice din Finlanda asupra guvernului a sporit, așa încît, la 19 septembrie, a semnat armistițiul.

În Bulgaria, criza politică a guvernului prezidat de I. Bagrianov a căpătat, după 23 August, noi dimensiuni. Partidul Muncitoresc (Comunist) Bulgar și Frontul Patriei au salutat lupta muncitorilor și țăranilor români pentru răsturnarea dictaturii și au chemat masele populare din Bulgaria să acționeze în chip similar **„Pentru Bulgaria a sunat ceasul al doisprezecelea** — se spune într-o chemare la greva generală lansată la Plovdiv de comitetul muncitorilor din industria tutunului și de Frontul Patriei — **Datorită trecerii României de partea Aliaților, țara noastră a ajuns să fie complet izolată".** Într-un apel pentru declanșarea grevei generale, lansat de comitetul regional din Plovdiv al Partidului Muncitoresc Bulgar se arăta că **„Trecerea României în lagărul Aliaților a produs derută în lagărul credincios lui Hitler al Bagrianovilor".** Lupta poporului bulgar, condusă de comuniști, avea să fie încununată de victoria insurecției antifasciste și antiimperialiste de la 9 septembrie 1944, care a deschis Bulgariei drumul spre socialism.

La Budapesta, în cercurile regimului horthyst, vestea despre acțiunea României a lovit ca un trăsnet. Cercurile conducătoare s-au găsit în fața unei dileme : vechea tentație de a pune stăpînire și pe sudul Transilvaniei și de a organiza, împreună cu unitățile Wehrmacht-ului, un front pe lanțul Carpaților se lovea de avertismentul primit la Berna, la 29 august, de emisarii ungari care angajaseră conversații secrete cu reprezentanții Marii Britanii și S.U.A. că orice acțiune împotriva trupelor sovietice și române va agrava situația Ungariei. După îndelungate discuții a prevalat primul termen al alternativei, trupele horthyste angajîndu-se în operații militare, împreună cu cele germane, împotriva armatelor române și sovietice. Comuniștii unguri au chemat la urmarea exemplului României, arătînd că aceasta era singura cale de salvare a națiunii din catastrofa în care o adusese regimul horthyst.

În statul croat, creat prin dezmembrarea Iugoslaviei în 1941, în urma ocupației germane, regimul fascist al ustașilor lui Ante Pavelić, a cunoscut — potrivit celor declarate de acesta în întîlnirea lui cu Hitler din 18 septembrie — două crize politice. Cea dintîi, provocată de actul de la 23 August 1944, s-a manifestat prin pierderea speranței într-o victorie finală a Germaniei lui Hitler, printre defetiști aflîndu-se chiar membri ai guvernului, între care ministrul de război, Ante Vokić ; cea de a doua criză, declanșată de ieșirea Bulgariei din război a avut drept urmare intensificarea considerabilă a mișcării de partizani.

Ceea ce propaganda nazistă numea **„Festung Europa"** (Fortăreața Europa), în fapt teritoriul aflat sub controlul Germaniei hitleriste, se prăbușea într-un ritm tot mai accelerat. Revoluția română din august 1944 izbise cu putere în zidurile acestei „fortărețe" și soarta ei era pecetluită.

Wehrmacht-ul, paralizat

Una din primele preocupări ale lui Hitler, după aflarea veștii despre căderea regimului de dictatură, fusese de a păstra sub control regiunea petroliferă românească și de a asigura scurgerea „aurului negru" din țara noastră spre economia de război și unitățile motomecanizate ale Wehrmacht-ului. Ordinele Führerului nu au putut fi însă executate ; ostași români au redat țării bogăția răpită. Consecințele pierderii petrolului din România au fost deosebit de grave pentru Reich. Fostul ministru al armamentului, Albert Speer, a definit corect aceste urmări : **„Începînd din iunie 1944, nu puteam asigura decît sub 50 000 tone de benzină lunar, iar din august, cînd trupele noastre au trebuit să părăsească România, cifra a scăzut sub 20 000 tone. Era clar că mergeam spre dezastru. Aceasta a fost cauza înfrîngerii. Ea a apărut nu ca urmare a bombardamentelor strategice aeriene executate de britanici și americani, întrucît producția continua să sporească la sondele din Vest, ci prin pierderea, după 23 August 1944, a surselor de aprovizionare din România (...). Fără doar și poate, seara zi de 23 August 1944 de la București, a dus la o întorsătură decisivă în istoria producției și economiei de război, deci în istoria conflagrației însăși".**

Prin ansamblul consecințelor strategice, politice și economice, actul de la 23 August 1944 s-a numărat printre evenimentele decisive ale celui de-al doilea război mondial. Prin considerabila deplasare de front operată într-un răstimp extrem de scurt, el a dislocat dispozitivul german și, așa cum rezultă din comparațiile specialiștilor cu alte operații din timpul marii conflagrații din anii 1939—1945, a grăbit sfîrșitul războiului cu 200 de zile. Germania hitleristă a fost lipsită astfel de un prețios răgaz pentru a-și spori arsenalul său, îmbogățit deja cu un șir de arme noi — precum bomba zburătoare V_1, racheta balistică V_2, avione cu reacție etc. — sau cu altele aflate în stadiul de proiect sau prototip. Se cuvine amintit aici că prin măsuri draconice, autoritățile Reichului izbutiseră să asigure în iulie 1944 volumul maxim al producției de război germane. Acțiunea României a survenit, așadar, într-un moment cînd — așa cum se arată și în decretul Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. privind decorarea șefului statului român cu ordinul **„Victoria"** — **„încă nu se preciza clar înfrîngerea Germaniei"**, cînd Reichul mai dispunea încă de importante resurse militare, cînd tonica sa de luptă era pe punctul de a înregistra un important salt calitativ. Actul de la 23 August 1944 a spulberat posibilitatea Germaniei hitleriste de a prelungi războiul grație acestor arme noi și a cruțat continentul de noi suferințe și distrugeri. Fapta românească era, așa cum se arăta într-un comentariu al **postului de radio Moscova, la 28 august 1944: „Un pas mai mult decît eroic al unui popor pașnic".**

A patra putere a coaliției antihitleriste

Insurecția română din august 1944 a deschis calea participării țării noastre la războiul antihitlerist. Armistițiul semnat la Moscova, la 12 septembrie 1944, consemna că de la 24 august 1944, orele 4 a.m., România **„a intrat în război și duce războiul de partea Puterilor aliate împotriva Germaniei și Ungariei, cu scopul de a restaura independența și suveranitatea României, pentru care scop va pune la dispoziție nu mai puțin de 12 divizii de infanterie cu mijloacele suplimentare".** Armata română, alături de trupele sovietice, a luptat pentru eliberarea nord-vestului României, încheiate la 25 octombrie 1944, și apoi a participat, împreună cu Armata Roșie, la eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei, angajînd în operațiile militare un efectiv de 538 536 de oameni. Prin numărul militarilor aflați în luptă, România a fost a patra putere a coalției antihitleriste, după cei trei mari Aliați. Contribuția ei economică s-a ridicat la peste un miliard de dolari (în valuta anului 1938).

La chemarea Partidului Comunist Român **„Totul pentru front, totul pentru victorie !"**, întregul nostru popor și-a mobilizat forțele într-un mare efort de sprijinire a frontului și a armatei române. Participarea României la războiul antihitlerist a însemnat o valoroasă contribuție a poporului român la zdrobirea Germaniei lui Hitler și a fascismului. În ziua Victoriei, ne-am aflat alături de Națiunile Unite, — chiar dacă la Conferința de pace din anul 1946 nu ni s-a recunoscut, cum era firesc, statutul de cobeligerantă — printre statele cu cel mai însemnat aport la lichidarea marelui flagel care a fost nazismul.

Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste consacrată împlinirii a 40 de ani de la înfăptuirea actului revoluționar de la 23 August 1944 : **„Cinstim și prețuim în mod deosebit lupta grele duse, timp de secole, de înaintașii noștri împotriva asupririi străine și pentru făurirea națiunii române, a statului național unitar român. Dar trebuie să spunem, totodată, cu legitimă mîndrie, că realizările din epoca deschisă de revoluția de eliberare socială și națională din August 1944 reprezintă o încununare strălucită a acestor lupte de veacuri ale poporului nostru pentru o viață liberă, independentă și fericită, o puternică afirmare a forței creatoare a întregii națiuni".** Pe drumul deschis de actul de la 23 August 1944, Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a inaugurat începutul epocii celei mai bogate în înfăptuiri, care a primit numele marelui constructor al României socialiste, al apărătorului dîrz și neînfricat al vieții libere și independente a poporului român, — **„Epoca Nicolae Ceaușescu".** Acțiunile curajoase ale președintelui Nicolae Ceaușescu în vederea eliminării primejdiei de război și a instaurării unei lumi de pace și colaborare, a lichidării subdezvoltării și a creării unei noi ordini economice internaționale au adus țării noastre un prestigiu internațional fără precedent. Numele României și al președintelui sînt astăzi cunoscute și elogiate pe toate meridianele globului. Așa cum, cu patru decenii în urmă, fapta eroică a poporului român a avut un larg ecou internațional, tot așa astăzi, înfăptuirile poporului român, eforturile sale de a trăi liber într-o lume a păcii și libertății se bucură de o unanimă recunoaștere. Ca în toată milenara sa istorie, poporul român, prin muncă, luptă și creația sa, asigură propășirea patriei și aduce o contribuție de preț la progresul întregii umanități.

Dr. IOAN CHIPER ■

ONORATA INSTANȚĂ A MORALEI

„Cele mai multe rele nu vin de prin afară..."

(Grigore Alexandrescu)

● Spectacol cu buclue ● Cum a încăput victima sub autobuz? ● O bătrînică înaltă și slabă ●

Judecata din urmă

Înainte de a fi judecat pentru vătămare corporală din culpă, șoferului Titi Bonculescu de la IJTL Tîrgu-Jiu i se întocmește ditamai dosarul de urmărire penală nr. 77188/1983, care durează nu mai puțin de șapte luni. Din referatul final reținem că, în ziua de 11.03.1983, șoferul în cauză conducea autobuzul nr. 31—GJ—6660, pe ruta Gară-IATCCR Tîrgu-Jiu, și în jurul orei 19 avu loc un accident în fața casei de cultură. Împrejurările reconstituite de organele de urmărire ar fi cam acestea : după o staționare de 4 minute, șoferul a părăsit stația supraaglomerată și, după numai 5 metri de mers a fost silit să oprească la intervenția călătorilor care strigau că a fost călcat un om. Conducătorul autobuzului a coborît, a ajutat victima să se urce într-un ARO, spre a fi transportată la spital, și și-a continuat cursa, însoțit de un lucrător de miliție, după care a revenit pentru încheierea procesului verbal de constatare. În continuare, însoțit de același lucrător, plt. maj. Gheorghe Anton, inculpatul se deplasează la spital pentru întocmirea buletinului de analiză a alcoolemiei. Se constată, prin urmare, că victima Gheorghe Rățoi era într-o stare accentuată de ebrietate (1,84 g) iar conducătorul auto nu consumase nici o picătură de alcool.

Totuși, Titi Bonculescu e acuzat că a părăsit stația cu ușile deschise, neglijență din pricina căreia Gheorghe Rățoi a căzut de pe scară, fiind călcat de roata din spate dreapta pe piciorul drept, în reglunea femurului. Învinuirea este susținută (e un fel de a spune) de declarațiile martorilor Sevastița Ghinea (fiind aglomerație, un om a căzut singur de pe scară ; șoferul a oprit), Mariana Lăudat (înainte ca autobuzul să oprească, a auzit țipete, apoi a văzut „o pată mare de sînge"), Ion Condeescu (cînd a auzit țipete, ușile erau închise), Valeriu Ungureanu (autobuzul a încetinit viteza, oamenii s-au repezit spre ușă, care era închisă, și a auzit țipete). Cum se vede, aceste declarații, luate între sfîrșitul lunii martie și începutul lunii aprilie, nu lasă să se întrevadă prea clar vinovăția lui Titi Bonculescu, așa încît fermitatea acuzei era serios pusă la îndoială.

În **Raportul medico-legal nr. 562/1 sept. 1983**, eliberat de spitalul județean, unde fusese internată victima, se spune că Gheorghe Rățoi a suferit o ischemie acută după zdrobire de pachet vascular, diagnostic agravat în timpul internării (oare de ce ?) și soldat cu o cangrenă care a dus la operația de amputare 1/3 inf. coapsă dr. cu bont lăsat larg deschis (conform F.O. nr. 632/16.03.1983). Cauzele accidentului, după observația medico-legală, ar fi următoarele : leziunile au putut fi produse prin tîrîre și călcare. Situația agravîndu-se, conducătorul auto începe să fie privit cu alți ochi, culpa sa la proporții și, în locul unui accident stupid, cum este calificat în broșura **Claxonul, îndrumar de educație rutieră**, elaborată de Serviciul circulației, unde este prezentat cazul, organele de urmărire penală au o altă imagine despre întîmplare. La dosarul de cercetare apar continuări ale declarațiilor martorilor, de astă dată ferme, de o exactitate cam suspectă și foarte vehemente în precizări. Dacă la început martorii au avut oarecare imprecizie, firească de altfel, în detalii, acum ei își amintesc totul fără nici o ezitare. Și nu uită să precizeze la sfîrșit că primele declarații au fost influențate de inculpat, martorii fiind rugați de acesta să declare în favoarea lui. Iată continuările : Sevastița Ghinea (autobuzul a plecat cu ușile deschise, a auzit țipete și a văzut personal un cetățean lovit la picior), Ion Boștină (deși șoferul a vrut să închidă ușile, autobuzul a pornit totuși cu ele deschise; prima dată declarase că după plecare a auzit țipete), Ion Condeescu (nu poate preciza dacă ușile au fost sau nu închise), Valeriu Ungureanu (autobuzul a plecat cu ușile deschise și a ajutat personal la scoaterea victimei de sub scara din spate). Considerînd valabile și irefutabile aceste completări ale declarațiilor, organele de urmărire îl declară vinovat fără dubii pe Titi Bonculescu, punîndu-i în circă și o altă acuză : instigare la mărturie mincinoasă. Pentru această vinovăție și pentru vătămare corporală din culpă, împricinatul e încadrat la art. 184, alin. 2, art. 25 rap. la art . 260 din C.P. cu aplic. art. 33, 34 din C.P.. I se întocmește referat de terminarea urmăririi penale și i se trimite dosarul spre judecare. Un singur lucru dă de gîndit asupra intransigenței cercetării și anume declarația victimei, care de asemenea constituie probă la dosar : „Am urcat în autobuz ținîndu-mă cu mîna de bara de la urcare pe scara autobuzului și după ce autobuzul a pornit, șoferul, cînd a decanșat dispozitivul pentru a închide ușile, mi-a împins piciorul în exterior și mi-a prins mîna în ușă". S-a ajutat de mîna dreaptă dar i-a obosit și a scăpat cu piciorele sub autobuz. Mărturia lui Gheorghe Rățoi ar presupune că șoferul nu se face vinovat, întrucît a plecat cu ușile închise iar de observat ceea ce s-a petrecut la ușa din spate îi era imposibil, deoarece în stație se aflau foarte mulți oameni veniți să vadă spectacolul cu Jean Constantin. Organele de urmărire penală au considerat însă ca irelevantă această declarație. Probabil, fiindcă venea din partea victimei.

În ciuda aparentei întocmiri impecabile, dosarul prezintă cîteva puncte vulnerabile care, dacă ar fi fost tratate cu mai mare atenție, ar fi schimbat ceva din intransigența acuzei. Deși printre probe există un proces verbal de constatare, încheiat în ziua accidentului, în mod inexplicabil inculpatului nu i s-a ridicat carnetul de conducere. Acest lucru poate fi dovedit cu fișa de pontaj de la întreprindere, unde scrie clar că Titi Bonculescu a lucrat încă o săptămînă cînd, fără nici un document, i s-a suspendat carnetul. De ce acum și nu în ziua accidentului, așa cum cereau prevederile legale ? Această **inadvertență, care e una de fond**, trădează însă altceva, adică o mistificare a cercetării, de acum recunoscută chiar de conducerea Inspectoratului de miliție a municipiului. În fapt, lucrurile au stat altfel. După producerea accidentului, cînd victima s-a ridicat și a mers pe propriile-i picioare, sprijinită, pînă la mașină, subofițerul n-a încheiat nici un proces verbal și nu i-a ridicat carnetul inculpatului, deoarece a considerat că este nevinovat. Acest lucru a fost susținut și prin declarația lui Gheorghe Sîrbu, secretarul de partid al IJTL, care s-a deplasat la spital în ziua accidentului și l-a rugat pe subofițerul Gheorghe Anton, și el prezent la spital, să încheie procesul verbal. Subofițerul a refuzat, motivînd că nu e vinovat. Declarația reprezintă probă la dosarul de judecată. Același lucru e confirmat de declarația lui Aurel Pasăre, în aceeași împrejurare, care l-a auzit pe Gheorghe Rățoi mărturisind că șoferul e nevinovat. O altă probă în instanță. În fine, în dosarul de cercetare mai există și declarația lui Constantin Tricâ, luată la solicitarea subofițerului, care a auzit victima declarînd către soția sa, la spital : „Lasă omul în pace, că nu-i vinovat". Ne e greu să credem, prin urmare, că plt. maj. Gheorghe Anton ar fi încheiat proces verbal în ziua accidentului fără să-i suspende carnetul de conducere. Documentul a fost încheiat, cum susține inculpatul și cum sîntem înclinați să credem, abia cînd i s-a ridicat carnetul și a fost antedatat. Un singur lucru n-a putut fi pus de acord cu faptele : data suspendării, infirmată de fișa de pontaj, aflată la dosar, care n-a fost luată în considerație. De ce, nu se știe.

Reconsiderarea accidentului și a vinovăției lui Titi Bonculescu explică și reveniri le martorilor care, așa cum se va dovedi în instanță, n-au fost tocmai curate. Lucrurile au fost corelate în mod tendențios, pentru a i se imputa șoferului o culpă de care în prima fază fusese absolvit și aceasta din rațiuni care ne scapă.

Am văzut și noi autobuzul cu pricina. Ușa la care s-a produs accidentul se află în spatele roții, la o distanță de 1,48 cm, și Gheorghe Rățoi ar fi putut fi lovit în împrejurările insinuate doar dacă vehiculul ar fi mers înapoi. Ceea ce nu s-a dovedit. Apoi, nu e de neglijat că de la fusta mașinii pînă la pămînt e o distanță de 24 cm, autobuzul fiind gol, și ar fi trebuit să se țină cont că în condițiile supraaglomerării această distanță se micșorează substanțial. Cum a încăput victima sub autobuz e greu de conceput. Dacă ar fi fost așa iar Gheorghe Rățoi ar fi fost călcat de roată, cum susține dosarul de urmărire penală și cum consideră instanța, nu cumva piciorul ar fi fost rupt, sub greutatea deloc neglijabilă a autobuzului, iar nu strivit ? Mai bizar e că în dosar există o schiță a vehiculului care a fost neglijată.

Prea corect nu s-a desfășurat nici procesul la instanța de fond, unde au fost luate în considerație numai continuările la declarațiile martorilor, pe motivul că ele anulează primele declarații. Însă în proces aceiași martori au revenit la depozițiile inițiale, care-l absolveau pe inculpat. La dosarul nr. 8704/1983 există și alte precizări : Ion Condeescu, de pildă, declară că și-a modificat prima declarație, în timpul cercetării, sub presiunea organului care conducea ancheta. Îndrăznim să ne întrebăm, atunci, cine a instigat la mărturie mincinoasă ? Oare nu e cusută cu ață albă această acuză ? Mai trebuie să spunem că în instanță apare un alt martor, Ion Udrea, care declară că accidentul s-a produs în momentul opririi și crede că Gheorghe Rățoi a fost împins. Și adaugă că același lucru l-a declarat și la miliție. În dosarul de cercetare această declarație lipsește în chip bizar. Scripta volant ! În fine, tot în instanță, Gheorghe Rățoi însuși mărturisește, ca și la început, că a urcat cu piciorul stîng pe scară, cu mîna stîngă s-a prins de bară, șoferul a închis ușa care i-a prins mîna, a căzut și scara de la ușă (iar nu roata) l-a prins piciorul. Să nu uităm că declarația vine după ce Gheorghe Rățoi avea piciorul amputat.

Cu toate aceste probe destul de grăitoare care converg spre nevinovăția șoferului arată că el n-a plecat cu ușile deschise (în detaliu e greu de reconstituit accidentul) și că acuza e nefondată. În plus, cum poate neglija instanța depozițiile martorilor din timpul procesului, pe motiv că acele completări ale declarațiilor anulează primele mărturii ? Dacă acest lucru e adevărat, înseamnă că și declarațiile din instanță anulează adaosurile din timpul cercetării. Procesul n-a fost însă decît o imitație a cercetării penale, refuzîndu-i-se inculpatului apropae toate probele care l-ar fi absolvit. A fost adică un simulacru. De aceea, în numele legii, instanța condamnă pe Titi Bonculescu la „pedeapsa cea mai grea de doi ani închisoare", în baza art. 33, 34 C.P., ceea ce reprezintă contopirea pedepsei de doi ani pentru vătămare corporală din culpă și a celei de un an și șase luni pentru instigare la mărturie mincinoasă.

Titi Bonculescu a cerut recurs la Procuratura județeană dar dosarul nr. 750/1984 a fost respins. Acest lucru s-a întîmplat după cîteva luni de la hotărîrea judecătorească, perioadă în care inculpatul a fost lăsat liber dar fără să i se asigure loc de muncă. Dacă într-adevăr Titi Bonculescu a fost vinovat, cum a hotărît instanța, nu e ciudat că de-abia acum i s-a încheiat minuta pentru a i se emite mandatul de arestare ? Ar fi fost suficient ca în judecarea cazului să fie luate în considerație probele și martorii lor aceștia să nu fie tratați ca niște fantoșe, pentru ca adevărul să iasă la lumină, nu să fie ținut în beznă relei intenții. După noaptea procesului va trebui să vină însă și ziua elucidării.

RADU G. ȚEPOSU ■

„Marea lovitură" a eșuat

Există oameni, asemenea lui **Gheorghe Trincă**, fost șef secție luminări din cadrul Cooperativei de producție Răsuceni, județul Giurgiu, cărora li se năzărește, la un moment dat, că s-a ivit prilejul să se pricopsească, să „dea lovitura", cum se spune, încît restul vieții să devină dacă nu un fel de paradis, oricum, ceva asemănător. (Reversul medaliei, care este ușor de imaginat, o să-l aflați, concret, ceva mai încolo — N.A.)

Așadar, Gheorghe Trincă, avînd o oarecare experiență în activitatea de procurare a materiei prime (parafină) pentru fabricarea luminărilor, ca și în desfacerea produsului finit, și-a pus unica și amețitoarea întrebare — în timp ce se afla singur în fața unei oglinzi, încît să-și poată verifica instantaneu reacția gîndului care-i încolțise : „ce-ar fi să încerc eu o afacere de proporții ?" Mirajul unui cîștig fabulos fusese atît de puternic, încît riscurile — inerente — nici n-au mai fost luate în seamă...

Așa se face că la Miliția județului Giurgiu au început să sosească, de la o oarecare vreme, sesizări cu un conținut aproape incredibil despre veniturile ilicite pe care le realizase rapid și în proporții uluitoare Gheorghe Trincă, responsabilul secției de luminări din Răsuceni.

Șeful miliției județene, în persoana lt. col. **Gheorghe Voican**, analizează cu atenție „cazul" aproape neverosimil care se ivise și cere maiorului **Valerică Dabu**, șeful serviciului economic, să întreprindă imediat măsurile necesare.

Împreună cu locotenentul **Marian Popescu**, șeful serviciului economic, procedează la verificarea documentelor contabile privind procurarea materiei prime și livrarea produselor finite, în cadrul secției de luminări din Răsuceni, concomitent cu adîncirea datelor cuprinse în sesizări despre activitatea dubioasă desfășurată de Gheorghe Trincă în cîteva județe limitrofe, stabilind, în final, o situație într-adevăr de-a dreptul surprinzătoare : reușind să corupă unele elemente necinstite de la PECO Ploiești (acestea sînt implicate într-un alt dosar penal la județul Prahova), Gheorghe Trincă a procurat, fără forme legale, 20 000 kg de parafină, în valoare de 200 000 lei, din care a fabricat luminări, evident, fără să le mai evidențieze în actele financiar-contabile ale unității. Din vînzarea acestora la preț de speculă — așa cum aveau să confirme cercetările — Gheorghe Trincă a realizat un beneficiu ilicit net **numai de 600 000 lei**, bani găsiți de altfel la domiciliul său, cu ocazia percheziției efectuate.

Și întocmai ca în povestea cu broasca lacomă, „marea lovitură" pe care o plănuise și săvîrșise fostul șef al secției luminări a pocnit ca un balon atins de flacără, din toată opulența visată de cel în cauză rămînind coșmarul anilor de închisoare.

MIHAI GROZAVU ■

O mătușă de 1,25 lei

Vineri, 10 august, în jurul prînzului, în centrul Ploieștiului, mă întîlnesc cu un fost coleg de facultate. La despărțire fiindcă trebuia să ajung urgent la gară îmi dăruiește două tichete de călătorie. De autobuz. Dintr-o greșeală, dacă se poate numi așa, la urcare în mașina cu numărul 44, perforez cele două bilete. După o stație se urcă cîteva femei care încep să controleze biletele, fără să prezinte nici o legitimație. Din acest moment totul a început să se deruleze precum în acele filme de groază, de speriat copiii. Lîngă mine o bătrînică înaltă și slabă. Cu mîini lungi și uscate care abia ducea o sacoșă de plastic. Avea lacrimi în ochi. I se ghicea necazul. Cînd a fost întrebată de bilet, bătrîna cu mîinile uscate și tremurînde i-a înmînat tinerei un tichet. Este de București, a replicat controloarea. Noi sîntem la Ploiești. Aici n-ai bilet. Și mîna tinerei femei a apucat cu putere mîna bătrînei. Actele, a spus dur tînăra. Dacă nu, mergem la miliție. Maică au pot, a bolborosit printre lacrimi bătrîna. Eu merg la spital. Am un mare necaz. Asta nu ne privește pe noi, a spus controloarea. Dumneata nu ai bilet și basta. Ba are bilet, i-am zis. Îl are la mine. Poftiți. El este perforat. Nu este nici un fel de șmecherie. Dînsa este o mătușă și are biletul la mine. A uitat de asta... Dumneata să nu te amesteci. De unde ai sărit ? Ce fel de mătușă ? Dacă este așa, spune cum o cheamă. Este o mătușă fără nume, i-am răspuns. Dar asta nu contează. Bătrîna este cu mine. Sînt singur și am perforat două bilete. Pe biletul meu pot să invit pe oricine. Asta s-o crezi dumneata, am primit replica. Bătrîna nu merge decît cu noi. Știi cum se numește ce faci ? am fost întrebat și am aflat un nou termen : traficant de bilete de călătorie. Și asta se pedepsește conform legilor... Între timp au mai apărut cîteva tinere care fără nici un fel de exagerare s-au repezit la mine. Una mă ținea de mînă. N-am prioceput nici pînă acum dacă o făcea din mare dragoste, fiindcă mă și înghiontea în același timp... A început un tărăboi de toată frumusețea. Nici nu ne-am dat seama cînd am ajuns la capăt, adică la Gara de Sud. Aici prima controloare, care era un fel de șefă, s-a transformat într-un fel de dirijor. Nu se deschide ușa de la mijloc, toată lumea coboară pe celelalte uși, a ordonat scurt șoferului care s-a conformat întru totul ordinelor primite. Și dumneata, mi s-a adresat, coboară imediat că altfel chem miliția. Și în acel moment cele trei controloare s-au năpustit asupra mea și am început să fiu împins ca un balot către una din uși. Bătrîna se ținea de mine, și intrase în rol fiindcă îmi spunea prin lacrimi : nu mă lăsa, nepoate ! După ce mașina a rămas fără pasageri ușile au fost închise. Lumea ne privea de pe trotuar. Parcă ne aflam într-un acvariu... O iert numai dacă vreau eu, a venit una din replicile șefei. Numai dacă o iert eu și dacă vreau. Și cum nu vreau, n-o iert. Și tot bruscată, bătrîna, fără nici nu fel de exagerare, s-a schimbat la față și a căzut pe unul din scaunele autobuzului. În acel moment, controloarele s-au speriat și au ordonat să se deschidă ușa și să coboare bătrîna, care s-a pierdut prin mulțime. Am rămas în autobuz cu cele trei femei. Dumneata ai lovit-o cu capul de bară, mi-a spus cea tînără. Nu vezi că ești un huligan ? ! Apare un alt șef care scoate o legitimație și mi-o pune sub ochi. Scrie pe ea **Ion Marcu**. Mai mult n-am putut citi. Șef la cap de linie. Fără să fi ascultat despre ce este vorba, m-a înhățat de mînă și a început, la rîndul lui, să-și susțină recitalul alături de cei ai femeilor : huliganule, mergem noi la miliție, să vedem noi cu cine avem de-a face. Te învățăm noi minte... Tot am încercat să-i explic că eu am bilet. Și nu unul — chiar două. Mai încercam să-i explic că sînt în trecere prin Ploiești și că pierd trenul. Degeaba... După multe minute de parlamentări șoferul, sătul de toată discuția, a dus mașina la locul de plecare și a deschis ușile. Noii călători și-au ocupat locurile. Numai așa am putut să scap de tot calvarul. Jos, la capăt de linie, am mai vrut să stau de vorbă cu Ion Marcu. Mi-a întors spatele și mi-a spus : Hai pleacă ! Zi mersi că ai scăpat. Despre numele controlorelor s-a făcut că nu aude. Ele au plecat mai departe cu autobuzul ce purta numărul 44...

SORIN POSTOLACHE ■

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

„Am învățat să iubesc pămîntul pe care m-am născut"

■ „Urmăresc cu foarte mult interes manifestările Cenaclului Flacăra. Împreună cu mama mea am participat la toate spectacolele care au avut loc la Reșița, spectacole ale bucuriei de a trăi printre oameni și pentru oameni. De cite ori ascult cîntecele dedicate eroilor neamului nostru — Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Avram Iancu — mă simt mai aproape de ei, îmi vine să îngenunchez și să le mulțumesc pentru tot ce au făcut pentru țară, pentru noi. Cu greu pot spune tot ce simt, dar din cîntecele cenaclului am învățat să iubesc mai puternic pămîntul pe care m-am născut și trăiesc, să iubesc Carpații, Dunărea, Putna, să-mi fie dor de Eminescu, de Marin Preda. Am învățat să iubesc pacea și pe cei ce luptă pentru menținerea ei". **(Elisa Maftei — 17 ani — din Reșița)**

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ **„În iulie a.c. am efectuat o excursie, organizată prin O.J.T. Iași, la mai multe obiective istorice din județele Suceava și Neamț. Totul a fost minunat : călătoria, peisajul, monumentele vizitate. Cu o singură excepție : cazarea de la Hanul Agapia. Aici am fost obligați să dormim cîte 3 persoane în camere a căror capacitate era numai de două, camere din care lipseau dulapurile, prosoapele și apa curentă. Păcat că această clădire cu o arhitectură atît de frumoasă în care poposesc anual mii de turiști nu se bucură de grija gospodărească a O.J.T. Neamț". (Radu Chiseliță, din Iași, str. Vasile Lupu nr. 134)**

■ „Între blocul nostru și blocul vecin M. 17 există un teren de aproximativ 300 m² pe care am dorit să-l amenajăm pentru copii. În urma cererii noastre, Administrația domeniului public a sectorului 5 ne-a eliberat chiar și o aprobare cu nr. 31 din 18 iunie a.c. prin care am fost instiințați că s-a hotărît înființarea terenului de joacă pentru copii, teren prevăzut de altfel și în proiectul acestui ansamblu de locuințe. Au fost trimise ulterior și utilajele necesare, însă spre surprinderea noastră, A.D.P.-ul și-a retras aprobarea inițială, decizie care nedreptățește zecile de copii nevoiți să se joace în continuare pe aleile dintre blocuri". Semnează **Asociația locatarilor bloc M. 18 din București, str. Cap. Mișcă Petre nr. 5, sector 5.**

■ În urma scrisorii adresate revistei noastre, prin care Mihai Parpalea din București semnala unele aspecte negative din cadrul unității nr. 2 a Cooperativei Automecanica, unde lucrează, **UCECOM — Direcția de organizare, control, personal și învățămînt** ne face cunoscut că au fost luate măsuri de îmbunătățire a întregii activități de producție, indicîndu-se totodată conducerii cooperativei să asigure executarea unor comenzi de lucrări la nivelul potențialului de dotare de care dispune unitatea.

■ **36 de navetiști din satele Susani, Nădalbești și Igneștl, județul Arad,** ne scriu nemulțumiți de actualul orar al autobuzelor cu care se deplasează zilnic la locurile lor de muncă din orașul Sebiș. O dată cu întreruperea cursurilor școlare, în loc să fie suspendat autobuzul care ajungea în Sebiș la ora 7,50, cu care circulau îndeobște elevii, a fost anulat cel care ajungea la ora 6,40, situație în care muncitorii întîrzie acum la întreprinderi. Rugăm conducerea I.T.A. Arad să analizeze situația creată și să adapteze orarele autobuzelor nevoilor acestor navetiști.

■ **Nicolae Galiceanu din comuna Orodel, satul Cornu, județul Dolj,** ne scrie că în luna iulie a.c. mai multor pensionari ai C.A.P.-ului din sat li s-au reținut sume din pensie pe motiv că a fost cumpărat de către C.A.P. un autoturism ARO pe care trebuie să-l achite. Rugăm organele județene să verifice legalitatea acestor rețineri care îi frustrează pe bătrînii satului de drepturile cuvenite după mulți ani de muncă.

■ În urma notei critice apărute în numărul din 27 iulie a.c. al revistei noastre, **Direcția județeană a poștelor și telecomunicațiilor Călărași** ne comunică : „Din cercetările efectuate, de nedistribuirea zilnică a presei se face vinovat agentul poștal Marin Dorobanțu. Întrucît acesta a mai îngreunat activitatea și în alte sectoare de poștă, a fost înlocuit cu un cadru corespunzător".

■ Necazul lui **Dumitru Calinic din Rădăuți, str. Stadionului nr. 4, bl. 80, ap. 79, județul Suceava,** a început în anul 1983 cînd, așa cum reiese din scrisoarea sa, niște vecini au spart izolația acoperișului pentru a-și monta antenele TV. De atunci, la fiecare ploaie, apa pătrunge în apartamentul său. Deși a făcut pînă acum mai multe cereri la E.G.C.L. Rădăuți pentru repararea terasei, lucrarea nu a demarat încă și corespondentul nostru se gîndește cu neliniște că se apropie toamna. Apelăm la rîndul nostru la E.G.C.L. Rădăuți pentru urgentarea intervenției, considerînd totodată că drept ar fi ca cel ce au produs stricăciunea să plătească.

■ „De curînd mi-am cumpărat o mașină de spălat „Automatic" fabricată la Întreprinderea mecanică Cugir. Cînd am încercat să o folosesc am constatat la ea două defecțiuni importante : 1) Nu își ia singură detergentul din lăcașul special; 2) spălarea durează în loc de 120 de minute, cît se specifică în cartea tehnică, 480 de minute. Adresîndu-mă cooperativei din localitate am avut o surpriză nu tocmai plăcută : mi s-a spus că n-a fost încheiat contractul pentru asigurarea reparațiilor în garanție la acest tip de mașini". **(Lucian Iordăchescu din Craiova, cartier Craiovița Nouă, bl. 110 F, ap. 6).** Îi sfătuim pe corespondentul nostru să se adreseze direct întreprinderii producătoare, care va găsi, sîntem siguri, soluția pentru a-l scoate din impas.

■ „Sînt om bătrîn în etate de 77 de ani. Soția mea are 76 de ani. Sîntem singuri, nu mai avem pe nimeni cu noi în casă. În anul 1983 am contractat un vițel la baza din Bălcești și nici pînă astăzi nu a venit cineva să ni-l ia. Vițelul are acum o greutate de 307 kg și nu mai putem să-l îngrijim că sîntem oameni bătrîni și bolnavi". **(Gheorghe I. Popescu din comuna Roșiile, județul Vîlcea)**

■ Constantin Stanciu și Constantin Florescu din comuna Rociu, județul Argeș, semnalau într-o scrisoare aspecte legate de calitatea lignitului la depozitul de combustibil din localitate. **Direcția comercială a județului Argeș** ne informează că un delegat al I.C.S.M.C. Pitești s-a deplasat la fața locului stabilind măsuri de sporire a exigenței în recepționarea cărbunelui sortat prin ciuruire. Cărbunele praf se va livra spre valorificare Uzinei electrice Doicești.

■ „Din cele 6 sticle cu bere cumpărate la data de 2 iulie a.c. de la unitatea cu autoservire aflată peste drum de hotelul „Deva" din municipiul Deva, n-am putut consuma decît 2. Conținutul celorlalte a trebuit să-l aruncăm. Menționez că data de fabricație ștanțată pe etichetă este 27.VI.1984, iar marfa a fost recepționată pe 30 iunie cu fișa de recepție 2068. Neputîndu-mi imagina cum un produs garantat pentru 120 de zile se poate altera în numai 5, las rezolvarea acestei enigme pe seama întreprinderii producătoare din Craiova". **(Nicolae Ungureanu, str. Pădurarilor nr. 6, Timișoara)**

■ Avînd în vedere situația cu totul deosebită în care se găsește **Frosa Nica din București, str. Cetatea Poenari, nr. 46, sec. 4** (operată de stenoză mitrală urmînd a suporta o a doua intervenție chirurgicală pe cord deschis în septembrie a.c., mama sa paralizată, iar fiica așteptînd un copil), rugăm Direcția poștelor și telecomunicațiilor a municipiului București să încerce să soluționeze favorabil și în măsura posibilului cît mai urgent cererea sa de instalare a unui post telefonic la domiciliu (nr. 271 041 din 1974), care îi este într-adevăr de o stringentă necesitate.

■ **Consiliul popular al sectorului 3 :** „Vă informăm că Elena Ripă din București, str. Drumul Murgului nr. 4, care s-a adresat revistei dv. solicitînd sprijin pentru încadrarea sa în muncă a fost repartizată la A.S. Loto Pronosport".

■ În urma unor repetate internări, **Elena Damian din Ineu, str. Dunării nr. 7, bl. 44, ap. 21, județul Arad,** a fost pensionată de boală în baza deciziei nr. 545/23 din 22 martie a.c. La cooperativa „Crișul" din Ineu unde corespondenta noastră și-a desfășurat activitatea, s-a întocmit dosarul care a fost înaintat Comisiei de pensii a Cooperației meșteșugărești din Arad, cu promisiunea că în cel mult două luni de zile îi va primi drepturile bănești. Au trecut de atunci nu două ci aproape 6 luni și Elena Damian continuă să aștepte pensia. Rugăm organele în drept să urgenteze rezolvarea dosarului, avînd în vedere că petiționara are doi copii în întreținere.

■ Încă o scrisoare ne aduce în atenție practica ilegală a vînzării condiționate. **Vasile Tiboc, muncitor la Combinatul metalurgic din Cîmpia Turzii, județul Cluj,** a cumpărat de la magazinul alimentar nr. 7 din localitate 5 sticle de jumătate kg de alcool dublu rafinat. Pentru fiecare sticlă el a fost obligat să cumpere și cîte un pachet de praf de ouă în valoare de 15 lei, pachete cu termenul de garanție depășit de mai bine de un an. Pe bună dreptate omul se întreabă de ce a trebuit să plătească 75 de lei pentru un produs pe care, o dată ajuns acasă, a trebuit să-l arunce.

■ Ion Bocșe, om al muncii la I.M. Sadu, a sesizat revistei noastre faptul că în mod nejustificat i-a fost imputată de către întreprindere suma de 7 600 lei pentru o prelată, folosită la acoperirea unui vagon. **Inspecția teritorială financiară de stat Gorj** ne informează că litigiul s-a clarificat în sensul că cei 7 600 lei au fost cîștigați prin arbitraj de la Direcția regională C.F.R. Craiova, judecătoria Tîrgu Jiu dînd astfel cîștig de cauză lui Ion Bocșe. Decizia de imputare a fost anulată urmînd ca sumele reținute să i se restituie.

■ „În luna martie a.c. mi-am cumpărat un bilet cu tratament pentru Eforie Nord de la oficiul de turism din localitate. La recepția hotelului „Steaua de mare" din Eforie mi s-a spus că fusesem taxat cu 306 lei mai mult la cazare. Întors acasă m-am prezentat la oficiul de turism, cerînd să mi se restituie suma încasată în plus. Recunoscîndu-și greșeala, funcționarii respectivi mi-au spus că trebuie să aștept două luni pînă la primirea confirmării de la județ și de la Eforie. De atunci sînt însă purtat pe drumuri (menționez că în aceeași situație mai sînt trei persoane, pensionari ca și mine) fără a putea ajunge în posesia banilor". **(Gheorghe Boltoș din Sighișoara, str. George Coșbuc, nr. 39)**

■ O propunere ne parvine din partea lui **Gheorghiță Claudiu din Cluj-Napoca.** Deoarece ambalajul coniacului marca Napoca, o sticlă de o formă mai deosebită reprezentînd o țărăncuță, și care costă 17,50 lei, nu este primit la nici un centru de achiziții, corespondentul nostru sugerează factorilor de resort să permită revalorificarea acestor sticle, ceea ce ar fi și în folosul industriei și în cel al cumpărătorilor.

■ „De un an și jumătate de cînd a fost dat în folosință blocul în care locuiesc, liftul nu funcționează. Repetatele sesizări ale asociației au rămas pînă acum fără vreun rezultat. Cei care ar trebui să-l pună în funcțiune aruncă vina pe constructor, spunînd că în puțul liftului pătrunde apa și deci funcționarea lui nu e posibilă. Cum blocul are 9 (nouă) etaje vă închipuiți în ce situație dificilă se află cei care locuiesc sus, obligați să urce de cîte 2—3 ori pe zi atîtea trepte". **(Ioan Leonte, din Vulcan, bd. Victoriei nr. 18, bl. 3 B 2, județul Hunedoara)**

■ La sesizarea semnată de Z. Danilov din București, Șoseaua Colentina nr. 25, privind unele probleme edilitar-gospodărești, **Administrația domeniului public a sectorului 2** ne informează : terenul de joacă pentru copii va fi amenajat pînă la sfîrșitul lunii august. Au fost somate asociațiile de locatari din blocurile IRTA și OD 37 să respecte obligațiile ce le revin conform Legii nr. 10/1982 privind menținerea curățeniei.

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Suceava** l-a repartizat pe Gheorghiță Boghian din Suceava, str. Tăbăcăriei nr. 1, ca muncitor la Întreprinderea de industrializarea cărnii Suceava, soluționîndu-i astfel cererea.

■ O suită de 5 fotografii trimise de Constantin Butaș din Deva ilustrează starea jalnică în care se află clădirea căminului cultural din **satul Sălciva, comuna Zam, județul Hunedoara.** Pereți coșcoviți, ferestre sparte, gardul rupt, încăperile înțesate de ambalaje pentru sticle, totul înfirmînd posibilitatea desfășurării fie și a celei mai mărunte activități culturale. Ce părere au edilii comunei ?

■ „Recenta apariție la Electrecord a casetei cu înregistrarea „Anotimpurilor" de Antonio Vivaldi, în condiții excelente, ne-a bucurat nespus. Sperăm să fie un început și așteptăm înregistrări cu lucrări reprezentative din creațiile lui Enescu, Bach, Mozart, Beethoven, Paganini. S-ar veni astfel în sprijinul educației muzicale a elevilor noștri, atît la ore cît și în afara lor". **(Profesor Valeriu Danielescu, Școala generală Grumăzești, județul Neamț)**

■ „Ori de cîte ori pronunț cuvîntul- „școală" parcurg cu gîndul anii copilăriei în timpul cărora bunii mei părinți de la cele două case de copii înfirmi, unde am trăit, m-au crescut, educat și mi-au format gustul pentru învățătură. Acum am devenit și eu părinte la Casa de copii — școlari (fete) din Rîmnicu Vîlcea. Condițiile minunate de aici au creat acestor fete un adevărat cămin, copilăria lor putîndu-se compara cu a tuturor celorlalți copii din țară. Veniți să le vedeți și vă veți convinge". **(Laura Vega, supraveghetoare, Casa de copii școlari, Rîmnicu Vîlcea)**

■ **Dumitru Dumitrescu, pensionar din Drobeta-Turnu Severin, str. Semenic nr. 46,** a făcut cunoscută, acum cîteva luni, redacției noastre corespunzătoare a șefului de unitate de la bufetul „Motru" din localitate. Consiliul popular al județului Mehedinți căruia i-am înaintat scrisoarea, ne-a informat că pentru abaterile săvîrșite, Petre Popa a fost retrogradat și mutat la Schela Cladovei. O nouă scrisoare primită din partea lui Dumitru Dumitrescu ne dezvăluie faptul că nici locul de muncă, nici atitudinea fostului șef de unitate nu s-au schimbat. Ce explicație ar putea exista ?

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Deva** ne informează că a soluționat favorabil cererea lui Florin Rus din orașul Brad, Aleea Dacilor nr. 1, încadrîndu-l în muncă la Întreprinderea minieră Barza-Brad, în funcția de mecanic.

■ **Nicolae Vîrciu,** om al muncii la Fabrica de utilaje și accesorii din **Agnita,** a primit în luna aprilie un apartament din fondul locativ al întreprinderii. Spre surprinderea sa, a găsit însă locuința ocupată de o altă familie. Cerînd sprijin la întreprindere, i s-a răspuns că dacă vrea să intre în dreptul său, să dea în judecată ocalaltă familie. Pe bună dreptate, omul, părinte a trei copii mici, refuză o asemenea soluție care l-ar cere alergătură și cheltuieli pentru a îndrepta o situație în care a ajuns fără nici o vină.

■ „La Tirlișua, veche localitate din Țara Năsăudului,a văzut lumina zilei Liviu Rebreanu. Bustul marelui scriitor și o placă memorială consfințesc acest lucru. Tot aici, munții Tibleș poartă la poale numeroase izvoare cu ape minerale. Obiceiurile, tradițiile, portul popular, jocurile se păstrează în toată frumusețea și autenticitatea lor. Suficiente motive pentru iubitorii de frumos și de țară să-și îndrepte pașii spre aceste locuri. Dar la Tirlișua este greu să ajungi. Asfaltarea șoselei s-a oprit în satul învecinat, la doar 7 km. Satul unde s-a născut creatorul romanului românesc modern și unde un potențial turistic apreciabil așteaptă să fie valorificat, merită — cred eu — o legătură cu lumea demnă de toate acestea". **(Pompei Cocean, Institutul de speologie Emil Racoviță din Cluj-Napoca)**

■ În ultimii 10 ani, **Veronica Gherasim din comuna Butea, județul Iași,** a primit pensie alimentară pentru cei trei copii minori prin Întreprinderea minieră Fundu Moldovei unde lucrează fostul ei soț. În aprilie a.c., acesta a fost detașat la Întreprinderea minieră Rovinari. De atunci, deși Întreprinderea Fundu Moldovei continuă să-i expedieze alocația de stat pentru copii, nu-i mai trimite pensia, îndrumînd-o să se adreseze la Rovinari, unde de asemenea s-a lovit de un refuz. Rugăm conducerile celor două întreprinderi să ia măsuri de rezolvare a situației pentru că nu e posibil ca Veronica Gherasim să alerge între nordul Moldovei și Oltenia pentru a obține un drept al său stabilit prin lege.

■ **Dumitru Oprinoiu** din **comuna Viperești, județul Buzău,** ne sesizează atitud.nea, cel puțin ciudată, a șoferului care conducea în ziua de 1 iulie a.c. autobuzul cu nr. 31-BV-9762, pe ruta Buzău—Brașov. Pur și simplu, șoferul a refuzat să permită urcarea unui grup de navetiști din Viperești, sub pretextul că nu merg pînă la Brașov. Întrebarea semnatarului scrisorii ni se pare justificată : „Este normal să ți se ceară să plătești un bilet pentru 120 km, cînd tu trebuie să călătorești numai 20 ?".

■ Primim din partea **Centralei antreprize generală construcții montaj București :** „Problemele sesizate de Asociația de locatari din blocul 7 A, Șoseaua Olteniței nr. 50—52 au fost analizate

SPORT

„Cea mai mare victorie a cuiva e victoria asupra lui însuşi"

Calderon

• Festival şahist la Băile Herculane • Un atribut esenţial sportului — frumuseţea •

Turul ciclist al României e gata de drum!

• Un traseu cu 400 km mai lung decît anul trecut • 4 echipe străine au confirmat participarea • Tricoul galben va fi atribuit încă înaintea primei etape • Piatra Fintinele, piatră de încercare ! • Ca şi în ediţia precedentă, „Flacăra" va acorda premii celor merituoşi •

Între 2 şi 9 septembrie va avea loc, pe un traseu lung de 1 252 de kilometri, cea de a XXII-a ediţie a Turului ciclist al României, întrecere cu o frumoasă tradiţie, reluată anul trecut după o pauză îndelungată. Cum Turul e gata de drum, i-am solicitat secretarului federaţiei de specialitate, Gheorghe Stănel, cîteva date privitoare la modul lui de desfăşurare.

— În două vorbe, tovarăşe Stănel, prin ce s-ar deosebi Turul 1984 de cel disputat anul trecut ?

— Anul trecut a fost, ca să zic aşa, o competiţie de tatonare. Nu ne-am propus altceva în 1983 decît reluarea Turului, readucerea ciclismului, la acest nivel, în atenţia opiniei publice. Socotesc că în bună măsură am reuşit, dar se cade să mai mulţumesc o dată celor ce ne-au înţeles şi sprijinit. Între forurile care ne-au dat o mînă de ajutor s-a aflat, la loc de frunte, şi revista „Flacăra", atît prin relatările unor trimişi speciali cît şi prin instituirea unor premii mult apreciate de rutieri. Nădăjduiesc că această colaborare va continua. Pe baza experienţei din 1983, ca şi a celei mai vechi, am hotărît să facem anul acesta un Tur de mai mare amploare, cu participare internaţională. Am invitat 6 echipe străine, 4 dintre ele, Grecia, Polonia, Siria şi Turcia, confirmîndu-ne sosirea. Aşteptăm în aceste zile răspunsurile federaţiilor din Cehoslovacia şi R.F. Germania, dar ele vor fi, aproape sigur, afirmative. Vor lua startul, de asemenea, 10 echipe româneşti, între care naţionala antrenată de Nicolae Voicu, Dinamo, Steaua, Metalul Ploieşti etc., în aşa fel încît toată suflarea ciclismului să fie prezentă.

— Înţelegem că Turul va fi mai lung, da ?

— El va măsura, împărţit în 9 etape, 1 252 de kilometri, cu aproape 400 mai mulţi ca anul trecut. Ca noutate : la fiecare capăt de etapă, caravana va sosi pe stadioane, aşa cum se întîmplă în toate marile competiţii de acest gen. Mărturisesc că, plecaţi pe teren pentru recunoaşterea traseului, am găsit peste tot, fără excepţie, multă înţelegere în acest sens din partea organelor locale. Interesul cu care am fost înconjuraţi ne-a bucurat şi, în acelaşi timp, ne-a dat garanţii că Turul va fi organizat la un nivel înalt.

— Mai deunăzi, arbitrul principal al competiţiei, Octavian Amza, aflat în prezent la Barcelona, ca membru în juriul campionatelor mondiale de ciclism profesionist, ne informa despre cîteva „premiere" ale Turului României 1984. Care ar fi ele ?

— S-a mărit, faţă de 1983, numărul cătărărilor, de la 14 la 18, cele de la Măgura Calului şi Piatra Fintinele fiind de categoria A, ambele plasate în apropiere de Bistriţa. Pentru prima dată, Turul va atinge trasee Rîmnicu Vîlcea—Tîrgu Jiu, Tîrgu Jiu—Baia de Aramă, etapă contracronometru, şi Vatra Dornei—Piatra Neamţ, prin Bicaz. Rute foarte dificile, care vor solicita la maximum energiile şi inteligenţele concurenţilor. Mai notaţi ca noutate : atribuirea tricoului galben încă înaintea primei etape după un circuit de 2 kilometri, la Cîmpulung. Cîştigătorul circuitului va primi tricoul galben şi o bonificaţie de 10 secunde. Va fi, în general, un traseu dur, cu cîteva etape foarte grele, cele de munte îndeobşte, dar un traseu care va permite într-o măsură mai mare decît anul trecut etalarea valorii şi a experienţei.

— Ce greutăţi deosebite v-a ridicat organizarea ?

— Am găsit, repet, înţelegere peste tot şi am depăşit dificultăţile avute. Una însă, obiectivă, a rămas : barierele de cale ferată. Cîte două, cîte trei într-o etapă, ba chiar şase de la Bistriţa la Vatra Dornei şi de la Piatra Neamţ la Focşani. Am decis, tocmai pentru a respecta echitatea şi a permite celor mai buni rutieri să-şi probeze valoarea, neutralizarea cursei la fiecare barieră, dînd drumul cicliştilor mai departe în funcţie de sosirea la barieră. E, de altfel, practica internaţională.

— Cîte persoane va număra caravana ?

— În jur de 200, înţelegînd prin asta 100 de concurenţi şi restul, antrenori, mecanici, medici, maseri, oficiali, ziarişti. Vor fi, de pildă, 29 de maşini tehnice. Aş dori să fac o remarcă : o serie de arbitri, toţi foşti alergători, s-au declarat de acord să participe la Tur cu maşinile personale, făcîndu-ne astfel un deosebit serviciu. I-aş aminti aici pe Constantin Wagneti din Ploieşti, pe Csongo Berekmeri din Tîrgu Mureş, pe Traian Hagiu şi Nicolae Gavrilă din Bucureşti, enumerarea putînd continua. Care ar fi ideea ? Că lumea ciclismului românesc, deşi mică, rămîne unită şi e gata să răspundă prezent oricărei chemări.

— Ce-ar fi să vă cerem un pronostic : cine va cîştiga Turul ?

— Normal ar fi să-l cîştige echipa României şi, la individual, Mircea Romaşcanu. Ei n-ar face altceva, terminînd primul, decît să confirme saltul calitativ înregistrat în ultimul timp de ciclismul nostru. Naţionala, vă reamintesc, a ieşit învingătoare, anul trecut, în Turul Turciei, a ocupat locul 3 în cel al Bulgariei, al R.D.G. etc.

— Dar a încheiat abia pe locul 10 Cursa Păcii, nu ?

— Ajungeam şi acolo. Pentru întîia dată după mulţi ani, am deplasat în Cursa Păcii o garnitură foarte tînără, cu rutieri de 20—21 de ani, ca Constantinescu, Paraschiv, Nicolae Aldulea, Neagoe. Am vizat perspectiva înaintea rezultatului. Oricare dintre aceştia, şi cu astă mă întorc la întrebarea de mai devreme, îşi poate trece numele pe lista cîştigătorilor Turului României. Nici în ciclism valoarea nu aşteaptă numărul anilor.

— Ce şanse acordaţi alergătorilor străini ?

— Nu-i ştim prea bine, abia urmează să sosească, dar echipele lor se anunţă redutabile. Prezenţa lor va da nu doar culoare Turului, ci şi, îmi permit să anticipez, echilibru şi, ca o consecinţă logică, dramatism.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Cronicar — spectatorul

De aceea îl iubim

L-am revăzut de curînd în cadrul „secvenţei telespectatorului" faţă-n faţă cu eternul lui rival Stan Smith. De o parte a fileului toată poezia tenisului, de cealaltă parte uniformitatea un-doi-ului : serviciu puternic, voleu la fel. Şi inima mi s-a strîns de durere, amintindu-mi cum matematicul John Mc Enroe l-a învins în meciul România — S.U.A....

Numai el ştia să ajungă mingi imposibile, să dea lob îifturi şi să pună stopuri cînd nu te aşteptai. Cu el tenisul era spectacol.

Generaţiile actuale vor creşte sub semnul tenisului în forţă, liniar, fără floricele, în care totul se subordonează punctului. Computerizat. Dar ei, îmberbii cu lovituri în forţă, cu lecţiile învăţate papagaliceşte de acasă, nu vor rezista prea mult. Un om nu poate fi o maşină (vezi Bjorn Borg). Noi cei din tribună, sătui de atîtea computere, vom vrea puţin romantism.

În lumea mai nouă a tenisului au fost şi sînt destui buni şi foarte buni meseriaşi, dar geniu nu a avut decît Năstase. Iar Ilie e de-al nostru, român. De aceea îl iubim şi-l stimăm.

DAN DĂNUŢ DORU ■

FAIR PLAY

Spectacol sau rezultat?

De la cititorul Vasile Bolboja din localitatea Tinganu, Sectorul agricol Ilfov, am primit următoarele rînduri : „Cred că sportul a apărut din necesitatea omului de a-şi face viaţa mai variată şi mai frumoasă. Deci, sportul trebuie să fi avut la începuturi un atribut esenţial : frumuseţea. Şi cum nevoia de frumuseţe a omului nu a cunoscut niciodată limite, sportul a cîştigat din ce în ce mai mulţi adepţi. Treptat, rivalităţile sportive au făcut ca, pe lîngă atributul frumuseţe, să apară şi atributul eficienţă. Cîteodată, frumuseţea şi eficienţa au convieţuit în armonie, altă dată au intrat în contradicţie. Cînd au trăit „în pace", sportul a avut de cîştigat, cînd au fost „pe picior de război", sportul a suferit. Ce-ar fi dacă s-ar da prioritate absolută frumuseţii şi punctajul în clasamentele întrecerilor sportive nu s-ar face după eficienţă ? Adică victoria să fie atribuită de un juriu sportivului sau echipei care a practicat cel mai spectaculos joc, care nu a încălcat regulile nescrise ale fair play-ului, care nu a avut abateri disciplinare. Dacă aşa ceva ar fi fost posibil, multe dintre actualele ierarhii ar fi avut o altă configuraţie. În tenis nu ar fi apărut o „maşină de jucat" pe nume Bjorn Borg, iar Ilie Năstase ar fi fost campionul incontestabil al tenisului pe lungimea a vreo două decenii. Campioană mondială la fotbal ar fi invariabil inegalabila echipă a Braziliei, întrucît celelalte competitoare nu ar ajunge niciodată să practice fotbalul de vis pe care-l joacă teribilii copii ai Copacabanei. Cupa Cupelor, ediţia '83—'84, nu ar fi fost cîştigată de echipa cu un evantai de vedete mondiale, Juventus Torino, ci de o echipă (aparent) modestă : F.C. Porto. Şi astfel de exemple există din abundenţă. Numai pe îngelabila noastră gimnastă Nadia Comăneci nu o răstoarnă nici un criteriu, fiindcă ea a împletit ca nimeni alta frumuseţea (sau, dacă vreţi, spectacolul) cu eficienţa, rezultatul acestei simbioze perfecte concretizîndu-se în recitaluri sportive fără egal.

Aceste rînduri se vor o pledoarie în păstrarea unuia din atributele care au dus la naşterea sportului : atributul frumuseţe".

Stimate Vasile Bolboja, vă mulţumim pentru această pledoarie chiar dacă ea nu va avea nici o finalitate. Milioanele de spectatori care „inundă" arenele sportive vor şi spectacol, dar acum, parcă mai mult ca oricînd, vor în primul rînd rezultat. Deşi sportul modern atestă : căutarea victoriei este semnificaţia competiţiei, noi rămînem la părerea că sportul nu înseamnă nimic dacă se urmăreşte numai victoria. Sub aspectul său de competiţie, el trebuie să constituie o sursă admirabilă pentru spectacole frumoase şi emoţionale. Dar acesta este un ideal romantic.

CRISTIAN ŢOPESCU ■

Dispute dîrze

Festivalul şahist desfăşurat recent la Băile Herculane a cuprins şi a doua ediţie a turneului internaţional masculin „Prietenia balcanică", reunind şahişti din ţările balcanice. Turneul a fost cotat cu un ELO mijlociu de 2340, intrînd în categoria a IV-a. Singurul jucător neînvins, Ovidiu Foişor, fostul nostru campion naţional, a prestat un joc sigur, fiind autorul unei victorii clare în turneu prin cele 7 puncte acumulate (+5, =4, —0). La jumătate de punct s-a clasat pe locul 2 un alt fost campion naţional, Aurel Urzică, aflat în revenire de formă. După comportarea excelentă din turneul internaţional de la Satu Mare, maestrul internaţional bucureştean confirmă prin calitatea jocului său. A dezamăgit timişoreanul Ion Mărăşescu, care obţine un rezultat sub posibilităţi şi un loc fosrte modest într-o companie mai slabă decît cea în care îşi adjudecase victoria, cu puţin timp în urmă, în turneul internaţional al României. Clasament final : 1. O. Foişor 7 p. ; 2. A. Urzică 6,5 p. ; 3. Ctin. Ionescu 5 p. ; 4. K. Anghelov (Bulgaria) 5 p. ; 5. T. Liverios (Grecia) 5 p. ; 6. M. Garkov (Bulgaria) 4,5 p. ; 7. M. Andreijević (Iugoslavia) 4 p. etc.

Cel mai puternic turneu internaţional feminin al României este cel desfăşurat anul acesta între 4 şi 18 august tot la Băile Herculane. Disputa a fost extrem de dîrză, conducerea clasamentului păstrînd-o pe rînd şi pentru puţină durată : marea maestră sovietică E. Ahmilovskaia, fostă candidată la titlul mondial, apoi marea maestră E. Polihroniade, N. Ioseliani, fostă finalistă a meciurilor candidatelor la titlul mondial, şi speranţa noastră, G. Olăraşu, încă juniţoară. După victoria la marea maestră Liu Shc Lan, Elena Ahmilovskaia a pierdut după două întreruperi la maestra internaţională V. Ionescu, plătind parcă doza de mare şansă avută în partida susţinută împotriva chinezoaicei. Victoria jucătoarei române, rod bogat al analizelor antrenorului Mircea Pavlov, a conturbat pe moment evoluţia marii maestre sovietice. N. Ioseliani a evoluat prudent în primele runde, apoi şi-a luat revanşa pentru înfrîngerea suferită la olimpiadă şi a depăşit-o pe D. Nuţu. Le-a întrecut, relativ uşor, pe Liu She Lan (la fel ca şi în meciul candidatelor) şi pe V. Ionescu, dar a remizat surprinzător cu tînăra maestră (de altfel, singura din turneu cu acest titlu) poloneză J. Jagodzynska. E. Polihroniade a pierdut în faţa colegei sale de club, G. Olăraşu, care, în prezenţa a 5 mari maestre şi a 7 maestre internaţionale, a preluat conducerea după 8 runde prin cele 6 puncte (+5, =2, —1) surprinzînd prin siguranţa jocului. După un debut excelent, marea maestră internaţională E. Polihroniade a acuzat o stare evidentă de oboseală în cea de-a doua parte a turneului, obosealâ acumulată prin participarea anterioară la turneele open de la Bagneux şi de la Biel.

Surprinzător de slab a fost startul marii maestre M. Pogorevici, revelaţia ultimelor două sezoane, care în prima jumătate a turneului acumulase un număr scăzut de puncte. Evident în lipsă de formă, ea a pierdut toate duelurile internaţionale : la Glaz, Ahmilovskaia, Feustel, iar în faţa Gabrielei Olăraşu a cedat într-o criză de timp infernală. Dana Nuţu, multipla noastră campioană, s-a zbătut în limita unui rezultat de 50 la sută în prima jumătate a turneului, mizînd pe cunoscutele sale finişuri în forţă.

Cu mai multă experienţă competiţională, Ahmilovskaia a depăşit-o în jocul de mijloc pe G. Olăraşu. Deşi partida e-a întrerupt, marea maestră sovietică nu a avut probleme prea mari cu analiza, avantajul său fiind suficient pentru victorie. Pînă la jucarea partidelor întrerupte Nana Ioseliani a preluat conducerea clasamentului cu trei runde înainte de finalul competiţiei prin două victorii consecutive, la Pogorevici şi Glaz, totalizînd 7,5 puncte, adică o jumătate de punct peste norma de maestră internaţională (spre care viza G. Olăraşu) şi cu două puncte mai puţin decît cele 9,5 puncte necesare normei de mare maestră internaţională. După înfrîngerea suferită la Ahmilovskaia, G. Olăraşu a evoluat slab, nereuşind să-şi revină şi a mai pierdut o partidă, la L. Jicman.

Şahistele sovietice Nana Ioseliani şi Elena Ahmilovskaia şi-au disputat finalul competiţiei, înregistrînd acelaşi număr de puncte înainte de ultima rundă, cîte 9,5 puncte, după care Ahmilovskaia a rămas, cu 10,5 p. (din 13), singură în fruntea clasamentului. Ea a fost urmată de Ioseliani (10 p.), 3—4. Polihroniade şi Olăraşu (7 p.) ş.a.

MARGARETA MUREŞAN ■

De duminică, din nou la fotbal!

SPORT

• Aşteptăm ca noul campionat să fie mai frumos, mai disputat, mai corect •

Duminică se va da startul într-o nouă ediţie a diviziei A de fotbal, numerotată cu 67. Va fi, tragem nădejde, un campionat mai corect, mai disputat şi mai spectaculos ca precedentele, capabil să susţină efortul echipei reprezentative de a se califica la turneul final al mondialelor din 1986. Am spus-o şi o repetăm : fără un campionat puternic, desfăşurat cu regularitate şi în spiritul sportivităţii, în respectul valorii, nu vom avea o naţională redutabilă, în măsură să ne reprezinte cu cinste în confruntările de anvergură. Prima echipă a ţării trebuie să-şi tragă seva şi inspiraţia din campionat şi dacă, din păcate, acest lucru nu prea s-a întîmplat în ultima vreme, sperăm că el se va produce într-un mod mai evident în sezonul care stă să înceapă. Chestiunea e cu atît mai stringentă cu cît fotbaliştii tricolori vor inaugura curînd „campania" pentru C.M. din Mexic, urmînd să întîlnească la 12 septembrie, la Belfast, reprezentativa Irlandei de Nord.

Despre meciul de la Belfast va fi însă vorba săptămîna viitoare. Pînă atunci ne propunem să vă prezentăm „cărţile de vizită" ale celor 18 divizionare A, cu observaţia că, deşi campionatul bate la uşă, unele din ele încă nu-s complete, o serie de transferuri, e drept, foarte puţine, avînd să fie operate (măcar introduse) în ultimul moment. Veţi constata, parcurgînd fişele de mai jos, că la unii jucători noi, utilizaţi în pregătiri, nu apar (în paranteză) formaţiile de unde provin. Aceştia sînt, de regulă, fotbalişti tineri, de perspectivă, recrutaţi de la echipe inferioare, îndeobşte din raza judeţului, transferul lor putînd fi realizat şi în afara perioadei anuale stabilită de F.R.F., pe tot parcursul sezonului fotbalistic, cu excepţia ultimelor 6 etape.

DINAMO BUCUREŞTI

Anul înfiinţării : 1948. Prima participare în divizia A : 1948. Cea mai bună performanţă : de 12 ori campioană a ţării, consecutiv în ediţiile 1981, 1982, 1983.

Culorile tradiţionale : alb-roşu. Stadion : Dinamo, capacitate 17 000 locuri.

ANTRENORI : Cornel Dinu şi Gheorghe Multescu.

JUCĂTORI : Moraru, Toma, Rednic, Ion Marin, Nicolae, Andone, Stănescu, **Stredie** (revenit de la Corvinul), **Vlad** (revenit de la Corvinul), Movilă, Multescu, Dragnea, Moldovan, **Suciu** (de la „U" Cluj-Napoca), Tălnar, **Tulba** (de la F. C. Baia Mare), Augustin, V. Radu, Orac.

STEAUA

Anul înfiinţării : 1947. Prima participare în divizia A : 1947. Cea mai bună performanţă : de 9 ori campioană a ţării.

Culorile tradiţionale : roşu-albastru. Stadion : Steaua, capacitate 30 000 locuri.

ANTRENORI : Florin Halagian şi Victor Dînaf.

JUCĂTORI : Iordache, Ducadam, Eduard, Belodedici, Tătăran, Iovan, **Bumbescu** (de la F.C. Olt), **Bărbulescu** (de la Petrolul), Laurenţiu, Petcu, Stoica, Puşcaş, Majaru, **Bălăci** (de la A.S.A. Tîrgu Mureş), Balint, Lăcătuş, **Radu II** (de la F.C. Olt), Piţurcă, Cimpeanu II, **Soare** (revenit de la Dunărea C.S.U. Galaţi).

UNIVERSITATEA CRAIOVA

Anul înfiinţării : 1948. Prima participare în divizia A : 1964. Cea mai bună performanţă : de 3 ori campioană a ţării.

Culorile tradiţionale : alb-albastru. Stadion : „Central", capacitate 30 000 locuri.

ANTRENORI : Mircea Rădulescu şi Costică Ştefănescu.

JUCĂTORI : Lung, Boldici, Negrilă, Ţiliboi, Ştefănescu, Săndoi, Ungureanu, Ţicleanu, **Beldeanu** (revenit de la Constructorul Craiova), Irimescu, Balaci, Geolgău, Ad. Popescu, Oct. Popescu (de la C. S. Tîrgovişte), Bicu, Cămătaru, Cîrţu.

SPORTUL STUDENŢESC

Anul înfiinţării : 1916. Prima participare în divizia A : 1937. Cea mai bună performanţă : locul 3 în ediţiile 1939 şi 1982.

Culorile tradiţionale : alb-negru. Stadion : Sportul studenţesc, capacitate: 15 000 locuri.

ANTRENORI : Constantin Ardeleanu şi Tănase Dima.

JUCĂTORI : Speriatu, **Zărieş** (de la Chimia Turnu Măgurele), M. Mihai, Cazan, Iorgulescu, Munteanu II, Burchel, Mărginean, Şerbănică, Chihaia, Pană, Munteanu I, Meszaros, Fl. Grigore, Terheş, M. Sandu, Coraş, Bucurescu, Hagi, **L. Bozeşan** (revenit de la „Poli" Timişoara), **D. Popescu,** Ivanov, **Hajnal** (revenit de la Avintul Reghin).

F.C. ARGEŞ

Anul înfiinţării : 1953. Prima participare în divizia A : 1961. Cea mai bună performanţă : dublă campioană naţională, ediţiile 1971 şi 1978.

Culorile tradiţionale : alb-violet. Stadion : „1 Mai", capacitate : 15 000 locuri.

ANTRENORI : Nicolae Dobrin şi Constantin Cîrstea.

JUCĂTORI : Cristian, Iliescu, **Istrate** (de la C. S. Tîrgovişte), Voicu, Moiceanu, Tulpan, Badea, **Bobaru** (de la Muscelul Cîmpulung), Iovănescu, Toma, Ignat, Moromete, **Albulescu** (de la Cimentul Fieni), Simion, Jurcă, Nica, D. Zamfir, **Balea** (revenit de la Dunărea C.S.U. Galaţi), Petrescu, Margelatu, Fl. Marin (de la Steaua).

S.C. BACĂU

Anul înfiinţării : 1950. Prima participare în divizia A : 1956. Cea mai bună performanţă : locul 4 în ediţia 1972.

Culorile tradiţionale : alb-roşu. Stadion : „23 August", capacitate 20 000 locuri.

ANTRENORI : Dumitru Nicolae-Nicuşor şi Dumitru Chiriţă.

JUCĂTORI : Mangeac, Popa, Andries, Cărpuci, C. Solomon, Arteni, Andronic, Avasicei, **Boşu**, Adolf, Avădanei, Viscreanu, Elisei, Ghioane, Şolman, **Mihuţ** (de la Olimpia Satu Mare). Penof, Iancu, **Chitaru** (revenit de la Partizanul Bacău).

ANTRENORI : Gogu Tonca şi Iosif Cavai.

JUCĂTORI : Cavai, **Bănaru** (de la Aversa Bucureşti), P. Grigore, V. Popa, Vizitiu, M. Popa, Florescu, Szekeli, Stana, Varga, Vesa, Găman, Dosan, **Tereche**, Stoinescu, Lasconi, Băluţă, Coca, Henzel.

CORVINUL HUNEDOARA

Anul înfiinţării : 1921. Prima participare în divizia A : 1954. Cea mai bună performanţă : locul 3 în ediţia 1981.

Culorile tradiţionale : alb-albastru. Stadion : Corvinul, capacitate 15 000 locuri.

ANTRENORI : Ion Nunweiller şi Spiridon Niculescu.

JUCĂTORI : Alexa, Ioniţă, **Rus** (de la Aurul Brad), Bogdan, **Mărginean** (de la Dinamo), Dubinciuc, Gălan, Nicşa, **Ştef** (de la Mureşul Explorări Deva), Chiroceg (de la Mecanica Orăştie), Petcu, Klein, Mateuţ, Oncu, **Prigorie** (de la Aurul Brad), Gabor, Cojocaru, Tîrnoveanu, Văetuş, **Nan, Burlan.**

RAPID

Anul înfiinţării : 1923. Prima participare în divizia A : 1923. Cea mai bună performanţă : campioană a ţării în ediţia 1965.

Culorile tradiţionale : alb-vişiniu. Stadion : „Giuleşti", capacitate 18 000 locuri.

ANTRENORI : Victor Stănculescu şi Viorel Kraus.

ANTRENORI : Constantin Frăţilă şi Mihai Redeş.

JUCĂTORI : Mia (de la C.S. Tîrgovişte), Gîta, Verdeş, Arezenov, Ignat, Raţ, Rus, Weissenbacher, Sepi, Boroş, Bălan, Sabău, Laiş, Mureşan, Drăgulescu, D. Moldovan, **Nemţeanu** (de la Dinamo), Roznai, **Dorobanţu** (de la Minerul Cavnic), Dragomirescu, **Roatiş**, Pinter (revenit de la Steaua).

GLORIA BUZĂU

Anul înfiinţării : 1971. Prima participare în divizia A : 1977. Cea mai bună performanţă : locul 14 în 1977.

Culorile tradiţionale : roşu-albastru. Stadion : Gloria, capacitate 18 000 locuri.

ANTRENORI : Gheorghe Constantin şi Florian Dumitrescu.

JUCĂTORI : Cristian II, Lazăr, Mircea, Stanciu, Bratosin, Năstase, Stoica, Tică, Stăiculescu, Comănescu, Balaur, Zahiu, Andriesei, Ghizdeanu, Niţă, State (de la F.C. Olt), **D. Georgescu** (de la S.C. Bacău), **Marcu** (de la Mecanică fină), Şumulanschi.

F.C.M. BRAŞOV

Anul înfiinţării : 1946. Prima participare în divizia A : 1957. Cea mai bună performanţă : locul 2 în ediţia 1959.

Culorile tradiţionale : galben-negru. Stadion : „Tineretului", capacitate 16 000 locuri.

ANTRENORI : Ştefan Coidum şi Csaba Györffi.

JUCĂTORI : Stingaciu, **Polgar** (de la I.M.A.S.A. Sfîntu Gheorghe), Bălan, Anghel, Naghi, V. Ştefan, Şulea, Manciu, Gherghe, Batacliu, Spirea, **Hirşean**, Cramer, Şoarece, **Mărgărit**, Benţa, Văidean, Cadar, Györffi, Mandoca, **Moşoman** (de la Nitramonia Făgăraş).

POLITEHNICA TIMIŞOARA

Anul înfiinţării : 1921. Prima participare în divizia A : 1948. Cea mai bună performanţă : locul 3 în ediţiile 1950, 1956, 1957, 1962, 1977.

Culorile tradiţionale : alb-violet. Stadion : „1 Mai", capacitate 40 000 locuri.

ANTRENORI : Emerich Dembrovschi şi Virgil Boiţ.

JUCĂTORI : Clipa, Suciu, Leu, Pascu, Murar, Deac, Lehman, Şerbănoiu, Vuşcan, Şunda, Manea, Rotariu, T. Nicolae, **Cl. Bozeşan** (de la Chimica Tîrnăveni), Vlătănescu, Anghel, Giuchici, Bolba, **Dumitrescu** (de la A.S.A. Tîrgu Mureş), **Dănilă** (de la Corvinul Hunedoara).

Loturile celor 18 divizionare

F.C. BIHOR

Anul înfiinţării : 1968. Prima participare în diviza A : 1983. Cea mai bună performanţă : locul 7 în ediţiile 1983 şi 1983.

Culorile tradiţionale : alb-albastru. Stadion : F. C. Bihor, capacitate 18 000 locuri.

ANTRENORI : Attila Kun şi Alexandru Muta.

JUCĂTORI : Balasz, Liliac, Dianu, Dumitrescu, Zare, I. Gheorghe, Kiss, Bucico, Purdea, Biszok, Mureşan, Grosu, Tămaş, Lazăr, Florean, Ile, Filip, **Crişan** (de la Universitatea Craiova), Georgescu, **Pîrvu** (de la Strungul Arad).

POLITEHNICA IAŞI

Anul înfiinţării : 1947. Prima participare în divizia A : 1960. Cea mai bună performanţă : locul 6 în ediţia 1965.

Culorile tradiţionale : alb-albastru. Stadion : „23 August", capacitate 13 000 locuri.

ANTRENORI : Constantin Otet şi Vasile Simionaş.

JUCĂTORI : Bucu, Cimpeanu, Munteanu, Anton, Ursu, Gheorghiu, Ciocîrlan, Agachi, Sigmirean, Paveliuc, Burdujan, Biro, Cănănău, Sertov, **Damaschin** (de la Rapid), Mazilu, M. Radu.

CHIMIA RÎMNICU VÎLCEA

Anul înfiinţării : 1946. Prima participare în divizia A : 1974. Cea mai bună performanţă : locul 8 în 1974. Stadion : „1 Mai", capacitate 13 000 locuri.

ANTRENORI : Ion Oblemenco şi Dumitru Anescu.

JUCĂTORI : Pavel, Mîrzea, Teleşpan, Preda, Basno, Udrea, Cîncă, Palea, Iovan, Lazăr, Carabageac, Niculcea, **Catrina** (de la I.M.U. Medgidia), **Deaconescu** (de la Lotrul Brezoi), Verigeanu, Ologu, Gîngu, **Epure** (de la Viitorul Drăgăşani), Buduru, Ancuţa, **Bacoliţea** (de la C.S.M. Reşiţa).

F.C. OLT

Anul înfiinţării : 1972. Prima participare în divizia A : 1979. Cea mai bună performanţă : locul 4 în ediţia 1981.

Culorile tradiţionale : galben-verde. Stadion : „1 Mai" din Slatina, capacitate 12 000 locuri.

ANTRENORI : Ion Voica şi Tache Macri.

JUCĂTORI : Niţu, Niţă (de la C.S.S. Craiova), Prepeliţă, Ionaşcu, Căţoi, M. Zamfir (de la F.C. Argeş), Boriceanu, Cojocaru (de la Petrolul), Balaur, Kallo, Minea, Eftimie, Chivescu, Mihali (de la Minerul Baia Borşa), Firănescu, M. Popescu, Leta, Răduţ, **Hanghiuc** (de la Dunărea C.S.U. Galaţi), Georgescu (de la Flacăra Automecanica Moreni), **Ciobanu** (de la Metalul Buzău), **Andrei, Turcu** (de la [illegible]).

JIUL PETROŞANI

Anul înfiinţării : 1919. Prima participare în divizia A : 1937. Cea mai bună performanţă : locul 9 în ediţia 1948.

Culori tradiţionale : alb-negru. Stadion : Jiul, capacitate 20 000 locuri.

A.S.A. TÎRGU MUREŞ

Anul înfiinţării : 1962. Prima participare în divizia A : 1967. Cea mai bună performanţă : locul 2 în ediţia 1974.

Culorile tradiţionale : roşu-albastru. Stadion : „23 August", capacitate 12 000 locuri.

ANTRENORI : Ioan Czako şi Madocsa Kiss.

JUCĂTORI : Naste, Varo, Vodă, Szabo, Jenei, Ispir, **Fodor** (revenit de la Steaua), Gali, C. Moldovan (de la Oţelul Reghin), V. Marton, Both, C. Ilie, Botezan, L. Popa (de la Metalotehnica Tîrgu Mureş), Ciorceri, Fanici, Muntean, **L. Marton** (de la Viitorul Gheorghieni), Varga, Klan,

E lesne de observat : cu excepţia Stelei, care a izbutit achiziţionarea unor jucători de primă mînă, şi a Rapidului, la care Victor Stănculescu a procedat la o remaniere masivă, vizînd mai degrabă perspectiva decît valoarea imediată, recent încheiata perioadă de transferări n-a adus cine ştie ce noutăţi. Spre paguba fotbalului românesc şi spre surprinderea amatorilor. Universitatea Craiova şi Sportul studenţesc, de la care se aşteaptă o cît mai demnă reprezentare în Cupa U.E.F.A., n-au fost în măsură, dintr-un motiv sau altul, să realizeze transferurile dorite şi, încă mai mult, necesare, în condiţiile în care loturile de care dispun sînt restrînse numeric şi solicitate serios la nivelul echipei naţionale. Ambele grupări, din cîte am înţeles, poartă încă tratative, nutrind speranţa unor „mutări" de ultim moment, Stancu (la Sportul), Stingaciu, Mănăilă şi Matei (la Universitatea) continuînd să aştepte dezlegările. Ar fi în folosul fotbalului nostru, ai unei cît mai bune reprezentări a lui pe plan internaţional, ca ei să le primească în aceste zile, mai ales că ultimii 3, după cum am mai relatat, au şi trecut examenul de admitere în facultate. Nu piedăm, mai zicem o dată, pentru o echipă sau alta, ci pentru binele şi mai binele fotbalului românesc. În numele acestei idei, solicităm înţelegere din partea cluburilor implicate şi, totodată, acţiune din partea federaţiei, care nu s-a arătat, cel puţin pînă acum, capabilă să ajute înfiinţarea unor formaţii-fanion. N-am fost şi nu sîntem pentru „decimarea" unor echipe, dar am susţinut totdeauna că prin schimburi echitabile, care să mulţumească ambele părţi, acordînd prioritatea cuvenită grupărilor din competiţiile europene, se poate ajunge la acorduri corespunzătoare, care să servească interesele fotbalului nostru. Rostul unui jucător este să joace, şi nu cîştigă nimeni din faptul că Stancu sau Mănăilă stau pe margine. Pierde însă toată lumea şi, în primul rînd, fotbalul ! Sigur că o echipă cum e F. C. Argeş, care se vede lipsită (cu voie sau fără) de cîtiva titulari, constituie o problemă aparte, delicată, dar considerăm că şi în acest caz se pot găsi, cu tact şi răbdare, soluţiile cele mai nimerite.

Dacă echipele fruntaşe s-au mai întărit cît de cît, cu excepţiile amintite, cele din mijlocul plutonului n-au făcut-o nici atît. Nu intenţionăm acum, o analiză a regulamentului de transferări, dar e clar, judecînd după datele aplicării lui, că el nu este cel mai favorabil promovării valorilor. Apreciem că şi din acest punct de vedere se impune o schimbare de optică, îngrădindu-se posibilităţile echipelor „mici", de C şi chiar de judeţ, de a se crampona de fotbalişti talentaţi, care ar putea urca mai rapid în eşalonanele superioare. Numai că şi aceste echipe merită, nu-i aşa, recompensate, ţinîndu-se cont şi de doleanţele lor. Dar şi asupra acestei teme vom mai reveni.

Să notăm, în încheierea acestui documentar, că un nou campionat de fotbal se găseşte în bloc-starturi. Perioada de pregătiri, mai mult sau mai puţin fructuoasă, s-a terminat, echipele îşi definitivează loturile (de unde şi unele posibile modificări în aceste zile), urmînd a le comunica federaţiei pînă la sfîrşitul săptămînii. Este ora ultimelor retuşuri. Nădăjduim că noul campionat va fi superior celor precedente prin corectitudine, ţinută, spectaculozitate şi valoare. Îi dorim să pornească bine şi s-o ţină aşa !

OVIDIU IOANIŢOAIA

TOT FELUL

Voința inimii dă aripi picioarelor

Proverb românesc

● Legenda călărețului avar ● Drumul grișinelor ● Un accident stupid? ●

● Ambalate în cunoscutele cutii și supranumite și chibrituri, produsele Fabricii de chibrituri București se comportă ca niște artificii. Cum le aprinzi, cum fac steluțe și zboară. ● La magazinul alimentar Furnica din orașul Cugir, pachetele cu grișine sînt deschise și cumpărătorii care se plictisesc printre rafturi mai iau cîte una, cîte două. Cine vrea să cumpere grișine trebuie să le cumpere și pe cele lipsă. ● Universitatea din Brașov a realizat două instalații eoliene pentru produs energie electrică pe care le-a instalat la satul de vacanță Roșu (județul Tulcea). Numai că morișile nu funcționează și energia electrică de pe grind se procură tot cu un generator pe motorină. ● **Drumul care duce spre satul C.A.P.-ului din Scinteia se intersectează cu șoseaua principală. Dar nu acesta este evenimentul, ci faptul că la această intersecție, pe urmele unui lăcaș de cult construit în epoca feudală pe vremea domnitorului Vasile Lupu, au fost descoperite mărturii arheologice datînd de pe vremea statului dac centralizat.** ● În ziua de 26 august, la cinema Luceafărul grădină a rulat filmul **Legenda călărețului avar.** La intrare era afișat : pret special 12 lei. Cînd spectatorii au ieșit de la film au constatat că afișul dispăruse. Și dacă intrarea a costat mai puțin înseamnă că numai călărețul era avar ? ● Cooperativa Radioprogres are un centru de reparat televizoare și pe bulevardul Constantin Brâncoveanu. Conform programului, unitatea este deschisă pînă la orele 21. De multe ori în jurul orei 20 poți să spargi ușa și nici atunci nu mai poți spune că e deschisă. ● Cineva care conducea cițiva lucrători a dispus ca la blocul P.4, sc. 4 de pe Aleea Istru nr. 5 din București să fie instalate schele. Locatarii s-au bucurat, crezînd că blocul lor va fi zugrăvit. A trecut o lună de zile și nimeni nu le mai demontează. Necazurile și nemulțumirile locatarilor vin de la copii și de la cei care ar putea folosi schelele în timpul nopții. ● **C.A.P. D.M. Buza, județul Cluj, a pus la cale o maternitate pentru scroafe, în vederea obținerii unui număr cît mai mare de purcei pentru gospodăriile populației.** ● De la scara B a blocului 20 de pe Calea Moșilor nr. 280 a dispărut piedul unui cărucior de copii. După cîteva zile, de la ușa proprietarului a dispărut și cărucior. Acesta face următorul apel : vino dom'le să-ți dau și pernița ! ● Un bucureștean ne anunță că a cerut un taximetru prin 053. În 18 august conducătorul autoturismului 1 B 16587 a venit cu 33 de lei la bord. Restul cursei a costat 22 de lei. Tu plătești și altul se plimbă în locul tău ! ● **Se afirmă o marcă de ceramică. Ea se cheamă Faimar, e în căutare de faimă și aparține Întreprinderii Faimar din Baia Mare.** ● Unul dintre cei mai serioși fotbaliști din generația lui Mircea Lucescu, fundașul Florin Cheran, un campion al discreției, a devenit antrenorul principal al echipei Dinamo Victoria. Viața fără zgomot continuă. ● **Se află în probe de mare petrolierul Biruința de 150 000 tdw, realizat de Întreprinderea de construcții navale Constanța. Să fie cu noroc !** ● Știți cine produce jugurі de o calitate ireproșabilă? C.A.P. Gorgota, județul Prahova. Tot acolo se fac niște care care par a merge singure. ● Pîinea în Maramureș a devenit ceva mai bună. Nouă ei calitate se datorează și discuțiilor care au avut loc în adunarea generală a oamenilor muncii de la I.M.P. Maramureș. ● **În curtea Liceului industrial 28 din București (cartierul Drumul Taberei) se află un lac artificial. Instalatorii care se ocupă de țevile scolii susțin că elevii vor face practică la creșterea broaștelor. Tinerii în grija cui intră ?** ● Cine suferă de inimă are necazuri cu chinidina. Chiar dacă este, nu se găsește. ● La Ohrid, în R.S.F. Iugoslavia ansamblul artistic Alița al Uniunii județene a Cooperației meșteșugărești din județul Gorj a ocupat locul întîi. Pe deasupra, i-a mai dat și la televizor. ● La Secu, în județul Caraș-Severin, s-a inaugurat „Festivalul lăcuitorilor". La festivitate localnicii au constatat că lacul Sfînta Ana n-a participat. La următoarea ediție vor fi invitate și lăcuri de peste hotare. ● În noaptea de 23 August mai multe taximetre care erau libere n-au oprit la apelurile insistente ale bucureștenilor. Între ele sînt 1 B 14187 și 9 B 6115. ● Constanța Peșteanu din Unțeni (județul Botoșani) se aștepta de la soțul ei numai la gînduri și fapte bune. Și mai ales, s-o apere, Consecința : acesta l-a dat cu o sticlă în cap și a internat-o la spital. ● Am scris despre Întreprinderea de orologerie din Arad care nu se ocupă de ceasuri. Inginerul Gheorghe Contraș ne comunică faptul că întreprinderea va produce și programatoare, și înregistratoare, și contoare mecanice și turometre. În momentul de față ea nu produce decît microreductoare și nu primește nici o reclamație pentru ceasornicele care merg aiurea. ● Macaronerie : responsabilul magazinului din satul Socoteni, comuna Cruset, județul Gorj, îți vinde un sac cu arpacaș doar dacă vrei să cumperi și o ladă cu macaroane. ● **Am scris de mai multe ori despre felurite locuri în care era bine sau în care era mai rău. Muncitorii tipografi ne roagă să atragem atenția I.A.P.L. Amzei că bufetul tipografilor de la parterul Casei Scînteii este și slab aprovizionat, și neîngrijit, și neospitalier, cu subliniere în plus pentru prima trăsătură. Poate că factorii de răspundere vor citi și vor avea cu ce să decidă.**

CORNEL NISTORESCU ■

Cronica șoselei

Un bilanț cu care ne mîndrim (II)

Mutațiile importante în domeniul circulației rutiere, în cele patru decenii de cînd trăim liberi, au avut loc și în concepția omului care conduce indiferent ce fel de vehicul — autoturism, autocamion, motocicletă ori modesta bicicletă. Mulți factori și-au spus cuvîntul în această privință și în primul rînd nivelul ridicat de civilizație și cultură ce caracterizează societatea noastră socialistă. O parte însemnată a șoferilor amatori posedă trainice cunoștințe tehnice, deseori în domeniul unor ramuri de vîrf, fapt care nu poate să nu se reflecte, să nu-și pună amprenta și în modul în care cei de la volan își pilotează mașinile ori și le întreține. Gîndirea tehnică, care este o gîndire logică, nu poate să nu influențeze pozitiv conducerea automobilului.

Un rol hotărîtor în civilizarea și sporirea continuă a siguranței rutiere îl reprezintă perfecționarea normelor de circulație, care au ținut pasul cu dezvoltarea societății, cu procesul de modernizare și intensificare a traficului rutier. Putem afirma cu satisfacție că avem azi o lege a circulației cu reglementări precise, detaliate, adaptată la marile prefaceri survenite pe plan tehnic, economic și social, al cărui fir roșu este ideea de a preveni producerea unor fapte de natură a prejudicia interesele societății, ale oamenilor.

Totul în lege e precis și minuțios prevăzut. În interesul tuturor, se pleacă de la necesitatea împiedicării de a pătrunde în rîndul șoferilor a-unor oameni care nu prezintă garanția că, aflați la volanul mașinii, o vor pilota de așa natură încît acest instrument să nu devină un pericol pentru cei aflați pe căile rutiere. Zeci, sute de norme reprezentînd, de fapt, tot attea măsuri de precauție, continute de regulamentul nostru rutier, au menirea de a frîna, de a împiedica ajungerea la situații primejdioase. Un exemplu : excesul de viteză, ori neregiarea ei în funcție de circumstanțe, constitute, după cum prea bine se știe cauza numărul unu a accidentelor rutiere. Tocmai de aceea, legea consacră un capitol întreg măsurilor destinate să prevină și să combată folosirea abuzivă a vitezei. Această problemă, departe de a fi o simplă chestiune tehnică, ori strict juridică, are implicații pozitive în primul rînd prin instaurarea și menținerea unei circulații calme, echilibrate, sigure. Practicarea unor viteze mari, ori în neconcordanță cu starea concretă a circulației, enervează, irită, întreține o atmosferă de nesiguranță. Să te deplasezi în siguranță dar în același timp cît mai ieftin, își propune și reușește să realizeze legislația noastră rutieră. A circula cu viteză **moderată, economică,** înseamnă a cheltui mai puțin carburant. Chibzuința, rațiunea în trafic înseamnă deci pentru toți deținătorii de mijloace de locomoție, importante economii. Bineînțeles că spre același obiectiv converg și alte măsuri stipulate în norme legale, măsuri menite să curme apetitul unora pentru transformarea mașinilor statului în propriile lor limuzine, ori înclinați să folosească nerațional parcul de autovehicule.

Cine ar fi crezut, acum 20—30 de ani, că vom reuși să eradicăm modul inapoiat, primitiv de pilotare a mașinilor, exprimat, de pildă, în sistemul confuz și periculos de a semnaliza schimbarea direcției de mers prin deschiderea ușii ori prin scoaterea brațului pe fereastră ? Departe de a fi doar probleme de estetică, cum le apreciază unii, anacronismele în circulație erau nocive și prin nesiguranța, deruta pe care le proliferau în traficul rutier. Actualele norme de circulație, modificate în sensul cerințelor vieții moderne de-a lungul anilor înlătură situațiile echivoce confuze.

O însemnată realizare, expresie a creșterii spiritului de responsabilitate cetățenească, o constituie pătrunderea tot mai profundă în rîndul participanților la trafic a conduitei preventive. „Nu să mă bazez pe prudența altuia, ci să fiu prudent eu și pentru semenul de alături de mine", reprezintă comandamentul de bază al comportamentului preventiv în circulație.

„Las'că mă ferește celălalt, chiar dacă merg călare pe linia mediană ; las'că mă observă pietonul și se dă la o parte doar dacă îi claxonez las'că mă vede cel din sens opus și dacă nu-mi funcționează luminile", acestea sînt cîteva din formele concepției de conduită agresivă în trafic, diametral opusă comportamentului civilizat, preventiv, tot mai larg răspîndit în circulația rutieră.

Faptul că în cvasitotalitatea lor, șoferii manifestă responsabilitate, pricepere, prudență, spirit de întrajutorare reciprocă, politețe, că sînt în permanență animați de grija de a nu-și deranja partenerul de drum, ba mai mult, de a-l sprijini pentru efectuarea cu bine a unei manevre sau alta, reprezintă, în ultimă instanță, rodul educației omului de la volan în anii puterii noastre populare, căci omul de la volan se comportă așa cum trăiește, cum este instruit și educat. Viața la volan este o componentă a activității umane în general. Cea mai concretă și elocventă expresie a transformărilor petrecute în circulație, a creșterii nivelului de conștiință a oamenilor de la volan, a tuturor participanților la trafic, a tuturor celor ce folosesc strada, drumul, o reprezintă scăderea an de an (începînd din 1978) a accidentelor de circulație și a consecințelor acestora.

Caz simplu doar în aparență

Pe drept cuvînt, locuitorii orașelor-stațiuni, numeroase pe cuprinsul țării, sînt invidiați. Să respiri în permanență aerul pur, ozonat, să muncești, să te odihnești, să te distrezi într-o localitate înconjurată de păduri, inundată de flori, ferită de zgomot excesiv, de praf, de tot felul de noxe, e un mare privilegiu de a cărui valoare deosebită, culmea, unii nu . sînt pe deplin conștienți. De, așa-i cînd te obișnuiești cu binele !

Veniți de la țară, dintr-o comună ialomițeană, chinuită vara de arșița nemiloasă a soarelui și iarna de vînturile și gerurile neîndurătoare, celor doi copii, Dănuț, de nouă ani, și surioara lui, Camelia, de trei, nu le venea a crede că mai există și locuri unde te poți juca liniștit, la umbra brazilor, unde nu e praf, zăpușeală și, în plus, unde de dimineață pînă seara poți asculta, parcă după un program bine aranjat, cele mai frumoase concerte ale păsărilor.

De cînd le veniseră în vacanță cei doi nepoți, Amalia și soțul ei, Valentin, oameni ce își doreau din suflet copii, care întîrziau să vină, erau parcă în al nouălea cer. „Bucuriile ce le încercăm acum, în aceste zile, sa vor sfîrși curînd, Valentine. Clipele fericite trec de obicei repede. Copiii se vor întoarce la părinții lor, iar noi vom rămîne din nou singuri. Avem un apartament frumos, mașină, mobilă „stil", mă rog, avem de toate, nici nu visam noi în copilăria noastră săracă o asemenea situație. Poți să-mi spui, însă, ce bucurii, ce satisfacții ne aduc nouă, deocamdată, încă tineri ingineri, subliniez, deocamdată, pentru că anii trec repede, toate astea ? Pentru ce trăim în fond ?" Asemenea reflecții, exprimînd un iz pronunțat de părere de rău, de amărăciune amestecată cu neliniște, deveniseră frecvente acum, cînd contrastul dintre viața lor singură și anostă de pînă atunci, și cea plină, veselă, animată de prezența copiilor, ce o trăiau, era mai pronunțat, mai evident. „Ce ne facem cînd or pleca ăștia mici ?" Valentin încercase un demers pe lîngă fratele său. Cînd i-a telefonat, inima îl bătea să-i spargă pieptul. „Dinule, tare ne-am obișnuit cu copiii. N-ai vrea să-i mai lași la noi cîtva timp ? Vorba aia, tu mai ai patru, pe cînd noi sîntem singuri cuc. Știi cît ne dorim copii, dar, uite, că toate sînt în van. Tratamente din cele mai sofisticate, medicamente de tot soiul și nici un rezultat". „Cum adică, Valentine, băiatul trebuie să înceapă școala ! Eu sînt învățător, mă ocup de el. Și... la urma urmei, cum or să poată trăi fără familia lor, fără noi ?" „O să-i puteți vedea oricînd. Mai venim noi acolo, mai ne vizitați voi..." Dinu nu s-a lăsat convins. A încheiat convorbirea iritat. „Nu știu cum vă pot veni asemenea idei !"

Cei doi soți făceau totul pentru a sădi în copii dorința de a rămîne la ei. Nu renunțaseră la ideea înfierii. „Ușor de zis, dar greu de realizat, reflecta Amalia. Familia lui Dinu, în ciuda numărului mare de copii, e, cum se zice, beton armat. Nu-i auzi pe ăștia mici cum scîncesc seara, după ce toată ziua o petrec jucîndu-se în aerul ăsta splendid, după frățiorii și surioarele lor, după mama lor ? Azi noapte, Camelia s-a trezit din somn ca să mă roage, ce crezi ? „Să vină și mama aici, să vadă ce frumos e. Să ne jucăm amîndouă", spunea ea bulmăcită de somn. Chiar dacă Dănuța și Dinu vor fi de acord, procesul ăsta de adaptare aici va fi extrem de greu pentru cei doi copii. Va trebui să dovedim mult tact și, de ce nu, diplomație. Dar ce prostii mai vorbesc și eu. Vînd, cum s-ar zice, pielea ursului din pădure".

Ce n-au făcut nefericiții soți pentru cei doi copii ? Excursii prin cele mai minunate locuri, jocuri inventate, jucării scumpe, cumpărate, preocupare permanentă spre a împiedica chiar și pentru o oră instalarea plictiselii. La întrebarea : „Dănuț, e bine la noi, îți place, n-ai vrea să înveți aici, să fii mereu împreună cu Amalia, cu nenea Valentin ?" Pus puțin în încurcătură, în dorința de a nu-și mîhni generoasele rude, Dănuț răspunde evaziv, la început, pentru ca apoi să bîrfulască franchețea copilărească : „E bine, tanti Amalia, e frumos aici, dar ne va fi tare greu fără cei de-acasă De-ați ști cît mi-e de dor de surioarele și frățiorii mei, de mama, de tata. Camelia e mică, ea nu-și dă încă seama !" Cei doi soți realizează că a continua discuția, e fără sens. Tac amîndoi și privesc spre soarele care apune. „Uite așa, Valentine, apune și viața noastră, apune mai repede pentru că-i tristă". „Hai să nu mai dramatizăm atita situația. Sîntem abia la început de drum. A-i determina să rămînă cu noi e o treabă complicată, ea nu se rezolvă în cîteva săptămîni".

Se înserează. A doua zi copiii vor pleca acasă. „Unchiule, îmi dați voie să mă plimb puțin cu bicicleta dv. ?" „Urcă, Dănuț !" Plimbarea cu bicicleta e una din marile plăceri ale pușlilului, deși e vădit incomodat de înălțimea ghidonului și a cadrului. Dar se descurcă, Fetița, văzînd demarajul frățiorului, începe să scîncească. Vrea și ea la plimbare pe bicicletă. „Hai să nu le stricăm bucuria de a fi împreună, acum, în ajunul plecării". „De acord, Amalia. Dănuț, urc-o pe cadru și pe surioara ta". Băiatului nu-i prea convine. Plimbarea solo ar fi fost mai plăcută. Se întoarce, însă, în dreptul porții și Camelia își ocupă satisfăcută locul preferat. „Echipajul" se pune în mișcare. Pe stradă, mai bine zis o potecă ceva mai largă, unde, de regulă, nu circulă decît rar cîte o bicicletă, se apropie din sens contrar o căruță. Bicicleta ajunge în apropierea ei tocmai la punctul unde ulița se îngustează. Vor avea loc să treacă unul pe lîngă celălalt, cele două vehicule ? Amalia se alarmează, strigă spre băiat : „Dănuț, ai grijă !" Copilul întoarce capul și, aidoma unui șofer neatent, pierde controlul asupra ghidonului. Bicicleta, care tocmai trece peste un dîmb ușor, se răstoarnă. Băiatul cade în dreapta, dar Camelia e proiectată exact sub copitele calului. Animalul, surprins, sforăie neliniștit, dar ferește copilul. E lucru știut, nici un cal n-a lovit vreodată un om căzut la pămînt. Întotdeauna a trecut peste corpul său fără să-l vătăme. Atelajul își continuă însă mersul. Căruțașul, și el surprins, căci totul s-a consumat în cîteva clipe, nu poate opri. Roțile căruței, încărcate cu saci grei, trec peste trupul firav al Cameliei.

VICTOR BEDA ■

Nu ne putem muta de pe Pămînt

UNIVERS

• Vom trăi 300 de ani? • Sclavii din zilele noastre • Wembley şi „finala calului alb".

Mondo umano?

Intr-o lume relativă

SCLAVAGISM XX. Nu, nu este nici o exagerare în titlul ştirii, iar conţinutul acesteia nu poate să (mai) surprindă. Un grup de experţi ai Naţiunilor Unite s-a întrunit la Geneva ca să studieze ce „forme la sclavagismul în anul de graţie 1984, în numeroase ţări : lucrul copiilor, tratamentul persoanelor, servajul, vînzarea de femei şi copii, etc. Se precizează că respectivii experţi au studiat dosare serioase, puse la punct pînă în cele mai mici detalii de organizaţii precum Biroul Internaţional al Muncii, Secretariatul O.N.U. şi chiar Interpol. Acesta din urmă s-a referit, după analize riguroase, la cîteva cazuri de sclavagism înregistrate exact în „cea mai liberă dintre lumi — cea americană". Agenţia France Presse relatează textual : „primul (caz) priveşte mai mulţi muncitori agricoli migranţi, aduşi în starea de sclavagism de patru persoane, care au recurs la violenţă spre a-i recruta. Al doilea caz implică trei persoane, ce recrutaseră muncitori, înşelîndu-i asupra salariilor şi găzduirii, pentru a-i transforma în sclavi. Ultimul are în vedere ţărani indonezieni (!?) aduşi ilegal în Statele Unite prin vize obţinute cu mijloace frauduloase". Evident, se vor studia în detaliu şi modalităţile în care, în Brazilia, copiii sînt folosiţi la munci în fabrici, mari uzine, deşi au între 6 şi 14 ani, iar Thailanda utilizează pe scară cea mai largă „turismul sexy", ca să spunem doar atît. În şirul numelor proprii mai figurează Mauritania (cu muncitori agricoli sau păstori), R. Dominicană (cu sclavi recrutaţi în Haiti), Spania chiar (tot cu copii), ca şi India şi (!?) Grecia. Desigur, practicile sclavagiste sau colonialiste se află în prim-planul dezbaterilor experţilor care, iată, la final de mileniu doi încă îşi ciştigă „o pîine bună" — cum se zice — analizînd reminiscenţele evului mediu Sau, poate, mai curînd e vorba de un sui generis muzeu viu ?

LOTERIE. La începutul lunii iulie a.c., la loteria organizată în statul Washington, un tînăr egiptean de 26 de ani joacă şi ciştigă 50 000 dolari. Nu mică îi va fi surpriza să constate că i se vor atribui 100 000 dolari, dintr-o eroare a serviciilor loteriei, cum avea să se afle mai tîrziu. Firesc, presa, mai întîi, îl prezintă ca pe marele ciştigător al loteriei. Apoi şi ca beneficiar al unei serioase greşeli a unor funcţionari cel puţin distraţi. Numai că citind ambele relatări sau numai una dintre ele, nu ştim — agenţii Serviciilor de Imigrare şi Naturalizare (SIN) intră imediat în alertă, îi cercetează situaţia tînărului egiptean şi constatînd că intrase cu o viză de student fără a se mai înscrie la facultate, deci fiind într-o situaţie incertă, îl arestează şi decid să-l expulzeze. Dar precaut, tînărul transferase urgent la o bancă din ţara sa toată suma aşa încît nu i se putea confisca nimic din ceea ce ciştigase.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

După MOSCOW NEWS — U.R.S.S.

Comentariul săptămînii

Micul şi marele Rabaul

Oraşul Rabaul, cu o populaţie de 70 000 de locuitori, este centrul administrativ al insulei Noua Britanie, provincie de răsărit a statului Papua-Noua Guinee. Situat pe malurile unei lagune pitoreşti şi înconjurat de munţi împăduriţi, Rabaul dispune de toate condiţiile pentru a asigura celor ce locuiesc în el un trai liniştit. Dar, în realitate, oamenii sînt stăpîniţi de nelinişte, îngrijoraţi în permanenţă. Fiindcă oraşul se află în aşteptarea unei catastrofe care poate surveni în orice moment, în orice zi, făcînd să piară toţi locuitorii aşezării. Despre ce ameninţare e vorba ? Despre un cutremur.

După cum scrie **New York Times**, oraşul este situat la poalele unui gigantic lanţ vulcanic, care se întinde pe zeci de kilometri. Particularitatea caracteristică a craterelor de aici constă în faptul că majoritatea sînt de dată relativ recentă. Aşa, de exemplu, în 1937, în partea de răsărit a golfului, s-a înălţat în numai patru zile un crater imens, înalt de 230 de metri. Apariţia lui a fost însoţită de o intensă erupţie de lavă şi de puternice zguduiri subterane, în urma cărora au pierit 500 de oameni. Savanţii au calculat că pe insula Noua Britanie, cutremure puternice au loc în medie la 25 de ani. Ultimul seism a avut loc în 1943 şi a transformat Rabaulul în ruine. Ulterior, oraşul a fost reconstruit, devenind principalul port şi centru comercial al insulei. Dar iată că în prezent el este din nou în pericol. Începînd din 1960, staţiile seismice ale oraşului, care înregistrează în permanenţă oscilaţiile scoarţei pămîntului, au marcat o creştere bruscă a activităţii vulcanice. În zona Rabaulului, acestea au ajuns la 5—6 grade pe scara Richter. S-a semnalat o intensă formare de lavă în straturile superioare ale scoarţei pămîntului, în cîteva locuri a început urcarea uscatului. De pildă, o insuliţă din mijlocul lagunei s-a ridicat în ultimii trei ani cu 30 de centimetri. După cum au arătat măsurătorile fundului golfului, pe o suprafaţă de 180 metri pătraţi are loc o umflare a solului.

Faţă de această situaţie, autorităţile au luat numeroase măsuri : interzicerea amplasării de noi construcţii, mutarea unor întreprinderi şi, în special, pregătirea în vederea evacuării rapide a populaţiei în cazul unei catastrofe. Această eventualitate nu-i încîntă însă deloc pe locuitorii insulei. „Firesc, nu-i tocmai plăcut să trăieşti într-o permanentă ameninţare a nenorocirii, a spus unul dintre ei, dar nu ne vine deloc să ne mutăm, întrucît munţi ca ai noştri şi mare aşa de frumoasă nu vom găsi nicăieri".

De ce ne-a interesat soarta Rabaulului ? Pentru că ea seamănă foarte mult cu cea a planetei noastre în întregul ei. Şi Terra stă pe un imens vulcan — uriaşele acumulări de armament, mai ales nuclear. În aceste condiţii, şi locuitorii Pămîntului sînt ameninţaţi de catastrofa care poate surveni în orice zi. Terra este de fapt tot un Rabaul, unul mai mare. Însă între cele două Rabauluri există unele deosebiri esenţiale. În timp ce în faţa ameninţării care planează asupra oraşului din Noua Britanie omul pare neputincios, catastrofa care ameninţă globul terestru poate fi evitată. Iar imperativul evitării ei rezultă, între altele, şi din cea de-a doua deosebire : dacă populaţia Rabaulului mic se poate totuşi muta în altă parte, populaţia marelui Rabaul nu are unde să se mute.

ION D. GOIA ■

Totul despre Wembley

După cum Parisul nu poate fi conceput fără faimosul Tour Effel, tot aşa capitala britanică nu se poate imagina fără cunoscutul Turn al Londrei. Însă alături de acesta din urmă, de cîteva decenii există un alt monument care dă personalitate oraşului de pe Tamisa : stadionul Wembley. Intrat deja în legendă, faimosul stadion are şi o istorie pe măsură. Căci, oricît ar părea de ciudat, stadionul Wembley n-a fost construit iniţial pentru el însuşi, ci ca acoperiş la un eveniment de mult uitat : Expoziţia imperială britanică din 1923—1927.

Pentru ca publicul să fie atras la expoziţie în număr cît mai mare, s-a hotărît, încă din 1920, ca în chiar incinta complexului expoziţional să se construiască un stadion naţional, pe gazonul căruia să se dispute meciurile finale din Cupa Angliei la fotbal. Stadionul a fost construit, după stringerea fondurilor necesare, în 300 de zile. El a fost gata cu 6 zile înaintea finalei meciului de cupă dintre echipele cluburilor Best Ham şi Bolton Wanderes. În ajunul zilei de 28 aprilie 1923, cînd urma să aibă loc meciul, s-a făcut proba de rezistenţă a tribunelor : prin ele a mărşăluit un batalion de soldaţi.

Capacitatea stadionului era atunci calculată la 125 000 de spectatori, însă în ziua deschiderii în tribune se aflau mai bine de 200 000 de oameni. Din cauza înghesuielii, mulţi dintre spectatori au coborît din tribune şi s-au aşezat pe gazonul terenului. În aceste condiţii meciul nu se putea desfăşura, busculada se putea petrece în orice moment. Situaţia au salvat-o conetabilul (agentul de poliţie) George Scorry şi calul său Billy. Izbutind să ajungă pe un petec de gazon încă neocupat de microbişti, Scorry şi-a mînat calul în cerc şi a reuşit să facă, după o oră de străduinţe, o adevărată minune : mii de oameni s-au dat încetul cu încetul înapoi şi s-au oprit dincolo de marginile terenului. Astfel, acest meci, pe care l-a ciştigat Bolton cu 2—0, a devenit primul eveniment legendar în furtunoasa istorie a Wembley-ului, căpătînd denumirea de „finala calului alb". În 1927 existenţa stadionului a fost serios ameninţată, întrucît expoziţia s-a închis iar organizatorii nu-i găseau cu nici un chip stadionului o întrebuinţare. S-a pus chiar problema demolării lui, dar în cele din urmă a fost creată o societate pe acţiuni care a achiziţionat stadionul plătind suma de 122 500 de lire sterline.

În prezent, Wembley este una din mîndriile cele mai de seamă ale englezului. Pentru microbiştii din Marea Britanie este un fel de sanctuar : ajunge să i se pomenească numele şi în ochii multora apar lacrimi. Căci microbistul de rînd se consideră fericit dacă are norocul să pătrundă măcar o dată în viaţă în tribunele renumitului stadion. Chiar şi dintre fotbalişti, numai o mică parte se pot bucura de cinstea de a juca pe Wembley. Fiindcă aici nu se dispută meciurile obişnuite din campionatul ţării sau din preliminariile Cupei. Toate cluburile de fotbal londoneze au stadioane proprii. Pe Wembley se dispută doar întîlnirile finale şi jocurile naţionalei.

Finalele Cupei au loc totdeauna în luna mai, în una din sîmbete. Atunci spre Wembley se îndreaptă zeci de mii de iubitori ai fotbalului. Biletele se epuizează cu multe zile înaintea jocului şi, ca urmare, la data meciului în faţa Wembley-ului funcţionează o bursă neagră atroce. Microbiştii veniţi de pe continent, în speranţa că vor putea intra şi ei, privesc stupefiaţi cum englezii se despart liniştiţi de zeci de lire sterline, date pe un bilet luat de la speculanţi. În parcările din apropierea stadionului pot fi văzute autobuze sau autoturisme din toate colţurile Marii Britanii. Repartiţia locurilor la meciurile finale are loc astfel : cîte 25 000 de bilete sînt repartizate susţinătorilor fiecăreia din cele două finaliste, o anumită cotă se rezervă susţinătorilor altor cluburi, iar restul se pune în vînzare.

Dar dacă fotbalul este prezent pe Wembley aşa de rar, de unde îşi scoate stadionul fondurilor necesare întreţinerii şi funcţionării lui ? Din organizarea săptămînală a alergărilor de... cîini. Practic, stadionul trăieşte de pe urma veniturilor pe care le aduc aceste „competiţii", ele constituind una din cele mai sosante — pentru un european de pe continent — curiozităţi ale vieţii sportive şi culturale britanice.

ION COCHU ■

Mapamond '84

Elixirul tinereţii?

„Tinereţea veşnică", un vis dintotdeauna al omului, a constituit unul din subiectele preferate ale literaturii. Să amintim cea mai celebră întruchipare a acestei teme — Faustul lui Goethe. O dată cu literatura SF (science-fiction), au apărut şi argumente ştiinţifice în susţinerea acestui subiect în centrul interesului cititorului modern. Dar, iată, în ultima vreme ceea ce părea doar o născocire a imaginaţiei înfierbîntate a omului de artă a devenit temă de cercetare pentru riguroşii oameni de ştiinţă. La Boston, geneticienii americani au anunţat că nu sînt prea departe de a dezlega enigma îmbătrînirii şi a morţii.

Cercetările biologice, în special în domeniul geneticii, s-au soldat cu rezultate importante, lărgind mult sfera cunoştinţelor noastre cu privire la procesul de îmbătrînire a materiei vii şi făcînd chiar să apară speranţa că nu peste multă vreme problema combaterii dificultăţilor senectuţii va putea fi rezolvată cu succes. Firesc, ştiinţa nu va găsi un miraculos mijloc împotriva morţii. Obiectivul ei este mult mai modest şi de aceea mult mai uşor de realizat : să amîne cît mai mult timp posibil încetarea din viaţă a fiinţei umane.

Biologii sînt convinşi de mai mult timp că aplicarea a tot ceea ce s-a realizat în ştiinţă pe diferite meridiane ar putea să ducă la o încetinire substanţială a procesului îmbătrînirii. Mai mult chiar, ei afirmă că va veni în curînd ziua cînd omul va atinge 70—80 de ani în perfectă condiţie fizică. Dacă aceste prognoze se vor adeveri, atunci copiii noştri vor ajunge centenari, fără să mai treacă prin vicisitudinile actuale ale vîrstei înaintate, pentru a avea apoi o moarte naturală şi rapidă.

În cazul cînd oamenii de ştiinţă vor descoperi acel mecanism secret de reglare genetică care indică celulelor cînd să-şi înceteze procesul de reproducere, dacă se va afla modul de funcţionare al aşa-numitului orologiu biologic, s-ar putea ajunge chiar la o prelungire substanţială a duratei vieţii, consideră dr. Samuel Goldstein, genetician la Centrul de medicină din Little Rock (statul Arkansas din S.U.A.). Nu ar mai constitui o excepţie vîrste de 200 şi chiar 300 de ani.

ROMEO NADAŞAN ■

Roza vînturilor

PETAR GUDELJ (Iugoslavia)

Marea

Mare de sînge revărsat
[illegible]
Cîrceii se contractă în beznă,
Lidia, marea, marea.

Inima e-n depărtări, pe înălţimi.
Marea.
Fără barcă, fără lună,
loveşte în cranii.

Scurtă e vara asta

Doamne, ce scurtă e vara asta :
trei fire de jar printre gene.
Nici n-am clipit, şi deodată : Toamna,
gheaţa şi bezna.

Pasărea oarbă şi surdă

Iată, în timp ce leg în noduri şi diregi
aceste litere vane, scheletul tău, şerpoi de
piatră, înălţat, se clatină prin miazăzi, în
pietreale.

Ai strîns la piept scheletul pruncului
tău. Mă tem de soarele înlănţuesc, cel care
deasupra ta se rostogoleşte în cercuri.

Încotro te-ai îndreptat cu pietre în vertebre şi cu scheletul pruncului tău la
piept ? Îţi picură din orbite lacrimi de
piatră.

De douăzeci şi cinci de mii de ani cîntă
o pasăre oarbă şi surdă. O, unde plecaseşi,
printre stelele funerare ale bogomililor,
la piept cu piatra din pîntecul tău ?

Pasărea cîntă.

Numai oameni oameni oameni

Numai oameni, oameni, oameni.
Trei oraşe am clădit
din cranii,
patru turnuri crenelate
din patru plăci ale frunţii.
Şi trei păduri atît de albe
din fluierele piciorelor.

În româneşte de
PETRE STOICA ■

Lumea ca lume

Dor de țară

Oriunde m-aș afla în țara mea, mi-e dor de toată țara mea. Fac ochii mici și, dacă mi-e rușine să cred că, bărbat la 41 de ani, pot plînge de emoția întîlnirii cu un loc anume din această țară, măcar accept să spun că va începe ceața toamnei și că, de aceea, prin ochii micșorați, văd orizonturi opalescente. Dar mi-e un dor înlăcrimat de țara mea. De-abia am venit din țara mea și mi-e un dor nebun de țară. Și-aici, unde scriu, este tot țara mea. Și-acolo unde voi fi mîine este tot țara mea. Că nici una, dintre toate țările, pe care le-am văzut, nu poate fi mai frumoasă decît țara mea. Dacă Maramureșul e Scandinavia a noastră, dacă Mărginimea Sibiului este o Elveție română, iar Bucovina o Austrie română, dacă — așa cum spunea Goga — „Apusenii sînt Tirolul nostru, pumnul Ardealului", dacă în Călărași este un Texas român (în sensul dezvoltării naturale, la limitele sudului), iar Delta Dunării este incomparabilă, dacă prin Brașov și Făgăraș se intră în legenda munților lumii, și dacă drumul Bran-Rucăr este mai frumos decît o călătorie în visul copilăriei, dacă simpla pronunțare îndrăgită a numelor vrîncene Paltinu, Nereju, Năruja agită arborii sub lumina lunară, dacă harta României este străjuită de cinci orașe continentale : Iași — ca o stemă a sufletului lui Ștefan cel Mare, Constanța — ca o navă transoceanică hotărîtă să nu mai plece niciăieri, Cluj-Napoca — el, cel mai frumos oraș al adolescenței mele, Timișoara — o mică Europă luminînd țărmul nostru de vest și Craiova — oraș care, pentru mine, oricît aș vrea să uit, oricît ar trebui să mă supăr pe unul dintre oamenii lui, se află dincolo de frumos, de bine și de real, dacă la București inima noastră se simte mereu datoare întregii țări care ne înconjoară Capitala, dacă atîta trudă, atîta inspirație, atîta hotărîre, atîta oameni și atîta Românie s-au închegat în cele două linii cosmice de forță ale anilor noștri — Transfăgărășanul și Canalul Dunăre-Marea Neagră, dacă Unirea cea Mare își are creuzetul la Arad și steagurile la Alba Iulia, dacă e drept și moral și așteptat ca Universitatea din Sibiu să-și înalțe turlele întru veșnica pomenire a visului lui Avram Iancu și pentru cinstita răsplată că Sibiul a fost mereu transeca retragerii române, în vremi mușchetare, dacă doctorul Radu Rey așteaptă, la Vatra Dornei, cu extraordinarele sale proiecte de viitor, dedicate munților și întemeiate pe o realitate, pe care o cunoaște mai bine decît orice carpatolog, înfăptuirea măcar experimentală a ecuației muntelui românesc, dacă Bihorul și Satu Mare și Sălaj înseamnă pentru mine cam tot ce înseamnă în transcrierea cu indigo carpatin celo trei județe de jos — Dolj și Gorj și Olt, dacă încep să simt tot mai acut chemarea Moldovei în care, printr-un hazard, m-a lăsat mama să vin pe lume acolo unde era învățătoare, și dacă Vîlcea este leagănul mamei și al rădăcinii mele dinspre mama, dacă Doljul rămîne pentru întreaga mea viață tiparul gîndirii și limbii românești așa cum mi-a fixat bunicul meu patern acest tipar din copilăria mea, dacă la Tîrgu Mureș statuia lui Avram Iancu e semn de frăție și de luptă comună, dacă în Ialomița, Slobozia înseamnă și va însemna de-a pururi libertate, dacă umbră lui Bacovia este eternă nutrită de adîncimile Bacăului atît de-străvechi spiritual, dacă la Covasna și la Harghita, alături de români, secuii își duc viața lor temeinică și plină de caracter, dacă între județele Suceava și Hunedoara e o asemănare de piscuri ca între două constelații, incomparabile poate cu altele, în sensul că la Suceava găsești un oraș-

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

amiral — Suceava și alte cocorițe și dulci așezări omenești : Cîmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Rădăuți, Gura Humorului, Siret și unica, zic eu, cea mai frumoasă dintre toate cîte cele care le-a lăsat cerul pe pămînt — Vatra Dornei, iar în județul Hunedoara găsești Deva, Iar lîngă ea Brad, Orăștie, Călan, Hațeg, Hunedoara, Simeria și Țebea (Țebea care ar merita să fie comună de sine stătătoare), precum în aceste două arii sînt și minerii cei mulți și puternici și cunoscuți din Valea Jiului — cu Petroșani, Luponi, Petrila, Uricani, Vulcan, iar în Suceava minerii nu sînt atît de mulți, dar sînt la fel de frumoși, de mîndri, de cinstiți — la Broșteni, dacă Baia Mare și Sighetul și Valea Marei și Valea Izei arată la ce înalt potențial moral pot ajunge oamenii, cărora pămîntul refuză de sute și sute de ani să le dea din belșug roadele lui, dacă la Botoșani se află patrulaterul genial al hărții noastre spirituale — Eminescu, Enescu, Iorga, Luchian și dacă la Buzău și în Vrancea nimeni nu este muntean pe de-a-ntregul sau moldovean pe de-a-ntregul, ci toți își seamănă, dacă amintirea cu privire la Galați este amintirea celui mai frumos spectacol de cultură pe care l-am văzut în viața mea și dacă atîta omenie ca la Brăila e greu să găsești dacă nu te duci în Caraș-Severin, dacă de la Mehedinți pînă la Vaslui nu este în plan universal decît distanța dintre doi ochi din fruntea unui om, dacă dinspre Bistrița și Năsăud bat clopotele amintirii lui Coșbuc și Rebreanu și Andrei Mureșianu, iar dinspre Dîmbovița — cel mai chitit județ al nostru, împreună cu Giurgiu și Călărași — se aude concertul urcînd către zenitul toamnei și dacă, în ciuda faptului că parcă m-am simțit stingherit ultima oară cînd am fost la Tulcea, acolo m-aș mai duce în această toamnă să lunec printre oamenii buni și fără nume cu o barcă de ocazie, dacă în Argeș este un Argeș, dar este și un Muscel, dacă în Olt este un Olt, dar este și un Romanați, dacă între Neamț și Alba se aude toaca seara (legînd Rămeții de Văratec și de Agapia, și de Turnul Chindiei, Tîrgoviștei) iar în eternitate truda celor ce locuiesc aceste județe înalță o punte a sfintei sudori dînd în orice situație-limită lăcaș de refugiu Ceahlăului în Apuseni și Apusenilor în Carpații de răsărit, dacă Drobeta-Turnu Severin este, natural vorbind, cel mai bine așezat oraș oltean, iar Rîmnicu Vîlcea este, prin forța celor ce au condus orașul și l-au iubit, cel mai frumos construit oraș oltean, dacă seamănă între ele, prin splendoarea demersului arhitectonic Tîrgu Mureșul și Pitești, care arată celo mai inspirate orizonturi construite, și dacă Sibiul rămîne pentru mine locul în care mi-ar plăcea să trăiesc în toate vîrstele, dacă la Teleorman se aude vocea țărancii române chemîndu-și copiii acasă, dacă numai o întîmplare a făcut că orașe destinate celei mai înalte misiuni istorice se mărginesc cuviincios cu un loc secund în județele din care fac parte, dar nu încetează a fi rezervoare de frumusețe, de incomparabilă moralitate și venit național : Roman, Făgăraș, Caracal, Mediaș, Medgidia, Dorohoi, Lugoj, Sighet, Cîmpulung Muscel, Rîmnicu Sărat, Salonta, Cîmpina, Măcin, Pașcani, Caransebeș, Negrești-Oaș, Bîrlad, Toplița, Oltenița, Strehaia, Onești, Odorheiul Secuiesc, Mizil, Sighișoara, Tecuci, Cugir, Moreni, Șimleu Silvaniei, Găești, Turda, Turnu Măgurele, Cisnădie, Adjud, Roșiori, Dej, Făurei, Reghin, Fieni, Urziceni, și dacă toate acestea care există au și o transcriere de conștiință în fiecare dintre noi — se poate spune că, prin dorul nebun care ne leagă de țara noastră în fiecare clipă a vieții, lumea începe în România.

Nu vreau să ridic nici o problemă în aceste rînduri. Chiar nici una. Brațul mi se face de fagure și inima mi se înmoaie cînd mă gîndesc numai la simplul fapt că trecem și că această toamnă care vine ne-ncovoiate însesizabil cu încă o povară de brumă.

Și mi-e dor de țara mea oriunde aș fi, chiar dacă plec în clipa următoare în Breaza de Prahova în care, considerînd c-aș fi un longeviv, am hotărît să trăiesc de la vîrsta mea de 40 de ani începînd partea a doua a vieții. Și, parcă, ducîndu-mă la Breaza, simt înflorarea clopotului de la Rămeți, din Apuseni, chemîndu-mă și Putna șilabisind prin ceața de pe ochii mei care nu vor să-și declare lacrimile legitime. Îmi vine să zic și eu ca și acel tînăr care mi-a scris cîndva într-un cenaclu, înnebunit de atmosfera de acolo : „dacă n-aș fi fost român, fugeam în România".

Mă cheamă spre Ploiești Monumentul atît de îndelung dorit al lui Mihai Viteazul, întemeietorul orașului ; așa cum își așteaptă întruchiparea în bronz Bogdan Vodă, Descălecătorul, la Cuhea (Bogdan Vodă), în Maramureș.

Și mi-e dor de țara mea de parcă nu mai am decît o săptămînă de viață și trebuie să văd totul, să înțeleg totul sau măcar esențialul spre a spune și celor ce m-ar întreba dincolo de limita fizică a existenței mele, ce mai e pe acasă.

Observații de viață

1. De cînd am fost mic și pînă acum, de cîte ori m-am dus să joc fotbal, terenul era închis și îngrijitorul terenului nu era acolo. Dar nici acasă. Cu cît îl căutam cu atît nu-l găseam. De cîte ori n-am fost pregătit să joc fotbal și mergeam la un teren de fotbal și nici nu puteam să joc fotbal, terenul era pregătit, mingea care întotdeauna nu există acum există, iar îngrijitorul terenului era și la teren și acasă.

2. De cîte ori trebuia să merg într-o direcție, mașinile care se opreau să mă ia mergeau în cealaltă direcție. Atunci m-am hotărît să-mi formez opțiunea despre direcția în care să merg după direcția în care merg mașinile ce se vor opri să mă ia. A urmat criza prelungită a petrolului.

3. De cîte ori moare cineva sîntem surprinși de parcă am fi așteptat să moară altcineva. Din păcate nu moartea ni se pare absurdă, ci numele victimei de la un moment dat.

4. De cîte ori vin gunoierii nu e acasă tocmai acel ce le-ar putea da un bacșiș pentru munca lor amărîtă.

5. Cîntărețul preferat al oamenilor e tocmai acela care nu mai poate să cînte.

6. Atît de puternic marcat a fost de bomba care a explodat lîngă el, Terente din Breaza, încît el a rămas la vîrsta la care l-a găsit marele șoc.

7. De cîte ori am vrut să-mi fac casă, ceva a fost mai scump decît posibilitățile mele. Și cu cît posibilitățile mele au crescut, cu atît ceva a fost mai scump decît era.

8. Exact stofa din care am vrut să-mi fac un costum a fost mereu într-o cantitate insuficientă, prea mare pentru a-mi face niște pantaloni scurți, prea mică pentru a-mi face pantaloni lungi.

9. Toți oamenii pe care i-am cunoscut au fost exact cei care aveau mai mare nevoie de mine.

10. De cîte ori o rudă a mea a vrut să mă invite cînd eram mic la o înghețată, cofetăria era închisă. Abia cînd s-au deschis larg toate cofetăriile mi-a apărut în toată durerea și problema amigdalelor.

11. Spiritul meu s-a întrupat totdeauna în cetățeni ai unor țări a căror monedă trecea printr-o momentană cădere și era neconvertibilă în alte monede.

12. Toți oamenii de care am avut nevoie mi-au devenit prieteni atunci cînd nu mai puteau face nimic pentru mine.

13. Durerea de dinți este cea mai insuportabilă durere, cu excepția fiecărei dureri în clipa în care o ai.

14. Toate pijamalele ne rămîn scurte la șale, exact în locul în care ar trebui să fie lungi.

15. Exact în setul decisiv, în care ai noștri erau hotărîți să recupereze și adversarii așteptau fără speranțe o întîmplare care să-i salveze, a început întotdeauna ploaia.

16. Totdeauna tuturor aior noștri le lipsește fix o sutime ca să intre la facultățile la care încearcă să intre.

17. Cu cît un secret este mai strict păzit, cu atît conținutul lui este mai popular.

18. Toți obraznicii intră în discuție cerîndu-și scuze pentru îndrăzneală.

19. Totdeauna cel la care ne adresăm e prea mic pentru a lua o decizie, iar cel care ar putea lua o decizie e puțin reținut de alte treburi.

20. Ghiolonul apare exact în clipa în care ne pregăteam de întîlnirea cu marea șansă.

21. În săptămîna în care nu jucăm la Loto ies exact numerele pe care le jucăm după aceea în zadar 51 de săptămîni.

22. În materie de standard al civilizației nu-i obligatoriu ca atunci cînd e cald afară să fie cald și-n casă și atunci cînd e frig afară să fie frig și-n casă.

23. În fiecare an ori ne pregătim să fie secetă și sînt inundații, ori ne pregătim să fie inundații și e secetă.

24. Nu uita niciodată că verigheta nevestei și dinții soacrei sînt din același material.

25. În interiorul unui tren fiecare om merge în ce direcție vrea. Dar trenul merge într-o singură direcție.

26. Cînd n-aveam mașină toți combustibilii mi se păreau tăfuni. Acum am mașină.

27. De la plop pînă la plută, numai crengi ce se sărută.

28. Totdeauna pe șosele ne incomodează vehiculele care, fiind destinate unui beneficiu obștesc concret, îl încurcă pe hoinari în fuga lor.

29. Numai după ce mănînci timp îndelungat la o cantină prinzi gustul mîncării de la mama de acasă.

30. Tocmai cînd mergem noi la mare încep zilele ploioase. Cînd ajungem acasă primim cărți poștale despre zile însorite și, culmea, că tot noi ni le-am trimis.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Flacăra Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu**, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — **Comel Nistorescu**, Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — **George Arion**, Victor Nițu — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reporta)—urgențe—sport) — **Ovidiu Ioanițoaia**, Ilie Purcoru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Lionel Nițescu, Constantin Bălăcciu, Margareta Mureșan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărlădeanu**, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 , redactor șef 20 02, Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10376, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505

flacăra

anul XXXIII
36 (1525)
VINERI
7 SEPTEMBRIE
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Un grandios proiect în dezbaterea întregii naţiuni

DIRECTIVELE

Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român

cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986–1990 şi orientările de perspectivă pînă în anul 2000

„Comuniştii, oamenii muncii din toate unităţile trebuie să dezbată pe larg aceste documente, să-şi spună părerea, să facă propuneri pentru îmbunătăţirea lor, astfel încît, atunci cînd vor fi prezentate Congresului al XIII-lea spre adoptare, ele să reprezinte părerea întregului partid, a întregului nostru popor, pentru că aceste Directive privesc dezvoltarea generală a patriei, privesc poporul nostru, ridicarea gradului de civilizaţie şi de bunăstare a naţiunii noastre socialiste“

NICOLAE CEAUŞESCU

Monumentul Bobului de Grîu

Preţuiţi grîul, cîntăriţi-l şi iubiţi-l ! Împodobiţi lumea cu cereale şi consideraţi că monumentul din fiecare an al omului este bobul de grîu. Într-un bob de grîu se leagă toate nădejdile şi toate lacrimile. În bobul de grîu se roteşte abia perceptibil pîinea viitoare şi prin bobul de grîu se face legătura între vara din acest an şi vara din celălalt an. Conjugăm la viitorul întîi bobul de grîu, conjugăm la prezent bobul de grîu. Ne trebuie pîine, făină a monumentelor de cereale. Animalele sînt legate de cereale cu frîie mai scumpe decît petrolul şi marele atac al condiţiei umane va fi mîine canonada boabelor de grîu.

Lumea merge spre ziua de mîine pe o cărare pietruită cu boabe de grîu. Porumbelul păcii are în guşă boabe de grîu. Coroniţele copiilor premianţi sînt din ce în ce mai frumoase cînd împletesc spice cu boabe de grîu. De la bobul de grîu încolo se deschid bibliotecile, şi uzinele, şi minele.

Planeta Pămînt în Univers pare un bob de grîu, scuturat dintr-un spic celest. La înmormîntările neamului meu, pe uliţi, la răscruci, cei care îl plîng pe dispărut îl plîng cu lacrimi căzute din ochi şi cu boabe de grîu căzute din mîini. Răsadul care prevesteşte primăvara e din boabe de grîu. Cununiţa truditorilor ogoarelor din Maieru (Bistriţa-Năsăud) e din boabe de grîu. În boabe de grîu se măsoară aurul eroilor acestui timp în care ţara are atîta nevoie de grîu şi vara a luminat cu aur eroic feţele oamenilor buni din Pecica-Arad, Topolovăţu-Timiş. Tirilaxa se numeşte colinda îndătinată în nord la sărbătorile de iarnă, foaie verde spic de pîine, foaie verde spic de pîine.

Lăudat fie, veşnic fie, hrană lumii fie Monumentul Bobului de Grîu !

ADRIAN PĂUNESCU ■

Povestea diademei princiare

● Reportajul excepţionalei descoperiri de la Buneşti-Avereşti (Huşi)

pag. 12–13

„Lucrările mele sînt semnele prin care se povesteşte lumea ţăranului român“

● Convorbire cu sculptorul Gh. Iliescu-Călineşti

pag. 9

Berbecul hidraulic

● Valorificarea unui principiu străvechi în comuna Ghimboca

(pag. 8)

VIAȚA ROMÂNIEI

Viitorul — o certitudine

• Directivele Congresului al XIII-lea al partidului în dezbatere publică •

Cu două zile în urmă, a fost publicat proiectul privind **Directivele Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986—1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000**, document programatic de o importanță covîrșitoare pentru destinul colectiv al națiunii noastre, moment crucial și prag de conștiință în viața unui popor ce făurește la el acasă o istorie conștientă prin armele rațiunii, științei și practicii sociale. Elaborate prin aportul nemijlocit, determinat, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, prin consultarea largă a tuturor sectoarelor de activitate, a specialiștilor, a tuturor celor ce au un cuvînt de spus în marea gospodărie a țării, Directivele pentru cel de-al XIII-lea Congres al partidului sînt, astfel, supuse discuției publice, urmînd să fie definitivate în urma dialogului lucrativ dintre conducerea partidului și masele de cetățeni, dintre un întreg popor și cel cărora li s-a încredințat, cu mandat, răspunderea conducerii sociale.

Citind și analizînd această veritabilă cartă a devenirii noastre, sîntem investiți de la bun început cu sentimentul tonic al certitudinii. Structurate pe baza cercetării laborioase a realității, în funcție de cerințele etapei pe care o parcurge în prezent țara noastră, Directivele pentru cel de-al XIII-lea Congres al partidului conturează cu claritate, pentru fiecare domeniu al construcției socialiste, fără excepție, obiectivele de atins, căile și mijloacele care duc spre ele, stabilind deopotrivă cele mai moderne și adecvate forme de organizare și conducere, în concordanță strictă cu specificul României actuale și prin aplicarea creatoare la condițiile concrete ale țării a celor mai generale legi și principii ale socialismului științific. Devine astfel relevantă, o dată mai mult, uriașa forță de comprehensiune a partidului nostru, a secretarului său general, de evaluare și reevaluare a potențialului uman și material de care dispunem, de confruntare a realului cu idealul, de prospectare lucidă a viitorului. La temelia acestei opere grandioase se află gîndirea novatoare a conducerii partidului nostru, gîndire eliberată de dogme și idei prestabilite, instrument științific de descifrare și pătrundere în esența realității concret-istorice, a specificului național și a contextului internațional.

Marea deschidere spre cunoaștere, progres și prosperitate — prefigurată cu limpezime în proiectul de Directive — continuă, dezvoltînd în mod organic un proces permanent de redescoperire istorică. Obiectivele viitorului se vor naște astfel pe trunchiul solid al prezentului, într-o țară în care, în ultimii 40 de ani, — așa cum se arată în cuprinsul documentului — produsul social a înregistrat o creștere de 28 de ori, iar venitul național de 32 de ori, fondurile fixe fiind în 1984 de 16 ori mai mari decît în urmă cu patru decenii. Este ceea ce fiecare om de bună credință poate constata privind în jur, ceea ce este evident în fiecare așezare, în fiecare familie, prin înflorirea industriei și agriculturii, prin sporirea fondului locativ și ridicarea generală a nivelului de trai, prin dezvoltarea considerabilă a culturii, învățămîntului, sănătății publice, prin grija umanistă față de familie și tînăra generație. Toate acestea în contextul unei politici externe, caracteristice unui stat socialist independent, suveran, deplin stăpîn pe atributele de opțiune și decizie, subiect egal în drepturi cu toate națiunile, statut care, în virtutea contribuției masive la rezolvarea problemelor internaționale, au asigurat României și președintelui ei un prestigiu și o autoritate uriașe.

Strategia politică, economică și socială a partidului nostru apar cu deosebită evidență în cea de-a doua secțiune a documentului. La temelia marilor și variatelor temelii ale viitorului, partidul va materializa în continuare axioma civilizației contemporane: crearea unei economii stabile și prospere de dezvoltare a forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale, principala garanție a progresului multilateral și avangarda independenței și suveranității naționale și principalul factor motor în evoluția ascendentă a concepțiilor și formelor de viață, a nivelului de trai, a culturii și calității vieții. O țară lipsită de dinamism și forță în domeniul economiei naționale nu se poate aștepta decît la un loc modest în viața internațională a popoarelor actuale, știut fiind faptul că înapoierea nu generează nici respect, nici garanții pentru independența de stat. În acest sens se preconizează realizarea unei creșteri economice intensive, dar la înaltele cote ale exigenței actuale, lărgirea în continuare a bazei energetice și de materii prime, asigurarea unui raport optim între industrie și agricultură; dezvoltarea continuă a industriei, dar prin obținerea unor produse de ridicat nivel tehnic și calitativ; dezvoltarea intensivă a agriculturii, urmărindu-se în mod deosebit realizarea lucrărilor de fertilizare a solului și de creștere a fertilității pămîntului; intensificarea cercetării științifice și dezvoltării tehnologice; amplificarea relațiilor și cooperării internaționale; crearea condițiilor pentru creșterea în ritm susținut a venitului național; orientarea investițiilor cu precădere spre lărgirea bazei proprii de materii prime și energie; promovarea cu consecvență a politicii de amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării; asigurarea menținerii nivelului de trai realizat și sporirea bunăstării materiale și spirituale; creșterea rentabilității economice și îmbunătățirea în continuare a planificării, conducerii și organizării economico-sociale.

Un loc aparte în cadrul ansamblului de măsuri și direcții preconizate de Directive revine în continuare, dar mai mult ca oricînd, dezvoltării științei și ingineriei tehnologice, domenii care, în viziunea partidului nostru, ale secretarului său general, trebuie să se constituie într-o veritabilă avangardă a progresului general. „Realizarea sarcinilor de mare răspundere din următorii ani, dezvoltarea economică a țării — a ținut să precizeze tovarășul Nicolae Ceaușescu — cer o activitate susținută în domeniul cercetării științifice, o concentrare mai puternică a forțelor din institutele de cercetare în vederea soluționării problemelor tehnice și tehnologice ce se pun în fața întreprinderilor și economiei naționale, a perfecționării tehnologiilor, reducerii consumurilor, ridicării nivelului tehnic și calitativ al produselor". Cercetării științifice și dezvoltării tehnologice le vor reveni astfel un rol prioritar în introducerea progresului tehnic, în creșterea eficienței economice, în afirmarea noului în toate domeniile de activitate. Pe baza unor cercetări proprii, originale, știința și ingineria tehnologică este chemată să aducă un aport decisiv în sporirea bazei de materii prime, în asigurarea independenței energetice a țării, în ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, în creșterea calității vieții și la realizarea unor descoperiri cu caracter fundamental. Geologia, industria extractivă, producția de energie electrică, metalurgia, industriile de vîrf, chimia, construcțiile de mașini ca și toate celelalte compartimente ale industriei și economiei naționale, în continua lor dezvoltare și modernizare, sînt datoare să implementeze în cadrul activității curente cele mai noi invenții, descoperiri și soluții tehnologice obținute prin investigație științifică și inginerie tehnologică. În aceeași măsură, agricultura, silvicultura, gospodărirea apelor, transporturile și comunicațiile, metodele de organizare și conducere vor cunoaște o dezvoltare vertiginoasă numai în măsura racordării activității curente și de perspectivă la marile cuceriri ale investigației de specialitate. Totul, de la realizarea unui șurub pînă la zborul ideilor abstracte, cunoașterea materiei și stăpînirea legilor naturii, vor trebui să se desfășoare sub zodia noului, în pas cu veacul nostru grăbit, al unui secol care nu are nici timp și nici clemență pentru cei ce nu-i împrumută cadența.

Directivele pentru cel de-al XIII-lea Congres al partidului cuprind și un capitol destinat orientărilor de perspectivă ale dezvoltării economico-sociale a României în perioada 1991—2000. Această viitoare etapă a dezvoltării istorice a patriei socialiste se va realiza pe baza concepției revoluționare, științifice, elaborate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a Programului partidului cu privire la căile edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism, avîndu-se în vedere, în acest scop, o accentuare și mai puternică a laturilor calitative ale activității în toate domeniile vieții economice, și sociale, o creștere substanțială a productivității muncii, îndeosebi prin promovarea largă în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne. Se va asigura, totodată, perfecționarea raporturilor sociale, creșterea gradului de civilizație materială și spirituală a vieții întregului popor, ridicarea patriei pe culmi tot mai înalte de progres și civilizație, sensurile și le vom adînci semnificațiile, Congresul al Partidului Comunist Român, document programatic de inestimabilă valoare teoretică și practică va deveni, prin mijlocirea dezbaterii publice, parte integrantă din conștiința fiecărui cetățean al României. Le vom înțelege că tot ce s-a făurit în țara noastră în dar o vom face ca și pînă acum, știind că tot ce s-a făcurit în țara noastră în ultimele patru decenii, și în mod special după cel de-al IX-lea Congres al partidului, a depins numai de noi, de priceperea și hărnicia noastră, de modestia și buna noastră credință, o vom face cunoscînd, mai ales, că dispunem de toate condițiile materiale, politice și morale de a înfăptui obiectivele pe care ni le propunem, că sub conducerea partidului, a secretarului său general, avem toate datele istorice și un uriaș potențial uman și material pentru a ne înscrie pe deplin în marile dimensiuni ale viitorului.

LIVIU TIMBUS ■

Știința și tehnologia la cîrma supremă a progresului economic și social al țării

Fiecare epocă istorică lasă eternității un număr de piscuri, prin care își definește idealurile supreme și determină măsura nobleței acestora în raport cu societatea națională, cu țara de oameni care, în fond, croiește și durează această epocă și face puntea dintre trecut și viitor, dintre generațiile care se retrag în timp și cele care vin din timp. Piscurile actualei epoci din istoria patriei noastre sînt multiple, semețe și fără precedent. Ele domină, frămîntă, peste vreme și mediocritate, țîșnesc fără ezitare spre viitor, ridicînd necontenit pămîntul României și tot ce e ființă pe el, dar mai cu seamă oamenii, spre culmile valorilor supreme create de omenire, conferind poporului român atributele unui competitor egal în drepturi și aspirații cu cele mai dinamice și viguroase națiuni ale lumii contemporane.

Tabloul istoric al piscurilor care ne definesc acum existența în timp și spațiu, ca națiune, și care ne deschide acum drumurile atît de complexe și totuși atît de clare către orizonturile viitoare, a fost dezvelit în fața lumii întregi, miercuri 5 septembrie 1984, cînd ne-au fost aduse de presă, în fața minții și a inimii, Proiectul de Directive pentru cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Din fresca uriașă care ne prefigurează viitorul patriei, cutez a mă opri acum doar asupra acelei secțiuni din Proiectul de Directive, care, am deplina convingere, va umple de bucurie și pasiune pe toți slujitorii devotați ai științei și tehnologiei românești, întreaga forță de creație științifică și tehnologică națională, și, în fapt, toată forța noastră de creație: este vorba de secțiunea dedicată rolului pe care partidul nostru îl conferă cercetării științifice — ca izvor de descoperiri și soluții noi pentru întreaga activitate economico-socială, **dezvoltării tehnologice** — ca sursă inepuizabilă de noi tehnologii industriale, agricole și de altă natură, **introducerii progresului tehnic** — ca tezaur inegalabil de pîrghii și motoare care asigură forța și eficiența dezvoltării multilaterale a țării.

Sînt cuprinse, în secțiunea respectivă, într-o sinteză splendidă, toate obiectivele majore ale celor mai înaintate și îndrăznețe frontiere din știința de azi și de mîine, de la investigarea legilor profunde ale materiei subnucleare pînă la cele care guvernează delicatele și atît de complicatele structuri ale vieții, ale conștiinței umane; toate obiectivele majore ale dezvoltării tehnologice și extinderii continue a introducerii progresului tehnic, la scara întregii activități economico-sociale, prin asigurarea rezervei naționale de tehnologii noi, eficiente și moderne, de care depinde în mod esențial locul pe care îl va ocupa România socialistă în competiția mondială a valorilor, pînă la asigurarea independenței energetice a țării, pînă la asigurarea unei înalte calități a vieții întregii națiuni.

Citim apoi, mai departe, în orientările de perspectivă la orizontul de timp, anul 2000: „**În această perioadă activitatea de cercetare științifică va cunoaște o dezvoltare puternică, avînd un rol fundamental în asigurarea progresului economico-social, multilateral al țării, în perfecționarea bazei tehnico-materiale a industriei și agriculturii, a tuturor ramurilor economiei în valorificarea superioară a bogățiilor naționale și realizarea de noi surse de materii prime, materiale și energie, în obținerea de noi descoperiri științifice**".

Științei și tehnologiei românești, spun aceasta cu legitimă mîndrie, îi revine acum și în viitor rolul excepțional ca, în rînd cu cele mai avansate forțe de creație ale lumii, să studieze în profunzime structura materiei și legile acestela de existență, procesele fizico-chimice care determină structurile și existențele în univers, pe cele biochimice care se află la baza lumii vii și a omului, a fenomenelor genetice care, odată stăpînite, oferă posibilitatea corectării și perfecționării structurilor biologice și, astfel, să se descopere materiale noi, cu proprietăți dinainte stabilite, să se realizeze noi modele și sisteme de comunicare interumană, noi tipuri de roboți industriali, destinați să scutească oamenii de muncile grele sau de rutină sau care să asigure extinderea inteligenței omenești prin crearea inteligenței artificiale.

Rămîne un adevăr recunoscut că nu există nici un import de inteligență tehnică sau de utilaje, oricît de scumpe sau de noi, care să înlocuiască forța de acțiune a invențiilor și descoperirilor tehnologice proprii unei națiuni. Această idee de pionierat, pe care acum un deceniu și jumătate o lansa tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost confirmată și este confirmat pe zi ce trece. Reparcurgînd Directivele congreselor precedente vom descoperi o perfectă logică a consecvenței și a progresului în spirală.

Este absolut extraordinar! Ni se deschide acum un cîmp de acțiune, nelimitat, și sîntem chemați, ca niciînd pînă astăzi, să ne unim forțele pentru a fi în întregime demni de rolul pe care trebuie să-l jucăm în folosul dezvoltării accelerate a patriei, în deplină concordanță cu cele mai înalte idealuri de civilizație și progres multilateral atît în folosul omului ca entitate esențială și de neînlocuit, ca și al întregii ființe naționale.

Impresionanta frescă a acestor chemări este, fără îndoială, rodul gîndirii și al experienței profund științifice și atît de avintate al conducerii partidului și statului nostru, personal al tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului și președintele țării, ale cărui îndemnuri, principii înalte și idealuri patriotice și revoluționare caracterizează, cu strălucire, etapa istorică a dezvoltării noastre pe care poporul român a numit-o, pe drept cuvînt, „Epoca Ceaușescu".

De asemenea, emoționantele și vibrantele principii care stau la baza părții din Proiectul de Directive, asupra căreia ne-am oprit astăzi, adresate tuturor celor care își dedică viața creației științifice și tehnologice românești, poartă cu pregnanță însemnele profundelor înnoiri aduse, în ultimul timp, activității Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, forul de partid și de stat în fruntea căruia se află astăzi tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, reputat om de știință al lumii contemporane și mi'tant revoluționar de frunte al partidului nostru.

Fiecare dintre noi, cei care ne-am dedicat științei și tehnologiei românești, poate să-și arate acum forța reală a pasiunii sale și eficiența concretă a creației pe care o dărue țării, fiecare dintre noi poate realiza acum mai mult și mai bine. Am ferma convingere că acestui angajament solemn i se vor alătura toți colegii și tovarășii mei de breaslă, de la cei foarte tineri la cei mai virstnici, deopotrivă, ca unică magistrală a vieții prin care ne putem împlini visurile cele mai îndrăznețe și ne putem măsura capacitatea și valorile cu întinderea eternității.

Prof. univ. dr. ION MÂNZATU ■

Fundament trainic pentru noi realizări de seamă

VIAȚA ROMÂNIEI

● Sub președinția tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU – Consfătuirea de lucru de la C. C. al P. C. R. ●

După cum este cunoscut, în a doua jumătate a săptămînii trecute, la C.C. al P.C.R. a avut loc o consfătuire de lucru în problemele agriculturii, industriei și activității de partid. La ședința de închidere a consfătuirii a luat parte tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. Împreună cu conducătorul partidului și statului nostru, în prezidiu s-au aflat tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Constantin Dăscălescu, Iosif Banc, Emil Bobu, Virgil Cazacu, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Ion Dincă, Ludovic Fazekas, Alexandrina Găinușe, Manea Mănescu, Paul Niculescu, Constantin Olteanu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Ilie Verdeț.

La această consfătuire, organizată din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, a prilejuit un valoros schimb de experiență, o amplă analiză a stadiului îndeplinirii sarcinilor în domeniul agriculturii și industriei, a modului în care se acționează pentru înfăptuirea integrală a planului pe acest an și pe întregul cinci-nal. Participanții la lucrări au dat glas înaltei prețuiri pe care toți oamenii muncii din țara noastră o acordă contribuției hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului și statului de ridicare a României pe noi trepte de progres și civilizație. Dezbaterile au evidențiat sentimentele de adîncă stimă și consideratie cu care întreaga noastră națiune îl înconjoară pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, profunda satisfacție față de propunerea de a fi reales la Congresul al XIII-lea în funcția supremă de secretar general al partidului.

În cursul discuțiilor consacrate problemelor agriculturii au fost evidențiate măsurile luate pentru buna desfășurare a campaniei agricole de toamnă, pentru strîngerea și depozitarea la timp și fără pierderi a producției, pentru livrarea integrală a cantităților prevăzute la fondul de stat. A fost reafirmată hotărîrea tuturor lucrătorilor de pe ogoare de a munci cu și mai multă hotărîre pentru înfăptuirea exemplară a Programului național privind realizarea de producții sigure și stabile, precum și a Programului unic de creștere a producției agricole în gospodăriile populației, pentru obținerea de recolte tot mai mari, pe măsura resurselor existente și a bazei materiale create, sporind prin aceasta contribuția agriculturii noastre socialiste la progresul general al țării, la ridicarea bunăstării întregului popor. În cadrul analizei problemelor din industrie, investiții și export, participanții au examinat rezultatele obținute în perioada care a trecut din acest an, evidențiind măsurile luate atît pe plan central, cît și pe plan local pentru asigurarea soluționării problemelor de care depinde îndeplinirea integrală a sarcinilor pe 1984 și pe întregul cincinal. Au fost relevate, de asemenea, sarcinile ce revin în continuare organelor de partid pentru buna organizare și desfășurare a adunărilor și conferințelor pentru dări de seamă și alegeri, astfel încît această importantă acțiune premergătoare Congresului al XIII-lea al P.C.R. să contribuie la întărirea tot mai puternică a partidului, la mobilizarea tuturor forțelor și energiilor creatoare ale poporului pentru îndeplinirea integrală a planului pe anul 1984 și pe întregul cincinal, pentru întîmpinarea marelui forum al comuniștilor români cu noi și însemnate succese în realizarea Programului partidului, în edificarea socialismului și comunismului în România.

Evidențiind, în cuvîntarea rostită la consfătuire, realizările deosebite obținute în agricultură și industrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reliefat sarcinile de bază care stau în fața oamenilor muncii pentru înfăptuirea integrală a prevederilor de plan pe 1984 și pe întregul cincinal în cele două importante ramuri ale economiei naționale. În domeniul agriculturii — amplasarea cît mai bună a culturilor în toate unitățile ; executarea la timp și de calitate a arăturilor și însămînțărilor ; folosirea de semințe de bună calitate ; realizarea densității prevăzute de lege ; fertilizarea corespunzătoare a culturilor ; executarea lucrărilor de către sectoarele de mecanizare în bune condiții, la adîncimea și de calitatea corespunzătoare ; asigurarea de către inginerii agronomi, de către toți specialiștii a unei răspunderi mai mari pentru desfășurarea lucrărilor agricole ; asigurarea bazei furajere prin strîngerea în întregime a furajelor grosiere, a finetelor ; realizarea în întregime a efectivelor de animale ; obținerea de rase noi, mai productive, cu capacitate de asimilare mai mare, cu producții de lapte, de lînă, de ouă, de carne mai bune. În industrie — realizarea programului din domeniul energiei și al materiilor prime ; recuperarea și refolosirea surselor de energie, a materialelor, pieselor de schimb și subansamblelor ; ridicarea calității, a nivelului tehnic al producției ; creșterea mai accentuată a productivității muncii pe calea folosirii intensive și depline a capacităților de producție existente, a mecanizării, a automatizării, a bunei organizări a muncii și a producției ; realizarea producției de export, a exportului și a cooperării în producție ; realizarea investițiilor, darea în producție a capacităților proiectate. În ceea ce privește pregătirea și desfășurarea alegerilor de partid și a Congresului al XIII-lea, secretarul general al partidului a atras atenția că activitatea de partid se reflectă în primul rînd în felul cum se realizează planul de dezvoltare economico-socială, de înfăptuire a politicii generale a partidului în toate domeniile. „Doresc să-mi exprim convingerea — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — că și oamenii muncii din industrie, din celelalte ramuri — dealtfel din toate sectoarele și din toate domeniile — vor face totul pentru a se prezenta la Congresul al XIII-lea cu rezultate cît mai bune, pentru a spori contribuția sectoarelor și ramurilor respective la dezvoltarea generală a patriei, la creșterea nivelului de trai al poporului, la ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație. Să întîmpinăm Congresul al XIII-lea cu rezultate remarcabile în toate domeniile și să creăm o bună bază pentru noi victorii în ridicarea bunăstării poporului nostru, în întărirea independenței și suveranității țării !"

Însuflețiți de aprecierile și îndemnurile conducătorului partidului și statului nostru, cei prezenți la consfătuire au exprimat cu pregnanță hotărîrea milioanelor de oameni ai muncii din țara noastră de a înfăptui neabătut indicațiile secretarului general al partidului, de a face totul pentru realizarea cu succes a prevederilor de plan pe 1984 și pe întregul cincinal, cinstind astfel Congresul al XIII-lea al partidului cu realizări tot mai însemnate.

ION D. GOIA ■

Solemnitatea decorării tovarășului Gheorghe Rădulescu

Marți, 4 septembrie, în cadrul unei emoționante festivități care a avut loc la sediul Comitetului Central al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a înmînat tovarășului Gheorghe Rădulescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședintele Consiliului de Stat, Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România" clasa I, conferit prin decret prezidențial, pentru contribuția adusă la înfăptuirea politicii partidului și statului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră. Această înaltă apreciere vine să încununeze nu numai o activitate îndelungată în rîndurile mișcării revoluționare, în rîndurile partidului comunist, atît în anii ilegalității, cît și în anii construcției socialiste, ci și o vîrstă venerabilă : 70 de ani.

La festivitate au participat tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Constantin Dăscălescu, Emil Bobu, Lina Ciobanu, Nicolae Constantin, Alexandrina Găinușe, Manea Mănescu, Paul Niculescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Ștefan Birlea, Mihai Gere, Suzana Gădea, Ana Mureșan, Elena Nae, Ion Radu, Ioan Totu, Ion Ursu, Richard Winter, Silviu Curticeanu, Constantin Radu.

Membrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. și-au exprimat, printr-o scrisoare adresată celui sărbătorit, stima pentru îndelungata sa activitate în slujba idealurilor nobile ale partidului, pentru contribuția de seamă la transpunerea în viață a politicii partidului și statului nostru, de dezvoltare economică și socială a României, de creștere a nivelului de trai material și spiritual al poporului, de colaborare și pace în lume.

Un cuvînt emoționant, plin de căldură și prețuire, a rostit cu acest prilej secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, exprimîndu-se atît în numele Comitetului Central al P.C.R., al Consiliului de Stat și guvernului, cît și al său personal, încadrînd activitatea tovarășului Gheorghe Rădulescu, printr-o caldă acoladă apreciativă, în cadrul unei întregi generații de luptători pentru triumful cauzei socialismului : „Iată adevăr, totdeauna asemenea evenimente constituie un prilej de retrospectivă a drumului străbătut de fiecare, a felului în care a acționat și și-a îndeplinit sarcinile încredințate de partid, în care a servit cauza partidului, a socialismului, idealurile de dreptate socială și națională, de bunăstare ale poporului nostru. Te numeri, tovarășe Rădulescu, printre acei activiști care, de vreme îndelungată, au acționat în rîndurile mișcării revoluționare, în rîndurile partidului comunist, atît în anii ilegalității cît și în anii construcției socialiste".

În cuvîntul său de răspuns, alături de simțămintele de gratitudine și recunoștință profundă pentru înaltele aprecieri ce s-au dat activității sale cu acest prilej, cît și pentru cadrul sărbătoresc care a colorat și afectiv momentul decernării înaltei distincții și al aniversării împlinirii vîrstei de 70 de ani, alături de sentimentul de mîndrie legată de apartenența la o epocă de răscruce în istoria acestei țări, tovarășul Gheorghe Rădulescu a făcut, în încheiere, o emoționantă mărturisire, care reia, printr-o respectuoasă asumare, o idee exprimată de însuși secretarul general al partidului la recenta Sesiune solemnă comună . „...dacă am presupune posibilitatea reîntoarcerii lumii cu o jumătate de secol înapoi, trebuind să optez pentru un drum și un ideal în viață, aș alege decis tot calea dificilă a luptei marxiste pentru libertate, dreptate și echitate, pentru socialism".

Într-o atmosferă de caldă prețuire tovărășească, sărbătoritului i s-au făcut urări de viață lungă, sănătate, putere de muncă și noi succese în activitatea sa.

TANIA RADU ■

VIAȚA ROMÂNIEI

Viitorul așa cum ni-l dorim

● Extrase din Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al P. C. R. ●

● Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român, eveniment de însemnătate excepțională în viața politică și social-economică a țării, va analiza activitatea desfășurată de partid, de întregul nostru popor pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale din 1982, va stabili direcțiile fundamentale ale dezvoltării României în următorul cincinal și orientările de perspectivă pînă în anul 2000.

● În ansamblul acestor grandioase realizări se profilează cu strălucire perioada inaugurată de Congresul al IX-lea — cea mai bogată în împliniri din întreaga istorie a țării — legată indestructibil de activitatea neobosită, desfășurată cu clarviziune și profund spirit creator, cu pasiune revoluționară și patriotism înflăcărat, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, care a imprimat un puternic dinamism dezvoltării vieții economice, sociale și politice din patria noastră, întregii opere de construcție a socialismului în România. Poporul nostru, cu îndreptățită mîndrie patriotică, demnitate și recunoștință, numește perioada marilor transformări revoluționare, înfăptuite după Congresul al IX-lea, drept EPOCA CEAUȘESCU.

Bazîndu-se pe rezultatele remarcabile obținute pînă în prezent, pe politica științifică, realistă a partidului, Directivele Congresului al XIII-lea privind dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986—1990 și în deceniul 1991—2000 deschid noi și luminoase perspective pentru progresul multilateral al societății socialiste românești, pentru creșterea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

● Realizările importante obținute în primii patru ani ai cincinalului actual și prevederile pe anul 1985 asigură îndeplinirea în linii generale a planului pe perioada 1981—1985, a hotărîrilor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale privind dezvoltarea industriei și agriculturii, a celorlalte ramuri ale producției materiale, a științei, învățămîntului și culturii, creșterea nivelului de trai și a calității vieții întregului popor. Partidul nostru a acționat cu hotărîre pentru soluționarea problemelor complexe ce s-au ridicat pe parcursul realizării actualului cincinal, pentru înlăturarea unor contradicții apărute în dezvoltarea economiei naționale, pentru depășirea greutăților determinate de criza economică mondială.

● În industrie, în anul 1984 se realizează o producție-marfă de circa 1 180 miliarde lei, iar prin îndeplinirea prevederilor pentru 1985 se va asigura, pe întregul cincinal, un ritm mediu anual al producției-marfă industriale de 5,6 la sută. În agricultură, deși condițiile climatice au fost mai puțin favorabile, producția de cereale realizată în medie în anii 1981—1984 este mai mare cu circa 2 milioane tone față de media din perioada 1976—1980 ; în anul 1984 s-a obținut cea mai mare producție de cereale păioase — grîu, orz — din istoria României. Au fost obținute succese în dezvoltarea zootehniei, efectivele de animale ajungînd la 8 milioane bovine, 14,9 milioane porcine și 20 milioane ovine.

● Creșterea și modernizarea producției în industrie, agricultură și celelalte ramuri determină, pe întregul cincinal, sporirea venitului național într-un ritm mediu anual de 7,8 la sută.

● În primii patru ani ai cincinalului, cheltuielile social-culturale ale statului însumează aproximativ 340 miliarde lei, revenind în 1984 circa 12 700 lei pe o familie, comparativ cu 10 440 lei în 1980. O puternică dezvoltare a cunoscut construcția de locuințe, asigurîndu-se pe întregul cincinal realizarea a circa 700 mii apartamente.

A fost extinsă și modernizată, în continuare, baza materială a învățămîntului, s-au dat în folosință noi obiective sociale, s-a dezvoltat și îmbunătățit permanent asistența medicală, ocrotirea sănătății populației. S-a intensificat activitatea politico-educativă, viața cultural-artistică a țării. O expresie concludentă a acestei activități o constituie desfășurarea Festivalului național al muncii și creației „Cîntarea României" — cea mai amplă manifestare cultural-educativă de masă, care cuprinde în rîndurile sale milioane de oameni ai muncii de la orașe și sate.

● Realizarea unei creșteri economice intensive, prin modernizarea în continuare a structurilor de producție, ridicarea permanentă a nivelului tehnic și calitativ al produselor, sporirea productivității muncii, accentuarea specializării și integrării producției în vederea utilizării cu maximum de randament a capacităților, economisirea strictă și valorificarea superioară a materiilor prime, combustibililor și energiei, recuperarea și refolosirea resurselor rezultate din procesele de producție și consum, reducerea costurilor de producție, cu deosebire a cheltuielilor materiale, creșterea substanțială a eficienței economice în toate ramurile și sectoarele de activitate.

● Dezvoltarea intensivă a industriei, realizarea unor produse de ridicat nivel tehnic și calitativ, creșterea prioritară a ramurilor și subramurilor de înaltă tehnicitate, care valorifică cu maximă eficiență materiile prime, resursele energetice și munca socială, asigurînd o competitivitate superioară a produselor românești pe piețele externe.

Agricultura noastră — în care sistemul socialist, de stat și cooperatist, reprezintă peste 95 la sută din suprafața arabilă a țării — va trebui să-și aducă o contribuție crescîndă la formarea venitului național, la progresul general al societății românești. Se va pune accentul pe realizarea lucrărilor de ameliorare a solului și creștere a fertilității pămîntului prin înfăptuirea unui vast program de irigații, de chimizare și mecanizare completă a lucrărilor agricole, creîndu-se toate condițiile pentru obținerea de producții sigure, înalte și stabile, care să asigure în mod corespunzător nevoile economiei naționale de materii prime agricole, satisfacerea cerințelor de consum, științific fundamentate, ale populației, precum și crearea unor disponibilități pentru schimburile economice internaționale.

● Investițiile vor fi orientate cu prioritate spre lărgirea bazei proprii de materii prime și energie, realizarea programului de îmbunătățiri funciare, dezvoltarea și modernizarea industriei și agriculturii, a tuturor sectoarelor care contribuie la promovarea progresului tehnic și creșterea eficienței economice. Se va acorda o atenție deosebită scurtării duratelor de execuție, industrializării lucrărilor de construcții, utilizării cu maximă eficiență a resurselor materiale și financiare alocate programului de investiții.

● Va fi promovată cu consecvență politica de amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriu, de ridicare economico-socială a tuturor județelor țării, în vederea creării unor condiții egale de muncă și de viață pentru toți cetățenii patriei.

● Se vor lua toate măsurile pentru asigurarea menținerii nivelului de trai realizat și sporirea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, în strînsă concordanță cu creșterea venitului național, cu ridicarea productivității muncii și reducerea cheltuielilor de producție, cu dezvoltarea generală a societății.

● Obiectivele planului cincinal 1986—1990 asigură creșterea în ritm susținut a forțelor de producție, dezvoltarea armonioasă, echilibrată și eficientă a tuturor ramurilor și sectoarelor de activitate, ridicarea nivelului de trai și a gradului general de civilizație a întregului popor, întărirea forței materiale și spirituale a țării, a independenței și suveranității României socialiste.

Cincinalul 1986—1990 va asigura intrarea patriei noastre într-o fază nouă, superioară, a progresului său economico-social, marcată puternic de creșterea rolului științei și tehnologiei în toate domeniile de activitate. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, „Realizarea sarcinilor de mare răspundere din următorii ani, dezvoltarea economico-socială a țării cer o activitate susținută în domeniul cercetării științifice, o concentrare mai puternică a forțelor din institutele de cercetare în vederea soluționării problemelor tehnice și tehnologice ce se pun în fața întreprinderilor și economiei naționale, a perfecționării tehnologiilor, reducerii consumurilor, ridicării nivelului tehnic și calitativ al produselor". În spiritul acestor orientări fundamentale, activitatea de cercetare științifică își va spori substanțial contribuția la promovarea progresului tehnico-științific în toate domeniile economiei naționale și ale vieții sociale.

● În vederea asigurării **independenței energetice a țării,** se vor intensifica prospecțiunile pentru creșterea fondului național de rezerve geologice în domeniul hidrocarburilor, cărbunilor, șisturilor bituminoase, minereurilor de uraniu, resurselor geotermale. Concomitent cu asigurarea condițiilor tehnologice pentru funcționarea optimă a centralelor nuclearoelectrice în curs de realizare, vor fi amplificate cercetările privind noile generații de reactori, inclusiv cu neutroni rapizi, precum și fuziunea termonucleară controlată. Se vor perfecționa tehnologiile pentru folosirea surselor noi de energie — a soarelui, vîntului, biomasei, apelor geotermale etc.

Va fi intensificată activitatea de cercetare pentru obținerea economică a hidrogenului și a altor purtători de energie, extinderea utilizării lor în economie, valorificarea largă a resurselor energetice refolosibile și înlocuirea tehnologiilor mari consumatoare de energie.

● Un obiectiv fundamental al cercetării științifice și tehnologice îl constituie **ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției,** creșterea în continuare a ponderii produselor cu performanțe de vîrf pe plan mondial. Se va intensifica procesul de modernizare a structurii industriei prelucrătoare prin asimilarea de noi produse cu înalți parametri tehnico-funcționali.

● Se vor extinde cercetările pentru **creșterea calității vieții,** în corelare cu dezvoltarea forțelor de producție și cu prevederile de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. O atenție deosebită se va acorda promovării stării de sănătate a tuturor cetățenilor patriei, creșterii longevității și a duratei vieții active; stimulării natalității și asigurării sporului natural al populației.

● Vor fi aprofundate problemele organizării planificării și conducerii economiei naționale, ale perfecționării cadrului democratic de participare a oamenilor muncii la conducerea întregii activități economico-sociale.

● **Științele social-politice** vor adînci studierea legităților obiective ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării patriei spre comunism, aducîndu-și contribuția la perfecționarea organizării și conducerii întregii vieți economico-sociale, a democrației muncitorești și revoluționare, sintetizarea și generalizarea teoretică a experienței țării noastre în edificarea noii orînduiri, analiza aprofundată a problemelor lumii contemporane.

Științele economice și social-politice trebuie să fundamenteze căile și modalitățile de transpunere în practică a principiilor comuniste de muncă, repartiție și viață, de amplificare continuă a creației conștiente a maselor, de participare tot mai activă a acestora la dezbaterea și rezolvarea problemelor dezvoltării economico-sociale a țării.

● Pentru viitorul cincinal se prevede **intensificarea în continuare a acțiunii factorilor calitativi ai dezvoltării economice,** pe baza accentuării aportului activității de cercetare științifică și de introducere a progresului tehnic în toate ramurile.

Se va asigura creșterea substanțială a **productivității muncii sociale,** pe seama căreia va trebui să se obțină circa 85 la sută din sporul venitului național pe cincinal.

În industrie, productivitatea muncii — determinată pe baza producției-marfă — va trebui să crească într-un ritm mediu anual de 10 la sută, asigurîndu-se dublarea acestela în 1990 față de 1980. În proporție de circa 55 la sută, creșterea productivității muncii se va realiza prin introducerea și generalizarea progresului tehnic, îndeosebi prin aplicarea tehnologiilor noi de fabricație, mecanizarea și automatizarea producției, dotarea cu mașini și instalații de înalt randament și modernizarea celor existente. Se vor extinde sistemele automatizate și mecanizate, ponderea producției industriale realizate în aceste sisteme urmînd să se ridice la 70 la sută în anul 1987 și la peste 90 la sută la sfîrșitul cincinalului. Se va trece la realizarea pe scară largă de linii, secții și sectoare complet automatizate și robotizate.

● În agricultură vor fi luate măsuri pentru fertilizarea pămîntului, extinderea mecanizării și chimizării în toate sectoarele, ridicarea nivelului de pregătire al întregii țărănimi, folosirea rațională a forței de muncă. În întreprinderile agricole de stat, productivitatea muncii va crește în perioada 1986—1990 într-un ritm mediu anual de 6,5 la sută.

● În vederea **ridicării nivelului tehnic și calitativ al producției** vor fi luate măsuri pentru modernizarea și reproiectarea produselor, asigurîndu-se creșterea duratei și siguranței în funcționare, reducerea greutății și consumurilor specifice, sporirea randamentelor și diminuarea cheltuielilor pentru exploatare, întreținere și reparații : vor fi generalizate metodele moderne de analiză și control ale calității, în proiectarea și fabricația produselor. Se prevede, astfel, ca ponderea produselor industriale care se realizează la nivel mondial ridicat să ajungă în 1990 la aproape 95 la sută, iar la 2—5 la sută din producție să se atingă performanțe superioare acestui nivel.

● Reducerea consumurilor specifice și sporirea valorii unitare a produselor, ca urmare a ridicării performanțelor lor tehnice și calitative, vor determina **creșterea mai accentuată a gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei.** Calculat pe baza producției-marfă industriale, indicele de valorificare urmează să se majoreze cu 25—27 la sută în 1990 față de 1985.

● Înfăptuirea obiectivelor viitorului cincinal impune creșterea răspunderii organelor de conducere colectivă din întreprinderi, centrale și ministere pentru realizarea integrală și ritmică a prevederilor de plan la producția fizică, în concordanță cu cerințele pieței interne și externe, pentru aplicarea unui regim sever de economii și gospodărirea cu maxim randament a tuturor fondurilor, desfășurarea unei activități eficiente, de înaltă rentabilitate, aplicarea fermă a principiilor noului mecanism economico-financiar, întărirea autoconducerii muncitorești și autogestiunii tuturor unităților.

● În cincinalul 1986—1990, producția-marfă industrială urmează să crească într-un ritm mediu anual de 6,0—6,5 la sută.

● Dezvoltarea **bazei energetice** se va realiza prin valorificarea eficientă a tuturor tipurilor de resurse primare, în special a lignitului și șisturilor bituminoase, extinderea construcției de hidrocentrale, accelerarea programului de realizare a centralelor nuclearoelectrice, amplificarea folosirii surselor noi de energie — solară, geotermică, a vîntului, biogazul și biomasa — mărirea randamentelor de conversie a energiei primare prin extinderea producerii combinate a energiei electrice și termice, reducîndu-se la minimum utilizarea hidrocarburilor. În cadrul **producției de energie electrică** se vor realiza 21—22 miliarde kWh în centrale nuclearoelectrice și aproape 38 miliarde kWh pe bază de cărbuni și șisturi bituminoase.

● Industria **construcțiilor de mașini** se va dezvolta, în cincinalul viitor, cu un ritm mediu anual de 7,0—7,5 la sută; se prevede ca peste 96 la sută din producția-marfă ce va fi realizată în 1990 să fie constituită din produse noi și reproiectate, situate la nivelul ridicat al performanțelor tehnice și calitative mondiale.

Industria electronică va pătrunde masiv în întreaga activitate economico-socială, fiind orientată spre dezvoltarea cu precădere a producției de componente electronice, mijloace de automatizare, echipamente de electronică industrială și profesională.

● Se va pune accentul pe dezvoltarea **industriei de mecanică fină,** a producției de **roboți** și manipu-

Viitorul așa cum ni-l vom face

VIAȚA ROMÂNIEI

● Extrase din Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al P. C. R. ●

latoare care vor încorpora echipamente și aparatură electronică de înaltă performanță.

● **Industria chimică** — prevăzută a se dezvolta într-un ritm mediu anual de 8,5—9,0 la sută — va fi orientată cu precădere spre prelucrarea superioară a materiilor prime.

● Producția **industriei alimentare** va crește cu un ritm mediu de 6,5—6,8 la sută și va fi orientată spre valorificarea superioară a resurselor interne de materii prime. În vederea ușurării muncii în gospodăria casnică, producția de preparate și semipreparate culinare va crește de aproape 2 ori. Se va extinde folosirea de substituenți ai zahărului, adjuvanți alimentari, esențe și uleiuri eterice, condimente din resurse naturale indigene. Va spori fabricația de alimente dietetice, produse cu conservare îndelungată și ambalate în vid.

● Se prevede dezvoltarea și modernizarea în continuare a **bazei tehnico-materiale a agriculturii.** Suprafața agricolă se va majora cu peste 500 mii hectare, ajungînd, în 1990, la 15 500 mii hectare, prin introducerea în cultură a unor terenuri neagricole și îndeosebi neproductive; va crește în mod prioritar suprafața arabilă. În concordanță cu prevederile Programului național de îmbunătățiri funciare în perioada 1986—1990 se vor amenaja pentru **irigații** 1,8—2,3 milioane hectare, ajungîndu-se astfel, la sfîrșitul cincinalului, la 5,5—6,0 milioane hectare. Totodată, vor fi efectuate lucrări de desecări pe 1,5 milioane hectare și de **combatere a eroziunii solului** pe 800 mii hectare. În cincinalul viitor se va acționa pentru chimizarea și mecanizarea completă a lucrărilor.

● Creșterea animalelor, îndeosebi a bovinelor și ovinelor, va fi orientată cu precădere spre zonele cu pășuni și fînețe naturale de la deal și munte.

Se va intensifica dezvoltarea pisciculturii prin amenajarea de noi bazine piscicole; producția de pește din apele interioare se va mări la 185—200 mii tone. Se vor lua, de asemenea, măsuri pentru dezvoltarea **sericiculturii;** producția de gogoși de mătase va atinge în 1990 peste 15 mii tone. În domeniul **apiculturii** se vor crea condiții ca producția de miere să ajungă la 19—20 mii tone. Va fi extinsă **creșterea animalelor cu blănuri prețioase și a iepurilor de casă.**

● **Transportul feroviar** va reprezenta în continuare principalul mijloc de transport intern. Creșterea volumului de activitate cu 10—13 la sută în 1990 față de 1985 va fi realizată prin dotarea în continuare cu vagoane de marfă de mare capacitate și cu o greutate specifică mai redusă, cu locomotive electrice și diesel electrice perfecționate, precum și prin sporirea vitezelor de circulație pe baza extinderii tracțiunii electrice la aproape 70 la sută, comparativ cu 57 la sută în 1985.

O dezvoltare puternică va cunoaște **traficul fluvial** pentru care se prevede o creștere cu 30—35 la sută a volumului mărfurilor transportate, urmînd să se folosească în mai mare măsură Dunărea și să se exploateze intensiv canalul Dunăre—Marea Neagră. Flota fluvială va fi dotată cu aproape 430 mii tone nave nepropulsate și 150 mii CP remorchere și împingătoare. În cincinalul următor va intra în funcțiune ramificația Poarta Albă—Midia—Năvodari a canalului Dunăre—Marea Neagră.

Pentru înfăptuirea programului de dezvoltare economico-socială a țării, în viitorul cincinal se va realiza un volum de investiții de 1 350—1 400 miliarde lei.

Un volum de peste 190 miliarde lei este alocat pentru dezvoltarea agriculturii, pentru înfăptuirea programului de îmbunătățiri funciare și mecanizarea completă a lucrărilor agricole.

Investițiile alocate pentru construcții de locuințe, învățămînt, cultură, ocrotirea sănătății, educație fizică și sport vor însuma aproape 135 miliarde lei.

● În cincinalul viitor va continua politica de amplasare rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, asigurîndu-se realizarea în fiecare județ a unui volum de activitate economică pe locuitor de cel puțin 80 000 lei anual.

Corelat cu programele de dezvoltare economico-socială a județelor, vor interveni îmbunătățiri în utilizarea forței de muncă, sporind în continuare gradul de ocupare a acesteia. În cursul cincinalului viitor, prin dezvoltarea orașelor și transformarea unor centre comunale în orășele agroindustriale, populația din mediul urban va atinge o pondere de 57—58 la sută.

● O orientare de bază a viitorului cincinal este participarea tot mai activă a României la circuitul economic mondial. Țara noastră va extinde în continuare relațiile economice cu toate statele pe baza principiilor respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc.

● Un obiectiv primordial îl constituie realizarea unei balanțe comerciale excedentare, care să asigure o balanță de plăți activă și să permită lichidarea datoriei externe în primii ani ai cincinalului, consolidarea rezervelor valutare ale țării. **Volumul comerțului exterior** va spori cu circa 41—45 la sută față de perioada 1981—1985. O atenție deosebită se va acorda **exportului,** care va înregistra o dinamică mai accentuată, de 52—56 la sută.

● România va acționa în continuare pentru **lichidarea subdezvoltării și instaurarea în viața internațională a unei noi ordini economice,** care să permită dezvoltarea schimburilor pe baze echitabile și deplin democratice, să asigure participarea activă și în condiții de avantaj reciproc a tuturor țărilor la circuitul economic mondial, accesul fără restricții la știința și tehnologiile moderne, eliminarea oricăror bariere și discriminări în raporturile dintre state, să favorizeze stimularea cursului spre colaborare, destindere și securitate, consolidarea păcii în lume.

● Pe baza dezvoltării generale economico-sociale a țării, a amplului program de măsuri privind întărirea familiei, creșterea natalității, ocrotirea mamei și copilului, se estimează că **populația** totală a țării va ajunge în anul 1990 la 24 milioane locuitori.

● În cincinalul viitor, numărul personalului muncitor va ajunge la 7,8—7,9 milioane persoane, prin crearea de noi locuri de muncă; se va acționa, în continuare, pentru realizarea unor proporții optime între principalele categorii de persoane, prin creșterea ponderii celor care participă nemijlocit în producție.

● Ca rezultat al dezvoltării producției materiale și creșterii eficienței economice în toate sectoarele de activitate, **venitul național** va spori într-un ritm mediu anual de 7,6—8,3 la sută, superior celui al produsului social.

În cincinalul 1986—1990 **se va asigura menținerea nivelului de trai realizat și creșterea veniturilor populației, a retribuției reale** pe măsura sporirii venitului național și a productivității muncii, a reducerii costurilor de producție și îndeosebi a cheltuielilor materiale, a dezvoltării generale a societății. Se vor asigura în continuare, prin aplicarea fermă a principiilor sistemului socialist de retribuire, corelații stimulative între veniturile diferitelor categorii de personal. Corespunzător cerințelor obiective ale dezvoltării echilibrate a economiei, va fi promovat cu strictețe principiul creșterii mai rapide a productivității muncii în raport cu sporirea retribuției, realizîndu-se astfel o corelare corespunzătoare între fondurile alocate pentru ridicarea nivelului de trai și sursele de acoperire a acestora.

Vor spori, de asemenea, **veniturile reale ale țărănimii** provenite din munca în cooperativele agricole de producție și din gospodăriile personale, ca urmare a creșterii producției agricole vegetale și animale.

● **Volumul desfacerilor de mărfuri cu amănuntul** prin comerțul socialist va spori cu 9—10 la sută față de 1985. Pentru produsele alimentare se vor realiza prevederile programului de alimentație științifică a populației, care urmărește satisfacerea echilibrată a cerințelor de consum ale tuturor membrilor societății noastre, în condițiile eliminării oricărei forme de risipă.

● Volumul **prestărilor de servicii** va spori, în cincinalul următor, cu 68—76 la sută prin diversificarea acestora și creșterea cu prioritate a celor solicitate mai intens de populație. Se va amplifica activitatea de **turism și agrement,** asigurîndu-se condiții tot mai bune de odihnă și recreare pentru masele largi de oameni ai muncii.

În perioada 1986—1990 vor continua să se îmbunătățească **condițiile de locuit** prin realizarea a 725 mii locuințe noi.

Înfăptuirea programului de creștere mai accentuată a productivității muncii va crea condițiile pentru generalizarea treptată în întreaga economie a **săptămînii de lucru** de 44 ore, astfel încît oamenii muncii vor beneficia, în afara duminicilor, de 2 zile libere pe lună.

Se va îmbunătăți în continuare sistemul de **ocrotire a sănătății,** prin folosirea mai bună a puternicei baze materiale de care dispunem în acest important sector al vieții sociale, se va perfecționa activitatea tuturor unităților sanitare, acordîndu-se prioritate acțiunilor profilactice, de prevenire a cauzelor care influențează negativ sănătatea publică, asigurării unei structuri viguroase a populației.

● Se vor crea, în continuare, condiții pentru **dezvoltarea culturii și artei socialiste,** înflorirea întregii vieți spirituale a poporului, se va intensifica activitatea de formare a oamenilor muncii în spiritul înaltului umanism al societății noastre, al principiilor eticii și echității socialiste.

● Dezvoltarea economico-socială a României în perspectiva anilor 2000 se va realiza pe baza concepției revoluționare, științifice, elaborate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, a Programului partidului cu privire la căile edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism, avîndu-se în vedere, în acest scop, o accentuare și mai puternică a laturilor calitative ale activității în toate domeniile vieții economice și sociale, o creștere substanțială a productivității muncii, îndeosebi prin promovarea largă în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne. Se va asigura — o dată cu dezvoltarea puternică a forțelor de producție — perfecționarea continuă a raporturilor sociale, creșterea gradului de civilizație materială și spirituală a vieții întregului popor, ridicarea patriei pe culmi tot mai înalte de progres și civilizație.

● Încheierea în linii mari pînă în 1990 a construcției centralelor termoelectrice pe cărbuni și șisturi bituminoase va accentua rolul acestor combustibili în balanța energetică a țării. Pînă în 1995 se va finaliza execuția programului aprobat, de centrale nucleroelectrice, urmînd să se pregătească premisele pentru trecerea la noile generații de reactori. În deceniul viitor vor fi practic terminate lucrările de organizare hidroenergetică a teritoriului, asigurîndu-se folosirea complexă a resurselor de apă pentru producția de energie electrică, nevoile industriei și agriculturii, consumul populației. Vor fi amplificate cercetările pentru valorificarea noilor surse de energie — solară, geotermală, a vîntului, biomasa, biogazul, hidrogenul.

● În următorii 15 ani, producția-marfă industrială va crește de 2,1—2,4 ori, ajungînd la sfîrșitul secolului la 2 800—3 200 miliarde lei. Se va accentua procesul de dezvoltare intensivă și calitativă a industriei, de creștere puternică a ramurilor care încorporează cele mai noi cuceriri ale științei și tehnologiei — metalurgia produselor speciale, chimia de sinteză fină și mic tonaj, electronica, microelectronica, mecanica de precizie, producția de mașini și utilaje de înaltă performanță și complexitate — asigurîndu-se valorificarea cu maximă eficiență a resurselor materiale și muncii sociale, o înaltă competitivitate tehnico-economică a produselor românești. Se va generaliza acțiunea de automatizare și robotizare a producției și altor activități economico-sociale, va fi perfecționat sistemul informatic național, întemeiat pe o rețea judicios dimensionată și interconectată de calculatoare și alte echipamente electronice.

● Producția agricolă va crește, în următorii 15 ani, de 1,9—2,0 ori. Se va încheia practic procesul de organizare a teritoriului, de amenajare a solului și de irigare a tuturor suprafețelor cu condiții adecvate, în vederea sporirii potențialului productiv și folosirii eficiente a întregului fond funciar.

● În zootehnie, efectivele la care se va ajunge încă de la începutul deceniului următor — de peste 11 milioane de bovine, 15 milioane porcine, 28 milioane ovine și caprine, peste 80 de milioane de păsări ouătoare — corespund pe deplin condițiilor țării noastre și asigură integral cerințele economiei naționale. Se va pune, în continuare, un accent deosebit pe îmbunătățirea calitativă a structurii efectivelor de animale, pe aplicarea metodelor genetice și crearea de noi rase cu potențial biologic ridicat.

● În învățămînt se va asigura generalizarea celei de-a doua trepte a liceului, întregul tineret va fi cuprins în învățămîntul de 12 ani. Învățămîntul va trebui să asigure ca tinerii să fie pregătiți în mai multe meserii și specialități, pentru a putea astfel trece mai ușor de la o activitate la alta, în raport cu cerințele concrete ale producției și vieții sociale. Învățămîntul superior se va dezvolta pe baza integrării tot mai profunde cu cercetarea și producția, acoperind integral necesitățile de cadre pentru toate sectoarele activității economico-sociale.

● Structura și înaltul nivel tehnologic ai economiei noastre naționale vor asigura o participare tot mai intensă a României la diviziunea internațională a muncii, la cooperarea în producție, știință și tehnică, pe baze stabile și de lungă durată, cu statele membre ale C.A.E.R. și celelalte țări socialiste, cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială. Va spori și mai mult participarea României la schimbul de valori materiale și spirituale, la eforturile pentru făurirea unei lumi a păcii, înțelegerii și colaborării între popoare.

Dezvoltarea producției de bunuri materiale și servicii, sporirea eficienței activității economice și reducerea în continuare a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social vor determina în următorii 15 ani o creștere de 2,3—2,6 ori a venitului național. Pînă la sfîrșitul acestui secol, în România se va realiza un venit național pe locuitor de 72—82 mii lei anual.

● Se va realiza o înaltă calitate a vieții întregului popor, un nivel de trai caracterizat prin consumuri raționale de produse agroalimentare, mărfuri industriale și servicii asigurîndu-se condițiile pentru satisfacerea cerințelor științific fundamentate ale tuturor categoriilor populației, pentru înflorirea deplină, fizică și intelectuală, a personalității umane.

Se va asigura dezvoltarea și modernizarea în continuare a sistemului de ocrotire a sănătății publice, punîndu-se accentul pe prevenirea și combaterea îmbolnăvirilor, pe dezvoltarea sănătoasă și viguroasă a poporului nostru.

Va fi soluționată pe deplin problema locuințelor, asigurîndu-se în medie pentru fiecare locuitor o suprafață locuibilă de 14 metri pătrați, care, împreună cu dependințele, va totaliza circa 18—20 metri pătrați pentru fiecare persoană.

● Nu există nici o îndoială că întreaga noastră clasă muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, în deplină unitate, sub conducerea consecventă și clarvăzătoare a Partidului Comunist Român, a tovarășului Nicolae Ceaușescu — cel mai iubit fiu al națiunii noastre — vor acționa, ca și pînă acum, cu toată hotărîrea și își vor consacra întreaga putere de muncă și creație, talentul și priceperea înfăptuirii neabătute a măreților obiective ce vor fi adoptate de Congresul al XIII-lea al partidului, asigurînd astfel întărirea forței materiale și spirituale a patriei, a independenței și suveranității naționale, creșterea contribuției României la politica de colaborare, securitate și pace, la progresul general al umanității, înaintarea fermă a țării pe calea societății socialiste multilateral dezvoltate, a înfăptuirii visului de aur al omenirii — comunismul.

Eroi ai pîinii —

• Un microorag, dacă vreți, un „sat al cercetătorilor" •

C. A. P. „OGORUL" PECICA-ARAD președinte ing. DOINA VASILESCU

Obține în medie 8 365 kg grîu la hectar și livrează fondului de stat 3 365 t grîu și 1 290 t sămînță, cu 678 t mai mult față de plan.

Situată în Cîmpia de vest a țării, cam la 20 de kilometri de Arad, Pecica ne-a întîmpinat, la acest început de septembrie, în straie încă vărăticе, pe o canicula de peste 30 de grade. Debutul toamnei aici are un specific al său aparte, dat nu atît de întinderile aurii și țepoase de pe care abia s-a strîns bogata recoltă de păioase, cît mai ales de aromele persistente emanate în văzduh de renumita pîtă de Pecica, pîine pufoasă și albă ca laptele, în preparatul căreia pecicanii fiind meșteri neîntrecuți, și pe care greu o poți cuprinde cu amîndouă brațele. Mirosul ei îmbietor ne-a izbit de îndată ce am pătruns pe poarta Cooperativei agricole „Ogorul" din localitate. Alături, chiar în incinta unității, brutăria tocmai scotea o nouă șarjă și președinta ceapeului, ing. Doina Vasilescu, a ținut cu tot dinadinsul să ne întîmpine în prag cu pîine și sare, ca pe niște oaspeți de seamă. Dar noi poposisem aici să aflăm, chiar de la minunații oameni ai locului, cum de a fost posibil „miracolul" obținerii unei producții record de aproape 8400 kg grîu la hectar pe întreaga suprafață cultivată în acest an. Și președinta Doina Vasilescu, femeia aceasta încă tînără și energică, prețuită și iubită de toată suflarea satului, și inginerul șef Ioan Vasilescu, soțul dumneaei, recunoscut drept un artizan al marilor recolte, nu s-au lăsat rugați de două ori. Cu vorba-i domoală și puțină, chiar din capul locului femeia ne-a mărturisit că obținerea unei producții medii la hectar de 8365 kg de pe întreaga suprafață de 600 ha însămînțată cu grîu n-are nici o legătură cu vreun miracol. Este rezultatul scontat al muncii perseverente și neobosite, adesea eroice, a tuturor cooperatorilor și mai cu seamă a mecanizatorilor și specialiștilor care s-au străduit să aplice întocmai tehnologiile recomandate de agrotehnică, să învingă greutățile și necazurile pricinuite de secetă. Ei au pregătit bine terenul și l-au însămînțat în timpul optim, au aplicat diferențiat tehnologiile de fertilizare și erbicidare, au recoltat la timp și fără pierderi.

„Am respectat riguros regulile și recomandările recunoscute ale tehnologiei grîului — ne spune inginerul Ioan Vasilescu. N-am avut nici un secret, în afară de faptul că am umblat pe la o serie de chestiuni de finețe. Adică, ținînd seama de specificul locului, am efectuat diferențiat arăturile și celelalte lucrări pregătitoare pentru însămînțat, am stabilit din vreme amplasamentul culturilor, am ales cu grijă cele mai potrivite soiuri de sămînță, experimentate îndelung pe loturile noastre demonstrative, experimentale, am fertilizat și erbicidat cu foarte mare atenție cultura numai cît și cînd a fost absolut nevoie. La recoltat, mecanizat sută la sută, n-am depășit zece zile bune de lucru. Aș vrea să precizez că tractoriștii și combinierii, din rîndul cărora trebuie neapărat să remarc pe Andrei Sabău, Ștefan Bereș, Iosif Löke, Paul Agatici și Ștefan Lengbel, au făcut adevărate minuni. Neobosiți, ei au lucrat zi de zi, pe combine și tractoare. Adesea, timp îndelungat ei n-au știut ce-i aia odihnă. Și noaptea au lucrat"...

„Așa am reușit să obținem noi producția de grîu pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat-o, la recenta consfătuire, drept record — a încheiat președinta. Ea nu este o întîmplare, e rezultatul unui șir de 5 ani neîntrerupți de eforturi pe marele front al bătăliei pentru pîinea țării".

Incredibil dar adevărat : pecicanii de la „Ogorul" au ridicat din nou ștacheta, țintind la anul spre o producție medie de grîu de aproape nouă tone la hectar !

C. A. P. „STEAGUL ROȘU" PECICA-ARAD președinte ing. EDGAR CSIKY

Obține o producție medie de 8 216 kg grîu la hectar pe întreaga suprafață de 610 hectare și livrează statului 3 268 t grîu și 1 072 t sămînță, cu 954 t mai mult decît prevede planul.

Cooperatorii și mecanizatorii de la C.A.P. „Steagul Roșu" sînt la fel de harnici și ambițioși ca vecinii lor de la „Ogorul" sau de la „Avîntul" — ne-a atras atenția Ioan Galea, președintele C.U.A.S.C.-ului Pecica, aflat de față în vizita noastră. Să nu uitați — ne-a spus dumnealui — că de aici, din Pecica, a fost lansată chemarea la întrecere pentru producții de grîu record. Și cei de la C.A.P. „Steagul Roșu", semnatari și ei ai chemării pe țară, se dovedesc, prin marile producții pe care le-au obținut, parteneri redutabili în întrecerea declanșată în cinstea celor două mari evenimente ale anului.

„Îndemnurile și indicațiile date personal de conducătorul partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitei de lucru efectuate în 1979 în unitatea noastră — ne-a mărturisit cu aceeași nedisimulată bucurie ing. Edgar Csiky — a constituit și pentru noi un adevărat imbold în muncă. Consătenii mei au răspuns printr-o mobilizare exemplară la muncă. Și iată că și noi, după ani și ani de eforturi, am izbutit astăzi ceea ce pentru mulți, poate, pare incredibil sau de domeniul fantasticului, anume să depășim producția medie de 8200 kg grîu la hectar. Am aflat cu nemărginită emoție că munca ne-a fost apreciată și răsplătită la cel mai înalt nivel : după ceapeurile „Avîntul" și „Ogorul", după I.A.S. Pecica, urmează ca unitatea noastră, C.A.P. „Steagul Roșu", să fie a patra unitate agricolă din comuna distinsă cu titlul de Erou al Muncii Socialiste și Steaua de aur. Ce și-ar putea dori cineva mai mult ? !"

— V-am ruga, tovarășe președinte, să binevoiți a ne spune pe scurt : cum ați izbutit să deveniți un erou ?

O pauză largă, ca pentru o adîncă reflecție, și omul cu părul argintiu, cu fața și pieptul arse de soare, răspunde :

— Ascensiunea spre opt mii am început-o din '79, chiar de la vizita făcută la noi de tovarășul Nicolae Ceaușescu. N-am făcut altceva decît să muncim cu sîrguință, la fel cum au făcut și ceilalți membri cooperatori, ingineri, tractoriști și combinieri din comună. Tehnologiile aplicate în cultura grîului sînt aceleași, binecunoscute. În schimb, am umblat și noi la niște chestiuni de finețe, cum îi place să spună prietenului meu, inginerul șef Ioan Vasilescu de la „Ogorul". În fond, nu-s secrete. Pe unele le știam, pe altele le-am preluat și noi de la confratele nostru Anton Kömives, mai vechi Erou al Muncii Socialiste, președintele C.A.P. „Avîntul". Ținînd seama că nu dispunem de irigații, că avem multe sărături, lăcoviști și foarte puțin cernoziom, am respectat strict principiul rotirii culturilor, în sensul că n-am însămînțat aproape deloc grîu după grîu, ci numai după culturi bune premergătoare, mai ales după sfeclă, porumb, soia. Și noi am vegheat asupra bunei pregătiri a terenului, am însămînțat numai soiuri îndelung experimentate și verificate, am fertilizat, erbicidat și recoltat diferențiat, în funcție de condițiile specifice fiecărei soie. Am dat o mare atenție respectării densității plantelor pe metru pătrat, fertilizării cu îngrășăminte chimice și mai ales organice, ne-am încadrat strict în epoca optimă atît la însămînțări, la întreținerea culturii, cît și la recoltare. Și așa am izbutit. La ferma nr. 3, de pildă, șef de fermă ing. Ioan Brezan, am obținut chiar o producție medie de 8674 kg grîu la hectar, pe o suprafață de 240 ha ; ferma nr. 2, condusă de Iuhas Ștefan, de asemenea a depășit media de 8000 kg la hectar. Și aici, ca peste tot de altfel, este meritul incontestabil al mecanizatorilor. Numele lui Ștefan Klimbus, Ion Paușan, Ștefan Könives și Matei Hegheș, combineri și tractoriști de ispravă, trebuie măcar amintite, cu toate că facem o mare greșeală nescriind și pe ceilalți.

— Ce sentimente ați încercat cînd ați auzit de înalta prețuire ?

— Ne-am bucurat, desigur, cu toții. Ne-am bucurat mult. Dar n-am uitat nici o clipă că un titlu, o dată obținut, trebuie menținut. În ce ne privește, sîntem gata, hotărîți să urmăm îndemnul secretarului general al partidului și președintelui republicii, de a obține recolte cît mai mari de grîu. Urcăm și noi ștacheta la 8500 !

...Pita de Pecica, pîinea aceasta pufoasă și albă ca zăpada, mare cît o emblemă de țară, se dobîndește muncind din greu. Cu prețul trudei și al neobosirii unor oameni în fața cărora merită să ne ridicăm pălăria.

MIHAI STĂNESCU

Eroi ai Muncii Socialiste

VIAȚA ROMÂNIEI

• Sînt țăran și consătenii mei și-au pus mare nădejde în mine •

C. A. P. TOPOLOVĂȚUL MARE TIMIȘ

președinte ing. ION JOSU

Obține în medie 8 253 kg grîu la hectar și 8 819 kg la orz, cea mai mare producție din istoria Cîmpiei Banatului.

— Sînt președinte la C.A.P.-ul din Topolovățul Mare, începe să povestească Ion Josu, de peste un sfert de veac. Mai exact din primăvara lui '69. Și, vă rog să scrieți, am avut ocazia să mă pierd prin țară. Dar după ce am făcut armata am venit în comună. M-am angajat la C.A.P., ca șofer. Apoi, după cîțiva ani, mi s-a încredințat conducerea Cooperativei de achiziții și desfacere a mărfurilor. Și, acolo, cred că am făcut ceva treabă. După scurt timp mi s-a încredințat conducerea C.A.P.-ului care, se poate constata lucrul acesta, era într-o situație critică. Între timp am făcut și facultatea. În prezent sînt înscris la doctorat, la Fundulea, cu tema : „Chimizarea terenurilor". Vedeți, în cîte cuvinte se poate rezuma biografia unui om. Ce să vă mai spun ? Am un copil, un băiat de 13 ani, pe care-l cresc singur și aș fi foarte bucuros să rămînă și să continue ceea ce am încercat eu să fac în Topolovățul Mare. Ar fi cea mai mare mulțumire familială a mea. Altceva ? Aștept întrebările.

— Într-adevăr, cum spuneați dumneavoastră, o biografie a unui om se poate rezuma în cîteva cuvinte și în cîteva fraze. Dar, de data aceasta, această biografie, ca să păstrăm termenii, este a unui „Erou al Muncii Socialiste".

— Mi-au dat lacrimile cînd, în sală, simbătă — și data o s-o țin minte cît trăiesc — secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, mi-a dat cuvîntul. Nu fusesem anunțat c-am să vorbesc. Nu-mi pregătisem discursul. Dar în cîteva clipe mintea mi s-a limpezit și, cred, atunci mi-au vorbit gîndurile. Mi-am dat seama că tovarășul secretar general ne cunoaște întreaga noastră activitate. Clar și concret. De fapt, tot ceea ce am obținut se datorează numai prețioaselor indicații pe care le-am primit, de nenumărate ori, personal de la tovarășul Nicolae Ceaușescu. Și, acum, pot să fac chiar public o mărturisire. Eu, noi cei de aici, n-am crezut niciodată că putem ajunge la asemenea rezultate la grîu și orz. Mărturisesc, o mai spun încă o dată, că nici nu prea mă interesau aceste culturi. Le făceam dar nu puneam, cum spunem noi, bănățenii, nici un gram de suflet. Iubeam cultura porumbului. Aici, la acest capitol, credeam că sîntem cei mai tari. De fapt am și fost răsplătiți pentru aceasta. De trei ori am obținut „Ordinul Muncii clasa I", de trei ori „Meritul agricol clasa I", o dată „Meritul Agricol clasa a II-a", de trei ori medalia „Secera și Ciocanul" și de două ori înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste". Dacă le mai socotim și pe cele de anul acesta înseamnă că mai putem adăuga, pentru unitate, încă un titlu de „Erou al Muncii Socialiste", și înaltul titlu acordat președintelui C.A.P.-ului...

— Adică dumneavoastră, Ion Josu.

— Simbătă, cum vă spuneam, am plîns cînd am auzit aceste cuvinte rostite de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. Și parcă vedeam în fața ochilor derulîndu-se ca un film sfertul de veac de activitate, o încununare a muncii noastre. Nici nu știu cînd am ajuns la Tooolovăț ca să le spun oamenilor. Credeam că pot ajunge înaintea știrilor. Oamenii știau și m-au primit cu brațele deschise și cu lacrimi în ochi...

— Nu știu dacă vă plac cifrele — dar trebuie să ne spuneți și cîte ceva la acest capitol.

— Cui nu-i plac cifrele ? Cifrele sînt cele care, în momentul de față, pot să vorbească. La grîu și la orz am obținut cea mai mare producție din istoria acestui ținut. Este vorba de 8 253 kilograme grîu la hectar și respectiv 8 819 la orz. Într-un an, țin foarte mult să precizez acest lucru, în care natura n-a ținut deloc cu noi. Ploaia din mai ne-a salvat fiindcă avea ce să salveze. Au fost și o mulțime de alți factori care ne-au dus la salvarea recoltei și la obținerea acestor rezultate. Și ne întoarcem la ceea ce am spus mai sus : S-au respectat în totalitate indicațiile date de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În primul rînd s-a avut în vedere rotația culturilor. Cred că acesta-i unul din elementele de bază. Grîul revine în circuit numai după, cel puțin, trei ani. Mai devreme în nici un caz. Grîul urmează după porumb și soia...

— Cunosc că și la acest capitol, la soia, stați foarte bine...

— Obținem, de cîțiva ani buni, peste trei mii kilograme la hectar. Un alt aspect a fost și acela că am însămînțat doar solurile, cu foarte mare randament, livrate de către institutul nostru din Fundulea. Sămînță de elită și superelită. Mai este încă un aspect de foarte multe ori subliniat de către conducerea superioară de partid. Este vorba de densitățile plantelor. Pe metru pătrat, la noi, au fost și 700 de plante. Au mai rămas, după toată seceta, pînă la 600. Asta ne-a asigurat buna producție. Ce să vă mai spun ? Fertilizarea solului s-a făcut pe baza determinărilor concrete făcute la laboratorul nostru. Îngrășămintele au fost cît se poate de complexe. Erbicidarea a fost corectă în perioada optimă cînd temperatura în atmosferă era de maxim 12 grade. Recoltatul, de asemenea, s-a făcut, în timp optim, fără pierderi. 800 de hectare au fost recoltate în 15 zile ținînd cont că am avut o mare suprafață cultivată, cu solul timpuriu numit „Libelula". Acestia au fost pe scurt factorii care au determinat obținerea acestor rezultate. Dar așa mai spune că și anul trecut, la grîu, am obținut 6 856 de kilograme la hectar...

— Cum lucrați cu oamenii ?

— În ciuda tuturor aparențelor, C.A.P.-ul nostru numără doar 353 de brațe. Desigur că în marile campanii numărul lor este mult mai mare. Nu ne-am plîns niciodată de brațe de muncă. Majoritatea operațiilor agricole se fac mecanizat. Dar și aici sînt foarte multe de spus. Sînt lucrări și lucrări. Spre exemplu pot spune că recoltatul porumbului la noi nu se face mecanizat. Numai manual. Am constatat că, astfel, se reduc la maxim pierderile. Sînt țăran din Topolovățul Mare și oamenii de aici, consătenii mei, și-au pus mare nădejde în mine. Mă bucură orice bucurie de-a lor și, îmi place să cred, că și pe ei îi bucură orice bucurie de-a mea. Sîntem o mare familie și așa e bine. Vă rog să veniți la recoltatul porumbului. Să vedeți ce sărbătoare a sufletului este...

SORIN POSTOLACHE

Stațiunea de cercetări din Bechet — 20 de ani de viață

Nisipuri care rodesc ca pămîntul

O trăsură bătrînă dar zdravănă, o „berlină", ca dintr-un poem de Ion Pillat, trasă de doi albi bidivii, Afon și Gazal, ne plimbă prin moșia Stațiunii centrale de cercetări pentru ameliorarea nisipurilor de la Bechet. Cîte ceasuri ne-ar trebui ca s-o cuprindem ? E o moșie de aproape 3 000 de hectare, dar cu o sferă de influență (cu C.A.P.-uri și I.A.S.-uri pe care le păstorește, acordîndu-le asistență, tehnică și științifică) de zeci de mii. Și unica în România de acest profil, ea fiind, cum spuneam, „centrală", adică veghind asupra vieții nisipurilor din toată țara. Sînt în țară, încercuind teritorii vaste sau mici insule singuratice, nu mai puțin de 345 900 hectare de nisipuri, multe din ele „zburătoare", grea pacoste pentru oameni și pîinea lor. Grație stațiunii de la Bechet, 203 100 din ele produc astăzi grîne, legume și fructe. Dar să nu ne grăbim, despre toate astea vom vorbi mai larg.

Nu se grăbesc nici Afon și Gazal, lăsîndu-ne să contemplăm în voie priveliștea. E o seară frumoasă, cu văzduh răcoros și dulce, pe cerul roșu-liliachiu plutește într-un halo alb (e nisipul pe care orice adiere de vînt îl zburătăcește spre slăvi) un astru palid, despre care nu știi dacă e lună sau soare. E o seară ca de basm oriental și e o toamnă cu o opulență exotică, de junglă. Navigăm printr-un fel de pădure tropicală, cu arbori fantastici, care foșnesc metalic. Meri, peri, piersici, vișini, caiși. Apoi nuci. Le-am simțit umbra trecînd pe sub el, adică printr-o porțiune de noapte densă, care mirosea amar. La lumina farurilor trăsurii ni s-a părut, o clipă, că vedem și liane. Erau viile, risipă de vii, risipă de struguri striviți sub roata trăsurii, lut mirosind a tescovină. Apoi bogate sclipiri de heleștee cu pești. Apoi înalte și grele păduri de porumb, apoi tutun, apoi câlți aromate de lucernă și fin, apoi, la fel de parfumate și opulente, nesfîrșite grădini de legume și pepeni. Tragi în nări un aer care-ți face pieptul și sufletul sărbătoare. Nu vor fi mirosind altfel nici drumurile printre plantații de ceai, ananas și eucalipt.

Întreagă această întinsă și somptuoasă arhitectură vegetală, răsărită pe un sol blestemat, în neguroasa „Sahară olteană", este isprava a două decenii de aspră trudă și de grele dar luminate căutări. Chiar în aceste zile stațiunea își celebrează două decenii de viață, ea fiind, cum se vede, o operă a Epocii Ceaușescu, într-una din expresiile ei cele mai vii. Neobosit în cercetarea țării pînă la cele mai îndepărtate colțuri, secretarul general al partidului a vizitat această stațiune-pilot a noului în agricultură de două ori, în mai 1971 și în septembrie 1982, oferindu-i generosul său sprijin și prețioasele sale indicații. Recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R., cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu au căzut și aici ca sămînța pe un ogor pregătit, apt s-o încorporeze ființei sale.

Tîrziu, după ce-i slobozim la odihnă și la păscut pe Afon și Gazal, în ecranul căminului cultural din Dăbuleni, satul vecin stațiunii, ne sînt proiectate patru filme color despre viața de azi a „Saharei oltene", realizate de Studioul „Alexandru Sahia". Autorul a trei dintre ele este prof. univ. dr. ing. Petre Baniță, membru corespondent al Academiei de științe agricole și director al stațiunii din chiar clipa inaugurării ei. Împreună cu domnia-sa încercăm să cuprindem o experiență de muncă și cercetare care ar putea inspira romane.

S-o comprimăm la cît ne îngăduie pagina de revistă, prea scurtă pentru greutatea de fapte care năvălesc peste noi. Prefața stațiunii de azi a fost un centru experimental pentru fertilizarea nisipurilor, înființat în 1959, iar stațiunea, ctitorită acum două decenii, s-a constituit ca o premieră a genului, fără echivalențe la noi și cu puțini parteneri pe planetă. Deci în inima „Saharei oltene", într-un ținut abandonat de istorie și de oameni (căci localnicii emigrau în valuri de pe un sol pe care se nevoiau la lumină doar papura și rogozurile buboase, rar salcîmul, și mai rar corcodușul), s-a înfipt un steag pe care scrie îndrăzneală, competență științifică, vocație pasionată a noului. S-au plantat perdele de protecție în calea vîntului (ce vînt, veritabil taifun, care răsturna pe șosele căruțe cu cai cu tot !), s-au captat izvoare, revărsate apoi în magistrale de irigații, s-au studiat și s-au experimentat cu răbdare multiple soiuri de grîne, de fructe și de legume (numai soiurile de viță aduse sub lupa cercetării au fost vreo 1 000, iar cele de plante vreo 30 000 !), s-au modelat și s-au fixat dunele de nisip, acești gigantici și sălbatici munți aflați în veșnic periplu, acoperind și strivind mereu truda plugarilor. S-au făcut foarte multe încercări, retușuri, completări, reveniri, redimensionări ale cercetărilor, balanța negării aproximațiilor și a confirmării faptelor exacte funcționînd tot timpul, neobosit. Au fost dezbrăcate, cu alte cuvinte, toate enigmele solului, au fost lepădate falsele și vechile lui măsuri, toate posibilitățile rodniciei au fost atent cîntărite și puse la treabă. Experiențele și roadele lor au valoare de unicat, și nu numai la noi, ci și aiurea. Profesorul Baniță, care, ca și alți colaboratori ai domniei-sale, a vizitat o seamă de insule de nisip ale mapamondului (din Ungaria, U.R.S.S., Franța, Bulgaria, California, Israel), n-a găsit nicăieri o concepție de fertilizare care, prin amploarea și complexitatea ei, s-o atingă pe cea a noastră. S-au elaborat tehnologii pentru 26 de plante aclimatizabile pe nisipuri (grîu, porumb, soia, floarea-soarelui, pepeni, tomate, ardei, piersici, măr, vișin, cireș, viță roditoare etc.). S-au întreprins cercetări pe baza cărora s-a construit sistemul de irigații Sadova-Corabia, întins pe 36 000 de hectare. S-au fabricat chiar culturi inedite, s-au preparat în budane soiuri de vinuri alese (cele mai rodnice : „Roșioară de Oltenia", „Alb de Bechet", „Roșu de Dăbuleni"). S-au obținut producții record la toate culturile, roșiile stațiunii explodînd la dimensiuni de dovleac, porumbul și grîul dînd recolte de Californie, strugurii și piersicii mobilînd văzduhul cu nesfîrșite încandescențe de culori și arome. „Roșioara" a dat și cîte 32 000 tone/ha, grîul din vara lui '84 a dat 6 604 kg/ha, cea mai mare recoltă din Dolj și din stațiunile Academiei de științe agricole. S-au format, în același timp, specialiști de înaltă calificare, nu mai puțini de 26 de doctori în științe, și 16 doctoranzi. Între cei mai vechi : Tudor Alexandru, Emil Vlădoianu, Ion Negrescu, Dumitru Dascălu, Aurel Dorneanu. Difuzarea științei și a experienței lor, recomandată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, se împlinește la modul major, 17 cercetători ai stațiunii predau astăzi la liceul agricol din Dăbuleni.

— Cînd v-a fost cel mai greu, tovarășe Petre Baniță ?

Se gîndește, nu se decide ce moment anume să aleagă. Nouă ni se pare că toate au fost la fel de grele. În sfîrșit, se hotărăște pentru unul mai spectaculos, cea dintîi zi a sosirii sale aici, o zi din anii de început, cu o furtună de nisip, cu talazuri gigantice spălînd pămîntul și cerul. S-a speriat atunci și a dat bir cu fugiții, dar apoi s-a întors, îmboldit de curiozitatea de a vedea „cît rezistă". Și a rezistat pînă azi.

— De douăzeci de ani trudiți aici, dormiți aici, familia dv. e la Craiova. Nu vă e greu ?

Nu-mi răspunde. Ce-ar putea să-mi răspundă ?

Au mai fost și alte momente grele, cele mai grele fiind provocate de neîncrederea unora, de invidia altora, de reaua-voință a cîtorva. Dar s-a trecut și peste ele, nu fără traume, dar cu sprijinul unor oameni de inimă și de competență, în rîndul cărora se află reputatul specialist în horticultură, prof. univ. dr. Ion Ceaușescu, alături de primi secretari ai regiunii și ai județului ca Ion Stănescu, Constantin Băbălău, Gheorghe Petrescu, Petre Preoteasa, Miu Dobrescu, Ion Radu, Constantin Tudor.

— Mai vorbiți-ne, vă rugăm, despre experiența dv., despre noul propus de ea. Ia din raftul bibliotecii o carte, ne-o întinde :

— Poftiți, totul e-aici.

E o carte de peste 200 de file, format mare, care se cheamă „Viticultura pe nisipuri" și al cărei autor, ați ghicit, e profesorul Baniță. A apărut acum un an și condensează în filele ei originalele cercetări întreprinse de autor pe nisipurile Dăbulenilor și Bechetului. Redactarea a durat cinci ani. O comoară de trudă și de gîndire. Păcat că tirajul de numai vreo 3 000 de exemplare limitează accesul celor interesați la o lecție de știință și de viață cum nu se găsește pe toate drumurile.

În zori, după un dejun copios cu produsele stațiunii, ne plimbăm din nou cu trăsura, continuîndu-ne rondul prin acest teritoriu al miraculosului vegetal. Sîntem, credem, printre puținii gazetari care ne răsfățăm într-o asemenea plimbare, alții dintre confrați preferînd (și pe drept !) un popas lîngă aprigul vin răsărit din nisipuri. Nu sîntem lupi moraliști, și celui ce scrie aceste rînduri îi place, adică îi plăcea cînd era mai tînăr, un pahar de vin care să-ți umple cerul gurii de răcoare și de dulceață, dar zău că o plimbare prin moșia stațiunii e mai reconfortantă ca orice. E reconfortantă și instructivă și plimbarea prin sediul stațiunii, pe aleile brăzdate de biocuri, laboratoare și sere strălucind printre flori și arbori decorativi. E aici un microoraș, dacă vreți un „sat al cercetătorilor", cu o populație de oameni de știință, soții și copii de peste 160 de persoane. Mulți copii gălăgioși și voinici, cu fețe proaspete, ca în pînzele lui Tonitza. Și ei, ca și copiii Dăbulenilor și Bechetului, fac, ni se spune, cît ține toamna, cure zdravene de struguri, de mere, de pere, de piersici.

Stațiunea de la Bechet, ca să-l parafrazăm pe Adrian Păunescu, e un autentic manifest, împlinit prin fapte, pentru sănătatea pămîntului și a oamenilor.

ILIE PURCARU

În numărul viitor:

JUDEȚUL OLT — campion al grîului

SĂ GÎNDIM CU CAPETELE NOASTRE

Şi totuşi se mişcă...

• Nici la Glimboca, ploaia nu cade întotdeauna din cer •

Doctorul Gheorghe Neagoe în faţa unei noi victorii în lupta cu cancerul

— Stimate tovarăşe Gheorghe Neagoe, în ultima vreme aţi înregistrat un succes indiscutabil pe o nouă structură neoplazică. Despre ce este vorba ?

— Noua structură neoplazică malignă în care am încercat tratamentul nostru, cu rezultate bune, este carcinomul macrocelular bronhopulmonar inoperabil, care nu mai răspunde favorabil la citostatice sau alte tratamente, cu condiţia ca tumora să fie localizată într-o singură cavitate pleurală, fără metastaze la distanţă sau în plămînul opus, de rezervă, care să-i permită o respiraţie acceptabilă.

— Ne puteţi da cîteva exemple ?

— Avînd în vedere că tratamentul este recent, iar cazurile tratate sînt tot recente, consider că nu este nici ştiinţific şi nici oportun să recurgem la exemple. Deocamdată nu avem dreptul să vorbim decît de o creştere importantă a duratei de supravieţuire, după epuizarea tuturor celorlalte tratamente.

— În ce constă noua metodă ?

— Noul tratament pe care iniţial, în mod impropriu, l-am denumit imunogenetic, constă în realizarea a două efecte majore : de oncoliză sporită prin afectarea tiparului genetic (ADN-ARN) al celulelor maligne şi de creştere a imunităţii organismului împotriva tumorii canceroase pe care o poartă ; ambele efecte dezvoltîndu-se simultan şi completîndu-se reciproc. Noua metodă de tratament este mai ieftină decît tratamentele clasice curente şi este uşor de suportat de către bolnavi, putîndu-se efectua şi ambulatoriu.

— Cu cîteva luni în urmă îmi vorbeaţi de intrarea în serie de fabricaţie a unui aparat conceput de dumneavoastră pentru tratarea osteomielitei cronice. În ce stadiu se mai află promisiunea ?

— Descrierea tehnică a aparatului va fi prezentată, probabil, în luna septembrie a acestui an în revista „Ştiinţă şi tehnică", în scopul de a orienta bolnavii cu osteomielite cronice ale membrelor spre internare în secţia noastră, unde cu ajutorul aparatului şi al metodei de tratament brevetate se pot obţine, la un preţ de cost inferior şi fără operaţie, cele mai bune şi mai sigure rezultate, faţă de toate celelalte metode cunoscute şi aplicate pînă acum în această boală. Acest aparat l-am conceput şi construit încă din anul 1967, atît aparatul cît şi metoda de tratament au fost brevetate în 1979. Deşi la începutul anului 1984, aparatul a primit din partea comisiei de specialitate (ortopedice) aviz favorabil „de necesitate", pentru a intra în producţia de serie, totuşi cu adresa nr. 1059/12.03.1983, am primit din partea Ministerului Sănătăţii (SVIAM) următorul răspuns : „Comisia de aparatură şi produse tehnico-medicale a propus aprobarea autorizării locale a modelului experimental." Asta înseamnă că deşi aparatul a fost construit şi brevetat încă din 1979, cu pe toată această perioadă am continuat să lucrez cu el ilegal pînă în anul 1984 cînd am primit aprobarea să autorizăm modelul experimental în Spitalul CFR Drobeta-Tr. Severin, singura unitate din ţară care în momentul de faţă poate să lucreze oficial cu aparatul respectiv. Menţionez că bolnavii cu osteomielite cronice ale membrelor, pe care i-am tratat cu acest aparat, încă din anul 1968, nu au mai prezentat fenomene de recidivă pînă în prezent, deşi la ora actuală osteomielita cronică este etichetată ca o boală care se vindecă foarte greu sau deloc.

Avînd în vedere faptul că majoritatea bolnavilor cu osteomielite cronice din toată lumea, stau internaţi periodic toată viaţa, tratamentul devenind astfel foarte costisitor, consider că metoda şi tratamentul, cît şi aparatul pe care l-am brevetat pentru această categorie de bolnavi sînt o reuşită certă cu care ne putem mîndri.

Din nefericire însă, singurul loc din ţară unde se poate aplica acest tratament, este Spitalul CFR Drobeta-Tr. Severin, spital autorizat de Ministerul Sănătăţii pentru tratarea osteomielitelor cronice cu acest aparat.

— Stimate Gheorghe Neagoe, cu ajutorul dv. aş vrea să lămurim o confuzie care stăruie de mai mult timp în mintea unor oameni care nu vor să priceapă un lucru cît se poate de simplu, şi anume că doctorul Gh. Neagoe este şi el un om ca toţi oamenii, care face uneori mai mult decît poate pentru sănătatea confraţilor. Ca atare, vă rog să răspundeţi cît se poate de clar la următoarea întrebare. În ce structuri cancerosae aveţi rezultate, cu alte cuvinte, care sînt afecţiunile neoplazice în care tratamentul dv. şi-a dovedit eficacitatea ?

— Dacă trebuie să mă refer numai la acest tratament nou pe care l-am numit imunogenetic, structurile canceroase în care obţinem rezultate superioare faţă de tratamentele clasice, sînt : a) Carcinoamele macrocelulare bronhopulmonare (numai în condiţiile precizate mai sus) ; b) Mezotelioamele maligne peritoneale, indiferent de gravitatea stadiului în care se află şi de tratamentele efectuate ; c) Mezotelioamele maligne pleuropulmonare, indiferent de gravitatea stadiului evolutiv şi de tratamentele efectuate. (Tin să precizez că toţi bolnavii cu mezotelioame maligne peritoneale şi pleuropulmonare, trataţi de noi, după patru ani nu prezintă semne de recidivă. De asemenea, nu-mi amintesc să fi înregistrat vreun eşec în tratarea acestor structuri.) d) Cancerele primare de ficat, (colangiomul malign şi hepatomul malign) cu condiţia să nu prezinte metastaze la distanţă şi să fie confirmate histopatologic sau să accepte laparatomia exploratorie în secţia noastră, pentru biopsie şi tratament. Contraindicăm acest tratament în cazurile de insuficienţă hepatică manifestă (prin alterarea neoplazică marcată a parenchimului hepatic) deoarece la această ultimă categorie de bolnavi gravi nu reuşim să obţinem decît o prelungire cu cîteva luni a duratei de supravieţuire în cazul hepatomului malign şi de peste un an în cazul colangiomului malign.

— Dispuneţi de tot ce vă trebuie în momentul de faţă pentru cercetare şi tratament ?

— Sînt obligat să vă dau acelaşi răspuns ca şi pînă acum, că deşi au trecut atîţia ani de cînd cercetăm şi tratăm, deşi au fost redaţi societăţii atîţia bolnavi, consideraţi pierduţi şi care sînt în viaţă, o bună parte reîncadraţi în cîmpul muncii, că deşi rezultatele se dovedesc din ce în ce mai bune în tot mai multe structuri şi forme canceroase, care nu mai beneficiază de alte tratamente, că deşi există extrem de multe solicitări din partea bolnavilor din ţară şi chiar din străinătate pentru a beneficia de tratamentul nostru, trebuie să vă spun cu tristeţe că pînă în prezent nu s-a făcut nimic în scopul creării unui colectiv de cercetare şi a unei baze materiale, oricît de modestă, fără de care continuarea activităţii oncologice în unitatea noastră nu mai e posibilă, fiind sufocată de greutăţi obiective. Datorită acestor greutăţi majore am ajuns la capătul unui drum anevoios, imposibil de continuat din păcate. Sacrificiul personal are şi el o limită, nu poate continua la infinit. Mă simt istovit. Cele aproape 12 ore şi chiar mai multe pe care le stau zilnic în spital, au început să-şi arate reversul.

— Înainte de a încheia acest dialog, consider că e oportun să amintiţi ce îi mai trebuie celui interesat ca să beneficieze de asistenţa şi tratamentul dv. ? Întrebarea îşi are rostul ei, deoarece am auzit că s-a ajuns la un adevărat pelerinaj prin spitale şi chiar în afara lui, mulţi dintre aceşti bolnavi, venind cu structuri canceroase care ies din spectrul de eficienţă al tratamentului de care dispuneţi. O asemenea precizare nu este numai binevenită, ci chiar necesară.

— În afară noului tratament imunogenetic, despre care am mai vorbit, asociind imunoterapia oncologică complexă, brevetată de noi, folosind şi alte combinaţii originale terapeutice, în asociere cu tratamentul imunologic brevetat, mai obţinem rezultate superioare în formele şi localizările maligne pe care le-am precizat amănunţit în almanahul „Flacăra" 1984, faţă de care nu mai am nimic în plus de adăugat. Aş dori însă să precizez că dacă tumorile maligne ale membrelor, ne-ar fi trimise de la început, s-ar reuşi vindecarea lor în cîteva luni, în secţia noastră, fără a mai fi nevoie de alte operaţii (adresate recidivelor), radioterapie, citostatice, amputaţie ; ajungîndu-se uneori la pierderea bolnavilor prin metastaze la distanţă. Din păcate, marea majoritate a bolnavilor care vin la noi, ca la ultima speranţă, fie că vin din proprie iniţiativă, fie că sînt trimişi de unităţile teritoriale, probabil în răutate şi ironie sau în necunoştinţă de cauză, evident nu pot beneficia cu nimic de tratamentele noastre, fiind vorba de cancere de sistem, cancere cranio-cerebrale, cancere de pancreas, cancere cu metastaze generalizate în stadiul IV — terminal.

Bolnavii, indiferent de unde vin, nu pot fi consultaţi, trataţi sau internaţi fără bilete de trimitere (cu ştampila unităţii, parafa medicului, nr. de fişă sau registrul de consultaţie) din partea comisiilor judeţene teritoriale de oncologie, din partea direcţiilor sanitare sau a Ministerului Sănătăţii. Bolnavii care nu pot primi bilet de trimitere către unitatea noastră, înseamnă că nu pot beneficia de consultaţie şi tratament. Trebuie să se înţeleagă odată pentru totdeauna că din cele cîteva sute de forme canceroase, noi nu tratăm decît formele precizate mai sus.

Pentru ca bolnavii să nu fie puşi fără rost pe drumuri, consider că este absolut necesară întocmirea unui îndrumător metodologic privind selecţia cazurilor care pot beneficia de tratamentul nostru, precum şi momentul optim pentru tratament, îndrumător care să fie difuzat la toate serviciile de oncologie din ţară în scopul trimiterii pentru internare numai a celor bolnavi cu acele structuri, localizări sau forme de cancer care se încadrează în cancerele în care noi am obţinut rezultate sigure. Dar acest îndrumător îşi are rostul numai în condiţiile în care se va crea un colectiv de cercetare şi vom dispune de o bază materială în unitatea noastră. Pînă atunci, consider că nu are sens să ne încurcăm reciproc.

VALERIU ARMEANU

Un principiu vechi de 2000 de ani la baza unei noi descoperiri tehnice:

Berbecul hidraulic

Zăpuşală insuportabilă, simţi cum ţi se usucă gura de atîta căldură, motiv pentru care lăsăm în urmă sediul cooperativei agricole din Glimboca, vetust şi pustiu la ora asta a prînzului mare, şi ne afundăm cu nemărturisită plăcere în lunca răcoroasă a Erugii. Văzduhul e de un albastru-sinilliu, soarele pare o minge de foc, dar pe pămînt — ciudat ! — e umezeală multă şi grădina de legume prin care tocmai trecem transpiră. Nu-i nici-un semn că de sus va pica curînd vreun strop de ploaie. Şi totuşi, inginerul Ionel Voicău, directorul I.E.E.L.I.F. Reşiţa, companionul nostru de numai o zi, ne îndeamnă să fim prudenţi ; cică să nu luăm apă la pantofi. Oare, ce-o fi vrînd să spună ? ! La marginea firicelului clipocind, oprim. Privim în vad şi nedumerirea creşte : în faţa ochilor apare o instalaţie bizară, cum n-am mai întîlnit. Omul o porneşte într-o clipită, apăsînd uşor pe un fel de pirghie sau cam aşa ceva, stîrnind un zgomot înfundat, ritmic... Tronc ! Tronc ! Tronc ! S-aude în cîmpie de parcă s-ar bate cap în cap doi berbeci neastîmpăraţi. Chiar aşa se şi numesc : berbeci. Berbeci hidraulici. Adică în limbaj tehnic, un fel de pompe cu şoc, ne lămureşte inginerul. Absorb şi urcă un litru şi jumătate de apă pe secundă la patru metri înălţime, fără nici-un consum de energie. Ceea ce pentru mine, necunoscător, mi se pare strasnic.

Mecanismul, foarte simplu, seamănă cu un geamantan metalic. Fiecare berbece sau pompă, cum vreţi să-i ziceţi, e ingenios alcătuit din corpul propriu-zis şi dintr-un tambur cilindric, virît jumătate în apă. Deasupra, dispozitivul are două supape. Una, mare, plasată în partea din faţă, şi alta, ceva mai mică, situată dinapoi, sub cilindrul tamburului, constituie inima întregii instalaţii. Apa vine printr-o conductă, prin cădere gravitaţională, direct din micul lac improvizat de acumulare. O dată ajunsă în corpul de metal, ea închide supapa mare, deschide instantaneu supapa mică şi, prin compresia aerului din tamburul despărţit printr-o garnitură de cauciuc, într-o clipită este aruncată cu forţă la 4—5 metri deasupra cîmpiei. Într-un singur efort de oră, trei asemenea pompe sînt suficiente pentru a umple ochi un rezervor de treipatru metri cubi. De aici apa e lăsată să cadă liber, prin conducte de material plastic, pînă în brazdele lanului de porumb sau în grădina de legume. Este o treabă, un lucru mecanic făcut, repet, fără nici-o cheltuială de energie electrică sau de combustibil. Un excelent sistem de irigat pentru suprafeţele mici de teren, care nu depăşesc 20—25 de hectare.

Grădina cespeului din Glimboca n-are mai mult de 10 hectare. Beneficiind de apa pompată de cei 5 berbeci hidraulici, ceapa şi usturoiul, ardeii, roşiile şi celelalte legume şi zarzavaturi cresc parcă văzînd cu ochii. Moş Iancu Pătru, bătrînul ţăran cooperator pensionar aflat, iată, în... plin exerciţiul funcţiunii, trece cu bătul sub braţ, fluierînd, cînd pe la o pompă, cînd pe la alta. În control, zice. Singurul efort pe care-l face este acela de a urmări periodic buna lor funcţionare. N-are nevoie nici de ulei, nici de benzină. Cu pălăria lui dată mult pe ceafă, pare un dispecer distrat, plecat la plimbare.

— El, şi cum merge, bade, treaba ! îl întreb.

— Mere, mere bine ! că doară vara, pă zăpuşala asta, nici la noi, la Glimboca, ploaia nu cade întotdeuna din ceruri. Din Eruga apa vine pă ţavă la berbece şi drăcovenia asta o la şi-o stupeşte în bildană de unde cade turtur şi ajunge în grădină. Doamne ţucă-vă, că-s tare faini berbecii ăştia ! Datorită lor, şi varza şi ceapa, şi usturoiul şi piparca mai răpejor cresc, şi mai mari.

Abia acum înţeleg bine spusele primului secretar al Comitetului judeţean de partid Caraş-Severin, tovarăşul Ilie Matei, cum că în acest an Reşiţa şi întreg judeţul nu vor mai apela la „importul" de legume din alte judeţe. Că pentru prima oară, în cadrul programului de autoaprovizionare, necesarul va fi acoperit în întregime din resurse proprii. Asta înseamnă că cele 1 600 ha grădină, aflate în majoritate pe luncile înguste ale riurilor şi pîriurilor, să dea în medie o producţie de cel puţin 5 tone de legume la hectar. Cu o singură condiţie : să aibă asigurată la timp apa necesară.

Şi, la îndemnul primului secretar, prin insistenţa sa, a apărut ideea pompei hidraulice cu şoc. Principiul e cunoscut de peste 2000 de ani. El a fost însă redescoperit şi aplicat într-o concepţie nouă de inginerul Gheorghe Voia de la CCSITH Reşiţa. Pompa prototip, concepută şi realizată de inginerul reşiţean şi de tovarăşii săi, a dat rezultate încă de la experimentare şi se dovedeşte a fi o adevărat invenţie, o noutate în materie. În scurt timp, din iniţiativa şi cu sprijinul nemijlocit al comitetului judeţean de partid, au fost confecţionate, după schiţele şi indicaţiile inimosului inginer Voia, primii 110 berbeci hidraulici. Toate instalaţiile au fost realizate de unităţile industriale şi de alte cîteva unităţi economice din judeţ, prin valorificarea posibilităţilor locale. Un astfel de berbece costă nu mai mult de 5 000 de lei. Desigur, fără setul de garnituri şi ţevi care se procură din bazele de aprovizionare.

De la Glimboca coborîm, în miez de vară fierbinte, spre sud, pe răcoroasa vale a Caraşului. Giurgiova, Grădinari, Tievaniul Mic, Obreja, Buchin şi Piriplet sînt cîteva din localităţile în care cultivatorii de legume ne-au povestit cu interes şi admiraţie despre berbecii lor. Preşedintele C.A.P.-ului din Grădinari, Octavian Pană, inginer şef Rodica Winger şi primarul comunei, Aflat Novac, ne-au mărturisit chiar că pompele hidraulice cu şoc sînt o binefacere pentru gospodarii care se iau la trîntă cu seceta şi vor să obţină din grădinile lor cît mai multe legume. Iar efectele au început să se vadă în abundenţa tot mai mare de legume şi zarzavaturi din casele cultivatorilor, din magazine şi pieţe. Ceea ce, să recunoaştem, nu e puţin lucru în Caraş-Severin, la Reşiţa, într-o zonă industrială, cu destul de puţin pămînt bun.

...În lunci şi pe viroage s-aude bătaia înfundată a berbecilor. Zi şi noapte chiar şi acum la început de toamnă, ei ţin neîntrerupt isonul clipocitului de apă. E semn că nici la Grădinari, nici la Glimboaca ploaia nu cade întotdeauna din ceruri. Că ea vine uneori din inteligenţa oamenilor, din profunda cunoaştere şi strînsa lor conlucrare cu natura.

MIHAI STĂNESCU

Vineri, 7 septembrie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Gh. Iliescu-Călinești:

„Lucrările mele sînt semnele prin care se povestește lumea țăranului român"

Bat la ușă, sună un „intră", mă conformez, mă întîmpină o „pădure" de sculpturi. Sculptorul Gh. Iliescu-Călinești îmi vine în întîmpinare, iar de pe pervazul geamului mă latră un cîine mic și negru, un maidanez, adică o corcitură cu urechi foarte lungi și ascuțite. Cîinele trebuie că are cusca undeva, sub geam, pentru că văd în gîtul lui un lanț. Deci nu poate coborî de pe pervaz. Dealtfel, după cîteva clipe începe să dea din coadă, semn că acceptă intrarea mea în spațiul pe care trebuie să-l păzească. Parcă am fi într-o pădure, zic eu vorbe tare și-arăt cu mîna zecile și zecile de lucrări. Sculptorul, m-a auzit sau nu, tace. Profit de-această tăcere și-ncerc să mă obișnuiesc cu „pădurea". De cîte ori am văzut-o și m-am lăsat copleșit de frumusețea și stranietatea ei ?! Prima oară, dacă bine îmi aduc aminte, prin 1968, la Dalles, după o excepțională expoziție a lui Henry Moore. Mă și mirasem că un tînăr sculptor român are curajul să expună o personală după Moore. Deci, acum, jur-împrejurul meu, o sumedenie de piese, majoritatea sculptate în lemn, ici-colo cîte o piatră, o marmură, un bronz mijlociu și, pe o etajeră, cîteva bronzuri mici. Undeva, într-un colț, lîngă lavită, o fotografie a lui Brâncuși, iar deasupra fotografiei, scris cu mîna, următorul text : „Brâncuși a educat sculptura". Nu-mi aduc aminte să mai fi citit undeva această apreciere. Lîngă bronzurile acelea mici, o tablă neagră, o tablă de școală. Pe tablă, pe două coloane, scrise cu creta, substantive și, mai ales, verbe, în limba engleză și în limba română. Sculptorul, deci, învață limba engleză. Citesc : to come, to forget, to dream, to hear, to need, adică a veni, a uita, a visa, a auzi, a avea nevoie. Undeva, în spatele nostru, în surdină, un casetofon își derulează caseta cu o muzică blîndă, învăluitoare.

— Aș avea nevoie, rupe sculptorul tăcerea, parcă bănuind că am citit cuvintele de pe tablă, mai ales pe ultimul, pe acel a avea nevoie, de o înțelegere din partea Editurii Meridiane, editură care a publicat numeroase cărți, foarte frumoase, cuprinzînd truda și arta altor colegi de-ai mei. Despre ce este vorba ? Sculpturile mele, după cum se vede, au nevoie de înălțime. Propun, deci, în pofida faptului că toate cărțile de pînă acum de la Editura Meridiane au un anume format, pe lat, sau, mai exact spus, pătrat, un volum aparte, ca format, un volum pe înalt. Nu pentru mine cer această schimbare, nu că aș vrea eu să fiu ncapărat altfel, ci pentru sculpturile mele. Conducerea Consiliului Culturii și Educației Socialiste m-a înțeles. Este momentul să mă înțeleagă și conducerea editurii.

— Facem publică această doleanță și nădăjduim că ea va fi studiată și acceptată. Dar să-începem dialogul nostru cu o întrebare ce vi s-a mai pus, credem noi, de cîteva ori : ce înseamnă pentru dumneavoastră pădurea, lemnul ?

— O sumă de impulsuri spirituale. Liniile verticale și orizontale care se întretaie și alcătuiesc inima însăși a pădurii, acel ceva care nu se vede, dar care există, se simte. Satul meu, Călinești, din județul Argeș, este un șat de dealuri și păduri. Eram copil, urcam dealul, făceam cîțiva kilometri și intram în inima pădurii. O ascultam fericit și aș îndrăzni să spun că încă o mai ascult, încă mai am puterea și bucuria să o ascult. Asta însă nu înseamnă că, sculptor fiind, nu pot să aud și inima pietrei. Chiar aș vrea să subliniez acest lucru, pentru că prea s-a încetățenit ideea că aș fi un sculptor numai și numai al lemnului. Dar, în legătură cu lemnul și piatra e ceva, totuși, ciudat. Dacă m-ar pune cineva să dobor un copac, pentru a-l sculpta mai apoi, n-aș fi în stare. Mie îmi place lemnul căzut parcă de la sine, de demult, lemnul în care viața abia mai pîlpîie iar eu mă aplec asupra lui și-i dau iar viață, o altfel de viață, firește. Singura mea grijă este ca lemnul să nu fie putred. Nimic nu mă supără mai mult decît lemnul putred. E ceva că nici n-am cuvinte să mă explic. Deci, lemnul, să-l dobor eu însumi, nu pot. În schimb piatra, că despre piatră voiam să vorbesc, îmi place să o smulg eu însumi din stîncă, din munte. Simt că piatra aceea, smulsă cu trudă, parcă luîndu-mă la întrecere cu puterea muntelui, este a mea, numai a mea. Am simțit acest lucru de mult, cînd am fost prima oară la Măgura. Acolo, cu tractoarele, am smuls piatra din chiar inima muntelui pe care, ca și a pădurii, o auzeam. Cu lemnul, însă, e altceva, pur și simplu îl iubesc, are în el ceva din lumea copilăriei mele.

— Lucrările dumneavoastră, în piatră, dar mai ales în lemn, poartă semnul străvechii noastre culturi populare. Folclorul, în opera dumneavoastră, este la el acasă. Un critic de artă, Dan Grigorescu, afirmă că ați descoperit, încă de la început, înțelesurile poetice ale universului existențial al țăranului român și că, spune criticul, cu un gest care a părut unora prea îndrăzneț, ați transformat uneltele acestei lumi în monumente închinate creației milenare ale acestui mare artist care e poporul român. Un alt critic de artă, Virgil Mocanu, vorbind despre opera dumneavoastră, pe care o apreciază ca fiind originală și, totodată, originară, afirmă că nu-și poate imagina o mitologie a lemnului ca material și simbol în spațiul rostirii românești din care să lipsească ceea ce ați făcut dumneavoastră pînă acum.

— Da, e-adevărat, amîndoi criticii s-au apropiat cu înțelegere și simțire de ceea ce am făcut, au sesizat vina folclorică din care mă trag, dar, dacă eram la alt capăt al lumii, aș fi făcut aceleași lucru. Eu, ca artist, vin dintr-un trecut pe care-l cutreier mereu, un trecut al întregii lumi. Parcă aș înota pe sub pămînt și-aș vorbi toate limbile pămîntului deodată. Dacă aș fi fost, să zicem, din Mexic, poate că-n lucrările mele erau elemente, simboluri interpretate, ale străvechii arte aztece. Dar eu, cu deosebire, sînt de-aici, din Carpați. Lucrările mele, cutreierînd pe acel spațiu al trecutului, sînt ale străbunilor mei. Mai limpede m-as explica astfel : nu-mi plac costumele populare românești expuse pe panouri, ci doar îmbrăcate pe oameni, oameni aflați în timpul obișnuitelor munci și treburi, sau în timpul jocurilor populare. Frumusețea costumelor se îmbracă, se îmbogățește cu simțirea omului care le poartă. Nu unei culturi m-am închinat eu, ci omului care ține treaz și vie acea cultură, omului care este beneficiarul direct al acelei culturi. Ce-ar trebui să se mai vadă, dincolo de semnul folcloric al creației mele ? Iată, de peste 10 ani, ca să nu spun mai mult, mă muncesc să arăt cum cade lumina, cum cîntă lumina. Razele luminii sînt două-trei linii, dar ele au ceva logic în felul în care cad pe-un acoperiș, pe o suprafață. Această logică, știută matematică și fizică, geometrică, dar în același timp încărcată cu emoții, această logică vreau eu să mai transpară din lucrările mele. Aș vrea ca ele, lucrările, să emane, pe o lungime de undă specială, o undă care, fără îndoială, există, spre toți oamenii care să recepteze atît emoția cît și comentariul geometric sau științific al lucrărilor mele.

— Asta presupune ca auditorul sau, mai corect spus, spectatorul să aibă o anume sensibilitate, aidoma tuturor oamenilor, dar și o pregătire științifică adecvată. Cu alte cuvinte, nu credeți că numărul celor ce vor recepta va fi în scădere ? Puțini sînt cei care dețin un limbaj atît de diversificat, atît de amplu, atît de complex.

(Continuare în pagina 14)

VICTOR NIȚĂ ■

Iubirea de frumos

Jurnal

● Cît de important este la fereastra la care lucrezi în Cuvînt să ai o brumă de grădină, să poți vedea lumina și iarba sau răbdarea unui pom roditor. O stampă arăta o grădină minunată ce o avea Bach în față cînd lucra la anume cantate. Este o legătură intimă profundă între natură și cuvîntul care vine într-o salvare față de ea.

● Luna plină de august m-a găsit în fața Caraimanului. Pămîntul nu-i decît o insulă pe oceanul Cerului, atîta albăstrime și transparență ce învăluie totul cu gingășia și grija mamei ce-și ține în brațe pruncul.

Acum cei vechi pe lună nouă se îndreptau spre Olimpia la sanctuar pentru întrecerile sacre. Fiindcă olimpiadele erau sacre le-a putut cînta Pindar a putut priveghea în turn ca Eminescu în clopotnița Putnei asupra eviaviei neamului [illegible]

● M-am dus la strînsul fînului cu tata și cu mama împreună cu copiii nepoți mărișori de-acuma ai bunicilor.

Cîtă bucurie să vezi lucrînd trei generații laolaltă. Cînd se termină apa din ulcior, izvorul nu-l departe și copilul îndată o aduce proaspătă din același izvor în jurul căruia s-a mutat satul cu veacuri în urmă din preajma altui izvor ce secătuise.

● Iată că s-au împlinit 270 de ani acum pe 15 august de la moartea de martir a lui Constantin Brâncoveanu și a fiilor săi Constantin, Ștefan, Radu și Matei. Zi sfîntă de calendar pentru noi.

● Primesc de la inginerul și pedagogul Iorgu Sava Crăiești despre cartea căruia **Erosul creator de valori** am scris în această revistă, carte ce își așteaptă cam demult inima unui editor s-o citească, așadar primesc decupat articolul distinsului nostru coleg de revistă Liviu Timbus de pe 3 august referitor la comuna Maieru din județul Bistrița-Năsăud al cărei locuitori s-au hotărît să nu fumeze și să nu bea mai mult decît acel unic pahar al cinstei și bucuriei casei ospitaliere transilvane.

Cum să nu ne bucurăm de un astfel de gînd provenind din satul cu cei mai mulți copii alături de leudul Maramureșului gînd ajutat să fie faptă de doi intelectuali așa cum trebuie să fim cu toții (ne-o cerea mereu Nicolae Iorga) cînd este vorba de păstrarea morală și fizică a ființei poporului nostru. Vom merge la toamnă acolo în vatra lui Liviu Rebreanu, la Maieru.

IOAN ALEXANDRU ■

Fragmente critice

Pactul autobiografic

Reiau aici unele însemnări mai vechi despre Panait Istrati, scriitor care revine, în chip spectaculos, în actualitate. De cincizeci de ani, critica românească se întreabă dacă Istrati este sau nu scriitor român? G. Călinescu spune cu hotărîre că nu: versiunile românești, date de autor, ar fi lipsite de spontaneitate și n-ar avea acel efect exotic formidabil pe care îl are fraza franceză. Mihail Sadoveanu îl revendică, totuși, pe Istrati ca pe un frate al său și ca „fiu al acestui pămînt"... Împărțită între aceste două atitudini, critica românească s-a interesat mai mult de destinul agitat al omului și mai puțin de opera literară propriu-zisă care a primit, în alte părți, aderiuni înflăcărate. Jean Paulhan îl socotește un mare povestitor, iar pentru Georg Brandes, Istrati este, dintre europeni, scriitorul favorit. Gide mărturisește în **Jurnal** că a citit cu vie plăcere **Chira-Chiralina** și, ca prozator picaresc, Istrati îi pare a avea o sensibilitate mai sclipitoare decît Lesage sau Smolett. Esteticianul italian Adriano Tiegher vede în același povestitor un „mare scriitor francez", comparabil — ca destin — cu Conrad, polonezul care a devenit maestru într-o limbă de împrumut. Tot el zice că autorul **Chirei-Chiralina** a fost un „mare noroc" pentru Franța, întrucît a adus într-o limbă veche o savoare necunoscută, o mireasmă exotică *).

Exotismul nu-i totuși unica valoare a **Chira Chiralina** istoria unei familii cu moravuri așa de străine de „respectul ființei omenești"... Severul critic credea că bizantina Franță poate primi asemenea curiozități, dar națiа noastră, mai pură și mai decentă, nu...

Adevărul este că Panait Istrati este un admirabil povestitor și, într-o epocă în care tendința este ca proza să suprime povestirea, el știe șansele să fie redescoperit de cititorul însetat de epic. Plac și azi povestirile lui cu haiduci (Cosma e, în genul ei, exemplară), plac mai ales povestirile în stil picaresc, cu eroi pă-

lui Panait Istrati și, la drept vorbind, nici cea mai importantă. Este, întîi, acea impresie extraordinară de adevăr și sinceritate a confesiunii pe care o semnala Garabet Ibrăileanu, este, apoi, un curaj neobișnuit în proză de a forța limitele moralei curente și de a înfățișa latura umană a sufletelor prăbușite. Incoruptibilul Nicolae Iorga era scandalizat, în 1924, de faptul că prozatorul prezintă în

de cei care l-au studiat viața, trec pînă la un anumit punct în operă. Nu vom ști însă niciodată, în cazul lui Istrati, unde sfîrșește adevărul biografic și unde începe fantezia. Opera impune un spațiu imaginar și o tipologie nomadă și ciudată. Stavru, Mihai, Adrian fac parte din categoria acelor haimanale de treabă, incapabile să se supună legilor sociale, fascinate de spectacolul lumii, fixate, moralmente, la hotarul dintre rău și bine.

Tipologia intrase, prin Gorki, Jack London, Knut Hamsun în conștiința literaturii moderne. Panait Istrati aduce prasnici și istorii crude și colorate. **Stavru, Chira-Chiralina, Dragomir, Moartea lui moș Anghel** sînt cele mai bune. Ele nu au fost puse în legătură cu biografia autorului și autorul însuși a mărturisit că și-a pus viața în cărți. Un **pact autobiografic**, așadar, în care naratorul, personajul și autorul de pe copertă se identifică. Datele biografice, confirmate de scriitor și reconfirmate, completate

un spațiu nou în literatura de tip picaresc din secolul al XX-lea: **spațiul balcano-oriental.** Și o tipologie originală a aventurii: eroul său nu este, propriu-zis, un **declasat** (ca în proza lui Gorki), nu-i nici un **aventurier.** Adrian, Mihail, Cosma suferă de o neliniște de origine imprecisă, libertatea este forma lor de existență. Ei nu se pot stabili nicăieri și nu intră în rîndul lumii pentru că nici o formă socială nu-i atît de largă și tolerantă încît să împace firea lor răzvrătită, generoasă, incapabilă să suporte contractul social. Eroii lui Malraux vor să transforme **experiența** într-un **fapt de conștiință** și caută mîntuirea prin solidaritatea umană (etica fundamentală pentru care optează ultimul Malraux). Personajele lui Istrati, individi mai simpli, consideră că esențial în viață este **prietenia,** înțeleasă ca iubire de om și solidaritate cu omul, indiferent de condiția lui.

O nouă religie este pe cale să se con-

(Continuare în pagina 14)

EUGEN SIMION ■

*) Citez după volumul: **Panait Istrati. Cum am devenit scriitor**, reconstituire pe bază de texte autobiografice, alese, traduse și adnotate de Alexandru Talex, Editura „Scrisul Românesc", 1981.

Delimitări

Despre gafa

Cel ce nu cunoaște cuvîntul, poate recurge la providențialul MIC DICȚIONAR ENCICLOPEDIC și dă de două ori peste același, cu următoarele texte : „GAFA (provine din fr.) s.f.° (TEHN.). Cîrlig de formă specială, fixat la căpătîiul unui dispozitiv de ridicat, cu care se prinde direct sarcina ; se montează numai în pereche. Instrument în formă de cîrlig, cu ajutorul căruia se scoate din apă peștele mare prins în undiță.° (NAV.). Piesă de oțel sau de bronz, formată din unul sau din două cîrlige cu vîrfurile rotunjite, folosită la scoaterea sau la îndepărtarea de țărm a ambarcațiunilor.° „GAFA (provine din fr.) s.f. Vorbă sau atitudine care poate constitui o indelicatețe sau o jignire neintenționată adusă cuiva."

Acesta este sensul cuvîntului pe care mă voi încerca să-l exemplific în cele ce urmează.

Spre uimirea mea, Marele Larousse enciclopedic, din anul 1962, este din cale afară de laconic și de insuficient : „Maladresse" (nedibăcie).

Asta-i tot ?

Nu, urmează, în locul exemplului, o apreciere, semnată de cunoscutul scriitor francez Jules Renard : „Nu detest gafele. Ele dovedesc onestitatea spirituală (le droiture de l'esprit)."

Se poate ! Cel de gafează, între noi, românii, se spune : „calcă în străchini." Se întîmplă mai ales celor sinceri, în necunoștință de loc și de cei de față, adică nedîndu-și perfect seama de situație, să comită gafe (vorbind de funie în casa spînzuratului). Voi începe cu una a subsemnatului, pe care cred că am mai povestit-o cîndva. Eram la Predeal, în vara anului 1947. Cineva îmi atrage atenția că prin vitrina restaurantului din colțul străzii se putea vedea la o masă Mihail Sadoveanu. N-am ce face, mă încalcă poliețeșa și mă duc să-l salut. Mă invită să șed. Observ că era echipat cu toate uneltele moderne ale pescuitului. La întrebarea mea, unde se duce, îmi răspunde domol :

— Pe valea Timișului. E aproape ora întîlnirii, îmi aștept tovarășii să vină să mă ieie.

Stau ce stau. Conversația lîncezește. Mă scol să plec. Mă înclin respectuos și-i urez :

— Succes, maestre.

Cu același glas domol, primesc răspunsul :

— Noi, pescarii, cînd ni se urează succes, obișnuim a răspunde cu o injurătură.

Am înțeles. Necunoscînd obiceiurile respectivilor, eo-musesem o gafă. Cu o aleasă politețe, maestrul mă injurase indirect, oblic, punîndu-mă în gardă să nu recidivez. M-am retras, vorba lui Puiu Iancovescu, în ordine și fără pierderi(ba chiar cu o învățătură).

Am să continui cu două exemple, între ele similare, unul italienesc și altul românesc, pe care-l consider mai cu haz, cu cît este și autentic, celălalt fiind poate născocit.

Deschid faimosul Dizionario moderno della parole che non si trovano nei dizionari comuni, de Alfredo Panzini, ottava edizione, postuma etc, Milano, 1942, și dau peste acest exemplu de dialog :

— Priviți acea balenă în apă.

— Scuzați, domnule, este soția mea.

„Balena" era, se vede, o femeie obeză, căreia i se potrivea porecla.

Respectivul soț n-a reacționat violent, ca un om „de lume" ce era.

Iată replica românească, din anul 1930. Era curînd după așa-zisa „restaurație". Suveranul, simțindu-se cam izolat în primele luni, mai era necăjit și de faptul că ziarele franceze îl cam luaseră și peste picior ca pe unul ce se dăduse în stambă în anii șederii la Paris. Atunci unul dintre „carliști" l-a atras atenția că doamna Coty, la despărțirea de soțul ei, cînd s-a făcut și repartizarea bunurilor cuvenite fiecăruia, primise ziarul **Figaro** și s-a remărtat cu un român. N-ar fi bine să fie invitați personal de către suveran ? În cazul acceptării, acesta se va asigura măcar de simpatia marelui cotidian. Zis și făcut, soții acceptă, sosesc în țară, sînt primiți, găzduiți și ospătați ca niște înalți oaspeți. Îi se dă chiar o recepție, invitații fiind dintre români, pe lîngă oficialități, „carliștii" cu familiile lor.

La recepție, fratele mai tînăr al directorului general al Teatrelor se simțea prost, necunoscînd pe nimeni și nefiind prezentat nimănui. Dar iată, minune ! Recunoaște, desprins dintr-un grup, pe un fost coleg de liceu al său, de la Iași, pe care nu-l mai văzuse de douăzeci de ani, rămas parcă același ca frumos și „levent". Își string mîinile, se îmbrățișează, se tutuiesc. Dintr-una-ntr-alta, după ce deapănă cîteva amintiri din adolescență, îl întreabă pe amicul regăsit :

— Tu cunoști lumea de la această recepție ?

— Da, firește.

— Așa ? (arătînd spre o doamnă în vîrstă, foarte elegantă, încă arătoasă, „rafistolată" facial de institutul de întinerire). Cine este baba ?

— Baba e doamna Coty.

— Da ? Da' cine-l' „peștele" ei ?

— „Peștele" ei sînt eu, răspunse surizînd domnul Cotnăreanu, fericitul succesor al lui Coty.

Nu știu cum va fi reacționat autorul gafei. A povestit-o însă, rușinat, sub pecetea tainei și după o săptămînă se popularizase.

Nu-i așa că gafa de pe malul Dîmboviței are mai mult haz decît cea italienească ? Are dublă poantă...

Și pentru că sîntem în domeniul ihtiologiei metaforice, am să încheiu cu o vorbă de spirit atribuită aceluiași Puiu Iancovescu. Era pe vremea cînd unii dintre capsiști, la propriu „stîlpi" ai cafenelei, priveau defilarea „sexului de peste drum" (cum spunea Lucreția Karnabatt). Calea Victoriei nu era atunci carosabilă pe direcție unică. Un elegant Rolls-Royce, ultim model, trage la intrarea cafenelei și coboară fericitul posesor, un tînăr spilcuit, prietenul unei bogate și mature multimilionare.

Puiu sare de la locul lui și se face a examina cu atenție botul mașinii. Curtenitor, tînărul îl întreabă :

— Ce vă interesează, vă rog ? Vă stau la dispoziție...

— Aș vrea să știu : cîți „pești-putere" are limuzina d-stră ?

Întrebarea a rămas fără răspuns și fără trimitere de martori. „Macroul" era din principiu antiduelgiu.

Cînd se produce o atare situație, nu mai avem de a face cu o gafă, lipsindu-i elementul esențial : cel neintenționat. E o vorbă de spirit.

ȘERBAN CIOCULESCU

Două cărți de Petre Sălcudeanu

Un bunic și-o apa care tace

Ce este cu „apa care tace" căutăm pînă la ultima filă a romanului lui Petre Sălcudeanu, care poartă drept titlu sintagma de mai sus. Și, ce-i drept, aflăm. Acolo, firele misterelor se înnoadă ferm, gospodărește, pentru a nu lăsa cititorului dubii inconfortabile, întrebări sicîitoare. După două cărți de anvergură epică și tematică — **Biblioteca din Alexandria și Cina cea de taină** — prozatorul „respiră" într-o carte ușoară, să-i zicem, care se așază cuminte în galeria romanelor de aventuri din seria „Bunicilor". **Apa care tace** (Ed. Eminescu, 1984) se resimte însă vizibil de experiența celor două care i-au precedat. Aventura are implicații nu doar morale, ci și din sfera istoricului și politicului, căutarea, fascinația misterului de dezlegat are un ce testamentar (Bunicul e alci și mai bătrîn, alsacianul lui, Tom, abia își mai poartă blana năpîrlită și roasă de eczeme — oare de ce pe tot parcursul cărții cuvîntul e așa de ciudat ortografiat : exeme ? — n.n.), mărturisirile lămuritoare au loc în situații limită — un muribund pe patul de spital (Holerga). O evidentă cută de seriozitate alungă aproape integral cunoscuta dispoziție jovială a celorlalte cărți de aceeași factură ale autorului.

Despre ce tace apa din acest roman ? Despre destinul unei familii numeroase de prin valea Arieșului (Moga), căzută victimă extremismelor ideologice ale deceniului șase. În casa activistului Holerga crește Mariana, copilul adoptat de însuși autorul moral al dispariției familiei ei. Într-o rezervă de reanimare, Bunicul, convalescent după un păcătos de infarct, îl reîntîlnește pe Holerga, șocat puternic în urma unui accident de circulație care se soldase cu moartea fiicei adoptive și rănirea gravă a soției și îl întîlnește pe așa-zisul Patescu (pe numele său adevărat Păsculete), victimă jovială a unei intoxicații cu bere blondă. Personaje colaterale — sora Brodiceanu, mamă a unui bebeluș cu „tată necunoscut" (pînă la un punct al romanului însă), Panaitescu, colaboratorul de-o viață al detectivului, Tom și Condei, cîinii Bunicului, Gogu Pomișor, medicul legist, simpatic cioclu îmbălsămat cu coniac trei stele — se întrec în a-i furniza bătrînului enigme mai întîi multe și mărunte, apoi tot mai promițătoare, angajînd treptat și iremediabil interesul lui pentru acest „caz".

Povestea din **Apa care tace** nu este ceea ce numim, de obicei în cărțile polițiste sau de aventuri, un caz. Ci lunga elucidare a unui **caz de conștiință** : a lui Holerga. Încolțit pentru prima oară în viață de îndoieli, de remușcări și de nevoia nestăvilită de mărturisire, fostul activist devine cheia unui nebulos angrenaj de relații umane (Patescu fusese, ca din întîmplare, mecanic de instalații în casa activistului, Mariana, fetița de-atunci fiindu-i foarte apropiată, un tînăr cînd șchiop, cînd valid se dovedește a fi cel de-al doilea supraviețuitor al familiei Moga, cadavrul tinerei femei moarte în accident se află pe masa lui Gogu Pomișor, adică tocmai la îndemîna ochiului cercetător al detectivului aflat în concediu medical s.a.m.d.), pe care autorul, în buna tradiție a romanului cu suspens, are grijă să le descurce la sfîrșit.

Cartea nu are însă ritmul așteptat de la o proză de această factură. Ea compensează totuși prin pagini de... proză-proză, bine scrise, cu pricepere reală, în arta confesiunii (scrisorile necunoscutei, care se dovedește ulterior a fi un travesti strategic, Neagoe Moga). Un soi de naturalism în descrierea suferinței și degradării fizice (scenele cînd Savetuța, buna infirmieră, îi face Bunicului toaleta, de pildă), insinuează parcă ideea că bătrînul e „terminat", și că, o dată cu moartea bătrînului lup alsacian, urmează să la sfîrșit și activitatea lor detectivistică (deși nu se știe niciodată de ce sînt în stare autorii ăștia...).

Apa care tace (titlul este metaforă a memoriei) este (ghinionul ei !) o „odihnă" de ziua a șaptea a autorului, la urma urmei cu nimic nefirească. O traversăm, în așteptarea zilei de luni.

TANIA RADU

Iterna întoarcere

Este o întîmplare sau nu, dar ceea ce scriitorii „obsedantului deceniu" tratau la vremea respectivă cu mult apetit, cu multă dezinvoltură în cărțile lor, a început să fie reluat de către unii dintre autorii de azi, nemulțumiți, pe bună dreptate, de maniera ilustrativistă, superficială cu care se dezbăteau atunci problemele omului și socotind, totodată, că încă nu e prea tîrziu ca despre o epocă nu tocmai îndepărtată de-a noastră să se depună o mărturie cinstită de către chiar martorii oculari ai acelui timp. Cine nu-și aduce aminte de scrierile cu legionari refugiați în munți sau diversioniști parașutați în locuri greu accesibile de unde organizau atacuri banditești contra unor așezări, în scopul de a răspîndi panica în populație, de a sădi neîncrederea într-o lume care abia în acele momente se constituia, își căuta rosturile ? Dar ceea ce în acele cărți era de o naivitate caraghioasă, de o simplitate jalnică, de un eroism ieftin, lichidarea dușmanului de clasă făcîndu-se cu multă retorică găunoasă în numele noii societăți, în romanul lui Petre Sălcudeanu **Cina cea de taină** (Ed. Cartea românească) tema capătă gravitate iar abordarea ei finețe. Nu mai e vorba de eterna confruntare Bine-Rău și de victoria previzibilă a celui dintîi. Scriitorul de azi, aparținînd unei literaturi care a scăpat de obsesia manicheismului cu orice preț, aduce în scenă personaje verosimile și nu fantoșe confecționate în laborator potrivit unor dogme estetice de import. Din această pricină, realitatea acelor ani apare cu mult mai complexă decît s-au străduit să ne convingă că este cărțile de-atunci, ea neputînd fi redusă numai la cîteva aspecte mai mult sau mai puțin semnificative, operație ce-ar sărăci-o considerabil și-ar falsifica-o. De aceea întoarcerea lui Petre Sălcudeanu la un timp pe care alții l-au descifrat cu grăbire, fără profunzime și fără pricepere este salutară, mai ales că se face de data asta cu seriozitate și aplicație, ceea ce explică într-o bună măsură succesul extraordinar pe care l-a avut cartea la cititorii însetați de adevăr, ea fiind — alături de **Drumul la zid** a lui Nicolae Breban, **Obligado** a lui Constantin Țoiu și **Refugii** a lui Augustin Buzura — una din cărțile de referință ale lui 1984.

Dar **Cina cea de taină** nu este o carte care cerșește simpatia cu tot dinadinsul, ea nefiind construită după rețete care să-i asigure imediat audiența. În primul rînd ea e o scriere elaborată complicat, cu ajutorul unor tehnici narative diverse, care evidențiază prin însăși folosirea lor alternativă cît de caleidoscopică era existența în acei ani. Apoi, ne place să credem că romanul suscită interesul nu numai prin dezvăluirile curajoase pe care le face în legătură cu o etapă nescutită de erori. Aceste dezvăluiri nu mai reprezintă de douăzeci de ani niște noutăți pentru nimeni de la noi, fardul de pe epoca respectivă fiind de mult îndepărtat. Dacă ar fi doar o colectie de invnuiri aduse acelor vremuri **Cina cea de taină** s-ar fi plasat de la început sub zodia mărunțului, efemerului, așa cum de altfel, au mai pățit și alte scrieri voit curajoase, pe care uitarea le-a luat în custodia ei. Acest roman reușește să depășească faza rechizitoriului cu bătaie scurtă și să se plaseze în sfera privilegiată unde sînt cercetate chestiunile eternului uman. Important de urmărit în acest roman sînt destinele personajelor, dintre care unele sînt asediate de pericole, în timp ce altele cunosc împliniri spectaculoase. Nu vom povesti romanul pentru a nu-i răpi cititorului care încă nu l-a parcurs bucuria de a urmări cu sufletul tăiat o acțiune palpitantă, cu tentă polițistă, Petre Sălcudeanu ilustrîndu-se de altfel cu strălucire în acest gen. Dar vom aminti faptul că autorul scrutează atent și lipsit de patimă un esantion de umanitate socotit reprezentativ pentru o investigație ce se dorește riguroasă. O galerie de personaje inconfundabile vin să acrediteze ideea că asupra omului plutesc încă primejdii ce nu pot fi încă ușor biruite. Autorul se ferește în permanență să ne ofere o scriere fals optimistă pe care cititorul nostru, familiarizat cu o literatură ce-și refuză festivismul de paradă, s-o repudieze socotind-o neautentică. El se lasă cuprins de farmecul prezentării vieții așa cum este ea, nedorind să impună soluții ce-ar putea fi contrazise de experiență. Din această pricină, scrierea lui are forță și e credibilă. Ea aduce sub lumina analizei raporturile ce se stabilesc între cei care dețin puterea și cei care aspiră s-o aibă, precum și felul cum modifică puterea pe cei aflați în contact cu ea. Din această carte reiese cu limpezime că nu oricine e pregătit pentru o astfel de încercare. Numai conștiințele reușesc să nu fie pervertite de gustul puterii, socotite de către unele din personajele *Cinei*... o modalitate de subjugare a celorlalți, de umilire a lor.

După **Biblioteca din Alexandria**, Petre Sălcudeanu e semnatarul unui nou roman profund, de o largă implicare într-o problematică de maxim interes pentru contemporani.

GEORGE ARION

CAP LIMPEDE

Aproape un almanah. Dincolo de evidenta sa valoare informativă, analizabilă cu profit din mai multe puncte de vedere, numărul 2 al buletinului Editurii Cartea Românească — **Exemplar de semnal** — se instituie de acum ca o revistă în toată puterea cuvîntului, ba chiar ca o revistă a cărei cotă de interes echivalează cu a unui... almanah. O revistă alcătuită cu deplin profesionalism (director : George Bălăiță ; redactare : A. Cios, Gh. Chiru, E. Guluță, Fl. Iaru, Fl. Mugur, Vlad Mușatescu, M. Nedelciu, C. Popescu, C. Vulcănescu), cu un sumar dens, variat, plin de nume sonore, cu o tehnoredactare subtilă și atractivă, cu condiții grafice de invidiat (I.P. Arta grafică). Calități cărora li se asociază un coeficient de bun spirit ludic, prezent în mai toate paginile, deloc gratuit de vreme ce se arată a fi un vehicul cu destinație precisă : al seriozității. Această **jubilație constructivă**, dacă se poate spune așa, e de întîlnit în amintirile lui Radu Tudoran și A. P. Samson despre vechea Editură Cartea Românească, în confesiunile Anei Blandiana („ironia tinerilor mi se pare nu un gest de profanare, ci un instrument de verificare a poeziei, de încercare a autenticității ei"), ale lui Adrian Păunescu („atunci — în 1965, n.n. — la Sinaia, nu știu cine a simțit pulsul generației noastre...") sau ale lui Augustin Buzura („zidurile cele mai dificile mi se par cele ale fricii, lașității, ignoranței. Dar ale fricii înainte de toate..."), în articolele semnate de Mircea Ciobanu (**Întîmpinarea criticilor**), de Radu G. Țeposu (**A. Păunescu și M. Iorgulescu**), de Ion Bogdan Lefter (despre I. Ianoși), de Florin Iaru (despre Eugen Simion), Denisa Comănescu (despre Mircea Ivănescu), de Radu Călin Cristea (despre Mircea Cărtărescu) și M. Cărtărescu (Voronca — 80).

Aceeași frenezie tandru-ironică o găsim în cele două anchete realizate aici, una dedicată romanului de dragoste, la care participă Celia Serghi, Al. Piru, C. Olăreanu, Ioan Buduca și Gh. Crăciun, cealaltă, unei întrebări fericit șocante : „Ce lucrare veți încredința editurii noastre pentru apariția în anul 2000 ?", unde sînt înglobate — cu nesățioasă plăcere ! — patruzeci de răspunsuri, tot unul și unul. Dar surprizele continuă : Marin Preda este prezent aici în evocările semnate de Maria Banuș, G. Bălăiță, C. Popescu, Florin Mugur, ca și în admirabila aplicație a Magdalenei Popescu la **Cel mai iubit dintre pămînteni** ; Al. Ivasiuc despre Nichita Stănescu și viceversa, într-un emoționant dialog peste timpul care nu le-a mai îngăduit să împlinească în același an (1983) o jumătate de veac ; Ștefan Roll este evocat de Medi Dinu și George Macovescu, Radu Petrescu — de Adela Petrescu, Mircea Iorgulescu scrie despre A. Buzura, Dana Dumitriu, despre L. Raicu, L. Ulici despre L. Fulga, Alex. Ștefănescu despre M. Nedelciu, acesta din urmă, despre V. Cristea, Mircea Scarlat, despre N. Manolescu, V. Atanasiu, despre Ștefan Aug. Doinaș, M.D. Gheorghiu despre Nichita Danilov, V. Popovici, despre S. Foarță, G.G. Țeposu, despre A. Păunescu, M. Coman, despre E. Uricaru, Paul Dugneanu despre Dan Zamfirescu. Alte mărturii de creație aduc Virgil Teodorescu, Alexandru George, Radu Florian, B. Elvin, D. Matală, P. Marcea, H. Wald.

Adăugînd la toate acestea zecile de esantioane din volumele publicate anul trecut la Cartea Românească, realizăm ima-

Cartea de știință

Elogiu pomului

Stațiunea de cercetare și producție pomicolă Tîrgu Jiu și-a celebrat recent un sfert de veac de existență. Un impunător volum festiv, de solidă ținută științifică, avîndu-l drept coordonator pe dr. ing. Ion Tomescu, directorul stațiunii, ne propune un rond în cîmpul științei (și artei) dezvoltării pomiviticulturii, așa cum este practicată ea în redutabila unitate gorjeană. Autorii capitolelor sînt ing. Ilie Cișu, prim-secretar al Comitetului județean Gorj al P.C.R., prof. dr. ing. Ion Ceaușescu, ministru secretar de stat al Comitetului de Stat al Planificării, președintele Oficiului Național al Viei și Vinului, prof. dr. doc. Tiberiu Mureșan, președintele Academiei de Științe Agricole și Silvice, dar și, în covîrșitoare majoritate, cercetători ai stațiunii, nume ca dr. ing. Dorin Blaja, Ileana Brîndău, Ion Călinoiu, Maria Călinoiu, Dumitru Diaconeasa, Nicolae Dobrescu (am transcris, în ordine alfabetică, doar pe cei dintîi dintr-o lungă listă), investiți cu grijile și emoțiile unor răspunderi pe cît de copleșitoare, pe atît de multiple. Cartea, altfel spus, e un mozaic ale cărui particule, de culori și structuri diferite, sînt experiențele diverse (în materia de lucrări ecologice, de biologie și ameliorare a solurilor, de agrotehnică pomicolă și viticolă, de înmulțire și protecție a pomilor, de tehnologie a vinurilor etc.) ale cercetătorilor numiți și ale altora, multe din ele cu valoare de pionierat, defrișînd orizonturi noi într-un domeniu pe care o mai veche prejudecată ni-l înfățișează ca înghețat în tipare clasice, în care ultimul cuvînt a fost spus de mult. Întemeiată pe aceste experiențe, hrănită din ele, activitatea stațiunii e de veritabilă unitate-pilot a noului, cu salturi impresionante pe toate planurile. Aflăm astfel că stațiunea, stăpînă pe o moșie de 1 478 ha (acum un sfert de veac: 90 ha) risipte pe dealuri și pe coline, dar constrînse în organizarea severă a 6 laboratoare și 10 ferme, a realizat anul trecut de 9, respectiv 3 ori producția de fructe și struguri atinsă în 1976, ameliorînd în același timp o seamă de sortimente, creînd soiuri noi (de nuc, de castan comestibil, de gutui, de măr) și organizînd și coordonînd activitatea de pomicultură a întregului Gorj. Sub cristalul vitrinelor ei stau 60 de medalii, dintre care 43 de aur, cucerite la concursuri naționale și internaționale. Vizitată de secretarul general al partidului în 1966 și 1981, beneficiînd de îndrumări competente și de un cadru tehnico-organizatoric modern și suplu, extinzîndu-și aria de investigații și spre alte tărîmuri (precum agrotehnica solurilor podzolice, predominante în județ), stați,unea și-a asumat și rolul, deloc facil, de organizator și coordonator al întregii activități din pomiviticultura Gorjului, elaborînd pentru aceasta documentațiile și tehnologiile de rigoare, instruind specialiști și înființînd plantații intensive și superintensive pe nu mai puțin de 4 000 de hectare. Stațiunea produce și livrează anual 500 mii pomi altoiți din diverse specii, 5 milioane stoloni de căpșuni, 500 mii arbuști fructiferi; 20 la sută din producția de pomi altoiți e cumpărată de străini, în special cu devize libere. Între anii 1975 și 1983 veniturile totale ale unității au crescut de 4 ori, producția marfă de 3 ori, producția globală de 5 ori, beneficiile de 4 ori. Cei mai prețios beneficiu, ne sugerează autorii cărții, îl constituie o experiență științifică și productivă care, extinsă la dimensiunea practicii curente, transformă Gorjul într-un înainte-mergător al domeniului, cu valoare de referință și de model.

ILIE PURCARU

„Ca-n filme"

Un scenarist (**Arșinel**), în criză de „subiecte", apelează la experiența unui medic cercetător (**Ion Caramitru**) pentru a se inspira: prins în cercetările sale, cercetătorului îi arde de cinematograf nici măcar cît îi arde de propria-i soție (**Catrinel Dumitrescu**); de aici o serie de încurcături. Am reprodus „scheletul" ultimei comedii realizate de studiourile noastre — intitulată chiar, de altfel, „**CA-N FILME !**", realizată într-adevăr „ca-n filme" de către regizorul **Manole Marcus** și avînd la bază un scenariu semnat de **Liviu Timbus**.

Și spun „ca-n filme", pentru că acest film intrigă, ba chiar trezește stupoare în anumite momente (la fel cum în altele stîrnește veritabile hohote de rîs !), pentru că — deși avînd o poveste, un **story**, foarte limpede (este vorba de alternarea planului real al desfășurării acțiunii, cu cel parodic) — rămîne totuși o creație bizar de monotonă (deși subiectul filmului dovedește uneori pe parcurs, toate datele unei posibile comedii spumoase, antrenante !).

Este inexplicabil cum un regizor de talia lui Marcus s-a complăcut în filmarea rece, neutră a dialogurilor; cum abia foarte rar, și atunci parcă printr-o întîmplare, reușește ai albă ritmul atît de necesar unei comedii : ai uneori impresia că ceva a fost neclar încă din capul locului iar pe parcursul filmului, neclarităților s-au înmulțit, în loc să fie eliminate. Între parodia cinematografică (cu aluzii la filmele polițiste sau de alcov), și drama propriu zisă a savantului adus la disperare de nereușitele unor experiențe se cască o astfel de prăpastie încît din comedia propusă inițial nu mai rămîne decît, palid, intenția — iar din partea „serioasă" a subiectului, o veritabilă și gratuită parodie ...

Poate folosesc un ton prea aspru, dar atîta vreme cît comedia cinematografică românească rămîne inexplicabil deficitară, cum am mai spus-o și altă dată, nu ne putem permite să umblăm cu mănuși atunci cînd cineva, intrînd în lucru pe un astfel de gen, filmează minute întregi, de pildă, un dialog, pe sistemul plan-contraplan, evitat pînă și de televiziune !... Atunci cînd demarînd evident într-un film comic (și ne putem rezuma numai la figura simpaticului Arșinel pentru a demonstra acest lucru !), ocolește exact momentele comice, le tratează adică surprinzător de plat, accentuînd în schimb pe viața instituției în cauză, sau pe cea particulară a eroului — savantul — care, luate în sine, nu au absolut nici un haz !

Salvează mult interpretarea celor trei actori pomeniți la început, **George Grigoriu** (prin muzica sa) face tot posibilul pentru a mai înviora atmosfera, pentru a-i da ritm. Și iată că asistăm, astfel, la un spectacol în care se rîde totuși, cu frumoase peisaje ale Bucureștiului însorit, iar dacă ne aforțăm un pic să ne descrețim fruntile, iată, putem afirma că realizatorii lui „CA-N FILME" ne-au rămas datori cu... un film !

Desene de RALUCA GRIGORCEA

HORIA PĂTRAȘCU

CAP LIMPEDE

ginea unei reviste de sărbătoare și solidaritate creatoare (**Tania Radu**).

O SEARĂ TV. Carmen Stănescu, Corina Chiriac, Angela Similea, Anda Călugăreanu, Elvira Cirje, Mitică Popescu, Mihai Fotino, Ștefan Tăpălagă, Constantin Băltărețu, Ovidiu Schumacher, Dorin Anastasiu, Nicu Alifantis, Dinu Manolache, Vasile Murariu, Marina Scupra, Mioara Ifrim, Carmen Troncan, Luminița Stoianovici, Roxana Ionescu, Claudiu Istodor, Radu Duda, Adrian Pădureru, Răzvan Popa, Dan Purec, Stelian Nistor și Iurie Darie, aceștia sînt protagoniștii unui excelent spectacol pe care televiziunea noastră l-a transmis simbătă seară, 1 septembrie, sub titlul **Bucureștii de ieri și de azi, de astăzi și de mîine**. Să adăugăm numelor de mai sus pe cel al redactorului de emisiune, Mariana Șcitu, și pe cel al Sandei Manu, care a semnat regia artistică. Spuneam că spectacolul a fost excelent pentru că, de această dată, glumele au avut și sare și piper, iar muzica a fost muzică. În ceea ce privește glumele, adică partea de umor, calitatea lor s-a datorat, dincolo de text, și faptului că, alături de numele mari ale scenei românești, au participat, după cum se vede, și numeroși tineri absolvenți ai I.A.T.C.-ului care au dat o notă în plus de tinerețe și exuberanță. Cît despre capitolul muzică vom spune că el a cuprins cele mai frumoase piese care au cîntat, de-a lungul timpului, Bucureștiul nostru iubit (**Sorin Postelnicu**).

LECȚIA LUI IOAN NEGREA. Un foarte talentat reporter și fotoreporter, cu o excelentă presă în rîndul publicului și al oamenilor de artă, este **Ioan Negrea**, artist tînăr, discret (prea discret !) în a-și cultiva afirmarea în măsura pe care o merită. Ani la rînd, fotografiile cu care a împodobit paginile revistei „Tribuna României" au făcut încîntarea lectorilor din țară și din străinătate. Face parte din acea rară categorie a minuitorilor aparatului de pozat care nu regizează „artistic" imaginea, ci o surprind în adevărul, viața, mișcarea ei. El crede că celuloidul nu flatează, nu trebuie să flateze, că emulsiile chimice nu sînt, nu trebuie să fie fard, ci doar niște creioane de sculptură aplicate pe trupul realității. Să nu se înțeleagă de aici că Ioan Negrea cultivă naturalismul fotografic. Dimpotrivă, arta lui are vibrație, elevație, el dezgheață chimia celuloidului, transformînd-o într-o membrană hipersensibilă, legată de un simț înalt al poeziei. Nimic mai firesc ca acest tînăr, dar hărăzit și experimentat artist să-și ia îndrăzneala (legitimă în razul lui !) de a da lecții și altora. O carte pe care a tipărit-o recent și care se cheamă **Lecția de fotografie**, adresată specialiștilor dar și amatorilor și prețuitorilor acestei arte, ni-l destăinuie pe artistul Negrea ca pe un pretențios și riguros tehnician și ca pe un pedagog talentat și atent. Clară, organizată, elegantă, incitantă, condensînd esența artei și tehnicii fotografiatului și propunînd o seamă de idei originale, cartea se constituie ca o certă reușită a genului. O salutăm și o recomandăm cu căldură celor interesați. (**Ilie Purcaru**)

Cronica literară

Poetica lui Tudor Arghezi

Colecția Universitas a Editurii Minerva a publicat nu demult **Poetica lui Tudor Arghezi** (1984) de Emilia Parpală cu subtitlul care ni se pare mai adecvat conținutului **Modele semiotice și tipuri de text**. Recunoscînd de la început că modelarea structurilor unui mare poet și înscrierea lor într-o tipologie semiotică sînt operații, în stadiul actual al „cercetării" poeziei lui Arghezi, imprudente, autoarea crede totuși că o „răsturnare a premiselor" este nu necesară, ci „inerentă". Capacitatea de intuire a structurii nu profită de „interpretările atomiste, factologice ale istoriei și criticii literare". Emilia Parpală e sceptică față de ele, fiindcă „limbajul eruptiv disonant și reflexiv al liricii moderne, pe care poezia lui Tudor Arghezi îl reprezintă cu strălucire, ne vrea înarmați cu un **vocabular de structuri model** pe al căror fundal invariant manifestările codului retoric se vor derula cu o mai mare pregnanță". Deci nu mai satisfac G. Călinescu, Pompiliu Constantinescu, Șerban Cioculescu, Ov. S. Crohmălniceanu, Tudor Vianu, D. Micu, Nicolae Balotă ș.a. Trebuie s-o luăm de la capăt, pe alte căi, pe calea pe care ne-o indică semiotica literară, calea lui Jean-Claude Coquet din **Semiotique littéraire** (Paris, 1972). Pentru lucrarea sa, autoarea a mai consultat peste 160 de titluri, cam tot ce s-a scris în lume sau s-a tradus la noi în ultimii cincisprezece ani de lingviști, poeticieni, semioticieni, structuraliști și e de mirare că ignoră cartea lui Goetz Wienold din 1972 **Semiotik der Literatur**.

Vom alege un singur exemplu spre a vedea marginile unei cercetări de tipul celei întreprinse de Emilia Parpală, poezia **Testament**, artă poetică în care se include, cum constată și critica, întregul program liric al lui Arghezi. Analiza poeziei se află în capitolul **Practici și semne**, la tema **Enunțarea** și subtema **Motivarea textului și semnele lumii**, p. 70—80. Jean Jacques Thomas susține în **Théorie générative et poétique littéraire** (Langage, 51, 1978), că prin competență poetică se înțelege „suma intuițiilor pe care le avem despre poezie". Așadar intuițiile își au rolul lor într-o lectură avizată. „Toate artele poetice, zice în continuare Emilia Parpală, întemeindu-se îndeosebi pe S. Lecointre și Jean Gaillot (**Jeu de l'énoncé** în **Poétique**, 31, 1973), sînt forme de etalare a semiozei în interiorul semnului text și a macrosemnului sistem, derivă din dorința eului performator de a feri receptorul de erorile liberei receptări". Mai înainte critica respingea poezia poeziei, acum teoreticienii (Teun van Dijk, **Some Aspects of Text Grammars**, 1972), admit o poetică imanentă unde (vezi Lecointre-Gaillot), „avînd ca agent ambreiorul pronominal de persoana I al eului enunțării, textul vorbește despre text". Dacă asimilăm textul cu semnul, întrebarea care se va pune este prin ce calități acest semn se diferențiază de alte semne ? Se observă că rezistența pe care o opune reprezentarea celui ce reprezintă e depășită prin expresivitate. Din ideolect, Arghezi și-a creat un idiostil, adică (după I. Coteanu, **Stilistica funcțională a limbii române**, 1983) un sistem individual, o reflectare proprie a datelor de limbă aflate la dispoziția sa. Textul program din **Testament** are valoare de interpretant pentru întreg sistemul poetic al lui Arghezi. Teoreticienii (Janos Petöfi, **Notes of Semantic Interpretation of Verbal Works of Art**, 1973), arată că limbajul poetic reproduce un model al lumii (modelul Textstructur-Weltstructur-Teorie). Limbajul poetic al lui Arghezi articulează simultan subiectul și obiectul, instituie perechi de echivalențe între imaginile lumii și mecanismele producerii-receptării. Numele care testează fiului cartea semnifică metonimic (metafora și metonimia sînt pentru Roman Jakobson, **Questions de poetique**, 1974, cei doi poli ai limbajului literaturii) un indice care recomandă creația. Limbajul devenit subiect al discursului e înfors spre referent. Are loc o exhumare arheologică a straturilor sale. Cartea exprimă metaforic-simbolic și metonimic trecerea de la referențial la poet, prin operații de translație („Eu am ivit cuvinte potrivite" — „Robul a scris-o, Domnul o citește"), conversiune („Făcui din zdrențe muguri și coroane") și sinteză („Slova de foc și slova făurită / Împărecheate-n carte se mărită"). Codul poetic se constituie din conlucrarea axelor limbaj (ca expresie) și lume (ca vizione) printr-o retorică a simbolizării. S-a vorbit la Arghezi de o estetică a urîtului care trebuie mai bine numită transformațională în versurile cu schimbare de semn : „Veninul strîns i-am preschimbat în miere / Lăsînd întreagă dulcea lui putere" sau : „Din bube, mucegaiuri și noroi / Iscat-am frumuseți și prețuri noi", reluare redundantă. Cît despre versurile : „Am luat cenușa morților din vatră / și am făcut-o Dumnezeu de piatră") ele reprezintă o sinecdocă simbolică (cenușa morților — patria istorică). „Hotar înalt cu două lumi pe poale" se referă la „carte", nu la „Dumnezeu de piatră". „Cartea" are și o funcție pragmatică : „**Slova de foc**", sintagmă interpretabilă ca limbaj spontan, opus și conjunct totodată celui artizanal, „slova făurită", este metafora forței **persecuționare** a Verbului investit cu funcție pragmatică. Tudor Arghezi nu se mulțumește cu faptul de a facilita accesul destinatarului la semnificație, ci dorește să-i modifice comportamentul și are convingerea că limbajul său o poate face." Cuvintele recapătă virtuți magice : „Biciul răbdat se-ntoarce în cuvinte / Și izbăvește-neet pedepsitor / Odrasla vie-a crimei tuturor". Actul poetic este la Arghezi „un act cu asumate responsabilități sociale".

Lăsăm la o parte alte considerații, prea de specialitate, ca să spunem așa, sprijinite pe încă opt cărți de diverși autori (nu lipsește **Pour une sémantique diacronique structurale**, 1967, de Eugen Coșeriu) pentru a ne opri, în legătură cu **Testament** la **Indexul tipologic al poeziei lui Tudor Arghezi** din anexa finală.

Textul este aici de tipul grafic Y3 cu structura grafică 8+4 vector retro 18+13 vector înainte 8 și tipul semantico-sintactic A1—2, C2—2, D4, E1—2. Explicăm : Y3 este un tip grafic mixt, o combinație de măsuri pare și impare. Structura grafică constă din 8, conjunctie 4 versuri, transfer vectorizat retro 18, conjunctie 13, transfer vectorizat înainte 8 versuri. Tipul semantico-sintactic A1—2 este o variantă zisă cu intensificator final la structura parafrazată A în care textul e o funcție de nucleul inclus în structura de suprafață. Tipul semantico-sintactic C2—2 este o structură antisimetrică cu plan de reflexie vertical, varianta la structura zisă automorfă C, în timp ce tipul C2—1 este o structură antisimetrică cu plan de reflexie orizontal. Tipul D cuprinde figuri textualizate; subtipul D4 fiind o metonimie textualizată. În fine, tipul E1—2, variantă la tipul E, grupînd o structurare discontinuă, marchează structuri inferential eliptice. Se înțelege că fără o pregătire de specialitate, cititorul nu va înțelege nimic din această încercare în tabloul tipologic, fie și citind în întregime cartea Emiliei Parpală cu cele 150 de note ale ei, din care la sase trimite chiar prima pagină. Ne îndoim prin urmare că, „în viitor se va vorbi despre modelul semiotic A B, C etc.". E natural, opinia unui critic, care însă nu interzice cercetarea semiotică a literaturii. Se pare că în legătură cu un poet cea de față e printre primele din lume.

AL. PIRU

Noi mărturii despre „cei mai viteji și cei mai drepți dintre traci"

● Cu 200 de ani înainte de Burebista ● Senzaționala descoperire de pe șantierul arheologic de la Bunești-Averești ● Violeta Veturia Bazarciuc probează adevărul legendar ● Pasiunea unei femei dovedește că și la Huși se poate face știință mare ●

Povestea diademei de aur

Era cam înspre dimineață ? Cam înspre prinz sau înspre seară ? Era senin sau, dimpotrivă, înnourat ? Ce gînduri anume o fi frămîntat-o în acea zi, de 13 iulie, pe arheologa Violeta Bazarciuc, descoperitoarea ?, se întreba reporterul nostru aflat în fața deosebitei piese de aur masiv, învăluit de emoție și dominat de conștiența valorii prețiosului trofeu arheologic intrat de curînd în patrimoniul secției Tezaur a Muzeului de Istorie Națională din Capitală. O diademă princiară venind spre noi din caldul pămînt carpato-nistrian, venind dintr-o vreme îndepărtată, cu 200 de ani înainte de Burebista, venind cu valul ei de mărturii și amintiri despre o civilizație care, desigur, trebuie să fi fost glorioasă, din moment ce principii ei, principii ai strămoșilor noștri, purtau cununi de aur și din moment ce pe cuprinsul teritoriilor geto-dacice se lucrau asemenea obiecte de artă de un măreț rafinament.

Cum am promis în articolul anterior, ne-am deplasat la fața locului, în comuna Bunești-Averești, printre vestigiile cetății străvechi, pentru un reportaj retrospectiv al descoperirii.

Arheologa **Violeta Veturia Bazarciuc** coboară pentru noi de pe șantier, de pe promontoriul unui deal — ca să-l urcăm din nou împreună — un deal izolat și singuratic pe care și-a așezat de peste 5 ani o mică tabără de vară, o tabără de naună intensă, de vise și de speranțe, de izbînzi și, citeodată, de eșecuri, o mică navă curajoasă, împinsă de combustia unei mari pasiuni, prin apele grele, adînci și necunoscute ale unui trecut ce n-a știut să scrie, afundat tot mai adînc de alte istorii și peste care a crescut secole de-a rîndul iarba. Violeta Veturia Bazarciuc, născută în familia unor învățători din Costești, jud. Vaslui, descendentă, de fapt, dintr-o dinastie de dascăli de țară, bunicii și străbunicul său dinspre tată au fost toți slujitori de școli sătești, alături de respectul limbii române a moștenit de la toți pasiunea, dragostea și respectul ființ pentru istoria poporului român. Își amintește că primele povești ce i s-au spus și primele lecturi ce i s-au pus în mînă au fost cu și despre voievozii țărilor românești. A urmat, așadar, în modul cel mai firesc, fără alte întrebări, ocolinări ori atracții, facultatea de istorie-filozofie de la Iași, ca fiu de istorie veche a României, pe

care o absolvă în anul 1968. Încă din anul I se înscrie la cercul de arheologie și, pe întreaga perioadă a studenției își petrece verile, ca practicantă, în campaniile de săpături de pe renumite șantiere arheologice din Moldova, învățînd de la colaboratorii și elevii continuatorului reputat al școlii arheologice de la Iași, prof. dr. doc. Gh. Petrescu-Dîmbovița. E prezentă la Cucuteni, Băiceni, la Dodești, Bîtca Oituz (unde participă în descoperirea unei așezări din epoca prefeudală românească, din secolele VIII—X, un document de o însemnătate deosebită pentru continuitatea poporului nostru între hotarele vetrei strămoșești). Cînd își ia licența se reîntoarce pe meleagurile natale — la Muzeul de istorie din Huși —, locuri despre care știe bine că ascund straturi vaste de istorie încă necercetate, neinvestigate, nedulse la lumină. Se reîntoarce cu acest gînd. Cînd se căsătorește îi pune soțului o condiție, „arheologia, să știi, se face și cu banii proprii. Și cu tot timpul, cu toată ființa și viața celui care o slujește. De această meserie nu am de gînd să mă las. Dacă poți să rezistă, dacă poți accepta, pot accepta să traversăm viața împreună". Este o mărturisire ce ne-o încredințează acum, peste ani, însuși soțul Violetei Veturia Bazarciuc, pe care îl găsim aici, în tabără, încît am crezut că au aceeași profesie. În baraca de scînduri vechi montată și demontată de ei doi, la fiecare 1 iunie și la fiecare 1 septembrie, protejată de vînturi cu snopi de stuf adus de la cîțiva kilometri, din vale, din preajma unui lac, în încăperea ce și-au destinat-o au improvizat două paturi și o masă ce servește drept birou și bibliotecă. Aici își petrece și ei concediile, duminicile, precum și orice altă oră liberă. Ajutînd-o la săpături, la sortarea și transportul materialului la muzeu, la pregătirea mesei pentru „echipă", pentru cei cîțiva elevi adolescenți, muncitorii din fiecare vară ai șantierului, la adusul apei din sat, de la o distanță de kilometri, în cîteva butoaie de plastic, fiind umărul de reazem la greu, dar și publicul auditor cînd se formulează concluzii cu voce tare, cînd istoricul simte nevoia să-și afirme o opinie, fiind, în ultimă instanță, un om extraordinar care știe, care are capacitatea să înțeleagă o mare pasiune, să înțeleagă o femeie dominată de o vocație și de un talent.

În 1972, deschide, curajos, de una singură, primul șantier pentru dezvelirea și cercetarea primei cetăți geto-dacice din preajma orașului din partea lui de nord, în punctul Corni. Dă la iveală o așezare însemnată, alcătuită dintr-o cetate plus locuințe, datînd din secolele IV—III î.e.n. Cu o contribuție deosebită în domeniul ceramicii lucrate la roată. Pînă acum, în general, puțin reprezentată pe șantierele din această parte a țării cercetate de mari arheologi, s-a formulat concluzia că ar fi adusă din alte centre. Iată că descoperirea de la Corni, chiar dacă nu a identificat și ateliere, dat fiind inventarul considerabil de ceramică la roată repune în discuție ipoteza ; teoriile pot fi reconsiderate. Cu atît mai mult cu cît stațiunea este contemporană cu importante așezări intens studiate, ca cele de la Bosoana — nivelul vechi —, de la Cotnari, de la Stănceștii etc. În 1976 deschide — tot de una singură — alt șantier, la Lohan, la circa 3 km de oraș, punînd în lumină, printr-un studiu sistematic de cîțiva ani, o statiune neolitică de cea mai autentică factură Cucuteni. Aparținînd deci, străluciteI culturi a ceramicii pictate, reprezentînd, se știe, o mare și înaltă civilizație între străvechile civilizații ale lumii. Prin cercetările sale, Violeta Veturia Bazarciuc întărește concluzia că orașul Huși „este situat pe una din cele mai mari stațiuni aparținînd aspectului cultural Cucuteni A—B, adică a fazei sale de mijloc" a fazei sale de apogeu. Investigînd cu profesionalism, cu competență și perseverență, cu înversunare, am putea spune, fără să greșim, descoperă în același perimetru de la Lohan și o necropolă — prima identificată și cercetată sistematic din această arie geografică —, din epoca bronzului, de tipul culturii Noua, descoperită dincolo de Carpați. Inventarul adus la lumină, conducînd spre concluzii însemnate pentru multe mărturii materiale și spirituale ale țării noastre.

Așadar, cînd a ajuns să dezvăluie Cetatea geto-dacică de la Bunești, Violeta Veturia Bazarciuc era un arheolog matur, încercat, experimentat ce-și confirmase capacitatea, talentul, stăpînirea tehnicii și metodologiei de lucru. Cu atît mai mult cu cît cercetătoarea nu a avut și nu are, cum spuneam, alături nici profesori, nici mentori, nici colegi cu care să se consulte, să se sfătuiască, să-și confrunte ipotezele. Își ia drept sfătuitori cîteva tratate de arheologie și istorie românească pe care le poartă cu sine în toate campaniile și drept judecători cinstea și probitatea sa profesională cu care a ieșit de pe băncile școlii părinților și ale reputatei școli de istorie din capitala Moldovei. În fiecare vară, își constituie echipa sa de copii — între 14 și 18 ani. — pe unii avîndu-i prin preajmă încă de pe cînd aveau 9 ani, și urcă dealul. Acolo îi învață să sape dar îi învață și istorie. Îi învață să o iubească așa cum își iubesc părinții, îi învață chiar să gătească o mîncare. Îi învață prețul renunțării și bucuria efortului, puterea de a împărți cu colegul de-alături ultima picătură de apă

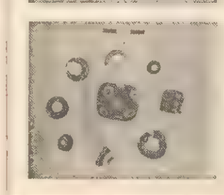

dintr-o cană, pe cea mai cumplită arșiță.

Așadar, în 1978, cînd a închis șantierul de la Lohan, l-a deschis pe cel de la Bunești. Instigată de o intîmplare. Într-o zi, îi trece pragul muzeului contabilul șef al C.A.P. Bunești, Petru Țărăgan. Intră ca să doneze o monedă de argint recuperată în urma desfundării la vita-de-vie de către un țăran. Sătenii din partea locului știu că dedesubt, sub casele lor și sub pămînturile lor, trebuie să fi existat o altă viață, deoarece, cînd întorc brazda ășesc tot felul de hîrburi, știu și pentru că, istoria satului poartă tot soiul de legende, mai vechi ori mai noi, despre tezaurele și bogățiile găsite de unii pe sub pămînt, făcînd averi peste noapte. Cercetătoarea privește atent piesa, pe avers și pe revers și constată, indubitabil, că are în palmă o monedă tipic dacică. Pleacă astfel în sat, întreprinde mai întîi un tur la mosnegii acestuia, întrebîndu-i pe unde ășesc ei „hîrburi" și apoi, investighează „Dealul Bobului" spre care o îndrumă ei. Investigația de suprafață, cum se spune în termeni de specialitate, a decurs rapid și fără nici o dificultate, întrucît promontoriul dealului este dominat de un val de apărare de pămînt încă și astăzi, după atîtea secole, înalt de circa 9 metri, ușor de sesizat și de diagnosticat de ochiul unui arheolog. Face cîteva sondaje într-un șereu din apropierea valului, care era izlaz pentru păsune, pe deal fiind loturile cu vie și porumbiști ale țăranilor, neputînd să-l răscolească. Ipoteza i se confirmă — descoperise o nouă stațiune geto-dacică. Urma să afle cît este de întinsă, cît este de importantă, ce rol a jucat în epocă, dar cărei epoci și culturi îi aparține ? Cum să intre însă, pe terenurile țăranilor ?, era problema cea mai stringentă, întrebarea cea mai grea. Găsește deplină înțelegere și ajutor din

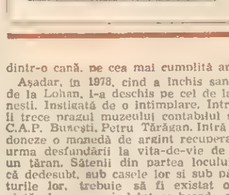

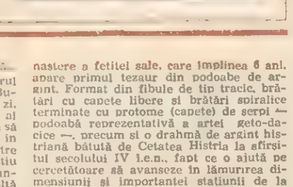

partea Comitetului orășenesc de partid Huși, din partea tovarășei prim-secretar Aneta Sliveanu care la lesătura cu conducerea C.A.P.-ului din Bunești pentru a repartiza oamenilor alte terenuri drept loturi personale, și astfel, Dealul Bobului devine rezervație arheologică. Argumentele cercetătoarei n-au întîrziat să se arate, să se susțină. Încă din primul an, de săpături apar mărturiile unei bogate cetăți și ale unei întinse așezări geto-dacice din secolele IV—III î.e.n., ce dezvăluie o înfloritoare civilizație. Încă din acest prim an de cercetări se relevă o piesă de argint cu decorație specifică epocii respective geto-dacice, se găsesc mărgele din pastă de sticlă colorată, fibule din bronz de tip tracic, o fibulă din fier și un numeros inventar ceramic. Adică suficient material pentru a contura arheologului o ipoteză și pentru a-l determina să continue investigațiile. Surprizele au curs an după an ; ceea ce s-a petrecut la Bunești fiind o șansă unică în viața unui arheolog. Aproape la fiecare doi ani a apărut un tezaur, un tezaur important, de valoare istorică deosebită, tar în fiecare an noi și noi dovezi ce situează stațiunea printre cele mai însemnate descoperiri din ultimii ani de pe teritoriul țării noastre, menite să confirme teorii și ipoteze asupra unei epoci, asupra stadiului de civilizație din lumea geto-dacică dinainte de primul et stat centralizat de sub Burebista. Este vorba despre o cultură și o civilizație anterioare cu 200 de ani marelui rege.

În 1979, pe 8 august, cînd Violeta Veturia Bazarciuc se grăbea să termine mai devreme lucrul pentru a sărbători ziua de

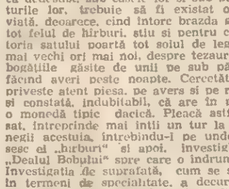

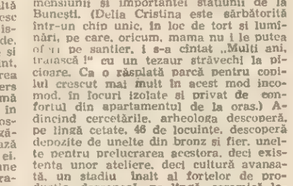

nastere a fetiței sale, care împlinea 6 ani, apare primul tezaur din podoabe de argint. Format din fibule de tip tracic, brățări cu capete libere și brățări spiralice terminate cu protome (capete) de serpi — podoabă reprezentativă a artei geto-dacice —, precum și o drahmă de argint histriană bătută de Cetatea Histria la sfîrșitul secolului IV î.e.n., fapt ce o ajută pe cercetătoare să avanseze în lămurirea dimensiunii și importanței stațiunii de la Bunești. (Delia Cristina este sărbătorită într-un chip unic. În loc de tort și lumînări, pe care, oricum, mama nu i le putea oferi pe șantier, i s-a cîntat „Mulți ani, traiască !" cu un tezaur străvechi în picioare. Ca o răsplată parcă pentru copilul crescut mai mult în acest mod incomod, în locuri izolate și privat de confortul din apartamentul de la oraș.) Adîncind cercetările, arheologa descoperă, pe lîngă cetate, 46 de locuințe, descoperă depozite de unelte din bronz și fier, unelte pentru prelucrarea acestora, deci existența unor ateliere, deci cultură avansată, un stadiu înalt al forțelor de producție, descoperă, pe lîngă ceramică locală, amfore grecești și ceramică grecească din cetățile de pe țărmul Mării Negre, monede grecești bătute de Filip al II-lea, expresia vastelor și intenselor relații comerciale ale lumii geto-dacice de pe teritoriul patriei noastre cu alte civilizații și lumi din epocă. Descoperă depozite de ofrande de cult, descoperă un vas inventar ce vorbește despre o viață materială și spirituală în plin progres. În 1981, în locuința numerotată (în ordinea descoperirii) cu nr. 21, i-a apărut un alt tezaur, mai mic decît cel găsit în 1979, dar identic cu acesta. Brățări masive din sîrmă de argint terminate cu protome de serpi, fibule de tip tracic și piese de podoabă din bronz. În plus, 4 măști antropomorfe din pastă de sticlă de culoare albastră și neagră „care își găsesc analogii — cum specifică arheologa — în descoperirile din Transilvania, de la Fîntînele, Ațel, Bratei, Pișcolt, dar și din Mangalia, dar și de la Olbia etc". Față în ce arie de cultură se înscrie cetatea ce altitea secole ne-a rămas necunoscută ! Apoi, l-au apărut 14 monede de argint geto-dacice, copii după tetradrahmele grecești bătute de Filip al II-lea, ce începuseră să circule pe teritoriul geto-dacilor începînd cu secolul al III-lea î.e.n. În anul 1982, printre materialul ce devenise obișnuit, în locuința numerotată 32, unde apar și cele trei depozite dispuse într-un anumit fel și cu legătură între ele, vorbind despre alte laturi ale vieții geto-dacilor, despre cultul mortilor și ritualurile lor religioase, nu departe, de acestea, într-o cană de tip dacic, survine încă un tezaur. Al doilea mare tezaur descoperit în Cetate. Un colier din corali de culoare roșiatică, un colier din mărgele de chihlimbar, 2 brățări de sîrmă de argint terminate cu protome de animale, 2 perle din foită de aur de formă bitronconică — identice cu cele din mormîntul princiar descoperit la Agighiol, în pămîntul dintre Dunăre și Mare —, o piesă circulară din bronz, care a avut, probabil, tot rol ornamental și 2 scoici Kauri. Fără îndoială, piesele de proveniență atît de îndepărtată exemplifică încă o dată legăturile comerciale intense și vaste ale strămoșilor noștri cu popoarele acelei epoci, gradul lor ridicat de cultură materială și spirituală care permitea interferențe cu alte civilizații avansate.

Punct de vedere pe care l-a întărit, în modul cel mai final, descoperirea de la 13 iulie din vara aceasta, diadema princiară de aur masiv, cîntărind — la prima evaluare, așa cum a ieșit ea de sub pămînt, la Farmacia din Huși — 765 de grame. Era la ora amiezii, pe o zi toridă, cînd cercetătoarea nu mai aștepta nimic de la șantier în ziua aceea, cînd chiar se retrăsese obosită în camera sa din mica baracă, lăsîndu-i pe cei mai mare elev de pe șantier, pe Andro Traciziu, clasa a XI-a seral, la un liceu din Huși, să taluzeze marginea șanțului săpat în ziua respectivă. Se încheia în acea zi și activitatea unei tabere pionierești a „micilor arheologi", care trăgeau de „tovarășa directoare" a muzeului să se fotografieze cu ei iar tovarășa directoare n-avea nici un chef deoarece voia să-și adune gîndurile, să lucreze la o comunicare pentru un simpozion ce urma să aibă loc peste 5 zile, chiar în Bunești, la căminul cultural, cu tema „Cetăți dacice din spațiul carpato-histrian", simpozion inițiat chiar de dînsa, cu desfășurare anuală și care a ajuns la a V-a ediție. Copiii insistă, directoarea lese din baracă și, dintr-o dată, îi aude pe Andro țipînd ca scos din minți și chemînd-o. Se ivise diadema. I-au tremurat degetele cînd a scos-o la suprafață și a amuțit. „Iaca, aur îmi trebuie acum, aici !". „Exact în momentul descoperirii, ne spune azi, mi-am dat seama, fără să am nici un dubiu, după maniera ei de construcție că are elemente ale artei traco-geto-dacice, cu anumite influențe elenistice în maniera de redare a florilor, manieră ce își găsește unele analogii în Tezaurul descoperit la Cucuteni-Băiceni, la ornamentarea unui buton. Nu am nici un dubiu asupra datării, este foarte posibil să facă parte însă, dintr-un tezaur mai mare din care a fost furată și îngropată în locul respectiv. Era într-un strat de locuire neolitică, la 30 de centimetri adîncime. M-am întors cu ea pe deal, am înfășurat-o într-o năfrămuță galbenă a unui copil, și am dormit toată noaptea cu ea sub cap ; fie vorba între noi că as fi dormit, n-am închis un ochi, iar copiii au făcut, pe rînd, de pază. A doua zi, a fost cîntărită, văzută de organele noastre de partid și de stat, apoi a luat drumul Iașului și apoi al Muzeului de Istorie Națională la secția Tezaur, unde a fost depusă. Sigur, acolo este locul ei binemeritat. Urmează ca eu să întreprind publicarea ei din punct de vedere arheologic și istoric. La asta lucrez acum. Dincolo de valoarea artistică și ca metal, trebuie să remarc că este singura podoabă feminină descoperită pînă acum, pentru acea epocă, și, din cîte cunosc, nu numai pe teritoriul țării noastre dar și din zonele apropiate nouă. Personal, la ora de față, nu cunosc încă analogii. Dacă prin ornamentalie se leagă foarte bine de aspectul cultural în care a fost găsită, asta nu face altceva decît să se confirme ipoteza pe care o expuneam mai înainte, privitor la rolul și poziția Cetății de la Bunești".

Toată zona din jur a fost, de la 13 iulie încoace, cercetată cu de-amănuntul fără să mai fi apărut o altă piesă lesată de această descoperire. Dar, se lucrează mai departe. Cetatea și întreaga așezare de pe Dealul Bobului poate că nu și-a dezlesat încă toate tainele. Pe lîngă tezaurele și certitudinile pe care le-a adus a impus și un nume în arheologia și știința istoriografică românească — Violeta Veturia Bazarciuc.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Cui nu-i plac poponii!

Constantin Chiru este vicepreședinte la C.A.P.-ul din Vidra. Fiind un om al locului cunoaște întreaga situație. Vorbește încet și cu răbdarea omului care a văzut și cunoaște multe. Ceea ce spune sînt lucruri de mult cunoscute (unele dintre ele chiar scrise și în paginile revistei noastre). În primul rînd culturile de pepeni (să-i numim și așa cum li se spune prin părțile noastre) sînt foarte rentabile. Terenul pe care se cultivă este așa numitul pămînt de rotație — de pauză dintre culturi. Dacă este un an bun, de pe un singur hectar se pot obține și peste 20 000 de kilograme. Dacă se înmulțește această cifră cu prețul unui kilogram (din mercurial) se ajunge pînă la o sumă de 80 000 lei. Deci, fără să mai insistăm la acest capitol, este clar pentru toată lumea cît de rentabilă poate fi cultura de pepeni. Doar cu o singură condiție : în perioada de cîteva luni (mai—septembrie) trebuie să se muncească de dimineață pînă-n seară. De cele mai multe ori, pepenarii (care în acest caz pot fi comparați cu clobanii) dorm acolo, lîngă culturile de pepeni. Privind din acest punct de vedere lucrurile, așa s-a întîmplat și la Vidra. Pe un pămînt sărac, care nu mai dădea randament la cultura cerealieră (în total 97 de hectare) s-a hotărît să se pună pepeni. Mai trebuiau găsiți amatorii, adică pepenarii. Vestea s-a dus repede chiar și în județele Brăila și Galați, zone cu tradiție în cultura pepenilor. Așa stînd lucrurile s-au ivit, în cel mai scurt timp, amatorii. Și s-au prezentat la C.A.P.-ul din Vidra peste 30 de țărani din județele amintite. Asta se întîmpla prin luna aprilie. S-a văzut terenul și s-au semnat con-

tractele care mulțumeau pe toată lumea. În primul rînd respectivul teren trebuia săpat și îngrijit de cei care au venit. Pe lîngă toate acestea și operațiile, adică prășitul culturii de pepeni (au fost chiar și patru prașile), semănișele, culesul revenea în sarcina țăranilor care au venit. Mai mult decît atît : ca să nu existe timpi pierduți — fiindcă respectivii locuiesc chiar la capătul parcelelor — în contract se mai specifica ca, în toată această perioadă, el să mai irige, adică să fie responsabili, pe cîte o aripă de picoale (lungime de peste 300 de metri) sau să prășească anumite parcele de teren. Tot în contractul făcut inițial se mai specifica că din întreaga producție de pepeni 60 la sută revenea C.A.P.-ului, iar restul țăranului. Și se mai sublinia un lucru : țăranul putea să ridice pepenii numai după ce C.A.P.-ul a intrat în posesia cantității respective. C.A.P.-ul se obliga să asigure transportul pepenilor din teren pînă la piață. Pînă acum, în alți ani, mai există o variantă : țăranii să meargă la piață cu întreaga cantitate și să depună la casierie 60 la sută din valoarea banilor. Pînă aici toate bune — dar, anul acesta, imediat cum s-au făcut pepeni (și a fost, o spune toată lumea, un an foarte bun al pepenilor) au venit cei de la I.L.F.-Giurgiu și au spus că întreaga cantitate care revine C.A.P.-ului va fi preluată de respectiva unitate. Și, aici, apare cercul vicios al problemei : I.L.F.-ul nu-și respectă obligațiile, C.A.P.-ul nu-i poate ridica și, se înțelege, nici țăranii nu-și pot vinde pepenii. Așa stînd lucrurile mari cantități de pepeni se strică fără nici un fel de justificare în timp ce piața duce lipsă...

SORIN POSTOLACHE ■

Ion Dolănescu:

„Cred că m-am achitat de o misiune grea și onorantă"

— Bun venit acasă, Ion Dolănescu! Cum a fost în America?

— Am stat aproape 3 luni. Nimic de zis, a fost o experiență interesantă, chit că mai văzusem Statele Unite, în 1979, cu „Doina Bucureștiului", cu Toni Iordache, cu Gheorghe Turda ș.a., dar parcă a durat prea mult. S-au purtat cu mine frumos, chiar foarte frumos, dar nu știam cum să plec mai repede. Toate ale mele erau aici și mă chemau.

— De fapt, ce-ați făcut acolo?

— La început, cu contract prin ARIA, am cîntat la New York, la un restaurant cu specific românesc, plasat în cartierul „Sunyside". După care, prin mijlocirea Ambasadei române, am efectuat un turneu de concerte la Detroit, Chicago și Youngstown.

— Ați avut succes?

— Să mă laud? Am avut inițial rezerve, v-o spun deschis, să cînt într-un restaurant, mai ales că o făceam pentru prima oară. Dar mi-am adus aminte că Maria Tănase, marea Doamnă a muzicii noastre populare, spunea cîndva că la local te verifici cu adevărat dacă ești sau nu cîntăreț. În concert cînți 6—7 melodii, hai 10. Acolo mă prindea și 5 dimineața cu microfonul în mînă!

— Ce repertoriu ați avut?

— Aproape în fiecare seară am cîntat altceva. „Trandafir de la Moldova", „Pe Mureș și pe Tîrnavă", „Trenule, mașină mică", romanțe, sîrbe, hore, de toate. Judecînd după ceea ce mi-au scris ascultătorii, „ai răscolit dorul de țară în inimile noastre", „cîntecele dumitale ne-au mers la suflet" etc., cred că am fost la înălțimea misiunii, grea și onorantă, de a reprezenta cîntecul popular românesc în America. Dealtfel, într-o seară, a venit și consulul Sava. Mi-a zis: „Tovarășe Dolănescu, dumneata faci un lucru foarte bun", ceea ce m-a bucurat nespus. În discuția aceea s-a născut și ideea concertelor care au urmat.

— Care cîntec a prins cel mai tare?

— Mare succes a avut sîrba mea „Românie, țara mea de dor". Cînd ajungeam la ultima strofă, „Românașul cît trăiește / Numa-n dreptate muncește / Unde-o fi, un' s-o afla / Trăiește cu dor de ea", puțini erau cei care nu plîngeau! I-am văzut pe românii din America, aveau mai tot ce le trebuie, dar n-aveau, săracii, mulțumire. Ca pomii scoși și plantați în altă parte. Au nostalgia țării, le place să li se vorbească despre ea, nopți de-a rîndul, zile în șir. Mi-au povestit, de pildă, ce impresie extraordinară le-a lăsat Tudor Gheorghe. Le-a adus patria de baștină între zgîrie-nori, i-a tulburat.

— Care a fost momentul cel mai emoționant?

— Unul le-a bătut pe toate celelalte: seara cu Ioana Radu, venită în America la niște prieteni vechi. Nu mă văzuse niciodată cîntînd, deși o rugasem de atîtea ori! Nu pot, Ioane, îmi zicea, îmi face rău să văd un microfon și eu să stau de o parte! Cînd am zărit-o întrînd, m-au trecut toate sudorile. Era pentru mine un examen foarte exigent. Am cîntat în cinstea Ioanei Radu un cîntec pe care l-a lansat și l-a făcut îndrăgit de toată lumea, „Ciobănaș cu trei sute de oi". Sala aplauda și plîngea. Apoi, într-o tăcere ca de catedrală, Ioana Radu a cîntat alături de mine reluarea „Ciobănașului", întregind o seară, din toate punctele de vedere, de neuitat.

— Ce mai zicea Ioana Radu?

— Ar fi putut să rămînă mai mult, căci prietenii care o invitaseră se întreceau în a o face să se simtă cît mai bine. Sînt drăguți, Ioane, mi-a spus, puținul lor timp liber și-l petrec cu mine, dar eu plec. Mă duc să joc rummy și să țin cu Rapidul! Și s-a dus, am condus-o la aeroport. Era neliniștită, și asta o înțeleg.

— Apropo...

— O clipă. Recent, cu ocazia zilei de 23 August, probabil că știți, Ioana Radu a fost decorată. A primit chiar din mîna tovarășului Nicolae Ceaușescu o înaltă distincție de stat. M-am bucurat la auzul veștii pentru dînsa, o cîntăreață fără egal, dar mai m-am bucurat, de ce n-aș recunoaște-o?, și pentru mine, pentru noi toți cei care slujim cîntecul românesc. Semnul de prețuire arătat Ioanei Radu e într-un fel al nostru, al tuturor, el ne-a dat și ne dă încredere. În ziua cînd am aflat, parcă am cîntat cu mai mult drag ca oricînd. Aveam sentimentul, nu mi-o luați în nume de rău, că sînt cineva. Reprezentam cîntecul românesc tocmai decorat.

— Ce-ați făcut după ce v-ați întors?

— Am scos, la „Electrecord", discul cu numărul 24, pe 33 de milimetri, 12 piese, „Romanțe și cîntece îndrăgite", texte de Nicolae Dumitru, melodii de Ion Dolănescu. Sper ca unele dintre ele să se lanseze și să devină șlagăre.

— E adevărat că Irina Loghin e bolnavă?

— De ce-au îmbolnăvit-o?! Irina e bine mersi, era zilele trecute în turneu pe litoral.

— Altceva, Ion Dolănescu?

— Pregătesc împreună cu frații mei, Nicolae și Constantin, un disc cu cîntece de ulită și cătănie.

— Se zice despre acești frați că-i cam ducești în spate!

— Știu, dar ce să fac? Sînt frații mei, îi pot lăsa? Greșeala e că publicul îi compară cu mine. Oricum, cînd eu închei cu „Măicuță cu trei băieți / Trei băieți, trei cîntăreți", sălile se ridică în picioare și ovaționează. Nu e gîrul spectatorilor decisiv?

— Nu stau lucrurile chiar așa, dar nu e momentul să intrăm în amănunte. Poate cu alt prilej. Vă mulțumim pentru amabilitate și vă dorim sănătate și inspirație.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Fragmente critice

(Urmare din pag. 9)

stitule în literatura lui: o religie fără Dumnezeu, o religie în care omului îi este permis să facă orice-i place și în care prietenia (iubirea) nu cunoaște margini. Oricît de decăzut ar fi, omul ascunde în el o lumină a bunătății — iată o propoziție pe care o știm de mult. Istrati îi dă un sens special: în orice cădere umană este o vinovăție a lumii și toată omenirea nu poate justifica (scuza) suferința unui singur om. Regăsim, în această severă morală, pe Jean-Jacques Rousseau, deposedat de extraordinara lui trufie. În locul trufiei a apărut înțelegerea și bunătatea față de cei care intră în viață „pe ușa cîinilor" și devin victimele unei lumi fără milă. Oricît de jos ar fi omul istratian, el are o morală și morala lui cunoaște mila, cinstea și demnitatea. „Da — recunoaște Stavru —, sunt necinstit! Din nenorocire, Adrian, sunt necinstit! [...] eu sunt unul din stîlciții acestei vieți perverse; totul în viața mea a fost perversiune, violență și viciu; am crescut sub răsuflarea acestor calamități"... Dar înțelegem numaidecît că simpla recunoaștere a necinstei indică o conștiință a cinstei. „Stavrule! Sunt eu demn să fiu haimanaua de treabă pe care o cauți?" — întreabă adolescentul Adrian, atras de aventură, neliniștit în fața unui profesionist al aventurii (**haimanaua** de Stavru). Iar profesionistul îi confirmă: „Dă-mi laba, pui de vîntură-lume. Ești demn urmaș al strămoșilor tăi chefaloniți"....

Iată o nobleță nouă: noblețea omului promis aventurii și fericit numai în măsura în care vîntură lumea. Omul istratian poartă, de regulă, în bucuria aventurii o mare durere interioară, o schilodire a sufletului care, de regulă, vine din condiția lui socială umilă. Stavru este „legat" și încercarea lui de a reveni la normalitate este primită cu ostilitate. Cumnații îi zdrobesc oasele și-l alungă. Tincuța, nevasta neprihănită și înțelegătoare, se sinucide. Tema privilegiată a lui Panait Istrati este suferința omului pătimaș și liber, dublată de tema frumuseții umane în micul infern. Dragomir (Stavru), Chirs, împătimite lor mamă, sînt naturi ireprimabile, făcute pentru plăceri și deci pentru suferință. Legea lor este să trăiască în bucuriile trupului și morala lor este să nu-și piardă, chiar și în destrăbălare, sufletul. Mama dă fiicei sale această povață: „... tu, Chiră, dacă — după cum bănuiesc — nu ți-e dat să trăiești în curățenie care vine de la Dumnezeu și aduce mulțumire, să nu fii o cinstită fățarnică, să nu faci pe virtuoasa. Nu-ți bate joc de Dumnezeu, ci fii ceea ce te-a lăsat el; trăiește-ți viața așa cum o simți, fii chiar o destrăbălată, dar o destrăbălată de inimă! E mai bine așa"... Numai că morala sinceității totale întîmpină legile dure ale vieții și destinele sortite plăcerii libere au altă încheiere: femeia matură este zdrobită în bătăi, Chira este răpită și băgată cu forța într-un harem, Dragomir este racolat și pervertit de un bei...

Sufletul pătimaș cunoaște toate formele obiecției și încearcă să iasă curat din ele. Panait Istrati insistă în narațiunile lui pe acest sentiment de demnitate pe care îl are omul lovit de soartă și acoperit de toate perversiunile lumii. Toate povestirile aduc dovezi despre „bunătatea neîndurată a omului ucis de suferință" și mîndria lui în fața destinului vrăjmaș. Moș Anghel își îngroapă fiicele înecate în Dunăre, apoi se oprește în pragul casei și sculpă în obrazul soartei: „Na! Soartă țicăloasă... Tu mă-ncovoi, dar eu mă-ndrept și te sculp în față: na"... Curajosul circiumar este în continuare prigonit de destin: flăcăul îi moare în armată, casele îi ard, se învrăjbește cu familia și, apucîndu-se de băut, bolește ca Iov într-o mizerie fiziologică înspăimîntătoare, mergînd pe calea lui. Calea lui este pierzania și el aleargă neclintit în întîmpinarea ei căci, justifică el, aceasta-i soarta ce i-a fost dată... Moș Anghel e o victimă mîndră a fatalității și istoria vieții lui este una dintre cele mai frumoase scrise de Panait Istrati.

Istoria este, ca toate celelalte, o înșiruire de întîmplări fabuloase. Nu mai încape îndoială, Panait Istrați este un povestitor remarcabil și, în genul lui, este imbatabil. Salepgiii, pescarii, haiducii, haimanalele lui cutreieră lumea și intră în încurcături din care ies grație inteligenței și sfidării lor. Citim și azi cu o mare bucurie a spiritului astfel de peripeții, dovadă că nici un strălucit escu românesc nu ne vindecă de plăcerea de a urmări o fugă la Cairo, o răpire la Brăila, o expediție condusă de o femeie teribilă. Floricica.

Iată, apoi, în interiorul acestei fabuloase cronici în stil **halima** o tipologie originală. Cosma, haiduc romantic, sălbăticitul moș Dumitru care iubește bălțile, moș Anghel — erou de tragedie grecă, Dragomir — pederastul cu suflet dostoievskian, Chira, sora lui coborîtă din baladă și închisă într-un harem, Adrian Zograffi și Mihali, cuplu misterios, căpitanul Mavromati, martir al bunei-credințe, apoi figura divină a mamei Joița, văduva curajoasă și demnă de la Baldovinești, Codin — un Caliban cu suflet de sfînt... se țin minte, în timp ce atîția eroi de proză subțilă s-au șters din memoria noastră.

Panait Istrati este un prozator al cîmpiei, ca aproape toți marii prozatori români din secolul al XX-lea, incapabil să vorbească altfel decît la persoana întîi. Cînd a încercat să facă proză obiectivă n-a reușit. Pactul lui epic este eminamente autobiografic, deși într-un loc recunoște că e greu, aproape imposibil, să transcrii viața unui om într-o carte. Și a reușit.

Gh. Iliescu-Calinești:

„Lucrările mele sînt semnele prin care se povestește lumea țăranului român"

(Urmare din pag. 9)

— Mi-am pus și eu astfel de întrebări. Limbajul artei a fost și este o problemă de strictă actualitate. Eu plec de la forma general acceptată de absolut toată lumea și mizez în continuare pe ideea că sensibilitatea lumii este în continuă creștere. Acum 10 ani Nichita Stănescu, ca să dau doar un singur exemplu, era simțit și, mai mult, înțeles, într-un raport de 10 la sută, să zicem. Astăzi este simțit și înțeles de 40 la sută. Acest procent este în continuă creștere. Pornind, deci, de la forma general acceptată, pentru că eu, la urma-urmelor sculptez obiecte, îndrăznesc să sper că, printr-o evoluție a sensibilității generale, i-aș putea arăta omului și caracterul strict științific, geometric cum ați spus, al lucrărilor mele. Mă bizui în această încredere și pe faptul că, în urmă cu cîțiva ani, cu prilejul expoziției ce am deschis-o la Pitești, obiectele mele au fost văzute, înțelese și simțite de cîțiva dintre țăranii care au fost invitații mei. Erau țărani care, într-un anume fel, fuseseră mușcați de demonul artei, deci oameni a căror sensibilitate depășise nivelul mediu. Acești oameni s-au minunat, dacă pot să mă exprim astfel, de frumusețea nouă a obiectelor atît de cunoscute lor. Cum să nu sper că limbajul se va lărgi continuu?!

— Ce anume vă frămîntă în mod deosebit în clipa de față?

— În prezentul imediat, ultraconcret, mă preocupă acest proiect de monument pentru omagierea celor ce-au izvodit, din viața lor și din sudoarea lor și din entuziasmul lor Canalul Dunăre-Marea Neagră. Este, iată macheta în ghips, un obelisc a cărui temelie o înconjoară sute și sute de oameni parcă desprinși din obelisc, oameni ale căror trupuri, în devălmășie, ard ca o singură flacără. Sus, în vîrful obeliscului, două aripi amintind antica Victorie, două aripi în care pot fi recunoscute cu ușurință elementele specifice modului în care interpretez eu o suprafață. Este vorba de-acea zimțuire, de-acea fragmentare a suprafeței din care mușcă lumina. În altă ordine de idei, în momentul de față mă preocupă ceea ce m-a preocupat dintotdeauna, încă din copilărie. Voi face o mărturisire publică mai aparte și mă bucur că o fac revistei Flacăra: satul meu e înconjurat, de vii, vii în care toamna, la culeș, se-aude toaca. Cu cît via e mai mare, cu-atît și toaca se aude mai tare. La ce folosește toaca? La alungatul păsărilor, în special al graurilor. Eram copil, deci, și ascultam toaca. Ritmuri peste ritmuri. O simfonie cum rar mi-a fost dat să aud. Ceva de vis. I-am spus atunci tatălui meu, el însuși cioplitor de lemn, renumit cioplitor, cunoscut în toată Cîmpia Română, ba chiar și peste munți, spre Brașov și Sibiu, că aș vrea să fac o toacă mare, uriașă, care să cînte tot timpul. Era un vis de copil, dar visul nu mi-a dat pace nici o clipă. Știam, era sigur că voi ajunge sculptor, că-l voi continua pe tata. Fac o mică paranteză pentru a spune că, devenit sculptor, tata s-a bucurat enorm. Mă bucur, îmi zicea el, că ai avut curaj. Ai grijă să nu se piardă lucrările, adăpostește-le, pentru că ele nu mai sînt ale tale, ci ale oamenilor, dar tu trebuie, în primul rînd, să le porți de grijă. Apropo de acest sfat, tare mult m-aș bucura să-i pot duce la bun sfîrșit, adică tare m-aș bucura să le pot aduna într-un loc, să zicem într-o casă mare, țărănească, aproape de lumea care le-a născut. Și-mi mai spunea tatăl meu să nu mă sperii de înfrigeri, că și el a avut, nu una, nu două, dar le-a depășit. Tatăl meu, poate că n-ar trebui să o spun, dar s-a sfîrșit după o neiertătoare boală provocată de rumegușul și praful lemnului pe care o viață întreagă l-a dăltuit. Dar să pun punct acestei ieșiri, mult prea sentimentală. Deci, încă de pe cînd eram copil, voiam să fac acea toacă a viilor, Mi-am închipuit-o alcătuită din zeci și zeci de unelte și obiecte ce compun lumea țăranului, adică uneltele și obiectele pe care eu, pînă-n clipa de față, le-am tot sculptat și care, iată-le, sînt aproape toate, în atelierul meu, altele, puține la număr, sînt răspîndite prin țară. Aceste piese, la alte dimensiuni, deci refăcute, urmează a fi prinse într-un sistem unic, un fel de mașinărie care le va mișca și, totodată, va naște ritmurile și muzica pe care, copil fiind, le-am auzit în viile satului meu. Va fi o lucrare de excepție, va fi însăși viața mea. Mai am de pus la punct doar cîteva lucruri, nu prea dificile și prototipul va fi pus în mișcare la Otopeni, unde am cumpărat un loc de casă anume pentru experimentarea acestei idei. M-am gîndit chiar și unde anume să amplasez această lucrare: pe unul din dealurile podgoriei **Ștefănești-Argeș**, fără a afecta cîtuși de puțin spațiul agricol.

— Sîntem, deci, înconjurați nu de-o pădure, cum spuneam la început, ci de subansamblele unei viitoare mari lucrări.

— Sau, dacă vreți, sîntem înconjurați de literele unui abecedar. Lucrările mele sînt semnele prin care se povestește, cu de la sine putere, lumea țăranului român.

— Semne care, izolată sau separat, sînt, cum se exprima unul din criticii amintiți, roată și soare, pasăre și om, stea și piatră de hotar, stîlp de poartă și seară la cer, adică lemn ce îmbracă formă și suflet din tăcerea lucidă a stăpînului său subjugat de patima cioplitului. Poetic! Dumneavoastră înșivă scrieți și poezii.

— Ce vă face să credeți acest lucru?

— Aceste două poezii pe care le-ați dat și semnat și pe care le-ați și intitulat Sculpturii mele: „te-am prins undeva / m-ai prins cumva / și-am zburat / unde? // te-am prins cu gînd / m-ai prins suspinînd / și-am zburat / unde? // m-am dăruit ție / te-ai dăruit mie / și-am zburat, // cîndva, / undeva, / unde? !..." (octombrie, 1964) și „M-am născut / în luna lui Cuptor, / pe pămîntul meu, / din apele mele, / din pomii mei // să văd, / să simt, / să iubesc, / să cred!." (decembrie 1964). **Au trecut, de la aceste versuri, 20 de ani!**

— Au trecut, da, dar îmi place să cred că au trecut exact în spiritul celor scrise sub formă de poezie, fără a fi, totuși, poezii. Sînt ginduri, pur și simplu niște ginduri care mă frămîntau, așa cum și astăzi mă frămîntă încă. Dar ce-ar fi să ascultăm și puțină muzică, mai ales că afară e aiît de frumos?!

Mă conformez, ascultăm puțină muzică. Îmi vine să-i spun așa, dintr-o dată, „Ce-ați zice de faptul că sînteți unul din cei mai importanți sculptori ai momentului?!", **dar nu știu ce reacție ar avea. Înlocuiesc întrebarea cu altele două, foarte, foarte cuminți: Care a fost drumul pe care l-ați parcurs, de ce ați parcurs acest drum?"**

— Simplu de răspuns și, totodată, greu. Am parcurs acest drum pentru motivul că trăiesc realmente bucuria cioplitului. Simt că sînt numai cînd lucrez, cînd cioplesc. Pentru mine ziua începe cu gîndul că voi sculpta. Alții se gîndesc la cine știe ce, eu mă gîndesc, de cum mă scol, la bucuria și plăcerea că voi sculpta. Drumul pe care l-am parcurs? A început cu tatăl meu, despre care am vorbit, a continuat cu maestrul Medrea, la institut, om despre care voi spune că a fost mîna mea dreaptă. Și-a mers mai departe, pînă-n clipa de față, și va merge și mai departe, prin mine însumi și prin colegii mei care, prin talentul lor, prin reușitele lor, m-au obligat să mă depășesc pe mine însumi. Oare am reușit? Oare voi reuși de-acum, încolo? Da, prin colegii mei, pentru că, așa cum — mai de mult, acum 10—15 ani, dacă nu mă-nșel, vorbind despre generația sa, Ioan Alexandru, Constanța Buzea, Ana Blandiana și mulți alții — poetul Adrian Păunescu ținea să le mulțumească, lor și conjuncturii, că există și scriu și că, prin talentul lor se simte stimulat competitiv, tot astfel îm-am simțit și eu, la rîndul meu, stimulat de aria colegilor mei de generație. Cu alte cuvinte, mă bucur că fac parte dintr-o talentată generație care, în lume, participînd la numeroase expoziții și confruntări, a onorat o binemeritată recunoaștere a școlii românești de sculptură. Dar să mai ascultăm puțină muzică, vrei?

atelier literar

• G. Dumitrescu

Celia Bănuț, Florin Manea : Nu sînt lucruri noi și stărule aceleași neajunsuri. Încurajările trebuie urmate de o schimbare a atitudinii față de actul creației. Trebuie să începeți un studiu sistematic asupra condiției și legilor poeziei, asupra maeștrilor genului etc., pentru a ieși din faza de început, naivă, diletantă, întîmplătoare.

E.M. Amariei : Niței crispate și greoaie (ca după o pauză prea lungă și forțată) dar păstrînd bunele promisiuni de odinioară („Și să-nfloresti").

D. Barbu : Multe mulțumiri.

Grigore Pantea : Pentru un asemenea „scenariu" e nevoie de mai multă inteligență, fantezie și abilitate, decît pentru micile dv. inovații de uz casnic. Povestea „nu ține", se văd bine lungile urechi ale impostorii... Iar alegerea citatelor „negative", ca și a „mentorului" invocat nu fac decît să confirme răspunsul nostru anterior.

E. Radu : Nu sînt, din păcate, lucruri publicabile. Ceva mai bine, în „Amitié", dar, în general, tematica dv. e cu totul inadecvată cerințelor optimiste, festive, ale actualității...

I. Lucici : Schimbările intervenite nu ni s-au părut de bun augur. Pagina, în loc să evolueze spre limpezime, esență, grație, tinde să devină un adevărat „pavaj" sofisticat și greoi de cuvinte, confecție chinuită, supraaglomerată, inexpresivă. (Ceva mai degajată și mai omogenă, „Arca lui Noe"). Bune fărîmăturile, în paginile celuilalt Ioan, suferind, însă, și ele de excesiv verbal, de aglomerări inexpresive, de lipsa transparenței și a cursivității (cu compensații, însă, uneori, în ordinea tonusului liric, a vibrației, a vehemenței cromatice a expresiei), „Concert", „Apocrifă", „Cruciadă", cu neajunsurile semnalate, sînt pagini pline de perspective. Mai liric, mai cursiv și mai limpede (dar, uneori, și nițel mai convențional...), celălalt locatar al pliculuî, care de asemeni sugerează (mai ales prin „Amforă", „Luna-străjer") o posibilă carieră poetică. Nu ne rămîne decît să așteptăm cu încredere confirmarea acestor presupuneri.

Delia Negru : Mai mult compuneri și mai puțin creații, stăpînite de conventionalism, cu iz didactic. Mai bine, în „Și astfel", „Păcat" (insuficient finisată).

I. Boldea : Multe pagini nefinisate, uneori superficiale, improvizate grăbit. Printre ele, citeva mai curate : „Poemul", „Există", „Meseria".

V. P. Gaj : Nu vă lăsați în grija spiritului critic al altora ! E o diferență fundamentală : al altora operează întotdeauna ulterior, în timp ce al dv. trebuie să opereze simultan, implicat în actul creației !... Dacă există, firește (spiritul critic)... Iar în acest plic, plin de improvizații „la botul calului", n-a prea existat !... (Doar în „Retorică" și „Primul psalm", întrucîtva...).

Manuel D. L. : Încă nu putem trage o concluzie, reveniți.

C. Volanschi („Film în vis"), **Gabriela Coman, Armand Tănăsescu, Iv. C. Dragoș, Metis-Alba, Viorel Pasou, Florin Satty, E. G. Todirașcu, Icar :** Nimic nou !

Eugenia Bahlea, Viorela Duică, I. Crețu-Borod, Dan Venter, Ion Conac, Gabriela Hlincea, Ovicon, Diana Foix, Aurelian Tatomir, Alexandru Ionescu, Ion Furnică, Florica Banciu Dămoc, Viorel Oancea, Angela Gușol, Romeu Genaru, Șerban Constantin, Ion Dobra, Magdalena Ticu, Ion Crăciun, Cătălina B., Jo M.C.D., Constantin Amancei, Ionel Baban, Sebi Titubal, Simona Pop, Diana Dunăreanu, Daniel Tudosă, Iuliana Păunescu, Marcela Vlad, M. Caragea, Constantin Anadir, Constantin Gheorghe, Trandafir Simpetru, C. Alin, Marian Sebastian, Mariana Postelnicu, Ovidiu Gorun, Arpadi Simion, G. Florin, Alexandru Achioritei, Ion Ciocodu, Sofia Ștefănucă, Lucia Mihai, Ioana Păușescu, Florea Jantă, Cavalerul, Gh. Crihan-Măgura, Pia Neptun, Petre Cucu, Gh. Rădulescu, M. Doru, A. Gabriel, Alina Zamfirescu, Peter Dionisie, Maria-Ana Predan, Petru Dărău, Andra Simonin, Ion Popa, Margarita T., Yila, Irina Negru, Marin Noaptea, Olimpiu Nobilescu, Nae Cornescu, Ghiță Manga, Dorina Clăbucet, Boby Runcu, Dante Vasilescu, Nicolae Cioară, Moise Piperea, Vladimir Damaschin, Dumitru Măturâ, Ajax : Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

LASĂ-MĂ SĂ MAI CRED

Mai lasă-mă să cred
în desăvîrșirea clipei ce trece
chiar și acum cînd o virstă
atinge cu mîna o alta
lăsînd-o grăbită să plece ;
Mai lasă-mi credința că visul
e viața însăși la ceas de seară
cînd umbrele vin să se joace
cu valul de singe ce bate
în adîncul tăcerii mele,
aprinzînd o statuie de ceară.
Adună-mi petalele ce-au căzut
și așteaptă din tristețe încet
să renască, făptură de flăcări
arzînd așa cum am vrut.

CATRINEL STAMATE

URMĂRIREA FILMELOR POLIȚISTE

Hei
cine-a văzut
gonind pe autostrada asta
pustie
o urmărește o
caut n-a trecut o mașină
cu o fată sînt
șerifui O'Caddie și galopez
după un cal roșu n-ați
auzit un tren
roșu gonind prin gările
astea pustii mироase
a singe ars pe
autostradă inima
antifonată o simt cum
scrîșnește ca o
cutie de viteze s-au aprins
luminile și eu
[illegible]
căutînd o mașină
pe autostrada asta pustie hei.

CRISTIAN CIUCA

În oraș
vîntul schimbă toamna
de pe o parte pe alta
a frunzei
Cu îndoită speranță
grîul clipește la marginea cîmpiei
din genele verzi, fără stare
presimțind parcă : mîine voi fi bun
prieten cu iarna
(care, în depărtări, zămislește
un oraș de hîrtie)
cu îmbrățișări ultimele dovezi de afecțiune
culorilor — răvășit pastel de
seninătate —
după care mă afund cu timplele-n vise
și-n amintiri viitoare.

AUREL ALBU

STIHURI DE ȚARĂ

Pe la ochi și pe la gură
Mi-e dor de cal, de trăsură,

Să-i văd coama
Să strig vîntul,

Să ne culce-apoi pămîntul,
Într-un fir de iarbă verde
Cin' ne vede nu ne crede
Cin' ne crede nu ne vede.

TEODORA PURPUR

BIOGRAFIE SELECTIVĂ

Alexandre, nu te mai ține de glume,
și ieși și tu cu fața spre lume ;

Alexandre, nu mai cobori în fîntînă,
și lasă în pace țestoasa din lună ;

Alexandre, fii te rog serios,
și nu mai lua cămașa de zale pe dos ;

Alexandre, lasă salcîmii în floare,
și prefă-te că nu-nțelegi ce te doare ;

Alexandre, vremea de-afară e dură,
și nu te mai lua cu proștii în gură ;

Alexandre, nu te uita la lume așa cum
ai scutura o țigară de scrum ;

Alexandre, fii te rog mai cuminte,
și nu mai scrie cu cerneală fierbinte ;

Alexandre, nu mai fi atît de... boem,
și ieși naibii odată din acest poem !

NICULAE ALEXANDRU VEST

ÎNCA

Iată-mi trupul obosit
ca o cruce de lemn
uitată între tufele de zmeură
unde nimeni nu-mi
numără globulele
unde nimic nu-mi mai
poate hotărî destinul
Doar țigara mea și eu,
încă fumegînd.

SORIN MATEI

JOACA

În fiecare zi ne ascundem
După cîte un deget.
În zece zile
am epuizat
zece degete.
Acum ne ascundem
după pleoape.

CASSANDRA ȘERBAN

Divertisment nocturn, pe litoral

Început de septembrie pentru cei ce lucrează pe litoral înseamnă, implacabil, sfîrșit de sezon, pentru că oricît de darnic ar fi soarele, numărul turiștilor scade. Pentru noi, important este ca atîta vreme cît porțile litoralului sînt deschise, tot ce se întîmplă acolo să fie făcut cu aceeași seriozitate și dăruire, ca în primele zile ale sezonului. Pentru cei ce fac artă, cuvîntul sezon n-ar trebui să existe. Cu aceste gînduri am vizitat zilele trecute cîteva unități cu program artistic de noapte, numite impropriu bar, căci specificul acestora este cu totul diferit de cel al barurilor de altădată, atît prin conținutul programelor cît și prin aceea că activitatea, aici, încetează imediat după miezul nopții.

Prima unitate pe care am vizitat-o se află în stațiunea Olimp și este o anexă a întregului Complex de alimentație publică, condus cu competență și seriozitate de un nume devenit deja cunoscut : Viorel Păunescu. A merge la bar înainte de a trece prin superbele saloane ale complexului este posibil, dar ar fi păcat, pentru că aici cei veniți se pot delecta cu cele mai gustoase sărmăluțe și cei mai de neuitat cîrnăciori de pe litoral. Pretutindeni curățenia și disciplina îți spun bun sosit, așa că buna dispoziție este deja instalată înainte de a păși pragul localului de noapte. Să treci pragul este un fel de-a spune, pentru că cine nu și-a luat bilet din timp, nu poate decît să regrete.

Cunoscător și al profilului localurilor cu program de noapte, Viorel Păunescu, împreună cu coregraful Cornel Patrichi, a realizat spectacolul avînd drept coloană de susținere baletul. Dar, de la baletul pe care-l știm noi în mod curent și pînă la cel prezentat aici este o cale foarte lungă și greu de explicat în cîteva rînduri. Totuși, să remarcăm că toate balerinele au aproximativ aceeași înălțime, sînt stăpînite de ritmul muzicii în toată ființa lor, că dansează cu pasiune, mișcîndu-se într-o perfectă sincronizare, încît la un moment dat ai impresia că sînt comandate de la pupitru electronic. Știm foarte bine că munca unei balerine poate fi asemuită cu cea a lui Sisif, dar ceea ce este meritoriu la aceste fete e faptul că încordarea și oboseala nu li se citesc pe față cu toate că sînt prezente pe scenă aproape 2 ore. Sigur că există două soliste : Tatiana Botez și Cornelia Patrichi, însă lucru care trebuie relevat vizează faptul că întreg corpul de balet este solist.

Balerinele beneficiază de costume încîntătoare, pline de fantezie, grație și culoare, toate aliniate liniei melodice și tematicii dansului. Într-un cuvînt, baletul de la Internațional, după părerea mea, poate apărea pe orice scenă a genului de aiurea fără complexe sau emoții.

Și anul acesta balerinele au fost obligate să mimeze cîntecul de pe bandă, amănunt în aparență minor, în realitate de mare efect pentru spectator. Și pentru că orice spectacol de calitate trebuie să aibă un clou, acesta ne-a fost oferit de Valentina Tănase și Luigi Casian (cunoscut mai ales ca jongler). Conceput într-o manieră clasică, dar împletit cu elemente de umor și acrobație, dansul lor are toate șansele să rămînă punct de referință. Marea surpriză se numește Luigi Casian, care are însă obligația, nu datoria, să repete, zilnic, pînă la obsesie, căci, din păcate, lipsa de repetiții poate fi observată de orice ochi competent. Dintre soliștii vocali amintim pe Păunița Ionescu, aflată parcă pe cea mai înaltă culme, unele dintre interpretările ei emoționînd pînă la lacrimi. Jeanina Matei, mare creatoare de atmosferă, dăruită cîntecului și scenei. Gil Dobrică, același cîntăreț de ritm și mișcare, pe lîngă melodiile lui de succes aduce pe scenă o piesă aparținînd lui Adrian Păunescu și Ștefan Hrușcă, Dan Spătaru, în mare formă, este ascultat cu emoții. Orchestra, reținută, sună foarte bine, iar participarea vocală a unor instrumentiști este de ținută.

Apoi am fost la Paradis, în Jupiter, alt local cu program de noapte, unde am urmărit, timp de peste două ore, un spectacol desfășurat într-o construcție puțin prea grandioasă pentru un asemenea local. Anul acesta Teatrul de operetă s-a îngrijit de alcătuirea programului, și, probabil, lipsa de experiență a patronului s-a făcut simțită. La Paradis piramida a fost răsturnată, stîlpul de susținere fiind partea vocală, deși organizatorul spectacolului e un om de balet, cu vechi și recunoscute merite : Victor Vlase. Baletul s-a dovedit însă deficitar datorită atît tematicii cît și dansatoarelor, cu toate că Mihaela Atanasiu este semnatara coreografiei. Dintre soliștii vocali menționăm pe Mariana Ritz (plină de temperament și grație), Olimpia Panciu, mereu proaspătă și plină de dinamism, cu o voce puternică, și pe Marina Voica, într-o formă de zile mari. Marina Voica știe să se miște cu o grație și distincție emoționante, motiv pentru care îi adresăm și pe această cale calde felicitări. Laurențiu Cazan, în plină afirmare, se dovedește un bun interpret și mai ales un bun chitarist. Orchestra Scorpion din Arad, o formație de buni profesioniști, condusă de Alexandru Horvath, nu a știut totdeauna să cînte cu reținere, motiv pentru care soliștii vocali erau puși de multe ori în dificultate. Unitatea este condusă de un împătimit, Dorel Petcu, mereu prezent acolo unde interesele îi solicitau, bun cunoscător al localului de noapte. Așteptăm cu mare încredere anul viitor...

Am traversat Constanța și am luat loc la barul Melody de la Mamaia, arhiplin în seara cînd am urmărit spectacolul. Programul a fost alcătuit cam în goană, după principiul că, dacă avem 2—3 nume, succesul e asigurat. De balet să nu vorbim, mai mult stîrnea milă decît aplauze. Am văzut un french can-can penibil, lipsit de ritm și viagă. Decît așa, mai bine lipsă. Deci, cine putea salva seara ? Soliștii vocali și imitatorul. Ne-a plăcut Harry Coradini, care prin vestimentație, podoabă capilară și majoritatea pieselor cîntate îl imită pe Kenny Rogers. Abordînd un stil reținut, odihnitor, s-a făcut mai mult decît simpatic. Apoi am urmărit-o pe foarte talentata Mirabela Dauer, care cu dăruire rupe parcă cîntecul din ea. Dar Mirabela Dauer cîntă la local de noapte unde operează alte legi. Trebuie să știi a te mișca. Or, din păcate, aici artista este deficitară. Cristian Popescu, angajatul Operetei (de ce aici și nu la Jupiter ?), a cîntat și a fost bine, apoi, a încercat să imite și a fost rău. Imitatorul, din respect pentru cel imitat, are niște obligații : să imite glasul, mimica și mai ales să știe ce spune. Ori repeți identic pe cel imitat, ori imiți spiritul gîndirii. Marea atracție se numește Aura Urziceanu, cîntăreață care aureolează seara. Ea știe să cînte foarte personal, atît muzică de jazz cît și muzică ușoară. În acea seară ne-a delectat în final cu Sanie cu zurgălăi, în care a pus întreaga ei ființă, reușind să smulgă ropote de aplauze. Nu trebuie uitat simpaticul Mihai Constantinescu, artist dăruit și mai ales foarte personal. Spre meritul său, el se vrea Mihai Constantinescu și asta chiar este. Așa cum spuneam, cu doi-trei cîntăreți nu se poate alcătui un spectacol. Nimeni nu are voie să uite că pretutindeni se plătește o sumă substanțială pentru intrare. Deci, nu avem dreptul să subestimăm spectatorul.

După acest tur de orizont, înainte de a-mi așterne gîndurile pe hîrtie, oarecum contrariat de marea diferență a programelor vizionate, am simțit nevoia să-l abordez pe Viorel Păunescu, care în acest an, datorită programului elaborat, s-a detașat considerabil de toate localurile cu profil similar. Cum interlocutorul meu este o persoană cunoscută și ca organizator de restaurante am vrut să aflu unde rezidă succesul său ?

— Sînt în meserie de 14 ani. Și cine o face cu pricepere nu se poate să nu aibă succes.

— Înainte de a vorbi despre localuri de noapte, vreau să subliniez că pe acolo pe unde ați trecut v-ați lăsat amprenta. Să amintim Complexul „Doina" de la Șosea. La un moment dat era în anonimat. A venit Viorel Păunescu și totul a renăscut. Bucătăria impecabilă, curățenia relevantă, programul de bar excelent...

— N-am secrete, dar cunosc la fel de bine bucătăria, serviciul în sală, apreciez un dans, cunosc exigențele necesare unui interpret de muzică ușoară. Eu pot fi păcălit numai atunci cînd vreau !

— Înainte de a vorbi de localul de noapte, vă rog să-mi spuneți cum mențineți ordinea și disciplina.

— Eu ajut personalul foarte mult, dar sînt în același timp exigent. Nu accept chiulul sau vedetismul. Curățenia o face întregul personal, de la picolo la șef de sală. Merg și peste hotare, am deci termene de comparație și pot afirma că personalul cu care lucrez se prezintă la nivel internațional. Sufăr cînd văd că la noi în țară produsele specifice românești sînt uitate, sufăr cînd meseria noastră nu-și găsește ritmul și cadența. Mă simt obligat să amintesc doi oameni al căror substanțial sprijin l-am simțit ori de cîte ori greutățile mi se puneau de-a curmezișul : Alexandru Drăgușin, directorul stațiunii, și Gh. Popa, animatorul pasionat al turismului bucureștean :

— Cu dumneavoastră se poate vorbi despre restaurant sau bucătărie zile întregi, și îmi rezerv această plăcere pentru altă dată. Doresc acum să ne oprim la localul de noapte, căci asta-i tema reportajului meu. De unde atîta precizie și seriozitate la corpul de balet și interpreți ?

— Sigur că este și meritul lui Patrichi, coregraful spectacolului. Dar numai atît nu ajunge. Eu nu accept nici o întîrziere, nu fac nici un rabat indolenței. Cine nu înțelege, pleacă unde vrea. Eu accept vedetismul numai pe scenă.

— Vreau un exemplu.

— Iată-l. Se numește Elena Fidanitis, de altfel o foarte bună dansatoare, care și-a permis să întîrzie pe motiv că e vedetă. Să fie vedetă aturea. A plecat. Apoi a cerut să revină, dar n-am reprimit-o.

— Nu putea dansa la alt bar ?

— Putea, dar noi avem un balet de mare rafinament. Noi pornim de la premisa că fiecare balerină este o solistă cu toate că avem două dansatoare de excepție. Mai notați că balerina care are un fir tras la ciorap sau o neglijență vestimentară este imediat sancționată.

— Sînteți cam dur. Nu vă părăsesc balerinele ?

— Întrebați-o pe Tatiana Botez, care este la noi din 1976.

— Mare dansatoare. Această fată are o dăruire scenică remarcabilă. Costumele sînt încîntătoare. Unde le-ați realizat ?

— Vă rog să notați că ele au fost executate aici, la noi. Toată lumea, cînd a fost cazul, a cusut paiete și strasuri. Grea, dar a meritat ! Munca într-un local de noapte nu-i o glumă. Rețineți că vin mulți străini, care au termene de comparație, nu avem dreptul să ne jucăm cu meseria.

— Mulți bucureșteni, probabil, sînt nerăbdători să admire programul. Pe cînd în Capitală ?

— Foarte curînd. Vom veni cu acest program la care s-a muncit șase luni, dar și cu unele surprize.

— Adică ?

— Noi avem un principiu : nimic înainte de gong. Deci, să ne vedem în București. Apoi...

DAN BÎRLĂDEANU

Un muzeu in labirint

Magritte sau fața ascunsă a realului

Cerul și zidul

Magritte. „Vrăjitorul" (Autoportret)

Citeva zile a plouat. O ploaie rece, meschină, care imbicsea valea, amuțea pietrele și suprima orizontul. Cerul nu mai exista decît noaptea cînd, dintre zdrențele norilor, stelele își reinnoiau făgăduiala lor tainică. Apoi, soarele putrezea lent, de prea multă umezeală. Acum norii s-au risipit, pietrele sînt din nou calde și soarele și-a regăsit stralucirea, umbrită doar de melancolii și de bănuiala că în zadar aș încerca să învăț ceva din indiferența cerului ; poetul meu cu indiferența o fost pentru totdeauna rupt... Prin lumina moale și tandră care aurește poiana unde m-am oprit (și unde nu mă mir că avem față de fericire o atitudine paradoxală : ne îndoim de ea, pentru a crede în ea mai temeinic) trece, ca un fior, presentimentul că vara e pe sfîrșite. În citeva săptămini cerul a îmbătrînit. Aerul e însă limpede, iar munții din fața mea par atît de apropiați încît, o clipă, sînt ispitit să întind mîna pentru a-i atinge. N-o fac, fiindcă rațiunea îmi șoptește că mă înșel. Mai bine mă trintesc în iarbă. Asta e logic. Mereu logica...

Acum citeva zile, plictisit de ploaia care nu mai înceta mi-am adus aminte de un tablou al lui Magritte intitulat ironic „Vacanțele lui Hegel". Înfățișează un pahar plin cu apă pus pe o umbrelă. Privindu-l, surizi amuzat și-ți închipui că, undeva în spatele umbrelei, un domn mic de statură, cu melon, care se lăuda într-un atelier din Bruxelles că nu voia să picteze decît tablouri ce evocă misterul, îți face cu ochiul : „Ce ziceți de ideea mea ?" „E o glumă reușită, domnule Magritte. Mi l-am și imaginat pe Hegel în această postură insolită ; jucîndu-se, într-o zi ploioasă, să deschidă umbrela pentru a așeza pe ea un pahar plin cu apă. Bineînțeles, în vacanță. După aceea lucrurile revin la normal." „Adică ?". „Adică paharul cu apă se întoarce pe masă. Acolo e locul lui, nu pe o umbrelă. Am gustat gluma, dar vacanța s-a terminat".

S-a terminat într-adevăr ? Acum, înclin să-l iau în serios pe Magritte și aproape înțeleg de ce prefera el să fie socotit nu „artist", ci „un om care gîndește". Probabil a vrut să ne sugereze printr-o ironie că, de fapt, un filosof n-ar trebui să fie niciodată în vacanță, deoarece acolo unde începe vacanța spiritului încep riscurile, primejdiile ; nu zicea apostolul Pavel că libertatea se află acolo unde se află spiritul ? Și îmi vine în minte un alt tablou de Magritte ; unul în care cerul se transformă în zid.

Sigur, e o nebunie să crezi că tot ce e accesibil trebuie disprețuit ; că tot ce se vede e mister degradat, profanat, secătuit ; aparență ; că munții care dorm acum în lumină, cerul albastru pe care agonizează vara, iarba pe care o strivesc între palme și care își lasă pe mîini sucul amar, brazii plăpînzi care umplu această poiană, tufele de smeură pustiite, nu merită decît să le întorci spatele. Un cer transformat în zid e un avertisment că uităm uneori să căutăm ceea ce e posibil ; că, visînd prea mult, riscăm să nu trăim cu toată energia... Dar ar fi o nebunie cei puțin la fel de mare să rămîi o simplă mașină fiziologică de trăit, privind fără să vezi, pipăind fără să atingi și avînd grijă să eviți întrebările ; orb cu ochii deschiși. Mă gîndesc că de aceea în zidul pictat de Magritte există mici deschideri ; anulînd opacitatea, ele dau un alt înțeles zidului : misterul, ca și zeul acestor locuri, nu există decît dacă e invizibil.

Magritte e un suprarealist care se străduia, după propria lui expresie, să fie „cît mai treaz cu putință". Desenul lui e corect, uneori de un realism meticulos, culoarea e francă, dar între lucruri se stabilesc la el raporturi neașteptate care ne dau o senzație de vertij. O scrisoare închisă în plic rămîne totuși perfect vizibilă. Stîncile plutesc în aer, în vreme ce, în fața lor, un măr are, dimpotrivă, densitatea și aparența granitului. Sirena nu mai arată ca în reprezentările arhicunoscute din mitologie ; trup de femeie și coadă de pește. Ea are cap de pește și picioare de femeie. Mit inversat. Căci și miturile se uzează, cad în banalitate, amuțesc. În „Magie neagră" ne întîmpină o femeie cu bustul de piatră, înălțat printre nori, și partea de jos a trupului vie, ținînd în mîna stîngă un trandafir vulnerabil. E adevărat că uneori această pictură ne intrigă în loc să ne emoționeze și transformă rana în rebus. Dar ea ne provoacă să ieșim din inerție, din automatisme confortabile și găunoase, și să ne temem de o lume pe deplin sănătoasă, dacă are dreptate Pascal că principala maladie a omului e curiozitatea insațiabilă de a ști.

Credeam că pentru a privi dincolo de o poartă trebuie neapărat s-o deschizi. Dar Magritte s-a gîndit probabil că deschizînd poarta va speria misterul și că, deci, nu va mai descoperi nimic în spatele ei. De aceea a preferat altă tactică. A lăsat poarta închisă și, precaut, a săpat în ea o deschidere, pentru a surprinde misterul fără să-l pună pe fugă. Poarta devine străvezie.

Nu asta simt oare și aici ? Iarba, cerul, munții, mîinile mele, cîinele care trece acum pe cărare și latră de plictiseală, pietrele, pădurea, toate au nume cunoscute și toate îmi ascund ceva. Eu însumi mă mișc în aceeași lumină obosită și aurie care pecetluiește sfîrșitul verilor și pe care am iubit-o totdeauna cu un gust confuz de fericire și disperare ; după ce voi pleca de aici, această după-amiază îmi va lăsa, știu, în suflet o cicatrice de neînțeles. E, poate, privilegiul sau pedeapsa gîndirii noastre să sufere de o fecundă insatisfacție, reproșînd pînă și plenitudinii că are limite. Dar n-ar trebui să ne temem numai de absența acestui neajuns ? Culcat în iarbă, îmi spun că tocmai el mă face să simt această zi generoasă și trecătoare și să nu mai disting prea bine prozaicul de sacru sub un cer imobil și banal.

OCTAVIAN PALER

Biblioteca in aer liber

Repar avioane

Cine-și mai amintește că apreciatul prozator Vladimir Colin și-a început drumul literar ca poet ? Aveam doisprezece ani cînd domnul profesor de limba română Ion Țăranu (fie-i numele pomenit, cu adînc respect, pentru că a iubit cu pasiune literatura noastră clasică!) m-a întrebat dacă citesc poezia „nouă", „progresistă", iar eu i-am răspuns afirmativ și i-am spus că-mi plac versurile lui Vladimir Colin. Blîndul și rigorosul meu profesor a clătinat sceptic din cap și m-a îndemnat să mai reflectez, iar cînd i-am arătat prima mea încercare în versuri (se numea **Vrem pace ! ! !** — chiar așa, cu trei semne de exclamare, unul mai convingător decît celălalt) m-a îndemnat să renunț o vreme la scris — cum ar fi procedat azi minunatul Geo Dumitrescu — și a caligrafiat acasă o listă pe care mi-a adus-o și mi-a oferit-o : cărți de Alecsandri, Eminescu, Coșbuc, Shakespeare, Heine, Goethe, Pușkin, Lermontov, Hugo ș.a. Nu, nu figura nici un scriitor din secolul nostru, dar ce listă strașnică era ! Măcar dacă i-aș fi citit pe toți acești scriitori integral și la timp ! Dintre autorii mai noi (relativ noi) îl iubea mult pe Dimitrie Anghel, iar dacă teza mea de licență s-a ocupat, cu zece ani mai tîrziu, de proza lui Anghel, aceasta nu cred că e o simplă coincidență.

Dar am pornit de la poetul și prozatorul Vladimir Colin și am ajuns la poetul și prozatorul Dimitrie Anghel, pe o cale ce mi-a indicat-o probabil subconștientul. Pentru că fantezistul Dimitrie Anghel a fost poate primul nostru mare stilist modern în proză (vezi opiniile lui Tudor Vianu și Șerban Cioculescu), iar Vladimir Colin este un prozator fantezist, de o rară eleganță stilistică, din familia lui Anghel, familie nobilă de vreme ce cuprinde mari prozatori-poeți, de la Tudor Arghezi și Mateiu Caragiale, pînă la Radu Petrescu (debutant și el cu poezii — uitate — în **Națiunea** lui G. Călinescu).

Imposibila oază, cartea de proze fantastice din 1984 a lui Vladimir Colin, este opul unui poet care, fată, nu mai dorește să se ignore, volumul unui romantic dezamăgit, cu peniță tristă, făcînd eforturi disperate de a găsi prilejuri de voioșie, de optimism, de încredere în viață. Puterea de a relua încercarea ce părea eșuată, eforturile repetate de a găsi căi noi spre „oaza" care este și nu este „imposibilă", extraordinara fantezie (exercitată și pe terenul literaturii S. F.) a poetului, simpla și calma bucurie de a găsi mereu un drum nou care nu se știe unde duce — dar duce totdeauna **undeva** — dau cititorului o senzație de putere, de îndrăzneală, de elan. Poetul află mereu o altă soluție, iar cititorul, după ce s-a deprins cu „jocul" (soluția se va dovedi ineficientă, dar îi urmează una nouă și noi speranțe) îl urmărește pe poet cu admirația pe care o stîrnesc idealiștii neobosiți, mereu dispuși s-o ia de la capăt. Ca și emirul din **Noaptea de decembrie** a lui Macedonski, poetul e mereu în căutarea idealului (a imposibilei oaze !) : „Și el e emirul și toate le are... / E tînăr, e farmec, e trăznet, e zeu, / Dar zilnic se simte furat de-o visare... / Spre Meka se duce cu gîndul mereu".

Ilarion, eroul prozelor scurte ale lui Colin, e un om al finalului de secol douăzeci. Nu ne apare mereu tînăr, „farmec, trăznet, zeu", deși există, sugerate, și aceste ipostaze. Dar el trăiește o existență pusă sub semnul unei reușite îndoielnice, mînată mereu de nesiguranță. Îl aflăm într-o infinitate de ipostaze, ca un alter-ego al poetului, și — cu toate că pare urmărit de ghinion, iar viețile lui imaginare nu se desfășoară în lumina victoriei — se salvează totdeauna pe o cale lăturalnică, pe calea oferită de vis, de reverie nostalgică, de poezie. În felul acesta nereușitele lui, uneori dramatice ne par — în mod paradoxal — mici spectacole fermecătoare.

O priveliște dezolantă din anii fragezi (cele citeva scurte evocări ale copilăriei și adolescenței din ciclul **Verigi dintr-un lanț pierdut** sînt superbe poeme în proză) e așezată în bătaia luminoasă a unei metafore elocvente pentru caracterul pozitiv și afirmativ al cărții : „Stăteam amîndoi în pragul atelierului și peste capetele noastre firma REPAR AVIOANE se legăna și scîrțîia în vînt". Ce altceva face poetul, poetul adevărat, decît să repare avioane ? Desigur, avioanele nu vor zbura o veșnicie, dar el rămîne la locul lui, așteptînd să-și reia îndeletnicirea. Știe că vor mai fi și alte avioane de reparat și, la nevoie, poate construi mașini de zbor și singur. Nu a încheiat nici un contract cu veșnicia, dar e conștient (ca poet ce se află) că nu scrie versuri nemuritoare ci — mai mult ! — versuri muritoare, poeme asemănătoare întru totul cu ființele omenești : un poem care trăiește e un om. El are certitudinea că bucuria trebuie să reziste în orice împrejurări biologice, pur și simplu pentru că omul e făcut să trăiască și să admire viața. Sau cum spune Vladimir Colin chiar în primul rînd al cărții : „îmi plimbam privirile peste întinderea dezolantă, **cu nemărginită încîntare**" (s.m.). Încîntat de o priveliște dezolantă, cum adică ? ar protesta cititorul obișnuit cu proza realistă. Așa ! răspunde, aparent fără noimă și de fapt bizuindu-se pe noimele cele mai profunde, poetul, pentru că totul trebuie privit cu încîntare. Pentru că și durerea își are frumusețea ei, ca tot ce e omenesc, pentru că rîsul și plînsul sînt, în aceeași măsură, partea reparatorilor de avioane. Un singur lucru le e interzis : descurajarea. Poetul trebuie să rămînă mereu la post. El e supraveghetorul zborurilor celorlalți.

Cel mai adesea, reparatorul de avioane evită, în cartea lui tulburătoare, figurile de stil, poezia născîndu-se din întreg. Dar încă-i, din fericire, inconsecvent... Din fericire, pentru că totuși, o comparație frumoasă nu e un lucru de lepădat, iar artistul adevărat tocmai printr-o anumită inconsecvență față cu propriile sale precepte se recomandă. Un mic **poem în poem** (ascuns) : „...și cerul rămînea nepotrivit de alb, candid și detașat ca o fetiță rostind la căpătîiul unui muribund, din virful buzelor, cuvinte de îmbărbătare".

Triada amăgire-dezamăgire-amăgire stă la temelia tuturor prozelor din carte, proze scrise lucid, reținut, de un poet stăpîn pe mijloacele lui și care refuză să-i ofere cititorului său devotat floricele de hîrtie. Unele dintre schițe (**Niciodată, nimeni**, de pildă) par transcrierea — în cu totul alți termeni — a poemului macedonskian pomenit mai sus. Sigur că nu e vorba de o reluare conștientă : tema e veche și reprezentată bogat în literatura noastră. Printre multele note de noutate pe care le aduce poetul-prozator în dezvoltarea acestei teme romantice trebuie pomenită cea etică. Iată un moment tulburător : Ilarion, tînăr, se află în fața oglinzii ; face plecăciuni, se strîmbă, salută. Se salută. Există deci aci un **eu privitor** și un **eu reflectat** (de sticla oglinzii). Atitudinea lor, remarcă poetul, are ceva umilitor : „Deodată am observat însă că un al treilea eu din oglindă refuza să mă imite (...) mă înfrunta cu brațele încrucișate, neîncovoiat, și nu-mi dădeam seama dacă în privirile lui era milă sau silă". Aspirația — fermă și fără concesii — spre demnitate susține construcțiile delicate ale cărții și oferă zborurilor un teren de decolare și de aterizare neapărat necesar.

FLORIN MUGUR

Desene pe asfalt

Vorbe

Cad frunzele.

Cad vorbele. Cele mai colorate, mai ales, cu un pîlpîitor miez secret, plin de savori. Eugen Barbu le culege pe cele mai năstrușnice, pe cele mai tăvălite în piper și-n făină de rodie și le adună în Caietele Principelui său la rubrica „Vorbulițe". Nu rezist tentației și mă improprietăresc și eu cu citeva, spre a le da pe ele cernelii și maliției autumnale.

...Eram la magazinul „Cocor" cînd am auzit, reprodusă de stația de amplificare, o voce caldă, dulce, catifelată, numai bună să te scoată din minți, fișiită ca o mătase de vesmînt ascuns vederii, cum numai pe unele aeroporturi mai poți auzi : „Pasagerii de Capetown sînt rugați" etc... Ei bine, vocea aceea obsedantă, melodioasă, incitantă la blestemății dintre cele mai sacre, voce de care te amorezezi subit, s-a produs în auzul meu cu următoarele : „Stimați cumpărători, vă informăm că la etajul (cutare) funcționează un punct de desfacere a pantalonilor !" Vorbe. Grozave, năucitoare vorbe... După formula de tot nostimă „avea niște sini de shop" ne-am procopsit și cu „are niște picioare din pachet" ! Strict autentic. „E un tip Addas !" zicea cineva urmărindu-l cu privirea pe un, evident, altcineva...

După memorabilul calambur lansat de... Paul Georgescu („Cănirea" de Orbetti în loc de „Orbirea" de Canetti) iată un altul, dat anonim, tot pe stradă : „Nu mă rechinui !" rostit de un el către eaua lui. Dar mama ? Ducîndu-mă eu la Clubul numismaților și chemat fiind la telefon, în lipsă, de către Nichita, ea a ținut să-l informeze : „Mamă, nu e acasă, cred că e la minusmați !"

Nu e rău. Aduce cu momentul trăit de mine personal, în accelaratul de Pitești, la vagonul restaurant : „Maestre, n-avem bufet rece dar vă putem organiza o găină !"

Vorbe. Culori. Arome.

Sigur, nu totdeauna vorbulițele încintă. Mai ales cînd craiciul sportiv zice, la radio, despre un hojmalău precum că a „șutat cu îndeminare" cînd noi știm că la fotbal, numai portarul se servește de mîini, evident, nu pentru a ... șuta. Dar n-avem în grai și verbul a împicioronga ?

Vorbe. Nu mi-a zis mie, unul, la ieșirea dintr-o stație de metrou : „Băi lămîiță, n-ai o țigare ?" Și am avut. Dar de ce, de ce lămîiță ? Și pentru că tot veni vorba de tutun, ce-am văzut eu de curînd la un chioșc de pe Magheru ? Un afiș (afipt, se zicea mai demult) cu un text vehement împotriva tutunului și relei deprinderi a fumatului. Bun lucru, o să spuneți, dar alături, la o azvîrlitură de băț (de chibrit) mai era un alt afipt ce făcea reclamă — tot vehementă — pentru o nouă marcă de țigarete ! Și ce-i cu asta ? Nimic, zic și eu, adică transcriu ziceri și scrieri, mă amuz de unul singur mai ales că e toamnă. Chiar pentru asta am venit să-ți spun, vorba poetului. Care nu auzim noi reclame rostite cu voci tenebroase : „În curînd pe ecranele cinematografelor (urmează titlul), cel mai bun film al regizorului (urmează numele) ? Formulă inadecvată ? Nu numai.

Vorbe. Cad frunzele. Cad vorbele.

Întîmplări. Văd un mic magazin, cu un uriaș lacăt la intrare și cu, în vitrină, un anunț „Sînt la miliție !" Inadecvare ? De unde să știu eu ? Un copil m-a întrebat : „Nene, cum îi cheamă pe bărbatul nutriei" ? Și n-am știut. Despre nutrii afiasem cîte ceva de la mica publicitate, unde ele se prăsesc mai în voie : Vînd guiere nutrie, damă" dar și — textual — „Caut asociat nutrii"...

Vorbe. Bucureștii aurii ți bizantin de soarele lui septemvre se lasă legănați în hamacele țesute, adesea, din lianele unor fine surîsuri. Bucureștii, pohta ce-au pohtit-o firma „Geniu și coloniale Caragiale et Fili", Bucureștii visurilor și iubirilor mele !

Aștept provincia...

GHEORGHE TOMOZEI

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, va desfășura la cererea numeroșilor săi prieteni un nou turneu prin țară, astfel :

CÎMPINA (7 septembrie), PLOIEȘTI (8 septembrie), SINAIA (9 septembrie), PITEȘTI (11 septembrie), RÎMNICU VÎLCEA (12 septembrie), PETROȘANI (14 septembrie), HUNEDOARA (15 septembrie), ȚEBEA — orele 11 și ALBA IULIA — orele 20 (16 septembrie), CUGIR (17 septembrie), ABRUD (18 septembrie), CÎMPENI (19 septembrie), DEJ (20 septembrie), ZALĂU (21 septembrie), CLUJ-NAPOCA (22 septembrie), REGHIN (23 septembrie), TÎRGU MUREȘ (24 septembrie), TÎRNĂVENI (25 septembrie), MEDIAȘ (26 septembrie), SIBIU (27 septembrie), FĂGĂRAȘ (28 septembrie), BRAȘOV (29 septembrie), BUCUREȘTI (30 septembrie).

Toate spectacolele, cu excepția celor speciale menționate, încep la orele 18.

Am intenționat să ne oprim în drumul nostru și la Tîrgoviște și Tîrgu Jiu răspunzînd astfel cererilor exprimate de tinerii din aceste locuri. Ni s-a răspuns, din motive necunoscute nouă, că deocamdată nu putem fi primiți. Noi totuși sperăm ca în zilele de 10 și 13 septembrie să fim primiți la Tîrgoviște și, respectiv, la Tîrgu Jiu.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Intervenție chirurgicală de mare curaj

Mă numesc **Vladimir Stănescu**, locuiesc în București, strada Constantin Brîncoveanu 73, bloc 28, apartament 51, sectorul 4 : m-am născut în 4 iulie 1964 cu o foarte gravă afecțiune cardiacă — malformație congenitală cianogenă, „Pantalogie Fallot" (în termeni populari : „maladie albastră"). Am fost internat în spitalul Fundeni la vîrsta de 7, apoi de 13 ani, fiind externat de fiecare dată, medicii afirmînd cu menajamente că o operație este foarte dificilă. Menționez că însuși celebrul medic Marius Barnard din Republica Sud-Africană, aflat aici, nu s-a încumetat la o astfel de operație. Pe data de 2 ianuarie 1984 am suferit o puternică hemoragie, fiind transportat din nou cu salvarea la spitalul Fundeni. Despre cazul meu grav a luat cunoștință medicul chirurg MARTIN CONSTANTINESCU, de la clinica de chirurgie cardio-vasculară condusă de prof. dr. docent IOAN POP D. POPA. În ziua de 9 februarie a.c. am renăscut prin știință, priceperea și mîinile eminentului chirurg care este MARTIN CONSTANTINESCU, care după aproape 5 ore de muncă a ieșit radiind de fericire din sala de operație. Vă rog, stimată redacție, ca prin intermediul revistei FLACĂRA să mulțumesc acestui extraordinar om și capabil medic pentru faptul că — împreună cu colectivul ce l-a ajutat — mi-a salvat viața.

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ **Direcția comercială a județului Hunedoara** : „În legătură cu scrisoarea **Adelei Chelaru**, care reclama că I.C.S.A.P. Hunedoara nu-i acordă transferul la Cantina-restaurant din localitate, vă comunicăm, că acest transfer i s-a acordat susnumitei, în interesul serviciului, cu adresa nr. 2798/1984".

■ „Mă adresez dumneavoastră cu rugămintea de a publica aceste rînduri pe care sper că le vor citi și oamenii în măsură a rezolva problema noastră, a posesorilor de motociclete : de mai mulți ani, din magazinul Moto-Velo lipsesc cauciucurile de 15—18 toli ce ne sînt atît de necesare. Sîntem informați că, foarte rar, acestea apar prin magazinele din București ; din nefericire se găsesc aici indivizi care le cumpără, spre a le revinde apoi în provincie cu „modesta" sumă de 600 lei !". **(Ioan Deac din Sibiu).**

■ **Inspectoratul municipiului București al M.I.** : „Referitor la scrisoarea adresată revistei Flacăra de către Asociația locatarilor din șos. Berceni 25, bloc 38, sector 4 : numitul **Bădoi Petre** — fost administrator, casier, contabil în cadrul asociației respective — i s-a aplicat sechestru penal în vederea recuperării atît a prejudiciului penal, cît și a daunelor civile, sus-numitul fiind determinat să depună în contul asociației suma de 56 300 lei. De către organele noastre s-a luat măsura soluționării și promovării cauzei la Procuratura locală a Sectorului 4".

■ **Moacă Magdalena** (din comuna Ișalnița) sesizează insecuritatea cutiilor poștale din Orșova, drept pentru care multe dintre acestea sînt deschise de către te miri cine, conținutul lor fiind risipit în stradă.

Socotim — la rîndul nostru — că, dincolo de secretul corespondenței, garantat prin lege ! — o astfel de situație dăunează grav celor ce se adresează, de pildă în cazul bătrînei noastre, unui medic, solicitînd un ajutor de urgență ; așteptăm răspunsul forurilor în drept.

■ „Referitor la scrisoarea trimisă dv. prin care **Rodica Iordan** din strada D. Racoviță nr. 11 A, sectorul 2, solicită încadrarea în muncă, vă comunicăm : Biroul forțelor de muncă al sectorului respectiv a repartizat-o la Întreprinderea „Electronica" Pipera, care i-a întocmit formele de încadrare necesare" **(Ne anunță Consiliul popular al sectorului 2).**

■ Un student din anul IV al Facultății de horticultură din Iași, pe numele său **Titi Stratulat** (domiciliat în satul Pîhnești, comuna Arsura, județul Vaslui), ne scrie, nu fără un haz destul de amar : „Dacă găsește cineva un portofel cu bani și-l înapoiază păgubașului, se cheamă că e un erou, că a făcut un act de bravură ; dacă eu vă anunț că la C.A.P. Arsura, satul Pîhnești, situația este jalnică în sensul că 50—60 hectare cu vie de vie sînt aproape compromise, cum aș fi numit ?! La data de 5 iulie, cînd vă scriu, via era ridicată numai pe sîrme, dar nu și săpată, stropită sau legați lăstari ; mana a și început să atace. Este evident că în astfel de condiții, în anul viitor un mare număr de butuci vor pieri !".

Întrebarea noastră : **al cui e portofelul ?!**

■ **D.P.M.O.S. — Oficiul Forțelor de Muncă — București** : „Urmare scrisorii tov. **Floarea Gheorghe** din strada Baia de Arieș 7, bloc 11, ap. 78, sector 6, vă informăm că numita și-a reluat activitatea la Întreprinderea utilaje piese schimb — așa cum solicitase — ca sudor cu o retribuție de 2 333 lei lunar".

■ **Mă numesc Olga Neagu**, sînt mamă a doi copii (3 ani și 6 ani), soție, om al muncii la Biblioteca județeană Caraș-Severin, locatar în blocul 1, scara 1, apartamentul 13, aleea Buziaș — Reșița, din Reșița. De doi-trei ani în apartamentul nostru plouă, și plouă, și plouă nu se-ncurcă, sîntem în zonă de munte. Am făcut sesizări verbale și în scris, am fost în audiențe, nu ne-am ales decît cu promisiuni și amăgeli. Nu ne putem lua o mobilă (în una dintre camere apa se scurge prin 12 locuri, stăm cu lighene !), în plus și ceea ce am agonisit cu trudă se distruge văzînd cu ochii. Vă scriu aceste rînduri nu pentru că la dumneavoastră s-ar afla un deget care să astupe „rănile tavanului", dar poate că acesta să arate mai direct răul pricinuit de indolența unora... !

■ **Din partea Consiliului popular al municipiului Petroșani** : „Privind soluționarea scrisorii adresate redacției de către unii locatari din blocurile 76, 78, 80 strada Tudor Vladimirescu, din Lupeni, vă facem cunoscut : locatarii din blocurile sus menționate au reclamat faptul că organele locale ale orașului Lupeni nu au fost de acord cu amenajarea unor grădini de zarzavat în jurul locuințelor ; în urma deplasării la fața locului, s-a convenit amplasarea acestor grădini de zarzavat în spatele blocurilor, fațada principală, paralelă cu bulevardul, urmînd a fi plantată cu gard viu și covoare de flori. Cetățenii s-au declarat de acord cu acest mod de rezolvare". Mulțumim și noi pentru atenta informare a situației.

■ La 1 august 1984 m-am prezentat în stațiunea Căciulata la hotel „Cozia", cu două bilete de tratament obținute de la Direcția de muncă și ocrotiri sociale județul Sibiu, pentru care am plătit 2 400 lei. O tovarășă de la cazare ne-a spus că biletele sînt nelegal reactualizate (?!), că au fost pentru 14.IV.'84 și s-a schimbat data fără ca noi să știm. Ca o favoare, pentru că sîntem oameni în vîrstă, ne-a repartizat o cameră de la subsol, departe de confortul pentru care plătisem. Nu vă pot spune în ce hal de nervi am fost atunci, deși sînt un om blajin. În ultimă instanță am ajuns la șeful cazării, un tovarăș tînăr și cu multă înțelegere, Fuierete, care ne-a promis că în două-trei zile ni se va rezolva problema camerei ; și s-a ținut de cuvînt. Doresc să-l aduc mulțumiri pe această cale, în același timp însă doresc să atrag atenția și celor care modifică datele de pe biletele de odihnă așa cum îi taie capul ! **(Petre Constantinescu din Sibiu, str. general E. Grigorescu 13, apartamentul 1).**

■ **Consiliul popular al municipiului Deva** ne face cunoscut că în urma scrisorii adresate redacției noastre, **Marioara Curetean**, din localitate, a fost încadrată în cîmpul muncii în municipiul Deva, ca vînzătoare, în cadrul Oficiului Județean de Turism Deva, pe o perioadă nedeterminată.

■ **Gheorghe Stoian** (din Petroșani, str. Venus nr. 71), ne sesizează calitatea excepțională a chibriturilor produse de către noua întreprindere de profil, ființînd pe lîngă Combinatul de lemn Gheria : cutii mici, aspectuoase, bețe care se aprind la prima atingere, etc. Lăudînd forma și calitatea minusculelor (dar extrem de necesarelor !) bețișoare, dinsul propune o întrecere între această nouă unitate și celelalte „cu tradiție" (precum Brăila, București, etc.). E o idee !

■ DOUĂ SCRISORI, sesizînd același neajuns — POLUAREA SONORĂ :

1). **Locatarii blocului G-13 din strada 23 August nr. 26, Cimpulung-Moldovenesc** (însumînd 32 de apartamente cu peste 150 de persoane) : din 1979 — fără ca locatarii să fi fost anunțați în prealabil — la parterul blocului a fost instalată o măcelărie cu patru frigidere și cu tot atîtea motoare nesilențioase, apoi încă două aparate frigorifice de mare capacitate, care produc, toate, un zgomot infernal pe tot parcursul nopții, depășind, după afirmațiile semnatarilor scrisorii, 75 decibeli !

2). **Un grup de cetățeni, proprietari ai apartamentelor din blocul E, strada 23 August, Deva** : începînd cu anul 1981, magazinul lactobar situat la parter, a fost transformat în restaurant cu autoservire în care predomină servirea berei ; atît manevrarea butoaielor metalice cu bere, cît și petrecerile nocturne ale celor certați cu legea, au transformat blocul respectiv într-un iad sonor, depozit de sticle sparte etc.

N.R. — Întrucît funcționarea celor două unități (cel puțin în cel de al doilea caz) se pare că este susținută de interesele particulare ale unor afaceriști, rugăm autoritățile în drept să ia măsurile ce se cuvin ; vom reveni.

■ **Familia C. Rădulescu din Piatra Neamț, strada Malakovski 26, ne scrie** : „Trei ani la rînd am fost în tratament la Complexul U.G.S.R. Covasna, suferind de hipertensiune și plecînd de acolo cu însănătoșire remarcabilă. Am rămas profund impresionați de spiritul gospodăresc, disciplina, grija pentru sănătatea tuturor și mai ales atitudinea tovărășească a personalului, de la medici și pînă la femeia de serviciu. Vă mărturisim că nu ne venea să părăsim stațiunea ! Le transmitem tuturor celor de acolo mulțumiri pentru amabilitatea și corectitudinea cu care ne-au îngrijit pe noi, cei suferinzi !".

■ **Procuratura județului Neamț** : „Urmare scrisorii adresate redacției Flacăra de către **un grup de muncitori de la cantina I.C.H. „Reconstrucția" Piatra Neamț**, vă comunicăm : abuzurile efectuate de către șefii cantinei, Lupu Gheorghe, și ale magazionerei Caraza Emilia, se confirmă. În prezent, asupra acestor persoane și a încă unora din conducerea cantinei și clubului „Reconstrucția" urmărirea penală este definitivă, urmînd a se dispune trimiterea în judecată a inculpaților Lupu Gheorghe, a învinuitei Caraza Emilia și a celorlalte persoane, pentru faptele pe care le-au comis".

■ **Referitor la anunțul din Flacăra (nr. 28) din 13 iulie 1984, pag. 24, coloana II, prin care Nicolae Maxim din Ghimpați județul Giurgiu**, cere sprijin pentru a-și găsi soția pe numele Maxim Eugenia.

Vă rugăm să-i comunicați că este în viață, căsătorită, are 3 copii și se numește Guran Eugenia, locuiește în București, bd. 1 Mai 315, bloc G, scara B, etaj II, ap. 21, sectorul 1, tel : 85 74 85 **(scrisoarea este semnată de către Guran Mihai, de la adresa sus-menționată).**

■ În urmă cu cîteva săptămîni, Radu Georgescu din București ne semnala faptul că au existat unele perturbări ale orarelor unor unități cu profil alimentar din zona străzilor Mihai Eminescu, Aurel Vlaicu, Galați, Viitor. Cu promptitudine, **Direcția generală comercială din cadrul Consiliului popular al municipiului București** a luat măsuri ca, pe viitor, I.C.L. Alimentara 2 să asigure o mai bună coordonare a acțiunilor (inventare, concedii, etc.) care necesită închiderea temporară a unităților sale de desfacere.

■ Întrucît, din verificările efectuate, a rezultat faptul că administrația asociației de locatari a blocului P.S. 12, Țiglina I, a calculat eronat sumele pentru consumul de energie termică pentru apartamentele din acest bloc, **Consiliul popular al municipiului Galați** a indicat comitetului asociației să stabilească în funcție de suprafața locuibilă, contravaloarea căldurii. În prima lună cînd se va da drumul la încălzire se vor compensa cheltuielile în plus ale unor familii pe seama celor care au plătit mai puțin în iarna 1983/1984. În felul acesta a fost soluționată sesizarea tovarășului Vasile Babuș, locatar al blocului mai sus-menționat.

■ Printr-o scrisoare adresată revistei noastre, **Ioana Turiac** din Brăila, strada Școlilor nr. 87, reclama faptul că cei trei fii ai săi nu o lasă să intre în locuința din comuna Chișcani, locuință realizată împreună cu soțul său, în prezent decedat. Analizînd această plîngere, **Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Brăila** a somat pe cei trei fii să pună capăt practicii lor abuzive, permițînd mamei lor să intre în drepturile ce-i sînt conferite de lege, respectiv să locuiască efectiv în imobilul în cauză. Li s-a cerut, totodată, să dea dovadă de respectul filial cuvenit, așa cum dealtfel stipulează Codul familiei și celelalte acte normative în vigoare.

■ **Asociația de locatari a blocurilor A4, B3, E2 și D 5 din București, Bd. Muncii nr. 100—106**, revine la scrisoarea sa din august a.c., prin care sesiza că, de mai mult timp, s-a spart conducta din apropierea scării D a blocului E2 și apa curge nestingherită, țîșnind direct din asfalt. După apariția notei din revista Flacăra, sîntem informați că la fața locului s-au prezentat tov. Vasiu și un tehnician din cadrul Centrului 5 al I.C.R.A.L. Dumneavoastră au văzut, au zis „bine" și au plecat mai repede de cum au venit. În rest nu s-a mai întîmplat nimic și apa continuă să curgă și azi.

Nu știm ce o fi însemnat acel „bine". Probabil, apariția unui nou piriu pe harta Capitalei...

■ „De peste patru luni, noapte de noapte și uneori chiar ziua în amiaza mare urșii pătrund în gospodăriile din comuna noastră sfîșiind oi, porci, viței, vaci. Toate apelurile pe care le-am făcut pînă acum nu s-au soldat decît cu promisiuni și sfaturi ca oamenii să-și păzească vitele. Urșii continuă însă, să intre în grajduri și ocoale fără să se teamă de oameni, cîini sau foc". **(Victor L. Vleju, comuna Dorna-Arini, satul Ostoaia, județul Suceava).** Știm că urșii sînt ocrotiți prin lege, dar o soluție de protejare a vitelor din gospodăriile oamenilor trebuie găsită.

■ La cererea unui grup de mineri din Borșa **Direcția comercială județeană Maramureș** a aprobat deschiderea unei patiserii a cooperației de consum în vecinătatea Casei de cultură. O a doua patiserie cu laborator propriu urmează a fi amplasată la parterul unui bloc ce se va da în folosință în zona centrală.

■ **Ionel Belingher din București, Bd. 1 Mai, nr. 329**, bloc 18, et. VI, ap. 28, sect. 1, tel : 85 89 46, ne aduce la cunoștință că nepotul său Marin Valentin Strîmbeanu, născut în 11 februarie 1968, în satul Cerșani, jud. Argeș, actualmente elev, a dispărut de la domiciliu în 13 iulie a.c. Tînărul are 1,68 m,

păr șaten, ochi căprui și o alunită sub bărbie. Era îmbrăcat în uniformă de elev. Cei care pot da relații sînt rugați să confrunte detaliile cu fotografia alăturată și să-i anunțe pe sesizant.

■ O femeie în vîrstă de 77 de ani — **Floarea Andrei — din comuna Gorgota, satul Crivina, județul Prahova** și-a așternut pe hîrtie, cu decență durerea de a se vedea părăsită acum, cînd este bătrînă și bolnavă, de copiii săi. „Am crescut și educat trei copii, care și-au făcut toți un rost în viață, dar au uitat să mai vină pe la mama lor care are nevoie de sprijin în ultimii ei ani. Nu cred că ar fi pentru ei prea greu să-m' dea o mînă de ajutor la repararea casei în care plouă sau să-mi taie un lemn de foc pentru iarnă. Nu le cunosc adresele pentru că nici unul nu a avut plăcerea să mă cheme să stau vreodată cu el la masă". Trist.

■ Printr-o ciudată și neplăcută situație trece **Janeta Ioniță din București, B-dul Păcii nr. 144—146 bl. 34, ap. 62, sector 6.** Ea a fost somată de ICRAL Giulești, centrul nr. 6, să achite un debit de circa 18 000 de lei reprezentînd chiria calculată din 1976, pentru apartamentul pe care-l ocupă. Ciudățenia vine din faptul că Janeta Ioniță este proprietara acestei locuințe posedînd acte legal întocmite de judecătoria fostului sector 7 și transcrise în registrul Notariatului de stat la nr. 7 382 din 18.VI.1976. ICRAL Giulești nu vrea să țină seama de aceste documente susținînd că în scriptele sale figurează și el ca proprietar. Vinovat se face fără îndoială cineva de această confuzie. Întrebarea este „cine" ?

■ Pe data de 9 iunie a.c. **Nicolae Păunescu din Rîmnicu Vîlcea str. 7 Noiembrie nr. 12**, a cumpărat 4 anvelope pentru autoturismul său Dacia 1 300. A început să le monteze abia pe 8 iulie, cînd și-a pregătit mașina pentru o excursie. Cu acest prilej a constatat că una dintre ele (cea cu seria nr. 28345) prezenta vicii de fabricație. În consecință a renunțat să o mai monteze. Cu anvelopa în brațe a fost purtat de la depozitul Competrol la I.L.P.P. Vîlcea, fără ca cineva să accepte să i-o schimbe deși era evident că ea nu fusese montată pe jantă și deci nici rulată.

Pagină realizată de HORIA PĂTRAȘCU ■

Poșta redacției

Gyurka Deneș — Cluj-Napoca : În luna în care ați avut mai mult de 12 zile de concediu fără plată, învoire sau absență nemotivată, nu ați avut dreptul la alocație ■ **Elena Siminiuc** — București : Nu se fac transferări de elevi de la învățămîntul seral la învățămîntul de zi ■ **Paraschiva Preda** — Dălhăuți (Vrancea) : Mama dv. trebuie să opteze pentru una din pensii ■ **Stavru Atanasiu** — București : În cazul dv., la obținerea biletelor de tratament balnear prin Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale trebuie să plătiți diferențele de tarif ■ **Marioara Ciorbă** — Reșița : Cum domiciliul minorului este cel al mamei, competent să soluționeze cererea dv. este Comisia județeană pentru ocrotirea minorilor de pe lîngă Consiliul popular județean Sibiu. Deci acestei comisii vă veți adresa cererea ■ **Dumitru Gionț** — București : Atît soția cît și copiii dacă vin în timpul săptămînii acasă nu beneficiază de scutirea la plata cotelor de întreținere ■ **Gheorghe Asaftei** — Cotnari (Iași) : Nu se mai poate. Vă puteați prezenta la examenul de definitivat în trei sesiuni consecutive, respectiv în anii 1979, 1980 și 1981 ■ **Elisabeta Muscalu** — Brașov : Femeile care au o vechime în muncă de 25 de ani, care au născut cel puțin 3 copii și i-au crescut pînă la vîrsta de 10 ani, pot cere pensionarea înaintea împlinirii vîrstei de pensionare cu un an pentru 3 copii și 2 ani pentru 4 copii ■ **Eufrosina Chelsoi** — Iași : Vă puteți adresa la Spitalul județean Oradea, Piața Ion Creangă nr. 2 ■ **Nicolae Deaconu** — Ciofringeni (Argeș) : Pentru a se lua în calcul timpul lucrat în sectorul de stat, trebuie să îndepliniți condițiile de vîrstă (52 de ani și cel puțin 10 ani vechime în muncă.

MARGA NEDELEA ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

ONORATA INSTANȚĂ A MORALEI

Încrederea nu se pierde decît o dată

(N. Iorga)

● Sperăm ca în al nouălea ceas să se limpezească lucrurile în capul lui Vasile Roman ●

O cauză dreaptă care încă mai poate fi tratată ca atare

Roman Vasile se tot judecă din 1979 încoace cu 4 C.A.P.-uri din județul Ialomița : Amara, Cocora, Colelia și Reviga ! Se judecă pentru a-și încasa drepturile bănești ce-i reveneau în urma unor lucrări efectuate de el prin anii 1974—1976. Lucrări de desnisipare a puțurilor, lucrări dictate, la acea vreme, de necesitate — secetă, deci lipsă de apă pentru animalele celor 4 C.A.P.-uri. Reținem din cele 4 dosare, destul de voluminoase în această oră, că el, Roman, a fost solicitat de Consiliul popular județean Ialomița pentru executarea acestor lucrări, că a fost luat de la I.A.S. Ograda, unde era om al muncii, și pus să încheie contracte separate cu fiecare C.A.P. în parte, urmînd să se găsească și modalitatea de plată . fie din fondul de stat (motiv pentru care a fost trecut la IJECOOP; dar cum nici aceasta nu-l putea plăti, apare transferat de aci la două C.A.P.-uri), fie din niște fonduri speciale despre care se vorbea în particular, fie, în sfîrșit, din fondurile proprii ale C.A.P.-urilor. Omul nu a stat mult pe gînduri să se întrebe cine-l va plăti, nu era treaba lui, ci a celor care-l trimiseseră fulger să execute aceste lucrări. A pornit la muncă încheiind în acest scop și un utilaj necesar operațiunii de desnisipare. Cum privitor la calitatea lucrărilor nimeni nu ridica nici o obiecție — după cum dovedesc procesele verbale de recepție definitivă — firesc, la terminarea lucrărilor Roman și-a cerut drepturile bănești cuvenite.

Se judecă. La primul proces, cel de pretenții, pierde — hotărîrile reținînd partea de apărare a U.J.C.A.U.-ului și anume că ar fi prescris dreptul la acțiune al lui Roman, hotărîrea rămînînd definitivă. Descoperind noi înscrisuri, Roman deschide un nou proces, de revizuire a dosarului. Cîștigă el de această dată — ocazie cu care se adună alte numeroase dovezi care-i susțin cauza. În ultimul moment însă, U.J.C.A.P.-ului i se admite recursul extraordinar iar la Tribunalul Suprem, Vasile Roman pierde din nou.

Nici două luni nu mai sînt pînă la expirarea termenului în limitele căruia Roman mai poate să se apere. Cauza s-a pierdut în acest final, bătîndu-se moneda pe articolul 322, punctul 5 din Codul de procedură civilă care spune : „Se poate cere revizuirea dacă după darea hotărîrii s-au descoperit înscrisuri doveditoare, reținute de partea potrivnică sau care nu au putut fi înfățișate dintr-o împrejurare mai presus de voința părților...“ Vasile Roman a dus niște înscrisuri noi, dar nu existente din perioada 1974—1976, ci doar doveditoare a unei stări de fapt de atunci, Dar tot el, în momentul de revizuire, apelează la același articol — 322 — dar punctul 7 — care precizează că se poate cere revizuirea dacă există hotărîri definitive potrivnice, date de instanțe de același grad sau de grade deosebite, în una și aceeași pricină, între aceleași persoane, avînd aceeași calitate — în paragraful căruia el se integra perfect pentru că era vorba de aceeași pricină, între aceleași persoane, avînd aceeași calitate și în care el, Vasile Roman, prima oară a pierdut, a doua oară a cîștigat — pînă la admiterea recursului U.J.C.A.P.

Pînă acum nu am făcut altceva decît să subliniem dreptul revizuirii acestor dosare. În continuare, vom prezenta faptele așa cum le-am desprins din dosare și din ancheta în teren. Am cercetat arhivele DGAIA, U.J.C.A.P. și ale celor 4 C.A.P.-uri — în care, prea mare lucru nu am găsit, deoarece fuseseră predate la D.C.A. cu un an în urmă — am stat de vorbă cu oameni care cunoșteau aceste vechi întîmplări, cu factori de răspundere, cu reprezentanții unităților în măsură să lămurească lucrurile — Banca pentru agricultură și industrie alimentară, sucursala Ialomița. Pe scurt, lucrurile ni s-au relevat într-o cu totul altă stare decît cea incopciată în dosare. Roman a fost plătit, o scurtă perioadă, de două din cele 4 C.A.P.-uri — din fondurile proprii ! Nemotivat ni se pare acum gestul lor de a nu-l mai plăti. Prin urmare, neputînd fi plătit din bugetul de stat — nici de I.A.S. Ograda, nici de I.J.E.C.O.O.P., C.A.P.-urile trebuiau să onoreze integral notele de plată. Nu s-a întîmplat așa ! Au început să-l plimbe, fiecare C.A.P. trimițînd spre aprobare la D.G.A.I.A. „deconturi recapitulative cu lucrările efectuate pentru combaterea secetei care depășesc prevederile de plan executate cu mijloace proprii și valoarea acestora“. Astea erau făcute prin '74—'75, timp în care s-au completat și așa zisele procese verbale de recepție definitivă, neînsoțite însă de situația de lucrări — prin urmare recepțiile în cauză nu erau deloc definitive ! — documente fără de care banca oricum nu ar fi putut achita suma. Aici descoperim o primă confuzie, reținută ca realitate, de instanță. Singurele procese verbale de recepție definitivă sînt cele apărute la sfîrșitul lui decembrie '76 — însoțite de această dată de situația detaliată a lucrărilor, procese verbale ce cuprind toate aprobările celor în drept. Și ne întrebăm, cum de s-a luat de bună prescripția în această situație cînd dreptul lui Roman începea odată cu apariția acestor recepții definitive, și nu de la cele din '74 care erau definitive doar în denumire ?.

Cert este că ele, C.A.P.-urile, ar fi trebuit să-i plătească din fondurile proprii. Dar neefectuînd acele situații de lucrări, fără de care banca nu putea deconta suma, nerespectînd contractele încheiate în care se specifica limpede că Roman va fi plătit prin stat de plată, l-au lăsat pe Vasile Roman să spere că se vor aloca niște fonduri speciale din care urma a fi retribuit. Discuția cu directorul Băncii pentru agricultură și industrie alimentară, sucursala Ialomița, tovarășul Constantin Bucoveanu, a subliniat exact aceste aspecte : 1. — Nici unul din cele 4 C.A.P.-uri nu s-a prezentat la bancă din '74 pînă în prezent, pentru sumele în discuție, cu documente justificative prin care să confirme executarea lucrărilor de desnisipare cu plata din fonduri proprii de producție ?. Între anii 1974—1976 nu au fost alocate fonduri speciale pentru nici unul din ceapeurile în cauză. 3. Ar mai fi existat o singură cale de rezolvare a problemei Roman și anume, să se deschidă finanțarea pentru aceste lucrări, fie și retroactiv. Nici pînă în ziua de azi nu s-a deschis această finanțare ! 4. Prin urmare, singurele care trebuiau să onoreze notele de plată rămîn cooperativele agricole de producție.

Să ne întoarcem la cele două documente în posesia cărora ne aflăm de curînd, ambele eliberate la cererea noastră de Banca pentru agricultură și industrie alimentară, sucursala Ialomița : Primul (6449/14 august '84) — specifică negru pe alb : **pentru executarea lucrărilor de desnisipare a puțurilor pentru combaterea secetei în cele 4 CAP-uri nu au existat alocate fonduri speciale** — explicîndu-se apoi cum s-ar fi putut încheia situația bănească a omului : fie prin deschiderea unei finanțări, fie din fondurile proprii de producție ale celor 4 C.A.P.-uri — chestiune care nu s-a perfectat niciodată pînă la nivel de bancă (cum dovedește, la fel de negru pe alb, cea de a doua adresă de care vorbeam — 6450/14 august '84 !). Două documente care nu fac altceva decît să explice o situație de fapt existentă la data demersurilor de început ale lui Roman, demersuri care au rămas îngropate între niște scripte, cu toate aprobările de rigoare obținute pe ele ! Să nu uităm că în decembrie '76 forul tutelar își punea, pentru prima oară, parafele și un „se aprobă“ — mare — pentru plata omului ! Abia cu această dată el, Roman, putea să deschidă acțiunea în instanță, tardivitatea acțiunii lui picînd în acest context !

Așadar, Vasile Roman, îndus în eroare (cu bună știință, am zice noi), plimbat de la o ușă la alta, bărțuit în interminabile procese mai speră încă să i se facă dreptate în acest scurt răstimp pînă la expirarea termenului. Că lucrurile nu au fost privite cu seriozitatea cu care ar fi meritat, o dovedește și un document eliberat de D.G.A.I.A. — nr. 2.054 din 15 mai 1980 — prezentat de Roman ca înscris nou în procesul de revizuire, asupra căruia, același semnatari — oameni de răspundere ai direcției — iau astăzi o poziție, mîine alta, susținînd ba că este real, ba că nu este real, cu toate că pentru elucidarea adevărului s-au făcut numeroase anchete care subliniază realitatea celor înscrise în acea adresă. Cînd lucrurile erau deci clare sub acest aspect, descoperim pe „ultima sută de metri“ încă o retractare a acestui document — adresată Tribunalului Suprem care, înclinăm să credem, a contribuit mult la finalul hotărîrii. Și, ne întrebăm, care-i adevărata poziție a semnatarilor acelei adrese — semnatari care au recunoscut au numai semnăturile, dar și realitatea celor spuse în document ?

Drept este ca măcar acum, în al nouălea ceas să se limpezească lucrurile în cazul Roman. El a muncit și nu a fost plătit iar dacă mai există o cale nu trebuie pierdută pentru apărarea drepturilor acestui om. Sîntem siguri că Procuratura Generală va îmbrățișa cum se cuvine [illegible].

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Omul—interioare de conștiință

Ieșirea

Se povestește cum o dată niște oameni ambițioși dar nu din cele afară de prevăzători s-au legat cu jurămînt să construiască în hala cea mare a fabricii un agregat gigant. Meșteri harnici de fel s-au pus pe treabă și luni și luni n-au știut de casă, n-au știut de masă. Abia cînd sticla de șampanie a împlinit și ultimul act al creației lor au băgat de seamă, și mirarea nu le-a fost deloc de folos, că uriașul ridicat de mîinile lor n-ar fi putut ieși de acolo decît dacă spărgeau toți pereții halei.

Tot la fel se întîmplă uneori cu raționamentele noastre. Ne înfășurăm în vorbe ca-ntr-o gogoașă de mătase și apoi pas de mai ieși la lumină. Ne cățărăm pe pereții propriilor noastre formulări și cuvintele ne aruncă înapoi în căușul comod al neputinței. Raționamentul celor din Remetea Chioarului și mai sus la Tribunalul din Baia Mare este următoarea : Este adevărat că Letiția Giț a avut lot atribuit cu categoria de folosință fîn și că pe acest lot a cosit fără nici o aprobare fiul Agafiei Ceascai; cum e adevărat că nici în continuare reatribuirea unui nou lot nu a fost ferită de incurcături, și că pe o parte din el a cosit și Gheorghe Maxim și așa mai departe, dar ea ce-a făcut ? — s-a dus la conducerea cooperativei și a cerut un atelaj ca să transporte finul și chiar l-a transportat ziua-n amiaza mare prin tot satul pînă la ea acasă ca să se dovedească pînă la urmă că de fapt o căpiță în valoare de 143,50 lei nu era cosită de ea, ci de Gheorghe Maxim, o rudă a ei, în cotă procentuală, și cu toate că finul aparținea lui Gheorghe Maxim el nu fusese încă recepționat și deci el era încă proprietatea cooperativei cînd Letiția l-a luat acasă la ea făcîndu-și singură dreptate în raporturile cu vecinii și rudele și prin urmare finul fiind la acea dată încă proprietatea ceapeului, chiar dacă după aceea el a revenit în mod firesc lui Gheorghe Maxim, fapta Letiției Giț se numește furt din avutul obștesc și condamnată ca atare.

„Ieșirea“ pe care au ultat-o „meșterii“ ce au ridicat Letiției Giț stîlpul condamnării în interiorul raționamentului lor pripit se numește în cazul din urmă intenție. Intenția de furt a Letiției Giț trebuie dovedită.

NICOLAE CRISTACHE ■

Cîteva precizări

Mai mulți cititori doresc să beneficieze de metoda inginerului Valeriu Popa. Unii dintre ei ne scriu mulțumindu-ne pentru rezultatele pe care le-au obținut respectînd rigorile acestei metode — și faptul ne bucură mult. Alții se plîng că nu ajung la Valeriu Popa — și faptul ne întristează. Tuturor le răspundem că noi am pus problema bioenergiei și a unor oameni cu astfel de înzestrări, cum este și inginerul Valeriu Popa, cu gîndul de a sensibiliza autoritățile în drept pentru rezolvarea de principiu a situației și nu doar pentru unul sau altul dintre pacienți și nici pentru a face neapărat elogiul unui aparaj pe care l-ar deține în exclusivitate cineva. În acest sens, redacția revistei noastre care, de fapt, sub raport moral, este un fel de titular de brevet pentru mulți dintre cei pe care i-a descoperit, a sfătuit pe tovarășul Valeriu Popa să prezinte metoda sa forurilor în drept să coopereze cu ele, și tot „Flacăra“ roagă forurile în drept să afbă toată solicitudinea pentru această deosebit de interesantă și utilă oameniilor deschidere spre o medicină a viitorului. Continuăm să credem în valoarea cu totul excepțională a metodei Valeriu Popa, a acestei căi de atacare a problemei sănătății omului, dar, în același timp, sîntem de acord cu acei bolnavi disperați care s-au izbit, în încercarea lor de a contacta pe inginerul Valeriu Popa, de uși închise, de un telefon care nu răspunde etc. Revista noastră a publicat adresa și telefonul inginerului Valeriu Popa la rugămintea acestuia și criticăm cu severitate — a cărei intensitate nu o poate întrece decît intensitatea dragostei noastre față de faptele bune ale inginerului Valeriu Popa — lipsa de consecvență în raporturile cu oamenii care i se adresează. Pledăm pentru ca metoda inginerului Valeriu Popa să fie înscrisă exact și rapid în reglementările firești, lucru pe care, desigur, nu-l poate realiza **persoana respectivă, ci forurile în drept**, cărora — pe această cale — le adresăm un fierbinte apel. Pledăm pentru ca inginerului Valeriu Popa să i se creeze condițiile necesare pentru demonstrarea și valorificarea potențialului său de excepție, dar, în același timp, considerăm că este o datorie a unui om care a ieșit în public cu posibilitățile sale pe care și le-a autoeducat, să respecte oamenii, suferința lor și să-și continue, în numele principiilor pe care le-a afirmat, activitatea benefică, educînd și pe alții — tineri sau mai maturi — ca să înțeleagă și să dezvolte ceea ce a început Valeriu Popa. Aflăm că la ora apariției acestor rînduri, în ciuda capacității sale imense de autovindecare, inginerul Valeriu Popa ar fi bolnav și s-ar fi internat într-un spital. Împrejurarea ne mîhnește, mărturisim sincer, ne miră și ne pune — pentru prima oară de cînd îl cunoaștem pe inginerul Valeriu Popa — problema forței reale de care ar dispune aplicînd propriile sale metode. Îi dorim inginerului Valeriu Popa însănătoșire grabnică, spre binele miilor de bolnavi care așteaptă de la el — așa cum a promis în intervenția sa din „Flacăra“ — informații suplimentare la telefonul și adresa indicate, soluții care să-i ferească de boli și de spitale, și așteptăm de la forurile în drept mai multă promptitudine, solicitudine și dorință de a afla și folosi adevărul metodei Valeriu Popa.

Rugăm, bineînțeles, pe cei ce vor să se adreseze lui Valeriu Popa să o facă numai respectînd legile în vigoare, așa cum îi rugăm pe distinșii ingineri să-și consacre întreaga vocație oamenilor în întîmpinarea cărora a dorit să vină și a venit în paginile revistei noastre, creîndu-și astfel obligații ireversibile față de cei aflați în durere. Cît privește obiceiul unora de a cere revistei noastre să introducă diverși bolnavi la unul sau la altul din cei pe care i-am apărat în principiu, nu avem nici un fel de cădere să răspundem afirmativ și să ne transformăm într-un ghișeu (de altfel lipsit de competență) al distribuirii intrărilor la Valeriu Popa și la alții. Alta e cădere noastră, altul este rolul nostru.

Red.

Oameni care văd idei

SĂ GÎNDIM CU CAPETELE NOASTRE

● Tradiția arhitecturală românească ● O energie așa-zisă neconvențională ●

„Arhitectul este exponent al spiritualității neamului său și apoi al lirismului personal"

Arhitectul Constantin Joja s-a născut la 21 iulie 1908 în București. A fost elev al Liceului Dimitrie Cantemir, iar în 1934 termină Facultatea de arhitectură din București, unde a avut ca profesori, printre alții, pe Petre Antonescu, Ghica Budești, Constantin Iotzu, Nicolae Smărăndescu, Ion Berindei. Este autorul cărții Sensuri și valori regăsite, restaurator al Hanului Manuc, **proiectant al restaurării zonei Curtea Veche, cum și autor al mai multor conace din Muntenia. A lucrat mulți ani la Institutul Proiect București și la Institutul de istorie a artei. A cercetat, în Turcia, Bulgaria, Grecia și în restul Peninsulei Balcanice legăturile între arhitectura românească autentică și arhitectura balcanică. Între 2—25 aprilie 1984 a expus în sălile de expoziție ale Institutului de arhitectură din Capitală, parte din documentația sa strînsă timp de 50 de ani și analiza ei grafică, căutînd să pună în evidență valorile plastice ale arhitecturii tradiționale românești, actualizabile în arhitectura modernă.**

— Așadar, stimate Constantin Joja, vreți să dovediți că există o arhitectură țărănească și urbană românească, autentică, lipsită de influențe străine. De cînd credeți în existența ei ?

— În facultate ni se spunea că nu a existat o arhitectură urbană la noi pînă în secolul al IX-lea, că arhitectura țărănească ar fi pur și simplu pitorească, ar fi folclor, imposibil de relusat în arhitectura modernă. Se credea, pe atunci, că valori românești erau doar bisericile. Trei curente puternice dominau arhitectura românească în 1934 : școala neoromânească, curentul bizantin și arhitectura modernă. Nici o sinteză nu era posibilă și toate trei curentele erau puse sub semnul întrebării. Era ușor de văzut cum școala neoromânească se hibridizase, iar arhitectura modernă se rezuma doar la a-l copia pur și simplu pe Corbusier. Nu mi-aș fi limpezit ideile nici eu dacă n-aș fi cunoscut ulterior Rucărul, un sat românesc, un adevărat sat-muzeu în domeniul arhitecturii.

— Ce v-a revelat momentul Rucăr ?

— Un fapt era evident pentru oricine, pentru cei cu bune intenții față de arhitectura țărănească veche : se puteau înlătura calificativele de **pitoresc, folclor,** cu care fusese minimalizată toată arhitectura țărănească și care îndepărtaseră de la cercetări, de la folosirea ei în arhitectura modernă pe toți arhitecții, cu o singură excepție : Cristofi Cerchez, al cărui elev lăturalnic m-am vrut.

— Ce susținea Cerchez? Ce credea el despre arhitectura țărănească ?

— Găsise, încă din 1911, elemente de arhitectură urbană valoroase, în acest fond arhitectonic tradițional, și nu s-a știut să le utilizeze în construcțiile pe care le-a făcut. Faptul dovedea înțelegerea lui asupra valorilor autentice românești.

— Reveniți la Rucăr : ce v-a frapat ?

— Săreau în ochi monumentalitatea acestei arhitecturi, compoziția ei clasică, poezia și armoniile create de proporții, de ritmul unitar, de volumul unitar, de opozițiile savante de umbră și lumină, orizontalitatea ei accentuată de registrul total de umbră al etajului și de balustrada care împărțea volumul în două, o arhitectură în care materialul principal erau umbra și contrastele ei cu lumina zidului parterului. Nimic pitoresc, nimic întîmplător, capricios, surprinzător, nici un volum jucat. Atunci mi-am dat seama de valorile extraordinare arhitecturale care se ascundeau în casele țărănești, de unele coincidențe de plastică cu arhitectura modernă. Pe urmele acestei arhitecturi țărănești se putea porni, deci, spre o arhitectură majoră.

— Pentru asta trebuia, însă, tezaurizată cea veche, cît mai rămăsese din ea ?

— Întocmai ! Am început, deci, să cercetez satele românești din toată țara, să identific valorile existente, să le inventariez prin fotografiere. Am cercetat orașele, Capitala, am răsfoit această carte a țării, casele, timp de 40 de ani. Arhitectura autentică era ascunsă în fațadele laterale, în curțile interioare, acolo mai rămăsese, fiindcă fațadele centrale, de la stradă, fuseseră modernizate.

— Care era elementul comun, liantul acestei arhitecturi pe care o descopereați?

— Am constatat că de fapt orașele prin care treceam aveau aceeași arhitectură țărănească, amplificată și adusă la înfățișări urbane printr-un mijloc foarte simplu : închiderea cu geamuri a pridvoarelor, care nu se deosebeau cu nimic de cele țărănești decît prin dimensiune. Cuvîntul care desemna acești pereți vitrați era : geamlic.

— Un turcism !?

— Ei, uite, tocmai noțiunea aceasta a făcut pe marea majoritate a specialiștilor să creadă că e vorba de o arhitectură turcească. Urmare, urbaniștii au dărîmat-o cu precădere, fără să-și dea seama că era cea mai pură arhitectură românească.

— Cum era posibil ca arhitecții, istoricii de artă, de arhitectură să nu fi menționat existența acestei arhitecturi? Cum puteau să o declare, cum spuneți, balcanică? Nu cumva vă înșelați ?

— Unii dintre oamenii noștri de cultură credeau că nu am avut orașe (unii mai cred și azi), nici arhitectură urbană mai înainte de 1800, deși recunoșteau citarea documentară a orașelor încă din secolul al XIV-lea. Ei numeau aceste orașe, simple sate mari. Dar aceste „simple sate mari" trebuia să fi avut, mi-am zis, o arhitectură țărănească dezvoltată, interpretată la nevoile orășeanului, deci o arhitectură urbană de cea mai mare autenticitate — dezvoltare logică și estetică a arhitecturii țărănești.

— Ce argumente aveți să probați originea românească a geamlicului ?

— Ani de-a rîndul am făcut studii în țările balcanice. Am discutat cu arhitecți din Bulgaria, Grecia, Turcia, Iugoslavia: nici ei, nici eu n-am găsit această arhitectură în Balcani. Nici ca plastică, nici ca funcție.

— De unde venea ea atunci ?

— Din memoria timpului și a spațiului românesc, rafinîndu-se continuu prin geniul popular, ajungînd să reprezinte spiritul de finețe și de geometrie, dacă nu mai mult, cel puțin tot atît cît și celelalte arhitecturi țărănești europene. Simplificată la maximum ea n-a mai avut nevoie de decor, de surprize pitorești, să exprime cu putere toată spiritualitatea poporului nostru, să încorporeze muzicalitatea și poetica acestui neam.

— Care erau elementele de construcție, de expresie ale acestei arhitecturi ?

— Arhitectura noastră a fost o arhitectură a lemnului, de aceea unii arheologi se miră că nu găsesc urmele ei. Lemnul, însă, ca și zidăria din piatră de rîu legată cu mortar de pămînt se dezagregă după 2—3 sute de ani. Poporul nostru n-a trăit în colibe (colibe erau, se fac și azi, dar pentru păstrarea unor unelte, a unor produse), ci în case la fel de frumoase ca și cele de azi. Românii au construit o structură aparentă de stîlpi și grinzi expresivă prin însăși structura ei. Grecii la fel au construit pe stîlpi și grindă, dar în piatră și în marmură. Nu veți găsi însă nici la greci, nici la romani arcul de piatră sau de cărămidă : l-ar fi scos din universul lor plastic.

— De altfel, Nicolae Densușianu spune în Dacia Preistorică (dacă e să dăm puțin frîu liber meditației), că grecii au împrumutat coloana dorică din Dacia : poate de la hiperborei ?

— E fapt cunoscut și recunoscut de toți istoricii de arhitectură că grecii, în trecerea lor prin Dacia...

— sau prin plecarea lor din Dacia preistorică...

— poate și asta, nu împrumutat arhitectură tracă din Cîmpia Dunării : casa cu pridvor pe toate laturile. Însăși structura templului grec ne arată că nu este decît o transpunere a construcției de lemn, în piatră, aberantă dar genială, care realizează astfel suprema expresie plastică arhitecturală.

— Poate ceea ce trebuia să facem mai din timp era tocmai ceea ce ați făcut dv. în acești ultimi 50 de ani : tezaurizarea acestor elemente arhitecturale și punerea unei baze științifice a arhitecturii românești originale.

— Pe noi, românii de mai tîrziu (după 1848), ne-a fascinat arhitectura occidentală : cu dimensiunile ei colosale, ornată și dantelată, lucrată în sute de ani. Am uitat însă că arhitectura nu este numai material și tehnică, că monumentalul nu este realizat numai în dimensional și am sfîrșit prin a ne fi rușine de casele noastre mici, construite din lemn, piatră de rîu, pereți de palantă, vălătuci și chirpici. Ca și cînd o pictură ar fi mai valoroasă dacă ar fi realizată cu niște culori de o scumpete extraordinară.

— Am putea divaga mult pe această temă, aducînd în discuție perfecțiunea Numărului de Aur, splendorile piramidelor lui Keops și Micherinos, dar să ne întoarcem la ceea ce ați întreprins dv : cum ați procedat practic ?

— Am mers, v-am spus, din sat în sat, din oraș în oraș, din casă în casă, de pe o stradă pe altă stradă. Am executat astfel peste 6 000 de clișee, le-am catalogat și analizat grafic. Mergeam cîte 20 kilometri pe zi fără să obosesc, eram parcă în transă, ca într-o beție frumoasă.

— Care erau frumusețile ce vă produceau o astfel de bucurie ?

— Proporțiile, ritmurile, metaforele poetice, muzicalitatea care umplea spațiul din jur ; apoi registrul de umbre ce domina valorile luminoase dădea caselor în sine posibilitatea de a sparge dimensiunile reale, de a încorpora în ea poezie și magie.

— Unde ați trăit asemenea momente ?

— La Rucăr, de pildă, acolo tot satul era și este încă un muzeu, cum am mai spus. Monumentalitatea aici nu e numai apanajul caselor mari, ci era evidentă și în casele mici, de una sau două camere cu pridvor. Ele nu erau împodobite cu elemente florale sau crestături în stîlpi, ci doar ritmul stîlpilor și proporțiile degajate între acești stîlpi puteau să redea structura afectivă și rațională a omului.

— Cum ați prelucrat aceste date, acest tezaur arhitectonic ?

— Metoda mea de lucru a fost metoda grafică. Am început prin a desena un număr cît mai mare de case din cele fotografiate și, amintindu-mi că și la greci valoarea unui tip arhitectural era stabilită prin rezistența lui la extensiune, am încercat să urmăresc pe desenele mele efectele extensiunii pe fiecare din aceste case, să variez proporțiile lor spre a vedea dacă se menține în stilistica generală a arhitecturii românești și dacă nu pierd valorile funciare ale acestei arhitecturi. Am remărcat apoi, în sate, că același tip de casă avea nenumărate variante în care proporțiile și ritmurile difereau, dar nici una nu pierdea sensurile plastice, poezia și magia lor. Astfel încît mi-am spus : există o posibilitate de a readuce aceste rădăcini autentice la arhitectura modernă.

— Valorile funciare care sînt ?

— Unitatea volumetrică, ritmică, a elementelor de construcție (un stîlp, o grindă) și tendința de dominare a registrului de umbră asupra registrului de lumină, de dominare a umbrei asupra elementelor luminate. Apoi, aspectul aerian al construcțiilor, ușurința acoperișurilor de șindrilă și spoiala cu lapte de var, singura culoare (albă) admisă în arhitectura autentică.

— Ce aplicație sau implicație ar putea avea această întreprindere a dv. în arhitectura de azi ?

— Nevoile crescînde de cazare a populației în orașe a făcut și face încă necesară construcția tipizată, rațională și economică. Dar pentru lucrările social-culturale, reprezentative pentru spiritul românesc, este necesară urmărirea unei arhitecturi moderne cu puternice rădăcini în tradiție. Chiar dacă aceste construcții ar fi ceva mai costisitoare. Ele ar reprezenta epoca actuală și ar rămîne mărturie pentru viitor ; ar fi o revoluție în arhitectură.

— Cîteva exemple de construcții care au valorificat sensurile funciare ale arhitecturii românești ?

— Hanurile din toate orașele din Muntenia și Moldova, cu mult înainte de Unirea principatelor : Hanul lui Manuc, Hanul Elias, Hanul Brâncovcanu, Hanul Solacolu, Hanul Galben, din București ; Hanul Metropol din Craiova, hanurile din Focșani, Buzău, Pitești, Cîmpulung Muscel, Caracal, Tecuci, Roman, Iași, Suceava, Rădăuți și multe altele. Am cercetat și orașele din Transilvania, dar ele fiind orașe închise, unde, sub dominație, românii nu aveau voie să construiască după stilul lor, elementul arhitectural românesc nu e prea prezent. În schimb satele transilvănene sînt pline de această arhitectură variată și expresivă.

— Cum credeți că s-ar mai putea salva ceea ce a mai rămas ?

— Două sau trei sate din fiecare județ ar putea fi declarate și organizate ca rezervații arhitecturale și chiar sate turistice. Să fie curățate de adaosurile ulterioare, de tot ce nu e în stilul autentic al satului. Să fie înzestrate cu încălzire centrală, băi și bucătării electrice, cu o industrie casnică, așa încît ele ar putea trăi și perpetua tradiția arhitecturală românească. Și organizarea muzeelor satului în fiecare județ, după exemplul celor din Curtișoara și Rîmnicu Vîlcea, ar da culturii românești garanția autenticității fără de care nu este posibilă propășirea.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Școala de biogaz de la Roman

Cercetările pentru găsirea soluțiilor optime de valorificare a apelor uzate, provenite în special din stațiile de epurare ale complexelor zootehnice, prin instalații de biogaz, sînt nu numai în țara noastră orientate spre o exploatare industrială, avînd la bază parametri de funcționare siguri și eficienți, care să justifice investițiile pe care acestea le implică. Nu vom pretinde că soluția, în exploatare la I.S.C.I.P. Roman, județul Neamț, la care s-a ajuns ca urmare a finalizării cercetării colectivului de I.S.P.C.A.I.A. București, de sub conducerea lui Adrian Zaharia, este unica valabilă. Cercetări se fac în continuare, nu numai în cadrul colectivului susamintit, ci și în altele, șansele de perfecționare ale tehnologiei existente sau de apariție a unor noi metode fiind deschise. Vom afirma însă că Stația de biogaz de la I.S.C.I.P. Roman (pentru care s-a adaptat proiectul tip aprobat prin Decret 418/1980 pentru stațiile de epurare cu valorificare a apelor uzate prin instalații de biogaz la complexele zootehnice cu 50 000 porci pe an) funcționează de la darea în folosință ireproșabil, cu toți parametrii proiectați depășiți. Să ilustrăm cu cîteva cifre cele afirmate.

Proiectată pentru o producție medie zilnică de biogaz de 1 500 metri cubi pe zi, stația produce aproape 2 000, iar biogazul disponibil, livrat pentru diverse utilizări, după ce se scade cantitatea necesară procesului tehnologic, este de 1 500 metri cubi pe zi față de 1 000 cît se prevăzuse în proiect. Economia de combustibil realizată într-un an de stația de biogaz este de circa 400 tone combustibil convențional. De asemenea, prețul de cost realizat al unui metru cub de biogaz este cu 30 la sută mai mic față de cel proiectat. Stația de biogaz asigură în intervalul aprilie-octombrie necesarul de energie termică al complexului (cantină, instalațiile pentru prepararea hranei animalelor, apă caldă necesară grupurilor sociale, întreținerii animalelor și prelucrării semipreparatelor). Deci, 400 tone combustibil convențional pe an. Iată o cifră convingătoare.

Care sînt explicațiile acestei realizări ?

În primul rînd, procesul tehnologic de producere a biogazului după metoda colectivului de la I.S.P.C.A.I.A. și-a dovedit încă o dată viabilitatea în sisteme mari, industriale (cantitatea de nămol folosită într-o zi este de 54 metri cubi) ceea ce fusese demonstrat în mare măsură prin primele încercări de la I.S.C.I.P. Periș și Ferma „30 Decembrie". Stația de biogaz de la Roman, prima dintr-o serie sperăm cît mai mare (în țară mai sînt în diferite stadii de execuție alte cîteva), arată în modul cel mai elocvent aportul de energie pe care poate să-l aducă biogazul și deci necesitatea ca toate complexele de creștere a porcilor să fie prevăzute cu stații de epurare care să valorifice apele uzate prin instalații de biogaz.

O a doua explicație a rezultatelor bune obținute la Roman este modul de exploatare a stației. Conducerea întreprinderii, să notăm pe directorul ei, dr. Mihai Hlinschi, pe Ion Samachiș, inginerul șef mecanic și pe inginerul Gheorghe Amza, șeful stației de epurare și implicit al stației de biogaz, a privit stația în perioada execuției și a exploatării, ca pe o parte integrantă a complexului și nicidecum ca pe o instalație anexă, experimentală. Dovadă că au avut deplină încredere în această noutate este că nici măcar la bucătăria cantinei nu au prevăzut un arzător suplimentar pe păcură pentru eventualitatea că biogazul n-ar fi dat în anumite perioade randamentul scontat. Amplasată judicios, în imediata apropiere a halelor, separată însă de procesul tehnologic principal avînd accese diferite și separate, credem că proiectul a rezolvat fericit și problemele legate de epurarea propriu-zisă.

Cei care n-au avut ocazia să viziteze complexul de la Roman ar putea crede că stația de biogaz, unde materia primă este nămolul format din dejecții de porc, este un loc de muncă deloc de invidiat. Ei bine, nu este deloc așa. În stația de biogaz de la Roman poți avea foarte bine impresia că te afli într-un punct termic oarecare : curățenie exemplară, instalațiile vopsite în verde și roșu, pereții văruiți, grafice de exploatare, instrucțiuni, etc.

Personalul de exploatare și întreținere a fost școlarizat din timp și știe cu exactitate ce are de făcut. Credem că pentru viitoarele instalații nu se poate găsi un loc mai bun unde viitorii mecanici și operatori de biogaz — ne permitem să le spunem astfel pentru că avem de-a face cu meseriii noi — ar putea fi școlarizați sau reciclați.

Stația de biogaz funcționează cu ajutorul unor utilaje românești.

Pe lîngă biogazul pe care îl produce, stația de epurare cu valorificare a apelor uzate prin instalații de biogaz rezolvă total problemele de epurare și oferă în plus, prin uscarea nămolului rezultat după fermentare, un îngrășămînt organic prețios pentru agricultură. Deci, numai avantaje pentru o instalație avînd la bază cercetare, proiectare și utilaje românești.

Concluzia se desprinde de la sine : toate complexele de creștere a porcilor, atît cele existente cît și cele viitoare, trebuie să fie dotate, obligatoriu am zice noi, cu asemenea instalații. Stația de biogaz de la Roman, dacă mai era nevoie de așa, sîntem convinși că a spulberat și puținele reticențe care mai existau privitoare la această energie așa-zisă neconvențională. Cine nu ne crede, se poate lesne verifica.

OPREA GEORGESCU ■

TOT FELUL

Valoarea omului nu stă în ce pare, ci în ce este el

• „Știința" justificărilor • Dacă l-ați cunoaște pe nea Marcu! •

Am rămas și sînt un adept statornic și îndîrjit, chiar, al lozinci **Se poate, cu adăugirea firească Și cine vrea, poate !** și nu prea am răbdare în fața justificărilor, greu mă las convins de greutățile inventate, cel mai adesea cu o fantezie prodigioasă, mă sufocă de indignare neputința din lene și din adormirea maicii domnului, și din lipsa de interes și din căutarea cu tot dinadinsul a căilor întortocheate pe care te pierzi, pierzind timpul dar, altfel, gîfîind cu broboanele neisprăvelii pe frunte cît pumnul.

Și cu toate acestea rămîn și eu, recunosc, citeodată, zdravăn pe gînduri în fața cîte unuj tovarăș care abia dacă mă lasă să-mi termin întrebarea nedumerită, mitraliindu-mă cu argumentele celor mai complicate explicații încît îmi trebuie niței timp să mă descurc în puzderia lor și să-mi vin în fire.

Adevărul e, și să nu ne ferim de el, că povestea asta cu justificările s-a cam îngroșat prin unele locuri și a devenit, măcar pentru cîte o bucată de timp, o șansă serioasă de supraviețuire prin diverse slujbe chiar și importante, ca să nu mai spun că în meseria mea de jurnalist am cunoscut și oameni care au ieșit la pensie tot scuzîndu-se că n-au făcut mare lucru în viața lor, altfel însă harnici la gură, un război între buzele lor cînd era vorba să arate că n-au avut, sigur, nici o vină, din lipsă de condiții obiective, evident, că viața lor de slujbași s-a încheiat fără să rămînă pe drumul lor măcar o biată umbră de urmă.

În satul din care mă trag și din care și azi îmi trag puterea de a sta cît mai drept în fața mea însumi, în satul din care mă trag, mai spre luncă, unde și pămîntul e mai dăruit, un moștenitor fără alt merit decît acela că părinții lui se sculaseră o viață întreagă din viul nopții ca să-l lase pe el să doarmă pînă îl orbea prin somn soarele prinzului, ține cu gîfîială leneșă un ogor bunicel, chinuindu-se în dorul lelii cu o sapă știrbă printre strujeni săraci, năpădiți de iarba vîntului înnădită și înmulțită cu spor încît nu mai știai dacă stăpînul nu uitase cumva că venea iarna și mai trebuia și el să aibă lui să mănînce.

— N-a plouat, zicea el, n-a fost fierarul bun la călit sapa plugului, s-a luat zăpada tîrziu, a fost grindină, au căzut paștile exact cînd trebuia să înceapă prășitul, și dacă te uitai bine la el, în ochii lui numai suferință, în gura lui numai amărăciume, toate belelele se ținuseră de el ca scai și era de mirare, săracul, că mai stătea în picioare.

Însă nu trebuie decît să întorci capul și să vezi cum se legăna, la vecini, porumbul ca o oștire, la ei plouase, la ei fusese fierarul bun, paștile căzuseră la timp, la ei zăpada se luase din vreme, la ei grindina nu căzuse, și nu-i despărțea decît o meidină, cît palma Și dorul de muncă, și dragul de viață și cinstea obrazului. Mai ales ! Nu e nouă nici povestea asta veți spune — așa e — dar din păcate, prin unele locuri, vara asta a întinerit bine de tot.

Ar fi nedrept să nu spunem pe față că greutățile prin care trecem nu sînt ușoare, că de multe ori și cînd vrei neapărat să faci o ispravă și te zbați și te chinuiești din tot sufletul și cu tot sufletul nu întîmpini destule, și mai e știut că nu merg toate pe roate și că, pînă la urmă, pe lume nimic nu e ușor și nici în socialism.

Dar povestea justificărilor și mai ales a acelora cu orice preț, însemnînd de atîtea ori chiar buna noastră stare de fiecare zi, a ajuns să nu mai poată fi tolerată, oricît ar fi ea de bine cusută cu cea mai trainică și mai transparentă ață. Cineva îmi spunea că s-a ajuns, iarăși prin unele locuri, chiar la o artă a justificărilor și că arta asta s-a și ierarhizat : altfel se justifică un brigadier și altfel directorul lui ; ține și asta de scaun și de retribuție ! O retribuție mare, cînd e vorba să se justifice, mai bine zis să se apere, presupune neapărat o meserie serioasă. Odată l-am văzut și eu pe un astfel de posesor de retribuție cu cît calcul bine întemeiat — credea el — scotea argumentele cu care își justifica neputința și neîmplinirea angajamentelor, din cifre și tabele bătute grijuliu la mașină și cu știință. Din păcate „știința" asta, a lui, era păgubitoare și pentru el și pentru cei din jurul lui. Și n-a trecut, din fericire, mult și s-a văzut, și n-a trecut mult și apelul la tabelele justificărilor s-a subțiat și el pînă a plesnit adevărul care scotea la lumină neputința și lipsa de interes și lipsa de răspundere și chiar fuga de ea.

Nimeni nu poate nega dreptul fiecăruia dintre noi de a spune pînă la capăt cîte greutăți a avut el de întîmpinat în voința lui de mai bine, dar trebuie să existe, întîi, dovedită prin fapte, această voință de mai bine și ambiția datoriei bine făcute și convingerea că dacă te-ai înhămat la o treabă atunci ai făcut-o serios și cu toată credința și cu toată știința adevărată care se mai cheamă și competență.

Adevărul adevărat e că azi, în România, se poate munci, și cu spor, și cine vrea să muncească și să arate că e în stare să muncească și știe să muncească și vrea cu adevărat să lase ceva pe urma lui, POATE !

DINU SĂRARU ■

Opinia unui alegător

Se poate și cine vrea, poate

Serbările mării

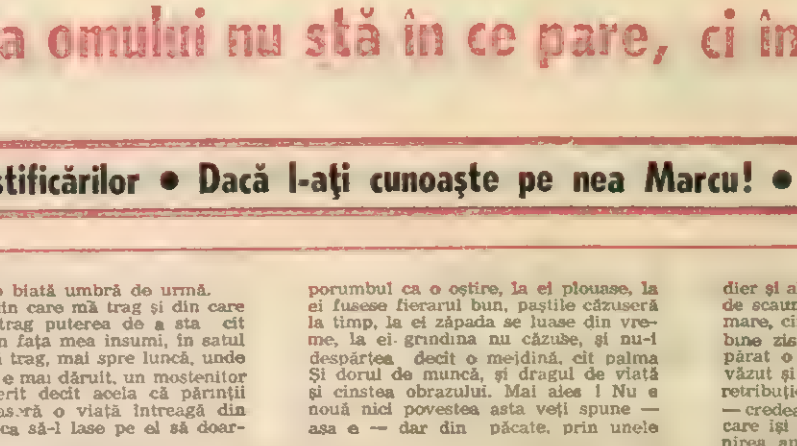

Fotoreportaj de GHEORGHE DUMITRU-MAICAN ■

Cronica șoselei

Poveste adevărată despre un om adevărat

— Sînt 15 ani de cînd Marcu parcurge cu autobuzul lui exact același traseu. Cunoaște fiecare metru de drum, fiecare indicator, curbă, intersecție, unde încep și se sfîrșesc pantele, serpentinele, unde vînturile aspre ale iernii formează pe șosea o crustă de gheață, unde apare pe neașteptate poleiul, locurile în care rafalele neprietenoase ale curenților pot lovi ca o palmă puternică în latul mașinilor trimițîndu-le pe traiectorii nedorite. Dar nu numai atît. Marcu știe orice casă de pe itinerarul pe care îl parcurge de atîta vreme, starea civilă a celor care locuiesc în ea.

Cînd, într-o zi, în locul lui Marcu a apărut un tip încruntat, îmbufnat, care se uita chiorîș la oameni și, pe parcursul celor 30 de kilometri pînă la destinație, n-a scos un cuvînt, pasagerii, obișnuiți cu felul de a fi al lui Marcu, au coborît consternați, abătuți.

„Ce păținți fraților, îi întrebă maistrul pe cei doi băieți, muncitori la secția de montaj, că arătați de parcă v-a ciomăgit cineva pe drum ?" „Mai rău, nea Fănică, l-au înlocuit pe Marcu cu unul care se uită cu răutate și nu vorbește nimic tot drumul". „Și pentru asta arătați voi așa, de parcă sînteți la înmormîntare ?" „Ehe, meștere, dacă l-ai cunoaște mata pe nea Marcu !"

„Rulînd cu viteză redusă pe șoseaua îngustă care străbate satul „Apele", voi știți cum sînt locurile pe acolo, dacă faci un pas mai mare de pe prispa casei poți ajunge direct pe scara autobuzului, văd în locul unde începe imașul un autoturism lăsat într-o parte și cu amîndouă ușile deschise. Curios, pe la noi oamenii țin la lucrurile lor pentru care au trudit din greu. Nu prea au obiceiul să-și lepede mașinile ca pe niște zdrențe. Aici nu-i lucru curat, îmi zic Opresc apoi, să văd mașina mai deaproape. Dacă-i cineva lovit în ea ori pe lîngă mașină ? Nu, nu era nimeni ! Doar o bușitură puternică care despicase în două partea din față a Daciei arăta că autoturismul intrase în pomul din apropiere, pe care vopseaua roșie se vedea clar, iar varul de pe pom se aștuturase printre zbîrciturile tablei. Pot să jur, îmi ziceam, că mașina îi furată și părăsită. Derbedeii ăștia așa fac, după ce-i șterpelesc omului autoturismul, și-l țin în supărare și emoții zile întregi, au ambiția să-și lase neapărat și cartea de vizită, prăpădindu-le mașinile". Și sfătosul Marcu își continuă povestea ascultată cu sufletul la gură de tinerii săi admiratori. „M-am gîndit că făptașii nu pot fi departe. Motorul era încă fierbinte, iar roțile la fel. Frînaseră pe drum nu glumă. De, doar nu conduceau mașina lor. Am intrat autobuzul, luînd-o pe drumul către municipiu. N-a trebuit să merg mult pînă a început să mi se confirme presupunerea. Doi tineri, unul roșcat, cam de 20 de ani, înalt, numai în cămașă, iar al doilea scund, negricios, cu o geacă vișinie, mergeau grăbiți, în aceeași direcție cu mine, vorbind agitat. Ăștia trebuie prinși, însă cu cap, Mirciulică, îi apun eu singurului călător, care și-a dat seama despre ce-i vorba, fără prea multe explicații. Nu scoți un cuvînt despre mașina părăsită, m-ai înțeles ? La nevoie mă ajuți, dar numai cînd îți spun eu ! Vorba aia, statura ta de atlet și mîinile tale de forjor n-au nevoie de reclamă !" „Te ajut, nea Marcule, mai e vorbă ?" „Haideți, sus, băieți, autobuzu-i gol. E păcat să vă stricați pingelele. Și așa văd că pantofii voștri au cam mulți kilometri rulați", glumesc eu. Cei doi zîmbesc și urcă sprinteni în autobuz, mulțumiți că-i mai scutesc de efortul mersului pe jos. Apoi am început să discut cu Mirciulică despre vreme, recoltă, echipa noastră din C, mă rog, în așa fel încît băieții să creadă că am uitat de ei de cum s-au urcat în mașină. Cei 16 kilometri, pînă la biroul de miliție, au însemnat pentru mine cît o mie. Așa teatru nu jucasem niciodată. Rupeam un pic în germană, Mirciulică știa limba de acasă. Tăică-său era român, iar maică-sa săsoaică. Îi zic pe șoptite, aplecîndu-mă spre pedale ca și cum aș căuta ceva. Spune-i ofițerului de serviciu despre cei doi, spune-i ce gîndesc eu. Repede însă, că nu-i timp de pierdut. Apoi vorbesc tare. „Mirciulică, cred că am făcut o pană. Tot la cauciucul ăsta beteag din față. I-a vezi tu despre ce-i vorba". Opresc și Mirciulică se îndreaptă spre roata din față, strigîndu-mi : „Nu-i nimic, nea Marcule". „Vezi-le și pe cele din spate" îi răspund eu. Pasagerii mei își continuă discuția cu voci joase. Nu li se pare suspectă oprirea noastră. N-au observat nici că furișîndu-se prin spatele autobuzului, Mirciulică a intrat în localul miliției. Somația locotenentului îi surprinde de-a binelea. „Noi... sîntem în concediu. Ne plac călătoriile. Cu ce mergem ? Cu ce putem, uite acum, de exemplu, a oprit omul ăsta de suflet și ne-a luat în autobuz. Dorința de a schimba mereu decorul ne poartă pe drumuri. Exact ca în balada lui Topîrceanu. Ața cu chiriașul grăbit". Ha, ha, se chinuiesc să rîdă cîneșe cei doi „turiști". Se opresc cînd văd că veselia nu-i generală. Apoi, puși în fața faptelor, își deapănă „romanul". Tot răul vine de la mașini. Tare le plac automobilele. Slăbiciunea lor, ce să-i faci. Toată lumea are cîte un hobby, ei de ce n-ar avea ?

„De unde venim ? Tocmai de la Piatra Neamț. Am fost nevoiți să tot schimbăm mașinile. Dacă li se termina benzina !

Cîte am lăsat pe drum ? Să tot fie vreo cinci. De fapt noi nu le furăm, ci le folosim cît putem, apoi le lăsăm proprietarilor. Nu le luăm, cum se spune, de tot. În ce stare le lăsăm pe drum ? Asta da, recunoaștem, e o prostie cînd le bușim de stîlpi ori de pomi, mai ales că putem să pățim și noi ceva, să ne rupem vreo mînă ori vreun picior. Cînd le izbim, ce-i drept, ne punem întotdeauna centuri de siguranță. Ne-am convins că într-adevăr sînt bune. Pînă la urmă, dacă te gîndești, nu păgubim pe nimeni. Mașinile doar îs asigurate. Ne distrăm și noi puțin. Ce-i mai important e că vedem mereu altă lume". Brunetul ar mai fi turuit mult și bine, dar locotenentul i-a tăiat-o scurt, avea treabă nu chef să-i audă palavrele, mai ales că timp de discuții vor avea destul, iar eu trebuia să mă întorc la capul de linie", termină povestirea Marcu.

VICTOR BEDA ■

Ce-l scoate pe om în larg

UNIVERS

• A cincea generație de computere și-a dat drumul în lume •

Din nou despre misterul tungus

Spre zona „fenomenului" tungus a pornit, recent, o expediție complexă a Universității din Tomsk, care continuă explorările fundamentale, începute în urmă un un sfert de secol, de către matematicieni și biologi, chimiști și cosmochimiști, botaniști și astronomi, radiotehnicieni etc. La început s-a crezut că este suficientă reunirea eforturilor oamenilor de știință din diferite domenii pentru ca misterul să dispară. Dar succesul nu a venit și explorările s-au prelungit mulți ani. Ele continuă și astăzi...

...La 30 iunie 1908, în jurul orei 7,00 ora locală deasupra unui vast teritoriu al Siberiei centrale a trecut în zbor un mare obiect cosmic. Zborul era însoțit de sunete și de fenomene luminoase puternice și s-a încheiat printr-o explozie de o forță neobișnuită, la 65 km nord-vest de satul de vînători evenci Vanavara, de pe riul Podkamennaia Tunguska. Explozia a produs o puternică undă de șoc, arborii din taiga s-au prăbușit pe o suprafață de 2 156 kmp. Modificări ale presiunii atmosferice s-au înregistrat în întreaga lume. Explozia a produs și un cutremur, iar lumina ei a putut fi observată la distanțe de sute de kilometri. În jurul locului exploziei au fost înregistrate mai multe incendii.

Cîteva expediții ale Academiei de științe a U.R.S.S. s-au deplasat la fața locului încă în anii '20—'30. Una dintre ele, condusă de L.A. Kulik, a stabilit locul exact al căderii corpului cosmic, chiar deasupra unui vechi crater de vulcan stins. Au fost găsite și mai multe cratere mici, datorate — se credea — căderii unor fragmente ale „meteoritului". Dar meteoritul propriu-zis nu o fost descoperit, cum nu au putut fi descoperite nici cele mai mici fragmente ale materiei care s-ar fi desprins, eventual, din masa lui. Și astfel nu a putut fi obținută nici o probă materială care să confirme ipoteza căderii „meteoritului".

În ultimii ani au ieșit, însă, la iveală o serie de paradoxuri de pe urma cărora se pot trage concluzii, sau mai degrabă concluzia că explorarea se află abia la începutul ei și nu la punctul terminus.

Unii cercetători își pun, de asemenea, întrebarea de ce, pînă în prezent, nu s-a descoperit nici un miligram de substanță care s-ar fi putut desprinde dintr-un corp cosmic, cu toate că pentru studii s-au folosit cele mai moderne mijloace de investigații. Alți cercetători susțin că au descoperit, în stratul de turbă, particule metalice și de silicați care pot avea o origine cosmică. Certitudine însă nu există.

Concluzia principală a unei recente reuniuni științifice consacrate problemei „fenomenului tungus" a fost unanimă : el nu se încadrează în nici o noțiune cunoscută pînă în prezent de știință. S-a presupus chiar că ar fi vorba de pătrunderea în spațiul terestru a unei sonde spațiale de pe altă planetă. Savanții nu o pot exclude, dar nici confirma.

Ipoteze sînt mai multe, și oamenii de știință încearcă să elucideze care dintre ele este mai aproape de adevăr. Deocamdată însă cercetările continuă neîntrerupt, deoarece cu trecerea timpului dispar tot mai mult urmele unui fenomen care s-a produs acum aproape 80 de ani.

Furtul de creiere și decalajele economice

Comentariul săptămînii

Despre decalajele dintre țările bogate și țările sărace s-a vorbit și s-a scris mult, relevîndu-se cifre edificatoare. Astfel, discrepanța economică între țările industrializate și cele în curs de dezvoltare este de 13 la 1 în domeniul productivității muncii, de 24 la 1 în ceea ce privește producția industrială și de 45 la 1 în sectorul producției de mașini și utilaje. În mod corespunzător, raportul referitor la venitul pe cap de locuitor este în multe cazuri de 50 la 1. S-a luat, firește, poziție în favoarea reducerii acestor decalaje, prin impulsionarea dezvoltării țărilor rămase în urmă. Din păcate însă, pînă în prezent, diferența de dezvoltare dintre cele două lumi nu numai că nu s-a redus, dar a și crescut. Unul din factorii cei mai importanți ai menținerii și adîncirii decalajelor dintre țările sărace și țările bogate îl constituie racolarea de inteligență sau, cum i se mai spune, „furtul de creiere".

Că așa stau lucrurile, o dovedesc datele publicate atît de țările dezvoltate însele, cît și de forurile internaționale specializate. Aceste date atestă că într-un interval de 12 ani Statele Unite, Canada și Marea Britanie au acordat țărilor în curs de dezvoltare un ajutor de 46,3 miliarde de dolari. În aceeași perioadă însă, țările în curs de dezvoltare au investit în calificarea specialiștilor emigrați în statele menționate nu mai puțin de 50,9 miliarde de dolari. Dintr-odată deci țările bogate și-au însușit un plus de 4,6 miliarde de dolari. Potrivit unor date ale O.M.S., racolarea de inteligență în detrimentul țărilor subdezvoltate a adus Statelor Unite, în ultimii 30 de ani, beneficii însumînd 100 de miliarde de dolari.

Cert este că „furtul creierelor" frustrează economia statelor sărace de însăși substanța ei vitală, supunînd aceste țări la grave perturbații și rămîneri în urmă, paralizîndu-le dezvoltarea în cele mai diferite sfere ale economiei și științei. Conform aprecierilor UNESCO, pentru ca revoluția științifică și tehnică să se realizeze pretutindeni, ar trebui ca fiecare țară să dispună de minimum 1 000 de oameni de știință la 1 milion de locuitori. Or, în timp ce în Europa occidentală, în S.U.A. și Japonia această cifră este mult depășită, există nu puține țări din lumea a treia în care raportul este de numai 100 de oameni de știință la 1 milion de locuitori.

Toate acestea demonstrează că furtul creierelor este una din căile prin care țările în curs de dezvoltare sînt obligate să finanțeze dezvoltarea statelor bogate. Alături de politica dobînzilor excesive impuse creditelor pentru dezvoltare, furtul creierelor constituie una din cele mai răspîndite metode de exploatare a țărilor în curs de dezvoltare de către țările bogate. Pe această cale, inegalitatea din lumea de azi nu numai că se perpetuează, dar se și adîncește : bogații devin tot mai bogați iar săracii sărăcesc și mai mult.

Iată de ce România s-a ridicat cu hotărîre împotriva racolării de inteligențe de către statele dezvoltate. Un important document în această problemă adoptat la Națiunile Unite a fost prezentat de grupul „celor 77" la inițiativa țării noastre. După cum este cunoscut, în acest document se relevă necesitatea de a se pune fără întîrziere capăt exodului de oameni de știință și de personal calificat din țările în curs de dezvoltare către statele avansate și de a se elimina efectele negative ale acestui exod pentru țările de origine.

ION CODRU

De pe toate meridianele

De-ale circulației

Abundența de mașini pe străzile marilor orașe, pe principalele artere de circulație interurbane a încetat de mult să fie o caracteristică doar a țărilor industrializate. Automobilul a pătruns foarte puternic, în ciuda crizei petrolului, și în țările în curs de dezvoltare. Cu toate avantajele incontestabile — rapiditate, confort, capacitate mare etc. —, dar și cu neplăcerile corespunzătoare. La unele din ele se referă ziarul „Daily Nation" din Nairobi. El scrie că în fiecare zi, pe șoselele care duc din capitala kenyană în diferite regiuni ale țării sînt postați agenți de circulație, care urmăresc cu atenție automobilele, camioanele și miniautobuzele de pasageri, pentru a vedea dacă sînt în regulă din punct de vedere tehnic. Fiindcă Kenya s-a situat în anii din urmă pe unul din primele locuri din lume în ceea ce privește accidentele de circulație, care aproape totdeauna se soldează cu jertfe omenești. Numai în 1983, ca rezultat al accidentelor de circulație pe drumurile kenyene, au pierit 1 500 de oameni, iar 13 500 au fost răniți. După părerea inginerului de drumuri S. M. Kiguru, lăsînd la o parte indolența șoferilor și a pietonilor, cauza principală a accidentelor o constituie starea proastă a mașinilor și a drumurilor. Automobile fără frîne, roți descentrate, cauciucuri roase, volane defecte sînt fenomene obișnuite. Șoferii de camioane, care se grăbesc să ducă marfa, și șoferii de maxitaxiuri, în goană după cît mai multe curse, nu-și cedează unul altuia trecerea. Rezultatul este de multe ori pierderea de vieți omenești. Nici semnele de circulație nu stau la locul lor, pentru că mulți le consideră ca foarte potrivite pentru a face din ele diferite obiecte de uz casnic.

Dacă stăteau în banca lor...

Introducînd un ban în automat, vizitatorul unei expoziții organizate la Universitatea Santa Clara din California — ne informează agenția D.P.A. — putea privi printr-un vizor cum era executat pe scaunul electric un... robot. Pe o pancartă era scris : „Pentru crimă, trebuie să plătești", altfel spus „cine-o face ce mine, ca mine să pățească". Rostul era deci educativ, un fel de a băga celor cu înclinații spre rele frica în oase cît timp nu este prea tîrziu, căci odată ajunși acolo... Oamenii nu prea dădeau năvală spre acest exponat, încasările erau așa și-așa. Dar iată că au intrat în acțiune anumite ligi care se pronunță contra pedepsei cu moartea. Ce dacă-i vorba doar de-un robot ? au spus vajnicii partizani ai abolirii pedepsei capitale. În fond, se popularizează această cazna, tineretul este înspăimîntat, cosmarizat etc., etc. Ce era să facă organizatorii ? Au pus la intrare o tăblită pe care scria că la jucăria aceea copiii nu aveau acces. Rezultatul a fost... exact invers decît cel dorit. Văzînd că nu-i lasă pe copii înăuntru, maturii s-au deșteptat parcă din somn, convinși că dacă apare o interdicție, trebuie să fie vorba de un lucru interesant (banalitatea n-a fost pusă niciodată la index). Și valuri de oameni s-au precipitat spre automat, și încasările au crescut, și robotul executat a fost văzut de un număr incomparabil mai mare de persoane decît pînă atunci. Ceea ce nu s-ar fi întîmplat dacă aboliționiștii stăteau liniștiți în banca lor.

Un muzeu Burattino

Pinocchio, eroul celebrei cărți a lui Carlo Collodi, apărute cu un secol în urmă, este cunoscut în Uniunea Sovietică sub numele de Burattino, după basmul „Cheița de aur sau aventurile lui Burattino", creat de Alexei Tolstoi pe motive din scrierea autorului italian. Cartea lui Tolstoi s-a bucurat și se bucură în U.R.S.S. de un succes extraordinar (de altfel, „Cheița de aur sau aventurile lui Burattino" este binecunoscută și cititorilor români, din partea cărora s-a bucurat de aceeași entuziastă primire). După acest basm au fost realizate mai multe filme și adaptări pentru scenă. Popularitatea lui Burattino este așa de mare, încît recent la Kuibișev, în casa memorială „Alexei Tolstoi", s-a deschis un muzeu consacrat vestitei păpuși de lemn. Aici au fost adunate sute de desene care ilustrează cartea sau amplifică aventurile mult îndrăgitului omuleț. Tot aici sînt expuse numeroase ediții ale acestei cărți în limba rusă, în limbile popoarelor din U.R.S.S., ediții apărute în alte țări, precum și păpuși și jucării cu chipul lui Burattino.

ION D. GOIA

Civilizația vidului

Evrika ! A cincea generație de computere și-a dat drumul în lume. Foarte mic și foarte inteligent „transputerul" va putea medita, incomparabil mai profund decît strămoșii săi de ce, cum și în ce direcție se îndreaptă mediul său înconjurător, precum și personajul central al acestui mediu : omul.

În timp ce transputerul se naște, calculatoare în vîrstă de 10 ani calculau cu cît s-a întins Sahara în perioada vieții lor. Concluzia anunțată lumii africane a amărît mai rău o lume amărîtă : în ultimul deceniu nisipurile s-au insinuat în geografia fertilă pe un spațiu de 417 000 000 hectare.

Alte calculatoare au verificat dacă rata asasinatului în masă în rîndul copiilor lumii a patra se menține constantă. Da, se menține. 30 de copii mor în fiecare minut de foame — 1 800 pe oră.

În sfîrșit, creiere electronice puse să sintetizeze puterea de foc a omului asupra lui însuși au precizat, fără melancolie și fără reticențe, că asupra globului prescază o încărcătură nucleară echivalentă ca forță explozivă cu 6 000 de războaie mondiale de gabaritul ultimului.

Nisipurile apasă rodnicia pămîntului, morții de foame apasă liniștea celor care mai au o pîine pe masă, megatonele de explozibil apasă clipa următoare a planetei într-un atentat masiv și concertat în perfect dezechilibru.

Numai ceva ce nu s-a inserat încă va putea rezista la o asemenea presiune. Peștele minuscul recent descoperit într-un ungher din Pacific, în stare să reziste la o presiune a apei de 12 000 00 kg pe centimentru pătrat, nu reprezintă decît excepția care probează regula că marile presiuni nu conservă viața...

Civilizația presiunii sau, dacă vreți, civilizația vidului se programează acum pe calculator ca o profanare a vieții și o calcinare a rațiunii.

RADU BUDEANU

Lumea se amuză

După PANORAMA — Polonia

Roza vînturilor

UMBERTO SABA (Italia)

Ulise

În tinerețea mea navigam
de-a lungul coastelor dalmate.
Mici insule
se iveau din apă, deasupra lor
uneori
poposea o pasăre rară pîndind
prada.

stînci acoperite de alge, lunecoase,
în soare
frumoase aidoma smaraldelor. Cînd
fluxul înalță
și noaptea veneau anulîndu-le, sub
vînt
corăbiile se risipeau mai departe
în larg
să evite capcanele. Azi regatul meu
e-acest tărîm și nimănui. Altora
portul le oferă lumînările sale ; pe
mine
spiritu-mi neîmblînzit și dureroasa
dragoste de viață
încă mă scot în larg.

În românește de
PETRE STOICA

SPORT

MULT SUCCES FOTBALIȘTILOR NOȘTRI LA BELFAST!

● Miercuri, în primul ei meci din preliminariile campionatului mondial 1986, echipa României întîlnește pe cea a Irlandei de Nord ●

Începe bătălia pentru Mexic

În drum spre Belfast

Un foarte important meci așteaptă echipa noastră națională de fotbal miercuri, cînd va întîlni, pe „Windsor Park" din Belfast, reprezentativa Irlandei de Nord. S-ar părea că o astfel de afirmație e oarecum exagerată, ținînd cont de faptul că partida de la Belfast e prima din cele 8 pe care tricolorii vor avea să le susțină în cadrul preliminariilor campionatului mondial din 1986 (Mexic), partenerele ei de întrecere numindu-se Anglia, Irlanda de Nord, Turcia și Finlanda. Și totuși nu credem că exagerăm. Nu doar pentru că și în fotbal ziua bună se cunoaște de dimineață, ci și pentru că, într-o serie mai echilibrată decît s-ar zice (națională turcă a apelat recent la un antrenor vest-german, Hesse, al cărui consilier este Jupp Derwall ; finlandezii l-au întrecut deja pe nord-irlandezi, cu 1—0, la Pori etc.), un început favorabil ar fi în măsură să netezească drumul fotbaliștilor români spre Mexic. Socoteala nu-i prea complicată : Anglia, Irlanda de Nord și România (ordinea stabilită de tragerea la sorți, dar neobligatorie în privința șanselor), par să fie primele candidate la cele două locuri pentru C.M. Dacă jucătorii lui Lucescu și Rădulescu vor izbuti să obțină la Belfast două puncte, sau măcar unul, Irlanda de Nord, care a capotat deja în Finlanda (meciul, care a inaugurat grupa, s-a jucat la 27 mai), se va găsi într-o situație dificilă, urmînd să recupereze terenul pierdut în cele 3 deplasări care îi vor mai rămîne, cu observația că, în toamna trecută, ea n-a reușit nimic în Turcia (1—0 pentru gazde în calificările C.E.). Din aceste motive, fie ele și sumar prezentate, partida de miercuri e foarte importantă, mai ales pentru gazde, dar și pentru oaspeți.

În general, actualele preliminarii au o miză foarte mare pentru fotbalul nostru. Pentru că, încheiate cu succes, ele vor consemna o a doua calificare a echipei naționale la o competiție de anvergură, consecutivă, ceea ce ar însemna, evident, o consolidare a prestigiului internațional. O calificare poate fi, au-i așa, rodul unei întîmplări, al unei conjuncturi fericite. O a doua, realizată imediat, e mai greu de privit așa, ea semnificînd intrarea echipei în cauză în elita fotbalului. În această idee, dar și avînd în vedere o serie de alte argumente, între care ciclul (cam de 2 ani) al unei echipe naționale, Lucescu a hotărît atacarea „campaniei" pentru Mexic prin meciul de la Belfast. Socotim că a gîndit corect, realist, făcînd legătura între experiența dobîndită la Euro '84, unde a folosit garnitura pe care, în linii mari, o va alinia și pe „Windsor Park", și noua etapă în care intră, prin aceste preliminarii mondiale, reprezentativa de care răspunde. Judecînd așa, el a preconizat și reușit să obțină o pauză mai lungă în activitatea oficială a echipei naționale care, după Belfast, va relua cursa pentru Mexic abia în 3 aprilie 1985, cînd va întîlni Turcia, la București. Programul ulterior va fi „de foc", cu Anglia acasă la 1 mai, cu Finlanda în deplasare la 6 iunie, cu Finlanda acasă la 24 august, cu Anglia în deplasare la 11 septembrie, cu Irlanda de Nord acasă la 16 octombrie și cu Turcia în deplasare la 14 noiembrie, dar rămîne dintre 12 septembrie 1984 și 3 aprilie 1985, mai bine de jumătate de an, a fost judicios gîndit, permițînd (eventual) o schimbare a efectivului echipei noastre reprezentative sau măcar, iarăși dacă va fi cazul, a strategiei. Acesta a fost și motivul, dacă am înțeles bine, pentru care divizia A a început, anul acesta, mai tîrziu ca oricînd. Pentru a lăsa fotbaliștilor lotului, foarte solicitați în ultimul timp, posibilitatea unei refaceri cît mai complete. Ceea ce nu se va mai petrece în 1985, cînd sezonul oficial intern (divizia A) va lua startul în 7 august, o întîlnire amicală cu U.R.S.S. fiind convenită chiar mai devreme. Procedînd în acest mod, adică lăsînd o pauză de 6 luni la nivelul echipei naționale, s-a mai reușit un lucru : s-a cedat un spațiu larg la dispoziția formațiilor de club angrenate (nădăjduim cît mai multe tururi) în cupele europene. Separarea sezoanelor, unul pentru națională și altul, distinct, neîncărcat, pentru cluburi, ni se descoperă drept un cîștig, știute fiind dificultățile prin care au trecut acum un an și acum doi Dinamo și, mai ales, Universitatea Craiova, cu jucători solicitați pe ambele planuri. Sigur că un astfel de mod de a vedea situația, gîndind și în perspectivă, e nou pentru fotbalul nostru. Ei a întîmpinat și critici, vizînd întîrzierea campionatului, dar noi îl socotim binevenit. Dacă vrem să fim competitivi, și vrem, se cuvine să căutăm și să găsim soluții în acest sens, împotriva comodității și a rutinei. Nu-i mai puțin adevărat că, neexistînd un precedent, o experiență de asemenea natură, e greu de făcut un pronostic, de anticipat, dar de încercat, merită să încercăm ! Fără cutezanță, am mai spus-o, se înaintează încet sau deloc.

Revenind la meciul de la Belfast, să notăm că Lucescu i-a acordat atenția cuvenită. Pe de o parte, a studiat adversarii, asistînd la partida Anglia — Irlanda de Nord disputată în 4 aprilie pe „Wembley" („nord-irlandezii au pierdut la limită, 0—1, dar au jucat excelent, meritînd să cîștige ! Au ratat însă enorm. Presa britanică a calificat prestația lor drept cea mai bună din ultimii 10 ani"), pe de alta, s-a străduit să păstreze lotul tricolor „în priză", utilizînd fiecare oportunitate pentru convocări, pregătiri, partide amicale etc. Recent, națională a participat la un turneu de primă mînă (poate cel mai tare din Europa peste vară) la Amsterdam, după care, în drum spre casă, a întîlnit, la Gera, selecționata R.D.G. Toate cele 3 meciuri au fost pierdute, 0—1 cu Ajax, 1—3 cu Feijenoord, 1—2 cu R.D.G., ceea ce a creat, firesc, o oarecare îngrijorare. Exceptînd partida de la Gera, în care Iorgulescu și Irimescu au fost eliminați de pe teren (atenție la indisciplină, ea se plătește și mai scump în întrecerile oficiale !) și în care golul victoriei s-a marcat în minutul 90, Lucescu s-a întors mai puțin mîhnit decît ne-am fi așteptat. În Olanda, ne-a spus, am condus ambele meciuri, am avut bare, Ajax ne-a înscris în minutul 91, am lăsat o bună impresie dar, din păcate, atît. Lotul fiind abia întrunit, s-a resimțit lipsa acomodării, a omogenizării, după cum s-a resimțit și cea a unor jucători, între care a lui Bölöni și Augustin. Turneul a fost util, contribuind la creșterea acumulărilor. Faptul că Hagi s-a arătat cel mai activ, cel mai în formă dintre toți semnifică, a încheiat Lucescu, tocmai creșterea de care aminteam.

Zilele trecute, antrenorii au anunțat lotul de 22 pentru Belfast : Lung, Moraru, Iordache, Negrilă, Rednic, Ștefănescu, Iorgulescu, Andone, Iovan, Ungureanu, Țicleanu, Irimescu, Klein, Mateuț, Movilă, Coraș, Cămătaru, Augustin, Hagi, Geolgău, Gabor, Orac. Lipsesc Balaci, Bölöni și Balint, primul o absență mai veche (dar la fel de regretată de selecționeri !), ceilalți indisponibili : Bölöni după o operație la călciiul jut Ahile, Balint cu necazuri datorate meniscului. Au mai apărut și alte accidentări, care ridică probleme antrenorilor : Negrilă a făcut o recidivă, motiv pentru care nici nu s-a deplasat la Baia Mare, Klein a suferit o entorsă, la un antrenament, iar Cămătaru n-a terminat meciul de campionat cu Rapid și nici pe cel de la Baia Mare (în care a evoluat doar opt minute), acuzînd o întindere. Klein a jucat miercuri mai mult, o jumătate de oră, el rămînînd, în continuare, ca și Cămătaru, după cîte ne-a spus Mircea Lucescu, sub supraveghere medicală. În altă ordine de idei, ne-a mărturisit directorul tehnic, a surprins neplăcut modul superficial, ușor superior, în care Geolgău a tratat în ultima vreme obligațiile ce-i revin în cadrul lotului. Indisponibil mai mult timp (Lucescu : „nu-l pot acuza, dar parcă s-a complăcut să stea pe margine"), Geolgău s-a prezentat la convocarea dinaintea Amsterdamului cu un surplus de 6 kilograme (!), mai plin de el, la propriu și la figurat, ca oricînd ! Să-l fi schimbat golul de la Bratislava într-atît pe craiovean încît să uite ei că în echipa națională nu se intră pe merite trecute, cît de mari vor fi fiind acestea, ci prin muncă și sudoare ?! Noi, care (ca și Lucescu de altfel) i-am arătat de atîtea ori prețuirea și dragostea noastră, redactorul-șef al revistei „Flacăra" fiind primul care a intuit marele talent al copilului (pe atunci) din Pitești, nădăjduim că Geolgău va redevenit jucătorul modest și sîrguincios care și-a dobîndit, prin seriozitate și devotament, un loc de frunte în echipa națională și în inimile iubitorilor fotbalului românesc.

La ora la care ne pregătim să încheiem ediția de față, Lucescu și Rădulescu urmează să decidă care vor fi cei 17, din lista de 22, ce vor face, luni dimineață, cu un avion charter, deplasarea spre Belfast. Indiferent care vor fi aceia, ei vor trebui să știe, și nu ne îndoim că o știu, că îi așteaptă un meci foarte greu, dar de a cărui soartă depinde într-un procent ridicat calificarea la Mexic. Le dorim, în numele întregii suflări fotbalistice a țării, mult succes, invitîndu-i să nu precupețească nici un efort, să lupte fără menajamente, dar sportiv (meciul va fi arbitrat de francezul Vautrot, căruia nu-i păstrăm, cu toate scuzele de rigoare, amintiri prea frumoase după partidele cu Cehoslovacia, de la București, și Spania, de la Saint Etienne !), pentru un rezultat cît mai bun, deschizînd astfel porțile calificării. Stă în puterea și abnegația lor, în talentul și inteligența lor să fie la înălțimea încrederii ce li s-a acordat, a condițiilor puse la dispoziție, oferindu-ne nouă, tuturor, o mare satisfacție, o mare bucurie.

Mult succes, tricolori !

Pagină realizată de
OVIDIU IOANIȚOAIA

Iorgulescu, Rednic și Klein, numele a 3 șanse, din 11, pentru Belfast

De la Jennings la Whiteside

Cu toate că foarte vechi, Irish Football Association a apărut în 1880, fotbalul nord-irlandez n-a contat multă vreme în arena internațională. Afirmarea lui trebuie legată de venirea la cîrma națională a antrenorului Billy Bingham, exmanagerul lui Everton și Plymouth, fost el însuși jucător cu renume (56 de selecționări în echipa reprezentativă). Pe post de la sfîrșitul lui 1979 (înlocuindu-l pe Danny Blanchflower), Bingham a obținut ceea ce Malcom Brodie de la „Belfast Telegraph" nu se reținea să numească, față de antecedente, drept „a phenomenal record" ! Poate că lucrurile nu stau chiar așa, din cele 39 de meciuri disputate de atunci națională nord-irlandeză a pierdut totuși 12 (14 victorii, 13 egalități), dar e cert că Bingham a adus o schimbare, deviza lui fiind „să faci jucători obișnuiți să creadă despre ei că sînt mai buni decît sînt" ! Ajutat de un președinte de federație foarte activ și cu multe uși deschise, Harry Cavan fiind totodată președinte al Comisiei F.I.F.A. pentru arbitraj și membru în Internațional Board (Brodie : „Influența lui Cavan pe coridoarele puterii i-a oferit Irlandei de Nord o poziție în fotbalul mondial pe care o invidiază multe țări mai mari și mai bogate"), Bingham și-a făcut pesemne o socoteală simplă : n-am prea mulți jucători (Irlanda de Nord numără o populație de 1,5 milioane locuitori), să-i pun să joace cît mai des împreună și să-i supăr cît mai puțin ! Metoda, una a blindeții, a prins: Irlanda de Nord s-a calificat la mondialele din Spania unde a lăsat o impresie foarte bună (chit că jucătorii nu s-au sfiit să bea butoale de bere, sub ochii antrenorului !) a fost la un pas de a ajunge la Euro '84, după ce întrecuse R.F.G. la Hamburg, a terminat recent învingătoare în Campionatul interbritanic (cu Anglia, Scoția și Țara Galilor), chiar dacă la golaveraj (toate participantele au avut cîte 3 puncte !), devenind o forță de temut în fotbalul mondial.

De la 21 septembrie 1983 pînă la 27 mai 1984, reprezentativa nord-irlandeză a susținut 7 partide, toate oficiale : 3—1 cu Austria (acasă), 0—1 cu Turcia (în deplasare), 1—0 cu R.F.G. (în deplasare), 2—0 cu Scoția (acasă), 0—1 cu Anglia (în deplasare), 1—1 cu Țara Galilor (în deplasare), 0—1 cu Finlanda (în deplasare), bilanțul ei — 7 3 1 3, golaveraj +3 — putînd fi apreciat drept bun, în condițiile în care n-a jucat acasă decît de două ori. Acasă însemnînd, fără excepție, pe „Windsor Park" din Belfast, stadion cu 40 000 de locuri (un sfert în picioare), modernizat de curînd, pe care evoluează echipele de primă ligă Lenfield și Glentoran.

Irlanda de Nord 1984 : nici o modificare față de echipa (în imagine) alinia la mondialele din 1982 !

Cine sînt jucătorii lui Bingham ? Mai tot timpul, de 4 ani, aceiași, alcătuind o formație „pestriță", cu valori de reputație internațională ca Whiteside, Jennings, McClelland sau Armstrong, dar și ca fotbaliști din ligile engleze inferioare, ca McElhinney de la Bolton sau Hamilton de la Burnley (liga a treia !), excelentă la capitolul angajamentului, al implicării la efort, dar mai puțin rafinată. O echipă, folosind și observațiile culese de Mircea Lucescu, bine clădită fizic, bătăioasă, omogenă. Valoroasă, dar mai ales ambițioasă, formată din „11 luptători inversunați", cărora le convine mai puțin jocul rapid, pe jos, combinativ. În ultimele partide, Bingham (a cărui pipă a devenit tradițională) a aliniat garnitura : Jennings (Arsenal, 39 de ani, 104 selecționări în națională) — Nicholl (Glasgow Rangers, 27, 62 A), McElhinney (Bolton Wanderers, 27, 5 A), McClelland (Glasgow Rangers, 29, 30 A), Donaghy (Luton Town, 27, 30 A) — McIlroy (Stoke City, 30, 74 A), M. O'Neil (Notts County, 32, 63 A), Hamilton (Burnley, 27, 36 A), Stewart (Queens Park Rangers, 22, 16 A) — Armstrong (Real Mallerca, 29, 53 A), Whiteside (Manchester United, 19, 15 A).

O formație, rînduită între cei 39 de ani ai portarului Jennings (Lucescu : „n-a apărut pe Wembley, fiind accidentat, dar îl știu de la Mundial, reacționează uneori tardiv și e vulnerabil pe jos") și cei 19 ai lui Whiteside („puternic, foarte bun la cap"), cu doi fundași laterali deosebit de ofensivi (Nicholl joacă în timpul verii la Toronto Blizzard), cu o linie de mijloc atletică („adevărat piston, Steward driblînd cu virtuozitate, O'Neil intercalîndu-se în atac), cu două vîrfuri periculoase, Armstrong fiind declarat cel mai bun jucător nord-irlandez la C.M. din Spania. Cu toate calitățile lor, multe și recunoscute, băieții lui Billy Bingham nu sînt de neînvins ! Redutabili pe „Windsor Park", unde o galerie frenetică îi încurajează timp de 90 de minute, ei pot fi întrecuți de o echipă tehnică, în stare să combine mai mult și mai variat, capabilă să evite „capcana" duelurilor fizice.

Această echipă, o știe Lucescu prea bine, poate și trebuie să fie cea a României !

Cu cît e mai aspră lupta, cu atît e mai frumoasă victoria

SPORT

• În etapa a doua, echipele din cupele europene au înscris 9 goluri și n-au primit nici unul! •

Trec cicliștii

La ora la care închidem ediția, cea de-a XXII-a ediție a Turului ciclist al României, socotită jubiliară pentru că marchează o jumătate de secol de la prima competiție de acest gen organizată la noi, se află în plină desfășurare. De la Cîmpulung unde s-a dat duminică, într-un cadru festiv, plecarea, caravana s-a îndreptat spre Rîmnicu Vîlcea, Tîrgu Jiu, Deva și Cluj-Napoca, oferind zecilor, sutelor de mii de spectatori înșiruiți de-a lungul traseului un frumos spectacol și o luptă acerbă, 87 de rutieri din 5 țări apăsînd cît mai virtos în pedale, fiecare dintre ei visînd să încheie victorios, duminică, „mica buclă". Cel dintîi laureat a fost dinamovistul Gheorghe Lăuțaru, care și-a adjudecat prologul, plecînd din Cîmpulung, orașul lui Gabi Moiceanu, îmbrăcat în tricoul galben. Numai că Valentin Constantinescu, unul dintre cei mai talentați reprezentanți ai „noului val", din ciclismul nostru, membru al echipei naționale antrenate de Nicolae Voicu, nu i-a lăsat prea mult timp să se bucure! Terminînd victorios la Rîmnicu Vîlcea, după o evadare în care l-a avut ca partener pe Cornel Nicolae, el a preluat șefia clasamentului și n-a mai cedat-o, menținîndu-se lider și după etapa de miercuri. Asta în ciuda faptului că Mircea Romașcanu, dublu cîștigător al Turului și, prin palmares și experiență, rutierul român numărul 1, s-a zbătut să-i ajungă și, firește, să-l întrecă. După un start palid, marcat de pierderea a două minute, Romașcanu a declanșat atacuri furibunde, unul mai energic ca altul, reducînd considerabil din handicap și, după victoria la contratimp, plasîndu-se în imediata apropiere a liderului, la 50 de secunde de Valentin Constantinescu. E de așteptat, date fiind ambiția și vigoarea lui Valentin, pe de-o parte, abilitatea tactică și orgoliul lui Mircea, pe de alta, ca duelul celor doi ași să capete și mai mult dramatism în cursul ultimelor etape, cînd în fața alergătorilor va sta dificilul examen al muntelui, cel care, cum se zice în ciclism, cerne valorile.

Ar fi simplist și nedrept dacă am reduce Turul 1964 la concurența dintre cei doi. Competiția se dovedește, prin străduința cicliștilor noștri, dar și prin aceea a străinilor, între care polonezul Grochowski și-a adjudecat o etapă, iar grecul Kanelopoulos „s-a înfipt" în fruntea clasamentului, echilibrată și spectaculoasă, presărată cu surprize. Plutonul se agită și se resfiră, se grupează și gonește după evadați, cursa prilejuind o superbă dispută bărbătească, cu atît mai demnă de elogii cu cît, se știe, ciclismul este un sport dur, al unei risipe fizice fără egal. Dincolo de pluton, o „armată" de arbitri (conduși cu competență și neodihnă de Octavian Amza), cronometrori, mecanici, maseri etc. veghează la bunul mers al întrecerii, la păstrarea unei șanse egale pentru fiecare. Întreaga familie a ciclismului românesc, de la Martie Ștefănescu la Marin Niculescu, de la Ion Stoica la Constantin Ciocan, de la Vasile Selejan la Ion Ardeleanu ș.a. a semnat „condica de prezență" a Turului cu numărul 22, îndreptîndu-se cu un tulburător devotament spre cea mai lungă și mai frumoasă sărbătoare a sportului nostru cu pedale.

Spre a ilustra asprimea bătăliei din tur, am ales pentru azi, prestați de închiderea revistei, o fotografie. Săptămîna viitoare, însă, după ce caravana își va fi terminat drumul de peste 1 200 de kilometri, vom încerca să reflectăm mai pe larg desfășurarea „micii bucle". Doi fotoreporteri acreditați de „Flacăra" însoțesc deja plutonul, iar Ovidiu Ioanițoaia se va alătura și el caravanei pe parcursul ultimelor etape. Pe săptămîna viitoare!

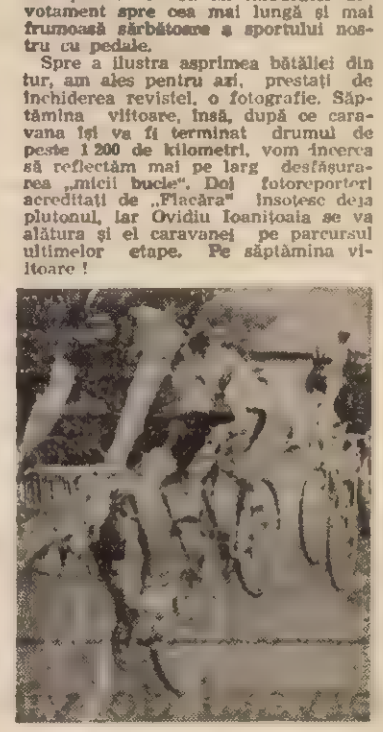

Adevărata promovare

Am fost duminică la Buzău. S-a întîmplat să plec după meci cu unul dintre cei mai devotați suporteri ai Gloriei, dealtfel președintele ei de onoare, cu inginerul Nicolae Vasilescu. Nu părea cătrănit, era. Cît depinsese de el, făcuse totul ca lucrurile să iasă bine și parcă se simțea acum vinovat. Uitase ceva? Neglijase ceva? Publicul primise înfrîngerea cu demnitate, omul de lîngă mine o acuza din plin și din cînd în cînd se minuna: chiar 3—0, domnule, chiar 3—0?! M-am hotărît să-l liniștesc. N-aveți echipă, i-am zis, după care am început să socotesc: Petrache e imprudent, Dudu e obosit, Ghizdeanu e moale, Marcu e fricos și așa mai departe. Spectatorii, am încercat o glumă, nu pot marca goluri.

Nu pot, mi-a răspuns și s-a cufundat în tăcere. Parcă pierduse ceva și nu știa ce. Parcă știa și nu găsea. După un sfert de ceas de nevorbă, s-a oprit și a gîndit cu voce tare: batem miercuri la Bacău! Băieții ăștia pot mai mult și trebuie s-o arate! Cîștigăm la Bacău, faceți prinsoare?

Aș fi intrat în joc, cui îi strică o prinsoare reușită?, dar povestea mi s-a părut fără sens. Auzi, mi-am spus în sinea mea, la Bacău, care tocmai a luat un punct de la Timișoara și unde înving, din an în paște, Dinamo sau Craiova?! Vă scot vinul din pivniță, i-am răspuns, sînteți victime sigure. Apoi ne-am despărțit, plecînd fiecare încotro. El cu speranța victoriei, eu cu credința că se minte pe sine ca să-și găsească o alinare.

Acum, cînd așternem aceste rînduri, meciul de la Bacău abia s-a încheiat. Gloria a cîștigat cu 2—0! Campionatul se va juca în 18 și nu în 17, cum fusesem tentat să cred după un singur semn. De-acum Gloria Buzău e cu adevărat în divizia A, iar inginerul Vasilescu regretă, firește, că nu i-am acceptat prinsoarea. Dacă de la sublim la ridicol nu-i decît un pas, iată că nici drumul invers nu-i mai lung!

OVIDIU IOANIȚOAIA

SAH cu Margareta Mureșan

Victorie antologică

În turneul internațional de la Beersheva (Israel), marele maestru internațional Mihai Șuba a condus în clasament mai mult de jumătate, obținînd și o victorie spectaculoasă, cu piesele negre, asupra vicecampionului mondial Victor Korcinoi.

KORCINOI — ȘUBA

1. d4 Cf6 2. e4 e6 3. Cf3. Albul evită prin această mutare Apărarea Nimzovitsch și propune intrarea în Indiana nouă. **3. ... c5.** Prin această continuare negrul conduce jocul fie înspre Apărarea Tarrasch, în cazul în care albul ar fi urmat jocul prin 4.e3 sau 4.Cc3, fie înspre Apărarea Benoni prin mutarea albului **6. d5**, pe care de altfel Korcinoi o preferă. **A urmat 4. ... e:d5 5. e:d5 d6 6. Cc3 g6 7. Nf4.** În repertoriul vicecampionului mondial această continuare este o surpriză. Mai des jucată era varianta începînd cu 7 g3, varianta în care, la Olimpiada de la Lucerna din 1982, a reușit să-i pună probleme serioase lui Garri Kasparov. Partida cu actualul șalanger la titlul mondial Korcinoi a pierdut-o, deși avusese șanse clare de remiză. Prin complicațiile apărute în domeniul teoretic aceasta deschidere este o armă periculoasă în mîna unui jucător experimentat, bun tactician. În partidă M. Șuba a continuat cu planul cel mai exact: **7. ... a6 8. e4 Ng7 9. Da4 Nd7 10. Db3 De7.** Mai bine decît 10. ... De7 11. D:b7 00 e4 12. 000 C:e4 13. Te1 N:c3 14. b:c3 Df6 15. T:e4 D:c3 cu avantaj pentru alb. Teoria modernă a deschiderilor nu face aprecieri exacte asupra sacrificiului de piesă propus de Korcinoi prin **11. N:d6!?** cu scopul înlăturării damei negre din apărarea cîmpului b7 și al capturării turnului negru din a8. A urmat: **11. ... D:d6 12. D:b7 00 13. e5.** La 13. D:a8?! ar fi urmat 13. ... Db6! cu ideea cîștigării unei piese prin 14. ...D:b2 sau a prinderii damei albe prin 14. ...Nb7. Mutarea din partidă constituie rodul analizelor personale ale lui Korcinoi și ale secundanților săi. După cum recunoștea V. Korcinoi la sfîrșitul partidei, mutarea excepțională **13. ... Nc8!!** găsită de marele maestru M. Șuba la tabla de joc răstoarnă analizele, reabilitînd varianta. Lui Korcinoi îi scăpase această posibilitate. S-a continuat cu **14. D:a8 Db6 15. N:a6.** Albul sacrifică nebunul pentru a evita amenințarea decisivă Nb7 cu capturarea damei albe. Korcinoi ar fi putut salva dama și prin 15.000 Nb7 16. Ca4 Db4 17. Da7 C:e4, urmat de 18. ... Nh6 sau 18. ... C:f2, dar avantajul pe care îl obținea negrul era hotărîtor. Sacrificiul de piesă nu dă compensație suficientă albului. **15. ... N:a6 16.000 Cg4 17. d6.** Ce altceva? **17. ... C:e5?!** Negrul greșește ușor, mai clar era C:f2 sau Cd7. Albul reușește să-și activizeze în sfîrșit dama. **18. C:e5 N:e5 19. Df3 Cd7 20. The1 Tb8 21. Td2, Nb7 22. De3** Negrul are o piesă în plus și atacă, dar greșește prin **22. ... N:d4?** Mult mai simplu ar fi fost după 22. ... Ng2 23. f3 Nd4!!. Astfel Korcinoi a mai obținut un scurt răgaz în aminarea deciziei finale. S-a continuat cu **23. Dg3 Cf6 24. Te7 Nc8.** Greșit era 24. ... Ch5 ? din cauză de 25. d7 !! C:g3, 26. Te8 Rg7 27. T:b8 cu ideea transformării pionului în damă prin 27. d7—d8D. Albul reușește să reducă forța atacului negrului prin schimbul damelor, dar astfel se condamnă la acceptarea unui final pierzător: **25. Ca4 Db5. 26. Db3 D:b3 27. a:b3 Ne6 28. Te7 Ce4, 29. Te2 Cd6 30. C:c5 Nf5 31. Td2??** O nouă greșeală gravă a lui Korcinoi, ce duce la pierderea unei calități: 31. ... N:c5! și albul a cedat. Negrul cîștigă duelul teoretic într-o variantă foarte tăioasă cu posibilități tactice nebănuite. Dacă Garri Kasparov nu ar fi renunțat în semifinalele meciurilor candidaților la titlul mondial de șah la Apărarea Benoni alegînd Deschiderea Catalană, Korcinoi ar fi ales probabil această linie de joc.

MARGARETA MUREȘAN

La peluză

Deocamdată, e bine!

Să ne tragem puțin sufletul, după ce prima etapă ne tăiase pur și simplu răsuflarea. Deocamdată, e bine! O singură deziluzie, poate: Politehnica Timișoara, această echipă cuminte și serioasă în care am crezut și continui să mai cred încă. Și o tristețe: Constantin Oțet nu găsește cheia ritmului capricioasei sale echipe din Dealul Copoului. În rest, cum spunem, e bine! Am fost convins că la Buzău înfrîngerea severă din prima etapă a fost un accident și nu m-am înșelat. Fără să fie încă un mare antrenor, „profesorul" Constantin nu este un rutinier. El preferă meșteșugului artă și arta este frumoasă deoarece cuprinde în ea surpriza. Și fiindcă vorbim de artă, să nu-l uităm pe Dobrin. Argeșul a dat fotbalului românesc pe unul dintre cei mai străluciți jucători din istoria sa și acum, prin același Dobrin, pe unul dintre marii lui antrenori. Cu un lot subțirel, Dobrin dă tîrcoale Olimpului, unde recent a urcat impozant și spre bucuria generală Rapidul. Un Rapid puternic este ca un altoi al fotbalului întreg. Capitala are acum patru echipe de primă mărime. Sportul Studențesc impune prin masivitate și regularitate, Fanteziа lui Hagi, cel mai sigur talent al fotbalului nostru din ultimul an, nu are loc aici decît în repriza a doua. Am dori același lucru talentaților Belodedici și Balint. Steaua a înduioșit întrucîtva la Rm. Vîlcea amărăciunea suporterilor strînși într-un număr impresionant pe stadionul din Ghencea în prima etapă, dar mai mult decît victoriile chiar, entuziaștii steliști vor o echipă care să nu semene cu nici o alta, nici chiar cu F.C. Oțt. La Roma, Halagian are de cîștigat nu numai un meci greu, cel mai dificil din cariera sa de pînă acum, dar și un pariu cu publicul din Ghencea. Îi dorim succes.

Alături de Sportul Studențesc, pe podium și în concepție, Dinamo București. Campioana noastră, pînă acum cel puțin, deși cu două modificări în formație, are pregătită o formație standard: semn al lucrului bine gîndit. Pentru ea, de aici înainte, o singură preocupare: a acumulărilor. Dacă acum încă nu se cunoaște, mai tîrziu surplusul de viteză va fi evident. Revenire și la Craiova, echipa greu încercată de către mulți în ultimul timp, inclusiv de ghinion și accidentări. Mic, unul, îmi place această concepție conform căreia importantă rămîne atmosfera, matca cu căldura ei specifică. Bicu, sau Adrian Popescu, sau Săndoi, sau Bica, în orice altă echipă poate nici nu s-ar fi gîndit la promovare. La Craiova ei se impun fiindcă, în primul rînd, continuă o tradiție, se nutresc dintr-o rădăcină prielnică sufletului lor. Universitatea este de altfel singura echipă care nu folosește achiziția, Octavian Popescu. Într-o echipă nu intri decît după ce-ai cunoscut starea ei de spirit. Aș alătura Craiovei, Hunedoara. Mă emoționează această echipă tînără care știe ce vrea, de unde vine și încotro se îndreaptă, chiar dacă în curtea ei, echii indiscreți ai vecinilor iscodesc nu întotdeauna cu intenții camaradorești.

Un Sport Club Bacău dezlînat și înfumurat. Unele din echipele noastre sărbătoresc prea repede și se cațără prea devreme pe laurii insignifianți ai unui punct în deplasare.

Ce și-au putut închipui băieții lui Nicușor e greu de ghicit, dar ce și-au închipuit n-a fost de bun-augur. Victoria buzoienilor e clară și seamănă a sancțiune.

Nimic încă despre Bihorul imprevizibil și despre Brașovul prea banal pentru gustul meu. Jiul, ca să fiu sincer, îmi place în ciuda scorului astronomic înregistrat în Giulești. O candidată la retrogradare: Baia Mare. Rîmnicu Vîlcea și Oțt, sub nota de anul trecut. Am impresia că anul acesta F.C. Oțt face figura lui C.S.U.. Un lot tînăr și valoros care se va trezi prea tîrziu? Cine știe?

Deocamdată, pe calea undelor, ne întîlnim la Belfast unde echipa națională, cu destule indisponibilități din păcate, va proba dacă liniștea de după Franța i-a fost de folos sau dimpotrivă. Deci, mult succes!

NICOLAE CRISTACHE

Lumea ca lume

Hai, hai, România!

În cîteva zile începe cursa pentru calificarea în turneul final al Campionatului Mondial a echipei naționale de fotbal a României. Deși nu părem foarte pregătiți pentru această bătălie, deși campionatul a început prea de curînd pentru a încălzi pe cei ce vor merge în Irlanda să ne reprezinte, deși parcă foarte mulți oameni și-au luat mîinile de pe națională, deși Mircea Lucescu însuși, cu care am stat de vorbă, era abătut, era preocupat, că lucrurile sînt mai neclare ca altădată, sîntem datori, înaintea acestui nou start, să credem în șansa noastră și să-i încurajăm pe tricolorii români care încep bătălia pentru Mexic. Noi știm drumul Mexicului, l-am mai făcut o dată, și ar fi păcat ca, într-o grupă care ne plasează printre favoriți, să ratăm — din cauza unui început marcat de o terfilă apatie morală. Pe mine, personal, nu mă îngrijorează eșecurile din meciurile amicale. Dimpotrivă, succesele din meciurile amicale m-ar pune pe gînduri. Totul e ca noua echipă națională, în care ideile mai vechi ale lui Mircea Lucescu se văd cu claritate, să nu piardă în Irlanda de Nord meciul de deschidere. O victorie în Irlanda de Nord ne-ar veni extraordinar pentru cele șase luni care despart un meci al naționalei de următorul. Într-o altă atmosferă s-ar juca și campionatul, și Cupa, și într-o altă atmosferă s-ar desfășura și pregătirile de iarnă. Îmi permit să cred că, într-o altă atmosferă, ar intra în competițiile europene și echipele noastre de club. Mircea Lucescu a „jucat" excepțional, dar absolut excepțional, cartea calificării la Europene, și neinspirat meciurile turneului final din Franța. Dar strălucitul antrenor mi-a arătat documentele sale autentice, de după calificarea aflată la Bratislava, documente în care a scris negru pe alb și a prezentat colegilor săi din Biroul federal și conducerii C.N.E.F.S., situația din acel moment a jucătorilor echipei naționale și a prevăzut multe dintre căderile ulterioare, care au coincis — din păcate — chiar cu perioada turneului final. Mircea Lucescu nu vrea să se justifice în mod formal, ci este preocupat — serios și grav — de soarta fotbalului românesc. Dragostea cu care vorbește despre jucătorii buni ajunge și la el să fie, cîte o dată, idee fixă. Desigur, și eu am să-i reproșez cîteva inconsecvențe fatale. Datrebuie să-i păstrăm și lui Mircea Lucescu, și jucătorilor lui, moralul sus pentru bătăliile care ne așteaptă. În fond, chiar dacă a greșit în Franța, Mircea Lucescu este cel ce a condus echipa spre Franța. În fond, chiar dacă a introdus aiurea în teren pe jucătorul Dragnea, tot el a riscat introducîndu-l și pe Coraș, care s-a dovedit o soluție interesantă, deși prea puțini credeau în ea.

La ora de față echipa națională interesează într-un grad mult prea scăzut opinia publică și pe specialiștii, pe ziariștii și pe oficialii sportului și ai fotbalului.

Mircea Lucescu e îngîndurat, dar speră. Îl doare situația lui Balaci, se interesează ca de un frate mai mic de soluția ce s-ar potrivi marelui fotbalist care e Ilie Balaci și îl necăjește absența lui Bölöni. Mircea Lucescu gîndește echipa națională ca pe un mecanism de înaltă performanță și jucătorii ca pe niște piese angrenate în acest mecanism.

Nu știu cum va fi în Irlanda. Nici de această dată nu mi-am permis să uzez de generozitatea care mi-ar fi putut permite să fiu alături de echipa națională în străinătate. Mi-e destul că pot, în acest colț de pagină, să-i îndemn pe toți cititorii mei, să fie — în mod activ și energic — alături de jucătorii români, alături de echipa națională, oricare — într-o formulă apropiată de cea care pleacă să deschidă seria mondialelor din 1986 — a celei mai înalte performanțe din fotbalul românesc.

Noi sîntem alături de echipa României, chiar dacă va pierde, și, firește, chiar dacă va cîștiga.

Hai, hai, România, haida-hai tricolori !

Intimitatea unei veioze

Doamne, intimitatea unei veioze în noapte,
Nimic deasupra, totul dedesubt.
Dinspre pămînt se-aud obscur niște șoapte,
Zăgazul nopții s-a rupt.

Și tu ce ai tăi fie unul, fie șase,
Mai guști fărîme galbene de rai
Și te gîndești, ca toți cei normali, pe la case
Pînă la sfîrșit astfel să stai.

Cineva, alături, citește, altcineva spală,
Copiii rid aiurea și șalele bătrînilor dor
Și lucrurile prin odaie într-o dulce neorînduială
Își vădesc tot farmecul lor.

Luminile-nalte ți se par mult prea reci și distante,
Ziua-n plămînii tăi mai murmură grea
Doamne, intimitatea unei veioze în noapte
Și tu, în fotoliu, sub ea.

Desculț într-un rîu

Cu lumina ca spada la brîu,
Într-un munte lipsit și de nume
Și fugind de obsesii și lume,
Vreau să intru desculț într-un rîu.

Cer răgazul acestui desfriu
Și mai cer derogarea supremă
De-a trăi fără nici o problemă,
Vreau să intru desculț într-un rîu.

Traiul meu prea ades e moliu,
Vreau să-mi gîdile păstrăvii pielea,
Sînt sătul de acestea și-aceleа,
Vreau să intru desculț într-un rîu.

Ca un cal care-și calcă pe frîu,
Ca o umbră ce urcă spre soare,
Nu-mi mai pasă ce-o zice oricare,
Vreau să intru desculț într-un rîu.

Dreptul la ultimul salut

Propun telegrafic și fără nici un pic de patetism, ci cu luciditate și vigoare, ca fotbaliștii noștri cei mai buni, din generația care a trecut de pe gazon pe banca antrenorilor, să aibă parte în această toamnă de un meci internațional al echipei României, căci Dobrin nu se retrage numai de la F.C. Argeș, ci și din echipa națională, Cornel Dinu nu se retrage numai de la Dinamo, ci și din echipa națională, ca și Mircea Lucescu, ca și alți fotbaliști ai unei generații de mari talente. România '70 mai are puterea să delecteze, într-un meci de adio, un stadion "23 August" arhiplin, într-o nocturnă de vis, în care cei mai talentați dintre ei, Nicolae Dobrin, să joace alături de cei mai vînos dintre ei, Cornel Dinu, și de cel mai elegant dintre ei, Mircea Lucescu, și poate și cu superbul centru atacant care a fost Dumitrache, și poate și cu alții. Dobrin, Dinu, Lucescu, Dumitrache, Răducanu au dreptul la un ultim salut ca jucători. Ei nu se pot furișa de pe gazon în penumbra funcției de pedagog, fără aplauzele meritate pentru extraordinara lor carieră. Și sînt sigur că abia atunci cînd se va organiza acest meci al retragerii, la care ar putea fi convocat și marele nedreptățit al acelei naționale, Ion Oblemenco, vor înțelege mulți că ei s-au retras nu pentru că nu ar mai fi putut să joace, ci pentru a lăsa locul altora, mai tineri, și care nu s-or fi putut dezvolta la puternica lor umbră.

Observații de viață (II)

31. Mai la fiecare ieșire în public mi se spune : „să știi că, de data asta ai fost foarte bine", de parcă pînă atunci am fost timpit.

32. Cinci ani n-am vorbit cu prietenul meu, doctorul Turbatu, și cînd ne-am întîlnit, am reluat discuția de acolo de unde o lăsasem acum cinci ani.

33. Există două feluri de a face să nu se mai vadă un felinar aprins în noapte: să-l stingi sau să aprinzi o lumină și mai mare peste el, adică să fie ziuă.

34 Între cei doi ochi ai lupului încape o căciulă de miel.

35. Excursia unui om de geniu în interiorul propriei sale pijamale e mai interesantă decît trecerea unui geamantan prin gara Zürich.

36 Rima este bună conducătoare de pămînt.

37. Sigur că o privire prin țeava puștii are precizie, dar nu știu dacă nu e de dorit, uneodată, imprecizia.

38. Pe dealurile de lîngă Breaza urcă vertiginos prețul fînului, al cosașilor și statutul crescătorului de animale.

39. Și totuși, chiar auzind că maimuțele vorbesc, mie parcă tot nu-mi vine să cred că noi, oamenii, ne tragem din maimuță.

40. Bolile sînt la fel de naturale ca și omul ; de aceea nu vor fi boli învinse, ci boli ce se vor manifesta altfel.

41. Prahovenii vorbesc despre un om cu sînge alb, care ar fi fost descoperit la Cîmpina, și care s-ar afla acum la Fundeni. Știrea îmi dă o paloare neobișnuită.

42. Caii redevin importanți, iubirea față de cai redevine normală, nările lor nu miros a petrol.

43. Tot ce se cîștigă în viteză se pierde în adîncime.

44. Bunicii noștri sînt acei oameni buni pe care nu-i lasă părinții noștri să ne iubească atît cît ar putea dînșii.

45. La naștere, toți părinții visează că urmașii lor vor fi regi, doctori, cîntăreți sau chelneri. Nu s-a văzut încă nici un pănnte care să-și considere copilul demn de o muncă la Gostat.

46. Într-adevăr, avem obiceiul de a cheltui foarte mult pentru fațadele caselor și foarte puțin pentru grupurile sanitare.

47. Mulți dintre dușmanii mei nu pot să-mi ierte faptul că ei mă dușmănesc pe mine.

48. La 200 de ani de la Marea Revoluție a lui Horea, Cloșca și Crișan să facem, măcar cu pasul liniștit, drumurile martirilor suferinței românești.

49. Toți șoferii cărora li se ia carnetul consideră că sînt victimele unei greșeli, chiar și un șofer de-al cărui sărut fiola omului de la circulație se înverzi pînă spre toamnă.

50. Reîncepe să miroasă a baligă în Munții Carpați: e semn de redeșteptare.

51. A altoi nu înseamnă a falsifica rădăcinile.

52. Mieluții care pasc iarba, de parc-ar citi-o, învață pentru examenul de admitere la abator.

53. Mare mi-a fost mirarea cînd, reîntîlnindu-mă cu foștii mei prieteni din Bîrca, nu i-am găsit la vîrsta la care îi lăsasem, ci îmbătrîniți cu exact perioada în care nu ne văzusem.

54. Iubesc singurătatea spornică, mă întristează solidantatea egoiștilor.

55. Ea are cei mai frumoși ochi din lume. Păcat că acolo i se termină capul.

56. Nici o operă folclorică nu se situează de partea celui bogat.

57. Durerea se aude totdeauna mai tare decît bucuria.

58. Fiecare beneficiar al unei case noi se plînge că-i fură constructorii diverse obiecte din noua construcție ducîndu-le la alți beneficiari pe bani și fiecare beneficiar plătește în continuare constructorilor să fure, dar pentru el.

59. Nu există ședință lungă în care fiecare vorbitor să nu spună: „Am să fiu foarte scurt !"

60 De la un timp, cine ciocănește în ușă să intre, nu numai că intră fără să i se spună „intră", dar intîi intră și după aceea ciocănește.

61. Rareori om care să nu-și certe subalternii care-l lingușesc, întărîtîndu-l la și mai mari lingușiri tocmai prin aceasta.

62. Cu excepția diletanților care comit cele mai grave accidente de circulație conducînd prea încet pe șosea, nu există om normal care să meargă numai cu viteză legală.

63. Fiecare om fără talent literar consideră că viața lui e un roman, pe care n-are el timp să-l scrie, că l-ar scrie.

64. Pe linia de tramvai Sibiu — Rășinari este imposibil să se ciocnească două tramvaie pentru că nu merge decît unul. Pe traseul Rășinari — Păltiniș, posibilitatea ciocnirii tramvaielor, cu grave repercusiuni asupra vieții călătorilor, este aproape exclusă pentru că nu există tramvaie și nici linie de tramvaie.

65. Fiecare femeie de serviciu dintr-o casă sfîrșește prin a se certa cu stăpîna casei pentru împuținarea inexplicabilă a cantității de cafea din sufragerie.

66. Nici o nevastă de primar n-a făcut niciodată vreo sesizare împotriva abuzurilor contabilului șef de la ea de la întreprindere. Există o decență.

67. La serviciile de telefoane ale lumii nu s-a înregistrat încă vreo plîngere pentru un număr prea mic de adiționale.

68. Ovidiu Bojor, cercetător român care a urcat pe cei mai înalți munți din lume și s-a întors nevătămat, a căzut și și-a fracturat mîna de pe scara podului locuinței sale.

69. Un degustător de vinuri de la Paralela 45 are interdicție medicală să pună vin pe gură.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Flacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu**, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrascu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — **Comel Nistorescu**, Ion D. Gora, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — **George Arion**, Victor Nițâ — 1457 , PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgențe—sport) — **Ovidiu Ioanițoaia**, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Lionel Nițescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan — 21 28 : PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărlădeanu**, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 ; redactor șef 20 02, Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Import presă. P.O Box 12-201, telex 10376. prsfir București, Calea Griviței nr 64—66. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă. P.O Box 12-201, telex 10376. prsfir București, Calea Griviței nr 64—66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

flacăra

anul XXXIII
37 (1526)
VINERI
14 SEPTEMBRIE
1984

săptămînal editat de frontul democraţiei şi unităţii socialiste

ROMÂNIA CU TOATE FERESTRELE DESCHISE SPRE ANUL 2000

Tovarăşul

NICOLAE CEAUŞESCU

împreună cu tovarăşa

ELENA CEAUŞESCU

în vizită de lucru

în judeţele

Arad şi Timiş

Preşedintele Republicii a înmînat înaltele distincţii conferite eroilor pîinii

La Pecica

La Topolovăţu Mare

Mîine începe şcoala!

Copiilor noştri, drum bun în noul an şcolar!

„Obiectivele revoluției agrare trebuie să înceapă, la grîu, de la 8000 kg. la hectar în sus, iar la porumb, de la minimum 10000 kg. la hectar. Numai în aceste condiții vom putea vorbi de o nouă revoluție agrară."

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU și tovarășa ELENA CEAUȘESCU în județul ARAD

Înscriindu-se în cadrul dialogului permanent și rodnic pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, îl poartă nemijlocit cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale, în toate marile probleme privind prezentul și viitorul patriei, vizita conducătorului partidului și statului nostru, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Arad a prilejuit încă o dată studierea profundă, în unități economice, a posibilităților de care dispune acest județ pentru a-și aduce o contribuție sporită, pe măsura puternicului său potențial material și uman, la progresul neîntrerupt al economiei, la creșterea avuției naționale, la ridicarea bunăstării poporului, la înfăptuirea obiectivului fundamental stabilit de Congresul al XII-lea al partidului pentru actualul cincinal — realizarea unei noi calități a muncii și a vieții în toate sectoarele de activitate.

Noua vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Arad s-a desfășurat într-o perioadă de semnificație politică deosebită, cînd comuniștii, toți oamenii muncii de la oraș și sate dezbat cu înaltă responsabilitate, cu deplină satisfacție și aprobare, cu îndreptățită mîndrie patriotică proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al partidului cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986—1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000. Document programatic de excepțională însemnătate pentru înaintarea continuă a României pe drumul progresului și civilizației, expresie elocventă a justeței politicii partidului nostru de aplicare creatoare a principiilor și adevărurilor general valabile ale socialismului științific la condițiile concrete din România, proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea, care are la bază concepția realistă, profund științifică, permanent novatoare, de mare forță de cuprindere a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la înfăptuirea neabătută a Programului partidului, la edificarea socialismului și comunismului în țara noastră, a găsit și în județul Arad, ca pretutindeni în țară, un vibrant ecou în conștiința oamenilor. Asemenea întregului nostru popor, locuitorii acestor străvechi meleaguri românești fac din cutezătoarele obiective și orientări ale proiectului de Directive un înflăcărat și mobilizator program de muncă și luptă pentru progresul și înflorirea continuă a României socialiste.

Printre obiectivele vizitate au fost și mai multe sectoare agricole din comuna Pecica. Locuitorii acestei comune au trăit cu intensă bucurie și satisfacție un moment deosebit — festivitatea înmînării titlului de Erou al Muncii Socialiste celor două cooperative agricole din comună, care au obținut în acest an la grîu o recoltă de peste 8 000 de kilograme la hectar, precum și președinților lor. În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat Întreprinderea de Mașini-Unelte și Întreprinderea de Vagoane din Arad. Secretarul general al partidului a examinat, împreună cu miniștrii de resort, cu conducerile și colectivele celor două întreprinderi, rezultatele obținute pînă acum, stabilind totodată măsurile ce se impun pentru ca activitatea acestor cunoscute unități industriale arădene să se ridice la cote superioare de calitate și eficiență.

Cei ce muncesc și trăiesc în județul Arad l-au întîmpinat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu cu nemărginită bucurie, cu manifestări emoționante de aleasă stimă și înaltă prețuire. Atît în unitățile vizitate, cît și pe întregul traseu străbătut, mii și mii de arădeni au dat glas acestor sentimente față de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru activitatea neobosită consacrată propășirii necontenite a patriei, înfloririi și fericirii întregului popor, cauzei destinderii, dezarmării, colaborării și păcii, înfăptuirii aspirațiilor de libertate, independență și progres ale tuturor națiunilor. Ei și-au exprimat și în această zi dorința fierbinte ca apropiatul forum al comuniștilor români să realeagă în suprema funcție de secretar general al partidului pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit și stimat fiu al poporului nostru, conducător încercat al partidului și statului, militant de frunte al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, personalitate proeminentă a vieții politice mondiale, promotor strălucit al făuririi unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

P. NICOARĂ

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În ședința de luni a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a fost examinat Raportul privind aplicarea măsurilor referitoare la majorarea retribuțiilor. Comitetul Politic Executiv a apreciat că programul privind aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiunii, perfecționarea mecanismului economico-financiar, a sistemului de retribuire a muncii și de creștere a retribuției în acest cincinal, elaborat din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu și adoptat de Plenara Comitetului Central din iunie 1983, reflectă politica consecventă a Partidului Comunist Român de creștere a producției materiale și a eficienței acesteia, de creare a tuturor condițiilor pentru ridicarea permanentă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. După cum se menționează în comunicatul ședinței, în perioada de la 1 septembrie 1983 la 1 august 1984 a avut loc creșterea retribuțiilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii. În urma încheierii acțiunii de majorare, retribuția medie nominală a personalului muncitor a crescut la 2 925 lei în 1984, față de 2 238 lei în 1980. În același timp, prin acțiunile întreprinse pentru asigurarea stabilității prețurilor, în 1984 se realizează un indice de prețuri de 123,3 la sută față de 1980, în loc de 124,5 la sută cît fusese planificat. S-a apreciat că noile retribuții tarifare majorate corespund coeficienților de ierarhizare a retribuțiilor tarifare aprobați prin lege și asigură menținerea raportului de 1 la 5,5 dintre retribuția minimă și cea maximă pe economie. Luînd în considerare programul de aplicare a hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului în domeniul retribuirii muncii în 1985, Comitetul Politic Executiv a apreciat că la sfîrșitul anului menționat retribuția medie nominală va ajunge la 3 000 de lei. În ceea ce privește pensiile, la ședință s-a relevat că pe baza măsurilor luate pensia medie cu vechime integrală a crescut, începînd de la 1 august 1984, la 1 750 lei.

Măsurile luate de perfecționare a sistemului de retribuire a muncii, de creștere a retribuțiilor și majorare a pensiilor — a apreciat Comitetul Politic Executiv — sînt în concordanță cu actualul stadiu de dezvoltare economico-socială a țării, cu cerințele perfecționării mecanismului economico-financiar, cu cadrul organizatoric al democrației muncitorești. S-a evidențiat faptul că, pentru a se crea în continuare condiții de creștere a nivelului de trai, este necesar ca toți oamenii muncii, în calitatea lor de proprietari, producători și beneficiari să acționeze — așa cum a indicat secretarul general al partidului — cu cea mai mare răspundere pentru desfășurarea ritmică a întregii activități economice, pentru înfăptuirea integrală a prevederilor de plan privind realizarea producției fizice, a producției de export, pentru creșterea mai accentuată a productivității muncii, ridicarea calității produselor și sporirea eficienței în întreaga economie națională. Comitetul Politic Executiv și-a exprimat convingerea că aceste măsuri vor da un nou și puternic impuls activității creatoare a tuturor celor ce muncesc în toate domeniile vieții economice și sociale și a cerut organelor și organizațiilor de partid, ministerelor și centralelor, conducerilor întreprinderilor, consiliilor oamenilor muncii, tuturor organismelor muncitorești să ia toate măsurile pentru asigurarea condițiilor necesare înfăptuirii exemplare a prevederilor planului pe anul în curs și pe întregul cincinal, pentru ridicarea întregii activități la un nivel superior de calitate și eficiență, condiție esențială a sporirii venitului național și, pe această bază, a creșterii în continuare a nivelului de trai al oamenilor muncii.

În aceeași ședință, Comitetul Politic Executiv a aprobat mandatul delegației române la următoarele două sesiuni ale Conferinței de la Stockholm pentru măsuri de încredere și securitate și pentru dezarmare în Europa. S-a stabilit ca la această conferință delegația țării noastre să continue să promoveze activ concepția, considerentele și propunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu privind măsuri de încredere și securitate și pentru dezarmare în Europa. În acest sens, delegația română va conlucra strîns cu toate delegațiile participante și va acționa împreună cu acestea pentru trecerea cît mai curînd la negocieri concrete asupra tuturor propunerilor prezentate la conferință, în vederea identificării posibilităților de acord, a apropierii pozițiilor și a elaborării unor acorduri corespunzătoare.

Au fost examinate și aprobate, de asemenea, propunerile privind activitatea delegației române la cea de-a 39-a sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, care va începe luna aceasta. Comitetul Politic Executiv a subliniat că delegația țării noastre va promova activ poziția României, concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la situația internațională actuală, inițiativele și propunerile sale referitoare la soluționarea problemelor deosebit de complexe ale lumii contemporane, în interesul păcii, al dezarmării, al colaborării și înțelegerii între popoare, al reglementării pe cale pașnică a stărilor de încordare și conflict, al lichidării subdezvoltării și instaurării unei noi ordini economice mondiale, al făuririi unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

ION CODRU

„Într-un sens simbolic, înseamnă că prin aceasta fiecare cooperator care a contribuit la realizarea acestei producții este un erou al muncii socialiste. Deci o cooperativă de eroi!"

VIAȚA ROMÂNIEI

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU și tovarășa ELENA CEAUȘESCU în județul TIMIȘ

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu a continuat în județul Timiș. Decolînd de la Arad, elicopterul prezidențial a aterizat în apropierea Institutului agronomic din Timișoara. Întîlnirea cu secretarul general al partidului a fost așteptată cu deosebită bucurie de oamenii muncii timișeni — români, maghiari, germani, sîrbi ce trăiesc și muncesc într-o strînsă unitate și frăție pe aceste meleaguri — care raportează cu îndreptățită mîndrie patriotică noi și importante realizări în toate domeniile de activitate.

Conștienți că noile împliniri din viața lor, a județului Timiș și a țării, sînt indisolubil legate de numele conducătorului partidului și statului nostru, de activitatea sa pilduitoare, consacrată cu înaltă abnegație revoluționară dezvoltării multilaterale a patriei, locuitorii municipiului Timișoara i-au întîmpinat, ca de fiecare dată, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu, într-o atmosferă de neasemuită bucurie și recunoștință. Cu deosebită însuflețire se scandează urarea, devenită în această perioadă simbol al dorinței tuturor comuniștilor, al întregului popor „Ceaușescu reales — la al XIII-lea Congres !"

Dialogul secretarului general al partidului cu oamenii muncii de aici a fost consacrat, în cea dintîi zi a vizitei în județul Timiș, examinării rezultatelor obținute în unitățile agricole de stat și cooperatiste, problemelor legate de dezvoltarea în continuare și modernizarea agriculturii în această parte a țării.

Cu această ocazie, a fost pusă în evidență contribuția importantă a Institutului agronomic din localitate la pregătirea și perfecționarea specialiștilor, la îndrumarea unităților agricole din zonă.

Un interes aparte au prezentat exponatele cunoscutei Stațiuni de cercetare și producție agricolă Lovrin în domeniul creării unor noi soiuri de cereale și plante tehnice. Standul rezervat Trustului pentru mecanizarea agriculturii a ilustrat atît gama variată de tractoare și mașini agricole aflate în dotarea unităților agricole, cît și preocuparea pentru perfecționarea utilajelor în vederea sporirii productivității lor și măririi eficienței lucrărilor.

De o bună apreciere s-au bucurat succesele dobîndite de colectivul Combinatului pentru producerea și industrializarea cărnii de porc Timiș, unitatea distinsă de două ori cu înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste".

În încheierea vizitei la acest obiectiv, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat o apreciere deosebită rezultatelor obținute de oamenii muncii din agricultura timișeană, de cercetători și cadre didactice și le-a urat să realizeze producții și mai mari în toate sectoarele agricole.

În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu au fost oaspeții cooperatorilor din comuna Topolovățul Mare. La aterizarea elicopterului prezidențial pe pămîntul aparținînd cooperativei agricole din localitate mii și mii de lucrători ai ogoarelor au venit să salute cu toată dragostea pe secretarul general al partidului. Distinșilor oaspeți li se înfățișează grafice care redau sugestiv rezultatele obținute la principalele culturi și în sectorul zootehnic, care confirmă pe deplin faima de care se bucură cooperatorii din Topolovățul Mare în județ și în țară. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu analizează la fața locului stadiul culturilor de porumb și soia. Se apreciază starea de vegetație a culturilor evaluîndu-se producții deosebit de bune de 21 000 kilograme știuleți la hectar și 3 300 kilograme soia.

În cadrul adunării populare s-a dat citire Decretului prezidențial privind conferirea Titlului de „Erou al Muncii Socialiste" Cooperativei agricole de producție Topolovățu Mare și președintelui acestei unități ing. Ioan Tosu pentru contribuția deosebită adusă la înfăptuirea politicii partidului și statului de dezvoltare a agriculturii socialiste și pentru producțiile mari de grîu și orz obținute în anul 1984. În aplauzele mulțimii, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a înmînat înaltele distincții. Un moment solemn, plin de emoție pentru cooperatorii comunei, pentru toți muncitorii ogoarelor de pe aceste meleaguri timișene.

Vizita tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la Institutul de cercetări pentru legumicultură și floricultură Vidra

Institutul de cercetări pentru legumicultură și floricultură Vidra, județul Giurgiu, își desfășoară activitatea în cadrul a 12 programe de cercetare și dispune de loturi experimentale pentru obținerea de semințe și legume destinate consumului. Unitate națională de cercetare legumicolă care coordonează activitatea de cercetare a mai multor stațiuni, precum și din institutele de învățămînt superior de specialitate, acordînd o atenție deosebită zonării speciilor legumicole, aplicării celor mai eficiente tehnologii de producție, Institutul de la Vidra a avut marți deosebita cinste de a primi vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. Această vizită a prilejuit o analiză cuprinzătoare a modului în care se acționează, în lumina programelor existente, a orientărilor și sarcinilor formulate de secretarul general al partidului la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R., în direcția obținerii unor recolte cît mai mari în legumicultură, pe măsura resurselor existente, a puternicei baze materiale create agriculturii românești, astfel încît această ramură de bază a economiei românești să aducă o contribuție sporită la progresul general al țării, la ridicarea nivelului de trai al întregului nostru popor. Noul dialog de lucru al conducătorului partidului și statului nostru a prilejuit, totodată, examinarea amănunțită a modului în care au fost transpuse în practică angajamentele luate de lucrătorii institutului, la vizita din 1983, pe linia obținerii unor rezultate cît mai bune în ameliorarea diferitelor soiuri de legume, în extinderea culturilor succesive și duble menite să asigure recolte de calitate superioară, recolte cît mai ridicate la hectar, o eficiență sporită în acest sector important al agriculturii.

În timpul vizitei, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-au fost prezentate produse reprezentative obținute pe loturile experimentale ale institutului, reunite, în cadrul unei expoziții, precum și rezultatele activității de cercetare în domeniul creării de noi soiuri și hibrizi de legume omologate în ultimii ani, al aplicării celor mai adecvate tehnologii de producție, comparabile cu cele mai bune existente pe plan mondial. Au fost vizitate cîmpurile de ameliorare a unor soiuri variate de legume destinate industrializării și pentru consum, cîmpurile experimentale pentru culturi duble și succesive, precum și cîmpurile unde se experimentează densitatea optimă a diferitelor culturi legumicole, modul de administrare a îngrășămintelor și erbicidelor.

Secretarul general al partidului, apreciind rezultatele obținute, a cerut ca specialiștii să-și intensifice eforturile pentru rezolvarea cît mai rapidă a problemelor privind creșterea producției la hectar la toate speciile și soiurile de legume, pentru definitivarea tehnologiilor aplicate. Atrăgîndu-se atenția că în cultura mare se obțin încă recolte mici, s-a subliniat că există condiții să se realizeze de pe suprafețele cultivate cu legume producții mult mai mari decît în prezent. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că rezultatele obținute de cercetători pe loturi experimentale trebuie să se regăsească cît mai curînd posibil în fermele de producție și a cerut să se acorde o atenție deosebită creării de noi soiuri destinate exportului, în funcție de cerințele partenerilor externi, astfel încît țara noastră să devină exportatoare de semințe și de legume. S-a cerut institutului să-și sporească continuu contribuția la creșterea producției de legume a țării, atît a celei din unitățile socialiste, cît și din gospodăriile populației.

Într-o atmosferă de mare însuflețire, specialiștii din cadrul Institutului de cercetări pentru legumicultură și floricultură din Vidra, lucrătorii ogoarelor din județul Giurgiu, care s-au întîlnit cu secretarul general al partidului, l-au asigurat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu că, puternic mobilizați de îndemnurile, de indicațiile și orientările primite și cu acest prilej, vor acționa cu hotărîre pentru înfăptuirea programelor și sarcinilor ce le revin, pentru desfășurarea în cele mai bune condiții a actualei campanii agricole, pentru strîngerea și depozitarea corespunzătoare a întregii recolte, livrarea integrală a cantităților prevăzute la fondul de stat, pentru creșterea contribuției agriculturii la satisfacerea deplină a nevoilor de consum ale populației, la ridicarea necontenită a nivelului de trai al oamenilor muncii, în concordanță cu programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

ION DUMBRAVĂ

UN PROIECT ÎN VIAȚA NOASTRĂ

România cu toate ferestrele

● „Întreg programul de orientări și măsuri al partidului și statului nostru deschide filele unui nou și amplu volum al muncii" ●

Un popor stăpîn pe speranțele sale

A deschide larg toate ferestrele spre anul 2000, în condițiile în care atmosfera politică internațională traversează momente incredibile de incordare și spaimă, înseamnă a răspunde rațional, de pe poziții ferme, iraționalei curse de autodistrugere care se manifestă astăzi într-o bună parte a lumii, înseamnă a crede cu convingere nu numai în viitorul luminos al națiunii socialiste, ci și în viitorul luminos al întregii planete.

Poporul nostru, stăpîn pe destinele sale, stăpîn în egală măsură și pe speranțele sale, lansează în anul al 40-lea al eliberării României un zguduitor apel la pace și înțelegere, o emoționantă pledoarie optimistă.

Proiectul de Directive al Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986—1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000 vin să sublinieze o dată în plus, pe lîngă realizările de excepțională însemnătate ale poporului român de la eliberare încoace, strălucitele realizări ale perioadei de după istoricul Congres al IX-lea al partidului — realizări datorate întru totul „epocii Ceaușescu", justeței orientării politice interne și internaționale a Partidului Comunist Român, luptei necontenite pentru destindere și pace și colaborare, pentru progres, a poporului nostru.

„Epoca Ceaușescu" la maturitatea bilanțurilor, la ceasul perspectivelor luminoase

Intrată profund în conștiința fiecărui cetățean al patriei noastre socialiste, intrată în conștiința națională sub numele de „epoca Ceaușescu", perioada care s-a scurs de la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român a ajuns astăzi la maturitatea bilanțurilor. Realizările spectaculoase ale României din acești ani, în toate domeniile, demonstrează elocvent justețea politicii partidului, justețea orientărilor și deciziilor sale, munca neobosită a omului care și-a înscris cu litere de aur numele în fiecare secundă, în fiecare respirație a patriei.

Perspectivele revoluționare trasate de Proiectul de Directive al Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986—1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000, răspund pe deplin năzuințelor tuturor oamenilor muncii din țara noastră, constituie calea sigură spre bunăstare și progres, singurul drum spre comunism — idealul suprem al socialismului pe care îl edificăm.

Mulțimile

Istoria care se scrie astăzi în patria noastră prin muncă, prin fapte, are pe lîngă alte însemnate valențe și valența unei istorii a adeziunii totale, a unității de nezdruncinat în jurul aceluiași țel. Astfel încît în spatele imaginii fiecărui om al muncii se pot deslușì mulțimile. În spatele efortului constructiv al fiecărui om al muncii se poate deslușì efortul constructiv al unei întregi națiuni. Iată o ilustrare cum nu se poate mai sugestivă a unanimității de față și gînd, trăsătură definitorie a epocii noastre socialiste.

Îmi amintesc cu emoție că a doua zi după apariția în presă a Proiectului de Directive al Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986—1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000, un om al celor 40 de ani de istorie nouă — poeta Fatma Sadic din Hîrșova (de meserie tehnician, împlinindu-se multilateral în climatul de reală tensiune spirituală al Festivalului național „Cîntarea României"), poetă de naționalitate turcă, dar de cea mai profundă și curată expresie românească, asumîndu-și — așa cum afirmă — limba română ca pe o patrie, poetă de aleasă simțire, îmi mărturisea că noile Directive, întreg programul de orientări și măsuri al partidului și statului nostru cu perspectivele sale generoase pînă în anul 2000, deschid pentru ea personal, pentru toți colegii săi de muncă, de asemenea pentru toți colegii săi de generație poetică, filele unui nou și amplu Poem al Muncii. Așteptînd ca poemul despre care îmi vorbea să se materializeze, atît la nivelul cifrelor de producție cît și la nivelul metaforelor inspirate pe care le construiește, îi mulțumesc tehnicienei și poetei Fatma Sadic din Hîrșova pentru gîndurile frumoase.

Trebuie să recunosc și eu că, aplecîndu-mă cu atenție asupra Proiectului de Directive, Proiect care vizează cu înaltă competență, cu nedezmințit spirit de răspundere, întreaga noastră viață economico-socială, toate ramurile economiei naționale, nu am putut să nu întrevăd printre rînduri locuri și oameni întîlniți în cursul peregrinărilor mele prin țară — urmînd de fiecare dată traseul glorios al noii noastre istorii — oameni și locuri care mi-au devenit dragi, pe care mi le-am asumat cu toată ființa, asumîndu-mi în aceeași măsură încandescența faptelor lor de muncă, încandescența unor peisaje în continuă prefacere înnoitoare. Mă gîndesc acum cu iubire la toți prietenii mei din comuna Ciolănești, județul Alexandria, (Dragne Maria, tehnician horticol, primărița comunei, Calafantea Sandu, vicepreședintele Consiliului popular al comunei, Cărbunaru Agripina, membră cooperatoare cu vechi state de muncă, tînăra familie Mihăilescu — Marian și Niculina, el — secretar adjunct cu probleme de propagandă în comuna Ciolănești, ea — învățătoare, amîndoi dăruiți cu trup și suflet acestor locuri), aflați atunci cînd i-am cunoscut în plină campanie de primăvară, în plin anotimp al proiectelor. Ei mi-au demonstrat că speranțele se pot controla cu rigoare, mi-au demonstrat că toate proiectele lor — care se subsumează astăzi în chip armonios Directivelor Congresului al XIII-lea pe probleme de agricultură, nu sînt simple vise de neînfăptuit, ci pentru realizarea lor stau chezașie realizările de pînă acum, ambiția, seriozitatea și abnegația, faptele celor care (cu romantism revoluționar !) alături de ceilalți oameni ai muncii din România socialistă, au înțeles că trebuie să-și construiască singuri istoria. În apropierea locurilor natale ale marelui prozator Marin Preda, în primăvara acestui an o comună întreagă arbora stindardul dragostei : al dragostei de pămînt, de muncă, al dragostei plină de o grijă preocupată pentru viitorul pe care îl simt născîndu-se (ca un fiu al satului) din mijlocul lor. Îi știu luînd cunoștință de Proiectul de Directive al Congresului al XIII-lea, dîndu-i adeziunea totală a realizărilor și speranțelor lor. Activitatea pe care o desfășoară este fără îndoială o oglindă fidelă a activității întregii noastre agriculturi socialiste.

Candidatura oțelului

Aici, în cetatea de foc a Hunedoarei, unde eu, tînăr scriitor român, îmi scriu poemele, metaforic vorbind, direct în lumina nestinselor flăcări, cerneala ziarelor cuprinzînd „Directivele Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986—1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000" a devenit ea însăși o flacără. Noi, oamenii, ne măsurăm vîrsta în primăveri, Țara, iată, își măsoară vîrsta și continua ei devenire în cincinale. Fiecare cincinal și-a propus și, cu efortul întregului popor, sub îndrumarea partidului, a reușit, cincinal de cincinal, să adauge țării noi frumuseți să-i sporească zestrea, să ridice continuu nivelul de trai al tuturor oamenilor muncii.

Citesc Directivele viitorului cincinal și, hunedorean fiind, îmi dau seama că furnaliștilor, oțelarilor și laminatorilor din toată țara le revin sarcini mărețe, sarcini eroice în dezvoltarea, și pe mai departe, a industriei metalurgice, pilon de bază în dezvoltarea bazei tehnico-materiale a întregii noastre economii. Creșterea producției de oțel, spun documentele Directivelor, se va realiza în principal prin intrarea în funcție a noilor capacități de prelucrare la Combinatul siderurgic din Călărași. Dar combinatul din Călărași, aidoma celui din Galați, nu este rodul direct al școlii românești de siderurgie ce-și află, tot metaforic vorbind, bănci chiar pe platforma oțelarilor hunedoreni ? ! Cei mai pricepuți, cei mai harnici comuniști de înaltă ținută ai combinatului gălățean și, mai recent, ai combinatului din Călărași, n-au învățat meseria la Hunedoara ? ! Răspunzînd acestor întrebări, și răspunsul nu poate fi decît afirmativ, mă gîndesc că alături de Călărași, unde se duce greul luptei pentru mai mult oțel patriei, aceeași aprigă și severă luptă o vor purta și bărbații Galaților, ai Hunedoarei, ai Reșiței, ai Tîrgoviștei. Îi cunosc pe oțelarii Hunedoarei și aș putea spune că, prin ei îi cunosc pe toți oțelarii țării. Sînt convins că, și de această dată, și în cincinalul viitor, fruntea lor se va încununa de gloria și lumina sarcinilor îndeplinite.

EUGEN EVU ■
Hunedoara

Un domeniu de vîrf al economiei naționale, cu proiectele sale de vîrf

● „Proiectul de Directive vine în întîmpinarea gîndurilor noastre de viitor".

Nu întîmplător ne-am fixat ca punct de interes, în aceste zile imediat următoare apariției în presă a Proiectului de Directive al Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986—1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000, Institutul de Cercetări pentru Tehnica de Calcul din București (I.T.C.), calea Floreasca nr. 167.

Întreaga tehnică de calcul românească este prin excelență un domeniu al prefacerilor cotidiene. Domeniu de vîrf al economiei naționale, cu aplicații de importanță vitală în toate ramurile de activitate, tehnica de calcul are datoria, are într-un fel privilegiul spectaculos de a comunica fără întrerupere cu viitorul. Gîndirea științifică a oamenilor muncii din I.T.C. este și trebuie să fie cu necesitate o gîndire „cu foc continuu".

Am găsit întregul institut deja mobilizat, canalizat cu toate forțele în înfăptuirea istoricelor Directive ale Congresului al XIII-lea al partidului, în plină febră a alegerilor de partid ; moment de amplă analiză, de bilanț și de jalonare a noi perspective de lucru, alegerile de organizații de bază din I.T.C. constituie în acest cadru, așa cum ne mărturiseau noile organe și un binevenit moment de constiință, în care oamenii se apleacă cu sustinută stăruință asupra lor însiși, asupra celor cu care își împart împlinirile și speranțele.

Despre fizionomia tehnicii de calcul în perspectiva anului 2000 a avut amabilitatea să ne vorbească tovarășul Costake Nicolae, analist principal gr. I, consilier al institutului, cu indiscutabila competență a vastei sale experiențe în domeniu. Am luat și eu cunoștință cu satisfacție, ca de altfel toți oamenii muncii din țara noastră, de documentul de excepțională însemnătate teoretică și practică al istoricului Proiect de Directive al Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român, ne-a spus ; folosesc acest prilej pentru a manifesta adeziunea deplină a mea și a colegilor mei de muncă la revoluționarul program de muncă a cărui traducere în viață urmează să situeze România printre statele dezvoltate ale lumii, să conducă ferm națiunea noastră pe drumul comunismului. În ce privește tehnica de calcul, domeniu prin definiție al prefacerilor imediate, în anul 2000, făcînd un efort de imaginație, (prin extrapolarea realizărilor, dorințelor, sau proiectelor actuale, prin urmărirea tendințelor de ingeniozitate tehnică, sau printr-o prognoză normativă), sînt de presupus numeroase aspecte. În primul rînd putem avea de pe acum certitudinea că pînă în anul 2000 calculatorul va deveni un instrument de uz curent : avem încă de acum — și pe viitor va trebui dezvoltat — un sistem informațional economico-social rațional, integrat. Se vor extinde în viitorul apropiat băncile de date existente, calculatorul va fi folosit pe o scară mai largă în pregătirea deciziilor. O amploare deosebită va lua seria de terminale de tip industrial (folosite în calculul productiei, pentru diferite operații comerciale etc). Este cunoscut faptul că terminalele de diverse tipuri și întrebuințări au avantajul că stabilesc un contact direct cu calculatorul, (cartelele de exemplu, devenind o formulă vetustă și nerecomandată) ; în aceeași idee a stabilirii unui rapid și nemijlocit contact cu calculatorul ne preocupă o soluție care, în afara faptului că e spectaculoasă (cel puțin pentru profani), poate deveni extrem de eficientă — contactul vocal. În viitoru) cel mai apropiat se va extinde proiectarea și realizarea de calculatoare personale, care e de presupus că vor deveni în jurul anului 2000 instrumente de lucru de uz curent, care vor introduce cu fermitate tehnica de calcul în viața cotidiană.

Expunerea competentă a tovarășului Costake Nicolae, făcută la nivelul înțelegerii noastre, ne-a incredințat printre altele de sarcinile maiore care stau în fața tehnicii de calcul românești, de competența, seriozitatea și pregătirea tehnico-științifică deosebită de care trebuie să dea dovadă toți oamenii muncii din acest domeniu : stînd de vorbă cu o mare parte dintre ei, muncitori, tehnicieni, ingineri, cercetători, am remarcat fără excepție hotărîrea de a face totul pentru a transpune în viață Directivele îndrăznețe ale celui de-al XIII-lea Congres. Directive care corespund pe deplin aspirațiilor, entuziasmului lor.

Cu directorul institutului, inginer Meghesan Victor, n-a fost chip să stăm de vorbă. Aflat mereu între două discuții cu beneficiarii, împărțindu-și timpul între biroul său de lucru și contactul nemijlocit cu cele aproape 20 laboratoare ale I.T.C.-ului pe care le cunoaște în amănunt, la a cărui nastere si consolidare a participat efectiv, ținînd o legătură strînsă și neîntreruptă cu cele două filiale mai vechi din Timișoara și Cluj, organizînd cele două filiale noi din Iași și Brașov. Gîndindu-ne bine acum, la ora la care scriem aceste rînduri, nu mai putem afirma cu certitudine că nu am stat de vorbă cu directorul institutului, dimpotrivă, sentimentul nostru este că îl cunoaștem bine ; pe comunistul acesta l-au recomandat de tot parcursul vizitei noastre în institut faptele sale, despre el ne-a vorbit fiecare interlocutor cu căldură, ca despre un conducător implicat, un OM în mijlocul oamenilor cu care lucrează.

Pe proaspătul director adjunct științific al Institutului de Cercetări pentru Tehnica de Calcul, dr. inginer Roman Dan, l-am abordat cînd deja toate speranțele noastre se epuizaseră. Între două drumuri (de la minister spre Fabrica de Calculatoare), rezolvînd în prezenta noastră o serie de probleme locale care am înțeles că nu suportau amînare — ori dorința sa de a fi mereu prompt le făcea să nu mai suporte amînare — a avut totuși amabilitatea să răspundă întrebărilor noastre. Tînăr, (foarte tînăr, a împlinit 35 de ani), și el unul din oamenii celor 40 de ani de libertate, desăvîrșindu-se pe plan uman, social, profesional și politic în cel mai rodnic timp al existenței noastre naționale — „epoca Ceaușescu", mereu activ, preocupat mereu, mereu în căutare de soluții, o prezență științifică încandescentă, un mare nemulțumit în sensul dorinței continue de autoperfecționare — cerință esențială a domeniului în care lucrează, tovarășul Roman Dan ne-a spus, printre altele : Proiectul de Directive al Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986—1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000, de care — ca orice comunist, ca orice om al muncii din patria noastră am luat cunoștință cu satisfacție, cu mîndrie patriotică pentru înaltele prefaceri de ordin calitativ, la toate nivelurile și în toate sectoarele, pe care le jalonează, căutînd cu înfrigurare referințe, la domeniul care mă interesează, de excepțională însemnătate vine de fapt în întîmpinarea gîndurilor noastre de viitor, ale celor ce-și desfășoară activitatea în tehnica de calcul, implicîndu-ne o dată mai mult, prin aria largă a preocupărilor noastre, în procesul complex al edificării societății socialiste și al înaintării ferme spre comunism. Mă întrebați cum va arăta o zi din viața tehnicii de calcul în anul 2000 : structural diferit de modul în care ați văzut că arată acum : la noi schimbările se produc cu o rapiditate care e poate de neimaginat în alte sectoare de activitate, spectaculos — aș spune. Avem planuri îndrăznețe, perfect fundamentate științific ; avem certitudinea că în anul 2000 va exista deja o importantă industrie românească de programe — se impune ca în anii ce vin activitatea de programare să devină o activitate industrială, dictată de necesitatea aplicării celor mai noi cuceriri științifice și tehnice ale domeniului nostru în toate sectoarele de activitate. Ne preocupăm intens de realizarea unor așa-numite „scule-software" (programe care ajută la realizarea altor programe), acestea ducînd la o creștere substanțială a productivității muncii în programare, la realizarea unui număr sporit de programe de aplicații. Industria românească de programe va avea rolul de creare a unor structuri de programe specifice fiecărui domeniu de aplicație, a unor module specifice de aplicație concretă pentru fiecare întreprindere. Într-un viitor foarte apropiat vor lua o amploare deosebită sistemele aplicative la cheie, (înțelegînd prin aceasta calculatoare, programe, școlarizare și servicii oferite ca un tot unitar beneficiarului). Desigur, nu putem ști în amănunt ce se va petrece în anul 2000 în tehnica de calcul ; avem însă convingerea de nezdruncinat — care probabil că a mai fost exprimată și de alți interlocutori ai dumneavoastră din I.T.C., bazată pe certitudinile și pe experiența noastră de pînă acum, că pînă în anul 2000 calculatorul va intra ca un instrument indispensabil în viața cotidiană. Realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român — realegere cu care oamenii muncii din institutul nostru și-au exprimat deplinul acord în Adunările Generale de dare de seamă și alegeri la nivelul organizațiilor de bază, care au avut loc zilele trecute într-o atmosferă sărbătorească prilejuită de cele două evenimente politice de covîrșitoare însemnătate care au coincis în chip fericit anul acesta — 40 de ani de la victoria luptei de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și apropiatul Congres al XIII-lea al partidului — stă chezășie traducerii exemplare în viață a tuturor proiectelor, realizarea sigură a tuturor năzuințelor noastre.

Miezul fierbinte al speranței

Rîndurile de față s-au vrut, printre altele, un reportaj din miezul fierbinte al speranței. Al acelor speranțe gata din clipă în clipă să „explodeze" în realitate, ca niște muguri sub soarele fierbinte al muncii. La frigul mondial care, din păcate, caracterizează în vremea din urmă viața politică a planetei, România răspunde și de această dată cu toată căldura aspirațiilor sale, cu încărcătura de fapte a vieții și muncii sale, la temperatura cea mai înaltă.

LELIA MUNTEANU ■

deschise spre anul 2000

UN PROIECT ÎN VIAȚA NOASTRĂ

• Îi plăcea să creadă că e copilul fabricii. Era însă mult mai mult •

Biografii contemporane

Dialog, prin intermediul reporterului, între o mamă și fiică

Mama : Ni se părea că putem realiza socialismul lucrînd liniștiți la mașinile pe care le aveam...
Fiica : Cînd am crescut, mama mi-a spus că dacă ar fi putut părăsi secția, ar fi stat ascunsă în pomul de peste drum, să mă vadă cum trec cu ghiozdanul în spate...

Cînd, în 15 septembrie 1967, Aurelia Ghinea și-a dus fetița de mînă, în prima zi de școală, în fața învățătoarei, se învoise pentru o oră. Atît avea la dispoziție să ajungă acasă, să ia copilul, să meargă împreună la școală și să se întoarcă singură la fabrică. Nu i-a spus fetiței decît să fie cuminte și să fie atentă. În jurul învățătoarei, mamele își împingeau copiii :

— Tovarășa, știți, al meu ar vrea în prima bancă !

— Fetița mea plînge, dacă ridicați tonul la ea !

— Al meu este sensibil la anumite mîncăruri, s-ar putea să i se facă rău, să nu credeți că se preface !

Aurelia Ghinea nu a avut timp să vorbească. Și nici nu știa ce să spună. I-a explicat copilului că trebuie să stea în picioare pînă se hotărăște cum să se așeze în bănci și a plecat. După ce a închis ușa, a privit emoționată prin gaura cheii. A văzut ochii fetiței ușor speriați, a văzut-o așezată în banca a doua, cu minușele strînse pe abecedar. Azi, fiica ei Carmen Ghinea este studentă în anul V la Ingineria proceselor tehnologice chimice.

Aurelia Ghinea s-a născut în anul 1931, luna august, ziua 19, în comuna Picior de Munte, județul Dîmbovița, din părinții Ion Ionete, pensionar C.F.R., decedat în 1976, și Ileana Ionete, membră C.A.P. Sînt cinci frați : Marin Ionete, pensionar M.A.I., în vîrstă de 63 de ani, Geta Ionete, asistent medical, pensionară, în vîrstă de 59 de ani, Sultănica Ioncte, fostă muncitoare la I.C.T.B., pensionară, în vîrstă de 57 de ani, Aurelia Ionete, în vîrstă de 53 de ani, Stelian Ionete, inginer, director la Întreprinderea Mecanică din Tîrgoviște.

În 1937, a început școala elementară în comună. În 1944 a venit la București, la școala profesională numită Școala nr. 1 „Vasile Alecsandri", și aflată sub directa îndrumare a Ministerului Muncii, în 1947, eleva internistă Aurelia Ionete a fost primită în U.T.C. În decembrie 1948 a început să lucreze la Cooperativa Vamniarca, transformată mai tîrziu în Întreprinderea Tehnica Confecției. Muncitoarea specialistă în croitorie-lenjerie a fost promovată în 1953 ca ajutor de meșter, în 1960 ca adjunct de șef de secție (dispecer al producției). Cînd, în 1972, unitatea la care lucra a fost încorporată de Întreprinderea de confecții și tricotaje București, Aurelia Ghinea a urmat colectivul de oameni al muncii din care făcea parte. După numai cîteva luni, a fost aleasă de serviciul de producție pe centrală pentru a merge să îndrume activitatea mai multor fabrici din țară. Venea acasă o zi la două săptămîni. A fost, pînă în 1976, la Călărași, Craiova, Focșani, Tîrgu-Jiu, Reșița, Scornicești. În 1976, conducerea I.C.T.B.-ului l-a încredințat funcția de dispecer cu aprovizionarea tehnico-materială și pregătirea producției la secția 1 a întreprinderii.

I.C.T.B. Destinul ei se împlinește deopotrivă acasă și acolo.

— Carmen Ghinea, ce caracterizează în primul rînd personalitatea mamei dumneavoastră ?

— O încredere fără margini în oameni în general, în destinele lor. Această încredere, probabil, îi alungă teama și îi dă optimism. Nu știu dacă mama v-a spus că, din 1956 pînă în 1960, deci în primii patru ani de căsnicie, a locuit în fabrică, la Vamniarca, în sediul organizației U.T.C. Îi plăcea și îi place încă să creadă că atunci era copilul fabricii. Era însă mult mai mult. Portarul o chema noaptea la orice oră să rezolve fel de fel de situații, de la penele de curent și pînă la cel mai mic incident petrecut între muncitori. Cînd m-a născut, a fost luată cu salvarea de la o conferință raională U.T.C. Prima locuință care s-a dat în întreprindere l s-a dat ei. Tata, rizînd cîteodată, spune că, dacă nu ar fi fost el bolnav de oreion și dacă nu ar fi trebuit să stea în altă încăpere decît aceea în care stăteam eu în scutece, mama ar fi cedat locuința altcuiva. Oricum, și eu am mai stat ceva-ceva în sediul organizației U.T.C. de la Vamniarca. Aveam, după acte, șase luni cînd ei s-au mutat în apartamentul cu două camere în care locuim și acum. Mama și-a păstrat sentimentul că locuiește acolo. Dragostea, forța ei de muncă sînt deopotrivă pentru oamenii între care lucrează și pentru noi. I se dau și azi telefoane după program să vină la

A fost văzută chiar plîngînd de ciudă că planul nu fusese realizat la sfîrșitul zilei.

— Mie mi-a plăcut' mai mult munca cu oamenii aici, lîngă mașină. Am deprins-o cînd, în 1952, am fost promovată ca ajutor de meșter. La un an după aceea, am fost chemată activistă. Nu am putut să plec. Planul de producție îmi intrase în sînge. În 1954, în 1955, am fost propusă pentru Facultatea muncitorească. Am răspuns: „Mai tîrziu !" Îmi dau seama că era bine să fi făcut facultatea. Dar unitatea avea cu mine treburile ei, brigada nr. 1, pe care o conduceam, brigadă complexă U.T.C., primise drapelul.

— Carmen, care a fost învățătura cea mai importantă pe care ați primit-o de la mama dumneavoastră ?

— Să nu îmi grăbesc viața, să mă bucur de toate etapele ei. Ea doar mi-a spus, m-a lăsat să deprind singură înțelesul. De la cinci ani am stat singură în casă. Apoi, în prima zi de școală, m-a lăsat în clasă cu cheița de gît și mi-a spus ce am de făcut. E drept, cînd am mai crescut, mi-a spus că, dacă ar fi putut pleca din secție, ar fi stat ascunsă în pomul de peste drum, să mă vadă cum trec cu ghiozdanul în spate. M-a învățat să îmi port cu plăcere codițele, uniforma, să nu fac niciodată derogări de la anii pe care îi am.

— Ce v-a obligat la cele mai mari eforturi, Aurelia Ghinea ?

— Să nu credeți că sînt ipocrită, dar la cele mai mari eforturi nu m-a obligat familia. Soțul și fetița m-au protejat întotdeauna. În 1956—1957, și la noi în întreprindere a început introducerea noului. Nu eram obișnuiți cu ideea de nou, de cercetare. Ni se părea că putem realiza socialismul lucrînd liniștiți la mașinile pe care le aveam, fără mare bătaie de cap. Asta este o amintire. Țin minte un mare efort pe care l-am făcut mulți în acea perioadă. Rămîneam luni de zile după program, sfătuindu-ne, întrînd împreună în încurcături, ieșind împreună din ele. Momentul a fixat niște prietenii. Cîteva nume de prieteni: Maria Secăleanu, pensionară azi, Maria Bostan, și ea pensionară, Natașa Barbu, pensionară, Eugenia Duminică, pensionară, Ecaterina Dragomir, Ani Grigore, Iulius Herșcovici. Am ieșit cu fruntea sus din încercare. În 1968, am fost propusă pentru școala de maiștri, am absolvit-o în 1969. Mulți însă s-au speriat. Și mie mi-a fost foarte greu. Ritmul de pătrundere a noului s-a întețit, puteam fi oricînd luată pe nepregătite. Dacă nu ai o încredere în tine și o împăcare venind din sentimentul că faci tot ce poți, noul poate da lungi perioade de neliniște și dezechilibru. La mine au fost mai scurte. Neliniștile au început prin gîndurile la viitorul fetiței. O luam la plimbare în parc, și, în aparență, jucîndu-ne de-a cine face cele mai multe probleme la matematică, încercam să-i deschid plăcerea pentru cifre, pentru tehnică, direcția din care porneau neliniștile mele, din care venea o mare cantitate de nou. O trezeam la 5,00, să-i fac codițele, ea plecam la lucru la 6,00, ea, de la 6 la 7, oră la care pleca la școală, rezolva probleme. Nu am luat bătaie de la tata, nici eu nu am bătut fetița. Ajungeam la ședințe la școală o dată pe an. Din clasa a VI-a n-am mai putut să o ajut la carte. Dar copilul s-a descurcat. Îmi amintesc că am învățat-o de mică să folosească totul cu economie. Ea nu aruncă măcar un caiet, dacă mai are o foaie nescrisă. M-am bucurat că niciodată copilul meu nu s-a săturat de uniformă. Cînd a dat examen de admitere la liceu, m-a chemat, însă, lîngă ea. Am repetat amîndouă limba și literatura română. Eu, cu cartea în mînă, ea, fără. A luat examenul la bacalaureat cu 10.

Familia Ghinea locuiește pe strada Nicolae Bălcescu, numărul 33. La două luni după ce s-au mutat, Aurelia și Vasile Ghinea au văzut într-un balcon din apropiere o femeie gravidă, care privea ore în șir trecătorii. S-au gîndit la început că tînăra femeie nu ar avea condiții materiale cît de cît corespunzătoare în casă. Aurelia Ghinea l-a recunoscut pe soțul femeii cînd l-a văzut, dar l-a văzut la cîteva luni. Fusese la o specializare. Este Emanoil Bivolaru, fost secretar U.T.C. la Electromagnetica. „La Congresul U.T.C. din 1963, își amintește Aurelia Ghinea, soția lui Emil era gravidă cu al treilea copil". Duminica, Vasile și Emil fac curățenie generală. În pauze, ies pe balcon și discută cu mîinile în șolduri :

— Vasile, strigă Emil, tu ce citești !

— Tot cartea aia. Am ajuns la volumul doi.

Rid și intră în casă.

— E o femeie foarte hotărîtă, mi-a spus Vasile Ghinea. Seamănă cu mama ei. Mama ei nu știa carte, dar învățase de la primul copil abecedarul pe dinafară. Cum se schimbau manualele pe vremea aceea, cu un abecedar i-a învățat pe toți carte. Îi punea să citească cu voce tare și, unde greșeau, îi corecta.

Am găsit-o pe Aurelia Ghinea în 29 august la Policlinica I.C.T.B.-ului la medicul Turcaleț, cu o femeie care ieșise din spitalul municipal cu un diagnostic neprecizat și cu un tratament la întîmplare. I se recomandase să plece în stațiune, la Olănești, în urma consultului a rezultat că femeia trebuie internată imediat.

TITU DUMITRESCU

Opinia unui alegător

A privi cu încredere viitorul

Sînt, iată, patru decenii de cînd conștiința de sine a națiunii noastre își află unul din argumentele sale hotărîtoare în vocația unică a partidului comunist de a prefigura cutezător ziua de mîine a poporului și de a transforma visul înaripat în realitate. Sînt, iată, patru decenii de cînd, construind socialismul, ăm învățat să fim siguri că numai de noi depinde, de voința noastră, și de munca noastră, și de știința noastră, și de devotamentul nostru ca viitorul să fie acela pe care ni-l dorim și la înălțimea speranțelor noastre. Sînt, iată, patru decenii de cînd comuniștii au sădit și au consolidat, întemeindu-se pe o operă constructivă urlașă, în conștiința întregii noastre țări, încrederea în viitor, consacrînd-o ca pe una din cuceririle fundamentale ale socialismului. Tot ce reprezintă azi România socialistă, industria ei puternică, în stare într-un timp record să ne asigure prestigiul de a fi un serios și exigent partener în relații comerciale internaționale, presupunînd o înaltă calificare și profesionalitate inginerească și tehnologică, agricultura ei în continuă dezvoltare sub imperiul benefic al noii revoluții agrare, capabilă să contribuie decisiv la ridicarea revelatoare a nivelului de trai al unei populații și demonstrînd un semnificativ proces de creștere numerică și impunînd cerințe și pretenții superioare, expansiunea urbanistică venind să schimbe radical chipul țării și să-i facă realmente de nerecunoscut, învățămîntul, cuprinzînd în cele mai diverse forme întregul popor, cultura devenită parte integrantă a ființei spirituale a fiecărui cetățean, absolut tot ce s-a zidit și întemeiat în România socialistă a izvorît din planuri și proiecte comuniste respirînd un înflăcărat patriotism și o mare, o tulburătoare încredere în energiile descătușate ale poporului care cu fiecare cărămidă nouă pusă la temelia unui vis ce devenea atît de curînd realitate se angaja cu o mistuitoare devotiune în slujba idealului comunist.

Ultimele două decenii au dat acestui devotament dimensiuni noi ; cutezanța anvergurii proiectelor și planurilor partidului nostru comunist a cunoscut și ea noi dimensiuni ; o răscolitoare combustie patriotică a conectat, într-un ritm fără precedent, toate energiile țării canalizîndu-le în direcția unui vast proces revoluționar care s-a materializat în rapida, fulgerătoarea ascensiune, unanim recunoscută, a României în rîndul națiunilor realmente invidiate pentru ritmul înalt al indicilor ei de creștere în domenii decisive pentru ideea de progres în lumea contemporană.

Niciodată ca în acești ultimi douăzeci de ani, de cînd la cîrma partidului și a poporului se află marele patriot și gînditor comunist, tovarășul Nicolae Ceaușescu, proiectele și planurile de dezvoltare a României socialiste n-au fost mai viu și mai puternic străbătute de o mare dragoste față de popor și de viitorul lui, de bunăstarea lui, de o mai severă preocupare pentru întemeierea lor pe cercetarea și respectarea realității românești specifice, pe rigorile științei și ale calculului celui mai exigent, pe afirmarea principiilor dezvoltării armonioase a întregii geografii economice și spirituale a patriei.

Și iată, azi, în dezbaterea democratică cea mai largă a poporului român hotărît să-și urmeze cu o credință nețărmurită președintele iubit care l-a condus cu atîta înțelepciune la victorii ce vor rămîne pentru totdeauna înscrise sub nobila emblemă a „Epocii Ceaușescu", proiectul cuceritor al unei noi și ambițioase direcții de dezvoltare a societății românești socialiste, Directivele celui de-al XIII-lea Congres al partidului comunist, însoțite de orientările privind dezvoltarea României pînă în anul 2000 ! Un proiect cu adevărat grandios, demonstrînd cu o rigoare matematică impresionantă cum va arăta viitorul României pregătite să facă cei dintîi pași pe calea comunistă, o operă programatică fascinantă prin capacitatea de a asigura națiunii române un nou salt revoluționar în spațiul civilizației secolului 21 !

Impactul acestui Proiect cu masele cele mai largi ale poporului român este, în aceste zile, și el unul absolut impresionant pentru că lectura lui a dat și dă fiecărui cetățean al țării sentimentul că viitorul îi aparține, îi dă conștiința certitudinii că ziua de mîine e nu numai sigură, dar va fi cu adevărat frumoasă și în stare să-i întărească liniștea și curajul de a privi viața cu ochi senini. Și toate acestea însoțite de recunoștința cea mai nobilă pentru omul care, cu gîndirea lui de conducător inspirat, cu devotamentul lui fără de margini pentru binele țării, cu arta lui de strateg al construcției socialiste și cu geniul lui vizionar ne-a învățat să privim cu încredere viitorul.

DINU SĂRARU

UN PROIECT ÎN VIAȚA NOASTRĂ

România cu toate ferestrele

• Un lucru important pe șantier este să știi lîngă cine așezi omul tînăr •

1. În biroul inginerului Aurel Dan, șeful celei de a patra brigăzi ce lucrează la instalația hidroenergetică din Retezat, am văzut într-un colț două ramuri de [illegible] jite cu briceagul, din lemn noduros [illegible] partea terminală inferioară asemănătoare unei tălpi. Pe zidul din spate, este o hartă a întregului șantier. În punctul unde vor fi barajul și lacul de acumulare, hîrtia hărții s-a tocit. Cînd a vrut să ne vorbească despre locurile unde lucrează brigada sa, Aurel Dan a luat unul din cele două bețe și l-a îndreptat spre punctul de pe hartă în care și pînza a început să se răcească. Inginerul Dan este un fel de primar al așezării. El [illegible] de majoritatea problemelor de organizare a muncii, de rezolvarea altor situații de [illegible] poate ocupa un inginer, de la primirea noilor veniți și repartizarea de locuințe pînă la [illegible] lor cu legume în piața [illegible] zinului de textile. Pe [illegible] de clopote vechi și foarte scurte, pantalonul e aproape pescaresc, pantofi curați, moderni, o șapcă în [illegible] ari albastru cu alb, unul dintre cele [illegible] plauzibile kitchuri. Are mijlocul încins într-un chimir. Vestimentația [illegible] ghioasă, la înălțimea (1,84 m) și vîrsta (34 ani) inginerului, vine poate subconștient să ascundă gravitatea construcției pe care o execută. A intrat în munte cu primul buldozer care a început să netezească pămîntul pentru șantier, va avea curînd 10 ani de stat aici. Familia lui este în Timișoara, are doi băieți, cel mai mare va deveni în 2—3 ani inginer constructor. Aurel Dan merge acasă cam de două ori pe lună, pentru o zi. Armele sale de apărare sînt calmul și spiritul de umor

Am sosit o dată cu un inginer [illegible]. Este vremea cînd vin la posturi inginerii. Nu apucasem să facem cunoștință. Aurel Dan a intrat în baraca în care îl așteptam eu, inginerul, soția inginerului, cop[illegible] inginerului, bagajele inginerului. Inginerul venise cu cîteva zile înainte pentru o zi, să vadă cum e, își ceruse o învoire pentru două zile, lipsise patru, [illegible] (fără să anunțe) împreună cu [illegible], voia transfer pe loc pentru soție. Soția tînărului inginer avea o coafură elegantă, cu o pană de gîscă în păr, în munte tocmai plouase, toți duceam ceva-ceva noroi pe tălpile cizmelor. Am aflat împreună cu familia proaspăt sosită că omul înalt care [illegible] rase este inginerul Dan. Șeful brigăzii, după ce a înțeles dintr-o privire ce se întîmplă, a ieșit o clipă, a zîmbi[illegible] irt, a intrat și a început discuția. Peste [illegible] oră, familia era instalată într-un apar[illegible]. A doua zi, totuși, purtînd după ei [illegible], bagajele, cei doi tineri părinți au [illegible].

— Cel mai important lucru într-un șantier, mi-a spus mai tîrziu Aurel Dan, este să știi lîngă cine așezi omul tînăr [illegible] foarte tînăr, proasp[illegible] [illegible] să p[illegible] [illegible]. sînt și unii care vor să ră[illegible] [illegible] știu dacă să rămînă sau nu. [illegible] face e neobișnuit, totul este să fii ritmul de muncă, să fii la construcții. Dacă nimerești lîngă un om bun, înveți [illegible], dacă nu, nu.

Pentru un ochi format, barajul se simte de departe. Căile de acces la punctele de lucru ale lucrării sînt șoselele și drumuri modernizate, în marea majoritate cu îmbrăcăminte de beton, pentru a rezista la trafic greu. Accesul la cariera de anrocamente e situat la 7 km de priza barajului, este realizat în circuit, cu traseu separat pentru autobasculante pline, cu traseu separat pentru autobasculante goale. La fel sînt amenajate drumurile la stația de sortare, la balastiere, la cariera de argilă. Drumul principal, cel ce trece prin amenajare de la un capăt la altul, deși se întinde pe 22 de km, este parcurs în mai puțin de o jumătate de oră, fiind din primii ani ai lucrărilor modernizat. De astfel de avantaje nu s-au bucurat nici amenajările cele mai de prestigiu din țară (Lotru, Sebeș, Porțile de Fier). La Porțile de Fier, tatrele cu beton erau împinse cu buldozerele.

— Productivitatea programată pentru Brigada 4 Baraj, este de aproximativ 500 000 lei pe muncitor, pentru anul în curs. O scară de bloc cu 5 nivele, numărînd 50 de apartamente, costă în jur de 2 000 000 lei. Productivitatea noastră reprezintă execuția finită de către patru oameni a unui tronson dintr-o scară la un bloc cu cinci nivele. Neîndoielnic, gradul înalt de productivitate pe care îl realizăm nu ar putea fi posibil fără utilajele de mare randament (excavatoarele de 2,5 m³, termice, și excavatoarele electrice de 4,6 m³ și 8 m³, perforatoarele de cariere de tip FRP și FuruKawa, mașinile de forat la secțiune plină) și fără [illegible] aplicăm cele mai înalte tehnologii. Aparent, utilizînd de tehnologii moderne, utilaje și mijloace de tra[illegible] [illegible] capacitate, pare ușor posibil [illegible] acestei productivități. Cine gîndește astfel uită condițiile tehnice foarte severe pentru execuția umpluturilor în baraj; însă, devin posibile numai printr-o foarte bună organizare, prin respectarea cu strictețe a fazelor tehnologice, prin buna pregătire profesională a personalului care concură la execuția lucrării (inginerul șef constructor Ioan Radu, eminența cenușie a șantierului, un specialist cu adevărat modern, plin de o discreție ciudată, care ține mai mult de inteligență).

Dincolo de drumuri, la un kilometru de

deschise spre anul 2000

UN PROIECT ÎN VIAȚA NOASTRĂ

• Nu povești vînătorești despre construcții, ci fapte de muncă remarcabile, depășiri și recorduri •

baraj, este colònia brigăzii a patra. Muntele coboară pînă în umărul brazilor. În munte, pe mici platforme săpate manual, atrag privirea prin violența culorii cotețele de păsări și porci, micile grădini de zarzavaturi. Acoperite cu celofan construcțiile cenușii lasă o ușoară nuanță de dezechilibru între beton și lemn. Rar locuitorii coloniei au case undeva, vin de pe alte șantiere unde au muncit, sînt destui care s-au și născut pe șantier. Pe un șantier, mîinile de aur sînt ale celor care vin de pe alte șantiere de același tip. Un mare neajuns este lipsa forței de muncă de calitate pe șantierele hidroenergetice din apropierea marilor zone industriale. Acum, cînd s-a ajuns în faza finală a lucrărilor, oamenii primesc oameni, dintre care unii rămîn. Mulți veniți sînt din altă parte. TCH-ul din Deva, întreprindere cu un plan de peste 200 000 000 lei anual, o altă întreprindere de construcții (ICS) oferă multe locuri de muncă oamenilor din județ. Ele ridică orașele. Valea Jiului este o așezare cu un total de 300 000 de locuitori. Cei ce muncesc pe șantierele hidroenergetice vin de departe și pleacă departe. Pot, prin comitetele de sindicat, să solicite apartamente în multe orașe. Casa de acolo este o casă, atunci cînd există, în care nu locuiește nimeni. Se întorc în ea cînd ies la pensie. Aici, în cotloanele munților țin casă și gospodărie. Și chiar dacă sînt așezate cotețele animalelor în munți, semănînd cu niște jucării stricate, există orgolii de gospodari.

3. Constructorii hidro numesc „bicazisme" un fel de povești vînătorești despre construcții. Cînd constructorii de la Bicaz au intrat pe alte șantiere și au mai îmbătrînit, au început să se apere cu tinerețea.

— Păi, noi, la Bicaz, realizam asta cu două tone, nu cu șapte !

— Fugi, domnule ! — i se răspunde, hai să luăm cifrele !

Cu timpul, performanțele au crescut, ceea ce ieri erau „bicazisme" azi nu mai sînt. Munca atentă, rațională, creativitatea tehnică sporesc continuu randamentul. Pe Retezat s-au făcut eforturi fără precedent pentru eliminarea supradimensionărilor. Se are în vedere să se elimine volumele de materiale înglobate în plus în lucrări prin toată gama de măsuri constante pentru construcțiile și elementele de construcții supraterane, cît și prin măsurile specifice construcțiilor subterane. Se dimensionează cu strictețe spațiile prin care se transportă și în care se montează utilaje (case de vane, galerii de acces, puțuri), se aleg secțiuni de formă cît mai avantajoasă, în funcție de geologie, care să necesite susținerea provizorie sau definitivă avantajoasă, se aleg scheme de pușcare adevărate, adaptate de la caz la caz de roca întîlnită, să se poată obține profile cît mai apropiate de profilul teoretic, permițînd reducereș substanțială a volumelor de beton pentru susținerea definitivă a construcțiilor.

4. Barajul este singurul din țară de acest fel. Neputînd fi executat din beton din cauza unuia dintre versanți care nu are o compoziție geologică sigură se înalță din depuneri de anrocamente, nisip, filtre, avînd o lamă de argilă care, prin saturație, devine impermeabilă la infiltrații. Conceperea lui este o dovadă a maturității la care a ajuns gîndirea tehnică în România. Acum, el există deja, văzut de jos pare o surpare ordonată din piatra muntelui, îți vine greu să crezi că a fost proiectat. La depuneri lucrează 30 de mașini într-un schimb. Pe timp liniștit, pare pașnic. În munte, însă, vremea este schimbătoare. Precipitațiile sînt dese. Pînă înspre vară, oamenii lucrează cu șuba pe ei, iarna, se echipează pentru temperaturi de —17 grade. Orice metru cub de depuneri implică o imensă responsabilitate. Pe baraj, oamenii sînt schimbați foarte rar la alte puncte de lucru. Cei de aici au în biografie 2—3 construcții hidrotehnice. Maistrul Dumitru Popa a venit de pe Lotru, pe Lotru venise de la Argeș. Muncește în construcții hidrotehnice din 1965. Inima barajului reprezintă lama de argilă. Argila nu poate fi depusă decît în condiții atmosferice bune. Dacă plouă, toți oamenii de pe baraj sînt mobilizați la evacuarea apei, care se execută deseori și manual. Argila îngheață foarte des. Tot stratul care îngheață trebuie înlăturat. Versanții trebuie iarăși spălați cu apă și aer în locurile de priză.

Numirea inginerului Vasile Ofimiaș, în vîrstă de 30 de ani, născut în Maramureș, la conducerea echipei care răspunde de argila este un act de curaj și reprezintă echivalentul valorii de specialist a tînărului inginer. A venit pe șantier în 1981 împreună cu alți 6 colegi. Ceilalți 6 au plecat. Ofimiaș vrea să rămînă pînă la terminarea definitivă a lucrărilor, apoi să meargă la un baraj asemănător.

— Știți ce aș ruga redacția revistei „Flacăra"?, m-a întrebat fără să aștepte răspuns. Noi avem multe barăci în colonie, majoritatea sînt lucrate solid. Anul viitor amenajarea va fi aproape definitivată. E păcat de ele să intre sub lama buldozerului. Conducerea șantierului încearcă de mult să convingă pe cine trebuie să fie folosite barăcile pentru tabere de pionieri sau uteciști. Locul este foarte frumos, ar putea fi economisite milioane de lei.

TITU DUMITRESCU ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

UN PROIECT ÎN VIAȚA NOASTRĂ

Județul Olt —

• Explicațiile unor recolte record •

Cifre de strictă actualitate din agricultura județului Olt

● Ponderea agriculturii în produsul social al județului este, în acest an, de 24,2% ; pe ogoarele Oltului se realizează azi 4,9% din producția de porumb a țării și 4,3% din cea de grîu.

● Numai în acest an sînt amenajate pentru irigații 54 985 hectare ; desecările și lucrările de combatere a eroziunii solului vor cuprinde 39 390 hectare și respectiv 13 900 hectare. În scopul obținerii unor producții sigure și stabile se va acționa pentru îndeplinirea exemplară a programului de îmbunătățiri funciare, parte integrantă a Programului Național, elaborat din inițiativa și cu participarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Pînă în 1990, suprafața irigată va reprezenta 92% din potențialul de amenajare al județului, asigurîndu-se, în acest fel, obținerea de producții sigure și stabile de la Dunăre și pînă la platforma Cotmeni inclusiv.

● Necesitatea diversificării producției, determinată de cerințele consumului și cele ale economiei naționale a condus la reducerea suprafețelor cultivate cu grîu și porumb. Astfel, suprafața (în perioada 1965-1983) de grîu s-a redus cu 34,5% și respectiv cu 25 000 hectare. În schimb, producțiile totale au crescut cu 137 000 tone și respectiv 440 000 tone. Iată și un exemplu edificator din sectorul plantelor tehnice : în 1965, producția medie la hectar de floarea soarelui a fost de 252 kg, în 1983 de 2 197 kg.

● În 1965 numărul specialiștilor din agricultură depășea cu puțin pe cel al cooperativelor agricole de producție. În prezent pe ogoarele județului își desfășoară activitatea 1 125 de cadre inginerești.

● Cantitatea de îngrășăminte chimice a crescut, în perioada 1965—1984, de 4 ori ; pentru corectarea aciditații solului și fertilizarea acestuia, numai în acest an au fost administrate 200 mii tone de amendamente și aproximativ 1 milion de tone de gunoi de grajd.

● Numărul tractoarelor de pe ogoarele județului este, în prezent, mai mare cu 50 la sută față de existentul în întreaga țară în 1938 ; dotarea cu combine autopropulsate a început practic în anul 1965, azi, în „inventarul" unităților agricole figurînd 1595 de astfel de mașini.

● Pentru anul 1984 au fost destinate producției record de grîu 6000 hectare : 5 000 în C.A.P. și 1 000 în I.A.S.. Producțiile realizate de 7 500 kg la hectar în I.A.S. și 7 150 în C.A.P. demonstrează că mărimea acestora nu cunoaște limite.

● Pentru a ne face o imagine a încadrării în normele tehnologice pentru producțiile record, punctăm, în continuare, cîteva elemente : întreaga suprafață de 6 000 ha a fost însămînțată în perioada 1—15 octombrie ; pentru 4 000 de hectare a fost folosit solul F-59, pentru celelalte 2 000 hectare solul I 32 ; pe fiecare hectar s-au aplicat 260 kg azot, fosfor și nitrocalcar ; densitatea asigurată la recoltare — peste 600 plante pe metru pătrat.

● Dacă comparăm producția realizată cu cea programată (8 000 kg/ha.) apare o diferență de 500 kg/ha în I.A.S. și 850 kg/ha în C.A.P. Iată un motiv care invită la o analiză concretă a cauzelor care au determinat această nerealizare.

O întrebare, un răspuns semnat de Petre Enăchioaia — președintele C.A.P.-ului Scornicești

— În acest an, C.A.P. Scornicești și-a înscris în palmaresul producției de grîu un record unic în istoria sa : 7 203 kg de pe fiecare din cele 750 ha aflate în cultură. Este o realizare deosebită care vine să confirme încă o dată că aici s-a ajuns la o experiență valoroasă, că nu mai există nici un secret pentru a smulge pămîntului cît mai mult. **Cum explicați acest succes ?**

— La noi, s-a încetățenit o tradiție, un adevărat cult pentru grîu. Cu doi ani în urmă, adică în 1982 am realizat o producție medie de 6 856 kg la hectar. O producție bună, dar niciodată nu am considerat că aceasta reprezintă limita maximă a posibilităților noastre. Dovadă succesul din acest an. Iată cum procedăm.

De regulă, noi ne-am oprit, anual, la o suprafață constantă între 700 și 750 hectare. O dată la trei — patru ani, fiecare hectar din această suprafață îl fertilizăm cu 30—40 tone de gunoi de grajd (un element care s-a dovedit, în condițiile solului nostru, deosebit de important). După plantele premergătoare, însămînțăm grîul. Este, de asemenea, o măsură de bază. În anul acesta, am semănat 250 ha după leguminoase, 150 ha după floarea soarelui, 160 ha după porumb, 190 după grîu. Soiurile de sămînță au, la rîndu-le, rolul lor. În urma experiențelor făcute, în colaborare cu Stațiunea de cercetări agricole Caracal, am ajuns la concluzia că solurile cele mai potrivite sînt Doina, Fundulea și Lovrin. Am folosit 25—30 la sută sămînță Elită, restul fiind înmulțirea.

Privitor la pregătirea terenului, trebuie să spun că am acordat o mare atenție acestei lucrări, prin execuțarea unei arături uniforme și prin fertilizarea cu complexe, corespunzător tehnologiei. Semănatul a fost încheiat la 30 septembrie, recoltatul nu a durat mai mult de 10 zile.

Economia țării are nevoie de producții, nu de justificări

Masă rotundă realizată cu Emilian Ștefănescu, secretar cu problemele muncii pentru agricultură al Comitetului Județean Olt al P.C.R., și cu Damian Munteanu, director general al D.G.A.I.A.

1. La Consfătuirea de lucru a C.C. al P.C.R. pe probleme de agricultură, industrie și activități de partid, județul Olt s-a evidențiat cu două producții record : la grîu, 4 610 kg/ha și la orz 5 131 kg/ha. Aceste rezultate sînt urmările firești ale modului în care ați desfășurat activitatea de îndrumare și control. Există un secret al recoltei de cereale ?

E. Ș. : Avînd în vedere baza materială pusă la dispoziție de stat, noi ne-am îndreptat atenția asupra oamenilor cu care lucrăm și asupra pămîntului pe care lucrăm. Am acționat asupra ridicării nivelului pregătirii profesionale și politice al tuturor lucrătorilor, considerînd că numai cu oameni bine pregătiți profesional, cu o conștiință politică ridicată, se pot obține producții mari, cu eficiență sporită. Ceea ce am obținut noi anul acesta în județul Olt, la producția de cereale, a adeverit proverbul că : „pămîntul este darnic cu oamenii harnici". Culturile de cereale pentru cei care lucrează pe ogoarele Oltului au devenit un adevărat cult.

2. În cuvîntare, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea : „Nu ne putem mulțumi numai cu critica și autocritica, este timpul să punem capăt justificărilor care s-au încercat și în consfătuire". Cum credeți că se poate pune capăt justificărilor ? Ce trebuie făcut în primul rînd ?

E.Ș. : Noi am înțeles mai mult ca oricînd că economia țării are nevoie de producții, nu de justificări, și, pentru aceasta, întreaga muncă de partid a organelor și organizațiilor, a cadrelor tehnice, trebuie să fie axată pe realizarea exemplară a sarcinilor de plan, pe folosirea eficientă a fondului funciar, pe mobilizarea întregii forțe de muncă de care dispun întreprinderile agricole de stat și cooperatiste, de punere în valoare a întregii baze tehnico-materiale de care dispun unitățile.

D. M. : Este nevoie de o exigență sporită asupra calității lucrărilor executate, la toate culturile, pentru ca așa cum se cunoaște, orice plantă are viață și dacă nu i se dau cele prevăzute în tehnologie, nu se poate răsplăti ulterior pe cîmp cel care a făcut-o.

3. În 1985, va trebui să obținem pe țară, la grîu, o recoltă medie de peste 4 000 kg/ha. Cît își propun să realizeze în 1985 oamenii din județul Olt, la producția de grîu ? Cum se pregătesc ?

D. M. : În anul 1985 ne propunem [illegible] pe 5 000 kg [illegible]

[illegible]

zătoare a culturilor de cereale, avînd în vedere și rotația culturilor în cadrul asolamentelor stabilite la fiecare unitate.

— Am asigurat sămînța necesară din soiuri productive verificate pînă la nivel de unitate, din înmulțiri biologice superioare, care a fost selectată și verificată din punct de vedere al germinației.

— Am stabilit dozele de îngrășăminte chimice în raport de cartarea agrochimică a solului.

— Am pregătit întregul parc de mașini și tractoare care vor fi folosite în campania de însămînțări.

E. Ș. : Se fac instruiri cu toți lucrătorii care vor lucra la semănat.

— S-au executat arături de foarte bună calitate pe toate suprafețele planificate a fi însămînțate cu cereale.

— Cum am procedat și în anul care a trecut, în acest an nu se va intra la semănat pînă ce inginerul șef de C.U.A.S.C. și inginerul șef de unitate agricolă nu vor semna ordinul de lucru și nu vor pune ștampila „se aprobă intrarea în lucru".

D. M. : O însămînțare de foarte bună calitate, într-un agrofond corespunzător cerințelor unor producții foarte mari și încadrarea în perioada optimă, credem noi, sînt premisele realizării și depășirii producțiilor planificate.

E. Ș. : Săptămînal sau de cîte ori este nevoie se ține comandamentul agricol județean, care măsoară modul cum se desfășoară lucrările agricole și stabilește măsurile pentru perioada următoare. Comandamentul este condus direct de către tovarășul Vasile Bărbulescu, prim secretar al Comitetului Județean Olt al P.C.R.

— Pentru scurtarea perioadei de recoltare a cerealelor, în județul nostru s-a instituit premierea zilnică a mecanizatorilor, care a constat în 300 lei locul I (pentru mecanizatorul care își realiza zilnic normă de combină, nu avea pierderi la recoltare, recolta cu masa cît mai jos), locul II — 200 lei, locul III — 100 lei. Cel care era fruntaș purta tricoul galben și purta pe mașină fanionul cu textul : „Fruntaș în recoltarea cerealelor, 1984".

Dacă un mecanizator își menținea titlul de fruntaș 3 zile, mai primea 500 lei, tricoul și fanionul, definitiv.

D. M. : În perioada de reparații de iarnă, s-a făcut acest schimb de experiență : 25 mecanici din județul Olt au plecat în județul Dolj pentru recepția mașinilor, 25 de mecanici din județul Dolj au venit în județul Olt pentru recepția mașinilor.

— La sfîrșitul campaniei de toamnă, s-au organizat la casele de cultură din județ spectacole pentru făuritorii pîinii. Au participat toți mecanizatorii împreună cu soțiile, s-au prezentat programe artistice, au fost înmînate premii.

4. Ideea că omul hotărăște recolta a străbătut ca un fir roșu cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Cum se acționează aici pentru ridicarea calității conștiinței omului care lucrează în agricultură ?

E. Ș. : Atît la învățămîntul de partid cît și la învățămîntul agrozootehnic și profesional, s-a pus și se pune un accent deosebit pe cunoașterea temeinică a tehnologiilor, avînd la bază cuvîntările tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu, care constituie pentru toți cei ce lucrează în agricultură un îndreptar pe calea ridicării cantitative și calitative a producțiilor.

D. M. : Înainte de începerea campaniilor cît și în perioada de iarnă, se fac instruiri teoretice și practice cu toți specialiștii pe profil încheindu-se cu teste și examene teoretice și practice, care s-au dovedit a fi de un real folos, între campanii se dau teme de studiu.

Fotografii de ELENA GHERA

— Toți specialiștii au în primire loturi cu producții record.

— Sînt folosite și alte forme educative : schimburile de experiență în cadrul unităților fruntașe, concursuri „cine cunoaște agricultura, cîștigă" etc.

5. Împreună cu recolta de porumb, vom depăși în acest an o tonă de cereale pe locuitor. Ce cantitate de cereale pe locuitor se va realiza în județul Olt ?

D. M. : În județul Olt se vor realiza 2,3 tone cereale pe locuitor.

6. În afară de inginerii și specialiștii care lucrează în unități, se vor repartiza și celor de la județ și de la minister ferme de care să răspundă pentru felul cum se efectuează lucrările de însămînțat, în general lucrările agricole. Cum credeți că se va concretiza această răspundere ?

E. Ș. : În județul nostru, încă din anul 1983 au fost repartizați toți specialiștii de la organele agricole județene, de la stațiunile experimentale și din învățămîntul agricol, pe unități, cu care periodic se fac analize de felul cum îndrumă și ajută desfășurarea procesului de producție, constituind în același timp și un schimb de experiență atît pentru ei, cît și pentru cei care lucrează direct în unitate.

Tovarășii din minister vor da un ajutor real.

campion al grîului

VIAȚA ROMÂNIEI

• La noi, toți oamenii sînt vestiți pentru hărnicia lor •

Doi președinți de C.A.P.:

Florian Predica (Urzica) și Constantin Bulitiș (Vădastra) despre miezul bobului de grîu

Privite din goana trenului, acum, la început de septembrie, cîmpiile Olteniei se înfățișează întocmai unei mări frămîndate ce își schimbă mereu culoarea, așa încît scurtele popasuri ne par escale, iar drumul pe care îl parcurgem, o croazieră. Cu ochii minții deslușim eforturile oamenilor harnici ai acestor meleaguri, hotărîți să smulgă pămîntului cît mai mult, spre binele lor și al tuturor oamenilor buni din această țară. Cînd coborîm, un tînăr uscățiv, venit să ne întîmpine cu un „Aro", ne spune cu mîndrie că pe aici, prin Oltenia, recoltele din acest an au fost deosebit de bogate, că bătălia pentru pîine s-a terminat, dar urmează alte mari bătălii. Priviți și dumneavoastră în jur — ne îndeamnă el — să vedeți ce porumb avem, cu bobul cît cireașa coaptă ! Dacă ar fi fost ceva mai multă ploaie, ar fi fost și mai și !

Împărtășim această opinie și președintelui C.A.P.-ului Urzica, tovarășul Florian Predica.

— Nu ! Să nu credeți că am așteptat ca totul „să ne pice din cer". Dacă se spune că omul sfințește locul, să știți că așa e ! De pildă, am irigat mari suprafețe agricole. Am dat toată atenția, în primul rînd, amplasării culturilor, astfel orzul a fost semănat în fosta grădină de legume. Culturile premergătoare orzului au fost ceapa și fasolea. Desigur, terenul a fost foarte bine pregătit, începînd de la arat : am fertilizat mai întîi, din toamnă, cu 90 kg substanță activă fiecare hectar, s-a arat la o adîncime de 23—25 centimetri, am discuit de două ori terenul cu agregate cu lamă și grapă, iar înainte de semănat am mai aplicat un combinator pentru afinarea solului. Cînd a venit vremea semănatului, am procedat la încorporarea în sol a circa 500 de boabe pe metrul pătrat, am aplicat două udări de aprovizionare a terenului în toamnă, urmate de o nouă fertilizare cu 70 kg de azotat de amoniu la hectar, iar în primăvară, care la noi a fost destul de secetoasă, am udat de două-trei ori terenul. Iar cînd spicele s-au copt, am recoltat totul în numai 4 zile.

— Am aflat că ați obținut o recoltă foarte bună !

— Într-adevăr ! La orz am avut planificată o cantitate de 5 200 kg la hectar și am obținut... 8 059 kg. La grîu, am avut de semănat o suprafață de 348 de hectare cu o producție planificată de 5 000 kg și am realizat 5 336 kg la hectar. Bineînțeles, întotdeauna rămîne loc de mai bine. De pildă, nu departe de aici, la Vădastra, s-a obținut o recoltă de grîu mai bună.

— Chiar așa s-a și întîmplat — ne spune Constantin Bulitiș, președintele C.A.P. Vădastra — noi am strîns 6 241 kg grîu la hectar față de 5 000 kg cît era planificat. Și aceasta, printr-o muncă asiduă depusă de membrii cooperatori, de mecanizatori, de specialiști. Am avut o primăvară și o toamnă secetoase, dar experiența anilor trecuți ne-a ajutat să tragem unele învățăminte.

Încă din 1976, cooperativa noastră de producție a fost fruntașă în ceea ce privește cultura grîului și an de an ne-am preocupat intens de pregătirea temeinică a terenului, care avea, în cele din urmă, să ne ofere un bun de mare preț : gustul pîinii. Am acordat o atenție deosebită soiurilor folosite pentru însămînțare.

— Mai concret ?

— Am apelat la soiuri de înaltă productivitate. De exemplu, soiul Fundulea, care an de an ne-a dat producții bune, ca și Malva și Ruma.

— Sigur, aceste soiuri dau rezultate diferite. Ne puteți spune și cîteva cifre ?

— S-au realizat la Malva 6 700 kg la hectar, la Ruma 6 000, iar la Fundulea 6 409 kg. Recoltatul s-a făcut în 5—6 zile bune de lucru.

— Dar oamenii ce părere au despre aceste producții mari ?

— Nu numai că se mîndresc cu ele — și asta pe bună dreptate — dar sînt puternic cointeresați să ocară pămîntului, printr-un efort comun, cît mai mult. La noi, la Vădastra, și în 1981 li s-a acordat retribuție suplimentară la cultura grîului, iar în acest an la fel se va întîmpla, fiindu-le repartizată în plus o cantitate de 47 tone de grîu față de retribuția de bază. Deci, oricare dintre ei știe că orice lucrare făcută de mîntuială, fiecare spic, fiecare bob risipit înseamnă risipă și în dauna venitului propriu.

— Ne-ați putea spune cîteva nume de oameni harnici, de aici, de la Vădastra ?

— Întrebarea dumneavoastră mă pune în dificultate. La noi, toți oamenii sînt vestiți pentru hărnicia lor. Dacă vreți totuși... Iată, mecanizatorii Florea Panait și Dumitru Panait, Gheorghe Milică, Bătrînca Marin, cooperatorii Nicolae Milică, Ion Vasile și, ce mai încoace și încolo, i-aș numi pe toți !

— Sînteți de 9 ani președinte și lucrați în aceeași unitate de 21 de ani. Oamenii ne-au spus că sînteți foarte înimos. Ce satisfacții v-a adus rîvna cu care munciți ?

— Marea bucurie de a obține recolte foarte bune pentru noi, pentru noi toți, deplina stimă și încredere pe care oamenii mi le-au acordat și, de asemenea, distincția ce mi-a fost decernată anul trecut — medalia „Meritul Agricol".

CONSTANTIN BALACCIU ■

Ce spune Nedea, ce spunem noi

Eroului Muncii Socialiste Marin Nedea, președintele C.A.P. Purani, îi place enorm să vorbească. Îi place să se-audă și să fie auzit. Cînd încercăm cu el o conversație, aceasta se transformă în monolog. Nedea nu ne îngăduie nici umbra unui cuvînt.

Ce spune Nedea ? Spune că recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R., prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost mai mult decît binevenită, în condiția în care rolul economiei, al agriculturii noastre socialiste, sporește tot mai mult în cuprindere și intensitate, revelînd cu acuitate nevoia fructificării tot mai înalte a avuțiilor și a zestrei materiale a acestor sectoare. A participat și domnia-sa la consfătuire și, ascultînd cu atenție cuvintele secretarului general, a meditat încă o dată, cu un plus de concentrare a minții, la asora răspundere care apasă pe umerii autorilor pîinii. Deci și pe umerii lui (umeri fragili, căci M. Nedea este un omuleț, un bătrînel cu o statură de copil), păstor peste o moșie întinsă și căreia îi revin mari obligații, ca uneia care de ani și ani stă în fruntea recolterlor teleormănene. Vasta, cuprinzătoarea perspectivă asupra noului în viața agriculturii, a țării, așa cum măreț se desprinde din proiectul Directivelor Congresului al XIII-lea, ridică aceste obligații la cea mai înaltă cotă.

Ce mai spune Marin Nedea ? Soune că anul acesta grîul a mers binișor, a dat peste 5 000 kg la hectar, iar porumbul se vestește și el trufaș, mare minune de n-ar da 7 000—8 000 kg la hectar. Spune că s-ar fi putut realiza și mai mult, dacă n-ar fi fost secetă și, mai ales, dacă răspunderea oamenilor ar fi fost mai deplină.

C.U.A.S.C.-ul Purani, cărula Nedea îl e vicepreședinte (mai e și directorul S.M.A.-ului din consiliu) e lung și lat cît pămîntul arabil al unui județ de munte, are 20 700 hectare. Nedea vicepreședințează 7 C.A.P.-uri fruntașe. Primărița Puranilor zice, și așa e cum zice, că din cele 7 C.A.P.-uri tot Puranii rămîn fruntea. Porumbul de pe cele vreo 1 000 de hectare va da, ne șoptește primărița, cu siguranță mai mult decît estimează Nedea, dar de, așa este nea Marin, țăranul Marin Nedea (om al pămîntului, fără studii superioare), strîns la aprecieri, deși vorbăreț.

Binișor se prezintă, îi ia din gură vorba Marin Nedea, și zootehnia C.A.P.-ului, vacile mai cu seamă. Notați bine lucrul ăsta, ne somează el, că or fi porumbul și grîul de preț, dar tot cu umila și blajina vacă aduci bogăția în casă. De 35 de ani, de cînd e agricultor notat ca atare pe scriptele de serviciu, Nedea crede și militează pentru acest adevăr. În modernele grajduri ale C.A.P.-ului locuiesc peste 500 de vaci cu lapte, în total 1 000 de taurine, metișI de Holstein cu brună băștinașă, vaci bine hrănite, ferite de boli, satisfăcute în toate moșturile, în toate capriciile, numai coarnele nu li-s poleite cu aur, încolo au tot ce și-ar putea dori. Nici un văcar nu are nuia ori bici, frumoasele animale (da, chiar frumoase, arătînd ca niște masive grămezi de carne alb-fumurie, cu ochi dacă nu tocmai inteligenți, oricum senini) nesimțind decît grija, nu și nervii celor ce le veghează. Dau, multe din ele, cîte 40 de litri de lapte pe zi. Conchidem că la C.A.P. Purani zootehnia nu e, ca în destule alte părți, un copil vitreg al agriculturii, dimpotrivă.

Ce mai spune Marin Nedea, nelăsîndu-ne deloc să vorbim ? Spune că la culesul grîului a avut și ceva necazuri, nu numai cu seceta, nici cu combinele ce și-au mai rupt curelele de transmisie, nici cu motorina, nici cu forța de muncă (fiindcă la Purani țăranii chiar muncesc, nu stau cu ochii spre zarea orașului, așteptînd să le pice de-acolo niscaiva ajutoare). Ce l-a necăjit și îl necăjește de multă vreme este faptul că, după părerea domniei-sale, nu se prea are încredere în oamenii locului, mai cu seamă în specialiștii lui. Și în vara asta, ca totdeauna, în jurul combinerilor au foit fel de fel de reprezentanți ai organelor centrale, județene, comunale, zonale, mai mult încurcîndu-i și derutîndu-i pe cei ce munceau, umplînd cîmpul de ordine, contraordine, indicații, paraindicații, care ades se băteau cap în cap. Încinta cu grîu s-a transformat, altfel spus, într-o mare sală de ședință în aer liber. Bine măcar că acum, în campanie, s-a mai renunțat la celelalte ședințe, la cele ce-n restul anului îți dereglează atîtea treburi, făcînd ca între dezideratul și fapta recoltei să se interpună cam prea multă abstracțiune. Marin Nedea mai spune că nu înțelege, niciodată n-a înțeles de ce specialistul locului, cel legat de pămînt, cunoscătorul profund al tainelor lui, trebuie, în campanii, dublat ori chiar substituit de niște tovarăși cu cele mai bune intenții, dar adesea străini de agricultură.

Nedea ne mai spune și cîte ceva despre irigații. Are și la acest capitol un of, și ce of ! O serie de instalații de irigat (aspersoare, conducte) sînt în grea suferință la calitate, se defectează cînd îți-e lumea mai dragă. La țeava de prindere a prelungitorului conductei, „colierul" este din materie plastică, se rupe lesne și nu mai lucrează, tot ce realizează este să-i împroaște pe oameni cu apă și cu nămol. „Colierele" astea sînt isprava I.M.A.I.A. ei Balș. S-au făcut de rîs la grîu, o să se facă și mai și la porumb. Căci porumbul e înalt, nu poți să vezi, ca să te poți feri cînd îți vine apa irigațiilor drept în obraji.

Dacă nu isprăvesc cu necazurile astea, mai zice Nedea, al dracului să fiu de nu ies la pensie ! Tot amenință că o să iasă la pensie de mai mult timp, de cînd a împlinit legiuita vîrstă a retragerii la odihnă. Așa-i nea Nedea, îi place să vorbească.

Pe noi nu ne-a lăsat să scontem nici un cuvînt. Abia acum, cînd sîntem departe de tîrul dens și neîncetat al vorbelor lui, putem, iată, să zicem și noi ceva. Am vrea să zicem ceva al nostru, numai al nostru, dar ne trezim, fără voie, că înginăm cele spuse de Nedea : că la Purani lucrurile merg binișor, dar că ar putea arăta și mai bine dacă s-ar întări și mai mult răspunderea oamenilor pentru destinul pîinii. Și dacă (asta o zicem chiar noi, nemaiînginîndu-l pe Nedea), în afara motivatelor critici la adresa unor necazuri provenite din afară, s-ar mai uita omul locului și la el, la munca lui, făcînd pe lîngă critică și un pic de necesară autocritică. Nea Nedea, sper să nu te superi ! N-o spun atît pentru dumneata, căci dumneata și C.A.P. Purani sînteți fruntea frunții. O spun pentru toți cei ce au urechi de auzit.

ILIE PURCARU ■

Noua noastră școală

Să sune clopoțelul!

Mîine, 15 septembrie, începe un nou an de învățămînt. De la farmecul primei zile de școală a prichindelului de clasa-ntîi, pînă la privirea concentrată a experimentatului profesor universitar, ziua aceasta declanșează un nou an de muncă într-un domeniu esențial pentru formarea tineretului patriei, pentru dezvoltarea în viitor a societății. Școala care-i învață carte și-i educă pe tinerii de azi este temelia pe care aceștia vor clădi România la începutul mileniului trei, de care pe absolvenții anului școlar care începe mîine îi vor mai despărți doar 15 ani. Tinerii aceștia sînt copiii noștri, cărora le vom lăsa moștenire țara, inclusiv cu învățămîntul care i-a format pe ei. Noi vom continua să trăim în faptele lor și, în această proiecție, chipul nostru va fi conturat de priceperea, de competența, de curajul, de deschiderea spre nou și viitor în limitele cărora știm să ne creștem copiii, asigurîndu-le o bună școală. Directivele Congresului al XIII-lea al partidului configurează o nouă etapă de creștere a calității învățămîntului. Noul an școlar va fi prima treaptă a acestei etape. Rezultatele scontate depind și de felul în care vom ști să ne stimulăm, prin respect și încredere, dascălii, a căror muncă și al căror entuziasm rămîn determinante pentru calitatea școlii. Să-i respectăm și să-i iubim pe slujitorii catedrei, pe învățătorii și profesorii copiilor noștri, să-i ascultăm și să-i sprijinim în efortul lor competent de a spori calitatea școlii din a cărei înfățișare prezentă paginile care urmează au înregistrat imagini pe care respectul pentru adevăr al reporterilor încearcă să le transforme într-un omagiu adus învățămîntului românesc în acest prag de an școlar. Mîine, clopoțelul va suna peste școala noastră cea reală, așa cum este ea în prezent, dar și peste aceea din gîndurile dascălilor aflați în fruntea ei, a școlii, și în fruntea acestui popor, așa cum va fi ea în viitor.

Copii, îmbrăcați-vă frumos, e zi de sărbătoare : vă așteaptă dascălii voștri !

DORIN GHERGHINESCU ■

„Trebuie să facem totul în așa fel încît învățămîntul, creația științifică românească să-și sporească contribuția atît la dezvoltarea patriei, cît și la progresul științei mondiale, la cunoașterea universală."

NICOLAE CEAUȘESCU

Școala, în perspectiva unei noi calități

În fiecare an, la mijlocul lunii septembrie, peste 5,6 milioane de preșcolari, elevi și studenți — adică aproape un sfert din populația țării — își reiau locurile în sălile de clasă, amfiteatre, cabinete, laboratoare și ateliere, în fabrici și uzine, pe ogoare ori șantiere de construcții, unde, alături de dascălii lor, se formează pentru muncă și viață, aducîndu-și contribuția la dezvoltarea economico-socială a patriei, la înălțarea ei pe culmi tot mai înalte de progres și bunăstare.

Anul acesta, școala de toate gradele își primește oaspeții în condițiile în care partidul și poporul au făcut bilanțul rodnic al celor patru decenii care au trecut de la victoria Revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din august 1944 și au primit cu satisfacție și încredere, cu deplină angajare, programul devenirii noastre comuniste, prezentat de secretarul general al

(Continuare în pag. 12)

Conf. univ. dr. IOAN JINGA
inspector școlar general
al Inspectoratului școlar
al municipiului București

Fotografie de album
Un gînd tandru dinspre viitor

Nu ! Sigur nu există pe Planetă un loc mai frumos ca Templul Apusenilor ! Și nicăieri ca aici nu poți trăi bucurii și împliniri de dimensiunile celor culese o viață de om de moș Ludovic Enea Todea, învățătorul prin mîna căruia au trecut 47 de generații de elevi. Și de fapt continuă să treacă și azi, cînd a ajuns de mult la vîrsta pensionării. Să existe oare o singură zi fără să-i zboare gîndul spre școală ? Să existe o singură zi cînd să nu poarte în geantă metoda-comoară de învățare rapidă a scris-cititului pe care a gîndit-o -în anii - aceia dramatici de alfabetizare a adulților și a îmbunătățit-o apoi la școlile prin care a trecut, dîndu-i un contur limpede ? Nu ! Sigur că nu. Pentru că Ludovic Enea Todea se consideră și azi dascăl, pentru că și azi continuă să spere că într-o bună zi se va găsi cineva care să creadă cu adevărat în metoda sa, s-o experimenteze și s-o generalizeze. Și nu numai în țară. Se gîndește chiar mai departe, în lume, unde mai sînt din păcate și azi, în prag de secol XXI, peste 700 000 000 de analfabeți !

Mai zilele trecute pragul casei bătrînului dascăl a fost călcat de un oaspete mai puțin obișnuit : savantul american prof. univ. dr. Nicholas M. Nagy-Talavera din California. A fost un moment de emoționante retrăiri : profesorul american venise să se documenteze asupra comportării administrației de ocupație și a trupelor invadatoare, atunci, în fierbinteala toamnă a anului 1944. O, cîte n-a avut de povestit moș Ludovic Enea Todea, ei, învățătorul, strănepotul lui Simion Todea, căpitan al lui Avram Iancu și nepotul Anei Todea-Barb, delegată a femeilor muncitoare din Baia de Arieș la Marea Unire din 1918 ! Groaznice zile... De fapt, ar fi putut foarte bine să stea liniștit în curtea casei părintești din Sălciua : îi murise doi frați pe front și legile îl scuteau de armată. Era însă în sufletul lui un clocot greu de oprit. Împreună cu un alt învățător, plutonierul TR Vasile Tătaru, a trecut la organizarea rezistenței. N-aveau decît o pușcă mitralieră automată, grenade și în rest arme vechi. Aveau însă cu toții în suflet datoria sfîntă de a apăra glia strămoșească. Cînd fasciștii și horthyștii au înaintat peste granița la 5 septembrie 1944, s-au aflat singuri, în prima linie. Trebuia însă să țină piept pînă la sosirea Batalionului 5 vînători de munte „Avram Iancu" și a companiei fixe Baia de Arieș cu ceilalți moți din zonă, în fruntea cărora erau mai ales învățătorii din satele moțești. Știau toți bine ce-nseamnă închiderea defileului Arieșului : oprirea fasciștilor la porțile strategice ale Țării Moților, la Șipote, acolo unde au luptat și cetele

(Continuare în pag. 14)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Dascălul din cel mai frumos loc de pe pămînt

Septembrie

Ne-a cam luat prin surprindere acest septembrie, predispus a restitui măcar în parte din căldura dosită abil de vara care se pierde. Nava avansează grăbită în bătaia frunzelor căzînd — cîtă precizie, tot atîta tristețe în dansul lor fulgurant, balet făcut să ne atingă pe pleoape, invitînd a iertare — și în drumu-i către Echinocțiu stă pregătită să acosteze la chelul botezat 15 septembrie. Rapsodia ghiozdanului își anunță venirea. Trec pe străzi și mă aștept să irumpă de după colț pampoanele stropite în aghiasma primei zile de școală, fețele bronzate la strigătul celui dintîi catalog, gîndurile pendulînd între piramida sfaturilor de acasă și muntele sfaturilor din sala de clasă, adunate sub acolada nu-urilor fără număr, a invitației prin negație: să nu vorbești, să nu alergi, să nu treci strada etc., etc. Parcă pe zi ce trece suport tot mai greu ideea absenței lor, a acestor armate de prichindei, pe care anii ce trec ni-i fac mai de invidiat pentru norocul lor de a trăi în viitor departe, departe de vîrful privirilor noastre. Dar simt că este prea aproape pentru a nu mă crede în stare să le aștept, împăcat, pașii.

Am ajuns, acum cîteva zile, la mine în sat și pentru o clipă m-am crezut iarăși elev. În școala vegheată de același stejar oțelit, acolo la cîteva palme de Dîmbovnicul nostru pitit și stins, în marginea șoselei, bătea soarele de septembrie în razele căruia am trecut, de trei ori la rînd, pragul de an școlar nou. Toamnă frumoasă la Roata de Jos, decorată de neostenealo pompelor de petrol risipită pe umerii dealurilor din jur. Doamne, greu mai este să devii iar școlar ! Simți cum strigă, din toate părțile, dimineți și zile întregi risipite în scîndura băncilor și pe tabla prinsă în perete, în tăcerea culoarelor, în

(Continuare în pag. 14)

NEAGU UDROIU ■

Pentru prima dată clopoțelul va suna altfel

În acea zi de toamnă caldă și însorită, pe cînd străbăteam străzile animate ale Iașiului, aveam imaginea vie a unor mari cărturari, înaintași de seamă ai vestitei școli moldovene și încercam să-mi reprezint tot ce știam despre înfăptuirile lor ca dascăli. Încercam să mi-i amintesc pe cei despre care, eu însămi pe băncile școlii, aflasem cu ani în urmă că și-au făcut din slujirea cărții, tiparului și școlii, supremul țel. Grigore Ureche, Miron Costin, Nicolae Milescu, Ioan Neculce, Dimitrie Cantemir au fost minți luminate care au intrat pentru veșnicie în tezaurul creației umane. Prima Universitate a țării își deschidea porțile tot în acest colț de țară. Truda atîtor oameni avea să aducă școlii ieșene cinstea de a ocupa un loc de frunte în opera de deschidere a noi drumuri spre cultura modernă românească. Asachi redacta prima lucrare de matematică superioară, Teodor Stamate deschidea primul cabinet de fizică, Petru Poni făcea să apară aici prima școală de chimie, studiile lui Grigore Cobălcescu întemeiau geologia și paleontologia românească. În Iași apărea primul atlas românesc, Mihail Kogălniceanu întemeia istoriografia noastră modernă, iar Vasile Conta aducea în filosofie un sistem închegat de esență materialistă și ateist.

Treceam cu respect pe străzile acestei așezări care-ți amintește la tot pasul de rolul pe care l-a jucat în istoria devenirii noastre culturale și mă gîndeam la ceea ce înseamnă astăzi școala ieșeană, ferm angajată în marea operă transformatoare a țării.

Inspectorul școlar general adjunct al județului Iași, Leonid Gribincea, îmi prezentase niște date: 23 de licee, 38 de școli generale care își vor deschide porțile la 15 septembrie , pentru 83 000 de elevi și în jur de 4 700 de profesori și învățători. La Centrul Universitar Iași aflasem că vor învăța anul acesta 25 000 de studenți, pregătiți de 2 300 de cadre didactice. Dar, ceea ce este mai important, dincolo de cifre și statistici, este faptul că școala ieșeană, într-o structură formidabilă, cu adevărate detașamente specializate, cu o bază didactico-materială impresionantă, își perfecționează continuu ansamblul metodelor și tehnologiilor, în pas cu noile orizonturi intelectuale.

Iată cu ce gînduri mă îndreptam spre întîlnirea cu un profesor ce-și va începe acum, la 15 septembrie, drumul la catedră. Nu mă așteptam de loc la o figură gravă și impunătoare, pentru că-mi spuneam că o proaspătă absolventă de facultate este, desigur foarte tînără. Dar zulufii blonzi, ochii mari și limpezi, nasul cîrn și plin de pistrui mă îndemnau mai mult decît mi-aș fi închipuit s-o așez pe Doina Havîrneanu în bancă și nu la catedră. Impresia asta n-a durat însă mult. Cînd a început să vorbească, într-un grai molcom de „dulce tîrg al Ieșilor", mi-am dat seama că în fața mea se află un om care a învățat să știe ce vrea. Va preda biologia la Școala generală nr. 1 din Tîrgu-Frumos. A absolvit Facultatea de biologie-geografie-geologie a Universității A. I. Cuza din Iași. Aici a învățat să-i învețe pe alții. Și o va face cu toată responsabilitatea, pentru că știe că și-a ales o meserie în care nu are voie să dea nici un rebut. Materia primă pe care o va modela este formată din ființe omenești și acestea sînt cel mai de preț capital al unei societăți. Nu-și închipuie de loc că va fi ușor. Dimpotrivă ! Dar și-a dorit această meserie și are în față niște modele, sigur, profesori pe care i-a admirat în școală și în facultate. Va încerca să-i egaleze ba chiar, dacă se poate, să-i depășească. Ceea ce-și propune pentru început este să-și apropie elevii. Asta nu e de loc ușor. Trebuie să știi cînd să rîzi cu ei, dar și cînd să te impui. „Vreau să stea cuminți în bancă și să mă asculte nu pentru că așa vreau eu, ci pentru că le place lecția. Vreau să-i învăț să iubească munca, să fie oameni. Și trebuie să reușesc !" O întreb cum își imaginează că va fi ziua de 15 septembrie. „Voi avea emoții Emoții mari. Alt fel va suna clopoțelul pentru mine. Pentru prima dată clopoțelul mă va pofti nu în bancă, ci la catedră. Mă bucur că încep un drum nou, dar nu pot să nu-l regret și pe cel care s-a terminat. Am avut profesori minunați și asta ne obligă să nu le înșelăm încrederea pe care ne-au acordat-o. Au investit în noi atîta muncă ! Acum a venit și rîndul nostru să investim : muncă, dragoste, pasiune. Și o vom face !"

O viață de om

— Ce veți face în ziua de 15 septembrie ?

— În 15 septembrie am să fug din oraș.

Declarația aceasta mă reduce la tăcere. Trebuie să recunoașteți că, nu mulți ne-am așteptat la un asemenea răspuns ! Mie, una, nici nu mi-ar fi trecut prin cap. Uitîndu-mă la interlocutorul meu, încep însă să intuiesc motivațiile unei astfel de hotărîri. Îl ascult. Da, sînt cele pe care le-am bănuit.

— Vă dați seama ? Sînt obișnuit de ani de zile, în 15 septembrie să urc dealul acesta și să-mi văd elevii. Iertați-mi lipsa de modestie, dar am fost un îndrăgostit de meserie.

Inocențiu Măcăreanu, profesor emerit, s-a pensionat acum, după 37 de ani petrecuți la catedră. 37 de ani în care, aproape că nu i-a scăpat o școală din Iași. Mii de elevi care i-au trecut prin mînă, generații al căror număr nu-l știe.

— De la 23 de ani pînă la 60 am fost profesor. Mi-am început cariera în 1948. Aș putea să vă fac un adevărat istoric al învățămîntului ieșean de la reforma învățămîntului și pînă astăzi, pentru că această istorie eu am trăit-o. O dată cu mine au crescut școlile, au crescut cadrele, am văzut copii care mi-au fost elevi devenind profesori. Este fantastic pentru mine ca, după ani, să stau cot la cot cu puștii de odinioară, să-i văd lucrînd și mai ales să-i văd că sînt admirabili. Așa am evoluat eu, odată cu noua școală. Din 1944 și pînă în 1984, deci în acești 40 de ani, am fost student și apoi profesor. Am prins toată dezvoltarea asta fantastică. Sînt niște realizări colosale și mă refer doar la învățămînt. Pe vremea cînd eram elev, student sau chiar profesor începător — unde erau atîtea școli, unde erau atîtea laboratoare, cabinete fonetice, ateliere și cîte altele ! Această modernizare fantastică a învățămîntului care s-a pus pe niște baze noi, eu am simțit-o cu fiecare an. Sigur că s-a și muncit mult ! Eu știu că am muncit enorm, mereu, uneori pînă la epuizare, dar n-am abandonat cursa. Ceea ce am făcut cu multă pasiune a fost mai ales în latura metodică. Am avut și niște modele. Am crescut pe lîngă niște profesori mari, de la care am furat meseria. Dar să știți că de-a lungul anilor, am învățat foarte mult și de la tineri. Ei sînt mai deschiși noului. Astăzi sînt foarte mulți profesori tineri și sînt foarte buni ! Iubesc tinerii ! Dacă mă tem de un lucru, este să nu îmbătrînesc. În clasă simțeam un flux de tinerețe care venea din partea lor și care, parcă, mă întinerea și pe mine. Știți că, uneori îmi venea să mă joc cu ei ?

Văzîndu-i sclipirea din ochi nu mă îndoiesc nici un moment de adevărul spuselor sale și îl întreb pe acest om plin de vitalitate și de dragoste de oameni, ce vrea să facă de acum înainte.

— Oh, cîte am de făcut ! Sînt atîtea lecturi care mă așteaptă, idei pe care am tot aminat să le pun pe hîrtie. Pregătesc o culegere de exerciții la care mă gîndesc de mulți ani și pe care n-aș fi putut s-o fac pînă acum, pentru că e nevoie de timp și de experiență. Apoi mă așteaptă teatrul și Filarmonica. N-am să mă rup de lume, n-am să mă plafonez !

— Dar pe la școală veți mai merge ?

— N-am să pot să mă rup de liceu. Sînt mult prea legat. Și cred că mai au nevoie de experiența unui pedagog care a stat 37 de ani în clasă. Deși, am mare încredere în cea care mi-a luat locul. Este o fostă elevă de-a mea. E foarte bună. Merită să fie profesoară la un asemenea liceu cu tradiție cum este liceul „Mihai Eminescu" din Iași. E momentul lor, ai celor tineri. Noi trebuie să fim lîngă ei, cu sfaturile noastre, dar să-i lăsăm pe ei. Eu mi-am zis, cu greu, dar mi-am zis: „Ieși, Măcăreanu. Ca o actriță care știe cînd să iasă din scenă. Dar să fii pe lîngă ei !"

— Ieșirea la pensie cred că înseamnă și un moment de bilanț. Aveți și nemulțumiri ?

— Da, da. Niciodată n-am avut impresia că fac foarte bine ceea ce fac. M-am temut întotdeauna că nu fac destul și m-am pregătit mereu. Vedeți, m-a întrebat nu de mult un fost elev: „Tovarășe profesor, ce ați făcut toată viața ?" Întrebarea m-a șocat. M-am gîndit și i-am răspuns: „Te-am făcut pe tine, care ești acum cadru universitar. Și pe alții, pe mulți alții, care sînt acum oameni. Pentru asta a trebuit să muncesc mult. Toată viața !"

LIANA MOLNAR

Noi obligații

Ritmul rapid în care trăiește lumea contemporană presupune un ritm cel puțin la fel de rapid de dezvoltare a învățămîntului, pentru că, se știe, specialiștii nu se ivesc din nimic, ei trebuie să treacă în modul cel mai serios prin băncile școlii. Reprezentăm noi, cadrele didactice, „instrumentele" de formare a oamenilor de mîine, a omului nou, și acest lucru nu trebuie să fie numai o mîndrie ci trebuie să însemne, și înseamnă, o sumă de obligații. Una dintre aceste obligații care nu încetează nici măcar în vacanțe, este aceea ca fiecare cadru didactic să se pregătească temeinic, să fie la curent cu ultimele noutăți din domeniul său de activitate. Această cerință a permanentei pregătiri, împreună cu multe altele, stă la baza **Proiectului de Directive ale Congresului al XIII-lea,** Directive care prevăd generalizarea treptei a doua de liceu, eveniment de mare răspundere ce stă în fața școlii. Această generalizare, sîntem siguri, nu se va face peste noapte, ea presupunind eforturi deosebite, impunerea unor strategii ale învățării care să dea randament la toate categoriile de elevi, pentru că tocmai de aceea învățămîntul nostru este unul generalizat, cu o puternică tentă democratică. Sigur, cel mai simplu s-ar putea generaliza învățămîntul coborînd ștacheta, dar aceasta ar însemna o serioasă prejudiciere a intereselor naționale chiar. De aceea spunem că nu va fi ușor, căci va trebui să depunem un volum de muncă sporit, va trebui să transformăm tot mai mult procesul de învățămînt într-un proces conștient și va trebui să transformăm și conștiințele în așa fel, încît fiecare elev să înțeleagă că statul și partidul nostru își pune încrederea și în el, că și el este cuprins în proiectul de formare a omului nou.

prof. COZETA ȚION
Liceul industrial nr. 5, Șc. profesională nr. 9 Brașov

În pas cu noile exigențe puse în fața informaticii românești

Anul acesta Liceul de informatică din Cluj-Napoca, creat în anii pe care, cu deplină recunoștință, îi numim „Epoca Ceaușescu", a trăit un emoționant jubileu sentimental : cea de-a zecea promoție a plecat spre producție, spre facultăți.

Privind retrospectiv, încercăm un sentiment de mulțumire : procentaje foarte mari de promovabilitate, în fiecare an între 85—95 la sută dintre absolvenții noștri au devenit studenți, o frumoasă colecție de premii la mai toate concursurile profesionale și olimpiadele școlare, iar mai recent un premiu II la Olimpiada internațională de matematică de la Paris.

Sigur, acum în prag de nou an școlar, gîndurile și exigențele noastre pleacă de la aceste împliniri, pe care, firesc, le dorim depășite, în deplină concordanță cu sarcinile ce revin școlii din grandiosul Proiect de Directive ale Congresului al XIII-lea al P.C.R. Și, la drept vorbind, e normal. Avem creată o bază materială deosebită : atelier-școală dotat cu un calculator FELIX C-265, un microcalculator M-18, un terminal inteligent TELEROM-P, numeroase echipamente terminale, toate acestea asigurînd condiții optime pregătirii viitorilor operatori pentru calculatoare, a programatorilor și analiștilor-ajutori, adică a tuturor categoriilor de personal care lucrează în domeniul informaticii. De fapt, pregătirea pentru activitatea productivă a elevilor noștri începe încă din primul an, prin participarea directă în atelierul școală la prestarea unor servicii pentru o serie de unități economice cum sînt „Terapia", Întreprinderea chimică Turda, I.R.E. Cluj și altele, a căror valoare anuală depășește un milion de lei.

Din acest an instruirea tehnologică și practică a elevilor noștri va căpăta dimensiuni noi. Cu sprijinul direct al Centrului Teritorial de Calcul Electro care ne patronează, racordîndu-ne la cele mai noi cerințe ale economiei naționale, vom accentua pregătirea și în domeniul informaticii industriale, al roboticii. Ne gîndim ca din mers să adaptăm la aceste cerințe și programele școlare, problemă ridicată de noi și la recenta Consfătuire cu cadrele de conducere din liceele de informatică din țară.

Sînt doar cîteva gîndurile cu care intrăm în noul an școlar. Gînduri-angajament pe care le vom completa și cu noile sarcini ce ne vor reveni din documentele celui de al XIII-lea Congres.

prof. AUREL CLAMBA
director al Liceului de informatică Cluj-Napoca

Urcînd o treaptă

Anul acesta voi păși într-o altă formă de școlarizare și asta înseamnă că va trebui să dovedesc, o dată în plus, că locul pe care-l ocup nu este rezultatul întîmplării, ci rezultatul unor eforturi pe care eu și colegii mei le-am depus în atîtea ore, la clasă, la consultații, la cercurile de elevi. Voi începe cursurile după o vacanță în care m-am relaxat în urma concursului de admitere în treapta întîi, o vacanță dintre cele mai frumoase, o vacanță care m-a ajutat, printre altele, să văd că lucrurile pe care le-am învățat noi la școală nu sînt niște abstracțiuni, ci fapte și realități care mi-au încîntat ochiul.

Știu că nu va fi ușor, pentru că în fața învățămîntului stau noi cerințe. O auzim mereu în jurul nostru și ce poate fi mai important decît cerința de a învăța cu toată capacitatea, cu toată dăruirea. Știu că nu-mi va fi ușor și pentru că am intrat în noua mea clasă printr-un examen sever și cred că și colegii mei sînt dintre cei care vor, ca și mine, să muncească și de aceea cred că ne va aștepta un climat foarte bun pentru învățătură, un climat care nu va ocoli concurența, competitivitatea.

Voi începe treapta întîi de liceu, pe care și eu o consider doar o treaptă, într-un urcuș al învățăturii, al dobîndirii de noi cunoștințe, pentru care eu și colegii mei avem o deosebită curiozitate. Cred că și din rîndul generației mele se vor naște savanții, oamenii de nădejde ai mileniului trei, al cărui început va marca și începutul maturității noastre. Anul școlar care va începe în aceste zile este pentru noi și un prilej de a demonstra că merităm ceea ce cu atîta grijă și atenție ni se acordă, adică excelentele condiții de muncă și învățătură. La sărbătoarea începerii școlii noi vom veni cu șansa unor noi împliniri.

CĂLIN DUDU
elev, cl. a IX-a, Liceul „Andrei Șaguna" Brașov

Școala, în perspectiva unei noi calități

(Urmare din pag. 10)

partidului și președintele republicii — tovarășul Nicolae Ceaușescu —, program ce va fi supus dezbaterii și aprobării Congresului al XIII-lea al P.C.R.

Ca și celelalte instituții socialiste, școala românească a parcurs în acești 40 de ani — și cu deosebire după Congresul al IX-lea al partidului — un drum — istoricește scurt, dar bogat în schimbări și transformări calitative — care o situează astăzi între școlile cele mai dezvoltate și apreciate din întreaga lume.

De la lichidarea analfabetismului — o adevărată plagă moștenită de la vechea orînduire — la învățămîntul modern de azi, bazat pe cele mai noi cuceriri ale științei și cunoașterii umane, pe concepția materialist-dialectică și istorică despre lume și viață, strîns legat de cerințele practicii sociale și accesibil tuturor, școala a evoluat pe o linie mereu ascendentă, implicîndu-se competent și decis în construirea noii societăți, prin procesul complex și dinamic al formării omului nou.

Stabilind direcțiile de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1986—1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000, Proiectul Directivelor Congresului al XIII-lea al P.C.R., în care preponderente sînt elementele de ordin calitativ — prefigurează și rolul învățămîntului, al școlii de toate gradele și al educației în genere, la realizarea obiectivelor ce vor fi stabilite de forumul comuniștilor.

Privită din această perspectivă, școala este chemată să se racordeze necontenit la cerințele vieții, să se implice în soluționarea tuturor problemelor pe care le pune practica social-politică.

Lupta pentru o nouă calitate, pentru eficiență, privește astfel nu numai economia, producția de bunuri materiale, cum se consideră în mod eronat uneori, ci toate domeniile, deci implicit școala, de la care societatea pretinde o eficiență maximă, fiind socotită pe bună dreptate ca investiția cea mai importantă, pentru că ea este o investiție făcută în om și pentru om, iar rezultatele ei se materializează în conștiințe, convingeri, sentimente și atitudini care se potențează de-a lungul întregii noastre vieți.

Pentru realizarea unei noi calități în noul an școlar, e necesară însă o mobilizare generală a resurselor umane și materiale de care dispun unitățile de învățămînt și educație.

Pe prim plan se situează, desigur, **studierea atentă a documentelor de partid** recente și a celor ce vor apărea în continuare, integrarea în lecții și în celelalte activități instructiv-educative a ideilor și tezelor cuprinse în aceste documente, în raport de specificul fiecărui obiect de studiu și de condițiile concrete existente la nivelul unităților de învățămînt.

Noua calitate în învățămînt presupune, totodată, **incorporarea organică în conținutul fiecărui obiect de studiu a noilor cuceriri ale științei și tehnicii, a tot ceea ce este nou și înaintat în domeniul cunoașterii umane.**

Realizarea unui asemenea obiectiv presupune un efort permanent de informare, de prelucrare didactică a datelor noi ale științei și de încorporare firească a lor în activitatea teoretică și practică desfășurată de elevi.

Noile programe școlare și cele vechi, revizuite, reflectă, desigur, aceste date și puncte de vedere noi, dar cunoașterea științifică este un proces dinamic care se realizează necontenit fără ca programele să-l poată reflecta cu operativitatea necesară.

Este motivul pentru care considerăm că activitatea de cunoaștere și preluare a noilor achiziții științifice trebuie desfășurată continuu și sistematic la nivelul unităților, al catedrelor și comisiilor metodice. Problema se pune similar și în ceea ce privește **înnoirea tehnologiei didactice**, asimilarea noilor forme și metode de instruire fiind o obligație profesională și nu o problemă facultativă.

În timp ce informația științifică și metodică abundă în literatura de specialitate și în publicațiile de profil, sînt încă destui profesori care cer să se publice ceea ce există dar ei nu cunosc pentru că nu sînt preocupați să afle, nu se documentează și nu studiază sistematic. Or, studiul individual sistematic orientat și dirijat pe baza unor obiective clare, controlat de oameni competenți (șefi de catedră, directori, inspectori), constituie o condiție sine qua non a menținerii în actualitate a oricărui educator care se vrea competent și eficient.

De asemenea, **schimbul de opinii, de idei și de experiență**, (neglijat sau făcut uneori formal) joacă un rol important în promovarea noului, în realizarea unor activități instructiv-educative de calitate.

Pregătirea profesorului (de specialitate, metodică, psihopedagogică și general culturală) este — afirmăm cu toată convingerea — cheia de boltă a ridicării nivelului calitativ al oricărei activități de predare-învățare.

Ea figurează în aproape toate planurile de muncă ale inspectoratelor școlare și afe unităților de învățămînt însă realizarea în practică se face într-o mare diversitate de concepție și forme, multe dintre ele total lipsite de eficiență.

Se scapă din vedere că procesul de învățămînt e un proces bilateral, profesor-elev, în cadrul căruia rolul principal și răspunderea îi revin profesorului care — dacă e competent și preocupat — trebuie să găsească — evident, în colaborare cu familia, cu organizațiile de copii și tineret — metode și procedee adecvate pentru a-i determina pe elevi să învețe și să obțină rezultate pe măsura aptitudinilor și posibilităților lor reale.

Este, credem, domeniul cel mai „fierbinte" în care cadrele de conducere și din sistemul de control și îndrumare au datoria să-și concentreze atenția pentru a realiza un învățămînt de calitate în toate unitățile școlare, de care să beneficieze toți elevii.

Problema comportă discuții mai ample, însă esența ei rămîne aceeași : **competența profesională, dublată de aptitudinea didactică și de responsabilitate, asigură un învățămînt de calitate** și o promovare reală a tuturor copiilor normal dezvoltați din punct de vedere fizic și intelectual.

Calitatea în învățămînt e condiționată, desigur, și de alți factori, între care menționăm : planificarea și organizarea muncii în școală, controlul, îndrumarea și evaluarea activității instructiv-educative, cunoașterea elevilor și a situației lor familiale, colaborarea școlii cu organizațiile de copii și tineret, cu familia, diferențierea și individualizarea activității de predare-învățare, inițierea elevilor asupra igienei, metodelor și tehnicilor de muncă intelectuală, organizarea timpului liber al elevilor etc.

Toți acești factori — care intervin cu ponderi diferite — își pun amprenta asupra rezultatelor calitative și cantitative ale activității instructiv-educative și tocmai de aceea ei trebuie integrați într-un sistem unitar și utilizați, simultan sau alternativ, global sau secvențial, în vederea atingerii obiectivelor proiectate, în condițiile unei calități superioare și ale unei eficiențe cît mai înalte.

Pacea clopotului din Ciocănești

Cu ani de zile în urmă, parcă într-un miez de iarnă, mă găseam în Bucovina. Într-o dimineață, în care zăpada părea o joacă a copilăriei, m-am dus pînă în comuna Ciocănești, pe albia Bistriței Aurii, mai sus de Iacobeni, înspre Cîrlibaba. Aici, la Ciocănești, casele sînt albe și, majoritatea, sînt modelate de un meșter vestit prin părțile locului, de el și familia sa, și se numește Tomoioagă. Dar despre asta s-a mai scris și, probabil, se va mai scrie... Am oprit preț de cîteva minute, în acea clipă de iarnă, la o școală din Ciocănești. Am oprit fiindcă așa se cădea. Aici, școala din Ciocănești — o clădire veche dar primitoare — adăpostește și îmbrățișează copii din foarte multe văi și dealuri ale Bucovinei. Și școala mirosea, îmi amintesc perfect, a var proaspăt și a lemn topit în sobe. Și cîțiva dascăli în cunoscutul grai din nordul țării, dulceag și molatec, făceau ca universul să pătrundă pînă la Ciocănești... Și am zărit pe o măsuță un clopoțel. Era cel care vestea scurgerea timpului prin începutul orelor. Dar clopoțelul acela era făcut dintr-o ghiulea. Dintr-o ghiulea care, în primul război mondial, explodase pe un deal și ucisese, spune lumea, cîțiva tineri, aducînd mare jale prin partea locului. După un timp, seamănă toată povestea a legendă, ghiuleaua a fost găsită de un gospodar, transformată în clopot și a fost atîrnată de gîtul unui animal. După alți ani fosta ghiulea — acum clopot — a fost cumpărată de un dascăl, al cărui nume nu se mai știe, și adusă la școală. Precum un școlar. Și clopotul de peste o jumătate de veac măsoară scurgerea timpului. Și fosta ghiulea, care a ucis cîndva, este cea care măsoară generațiile. Nu este copil, nu este profesor, aici, în Ciocănești, care să nu fi chemat sau să nu fi fost chemat de către clopotul făcut din ghiulea... Am mai fost de cîteva ori pe la Ciocănești. Și de fiecare dată m-am oprit la școala de aici. Clopotul — fosta ghiulea — este la locul lui cu amprentele generațiilor. Și în fiecare an, cu zgomot cald, vestește un nou început de an școlar. Și cei mai mici află — din gura dascălilor sau de la frații lor mai mari — povestea adevărată, care seamănă a legendă, a clopotului de la școala din Ciocănești. Și fiecare zgomot a lui seamănă ca un mesaj adresat universului, de aici, din Ciocănești-Bucovinei. Seamănă a pace, a gînd bun, a libertate și a lacrimă de bucurie...

SORIN POSTOLACHE

Datoria pînă la capăt

Și el și ea sînt copii de țărani de prin partea locului și dacă s-ar fi putut spune, intrînd la Școala normală, că și-au ales de bunăvoie această meserie de-a fi învățători, nu e mai puțin adevărat că astăzi, cînd el se apropie de 52 de ani iar ea de 48, s-ar putea zice și că meseria i-a ales pe ei și că de pe la mijlocul anilor '50 și pînă acum satul le datorează mai mult decît pentru fapta de a-i fi luat copiii de mînă și a-i trece peste pragul de unde începe lumina literelor din alfabet și jocul celor patru operații aritmetice.

La pragul acesta Ana și Ilie Radu au stat, amîndoi, ca niște grăniceri viteji, apărîndu-i puritatea și nemărginirea orizontului pe care-l deschide. Dar s-a întîmplat ca datoria lor să însemne mai mult de-atît, pentru că ei sînt învățători în satul Coșoaia și acest sat a avut ghinionul să fie alături și cam peste mînă de vreun drum principal. Un drum a avut și el, bineînțeles, care să-l lege de lume, un drum nepietruit, de vreo trei kilometri, ieșind peste un deal și-o vale la colțul unei păduri numite Zăvestreni, de unde pînă la halta cu același nume n-ar mai fi decît un kilometru, de-a dreptul peste cîmp, iar șoseaua asfaltată ce duce în stînga la Videle și în dreapta la Ghimpați s-ar putea spune că este practicabilă. Cînd se nimerea să dea o ploaie zdravănă, satul părea să fie, pentru cel ce vroia să se apropie de el, ca o cetate inexpugnabilă, ca o cetate care-și retrăsese podurile și se izolase sub propria-i flamură. În vremuri mai vechi, cînd timpul curgea, parcă, mai încet, se vede că n-a prea stat nimeni să-și bată capul cu asemenea treburi, oamenii erau mai puțin grăbiți și se mulțumeau să meargă și la pasul calului, în căruța care-și înfunda roțile pînă la bucșe în șleaurile drumului desfundat. Dar în vremuri mai noi, cînd orele au început să fie măsurate nu după înălțimea soarelui pe cer ci cît se poate de riguros, după acele ceasuri, calitatea acestui drum căruia i-am spune muzeal, rămas parcă dintr-o epocă antediluviană, a început să reprezinte un element hotărîtor, în bună parte, pentru viața satului. Și a fost așa, cu atît mai mult cu cît nici cai și căruțe nu prea se mai găseau.

Învățătorii Ana și Ilie Radu, știau la ce se așteaptă, doar veneau acasă. Cînd a terminat Școala normală la București, în '52, el fusese repartizat la o școală de prin cartierul Colentina, dar după ce s-a întors din armată n-a mai dat pe acolo, s-a zbătut să ajungă la Coșoaia și să stea nu cu chirie ci în casa părinților lui pe care cu vremea, după ce s-a însurat, a și renovat-o ca să mai țină încă o viață de om.

Lîngă această casă, la marginea unui petic de vie stăm de vorbă în umbra unui nuc bătrîn, bineînțeles, pentru că la Coșoaia plăcerile de acest fel încă nu s-au refugiat cu totul în romanțe vechi. Și dînd filmul înapoi, descoperim că pînă la împărțirea administrativ-teritorială din '68 Coșoaia fusese

comună, dar după aceea a devenit sat aparținător de comuna devenit tot atunci orașul Videle. Cum de la București pînă la Videle nu se face cu trenul mai mult de-o oră, multor absolvenți li s-a părut că nu fac o alegere rea cînd cer post la Videle-Coșoaia. Că pe urmă au văzut ei că liniuța asta înseamnă 12 kilometri, e altă treabă. Și în sat cine era să-i aștepte dacă primar nu mai era ? Vînzătorul de la magazin nu era competent, ca să zicem așa, iar președintele C.A.P.-ului, vorba ceea, era pe cîmp.

Pe tinerii profesori repartizați aici i-au primit, întotdeauna, soții Ana și Ilie Radu. Și au tot avut parte să primească aproape în fiecare an, pînă într-o vreme, fiindcă mulți din cei veniți își luau tălpășița, mai devreme sau mai tîrziu. Unii au venit, au văzut și-au plecat pentru totdeauna. Alții rămîneau un an sau doi sau, ca să-și facă stagiul obligatoriu, trei. Acestora, Ana și Ilie Radu le-a fost mamă și tată. Cîteva zile la început, dacă nu și cîteva săptămîni, noii veniți se instalau în casa și la masa lor. Și pentru asta, vezi bine, nu s-a cerut niciodată vreo plată. Tot învățătorii le găseau pînă la urmă camere cu chirie în al căror preț intra masa și, pe timp de iarnă, încălzitul. Dar chiar și atunci, orele parcă fără număr ale serilor de toamnă și iarnă acei tineri și le petreceau, mai degrabă, tot în casa învățătorilor Radu. Sub acoperișul aceleiași case a găsit adăpost, odată, un profesor de română care socotise că este inadmisibil ca gazda la care ședea să facă presiuni pentru a nu-i lăsa copilul corijent. De-atunci au fost căutate tot gazde care n-aveau copii de școală. Și poate că și din această pricină, între altele, se poate afirma că în acest sat s-a învățat carte nu de mîntuială ci chiar temeinic. Dovadă notele bune obținute de copii la admiterea în școlile pe care le-au urmat mai departe. Un fapt remarcat de toți profesorii care au avut aici o catedră este că, indiscutabil, copiii acestui sat vădesc o remarcabilă agerime de minte. Și de cînd sînt învățători soții Radu, ei nu-și amintesc decît de un singur băiat care abia a terminat, săracul, patru clase. Ceilalți au fost, cu toții, sănătoși și sprinteni. Pe de altă parte, satul a avut noroc de profesori buni. Cît au stat aici, și-au făcut datoria. Dintre aceștia, venit în 1969, Constantin Videanu a rămas statornic la catedra de istorie și geografie și el este, neîndoielnic, un excelent profesor. Sub conducerea directorului Anghel Anca se află astăzi, la Coșoaia, un colectiv nu numai competent dar și stabil, o explicație a acestei realități, pînă mai deunăzi surprinzătoare pentru Coșoaia, fiind că petroliștii au ridicat cîteva sonde chiar lîngă sat și așa a însemnat că povestea drumului despre care vorbeam s-a încheiat în cele din urmă cu bine. Drumul a fost pietruit, de cîțiva ani. Și profesorii pot face naveta, civilizat, la Videle. În sat n-au cum să se stabilească, pentru că oricum aici nu se mai construiesc case, Coșoaia urmînd a fi dezafectată cu vremea. Dar școala își va face și aici datoria pînă la capăt.

DUMITRU ELIADE

Gînduri la început de an școlar

Pentru noi, educatorii, septembrie este luna cea mai importantă a anului, este luna în care trăim intens marile emoții ale începutului anului școlar, mereu nou și tulburător. Trăim propriile noastre emoții, dar și pe ale școlarilor, părinților, bunicilor; le preluăm grijile, temerile, speranțele de împlinire, împletindu-le cu ale noastre.

Începutul noului an școlar înseamnă un bilanț al rezultatelor obținute și desprinderea sensurilor și cerințelor pentru perioada care urmează.

Fără să insistăm asupra progresului școlii ieșene în ansamblul modernizării și perfecționării învățămîntului din țara noastră, se cuvine să menționăm că interesul tuturor cadrelor didactice pentru realizarea unui învățămînt de calitate, pentru legarea acestuia de activitatea practică este o atitudine conștientă, în concordanță cu viața socială, economică, politică și culturală.

Prin comisiile metodice, prin cercurile pedagogice, prin cursurile de perfecționare și activitățile organizate la nivel județean de către Inspectoratul școlar și Casa personalului didactic, cadrele didactice continuă să-și perfecționeze pregătirea profesională — de specialitate, metodică, pedagogică — și politico-ideologică.

Asigurarea caracterului permanent al documentării, al circulației informației, sporirea mijloacelor de informare și documentare, elaborarea unor bibliografii, acordarea consultațiilor solicitate sau programate, popularizarea experienței valoroase evidențiază angajarea Casei personalului didactic în acțiunea de sprijinire a perfecționării tuturor educatorilor.

Preocupate de creșterea eficienței propriei munci, dar și de sporirea randamentului școlarilor, multe cadre didactice se antrenează în experimentul inițiat de colectivul de cercetări didactice din cadrul Centrului de științe sociale, experiment care propune introducerea sistemului de lecții de învățare în clasă. Prin acest sistem s-ar rezolva cîteva sarcini importante privind îmbunătățirea pregătirii elevilor pentru viața socială și muncă : utilizarea intensivă a timpului școlar, formarea deprinderilor de a învăța independent, de a coopera cu alții într-un proces de muncă, pregătirea elevilor potrivit cu cerințele educației permanente, crearea deprinderilor de studiu independent, de cercetare și rezolvare, de inițiativă și responsabilitate socială.

Sarcinile enumerate mai sus pot reliefa cîteva din gîndurile la început de an școlar ale tuturor slujitorilor școlii care vor acționa conștienți că „școala de toate gradele are înalta răspundere de a forma tînăra generație pentru muncă și viață, în spirit revoluționar", așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului.

Cu afecțiune și grijă ne gîndim la cadrele didactice care abia încep drumul frumos și anevoios al instrucției și educației elevilor. Le dorim ca satisfacțiile să fie pe măsura visurilor de reușită ale celor care trebuie să dovedească atîta dăruire de sine, atîta generozitate.

În acest cald și însorit septembrie gîndurile unei țări întregi se îndreaptă spre școală, cu speranța și credința nestrămutată că drumul școlii a fost și va fi drumul vieții.

profesor MARIA OPREA
director al Casei personalului didactic IAȘI

Recunoștință Blajului

ȘCOALA DE OBȘTE. Am încă 7 ani la Liceul din Blaj. Era înainte de marea Unire de la 1 decembrie 1918. Pe atunci înlesnirile materiale făcute de liceu elevilor silitori la învățătură și cu situație materială modestă mi se păreau normale, ca făcînd parte din sarcinile școlii. Nu aveam termen de comparație. Abia mai tîrziu după ce am devenit om matur, mi-am dat seama de influența hotărîtoare pentru terminarea studiilor a ajutorului material dat sub diferite forme. Astăzi, în amurgul vieții, după ce eu însumi am fost dascăl, mai exact spus conferențiar universitar, pot afirma cu convingere că fără sprijinul Blajului n-aș fi ajuns ceea ce sînt.

Cum se știe, ctitorul școlilor din Blaj a fost Vlădica Petru Pavel Aron, care la 11 octombrie 1754 anunța înființarea lor. Una dintre ele, școala elementară, este definită de întemeietor astfel : „...școala de obște va fi tuturor, de toată vîrsta, de cetanie, de cîntare și de scrisoare, nici o plată de la ucenici așteptîndu-se". O placă comemorativă fixată în zidul vechii clădiri readuce în memoria trecătorilor marele eveniment al înființării primei școli sistematice cu limbă de predare românească de pe teritoriul actual al țării.

Din textul actului de înființare reținem două aspecte : primul că „școala va fi a tuturor, de toată vîrsta deci nu se punea o limită ; apoi, lucru foarte important, că învățămîntul era gratuit, „nici o plată de la ucenici așteptîndu-se". Merită să fie reținut că înființarea școlilor a avut loc cu 30 ani înaintea răscoalei lui Horia, Cloșca și Crișan ; se mai știe că această răscoală a fost generată de condițiile economice și sociale insuportabile impuse populației românești. Poporul român din Ardeal nu avea drepturi politice ; era considerat națiune tolerată. El avea să lupte împotriva unei clase stăpînitoare înstărite, cu mai multă școală și cu privilegii asigurate prin legi. Pentru aceasta avea nevoie de conducători. Școlile Blajului urmăreau să pregătească nu numai oameni cu carte, ci și de caracter, hotărîți să lupte pentru drepturile conaționalilor lor.

SPRIJINUL MATERIAL ACORDAT ELEVILOR DIN BLAJ. Încă din primul an școlar, afluența de elevi a fost mare, ceea ce oglindește setea de învățătură. În același timp însă s-a constatat că majoritatea erau din satele apropiate. Or, interesul era să atragă elevi din toate regiunile Transilvaniei. Pe de altă parte, elevii erau în marea lor majoritate fii de iobagi, a căror situație materială precară ne este cunoscută. Așa fiind, a fost de mare efect practic ideea de a oferi pîine, în mod gratuit, pe întreg anul școlar, elevilor cu bună calificare școlară și în același timp, cu situație materială modestă. Dacă elevii din satele mai apropiate de Blaj reușeau oarecum să se aprovizioneze, aducînd pîinea sau făina în desagi, adesea pe drumuri desfundate, cei din regiuni mai îndepărtate nu aveau această posibilitate, iar despre o expediere prin poștă pe acea vreme, nu putea fi vorba. Astfel, prin acordarea de pîine, a fost înlesnită participarea la învățătură și a elevilor dinspre Cluj, Sălaj, Maramureș, Banat etc. Din cîte îmi amintesc pîinea numită local „țipău" avea o greutate de circa două kilograme și jumătate și se distribuia din 5 în 5 zile. În perioada 1912—1919, cînd și cel ce scrie aceste modeste rînduri a beneficiat de țipău, Blajului, numărul de elevi beneficiari era de circa 180 pe an.

Fiul de țăran, din moment ce avea pîinea zilnică asigurată rezolva mai ușor restul problemelor alimentației : pentru dejun, cumpăra un sfert de litru de lapte care în perioada amintită costa 4 creițari (circa 8 bani), iar două alimente ce se puteau conserva : slănina afumată și brînza de putină constituiau baza „bucătăriei". La aceasta se adăuga spiritul inventiv al elevilor care, încă din primele clase de liceu, reușeau să prepare feluri simple de mîncare. Tinerii de azi care se

bucură de toate înlesnirile din partea statului și n-au altă sarcină decît să învețe e bine să cunoască eforturile pe care trebuiau să le facă elevii cu 70—100 ani în urmă, pentru a învăța carte și a-și crea un viitor.

Dar țipăii nu erau singurul mijloc de ajutorare a elevilor. La Blaj existau așa-numitele **fundațiuni** care acordau așa-numitele **stipendii.** Beneficiau de ele nu numai elevii de școală secundară, ci și cei care cutezau să înfrunte greutățile materiale legate de învățămîntul superior. La Blaj nu era un lucru rar înființarea de fundațiuni. Din cîte îmi amintesc, o fundațiune importantă, dacă nu chiar cea mai mare, era fundațiunea Șuluțiu. Alta, și ea apreciabilă, a lui Ioan Micu Moldovan, care, în plus, pentru reorganizarea bibliotecilor din Blaj, a donat 10 000 coroane aur.

CONTRIBUȚII ALE ȚĂRANILOR. Înainte de Unirea de la 1 decembrie 1918, școlile din Blaj nu aveau nici un sprijin material din partea statului de atunci, toate cheltuielile întreținerii școlilor trebuind să fie suportate de mult încercatul popor român. Conștiința necesității ajutorării învățămîntului era frecventă în toate păturile populației românești încît a dat naștere unor gesturi impresionante venite și din partea țărănimii. Astfel, în primăvara anului 1918, în plin război mondial, a fost înființat un orfelinat pentru copiii orfani de ambii părinți. În drumul lor, de la casa unde aveau dormitoarele și pînă la locul unde li se servea masa, în altă parte a Blajului, orfanii puteau fi văzuți zilnic traversînd piața, doi cîte doi. Pînă aici nimic deosebit. Dar la sfîrșitul coloanei era un țăran bineșor trecut de 60 ani, în port românesc de pe Cîmpia Transilvaniei. Prezența lui în mijlocul copiilor mi-a fost explicată prin aceea că el, neavînd copii, a donat întreaga lui avere, constînd din circa 40 de hotare de pămînt, cu condiția ca pînă la sfîrșitul vieții să i se asigure întreținerea. Locula deci împreună cu copiii și avea masa tot împreună cu ei. Dacă n-a avut fericirea să se ocupe de propriii copii, își revărsa acum dragostea asupra copiilor altora.

În satul meu natal, Urșua, de la poalele munților Gurghiului, trăia un țăran destul de bine situat, cu numele Simion Moldovan. Neavînd copii, și-a donat toată averea. Pe un teren relativ mare a fost construită școala elementară. Copiii au acum nu numai o clădire nouă în care pot învăța, ci și un spațiu larg pentru a se mișca în timpul recreației.

Elevii Liceului din Blaj erau numiți pe vremuri „studenți", probabil fiindcă și ei studiau. Un om cu dragoste pentru învățămîntul local, unde probabil studiase și el, animat de ideea ajutorării, pe toate căile, a elevilor, a făcut o donație care însă, fiind modestă, nu ajungea decît pentru a servi zilnic, la prînz, unui număr de 10—15 elevi o mîncare caldă. Administratorul donației a avut ideea de a angaja o femeie care să gătească zilnic, în propria locuință, o mîncare caldă. Elevii, desemnați și de această dată după criteriul stării materiale și al notelor de la școală, veneau la ora prînzului cu bucata de pîine (țipău) în buzunar și găseau o farfurie plină cu ciorbă caldă. Deși era puțin, era totuși un mijloc de a schimba monotonia mîncării reci constînd din țipău și ceea ce primeau de la părinți. Această modestă rezolvare a intențiilor unui donator era numită „masa studenților" iar pe vremea cînd am beneficiat și eu de ea era servită în cartierul Sub Hurughi, la marginea Blajului, spre Cîmpia Libertății.

Cum au ajuns la ideea de a face donații : țăranul de pe cîmpie, apoi Simion Moldovan din Urșua și donatorul anonim al mesei studenților ? Explicația o văd în faptul că toți aceștia erau convinși că, ajutînd școlile și pe elevii lor, contribuiau la formarea unor intelectuali luptători pentru binele tuturora Ideea aceasta, difuzată din Blaj, pătrunsese în toate păturile sociale, în toate ținuturile locuite de românii de la vest de Carpați. Blajul era al tuturor, al țării.

VASILE COTTA

La comun

Clădirea Liceului Industrial nr. 5 din Brașov, soldă, cu ziduri groase și cam reci, înălțată în cu totul alte scopuri, după felul cum e așezată la poalele Tîmpei, pare un pinten înfipt în coasta muntelui. Mult mai atrăgătoare este curtea interioară, meticulos pietruită, curtea pătrată din care nu se poate zări altceva decît lumina zilei și-n care te simți ca într-un bastion. Dacă încerci să strigi, îți auzi propria voce. De mai multă vreme, aici își poartă pașii sute de elevi, veniți să deprindă dedesubturile diferitelor meserii, școala fiind aparținătoare de Ministerul Industriei Ușoare, de unde se înțelege că majoritatea școlerilor sînt fete. Strada Castelului, la capătul căreia este așezat masivul edificiu, urcă lin spre marginea pădurii și tocmai de aceea liceul acamănă mai mult a cetate, deși vremurile apuse mărturisesc altă destinație acestei clădiri strașnic închegate.

La parter sînt sălile de clasă. Deasupra, la unicul etaj, se află internatul, unde elevii, răvășiți probabil de atîta buchisit, își petrec zilele și nopțile. Un coridor destul de lung leagă mulțimea camerelor într-un alt pătrat, unde elevii își fac pantofii cu cremă, își scuturâ hainele și privesc în curte. Cînd se plictisesc, nu le rămîne altceva decît să numere pietrele.

Mai e o săptămînă pînă la începerea cursurilor și conducerea liceului e destul de mulțumită de ceea ce-a făcut pentru elevi, pe care-i așteaptă să pună ceva în noua lor casă. Cea mai mare realizare, mărturisește Nicolae Spinu, directorul liceului și al Școlii profesionale nr. 9, este că s-a făcut igienizarea internatului. Pereții sînt albi, proaspăt văruiți și mărturie stau becurile încă acoperite de var, ca niște veioze improvizate. Camerele sînt mari, elevii stau la comun, cum se zice, și, după noroc, ei pot nimeri cîte zece sau cîte douăzeci împreună. Paturile de fier fac corp comun cu zidurile groase și cu aerul cam rece care te întîmpină. Unele paturi sînt deja aranjate, altele așteaptă încă să fie acoperite cu cearșafuri și pături curate. În jumătate din camere e curat și bine aranjat, în cealaltă jumătate se mai sudează cîte-un pat de campanie, rămas șchiop cu anii, se mai curăță ferestrele de var și, desigur, se șterge praful. Abia după ce totul va fi gata, ele vor afirma ca niște voaluri la ferestre.

A rămas puțin în urmă și sala de meditație, unde mătura n-a mai apucat să se preumble, și coridorul dinspre ieșire, unde cîteva paturi stricate așteaptă să ia drumul fierului vechi. În baie e curat, apa curge, numai la unul din spălătoare lipsesc rozetele. Oglinzile sînt înjumătățite, nu doar la spălător, ci și pe hol, probabil victime ale unor fete furioase a căror imagine a fost răsfrîntă nu tocmai pe plac. Merg mai departe, însoțit de pedagogul Elena Jelenschi care îndrumă de patru ani pe locatarii acestui internat, și într-altă baie, cînd deschid robinetul, aud cum cad picături de apă, probabil de sub chiuvetă. Verific să văd despre ce e vorba. Nu-i nimic, sînt doar stropit pe pantofi.

Nu se poate spune că oamenii n-au muncit, că personalul n-a pus suflet, că cei din conducerea școlii nu s-au îngrijit de soarta internatului, mai cu seamă că pe timpul verii clădirea a găzduit o puzderie de vizitatori care au fost cazați aici. După aprecierile tuturor, o săptămînă, cît a mai rămas, ajunge pentru a pune la punct ultimele amănunte. Apoi vin fetele, mai dau cu cîrpa, cu mătura, mă rog, cu ceea ce mai trebuie, împodobesc încăperile cu servete, că doar lucrează la țesături, pun tablouri pe perete, își scriu numele pe paturi, ca să nu le încurce, și mai așteaptă un an ca să vină vacanța cea mare.

E curată și cantina de la parter, o cantină mare în care pot mînca deodată cam trei sute de elevi, și bucătăria, s-a amenajat și pivnița în care tocmai s-au băgat două mașini de conserve și două de ceapă, urmînd ca restul să vină pe parcurs, fiindcă mîncarea mai trebuie să conțină și altceva. Dacă n-ar fi niței cam întunecoase și cam reci, camerele internatului ar fi niște dormitoare plăcute, chiar dacă dorm împreună destul de mulți elevi, dar altfel trece viața cînd mai asculți o șotie și mai pui la cale cîte ceva, poate chiar o ieșire în oraș pe furiș. În curînd, vor fi șterse și ultimele urme de var, vor fi măturate și gunoaiele care au mai rămas de la reparații și internatul își va primi cum se cuvine tinerii locatari, veniți aici să-și facă un rost în viață. Cum merg spre ieșire cu ochii în pămînt, cercetînd ceea ce-a mai rămas de făcut, privirea se mută de la un chiștoc înțepenit într-un colț la o bucată de sticlă agățată pe perete, pe care sînt scrise cu vopsea cîteva rînduri din William Saroyan : „Cît timp trăiești, trăiește în așa fel vremea aceasta minunată, vremea vieții tale, încît să nu adaugi nimic mizeriilor și nenorocirilor lumii..."

RADU G. ȚEPOSU

M-am trezit mare...

Prozaic să te trezească ceasul în ultima dimineață de 15 septembrie, ultima amintindu-ți de prima... Nu, dar nu e timp de sentimente, evocări și alte lucruri de genul acesta. Nu se cade să întîrzii la ultimul început. Nu e timp de amintiri. Nici măcar de pantofii de lac negru (primii) cu care te plimbași înainte zile întregi prin fața oglinzii, te gîndești în timp ce disperată îți cauți adidașii în debara, nici măcar de lacrimile bunicii peste cana cu lapte și felia de pîine cu unt și dulceață, îți trece prin minte, dar cafeaua e cît pe-aci să dea în foc „Hei, you buny nu vrei o cafea" o întrebi acum, închizi ușa la fel de încet ca-n prima dimineață de atunci să nu trezești păpușile pupate și răsputate în ajun, acum de teamă să nu cadă vreo carte din mormanul de peste tot sau să nu se dezlipească vreun afiș de pe perete.

Pe străzi numai „puștani" în uniformă ținînd strîns flori în mîini ca pe niște steaguri. Fredonezi o melodie și te privești fără să vrei în vitrina unui magazin și brusc te trezești mare. Mai matur, mai mare decît toți aceștia. Desigur, desigur acum vezi prea bine că cei mai mici sînt tentați să-ți spună chiar tanti, iar cei-alți te privesc cu respect. Și cît nu mai ai nevoie acum de acest respect. N-ai parcă curajul să treci poarta liceului.

Și iată că a trecut vremea să colinzi străzile și locurile, șoptindu-ți că a venit timpul ca turnurile tale de vis plăsmuite în lungile ore de adolescență să fie construite, să devină reale.

Și oare nu tocmai în posibilitatea de a construi, de a dărui celorlalți rezidă atît de controversata esență a fericirii?

Uneltele le ai bine pregătite, de manuale rulate de 12 ani pe pupitre și alte multe cărți sau mai bine-zis din ce-a mai rămas în tine după ce ai uitat de ele, ce a pătruns în tine dincolo de catalog, de ochelarii fumurii ai profesorului, de soarele sau ploaia de afară,

Și în noi au rămas multe. Nu ne privești ca niște doamne respectabile croșetînd boli și amintiri, după blugi și mersul pe stradă. Căutați să priviți în noi dincolo de aparențe, dincolo de ochelarii de soare, ochii deschiși la maxim către lume, dincolo de căștile cu muzică rock, urechile înregistrînd tot ce se petrece și apoi mîinile, neliniștea mîinilor. Purtăm în noi simburele unei puteri cu dimensiuni ascunse (uneori și nouă înșine). Puterea unei zăpezi abia așternute, a unui fier cu nimic atins de rugină, o putere ce le face să nu ne mai aparțină nouă înșine, ca personaj al tinereții. Spuneam că m-am trezit într-o dimineață mare, dar mințeam, fiindcă demult de tot așteptam ziua cînd o să încerc să port pe umeri cerul...

ANTOANELLA IULIA VOINA
elevă, clasa a XII-a
Liceul „Gheorghe Lazăr"
București

ALEXANDRU RADU VLAICU — clasa a IV-a Liceul Industrial nr. 36 — București

O zi pe care o așteptăm cu toții

Orașul a devenit mai animat. Vitrinele magazinelor sînt pline de uniforme și rechizite școlare. Cei mici se mîndresc cu ghiozdanele lor noi, care par mult prea mari pentru statura lor. Își răsfoiesc nerăbdători manualele, își aranjează cu grijă caietele și creioanele și numără zilele pînă la începerea noului an școlar.

Nici noi, studenții, nu sîntem mai puțin nerăbdători, nici noi nu avem emoții mai mici cînd ne gîndim la acest nou început.

Sosește ziua de 15 septembrie! În școli va suna clopoțelul și cu un ecou, clinchetul lui va răsuna și pe culoarele facultăților. Este ziua revederii zgomotoase și tinerești. Despărțiți de o vacanță plină de soare, ne întîlnim toți cei care, de-a lungul unui nou an vom pătrunde în sălile de curs, în laboratoare, în biblioteci, în minunatele taine ale științei. Îmbrăcați în halatele noastre albe, noi, studenții chimiști, ne vom regăsi eprubetele care reprezintă la scară mică, reactoarele din marile combinate chimice ai căror ingineri vom fi, nu peste mult timp.

15 septembrie este o zi ce a marcat anii noștri tineri, o zi ce reprezintă mereu un început. Un început plin de planuri îndrăznețe, de dorința unei cît mai largi și profunde cunoașteri în domeniul pe care ni l-am ales.

Începe un nou an universitar, o nouă treaptă în pregătirea noastră profesională, o nouă treaptă în clădirea viitorului.

Astfel, începutul unui nou an de învățămînt nu înseamnă o simplă reluare a ciclului de activități universitare, ci o treaptă superioară în procesul de perfecționare a învățămîntului, o

perioadă în care bilanțul anului universitar precedent trebuie să se convertească într-o nouă calitate a procesului instructiv-educativ, a cărui dezvoltare și transformare este un proces dirijat, ce urmărește să sincronizeze învățămîntul cu dezvoltarea economico-socială, cu exigențele actuale și de perspectivă, ce stau în fața viitorilor specialiști.

Căminele împodobite de sărbătoare așteaptă pătrunderea tumultului tinereții, cu urarea „Bine ați venit!"

Studenții din toate colțurile țării animă orașul și pășesc hotărîți, spre viitor.

CRISTINA DUMITRIU
studentă la Facultatea de tehnologie chimică IAȘI

DELIA ION — 5 ani

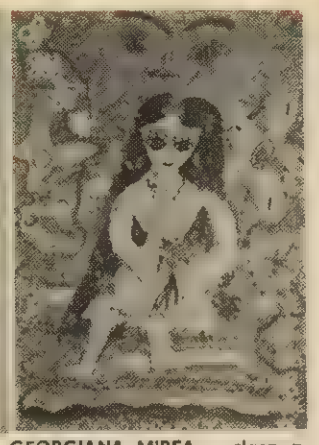

GEORGIANA MIREA — clasa a III-a Casa Pionierilor și Șoimilor Patriei Găești — Dîmbovița

TEODORA POPESCU — clasa a VII-a Școala nr. 19 — București

Dascălul din cel mai frumos loc

(Urmare din pag. 10)

de lăncieri ai lui Horea și Iancu...

Atunci, în încleștările acele dramatice, au fost și oameni care nu s-au mai întors niciodată acasă. Și-au dat viața pentru zilele senine de azi. Pe toți aceștia nu i-a uitat însă nici o clipă învățătorul Ludovic Enea Todea, negăsindu-și liniștea pînă în ziua cînd la Salonic n-a văzut ridicat un măreț monument în amintirea lor. Și tot atunci s-a născut și gîndul scump de a transfera posterității mărturiile oamenilor pe care i-a cunoscut de-a lungul anilor, mulți dintre ei intrați deja în lumea amintirilor. Trăiesc însă mărturiile lăsate de ei, adunate cu grijă în deselе-i peregrinări prin Țara Moților și încredințate spre păstrare Arhivelor Statului: în fondul „LUDOVIC ENEA TODEA".

Dorul de Apuseni îl mînă și azi, la vîrsta senectuții, pe itinerarele de altădată. Cei mai adesea pleacă cu elevii pe drumurile încărcate de istorie ale Apusenilor, oferindu-le cele mai fermecătoare lecții de viață și patriotism. Lecții pe care le-a primit la rîndu-i, acolo în Apuseni, de la marele om care a fost Nicolae Iorga! Întîlnirea s-a produs în primii ani ai deceniului al treilea al secolului nostru. Și Ludovic Enea Todea și toți cellalți consăteni care îl însoțeau pe savant în vizita ce-o întreprindea la Valea Largă unde avea să cerceteze biserica de aici, un veritabil monument de arhitectură, au rămas profund impresionați de toate cele aflate despre înaintașii lor. Le-a vorbit atunci mult și despre învățătorul Ștefan Sălciuanu, ucis în 1848 împreună cu cei patru fii ai săi pentru că educa elevii în spirit național...

Dar cîte nu s-ar putea scrie despre învățătorul pensionar Ludovic Enea Todea, despre urmele bune lăsate peste tot pe unde a trecut! Despre toate acestea vorbesc însă mai bine ordinele „Mihai Viteazul" și „Apărarea Patriei", gradația de merit în învățămînt, muzeul rămas în școala din Subcoastă, sătucul cu 25 de case unde a lucrat ultimul deceniu concomitent cu cei 10—15 elevi din cele patru clase primare, cei doi copii ai săi, azi oameni realizați, care duc mai departe străvechiul nume moțesc al înaintașilor săi.

.. Și de fiecare dată cînd începe un nou an școlar, moș Ludovic Enea Todea, învățătorul care a educat aproape 50 de generații de copii, e gata să-și reînceapă peregrinările prin școli, răspunzînd deselor invitații ce i se fac. Și o facem cu multă plăcere: are de transmis încă multe din comorile adunate o viață de om! Are încă multe de transmis tinerelor generații din istoria vie ce a trăit-o la cea mai înaltă intensitate în ultimii 40 de ani...

Septembrie

(Urmare din pag. 10)

glasul catedrei, în neființa cataloagelor.

Ședeau acolo în fața mea, veniți să stăm de vorbă, oameni pe care i-am aflat și nu-i voi ști niciodată altfel decît la locul lor, pe postamentul cel mai de sus al clasei, cu fața spre noi, cu gîndul la noi, cu sufletul sădit în speranța clădirii pașilor și șanselor noastre pentru ziua de mîine. Erau acolo dascălii școlii din Roata de Jos și printre ei îi vedeam în bănci, frumoși și drepți ca niște busturi de marmură, Domnii Trandafiri ai claselor noastre de demult — Țurlea, Anghel, Stănescu, Anghelin. Poate unde atît de repede a trecut timpul, n-am sesizat dintr-o dată nevrosimilul situației, în care ajunsesem, nefirescul ei, ca și cum un sistem optic ad-hoc își propusese să răstoarne lucrurile, prisme capricioase preluau și modelau imaginile după pofta inimii și oricum altfel decît după regula cunoscută. Noi la catedră? Ei în bancă? Există un singur fel de a ne raporta la dascăli și n-avem dreptul să îi reprezentăm altfel decît acolo unde le e locul — torțe arzînd deasupra capetelor noastre, învelindu-ne în strălucirea minții și gesturilor memorabile, sfințite în durată, în neuitare.

Am simțit că pot alunga această eroare, furișîndu-mă fie și pentru o clipă pe un colț de bancă în clasa unde am învățat cîndva, lăsînd pe elev să-și ocupe locul predestinat lui și adunînd în minte cuvintele toate cite se merită în contul acelor oameni minunați și a minților lor scînteietoare, sădite în neodihnă.

Sîntem în septembrie și fluturăm în aer solfegii de clopoței. Bătaia lui ne adună cu fața spre omul de la catedră, mulțumindu-i pentru toate cîte-i datorăm și punînd în mîna atinsă de cretă o floare frumoasă precum acest septembrie.

DANIELA SIMION – clasa a VII-a Școala Generală nr. 11 – București

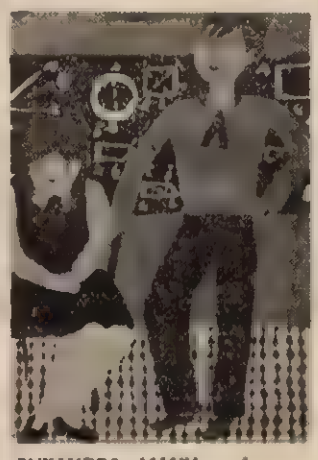

RUXANDRA MANU – clasa a VII-a Școala Generală nr. 11 – București

Fantezia copilăriei

Zilele acestea am fost la cîteva școli de pe Colentina. Pardon, cu numărul 27 și 30. Dar asta nu contează prea mult. Școlile, gătite sărbătorește, își așteptă, să spun așa, pasagerii. Îi aștepta să vină pentru o călătorie lungă care are să țină cîțiva ani. Dar, un element de decor al noilor școli. Îl reprezintă desenele copiilor afișate peste tot. Fiecare desen își are personalitatea lui, lumea lui, viața lui. Cred că nu există copil, pe lumea asta, care să nu deseneze. Și să nu se supere nimeni, fiecare școală reprezintă, după părerea mea, o galerie de pictură. Și, cred, mult mai repede poți să ajungi să înțelegi gîndurile copiilor prin descifrarea acestor desene. Ceea ce fac copiii pe hîrtie reprezintă o ciocnire de idei pe care mulți, de ce să n-o recunoaștem, ar putea-o invidia. Fără nici un fel de prejudecăți și canoane — folosind tot felul de tehnici și metode — copiii noștri privesc și desenează lumea lor

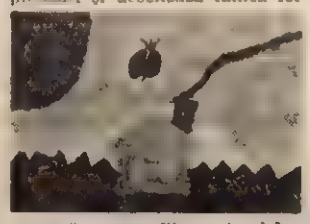

care, să nu ne sfiim, este și lumea noastră pe care am părăsit-o și, poate, de aceea n-o înțelegem în totalitate... Nu demult, într-o zi superbă de vară, cunoscutul magazin Bucur-Obor a organizat un concurs de desene pe asfalt. S-au înscris mulți copii, de toate vîrstele, care, în metrul lor pătrat de asfalt, și-au spus ceea ce au avut de spus. Și, vă rog să mă credeți, toate erau frumoase. Erau frumoase fiindcă toți spuneau ceva. Își aveau personalitatea lor. Desigur juriul oricît de obiectiv ar fi fost, el, în ochii copiilor, tot subiectiv a fost. Și asta fiindcă, cum am mai spus, toate erau frumoase. Și, în acea zi de vară, strada s-a transformat într-o galerie de artă. Și oamenii, oricît de grăbiți ar fi fost, se opreau preț de cîteva clipe în fața acestei lumi și se aplecau s-o dezlege. De fapt așa și trebuie. Dascălii copiilor noștri îi învață să deseneze tocmai că sînt mai aproape decît noi de această lume a copiilor noștri. E bine că ne facem timp s-o înțelegem și noi...

SORIN POSTOLACHE ■

MIRELA BRUMĂ – clasa a V-a Liceul Industrial Hîrșova

CRISTINA VASILE – clasa a VIII-a Școala nr. 19 – București

RODICA CIOBOTAR – Cercul de arte plastice – Suceava

Astfel se naște o amintire

Cînd am desenat primul bastonaș, pe tăbliță mea de ardezie, o palmă mai mare mi-a încăput pumnul meu strîns în jurul condeiului și mi-a condus mîna în sensul unui cîrlig care semăna foarte mult cu un cîrlig de undiță cu care eu mă mai jucasem. Mîna aceea mă strînsese cu dragoste și cu anume autoritate. Era mîna primului meu învățător Alexandru Stoica, trecut acum în lumea umbrelor. Cînd amintirea aceasta mă învăluie aud fîlfîrul unui clopoțel care se pregătește să sune scuturat de mîna unui copil. O fi mai sunat el clopoței, poate cu ocazia vreunui colind, dar acum sunetul lui anunță începerea unui zbor, pornirea pe un drum al devenirii și frumos și greu. Stau cu doi profesori, prieteni, în școala în care odinioară a învățat elevul Panait Istrati: școala primară de pe strada Grivței nr. 328 (azi nr. 2) din Brăila. S-au scurs de atunci aproape o sută de ani. Băncile, dulapurile, zidurile, ferestrele sînt aceleași, îmi spune profesorul Dumitru Anghel, directorul de azi al școlii. Pe undeva, prin curtea largă a școlii văd parcă umbra unui copil. Un copil care a fost sau un copil care vine? Un Istrati ce a fost sau un Istrati ce vine? Acum, cu ocazia centenarului lui Panait Istrati a intrat multă lume în școala asta. S-a rostit de multe ori copilăria scriitorului, dar la temeliile realizărilor lui viitoare a fost așezată și evocată figura marelui său dascăl Petru Moisescu. În prima lui zi de școală, a elevului, dascălul Petru Moisescu o fi prins mîna fragedă în mîna lui și cu un gest sacru de inițiere or fi pornit amîndouă să deseneze. CE? Poate o pasăre — simbol al zborului nesfîrșit? Poate un drum — simbol sub care și-a mistuit viața lumii scriitorul de mai tîrziu? Anul acesta, la Brăila, aflu eu de la cel de-al doilea prieten, profesorul emerit Costache Hîrjoghe, inspector școlar, vor părăsi plajele însorite ale Dunării, băițile din Jur și ceclaurile Bărăganului, și vor porni către cele 198 [illegible], 83 școli de patru ani, [illegible] opt ani, 68 școli de 10 ani, 18 licee și 11 școli profesionale, vor porni către aceste izvoare de lumină aproape o sută de mii de copii și școlari! Să ne imaginăm primul lor pas, al celor care intră pentru întîia oară într-o școală. Nu seamănă el cu prima bătaie de aripă a păsării tinere care prinde să învețe zborul? Cîtă emoție și cîtă candoare de partea copiilor! Cîtă dragoste și responsabilitate de partea învățătorilor! Școlile au fost pregătite pentru deschiderea cursurilor. Zestrea materială a lor a crescut: au apărut laboratoare, săli noi de clasă mai multe cu 700 față de numărul existent în 1968, anul înființării județului. Numărul laboratoarelor s-a triplat, al cabinetelor școlare a crescut de două ori, al atelierelor — de trei ori, al sălilor de gimnastică — de două ori. Actul de instrucție se desfășoară în condiții mai bune și ei trebuie să fie mai pătrunzător, mai responsabil, mai cuprinzător, mai legat de necesitățile societății în care trăim. Învățătorii, profesorii s-au pregătit și ei pentru a răspunde acestor exigențe. Împreună cu conducerile întreprinderilor în care elevii își desfășoară practica în producție, s-au pregătit atelierele școlare. În acest an, la [illegible] 8 și 10 ani din județ au luat ființă microferme vegetale și zootehnice, unde elevii cresc acum 850 de porci, 2 700 iepuri, 150 stupi de albine, multe alte animale și păsări, printre care și 11 500 porumbei! Porumbei pentru cerul senin al Brăilei, pentru zarea cea largă a patriei, porumbei pentru menținerea optimismului într-o lume zguduită de neimpăcări!

Un copil drag mie pășește anul acesta pentru prima oară pragul școlii. L-am îmbrățișat și i-am spus la ureche, în banca în care a învățat Panaiț Istrati, povestea lui Căpitan Mavromati. I-am spus și alte povești din opera nepieritoare, care a făcut deunăzi înconjurul lumii, a lui Panait Istrati. Și copilul m-a întrebat: „Le voi găsi oare în Cartea de Cetire?" Le vei găsi poate cîndva, deocamdată să ne bucurăm că, iată, ai putut asculta, chiar în banca lui Panait, aceste povești. Ele vor trebui, fiind purtătoare de valori estetice și educative inestimabile, să fie incluse și în cărțile de cetire ale școlii românești.

Apoi, după acest dialog, o mînă de dascăl a coborît ca din senin deasupra acestui copil, i-a cuprins pumnul fragil în care l-a strîns condeiul străin și au plecat amîndouă să deseneze cîrlige, bastonașe, ovaluri și alte semne componente ale unei lumi vîlcoare, necunoscută copiilor pînă atunci. Cîndva, mîna purtătoare a dascălului se va desprinde de a copilului și va pleca în amintire. Dar amintirea, care se naște acum, va rămîne totuna vie...

N. GRIGORE MARAȘANU ■

ALEXANDRU RADU VLAICU – clasa a IV-a Liceul Industrial nr. 36 – București

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C. C. al U. T. C. și Revista Flacăra

Sub zodia acestui timp eroic, cinstind frumusețea și demnitatea patriei

Ploiești (sau vocația eroismului cotidian) și Sinaia (sau expresia profunzimii) — două ipostaze ale noilor campioni ai cenaclului.

Prahova, cetate a cenaclului

Localități : Cimpina, 7 septembrie 1981, orele 18, stadionul Poiana Cimpina ; Ploiești, 8 septembrie, orele 18, stadionul 1 Mai : Sinaia, 9 septembrie, orele 18, stadionul din localitate ; Mizil, 10 septembrie, orele 18, stadionul din localitate.

Număr de spectatori : **12 000 la Cimpina ; 20 000 la Ploiești ; 8 000 la Sinaia ; 10 000 la Mizil.**

Atmosfera : **toate spectacolele microstagiunii prahovene au îmbrăcat haina aleasă a sărbătorii. Participarea masivă la aceste manifestări a dat forță și unitate de expresie publicului prahovean, derișu să urce în vîrful ierarhiei spectatorilor cenaclului. Entuziast și spontan, efervescent și sensibil, dăruit pînă la eroism, cum a fost cazul în spectacolul de la Ploiești, și a implinit cu fiecare contribuție imaginea plină de vitalitate a Prahovei tinere și revoluționare.**

Calitatea spectacolelor : **chiar dacă la început de turneu și cu o formulă inovită în bună parte, calitatea acestor prime spectacole s-a ridicat mult peste cotele atinse în alte începuturi de turneu. Prezențe scenice sigure, interpretări nuanțate și de calitate, coeziune și o bună disciplină de spectacol, toate au răspuns nevoilor comunicării cu remarcabilul public prahovean.**

Noutăți : **prezențe locale — la Cimpina : formația Paraleia 45, Mihai Constantin, Cristian Plopeanu, Stelian Anton, Roxana Crețu ; la Ploiești : grupul Quasar, Dana Vișan, Vasile Dinu, Emil Popa, Doru Enache, grupul Opus, Victoria Cătană care din această seară a devenit membră a cenaclului, Carlos Rodrigues Puma din Ecuador, o apariție insolită și cu totul remarcabilă ; la Sinaia : Mihai Tudoran și Grup '84 ; Au dorit să revină în cenaclu și au fost primiți cu bucurie : grupul bucureștean Holograf, Arpad Domokoș, Ionuț Vădeva (la chipe, integrîndu-se grupului Flapo), umoristul Valentin Văran, Horia Stoicanu, Doru Stănculescu (după o absență de trei ani), Augustin Frățilă, grupul Poesis, Gil Ioniță. A devenit membră a cenaclului trupa bucureșteană Kryption. La Cimpina, poetul Adrian Păunescu a scris și a recitat „Cezere de adoptiune". La Ploiești, Horia Stoicanu a prezentat publicului două cîntece noi : „Am rămas cu bunele intenții" și „Norocosul", ambele pe versuri proprii. La Sinaia, Florin Săsărman a cîntat prima oară în public : „Cînd s-a-ntors copacul de pe front" (versuri A.P.).**

Aportul organizatorilor : **cu totul remarcabil. Cu o atît de bună organizare nu ne-am mai întîlnit decît la Iași și sîntem bucuroși să putem da de aici înainte alăturări de acestia exemplul oferit de conducerea organizației U.T.C. a județului Prahova. El au fost în aceste zile un model pentru modul în care au știut să înlăture orice falsă problemă, lăsînd oamenilor posibilități depline exprimării lor și creîndu-ne sentimentul siguranței activismului nostru. Am colaborat într-o atmosferă de destindere, cu o plăcere care ne-a făcut să simțim în ei prieteni adevărați meritînd cu prisosință toate superlativele. Multumim deci tuturor, tovarășului Alexandru Apostol, prim secretar al Comitetului județean Prahova al U.T.C., secretarului cu propaganda, tovarășul Marian Rotaru, întregului activ al organizației județene și al celor locale.**

Stagiunea de toamnă a cenaclului, începută tot pe 7 ale lunii de această dată la Cimpina, a deschis în Prahova un drum mai bogat în semnificații, mai impovărător, prin marile responsabilități asumate dar și, poate tocmai de aceea, mult mai frumos cu fiecare pas străbătut. Membrii cenaclului s-au regăsit acum, cînd se împlinesc 200 de ani de la revoluția condusă de martirii Horia, Cloșca și Crișan, spre a da „din datoria față de fala trudei strămoșești", cinstind trecutul cu sentimentul temeiniciei faptelor prin care ne prefigurăm identitatea, cu puțină vreme înaintea unui alt mare eveniment ce va marca destinul ființării noastre, al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Nu putea fi alegere mai inspirată decît acest început în Prahova. Cimpina avea să fie deci fîntîna care să ostoiască setea acestor neobosiți călători, izvorul puterilor viitoare. Acest prim spectacol avea să aducă nu doar un stadion arhiplin, să împlinească o normă cantitativă, dar mai ales un public cum rar ne-a fost dat să întîlnim, de o mare calitate. Din prima jumătate de oră și pînă la final interesul tuturor celor prezenți s-a concentrat parcă într-un singur efort. Dialogul a fost și de această dată o punte principală de comunicare. Cîte două tribune de invitați reciproc la o întrecere pe care din vreme în vreme, de foarte aproape, trenurile ca o desfășurare de film dintr-un aparat fotografic o înregistrau în trecerea lor. Plăcută și reconfortantă senzație să știi că ele duc spre alte locuri din țară impresia fie și de-o clipă a acestor momente făcînd cunoscută oamenilor vestea că semenii lor există curat și frumos. „Doina lui Lucaci" este momentul la care publicul din Cimpina se ridică la nivelul marilor campioni, rămînînd astfel pînă în final. Nota maximă a dat-o participarea extraordinară de care s-au bucurat momentele de patrie, de pace și de spirit revoluționar. S-a cîntat pentru eroul României de azi, tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru a cărui reinvestitură în înalta funcție de secretar general al Partidului Comunist Român, Congresul al XIII-lea se va face glas al voinței întregului popor. Ea a fost exprimată și în această manifestare cu hotărîre, cu înaltă conștiință patriotică și revoluționară. Oamenii aceștia ne-au apărut ca un mic de țară activ și conștient, gata să contribuie alături de ceilalți la împlinirea idealurilor de propășire a patriei. Cimpina spirituală aveau să ne cucerească astfel definitiv. A.P. avea să spună : „mă simt din Bneaza și din Cimpina".

★

Ploiești, 8 septembrie. La ora cînd scriem aceste rînduri, revăzînd notițele luate în acea seară aproape nu ne vine să credem prin ce am trecut. A mai plouat și în alte seri, (arareori serile în aer liber au fost prielnice desfășurării actului artistic) dar ca simbată seara la Ploiești parcă n-a fost niciînd. Am început abrupt, cu „Iancu la Tobea", dar la fel de abrupt, cu tunete și fulgere, ploaia și-a făcut apariția. Lansăm deviza : „cenaclu antiploaie" dar... Oricum, continuăm. Nici nu mai e cazul să-l întrebăm pe cei prezenți, nimeni nu părăsește stadionul. Averse torențiale, dar între scenă și public se poartă un dialog fierbinte menit parcă să ne mai încălzească : „Flacăra, vă iubește Prahova", „Prahova, vă iubește Flacăra". Trupa Holograf intră în scenă cînd plouă mai tare. (Așa am spus toată seara, ne mai știind de fapt cînd a plouat mai tare). A fost să fie ca în asemenea condiții Holograful să dea dovada înaltului său profesionalism. Cu un solist de excepție, Gabi Cotabiță, trupa condusă de Mihai Pocorschi este una din revelațiile acestui început de turneu. La Ploiești de altfel, în condiții deosebit de grele, sub amenințarea fulgerelor, sub pașii reci ai curentării, toate trupele au înregistrat un mare succes de public. Zărnescu de abia mai rostește versurile la „Ultima zi". Apa îi curge direct de pe față în gură. Întrerupem ? Cînd ne pusneam întrebarea, publicul începuse să scandeze : „Să fie pace în lume". Acompaniați de tunetele din marea orgă a cerului vom cînta pentru țară, vom cînta numele păcii. Impresionantă este reacția publicului ploieștean, de un înalt spirit revoluționar, dovedind, în aceste condiții eroul României de azi, tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru a cărui reinvestitură în înalta funcție de secretar general al Partidului Comunist Român, Congresul al XIII-lea se va face glas al voinței întregului popor. Ea a fost exprimată și în această manifestare cu hotărîre, cu înaltă conștiință patriotică și revoluționară. Oamenii aceștia ne-au apărut ca un mic de țară activ și conștient, gata să contribuie alături de ceilalți la împlinirea idealurilor de propășire a patriei. Cimpina spirituală aveau să ne cucerească astfel definitiv. A.P. avea să spună : „mă simt din Bneaza și din Cimpina".

★

Ploiești, 8 septembrie. La ora cînd scriem aceste rînduri, revăzînd notițele luate în acea seară aproape nu ne vine să credem prin ce am trecut. A mai plouat și în alte seri, (arareori serile în aer liber au fost prielnice desfășurării actului artistic) dar ca simbată seara la Ploiești parcă n-a fost niciînd. Am început abrupt, cu „Iancu la Tobea", dar la fel de abrupt, cu tunete și fulgere, ploaia și-a făcut apariția. Lansăm deviza : „cenaclu antiploaie" dar... Oricum, continuăm. Nici nu mai e cazul să-l întrebăm pe cei prezenți, nimeni nu părăsește stadionul. Averse torențiale, dar între scenă și public se poartă un dialog fierbinte menit parcă să ne mai încălzească : „Flacăra, vă iubește Prahova", „Prahova, vă iubește Flacăra". Trupa Holograf intră în scenă cînd plouă mai tare. (Așa am spus toată seara, ne mai știind de fapt cînd a plouat mai tare). A fost să fie ca în asemenea condiții Holograful să dea dovada înaltului său profesionalism. Cu un solist de excepție, Gabi Cotabiță, trupa condusă de Mihai Pocorschi este una din revelațiile acestui început de turneu. La Ploiești de altfel, în condiții deosebit de grele, sub amenințarea fulgerelor, sub pașii reci ai curentării, toate trupele au înregistrat un mare succes de public. Zărnescu de abia mai rostește versurile la „Ultima zi". Apa îi curge direct de pe față în gură. Întrerupem ? Cînd ne pusneam întrebarea, publicul începuse să scandeze : „Să fie pace în lume". Acompaniați de tunetele din marea orgă a cerului vom cînta pentru țară, vom cînta numele păcii. Impresionantă este reacția publicului ploieștean, de un înalt spirit revoluționar, dovedind, în aceste condiții eroul României de azi, tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru a cărui reinvestitură în înalta funcție de secretar general al Partidului Comunist Român, Congresul al XIII-lea se va face glas al voinței întregului popor. Ea a fost exprimată și în această manifestare cu hotărîre, cu înaltă conștiință patriotică și revoluționară. Oamenii aceștia ne-au apărut ca un mic de țară activ și conștient, gata să contribuie alături de ceilalți la împlinirea idealurilor de propășire a patriei. Cimpina spirituală aveau să ne cucerească astfel definitiv. A.P. avea să spună : „mă simt din Bneaza și din Cimpina".

★

Prezența noastră la Sinaia în această microstagiune prahoveană s-a datorat, în ciuda faptului că organizatorii se temeau de dificultățile datorate lipsei unui loc adecvat cererii masive de participare la această manifestare, insistenței conducătorului cenaclului, poetul Adrian Păunescu. Nu mai fusesem niciodată aici deși trecusem de multe ori prin apropiere și deși, este știut de toți, Sinaia reprezintă în șiragul stațiunilor montane ceea ce Mamaia este pentru litoral, un stalon. Avem să fim, de aceea, în această seară, „măsură pentru măsură".

Drumul dintre Breaza, sediul nostru în aceste zile, și Sinaia, parcurs sub o ploaie torențială, n-a făcut decît să sporească emoția acestei prime întîlniri. Dar cel mai impresionant, în verticalitatea peisajului în fața căruia noi sîntem ca în fața claviaturii unei imense orgi cu tuburile lipite de cer, era elementul uman. Multimea aceea care, chiar de la început, fără amplificare, e știut să între în rezonanță, să vibreze și să coopereze la stabilitatea comunicării. Poate grija față de soarta primei noastre întîlniri în acest loc, poate amenințarea ploii, premidia că se putea abate cu furie devastatoare asupră-ne, poate solemnitatea naturii, sau toate la un loc, au făcut ca relația noastră să se stabilizeze rapid la nivelul celor mai impresionante, realizate în șirul întîlnirilor de pînă acum. Un prim „volé" a fost cîntecul „Andri Popa", în interpretarea elevei de 14 ani Luminița Davidescu, preluat imediat de public. Era aceasta un semn de generozitate și aveam să constatăm curînd că acest tribut al participării era dublat și de profunzime. Se aud răspicat versurile cîntecului. „Autoportret" interpretat de Arpad Domokoș : „N-avem altă țară, n-avem altă mamă / Frate-ți sînt și frate bun imiești / Pentru toți românii Daciei Latine / Soarele răsare de la București". Primul tricolor ivit din mulțime este acum, după ploaie, curcubeul țesut parcă din lumina pornită direct din sufletele oamenilor. Este abia minutul 35 al acestui spectacol și se aude măreț și spontan : „Trăiască, trăiască, trăiască să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească". Munții nasc munți ! Participarea este atît de substanțială, atît de profundă încît forța combustiei interne aduce în afară forme de o plastică impresionantă. Din hainele lor, puse una lîngă alta, în cîteva locuri simultan (și mi se pare nu doar o coincidență dar semnul unei unități de trăire afectivă a momentelor) este refăcut simbolul tutelar al existenței noastre libere și independente : Tricolorul. Mai tîrziu, această mare vocație descoperită publicului din Sinaia avea să crească alte momente înălțătoare, neașteptate frumoase. Pînă acolo, însă, gustul pentru profunzime, un fel de tehnică, de metodologie de a surprinde și păstra intact nucleul pur și adevărat al sensibilității, a determinat evoluția surprinzătoare a acestei manifestări. Au urmat cele mai frumoase momente de poezie realizate în ultima vreme. Treizeci de minute fantastice, egalînd recordurile de acest fel realizate în turneul cenaclului de pe litoral. Examenul la una din materiile cele mai grele fusese trecut cu brio. De aici încolo totul părea mai ușor de întreprins deși frigul devenea din ce în ce mai greu suportabil. Într-adevăr, cîntecele „Ai, hai" și „Bieți lampagii" cunoscute acum expresii înalte ale comunicării loc. Apoi, prin „Cîntecul lui Horea" se deschide seria cîntecelor de patrie și pace, una dintre cele mai concentrate, de vibrante, de intense din cîte s-au realizat în ultima vreme. Se cîntă spontan, se cîntă cu o bucurie molipsitoare. Străbate din toată această expresie emoționantă a publicului aflat într-o stare de grație un fior la care nimeni n-ar putea rămîne insensibil. De aceea, A. P. mărturisește cu îndreptățire : „Dacă ai fi semeie, ți-aș spune : Sărut mîna, Sinaia". „O șansă păcii" răsună ca o vrere a munților, făcîndu-ne să ne convingem de inepuizabilele resurse ale acestor oameni decîși să mențină la cote înalte prin participarea lor impresia generată de prahoveni. Multe se vor uita poate dar imaginea acestui „amfiteatru cu pereți în munții Bucegi", însuflețit de oameni minunați, sub acordurile blînde ale „Sonatei lunii", niciodată. Și cel mai mult datorăm aceasta, desigur, oamenilor, ai inșiși în aceste locuri minți.

★

Conducătorul cenaclului nu a putut fi prezent chiar de la începutul spectacolului. Pînă la sosirea sa a fost un spectacol bun, curat și doar atît. Singurul lucru mai demn de semnalat în acest timp, a fost afluența mare de spectatori care a surprins și pe organizatori, scena fiind montată cu fața doar la o tribună. Iar din păcate mulți buni dintre cei prezenți se aflau în spatele nostru. De auzit se auzea dar de văzut era mai greu. La sosirea sa A.P. a repus lucrurile în normal, aducîndu-i pe toți în față. De aici încolo spectacolul a urcat, finalul fiind unul de mare emoție și de mare amplitudine. Și dacă „Totuși iubirea" s-a cîntat bine de către cei prezenți și „Ultima zi" la fel, cîntecele de țară au fost momentul cel mai bun al serii. Recital mare, bine închegat a susținut trupa Totuși. Prin tot ceea ce fac, ei merită un disc.

Și dacă Totuși a ridicat atmosfera la cotele cele mai înalte, momentele de muzică populară, mai exact sîrba cîntată cu măiestrie de trupa Flapo condusă de neobositul Zărnescu, a creat un moment de mare sărbătoare. Iar pe aceste momente de mare intensitate, poetul Adrian Păunescu a recitat cîteva versuri din creația sa. De obicei lucru mai greu, într-un astfel de moment, de realizat, cei prezenți au înțeles ce exactitate unde se sfîrșește dansul și unde începe marea aventură în adîncimile ființei omenești. Momentul de poezie s-a dovedit bine ales iar cei prezenți au știut, după cum ne spunea după spectacol, bucuria că au putut fi prezenți la unul dintre cele mai mari momente de poezie scrisă și recitată de Adrian Păunescu. Finalul spectacolului l-a găsit pe aproape toți cei prezenți pe gazon cîntînd și dansînd alături de noi, Hora Unirii. Aici s-a încheiat stagiunea de patru zile în județul Prahova.

La Pitești, din nou: Redescoperirea plăcerii de a cînta cîntecele de acasă

Localitatea : **Pitești, 11 septembrie 1984, orele 18, stadionul din Trivale.**

Număr de spectatori : **20 000.**

Atmosfera : **excepțională.**

Calitatea spectacolului : **foarte bună.**

Noutăți : **prezențe locale — Stelian Rădulescu, grupul Debut, Cristina Purcaru, Costel Chiva. A revenit, pentru o seară, Anca Heroiu.**

Aportul organizatorilor : **ca întotdeauna, la Pitești, foarte bun.**

La ora începerii spectacolului, grupuri mari de oameni mai intrau pe poarta stadionului, care deja era plin. O afluență fără precedent, la Pitești, în această seară. Atmosfera e de mare spectacol. Se fîlfîie Steaguri Tricolore, Steagul partidului, cîntecele identității noastre naționale sînt preluate de ‘cei prezenți cu o intensitate maximă. Chiar dacă ne repetăm, trebuie să spunem că, în acest turneu, ca și în celelalte, dealtfel, cîntecele de țară, de pace, cîntecele revoluționare ocupă un loc aparte în inimile tineretului român de astăzi. Tinerii României anului 1984, anul Congresului al XIII-lea, iubesc mai mult ca orice cîntecele de apartenență politică și cîntecele prin care se implică și ei în lupta pentru pace inițiată de președintele României, garantul libertății noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Astfel, la Pitești, „O șansă păcii" s-a cîntat fantastic, ca un ordin, ca o poruncă spre cer și spre univers, pentru o neîntinată pace. La fel s-a cîntat și „Toate femininele vor pace" împreună cu Carmen Antal și celelalte feminine ale cenaclului, „parcă răsărite din casa pluticilor", prin media de înălțime pe care o au. Mare atmosferă de meci de fotbal la comentarile pline de haz ale lui Nicolae Cenan. Între recitalurile serii, Doru Stănculescu cu un „Fără petale", veni cu tot farmecul muzicii de pionieraș a folkului nostru, Gil Ioniță, — un alt veteran, cu un repertoriu și o prezență pe măsură, mult mai tînăra Victoria Cătană au fost tot atîtea momente bune. La cîntecele populare, deci, excepționala atmosferă demonstrează încă o dată, cum spunea A.P. „redescoperirea plăcerii de a cînta cîntecele de acasă". „Hăulita", „Ionel, Ionelule" s-au cîntat de cîteva ori în această seară. La primul cîntec mai ales, dialogul dintre scenă și tribună a fost neașteptat. În asemenea momente, A.P. reușește un vers al lui Goethe, atît de binevenit acum : „Clipă, rămîi, că ești atît de frumoasă !" Tribunele arată fantastic. Acum pare că toți oamenii sînt călăuziți de același gînd de bine. „Prin cultură oamenii trebuie să învețe concordia, nu discordia, armonia și înțelegerea", a spus A.P. celor prezenți, care, cu tot frigul serii, par mai mulți decît în urmă cu cîteva ore. Din nou, un moment foarte bun, se cîntă „Lamcea lui Horea" : „Și ziua și noaptea ne arde în brațe / Simbol al revoltelor vechi românești / O cîntă puternic junimea din Argeș / Și lancea lui Horea la foc la Pitești". A.P. crede că e bine să cîntăm „Deșteaptă-te române" fără lumină, sub strălucirea lunii, și din trecuturi, cîntecul venind parcă din vremi de restriște. Publicul din Pitești a fost iarăși la înălțime. Cota cîtului ca care ne-a obișnuit a fost și de această dată depășită. Încercăm să ne despărțim de ei, e greu, și cîntăm pentru o veșnică frăție „Hora Unirii". Acum întreg stadionul e un val de oameni ce se leagănă de la un capăt la celălalt. Această imagine de talaz de oameni înfrățiți pe totdeauna sub semnul artei ne-a rămas în minte ca un fascinant tablou final.

CONSTANTIN DRAGOMIR
DUCU BERTZI

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 1365, 1366, 1367, 1368, 1369, 1370.

N-am putut fotografia entuziasmul de pe stadionul din Cimpina ; n-ar fi încăput în 8 coloane de revistă. Cimpina a săpat în inimile noastre fîntîna celor mai curate și trainice emoții.

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu își continuă turneul său prin țară, astfel :

PETROȘANI (14 septembrie), HUNEDOARA (15 septembrie), TEBEA, orele 11 și ALBA IULIA, orele 20 (16 septembrie), CUGIR (17 septembrie), ABRUD (18 septembrie), CÎMPENI (19 septembrie), DEJ (20 septembrie), ZALĂU (21 septembrie), CLUJ-NAPOCA (22 septembrie), REGHIN (23 septembrie), TÎRGU MUREȘ (24 septembrie), TÎRNĂVENI sau SIGHIȘOARA (25 septembrie), MEDIAȘ (26 septembrie), SIBIU (27 septembrie), FĂGĂRAȘ (28 septembrie), BRAȘOV (29 septembrie), BUCUREȘTI (30 septembrie).

Toate spectacolele, cu excepția celor special menționate, încep la orele 18.

Deci, duminică 16 septembrie, de la orele 11, Cenaclul Flacăra se va regăsi la Tebea într-o manifestare cinstind memoria martirilor suferinței românești.

...Și să vadă mîndrul soare / Într-o zi de sărbătoare / Hora noastră cea frățească / Pe Cîmpia Românească".

În această atmosferă de vibrantă comuniune s-a încheiat la Mizil microstagiunea cenaclului din județul Prahova

La Pitești : „Clipă rămîi, că ești atît de frumoasă !"

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Practica, formă a integrării

Pornită de la o concepție științifică de perspectivă, din chiar ideile secretarului general, de a se îmbina învățămîntul cu producția și cercetarea, practica productivă a elevilor și studenților reprezintă o parte integrantă a procesului de învățămînt, avînd un rol efectiv în instruirea și formarea absolvenților, în acest proces, producîndu-se implicit și bunuri materiale. Instituindu-se în învățămînt după Congresul al IX-lea, îmbunătățindu-se și diversificîndu-se pe parcurs, adaptîndu-se profilelor liceelor și facultăților în funcție de cerințele economiei naționale, practica productivă a capătat o pondere tot mai mare în procesul de învățămînt, ajungînd, pe măsura perfecționării acestuia, să reprezinte — împreună cu disciplinele tehnologice — aproximativ 40 la sută în treapta a doua de liceu și peste două treimi în școlile profesionale. În acest mod, la terminarea unei trepte de învățămînt, fiecare absolvent are deja o calificare, fiind pregătit a intra în producție, împlinindu-se astfel un deziderat uman și social major, atît la nivelul sistemului de învățămînt, cît și la necesitățile unei economii puternice — deziderat care nu a fost atins chiar de unele state cu tradiție în învățămînt și cu economii avansate.

Structurîndu-se conform sistemului național de învățămînt, practica începe încă din cursul gimnazial, efectuată exclusiv în atelierele școlare, sub îndrumarea maiștrilor-instructori. Ea are deci caracterul unui loc de muncă — preponderente fiind disciplinele de ordin teoretic și ideologic — dar producerea unor bunuri materiale nu este neglijată. Dacă, în general, atelierele din școli sunt bine utilate și cu personal calificat, s-a observat — situație cunoscută și la Ministerul Educației și Învățămîntului — o gamă relativ restrînsă de activități, predominînd îndeosebi lucrările de lăcătușerie. Aceasta, cu atît mai mult, cu cît, la nivelul liceelor există o paletă largă de profile. Ponderea practicii continuă să crească în prima treaptă a liceului. Continuînd o serie de măsuri de perfecționare și integrare, începînd din anul școlar 1983—1984, M.E.I. a luat inițiativa ca practica în producție să fie însoțită de însușirea concomitentă a cunoștințelor de specialitate și tehnologice. Inițiativa ni s-a părut binevenită deoarece practica, efectuîndu-se acum atît în atelierele-școală cît și în întreprinderi, va transforma „predarea clasică" într-o instruire de specialitate la nivel, depășind faza reproducerii verbale a unor texte, învățînd, nemijlocit, pe viu, va căpăta mai multă experiență, ajungînd ei înșiși să gîndească și să dezvolte. Totodată, pentru a se evita unele discordanțe între întreprinderi și școli, atît atelierele-școală cît și angrenarea elevilor în ciclul uzinal vor fi coordonate de către întreprinderi. Se evită astfel atît dezinteresul unor uzine pentru pregătirea elevilor, restanțe în aprovizionarea cu materii prime și utilaje, stimulînd și colaborarea maiștrilor și inginerilor cu elevii, ei fiind acum retribuiți de către întreprinderi. De asemenea, în vederea mai bunei organizări a activității de pregătire practică și tehnologică a elevilor și creșterea răspunderii unităților economice s-au instituit comisii de pregătire practică a elevilor, pe lîngă fiecare unitate de învățămînt liceal, din care fac parte reprezentanți ai școlii și ai întreprinderii. Aceste comisii au sarcina de a stabili conținutul și modul de desfășurare ale instruirii, în concordanță cu cerințele de forță de muncă ale întreprinderii respective, cu specificul proceselor tehnologice ale acestora, și a lua măsuri adecvate pentru organizarea judicioasă a pregătirii profesionale a elevilor, pentru legarea cît mai strînsă a învățămîntului cu producția.

Aceasta nu înseamnă că practica productivă nu mai ridică probleme. O măsură care susține multe discuții la nivelul cadrelor didactice și al elevilor este organizarea practicii pe grupe compacte de timp (minimum o săptămînă), ceea ce face să existe mai puține module de ore, elevii trecînd de la cursuri la producție printr-o fază de acomodare, și invers, ceea ce se reflectă negativ asupra stării lor psihologice și implicit asupra randamentului la învățătură. De asemenea, prin acest sistem se ajunge la diferențe sensibile între clase, rămîneri în urmă în parcurgerea unor materii etc.

Credem că este un aspect care ar trebui luat în considerare de factorii de răspundere din M.E.I. Este de remarcat faptul că la nivelul ministerului, care coordonează sute de mii de elevi și întreaga rețea de unități școlare, acestea din urmă stabilesc contacte cu tot altfel unități economice, colaborarea nu poate fi omogenă. Nu întotdeauna timpul pregătirii practice este folosit integral de elevi, mai există maiștri lipsiți de aptitudini pedagogice, uneori producția devine mai importantă în detrimentul instruirii, adesea elevii execută munci necalificate. O situație aparte o întîmpină absolvenții liceelor fost teoretice cu profile ca, de exemplu, filologie-istorie. Este adevărat, că aceste licee s-au adaptat pe cît posibil efectuînd practica în stenodactilografie, croitorie ș.a., iar absolvenții lor vizează continuarea studiilor, dar în cazul unui eșec la admitere, ei sunt defavorizați la încadrare. Pe de o parte este firesc să se întîmple așa, orice unitate economică preferînd absolvenți pe profilul ei. Pe de altă, acești elevi „policalificați" învață mai multe meserii, nu știu nici una bine, au greutăți și produc și altora.

De aceea, ni se pare o soluție valabilă dezvoltarea și creșterea numărului școlilor profesionale. Prin măsuri stimulative ca acordarea de burse, încadrarea absolvenților la treapta a II-a de retribuire, echivalarea examenelor de specialitate în treapta a II-a de liceu (ei putînd fi continuat ulterior, la seral) se asigură stabilitatea forței de muncă prin contract, sporind și interesul unităților economice de a-și pregăti cadre. Practica avînd aici rolul preponderent, celelalte discipline vor fi structurate în legătură cu ea. Numai în acest an vor fi admiși în școlile profesionale peste 160 000 elevi.

În învățămîntul superior, practica are o funcție dinamizatoare de integrare a învățămîntului cu producția și cercetarea. Integrarea devine o concepție și o soluție pedagogică optimă de transformare a învățămîntului în factor de progres. Concret, ea se realizează în sisteme integrate pe marile platforme industriale (Măgurele, Institutul politehnic București, Craiova, Timișoara), în anumite cicluri de proiectare, prin amplasarea catedrelor în uzine, prin corelarea pe bază de contracte, cu temele multe, prin teme de proiectare de an care soluționează probleme de producție ale unor întreprinderi. În învățămîntul superior, practica constituie deja prima treaptă de afirmare a viitorului cadru cu înaltă pregătire și demonstrarea eficienței sale în producție și cercetare.

Ca o concluzie: practica productivă este bine organizată în învățămîntul superior, prezentînd unele imperfecțiuni la nivelul învățămîntului liceal. Nu s-ar putea spune că ministerul de resort nu este receptiv și nu se străduie să le înlăture. Pe măsura perfecționărilor, a găsirii soluțiilor optimizatoare, a mai strînsei corelări între școli și întreprinderi, practica productivă devine liantul, conducînd spre conceptul complex de integrare a învățămîntului cu producția și cercetarea într-o economie unitară și prosperă.

IULIAN COSTANDACHE

Vineri, 14 septembrie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Un dascăl minunat se destăinuie la 90 de ani

Eu fac și am făcut o singură politică: să iubesc și să slujesc neamul și poporul meu românesc.

Avem bucuria deosebită să consemnăm gîndurile, confesiunile, amintirile unui dascăl din Blaj care a ajuns în al 90-lea an al vieții și care în perioada studenției și-a tinereții a avut legături directe cu mari personalități ale istoriei și geografiei românești.

Rînd pe rînd vom afla despre ce personalități este vorba, nu însă înainte de-a vă face cunoscut că cel care ne va răspunde cu multă amabilitate la întrebări este profesorul doctor MANCIULEA ȘTEFAN. Este firesc ca un om ajuns la o astfel de vîrstă să aibă timplele ninse, dar ce revelație deosebită este pentru reporter atunci cînd descoperă încă de la primele cuvinte că interlocutorul lui este un orator foarte bun, al cărui tezaur spiritual nu a fost alterat cu nimic în ciuda vîrstei înaintate la care a ajuns.

— Pentru început vă invit să ne spuneți despre ce personalități ale culturii noastre va fi vorba.

— După actul Unirii Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România săvîrșit la 1 Decembrie 1918, m-am hotărît să-mi continui studiile la Universitatea din București.

Preocupările mele au fost cu caracter istoric și geografic și m-am înscris la Universitate — ca materii prime la amîndouă —, și la istorie și la geografie. La istorie am avut ca profesor pentru istoria medie, modernă și contemporană pe marele istoric Nicolae Iorga.

La istoria antică am avut ca profesor pe Vasile Pârvan, întemeietorul arheologiei științifice românești, iar la istoria românilor l-am avut ca profesor pe Dimitrie Onciul, marele istoric și cercetător al istoriei românilor.

La geografie — care era tot materie principală — l-am avut ca profesor pe Simion Mehedinți, creatorul geografiei științifice românești.

— Mai întîi vă rog să ne vorbiți despre

istoricul de notorietate mondială, Nicolae Iorga.

— Aproape trei ani am făcut cursurile cu el. A fost unul dintre cei mai străluciți profesori, nu numai ai românilor, dar, în ceea ce privește istoria universală, aș putea spune cel mai mare profesor al istoriei universale. A întreprins studii și cercetări amănunțite în toate direcțiile și îndeosebi a închinat activitatea lui, cea mai mare parte, problemei istoriei românilor și legăturii istoriei românilor sau a poporului român cu istoria popoarelor vecine.

Unele din studiile, publicațiile și lucrările istorice ale lui Nicolae Iorga le-am cunoscut încă din vremea cînd eram elev al liceului din Blaj, înainte de primul război mondial.

În timp ce eram elev în clasa a șaptea apăruse la București „Istoria literaturii române" a lui Nicolae Iorga, în două volume. Au sosit și la Blaj cîteva exemplare și-atunci mi-am cumpărat aceste două volume pe care le am pînă în zilele de astăzi. Tot atunci apăruse la București „Istoria românilor din Ardeal și Țara Ungurească". Întîiul volum nu l-am cumpărat că nu venise aici, dar l-am găsit la biblioteca din Blaj și l-am răsfoit. Erau acolo în acele volume lucruri foarte interesante referitoare la începuturile vieții poporului român din Transilvania, felul cum a trăit veacuri de-a rîndul sub stăpînire străină, cum a fost exploatat, lupta pe care a purtat-o prin cărturarii lui — reprezentanții Școlii ardelene —, pentru drepturi și libertăți și activitatea dezvoltată în secolul al XIX-lea și pregătirea Marii Adunări Naționale de la Blaj din 3/15 mai 1848.

— Să înțelegem deci că dv. l-ați cunoscut întîi pe marele istoric Nicolae Iorga prin ceea ce a scris pînă la acea vreme. Sînt sigur că în inimă aveați dorința arzătoare de a cunoaște pe omul și profesorul Nicolae Iorga...

— Mi-a fost profesor cîțiva ani, cum am amintit, pentru istoria universală. Cursurile lui erau un adevărat izvor de informație și nu numai atîta, dar o bogăție nesfîrșit de mare de știri, de date, de informații referitoare și la istoria noastră și mai ales la legătura istoriei noastre cu a popoarelor vecine și cu popoarele mai îndepărtate. În anul 1921, după ce mi-am luat licența în istorie la materia profesorului Nicolae Iorga, am început să răsfoiesc unele probleme legate mai ales de istoria românilor din Transilvania și mai ales cum românii de-aici au purtat lupta lor pentru libertate. Ca profesor am avut norocul să redactez după cîțiva ani de muncă un mic studiu intitulat „Granița de vest". Studiul acesta l-am prezentat în scris Academiei Române, care l-a premiat cu premiul „Năsturel".

La Blaj, în revista „Blajul", am tipărit în cîteva numere consecutive această lucrare. Unul dintre extrase l-am prezentat și profesorului meu, Nicolae Iorga. L-a citit, s-a bucurat, m-a felicitat și mi-a făcut cinstea să îl traducă în franțuzește pe cheltuiala lui și să-l publice la Vălenii de Munte unde avea tipografia.

Cunoscîndu-mă mai îndeaproape, mi-a cerut cîteva date referitoare și la problema românilor din Ungaria după 1919

(Continuare în pag. 23)

NICOLAE TOMOIOAGĂ ■

Poezii frumoase

NICHITA STĂNESCU

Emoție de toamnă

A venit toamna, acoperă-mi inima
cu ceva,
cu umbra unui copac sau mai bine cu
umbra ta.
Mă tem că n-am să te mai văd, uneori,
că or să-mi crească aripi subțiri pînă
la nori,
că ai să te-ascunzi într-un ochi străin
și el o să se-nchidă ca o frunză de pelin.

Și-atunci m-apropii de pietre și tac,
iau cuvintele și le-nec în mare.
Șuier luna și o răsar și o prefac
într-o dragoste mare.

Din nici o toamnă

Cînd pleacă toamna păsările migratoare
cu trupul aripat napoia gîturilor lungi
cu chip și plisc
de parcă cerul tot mi se despoaie
țăsut de obeliscuri
obelisc de după obelisc de după obelisc
și-mi pare rău de mine însumi că mă lasă
aceste păsări unghiulare
și iar mă simt făr' de mireasă
pustiu sub ceru-n înstelare.
Aș prinde de-aș putea vreuna
să îi înnod tot gîtul cu un nod
să zboare înnodată
cu ochii mei cei triști care-o mai văd
ultima dată.
Să zboare ea cu gîndul meu rămas
și înrădăcinat de-a pururi
cum dă ogiva într-un glas
cetăților de marmuri
cum dă ogiva într-un glas
cetăților de marmuri.

Pastel de toamnă

Urmă ghearei rămăsese în lava împietrită
urma aripei rămăsese în aerul înghețat
urma stelei rămăsese în lumina
care mă orbise
urma cuvîntului rămăsese
în gîlgîitul de sînge al capului retezat.

— Ce cauți pe aicea, m-a întrebat
daimonul ?

— Ce amușinezi, mi-a zis el.
— Eu ? l-am întrebat pe el.
— Tu ? mi-a răspuns tot el.
— Eu ? care eu ?...
— De fapt ? mai zise daimonul
plecînd scuturîndu-se.

Biblioteca în aer liber

Nevoia de mărturisiri

Se pare că trăim, vorba lui Eugen Simion, un „timp al mărturisirii". Destăinuirile se ivesc uneori acolo unde deloc nu te-ai aștepta : de pildă, în austere volume de critică literară. Iată-l pe Gabriel Dimisianu, critic sobru și exact, mereu atent să păstreze tonul măsurat al celui ce dă seamă cu înaltă responsabilitate despre cărțile citite (și nu despre sine, în nici un caz despre sine...) lăsînd să strălucească între fraze voit „albe" o comparație între Ion Creangă, cel ce trage cu pușca în ciorile de pe acoperișul bisericii, și G. Călinescu : „pus în exact aceeași situație cu Creangă, întempestivul G. Călinescu, cel de toate zilele, ne vine să credem că ar fi procedat la fel, punînd la rîndul său mîna pe armă". Sau, tot la Gabriel Dimisianu, autor care-și face un titlu de glorie din atitudinea rezervată, obiectivă (atît cît e omenește posibil), din emiterea în spirit maiorescian (ponderat) a unei judecăți „impersonale" (din nou : atît cît e omenește posibil), iată persoana întîi utilizată în spiritul portretelor alcătuite de Lovinescu : „N-am avut prilejul să urmăresc cursurile lui Mircea Zaciu de la Universitate, activitatea din seminarii etc., dar luîndu-mă după ce știu din alte împrejurări (...) îmi pot închipui măcar în linii generale stilul profesorului: severitatea sprijinită pe autoritatea erudiției, nedusă totuși pînă la glacialitate în relațiile cu cei care-l înconjoară ci dimpotrivă : căldură în comunicare și toleranță în primirea judecăților celuilalt, fermitate în susțineri (...) dar nu mai stărui în acest plan"... Și într-adevăr, nu mai stărui în planul mărturisirilor voalate, așa cum n-o face nici alt critic, coleg de generație, C. Stănescu, și el profesionist de o evidentă sobrietate, lucrînd în spiritul unor iubiri ascunse cu pudoare (pentru cîțiva autori moderni : N. Iorga, Marin Preda, Ion Gheorghe, Lucian Raicu, Eugen Barbu, Adrian Păunescu). C. Stănescu, ale cărui calități și defecte nu aparțin — ca și în cazul lui G. Dimisianu — unui sentimental pus pe declarații pompoase sau lăcrimoase, ci unui temperament rezervat, scrie în ultima sa carte : „M-am grăbit, cu vinovată candoare..."; „Tocmai începusem să-i atrag atenția, oarecum înfricoșat..."; „Mi-ar fi greu să spun dacă bălatul dintr-un film vechi de cîteva decenii alerga cu adevărat sau pămîntul îi fugea de sub picioare..." Fraze normale, nu? Da, dar fraze de roman, contrastînd violent cu propozițiile analitice, prudente, mereu rezervate (*retrase;* stilul criticului e „retras") ale scrisului său obișnuit.

De ce să ne mai mirăm atunci cînd Gabriel Dimisianu și Constantin Stănescu scriu astfel (exemplele ce le-am dat sînt simptomatice pentru un fenomen mai general și nu sînt caracteristice pentru cărțile din care am citat : *Lecturi libere*, 1983, respectiv *Jurnal de lectură*, 1983), că, în *Alchimia existenței* (1983), Alexandru Paleologu, cunoscut ca portretist și amator de destăinuiri, face o mărturisire ca aceasta, uluitoare la un critic, dar — ca și la G. Dimisianu și C. Stănescu — plăcută, simpatică, ridicînd bariera ce desparte pe autor de cititor : „...am citit, devorîndu-l, romanul lui Sorin Titel - *(Femeie, iată fiul tău)*. Nu mă jenez să mărturisesc că, la cîteva episoade, mai ales din ultima parte, am plîns. Mi se întîmplă asta la anumite lecturi, nu totdeauna la cele mai bune, dar matematic la *Război și pace*, mai cu seamă, tot așa, spre sfîrșit. Cum vedeți, sînt un cititor naiv, nu *lecturez*, citesc pur și simplu, din interes pentru soarta eroilor din roman; nici de plăcerea propriu-zisă a *textului* nu-mi dau seama decît pe urmă. Dar cred că, măcar în privința romanelor, cititorul cel mai bun e cititorul naiv, care (sper pentru mine) nu e negreșit un prost, nici un neavizat, poate nici chiar un inculț".

Să spun (în aceste însemnări pe care le-aș fi dorit fără judecăți de valoare) că și eu socotesc romanul respectiv al lui Sorin Titel o carte mare. Să mi-l imaginez apoi (cu un surîs) pe Titu Maiorescu plîngînd în timp ce citea o carte frumoasă (și mărturisind că a plîns !) și să las altora, mai prieceputi, grija de a descrie și de a analiza polarizarea criticii noastre fie spre confesiune și portret, fie spre tehnicizarea extremă ce respinge (uneori doar aparent) orice sentiment. Pentru mine, mărturisirile, directe sau nu, sînt sarea și piperul unei cărți despre literatură. Criticul *îmi vorbește* tot timpul, chiar dacă nu face destăinuiri ci se mărginește (e un fel de a spune) să refere despre cărți. Dar mărturisirea e un „bună ziua", o strîngere de mînă, un semn de încredere frățească, de care aș vrea să mă pot lipsi. E vorba, firește, de mărturisirea făcută cu bun-simț — vezi exemplele de mai sus — și nu de cea indiscretă. Pentru „bună ziua", mulțumesc. De „să vezi, mă, ce-am pățit..." pot fi scutit.

O întrebare bizară : să fiu plîns cineva de emoție citind o carte de critică ? În ultimii douăzeci de ani o singură carte de acest tip (răsărind dintre multe opuri superbe și sumedenie lamentabile ori doar mediocre) m-a tulburat profund : *Goi sau fantasticul banalității* de Lucian Raicu. Fără lacrimi, însă. Cum mărturisirea de o emoționantă sinceritate a lui Al. Paleologu mă îndatorează spiritual, să-i fac acestui scriitor înțelept și entuziast (nu există înțelepciune crispată și posomorită, înțelepciunea e fiica scolită a entuziasmului) o destăinuire. Lui, pentru că l-a iubit pe un anumit om cu care am fost colegi amîndoi; nu numai că l-a admirat (a și scris mult despre el, ca și ceilalți doi critici de care m-am apropiat azi) dar l-a și iubit. Ei bine, acest om, acest mare bărbat mi-a făcut o nedreptate îngrozitoare, a înfruntuit ceva ce nu-i era îngăduit nici măcar lui, căruia atît de multe îi permitea geniul și care atît de puține își permitea, temîndu-se să nu-și dezamăgească cititorii. E vorba de Marin Preda. Marin Preda a săvîrșit singurul lucru care, niciodată și cu nici o condiție, nu-i era permis : a murit. Nu era drept să moară, nu avea voie, nu se putea, asta nu ! M-a lovit în suflet. Îl vedeam, timp de luni și luni, zilnic sau, uneori săptămînal. Nu-l mai văd deloc. Am cincizeci de ani și trăiesc existența mea de după Marin Preda (și de după Nichita Stănescu). Sînt multe, sînt foarte multe clipe în care-mi spun, plîngînd sau nu, că nu merită... Desigur, nu am dreptate, viața e obligatorie și trebuie trăită. Dar uite, repet, sînt multe, sînt foarte multe clipe în care-mi spun (plîngînd nu ca la lectura unei cărți mari, ci ca la vizionarea unei melodrame, a unui film în care piere un copil) că nu merită... Iar dacă lectorul acestor fraze din urmă mă va socoti „un prost", „un neavizat", „un inculț" ori, mai degrabă un ins indiscret îi cer iertare, dar fie îngăduite cîteva rînduri scrise și adevărului meu, chiar dacă e adevărul unui singur om.

FLORIN MUGUR ■

Delimitări

„Primul nostru clasicism" (I)

S-ar părea, nu-i așa, la prima vedere că în această formulare critică, oricare i-ar fi conținutul, întrucît numeralul ordinal implică, în continuare, pe al doilea, al treilea etc., s-ar demonetiza clasicismul, considerat în genere unic și ca atare, nerepetabil. Așa este, dacă ne referim la clasicismul francez : generația literară de la 1660, care a dat, în literatura de imaginație pe cei trei mari : Molière, Racine și La Fontaine cel dintîi, marele comediograf, următorul, marele tragedian, iar ultimul, **last, not least** sau, pe românește, ultimul (cronologic), dar nu și cel din urmă (calitativ), incomparabilul fabulist, dar și autentic poet, cum ar spune tinerii mei confrați, „pe undeva". Este drept că, întrebat de regele Ludovic al XIV-lea, care era cel mai mare scriitor al domniei lui, Boileau răspunsese :

— Sire, Molière.

La care, suveranul replică :

— N-aș fi crezut, dar dumneata le pricepi mai bine decît mine.

Așadar, dacă în Franța a existat un singur clasicism, replică modernă la clasicismul elin din secolul lui Pericle, cum ar fi posibile la noi, mai multe decît unul ?

Fie-mi însă ingăduit să-mi susțin punctul de vedere. Desigur, că, să fie bine, sau măcar să pară plauzibil, cuvine-se să-mi iau distanța față de ambele de mai sus clasicisme. Dacă prin acest cuvînt clasicism, se înțelege în literatura modernă o școală literară, pătrunsă de un adînc respect, împins pînă la veneratie, față de modelele antichității greco-latine, desigur că generația de mai sus, Molière, Racine, La Fontaine și Boileau, închinători sus-zisei tradiții, își merită calificarea de mari clasici, la rîndul lor.

Cu aceasta însă, am trecut de la un concept la altul : de la clasicism la clasic. Cum l-am definit, istoricește, pe cel dintîi, mă simt dator să-l precizez și pe cel de-al doilea. Este clasic, într-o literatură, nu numai aparținînd la un curent ce se revendică de la clasicismul antic sau de la cel francez (ca literatura germană din secolul al XVIII-lea, înainte de Lessing), ci orice mare scriitor, considerat ca atare, cel puțin în literatura națională respectivă, dacă nu și în cea universală. Astfel, marii romantici francezi, considerați ca promotorii unei literaturi originale, în răspăr cu rigidele principii clasiciste, și ca atare, literariceste vorbind, revolutionari, au devenit și ei, în perspectiva timpului, clasici. Nu faptul de a fi fost, în generația următoare, receptați de manualele școlare și propuși elevilor în clasă, ca niște modele de limbă, stil etc., îi promovase clasici, ci exemplaritatea lor. Iată dar, că pînă și pirdalnica familie de cuvinte, clasă, cuprinzîndu-i pe clasici, a putut da naștere unei confuzii de ordin estetic, dar dacă ne oprim un moment asupra polisemiei cuvîntului, trebuie să recunoaștem că astrii romantismului au fost scriitori de clasă, de mare clasă (și cu aceasta se face dreptate, axiologic, anexării tuturor marilor scriitori, intrați în conștiința publică și considerați pe drept cuvînt clasici).

La lumina acestei precizări, dacă ne-am întreba care au fost primii mari scriitori creatori de limbă și de univers poetic în literatura noastră, orice român cultivat va fi de acord asupra treimei de la sfîrșitul secolului trecut : Eminescu, Creangă, Caragiale. Or, îmi revendic prioritatea de a fi alăturat în repetate rînduri, mai ales în interviuri, numele celor trei mari, luați laolaltă, și încadrați în sintagma din titlul acestui articol : primul (sau întîiul) nostru clasicism. Într-adevăr, înaintea lor, limba noastră literară nu era deplin fixată, deși am avut cîtiva foarte buni poeți și prozatori. În poezie, Eminescu a precipitat acest proces și după el, chiar epigonii săi au scris românește acurat (mă gîndesc la pe nedrept depreciatul Vlahuță, a cărui limbă, în versuri și în proză, rămîne neatacabilă, chiar dacă nu mai e supralicitat ca în trecut). Lui Eminescu trebuie să-i recunoaștem însă, în afară de măiestria limbii (în poezie, în proza literară și în cea publicistică), și creația unui univers poetic, ale cărui bogății suscită în zilele noastre nenumărate monografii. Multă vreme socotit un povestitor de talent, dar lipsit de originalitate, Ion Creangă este astăzi admirat ca mare artist și creator original, pe picior de egalitate, după primul său monografist, Jean Boutière, cu francezul Perrault, ' germanii frați Grimm și danezul Andersen, omologii săi, universal admirați, traduși și interpretați la toate nivelurile.

ȘERBAN CIOCULESCU

Un scriitor al timpului nostru

I

Precizăm că articolul de față este primul dintr-o serie de comentarii dedicate operei scriitorului Dumitru Popescu. În consecință, l-am gîndit ca o introducere ale cărei afirmații vor fi argumentate mai pe larg în următoarele analize.

Scrierile lui Dumitru Popescu sînt cele ale unui *om în agora*, care știe că ochii multimii sînt ațintiți asupra sa și de aceea se ingrijește din pudoare să-și ascundă frămîntările strict personale pentru a putea vorbi în numele celorlalți și, totodată, își compune o anumită înfățișare, conștient că el poate deveni un model pentru ceilalți. Paginile sale îl înfățișează ca pe un justițiar incoruptibil care se războiește cu păcatele lumii moderne, le întocmește inventarul și le cheamă rînd pe rînd la judecată, condamnîndu-le fără drept de apel. Dar volumele lui Dumitru Popescu nu sînt cele ale unui moralist dornic să aseze omenirea în tipare rigide, să simplifice diversitatea vieții, să transforme întreaga planetă într-o uriașă școală asceptică unde oamenii să trăiască executînd cu docilitate orice poruncă. Sub armura de severitate și glacialitate ce protejează pe acest autor care își neliniștește cu întrebări și uneori își ceartă contemporanii, descoperi un om cu o mare dragoste față de semenii săi, cu o nepotolită iubire de viață, de manifestările ei cît mai generoase și mai puțin constrînse de rigori arbitrare.

Încă din primele cărți ale sale, *Impresii de călător* (1962) și *Drumuri europene* (1965), Dumitru Popescu se arăta preocupat nu numai de istoria meleagurilor vizitate, de viața lor politică și socială. În Italia, Franța, Anglia, Egipt, Irak, Cuba el colindă muzee, poposește lîngă monumente celebre, admiră arhitectura unor edificii. Dar, cu aceeași plăcere, autorul urmărește forfota multicoloră a unui bazar, se amestecă printre oameni numai pentru a se încînta copilărește de aporpoăiala lor gălăgioasă, contemplă perechile de îndrăgostiți care se plimbă sau joacă unor băieți într-un scuar, scene poate lipsite de importanță dar însemne totuși ale unei existențe obișnuite și de invidiat prin firescul ei. Din scrierile acestui intelectual răzbate deseori nostalgia după o viață simplă, nesofisticată : „O persoană adesea fără viață personală, cu o familie la care doar îndrugește, uneori, dureros, cu prieteni de care uită, fără nostalgia clipei ce nu arde ca o bucată de jăratic. Omul-mașină pe care viața accelerează dement, nemilos, pînă la ultima bătaie a pistoanelor. Omul ce nu mai încearcă nici măcar dorința de a se plimba o dată, pe jos, pe un bulevard, printre oameni, în orele de destindere ale orașului pentru a se bucura de nimic altceva, decît de faptul că trăiește, respiră, că se poate mișca în voie, că poate privi în jur, contempla fără nici un scop..." Astfel de rînduri contrazic imaginea unui cărturar ursuz, apărat de un blindaj de cărți, înfierînd tot ceea ce nu ține de universul său livresc. În ciuda ofensivei sale împotriva tuturor greșelilor, Dumitru Popescu scrie cu înțelegere, cu duioșie chiar, despre stăpînul acestei planete.

În *Biletul la control* (1968) și *Ieșirea din labirint* (1973) nu este vorba de vestejirea vieții sub o avalanșă de precepte morale ci, dimpotrivă, de apărarea ei de tot ce o desfigurează, o umilește și o batjocorește. Aceste cărți se constituie ca un îndreptar de comportare scris cu luciditate și încredere în puterea omului de pe aceste meleaguri, de pe cuprinsul întregului Pămînt, de a scăpa de robia tuturor acelor păcate care îl mai țin încă prizonier în mrejele lor. Totuși el nu propune o lume „ailnic geometrizată" și intoleranța sa față de relele din cutia Pandorei nu înseamnă deloc instaurarea unui climat inchizitorial, unde orice eroare cît de mică să fie pedepsită ca și o crimă. Dimpotrivă, autorului îi este familiară atitudinea comprehensivă față de viață, însești opțiunile sale filozofice și politice dictindu-i aceasta : „Marea epopee a revoluției proletare a fost un triumf al vieții..." El sancționează excesul de inclemență : „Poate că nu este mai mic pericolul unei pretenții exagerate față de oameni decît acel de a închide ochii în fața defectelor lor" ; îl oroseste „inumanitatea rigidității", chiar dacă paginile sale înfierează lenea, corupția, carierismul, minciuna, lipsa de conștiință. Limbajul precis, limpede, nu de puține ori ironic, determină o plodoarie la un înalt nivel intelectual pentru personalitatea omului, pentru dreptul lui de a se manifesta cu sinceritate și de a-și trăi din plin viața : „Au apărut la un moment dat la noi, pe ici, pe colo, un fel de franciscani hotărîți să cenzureze sentimentele omului. Unii dintre ei și-au închipuit că socialismul trebuie să condamne, de pildă, exuberanța sufletului omenesc. Ei credeau că aceasta ar fi o împletate la adresa revoluției pe care o înțelegeau ca un ritual sumbru și nu ca un act de eliberare a oamenilor". După cum este ironizată și atitudinea contrară : „Ar fi vulgar să ne închipuim că în socialism a supraviețuit un unic sentiment personal : Bucuria".

În permanență autorul se neliniștește la gîndul că oamenii ar putea fi constrînși să accepte uniformizarea, un atentat la curgerea firească a existenței : „O societate alcătuită din oameni uniformi ar fi ca o lungă și plicticoasă piesă de teatru mută". Și adaugă cu amărăciune cînd îi constată emblemele : „Au fost și sînt femei care au înțeles greșit sensul noțiunii de demnitate socialistă. Simplismul raționamentelor se oglindea în chipurile lor livide, fără o umbră de fard, în croiala călugărească a hainelor lipsite de orice podoabă, în părul pieptănat lins, fără nici o bucle, în culorile terne de cenușăreasă la care se resemnaseră. Ele își ucideau în mod deliberat feminitatea, considerînd-o un atribut al putredei morale burgheze".

GEORGE ARION

PLASTICA

Sinceritatea confesiunii

Ziduri înalte și galbene, peste care soarele așterne o lumină orbitoare, exuberantă, sau, dimpotrivă, o lumină parcă obosită, parcă insingurată. Sau ziduri roșietice, cu tencuiala mîncată de ploi și timp, descoperind pete de-un roz amintindu-ni-l pe Rouault, unul dintre expresioniștii atît de frămîntați ai Parisului. Sau ziduri albe, metalice, cu griuri de zăpadă spulberată, amintindu-ni-l pe Petrașcu, o altă voce cromatică ușor de regăsit, ca și Rouault, în gama acestui tînăr pictor. Adeseori în preajma zidurilor, ca o flacără verde, sau ca o mînă descărnată întinsă spre cerul întunecat și rece, a cîte unui pom și aripa abia ghicită a cîte unui acoperiș cu pete de brun închis. Se insinuează în aerul acestor peisaje, și-n general în mai toate celelalte lucrări, portrete, compoziții statice, o poezie reținută, o muzică rafinată, o atmosferă de-ndelungă visare. Dar, la o lectură mai atentă, descoperim că suprafețele, atît de calme în aparență, sînt puternic

impresionate de aductul energic și păstos al tușelor în spatele cărora bănuim o natură frămîntată, dramatică, încrîncenată, o natură ominamente expresionistă, nu numai în formă, ci și în conținut. Optînd pentru acest acaparator limbaj ce-și propune să etaleze nu frumusețea ci adevărul picturii, **Sorin Petrușel** (Galeria Căminul Artei, sala de la parter), reușește, totuși grație sincerității demersului său, să transcrie clipa de incfabil ce înconjoară, ca o aură nevăzută, un petec de lume alcătuită doar dintr-un zid, un pom și un acoperiș. Se mărturisește astfel o dragoste blîndă pentru aceste trei elemente ce par să fi intrat definitiv în cercul de simboluri al artistului, aceeași dragoste caldă și-ncărcată de emoții fiind ușor de regăsit și-n lucrările în care pictorul se oprește asupra obiectelor decupate din universul unor zilnice preocupări. Și credem că, mărturisindu-l pe pictor, mărturisindu-i setea de real și bucuria întrupării ei în culoare, pictura lui Sorin Petrușel, deși venită oarecum tîrziu la întîlnirea cu publicul, se va impune prin sinceritatea confesiunii.

VICTOR NIȚĂ

CAP LIMPEDE

● O binevenită inițiativă a Editurii Minerva pune la îndemîna publicului larg, a specialiștilor o foarte utilă sinteză privind **Istoriografia literară românească. 1944—1984.** Impresionant sub raportul cumulării de date, ce tind către exhaustivitate, volumul dă seama de imensele eforturi ca și de marile realizări în domeniul editării științifice a operelor literare (**Ion Roman**), al valorizării acestora în plan exegetic (**Biografii, monografii, studii literare**, de Al. Săndulescu și Nicolae Mecu), de relația între studiile parțiale și sintezele istorico-critice (**Istoriografia literară în fața sintezelor**), ca și de procesul perfecționării „instrumentelor de lucru", în perioada analizată (Mircea Anghelescu). Alte trei contribuții (Dan Grigorescu — **Exigențe ale comparatismului actual**, Al. Dutu — **Reconsiderarea literaturii vechi**, George Muntean — **Folcloristica**) implinesc substanța acestei valoroase cărți de vizită prin care istoria și critica literară românească actualizează tradițiile culturale naționale, oferind prezentului o scară sigură de valori. Între altele, studiile de aici au și meritul de a redeschide unele probleme de principiu (tehnici de editare și inventariere, relația monografie/sinteză, coordonatele comparatisticii, șansele de aplicabilitate la text a noilor metodologii interpretative, perenitatea formelor folclorice etc.) ce se cuvin o dată mai mult, a fi luate în discuție.

● Revenit, cu deplină justificare, în actualitatea culturală, prin recenta editare a tezei de doctorat despre **Dafina colindatului la slavi și la români**, printr-un studiu fundamental asupra motivului alegoric al morții în folclorul românesc și cel polonez, Petru Caraman este din nou prezent în librării, de data aceasta în sfera eminescologiei. Textul tipărit postum, **Pămînt și apă. Contribuție etnologică la studiul simbolicei eminesciene**, Editura Junimea 1984 (ediție, prefață și note de Gheorghe Drăgan), abordează din unghi etnologic, istoric și comparatist o serie de simboluri arhaice transfigurate poetic în imaginarul eminescian, pe urmele lui Mircea Eliade, dar cu alte puncte de reper. Pămîntul și apa, simboluri esențiale în universul eminescian, sînt studiate aici mai întîi în „ramele credințelor și tradițiilor folclorului românesc, precum și în cele ale folclorului universal" (originea asiată a riturilor agrare, analiza evoluției acestora în aria est și sud-est europeană etc.) și apoi în cadrul operei eminesciene.

● UN RĂMĂȘAG CU ISTORIA. Foarte frumoasă cartea lui **Ion Lazu, „Rămășagul"**, o enigmatică și tulburătoare poveste întîmplată în veacul șaisprezece, într-o Oltenie cu boieri trufași și umili, dar vajnici, trădători ai pămîntului. Un moșneag firav, un vulnerat pînă și de mișcarea aerului, prinde rămășag cu boierul locului că va cără cu spinarea un sac bolovănos de pămînt, pe o distanță ce se pierde-n zări. Miza pariului : dacă moșneagul va cîștiga rămășagul, *boierescul teritoriu străbătut de el va putea fi cumpărat de obștea săracilor. Nici unchiașul, nici cei ai lui, nici boierul nu dau un ban pe reușita acestei ambiții, dar o voință supraomenească îl transformă pe bătrînul și bicisnicul David într-un tînăr și superb Goliat. Povestit, romanul pare naiv, dar modul în care este condusă narațiunea, succesiunea în ritm cinematografic a secvențelor, cu momente de suspans, dar și de lirism savant dozate, alternanța realului cu fantasticul, agera stăpînire a scriiturii — sînt relevante. O carte care se propune unui captivant scenariu de film. (I. P.)

● Poet (cu trei volume) și romancier (cu patru), severineanul **Romulus Cojocaru**, personaj pitoresc al cafenelelor literare, bun avocat de cauze nepierdute și posesor al unei simpatice bărbi încîlcite, ne propune o nouă carte, **„Ristea împărat"**, un roman recent tipărit de Editura Scrisul românesc. Un roman cu accente autobiografice, de unde și o anume subiectivitate, accentuată dar nu chiar supărătoare, în prezentarea personajelor-cheie și a isprăvilor lor. Ristea este un „primar de C.A.P.", „împărat" (crede el) peste pămînturi și peste oameni, îndărătnic în a obține ce-și pune-n cap, mai sărind cîteodată și peste cal, dar cu un suflet frumos și drept. Cartea se citește cu plăcere, stilul e atractios, nervos, sincopat. Nucleul epic este moartea lui Ristea, la care vine (cine s-ar fi așteptat ?) tot satul. Îl plînge, vorba poetului, „tot natul, / Dă parcă i-ar fi murit împăratul". Rămîi pe degete, parcurgînd filele cărții, cu o curată mireasmă, ce-ți umple sufletul de o fierbinte credință în bine (I.P.).

POEZIE

Privire întoarsă spre sine

Prin recentul său volum, **Inimile de platină** (Editura **Cartea Românească**, 1984), **Marius Robescu** — poet de la al cărui debut au trecut, cu o viteză ameţitoare pentru poezia noastră care a cunoscut între timp atitea şi-atitea „generaţii", iată, cincisprezece ani — adaugă rosturii de sine de pînă acum încă o mărturisire a cărei radiografie este, în opinia criticului Lucian Raicu, următoarea : „Acut reflexivă dar şi saturată de trăiri şi percepţii, neliniştită pînă la amărăciune şi, pe alocuri, deznădejde, dar şi jubilatorie de vitalitatea concretului şi, uneori, de un soi de beţie a simţurilor prea ascuţite, astfel se prezintă la ora de faţă poezia lui Marius Robescu".

În ceea ce ne priveşte, socotind că prima dintre reuşitele acestui volum este aceea că-l scoate pe Marius Robescu din rîndul congenerilor săi şi-l plasează într-un spaţiu neutru, atemporal, definit doar de poezia sa, socotind, altfel spus, că Marius Robescu nu mai aparţine nici unei generaţii, că poezia sa este suficientă pentru a-l defini, pentru a-l personaliza, vom subscrie părerii reputatului critic

că „Marius Robescu este astăzi (şi **Inimile de platină** îmi confirmă şi întăresc convingerea) unul dintre poeţii de seamă."

Cu o privire mereu întoarsă spre sine, tot mai afund, renunţînd la atît de frumoasele şi galantele artificii ale metaforelor de altădată, încîntătoare dar prea puţin funcţionale, prea puţin, sau prea contorsionat relevînd adevărul gîndului, cultivînd o descripţie exactă şi simplă, fără înfloriturî inutile, tinzînd spre miezul de foc al mărturisirii, relatînd, cu aerul că doar comunică acea viziune ce l-a neliniştit, acel ceva ce i s-a întîmplat în planul atît de complex al trăirii şi-al gîndului, totodată, Marius Robescu a ajuns, firesc, sau, dacă vreţi, inevitabil, la o frază poetică parcă tradusă dintr-un mare poet al lumii. Concisă pînă la esenţă, aparent rece, ca o pagină de proces verbal, conţinînd aproape toate datele întîmplării, dar combustionată de uimirea însăşi a poetului ce se descoperă şi ni se arată, printr-o minuţioasă dar şi misterioasă, neelucidată încă, autodescriere, poezia lui Marius Robescu a înaintat spre zonele adînci şi de nedescifrat ale marii poezii. Şi credem a nu greşi afirmînd că întregul suport al acestui discurs liric de largă respiraţie este, dincolo de ştiinţa versului, dincolo de acuitatea senzorială, trăirea intensă şi adevărată a tot ceea ce se-ntîmplă şi-l uimeşte pe poet, înnobilîndu-l dar şi cerîndu-i preţul acestei înnobilări : „O insomnie mă perpeleşte toată noaptea / pe jarul de aştri fierbinţi / şi-mi dă drumul la ziuă / rumen şi cald din chică pînă-n tălpi // de nimic nu sînt bun / cu ochii înroşiţi de reflecţie / doar să mă aştern pe brinci la pămînt // să zac acolo compact / în frăţie primară // căci iată a venit vara // fără milă îşi înfige steagul / în trupurile noastre cucerite!", (**Vara**). Dragostea însăşi, mărturisită astfel, în adevărul ei multiplu, în însăşi realitatea ei, se-arată a fi, enunţată cu sinceritate, de-o cuceritoare prospeţime şi durere, şi uimire, şi tandreţe : „Această femeie e pură / nu pentru că ar fi neatinsă / ci fiindcă la rîndul ei / doreşte cu blîndeţe // precum Athena sub o cască de aur, respiră / ochii îi sînt vecini / cu zborul înalt al păsărilor // fiece cuvînt spus / coboară de-a lungul braţelor albe / ca pe o rampă dulce / purtat gingaş spre lume // mai-nainte de a atinge pămîntul / face curcubeie şi ape / apoi ca un elf / fără murmur se stinge // chipul tăcut / are multe zăvoare / totuşi lumina turnată în forme / scapă şi înundă în clipe de graţie / îi simt curajul / prigonindu-mă în îmbrăţişare / o iubesc / cu un fel de foame şi sete". (**Portret**). Este acest portret chipul însuşi al poeziei pe care ne-o propune, cu o matură siguranţă, descoperind, la capătul unor chinuitoare suferinţe asupra cuvîntului, sinceritatea şi căldura, atît de necesare şi omeneşti în actul acut al mărturisirii, Marius Robescu, unul dintre poeţii de seamă de astăzi.

VICTOR NIŢĂ

ESEU

Erudiţia simţirii

„Mă gîndesc uneori ca la o frumoasă utopie la nişte zile mari, albe, rubensiene, în care ar încăpea şi scrisul şi cititul, şi jocul şi aritmetica, şi discuţiile şi tăcerea, şi contemplaţia şi implicarea, şi privitul unei crengi şi alergatul după un autobuz, şi dragostea ineluctabilă şi singurătatea necesară, şi pagina care rămîne şi bucuria care dispare. Visez la o zi în care să încapă totul, la o viaţă în care să nu las la o parte nimic." (Ana Blandiana — **Coridoare de oglinzi**, Cartea Românească, 1984 — **Ore**). O ne-ofensivă, contemplativă sete de timp, un dor după timp mai bine zis, este sentimentul care structurează, din profunzime spre suprafaţa explicită a textului, micile eseuri grupate în recentul volum al poetei. Eseuri eliberate de armura livrescului-livresc, învăluite însă în ceea ce s-ar putea numi livrescul sensibil. O seară în pridvorul „înierbat" al mănăstirii Horezu, o legănare într-un hamac legat de doi pruni umili undeva în Bărăgan, tabloul naiv al unui ţăran din Dolj, „fascinanta capturare a unui fluture de către un păianjen mult mai mic decît el" (aventură povestită cu vervă aproape picarescă), o dimineaţă pe o bancă, sub un castan, amintirea orelor de muzică începute în sunetul limpede al diapazonului, mersul pe un cîmp proaspăt arat, călătorii de tot felul, epuizînd o geografie mult mai reală în răsfrîngerile ei poetice, de la Cotmeana la Cairo, din satul Vinci pînă la Hobiţa, de pe malul Milcovului pe cel al Rubiconului ş.a.m.d. — nu sînt altceva decît diversele atitudini ale cugetării poetice. **Coridoare de oglinzi** este, în fond, o formă de jurnal (calamburul e intîmplător), în care devin literatură toate cele intrate în raza dictonului: nimic din ceea ce-i omenesc nu-mi este străin. „Ştiu că nu mă pot salva decît prin scris şi, totuşi, ce manie să scrii fără încetare tot ce vezi, tot ce-ţi trece prin cap" (**Incăpăţînata iluzie**). Neorgolios, acest „jurnal" este o trecere prin necruţătorul „coridor de oglinzi" al realului, o curajoasă înfruntare a oglinzilor rele, strîmbe adesea pentru a strîmba tot ceea ce drept se oglindeşte. Ideea posterităţii scotocitoare, impudice aproape (**Lipsa de apărare a umbrelor**), ideea degradării postume a operei prin contactul cu imaginea imperfectă a omului creator este unul din motoarele acestui demers eseistic.

Ana Blandiana oferă aici, indiscutabil, chel pentru poezia sa, pentru proza sa chiar. Dar nu asta este ceea ce trebuie în primul rînd căutat în **Coridoare de oglinzi**, ci mai degrabă formula subtilă a unei reale **erudiţii a simţirii**. Convertirea spontană în poezie a tot ce este text semnat de autoarea **Proiectelor de trecut** (am ales anume titlul unui volum de proze, în ideea consubstanţialităţii intru poezie a tuturor paginilor sale), în gîndire poetică, disciplina de aur a punerii marilor întrebări (timpul, moartea, natura, memoria etc.) conferă adîncime meditaţiilor sale, indiferent cît de umilă e frîntura de real care le generează.

Alături de Eugen Jebeleanu, Geo Bogza, Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, George Bălăiţă, Florin Mugur, Gheorghe Tomozei (ca să ne oprim, cu o singură, tristă excepţie, numai la contemporani), Ana Blandiana aduce o notă distinctă — şi stilistic, şi tematic — în configurarea unei specii încă puţin teoretizată : **tableta**. Concise, dar libere în direcţia încărcării lor cu o multitudine de sensuri, savant stratificate, tabletele din acest volum servesc întru totul însăşi finalitatea poeziei Anei Blandiana.

TANIA RADU

Cronica literară

Resurecţia lui Emil Botta

Bine primit la debut de majoritatea criticilor (Şerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu, Vladimir Streinu) şi mai puţin bine de G. Călinescu, poate fiindcă în acelaşi an, 1937, publica şi el un volum de poezii, Emil Botta a trecut abia observat (Perpessicius) cu al doilea volum de versuri, făcînd pe Tudor Arghezi să atragă el atenţia în 1947 cu privire la **Un poet despre care se tace (Adevărul** din 17 aprilie). Poetul e repus în circulaţie de Petru Comarnescu, autorul introducerii la ediţia de **Poezii** din 1966 cu cele două volume dinainte reunite. Am reconsiderat volumul **Pe-o gură de rai** în **Panorama deceniului literar românesc 1940—1950** (1968) şi am subliniat într-un articol din **România literară** valoarea ciclului inedit (de dimensiunile unui volum) din ediţia retrospectivă de **Versuri** din 1971, ca şi valoarea ineditelor din selecţia cu „cele mai frumoase poezii" din 1974 în **Poezia românească contemporană**, I, 1975. N. Manolescu a fost primul critic care într-un articol din **România literară** (1976, nr. 48) a vorbit de Emil Botta chiar din titlu ca de **Un mare poet**. „Nu am ezitat nici un moment, scriam în **Flacăra** la moartea lui, 24 iulie 1977 , să aşez pe Emil Botta în rîndul celor mai mari poeţi români de ieri şi de azi". Despre **Un dor fără saţiu**, publicat în 1976 cu o continuare de tiraj la cererea generală în 1978, am spus că este un volum excepţional, unul din cele mai bune din ultimii ani, de la **Hanibal** (1973) de Eugen Jebeleanu.

Emil Botta, despre frontierele inocenţei (Colecţia „Contemporanul nostru", Albatros, 1984) de Radu Călin Cristea este primul studiu amplu sau, dacă vreţi, eseu despre poetul **Întunecatului April**. Autorul l-a precedat de două articole, primul, **Emil Botta — un poet astral,** publicat în **Amfiteatru**, nr. 4, 1978, în care susţinea că „inscenarea" este conceptul fundamental al cogito-ului artistic al lui Emil Botta şi secundul, **Poezie şi pantomimă**, în **Orizont** nr. 7, 1982 în care consideră pe Emil Botta prin excelenţă un „poet teatral". Viziunea din aceste articole, cu unele nuanţări, a fost reluată diacronic în ultimul capitol al cărţii, după ce, prealabil, Radu Călin Cristea a procedat la disecţia, din perspectivă, cum zice, anatomică, a operei lui Emil Botta într-o descriere sincronică, prin demonstrarea mecanismelor ei de adîncime. Mai precis, deşi priveşte cu rezerve metoda lui Gaston Bachelard, reveriile sale poetice, corectate cu observaţiile lui Gilbert Durand despre structurile antropologice ale imaginarului. S-a servit de cărţile lui Bachelard, **Psihanaliza focului, Apa şi visele, Aerul şi visurile, Pămîntul şi reveriile voinţei, Pămîntul şi reveriile repaosului, Poetica spaţiului** şi **Poetica reveriei**, nu şi **Poetica imaginii**, probabil pentru că autocraţia bachelardiană a imaginii (mergînd pînă la dogmatica suprimare a restului rămas după scoaterea imaginii din poem) i s-a părut că uzează de un artificiu logic. „E o falsă cauzalitate aici (Durand o remarcă exact), observă Radu Cristea, nu structura imaginii o dictează pe aceea a reveriei, ci dispoziţia spre o anume reverie se mulează pe un corp imagistic : nu imaginea nopţii intime, protectoare, deblochează instinctul thanatic şi pe acela al maternităţii, ci acestea din urmă solicită protecţia imaginilor nocturne". În **Pămîntul şi reveriile repaosului**, Bachelard spune cu toate acestea : „Moartea este mai întîi o imagine şi rămîne o imagine". Apoi, după părerea lui Radu Călin Cristea, panorama reveriilor bachelardiene, uşor picturală, refuză să accepte orice expresie a urîtului, diformului, dizgraţiosului, raţionalizîndu-se ca un univers de esenţe paradiziace, abstracte, pure şi cristaline. Ar mai fi de adăugat că pe de o parte este plictisitor să cercetăm poetica tuturor elementelor în opera cuiva, pe de alta mai peste tot cercetarea identifică amestecul şi nu prezenţa unui imaginar produs de un singur element. Bachelard însuşi n-a vorbit la Lautréamont decît de „bestiarul" său. În **Universul poeziei** G. Călinescu vorbeşte de simbolistica focului şi apei, nu şi de pămînt şi aer, acestea fiind înlocuite prin regnuri (animal şi vegetal), himere, alimente, maşini, mobile şi instrumente muzicale, aşadar obiecte şi nu elemente ale spaţiului poetic.

Poet al pămîntului, tradiţional, îşi începe cercetarea Radu Călin Cristea, Emil Botta nu e, decît într-un anume sens, acela al veşnicei dispute între mineral şi animal cu triumful celui dintîi care cheamă fiinţa la repaosul veşnic ca la un sîn matern. În fond pămîntul e o mamă, iar poetul atras de solul patriei e patriot, răspunde unei chemări supraindividuale, ancestrale, ca trezit dintr-o abisală somnolenţă (faimoasele apariţii ale eroilor naţionali în poezia lui Emil Botta). Discuţie tot aici asupra imaginarului silvic ca spaţiu al expiaţiei.

Nici elementul apă nu intră în componenţa imaginarului lui Emil Botta inventariat de critic sub aspectul faunei subacvatice şi al navelor plutitoare, dar şi ca un complex denumit al lui Caron („Moartea nu era ea oare primul navigator ?", se întreabă Bachelard). Alte complexe produse de elementul acvatic sînt cel ofelian („Omul, în faţa unui suicid feminin, scrie tot Bachelard, înţelege această durere funebră prin tot ce este femeie în el") şi cel al lui Xerxe, pedepsind cu bice marea care vrea să-i înece armata, să i-o întoarcă din apele din care a ieşit (aluzie la apele amniotice). În fine de un complex al lui Novalis s-ar putea vorbi la elementul foc, impulsul către foc fiind socotit de Bachelard provocat prin frecare, de nevoia unei iubiri împărtăşite, de a merge în interiorul energiilor, presupus loc al căldurii intime. Focul sugerează combustia internă ce naşte dragostea, stelele sînt sori minerali îndepărtaţi care sclipesc ca ochii glaciali, meduzanţi.

Mai îndreptăţit ar fi, consideră Radu Călin Cristea, să se vorbească de Emil Botta ca de un poet al metamorfozelor elementului aer. Îl analizează el însuşi foarte bine ca poet al nopţii, dă multe citate semnificative, nu şi pe cel mai important la acest capitol, o poezie din **Pe-o gură de rai** unde aerul e temeiul unei **concordia discors** : „Aerul, tremurătorul, copilul clarul / în aurii pinze ne înfăşoară... / În caleaşca trasă de fluturii săi / a venit de cu seară. // Noaptea întreagă a lunecat, / pe vioara divină, arcuşul divin. / Opreşte-te ! Stai ! Asupră-ne stai iară şi iar, / cer diamantin ! // Dimineaţa e ceva, nu ştiu ce, fragil, / o amiază faunească ; aceasta e darul. / În mii de magii, de culori, se-ntrecea, / aerul, tremurătorul, copilul, clarul...".

O inadvertenţă : printre compozitorii şi interpreţii celebri, favoriţi poetului (Liszt, Mozart, Beethoven, Weber, Grieg, Haendel), Radu Călin Cristea trece şi pe Ingres, poate că muzica nu-l... „son violon d'Ingres".

Din ultimul capitol al eseului despre „teatralitatea" scrisului lui Emil Botta de reţinut trimiterea la autorul acelor scrieri „despre teatru intitulate **Le Théatre de la cruauté** (1935), Antonin Artaud, poet, eseist şi actor al cărui destin e pînă la un punct comparabil cu cel al scriitorului român.

AL. PIRU

Nu-i tristeţe, unde-i muzică!

Duminică seara, rîndunele zburau înalt peste Grădina de vară a **Estradei armatei Bucureşti a Casei Centrale a Armatei** din Aleea Brezolanu. Şi spectacolul a început spumos şi antrenant, ca o cupă de şampanie. Lumini, paiete, culori şi multe promisiuni: **Estrada în croazieră**. Marin Spinoche a încălzit pe dată atmosfera. Vocea sa îi permite să abordeze cu succes marele repertoriu al genului. Cum şi ceilalţi soliştî ai teatrului dealtfel. Doina Cărpiniş, într-o tonalitate plină şi cu multă siguranţă, cîntă piese melodioase, dar şi un infocat rock. O prezenţă scenică deosebit de plăcută este Ana Petria, care-şi distribuie talentul în cîntec şi dans, ca toţi artiştii care se respectă. Vorbele cîntate de ea nu sînt doar un suport pentru muzică, ci un mesaj de la suflet către suflete, ca la Alla Pugaciova. Cu dezinvoltura-i cunoscută, Dorin Anastasiu se simte aici la el acasă. Tulburător „Suspinul" lui Miron Radu Paraschivescu spus de el pe muzica lui Cornel Meraru: „Un tei în noapte palpita ca un plămîn... Tu ai plecat cu gura ta ca un lăstun...". În acest spectacol sînt destule cîntece pe versurile unor poeme adevărate. O surpriză: se cîntă folk! Zic surpriză, pentru că nu sînt mulţi realizatorii de spectacole de estradă care să ofere două microfoane unui folkist. Foarte bun chitarist, Cristian Alivej se simte cumva mic şi singur pe scenă, dar cînd povesteşte „Vara la ţară" a lui Topîrceanu se mai încălzeşte. Cum fondul principal de probleme de viaţă ale oamenilor e relativ acelaşi, nici ideile scenetelor jucate aici nu sînt noi. Dar actorii teatrului, mai cu seamă Ligia Găman şi Ştefan Guţă, le-au jucat fără îngroşări supărătoare, deci cu respect pentru meserie şi pentru spectatori, iar aceştia i-au aplaudat din toată inima. Baletul are în această **croazieră** a **Estradei armatei** un rol important, pe care şi-l ia în serios. Diferite ca temă şi ritm, dansurile au fost interpretate în general cu poftă şi plăcere. Doar unii dintre balerini păreau un pic absenţi, cu mişcări uneori mecanice. Li s-a simţit absenţa cînd au lăsat fetele singure la rock. De remarcat frumuseţea costumelor. E normal ca o orchestră condusă de un compozitor să sune bine şi Dan Beizadea semnează partitura celor mai multe cîntece. Slujită de profesionişti în concepţie (libret George Mihalache, coregrafia Viorica Cişmigiu, regia artistică Biţu Fălticineanu) şi expresie, revista **Estrada în croazieră** este un spectacol proaspăt, al cărui subiect este pînă la urmă muzica, dansul, gluma. Artiştii **Estradei armatei Bucureşti a C.C.A.**, constituiţi într-o echipă cu personalităţi bine reliefate, îşi îndeplinesc misiunea : spectatorii se bucură.

REGHINA VARVICI

Ilustraţie de **TEODOR BOGOI**

Un muzeu în labirint

Erori necesare

Th. Th. Aman. Autoportret

În preajma unor profesori eminenți, am învățat că insolența unei gîndiri tinere față de adevărurile spuse de la o catedră poate fi fecundă cu condiția să fie doar o mască a seriozității. Și tot de la ei am învățat că relația dintre un maestru și un discipol stă sub semnul paradoxului. Un maestru rău uită că idolatria dezvoltă prozeliți, nu continuatori și vrea să facă din discipol un imitator supus. Pe cînd un maestru bun știe că discipolii cei mai valoroși sînt cei mai infideli și că profesorii cei mai ascultați sînt cei mai părăsiți : el își pregătește discipolii învățîndu-i să zboare singuri, să fie la un moment dat ingrați și să se detașeze de prestigiul care i-a dominat și călăuzit, pentru a-și trăi, liberi, propria lor aventură. „Maeștrii ? exclama Gauguin. Dar ei au devenit maeștri tocmai pentru că n-au urmat pe nimeni." Adevărații profesori ne duc pînă la o răspîntie unde nu mai e necesar decît un singur și ultim sfat : „Fii tu însuți !" Sfat, cum se știe, incompatibil cu pedagogia unei învățături de genul academismului care, de la apariția sa în istoria artei, a cerut respectarea servilă a modelelor clasice, instituind un catehism de reguli obligatorii ce trebuiau urmate de discipoli în cele mai mici amănunte.

La drept vorbind, păcatul capital al academismului nu este regula în care crede. Păcatul său capital este pretenția că totul trebuie să intre în această regulă și că îndrăzneala de a privi realitatea altfel este o vină de neiertat, un delict. Joubert o spus cîndva : „Există spirite care ajung la eroare prin toate adevărurile. Și există altele, mai fericite, care ajung la adevăr prin toate erorile". Dacă un Leonardo face parte din a doua categorie, academismul face parte din prima. Aproape tot ce spun regulile din catehismul academismului e adevărat. Dar, în ansamblu, catehismul reprezintă o eroare : el înlocuiește adevărul cu dogma și entuziasmul cu sperietoarea, cu teama de originalitate.

Cînd Aman ajunge, însă, la Paris, pe la 1850, academismul era destul de bine instalat și în ateliere și în fotoliile juriilor care dictau viziunea asupra artei. Deși visa să așeze un fel de cordon sanitar în jurul saloanelor și muzeelor, și chiar să se transforme într-un fel de poliție estetică, ei nu se compromiseseră încă, se mulțumea în genere să nu aibă îndoieli. Era de așteptat, deci, ca Aman să fie atras, poate și impresionat de o învățătură care vorbea cu o voce atît de autoritară, care se lăuda că merge pe un teren sigur, fără nisipuri mișcătoare, fără capcane, fără riscuri și fără dibuiri. Ce promisiune mai seducătoare putea exista pentru o pictură care dorea să recupereze, cu valori stabile, timpul pierdut și care ardea de nerăbdare să se impună ? Nimic mai firesc ca un artist de nouăsprezece ani, care reprezenta prin chiar tinerețea lui această dorință de afirmare, să fie sensibil la un prestigiu ce se revendica de la modelele antice, sacre pentru mulți. Aman n-a ezitat să aleagă.

Împreună cu Tattarescu, el a pus bazele Școlii naționale de arte frumoase din București și a jucat un rol important în trezirea interesului pentru pictură la noi. Și totuși Aman n-a fost un explorator. Sau, dacă a fost, a fost unul care și-a pus în bagaje, cu fervoare, pietre din templul închipuit de academiști ; din care pricină, n-a avut nici destulă suplețe, nici naturalețea la care înzestrarea sa i-ar fi dat dreptul. E adevărat că mersul e elegant și că, din cînd în cînd, pasul e sprinten, dar asta se datorează pasiunii și talentului său și, pe de altă parte, vitalității unei picturi tinere care, în dorința ei de afirmare, nu-și refuza și alte ispite. Academismul nostru n-a fost pur ; el a fost, într-o măsură, corupt de romantism de unde o adiere de aer proaspăt peste oboseala modelelor academiste. În mare, servitutea rămîne totuși vizibilă în opera lui Aman ; generozitatea inspirației cade adesea victimă prafului depus pe rețetele care considerau realitatea prea puțin nobilă (trebuind, prin urmare, să fie „înnobilată"), iar imaginea devine atunci savantă, dar schematică și rece, în ciuda evlaviei ei.

Trebuie oare să fim mai puțin recunoscători acestei categorii de artiști ? Cred că nu. Rolul lor nu e deloc neglijabil într-o cultură, deși destinul lor adevărat nu e să fie urmați, imitați : ei merg pe căi greșite arătîndu-le însă celorlalți de ce anume trebuie să se ferească, îi ajută pe alții, prin exemplul lor, să evite drumurile sterile ; ei demonstrează cu întreaga lor forță slăbiciunile unor promisiuni fără viitor și o fac tocmai datorită posibilităților de care dispun. Căci un artist mediocru nu demonstrează nimic în afară de propria sa mediocritate. În schimb, lecția artiștilor de talent e totdeauna convingătoare ; și atunci cînd ei se înșeală. Pe drumul străbătut de Aman se poate pune o tăbliță indicatoare : drum închis. El a străbătut pînă la capăt calea speranțelor puse în academism încît alții să nu mai fie nevoiți să-și piardă vremea cu acest efort. A fost, ca și Tattarescu, un fel de utopist al experiențelor clasate care, respectînd convențiile academiste, le-a dezgolit de orice iluzie și a avut destul talent pentru a face acest lucru într-un mod care să nu mai permită dubii. După ei numai un artist nedispus să învețe mai putea crede în academism ; sau unul care nu avea încredere în sine însuși. Dar un Grigorescu, un Andreescu, un Luchian s-au putut îndrepta spre alte orizonturi. Aventura academismului era epuizată. Ea nu putea promite mai mult. Tot ce avusese de spus, spusese.

S-a remarcat pe bună dreptate că partea cea mai rezistentă din opera lui Aman sînt ereziile lui ; lucrările mici, executate în momentele de răgaz cînd, între operele pe care le considera capitale, pictorul își dezbrăca armura academistă pentru a fi el însuși ; portrete de femei sau peisaje, reconfortante, sincere, lipsite de grandilocvență. Că Aman n-a crezut în ele ? Dar ce importanță are asta ? Nici Petrarca nu și-a așteptat gloria de la „Cancionier", ci de la niște ample, ecudite și plictisitoare poeme scrise în latină.

OCTAVIAN PALER

Un om absolut om

Pentru cel ce-a citit în întregime opera **Dorinei Rădulescu**, o operă intrucîtva restrînsă (doar un roman, **Virtejul**, cu evidente trimiteri autobiografice, publicat în 1964, apoi **Adevăr și fantezie**, un volum de reportaje și note de călătorie, apărut în 1970, ilustrînd viața de reporter a autoarei care, între altele, a fost redactor chiar la revista Flacăra, și-n fine, o carte de basme, într-un totul minunată, acestora adăugîndu-li-se un ultim volum publicat postum, **Ancora**, cuprinzînd o suită de poezii și poeme în proză, lucrări ce apăruseră între timp în mai toate revistele literare ale țării) fată de ceea ce ar fi putut scrie, grație talentului și, firește, grație unei tulburătoare experiențe de viață — pe care a cunoscut-o și-a trăit-o plenar și a iubit-o atît de mult și-ntr-al cărei adevăr suprem a crezut pînă în ultima clipă — deci, pentru cel ce a citit în întregime această operă, mîna, iată, parcă șovăie îndurerată, să se-apleacă scrisului.

Și totuși, minunatele și adevăratele rînduri (a se citi sentimente) pe care **Ana Blandiana** le-a intitulat **În loc de prefață** la volumul **Ancora** („A fost unul dintre puținii oameni absolut vii pe care i-am cunoscut. Dacă mă gîndesc bine, aceasta este trăsătura esențială care o caracterizează și o deosebește de Dorina Rădulescu în memoria mea : faptul că era mai vie decît ceilalți. Nu numai pentru că vitalitatea ei, biologică ar fi fost superioară altora — deși capacitatea suferinței sale a demonstrat măsura neobișnuită a acestei puteri —, ci pentru că nici unul dintre pseudonimele morții — indiferența, pasivitatea, apatia, renunțarea — nu a fost lăsat să numească fragmentele unei vieți încăpățînată pînă la eroism de a fi ea însăși...") ne-au mai întremat, ne-au dat parcă mai mult curaj în clipa în care mîna, îndurerată, șovăia.

Astfel, deci, ne-am aplecat asupra ultimei cărți, **Ancora**, apărută la Editura **Cartea Românească**, la finele anului 1982, și-am citit un poem de-o uimitoare simplitate și adîncă simțire, amintindu-ne-o parcă pe **Viteria Lipan** : „Îmi iubesc bărbatul. / E ochiul meu stîng, / e mîna mea dreaptă, / și inima mea stîngă, întreagă... // Îl iubesc. Sînt aici, / sînt totdeauna aici, ochi preș, ori cîrje / totodeauna scut, totdeauna / fiară ce-adulmecă-n văzduh pri nejdii. // Mă îndrept numai cînd / eu și cu mine, noi două, / singure — ne regăsim. / Atunci mi se pare că știu / chiar să gîndesc." **(Ancora)** arareori să fi citit o descriere atît de exactă a sentimentului iubirii, care, dacă e nevoie să-ți aperi iubitul, te transformă în „fiară ce-adulmecă-n văzduh primejdii", dar care, totodată, îți dă suprema senzație că știi să gîndești. A gîndi prin iubire, grație iubirii ! Sau iată acest veșnic dialog al generațiilor, temă predilectă a poetei, intitulată **Tinerețe** : „M-am privit în oglindă / și-am văzut pe bună — / ce vrei ? m-a întrebat-o / ce vrei ? m-a întrebat // Vreau să-mi zăresc iar chipul / ca inima de tînăr / sărind peste pîrîiașuri / ușor și cam nătîng. / Dar gura resemnată / abia / schiță un zîmbet / — Ești tu, nu-s eu fetito, / și vremea te aduce cu vremea / lîngă mine // Sufletul cuminților-l / adună-l ici pe bancă / sub constelații — albastre / magnete ce atrag / știința în văzduhuri și / sufletul pribeag // Nu, nu sînt eu, bunico, / ești tu și ești urîtă, / mă știi că nu-s cuminte / și-n ciudă am să-ți fac. // Voi sparge — oglinda asta / cu sufletul meu tînăr / sărind coarda prin stele / eore zări nemărginite / în joc de călușar //... // Pe jos chipul străbunei / privește sui / multiplicat în cioburi / de-oglindă sfărîmat." „dialog în care tinerețea sufletului refuză imaginea evidentă a oglinzii. În alt poem pur și simplu, Dorina Rădulescu iubește, cum am mai spus, frenetic viața : „Te doresc viață / te iubesc / te urăsc. / Macii dragostei rămîneau / cu cîmpul / în urma trenurilor mele, / dorințele-mi ofereau / flori roșii / dar florile se veștejeau, / stelele deveneau reci la atingere / prietenia se destrăma în nostime. / Cocoțat pe stînci, soarele îmi vindeca rănile / și se furișa după colțul de / noapte / Toi ce mi s-a părut vrednic / de păstrat, / pierdeam." Și, mai departe, în alt plan, motivîndu-și dragostea de viață printr-un șir de metafore acut expresioniste, cu o exemplară concizie, este surprinsă, totuși, clipa împăcării de sine : „Deodată, fără nici o pricină / zăpada albă și efemeră / mi s-a părut dură și veșnică / pe trunchiul arborelui gol, / pe crengile răsfirate, / siluetă în albastru, / invizibil, din șevă poc nea / viață. / Și m-am împăcat cu mine".

Cît despre poemele în proză, alternînd cu poeziile propriu-zise, ele sînt nu doar expresia unei fraze îndelung cizelate, aidoma bijuteriilor lui Benvenutto Cellini, sau a unor observații de maximă acuitate, cît mai ales puterea și, totodată, gîngășia de-a traduce, concis și profund, întîmplări de toate zilele, precum **Sfîrșit de toamnă**, unde un continuu pluit îi atrage atenția, ba chiar o enervează și, la capătul unor minore investigații, descoperă că un pui de turturică era amenințat de un motan pe care cîinele nu-l amenințase destul de temeinic. Iată cum se încheie acest admirabil poem, amintindu-ni-l pe Al. Brătescu-Voinești cu al său „Puiul" : „...Am luat puiul de turturică și l-am hrănit cu gogoloașe mici, mici de pîine, și deodată m-a cuprins o milă, o jale de toate glasurile care cer ajutor și nu le auzim" Un mărunt fapt de viață devine un semnal de alarmă pentru conștiința noastră, a tuturor.

VICTOR NIȚĂ

Desene pe asfalt

„Un fel de artist..."

Scena s-a petrecut sub ochii mei. Protagoniști : un reputat artist plastic și un june inginer. Primul personaj, autor al unei excelente machete (grafică și tehnoredactare) necesară editării unui Album omagial dedicat unui reputat poet, își susținea cu aplomb „cauza" cerînd pentru lucrarea devenită și a lui, cele mai bune condiții de tipărire. La toate frazele sale (judicioase și respectuoase) i se răspundea invariabil cu un nu categoric. Vorba poetului Păunescu, părea că nu se poate ceea ce se...poate. Nemaiavînd argumente spre a-l trimite „la plimbare" (cum de altfel a și reușit, în final) pe cel cu care s-ar zice că „discuta", junele i s-a adresat cu un, uluitor pentru mine :

— Dumneata ol fi un fel de artist ?

Nu-mi venea să-mi cred urechilor. Pentru Domnul Nu-se-poate, a judeca artisticește o problemă de eficiență și frumusețe tipografică (!) era un lucru deman de dispreț. Un lucru infamant, de rușine.

Și nu m-am mirat prea tare gîndindu-mă la mulți alți (din păcate) lucrători în nu mai știu care domeniu de activitate care considera că în tot ce fac nu trebuie să pună și (măcar o picătură) de armonie, de frumos, o picătură de artă.

Dar am văzut tîmplari care dublă ce taie scîndura și o îmbucă în rosturile ei o mînglie, apoi o netezesc pînă devine oglindă... Am văzut i (unul, ce-i drept) depanator de radio care, sfîrșind cu dregerea betegugului propriu-zis al beneficei scule, a scos din servieta lui o petică moale, curată și a șters de praf lămpile de sticlă. Putea să n-o facă. Am văzut zidari trudind cu competența și pasiunea sculptorilor. Am văzut țărani arîndu-și pămîntul cu prețiozitatea și geometrismul elevat, al gravorilor. Am văzut zeci și zeci de oameni care vor să facă din truda lor, din meșteșugul lor (adesea puțin „important", de nu chiar anost) *artă*...

Cum să nu te miri atunci cînd un funcționar care ar trebui să fie un artist și încă unul profesionist, cum să nu te miri cînd dai într-o instituție sacră — o tipografie — de un om probabil nu lipsit de calități, dar opac, pe care îl enervează impactul cu arta ?

Cui îi e frică de artă ? De artiști ? Celui care e plătit și pentru frumusețe ? Cine pune înaintea utilității spirituale doar imediatul „beneficiu" utilitar ? Un om sărac. Adică unul care își refuză *norocul* poeziei. El face din viață (din păcate nu doar dintr-a lui) o proză leșioasă.

„Un fel de artist ?"

Cine mănîncă pîinea din care a muscat și Moș Gutenberg e *obligat* să fie un artist.

Dacă nu... Dacă nu se întîmplă așa, îmbătrînește repede.

Trăiește fără a trăi cu adevărat, adică doar supraviețuiește. Adică subviețuiește.

Și a trăi, nu e, în primul rînd, un fapt de artă ?

GHEORGHE TOMOZEI

● *Constelația lirei* ●

Undulre

Nepotrivire între visul stelei
Și reveria ta.
Nepotrivire între tăcerea stelei
Și răbdarea ta.
O, minie a zilei,
Cum te trage pe sfoară asfințitul
Vine amurgul : un căruș
Al propriei tale vieți !
Noaptea și-o pierzi
Pe gheața hîrtiei
Mîinile tale prind să se undulaseă
Încetul cu-ncetul devii undulre.

LAURENȚIU CRISTESCU

Pasăre

De unde să iau
atît oval
cît să modelez
o pasăre ?

De unde
atîta zbor
s-o înalț
în văzduh ?

De unde
atîta cîntec
să-i subțiez
triluri ?

Și de unde
atîta primăvară
pentru dragostea-i
de-a trăi

Cînd
mîinile mele
n-au citit niciodată
în pietre ?

MARIANA ȚĂRANU-RAȚIU

Definitiva toamnă

Toamnă blîndă și cuminte,
Cu priveliști arămii,
Cît mai vrei să-mi stai în minte,
Primăvară, cînd mai vii ?

Toamnă cu-nțelesuri coapte
Printre pași tot mai rari,
Cînd vei cobori spre noapte,
Primăvară, cînd răsari ?

Toamnă prea bogată-n bine,
Dar cu brume strînse-n piept,
Cum vei renunța la mine,
Primăvară, cînd te-aștept ?

Toamnă prăbușită-n stele
Cu alt stol de frunze reci,
Din clepsidra vîrstei mele
N-aș mai vrea nicicînd să pleci.

GEORGE ȚÂRNEA

Un trandafir alb

Un trandafir alb —
— strigăt al nopții,
vamă pentru singurătăți —

Un trandafir alb,
— tăinuitor acuzat
pentru sete de dragoste —

Un trandafir alb,
— cea mai pură apropiere de cer,
cea mai pură împăcare cu toamna —.

Un trandafir alb,
— bandaj sub care se ascunde
o perpetuă sîngerare —.

Un trandafir alb,
— omenesc poem și ninsoare —

ILIE TUDORA

Viața ca meserie

Cu fața arsă de soarele unei
veri nici pe jumătate a mea,
cobor din amieze cu fîlfîr
și mă opresc la marginea lumii
minților de atîta sclavie
la curțile vieții — meserie oculă
și viața asta, însă tot
mai bolnavi după ea, căci trebuie
să-o duci pînă la ultimul capăt
al înfrîngerii tale și să umbli-nhămat
la toate nenorocirile ei.

ȘTEFAN DUMITRU

Iubită părăsită

trece ca un fulg
printre privirile
bărbaților din tîrg
alungînd cu dezinvoltă nepăsare
zîmbetele lor umezite de vin
înviorînd străzile întortocheate
ale orășelului
cu melancolie
ea aude
prin zidurile grădinii
spaimele vietăților
care se sfîșie-n somn
spre nedumerirea
locuitorilor
simte după cum se zbate
aerul
cînd fluturii de noapte
trec prin ușorul grădinii
sau după umedul nopții
cînd lilieci se izbesc de
închipuirea lor
ea care iubește cu
ușa încuiată
noaptea tîrziu între
cei patru pereți simpli
ai singurătății
amintirea lunecoasă
a iubitului

ANGELA TÎRZIU

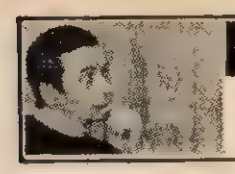

atelier literar

de G. Dumitrescu

Rareș : E mult prea devreme ca să putem trage o concluzie. Deocamdată, e cazul să puneți accentul pe școală, lectură, studiu. Iar exercițiile literare e bine să se bazeze, de preferință, pe experiența personală, directă, nu pe „aluzite" ori pe ecouri din cărți, filme, etc.

M. Dumitrescu : Predomină, din păcate, aceeași manufactură convențională, livrească, lipsită de flori, manevrind, cu un uimitor conservatorism, cu o îndărătnicie vrednică de o mai bună cauză, într-un spațiu restrins, vetust, cu mijloace, formule, motive, simboluri, convenții etc. din periferia lirică a veacului trecut. Mentalitatea dv. literară, versurile dv., ignoră, practic, marile universuri lirice interbelice care s-au numit Arghezi, Blaga, Barbu, Bacovia, ca să nu mai vorbim de întruchipările mai noi, de cuceririle însemnate ale poeziei contemporane de la noi și din lumea întreagă !...

M. Badea : Doar două dintre pagini se apropie oarecum de cele mai bune trimise anterior : „Răspuns", „Cînd strivești iarbă".

D.E.R. : Mai de grabă „Aluzii".

I. Gh. I. : Lucruri slabe, improvizații printre picături, lipsite de inspirație și tensiune (ceva, incipient, nerealizat, în „Apartament"). Trebuie să adăugați activității dv. grafice și o permanentă preocupare pentru lectură și studiu, pentru perfecționarea mijloacelor, un susținut contact, pe toate planurile, cu poezia. Altminteri (ca să rămînem la comparația pe care o propuneți) „meciurile" dv., din an în Paște, nu vor putea depăși un nivel, amator și ocazional, de „campionat județean" !...

C. Babonea : Și scrisoarea, și versurile confirmă vechea noastră părere (pe care v-am și spus-o de altfel) că aveți mult umor și că ați putea realiza lucruri interesante în acest domeniu. Dar ce veți face cu ele ? — o să ne întrebați. Le veți publica în organele de presă la care colaborați și în prezent (după cum precizați), avînd grijă, însă, să evitați persoanele (nu puține) care „nu știu de glumă". Cu experiența dv. de vechi „ucigaș al măcelarilor", stimate tovarășe (?) Kramps, e sigur că vă veți descurca. Vă dorim succes ! (Încolo, vorba dv., „Cine are muște-n casă / Plictiseala nu-l apasă !"...)

P. L. Zamfirescu : Pagini caligrafice, ușor convenționale, de un lirism sfios și palid, prea puține ca să putem trage concluzii definitive.

Enkidu : Se confirmă antecedentele, chiar dacă întreruperea a putut avea și urmări nefavorabile. Deocamdată, ne-au reținut atenția îndeosebi : „Poemul fără sfîrșit", „Emilia", „Blitz". Țineți-ne la curent.

A. M. Crișan : Paginile se află mai de grabă sub semnul confecției diligente, laborioase, de oarecare acuratețe, cu unele rare fulgerări lirice. Nu sînt lucruri noi, față de cele anterioare, și nu sînt destule elemente pentru concluzii ferme. Deci, continuați și, din cînd în cînd, fără grabă, mai trimiteți.

Mircea Proca : Pierdere de vreme ! Mai întîi învățați carte, citiți și încercați să vă lămuriți cum e cu poezia, ce rost are etc.

Mini Max : Lucruri promițătoare, și de data asta : „Vacanță" (nițel lungită, poate, și cu un final în coadă de pește), „Abuz", „Într-o seară". E, însă, abia un început de drum. Ceea ce implică o ucenicie sîrguincioasă, pasionată, dincolo de micile destinderi delectabile...

D. A. Chira, Aciwiram-ZP, M. Ghițeanu-Zeno (ceva, în „Afară", „Permanența"), **David Alexandru, Nicolae I. Basarabeanul, Ela Al.** („Ulțare"), **Gabriela Almăjan, M. Caragioiu, A.-A. Caragioiu, Dumitru Buțoi, Adrian Andrieș, L. Mangu, Argus, Ion I. Deaconescu, D. Triteanul, Gamal Mahmud, Ochi albaștri, A. Grecu, Dona Dumitrescu, Octavian Zamfir, Doris Cavadia, Carmen Sima, Neculăiță Hincu, Carmen Pană, V. F. Marton, Ana Smîntînescu, Doina** (Piatra Neamț), **Rodica Hoagher, Marin Dincă, Nicolae Dărăbanț, Cristea V. Gheorghe, Dediu Macioc, Oana Oprea, Dănuț Finciuc, Marius Hideg, Azelle, Miti Dumitru, Carol-Donald Fițai, Mircia Stătescu, Mălina Scînteioară, Haralamb Petcu, Gheorghe Maria, Dorinel Bitoleanu :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Contemplare

Dintre
Literele alfabetului
Am ales doar V-ul.
Îmi așez capul
Între brațele lui înalte
Ca niște crengi de copac
Și-l mai rotesc,
Din cînd în cînd,
După soare.

ELLA BERTZI

Neliniște

Sînt neliniștit
Că albinele au început
Să bîzîie electronic
Și mierea lor
E radioactivă ;
Că cerul nu mai e
Decît fundul închis
Al radarelor.
Că deșerturile
Nu mai au garduri...
Sînt neliniștit
De roboții carnivori
De hemoragia ierbii
De cîinii ce latră
A haos...
Sînt neliniștit...
Ce faceți ?...

RADU CÎRSTEA

Poemul fără sfîrșit

Scriind, mîna s-a speriat
de
aceste
cuvinte.
A rămas poemul
să se scrie singur
ca o șopîrlă cu coada smulsă
care încearcă să se-ntregească

ION ȘERBAN

Și astfel

Prin sita cea nouă-n tiparele reci
cernem cuvintele seci
uscate
și rotunde
Pe cele bogate, rotunde
le-am pus sub obroc
le-am dat foc
Iar cel vinovat
de-a fi cel mai dulce
a fost așezat
pe cruce
sculptat
și uitat.
Și astfel, les poemes sluțe
— balerine infirme —
bizare,
ilare
ca niște firme
cu toate vocalele căzute

DELIA NEGRU

În adîncuri

Pe scara cu trepte tocite
Cobor în uimire.

Aud viața vuind ca marea.

Departe,
În adîncuri,
Aflu încăperea.

Pe podea, o panteră ghemuită
Și în cui,
Mic,
Semnul de întrebare.

MIRELA MINEA

Există...

Există oameni
care-și fac constîncios
copiii și îndatoririle zilnice
există eroi și există sisifi
și cineva care îi bagă în seamă
există paraliticii pustnici
și vajnicii închizători
există triumf și înfrîngere
mass-media și neștiință
vînzător și vîndut
există cel care caută ceva
și cel ce se caută doar pe sine
există întrebări
mai lesne decît răspunsuri
există pădure există secure
există
există
există...

IULIAN BOLDEA

Seara

Seara cade grea
ca o draperie de catifea
pe fereastra mea.
Ceva din mine rămîne înăuntru,
ceva din mine rămîne afară
unde, în cer crește spice
de grîu și de secară.
Tăcerile fierbinți
le macină în dinți
greierii cumințI.
Din luna ca o pîine
mănînc un cîine
flămînd și de treabă,
ținînd-o e-o labă...
Aceste minuni se-ntîmplară
într-o seară de vară.

EMIL GAVRILIU

Un dascăl minunat se destăinuie la 90 de ani

(Urmare din pag. 19)

Am pregătit un studiu pe care Nicolae Iorga l-a publicat în revista istorică de la Vălenii de Munte, apoi, mai tîrziu vreme, am avut norocul și fericirea să fiu chemat din partea lui la Universitatea populară de la Vălenii de Munte, unde am ținut și eu, veri de-a rîndul, cîteva conferințe referitoare la problemele blăjene de istorie, de cultură, de știință, de literatură și artă.

— Cred că bucuria dv. a fost deosebit de mare, unică, fiindcă acest mare istoric al nostru v-a invitat să țineți conferințe acolo în acel lăcaș de cultură de la Vălenii de Munte.

— Cum să nu fiu eu bucuros cînd pe mine, bietul dascăl de la Blaj mă invita să îmi spun și eu părerea despre anumite probleme legate de istoria poporului nostru. Aș vrea să mai spun că Universitatea populară de la Vălenii de Munte a fost întemeiată în anul 1911, deci înainte de primul război mondial și scopul acesteia și al lui Nicolae Iorga au fost ca acolo, timp de o lună de zile în cursul verii să se țină conferințe referitoare la marile probleme care se puneau atunci pentru neamul românesc. Eram sub diferite stăpîniri străine. Se căuta să se facă unirea spirituală pentru ca, mai tîrziu vreme, prin această unire spirituală să se ajungă la cealaltă unire, unirea teritorială care a venit apoi rînd pe rînd după 1911.

— Vă propun să mutăm firul discuției noastre de pe tărîmul istoriei pe cel al geografiei și vă rog să ne vorbiți despre cel ce a pus bazele geografiei științifice românești, Simion Mehedinți.

— A fost membru activ al Academiei Române și, pe de altă parte, unul dintre cei mai buni și mai mari cunoscători ai pămîntului românesc sub aspect geografic.

Ca student universitar, am avut norocul să fiu socotit, poate pe nedrept, unul dintre studenții mai harnici, devotați, ascultători ai cursurilor profesorului care, în anul al doilea de studenție universitară, m-a numit custodele seminarului geografic.

În mare parte în timpul ocupației germane a Capitalei, biblioteca seminarului de geografie a fost răvășită și, numindu-mă pe mine custode, m-am apucat și am înregistrat întreaga avere, întregul avut al bibliotecii. Apoi, mai tîrziu, am căutat să intru și să cercetez cîteva probleme legate de geografie, dar mai ales legate de geografia noastră românească.

După ce mi-am luat licența în geografie, m-am hotărît să-mi continuu studiile și să mă înscriu la doctorat în geografie. I-am cerut sfatul profesorului meu și mi-a recomandat ca subiect „Cîmpia Tisei", subiect de doctorat.

— Un subiect generos...

— Mi-a spus atunci : „Cîmpia Română a fost teză de doctorat a lui George Vâlsan, profesorul de geografie care venise după anul 1919 la Universitatea din Cluj. Între timp el s-a îmbolnăvit și a murit și ar fi bine să iei dumneata, ca o continuare și completare, Cîmpia Tisei".

Ca student și acum ca doctorand, am cerut catedra de geografie din învățămîntul secundar de la Arad. Acolo am stat nouă ani de zile, la Liceul „Moise Nicoară". Am cerut Aradul fiindcă acolo eram tocmai la mijlocul cîmpiei și spre nord și spre sud și pînă la frontiera actuală româno-ungară și româno-iugoslavă. În anii petrecuți la Arad, atît primăvara cît mai ales în vacanțele de vară, am străbătut cu piciorul aproape întreaga Cîmpie a Tisei, studiind morfologia, geografia, climatologia, hidrografia și alte aspecte, dar în special aspectele istorice și etnice — că acestea interesau mai mult în legătură cu propaganda revizionistă. După ce am terminat de redactat, după 16 ani de studiu pe teren și prin arhive și prin biblioteci, am prezentat lucrarea mea Universității din București care, la rîndul ei, a alcătuit o comisie pentru examenul meu de doctorat, în fruntea acestei comisii fiind numit Constantin Rădulescu-Motru, iar primul președinte de specialitate Simion Mehedinți.

A fost o teză geografică și s-a publicat, numai partea întîi, partea fizică, în Buletinul Societății Regale de Geografie. Partea istorică, partea umană, partea antropogeografică am publicat-o tot sub formă de mici studii și articole fiindcă nu s-au găsit posibilitățile materiale să fi publicat integral lucrarea, dar am avut mulțumirea și mîngîierea sufletească să văd că într-adevăr bruma mea de osteneală a adus și în această direcție și în acest domeniu oarecare roade, apărînd drepturile noastre istorice asupra pămîntului strămoșesc, străvechea Dacie.

— V-aș propune să ne oprim din nou la un alt mare istoric român, Vasile Pârvan.

— Profesorul Vasile Pârvan ne-a predat istoria antică. A fost unul dintre marii ginditori, filosofi și istorici ai acestei discipline. Cursurile lui de istorie antică le ținea la Muzeul de antichități care era în aripa dinspre vest a Universității din București. Avea cursurile vinerea de la 11 la 12. Asistenții făceau apoi cu noi materiile celelalte mai mărunte și, din sala de curs noi îl vedeam cum ieșea din birou, nițeluș încovoiat de spate. Cînd intra în sală, ne ridicam de pe scaune, el se așeza la catedră și-și începea cursul.

În anul 1919, la Academia Română, el a ținut vestitul discurs închinat împăratului Traian, întemeietorul neamului românesc, la care ne-a spus că i-a trebuit multă vreme pînă l-a cizelat, l-a gîndit și l-a așezat pe hîrtie.

Noi, studenții de la istorie, de obicei vineri, cînd erau ședințele comune ale Academiei Române și cînd știam că dintre profesorii noștri țineau cuvîntări — comunicări, mai bine zis —, ne duceam și ne așezam pe scaunele libere de deasupra și ascultam. La această manifestare festivă, specifică, sala era plină. Am stat și noi la comunicarea făcută în acel an, 1919, de către Vasile Pârvan. A doua zi, la curs, ne-am sculat în picioare și după ce a intrat, s-a așezat la catedră, a zîmbit și ne-a spus : „Mi-ați făcut cinste, stimabililor, că m-ați ascultat ieri. V-am văzut !"

— Să ne oprim acuma tot la un istoric român pe care l-ați cunoscut în perioada studiilor dv., Dimitrie Onciul.

— Studiile sale de istorie le-a publicat — o parte — în comunicările Academiei Române, o altă parte în volum. Era tipul profesorului, aș putea spune, meticulos pînă în pînzele albe. Nu admitea în legătură cu problemele istoriei românilor alte teorii decît ale lui. Noi, studenții, și mai ales înaintașii știam că la cursurile lui Dimitrie Onciul să nu te pună păcatele să spui în legătură cu teoria formării Munteniei și Moldovei o altă teorie decît a lui și dacă aveai nenorocirea și proasta inspirație să-ți exprimi o altă părere a altei istorii, te trintea numărul unu la examen.

Eu mi-am luat licența cu subiectul : „Întemeierea Țării Românești". Prof. Dimitrie Onciul a ținut cursuri numai despre întemeierea Moldovei și Munteniei, așa că material aveam destul și mai ales că trebuia să mă limitez doar la ceea ce era în cursul lui.

— Dumneavoastră, ca dascăl, ca om de cultură ați jucat un rol, zic eu, foarte important situîndu-vă pe o poziție demnă de inima unui mare român, continuînd practic lupta unor predecesori iluștri care cu mintea, cu truda și sudoarea lor — ba chiar cu sîngele lor — au pus o pietricică la edificiul de granit al patriei noastre scumpe, dovedind că am fost aici dintotdeauna și că aici vom rămîne atît timp cît izvorul și codrul doinesc în dulcea limbă românească. Vă rog, vorbiți-mi mai pe larg despre activitatea dv. desfășurată atît la catedră, cît și la conducerea Muzeului de istorie din Blaj, fiind de fapt părintele spiritual al acestui lăcaș de cultură și istorie.

— N-aș vrea să spun prea multe, dar totuși țin să ascult rugămintea dumitale.

Din anul 1921 de cînd am intrat în învățămîntul secundar, apoi profesor la Arad și mai pe urmă la Blaj, director al bibliotecii denumită astăzi Biblioteca „Timotei Cipariu", director al Muzeului de istorie din Blaj pe care l-am înființat, n-am făcut altceva decît, în legătură cu problema vechimii și drepturilor noastre românești asupra acestui pămînt, să arăt și să afirm adevărul și, orice încercare ar face unii sau alții ca să-l cocoloșească — e-adevărat și vremurile istorice, conjuncturile internaționale de multe ori schimbă adevărurile și-atît îl succes și-l învîrt și în această idee aș spune că poporul nostru zice : „Dreptatea umblă cu ochii legați și adevărul cu capul spart", de multe ori așa se întîmplă și în problemele de istorie —, anumite calcule, anumite socoteli de alt ordin decît de respect al adevărului, încearcă să înfățișeze interese și probleme care nu sînt conforme cu realitățile, adevărul tot se afirmă și se va afirma mai devreme sau mai tîrziu.

Această brumă de preocupare am continuat-o și mai tîrziu și, pînă mai ieri-alaltăieri în anii bătrîneților cînd am publicat cîteva articole în legătură cu drepturile noastre asupra Transilvaniei istorice și cu încercările și truda depusă în acest sens de marii cărturari blăjeni care au fost membri ai Academiei Române.

— Să derulăm acum firul ultimei întrebări la care vă rog să-mi răspundeți. Cum priviți activitatea dv. desfășurată pe o perioadă de timp atît de îndelungată, de la înălțimea celor 90 de ani de viață pe care îi aveți acuma ?

— Dragul meu, în viața mea eu fac și am făcut o singură politică : să cinstesc, să iubesc și să slujesc neamul și poporul meu românesc pînă în pînzele albe. Dacă va trebui chiar cu punerea capului pe butuc sau a grumazului în sfreang.

E-adevărat, frămîntările de astăzi din întreaga omenire sînt cumplite, cum n-a cunoscut istoria lumii, dar convingerea mea personală este că va trebui, dacă nu vrem cumva — nu noi, ci cei care conduc popoarele — să sărim în aer cu planeta cu tot, va trebui să se ajungă la o înțelegere și la un acord și această înțelegere nu poate fi întemeiată decît prin respectul omului față de om și respectul poporului față de popor. Freaba dumitale ce crezi și cum crezi și cum îți duci viața, atîta vreme cît prin viața dumitale mie nu îmi strici cu nimic, eu te respect și dumneata mă respecți, fie raiul și pacea pe pămînt. Dar, iar mă întorc și zic. Noi și mai ales eu, n-oi apuca vremurile acelea. Ele reclamă, poate, decenii și poate chiar veacuri pînă cînd se va soluționa respectul omului față de om.

— Parcă nu-mi vine să mă despart de dumneavoastră fără să vă mai întreb care a fost cea mai reală bucurie sufletească a dv. în intervalul celor nouă decenii de existență ?

— Atîta cît pot să mai judec și să mai chibzuiesc cîte ceva, încerc, dictînd-altora, că nu mă mai ajută ochii deloc, încerc am spus, anumite ginduri legate mai mult sau mai puțin de trecutul meu ca persoană, de viața mea, de tinerețea mea, amintiri care să le aștern pe hîrtie nu cu gîndul de a le publica, ci să rămînă, poate pentru posteritate, mai ales că oricît vrem și oricît ne sucim și ne învîrtim rămîne etern adevărul.

Slujirea adevărului este și va fi pentru mine pînă în ultima clipă a vieții cea mai mare chemare și cea mai mare bucurie.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Cibinium '84

■ Duminică, 16 septembrie, se vor încheia, la Sibiu și în alte localități ale județului, Mediaș, Cisnădie, Copșa Mică, Blăjel, Bruiu, Dîrlos, Gura Riului, Ocna Sibiului, Dumbrăveni, Avrig, Slimnic, Bazna, Turnu Roșu, Bradu, Tălmaciu, Sebeșul de Jos, Păuca, Rășinari, zilele festivalului cultural-artistic aflat la cea de-a XIII-a ediție. Ca și în anii trecuți, manifestările Cibinium-ului, desfășurate pe timp de o săptămînă, au valorificat întregul potențial artistic al județului, bucurîndu-se, totodată, de o largă participare a oamenilor de artă, cultură și știință din toată țara.

DORIN MĂIRAN ■

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Un apel înduioșător primim de la **Cornel Sorin Dumitru**, în vîrstă de 11 ani, din **satul Greci, comuna Petrești, jud. Dîmbovița**, care reaminteste pe această cale tatălui său din comuna Birla, jud. Argeș, că are niște datorii uitate : în ultimii patru ani nu s-a mai interesat de soarta lui, deși e un elev cuminte și merituos, absolvind clasa a IV-a cu media 9,76, iar de doi ani nu și-a mai achitat pensia de întreținere, stabilită prin lege la suma de 400 lei. Dacă acest copil a prezentat întocmai situația, tatăl ar trebui să privească înapoi cu remușcare, mai ales că în curînd începe un nou an școlar și-i vor fi trebuind și fiului său unele lucruri.

■ „Sînt un om suferind de inimă iar medicii mi-au prescris o seamă de medicamente, printre care și D.H. Ergotoxin, pentru a cărui procurare trebuie să umblu din farmacie în farmacie, în speranța că va veni și ziua norocoasă. De pildă, cîteva zile în șir m-am adresat Farmaciei nr. 60 din str. Riul Doamnei, 5, de fiecare dată fără succes. Totuși, în ziua de 26.06.1984 una dintre farmaciste mi-a confirmat că au primit medicamentul, rugîndu-mă să revin peste o oră, deoarece personalul era la ședință. Prezentîndu-mă la ora indicată, am avut surpriza să mi se comunice că n-au primit așa ceva. Argumentele mele n-au convins pe nimeni și nu mi s-a permis nici accesul la **Jurnalul cumpărătorului**, probabil pentru a nu se dezvălui neregula" **(Constantin Bălănescu, str. Drumul Taberei, nr. 101, bl. TD 14, et. 1, ap. 9, sect. 6, București)**. Ne întrebăm și noi cînd a fost corect personalul farmaciei : cînd a spus că s-a primit medicamentul sau cînd a negat ?

■ Despre o aventură birocratică ne relatează **Steliana Dobre din București, str. Drumul Taberei, nr. 87 A, bl. TS 9, et. 7, ap. 48, sect. 6.** În 1978, cînd a întrerupt serviciul pentru a-și crește copilul, petenta a făcut o cerere la ICRAL Giulești, prin care solicita ca chiria apartamentului, reținută pînă atunci din retribuția ei, să fie transferată soțului, încadrat la ITIA București. În 1982, la reluarea serviciului, nu s-a mai operat nici un alt transfer. În mod cu totul bizar însă, la începutul anului 1984 soțul e somat să plătească o majorare de chirie, deși cumulul de retribuție nu depășește plafonul stabilit prin lege. Explicațiile se bat cap în cap. De pildă, D.G.D.A.L., prin adresa nr. 7539/3.07.1984, invocă art. 29 din Legea 5/1973 iar ICRAL Giulești motivează majorarea prin art. 27—35 din aceeași lege și prin circulara D.G.D.A.L. nr. 9672/12 VI 1962. Cîte instituții, atîtea păreri : numai retribuția e una singură.

■ **I.T.H.R. Ambasador, București**, ne informează că, în urma articolului **Tortul de la Mărul de Aur**, apărut în revista **Flacăra**, cele sesizate s-au confirmat și, în consecință, șeful de unitate a fost schimbat din funcție, șeful de sală și bucătarii au fost sancționați cu diminuarea retribuției pe timp de o lună iar bucătarul de serviciu, cu diminuarea retribuției pe timp de două luni, pentru neîndeplinirea constîncioasă a sarcinilor de serviciu.

■ Căminul cultural din **satul Livada, comuna Petrești de Jos, jud. Cluj, ne scrie un grup de tineri** din localitate, arată în ultima vreme ca o dărîmătură, deși cu ani în urmă era o construcție impunătoare. Singurele activități care se mai desfășoară acum în acest așezămînt sînt nunțile. În jur fusese amenajată o zonă asemănătoare unui parc, însă și aceasta a fost pusă sub interdicție, pe motiv că va fi folosită ca teren furajer. Alte activități nu se cunosc în sat. Vorba ceea, decît codaș în cultură, mai bine fruntaș în agricultură !

■ După ce s-a terminat construcția blocurilor de pe b-dul Ceahlău, sect. 6, București, și s-a terminat cam de multișor, după ce s-a asfaltat și strada, tot cam de pe-atunci, nimeni nu se mai încumetă să curețe asfaltul de stratul gros de pămînt, care se transformă în noroi, cînd plouă, și în praf abundent, cînd e cald. Dacă mai punem la socoteală și grămezile de moloz lăsate pe marginea bulevardului, avem un tablou complet a ceea ce se cheamă neglijență. Toate aceste detalii ne-au fost înfățișate, nu fără iritare, de **Liliana Sitar, str. Fraților, nr. 1, bl. 85, et. 3, ap. 19, sc. A, sect. 6, București.** Putem spune și noi, fără teama de a greși, că așa e.

■ „Mă numesc **Petru Lăzărescu, din București, str. Cogîlnic, nr. 48, sect. 3**, și vă cer sprijinul pentru a ieși din următorul impas : sînt pensionar, în vîrstă de 71 ani, soția mea e bolnavă de un sfert de veac iar unicul nostru copil, în vîrstă de 36 ani, a decedat cu multe semne de întrebare într-un mare spital ; la această vîrstă, cînd, în sfîrșit, am reușit să racordăm bucătăria la rețeaua de gaze (lucrare achitată integral de noi), sîntem somați să dăm în locul gazelor puse o butelie, deși n-am posedat și nu posedăm așa ceva. În afară de a face un tîrg necinstit și cam piperat, cumpărînd o butelie cu 5→6 mii de lei, altă soluție nu există". Fiindcă procedura pe care o descrieți e lipsită de orice logică, rugăm pe cei în drept să vă scutească de asemenea obligații nefirești.

■ În urma scrisorii adresate revistei **Flacăra** de către Gheorghe Tița din com. Ciolănești, jud. Teleorman, **UJECOOP Teleorman** ne răspunde că s-au luat deja măsuri pentru a se înființa la domiciliul petentului un atelier foto, procurîndu-se în acest sens toate uștensilele necesare. Situația dificilă a lui Gheorghe Tița a fost tratată astfel cu înțelegere și bunăvoință.

■ De un refuz abuziv și nelegal se lovește de cîtva timp **Carmen Olimpia Marcu din București, str. Grădiștea, nr. 13, bl. B 2, sc. C, et. 4, ap. 48, sect. 4**, care ne aduce la cunoștință că, după ce și-a vîndut apartamentul proprietate personală, prin act legalizat, a cerut de la administratorul blocului G 8, din str. Prevoderii, nr. 26, sect. 3, numitul Teodor Ioniță, să i se restituie fondul de rulment și cel special de reparații (după reținerea cotelor de contribuție datorate la zi), conform art. 18 și 21 din Decretul 387/27.10.1977. Negăsind înțelegere, s-a adresat Consiliului popular al sectorului 3, din partea căruia i s-a confirmat temeinicia cererii. Totuși administratorul se încăpățînează să nesocotească legea și s-o poarte pe drumuri pe fosta colocatară. După asemenea îndărătnicie s-ar părea că împricinatul cochetează cu judecătoria. Noi sperăm să se hotărască la timp.

■ Un alt articol pe tema deservirii, publicat în **Flacăra**, a fost analizat cu atenție de **Ministerul Turismului** care ne răspunde că cele relatate în nr. 29 a.c., sub titlul **Misterele de la Saturn**, s-au adoverit în cea mai mare parte. I.I.R. Mangalia făcîndu-se vinovată de contravenție iar șeful de unitate fiind sancționat cu o amendă de 2 000 lei.

■ Bătrînul **Nae Oncioiu** din **com. Dragoslavele, jud. Argeș**, se plînge că în ziua de 4 sept. a.c. nora sa, Rodica Oncioiu, adresîndu-se Consiliului popular din localitate pentru a-și ridica suma de 1 000 lei, pentru copilul născut cu numai două luni înainte, a fost întîmpinată cu refuz de către agentul fiscal, pe motiv că fiul său, Gheorghe Oncioiu, folosește un sfert de pogon din terenul viran numit Prund, care trebuie plătit. Ceea ce l-a supărat cel mai tare pe bătrîn e faptul că primăria amestecă drepturile copilului cu prundul riului, cum zice chiar el, cu atît mai mult cu cît pentru terenul în cauză Gheorghe Oncioiu a achitat anul acesta 700 lei. Unde e greșeala ?

■ Din partea **Consiliului popular al sectorului 5, București** : a fost soluționată cererea numitei Gherghina Melinte din București, care a solicitat sprijin, prin intermediul revistei, în recomandarea unui copil spre a-l înfia. Micuța se numește Ioana Nicolae, are trei luni și a fost recomandată de maternitatea Polizu ; autoritatea tutelară a încuviințat înfierea, cu toate efectele unei filiațiuni firești, prin decizia nr. 343/7.07.1984.

■ **Mariana Dumitrache** din **Roman, str. Nicolae Titulescu, bl. 3, sc. E, et. 3, ap. 63, jud. Neamț**, ne scrie despre vecinul ei Ioan Mătăoanu care crește în apartament un cîine lup pe care nu vrea să-l înstrăineze, deși asociația de locatari l-a amendat cu 300 lei.

■ Soții **Cristina și Ioan Grapini** din **com. Sanț, jud. Bistrița-Năsăud**, nemulțumiți de cele relatate de Lucreția Gălușcă în scrisoarea publicată la această rubrică în nr. 20 a.c., solicită o îndreptare a afirmațiilor, în sensul că nu ei au abandonat-o pe bătrînă, ci ea a refuzat să locuiască alături, influențată de fiica ei mijlocie. Adăugînd și faptul că soții Grapini au fost acționați în tot felul de procese fără nici o temeinicie, considerăm firesc să cerem scuze celor doi, calomniați fără motiv de o bătrînă pătimașă. De altfel, revista și-a exprimat rezervele odată cu publicarea dopeșei.

■ Continuă valul de vînzări conditionate, interzise prin lege însă tolerate din motive obscure. **Marian Irimia** din **Cluj-Napoca, str. Calea Florești, nr. 60, bl. A2, sc. 4, et. 8, ap. 132**, ne informează că, voind să cumpere de la magazinul „Flora" din localitate cîteva pachete de margarină, a fost obligat să se aprovizioneze și cu două conserve de pește, în valoare de 20 lei. Întîmplarea a avut loc în ziua de 6.07.1984. Ce ni se pare ciudat e că am mai înfățișat în această pagină asemenea lucruri petrecute la Cluj-Napoca dar, cum se vede, una vorbim, alta fumăm.

■ Fiind studentă a Facultății de chimie alimentară, cursuri serale, și avînd obligația de a lucra într-o unitate de profil, Aura Ariton din Răcăciuni, jud. Bacău, două ce a lucrat o vreme la Fabrica de uneltе și plase de pescuit din Galați, a fost obligată să-și întrerupă activitatea. În urma scrisorii adresate revistei noastre, **Departamentul industriei alimentare** din cadrul **M.A.I.A.** ne comunică faptul că petenta a fost reîncadrată la unitatea respectivă, oferindu-i-se posibilitatea de a-și continua studiile.

■ **Cecilia Bunduc** din **București, Calea Griviței, nr. 212, bl. J, sc. B, et. 6, ap. 27, sect. 1**, roagă să fie soriințită, astfel ca fostul soț, Paul Galupa, din com. Voluntari, str. Cîmpul Pîpera, nr. 16, S. A. Ilfov, să-și achite contribuția de întreținere pentru minorul Alexandru-Gabriel, stabilită prin sentința civilă nr. 579/1980. Deși s-a adresat organelor de miliție și de procuratură, sezianta continuă să aștepte de cinci ani suma cu pricina, desigur fără nici un rezultat. Dacă dreptate pe jumătate, mai bine necaz pe de-a-ntregul.

■ „Cerîndu-vă sprijinul într-o scrisoare anterioară, pentru a fi încadrată în muncă, D.P.M.O.S. Vîlcea vă comunică printr-o adresă că situația mea a fost rezolvată. Permiteți-mi să vă aduc la cunoștință că răspunsul a fost în întregime fals, deoarece nimic din ce se menționa acolo nu s-a petrecut în realitate. Eu continui să mă izbesc de aceleași obstacole, în căutarea unui loc de muncă, și să creez dificultăți familiei și așa numeroase. Nu e trist ca la 21 de ani să nu pot lucra nicăieri ?" **(Maria Fugaru, str. Someș, nr. 34, Rîmnicu-Vîlcea)**. Dacă așa stau lucrurile, ne vedem siliți să atragem atenția că și cei mari pot fi prinși cu ocaua mică.

■ Dintr-o neglijență, de care trebuie să dea seamă, A.D.A.S. refuză să restituie banii depuși de către **Ion Stroie** din **com. Balotești, S.A. Ilfov**, deși polița de asigurare nr. 31419631/1963 a expirat. De fiecare dată sesizantul e purtat cu vorba, motivîndu-i-se ba că s-au pierdut chitanțele, ba că n-a depus banii, deși e limpede că omul are dreptate, întrucît ne trimite o copie xeroxată după poliță și o declarație a încadratului I.C.P.C.B. Balotești, Vasile Băișan, care confirmă că a încasat asigurările la zi de la Ion Stroie. Deoarece a trecut deja un an de cînd banii trebuiau plătiți asiguratului, ar cam fi timpul ca A.D.A.S. să renunțe la scuzele nescrioase cu care se tot acoperă și să-și achite datoriile, pentru a nu-și schimba renumele-n poreclă.

■ S-au confirmat cele relatate în scrisoarea lui Ionel Iosif din com. Căscioarele, jud. Călărași, și în consecință **Comitetul județean Călărași al P.C.R.** ne înștiințează că, în urma abuzurilor săvîrșite, primarul Alexandra Munteanu a fost înlocuită din funcție, măsură aprobată de organele de partid.

■ „În ultima vreme, în magazinele din Timișoara care vînd discuri livrate de „Electrecord" lipsesc pick-up-urile necesare probării în fața cumpărătorilor. Oare ce garanție mai pot avea amatorii de muzică, dacă noul sistem se bazează pe hazard ?" **(Nicolae Paulică, str. Mureș, nr. 10, bl. G 2, ap. 8, Timișoara)** Situația pe care o descrieți nu poate fi decît un experiment nefericit care se cere înlocuit numaidecît.

■ Rulîndu-se unul articol mai vechi publicat de o revistă **Flacăra**, în care erau înfățișate impedimentele întîmpinate în procurarea pîinii fără sare, **Gheorghe Constantin** din **București, Șoseaua Cățelu, nr. 64, bl. 34 A, sc. A, et. 6, ap. 27, sect. 3**, ne informează că obținerea acestui sortiment de panificație a devenit un adevărat chin iar vînzarea lui ascunde multe enigme. Fiind operat pe cord deschis, se vede astfel în situația de a nu putea respecta nici măcar regimul elementar. Un alt aspect care-l irită este neglijența factorilor de ordine din parcul Titan, care tolerează accesul cîinilor, al bicicliștilor, înotul și nudismul în locuri nepermise, furtul trifoiului, pescuitul și alte manifestări nu tocmai civilizate. Întrucît cele sesizate nu intră în standardul de civilizație pe care îl merităm, ar fi necesar ca cei în drept să fie mai intransigenți, spre binele și folosul obștii.

■ De la **Ion Neagu** din **com. Călărași, jud. Dolj**, aflăm că fiica acestuia, Mirela Neagu, în vîrstă de 13 ani, a plecat în tabără la Sadu, jud. Gorj, împreună cu alți elevi, însoțiți de învățătoarea Elena Badea. Deoarece în Craiova eleva în cauză, împreună cu o altă colegă, a fost respinsă de la vizita medicală, învățătoarea și-a abandonat elevele în plin oraș, răsfundu-se la ele și admonestîndu-le, ca să zicem așa, cu palma. Neștiind să se descurce singure, cele două fete au fost găsite de o femeie binevoitoare care le-a găzduit o noapte, după care le-a dus la Casa pionierului. Aflînd ce s-a întîmplat, părinții au venit îngrijorați să-și ia copiii, prilej cu care au luat cunoștință și de isprava dăscăliței.

■ **Direcția Generală Comercială a municipiului București** confirmă cele reclamate de Maria Ionescu din București, în scrisoarea adresată revistei, și ne informează că cei doi șefi de unitate de pe str. Paris (de la magazinul de legume și fructe și de la măcelărie) au fost sancționați contravențional pentru abuzuri și servire preferențială.

■ **D.P.M.O.S. Cluj** ne informează că, urmare scrisorii adresate revistei de către Ferencz Maria din Turda, petenta a fost reîncadrată la I.P.R. „9 Mai" Turda.

■ Încă de cînd s-a mutat, în februarie 1982, în apartamentul nr. 10 din bl. C3 de pe strada Gării din **Pucioasa, județul Dîmbovița, Nicolae Ciocan** are mari necazuri cu caloriferele. Două dintre ele s-au spart de nenumărate ori și, de fiecare dată instalatorii de la I.G.O. Pucioasa au înfundat de mîntuială găurile cu dopuri de cauciuc. Cerînd să-i fie schimbate caloriferele, Nicolae Ciocan a fost sfătuit să-și cumpere singur altele bune, pentru că cele montate de constructor trebuie să reziste obligatoriu 15 ani. Și dacă n-au rezistat, ce vine are locatarul ?

■ Două scrisori semnate de **Maria Păcuraru din Bulevardul Uverturii nr. 51—55** și **Ioan Catană din str. Dreptății nr. 6**, pun în discuție o măsură privind transportul în comun pentru locuitorii cartierului Militari din București. Modificarea traseelor autobuzelor 126, 236 și 336 a dublat timpul necesar pentru parcurgerea distanței pînă în centru (ex. Piața Romană). Oamenii sînt nevoiți să schimbe acum 2—3 mijloace de transport pentru un drum pe care îl făceau direct. Supunem atenției conducerii I.T.B. această problemă.

■ **Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare** ne informează că Trustul județean pentru mecanizarea agriculturii Timiș și Școala profesională agroindustrială Lugoj au luat măsurile cuvenite pentru rezolvarea cererii absolventului Ioan Popovici, în sensul că acesta a fost repartizat în producție la S.M.A. Găvojdia, situată la 8 km de comuna sa natală — Cireșu.

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Neamț** ne informează că a dat curs cererii formulate de Georgeta Mihai din Piatra Neamț, str. Mureș nr. 15 încadrînd-o ca muncitoare la întreprinderea de tricotaje „8 Martie" din localitate cu dispoziția de repartizare nr. 2 771.

Pagină realizată de
RADU G. ȚEPOSU ■

Poșta redacției

Marin Tranca — Craiova : Întrucît ați încetat activitatea și nu vi s-a făcut propunerea pentru pensie de invaliditate de către spitalul teritorial, nu aveți dreptul la astfel de pensie ■ **Maria Ilie** — Slatina : Tehnicienii dentari obțin gradul principal după o vechime de 5 ani pe baza unui examen susținut la nivelul unității sanitare ■ **Veturia Cheregi** — Socalasău Vechi (Bihor) : Puteți cere la împlinirea vîrstei de 54 de ani ■ **Maria Miclea** — București : Adresați-vă la UCECOM ■ **Carmen Spinu** — Comarnic : Învățămîntul liceal nu se organizează la fără frecvență. Pentru treaptă a II-a se organizează învățămîntul liceal de zi și seral ■ **Marin Perniu** — Pitești : Pentru a deveni membru sau pentru a practica pescuitul sportiv trebuie să achitați cotizația anuală de 200 lei, conform statutului A.G.V.P.S. ■ **Ion Pănescu** — Pitești: Da, în venitul mediu lunar pe membru de familie se includ și pensiile ■ **Susana Biro** — Batoș (Mureș) : Plata pensiei se suspendă de timpul cît pensionarul urmează este încadrat în muncă ■ **Mircea Popescu** — București: Atribuirea de denumiri unităților de învățămînt se face prin decret prezidențial, la propunerile comitetelor executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București ■ **Alecu Tănase** — Mileanca (Botoșani) : Soluțiile adoptate de Comisia centrală de pensii sînt definitive ■ **Paul Enisor** — Manasia (Ialomița) : Nu aveți dreptul dacă ați depășit 12 zile de concediu fără plată.

MARGA NEDELEA ■

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.**

Spune-mi cu cine te însoţeşti, ca să-ţi spun cine eşti!

TOT FELUL

• Noutăţi la hipodrom • La Arad toate anotimpurile sînt frumoase •

Ploieşti — o tribună pentru învingători

Ca să apere onoarea lui sau a altuia ar putea intra într-o arenă şi ar cîştiga. Arată ca un luptător. Cineva l-ar putea crede fost sportiv de performanţă sau explorator, un om senin, cu o privire tăioasă care atunci cînd se aşază stăpîneşte întîi fotoliul, îl umple cu siguranţă şi apoi, împreunîndu-şi mîinile, se întoarce spre tine cu un aer de bărbat sigur, care ezită foarte rar în viaţă. Şi tot acest omenesc monument de forţă şi linişte se năruieşte la o singură întrebare, ce fel de om era tatăl dumneavoastră, buzele sale se strîng, mîinile încep să freamăte, privirea se topeşte şi descoperi cum memoria funcţionează ca o cheie perfectă pentru o existenţă ca un spaţiu deschis, în care toţi ne simţim descoperiţi. Poate că necazurile tatălui său i-au făcut pe inginerul Vasile Pestriţu să devină mai puternic, să aibă o stare de siguranţă, care la fel de bine ar putea proveni şi din multe lucruri complicate şi grele duse la bun sfîrşit fără nici o ezitare. Inginerul Vasile Pestriţu a construit mult. Vorba lui, am pus mîna la tot ce a construit Ministerul Construcţiilor de Maşini în judeţul Prahova. Ca inginer-şef la I.A.C.I.M. Braşov, Antrepriza Prahova, — în fruntea căreia se află omul marilor urgenţe, Mircea Cozma — inginerul Vasile Pestriţu şi-a trecut pe drumurile vieţii sale, la capitolul construit-predat-funcţionează, o adevărată hartă a unui judeţ, pe care sînt şi microhidrocentrale, şi Fabrica de rulmenţi grei din Ploieşti, şi Barajul de la Paltinu şi multe alte construcţii. Ultima ridicare pe care inginerul Pestriţu şi-o poate pune pe mica hartă a sufletului său spre a ţine minte locurile în care şi-a cheltuit şi nervi, şi speranţe, şi zile se numeşte tribuna Hipodromului din Ploieşti. Şi-n inginerul Pestriţu ca în fiecare dintre noi există un cîştigător. Fiecare aspirăm spre victorie. Măcar una cu care să ne justificăm în faţa noastră o viaţă trăită într-un fel sau altul. Victoria ne dă dreptul, măcar pentru o clipă, să comunicăm cu eternitatea, ea ne dă iluzia timpului oprit la noi. Iar Hipodromul din Ploieşti este un loc pentru înfrînţi şi pentru cîştigători, pentru oameni şi pentru cai, un amfiteatru frumos, în care întrecerea e singurul mod de a fi. Inginerul Vasile Pestriţu nu a concurat niciodată la o cursă de cai. N-a

avut timp. Şi cînd a avut, a urcat în tribună. Cei mai frumoşi cai sînt tot cei din copilărie. Cu un timp în urmă, inginerul Pestriţu a pus umărul la construirea tribunei de la Hipodromul din Ploieşti. A durat doi ani. Nu e atît de uşor să construieşti o tribună cînd în alte locuri eşti chemat de fiecare dată cu imperativul arde, trebuia să fie gata ieri! Dar în clipele de răgaz, la tribuna de 3 000 de locuri (acum închisă în sticlă şi arătînd ca o superbă sală de sport), au venit echipele Antreprizei Prahova cu şeful echipei de zidari, Gheorghe Oprea, cu subinginerul Ion Băncilă, conducătorul brigăzii, cu zugravii aflaţi sub mîna aspră a lui Mitică Dumitrescu şi au tot adăugat cîte puţin, cîte puţin. Hipodromul de la Ploieşti avea o tribună în faţa căreia nu puteau apărea decît învingătorii. La această oră, cînd cei de la Antrepriza Prahova execută ultimele retuşuri, aşa-zisul machiaj al construcţiei, se poate spune că la Ploieşti există o tribună prin faţa căreia pot trece cîştigătorii cu fruntea aureolată de victorie. Şi astfel hipodromul a devenit un adevărat complex de întrecere, cu grajduri noi, cu cantină şi sediu administrativ, cu tribună şi spaţiu de cazare, un spaţiu privilegiat, în care viaţa îşi va alege pe rînd cîştigătorii dintre oameni şi cai.

Inginerul Vasile Pestriţu nu a concurat niciodată la curse de cai. Plăcerile sale secrete sînt legate de spaţiu, de comunicarea la distanţă. Calul a rămas o fiinţă fabuloasă, alergînd la marginea copilăriei sale. Dar prin ce a făcut, alături de ceilalţi oameni de la Antrepriza Prahova a I.A.C.I.M. Braşov, inginerul Vasile Pestriţu a dovedit că are o vocaţie certă de cîştigător.

CORNEL NISTORESCU ■

Suflet de pisică

Un pasionat vînător şi un mare iubitor de animale, tînărul Radu Stoenescu din Sibiu tocmai ieşise la plimbare cu cei doi cîini superbi ai săi, în pădurea de lîngă casă. Unul din ei, Aro, mai scotocind din frire, a scos de sub un brad un cuib de arici abia născuţi. Curios de descoperirea făcută, Radu Stoenescu a mutat familia de arici în curtea sa dar, spre marea lui dezamăgire, mama celor cinci pui, mici cît un capăt de pişcot, i-a părăsit peste noapte, lăsîndu-i neajutoraţi. Tînărul a încercat atunci o mezalianţă zoologică, mutînd micile vietăţi în cuibul pisicii sale, Micheline, care, spre surprinderea tuturor, i-a acceptat, alături de cei doi pisoi destul de mărişori. Doi dintre puii de arici au murit din pricini necunoscute iar cei trei rămaşi în viaţă au acum vîrsta de două săptămîni. Abia au făcut ochi şi au început să mănînce primele fire de iarbă. La început a fost mai complicat, pînă au învăţat să sugă de la pisică, dar proprietarul a avut grijă să le dea lapte cu pipeta. Ce-a fost greu a trecut. Acum ci-

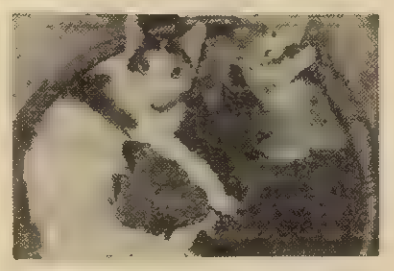

teva zile, cei trei ţepoşi au mîncat ficat de cufundac, fiindcă stăpînul nu se dă în lături să le procure cele mai curioase delicii. Cel mai dificil a fost tot pentru Micheline, căci, nefiind obişnuită cu asemenea progenituri, în timp ce-i lingea îşi zgîria limba. Acum a învăţat cum sînt dispuşi ţepii şi limba nu-i mai sîngerează. Deşi mai mari şi mai năbădăioşi, cei doi fraţi, pisoii, sînt într-o amiciţie deplină cu cele trei ghemotoace.

RADU G. ŢEPOSU ■

Epilogul tragic al unui braconaj

De regulă, înţelepciunea este direct proporţională cu vîrsta. Pretindem chiar şi copiilor care abia încep să cunoască lumea înconjurătoare, să procedeze în orice împrejurare, corect şi cu discernămînt. Şi mulţi, foarte mulţi dintre ei ne uimesc adesea cu înţelepciunea lor precoce...

Cum poţi califica, însă, atitudinea unor oameni, îndeajuns de maturi şi în deplinătatea facultăţilor mintale, ca să deosebească faptele permise de cele nepermise, cinstea de necesitate, prudenţa de imprudenţă şi totuşi să ignore, cu bună ştiinţă consecinţele previzibile la care se expun ?!

Chiar dacă ar fi izolat sau produs la un interval mai puţin memorabil — dar, din păcate nu aceasta este realitatea — eveniment tragic, la care ne vom referi în rîndurile de faţă, petrecut cu cîtva timp în urmă pe Valea Botfeiului din judeţul Arad, socotim că merită să fie adus în atenţia publică, mai ales pentru a pune pe gînduri pe cei tentaţi să comită fapte similare, pe cît de intolerabile, pe atît de periculoase.

Şase oameni în puterea cuvîntului, între 37 şi 61 de ani, **Vasile Boclort** şi **Gheorghe Barna** din comuna Nermiş, **Nicolae Tole** din Beliu, **Axente Tole**, din Cărand, **Terentie Tole** din Sebiş şi **Antoniu Hent** din Clit, judeţul Arad, se înţeleg într-una din zile să organizeze o vînătoare ilegală pe Valea Botfeiului, pentru a împuşca un căprior. Zis şi făcut. Cu toate că nu posedau autorizaţie, potrivit normelor în vigoare pentru a vîna un asemenea animal, căpriorul este ucis şi împărţit între braconieri.

Primul „succes" probabil le-a deschis apetitul. Hotărîsc pe loc să se întîlnească pentru o nouă vînătoare, tot în afara regulilor etice şi normelor legale, chiar a doua zi.

A sfida o interdicţie nu înseamnă, însă automat şi degajarea celui în cauză de sentimentul temerii pentru eventuala descoperire a faptei nepermise, de senzaţia inevitabilă a vinovăţiei. Şi în asemenea împrejurări în care aparenţele sînt în mod cert înşelătoare, orice acţiune va fi inhibată de suprasolicitarea nervoasă, cauzată, la rîndul ei, de frica demascării şi a tragerii la răspundere.

Sub impulsul unei astfel de situaţii tensionare se pierde autocontrolul, slăbeşte stăpînirea de sine, imprudenţa sporeşte starea de pericol.

Exact aşa s-a şi întîmplat atunci pe frumoasa Vale a Botfeiului din judeţul Arad, cînd unul dintre cei şase braconieri avea să plătească cu viaţa, ceilalţi cu libertatea, unul însă şi cu remuşcarea nevindecabilă pentru imprudenţa fatală, lipsa de înţelepciune, sfidarea unor elementare obligaţii morale şi legale.

Sub imperiul emoţiei, temerii şi grabei, Axentie Tole n-a mai avut răbdarea necesară să chibzuiască „la rece", chiar instantaneu, cum se impune uneori, în astfel de împrejurări dar cu discernămîntul necesar de dinaintea oricărei apăsări pe trăgaci şi plumbul trimis în direcţia în care se mişcase un tufiş, iar el crezuse că acolo va apărea căprioara, a lovit în plin şi fără nici o şansă de salvare pe Vasile Boclort.

MIHAI GROZAVU ■

Cu simţul datoriei faţă de cetăţean

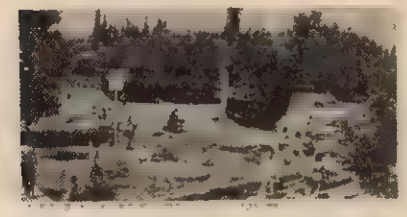

Anotimpuri pe malul Mureşului

Arădenii susţin că cel mai frumos loc din lume se află pe malul sting al Mureşului, acolo unde mai face o buclă. Nu ştim dacă chiar aşa stau lucrurile, dar, este clar pentru toată lumea, ceea ce s-a reuşit să se facă pe malul unui rîu este un exemplu unic în felul său. Insula, cum este cunoscută de toată lumea, reprezintă un foarte frumos loc de agrement şi de odihnă pentru oamenii veniţi, o arată statisticile, din foarte multe colţuri

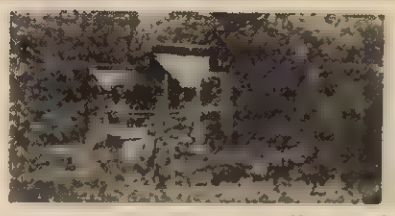

din ţară şi chiar din multe ţări ale Europei. Mai mult decît atît : mulţi, foarte mulţi, chiar îşi şi fac concediile aici, pe malul Mureşului. Prin ceea ce au făcut edilii s-a reuşit ca insula să fie un cartier, să-i spunem aşa, de verdeaţă — un loc în care să te simţi bine. Zona este legată de oraş prin trei poduri plutitoare şi de un superb pod rutier; întreaga suprafaţă este de peste 25 de hectare. Aici, o spune Ion Gabor, cel însărcinat cu bunul mers al treburilor, s-au amenajat, în timp, 5 bazine de diferite forme şi dimensiuni. Apa termală este captată de la un izvor care are pînă-n 30 de grade. De asemenea este adusă apă şi din Mureş. Pe topogan, destinat copiilor, ca o noutate, curge, tot timpul, apă termală care are în componenţă fier, magneziu şi sodiu. S-au mai amenajat şi foarte multe terenuri de tenis, de fotbal şi s-au construit 120 de case şi peste 1 400 de cabine. Spaţiul verde natural este completat cu circa 2 000 de brazi şi molizi şi s-au plantat peste 63 000 (cifra este destul de exactă) de trandafiri. Şi fiindcă tot sîntem la capitolul cifrelor mai trebuie să spunem că într-o zi de vîrf vor să-şi petrecă timpul aici peste 40 000 de oameni. Aşa că ordinea şi curăţenia este de rigoare. Pentru cei care poposesc pe malul Mureşului cei doi şefi

ai alimentaţiei publice, Petre Negruţ şi Floruţa Pavel, au organizat, nici mai mult şi nici mai puţin, 31 de puncte de vînzare a diferitelor preparate. Desigur că nu are rost să enumerăm în aceste rînduri întreaga listă a produselor care se găsesc. Dar o noutate (care ar putea fi generalizată şi în alte părţi) o constituie faptul că se caută foarte mult cartofii prăjiţi şi pîrjolul fiert... Şi, spus altfel, arădenii au ştiut să-şi aducă mult mai aproape de ei, atît marea cît şi munţele. Şi fără nici un fel de exagerare — toate anotimpurile, pe malul sting al Mureşului, la Arad, sînt frumoase, pline de pitoresc şi poezie iar fiecare clipă petrecută acolo o bucură şi, nu exagerăm deloc, o vindecă..

SORIN POSTOLACHE ■

SĂ GÎNDIM CU CAPETELE NOASTRE

Cutezanța, ca mod de a acționa

• Parodontologia românească: proiecte ambițioase •

Grigore Osipov Sinești:

„Vreau să las ceva în urmă, țării mele, generațiilor tinere"

— În loc să vă găsesc mulțumit, cum m-aș fi așteptat, vă găsesc, stimate tovarășe doctor Osipov, nervos și agitat. Din ce cauză ?

— Asistenta care trebuia să dea drumul bolnavilor în centru (n.n. în Centrul metodologic de parodontologie), la ora 10, a întîrziat. Nu mult, dar destul cît să aștepte pacienții.

— Cît a întîrziat ?

— Trei minute.

— N-o fi ăsta un capăt de țară !

— Ba e, dragă, ba e. Dacă eu, la 78 de ani, vin la timp, ea de ce n-ar veni ? La mine e lege : bolnavii nu trebuie făcuți să aștepte, sub nici un motiv !

— Nu cumva sînteți prea exigent ?

— Prea exigent nu există, doar exigent. Sînt, am fost toată viața, dar nu doar cu ceilalți, ci în primul rînd cu mine. Medicina, mă refer la cea de calitate, nu poate fi concepută în afara unei discipline de fier. Ca la armată. Omenia e omenie, datoria e datorie.

— Înțeleg că n-am picat tocmai bine !

— Ba da. Îmi pare rău de acest incident care a afectat o zi despre care credeam că va fi foarte bună.

— Eu știu, să le spunem și cititorilor de ce urma să fie foarte bună.

— Pentru că ieri am primit o scrisoare prin care American Academy of Periodontology mi-a confirmat alegerea ca membru al ei. Documentul poartă semnătura, prieviți, președintelui Erwin Barrington și a șefului Comisiei de primiri, Charles Finley, nume cu reputație în stomatologia mondială. Sînt invitat pentru ziua de 19 la festivitatea de primire, pe care însă n-o voi onora. Una că drumul ar fi prea obositor, Chicago nefiind chiar aproape, alta că am foarte-foarte multă treabă. Sînt prins pînă peste cap. Alegerea însă, trebuie să recunoaște, mi-a produs o imensă satisfacție, căci American Academy e un for științific de cea mai înaltă ținută. Ca să fii admis, trebuie să ai mari merite.

— Îmi place cum reacționați : vă bucurați ca un copil ! Cu toate că, din cîte cunosc, nu-i prima dumneavoastră alegere de acest gen, da ?

— Pe lîngă onorurile din țară, mai sînt membru la Deutschen Geselschaft für Paradontologie și la American Dental Association, dar numirea aceasta pare să fie cea mai valoroasă.

— Nu-mi rămîne decît să vă felicit. Lăsînd de o parte protocolul, v-aș ruga să-mi spuneți ce înseamnă pentru dumneavoastră „am foarte multă treabă" ?

— Planul nostru, pe care l-aș numi de perspectivă parodontologică, prevede multe acțiuni, este deosebit de încărcat. De pildă, o echipă a centrului, alcătuită

din mine, din doctorița Liliana Popescu și din asistentele Nuța Petrescu și Petruța Ambrozie, urmează să se deplaseze în curînd, poate chiar în decursul acestei luni, la Viena, în vederea extinderii aplicării metodelor românești originale folosite în tratamentul parodontopatiilor.

— Mai concret, ce veți face la Viena ?

— Un set de operații demonstrative, prezentînd totodată concepția noastră parodontologică, repet originală, precum și produsele legate de ea, biostimulatorii „Os minerale", apa de gură „Ossidenta", pasta de dinți și, ca o noutate, „Ossiminu".

— Mai lămuriți-mi un lucru : cum au ajuns austriecii să vă invite ?

— Au auzit, la diferite congrese, de concepția și metoda mea, despre care s-a afirmat, n-am zis-o eu, a zis-o francezul Friez, că revoluționează modul de interpretare și tratare a parodontopatiilor. Drept urmare, doctorul Gerhardt Rothbauer, șeful Clinicii de chirurgie maxilofacială de la Spitalul central din Viena, a vizitat acest centru și și-a exprimat dorința de a aprofunda subiectul, evident, în intenția de a prelua și dezvolta ideile noastre.

— Am înțeles. Este nevoie pentru asta de o echipă ?

— Firește. Cine mai operează azi de unul singur ? ! Intervențiile pe care le abordăm durează în jur de-o oră și, tocmai datorită riscurilor foarte mari, impun lucrul în echipă. Riscurile există, să fiu bine priceput, mai degrabă în plan teoretic. Fiind vorba despre gură, o infecție la acest nivel poate duce la complicații serioase. N-am avut însă, și n-avem, probleme. Rezolvăm anual, prin operații, cam o mie de cazuri, nu doar tratînd parodontopatiile, ci și vindecîndu-le. „Flacăra" a scris cîndva un lucru foarte frumos : doctorul Grigore Osipov Sinești le-a redat unor oameni dreptul la zîmbet. Nu doar la zîmbet, aș fi adăugat eu, dar a fost oricum frumos. Și exact.

— Aminteați de „Ossimin".

— Am pus la punct, sintetizînd o bogată experiență, un produs nou, remineralizant și biostimulator al funcțiilor perturbate și dismetabolizate. El conține partea minerală a osului, vitamine și lăptișor de matcă. A dat, folosit experimental, rezultate excelente. Mă refer în special la stările complexe parodontopatice, psihastenice, dismineralemice etc.

— Din cîte am reținut, cu prilejul unei discuții mai vechi, așteptați în această toamnă și o vizită. Greșesc ?

— În octombrie urmează să sosească la centru, șeful Clinicii de parodontologie de la Northwestern University din Chicago, profesorul Peter Robinson. Va veni prin mijlocirea lui Fogerty International Center. L-am cunoscut în timpul șederii mele în Statele Unite, după conferința pe care am ținut-o la Chicago, cînd profesorul Robinson s-a arătat foarte interesat, ca să nu zic șocat, de cele auzite. Am purtat o mai lungă discuție. Inițial, a părut neîncrezător. Apoi însă, după ce a cercetat cazuistica, după ce a urmărit filmele, s-a declarat entuziasmat și a solicitat să vină la București. În vizita profesorului Robinson, ca și în aceea pe care noi urmează s-o efectuăm în Austria, eu văd mai departe de simplul contact științific, foarte important și el, e adevărat. Sper însă ca produsele românești legate de metodele originale de tratament să fie cerute la export. Ele sînt competitive, îndrăznesc chiar să afirm că sînt superioare celor care circulă pe piața internațională, așa că n-ar exista motive să nu răzbată în circuitul mondial. Părerea mea e că noi, românii, avem în multe domenii realizări de virf, dar nu știm totdeauna să le prezentăm, să le vindem. Lipsa de modestie e gravă, mie îmi repugnă. Dar conștiința valorii înseamnă altceva, a nu se confunda ! Dealtfel, spre a susține cît mai argumentat succesele pe care le-am dobîndit în parodontologie, am încheiat recent lucrul la un voluminos Atlas-Book, redactat în engleză, prevăzut cu 400 de imagini color etc., pe care îl vom răspîndi în toată lumea și pe care gîndesc să-l înfățișez Congresului american de specialitate.

— Cînd va avea loc această manifestare ?

— În septembrie 1985, la San Francisco. Am fost invitat, sînt prins în program, așteptat. Înainte însă, tot anul viitor, intenționăm organizarea la București, în cadrul Centrului metodologic, a celui dintîi Simpozion internațional de parodontologie românească, prilej cu care să prezentăm participanților, mulți din străinătate, datele și amploarea contribuției noastre originale.

— Planuri peste planuri, unul mai ambițios decît celălalt ! Cu rugămintea de a nu vă supăra, v-aș întreba ceva : n-ați obosit, tovarășe doctor Osipov ?

— Dragul meu, doar leneșii obosesc ! Nu mai sînt tînăr, e adevărat, dar mă simt tînăr. N-am avut niciodată astîmpăr, dar acum, cînd nu mai rămîne înaintea mea prea mult timp, parcă am și mai puțin ! Am fost și am rămas un luptător. Nu c-aș fi vrut să fiu așa, dar am fost silit. Azi, cînd ideile mele, o vreme contestate, poate că din ignoranță, poate că din invidie, au ajuns să fie recunoscute și prețuite în lumea largă, aș putea să mai cedez, să mai închid ochii. Știu că lumea nu e perfectă, dar nu pot. Vreau să las ceva în urmă, țării mele, generațiilor tinere.

— Ați lăsat, lăsați, e clar.

— Adică ce mai dorești, nu ? ! Am motive de bucurie, nu neg, dar și de regret. S-a făcut mult, se putea și mai mult. Am publicat în două ediții, și încă duble, tratate de parodontologie, monografii, prospecte, pliante etc., am ținut conferințe, am proiectat filme și, mai presus de toate, am tratat și vindecat mii și mii de bolnavi, dar metodele mele tot nu sînt aplicate cum s-ar cuveni. Stomatologii noștri au rămas, scrie așa, de lemn. Ei s-au mulțumit și se mulțumesc să confecționeze proteze, incomode, instabile, cînd operațiile i-ar ușura pe bolnavi, le-ar salva dinții. Bolnavi care sînt, unii dintre ei, foarte tineri. Am trimis cărțile tuturor somităților. Poate că le-au citit, nu știu, cîte unii mi-au mai trimis, îci și colo, semne de bine, dar de recomandat, nu le recomandă ! Fiind vorba despre cadre didactice, studenții lor, adică viitorii medici, nu cunosc metodele mele și nici nu le folosesc. Nu că-s ale mele, dar sînt bune !

— Poate că Ministerul Sănătății nu v-a sprijinit suficient ?

— Ba da, pe toate căile. Distinsului profesor Eugen Proca nu voi înceta să-i mulțumesc, fără ajutorul dînsului acest centru n-ar funcționa aici. Ce să facă și ministerul ? ! Uneori, el zice, el aude ! Metodele mele, ca să dau un exemplu, se aplicau la Bacău, la Focșani, la Brașov, la Suceava, în alte părți, grație unor medici tineri, pe care îi specializasem, două, trei luni. Acum, numai doctorul Dan Babiuc mai operează, la Suceava. Restul au renunțat. Unii de bunăvoie, alții șicanați. Păcat că am muncit cu dinții degeaba !

— Terminați cum ați început : supărat !

— Nu-s supărat, sînt doar lucid. Știu că noul nu pătrunde cît ai bate din palme, dar ăsta nu e un motiv să renunț. Dimpotrivă. Și-apoi, nu-i așa, greutățile există pentru a fi învinse. Marea, cînd nu bate vîntul, parcă e o băltoacă, iartă-mi comparația. Merg înainte, altă cale nu concep. Și nici nu există !

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

De la cercetători

Un prim pas

Alexandru Torjescu, creatorul Gelului antiulceros, consemnat în paginile noastre și prin preocupările sale din ultimul timp mai ales, orientate într-un domeniu nou de cercetare, cel al bolilor de piele, ca urmare a rezultatelor neașteptate pe care le-a obținut, primește zilnic sute de scrisori pe care, mărturisește, nu va reuși să le deschidă probabil niciodată. Scrisorile conțin suferințe umane și semnatarii lor așteaptă desigur răspuns.

Ministerul Sănătății, Direcția sanitară a județului Brăila și Oficiul farmaceutic Galați au organizat recent, pe lîngă Policlinica județeană Brăila, un cabinet experimental în vederea sprijinirii cercetărilor farmacistului Alexandru Torjescu.

Consultațiile au loc zilnic între orele 8—16, înscrierile efectuîndu-se prin intermediul policlinicii județene (tel. 37 398).

Plantele de Vîrciorog, paravan pentru acțiuni șarlatănești

Sîntem informați că în mai multe locuri din țară au apărut diverse persoane, neidentificate pînă în prezent, care propun bolnavilor hepatici tincturi, prafuri sau chiar substanță vegetală uscată, obținute, susțin ei, pe baza plantelor de Vîrciorog. Cîțiva din cei ce au căzut în aceste capcane ale imposturii au fost internați pentru intoxicații grave.

Ținînd locul și momentul să reamintim publicului că descoperirea doctorilor Ladislau și Aristina Elthes are în vedere o plantă netrecută în Atlasul botanic al României și nici în lucrările de fitoterapie. Ea aparține unei familii cu numeroase subspecii, iar din acestea doar cîteva se recomandă prin virtuți terapeutice. Modul de recoltare, conservare și preparare se face după o rețetă specială pe care autorii tratamentului au pus-o la punct după numeroase experiențe de laborator, testări clinice și cu concursul unor experți ai domeniului. După apariția articolului nostru, ceaiul medicilor orădeni a fost înregistrat ca invenție la O.S.I.M., iar pe această bază produsul a fost testat la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice și la Institutul pentru controlul medicamentului. Distribuirea unor pretinse produse terapeutice (inclusiv flori, ierburi, rădăcini sau alte componente vegetale necunoscute specialiștilor și laboratoarelor de profil) poate aduce grave prejudicii sănătății publice, motiv pentru care asemenea practici intră sub incidența legii penale.

Pînă la definitivarea medicamentului, care urmează să fie distribuit prin farmacii (răstimp în care doar un număr restrîns de bolnavi, aflați direct sub supravegherea medicilor orădeni, beneficiază de ceaiul hepatic amintit), invităm publicul larg să ocolească acei ofertanți dubioși care, în numele descoperirii amintite, pot vinde ierburi de leac cu urmări imprevizibile.

Problema contrafacerilor

Subsemnatul farmacist Naftan George din colectivul brevetat O.S.I.M. nr. 78239, Referitor valorificarea brevetului nr. 78239/1979 pentru — AASP — Antigripal cu sparteină pentru suferinzi cardiaci, sîntem încă în faza de artizanat. Urmare articolului din ziarul „Muncitorul sanitar" din 11 august 1984, semnat de Aurora Popescu, cît și din adresa nr. 5605/28.08.1984 a Oficiului Farmaceutic Ploiești, ar rezulta valorificarea produsului brevetat, care a fost **preluat de la OF I București.** S-a omis atît menționarea brevetului, dar și prioritatea din 1979. Din adresa OF Ploiești nr. 5605/84 rezultă că s-au cerut unele rectificări într-un referat către „Muncitorul sanitar" fără nici un răspuns din partea ziarului. **repetîndu-se astfel situația din 18 iunie 1983,** deși „Muncitorul sanitar" deținea întreaga documentație de la Constătuirea interjudețeană de la Focșani conform nr. 224/06.08.1982 în care aprecia că documentația primită „ne este de un real folos" (propunerile pentru microproducție).

De asemenea arătăm că Comisia Medicamentului a recomandat la București ca produsul să se elibereze numai cu rețetă, dar la Ploiești, după cum rezultă din adresa sus-menționată, nu s-a precizat eliberarea preparatului numai cu avizul medicului ! ?...

Problema contrafacerilor, ca încălcare a dreptului de proprietate a invențiilor, nu este nouă. Articolul 27 al Legii internaționale a brevetelor definea contrafacerile ca „orice violare a drepturilor de invenție comisă fie prin fabricarea produselor, fie prin întrebuințarea neautorizată a mijloacelor sau procedeelor ce fac obiectul unui brevet". Aceeași lege prevede că, pentru a exista delictul de contrafacere, se cer întrunite patru elemente : a) existența unui brevet valabil ; b) atingerea adusă drepturilor brevetului ; c) această atingere să rezulte din fabricarea produselor ce fac obiectul brevetului ; d) intenția delictuoasă.

Unele aspecte s-au prezentat în articolul din revista „Flacăra" — „Un set complet de aprobări și vize" din 18 mai 1984, pag. 19, unde s-au relatat aspectele privind prioritatea brevetului (înlocuirea fenacetinei cu paracetamolul). Se mai constată chiar în nomenclatorul pe anul 1984 că continuă să figureze unele produse cu potențial agresiv semnalat frecvent de publicațiile de specialitate O.M.S. și anume cele conținînd în formulă fenacetină.

Conform Legii nr. 62/1974 solicităm Comisiei Medicamentului să uniformizeze eliberarea medicamentului (atît la Ploiești cît și la București) cu prospectul produsului, în care se menționează indicațiile și contraindicațiile. În cadrul acestor indicații beneficiază de preparat persoanele cu intoleranță la aspirină, în gripa cu manifestări neurocardiace.

Pentru colectivul brevetat farm. pr. George Naftan

Omule, fii primul tău medic!

SĂ GÎNDIM CU CAPETELE NOASTRE

• Plante în creştere explozivă • Cum s-a născut Petrică •

Grădinile plutitoare

În ultimul deceniu, cu deosebire, criza energetică a obligat cercetarea de specialitate să-şi îndrepte atenţia spre găsirea unor noi surse în producerea căldurii şi scînteii electrice. Acestea sînt — cum se ştie — energia solară şi cea produsă prin vînt, maree şi biomasă. S-a dat astfel semnalul unei competiţii de lungă durată, dar în care investigaţia mondială a păşit practic de la acelaşi start,ştiut fiind faptul că energiile neconvenţionale reprezintă o noutate de ultimă oră în toate laboratoarele de cercetări energetice. Situaţia a permis specialiştilor români să realizeze o adevărată demonstraţie de forţă, situîndu-se pe primele locuri în lume. Sînt cunoscute succesele dobîndite în conversia radiaţiei solare ca şi cele privind turbinele eoliene. De data aceasta ne vom referi la producerea de biomasă şi la prioritatea pe care o deţine în această privinţă ştiinţa românească.

Domeniul — aflat sub directa coordonare a Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie — cuprinde mai multe subdomenii de cercetare. Pe parcursul rîndurilor ce urmează ne vom referi în exclusivitate la rezultatele obţinute de Institutul de cercetări biologice din Bucureşti, iar aici vom face referiri expresе la realizările comunicate de colectivul condus de biolog dr. Marioara Godeanu.

Din 1981, în cadrul programului „Fitomasă energetică şi chimizabilă", cercetarea şi-a concentrat atenţia asupra unor specii de plante acvatice. După numeroase teste de laborator au fost selecţionate două specii de origine tropicală : **Pistia stratiotes** şi **Eichhornia crassipes.** Amîndouă şi-au dovedit preferinţa pentru apele poluate, unde ele funcţionează ca veritabile filtre verzi, metabolizînd elementele nocive şi ajutînd la decantarea apei. În felul acesta, mediul cel mai propice pentru dezvoltarea lor îl reprezintă bazinele staţiilor de epurare a apelor uzate, iazurile biologice, braţele moarte ale unor rîuri, dar, deopotrivă, şi lacurile, apele geotermale şi bazinele tip seră. Primele experimente sub cerul liber au avut loc la Piteşti, la Staţia orăşenească pentru epurarea apelor, unde Institutul s-a bucurat de concursul Comitetului judeţean de partid Argeş. Ei bine, aici Pistia stratiotes şi-a demonstrat virtuţile de excepţie, cu adevărat fenomenale. Vă mărturisim stimaţi cititori, că n-am fi crezut dacă n-am fi văzut cu ochii noştri cum această plantă izbuteşte să crească de la o zi la alta, la fel ca în poveştile cu fantasme şi miracole, sau ca în filmele şi romanele de anticipaţie. Ceea ce se coseşte azi, se reface mîine şi mereu aşa timp de 5 luni cît ţin zilele călduroase ale anului. Dar pentru a obţine masă verde şi în răstimpul iernii, colectivul de biologi au apelat la ajutorul Institutului de studii şi proiectări hidrotehnice. Din această colaborare s-a născut, tot aici la Piteşti, prima instalaţie turn (proiectant, inginer Constantin Iulian) un fel de piramidă înaltă de 18 metri, unde plantele se dezvoltă pe un soi de bazine suprapuse. Suprafaţa desfăşurată a edificiului însumează aproximativ 9 000 metri pătraţi, sau tot atît cît ar cuprinde luciul de apă al unui canal lung de un kilometru şi 300 de metri şi larg de 70 centimetri. Iluminarea şi încălzirea piramidei se fac autonom prin folosirea de biogaz.

Creşterea explozivă a celor două plante, în medie 5—8 tone masă verde la hectar în curs de 24 de ore (sau ceea ce înseamnă, de la caz la caz, 750—1 000 tone la hectar pe an !) a impus, firesc, luarea unor măsuri pentru extinderea în toată ţara a culturilor de Pistia stratiotes şi Eichhornia crassipes. Sub egida Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie au fost organizate la Piteşti două consfătuiri-instructaj la care au participat delegaţi din toate judeţele ţării. Pe această bază au fost depistate suprafeţele de apă inutilizabile altor scopuri : decantoare secundare, canale de drenaj, braţe moarte de rîuri etc. Rezultate notabile au fost realizate în judeţele Călăraşi, Timiş, Buzău, Constanţa, Bihor, Bistriţa-Năsăud, Vîlcea, Drobeta-Turnu Severin, Neamţ, Arad şi Giurgiu.

Cercetările de laborator au demonstrat că procentul de metan obţinut prin folosirea masei verzi este de 70—78 la sută, deci în aceeaşi proporţie ca şi gunoiul de grajd. În acest scop materia vegetală a fost utilizată ca atare sau în combinaţie cu îngrăşăminte naturale. În principiu, biogazul rezultat poate fi folosit mai departe pentru animarea generatoarelor, deci pentru furnizarea de energie electrică. Iată deci că lumina solară, stinsă în metabolismul plantelor de apă, se poate reaprinde graţie acestei complicate metamorfoze biologice.

Îndatorirea pentru folosirea masei verzi în scopuri energetice sau pentru fabricarea etanolului sau colorantilor revine însă altor sectoare de activitate. Biologii au avut doar datoria de a oferi cercetării şi unităţilor de producţie materia primă necesară. Cu toate acestea, ei nu s-au mărginit doar la atît. Cu concursul unor specialişti în nutriţie animală, ei au procedat la folosirea recoltei de plante acvatice în furajarea unor loturi de porcine şi galinacee. Rezultatele au întrecut aşteptările. Vom nota în continuare datele comunicate de C.P.I.C.P. Modelu, judeţul Călăraşi, unitate profilată pentru creşterea şi îngrăşarea suinelor : în comparaţie cu lotul martor (unde prin administrarea furajului obişnuit a rezultat un spor de greutate de 250 g pe zi), la lotul experimental, unde hrana a fost suplimentată cu 1—6 kg de masă verde, s-a înregistrat un spor de 453—548 g pe zi la fiecare exemplar, deci cu circa 200 g în plus. Beneficiarii acestui nutreţ neaşteptat n-au întîrziat să intervină la rîndul lor cu procedee şi inovaţii demne de reţinut. Tovarăşa dr. Marioara Godeanu ne-a arătat mai multe fotografii color (din păcate imposibil de reprodus în condiţiile de tipar ale revistei noastre) înfăţişînd diverse lucii de apă năpădite de Pistia stratiotes. Culturile, de un verde intens, sînt — ni s-a explicat — atît de dense încît se poate păşi pe ele ca peste un teren solid. Reţinem de asemenea o imagine reprezentînd o creşcătorie de porci unde canalele cu pistia au fost amplasate în imediata vecinătate a padocurilor. Dejecţiile se scurg direct în mediul acvatic, alimentînd plantele, iar acestea sînt culese şi trecute alături pentru alimentarea animalelor. Un ciclu biologic închis din care rezultă un spor apreciabil de carne. Furajarea suinelor cu plante de apă a mai permis efectuarea următoarelor observaţii : mortalitatea a scăzut la zero, au dispărut fenomenele de canibalism, iar calitatea cărnii s-a dovedit excelentă.

Cercetările realizate împreună cu Întreprinderea Biofarm au oferit posibilitatea folosirii celor două plante la obţinerea pigmenţilor clorofiliani şi carotenoizi, circa 7 g pigment clorofilian a+b la un kilogram de masă verde, sau ceea ce deschide calea utilizării Pistiei stratiotes în farmaceutică, în industriile textilă, cosmetică, alimentară.

Cercetările colectivului condus de dr. Marioara Godeanu au oferit subiect pentru un film documentar, realizat de Studioul „Alexandru Sahia", în regia lui Mircea Popescu. Pelicula a obţinut diploma de onoare la cel de-al 16-lea Festival al filmului ştiinţific de la Ronda (Spania) şi plachetă de bronz la Festivalul filmului ştiinţific de la Belgrad.

Chimia, fizica, farmacia are în continuare un teren vast de cercetare. Dar primii în această fascinantă aventură a cunoaşterii au fost biologii, cărora le adresăm din toată inima felicitările noastre.

LIVIU TIMBUS ■

Fapte de viaţă

Operaţia a reuşit!

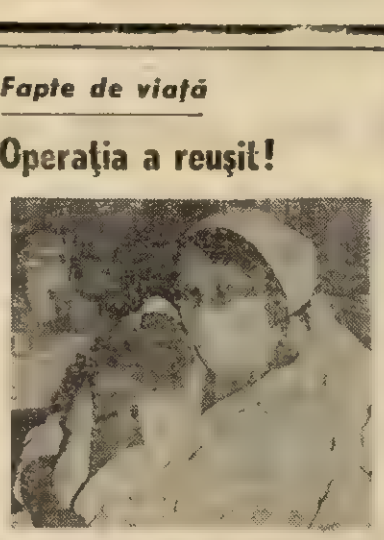

În urmă cu cinci ani, cînd Maria Fesan din Gura Riului se afla internată la Spitalul judeţean de adulţi din Sibiu pentru a fi operată din pricina unei sarcini ectopice tubare dreapta ruptă, hemoperitoneu acut, ceea ce în limbaj medical înseamnă, cu aproximaţie, sarcină extrauterină, cu afecţiuni ale trompei, acum cîţiva ani deci, tînăra femeie nu mai spera să aibă vreodată bucuria de a fi mamă. Operaţia se anunţa delicată, cu atît mai mult cu cît în astfel de cazuri e riscul de a se pierde capacitatea reproductivă. I se face salpingectomie dreapta şi, după operaţie, încep tristeţile ascunse. Femeia îşi pierde orice nădejde de a avea vreodată un plod care să se ţină de fusta ei.

La numai un an după întîmplare, în 1980, se prezintă la Maternitatea judeţeană cu un diagnostic mult asemănător celui dinainte însă oarecum inversat. Se constată sarcină ectopică stîngă, hematocel pelvian, chist ovarian drept. I se face laparotomie. Doctorul Nicolae Lupea, cel care va deveni vioara întîi a acestei întîmplări, îi face rezecţia ovarului drept, în scopul extirpării chistului, şi rezecţia salpingelui sting, în zona ampulară, adică a trompei, cu salpingostomie stîngă. Operaţia e cu totul delicată, constînd în refacerea orificiului tubar şi în legarea lui cu ovarul. După operaţie, femeia e tratată local cu antibiotice şi hidrocortizon, se vindecă chirurgical şi începe să spere într-o minune. Doctorul Nicolae Lupea o încurajează şi urmăreşte cazul cu maxim interes.

Maria Fesan se prezintă din nou la maternitate în feoruarie 198[illegible], [illegible] ca doctorul Nicolae Lupea să constate că e vorba de o sarcină intrauterină de 5—6 săptămîni, adică normală. [illegible] mia reuşise şi pacienta era [illegible] virtuală mamă. Într-adevăr [illegible] noiembrie 1982, la ora 19,25, Maria [illegible] pe căi naturale un băiat de [illegible] normal dezvoltat şi cu evoluţie [illegible] Petrică e acum un băieţel isteţ şi [illegible] care se încurcă mereu printre [illegible] mamei lui, aşa cum şi-a dorit.

Spre a fi întreagă, surprinzătoarea [illegible] înzestrează în toată curiozitatea ei [illegible] cu citeva zile cînd, sub aceeaşi [illegible] atentă şi competentă a doctorului Lupea, tînăra mamă mai dă naştere unui băiat de 3 300 g, tot pe căi naturale şi tot fără complicaţii. În penultima zi a lunii august, la ora 21,45, Petrică are [illegible] frăţior, Ion, de care deocamdată nu ştie nimic. Doar părinţii exultă de bucurie, mai cu seamă că doctorul apreciază că Maria Fesan mai poate avea încă două sarcini fără nici o complicaţie. De la deznădejdea dinainte la fericirea de-acum au trecut cîţiva ani, cîteva suferinţe prin spital, toate acoperite însă prin grija şi experienţa doctorului care a urmărit cazul de la început pînă în aceste zile.

Şeful secţiei de la maternitatea unde s-au petrecut toate acestea, medicul doctor Ioan Frum, apreciază că reuşita salpingostomiei e un caz rarisim, operaţia fiind foarte delicată şi necesitînd intervenţii fine, ca la oculist. Colectivul pe care-l conduce e însă demult preocupat pentru o activitate chirurgicală conservatoare iar nu pentru una eradicatoare, mult mai simplă şi mai la îndemînă. Nu întîmplător aici, la Sibiu, există şi un ecograf, şi tot aici, la „Balanţa", se fabrică un abac pentru determinarea vîrstei gestaţionale şi a dezvoltării fetale intrauterine şi astfel se face că maternitatea deţine un loc fruntaş în privinţa naşterilor, lucru care n-ar fi fost posibil dacă nu s-ar fi încercat recuperarea [illegible] posibilităţilor, oricît de mici, aşa cum s-a întîmplat şi în cazul Mariei Fesan pe care doctorul Nicolae Lupea [illegible] dar eficient de la resemnare la mirile speranţe. Cînd va fi gata noul spital, care se lasă cam demult aşteptat, şeful secţiei speră ca astfel de operaţii să nu mai reprezinte nişte curiozităţi medicale, ci lucruri firesc, capabile să sporească bucuria vieţii.

RADU G. ŢEPOSU ■

Interes general faţă de articolul

Prima comună de nefumători din România

Este pentru întîia oară — arătam în precedentul nostru articol — cînd într-o localitate rurală din România se instituie o campanie de durată împotriva tabagismului şi a consumului de alcool. Eroii acestui război paşnic sînt locuitorii comunei Maieru din judeţul Bistriţa-Năsăud, dar ideea aparţine, spuneam, unui bucureştean, inginerul Iorgu Cava-Crăieşti. Acesta a găsit la Maieru cuvenita înţelegere, bucurîndu-se deopotrivă de adeziunea şi sprijinul organelor de partid locale şi judeţene. Printre cei mai inversunaţi combatanţi s-au dovedit a fi pînă în prezent colectivul de învăţători şi profesori ai comunei, directorul şcolii, profesorul Titus Cărbune, profesorul Ioan Bindea şi profesorul Sever Ursa, directorul Muzeului etnografic.

Articolul nostru s-a bucurat de o mare audienţă, a produs senzaţie şi a declanşat aproape imediat numeroase alte acţiuni similare. Iată ce ne declară în această privinţă inginerul Iorgu Sava-Crăieşti :

— Iniţiativa măierenilor, comunicată şi susţinută prin intermediul revistei „Flacăra", hotărîrea lor de a face din Maieru prima comună de nefumători din România, a fost salutată de cetăţeni din cele mai îndepărtate colţuri ale ţării. Datele de care dispunem pînă în prezent mă îndreptăţesc să sper că vom fi în scurtă vreme martorii unei acţiuni de amploare pentru eradicarea nicotinismului şi alcoolismului. Mărturie stau în această privinţă scrisorile pe care le-am primit pe parcursul a numai patru săptămîni de la apariţia articolului din „Flacăra". Voi da cîteva exemple. Din Singeorz-băi ne-a scris tovarăşa Amalia Floarea, primarul oraşului, care ne anunţă că va iniţia o acţiune asemănătoare şi că, pentru început, ajutată de inginera şefă Lucreţia Stanciu de la Fabrica de tricotaje, va desfăşura o campanie antitabagică în rîndul celor 800 de tinere din această întreprindere. O altă misivă ne-a sosit din Arad şi aparţine pensionarului Ioan Mureşan (Aleea Borsec bl. 511, ap. 20). Acesta ne asigură că va întreprinde toate demersurile necesare, că va face tot posibilul pentru a transforma cartierul în care locuieşte într-un cartier de nefumători. Profesoara Marioara Aftene, biolog şi muzeograf principal la Muzeul de biologie umană din Ploieşti, îşi propune să creeze şi în acest oraş, împreună cu alte persoane, un puternic centru antitabagic. Aceasta cu atît mai mult cu cît în cadrul muzeului funcţionează un lectorat cu tematică şi în problemele tabagismului. O altă scrisoare ne-a parvenit din Cluj-Napoca şi este semnată de George Petruş, (Calea Turzii 105). Autorul ei ne asigură că exemplul măierenilor se va dovedi extrem de contagios şi că va încerca să iniţieze o campanie asemănătoare şi în cartierul în care locuieşte. Aurelia Rodeanu din Bucureşti (str. Pompiliu Manoliu nr. 13 bl. G-2 ap. 141) ne anunţă că va iniţia o acţiune similară printre tinerele fete. Valentin Coricovac din Drobeta-Turnu Severin, Alexandru Vidran din Bucureşti şi împreună cu aceştia mulţi alţii ne cer să le trimitem materiale documentare, să le împărtăşim din experienţa măierenilor, să le punem la îndemînă reţete practice cît mai uşor de urmat.

— Dacă exemplul locuitorilor din Maieru va fi urmat şi de alte colectivităţi umane, atunci o asemenea acţiune de anvergură va trebui să fie coordonată, bănuim, de un for de specialitate.

— Evident, o asemenea acţiune nu poate fi lăsată la voia întîmplării. Personal am luat legătura cu Laboratorul de igienă şi sănătate publică şi cu Institutul de igienă şi sănătate publică din Bucureşti. De aici, prin bunăvoinţa medicilor Lisovschi şi Mita am obţinut diverse broşuri destinate combaterii nicotinismului. Am primit, de asemenea, asigurări că, pe baza materialului ce urmează să-l primim de la actualii şi viitorii noştri colaboratori, se va întocmi o broşură în tiraj de masă. Dar acest material ne lipseşte deocamdată. Prin bunăvoinţa şi mijlocirea redacţiei dumneavoastră îmi îngădui să adresez tocmai de aceea un apel tuturor celor ce doresc să se asocieze programului de eradicare a tabagismului şi alcoolismului:

1. Avînd în vedere că abandonarea tutunului nu este o treabă tocmai uşoară, îi rugăm pe toţi cei care au izbutit să suprime acest viciu să ne scrie cum au procedat, ce medicamente sau metode de psihoterapie au folosit. Fiecare are în această privinţă propria sa experienţă. În clipa în care vom beneficia de o cazuistică bogată, fiecare fumător va putea alege metode şi proceduri care i se par mai uşor de urmat.

2. Dorim să avem de partea noastră, prin activitate concretă sau prin lucrări de specialitate, pe toţi cei care au elaborat comunicări în legătură cu lupta antitabagică şi antialcoolică. Între aceştia îmi permit să-i amintesc pe medicii Mircea Alexandru şi pe profesorii M. Barnea şi E. Barnea. Cu ajutorul acestora dorim să elaborăm programe concrete, diferenţiate, vizînd toate categoriile de fumători, pe profesiuni, vîrste, categorii sociale etc.

Îi rugăm, de asemenea, pe toţi cei care, urmînd exemplul măierenilor vor izbuti să înfiinţeze comune, sate, cartiere, întreprinderi, instituţii, şcoli de nefumători să ne împărtăşească experienţa dobîndită pentru ca noi, la rîndu-ne, să o comunicăm şi altora.

În clipa în care vom dispune de o cazuistică bogată şi variată, vom putea trece la tipărirea unor broşuri de educaţie antitabagică şi antialcoolică în care să domine exemplele concrete şi metodele practice de combatere a nicotinismului şi alcoolismului. Exemplele concrete sînt mult mai convingătoare decît lucrările de dădăceală şi teorie savantă ! În felul acesta, sub auspiciile unui institut de specialitate, se va putea elabora un program activ şi eficient, bazat pe experienţa celor ce vor hotărî să urmeze pilda locuitorilor din Maieru.

— Vă urăm succes şi ne permitem să reamintim cititorilor noştri adresa dumneavoastră : **str. Cercului nr. 3, sect. II, Bucureşti, telefon 11 69 56.**

LIVIU MAIOR ■

SPORT, TIMP LIBER

Drumul spre izbîndă nu e niciodată uşor

• Theodor Ghiţescu, neînfrînt în capitala Lorenei •

Cu simţul datoriei faţă de cetăţean

Un han aproape ca în Sadoveanu

Amurg calm, cald de miez de toamnă, ceas bun de popas la un popas. Ori la un han. „Hanul Roşiori", de pe şoseaua Bucureşti-Craiova, te îmbie cu curtea-i largă cît o toloacă de han, ca în Sadoveanu. Cît o toloacă de vechi han românesc aşezat la răscruce de drumuri mari. Largă şi plină de iarbă bogată, de flori de cîmp şi de arbori umbroşi. Printre arbori, căsuţele camping-ului au aerul unor **chalet**-uri elveţiene, constrînse la dimensiuni liliput. (Oricum, pentru 15 lei patul nu poţi pretinde chiar un **chalet** autentic !). Clădirea hanului arată bine, cu arhitectura-i masivă, nu chiar ca la Hanu' Ancuţei (care „avea nişte ziduri groase de ici pînă colo"), dar plină de graţie. Seamănă cu o navă albă. O navă pe a cărei punte-terasă cei leşiţi să ia aer nu se clatină, încă nu se clatină. Terasa e ocupată mai mult de bărbaţi, doar ici-colo cîte un cuplu. Lume decentă, cu un număr decent de sticle de bere goale pitite sub mese. La rugămintea noastră, o ospătăriţă tînără, pe al cărei ecuson scrie Maria Ivan, ne pune o masă în curte, sub un copac, şi ne propune, pe lîngă bere, friptură de porc ori tuslama. Comandăm de toate. Berea nu-i prea grozavă (bere de Roşiori, cine-a gustat-o n-are nevoie de explicaţii în plus), dar e rece. Friptura e fierbinte, iar tuslamaua gustoasă. Piinea, şi ea, e gustoasă, pe deasupra şi moale. A fost făcută azi, e „piinea casei". Dacă veneam mai devreme, ne spune ospătăriţa, ne-ar fi putut oferi şi o ciorbă de burtă. Ciorba de burtă, tuslamaua, „piinea casei" şi berea nu lipsesc nici o zi de pe mesele hanului. Cel puţin aşa ne spune Maria Ivan (am verificat-o : la fel ne-au spus şi alţi obişnuiţi ai locantei), care, nepreaavînd clienţi, e dispusă la vorbă. Nu prea sînt mulţi clienţi, fiindcă pe DN6, drumul căruia hanul i-aţine calea la ieşirea din Roşiori, circulă mai mult camioane, iar un parcaj pentru camioane nu există în zonă. Există unul doar pentru automobile. Şi cum drumul, aici, e în pantă, şoferul de camion, oricît de înfometat şi de însetat ar fi, înghite în sec şi apasă cu furie acceleratorul. Nu poate risca, pentru o tuslama şi o bere, ca ditamai camionul lăsat în drum s-o ia la fugă ori să se dea peste cap. Lipsa acestui parcaj (ce n-ar fi greu de amenajat : ar ajunge un strat de nisip şi un strat de asfalt, întinse pe nu mai mult de 50 metri pătraţi) face ca şi căsuţele camping-ului, 22 la număr, să fie mai mult pustii. Poate c-am vrea să rămînem o noapte într-una din aceste căsuţe ? — ne întreabă Maria Ivan, cu neascunsa speranţă că, acceptînd invitaţia, am contribui la ridicarea rentabilităţii campingului, acum în grea suferinţă. Nu, îi răspundem, mulţumim, ne grăbim. O clipă numai !, insistă preopinenta, o clipă numai ! — şi dă fuga să deschidă uşa unei căsuţe aflate la doi paşi de masa noastră. Chiar nu v-ar place să staţi aici ? — ne îmbie. Ne ridicăm, băgăm capul pe uşa căsuţei. E frumos, e curat, miroase a floare de cîmp, nici fir de praf, aşternuturile păstrează încă urmele proaspete ale fierului de călcat. Două masa bună, încă o notă de 10 pentru lucrătorii „Hanului Roşiori".

Sînt 17 lucrători, 14 femei şi 3 bărbaţi. Seara tîrziu, cînd termină lucrul, bărbaţii o iau către Roşiori pe jos. Femeilor le e mai greu s-o facă. Drumul pînă la Roşiori, pentru un pas de femeie, e de un ceas şi jumătate-două. Un ceas şi jumătate-două în plină noapte. Drept care le transportă cu maşina lui, în cîteva ture, şeful unităţii.

Şeful unităţii e Nicolae Dorilă. Tînăr, n-are nici 42 de ani, fost ospătar, pasionat de profesie. Îl abordăm cînd plecăm, îi lăudăm firma şi-i întrebăm ce necazuri mai are, în afara chestiei cu parcajul şi a efectelor ei asupra rentabilităţii hanului. Necazurile, zice, ca necazurile, cele mai multe şi le face omul cu mîna lui, deci tot cu mîna lui le poate şi îndrepta. Altele însă, cele zise „obiective" îl depăşesc. Lipsa parcajului e unul din acestea. Lipsa canalizării e altul. Apa menajeră, din această pricină, îrumpe uneori pînă-n şosea. Şi mai infestează şi aerul locului. Şi ăsta-i un motiv pentru care destui clienţi evită hanul şi campingul, că şi faptul că duşurile şi toaleta se află departe de căsuţe. De cum vine noaptea ele devin, practic, inaccesibile pentru muşteriii căsuţelor. Nu toţi au curajul să se aventureze în căutarea lor, căci prin curte mişună cei trei cîini ai paznicului. Ce să-i faci, omului îi e frică să păzească de unul singur, ar ajunge doi hoţi ca să-i facă inofensiv. Tot în legătură cu rentabilitatea campingului : retribuţia omului de serviciu al celor 22 de căsuţe trece de 1 500 de lei pe lună. Or, în vîrf de sezon dacă scoţi 2 000 de lei pe lună de pe urma acestor căsuţe mai mult pustii. Oare cum s-ar putea rezolva problema ? — se întreabă şi ne întreabă Nicolae Dorilă.

În rest, un han bun, aproape ca în Sadoveanu.

ILIE PURCARU ■

miercuri s-au înregistrat următoarele rezultate în cadrul preliminariilor campionatului mondial de fotbal, ediţia 1986 : Suedia — Portugalia 0—1 în gr. 2, Irlanda de Nord — România 3—2 în gr. 3, Norvegia — Elveţia 0—1 şi Irlanda — U.R.S.S. 1—0 în gr. 6, Islanda — Ţara Galilor 1—0 în gr. 7.

FAIR PLAY

Autoritatea arbitrilor

Am abordat adesea o temă majoră a oricărui sport, deci şi a fotbalului : **arbitrajul.** Enumerînd condiţiile care, după părerea noastră, trebuie să le îndeplinească un arbitru de fotbal trebuie să ne oprim şi la cea a autorităţii morale. Există la ora actuală, prin şi pe lîngă fotbalul nostru, oameni care parcă nu au altă preocupare decît să submineze autoritatea arbitrilor şi a antrenorilor, atitudine cu multe urmări nefavorabile.

Ce se întîmplă dacă arbitrul este discreditat în faţa jucătorilor ? Ei, jucătorii, îşi permit să protesteze la deciziile viitoare ale acestuia. El, arbitrul, devine ezitant şi scapă jocul din mînă. Consecinţa ? Este în continuare discreditat de „profesioniştii" acestei metehne. Atitudinile de protest şi contestaţie ale jucătorilor sînt în mare majoritate generate şi chiar încurajate de astfel de oameni care parcă au jurat moarte fair playului !

Să ne întoarcem la arbitru. Cu el ce se întîmplă ? El **vrea** să arbitreze. De aceea s-a dedicat arbitrajului, a urmat cursuri, a dat examene, a pierdut timp ca să arbitreze. Dar cum ? Data viitoare va arbitra cu gîndul la „ce va spune sau va scrie x, y z". Ca urmare va încerca să împace şi capra şi varza ceea ce în arbitrajul corect este **imposibil.** Sau, ca un corolar, dacă este posibil, atunci arbitrajul este **incorect.** Nu există şi o a treia posibilitate ! Cu alte cuvinte va arbitra mai prost, am văzut-o în repetate rînduri. Jucătorii se deprind să protesteze la decizii şi cînd o fac în faţa arbitrilor străini... am constatat cu toţii ce se întîmplă. Acesta este handicapul despre care vorbeam vinerea trecută, cel cu care echipele româneşti pornesc în meciurile de „afară".

Se pune desigur întrebarea : „Arbitrii nu greşesc ?" Ba greşesc ! Cum să nu o facă dacă greşeala este omenească şi ei sînt oameni. Greşesc şi arbitrii cei mai buni. A greşit şi Rainea, au greşit şi alţii, şi încă grav. Şi atunci îi lăsăm, aşa, să greşească la infinit ? Nu ! Orice activitate greşită trebuie criticată şi corectată. Dar acest lucru trebuie făcut de cei tot aşa de competenţi ca sau chiar mai competenţi decît arbitrii, adică de colegiile lor, judeţene sau centrale. Şi — mai ales — în interiorul colegiului, nu în public. Fiecare meci din eşaloanele superioare are un observator federal, adică un om competent care are ca primă sarcină tocmai observarea arbitrilor şi a arbitrajelor. Să li se lase lor această sarcină şi colegiului pe aceea de judecată şi de îndreptare. **Dacă vrem arbitri buni, să nu le compromitem autoritatea !** Iar dacă o facem, conştient sau inconştient, să ne fie clar că dăm o mînă de ajutor la **subminarea** fotbalului nostru.

CRISTIAN ŢOPESCU ■

Cronica şoselei

O fotografie cu două fetiţe

După ce întrase cu forţa celor 100 km pe oră în pîlcul gros ca o turlă de biserică, maşina arată ca un vinclu. „Şoferul a încercat o manevră de evitare a coliziunii, neizbutită însă. Astfel se explică lovirea pomului cu partea laterală a maşinii şi frîngerea ei aidoma unei trestii", îşi dă cu părerea unul dintre bărbaţii sosiţi la locul accidentului, imediat după producerea lui. „Spectacolul e ieşit din comun nu prin felul în care arată epava, ci prin altceva. Priviţi îmbrăţişarea bărbatului aflat la volan, cu bustul întors spre femeia care îl strînge în braţe. Doar nu s-au apucat să se sărute în timpul mersului, şoferul lăsînd volanul în plata domnului ?" „Mai ştii, cîte nu se petrec şi în maşinile acestea". Discuţia încetează. Cei doi bărbaţi, şoferii unor autoturisme oprite, ca de obicei, în asemenea situaţii, privesc înghiţuraţi rămăşiţele maşinii şi cadavrele celor doi, aflaţi pe fotoliul din faţă. El, om cam de 30 de ani, cu trăsături aspre, cu faţa parcă sculptată în piatră, cu privirea fixă de mort, ţintind undeva spre vîrfurile munţilor, iar ea, o femeie tînără, nu-i dai mai mult de 25 de ani, dar cu o expresie de durere, de chin, pe faţa albă, încadrată de un păr bogat, negru, care se scurge pe spate în două cozi lungi despletite.

Dinspre pîrîu, urcă şchiopătînd în direcţia şoselei, un tînăr cu cămaşa albă, stropită din belşug de sînge şi cu zgîrieturi pe faţă. Cu mîna stîngă îşi tot freacă genunchiul, care se vede tumefiat, prin pantalonii rupţi. „Eu, se simte el dator să dea o explicaţie celor doi bărbaţi, am venit nu de mult din armată. N-a trecut nici o săptămînă. Mi-am cumpărat nişte haine civile, că alea cu care m-am încorporat mi-au rămas strîmte. Am făcut semn şi şoferul a oprit. Mi-a deschis uşa din spate şi mi-a arătat cu privirea să stau în spatele lui. „Să nu-mi iei vizibilitatea în spatele maşinii". „Doar atît mi-a spus". Apoi a pornit şi pînă la locul nenorocirii nu mi-a adresat nici un cuvînt, nici el, nici ea. A început apoi, ori a reînceput, nu-mi dau seama, cearta între şofer şi femeia din dreapta. Am înţeles că erau soţ şi soţie. Ţipau unul la altul. Din cînd în cînd, bărbatul se întorcea spre ea şi îi dădea cîte o palmă ori cîte un pumn. Maşina în timpul ăsta o lua spre stînga, mult de tot. Ea nu riposta, ci plîngea, plîngea şi îl blestema printre sughiţuri. Mă simţeam extrem de prost. Îmi era şi frică de deviările acelea care riscau să ne scoată din şosea. Ăsta face accident pînă la urmă, îmi ziceam. Stăteam şi priveam înmărmurit şi indignat, totodată, cum vînjosul îi tot căra la pumni. Nu îndrăzneam să spun un cuvînt. Dacă intervin, îmi ziceam, ăsta se întoarce spre mine şi ştiu eu ce mai iese. Să mă bat cu el în timp ce maşina zbura cu aproape 100 la oră ? La un moment dat, n-am mai răbdat. L-am rugat să oprească, că vreau să cobor. Nu m-a auzit, ori s-a făcut că nu m-aude, nu ştiu, că n-a oprit. Cearta se înteţea pe măsură ce se scurgea timpul. Adusă la disperare, femeia încearcă să ripostеze, să-l zgîrie, să-l muşte, iar el o lovea tot mai puternic. Dacă femeia se agaţă cumva de volan, sîntem pierduţi, ne răsturnăm. Apoi s-au mai calmat. El se limita să-i strecoare printre dinţii strînşi sudălmi şi ameninţări, iar ea continua să plîngă în hohote. Am înţeles că mergeau la procesul lor de divorţ şi că aveau doi copii mici pe care şi-i revendicau fiecare. Fără să vreau, amănuntele din viaţa lor îmi ajungeau la urechi. Ea îl acuza de beţii permanente, de brutalitate, de bătăile îndurate, iar el, de infidelitate. „Aşa cum l-ai înşelat pe fostul tău soţ cu mine, tot aşa m-ai înşelat şi pe mine cu Mitru şi cîţi or mai fi pe lîngă el". „Ai ceva concret, poţi să dovedeşti învinuirile ce mi le aduci ?" întreabă ea. Nu, concret, şi bărbatul îi dă una peste gură de-i sparge buza de jos. Sîngele începe să-i curgă şi se prelinge de pe bărbie pe rochiţa albă de in. Atunci se petrece momentul teribil, de care îmi era cea mai mare frică. Femeia apucă de volan şi îl trage cu putere spre ea. Bărbatul intuieşte pericolul şi trage la rîndul lui volanul în sens contrar. Mîinile puternice ale bărbatului contracarează tendinţa maşinii de a părăsi asfaltul. Şoferul probabil însă că a smucit volanul prea tare, şi Dacia a părăsit şoseaua intrînd în plută. Sfîrşitul îl aveţi în faţa ochilor. Eu m-am aplecat instinctiv spre dreapta, culcat pe canapea. Cîoburile m-au găsit însă şi acolo, iar genunchiul mi l-am lovit, cînd fotoliul din faţă a lunecat spre mine. „Cum au ajuns în poziţia asta, îmbrăţişaţi, nu-mi dau seama !"

Din poşeta tinerei a căzut în timpul accidentului o fotografie. O ridică tînărul pasager-martor. Ne privesc două fetiţe cu ochii ca mărgelele. Oacheşe şi ele aidoma părinţilor. Pe verso un scris mic, regulat, al mamei „Liliana şi Mirela cu ocazia excursiei la Tuşnad".

Ulterior s-a aflat că cei doi tineri, el maistru la o uzină metalurgică, ea economistă la aceeaşi unitate, avînd toate condiţiile să-şi crească cele două fetiţe, au ajuns la acest deznodămînt tragic pornind de fapt de la nişte nimicuri, bănuieli şi neîncrederi nefondate, discuţii care au degenerat treptat în certuri, în acte de violenţă. În etapa dinaintea fatalei călătorii, un rol nefast l-au avut excesul de alcool, precum şi anturajul martorilor care l-au îndepărtat de familie. „Prietenii" familiei în loc să contribuie la reconciliere, la împăcarea celor doi tineri, s-au împărţit în două tabere facilitînd dezbinarea cuplului.

Ce vină aveţi voi, Liliana şi Mirela, că aţi rămas singure pe lume ?

Privim încă o dată trupurile îmbrăţişate strîns, din interiorul maşinii. „Parcă s-au împăcat după moarte" rosteşte cineva.

VICTOR BEDA ■

ŞAH

cu Margareta Mureşan

Open la Metz

În turneul de la Metz, lupta pentru locul I a devenit interesantă de-abia după patru runde, la început jucătorii de elită trecînd uşor peste rezistenţa organizată a unor jucători mai slab cotaţi. Maestrul internaţional Theodor Ghiţescu, prezent la turneu, a debutat prin trei victorii la jucătorii francezi Lejail, Hanna şi Soyer, pentru ca în runda a patra să-i întîlnească pe marele maestru iugoslav Ivkov, care cumulase tot 3 puncte din tot atîtea posibile. S-a jucat Indiana veche şi partida s-a încheiat remiză. Favoritul turneului, marele maestru cehoslovac Hort, veşnic prezent la turneele open, remizează în acelaşi rundă cu marele maestru Westerinnen. În runda următoare cea mai atractivă partidă a turneului a fost cea dintre Th. Ghiţescu şi marele maestru maghiar Forintos. S-a jucat Apărarea Nimzovitsch, iar Ghiţescu a obţinut o victorie spectaculoasă.

În runda a şasea, Th. Ghiţescu cîştigă în faţa marelui maestru cehoslovac Plachetka o bună partidă în Apărarea Cigorin. Marele maestru Hort pierde duelul cu un alt fruntaş al clasamentului, marele maestru iugoslav Sahovici. În Gambitul damei se consemnează în runda următoare o remiză de luptă între cei doi fruntaşi ai clasamentului, Ivanovici (Iugoslavia) şi Ghiţescu. Hort mai pierde o jumătate de punct preţioasă la Ostojici, rămînînd totuşi de plutonul celor cu şanse la locul întîi. Evenimentele se precipită : Ivkov pierde la finlandezul Karlsson, apărut brusc prea sus în clasament după victoriile asupra compatrioţilor săi, disputate în rundele III—IV. Sahovici remizează în Indiana veche cu Th. Ghiţescu, iar Hort cîştigă. În ultima rundă partidele au o miză specială, fiecare jumătate de punct putînd conta multe locuri în clasament. Th. Ghiţescu, avîndu-l ca adversar pe campionul Franţei, maestrul internaţional Haik, luptă pentru menţinerea locului întîi prin victorie. Cu piesele negre în Apărarea siciliană, Atacul Keres, s-a ajuns la atacuri de flanc dezlănţuite ca uzează nervii. Albul este primul în atac şi Haik cîştigă un pion „otrăvit", apoi pierde dama pentru două piese. Th. Ghiţescu joacă exact, mereu şi în atac, reuşeşte să valorifice avantajul poziţional, blocînd cei trei pioni liberi ai adversarului şi promovînd propriii pioni. Victoria în partidă s-a obţinut greu, mai ales în condiţiile absenţei întreruperilor, jucîndu-se pînă la epuizare. Punctul cumulat a întregit numărul victoriilor din turneu (+5,=3,—0) aducîndu-l pe cunoscutul maestru internaţional român pe locul 1 la egalitate de puncte (7,5 puncte) cu marii maeştri Ivanovici, Sahovici şi Karlsson, Ivanovici realizînd însă cel mai bun punctaveraj Bucholtz.

MARGARETA MUREŞAN ■

Viața pe bicicletă

SPORT

● Constantin Căruțașu și echipa României, învingători în a 22-a ediție a „micii bucle" ●

Frumoasa sărbătoare

Început la ședința, Turul ciclist al României a pornit sub semnul unei bătălii în doi, Valentin Constantinescu — Mircea Romașcanu, asistată de un al treilea, Constantin Căruțașu, socotit fără mari șanse la tricoul galben. Deși Constantinescu a condus 5 etape, toată lumea părea sigură că liderul echipei noastre naționale, cel mai „blazonat" și mai experimentat (31 de ani) dintre rutierii înscriși pe listele de concurs nu așteaptă decît momentul prielnic pentru a declanșa atacul „fără replică". Absent din ediția precedentă (amintim, reluată după 9 ani de pauză), muntelui îi revenea rolul de arbitru. Și așa a fost. Muntele a decis, dar împotriva pronosticurilor ! Verdictul dat între Bistrița și Vatra Dornei, cînd Căruțașu a trecut în frunte, a rămas fără drept de apel și ultimele etape, între care Piatra Neamț — Focșani a fost străbătută în mers de accelerat (peste 45 la oră !), n-au schimbat mai nimic. Au consfințit doar desprinderea lui Căruțașu, lîngă care s-a găsit, ca o umbră, și Romașcanu. Ieșiți iremediabil din cursa pentru locul 1 după necazurile (a spart, a trecut pe sub o barieră, fiind penalizat) dinaintea Dornei, Mircea a optat, s-a văzut clar, pentru „varianta Căruțașu", gîndind probabil că Valentin Constantinescu e, la 22 de ani, încă prea crud pentru o bătălie atît de aspră și are, cum se zice, tot viitorul în față. Ceea ce nu scade, firește, din meritele învingătorului, Căruțașu fiind singurul din cei 87 de alergători (cîți au luat startul) prezent pe podiumul celor 3 clasamente : general-individual, sprinteri și cățărători.

Așa a fost, privită inițial de departe și, pe ultimele trasee, din interiorul caravanei, lupta pentru tricoul galben. Dură, cum e tot ciclismul, dramatică și nu lipsită de surprize. Tonul l-au dat, cu emergie și inteligență tactică, rutierii din echipa națională a României, vegheați cu pricepere și discreție de Nicolae Voicu, dar la fel de adevărat e că, în condițiile unui Tur mult mai tare și mai echilibrat decît în 1983, și au fost nu o dată obligați să facă apel la toate „secretele" pentru a obține o victorie finală cît mai detașată. Dacă o parte dintre participanții străini, polonezii și grecii îndeobște, și-au adus o contribuție de seamă la reușita întrecerii, net superioară celei anterioare, se cuvine să consemnăm revenirea în prim-plan a formației Steaua, clasată pe locul 2. Poziție ce reprezintă cea mai mare performanță realizată de elevii antrenorilor Ion Stoica și Ion Vasile de la reînființarea secției și, totodată, un semn încurajator pentru ciclismul nostru, căruia un posibil „duel" Dinamo — Steaua i-ar face numai servicii, l-ar întări.

Turul a mai însemnat, dincolo de bătălia pentru un loc cît mai în față, și o stare de spirit. Mică, dar unită, lumea ciclismului românesc a răspuns în corpore la chemare și toată suflarea ei a alergat, minată de o patimă fără leac, pe traseele cursei. Dragostea pentru bicicletă, ne-am mai lămurit o dată, nu durează cît poți face sport, adică 5 sau 10 ani, ci o viață, dacă nu chiar mai mult ! Am văzut arbitri, între care Cornel Popovici (72 de ani) participant la prima ediție a Turului, în 1934, mecanici etc. veniți să-și petreacă în caravană concediile, mulți dintre ei acceptînd, ba socotind asta o favoare, să-și pună propriile mașini la dispoziția organizatorilor. Organizatori care, în frunte cu neobositul secretar federal Gheorghe Stănel și cu omniprezentul arbitru principal Octavian Amza (care a urmărit toată competiția stînd în picioare, supraveghind „ostilitățile" dintr-o mașină deschisă !), s-au străduit să asigure Turului cele mai bune condiții, inclusiv o desfășurare corectă, ferită de favoritisme și interpretări. Și, ca să nu mai lungim vorba, au reușit pe deplin, chit că pentru asta, activitate obștească pentru mulți, au dormit timp de o săptămînă mai puțin chiar decît rutierii !

Peste tot, din ce-am aflat, din ce-am văzut, Turul ciclist al României s-a bucurat de primiri atente, călduroase, menite parcă să răsplătească printr-o floare, printr-un cuvînt de îmbărbătare, eforturile plutonului. Fără această strădanie, de nota 10 la Bistrița, la Cluj-Napoca și la Focșani, fără prezența masivă a publicului de-a lungul traseului, oameni de toate vîrstele ademeniți de trecerea de licurici a caravanei și aplaudînd-o cu însuflețire, demersul cicliștilor ar fi fost, e sigur, mai sărac, iar Turul mai lipsit de poezie și culoare. Pe podiumul sentimental al „micii bucle", organizatorii au ocupat treapta cea mai înaltă.

S-a încheiat deci cea mai frumoasă sărbătoare a ciclismului românesc. Ea a durat o săptămînă și a măsurat 1 271 de kilometri, dovedind cu prisosință că această disciplină, aspră, dar generoasă, posedă mari resurse și mari inspirații. Turul 1984 a demonstrat că perioada de tatonare a fost depășită : „mica bucle" poate și trebuie să devină un eveniment de referință în calendarul internațional al sportului cu pedale de pe continent. Temelia există, se cuvine mers mai departe, cu seriozitate și cutezanță.

„Tricoul galben e o mîndrie, dar și o povară"!

Născut la 6 februarie 1958, la Ploiești, într-o familie de muncitori, a început ciclismul la Petrolul. A trecut în 1976 la Metalul Plopeni și în 1980 la Dinamo București, sub culorile căruia și-a adjudecat 9 titluri de campion național, pe șosea și velodrom, cu echipa (6) și individual. La 1,85 m nu cîntărește decît 65 de kilograme : „greutatea mea de croazieră. Restul l-a luat vîntul !". Absolvent de liceu. Necăsătorit.

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

— Iată-te, Constantin Căruțașu, la prima mare izbîndă ! Ai sperat să cîștigi ?

— Nu prea-mi place să mă laud. Tata, care a fost maistru turnător, acum e pensionar, m-a învățat să fac și să tac. Mi-a tot zis : nu vorbe, băiete, fapte ! De felul meu nu mă aventurez, dar am intuit că pot învinge! Mai slab la sprint, am muntele de partea mea. Cățărările îmi vin ca o mănușă. Am ajuns la munte al treilea, a mai spart și Mircea, mi-am dat seama că e momentul prielnic. M-am dus și dus am fost. Victoria e a mea, sînt mîndru de ea, dar în egală măsură e și a echipei. Ciclismul reprezintă un sport dur în care echipa joacă un rol important ; fără ajutor ești mort, te înghite plutonul !

— Cum se explică că 3 dintre primii 5 clasați în Turul 1984 sînt prahoveni ?

— Așa e, eu și Cornel Nicolae sîntem din Ploiești, iar Valentin Constantinescu din Băicoi, Valentin, ca și mine, a alergat o vreme pentru Plopeni. Nu știu să explic, dar constat. Judecînd după rezultatele din acest Tur, Ploieștiul e capitala ciclismului nostru.

— Cum ai ajuns dumneata la bicicletă ?

— Doi colegi de clasă, Bobeică și Vintilă, s-au legitimat la Petrolul și, într-o zi, m-au invitat și pe mine. Ihu, Costică, să vezi, m-au cheonat, e frumos, meritã ! M-am dus, dar nu cine știe ce convins. După două luni, cu Bobeică și Vintilă în echipă, am devenit campion de juniori. Asta mi-a dat încredere și m-am pus pe treabă. Eu am rămas, foștii mei colegi, valoroși ca juniori, au dispărut.

— Motivul ?

— Sport aspru, cine nu trage, dispare. N-am avut alt secret decît munca.

— O poveste simplă, nu-i așa ?

— Oarecum. Am avut și căderi, la propriu și la figurat. Chiar anul acesta cînd n-am fost selecționat pentru Cursa Păcii. Criteriul de selecție s-a numit Cupa Federației, în care eu am terminat al cincilea. M-au lăsat acasă, pe motiv c-aș fi bătrîn. Eu știam că-i prea devreme ca să intru în formă, dar s-a hotărît altfel și hotărît a rămas ! Atunci am vrut să plec, să mă întorc la Ploiești, dar tata m-a convins să stau pe loc. Adevărul e c-aș fi greșit, unde mai găseam echipa și condiții de la Dinamo?, dar în momentele acelea, la supărare, gîndeam altfel ! Noroc cu tata. Lui, pensionarului Ștefan Căruțașu, îi datorez acest succes. Și, mai zic o dată, echipei.

— Te referi, probabil, la etapa de Focșani, cînd ți-ai consolidat poziția de lider după o evadare în care l-ai avut alături pe Romașcanu.

— Da, Mircea m-a ajutat mult acolo. Evadarea aceea a fost, pentru el, una de orgoliu. Pierduse mult, aproape 10 minute, nu mai avea la ce să spere, dar a fugit. A vrut să arate ce și cît poate. Am plecat împreună și am ajuns la Focșani cu două minute față de pluton.

— Romașcanu ca Romașcanu, tot ca să-și demonstreze clasa a cîștigat și ultima etapă, dar dumneata ce urmăreai ? Cum Constantinescu și Gancea erau alături, poziția de lider nu-ți era amenințată și totuși te-ai înhămat la o morișcă infernală ! De ce ?

— Simplu : ca să arăt că sînt bun și pe plat. Aveam și datoria să-l susțin pe Mircea, care dorea să recupereze.

— Sînteți prieteni ?

— Nu în viața de toate zilele, doar pe bicicletă. El rămîne, cu toată înfrîngerea din acest Tur, ciclistul nostru numărul 1. Știe meserie cu carul, păcat că n-o prea transmite. Poate că nici nu-i convine s-o facă.

— A fost un Tur tare ?

— Nu tare, foarte tare. Piatra Neamț — Focșani, de pildă, s-a mers cu o medie orară de peste 45 la oră ! Pe lîngă ai noștri, care au fost animatorii cursei, polonezii și grecii s-au bătut din răsputeri. Dar noi, cum se zice, ne-am impus legea.

— Ce urmează, Constantin Căruțașu ?

— Turul Turciei, în octombrie, dacă n-oi fi din nou socotit prea bătrîn ?! Pînă atunci însă, mai am de înghițit vreo mie de kilometri ! Viața pe bicicletă continuă, dar parcă e mai frumoasă ca oricînd după ce-ai cîștigat „mica bucle !"

— Și totuși nu pari fericit !

— Sînt, dar cu măsură. Mă bucură un astfel de succes, pentru mine, pentru ai mei, pînă și nepoții, copiii surorii mele Daniela, m-au așteptat la „23 August", dar mă și obligă. Am țîșnit din pluton, și mai mulți ochi vor fi de-acum pe mine, nu ?

— Dumneata te simți pregătit pentru asta ?

— Am fost pregătit pentru cîteva eșecuri, de ce n-aș fi și pentru tot atîtea succese ? ! Mă gîndesc să nu mă opresc aici.

— Vrei să-mi arăți palmele ?

— Sînt bătătorite, da, dar ale tatei cum sînt ? Eu cred, din ce-am auzit, din ce-am învățat, că în ciclism cîștigă numai cei care pot și care vor. Fără voință, fără sudoare, nu ajungi nicăieri. Tricoul galben e o mîndrie, dar și o povară, dac-ați știi cum frige !

Ce credeți că v-a lipsit ca să cîștigați?

Imediat după încheierea Turului, pe pista stadionului „23 August", i-am invitat pe ocupanții locurilor 2 și 3 în clasamentul general să ne răspundă la un sondaj fulger :

1. **Vi se pare meritată victoria lui Căruțașu ?**
2. **Ce credeți că v-a lipsit ca să cîștigați ?**
3. **Care a fost momentul decisiv al cursei ?**
4. **Se poate vorbi despre un mare ghinionist ?**
5. **Dacă s-ar da acum startul într-un nou Tur, cum ați alerga ?**

Valentin Constantinescu:

1. Da. Deși n-a cîștigat nici o etapă, Căruțașu a fost cel mai constant.
2. Experiența. La 22 de ani, poate că am vrut prea mult. Mi-am dat seama că atac devreme, dar nu m-am putut abține, iar greșelile, nu-i așa, se plătesc.
3. Etapa de la Cluj-Napoca. Romașcanu m-a „vînat" pe mine, eu pe el și a țîșnit Căruțașu !
4. Nu cred. A spart Romașcanu și a pierdut mult timp, dar toți am spart. Mie, de pildă, mi s-a rupt și șaua !
5. N-aș mai ieși în față de la început ! Răbdarea însă, m-am lămurit, se învață.

Ionel Gancea:

1. Căruțașu a fost mai activ ca oricînd. A răspuns tuturor atacurilor, n-a lipsit de la nici o acțiune.
2. Am avut un start defectuos. O fisură la o coastă, căpătată în Elveția, m-a împiedicat să plec mai în forță. Pe parcurs mi-am mai revenit, dar Căruțașu se distanțase.
3. Semietapa spre Bistrița a cernut valorile. Tot muntele, nu ?
4. Mă gîndesc la Romașcanu, dar criblura de pe șoselele din nord a făcut și alte victime.
5. Ar fi cu totul altceva : mă simt bine, nu mă mai doare nimic !

Premiile revistei „FLACĂRA"

Urmărind încurajarea ciclismului, promovarea lui în rîndul masei de tineri, „Flacăra" a hotărît să acorde, ca și la ediția de anul trecut, premii celor mai merituoși participanți la Turul ciclist al României. Cîștigătorii primelor 3 locuri în clasamentul general individual au primit următoarele premii :

● O MOTORETĂ „MOBRA" LUI CONSTANTIN CĂRUȚAȘU ;

● UN FRIGIDER „ARCTIC" LUI VALENTIN CONSTANTINESCU ;

● UN TELEVIZOR „OLT" LUI IONEL GANCEA.

Înmînarea premiilor a avut loc luni, 10 septembrie, la sediul redacției.

Cum a pierdut Romașcanu

Deși a cîștigat 3 etape, în fața de una singură în 1983, cînd a ieșit (pentru a doua oară) învingător în Turul României, Mircea Romașcanu n-a reușit la această ediție decît o clasare modestă, locul 7 ! Eșecul alergătorului votat drept marele favorit al competiției a constituit surpriza numărul 1 a „micii bucle". Iată-l pe cel în cauză explicînd :

„Am avut ghinionul să sparg aproape de Măgura, înainte de Vatra Dornei, cînd plecasem la tricou. Scăpasem de Constantinescu și recuperasem față de grupul fugarilor alcătuit din Căruțașu, Neagoe și Mihai Aldulea aproape toi. Fuseseră două minute, mai erau vreo douăzeci de secunde. Criblura însă mi-a făcut bucata ! Mașina noastră era mult în spate, căci destul spărăceră, iar cea a Stelei a trecut ca o nălucă ! Nu m-a văzut, n-a vrut să oprească, nu știu. Doar faptul că Neagoe (n.n. de la Steaua) era între fugari putea să-l determine pe cel din mașină să nu mă ajute. Dealtfel, Neagoe a și bătut etapa. Or, eu mine, lîngă Căruțașu, alta ar fi fost situația ! Am așteptat mult și nu mi-a fost greu să înțeleg că, pierzînd mai bine de 9 minute, Turul s-a încheiat pentru mine ! Unde să mai refac ? Urma platul. Cînd ? Mai erau trei etape. Am mai prins și-o barieră, pe sub care am trecut, împreună cu Parasehiv. La capătul etapei, am recunoscut greșeala și am primit amîndoi cîte 3 minute penalizare. Arbitrii au avut dreptate, n-am ce le reproșa. Nu-mi mai rămînea altceva de făcut decît să termin Turul în forță. Am cîștigat ultimele două etape, dar și această consolare e palidă. O competiție, din punctul meu de vedere, ratată, din care n-am păstrat decît satisfacția de a vedea 3 coechipieri, de la Dinamo și din reprezentativa țării, în fruntea clasamentului Asta e mult, dar e și puțin".

Pagină realizată de OVIDIU IOANIȚOAIA ■

UNIVERS

Zmeul de hîrtie și Boeing-ul 747

● Taina incendiului fără foc ● Cel mai vechi poștaș din lume ● Bogățic în ani ●

Pasărea păcii

„Voiajorul", „mesagerul", porumbelul călător sau de poștă — cum i se spune în mod frecvent — este una dintre numeroasele rase de porumbei domestici care se găsesc pe glob și care se trag din aceeași formă sălbatică Columbia livia. Datorită particularităților sale de viețuire, această pasăre se reîntoarce la locul unde s-a născut și s-a obișnuit să viețuiască. Transportat în colivie, cu trenul, avionul sau orice alt mijloc, la distanțe oricît de mari, revine cu fidelitate la porumbăria sa. „Voiajorul" are în permanență o comportare plină de vioiciune, prezintă o mare putere de efectuare a distanțelor mari, are o privire foarte pătrunzătoare, facilitîndu-i orientarea rapidă și recunoașterea imediată a locului. Domesticirea acestei minunate păsări se ascunde în cutele timpului. După cîte se pare ea a avut loc la sfîrșitul neoliticului, în Fenicia, porumbelul fiind considerat de fenicieni ca întrupare a zeiței Astarte. O dată cu peregrinările lor comerciale, fenicienii împrumută cultul porumbelului „sacru" și altor popoare din Orientul Apropiat, el fiind crescut în temple ca simbol al purității și bîndeții.

Că așa stau lucrurile o arată scrierile din antichitate. Astfel, în Elada porumbeii domestici erau crescuți nu cu mult înaintea epocii lui Homer. În Egipt porumbeii domestici au fost aduși din Persia cu mult înainte de epoca lui Aristotel, care arată că pe malurile Nilului aceștia erau crescuți cu multă îndeminare. Egiptenii au fost primii care, cu 5000 de ani în urmă, au apreciat cum se cuvine atît delicioul fripturii de porumbel, dar mai ales calitatea de mesager a păsării.

Capacitatea înnăscută a porumbeilor de a se întoarce la cuibul lor, la perechea lor (pornind de la locul unde sînt lansați), calitate care le-a fost amplificată de-a lungul vremii, prin selecție, încrucișări, antrenament și o foarte bună îngrijire, a fost principalul argument care i-a determinat pe egipteni să le încredințeze misiunea de poștași. Într-o vreme cînd nici nu se visa la telegraf, telefon, radio sau sateliți artificiali ai Pămîntului, aceste inaripate au adus nenumărate servicii omului, reușind de minune să înlocuiască descoperirile tehnicii contemporane, străbătînd distanțe mari și devenind adevărați poștași.

Cu ajutorul lor marinarii egipteni vesteau încă din larg celor de pe coastă că vor sosi în curînd. Dar egiptenii se foloseau de porumbei și pentru transportul unor mici colete. De pildă, unul din faraonii egipteni a trimis „pe cale aeriană" unui prieten de-al său 1 800 de cireșe! Au fost expediați 600 de porumbei fiecare purtînd cîte trei cireșe. La fel ca alte popoare din antichitate, și grecii au înțeles să tragă foloase de pe urma crescterii porumbeilor poștași, pe care-i foloseau în mod frecvent pentru transmiterea rezultatelor întrecerilor olimpice, ale bătăliilor etc. Ei își anunțau victoriile sau insuccesele după felul culorii panglicii agățate de gîtul porumbelului.

O dată cu diferitele mărfuri, navigatorii greci transportă pe corăbiile lor porumbei albi, pe care îi aduc în sudul Siciliei de unde sînt răspîndiți în întregul Imperiu roman. În scurtă vreme, creșterea porumbelului devine o ocupație rentabilă pentru romani, pasărea fiind folosită din ce în ce mai mult nu numai pentru carne și în scopuri religioase, ci mai ales în calitatea de... poștaș. Astfel, în timpul războaielor galice, Cezar a construit pe întreg drumul dintre Roma și Țara Galilor turnuri de piatră în care se creșteau porumbeii călători pe care-i folosea ca să comunice la Roma rezultatul luptelor și al cuceririlor făcute. Oștile romane au răspîndit porumbelul domesticit în Europa de nord și răsărit, lucru confirmat de asemănarea denumirii sale la diferite popoare. În schimb, arabii îl introduc în Europa sud-vestică, unde în scurtă vreme se crecază o mulțime de rase noi. Tot arabii, în secolele VII și VIII e.n., creează o veritabilă și eficace rețea de poștă, folosită pentru transmiterea în tot imperiul a mesajelor, rețea care a dăinuit pînă în secolul al XVII-lea. În acest scop erau construite din distanță în distanță turnuri speciale, unde se făceau, prin ștafetă, schimburi de corespondență. Din vremurile acelea biblice cînd prietenul cu pene de un albastru-vinețiu al lui Noe i-a dat a înțelege căpitanului faimoasei arce (prin ramura de măslin ce i-a adus-o !) că „potopul mondial" era pe sfîrșite, porumbeii au adus omului servicii enorme, dovedindu-se excelenți poștași pînă în zilele noastre. Gingășia, eleganța, simplitatea și comportarea porumbelului l-au determinat pe om în decursul timpurilor să-i atribuie diferite simboluri. Astfel, în mitologia greacă, porumbelul de pe umărul zeiței Venus reprezenta voluptatea, la romani, alături de fecioarele vestale avea înțelesul gingășiei sufletești, iar mai tîrziu este luat ca semn al bunătății. Pentru toate calitățile lui cît și pentru infinita lui dragoste de familie căreia îi este credincios pînă la moarte, omul a făcut din porumbel simbolul păcii și al înfrățirii între popoare. În zilele noastre celebrul pictor spaniol Picasso a reconsacrat această ființă care simbolizează în sensul cel mai deplin conviețuirea pașnică. Dar acest minunat simbol al păcii a fost folosit adesea și ca mesager (de neinlocuit) în timp de război.

În timpul războiului franco-prusian din 1870—1871, la asedierea Parisului, prin intermediul porumbelor au fost expediate peste 150 000 de mesaje oficiale și aproximativ un milion de scrisori particulare folosindu-se microfotografia. Pe mici petice de colodiu, extrem de ușoare — 18 bucăți cîntăreau doar un gram — se fotografiau textele, care erau puse într-o pană de gîscă și apoi cusute de coada „poștașului". (Columbogramele din zilele noastre sînt virite de obicei într-un tubuleț din plastic foarte ușor, care se fixează de piciorul porumbelului.)

În timpul războiului, un bombardier al aviației germane a avariat grav un submarin englez. Aparatura de ridicare la suprafață nu mai funcționa și echipajul era condamnat la o moarte lentă dar sigură. Un columbofil din echipaj, care avea într-o colivie doi porumbei, a încercat o ultimă și ultimă șansă de salvare. Porumbeii au fost introduși în capsula de salvare, iar aceasta ridicată la suprafață prin tubul lansatorpilă, în speranța că măcar unul dintre porumbei va ajunge la bază. Și într-adevăr, a ajuns ! Străbătînd cîteva sute de kilometri deasupra oceanului dezlănțuit din cauza unei puternice furtuni, porumbița a ajuns la bază, aducînd cu ea mesajul care conținea coordonatele submarinului avariat. Ajutorul n-a întîrziat să vină și echipajul a fost salvat. Pentru această faptă de eroism porumbița poștaș a fost distinsă cu cea mai înaltă decorație militară engleză și a fost înscrisă în registrele flotei ca membru al echipajului. În plus i s-a ridicat un monument !

În decursul vremii oamenii au mai ridicat și alte monumente porumbeilor poștași. Unul din ele se află la Verdun — unde un porumbel a trecut prin ploaia de gloanțe și gaze, ajungînd la destinație grav rănit și intoxicat, dar îndeplinindu-și cu... conștiinciozitate exemplară misiunea de poștaș. Prin mesajul adus, el a salvat pe apărătorii fortului Veux, încercuit de germani. În semn de eternă recunoștință cei salvați i-au ridicat un monument.

Și în una din piețele orașului Oslo se află un monument dedicat porumbeilor voiajori „căzuți la datorie" în timpul războiului franco-prusac din 1870—1871. Statuia reprezintă o femeie care ține în mînă un porumbel. Pe inscripția de pe monument se poate citi doar atît : „Porumbelul soldat". Dată fiind eficacitatea rețelei poștale cu ajutorul porumbeilor, în secolul al XIX-lea și începutul celui de al XX-lea, majoritatea țărilor europene și-au organizat servicii speciale de transmisiuni militare, începînd cu războiul franco-prusac și terminînd cu primul război mondial (1914—1918). Dar curierii zburători au fost folosiți, ce-i drept mai puțin, și în cel de-al doilea război mondial. Numai în Uniunea Sovietică, prin intermediul lor, au fost transmise peste 15 000 de mesaje de primă urgență. Serviciile prețioase aduse de acești mesageri cu picioare de mărgean, cum spunea poetul, în timpul marelui război, au impresionat întreaga omenire. Dar rolul și importanța porumbeilor poștași nu s-au micșorat cu nimic nici în zilele noastre. În multe țări porumbeii voiajori își găsesc întrebuințare pe o scară foarte întinsă și variată în viața publică și privată. Mulți porumbei sînt folosiți în slujba marilor ziare, în armată, în aviație pentru cazurile de aterizare și amerizare forțată, în slujba marinei și a pescarilor, în slujba asistenței sociale, sanitare, veterinare, în alpinism, contrabandă cu stupefiante, spionaj industrial și la... speculații bancare. În pofida marii dezvoltări a transportului feroviar, aerian și maritim, a telegrafului și radioului, arhaicul mijloc de comunicare — poșta cu porumbei — este încă intens folosit.

Japonia este țara cu cei mai mulți porumbei voiajori, în capitala niponă ei fiind cei mai rapizi curieri ! Performanța lor de alergători pe... orice fel de teren, pe orice vreme, ziua sau noaptea, cu sau fără vînt favorabil — este de pînă la 123 km/oră. Așadar un poștaș prompt și ireproșabil !

MIHAI BURDUJA
AVRAM D. TUDOSIE

Luarea de cunoștință

Cînd se vorbește, în contextul general al menținerii păcii pe pămînt, de eforturile în direcția dezarmării, a reducerii cheltuielilor militare, se iau, de obicei, în considerare doar acțiunile guvernelor, în primul rînd ale guvernelor marilor puteri. Fiindcă, se crede, măsuri eficace pentru reducerea înarmărilor și deci a pericolului de război pot fi luate numai de acestea. În consecință, mișcările pentru pace din diferite țări industrializate, din alte părți ale lumii, n-au fost vreme îndelungată băgate prea mult în seamă.

Treptat însă această optică a început să se schimbe. Căci în țările bogate miile de șomeri, de bătrîni fără mijloace de trai, de tineri fără perspective, de imigranți și de minorități fără protecție au încetat de a mai fi singurii care să-și dea seama de efectele absurde și nefaste ale suprainarmării fără limite, care privează comunitatea internațională de investițiile și resursele de care ea are urgentă nevoie. Numeroase alte categorii ale populației, inclusiv oameni de știință, economiști, politicieni, devin tot mai conștienți de pericolul imens pe care-l reprezintă pentru omenire cursa neînfrînată a înarmărilor. Căci, într-adevăr, este șocant ca atîtea resurse naturale, în mod fatal limitate, precum și activitatea unui număr imens de oameni să fie consacrate activităților de distrugere și de moarte, fără ca securitatea internațională să se amelioreze cît de cît.

Comentariul săptămînii

Or, ameliorarea securității internaționale presupune, dimpotrivă, rezolvarea problemei numărul unu a timpurilor noastre, adică a situației create de lipsa de hrană, de locuință, de asistență sanitară, de posibilități de instruire sau pur și simplu de locuri de muncă pentru sute de milioane de oameni de pe pămînt. Ca atare, nu e de mirare că în numeroase țări industrializate se dezvoltă mișcări pentru pace pline de o hotărîre și o energie nemaiîntîlnite în anii precedenți. Aceste reacții, apreciază cunoscutul ziar francez **Le Monde**, sînt pe punctul de a se dezvolta în întreaga lume. Nu atît în favoarea unei dezarmări totale, cît încă îndepărtat, cît împotriva unei suprainarmări dezastruoase — după unele date, cheltuielile militare pe glob au ajuns la fantastica cifră de 1 000 de miliarde de dolari anual —, un fel de Saturn care își devorează propriii copii, sau, mai exact, un cancer care rode țesutul economic și social al comunității internaționale Să aducă omenirii la cunoștință această realitate, pentru ca omenirea să devină conștientă de tragedia cheltuielilor militare aberante — iată țelurile pe care și le-a propus mișcarea pentru pace din lumea întreagă.

Și din această luare de cunoștință se poate naște speranța unei mai bune aprecieri a datelor politice, economice și morale ale națiunilor. „Atunci popoarele și conducătorii lor (ai țărilor cu mare capacitate militară — n.n.), apreciază ziarul menționat, dacă se inspiră, în sfîrșit, din valorile adevărului și solidarității din care nu încetează a se reclama, fără însă a le practica, ar putea în cele din urmă să-și manifeste îndrăzneala și generozitatea, înțelegerea și toleranța care ar face posibilă o destindere internațională reală fără de care limitarea armamentelor va rămîne pururi o utopie".

ION D. GOIA

Salt mortal

Între inventarea roții și inventarea aburului în stare să miște roți se intercalează cea mai mare parte a istoriei universale. Între aceste două colosale revoluționări omenirea a avut timp să-și clădească și să-și năruiască mari imperii, să-și inventarieze geografia, bolile tipice și minunile.

Între rădvanele cu roți de piatră și mastodontul britanic împins de aburi pe prima cale feroviară a planetei, omenirea a urcat treptele progresului tehnic lent, dar sigur, cu o anume grijă de a nu se lăsa stupefiată de propriul ritm de înaintare. După fiecare salt a avut timp să-și vină în fire și să-și elaboreze memoriile.

În ultimul veac și, în mod deosebit, după cel de-al doilea măcel mondial regulamentul de înaintare și-a spart tiparele, progresul a devenit fluid, invențiile au căpătat un caracter vezicant, imperativ și precipitat. Lumea și-a asumat pe verticale inopinate salturi în toate direcțiile modificînd metabolismul dezvoltării.

Dimensiunea militară a gloriei tehnologice actuale deține recordul în ceea ce privește furia perfecționărilor. „Ni se cere să trecem imediat de la epoca zmeului de hîrtie la cea a Boeing-ului 747". Această declarație aparține profesorului Jack Ruina de la Institutul american de Tehnologie militară și se referă la exigențele Pentagonului de a avea la dispoziție, de azi pe azi, un sistem antirachetă supercosmic. Prețul de cost al acestui salt mortal va fi de o mie de miliarde de dolari.

Imens chiar și pentru un salt mortal.

RADU BUDEANU

Roza vînturilor

Robert Rojdestvenski (U.R.S.S.)

Miracol

S-a aprins cu vlăvătăi —
impetuos,
orbitor —
deasupra tăzului înghețat.
(Două ființe —
bărbat și femeie —)
se făcuseră vinovați de explozie...
În casă liftul de noapte
a săltat pînă-n pod.
Era atîta lumină încît
puteai desluși
scrisul cel mai mărunt...
S-a aprins cu vlăvătăi.
oare la fel se aprind primăverile ? —
de neînțeles.
Și zeul s-a gîndit la vlăstari,
iepurele s-a hotărît
să năpîrlească.
Razele soarelui sfredeliră pămîntul
și rădăcinile tremurau furnicate.
Decum aflaseră minunea
ciorile izbucniră din mal.
Pe benzile seismografelor
a început să apară
o dungă nervoasă...
(Două ființe —
bărbat și femeie —
se priveau în ochi...)
Riurile s-au umflat,
lumea alergă
mijindu-și ochii de căldură.
Cineva striga :
„Incendiu !...
Incendiu !..."
Dar nu era foc,
era dragostea.

Cîntecul anilor mei

Deși mi-e părul argintat
nu-mi pasă de iarnă.
Nu-s o simplă povară
anii mei.
Anii mei întruchipează
bogăția mea.
Timpul l-am zorit deseori,
La toate m-am învățat să mă-nham.
Chiar de n-am pus bani la ciorap.
Anii mei întruchipează
bogăția mea.
În șoaptă zic anilor mei
„mulțumesc"
și le sorb medicamentul amar.
Și n-o să-i dau nimănui.
Anii mei întruchipează
bogăția mea.
Iar dacă veacurile
mi-or spune
„Val, steaua ta acum s-a stins..."
O mînă de copil
va înălța
anii mei —
bogăția mea.

În românește de
PETRE STOICA

Melomanii de acum două milenii

UNIVERS

● Resurecția bicicletei ● Cimpanzeul și calculatorul electronic ● Papagalul de sticlă ●

Mapamond '84

● Expoziția „Kitsch '84", prima de acest gen din Bulgaria, reunește o serie de mărfuri lipsite de gust și de simț estetic oferite consumatorului de către magazinele comerciale. Dintre cele 1 500 de obiecte apreciate drept kitsch (după cum se știe, prin acest termen este desemnată arta de prost-gust, pseudoarta), revista „NBI", ce relatează despre originala expoziție, amintește, despre un papagal de sticlă lipsit de estetică, deși extrem de bogat colorat, ce ar vrea să constituie „partea artistică" a unui lampadar. Ideea s-a dovedit însă lipsită de lumina... inspirației !

● Bicicleta se bucură din nou în Austria de popularitate. În special în rîndul... supraponderalilor. Căile Ferate au simțit de unde bate vîntul și oferă amatorilor plimbări turistice cu bicicleta pe anumite trasee turistice, pornind de la o serie de gări. Pînă în prezent peste 90 de stații de cale ferată au înființat oficii de împrumutat biciclete, care au avut anul trecut aproximativ 20 000 de clienți. Clientul poate preda bicicleta împrumutată la oricare dintre oficiile de împrumut. Iată deci un mijloc de a consuma kilogramele în plus pe cărările (asfaltate) ale munților.

● Sînt denumiți micrișoareci, dar sînt de fapt aparate electronice ingenioase înzestrate cu senzori și microprocesoare. Anual, cu prilejul simpozionului „Euromicro" (European Association for Microprogramming) micrișoarecii iau parte la o întrecere, în cursul căreia trebuie ca în cel mai scurt timp, cu forțe proprii (bateriî) și fără nici un ajutor din afară, să găsească drumul de ieșire într-un labirint. În 1983, a ciștigat la Madrid, „șoarecele" Manu/Telu (Finlanda), al doilea a fost „Microsaurus" tot din Finlanda și pe locul trei un „șoarece" britanic. Întrecerea din acest an va avea loc la Copenhaga. Poate cineva va avea ideea de a aduce și o pisică electronică. Pentru a mai înviora cursa !

● O serie filatelică specială, emisă de poșta britanică, pe tema renumitelor rase de bovine din insulă, a fost primită cu entuziasm de amatorii de timbre. Nu același ecou l-a avut însă această inițiativă și în rîndul Asociației Turiștilor „Ramblers' Association", care a dat imediat publicității o declarație fulminantă în care se afirma că „taurul negru galez nu este nici pe departe un animal extrem de încîntător", cum se afirmă în textul unuia dintre timbrele seriei, ci o specie față de care trebuie „să manifești extrem de multă prudență". Argumentul asociației — în ultimul timp, numeroși britanici au fost atacați de tauri și nu de puține ori răniți grav. Dacă această tendință taurină continuă, în curînd și coridele se vor înscrie probabil în viața cotidiană a flegmaticilor britanici.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

După PANORAMA — Polonia

Clopotele din Wuhan

În pofida celor cîtorva milenii care au umplut spațiul dintre primele manifestări muzicale atestate (material sau documentar) și contemporaneitate, relansarea muzicii antice nu a fost o întreprindere locmai dificilă pentru specialiștii de azi, avînd în vedere bogăția datelor istorice pe care le-au avut la îndemînă cît și existența unor vechi lucrări de specialitate și partituri păstrate din vremuri îndepărtate. Descrierile amănunțite de instrumente muzicale antice și clasice în operele unor mari poeți, cum au fost Qu Yuan din perioada **statelor beligerante** (475—221 î.e.n.) și Su Dongpó din dinastia Song (960—1125), sau în vechi tratate de muzicologie ca **Yefu Zalu**, datînd din perioada dinastiei Tang (618—907), au fost confirmate de numeroasele descoperiri arheologice care au permis savanților nu numai studierea și reconstituirea instrumentelor respective dar și reproducerea cu ajutorul lor a melodiilor care le erau specifice. Mai mult, descifrarea, transcrierea și interpretarea partiturilor antice (cea mai veche dintre ele, descoperită în anul 1920 și notată pe o plăcuță de lemn, datează din timpul dinastiei Han de Est (25—220) a dat mai multă certitudine „restauratorilor", oferind în același timp și o imagine exactă a gustului artistic al melomanilor de acum 1800—2000 de ani.

Mulțimea și varietatea instrumentelor muzicale (de percuție, de suflat și de coarde) scoase la iveală în urma săpăturilor arheologice vin să afirmo gradul înalt al rafinamentului spiritual și bogăția vieții culturale la care ajunsese China antică și feudală. Aproape că nu există mormînt din perioada la care ne referim unde să nu fi fost găsite și instrumente muzicale sau diferite alte obiecte legate în mod direct sau indirect de muzică. Dar cea mai impresionantă descoperire în acest domeniu a fost cea din anul 1978 de la Leigudun, de lîngă Wuhan, provincia Hubei. Arheologii au avut surpriza să dea peste o adevărată sală de concerte antică, ascunsă sub pămînt, în mormîntul unui principe local din perioada statelor beligerante. Printre cele 124 de instrumente, reprezentînd opt tipuri, care s-au găsit în mormînt (cifră încă fără precedent) se afla un set de 65 de clopote muzicale de diferite mărimi (de la 153,4 cm înălțime și o greutate de 303,6 kg, cît avea cel mai mare, pînă la dimensiuni de numai cîteva zeci de centimetri), turnate în bronz și purtînd 250 de inscripții. Montate pe un suport masiv (tot din bronz) și cîntărind împreună peste 12 tone, clopotele din Wuhan, excelent conservate, reprezintă cel mai complet set de acest fel din întreaga Chină. Pentru a cînta la acest „instrument" era nevoie de cel puțin cinci persoane dar și de un acompaniament adecvat susținut de coarde, percuție și suflători care să potențeze mesajul muzical principal. Acest lucru ar putea explica prezența în complexul funerar, pe lîngă sicriul cel mare al stăpînului, a unui număr de alte 21 de sicrie mai mici, în care s-au găsit schelete ale unor tinere fete, îngropate de vii. Este de presupus că toate erau muzicante și cîntărețe la curtea principelui meloman.

Chiar dacă sacrificiul suprem nu era de natură să trezească un entuziasm sincer din partea virtualelor victime, probabil prea puțin mișcate de „onoarea" de a fi îngropate de vii alături de stăpînul mort, acestea acceptau totuși perspectiva morții în numele familiei pe care o lăsau în viață și căreia îi asigurau în acest fel mijloacele de trai. Disperarea în fața morții era anihilată de disperarea în fața vieții, mai profundă, mai lipsită de speranțe în condițiile în care nici cerșitul, ca ultimă soluție de supraviețuire, nu prezenta garanția măcar a zilei în curs, darămite a celei de mîine. Chinezul de rînd, cu toată mila de care ar fi fost stăpînit, nu-și putea permite să dea de pomană mai mult de un bob de orez. Astfel, la sfîrșitul unei zile, un cerșetor norocos putea aduna un pumn de orez cu care însă nu se sfîrșeau nici suferințele, nici grijile sale căci își punea problema cînd, unde și cu ce să-l fiarbă.

Este puțin probabil că în „sala de concerte" subterană din Leigudun să fi răsunat și altă muzică decît corul macabru al valetelor înăbușite ale celor 21 de ființe nevinovate, martirizate în ideea stupidă că vor reuși să delecteze un cadavru. Din toată această nebunească ambiție n-au rămas decît clopotele, neatinse de peste două milenii. Imediat după descoperire însă, instrumentele au fost supuse unor minuțioase cercetări la care au luat parte istorici, muzicologi, tehnicieni, și care au făcut posibilă reînvierea unei muzici ce fusese înmormîntată o dată cu auditoriul și cu interpreții ei. Dar oamenii de cultură din Wuhan nu s-au mulțumit numai cu atît ; la sugestia lor a fost creat un ansamblu de muzică și dansuri antice care, din 1983, a început să apară (cu un succes imens) în fața marelui public. Dansurile ansamblului sînt inspirate din picturile antice descoperite în diverse morminte sau de ornamentația de pe diferite obiecte de uz casnic sau rituale. Versurile melodiilor cîntate sînt luate din poezia chineză contemporană instrumentelor descoperite în complexul funerar de la Leigudun. Instrumentele originale se află expuse într-un muzeu special din orașul Wuhan, capitala provinciei Hubei. În același muzeu se poate asculta imprimarea unui concert cu faimoasele clopote. Sunetul lor melancolic, pe alocuri sinistru (mai ales pentru cel care le știe istoria), răzbate de undeva din adîncul metalului mort ca un mesaj peste milenii al unei epoci care n-are să mai fie către o alta care n-a mai fost.

ILIE DANILOV ■

Cum vorbesc maimuțele

S-a discutat mult despre acest subiect, cu cîțiva ani în urmă, după care a fost dat uitării. Și totuși, „maimuțele savante", pe care biologii americani au început să le educe în anii '70, au continuat să înregistreze progrese. Unele dintre ele au învățat „să vorbească" într-o manieră atît de complexă încît astăzi comportamentul lor riscă să pună sub semnul întrebării concepția potrivit căreia limbajul ar fi apanajul exclusiv al oamenilor. În mod rudimentar, cimpanzeul, de exemplu, se dovedește capabil de a utiliza simbolurile umane pentru a exprima idei abstracte. În plus, el încearcă să transmită aceste cunoștințe congenerilor săi.

Din punct de vedere genetic, cimpanzeul se dovedește a fi mult mai apropiat de om decît celelalte maimuțe. El însuși pare convins de aceasta, după cum demonstrează și următorul test simplu : cînd se cere uneia din aceste primate să împartă în două categorii fotografii cu animale și maimuțe (lucru pe care învață să-l facă cu mare ușurință) — printre fotografii fiind incluse și imagini reprezentînd ființe umane — ea include fără nici o ezitare fotografiile reprezentînd oameni în aceeași categorie cu cele de maimuțe. Astfel se explică poate faptul că cercetătorii s-au simțit întotdeauna atrași de cimpanzeu cînd s-a pus problema de a studia gradul de inteligență a primatelor, mai ales atunci cînd au încercat să stabilească un adevărat dialog cu acestea.

O idee ingenioasă a fost utilizarea calculatorului, cu ajutorul căruia biologii americani au creat adevărate „staruri". Una din acestea este Lana, cimpanzeu femelă, care a demonstrat că specia su poate stăpîni la perfecție utilizarea a peste 50 de simboluri, materializate pentru ea prin clape ale ordinatorului, pe care maimuța trebuia să le apese pentru a „exprima" o nevoie, o dorință sau pur și simplu pentru a comunica o idee educatorilor săi.

Lana a învățat foarte bine să concretizeze cereri de hrană, să manipuleze verbe cum ar fi „a dormi", „a bea", „a minca" etc. și să le utilizeze în conversații curente, de exemplu apăsînd pe clapa cu simbol „Lana a dormit" a calculatorului pentru a anunța că refuză să se ducă la culcare, într-o seară în care nu îi era somn.

Lana a mai demonstrat că consideră foarte util acest mod aproape spontan de a comunica cu oamenii, încercînd să-i învețe să comunice în acest fel și pe ceilalți cimpanzei cu care venea în contact.

Nu mică a fost decepția cercetătorilor cînd au constatat că încercările Lanei de a-l învăța pe alți cimpanzei să comunice cu oamenii nu au dus la nici un rezultat pozitiv, din motive care nu au fost pe deplin înțelese. În schimb, mai mulți cimpanzei au putut fi învățați să folosească același „limbaj de calculator". S-a constatat astfel că ei nu ezită să îl utilizeze între ei, pentru a-și îmbogăți posibilitățile de dialog.

Iată o experiență efectuată cu două maimuțe așezate în două cuști alăturate : într-una din ele se afla o cutie închisă conținînd mîncare, iar în cealaltă, instrumentele necesare pentru deschiderea cutiei. În ambele cuști se găsea un calculator care permitea maimuței respective să dialogheze cu cealaltă.

În mai multe rînduri, s-a constatat că cu ajutorul calculatorului cimpanzeul care poseda cutia cerea vecinului său uneltele necesare pentru deschiderea ei, iar rezultatul experiențelor nu poate fi atribuit întîmplării.

În primul rînd, pentru că animalele trebuiau să alcagă simbolurile pe care doreau să le folosească dintr-un număr mare de simboluri și să găsească instrumentul corespunzător din mai multe obiecte, cu care acesta era amestecat. În al doilea rînd, pentru că instrumentul cel bun a fost oferit chiar și atunci cînd maimuțele nu se puteau vedea, deci nu puteau recurge la un eventual limbaj gestual.

În sfîrșit, dar nu în ultimul rînd, pentru că atunci cînd experimentatorii debranșau calculatoarele, cei doi cimpanzei se dovedeau întotdeauna incapabili de a coopera în vederea deschiderii cutiei.

Elementul dificil în această tentativă de dialog între om și cimpanzeu se datorează unui fapt cu totul străin de știință: un calculator costă mult, și în pofida puterii sale, este greu de utilizat pentru a pune, într-o manieră practică, un mare număr de simboluri la dispoziția animalelor.

De aceea, un cuplu de biologi americani lipsiți de fonduri a avut ideea — genială — de a încerca să învețe maimuțele să vorbească utilizînd limbajul surdo-muților, numit în Statele Unite ASL.

Pentru a face experiența cît mai completă cu putință, acest cuplu de oameni de știință — soții Gardner, al căror nume este astăzi celebru — nu au ezitat să adopte un cimpanzeu foarte tînăr, pe nume Washoe, și să îl crească la ei acasă, exact ca pe un copil, pentru ca universul său de ucenicie să rămînă cît mai natural cu putință.

Rezultatele s-au dovedit a fi cît se poate de surprinzătoare : în mai puțin de doi ani, Washoe a reușit să stăpînească la perfecție un vocabular de aproximativ 100 de cuvinte, performanță fabuloasă prin ea însăși, dacă ne gîndim că un om trebuie să cunoască aproximativ 175 de cuvinte pentru a putea începe să vorbească engleza, de exemplu.

În afară de aceasta, nu a existat nici un fel de dubiu în ce privește eficacitatea cu care cimpanzeul reușea să utilizeze această nouă posibilitate : soții Gardner l-au verificat, în joacă, de mai multe ori invitînd la ei acasă specialiști în ASL, fără a le indica natura exactă a experiențelor lor. Ei au savurat de fiecare dată stupoarea acestor lingviști care, fiindu-le prezentat Washoe, exclamau în mod invariabil : „Dar maimuța dumneavoastră vorbește !..."

De-a lungul anilor, adevărata lecție științifică a acestei experiențe a fost constatarea că Washoe nu uită nimic în manipularea cuvintelor învățate.

Cimpanzeul nu numai că a căpătat, o dată pentru totdeauna, posibilitatea de a exprima idei complexe, făcînd apel la nume asociate la obiecte și la verbe : el știe foarte bine să spună „dă mărul roșu" și să insiste, utilizînd negația, „nu, mărul roșu" dacă experimentatorul se preface că greșește. Dar, pe de altă parte, Washoe a reușit să utilizeze singur anumite cuvinte într-un sens diferit de cel învățat, urmînd un proces care seamănă în mod surprinzător cu cel uman.

Certitudinea a apărut atunci cînd cuvîntul „murdar" pe care îl învățase pentru a desemna resturile pe care le răspîndea pe jos în timp ce mînca, i-a venit în gînd în mod spontan pentru a-l califica pe unul din îngrijitorii săi, cu care avusese o dispută...

Astăzi, maimuțele care vorbesc ASL s-au înmulțit în Statele Unite. Limbajul pare să le fie de ajutor în relațiile pe care le stabilesc între ele sau cu oamenii. Cu toate acestea, rămîne de rezolvat problema transmiterii acestuia către generațiile următoare. Deocamdată, ca și în cazul calculatoarelor, rezultatele ASL constituie doar un prim pas. Dar cît timp i-a trebuit oare omului pentru a învăța să facă focul ?

Vor fi necesari mai mulți ani, înainte de a se putea afirma că limita intelectuală a cimpanzeului constă în imposibilitatea transmiterii cunoștințelor dobîndite. Se poate crede că singura superioritate a omului ar putea foarte bine să constea în facultatea sa de a crea un limbaj : observațiile demonstrează însă că copiii surdo-muți, dacă nu cunosc ASL foarte de timpuriu, elaborează fără nici un ajutor un limbaj gestual complex. Iată un lucru pe care maimuțele, pînă la proba contrarie, nu l-au făcut niciodată.

ION DUMBRAVĂ ■

După FÜR DICH — R.D.G.

Lumea ca lume

Esența școlii

Un nou an școlar vine să încarce ghiozdanele copiilor mei și să descarce o parte din amintirile ghiozdanului meu. N-am absolut nici o idee. Mă stăpînește doar amintirea și mă manevrează nostalgia. Mărturisesc că n-aș vrea să mai fiu elev. Mi-e teamă de matenile pe care, între timp, generațiile de elevi le-au deprins cu profunzime în linia modernizării învățămîntului și mă simt incapabil să-l urmez pe cei foarte tineri în drumurile lor prin necunoscutele de ultimă oră. Ceea ce mi-a plăcut mult în doctrina Ceaușescu cu privire la învățămînt, cu privire la formarea omului este tocmai justa cumpănă dintre specializare și orizontul larg de cultură și atitudine. Vremea renașterii va însemna pentru școală vremea în care toți cei ce o compun, de la copiii grădiniței și pînă la elevii anilor mici și mari și pînă la studenți și pînă la profesorii de liceu și pînă la profesorii universitari, vor trece de orice zăgăzuire scolastică pentru a rejudeca lumea.

Sînt oameni care cred că școala îl strică pe om. Acestora simpla parcurgere a abecedarului le produce ameteală. Dar omul are nevoie de educație și de instrucție. Omul are nevoie de școală cum are nevoie sămînța umană de cele nouă luni ale șederii în pîntecul matern. Nu există bucurie mai mare pentru om decît cunoașterea. Ba nu, mă înșel, există bucurie mai mare decît cunoașterea și această bucurie se numește iubire. Dar iubirea se întemeiază pe cunoaștere. Desigur, dacă nu rămîne mereu și cu ceva necunoscut, iubirea nu durează. Dar școala dă gustul — și cred că în viitor va trebui să dea și mai mult gust — de a cunoaște. Școala formează instrumentele pe care le va folosi actualul elev sau le va folosi actualul student în clipa cînd, rămas singur în fața încercărilor vieții, va avea de rezolvat nu problemele pe care i le-a pus nu știu care lecție din viața lui, ci probleme noi la a căror înălțime suma tuturor lecțiilor învățate la școală îl duce prin conexiuni, abstractizări, generalizări și noi aplicări concrete.

Cetățenii români se formează astăzi bineînțeles că la școala aspră a muncii, dar și la școala de nobilă esență a dăscălimii românești. Deși nu toți oamenii par dispuși să accepte suprema importanță socială a profesorilor, cu cît trece vremea cu atît înțelegem că practic nu există domeniu social în care rodul muncii cadrelor didactice să nu se vadă. Și marile agregate industriale, și marile bătălii pentru grîu, și marile descoperiri științifice, și marile eroisme inițial prin modesta clădire a cîte unei școli. Plăpînda ființă pe care o duce astăzi de mînă bunica la școală va fi mîine omul de decizie de la cîrma cine știe cărui sector fundamental al dezvoltării și supraviețuirii noastre. Uitați-vă atent la puzderia de copii roind în jurul școlilor fiecărui septembrie. Treptat-treptat, fără ca dumneavoastră să știți, fără să vă mai gîndiți la asta, acești copii vor crește și vor deveni oameni mari și tot ceea ce astăzi vi se pare fragil mîine vi se va părea neînchipuit de puternic. Și acești dascăli, acești oameni extraordinari au literalmente în mînă materia cea mai sensibilă a universului : copilăria ce poate fi pierdută sau cîștigată ca un fundament pentru noua clădire.

Școala românească își deschide din nou porțile. Mi-e drag de ea și mi se umezesc ochii, fiecare dintre ochi pentru cîte unul din copiii mei. Noi nu vedem lumea decît prin ceea ce ne e mai drag și mai aproape și mai sensibil. Mîine mă duc la școală și eu din nou cu copiii mei. deși, așa cum spuneam, parcă mi-e teamă că n-am să știu bine lecțiile de anul trecut.

O generație genială se află pe băncile școlii românești astăzi. Este generația acestor ani fără precedent în care întoarcerea României acasă se simte cu deosebire în felul în care copiii ei reînvață gustul pentru tot ce e al nostru. Sărut mîna tuturor profesoarelor mele și învățătoarelor mele din toate clasele prin care am trecut și mă plec în fața profesorilor mei, dorindu-le tot binele cu caldă recunoștință dascălilor noștri de azi, celor ce ne reînvață să existăm prin copiii noștri, celor ce predau la catedră lecția eternă a omeniei și a bucuriei de a cunoaște. Cei mai minunați copii din istorie se duc mîine la școală, de la cei mai mici pînă la cei mai mari elevi și studenți așteaptă gongul suprem care să le întrerupă bucuria fără rigori a vacanței pentru a le reintroduce în obicei dreptul la o mai rigurooasă bucurie.

Și nu uit și n-avem cum să uităm niciodată că în visul lui cel din urmă, un mare revoluționar român, Avram Iancu, întrebat ce mai vor românii, visa ceea ce toți cărturarii patrioți au știut că e important pentru poporul lor, o școală, o baie la Vidra și o universitate la Sibiu. Înțelesul adînc al acestor cuvinte rămîne să-l deslușim fiecare. El știa că în genere pentru un popor școala este un pas înainte pe scara evoluției. Cînd zice „ai carte, ai parte", acest popor știe ce zice. Departe de a fi un pericol pentru „puritatea" omului, școala este singura șansă ca dintr-un tînăr oarecare să apară un tînăr instruit, cu fizionomie precisă, cu o educație aleasă, cu maniere acceptabile și cu chef conștient de dăruire socială. Școala e o pîrghie, bineînțeles nu singura, dar o importantă pîrghie a devenirii omului. Școala este una dintre puținele instituții eterne ale condiției umane. Tuturor celor ce au fost, tuturor celor ce sînt și tuturor celor ce vor fi esența școlii românești — omagiu !

Dacă elevii care intră acum în clasa întîi vor parcurge în mod normal toate clasele școlii, ale liceului și anii facultății, generația care-și începe cariera școlară în anul 1984 va absolvi școala românească în anul 2000. Atenție, deci, multă atenție, ce fel de clipe vor trăi copiii care vor intra în producție în anul 2000, cei pe a căror carte de muncă anul 2000 va fi întîiul an de muncă ! Așa cum Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al partidului nostru subliniază, grija pentru viitor, pentru dezvoltarea gîndirii originale reprezintă o pîrghie a progresului nostru atît de necesar. Anul 2000 este suma dintre anul 1984 și toate treptele școlii. Pentru copiii acestei promoții, anul 2000 începe în ziua de 15 septembrie 1984. Ei sînt Zorii Mileniului Trei.

Dragoste în fîn

Să mergem amîndoi la strîns de fîn
Și soarele să ne lucească-n coasă,
Din cînd în cînd în urmă să-ți rămîn
Ca să te văd aprinsă și frumoasă.

Pe fondul verde să te decupezi
În felul nimfei cu picioare brune
Și-n patima magneticei amiezi
Eu să îmbrățișez ce nu pot spune.

Acolo unde nu mai e cuvînt
Și sîngele începe brusc să fiarbă
Să cad asupra ta ca trunchiul frînt
Și-n dragoste să ne-mbrăcăm în iarbă.

Și să miroși a sare și-a trifoi
Și să te-ntorc în poza umbrei mele
Și să simțim tot cerul peste noi
Și gărgărițe clinchetînd pe piele

Și leneși scuturîndu-ne de fîn
Să trîncănim un soi de amănunte
Din cele ce pe buze mai rămîn
Cînd se arată ploaia dinspre munte.

Și să uităm și noi într-adevăr
De forma noastră peste clăi rămasă
Și tu să-ți aranjezi zburlitul păr
Privindu-te în luciul blînd de coasă.

Observații de viață

78 Visează, ca să nu te prindem dormind.

71 După luna de miere, albina te crede trîntor.

72 Ridicarea la pătrat nu înseamnă că nu mai trebuie să cobori de acolo.

73 Cîteva perechi imposibile: gen — genă; lup — lupă ; trap — trapă ; gag — gaga; vin — vină; rol — rolă; foc — focă; cal — cală; hal — hală; bar — bară; par — pară; var — vară; nor — nora.

74 Ziceau: „Aveți castraveți ?". Li se răspundea : „Avem castravem !"

75 Nu există chin mai mare decît să te-mbraci și să te-ncalți de sărbătoare.

76 Trebuie să învățăm de la morți decența cu care refuză să spună că-i string pantofii.

77 Pătlăgelele vinete nu par o formă degradată a pătlăgelelor roșii.

78 Am constatat că foarte puțini concetățeni știu cuvintele cîntecelor pe care s-au plîns multă vreme că nu au voie să le cînte.

79 Un prost, dacă e prost autentic, se îneacă și în Sahara, în ultima sa picătură de transpirație.

80 Cînd și-a scos ochelarii am constatat că în orbite mai avea două guri.

81 De la pușcă automată la chitară automată nu mai e decît un pas ; urmează lansarea rachetelor rock și a tancurilor new wave.

82 Oamenii care sforăie sînt precursorii cîntăreților ce se acompaniază singuri. Sforăitul în locuri publice este precursorul trupelor vocal-instrumentale.

83 Omul se poartă cu vițelul nou născut ca și cu un copil vitreg.

84 Văzînd ce urît e pe-aici pe la noi prin lume iarba a început să crească înapoi spre rădăcină.

85 Sînt curios de partea cui ar fi fost Ovidiu la o eventuală invazie a dacilor asupra Romei.

86 Cumpăna fîntînii celui însurat de cinci ori era făcută din cinci lumînări de nuntă.

87 În ultimă vreme protestîile animalelor domestice au sporit. Ele doresc să mănînce.

88 Gospodari ! nu mai creșteți furnici, ele iau din hrana rîndunicilor.

89 Va să zică, omul care a cîștigat la loz în plic o mașină a fost dat la ilicit, că de unde a avut el șase lei să-și cumpere lozul.

90 Cînd era mai mică, fetița mea Ioana m-a întrebat ce înseamnă inițialele G.R.I.U.; i-am explicat că e vorba de un minister din care face parte și ceea ce vedea și ea pe firme : P.I.I.N.E.

91 Cînd un om începe să se uite în sus, toți din jurul lui încep să se uite în sus, numai orbii sînt încăpățînați.

92 Primul paznic a bătut-o și i-a rupt mîinile lui Venus din Milo pentru că nu-i aplauda. Următorii au continuat tradiția

93 De cînd Gioconda e păzită de poliție, prezența poliției în atelierele de pictură nu mai pare o anomalie.

91 Arta este aproximarea pe care oamenii o dau unei realități pe care, dacă ar fi înțeleasă, n-ar mai cunoaște. „Simfonia lunii" nu putea fi scrisă de un astronom.

95 Toate victoriile din calendarele noastre sînt dolii, în calendarele celorlalți. Dar și invers.

96 Retrogradarea Albei-Iulia din cartea de istorie în cea de geografie ne-a costat multe lacrimi și multă umilință.

97 Nu te pune cu prostul vioi, el dă impresia că e doi.

98 Și divorțul dintre greiere și furnică este pecetluit tot de o pensie alimentară.

99 Dacă Ana lui Manole era, după cum spune balada, gravidă, urmează că, în zilele de după terminarea lucrării, cel

O veste

Telefonul plînge, parc-ar vrea să-mi spună
Că sărmana Tanti a pățit ceva,
C-a venit pe lume ca o veste bună
Și-a plecat din lume ca o veste rea.

Din această clipă, ea nu mai există,
De pămînt e floarea trupului plăpînd,
A murit femeia singură și tristă
Ce ne învățase a trăi tăcînd.

Se apleacă-n bernă la ferești lumina,
Toată vestea bună e o veste rea,
A murit sărmana, blînda Tanti Tina,
Noapte bună, Tanti, obosita mea.

Telefonul cade singur de pe masă
De atîta sunet fără nici un rost,
Vestea vrea să vină, și din el să iasă
Despre sera tatii care doar a fost.

Neamul meu începe, tragic, să-și plătească
Fără opoziții, fără de cuvînt,
Marea datorie, vama pămînteașcă,
Prin bătrînii noștri ce devin pămînt.

mic ar fi trebuit să se nască.

100 În fiecare perioadă istorică oamenii au impresia că traversează cele mai grele timpuri din istoria umanității și, de îndată ce perioada trece, toți o regretă.

101 După ce pînă ieri au fost niște tineri căsătoriți, demni de toată mustrarea, acum sînt niște părinți care-și mustră copiii, iar mîine vor fi niște bunici pe care copiii îi vor ruga să-și mustre nepoții.

102 Fiecare imperiu spune că sînt imperii mîcile țări pe care urmează să și le însușească în perioada următoare.

103 O irepresibilă tristețe mă cuprinde cînd mă gîndesc că viețuitorii de pe pămînt dinaintea erei noastre nici nu știau că trăiesc înaintea erei noastre.

104 Se fac investigații pentru a afla cine a fost primarul comunei primitive.

105 Peștii au o senzație de sufocare cînd se uită la viețuitoarele din aer și le văd fără apă în jur.

106 Din toate întîmplările extraordinare ale pămîntului ar putea ieși, printr-un efort conjugat, un minunat film prost.

107 Ciorile nu pleacă în țările calde pentru că îmbrăcămintea neagră atrage și reține căldura.

108 Și precum deshidratarea cepei îi la usturimea, așa deshidratarea culturii îi la orice tăiș.

109 În prăpăstiile vechi cad virfuri noi.

110 Se interzice folosiren mașinii de bărbierit de către maimuțele femele.

111 Este un orgoliu incalificabil să vrei să-ți știi numărul de telefon.

112 Nu este bună înghețata prea caldă.

113 Cine sapă un garaj pentru mașina sa înțelege mai bine ce greu i-ar fi să rămînă el, acolo, în groapă, pentru totdeauna.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Flacăra Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — **Cornel Nistorescu,** Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — **George Arion,** Victor Nițu — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgențe-sport) — **Ovidiu Ioanițoaia,** Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Lionel Nițescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bârlădeanu,** Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 ; redactor șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă. P.O. Box 12-201, telex 10376, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505

flacăra

anul XXXIII
38 (1527)
VINERI
21 SEPTEMBRIE
1984

săptămînal editat de frontul democraţiei şi unităţii socialiste

O mare înfăptuire – puternica dezvoltare a şcolii

Preşedintele ţării

a adresat tineretului

studios şi tuturor

slujitorilor şcolii

cele mai calde felicitări

şi urarea ca în noul an

şcolar să aibă rezultate

cît mai bune

În amplu reportaj serial:

Renaşterea porturilor româneşti

pagina 7

Şapte japonezi

în dialog

cu acupuncturişti

români

pagina 8

Centenar — Panait Istrati

pagina 14

Cluj — un judeţ totdeauna bucuros de oaspeţi

pagina 23

Primele rezultate din Cupele Europene

pagina 22

Horia – un om care a învîrtit roata istoriei

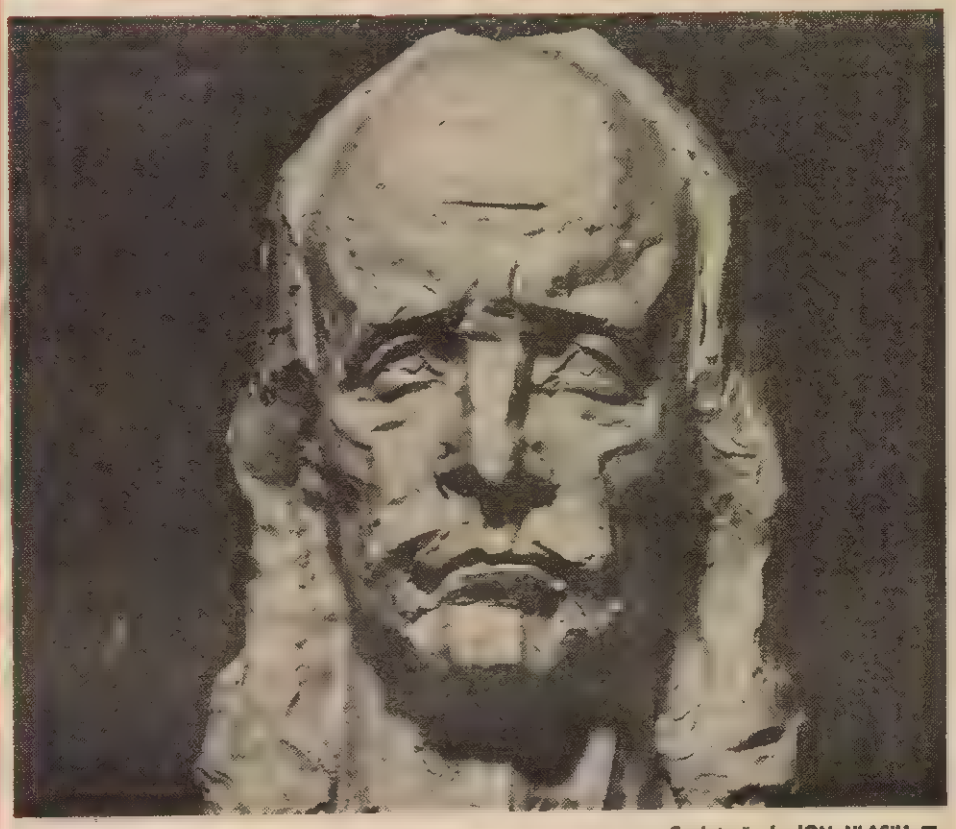

Sculptură de ION VLASIU ■

„...Să faceți totul pentru a putea mîine să dezlegați

Tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au participat la Timișoara la deschiderea noului an de învățămînt

După cum este cunoscut, la 15 septembrie tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a participat, la Timișoara, la festivitățile care au avut loc cu prilejul începerii anului de învățămînt 1984—1985. Au luat parte tovarășii Emil Bobu, Ion Ursu, Saviu Curticeanu, Nicu Ceaușescu. Desfășurată sub semnul celei de-a 40-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și al Congresului al XIII-lea al partidului, deschiderea noului an de învățămînt a dobîndit dimensiunea unui eveniment de seamă, trăit cu intensă emoție și bucurie de întregul nostru popor. Acest eveniment a constituit și un moment de însuflețitor bilanț, care a reliefat înflorirea fără precedent pe care a cunoscut-o școala în anii socialismului, îndeosebi în ultimele două decenii, de cînd în fruntea partidului și statului se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul României moderne, strălucit arhitect al învățămîntului românesc contemporan. Numărul elevilor și studenților se ridică în prezent la peste 5,6 milioane, populația școlară totală fiind de 3,2 ori mai mare decît cea din 1938—1939, ea reprezentînd astăzi 25,1 la sută din populația țării. În spiritul politicii consecvente a partidului nostru privind crearea unor condiții superioare pentru împlinirea și afirmarea personalității umane, întărirea frăției tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în țară funcționează 3 130 de unități de învățămînt cu predarea în limbile naționalităților conlocuitoare, ceea ce reprezintă 10,7 din totalul unităților de învățămînt din țara noastră.

Devenită o nobilă tradiție, prezența conducătorului partidului și statului nostru la deschiderea anului de învățămînt a pus și de astă dată cu pregnanță în lumină înalta prețuire pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o acordă școlii, ca important factor de cultură și civilizație, atenția deosebită ce o manifestă față de pregătirea multilaterală pentru muncă și viață a tinerei generații a patriei. Cu acest prilej, cadrele didactice, elevii și studenții din întreaga țară și-au reafirmat din adîncul inimii sentimentele lor de dragoste, stimă și înaltă prețuire față de secretarul general al partidului pentru orientarea nouă, revoluționară dată școlii românești, dezvoltării ei în strînsă legătură cu viața, cu producția și cercetarea științifică, cu ritmul înalt al progresului economic și social al țării, pentru grija permanentă pe care o poartă asigurării unor condiții optime, astfel încît toți tinerii să învețe, să-și însușească tot ce e avansat în știință și tehnică, să se formeze ca oameni noi, cu o înaltă conștiință socialistă. Atît la Timișoara, cît și în întreaga țară, deschiderea noului an de învățămînt a prilejuit reafirmarea, din partea cadrelor didactice, a elevilor și studenților, a deplinei aderiuni la Hotărîrea Plenarei Comitetului Central cu privire la realegerea, de către cel de-al XIII-lea Congres al partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român. În același timp, slujitorii școlii, întregul tineret studios al patriei au adus prinosul lor de recunoștință, stimă și aleasă prețuire tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om politic, savant de reputație internațională, neobosit îndrumător al învățămîntului, artei și culturii în România.

Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară din municipiul Timișoara constituie un document de referință în viața școlii. Ideile și orientările cuprinse în cuvîntare jalonează tuturor oamenilor școlii ample și complexe programe de acțiune politică și educativă, menite să ridice pe noi trepte superioare de calitate întregul proces instructiv-educativ, de formare revoluționară, patriotică, profesională a tinerelor generații ale țării. Conducătorul partidului și statului nostru a subliniat, cu acest prilej, încă o dată importanța excepțională a învățămîntului. Fără succesele importante din învățămînt, se spune în cuvîntare, n-am fi putut obține nici celelalte realizări în dezvoltarea economico-socială a țării. Un accent puternic se pune pe cerințele unei pregătiri profesionale și politice complexe, de înaltă calitate, în învățămîntul de toate gradele. Ca un fir roșu străbate în cuvîntare ideea intensificării educației revoluționare a tineretului. Secretarul general al partidului a subliniat că spiritul revoluționar nu este un concept abstract, ci se concretizează în rezultatele muncii, în randamentele obținute în industrie, în agricultură, în toate domeniile de activitate. „Avem o perspectivă largă, revoluționară în fața noastră — se spune în cuvîntare —. Iată de ce, pornind de la aceasta, subliniez încă o dată că învățămîntul nostru trebuie să-și propună de a pregăti tînăra generație pentru a putea trăi și înfăptui aceste minunate perspective pentru națiunea noastră ! Doresc încă o dată să exprim convingerea că întregul nostru popor va acționa, sub conducerea partidului, cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea Directivelor, a programelor de dezvoltare socialistă și comunistă a României. Am, de asemenea, convingerea că atît cadrele didactice, cît și tineretul și copiii din învățămîntul de toate gradele vor face totul pentru a realiza cu cinste sarcinile mărețe ce le revin în dezvoltarea generală a învățămîntului".

Prin glasul tuturor reprezentanților ei, școala românească și-a făcut cunoscut angajamentul solemn de a acționa cu fermitate și răspundere pentru transpunerea în viață a indicațiilor și orientărilor cuprinse în cuvîntarea de la Timișoara a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru îndeplinirea misiunii nobile a pregătirii și educării noilor generații, de a contribui plenar la înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, a grandioaselor obiective prefigurate în proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

P. NICOARA

Învățămîntul, știința, cultura — factori fundamentali ai dezvoltării

Din cele mai vechi timpuri, școala s-a bucurat de stimă și atenție din partea oamenilor luminați pentru rolul ei important în educarea tinerelor generații, în transmiterea culturii și tradițiilor, în dezvoltarea științelor. Cu fiecare nouă etapă în dezvoltarea umanității, au crescut amploarea, complexitatea și nivelul învățămîntului. Este deci firesc ca în socialism, formă superioară de organizare a societății umane, școala să capete un nou statut, de principal factor de cultură și civilizație, așa cum a fost definită în documentele noastre de partid și de stat, în gîndirea creatoare a conducătorului nostru iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul învățămîntului modern din România.

Ne-a umplut inima de mîndrie patriotică și ne-a înzecit puterile și dorința de muncă și luptă sublinierea tovarășului Nicolae Ceaușescu, din cuvîntarea de la Timișoara, cu prilejul deschiderii noului an de învățămînt, citez : „Și viitorul dezvoltării patriei noastre, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerea la edificarea comunismului nu se pot baza decît pe un învățămînt modern, pe o înaltă știință și cunoaștere în toate domeniile de activitate !"

Vom răspunde acestei aprecieri clarvăzătoare cu măsuri hotărîte de a crește calitatea procesului instructiv educativ în toate școlile și în toate activitățile cu elevii și studenții, sporindu-le neîncetat valențele formative, astfel ca tineretul țării să fie crescut în spirit revoluționar, patriotic, să stăpînească din plin știința, tehnologia, cultura și să facă din acestea principale pîrghii pentru dezvoltarea neîncetată și rapidă a țării noastre pe culmile tot mai înalte ale socialismului și comunismului.

Cît de clar și frumos ne-a descifrat tovarășul Nicolae Ceaușescu caracterul dialectic al muncii, unicul izvor al tuturor bunurilor materiale și spirituale ale societății, izvor ce își amplifică neîncetat debitul și forța sub impulsurile progresului tehnico-științific ! Munca devine astfel tot mai complexă, mai interesantă, topind într-un aliaj tot mai prețios partea ei fizică împreună cu cea intelectuală, sporindu-și necontenit puterea de a transforma natura și societatea.

Pentru aceasta este însă necesar ca toți oamenii muncii să cunoască și să stăpînească bine cele mai noi tehnologii și utilaje, să-și perfecționeze neîncetat deprinderile și comportamentele profesionale pe baza încorporării organice a științei, tehnicii și culturii în munca proprie de fiecare zi.

Iată cele două obiective de bază ale sistemului nostru de învățămînt pentru perioada prefigurată în proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al P.C.R. : 1. pregătirea viitoarelor cadre din toate specialitățile și de toate nivelurile pentru a se ridica la nivelul exigențelor actuale și de viitor din toate domeniile de activitate ; 2. perfecționarea pregătirii profesionale a întregului personal existent pentru a corespunde din mersul neîntrerupt al activității, noilor exigențe social-economice ale dezvoltării patriei noastre pe calea spre comunism. Vigilenți și victorioși înainte sub conducerea partidului comunist, a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Sînt sarcini de mare încredere care ne onorează pe toți lucrătorii școlii românești, dar ne și obligă să ne sporim responsabilitatea revoluționară în activitate, să folosim din plin minunatele condiții asigurate de partid și de stat pentru perfecționarea continuă a școlii românești în pas cu exigențele societății socialiste multilateral dezvoltate și ale revoluției științifice și tehnice contemporane. Vom spori tot mai mult preocuparea pentru educarea elevilor și studenților astfel încît ei să asimileze și să aplice cele mai noi cuceriri ale gîndirii științifice și tehnice în viitoarea lor carieră de peste patruzeci de ani, în care perioadă se vor produce numeroase, profunde și ample mutații în știință, tehnica și organizarea tuturor domeniilor de activitate. Îi vom educa pe elevii și studenții noștri, așa cum indica tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru a putea să dezlege în viitor noi taine ale tehnicii, ale naturii, ale cunoașterii umane în general, pentru a fi permanent revoluționari și a ridica România pe culmi tot mai înalte.

Ne-am însușit cu toată convingerea îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu ca noi, cadrele didactice, să acționăm întotdeauna ca revoluționari, să luptăm pentru a ne perfecționa cunoștințele, pentru nou, pentru a reuși să ne îndeplinim cu cinste misiunea nobilă și de onoare față de viitorul poporului de a educa și instrui tineretul țării.

Ne exprimăm profundul respect, dragostea fierbinte, recunoștința vie și deplinul atașament față de politica internă și externă a Partidului Comunist Român, față de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe care îl dorim — ca întregul nostru popor — reales în suprema funcție de conducere de către cel de-al XIII-lea Congres al P.C.R.

Profesor doctor docent
IOSIF TRIPȘA

noi taine ale tehnicii, ale naturii, ale cunoașterii...":

COPIILOR ȘI TINERILOR ȚĂRII — ÎNDEMNUL PREȘEDINTELUI IUBIT

„Voi, dragi prieteni copii și tineri, sînteți aceia care trebuie să faceți totul pentru a vă însuși cele mai noi cunoștințe în toate domeniile de activitate, pentru a putea fi mîine buni constructori ai socialismului, buni muncitori, buni tehnicieni, buni ingineri, buni profesori, buni oameni de știință în toate domeniile, fără deosebire !"

„Trebuie, dragi prieteni și tovarăși, să prețuiți permanent lupta și munca părinților voștri, a înaintașilor voștri ! Să nu uitați nici un moment că, în întreaga activitate, trebuie să acționați ca adevărați patrioți, ca adevărați fii ai unei țări care și-a cîștigat libertatea prin luptă și care este hotărîtă să facă totul pentru a asigura națiunii noastre libertatea și independența, un loc demn în rîndul națiunilor egale ale întregii lumi !"

„Să avem întotdeauna în vedere teza științifică, materialist dialectică, după care nu există lucruri ce nu pot fi cunoscute. Există numai lucruri cunoscute și lucruri încă necunoscute ; dar cunoașterea umană nu are limite, e fără margini ! Posibilitatea de noi și noi descoperiri, în toate domeniile, nu a fost încheiată !"

Sărbătoarea școlii — sărbătoarea întregii națiuni

Epoca pe care o trăim și pe care o definim cu responsabilitate și mîndrie patriotică **Epoca Nicolae Ceaușescu** este, în timp, o epocă scurtă, dar plină de împliniri spectaculoase în toate sferele vieții materiale și spirituale. Epoca pe care o trăim este, în același timp, și epoca în care s-au statornicit adevărate tradiții, tradiții ce îmbogățesc tezaurul de frumusețe făurit de poporul român în existența sa demnă și multimilenară. Una dintre aceste tradiții privește școala, școala românească de toate gradele și a fost generată de prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru la ora cu care am deschis fiecare an de învățămînt.

E înălțător, e tulburător să constați, să simți direct, slujitor al școlii sau tînăr pornit pe drumul miraculos al cunoașterii, grija permanentă pe care președintele României o manifestă față de învățămînt, de știință, de cultură. Prima oră de curs s-a transformat de fiecare dată, datorită prezenței sale, într-o grandioasă sărbătoare a școlii, a întregii noastre națiuni. Și, în acest context, este de reținut faptul că în concepția atît de originală, novatoare și revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu învățămîntul, știința și cultura se definesc ca **factori fundamentali** în dinamica făuririi societății contemporane ca operă conștientă a poporului român.

În acest nou an școlar, prima oră de curs a culminat cu marea adunare populară din municipiul Timișoara, ale cărei ecouri s-au resimțit în fiecare sală de clasă, în fiecare amfiteatru sau laborator de cercetare, făcînd să vibreze la unison milioane și milioane de inimi într-o țară liberă și independentă și în care peste 25 la sută din populație învață, învață cu sîrg pentru astăzi și pentru mîine. Învață într-un cadru nou, revoluționar, deschis spre toate orizonturile cunoașterii pentru îndeplinirea unei datorii sacre, de maximă responsabilitate — înălțarea Patriei pe coordonatele progresului și civilizației.

La marea adunare populară din municipiul Timișoara, în deschiderea noului an de învățămînt, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o magistrală cuvîntare în care profunzimea analizei se îmbină cu excepționala conturare a noilor dimensiuni ale procesului revoluționar pe care trebuie să-l parcurgă întreaga noastră societate și, implicit, întregul sistem de învățămînt din România în etapele ce vor urma. Din această perspectivă, secretarul general a apreciat, în cuvinte de aleasă noblețe, contribuția corpului didactic la pregătirea întregului tineret pentru muncă și viață, la formarea cadrelor necesare fiecărui domeniu, subliniind că **„tocmai pe baza învățămîntului modern, a cercetării, a științei, am putut realiza marile transformări revoluționare din România"**, adăugînd că și viitorul patriei noastre se va baza tot pe **„un învățămînt modern pe o înaltă știință și cunoaștere în toate domeniile de activitate"**. În același timp, secretarul general al partidului a așezat în fața corpului profesoral, a organizațiilor de partid și de tineret înaltele responsabilități ce le revin din Programul partidului, din Directivele Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român responsabilități patriotice și directii cutezătoare menite să conducă la formarea unui **tineret eroic „gata să facă totul pentru a cuceri cele mai înalte culmi ale progresului, ale tehnicii, ale științei, ale cunoașterii umane în general, pentru a acționa ca revoluționari și a fi gata să facă totul pentru patrie, pentru popor, pentru bunăstarea și fericirea națiunii noastre, pentru independența și suveranitatea României, pentru pace în lume !"**

Tineret eroic — iată un concept redimensionat în zilele noastre, un concept de o tulburătoare frumusețe și în care se sintetizează dragostea și prețuirea de care se bucură tineretul patriei, indiferent de naționalitate, în viziunea și concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Tineret eroic — un concept care ne cheamă să acționăm în toate împrejurările în spirit revoluționar. Să modelăm conștiințe, să făurim destine într-un cadru generos și sigur, cu gîndul permanent la viitorul patriei.

Tineret eroic — un concept redimensionat într-o țară liberă și suverană într-un moment în care lumea este brăzdată de conflicte de toate felurile, conflicte extrem de periculoase pentru soarta omenirii, pentru destinele tinerei generații.

Tineret eroic — un concept care echivalează cu o sărbătoare, sărbătoarea învățămîntului românesc.

Și pentru ca la fiecare început de an școlar să fie sărbătoare, și pentru ca tineretul României socialiste să crească viguros precum stejarii marelui Ștefan, să învețe și să muncească eroic, revoluționar, din adîncul inimii, susținînd realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la al XIII-lea Congres în funcția supremă de secretar general al partidului. Este voința slujitorilor școlii, a tineretului studios, este voința întregului nostru popor — garanția cea mai înaltă a înfloririi neîntrerupte a României, a națiunii noastre socialiste.

Lector univ. EUGEN MARINESCU

UN PROIECT ÎN VIAȚA NOASTRĂ

România cu toate ferestrele

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în județul Timiș

În perioada care a trecut de la actul istoric de la 23 August 1944, și îndeosebi în perioada parcursă de la cel de-al IX-lea Congres al partidului, epoca cea mai bogată în înfăptuiri din întreaga istorie a patriei, județul Timiș a cunoscut un ritm accelerat de dezvoltare în toate sectoarele de activitate. Producția industrială a județului, care a crescut de 84 de ori față de nivelul anului 1945, reprezintă în momentul de față 3,8 la sută din producția netă industrială a României, ocupînd din acest punct de vedere locul 4 pe țară. Acest județ devine principalul producător de mașini electrice, poduri rulante, de alte produse industriale și bunuri de consum ale țării. Construcțiile de mașini dețin o pondere de peste 31 la sută din totalul producției industriale a județului. Această evoluție dinamică a fost posibilă datorită volumului important de investiții realizate, în special după 1965, perioadă în care au fost puse în funcțiune peste 80 la sută din fondurile existente în prezent. S-a dezvoltat puternic și agricultura județului, care a cunoscut în ultimii ani profunde transformări înnoitoare, ca urmare a îmbogățirii și modernizării bazei sale tehnico-materiale, aplicării unor tehnologii de eficiență ridicată. Au înflorit știința, învățămîntul, cultura, s-a îmbunătățit continuu nivelul de trai al oamenilor muncii.

Conștienți că toate aceste realizări, că toate împlinirile din viața lor, a județului Timiș și a țării, sînt indisolubil legate de numele conducătorului partidului și statului nostru, de pilduitoarea sa activitate consacrată cu înaltă abnegație revoluționară dezvoltării multilaterale a patriei, sporirii bunăstării și fericirii întregului popor, locuitorii meleagurilor timișene l-au întîmpinat, ca de fiecare dată, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și pe tovarășa Elena Ceaușescu cu cele mai alese sentimente de dragoste și stimă, de recunoștință și profundă considerație, exprimîndu-și încă o dată deplina aprobare față de politica internă și externă a partidului și statului nostru. Într-o puternică unitate de cuget și simțire ei au dat glas, o dată cu întreaga țară, dorinței fierbinți ca la apropiatul forum al comuniștilor din țara noastră, cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, revoluționarul neobosit, conducătorul iubit și stimat, ctitorul României moderne, să fie reales în suprema funcție de secretar general al partidului — chezășia sigură a edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării neabătute a României spre comunism.

Acest nou dialog de lucru al tovarășului Nicolae Ceaușescu cu colective de oameni ai muncii, cu reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, ai unor ministere și instituții centrale s-a concentrat asupra căilor de dezvoltare în continuare a economiei timișene, a celorlalte sectoare de activitate, asupra măsurilor ce se impun pentru ridicarea întregii activități pe noi trepte de eficiență și calitate, astfel încît acest județ să-și aducă o contribuție și mai importantă la dezvoltarea generală a țării. Îndeplinirea sarcinilor de plan pe acest an și pe întregul cincinal, creșterea continuă a producției, ridicarea nivelului tehnic, creșterea calității, a productivității muncii, a eficienței economice, iată cele mai importante probleme care au stat în atenția secretarului general al partidului în timpul vizitelor în unități industriale timișene — Întreprinderea Mecanică Timișoara și Întreprinderea de Aparate Electrice de Măsurat. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că rezultatele bune obținute în județ, pe primele 8 luni ale lui 1984, constituie garanția realizării planului pe întregul an și a trecerii în condiții bune la înfăptuirea obiectivelor și sarcinilor ultimului an al cincinalului. Atît în timpul vizitei în comuna Topolovățu Mare, cît și în cuvîntarea rostită la marea adunare populară din municipiul Timișoara, au fost abordate probleme referitoare la dezvoltarea agriculturii. Secretarul general al partidului a arătat că trebuie să înfăptuim pînă la capăt transformarea revoluționară a agriculturii, care trebuie să devină o variantă a activității industriale, deci o agricultură industrială, bazată pe cele mai noi cuceriri ale științei, pe folosirea mecanizării, pe tot ce a creat mai bun cunoașterea umană în acest domeniu; obținerea a 8 000 de kilograme de grîu la hectar constituie un exemplu al posibilităților mari pe care le are agricultura noastră socialistă, al perspectivelor înfăptuirii în bune condiții a hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului privind noua revoluție agrară. „Prin această nouă revoluție agrară — se spune în cuvîntarea la marea adunare populară din municipiul Timișoara — înțelegem o schimbare fundamentală a agriculturii noastre în noua etapă de dezvoltare a României, care să asigure recolte bogate în toate sectoarele și să crească condițiile pentru sporirea contribuției agriculturii la dezvoltarea generală a țării, la asigurarea bunei aprovizionări a populației cu tot ce este necesar". Conducătorul partidului și statului nostru a subliniat că, bazîndu-ne pe realizările de pînă acum, trebuie să acționăm cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea neabătută a planului cincinal în toate domeniile, pentru asigurarea ridicării calității și a nivelului tehnic al producției, pentru creșterea productivității și a eficienței economice, pentru dezvoltarea mai puternică a bazei materiale și de producție — calea sigură a înaintării continue a patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație.

ION CODRU ■

Opinia unui alegător

Oameni de ispravă

În lumea țărănească a copilăriei mele în care am deprins învățătura și respectul valorilor morale fundamentale pentru viață și în primul rînd știința de a da bună ziua, care mai înseamnă și obrazul recunoștinței, **Omul de ispravă** reprezenta rangul cel mai înalt în zgîrcenia unei ierarhii spirituale cu trepte puține și greu de tot de urcat. Îți trebuia o viață de muncă și cinste, cuvinte puține și fapte cîntărite cu o mie de ochi, o cumpănă bine ținută a ambiției de a sta cu fruntea sus și mereu dovada că pe unde treci se cunoaște. **Omul de ispravă** nu era acela care răzbea ușor: **de ispravă** erai recunoscut la capătul foarte îndepărtat al unor împliniri temeinice presupunînd trăinicia unei voințe din care nu lipseau ideea de hărnicie și justificarea dreaptă a fiecărui gest, oricît ar fi fost el de neînsemnat.

Blazonul nobiliar al rangului înfățișat de numele de **Om de ispravă** nu putea fi egalat nici de avere, nici de putere; el certifica o stare morală și un cult al muncii cinstite, respectul cuvîntului și răspunderea angajării prin el și o grijă necontenită pentru ziua de mîine chibzuită cu o liniște sufletească care întotdeauna m-a fălbînit și m-a uimit la țăranul român.

Nu era atunci și iată, spre bucuria noastră, nici azi în socialism nu este, în limba română, un generic moral care să cuprindă în el, cu atîta respect, lauda virtuților desemnînd cuceritor chipul deosebit al omului superior cinstind viața prin exemplaritatea condiției lui.

Socialismul a păstrat intacte dimensiunile spirituale ale acestui generic cultivînd programatic sensul lui de model și, firește, șansa lui de a generaliza o concepție activă, demnă și acut responsabilă în viață și la nivelul întregii societăți.

Omul de ispravă a devenit în socialism un reper etic și de atitudine civică cu o rezonanță necunoscută înainte lar bucuria afirmării lui o datorie a societății, un fapt politic revelator pentru capacitatea noii orînduiri de a selecta valorile și de a le consacra, cu mari efecte pedagogice în conștiința publică. Sigur, nici azi nu e ușor să fii **om de ispravă**, condițiile favorabile nu presupun neapărat proliferarea ideii, exemplaritatea unei atitudini în viață impune și în socialism rigori și exigențe care întăresc cu atît mai mult semnificația gravă și exigentă selectivă a celebrei formule țărănești.

Nici azi nu se răzbește ușor, principiile singure oricît ar fi ele de nobile nu netezesc întotdeauna drumul și nu-l fac, întotdeauna, ca-n palmă, nici capul nu se ține întotdeauna prea ușor drept, sînt încă atîtea greutăți de înfrînt, atîtea prejudecăți, și nu numai vechi, se cramponează de liniștea fără griji a conformismului și se transformă, nu rareori, în bariere măcinătoare de nervi și de timp, sînt încă destui pe care noui li sperie și chiar îi paralizează și se blindează în fața lui adesea chiar cu propriile noastre lozinci răstălmăcite cu o pricepere demnă de o cauză mai bună, dar adevărul este că **Omul de ispravă** are, în socialism, de partea lui, voința comunistă de a învinge în numele cauzei mai binelui și lupta lui se încheie victorioasă. Iar recunoașterea acestei victorii se constituie ea însăși într-un suport moral fără egal, în stare să resuscite energii nebănuite și să dea încredere atîtor oameni de bine pentru care a fi, în lume, socotiți **de ispravă** reprezintă, într-adevăr, cea mai înaltă cinste.

O milenară formulă țărănească își află astfel azi în socialism o reverberație nouă, implicîndu-și fericit principiile moralei și muncii comuniste în spiritul cărora își desăvîrșește vocația înalt constructivă.

DINU SĂRARU ■

deschise spre anul 2000

UN PROIECT ÎN VIAȚA NOASTRĂ

• Pentru creșterea neabătută a nivelului de trai •

De la noi spre țară

Orientări prioritare

Document programatic de însemnătate deosebită pentru munca și viața poporului nostru, avînd la bază concepția realistă, profund științifică, permanent novatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la edificarea socialismului și comunismului în țara noastră, proiectul de **Directive ale Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986—1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000** prefigurează tabloul complex al țării într-o etapă nouă a edificării societății socialiste. Potrivit proiectului de Directive **România se va înfățișa la sfîrșitul acestui secol ca o țară socialistă multilateral dezvoltată, atît din punct de vedere al industriei, agriculturii, învățămîntului, științei și culturii, cît și al nivelului de viață și de civilizație al poporului.** Pentru a atinge asemenea performanțe se impun în continuare eforturi orientate spre dezvoltarea echilibrată și armonioasă a tuturor ramurilor și sectoarelor economiei naționale. Este bine cunoscut că România se prezintă astăzi ca o țară industrial-agrară, cu o industrie modernă, puternică și o agricultură socialistă în plin proces de dezvoltare. În cei 40 de ani care au trecut de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, producția industrială a crescut de peste 100 de ori, producția agricolă de circa 7 ori, venitul național de 32 de ori, cu repercusiuni favorabile asupra condițiilor de viață ale populației. Acesta este piedestalul de pe care privim profilul economiei românești, locul țării noastre în circuitul valorilor universale. Dacă în 1950 România întreținea relații economice doar cu 29 de state, astăzi numărul acestora este de 150, dovada elocventă atît a dezvoltării sale economice, cît și a prestigiului de care se bucură pe plan internațional. Dar dezvoltarea ca și nobletea obligă. Realizările remarcabile obținute pînă acum impun noi eforturi și responsabilități care se vor converti în noi împliniri și satisfacții. O parte însemnată din venitul național (pînă la 30 la sută) va fi în continuare destinată acumulării, dezvoltării economico-sociale a țării. Dar ceea ce caracterizează acest proces, în lumina proiectului de Directive, este accentuarea laturilor sale calitative, a factorilor intensivi, de eficiență care îl generează. Între aceștia la loc de frunte se situează creșterea productivității muncii, modernizarea structurilor de producție, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, valorificarea superioară a materiilor prime, combustibilului și energiei. Fără îndoială că indicatorul cel mai sintetic, care reflectă orientarea spre laturile calitative ale dezvoltării este sporirea productivității muncii sociale. Pe seama acestui factor se va obține circa 85 la sută din sporul de venit național în cincinalul 1986—1990. Aceasta înseamnă că va fi mai bine folosită inteligența proprie în activitatea productivă, că prin eforturile materiale, financiare și de muncă depuse vor fi obținute rezultate din ce în ce mai bune. În industrie productivitatea muncii va crește, în perioada respectivă, într-un ritm mediu anual de 10 la sută, în întreprinderile agricole de stat de 6,5 la sută, în transportul feroviar de 4,8 la sută, iar în transportul auto de 5,9 la sută.

În consonanță cu obiectivul fundamental și sarcinile de bază ale cincinalului viitor — **dezvoltarea puternică, în continuare, a forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale, înfăptuirea în linii generale a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, crearea condițiilor necesare trecerii, în perioada următoare, la realizarea fazei superioare a societății socialiste, la construcția comunismului în România** — o altă orientare principală a politicii economice o constituie lărgirea bazei proprii de materii prime și energetice. În acest scop vor fi extinse cercetările complexe pentru descoperirea de noi rezerve minerale, vor fi elaborate tehnologii noi pentru valorificarea eficientă a zăcămintelor cu conținuturi utile mai sărace sau greu exploatabile. Totodată vor fi recuperate în producție materialele refolosibile, vor fi reduse consumurile specifice și, în consecință, vor fi diminuate cheltuielile materiale în produsul social, creîndu-se astfel posibilitatea creșterii susținute a venitului național, a veniturilor reale ale populației. Cum era și firesc, o atenție deosebită va fi acordată asigurării independenței energetice a țării prin sporirea rezervelor de cărbuni și șisturi bituminoase, hidrocarburi, minereu de uraniu etc., folosirea surselor noi de energie — solară, eoliană, a biomasei, apelor geotermale și altele. Aceasta va permite reducerea eforturilor valutare ale țării la import și evitarea ori diminuarea efectelor nocive ale crizei economice mondiale și ale crizei energetice și de materii prime care, într-o măsură sau alta, afectează toate statele lumii, inclusiv țara noastră.

După cum se știe, în Raportul la Conferința Națională a partidului din 1982, tovarășul Nicolae Ceaușescu atrăgea atenția că există o anumită disproporție și contradicție între dezvoltarea puternică a industriei și dezvoltarea mai lentă a agriculturii. Avînd în vedere această situație, proiectul de Directive stabilește ca una din orientările principale ale noului plan cincinal asigurarea unui raport optim între industrie și agricultură, dezvoltarea echilibrată a tuturor ramurilor economiei naționale. Ritmurile de creștere a producției și productivității muncii în cele două ramuri de bază se apropie, fapt care va permite sporirea contribuției lor la formarea venitului național, la progresul general al țării. Un asemenea raport între industrie și agricultură se impune cu atît mai mult cu cît România va continua să rămînă și în viitor o țară industrial-agrară.

În cadrul orientărilor principale ale cincinalului 1986—1990 se înscrie și continuarea cu consecvență a politicii de amplasare judicioasă în profil teritorial a forțelor de producție, asigurîndu-se astfel dezvoltarea echilibrată a tuturor zonelor și județelor țării. Și în acest caz datele sînt revelatoare. În fiecare județ se va realiza un volum de activitate economică pe locuitor de minimum 80 000 lei anual, ceea ce va permite asigurarea unor condiții de muncă și viață egale pentru toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate.

Eforturile de dezvoltare economico-socială a țării vor permite participarea sa tot mai intensă la circuitul economic internațional, la schimbul mondial de valori. Potrivit proiectului de Directive se vor amplifica relațiile economice și tehnico-științifice cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate țările lumii indiferent de orînduirea lor socială. Mărturie a acestei orientări o constituie creșterea cu aproximativ 41—45 la sută a volumului comerțului exterior față de actualul cincinal. Ținînd seama că balanța comercială este principala sursă a încasărilor valutare, exportului de mărfuri i se acordă o atenție deosebită. El va devansa volumul comerțului exterior, înregistrînd în aceeași perioadă creșteri de 52—56 la sută. În activitatea de comerț exterior, ca și în oricare alt sector de activitate, criteriul esențial de apreciere rămîne eficiența. Cu cît vom valorifica mai bine produsele românești pe piața externă, cu atît vom reuși să convertim participarea la schimbul mondial de valori într-un veritabil factor de creștere și dezvoltare economică.

Desigur, sînt și alte orientări și sarcini importante ale dezvoltării economico-sociale consemnate în proiectul de Directive. Înfăptuirea lor este mijlocul prin care se asigură gradul de civilizație a națiunii noastre socialiste, condiții de viață tot mai bune pentru întreaga populație a țării.

Prof. univ. ION BULBOREA

De la țară spre noi

În 15 ani — dublarea producției agricole

Unul din pereții biroului inginerului Vadim Rusu, directorul I.A.S. Balaciu—Ialomița, este tapetat cu ordine, medalii și diplome : 1977, Ordinul Muncii clasa I pentru 7 572 kilograme porumb boabe la hectar neirigat ; 1979, aceeași distincție pentru 8 091 kilograme ; 1982 și 1983 locul I pe țară în întrecerea socialistă dintre unitățile din agricultura de stat. De cîtă muncă a fost nevoie an de an pentru obținerea acestor rezultate, dacă a plouat la timp sau nu, dacă a căzut brumă ori grindină oamenii au uitat. Importantă acum este recolta de anul acesta. La grîu s-a obținut 5 286 kilograme la hectar iar la porumb boabe se așteaptă nici mai mult nici mai puțin de un vagon, adică 10 000 kilograme. Deci, an de an producții sigure, înalte și stabile în terenurile neirigate ale I.A.S. Balaciu.

Discuția cu Vadim Rusu despre agricultura de la Balaciu pleacă, așa cum ne-am obișnuit în aceste zile, de la Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al P.C.R., dezbătute cu cel mai viu interes de către toți oamenii implicați în făurirea viitorului țării.

— Se obțin astăzi în toate unitățile agricole recolte care în urmă cu douăzeci de ani păreau utopice. Cu atît mai mult nouă, celor care lucrăm pămîntul de 20—30 de ani, obiectivele Proiectului de Directive privind viitorul agriculturii românești ne apar riguros și temeinic argumentate. Se prevede ca producția agricolă să crească în următorii 15 ani de 1,9—2,0 ori. Puțini erau aceia care în urmă cu 15—20 de ani credeau că producțiile se vor dubla.

— De cînd lucrați pămîntul, cum spuneți dumneavoastră, tovarășe director ?

— De 30 de ani. La 1 septembrie s-au împlinit 20 de ani de cînd sînt director la I.A.S. Balaciu. Conducerea de atunci a raionului Urziceni a ținut să mă facă director. La început nu m-am încumetat se primesc dar pînă la urmă n-am avut încotro. În '64 obțineam 3—4 mii boabe porumb și 1,5—2,0 mii grîu. În '83, unitatea a obținut 5 000 kilograme boabe porumb la hectar și pentru isprava asta a primit cele mai înalte distincții. Anul acesta, la grîu am realizat 5 300 iar la porumb preliminăm 10.000. Cînd Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al P.C.R. prevede ca în 15 ani producția agricolă să se dubleze, se are în vedere că agricultura n-a dat încă totul. Mai sînt multe direcții în care urmează să acționăm : ameliorarea solului, creșterea fertilității pămîntului prin irigații, chimizare și mecanizare completă, crearea de noi soiuri de înaltă productivitate și a unor tehnologii adecvate, diferențiate pe zone și terenuri. Însă factorul hotărîtor în obținerea unor bune rezultate a fost și rămîne omul. În această direcție consider că s-a realizat adevăratul salt calitativ. E drept că din '64 și pînă astăzi au apărut, ca urmare a cercetării integrate cu producția, hibrizi productivi din grupa 400 la porumb și soiuri de grîu de mare productivitate — Fundulea 29, Lovrin 32, Partizanca — iar îngrășămintele artificiale și lerbicidele se asigură în cantități sporite, însă omul care muncește pămîntul este cel mai important.

— Prin ce se deosebește omul de astăzi de cel de acum 20 de ani ?

— Are un nivel politic și profesional mult mai ridicat. Știe mai multă agricultură, s-a specializat; și-a completat studiile. Știe de ce trebuie să procedeze așa și nu altfel. Este mai conștiincios. S-a implicat mai profund în această muncă. Știe că bunăstarea lui depinde în primul rînd de cantitatea și calitatea muncii sale. Are satisfacții mult mai mari. Ca urmare a condițiilor de muncă și viață create în tot mai multe unități, oamenii s-au stabilizat. În unitatea noastră lucrează oameni cu vechime neîntreruptă în muncă de 20—30 de ani. Ei trăiesc intens viața unității. Nici în concediu nu-i rabdă inima să nu dea un telefon și să se intereseze cum merg treburile. Majoritatea timpului îl petrecem în unitate, pe cîmp sau în ferme, adevărata noastră familie e aici. Permanentizarea, continuitatea sînt extrem de importante. Mai importante decît în altă parte.

— De ce în mod deosebit în agricultură ?

— Cred că un strungar poate lucra la fel de bine astăzi pe un strung și mîine pe un altul. Așa cel puțin am eu impresia. E vorba de două mașini care se comportă la fel. Pe cînd pămîntul este diferit de la o solă la alta. În zootehnie nu poți avea rezultate bune dacă nu cunoști animalul, nu-i cunoști particularitățile. Nu este o muncă mecanică. Și tocmai de aceea rezultatele bune în agricultură și zootehnie sînt obținute de oameni care lucrează de mai mult timp în același loc. Este nevoie pentru asta și de muncă dar și de răbdare și tenacitate.

— Locul întîi pe țară în întrecerea socialistă între unitățile din agricultura de stat a fost obținută pentru rezultatele deosebite în toate ramurile de activitate nu numai pentru recoltele de grîu și porumb. Care mai sînt punctele dumneavoastră tari ?

— Zootehnia are pondere mare. Din totalul valorii producției globale ea reprezintă 64 la sută. În unele unități, este sub 50 la sută. Avem trei ferme zootehnice : una de vaci cu lapte cu un efectiv de 1600 taurine, din care 840 matcă, o fermă de 5000 oi mame și un complex de îngrășare a 50.000 berbecuți. Vorbeam mai devreme de dublarea culturilor de grîu și porumb. În zootehnie, creșterea producției este și mai mare. De la 1 500 litri de lapte pe an am ajuns la 4 000. Producția de lînă a crescut de la 1,5—2 kilograme la peste 6. La început, vacile proveneau din cumpărări de la particulari din toată țara, cu potențial diferit, ba mai bune ba mai rele. Pe parcurs am urmărit o selecție cît mai riguroasă ajungînd ca astăzi să avem numai metiși Holstein, adaptați la condițiile noastre de climă, sănătoși, rezistenți și productivi. Pentru întregul efectiv de animale avem rezervate în planul de producție doar 800 de hectare, la care se mai adaugă culturile duble, anul acesta 600 hectare. Gospodărite bine, ajung. O importantă deosebită am dat programelor speciale, inițiate de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Avem o creșcătorie de iepuri. În vara aceasta am crescut în grajduri 50.000 găini ouătoare. Pe lîngă fiecare fermă și pe lîngă cantină s-au organizat gospodării anexă, unde se cresc păsări și porci. Avem deasemeni grădini de legume pentru consumul cantinei și al grădiniței cu program săptămînal.

— Spuneați că permanentizarea muncitorilor este o condiție importantă pentru obținerea unor rezultate bune. Ce s-a făcut la Balaciu în sensul acesta ?

— Așa cum se arată în Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al P.C.R. oamenii sînt chemați să-și pună în joc pentru atingerea înaltelor obiective pe care ni le propunem întreaga putere de muncă și creație, talentul și priceperea. Pentru ca omul să muncească bine și cu rezultate, ce e mai trist decît să muncești și să nu obții ceea ce ți-ai propus ?, trebuie să fie liniștit și să aibă asigurate condiții de muncă și viață corespunzătoare pentru el și pentru familia sa. Avem un bloc cu 12 apartamente, ultimul tip. Mulți stau în locuințe gospodărești înconjurate de o mică suprafață de teren, unde își pot amenaja o grădină de legume pentru consumul propriu sau să-și crească un animal. Cantină. Grădiniță cu program săptămînal cu dormitoare, sală de mese și camere de joacă, parc și personal corespunzător pentru educația copiilor. Acordul global nu înseamnă altceva decît cîștiguri corespunzătoare cantității și calității muncii depuse. Recolte și rezultate înalte și stabile, cîștiguri la fel. Oamenii au învățat că n-au cum să cîștige bine dacă muncesc necorespunzător. Anul trecut, pentru faptul că am ieșit pe primul loc pe țară în întrecerea socialistă am primit de la Consiliul general al sindicatelor 150.000 lei. Am cumpărat aparate de radio, televizoare, ceva mobilier. Din fondul de premiere am organizat cu fruntașii o excursie la Bratislava la meciul de fotbal România—Cehoslovacia. 45 de muncitori au fost în străinătate. Am crezut că pentru un cioban sau mecanizator e mult mai important să vadă Bratislava decît să primească o primă de cîteva sute de lei. De ce să plece oamenii de la noi cînd au asigurate condiții de muncă și viață la fel cu ceilalți oameni ai muncii sau, uneori, chiar mai bune. La noi fluctuația este dată doar de pensionari. Nu-i ultăm nici pe ei. La sfîrșitul anului, cînd facem bilanțul muncii noastre, îi chemăm să la parte la bucuria noastră.

— Ce considerați că ar mai trebui făcut pentru ca agricultura noastră să ajungă mai repede și mai ferm la obiectivele pe care le pune în dezbatere Proiectul de Directive ?

— Așa cum s-a indicat de către conducerea superioară de partid și de stat de nenumărate ori, pămîntul trebuie folosit la maximum. Rațional și intensiv. Zootehnia trebuie să-și ocupe locul important pe care trebuie să-l aibă chiar și acolo unde a fost într-o oarecare măsură trecută pe planul al doilea. Numai cu o zootehnie complexă pămîntul poate fi folosit integral. Din acest punct de vedere, cred că noi am reușit să avem atîtea animale cîte ne permite suprafața de teren planificată.

— Dacă prin absurd ați fi mutat de la Balaciu și ați fi numit director la un I.A.S. care merge prost, ce ați face ?

— Aș lua-o de la început. Indiferent unde lucrez eu sau altul ca mine, peste 15 ani producțiile se vor dubla. Acesta e lucrul cel mai important.

OPREA GEORGESCU

UN PROIECT ÎN VIAȚA NOASTRĂ

România cu toate ferestrele

● Orașul-uzină din răsăritul Craiovei ● E tînăr, e inimos, e inventiv acest inginer-director ●

În acest septembrie „Electroputere" — Craiova își aniversează trei decenii și jumătate de existență. Evenimentul produce reverberații nu doar în Bănie, nu doar în branșă și nu doar la noi. Cetate de scaun a electrotehnicii românești, dar și nume cu faimă peste hotare, „Electroputere" este uzina care, în acești 35 de ani, a făcut să pălească numeroase glorii ale domeniului, a redus la tăcere redutabili rivali, firme cu veche și intacabilă (aparent) tradiție.

E prima încintă a noului, prima zidire industrială ce și-a plantat pilonii în orașul de pe Jiu. Evenimentul a reprezentat, în epocă, o revoluție. Prin această mare uzină, notam cîndva, olteanul a trecut de-a dreptul din era scăpărătorilor de cremene și a chibritului suedez în cea a energiei electrice. A fost, într-adevăr, o revoluție pe care oamenii altor meridiane au parcurs-o lent, evolutiv, prin infinitezimale acumulări cantitative, o dată cu fiecare pas în știință și tehnică, asimilat și aplicat.

Este nu o uzină, ci un oraș-uzină, ocupînd zeci și zeci de hectare, cu alcibulevarde flancate de edificii monumentale. Sînt zecile de fabrici, hale, laboratoare, centre de calcul, de proiectare și de creație în care muncesc, gîndesc, inovează, luptă cu timpul 14 000 de oameni. Ei dau peste 62 la sută din producția națională de locomotive electrice și diesel-electrice, 30 la sută din producția de aparataj electric de înaltă tensiune, 25 la sută din producția de motoare electrice, aproape jumătate din cea de transformatoare și autotransformatoare de putere.

E un oraș-uzină ciudat, pe străzile căruia te întîmpină o vastă liniște. Marile mișcări epice ale muncii, tumultul, bubuiturile se petrec în culise, îndărătul zidurilor scăldate de flori și umbrite de arbori decorativi. Dacă lipești urechea de aceste ziduri auzi țar liniștea. Liniștea transformărilor, a fierberilor lente ale materiei, măsurată de invizibile ornice. Aerul locului e un ecou depărtat al acestor ornice, un reflex muzical de ceasornicărie, aruncînd peste marea platformă industrială din răsăritul Craiovei (pe care se mai făurește și avioane, tractoare, autoturisme, utilaje grele) o ploaie ca de cristale, cu tacturi rare la orele pline (orele de graniță între schimburi), ce plutește amplu și rotund, constituite în timp ca și vîrsta uzinei, ca și omul care-i insuflă viață.

Stăm de vorbă despre oamenii uzinei cu ing. Ion Licu, directorul general al Centralei industriale de mașini și aparataje electrice Craiova, fost muncitor, absolvent al unei facultăți de profil și, din 1956, inginer la „Electroputere". Are multe de spus despre oamenii de aici, ar vrea să-i numească pe mulți, pe foarte mulți, pe sute și sute, și, uite, chiar se pregătește s-o facă (n-are nevoie de dosare de cadre, îi cunoaște pe destui din cei 14 000), dar fața noastră contrariată îl oprește. Alegem deci doar cîteva nume, între care un Erou al Muncii Socialiste, Paul Dinu, șeful secției transformatoare mari, muncitor la „Electroputere" de trei decenii, lîngă care așezăm alți eroi, pe bobinatorii Costinel Vlad și Marcel Mihărtescu, pe șefii de echipă Ion Nicolăescu, Ilie Vălu, Constantin Pătrună, pe inginerii-specialiști în proiectarea transformatoarelor Gheorghe Toma, Iancu Cojocaru, Constantin Treschin, pe maiștrii Toma Voinea, Toma Militaru, Virgil Cucu. Din păcate, adaugă directorul Licu, mulți, foarte mulți dintre oamenii uzinei, deși mari pasionați ai muncii, nu și-au văzut numele pe panourile întrecerii, nici în ziare ori în reviste. N-a prea fost timp să fie citați pe ordine de zi, fiindcă într-o asemenea bătălie națională cum este cea a electrotehnicii nu prea e timp de ordine de zi, nu prea e timp de numit eroismul, cînd totul se sprijină pe eroism. Cei 14 000, în covîrșitoare majoritate, aici au deprins știința și iscusința de a munci, calificîndu-se rapid în profesii ce țin de tehnica cea înaltă. Niște lucrători din industria altor meridiane (observația aparține unui partener străin) ar fi, poate, mai îndoienți la secretele tehnicii, oricum mai puțin grăbiți să le descifreze, pentru simplul fapt că acolo, la ei, iscusințele se moștenesc printr-o tradiție muncitorească străveche. Dar acești muncitori craioveni, mulți luați de la plug și puși în fața unor severe examene ale tehnicii veacului, au trebuit să asimileze în ani și sezoane ceea ce alții au acumulat în decenii, au fost deci siliți să aburce aridelo scări ale învățăturii, ale cunoașterii, cu aspru zel și cu rîvnă grea, cu aprigă cheltuială de nopți și zile. Rezultatul este însăși această cetate de scaun a electrotehnicii românești, cu tot ceea ce înseamnă ea, este celebritatea mărcii „Electroputere", este faptul (unul din multele fapte ce definesc uzina) că aproape tot curentul electric ce se produce în România trece prin transformatoarele fabricate aici.

Uzina, spuneam, și-a plantat pilonii într-un oraș a cărui „industrie" (după „Enciclopedia României" din 1938) totaliza o putere instalată de 4 712 CP. Producem cifra și așteptăm reacția interlocutorului, care nu întîrzie. Directorul Licu zîmbește, face un calcul mental de o clipă și zice 4 712 CP este echivalent al unei locomotive diesel-electrice, dintre mîlle care se fabrică azi la Craiova.

Un an de răscruce, determinînd pătrunderea noului sub complexe și copleșitoare înfățișări, a fost și-aici, ca pretutindeni, anul 1965, anul Congresului al IX-lea al partidului. În acel an, „Electroputere" și-a luat sarcina fabricării de locomotive electrice (după licența suedeză ASEA), deci sarcina electrificării transporturilor din România. Un an mai tîrziu, tînăra întreprindere a fost vizitată de secretarul general al partidului, înalt prilej de reevaluare a forțelor și ambițiilor sale, a propriei sale inteligențe tehnice, sub lumina unor recomandări, observații, indicații a căror neprețuită valoare s-a confirmat la modul major în timp. De atunci, tovarășul Nicolae Ceaușescu a mai onorat cu vizitele sale de opt ori această uzină, ultima oară în 1981, fiecare popas de lucru în mijlocul acestui detașament fruntaș al muncitorimii române echivalînd cu o nouă și vastă poartă deschisă spre viitor.

„Electroputere" a început prin a cumpăra licențe, prin a asimila produse străine, locomotiva electrică a anului '65 fiind precedată de cea diesel electrică executată după licența „Schultzer", de autotransformatoare de 200 MW MVA construite după licența austriacă „ELIN". Gîndirea proprie, efortul propriu de cercetare și de concepție, insistent stimulate și sprijinite de secretarul general al partidului, au făcut ca produse de cea mai înaltă modernitate să se realizeze, la „Electroputere", exclusiv după patentul locului. Apropo de autotransformatorul fabricat după licența austriacă „ELIN", Eroul Muncii Socialiste Paul Dinu povestea de curînd, într-un cerc de ziariști, o întîmplare semnificativă în acest sens. Paul Dinu a vizitat „ELIN"-ul — firmă cu peste opt decenii în spate — la ea acasă. Produsul de pisc, de „ultimul răcnet", la care ajunsese această firmă după 80 de ani de muncă era autotransformatorul de 10 000 MVA. La „Electroputere", chiar în secția condusă de Dinu, s-a realizat însă, cu un deceniu în urmă, autotransformatorul de 15 000 MVA de concepție românească. Episoade identice, compunînd o vastă cronică a noului — a noului în plină expansiune — s-au petrecut și se petrec în toată uzina. Acum 15 ani s-a făurit aici, primul transformator-bloc de 190 MVA, integral de concepție românească, acum 10 ani s-a încheiat construcția primului autotransformator-bloc de 400 MVA, un colos al tehnicii, și el de concepție autohtonă, iar în 1975, tovarășul Nicolae Ceaușescu a declanșat comenzile de pornire a primei locomotive de 4 000 CP, de concepție românească. Motoarele electrice din industriile chimică, petrolieră, siderurgică, minieră, navală, constructoare de mașini, motoare de toate tiourile, puterile și proporțiile, provin de la „Electroputere". Ele sînt rodul imaginației creatoare și al eforturilor neistovite ale celor care, în aceste zile, celebrează 35 de ani de continuu urcuș pe spirala victoriilor.

Sediu al noului, al gîndirii creatoare și novatoare, uzina din răsăritul Craiovei trimite peste Craiova și peste țară inteligență, inteligență de înaltă calificare, un produs scump, un produs cu tișnire arteziană aici, revelînd dimensiunile noi sub care reașiră și trăiește uzina de azi și omul ei. Victoriile cu care acest om își onorează angajamentele în întrecerea dedicată celui de-al XIII-lea Congres al partidului, întraripărea muncii lui sub stimulul grandiosului program deschis de Proiectul de Directive ale congresului dau jubileului lui „Electroputere" semnificația unei clipe simbolice în marșul impetuos către viitor.

ILIE PURCARU ■

INTELIGENȚA PROPRIE: ÎNTÎIA RESURSĂ A UNEI NAȚIUNI

De la licențe (deci valută) la soluții originale

ECONOMIE DE MATERIALE, ECONOMIE DE MUNCĂ: RECONDIȚIONAREA

„Se învîrte roata, luăm bani; nu se învîrte, nu-i putem nici măcar pretinde"

Stăteam de vorbă, nu demult, cu Nicolae Gherghișan, secretar cu probleme organizatorice la Comitetul orășenesc de partid Oltenița, și am reținut, printre altele, o inițiativă : aceea de refolosire a unor piese, de recondiționare a altora, adică o treabă mai măruntă la început, dar care, prin importanța și mai ales prin eficiența ei economică, tinde acum să devină industrie. Începutul, aici la Oltenița, s-a produs la Autobaza 3 Ulmeni, unde șef de unitate este economistul Mihai Porumbel, fost șofer aici, dar care, trecînd printr-o facultate, a ajuns, iată, în postul de conducător al unității. Și, probabil, nu întîmplător a prins și a putut fructifica atît de bine, după cum o să vedeți, această experiență tocmai aici.

Unitatea, aveam să aflăm, practică un transport specializat pentru agricultură : colectează laptele de la marile ferme zootehnice, cară piinea și carnea spre marile aglomerări umane, alte asemenea produse. La un moment dat, unitatea rămăsese fără unele piese : acumulatori, electromotoare, cutii de viteze și altele. Specificul unității impunea, cu orice preț să se învîrtă roata, cum ne zic azi oamenii. Și atunci, doi oameni buni, cu experiență, maiștrii Vasile Paul și Nicolae Măglașu, au început să recupereze, zic ei, de la mașinile casate, unele piese : coroane, rotoare de electromotor, capace de cutii de viteze, bendixuri, pinioane satelit și pinioane de atac, în total vreo 25 de repere. Încet-încet, treaba acestor oameni a asigurat o mare parte din necesarul de piese de schimb al unității. Mașinile au staționat tot mai puțin din lipsă de piese de schimb. Roata s-a învîrtit, astfel, tot mai mult. În urma acestei activități, ne spune inginerul Cornel Marinescu, am făcut dieselizarea parcului auto : am înlocuit motoarele pe benzină cu motoare pe motorină. Am mai cîștigat ceva bani. Piesele necesare dieselizării ni le-au asigurat acești doi oameni : am modificat peste o sută de pinioane de atac, toți suporții pentru motoare sînt făcuți aici, din materiale recuperabile, toate modernizările le-am făcut noi. Astfel, activitatea asta a căpătat o importanță pe măsură. S-a înființat, deci, un atelier pentru reparații generale la motoare, în care se lucrează azi în flux tehnologic, pe posturi specializate de lucru. Iată cum : motorul care vine pentru reparații generale se ia de pe vehicul, se spală, se demontează și fiecare piesă intră la triere. Se aleg piesele bune, piesele bune pentru recondiționare și piesele casate. În locul motorului care a sosit pentru reparat se pune imediat un altul care așteaptă în atelier. Astfel mașina nu staționează mai deloc. Roata se învîrte ! Fiindcă asta e dulcea obsesie a oamenilor de aici : să se învîrtă roata. „Se învîrte roata, luăm bani. Nu se învîrte — nu-i putem nici măcar pretinde !" Asta e un fel de deviză și nu e nimic rău în ea, fiindcă exprimă cel mai bine starea lor de muncă, de vrednicie, de aport la obiectivul unității. Astfel, a crescut considerabil coeficientul de utilizare a parcului de mașini — indice care concură în mod direct la realizarea veniturilor oamenilor. Astfel, au fost reduse cheltuielile la o mie de lei : de la 935 lei cît era planificat, la 860 lei realizat. Diferența înseamnă beneficiu ! Dacă facem un calcul, zice Valeriu Mocanu, contabil-șef al unității, la sfîrșitul anului vom ajunge la peste două milioane lei economii.

Așa cum spuneam, dovedindu-se foarte rentabilă, activitatea asta a devenit aproape industrie. Atelierul s-a transformat într-o hală, cu dotări speciale, standuri de probe, cu alte utilaje și mașini necesare. Asigurîndu-și în totalitate necesarul de piese de schimb, atît cît se poate asigura pe calea asta, a recuperărilor, colectivul de la Autobaza 3 Ulmeni, mărit acum, specializat, deținător al unei valoroase experiențe, asigură reparațiile motoarelor pentru toate autobuzele din cadrul ITSAIA Călărași.

Alături se află Autobaza Oltenita a Întreprinderii de transport auto Călărași, cu un parc de aproape 280 de mașini. Casate sînt, constatăm noi, vreo 25. Se recuperează și aici, se reconditionează și aici, dar nu în măsura în care se reconditionează la vecini. Începutul este, să zicem, bun, dar se poate face mult mai mult. Șeful autobazei, inginerul Cornel Georgescu, în funcția asta doar de patru luni, ne asigură că va extinde mult mai mult această activitate. Mai ales că rezultatele de pînă acum ne îndeamnă la aceasta : un arbore cotit, zice, costă 1800 lei. Unul recondiționat mă costă însă numai 165 lei ! Sau, iată, un alt exemplu : un alternator costă 673 lei. Unul cu statorul rebobinat mă costă doar 50 lei ! Și exemplele, desigur, ar putea continua. Dar mă întorc către șeful autobazei și întreb :

— Ce fiabilitate au aceste piese recondiționate ?

— Aproape cît a celora noi : alteori chiar mai mare ! Majoritatea alternatoarelor se defectează, de pildă, la stator ; electromotoarele pentru motoarele Diesel de 215 CP se defectează tot la stator. Rebobinate, se folosesc la fel ca și cele noi. Mai grea este însă aprovizionarea cu sîrmă de cupru. Dar dacă ne zbatem, ne descurcăm.

— Cît la sută, din piesele provenite de la mașinile casate, se recuperează ? Întreb din nou.

— Reglementările privind această activitate ne obligă la 30 la sută, din valoarea de inventar. Sînt mijloace de transport la care se poate recupera și mai mult. Dar sînt unele de la care nu se mai poate recupera mai nimic. Cisternele SR 132, de pildă, cu peste 15 ani vechime, nu se poate recupera nimic de la ele. Am încercat să recuperăm bazinul, dar dînd jos fundul și sudînd altul, operația nu mai e rentabilă. Oricum, noi vom dezvolta această activitate, așa cum spune legea. Cînd zic aceasta mă gîndesc la constituirea unei echipe specializate pentru dezmembrări, care să fie condusă de un inginer, și care să urmărească recuperarea integrală a conductelor din cupru, a șuruburilor standardizate, a tuturor subansamblelor. Avem un atelier de reconditionat punți față, cutii de viteze, radiatoare, echipamente de frînare și echipamentul electric, atelier pe care îl vom dezvolta pe măsura extinderii acestei activități.

A treia unitate cu rezultate bune în domeniul recuperărilor este, aici, la Oltenița, Filatura de bumbac, unde stăm de vorbă cu inginerul Tudor Gaiță, directorul unității. Dintr-un necesar anual de 15 milioane lei piese de schimb, aproape șase milioane lei se recuperează ! Nu e deloc puțin. Și valoarea recuperărilor este tot mereu în creștere. La ora actuală, ne spune directorul Tudor Gaiță, modificăm cardele pentru prelucrarea unor materiale recuperabile. Iar în atelierul de piese de schimb realizăm ghilotine pentru tăierea la lungimi normale a deșeurilor tehnologice de fire — care pînă acum nu se valorificau. Nu numai că ne asigurăm necesarul nostru, dar ne-au sosit comenzi de ghilotine de la opt fabrici din țară. Acele deșeuri tehnologice, de care pomenea directorul Tudor Gaiță, pînă nu demult se vîndeau cu 5 lei kilogramul. O nimica toată. Împinziseră țara. Unele femei le prelucrau pe cont propriu. Acum, urmare unor măsuri stabilite la nivelul Comitetului orășenesc de partid Oltenița, s-a organizat aici o nouă secție de filatură (filatura D) unde se prelucrează aceste deșeuri tehnologice. Ce se obține din ele ? Fire pentru articolele tehnice, valorificate nu cu 5 lei ca pînă acum, ci cu 45 lei kilogramul ! În medie, se recuperează și prelucrează, după tehnologie proprie, circa 300 tone pe an. Și se obțin 13,5 milioane lei, în loc de 1,5 milioane lei cît se obțineau pînă nu demult. Noua secție este condusă de inginerul Nicolae Vodă. Am făcut încercări de fire, zice directorul Tudor Gaiță, le-am testat, beneficiarii mi-au dat acceptul și acum nu mai pot da înapoi. Cum să dau cînd e vorba de o afacere excelentă ? Aducem în buzunarul întreprinderii multe milioane pe an !

E tînăr, e inimos și e inventiv acest inginer-director. Pe deasupra e și bun negustor : mie îmi place, zicea el, să număr banii, și nu scuzele. E vorba aici de un fel mai gospodăresc de a privi sursele și resursele din ograda proprie : de un mod concret de a ieși din teorie și a intra în practica faptelor eficiente, rentabile — calea asta neducînd altundeva decît, cu siguranță, spre bunăstarea generală.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

deschise spre anul 2000

UN PROIECT
ÎN VIAȚA NOASTRĂ

• Un amplu reportaj serial : Renașterea porturilor românești •

O primă aruncare de ancoră:
Drobeta-Turnu Severin

După o jumătate de zi petrecută într-un tren a cărui viteză amintește de felul cum citea Sadoveanu amintirile din copilărie ale lui Creangă, vederea Dunării în cotul de lîngă ostrovul Șimian pare o izbăvire, ziua își recîștigă cursivitatea și în vreme ce calea ferată se strecoară pe lîngă piciorul podului lui Traian, la doi pași de oglinda apei, parcă tot despre asta se vorbește : la ce uită cît a scăzut Dunărea! E dreptul oamenilor să se mire, dacă vor ei, de ceea ce văd, dar iată că, totuși, convoaiele de șlepuri trec în sus și în jos și asta înseamnă că în cuvinte nu are de ce să răzbată prea multă îngrijorare. Chiar dacă așteptatele ploi de toamnă n-or să vină prea curînd, marinarii știu Dunărea ca pe o carte învățată pe dinafară, îi știu toate pragurile și ascunzișurile, zice inginerul Nicolae Cioabă. El este șeful secției de navigație fluvială Turnu Severin, aparținătoare de grupul Giurgiu care se află, la rîndu-i, în subordinea întreprinderii de navigație fluvială Galați. Secția de care răspunde Nicolae Cioabă se întinde de la intrarea Dunării în țară, de la km 1 075, pînă la Calafat, la km 795, și cuprinde toate porturile de pe această distanță. Baziașul nu mai lucrează ca port, el a fost dezafectat în urma construirii hidrocentralei Porțile de Fier I, în schimb la Moldova Veche a fost amenajat, în anii '70, un port industrial pentru minereurile de cupru și în special pentru piritele care ajung, pe Dunăre, pînă la combinatele chimice de la Turnu Măgurele și Năvodari. Tot aici, la Moldova Veche, nu în continuarea portului industrial, pentru că astfel ar fi fost tăiată ieșirea orașului la Dunăre, ci alături, ceva mai jos pe firul apei, a fost construit de vreo doi ani încă un port care va putea fi dezvoltat la vremea potrivită, într-un viitor mai îndepărtat, atît cît oamenii vor socoti că e necesar, loc fiind destul. Urmează Drencova, port construit cu vreo zece ani în urmă și unde se încarcă mai ales cherestea, iar lîngă Drencova, la cîțiva kilometri în aval se află portul Cozla, de unde se expediază cărbuni tocmai pînă la termocentrala Ovidiu de lîngă Constanța. Mai la vale e încă un port, Tișovița, de care n-a auzit prea multă lume pînă acum dar numele lui își profesește cu încetul vad, ca și Cozla, în atenția tuturor, de la danele lui vasele plecînd încărcate tot cu cărbuni. Vine, apoi, Orșova, nume știut de toți, poartă prin care mărfuri de import intră îndeosebi în zona de vest a țării și prin care exportăm îngrășăminte chimice și produse metalurgice și de lemn. Lîngă orașul nou, care a costat vreo două miliarde, portul ridicat în același timp cu orașul a costat și el cam o jumătate de miliard. Mai jos de Turnu Severin, unde se formează convoaiele pentru trecerea prin ecluză și unde navele noastre, înainte de a ieși din țară, sînt supuse unei ultime revizii tehnice și li se fac reparațiile necesare, dacă e cazul, pe țărmul românesc al Dunării se mai află, în afară de un așa-numit punct de lucru la Șimian, un port la Gruia, un alt port la Cetate și apoi, iarăși unul mai cunoscut, Calafatul. Și toate acestea inginerul Nicolae Cioabă mi le spune pentru că așa e bine, ca lucrurile să fie limpezi și să știm pe ce pămînt călcăm. Există o ierarhie a porturilor, în funcție de traficul de mărfuri acestea sînt de mai multe grade, și există o riguroasă organizare în cadrul căreia, cum se vede, Turnu Severin răspunde de un pluton de porturi. Și pentru că inginerul Nicolae Cioabă lucrează aici de 26 de ani încheiați, de cînd a absolvit Institutul de mecanică navală de la Galați și, mehedințean fiind, s-a întors acasă, el știe prea bine viața acestor porturi și nu are de ce să se sfiască și nici nu se sfiește să spună că, în general, acestea mai amintesc de vechile porturi numai prin nume. Mai cu seamă de vreo 20 de ani încoace, construcția din temelii a unora sau modernizarea lor a făcut să pară că a trecut într-adevăr o etapă istorică între înfățișarea lor de azi și vremea cînd el, abia venit de pe băncile facultății, putea să vadă că vasele erau încărcate ca pe timpurile cele mai vechi, tot cu sacul și roaba. Înainte de război, între aceste porturi doar Orșova era întrucîtva mecanizat, avea două macarale cu mașini cu abur, care pufăiau toată ziua, iar în anii războiului, chiar, au mai fost aduse două macarale pe calea ferată. Asta era tot, adică nu prea mult. Fiecare timp are puterea lui, desigur, și în acest adevăr se regăsește întreaga și credința că puterea anilor mai noi a preschimbat înfățișarea porturilor românești de la Dunăre și le-a redat vitalitatea. Zestrea acestor porturi, vorbim despre cele coordonate de secția din Turnu Severin, se ridică astăzi la multe miliarde de lei, mai cu seamă dacă avem în vedere și flota lor, vasele înscrise în registrele lor, iar pe lîngă acest fapt, crede inginerul Nicolae Cioabă, ar mai fi de spus și că, bunăoară, ceea ce se realiza în '58 chiar în portul Turnu Severin se face acum în trei zile numai. Și cu asta încă nu am spus totul. Pe bulevardul de acă al Europei, care e Dunărea, porturile noastre înseamnă, așadar, mai cu seamă de la o vreme, revere importante iar cît privește flota, să zicem, a secției din Turnu Severin, ajunge să adăugăm că la începutul anilor '60 navele totalizau 25 000 CP iar astăzi forța lor e de patru ori mai mare. Fiecare timp are, cum spuneam, puterea lui.

Șampania la care nu visa nimeni

Lîngă clădirile vechi, ridicate pe la sfîrșitul veacului trecut și destul de solide și arătoase încă, unde se află birourile secției de navigație Turnu Severin, într-o clădire de același tip, cu ziduri de cărămidă roșie bine înfipte în temelii, se găsește secția de căi navigabile, aparținătoare de Administrația fluvială a Dunării de jos. De la Baziaș pînă la Bechet, zice inginerul Vasile Dincea, șeful secției acesteia, grijile sînt multe și ele nu se termină niciodată, în porturi trebuie construite sau întreținute cheiurile și ziduriile de sprijin, iar pe firul apei trebuie întreținut șenalul navigabil și supravegheat sistemul de semnalizare. O navă specială se ingrijește permanent de înlăturarea oricărei defecțiuni a semaforelor întrucîtva asemănătoare celor de pe calea ferată. Un astfel de semafor lansează cîteva semnale luminoase pe minut și regula este, cînd coboară pe Dunăre, ca navigatorii să se țină cît mai departe de semnalele roșii, din dreapta, și cît mai aproape de linia semafoarelor cu lumină verde, din partea stîngă, pe unde trecerea este cea mai lesnicioasă. Curenții apei, ca și trecerea fiecărui vas, de altfel, chiar și a unei șalupe, mai cu seamă cînd apa e mică așa cum e în ultimul timp, produc modificări de care piloții navelor sînt obligați să ia seama, cu deosebire în așa-numitele puncte critice, spune inginerul Vasile Dincea, munca secției pe care o conduce el nefiind deloc ușoară iar răspunderea, se înțelege, fiind cît se poate de mare. El lucrează în această meserie din '62 și așa cum alții vorbesc despre ceea ce s-a făcut pentru construirea și pentru modernizarea porturilor, el ar avea de zis că în același răstimp s-a muncit mult și pentru ușurarea condițiilor de navigație pe Dunăre. A participat și el la scoaterea unor epave care îngreunau traficul, unele mai vechi, scufundate de nenorocul orb, altele mai noi, din vremea războiului. Bintele de astăzi din portul Turnu Severin, acei stîlpi metalici de care se leagă navele, sînt făcute din fierul beton recuperat astfel. Și e de mirare cît de bine s-au păstrat unele lucruri din vasele acelea pe care le înghițise Dunărea. Niște potcoave, cantități destul de mari din vremea ultimului război în care a mai avut loc și cavaleria, au fost vîndute ca și cum ar fi fost noi. Erau bine unse cu vaselină, ca să nu le mănînce rugina, și mulți cai au tropăit pe drumurile județului Mehedinți cu potcoave făcute înainte ca ei să apară pe lume. Iar dintre sticlele de șampanie găsite, unele au fost bune de aruncat, e adevărat, dar altele, nu tocmai puține, au fost destupate și s-a putut bea din ele șampanie rece și cu gustul intact de parcă abia atunci ar fi fost scoase de prin pivnițe cu temperatura atent ținută sub control. Asta se va fi întîmplat, desigur, în afara orelor de serviciu, pentru că, așa cum ne așteptam, Dumitru Crețan, ofițer I de port la căpitănia din Turnu Severin, ne asigură că disciplina echipajelor a fost și este perfectă, ca și starea tehnică a oricărei nave care pleacă la drum. Dacă nu este așa, căpitănia nu îngăduie nici o tocmeală nici în port și nici pe sectorul fluviului care intră în jurisdicția ei, făcîndu-și simțit rolul de poliție în lumea navigației și navigatorilor. În privința asta nu intră, într-adevăr, nici o îngăduință și nici o tocmeală, exigențele nefiind fluctuante precum cotele Dunării. Și pentru că tot am amintit despre cotele acestea de care luăm știre adeseori fără să ne intereseze direct, aflăm că pe sectorul de la Baziaș la Bechet poartă această răspundere un om al secției de căi navigabile, pe nume Florin Băbeanu. Un om de o conștiinciozitate rară și care nu știe de duminici și de sărbători. În fiecare port se află cîte un om care-i transmite lui Florin Băbeanu datele la zi iar acesta le comunică mai departe la București. Și din simplă curiozitate putem nota că ne aduce la cunoștință cum mai e Dunărea zilnic la Baziaș Veselinca Iojici, la Moldova Veche Milița Ștefanovici sau la Drencova cel mai conștiincios, se zice, dintre toți, Constantin Ototoc.

Viitorul e mai frumos cînd e sigur

Acum, în această zi, la Turnu Severin cota e plus 35 centimetri. Dunărea a scăzut pe alocuri opt metri și este adevărat că se circulă și în aval și în amonte dar un necaz rămîne, totuși : pe anumite sectoare se evită încărcarea navelor la întreaga lor capacitate, fiindcă sînt zone în care sub ele apa se apropie de limita minimă admisă, doi metri și jumătate. Însă macaragiii Gheorghe Lungu și Ion Iacob n-ar putea spune că nu au de lucru în plin, ca și Ion Neagoe, Victor Giurcan sau maistrul Ion Făiniș de la atelierul de reparații, ca să amintim cîteva nume, doar, dintre oamenii pe care aici, în portul Drobeta-Turnu Severin, se poate conta. Între aceștia trecem și echipajul remorcherului Dacia, cel mai mare remorcher românesc de pe Dunăre, înscris în portul Drobeta-Turnu Severin și acostat acum, în această după-amiază, chiar la unul din cheiurile lui. Comandantul Iustin Pițurnea e plecat la secția Navrom ca să ia banii pentru retribuția echipajului său alcătuit din 16 oameni. Cît vorbim cu șeful mecanic Gheorghe Drăghici și cu șeful de echipaj Gheorghe Lăudan, marinari vechi, cu vreo 25 de ani de meserie, soseste de la biroul mișcare și ordinul de marș, remorcherul urmînd să plece mîine dimineață cu opt șlepuri la vale și să ducă pirite la Turnu Măgurele, cărbuni pentru termocentrală și pentru Combinatul chimic de la Giurgiu și lemne de foc la Giurgiu și Oltenița. Nu-i vorbă că oamenii ar pleca mai devreme, din seara asta, însă oricît s-ar grăbi ei ca în această călătorie de vreo trei zile să-și facă planul la tonele kilometrice care în sistemul de plată în acord este un indicator esențial, ca și încadrarea în norma de combustibil, se întîmplă că ei n-ar avea de unde să-și ridice pîinea pentru drum decît de la alimentara din port iar alimentara asta nu deschide decît a doua zi la ora opt. Și rămîne de văzut dacă pîinea o să vină chiar la prima oră a dimineții. Din oraș nu pot să și-o cumpere pentru că n-au cartele și în felul acesta se pierde un timp prețios.

După vasul de pasageri Sighișoara, comandat de Marin Popa, mai vine în port, spre seară, remorcherul Botoșani, al cărui comandant, Mișu Ursulescu, ne spune că a plecat de la Galați, a făcut prima escală la Giurgiu, a doua o face aici, la Turnu Severin, și urmează să-și continue drumul pînă în Austria, la combinatul de la Mosbirbau, unde duce fosfați. Vasele trag lîngă platforma întinsă cam pe un kilometru și rămasă, dacă nu mă înșel eu, mai jos decît aceea a vechiului șantier naval, învecinat cu portul. Și inginerul Nicolae Cioabă mă ajută să mă lămuresc că nu mă înșel deloc. Ține să urcăm spre oraș, lîngă Teatrul Național, de unde totul se vede ca-n palmă. În treacăt fie zis, în clădirea acestui teatru au avut loc, înaintea Dictatului de la Viena, cîteva întîlniri între o delegație românească și una maghiară. Nava delegației străine a fost ancorată în portul Turnu Severin și i-a folosit ca reședință. Prima întîlnire a fost pe 16 august, au mai urmat vreo două punctele de vedere erau ireconciliabile și rezultatul se cunoaște. Dar să îndepărtăm o amintire urîtă și să spunem acum că orașul privește spre port ca dintr-un pridvor înflorit. Nu degeaba s-a spus că Turnu Severin e orașul florilor și afirmației acesteia nu i se știrbește cu nimic valabilitatea prin faptul că ea se potrivește și altor orașe care știu să-și îngrijească frumusețea. Cireși, leandri, migdali și castani dulci cresc aici unde temperatura medie în decembrie e de două grade peste zero, mingiiați de suflarea caldă a Mediteranei. Iar faptul acesta a părut să aibă o însemnătate și pentru cei ce-au hotărît să înființeze la Turnu Severin un port, în urmă cu 133 de ani : pe aici Dunărea îngheța mai puțin sau deloc. Multă vreme Turnu Severin a fost refugiul vaselor aflate în această parte a fluviului pe vreme de iarnă. Și cum stăm în dreptul clădirilor vechi aliniate lîngă o perdea de tei bătrîni și adăpostind instituțiile portului de azi, inginerul Nicolae Cioabă îmi spune că platforma care se vede înaintea noastră, ca și linia de cale ferată, vor fi suprainălțate, orașul aflîndu-se între cele două hidrocentrale Porțile de Fier. În dreapta, la vechiul șantier naval, pentru că un altul mult mai mare a fost construit cu vreo doi kilometri mai sus pe Dunăre, suprainăltarea a și început. Urmează să fie deschisă investiția și pentru portul Turnu Severin. Acum, portul are o capacitate de 400 mii de tone și va ajunge la 1,5 milioane tone pe an. Între cele două șantiere navale se va construi un port de mărfuri, pe locul actualului port vor acosta navele pentru pasageri iar mai jos va fi un port pentru produse petroliere și pentru balast.

Și asta înseamnă că după o viață de 133 de ani, dintre care o bună parte s-au petrecut în așteptarea unor vremuri mai bune, viitorul apare, în portul Drobeta-Turnu Severin, promițător și mai sigur decît oricînd.

DUMITRU ELIADE

INTELIGENȚA ROMÂNEASCĂ ÎN ACȚIUNE

Graba nu strică treaba făcută cum trebuie!

• Invențiile farmacistului Nicolae Oiță • Avize absolut necesare și tergiversări păgubitoare •

Medicamente cicatrizante ce ar putea salva multe vieți

...Drumul spre farmacistul **Nicolae Oiță** ni l-a prilejuit o scrisoare. O scrisoare dramatică a unui tînăr, Mihai Nechifor, care și-a pierdut soția — studentă la Facultatea de chimie din Iași — într-un accident tragic. În timp ce-și efectua o lucrare practică într-un laborator al facultății, emanațiile de gaze dintr-o conductă fisurată s-au aprins, provocîndu-i arsuri foarte grave asupra a peste 70 la sută din corp. În spital i s-a aplicat, la un moment dat, medicamentul **Cicatrol** — dealtfel binecunoscut în centrul medical Iași — al farmacistului Nicolae Oiță de la Spitalul militar din localitate. Sub acest tratament, bolnava părea a evolua favorabil, dar un medic l-a interzis categoric. Dat fiind dimensiunea și gradul arsurilor, prin medicația clasică, bolnava n-a putut fi salvată. Poate că ar fi decedat oricum, nu se știe, tînărul este încredințat însă, că soția sa ar fi supraviețuit prin respectivul medicament. Ne descrie cum că singurele momente de luciditate pe care le-a avut au fost numai cînd i s-a administrat **Cicatrol.**

...La Spitalul militar din Iași aflăm că **dr.** Nicolae Oiță este, într-adevăr, creatorul acestui medicament și că, de fapt, este autorul a peste 40 de brevete de medicamente originale, printre care unele, cum este **Cicatrol,** sînt prioritate mondială. Cele mai multe au, din păcate, o arie prea restrînsă de aplicare — spitalul unde lucrează ori alte cîteva unități sanitare, de către un număr redus de medici, după receptivitatea, profesionalismul și etica fiecăruia —, deoarece n-au intrat încă în producția de serie și astfel n-au fost încă incluse în Nomenclatorul Ministerului Sănătății. Este un pasionat și pătimaș al profesiei sale, care a întrunit acest veritabil palmares de invenții pînă la vîrsta de 46 de ani, pe care abia l-a împlinit, inventica sa însumînd, în realitate, circa 100 de înregistrări. Este farmacistul șef al farmaciei spitalului și îl găsim într-un birou minuscul, dominat de un perete pe jumătate acoperit cu certificatele invențiilor sale.

— Ce este Cicatrolul, tovarășe Oiță, cum ați ajuns la el, din ce este alcătuit ?

— Este unul, dintr-o gamă de medicamente cicatrizante și regeneratoare pe baza unei materii prime naturale ce se găsește din abundență în țara noastră, pe baza unor bentonite, a unor roci calcaroase ce se folosesc, de regulă, în industria farmaceutică drept excipient, adică drept suport în care se înglobează drogul activ. Istoria lui e foarte veche, preocupările datează de prin 1965, pe cînd făceam mai puțin farmacologie clinică și mă ocupam mai mult de tehnologie farmaceutică. Am sesizat că o anumită substanță anorganică, acest silicat natural de aluminiu și magneziu hidratat, are calități deosebite, se comportă ca gelurile organice, ca amidonul, pectinele, celulozele de semisinteză. Cum mi-a plăcut întotdeauna chimia acest lucru m-a atras, m-a pasionat și am început cercetările din punct de vedere farmaceutic. L-am folosit întîi ca excipient, în loc de amidon, dar am constatat că poate înlocui perfect gelurile organice în medicamente. Paradoxal, în aceleași concentrații cu gelurile respective din excipient devine substanță activă, are efecte terapeutice. Totul era să obții un asemenea gel. L-am obținut, prin 1968 s-a brevetat în țară **„Procedeul de obținere a glicerogelului de bentonită"**, iar la cîțiva ani prin 1970, a fost brevetat și în străinătate, în Republica Federală Germania.

— Cum ați ajuns să-l folosiți în arsuri ?

— Ca farmacist nu era greu să-mi dau seama că, practic, am pus la punct un cicatrizant. Imediat l-am dat colegilor mei medici, spre utilizare în spital pentru arsuri, plăgi atone, radiodermite, cîștigîndu-și foarte repede terenul și încrederea datorită efectelor și rezultatelor obținute. Neînțelegerea cea mare a apărut la Institutul pentru controlul medicamentului, unde nu s-a acceptat ani de zile că poate fi și medicament, se accepta doar ca excipient. A trebuit să mă lupt 15 ani pînă să conving. Ca **Cicatrolul** să fie totuși avizat, pentru că spitalul avea nevoie de el, am făcut eu un compromis, a trebuit să-i mai pun ceva, să-i mai adaug ceva care să-l facă să treacă bariera. I-am adăugat un derivat, sulfamidat de argint care vine și el cu efectele antiinfecțioase ale ionilor de argint. O cantitate foarte mică, desigur. Cicatrol e prima variantă dintr-o largă gamă de medicamente pe baza bentonitei, avizat în 1972 și care abia acum are aprobată microproducția în laboratoarele Facultății de farmacie din Iași. Întreprinderea de antibiotice a vrut să preia fabricația lui industrială, dar s-a preferat, deocamdată, această formulă. De ce, nu știu ! Deși s-ar putea face bani și la export cu el, făcă nici o discuție. Este conceput a fi folosit fără antiseptice, fără alte dezinfectante, el singur face oficiul de asanare a plăgii, de debridare care, de regulă mărește rana prin macerarea de țesut. Pune o singură condiție — să fie aplicat în strat gros. Este, totodată, și foarte ieftin, făcînd economie de medicamente și de personal de îngrijire ; pansamentul se schimbă la 3—4—5 zile. Și nu este obligatoriu să fie steril, căci el singur, cum spuneam, face sterilizarea. Cînd se scoate acest strat, țesutul rămîne curat, regenerat total. Avînd și calități absorbante, înlătură formarea fluctenelor (a băsicilor). În arsurile de gradul I și II vindecarea are loc în 3—5 zile ; la un ars în proporție mare, de regulă, întîlnești toate gradele de arsuri, și astfel, într-un timp foarte scurt ai redus suprafața lezată cu 20—40 la sută. Oricît de grav ar fi, un bolnav nu moare în 3 zile. Prin calitățile absorbante reduce plasmoragia, scurgerea de lichid din plăgile mai adînci și iată, se ușurează suferințele bolnavului, îi dă șanse pentru următoarele zile cînd începe să se refacă suprafețele grav afectate.

— Ceea ce spuneți este fantastic doctore, cazuistică, vă rugăm, pentru a convinge ! Medicamentul dv. pare prea miraculos ca să fie adevărat.

— Cu acest medicament se poate supraviețui cu arsuri de peste 70 la suta a suprafeței corpului, am avut și un caz cu 90 la sută pe care l-am salvat. Să mă cheme oricine și oriunde, la orice oră din zi și din noapte să demonstrez. El este prea verificat în spitalul nostru. Țin să completez că reduce și șocul bolnavului, deoarece sub acest pansament dispare durerea, nu se formează cruste, sub care, indeobște, în tratamentul cunoscut, colcăie infecția. Vindecarea este absolut naturală, este ca și cum i-ai da omului o altă piele. Cazuistică ? La noi vin zilnic bolnavi din toată țara în asemenea situații.

La noi vin și numeroși foști arși socotiți vindecați, dar care sînt incomplet tratați, cu sechele diverse, unele foarte grave care îi invalidează de-a dreptul. Aici mi-aș permite un punct de vedere. După părerea mea nu este suficient să vindeci o rană, aceasta este o problemă minimă, o obligație a specialistului, trebuie să ne punem problema calității vindecării, în cazul arsurilor — problema calității cicatrizării. De vindecat, cînd nu sînt suprafețe întinse, vindecă oricine chiar și empiric, cu miere de albine ori alte remedii populare, dar s-o faci profesional, la nivelul timpului, e o chestiune importantă. Viciile de cicatrizare pun de cele mai multe ori probleme mult mai mari decît arsura în sine.

(Ne arată fotografiile unor copii cu abdomenul ca un ghem adunat de cicatrice în urma unor arsuri profunde, cu brațe torsionate din aceleași motive, cu articulațiile cuprinse ca în niște cordoane, anchilozate, fără a putea să se folosească de mîini. Ne arată și fotografiile acelorași copii după tratamentul cu medicamentele sale. Sînt de nerecunoscut.)

— E vorba de un alt medicament pe care îl utilizați pentru corectarea viciilor de vindecare a arsurilor ?

— De o variantă pe aceeași bază a excipientului, e ca o vaselină unguent cu care fac regenerarea cheloidelor și pe care l-am denumit **Gelosept.**

— Și chiar pînă acum medicii nu și-au pus problema corectării sechelelor după arsuri ?

— N-am spus asta. Există și un medicament — **Debrisan** — realizat de o firmă cu renume internațional, căruia i se face chiar o mare reclamă și care costă enorm, 700 de lei 50 g de granule. Ce cantitate trebuie să ai să vindeci o plagă imensă ?! Poate fi oare, singurul, poate fi cel mai bun lucru din lume ?, mi-am pus întrebarea. Am de multă vreme o obsesie și anume că, noi, românii, putem (ceea ce este demonstrat) să facem medicamente la fel de bune ca alții sau chiar mai bune. Am reluat atunci, o idee mai veche a mea de a realiza un medicament sub formă de granule dar nu pe bază de glucoză ca cele existente la ora actuală. Glucoza este o componentă a celulei vii dar niciodată nu va concura o proteină ca posibilități de regenerare a unui țesut. Deci, ideea mea era de a realiza un medicament proteic polipeptidic, cu rol de regenerator, care să aibă efecte superioare derivatului glucidic. De ce am ținut să fac această precizare ? Pentru că un pansament cicatrizant cu **Gelosept** plus **Cicatrol,** tip șandvis, în plăgi profunde a dat rezultate deosebite. Se efectuează concomitent vindecare și regenerare, fără nici un fel de sechele.

— Vă referiți tot la arsuri ?

— Nu numai. Se pot regenera prin această metodă, cum spuneam mai sus și alte plăgi provocate de diferite cauze.

(Cînd puneam întrebarea, intră un coleg — pe nume Vasiliu — și-i reamintește de „un caz, la care am fost martor ocular. Un băiat de la Timișoara, căruia trebuia să i se amputeze un picior".)

Da, era un ulcer varicos pe fond arteritic, o rană care nu se vindica de peste 2 ani, tot piciorul era negru, gangrenos. Unde nu fusese — în clinicile din Timișoara, din Cluj-Napoca, din București — fără nici un rezultat. La noi s-a făcut bine, fără să i se amputeze piciorul, cum pretutindeni i s-a propus. Alt caz, mai interesant — și de aici intrăm în alte valențe ale gamei de medicamente pe bază de bentonită — a fost al unui tînăr cu cancer de organ genital la care pierderea de substanță, prin operație, era foarte mare și la care plaga nu se închidea. Prin tratamentul cu **Gelosept** într-o lună a fost cicatrizat. Un altul, cu totul deosebit, a fost al unei femei cu cancer de sîn în care, iradiată masiv, vine cu o radiodermită puternică, practic, cu un sîn în flăcări, cu o temperatură locală de 40 de grade, cu o parte total necrozată. După circa 6 luni de tratament sînul i s-a regenerat complet, revine aproape și la culoarea normală. Este de 3 ani de zile în tratamentul nostru și de un an nu mai ia nici un citostatic, se simte bine.

— Sîntem de acord, am aflat că aveți o cazuistică bogată și interesantă și sub raport oncologic. Continuați atunci despre gama anunțată.

— Aș vrea să spun cîteva cuvinte despre **Gastrobent,** un medicament antiulceros ce a decurs direct din ideea că macromolecula bentonitei poate să fie nu numai un cicatrizant extern ci și intern, pentru mucoasele tubului digestiv. Forma medicamentuoasă am găsit-o după numeroase încercări și experimentări. Este un **gel tixotrop,** avînd calitatea de a se fluidifica la agitare și de a-și reface structura de gel la repaos. Astfel se poate desfășura în jurul lui un serios curs de chimie coloidală, dar, firește, nu pentru asta l-am gîndit, ci pentru a-i asigura calități terapeutice superioare. Este un medicament cu mare putere de pansare a mucoasei întregului tub digestiv creînd un film coloidal care nu dezavantajează procesul digestiei, deoarece cantitatea de substanță care face acest oficiu este foarte redusă, nu vine să consume masiv acid gastric, ci, dimpotrivă, rolul ei este de a reduce secreția acestuia prin efectele pozitive asupra troficității mucoasei. Nu strică echilibrul acido-bazic și electrolitic al organismului iar macromolecula nu suferă degradări sub influența acidului clorhidric. Prin efectul de gel are și rol calmant, fără a mai fi nevoie de alte asemenea droguri în timpul crizelor dureroase. Realizarea propriu-zisă a medicamentului s-a făcut prin transformarea macromoleculei în gel cu adjuvanți într-o concepție nouă. O concepție care răstoarnă total o șcară de valori statuată pînă acum în sensul că substanțe antiulceroase cunoscute — cum ar fi trioxid și carbonat de magneziu, componente majore ale medicamentelor clasice — în **Gastrobent** devin adjuvante, chiar excipient, iar macromolecula care, în mod clasic se folosește ca adjuvant a devenit element terapeutic de bază. În acest fel, efectul de pansament este pe prim-plan, iar efectul de neutralizant pe al doilea.

— Ce ne interesează cel mai mult, este cînd îl vor găsi bolnavii în farmacii, stimate doctor farmacist Nicolae Oiță ?

— Dacă realizarea medicamentului a durat din 1965 și pînă în 1972, din 1972 pînă în 1980 a parcurs drumul avizărilor, care a fost la fel de anevoios ca și pentru **Cicatrol.** La ora actuală pot spune că a ieșit „în lume". Îl fabrică Oficiul farmaceutic Brașov, într-un laborator de microproducție, și, nu demult a intrat în fabricație, dar sub formă de comprimate la „Biofarm" București. Ne menținem însă, pe formula de gel, singura pe care o socotim originală și cu efectele gîndite de autor.

— Ce vă mai preocupă la ora actuală ?

— Mă absoarbe foarte mult, mă obsedează, aș spune, medicația vaselor. Știm cu toții că aproape toate bolile secolului, dat fiind modul de viață al secolului, au componente vasculare. După părerea mea dominanta unei medicații trebuie să înceapă azi cu întreținerea vaselor de sînge și astfel, e nevoie de o relansare, mai modernă, a terapiei acestora. Cele existente sînt, după opinia mea depășite. Ceea ce încerc este o relansare de medicamente cu această destinație, pe bază de plante. În colaborare cu Facultatea de farmacie din București, cu prof. dr. farm. Dobrescu și dr. farm. Lucia Murgu, am realizat **Rumascorbul** care a primit — ceva mai repede — avizul terapeutic și urmează să intre în fabricație industrială la „Biofarm" București.

— Pe baza cărei plante ?

— Pe bază de **Saphora Japonica,** salcîmul japonez, o plantă extrem de valoroasă asupra căreia se fac numeroase studii în întreaga lume și de care mă ocup și eu de peste 10 ani. Toată greutatea a fost să extragem rutozidul, ca substanță pură din plantă și apoi să-l punem în valoare în medicament. Cu **Rumascorb** se vor putea înlocui medicamente similare din import care se cumpără pe valută serioasă și care nu dau întotdeauna, în toate cazurile, rezultatul scontat. Tot pe baza acestui extract din salcîmul japonez am pus la punct și **Ruxabionul** cu intenția de a avea acțiune preponderent centrală — în accidente vasculare cerebrale, în ateroscleroză etc....

— Cu alte cuvinte, vă putem avea interlocutor și cînd dezbatem acuta problemă a valorificării farmaciei verzi ?

— Vă stau oricînd la dispoziție, cele mai multe dintre brevetele mele sînt din domeniul fitoterapiei și apiterapiei. Sînt adeptul, aș zice, înverșunat al unei medicații cît mai naturale, cît mai aproape de structura organismului uman, ca parte a viului, ca parte a naturii. Înseși preocupările pentru utilizarea bentonitelor în terapeutică pornesc tot din această fundamentală concepție.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Șapte japonezi în dialog cu acupuncturiști români

Marți, în jurul prînzului, șapte profesori japonezi, specialiști în acupunctură, au sosit pe aeroportul din Otopeni. Au venit în România pentru a participa la Conferința pe teme de acupunctură modernă ce are loc, în aceste zile, la Bistrița și a prezenta în Europa metodele de craniopunctură japoneză tip „Yamamoto". Echipa renumiților specialiști japonezi este condusă chiar de către prof. dr. Toshikatsu Yamamoto — directorul clinicii de acupunctură din Nichinan — savant de talie internațională și de prof. dr. Takenori Saito. La aeroport medicii japonezi au fost așteptați de dr. Florin Brătilă din București și de dr. Vasile Ștefan Popa din Bistrița — la rîndul lor cunoscuți specialiști în acest domeniu. În pauza dintre cele două avioane, să spunem așa, cel din Tokio și cel care avea să-i transporte pînă la Bistrița, invitații japonezi au fost oaspeții Cabinetului Metodologic de acupunctură din strada Ștefan Furtună nr. 140, coordonat de dr. Florin Brătilă. Aici, specialiștii români a prezentat, în fața lor, ultimele noutăți românești în acupunctură. Pe lîngă toate acestea au mai fost prezentate diferite aparate (explicațiile au fost făcute de către ingineri de la întreprinderi și institute de cercetări din Capitală) care, vin să completeze mijloacele tradiționale ale acupuncturii. Dacă ar fi să amintim cîteva, este vorba, în primul rînd, despre utilizarea biotermo-analizatorului computerizat, sistemul testare medicală pe aparatele GESIM, dotarea cu moxă electrică și cu laser — în variante multifuncționale —, și multe altele pe care le vom prezenta în viitorul număr. De asemenea a fost vizionat și un film, de o foarte bună calitate, privind activitatea Cabinetului clubului „Sportul studențesc". Cercetătorii și șefii de școală de acupunctură din Japonia au putut să vadă în mod concret activitatea specialistului român. Dar, despre toate acestea cum s-a spus mai sus, în numărul viitor, arătînd cît se poate de exact tot ceea ce s-a petrecut la Cabinetul Metodologic din București, cît și la conferința de la Bistrița.

SORIN POSTOLACHE ■

Vineri, 21 septembrie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

CARMEN GALIN:

„Sînt solidară cu oamenii puternici, frumoși, cinstiți, deștepți"

— Deci, Carmen Galin, actriță a Teatrului Mic... E bine, e corect așa ? N-ați vrea să continuați această prezentare ?

— Da, e corect, e bine, numai că nu știu ce să spun despre mine.

— Toți cred ce vreți. Lucruri cunoscute, mai puțin cunoscute...

— M-am născut la Iași, dar am copilărit în Ardeal, la Cluj-Napoca. De obicei, pentru că-n acest oraș mi-am trăit copilăria și adolescența, spun despre mine că sînt ardeleancă, fapt care, după cum se vede, nu e chiar atît de real. Dar asta nu vrea să însemne că nu iubesc Moldova. Nu renunț la nimic din ce-mi aparține, din ce-am trăit, fie bun, fie rău, cu atît mai mult la acest fantastic și romantic herb care este Iașiul. Dar asta nu înseamnă, iar nu înseamnă, că aș trăi din amintiri. De altfel eu cred că marele timp, cel adevărat, este o continuă împletire, pînă la confundare, a trecutului cu prezentul, cu viitorul... Totul, absolut totul, este extrem de important, copleșitor de important și de adevărat. Viața este în noi, împrejurul nostru, în acea secvență în care o ființă a găsit pînă la urmă cuvîntul păpușă și mă bucur că v-a emoționat. Asta îmi dă încredere, mă îndeamnă să fiu sinceră... Vorbeam despre trecut, voiam să-i arăt însemnătatea, să spun că el trebuie să fie viu, cît mai viu cu putință, dar totodată, vreau să spun că, iată, sînt foarte preocupată de ceea ce fac în prezent, de ceea ce voi face în viitor... Dar ce-am spus eu pînă acum nu sună prea mult a confesiune ?!... Îmi plac și nu-mi plac confesiunile. Din păcate confesiunea prea te-ndeamnă la monolog. Prefer întrebările. Ele îți rup șirul gîndurilor, te-ndeamnă să gîndești altceva, mereu altceva... Revin la monolog. Monologul este foarte dificil. Te obligă să spui ce crezi, ce gîndești, ce simți... Monologul te face, uneori, vulnerabil, dar, dacă e sincer, dacă e adevărat, te face și puternic. Ce frumos spunea **Romulus Guga** în **Evul mediu întîmplător** : „Să fii mîndru de crezul tău!" Monologul, mai mult incoerent decît coerent, alcătuiește, ca un mozaic, chiar crezul tău. Și totuși, aștept întrebări, dar asta nu înseamnă, iar nu înseamnă, vedeți, totul se complică, totul poate să pară altceva, e nevoie mereu să nuanțez cu acest dar asta nu înseamnă, deci asta nu înseamnă că nu-mi place să monologhez, să spun ceea ce simt, ce trăiesc, ce gîndesc... N-ar fi bine să mă întrebați ceva foarte simplu, ceva foarte concret ?

— Cînd ați absolvit institutul ?

— În 1967 și am fost repartizată la Piatra Neamț, la Teatrul Tineretului. Plecată apoi la Cluj-Napoca, prin concurs, firoște, și, tot prin concurs, în 1975, la Teatrul Mic... Concurs... Ce vrea să însemne un concurs ? Noi, seară de seară, intrăm în concurs... Pe scenă... Un concurs cu public. Nu toate concursurile sînt concludente. Nici chiar cel de admitere în institut. De obicei, la un examen de muzică, dacă iei un si corect, e bine. Nimeni nu are ce să zică. Dar la noi, dacă trebuie să spui „nu-mi place" și în acea zi, dacă te doare, să zicem, stomacul, spui replica asta extraordinar de bine, pentru că, nu-i așa, acel „nu-mi place" vine de dinlăuntru. Sînt la examenele noastre întîmplări și întîmplări, unele fără semnificație, altele sînt decisive. Meseria noastră, ca oricare alta, se învață, dar se mai și fură. Îmi spunea un medic, acum cîteva zile, la mare, unde fîlmez, doctorul Stănescu, un om excepțional, îmi spunea că meseria se învață, se mai și fură, dar experiența nu. Experiența ți-o cîștigi singur, prin toată viața ta care trebuie să fie cît mai adevărată. Trebuie să trăiești numai și numai în adevăr. Astfel devii tu însuți, personal, puternic și, totodată, vulnerabil. Să nu ne ferim să fim și vulnerabili... Dar vedeți ce mult se complică răspunsurile mele la acea foarte simplă și concretă întrebare ? Oare de ce ? E rău că sînt oarecum dezinvoltă, că spun vrute și nevrute ?

— Nu, nu cred c-ar fi rău. Ce-am putea spune despre Carmen Galin și cinematografie ?

— Am debutat în **Diminețile unui băiat cuminte**, al lui **Andrei Blaier**. Eram studentă, pe-atunci, în anul al doilea. M-am reîntîlnit, tot cu Blaier, în 1974, la **Ilustrate cu flori de cîmp**, și-apoi, tot cu el, anul trecut, la **Întunericul alb**...

— Alte filme, alți regizori ?

— **Tănase Scatiul**, al lui **Dan Pița**, apoi

(Continuare în pag. 15)

VICTOR NIȚA ■

Poezii frumoase

NICOLAE LABIȘ

Uită-te

Uită-te, încă e rouă
Și toamna începe să-și țeasă
Foile galbene-n suflet,
Pale neliniști în pomi de mătasă.

Și uită-te, noaptea e rece
Și vara-i alături dar frunzele pică,
Și uită-te, -i rece, dar trece
Fierul fierbinte de care ni-i frică.

Clonț

Toamna asta lunecă
Iarăși pe păduri,
Iarăși se întunecă
Munții știrbi și suri ;

Berzele, insectele,
Au pornit în șir.
Încilciți în pleiele
Albei amintiri.

Stau pe unde bucină
Visul tău cum treci
Și adînc mă zdruncină
Clonțul toamnei reci.

Umbra mea își clatină
Limpedele var ;
Vine ca o datină
Noaptea de coșmar.

Toamna

epitaf

Cîte doruri, cîte vise
Cîte sutlete ucise
S-au pornit să mai petreacă-n
Cringul galbeu de mesteacăn.

Dans

Toamna îmi înecă sufletul în fum.
Toamna-mi poartă-a suflet roiuri de frunzare.
Dansul trist al toamnei îl dansăm acum,
Tragică beție, moale legănare...

Singeră viscra neagră-atre oglinzi.
Gîndurile-s moarte. Vrerile-s supuse.
Fără nici o șoaptă. Numai să-mi întinzi
Brațele de aer ale clipei duse.

Ochii mei au cearcăn. Ochii tăi le pari.
Cîtă deznădejde pași noștri mină !
Ca un vînt ce smulge frunza din păduri,
Ca un vînt ce-nvîrte ușa din țîțînă...

Mîine dimineață o să fim străini,
Vei privi tăcută mîine dimineață
Cum prin descărnate tufe, în grădini,
Se rotesc fuioare veștede de ceață...

Și-ai să stai tăcută cum am stat și eu,
Cînd ne-am plins iubirea destrămată-n toamnă,
Și-ai să-asculți cum cornul vînzului
Norii pe coruri către zări îndeamnă.

Pe cînd eu voi trece sub castani roșcați,
Cu-mpietrite buze, palid, pe cărare,
Și-or să mi se stingă pașii cadențați —
În mine, scrîșnită, lasă remușcare...

Pojar de vise

Panait Istrati e frumos plecînd și e frumos, noaptea, sub lampă cînd deschide, ca și Luna, pirtii de aur spre Orient. E straniu, dar în închipuirile mele, cu nu-l văd coborînd aievea în Brăila, îl văd oprit la țărmul ei, pe o corabie de lemn, cu pînze afișate de vînturi, închipuind cu un fir de trestie un palat de aur suit în malul Dunării, două ferestre luminate, pe Chira pîndind sosirea oaspeților noptatecl ; și-l mai văd apoi desenînd o zi fabuloasă din copilăria lui spartă în prag de timp vechi și-n cuprinsul zilei o rostogolire de ciulini pe toată cîmpia surdă a destinului său neplouat fertil cu bucurii. Îl văd întinzînd o masă nesocotit de lungă și voluptuos încărcată cu toată zestrea toamnei, apoi îl văd împărțind bucate și turnînd vin și împărțind praf de pușcă tuturor umiliților.

Panait Istrati, pentru mine, e un zbor asurzitor prin mătăsuri de cer afișiat de secetă, e un vultur amar ce tulburi cu aripi pelinul ca să ne răsară în praguri minia, e vadul prin care plecăm ca să ne scufundăm în vrajă și să blestemăm adevărul, e ființa din nevăzut care croiește și coase la nesfîrșit încălțări pentru toți desculții de pe drumurile lumii.

Pentru că Panait Istrati nu e altceva decît un pojar de vise. Dacă-l citești și n-o pornești năuc în lume, rupe cărțile !

FĂNUȘ NEAGU ■

Geniu mereu învingător

Oricît de umilă viață ar duce, oricît de opresată i-ar fi existența, oricît de ignorat de semenii săi, geniul răzbate, se manifestă, învinge. Un astfel de geniu a trăit în acel vas al zădarniciei de carne și os, de suflet și sînge, de speranță și iubire numit Panait Istrati, dacă trupul și voința acestui om au ajuns adesea la epuizare, demonul scrisului sau talentul scriitorului au salvat definitiv de la moarte ființa cea pribeagă dar eternă a lui Panait Istrati.

Trecuse de 36 de ani, cînd forța talentului său a irupt cu o putere copleșitoare, cucerind într-un singur deceniu o mare notorietate prin: Chira Chiralina, Mos Anghel, Haiducii, Codin, Mihail, Ciulinii Bărăganului, Nerantzula etc. **Numele său începe să circule glorios prin țări cu străvechi și vaste culturi. Cărțile sale vor bucura neîntrerupt omenirea cea însetată de frumos. De aceea, putem spune că eternitatea respiră și prin marea literatură a lui Panait Istrati, pentru că geniul său a învins și va fi mereu învingător.**

GHEORGHE PITUȚ ■

Alte articole, despre centenarul — Panait Istrati — la pag. 14.

Fragmente critice

Talente și naturi

Mi se întîmplă deseori ca, voind să definesc un scriitor care depășește un anumit grad de originalitate, să caut un termen concludent și să nu-l găsesc. Primul care-mi vine în minte, acela **de talent**, îmi pare nepotrivit. Prea vag și prea obișnuit pentru a cuprinde ceva ce este mai mult decît un talent literar. Într-o epocă sînt mulți oameni talentați, unii strălucitori, alții serioși și prieenuți, toți demni de interesul și de admirația noastră. Există însă și o altă categorie, mai restrînsă, de care simțim nevoia s-o detașăm și s-o numim altfel. Cum ? Ne vine în ajutor Goethe care, vorbind de Dante și voind să exprime „ceva mai cuprinzător, mai profetic, ceva mai adînc, mai răscolitor", folosește **noțiunea** de natură.

Dante e, așadar, o **natură** nu un **talent**. Admirabil spus. Goethe nu aduce alte pr[illegible] asupra noțiunii. O simplă o[illegible] prin [illegible] folo[illegible] [illegible] de Goethe [illegible] itorii pe care îi admiră. De [illegible] Aminteș[illegible] pentru a-i

primat" — adaugă Goethe cu admirație. Și, cum acolo unde este admirație este și puțină spaimă, Goethe e mulțumit că s-a descotorosit la vreme (aceasta e termenul) de marele Shakespeare, „Cîți germani de talent nu s-au pierdut din pricina lui..." E limpede că Shakespeare are toate atributele unei **naturi**. Ca și Rubens care, tot după Goethe, „avea o memorie atît de extraordinară încît purta întreaga natură în capul lui, putînd oricînd dispune de fiecare amănunt al ei". Alții sînt, în schimb, „sub nivelul naturii", neavînd un spirit care, asemeni vechilor greci, să privească natura **cu propria lor perfecțiune**. Extraordinară propoziție ! Talentul puternic nu trebuie, nicidecum, să fie sub nivelul naturii reale care, sîntem avertizați, „nu știe de glumă, e totdeauna adevărată, totdeauna serioasă, totdeauna severă și are totdeauna dreptate". Și mai este ceva : natura reală nu se dăruie decît spiritelor mari și pure. Goethe atrage serios atenția asupra acestui fapt și cere omului care privește fenomenele realului să fie **pregătit, sincer** și **pur**. Numai astfel el poate veni în stingere cu divinitatea care se dezvăluie în fenomenele primare. Pentru asta **nu-i** destul să ai talent, e nevoie de mai **mult**...**de înțelepciune**, de pildă, noțiune pe care omul de la Weimar o ține în mare stimă.

E în putința talentului de a fi inteligent și de a merge în sensul desăvîrșirii, dar o natură, ca [illegible] [illegible] mai mult [illegible] ? Goethe nu îndrăz-

(Continuare în pag. 16)

EUGEN SIMION ■

Delimitări

„Primul nostru clasicism" (II)

Nici Caragiale n-a fost de la început recunoscut ca un genial comediograf și creator de univers. Cînd i-a dedicat lui N. Grigorescu, pe care-l admira enorm, ale sale **Momente** (1901), marele pictor nu i-a răspuns multumindu-i, ba chiar, într-o însemnare intimă, văzută de cunoscutul cercetător al artelor plastice, Remus Niculescu, și-a exprimat indignarea de a se fi pus sub egida lui acele fleacuri. Or, citind și recitind de două zile, în ediția de **Opere** ale lui Duiliu Zamfirescu, vol. VII, **Corespondența**, îngrijită de Al. Săndulescu, m-au frapat două pasaje, pînă astăzi, pe cît știu, nemenționate de comentatorii vechilor ediții. Le dau mai jos.

Întîiul :

În scrisoarea datată Roma, 14/27 aprilie 1904, către academicianul și colecționarul de artă Ion Kalinderu, Duiliu Zamfirescu a atacat curajos problema gingașă a atitudinii Academiei Române față de literatura națională :

„Chestiunea Academiei față de literatura românească modernă e foarte importantă și foarte umilitoare, și ar putea forma obiectul unui studiu care s-ar chema **scandalul timpului.** Cînd te gîndești că cei mai mari scriitori ai neamului nostru, Eminescu, Creangă și Caragiale nu au fost și nu sînt membri în Academie (...) : cînd se face politică de sectari din fiecare numire, din fiecare sorginte ; cînd totul este organizat pentru susținerea și încurajarea mediocrităților — te întrebi dacă n-ar fi drept să se revizuiască întreaga alcătuire a acestei instituțiuni (...)"

Să se rețină :

„...cei mai mari scriitori ai neamului nostru, Eminescu, Creangă și Caragiale..."

În același an, tot de la Roma, unde funcționa în calitate de consilier la legația română, scriindu-i lui Titu Maiorescu, care nu mai era din 1892 în termeni buni cu Caragiale, din vina acestuia, avea totuși curajul să afirme :

„...cadrul în care au trăit mulți scriitori români de acum 25 de ani, Eminescu și Caragiali (sic), spre a nu cita decît pe cei mai de seamă..."

Așadar, la acea dată, Duiliu Zamfirescu, trecînd peste ovinisme lui literare anterioare, cînd desconsiderase **O făclie de Paște** și **Năpasta**, judecîndu-l aspru pe Caragiale, pentru alte bucăți, ca **25 de minute**, recunostea în persoana lui, a lui Eminescu și a lui Creangă, pe cei mai mari scriitori români (de totdeauna, nu numai din ultima vreme !).

De ce m-am bucurat, mai ales la citirea scrisorii către Kalinderu? Pentru că m-am găsit de acord cu un om cu gustul rafinat și de mare cultură artistică, asupra a ceea ce numesc „Primul nostru clasicism". Sînt, într-adevăr, „cei mai mari scriitori ai neamului nostru", nedepășiți pînă astăzi, după optzeci de ani de la răspîntia judecată ierarhică de valoare a lui Duiliu Zamfirescu. Cu acești trei mari clasici ne-am înscris în universalitate, dacă prin acest cuvînt înțelegem interesul demonstrat al specialiștilor din lume, cunoscători ai limbii și literaturii noastre, pentru Eminescu și Creangă. Lui Caragiale, jucat la toate meridianele, în anii culturii socialiste (care, în paranteză fie zis, i-a numit membri **post-mortem** ai noii Academii), i s-a recunoscut pretutindeni acea rară calitate ce se cheamă **vis comica.**

În concluzie, cred că nu m-am înșelat, văzînd în opera celor trei mari contemporani, „primul nostru clasicism". Avut-am, oare, și pe cei de-al doilea ? Personal, de cîte ori am vorbit de cei dintîi, am numit ca reprezentanți ai celui de-al doilea, pe marii creatori interbelici : Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Ion Barbu, Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Hortensia Papadat-Bengescu, Camil Petrescu și Eugen Lovinescu. Sînt toți, cu excepția autorului lui **Ion** și a autoarei ciclului Hallippa, creatori de limbă ; toți, fără excepție, sînt și creatori ai unui univers liric sau epic. Ne-a lipsit marele dramaturg, în acest interval de două decenii.

Aș introduce un paragraf special pentru G. Bacovia, autorul culegerii de versuri **Plumb** (1916), singurul care și-a exprimat mesajul înainte de intrarea noastră în războiul de reîntregire. Cum însă, ecoul și influența acestei cărți sînt și ele interbelice îl integrez seriei de mai sus, al celui de-al doilea clasicism român, cum l-am denumit în aceleași împrejurări. Tot atunci mi-am rostit încrederea în ivirea mult așteptatului cel de-al treilea clasicism, pentru care există toate premisele realizării: existența unui foarte numeros public amator de literatură, care lipsea în trecut, condițiile noi de existență a scriitorilor, sprijinul forurilor culturale superioare, inclusiv Academia Republicii Socialiste România, Uniunea Scriitorilor din R. S. România are un număr de membri, de patru ori superior fostei S.S.R. (Societatea Scriitorilor Români). Nu poate și nu trebuie să întîrzie, așadar, cel de-al treilea clasicism (al vieții și problematicii contemporane).

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Un scriitor al timpului nostru (II)

Patru cărți de poezie semnate de Dumitru Popescu — **Pentru cei ales — 1968, Un om în agora — 1972, — Gustul simburelui — 1974** și, mai ales, **Rază de cobalt — 1979** — au reușit să impună profilul unui poet original, stăpîn autoritar al unui teritoriu liric ce poate fi recunoscut cu ușurință. Ca și volumele sale de impresii de călătorie sau de eseuri, și acestea pot fi socotite tot o suită de poveți pentru salvarea omului într-un veac care a cunoscut destule orori și care mai cunoaște încă pericole ce-l amenință : război, fascism, dezvoltarea necontrolată a tehnicii, înstrăinarea de natură și de semeni. Ele mărturisesc orgoliul poeziei de a nu fi numai un mijloc de desfătare în intimitatea unei camere unde cititorul să întoarcă imperturbabil paginile la lumina plăcută a unei veioze, ci capătă misiunea de a vorbi mulțimilor, de a le smulge din încrîncenare și de a le înflăcăra pentru cauze nobile. „Poema decadentă de salon / a fost uitată-n pod", proclamă poetul care visează să scrie „Poema sinceră, umană, nefardată, / fără parfumuri de cochetă, / fără bătaia pleoapei cu glicerina lacrimei udată, / și fără prefăcătoria veche, sceptică. / Poema dialectică".

Expresia poeziilor este directă, discursul se păstrează mereu în registrul grav, lipsit de orice plăcere pentru joc, pentru jovialitate, deoarece sînt comunicate numai adevăruri fundamentale despre patrie, despre menirea omului pe Pămînt, despre dragoste, despre responsabilitate. Cuvintele sînt alese dinadins dintre cele mai puțin strălucitoare și dacă ar căpăta înfățișare materială ar semăna probabil cu niște colți de stîncă domni și lipsiți de vegetație, inaspectuoși. Poetul nu-și împodobește versul pentru a fermeca, pentru a ispiti pe cititori cu zorzoane. Poezile sale par scrise de un om mereu încruntat, într-o încăpere friguroasă, dar sub vesmintele lor sărace se ghicește zbuciumul unui suflet bîntuit de mari neliniști, atent la condiția omului într-o istorie complicată și nu de puține ori crudă. Expresia poetică nu ascunde surprize, autorul o strunește după propria sa voință cu deplină luciditate („nu mai mă pot tămădui / de boala crudă a lucidității"), lucru cu atît mai curios cu cît uneori sînt descrise viziuni de coșmar.

Încă de la primul său volum Dumitru Popescu enunță pe larg inventarul de teme lirice pe care dorea să-l abordeze. Miturile naționale, eroii neamului, străbunii sînt slăviți fără emfază, cu o emoție reținută. Poate prea reținută. Fiindcă fiecare poezie de-a sa are o încărcătură afectivă mai mică decît cea pe care bănuim că o posedă de fapt autorul. Poate din teama de a nu cădea în sentimentalism, poate din pudoare poetul preferă să nu se confeseze în întregime. Din această pricină, citeodată el nu este destul de convingător, cuvintele se înșiruie parcă după o schemă îndelung elaborată, sînt reci și nu reușesc să transmită fiorul liric și celorlalți, deși într-o poezie ca **Areopagul** nu se poate ca atmosfera de mister creată cu abilitate să nu impresioneze pe oricine : „C-o aripă neagră, cu prafuri de stele, / cu zeamă de lună flartă-n ulcele / vraciul de noapte cetate-a vrăjit.. / Și străjile-n turnuri au adormit. / Numai statuile, tăcute, de piatră, / nopțile nu mai dorm niciodată. / Bătrînii cetății, uitați, / veghează orașul pietrificați..."

Următoarele două volume de poezie — **Un om în agora** și **Gustul simburelui** — sînt o mărturie a efortului pe care îl face autorul de a depăși obstacolele pe care singur și le creează în calea demersului său liric. Versurile din aceste cărți sînt mai pline de căldură, au o mai mare capacitate de impresionare, sînt mai emoționante. Deși scrie cam despre aceleași lucruri, temele lirice sînt de această dată mai aprofundate, cu mijloace superioare de expresie, și capătă coerența unui sistem poetic.

Poetul suspectează orice tentativă a omului de a renunța — din lene, din indiferență, din confort — la demnitate : „Am uitat că demnitatea nu se împrumută — poate să se vîndă, / și am plătit cămătarilor dobîndă. / Am uitat că durerea sclaviei de fier / mă trezea / și mi-am pus lanțuri moi de catifea. / Am uitat că socoteala trebuie să o dau / oamenilor, seara, pe stradă / și am încercat să falsific, / pentru posteritate, / o înzorzonată dovadă". **(Rătăciri).** El îl îndeamnă să trăiască liber și stăpîn pe propria soartă, fără a fi la cheremul conjuncturilor : „Destul cu tirania, cu ispita, cu frica ! / Destul cu fluzile și mînciuna ! / Destul cu zeii, cu regii, bufonii ! / Destul cu mintuitorii puși pe răzbunare ; / cu lupii în piele de oaie ! / Cu paranoicii înflăcărînd / în durult de tobe ! / Destul cu vizionarii șarlatani, / cu înțelepciunea zarafilor de tarabă..." Un poem ca **La porțile grădinilor** slăvește dorința de a cunoaște, un altul e o diatribă împotriva războiului **(Cîntec de război)** iar un al treilea, excepțional, condamnă uniformizarea : „Ați făcut din pămînt o tablă de șah, / voi, pioni închiși în careuri, / alungați de cai ce sar peste gard, / de nebuni tăind vicleni oblice pîrtii, / de cvadrige cu perfide, moi pneuri". **(Stînica geometrizare).** Admirabil este și **Elanii** în care se închipuie o lume de unde sînt alungate puritatea și libertatea : „Cine aruncă arcanul spre sălbaticii cai / din pădurea polară, / cine îi biciuie, cine-i împoușcă, cine-i doboară ? / Cine schinguiește făpturile albe / care les / să soarbă ofranda luminii aprinse ? / Cînd vor fi puși în fiare / ucigașii / ce se mîndresc cu panoplia de trofee / a marilor suflete învinse ?"

Este evidentă, în aceste două volume, încercarea autorului de a desluși cît mai limpede cu putință reperele universului în care trăiește și de a-și avertiza semenii ori de cîte ori se ivește vreo primejdie. Versurile sale care se adresează de obicei mai curînd minții decît inimii, alcătuiesc un veritabil îndreptar de conduită, o carte de învățătură precum acelea din vechime.

Ultimul său volum de poezii apărut pînă acum — **Rază de cobalt** — semnalat la apariție de către cronicari drept cel mai bun al autorului și salutat ca un eveniment literar — întărește această convingere. Totodată însă atrage atenția printr-o și mai largă eliberare a cuvintelor de restricțiile impuse de poet. Acesta demontează cu minuție și pricepere în fața noastră marele mecanism al istoriei și ne instruiește în legătură cu funcționarea lui. Revelațiile lui sînt adeseori înfricoșătoare. În **Monolog în Babilon** Alexandru Philippide transfera pe tărîmuri imaginare faptele atroce din contemporaneitate. Dumitru Popescu întocmește deschis un dosar zguduitor al ororilor lumii moderne. Așa cum spuneam și altădată, în **Rază de cobalt** „...te întîmpină imaginea unei umanități condamnate să execute ritualuri absurde. Uriașe mulțimi sînt convocate să participe la un „joc tragic" în care învingătorii își nimicesc adversarii sau îi aservesc prin indoctrinarea lor cu o „partitură scrisă pentru ei anume". Indivizi și popoare aleargă după putere și lupta pentru ea transformă pămîntul într-un cîmp de bătălie împînzit de cadavre. Toți rîvnesc să capete roluri, „toiese speriați de libertatea de-a fi anonimi". Lipsa criteriilor metamorfozează istoria într-o petrecere cu măști, unde „idolii sînt muritori de rînd" și gesturile se comit în zadar, în absența valorilor certe care să le dea acoperire. Poetul ironizează „marile gesturi", evocă batjocoritor „gloria busturilor goale de gips" iar în **Plins și Orgoliu** arată cît de vremelnice și iluzorii sînt emblemele puterii : „Pămîntul cere oseminte / de la gazele și de la lei..." Martiri, eroi și tirani trec de-a valma într-o defilare grotescă. Oamenii se preschimbă în ființe damnate care pribegesc, războaie se declanșează și se sting la fel de neașteptat, călăii uriți odinioară sînt adorați : „S-a ascuns în cuirase / de bronz, de granit și de aur / cu gesturi și priviri de apostol". Execuțiile se țin lanț, astfel încît „în veacul acesta aproape sfîrșit / nu mai e rug alobod / pentru Jan Huss". La capătul fiecărui destin se poate profila „un butuc înroșit". Întîmplările vieții par dictate de o fantezie capricioasă care amestecă binele și răul, frumosul și urîtul într-un vîlmășag imposibil de priceput. Terorizați de avalanșa unor episoade lipsite de explicație, oamenii rămîn încremeniți într-o așteptare fără termen : „Între victimă și călău / stăm în pilcuri, paralizați de frică / Teroarea ninge cu fulgi mari de plumb / din bordeie, fumul sufletelor abia se ridică". Frica este sentimentul care îl se înoculă prin mijloace rafinate. Decorul e populat cu obiecte capabile să servească la cele mai sofisticate cazne. Întreaga planetă devine o sală de tortură unde indivizii sînt înspăimîntați pentru a fi ținuți sub ascultare.

Dar toate aceste spaime ale unui scriitor contemporan cu timpul său se vindecă uneori și versul capătă privilegiul de a se însenina, de a se învălui într-o pace deplină : „Grădini mereu schimbătoare / desfășoau cozi de păun. / Eram ucenicul cuminte / al unui demiurg nebun. / Cerul îmi spunea basme, / etern nevăzut mosneag, / raze îmi botezau fruntea / ca pe un steag". !

Cărțile de poezie ale lui Dumitru Popescu exprimă modul patetic în care un intelectual român, un gînditor neliniștit din secolul XX își trăiește epoca.

GEORGE ARION ■

Ilustrație de **TEODOR BOGOI** ■

CAP LIMPEDE

După o stagiune prelungită mult în vară în mai toate teatrele bucureștene, o stagiune păstrînd afișele anului, dar și pregătind terenul cu unele premiere, după o scurtă vacanță (cu festivaluri, cu filmări și cu proiecte de tot felul) septembrie găsește scenele deja pregătite pentru gongul inaugural al **anului teatral 1984/1985.**

● Harnic ca întotdeauna, **TEATRUL MIC** și-a deschis deja stagiunea printr-un grupaj de manifestări dedicate celei de-a 40-a aniversări a zilei de 23 August și Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român. Astfel, vineri, 14 septembrie, la Clubul Uzinelor „23 August" din Capitală, a avut loc o interesantă întîlnire între actorii scenelor din Sărindar și Republicii cu oamenii muncii de aici. Întîlnire „de lucru", dar și de prietenie, legată strîns de-a lungul unui întreg an teatral în care Teatrul Mic a avut aici, pe platforma „23 August", stagiune permanentă. A urmat un spectacol cu piesa lui Theodor Mănescu, **Trestia gînditoare,** în regia lui Silviu Purcărete și decorurile Vioricăi Petrovici și ale lui Octavian Dibrov. Reamintim cîteva nume din distribuția spectacolului : **Nicolae Pomoje, Tatiana Iekel, Jean Lorin Florescu, Mariana Cercel, Sorin Medeleni, Liana Ceterchi, Petre Moraru.** Simbătă 15 septembrie, spectatorii bucureșteni au putut vedea, „la sediu", în sala Teatrului Mic adică, încîntătorul musical de Nicu Alifantis, **Mitică Popescu,** după Camil Petrescu. Regia aparține lui Cristian Hadjiculea, scenografia — lui Virgil Luscov. Un spectacol cu: **Mitică Popescu, Monica Mihăescu, Gheorghe Visu, Anda Călugăreanu și alții.**

● La fel de harnic s-a arătat în această toamnă și **TEATRUL GIULEȘTI,** prezent și el în ziua de 14 septembrie la rampă cu spectacolul de deschidere a noii stagiuni. O **triplă** deschidere — în trei etape și, simultan, la București și Deva. Vineri 14 septembrie, afișul teatrului consemna reprezentația inaugurală cu **Milionarul sărac,** de Tudor Popescu, în regia lui Florin Fătulescu și scenografia Eugeniei Bassa-Crișmaru. Spectacolul (în care au evoluat **Ștefan Mihăilescu-Brăila, Sebastian Papaiani, Radu Panamarenco, Constantin Cojocaru, Agatha Nicolau** și alții) a avut loc la Uzinele „Autobuzul". În fața citorva sute de oameni ai muncii. A doua zi, 15 septembrie, în sala Majestic din Calea Victoriei — **Parola,** premiera piesei lui Petru Vintilă. Regia este semnată de Dinu Cernescu, iar scenografia, de aceeași Eugenia Bassa-Crișmaru. O distribuție numeroasă alătură pe **Corado Negreanu, Ion Pavlescu, Constantin Gheorghiu, Anca Ledunca, Geo Costiniu, Gelu Nițu, Olga Bucătaru, Adrian Vișan Jeanine Stavarache, Sabin Făgărășanu.** În aceleași zile — de 14 și 15 septembrie, Teatrul Giulești a fost prezent cu o parte din trupa sa la Deva, în două reprezentații cu piesa **Arta conversației,** de Ileana Vulpescu și George Bănică. Spectacolul a fost pus în scenă, după cum se știe, de Eugen Todoran, în decorurile lui Vasile Rotaru și costumele Danielei Codarcea. Distribuția, cunoscută și ea bucureștenilor, încă din stagiunea trecută, cuprinde pe **Dorina Lazăr, Florin Zamfirescu** și **Eugen Ungureanu.**

● La Întreprinderea de mecanică fină din București, și-a deschis stagiunea, marți 18 septembrie, **TEATRUL NOTTARA,** cu o **Antologie de teatru românesc.** Spectacolul a cuprins secvențe din trei piese cunoscute din repertoriul teatrului din Bulevardul Magheru : **Cîntecul sfărîmată** de Horia Lovinescu (regia : Mihai Berechet, scenografia : Mihai Tofan ; cu : **Marga Barbu, Margareta Pogonat, Ioana Crăciunescu, Ion Dichiseanu, Emil Hossu, Petrică Popa, Mircea Anghelescu, Valentin Teodosiu**), **Cinci romane de amor,** de Teodor Mazilu (regia : George Rafael ; scenografia : Mihai Mădescu și Lidia Radian ; cu : **Ștefan Radof, Rodica Tutuianu, Constantin Guriță**) și din spectacolul de poezie, în premieră, **Orfeu în Cîmpia Dunării,** pe versuri de Nichita Stănescu (regia : Mihai Lungeanu : scenariul : Radu Felix, Doina Papp și Mihai Lungeanu; în distribuție : **George Constantin, Alexandru Repan, Adrian Pintea, Dragoș Pășlaru, Valeriu Preda, Elena Bog, Ruxandra Sireteanu** și alții).

● Săptămîna viitoare, începînd cu ziua de 26 septembrie, vor fi deschise și sălile **TEATRULUI NAȚIONAL.** Astfel, un spectacol cu piesa lui Platon Pardău, **Iubirile de-o viață** (premieră a stagiunii trecute) va avea loc în fața oamenilor muncii prezenți la Clubul I.C.T.B. în 26 septembrie. Direcția de scenă a spectacolului este asigurată de Sanda Manu, iar viziunea scenografică aparține lui Constantin Russu. Din distribuție : **Gheorghe Dinică, Costel Constantin, Silvia Năstase, Cristina Deleanu, Andrei Finți** și studentele **Roxana Ionescu** și **Mioara Ifrim.** În 27 septembrie, sala Atelier va găzdui primul spectacol al acestei stagiuni cu dipticul iugoslav **Farul** și **Domnul Valentino** de Djordje Lebović și Borislav Pekić, în regia lui Horea Popescu și scenografia lui Constantin Russu. Costumele, vor fi semnate de Dan Coma. Distribuția celei dintîi

POEZIE

„Aventura"

Un semnificativ, aș zice chiar excelent debut poetic este cel al Smarandei Cosmin, cu **Aventura** (Editura Cartea Românească, 1983). Maturitatea artistică e evidentă într-o poezie cultivată, scrisă cu o siguranță profesională demnă de invidiat. Titlul cărții, preluindu-l pe cel al unui amplu poem, reprezintă — esențializează motivele acestei literaturi, în care rafinamentul livresc nu exclude naturalețea sentimentelor. Aventură spirituală, poezia aceasta înseamnă mereu **invenție** — plantă luxuriantă crescută din solul bogat al trăirii afective („Știți, / Sînt un temperament livresc / Și exotic, altminteri / Iubesc animalele și copiii /. Deși părul meu suportă / Un blond absolut artificial !"). Conceptual în mod frecvent, discursul nu își pierde prospețimea lirică, autenticitatea ; dimpotrivă, chiar cea mai evidentă tușă abstractă se topește în volutele „limpezi" ale sincerității. Una dintre calitățile sigure ale poeziei Smarandei Cosmin constă tocmai în această loialitate față de sine. În felul de a-și mărturisi — aproape parcă etalînd — vanitatea, tristețea, dezgustul, singurătatea, resemnarea (resemnare orgolioasă, desigur). Există o „încărcătură" importantă de trufie care străbate fiecare gest, ca o pînză freatică în care umbrele și luminile se dizolvă. „Nepăsarea scribului" este de fapt o perfectă angajare în actul textualizării : „...Dar eu aceste poeme le-am scris / Din pizmă și răutate, înnebunită / De gustul lor vechi și statut. / Dar eu nu sînt în cuvintele mele / Ci doar mintea mea lacomă / Rîvnind miezul gloriei / Dibuind miezul luptei / Cu nepăsarea scribului s-a nimbat". Sînt versuri din poemul care încheie volumul, **Gloria**, un text superb concentrînd, ca un adevărat raccourci, aspirația și neîmplinirea, „fluxul" și „refluxul" : „Cu indexul descărnat v-am arătat numai Gloria : / Astru năpîrlind de teama reflexului". Gloria imaginată este mai mult o formă a înțelepciunii decît propriu-zis victoria utopică. Sînt, în **Aventura**, destule texte care evidențiază un fond inițiatic, în jurul cărora poeta construiește un întreg univers de suavități și dezastre, de spaime secrete dar și de exteriorizări acide. Contribuie la reliefarea lui dicțiunea sigură a spațiului mitologic. El este atît de bine asimilat, încît pare a doua natură. Referințele livrești, nu puține, vor urma aceeași cale : ele devin mediul familiar în care se dezvoltă sensibilitatea.

Dar, dacă această „vegetație" mitologică, reală sau inventată, susține de cele mai multe ori ideatic poezia Smarandei Cosmin, în plan sentimental se observă o permanentă pendulare între **disperare** și **grație**. Nu mulți poeți contemporani reușesc să unifice, ca motiv literar, aceste situații polare ale existenței umane. E ceea ce apropie lirica din **Aventura** de poezia lui Vasile Vlad, citat într-un text. Grația ajunge o condiție a supraviețuirii : ea apără de excese : „Toate-n virtej lucind prevestesc toamna timpurie / Iată : nostalgia unei cărți necitite / Se instalează ciudat în organul / (Sau excrescența vag-muzicală) / Ce ne apără de excese. // Superbă morbidețe s-asculți cum spiritul / La forma vasului în care toamna picuri / Dulci precepte ; / «Înaintea dezastrelor, gîndește-te la mine». / Frumoasă fiind uneori, îmi permit licențe / Înaintea acestor blazate oglinzi. // Înc-o fandare pînă nu coboară, / Steril și ironic, / Amurgul, / Zîmbetul lui androgin..." (**Grația**). Sentimentul extincției este captat, printr-o subtilă ironie, tot printr-un filtru de gesturi grațioase („Vom fi iertați : ce primejdie ! / Dar vom muri : cîtă grație !"). Extazul se decupează în aceeași formă iar ironia ieșe la suprafața poemului după ce a parcurs în prealabil un îndelung exercițiu de finețe. Solitudinea, gustul trăirii elegiace, simțul sigur al declinului dobîndesc o intensitate memorabilă. Totul într-o rostire care își păstrează nealterate lirismul și limpezimea, semne ale talentului, inteligenței și culturii poetice.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

FILM

Între mit și baladă cinematografică

Ne-am obișnuit, de cîțiva buni ani încoace, cu formula : „am văzut un film de Dan Pița !" (insomnind, acest lucru, că am vizionat o peliculă în care — chiar fără a fi avertizați în prealabil — recunoaștem cu ușurință stilul, „marca" acestui regizor) ; ultimul său film, DREPTATE ÎN LANȚURI nu face decît să întărească adevărul formulei mai sus pomenite.

DREPTATE ÎN LANȚURI (scenariul : **Dan Pița și Mihai Stoian**) este construit în jurul unui personaj central, fascinantul „haiduc" Pantelimon (interpretat impecabil de către unul dintre cei mai inzestrați actori de film pe care-i avem la ora actuală — l-am numit pe **Ovidiu Iuliu Moldovan**). Justițiar singular, nobil în intenții și tragic prin întreaga-i zbuciumată și mai ales riscantă existență, acest Pantelimon — bandit și judecător totodată — a înflăcărat spiritele unui început de secol, intrînd în conștiința intelectualității cît și în mitologia populară. Întregul film se află deci proiectat pe un fundal istoric precis, punctat de către Dan Pița cu exactitate documentară — dar în același timp, făcînd o adevărată risipă de cultură cinematografică, același Dan Pița preferă să accentueze, să **apese** pe aspectul baladesc al narațiunii. Între mit și baladă cinematografică așadar, regizorul optează pentru cea din urmă, oferindu-ne un spectacol cinematografic incitător. Un film dur, răscolitor și totodată tonic cu un umor aparte (aducînd — în modul fericit însă ! — cu celebrul „Bonnie și Clyde" ; vezi drumul cu trăsura al eroilor, varianta autohtonă a automobilului din versiunea americană etc.), un film închegat, strîns — deși construit pe secvențe vaste, fiecare dintre acestea, luate în parte, putînd constitui veritabile obiecte de studiu.

Trăsura „damnaților" (Pantelimon, Simion, Radu, tînăra jupîneasă ce-i va însoți o bună bucată de drum). Itinerarul acesteia va rămîne, în mod categoric, o trimitere antologică în ceea ce privește valoarea cinematografiei române contemporane : este drept, și pentru interpretarea stupefiant de originală a unor roluri de compoziție (în afara lui Ovidiu Iuliu Moldovan, pomenit deja, numindu-i aici, în ordinea rolurilor interpretate pe : **Claudiu Bleonțu, Petre Nicolae** și **Patricia Grigoriu.**)

Balada, mai exact formula baladei, îi permite lui Dan Pița să ne ofere în același timp momente de crud realism (vezi cadrele din pușcărie, sau umilirea cerșătorului de ou etc), cît și fapte aparent ilogice (despărțirea de fată, vagonetul care poartă lacrimile și florile acestela în întunericul tunelului; de pildă). În context însă, toate acestea se încheagă într-un ansamblu de o surprinzătoare căldură, de un profund umanism (astfel încît îți vine să-l izbești pe acel întîrziat spectator — întîrziat din toate punctele de vedere ! — care chicotește strident și animalic la una dintre cele mai frumoase secvențe ale filmului : bocetul înginat al lui Petre Nicolae, dinspre final, în urma trădării comise).

Ne aflăm dinaintea unui eveniment cinematografic și — în mod cert — dinaintea unuia dintre cele mai bune filme ale lui Pița (și n-am uitat CONCURS-ul !). Și nu putem încheia fără a menționa încă două mari performanțe : muzica **(Adrian Enescu)** și imaginea **(Vlad Păunescu)** — două compartimente cheie ale filmului, realizate de către cei doi la o notă în care sistemul celor zece cifre aproape că este depășit.

HORIA PĂTRAȘCU

MUZICA

Noutăți la Opera Română

Opera Română își va deschide stagiunea în această toamnă cu bucuria unui prosăpăt succes : turneul de la Moscova. Spectacolele prezentate publicului moscovit — **Oedip** de George Enescu (regia Jean Rînzescu), **Nunta lui Figaro** de Mozart (regia Hero Lupescu) sub bagheta lui Cornel Trăilescu, triptic de balet : **Rapsodia I** de George Enescu, **Bolero** de Ravel (coregrafia Oleg Danovschi), **Carmen** de Bizet-Șcedrin (coregrafia Tilde Urseanu) dirijat de Cristian Mandeal și **Concertul extraordinar** cuprinzînd pagini de largă popularitate din literatura muzicală românească și universală, condus de asemenea de Cornel Trăilescu, au fost aplaudate cu căldură și elogiate de presa sovietică.

Stagiunea bucureșteană începe sărbătorește marți 25 septembrie cu un **Concert extraordinar** susținut de orchestra (la pupitru Cornel Trăilescu), corul (maestru de cor Stelian Olariu) și soliștii (Silvia Voinea, Sanda Șandru, Elena Grigorescu, Gerda Radler, Rodica Mitrică, Mihaela Agachi, Pompei Hărășteanu, Emil Iurașcu, Florin Georgescu, Nicolae Andreescu) ai primei noastre scene lirice. Își da concursul artistul poporului Nicolae Herlea.

Remarcăm în activitatea teatrului premiera de duminică 30 septembrie, ora 11, a operei pentru copii **Povestea micului Pan** de Laurențiu Profeta, pe libretul lui Eugen Rotaru după scriitorul englez Matthew John Barrie, în regia lui Alexandru Tocilescu. Alături de corul de copii „Voces primavera" cîntă în acest spectacol Elvira Cîrje (alternativ cu Marina Mîrea), Lucia Cioară, Pompei Hărășteanu, Nicolae Constantinescu, Adrian Ștefănescu, Cristian Mihăilescu. Conducerea muzicală aparține dirijorului Claudiu Negulescu.

REGHINA VĂRVICI

CAP LIMPEDE

premiere a stagiunii Naționalului bucureștean cuprinde pe **Gheorghe Cozorici, Mircea Albulescu, Ileana Stana Ionescu, Florina Cercel, Olga Delia Mateescu, Viviana Alivizache, Rodica Muresan, Cezara Dafinescu Catita Ispas-Berceanu Stefan Gavriloaia** și **Radu Gheorghe.** Sala Mică a teatrului își deschide activitatea în ziua de 3 octombrie, cu premiera **A douăsprezecea noapte**, de William Shakespeare. Regia — Anca Ovanez-Dorosenko. Scenografia — George Dorosenko. În spectacol îl vom reîntîlni pe **Damian Crișmaru, Silvia Popovici, Matei Alexandru, Ovidiu Iuliu Moldovan, Tamara Cretulescu, Mihai Mălaimare, Eugenia Maci, Claudiu Bleontz** și alții. Și tot aici o zi mai tîrziu, vom vedea **Poveste din Hollywood**, de Niel Simon, în regia lui Grigore Gonța și scenografia lui Florin Harasim. Un spectacol cu : **Radu Beligan, Marcela Rusu, Adela Mărculescu, Eugenia Maci.** În 5 octombrie, spectacol în sala „Ion Vasilescu", cu piesa dramaturgului maghiar Gábor Andor, **Papa Dolar, Mihai Fotino, Simona Bondoc, Constantin Dinulescu, Ilinca Tomoroveanu, George Motoi, Rodica Popescu-Bitănescu, Valeria Gagealov, Victor Moldovan** și alții evoluează sub conducerea regizorului Mihai Berechet și în decorurile semnate de Mihai Tofan.

● La **TEATRUL BULANDRA**, primul spectacol din acest an teatral va fi închinat celei de-a 40-a aniversări a zilei de 23 August. Este vorba de o recentă premieră, care a marcat activitatea colectivului artistic de aici la sfîrșitul stagiunii trecute : **Passacaxlia**, de Titus Popovici, în regia lui Mircea Cornișteanu. Scenografia — Dan Jitianu. În distribuție : **Octavian Cotescu, Mariana Buruiană, Marcel Iureș, Răzvan Ionescu, Ion Besoiu, Valentin Uritescu, Mircea Gogan.** Notăm că spectacolul din 29 septembrie va fi în întregime cedat întreprinderilor cu profil industrial din Capitală.

● La **TEATRUL DE COMEDIE**, stagiunea va începe în ziua de 28 septembrie, cu spectacolul **Pachetul cu artiuni**, de Mircea Ștefănescu. Regia, Ion Cojar. Un spectacol cu **Stela Popescu, Cornel Vulpe, Ion Lucian, Gheorghe Dănilă, Șerban Celea, Liliana Țicău.** Decorurile sînt semnate de Ion Popescu Udriște. În același eșalon de piese românești cu care teatrul își începe activitatea în această toamnă se înscrie și spectacolul prezentat de Teatrul de Comedie la **Festivalul umorului**, de la Vaslui, în 29 septembrie, cu piesa lui Dumitru Solomon **Arma secretă a lui Arhimede**, cu : **Aurel Giurumia, Silviu Stănculescu, Dumitru Chesa, Ștefan Tapalagă, Iarina Demian** și alții. În aceeași zi, la sediul teatrului, se va juca **Presul**, de Ion Băncsu, în regia lui Ion Cojar și scenografia Sandei Manu. În rolul principal, **Stela Popescu.** Teatrul își propune și o întîlnire cu oamenii muncii din Întreprinderea Republica, nu mult după deschiderea stagiunii, care va fi un dialog pe marginea spectacolului alcătuit și comentat de actorul **Constantin Băltărețu, Tinerețea comediei**, un colaj de texte umoristice, muzică, divertisment, interpretat de trupa foarte tînără de aici : **Florin Anton, Șerban Celea, Șerban Ionescu, Virginia Mirea, Aurora Leonte, Daniel Tomescu.**

Rubrică realizată de
TANIA RADU

Cronica literară

Apocrife despre Emil Botta

Apocrife despre Emil Botta (Cartea Românească, 1984) este primul volum dintr-o vastă lucrare pe care o consacră mult regretatului poet, Doina Uricariu, desigur, un eseu. Autoarea nu ne împărtășește, cum s-ar putea crede, pagini inautentice, necanonice despre Emil Botta, ci intuițiile unei lecturi „ce se dorește cu atît mai inocentă cu cît e mai conștientă de distanța ce-o separă de inocență". La această lectură infidelă, se adaugă lectura ca ecorșeu, ca jupuire a pielii de pe trupul operei, ca în faimoasele martirii ale Sfîntului Bartolomeu reprezentate în sculptură de Marco Ferreri d'Agrate (m. 1571) și Jean-Antoine Houdon (1767), iar în pictură de Michelangelo și Jusepe Ribera. Impresia sinistră pe care o lasă reprezentarea acestui martiriu sau pregătirea lui e cu totul alta la Michelangelo, al cărui Sf. Bartolomeu își arată pielea jupuită nu cu chipul lui, ci cu al pictorului, iar corpul cu o epidermă crescută la loc ca efect al transfigurării artistice. E și ideea din piesa lui Pirandello, **Vestire gli ignudi** (1922), la care trimite și Doina Uricariu: „Există, scrie ea, acea statuie a Sfîntului Bartolomeu, înfățișat cu trupul o carne vie, o rețea de nervi și de mușchi îndurerați de pe care s-a smuls pielea, ținută acum doar cu o mînă, în cealaltă fiind Cartea ce i-a adus martiriul. De cîte ori o privesc îmi vine să iau această piele și s-o redau trupului de pe care a fost smulsă, cu acrul că l-aș acoperi cu o haină, într-un gest pe care aproape c-aș vrea să nu-l simtă". Cine e autorul acestei statui? Autoarea nu ne spune și citează după Roger Caillois planșa **Jupuit arătîndu-și pielea jupuită** din **Historia de la composicion del cuerpo humano**, 1556, de J. Valverde, unde expresia durerii e înlocuită cu chirurgia ei (jupuitul are în cealaltă mînă un cuțit). Să se reducă operația critică doar la jupuirea operei și expunerea ei pe planșă în scopul privirii ca într-un tratat de anatomie? Lectura ca **écorché**, apocrif și interpolare (orice text critic reliefează autenticitatea operei prin numeroase interpolări în textul autentic) poate deveni plauzibilă pe măsură ce lecția de anatomie se învață, apocriful se canonizează și interpolările s-au făcut.

Prima parte a noului eseu despre Emil Botta se intitulează **Fals tratat de ipocrizie** și se ocupă de ceea ce s-ar putea numi filosofia, crezul artistic al poetului, pornind de la cuvintele lui Alain : „Numai geometrul nu spune decît ce spune, poetul nu spune ce spune, spune ce nu spune, cînd mai mult, cînd mai puțin, alteeva în sfîrșit". Caracteristică ar fi o proză de la 20 de ani intitulată **Elogiul ipocriziei.** În grecește **hypokrisis** înseamnă joc, piesă de teatru, **rol**, iar **hypocrites**, cel care joacă un rol, comediantul. Textul lui Botta nu preamărește însă jocul de teatru, teatralitatea, ci ambiguitatea și indeterminismul unei existențe oculte, Emil Botta seamănă din acest punct de vedere cu filosoful danez Sören Kierkegaard (numele înseamnă cimitir) : „Diviziunea ființei și multiplicarea ființei sînt la Emil Botta, ca și la Kierkegaard, o garanție a subiectivității și ambiguității fără de care nu e posibil adevărul existențial. Și unul și celălalt au avut vocația **scriiturii totale**, multiplicîndu-și ființa prin artificiul pseudonimelor (**al vecilor** la Emil Botta) într-o luptă unică împotriva alienării. Și unul și celălalt și-au făcut o profesiune de credință din ambiguitate, pentru care Kierkegaard folosea și termenul de **amfibologie** (de la grecescul amphibolia, însemnînd dublul sens pe care-l are o propoziție)". Socotim superfluă expunerea celor opt cărți semnate cu pseudonime ale lui Kierkegaard (vestita sa polionimie), dar foarte nimerită invocarea îngerului exterminator din **Enten-Eller** : „Iată nenorocirea mea : un înger exterminator mă întovărășește totdeauna și nu însemn cu singe poarta alegîtor ca el să nu intre acolo, ci dimpotrivă poarta acelora pe care tocmai i-a vizitat...". În poemul **Alei**, Emil Botta imaginează un poet bătut de cei trei ciobani din **Miorița** care-l iau drept Îngerul exterminator, „viclean domnișor", aluzie probabil la Blaga și al său spațiu mioritic, sintagmă împrumutată, zice-se, de la Dan Botta (vezi **Cazul Blaga** din 1941). La fel, „Solitarul, Acvila Sulmonei", reflectat în trei oglinzi în care este el, marea și sfîos Onelei din **Ars moriendi**, imaginea Genezei și totodată a Apocalipsei, este Ovidiu, exilatul de la Pontul Euxin unde și-a scris **Tristele.**

Cel de-al doilea capitol, **Antidogmatica Marelui Păianjen**, se ocupă de publicistica lui Emil Botta, din care Doina Uricariu ne promite și o ediție în 1985. Antidogmatica Marelui Păianjen ar fi „obsesia imaginei creatoare de a realiza Irealul prin operă", „creația torcîndu-se din sine". Putem aduce completări. Cel mai bun film al lui Lon Chaney, **He robogis slapped** era în regia lui Victor Sjöström. Actrița siciliană Pina Menicelli s-a ilustrat în **Salomé** (1902) și **Focul** (regizor Pietro Fosco). Pola Negri a apărut în **Carmen, M-me du Barry, Underworld** și **Madame Bovary.** Duhamel vorbește de cinematograf ca de un „divertisment pentru ilioți" în **Scènes de la vie future** (1930). Personajul Tessier este din piesa **Les Corbeaux** (1882) de Henry Becque. Cartea viitoristă a lui Aldous Huxley se cheamă **Brave New World** și a apărut în 1932.

Capitolul al treilea, **Corabia nebunilor**, e cel mai lung din carte și tratează despre proza lui Emil Botta din volumul **Trintorul**, un proiect de roman **Meridian** și bucata intitulată **Roudul de noapte.** Analiza e insistentă, fiecare piesă este controlată aparte ca text, se face jupuirea și se execută interpolările de rigoare : în fragmentul **Meridian**, definiția sartriană a omului din **Baudelaire** : „este ceea ce nu este și nu este ceea ce este" ; în **Meridian II** o trimitere la parodia filmelor de groază în genul **Frumoasa și bestia (La Belle et la Bête** de Cocteau) ; în **Aplauze** o trimitere la **Nachtwachen** (1805) de Bonaventura ; în legătură cu „corabia rataților" (Narrenschiff) o trimitere la cartea lui Bertrand Russel **In Praise of Idleness** (1935). În **Liniștiți și neliniștiți** o trimitere la **Das Reisetagebuch eines Philosophen** de Keyserling (definiția lui **homo viator** a dat-o în eseul cu același titlu din 1945 Gabriel Marcel) ; în fine, în legătură cu **Roudul de noapte** o trimitere la **Biblioteca din Babel** de Borges. Trebuie spus însă că nu a existat un poet simbolist cu numele de Pierre Mesnard, personaj așadar de ficțiune. Cu privire la „Infinitul literar Aleph" vezi obiecția lui Maurice Blanchot din **Le Livre à venir** (1969).

Ultimul capitol al eseului cu titlul borgesian **Cartea de nisip** este o introducere în poezia lui Emil Botta cu o nouă avertizare : „Lectura noastră e doar o anamorfoză, doar un apocrif, un ecorșeu. Fervorii care mai visează încă o lectură totală îi răspundem cu aceste versuri din **Muza** lui Emil Botta : „Totul a fost scris, / în cărți așternut. / și această descriere. / ...Și începp a scriere". Drama existențială a adevărului subiectivității cucerit prin locuirea alterității, existențialul oferit ca un exercițiu în abis, eufemizarea destinului prin erotism (după un principiu al lui Durandț, prezența unui imaginar carnavalesc (în sensul stabilit de Bahtin), sentimentul de năpădire a ființei, simultaneizarea diversului și destrămarea unității monocorde, o filosofie a sărbătorii cu univers dublu (viață și moarte), alaiul constituind o gramatică a stilului și viziunii, — sînt tot atîtea perspective de interpretare, deocamdată aplicate la o parte din poeziile lui Emil Botta și care vor căpăta extindere abia în volumul următor.

AL. PIRU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Cîntăm eroismul, alegem eroismul!

La Alba Iulia, „istoria-nfreagă cu lupte și jertfe trăiește-n unirea de azi".

Așa și-așa

Localitatea : **Rîmnicu Vîlcea, 13 septembrie, orele 18, arenele „Traian".**
Număr de spectatori : **8 000.**
Atmosfera : **bună.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale — Sorin Lozniță, grupul „Cursa lungă", Mihai Moldoveanu, George Crăciunescu. A revenit pentru o seară Paradox și Miniparadox. Daniel Dumitrescu a revenit și a rămas. El a prezentat în primă audiție „Prin tine".**
Aportul organizatorilor : **foarte bun. Prietenilor noștri din organizația de tineret Vîlcea, tovarășei Virginia Fulgescu, prim secretar al Comitetului județean al U.T.C. calde mulțumiri pentru modul în care au știut și de această dată să răspundă tuturor cerințelor organizatorice.**

Revenim la Rîmnicu Vîlcea destul de repede, după 2 luni, din dorința de a o repeta memorabilele manifestări desfășurate aici. Dorința noastră a fost și dorința miilor de tineri care au umplut frumoasele arene „Traian". Dar de la dorință pînă la realizarea dezideratului a fost totuși un drum lung. Și seara de 13 septembrie nu a fost pînă în final cea mai frumoasă dintre cele petrecute pînă atunci în Vîlcea. Prima parte a serii a fost caracterizată printr-o desfășurare a spectacolului egală fără momente de vîrf. Am notat în schimb observația Virginiei Fulgescu, prim secretar al județenei U.T.C., din această primă parte : „Aveți o echipă nouă foarte bună, cu oameni foarte talentați și disciplina scenei dumneavoastră ar trebui să fie un exemplu și pentru alte manifestări". Odată cu lăsarea întunericului, spectacolul a crescut mult în atmosferă, dar nu a fost lipsit de momente de cădere. Și dacă la cîntecele de tară, de pace am avut revelația unui public fantastic, dacă la cîntecele populare întreaga arenă s-a desfășurat ca în momentele de mare sărbătoare, minutele necesare regăsirii liniștii sufletești nu au fost pe deplin receptate. Nu am vrea să se înțeleagă că la Rm. Vîlcea s-a desfășurat un spectacol mediocru. Cu vîrfuri și căderi, per total a fost un spectacol bun, dar „probabil că visul nostru despre cum ar fi trebuie să fie în acească seară, a fost mai puternic decît realitatea". Iubirea față de oameni se plătește cu iubire. Acest lucru trebuie deprins, și eforturile celor din scenă, care vrind nevrind au și viață personală, trebuie privite cu multă multă atenție. Dar cum nici ziua nu are această lumină, nici viața cenaculului nu cunoaște momente care să se repete. Așa a fost la Rm. Vîlcea, între plus și minus, între speranță și deznădejde. Dar poate că seara aceasta a trebuit să fie așa pentru a vedea mai bine străhucirea zilei care urma.

DUCU BERTZI ■

Localități : **Petroșani, 14 septembrie 1984, orele 18, stadionul Jiul ; Hunedoara, 15 septembrie, orele 18, stadionul Corvinul ; Tebea, 16 septembrie, orele 11, platoul Tebei ; orele 17, locurile istorice ale Tebei.**
Număr de spectatori : **15 000 la Petroșani, 20 000 la Hunedoara, 10 000 la Tebea.**
Atmosfera : **participarea publicului a adus Petroșanii foarte aproape de nota 101. Și dacă n-a obținut-o, el s-a înscris totuși în rîndul celor mai buni dintre cei buni. La fel avea să se întîmple și la Hunedoara unde am trăit din nou momente înălțătoare. Marcate de sentimentul viu al istoriei — manifestările noastre de la Tebea.**
Calitatea spectacolelor : **foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale — la Petroșani : Virgil Stratulat, Mihaela Jula, Florentin Budea, Ovidiu Drăgan. A revenit pentru o seară, într-o formulă inedită, grupul Canon (Mircea Goian, Grațian Ordean, Ladislau Iacob, Florin Cheța) și Foltenia Ionescu ; la Hunedoara : Sanda Bădău, Maria Mărculescu ; la Tebea : Mircea Tureanu și grupul feminin „Ghinion". Alte noutăți — la Petroșani : un cintec dedicat de A.P. minerilor, interpretat de Alexandru Zărnescu. La Hunedoara membrii cenaclului au prezentat o nouă variantă a cîntecului „Clopotul Reîntregirii", muzica Adrian Păunescu (autorul e însă nemulțumit de cîntec).**
Aportul organizatorilor : **remarcabil. Înțelegînd cu justețe nevoile culturale ale oamenilor, organizatorii spectacolului de la Petroșani au preîntîmpinat orice neajuns. În mod corect, echitabil, în spiritul cinstei, Comitetul municipal Petroșani al U.T.C. a hotărît ca la acest spectacol să nu pernită intrarea nimănui pe invitații. Și așa a și fost ! Un exemplu pe care i-am vrea urmat și de alții. Mulțumim de aceea întregului activ U.T.C. Petroșani, tovarășului prim secretar Gheorghe Bobar, tuturor celor implicați activ în buna desfășurare a acestei manifestări. De asemenea foarte bun aportul organizatorilor din Hunedoara, pentru care îi mulțumim tovarășului prim secretar al comitetului municipal al U.T.C. Genu Stoica. Pe întreg parcursul celor trei zile au fost alături de noi și le mulțumim pentru aportul lor reprezentanților organizației județene Hunedoara al U.T.C., tovarășului Ioan Licoe, prim secretar al Comitetului județean Hunedoara al U.T.C.**

Așteptat mai mult ca oricînd, Valea Jiului este nu atît albia unei ape curgătoare cît matca de statornicie a oamenilor săi. Riul cel adevărat stringîndu-și afluenții astăzi în chiar locul manifestării noastre, era de o limpezime pe care n-ar fi putut-o tulbura nimic. O apă vie ce-și putea potoli setea și își putea oglindi chipul pe care n-ai fi avut cum să nu îl-i vezi tînăr. Simțeam că nu trebuie să ratăm nimic. Aminăm momentul „Iancu la Tebea" pentru a nu-i găsi nepregătiți pe oameni din a căror frumusețe și măreție n-am fi vrut să știrbim nimic. Dialogul se leagă ușor. O permeabilitate specială trece asupra colectivității, calităților individuale ale celor prezenți și forța ansamblului îi influențează pe fiecare în parte. Manifestarea se desprinde, fără putință vreunei opoziții, de obișnuințăși tipare luînd, ca o haină, forma trupului ce-l îmbracă. Bucuria este de substanță, un minereu de preț adus la suprafață din abatajele conștiinței. Fîlfîită drapelele tricolore și exact la o oră de la începere se aude prima comandă prin cintec a petrosenilor : „O șansă păcii și glorie ei !" Un prim mare punct marcat în contul spectacol și în îndreptățitei supremații de public. Firesc, dacă ne gîndim, cît de mulți au venit aici de la o depărtare de zeci de kilometri, de pe întreaga Valea Jiului pentru a trăi împreună o seară frumoasă. Impresionant să știi că au venit „la o manifestare de cultură ca la un izvor".

Expresia acestor sentimente capătă uneori o forță impresionantă cum s-a întîmplat și aici în această seară. Două nuclee au prefigurat focul ce avea să cuprindă mai tîrziu întreg stadionul scandînd dinte-o parte și din cealaltă într-o întrecere ce ne sugera imaginea străpungerii unui tunel focalizînd în miezul muntelui efortul convergent al oamenilor. Mobilizatoarea formulă „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească" are și acum un efect imediat. Cîntecele de țară și pace sînt un răspuns decurgînd firesc din chiar voința oamenilor. Între ei, Vasile Pop ne scrie : „Transmiteți în programul dumneavoastră acordul unanim al acestui tînăr pentru realizarea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă la al XIII-lea Congres al P.C.R.". Toată asistența este în picioare. Oamenii acestia care prin munca lor, cu brațele lor, sprijină pămîntul, sprijină acum cerul. Cîntecul lor e atitudine. Cîntecul lor e voință. Cîntecul lor e probă de conștiință. Participarea este extraordinară. Prin șirul neîntrerupt al inițiativelor întrezărim „haluncația luminoasă a tuturor marilor spectacole ale cenaclului". Parcă e aici și o parte din Tg. Jiu, din Cluj, și o parte din Tulcea și Timișoara, și o parte din Ploiești, Galați, sau Alba Iulia. Minute în șir se cîntă în crescendo. Scena este cea care are prilejul să urmărească un spectacol oferit cu măreție de tribună. „Pretutindeni în România, acolo unde cultura adevărată îl loveste în inimă pe om, este aidoma. Dar aici a fost atîta lacrimă și atîta bucurie adunate la un loc ca niciăieri altundeva". Cîntînd pentru România simțim adevărul că independența sa se sprijină pe sudoarea fiecărui om de aici. Au fost momentele cele mai vibrante ale serii și printre cele mai bune ale întregii cariere a cenaclului. Și chiar dacă pînă la capăt n-a putut fi o seară de nota 101, oamenii au fost minunați împlinind prin ei înșiși momentele decisive ale serii. După cîteva încercări esuate de a sfîrși spectacolul, recheamă mereu de glasurile oamenilor ridicate ca o implorare, ne-am retras învăluiți în ceața care cobora ca o cortină.

Binecuvîntata Hunedoară!

Adevărata expresie a Hunedoarei tinere și revoluționare avea să ni se dezvăluie ceva mai tîrziu în această seară. Cîntecele de țară și pace nasc primele momente fierbinți. „O Horă a Unirii în stare latentă creste parcă din brațele în legănare". Se cîntă „Jurămînt la Putna" ce ne dezvăluie o privelițe fără sfîrșit. „Toamna anului 1984 la...români trebuie să însemne deplina afirmare a ideii de continuitate între istoria de pînă azi și istoria de azi împlinită sub conducerea președintelui Nicolae Ceaușescu". Se aud cîntecele izvorîte din chiar politica României în lume : „O șansă păcii și glorie ei !" Impresionantă această verticalitate pe care oamenii o capătă în fața problemei numărul unu a lumii. „Dacă vă veți vedea într-o oglindă urîți, ați fi fericiți. Emanați atîta măreție". Flutură steaguri tricolore. Cîntecul vine spre noi în cascade. „Noua civilizație hunedoreană își are cultura ei". Se cîntă cu dermitate în numele dreptății. Atmosfera este de sclipiri geniale. Și aici care nu lasă lucrurile să fie banale. O imagine prinsă acum în șiragul pe care stau Galați, Tîrgu Jiu, Ploiești, Tulcea, Alba Iulia, Petroșani. Ni se pare cea mai frumoasă „Hunedoară" dintre cîte ni s-au arătat. Și pentru că în ea se întîlnesc toate spre Tebea bucură cu atît mai mult cu cît el reface o parte din drumul istoriei, „căci drumul istoriei nu poate ocoli prezentul". Această mare satisfacție își are despuierea izvorul în eroismul de fiecare și al oamenilor. Similar, în ce privește actitudinea de poate transforma vatra de foc a Hunedoarei. Stăm în fața acestei imagini „ca în fața unui fragment de tempiu". Cîntecul tutelar al drumului nostru prin Transilvania acestei toamne, „Lanțca lui Horea"), aceea pe care o invoca Ayram Iancu, este o mărturie vie de conștiință revoluționară împlinind imaginea publicului în momentele sale de intensitate maximă. Noua variantă a cîntecului „Clopotul Reîntregirii" își începe aici drumul spre sufletul — păstrător al tezaurel afective a oamenilor. Este într-un fel și un omagiu adus Albei împovărate de istorie. „Retrogradarea Albei Iulia din cartea de istorie în cea de geografie ne-a costat multe lacrimi și multă umilință". Glorie de-a pururi cetății Unirii ! „Vine vahul, un efect imediat. Cîntecele de țară și pace sînt un răspuns decurgînd firesc din chiar voința oamenilor. Între ei, Vasile Pop ne scrie : „Transmiteți în programul dumneavoastră acordul unanim al acestui tînăr pentru realizarea tovarășului Nicolae Ceausescu în funcția supremă la al XIII-lea Congres al P.C.R.". Toată asistența este în picioare. Oamenii acestia care prin munca lor, cu brațele lor, sprijină pămîntul, sprijină acum cerul. Cîntecul lor e atitudine. Cîntecul lor e voință. Cîntecul lor e probă de conștiință. Participarea este extraordinară. Prin șirul neîntrerupt al inițiativelor întrezărim „haluncația luminoasă a tuturor marilor spectacole ale cenaclului". Parcă e aici și o parte din Tg. Jiu, din Cluj, și o parte din Tulcea și Timișoara, și o parte din Ploiești, Galați, sau Alba Iulia. Minute în șir se cîntă în crescendo. Scena este cea care are prilejul să urmărească un spectacol oferit cu măreție de tribună. „Pretutindeni în România, acolo unde cultura adevărată îl loveste în inimă pe om, este aidoma. Dar aici a fost atîta lacrimă și atîta bucurie adunate la un loc ca niciăieri altundeva". Cîntînd pentru România simțim adevărul că independența sa se sprijină pe sudoarea fiecărui om de aici. Au fost momentele cele mai vibrante ale serii și printre cele mai bune ale întregii cariere a cenaclului. Și chiar dacă pînă la capăt n-a putut fi o seară de nota 101, oamenii au fost minunați împlinind prin ei înșiși momentele decisive ale serii. După cîteva încercări esuate de a sfîrși spectacolul, recheamă mereu de glasurile oamenilor ridicate ca o implorare, ne-am retras învăluiți în ceața care cobora ca o cortină.

Tradiția sacră a Tebei

Răgazul dintre manifestarea noastră de la Hunedoara și cele de la Tebea n-a fost prea lung. După doar trei ore de somn, obosiți, luați în pază de sentimentul istoriei pe ale cărei urme fierbinți călcem sfios, cu dragoste și respect, am luat drumul Tebei. La intrarea în scenă, o ploaie de vară avea să fie parcă „restul de lacrimi ale țării" pentru toți cei care s-au jertfit spre biruința neamului și a căror memorie era cinstită aici. Ne-am regăsit la Tebea, alături de cei mai profunzi dintre tinerii țării, sărbătorind fiecare erou, reamintindu-ne că în toamna aceasta istoria numără 112 ani de la moartea lui Iancu, și 160 de ani de la nașterea sa, precum și 200 de ani de la revoluția condusă de martirii Horea, Cloșca și Crișan. Toate erau concentrate în această imină nepieritoare de țară. Am venit de acpea „pentru a lăsa să plece, din noi spre lumină, lacrimă în amintirea martirilor acestei țări". Și cum nu există de fapt omagiu fără plată „nu putem să-i omagiem pe cei ce s-au jertfit fără putință jertfei noastre". „Baladă pentru Transilvania" este primul nostru cîntec. Între autorul său și Toader Dragoșa, bătrînul custode al bisericii cu tricolor a Tebei, în vîrstă de 84 de ani, este istorie. Istorie care nu ne desparte ci ne unește în timp așa cum ne-a unit și în spațiu. Această întîlnire poartă în sine, simbolic, una din cele dorite idei ce trebuie să ne călăuzească „spre justa cumpănă a istoriei acestui popor" : **continuitatea.** Prezența oamenilor de pretutindeni, din toate colțurile țării ne-o relevă pe cea de-a doua : **unitatea.** Ardealul singur nu poate însemna în istoria românilor, Moldova, Muntenia singure deasemeni. „Singura a noastră în totul este România cum ne-au lăsat-o strămoșii". Ca o expresie a acestor sentimente, ca o credință neclintită în România întreagă, unică și indivizibilă, autorul a scris cîntecul pentru a cînta „Trăiască România" în acest septembrie 1984, la Tebea, cu două luni înainte de Congresul al XIII-lea al P.C.R., care a primit investitura din partea întregului popor de a-l realege în funcția supremă de secretar general al partidului pe președintele Nicolae Ceaușescu, acela prin care „politica de fiecare zi a României a devenit istorie adevărată, nu fapt trecător". Imaginea proiectată în depărtare a unui crescător de animale văzîndu-și de treburile sale și lulnd în treacăt seama la ceea ce făceam ne reaminteste o altă idee simplă exprimată genial de președintele Nicolae Ceaușescu într-un moment în care puțini oameni politici au avut această intuiție : „Dacă nu e pace, nu e nimic". Participarea extraordinară, inițiativele publicului prelungesc ca un ecou cîntecul scenei. „Cenaclul Flacăra ne învesmîntă cu pace, iar inimile noastre imaculate sărută tricolorul ca un soare, mulțumind fierbinte tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru aceste vremi rupte din lumină". (Florina). Aveau să mai fie cîntece solemne la care tinerii ne-au apărut ca niște „portrete mișcătoare ale eroilor neamului", cîntece ale vieții, vechi șlagăre ale muzicii tinere, șlagăre internaționale. Operația pe cord deschis a reușit. Oamenii păreau „filamente solare, arzînd la fiecare cuvînt adevărat". Printr-o terapie a privirilor, lumina din ochii lor ne aducea odihna, salvată de amenințarea mediocrității : în fine, finalul în care reacția inspirată a publicului a determinat prelungirea serii. Pentru a mai rămîne, s-a cerut publicului să aibă trei inițiative prin care să-și cîștige „dreptul la sacrificiul artistului". Prima inițiativă a înălțat spontan refrenul cîntecului „O șansă păcii". Cea de a doua a dezlănțuit ritmul sacadat al scandării „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească". Cea de a treia a fost și cea mai puțin previzibilă cerîndu-se scenei : PO-E-ZI-E ! Am închis albumul acestei seri hunedorene, excepționale, cu imaginea poleită de bîndna mingilere a lunii a unui amfiteatru aprins de poezie.

În Templul Românei întregite

Localități: Alba Iulia, 16 septembrie 1984, orele 20,30, stadionul din localitate; Cugir, 17 septembrie, orele 18, stadionul din localitate; Abrud, 18 septembrie, orele 20, stadionul din localitate ; Cîmpeni, 19 septembrie, orele 19,30, centrul orașului.
Număr de spectatori : **30 000 la Alba Iulia, 20 000 la Cugir, 5 000 la Abrud, chiar nenumărați la Cîmpeni.**
Atmosfera: **vibrantă și înălțătoare la Alba Iulia ; patetică, triumfătoare la Cugir : bună la Abrud, foarte bună la Cîmpeni.**
Calitatea spectacolelor: **excepțională la Alba Iulia ; patetică, triumfătoare la Abrud, excelentă la Cîmpeni.**
Noutăți: **la Alba Iulia, Valentin Văran a „lucrat" „Proiectul de imn al femeilor în ziua de leafă a bărbaților", cîntecul „Ionel, Ionelule". Prezențe locale la Cugir: Camelia Nagy, 13 ani, a urcat convingător pe scena cenaclului : Szabo Ion; Claudia Cazan. A revenit pentru o seară cîntărețul cugirean Grottendorfer Volker. Prezențe locale la Cîmpeni : Daniela Culda, Jenica Șerbănescu, Ileana Budu. Au cîntat deasemenea Dinu Bodocan și Mircea Tureanu. A revenit Vivi Șerban.**
Aportul organizatorilor: **excelent. Toate spectacolele din județul Alba au impus organizatorilor fermitate în acțiune și competență reușind să se achite de sarcinile lor mai ales printr-o justă înțelegere a mevoilor tinerilor. Mulțumim întregului activ al Comitetului județean Alba al U.T.C., tovarășului prim secretar Teodor Crețu, activiștilor Valeriu Cotîrlea și Zeiu Popa care au ajutat în mod direct la rezolvarea problemelor imediate. Ultimul spectacol, cel de la Cîmpeni, a întărit această convingere. Inspirată așezarea scenei în centrul orașului, în fața statuii lui Avram Iancu. Calde mulțumiri tuturor, tovarășului Tinu Mateș, secretar al județenei Alba U.T.C. Întregul turneu al Cenaclului Flacăra în județul Alba s-a desfășurat în condiții organizatorice excelente. Eforturile activiștilor U.T.C. în aceste patru zile au fost remarcabile și au sprijinit dorința noastră de a realiza o microstagiune fără precedent, în Alba.**

Din ultimele 48 de ore, 24 de ore însumaseră manifestările cenaclului, 10 ore fuseseră consumate pe drum, alte 2 ore cu pregătirea de spectacol și doar 10 ore pentru somn și recuperare. Un program maraton. Obsesala avea parcă să dispară la vederea stadionului din Alba Iulia. Chiar înainte de a putea începe se cîntă și se scandează impresionant. Intrăm în spectacol ca un campion la înălțime direct la cota recordului său, prin cîntecele de țară, de pace și spirit revoluționar. Atmosferă incendiară, de mare vibrație demonstrînd prin acest esantion că „poporul român știe să aleagă din politică știută și din istorie continuitatea". Cîntecele noastre „Trăiască România", „Jurămînt la Putna", cîntecele de pace se derulează într-un ritm debordant. Atmosfera este activă nu doar formal, ci angajată pînă în adîncul ființei. Este un cîștig al timpului pe care îl trăim curajul acestei generații de oameni și Românei de a numi răspicat ceea ce le frămîntă ființa mai tare, de a spune pe nume cu mîndrie forței destinului lor. Intensitatea exprimării este de-a dreptul incredibilă. Acea „respirație de conștiință a tribunelor", așa cum a fost denumită pentru prima oară tot aici la Alba Iulia expresia de mare dăruire și comunicare a publicului, se face din nou remarcată. Brațele flutură înălțind drapele și lozinci angajante. Deasupra unui grup, litere disparate se adună în cuvîntul PACE. Totul pare un miracol. Un vis fără seamăn. Și totuși realitatea! Niciodată n-a fost acest stadion atît de plin și atît de vulcanic. Prezența în acest spectacol al lui Doru Ghiaja, solemnitatea vocii sale, cîntecele de o atenșă emoție n-au făcut decît să sporească valoarea acestor momente. Timp de o oră „Alba Iulia a ținut mai mult de eternitate decît de vremelnicie". O altă oră genială! Pulsul stadionului, al acestui uriaș visător, impune fiecare mișcare din scenă. Magnetismul pe care-l exercită este incalculabil și fără putință de opoziție. Intrăm în ziua de 17 septembrie, zi care marchează aici împlinirea a 11 ani de cînd ființează acest cenaclu făcut pentru a sluji interesele oamenilor și ale culturii române, mingîiați în aceste momente sărbătorești de cîntecul fără sfîrșit de frumos al oamenilor. Adrian Păunescu le va mulțumi în stilul său caracteristic, oferindu-le un extraordinar recital de poezie. Geniul eminescian este invocat și pus în rîndul acelora care și-au închinat existența pentru ființarea patriei. Primim o nouă reoriză de ploaie violentă. Nimeni nu se clintește, dimpotrivă, se scandează: „Noi acasă nu plecăm / Chiar de-o fi să ne-necăm". La 2,30 în noapte, cînd Doru Ghiaja cîntă „Colind pentru președintele Nicolae Ceaușescu", din public, lîngă lumina roșalbenă-albastră a faldurilor drapelului suprem, a apărut portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu, garantul libertății noastre. Ploaia își continuare dar oamenii nu contenesc să-și facă datoria. Se scandează ferm, impresionant: „La al XIII-lea Congres / Ceaușescu reales". Totul e sub ploaie și ne întrebăm ce rasort îi ține în această stare de sublim. Izbucnește într-o suprapunere de răspunderi greu de descris. Unii scandează, alții cîntă, alții strigă sau aplaudă, unii ridică mîinile spre cerul din care ploaia curge fără încetare.

Cugir, o colectivitate muncitorească incomparabilă

Începput emotionant la Cugir, în această zi în care se împlinesc 11 ani de activitate a cenaclului. Cîntecul „Din bătrîni" al unuia dintre veteranii de atunci, Gîl Ionită, apoi „Repetăila pevarăt", poezie scrisă tot în acea vreme de Adrian Păunescu și „Ai, hai" cu Doru Stănculescu evocă începuturile din strada Slătineanu. Dintr-o dată întîmplare s-au împlinit astfel „11 minute pentru 11 ani". Darul cel mai mare al acestei zile aniversare a fost publicul. Niciodată un public care a întrecut nu doar toate așteptările dar și toate recordurile de pînă atunci. Publicul acesta, extraordinar de cald, de receptiv și, chiar mai mult, de din inițiativă și-a asumat din acest moment una din cele mai grele sarcini : dialogind continuu, cîntînd de multe ori înainteа scenei. De fapt, cîntecul este aici ca și în alte locuri cu o structură similară „semnul heraldic al comunității unite, muncitorești. Și nu numai cîntecul. Unul dintre acești cei mai multe replici scandate auzite de noi vreodată. Repertoriul este de o întindere și o inventivitate impresionante. Unde s-a mai încput astfel ? Ne amintim de Tîrgu Jiu și-atît. Dar acolo erau mai mulți. Este aici un adevărat nucleu de spirit viu, revoluționar. Prinși de frumusețea acestui dialog nici n-avem să observăm limba prelungă a tribunei din spatele scenei plină acum și ea pînă la refuz. Inelalăm stații și pentru ei. Ca o fatalitate, nu scăpăm nici astăzi de ploaie. „Poa' să plouă cît o vrea / Noi de-aicea n-om pleca. Plouă din ce în ce mai tare și imaginea umbrelelor cîntătoare din Cugir mi se pare mai vie și mai impresionantă decît a renumitelor „umbrele din Cherbourg". Cîntecele de țară sînt impuse peste programul nostru de voință celor prezenți exprimîndu-se prin cîntec inițiativa și irezistibil. La aceste momente participarea tribunei a II-a spre frumusețea și intensitatea dialogului. Aplaudăm modul în care acei oameni, lipsiți de posibilitatea de-a vedea spectacolul au știut să se implice, făcîndu-și simțită prezența. Tribuna cea mare a Cugirului se apropie de virful unei ascensiuni fără termen de comparație. „Noi cu toții sîntem frați" nu însemna decît exprimarea directă, fireească a uneia dintre ideile centrale ce călăuzesc politica partidului nostru. Și tot el leagă de această convingere exprimarea voinței împărtășită astăzi de un popor întreg : „La al XIII-lea Congres / Ceausescu reales". Întelegem să cîntăm pentru președintele Nicolae Ceausescu, cîntind totodată pentru predecesorii săi. pentru întreaga istorie de lertfe a neamului. „Ecuația continuității noastre, trecut — prezent — viitor, trebuie să i se alăture spre păstrare ecuația frăției noastre, **Moldova, Ardealul și Țara Românească**". Și din nou vocea fără seamăn a Cugiru-lui : „Noi si voi / Toti sintem eroi". Verticalitatea constiintei oamenilor înălță emotionant numele țării : „România, România !". E cea mai mare galerie pe care am avut-o vreodată. Răspunsuri sacadate, fără spații de respirație sînt preluate și întretăiate într-un crescendo fără precedent. Este publicul acesta o mare familie de constiință. Scena : „Nu ni-i istoria ruptă / Drept și paternic i-e firul / Dacă Moldova o cîntă / Plin de frăție Cugirul". Publicul : „Români, maghiari, germani / Sintem acelasi neam". Cîntăm „O sansă păcii". apoi, cu Carmen Antal și celelalte feminine ale cenaclului, „Toate femininele vor pace". Tribuna : „Dintre toate pe Pămînt / Pacea-i lucrul cel mai sfînt". Curînd terenul va fi inundat de o mare de oameni revărsată din afară. Stadionul este acum neîncăpător. Jur împrejurul acestei cercuri se strînge tot mai tare. Pentru oamenii acestia nu vom putea refuza nici una din cererile lor. Cînd ploaia avea să reînceapă cu o intensitate și mai mare. acelasi mare public va marca în contul zestrei sale de campion și punctele prin care-și afirma profunzimea și acelea prin care-și dovedea eroismul. Imagini luate parcă din filmul acelei Constanta. „O oră sub potop" și din acela al Ploiestiului din „Prahova, campioană" se suprapunneau accentuindu-și contrastul. Microfoanele curentau la atingere, toată scena era un cîmp electric deschis și orimeidios. totul siroia făcînd inutile pînă și umbrelele. Nimeni n-a părăsit însă ideea de-a duce pînă la capăt această mare realizare de spirit. Cugirul a devenit de acesa în această seară campioană fără trenă a stadioanelor medii (dar suprapopulate !). Dreptul de concentratie și de intensitate. forta respiratiei acestei seri va fi greu de atins chiar și de stadioanele mari. Ea va rămîne multă vreme un fel de exemplaritate. o filă antologică în istoria acestui cenaclu.

Emoție mai puternică decît expresia ei

La Abrud, Cenaciul Flacăra nu mai fusese prezent niciodată. De aceea această primă întîlnire avea să semene mai mult cu o ieție de inițiere decît cu o manifestare în rîndul celor cu care ne obișnuisem în ultima vreme. După Petroșani, Hunedoara, Alba Iulia și Cugir, spectacole de mare consum desfășurate la mare intensitate, cu flamentele înrosite, era poate nevoie de o manifestare ca aceasta. Dar chiar dacă oamenii acestor locuri, prezenți pentru prima oară la o manifestare a cenaclului, n-au răspuns întotdeauna cu promptitudine nevoilor de desfășurare a spectacolului, noi înșine ne-am simțit copleșiți la vederea acestor locuri atît de încărcate de istorie. Spațiul deschis de la poalele munților în care Avram Iancu nu a putut fi învins, diversitatea celor prezenți veniți de peste tot din împrejurimi, lipsa lor de experiență au fost tot atîtea circumstanțe pentru o comunicare realizată mai greu. Și cu toate acestea spectacolul a avut și ritm și consistență. Au contribuit la aceasta cei mai tineri, receptivi și la curent cu tot ceea ce izbulise cenaclul în întîlnirile sale. El au format un nucleu care a reușit în anumite momente să dea manifestării noastre de la Abrud calificative ale înaltei exigente. Cîntecele de țară și cîntecele de pace au fost virfuri ale acestei participări. Poate și faptul că organizatorii locali au creat aici un spațiu de semnificații marcate sugestiv și inspirat au determinat alegerea acestor momente între cele cu adevărat memorabile ale serii. Steaguri tricolore flancau scena pe al cărei frontis-piciu, lîngă portretul președintelui Nicolae Ceaușescu, stătea scris : „Ceaușescu reales / La al XIII-lea Congres". La celălalt capăt al axei stadionului, în fața scenei, deasupra tribunei, punctînd acea importantă idee ce călăuzește astăzi politica partidului nostru, ideea de continuitate în istorie, vegheau portretele martirilor Horia, Cloșca și Crișan, portretul Craiului muntilor, Iancu Avram încadrînd înscrisul faptelor lor de jertfă. Despre Abrud păstrăm așadar, la această primă întîlnire cu oamenii săi, imaginea unei evocări în spațiul cărela, atunci cînd comuniunea de sentimente a-a realizat, cînd vibratiile cele mai intime ale sufletelor au cenosnat, istoria incurilor, s-a infiltrat adînc, ca o armătură în structura unei relații pe care o dorim cît mai durabilă.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

„Moții, mîndria mîndrului Ardeal"

Tot drumul ne-am gîndit la cuvintele lui Octavian Goga, trecînd prin Zlatna, Abrud și prin răsfiratele sate, „Moții sînt Tirolul nostru, pumnul Ardealului". Din păcate nu am reușit să ajungem la Cîmpeni la ora fixată. O nouă pană de motor la autocar ne-a lăsat în drum. E trist că la Bucuresti cei răspunzători de la garajul B.T.T. nu iau toate măsurile ca mașina pe care-o folosim în lungi turnee să fie pusă la punct. Greul îl ducem tot noi cînd sîntem nevoiți să-i privim în fată pe cei care pe asfaltă cu dragoste, chiar dacă aceasta nu s-a întîmplat decît de două ori. Scena acoperită cu motive tradiționale, steaguri tricolore, inscripții de pace, portrete ale evoului acestor locuri istorice, Avram Iancu, un public numeros asezat pe scaune, pe bănci, în balcoane, pe acoperișuri, prin pomi. Atmosfera este foarte bună și cîntecele de țară, de pace sînt puternic reluate fiind unul din momentele de mare intensitate. La poalele statuii lui Avram Iancu frumoasele ginduri trimise de moțul Horea Oarga, student la electrotehnică în Cluj-Napoca, vin să întregească imaginea de limpezime a sufletelor moților atît de încercați de-a lungul veacurilor : „Dintodeauna, moții au fost alături de cauza națiunii române, au iubit și apărat pacea. Asemeni Crăișorului de pe statuie, întindem mina cu prietenie tuturor celor care ne respectă adevărul sfînt și drept", cerînd și cîntînd „O șansă păcii".

Oamenii care ne-au ajutat la depanare în crestetul muntilor ne solicită „Pușcoalca". Revenirea în cenaclu a lui Vali Șerban, aici la ei acasă, pare a fi de bun augur. Atmosferă caldă, aproplată, în care toți încercau cu puterile lor să contribuie la primul spectacol susținut de cenaclu aici, o atmosferă care ne-a emotionat. De unde dictăm cronica, telefonic, la o oră tîrzie de noapte, se aud chiote de bucurie, se cîntă folclor autentic, folclor promovat de cenaclu în spiritul redescoperirii valorilor autentice ale poporului român. Afară e o atmosferă de sărbătoare, Cîmpeniul istoric prin fiii lui de azi aduce un omagiu tuturor celor ce-au luptat pentru binele neamului lor.

Patru străzi se unesc într-o scenă : trei rămîn pline de oameni și de lumină pînă tîrziu, urmînd gestul mîinii lui Iancu din statuie : spre liniște și omenie.

DUCU BERTZI ■

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 1371, 1372, 1373, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381, 1382, 1383.

Rememorînd întîmplările acestor 11 ani de existență ai cenaclului, cifra dintre membrii săi au alcătuit clasamente ale celor mai bune : stadioane mari, stadioane mici, săli de sport, case de cultură participante la manifestările cenaclului, a celor mai dramatice și a celor mai frumoase întîmplări din istoria cenaclului. Precizăm că aceste clasamente făcute la 11 ani de existență a cenaclului au fost definitivate înaintea stagiunii în Alba.

Stadioane mari

1. **Alba Iulia — 61 p.**
2. **Galați, București, Tulcea — cîte 53 p.**
3. **Tg. Jiu, Cluj-Napoca, Ploiești, Constanța — cîte 50 p.**
4. **Petroșani, Hunedoara, Iași — cîte 37 p.**
5. **Arad, Timișoara, Pitești — cîte 28 p.**

Stadioane mici

1. **Cugir, Deva — cîte 52 p.**
2. **Onești — 50 p.**
3. **Satu Mare (grădina de vară) — 42 p.**
4. **Făliticeni — 40 p.**
5. **Sinaia, Deva — 33 p.**

Săli de sport

1. **Timișoara — 46 p.**
2. **Brașov — 39 p.**
3. **Iași, București — 35 p.**
4. **Brăila, Ploiești — 32 p.**
5. **Cluj-Napoca, Oradea — 21 p.**

Case de cultură

1. **Tirgu Neamț — 51 p.**
2. **Lugoj, Satu Mare (Filarmonica) — cîte 44 p.**
3. **Botoșani — 28 p.**
4. **Rădăuți — 26 p.**

Cele mai dramatice întîmplări au avut loc la Sibiu (Stadionul „Voința"), Constanța (atunci s-a întrerupt sursa de curent timp de 12 minute), Craiova (21 aprilie 1983, după meciul cu Benfica Lisabona).

Cele mai frumoase întîmplări — Tebea, (noaptea la mormîntul lui Iancu), Iași (la Teiul lui Eminescu din Copou), la monumentele din Alba Iulia.

PREMIILE PANAIT ISTRATI ACORDATE DE UNIUNEA SCRIITORILOR

Poezie : **Aurel M. Buricea, pentru volumul „Sarea neagră a melancoliei"**;
Proză : **Corneliu Ilfiu, pentru volumul de povestiri „Trufie și umbră"** :
Dramaturgie : **Ion Bălan, pentru piesa-document „Martor și judecător", reprezentată la Teatrul „Maria Filotti" din Brăila.**

Premiile au fost înmînate de președintele Juriului, Fănuș Neagu, la Brăila.

Centenar – Panait Istrati

Cometa halucinantă, plecată de la Brăila, a venit din nou în locul din care se aprinsese, să se înscrie apoi pe o traiectorie a astrelor

Un testament istratian

Nisa, 15 aprilie 1925
Dragă prietene,

...M-am hotărît să mă traduc singur în românește fiindcă, mai intîi de toate, eu sunt și țin să fiu un autor român. Țiu la aceasta, nu din cauză că mi s-a contestat acest drept (el mi s-a contestat de oameni cari n-au nici o cădere), ci fiindcă simțirea mea, realizată azi în franțuzește printr-un extraordinar hazard, izvorăște din origine românească. Înainte de-a fi „prozator francez contemporan", așa cum se spune pe coperta colecției lui Rieder, eu am fost prozator român înăscut. Și dacă e adevărat că n-am realizat pe vremuri nimic care să-mi dea dreptul de-a fi trecut în rîndul prozatorilor români, cauza trebuie căutată aiurea de cît în lipsa mea de bunăvoință ori de mijloace. Mijloacele și bunăvoința se pot dovedi istoricește. Se mai poate dovedi încă ceva : rezerva pe care mi-am impus-o eu însumi. Făcut-am rău că nu m-am agățat de pulpana redingotei nici unui potentat al literelor noastre, și că n-am voit să mă înham la căruța literaro-politică a zilelor noastre ?

Las pe oamenii de bună credință să judece.

Acestor oameni (singurii cărora mă adresez în tot ce scriu), le voi spune că majoritatea eroilor mei sunt români, ori din România — ceea ce pentru mine e același lucru, că acești eroi au gîndit și au grăit, — în sufletul meu, timp de ani îndelungați, — în românește, ori cît de universală ar părea simțirea lor redată în artă. Le voi mai spune oamenilor de bine, că dintre toate meleagurile contemplate de lumina ochilor mei, acelea cari mi s-au întipărit în suflet pe cînd mă purta mama de mînă, îmi sînt cele mai scumpe, și că numai un „instrăinat" ca mine va ști să le ducă dorul și să le desmierde amintirea, așa cum știu eu astăzi cînd trăiesc din amintiri.

Iată cîteva din motivele cari, adăugate la cuvîntul meu de-a scrie românește, precum și la numărul cititorilor mei din România, îmi dau dreptul de-a fi scriitor român, în ciuda urîtoarelor „critici" române...

Scrisoare trimisă de Panait Istrati, din Nisa, la 15 aprilie 1925, cînd, nemulțumit (în mod firesc) de traducerea Chirei Chiralina în românește, hotărăște să-și rescrie opera în românește singur. Scrisoarea a fost tipărită în fruntea volumului „Trecut și Viitor", apărut la 15 iulie 1925 la București, de unde am reprodus-o și noi. Prin ideile și marile adevăruri pe care le comunică, prin opțiunile legitime care și astăzi emoționează, prin înaltul său patriotism și prin neînvinsa și nepotolita iubire de patrie, scrisoarea despre care este vorba aici devine un adevărat *testament* (nu numai literar) al marelui nostru scriitor Panait Istrati. Alte încercări de a pune în cumpănă apartenența lui, a celui care a umblat prin lume cu un simplu pașaport românesc, fără să întindă mîna la vreo altă cetățenie, fără să o primească chiar atunci cînd i s-a oferit însoțită de multe alte promisiuni, alte încercări de a-l considera pe Panait Istrati străin de poporul său și de patria sa rămîn, oricît de vehemente ar fi ele, fără final. Poporul din care a plecat și la care s-a întors cu o mai mare și mai tulburătoare experiență nu-l consideră nici un moment altfel decît român. Și nu o face pentru faptul că, scriind mai întîi în românește (să ne amintim fie și în treacăt de îndelungata sa activitate gazetărească, de pamfletul istratian cu rădăcini adînci în lumea portului Brăilei), apoi în franțuzește, și poi din nou în românește cînd hotărăște să-și rescrie opera, Panait Istrati este astăzi un scriitor care a făcut înconjurul lumii. Îl considerăm pe Istrati de-al nostru fiindcă este al nostru și fiindcă, în perioade mai zbuciumate ale poporului izvodit din pămîntul acesta cu multe milenii în urmă, au mai existat cărturari de seamă, precum Gavril Protul, Neagoe Basarab, Macarie, Eftimie, Azarie și mulți alții care au scris opere de seamă ale literaturii noastre în limba slavonă. Or, înseamnă că acești reprezentanți ai spiritualității noastre nu aparțin culturii și literaturii române ?

Iată doar cîteva argumente care pledează pentru includerea definitivă a lui Panait Istrati în istoria literelor românești, în programele școlare, în conștiința neamului său.

N. GRIGORE MARAȘANU

Elogiul prieteniei

Centenarul nașterii lui Panait Istrati, sărbătorit pe multiple planuri, cu cinstirea pe care cu prisosință o merită, a confirmat adevărul inalienabil că marele scriitor aparține, de drept și de fapt, literaturii române, pămîntului natal, pe care atît de mult l-a iubit și de care s-a simțit indestructibil legat, în ciuda zbuciumatelor sale condiții existențiale, mărturisind de nenumărate ori că în acest pămînt își are implantate adînc rădăcinile întregii sale ființe. Astăzi, Panait Istrati se află integrat, plenar și definitiv, în patrimoniul literar național, pe unul dintre cele mai de frunte locuri în galeria marilor noștri creatori, nu numai ca un act justițiar și un răspuns compensatoriu la încandescentele și tulburătoarele sale năzuințe, ci prin însăși opera sa, prin substanța și sensurile ei fundamentale, prin specificitatea românească a viziunii ei, a faptelor de viață evocate, a eroilor zugrăviți, a mesajului ei uman și artistic.

Opera lui Panait Istrati conține, în structura ei intimă, o mare bogăție de sensuri majore, pe care exegeza literară este chemată, de acum înainte, să le adîncească, să le pună puternic în lumină, să le releve frumusețea, forța emoțională. Cred, cu nestrămutată convingere, că unul dintre sensurile fundamentale ale operei istratiene este elogiul prieteniei. Idealul sublim al tuturor eroilor săi este prietenia, comuniunea sufletească pînă la sacrificiul de sine, cel mai frumos și mai nobil sentiment care împodobește existența umană. Eroii istratieni se conduc parcă după principiul lui Cicero : **Sine amicitia vitam esse nullam** (Fără prietenie nu există viață). Elogiul prieteniei, de răscolitoare vibrație și înălțătoare semnificație, îl întîlnim nu numai în povestirile **Codin** și **Între o prietenie și o tutungerie**, ci în toate scrierile lui Panait Istrati, continuînd axul lor esențial.

Cu candoarea de inalterabilă puritate a sufletului său generos și sensibil, în ciuda tuturor vicisitudinilor care l-au încercat destinul, Panait Istrati n-a încetat nici o clipă să creadă în esența elevată a condiției umane, cultivînd, ca și eroii săi, sentimentul sublim al prieteniei. Poate nimeni n-a crezut atît de adînc, atît de împătimit în prietenie, trăind-o la cea mai înaltă temperatură, închinîndu-i un adevărat imn : „Prietenia este iubirea care înnobilează viața și-i dă un sens. Ea se contopește cu generozitatea și e singurul sentiment dezinteresat. Pierdută, omul trăiește din dîra ei luminoasă. În veci, negăsită, urmele ei se văd pe toate cărările vieții. Oriunde vei pune piciorul, omule iubitor, te vei regăsi cu prietenia, căci altfel ce am deveni cînd am ajunge undeva și am ști că nimic nu ne așteaptă ? Ce ar fi cînd am pleca și am fi siguri că nimeni nu se va mai gîndi la noi ?" Iar în altă parte, cel ce a întrupat în literatura română cele mai înălțătoare pilde de prietenie, exclama, din adîncul inimii și cugetului său : „Fericiți cei a căror inimă cunoaște pasiunea prieteniei. Numai ea știe să ne facă singurătatea mai puțin ucigătoare și viața suportabilă".

TEODOR VARGOLICI

Obiectul unei mitologii

Înainte de a verifica Brăila geografică istratiană pe care o știam din romanele admirabile ale prozatorului am cunoscut reverberațiile ei spirituale în doi prieteni, care sînt Fănuș Neagu și N. Gr. Mărășanu. Acești extraordinari „istrateni", pe care parcă literatura i-a făcut ceea ce sînt, ilustrează într-un chip inumalizabil ereditatea operei pe care a dat-o, acum o jumătate de veac, Panait Istrati. Cu ei, magia cîmpiei brăilene, a bălților de acum utopice, a bătăgănurilor potopite de vînturi sălbăticite și pe unde omul e o victimă aproape tolerată s-a strămutat din estetică și a pătruns în tipologii, eliberînd straturile cele mai adînci ale unei lumi cu febrilitate amoroasă dunăreană. Adevărul este că durabilitatea literaturii lui Panait Istrati nu stă numai în această slobozire de energii literare care, avînd un predecesor celebru, nu au ezitat să se formuleze hotărît ; există în Brăila dunăreană de azi un cult istratian pe care doar marile mituri colective îl pot genera și, mai apoi, ține în viață. De oriunde ai lua-o, Brăila pare că s-a istratizat și aceasta mai mult decît prin datele obiective care fac ca orașul să crească din aceeași cîmpie halucinantă și să fie ademenit de aceleași ape lenețe și miloase. Din neliniștitul Panait, vagant prin lume, brăilenii de azi au făcut obiectul unei mitologii.

Am fost și eu acum cîteva zile, împreună cu mai mulți scriitori, să omagiem pe locurile originare centenarul nașterii acelui febricitant bărbat, cu privirea arsă, prin sticla ochelarilor, de un inclasabil incendiu moral. Era septembrie peste Brăila, aerul se mișca lent, cum e peste tot în cîmpie, vîrtejurile amețitoare de praf, urcau, venite de departe, dinspre Bărăgan, prăbușindu-se peste clădirile despărțite de străzile brăilene, împăienjenite. În acea lumină de septembrie, coaptă și aproape clasică, definind și mai bine formele în spațiu, rămăsese ceva din fericirea de a trăi pe deasupra celei mai adînci suferințe, pe care Istrati a făcut-o categorie estetică, probînd, și prin aceasta plătind cu viața, că literatura poate fi universală și pornind de la Dunăre.

ARTUR SILVESTRI

Acasă la Panait Istrati

(după o sută de ani)

Un centenar, în eternitatea unui scriitor cum e Panait Istrati, e o bătaie de aripă. O sută de ani nu ne-au ajuns să-l cunoaștem. O sută de ani nu ne-au ajuns să ne săturăm de frumusețea cuvîntului său. Vor trece multe secole, Dunărea poate va îmbătrîni, Brăila va da lumii alți scriitori, ne vom căzni privirile să adunăm în ele întreaga strălucire a operei sale, dar dincolo de prăpăstiile înțelegerilor noastre vor rămîne alte maluri neatinse.

Panait Istrati e o magie !

Opera lui — un fluviu cu meandre și limanuri care, în curgerea sa, scoate la suprafață, uneori într-o apă limpede, alteori într-una tulbure și învolburată adevăruri ce deopotrivă înalță și cutremură.

Mai contemporan decît contemporanii, opera lui e tradusă astăzi, în tiraje fără limite, în mai toate țările lumii. Literatura acestui roman nu e alimentată de inflație. Criticii, analiștii povestirilor sale mereu scormonitori, au pionierat în acest tărîm insondabil să-i cunoască adevăratele frumuseți ; să caute și să vadă unde se ascunde fascinația cuvîntului istratian. În pitoresc, au spus unii. În atmosferă, au completat alții. În vraja limbii, se mai poate adăuga. Și nimeni, credem noi, nu a greșit. Fiecare scufundător a adus la suprafață atîtea perle cîte a putut aduna în timpul în care, respirația fiindu-i oprită, a auzit doar bătăile inimii. De unde totuși atîta iubire pentru opera lui Istrati ? La una dintre actualele centenarului, o masă rotundă ce se numea **Panait Istrati și contemporaneitatea**, au fost reliefate și alte idei : Literatura lui Panait Istrati, ca rod al bogatei sale experiențe, o experiență cînd reușită, cînd tristă, are la bază idolii fundamentale ale oricărei alte mari literaturi — dragostea de oameni și de adevăr, patriotismul, revolta și lupta pentru marile idealuri ale umanității. Ținînd de esența lumii, aceste adevăruri-valori se găsesc și în esența operei istratiene. Timpul neputînd să le șteargă, astfel, strălucirea, ele, aceste adevăruri, rămîn mereu actuale și pline de interes. Continuînd șirul acestor idei cu profesorul Ștefan Mircescu, preocupat îndelung de studiul operei acestui scriitor, brăilean mai întîi de toate, ni se relefau și alte aspecte : cultura acestui mare peregrin ! Acumulată, în tot ce înseamnă fundamentul său, în țară, ea s-a îmbogățit în lungile sale călătorii. O mare pasiune pentru lectură îl stăpînea pe copilul Panaitache, cum îl alintau ai săi. Istrati n-a absolvit nici un institut de înalte studii, n-a fost membru al nici unui cenaclu literar. A absolvit însă marea universitate a vieții lipsite și aspre, trăită alături de revoltații portului brăilean. El este un mare autodidact. La 24 de ani, cum avea să mărturisească, isprăvise lectura cronicarilor. Pe urmă trece la Anton Pann, la Nicolae Filimon, la Eminescu, Creangă și Caragiale. Apoi, la clasicii ruși, la cei francezi, la alți scriitori ai literaturii universale, la Kipling și Hamsun. Astfel a reușit să devină posesorul atîtor cunoștințe, astfel a putut să se manifeste ca înflăcărat gazetar, scriitor, folclorist, estetician, sociolog, om politic și [illegible] să atragă atenția **unor** savanți europeni și avea să atragă atenția **asupra unor** savanți. Format astfel de o cultură națională, ca tot ce are ea mai bun, opera lui nu putea să nu fie străbătută, marcată profund de specificul național, românesc. Și tocmai acest specific îi asigură marea ei audiență de azi la universal.

Legat de aceasta, cîțiva profesori, scriitori, zăriști și alți oameni de cultură s-au adunat în jurul unei mese rotunde intitulate : **Panait Istrati și literatura română**, o adevărată pledoarie pentru o mai bună cunoaștere a operei lui Panait Istrati la școli. Vrem să deschidem astăzi, remarca unul dintre participanți, profesorul emerit Costache Hârjoghe, un colocviu insistent pentru a găsi căile și posibilitățile prin care opera lui Panait Istrati să participe alături de operele altor scriitori români la educarea elevilor și a tinerei generații.

Alți participanți, printre care și profesoara emerită Lica Paulescu, indicau chiar capitolul în care scriitorul ar putea figura în Programa școlară, precum și scrierile, capitolele unor romane care ar putea fi recomandate elevilor, iar profesorul emerit Timotei Petride recomanda întocmirea unei antologii din opera scriitorului cu texte pentru elevi.

Centenarul a prilejuit multe manifestări și merită, de asemenea, reținute și apreciate Expoziția omagială Panait Istrati a Cenaclului U.A.P. din Brăila, unde printre lucrările expuse aici se detașează cele semnate de Vespasian Lungu, e sută portretistică însumînd chipurile Joiței Istrati, a lui Panait Istrati și al lui Moș Anghel. Sub portretul lui Panait citim : „N-am decît o dorință : să plec la Brăila, să-mi culc obrazul pe mormîntul mamei și să ascult glasul lui moș Dumitru". Două puternice dorințe se luptau pentru supremație în pieptul firav al scriitorului peregrin : dorința plecării, a călătoriei trăite ca stare a existenței, a călătoriei asumate ca mijloc de cunoaștere. Nu există copil al Brăilei să nu fi visat pe marele chiu din port, vară, o plecare cu un vapor în lume ! Unii mai visăm și acum la acele dulci și amare plecări. Dar spre deosebire de marii sau micii visători, Panait Istrati a luat viața pe cont propriu și a transformat visul în realitate. Plecarea lui în lume nu este o fugă, o evadare, o renunțare la luptă pe care o începuse atît de timpuriu. Prin această plecare el recîștigă un mit, un mit ancestral al românilor. Asemenea lui Făt-Frumos din celebrul basm Tinerețe fără bătrînețe, în care mitul se împletește cu o acută modernitate (în plan filosofic), scriitorul plecă să caute binele, frumosul și adevărul. Cîte vămi va trece el pînă la limanul adevărului, frumosului și binelui ? Numai acest superb călător le-a putut ști pe toate. Orizont după orizont a dat la o parte și s-a afundat tot mai mult pe calea cunoașterii și a devenirii sale. Și cînd Făt-Frumos a ajuns în împărăția zînelor, a tinereții fără bătrînețe, adică în atemporal, s-a ridicat în pieptul lui jinduit de astre cea de-a doua dorință, a întoarcerii în neuitata patrie din care plecase. Nici o promisiune nu l-a mai putut reține pe Panait Istrati în lume. Ceea ce își propusese să cunoască, iată, cunoscuse : mărirea, gloria și umilința, singurătatea, apoi, ca ipostază supremă, înscrierea în eternitate. Călătorul, conștiința aceasta care tezaurizase în sine o experiență inestimabilă, venea, cînd ora scadențelor sunase, să risipească peste pămîntul din care izvorîse, desaga cu frumuseți. Originile, dorind să se reîncarce cu noi potențe, își chemau picătura la matcă. Cometa halucinantă, plecată de la Brăila, venea din nou în locul din care se aprinsese, să se înscrie apoi pe o traiectorie a astrelor.

N. GRIGORE MARAȘANU

atelier literar

« G. Dumitrescu

Vasile Mihalcea : Reintrare într-un vechi manierism plafonat. Se simte nevoia de aer proaspăt, de lectură și meditație inoitoare. Ceva, în „Esenin", „Stau în groapă".

Daniel Marcu : Par să existe unele aptitudini, dar lucrurile se află abia la început, cu fireștile nesiguranțe și naivități și mai ales cu o grea acaparatoare, „tutelă" păunesciană. Trebuie să vă continuați pregătirile, multilateral, atît ca școlar, cît și ca ucenic în ale poeziei. Din cînd în cînd, fără grabă, mai dați-ne cîte o veste.

Oreste : Compuneri deliberative, greoaie, uscate, în care predomină mijloacele retorice, didactice, în dauna celor poetice. Ceva, în „Oglinzi", „Confesiune".

M. Badea : Important este să vă continuați lecturile și investigațiile, experiențele intelectuale, să vă formați o cultură cuprinzătoare, temeinică. Ea vă va da siguranță și clarităte în orientarea (ce vi se pare încă dificilă) în cîmpul literelor și artelor, tot ea va decide la un moment dat cărarea propriei vocații, afirmarea personalității specifice. („Pumnul și palma" e scris de Dumitru Popescu, nu de D. R. Popescu...)

Wanda Nemecec : Sînt încă lucruri de început, șovăitoare, naive, din care nu se pot trage concluzii în privința unei eventuale vocații literare (e prea de vreme !...). Puteți continua aceste exerciții, dar e bine să puneți accentul mai ales, pe studiu, lectură, școală. Din cînd în cînd, mai trimiteți.

Nicoleta Micu : Auspicii bune, în general, dar sub semnul copleșitor al lui Nichita Stănescu, degenerînd prea adesea în delir verbal și dezlănțuite „dodii". Trebuie să vă căutați un drum propriu, să învățați să struniți mai bine cuvîntul, să-l supuneți mai deplin și mai creator. Nu ne îndoim că veți reuși să depășiți neșansa drumului întrerupt, în privința studiilor. E imperios necesar ! Așteptăm pagini din ce în ce mai limpezi și mai semnificative.

Aurelia Petrescu Baciu : E prea puțin, ca să ne putem face o părere (în „Eroare" par să existe unele semne bune). Textele semnate I. B., în special „Avangarda", interesează, poate, mai de grabă istoria literară.

Simona Pietreanu : La mulți ani ! Versurile sînt derutant de inegale, între freamătul unui „nerv" liric real, și compunerea banală, școlărească, fără har și fără haz. Ceea ce înseamnă un spirit critic lax, caritabil (sau... inexistent !), un gust artistic șovăitor, neformat. Urmează să regăsim în viitoarele manuscrise amprenta acelui freamăt („Îmbătrînesc", „A murit iubirea", „Așa", „Unde e răbdarea") poate și mai concludentă și mai promițătoare.

I. Savelciuc : Nivelul mai de grabă modest, după părerea noastră, al scrierilor dv. nu ne îngăduie să vă putem îndeplini rugămintea.

D. Lupu : Nu prea sînt lucruri lămurite, rotunde, deși din cîteva nu lipsește substanța nobilă („La Mălini" — cam zgrunțuroasă și opintită, „Portret" — greoaie, fără cursivitate, „Păsări" — tulbure, nefinisată, „Ca și cum" — dar, probabil : „trece-ți", nu **treceți**, dacă finalul zice „rămii"... ? ! — și oare n-ar fi timpul, om în toată firea, să puneți stăpînire, la urma urmei, și pe marile „taine" ale ortografiei ?... Fără „**aorcele**" și altele...).

C. Ionescu : Început de inerție și standardizare, lucru de serie, scăderea pregnanței și a fanteziei etc. N-am reținut decît „Radiografie".

Geo Lucinescu, Gh. Cocaină, Mihaela Popescu : E ceva, încă nu deajuns ; continuați.

Sorin Demetrius, Mircea Sorin Druc, I. David, Corina Eftimie : Încă nu se poate trage o concluzie. Reveniți.

Gabi Olaru, Daniela O., Niculae Petrof, Peter Dionisie, Ali, Marian Cricov, Profira Mitran, Alex. Pop-Pal, Ana-Steli, Dayana M., Adrian Iliescu, Felicia Botoman, Carmen Diaconescu, A.C.M., Ioan Pop, Tudor Ordo, Gh. Cirlan (ceva, în „Pro Patria"), **N. Filip, Ivan Miron-Brăila, Diana Călin, Claudia Alina Vaszilyczun, Romulus Eltescu, Dinbolan, Mariana Dinu, Tudor Brîndușoiu, Anita Benea, Carmen Duran, Horia Țăru, Gh. Păcurar (Mefisto), Anton Gagiu, Antoneta Stan, Christina Vlădușescu, Maria Chirtoacă, Teodor Creangă Tecuci, Ștefania Popescu, George Vaiman :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

ȘI SĂ ÎNFLOREȘTI

Să simți cum se desprind din carnea ta
Discordii, nucegaiuri și cenușă,
Să simți c-ai fost și nu mai ești ceva,
Un fel de poartă, sau o simplă ușă,

Să fii adîncul gîndului curat
Nepătîndu-contururi ferecate,
Descult, înaripat, descătușat,
Zdrobind de timplă gîndurile piate,

Descoperit și redescoperit,
Să-ngropi ultind norodul sub o floare
Și să-nflorești tu însuți înmiit
În dor de viață și în dor de soare !

AMILIA MOLDOVAN-AMARIEI

FLOARE

Liber în zbor
în somn pasăre
ce rugă amară
îți îndur, floare
de hazard

cîte nu știi tu
cîte nu sunt eu
ce singuri totdeauna
Floare de hazard

MARIUS SÂRBU

PRIVIȚI-MĂ !

Priviți-mă !
vă spune poetul
Respirația lui
e cîntec
Lumina din ochii lui
se dilată
și intră
în singurătatea
voastră

Priviți-mă !
Strigă poetul
ca un stîlp de casă
În ochii mei
e viața voastră
adevărată
și neștiută

A. VALONI

POEM

Dintr-o cană de lut
vom face
omul care-a trecut
și dintr-un fior
omul de viitor
și-ntre două oglinzi
vom răsufla suferinzi
după viitor și trecut
după sabie și scut

ANGELA FILIP

CONCERT PENTRU RECRUȚI

În brațele sale vioara devenea
fecioara din scena balconului
mai auzind doar cum prin Cremona
lutierii văduvi ciopleau cu barda
îndoliate viori
în care nu mai aveau ce să pună
poate doar visele degerate ale recruților
aliniate regulamentar cu gamcicle-n
mîini
ascultînd lemnul ce plîngea în carnea
viorii
și sufletele lor vibrînd ca o cutie de
rezonanță
în care strigătul de-mperechere castrat
nu mai întîlnește pereții

IOAN JOBZ

AMFORĂ CIOBITĂ DE IUBIRE

Mă încolțește gîndul că le-aș putea
vedea lăcrimînd
în orașul acela friguros și străin
și ochii mei brăzdați de atîta
însingurare
dincolo de draperiile lunecoase ale
nopții.

nu mai e nimeni pe aproape
își spun
și șoaptele mele se prefac
în tăceri
e atîta gol prin camera goală de tine
pipăi moleculele nopții
și ceva din tine mă strigă
ceva ciudat
din ce în ce mai grea această stare
din care recad
amforă ciobită de iubire.

PETRICA IONUȚ

CLĂTINĂTOAREA UMBRĂ

Poezie — zid înălțat din sfere mari de
cristal
în echilibru nesigur —
dincolo de tine începe întotdeauna
luna mai,
se clatină zidul la fiecare rostire de
cuvînt,
trupul meu odihnește-n umbra-i
clătinătoare,
speranța clocotește alături statul,
teama-mi toarnă în tiparul sufletului
forma unei cizme militare,
deschid venele brațului meu stîng, —
rana aici e mai aproape de inimă, —
și scriu pe clătinătorul perete :
singurătate.

THEODOR PURICE

Carmen Galin

(Urmare din pag. 9)

Ioanide, apoi **Mere roșii**, al lui **Al. Tatos**, **Ana și boțul**, care mi-a adus și-un premiu, și, bineînțeles, **Fram ai Elisabetei Bostan**. După cum vedeți, o selecție din ce mi-a plăcut mie mai mult și mai mult. E selecția mea. Mi-ar plăcea să joc cu **Danieluc**, cu **Vaeni**, cu **Demian**, cu **Dinu Tănase**... Poate.. Trebuie să le placă și lor de mine.

— O întrebare pe care, ca să zic așa, mizez : s-a întîmplat pînă acum, pe scenă sau pe ecran, ca rolul să cuprindă și ceva din viața actriței Carmen Galin ? S-au suprapus, vreau să întreb, rolurile cu viața dv. ?

— Viața mea, luată ca atare, nu e spectaculoasă. Nu e spectaculoasă dacă scot din ea viața personajelor mele. Cu siguranță că ele, personajele, au avut ceva din mine, cea pe care n-o cunoșteam și, pot spune, încă nu cred că o cunosc. Ele ieșeau de undeva, din mine, unde eu, fără ele, n-aș fi ajuns niciodată. Știu că e foarte complicat ce spun, că e greu de explicat, dar e adevărat. Aș putea fi suspectată, de exemplu, că în viața de toate zilele sînt, uneori, falsă, pentru că, nu-i așa, port în mine viața personajelor cărora le-am dat eu însămi viață. Fără voia mea am păstrat ceva din cea care am fost pe scenă, sau în film. Viața mea e a mea, sau a lor ? Cu siguranță că e a mea. Aș vrea foarte mult să se știe că sînt sinceră, nu numai pe scenă, sau într-un film, ci și în viața mea de toate zilele...

— Și ce-ați mai vrea să se știe despre Carmen Galin ?

— Nu știu. În orice caz nu prea multe lucruri despre singurătatea mea, despre iubirea mea, despre bucuria mea, despre moartea mea care vine încetul cu încetul...

— Sînt, firește, lucruri care, prin intimitatea lor, nu pot fi dezvăluite, dar de ce, alături de singurătate, iubire și moarte, ați pus și bucuria, ca un teritoriu de taină ? Eu cred că despre bucurie nu trebuie să ne ferim a vorbi. Nici despre fericire. În clipa de față, de exemplu, aveți motive să fiți fericită ?

— V-ar surprinde să spun că da ? Chiar și acest dialog care să sperăm că va fi scris întocmai și citit ca atare, cu înțelegere, cu bunăvoință și îngăduință, e un motiv pentru o stare bună. Acum două zile am văzut filmul lui Dan Pița, **Dreptate în lanțuri**, și-am fost fericită. Știam filmul pe dinafară și, totuși, am tresărit cînd l-am văzut. Acest **am tresărit** spune foarte mult pentru un om care, având profesia mea, știind filmul pe de rost, poate spune că, tresărind, s-a simțit fericit. Și mai sînt fericită pentru că sînt încă sănătoasă, nu vă luați după răceala asta de care nu știu cum să scap, sînt fericită că muncesc, că pot să muncesc și pentru că încă mai cred, cu tărie, că tot ce facem noi este foarte important. Mă mai bucur și de faptul că mi-e dor de cățelul meu, care acum e la Sibiu, și asistă, dacă se poate spune despre el așa ceva, la filmările unui film. Dar poate că asta nu-l va interesa pe un cititor.

— Știu eu ! Parcă voiați să transcriu întocmai dialogul nostru. Cum și de ce v-ați apropiat de lumea în care trăiți ? Întrebarea e banală, firește, dar văd că orice v-aș întreba, răspunsul e viu, e frumos, e adevărat, cum vă place să spuneți.

— Nu cred că era nevoie să-mi spuneți acest lucru. Cum de-am intrat în lumea teatrului ? Contează foarte mult mediul în care trăiești. Mama era o melomană desăvîrșită. Tatăl meu era scenograf. Îmi făceam lecțiile între două spectacole de teatru și de operă și îmi făceam lecțiile într-o lojă, unde mai și mîncam și mai și dormeam, de oboseală, nu de plictiseală. Se comentează în fel și chip, și bine și rău, că un copil de actor vrea să urmeze profesia părinților. E normal ca microbul să se ia. Dacă microbul devine și talent, nu cred că m-am exprimat prea bine, dar cine vrea să mă înțeleagă mă înțelege, atunci de ce să nu acordăm acelui microb o șansă adevărată ? Dar numai și numai în cazul în care această molipsitoare boală este dublată de talent. Numai și numai și numai cînd este vorba și de talent. Eu, ca să mă întorc la întrebare, așa am ajuns în teatru, deși am făcut liceul la real și eram o elevă foarte bună, nu exagerez cu nimic, și puteam face orice altceva. Dar... microbul... Acum, că am avut, sau că am, ori nu, talent, asta nu mai e treaba mea.

— V-am auzit foarte rar recitind.

— Da, recit foarte rar. Recit ca și cum aș spune poezii scrise de mine, asta în ghilimele, pentru că nu știu dacă rîndurile acelea ale mele pot fi numite poezii. Nu cred.

— Deci scrieți. De ce ?

— Dar de ce fetița aceea șatenă, din parc, scria păpușă, după cămașă, pantaloni și blugi ? Cînd o fetiță scrie păpușă scrie totul despre toată viața ei.

— O amintire, cea mai de preț, a scrierii și a omului Carmen Galin ?

— Da, un drum cu trenul, de la Cluj la Iași, în 1975, dar asta o spun nu pentru cititori, ci pentru un singur om, dacă va citi acest interviu. Atît.

— N-aș spune că e puțin, ci chiar prea mult mister !

— Dar voiați puțin mister, nu-i așa ? Și-apoi lumea nu vrea să știe chiar totul. Îi este destul să știe că un om, întîmplător eu, n-are să uite niciodată un drum, întîmplător acel drum, de la Cluj la Iași, cînd era iarnă. Mergeam la Iași, la o întîlnire cu publicul, la filmul **Ilustrate cu flori de cîmp**. Era iarnă și eram la fel de răcită ca și acum. Teribil de răcită.

— Unde ați răcit ?

— În mare. În Marea Neagră. După o noapte de filmare a trebuit să intru, pentru ultimul cadru, în mare, îmbrăcată, la răsăritul soarelui. E vorba de filmul **Sezonul pescărușilor**, în regia lui **Nicolae Opriițescu**. A intrat, cu mine, în apă, și colegul meu, **Dan Condurache**, dar nu știu dacă și el a răcit. Dar, pînă la premieră, cititorii vor uita acest amănunt.

— Care ar fi rolul jinduit de Carmen Galin ?

— Nu pot să răspund pentru că n-am un rol anume. Dacă Rolul, cu r mare, e cel care vine spre mine și eu pot să-l înghit, așa se spune, atunci acesta e Rolul meu, Rolul pe care-l doresc, îl jinduiesc. Da, jinduiesc, acesta este cuvîntul. A jinduiesc presupune așteptare, neliniște, teamă...

— Și teamă ?

— Da. Mie mi-e teamă uneori. Mi-e teamă de reacțiile mele, așa cum mi-e teamă de întunericc, de întunericul efectiv. Îmi mai este teamă de însingurare... de dușmani... de bătrînețe... de cutremure... și iar mi-e teamă de mine că poate, la un moment dat, s-ar putea să... să decepționez, acesta este cuvîntul, dacă nu cumva am decepționat pînă acum, dacă nu cumva și pe dumneavoastră v-am decepționat — dar chiar scrieți asta ! Poate v-am decepționat crezînd că sînt o fată deșteaptă care poate răspunde la niște întrebări. Dar cum femeia deșteaptă e o specie rară și incomodă, prefer să spun că am mimat și eu cît am putut.

— Și eu care credeam că am fost foarte sinceri !

— Am fost și sînt, credeți-mă. Doar am spus că singura mea șansă e să fiu sinceră, mereu sinceră.

— Cînd vă putem revedea, pe scenă ?

— În ceva nou ? Nu știu exact, nu există un termen fix. Aștept să fac **Pygmalion** de **Bernard Shaw**.

— Despre colegi, despre generație, despre idoli...

— Toți avem idoli, dar asta s-ar putea să nu prea intereseze. Rezultatul e mai important. Lupta. În biroul directorului nostru, la **Teatrul Mic**, există un citat, poate că l-ați observat, care spune cam așa, îmi cer scuze dacă nu-l reproduc exact, nu știu al cui e : **„Gloria aparține celor care iubesc, mai mult decît succesele, lupta"**. Îmi pare rău că acest minunat cuvînt, lupta, care exprimă o stare de spirit, un fel de-a fi, cel mai minunat din toate, pentru că te obligă la o atitudine, te obligă să faci ceva concret și imediat, să intervii în mîzgul însuși al vieții, îmi pare rău, spuneam, că acest cuvînt și-a cam pierdut, nu știu de ce, minunatul și atît de profundul său înțeles. Iată că iar am deviat ! Ce să-i faci, așa sînt. Sînt, firește, solidară cu colegii mei, mai tineri sau mai în vîrstă, sînt solidară în general cu oamenii puternici, frumoși, cinstiți, deștepți, oamenii care fac ceva adevărat, cu toți oamenii de-acest fel din țara noastră. Nu vreau să mă pierd într-un răspuns general și fabricat, poate așteptat, dar s-ar putea, rostind zeci și zeci de nume, să-mi aduc aminte, la sfîrșit, cu siguranță că-mi voi aduce aminte, exact de numele cel mai important, cel pe care neapărat trebuia să-l spun. Ceea ce am spus, pînă acum, despre cei în care cred este numitorul comun al tuturor celor pe care-i iubesc, al celor cu care mă simt solidară, idoli, generație, colegi... Acest numitor comun este, de altfel, chiar portretul văzut și nevăzut al personajelor pe care, cu o trudă adeseori nesesizată, îl alcătuim pe scenă, în filme...

— Și spuneați că nu știți să răspundeți !

— Nu am răspuns, ci mi-am răspuns. Am încercat, cu alte cuvinte, să fiu acel om mare care poate să scrie, totuși, cuvîntul păpușă, pe trotuar, cu creta, ca un copil, ca o fetiță șatenă care încă n-a mers la școală.

Patria

Patria este locul care începe cu pîinea și cu apa, așa cum patria din cuvinte începe cu Eminescu, așa cum patria din baladă începe cu Miorița, altfel povestea n-ar fi început „pe-un picior de plai, pe-o gură de rai", adică cu patria, patria din cuvînt și din strigăt, pentru că, la drept vorbind, ce altceva este Miorița, dacă nu strigătul de peste moarte al patriei ?

Patria începe de-acolo de unde oasele străbunilor spală cu lumină țărina, începe de-acolo de unde se bat balaurii în capete, și după ce nu mai sînt, în urma lor nu mai rămîne decît balada, și astfel patria intră în cuvînt cum intră un voievod în istorie, dar înainte de-aceasta are grijă să-și lase calul la ușă.

Patria este și roata cu care a fost strivit trupul lui Horea, cel care a vrut să rotunjească ideea de dreptate, dar în mintea tiranilor, dreptatea nu putea fi mai rotundă decît capetele lor, așa că trupul lui Horea, intrînd în moarte, se spune că a mai rotunjit-o puțin. Ce să-i faci, martirii au fost mereu scurtați, cînd de picioare, cînd de cap, dar spre bucuria urmașilor, ideile lor au rămas întregi, și aceasta a fost, cred eu, cea mai frumoasă lecție de istorie pe care patria a ținut-o în fața tiranilor.

Dar patria mai este și bătălia de la Rovine, bătălia de la Podul Înalt, de la Călugăreni și Posada. Nu vă fie teamă, n-am să vă povestesc nici o bătălie, n-am s-o fac pentru că sînt atît de frumoase, încît, povestindu-le, ar fi posibil să pier chiar și eu în vreuna din ele.

VALERIU ARMEANU

Un muzeu in labirint

Refuzul tragicului

1.

Nicolae Grigorescu
Autoportret

S-a spus despre Nicolae Grigorescu ceea ce s-a spus despre Corot : pictа ca o pasăre care cîntă ! Şi, evident, această exclamaţie era un omagiu pentru spontaneitatea pictorului, pentru uşurinţa cu care picta şi, nu în ultimul rînd, pentru sensibilitatea sa lirică, visătoare.

Mai ales că se întîmplă uneori în dimineţile limpezi, cînd odată cu tine deschid ochii şi toate problemele tale, să invidiezi într-adevăr păsările. Uşor indispus de un rid nou pe care l-ai observat în oglindă, deschizi fereastra şi-ţi umpli plămînii cu aer proaspăt. Cerul e de un albastru dezarmant, plopul de peste drum ţîşneşte spre el ca o săgeată de catedrală gotică şi, undeva în preajmă, o pasăre, ce pasăre ? nu ştii, dar n-are importanţă, păsările seamănă dimineaţa unele cu altele, toate cîntă dincolo sau dincoace de istorie, fără să le pese de „ieri" sau de „mîine", într-un „acum" sponton, beat de lumină şi de promisiuni imediate... şi invidiezi, bineînţeles, aceste păsări care se pot mîntui într-un cîntec de tot, absolut de tot, fiecare cîntec al lor fiind un rug strălucitor pe care viaţa şi moartea ard împreună, împăcate, purificate... Apoi închizi fereastra, te retragi între problemele tale, te pregăteşti să-ţi începi ziua de lucru, dar înainte de asta răsfoieşti o carte şi, citind la întîmplare o frază, nimereşti peste declaraţia stupefiantă a unuia dintre anonimii care au trecut prin încercările acestui secol : „M-aş fi simţit mai aproape de Iisus dacă ar fi fost împuşcat, nu crucificat" ; întîi tresari nedumerit, cum adică ? pe urmă înţelegi ce a vrut să spună, că sîntem sensibili la ceea ce e etern, dar ceea ce ne doare sau iubim în eternitate este, de fiecare dată, propria noastră cicatrice sau propria noastră clipă... atunci înţelegi ce te desparte de păsări, al căror cîntec poate triumfa fragil, fără umbră, şi te gîndeşti că a cînta ca o pasăre e poate şi bine şi rău.

Obiecţie posibilă : Poţi să fii artist autentic fără să fi plătit asta prin suferinţă. „Primăvara a jucat un mare rol în viaţa mea", l-a explicat, simplu, Grigorescu lui Delavrancea. Şi pe urmă, din moment ce disperarea s-a dovedit de atîtea ori incapabilă să deschidă un drum, fiind responsabilă pentru multe impasuri, de ce n-am învăţa nimic de la păsări ?

— În treacăt fie zis, mă tem că suferinţa dezvăluie mai violent decît fericirea adîncurile noastre de umanitate. Şi chiar dacă n-ar fi aşa, nu mă pot împiedica să observ că paginile cele mai tulburătoare despre fericire le-au scris cei care au cunoscut limitele fericirii, nu cei care le-au ignorat ; poate fiindcă trebuie să ştii ce ameninţă viaţa ca s-o iubeşti cu toate resursele ; dureros.

Dar problema pe care ne-o pune Grigorescu trebuie formulată în alţi termeni pentru a nu nedreptăţi un artist care a pictat cu sufletul. Vlahuţă povesteşte : „Îi arătam într-o zi, plimbîndu-ne prin pădurile Agapiei, un măr bătrîn, o încîlcitură fantastică de rădăcini groase, ieşite de sub pămînt, încolăcite ca nişte şerpi monstruoşi, un trunchi scorboşit şi noduros, crengi sucite, îndreptate mai multe spre pămînt decît spre cer... (Grigorescu) a-runcă o privire : «U, e prea tragic !» Şi se depărtă iute, scuturîndu-se ca de o vedenie fioroasă".

Grigorescu respinge, şi bine face, dulcegăriile cu nimfe şi „doamne de Pompadour" ale unor neoclasici întîrziaţi, refuză academismul lui Tattarescu şi Aman, cu riscul de a fi privit strîmb de cei de la Şcoala de Belle Arte care recomandau elevilor să nu-i frecventeze expoziţiile, şi se îndreaptă cu o mare pasiune spre natură, spre sat, cultivînd un panteism rustic. Preferă arborii tineri, preferă primăvara şi vara (cu excepţia unor pînze din războiul de la 1877 rămîne străin de iarnă şi de eleganţele toamnei), preferă albul (n-a pictat niciodată un bivol sau o oaie neagră), preferă peisajele cu dealuri parfumate şi ciobani înţelepţi (care nu-i plăceau lui Tonitza, dar admiratorul lui Luchian recunoştea bătrînului de la Cîmpina „o vertiginoasă şi angelică abilitate"), preferă norii transparenţi şi picla mătăsoasă a zilelor însorite. Într-un cuvînt, e mereu vergilian... În acest univers afectiv, de apoteoză bucolică, riştî să devii mai puţin lucid, mai puţin realist. Pînă cînd îţi aminteşti că el e incomplet ; unilateral. Atunci te întrebi : mai este oare o jumătate de adevăr tot atît de adevărată ca adevărul ? Sigur, nu se poate cere unui pictor să nu aibă preferinţe ; dacă îi place vara, e liber s-o picteze la nesfîrşit ; dacă îi plac mestecenii argintii, e liber să-i găsească la fiecare pas ; ar fi chiar de neconceput un artist autentic fără preferinţe ; dar nu cumva oroarea de tragic e vinovată de ceea ce e idilism în opera acestui entuziast sincer, cu o mare vocaţie a senzualităţii formelor, care visa, se pare, o lume fără păcat ?

Obiecţie posibilă : E momentul să ne amintim de ceea ce zicea Grigorescu însuşi, pentru a evita confuziile şi prejudecăţile care n-au lipsit în optica asupra lui : „Îmi spun unii că poetizez. Nu ştiu bine ce-i aia. Dar bănuiesc ce trebuie să fie în gîndul lor ; că m-aş încerca să fac mai frumos decît natura. Hm ! Or fi şi neghiobi, care cred că pot retuşa opera lui Dumnezeu, dar aceia numai artişti nu sînt. Eu aleg, nu corectez. Fac ce-mi place, ce corespunde sufletului meu". Altfel spus, un artist care vede numai copacii tineri şi zvelţi nu pretinde că lumea arată astfel, ci că aceşti copaci îl exprimă.

— Firește. Dar o adevărată puzderie de imitatori au speculat ceea ce la Grigorescu a fost farmec autentic, făcînd să prolifereze o întreagă manufactură de „care cu boi", de „ciobănaşi", de „ţigani", de „ţigăncuşe" etc., mutînd panteismul său rustic de pe un altar pe o tejghea, încît se impune să găsim la Grigorescu însuşi graniţa dintre bine şi rău în plăcerea de a cînta ca o pasăre.

OCTAVIAN PALER

Biblioteca în aer liber

Reporterul

Acum cîteva săptămîni evocam în această rubrică (cu fereastra larg deschisă) a revistei, momentul în care, pe Bistriţa, de la Piatra Teiului şi pînă la Bicaz a coborît ultima plută ce urma drumul multimilenar al trunchiurilor de copac la vale ; ultima plută de dinaintea ridicării marelui baraj al hidrocentralei. Pe nesigura ambarcaţiune : cîţiva muncitori forestieri, cîţiva reporteri, între care şi Tita Chiper... Şi iată-o zilele trecute pe tînăra mea prietenă, cu privirea ei de fetiţă sîrcată care în viaţa ei n-a fost în stare să amăgească măcar un bărzăune, aşezîndu-mi sub ochi nişte fotografii. Făcute de ea, atunci, pe plută. Cînd, cum, în ce împrejurări emulsese aparatul miniaturizat al spionului internaţional XYZ şi-l ascunsese în nasturele bluzei ? Pentru că, în orele acelea, am văzut-o : nu fotografiase pe nimeni (iar aparatele miniaturizate nici măcar nu fuseseră inventate...) Dar un reporter adevărat e în stare de orice, nemăsurate sînt puterile lui... dar Tita Chiper e însuşi Reporterul. După aproape treizeci de ani, nu numai că păstrează fotografiile celor de pe plută, dar ţine minte numele plutaşilor, iar despre doi dintre ei îţi poate oferi datele cele mai noi, din 1984 : ce lucrează, cîţi copii şi cîţi nepoţi au, unde şi cînd s-au desfăşurat nunţile fiilor şi fiicelor etc.

De ce ? Ce-i pasă ? De unde această pasiune pentru oameni totuşi străini şi pentru stringerea informaţiilor (calde, nu există informaţii reci despre oameni în viaţă) ? De ce eroi ai fostelor (sau actualelor) ei reportaje o cheamă la sărbătorile familiei, îi scriu, îi cer — sau îi dau ! — sfaturi ? Ce fel de ins e cel ce duce o asemenea viaţă şi se preocupă intens de asemenea probleme ?

Acest tip de om se numeşte reporter. Nu scriitor, să fie limpede, ci reporter. Reporterii buni iubesc literatura şi o înţeleg perfect, dar nu s-au vrut şi nu se vor scriitori. S-au vrut şi se vor ceea ce şi sînt : reporteri. Că unii au un mare talent literar şi că talentul acesta se lasă admirat în reportajele lor, aceasta e o problemă care-i priveşte pe cititori şi nu pe ei. Lor puţin le pasă dacă reportajele pe care le scriu sînt sau nu literare. Ele, reportaje fiind, trebuie să fie exacte, interesante, corect gîndite şi corect puse pe hîrtie, semnificative. Emoţionante, tulburătoare, zguduitoare — dacă se poate.. Obligatoriu e altceva : să fie adevărate. Cantitatea de curiozitate cu privire la viaţa celor din jur, de inteligenţă ascuţită şi de umor din ochii negri ai Titei ar putea fi măsurată şi cred că ar fi suficientă pentru a sta la temelia unui mic institut de cercetări. Tita Chiper nu se va supăra (colegii ei mai prostuţi, probabil că da) cînd voi afirma că, nu numai că reportajul nu este literatură, dar el e contrariul literaturii. Contrariul ! Gradul de ficţiune într-un bun reportaj trebuie să fie foarte aproape de zero. Un reportaj care nu redă lucrurile exact ci „face literatură" este — ar fi spus taică-meu, folosind limbajul direct al celor patruzeci de ani de ziaristică ai lui — o plantă cu mari frunze verzi numită spanac. Iar autorii reportajelor cu bibiluri, altiţe şi floricele stilistice sînt urmaşii glorioşi ai nu mai puţin gloriosului erou ţăranglalian numit Spanachide. (Şi urmaşi are destui — să nu ne facem iluzii !)

Citesc uneori în revista *Cinema* însemnările Titei Chiper : reportaje (uşor mascate) despre entuziaşti, despre generoşi, despre „nebuni". Despre oameni care, de pildă, construiesc poduri de cale ferată şi care apoi, totdeauna din pasiune şi uneori cheltuind pentru achiziţionarea peliculei bănuţii lor nu atît de mulţi, le filmează. Un cineamator filmînd podul construit chiar de el şi vorbind în imagini despre punţile ce leagă semen de semen vede aceste construcţii din unghiuri pe care nici un regizor profesionist nu le-ar putea întui. Pentru că regizorul de meserie ar străbate podurile la pas, le-ar privi din avion, s-ar viri sub ele, în timp ce el, cineamatorii, le-au străbătut centimetru cu centimetru, le-au contemplat de sus şi de jos, le-au aflat toate punctele slabe şi toate punctele tari încă de pe cînd aceste poduri nu existau decît în imaginaţia lor. Cine să le ştie mai bine secretele ?

„Cineamatorul, scrie Tita Chiper, e însuşi din public care n-a văzut încă filmul perfect din punctul lui de vedere — şi încearcă să-l facă el". Iar dacă micul lui film de cinci minute va fi repede uitat, ce contează ? Şi reportajele sînt făcute pentru a fi uitate. Pentru asta sînt scrise : pentru a produce o impresie puternică, ce va lăsa urme în spiritul cititorului, şi pentru a fi uitate. Cine-şi mai aminteşte azi de reportajele lui Horia Toma (mort în plină tinereţe, pentru că gazetăria e o meserie grea ; tineri au murit şi Eugen Sceleanu, şi Petre Dragu, şi Sergiu Brand...), ale Victoriei Ionescu sau ale Titei Chiper, din micul ziar al şantierului de la Bicaz, *Constructorul hidrocentralei* ?

Cînd, prin anii '50, la deschiderea anului de învăţămînt al Şcolii de literatură *Mihai Eminescu*, venea Sadoveanu, întrebarea lui era „Labiş e aici ?" Aşa este, şi despre această întrebare s-a mai scris. Dar mai era una (am auzit-o eu — şi nu numai eu) : „Unde e Tita ?" Pentru că genialul prozator nutrea o dragoste egală faţă de cei doi pui de moldoveni cu inteligenţa năzdrăvană. Tita unde să fie ? Nu la şcoală, ci pe teren, cum îi şade bine reporterului, încă de pe la şaisprezece ani...

Sînt lucruri care, în viaţa Titei Chiper nu au loc, pentru că nu le acordă ea nici un spaţiu, nu le dă voie... De pildă, nici măcar după dispariţia tragică a soţului ei, a marelui prozator Alexandru Ivasiuc, nu există singurătatea (oare ?). Tita Chiper : un mic dinam emiţînd necontenit scîntei, un mic dinam uitat pe o plajă — şi marea retrăgîndu-se respectuoasă din calea lui... Dar comparaţia e numai pe jumătate potrivită, pentru că Tita Chiper, autoarea miilor de reportaje semnate cu acest nume, nu are nici o legătură cu izolarea. Un reporter izolat ? Aşa ceva nu există ! Reporterul e prin definiţie un centru al larmei (şi nu al tăcerii), el dă de veste în gura mare despre faptele celor scrişi de el. Ceea ce nu clamează niciodată e propriul nume. Reporterul nu e erou de reportaj. El poate fi doar erou de poem, iar atunci cînd cel ce scrie despre ei nu găseşte ritmurile potrivite (ca în cazul acestor însemnări) eroul unui elogiu generic adus unei profesii pe care au reprezentat-o şi o reprezintă la noi, pe lîngă prozatorii, dramaturgii, poeţii ce scriu şi reportaje (uneori admirabile, alteori indigeste) numeroşi reporteri ce nu sînt nimic altceva decît reporteri şi care, ca şi fraţii lor tipografi, merită să primească zilnic, ca oameni ai cotidianului şi ai cotidianelor ce se află, sărutul pe timplă al celor ce le sînt cu bucurie cititori.

...Şi totuşi, pe cînd, Tita Chiper, un reportaj despre ultimii zece ani din viaţa lui Alexandru Ivasiuc ?

FLORIN MUGUR

Talente şi naturi

(Urmare din pag. 9)

neşte, el care îndrăzneşte totul, să definească pînă la capăt acest concept. Îi lipsesc, pur şi simplu, cuvintele drepte şi pline care să numească desăvîrşirea şi plenitudinea în artă. Înţelegem din alte însemnări că **naturile** în artă sînt spirite ale totalităţii şi, după o vorbă tîrzie a lui Sartre, spirite pentru totalitatea fiinţei. Sînt, apoi, spirite care au **măsură** în toate şi, chiar atunci cînd corectează natura, introduc o sintaxă a ordinii. Geniul nu iubeşte dezordinea şi nu se simte bine într-o lume **fără măsură**. Geniul după Goethe şi în felul lui Goethe, bineînţeles. Căci vor veni în curînd alte spirite, romanticii de exemplu, şi vor descoperi sublimul în ceea ce este nelimitat şi refractar.

Să reţinem de la Goethe şi credinţa că **oamenii mari** (naturile) n-au dispărut de pe pămînt şi nici nu vor dispărea aşa de repede. Dumnezeu nu i-a uitat şi, în genere, Dumnezeu nu s-a retras, din lume, cum se crede îndeobşte, după ce a creat-o. El lucrează încă, în tăcere, la desăvîrşirea ei. Ultimele cuvinte din **Convorbiri** sînt promiţătoare : „Şi apoi ce este şi ce va să fie ? După cele şase zile de creaţie, aşa cum ni le închipuim noi, Dumnezeu nu s-a dus să se odihnească, ci, dimpotrivă, el lucrează încă necontenit ca şi în ziua dintîi. Fără îndoială că nu i-ar fi făcut nici o plăcere să îmbine lumea asta din tot felul de elemente simple, lăsînd-o an după an să se învîrtească sub lumina razelor soarelui, dacă în realitate n-ar plănui ca pe această temelie materială să ridice o pepinieră în care să cultive o lume a marilor spirite. În felul acesta el plămădeşte necontenit naturile superioare, căutînd să ridice pînă la ele şi pe cele mai puţin înzestrate".

O lume a marilor spirite : iată ce visează Goethe. Dacă-i înţelegem bine gîndul, această lume ar trebui să fie locuită de **naturi**, adică de acele talente care nu se mulţumesc niciodată cu ceea ce le oferă destinul. Dar ştim, oare, bine ce vor cu adevărat şi cît obţin **naturile** din ceea ce solicită ? Ştim, în orice caz, de la Goethe că talentul vrea o cuprindere mai mare a lucrurilor, vrea un sens **al totului** şi o **armonie** a părţilor. Dacă reuşeşte înseamnă că şi-a depăşit condiţia şi putem spune atunci că talentul a devenit o **natură** în sensul dat de autorul lui Faust.

Naturile sînt, desigur, mai mult decît atît. Pentru lumea modernă, geniul este, în primul rînd, un spirit al adîncimilor. O **natură** distinctă este aceea care coboară cît mai jos în profunzimile fiinţei şi aduce la suprafaţă cît mai mult. E creatorul care impune prin opera lui o lume imaginară (sau o **ţară imaginară**, cum zicea Beguin), verosimilă, determinabilă, o tipologie şi o filozofie de existenţă. Poate chiar o sotirologie. Marii creatori populează cu cărţile lor planeta noastră şi, fără să ne dăm seama, începem să definim lumea materială după ficţiunile lor. Sadoveanu nu e, după gîndul meu, numai un mare talent, e o **natură**. Aduce cu sine o lume care trăieşte în marginea miturilor şi, prin ea, pătrunde în literatură o viaţă ordonată în chip special. Ştim aproape totul despre ea : de la ceea ce mănîncă pînă la felul în care primeşte ideea morţii. Cunoscînd habitudinile omului sadovenian, putem prevedea mişcările lui ulterioare. Aşa procedează Vitoria Lipan cînd e să elucideze dispariţia soţului ei, Nichifor.

Naturile de felul lui Sadoveanu merg în sensul vieţii arhetipale şi creează în tiparele ei. Energiile lor sînt **genetice** şi geniul lor e **masculin**, dacă acceptăm terminologia lui Nietzsche. Ele tind spre o definire totală a omului. Tolstoi dă şi o **etică**, Proust formulează în interiorul operei şi o **estetică** a spiritului european. Înţelegem, de aceea, prin **tolstoism** sau prin **proustianism** mai mult decît două fenomene de cultură. Sînt două atitudini posibile de existenţă, două soluţii de viaţă, două modele care depăşesc graniţele literaturii. Am putea zice atunci că **o natură** face din literatură un model de existenţă, în timp ce talentul poate impune, cel mult, un model în interiorul literaturii. Talentul se exprimă pe el însuşi, **natura** exprimă umanitatea într-o alcătuire originală a ei. Sarcina ei este lumea. Cînd scrie această propoziţie orgolioasă, Sartre pune, în fapt, în seama talentului sarcinile **unei naturi**. El însuşi îmi pare un talent care năzuieşte să devină **o natură**, căci el priveşte mereu lumea cu propria complexitate.

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar, organizat de C.C. al U.T.C. şi revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, îşi continuă turneul său prin ţară, astfel :

AIUD (21 septembrie), CLUJ-NAPOCA (22 septembrie), TURDA (23 septembrie), GHERLA (24 septembrie), MIRŞA (25 septembrie), MEDIAŞ (26 septembrie), SIBIU (27 septembrie), FĂGĂRAŞ (28 septembrie), BRAŞOV (29 septembrie).

Toate spectacolele încep la orele 18.

Pentru ca spectacolul cu numărul 1400 să fie la Bucureşti şi pentru că încă nu s-a stabilit locul de desfăşurare a manifestării propuse pentru 30 septembrie, ne gîndim ca spectacolul Cenaclului Flacăra de la Bucureşti să aibă loc în ziua de 6 octombrie 1984, la orele 18, pe stadionul Giuleşti. În zilele premergătoare, adică 1, 2, 3, 4 şi 5 octombrie, cenaclul propune să meargă la Buzău, Tîrgovişte, Alexandria, Giurgiu şi Oltenita.

Evocare la Păuliș

• Dialoguri cu foști elevi ai școlii ce s-a acoperit de glorie •

„Am văzut... la Muzeul din Arad pe acei elevi ai Școlii de ofițeri care și-au dat viața pentru eliberarea patriei noastre, în lupta împotriva fascismului. Doresc să aduc un omagiu tuturor ostașilor români care, răspunzînd chemării partidului, patriei și poporului, și-au făcut datoria luptînd pentru eliberarea definitivă a României și au contribuit la zdrobirea definitivă a Germaniei hitleriste".

NICOLAE CEAUȘESCU

Au trecut 40 de ani de cînd Detașamentul Păuliș a înscris o pagină nemuritoare în istoria poporului român, aparînd cu un înalt eroism patriotic defileul Mureșului într-un moment hotărîtor al războiului antifascist. Memorabila epopee militară a fost determinată de ofensiva fascistă declanșată în vestul țării la 11 septembrie 1944. Pentru a stăvili pătrunderea trupelor fascisto-horthyste în acest defileu a fost constituit Detașamentul Păuliș, a cărui osatură a format-o Școala de subofițeri de infanterie rezervă din Radna. Față de numărul și înzestrarea tehnică a Detașamentului Păuliș, inamicul dispunea de forțe mult superioare, aflate într-un raport de 8 la 1 în favoarea acestuia. Animați de un adînc patriotism, cei 826 de ofițeri, subofițeri și elevi, cu prețul vieții lor au ținut piept, între 14—20 septembrie 1944, invadatorilor, încununîndu-se cu o glorie strălucită, aparînd cu înalte virtuți ostășești pămîntul scump al patriei.

Acum, cînd ne este încă vie în minte magistrala cuvîntare a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Sesiunea solemnă comună a C.C. al P.C.R., Marii Adunări Naționale și Consiliului Național al F.D.U.S., consacrată împlinirii a patru decenii de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și cînd întregul nostru popor întîmpină cu noi și importante succese Congresul al XIII-lea al partidului, la împlinirea a 40 de ani de la Eroicele lupte de la Păuliș, prin glasurile unor combatanți și veterani, aducem un fierbinte omagiu eroilor patriei. În continuare vom înfățișa cîteva momente dramatice din încleștarea de atunci din șanțurile anticar, pe cotele dealurilor podgoriei arădene, ca semn de pietate și omagiu apărătorilor pămîntului străbun.

Miros de praf de pușcă

În Muzeul eroilor din Radna (Lipova) răsfoim o revistă unică : „Școala de subofițeri infanterie rezervă Radna în luptele pentru dezrobirea Ardealului, 14—20 septembrie 1944". Tipărită în noiembrie 1944, revista parcă degajă miros de praf de pușcă, iar în fața ochilor care parcurg rîndurile ei se așternscene de luptă, de eroism, chipurile celor căzuți la datorie, pentru apărarea pămîntului scump al patriei : căpitanul Ioan Fătu, sublocotenenții Gheorghe Cismaru și Darius Popescu, elevii sergenți Grigore Casotă, Ion Motreanu, Mircea Fota, Ilie Radu, Emil Popescu, Nicolae Militaru, Nicolae Șerb. Sînt doar cîțiva dintre cei ce nu și-au precupețit viața la Păuliș, Miniș, Ghioroc și Cuvin, sînt cei ce nu mai sînt și totuși rămîn în conștiința noastră drept martiri ai neamului românesc.

Colonelul Alexandru Petrescu, comandantul Școlii de subofițeri, evoca atunci în anul de foc 1944 proaspetele jertfe și eroismul fără de seamă al celor care numărau doar 20 de primăveri : „Nu plîngem pe cei morți. Eroii nu se plîng, ei sînt mărturia dreptu rilor noastre pe acest pămînt și sprijinul nostru moral în viitor. Voi ofițerii, subofițerii și elevii Școlii de subofițeri rezervă infanterie Radna ați scris cu slovă de sînge, cu slovă de aur, în lumină de soare scînteietor, pagini nepieritoare în istoria neamului românesc".

Iată cum glăsuiește Ordinul de zi nr. 15/14 noiembrie 1944 al ministrului de război :

„Școala de subofițeri de rezervă infanterie Radna, comandată de colonelul Petrescu Alexandru, s-a acoperit de glorie, cu ocazia luptelor dintre 14 și 20 septembrie 1944, în regiunea Păuliș — Ghioroc — Cuvin.

Datorită rezistenței îndîrjite a elevilor și conducerii pricepute, s-a reușit timp de o săptămînă să se sfarme puternicele atacuri inamice, sprijinite de care de luptă care căutau să pătrundă pe valea Mureșului, spre inima Ardealului.

Alături de elevii Școlii de subofițeri, s-au bătut cu aceeași bravură Batalionul I/R. 96 infanterie și Divizionul 61 artilerie grea.

Pentru exemplul strălucit de bravură și spirit de sacrificiu de care au dat dovadă, elevii Școlii de subofițeri de rezervă infanterie Radna și unitățile de întărire se citează prin ordin de zi pe Armată.

În fața eroilor căzuți ne închinăm cu adîncă reculegere".

Dar să ne aducem aminte prin emoționante mărturii de fapte de eroism săvîrșite de elevii Școlii de subofițeri în acele zile fierbinți de 14—20 septembrie 1944.

În tranșeele Păulișului

Prof. Pavel Galea : „Din încleștările Păulișului îmi revin în minte unele momente grele chiar de la începutul luptelor. În dimineața zilei de 14 septembrie tranșeele de amplasare pe șanțul anticar erau pe terminate. Cu o zi înainte inamicul ne ucisese nouă elevi sergenți prin mitralierea din avion. Acum se apropia grosul trupelor. Băteam pămîntul proaspăt, să fie mai rezistent parapetul. Deodată observ dinspre Simbăteni rachete luminoase, care raportau că divizia de tancuri a mai trecut peste un pod. Din Simbăteni coloana s-a împărțit în două, una spre Ghioroc, iar alta spre Păuliș. În același timp, Batalionul căpitanului Pruneș din Divizionul 61 artilerie grea și plutonul de aruncătoare de 120 mm trag primele salve în direcția tancurilor inamice. Două au fost lovite și nimicite din mers, lăsînd niște trîmbe de fum ce se înălțau spre cer. Coloana de tancuri a trecut de pe șosea prin mirișt și lanuri de porumb. La puțin timp, după aceea, ne-au dat țîrcoale primele patrule motorizate. Se postaseră în fața mea și a lui Ioan Corbaci, studiau poziția, notau și scrutau în adîncime terenul cu binoclul. Nu puteam să raportez ce se întîmplă în poziție fără să fiu văzut. Atunci mi-am luat inima în dinți și am început lupta. Corbaci a tras asupra binoclistului observator, iar eu am aruncat grenada după parapetul șanțului pe locul unde se oprise motocicleta. Pe toată linia pînă la pod era o liniște de mormînt, numai la punctul nostru de luptă începuseră operațiile.

După o oră de așteptare ne trezim în fața grupei cu două tancuri. Se opresc în mirișt, pe un loc mai ridicat. Se ridică turela, apare un cap cu beretă, pune binoclul la ochi, pe urmă fotografiază poziția proiectată pe fundalul Păulișului cu dealurile de vii. Pușcașul nostru mitraliior, Ioan Borombogiu, își pierde răbdarea și trage asupra lui. Capul se pleacă pe marginea turelei, rămîne o clipă atîrnat, apoi cineva îl trage înăuntru. Mitralioru nostru se descoperise și tunul de bord îl ochise numaidecît. I-a aruncat în cap parapetul și pușca mitralieră, gonindu-l din poziție. Între timp tunul anticar, situat la 100 de metri în spate, a ochit tancurile. Pe primul l-a lovit direct în șenilă, imobilizîndu-l. Pe celălalt l-a nimerit în turelă, apoi în vizoare și l-a străbătut într-o parte. Doi elevi sergenți, Mihai Tipei și Ion Motreanu, au trecut prin șanțul anticar cu grenade și sticle incendiare, provocîndu-le explozii și flăcări. Pe cînd noi jubilam prima victorie asupra tancurilor, apar alte două, care deschid foc asupra noastră. Dar ce iluștri tunari anticar avea locotenentul Radu ! În 10—12 minute scoaseră din luptă și tancurile venite în ajutor. Pînă la ora 16 mai căzură pradă focului nostru susținut încă două tanchete și două camioane cu soldați și muniții."

Lupta corp la corp

Mihai Tipei, muncitor la Întreprinderea de vagoane din Arad, actualmente pensionar : „Ziua de 15 septembrie se anunța mai grea ca precedenta. Inamicul pregătea ofensiva cea mare împotriva Detașamentului Păuliș, care îl oprise din avîntul atacului. Înainte de apariția zorilor el începuse să regleze tirul artileriei pe cota Cuvinului, apoi se angajă să nimicească pozițiile noastre. Timp de mai bine de o oră am suportat bombardamentul artileriei inamice, după care urmă cel al raidurilor aviației. Întregul front se transformă într-un adevărat iad de flăcări și fum. Din lanurile de porumb, din fața noastră, năpădiră tanchetele și tancurile, iar în urma lor înainta infanteria. Toate tipurile de arme : pușt, pistoale automate, mitraliere, branduri goleau asupra noastră spuză de foc. Noi replicam cu tot ce aveam, dar mai presus de orice păzeam infiltrările la pod și peste șanțul anticar. Tunul din spatele nostru, într-o jumătate de oră, nimici patru care de luptă, iar după o oră mai distruse alte patru. Unul reuși să ajungă la șanțul anticar, dar poposi, fără sorti de ieșire, în fundul șanțului. Elevii sergenți îl incendiară din tranșeele lor plasate doar la cîțiva metri. Lupta se întețea

În amintirea eroilor de la Păuliș

„Eroii nu se plîng, ei sînt mărturia drepturilor noastre pe acest pămînt"

tancurilor inamice. Două au fost lovite și nimicite din mers, lăsînd niște trîmbe de fum ce se înălțau spre cer. Coloana de tancuri a trecut de pe șosea prin mirișt și lanuri de porumb. La puțin timp, după aceea, ne-au dat țîrcoale primele patrule motorizate. Se postaseră în fața mea și a lui Ioan Corbaci, studiau poziția, notau și scrutau în adîncime terenul cu binoclul. Nu puteam să raportez ce se întîmplă în poziție fără să fiu văzut. Atunci mi-am luat inima în dinți și am început lupta. Corbaci a tras asupra binoclistului observator, iar eu am aruncat grenada după parapetul șanțului pe locul unde se oprise motocicleta. Pe toată linia pînă la pod era o liniște de mormînt, numai la punctul nostru de luptă începuseră operațiile.

După o oră de așteptare ne trezim în fața grupei cu două tancuri. Se opresc în mirișt, pe un loc mai ridicat. Se ridică turela, apare un cap cu beretă, pune binoclul la ochi, pe urmă fotografiază poziția proiectată pe fundalul Păulișului cu dealurile de vii. Pușcașul nostru mitraliior, Ioan Borombogiu, își pierde răbdarea și trage asupra lui. Capul se pleacă pe marginea turelei, rămîne o clipă atîrnat, apoi cineva îl trage înăuntru. Mitralioru nostru se descoperise și tunul de bord îl ochise numaidecît. I-a aruncat în cap parapetul și pușca mitralieră, gonindu-l din poziție. Între timp tunul anticar, situat la 100 de metri în spate, a ochit tancurile. Pe primul l-a lovit direct în șenilă, imobilizîndu-l. Pe celălalt l-a nimerit în turelă, apoi în vizoare și l-a străbătut într-o parte. Doi elevi sergenți, Mihai Tipei și Ion Motreanu, au trecut spre podul de peste șanț. Fasciștii doreau să-l obțină cu orice preț, dar mitraliorul Ioan Ecovescu nu permitea nici o apropiere. Se rărea numărul elevilor cu galben la capelă. Căpitanul Fătu regrupă forțele și se pregăti de luptă corp la corp cu cele trei plutoane inamice, pătrunse peste șanț. Deși rănit la umăr, căpitanul era în fruntea elevilor ce-i mai avea la îndemînă. În marginea lanului de porumb căpitanul Fătu se înfrunta cu un ofițer fascist, folosind pe rînd pistolul automat, apoi pistolul, iar cînd nu mai avu gloanțe îl încleștă cu brațele. Doi elevi sergenți, Dumitru Mechenici și Lera Slobodan, veneau în ajutor, dar nu mai ajunseră să-l sprijine. O grenadă inamică filfîi peste porumbiște și căzu lîngă cei doi luptători. Elevii sergenți sărîră la căpitan, să-l salveze. Nu știau dacă-i viu sau mort, prea era împroșcat de pămînt și sînge. Îl puseră într-o foaie de cort și îl cărară în mîini pînă la postul de comandă de la halta C.F.R.

Eu am privit această scenă din dosul parapetului, chircit de durere după rănire. Un pistolar îmi sfredelise brîul și o explozie de grenadă îmi lăsase cîteva schije sub coaste. Îmi acopeream rănile cu mîna și așteptam brancardierii sanitari. Numai în spital, la Orăștie, mi-am dat seama că mai multe coaste îmi erau frînte, dar cel mai mult m-a durut vestea că bravul căpitan Fătu a murit atunci în încleștarea aceea, pe care o văd mereu ca pe o obsesie. Tot la Orăștie am aflat despre izbînda camarazilor mei, care au rezistat, ba au și preluat ofensiva împotriva trupelor invadatoare, alungîndu-le de pe pămîntul patriei".

„Voioși ca șoimul cel ușor"...

Prof. Ioan Iancic : „Cele două batalioane de elevi ale Școlii de subofițeri luptau eroic, de trei zile, la Miniș și Păuliș. Numai cele două plutoane de pionieri ale companiei 3 elevi — din care făceam și eu parte, — erau reținute ca rezervă în cazarma din Radna.

Actul istoric de la 23 August dase un țel măreț urii noastre împotriva fasciștilor. Capturarea unui tren german în gara Radna, în zorii zilei de 24 August, de către două plutoane de elevi ai școlii, ne încălzi inima de bucurie și mîndrie patriotică.

La 16 septembrie, dușmanul, cu forțe noi, amenința serios spatele poziției Detașamentului Păuliș. Stăteam în cazarmă ca leii în cușcă. Doream să intrăm în luptă, să ne ajutăm camarazii. La vederea răniților noștri, aduși la spitalul improvizat din Radna, dorința de luptă crește. În aceeași seară aspirația noastră prinse viață. Compania din rezervă, de sub comanda căpitanului Ilie Clocmata, primi misiunea de a ocupa poziție pe cota 351 de la Păuliș.

Pornirăm în amurg, „Voioși ca șoimul cel ușor". De la Barațca o luarăm spre nord, pe Valea Crucii, spre cota 351 a virfului Păuliș. Din vale auzeam, înfundat, împușcături, răpăit de mitraliere, răbufniri de grenade. Cu toată buna dispoziție ce ne stăpînea, plutea, uneori, peste noi, o umbră de teamă, de necunoscut, fiecare, cred, gîndindu-se la prima ciocnire, la botezul focului. Protejați de întunericul nopții, am ocupat cota, întinzîndu-ne pe un front de circa un kilometru. Săpam cu febrilitate gropile de adăpost individual, mai mult cu baionetele decît cu lopețile în pămîntul pietros. Deși era spre miezul nopții, gloanțele spintecau cerul ca fulgerele. La circa 100 de metri, cînd i-am putut zări, iar dușmanii nu se așteptau, i-am întîmpinat cu un foc ucigător de puști și pușt mitralieră. Ploaia de foc l-a obligat pe inamic să se oprească pentru un moment, dar alte valuri de atacatori, venite din urmă, încercau să asalteze poziția noastră. Sergentul elev Mircea Fota, aflat la vreo trei-patru metri de mine, deși rănit grav, continua să fulgere rîndurile ce parcă nu mai conteneau. Muri cu pușca mitralieră în brațe. Grenadele noastre ridicară valuri de foc, schije și piatră, stăvilind în cele din urmă atacul fascisto-horthyst. Eram și noi extenuați. Pe la amiază auzirăm pe flancuri, mai în spatele nostru, răpăituri de automate și urale. Erau de-ai noștri. Mai tîrziu am aflat că erau ostași ai Batalionului 1 din Regimentul 96 infanterie și elevi voluntari din Batalionul 3 recruți. Însuflețit am pornit la atac. Fasciștii intrară în panică fugind în dezordine spre nord. Unii au fost prinși, iar mulți au plătit scump cotropirea pămîntului românesc".

La cota 313

Înv. Aurel Raica : „Sînt strănepotul moțului Adrian Raica, luptător de-a lui Avram Iancu. Cu gîndul la faptele străbunicului meu, în anul 1944, la numai 19 ani, am intrat la Școala de subofițeri de rezervă de infanterie din Radna, între cei aproape 800 de elevi, iar din septembrie făceam parte din Detașamentul Păuliș. Eram în compania a 12-a, specialități, plutonul 3, branduri de 120 mm, condus de sublocotenentul Sergiu Vătămanu.

Situația deosebită ivită în urma ofensivei fascisto-horthyste din 11 septembrie, a determinat ca și noi, cei mai tineri elevi, cu doar două luni de instrucție, să ocupăm pozițiile stabilite prin ordinul de luptă al comandantului nostru, colonelul Alexandru Petrescu. Iată de ce în noaptea de 14 spre 15 septembrie mă găseam la cota 313, din apropierea Văii Cladovei. În acea noapte m-am oferit să fac parte din grupa condusă de elevul sergent Ion Gligor, cu care am executat două misiuni de cercetare spre pozițiile fasciste.

În zilele de 15 și 16 septembrie fasciștii au căutat în repetate rînduri să se strecoare pe aliniamentul de pe Valea Cladovei, pentru a cădea în spatele liniei de la Păuliș. Din punctul de reglare a tirului brandurilor, împreună cu elevul sergent Ion Gligor, indicam traiectoria obuzelor, pentru a lovi, cît mai exact poziția inamicului. De acolo, de pe Cota 313, am văzut cum șirurile dușmane se resfiră, iar în cele din urmă în seara zilei de 17 septembrie bat în retragere spre Ghioroc, nemaiîndrăznind să forțeze Valea Cladovei. Alături de noi, cei de la branduri, era compania a 9-a de pușcași, care a dezlănțuit un foc nimicitor asupra formațiilor care ne atacau în valuri.

În ziua de 17 septembrie, am ieșit la raportul companiei și am cerut să fac parte din plutonul de onoare, care a participat la înmormîntarea celui mai iubit camarad al meu, Nicolae Șerb din satul Brazii. Salvele trase atunci, erau pentru toți cei căzuți, pentru colegii mei, pentru eroii noștri de la Păuliș, Ghioroc, Miniș și Cuvin."

Evocare de
GEORGE MANEA
și EMIL ȘIMĂNDAN

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Tîrgul de cepe de la Asuaju de Sus

Acestor zile splendide de toamnă maramureșenii le-au adus un plus de inedit : Tîrgul de cepe de la Asuaju de Sus. Faptul că maramureșenii s-au gîndit să aducă, anual, un elogiu binemeritat eternei cepe și nelipsitului usturoi, nu este desigur întîmplător. O grădină de zarzavaturi este de neînchipuit fără ceapă și usturoi. O mîncare tradițională în Maramureș, în Țara Codrului, ca și în bună parte din Transilvania este bucata de pîine, felia de slănină și ceapa strivită cu pumnul pe un ștergar curat.

Pe cititorii revistei un tîrg de cepe și usturoi i-ar putea trimite la stricta denumire etimologică. Codrenii din Maramureș, Satu Mare și Sălaj se întîlnesc anual la Asuaj pentru a-și etala portul, obiceiurile, pentru a schimba o vorbă bună. Tîrgul de cepe de la Asuaju de Sus este și el unul din numeroasele obiceiuri agrariene și face parte din peisajul sărbătoresc închinat bucuriilor toamnei și rodniciei pămîntului.

Ștefan Aurel Drăgan, comuna Birsău, județul Satu Mare

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Prin prezenta aduc la cunoștință că Mariana Constantin deține un război electric și lucrează la domiciliu. Toate ar fi bune și frumoase dacă pereții clădirii noastre nu ar comunica. Astfel că, în momentul în care războiul bate spata în material sau chiar în gol produce un zgomot cumplit. Ne-am adresat consiliului popular și Cooperativei „Arta textilă", din Piața „23 August". Măsurile promise în repetate rînduri întîrzie. **(Maria Pleșa, str. Orașului nr. 37, sector 1 București).**

■ Am cumpărat bilet clasa I-A O.N.T., pentru stațiunea „Poiana Mărului" din județul Caraș-Severin. Nu-mi place să reclam, dar pentru prețul prevăzut și plătit serviciile erau sub orice critică. În camere, telefonul era doar pentru decor și nici la recepție nu funcționa. Apă caldă aveam rareori și puțină. Personalul care servea avea o ținută deplorabilă, iar cu servețul le cu care ștergeau mesele ștergeau și sosurile. Despre calitatea, meniului — ce să mai vorbesc ?, în vreme ce bucătăreasa făcea pe șefa mai abitir ca directorul complexului. Autobuzele care leagă orașul de stațiune circulă defectuos. Cam aceasta este starea generală de lucruri într-o stațiune cu un nume atît de frumos „Poiana Mărului". **(Doina Popescu, Piața Națiunilor Unite nr. 3—5, etaj II, ap. 29 București).** Și, cînd te gîndești că biletul suna : clasa I-A.

■ Primim de la **Ministerul Industriei Lemnului și Materialelor de Construcții** răspuns la scrisoarea lui Oprea Sălceanu : S-a procedat la reîncadrarea în vechiul loc de muncă a tovarășului Oprea Sălceanu, întrucît la data trimiterii în detașare la Trustul de construcții-montaj „Prahova"-Ploiești, a prezentat certificat medical, din care rezultă că starea sănătății nu-i permitea să efectueze detașarea respectivă ; iar la cabinetul medical al întreprinderii are aviz de a se prezenta la vechiul loc de muncă — atelierul de sculptură.

Maistrul Viorel Sfîntu a fost sancționat cu avertisment pentru comportare necorespunzătoare cu personalul din subordine, iar inginerul Aurel Drăguț a fost atenționat pentru indisciplina manifestată în cadrul atelierului de sculptură.

■ Mă numesc Dumitru Florea și scriu în numele celor 1 300 de abonați ai comunei noastre. Despre ce anume ar fi vorba ? Necazul nostru cel mare constă în faptul că deși ne aflăm doar la 25 km de București, primim ziarele cu două-trei zile întîrziere. Ziarele ajung cu trenul la Craiova — deci trenul trece prin comuna noastră! —, și-abia de la Craiova ne sînt trimise a doua sau a treia zi. **(Dumitru Florea, comuna Grădinari, județul Giurgiu).**

■ Ni se comunică de la **Miliția județului Mehedinți :** În privința verificării gestionarilor Fănică Ciovică și Dumitru Secu de la centrul de vînzare a cărnii din Vînju Mare, s-a constatat că într-adevăr gestionarii sus-numiți vindeau carne preferențial. De asemenea, avea o atitudine necuviincioasă față de unele persoane. În timpul controlului, la trei dintre cumpărători nu le-au restituit banii care li se cuveneau. Pentru modul defectuos de servire și comportare față de cumpărători, gestionarii în cauză au fost sancționați contravențional.

■ Sînt profesor de fizică la Liceul 2 C.F.R. Oradea. Pe 11 octombrie 1983 am fost amendat pentru stare jalnică de curățenie a cantinei liceului, motivîndu-se că am cerut ca cei doi elevi care făceau de serviciu — cu acordul administratorului — să participe la ora de fizică. Personalul de la cabinetul medical C. F. Oradea nu are nici un temei legal să mă sancționeze, de vreme ce nu sînt încadrat al cantinei ! De reținut și aspectul flagrant că pe 11 octombrie 1983 nu am fost la școală, avînd zi liberă. Așadar, s-a comis și un fals în acte publice, modificîndu-mi-se vizibil data de 11 octombrie cu aceea de 14 octombrie 1983. Acum am două amenzi pe două date diferite, dar cu același conținut. E corect ? **(Istvan Bartos-Elekes, str. Splaiul Crișanei nr. 15, bloc C-7, sc. A, ap. 9 Oradea).**

Cei în drept sînt în măsură să stabilească, la fața locului, adevărul corect. Sperăm că nu vor întîrzia s-o facă.

■ Sînt un bătrîn bolnav, cu domiciliul în Căminul de bătrîni din Galați. Cei patru copii ai mei — Maria Țăran (căsătorită Coman), Crucian Țăran, Nicolae Țăran și Vasile Țăran nu-mi trimit cu regularitate contribuția băncească de întreținere în cămin. Am stat 7 luni grav bolnav în cămin și nu au venit o dată să mă vadă. Dacă pruncii mei nu au îndurerare față de mine și mă lasă pradă bătrîneții și bolii, rog ca măcar conducerile C.A.P. Berghin, județul Alba, și întreprinderii de covoare din Alba Iulia, unde lucrează doi dintre copiii mei, să dispună trimiterea contribuției restante pe anul 1983 și pe lunile anului în curs. **(Nicolae Țăran, Căminul de bătrîni Galați).**

■ **Consiliul popular al județului Bacău** ne înștiințează, urmare scrisorii adresate revistei de către un grup de locatari ai blocurilor 2, 4, 6 și 8 din strada Prieteniei din Bacău : S-a constatat că cele sesizate sînt reale, fapt pentru care s-a dispus Trustului antreprize generală, construcții-montaj Bacău să deblocheze porțiunea de drum de 120 m, unde se află molozul și resturile materialelor de construcție, iar strada să fie predată circulației pînă cel mai tîrziu în 30 septembrie a.c.

■ La spitalul „Carol Davila" din Capitală funcționează de mai mulți ani Centrul Național de Dializă, condus de distinsul profesor Nicolae Ursea. Am discutat cu cîțiva pacienți, care în prealabil se plîngeau de eternă oboseală, de o permanentă stare de somnolență, de crampa musculare ori de tensiune arterială oscilantă ș.a. După un șunt artero-venos în brat și cîteva ședințe de dializă — mi-au confirmat că își revin la starea normală. **(Ioan Tutunaru, București).**

■ **Consiliul popular al municipiului Galați** ne răspunde : Cele sesizate de tînărul Ștefan Cristian, cu privire la organizarea locului de muncă, folosirea de materiale și în alte scopuri decît cele productive — se confirmă. Fapt pentru care brigadierul Panait Munteanu de la Întreprinderea navală din Galați a fost destituit din funcție. Maistrului Nicolae Ștefan i s-a schimbat locul de muncă. De asemenea, conducerea unității a stabilit ca resturile de tablă din inox, rămase în urma procesului de producție, să fie predate pe bază de bon la magazie; aceasta pînă la găsirea unui beneficiar — eventual cooperativa meșteșugărească ori IJPIPS Galați.

■ Scriu revistei și semnează **un grup de 45 de locatari ai blocurilor 43 și 43 A din strada Muncel și ai blocului 30 din strada Negoveanu, cartier Vasile Aron din Sibiu.** Ne scriu și alătură cîteva fotografii despre un loc insalubru aflat în imediata vecinătate a unei grădinițe din cartierul Vasile Aron. Containerele se găsesc la 50—60 m, la capul unui drum aproape, care pe timp de ploaie devine impracticabil. Șoferii de la salubritatea orașului întîrzie cu săptămînile să ridice lăzile de gunoi. Îi rugăm pe cei de la EJGCL Sibiu să-și facă datoria.

■ **Direcția generală pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Suceava** ne aduce la cunoștință că Bălint Camelia, absolventă a liceului industrial minier din Broșteni, a fost repartizată ca muncitoare la Fabrica de ape minerale Vatra Dornei, secția de îmbuteliat Poiana Coșnei.

■ Am fost muncitor la I. M. Aiud — ne scrie **Nicolae Voj din comuna Teiuș, str. Coșbuc nr. 1, județul Alba.** În iunie 1982 am încheiat asigurarea ADAS cu o cotizație lunară de 100 lei. În luna noiembrie 1983 am plecat prin transfer la un curs de calificare pentru meseria de operator chimist în industria zahărului, în municipiul Tg. Mureș. La cererile mele repetate adresate sucursalei ADAS Aiud și filialei din Alba Iulia de-a mi se returna suma plătită, mi s-a răspuns cu tăcere. De ce ?

■ **Centrala siderurgică Galați** răspunde prompt scrisorii lui Mihai Sterian adresată revistei Flacăra : Conducerea CIS Galați a analizat cu atenție cele prezentate de petent și a dispus încadrarea în muncă — la vechiul loc de muncă. Actualmente Mihai Sterian este om al muncii la SRE—UPEDES.

■ Sîntem o familie alcătuită din 5 persoane, dintre care 3 preșcolari. Locuim în imobilul din Calea Griviței nr. 526 din Capitală. Imobilul a fost atribuit soțului pe vremea cînd nu aveam copii. Fapt pentru care consiliul popular a plasat într-o cameră și o parte din pivnița „Centrul de achiziții sticle și borcane, plus băuturi alcoolice". Datorită acestui centru de sticlărie sîntem sechestrați — veniți și vedeți ! — într-o singură cameră. Deoarece într-o cameră nu se poate locui din cauza zgomotului continuu de la subsol. Altă cameră are tot timpul jaluzelele trase și obloanele bătute în cuie, din cauza celor care trag căruțele cu sticle goale chiar lîngă peretele casei. Fac o hărmălaie de nedescris și ne fac viața imposibilă. **(Teodora Alexe, Calea Griviței nr. 526, sector 1 București).**

■ La 2 km de satul Ady Endro (Mecențiu) comuna Căuaș, județul Satu Mare, în urma unor foraje efectuate prin anii 1970—1971 a ieșit la iveală un izvor cu apă termală de 72 grade Celsius. S-au și făcut unele amenajări ; plus un bazin în aer liber. Bucuria noastră însă n-a durat mult. Cu anii totul a fost neglijat. Bazinul e năpădit de buruieni. Copacii din jur au fost tăiați. Casa din preajmă, care putea liniștit să ofere posibilități de găzduire, a fost devastată de răufăcători. Acum, apa — o binefacere a naturii — curge fără rost. **(Margareta Teaha, str. I. L. Caragiale nr. 14, Oradea).**

Am consultat buletinul de analiză emis de Institutul de balneologie și fiziologie din cadrul Ministerului Sănătății, cu nr. 3131 din 14 iunie 1971, eliberat pentru CAP Căuaș. Constatăm că apa este recomandată în multe afecțiuni și este un adevărat izvor de sănătate.

■ Primim de la **Ministerul Muncii :** În urma analizei situației lui Constantin Rădulescu, din județul Vîlcea, de către Institutul de expertiză medicală și recuperarea capacității de muncă, s-a aprobat reluarea plății pensiei de invaliditate gradul III.

■ În numele omeniei și al bunului simț, care caracterizează gesturile nobile ale oamenilor din revistă, vin și eu cu rugămintea de a mă ajuta să-mi găsesc soțul, care a dispărut de-acasă. Este înalt de 1,75 m ; are pareză facială pe partea dreaptă ; ochiul drept este foarte dilatat și roșu ; gura strîmbă ; părul încărunțit. Își tîrăște un picior și poartă baston. Este îmbrăcat foarte prost. Știe cum îl cheamă. Suferă de scleroză și afazie. **(Cornelia Magheru, str. Covasna nr. 14, bloc E 16, sc. 1, ap. 18, telefon 84 10 78, București).**

■ **Asociația locatarilor blocului 38, din str. Radu Boiangiu nr. 8, sector 1, București** aduce la cunoștință celor îndreptățiți cu răspunderi în domeniu că în vremea din urmă ICAB și Secția termoficare Grivița asigură locatarilor apă potabilă și apă caldă menajeră în condiții de igienă necorespunzătoare. La unele ore ale zilei și ale serii, pur și simplu apa este de diferite nuanțe coloristice (brumărie, roșie, neagră) trădînd multele impurități. S-au adresat celor două „comandamente" ale apei dar, deocamdată, fără vreun ecou ! Și cînd te gîndești că este vorba de apa noastră — viața noastră...

■ S-a instituit obligativitatea ca o dată cu cumpărarea anvelopelor noi să fie predate în schimb altele vechi, în vederea reșapării ori a folosirii materiei prime. Dar întîmpinăm cîteva greutăți. Predatul anvelopelor vechi se face la centre situate de regulă la periferia orașelor, pe cînd magazinele IDMS sînt situate în centrele orașelor, în majoritate. Aceste centre de preluarea anvelopelor uzate au un program necorespunzător. Alteori sînt închise. Uneori ni se spune că și-au cheltuit banii pe ziua respectivă. Astfel sîntem purtați pe drumuri. Propunem ca înseși magazinele IDMS să prelia și anvelopele uzate. Problema spațiului nu se poate invoca, deoarece în locul anvelopelor noi cumpărate se pot depozita același număr de anvelope vechi. Magazinele IDMS pot apoi preda anvelopele vechi centrelor de achiziționare a vechilor anvelope. Mi se pare mai corect așa. **(Dorina Mancoș, bd. Lacul Tei 109, sc. B, ap. 80, București).**

■ **Comitetul asociației locatarilor blocului E din Șos. Giurgiului nr. 67—77, sector 4 București,** ne aduce la cunoștință un caz de interpretare flagrant abuzivă a unor decizii de către Administrația domeniului public, sector 4. Accesul la cele cinci scări ale blocului susnumit (bloc locuit de circa 450 de persoane) se face nu direct din șoseaua Giurgiului, ci printr-o alee paralelă cu șoseaua (fosta stradă Streiului, în prezent scoasă din Nomenclatura Capitalei), alee care nu a fost modernizată și a rămas ca acum 50—60 de ani, pietruită cu bolovani de rîu, cu denivelări și hîrtoape.

Ca și cum aceste grave neajunsuri nu ar fi suficiente, în anul 1982 A.D.P. a declarat aleea ca „loc de parcare pentru autovehicule", impunînd pe deținătorii de autovehicule din bloc la o taxă anuală de 300 lei pentru fiecare autovehicul, pe temeiul deciziei nr. 1070/1982 a Comitetului Executiv al C.P.M.B. Dar deciz a prevede perceperea acestor taxe **numai pentru locurile special amenajate acestui scop,** prin aceasta întelezîndu-se, evident, drum accesibil cu marcaje, plantare cu panouri indicatoare etc. Cum nici una din aceste obligațiuni ce revin A.D.P. nu a fost îndeplinită, pretenția numitei instituții de a percepe taxe constituie o grosolană încălcare a deciziei, o impunere de taxe fără contraserviciu. Este ca și cum P.T.T.R. ne-ar pretinde taxe de abonament pentru telefon fără să ni-l instaleze.

■ Vărul meu a suferit o operație foarte grea, avînd arterită. Viața îi este în mare pericol. Poate fi salvat urgent numai cu medicamentul TRENTAL, pe care însă nu l-am găsit nicăieri. Apelez prin mijlocirea revistei la cei care dețin acest medicament (contra cost, fireste). **(Ionel Belingher, bd. 1 Mai nr. 329, telefon 65 89 46, sector 1, București).**

■ În data de 29 august 1982 mi-a dispărut fetița de 4 ani. La vîrsta respectivă știe că o cheamă Adela, că are un frățior Leonard, iar pe mama sa o cheamă Marta. Are ochi mari, fața rotundă. Are un semn de tăietură pe nas și un alt semn pe bărbie. În moalele capului are o cicatrice. Părul este scurt și castaniu. Acestea sînt, în mare, semnalmentele pe care vi le pot da. **(Florica Chiriac, str. Alexandru Sahia nr. 18, București).**

■ **Elena Pîrva din Caracal, str. A. Caracalla, nr. 16, jud. Olt, bl. E, sc. 1, ap. 18,** ne aduce la cunoștință că în 20 august 1979 soțul ei a accidentat autoturismul Dacia 1300, proprietate personală, cu asigurare facultativă ADAS. În 28 august 1980, autoturismul a intrat în reparație la Cooperativa „Viitorul" Caracal, reparație care s-a terminat de-abia la 30 august 1981, adică cu zece zile mai tîrziu decît limita admisă de ADAS pentru plata reparațiilor care s-au ridicat la valoarea de 38.110,80 lei. Pusă în situația de a achita costul acestor reparații prelungite fără motiv, sesizanta se întreabă dacă nu cumva e la mijloc o tergiversare premeditată. Oricum am întoarce lucrurile, un an de zile e lenant de mult pentru a pune pe roate o limuzină. Așa că îndoiala dumneavoastră pare justificată.

Pagină realizată de DORIN SĂLĂJAN

Poșta redacției

Gheorghe Stoica — București : Rezultatul concursului de admitere în învățămîntul superior este valabil numai la facultatea, profilul și forma de învățămînt la care s-a candidat ■ **Dumitru Marian** — Panciu : Nu se poate fără acordul întreprinderii ■ **Ion Brînaru** — Rm. Vîlcea : Acordarea gradațiilor constituie o posibilitate legală și nu o obligație pentru conducerea unității ■ **Mariana Constantin** — Ploiești și **Leon Șandru** — Gura Humorului : Copiii urmași care, înainte de a împlini vîrsta de 16 ani, au devenit invalizi de gradul I sau II primesc după încetarea plății pensiei de urmas un ajutor în cuantum fix ■ **Maria Călin** — Slatina și **Stavarache Birsan Iași** : Vă așteptăm la redacție la secția „Problemele omului" ■ **Mihai Zvinca** — Alexandria : De călătorii gratuite pe mijloacele de transport în comun urban, în localitățile de domiciliu, beneficiază invalizii și accidentații de război încadrați în gradul I de invaliditate și nevăzătorii. Normele legale în vigoare nu prevăd gratuități pe mijloacele de transport ITA și nici pentru curentul electric la nici o categorie de invalizi ■ **Ion Păduraru** — Pitești : Nu ! ■ **Viorica Bărțoiu** — Runcu (Dîmbovița) : Numai în condițiile unui contract de muncă ■ **Ion Popescu** — Novaci (Gorj) : Aveți posibilitatea să o acționați în judecată ■ **Dinu Vulpescu** — Carasova (Caraș-Severin) : Înscrierile eronate în carnetul de muncă sau efectuate fără respectarea prevederilor legale vor fi rectificate de unitatea care păstrează carnetul de muncă — respectiv unitatea la care se află încadrată persoana — în baza actelor oficiale care atestă alte situații decît cele înscrise, rectificările certificîndu-se în carnetul de muncă ■ **Nicolae Cazan** — Ploiești : Adresați-vă consiliului popular de sector ■ **Eugen Ștefănescu** — Medgidia : Conform planului de școlarizare aprobat de M.E.I. și pentru anul de învățămînt 1984/1985 s-au realizat clase de matematică-fizică în mai multe localități din județ : Constanța, Medgidia, Mangalia și Cernavodă ■ **Virgil Budrică** — Plenița (Dolj) : Reveniți cu precizarea gradului de invaliditate în care sînteți încadrat ■ **Marcel Biru** — Tg. Jiu : Vă lămuriți, adresîndu-vă notariatului local.

MARGA NEDELEA

• „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

O, mamă, dulce mamă...

ONORATĂ INSTANȚĂ A MORALEI

• Jurisconsultul și adevărul • Complicii •

Două scrisori

— 1 —

Mă numesc JELCU JEAN și am domiciliu în Brașov Bd. Lenin nr. 62 sc. A ap. 9 și muncesc în cadrul Antreprizei de Construcții montaj a Regionalei de Căi Ferate Brașov — fosta I.C.C.F. —, în funcția de consilier juridic principal.

Cu stimă și respect vă relatez următoarele :

În numărul 28 din 13 iulie 1984 al revistei, la pag. 25, în cadrul paginii „Adevărata oglindă a raționalității ne e cursul vieții", a apărut articolul „Omul — interioare de conștiință. Despre vinovați, mai tîrziu", semnat de către tovarășul Nicolae Cristache. Pe lîngă unele probleme privind adevărul vieții Vioricăi David, se fac unele referiri și la activitatea jurisconsultului de la I.C.C.F. Brașov, rezultate din relatările făcute la redacție de către persoana în cauză.

Că relatările au fost reale sau nu, că au avut suport material și chiar moral, nu s-a ocupat nimeni de acest lucru, referitor la persoana subsemnatului, care se regăsește în relatările privind pe jurisconsultul ICCF Brașov. Spun că nu s-a ocupat nimeni, deoarece apare un articol, se fac referiri, aprecieri, caracterizări și se concluzionează activitatea unei persoane, cu care nici cei puțin printr-un simplu telefon nu s-a discutat, nu a fost ascultată sau „interogată", să folosesc un termen juridic, fără să mai vorbesc de necesitatea verificării temeinice a relatărilor, a creării convingerii intime despre adevăr și realitate, față de care să se facă aprecieri, etichetări și concluzionări.

Personal nu pot să apreciez cît cunoaște Viorica David care a relatat și Nicolaie Cristache care a scris articolul, despre conștiința mea, despre probitatea mea profesională, dar fără a verifica, a cerceta, a cunoaște temeinic care sînt petele pe conștiința unui om, socotesc că este neprincipial acest lucru. Această neprincipialitate este cu atît mai pregnantă cu cît se concluzionează în P.S.-ul articolului următoarele „...Juristul ICCF Brașov care poartă o femeie pe drumuri aproape doi ani de zile, dacă iubea adevărul (cită nepotrivire cu însăși adevărul și conținutul articolului, consider personal) și credea în îndatoririle sale și-ar fi putut exersa curajul, cerînd reorientarea cercetărilor spre adevăratul vinovat". Rezultă de aici că eu juristul ICCF Brașov trebuia să intervin la organele de cercetare ale miliției și procuraturii, să cerceteze și să găsească adevăratul vinovat, concluzie și pretenție ce nu ține cont de competența juristului în astfel de fapte și cercetări, pretenție ce nu cunoaște și nu are la bază felul în care s-a desfășurat atît procesul penal, cît și procesele civile intentate de Viorica David.

Mă simt profund jignit de finalul P.S.-ului, în care N.C. care-i semnează arată „Să te războiești cu o femeie singură și nestiutoare, care apără siguranța vieții copiilor ei este ignobil și, mai mult, degradant". Rămîn uimit văzînd că indirect sînt făcut ignobil și degradat, fără ca cineva să fi vorbit, să fi discutat cu mine, să fi ajuns ca urmare la astfel de concluzii, fără să fi fost întrebat cum am purtat războiul și ce arme „inumane, ignobile și degradante" am folosit în acest război cu Viorica David, regăsindu-mă în aprecierea făcută la adresa jurisconsultului ICCF Brașov.

Poate că tovarășul Nicolae Cristache ascultînd relatarea Vioricăi David, a fost impresionat de viața acesteia și omenește vorbind și pe mine m-a impresionat situația sa, pentru care tot omenește am îndrumat-o și ajutat. Consider că simpla impresionare, nu dădea dreptul să nu se verifice cît este adevăr din cele relatate, cît nu este adevăr și în spiritul eticii și echității, a probității profesionale și obligațiilor legale, articolul să fi tratat situația reală și adevărată cu privire la activitatea mea — jurisconsultul ICCF —, să fi stabilit adevăratii vinovați, fără ca în prealabil să se concluzioneze și etichetieze fapte și indirect oameni, fără să existe certitudinea acestora.

Personal regret foarte mult că s-a ajuns la o asemenea situație. Nu mă caracterizează lipsa de omenie și de solicitudine la nevoile oamenilor, dar în profesia mea, acestea au un cadru legal de care trebuie să țin cont, omenia și solicitudinea mea nu trebuie să-l depășească, să nu lezeze prin depășire interesele unității socialiste în care muncesc și în special avutul obștesc al acesteia.

Respectuos vă rog să analizați cele relatate de subsemnatul și în scopul rezolvării, în raport de concluziile la care ajungeți să dispuneți în consecință. Mă angajez să ajut sincer și corect la elucidarea situației create, la scoaterea în evidență a adevărului, rezervîndu-mi dreptul legal de a mă apăra, de a fi reabilitat nu subsemnatul JELCU JEAN, ci jurisconsultul I.C.C.F. Brașov, care în prezent este obiectul discuțiilor și aprecierilor negative, nu numai în rîndul cunoștințelor și colegilor de la locul de muncă, dar și a celor din municipiul Brașov și chiar din țară care au citit acest articol. Dacă aș fi procedat așa cum s-a relatat și ulterior s-a scris, mi-ar fi rușine de mine în primul rînd, nu numai față de cunoscuți și colegi.

Cu deosebită stimă și respect
JELCU JEAN

Pentru o dreaptă cumpănire a lucrurilor, reproducem mai jos articolul incriminat :

Despre vinovați, mai tîrziu

În luna februarie a anului 1981, din cauza gheții de pe drum, autocamionul condus de Marian David nu mai poate urca panta de la Dîrste și se așază de-a curmezișul șoselei. Vehiculele care se întîmplă pe acolo încetinesc viteza și se opresc formînd un lung convoi în zigzag. O autoutilitară mastodont nu poate opri, derapează și culcă totul la pămînt. Cadavrul lui Marian David este descoperit după două ore și jumătate. După trei ani și opt luni de la acest accident, Viorica Ana David, soția decedatului, ne vizitează la redacție. Este însoțită de un băiețel de trei ani și șapte luni, Marian. Acasă o așteaptă trei fete, toate școlărițe. Fetele au venit pe lume la scurt timp una după alta și ea n-a mai apucat să-și reia serviciul întrerupt. A încercat, învinsă de nevoi, după moartea soțului, dar a abandonat noul serviciu cînd și-a dat seama că pentru asta sacrifica educația copiilor. Trăiesc toți cinci într-un apartament de bloc în cartierul Pajura, din pensia de urmaș la care se adaugă și alocația copiilor. Spune :

„Mult timp eu n-am știut nimic. Fiindcă nu ieșeam din casă. Eram însărcinată în opt luni cu Marian, băiatul ăsta pe care soțul și-l dorea enorm. La I.T.B.N., unde a lucrat bărbatul meu, s-a format, e adevărat, o comisie care să-mi aducă știrea, dar oamenii aceia n-au putut să-mi spună adevărul ; aflasem numai că e grav accidentat. Fetele cunoșteau realitatea și la puțin timp cînd la școală una dintre ele a avut de scris compunerea „Fericirea în familie", a izbucnit în plîns. Din cauza mamei plîng, a explicat ea. Tata a murit și mama nu știe încă. Apoi i-au adus acasă. Au venit toate rudele noastre din Ardeal, colegii lui, toți prietenii noștri. Fiecare ne-a ajutat cît a putut. După înmormîntare, am rămas singură. Marian nu se născuse încă. Era puțin neobișnuit că purtam în mine viața lui. Nopțile plîngeam. După ce-am născut, mi-am luat o slujbă, împinsă de necazuri. Fetele se vestejeau, de mila lui Marian mi se rupea inima, iar eu, una-două, eram în tren să aflu ce se petrece cu ancheta. Un an și zece luni au durat cercetările. Nimeni nu mă credea. Poate unii și începuseră să pună la îndoială adevărul în legătură cu acel accident. Du-te la Brașov, mă implorau socrii, e tatăl copiilor tăi. Eu ce puteam să fac ? Rudele mele, cu necazurile și bolile lor. Un frate e paralizat, una dintre surori e bolnavă de inimă... A fost trimis în judecată șoferul de pe autoutilitară, Toader Iacob. Un om tînăr care la început s-a purtat brutal cu mine, dar eu l-am ierțat: are și el trei copii. Soțul meu a fost șofer și o dată, după ce a lovit o fetiță care i se aruncase în fața mașinii, noaptea mușca perna de plîns. Se zbătea în somn și diminețile părea neom. Îl înțelegeam pe omul socotit vinovat de moartea tatălui copiilor mei, și cînd întreprinderea lui, I.C.C.F. Brașov, cu care trebuia să plătească solidar despăgubirile și completarea pensiei de urmaș, a încercat să arunce toată vina asupra lui, eu i-am spus : Du-te, omule, zbate-te pentru dreptatea ta ! Ești la fel de nenorocit ca și mine...

Da, jurisconsultul de la I.C.C.F. Brașov a socotit drept să lupte cu mine ca să scoată întreprinderea sa din cauză și mai bine de doi ani m-am zbătut să procur actele pe care acesta mi le tot pretindea. Mă luptam cu o întreprindere și un om care știa ce să ceară. Am adus martori la proces, le-am plătit trenul și le-am dat o masă, cum se cuvenea. Am adus pînă la urmă tot ce mi s-a impus. Cu sentințele în mînă, l-am vizitat pe jurisconsult. Nu-i de ajuns, mi-a spus. Acum trebuie să deschizi proces ca să putem pune poprire pe venitul vinovatului. S-a pus poprire, dar eu nici pînă azi n-am primit nici un ban, în ciuda tuturor hotărîrilor judecătorești. Conform deciziei Tribunalului mi se cuvin despăgubiri și lunar 582 lei, completare la pensia de urmaș. Nu mai am ce să vînd din casă și cea mai mare dintre fete a împlinit 16 ani. Sînt mulțumită că toate învață bine, sînt cuminți și m-ajută mult. Mă gîndesc și cred c-am să izbutesc să zugrăvesc din nou în vara asta cît timp fetele nu merg la școală. Nu mai sufăr că nu le pot asigura copiilor mei o vacanță cum au ceilalți. Marian a crescut mărișor și la toamnă o să meargă la grădiniță. Cu timpul, fetele se vor mărita, și vor avea casa lor... Nepoții mei vor avea tați și vacanțe ca toți copiii..."

Nicolae Cristache

P.S.

Acesta este adevărul vieții Vioricăi David. Nu și al faptelor. Catastrofa s-a produs din cauza gheții. Și eu continui să cred că în județ trebuie să existe o întreprindere care să aibă în atribuțiile sale curățirea drumurilor și asigurarea condițiilor optime pentru transport și evitarea accidentelor. Restul este derivat sau aparține întîmplării ce cade sub incidența altor legi. Jurisconsultul întreprinderii de construcții căi ferate (I.C.C.F. Brașov) care poartă o femeie pe drumuri de aproape doi ani, dacă iubea adevărul și credea în îndatoririle sale și-ar fi putut exersa curajul cerînd reorientarea cercetărilor spre adevăratul vinovat. Să te războiești cu o femeie singură și nestiutoare care apără siguranța vieții copiilor ei este ignobil și, mai mult, degradant.

N.N. Dacă moartea absurdă a unui om, dacă tragedia unei mame, dacă suferințele unor copii, dacă singurătatea în care nu încap decît lacrimile, dacă drepturile legitime ale unei femei și ale unor copii, pentru a le respecta realitatea, or avea nevoie de o delegație oficială, dacă amărăciunea și disperarea provocate de moartea soțului și tatălui iubit, pentru a fi crezute, ar necesita o anchetă de teren, dacă cuvintele cumpănite ale unei ființe care aproape de patru ani probează prin educația fiicelor și fiului ei că a înțeles rostul frumos al nedreptului el destin ar putea fi puse la îndoială și buna ei credință lovită cu vorbe pe care traiul ei concret nu le poate cuprinde, dacă toate astea, prin cea mai fantastică forță de asociere, ar putea fi opuse intereselor oricărei „unități socialiste și avutului obștesc al acesteia", atunci, stimate consilier juridic, vă rugăm să primiți scuzele noastre. Un lucru e sigur totuși : în vreme ce Viorica David, ca să facă, timp de doi ani, naveta București — Brașov și retur, recurgea la puținii bani destinați hranei copiilor, dumneavoastră, ca s-o „ajutați și s-o îndrumați omenește", erați remunerat. Continuăm să credem că dacă un jurist ajunge în situația de a acționa împotriva unui om nevinovat și de a purta pe drumuri o femeie singură care se află în drepturile ei nu are nevoie de competențe speciale, altele decît cele ce izvorăsc din jurămîntul său, pentru a sprijini adevărul.

Vă stăm la dispoziție, desigur, pentru argumentele dumneavoastră.

— 2 —

Popovici Elena din comuna Coarnele Caprei (Iași) ne trimite o scrisoare și un anunț de ziar. Iată anunțul :

Cîțiva dulgheri de la T.C.M. conduși de C. Harasim, lucrau la demontarea unor panouri din lemn, la etajul IX al unui bloc în construcție pe str. 30 Decembrie din Iași. Deodată, cîteva panouri au căzut pe trotuar, în afara spațiului îngrădit special (spațiu mai mic decît era normal), omorînd un copil (Vasile Dandu de 15 ani, din Coarnele Caprei) și rănind încă o persoană.

Și acum, scrisoarea :

Subsemnata Popovici Elena din comuna Coarnele Caprei vă rog a binevoi am răspunde la următoarea plîngere :

Eu fiind mama minorului Dandu Vasile născut în 1968.

Pe data de 13 iulie 1982 venea acasă de la Liceul de construcții nr. 6 unde a învățat el terminînd în anul acela al doilea pe liceu și în autobuz nu a încăput fiind prea aglomerat a mers la gară la tren. Pe strada 30 Decembrie se construiește și el s-a oprit la o vînzătoare care vindea piersici și atunci i-a căzut un panou în cap stînd la rînd la aprozar. Acest copil care învăța și era cuminte și nu mai eu știu cum i-am crescut și putea să ajungă și primul pe clasă nu mai este și răspunsul de la organele noastre a fost că plîngerea nuca nu este întemeiată și că nimeni nu e vinovat de moartea lui ceea ce eu nu pot crede că nimeni nu e vinovat de moartea lui cînd și ziarul spune că spațiul nu era normal. Eu nu vreau să bag la închisoare pe nimeni, dar de ce să mi se răspundă că nu e nimeni vinovat cînd băiatul meu cel bun și cuminte nădejdea vieții mele nu mai e și eu n-am cum să-l mai am înapoi. Eu nu vă rog să-mi dați copilul înapoi că acest lucru știu și eu că nu se poate dar un răspuns care să-mi șece lacrimile să pot privi pe cellalți copii pot să am de la dumneavoastră ?

N.N. Atît ! Un răspuns pe măsura durerii unei mame.

NICOLAE CRISTACHE ■

Uniforma rămăsese pe mal

Deși constănțean, nu prea intră în apă. Îl împiedică... timpul, dar mai ales reumatismul. Îi place, în schimb, să privească marea și știe ce binefăcătoare sînt razele soarelui. Așa că, atunci cînd șeful său îi spune : „Azi după-amiază este program liber, dar ai grijă, fii pe aproape că nu se știe...", plutonierul Gheorghe Șerban, șofer la Miliția județului Constanța, dă și el o fugă la plajă, dar se oprește pe malul mării, în spatele garajului unității. La nevoie, ajutorul ofițerului de serviciu îl găsește în cîteva clipe...

În ziua aceea, plutonierul Gheorghe Șerban, șofer la Miliția județului Constanța, abia ajunsese în locul preferat. În timp ce-și dezvelea trupul ciolănos cu articulațiile cam betegite, care îl dau de furcă, de cîte ori se schimbă vremea, privea nesățios talazurile înspumate ale mării admirîndu-i pe cei care se zbenguiau în apa caldă și limpede din apropierea plajei.

N-apucase însă să-și scoată definitiv pantalonii, cînd atenția — halucinație ?! deformație profesională ?! — îi este atrasă de o scenă ciudată care îl face să tresară brusc. Un copil — după toate aparențele — aflat în apă, ceva mai departe de grupul gălăgios, ajunsese probabil din imprudență sau „furat" de valuri, într-un loc periculos pentru el, întrucît după cîteva încercări disperate de a reveni la suprafață, dispăruse sub apă...

Distanța de la care văzuse tulburătorul tablou îl împiedica pe plutonierul Șerban să apeleze prin strigăte la cei aflați în preajma copilului în primejdie, încît, socoti el într-o fracțiune de secundă „singura speranță de salvare este să alerg eu acolo, cît pot de repede și să-l caut pe sub apă, pînă nu va fi prea tîrziu...".

Cîteva minute după aceea, sub privirile înmărmurite ale „curioșilor", bărbatul care nu fusese printre ei și pe care nu-l zărîseră decît în traiectoria disperată către apă, se străduia din răsputeri să-l readucă la viață pe puștiul de cel mult cinci anișori, al cărui corp inert, cu abdomenul umflat de lichid, era supus unui complex de exerciții specifice, salvatoare.

S-au întîlnit întîmplător după vreo două-trei zile în oraș, privindu-se lung, în tăcere, de parcă nu-și mai aminteau de unde și de cînd se cunosc...

MIHAI GROZAVU ■

Necunoaștere și speranță

Mai zilele trecute am primit o scrisoare. Scris de mînă caligrafiat cu oarecare sfială și cu foarte multe scuze. Începe simplu. Convingător. „Vă adresez această scrisoare în dorința și speranța că mă veți putea ajuta să-mi găsesc echilibrul sufletesc și uman..." continuînd apoi cu date biografice și cu alte amănunte. Ce s-a întîmplat acestui om ? Are tot confortul, e maistru la Întreprinderea „23 August" din Capitală, are trei copii, o casă frumoasă și multe succese personale pe linie obștească. Și totuși... Ceva îl neliniștește. Ceva nu-l lasă să doarmă. La cei 41 de ani ai săi, NIȚU GHEORGHE încearcă să-și găsească unica lui soră. N-o cunoaște. A auzit doar că există. Cea care poartă în vene același sînge și a fost adusă pe lume de aceeași mamă îi dă neliniște și zbucium. Dar să derulăm povestea. După ce la vîrsta de 9 ani a fost înfiat de o familie omenoasă și plină de grijă părintești, el crește alături de acestia. Îi respectă, dar dorul de a-și găsi mama care i-a dat viață îl topește. După dispariția părinților adoptivi, iată-l pe Nițu Gheorghe, plecînd din aproape în aproape ca s-o regăsească. Cum viața e darnică, s-a făcut ca, într-o zi, la Cluj-Napoca, internată într-un spital s-o găsească pe Neacșu Victoria, mama sa adevărată. Întrevederea a fost dureroasă, ne spune petentul. Asta însă nu l-a împiedicat ca împreună cu soția, care de altfel e un om cu mare înțelegere pentru situația soțului ei, reușește s-o aducă la București pe femeia care, din cauza vremurilor grele, a fost nevoită să renunțe la copil. Numai că s-a bucurat de privirile mamei foarte puțin. După șase zile femeia a murit. Cine i-a mai rămas ? Aflase că ar mai avea o soră înfiată de o familie de pe lîngă Craiova. De atunci și pînă azi, Nițu Gheorghe tot o caută. S-a adresat tuturor forurilor competente. Sora pe care o caută are certificatul de naștere nr. 2671, eliberat de Consiliul popular sector 3 în anul 1946, pe numele *Neacșu Ioana*. Modificări în registrul de evidență nu există. Doar atît. Nițu Gheorghe mai știe de la mama sa că sora a fost născută la maternitatea Avrig din București. S-ar putea oare ca prin bunăvoința cuiva, Nițu Gheorghe să găsească acele registre în care erau trecute nașterile ? Copilul a fost luat direct din maternitate de familia care l-a înfiat. Poate să existe acolo un amănunt care să-l îndrume. Liniștea lui Nițu Gheorghe din Șos. Pantelimon nr. 286, bl. 41, sc. 3, et. 9, ap. 114 este acest fir de speranță.

IOANA PROCA

CU SIMȚUL DATORIEI FAȚĂ DE CETĂȚEAN

Cantinele muncitorești

● Responsabil cu tot ce se află pe masa în jurul căreia se strînge familia unui muncitor ●

Uneori, ca la mama acasă

Iepurii și cartofii prăjiți

Cantina-restaurant a Întreprinderii Electroaparataj, o construcție modernă, lipită de întreprindere, realizează un adevărat tur de forță lucrînd de dimineață, de la ora 7 și pînă seara la ora 9. În plus, oamenii muncii de la Electroaparataj mai au la dispoziție 2 bufete „de incintă" și 2 microcantine. De asemenea, pentru nefamiliștii care au căminul la mai bine de zece kilometri de întreprindere, este vorba cam de vreo șase sute de oameni, se amenajează acum o microcantină unde să se poată mînca seara. Dacă mai punem la socoteală și grădinile de legume, una chiar la sediul fabricii, cealaltă la Dobroiești, precum și proaspăta creșcătorie de iepuri, se poate spune că există o preocupare constantă pentru hrana oamenilor, pentru sănătatea lor, pentru ca timpul lor liber să numere cît mai multe ore.

Cantina are o capacitate de 500 de locuri și în zilele ei bune iau masa aici 1 500 de oameni. Spunem în zilele bune, deoarece, potrivit afirmațiilor vicepreședintelui sindicatului Dumitru Savu, numărul abonaților este mai mic. Așadar, din cei aproximativ 7 000 de oameni ai muncii, foarte puțini se lasă înduplecați de prinzurile calde preparate de personalul cantinei. Iată cîteva păreri în acest sens. **Elena Oană**, președinta comitetului de sindicat pe întreprindere : „Un meniu costă 8 lei. Piinea și desertul sînt gratuite. Pur și simplu nu înțeleg de ce nu mănîncă mai multă lume la cantină. Mîncare este bună. Acum avem și o creșcătorie de 200 de iepuri. Am făcut un sondaj la căminul de fete. Preferă să mănînce cartofi prăjiți și ouă. Le-am arătat că nu e bine pentru sănătatea lor, am chemat medicul să le explice, am ajuns să le și obligăm. Nimic. Ba mai mult, am mîncat și noi la cantină, eu și tovarășul Savu, pe rînd, ca să le convingem că mîncarea e bună". **Dumitru Savu**, vicepreședintele comitetului sindical : „Nu mai e ca acum 30 de ani cînd veneam cu toții la cantină. În primul rînd fiindcă majoritatea oamenilor muncii de la noi locuiesc în apartamente situate în imediata apropiere a întreprinderii. Oricît de familiară le-ar fi cantina, tot mai bine se simt acasă". **Virgil Manea**, responsabilul cantinei : „1 500 de oameni nu sînt nici mulți nici puțini. Noi pregătim mîncare și pentru dimineață, și pentru prînz, și pentru seară. Avem marfă destulă. Am organizat și expoziții culinare. Cred că trebuie să-i convingem prin calitatea preparatelor noastre".

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Astfel încît să li se poată, eventual, mulțumi

A fi cantinier nu este ușor nici la Combinatul de îngrășăminte chimice Slobozia, mai cu seamă cînd responsabilul cantinei, Ion Dunel, a dovedit că este dintr-acei oameni care țin să-și complice existența, în sensul că vor să-și facă meseria pînă la capăt, nu doar pînă la limita la care oricine ar fi de acord că-și merită, oricum, retribuția lunară. Dincolo de această limită încape munca prin care el devine un fel de responsabil nu doar cu ceea ce muncitorii combinatului plătesc și mănîncă la una din mesele cantinei dar și, uneori, cu ceea ce se află pe masa în jurul căreia se strînge toată familia unui muncitor.

O vreme, Ion Dunel a muncit la cantina termocentralei Borzești, pe cînd se construia termocentrala, apoi a lucrat la Craiova unde s-a și însurat cu o olteancă, împreună cu care a hotărît să se apropie de casa părinților lui, din comuna Grivița, din județul Ialomița, și așa ne lămurim cum în urmă cu șase ani a preluat conducerea cantinei de la acest combinat. Și e de datoria, bunăoară, a Virginiei Nedelea, secretară a comitetului de sindicat al combinatului, să spună că în această cantină înființată în urmă cu vreo zece ani venirea lui Ion Dunel ca responsabil a dus treptat la ștergerea impresiei dezagreabile că un lucru nou poate fi totuși un lucru urît. Nu e vorba de clădirea propriu-zisă, care era destul de arătoasă pe-afară și de spațioasă înăuntru, cît de finisajele care făceau să pară că este neterminată. Și pentru că mai trebuia încă o dată făcută dovada că nu e nevoie de prea mulți bani ca oamenii să se simtă bine într-un loc și, pur și simplu, viața să pară mai frumoasă, în locul cimentului cenușiu de pe jos au fost întinse frumoase dale de gresie, la ferestre au fost așezate perdele, în locul unor becuri cu o lumină chioară au fost montate lustre, mesele au fost acoperite cu fețe de masă, la intrare și pe stîlpii din sala cantinei au fost așezate oglinzi și urmarea acestor cheltuieli a fost că ținuta oamenilor s-a schimbat și ea.

Însă, de bună seamă, Ion Dunel n-a uitat că spiritul gospodăresc, la o cantină înseamnă, înainte de toate, o masă bună și cît se poate mai ieftină. Și dacă mănîncă în fiecare zi, aici, cam 700 de oameni, aproximativ o treime din muncitorii combinatului, adică aproape toți cei ce lucrează în schimbul întîi, ceea ce înseamnă o schimbare radicală a mentalității de pe vremea cînd ei veneau la lucru, mulți dintre ei fiind de prin satele din jur, cu mîncarea în traistă, explicația constă în faptul că bucătăreasa Vasilica Drăgănescu, știe să-și facă meseria iar prețul mîncării a continuat să rămînă cît se poate de rezonabil prin strădaniile lui Ion Dunel și ale celor cîtiva oameni din administrația cantinei, între care se numără și soția lui, Ileana. Adevărat este că responsabilii comerciali ai orașului sînt cît se poate de atenți față de cererile cantinei, de la începutul anului și pînă la sfîrșitul lunii august ei au repartizat, pentru muncitorii combinatului, aproximativ 10 tone de carne, dar tot la fel de adevărat este și că gospodăria anexă a cantinei a furnizat în același răstimp mai bine de 4 tone de carne și asta înseamnă că principiul de-a aștepta să fii ajutat se completează cu acela de-a te ajuta singur, zice Ion Dunel. Și muncitorii combinatului desigur că știu că unul ar fi prețul meselor dacă ar fi folosite mai multe conserve de legume cumpărate de la magazin și altul este prețul aceleiași mese dacă ea este pregătită cu conserve făcute chiar de oamenii cantinei. Nefiind nici un secret că prețul unei conserve se micșorează în felul acesta cam de trei ori. Socotim că nu e nevoie să înșiruim aici toate cantitățile pe care și le-a planificat șeful cantinei să le însilozeze pentru a-i ajunge pînă în primăvara sau în vara viitoare și că e suficient să spunem că prețul unei mese la cantina combinatului a rămas totuși neschimbat din 1980 încoace, el fiind de 8 lei pentru abonați și de 11 lei pentru flotanți. Iar faptul acesta parcă spune ceva despre felul cum înțeleg Ion Dunel și oamenii lui să-și facă datoria.

Spațiul în care se împlinește această datorie este însă mai mare decît al cantinei și-al gospodăriei ei anexă, ajungînd uneori pînă în sufrageria casei fiecărui muncitor al combinatului. Și asta e o grijă pe care responsabilul cantinei s-ar fi putut feri să o aibă, dar nu s-a ferit deloc. Pe scurt, în cele două chioșcuri de la atelierul mecanic și de la secția reparații se aduce cîteodată și marfă pentru acasă și ne simțim datori să subliniem că efortul acesta suplimentar nu se produce doar în limite simbolice. Orice s-ar spune, cele vreo 350 de kilograme de brînză care se aduc în fiecare săptămînă înseamnă o cantitate care, să spunem așa, atîrnă greu la cîntar, ceea ce dovedește o grijă nu doar de ochii lumii ci chiar o grijă adevărată față de oamenii combinatului și față de familiile lor. Bineînțeles, nu vrem să acreditățm ideea că Ion Dunel a luat asupra sa toate grijile de acest fel ale celor 2 000 de oameni ai combinatului ci doar să subliniem că și lui ca și celor vreo zece muncitori din subordinea lui le place să-și facă munca astfel încît să li se poată, eventual, mulțumi.

DUMITRU ELIADE ■

O cantină bijuterie, la Breaza

De ani de zile, aproape că nu exista adunare în care muncitorii Fabricii mecanice de precizie din Breaza să nu ceară înființarea unei cantine. Acum o au. Clădirea nouă este unul din edificiile de mîndrie în tot mai atrăgătoarea stațiune prahoveană. Construcția a început efectiv în ianuarie, anul acesta, iar recepția beneficiarului s-a făcut la 20 iulie, cu două luni mai devreme față de termenul fixat. Un proiect tip a fost adaptat de către arhitecții prahoveni. Modificări inspirate s-au operat și la desenul fațadei. Inginerul Cristian Grigoriu, șeful punctului de lucru de aici — al Antreprizei Prahova, din cadrul Întreprinderii de construcții industriale montaj Brașov — a urmărit la zi și la oră executarea corectă a lucrării. Muncitorii fabricii beneficiare au lucrat tot timpul la cantina lor. Modestia inginerului îl împiedică acum să spună mare lucru despre munca sa și a oamenilor lui. Competența lor, plăcerea de a face aici, la Breaza, una din cele mai frumoase clădiri ale orașului vor rămîne însă, — după ce ei vor pleca spre alte puncte de lucru — în admirația din privirile oricui va vedea clădirea și mai ales în bucuria muncitorilor care și-au dorit atît de mult o cantină pur și simplu, și au azi datorită inginerului Cristian Grigoriu și meșterilor condusi de el, o cantină-bijuterie. Vineri, 14 septembrie 1984, stau de vorbă cu inginerul Dan Neculai, directorul Fabricii mecanice de precizie Breaza (subunitate a Întreprinderii de mecanică fină Sinaia), și cu președintele C.O.M., Constantin Vlăsceanu. „Cînd între beneficiar și constructor există înțelegere perfectă, iar furnizorii de materiale nu te întîrzie, obiectivele de investiții se pot realiza în devans. Directorul antreprizei prahovene a I.C.I.M. Brașov, inginerul Mircea Cosma, s-a ocupat personal de calitatea construcției și de arhitectura acestui obiectiv. La cel mult trei zile lua legătura cu noi, venea să vadă cu ochii lui cum se muncește. N-a declanșat lucrările decît după o minuțioasă pregătire a bazei materiale." (Constantin Vlăsceanu). „Valoarea cantinei noastre este de 4 600 000 lei. Pot lua masa aici 900 de persoane, în trei schimburi. Am inaugurat-o la 18 august. Încă nu putem găti la noi, se aduce mîncare de la restaurant pentru 200 de persoane, dar nerăbdarea muncitorilor era prea mare, ca și bucuria că în sfîrșit era gata cantina mult așteptată. Directorul I.C.S.M. Breaza este un bun colaborator pentru noi și, cel puțin pentru început, vrem să colaborăm în continuare cu dînsul, chiar după ce vom prepara aici mîncarea. Mă gîndesc la personal calificat și la aprovizionare." (ing. Dan Neculai).

Primăria a pus la dispoziția fabricii un teren pentru amenajarea unor microsectoare, cum zice directorul, de legumicultură și zootehnie. Chiar azi — mi se spune — se întocmesc actele pentru închirierea a 700 de metri pătrați de pe care muncitorii vor asigura, de anul viitor, o bună parte din cele trebuitoare bucătăriei, astfel ca mîncarea să și-o ieftinească prin munca lor directă de gospodari în această mare gospodărie de precizie care este fabrica din Breaza. Da, actele tocmai se perfectează, confirmă — aflat lîngă noi — Florian Dorobanțu, tehnicianul arhitect al primăriei și președintele consiliului orășenesc al sindicatelor. Mai sînt cîteva lucruri de pus la punct, ca la orice casă nouă, dar marea satisfacție are dreptul deja să se arate în zîmbet. „Mai așteptăm un spălător-degresor și încă o mașină de gătit de la Întreprinderea de construcții metalice și confecții pentru construcții București, iar de la «Ascensorul» — două lifturi. Avem deja o bună parte din personal." (ing. Dan Neculai). „Am obținut fondul de retribuții, mîine deschidem conturile în bancă. Dar am vrea să nu uităm, acum cînd ce-a fost greu s-a făcut, că ne-au ajutat foarte mult primarul nostru, tovarășul Gheorghe Marinescu, și colaboatorul său apropiat, secretarul adjunct, tovarășul Spiridon Mușat, că județul ne-a sprijinit, de asemenea, mereu și că directorul întreprinderii noastre din Sinaia, tovarășul doctor inginer Laurențiu Doinaru, și-a găsit tot timpul vreme pentru acest obiectiv. Acum, firesc, domină bucuria pentru lucrul făcut, făcut bine. Ieri, de pildă, la o adunare, își exprima această bucurie Gheorghe Soare, reglor la strungurile automate, și cerea ca, în cel mai scurt timp să se asigure utilizarea cantinei la capacitatea maximă. Și noi, cei din conducere, ne bucurăm. Analizăm zilnic activitățile legate de cantină. Azi, la șapte și jumătate conducerea fabricii a discutat stadiul organizării ei. Pînă joia viitoare vom asigura masa de prînz pentru trei-patru sute de persoane. Pînă marți vor intra în magazie primele cantități de produse. Avem deja două beciuri pregătite. Sîntem, în fond, în plină aprovizionare de toamnă-iarnă. Ne bazăm și pe sprijinul, în continuare, al organelor de partid și de stat. Într-o lună-două totul va fi pus la punct, inclusiv un personal de calitate

Cantina muncitorilor din Breaza este una dintre dorințele lor împlinite. De acum, la adunări vor vorbi doar de un cămin de nefamiliști, pe care îl dorește și conducerea fabricii, mai cu seamă pentru fixarea cadrelor tehnico-inginerești. Și el, căminul, urmează acum, după cantină, în preocupările acestor meșteri de finețe și precizie care nu sînt departe de ziua cînd calitatea și volumul muncii lor vor face din fabrica aceasta o întreprindere de sine stătătoare.

DORIN GHERGHINESCU ■

Cu farfuriile pe masă

Ca să-ți poți face o bună impresie despre o cantină, cel mai nimerit este s-o vizitezi în timpul pauzei, cînd totul se află într-o ordine desăvîrșită, ochiul fiind scutit de spectacolul mult prea uman al ingurgitării, pe care Alfred de Vigny îl considera cu totul vulgar. La cantina muncitorească a Întreprinderii de scule din Rîșnov, nu mi-a fost dat să văd nici frenezia consumatorilor cuprinși de bulimie, nici înghițiturile pantagruelice ale unor inși lihniți de foame, nici firicelul de sos prelins pe bărbie. În sala frumos aranjată de la etaj, cu fețe de masă curate, cu tacîmuri inoxidabile și cu ventilatoare care aerisesc încăperea încinsă de căldură și de miasmele venite de la bucătărie, totul pare amenajat pentru o masă festivă.

În cei opt ani de cînd există această cantină, conducerea întreprinderii s-a străduit să asigure toate condițiile celor care servesc masa aici. S-a străduit să le ofere o ambianță plăcută, curățenie și bucătari pricepuți, adică ceea ce depinde de posibilitățile locale, mîncarea propriu-zisă depinzînd de cu totul alți factori pe care comitetul de cantină și conducerea întreprinderii îi conjură mereu să fie mai clemenți, spre folosul obștii. Cele 330 de locuri pe care le deține sala de mese, înmulțite cu cele trei schimburi, ne arată că la Rîșnov problema mesei nu e o bagatelă, ci o chestiune serioasă care trebuie tratată cu înțelegere și răspundere. Pîntecul gol nu mușcește cu spor!

Cantina este dotată la amănunt cu cele trebuitoare, conform Ordinului 90 al Ministerului Sănătății (utilaje mecanice de curățat zarzavat, laborator de cofetărie-patiserie, camere frigorifice și de prelucrat) dar i s-au adus și unele îmbunătățiri, prin forțe proprii, amenajîndu-se în acest sens o magazie cu pivniță pentru preparate semindustrializate. Totul se află la parter, unde așijderea e curat și lipsește acel miros care de regulă te pune pe fugă. Fiind de tip muncitoresc, această cantină, ca toate de acest fel, are un statut cam hibrid, fiindcă face figura copilului cu mai multe moașe ; toate-l trag de urechi dar nici una nu-l înfiază. După Legea nr. 9/1971, care orientează activitatea generală a cantinelor, un asemenea local ar trebui să fie aprovizionat cu prioritate și de acest lucru ar trebui să se îngrijească în primul rînd Direcția comercială. Lucrurile nu stau însă chiar așa, fiindcă interesul acestei direcții e de a sprijini cantinele-restaurant, de la care trage mai multe foloase. A și existat, de altfel, o adresă a Ministerului Comerțului Interior prin care se hotărîse ca și cantinele muncitorești să treacă în directa subordonare a Direcției comerciale care ar fi urmat să suporte regia și să încaseze veniturile. Nu s-a întîmplat astfel și, dacă cei din comitetul de cantină sînt bucuroși să-și desfășoare activitatea în regie proprie, autofinanțîndu-se, ei sînt mai puțin încîntați de festa pe care le-o joacă Direcția comercială care se face a nu-i prea cunoaște decît în cazuri de ananghie. I.C.S. Alimentara Brașov și I.C.S.M. Rîșnov îi ajută în aprovizionare atît cît să nu se spună c-au uitat de cantină, grija acestora îndreptîndu-se preferențial către cantinele-restaurant. Necazul cel mai mare e că, deocamdată, nu există reglementări precise. Așa că greul trebuie să-l ducă chiar conducerea cantinei, la cîrma căreia se află oameni întreprinzi și descurcăreți. Șeful unității, Anatolie Bacalăm, președintele Comitetului de cantină, Vasile Crivăț, și loc țiitorul acestuia, Petre Lambrino, au și găsit de altfel soluția salvatoare și ea se numește gospodăria-anexă. Deocamdată, aceasta se află în faza de finalizare. În afara orașului, pe o suprafață de teren destul de mărișoară, cîțiva meșteri înalță o construcție în care va fi microferma gospodăriei, capabilă să adăpostească în jur de 300 de porci, construcție serioasă ce va cuprinde și o hală pentru sacrificare. Față de cei 91 de porci cîți deține acum gospodăria-anexă, forma ei finală va însemna mult pentru cantină, mai ales că intenția e de a nu se mai apela, în aprovizionarea cu carne, la fondul de stat. Terenul gospodăriei e încîntător, cu lungi alei de trandafiri, cu o livadă de pomi fructiferi, printre care cîteva femei întorc fînul, cu o clădire tiroleză, în fine, cu un lac umbrit de cîteva sălcii pletoase, pe care conducerea cantinei l-a populat cu crap și caras, deocamdată experimental. Din loc în loc, se formează cîte-un ochi de apă. E chiar carasul zvîcnind după muște. Buna gospodărire a dus astfel la rezultate pe măsură iar despre calitatea meniului se spune că el trece zilnic prin gura directorului Ștefan Radu care, de cînd s-a operat de stomac, servește masa numai la cantină. Așa o fi. Ne-ntoarcem la sala de mese, căci a sosit ora prînzului, și ne interesăm de meniul zilei. Muncitorii vor servi o ciorbă de legume, macaroane și compot asortat.

RADU ȚEPOSU ■

E de ajuns să devenim conştienţi de scopul care ne apropie, căutîndu-l împreună acolo unde el ne uneşte pe toţi

UNIVERS

● Detonarea din gara Pămînt ● Cum să ne alegem stresul ● Darul lui Saint-Exupéry ●

Mapamond '84

Saint—Exupéry

O serie de obiecte ce au aparţinut celebrului scriitor-pilot francez Antoine de Saint-Exupéry (1900—1944) — autor al cunoscutelor cărţi „Pămînt al oamenilor", „Zborul de noapte", „Citadela" — au fost oferite spre vînzare publică la Paris. La 40 de ani de la moartea tragică a scriitorului într-o misiune deasupra Mediteranei, moştenitorii soţiei sale Consuelo, decedată în 1979, nu au rezistat tentaţiei de a obţine „bani graşi" în schimbul unui modest joc de şah de voiaj, butonilor de manşetă aurii, unei cărţi de identitate eliberate în 1931 la Buenos Aires, desenelor elaborate de Saint-Exupéry pentru „Micul Prinţ", scrisorilor sale de dragoste etc. „Cum să nu ne amintim de tristele versuri ale lui Apollinaire : Trecem, trecem, fiindcă totul trece, / Dar uneori mai revenim. / Amintirile sînt corni de vînătoare / Al căror sunet moare în vînt...

A trecut multă vreme de cînd aviatorul rătăcit în deşert şi micul prinţ căzut din cer şi-au unit singurătăţile. Aflăm dintr-o scrisoare că Saint-Exupéry, care a fost îndrăgostit fără speranţă de poeta Louise de Vilmorin, nu a reuşit să-şi găsească liniştea lîngă Consuelo : „Îţi voi scrie astă seară o scrisoare de dragoste. Pentru că, în pofida atîtor răni, a cuvintelor ce nu le aşteptam din partea ta, a chemărilor ce mor lovindu-se de geamul mîinii tale inimi închise, realitatea este că nu sînt capabil decît de o singură iubire şi aceea nu şi-a găsit drumul".

Pentru Exupéry viaţa a conţinut o raţiune şi un înţeles dincolo de tot ceea ce este vremelnic, conjunctural. Imensă, torenţială, magnifică de diversă în frumuseţea ei, pe el viaţa l-a angajat, valoarea atitudinilor sale fiind exemplară. Într-o scrisoare adresată lui André Breton, Saint-Exupéry îi spunea acestui „papă" al [illegible] : „Aveţi desigur sansa să descoperiţi de [illegible] care nu cer din partea numai viaţă decît cuvinte. Ale mele cer acţiuni". Toată fiinţa lui a participat fascinată de ideea unei misiuni covîrşitoare : solidaritatea umană, existînd, [illegible] [illegible] [illegible]

Sport

Cupele Europene

● Orac — un specialist al loviturilor libere ● Barajul numit Lung ● O stea urcătoare ●

Momente de fotbal spectaculos, eficient pe stadionul Dinamo alese și memorate de Paul Agarici

Dinamo — Omonia Nicosia: 4-1 (4-1)

Douăzeci de minute superbe

Primii combatanți care au intrat pe cîmpul de bătaie al competițiilor europene, în noua lor ediție, au fost dinamoviștii. Prima manșă a dublei confruntări dintre campionii noștri și campionii fotbalului cipriot, consumată miercuri între orele 17 și 19 pe stadionul din Șoseaua Ștefan cel Mare, a dat cîștig de cauză, cum era de așteptat, formației bucureștene. Victoria la trei goluri diferență e o victorie în general concludentă și, de obicei, promițătoare pentru calificările ce se decid în sistemul tur-retur și, din acest punct de vedere nu ne îndoim că fotbaliștii dinamoviști vor face totul ca rezultatul obținut acasă să-și afle continuarea logică, ceea ce nu poate însemna decît o comportare corespunzătoare în deplasare și prezența în etapa următoare a celei mai importante competiții a cluburilor de fotbal ale Europei.

Partida de miercuri cu Omonia Nicosia — partidă în care ni s-a arătat că în fotbal balonul continuă să fi rotund și că nici o partidă nu e cîștigată înainte de a fi jucată, adevăr pe care dinamoviștii mărturiseau a-l cunoaște bine, deși pe gazon n-au ținut cont totdeauna de el, n-a fost de natură să ne dea toate satisfacțiile pe care i le-am pretins cu îndreptățire. Debutul primei noastre echipe în noua ediție a întrecerii n-a avut strălucirea pe care o așteptam ; zestrea de goluri pentru partida retur nu-i cea care putea fi, judecînd totuși obiectiv, potențialul celor două echipe aflate în teren, iar prestația echipei noastre, cu toată înțelegerea pentru derăglările provocate de absența inițială a unor titulari precum A. Nicolae și Andone sau de cea intervenită prin accidentarea în joc a lui Stănescu — a fost mult prea departe de imaginea pe care o păstrăm despre dinamoviști din memorabilele meciuri ale ediției trecute. Ca să nu intrăm, fără rost în fond, în detaliile de joc putem spune că fotbaliștii dinamoviști au fost în teren circa 20 de minute, adică doar în jumătatea aceea a primei reprize cînd în minutele 25, 28, 33 și 36 cu două lovituri libere antologic executate, de Orac, cu o atentă reluare a lui Țălnar și cu acea lovitură de cap a lui Tulba, Dinamo a înscris cele patru goluri arătînd, dincolo de contabilitatea tabelei de marcaj, singurul mod real și firesc de existență a unei echipe care se respectă : participarea deplină la joc, angajarea în disputa sportivă a tuturor calităților fizice și morale, ale echipei în ansamblu și ale fiecărui combatant în parte. Cele 20 de minute de joc adevărat care le-au adus dinamoviștilor binemeritatele aplauze ale publicului spectator, bucuros să pot recunoaște în acele clipe calitățile echipei favorite, fac cu totul inexplicabilă întîrzierea intrării în mină a dinamoviștilor, încălzirea aceea atît de anevoioasă pe care spre dezamăgirea noastră, dar poate și spre trezirea noastră, cipriotii au sancționat-o prompt, prin golul lui Savidis din minutul 17 care a făcut ca pentru o vreme tabela de marcaj să arate un scor favorabil oaspeților. Și-au mai făcut cele 20 de minute cu totul de neînțeles, repriza care le-a urmat, a doua, în care dinamoviștii păreau a fi oprit motoarele de tot, odată cu mișcările operate la ieșirea din dispozitiv a lui Stănescu, angrenajul întreg și înaintarea și mijlocul și apărarea trecînd pe regim de efort diminuat și invitînd prin aceasta adversarul să preia inițiativa, ceea ce a și făcut, creîndu-și în cîteva rînduri situații deosebit de favorabile pentru sine și foarte periculoase pentru ai noștri. E bine, desigur, că în final s-a terminat bine, dar este extrem de necesar ca formația noastră campioană să rețină învățămintele, să remedieze ce e de remediat pentru a face ca echipa să se exprime în plenitudinea capacităților sale de talent, de cunoștințe tehnico-tactice și însușiri morale pe întregul parcurs al unei partide, care niciodată nu durează mai puțin de 90 de minute.

Dinamo, am văzut, poate mai mult. Dinamo, avem credința, va da mai mult !

NICOLAE ARSENIE ■

DE LA TRIMIȘII NOȘTRI SPECIALI LA ROMA ȘI SEVILLA

A. S. Roma — Steaua: 1-0 (0-0)

Calificarea este posibilă

Acum, la o oră după încheierea partidei cu A.S. Roma, nu mai cred că Steaua merita victoria. Nu mai cred, dar am crezut-o. Am trăit sub imperiul acestei impresii în ultimele 20 de minute din prima repriză cînd, pe rînd, Bumbescu (cu capul), Petcu (cu un șut bombă de la 20 metri), Lăcătuș și Pușcaș (șuturi puternice apărate cu multă dificultate) puteau deschide scorul. Am continuat să privesc jocul, cu sentimentul victoriei apropiate, în repriza a doua cînd tinerii jucători de la Steaua au desfășurat un joc de mare precizie și siguranță și, mai ales, în ultimele minute cînd Pițurcă, singur cu portarul, s-a pripit. Impresia aceasta s-a datorat în mare parte surprinzătoarei evoluții a echipei Steaua pe care n-am mai văzut-o jucînd atît de frumos și organizat de foarte mulți ani. Dar și mai sigur este că nici A.S. Roma nu merita această victorie. N-o merita fiindcă n-a avut nici o ocazie clară de gol, și n-o merita deoarece golul din minutul 74 s-a marcat dintr-o poziție clară de ofsaid. Cînd arbitrul a indicat centrul terenului pentru repunerea mingii în joc, toți gazetarii de la masa presei au izbucnit în rîs. 0—0 cred că era un rezultat echitabil și meritat pentru jocul prestat de fiecare echipă militară. Pentru modul organizat al jocului prestat aici, pe stadionul olimpic din Roma, conducerea tehnică a echipei militare merită toate felicitările noastre. Este păcat că o greșeală de arbitraj umbrește superbul efort al unor jucători care pur și simplu au entuziasmat publicul italian. Este păcat și fiindcă jocul celor două formații a fost curat și disputat în limitele sportivității. Eroul acestui meci este întreaga echipă în frunte cu Ducadam și terminînd cu tricoul numărul 11 pe care l-a îmbrăcat Pițurcă. La București, în retur, ne așteaptă un joc extrem de greu, dar după felul în care echipa s-a prezentat aici, la Roma, putem să-i privim încrezători. Să nu uităm că din echipa militară au lipsit exact jucătorii cei mai experimentați, Stoica, Boloni, Barbuleț, Balint (incomplet refăcut), Iordănescu (și el accidental), Cimpeanu. Arbitrajul corect la centru și de linii ne dă dreptul la indignare la arbitrii de linie.

Ne așteaptă un meci greu, dar calificarea este posibilă.

NICOLAE CRISTACHE ■

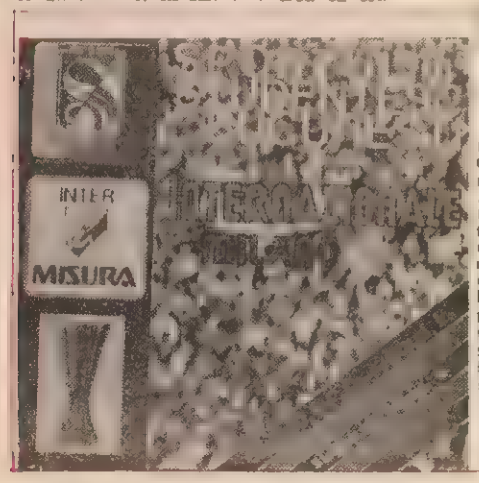

Cînd acest număr de revistă proaspăt ieșit din rotativă, se îndreptă spre dumneavoastră, altă echipă românească se avînta în focul disputelor fotbalistice europene. Pe stadionul 23 August din Capitală, C.F. Sportul Studențesc, formație de frunte a fotbalului românesc începea confruntarea cu binecunoscuta reprezentativă a fotbalului italian, Internazionale Milano, pentru Cupa U.E.F.A., cu promisiunea unei comportări de excepție și cu urarea noastră, a tuturor iubitorilor sportului, de-a obține un succes de prestigiu.

Betis Sevilla — „U" Craiova: 1-0 (0-0)

Un lanț de ghinioane

Cei mai buni la Sevilla : Lung și Ștefănescu

Universitatea Craiova a fost urmărită azi, în meciul cu Betis Sevilla, de un lanț întreg de ghinioane, de parcă nu l-ar fi ajuns absențele lui Balaci și Tilihoi ! După numai 20 de minute de joc, cînd „furia" spaniolilor se mai potolise și Universitatea echilibrase jocul, s-a accidentat Țicleanu nevoit să părăsească terenul din cauza unei entorse. Finalul partidei, care se va dovedi decisiv pentru soarta acesteia, n-a fost nici el de partea jucătorilor români ! Cîrțu a fost silit să iasă din joc datorită unei contuzii, urmat la cîteva minute și de Ungureanu, prin lipsa căruia Universitatea s-a văzut în neplăcuta și dificila situație de a încheia meciul în 10 jucători. Aș minți însă dacă aș afirma că formația craioveană a făcut la Sevilla unul din jocurile ei „europene". N-a mai avut la dispoziție efectivul complet și dacă Beldeanu, de pildă, înlocuitorul lui Țicleanu, s-a achitat onorabil de sarcinile trasate, introducerea lui a scăzut ritmul la mijlocul terenului, permițînd gazdelor să se instaleze într-un atac prelungit. Obiectiv vorbind, după numărul ocaziilor de gol, victoria Betisei este argumentată. Craiova s-a apărat însă exact, cu abnegație, Lung și Ștefănescu, dar mai ales primul (senzațional în minutele 32, 43 și 50, cînd a salvat goluri ca și înscrise !), au evoluat fără greșeală, echipa română lăsînd în ansamblu o bună impresie și părăsind terenul nu doar în aplauzele spectatorilor, ci și cu mari șanse de a întoarce rezultatul la Craiova și a se califica în turul 2 al Cupei U.E.F.A. Nu de puține ori, craiovenii au scăpat basma curată datorită barajelor excepționale ale lui Lung și intervențiilor de ultim moment ale apărătorilor, dar nu-i mai puțin adevărat că cele cîteva contraatacuri purtate spre poarta lui Esnaola au semănat panică în jumătatea de teren spaniolă, fotbaliștii români trecîndu-și în cont și două-trei ocazii de gol, între care „bara" lui Ungureanu (min. 15) și „bombele" lui Beldeanu (min. 82) și Irimescu (min. 90) care au ocolit cu cîțiva centimetri stîlpii porții spaniole. Putea fi o diferență mai mare în favoarea gazdelor, care s-au zbătut să lase o impresie cît mai bună pentru a cîștiga și pe această cale diferendumul cu patronatul (care refuză să-i satisfacă doleanțele, de unde o grevă prelungită a jucătorilor) dar la fel de bine întîlnirea se putea încheia la egalitate sau chiar cu victoria craiovenilor. Este tîrziu, aici în vechea capitală a Andaluziei, a trecut de miezul nopții, voi reveni cu amănunte săptămîna viitoare, dar îmi păstrez, ca să rezum cele văzute, optimismul în privința calificării.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Minte sănătoasă în corp sănătos! Dar ce facem pentru aceasta?

SPORT, TIMP LIBER

• Urmașii lui Alehin • Sugestii pentru viitorul dumneavoastră concediu •

ŞAH cu Margareta Mureşan

Rivalitate creatoare

La Moscova se desfășoară meciul pentru titlul de campion al lumii dintre actualul campion mondial, Anatoli Karpov, și șalangerul său, Garri Kasparov. Ultimul meci de o asemenea importanță pentru supremația șahistă s-a disputat la Moscova cu mulți ani în urmă, în 1969, între Tigran Petrosian și Boris Spasski, revenindu-i celui din urmă cu scorul de 12,5—10,5. La începerea actualului meci, un scurt moment de reculegere a fost rezervat memoriei fostului campion mondial, Tigran Petrosian, dispărut de puțină vreme în urma unei îndelungate suferințe.

Anatoli Karpov a obținut titlul mondial în anul 1975 ca urmare a victoriei sale atribuite printr-un forfait (de-a dreptul incredibil) al genialului campion american Bobby Fischer, cel care a întrerupt continuitatea tradiției șahului sovietic pentru un ciclu al campionatului mondial. Marele maestru sovietic și-a apărat titlul la Baguio în 1978 și la Merano în 1981 în fața lui Victor Korcinoi. În primul meci lupta a fost mai strînsă de-a lungul celor 93 de zile, cît a durat, victoria revenindu-i la limită 6—5 (se calculează numai victoriile) campionului mondial. În cel de-al doilea meci V. Korcinoi a fost învins după numai 51 de zile la severul scor de 6—2. Jucător de mare ambiție și erudiție, actualul campion mondial a făcut dovada că este cel mai puternic șahist al lumii, cîștigînd turnee după turnee, încercînd parcă să își justifice locul în ierarhia șahistă. Foarte puține au fost excepțiile în adjudecarea locului întîi în cele mai puternice turnee de mari maeștri. Doar marii maeștri J. Timman și B. Spasski au reușit să-l surclaseze sau să-l egaleze în clasament pe A. Karpov.

Apariția lui Garri Kasparov, un nou Fischer al șahului modern, a însemnat apariția unui adevărat adversar al campionului mondial. Fără să vrea cei doi rivali de astăzi și-au influențat reciproc performanțele. Ca „elevi" ai „Școlii de șah prin corespondență" a fostului campion mondial Mihail Botvinnik, amîndoi au beneficiat de cunoștințele teoretice și practice ale reputatului campion. Experiența lui M. Botvinnik l-a ajutat în mod evident pe Garri Kasparov în realizarea victoriei în finala meciurilor candidaților în fața lui V. Smislov, vechi adversar al lui M. Botvinnik. Jucător cu un imens talent, Garri Kasparov a împrumutat din stilul clasic, eficace al lui A. Karpov, carierei acestuia fiindu-i mereu motiv de meditație înspre performanțe strălucite. La începutul carierei sale G. Kasparov s-a dovedit un jucător foarte impulsiv, ce deseori făcea mutarea fără a sta prea mult să chibzuiască. Garri visa să devină un nou Alehin. Profesorul său de șah, M. Botvinnik, mărturisește că adesea stilul de joc, maniera de disciplinare a voinței, pragmatismul și prudența campionului mondial, A. Karpov, au servit drept mijloace de convingere a tînărului Garri în înlăturarea stărilor emoționale evidente, în autoeducarea voinței.

MARGARETA MUREȘAN

Clujul — un județ totdeauna bucuros de oaspeți

În orice ipostază, în orice anotimp, Cluj-Napoca, municipiul de la poalele Feleacului și de pe malurile Someșului Mic, rămîne de o frumusețe copleșitoare.

Cu această afirmație am început și discuția purtată, în final, cu Letiția Triteanu, directorul Oficiului Județean de Turism:

— Într-adevăr, ne mîndrim cu orașul nostru, pe care îl dorim tot mai frumos. El însă reprezintă numai un eșantion din multiplele posibilități ce stau la dispoziția vizitatorilor noștri.

— Mai concret?

— În afara unui tur al municipiului, i-aș propune oricărui turist o drumeție la cabana Valea Drăganului, o cabană frumoasă, situată la o altitudine de circa 550 de metri, de unde se poate merge la Vlădeasa, sus, la 1 430 de metri. La Vlădeasa, pe cunoscutul vîrf al Apusenilor, avem un cabanier vestit care lucrează acolo de peste 25 de ani și toți îi știu pe baciul Pleș. Este un om foarte ospitalier și asta o știu toți turiștii care i-au trecut pragul. Aproape că oamenii i-au și uitat numele adevărat — Nicolae Pleș. Ne bucură faptul că acesta nu este un caz singular; la fel de primitori sînt și cabanierii de la Cheile Turzii. Acolo care iubesc drumeția în zona montană, le oferim prilejul de a parcurge și trasee de-a dreptul spectaculoase: Cheile Turzii, Cheile Turului, Cheile Baciului sau defileul Iara-Buru. Aș mai aminti un minunat loc de agrement, de odihnă, care este stațiunea Fintinele-Beliș situată în vestul județului, respectiv, în nord-estul Munților Apuseni, la punctul de contact al Munților Gilăului cu Munții Bihor-Vlădeasa. Aici dispunem de 345 locuri de cazare, restaurant, bar de zi, terase, iar frumoasa zonă a lacului de acumulare Fintinele nu mai are nevoie de recomandări. Lacul este navigabil pe o distanță de peste 20 km și ne propunem ca în scurt timp să oferim condiții pentru practicarea sporturilor nautice.

— Eforturile dumneavoastră s-au îndreptat și către revitalizarea unor zone de interes turistic?

— Da, am creat o stațiune în Munții Apuseni, cunoscută sub numele de Băișoara. Se află la circa 80—90 km distanță de Cluj, este situată la o altitudine de 1 400 metri și aș spune că este un pas făcut în munte, unde sporturile de iarnă se practică intens.

— Ce recomandați turiștilor care preferă excursiile mai scurte?

— Mai avem trasee pe care le intercalăm pentru zona din imediata apropiere a Clujului, în perimetrul bazinului Somesului Cald, unde avem hidrocentralele, care, firește, au dat naștere unor frumoase lacuri. Aceste lacuri oferă o panoramă agreabilă vizitatorilor și datorită amenajărilor efectuate, au devenit obiective turistice.

La 7 km de Cluj mai dispunem de o cabană amplasată sub dealul Feleacului la liziera pădurii Făget, altitudinea fiind aici de 426 metri, cunoscută sub numele Cabana Veche. De asemenea, ceva mai sus, pe versantul drept al aceluiași deal, într-o zonă împădurită cu brad, paltin și stejar avem cabana Făget Pădure. Și tot aproape de Cluj — stațiunile Cojocna și Someșeni, unde cei interesați pot beneficia de tratament pentru diverse afecțiuni.

— Am greși dacă am afirma că județul Cluj este o zonă turistică de larg interes?

— Nicidecum! De pildă, numărul turiștilor străini care ne-au vizitat de la începutul anului și pînă acum, a depășit 200 000. Și dacă ar fi să apelăm în continuare la cifre, în total, am găzduit pînă acum peste 31 000. Am organizat excursii în țară cu 38 827 de solicitanți, iar în străinătate, pentru 13 170 de oameni ai muncii din diverse sectoare de activitate.

— De spre Cluj-Napoca se spune că este un municipiu cu multe hoteluri frumoase, elegante, ospitaliere. Chiar așa să fie?

— Exact așa! Dispunem de o bază materială puternică, de oameni bine pregătiți care își cunosc și își iubesc meseria. Dintre obiectivele turistice date în folosință în ultimii ani, aș aminti hotelul „Belvedere" inaugurat la 8 martie 1976 care își păstrează intactă ținuta de confort și reputația de unitate turistică de talie internațională și hotelul „Sport", situat în imediata apropiere a stadionului și a Sălii Sporturilor. A fost dat în folosință în urmă cu numai trei ani, în data de 1 iunie...

Este un hotel mare, deosebit de frumos, destinat cu precădere tineretului, unde mîinile de aur ale bunilor gospodari, hărnicia, se simt la tot pasul, șefii de unitate Mariana Pod și Grigore Borz fiind, în ciuda tinereții lor, gazde de neuitat pentru toți acela care le trec pragul. Practic, întregul colectiv al complexului „Sport" este alcătuit din oameni înimoși, bine pregătiți profesional, despre care am cules mereu numai cuvinte de laudă.

— La loc de cinste, aici, la dumneavoastră în birou, observ o importantă distincție.

— În ultimii 14 ani ne-am numărat constant printre Orașele Județene de Turism fruntașe pe țară. Da, pentru activitatea depusă, ne-a fost acordat și „Ordinul Muncii" clasa a II-a, fapt care ne obligă să muncim mai mult și mai bine.

— În încheiere, vă mărturisesc că am comis o indiscreție: printre oamenii care vă cunosc, circulă — am auzit — o vorbă de-a dumneavoastră...

— Nu, nu o știu secret! Într-adevăr, spun mereu: turism nu se poate face cu ceasul în mînă, ci numai cu multă dragoste și pasiune!

CONSTANTIN BALACCIU

Cronica șoselei

Un abis de contradicții

La 35 de ani, Cornel D. era considerat, cu deplin temei, unul dintre cei mai competenți ingineri din uzină. Ceea ce se aprecia în unanimitate la acest bărbat înalt, zvelt, cu trăsături regulate, poate puțin cam aspre, erau imaginația, originalitatea care îl ajutau să rezolve cu perseverența caracteristică cele mai spinoase probleme.

Nu-i plăcea să-și destăinuiască frămîntările, necazurile și cu atît mai puțin să se lamenteze despre ei. Ieșea tocmai din clădirea unde directorul își avea biroul, cînd un coleg, inginer și el, coleg de promoție, repartizat cu zece ani în urmă la uzina unde lucrau și acum, îl oprește. „Așa, deci, dragă colega, nu mai vedem oamenii de cînd cu zvonurile astea despre avansare, frumos, n-am ce zice!" „Iartă-mă, Iorgule, mă gîndeam și eu la ale mele, fiecare cu necazurile lui". „Ce necazuri, Cornele, avansat urmează să fii, nevasta-ta, frumoasa de ea, își-a cîștigat o mașină cu numai 5 000, și tu, parcă îți s-ar fi înecat corăbiile". „Parcă numai asta contează în viață, mai sînt și altele, Iorgule, le știi tu". O undă de tristețe apare la auzul ultimelor cuvinte pe fața colegului. „Le cunosc, Cornel. Scuză-mă pentru 'vorbăria asta fără noimă. Dar, ce să-i faci, capul sus, înainte. Îți amintești cum ne încurajam în facultate și mai apoi cînd dădeam de greutăți, aci în uzină?" Cornel schițează un zîmbet, mulțumind parcă pentru încurajare. Apoi cei doi își dau mîna și se despart. „Am făcut o gafă cît mine de mare, își zice Iorgo, omul probabil are iar necazuri cu copilul, iar eu îi tot dau cu gura vrute și nevrute". Într-adevăr, Cornel și soția lui nu se puteau numi oameni fericiți, chiar dacă aveau de toate. Niciodată fețele lor frumoase nu erau luminate de adevărata satisfacție. Totdeauna, chiar cînd rideau, ochii lor păstrau tristețe, amărăciune. Aproape în permanență, gîndurile lor se îndreptau spre Mihaela, fetița lor de șapte ani, blondă, cu ochii albaștri, suferindă de o boală incurabilă a sîngelui. Cu regularitate, copilului trebuia să i se facă transfuzii. O paloare asemănătoare cerii acoperea chipul copilului. Momentele cele mai teribile erau atunci cînd Mihaela își încuraja părinții. „O să mă fac bine, mi-a spus și tovarășa la școală -Doar nu-mă doare nimic. Nu știu de ce vă faceți voi atîtea probleme". Cei doi soți ca să-și ascundă lacrimile își făceau de lucru în altă parte.

Cînd s-a aflat de rănirea gravă, în accident de mașină, a lui Cornel, multora nu le-a venit a crede. „În primul rînd inginerul nu avea permis de conducere, n-au trecut decît două săptămîni de cînd Nadia cîștigase mașina, cum dar să plece?" „Mai știa el ceva conducere, doar l-am văzut cu exersînd pe platoul de lîngă fabrică", „Nu era el omul să plece la 300 de kilometri și încă băut, cum se zice". „O fi fost el bun la fabrică, dar în rest... Parcă poți să știi ce are fiecare în capul lui". Asemenea opinii, neutre, în favoarea, ori în defavoarea inginerului, puteau fi auzite frecvent în zilele de după accident.

Da, paradoxală, contradictorie conduita lui Cornel. El, om sobru, calculat, întru-chiparea corectitudinii, a rațiunii, a logicii, se comportase exact ca un puști. Se urcă la volan, după ce bea pe nerăsuflate 200 de vodcă și pleacă spre orașul situat la peste 300 de kilometri, unde domiciliază părinții lui și cei ai soției Nadiei nu-i destăinuie adevăratul țel al călătoriei, îi spune doar că vrea să facă două, trei ore exerciții la poligon.

Ce l-a determinat pe inginer să se angajeze așa, tam-nesam, într-o asemenea aventură, nimeni nu-și putea explica. „Eu îl cunosc bine pe Cornel — spunea un coleg al său. Pe lîngă multele lui calități, era puțin cam vanitos, om orgolios. N-a putut îndura numirea lui Bratu ca șef al secției, după ce postul îi fusese promis, să zicem așa, și chiar în mod repetat. Se adunaseră multe, boala nevindecabilă a singurului lor copil, avertismentul dat de medic că un al doilea copil născut de Nadia va suferi de aceeași boală ca și primul, îmbolnăvirea gravă de nervi a soției. Și, colac peste pupăză, cum se zice, decizia de a pune pe altul în locul care, să fim drepți, Cornel îl merita din toate punctele de vedere. „Și așa, cu coloana cervicală fracturată și incertitudinea dacă va putea sau nu să mai supraviețuiască, tare își mai poate ajuta familia, ce să zic!" fu replica interlocutorului.

Cornel a mai trăit două săptămîni. A fost conștient, a vorbit cu soția, cu prietenii, cu colegii care l-au vizitat la spital, pînă în ultima clipă. Spunea el: „Unii zic că am vrut să mă sinucid. Nu-i adevărat. Nici eu nu-mi explic cum am putut pleca, așa prostește. Poate c-am simțit, după ghemul de necazuri care se adunaseră, nevoia unei evadări. Să nu mai văd și să nu mai aud pe nimeni. În viața mea n-am făcut nici-o faptă nesăbuită. Și uite, una singură, dar cu ce preț!" Da, au dreptate filosofii. „Un abis de contradicții", acesta e omul.

VICTOR BEDA

FAIR PLAY

Sănătatea morală

Jean Borotra, politehnician, este unul din celebrii „mușchetari" ai tenisului francez. De peste 50 de ori campion al Franței, a mai cîștigat numeroase titluri în Marea Britanie, S.U.A. și Australia. Este președinte de onoare al Federației franceze de tenis și al Asociației franceze pentru sportul fără violență, precum și președinte al Comitetului Internațional pentru fair play.

În revista „Message olympique", Jean Borotra trage un semnal de alarmă scriind despre pericolul care amenință fair play-ul: „Dintr-o competiție cinstită și creatoare, sportul devine adesea o luptă fără milă, în care victoria trebuie să fie obținută cu orice preț. Impulsionați de avantajele materiale care le sînt promise, împinși de dezlănțuirea plină de pasiune a publicului, participanții ajung să încalce regulile de joc, să conteste autoritatea arbitrului, să privească adversarul ca pe un dușman pe care-i necesar să-l doboare".

Regretatul Philip Nöel Baker, medaliat cu argint la Jocurile Olimpice, laureat al Premiului Nobel pentru pace, amintea că fair play-ul constituie esența însăși a tuturor sporturilor: „Fără fair play, o competiție sportivă poate deveni umilitoare și degradantă pentru participanți".

Ce se poate face? — se întrebă Jean Borotra și tot el răspunde: „Trebuie desigur ca sancțiunile cele mai severe să fie date jucătorilor, conducătorilor, spectatorilor care disprețuiesc regulamentele și distrug spiritul de fair play. Dar mai trebuie, în plus, să se întreprindă un vast efort de informare și de formare".

Cine poartă responsabilitatea în apărarea și promovarea fair play-ului? Toți cei care sînt însărcinați cu educația, adică: părinți și educatori, organizații sportive, medici și asistenți, arbitri, presa, radio, televiziune, spectatori. Să nu uităm că mulți sportivi sînt copii în formare pentru viață, pentru muncă, pentru responsabilitate, pentru... fair play. În toate planurile posibile. Ei trebuie să înțeleagă că elementele fundamentale ale sportului nu sînt victoria pe orice cale sau profitul.

Cinstea, loialitatea, refuzul oricărei înșelătorii și al oricărei violențe, spiritul de echipă, spiritul sportiv sînt mai presus de orice victorie sau profit fiindcă ele constituie izvoare de sănătate morală la care se vor „adăpa" tot restul vieții. Din păcate, problemele de comportament nu sînt incluse în tematica orelor de educație fizică din școli și facultăți. Aceasta este însă o altă problemă pe care o vom aborda dacă ne veți ajuta cu părerile dumneavoastră.

CRISTIAN ȚOPESCU

Cronicar — spectatorul

Poate nu-i prea tîrziu

Lume multă ca la un mare derby. Și totuși festivitatea dinaintea meciului (cu multe flori, discursuri emoționante, prezențe notabile din lumea fotbalului) ne-a lămurit de fapt că era meciul de adio al unui jucător: Hristo Bonev de la Lokomotiv Plovdiv. Cu acest prilej a avut loc un meci între o selecționată bulgară (cu Bonev, Asparuhov, Dermengiev) și una a Europei (cu Tomașevski, Overath, B. Moore, Bene și... Lucescu). Antrenori la selecționata Europei: R. Mitici și Șt. Covaci. Prezența lui Mircea Lucescu precum și prezența lui Ștefan Covaci trebuie privite ca o recunoaștere a meritelor fotbalului românesc aflat în plină ascensiune. (Lucescu, dealtfel, a confirmat, marcînd două goluri — poate ar fi o soluție pentru creșterea eficacității naționalei I).

Privind acest meci m-am gîndit la marii noștri fotbaliști care s-au retras de curînd de pe dreptunghiul de gazon în cea mai deplină liniște. Poate că Dinu, Lucescu, Dobrin (citez la întîmplare) ar fi meritat și ei un meci de adio, o ultimă întîlnire în teren, ca jucători, cu ceea ce au iubit atît de mult: FOTBALUL. Poate nu-i prea tîrziu?

DAN DANUȚ DORU

Lumea ca lume

Â din a

Trece vremea și una dintre problemele cele mai dureroase ale limbii române — dispariția lui **â** din **a** din toate cuvintele uzuale, cu excepția — fericită, dealtfel, și emoționantă ! — a cuvîntului **România** și a derivatelor sale, riscă să devină o realitate de fapt, fără putință de întoarcere. **Â** din **a** nu se mai întoarce, de parcă e un bătrîn soldat care nu mai poate nimeri casa de atîta război pe fronturi care i-au asuprit memoria. **Â** din **a** nu se mai întoarce, ca un copil izgonit. **Â** din **a** nu se mai întoarce, ca un sol de pace ucis. Asupa lui **â** din **a** a bătut tunul deșțărării. Peste **â** din **a** au fost lăcătuite lespezile bucuroaselor morminte ale trădării și pierderii de sine.

Prea puțini bătrîni mai scriu cu **â** din **a**, și nici intelectualii de meserie, poate dintr-un firesc respect față de normele în vigoare, nu mai scriu cu **â** din **a**. Chiar morele om al muzicii, care este Gheorghe Zamfir, și care are o gîndire extrem de interesantă în scris, o filozofie chiar cu scîntei de geniu și cu nebuloase, scrie cuvîntul **România** cu **î** din **î**. De oni de zile am tot încercat să semnalez în articolele mele anomalia absenței lui **â** din **a** dintre literele vii. Unii lingviști au intrat apoi într-un fel de polemică, de a cărei utilitate științifică nu mă îndoiesc, dar pe care o consider jenantă cîtă vreme **â** din **a** e mort. Ce să polemizezi cu privire la o tristă dispariție din familie ? Înainte de a fi subiect de confruntare științifică, **â** din **a** este mobil al angajării morale de partea patriei și a apartenenței limbii ei la latinitate. Nu sînt în discuție simple zorzoane grafice, e în discuție un semn distinctiv al latinității limbii române. Absența lui **â** din **a** e o absență mai întîi parcă din sufletul nostru decît din cursurile de gramatică ale specialiștilor. Dacă scoaterea lui **â** din **a** din alfabet a fost consecința unei gîndiri rele, păstrarea lui în afara legilor scrisului în curs reprezintă astăzi, în raport cu timpul pe care îl trăim, timp de mare respect față de adevărul istoriei noastre naționale, nu numai o anomalie, dar și o imprejurare ilogică. Dacă autoritățile cele mai înalte ale patriei au considerat că în cuvîntul-cheie al apartenenței noastre trebuie să apară **â** din **a** și să se scrie **România**, nu înțeleg de ce forurile de resort nu inițiază propunerea revenirii la **â** din **a** în toate cuvintele care l-au avut. Să fie atît-de-des-invocata grijă față de simplificarea cunoștințelor copiilor, pentru descărcarea programului lor școlar, o cauză ? Atunci invocarea acestei pricini ar putea conduce și la alte simplificări, nu știu dacă foarte dorite : desființarea cîte unei serii de riuri, adică, spre exemplu, dintre riurile din sud să mai eliminăm cîteva, pentru că memoria copiilor nu trebuie forțată ; să eliminăm Dîmbovița, Argeșul, Motrul. În orice caz, să rămînă numai Oltul și Jiul. Sau numai Dunărea, că e mai simplu. Nu înțeleg cum ar putea fi considerată sub zodia grijii față de elevi eliminarea unui adevăr din cartea lor de limbă română. Nici 1 și cu 1, care fac 2, n-ar mai putea rămîne într-o altă carte — de oritmetică, din moment ce s-ar merge pe criteriul simplificării, căci dacă știu alții mai mari, ce să mai știe și cei mici, copiii ? Să împărțim sarcinile : copiii să meargă numai la joacă, iar pe **â** din **a** să-l știe numai Biblioteca Academiei. Se vede, sper, cît de absurdă ar fi această explicație.

Dar, de fapt, nici nu știu de ce trebuie să mă ocup eu de descifrarea explicațiilor cu privire la o absență aproape tragică. E cert un lucru : ne trebuie **â** din **a**. Nu va fi foarte ușor la început, avînd în vedere cîte generații au trecut prin școala acestei simplificări. Nici mie nu-mi va fi ușor, cu toate că pledez pentru această rezolvare. Dar nu pot fi plauzibile nici un fel de scuze și nu pot fi motiv de întîrziere nici un fel de greutăți în reafirmarea fizionomiei adevărate a limbii române. Atîta vreme cît această literă exprimă și ea descendența limbii române din limba latină, iar eliminarea ei plosează toate cuvintele, în care apare nejustificat **î** din **î** în locul lui **â** din **a**, în confuzia apartenenței la alte familii lingvistice, atunci **â** din **a** trebuie, după opinia mea, să-și facă apariția de îndată în familia semnelor grafice dintre care a fost pe nedrept izgonit.

Trebuie să fie multiplicată — justițiar și fertil — prezența din numele tutelar al destinului nostru — **România**, a acelei litere care subliniază adevărul că noi sîntem nu **romini** ci **români**.

Hipnoză

Am fost hipnotizat de țara mea,
N-am cunoscut mai mare fericire
Decît să gust ce ochiul meu vedea,
Un spațiu mioritic peste fire.

Și dacă stau conștiința să-mi ascult,
Eu jur pe toată lumea și lumina,
Elveția nu mi-a plăcut mai mult
Decît iubesc fanatic Bucovina.

Am fost la Mississippi într-un an
Și îl salut și-acum din depărtare,
Dar drag îmi e mirosul dunărean
În Delta ei cea fără de hotare.

Dac-au trecut prin Lună pămînteni
Eu pe Pămînt, aici, convoc poeții
Să vadă Munții noștri Apuseni
Pe unde-și sună cheile Rămeții.

Eu n-aș pleca din Muscel în Tirol,
Și nici din Petroșani în toți Coralii
În Maramureș vreau să mă mai scol
Și după moarte, ca să văd Rusalii.

Salut cu plecăciune Munții Alpi,
Dar vreau Năruja, Paltin și Nereju,
Carpații cu miei negri și miei albi
Sub lauri tineri conspirînd cu vrejul.

Hipnoza mea mă ține de demult,
Comerț cu țara mea eu nu pot face,
Pe nimeni nu jignesc și nu insult,
Doresc întregii lumi un veac de pace.

Pe ce să vînd un drum pe jos prin Iași
Și-o săptămînă-n Cluj pe ce-o pot vinde
Și dac-aș fi cel mai nevolnic laș
M-ar pedepsi bătrînele colinde.

Eu vreau să-mi mai rămînă-atît noroc
Încît, lovit de ult ma putere,
Să pot muri în fiecare loc
Ca să mai pot spera la înviere.

Să fie bine!

Echipele noastre se pot califica. Dar trebuie folosite toate posibilitățile pentru transformarea acestei șanse în biruință.

Dacă Dinamo și-a rezolvat problemele efectivului de jucători și calificarea nu depinde decît de felul în care va pregăti meciul retur, dacă Steaua pare a avea de învins o echipă grea în jocurile din deplasare, dar toate resursele steliste sînt în mîna antrenorului, Universitatea Craiova e — din nou ! — într-o situație dramatică. Ea a abordat Cupa UEFA handicapată grav de absențe mari : Balaci (accidentat serios !), Donose și Crișan (plecați la alte cluburi). Nu înțelegem cum — Universitatea Craiova are parte de aceeași situație vitregă, furată permanent în campionatul intern (ca și, dintotdeauna, Rapid, și, mai de curînd, Sportul studențesc, victimă a unor mașinațiuni parcă menite pentru a defecta mecanismul și a demobiliza echipa), echipa olteană nu poate folosi decît 15 din cei 22 jucători anunțați la UEFA.

Dacă forurile de resort nu vor acționa pentru remedierea situației și Craiova nu va putea intra în teren, acasă, cu jucătorii de care are nevoie, cei ce obstrucționează clubul craiovean se vor acoperi de rușinea că au lovit în interesele fotbalului nostru în genere.

Dorim succes echipei Dinamo București în lupta ei cu Omonia Nicosia, echipei Steaua București în lupta ei cu A.S. Roma, echipei Sportul studențesc în lupta ei cu Internazionale Milano și echipei Universitatea Craiova în lupta cu dificultățile pe care le are în alcătuirea formației și în meciul revanșă cu Betis Sevilla.

Tuturor echipelor românești — ad versari cinstiți în turul 2.

Sa ne naștem din nou

Voi nu simțiți, voi nu simțiți,
voi nu simțiți, totuși,
Că echilibru-i frînt
Cît nu-i stăpîn, cît nu-i stăpîn,
cît nu-i stăpîn omul,
Omul pe pămînt ?

Nu e pămîntul destul de bătrîn
Pentru atîtea morți,
Anii lui tineri în față rămîn
Și nedeschisele porți.

Tot ce-am murit, oare, nu e de-ajuns,
Nu ni-i de-ajuns tot ce-am tras ?
Mi de-ntrebări pentru-un singur răspuns
Și mii de tălpi într-un pas.

Și pe fereastră e corbul lui Poe,
Corbul acelor ce mor,
Care ne-ntreabă rizînd : „Încotro ?"
Tot el zicînd : „Nevermore".

Unde-am plecat, cînd pe lume-am venit,
Unde-am ajuns între timp,
Stăm între minus și plus infinit,
Noi, omenirea de schimb

Totuși, o viață e mult prea puțin,
Pentru-o idee de fond,
Pentru un mare, dramatic destin,
Pentru-a deschide un front.

Vai, și cîți ani am pierdut în zadar
Fără un minim ecou,
Morți mult prea des și născuți mult prea rar,
Vrem să ne naștem din nou.

Observații de viață

114 Corpurile fizice au iubiri metafizice, altfel n-ar rezista.

115 Prin riuri, munții se adresează mărilor.

116 De cîte ori jură că nu mai fac, copiii încep să facă din nou.

117 Drumul de la ultima greșeală la ultima pedeapsă e mai lung decît drumul de la ultima iertare la viitoarea greșeală.

118 Toți bolnavii mintal consideră bolnavă mintal lumea, și nu se știe dacă uneori n-au dreptate.

119 Nu există fraze care să începă cu „dumneavoastră, care ați ajutat atîția, sînteți atît de bun, ajutați-mă și pe mine" și care să nu se încheie, în caz de refuz, cu „știam eu ce fel de om sînteți, că nu ați ajutat pe nimeni".

120 După nici un divorț, pirita nu mai poate redeveni mireasă.

121 Totdeauna, după terminarea unei case noi, își dă omul seama cum trebuia s-o facă.

122 Omului beat i se pare posibil totul, cu excepția faptului că el ar putea fi beat.

123 Mă îndoiesc, tot mai mult, de cei care cred că poți învinge natura ; natura poate fi cel mult înțeleasă și poți cel mult deveni aliatul ei. Să-ți învingi mama e și imposibil și inutil.

124 Cele mai frumoase privelești sînt acolo unde te conduc drumurile proaste. Cum se face drum bun, cum priveliștea devine prea comună pentru a mai atrage.

125 Și fructul oprit poate face viermi.

126 Faptul că alergi într-o mașină cu patru roți încă nu dovedește că te-ai ridicat în două picioare.

127 Pentru coaliția mediocrităților, nu geniile sînt un pericol, ci nulitățile, a căror coaliție este și mai puternică decît a mediocrităților.

128 Constat tot mai multe asemănări între leacuri și obiceiuri tradiționale din satele românești și spiritualitatea chineză : la începutul lumii țineam cu toții de același dispensar.

129 N-am putut să ajung niciodată odihnit la mormîntul lui Avram Iancu ; ființa mea morală îmi poruncea să-mi plătesc eu însumi datoria față de osteneala cea fără de sfîrșit a lui Avram Iancu.

130 Pe principiul „un pas înainte, doi pași înapoi" mai repede am ajunge la țintă dacă am pleca invers.

131 Tuturor detractorilor mei nu li se pare prea greu să facă și ei ceea ce fac eu. Dar tot ei nu se întreabă de ce nu-mi vine mie să fac eu ce fac ei.

ADRIAN PĂUNESCU

Flacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu,** Margo Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — **Cornel Nistorescu,** Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — **George Arion,** Victor Nițâ — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgențe—sport) — **Ovidiu Ioanițoaia,** Ilie Purcoru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu Oprea Georgescu, Lionel Nițescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărlădeanu,** Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 , redactor șef 20 02, Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă. P O Box 12-201, telex 10376, prefix București, Calea Griviței nr. 64–66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

flacăra

anul XXXIII
39 (1528)
VINERI
28 SEPTEMBRIE
1984

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

ȚARA ÎȘI APROPIE VIITORUL

fapte din marea întrecere, opinii din marea dezbatere în pregătirea Congresului al XIII-lea al partidului

Urcînd pe Dunăre, spre pîinea Moldovei

reportaj pe șantierul unei grandioase lucrări de îmbunătățiri funciare

(paginile 4 și 5)

O viață simplă, dreaptă și frumoasă

— dialog despre Directive în casele noi ale unui oraș de cîmpie

(pagina 2)

În livezi, rodul toamnei se arată bogat

Avutul nostru național de aur cenușiu

La început de toamnă, în Iași, o premieră națională : simpozionul de invenție. Organizat în întîmpinarea celui de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român de Academia R.S.R. — Filiala Iași, Institutul Politehnic — Iași, Consiliul județean al sindicatelor și Școala interjudețeană de partid — Iași, primul simpozion de invenție din România a reunit un mare număr de specialiști. Inventatori cu experiență și neamuri, psihognoseologi, psihosociologi, psihopedagogi, s-au întîlnit, timp de două zile, în 7 și 8 septembrie, iar cele 50 de lucrări prezentate, ca și discuțiile care au urmat, s-au constituit într-un valoros schimb de experiență.

Cu acest prilej, unul dintre organizatorii simpozionului, prof. dr. ing. Vitalie Belousov, decanul Facultății de mecanică fesenă, președintele Comisiei de invenție de la Iași, a avut amabilitatea să ne ofere cîteva amănunte.

Ținînd cont de noutatea fenomenului, mi s-a părut firesc să întreb pentru început **ce este invenția ?**

— În primul rînd, vreau să definesc un domeniu mai larg — creația : știința și arta creației. Sînt numite legi comune în toate domeniile de creație. Legile specifice, fenomenele și procesele specifice se studiază în cadrul invenției, pe care o putem defini ca știința și arta creației în tehnică. Știință, în măsura în care poate fi logicizată, artă, în măsura în care presupune colaborarea dintre conștient și subconștient, inspirație, etc.

(Continuare în pagina 3)

Sipete de glie

Crește țara din pridvoare
Descîntîndu-mă-n izvoare.
Peste sipete de glie
Bate-un ceas de ursitoare.

Ochi-mi plînge-a lună plină,
Lutul sub călcîi mă doare.
Trupu-mi este dulce rună —
Secisă-n cîmpuri și ponoare.

Între tată și-nire grîie
Cad pecețile de soare.
Și pe-un rai de Voroneți uri
Mușii-mi sunt în dor dogoare.

GEORGE COANDĂ

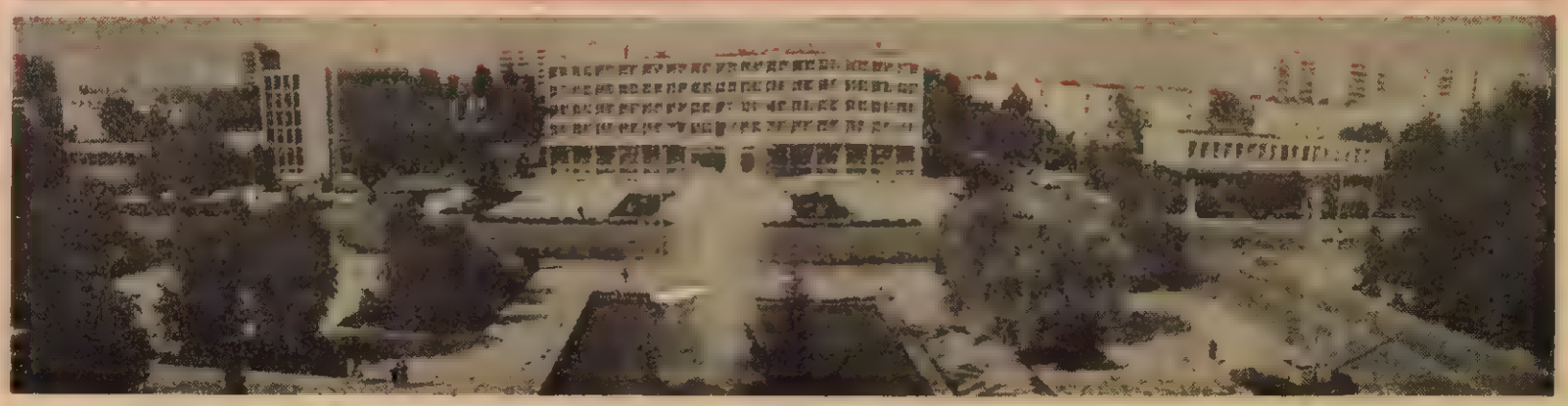

Slobozia, un oraș în plină metamorfoză, unul din orașele României socialiste care se înscrie spectaculos pe traseele arhitectonice ale epocii noastre

Un proiect în viața noastră

România cu toate ferestrele

• În centrul discuțiilor, Proiectul de Directive ale celui de-al XIII-lea Congres •

O viață simplă și frumoasă

Am citit viitorul copiilor mei

Viața lui Laurențiu Godeanu, ca a atîtor oameni din România, e simplă, dreaptă și frumoasă. Cînd a pornit la drum, plecînd de lîngă ai lui, din Năieni-Buzău, cel de-al șaselea copil al familiei Godeanu avea ca singură avere mintea care gîndea frumos și cinstit și două mîini harnice. Mai avea credința că prin muncă va reuși să-și facă un rost.

În 1958, cînd avea 18 ani, un unchi l-a luat pe șantier și i-a pus tesla de dulgher în mînă. A lucrat la fabrica de șampanie de la Tohan, la glisarea a 12 celule la Fabrica de ciment de la Fieni, la C.I.L. Focșani, magazii de cereale la Oltenița, 10 grajduri și două blocuri la Ulmeni.

La 22 martie 1962 a venit la Slobozia.

— Am sosit împreună cu un prieten de la București, unde lucrasem ultimele trei luni. Era frig, străzile erau pline de noroaie. Gara de atunci era o construcție din lemn. Cînd am ieșit în spatele gării, prietenul acela mi-a spus : Băi Aurică (așa-mi spune toată lumea de cînd mă știu și dacă mă strigă cineva pe stradă Laurențiu nici nu întorc capul), aicea nu-i de noi. Iau primul tren și mă întorc la București. Eu mi-am zis că tocmai de noi era nevoie acolo și am rămas. Vedeți dumneavoastră strada asta, bulevardul Cosminului îi spune, aici era să mă mănînce cîinii unor ciobani. A'ci era o cravale, un riuleț înecat în stuf. Pe margineа lui erau niște căsuțe din acelea pe care și le face nevoiașul din te miri ce. Și bulevardul Unirii era la fel și toată zona gării. Pînă în '63, cînd am plecat militar, am lucrat la spital, policlinici și centrala termică. Am terminat armata ca sergent și m-am întors tot aici. M-am angajat la Trustul regional de construcții locale București, care avea lucrări și la Slobozia. Era de lucru din plin. Am văzut orașul ridicîndu-se și am pus și eu umărul la toate construcțiile importante : Sediul Consiliului județean, Casa de cultură, școli, blocuri de locuințe. Aveam ocazia să mă așez în București dar m-am hotărît pentru orașul ăsta. Poate am rămas aici și pentru că am avut norocul să lucrez în lotul lui Netea Ion zece ani. Am învățat multe de la dumnealui și ca meserie și ca om. Era harnic și corect. Punea pe primul plan îndatoririle de serviciu. Țin minte că într-o noapte a încărcat singur o remorcă cu var. Spre dimineață, obosit, a și căzut în groapa cu var. Avea un dar al lui de nu trebuia să-ți spună de două ori să faci un lucru. În perioada aceea m-am însurat, au venit copiii. Era destul de greu. Tocmai eu, care făceam blocuri peste blocuri, stăteam cu chirie pe unde apucam. Așa e, croitorul n-are haine, cismarul umblă cu pantofii nepingeliți, iar constructorii stau mai mult prin barăci. Comentam cu băieții Proiectul de Directive ale Congresului. De lucru o să fie pentru toată lumea. Încă 725 000 locuințe noi. În curînd o să se ajungă ca fiecare om să aibă 14 metri pătrați locuibili. Cu dependințe cu tot, 20. În urmă cu 10—15 ani stăteam cu soția și doi copii în suprafața asta. Ce chirie plăteam nici să nu mă întrebați.

L-am întîlnit pe șeful de echipă Laurențiu Godeanu spre prînz. Lucra cu echipa la ultimele retușuri ale unui bloc. După pauza de prînz urînau să dea o mînă de ajutor la una din școlile orașului. Peste cîteva zile începea școala. Apartamentul în care locuia familia Godeanu era aproape și am primit invitația la masă a meșterului. Pe drum, îmi arăta blocurile la care lucrase. Erau mai toate cele întîlnite în drum. Am ajuns.

— Aici stau. Cînd lucram la spital, aici era o stînă. Cumpăram de la cioban brînză și smîntînă. Mă gîndeam eu că voi sta într-un bloc construit chiar pe locul acela ? Deși am lucrat la foarte multe blocuri, s-a nimerit să stau într-unul la care n-am lucrat. A fost făcut cînd eu lucram în R.F.G. Între 1973 și 1975 am lucrat acolo. Am făcut un hotel la Wilingen, o stațiune montană cam ca Sinaia noastră. La început au spus că n-avem utilaje. Le-am cumpărat. I-am speriat cît erau ei de nemți. Am terminat blocul cu trei luni mai devreme.

— Cum e cînd lucrezi în străinătate ?

— Nu poți spune că e rău. Departe de familie și de prieteni ești mai econom și poți să mai cumperi cîte ceva, să strîngi un ban, însă te apucă un dor de țară și de ai tăi că nu știi ce să mai faci. Vă spun drept mă apuca un dor pînă și de niște obiecte oarecare. Îmi era dor pînă și de cheia cu care deschiam ușa de acasă. În R.F.G. am avut un șef de șantier, inginerul Constantin Constantinescu. Am lucrat cu mulți ingineri, dar parcă el era cel mai bun din toți. Avea obiceiul să știe tot ce se întîmpla pe șantier, pînă la cel mai mic amănunt. Era o plăcere să lucrezi cu el. Avea o minte organizată, parcă citea tot timpul dintr-o agendă. În R.F.G. am fost o echipă de 35 de dulgheri, 20 de aici și 15 de la București. Eu eram șef de echipă. Cînd am plecat din sat nu gîndeam să ajung să fac excursii în Olanda, Danemarca, Suedia, Luxemburg. Am mai lucrat în Libia un an, am construit două școli și locuințe și 6 luni în Cehoslovacia, unde am făcut o policlinică.

Stăm de vorbă. Stăpîna casei e la muncă, la stațiunea Amara. Nu trebuie să ne descurcăm singuri, cum s-a temut meșterul. Sînt acasă copiii : Lucian, în clasa a X-a și Tanușa, în clasa a IX-a. Fata, gospodină de pe acum perfectă, pune masa și ne servește aproape fără s-o simțim.

— Copiii sînt buni și cuminți, îmi spune meșterul cînd rămînem singuri. Învață bine, sînt ascultători. Soția a stat acasă pînă acum trei ani, să aibă grijă de ei. Eu, plecat de dimineața pînă seara, interveneam mai rar. Tata trebuie să nu se amestece în toate fleacurile.

N-aș fi crezut că Tanușa, care mînuia farfuriile și tacîmurile cu atîta grație și discreție, face sport, e aruncătoare de suliță și greutate. Casa e frumos aranjată. Nimic țipător și ne la locul lui. Pe rafturile bibliotecii bibelouri și amintiri de prin țările pe unde a lucrat Aurică Godeanu. Și, la loc de cinste, într-o glastră, o mînă de spice de grîu, de culoarea aurului vechi, simbol al liniștii și mulțumirii din sufletele acestor oameni.

— Unde ați lucrat cu mai multă dăruire, Aurică Godeanu ?

— La Zimnicea, după cutremur. Nu că am fost eu acolo, dar județele au trimis acolo cei mai buni oameni, să ridice în locul caselor ce s-au dărîmat altele, mai bune și mai frumoase. Toți s-au întrecut să facă lucru durabil și sănătos. Aveam impresia că toată lumea e cu ochii pe noi, că niciodată nu ne-am bucurat de mai multă încredere și considerație. Și primul secretar al județului a venit, la Zimnicea să vadă cum lucrăm. Să nu aud că Ialomița nu e în fruntea tuturor, ne-a spus atunci. Pînă la urmă, toți au ieșit în front.

Discuția are în miezul ei, firesc, Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al P.C.R.

— Dacă ești constructor, spune meșterul Godeanu, te interesează direct toate problemele : investițiile, agricultura, industria, învățămîntul. Cum să nu mă intereseze totul cînd eu n-am uitat de unde am plecat, iar cinci frați au rămas în sat și lucrează în agricultură. O duc bine, au tot ce le trebuie. Am doi copii la liceu. Citind proiectul de directive, citesc propriul lor viitor, un viitor pe care o să-l trăim și noi părinții alături de ei. Cuvintele care se repetă de cele mai multe ori sînt calitate, eficiență și bunăstare. Sînt un om umblat prin țară și chiar prin străinătate. Nu știu vreo altă țară în care să se fi construit ca la noi și, după cum se vede, nu ne vom opri aici. Vom construi mai multe locuințe decît în cincinalul acesta. Am trăit într-unul din orașele țării care e de nerecunoscut față de acum 20 de ani. De ce să mint, mă simt mîndru că am contribuit și eu la ridicarea lui, că oameni mă cunosc. Am vorbit mai mult de Slobozia, dar întreprinderea de antreprize construcții montaj Ialomița execută lucrări în tot județul. Nu numai capitala județului a cunoscut ritmuri atît de înalte. Deci, ne așteaptă o nouă perioadă de muncă. Asta ne și dorim.

Ne despărțim. Echipa lui Aurică Godeanu va lucra pînă tîrziu. Peste trei zile școala își va primi elevii așa cum se cuvine.

OPREA GEORGESCU ■

Avutul nostru național de aur cenușiu

(Urmare din pag. 1)

La sfîrșitul secolului trecut au apărut acele invenții spontane, pe care le-am putea denumi „romantice", după care au urmat invențiile semispontane, stimulate prin diverse metode intuitive de creație și, în sfîrșit, invențiile logic determinate. Acestea din urmă își vor găsi locul din ce în ce mai mult în viitorul creației tehnice.

— Care sînt obiectivele invenției în etapa actuală ?

— Obiectivele actuale fundamentale ale invenției sînt logicizarea, științizarea în cea mai mare măsură a procesului creativ, iar datoria noastră este de a reuni toate forțele din țară pentru a realiza acest lucru, mai ales că, în acest domeniu, România are niște priorități, pe care, nu o dată, revista Flacăra le-a susținut. Am fost unul dintre aceia care au salutat cu căldură faptul că Ștefan Odobleja a fost readus la locul pe care-l are, ca unul dintre cei mai mari gînditori români din toate timpurile. Mai puțin se știe despre Odobleja, ca fondator, de fapt, al invenției. Mecanismul consonantist al asociației, care este baza creației în tehnică, a fost ideea lui Odobleja. Ideea unei mașini de inventat a fost tot a lui Odobleja, visul lui de o viață. Mai este de subliniat și faptul că prima mașină de inventat, sigur, într-o formă mai redusă, dar prima mașină de inventat, a fost realizată tot în România.

Astăzi, noi trebuie să luptăm pentru a transforma invenția dintr-o activitate de elită, într-o activitate de masă. Cine poate crea ?, mă veți întreba. În teh'că, orice om normal. Este un lucru verificat ! Creația este în mare măsură și rezultatul unei motivații. Omul care vrea să creeze, de regulă, creează. Numai să știe cum să facă acest lucru și să existe cadrul necesar. Invenția nu este numai știința și arta invențării propriu-zise, ci știința și arta întregului drum pînă la implementarea industrială, cu eficiență economică.

— Așadar, planificăm și invențiile.

— Bineînțeles ! Acum 40—50 de ani priveam zîmbitori planificarea cercetării. Cu zîmbetul pe buze se discuta și despre planificarea creației în tehnică, acum 10—15 ani. Astăzi nu mai zîmbim cînd spunem că invenția poate fi planificată statistic. Trebuie să ajungem de la 2 000—3 000 de invenții ale românilor pe an, la 20 000—30 000.

— Totuși, s-ar putea pune întrebarea : de ce umblăm după număr ?

— Principiul dialectic al transformării cantității în calitate, aici lucrează net. Nu poate exista calitate fără cantitate. Pentru o invenție de succes trebuie să existe o sută de invenții obișnuite. Pentru a exista un mare succes industrial sînt necesare o mie de invenții. Dacă Ion Heliade Rădulescu a spus : „Scrieți, băieți, numai scrieți", acum, noi trebuie să zicem : „Inventați, numai inventați". S-ar putea reproșa, desigur, că umblăm după numărul de invenții. S-ar putea aminti că Vlaicu a avut 2—3 invenții. Realitatea este că în avionul lui Vlaicu nu este o singură invenție, acolo sînt sute de invenții înglobate.

În primul rînd, deci, trebuie să-i învățăm pe oameni cum să inventeze. Au fost organizate cercuri de creație în rîndul inginerilor, tehnicienilor, studenților, muncitorilor. Școlile de invenție vor trebui să fie generalizate, și a și început, deja, acest proces. Din acest an, Ministerul Educației și Învățămîntului a hotărît să se introducă un curs de invenție în programa facultăților. Aș insista aici asupra profundei actualități a apelului pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a făcut încă din anul 1965 — „să gîndim cu capetele noastre" — apel, care, în special în creația tehnică trebuie să aibă un impact deosebit. În acest sens, așa cum se arată în proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986—1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000, proiect pe care l-am primit cu mare satisfacție, „cercetarea științifică a adus o contribuție importantă la înfăptuirea programelor de dezvoltare a bazei proprii de materii prime și energetice, reducerea consumurilor și valorificarea superioară a resurselor, sporirea exporturilor și diminuarea importurilor, creșterea productivității muncii, a eficienței economice în toate domeniile de activitate".

Din această perspectivă, capitolul special pe care proiectul de Directive îl consacră Cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic trebuie să ne mobilizeze pe noi toți — și spun aceasta conferind o calitate națională termenului — așa încît să realizăm în condiții exemplare și chiar să depășim obiectivul stabilit cercetării științifice, acela de a-și spori substanțial aportul „la promovarea progresului tehnico-științific în toate domeniile economiei naționale și ale vieții sociale".

Să nu uităm că gradul de dezvoltare al unei țări este măsurabil și în cantitatea de invenții înregistrate, brevetate, aplicate. Proiectul de Directive prevede un procentaj mare de mărfuri pe care va trebui să-l producem la nivel mondial, în jurul anului 1990. Nivel mondial înseamnă nivel brevetabil. Nu se poate realiza acest obiectiv fără creație tehnică.

— Iașul păstrează frumoase tradiții în ceea ce privește prezătirea inginerilor constructori de mașini, aici se realizează un mare număr de invenții și tot aici a luat ființă Laboratorul de invenționă — o noutate pe plan național. Ce-și propun inventatorii ieșeni pentru timpul care vine ?

— În ceea ce-i privește pe ieșeni, noi ne-am propus pentru anul acesta să realizăm 300 de invenții. Pînă la ora asta sînt înregistrate peste 200 de invenții, așa că avem toate șansele să ne îndeplinim angajamentul luat în cinstea Congresului al XIII-lea al partidului. În anii viitori numărul invențiilor ieșene trebuie să se măsoare nu cu trei cifre, ci cu patru.

— Aveți planuri îndrăznețe !

— Și posibil de realizat. În secolul al XXI-lea, România trebuie să ajungă să trăiască 99%, nu din resurse, ci din ceea ce produce creierul deci, din materie cenușie.

LIANA MOLNAR ■

deschise spre anul 2000

UN PROIECT
ÎN VIAȚA NOASTRĂ

Din gindirea politică și activitatea internațională a tovarășului Nicolae Ceaușescu

Necesitatea imperioasă a dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare

Înfăptuirea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, făurirea unei lumi fără arme și războaie reprezintă un obiectiv cardinal, fundamental al politicii externe a Republicii Socialiste România, fiind înscris ca atare în Programul partidului, în Constituția țării, în documentele Congreselor și Conferințelor Naționale ale partidului, ocupînd un loc central în gîndirea politică și acțiunile internaționale ale secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în nenumăratele sale convorbiri cu șefi de state și de guverne, cu alți oameni politici, cu oameni de știință și cultură cu renume mondial, precum și în documentele semnate la nivelul cel mai înalt cu țări de pe toate continentele, aparținînd unor sisteme sociale și politice diferite.

Această poziție a României socialiste în problema dezarmării izvorăște din însăși natura orînduirii noi, socialiste, pe care o edificăm, din concepția noastră că socialismul și pacea sînt de nedespărțit. Edificînd o societate nouă, elaborînd și înfăptuind ample programe de dezvoltare economico-socială, poporul român, ca de altfel toate popoarele lumii, are nevoie de condiții internaționale favorabile, de destindere, de încredere și pace, de conlucrare și înțelegere. Atașamentul profund al României socialiste la cauza dezarmării decurge, fără îndoială, din trăsăturile pline de umanism ale poporului român, care dintotdeauna a năzuit sincer să trăiască în pace, liniște și bună înțelegere cu toate popoarele, în primul rînd cu cele vecine, dar care, în decursul istoriei sale, a cunoscut și a suferit, nu o dată, ororile și distrugerile războaielor, desțărțuite de factori străini năzuințelor, aspirațiilor și intereselor sale naționale.

În fundamentarea tezei că, în momentul de față, problema centrală a vieții internaționale o constituie lupta pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru trecerea la dezarmare, și în primul rînd la dezarmare nucleară, **partidul nostru, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pornesc, înainte de toate,** de la concluzia, rezultată din analiza științifică, realistă, a situației mondiale, că intensificarea cursei înarmărilor frînează relațiile dintre state, afectează schimburile dintre ele, agravează toate procesele negative din viața internațională, ascute întregul ansamblu al contradicțiilor pe plan mondial.

În al doilea rînd, se are în vedere faptul că înarmările au ajuns la un asemenea nivel încît un nou război mondial ar fi inevitabil un război nuclear, care ar duce la distrugeri incalculabile, ar pune în pericol însăși existența omului, ar duce la distrugerea omenirii.

Nu este pentru nimeni un secret că înarmările, îndeosebi nucleare, au ajuns la cote înspăimîntătoare. Arma racheto-nucleară este cel mai distrugător mijloc de luptă, iar pe glob există în prezent peste 50 000 de încărcături nucleare, a căror putere distructivă combinată este de circa un milion de ori mai mare decît cea a bombei lansate în august 1945 asupra orașului japonez Hiroshima, care, după cum se cunoaște, a provocat moartea imediată a peste 100 000 de oameni. Să adăugăm la toate acestea mijloacele ultramoderne de transportare la țintă a armelor nucleare. Desigur, se au în vedere și avioanele supersonice, dar nu în primul rînd acestea, ci miile de rachete cu rază mică, medie și lungă de acțiune, care pot atinge viteze de peste 30 mii km pe oră și să parcurgă, în numai 30 de minute, distanțe mai mari de 15 000 de kilometri. Și toate acestea sînt destinate trimiterii de încărcături nucleare, în scopul distrugerii.

Concluzia aproape unanimă la care au ajuns savanții cu renume mondial este că escaladarea cursei înarmărilor nucleare poate duce la sfîrșitul civilizației actuale, la lichidarea definitivă a speciei umane. Tot mai multe studii vorbesc deja că „prima" sau „a doua" lovitură nucleară ar provoca moartea a peste un miliard de oameni, că ar putea duce apoi la dispariția, după chinuri îngrozitoare, a încă un miliard de ființe omenești, la dispersarea în atmosferă a unor imense nori radioactivi, la transformarea pămîntului într-o planetă glaciară, lipsită de lumina soarelui, la dispariția oricărei forme de vegetație și viață animală și, ca o consecință posibilă, la dispariția speciei umane.

În al treilea rînd, continuarea cursei înarmărilor afectează în mod grav dezvoltarea economică a tuturor statelor, fără deosebire de orînduire socială sau mărime, scoate din circuitul productiv imense mijloace și resurse materiale și financiare, accentuează criza economică mondială, reprezintă o povară tot mai greu de suportat pentru toate popoarele, îndeosebi pentru cele din țările în curs de dezvoltare, reprezintă unul din principalii factori de adîncire a decalajelor economice dintre state.

În anii de după cel de-al doilea război mondial, în special după 1948, cursa înarmărilor a cunoscut o puternică accelerare. De fapt, nici în condițiile anilor de destindere, această cursă nu numai că nu s-a încetinit ci, dimpotrivă, s-a intensificat continuu. Așa cum arată studiile O.N.U., povara înarmărilor suportată de popoare, care însemna 100 miliarde de dolari în anul 1948, a atins 250 miliarde de dolari în 1960, peste 400 miliarde dolari în 1970, circa 500 miliarde dolari în 1980, ca în 1983 să se ridice la aproximativ 800 miliarde dolari.

S-ar putea ca aceste cifre, prin ele însele, să nu spună prea mult. În termeni reali, însă, suma cheltuită pentru înarmări în 1983 ar putea acoperi toate datoriile externe ale țărilor în curs de dezvoltare, este aproximativ egală cu venitul național al tuturor țărilor din Africa și America Latină. În condițiile în care în lume se cheltuiesc peste 1,4 milioane de dolari pe minut pentru înarmări, în diferite zone ale planetei trăiesc circa 600 milioane de oameni în condiții de malnutriție, 800 de milioane sînt analfabeți, 250 milioane de copii nu pot urma cursurile unei școli.

Sectorul militar folosește, de asemenea, mari cantități de petrol, minereuri și alte materii prime. Numai utilizarea petrolului în scopuri militare este evaluată la 5—6 la sută din consumul global total.

După datele Organizației Națiunilor Unite, circa 50 milioane de persoane sînt angajate, direct sau indirect, pe întregul glob, în activități militare, dintre care 25 de milioane se află în serviciul forțelor armate regulate și aproximativ 10 milioane în forțele paramilitare.

Aflîndu-se într-un raport de competiție cu dezvoltarea, reprezentînd o risipă enormă de resurse financiare, materiale și umane, **cursa înarmărilor este cel mai destructiv factor în timp de pace.**

În al patrulea rînd, politica înarmărilor deturnează știința de la rostul, de la scopurile ei firești, de a servi progresului, popoarelor, întoarce împotriva omului progresul tehnic, cuceriri strălucite ale gîndirii umane, revoluția tehnico-științifică fiind în mare măsură subordonată creării de mijloace de distrugere tot mai perfecționate. Cîteva exemple sînt edificatoare. Numărul oamenilor de știință și al inginerilor angajați în domeniul cercetării și producției în scopuri militare se ridică la peste 500 000 de persoane, adică circa 20 la sută din totalul celor existenți în întreaga lume. Circa un sfert din totalul cheltuielilor pentru cercetare științifică se afectează cercetării și dezvoltării militare. Cercetările în domeniul producției și modernizării armelor sînt de 25 de ori mai intense decît cele din domeniul civil.

În al cincilea rînd, cursa înarmărilor favorizează extinderea unor asemenea fenomene sociale nocive ca violența, criminalitatea, terorismul, cu efecte dintre cele mai negative, atît în cadrul național, cît și pe plan internațional.

În al șaselea rînd, România socialistă pornește de la faptul că înarmările afectează negativ ansamblul raporturilor dintre state pe plan mondial, fiind inseparabil legate de tendințele îndreptate spre o nouă reîmpărțire a lumii în zone de influență, constituind principalul instrument al politicii de forță. Politica înarmărilor înveninează, de asemenea, atmosfera internațională, alimentează neîncrederea și suspiciunea dintre state și popoare, aflîndu-se într-o totală contradicție cu cerințele statornicirii unor relații internaționale noi, bazate pe respectul principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne. Stimulînd forța și violența, înarmările reprezintă un obstacol major în rezolvarea pe cale pașnică, prin negocieri, a problemelor internaționale litigioase, alimentează conflictele militare existente și favorizează apariția altora noi, ceea ce agravează și mai mult situația internațională și așa deosebit de încordată, creează noi pericole pentru independența, suveranitatea și securitatea popoarelor.

În fața unor asemenea realități tragice și dezastre ce amenință omenirea, România socialistă, președintele ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu credința nestrămutată în viitorul pașnic al omenirii, au acționat cu fermitate și consecvență pentru dezarmare, pentru eliminarea definitivă a războiului din viața societății. Se impune atenției faptul că tocmai în aceste momente de încordare deosebită pe plan internațional, țara noastră, președintele Nicolae Ceaușescu se află în primele rînduri ale luptei pentru pace, pentru dezarmare, în primul rînd pentru dezarmare nucleară, pentru ca toate cuceririle geniului uman să fie destinate integral vieții și fericirii tuturor oamenilor. Și este pentru fiecare cetățean român o mare mîndrie patriotică că eforturile și numeroasele inițiative și acțiuni ale României socialiste, ale președintelui ei, în această luptă grea pentru triumful cauzei dezarmării și păcii au un larg și profund răsunet în lume, în rîndurile oamenilor de știință, ale conducătorilor politici, ale maselor populare, ale popoarelor de pretutindeni.

În concepția țării noastre, înfățișarea efectelor novice ale cursei înarmărilor și a consecințelor nefaste ale unui război nuclear nu are nici pe departe scopul de a produce panică sau de a crea derută în rîndul maselor populare, al popoarelor. Ea nu urmărește nimic altceva decît de a asigura o informare obiectivă asupra adevăratei stări de lucruri, asupra a ceea ce se întîmplă și mai ales ce s-ar putea întîmpla dacă nu se pune capăt politicii de înarmare, îndeosebi de înarmare nucleară. Pe bună dreptate spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, popoarelor trebuie să li se spună adevărul asupra marelui pericol pe care-l constituie cursa înarmărilor nucleare, în fond cursa spre distrugerea vieții. Experiența istoriei atestă ce grave consecințe au avut, pentru pacea și securitatea popoarelor, iluziile create, inclusiv în preajma celei de-a doua conflagrații mondiale, că pacea este la adăpost, în condițiile în care erau evidente atentatele și pericolele la independența și suveranitatea popoarelor.

Chiar astăzi, în ciuda realităților evidente, care atestă că omenirea se află într-o situație atît de gravă, încît însăși existența ei este în pericol, se găsesc voci care susțin că pericolele invocate nu ar fi chipurile, reale, că acumulările fantastice de arme racheto-nucleare nu ar reprezenta un factor de mare îngrijorare. Ce s-ar putea răspunde și celor ce susțin așa-zise teorii a „războiului nuclear limitat" de natură să creeze iluzia posibilității unei „supraviețuiri nucleare limitate"? Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„se înșală însă amarnic acei care consideră că se vor putea salva de la pieire, ascunzîndu-se. Cei ce vor deslănțui atomul pot fi siguri că nu vor scăpa de forța sa nimicitoare! Și dacă s-ar întîmpla printr-o minune să rămînă în viață, să fie siguri că nu vor scăpa de judecata aspră a oamenilor, a popoarelor".**

Deosebit de grav este și faptul că mai există oameni care încearcă să prezinte cursa aberantă a armelor nucleare ca ceva „firesc", ca ceva „normal", cu care omenirea ar trebui să se obișnuiască sau că s-ar putea „controla" acest pericol extrem de grav ce amenință omenirea. Așa cum au dovedit oamenii de știință, este o absurditate, o adevărată nebunie să concepi dezvoltarea omenirii, progresul social al popoarelor, perpetuarea ființei umane sub amenințarea permanentă a unui holocaust nuclear. Cît privește ținerea sub „control" a folosirii celui mai distrugător instrument de război, tovarășul Nicolae Ceaușescu avertiza că **„...nu trebuie să uităm că se pot oricînd găsi irresponsabili care să apese pe trăgaciul armamentelor nucleare, că un accident întîmplător poate declanșa distrugerea atomică a lumii".**

Așa cum sublinia secretarul general al partidului nostru, în fața situației deosebit de grave la care s-a ajuns în lume, **„... este necesară nu intensificarea acțiunilor de propagandă de justificare a noilor măsuri ce sporesc pericolul de război, ci sînt necesare acțiuni concrete pentru a pune capăt acestei situații".** Istoria nu ar ierta dacă maselor populare li s-ar crea iluzia că ar putea trăi în pace și liniște, în timp ce există și se perfecționează mereu cele mai nimicitoare mijloace de distrugere.

Este limpede că numai pornind de la cunoașterea reală, exactă a situației se poate asigura mobilizarea popoarelor pentru a opri cursul periculos al evenimentelor, pentru a determina pe conducătorii politici, pe șefii de state și de guverne să pună capăt înarmărilor, în primul rînd nucleare, să treacă la adoptarea de măsuri eficiente, concrete de dezarmare, înainte de toate de dezarmare nucleară. Și mai este un element foarte important care merită a fi subliniat în acest context. A vorbi deschis popoarelor despre ce înseamnă și poate să însemne un război nuclear, despre profundele consecințe nocive ale cursei înarmărilor înseamnă, de fapt, să ai încredere în popoare, adevăratele creatoare ale istoriei, să ai încredere în omenire, în triumful rațiunii. În acest sens, devin profund revelatoare și clarvăzătoare concluziile exprimate cu cîțiva ani în urmă de tovarășul Nicolae Ceaușescu: **„Noi considerăm că, pînă la urmă, mai puternică chiar decît energia nucleară, pe care ați descoperit-o dumneavoastră, fizicenii, este energia umană, sînt cunoștințele omului care poate să transforme prin lupta, munca și gîndirea sa întreaga omenire".** Se poate spune pe drept cuvînt că încrederea în popoare, în rolul și forța lor, reprezintă o componentă fundamentală a concepției tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, privind salvgardarea păcii, preîntîmpinarea unei catastrofe nucleare, și crearea unei lumi mai drepte și mai bune, fără arme și războaie, în care fiecare popor să se poată dezvolta liber și independent, pe calea progresului economic, social și spiritual.

Dr. ION CIUBOTARU

UN PROIECT ÎN VIAȚA NOASTRĂ

România cu toate ferestrele

• 15 500 000 hectare sigure de belșugul lor • Terasa Covurlui — cea mai mare lucrare de îmbunătățiri

Nu trebuie să fi trăit la țară, unde să fi simțit setea pămîntului și truda țăranului de a înfrăți bobul de grîu și nici să-ți evoci, cum spune poetul „povestea-ntunecată-a pîinii" românești de altădată, pentru a-ți evalua lucid, dar nu lipsit de metaforă și emoție, extraordinara realitate a creșterii agriculturii noastre, așa cum este jalonată în Proiectul Directivelor Congresului al XIII-lea. Pentru o întreagă lume de țărani ca și pentru o întreagă lume de specialiști (prezență și entitate de vîrsta socialismului în universul satului românesc), ca și pentru noi toți — căci de destinele pîinii răspundem astăzi tot mai mulți dintre noi, o imensă masă de oameni ai muncii din întreprinderi și fabrici, din mine și laboratoare, din școli și universități, toți cei care îi făuresc tractoare și mașini, care îi construiesc sisteme de irigații și tehnologii de cultură, care îi asigură energie, care îi creează și-i pun la dispoziție soiuri și rase de înaltă productivitate — obiectivele pînă în anul 1990 și perspectiva anului 2000 sînt depline certitudini. Ele ordonează etapele muncii, etapele efortului, Programul național pentru asigurarea unor producții înalte, sigure și stabile se află deja în acțiune. Reconstrucția pămîntului ca obiectiv prioritar al viitorului cincinal este, totodată, forța, marea forță de propulsie a agriculturii noastre pe treptele celei mai tulburătoare revoluții din istoria sa, atingerea unui vis demiurgic al țăranului român. „Suprafața agricolă se va majora — se scrie în Proiectul de Directive — cu peste 500 000 hectare, ajungînd, în 1990, la 15 500 mii hectare, prin introducerea în cultură a unor terenuri neagricole și îndeosebi neproductive".

Mai avem rezerve pentru pîine, mai avem pămînt de pus în valoare.

Urcînd pe Dunăre,

UN PROIECT ÎN VIAȚA NOASTRĂ

deschise spre anul 2000

funciare de pe teritoriul țării din actualul cincinal • Apele Dunării vor scălda pămînturile Moldovei •

spre pîinea Moldovei

...Am urcat zilele acestea pe Terasa Covurlui, pe acel platou croit de la brîul Moldovei în jos, spre porțile Dunării, între Prut și Siret, unde, poate, dintotdeauna oamenii au suferit ca de o boală și de o tristețe ireversibilă de boala și tristețea pămîntului lor. Unde satele au alunecat o dată cu dealurile ca ei să le urce mai sus ori să le culbărească mai jos, pe cîte un clin sau o talpă mai sigure, dar niciodată părăsindu-le. În cărțile de geografie ca și în tratatele de economie agrară și de pedologie a figurat drept una din zonele cele mai erodate, mai sărace, mai puțin productive ale României, o stepă ca un pămînt lunar, ripoasă, sfîrtecată, spintecată în fîșii goluțe de pe care, cum ne spun localnicii, „nici o capră n-avea ce se roadă". O stepă cu care, totuși, țăranul n-a încetat să lupte, mulțumindu-se cu puținul pe care îl obținea printr-o muncă aprigă și în care, totuși, n-a încetat să creadă, să spere, să-și investească visurile că într-o zi va veni vremea și acestor locuri, că ele vor deveni grădini roditoare. În 1962, la cîțiva ani după ce a terminat Facultatea de îmbunătățiri funciare din Galați, moștenind și purtînd în sînge tocmai acest vis milenar, fiul de țărani din Tulucești, inginerul Gheorghe Popa a identificat pe cuprinsul Dealurilor Bujorului surse de apă pentru a fi captate, ca să asigure măcar adăpatul vitelor, altfel zona nu putea prospera în nici un fel, nu-și putea afla resursele de dezvoltare și de existență. În cîțiva ani a bătut cu piciorul zeci, chiar sute de kilometri, pe mii de hectare „și abia atunci mi-am dat seama de aspectul dezolant al acestor dealuri. Erau niște ravene de marginea cărora îți-era frică să te apropii, te puteai prăvăli în ele ca într-o prăpastie. Gîndeam că vor fi necesari 100 de ani, cu tot ceea ce am acumulat noi ca experiență de îmbunătățiri funciare și cu imense investiții din partea statului pentru a putea să le vindecăm, să le facem fertile și stabile, să oprim fenomenele de alunecare", spune el. Dar iată că n-a trecut decît puțin peste două decenii din veacul la care se gîndea ca aceste dealuri să devină rîvnitele grădini. Acum, în ceasul de miere și ambră al toamnei sînt o desfătare a ochiului și rodului bogat din podgorii, mirosuri peste tot a tămîios și coarnă. De cîte ori revine aici, ne mărturisește, se reîntoarce mereu la imaginea din 1962, cînd le văzuse prima oară ca specialist și astfel totul i se pare un veritabil miracol. Dealurile Bujorului, parte integrantă din Terasa Covurlui, au fost mai mult chiar decît un Salva-Vișeu, mai mult decît un Bicaz al agriculturii noastre. Cu singura particularitate, care sporește și mai mult emoția, că aici localnicii înșiși, țăranii înșiși, cu și mai puține excavatoare, buldozere ori camioane ci mai mult cu brațele și forța trupului lor au mutat „munții" din loc, au remodelat ripile în uriașe amfiteatre, ca niște socluri pe care s-au înălțat monumentele muncii, voinței și speranței, statuile eterne ale podgorilor și livezilor. Vinurile de Dealul Bujorului au intrat în circuitul marilor mărci de renume internațional. Ele au transformat Galațiul în cel de al doilea județ al țării, după Vrancea, ca mărime a suprafeței viticole, ajungînd să dețină peste 25 000 hectare din care majoritatea în acest perimetru. Cît vezi cu ochii o mare de vii ! O operă care s-a dăltuit cu un inegalabil entuziasm și o inegalabilă dăruire în ultimii 18 ani, în plurivalența și inegalabila „Epocă Ceaușescu".

Alături de inginerul Gheorghe Popa îl întîlnim pe tînărul subinginer Valerică Galben care, cu 9 ani în urmă, cînd a terminat facultatea la Iași și era la aceeași vîrstă cînd a debutat confratele său, nu i s-a mai încredințat rolul de a mai identifica pînze de apă ci i s-a dat în grijă Sistemul hidroameliorativ Bujoru. A venit, din facultatea pe care a urmat-o din același legămînt al strămoșilor — este de fel din comuna Pogana de lîngă Perieni, acolo unde se află „epicentrul" eroziunilor pămînturilor Moldovei de mijloc —, iată, într-un sistem de îmbunătățiri funciare deschis. Sarcina sa și a celor 70 de agenți hidroamelioratori — fii țăranilor care au lucrat cu tîrnăcopul terasele Bujorului —, este de a întreține „perimetrul etalon" de combatere a eroziunii solului după „modelul Perieni". Laboratorul în care se verifică o importantă experiență românească pentru sănătatea pămîntului. O întindere de 60 486 hectare pe care nu s-a cultivat niciodată aimic și peste care azi orizontul desenează forma perfecțiunii, calota unei sfere ce desfășoară un curcubeu din culorile recoltei, din culorile pădurii, din culorile unei naturi fertile și rodnice, prietenă omului. Întreține plantații, un fond silvic mai mare decît fondul forestier natural pe care îl deține județul, menite să fixeze pămîntul și să protejeze culturile, decolmatează și întreține canale, baraje, drumuri, cantoane, o complicată arhitectură nevăzută, subterană, o structură de rezistență a dealurilor, a picăturii de apă, a bețișugului.

Sistemul hidroameliorativ Bujoru din care face parte „perimetrul etalon", este, cum spuneam, la rîndu-i, o componentă a sistemului de amenajare complexă hidroameliorativă a Terasei Covurlui, cea mai mare lucrare de îmbunătățiri funciare de pe teritoriul României în actualul cincinal, ca și din cel ce va urma. Un proiect cutezător ce va preschimba geografia și chiar istoria acestei părți a Moldovei, un proiect care, prin soluțiile lui tehnice originale, este, cum demonstrează specialiștii și cei care l-au alcătuit, unic în Europa. Arhitectura acestuia cuprinde edificiul irigării a 177 000 hectare, al combaterii eroziunii solului pe 24 000, al desecărilor pentru 20 300, regularizări de văi pe o întindere de 35 de kilometri... Dacă Galațiul a fost, după Vaslui, al doilea județ al României ca situație precară a pămîntului agricol, realizarea proiectului de pe Terasa Covurlui, ce va fi finalizat în anul 1989, cu un an înaintea sfîrșitului cincinalului următor, a cărei realitate e prefigurată de către Proiectul de Directive ale Congresului al XIII-lea, îl va strămuta pe locul cinci, ca suprafață irigată, după județele-grînar, după județele Constanța, Ialomița, Brăila, Călărași. Galațiul va ajunge în competiția valorilor pline, în competiția pentru cele mai înalte producții de grîu, de porumb, de cereale, de legume. La ștacheta de peste 8 000 și 10 000 kilograme de grîu la hectar și de peste 12 000 și 15 000 la porumb. „Practic, ne informează inginerul Gheorghe Popa, ca director adjunct cu probleme de investiții și exploatare a Întreprinderii de execuție și exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare Galați, 80 la sută din suprafața arabilă a județului va fi irigată, va dispune de apa necesară la momentul optim al culturilor, fără a mai depinde de capriciile vremii, de starea precipitațiilor".

Ceea ce impune însă proiectul în experiența românească și chiar internațională a științei acestui gen de lucrări este, fără îndoială, soluțiile lui tehnice prin care apele Dunării vor fi urcate spre pîinea Moldovei, vor fi făcute să scalde dealurile Bujorului ca și toate dealurile terasei, pînă dincolo de Vaslui. Cuplate și unite cu apele Siretului și ale Prutului, cărora le deschide alte și alte vaduri printr-o nouă geografie de rîuri subterane dirijate pînă la fiecare ogor, pînă în fiecare sat, pînă la fiecare plantă, prin canalele și conductele sistemului. O uriașă uzină va absorbi unda fluviului cu o viteză de 53 metri pe secundă pe care o va dirija spre o altă stație de repompare menită să o ridice pînă la înălțimea de aproape 100 metri, cota cea mai înaltă a Terasei Covurlui, de unde ca o cascadă, se va prăvăli, desigur dirijat, bine strunită, peste acest pămînt al speranței. Pe lungul ei traseu va avea un moment de odihnă, va poposi într-un mare lac de acumulare, ținută în frîu de un baraj unic, ca soluție constructivă, un baraj de pămînt, din 80 de milioane de metri cubi de pămînt, ce va susține în spate 150 de milioane de metri cubi de apă. Unic pentru că baraje de pămînt de asemenea dimensiuni și pentru o acumulare de asemenea proporții nu se prea cunoaște. Cu atît mai mult cu cît în acumulare se va pompa apă tot timpul anului, chiar și sub îngheț.

Se înțelege că o asemenea hidrografie, cu uzinele ei de captat și dirijat ape, va fi un uriaș consumator de energie electrică, aproape tot atît cît consumă azi Combinatul siderurgic din capitala județului. Pentru a reduce acest necesar, specialiștii au prevăzut soluții specifice de udare, au prevăzut ca agregatele stațiilor de pompare să fie complet automatizate. Un mod în care automatica, electronica și tehnica de calcul pătrund cotidian în viața cîmpului și a recoltei, în viața satului și a țăranului care se pregătește azi, pe băncile liceelor de specialitate, să țină în frîu tablouri de comandă, pompe hidraulice, aiteme de udare și atîtea alte meserii noi pe care nouă etapă a agriculturii le aduce în realitatea sa. Pentru viața acestui proiect de o unică anvergură, la acest ceas de vîrf al lucrărilor sale, pe numeroasele-i șantiere muncesc 12 000 de oameni, 12 000 de oameni care mînuiesc 1 500 de utilaje — excavatoare, dragline, săpătoare de șanțuri, autoscrepere, lansatoare de conducte, camioane, stații de betoane, mașini de sudură, — 12 000 de foști țărani, cei mai mulți fii ai acelora care au înflorit cu tîrnăcoapele și brațele lor Dealurile Bujorului.

CICI IORDACHE-ADAM
Fotografii de ELENA GHERA

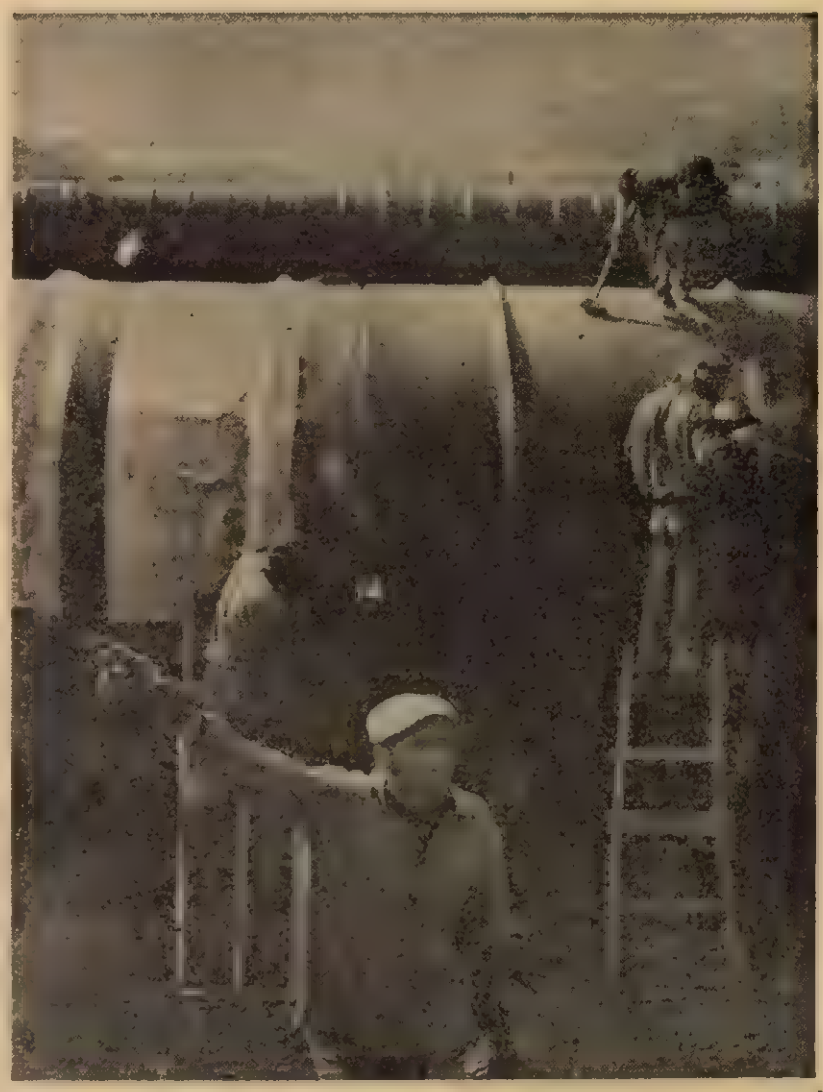

UN PROIECT
ÎN VIAȚA NOASTRĂ

România cu toate ferestrele

● Cum se înfăptuiește noua revoluție agrară ●

Din Liebling, tablouri de muncă, adică de iubire...

La sediul I.A.S. n-am găsit la ora aceea de amiază decît o singură persoană. Ofițerul de serviciu, la telefon. Așa mi s-a prezentat și doar mult mai tîrziu, după ce am vorbit în fel și chip despre cîtă bătaie de cap poate da o campanie de primăvară, am aflat că interlocutoarea mea se numește Rodica Niculescu, că este economistă și secretar al comitetului de partid.

Din cele discutate un fapt m-a impresionat indeosebi. O poveste care pentru secretara de partid era ca o întrebare retorică, o întrebare pe care și-o adresa sieși cu voce tare, subliniind răspunsul-concluzie cu profit, mă gîndesc, pentru activitatea sa politică și profesională și care, în fond, ar fi cam aceasta : I.A.S.-ul în care mă aflam, I.A.S. situat mereu la nivelul de sus al împliniri datoriilor sale, în ultimul an nu și-a prea găsit ritmul firesc. În toate sectoarele — un fel de bătută pe loc, iar pe ici, pe colo, prin niște locuri importante, fiindcă în producția de lapte, de carne, de pîine nici nu pot fi altfel de locuri, graficele înregistrează, spre nedumerirea tuturor, abateri destul de sensibile de la orientarea de pînă atunci. Stare de lucruri inexplicabilă, pentru că în ansamblul condițiilor, nici în cele climatice, care sînt invocate întîi și întîi, nici în cele materiale și umane nu intervenise, față de anii anteriori, absolut nici o schimbare, absolut nici una, subliniază apăsat interlocutoarea mea, în afara unor creșteri sau mutații firești în biografia oamenilor, între care ar fi și plecarea directorului.

La nivelul conștiințelor, frămîntare generală.

Dar, iată, omul care într-o timp lucrase la județ revine și după nici două-trei luni situația se redresează, graficele ilustrînd evoluția unor indicatori esențiali în producția vegetală și animală, starea de rentabilitate și eficiență reintră în evoluția firească, ascendentă. Și iarăși, mi se spune, nici o altă schimbare în ansamblul condițiilor, nici o măsură care să iasă din cadrul obișnuit al muncii de pînă atunci, în afară de cea a întoarcerii unui om. Directorul.

★

Despre Nicolae Rămneanțu s-a scris deseori în paginile ziarelor și revistelor, iar în cîteva rînduri mi-a fost dat să aud insinuarea că de la un interviu pe care l-a dat în Flacăra i s-ar fi tras omului și niște necazuri. Vorbe de clacă, pentru că, atacat frontal, cel în cauză, a cărui ureche n-a fost — se putea altfel ?! — scuțită de poveștile astea, lămurește chestiunea, mai întîi printr-o rafală de rîs sănătos și apoi printr-un apel sincer la înțelegerea noastră de oameni maturi : Necazuri ? Dimpotrivă, dacă vreți să știți, mi-au făcut un bine. La județ, la trust, munceam, nu-i vorbă, mult și satisfacțiile sînt și trebuie să fie proporționale cu munca, dar undeva, în mine, în adînc, simțeam că ceva îmi lipsește. Iubirea mea cea mare e, totuși, Lieblingul...

★

Cu excepția unui an, viața mea de specialist, care însumează peste 20 de ani din viața mea de om, s-a consumat aici, la I.A.S., unde am venit la terminarea facultății, în 1963. Ca suprafață avem 10 000 de hectare, cultivăm de toate, adică și grîu, și orz, și porumb, și floarea soarelui și altele, dar, zic eu, pe cartea noastră de vizită scrie în primul rînd zootehnie. Efectivele noastre la această oră sînt de 2 000 taurine din care 1 000 vaci și juninci și peste 10 000 de oi din care 4 000 în ceea ce se cheamă ferma de elită. Efective însă în continuă mișcare, fiindcă preocuparea noastră de bază, în domeniul zootehnici, e să creștem pentru alții, să obținem, adică, bovine și ovine cu valoare genetică superioară, cu per-

deschise spre anul 2000

UN PROIECT IN VIAȚA NOASTRĂ

● Fotoreportaj în una dintre cele mai mari unități agricole cu profil complex agrozootehnic ●

formanțe înalte care să ducă la sporirea producțiilor de lapte, lînă și carne de către zootehnia noastră în general. De aici și visul meu, în împlinirea căruia nu m-aș da bătut niciodată, să ajungem acolo ca și cele mai renumite firme zootehnice să caute și să ceară oi și vaci de Liebling. Știu eu, poate că sîntem pe-aproape.

★

1 iunie anul acesta. Între obiectivele vizitei de lucru pe care conducătorul partidului și statului nostru o face în județul Timiș este înscrisă și Ferma de selecție a Întreprinderii agricole de stat Liebling. În Scînteia, recitesc din reportajul vizitei : „Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost informați de către ing. Nicolae Rămneanțu, directorul I.A.S. Liebling, despre rezultatele acestei unități care și-a cîștigat un binemeritat renume în întreaga țară prin livrarea de material de prăsilă — tăurași și berbecuți — cu înaltă valoare biologică, cît și prin producțiile mari realizate.

A fost, îmi mărturisește inginerul Nicolae Rămneanțu cu vădită emoție, în fața fotografiilor înrămate care-i [illegible] birouri, o zi de neuitat pentru noi, pentru toți cei 150 de agricultori, de specialiști, mecanizatori și îngrijitori de vite care lucrăm aici. Nu cred să existe imbold mai puternic decît acela cînd, [illegible] ți munca judecății omului din fruntea țării, ai bucuria să ți se spună că ești pe drumul cel bun...

★

În aceeași fermă de elită urmăresc de [illegible] ore [illegible] ițiile purtate pe toate tonalitățile dintre directorul unității și cei trei sau patru oameni veniți din afară. Din afară e un fel de-a zice, pentru că, în răgazul în care reușesc să-i cunosc, aflu că de fapt toți sînt dinlăuntru, adică din meserie. E un director din minister, un profesor de la agronomie din Timișoara, un medic veterinar răspunzător de selecție. Toți specialiști în creșterea animalelor, în bovine sau ovine. Cercetează, își dau cu părerea, se contrazic, fac apel la autoritatea unor lucrări sau a unor experiențe, oricum arătau de la o poștă, după cum puneau mîna pe animale, pe fîn, după cum cîntăreau [illegible] linii cu pipăitul, că urmăresc ceva, că toți caută ceva. Într-adevăr asta făceau. Căutau ceea ce e mai bun la Liebling ca să ducă și prin alte părți. Prin forul tutelar, prin carte și învățătură, prin experiența transmisă direct.

★

L-am văzut pe parcursul dialogului la care m-am referit pe inginerul Rămneanțu așezîndu-se de cîteva ori în genunchi, aplecat în șoproanele de furaje și scoțînd cîte-o mînă de fîn spre a o arăta oaspeților săi. O dată : poftiți, lucerna, mai apoi : ce ziceți de lolium, iar spre sfîrșit : uitați, asta-i noutatea : mei cu fasole. Cum vi se pare, extraordinar, nu ? Doamne, cum pipăia firele acelea, parcă era merinos, ce merinos, zic eu, parcă era aur nu alta, așa i se lumina fața la frăgezimea și la aroma pe care le răspîndeau mîinile acelea de nutreț smuls cu grijă de la poala șirei și așezat apoi cu aceeași grijă la loc. Și am priceput atunci tot secretul : hrana. Și nu m-a contrazis, ci doar a mai adăugat : Nu cantitatea, cît calitatea. Adică, judecînd, altfel decît o fac cele mai multe din cărțile după care se pregătesc zootehniștii, nu în unități nutritive, ci în alte trei elemente care sînt valoare energetică, valoare proteică și digestibilitatea furajelor. Fără aceste trei elemente nu se poate realiza ceea ce avem de realizat, nu se poate vorbi, adică, de zootehnie modernă.

E o formă de iubire și această învățătură a Lieblingului.

NICOLAE ARSENIE ■

Fotoreportaj de PAUL AGARICI

VIAȚA ROMÂNIEI

Ieșirea din așteptare

• Un amplu reportaj serial: Renașterea porturilor românești •

Vara, Calafatul apare ca un buchet de trandafiri culcat pe brațul Dunării. Dar acum nu mai e vară. Ajung la Calafat într-o după-amiază de septembrie cu cer cenușiu și vînt rece. În lungul portului parcă pustiu flutură pînze de praf galben, de argilă fărîmițată de secetă. Pe seară, vremea se mai liniștește. Iar a doua zi s-ar spune că vara s-a întors din drum, cu lumină caldă și aer limpede. Dar portul e tot pustiu și pentru că asta mă face să mă gîndesc că el n-a fost construit ca să arate așa, întreb cînd a fost construit și privirea nedumerită a șefului, Ion Rusu, mă face să cred că e ca și cum m-aș fi aruncat într-o groapă. Una nu chiar atît de adîncă, deocamdată. De-alături, tehnicianul Dumitru Simion zice că portul a fost înființat pe la 1890. Apoi face un pas mare, pînă mai înspre zilele noastre. În '69, adaugă el, cînd a venit de la Giurgiu la Calafat pentru a se trage mai aproape de satul părinților lui, Ostrovul Mare, unde cam toți bărbații sînt navigatori pe Dunăre, a fost nevoie să angajeze dintr-un foc 60 de docheri. Portului i se trimitea în ajutor, citeodată, și o macara plutitoare, dar se muncea încă mult și cu umărul și spinarea. Atunci, vreme de cîțiva ani, cît s-a construit portul nou al Orșovei, Calafatul preluase o parte a activității acestuia. De fapt, zice Dumitru Simion, preluase cea mai mare parte a traficului portuar al Orșovei. În acei ani Calafatul își făcea planul 300 la sută. Și portul nu părea deloc pustiu. Pe urmă a trebuit să mai coboare steagul, după ce Orșova, cu portul ei nou, 1,3 milioane tone pe an, i-ar fi putut zice mersi. Și vremea a trecut, și Dunărea a curs la vale, pînă a venit iar un timp bun, întins pe vreo cîțiva ani, începînd din '78. Dumitru Simion era pe-atunci șeful portului. Planul mai crescuse, zice el, dar tot îi făceau 200 la sută. Steagul se afla din nou sus, înfiorat de înălțimea la care ajunsese. În marginea orașului începea să se construiască o platformă industrială cu o mare fabrică de zahăr, o întreprindere, unicat în țară, Biosinteza, și o termocentrală. Era nevoie de multe materiale de construcție, în special balast, mai puțin ciment, mai puțin lemn. Și portul și-a făcut datoria. „Cît s-a construit la Orșova portul nou, își amintește Dumitru Simion, eram organizați oficial pe două schimburi dar noi ne-am organizat singuri pe trei. Lucram tot timpul. După aceea am fost organizați, oficial, pe un singur schimb, dar cînd orașul a primit investițiile pentru platforma industrială ne-am reorganizat tot singuri și tot în trei schimburi. Și iarăși am lucrat tot timpul. În perioada aceea portul a fost modernizat. Las la o parte cele două încărcătoare și tractorul cu două remorci, cu toate că ele sînt foarte importante pentru noi. Dar atunci am primit o macara pe pneuri, cu deschidere de șase metri și în stare să ridice 16 tone, și au fost montate două macarale Bocșa, de cîte 5 tone și avînd fiecare o deschidere în largul Dunării de 32 de metri". Tot în urmă cu vreo cîțiva ani a intrat în funcțiune și un atelier de întreținere și reparații nave fluviale, cu șapte lăcătuși, trei electricieni, un forjor, un strungar și doi sudori. Așadar, în timp ce lîngă oraș creștea platforma industrială, s-au cheltuit ceva bani și pentru portul Calafatului, spre mulțumirea celor 46 de muncitori ai lui dintre care au mai rămas astăzi 35. La urma urmei numărul acestora nu e atît de important cîtă vreme modernizarea portului e o realitate și nimeni nu se mai cocoșează astăzi sub cine știe ce poveri. Asta o știe și șeful portului : nu mai sînt munci grele, cu spinarea, cu mîna. Dar asta tot nu înseamnă că nu se poate spune că de la un timp portul lucrează cu o singură mînă. Sau, ca să zicem lucrurilor pe nume, el nu mai lucrează în ultimul timp deloc. Și s-ar putea crede că de necazul acesta nu răspunde chiar nimeni, nefiind nici un secret că Dunărea a secat mult în vara aceasta. De mai bine de o lună și jumătate navele ocolesc portul, fiindcă macaralele Bocșa, cu brațul lor de 32 de metri, nu mai pot să ajungă pînă la ele și nici ele nu îndrăznesc să se apropie mai mult fiindcă ar da de fundul albiei. În august, aflu, portul a lucrat doar vreo cinci zile, cît a ținut un val lăsat de hidrocentrala Porțile de Fier I. Mai aflu însă că, pe cînd Calafatul ținea locul Orșovei, apa era mai adîncă și vasele puteau să tragă mai aproape de mal. Atunci, prin '70, se făcuseră dragări. Operația ar fi trebuit repetată, tot la cîțiva ani, dar iată că abia acum a apărut promisiunea că peste o săptămînă sau două o să vină o draghă să curețe portul. Nămolul încărcat pe șalande va fi dus în marginea unui ostrov aflat mai la vale. Și la capătul acestei operațiuni care nu poate dura mai mult de o săptămînă, portul, cu o capacitate de 300 mii de tone pe an, o să-și mai vină în fire, avînd în primul rînd să primească fosfați pentru combinatul chimic de la Îșalnița și să preia, de la același combinat, îngrășăminte chimice pentru a le trimite,pe apă, spre Constanța.

De unde vine buna dispoziție

Ne aflăm la mijlocul platformei portuare, în dreptul clădirii care a fost construită, la 1906, ca să fie gară fluvială și unde acum se adăpostesc într-un capăt birourile conducerii portului iar în partea celaltă căpitănia. În stînga se înalță macaralele lîngă care, mi se spune, în următoarea etapă de dezvoltare a portului vor mai fi montate 4 sau 5, poate chiar unele de 16 tone. Mai departe se întinde vechiul cap de pod al feribotului. Un altul se construiește mai la vale. Prin desființarea vechiului cap de pod platforma portuară se va extinde, zice Dumitru Simion, încît capacitatea de 5 700 tone pe care o poate vehicula la un moment dat portul va crește de vreo patru ori. Și asta e ceva, să recunoaștem. Tot în cadrul etapei a doua de dezvoltare întreaga terasă a portului va fi înălțată cu vreo doi metri, pentru că în urma construirii hidrocentralei de lîngă Turnu Măgurele cam atît s-ar ridica apa în dreptul Calafatului. Bineînțeles, noul cap de pod pentru feribot e construit la o cotă care să nu impună refacerea lucrării și la o înălțime convenabilă se află și platforma celor două macarale montate pînă acum. Aceste fapte, încurajatoare, dau de înțeles că portul Calafat n-a fost niciodecum uitat și că viitorul se pregătește să-i ofere prilejul de a lucra în plin. Deocamdată, însă, cît feribotul nu se mișcă iar navele trec fără să oprească, nu ne rămîne decît să ne îndreptăm spre bacul, aparținător tot de port, pe care se face trecerea spre Vidin. Bacul se află în partea de sus, din amonte, a malului. Îndreptîndu-ne într-acolo, trecem prin fața cîtorva clădiri ce mărginesc, înspre oraș, platforma portului și arată destul de ofilite sub pojghița, ici-colo sfărîmată, a văruielii galbene. Pe cît îmi dau seama, nu atît vechimea le-a adus în această stare cît credința cu nimic justificată că de vreme ce au fost înălțate ele urmează să se păstreze proaspete și arătoase pînă la sfîrșitul lumii. Aceste clădiri par mai cu seamă lipsite de suflarea vieții, de căldura și farmecul proprii oricărui loc în care se trăiește și se muncește. Niște buruienișuri peste peticul de pămînt de lîngă ele întărește impresia de neorînduială, de uitare, de lipsă de interes și impresia aceasta s-ar putea șterge, evident, fără eforturi comparabile cu mutarea din loc a unui munte. Cît efort de voință încape în a pune mîna pe o bidinea și a zugrăvi niște pereți ? Drept este că ar mai fi nevoie, parcă, și de hotărîrea de a pune mîna pe o pensulă și-a mai vopsi lemnăria. Și, dacă nu e prea mult, s-ar mai cuveni să fie șterse și geamurile din spatele cărora te aștepți să răsară ochii rotunzi, de chihlimbar, ai unei cucuvele. La capătul platformei portului deschidem poarta șubredă a unui gard ridicat parcă, să spunem așa, prin puterea economică a unei babe care a vrut să despartă de restul curții locul unde-și crește găinile și ce vedem ne face, abia acum, să luăm aminte. În capătul de sus al pantei care coboară spre bacul Sălcuța se află o cosmelie, rodul pur și desăvîrșit al unui spirit de improvizație ce și-a greșit numai locul de exercitare. Dacă el și-ar fi încordat ambiția, bunăoară, în ținutul mai gingaș al muzicii, ar fi produs un cîntec vulgar, de mahala. Alături, pentru cei care vin cu bacul și urcă panta spre punctul de trecere a frontierei și vamă, pe un panou care ar mai avea nevoie și el să fie dat la spălat, în cîteva limbi străine scrie „bine ați venit". Și pe cît îmi dau seama, calmi, cu ochi limpezi, cît se poate de politicoși și surîzători chiar, cei ce sînt chemați să-și facă aici datoria știu să și-o îndeplinească într-un mod strălucit. Parcă ei sînt dornici să recupereze astfel ce se mai poate recupera ori să atenueze, măcar, prin eleganță a cuvîntului și a gestului, prin civilitate, o anume impresie la care nu poate să ajungă decît cine e orb. Drumul care coboară spre mal, nu mai lung de cîteva zeci de metri, se vede că a fost o dată asfaltat, dar hîrtoapele și rupturile de pe mijlocul lui arată că n-a mai fost asfaltat și-a doua, și-a treia oară, oricînd ar fi fost cazul. Căci din nenorocire este adevărat că locul acesta de trecere spre bac fosnește de izvoare. S-a încercat drenarea lui, dar fără vreu rezultat. Poate drenajul a fost făcut prost, cum ne încredințează unul dintre interlocutorii noștri, dar asta nu interesează acum mai mult decît vestea că o soluție definitivă și cît se poate de bună a fost totuși găsită. Mai demult fusese ridicată aici o clădire a cărei înfățișare te făcea să crezi că e de o soliditate romană. Avea stîlpi de piatră. Costase vreo 3 milioane de lei. Și nu mai comentăm că o construcție atît de grea fusese așezată chiar în locul acesta, pe un teren încert. Fugea de sub ea pămîntul și a fost demolată. Acum, ni se spune, s-a perfectat proiectul unei alte clădiri, de vreo 16 milioane, care va fi amplasată în latura cealaltă a portului, dincolo de noul cap de pod al feribotului. Va arăta foarte frumos, ni se spune. Și credem, și ne bucurăm. Dar pînă atunci fie-ne îngăduit să mai credem și că, într-un oraș care-și construiește o platformă industrială, faptul că nu s-au mai putut găsi încă vreo cîteva dale de ciment pentru a acoperi întregul loc de parcare unde automobiliștii așteaptă să le vină rîndul la trecerea bacului nu înseamnă decît lipsă de spirit gospodăresc. Cu banii scoși de pe urma a tot felul de afaceri încheiate în portul Calafat, unii localnici și-au ridicat cîndva case destul de arătoase, într-o astfel de casă a unui moșier se află instalată astăzi și primăria și măcar din această pricină, dacă nu din alta, conducerea orașului ar trebui să se socotească datoare ca ieșind din casa boierească să mai dea o raită și prin port. Ori se așteaptă ca tot Navromul să stringă hîrtiile pe care turiștii le aruncă lîngă locul de parcare, neavînd în ce altă parte să le arunce, neavînd în preajmă nici un coș de gunoi ? Navromul a cheltuit și va mai cheltui, am văzut, destul bani la Calafat. E timpul să dea însă și alții o mînă de ajutor. Tot Navromul, pe lîngă grijile pe care le are, deloc puține, trebuie să așeze în ordine butoaiele goale de motorină aruncate parcă din avion la doi pași de pontonul lîngă care se află șalupa miliției ? Oare să nu fi ajuns și la Calafat adevărul că buna rînduială a lucrurilor într-un spațiu face să pară că el e mai curat ? A ajuns, fără îndoială, dar numai în anumite locuri. De exemplu, în biroul căpităniei. După ce i-am dat bună ziua căpitanului portului, Victor Ciobanu, n-am putut să nu adăugăm imediat, privind în jur, în încăperea luminoasă și curată : parcă am fi în alt port ! Omul, îmbrăcat într-o bluză imaculată, mi-a părut a fi campionul, la Calafat, al curățeniei, al ordinii și al bunei dispoziții pe care numai ordinea și curățenia le poate aduce.

A doua aruncare de ancoră, Calafat

„Surse proaspete de viață"

Citim în registrul istoric al portului, pe care ni-l pune la dispoziție Victor Ciobanu, că pe la începutul acestui veac se putea spune că-i merge destul de bine orașului Calafat de vreme ce un primar, Ioniță Ciupag, vîntura ideea de-a-l face capitală de județ. Înainte de asta ar fi trebuit să fie înființat județul, bineînțeles. Dar județul visat a se numi Independența n-a mai fost înființat. Portul, în schimb, ale cărui cheiuri fuseseră construite între 1883 și 1885, continua să-și întindă faima de mare vad de cereale. Pe platforma lui, cu 4 120 metri pătrați de pavaj, 18 010 pietruiți și 75 223 nepietruiți, au fost instalate opt linii de cale ferată în lungime de 2 000 de metri. Dintre acestea, două mergeau pînă în dreptul unei încăpătoare magazii de mărfuri generale ce avea să fie distrusă mult mai tîrziu, în august '44, cînd a fost bombardată de nemții ce se retrăgeau pe Dunăre și refăcută după aceea, în parte, din scînduri de brad. În 1898 a fost construită clădirea căpităniei, în 1906, cum spuneam, gara fluvială avînd între capetele clădirii, unde se află birourile, o mare sală de așteptare, în 1914 se mai construiește o magazie de materiale și tot cam atunci un atelier de timplărie, lăcătușerie, fierărie. Pe scurt, chiar dacă nu ajunsese capitală de județ, Calafatul avea un port destul de însemnat ca de numele lui să se lege speranța unui viitor frumos. Deziluzia a venit însă destul de repede și din direcții neașteptate. După primul război mondial, în România întregită consumul intern a sporit și disponibilitățile pentru export s-au redus întrucîtva. Pe de altă parte, în aceiași ani s-au ridicat ca mari exportatori de cereale Argentina și mai ales Statele Unite ale Americii, care întreținea o concurență strînsă pe piața Europei cu grînele românești. Degringolada prețurilor se explica și prin faptul că fermierul american dispunea de mijloace tehnice care-i asigurau o rentabilitate a muncii incomparabilă cu a țăranului român abia împroprietărit. Și cu asta încă nu am spus totul. Într-o secțiune intitulată chiar „Cauzele decăderii portului Calafat", comentînd situația de după primul război, registrul istoric al acestui port cuprindea următoarea lămurire : „Au fost și împrejurări naturale care au contribuit la decăderea portului. În afară de anii 1924 și 1925, regiunea din jurul Calafatului a avut o producție agricolă deficitară sau inferioară calitativ. Am văzut astfel o schelă mai mică. Cetate, a cărei regiune păduroasă a fost favorizată cu o producție mai bogată și mai bună, activînd într-o proporție mai mare decît portul Calafat". La „Port Arthur" se încheia-seră, cît fusese vremea lor, afacerile, dar în restaurantul acesta ținut de un anume Encioiu, care începuse prin a face opinci și după ce-a deschis o tăbăcărie ajunsese să fabrice pantofi, afacerile se cam răriseră și registrul portului mai consemnează înainte de al doilea război mondial : „Portul Calafat urmează să i se găsească surse proaspete de viață, care să compenseze reducerea traficului de cereale." Și astfel, cuprins în curbura Dunării, în locul unde fluviul se întoarce puțin către miazăzi, cu fruntea în soare, ca un călător ostenit încercînd să socotească întinderea drumului ce-i mai rămîne de străbătut, Calafatul a început să fie un oraș care așteaptă. În așteptare, singurul lucru pe care-l putea face prin puterile lui era să se îngrijească să arate frumos și curat. Ceea ce, la drept vorbind, i-a izbutit. Dar faima de buchet de trandafiri culcat pe brațul sting al Dunării nu putea fi decît un răspuns ocolit întrebării ce mai e nou pe la Calafat. Căci trandafirii nu puteau fi, evident, o noutate, nici dacă erau mai mulți la număr și fuseseră puși cu cap de horticultor și inimă de artist. Pentru anul 1956, bunăoară, registrul de la căpitănia portului nota : „activitatea a fost redusă". Apoi a venit vremea să ridice fruntea și orașul acesta despre care, cu ocazia unei vizite de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus că trebuie să devină o perlă a Dunării. Ca să ajungă astfel i-au fost date, cum spuneam, mai multe miliarde de lei. Acestea, ca și ridicarea în general a județului Dolj, cu puternica industrie a Craiovei, au însemnat tot atîtea „surse proaspete de viață" pentru portul Calafat. Că de mai bine de-o lună navele trec fără să oprească pe-aici, e desigur un accident datorat în bună parte scăderii neobișnuite a apelor Dunării. Cînd cheiurile vor fi din nou accesibile, și vor fi, se va vedea însă că oamenii acestui port, cînd li se dă de lucru, știu să muncească. E limpede, Calafatul a ieșit din așteptare.

DUMITRU ELIADE

Unde s-au născut „Nunta Zamfirei" şi „Iarna pe uliţă"

Flacăra martor ocular

• Cînd se întîlnesc geografia şi poezia •

Un cal pe asfalt, bătînd din copită, un cal superb de-a curmezişul străzii, un bidiviu în amurg e tot ce poate fi mai frumos în Gura Riului, aşezare stranie în care casele strînse una într-alta se lasă blînd asediate de pădure. Sînt peste cinci sute de cai în această comună din Mărginimea Sibiului, cai de rasă pe care oamenii îi poartă în munte şi în satele din jur pentru a transporta lemne, căci gurenii sînt neîntrecuţi meşteri în a preface ditamai buşteanul în scîndură netedă şi albă, mirosid a răşină. Ei sînt meşteri şi negustori, aşa cum erau şi bătrînii satului, iar prelucrarea lemnului e chiar o ocupaţie serioasă, poate cea mai serioasă după creşterea animalelor. Şi pentru una, şi pentru alta, ei au nevoie de cai, ca să-i înhame la căruţe şi să străbată drumurile Mărginimii, ori să-i înşeueze şi să-i poarte de dirlogi pe potecile munţilor, acolo unde turmele de oi îau în stăpînire nesfîrşitele păşuni, cu iarbă gălbuie, cu muşchi şi afine. Jos, în comună, casele au porţi înalte care nu lasă să se vadă curţile dichisite, pietruite cu lespezi rotunde de rîu. Aşezate aşa, una lîngă alta, zid lîngă zid, clădirile alcătuiesc lungi forturi care străjuiesc străzile, cele mai multe în pantă, peste care lumina cade într-un fel aparte, jumătate luminîndu-le, jumătate ascunzîndu-le într-un văl de umbră. În faţa acestor porţi care închid curţile ca o cămaşă pe git, în care cu greu îţi vine să baţi, de teamă că nu vei fi auzit, în faţa acestor case înăuntrul cărora nu ştii ce se petrece, cai lăsaţi liberi pe asfalt fac figura unor străjeri credincioşi, cîntîndu-se greu şi parcă a lehamite din locul lor, chiar cînd îmuzina îi asurzeşte cu sunetul claxonului. Mişcîndu-şi încet capul dintr-o parte într-alta, legănîndu-l, caii reuşesc să îmblînzească singurătatea străzii şi să facă mai intime casele îngrămădite pe marginea drumului, purtînd în privirea lor blajină, de animale docile, întreaga ospitalitatea gurenilor. Caii sînt cartea lor de vizită.

Cu mult înainte ca localitatea să ia drumul modernizării, oamenii din Gura Riului foloseau caii nu numai la cărat şi arat, ci şi la tăiatul lemnului, punîndu-i să se învîrtească în jur, ca să acţioneze joagărul, tot aşa cum dobrogenii de altădată puneau caii să se învîrtească în jurul ariei, pentru a alege boabele de pleavă. Un astfel de joagăr se mai păstrează astăzi la Muzeul tehnicii populare din Sibiu şi el a aparţinut bătrînului Petru Fesan, om iscusit, cum spun cei mai tineri, pe care-l urmează fiul său, Ioan Fesan, agentul fiscal al comunei, care, după ce-a terminat de strîns fonciirea, cum ar fi zis Moromete, lucrează în curte, îngrijind grădina şi animalele. Cei patru mii de locuitori, toţi români cu temperament de muntean, chiar dacă lucrează în diferite meserii, chiar dacă fac naveta la Sibiu şi Orlat, au avut grijă să nu-şi înjumătăţească gospodăria, fiindcă în Gura Riului animalele sînt un fel de blazon al prosperităţii.

Cam la 42 de kilometri de Gura Riului se află Munţii Cindrel, înalţi de 2 244 m, cu dealuri domoale şi păşuni întinse. Acolo, în vîrf, cresc nişte pini rari, o specie aparte de abietacee şi tot cam de-acolo izvorăsc Riul Mare şi Riul Mic, cele două ape de munte care se unesc în apropierea comunei, căci de aici vine şi denumirea de Gura Riului, îmbrăţişîndu-se şi prăvălindu-se într-o albie comună, într-un rîu repede şi învolburat. Cibinul, de la care îşi trage probabil numele chiar oraşul de reşedinţă al judeţului, Sibiul, urbea înconjurată altădată de canale. Pe cursul acestei ape, puţin mai sus de Gura Riului, înspre munte, s-a construit barajul de alimentare cu apă potabilă a Sibiului şi tot aici funcţionează o microhidrocentrală de 3,5 MW, cărcia îi va mai urma una, în curînd, de aceeaşi putere. De pe dealurile care înconjoară comuna, Bliderel, Runcuri, Dealul, Plescioara, aşezarea apare brăzdată de văi, pe albiile cărora se pot zări drumuri şi case, drumuri pietruite şi case bine rînduite. Din loc în loc, cîte-un car cu fîn, tras de aceiaşi cai puternici cu zăbala spumegîndă, iar în urmă, păşind agale, ţărani cu pălării largi, de paie, întorcîndu-se de la cosit. Numai noaptea aşezarea arată ca o ancoră fosforescentă aruncată la poalele muntelui.

E toamnă, de pe cîmpia aflată la marginea comunei oamenii string orzul şi, fiindcă zona e necooperativizată, ca să nu piardă vremea cu îmblăciul, ei au fost sprijiniţi de către stat cu patru basecal, aşa-zisele **Porunci**, ce constau în întîlnirea cu obştea satului de două ori pe lună, în piaţă, pentru a aduce la cunoştinţă cele necesare, pentru a face adică felurite comunicări. Primarul Dumitru Berbescu, aflat la cîrma comunei de doi ani, are vorba molcomă şi un fel de încetineală a gesturilor dar sub această lentoare ardelenească se poate ghici o dîrzenie aparte care nu pierde pe drum planurile şi ambiţiile. Aproape toţi din conducerea primăriei sînt oameni tineri, în plină maturitate, capabili să îndrume comuna pe calea cea bună. Un singur om în vîrstă mai poate fi zărit la primărie şi acesta e Vasile Constantin, fostul funcţionar, acum pensionat, care de la douăzeci de ani a învîrtit tot felul de acte, la început ca şi casier, apoi secretar şi vicepreşedinte. Deşi el şi-a încheiat misiunea, mînat că nu-i mai trece prin mînă nici o hîrtie, Vasile Constantin continuă să-şi petrecă zilele alături de confraţii săi mai tineri, ajutîndu-i aşa, cu dragă inimă.

Localnicii împing istoria comunei cu mult timp în urmă, pînă pe la 1202, cînd se zice că ar fi existat o Biserică unită, dar documentele atestă această localitate doar din 1460, oricum suficient de mult ca să poată spune că duc în toate care treieră toată ziua, aşa cum au fost sprijiniţi şi cu sămînţă, în primăvară. Gura Riului e o aşezare cu totul privilegiată, fiindcă gurenii au teren şi în cîmp, unde cultivă legume şi pătoase, dar şi în munţi, unde îşi pasc oile, cosesc şi fac fînul. Acesta este unul din motivele de bucurie ale acestor oameni care au ajuns, prin propria lor trudă, să se mîndrească cu nişte avantaje aproape citadine, precum canalizarea, edificiile culturale şi centrala telefonică, de unde cele patru telefoniste amabile îţi dau repede legătura cu cutare sau cutare, fără mofturi şi fără ţîfnă. Astfel de binefaceri arată o prosperitate aparte pe care şi-au făcut-o chiar ei, localnicii, sprijiniţi de conducerea comunei. Ca să ţină legătura strînsă cu oamenii, primăria a prelungit un mai vechi obicei lospate o tradiţie. Cele mai frumoase amintiri pe care istoria le-a lăsat în Gura Riului sînt însă cele literare, cele legate de amintirea lui George Coşbuc, de pildă, care s-a refugiat aici, la preotul Aron Manta, fiind urmărit de jandarmi. Bătrînii povestesc, şi ei din auzite, că în acele momente era o adevărată sărbătoare în sat, fiindcă preotul îl aştepta pe poet cu berlina la gară, la Orlat, după care străbăteau uliţele satului, sub privirile încîntate şi curioase ale oamenilor. În cele cîteva şederi ale sale la Gura Riului, Coşbuc a scris aici **Numai una, Nunta Zamfirei** şi **Iarna pe uliţă**, aşa cum Lucian Blaga avea să scrie mai tîrziu **Boca del Rio**, în desele lui retrageri aici, la fiul preotului Aron Manta, şi el monah. De la Sibiu, prin lunci, pînă la Gura Riului, Blaga va fi străbătut la pas aproape toată Mărginimea. O străbătuseră şi Şt. O. Iosif şi Ilarie Chendi, şi ei oaspeţi ai satului care au făcut, iată, din Gura Riului, un punct de întîlnire a amintirilor literare, privilegiu cu care puţine alte comune se pot mîndri. Există un loc superb unde geografia se întîlneşte cu poezia şi Gura Riului e unul din acestea.

Dar dacă atîţia oameni de prestigiu au poposit aici, nu puţini au fost şi dintr-aceia care au plecat din comună, ca să studieze în alte părţi, aşa cum a plecat istoricul şi orientalistul Aurel Decei, autorul unei **Istorii a Imperiului otoman**, despre care nepoata sa, localnică, vorbeşte cu mîndrie, ştiindu-i biografia pînă în cele mai mici detalii. Oamenii mai amintesc cu respect şi de inginerul silvic Ion Lupea, specialist în dendrologie, care a plantat la marginea pădurii de sub Teiş nişte brazi canadieni, experiment care a reuşit şi care a dat o notă curioasă peisajului din jur. În suita curiozităţilor trebuie să mai amintim însă şi piua de haine, acţionată de apă, această maşinărie arhaică pe care oamenii încă o mai folosesc pentru a lucra pănura, maşinărie ciudată cum nu se mai găseşte în zonă, de care se folosesc mulţi din Mărginime şi chiar de mai departe, de pe Valea Buii şi Valea Hîrtibaciului. Astfel de vechi îndeletniciri încă rezistă celor noi, încăpăţînîndu-se parcă să nu ajungă la muzeu şi continuînd să ademenească oamenii spre a le fi de folos. După ce piua şi-a făcut datoria, oamenii iau pănura şi-o pun în spinarea calului pentru a o duce acasă iar calul porneşte în pas domol pe şosea, lovind cu potcoavele asfaltul.

RADU ŢEPOSU

Planuri şi ambiţii la Gura rîului

Bucureşti 525

Recenzia parcului

Toamna intră în Bucureşti (de fapt se insinuează, ea nu e gălăgioasă ca vara, exuberantă ca primăvara, grea şi totală ca iarna) pe la şosea ori prin parcuri. Mai cu seamă prin parcuri, căci ele sînt mari şi multe, îi pot cuprinde revărsările fastuoase de culori şi arome. (Aflăm dintr-o frumoasă carte-album, tipărită anul trecut *), că Bucureştii înclud o încîntă verde de proporţiile unui oraş, şi nu ale unuia de mîna a treia, ample cortegii de flori şi arbori mai însoţind şi lacurile care, de la Cernica şi pînă la Buftea, se înlănţuie pe nu mai puţin de 50 km.) Deci toamna se insinuează în parcuri, pe ţărmuri de lacuri, în grădini şi în scuaruri, de unde năvăleşte deodată peste oraş. Iese din aleile în şerpi ale Cişmigiului ori din cele trase cu rigla ale Parcului Herăstrău (trase aşa de marele arhitect Octav Doicescu) şi ia în braţe oraşul, marele, tumultuosul, agitatul nostru oraş, provocîndu-i subit nişte transformări. Nu mari, căci ritmurile vieţii metropolei covîrşesc mişcările anotimpurilor, nici infinitezimale, dar vădite. Bulevardele (cele cu arbori mai mulţi) parcă-şi mai temperează violenţele de culoare şi vuiet, pietonul calcă mai agale, pînă şi gestul, pînă şi actul vorbirii, de regulă cu febrilităţi şi intensităţi meridionale, devin mai molatice şi mai blînde. Toamna, oamenii Bucureştilor nu rîd, zîmbesc. Bărbaţii îşi pun cravate cu fiori (fiori pastelate, ca de toamnă), femeile se îmbracă în toamnă, în rochii de culoarea frunzelor toamnei. (Frunzele toamnei sînt de toate culorile, sînt micropalete de culori orgiastice, sînt nişte rafinate invenţii plastice, în care imprevizibilul, somptuosul, gingăşul nuanţelor ating fantezia pură. Nu povestea odată Paul Anghel, într-o tabletă cum l-a văzut, în Grădina Icoanei, pe Theodor Pallady culegînd frunzele de pe alei ? Martorul n-a înţeles ce face pictorul, întîi şi-a închipuit că descifrează, pe firul capricios al unei frunze, arabescul unei fraze de Proust. Apoi şi-a închipuit că e melancolic şi s-a retras atîos, contemplîndu-l de la distanţă. Dar nu, şi-a dat seama repede : cu o fervoare şi o curiozitate de copil, artistul culegea culori. Inconfundabilele şi inegalabilele culori ale toamnei bucureştene !)

Bucureştii şi-au celebrat 525 de ani de atestare documentară în plină toamnă, la 20 septembrie, şi, cum toamna e un anotimp de sinteză şi de bilanţ, să încercăm, în spaţiul tipografic de care dispunem, o privire „à vol d'oiseau" asupra împărăţiei sale de verde, a devenirii ei în timp şi în spaţiu. Să încercăm, cum am spus în fruntea acestor rînduri, o recenzie a parcurilor bucureştene, în cîteva din elementele ce le definesc. Nu poţi avea în bibliotecă nici Herăstrău, nici Cişmigiul, nici Parcul Libertăţii, dar înspita de a trata parcul bucureştean ca pe o carte, consacrîndu-i nu nişte însemnări de excursie ci o recenzie, e cu atît mai mare cu cît nouă, în ciuda vitregilor unor vremuri de foc şi risipă, ne-au rămas unele din cele mai întinse şi mai strălucitoare zone de verde din cîte au capitalele lumii.

Parcul bucureştean e o carte cu file vii, vii de frunze, de păsări, de oameni (mai puţin de oameni, bucureşteanul fiind un om al cetăţii, al străzii, al agorei, nu-l prea vezi decît prin Cişmigiu, care-i buricul metropolei, mai deloc prin Herăstrăul cel întins şi superb ; se pare că gustul plimbării, al visării şi reveriei cedează altor preocupări. Păcat. Dar asta-i altă poveste). O carte cu slove-bijuterii de artă, cu începuturi de rînd marcate prin monumente, prin fîntîni şi statui, acele majuscule arhitectonice ce te întîmpină aici pretutindeni. O carte grea de mierea secolelor, cu care s-au îndulcit toţi călătorii, toţi răsfoind-o, toţi admirînd-o, toţi cîntînd-o pe toate gamele exclamaţiilor.

Cîndva (cel puţin aşa pretinde G. Ionescu-Gion în a sa istorie a Bucureştilor), adică începînd de prin a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, „îndată ce se îmbrăcau grădinile şi pădurile bucureştenii plecau duminica cu deminicare să petrecă în următoarele grădini : Circiuma din pădure, Fîntîna Beizadelelor din pădurea Cotrocenilor, pe Dealul Văcăreştilor, în Cîmpia Filaretului, dincolo de Mitropolie, la Herăstrău, lîngă frumosul chioşc făcut de Alexandru Vodă Ispilante, în păduricea cea poetică de la Sf. Elefterie, Grădina lui Scufă, Grădina Brîncoveanului, Grădina cea băltoasă a Cişmigiului, Cîrngul lui Hagi Ilie de la Moşi, la livedea Deşliului, la Grădina lui Giafer, la a lui Barbă-Lată şi la Grădina Belului, unde, înainte de a fi cimitir, cînd era proprietară acolo Mitropolia, bucureştenii au jucat ani de-a rîndul sîrba, chindia, bătuta, căzăceasca, hîrlăuanca, ca la uşa cortului, raţa, arnăuţeanca, corăbiereasca, Zoralia, ca la Breaza etc.".

Printre cele mai vechi dintre parcurile bucureştene ar fi, zic unii, chiar cel din inima Capitalei, romanticul Cişmigiu, numit după numele fîntînarului cu caftan ce veghea rostul apelor, parcul cu tainice şi cotite alei umbroase, cu lac cu nuferi (nu ştiu, n-am mai trecut de mult pe-aici, or mai fi nuferi ?), cu bătrîne statui pe negre fundaluri de hemicicluri de brazi, cu rotonde străjuite de coloane împletite din iederi, asemeni unor vegetale teatre antice, cu pensionari care joacă table sau şah. Un parc mai nou, întemeiat în 1906 pe locul unei cîmpii cu gropi, băltoace şi bivoli, este cel al Libertăţii, care îşi leagă numele de al savantului dr. Istrati, cititorul său, a cărui statuie în bronz, neînspirat pusă în pagină, a stricat de la început frumuseţea locului. Ca o compensare, supremă compensare !, este aici „Gigantul" lui Paciurea, nici el, din păcate, nevalorat cum trebuie. O splendidă grădină a Bucureştilor e şi Şoseaua Kiseleff, concepută ca loc de plimbare şi de distracţie a protipendadei (amintiţi-vă faimoasele bătăi cu flori !) între Calea Victoriei şi Castelul Mogoşoaiei. Parcul-rege e Herăstrăul, devenit astfel în anii din urmă (un articol din „Boabe de grîu", anul 1933, îl taxa drept „injosit şi decăzut") prin străduinţa edililor, a arhitecţilor, a horticultorilor, a unor oameni de bine şi de talent, care au rînduit în jurul Muzeului satului acest aşezămînt de etnografie şi de istorie socială unic în lume, un cadru care să-i întregească noblaţea. Vast, aerat, maiestuos, chiar grav, chiar sever, chiar distant pentru unii (parcă pe aleile lui de piatră calcă mai rar necuviinţa, greaua corcoleală levantină ce apasă în alte părţi), el devine, o dată cu toamna, un uriaş incendiu nuclear, frunzele cu culori suave sau tari miros mineral, ca ambra prea zaharisită din măruntaiele pămîntului, dacă ar arde. În aroma lui, ca şi a altor parcuri (vezi Grădina Botanică, cu vegetaţia ei de junglă !), groasă ca un fum înecăcios, densă s-o tai cu cuţitul, nu intri lesne, intri mai uşor atunci cînd, ca acum, începi să se scuture frunzele, cînd copacii rămîn devastaţi de parfumuri ca nişte şipuri goale de drogherie sau ca nişte amfore cu mirodenii din care uleiurile s-au scurs. Dar şi atunci e frumos, e nemaipomenit cînd descoperi copacii goi, într-o nobleţe severă de gravură, privind cerul pe care frunzişul nu i-a lăsat să-l vadă.

N-am vorbit despre multe alte parcuri şi grădini. Întorcîndu-ne la frumoasa carte-album redactată de vechiul şi redutabilul gazetar care e D. Tircob, aflăm despre parcurile cu care s-a îmbogăţit Capitala în ultimii ani (Parcul Tineretului, Titan, Parcul Operei, Complexele Republicii şi Progresul, Drumul Taberei etc.), aflăm şi despre zone fără astfel de bucurii (Berceni, Alexandria — Ferentari), aflăm despre marile amenajări de verde şi floare prevăzute (unele existente de pe acum !) în jurul salbei lacurilor Colentinei şi în lungul principalei cornişe a Dîmboviţei (zonele Roşu — Ciurel, Văcăreşti — Vitan). Mai aflăm că numai unele din locurile cu păduri din jurul oraşului (Băneasa — Tunari, Snagov — Căldăruşani, Buftea — Mogoşoaia, Cernica — Pasărea, Argeş — Mihăileşti — Adunaţii Copăceni, Călugăreni — Comana), supuse unor operaţii turistice şi de arhitectură peisageră de anvergură, vor putea primi 400 000 de vizitatori pe zi. (Numai să vină !)

Încheiem aici recenzia parcurilor bucureştene, privind cît de somptuos, de feeric, de lilial cad frunzele pe aleile lor, ca nişte frumoase promisiuni ce şi-au împlinit menirea, ca nişte edicte ale bucuriilor vegetale ajunse literă moartă, după ce ne-au încîntat cu lectura lor. Fie, ducă-se !, cum spunea cineva, că de atîtea frunze şi flori nu mai vedem copacii şi pămîntul, adică esenţele. Dar parcurile — oazele de frumos, de mireasmă şi liniştе ale agitatului, industrializatului, zgomotosului nostru oraş — să le păstrăm, să le ocrotim, să le sporim.

ILIE PURCARU

*) „Bucureşti", editată de Comitetul municipal de partid, redactor şi coordonator al lucrării Dumitru Tircob. Vezi şi „Bucureşti — 40 de ani de înfăptuiri sub steagul glorios al partidului", Buc. 1984, redactori D. Tircob, Şt. Drocan, P. Orza, grafice şi fotografii T. Ispas şi Sandu Cristian.

Valori românești în univers

Recurs la istoria științei:

Descoperirea inginerului Ion Basgan, un nou capitol în tehnica petrolului • Principiul lui Arhimede

Destinul s-a vrut de mai multe ori nedrept și vitreg cu oamenii de știință români. Descoperiri și invenții de rezonanță mondială, comunicate în premieră absolută de cercetători din țara noastră, au fost atribuite în mod eronat sau cu bună-știință unor persoane din străinătate, în pofida faptului că realizările acestora s-au dovedit ulterioare celor prezentate de învățații români. Dintre acești mari nedreptățiți fac parte, după cum se știe, Victor Babeș, Ștefania Mărăcineanu, Nicolae Paulescu, Ștefan Procopiu, Ștefan Odobleja, creatori de geniu, candidați virtuali la Premiul Nobel. Șirul acestor dezmoșteniți ai soartei ajunge pînă în zilele noastre dacă avem în vedere cazul inginerului Ion Basgan, autorul fenomenului ce-i poartă numele, descoperire recunoscută de unii, contestată de alții, dar care în fapt stă la baza forajului petrolier modern.

Vom încerca în rîndurile ce urmează să reconstituim viața și opera inginerului Ion Basgan, folosind înscrisurile rămase în păstrarea familiei sale, mărturiile celor ce i-au fost colegi sau susținători, precum și documentele aflate în arhiva Oficiului Național de Invenții și Mărci.

Repunere pe rol

Dacă ne întoarcem, iată, la dosarul Basgan, neîndemnați de vreo comemorare, o facem din cel puțin două motive : spre a reaminti excepționala contribuție a unui inginer român în domeniul exploatării petrolului și, pe de altă parte, pentru a cere, o dată în plus, dreptate pentru cel care a „reușit pentru prima dată în lume să transmită energia sonică prin garnitura de foraj" („Le Petrole", 20 octombrie 1967). Știm, încercarea de a repune pe rol acest dosar nu-i ușoară. Pentru că nu-i ușor să smulgi laurii de pe fruntările ce nu li merită, trecîndu-i pe cele cărora li se cuvin. Dar e astfel de restituire istorică, fie și postumă, ne apare ca necesară, nefiind ea o simplă amabilitate sau o orgolioasă nostalgie, ci un act de justiție menit să slujească adevărul.

Ion Basgan, spre a intra în subiect, a avut cutezanța, dar și dovezile, să supună criticii una dintre legile fundamentale ale fizicii, principiul lui Arhimede, dîndu-i o interpretare mai elastică și o definiție mai completă : „un corp în formă de bară, introdus parțial și vertical într-un lichid, este supus de jos în sus unei forțe egale cu greutatea lichidului dislocuit, forța avînd ca punct de aplicare suprafața inferioară a corpului". În numele acestui curaj științific, unii l-au comparat pe Ion Basgan cu Einstein sau De Broglie, care au mers pînă acolo încît au pus la îndoială universalitatea teoriei lui Newton. Proportion gardée, alăturarea nu pare forțată, căci inginerul român și-a însoțit enunțul de o demonstrație teoretică fără cusur și, drept urmare, amendamentul său a fost brevetat la 18 mai 1934 în România și la 21 decembrie 1937 în Statele Unite, sub denumirea de „efectul Basgan".

Inventatorul însă nu s-a oprit acolo. El a căutat, și reușit, să ofere o formă cît mai concretă efectului său. (Condiția esențială a unui cercetător, scria undeva, este să nu se lase subjugat de teorie), elaborînd un nou sistem de foraj, botezat „rotativ simultan percutant", sau, mai pe scurt, sonic. El a promovat primul care a preconizat utilizarea energiei sonice (prin unde) de la suprafață la sapa de foraj, metoda sa deschizînd o nouă epocă în domeniul forării la mare adîncime.

Nu vom insista, în acest preambul, asupra căilor și mijloacelor de acțiune, explicate mai jos de Liviu Timbus, dar vom sublinia că aplicarea „efectului Basgan" a asigurat în cîmpuri petrolifere din țară și din străinătate, în S.U.A. îndeobște, o verticalitate perfectă a forajelor și, totodată, un randament al instalațiilor cu 30 la sută mai mare. Anii s-au scurs, multe alte metode (între care și cea supersonică) au fost încercate și abandonate din lipsă de eficiență, cea descoperită în România și-a păstrat valabilitatea, continuînd să fie folosită și aducînd pretutindeni beneficii uriașe.

Bătălia pentru cît mai mult petrol, obținut cît mai ieftin, a fost și a rămas actuală. Nevoia de energie a lumii a crescut mereu. Interpretările științifice vizînd presiunea lui Arhimede au făcut și nu încetează să facă obiectul unor aprige controverse, în cel mai competent nivel. Deși recunoscută, dovadă omologarea ei rapidă în Statele Unite, metoda Basgan n-a ajuns la notorietatea meritată, dificultatea de a o înfățișa într-o limbă de largă circulație, războiul și alte împrejurări plasînd-o într-un nedrept con de umbră. Numeroase lucrări tipărite în diverse țări și mai ales în America, sub egida universităților din regiunile petrolifere, s-au bazat pe descoperirea lui Ion Basgan, au plecat de la ea, dar numele specialistului român a fost, aproape de fiecare dată, omis ! Istoria științei comitea, ca și în cazul lui Ștefan Odobleja, precursor al ciberneticii, o mare nedreptate, lăsînd deoparte, cu vinovăție, contribuția fundamentală, de deschizător de drumuri, a celui care, ca să citățm iarăși din „Le Petrole", „a observat cel dintîi în 1936 prezența curenților sonici în lichidul circulînd între garniturile destinate forajului".

Firește, au existat și unele recunoașteri, dar ele au fost puține și timide. Niei după 1967, an în care Ion Basgan și-a prezentat metoda completată și îmbunătățită în cadrul congresului mondial al petrolului din Mexic, cînd problema priorității părea să se fi lămurit, nu s-a acordat inginerului român locul meritat, justificat de descoperirile sale. Nu doar vanitatea a acționat în refuzul de a restabili adevărul, ci și alte interese, întrucît lui Ion Basgan și țării sale li s-ar fi cuvenit importante drepturi de autor de pe urma aplicării metodelor originale românești. Numai că dispariția inventatorului n-a pus și nu trebuie să pună capăt acestui demers. Readucînd în discuție prioritățile științifice ale inginerului Basgan, se va deduce clar din cele ce urmează, nu facem altceva decît să servim o cauză dreaptă și să piedăm pentru ea, înarmați nu cu presupuneri sau orgolii, ci cu probe inatacabile, rezistente la orice verificare.

Așadar, demersul continuă, iar prezența repunere pe rol a dosarului Basgan nu-i decît o dovadă. Grea pînă acum, lupta se anunță și mai grea în cele ce urmează, dar există toate argumentele, morale și materiale deopotrivă, ca ea să fie purtată. Pentru adevăr, vorba cuiva, nu-i niciodată prea tîrziu, iar triumful lui e, nu o dată, rodul ambiției și al perseverenței.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

O descoperire îndrăzneață

Inginerul Ion Basgan s-a născut la Focșani în 1902, a urmat Liceul Internat din Iași, meritele la învățătură aducîndu-i după absolvirea bacalaureatului o bursă pentru continuarea studiilor la o Școală superioară de mine și metalurgie din Austria (Montanistische Hochschule-Leoben). Opt ani după terminarea cursurilor universitare își la doctoratul în cadrul aceluiași institut, prezentînd lucrarea „Die Arbeitsweise und Form des Rotary Meisseis in Erdölgesteine", publicată ulterior în editura Hans Urban din Viena. Doi dintre renumiții specialiști ai timpului, profesorii Pirkl și Fulglewics, au ținut să noteze următoarele în raportul depus la rectoratul institutului : „Inginerul Basgan a avut ocazia să observe în numeroase sondaje Rotary executate în șantierele petroliere din România modul de lucru al sapei Rotary și să atragă atenția asupra vibrațiilor ritmice ce survin în prăjinile de foraj. În aprecierea justă a acestor fenomene, stabilește legile acestora mai întîi pe cale practică și apoi pe cale matematică. Prin deducțiile și concluziile sale, inginerul Basgan prezintă forului tehnician reguli și formule pentru justa dimensionare a sculelor de foraj, pentru presiunea de săpare, cît și pentru avizarea efectelor de rezonanță a vibrațiilor în prăjinile de foraj".

Observațiile vin să prefațeze în fapt marea descoperire și invenție a compatriotului nostru, realizare brevetată ulterior în Statele Unite și România și care, așa cum vom arăta de îndată, avea să deschidă o nouă epocă în exploatarea zăcămintelor petrolifere. Inginerul Basgan lucrează o vreme în mîncle de cărbune și fier din Austria și Germania apoi, începînd cu 1925, este angajat de societatea „Steaua Română", la început ca inginer practicant, pe urmă ca inginer șef de secție, inginer șef de schelă și director de șantiere, perioadă în care cunoaște toate zonele petrolifere mai importante din țară : Moreni, Gura Ocniței, Cîmpina, Scăioși, Podenii Noi, Bordești, Ceptura, Moinești. În anii 1932—1933 la parte, împreună cu George Constantinescu (părintele sonicității), la înființarea Asociației economice pentru studiul conjuncturii din România, în 1933 participă la primul congres al petrolului de la Londra, prezentînd rezultatul cercetărilor dedicate completării principiului lui Arhimede și transmiterii energiei sonice prin garnituri de forare. Noua tehnică de forare este prezentată și la cel de-al doilea Congres mondial al petrolului de la Paris (1937). După 23 August 1944, deține funcții de răspundere în mai multe unități economice miniere și petroliere. Lucrează timp de 12 ani în cadrul Comitetului de Stat al Apelor, înființînd peste o mie de uzine de apă și descoperind, grație forajelor la mare adîncime, rezervele de apă din zona Dobrogei.

Inginerul Ion Basgan se stinge din viață în plină activitate la 15 decembrie 1960.

Ei bine, industria extractivă mondială, dar în mod cu totul special, cea din cîmpurile petrolifere, datorează regretatului nostru compatriot stabilirea unei metode unice pentru forarea la mare adîncime, sau ceea ce a dat posibilitatea descoperirii și valorificării în întreaga lume a unor uriașe rezerve de țiței.

„În 1925, cînd mi-am început cariera de petrolist — avea să declare inginerul Basgan cu ani în urmă — în cîmpurile de sonde din Valea Prahovei se mai trăia încă în preistoria forajului. Spre deosebire de America unde fuseseră introduse în practică forajele rotative, pe șantierele noastre se mai utilizau încă sistemele canadiene cu percuție, petroliștii români obținînd într-un an ceea ce peste ocean se realiza într-o lună. Ulterior a fost aplicat și la noi sistemul de foraj Rotary, am participat direct la introducerea acestei tehnici prin care s-a mărit și în țara noastră adîncimea de foraj și producția de țiței. Am putut totuși să observ cu vremea că sondele Rotary manifestă fenomene îngrijorătoare : devieri de 15—20 grade de la verticală, precum și numeroase și dezastruoase ruperi de material. Căutînd să remediez această situație, am ajuns, pe baza unor numeroase observații, la o surprinzătoare descoperire : cunoscutul principiu datorat lui Arhimede lua în domeniul marilor adîncimi un aspect inedit, altul decît cel cunoscut și citat în tratatele de specialitate. Garnitura de foraj, la o anumită profunditate, nu mai reacționa ca orice alt „corp scufundat în apă". Continuarea experimentelor și apoi testarea observațiilor prin instrument matematic mi-au permis să stabilesc un nou enunț al teoriei părintelui hidrodinamicii, amendament care a format obiectul unui brevet de invenție eliberat în 1934 în România și trei ani mai tîrziu în S.U.A. sub denumirea de „Efectul Basgan". Pe această bază, am propus un sistem de foraj care constă în aplicarea la capătul de jos al garniturii a unei greutăți egale cu greutatea lichidului dislocuit plus presiunea de săpare. În același timp, beneficiind de colaborarea prețioasă a vreu de o viață, marele [illegible] Constantinescu, am preconizat [illegible] energiei sonice de la supr[illegible]fața la sa[illegible], creînd astfel un nou sistem de foraj în lume, forajul rotativ simultan percutant, sau mai pe scurt, forajul sonic. Cele două invenții au asigurat dintr-o dată verticalitatea aproape perfectă a forajelor, dar și un randament sporit cu 30% în costul operației."

Descoperirea compatriotului nostru a fost de îndată salutată cu entuziasm în cercurile de specialitate, aprecîndu-se că ea deschide forajului perspective inimaginabile. În aprilie 1949, americanii Murray Hawkins și Normand Lomont, profesori la Universitatea din Baton Rouge, Louisiana, publică în revista „Drilling and Production Practice" concluziile cercetărilor făcute în laborator, confirmînd valoarea inestimabilă a formulei elaborate de inginerul dr. Ion Basgan. Savanți și profesori de renume mondial, H.G. Texter, Jon L. Homiquist. H. G. Handelman, P. Moore, O. Gatlin, D. M. Best, N. T. Okon, publică de asemenea aprecieri elogioase la adresa cercetătorului nostru.

Brevetul S.U.A. a fost sechestrat de guvernul american în timpul războiului pînă în 1965 cînd a fost desechestrat cu ordinul S.A. 838 comunicat de Ministerul de justiție al S.U.A.

În 1967, la Congresul mondial al petrolului, specialiștii iau în discuție punctul critic atins de forajul internațional, obligat să se limiteze la explorări ce nu pot depăși 9 000—8 000 de metri. Ținînd seama de rezultatele dobîndite de forajul vibratoriu în Uniunea Sovietică și S.U.A., inginerul Basgan perfecționează sistemul forajului sonic, inventînd un sistem rotativ și rotopercutant cu frecvențe sonice, capabil de a limita efectul presiunii arhimediene. Inventatorul realizează totodată instalațiile și aparatajul respectiv, obținînd pe această bază brevete de invenție în România, S.U.A., Franța, Italia. Prin această nouă tehnică, fundamentată pe principiul transmiterii și captării de la distanță a energiei sonice, inginerul dr. Ion Basgan reușește să adauge vechiului sistem de foraj Rotary avantajele penetrației verticale a forajului sonic. Se permite astfel pătrunderea spectaculoasă spre adîncimi ce pot depăși 15 000 metri !

Elogii de pretutindeni

Descoperirea și tehnica propusă de inventatorul român s-au bucurat de îndată de atenția și aprecierile elogioase ale specialiștilor din întreaga lume. „Domnul Ion Basgan — notează de pildă revista „Le Petrole" într-un amplu articol publicat la 20 octombrie 1967 — este un om de un mare curaj științific... Făcînd această afirmație, ne gîndim la Einstein și De Broglie, figuri contemporane care au pus în discuție teoria lui Newton... Un curaj asemănător l-a animat și pe inginerul Basgan atunci cînd a atacat principiul lui Arhimede, de o popularitate la fel de mare ca și cea a lui Newton. Cititorii noștri își vor da seama fără îndoială nu numai de valoarea lucrărilor datorate domnului Basgan, ci și de importanța gîndirii sale științifice, citind raportul prezentat la ultimul congres mondial al petrolului și care poartă titlul «„The Archimedian Principle — new enunciation and interpretation and applications in modern technic", operă care va apărea în curînd și va încununa întreaga sa activitate»."

Iată în continuare și aceste gînduri datorate savantului George Constantinescu, părintele sonicității : „Cu ocazia unei vizite în Statele Unite, am fost informat că metodele de foraj inventate și experimentate de compatriotul nostru, inginerul Ion Basgan, sînt aplicate cu succes pe șantierele petroliere din această țară. Cum să nu încerci un sentiment de legitimă mîndrie cînd afli că românii au contribuit și contribuie la progresul științei și tehnicii mondiale ? Realizările inventatorului Basgan au revoluționat tehnica forajului. Principiile enunțate de către ele constituie jaloane precise către un nou și senzațional progres în domeniul forajului la mare adîncime. Sînt fericit să constat că teoria sonicității a găsit o aplicație în studiile, cercetările și experimentele unui compatriot".

Revista engleză „The Petroleum Times", notează la rîndul ei următoarele : „Elaborată de către un român (George Constantinescu) și publicată pentru întîia oară în 1918, într-un tiraj de numai 150 de exemplare, în cadrul patentelor secrete ale amiralității britanice, teoria sonicității a fost studiată și aplicată și în domeniul forajelor la mare adîncime. Realizatorul acestei aplicații este tot un român, inventatorul Ion Basgan. Invențiile sale vor conduce la realizări încă nebănuite în tehnica forajului la mare adîncime. Ni se propune să avansăm fără oprire spre centrul pămîntului. Este o călătorie pasionantă. Îl aplaudăm pe acela care, pe o [illegible] științifică, ne conduce pe acest drum fantastic".

„Șantierele firmei „ENI-AGIP" — notează revista italiană „Del Petrolio" — aplică metoda inventată de românul Ion Basgan. Astfel, sondele sînt forate perfect vertical și în condiții foarte avantajoase. Celelalte sonde, unde această metodă nu este aplicată, acuză deviații de

„Efectul Basgan"

Valori românești în univers

„revizuit"! • Un mare inventator nedreptățit • Ce se întîmplă cu drepturile de autor? •

15—20 grade de la verticală, constatare ce pledează în favoarea extinderii metodei experimentate de către inventatorul român".

Vom reține de asemenea că lucrări dedicate unor probleme de ordin tehnic, geologic și economic au fost traduse, citate, sau introduse în cursurile universitare, în țară și străinătate, de către profesori renumiți ca Siscenko (Moscova), Fuglewics (Austria) Mrazec Simionescu, Madgearu (România), William, Harvey, Emmons (Statele Unite), George Constantinescu (Anglia).

Tehnologia propusă de inginerul Basgan a fost aplicată în numeroase țări ale lumii, societățile petroliere obținînd pe această cale economii și cîștiguri fabuloase. Acest lucru a fost recunoscut de altfel și de firme din Europa (Italia, Franța, R.F.G.) care s-au oferit să sprijine demersurile compatriotului nostru pentru dobîndirea drepturilor de autor ce i se cuveneau în conformitate cu principiile și normele dreptului internațional. Cu 15 ani în urmă, experți din Republica Federală Germania au calculat, astfel, că prin aplicarea invențiilor inginerului Basgan pînă la acea dată, fiecare metru de

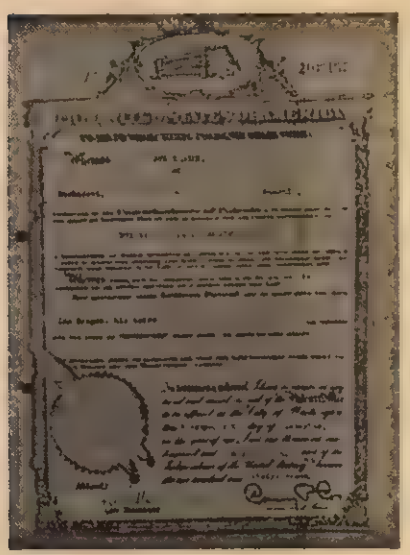

foraj a costat cu 30% mai puțin în comparație cu vechile procedee. Referindu-se în acest context numai la situația concluzia că cele 1 001 130 sonde care au aplicat procedeul românesc, forînd timp de 22 de ani 1 182 770 440 metri, au adus firmelor respective un beneficiu de 30 miliarde dolari ! O cifră prin care se estimează doar în mică măsură valoarea reală a inteligenței investite spre binele omenirii de cercetătorul român. Luptînd pentru obținerea drepturilor de autor, inginerul Basgan avea să declare că ultima sa dorință este de a realiza în țară o fundație destinată de a finanța și stimula cercetările științifice în domeniul forajului, hidrotehnicii și sonicității.

Iată deci că în pofida rezultatelor cunoscute și recunoscute în întreaga lume, Ion Basgan a trebuit să împărtășească din multe puncte de vedere soarta nedreaptă a celorlalți inventatori români, ignorați sau privați din greșeală sau cu bună-știință de drepturile cuvenite.

Această injustiție flagrantă a îndoliat ani la rînd conștiința ilustrului inventator. Din păcate, în 1977, la cutremurul din 4 martie scăpat cu viață ca prin minune dintr-un bloc prăbușit în întregime, inventatorul avea să suporte o altă pierdere ireparabilă : sub dărîmături dispare, pulverizată, marea sa bibliotecă împreună cu toate proiectele și studiile elaborate vreme de mai bine de cinci decenii. „A fost o mare pierdere, care m-a marcat profund — a declarat el unui prieten apropiat — dar care mi-a provocat totuși mai puțină durere decît ingratitudinea unor colegi de breaslă".

Într-adevăr — lucru greu de crezut — forajul sonic cu prăjini grele a fost aplicat doar parțial în țara noastră, invenția fiind controversată, iar autorul ei purtat pe drumuri vreme îndelungată. Nu sîntem experți în materie, este și dificil să facem astăzi lumină în această zonă tenebroasă din activitatea inventatorului, dar logica bunului-simț ne îndeamnă să bănuim în dosul acestor obstacole semnele ignoranței, rutinei, invidiei și conservatorismului. Cei ce doresc să ne contrazică, o pot face în coloanele revistei noastre. Pînă una alta, rămînem la părerea celor care au cercetat și experimentat cu succes efectul „Basgan" și care, mai ales, au ținut să afirme că descoperirea și invențiile inginerului român anunță o cale nebănuită în domeniul forajului la mare adîncime.

LIVIU TIMBUS

Așa cum l-am cunoscut

Într-o scrisoare pe care mi-o adresa la 12 septembrie 1963, ca răspuns la misiva pe care i-o trimisesem împreună cu o carte a mea apărută în acel an, savantul-inventator Gogu (George) Constantinescu observa, cu destulă amărăciune : **„Este trist de a constata că, în mai toate țările, premergătorii în drumul lor spre a făuri o soartă mai bună pentru omenire, prin ajutorul științei și tehnologiei, s-au lovit de inerția și ignoranța celor ce ar fi putut să-i ajute, precum și de activitatea contrară a celor ce aveau interesul să-i stînjenească".** Și mai departe îmi făcea o sugestie pentru o viitoare carte : **„E posibil că s-ar putea menționa cîteva exemple din istoria invențiunilor din alte țări, astfel ca să se ilustreze cauzele pentru care inventorii sunt prigoniți, tocmai cînd ar trebui să fie cerotiți..."** Cînd creatorul științei sonice și al motoarelor sonice a vizitat România și am avut prilejul să-l cunosc personal, mi-a istorisit multe dintre frustrările la care a fost supus, de la invenția unor injectoare pentru motoare Diesel, care i-a fost refuzată... și apoi aplicată cu mici „modificări" (ce nu-i mai dădeau dreptul să revendice nimic) și pînă la contestarea însăși a paternității sonicității, deși el fusese cel dintîi care o fundamentase, în 1918, într-un tratat inconfundabil.

Dar cuvintele ilustrului inginer se potrivesc pe deplin și acelui maestru al forajului petrolier care a fost **Ion Basgan** (24 iunie 1902 — 15 decembrie 1980). Acesta era inginer de mine, ca diplomat al Școlii Superioare Montanistice de la Leoben-Austria (1925), apoi doctor inginer al aceleiași școli (1933), susținînd o teză care inova tehnica forajului și care în anul următor a fost publicată la Viena, cu o prefață de Gogu Constantinescu ; creatorul sonicității aprecia că modul nou de abordare a problemei de către autor reprezintă **„un pas înainte, o lucrare serioasă și bine chibzuită, într-o direcție care pînă astăzi a fost cu totul neglijată".** În anul 1935, aceeași scriere apărea în traducere în U.R.S.S. Forajul petrolifer nu a fost desigur singurul domeniu în care inginerul Basgan, acest bărbat robust, cu alură de sportiv s-a afirmat în mod deosebit. În anul 1936, un studiu al său despre politica petrolului a fost premiat de Academia Română, el a fost în perioada interbelică unul dintre membrii fondatori ai Asociației Economice pentru studiul conjuncturii economice, a adus contribuții însemnate la studiul geologic al subsolului românesc, de asemenea în hidraulică, la identificarea unor surse de apă potabilă de bună calitate în Dobrogea.

Principalul său aport rămîne însă cel din domeniul forajului. Constatînd deficiențele ivite la sistemul de foraj rotary, pentru mari adîncimi, găurile ieșind adesea strîmbe sau în spirală, I. Basgan dă o explicație științifică acestor neajunsuri, pe baza unei noi interpretări a acțiunii forței arhimediene și propune o metodă proprie. Procedeul Basgan se bazează pe de o parte pe forajul sonic și vibrator, inventat de el, cît și pe elaborarea și aplicarea sistemului utilizării prăjinilor grele proporționale, egale în greutate cu volumul lichidului dislocuit, plus greutatea lăsată pe sapă. Datorită acestuia, randamentul crește cu 30—50%, iar calitatea se îmbunătățește hotărîtor. Aceste însemnate perfecționări și inovări tehnice își găsesc concretizarea în mai multe brevete tehnice obținute în diferite țări, dintre care cele mai importante sînt **„Metodă pentru îmbunătățirea randamentului și perfecționarea forajului rotativ, prin rotație percutantă și prin amortizarea presiunilor hidromecanice"** (Brevet român 22789/1934) și **„Instalație de foraj rotary. Un nou sistem de foraj, care ia în considerație presiunea hidrostatică și transmiterea energiei sonice la distanță prin utilizarea prăjinilor grele proporționale și forajul sonic"** (Brevet S.U.A. 2103137/1937). Geologul Ludovic Mrazec și inginerul N. Vasilescu-Karpen prezintă concepția și inovațiile lui I. Basgan la Academia Română, iar începînd din 1933 noul sistem de foraj este comunicat mai multor Congrese internaționale ale petrolului, începînd cu cel de la Londra, trezind un mare interes. Totodată, din 1937 forajul sonic Basgan este aplicat, cu bune rezultate, în România, apoi, ulterior, cu precădere după cel de al doilea război mondial, în toate marile țări producătoare de petrol. Forajul de mare adîncime are prin Basgan o nouă bază teoretică, devine mai rapid, mai eficient, mai puțin costisitor și mai sigur. Această rezultă și în profituri suplimentare, cifrate la multe miliarde de dolari, pentru marile societăți petrolifere. Inginerul român, sprijinit de stat, pornește lupta pentru a obține, în folosul țării, sumele cuvenite de pe urma aplicării brevetelor Basgan. Dar toate demersurile, pînă la urmă și acțiunea în justiție, eșuează. Furtul tehnico-economic — căci aceasta este expresia cuvenită — rămîne nepedepsit, înaltele instanțe de judecată îl justifică, pretextul fiind acela că s-a aplicat de fapt o „variantă", care nu este identică celei preconizate de Basgan. Este într-adevăr o „variantă"... a veșnicelor frustrări la care a fost supusă creația tehnico-științifică românească, nedreptățind nenumărați oameni de știință și inventatori, de la naturalistul Constantin Manolescu, primul biolog-explorator al Peninsulei Balcanice, din veacul trecut, și pînă la Augustin Maior, creatorul telefoniei multiple, Nicolae Paulescu, inventatorul insulinei, sau Ștefan Procopiu, descoperitorul cuantei de magnetism — pentru a nu cita decît cîțiva.

L-am cunoscut pe Ion Basgan cu un sfert de veac în urmă, cînd lucram, împreună cu regretatul profesor Dinu Moroianu, la elaborarea primei istorii a invențiilor și descoperirilor românești. Am scris apoi despre el — despre opera sa și despre strădaniile sale neîmplinite — în două dintre cărțile mele. M-am întîlnit cu el și pe culmi de munte, unde practica drumeția, după ce în tinerețe practicase alpinismul. L-am prețuit ca pe un om de extraordinară varietate a preocupărilor, iubitor al naturii și al călătoriilor, al literaturii și al istoriei, al scrimei și al șahului, interesat de viața internațională și de problemele economiei politice, mai ales de eficiența economică calculată matematic. Dar, mai ales, l-am cunoscut pasiunea de cuceritor al noului care, dacă n-a fost răsplătită material, a înscris totuși un nume românesc în orbita valorilor universale, contribuind la progresul tehnicii unei ramuri industriale de bază, inventatorul Ion Basgan putînd spune cu îndreptățire **„Non omnis moriar"** (Horațiu), adică **„Nu voi muri de tot".**

I. M. ȘTEFAN

Page 5 ★ LE PETROLE ★ 20 Octobre 19..

Un portrait par numéro

ION BASGAN

M. Ion Basgan est un homme ... grand courage scientifique ... il y a dans la vie ... quelques privilégiés ... hasard a placés ... les siècles ... Roumains ... progressistes sont ... faire peser le trouble ... leur valeur permanente ... plus ou moins car ... sont les artisans ... les moteurs, constituent le point de départ de la réflexion et de toutes les conclusions ultérieures. Le principe d'Archimède est une vérité fondamentale sur laquelle on a construit la physique jusqu'à présent.

Une observation pratique, source de tant d'inventions humaines, a permis à l'ingénieur roumain de s'attaquer à cette vérité et à la soumettre aux expériences pratiques d'une technique moderne et de date relativement récente qui est celle du forage.

Les lecteurs trouveront dans les textes publiés dans ces pages la description détaillée de cette idée lancée par M. BASGAN dont les conséquences sont considérables et nombreuses. A titre d'exemple seulement, rappelons que les modifications adoptées dans la fabrication de l'équipement de forage ... pour rester dans le cadre pétrolier ... ont permis à l'industrie américaine de réaliser une économie de 30 milliards de dollars dans un million de puits et un milliard de mètres forés.

Mais qui est cet ingénieur roumain ? Essayons de le présenter en quelques mots.

Dans la période 1960-... l'Etat roumain a dépensé ... dotations techniques et le développement de la branche du ... plus de 19 milliards de lei ... voir plus de 18 % du total ... investissements industriels ... investissements se reflète ... accroissement de la production globale de 52 %, celui de la valeur des produits obtenus ... une tonne de pétrole brut de 47 % et celui de la productivité du travail d'environ 38 % par rapport à 1950.

L'accroissement de la production de pétrole brut et ... a été réalisé aussi grâce ... de l'extraction des méthodes modernes ... dans le forage des puits et par la dotation de ... leur d'installations d'un niveau technique. Les installations de forage 4 DH-315, pour profondeurs de 6000-7000 mètres ... 3 DH-200 pour 4500 mètres, 4 LD-150 pour 3 mètres, 2 DH pour 2000 ... installations de prospection d'intervention agréées de stations autres, projetés ... titut de projections et de ... ches pour l'outillage pétrolier ... Bucarest.

Suite de la page 4

Chromosomen in Krebszellen

Tiefbohrtechnik im Zeitraffer

Dr. Ing. Ion Basgan wendet Sonic-Theorie auf die Bohrtechnik an / Neue Interpretierung des Archimedischen Prinzips · Erdmantel kann bis auf 20 km Tiefe durchstossen werden

ROMÂNIA ÎN LUME, LUMEA ÎN ROMÂNIA

Acupuncturiştii români în dialog cu cei japonezi

● Specialiştii japonezi au fost încîntaţi de rezultatele şi de aparatele româneşti ●

Prof. dr. **TOSHIKATSU YAMAMOTO** — directorul institutului de acupunctură din Nichinan, Miyazaki : „Realizez interesul şi profesionalismul medicilor români în demonstraţiile pe care le-au făcut. Am fost plăcut impresionat de modernul cabinet al doctorului Florin Brătilă cît şi de iniţiativa celor care au organizat simpozionul de la Bistriţa. Pe doctorul Vasile Ştefan Popa l-am cunoscut în 1982 la Stockholm, ne-am împrietenit şi, pentru a doua oară, am venit în România. Mă simt bine să lucrez şi să discut cu medicii români".

Prof. dr. **TAKENORI SAITO** — membru al comitetului de conducere a Societăţii japoneze de Ryodoraku (Tokyo) : „Nu mă aşteptam ca să găsesc în România atîţia specialişti şi medici interesaţi a practica acupunctura. Noi venim cu nişte teorii noi care, cu plăcere, am observat, sînt, în mare, însuşite de români".

Prof. dr. **MAKIO MARUYAMA** — profesor la Colegiul de acupunctură din Fukui, Japonia : „Îmi pare rău că timpul nu ne-a permis să discutăm mai mult cu specialiştii români. Cu cea mai mare plăcere mă reîntorc în ţara dumneavoastră".

Prof. dr. **SHAICERI HARA** — membru al societăţii japoneze de Ryodoraku : „Cred că era interesant de observat mai îndeaproape şi experienţele practice ale specialiştilor români. La cabinetul doctorului Brătilă am văzut multe aparate care, cred, sînt compatibile pe plan mondial. Voi reveni în România pentru mai mult timp fiindcă şi noi avem de învăţat de la medicii români".

Dr. **SHIGEYUKI YAMAMOTO** : „Mi-a plăcut ospitalitatea românilor iar oraşul Bistriţa l-am găsit fermecător. Am fost impresionat de interesul pentru acupunctură. Trebuie să ne mai întîlnim".

Dr. **TEODOR ŢABA** : „Discuţia purtată cu specialiştii japonezi mi s-a părut deosebit de interesantă. Metodele folosite vin să completeze în mod fericit medicina tradiţională. Este încă o dovadă că în ţara noastră se practică o acupunctură complexă care răspunde ultimelor noutăţi pe plan mondial. Întîlnirea de la Bistriţa este o reuşită pe care o dorim să se repete fiindcă toţi avem de învăţat".

Dr. **BĂLAN MONICA** — Oradea : „Ceea ce s-a petrecut la Bistriţa-Năsăud întrece toate aşteptările. Noi, românii, am avut ce învăţa de la japonezi. Dar am simţit că şi cunoscuţii profesori din Japonia au venit ca să ia cunoştinţă de ultimele cuceriri ale noastre. Desigur, ei sînt foarte mari şi cunoscuţi. Dar, fără nici un fel de exagerare, şi noi sîntem la fel de importanţi în ştiinţa care se numeşte : acupunctură. Timpul va fi cel care va decide."

În exclusivitate pentru revista „Flacăra"

Un interviu cu prof. dr. Toshikatsu Yamamoto

— Care sînt primele impresii despre acupuncturiştii români ?

— Extraordinare. Mă aflu pentru a doua oară în ţara dumneavoastră şi am putut să mă întîlnesc cu specialiştii români. Mi-a plăcut înaltul lor profesionalism în demonstraţiile pe care le facem. Am fost la cabinetul doctorului Florin Brătilă şi m-a impresionat ceea ce se petrece acolo. Din cîte ştiu el este şi medicul unei cunoscute echipe de fotbal. L-am ascultat cu foarte mare plăcere şi interes în ceea ce face pentru recuperarea sportivilor. Este, după părerea mea, o noutate şi experienţa sa poate fi generalizată. De asemenea un mare specialist, pe care l-am cunoscut în '82 în Suedia, este doctorul Popa. Am răspuns cu deosebită plăcere invitaţiei sale de a veni de două ori în România. Am văzut tot nordul ţării dumneavoastră şi am rămas plăcut impresionat. Voi veni în România de cîte ori voi fi chemat. Chiar fără probleme de serviciu. Datorită doctorului Popa am descoperit un colţ de planetă care se numeşte pe scurt : România. Şi asta este un mare lucru.

— Revenind la acupunctură : care este, profesore Yamamoto, ţinta, să-i spunem aşa, tehnicii dumneavoastră — cunoscută în toată lumea ?

— Înlăturarea durerilor de orice natură. În discuţie intră şi durerea canceroasă. Şi, ca şi în ţara dumneavoastră, problema cît şi gama de utilizare a acupuncturii este foarte mare. Specialiştii români, am constatat, se preocupă, ca şi noi, de aceleaşi lucruri. Este vorba, dacă vreţi, de acelaşi numitor comun : recuperarea. Este vorba, ca să exemplificăm, de poliomielită, de cazuri de copii handicapaţi, de traumatisme la naşteri. Uneori recuperarea nu este completă. Dar metodele permit rezultate foarte bune şi care trebuie să fie luate în seamă.

— Cîte forme de acupunctură sînt practicate în Japonia ?

— Ca şi la dumneavoastră, două. Acupunctura tradiţională care nu este practicată de medici. Ea este moştenită din bunici. Aici, se înţelege, este vorba în special de presopunctură. Cei care practică asemenea metode sînt foarte îndemînatici. Apoi, sînt medici de tip european care şi-au însuşit diferite metode moderne de a face acupunctură cu tot felul de aparate de depistare a punctelor. Aceste două forme nu se exclud. Pot spune că formează un tot unitar. Ca şi la dumneavoastră şi la noi tratamentele prin acupunctură sînt gratuite.

— Cum vă simţiţi în România?

— Vin, cum am mai spus, pentru a doua oară şi îmi face mare plăcere să vin în acest loc al Europei. Şi, fără să par exagerat, am refuzat să merg acum o lună în China, la o întîlnire internaţională de acupunctură ; tocmai că aveam trecută în agenda mea, să spun aşa, venirea în România. Parcă vin la prieteni. Nepotul meu, care mă însoţeşte, chiar mi-a spus : „În ciuda faptului că nu cunoaştem limba — putem trăi aici". Sper în întîlniri viitoare în care şi specialiştii români să vorbească despre reuşitele lor. Poate chiar în anul viitor.

For the readers of "Flacara" magazine in Romania
Acupuncturist with best regards
Dr. T. Yamamoto M.D.
Dr. T. Saito M.D.
Dr. M. Maruyama
Dr. M. S. Hara
& Yamamoto

Dr. **BIANCA DONOSE** : „Recent am venit din China unde am participat la un simpozion internaţional de acupunctură. Am fost mirată şi deosebit de impresionată de participarea specialiştilor japonezi la noi în ţară — fiindcă în China doar profesorul Maruyama a participat. M-au interesat, în special, anestaziile, în stomatologie, prin acupunctură. Noi, la policlinica de la C.F.R. Bucureşti, facem astfel de anestezii şi, să nu pară a lăuda, cu rezultate foarte bune. De fapt acest lucru am să-l prezint la viitoarea noastră întîlnire de la Iaşi şi din Bulgaria."

Ing. **FELER MARIAN** — de la C.I.E.T.A. (Centrala Industrială de Echipamente şi Automatizări Industriale) : „Aţi în România cît şi în Japonia se experimentează obiectivizarea efectelor acupuncturii pe aparate. Deci există un numitor comun. Este vorba, ca inginer vorbesc, despre folosirea termografului şi electromiografului. Personal, am prezentat aparatul de electronografie pentru investigarea organismului uman. Japonezii au fost deosebit de interesaţi în acest schimb de experienţă şi, din cîte am înţeles, s-a anunţat un schimb de tehnologie.

Linişte ! Explică doctorul Vasile Ştefan Popa — ascultă specialiştii Yamamoto şi Saito

Zilele acestea, aflăm de la doctorul Vasile Ştefan Popa, filiala Bistriţa-Năsăud a Uniunii societăţii de ştiinţe medicale împreună cu Direcţia sanitară a judeţului au organizat o conferinţă pe teme de acupunctură japoneză modernă. S-au prezentat, ne spune doctorul Popa, o echipă de specialişti din Japonia. Au fost prezentate ultimele noutăţi în domeniu. Este vorba de metodele „Yamamoto" prezentate chiar de către profesorul Toshikatsu Yamamoto din Nichinan. În faţa a peste 150 de medici, specialişti japonezi au prezentat, unic în lume, pe pacienţi — metodele lor de investigaţie.

Pagină realizată de SORIN POSTOLACHE ■

Acupunctură şi ingineri

— Stimate tovarăşe doctor Florin Brătilă, după cum au fost informaţi cititorii revistei noastre, la Cabinetul metodologic de acupunctură din strada Ştefan Furtună numărul 140 s-a petrecut un eveniment important. Este vorba de vizita unor reputaţi doctori japonezi.

— Printr-o grijă permanentă a Ministerului Sănătăţii de a se dezvolta în ţara noastră această mult disputată ştiinţă şi tehnică — acupunctura — zilele acestea, cabinetul metodologic din strada Ştefan Furtună numărul 140, aparţinînd clubului Sportul Studenţesc, a fost vizitat de o echipă de profesori japonezi — şefi de şcoală de acupunctură. Renumiţii cercetători din Japonia au fost prezenţi pentru un schimb de experienţă. Aici, ca o noutate de ultimă oră, vă pot spune că au fost prezentate cele mai moderne linii de investigaţie realizate în ţara noastră prin contribuţia interdisciplinară a unor valoroşi cercetători. Lista este foarte mare dar este bine ca ea să apară pentru prima oară în presă. În primul rînd este vorba de profesorul universitar Adrian Petrescu — şef de catedră la Facultatea de automatică la Institutul Politehnic din Bucureşti, ing. Dan Dobrescu — directorul centrului de calcul la I.P.A., precum şi inginerii : Mihai Arhip, Marian Feller, Doru Duţu, — de la Institutul de fizică atomică (secţia laser), Octavian Juncu, Dumitru Lazăr, Florin Simzeă, Daniel Bobir ă, Florin Mugioiu, Şerban Papadopol şi Ştefan Dumitrescu...

— Într-adevăr, lista este foarte mare. Dar, ţinînd cont că şi subsemnatul este inginer, dintr-o mare simpatie faţă de această meserie, v-am lăsat ca medic să spuneţi tot ceea ce aveaţi pe suflet. Acupunctură şi medicină. Este un fapt realizabil. Concret : cu ce v-au ajutat toţi aceşti ingineri ?

— Tot ce am să vă spun reprezintă noutăţi. Aşa cum aţi spus şi dumneavoastră, în acupunctură trebuie să cunoaştem ultimele noutăţi tehnice. În cazul nostru este vorba, în primul rînd, despre utilizarea biotermo-analizatorului computerizat cu posibilitatea de memorare pe dischete care permit realizarea unor termografii care sînt într-o corespondenţă perfectă cu punctele de pe meridianele de acupunctură descrise de medicina tradiţională chineză. Apoi, sistemul de gestiune medicală pe aparatul GESIM (Gestiune Informatică Medicală) permite o evidenţă şi o urmărire a pacienţilor. Este vorba despre o urmărire dinamică a evoluţiei în timpul şi după tratamentul cu acupunctură. De asemenea înregistrarea datelor fiziologice, electrocardiografice cu analizator de aritmie cardiatică, tetaspir, cu control display.

— Dar despre tratamentul clasic ce ne puteţi spune faţă-n faţă cu cel modern ?

— Moxa electrică şi tratament cu laser de 3—6 miliwaţi sînt prezentate în diferite variante funcţionale prin utilizarea fibrei de sticlă. Astfel, investigarea cît şi terapia prin acupunctura mijloacelor tradiţionale se face într-un dialog permanent cu ultimele cunoştinţe ale tehnicii actuale. Asta-i explicaţia pentru care, în momentul de faţă, trebuie să existe o colaborare perfectă între medicul care face acupunctură şi marii specialişti în domeniul ştiinţei. Altfel nu se meniul ştiinţei. Înainte de a vorbi despre mine, trebuie să vorbesc despre inginerii care m-au ajutat să dotez acest cabinet metodologic.

— Să revenim la marii profesori de şcoală japoneză care v-au vizitat.

— Din cîte ştiu au fost încîntaţi că, după prezentarea filmului pe videocasetofon (n.r. de o înaltă calitate tehnică şi artistică) specialiştii japonezi au fost interesaţi să facă un schimb de impresii şi de peliculă privind situaţia, să spunem aşa, la zi, a acupuncturii. Din cîte am înţeles, au fost deosebit de impresionaţi de tot ceea ce ştim noi despre acupunctură. Au spus că vor reveni, şi noi, la rîndul nostru, îi aşteptăm în colaborare în interesul oamenilor bolnavi dar şi pentru medicina omului sănătos.

Vineri, 28 septembrie 1984

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

ALEXANDRU GEORGE:

„Critica este terenul dialecticii, al discuției, al opinabilului, al controversei, ceea ce nu ostenesc a sublinia și în scrisul meu!..."

— Stimate Alexandru George, treceți drept un critic necruțător, unii vă taxează chiar de „negativist", de morocănos. (Cred că nu vă spun lucruri noi.) Vi se recunoaște însă luciditatea critică, fermitatea verdictului, cuprinderea de informație, polemismul inteligent, capacitatea de detașare obiectivă. Și totuși, cărțile dumneavoastră palpită de un [illegible] fel de subiectivitate — conțin numeroase referințe la situația dumneavoastră în literatură (vă socotiți în genere un ex-centric, ați afirmat nu o dată că nu sînteți critic, ci numai un „glosator" pe marginea textului literar). Din toate acestea, cititorul s-ar putea socoti edificat. Ați mai putea adăuga ceva totuși în beneficiul lui ?

— Sigur că da. Cred că sînt cunoscut destul de greșit. Lumea se referă la mine ca la un critic literar sau eseist. Eu mă consider însă prozator. Am debutat cu două cărți **(Simple întîmplări cu sensul la urmă** și **Clepsidra cu venin)**, încerc să revin la un gen pe care nu l-am părăsit de fapt niciodată. Chiar în clipa de față aștept apariția unui roman, care va produce probabil surprindere celor ce mă cunosc atît de „bine". Apoi, definitivez o carte de proze de același tip cu **Simple întîmplări în gînd și spațiu.** Activitatea mea de prozator o consider definitorie pentru ceea ce am încercat să fac în literatură și, de aceea, orice referire la mine care nu ține seama de ea mă face s-o consider neadecvată. Să vă povestesc o situație : cînd am împlinit 50 de ani, doi seniori ai criticii românești care mă onorează cu lectura lor amicală — Șerban Cioculescu și Alexandru Paleologu — au scris despre mine niște rînduri care, în mod normal, ar fi trebuit să mă încinte. Amîndoi au dovedit însă că nu aveau nici o idee despre activitatea mea de prozator, așa că, dintr-o dată, toată bunăvoința lor mi-a apărut zadarnică. Era ca și cum nu mi s-ar fi adresat mie. Așa cum întîlnindu-te cu cineva pe stradă, acel cineva te-ar lăuda peste măsură, pentru ca după un sfert de oră să-ți dai seama că ești confundat cu un altul, și să fii nevoit să pleci cerîndu-ți scuze...

— Și totuși ați publicat șase volume de critică literară : Marele Alpha (1970), Semne și repere (1971), La sfîrșitul lecturii (I — 1973 ; II — 1978 ; III — 1980). În jurul lui Lovinescu (1975).

— E adevărat că m-am lăsat dus de invitațiile care mi s-au făcut și am scris destul de multă critică, destul de eteroclită în aparență, dar urmărind mai mult probleme literare decît autori. Sînt un critic...

— Deci sînteți un critic !

— Nu, nu sînt. Sînt un glosator de literatură, ca să fiu consecvent cu mine însumi, dar unul cu preferințe limitate și de o factură specială. Intervențiile mele au fost determinate de nevoia de a lua atitudine față de unele exagerări, erori sau omisiuni, pe care le constatam în judecățile altora.

— Și totuși, în timp, nu tindeți către o viziune integrală asupra literaturii române ? În ceea ce ați scris pînă acum nu s-ar putea descifra o astfel de intenție ?

— Nu cred. Și de altfel, mi-au lipsit posibilitățile exterioare, eu nedispunînd de o rubrică într-o revistă literară și nebucurîndu-mă de protecția vreunui redactor-șef dispus să publice textele dorite de mine. La toate revistele la care colaborez, sînt de fapt un fel de tolerat ex-centric cum ați spus. Or, critica literară se bazează pe o judecată de relație. Nu poți să ai o idee despre preferințele și sfera de interes a unui critic decît avînd asupra lui o cunoaștere a verdictelor sale despre cît mai mulți scriitori. Or, dacă eu nu pot scrie despre un „clasic în viață", atunci nu pot scrie nici despre un debutant, pentru că lumea n-ar ști la ce să raporteze criteriile mele de valoare.

— Să punem un accent : ce vă spune calificarea de critic „negativist" ?

— Mi se pare o profundă eroare această eventuală apreciere. Am scris în majoritatea cazurilor favorabil despre diferiți autori, după un criteriu care nu are cum la critici obișnuiți : cu maximă indulgență și chiar încurajare pentru tineri, cu mult mai mare severitate despre scriitorii consacrați și cu maximă severitate pentru clasici. Este de fapt metoda lui Lovinescu, pe care l-am numit criticul exemplar al literaturii române, chiar dacă sub diversele aspecte ale personalității lui a fost depășit de alții care i-au urmat. Afară de asta, „contribuțiile" mele critice au avut un ecou destul de neașteptat. Dacă luați colecția de scriitori, „interpretați de..." a Editurii Eminescu, o să vedeți că figurez aproape la fiecare volum, de la Heliade Rădulescu la Nichita Stănescu. O performanță la care nu ajung prea mulți dintre criticii așazis blajini. Ca să nu mai vorbesc de fap-

(Continuare în pag. 19)

TANIA RADU ■

Desene pe asfalt

Emoție de toamnă

Aici, unde stau eu cu casa și-adesea cu trupul și-adesea cu sufletul și versul, toamna venea oarecînd tocmai de la Hadrianopolis (adică de la Odrii sau Udrii) de i se mai zice străzii mele Ciucerul Udricani și venea în care cu spițe subțiri, dar tălpuite cu șină groasă de fier și împodobite ele (carele) cu voioase de Ibraila, înfățișînd faraonoaice grase și măscăricioase închipuite de însuși Fănuș-neagul Jugravul...

Ea vine aici (toamna mea) trecînd mai înainte prin fața bisericii Lucaci unde se înclină cu grație în fața voiosului monument funerar ridicat de mahalagii apre lauda lui Anton Pann.

Ea face un ocol și bate în lung și în lat vechea Piață a Unirii zisă și a Pasoptului și își plimbă ochii peste movilele de mere, exact prin locul bătut de mine acum cîteva zile cu prietenul Fleme, în căutare de pepeni, care nu i-am găsit, dar vorbind de pepeni Fleme mi-a povestit una bună cu Zose (Zaharia Stancu) adică se făcea că într-o bună zi a urcat frumosul Zose treptele redacției Gazetei literare din Ioâtescu 15, pus la trei ace și purtînd ceremonios în mîini un... dovleac. Ajungînd în mijlocul subalternilor pieriți de spaimă și nedumerire, Zose ar fi depus mirabilul bolovan vegetal în brațele unuia de se nevoia gîngăsia-sa cu umflarea dosarelor confraților cu mici note (de învățătură și dreaptă informare) și ar fi rostit frumosul : „Ia-l Mirele, ia-l dragule, și pune-mi-l și pe ăsta la dosar !"

Toamna mea trece și prin fața „casei" cu turle proaspăt învelite în tinichea nouă unde e un Brâncovean de bronz al lui Oscar Han — care nu mi-a plăcut niciodată — (bronzul, nu hanul) dar pe care cu cît îmbătrînesc încep să-l țin drag și unde mai e și o groapă sfîșiată unde zace cinstitul cap al lui Constantin Brâncoveanul... Tot aici a fost arătat lumii și capul neretezat decît de lună, al Eminescului, înainte de a fi îngropat sub tei de la Șerban Vodă...

Tot aici...

Loc fermecat, acesta. Cartierul Stelea ar fi fost cîndva talpa falnică a unui palat voievodal, cu conace de ospete al blîndului Matei Basarab.

Pe-aproape, în coasta Turnului Bărăției a fost cîndva nu chiar un palat ci o

(Continuare în pag. 18)

GHEORGHE TOMOZEI ■

Fragmente critice

Romanul istoric

O formulă interesantă încearcă de mai multă vreme Eugen Uricaru în romanul istoric, gen frecventat în epoca noastră de către mulți autori, cu mijloace și posibilități diferite, inclusiv acelea alle literaturii de consum. Ce se observă ușor în **1784, vreme în schimbare** (Editura Eminescu, 1984), noua carte a tînărului scriitor clujean, este voința de a uni și de a înnoi cele două modele pe care le cunoaște literatura română : **modelul mitic Sadoveanu** și **modelul Camil Petrescu** bazat pe concretul istoriei. Cel din urmă vrea să construiască prin romanul inspirat de istorie o **adevărată realitate secundă.** Alți scriitori moderni fac din romanul istoric o **parabolă** cu semnificații actuale sau o **cercetare spirituală** (în acest sens merge Dana Dumitriu în **Prințul Ghica).** Eugen Uricaru nu renunță la liclsm în evocarea istoriei și nu ține faptele într-un singur plan de descripție. Faptele se deschid adesea spre simbol și intră, în cele din urmă, într-o parabolă explicitată pînă la un punct în analiză. Elementul nou, dominant, este analiza psihologică într-o narațiune în care concretul istoriei este dublat de concretul psihologic. O formulă, așadar, sincretică, în pas cu evoluția prozei moderne.

1784 se deschide cu un avertisment menit să justifice toate libertățile ficțiunii în raport cu documentul istoric : „Cartea de față cuprinde fapte. Unele s-au petrecut aievea, altele au fost imaginate de cei care le-au trăit aidoma, cele mai multe au fost inventate de autor. Cititorul este rugat să se încredințeze ficțiunii și să creadă mai departe în istorie. Cîteva zeci de rînduri din aceste pagini se îndatorează documentelor, ceea ce nu-i împiedică pe autor să considere că a dat o interpretare personală unor evenimente ce aparțin cu siguranță și pentru totdeauna tuturor".

Ambiguitatea textului cuprinde totuși un adevăr : autorul n-a voit să scrie un roman de reconstituire a epocii și nici nu s-a ținut aproape de documente. S-a îndepărtat de ele, dar a mers în sensul lor, asta vrea să spună în esență prozatorul. Sensul este complicat de o ficțiune care nu respectă cronologia istoriei și nici, să-i spunem astfel, formele **discursului istoric.** Unele personaje sînt reale, consemnate de documentele epocii (Nicula Urs zis Horea, Marcu Giurgiu, numit Crișan, apoi Varga Ion (Cloșca), Contele Iankovich, comisarul guvernamental Michael Brukenthal...), altele sînt inventate de prozator. N-am avut timp să cercetez dacă printre cei amestecați în evenimentele din 1784—1785 se află și nume ca Anton Melzer, Nuț Mătieș, personajele centrale ale romanului. Am impresia că Eugen Uricaru a respectat aici o lege epică pe care Lukacs o recomandă în romane de acest fel : marile personalități ale istoriei, cu o identitate controlabilă, să nu ocupe primul plan al narațiunii. Horea, Cloșca, Crișan nu apar decît rar în roman și mai totdeauna în chip indirect și sub înfățișări simbolice. Eroii adevărați sînt cei plăsmuiți, probabil, de autor : gornicul Nuț Mătieș (falsul Horea și, în cele din urmă, trădătorul corifeului) și misteriosul Anton Melzer, tip bizar de intrigant inteligent, aventurier în stil de renaștere tîrzie, om al poliției imperiale...

Romanul începe după 10 ani de la reprimarea răscoalei conduse de Horia și se întoarce, evident, la evenimentele de atunci, dar pe o cale ocolită. Deschidere cinematografică : alternare de planuri, între un trecut îndepărtat și altul mai puțin îndepărtat, iar între ele o memorie plină de vinovăție și remușcări analizată, acum, de un prozator abil care folosește mai multe procedee epice (de la monologul interior la descripția obiectivă). **1784** este, întîi, o carte despre trădare și singurătate. Nuț Mătieș, „înșelătorul fără de știre că înșală, cel care a pus pe spinarea lui Horea pecetea morții", a fost martorul și actorul unor evenimente pe care încearcă să le înțeleagă și, cînd le înțelege, e prea tîrziu : după un lung asediu, un străin îl sfătuiește să arunce un ciomag în interiorul fortărețel. Faptul se întîmplă și cetatea cade de la sine. Gornicul Nuț Mătieș înțelege tîrziu că el a jucat în istoria din 1784 rolul tătarului ciumat. A creat confuzie, a uzurpat pe Horea și, la sfîrșit, l-a vîndut ca să cîștige **slobozenia** care, în fapt, nu-i folosește la nimic. A fost manipulat fără să-și dea seama de șiretul Anton Melzer, s-a crezut adevăratul Ales, s-a comportat ca atare în timpul evenimentelor (este bine înfățișată în roman istoria acestei trufașe mistificări) și la urmă înțelege că a fost dus de nas și a servit interesele puterii imperiale. E chinuit, la urmă, de sentimentul vinovăției și vrea să-și răscumpere greșeala : pătrunde în încăperea în care este închis Horea și-i propune (soluție întîlnită des în narațiunea romantică !) să i se mai substituie o dată : dacă n-a putut în viață, măcar în moarte. Horea respinge pentru că are altă înțelegere a lumii și vrea să-și ducă destinul pînă la capăt : „Du-te, vere, ți-ai risipit banii degeaba, chiar dacă aș vrea să fug, tot n-aș îndrăzni să te las în locul meu. Mi-e teamă că n-o să știi să mori cum trebuie, dacă te cheamă Horea trebuie să știi să mori. Tu nu poți să mori decît singur, ca un cîine, singur și nimeni nu va fi să te vadă cum sfîrșești. Iar acolo, și arătă cu mîna undeva, înspre locul unde bănuia că se află Bălgradul, acolo va fi adunată lume multă cu de-a sila. Și mie mi-e teamă de ei, o să fie un cîmp întreg plin cu țărani care se vor uita către mine. De asta mă tem, nu de moarte, că n-o să știu să sfîrșesc așa cum și-au închipuit ei, cum vor ei să se întîmple. Dacă **stunei** nu voi fi cum se cade, tot ce s-a așezat în sufletul lor, tot ce-au aflat de la mine și de la ei se va tulbura și se va pierde. Nimic nu e mai greu pe lume decît să-i faci pe oameni să nu uite. Sute de ani românii au fost învățați cu de-a sila să uite. Să uite cine sînt, să uite că ar putea fi, să uite că sînt. Un popor care uită nu mai e un popor, ci o adunătură. Bătrînii noștri cînd își încredințau moșia ori pădurea feciorilor îi băteau în hotar ca să-i țină minte. Asta trebuie să facă și Horea cînd va fi omorît, să-i silească pe toți cei care îl vor privi să nu uite nimic. Nu Nicula Urs o să moară la Bălgrad ci Horea. Iar tu nu ești bun de Horea, vere, nu ești bun... Du-te cu Dumnezeu și lasă-mă în pace, dacă el te-a trimis. Dacă nu, întoarce-te la demonul tău și așteaptă-ți sfîrșitul cum îi se cuvine. Du-te !".

Profeția se împlinește : Horea moare cu demnitate, iar vărul Nuț Mătieș rămîne în ciuma singurătății lui. Eugen Uricaru dă la sfîrșitul romanului o imagine simbolică : gornicul, blestemat de Sara, nevasta lui („tu l-ai vîndut și de la tine vine nenorocirea pe capul copiilor, tu ești..."), vrea să nu se mai audă și să se vadă pe sine. Se duce în pădure, își zdrobește mîinile de copaci și strigă cu spaimă și umilință spre vărul tras pe roată : „Vere, de ce mă urgisești, tu ești deasupra tuturor, ce-ți trebuie un vierme ca mine. N-am vrut decît să am ceea ce tu ai făgăduit tuturor. Și pentru că am izbutit, pentru că sînt om liber, tu mă urgisești..."

Mai complex și mai realizat, ca per-

(Continuare în pag. 22)

EUGEN SIMION ■

Delimitări

Cei patru mari

Nu pare oare acest titlu în contradicție flagrantă cu rubrica noastră inegală ? A limita la o cifră strictă orice mărimi, umane sau altele, nu e susceptibil de a stîrni acuzația de dogmatism ? De vină, dacă aceasta se justifică în principiu, cred că este vagul titlului, care se limitează la „determinanți" și omite a lămuri pe cititori asupra „determinaților" (ca să mă folosesc de noțiuni filologice la zi). Or, mă refer la marile personalități ale strămoșilor noștri daci, în această ordine cronologică : Dromihetes, Burebista, Deceneu și Decebal. Tuspatru fac obiectul pasionantei cărți **Portrete dacice**, de cunoscutul istoric Hadrian Daicoviciu, recent apărută în colecția „Domnitori și voievozi", la Editura Militară din București. Trei dintr-înșii au fost regi, iar Deceneu, marele preot și colaboratorul lui Burebista.

Nu sînt dintre cei cu pretenții de mare savantlîc. Deși am fost din copilărie pasionat de istorie și mai ales de cea națională, am rămas cu puține cunoștințe despre fiecare din acești „patru mari". Astfel știam că stăpînirea lui Burebista se întindea pe un vast teritoriu, că amenința securitatea Romei și că însuși Iuliu Cezar își propunea să-i pună capăt, dar că, printr-o curioasă coincidență, ambii mari căpitani au fost asasinați în același an, 44 înaintea erei noastre, în condiții similare.

Mai tîrziu am aflat despre Dromihetes că-l capturase pe unul din diadohii lui Alexandru cel Mare, anume Lisimah, regele Macedoniei, dar că-l eliberase, după ce-i servise acestuia și alor săi, un festin în tacîmuri de argint și de aur, el însă, învingătorul, în cele mai ordinare.

Despre Decebal știam că a fost ultimul mare rege, unificator, ca și precedenții, învins însă de Traian după două expediții și că și-a curmat singur viața, ca să nu sufere rigorile umilitoare ale „triumfului" ce avea să i se decerne biruitorului. Într-un tîrziu, dintr-o inscripție funerară din Macedonia, s-a aflat însă că un decurion roman dusese împăratului capul lui Decebal, care a figurat așadar la ceremonia respectivă.

Multe au rămas necunoscute despre gloriosii regi geto-daci. Astfel, Hadrian Daicoviciu ne spune că nu știm nimic despre „cele fizice" ale lui Burebista și nu e „probabil să le cunoaștem niciodată". Cu alte cuvinte, n-avem portretul său, nici statuar, nici monetar și nici scriitoricesc, deși „aproape patru decenii din istoria Daciei au fost marcate de personalitatea lui". Aflăm însă că Burebista desființase dominația celților „din Slovacia și de la Dunărea mijlocie" și că anoi a cucerit „litoralul pontic". Săpăturile arheologice de după 23 August îngăduie să cunoaștem mai bine condițiile deosebite de viață, după provincii, ale dacilor din vremea lui Burebista. Conjecturale rămîn însă încă multe probleme asupra constituirii statului unitar al dacilor, din nucleul transilvan, al arcului carpatic, irradiind lărgirile ulterioare ale teritoriului.

Predecesorul său, Dromihetes, cu două sute de ani înainte, și-ar fi avut baza în „valea sau Bazinul Argeșului", dar în biruința sa contra lui Lisimah s-a bucurat de sprijinul „mai multor triburi" getice. În acel moment, daco-geții trecuți „de la prima la cea de a doua vîrstă a fierului în jurul anului 300 î.e.n.", au devenit producători intensivi de grîne, de unelte și de arme. O variantă la vechile noastre cunoștințe : nu Lisimah, ci fiul său, Agatocle, ar fi fost capturat de Dromihetes. După Plutarh, totuși, „silit să se predea împreună cu toată oștirea din pricina setei, după ce bău apă și ajunse sclav, Lisimah spuse : „O, zei, pentru cît de mică desfătare m-am făcut rob din rege ce eram".

Capturarea lui Lisimah și eliberarea sa sînt privite critic de Hadrian Daicoviciu, care consideră afabulație scena ospățului, relatată de istoricii antici, „adeseori înclinați să-i opună pe «barbarii morali» lumii «morale» greco — romane și, în general, lumii pe care o considerau civilizată ; în orice caz, scena se regăsește aidoma la Herodot ca petrecută în veacul al V-lea î.e.n." (adică în alte vremuri, anterioare, cu alți actori !).

Cum se poate că nu știm nimic despre părinții lui Burebista, primul unificator al daco-geților și spaima romanilor ? Contrariul era mai logic, la lumina afirmației lui Hadrian Daicoviciu : „Burebista a fost un exponent al aristocrației dacice". Tot d-sa vede în „alianța lui Burebista cu marele preot Deceneu și, prin aceasta, cu tagma sacerdotală dacică", un factor unificator important. Să fi fost atît de puternică preotimea în acel moment, ca din alianța ei cu aristocrația, să se decidă grandoarea unei domnii de circa patruzeci de ani ? Niciodată, ulterior, de-a lungul istoriei poporului nostru, biserica n-a constituit o asemenea forță în stat, ca să determine, cum era și firesc, reacțiuni violente ca în Occident (banalitatea, lezuiți, inchiziția etc). Că Deceneu a fost și el o puternică personalitate nu pe îndoim, după afirmația lui Hadrian Daicoviciu, că Burebista i-a acordat „o putere aproape regală".

Burebista a fost un mare organizator, pe planul militar și, desigur, și pe cel administrativ, unificarea triburilor geto-dacice, în parte prin bună înțelegere, dar și prin constrîngere, implicînd o legislație comună, de tip nou (contra căreia, pînă la urmă, opoziția a reușit să-l suprime pe autocrat).

Prin înfrîngerea celților, „statul dac devenise principala forță politică și militară din centrul Europei". În concluzie, Burebista „a fost întemeietorul și organizatorul statului dac, unificatorul pe plan politic al lumii daco-getice creatorul sistemului de fortificații din Munții Orăștiei, apărătorul independenței Daciei (...) un om politic clarvăzător și (...) un mare comandant, iar epoca sa ca una din cele mai importante din trecutul istoric al poporului nostru".

Cu Decebal, se schimbă aspectul general al lucrurilor. Columna lui Traian îl înfățișează chiaul și nu numai în scena în care „nobilul dac care-și pune capăt vieții este urmărit de un întreg detașament de călăreți romani și escortat de un detașament de călăreți daci." După Hadrian Daicoviciu, „se poate afirma că Decebal este reprezentat de șapte-opt ori pe Columna Traiană". Nu este de mirare. Ostean viteaz, regele trecea de pe o poziție pe alta, controlînd bătălia și, cum se spunea mai tîrziu despre luptătorii temerari, „punîndu-și capul", adică riscîndu-și viața.

Decebal și-a inaugurat domnia cu un război împotriva romanilor, și și-a încheiat-o cu celelalte două : primul a fost urmat de o pace cu caracter de compromis, fără învingători și învinși, dar cu urmări favorabile pentru domnia cea nouă : se știe în ce condiții a trebuit să se plece înaintea lui Traian cum a încălcat clauzele păcii și cum s-a sfîrșit, odată cu domnia lui, existența statului unitar dacic, dus de el la apogeu aceeași strălucire ca pe vremea lui Burebista.

Istoricul roman Cassius Dio i-a recunoscut însă „calitățile excepționale de căpitan și diplomat".

Să nu-i deplîngem sfîrșitul. Nașterea poporului nostru cerea jertfa lui Decebal. Să spunem deci în loc de „vae victis", antonimic, „gloria victis" !

ȘERBAN CIOCULESCU

Un scriitor al timpului nostru (III)

Aceeași evidentă condamnare a încătușării în dogme este prezentă și în romanul lui Dumitru Popescu, **Pumnul și palma**. În cele trei cărți ale sale (**O dimineață înșelătoare** — 1980, **Ochiul ciclonului** — 1981, **Marșul cariatidelor** — 1982) unii dintre eroi se străduiesc să înfrîngă prejudecata potrivit căreia tumultul existenței poate fi redus la cîteva reguli rigide, date odată pentru totdeauna. Ei sînt în permanență puși în situația de a răspunde unei multitudini de aspecte ale vieții imposibil de prevăzut pentru a avea soluțiile dinainte pregătite. Romanul satirizează orice tentativă a unor personaje de a-și înăbuși pornirile firești spre iubire, prietenie, fericire numai pentru a se conforma unui model confecționat după șablon. „Omul unidimensional" — iată ținta unora dintre atacurile declanșate de autor care, ca și în alte scrieri ale sale, preamărește în schimb capacitatea semenilor noștri de a-și împlini personalitatea pe cît mai multe planuri.

Unul dintre eroii cărții, Vladimir Cernea, își înăbușă o iubire fiindcă asta i se cere de la cadre. Celălalt personaj principal al romanului, Manole Suru, n-are nici el curajul să se lase cuprins de viitoarea dragoste, deoarece ea ar contraveni unor norme de austeritate pe care trebuie să le respecte indiferent ce s-ar întîmpla. Amîndoi străbat pe parcursul celor aproape 1 500 de pagini ale romanului experiențe din cele mai diverse într-o epocă de mari și pasionante evenimente politice ce privesc atît viața țării cît și pe cea a Europei.

Școala de partid pe care o frecventează împreună în anii '50 este ca o seră aseptică unde cresc plante avînd toate aceeași înfățișare. Rolul profesorilor de aici este tocmai acela de a anula personalitatea cursanților, de a-i obliga să răspundă la fel în orice ocazie. Generoasele idei ale marxism-leninismului sînt înlocuite de clișee searbede, lipsite de legătură cu viața, osificînd gîndirea, nepermițîndu-le să ia pe cont propriu analiza celor înconjurătoare. Orice tentativă de a trece prin filtrul propriei minți o carte sau o stare de lucruri e socotită o extravaganță, ba mai mult, o blasfemie ce trebuie sancționată în cadrul unor reprezentații abil regizate, pentru a-i aduce pe cutezători la ascultare, iar celorlalți să le insufle teama. Contrazicîndu-se cu unul dintre profesorii săi, Vladimir Cernea se trezește cu perplexitate ținta unor diatribe dirijate cu îndeminare într-un simulacru de ședință unde fiecare vorbitor știe de la început ce partitură să execute ca să obțină certificatul de docilitate atît de necesar rămînerii pe mai departe în școală și, implicit, la adăpost de grijile cotidiene. Și dacă eroul scapă de data asta ca prin urechile acului, în alte ocazii cu el se va da de pămînt fără nici o crutare pentru îndrăzneala sa de a nu accepta adevărurile la care au ajuns alții și oferite pe tavă în ambalaje strălucitoare, el preferînd să descopere lumea ideilor și pe cea socială cu ajutorul propriilor lui puteri, asumîndu-și riscul greșelilor, dar avînd convingerea că numai așa își respectă statutul de „trestie gînditoare".

Atîta vreme cît **Pumnul și palma** descrie disputele pe tărîm politic și filozofic, nu ne dăm prea bine seama de adevărata dimensiune a încercării de a-l transforma pe cursanți — oameni deja în toată firea — în făpturi lipsite de inițiativă, în veritabile marionete repetînd papagaliceșle un inventar sărac de generalități. Dar ori de cîte ori eroii ies din perimetrul sufocant al școlii ei se confruntă cu o realitate imprevizibilă, ce nu poate fi atît de ușor de priceput potrivit preceptelor buchisite cu atîta ardoare în sălile de curs. Admirabile sînt paginile în care eroii urmăresc foiala plină de farmec a oamenilor pe străzi sau în talcioc, se lasă furați de observarea lor în restaurante și cafenele, sau pur și simplu contemplă decorul cotropit de nea ori pîrjolit de soare. În astfel de scene Vladimir Cernea și Manole Suru par descinși dintr-o altă ambianță, unde guvernează iezuitismul, și poposind într-un alt univers, cu legi mai îngăduitoare, mai adecvate naturii umane, încearcă să i se adapteze copilind cu stîngăcie gesturi, pentru a afla cum, în ciuda a tot felul de privațiuni prin care se trecea în acea perioadă, cellalți ajung să se bucure sincer, din toată inima, de cele mai insignifiante lucruri. Indoctrinarea protagoniștilor într-un spațiu ce nu comunică decît vag cu lumea reală are uneori efecte ilare. De pildă, surpriza lor apare aproape ca neverosimilă atunci cînd își dau seama că, după moartea lui Stalin, existența continuă netulburată din rosturile ei firești, că nu le prăbușesc sisteme planetare, iar risul nu poate fi excomunicat din cetate oricît ar dori așa ceva cei sumbri.

De altfel, sistemul de valori al celor doi prieteni — Manole Suru va ajunge prim-secretar al unui județ, iar celălalt îi va fi prim-vicepreședinte — se ajustează conform presiunii unor evenimente ce nu pot fi ținute în chingi de oameni care tînjesc ca istoria să se desfășoare așa cum o dictează rețetele inventate de ei în laboratoare unde nu pătrunde freamătul realului. Congresul al XX-lea al P.C.U.S., evenimentele din 1956 din Ungaria, retragerea trupelor sovietice de la noi, istoricul Congres al IX-lea al P.C.R., sînt cîteva din jaloanele unei epoci care marchează destinul eroilor romanului. În vreme însă ce Manole Suru, om al concretului, debordînd de energie, extrem de întreprinzător, e cuprins de mrejele dulci ale beției de putere, Vladimir Cernea, „sentimental, utopic", rămîne fidel credinței sale că trebuie respectate și salvate valorile umaniste, că trebuie ocrotită demnitatea persoanei.

De fapt, **Pumnul și palma** poate fi socotit un tratat despre putere scris într-o manieră literară. Ceea ce autorul pleda atît de frumos în eseurile sale se află de această dată pus în gura unor personaje care se confruntă între ele fără pic de menajamente. E vorba de o fidelitate a scriitorului față de propriile sale convingeri încă de la începuturile scrisului său de care trebuie să ținem seama cu toată admirația. De asemenea, este dorința legitimă ca ideile cuprinse în acele pagini incitante să capete și mai multă pregnanță prin readucerea lor în fața noastră cu ajutorul unor eroi în carne și oase.

Dezvăluirea mecanismelor unei istorii complicate și deseori atroce este întreprinsă de un martor avizat și obiectiv. Nici un moment nu ai impresia că se denigrează oameni sau fapte, așa cum se mai întîmplă în alte cărți, numai pentru a se obține aplauzele unei galerii însetate de senzaționalul chiar contrafăcut. Dar autorul nu-și permite nici să ascundă ceva din erorile ce s-au săvîrșit într-o anumită vreme chiar sub stindardul nașterii unei noi societăți, purificate de minciună și violență. Ca și alți scriitori de valoare, Dumitru Popescu șterge fardul abundent întins cîndva pe chipul anilor '50 și îl arată în adevărata lui înfățișare. Dar el nu rîvnește să ne inculce ideea că tot ce-a urmat după aceea a însemnat un marș triumfător în ritmuri ispititoare spre locuri unde se cunoaște numai starea de extaz. Luciditatea acestui romancier care nu-i permite să machieze în rîndul său, într-un alt fel, istoria, restituie pe bună dreptate oamenilor și evenimentelor dimensiunile lor exacte, fără a le exagera și fără a le ascunde meritele sau defectele.

Avînd acces liber în spatele ușilor închise, autorul poate să ne invite la o reprezentație grandioasă a cărei desfășurare e deseori captivantă. Nu e însă vorba de un spectacol de gală, cu o asistență simandicoasă și atentă să se supună unui protocol savant întocmit. În viziunea sa lumea e un teatru uriaș la care participă un număr impresionant de personaje și spectatori, care își schimbă periodic rolurile între ei. Bineînțeles, fiecare rîvnește să ajungă ca spectator în rîndul întîi, iar ca actor să joace rolul principal. Aceasta le conferă dreptul de a hotărî peste soarta celorlalți, de a decide în ce fel va continua spectacolul, ce modificări se vor produce în decor și în ce măsură vor fi înlocuiți cei care joacă, și în ultimă instanță, ce piesă va fi pusă în scenă. Setea de putere animă personajele lui Dumitru Popescu, le insuflă vigoare ori de cîte ori sînt gata să cadă în apatie, dezinteresate de vinzoleala din jur. În piesele lui Shakespeare privirile eroilor erau ațintite spre tronul care îi ispitea chiar și pe cei care nici măcar lor însiși nu îndrăzneau să-și mărturisească o astfel de năzuință. Dar și alte rînguri puteau să asigure o ieșire din anonimat și instalarea în comoditate și bunăstare. Într-o altă lume, la sute de ani de cea a marelui Will, guvernează tot o ierarhie strictă. De data aceasta, în proza lui Dumitru Popescu sînt vinate fără scrupule de către unii posturile. Scaunul unei funcții, deși nu la fel de impozant ca al regilor de odinioară, atrage ca un magnet pe eroi, dintre care apar indivizi ce comit abuzuri, ilegalități, se pretează la înscenări și delațiuni numai pentru a-și păstra investitura sau, eventual, a obține o alta mai avantajoasă. Din această pricină în cărțile lui Dumitru Popescu este o forfotă umană ce seamănă cu mișcarea browniană. Se petrec spectaculoase ridicări în ierarhie urmate de căderi la fel de atractiv de urmărît, se încing bătălii de opinie între eroi care nu-și cruță adversarul pînă cînd nu-l văd doborît definitiv. Inofensive fraze rostite la un pahar semnează sentința unui destin. Fiecare îi plînde pe ceilalți, avînd la rîndul lui certitudinea că și el e plîndit pentru a i se specula orice greșeală. În **Pumnul și palma** acestui climat fondat pe teroare și suspiciune i se pune capăt o dată cu Congresul al IX-lea al P.C.R. Dezvăluirile făcute cu franchețe de acest for marchează profund destinele personajelor, le redimensionează existențele.

După cum sugerează scriitorul, mirajul puterii necontrolate poate să se facă simțit în orice perioadă istorică. Manole Suru ajunge la un moment dat aidoma unui suzeran care dispune de soarta supușilor fără să dea socoteală nimănui. Însuși Manole, cu puțin timp înainte de a muri, recunoaște într-un veritabil testament spiritual : „Viața mi-a fost un șir de licăriri în bezna puterii mele. Puterea mea a fost o noapte în care se stingea mereu scînteia conștiinței".

Pumnul și palma — un mare succes la cititori — e un roman

CAP LIMPEDE

● După ce, cu prilejul evenimentelor legate de 23 AUGUST, în cîteva orașe din Danemarca s-au desfășurat **„Zilele filmului românesc"**, la sfîrșitul acestei luni s-a organizat în București, Brașov și Ploiești prezentarea **„Săptămînii filmului danez"** în cadrul căreia au rulat un număr de filme — în majoritatea lor realizate de tineri regizori, în majoritatea lor absolvenți ai Institutului de cinematografie din Copenhaga. Au rulat astfel în Capitală, la cinematograful Studio — unde s-au împămîntenit organizările unor astfel de manifestări culturale — **MOMENTUL** (regia : Astrid Henning-Jensen ; un film delicat și, paradoxal poate, optimist, în ciuda subiectului pe care îl tratează — cancerul), **CIRCUL CASABLANCA** (de Erik Clausen : despre circ, fireste, dar într-o optică originală), **POLITISTUL** (Anders Refn : un „polițist" considerat cel mai bun film al anului, după apariție), **TARZAN DE CAUCIUC** (Sören Kragh-Jacobsen : despre universul copilăriei), **JOHNY LARSEN** (Morten Arnfred : un film de dragoste cu puternice accente sociale), **BANDA LUI OLSEN TRECE ZIDUL** (un nou episod din serialul lui Erik Balling cu această bandă ; comedii polițiste, unul dintre primele episoade fiind cunoscut spectatorilor noștri de acum cîțiva ani) etc. Cu acest prilej, o delegație de cineaști danezi invitați de către C.C.E.S., ACIN și Centrala ROMÂNIA-FILM s-au întîlnit cu cineaști și prieteni ai celei de a 7-a arte din țara noastră, procedînd la un interesant și mai ales util schimb de vederi asupra destinului cinematografiei și rolului ei în întărirea prieteniei și păcii între popoare. **(Horia Pătrașcu)**

● O inițiativă lăudabilă îi unește pe șapte tineri artiști plastici — iată-i, în ordinea de pe afiș : Radu Avram, Graziela Crișan, Roxana Codiță-Pârvu, Vasile Dobre, Claudia Drăghici, Despina Hagiu, Maria Anca Nazarie — într-o expoziție de tapiserie deschisă la sala Eforie din Capitală. Și dacă vîrsta și sala îi unesc, lucrările expuse îi individualizează frumos și simbolic, expresiv și de neconfundat. Fiecare vine cu o personalitate puternic conturată, imprimîndu-și pecetea atît pe ceea ce în beletristică numim **scriitură**, cît și pe inaltele și generoasele idei exprimate — indiferent de materialul cu care se lucrează (lînă, sfoară de Manila) sau de manieră (haute-lisse, basse-lisse). Am cita în mod deosebit (ca o preferință strict subiectivă, desigur) **Peisajele** Graziellei Crișan, **Compoziția, Reliefurile** și **Noaptea în deltă** ale Roxanei Codiță-Pârvu, tripticurile **Simetrie, Trinitate** și **Poartă** ale lui Vasile Dobre, **Miniaturile** Despinei Hagiu. **(Boris Postolache)**

● După cum nevoia de destindere nu cunoaște... vacanță, nici teatrul care o slujește, aici la București, nu și-a îngăduit așa ceva. **TEATRUL SATIRIC-MUZICAL „CONSTANTIN TĂNASE"** e susținut și în acest an, practic, stagiune permanentă, în Capitală și pe litoral (pe timpul verii). Deschiderea stagiunii 1984/1985 este, din această pricină, un moment mai mult convențional, el fiind datat (în principiu) 15 octombrie. Se pregătesc, pentru această dată, trei concerte de muzică ușoară (realizate în colaborare cu Uniunea compozitorilor) dedicate celui de-al XIII-lea Congres al partidului. Ele vor avea loc în trei întreprinderi bucureștene.

scris limpede, chiar elegant în unele părți ale sale, avînd somptuozitatea cu care se redactează un document ce conține în el învățături de preț pentru posteritate. La impresia de document autentic se adaugă, desigur, prezența în paginile lui ale unor personaje și evenimente ce au existat aievea. Dar dacă o astfel de tehnică românească sporește credibilitatea narațiunii — povestea a doi prieteni care se comportă în mod diferit în contact cu puterea, unul ajungînd la un delir al ei, celălalt neuitînd nici o clipă că e pus în slujba semenilor săi — în același timp o și transformă în simplă pagină de ziar. Cu mult mai captivante sînt de citit documentele în aparență seci ale epocii decît rezumatele lor cuprinse în romanul lui Dumitru Popescu. Marele merit al autorului e mai puțin cel pe care i-l acordă unii cititori grăbiți : acela de a dezvălui cu curaj unele erori ale începutului construirii socialismului în țara noastră. Orice carte de istorie, orice document de atunci edifică mai convingător în acest sens. Dimpotrivă, cînd realitatea pe care a trăit-o și despre care dorește să depună o mărturie e trecută prin filtrul sensibilității sale artistice, romanul atinge dimensiunile unei creații importante. Eroii sînt prezentați pe îndelete, starea lor civilă e întocmită fără grabă, cu grija de a nu se pierde nici un amănunt revelator. Numeroase episoade ale celor trei cărți se citesc cu sufletul la gură, scriitorul avînd darul să relateze palpitant o sumedenie de întîmplări despre care are știre.

Datorită preciziei și minuției cu care prezintă o lume avem senzația că nouă înșine ni s-a îngăduit favoarea de-a o ține sub observație și a-i studia mișcarea aparent haotică, pînă cînd îi aflăm reperele.

Roman prin excelență politic, **Pumnul și palma** aduce un emoționant elogiu celor care se bat pentru demnitate umană. E o idee scumpă a acestui scriitor reprezentativ al timpului nostru, o idee care se găsește în toate cărțile sale, e o idee scumpă a tuturor celor care respectă valorile dintotdeauna ale omului.

GEORGE ARION ■

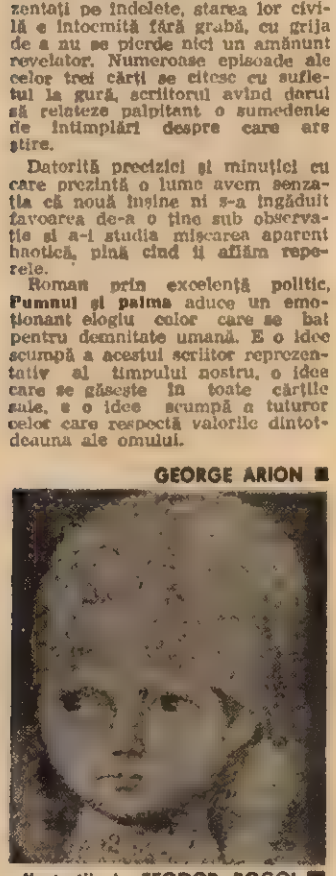

Ilustrații de **TEODOR BOGOI** ■

PLASTICA

Grafică și pictură

Nu verde, nu galben, nu roșu, spunea într-unul din poemele sale Nichita Stănescu, ci, continua poetul, foarte verde, foarte galben, foarte roșu. Zicem despre expoziția lui **Victor Ciobanu (galeria Simeza)** că ea nu este nici grafică, nici pictură, ci, chiar dacă substantivele nu suportă grade de comparație, oprimînd deci, intrucitva gramatica, foarte grafică, foarte pictură. Subliniem astfel reușita picturală de excepție a graficianului Victor Ciobanu, ale cărui semne grafice, savant compuse, plantate în cîmpuri cromatice etalînd rafinament și adîncă simțire, alcătuiesc o viziune dramatică, ardentă, personală și originală, în pofida faptului că unele lucrări (dăm un singur exemplu, **Sămînța pămîntului**) aduc a **Guernica**, sau recompun **Pluta Meduzei**. În afara lui **Picasso** și-a lui **Géricault**, mai pot fi simțiți, nu neapărat ca puncte de plecare, ci pur și simplu ca patetice demersuri plastice la care Victor Ciobanu a subscris, **Goya**, cu ale sale **Capricii**, sau, mai aproape de noi, **Marcel Chirnoagă**, cu ale sale reprezentări apocaliptice, cînd dezlănțuirea răului pare să distrugă lumina și adevărul unor milenare civilizații, omenirea însăși. În viziunea lui Victor Ciobanu, cai, păsările, arborii, dealurile, riturile, zidurile, gîndurile, senzațiile, ideile, amintirile, umbrele, în general simboluri culturale unanim acceptate, iau forme aberante, un fel de structuri mecanice articulate în fel și chip, de parcă artistul ar fi dibuit în spatele unor pirghii, șuruburi, a unui complicat sistem de țevi sau tuburi ce se unesc, se întretaie, se suprapun, se înfășoară uncle pe după celelalte, o forță secretă, cel mai adesea malefică, sulfuroasă, otrăvitoare. Semnele acestui tehnicism, elaborat, surprinzător prin ingeniozitatea construcțiilor, dar și prin expresivitatea grafică, suplinită de-un cîmp cromatic cel mai adesea agresiv, rece, extrem de coroziv, alcătuiesc, de exemplu, o cavalcadă, sau plîngerea unor umbre în fața unor porți de demult închise, aproape ruginite, sau, oferindu-ne una din posibilele chei ale expoziției, o **Libelulă mecanică**. Supradimensionată, transparentă, libelula este mai mult o radiografie, un fel de desen tehnic, un proiect, mai exact spus, a ceea ce ar fi o libelulă. Nici urmă de grație, de aer vibrînd sub aripile albastre ale libelulei, ale adevăratei libelule. Sugestia de lume ajunsă la capătul evoluției, adică într-un punct mort, absurd și inutil. Ceva de nedescris, ceva tulburător, ca o amenințare cosmică, o spaimă și, în același timp, un uriaș semnal de alarmă, toate acestea, la un loc, se simt în aerul unei expoziții.

VICTOR NIȚA ■

FILM

Doar spectaculos

„EMISIA CONTINUĂ" — realizat de **Dinu Tănase** după un scenariu semnat de **Aurel Mihale** — este inspirat de un fapt real : urmare actului de la 23 August, stația de radio-emisie de la Bod primește sarcina de a asigura transmiterea emisiunilor naționale, dublînd postul de radio București, sau chiar rămînînd **singura** stație de emisie în cazul în care numitul post este pus în imposibilitatea de a transmite datorită unor previzibile bombardamente germane. Acesta este subiectul: dramatic, eroic, intrat de acum în istorie.

Narată strict, întîmplarea poate fi rezumată la un moment de luptă ; la o secvență de război, implicînd toate caracteristicile acesteia : cruzime, ferocitate, eroism din partea unora, lașitate din partea altora, etc. Particular vorbind însă — și asta cu atît mai mult cu cît eroii acestei întîmplări sînt persoane fizice, care **au existat**, al căror nume **se cunoaște** — era firesc să ne așteptăm și la prezentarea unor caractere, a unor tipologii, la prezentarea unor individualități (căci oricare anonim participant la o astfel de întîmplare devine, prin forța lucrurilor, o individualitate!) intrate în conflict. În filmul lui Dinu Tănase, cel din urmă aspect este diluat în favoarea primului, și asta nu în favoarea realizării unei pelicule de anvergură... Din păcate.

Firește că într-un film, chiar și inspirat dintr-o realitate evidentă, **controlabilă** pînă în cele mai mici amănunte — preluarea acestei realități, ad-litteram, nu numai că nu este recomandabilă, dar poate deveni periculoasă, frizînd eșecul (cu atît mai mult cu cît avem de a face cu un film de ficțiune!). Dinu Tănase a evitat acest lucru și, pornind de la premisele scenariului, a încercat să schițeze un „joc" al vieții în care niște oameni **anume** determină o rezolvare **anume** a conflictului — conflict **numai aparent** controlat de violență și barbarie. Neîncărcat însă cu suficientă substanță umană și folosind uneori niște „scheme" previzibile (lucru surprinzător la acest tînăr și talentat regizor?!), conflictul își pierde din profunzimea sa umană, în favoarea unui spectaculos vizual (cu care însă cascadorii și pirotehniștii noștri ne-au obișnuit de multi!), și cam atît. Astfel încît, în loc de a urmări jocul unor actori a căror interpretare putea fi memorabilă **(Florin Anton**, debutant în film, în rolul tînărului locotenent ; **Dan Condurache**, căpitanul : cu o „mască" altfel decît i-o știam pînă acum, sau proaspătul, pe ecrane, **Andrei Török** — admirabil în rolul ofițerului neamț), copleșit de explozii, ambuscade, fum și sînge, spectatorul ajunge la un moment dat să se întrebe : cine în cine trage, și mai ales de ce?!

Nu-l acuzăm pe Dinu Tănase, dar tocmai pentru că știm ce poate, nu putem să-l judecăm decît cu severitate atunci cînd trece pe lîngă un subiect așa cum e cel al „Emisiei...",

HORIA PĂTRAȘCU ■

Luni

am adunat zilele săptămînii într-o
filă
soarele părea că nu le-a înțeles pe
toate
și se uita printr-o ușă deschisă.
vecinii mei scuturau covoare,
aduceau
pepeni verzi și alte minuni
comestibile
de la piață
în eram undeva departe și-mi
trebuia
pînă la tine o scrisoare
și atunci am scris-o punînd pe ea
data
și ziua cînd începea toamna
lumii

IOAN IACOB ■

CAP LIMPEDE

Casa de cultură din orașul Buftea (Sectorul agricol Ilfov) va fi gazda unui spectacol de varietăți umoristico-muzicale, în sală, începutul noii stagiuni va fi marcat cu... două accente muzicale : **Nimic despre elefanți**, un colaj de texte umoristice, pus în scenă de Cezarina Moldovanu. Premiera, programată pentru 28 octombrie, va avea loc în sala Savoy și va aduce la rampă pe : **Gică Petrescu, Nicu Constantin, Marcel Alexandru, Aurelian Andreescu, Vasile Muraru.** Coregrafia : Cornel Patrichi (interpretează Ansamblul de balet al teatrului). Regia : Bițu Fălticineanu, scenografia : Gabriela Buhoiu. În cealaltă sală a teatrului, o nouă premieră, două zile mai tîrziu. În 27 septembrie : **Drăgoste la prima vedere**, de Henri Salem. Regia, Sorina Mirea. Coregrafia : Victor Vlase. În distribuție, **Hamdi Cerchez, Ioana Casselil, Virginia Rogin, Oana Solomonescu, Nae Lăzărescu, Florin Tănase.** (Tania Radu).

● Luni, 1 octombrie, la ora 18, Opera Română va prezenta, în cadrul ciclului „Personalități lirice comentate", pe marele bariton italian **Tito Gobbi.** Comentariul audiției muzicale va fi asigurat de artistul emerit Cornel Stavru. Spectacolul cu **Carmen** de marți 2 octombrie, va fi interpretat de Rodica Mitrică, Ludovic Spiess și Vasile Martinoiu, iar **Giselle**, din 3 octombrie, va avea protagoniști pe dansatorii **Carmen** de marți, 2 octom- Mihai Babușka. În **Traviata** de joi, 4 octombrie, ora 18, vor interpreta rolurile principale Victoria Bezetti, Ionel Voineag și Lucian Marinescu. Vineri, 5 octombrie, ora 18, sînt programate baletele **Tricornul** (Ioan Tugearu, Aurora Rotaru) și **Șeherazada** (Aglaia Gheorghe, Ștefan Bănică).

Evenimentul săptămînii îl va constitui **Balul Operei**, care va oferi un bogat și variat program artistic. Această manifestare, devenită tradițională, va avea loc simbătă 6 octombrie. În matineul de duminică 7 octombrie — al doilea spectacol al operei pentru copii **Povestea micului Pan** cu concursul corului „Voces primavera". Conducerea muzicală aparține lui Claudiu Negulescu iar regia lui Alexandru Tocilescu. În seara de duminică, spectacolul coupé de balet **Chopiniana**, cu Alexa Mezincescu, Paraschiv Pieleanu, Viorica Ene, și **Demoazela Mărițe** de Mihail Jora, cu Carmen Angheluș, Mihai Babușka, Ștefan Bănică.

Cronica literară

Literatura română și renașterea

Dorința de a înova, legitimă în orice domeniu, deci și în acela al istoriei literaturii, are cîteodată efecte comice, cum s-a întîmplat de curînd, cînd termenul de literatură română veche a devenit pentru unii din publiciștii noștri infamant și s-a cerut cu aplomb definitiva lui părăsire. Iorga, Sextil Pușcariu, Cartojan, nu mai zic de mine, au greșit cu toții, epoca veche din literatura română trebuia numită așa, ea este, cum arată de curînd Dan Horia Mazilu, o epocă de renaștere (**Literatura română în epoca renașterii**, colecția „Momente și sinteze", Minerva, 1984).

Lucrarea lui Dan Horia Mazilu e serioasă și nu este în intenția noastră de a o contesta ca cercetare, credem însă că argumentele sale aduse în sprijinul ideii de a vorbi de o renaștere în faza veche a literaturii române sînt insuficiente. Am avea mai întîi, susține Dan Horia Mazilu, o prerenaștere în secolul al XV-lea, apoi o renaștere, un cinquecento românesc care cuprinde și prima jumătate din secolul. Chiar dacă n-am ține seama că operele literare din această vreme sînt mai curînd fenomene de cultură cu puține aspecte literare și că cele mai multe luate în discuție (căci autorul este slavist) sînt redactate în limba slavonă, oricîte fapte din afară am invoca (circulația manuscriselor de opere bizantine în traduceri medio-bulgare, existența unor scriptorii, a unor școli, tipografii și a influenței unor curente de gîndire sau tehnici religioase precum a fost isihasmul, filozofia tăcerii meditative), ce literatură de prerenaștere se află în **Pripealele** lui Filotei, mai noi decît **Laudele** lui Iacopone da Todi, **Mucenicia sfîntului Ioan cel Nou** cu 36 de ani mai vechi decît **Facețiile** lui Poggio Bracciolini, **Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie**, contemporane cu **Principele** lui Machiavelli și **Curteanul** lui Castiglione, **Letopisețele** lui Macarie, Eftimie și Azarie cu 30—50 de ani mai noi decît **Memoriile** lui Philippe de Commynes și **Amintirile politice și civile** ale lui Guicciardini ?

Dan Horia Mazilu vorbește de opera latină a lui Nicolaus Olahus și de panegiricul grecesc al lui Gavril protul, nu și de anecdotele germano-ruse despre Vlad Țepeș, nici de Cronica latină a lui Balthasar Walter (prelucrare a cronicii pierdute a lui Teodosie Rudeanu despre Mihai Viteazul), analizează foarte amănunțit limba slavonă a cronicarilor călugări, dar nu face o comparație cu stadiul în care ajunsese limba română în opera traducătorilor de texte biblice de la **Psaltirea Scheiană** pînă la **Palia de la Orăștie** și textele apocrife din **Codex Sturdzanus.** Ori dacă aceste traduceri au contribuit la progresul limbii literare în secolul următor în **Cartea românească de învățătură** a mitropolitului Varlaam și în traducerea romanului Varlaam și Ioasaf de Udriște Năsturel, limba slavonă a lui Macarie și a școlii sale e părăsită în cronica lui Mihai Moxa, a lui Grigore Urechc și a marilor cronicari moldoveni din secolul al șaptesprezecelea.

Dan Horia Mazilu trece în cîteva rînduri peste **Pripealele** lui Filotei și tot atît de repede peste **Mucenicia Sf. Ioan cel Nou** pe care o atribuie unui autor inventat de Dan Zamfirescu, ce-i drept fără să răpească lui Grigore Țamblac și predicile ținute la curtea lui Alexandru cel Bun între 1402—1406. Autorul se află desigur în plină aventură cînd afirmă că „cel mai mare scriitor român din Preromanitate", a fost acel Grigore „monah și prezbiter în marea biserică a Moldovlahiei". Nu era greu să fie „cel mai mare", fiind singurul în Moldova, după cum autorul **Vieții Sf. Nicodim**, al cărei text e dedus dintr-o reconstituire ulterioară, va fi fost și el cel mai mare în Țara Românească. Calificativul revine în legătură cu cronica lui Ștefan cel Mare : **„Marele Letopiseț de cînd s-a început, cu voia lui Dumnezeu, Țara Moldovei** face din istoriografie al doilea mare gen al vremii, alături de hagiografii". Redacția anonimă germană de 10 pagini (cea slavonă e ceva mai mare, de circa 12 pagini) nu a atras atenția lui Hartmann Schedel, ci i-a fost trimisă de voievodul bolnav în căutare de doctori lui.

Cele mai bune pagini din lucrarea sa le dedică Dan Horia Mazilu **Învățăturilor lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie** pe care le consideră însă exagerînd desigur „opera exemplar renascentistă sau prima sinteză a umanismului românesc". Nu aș fi de acord nici cu „caracterul lor enciclopedic", din moment ce am caracterizat-o între rinascentistă. Renașterea e una, iar enciclopedismul alta. Umanistul sau mai bine-zis omul de renaștere nu urmărește erudiția, ci ideea unui tot uman, imagine a ordinii cosmice. Omul de renaștere continuă demiurgul, caută să dea operei sale o formă organică, enciclopedicul are doar cunoștințe multiple și dexterități eterogene. Autorul nu face distincțiile cuvenite între monarhul ideal conceput de Neagoe și principele lui Machiavelli, între voievodul care face elogiul minții în spirit isihast („Mintea este cap și învățătură tuturor bunătăților") și secretarul florentin care cere prințului o minte adaptată împrejurărilor, să nu se despartă, cînd poate, de bine, dar să știe să intre în rău, cînd e nevoie(„non partirsi dal bene, potendo, ma saper intrare nel male, necessitato"). Cît despre valoarea literară a **Învățăturilor** (ea ține în special de arta elocvenței), ar fi multe de spus și nu numai în privința utilizării izvoarelor, a prelucrării pildelor și motivelor, dacă opera ar fi fost scrisă în limba română și nu în slavonă. Cît despre înrîuririle ei, ele n-au afectat de asemenea literatura exprimată în limba română, ci mai ales în greacă (Matei al Mirelor, Antim Ivireanu).

În legătură cu mitul întemeierii Moldovei din cronica moldo-rusă, istoricul german Hildegard Schaeder a făcut ipoteza că sursa cronicii lui I. Długosz unde se vorbește de originea cetății Romove, întemeiată de romanii plecați din Italia din cauza războaielor civile dintre Cezar și Pompei. Numele Romove voia să însemne vechea Romă.

Mai greu de dovedit este caracterul rinascentist al cronicilor lui Macarie, Eftimie și Azarie în care asistăm, după Dan Horia Mazilu, la un „triumf al retoricii". În puține pagini, deoarece cronicile au : 13 pagini (Macarie), 8 (Eftimie) și 10 (Azarie). Li se acordă : lui Macarie 38, lui Eftimie 15 și Azarie 28 de pagini, însă dense, la obiect. Nu știu ce legătură s-ar putea face cu istoricii Renașterii.

O idee interesantă în legătură cu pictura murală din vremea lui Petru Rareș a lansat Paul Philipot (**Die Wandmalerei**, Viena — München, 1972). I s-a părut că Dragoș Coman, pictorul monumentului de la Arbore, e un Pisanello al Moldovei. Probabil s-a gîndit la fresca lui din 1436 **Sf. Gheorghe liberînd pe prințesa Trebizondei** din muzeul Castelvecchio. Același a făcut în 1438 portretul lui Ioan al VIII-lea Paleologul pe cînd se afla la conciliul din Ferrara.

AL. PIRU ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

România, dragostea mea!

Și în incredibilul Aiud arta patriotică este la ea acasă.

„Inc-o dată"

Localitatea : Dej, 30 septembrie 1984, orele 18, stadionul din localitate.
Număr de spectatori : 10 000.
Atmosfera : **excelentă.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**

Noutăți : **prezențe locale — Ladislau Veițan, grupul „Temporis", Eugen Danci. Au revenit scriitza Adam Erzsebet, sălăuri de care a debutat în cenaclu Sarosi Endre, și Lelia Vaida. Cîntece în primă audiție : „Noi între noi", cu Adam Erzsebet și Sarosi Endre, și „Cea mai frumoasă floare", cu Poesis.**

Aportul organizatorilor : **mai puțin în prima parte, cînd nu s-au luat toate măsurile necesare desfășurării în bune condițiuni a spectacolului, organizarea locală a fost bună.**

Rar avem prilejul să venim la Dej și, culmea !, nici atunci nu ne putem desfășura cu toate forțele de la început. Cel care trebuiau să se ocupe și să răspundă de toate problemele care ar fi putut apărea, erau probabil mai interesați de desfășurarea meciului de la TV. Cam astea erau ausiriile sub care începeam spectacolul de la Dej, fără amplificare, sexe, dar în fața unui public se...-a dovedit inteligator și receptiv, public ce avea să ne cucerească definitiv prin modul în care a contribuit la desfășurarea unei seri de-a dreptul excepționale. Și dacă Doru Stănculescu, „care a purtat cravata de pionier a muzicii folk", precum și Gil Ioniță au adus prin cîntecele lor atmosfera cenaclului de acum îi ani, trecerea timpului s-a concretizat, fată, în micuța Lelia Vaida, care la cei 11 ani ai săi, cîntă într-un cenaclu „bătrîn cît toată vîrsta ei".

Treptat, atmosfera crește și tot mai des se aude laitmotivul „Inc-o dată", cuvînt sugerat pentru situațiile cînd oamenii vor neapărat ceva și nu știu cum să ceară. La „Doina lui Lucaci" am fost tentați să credem că ar fi unul din cele mai bune momente ale serii, dar următorul cîntec al lui Emilian Onciu, „Piopii fără el", a înregistrat realmente un moment de vîrf : „Așa sîntem toți / Destinul ne-arată / Doar plopi fără soț / Cu soi niciodată". Observăm o mare dorință de cîntec, deși inițial participarea se făcea simțită doar din cîteva puncte ale stadionului, unde existau nuclee generatoare de bună atmosferă. Dar buna dispoziție a cuprins treptat întreg stadionul și cuvîntul de ordine al serii a fost, cum am mai spus, „Inc-o dată". Rare au fost momentele în care spectatorii să nu ceară repetarea unui cîntec. Un „Om în amurg" și un tipăt de locomotivă ne săgetează sufletele. Cei prezenți încep să aibă tot mai multe inițiative, dictînd scenei prin cîntec ce să se cînte. Inițiative civilizate, exprimate prin cîntec, nu prin strigăte deșănțate. „Sîntem la casa de om bogat spiritualicește".

„O mare actriță și un remarcabil compozitor, împreună, la Cenaclul Flacăra", așa au fost prezentați la intrarea în scenă de către A. P., Adam Erzsebet și Sarosi Endre. Am cîntat alături de ei și de întreg stadionul **M. Eminescu, Petőfi, Adrian Păunescu, „Pentru iubire îmi sacrific viața / Pentru libertate îmi sacrific iubirea".** Tribunele izbucnesc : „Să fie pace în lume". Ne executăm cu plăcere cîntind cîntecele noastre de pace. Inc-o dată și inc-o dată, ni se dă tonul la „Colindul Ardealului", apoi „Totuși în concert" și inc-o dată **Toiugi** „Ultima zi", o dată numai, dar excepțional cîntată, pe urmă șlagăre și tot așa pînă tîrziu în noapte. Multe momente bune s-au repetat la Dej. Seară excepțională !

DUCU BERTZI ■

La 2 minute de nota 10!

Localitatea : Aiud, 21 septembrie 1984, orele 18, stadionul din localitate.
Număr de spectatori : 12 000.
Atmosfera : **extraordinară. Animați de dorința implicării profunde în realizarea actului de cultură, oamenii au menținut pînă spre finalprospețimea începutului. Păcat că unul n-a înțeles efortul desfășurării acestui spectacol în condițiile ingrate din ceă de-a doua parte a sa, stricînd în ultimele două minute, din grabă și superficialitate, ceea ce toți ceilalți realizaseră cu mare greutate. Încă o dată 10 ratată de puțin.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună, în condițiile în care timp de două ore și jumătate s-a cîntat sub ploaie torențială.**
Aportul organizatorilor : **excepțional.**

Orele 18 : debut incendiar sub imbold mobilizatorului „Iancu la Tebea". Toate mijloacele audio-vizuale sînt etalate ; ca la un turnir cavaleresc — panoplia armelor. Portretele lui Avram Iancu, ale martirilor Horia, Cloșca și Crișan veghează în partea de sus a tribunei avînd sub privire și o inscripție dăltă imaginea izbinzii lor. Izbăvită durere, împlinit ideal ! Urmașii lor, vlăstarele libertății mult visate sînt dovada vie, impresionantă a nezădărniciei jertfei lor. Vorbește lumina roș-galben-albastră a zilei : prezentul e unitatea patriei. Intîlnesc gîsurile oamenilor ei : „Trăiască, trăiască, trălască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească !" Voința oamenilor de-a duce prin forța lor România spre progres e cea care dă numa eroismului dintotdeauna : Mircea, Mihai, Ștefan, Iancu, Nicolae. Continuitatea istoriei noastre este redată cu limpezime de oglindă în acest tablou viguros și profund. Oamenii acestia care au învățat să prețuiască trecutul sînt ei înșiși făuritori de istorie. O scriu cu litere de foc : „La al XIII-lea Congres / Ceaușescu reales". Atmosfera este emoționantă. Manifestarea aceasta egalează prin vibrația participării cele mai patetice dintre intîlnirile noastre. Aiudul intra astfel, chiar de la începutul acestei seri, în marea familie din care făceau parte Ploiești, Pitești, Tulcea, Tg. Jiu, Petroșani, Hunedoara, Alba Iulia, Cugir. Cu acesta din urmă se asemănau parcă în cea mai mare măsură și „tendința absolut bărbătească în forța exprimării ei și feminină în tandrețea ei de-a egala Cugirul" era remarcabilă într-un spectacol extraordinar de la primul său minut. Tribunele pline pînă la refuz, pîlcurile color înghesuiți în dreptunghiurile ferestrelor din blocurile din vecinătate, întreaga ambianță erau dovada marelui interes față de cultură al acestor oameni. Îi confirmă și mesajul elevilor claseI a XI-a A a Liceului „Avram Iancu". „Vă iubim atît de mult și v-am așteptat cum pămîntul așteaptă lacrimile ploii să-i sărute fruntea și, iată, ați venit ! Dragostea noastră v-a adus aici. Sîntem atît de fericiți și vrem să petrecem împreună una din frumoasele nopți ale tinerilor însetați de mirifical poeziei și al artei la confluența cu unul din aceste mari izvoare de frumos, care este Cenaclul Flacăra". Un cîntec de dragoste le răsplătește gestul. Focul mocnit n-ajunge însă. Conștiința trezată întreține înaltă și tulburătoare flacăra exprimării lor. Rarcori cîntecele de dragoste au fost întrerupte spre a face loc cîntecelor revoluționare. Era acensta suppa marii lor combustii. Arta patriotică era și acum emanația conștiinței oamenilor. Minute întregi urmăm voința fermă a acestui public incandescent. Ne înclinăm în fața fenomenului lor forțe : „Ciffecul s-adune / Numai gînduri bune / De la Est la Vest, din Nord la Sud, / Să cînstim cu toții / Cu adînci emoții / Oamenii de aur din Aiud". După o parantează cuprinzătoare, Raul Cărstea avea să-și continue recitalul întrerupt atît de neașteptat și emoționant între strofele patru și cinci ale cîntecului său. Dar marile inițiative nu s-au oprit aici. Tot astfel au irupt „O șansă păcii" și „Să fie pace în lume". Era importantă nu atît întreruperea recitalurilor celor din scenă cît continuarea predispoziției remarcabile a oamenilor spre purificarea expresiei, spre comunicarea directă a sentimentelor de nestăpînit. Timp de două ore s-au păstrat intacte și prospețimea și dorința de cultură. Publicul primește cu o mare generozitate tot ceea ce i se oferă. „Ai, hai", cîntecul de antologie al lui Doru Stănculescu are aici „cea mai frumoasă primire a sa din toată istoria cenaclului". Este de aceea reluat și cîntat strofă cu strofă de întreg publicul, stîrnind valuri de bucurie. Atîta receptivitate am avut rareori ocazia să vedem.

Orele 20,45. A început să plouă vehement. Pe scenă se cîntă muzică rock și reacția publicului vrea să ne convingă că nimic nu va opri cursul ascendent al manifestării noastre. „Parcă ascultăm imprimarea unui concert din marile săli europene". Trupa **Toiugi** ridică în cîntec întreg stadionul. Auzim prima oară preluat de public refrenul cîntecului lor „Noua modă" : „Facem foc s-avem noroc / Purtăm șepci cu cozoroc / Și cîntăm din loc în loc / Heavy metal rock". Superbe inițiative continuă : „Ploaie nu, ploaie nu", gvincneste fibra intimă a acestui trup fierbinte al cărui puls se accelerează și mai mult. Plouă din ce în ce mai tare. Organizatorii se grăbesc să ne aducă folii de plastic sub care să ne adăpostim. O copertină este o idee bună, dar irealizabilă acum cînd furtuna s-a întețit. Tună și fulgeră pe fundalul cîntecului „Elegie atlantă" al grupului Partaj. Și chiar dacă atmosfera aduce acum cu aceea în care se scufunda continentul atlant, toată lumea se află la posturi. E drept, o parte din spectatori sînt adăpostiți în tribuna acoperită, dar cei mai mulți suportă eroic vitregia vremii. Plouă torențial, sîntem uzi pînă la piele, trupele noastre cîntă „cu instrumentele rănite de starea vremii", dar cu o neslăbită bucurie. Nu există situații credibile pentru alții atît timp cît tu însuți nu ești convingător. De aceea finalul acestei extraordinare manifestări nu avea cum să fie abandon. Și dacă din marea cutie de rezonanță a acestui public s-au auzit și cîteva sunete imperfecte a fost pentru ca în octombrie să încercăm să ne întoarcem în acest incredibil Aiud.

Atmosfera : **odată desprinsă „din rațiunea metropolitană", avea să atingă cota manifestărilor de excepție ale cenaclului.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale — Traian Păcuraru, Dan Stuparu, Iuri Galiș, Călin Nemeș, grupurile Notorius, Cronos, Temporis și Straițe-vox. Florin Șerban a cîntat prima oară în public noua sa piesă „Sila" (versuri A.P.).**
Aportul organizatorilor : **foarte bun, cu excepția unei singure deznecronizări, generată de o decizie pripită care a determinat o grevșeală în lanț, din fericire fără urmări pentru buna cura al manifestării : e vorba de întreruperea alimentării cu curent electric a scenei din intenția de a trimite mille de lineri dincolo de limita terenului de joc, dorință justificată dar eronat slujită de această măsură.**

Toată după-amiaza plouase fără încetare și doar de o jumătate de oră cerul își mai luminase privirea. Și cu toate acestea aveam să ne repliem destul de repede pentru a da curs normal comunicării cu publicul „orașului amiral al Ardealului". Oricum, relația acestă merei noui și de multe ori imprevizibilă începută să nu sufere în primul rînd. Dar dacă pe noi ora începerii manifestării ne-a găsit totuși pregătiți, publicul clujean ni s-a părut mai inert, mai rece și mai distant ca altădată. Să-i fi inhibat prezența carului Radio sau condiția sa de „public metropolitan" îl făcea să privească produsele culturii interne cu un oarecare snobism ? Inițiativele pornite din cîteva nuclee făcînd totul în așa fel încît să-i atragă și pe cefiații, vor părea să ne contrazică. Într-o primă încercare se face auzit, e drept, fără prea multă vigoare, îmboldul formulei „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească": Oamenii (cei mai mulți dintre ei) par dispuși mai degrabă să asculte. După Horia Stoicanu și Doru Stănculescu, după Raul Cărstea și Valentin Văran, aparții primite într-o accească notă, primele reacții mai aproape de imaginea clujenilor, cîndva campioni în aer liber, se declanșează atunci cînd conul de lumină al reflectoarelor o fac văzută pe micuța Lelia Vaida, fetița de vîrsta cenaclului, exprimînd alci nu doar capacitățile generației care vine, dar și deschiderea acestela spre lume. Este generația fără prejudecăți, generația Congresului al IX-lea, o generație de speranțe și de certitudini totodată. Tendința ascendentă a atmosferei spectacolului este evidentă. Biletelele primite de A. P. (pînă în final, cele mai multe din acest turneu pentru o singură manifestre — 1 058) dezvăluiau prin număr și conținut nevoia tot mai ardentă de comunicare. Activizarea acestei forme de dialog era totodată o probă de conștiință. Atitudinea capătă fermitate și primul test asupra coeziunii de opinie îl constituie varianta grupului Poesis la cîntecul „La adio". Contestat de unii pînă de a primi girul publicului, după audiție este cerut încă o dată. Din una-ntr-alta, nici nu ne dăm seama cum materia umană, la început inertă, devine treptat insuflețită de o forță nebănuită. O nouă fizică, din familia celor neeuclidiene, stabilește legile acestei relații în care cauzele și efectele se pot substitui reciproc. Este o interdeterminare fertilă și inspiratoare. Se cîntă rock. Atmosfera este fantastică și n-am putea spune cu certitudine cine contribuie mai mult la expresivitatea ei, trupa **Totuși** sau publicul clujean. Se nasc predispoziții remarcabile. O mare de oameni inundă pista. Mișcarea este aici într-un spațiu cît se poate de adecvat. O jumătate de oră fără precedent ! Pînă la miezul nopții nici unul din momente nu va scădea sub această cotă. Trecem în noua zi cîntînd „Dor de Cluj". Întreg stadionul este acum un vis luminos. Avem parcă sub priviri imaginea orașului în noapte văzut de pe Feleac. Fiecare luminiță e o fereastră aprinsă, o fereastră spre suflet : „Ce simplu cîntăm / Blaga-i mut ca o lebădă / Și pașii lui Blaga / Prin Cluj se aud". Patru tineri trec purtînd pe brațe drapele tricolore. „Roș-galben-albastre / Sînt razele Clujului / Furtuna din veac / Mai de preț le făcu". În această lumină se cîntă „limpede — ferm, limpede — unanim", „Trăiască România". Întreg stadionul cîntă în picioare prin-tr-un gest înalt și tandru pentru garantul libertății și continuității noastre istorice, președintele Nicolae Ceaușescu. Sînt reafirmate principiile fundamentale ale unității și independenței călăuzind politica partidului nostru, înrîurînd destinul oamenilor țării ca o primă dimensiune a existenței noastre aflată într-o strictă interdependență cu o a doua: existenta României prin pacea lumii. Concertul de conștiință al oamenilor este impresionant. Abia acum am putea să le dăm dreptate acelora care scandează neobosit : „Faceți loc, faceți loc / Clujul e pe primul loc". Detașamente de tineri se formează spontan și defilează prin fața tuturor. Întreaga lor inimă este parcă revărsată în lumina Tricolorului sub care dau onorul de alci comandantului suprem. E un tablou impresionant. Prin cîntec reamintesc eroismul de totdeauna al acestui popor și dorința de pace a României. Ritmul crește, respirațiile se înteiaie și prin spațiile mici dintre ele publicul clujean înalță cîte un cîntec mare. „Dialogul oamenilor vii este cel mai fertil", o idee simplă a președintelui Nicolae Ceaușescu exprimînd genial un mare adevăr. Cîntecele de pace pornesc catapultate de „un joc al ambițiilor", incluzînd și ambiția oamenilor de a fi în pace, adevărați și frumoși și în viață. Spectacolul tribunei continuă. Opt mari steaguri coboară chiar în fața scenei, pe pista stadionului ca niște străjeri ai cezlor mai sfinte idealuri. Este ora 1, dar sub aspectul prospețimii parcă am fi după prima oră. Astfel, excepționalul moment realizat cu participarea actriței Adam Erzsebet, de la Teatrul Național din Tîrgu Mureș, și a compozitorului și cîntărețului Sarosi Endre se bucură de o primire emoționantă. „Libertate, iubire — aceste două le doresc" va cuprinde în cîntec marele amfiteatru clujean. Un nou suflu patriotic animă atmosfera. Prin cîntecele lui Doru Ghiaja și apoi la „Lanțea lui Horea" publicul clujean își regăsește tonul profunzimii ce i-a caracterizat în această seară cel mai bine. Tîrziu în noapte, spre finalul manifestării noastre, ploaia își relua monologul. Nimeni nu-i mai lua în seamă proza după dialogul viu ce-i luminase prin scînteierea de spirit a cînteculoi și poeziei.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Localitatea : Cluj-Napoca, 23 septembrie 1984, orele 18, stadionul municipal.
Număr de spectatori : **30 000.**

„Roș—galben—albastre / Sînt razele Clujului / Furtuna din veac / Mai de preț le făcu."

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

Poetica Turdei

Localitatea : Turda, 23 septembrie 1984, orele 18, stadionul din localitate.
Număr de spectatori : 15 000.
Atmosfera : **fierbinte, receptivă și inspirată.**
Calitatea spectacolului : **foarte bună.**
Noutăți : **prezențe locale — Semora grup 3 (Nelu Roșca, Luca Martinel și Mihai Wolff).**
Aportul organizatorilor : **bun, foarte bun.**

Ecourile ultimelor acorduri ale spectacolului din Cluj-Napoca încă nu s-au stins. Auzul pipăie încă materialul sensibil al atmosferei nopții trecute, închisă definitiv în sufletele noastre.

Înmagazinăm energie urcînd greu Feleacul cu autocarul umanizat parcă și el, resimțind obscaia noastră, pentru ca apoi coborînd spre Turda să redevenim febrili, atenți și sensibili, un singur suflet ce nu-și află trup pe măsură și se revarsă iar și iar în trupurile celor ce ne așteaptă.

Frînăm brusc, drept în mijlocul celor cincisprezece mii de turdeni, „Iubit-o, vine toamna" răsună ca un scrîșnet prelung de frînă al verii ce cepește la vama altui anotimp. Soarele ce străluceșie deasupra stadionului are asupra membrilor cenaclului efectul tandreței femeii iubite. Se cîntă cu o plăcere și o bucurie rar întîlnite. Raul Cărstea reînvie memoria lui Marin Preda prin cîntecul pe versurile poetului Adrian Păunescu, printr-o interpretare de zile mari ; spectacolul crește de la moment la moment. Se cîntă într-un singur glas, cîntecele de pace și de țară ale cenaclului. Memoria martirilor suferinței românești este cinstită așa cum se cuvine, tribunele dind vama de suflet, cîntînd împreună cu noi pentru Horia, Cloșca și Crișan, pentru Avram Iancu. După spectacole de mare ținută, cum au fost la Ploiești, Pitești, Petroșani, Hunedoara, Cugir, Alba, Aiud ora firesa ca la Turda, care i se adresa Iancului cu vorbele „Iancule, măria ta, / Lăsă Turda, n-o prăda", să realizăm un spectacol mare. „Fiți atenți, nu coborîți șlacheta la care ați urcat", continuă conducătorul cenaclului, astfel spectacolului nu va va sucdeo Doru Ghiaja oficiază, precum oficiorară Lucaci în munții moților, ca într-o catedrală unirsă dind tunetului voci ale blîndeței sufletului românesc, dar și fermitatea și hotărîrea ardei românе de a-și păstra neatîrnă ființa „Colindul pentru Președintele Nicolae Ceaușescu" parcă, la starea și perpetuarea versului rostit într-o eternă speranță a celor născuți în cel mai mioritic spațiu. Parafrazindu-l pe Marele poet și filozof, **A.P.** a încheiat momentul său : Vom lumina cu flacăra noastră un colț de pămînt. Răsfui c ursita.

Dar flîndeă nu am fost niciodată la Gherla pînă acum, am făcut tot și mai ales ceea ce am simțit, pentru ca oamenii să se simtă oaspeții în această seară. Membrii cenaclului au executat în premieră și un număr dificil de dans popular, „Dansul fetelor de la Căpîlna". Cum a ieșit nu mai menționăm. Întotdeauna începuturile sînt grele ! Dar nici ce, prezenții nu au stat degeaba. „Finta și averea" lui Mățuy Gyozo a fost preluat mai repede decît ne gîndeam că ar fi posibil Se simte o mare dăruire. E atmosfera specifică orașelor mici, cu ambiții mari, cu legături sufletești multiple și apropiate. Dacă pe la începutul spectacolului se auzea vocea unuia de stălea sus, în capătul „hambarului", ca-n patinaj : „Cîntați și voi, mă, nu mai tăceți singur", acum după lăsarea serii nu-și mai aveau rostul astfel de îndemnuri. Atmosfera era deschisă. La cîntecele de țară s-au aprins zeci de făclii. Întreg stadionul, toată scena erau acum luminate de facle venite parcă

din istorie. Așa am cîntat „Jurămînt la Putna", înconjurați de focuri ce readuceau în scenă momentele de încercată și eroică istorie a patriei noastre. Făcîtile s-au strins apoi încet, încet, și așezate pe pămînt au întruchipat harta României. A fost frumos la Gherla ! A fost așa cum ne-am dorit și totuși mai presus de visurile noastre. A fost mult mai frumos decît ne așteptam. De fapt a fost ca la o mare întîlnire cu toate rudele văzute și nevăzute, știute și neștiute pînă atunci. Acum că ne cunoaștem mai bine, probabil că ne vom mai căuta.

DUCU BERTZI ■

Pe istoricele plaiuri turdene, la cele mai înalte cote ale spiritului, La Dej, un nou cîntec : „Pentru iubire îmi sacrific viața / Pentru libertate îmi sacrific iubirea..."

spontan și defilează prin fața tuturor. Întreaga lor inimă este parcă revărsată în lumina Tricolorului sub care dau onorul de alci comandantului suprem. E un tablou impresionant. Prin cîntec reamintesc eroismul de totdeauna al acestui popor și dorința de pace a României. Ritmul crește, respirațiile se înteiaie și prin spațiile mici dintre ele publicul clujean înalță cîte un cîntec mare. „Dialogul oamenilor vii este cel mai fertil", o idee simplă a președintelui Nicolae Ceaușescu exprimînd genial un mare adevăr. Cîntecele de pace pornesc catapultate de „un joc al ambițiilor", incluzînd și ambiția oamenilor de a fi în pace, adevărați și frumoși și în viață. Spectacolul tribunei continuă. Opt mari steaguri coboară chiar în fața scenei, pe pista stadionului ca niște străjeri ai cezlor mai sfinte idealuri. Este ora 1, dar sub aspectul prospețimii parcă am fi după prima oră. Astfel, excepționalul moment realizat cu participarea actriței Adam Erzsebet, de la Teatrul Național din Tîrgu Mureș, și a compozitorului și cîntărețului Sarosi Endre se bucură de o primire emoționantă. „Libertate, iubire — aceste două le doresc" va cuprinde în cîntec marele amfiteatru clujean. Un nou suflu patriotic animă atmosfera. Prin cîntecele lui Doru Ghiaja și apoi la „Lanțea lui Horea" publicul clujean își regăsește tonul profunzimii ce i-a caracterizat în această seară cel mai bine. Tîrziu în noapte, spre finalul manifestării noastre, ploaia își relua monologul. Nimeni nu-i mai lua în seamă proza după dialogul viu ce-i luminase prin scînteierea de spirit a cînteculoi și poeziei.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

vibrează prin mîile de glasuri dînd măsura conștiinței și maturității politice a tinerimii române. Se cîntă „Desteaptă-te române". „Printr-o fericită coincidență — spune conducătorul cenaclului — ora 12 ne prinde în acorduriie imnului lui Mureșianu".

O notă maximă obține turdeni scandînd : „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească !". În timp ce li se omagiază locurile și oamenii lor, cerînd — UNIRE, UNIRE, UNIRE a tuturor românilor așa cum spune cîntecul lui Valentin Moldovan, pe versuri de St. O Iosif. Urmează firese „Jurămînt la Putna". Gil Ioniță și cenaclul cîntă cu o căldură extraordinară pentru Moldova, alci la Turda.

Trupele intră în acțiune realizînd acel „up to date" — secolul XX, tinerelea cu forța ei, aducerea trecutului la cota prezentului modern al țării. Flapo, Krypton, Holograf. Totuși, într-o competiție perpetuă, se întrec pe sine. „Mulțumesc Holografului pentru momentul de excepție pe care l-a realizat azi", spune poetul Adrian Păunescu. Holograf s-a detașat astăzi cu o lacrimă față de celelalte trupe. Mîine...

Se relau cîntecele de țară și pace cu aceeași forță, apoi e rîndul umorului (cu un Cenan în zi mare) să mute planul afectiv, dovedind astfel omogenitatea și disponibilitățile membrilor cenaclului și ale publicului. Trecerl rapide și spontane de la un gen la altul dau măsura profesionalismului oamenilor ce construiesc spectacolul. Ducu Bertzi, Constantin Dragomir, Alexandru Zărnescu, micuța Lelia Vaida cu broscuța ei țestoasă, cu stiluri total diferite se leagă perfect într-o idee comună, aceea de a da publicului turdean măsura propriei sale capacități de receptare.

Tîrziu în noapte, cîntăm „La mulți ani cu sănătate".

Autocarul pleacă, dar numai trupurile noastre merg să se odihnească la hotelul clujean. Sufletele se îndreaptă spre Gherla ; mîine — astăzi alt spectacol — același — altul — același ? Bună dimineața !

AUGUSTIN FRĂȚILĂ ■

La Gherla, ca la rude

Localitatea : Gherla, 24 septembrie, orele 18, stadionul din localitate.
Număr de spectatori : 6 000.
Atmosfera : **foarte bună.**
Calitatea spectacolului : **excelentă.**
Noutăți : **prezențe locale — Lucian Fasirană, Adrian Căpraru, Nelu Tîrziu, „Camera muzicală nr. 2"(Marius Goja, Gheorghe Neamțu). A revenit pentru o seară Marilena Zegrean. Nu a cîntat public dar a dovedit la audiții talent și o comportare demnă de toată lauda tracio-risului Alexandru Cutas. Iuri Galiș a prezentat cîntecul său, „Pămînt de fier".**
Aportul organizatorilor : **foarte bun. Aici am încheiat microstaxiunea noastră în Cluj. Patru zile cu o organizare excelentă, pentru care mulțumim activului organizației județene Cluj a U.T.C. Remarcabil aportul organizatorilor locali în general și cu deosebire sîrguința conducerii orașului Gherla pentru buna desfășurare a manifestărilor noastre.**

Plin de un farmec aparte stadionul din Gherla. Înconjurat de pomi, cu o tribună de lemn care aduce mai mult cu un hambar mare din curtea unui gospodar destoinic, înțesată de oameni, cu ăîți oameni în jur pînă hăt departe, care pe treptele stadionului, care în spatele porții, în picioare, care văzînd mai mult, care ascultînd doar și răspunzînd la cîntec tot cu cîntec, cu mic cu mare. În fine, atmosfera ce te îndeamnă la mai multă inițimitate, la destăinuiri complete. În rezumat, după o oră de spectacol acnzătin care nu încerca era de reîntîlnire cu toate rudele venite să le spunem ce-am mai făcut, pe unde am fost. Și noi le-am spus tot. Poate chiar pentru că ne aflam între ai nostri am început cu un colind. Dar le-am spus cîte ceva prin cîntec și despre condiția omului pe pămînt, pămînt pe care se află și Gherla. „Niciodată" a fost cîntat de dată ori și a fost și primul moment în care întîlnește cîndonul a participat efectiv. Dar parte mai afectivă s-a înregistrat în peste 30 de minute de la începutul în care audiul românе de pe la Gherla ar ocupa în mod normal cîteva file dacă ar fi să vorbim mai pe larg, dar bunul-simț al conducătorului cenaclului ne împiedică să ocupăm spațiul acordat unei cronici de spectacol cu un singur moment, chiar în cazul în care altta poezie scrisă și recitată spre adîncurile inimilor, într-un singur spectacol, cîntărește mai mult pe total decît peziul numerelor din program. Și totuși nu putem uita cum într-un amurg de toamnă, în Ardeal, în 24 septembrie, în anul în care trăiam, 1984, priveam un apus albgalbui scăpat printre norii sfîșiați de ploaie și înroșiți de soarele care scăpase undeva după dealuri și ascultam poezie scrisă și recitată de poetul Adrian Păunescu r „Sălbatic m-ns lua de piept cu cerul..." Dar am ascultat în aceasi interpretare și poezie scrisă de Lucian Blaga și de George Bacovia. Undeva, deasupra, Luceafărul s-a ivit veghind,

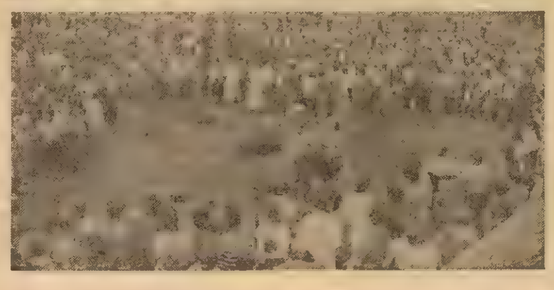

din istorie. Așa am cîntat „Jurămînt la Putna", înconjurați de focuri ce readuceau în scenă momentele de încercată și eroică istorie a patriei noastre. Făcîtile s-au strins apoi încet, încet, și așezate pe pămînt au întruchipat harta României. A fost frumos la Gherla ! A fost așa cum ne-am dorit și totuși mai presus de visurile noastre. A fost mult mai frumos decît ne așteptam. De fapt a fost ca la o mare întîlnire cu toate rudele văzute și nevăzute, știute și neștiute pînă atunci. Acum că ne cunoaștem mai bine, probabil că ne vom mai căuta.

DUCU BERTZI ■

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 1 384, 1 385, 1 386, 1 387, 1 388.

Fața nevăzută a scenei

Spectacole în devenire

Un spectacol aparte este, nu numai după părerea noastră, și-acela al nașterii unui spectacol, al procesului îndelungat și minuțios de desfacere și rearticulare, apoi, a unui text dramatic. Comentariile actorilor și-ale regizorilor în descifrarea resorturilor intime conținute de-un text sînt, de cele mai multe ori, la fel de interesante ca textul însuși, ca spectacolul însuși aflat în devenire. În ceea ce ne privește, am avut în intenție să fim martori la repetițiile unor spectacole aflate în diverse stadii de lucru, de la lectura la masă, la prima mișcare în scenă și chiar la repetiția cu decor. Credem, mai exact spus sperăm, că am reușit să surprindem, întrucîtva, tensiunea și febrilitatea unor momente de muncă intensă, de gîndire nuanțată a fiecărei replici, a fiecărui gest, adică o parte din fața nevăzută a scenei, a viitorului spectacol. Întrucît prezența unui reporter nu este întotdeauna oportună în imediata intimitate a acestor atît de fragile laboratoare artistice — fapt pe care l-am știut de la bun început — mulțumim celor ce ne-au îngăduit totuși în preajma lor. Vom pune punct, deci, aici, cu promisiunea că vom reveni cu alte asemenea consemnări despre premierele unei stagiuni ce se anunță deosebit de promițătoare.

„Izbesc în mine ca într-un puching-ball și-a doua zi mă iau de braț"

Simbătă, 1 septembrie (toamna acestui an a început cu o tulburător de frumoasă zi !), ora 12,30. Repetiția a început la ora 10 fix. Pe scenă, trei oameni, **Cătălina Buzoianu, Valeria Seciu** și **Ștefan Iordache**. Drept să spun, dincolo de o amabilitate politicoasă, am simțit că, totuși, îi deranjez. La urma-urmelor, cei trei oameni munceau, iar munca lor are un anume ceva foarte greu de definit. Seamănă cu un fel de disecție pe viu a personajelor, iar eu tocmai asta trebuia să văd și tocmai asta trebuia să scriu. Cătălina Buzoianu : Așa deci ! Și unde vreți să stați ? Eu : Undeva, în sală. Ștefan Iordache, întinzîndu-mi o mînă de ajutor (mulțumesc !) : E de la... Flacăra. Cătălina Buzoianu : Doar că ar trebui să stați ceva mai departe de scenă. Iau loc undeva prin mijlocul sălii. Cred că de pe scenă nici nu pot fi văzut. Sala este, evident, pustie. Încerc să înțeleg ce e pe scenă, ce se petrece, care sînt replicile piesei, care sînt intervențiile regizoarei, care sînt comentariile actorilor, dar îmi dau seama că așa ceva e imposibil. Trebuia să fi citit textul piesei. N-am avut timp și, în drept vorbind, mi se pare mai interesantă relatarea asta în necunoștință de cauză. Știu doar că piesa se numește **Cerul înstelat**, și că este semnată de **Ecaterina Oproiu**. Deci, Valeria Seciu se află lîngă un uriaș maldăr de rufe. Parcă ar fi venit de undeva și tocmai a lăsat maldărul din mînă. Ștefan Iordache este trîntit într-un fotoliu în fața lui, pe o măsuță, o mașină de scris. În mașină, o foaie de hîrtie. O canapea, o altă masă în spatele fotoliului, un pat fără saltea, numai cu rama de lemn, așezat pe cant, ca o uriașă ramă de tablou. Salteaua e undeva, lîngă canapea, azvîrlită în dezordine.

C.B. (Cătălina Buzoianu), către Șt. I. (Ștefan Iordache) : Deci tu ai de zis ala cu sorcova, Șt. I. : Nu, încă nu. Deci ea vine și eu zic : Ce frumoasă sînteți milady... dar la mine nu e chestia cu sorcova. Oare e tăiat ? C. B. : Nu poate să fie tăiat, e mai jos. Șt. I. citește și se extaziază : Da, îmi place, e și chestia cu sorcova. Mi-a plăcut de la început. V. S. (Valeria Seciu) rîde, se bucură că Șt. I. se arată încîntat de text : Sorcovă, sorcovă. C.B. : Mai pofticioasă, mai cu nerv, sorcovă, sorcovă, dar... înțelegi, aici e altceva, și tu, Ștefane, cu subtext : Lady, lady, ești o cotoroanță, adică, fii atent, o babă, dar tu știi că nu e așa, dar o zici. V. S. (în rol) : Ah, pe mine nu mă interesează... C. B. : Știi, asta trebuie să fie așa, tu trebuie să lași să se înțeleagă chestia asta. Tu ești o femeie, tu ai familie, tu n-ai 120 000 în bancă. V. S. : Deci, ah, pe mine nu mă interesează, și tu zici... Șt. I. : Tu care ai putea să-mi zici că ești o mare artistă (citește, citește,) V. S. (continuînd replica de mai înainte) : Pe mine mă interesează că tu ! Șt. I. : Ce am eu cu ele ? ! Eu rămîn înmărmurit a doua zi cînd aflu că amazoanele au 25 de ani. V. S. : E treaba lor, ce legătură avem noi cu aiurelile astea. Șt. I. : De ce vrei tu să le dezgropăm mereu. De ce nu te oprești la rolul Ofeliei ? De ce rămîi tu la groapă ? V. S. : Te-nșeli, totdeauna mi-a fost scîrbă de Yorick. Totdeauna m-a înhibat țigvaia. Șt. I. (către C. B.) Dar ce fac eu cu hainele astea ? C. B. : Le așezi pe canapea. Apoi ajungeți la maldărul de rufe, la boccea, și angajați dialogul aici. Dar voi ziceți să mergem mai departe ? Că se uită, nu-i așa ! Șt. I. : Încă puțin. V. S. : Încă puțin. C. B. : Bine. Deci se conturează că ei, soțul încearcă o împăcare, aduce tot felul de argumente, ea mimează că da, e de-acord, dar ea, nu-i așa, merge la recepție, iar el, soțul, neștiind că ea va pleca de la el, o ajută să-și facă valiza. Deci încă o dată vă întreb, mergem mai departe ? Șt. I. : Stai să văd ce am eu aici (citește), dar hai că asta îmi place (rîde), ea zice excelent, fără rival, asta despre mine, despre soțul ei, care i-am spus mai înainte, despre mine, că tot ce face, face bine. Excelent ! C. B. : Păi, sigur că da, excelent, că tu însinuezi totul, ce mai încoace-încolo. Tu, deși ai oarecare bănuieli, te crezi stăpîn pe situație, ea te laudă, tot ce faci, faci bine, ea zice că ești excelent, fără rival, dar fără să știi, o ajuți la făcutul bagajelor și ea va pleca. Îți arată ea ce fel de femeie e. Tu ai înșelat-o cu tot felul de amărîte. Ea a suportat, dar nu mai vrea. Ea te lasă o singură dată, dar definitiv, mortal, cu un tip mondial, și o joacă și pe Ioana d'Arc. Șt. I. : Da, excelent, asta iar îmi place, îzbesc în mine ca-ntr-un puching-ball și-a doua zi mă iau la braț.

Cele cîteva replici se iau de la cap la coadă. Îmi dau seama că le-am transcris puțin anapoda. Dar nu mai intervin. Diferențele le veți vedea la premieră prin octombrie. Au trecut 30 de minute pentru cîteva replici care se vor schimba în numai un minut cel mult. Ce trudă !

Vă rugăm să ne credeți pe cuvînt

Cobor, însoțit de Oana Popescu, secretar literar al Teatrului Nottara, în sala Studio, unde repetițiile la spectacolul de poezie, dedicat lui Nichita Stănescu, au ajuns la momentul mișcare scenică. Prima replică pe care o aud este următoarea : „Oare ouăle pietrelor au avut copilărie... și dacă au avut, oare cum se jucau ele în copilăria copilăriei pietrelor ?" Întrebarea, mai mult o invitație la reverie, a căpătat un răspuns oarecum ciudat : „Nea Georgică, numai vocea matale se-aude !" Privesc prin lumina difuză a sălii și cred că nea Georgică nu este altcineva decît excelentul actor George Constantin. N-apuc să mă mir și să-l prețuiesc o dată în plus pe George Constantin că-i permite tînărului actor Dragoș Păslaru să i se adreseze astfel, că prezența mea este simțită și, bineînțeles, stînjenitoare, de unde tonul lui George Constantin : „Nu vă supărați; dumneavoastră cine sînteți ?" Mă prezint și totul pare a fi (oare ? !) în regulă. Adevărul, dacă e nevoie de-o lămurire, este că regizorul Mihai Lungeanu știa despre dorința noastră de-a asista la acea repetiție. Și-acum cîteva cuvinte despre scenă : șapte-opt podiumuri așezate în semicerc, cu diferențe de înălțime. În mijlocul scenei un fotoliu (aveam să aflu mai tîrziu că va fi inlocuit de-o sferă uriașă, goală, că înăuntrul sferei vor arde cîteva lumini, că ea ar vrea să fie un simbol al universului poetic stănescian). În fundal, o oglindă înaltă. În stînga oglinzii, după spusele regizorului Mihai Lungeanu, va fi o lumină permanentă, o lumină aparte. „Din cînd în cînd, replicile, avea să ne explice regizorul, vor fi punctate de aprinderea unor lumini, dar și de muzică, o muzică specială, astfel încît, dacă totul va fi cum gîndim noi, și n-are de ce să nu fie, oamenii jubese textul, scenograful a fost prieten bun cu Nichita Stănescu, eu sînt un admirator fără de margini al poetului, cred că vom face un spectacol bun, un spectacol de poezie pentru cunoscătorii poeziei stănesciene, dar și pentru cei care încă n-au pătruns în universul nu atît poetic, cît mai ales filozofic al acestui mare poet român care pur și simplu a revoluționat lirica română".

Dar să nu devansăm. Pînă la aceste declarații, am asistat la repetiție și, o spunem cu toată sinceritatea, ne-am înfruptat, acesta este cuvîntul, de frumusețea și adevărul unor versuri care, în rostirea actorilor **George Constantin, Catrinel Paraschivescu, Valeriu Preda, Emilia Dobrin-Besoiu, Alexandru Repan** și **Ruxandra Sireteanu** (au lipsit, motivați, firește, **Adrian Pintea** și **Elena Bog**), erau, de-adevăratelea, reverberația acelui fantastic autoportret al poeziei stănesciene : **„Eu nu sînt decît o pată de sînge care vă vorbește"**. Se va pătrunde de-această sinteză, dureroasă și totodată mîndră, a poeziei lui Nichita spectatorul însuși care, prin actorul **Dragoș Păslaru**, va urca pe scenă (chiar așa se va și întîmpla, din sală, dintre spectatori, un tînăr va urca pe scenă și, fiind chiar **Gîndul** sălii, va fi ecoul interior al replicilor rostite de **Orfeu, Pămînt, Daimon, Iubită, Iubit, Trecerea, Femeia, Mama**), și va descoperi, încetul cu încetul, lumea de taină și frumusețe a versului stănescian. Cu alte cuvinte, la **Nottara** se anunță un spectacol de excepție, asemănător întrucîtva acelui **Liniște, ne privim în ochi**, de la Teatrul **Bulandra**, pe versurile lui **Marin Sorescu**, și ne place să credem că și celelalte spectacole de poezie, aflate în intenția Teatrului Nottara (este vorba de-o suită de spectacole pe versuri de **Ioan Alexandru, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Ana Blandiana** și alții), vor fi la aceeași bănuită înălțime pe care, asistînd la prima repetiție cu mișcare în scenă, am sesizat-o, totuși, și vă rugăm să ne credeți, deocamdată, pe cuvînt.

VICTOR NIȚĂ

Un regizor în toate rolurile

— Scorpiilor, ați început-o bine.

Pe masă, o pungă de plastic cu trei pere și un borcan de mușt pe jumătate plin cu cafea. O masă lungă, neagră, o cameră mare, cu ferestre înalte, deschise. Ne aflăm într-una din sălile de repetiții ale Teatrului „Ion Creangă". Se lucrează, la masă, o nouă dramatizare a cunoscutului basm al lui Charles Perrault **Cenușăreasa**. Nouă actori tineri (sub bagheta regizorală a maestrului **Ion Lucian**, care semnează și adaptarea scenică a basmului, alături de Virgil Puicea) dau viață textului, într-un captivant spectacol al vocilor.

Am întîrziat. Intru tiptil și mă așez. O mică rumoare, repede suspendată, îmi însoțește mișcările. Mă uit în jur, la chipurile așezate în jurul mesei și mă apuc să distribui de capul meu rolurile, luîndu-mă mai ales după fizionomii. Un profil rafaelit, de o mare și blondă puritate : al **Corneliei Oseciuc**. Nu poate fi decît **Cenușăreasa**. În capătul celălalt al mesei, o frumusețe ca să zic așa ofensivă : păr negru-corb, obraz desenat cu voluntară simetrie : **Florina Lucian**. Ochi focoși, nestatornici. O desemnez **Mașteră**.

Între timp, dialogul circulă ca o minge de ping-pong de la o „scorpie" la alta : **Andra Teodorescu-Ion** și **Anca Zamfirescu**, cele două surori vitrege, fetele Mașterei. Fizionomiile lor intră și ies din rol cu o repeziciune care-mi stîrnește admirația. Profesioniști ! — vorba unui coleg de redacție.

Uite o figură cu care nu știu ce să fac. Și mai și cască ! Are barbă roșcată și ceva mefistofelic și machiavelicesc în expresie. Bine, îl lăsăm la urmă. Aha, firește, **Prințul : Marian Lepădatu**. Bucle brune, oval desăvîrșit al figurii, aer ușor distant, ușor blazat, uriașe disponibilități de răbdare. Încă o figură feminină. O recunosc pe **Marioara Sterian**. Ochelari inocenți, încercînd zadarnic gravitatea pe un chip iremediabil juvenil. Ce rol să-i dau ? Trag cu coada ochiului la textul vecinei mele de masă, chiar în clipa cînd îl răsfoiește. A, uite, cum de nu m-am gîndit ? Zina. **Zina** cu rochițe de bal și cu trăsura din dovleac. O zînă nițel mălițioasă, îmi spun, privind-o mai bine. Personajul cu barbă cască din nou. Ce chestie ! Mă uit cu oarecare ciudă (nemotivată, firește !) la el și-mi spun că nici regizorul n-o fi avut ce rol să-i dea. Oare ce așteaptă ?

Privirile îmi sînt brusc atrase de ceea ce se întîmplă în zona cu pere și cafea. Un adevărat regal : al gestului, al mimicii, al intonației — maestrul Ion Lucian, joacă, șezînd, toate rolurile. Fur iarăși cu privirea cîteva replici din text, după ce mi-am plantat adecvat ochelarii. Și așa aflu că ceea ce spune nu-i text, ci mereu supratext explicativ, menit să elibereze sensuri, nuanțe, să clarifice atitudini, relații, intenții. Școală clasică de regie — sfîntă școală clasică ! Și totuși, aviz circotașilor : actorul nu e un simplu executant. Am văzut cu ochii mei ! („Uite, nu-ți dau tonul, îți dau doar ideea...") **Cenușăreasa** e un spectacol de-adevăratelea lucrat în echipă. Actorii scot și pun cuvinte, propoziții, pînă ce fiecare simte că replica e firească, îi vine la îndemînă. Fiecare are idei și regizorul știe să pornească întotdeauna de la găselnița mai tînărului coleg pentru a-și plasa abil, neostentativ, propriile-i intenții.

Încă un personaj „în alb". O figură extrem de mobilă, în care recunosc pe **Dumitru Anghel**. Dar nu mai am timp să fac în secret pe regizorul. Intră în scenă (o scenă de vorbe deocamdată) personajul cu barbă. Acum are și un nume : **Ministrul**. Ba chiar două : **Gabi (Gabriel Iencec)**. Stupoare. Omul are o expresivitate excepțională (unde o fi somnul apropo moliprostor de adineauri ?), traduce inteligent sugestiile regizorului. Machiaverlicurile și parodia rococo se combină într-o figură foarte reușită. **Ministrul** prințului (personaj dezvoltînd în această versiune o sugestie înfimă a basmului lui Perrault) mai adaugă niște ițe, echilibrează conflictul, umanizînd fără a demitiza.

„În ce mă privește, sînt un dușman al demitizării basmului. Basmele le poți citi cum vrei, cu condiția să nu le negi. Copiii nu acceptă asemenea mutilări, care ne satisfac cel mult pe noi, adulții", ne spune la sfîrșit Ion Lucian. „Am mizat mult în această dramatizare pe relațiile de curte, pentru a dinamiza intriga : corupția, dorințele de parvenire, dejucate reparator de către inocență și simplitate. De-aici și ideea introducerii ca personaj cu replică a **Ministrului**".

Mă dumiresc, în sfîrșit, și în ce-l privește pe **Dumitru Anghel**. El e **Șoricelul**, alias **Valetul** din scena balului. Un șoricel-valet aiurit, cumsecade și isteț.

„Prințul nu e aici o fantoșă, un cineva coborît cu hîrzobul, ci se implică acțiunii. El gîndește, se îndoiește, are blazări. L-am „modernizat" puțin în ce privește psihologia, dar l-am făcut viabil, l-am scos din schematismul simbolului". **(I. Lucian)**

Am văzut, în cele două ore și jumătate cît a durat repetiția, un spectacol. Evident, altul decît cel care va urca pe scenă în pragul acestei ierni. Pentru că acela va fi un **musical**, pus pe muzica promisă de compozitorul **Dumitru Capoianu**, cu o coregrafie lăsată în seama **Adinei Cezar** și în decorurile la care lucrează **Irina Borovski**.

În încheiere, un cald salut și un fel de „drum bun" pe mai departe : „Scorpiilor, ați început-o bine !".

Teatrul de Comedie: repetiție serioasă

O întîmplare fericită în viața Teatrului de Comedie a fost în ultimii ani masiva reînnoire a trupei cu nu mai puțin de șapte tineri actori. Lucrul s-a întîmplat cam în aceeași vreme în mai multe teatre bucureștene („Bulandra", „Ion Creangă") și, iată, roadele încep să se arate. Aici, în strada Mîndinești, Gheorghe Dănilă, Șerban Ionescu, Șerban Celea, Florin Anton, Daniel Tomescu, Virginia Mirea, Aurora Leonte au izbutit, se pare, sinteza între stilul... cum să-i spunem ? — „adult" profesat de cunoscuții seniori ai afișelor acestui teatru, stil clasic într-un anume fel, și deschiderea „experimentalistă" a celor foarte tineri (care, cu puține excepții — trebuie s-o spunem ! — nu sînt **de vocație** actori de comedie dar pot fi, și o dovedesc tot mai mult, **prin formație**, așa ceva).

De toate acestea am avut ocazia să ne dăm seama o dată mai mult asistînd mai zilele trecute la una din repetițiile deja „fierbinți", deja aproape de decoruri și finisări, ale spectacolului pus în scenă de regizorul **Valeriu Paraschiv** după un text-colaj avînd la bază trei piese scurte ale dramaturgului sovietic Mihail Zoscenko.

„Lucrăm pe un text **deschis**. Ioan Chirilă, autorul traducerii și adaptării scenice, a colaborat permanent cu noi. Textul propriu-zis s-a perfectat aici, pe scenă ; replicile s-au „reașezat" necontenit, în funcție de nevoile imediate ale rostirii și mișcării în scenă. Ce am urmărit ? O **autenticitate** de substanță a piesei, bazată pe priza perfectă între actor și text" — ne spune **Valeriu Paraschiv**.

Cînd comedia era rege sau, poate, **Potlogarii** (în privința titlului se mai deliberează încă) e o comedie satirică, plasată în atmosfera primilor ani ai revoluției sovietice, o comedie a cărei factură este familiară spectatorului român, bun cunoscător al pieselor lui Mazilu, Baranga, Tudor Popescu. Sînt speculate moravuri, instincte oneroase, duplicități, sînt aduși în scenă contabili și președinți de cooperativă, casierițe și hoți de profesie, beivi și fete-n casă, într-o cascadă de situații comice, de întîmplări. Șerban Ionescu și Florin Anton, protagoniști ai unei savuroase scene în doi, repetă îndelung : mișcare, gest, intonație. „Mișcare, Șerban, pe mișcare. Acțiune ! Cei doi se învîrt în jurul a ceva ce va fi la un moment dat o damigeană cu votcă. Între replici, pantomimă (deocamdată) cu mîncatul peștilor afumați și băutul paharelor. „Cred că trei pahare sînt prea multe (! !). Asta ne ține pe loc". „Bine, bei numai două. Dar să știți că trebuie strînsă tare". „O stringem, o stringem". Ne vedem obligați să traducem : regizorul bagă de seamă că scena trenează, cei doi promit să elimine timpii morți.

Pauză. Evenimente de tot felul : Șerban Celea povestește cum a rămas fără carnetul de conducere pe următoarele trei luni. Florin Anton își ajută urmașul (Vladimir Anton, zece luni) să facă primii pași pe scenă. Puiu Antemir ne arată, cu amabilitate, macheta decorurilor. Din nou în scenă, de astă dată cu tot actul întîi. **Gheorghe Dănilă**, un contabil „cu mînecuțe", din speța (degradată) a lui nenea Anghelache. **Constantin Băltărețu** — un paznic cu nume hazos — îl cheamă Molmișkin, deja intrat de-a binelea în rol, **Eugen Racoți** — Gorpușkin, președintele, soi de Cațavencu umblînd călare pe umerii mai tînărului său confrate, pe numele mirean de **Daniel Tomescu**, **Julieta Strimbeanu-Weigel**, casieră „cu draci", personaj irezistibil, și cellalți. Se spun propoziții memorabile : „De ce i-am înlăturat noi pe burjui de la mentalitate ?"

O repetiție foarte serioasă, un reportaj aproape morocănos. Adevărul e că spectacolul va fi o comedie autentică. Adevărul e că... vom rîde.

TANIA RADU

Emoție de toamnă

(Urmare din pag. 13)

biată... lăptărie. Ea nu mai filtrează acum, totuși, pe pereții clădirii ce a adăpostit-o eu unul as bate pisanie, în marmură : Aici, în birtul ținut de babacul poetului Ghiță Dinu, năstrușnicul și străluciturul, a avut loc un turnir (ca arma, s-au destupat țuici de Văleni) în care cîtiva juni companiști de sire, moldavi și valahi — Teodoreni și Cezar Petrești — au vrut a-l îngenunchea pe oaspele lor din Luteția. altfel, os de-al lor, numit dumneaului în catastifele îngerilor și diavolilor Costandin Brâncuși și-au izbîndit în aceea luptă halducească acesta din urmă, pietrarul...

E toamna mea dulce, de reverii și arome.

Și de versuri ce încă se mai scriu, singure.

Toamna în care mai că mă bate înfricoșatul gînd de a mă îndrăgosti de o muiere cu păr lung, de miere mîncinoasă.

Iarăși ?

Iară...

atelier literar

de G. Dumitrescu

Liana Man : Compuneri de efort. „făcute". uscate, lipsite de vibrație și ecou. Bunele semne nu se confirmă.

G. Bâle : Pagini cuminți, caligrafice, convenționale, lipsite de acel „zvîc" (rudimentar, dar promițător) al primelor texte. Ceva, în „Cavaleri", „Insectar". Sperăm să vă găsiți drumul dv. adevărat.

M. Sârbu : Tendințe înfiorătoare, lucruri de serie. Doar „Din adîncul tăcerii", „Templu".

E. Chelaru : Cîteva mici semne (mai ales în „Inadvertență", „Soluție") care par să anunțe un început de înviorare.

F. Tollbergsson : În ultima vreme, scădere de nivel, alunecări spre manufactura de serie, mult prea abundentă ca să poată păstra indicii de calitate. Cîteva pagini mai bune, în alt plic : „Atmosferă", „Rămînînd", „Eu și umbra", „Astrală". (Ar trebui să ne comunicați în fine, și semnătura adevărată, dacă e cumva alta decît arcuata.)

Mihai Bocșa : Încercările dv., în toate registrele abordate, lasă o bună impresie și implică, fără doar și poate, solide justificări pentru stăruințele viitoare, dar și pentru speranța atingerii țelului rîvnit.

Adrian Cretu : Stare nebuloasă, simulantă, care nu adevărește antecedentele pomenite și nu indică, cel puțin deocamdată, perspectiva concludentă a unei vocații.

O. Cianca : Într-adevăr, nu mai este poezie, ci o joacă neinspirată, oarecum morbidă, în afara drumului cunoașterii și al creației. Trebuie să vă regăsiți glasul propriu.

Augustin Circa : „Oare cînd o să termin cu această ipostază ?" — vă întrebați. Răspunsul e în întregime dependent de dv., de seriozitatea și consecvența cu care sînteți în stare să abordați această preocupare a scrisului, să obțineți, prin efort susținut, pregătirea și orizontul intelectual necesar unei asemenea activități, care nu e în nici un caz o joacă de-a vorbele. La voia întîmplării, printre picături (așa cum arată, din păcate, noile texte trimise). Paginile colegului dv. nu depășesc, deocamdată, nivelul unor exerciții de început, relativ îngrijite, dar încă modeste ca performanță lirică.

D. Amurg : Ne-ați trimis multe pagini, dar n-am putut reține decît „Maimuțele" (care nici ea...). Poeme „F.S." sînt cel puțin sincere, declarîndu-și de fată condiția (pe care ne-ar fi greu s-o contestăm...). Epigramele, în general mijlocii (cu unele, rare, „vîrfuri"), nu se află la nivelul celor mai bune pagini trimise anterior. Ca, de altfel, aproape întregul conținut al acestor ultime plicuri.

C. Bogoș : Lucruri de acuratețe, de amatorism elevat (scrise în noaptea de simbătă spre duminică, atunci cînd ne permite programul...) reprezentînd, acum, ca și anterior, cam 30—60 la sută din potențialul și aspirațiile subînțelese !...

Belinda : Nu sînt lucruri noi, semne de progres (nici chiar în tăieturile de presă, de care ni le trimiteți...). Ceva mai bine, în „Microcosmos culinar", „Albastru". Ați îngroșat exagerat, tendențios, termenul „gust" ; în realitate, e vorba de subiectivitatea pe care n-o poate evita nici o apreciere critică, acum și pururea...

Gabriela Coman, Daniela Andrei, Samali Șefchi : E ceva, încă nu de ajuns. Continuați.

Ludmila Daroga, Anca Petrescu, E. F. Dolj, Marius Denden, Cristiana Moldovan (rămîneți la Cristiana — Cristieana e o formă agramată, chiar dacă e difuzată în ziare). **Virgil I. Dumitrescu, Marius Novăcescu, Philippe, Carmen Butt, Ion Linescu, Marcel Cepoi, Ion Oprea, Marin Rada, T. Ion, Maria Petre, Dumitru Gh. Bucă, Eugenia Nechitoaie, A. Acostăchioaie, Verona Cojocaru, Tudor Donoiu, Maria Tanasă, Ilie Nită, Dragoș Dună, Viorel Singer, Mădălina L., Iuliana Ciupitu, Mario Deseoso, Petru Covrig, Daniel Lespuc, Martin, Dan Dragoș, Octavian, Deimani O. C., Ludmila Filip, C. 19, Iris, Nuță Dancea, Cristina Nicoleta Dumitru, Daiana R. Criște, Elinorela, Gh. Șaran (?), Călina Marian, Dumitru Cojan, Dina Florentina, Radu Zamora, Rocambole, Ovidiu Gorun, Maria Baiulescu, Lucia Dornescu, C.N.L., Carmen Mănțulescu, Gabriel Sorger, Corneliu Calciu** (ceva, în „Medalie", „Poete"). **Marius Cosmin Bolangiu :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

ALEXANDRU GEORGE

(Urmare din pag. 13)

tul că am exhumat pur și simplu și am valorificat scriitori rău cunoscuți, editîndu-le uneori și opera și dezvăluind unele adevăruri care nu erau deloc acceptate.

— Sînteți un singuratic ?

— Nu-mi face plăcere să fiu. Și totuși aceasta este condiția esențială a criticului. Criticii nu sînt în general iubiți, și scriitorii se tem de ei mai mult decît de moarte. Pentru că pe aceasta din urmă știu că n-o pot evita, dar pe critici, își fac iluzia că da. În realitate, judecata critică este o judecată existențială, care, deci, stabilește cuantumul de existență al unui scriitor, în măsura în care are vreo valoare. Criticul nu poate avea decît o acțiune pozitivă, prin faptul că el e chemat să recunoască această existență, față de care alternativa nu e decît nonexistența. Criticul nu adaugă operei judecata lui, cu atît mai puțin nu creează opera. El nu poate decît să-i recunoască statutul existențial. Judecata critică este provocată de însăși opera la care se referă și, în acest sens, chiar o judecată severă, cum e aceea a lui Șerban Cioculescu despre **Istoria literaturii...** a lui Călinescu, în măsura în care este adecvată, este provocată de opera însăși și chiar cerută de ea. Călinescu spunea, de altfel, că, în materie de critică, omagiul cel mai frumos este de a-ți spune opinia în toată violența, chiar cînd este defavorabilă.

— În afară de E. Lovinescu, păreți a avea unele afinități (care nu au scăpat criticilor criticii dumneavoastră) cu Șerban Cioculescu.

— Într-un anume sens. Îl admir pe Șerban Cioculescu în primul rînd nu pentru harnicia lui excepțională, pentru luciditatea și inteligența critică, ci pentru un fapt care de obicei e trecut cu vederea. Și anume, că Șerban Cioculescu, în ciuda vîrstei venerabile, care l-ar da o anumită autoritate, a titlurilor universitare și academice, și-a păstrat ținuta și mentalitatea unui publicist, stilul unui critic liber, care nu judecă niciodată invocînd argumente de autoritate. Și care, pe de altă parte, poate fi combătut cu aceleași (suprem-cavalerești) mijloace. Acest lucru este de o importanță cu totul excepțională în existența criticii și Lovinescu, predecesorul lui și în această privință, a fost în aceeași situație, neavînd însă titlurile lui Șerban Cioculescu și bazîndu-se strict pe o anumită autoritate profesională.

— Socotiți deci că e foarte important exemplul unei critici de acest gen ?

— Da, pentru că în literatura română predomină ideea și s-a impus noțiunea falsă de critică de autoritate, autoritatea fiind conferită de merite sau avantaje obținute pe alt tărîm decît cel al literaturii : cazul lui Maiorescu, Iorga sau chiar Mihail Dragomirescu, care, în calitatea lor de profesori universitari și de oameni politici, influențau opinia și își puteau face discipoli pe căi străine de literatură. Cazul lui Maiorescu e cu atît mai semnificativ și alarmant, cu cît activitatea lui de critic propriu-zis s-a desfășurat în prima tinerețe, cînd el nu avea nici o autoritate, într-o atmosferă de contestație vehementă, de violențe verbale fără precedent pînă atunci în publicistica românească. Aceasta nu l-a împiedicat pe o serie de critici „autoritari", cum a fost D. Caracostea, să și-l ia ca model, cu toate că, prin radicalismul lui, față de ceea ce reprezenta pe vremea lui critica, el era chiar contrariul acestui tip intelectual. Am citat și cazul lui M. Dragomirescu, care e mai puțin cunoscut, pentru că el nu și-a exercitat autoritatea asupra criticilor profesioniști, dar a avut o influență copleșitoare asupra tuturor profesorilor secundari care au activat între cele două războaie mondiale. Sigur, asta nu înseamnă că el n-a avut anumite merite ca teoretician, dar prin autoritatea lui didactică a blocat accesul literaturii moderne în școala secundară și a deformat gustul multor oameni de cultură generală, de al căror număr nu ne putem da prea bine seama.

— Și totuși, chiar Lovinescu, la care vă referiți aprobativ, a vorbit de „dogmatism" în critică...

— Da, a vorbit chiar de „dogmatismul necesar", dar a făcut-o într-un moment de exasperare, cînd și-a dat seama că nu putea, prin mijloacele criticii sale, să impună unele adevăruri — ceea ce, cred eu, nici nu e rostul criticii să facă. De altminteri, noțiunea de „dogmă" aparține arsenalului teologiei și Lovinescu nu era deloc familiar cu aceasta. Critica lui e tot ce poate fi mai antidogmatic. Cît despre „impunere" și despre „autoritatea" sa, Lovinescu nu avea mai multă nici la douăzeci și trei de ani, cînd debuta în ziarul **Epoca** cu senzaționalele articole despre debutantul Sadoveanu și nici cînd, înainte de a muri, a scris **Planetă de poet tînăr** închinată evasinecunoscutului Dimitrie Stelaru... Termenii acestia : „dogmă", „autoritate", „impunere" nu aparțin vocabularului criticii...

— Deși sînt destul criticii care vor să impună opinii. Nu credeți că reușesc s-o facă ?

— Orice metodă de a „impune" un verdict sau o opinie critică pe altă cale decît a argumentației e nocivă, e o trădare a spiritului critic, indiferent că acela care beneficiază de atare posibilitate nici măcar nu e conștient de ea... E cazul lui G. Ibrăileanu care se pare că a fost un om extraordinar de fermecător și care, prin calitățile sale de amfitrion și dascăl, a exercitat și o acțiune de „impunere" pe calea contactelor personale, care nu are nimic a face cu spiritul critic. Și nu mă refer la vraja exercitată doar asupra unui etern adolescent ca Ionel Teodoreanu, ci și la spirite de înaltă intelectualitate și luciditate, ca Mihai Ralea, Iorgu Iordan sau D. I. Suchianu, la care se observă un anume „sectarism" în domeniul opțiunilor literare și un soi de opacitate față de unele valori, absolut stupefiante. În schimb, Lovinescu a știut să întrețină în jurul lui o atmosferă critică ; toți cei apropiați de el s-au ilustrat prin atacuri violente împotriva sa mergînd pînă la cele mai regretabile insulte (Ion Barbu, Camil Petrescu), dar și la judecăți critice severe, care nu au lipsit de sub pana unui Pompiliu Constantinescu sau Vladimir Streinu, dar și a „blajinilor" Tudor Vianu și Mihail Sebastian. Dar cel care l-a urmărit pe criticul mai în vîrstă timp de aproape două decenii cu cele mai acute și perseverente critici a fost acela care, după moartea lui, a devenit președintele „Asociației prietenilor lui E. Lovinescu"... Ați ghicit că e vorba de maestrul Șerban Cioculescu. Aceasta este atmosfera în care spiritul critic trebuie să se dezvolte, nu aceea care creează și întreține imagini ca : dascăl fascinant, maestru venerat, divinul critic...

— Văd că, deși... prozator, vorbiți totuși mai mult de critică...

— Pentru că ea e terenul dialecticii, al discuției, al opinabilului, al controversei, ceea ce nu ostenesc a subilinia și în scrisul meu !... Literatura mea aș prefera să o discute alții și, bineînțeles, mai întîi să o cunoască.

— Sînteți adesea citat într-o galerie de scriitori (prozatori) pe care îi leagă ceea ce ați numit debutul tardiv : Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu, Costache Olăreanu, Tudor Țopa. Dincolo de această coincidență de destin literar, ce vă leagă de literatura lor ?

— Da, eu sînt cel care am stabilit formula **debutanților tardivi** împotriva a ceea ce aș numi **generația răsfățaților,** care ar începe cu Nichita Stănescu și s-ar putea încheia cu Ana Blandiana. În prima serie, e vorba de scriitori cu care am afinități prin formație, printr-un anumit stil intelectual și prin situația ex-centrică în viața literară. Debutul tardiv este un fenomen mai firesc la prozatori, și de aceea generația „răsfățaților" e mai degrabă una de poeți. Dar iată că, în paranteză fie spus, personalitatea care a deschis seria „tardivilor" este tot un poet : Leonid Dimov.

— Considerați important debutul (circumstanțele lui, maturitatea lui) pentru evoluția ulterioară a unui scriitor ?

— E greu să dau un răspuns. De pildă, debutul meu a fost o întreagă aventură, care a început de la trimiterea unei povestiri, împreună cu o scrisoare, la Poșta redacției a unei mari reviste (cam așa a început și Eminescu...) Ce a urmat de aici e o poveste care angajează întîmplări atît de baroce și personalități atît de marcante, încît ar covîrși spațiul unui interviu. Tot ce mi s-a întîmplat nu m-a descurajat însă să încerc pe mai multe căi, pentru ca pînă la urmă să debutez direct în volum, deoarece nici o revistă nu a vrut să-mi publice vreun text mai semnificativ. Am rămas de aceea cu o sensibilitate specială la cazul necunoscuților, pentru că uneori printre ei există oameni de structuri psihice mai puțin ferme care cedează și renunță în fața primului insucces. De altfel, Călinescu de pildă nu se ocupa de debutanți și nu-i urmărea. Considera că un scriitor valabil se afirmă în orice condiții. În timp ce Lovinescu îi ajuta și căuta să depisteze virtualitățile în opera scriitorilor tineri. Pentru un prozator, coincidența dintre debut și începuturile scrisului lui nu este întotdeauna importantă, deoarece talentul unui prozator evoluează mai lent și personalitatea lui se cristalizează mai greu. În timp ce pentru un poet este catastrofal să lase din cadrele generației lui și să se afirme mai tîrziu. La cazul lui Dimov, în seria mea l-aș adăuga și pe cel al lui Mircea Ivănescu, o personalitate excepțională. Poezia este mult mai legată de un moment istoric care de fapt este și un moment al sensibilității. În acest sens, eu care sînt un... „negativist", am căutat mereu să pun în valoare poezia lui Constant Tonegaru, cazul lui părîndu-mi-se o bizarerie absolut inadmisibilă în felul în care a fost receptat de generația mai tînără de critici, care întreține totuși un cult al lui Labiș. Cu acesta din urmă autorul **Plantațiilor prezintă** o mare similitudine de destin.

— Debutanții tardivi sînt și „scriitori de serviciu" ?

— Nu recomand în nici un caz ideea de scris pentru sertar și pentru o posteritate îndepărtată. Dacă nu pentru altceva, măcar pentru valoarea foarte mare pe care eu o atribui contactului operei cu publicul și pe care un scriitor inteligent o fructifică întotdeauna.

— Vedeți în cititorul de astăzi unul capabil să recepteze proza dumneavoastră ?

— Spre deosebire de alți critici, care se blochează cu orgoliu într-un specialism rigid, eu am considerat totdeauna că nu există o diferență de esență între un critic și un cititor din public. Ca atare, am o mare încredere, poate mai mare decît mulți, în calitatea acestui public. Datorită creșterii enorme a numărului de cititori la noi în țară, număr pe care îl apreciez a fi cam de 20 de ori mai mare decît în timpul războiului — anii succeselor lui Ionel Teodoreanu — am fost surprins de înțelegerea pe care mulți cititori anonimi mi-au dovedit-o și de interesul pe care-l au pentru literatura mea.

— Care sînt, Alexandru George, bucuriile unui... critic „negativist" ?

— Reveniți la ceva ce nu-mi face plăcere... Dar răspund : să pot valorifica dacă nu un autor, măcar un text al unui autor necunoscut, oferindu-i spre delectare criticilor blajini, care vor putea să-și exercite asupra lui virtuțile lor... „pozitive".

— Ați putea da un nume ?

— Da, Alexandru George. Mi-ar plăcea să pot valorifica ceva din opera prozatorului Alexandru George. Asta o spun pentru a dezminți, cel puțin parțial, întrebarea cu care a început convorbirea noastră...

ADIO POTCOVARULE

Tata e morar într-un sat
din cîmpia cu plopi dunăreni
punîndu-și nopțile la măcinat
saci umpluți cu polen.
Tu să fii cuminte s-asculți
cum plimbă prin traista ciobanului
greierii cîntăreți și desculți
întreaga dulceață a lanului
poți s-o afli-ntre plopi
după ce vei fi mare
să ți se prelingă proaspeți stropi
pe fruntea înfierbîntată de soare
dintre meseriile cele dragi
pe care stelele focului ard,
dragul meu, potcovar să te faci
fierul să-l bați cît e cald.
La rostogolirea stelei mele pe fîn cosit
adio potcovarule supiu
se va lăsa și tata de morărit
pentru niște caudelabre de cupru.

GH. DUMITRESCU

ZILE DE SINGURĂTATE

Cer vineții
zile de singurătate...
încît
și fereastra a devenit
un pătrat negru
în fața bărului mor fluturii.

AUREL ALBU

EVA

În scaunul ei cu rotile
își poartă încă la mîna stîngă
ceasul ei (cu zece
minute în urmă)
cu o curea din piele
de șarpe...

Adam e mort de mult,
iar curtea cu mărul
au vîndut-o cînd s-au mutat
la oraș.

CASSANDRA ȘERBAN

SERGHEI ESENIN

Zilele pe care nu le-ai trăit
mușcă din sufletul meu.
Burlanul spînzură
de limba vîntului.
Azi-noapte te-am
văzut
învîrtind coasa
în vitrina librăriei.

VASILE MIHALCEA

„MESERIA DE-A TRĂI"

Cînd nu mai știi ce să faci
cu trupul tău : îl tei
îl miri în autobuze
îl sileși să mănînce
îl înveleși în lebedele
poemului
îl înveți meseria
— destul de grea —
de a trăi.

IULIAN BOLDEA

CAII DIN BASM

Copii crescuți printre mașini și fum
Chemați din basme cai înapoi
Cît iarba ne mai iese uneori în drum
Cît norii își mai pun cercei de ploi.

Și scoateți șaua de aur sau argint
Și frîiele să cadă și ochelarii toți
Din coama lor să muște cel mai sălbatic
vînt
Iar din călești rămînă doar spițele
la roți.

Și hamuri să le pună doar razele de
lună
Și ochelari le fie doar marginea de cer
Căluș e orizontul ce se îmbracă-a spumă
Cînd nechezături mușcă din ei cu dinți
de fier.

Doar roua să le bată potcoave pe copite
Și biciul să se-ntoarcă în sălcii lîngă rîu
Azi cu mireasme grele pling ierbile coapte
Și macii sînt jăratec pe tăvile de grîu.

Copii crescuți printre mașini și fum
Chemați din basme cai înapoi
Cît iarba ne mai iese uneori în drum
Cît norii își mai pun cercei de ploi.

LIVIU CAPȘA

UN IEPURE

Că nu e bine să fugi
după doi iepuri
se știe
s-a scris
și azia desigur înseamnă
să nu fugi
decît după unul
dar unde scrie
că-l prinzi ?

EMIL ACHELĂRIȚEI

CÎND STRIVEȘTI IARBA

Cînd strivești iarba
și ea nu țipă
să nu crezi
că n-o doare
sau că n-a simțit,
tăcerea ei,
devenită rouă,
e doar semnul
înțelegerii
și-al iertării....

MARIA BADEA

Un muzeu in labirint

Refuzul tragicului

2.

Nicolae Grigorescu
Autoportret

In definitiv, mi-ar putea spune cineva, ce e rau in faptul ca a picta cum cintă o pasare ? Nu e fericirea ambiția noastră cea mai onorabilă ? Nu osta dorim, să avem mai multe motive de a iubi viața, să ne conciliem cu lumea și cu noi înșine ? Atunci de ce să reproșezi unui artist că are oroare de tragic ? Pentru că aceasta oroa e evacuează o parte din adevăr ? Dar tragicul nu este, la rindul său, tot o parte de adevăr ? De ce n-am vedea că soarele strălucește și că, totuși, viața nu e o pasiune absurdă decit pentru cei care n-au avut niciodată norocul de a dispera din dragoste ? Și de ce ar fi mai adevărat un măr bătrîn, „scorbosit și noduros", decit un mesteacăn zvelt care pilpiie argintiu ? sau de ce ar fi mai adevărată o suferință decit picla trandafirie dintr-o seară calmă ? Nu e rezonabil, în concluzie, ce spune Kafka undeva, că arta zboară în jurul adevărului incercind totuși să nu-și ardă aripile ?

Ba da. Insă aceste întrebări riscă să treacă peste un fapt important și anume că în străfundurile tragicului se află totdeauna o mare iubire ; că sentimentul tragicului nu este desolidarizare de viață, ci dragoste dusă foarte aproape de insuportabil. Dacă e adevărat că pe măsură ce crește în intensitate o iubire e mai tragică, e adevărat și că ne măsurăm cu ne scufundăm într-un sentiment tragic simțim mai dogoritoare dragostea. Altfel, ar trebui, probabil, să le dăm dreptate celor care se miră : de ce cind e dată atitea lucruri pe care artistul le poate iubi, el se mai uită în ochii Gorgonei ?

Ei bine, tocmai de aceea. Pentru că arta nu putea să nu ducă pînă la ultimele consecințe pasiunea din care se hrănește. Sigur, ea încearcă pe cit posibil să nu-și ardă aripile, dar riscul acesta n-o poate împiedica să zboare în jurul adevărului. Îndepărtîndu-se prea mult, s-ar trăda pe sine. Dacă există viețuitoare care trec din dragoste direct în moarte, pe care dragostea le ucide (și totuși de la începuturile lumii nu dau înapoi !), de ce n-am recunoaște că arta poate aspira, măcar ea, la nobila imprudență de a iubi inconfortabil ? căci a renunța la riscul de a iubi primejdios, pînă la suferință, înseamnă în realitate a-și slăbi legătura cu lumea ; în absența totală a tragicului, această legătură ar deveni cu timpul nu mai armonioasă, ci mai frivolă.

Pentru a ajunge la Oedip, omului i-a trebuit să facă un pas important. Și asta nu fiindcă în loc să fugă de adevăr Oedip a avut curajul să rămînă pe loc și să privească destinul în față. Curajul nu l-a așteptat pe tragicii greci pentru a exista. Dar Oedip aduce cu sine o noutate tulburătoare. El nu e obligat de nimeni să caute adevărul. El decide să nu accepte nici un compromis, să nu fie indulgent cu sine, să atingă miezul dureros al adevărului, fără să fie în nici un fel constrins. Adevărul îi pune în pericol tronul și ochii. Totuși el nu ezită, continuă ancheta. Vrea să știe. Vrea să știe tot. Vrea să-și asume tot. Nu vrea nici să mintă, nici să fie mințit. Cu orice risc. Cu orice preț. Întrebarea lui Nietzsche, cît adevăr poate suporta omul ? rămîne fără rost în fața lui Oedip. Fiindcă Oedip are un singur răspuns : oricît ; pînă și în doze mortale. În nefericirea sa cea mai adîncă, regele Thebei ajuns vagabond devine liber și calm ; purificat ; purificat nu de adevăr, ci prin adevăr. Dacă ar fi evitat adevărul — și ce ușor ar fi putut ! — și-ar fi cruțat ochii, dar nimic din măreția care strălucește în noaptea acestui orb n-ar fi existat. Drumul spre Colones este în realitate nu o ispășire, ci un triumf. Ce îndoieli îl mai pot clătina pe Oedip după ce și-a asumat tot ? Zeii și chiar destinul sînt neputincioși în fața acestui bătrîn orb.

Obiecție posibilă : Drumul acesta nu este singurul pe care poate înainta un artist.

— Desigur. Am luat exemplul lui Oedip numai pentru a spune că tragicul nu este, ca idilismul, o fundătură. El duce dincolo de proba pe care o înfruntă, la o conciliere cu lumea pe terenul cel mai vulnerabil, cel mai amar, purificînd însă tocmai de aceea dragostea de orice ușurință și dindu-i o strălucire gravă. La limită, tragicul e o formă de optimism ; el se uită în infernul unei suferințe omenești pentru a căuta speranța tocmai acolo unde Dante zicea că ea nu mai există, și cucerește dragostea pe cea mai aspră cale, ce părea închisă. De cite ori îmi aduc aminte de Oedip, îmi aduc aminte că abia noaptea se vede cerul spuzit de stele. Și atunci înțeleg de ce a orbit, de fapt, Oedip. Pentru a vedea mai bine.

Și cu asta mă pot întoarce la Grigorescu. Probabil nu întîmplător, dintre toți copacii, Grigorescu îndrăgea cel mai mult mesteacănul. Discret, cu ramurile subțiri și frunzele tremurătoare care nu suprimă cerul, fumegînd ca un foc fin dar tenace, mesteacănul corespundea perfect acestui om „delicat în maniere și rezervat în fire", cum îl descriu cei care l-au cunoscut, care se putea vindeca de o iubire muncind și putea mărturisi mai tîziu : „Eu n-a știut niciodată c-am iubit-o și nimeni n-a bănuit ce-a fost în inima mea". Dealtfel, și cînd triumfă în pictură, Grigorescu triumfă în felul mesteacănului, nu prin forță, prin robustețe, ci prin lirism și farmec. El nu tulbură, ci mîngîie. Nu domină, ci încîntă. Și așa cum prin frunzișul mesteacănului se cerne lumina, prin culoarea lui se cern dragostea pentru natură și admirația sinceră, îl citez pe Tonitza, „față de pătura cea mai puțin omenește înțeleasă și simpatizată atunci : țărănimea".

Pentru a nu fi greșit înțeles, mărturisesc că-mi plac multe lucruri la Grigorescu. Îmi place că a iubit vara, dealurile și fîntele modeste. Panteismul său rustic mă face să visez adesea la propria mea copilărie. Ciobanii lui răscolesc pulberea unor drumuri care nu mă pot lăsa indiferent. Regret doar că n-a vrut să picteze mărul bătrîn de care s-a speriat. Poate că pictura lui ar fi cîștigat mult din asta.

OCTAVIAN PALER

Biblioteca in aer liber

Clipa, femeia, fiul

Seara, la ora opt și treizeci de minute, a fost văzut în sala de concerte a Filarmonicii ; se cînta Bach ; în aceeași zi, la aceeași oră, se găsea — există cel puțin douăzeci de martori — la masa de nuntă a unui prieten, lucru întrucîtva de mirare deoarece tocmai stătea de vorbă cu o femeie bătrînă într-un compartiment al accceleratului de Timișoara și se afla în fața ușii închise a unei florării din Piața Națiunii, rugind-o pe vînzătoare să deschidă și să-i vîndă măcar o floare. Arăta clar cu degetul una și făcea cu palmele împreunate gestul implorării, iar florăreasa întredeschidea ușa — nu poate fi refuzat! — îi oferea bombănind o garoafă și încuia din nou fără să aștepte banii, grăbită să se ducă acasă. De cînd îl știu pe Sorin Titel, el tocmai a venit de undeva și trebuie să plece într-o secundă. Ceea ce nu înseamnă că nu rămîne o oră — iar dacă ai nevoie de el, și două, și trei — aflîndu-se tot timpul cu o clipă după ce-a venit și cu o clipă înainte de-a pleca și trăind acest răstimp în modul cel mai tihnit ce se poate imagina. Clipa, clipa cea repede, clipa încărcată de sens ca o bătaie de inimă — și sînt convins că inima lui bate plin de șaizeci de ori pe minut — clipa trebuie trăită intens (dacă se poate, în zece feluri deosebite) pentru că în lumea ei trăim, ea domnește, clipa formidabilă, clipa **normală**. Și nimic nu e **anormal** în cărțile acestui mare prozator, iar lucrul cel mai firesc e fantasticul, calea de la vestea adevărată la povestea și mai adevărată — și înapoi, de la poveste la veste — fiind străbătută atît de natural și de lin, într-o clipă, încît de emoție îți dau lacrimile : „Nu e păcat / Ca să se lepede / Clipa cea repede / Ce ni s-a dat ?"

Nu știu dacă tot atît de natural și de lin s-a făcut trecerea de la fermecătoarele nuvele cu adolescenți ale tinereții sale literare la romanele de maximă gravitate care sînt **Pasărea și umbra, Clipa cea repede** sau **Femeie, iată fiul tău.** Pentru că a fost o trecere vizibilă, dacă nu o ruptură : de la „fermecător" la „zguduitor" e o distanță pe care puțini prozatori sînt în stare (unii nici nu vor — și nu trebuie blamați din acest motiv) s-o străbată. Cum s-a întîmplat? Citesc o recenzie scrisă de Sorin Titel și dau peste următoarea frază conclusivă : „Explicația (autorului) nu ne mulțumește". Simplu, direct, fără replică. Ei bine, același „nu ne mulțumește" trebuie să și-l fi spus la un moment dat și sieși. Nu e deloc un dulce și concesiv beletrist acest bărbat nespus de amabil, alungînd orice undă de antipatie la un kilometru distanță. Dincolo de plăcuta aparență — și e o aparență care nu trădează esența ci o reprezintă fidel, dar numai în parte — se află o mare și liniștită mîndrie : mîndria profesionistului. Pentru că Sorin Titel e un excepțional profesionist al scrisului, adică un om care, în acest domeniu, deloc restrins, al literaturii, nu face — și nu își face — nici o concesie : nu e nici cumsecade, nici amabil, nici politicos. E intratabil. Cu sine. Cu ceilalți. Va spune exact ceea ce știe el că trebuie spus, va scrie exact ceea ce crede el că trebuie scris, nici mai mult și nici mai puțin. E foarte bine că încerci-să-l convingi că opinia lui în cutare problemă literară e inexactă, e dreptul tău să-ți aperi punctul de vedere, iar el te ascultă și-ți răspunde cu calm. Dar dacă știe — sau simte — că de fapt nu ai dreptate, argumentele tale sînt curată pierdere de vreme. Firește, uneori ai — și atunci e încîntat să se corecteze. Nu bucuros, încîntat, pentru că ei e cel ce cîștigă : se îmbogățește cu un adevăr și înlătură o inexactitate. Dar cînd știe, chiar știe! Discuția e utilă doar pe terenul — întotdeauna larg la un om de mare talent cum e el — al întrebărilor fără răspuns.

Ca romancier, Sorin Titel e în același timp un copil la bilci, într-o zi de duminică, încîntat de spectacolul lumii, și un filozof într-o cameră cu cărți. Sursa adevărurilor pe care cei doi inși atît de diferiți le cercetează e aceeași : mama. Și copilul și filozoful simt că o femeie care naște copii și-i crește muncind din greu (și citind — de ce nu?) e izvorul tuturor adevărurilor fundamentale. Și mai totdeauna femeile din cărțile lui știu **mai mult și mai profund** decît bărbații. De ce? Așa, pentru că ele, femeile, fac oameni. Probabil că s-a observat, sare-n ochi adevărul că opera romanescă de excepțională valoare a lui Sorin Titel e nu doar o odă de un sfîșietor patetism închinată vieții extraordinare a omului simplu (pentru el omul de pe stradă e de zece ori mai interesant decît Napoleon), ci și o odă închinată femeii. Cîte poate să-i spună, în timp ce-i dă să sugă, o tînără bănățeancă de la țară pruncului, cale de vreo zece pagini, nu spune un gînditor mai prizărit și cu pretenții în șapte volume groase!

Cele trei substantive din titlurile **Clipa cea repede** și **Femeie, iată fiul tău** pot să se afle la temelia unei analize complete a operei de pînă azi a lui Sorin Titel, analiză pe care pare chemat s-o întreprindă pe spațiul unei cărți talentatul critic timișorean Vasile Popovici, autorul unei excelente cărți despre Marin Preda, exeget pătrunzător al lui Sorin Titel. Clipa. Femeia. Fiul. Despre **Femeie, iată fiul tău,** Vasile Popovici scrie (în revista **Orizont**) lucruri fundamentale. Atunci cînd spune că, în romanul analizat, „sărbătoarea însăși, ca temă și sentiment (...) a devenit acum timp al rătăcirii și spaimei", face însă o afirmație discutabilă (care, într-un studiu întins, l-ar putea duce la concluzii false). Nu, sărbătoarea este și în această mai nouă carte un timp al jubilației, al uimirii fericite, al seninătății nevizitate de nici un nor. Dramaticul roman e, în felul lui, o sărbătoare continuă și nu cred că e cazul să fie opus cu decizie romanelor anterioare ale scriitorului. Tema dramatică și tema sărbătorii există încă de la **Țara îndepărtată,** se întîlnesc, se despart, se aud cînd alternativ, cînd laolaltă. E adevărat că tema dramatică devine în noul roman sfîșietoare, dar tot sfîșietoare devine, prin amplificare, și tema sărbătorii. Zeci de pagini din roman îți dau senzația că te afli într-un basm, iar această **Furtuna** a lui Sorin Titel rămîne un tărîm al lui Ariel și al lui Prospero. Pentru romancier, Caliban cel urît și năting nu există : viața e prea frumoasă pentru a-i da naștere lui Caliban. Caliban nu are mamă, iar fiii fără mamă nu trăiesc în lumea lui Sorin Titel, o lume în care (ca și în **Moromeții**) oamenii bestiali nu-și găsesc locul, o lume feerică în care balaurii sînt așa cum sînt nu pentru a-l înfringe mai lesne pe erou, ci pentru a gîndi lumea mai profund și mai dureros nu cu unul, ci cu toate cele șapte capete visătoare ale lor, legănate la capătul gîtlejurilor lungi.

FLORIN MUGUR

Septembrie, la Obîrșia Cloșani

Deși bătuse peste jumătatea lui septembrie, la Obîrșia Cloșani — comună situată sub curbura Carpaților, înainte ca ei să se întîlnească cu Dunărea — vara își făcea cu semeție de cap. Soarele împinsese mercurul termometrelor spre 30 de grade și erau o lumină și o căldură care te îndemnau inevitabil spre lene. Oamenii de aici însă nu prea au timp să lenevească, nu e în firea lor de a se ascunde la umbră și nici nu se lasă înșelați de mimetismele naturii. Toamna este anotimpul axial pentru ei, iar dacă munca n-a fost făcută la timp, nici rodul nu va fi bogat și nici bucurie în casă nu va fi. Pe plaiuri, pămîntul este cam subțire și îndărătnic, trebuie îngrijit atent ca să scoți cîte ceva de la el. Cum comuna e așezată mai aproape de golul alpin decît de marile aglomerări urbane, oamenii de aici s-au învățat să-și facă totul singuri, devenind meseriași universali. Posibilitățile de angajare sînt restrînse. Cîteva locuri la o exploatare geologică, la pădure, la construcția de drumuri nu pot acoperi cererea de muncă. Într-un timp, cînd se circula mai intens, mulți au plecat la oraș să-și caute un rost sau făceau o navetă obositoare, iar pămînturile le lăsaseră în paragină. Dar aerul de la oraș nu e ca și cel de munte, și nici naveta nu mai constituie o soluție în ziua de azi, așa că oamenii s-au întors și s-au pus serios pe agricultură. Ca dovadă că munca asta e prețuită și aduce bani frumoși e faptul că în sat aproape n-a mai rămas casă neîrăscolită, adică refăcută din temelii sau măcar lărgită.

Ce e drept, oamenii dețin suprafețe mari, dar ele sînt numai pante și creste, nu există o platformă de mărimea unui teren de fotbal. Parcelele sînt răspîndite la kilometri distanță și greu pot fi lucrate. Un gospodar cum e Petre Stoenescu care are cîteva hectare de teren, 70 de oi, două vaci, un viței, doi cai, porc, găini, trebuie să tragă, împreună cu cellalți membri ai familiei, de dimineața pînă seara ca să facă față. El stabilește de cu seară un plan de lucru și repartizează muncile. Femeile, adică soția, mama și nora nu prea pleacă de lîngă casă pentru că au în grijă ograda, grădina și livada și păsările. Iar bărbații, acum în septembrie, se duc o zi la cules fasole, o alta la scos cartofi, o alta la adus lemne, la porumb sau la coasă. Iar în fiecare dimineață mulg oile și seara le adună în strungă. Noaptea, dorm uneori pe la sălașuri, lepurește, fac oleacă de foc, iar cînd vine ursul sau mistrețul bat în tinjiri ca să-i zgorniască. Numai că vietățile s-au cam obișnuit cu metodele astea, s-au obrăznicit peste măsură și fac paradeală mare. Pe aici nu se practică transhumanța, problema numărul unu e să asiguri animalelor hrană pentru iarnă. Petre Stoenescu face cam 30 de zile de coasă pe an și nu are nevoie să cumpere fin. Prin aceste locuri nu se tocmesc oameni, coasa se face pe nămît, adică își împrumută unii altora cîte o zi, ajutîndu-se reciproc. Petre Stoenescu poartă încă opinci și spune că n-ar putea altfel pentru că ar cădea de pe coastă și nici n-ar putea să înfigă sapa. El și le confecționează singur din piele de porc, iar cînd e nevoie, devine tîmplar, dulgher, rotar, constructor sau șobar. Femeile știu să facă ițoale, țesături, ștergare și scoarțe. Fiul său a vrut să rămînă țăran și nu s-a omorît cu multe școli, iar fata s-a măritat cu un alt țăran dintr-un sat vecin. În schimb, nepoatele, două blondine cu ochi albaștri ca pîcălurile de rouă, de cinci și respectiv șase ani, vor urma carte serioasă. Gospodari ca Petre Stoenescu, sau Pantelie Popescu, sau Ispas Groapă, sau Nicolae Dărab sunt în stare să dea la contractări cîte zece mîței, un chintal de brînză, mai mulți porci și altele.

Pentru cel din Obîrșia cea mai mare realizare a secolului a fost introducerea curentului electric. E adevărat că oamenii au încercat singuri, încă de acum vreo 20 de ani, să-și construiască o hidrocentrală. Ei au împrumutat o linie de decovil pe care au prelungit-o cu sîne de lemn, au ars mii de cărămizi pe care le-au pus la baraj, au adus o turbină scoasă la reformă, s-au chinuit amarnic dar n-au reușit. De-abia acum doi ani, iar asta s-a datorat mult insistențelor primarului, au reușit să tragă o deviație de la sistemul național și să aducă în case curentul. Munca n-a fost chiar în zadar, căci peste vechiul baraj s-a proiectat unul nou, iar la noua hidrocentrală, turbina reparată și unsă a prins cît se poate de bine.

Cînd a venit aici, acum trei ani, Ion Hîrșovescu, de-abia împlinise 30 de ani și era cel mai tînăr primar din țară. Fiind și el din preajmă, de peste un muntean, a înțeles bine problemele oamenilor, s-a zbătut, a luptat, a adus lumina și a lărgit vatra satului. Oamenii își cam pierduseră încrederea, căci mereu venea cîte un primar, le cerea bani și electricitatea rămînea departe. Împlinindu-le visul, Ion Hîrșovescu a căpătat imediat și o mare autoritate. Nu s-ar putea spune că, în ciuda vîrstei, primarul e lipsit de experiență. El se strecoară în sufletele oamenilor, le-a învățat acareturile pe de rost, le cunoaște problemele și dorințele. Primarul știe să potolească mîndre vanități, canalizînd energiile spre binele colectiv, apără, dar mai și arde cu cîte o amendă. Avantajul și respectul pe care și le-a cîștigat constau în faptul că el nu bate oamenii la ușă — biroul său se află în sat. De altfel, oamenii sunt liniștiți și disciplinați, respectă legile, dacă nu știu întreabă. Chiar în concavitatea munților, viața, politică e activă. În seara aceea de septembrie, tocmai se desfășurau alegerile de partid, iar deputatul Nicolae Dărab, care fusese repropus, a tremurat puțin în sinea sa, căci, oamenii sunt ei buni, dar aspri, și dacă nu știi să-i ajuți și să-i conduci, nu te iartă.

La Obîrșia în condițiile unei relative izolări, sunt probleme specifice. Există un dispensar, dar medici vin aici ca și cum ar fi trimiși în exil. Adică vin și pleacă urgent. Oamenii însă sunt sănătoși și mai mult îi îngrijorează faptul că, acum în septembrie, s-au deschis școlile, iar aici au fost repartizați, ca și în alți ani, suplinitori, mai ales cu studii medii, și pregătirea copiilor cam lasă de dorit. O profesoară de română, repartizată anul trecut, nici măcar nu s-a deranjat să-și vadă locul de muncă. Microhidrocentrala a adus și necazuri. Existau aici șase mori, patru pive și trei gatere, dar apele fiind deviate nu mai funcționează acum decît o piuă și un gater electric, ceea ce nu-i grozav. Drumul, declarat de un funcționar zelos terminat, a ieșit din investiție și a rămas neasfaltat, împiedicînd turismul.

Tocmai datorită izolării, tradiția locală s-a păstrat mai bine. Gheorghe și Maria Iacobescu, rapsozi populari, au obținut numeroase premii. Ei sunt și instructori la dansuri și cu formațiile locale au obținut șapte diplome la ultima ediție a „Cîntării României". La sărbători se horește ca pe vremuri și oamenii se îmbracă în costume naționale cusute în casă. Cum ei sunt mari amatori de cîntece și dansuri, iar căminul cultural e vechi și neîncăpător, s-au pus, în frunte cu primarul, să ardă cărămidă pentru un local nou.

Acum însă, la Obîrșia Cloșani, era septembrie și oamenilor nu le stătea gîndul la joc. Vara va intra curînd în agonie și sătenii se grăbeau să-și pună recolta la adăpost. Pe creste și văi, viața palpita nespectaculos dar intens. Semne trainice prevesteau o toamnă bogată.

IULIAN COSTANDACHE

Convorbire cu Hans Maier

— ministrul învățământului și culturii al Landului Bavaria —

Invitat să ia parte la seminarul sud-est-european ce a avut loc în septembrie la Universitatea din Heidelberg despre care voi scrie pe larg în această revistă, mă grăbesc să transcriu memorabila convorbire ce am purtat-o într-o seară de neuitat, aproape trei ceasuri, cu un mare scriitor înainte de toate o minte de istoric și literat de ginditor angajat în destinul umanist al Europei un om tînăr al generației mele copil în timpul războiului aflat acum ca cei cinci copii ai săi în plină putere creatoare proaspăt încărunțit de multele gînduri de multele cărți zeci de cărți și studii tipărite iată una din ele de nouă sute douăzeci de pagini format mare (920 pg) intitulată Anstösse — Imbolduri, străfulgerări, deșteptări.

De-a lungul anilor am putut citi din operele Dumisale astfel că întîlnirea noastră s-a putut desfășura de la început fără convenționalisme și retorism inutil.

Profesor universitar doctor honoris causa deja, născut la Freiburg în patria lui Heidegger, Hans Maier este și ministrul învățămîntului și culturii al Landului Bavaria. În extrema sa modestie văzîndu-l cum îi stă bine cărturarului adevărate mă gîndeam la Nicolae Iorga sau Titulescu la Onisifor Ghibu la acești bărbați luminați ai veacului nostru din propria noastră tradiție care știu să se dăruiască întru totul intereselor obștei dar mai ales au darul rar de-a se ști familiari în toată cultura și istoria țării lor a Europei întregi. Umanismul european cel bun și etern cel ce a fost mereu în fruntea mișcărilor de eliberare și înnobilare întru păstrarea și adeverirea demnității omului va găsi mereu slujitori și găsește mereu suflete înalte și minți luminate în contexi istoric specific gata să-l slujească.

În cărțile sale Hans Maier este preocupat de formarea omului condiționat de trei factori : familie școală și mediu-societate : ca omul să-și poată dezvolta personalitatea adică să poată ajunge creator dăruind semenilor săi toată înzestrarea sa pentru propășirea celorlalți ei este confruntat de mic din familie cu bună voința sau inerția celorlalți. Această miraculoasă plantă acest copil venit în leagăn pe pămînt în fiecare familie se izbește de la început de pietrișul sau pămîntul fertil al dragostei părinților sau al dezbinărilor și neașezărilor de acasă. Apoi școala unde pedagogul preia rolul părinților este cea care poate influența caracterul și creșterea cea bună a copilului iar apoi mediul strada orașul teatrele morala societății de toate zilele.

Hans Maier vede în istorie fiece copil cum a crescut pruncul Romei antice al Eladei al vechiului orient al profeților al Evului Mediu, pruncul Renașterii și al Barocului al contrareformei și Reformei al Romantismului, cum crește pruncul veacului nostru care i-au fost cărțile de căpătîi cum arăta pedagogul dascălul Pestalozzi fiecărei generații. Cum ar arăta Mozart dacă ar merge astăzi la școală ca să citez chiar titlul unei cărți publicată de curînd de Hans Maier. Ce facem noi astăzi ca geniile să nu fie torpilate oprite, împuținate de sistemele adesea greoale de învățămînt modern.

Hans Maier este unul dintre miniștrii de învățămînt europeni care susțin școlile ce ușurează înzestrărilor deosebite o trecere mai grabnică prin anii incetinitori ai școlilor cu multe materii uneori inutile : așa cum la U.R.S.S. Japonia și Statele Unite există școli de elită în sensul nobil al cuvîntului ar trebui să existe în fiecare țară europeană modalități de promovare grabnică a celor ce au un geniu anume față de care au de împlinit cu devotiune lucrarea vieții lor.

Convorbirea noastră a avut loc în casa Dumisale în camera încă plină de jucării a copiilor unii în pragul studenției, ascultînd în surdină muzică adîncă românească de pe un disc proaspăt adus din țară.

I. A. Sunt bucuros să vă văd chipul știindu-vă din cărți. Ieri la librăria Herder un afiș proaspăt anunța intrarea în librării a volumului al doilea din seria de scrieri. La televiziune v-am văzut prospăt întors de la Moscova unde ați deschis o expoziție cu patruzeci de capodopere din vechea Pinacotecă bavareză, iar peste cîteva zile afișele spun că veți vorbi la deschiderea în schimb a expoziției **„Aurul sciților"** cuprinzînd celebra colecție a Ermitajului din mostenirea sciților ce au locuit la nordul Mării Negre începînd de la gurile Dunării pînă adînc în răsărit.

Aș dori să vorbesc cu Dumneavoastră asupra cîtorva probleme importante pentru cultura noastră europeană. Sunteți un om deschis tuturor problemelor, ați conferențiat și în țări socialiste. Cu savantul japonez Daisaku Ikeda, conducătorul societății Soka Gakai, am avut de curînd o convorbire în revista Flacăra ce va publica și convorbirea noastră. Învățatul japonez îmi da dreptate cînd afirmam că iubirea este puterea cea mare a lumii, iubirea ca putere, adesea de renunțare, verzicht — cum spune așa de frumos Heidegger în **Drumul de țară.**

H. M. Japonia, în forma ei actuală de țară industrializată, cum o știm, cu toată cultura ei, este opera veacurilor de asceză care o premerg. Știți că vechea Japonie budistă avea o mare admirație pentru ființele vii trăind numai cu vegetale. Așa au putut observa veacuri de-a rîndul creaturile în amănunt. Tot așa este abstinența, asceza medievală temeiul culturii spiritualității și științei europene. Au fost veacuri de admirare a lumii înainte de a ne apropia de ea cu respect.

I. A. Poate este vorba de acel taumazein admirare pe care Heidegger îl așază la originea filozofiei.

H. M. Tot acel puritanism ascetic este temeiul științei americane. A trebuit să-ți subjugi voința unor legi morale severe să-ți obișnuiești ființa cu puțin ca să poți

face ceva în istorie. La originea marilor culturi stau mari austerități.

I. A. În Descrierea Moldovei, Dimitrie Cantemir vorbește despre asceții Moldovei din vremea lui (suntem la sfîrșit de veac al 17-lea) care mai bine mureau decît să se atingă de carne. Este aceeași tradiție prelungită prin Bizanț a lumilor vechi păstrată și în țările noastre. De aceea vă urmăresc gîndul cu mult interes. Arta inimitabilă a frescelor Moldovei pe care trebuie să le vedeți s-a născut în acel spirit de austeritate.

Ce putem face acum pentru buna noastră creștere a copiilor dar și a păstrării moștenirii culturale bune europene. Cum ne putem crește pe noi înșine. Ce rol are cultura în acest sens.

H. M. Educația prin cultură, prin cărți care edifică este cu putință. În etapa actuală însă această creștere este dependentă la noi de doi factori : există o saturație de cultură apoi cu greu se discerne un țel precis în cultură. Este o saturație materială. Apoi al doilea, există acest pluralism în cultură. Mai multe voci în contradictoriu un pluralism contradictoriu. Nu-i clară orientarea de mai demult. Opțiunea pentru valorile umaniste spiritualitate morala de echilibru de odinioară soootirea aceasta pe mai multe voci contradictorii creează confuzii. Între creșterea acasă a copiilor și cea din școli precum și cea din mediul social trebuie să fie o continuitate de valori nu o contradicție. Cultura trebuie să impună prin creații autentice această continuitate.

În secolul nostru se întîmplă ce se întîmpla în veacul al 16-lea al Renașterii. Este o descoperire a multor discipline noi în cunoastere : în acest secol fizica atomică, biologia, psihologia aduc unele noutăți. Iar pentru tineri, în această multitudine de direcții, lipseste orientarea.

Problema este de-a se crea sinteze care pot direcționa aceste orientări și noutăți adesea contradictorii. Dezbinările (zersplitung) trebuie să ducă la unire. Problema împăcării forțelor dezbinate de-a se sudui unei împăcări.

Direcții de la Freud la Heidegger sau Heisemberg acest pluralism poate oferi sinteze într-o dimensiune etică umanistă în care viața morală creșterea să fie posibile.

I. A. Ce rol poate avea literatura lirismul, arta în această reașezare a valorilor a luminării dimensiunii etice a umanității ?

H. M. Știința oricît de fascinantă nu poate da o soluție orientativă clară pentru mine. Educația nu se poate face prin știință care nu-și propune așa ceva.

Educația poate fi cu putință pe temeiul unei noi regîndiri de sinteză a valorilor spirituale adînci ale culturii noastre comune europene care au edificat spiritualitatea bizantină sau occidentală de la Augustin la Dante pînă astăzi. Căci este vorba de edificarea ființei interioare a omului. Pentru a fi unul cu altul pentru a ne îngădui unul pe altul pe un temei democratic avem nevoie de ființa interioară a omului iubirii crescut de virtuțile cardinale imperisabile care au dat marea spiritualitate europeană.

Este vorba de păstrarea unității interioare dintre oameni.

I. A. După cîte înțeleg vorbiți despre acea temelie morală a lumii care trebuie păstrată. Limba noastră graiul ca patrie cum ar sooune Heidegger ce rost poate avea în păstrarea unității dintre oameni.

H. M. Limba tehnică de astăzi ca o mască, limbajul dezbinat politic de suprafață limbajul specializat care comunică date de suprafață descriptive nu pot desăvîrși o limbă care adună unește și solidarizează.

I. A. Cred că de acum am putea vorbi despre rostul liricii al poeziei pentru păstrarea creșterea limbajului interior. La noi poezia este citită ascultată îndeosebi, se poate face o seară de poezie dintr-un autor contemporan la un teatru cu toate locurile vîndute ocupate.

H. M. Lirica intensifică sentimentele cele adînci și bune care unesc. Cred că lirica poate stringe oamenii laolaltă. Ea este blîndă și delicată este acea mireasmă abia sesizabilă a tainei și frumuseții care nu brutalizează nu forțează nu afirmă categoric. Este cea mai rafinată, spiritul ei de finețe atît de înrudit șoaptei celor mai candide simțăminte omenești.

I. A. Ceea ce spune l'abbé Bremond sur l'inspiration poétique.

H. M. Vedeți acolo într-un raft toată opera acestui mare cărturar european...

I. A. Sunt foarte fericit să aud din cuvintele Dumneavoastră această înaltă apreciere a lirismului, a sufletului liric al lumii. El, lirismul, cum spuneți, dă curaj omului, îl smulge din mrejele unei tristeți iremediabile. Dintr-un limbaj indecis, neutral, obiectivizant care nu se comunică, lirismul personalizează jertfește la temelia cuvintelor focul convingerii al dragostei care toate le rabdă toate le crede toate le biruie care nu va înceta niciodată acea agape paulină care cutreiera marile capodopere ale lumii începînd Paradisul iubirea și Faustul european. Sunt acum înclinat să-l parafrazez pe Dostoievski, anume : **Lirismul** va salva unitatea lumii (el o spunea despre frumos).

H. M. Lirismul poate reorienta sufletele să le comunice oamenilor ceea ce îl unește și îl poate face fericiți.

I. A. Poate că astfel trebuie înțeles și adîncul atașament al lui Heidegger față de poezie. Întoarcerea marelui filosof la șoapta candorii lirismului. Se știe că în ultima parte a vieții pînă în ultima zi citea zilnic numai poemele lui Hölderlin. Poezia lirismul adînc pare să fi avut pentru Heidegger ultimul cuvînt de spus în istorie ca pentru alt mare filozof al acestui veac, Gabriel Marcel, textele canonice ale tradiției noastre bimilenare.

H. M. Heidegger în ultima parte a vieții s-a apropiat de acest lirism adînc dătător de viață de spiritualitatea perenă a Europei.

I. A. Vă întreb despre Heidegger pentru că și la noi este adesea neînțeles iar din marea sa apreciere față de lirism nu se învață ceea ce ar trebui, anume păstrarea ființei poetice a omului nepustiită de limbaj convențional din care a fost izgonită viața intimă Logosul întrupat. Acum un cuvînt despre școală. Ați scris **Dacă Mozart astăzi ar merge la școală.** Sunteți ministru al învățămîntului și culturii de peste zece ani în acest Land cît o țară al Bavariei. Ați scris despre școală despre neajunsurile ei despre posibilitatea școlilor care să ușureze promovarea celor cu înzestrări excepționale în științe, arte, ați apreciat experiența aceasta din țări ca U.R.S.S., America, Japonia.

H. M. Școala durează prea lung ; o treime din viață omul trebuie să fie școlar la noi dacă frecventează universitatea. Îi mai rămîn două treimi din viață în cel mai bun caz. Suntem interesați cum s-ar putea scurta, cum ar putea ajunge cei excepționali mai devreme la locul de muncă să ne bucurăm de înzestrările lor. Pentru cei buni trebuie găsită posibilitatea unui salt (sprung) din încetineală. Ei nu vor să se separe de ceilalți colegi ai lor dar nici să se justifice tot timpul fiind dăruiți față de ceilalți.

I. A. Orice dar este datorie — Gabe — Aufgabe — spune un proverb german. Așadar cine-i dăruit mai mult are și obligații mai mari față de semănul său. Știm pilda celor zece talanți care trebuie înmulțiți în proporția primirii.

H. M. Trebuie să se găsească o soluție pentru aceasta într-un spirit democratic care să nu ducă la separare ci și mai adîncă unitate, creștere laolaltă fiecare să-și poată împlini vocația proprie cît mai devreme cu putință.

I. A. Ce am putea face pentru mai bune schimburi culturale între țara mea și a Dumneavoastră cu Landul de care aveți grija culturală ?

H. M. Oricînd suntem gata să primim prin reciprocitate cum am făcut-o acum cu Ermitajul din Leningrad și expoziția românească. Ne-ar face plăcere una de carte rară românească, sau de pictură. Avem biblioteci cu săli de expunere foarte bune, avem galerii care oricînd ar fi bucuroase de un astfel de schimb cultural. Orice idee culturală de-a dumneavoastră o vom asculta cu plăcere.

I. A. Ați veni la București să țineți o conferință ?

H. M. Mi-ar face plăcere să vizitez România pe care n-am văzut-o încă. Am fost și în cîteva țări vecine cu Dumneavoastră : U.R.S.S., Polonia, Ungaria, Iugoslavia. În Ungaria am conferențiat de trei ori. Aș veni cu multă bucurie și în România.

I. A. În România sunt vreo cinci milioane de copii la ora de față care frecventează școlile încă. O cifră impresionantă pentru țara noastră. Ați dori să le transmiteți un cuvînt ?

H. M. Să-și folosească anii aceștia cu care nu se vor mai întîlni, să lupte cu timpul pentru a-l transforma în valoare. Acum își pot edifica ființa interioară, moștenirea cea de preț. Să se adîncească în textele fundamentale, să-și ia existența în serios. Copiii trebuie să învețe mai multă poezie adevărată, să-și descopere ființa interioară o pot face prin lirism cu mai mult folos. Adîncurile însondabile acolo sunt ascunse nu în langajul convențional. Copiii, studenții nu vor avea timp atît de liber și deschis niciodată decît în acești ani de studiu pe care trebuie să-i folosească. Acum ei au posibilitatea de a-și face o viață spirituală, a-și modela o gîndire nobilă și curată pentru toată viața în dimensiunea etică. Profesorii vă pot ajuta într-o pătrunderea în dimensiunea fericirii existenței.

I. A. Știu că sunteți pasionat de muzică. Știți cînta la orgă și pian. Aveți și o placă unde cîntați Dumneavoastră. Ce înseamnă muzica pentru un scriitor și un ministru ce sînteți ? Mai mult decît o relaxare ?

H. M. Eram copil în timpul războiului și cîntam să-i bucur pe oameni... Dar pentru mine muzica înseamnă ceva esențial. Anume îmi impune mereu o lume ordonată, o lume în care domnește spiritul ordinii al armoniei al înfrățirii o lume unitară, fericită interioară. Ordinea din muzica lui Bach bunăoară. Un cosmos al ordinei. Nu haos, nu dezbinare, nu dușmănie. Este ordinea divină admirată de marii inspirați ai lumii, este ordinea după care tînjește sufletul fiecăruia.

I. A. Căsătoria nu-i tot ordine și echilibru, ea face parte tot din acel echilibru și armonie, acea bucurie creatoare mărturisită de muzică în spiritul eticii.

H. M. Căsătoria este astfel dar și toposul responsabilității. Întîi omul trebuie să învețe să muncească și apoi să se căsătorească. Căsătoria este pe viață. Nu există (n-ar trebui, vai, să existe) căsătorie de probă cum nu există viață de probă. Nu poți iubi de probă cum nu poți trăi de probă.

I. A. Îmi amintesc cuvintele învățatului Emil Brunner despre căsătorie, despre dreptul juridic al copiilor asupra părinților de-a-i crește în dragostea lor.

H. M. Căsătoria, creșterea pruncilor este o jertfă și unde este jertfă este și binecuvîntare. A avea copii înseamnă a te păstra treaz în istorie, a fi un om angajat, a deprinde lepădarea egoismului, a te deprinde cu suferința care duce la viață nepieritoare.

I. A. Cred că-i momentul să vă întreb acum ceva ce-mi stă la inimă, destul de delicată problemă astăzi în Europa cea a națiunilor, a specificului fiecărui popor, a dreptului la specific al umanității. Eu cred că națiunile au un rost etern aduceți-vă aminte de doxa de rodnicia neamurilor din viziunea Ioanică a patmosului unde neamurile vin cu mărirea lor în etern. Este ceva specific în fiecare neam și tocmai acest specific mijlocește buna conviețuire pașnică între neamuri — odată distrus specificul, dispare și buna vecinătate, cum spune într-o carte un învățat diplomat român.

H. M. Tehnicul nu aduce sufletele laolaltă. Herder vorbește despre sufletul popoarelor. Există acest specific datorat spiritului care cere temporalitate. Logosul trebuie să se întrupe și de aici nuanțele felurite ale națiunilor. Teza lui Augustin despre popoarele care fiecare are o misiune umanitară proprie. Națiunile, tradiția națiunilor, specificul într-o civilizație mondială, rămîn. Istoria înseamnă adîncirea specificului pînă la transfigurare întru spiritualizare.

I. A. Spuneați adineaori că a convorbi, a fi în dialog adevărat înseamnă a nu-ți propune să vorbești despre ceva precis. A te lăsa dus de puterea graiului care crește și adîncește comuniunea. Cred că am ajuns acum după îndelungă convorbire în acest ceas al dialogului care nu mai are o țintă precisă. Iată o întrebare ce a izvorît acum din dialogul nostru, anume. Iată de cînd sunt aici simt o anume înfrigurare dacă nu neliniște față de proporțiile comercializării vieții. Unde arunci ochii o reclamă, un magazin, se țin lanț prăvăliile lîngă prăvăliile cu sute de sortimente ale aceluiași produs. Este aceasta o parte pozitivă a preluerării în amănunt a materiei care ține de datoria omului față de cele ce sunt. Înainte cînd intrai într-un oraș se zăreau mai întîi așezămintele spirituale, acum apar firmele de departe. Apoi răceala dintre oameni, aș spune singurătatea, dacă nu o grijă și o tristețe. O spun cu iubire și vreau să înțeleg. L-am întrebat pe un filozof german dacă Hölderlin astăzi, dacă limba imnică sărbătorească a lui Hölderlin ar mai fi astăzi aici cu putință și mi-o sous că nu. Ce credeți Dumneavoastră ? Poate omul trăi fără sărbătoare, este lirismul altceva decît sărbătoarea, sărbătorirea bucuriei dintre oameni ?

H. M. Este o întrebare foarte importantă despre sărbătoresc. Literatura demitologizantă, voit nepatetică într-un limbaj prozaic în stil convențional este o realitate cenușie de toate zilele care nu mijlocește ceea ce spuneti despre sărbătoresc. Știu că iubirea nu poate vorbi decît sărbătorește. Die Liebe nur feierlich sprechen kann. Poezia lirică este expresia iubirii și nu poate vorbi decît sărbătorește. Drumul iubirii în istorie nu poate fi rupt, doar întrerupt, se va reveni la sărbătoresc pentru că nu putem trăi fără iubire. Iată, vin de la o sărbătoare de pe sate. Dacă sărbătorescul nu mai există în poezie, el există între oameni pe sate, el mai pot cînta, se bucură laolaltă la culesul viilor, la nunți, de sărbători se înnoiesc tradițiile, iubirea, viața lor reface frumusețea sărbătorii, bucuria sînteiului. În dialog crește sărbătorescul. Unde dispare singurătatea, golicinea interioară, egoismul, unde viața se umple de destinul celuilalt apare sărbătorescul.

I. A. Pot spune că dialogul nostru iată a atins dimensiunea sărbătorescului mulțumindu-vă din inimă

Convorbirea noastră fiind notată prescurtat, într-un carnet de către mine, expresiile nepotrivite sau cele ce nu corespund exact gîndirii marelui scriitor se datorează grabei notării din partea mea, asumîndu-mi în acest fel responsabilitatea cuvenită. De altfel, vroiam să scriu mai degrabă un eseu al acestei convorbiri însă pentru rămînerea în apropierea gîndirii Dumisale am preferat acest dialog de înfățișarea celor socratice. Fie în acest fel omagiul ce i-l aduc acestui mare umanist, Hans Maier, om al generației noastre, pe care îl dorese un prieten al culturii și istoriei poporului român.

IOAN ALEXANDRU

A fost odată, nu de multă vreme, o fetişcană

● Am intrat în zodia betonierelor ● Un prozator talentat ●

Omul — interioare de conştiinţă

Cine e victima?

NE SCRIE UN PENSIONAR DE 63 DE ANI :

„Alăturat depun memoriul meu în care se oglindeşte întreaga suferinţă şi nedreptate ce mi se face de către organele judiciare. Sînt bolnav şi de circa patru ani am fost alungat din casa părinţilor mei de fiul meu cel mic şi mama acestuia cu ajutorul organelor judecătoreşti locale şi judeţene. Mai mult, Tribunalul judeţului, în considerentele deciziei pronunţate, numai că nu mă numeşte criminal deşi în realitate eu sînt victima...

Extrase din memoriu

În anul 1949 arde casa vecinilor noştri datorită fiicei acestora, Eugenia, care din neglijenţă a dat foc la casă şi era urmărită de părinţi şi patru fraţi ca s-o pedepsească, iar mama mea miloasă o ascunde în podul casei noastre, aducînd o pernă şi o pătură. Contrar voinţei părinţilor mei şi pe ascunselea, am început, alături de alţi băieţi, să trăim în concubinaj, şi în perioada 1949—1953 a dat naştere la trei copii, astăzi majori, o fiică, cea mai mare, locuieşte în Bucureşti, al doilea fiu locuieşte în Rm. Sărat şi cel mai mic are domiciliul nestabilit şi menţionez că Eugenia a fost, este şi va fi, nestatornică, trascivilă, pusă în permanenţă pe scandal, aşa îi seamănă fiul Georgel.

După 1953, eu nu am avut trai bun şi am trăit despărţiţi şi datorită violenţei şi datorită părinţilor mei care mă acuzau de faptul că am adus şi stabilit un rău în casă.

Tata, om grijuliu, a strîns materiale ca să mai construiască încăperi pentru toţi şi menţionez că concubina n-a mai părăsit casa părinţilor mei pînă astăzi, devenind proprietară.

După naşterea copiilor şi eu nevoind a mă căsători, întrucît întreţinea relaţii de dragoste şi cu alţi bărbaţi, iar gospodăria noastră era frumoasă şi de invidiat — i s-a născut concubinei gîndul ca pe orice cale să devină stăpîna gospodăriei la care nu a contribuit cu nimic, toată viaţa a dus-o în petreceri şi huzur, cu beţii şi petreceri nocturne...

Eu am legitimat copiii fiindcă s-au născut sub acoperişul casei tatălui meu şi ea are patru fraţi care m-ar fi omorît dacă nu i-aş fi legitimat, cu toate că nici eu nu sînt sigur că au fost concepuţi de mine, nici ei că eu sînt tatăl lor. Încoltindu-i gîndul, deci, ajutată şi de alţii, de a pune mîna pe casa noastră, în 1961, la refuzul meu de a mă căsători cu dînsa, beată fiind, a dat cu toporul în capul tatălui meu şi lovitura a fost parată de braţul meu şi ea a fost condamnată numai la o amendă datorită rudelor ei, unul preşedinte la C.A.P. şi altul la consiliul popular şi introduce tot atunci acţiune de partajarea bunurilor comune. În anul 1961, tatăl meu trăia şi acţiunea a fost respinsă, nu a avut bani s-o timbreze, însă dosarul trebuie studiat.

După anul 1953, am arătat mai sus, viaţa între noi a ajuns o calamitate, certuri, bătăi, scandaluri, beţii, am fost şi bătut de fraţii ei, de ea, necazuri care au culminat în 1979, cînd ajutată de fiul nostru George, m-au bătut şi chinuit în aşa hal, mi s-au bătut şi cuie în talpă, m-au scăpat vecinii şi în anul 1980 m-au dat afară din casă, m-au asvîrlit şi datorită unor vecini buni, care m-au adăpostit şi îngrijit, iar azi sînt cinci ani de cînd nu stau în casa părinţilor mei, în casa mea, iar miliţia mi-a pus în vedere ca să nu merg acasă la mine că se face crimă şi aceasta mai ales de cînd le-am spus că mama trăieşte cu fiul, în aşa hal au ajuns. Menţionez că Eugenia are o vară primară căsătorită cu un şef de fermă, acesta a aranjat totul ca să pună stăpînire pe casa mea şi pe întreaga mea gospodărie, cu martori bine instruiţi, urmînd în ordine următoarele dosare...

Pentru împrejurarea reală, că trăim într-un loc, într-o regiune viticolă, că purtarea reclamantei a ajuns de notorietate publică — prin forţă şi putere fizică şi prin influenţa rudelor a obţinut totul şi acum copiii pentru că sînt siguri numai de mamă şi de mine nu, aşa cum am zis nici eu nu sînt sigur că ei sînt ai mei, nu vor să ştie de mine şi iau partea ei şi unul, cel mic m-a şi bătut deoarece seamănă cu maică-sa. Mi se întorc vorbele şi sînt întrebat de ce nu m-am căsătorit cu ea? Cum puteam să mă mai căsătoresc cu femeia tuturor, cum puteam să mă căsătoresc cu femeia care a voit să-mi omoare tatăl, cum puteam să mă mai căsătoresc cu o femeie care s-a făcut extrem de beţivă, vulgară, iar dacă i-am legitimat copiii, i-am legitimat de frică, cum am zis, şi ceea ce este şi mai grav e că s-a făcut mai proprietară decît sînt eu, cu martori învăţaţi care au ascuns adevărul — doar tatăl meu a fost un bun gospodar şi casele erau făcute de el, proprietatea lui, pînă în 1970 cînd a murit, cu ce aport a contribuit concubina la casa părintească — inventii, invenţii, rea credinţă iar prin considerentele deciziei civile ale Tribunalului judeţean sînt de-a dreptul înspăimîntătoare — nu şi-au dat osteneala să scoată adevărul şi mă dojenesc, că de ce nu m-am căsătorit cu reclamanta — aceasta este motivul real pentru care nu am dreptate, cu cîtă ură redactează judecătorul în cauză hotărîrea de împărţire a dreptăţii, iar miliţianul local îmi pune în vedere ca să nu mai merg acasă la mine că va fi crimă. Da, trăiesc într-o regiune viticolă, toată lumea este turmentată, din care unii de vin şi alţii de influenţe.

Batjocura la care am ajuns este de rîsul lumii, de notorietate publică, nu faptul concubinajului care n-a durat decît opt ani, ci faptul că a intrat ariciul în casa mea şi pe mine m-a asvîrlit afară. De cinci ani stau prin case străine şi nici nu pot să apar la mine acasă, în dreptul meu, ce mi-a mai rămas — prin faptul că reclamanta are o ură aşa de mare asupra mea, că m-ar omorî pe loc, iar fiul cel mic legitimat de mine de frică e un bărbat de aproape doi metri, ei m-au chinuit în mod barbar şi am arătat mai sus că miliţia mi-a impus să nu merg la mine acasă, că voi fi omorît, de altfel acest fiu este un fel de vagabond îmblînzit de şeful de fermă care îl are conducător pe şareta lui. Sînt făcut de rea credinţă de Tribunalul judeţean, ce nenorocire! Am ajuns o victimă de plîns la o aşa judecată nedreaptă. Această femeie a ştiut să petrească, să se distreze, să facă dragoste cu cine-i stătea în cale şi a reuşit să mă lase pe mine pe drumuri, fără adăpost, fără haine, fără lucrurile corporale, sînt toate la reclamantă — are şi un proces verbal de custodie şi casa mea rămasă de la părinţii mei au ajuns şi prin rea credinţă în mîinile concubinei şi a copilului ei desfrînat. În concluzie: se atribuie reclamantei corpul de casă compus din trei camere, verandă, cramă, bazin de apă în valoare de 18 398 lei, precum şi o garnitură de dormitor, un recamier, un reşou cu butelie, un aparat de radio „Cerna", o maşină de cusut Ileana, 2 plăpumi, o pătură, o cuvertură, o saltea, 6 perne, 8 galerii metalice, preşuri, 6 scaune, un taburet, o oală de 10 kg. o cratiţă de 50 L... bunuri care sînt în posesia reclamantei...

Sînt dispus să-i cumpăr o casă, în oricare altă parte numai în casa părintească şi a mea, obţinută pe căi viclene să nu stea...

În această cauză s-au călcat toate regulile de etică socialistă, această femeie nu a contribuit cu nimic la construcţia imobilului, totul a luat-o gata. Eu sînt victimă, nu concubina!

N.N. Rog acum cititorii să revină asupra textului şi să citească printre rînduri povestea nescrisă a Eugeniei, poveste ce-ar putea începe astfel :

A fost o dată, nu de multă vreme, o fetişcană care din greşeală a dat foc casei părinteşti şi speriată de moarte s-a ascuns în podul casei unor vecini al căror fiu de 29 de ani a profitat de împrejurarea în care se afla şi i-a făcut trei copii, pe care mai tîrziu i-a recunoscut doar de frica fraţilor ei. Şi fiindcă n-a voit s-o ia în căsătorie a umplut satul cu vorbe de ocară pe seama ei şi a copiilor ei şi atunci tînăra fată, care avea de crescut trei copii, fiindcă nu mai era primită nici acasă...

Procedînd astfel pînă la sfîrşit, veţi afla una din cele mai zguduitoare tragedii pe care o trăieşte un semen de-al nostru şi veţi putea judeca singuri cine cred eu că este adevărata victimă. Şi nu una singură, ci patru.

NICOLAE CRISTACHE ■

Opinia unui alegător

Începe treaba sau lumea creată de noi

Întîlnesc, mai acum doi sau trei ani un om încă tînăr, cu slujbă bună şi meserie la fel, într-un orăşel de cîmpie supus unor transformări rapide în stare, fireşte, să dinamiteze toate vechile obişnuinţe şi toată liniştea leneşă ce li făcea pe mulţi să creadă că le ocroteşte o viaţă cuminte, de care, cu prefenţii puţine, vecine cu o tristă lipsă de ambiţie, se arătau prea mulţumiţi. Mai sînt, de ce să nu recunoaştem şi astfel de locuri, unde chiar dacă nu se poate spune că nu se întîmplă nimic, viaţa mai curge încă domoală şi măcar pe jumătate adormită, şi mai sînt şi oameni foarte grijuliţi să nu li se ceară cumva să-şi scuture prea de dimineaţă plumbul greu de pe pleoapele fericite să-i ţină într-o caldă somnolenţă. Omul meu, cum ziceam, încă tînăr şi cu slujbă bună, bine plătită, se bucura şi el împăcat sufleteşte de o tihnă foarte aproape de modestia meschină, încît n-a fost deloc de mirare pentru mine să-l aud văitîndu-se că viaţa lui a devenit, brusc, un infern.

— S-a dus liniştea noastră, zicea el, am intrat în zodia betonierelor, ieri nici n-am mai nimerit drumul spre casă, era gata să mă rătăcesc printre atîtea maşini şi macarale şi buldozere; parcă nici somnul nu mai mi-ajunge!

— Ieşiţi la lumină, zic eu, începe Viaţa, trebuie să te bucuri, numai cu gîndul la somn nu se poate trăi şi, slavă domnului, aţi dormit destul, e timpul să vă treziţi.

Omul mă priveşte cu un aer învins, n-are cum să mă contrazică, n-are nici un argument, însă, cum se mai spune, îl ia gura dinainte şi... „gura păcătosului adevărul grăieşte".

— Începe treaba! constată el, pe gînduri oftind, şi îmi dau seama cît poate să-l îngrijoreze ideea că tihna lui mucegăită şi mizer egoistă se apropie de sfîrşit. Mai sînt, să recunoaştem tar, şi astfel de oameni pentru care toate obligaţiile se reduc la dimensiunile stricte ale slujbei peste care n-ar trece nici morţi şi pe care nici gînd s-o înţeleagă altfel decît ca pe o sinecură ce trebuie bine apărată de pericolul muncii vii, cu suflet, cu dăruire, cu întreaga răspundere. Mai sînt, şi nu rareori izbutesc să se strecoare bine prin viaţă, la adăpost de toate furtunile, cu căpul pe pernă la oră fixă, indiferenţi la tot, şi la toate afară de somnul lor bine şi zdravăn dormit încît te şi miri că mai au curiozitatea să deschidă un ochi să vadă ce mai e prin lume.

— Şi nu-ţi pare bine, mai întreb eu, acum pe faţă nedumerit, că începe treaba, că vi se oferă şi vouă o şansă, că şi meseria ta bună ară, acum, o perspectivă? Vrei să toceşti o viaţă întreagă cotierele astea nefericite cu care văd că te-ai înarmat pentru un război atît de pitic?

Nu-mi mai răspunde. Povestea cu cotierele nu-l umileşte; e limpede şi citesc în ochi dispreţuitoarea concluzie, că nu ştiu, săracul de mine, ce dulce e somnul lui de nepăsînd ale cărui idealuri nu pot depăşi faţa de pernă.

Dinamitat, cum mai ziceam, din subredicle-i temelii, oraşul cu pricina a renăscut sub cerul cîmpiei bogate înfăţişînd aproape peste noapte lumii un chip nou şi modern, ambiţios să concureze în plină viteză, ritmul trepidant al capitalei de judeţ de care, pînă prea de curînd, îl despărţise, parcă, o întreagă istorie.

— Cum e? îl întreb iar, pe omul meu, întîlnit în plin centru oraşului, o piaţă elegantă, cu fîntînă arteziană, şi desenată de ansambluri arhitectonice imouătoare, respirînd ideea de civilizaţie ultramodernă.

— Bine, răspunde el fals convins, însă cum ţi-am mai spus, *a început treaba!* Nu e o poveste şi din păcate eroul meu nu e nici el foarte singur. Din fericire, lumea nu poate arăta ca el şi nici nu arată. Aveam timp şi aş fi vrut să-i spun cum arată această lume a noastră şi cine sînt, de fapt, eroii ei. El, însă, era grăbit. Îl aştepta faţa de pernă, unicul lui ideal. Să vă spun dumneavoastră? Ştiţi foarte bine! Şi totuşi!

La Valdeeni, sub munte, un dascăl de tară, Vartolomei Todeci, n-a avut somn pînă n-a pus în pagină de carte istoria spirituală a unei lumi de oieri şi nu l-a obligat nimeni şi slujba lui de dascăl era bună şi cum nu se poate mai liniştită, la Vatra Dornei un medic zootehnist, Radu Rey a înfiinţat, de capul lui, o adevărată universitate ţărănească, prima din istoria ţării, şi nu pune geană pe geană ca să ne convingă cum poate zona de munte să producă mai mult şi mai bine decît o face acum şi meseria lui l-ar apăra foarte bine de orice griji. La Rîmnicu Vîlcea un profesor, Doru Moţoc, n-are odihnă pînă nu izbuteşte să creeze o societate culturală „Anton Pann" şi pînă n-o face cunoscută încît realitatea ei e azi un model naţional, iar misia lui era, altfel, atît de comodă, încît dacă idealul lui ar fi fost faţa de pernă ei era într-adevăr cum nu se poate mai fericit. Îi cunosc bine pe toţi trei şi ştiu zbaterea lor şi ştiu cîte însomnii au ars pleoapele lor şi ştiu că şi acum ei mai pot să spună şi chiar spun *„E greu, nu e uşor, însă merită!"*. Lumea adevărată arată ca ei. Ei o împing înainte. Ei o fac şi mai frumoasă şi mai bună şi mai plină de farmec. Şi cu ce bucurie spun aceşti oameni, la începutul fiecărei noi zile: Începe treaba! „Lumea nu poate fi nici mai rea, dar nici mai bună decît sîntem noi, zicea un ţăran. Lumea arată ca noi".

DINU SĂRARU ■

Romanul istoric

(Urmare din pag. 13)

sonaj de roman, este misteriosul Meizer, omul secret al puterii. El intuieşte calităţile şi trufia gornicului de la Ginda şi, pentru a submina mişcarea ţărănească din Transilvania, îl plasează în umbra lui Horea, cultivînd în el ideea unei misiuni sacre. Ideea prinde în sufletul elementar al iobagului şi el acţionează ca un veritabil Trimis. Ţine discursuri despre libertate (nu ştiu cît de verosimile pentru puterea de înţelegere a unui gornic!) şi pune la cale acţiuni îndrăzneţe contra grofilor. Meizer, artizanul acestei diversiuni, apare şi dispare din roman, e mereu absent şi totdeauna prezent în desfăşurarea evenimentelor. Figura lui este în naraţiune deliberat ambiguă. Un individ secret, cu moravuri particulare, crud şi meşter la vorbe, un fel de profesionist al confuziei şi al dezordinei în interiorul unei mişcări sociale. El pare copiat după modelul specialistului modern, trimis de o putere ocultă să cultive rivalităţile într-o comunitate în stare de erupţie, să pregătească eşecul şi represaliile, apoi să dispară, lăsînd pe alţii să săvîrşească scenariul pus la cale de el. Meizer nu este prezentat direct, ci din relatările (amintirile) deformante ale lui Nuţ. Între stăpîn şi gornic este o relaţie ciudată de ură şi simpatie, cu momente în care intră în joc şi altfel de pofte decît acelea ale puterii. Romancierul sugerează un fond obscur, apoi se retrage din pagină. Saveta, fiica lui Nuţ Matieş, este ocolită de toţi feciorii din sat, şi fata se arată nerusinată, cu trupul dezgolit în faţa tatălui. Scena (pag. 36) e dubioasă şi sugerează un complex pe care psihanaliza ar putea să-l lămurească. În cartea lui Eugen Uricaru îmi pare, ca fapt epic, de un gust suspect. Nu cred că mă înşel, prozatorul încurcă la un moment dat chiar personajele. Sara, aflăm în mai multe locuri, e nevasta gornicului, iar Saveta e fiică. În pag. 88 Sara merge însă la horă în Albac şi se întoarce acasă „nejucată", ba mai mult, nici măcar „neîntrebată"..., ceea ce, evident, e o inadvertenţă. În genere, cruzimile trupului în fierbere nu se justifică şi nu se leagă prea bine de tema romanului.

Eugen Uricaru relatează, după documente, şi cîteva situaţii din primul plan al istoriei. Cele mai reuşite mi se par paginile care înfăţişează drumul prin Transilvania al osînditilor Horea şi Cloşca, sub detenţie, pentru a înspăimînta ţăranii valahi. Expresiv este şi capitolul care narează celebra tragere pe roată. Bună, fină ca ficţiune şi plină de semnificaţie, este descrierea ceremoniei de primire a trimisului guvernamental. Unele amănunte au o implicaţie politică, altele par a veni dintr-o sugestie biblică. Drumul spre Bălgrad al martirizaţilor Horea şi Cloşca e drumul spre Golgota. Există, de altfel, totdeauna în proza lui Uricaru un al doilea plan în care faptele se prelungesc în simbol.

Romanul este plin de astfel de mici parabole din care fiecare înţelege ce vrea. Stilul în care sînt narate este uşor rapsodic, într-o limbă ce vrea să sugereze culoarea şi sintaxa timpului. Nu-i pot reproşa prozatorului acest mod luxuriant, aluziv de a scrie, dar sînt dator să spun că lectura se face greu, fraza, lucrată cu o pricepere de orfevru, întîrzie acţiunea şi dispersează ideea. Nu e nevoie ca în fiecare paragraf să fie un simbol şi fiecare propoziţie să sune ca un aforism. Romanul, în totalitate, trebuie să închidă un mare simbol şi fraza să curgă firesc spre el.

Eugen Uricaru este, în chip evident, un prozator talentat şi romanul de acum se înscrie într-un stil şi un proiect epic mai vast. Încercarea de a introduce simbolicul şi psihologicul în romanul istoric este originală şi reuşeşte de multe ori. O diminuare a limbajului rapsodic ar sluji şi mai bine o astfel de tentativă.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Cinci generații

■ Ne alăturăm bucuriei care se degajă din scrisoarea trimisă redacției de Valentin Suvalcu, bucurie care-l încearcă ori de cîte ori se află în sînul familiei. Și îl și înțelegem ! Cine n-ar vrea să aibă o familie compusă din cinci generații ? Din fotografia ce însoțește scrisoarea ne zîmbesc : Iung Victoria, decana de vîrstă a familiei, născută la 6 februarie 1893, fiica sa, Suvalcu Raisa, născută la 25 martie 1916, nepotul, Suvalcu Valentin — anul nașterii — 1937, strănepoata, Szocs Larisa, născută în octombrie 1961 și, în sfîrșit, cel mai fraged vlăstar al familiei, Szocs Daniel, care are și el o vîrstă : un an, împlinit deja ! Tuturor, mulți ani, cu sănătate !

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Din Buzău ne scrie **Doru Virlan (str. Dorobanți, bl. 11 C, scara 1, et. 4, ap. 14)** spre a-și arăta mîhnirea că sînt cîțiva ani buni de cînd trece pe lîngă viitoarea casă de cultură începută și abandonată în localitatea Berca, jud. Buzău. „I-am admirat macheta, a cărei fotografie a fost publicată în presă, urma să fie o construcție deosebită, cu o arhitectură pe măsura viitorului orașului în ascensiune. Nu cunosc cauza abandonării sau întreruperii lucrărilor la acest edificiu de cultură. Macaraua nu a fost încă demontată, ceea ce-mi dă o geană de speranță".

■ **Consiliul popular al sectorului 3** ne informează că, în urma sesizării făcute de Constantin Traian, în numele a 9 locatari ai blocului M. 18 din Intrarea Bădeni, sector 3, București, s-au luat măsuri pentru refacerea terasei. Atelierul de proiectare ICRAL „Vitan" întocmește documentația, urmînd ca lucrarea să fie executată de către Șantierul 3.

■ Muncitorii Sondei de foraj din comunele Stoina, Căpreni, Hurezani și Stejaru, județul Gorj, în numele cărora ne scrie **Gheorghe Matecescu**, solicită o schimbare a orelor de plecare a unor autobuze ale ITA Craiova. Solicitanții roagă ca autobuzul care pleacă din Craiova spre Piscoiu la ora 8,30 să-și schimbe ora plecării la ora 9, iar cursa de autobuz Craiova — Hurezani să plece, în loc de 16,55, la ora 17,10. În acest fel se usurează ajungerea la locul de muncă în timp util a unui număr însemnat de oameni.

■ „Subsemnatul **Ioan Panac, cu domiciliul în București, Bd. Păcii nr. 148, bl. 35, ap. 62, sector 6,** vă aduc la cunoștință următoarele : În ziua de 6 iunie a.c., m-am urcat în tramvaiul 24 cu o capsulă de arnaz voiaj românească de 1 1/2 l goală. Imediat s-a prezentat controlorul I.T.B. 90008, Miron Petre (conform procesului verbal 69250) căruia i-am prezentat abonamentul. Mi-a cerut să mă legitimez, dar plecat în grabă, îmi uitasem actele acasă. Mi-a arătat un formular cu Decizia Consiliului popular al municipiului București, prin care se interzice introducerea în mijloacele de transport în comun a mai multor obiecte, printre care și buteliile. I-am dat dreptate, spunîndu-i că nu mi-am dat seama că încalc o decizie a C.P.M.B., întrucît capsula este foarte mică și goală pe deasupra. Mi-a cerut să mergem la miliție, întrucît nu aveam nici un act la mine. În timp ce la Circa de miliție București Noi se verifica identitatea mea, am stat de vorbă cu controlorul, amical. „— De ce n-ai învelit-o într-un ziar, sau într-o pungă, să nu se vadă ?" — m-a întrebat. N-am știut că învelind capsula în hîrtie nu mai încalc legea ! După ce a fost confirmată identitatea mea, controlorul Miron Petre a plecat, spunîndu-mi să-l aștept, ceea ce am și făcut. După 45 de minute, am plecat să-l caut la Depoul București Noi, dar nimeni nu-l văzuse. Pe data de 25 iunie am primit procesul verbal nr. 69250 și înștiințarea de plată 309163, prin care mi se aducea la cunoștință că am fost amendat cu 1 000 de lei, conform deciziei C.P.M.B. nr. 688 din 1974, articolele 6, 16 și 15 (scandal, transport butelii, refuz de legitimare). Pe procesul verbal era trecut și un martor : controlorul Elena Zăvoianu. Pe acest martor eu nu l-am văzut niciodată în viața mea și nici el pe mine".

■ Am în gospodărie o mașină Alba lux — 9, pe care n-o pot folosi din cauza ramei și capacului, care s-au defectat. În comerț asemenea piese nu se găsesc și m-am adresat întreprinderii producătoare. Mi s-a răspuns să mă adresez la I.C.R.M. Ploiești, pe care eu să fac adresă către dînșii I.C.R.M. Ploiești, cu adresa nr. D 556 din 23.06.1984, a solicitat și comandat 10 bucăți (capac și rame) însă nici pînă la această dată întreprinderea din Cugir nu a onorat comanda. Și eu stau cu mașina demontată și în stare de nefuncționare. (Androne Dumitrescu, Ploiești, str. Sabinelor 7, bl. 16, ap. 66). Este limpede că petentul vrea să-și spele rufele în familie, dar pentru asta are nevoie urgentă de ajutorul celor de la Cugir !

■ **Consiliul popular al sectorului 2** ne înștiințează că Biroul forțelor de muncă, sector 2, ținînd cont de recomandarea comisiei de expertiză medicală, a repartizat-o pe Olticeanu Elena din București, Aleea Socului nr. 2, bl. 12, ap. 86, ca muncitoare cu munca la domiciliu la Cooperativa de invalizi „Cartonajul".

■ „Subsemnatul **Saizu Gheorghe, din comuna Goicea, jud. Dolj**, vă relatez următoarele : în data de 21.07.1984 am pus o scrisoare cu confirmare de primire, A.R. nr. 86, iar în data de 28.07. 1984, alta, tot cu confirmare de primire, A.R. nr. 119, pe adresa Chiru Niculina, comuna Mosoaia, sat Sineura, jud. Argeș, dar pînă în momentul cînd vă scriu nu am primit nici un răspuns, nici măcar confirmarea de primire. Nu mai știu nimic despre aceste scrisori." Nici noi nu avem cunoștință de ele. Vă înștiințăm că scrisoarea expediată pe adresa noastră a ajuns la destinație, iar pe plic stă scris A.R. nr. 45.

■ De la **Consiliul popular al municipiului București** aflăm că în urma articolului apărut în revista „Flacăra" din 27 iulie 1984, prin care se arătau deficiențele de la apartamentul locuit de Gheorghe Maiovechi, București, str. Saidac Gheorghe, bl. 25, scara 3, au fost executate toate remedierile necesare.

■ Primim din **satul Cucuruzu, comuna Răsuceni, jud. Giurgiu**, o scrisoare impresionantă. Semnatari : Ilie Truscă și Marius Truscă. „Sîntem doi copii neajutorați. Mama noastră a decedat și tata s-a recăsătorit. Mutîndu-se la actuala soție, ne-a lăsat fără nici un ajutor material și moral. Am vrea să mergem și noi împreună cu copiii din sat la școală, dar nu avem ce mînca, ce îmbrăca, ne mai ajută vecinii. Ne-am adresat consiliului popular al comunei să-l lămurească pe tata să ne ajute și el cu ceva pînă creștem și noi și vom putea să ne cîștigăm singuri existența, dar nu s-a lăsat înduplecat. Ne-am dus și la consiliul popular județean, dar ni s-a răspuns că tata trebuie să răspundă de situația în care ne aflăm, că nu este de competența lor". Așa să fie ? Care sînt care obligațiile tovarășilor din Comisia de tutelă ?

■ La redacție ne-a sosit și o scrisoare din Bacău. „Cum în revista dumneavoastră, la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" se fac diverse apeluri la oameni de omenie, cu respect vă rog a face și un apel pentru mine. Mă numesc **Ion Petroiu, domiciliat în Bacău, str. Stadionului nr. 14, bl. 1, et. 3, ap. 12**, sînt îngrijorat din cauza unei boli pentru care am nevoie de Doxium și Trental, medicamente pe care eu nu le-am găsit. Rog din suflet să fiu ajutat !"

■ **Oficiul Central Farmaceutic din cadrul Ministerului Sănătății** ne informează, în legătură cu cererea cetățenei Nela Dragomireanu din București, că s-a intervenit la laboratorul „Plantavorel" din Piatra Neamț, producătorul Hepatobilulul, pentru a rezolva difuzarea lui în toată țara.

■ „Referitor la articolul apărut în revista „Flacăra" din 3.08.84 privind convorbirea telefonică efectuată de la nisa blocului nr. 32, din Bulevardul Muncii nr. 42, vă informăm : circuitul respectiv era defect. În acest caz electromecanicii trebuiau să se deplaseze la o altă nișă, unde circuitul de serviciu era bun și să-și exercite sarcinile. Cei doi electromecanici care au efectuat convorbirea telefonică amintită de tov. Grigore Gheorghe au încălcat instrucțiunile de serviciu, fapt pentru care au fost sancționați cu diminuarea retribuției prin reținerea unei tranșe pe o perioadă de două luni. Menționăm că această convorbire telefonică s-a efectuat în municipiul București și nu interurban, afectînd contorizarea postului telefonic 49 13 90 cu patru impulsuri. În contul postului telefonic respectiv s-a depus cu chitanța nr. 703982/11.08 1984, suma de 2 lei, reprezentînd contravaloarea impulsurilor efectuate de electromecanicii respectivi." **(Direcția de telecomunicații a municipiului București)**

■ **Întreprinderea Electronica** ne informează că începînd cu data de 1.09.1984, Nicolae Negoi a fost repartizat, din dispoziția conducerii, și își desfășoară activitatea la locul de muncă solicitat.

■ „Subsemnatul Ioan Ziman, cu domiciliul în Satu Mare, str. Balta Blondă nr. 100, am cumpărat în data de 4.04.1984 o motocositoare de la I.G.S.P.E. Satu Mare. Acest utilaj, împreună cu remorca, dispozitivul de remorcare și dispozitivul de ascutit, au costat 22 862 lei. S-a defectat blocul motorului și am venit la București, la Întreprinderea „Metalica" București M.I.C.M. — C.J.U.E.M.M.R. Mi s-a comunicat că în termen de 3 zile vor trimite un specialist pentru reparație. Eu aș fi dorit să fie schimbat blocul motorului, care este de slabă calitate, dar de atunci au trecut două săptămîni și n-am mai primit nici un răspuns. Necazuri mai am și cu remorca, pentru că axul e scurt, pluliță ține numai pe jumătate și cade mereu roata".

■ Băile Felici, jud. Buzău, au fost modernizate de aproape zece ani, ne informează Silvestru Viorel din Buzău. În ciuda atîtor investiții făcute pentru construirea hotelului și modernizarea băilor, utile în bolile de reumatism, staționea nu este deschisă decît două, trei luni pe an, vara. Sîntem întrebați de ce ? Întrebare pe care noi o adresăm celor în drept.

■ „Tuturor cadrelor de elită profesională și umană ale Spitalului Militar Central. În fruntea cărora s-a aflat zi și noapte generalul dr. Mircea Iacob, le mulțumim din tot sufletul pentru îngrijirea deosebită pe care au acordat-o fiului nostru Octavian, căruia i-au redat viața. Rugăm din toată inima redacția să aducă la cunoștința întregii țări faptele acestor oameni minunați." **(Familia Coman, Slatina, str. Macului nr. 1, bl. FA 22, sc. D, ap. 3)**

■ **Crăciun Gheorghe din Ploiești, str. Tîrnave 4, bl. A4, sc. A, ap. 9,** ne anunță că este posesorul unui amplificator Stereo 2x35 W Hi Fi, produs al Întreprinderii de electronică industrială, București. Pînă aici, toate bune și melodioase, numai că, după două luni de funcționare... n-a mai funcționat. Nu e un necaz prea mare, și-a zis cumpărătorul nostru, sigur pe cele scrise în certificatul de garanție. Nu trebuia decît să dea un telefon la nr. 35 40 00/447, și în termen de 5 zile amplificatorul urma să fie reparat la domiciliu. Telefonul odată dat, îl lămurește însă că termenul nu este de 5 zile ci de două săptămîni, care trec și ele fără vreun... ecou. Și după cele două săptămîni mai trec trei. De la producător nici un sunet. Acum, omul nostru, pe bună dreptate, este într-o mare dilemă : „Să cred că termenul de 5 zile este numai pentru a încinta cumpărătorul sau că lipsa de operativitate ține de respectul față de acest cumpărător ?" Oricum ar suna în urechile celor vizați, întrebarea merită un răspuns, și acesta ar fi, considerăm noi, reparerea de urgență a amplificatorului cu bucluc.

■ Semnatarul unei scrisori sosite din Suceava, **Mihai Anton**, ne roagă să transmitem mulțumirile sale către Direcției Transport Poștal București, cît și Direcției de Poștă și Telecomunicații a județului Suceava pentru înțelegerea, amabilitatea și promptitudinea de care au dat dovadă prin rezolvarea transferului său din București în orașul Suceava.

■ „Avem probleme cu terasa blocului. La sesizarea făcută de noi, Asociația de locatari, către Centrala de construcții, înregistrată cu nr 5687 din 7 mai 1984, s-au prezentat în 30 mai doi tovarăși care au constatat deficientele. Cu acest prilej s-a încheiat o minută între C.A.G.D.M., AC.M.-5 și Asociația de locatari, în care se arată că pînă la data de 15.07.19.. constructorul se angajează să remedieze terasa. Pînă în prezent nu s-a făcut nimic, ba mai mult, ni s-au dat și niște numere de telefon, la care sîntem rugați să sunăm pentru a comunica stadiul lucrărilor. Ne punem întrebarea — cînd se va executa lucrarea ?" **(Eugen Butnaru, București, str. Lamotești nr. 3—5, bl. 62, sc. E, ap. 197, sector 4).**

■ Un mod de deplasare comod și civilizat spre și de la Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej era asigurat de cele trei vagoane directe București — Comănești, atașate acceleratelor 541, 542, care au fost scoase în decembrie 1983, deși figurează în continuare în noul Mers al trenurilor, valabil pînă la 4.06.1985. Dacă la numărul călătorilor spre și de la Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej mai adăugăm faptul că aceste vagoane serveau și rafinăria Dărmănești, obiectivele miniere și petroliere Comănești — Tîrgu Ocna, precum și stațiunea balneară Slănic-Moldova, ne închipuim că aceste vagoane circulau în permanență la capacitatea nominală pe o linie electrificată. „Față de această stare de lucruri — ne scrie **inginerul Emanoil Grigore din București** — vă rugăm a accepta ca revista „Flacăra" să fie purtătorul nostru de cuvînt într-o intervenție pe lîngă C.F.R. cu scopul de a fi repuse în circulație vagoanele directe București — Comănești și retur ,atașate accceleratelor 541 și 542".

■ În ziua de 14 septembrie a.c., a dispărut de acasă — comuna Păulești, sat Găgeni, jud. Prahova — fetița Constanta Harapu de 11 ani, este bolnavă, are tulburări de memorie, nu știe să-și indice adresa, răspunde la numele Cristina. E îmbrăcată în pantaloni negri, lungi, bluză albă, papuci. Are părul castaniu deschis, ochi căprui, înălțimea 1,20 m. Cine a văzut-o este rugat să anunțe de urgență familia, la adresa : **Harapu Ion, sat Găgeni, telefon 20628, prefix 972.**

■ O foarte frumoasă scrisoare primim de la **Gheorghe Ilieș din București, Bd. Bucureștii Noi, nr. 15, et. 3, ap. 25, sectorul 1.** Soția sa a aflat în urmă cu un an că este bolnavă de neoplasm la sînul drept. În ciuda numeroaselor consultații și internări, starea i s-a agravat. Începînd din luna ianuarie a acestui an a urmat tratamentul dr. Iulică Voinea și rezultatele s-au văzut la scurt timp. Starea generală s-a îmbunătățit simțitor, iar durerile au încetat". Date fiind aceste rezultate — ne scrie Gheorghe Ilieș — soția mea (ca de altfel toți bolnavii care au reușit să beneficieze de această medicație) are mai multă încredere în tratamentul dr. Iulică Voinea, căruia pe această cale îi aducem mii de mulțumiri.

■ **Asociația locatarilor blocului nr. 3, din Șoseaua Berceni nr. 3,** ne trimite un set de fotografii care ne convinge că starea în care se află spațiul dintre blocurile nr. 1, 2, 3 și 8, precum și Școala generală 113 îi poate duce la exasperare. Terenul a fost afectat construcției unei creșe — asta mai demult. Acum, copiii care ar fi putut beneficia de acest lăcaș s-au făcut destul de mărișori. Fotografiile ni-i prezintă jucîndu-se pe mormanele de moloz din preaima clădirii, construită numai pe jumătate. Iată care a fost răspunsul dat de Administrația Domeniului Public din cadrul Consiliului Popular al sectorului 4 la solicitarea Asociației locatarilor : „Urmare scrisorii dumneavoastră nr. 1844/28.05.1983 prin care solicitați repararea căilor de acces la blocurile 1, 2, 3 și 8 vă comunicăm următoarele : întrucît aceste lucrări sînt noi, ele nu au fost reconstituite de noi". În mai 1983 or fi fost ele noi... Dar în septembrie 1984 ?

Pagină realizată de
LIANA MOLNAR ■

Poșta redacției

Genica Chiturlea — Dărmănești (Bacău) : Absolvenții Facultății de drept nu pot fi înscriși în anul III la Facultatea de istorie-filozofie. A doua facultate o puteți urma numai pe baza concursului de admitere la specializarea filozofie-istorie ■ **Valerică Axenie** — Murgoni (Vaslui) : Reîncadrîndu-vă în muncă în termenul legal de la lăsarea la vatră, perioada în care v-ați satisfăcut stagiul militar constituie vechime în muncă ■ **Adrian Butaru** — Băicoi : Stagiarii învățămîntului superior nu pot fi transferați în perioada stagiaturii în orașele declarate, potrivit legii, orașe mari, ci numai în orașe și centre muncitorești ■ **Aurel Voroneanu și Rozalia Brudașcu** — București : Fac parte din familie, în sens locativ, soții și copiii, precum și părinții soților întreținuți de aceștia. Ginerii, nepoții sau alte rude nu se iau în considerare la calculul chiriei. ■ **Ioana Popa** — București : Ați fi beneficiat de legitimație gratuită de călătorie pe mijloacele de transport în comun I.T.B., dacă la data pensionării de la I.T.B. ați fi avut o vechime neîntreruptă în această unitate de peste 20 de ani ■ **Ion Matieșescu** — București : Sînteți obligat la plata chiriei și a cheltuielilor de întreținere cuvenite apartamentului pe care-l ocupați de la data încheierii contractului de închiriere ■ **Gheorghe Dochitoiu** — Livezi (Vrancea) : Vă așteptăm la redacție ■ **Viorica Ionesi** — Reșița : Întrucît aveți vîrsta de 55 de ani, în condițiile în care aveți și o vechime în muncă de cel puțin 25 de ani, puteți solicita pensie pentru munca depusă și limită de vîrstă. Dacă nu aveți această vechime, dar aveți cel puțin 10 ani de activitate, aveți această posibilitate la împlinirea vîrstei de 57 de ani ■ **Ileana Gherasim** — București : Prin divorț ați pierdut dreptul de a beneficia de pensie de urmaș după fostul soț care a decedat ■ **Vasile Olteanu** — Dărmănești (Dîmbovița) : Lotul în folosință nu se moștenește. Dacă unul din părinți a decedat în anul în curs, dreptul de a folosi lotul îl au membrii familiei defunctului pînă la sfîrșitul anului, cînd au obligația să predea lotul la C.A.P. ■ **Nicolina Tudor** — București : Repartizarea cheltuielilor aferente zugrăvirii părților comune ale imobilului se repartizează în funcție de numărul de persoane, fără a face diferențiere din punct de vedere al vîrstei.

MARGA NEDELEA ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Mintea, nu vîrsta, află înţelepciunea

• Ansamblul „Călușul" în Grecia • Din laborator în fluxul tehnologic •

Mereu tînăr „menestrel la curţile dorului"

Mollpsitor de jovial, de bine dispus şi de luminos, gata oricînd să asculte o vorbă de duh, dar, mai ales, risipind, la rîndu-i, alte zeci şi zeci de vorbe care, rostite într-o oltenească fără cusur, încîntă spiritul, ascuţindu-l şi sensibilizîndu-l, **Tudor Gheorghe**, mereu tînăr „menestrel la curţile dorului", obişnuieşte ca, după oricare turneu al său, în ţară sau în străinătate, să se-abată şi pe la redacţia noastră. Fără alt gînd, decît dialogul în sine, s-a instaurat, ca să zicem aşa, de la sine şi fără premeditare, un fel de tradiţie : vine şi, cu un talent de povestitor ieşit din comun, ne încîntă şi ne reîncîntă de tot ce-a văzut, ce-a simţit.

Întors, de curînd, din Grecia, unde a însoţit **Ansamblul folcloric „Călușul" din Scorniceşti**, care a participat la **Festivalul folcloric balcanic de la Volos**, şi-a susţinut apoi o serie de spectacole la **Atena, Levkada, Agrinon, Kardiţa, Kastoria, Pireu şi Halkida**, ne-a relatat cum, într-o zi, apropiindu-se de Levkadia, au oprit un motociclist ca să-l întrebe unde-i primăria oraşului. Şoferul, care nu ştia o boabă grecește, i-a pus o întrebare foarte scurtă, dintr-un singur cuvînt, dar rostit foarte europeneşte : Ţentrum ? Motociclistul i-a măsurat din cap pînă-n picioare şi i-a răspuns : Ce ţentrum, dom'le ?! Vezi că e ceva mai încolo, la două sute de paşi, pe dreapta, unde vă aşteaptă tot ansamblul. „Sau, continuă Tudor Gheorghe, am avut ocazia să mă abat spre Argos, unde-i un fantastic amfiteatru antic. Trei mii de locuri, nici nu ştiu cum să le zic, scaune sau fotolii, săpate direct în piatra muntelui. Dar, de-adevăratelea şi-adevăratelea uimitoare este acustica amfiteatrului. L-am lăsat pe translator pe scenă şi l-am rugat să rupă o foaie de hîrtie, iar eu am urcat pe ultimul rînd de locuri. Ghidul se vedea ca o furnică, dar fîşîitul hîrtiei, cînd a rupt-o, s-a auzit de parcă ar fi rupt-o lîngă urechea mea. O emoţie copleşitoare, aşa cum pe Acropole am rămas, la propriu şi la figurat, mut. Pur şi simplu mut. Dacă ar fi după mine aş alege, ca simbol pentru pace, exact această minune a culturii elene şi-a lumii. Mă bizui, cînd spun asta, că pe fiecare zece metri pătraţi întîlneşti turişti din cel puţin zece ţări ale lumii. Coloanele de pe Acropole mijlocesc cea mai adîncă şi mai frumoasă unire a popoarelor, unirea într-o uimire în faţa geniului uman. Şi iată şi reversul, jos, în Atena, la o întretăiere de străzi, un tip pe o motocicletă, un tînăr atletic, blond, era parcă un zeu cu ochi albaştri. Avea o brăţară de aur la mîna stîngă şi-un medalion uriaş, tot de aur, probabil, la gît şi ţinea cu mîna dreaptă ridicată, o funie de usturoi pe care voia să o vîndă..."

— Şi totuşi, dincolo de-aceste întîmplări, imagini, trăiri, ce-a însemnat pentru Tudor Gheorghe acest turneu în Grecia ?

— La Volos, unde a avut loc festivalul, am trăit foarte acut sentimentul că în lumea balcanică noi sîntem, totuşi, o expresie artistică aparte. Costumele noastre populare, dansurile noastre şi cîntecele noastre sînt lipsite de-acea notă orientală, uneori monotonă, atît de evidentă în folclorul celorlalte ţări balcanice. Publicul, poate prea obişnuit cu această notă orientală, îi întîmpina pe-ai noştri cu aplauze dezlănţuite. Prin varietate, prin ritm, prin autenticitate şi, firește, prin talentul interpretativ, ansamblul „Călușul" din Scorniceşti a fost un strălucit ambasador al folclorului românesc, al zonei pe care o reprezintă. În ce mă priveşte, am cîntat o foarte veche **doină din Teleorman** şi **Balada ciobanului care şi-a pierdut oile**, două cîntece care, am simţit eu, au fost înţelese de fiecare dată şi, la bis, am cîntat o compoziţie proprie, **Muică, sîntem neam de piatră**, pe versurile regretatului poet **Virgil Carianopol**. Dar, de-adevăratelea, cea mai frumoasă seară a fost într-o anume zi, cînd, din cauza ploii, spectacolul s-a amînat şi toţi participanţii am luat loc la o masă, comună, sub un fel de şopron. S-a iscat, nu ştiu cum, fără nici un fel de organizare, un festival mai ciudat, fiecare ansamblu a evoluat, pentru a înveseli şi înfrumuseţa masa, cu ceea ce credea el că are mai bun. Aş da orice să pot revedea filmul acelei seri. Din păcate nimeni n-a filmat nimic. Nu vreau să spun, prin asta, că festivalul n-a avut şi seri minunate. Dimpotrivă, pot spune, fără să greşesc, că n-a avut nici o seară mediocră. Totul a fost superb, folclorul balcanic a strălucit în plenitudinea sa, ai noştri, repet, au fost la înălţime, dar mie mi-a plăcut mai mult şi mai mult acea seară mai deosebită. În altă ordine de idei, acest turneu m-a convins şi mai mult să-ncep să lucrez la o mai veche idee a mea, o suită de cîntece pe versuri de **Ion Barbu, Anton Pann** şi **Mateiu Caragiale**, poeţi care s-au aplecat, la timpuri diferite, asupra a ceea ce s-ar numi tragismul balcanic. Vor fi cîntece de-o durere şi-o tristeţe cum nici măcar nu îndrăznesc să-mi închipui...

— Altceva, la orizontul preocupărilor imediate ?

— Pregătesc cel de-al patrulea disc al unei casete Electrecord, casetă care cuprinde, pînă acum, trei discuri. Primul, **Viaţa lumii**, o antologie de cîntece pe versuri de la Dosoftei pînă-n zilele noastre, al doilea se intitulează **De dragoste de ţară**, iar al treilea se numeşte **Veniţi, privighetoarea cîntă**, pe versuri de **Al. Macedonski**. Acest al patrulea disc, în pregătire, este dedicat folclorului, cîntecelor populare. Cam atît, deocamdată.

VICTOR NIŢĂ ■

MIHAI PĂNZARU-PIM ■

Cererea ni s-a făcut ieri! O mai putem noi onora peste trei ani?

Continuăm să ţinem sub observaţie evoluţia unei descoperiri de care ne-am ocupat mai îndelung : aplicarea în practică şi fabricarea în şarjă industrială a medicamentelor antineoplazice brevetate de medicul Mihai Dănilă. Istoria lor e cunoscută. N-o mai repetăm, n-am face altceva decît să batem şi noi apa în piuă. Revenim asupra ei, fiindcă acest *copil nedorit* pînă mai ieri a crescut frumos şi către ajutorul lui îşi întind braţele acum nu numai bolnavii din ţară, ci şi cei de peste hotare, din tot mai multe ţări. Ba, mai mult, problema a trecut de la interesul bolnavului la interesul unor firme, şi chiar al unor state care, iată, ne solicită, contra unui preţ bun în dolari, medicamentele medicului român. Nu trebuie să ne mire succesul ăsta. De mai bine de douăzeci de ani, doctorul Mihai Dănilă luptă cu aceste medicamente împotriva celei mai nemilloase boli : cancerul. Şi, aşa cum am subliniat de fiecare dată, nu trebuie să ne batem cu pumnul în piept că, gata, am descoperit leacul absolut, dar nici nu trebuie să stăm cu braţele în sîn şi să ne sufocăm de modestie. De peste douăzeci de ani, un mare număr de bolnavi beneficiază de aceste medicamente, iar foarte mulţi trăiesc datorită lor. Dacă era numai o închipuire, fie şi o minune, ar fi durat numai trei zile. Dar treaba durează de decenii. În ultimii ani a căpătat chiar o binemeritată notorietate internaţională : Oficiul european de brevete din Haga a eliberat un astfel de certificat prin care recunoaşte României prioritatea, în lume, în domeniul întrebuinţării substanţelor redox în terapia antineoplazică. Multe clinici de specialitate din R. F. Germania, Italia, Franţa, Australia şi din alte ţări îi solicită medicului român colaborarea, colaborare care în unele dintre aceste clinici fiinţează de acum. De foarte curînd ne aflam în sala Expoziţiei naţionale de invenţii şi mărci, deschisă la Bucureşti, şi am văzut acolo expuse medicamentele şi brevetele de care vorbim. La această Expoziţie naţională din acest an medicamentele doctorului Dănilă au fost, de altfel, premiate. Întîmplarea a făcut însă atunci să fim şi noi în imediata apropiere a unui tovarăş ministru secretar de stat care vizita expoziţia şi să-l auzim adresîndu-se celor care îl însoţeau, astfel : „Uite, un lucru foarte bun ! Cînd îl vom avea pe piaţă ? Să apară cît mai repede în farmacii !" Înseamnă că omul de stat înţelesese urgenţa, importanţa în plan uman, dar şi în plan economic a problemei. Se definea astfel o prioritate, prioritatea ca medicamentele antineoplazice ale doctorului Mihai Dănilă, preparate de peste două decenii de el însuşi şi oferite bolnavilor gratuit, să depăşească acest stadiu manufacturier de preparare şi să treacă în stadiul celălalt, al preparării pe cale industrială. Adică, invenţia să fie exploatată eficient, organizat, urgent.

Am preluat, deci, întrebarea tovarăşului ministru şi am adresat-o şi noi celor care au şi dreptul, dar şi obligaţia de a pune în practică o astfel de indicaţie, adică titularului de brevet — Biofarmul :

— Da, eram de faţă şi eu cînd tovarăşul ministru recomanda aplicarea în practică a acestor brevete, aflarea medicamentelor cît mai repede în farmacii, ne spune farmacista Camelia Iuganu, responsabil cu invenţiile şi inovaţiile. Acest brevet se va aplica în practică pe baza unui contract de cercetare, încheiat de noi între Biofarm şi Institutul de cercetări chimico-farmaceutice. Ne-am zbătut mult pînă l-am încheiat, pentru că apar unele greutăţi în studiu. Doctorul Dănilă oferă medicamentele, cu aprobarea Ministerului Sănătăţii, are cazuri concrete de bolnavi trataţi, are o bogată cazuistică, dar cu toate acestea este încă nevoie de unele studii, cercetări din punct de vedere analitic. Un produs medicamentos trebuie să parcurgă mai multe etape pînă ajunge să fie produs pe cale industrială şi livrat prin farmacii : trebuie să obţină avizele de necesitate, analitice, terapeutice, de fabricaţie, apoi autorizaţia de fabricaţie. În contract sînt incluse, deci, mai multe secţii, contractul are mai multe subdiviziuni.

— Cu toate aceste **multe secţii şi multe subdiviziuni**, cînd se va finaliza contractul ?

— După toate calculele, în **1986**, cînd va începe experimentarea industrială, după care va urma fabricarea şi livrarea către oficiile farmaceutice. Aşa, credem, în 1987.

— Deci, pe cînd în farmacii ?

— Aşa cum am spus : în 1987.

— Aveţi solicitările unor firme, ale unor ţări pentru aceste medicamente ?

— Avem solicitări din R. F. Germania, la care însă nu putem răspunde fiindcă nu avem medicamentul. În paralel dorim să mergem cu brevetarea medicamentelor şi în străinătate, pentru a-i exporta în S.U.A., Canada, Australia, U.R.S.S., R. F. Germania, R. D. Germană şi în alte ţări. E un medicament valoros şi trebuie să-l exportăm.

— Nu s-ar putea, totuşi, scurta acest timp de cercetare, ţinînd cont că toate acest etape au mai fost parcurse o dată de autor ? Că fiecare etapă a obţinut şi o aprobare ?

— Sînt o serie de formalităţi !?...

A doua zi, farmacista Camelia Iuganu, dealtfel un om foarte bine intenţionat, care depune suficient efort pentru finalizarea cît mai rapidă a acestui contract de cercetare, ne spunea că, în urma unei discuţii cu conducerea Oficiului de stat pentru invenţii şi mărci, termenul ar mai putea fi scurtat. Cu cît va mai fi scurtat însă, n-am mai putut afla. Nu avem nimic împotriva faptului ca medicamentele în cauză să fie cercetate din nou, experimentate, avizate după toate formalităţile. Pledăm însă pentru urgentarea acestor formalităţi. Medicamentele acestea, de care o lume are nevoie, o lume suferindă, o lume marcată de spaima nefiinţei, ne sînt solicitate cu maximă urgenţă acum, sau mai corect spus ne-au fost solicitate ieri ! A fixa termen unui astfel de contract anul 1987 ni se pare prea mult. Să ne oprim la un singur argument : medicamentele doctorului Mihai Dănilă sînt brevetate nu de ieri, nici de azi, ci, dacă nu ne înşelăm, de prin 1968 ! De ce în atîta amar de ani nu s-au întocmit formalităţile necesare, pentru a oferi medicamentul celor care îl solicită, îi aşteaptă ca pe încă o zi de viaţuire ? De ce nu s-a întocmit nici o formalitate pînă acum, pentru ca produsele acestea să fie vîndute pe piaţa internă şi externă (conform solicitărilor) şi să aducă în vistieria statului valorile de care avem nevoie ? Dorim, cum am mai spus, să atragem atenţia asupra unei urgenţe. Cererea ni s-a făcut ieri, ni se va mai face şi azi, poate, şi mîine. Cine are curajul să garanteze că ea va fi valabilă şi în 1987 ? Şi chiar dacă va mai fi, să zicem, de ce să lăsăm să se ducă pe apa sîmbetei atîţia bani ? În raport de priorităţi, de conjunctură, procedura aceasta a avizelor, a formalităţilor trebuie să fie elastică, mobilă, operativă, fără să fie superficială. Procedînd astfel, vom lucra în interesul nostru colectiv. Şi, în acelaşi timp, vom putea impune gîndirea ştiinţifică românească în universalitate. Fapt care, de asemenea, nu înseamnă puţin lucru.

N. GRIGORE MĂRĂŞANU ■

Dincolo de aparenţe

Ce preţ poate avea excesul de încredere?

Nu încape îndoială că atunci, în 1978, cînd *Octavian Cloşcaru* a fost propus şi apoi investit în funcţia de administrator al Asociaţiei de locatari nr. 12 din municipiul Tulcea, cei care i-au acordat o asemenea încredere — pentru că nu oricui îi poţi da pe mînă o gestiune, fie ea chiar şi numai de zeci de mii de lei lunar — au avut în vedere atît priceperea sa în materie (fiind economist de profesie), cît şi, evident, corectitudinea îndubitabilă....

Dacă adăugăm acestor argumente esenţiale impresia pe care a produs-o O.C. după ce şi-a început exercitarea atribuţiilor, am putea spune că locatarii Asociaţiei nr. 12 din Tulcea nu aveau decît motive să se felicite reciproc pentru obţinerea lor faţă de noul administrator şi să fie liniştiţi în privinţa gospodăririi fondului de rulment şi a cotelor aferente de întreţinere.

Meticulozitatea întocmirii documentelor administrative, punctualitatea defalcării sumelor din facturi şi afişării listelor de plată, excesul de prezenţă la program şi de politeţe faţă de locatari erau tot atîtea „cărţi de vizită" pentru administrator.

Firește, oricît de bună impresie ar face un om care îndeplineşte o funcţie de interes obştesc, nu poate exista nici o justificare pentru neglijarea îndeplinirii de către factorii de răspundere — în cazul de care ne ocupăm : Comitetul asociaţiei, Comisia de cenzori, reprezentanţii organului administrativ local anume destinaţi pentru îndrumarea şi controlul activităţii asociaţiilor de locatari — a îndatoririlor ce le revin prin statut şi acte normative.

Lăsîndu-se înşelaţi de aparenţe, cei care aveau obligaţia şi interesul să se convingă de realitatea corectitudinii actelor administrativ-financiare ale asociaţiei respective, s-au mulţumit cu verificări formale, prin sondaje şi de suprafaţă, aşa, ca să nu se spună că n-au făcut ceva, dar nici să-l... jignească pe administrator.

Şi se părea că şi aşa totul merge strună...

Iată, însă, că o revizie contabilă efectuată în luna februarie 1984, cu toată competenţa şi răspunderea ce se impun, începe să scoată în relief aspecte de-a dreptul alarmante ; chitanţe eliberate locatarilor, dar fără a avea duplicate la administraţie şi neevidenţiate în registrul de încasări, neconcordanţe între sumele încasate şi cele depuse la C.E.C., modificări nejustificate în situaţia unor debitori, „rotunjiri" substanţiale ale sumelor de plată, după efectuarea calculelor etc. Cu alte cuvinte, un arsenal întreg de procedee frauduloase, care indicau cert scopul : *obţinerea de cîştiguri ilegale*.

S-a impus, deci, intervenţia organului de urmărire penală. Cercetările întreprinse de maiorul *Ioan Cîrnu*, din Miliţia Judeţului Tulcea, au demonstrat, pe bază de probe materiale incontestabile, că începînd cu anul 1979, deci la puţin timp după investirea în funcţia de administrator, Octavian Cloşcaru, folosindu-se îndeosebi de *chitanţiere neînregistrate (?!)*, dar uzînd şi de alte procedee infracţioniste, între care chiar şi diminuarea cifrei care trebuia să indice către Întreprinderea comunală numărul locatarilor, de la *1 200* la numai *700* (aceasta pentru inducerea în eroare a organelor de control care ar fi putut sesiza că, în raport cu totalul locatarilor, sumele virate în contul furnizorilor par nereale), a reuşit să delapideze sistematic, circa 200 000 lei.

Consecinţele penale pe care le suportă acum cel în cauză, amărăciunea firească a celor care s-au lăsat induşi în eroare de aparenţe sînt, socotim noi, trebuie să fie, nu doar avertismente pentru cei tentaţi să profite de credulitatea celor care le acordă încredere excesivă, ci şi motive de meditaţie pentru cei care au datoria şi interesul să evite astfel de situaţii.

MIHAI GROZAVU ■

P.S.

Dintr-o regretabilă eroare a organului de urmărire penală din oraşul Medgidia (Miliţie) care a furnizat datele cuprinse în articolul „Economistul nu luase în calcul...", referitor la Floander Aurel, articol apărut în revista Flacăra din 19 august 1983, suma valorilor delapidate de acesta a fost exagerată.

În realitate Floander Aurel a fost condamnat de către Judecătoria oraşului Medgidia prin sentinţa nr. 3323 la o pedeapsă privativă de libertate de doi ani de zile, pentru delapidarea unor produse agricole în valoare de 16 549 lei.

Se iartă totul celui care nu-şi iartă nimic

DEPINDE DE NOI

• Nimeni nu îi spusese, nimeni nu îi prinsese •

Cădere liberă

Aşezată pe singura uliţă populată, casa cetăţeanului Niculache Gheorghe are un aer modern şi prosper : etaj, terasă de 20—30 metri pătraţi (aici a făcut nunta fiicei sale), chiriaşi, cai cu căruţă, tinichea de ciment. În sat nu există consiliu popular, miliţie, şcoală, brutărie, baie, biserică. Distanţa pînă la Tîrguşor, satul care dă numele comunei, de aproximativ 10 km, este foarte greu de parcurs. Oamenii îşi sînt lege şi pedeapsă.

Fals început de anchetă

Niculache Gheorghe lucrează la un post hidromatic şi străbate aproape zilnic distanta de 25 km, măsurînd debitul şi înălţimea apei. La el acasă, la ora 5,20, cetăţeanul mărturiseşte că, prin 1977—1978, s-a aşezat la marginea satului cu 22 de locuitori ciobanul Bildane, cu trei fii ciobani, cu un tată cîndva cioban, atunci şi acum, din cauza vîrstei, bucătarul celor patru şi paznicul stînei. Profitînd de plasamentul locului (între două C.A.P.-uri), stăpînul turmei duce oile şi caprele în porumbi, se produc imense pagube, nimeni nu protestează. Cu puţin timp în urmă, murind tatăl Bildane, cei trei ciobani au început să terorizeze oamenii din sat. Bătrînul, bunicul lor, nu mai este ascultat. Cine nu le este complice o încurcă. Din 1978, Niculache Gheorghe face sesizări peste sesizări, dezinteresat, numai pentru că vrea binele public. El a luat-o ierarhic, a ajuns la judeţ şi la Bucureşti. Cei trei fraţi Bildane l-au ameninţat, au sărit să îl bată, Niculache Gheorghe şi-a luat chiriaşi pentru a fi apărat şi a avea martori. În urmă cu doi ani Niculache Gheorghe a fost bătut, dar, în timp ce se judeca, tot el a acceptat împăcarea cu fraţii Bildane în schimbul unei sume de bani. Totul s-a ştors cu buretele, reclamantul s-a mai liniştit, dar, în ultima vreme, ciobanii au reînceput teroarea : îl ameninţă, îi strică instalaţiile din postul hidromatic, bagă oile în grădina unuia dintre copiii săi. Soţia, deşi de vîrstă apropiată, a hotărît să plece de acasă pentru că Niculache Gheorghe nu este în stare să rezolve situaţia. Cetăţeanul pare a fi disperat, nu mai are la cine să apeleze, toate autorităţile par a-i apăra pe cei trei ciobani, toţi pierd pe drum sesizările sale şi constatările făcute la faţa locului. Cum crede că se vor linişti toate ? Într-un singur fel : să plece fraţii Bildane din vatra satului.

Proces verbal

La ora 6,05, Niculache Gheorghe şi reporterul merg pe cîmp să constate pagubele. Mai mult de 4 ha sînt păscute de oi. Cu o noapte înainte plouase, se pot vedea urmele oilor printre ştiuleţii de 10—15 cm rămaşi după retragerea turmei. Sesizantul luase în mînă o căldare cu plute, rugase pe reporter să se dea drept „şeful de la ape". Mergem şi în postul hidromatic. Şi aici intraseră oile şi devastaseră. Mai cunoaştem un cetăţean căruia îi intraseră oile în vie. El încheiase un pact cu ciobanii : să nu facă reclamaţie şi va primi despăgubiri în toamnă. Trebuia să se stabilească dacă suprafaţa cu porumb era trecută la teren arabil, deci dacă trebuia să dea recoltă de porumb, sau la masă furajeră. În munţi, la cîţiva kilometri distanţă se vedeau păşuni. Numai comoditatea ciobanilor îi făcea să nu ajungă acolo. Niculache Gheorghe îşi pune la dispoziţie căruţa condusă de un musafir din Tulcea, este duminică, la ora 7,15 reporterul soseşte în Tîrguşor. Pe stînga drumului, vorbe aproximativ 12 ha de porumb mîncate de oi. Ele nu aparţin însă C.A.P.-ului Grădina din Tîrguşor, ci C.A.P.-ului din Cogealac. Ceea ce nu este încă mîncat din lanuri arată a porumb legat, cu drugă. C.A.P. Cogealac a trecut suprafaţa la teren nearabil, recolta trebuie să fie de masă furajeră, nu se mai aşteaptă prepararea masei furajere, porumbul este păscut direct din lan. Cine plăteşte pagubele ? Chiar ca masă furajeră, porumbul fusese mai mult stricat decît păscut.

La ora 8,10 reporterul soseşte acasă la Dumitru Enache, preşedintele biroului executiv al consiliului popular Tîrguşor —, după salut, unde are loc acest dialog :

— Ştiţi de pagubele din C.A.P. Grădina ?

— Care pagube ?

— Au intrat oile şi au păscut porumbul pe cîteva hectare.

— Da, bun ! Şi ce să fac ! Eu am fost plecat un an la şcoală, am venit de cîteva zile. O să iau eu măsurile de rigoare !

— Şi dacă peste cîteva ore se întră cu plugurile şi se acoperă paguba ?

Preşedintele a stat puţin în cumpănă, a tras apoi de mustaţa neagră şi stufoasă şi a spus :

— Aşteptaţi-mă la Consiliu ! Vin acolo în 10 min. Trebuie să mă bărbiersc ! Vine, dar peste 42 de min. Este ras proaspăt, purta un tricou marinăresc.

— Ce propuneţi, îl întreabă pe reporter ?

— Păi, dumneavoastră ce faceţi în asemenea situaţii ?

— N-am mai avut !

— Aţi mai avut, se ştie şi la judeţ.

— Poate scrieţi că m-aţi găsit acasă în timpul campaniei pentru recoltarea fasolei. Să ştiţi că am motive obiective : a plouat, mi s-a stricat acoperişul, a trebuit să stau să îl repar. Motive obiective, înţelegeţi ?

— Ce facem cu porumbul păscut de oi ?

— Aţi fost acolo ? De cît să fie paguba ?

— Dacă terenul este trecut arabil poate să fie foarte mare. Dacă nu, de cîteva mii de lei.

— Să luăm măsuri ! Să mergem acolo !

— Trebuie să încheiem un proces verbal de constatare a pagubei. Pe cine propuneţi să facă parte din el ?

— Nu ştiu, că noi n-am mai încheiat procese verbale d-aştea !

Între ora 10 şi ora 10,16, sosesc în faţa consiliului popular Gheorghe Călin, inginer şef al C.A.P. Tîrguşor, „ca neutru", Vasile Balaban, preşedintele C.A.P.-ului Zaharia, lucrători în cadrul postului de miliţie Tîrguşor, constituind comisia de stabilire a suprafeţelor distruse prin păşunare ilegală de către animale din sectorul particular şi evaluarea pagubelor produse. Deplasîndu-se la faţa locului, constată următoarele : „Suprafaţa distrusă este de 3,35 ha cultivate cu porumb pentru însilozare, cu o producţie medie planificată de 40 t masă verde pe ha, dar evaluată în teren la 12 t masă verde pe ha, rezultînd o pagubă de 40 t masă verde. 40 t × 120 lei = 4 800 lei".

Reporterul, trecut şi el la propunerea localnicilor în „comisia procesului verbal", îşi permite să observe :

a) Suprafaţa de 3,35 ha este suma a două suprageţe, una de 1,35 ha, alta de 2 ha. Cel care a efectuat măsurătorile a fost inginerul Gheorghe Călin. Reporterul a fost convins în timpul măsurătorilor că suprafaţa presupusă a avea 1,35 ha este mai mare. Luat cu vorba, după încheierea procesului verbal, „neutrul" a recunoscut că poate avea pînă la 2 ha.

b) Porumbul este înalt şi de calitate medie, deci de cel puţin 20 t la ha. Dar să presupunem că, în urma recoltării, ar fi rezultat doar 12 t la ha. Cine este de vină pentru diferenţa mare dintre plan şi producţia reală ? Sămînţa a fost de bună calitate, ploi au fost, porumbul este înalt de peste 1,50 m. Cît ar fi trebuit să fie de înalt pentru a se obţine 40 t la ha ?

c) Pentru încheierea procesului verbal, la propunerea preşedintelui consiliului popular, comisia s-a deplasat din cîmp şi pînă la sediul C.A.P.-ului Tîrguşor, deci pe o distanţă mai mare de 10 km, cu microbuzul C.A.P.-ului pentru ca, după două ore (atît a durat redactarea procesului verbal), să se întoarcă la Casianu.

Întîlnirea

Trebuie să fie găsiţi vinovaţii şi, dacă aceştia sînt fraţii Bildane să suporte consecinţele şi să hotărască dacă mai rămîn în sat sau nu. În 19 iulie, Dan Bildane mai fusese găsit cu oile în porumbii C.A.P.-ului Grădina şi plătise o amendă de 2 000 lei. Ciobanul achitase suma, chitanţa poartă numărul 486 şi este înregistrată la sediul C.A.P.-ului. Preşedintele consiliului popular hotărăşte să facă o adunare ad-hoc cu cetăţenii din sat, să spună aceştia care este vinovatul. Între timp, sergentul major Marinică Zaharia confiscă un cuţit foarte frumos lucrat de la unul dintre ciobani (fraţii Bildane au trei ciobani angajaţi cu 1 700—1 900 lei pe lună, legea nu admite), sergentul major Paraschiv Datcu (şef de post) „confiscă" la rîndul lui cuţitul sergentului major Marinică Zaharia. Apoi, îl cheamă pe Petrică Postolache, un băiat de vreo 30 de ani, din Moldova, unul dintre ciobanii angajaţi de Bildane, care spune că unul dintre ciobanii Bildane, Marcel, a intrat cu turma în porumbi, dar că n-a fost singurul, că înaintea lui trecuse ciobanul Alexandru Done din Cogealac şi alţi ciobani pe care nu îi cunoaşte. Sergentul major Paraschiv Datcu are două cărţi în mînă. Prima : ciobanii nu aveau voie să angajeze forţă de muncă (parcă ieri o angajaseră). A doua : ciobanul recunoscuse că **Marcel** intrase cu turmele, deci o declaraţie contra „alor Bildane". Dar, dacă se dovedea că numai turma lui Bildane stricase porumbii, deci este caz penal, cine intră la închisoare : Bildane sau ciobanul său ? Deci Bildane poate rămîne în continuare, poate să angajeze un alt cioban căruia să-i spună să intre cu turma în porumbi. Între 14—14,30, sosesc la marginea satului oamenii. Ei primesc întîlnirea ca pe un eveniment, toţi se spălaseră, se îmbrăcaseră în haine curate. Ion Ghiţă, în vîrstă de 54 de ani, pensionar, om echilibrat şi vrednic, este cel mai elegant. Poartă un costum bej, cravată modernă, şapcă din acelaşi material şi de aceeaşi culoare. Nea Ghiţă trage cu ochiul „la atîta adunătură de lume" care venise să vorbească cu ei şi se aşază pe iarbă, între ceilalţi oameni. Preşedintele C.A.P.-ului stă rezemat de un dud, „neutrul" nu iese din maşină, lucrătorii de miliţie sînt în apropiere.

Desfăşurarea

— Tovarăşi, spune preşedintele consiliului popular, noi am hotărît să facem o întîlnire cu dumneavoastră aici, la faţa locului, să vedem ce probleme aveţi şi cum le puteţi rezolva.

Acesta este punctul în care s-a arătat adovărul. Oamenii au foarte multe probleme de toate felurile, nimeni nu i-a întrebat de vorbă pînă acum, nimeni de la consiliul popular nu şi-a pus întrebarea cum pot fi ajutaţi cei douăzeci şi ceva de oameni din Casianu şi nu şi-a dat seama ce noroc reprezintă faptul că ei au rămas aici, în mijlocul cîmpului, cu încă o vatră în mijlocul recoltelor, unde pot fi crescute animale, unde este nevoie de ei.

Ba, la un anumit moment, preşedintele consiliului popular a şi strigat :

— Dacă e nevoie, depopulăm în totalitate satul !

— La noi, serviciul veterinar nu există !

— N-avem unde face baie la oi !

— Noi contractăm animale, dar nimeni nu vine să le facă controlul, să vadă de ce mor cele care mor. Apoi, dacă mor şi predăm blănurile, de ce ni se mai cer blănuri încă o dată ? Nu există nişte acte centralizate ?

— Eu sînt supărat, a spus nea Ghiţă, pentru că fac drumul cu laptele de două ori pe zi. Niciodată şoferul de pe cisternă nu este punctual. Pînă la punctul de întîlnire fac un ceas şi jumătate. Un ceas şi jumătate dus, un ceas şi jumătate întors, de două ori pe zi sînt şase ore, o jumătate de zi lumină. Cine nu aş putea să fac în acest timp ? Cine îmi plăteşte timpul pierdut ? Am spus la consiliu. Nu m-a luat nimeni în seamă.

— Eu din cauza ploii m-aş plînge, a continuat Ion Frăţilă. S-a înţeles lumea în sate, unde nu există brutărie, să se dea făină cîtă ar intra în ploi la oameni, să-şi facă oamenii acasă.

Preşedintele consiliului popular îşi notează calm, totul este un preludiu, de fapt aşteaptă să prindă hoţul. Vine vorba în cele din urmă, de păşuni, de porumbi, de Bildane. Oamenii au văzut patru ciobani intrînd cu oile în lan. Doar unul singur era al lui Bildane. Paguba plătită de Bildane nu poate fi mai mare de un sfert din paguba totală. Paguba din grădina copilului lui Niculache Gheorghe este calculată la 125 lei. Cei trei fraţi au 200 de oi şi 100 de capre, o treime din turmă este contractată cu statul. Ciobanii se obligă să despăgubească totul. De fapt, sînt nişte copii. Sînt pînă în 30 de ani, cel mai mic are 24 de ani, rid şi nu înţeleg prea bine. Bătaia cu Niculache Gheorghe a fost de orgoliu. „L-am plătit, a tăcut"... Niculache ţipă, spune că el a făcut sesizare, deconspiră total. Dacă ciobanii nu pleacă din sat, el va face reclamaţii peste reclamaţii. Cu excepţia lui Niculache, lumea ţine cu ciobanii. O plîngătoare de ocazie se apropie de „comisie" şi dă drumul la lacrimi. Toţi vor să rămînă ciobanii în sat. Lumea spune că Niculache Gheorghe a fost văzut cu cîteva zile în urmă alergînd cu barda după soţia sa. Niculache recunoaşte. Dă vina pe ciobani. Totul se întîmplă din cauza ciobanilor. Toţi cei adunaţi spun că Niculache Gheorghe a făcut armată cu tatăl ciobanilor Bildane. Niculache a fost primul care s-a bucurat cînd ciobanii s-au aşezat în sat. Cu timpul, a intervenit un scandal între Niculache şi Bildane. După moartea acestuia, Niculache şi-a jurat să scoată copiii duşmanului său din vatra satului şi aşa depopulat aproape în întregime. Deşi un om vrednic, nici Niculache n-a fost cu adevărat cinstit la viaţa lui, el făcînd, după spusele lucrătorilor postului de miliţie, închisoare pentru furt din avutul obştesc. Înaintea ciobanilor Bildane, fuseseră alţi ciobani. Şi aceştia întraseră cu oile în porumbi. Nimeni nu îi spusese, nimeni nu îi prinsese. Şi, dacă e să plece altfel Bildane, să plece cu turma la 7 km de sat şi, dacă se cuminţesc, să fie aduşi cu timpul.

Reporterul înţelege două lucruri :

a) Consiliul popular Tîrguşor este departe de a-şi face datoria faţă de cei 22 de oameni din Casian şi este departe de a înţelege ce noroc reprezintă el prin faptul că rămîn acolo, că acolo se pot creşte animale, cum se şi cresc, se pot stringe recolte, se pot instala brigăzi de recoltat în apropierea satului care rezistă deşi nu are nici canalizare.

b) Ciobanii, cu timpul apărînd satul iarna şi pe întuneric de hoţi şi de animale sălbatice, au luat locul consiliului popular, al miliţiei, al brutăriei. Educaţi în legea lor şi muncind pe rupte, ei judecă şi pedepsesc în legea lor, socotindu-se îndreptăţiţi.

Cina

Masa pe care a luat-o „comisia" la un sătean s-a compus din : brînză, ceapă, ploi, cafea. În timpul mesei, s-a vorbit despre farfuriile zburătoare şi despre descoperirile de pe alte continente care argumentează ideea existenţei farfuriilor zburătoare. În timp ce se spăla pe mîini, şeful postului de miliţie a primit o pară în cap de la Dan Bildane. S-a întors şi amîndoi au început să rîdă fericiţi.

TITU DUMITRESCU

Noutăţi din Arad

Experiment la faţa locului

Se cunoaşte faptul că, după apariţia în revista noastră a articolelor legate de preocupările medicului arădean, mai multe publicaţii din ţară au îmbrăţişat această idee arătînd, la rîndul lor, activitatea cît şi cazuri tratate de către Iulică Voinea. Doar publicaţia arădeană părea să nu fie interesată de acest subiect. Asta doar în aparenţă. Recent, cînd lucrurile sînt destul de încîlcite, cînd părerile sînt împărţite, cînd de aproape 10 luni se aşteaptă un răspuns, cînd cei care au fost autorizaţi să se ocupe de experiment caută tot felul de scuze — iată că în coloanele ziarului *Flacăra Roşie* din Arad, sub semnătura publicistului A. Harşani, a apărut, acum cîteva zile, un articol deosebit de documentat şi de interesant care completează, de la faţa locului, dosarul Iulică Voinea. Este, fără să mai căutăm cuvintele, un articol competent din care ne face plăcere să-l reproducem fiindcă constatăm că nu sîntem singurii în această „bătălie" — convinşi fiind că cei care intrizie cu răspunsul legat de experimentul de la ferma Roşia vor vedea că specialiştii din judeţul Arad au o altă părere legată de tratamentul medicului arădean...

Îndeplinirea sarcinilor din programul judeţean de dezvoltare a zootehniei presupune ca toţi specialiştii care acţionează în acest sector de activitate să se preocupe cu întreaga răspundere şi competenţă profesională de realizarea tuturor indicatorilor de plan. Pe această linie se înscrie şi responsabilitatea medicilor veterinari care au datoria să vegheze la asigurarea stării de sănătate a animalelor, la reducerea pierderilor datorate diferitelor cauze. Unul din medicii veterinari care dovedeşte permanentă preocupare şi abordează căi noi de aplicare a tratamentelor în această direcţie este doctorul Iulică Voinea. În cadrul Inspectoratului judeţean sanitar-veterinar unde îşi desfăşoară activitatea dînsul urmăreşte cu deosebită atenţie evoluţia bolilor indicînd pe baza analizelor ce le efectuează, în cadrul colectivului de muncă cele mai eficiente tratamente pentru vindecarea animalelor. Astfel la apelul făcut de I.A.S. Şagu (n.r. : directorul respectivei unităţi — Francisk Roncov — ne-a anunţat de foarte multe ori despre reuşitele experimentului Voinea la animale. Totodată s-a arătat deosebit de interesat în a începe la Şagu un nou experiment, aşa cum scrie la carte, în care medicul arădean să supravegheze toată munca — nu aşa cum s-a întîmplat la ferma Roşia de lîngă Capitală. Desigur, acest experiment, dacă va avea loc, el urmează să fie autorizat de către cei care deocamdată tac.), *la ferma Mănăştur pentru viţei care au suferit de pneumonie cronică s-a răspuns prompt astfel că ei au fost salvaţi. La fel s-a procedat şi în cazul unor afecţiuni pulmonare la viţeii de la cooperativa agricolă din Variaşul Mare, sau la purceii de la asociaţia economică din Macea care s-au îmbolnăvit de gastro-enterită. În atenţia medicului veterinar se află şi aplicarea tratamentelor la animale mature, cum sînt vacile de la I.A.S. Şagu cărora li s-au administrat medicamente pentru combaterea leucozei. Medicul veterinar I. V. nu se limitează doar la acest subiect al activităţii sale. Cu binecunoscuta-i pasiune pentru a explora noi metode de tratament, dînsul a experimentat tratarea viţelelor infecunde la cooperativa agricolă din Chişineu Criş, apoi a animalelor de la ferma de selecţie de la I.S.C.I.P. Ceala, fermă condusă de ing. Petru Faur, ca şi la asociaţia economică de creştere a porcilor de la Şicula. Experimentarea se face pe baza preparatului pregătit cu migală de doctorul Voinea, după ce în prealabil preparatul a fost testat de Laboratorul de nutriţie animală din Bucureşti* (n.r. : Atenţie ! urmează un lucru care se pare cei care trebuie să dea un răspuns nu cunosc acest fapt), *constatîndu-se că nu este toxic* (n.a. : urmează încă un fapt nou nesemnalat pînă acum). *Preparatul vine să înlocuiască medicamentele aduse din import cum sînt Miofer, Ferodex, precum şi antibiotice indigene care nu mai devin necesare, odată cu aplicarea noului preparat. În felul acesta se face economie de medicamente costisitoare, dar specialistul care a contribuit la realizarea lui îşi vede încununată cu succes munca depusă pe parcursul multor ani de observaţii şi cercetări.*

Acesta-i articolul, cum am mai spus, anărut în 11 septembrie în ziarul arădean „Flacăra Roşie". L-am reprodus fiindcă ni se pare deosebit de interesant şi că este bine ca el să fie cunoscut în toată ţara. Este, de asemenea, foarte important ca el să fie cunoscut şi de ceilalţi medici veterinari şi, mai ales, de cei care de peste 10 luni trebuie să ne dea un răspuns. Ne referim în special la cei din direcţia veterinară din cadrul M.A.I.A., de cei de la Institutul „Pasteur", cît şi cei de la Laboratorul central. Cît trebuie să se mai aştepte ? Este o întrebare pe care ne-o punem şi noi — este o întrebare la care pînă în momentul de faţă nu avem nici un fel de răspuns.

SORIN POSTOLACHE

CU SIMȚUL DATORIEI FAȚĂ DE CETĂȚEAN

Între I.A.P.I.T., I.H.R. și alții

● Oare litoralul este un atribut doar al I.H.R.-ului? ● Sau al I.A.P.I.T.-ului? ● Sau al Ministerului Turismului? ●

Situație limită: un sport pe cale de dispariție

În 1970, C.J.E.F.S. Constanța a organizat primele echipe de bowling din România la Constanța, Kogălniceanu, Basarabi, Eforie, Mangalia, Costinești și Năvodari. Echipele s-au înființat pe lîngă diferite sindicate care au într-o oarecare măsură posibilitatea de a finanța închirierile sălilor pentru antrenament, cumpărarea echipamentului, organizarea de competiții, premiile etc.

În 1970 existau 800 de jucători de bowling. Însă în 1978 au apărut dificultățile. Pentru un meci de 6 jocuri, trebuie făcut cel puțin un antrenament de 12 jocuri. În perioada 1971—1978, I.A.P.I.T., București, Filiala Mamaia, a acceptat să acorde reducere de 50% (jocul costa 8 lei, sindicatele care finanțau echipele plăteau 4 lei de joc). Între 1978 și 1979, I.A.P.I.T.-ul, ridicînd prețurile pentru turiști la 10 lei, a obligat și pe sportivi să achite 5 lei de joc. Între 1980—1981, nu s-a jucat, I.A.P.I.T.-ul nu a dat voie nici în perioada extrasezon, 15 septembrie—1 mai. S-a motivat că nu există popice, ce au păstrează pentru perioada de vară, dar popicele se fac la noi încă din 1979. În 1982 și în 1983, a avut loc Campionatul cu echipe reduse la Saturn, în Mangalia, în condiții extraordinar de grele: starea popicelor și a sălilor era departe de a fi bună, mașinile suspendîndu-se în perioada iernii, nu existau mijloace de transport etc.

Pentru a se putea păstra sportul, în 1981 s-a redus numărul jucătorilor din echipe de la 6 la 4. Din 1979 pînă în 1981, au mai rămas 699 de sportivi. Acum, sînt în jur de 200. În perioada 1983—1984 directorul Filialei I.A.P.I.T. Mangalia fiind mutat la Filiala I.A.P.I.T. Mamaia, jocurile s-au mutat la Mamaia, la preț de 8 lei jocul. Au fost cumpărate abonamente, altfel trebuind să se plătească 15 lei. Federația de popice, care luase sub protecția sa echipele de bowling, și C.N.E.F.S. în general au înțeles importanța jocului, fiind gata să finanțeze și să sprijine organizatorii. Văzînd amploarea pe care o ia jocul, federația a inclus în calendarul de activități **Cupa României** la bowling în 1978—1979 și în 1979—1980. În 1980—1981 și 1981—1982 au fost organizate campionate republicane la individual și perechi.

Dar totul merge din ce în ce mai greu, bowlingul fiind pe cale de dispariție ca sport. Lipsa de pregătire nu permite realizarea normelor de calificare în diferite categorii. Forul diriguitor al sportului nu cade de acord cu Ministerul Turismului, deși, cînd a existat înțelegere din partea acestuia, sălile I.A.P.I.T. au fost populate chiar în timp de iarnă, existînd deci rentabilitate.

Triunghiul dispariției oricărei inițiative

I.H.R.-ul și I.A.P.I.T.-ul aparțin Ministerului Turismului. Pînă în 1978, terenurile de minigolf, tenis, volei, baschet, minifotbal, piscinele etc. erau sub administrația I.A.P.I.T.-ului. După statisticile pe care le-am consultat, erau cel puțin la fel de rentabile ca acum. Probabil pentru că I.H.R.-ul și I.A.P.I.T.-ul erau obligate să aibă în subordine un anumit număr de baze și I.H.R.-ul avea mai puține, I.A.P.I.T.-ul a cedat acestuia terenurile de minigolf, tenis, baschet etc., oprindu-și doar bazele nautice. O parte din zonele de agrement o mai are și I.J.P.I.P.S.-ul, conflictul real însă se produce între I.H.R. și I.A.P.I.T. S-a ajuns pînă acolo încît, în aceeași incintă, I.H.R.-ul să aibă barul și I.A.P.I.T.-ul bowlingul. Acesta este numai un caz de împărțire absurdă. Oricum, cu excepția piscinelor și a bazelor nautice, bazele sportive întîmpină mari dificultăți în procurarea celor necesare pentru buna desfășurare a activităților sportive. Mai mult, I.H.R.-ul și I.A.P.I.T.-ul se incomodează reciproc în aceste condiții am găsit la I.H.R. Mangalia adresa cu nr. 10 883 din 25.07.1984, în care O.N.T. Carpați cere propuneri pentru extinderea terenurilor de sport. În principiu, este foarte bine, dar asta și altele dovedesc că și O.N.T. Carpați este străin de situațiile bazelor sportive de pe litoral. Între I.H.R. și I.A.P.I.T., triunghiul are o latură invizibilă; consiliile populare în razele cărora se află bazele de sport respective. După sezon, terenurile de sport sînt părăsite, zeci de mii de lei investiți se strică, pentru că nimeni nu le mai folosește și deci nimeni nu mai are interes să le îngrijească. S-a gîndit Ministerul Turismului să încheie pe perioada extrasezon un contract cu consiliile populare respective pentru folosirea terenurilor? Nu. Și nici consiliile populare nu s-au gîndit. Găsesc la magazinul din Saturn o adresă a I.C.S. Mangalia, din Șoseaua Constanței nr. 13, către unitatea nr. 123, prin care erau obligați vînzătorii să nu dea mai mult de 3 mingi de tenis cu o rachetă și să nu se vîndă mingile decît cu rachete. Această adresă sosește în momentul în care mai mult de jumătate din terenurile de tenis nu au în dotare mingi suficiente. Tot aici, saltele și umbrele pentru plajă nu se vînd decît la particulari. Adaug: 2 din cele 3 centre de închiriat echipament pentru plajă, din Saturn, au fost închise, cel care mai este nu are decît 7 saltele. În zona Mangalia, pe o distanță de 14 km, nu sînt deschise decît 5 centre de închiriat echipament pentru plajă, toate dotate la fel de bine ca și cel rămas deschis în Saturn. Oare litoralul este doar un atribut al I.H.R.-ului? Sau al I.A.P.I.T.-ului? Sau al Ministerului Turismului în ultimă instanță?

Asociațiile sportive din județ, o garanție a oricărui sport pe litoral

Pînă în 1960, litoralul cuprindea doar Constanța, Mamaia, cele două Eforii, Mangalia (astăzi Mangalia Sud) și cele două tabere pentru tineret de la Costinești și Năvodari. Începută în 1960, construirea stațiunilor s-a terminat în 1968, în 1970 construindu-se doar Capul Aurora. Hotelurile au fost construite pe locul vechilor păduri, peste fostele grădini de zarzavaturi și pe fundul bălților secate. Arhitecții au avut în vedere piscinele, minigolfurile, terenurile de tenis, volei, baschet. Dar toate bazele sportive dintr-o stațiune cum este Eforie Nord nu pot cuprinde simultan mai mult de 100 de jucători. Într-o zi, prin bazele sportive nu ar putea trece mai mult de 1 000 de jucători. Or, Eforie Nord găzduiește în sezon 50 000 de turiști lunar și are aproximativ 4 953 de locuitori. Urbanismul modern presupune la 1 000 de locuitori cel puțin 50 m² suprafață sportivă, în așezări obișnuite; în stațiuni suprafața trebuie dublată. Ar trebui să existe într-o stațiune cu o populație în sezon de 55 000 de oameni cel puțin 5 500 m² de suprafețe amenajate pentru sport. În întîmpinarea acestei idei vine și adresa O.N.T. Carpați amintită mai sus. Deci, unde ar putea fi extinse bazele sportive? În interiorul stațiunilor? Doar dacă se renunță la spațiile verzi. Ar putea fi extinse o dată cu perimetrul stațiunilor, la marginea acestora, și intrate în circuitul turistic prin extinderea traseelor minicarelor și a altor mijloace de transport în sezon. Ar putea, de asemenea, să se introducă, la cererea turiștilor, în abonamente și folosirea diferitelor terenuri sportive ale asociațiilor care își încetează activitatea în perioada de vară. Pe tot litoralul, cu excepția Constanței, sînt doar patru terenuri de fotbal, doar două (Mangalia și Techirghiol) cu piste. Mai bine-zis cu spații pentru piste. Zgură nu poate fi procurată și organizatorii nu știu de ce. Știu doar că nu se poate. Au auzit ei. Pe stadionul de la Mangalia își desfășoară activitatea **Metalul Mangalia** (fotbal, divizia B), **Marina Mangalia** (fotbal, divizia C), **Litoral Mangalia** (fotbal), două echipe de fotbal de juniori **Callatis** (rugby, divizia B). Unde și pe cine să mai poată primi? Prin contribuția cetățenilor, s-au strîns pînă acum 2 000 000 lei. Se poate demara construcția unui nou stadion. Există și un proiect sosit de la C.N.E.F.S. și realizat de I.P.J. Giurgiu. Stadionul cu o capacitate de 16 720 de locuri ar putea satisface cerințele echipelor din localitate, iar în plin sezon, terenul și pistele ar putea fi închiriate prin abonamente de turiști. Cît s-a luptat, însă, pentru aprobarea proiectului? Din cei 300 m² cît are suprafața amenajată pentru sport în Eforie Nord, 100 m² aparțin unui teren de fotbal scos din zona de circulație a turiștilor, construit după ochi. Terenul a aparținut unei asociații, **Unirea**, a sindicatului I.H.R., dar asociația s-a desființat în urmă cu nu se știe exact cît timp (oricum, mai bine de doi ani). Într-un moment în care toți se plîng că nu au bani pentru investiții în sport, descoperim că fosta asociație are o sumă frumușică în bancă, depusă în contul 45 110 315. Cine trebuie să facă transferul sumei din Filiala C.E.C. IV „Filimon Sîrbu"?

Al patrulea teren de fotbal este, de fapt, un teren de minifotbal, a fost amenajat în Mamaia, la **Castel**, și a fost închiriat unei firme.

Din sondajul de opinie pe care l-am făcut în data de 8 august 1984, în Eforie Nord, la baza sportivă **Venus** în rîndul turiștilor care priveau cele două terenuri de tenis și terenul de volei, din 82, 49 doreau să joace fotbal sau fotbal cu piciorul, 26 doreau să joace volei, 7 așteptau la tenis.

La Constanța, în ultimii 15 ani, au fost construite cîteva baze sportive foarte puternice: **A.S. Portul** (teren de fotbal, volei, handbal, sală de sporturi), **A.S.S.N.C. Șantierul Naval** (fotbal, volei, baschet, tenis), **A.S.C.H. Impex** (fotbal, popicărie, sală de jocuri), **A.S. Hidrotehnica** (fotbal, tenis, baschet, sală de jocuri). Numărul de spectatori pe care îi poate primi este foarte mic în raport cu solicitările, dotările sînt depășite. Constanța are numai în Divizia A două echipe de volei feminin, una de baschet, una de handbal. Mai sînt echipe în Divizia A la nivelul grupurilor școlare. Orașul a trecut în planul de sistematizare baza nautică, sala de atletism, poligonul de tir, o sală polivalentă cu 5 000 de locuri, fonduri există, se așteaptă cu încredere aprobările. Și în Constanța sînt neînțelegeri între Ministerul Turismului și (de această dată) Ministerul Educației și Învățămîntului. Una dintre ele este provocată de înotătorii de la Clubul sportiv școlar nr. 1 cărora nu li se închiriază nici cînd se poate (uneori li se închiriază, dar cu mare scandal) bazinul de înot olimpic, de 50 m lungime, din Mamaia, de lîngă **Hotel Parc**.

C.J.E.F.S.-ul, ajutat de organizațiile de sindicat (ele patronează asociații la nivelul orașelor), U.T.C. (ele patronează asociații la nivelul satelor), pionieri, învățămînt, U.J.C.A.P. și U.J.C.M., face cît de mult poate pentru binele sportului, pentru obținerea aprobărilor de extindere a bazelor sportive. Cu multe ocazii C.J.E.F.S.-ul acceptă propunerea Ministerului Turismului de a închiria turiștilor pe unele perioade și pe anumite ore din zi sălile și terenurile de sport de care dispune, dar, cînd la rîndul său cere sprijinul Ministerului Turismului, este refuzat.

I.H.R.-ul ca administrator al unor baze sportive de pe litoral

Piscinele (solicitate prin abonament de turiști români și străini) sînt cele mai rentabile baze sportive de pe litoral. S-ar putea spune că prin piscine și parcări I.H.R. își face planul la suprafețele pe care le are în grijă în afara hotelurilor. Situația terenurilor de tenis și a celor de minigolf este, însă, gravă. În Eforie Nord, referatele pentru mingi și pentru rachetele de tenis necesare celor patru terenuri au fost înaintate pe data de 15 mai, deși sezonul s-a deschis pe 1 mai. La 1 iulie, au sosit 98 de mingi de tenis **Pionier** și rachete numai pentru copii. O minge de tenis cu această calitate poate fi folosită între două și patru ore. Pe baza sportivă **Venus**, construită și cu ajutorul revistei „Flacăra", au fost repartizate 28 mingi pentru un sezon. Începe cercul închis: cum să devină terenurile rentabile dacă nu se joacă decît cu mingi de acasă și cu rachete pentru copii? Astfel, autofinanțarea nu poate satisface nevoia de extindere a bazelor sportive. Organizatorii sînt inhibați că noile mijloace fixe trebuie aprobate de Ministerul de Finanțe. Am întrebat în cele două filiale I.H.R. (Mamaia și Mangalia) dacă s-a adresat ministerului respectiv măcar o cerere. Nu. A fost de ajuns să se știe că de acolo trebuie luată aprobarea pentru a nu se mai cere nimic.

Pe terenurile de tenis, antrenamentul la zid nu se poate face din pricină că zidurile sînt așezate aproape de teren. Debitul de apă, calculat greșit, adică de nepriceput, este foarte mic, s-a tras greșit de la conductă, toaleta terenurilor durează foarte mult. Singurele fileuri existente sînt cele de pe terenuri. Dacă unul dispare, terenul devine impracticabil. Deși se cere rentabilitate maximă, responsabilii stațiunii nu fac reclamă terenurilor, nu se fac antrenamente la cerere în costul biletului de odihnă, cum se fac pentru piscine.

În această situație, „oamenii de pe teren" rezolvă problemele pe cont propriu. La baza **Venus** din Eforie Nord, pînă și benzile pentru terenuri au fost aduse „de acasă".

Cea mai mare dificultate este întîmpinată în procurarea zgurei. Zgură de maximă calitate (adusă de la Tîrgoviște) este doar pe suprafețele I.H.R. Mangalia. Dar și aici terenurile sînt prost dotate. La **Delta**, în **Saturn**, am găsit 3 rachete și 6 mingi, toate în stare proastă.

La Mamaia, zgura se aduce de la Comănești, de la carieră, prin U.C.F.S. În urma contractului încheiat între Centrala O.N.T. Mamaia și U.C.F.S. Comănești, o cantitate de 300—400 tone pe an ar trebui să sosească la Mamaia în luna aprilie cel tîrziu. Anul acesta zgura a sosit pe 15 mai. Motivația: nu există combustibil. Despre calitatea zgurei nu s-a spus nimic. Au fost chemați oameni din alte sectoare, s-a închiriat un compresor pentru mărunțirea pietrei. Din buzunarul cui au ieșit acești bani? Toți dau din umeri. Așezate între ghiol și mare, mereu în vînt, terenurile de tenis din Mamaia pierd în timpul verii aproape întreaga cantitate de zgură. Ce mai rămîne este distrus de apele pluviale (nu există canale de scurgere a apelor pluviale nici la faleză, nici la bulevard). Drenajul pe cele 37 de terenuri nu poate fi executat. Nici terenurilor de minigolf nu le este făcută reclamă. I.H.R. Eforie Nord informează că pe terenuri sînt mingi corespunzătoare dar mingile sînt executate de particulari după diferite matrițe. Pistele terenurilor sînt stricate în proporție de 50 la sută. Mingile nici rotunde nu sînt, mai mult de jumătate din piste sînt stricate, I.H.R.-ul închide ochii.

I.H.R. Mangalia a avut mai multă inițiativă. Au solicitat **Procomplexului Tîrgu Mureș** confecționarea de crose și mingi, a procurat piste noi prin **Azbochimie Tîrgu Jiu**. Și unele și celelalte se procurau din import. S-a făcut economie de zeci de mii de dolari. Este, însă, singurul loc din țară unde s-a cerut ajutor intern. Nici responsabilii terenurilor de la mare, nici responsabilii terenurilor de la munte nu au auzit de **Prodcomplex Tîrgu Mureș** și de **Azbochimie Tîrgu Jiu**.

Tot la Mangalia s-a mai găsit o soluție de rentabilizare a terenurilor: mobilitatea lor. Terenurile sînt deplasate în zonele unde sînt turiști care solicită jocul de minigolf. Dacă într-un sezon sînt totuși prea multe terenuri, cele nerentabile sînt deplasate în bazele I.H.R. de la munte. Terenurile de volei, baschet și fotbal cu piciorul nu sînt rentabile la Mangalia. Plasate relativ departe de plajă, neîngrijite, au fost cotropite de ierburi și de singurătate.

Rar întrebuințate, nu pot atinge rentabilitatea celor patru terenuri de volei din Mamaia, care sînt bine plasate și cărora li se face prin discoteci o excelentă propagandă.

I.A.P.I.T.-ul între obișnuință și inerție

În urma împărțirii bazelor sportive între I.H.R. și I.A.P.I.T., în 1978, I.A.P.I.T.-ul și-a oprit doar pe acelea oricînd rentabile dacă există meseriași buni; bazele de hidrobiciclete (singura nerentabilă din cauza meseriașului, este cea de la Eforie Sud; în data de 8 mai, jumătate din hidrobiciclete nu puteau fi închiriate din cauza defecțiunilor) la mare și lac, de popice, de bowling, de tenis de masă, centrele de biciclete duble pentru turiști (aici există o neglijență: cînd, în urmă cu doi ani, au fost schimbate bicicletele cu biciclete noi, acestora nu le-au mai fost aplicate scăunelele pentru copii, ceea ce a redus numărul închirierilor la jumătate). Obișnuiți să cîștige fără efort, o parte din responsabilii I.A.P.I.T.-ului nu au mai avut inițiative. I.A.P.I.T. Mangalia, deși ar putea să extindă mult bazele sportive și de agrement, stă încă în cumpănă.

La I.A.P.I.T. Mamaia, am găsit o listă de propuneri către minister ce ar putea dubla calitatea serviciilor puse de litoral la dispoziția turiștilor, dublînd în acest fel și rentabilitatea. Iată propunerile la care subscriem:

a) Să se construiască încă două debarcadere pe lacul Mamaia (Siutghiol) pentru acostarea vaporașelor, pentru ca acestea să aibă cursa pe tot malul lacului, pînă la Hanul Piraților, și apoi să se îndrepte spre insulă.

Notă: Într-adevăr, agrementul în acest moment se reduce la un transport pentru bere pe insula Ovidiu.

b) „Dotarea cu încă un vaporaș".

c) „Dotarea în continuare cu windsurfinguri, crearea a două centre de închiriat windsurfinguri, cu instructori specializați".

d) „Organizarea pe toate bazele sportive a cursurilor de instruire a turiștilor ce nu cunosc regulile jocurilor".

O idee unică în lume:

e) „Construirea unei linii de telegondole" (Mamaia — Insula Ovidiu).

Argumentul rentabilității:

„Ar putea circula 200 telegondole a cîte două persoane într-o cursă. 400 persoane la o cursă x 10 lei = 4 000 lei încasări la o cursă. 10 curse pe zi = 40 000 lei. Volumul de inventar ar putea fi recuperat în 3 ani și jumătate".

TITU DUMITRESCU ■

P. S. Considerînd că multe din cele semnalate vor fi rezolvate în timp util, vom reveni.

Am găsit în I.H.R. și I.A.P.I.T. oameni de maximă competență. Unii sînt specializați cu burse O.N.U. Dar competența nu scutește pe nimeni de răspundere. Cei care au avut putere să facă **Litoralul** trebuie să îl și întrețină.

Două fericiri consecutive pot echivala cu o catastrofă

TIMP LIBER

• M-am născut a patra oară •

Roşiile de la Mărul de aur

S-a primit la redacţie, cu destul de mare întîrziere, un răspuns de la I.T.H.R. — Ambasador prin care ni se aduce la cunoştinţă că, în urma articolului „Tortul de la Mărul de aur", apărut cu cîteva luni în urmă, cele sesizate s-au confirmat. Desigur, s-au luat, se spune în notă, diferite măsuri organizatorice inserate la pagina „Fiecăra la dispoziţia dumneavoastră" din numărul trecut al revistei noastre. Dintr-o curiozitate, s-o numim reporterească, acum cîteva zile, pe seară, am trecut din nou pe la cunoscutul restaurant bucureştean numit : „Mărul de aur". După ce m-am văzut instalat la o masă am cerut unui tînăr cu mustăcioară, (pe ecusonul de pe haină scrie numele Rotaru) o listă. S-a mirat, a dispărut şi, după o pauză considerabilă, s-a prezentat cu o mapă din carton cam şifonată pe care se afla desenat pe un soclu chiar un măr de aur. N-am ţinut cont că pe respectiva listă era trecută o dată din luna august. Am deschis lista şi am cerut un fel de mîncare. Tînărul cu mustăcioară, respectuos, a spus că aşa ceva nu are. Am mai cerut altceva. Acelaşi răspuns. Patru-sau cinci feluri din cele alese de pe listă nu se găseau, după spusele tînărului, în bucătăria restaurantului. Pînă la urmă m-am decis : o sticlă de bere şi brînză cu roşii. Am comandat şi după o altă bună perioadă de aşteptare mi s-a adus un platou cu cîteva bucăţi de brînză şi patru roşii. Pînă aici, toate bune. Dar cînd am pus mîna, să spun aşa, pe roşii, acestea erau mai mult în drumul lor spre bulion. Ofilite, strivite, găunoase şi, pe lîngă toate acestea, parcă atunci erau aduse de pe tarla. Adică, pline de noroi. Pe platou rămăsese trecerea lor pe acolo. Rotogoale de noroi. Foarte mirat a fost tînărul cu mustăcioară cînd a văzut noroiul. A spus, ca şi cum aş fi fost eu vinovat că am comandat aşa ceva : Eu, personal, am supravegheat spălatul roşiilor... Într-un tîrziu apare şi responsabilul restaurantului care, deranjat de la o masă, în loc de a îndrepta lucrurile, a prezentat o suită de scuze : „Eu nu sînt decît de două zile. Pînă se îndreaptă lucrurile trebuie să mai treacă o vreme". Chiar aşa să se prezinte lucrurile ? ! Chiar îţi trebuie o lungă perioadă de acomodare pentru a face, la respectivul restaurant, cîteva lucruri elementare printre care chiar şi spălatul legumelor şi fructelor ? ! Dacă aşa stau lucrurile, în cazul acesta fiind vorba despre nişte roşii întregi, atunci, ne întrebăm, şi pe bună dreptate, cum s-or prezenta lucrurile cînd este vorba despre salate, ciorbe sau mîncăruri gătite ? Este bine ca nu numai conducerea respectivei unităţi să supravegheze, cît de cît, elementarele norme de alimentaţie publică de la restaurantul Mărul de aur ca, în cel mai scurt timp, faptele să intre şi aici în normal. Şi ca o completare la precedentul articol, am aflat asta ulterior, cei de la restaurantul Mărul de aur au cerut celor care au organizat respectiva nuntă, pentru îmbunătăţirea meniului, douăzeci de litri de ţuică. O ţuică bună, care, spuneau, să fie pe placul tuturor. Asta în ciuda indicaţiilor care spun clar că nu se poate aduce, într-un restaurant, nimic din afară. Nuntaşii s-au conformat întocmai indicaţiilor primite şi au adus un bidon de plastic cu 20 de litri de ţuică de foarte bună calitate. Mare le-a fost mirarea cînd au constatat că la masă era o altă ţuică. Dar şi mai mare le-a fost mirarea cînd au făcut nota de plată. Preţul ţuicii era trecut în calcul. Cînd au întrebat despre ce este vorba au primit ca explicaţie următoarele : „S-a crezut, au spus circiumarii, că este cinstea pe care o fac mirii..." Cu un ţoi de 20 de litri ? Ciudată unitate de măsură ! Au rugat atunci să li se restituie măcar bidonul. Dar şi acesta a fost inclus în preţul cinstei. Poate cei de aici vor găsi nu numai explicaţii dar şi soluţii clare de rezolvare a acestei situaţii penibile. Aşteptăm, chiar în acest anotimp, o „cinste" din partea chelnerilor de la Mărul de aur fiindcă foştii nuntaşi au nevoie de-o ţuică, tot aşa de bună, la apropiatul botez. Este doar cinstea lor...

Răspunde

„Mătuşa de 1,25 lei"

Întreprinderea judeţeană de transport local — Prahova face cunoscut prin adresa cu numărul 7765 din 7 septembrie, următoarele : **„Legat de articolul apărut în revista dvs., din 31 august, intitulat : „O mătuşă de 1,25 lei", precizăm : Înainte de apariţia articolului în revistă, la sesizarea telefonică a redactorului dvs. S.P., am anchetat cazul** (n.r. este vorba, după cum semnează adresa, de directorul ing. St. Ioan) **petrecuţi în ziua de 10 august în autobuzul de pe traseul 44 şi concluzia noastră a fost că cele patru persoane angajate în incident sînt vinovate de o comportare necorespunzătoare, care nu reprezintă stilul şi metodele de muncă ale întreprinderii noastre, discuţii şi atitudini care puteau fi evitate..."** Nimeni, tovarăşe director, n-a spus şi nu a susţinut că acesta-i stilul de muncă în întreprinderea dumneavoastră. O repetăm : cele relatate reprezintă un fapt petrecut într-o zi la Ploieşti. După apariţia articolului s-au primit la redacţie, fără nici un fel de exagerare, zeci de telefoane şi au fost chiar şi oameni care au venit personal pînă la noi ca să ne mulţumească pentru cele scrise... De ce credeţi că au făcut acest lucru ? Cele patru persoane, cărora nu le daţi numele, sînt vinovate nu numai de o comportare necorespunzătoare. Sînt vinovate (ne întrebăm dacă sînt vinovate numai ele) că sînt chiar controloare. Este vorba nu numai de un stil de muncă ci de unul mult mai elementar : acela de a vorbi civilizat cu oamenii. Şi asta se învaţă. „O iert numai dacă vreau eu"... „huliganule"... şi multe altele sînt expresii folosite chiar de către lucrătorii întreprinderii de transport Ploieşti. În continuare, în adresă se spune : **„Pentru acest lucru am preluerat cazul în colectivul de controlori iar lui Ion Marcu** (n.r. deci numai el s-a găsit vinovat, fiindcă i s-a aflat numele !) **i s-a dat altă muncă. Este de datoria noastră să vă informăm că în practicarea controlului în autobuzele noastre găsim foarte multe cazuri de călători care nu-şi plătesc călătoria. Nu există o limită de vîrstă pentru persoanele trecute de această limită ca să fie scutite de plata transportului** (n.r. există totuşi una care probabil este valabilă şi la Ploieşti. Este vorba despre copii). **Controloarele noastre recrutate în majoritate dintre taxatoare au dispoziţie categorică de a controla toţi călătorii din autobuz fără deosebire de** (n.n. aici intervine şi partea hazoasă a lucrurilor) **vîrstă, sex, etc. în privinţa valabilităţii legitimaţiei de călătorie. În cazul analizat, după cum s-a constatat din examinarea lui, persoana a prezentat la control un bilet de Bucureşti dar şi acesta nevalabil fiind perforat la altă maşină..."** Da, aşa stau lucrurile. Aşa s-a scris şi-n articol. Dar bătrîna despre care este vorba avea totuşi bilet. Subsemnatul perforase, de fapt cum am şi spus, două bilete de călătorie. Şi pe un bilet, parafrazîndu-vă, poţi să laşi pe cine vrei indiferent de vîrstă şi sex. Chiar aşa stau lucrurile pînă la alte hotărîri. Aşa că, privind din acest punct lucrurile, bătrîna călătorea în mod legal şi martor la ele afirmate stau cele două bilete de călătorie care încă se mai păstrează la redacţie. Şi adresa se termină astfel : **„Urmare celor de mai sus, în numele colectivului de oameni şi muncii din I.J.T.L.-Prahova, mulţumim redacţiei pentru ajutorul dat, revenindu-ne sarcina să luăm toate măsurile pentru ca asemenea situaţii să nu se mai repete".** Asta rămîne de văzut. Pînă una alta în respectiva adresă nu se spune nimic despre cele patru controloare. Doar, Ion Marcu a fost mutat la o altă muncă. Sîntem şi noi curioşi să aflăm întregul nume al subiectului, adică al celor patru controloare, care, se vede clar, chiar adresa oficială le pune sub tăcere. Cu nume şi prenume şi, se înţelege, cu măsurile concrete care s-au luat. Aşteptăm...

SORIN POSTOLACHE ■

RăCuz

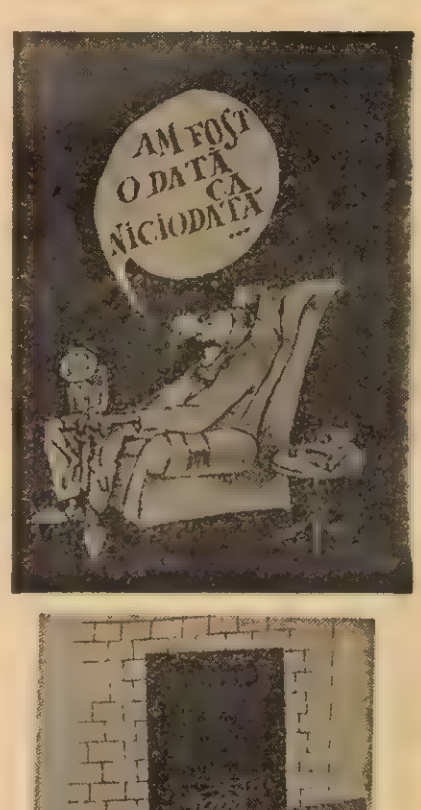

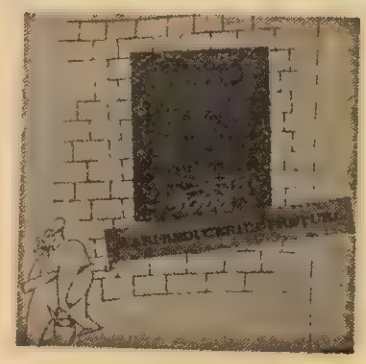

Nulla dies sine linea!

Ion Barbu, caricaturist din Petroşanii Văii Jiului, este prezent în acest sfîrşit de septembrie pe simezele complexului expoziţional din Bulevardul Republicii 21 din Bucureşti, — adică la „T.F.M." — cu un număr de 45 lucrări notabile. Cunoscut mai ales ca spirit antirăzboinic, antimilitarist, caricaturistul îşi diversifică de această dată calibrul munciţei sale artistice ţintind şi alte aspecte, iliare, întîlnite încă pe ici colo în societate ; vom zîmbi amar văzînd cum se poluează folclorul, vom dezaproba comportamentul social al unor semeni care calcă fără scrupule totul în picioare, lipsa de răspundere sau prefăcătoria slugarnică, entuziasmul de serviciu sau carteziamismul suficienţei.

Vom descoperi în lucrări şi puţină malilie şi soluţii personale la probleme de existenţă şi jocuri de cuvinte simple în aparenţă dar de mare haz, şi chiar autoironie gravată pe canavaua... senectuţii. După cum subliniia mai sus, militantismul antirăzboinic îl definesle prin excelenţă pe Ion Barbu ca pe un franc-tireur de elită al caricaturii româneşti contemporane, acesta impunîndu-şi un stil tăios (în formă) şi direct (în conţinut). În această idee pledează lucrările „Războiul civil", „Masa Tratativelor", „Flautul fermecat" şi mai ales „Reducerea cheltuielilor militare". Ideea titlului, preluată de fapt după numele unei lucrări din expoziţie, ţine să sublinieze ideea că, egal cu el însuşi, Ion Barbu nu lasă să-i treacă o zi fără a trage o linie pe răbojul caricaturii...

MIHAI PĂNZARU-PIM ■

Cronica şoselei

De cîte ori ne naştem

Întîmplările rutiere ale străzii aduc, mai mult şi mai des decît orice alt gen de fapte, omul la limita dintre fiinţă şi nefiinţă. Acel banal viraj efectuat de şoferul care evită în ultima fracţiune de secundă acroşarea pietonului distrat putea foarte bine să nu fie salvator şi să reprezinte cea din urmă clipă a vieţii trecătorului neatent. Îmi povestea deunăzi un amic : Eu m-am născut de patru ori şi nu-i deloc exclus, mai ştii, dacă am noroc, să mă mai nasc de cîteva ori. La 7 ani disputam un meci de fotbal exact în zona de curbă a unei ulije nu prea circulate. Tocmai cînd mă pregăteam să ţîşnesc spre poartă, printre doi apărători, m-am simţit agăţat de tricou şi trîntit la pămînt. Întrigat la culme de un asemenea fault grosolan, m-am întors spre apărătorii adverşi care, culmea, dispăruseră din faţa porţii o dată cu portarul. Eram nedumerit, revoltat de lasitatea lor şi de neintervenţia arbitrului, pînă cînd mi-am dat seama că „apărătorul agresiv" nu era altul decît un şofer de autocamion care reuşise să mă dribleze printr-o fentă de ultim moment, salvîndu-mi viaţa. Ruşinat, n-am ezitat să-mi cer iertare de la omul cu nea în păr care, mai speriat decît mine, se pregătea tocmai să mă urecheze, dar renunţase cînd a sesizat atitudinea mea smerită şi lacrimile ce mă podidiseră. M-am ales doar cu o mustrare şi cu tricoul rupt. A doua oară, aflat la vîrsta majoratului, erau foarte la modă pe atunci motocicletele, călare pe o Iawă — tip California, mă dădeam mare faţă de o colegă — o brunetă ochioasă —, făcînd viraje exact ca la cursele ce le admiram la jurnalele cinematografice. Stîrneam admiraţia Corinei — care, apropo, cînd au apărut maşinile, mi-a întors spatele în favoarea unui tînăr şofer — şi invidia colegilor, posesori doar de modeste biciclete. Nu sesizasem încă ce inamici perfizi sînt piatra cubică, stropită de ploaie şi lucioasele şine de tramvai, mai ales pentru atît de puţin stabilele vehicule cu două roţi. Încercînd să fac o întoarcere ac de păr, în faţa unui grup de fete care stăteau la o sucită în faţa porţii liceului, m-am pomenit catapultat şi aruncat pe un strat de flori după ce motocicleta făcuse cunoştinţă cu bordura. Pe atunci nu se purta cască. Dar chiar dacă o aveam bine înfiptă pe scăfîrlia mea, cu nu prea multă minte, tot o făceam ţăndări în coliziunea cu stejarul gros lîngă care, din fericire, aterizam doar la cîţiva centimetri distanţă. Cu pantalonii şi puloverul ferfeniţă, m-am îndreptat spre epava Iawei, defilînd ruşinat prin faţa pîlcului de colegi şi colege care făceau un haz nemaipomenit de figura mea de cascador ratat. Atunci, la 18 ani şi trei luni, m-am născut deci a treia oară, hotărît să nu mai fiu atît de puţin grijuliu faţă de firul subţire de care atîrna tînăra mea viaţă. La 40 de ani, tată a doi copii, mă uit de fiecare dată cînd fac duş la semnele de bună purtare, rămase pe mîna şi piciorul drept, sub forma unor cicatrice lungi şi paralele. Mă gîndesc la păcatele tinereţii, parcă mai hotărît să fiu cu ochii în patru, în postura de pilot al Daciei mele de culoare azurie. Spicele de păr alb m-au învăţat nu numai să nu fiu agresiv, ci şi să mă feresc cît pot mai bine de alţii, ce fac parte din categoria deloc puţin numeroasă a inconştienţilor : beţivi, vanitoşi, orgolioşi, nepricepuţi, care mai beneficiază, deocamdată, de statutul atît de invidiat al piloţilor rutieri. Declar cu mîna pe inimă că în cazul ce vi-l redau mai jos nu puteam întreprinde nimic pentru salvarea mea. Rulam pe banda de lîngă trotuar, cînd un tip cu şapte dioptrii, confundînd probabil semnul octogonal STOP cu cel romboic de prioritate, a intrat în cocheta mea limuzină, frîngîndu-i mijlocul ca unei trestii. Rămăşiţele sale au ajuns pînă la nivelul antebraţului meu drept, lăsîndu-i două urme adînci peste amprentele rezultate din aventura mea cu Iawa tip California, atunci cînd mă pregăteam de bacalaureat. Dacă tandra mea Mioara ocupa locul de lîngă mine, ce s-ar fi ales din biata de ea, în plus şi gravidă în luna a 7-a ? Numai o puternică ameteală o reţinuse acasă în dimineaţa aceea. Altfel era lîngă mine, în drum spre institutul unde este proiectantă. Deci eu m-am născut a patra oară, iar Mioara a doua.

Dacă cineva este salvat de la înec, dacă alunecînd de pe o stîncă cade de la cîţiva metri înălţime pe iarba grasă ori pe nişte tufe care joacă rol de amortizor, dacă scapă de o peritonită sau de o altă boală gravă numai graţie competenţei deosebite a chirurgului, se vorbeşte un an întreg. Comentează eroii respectivi, familiile, prietenii, martorii. Dacă, în schimb, treci la cîţiva milimetri de lîngă cel care, depăşind agresiv, era gata-gata să te facă la fel ca în parodia lui Topîrceanu, „una cu pămîntul", faptul trece aproape neobservat. Se comentează cîteva minute şi apoi se schimbă subiectul. Şi cînd te gîndeşti că puteau fi transformaţi în „îngeraşi" nu unul, ci doi, trei ori chiar toţi cei cinci ocupanţi.

Ne-am obişnuit, oare, într-atîta cu această generatoare permanentă de pericol care se numeşte circulaţia, cu bolizi care ascund în ei berghelii întregi ?

Nu cumva această sfidare a zeului automobil este una din cauzele hecatombelor de care aminteşte Topîrceanu în suscitata parodie ?

N-ar fi deloc lipsit de interes ca alături de statistica celor care au trecut în lumea dreptilor, să existe şi una a celor care s-au născut a doua, a treia ori mai ştiu eu a cîta oară. Dificultatea în întocmirea unor asemenea socoteli e însă alta. Multora nu le face plăcere să-şi reamintească că au avut un mic rendez-vous cu doamna plecată la cosit şi că aceasta, de data asta, nu i-a luat în serios ? Subliniez, de data asta.

VICTOR BEDA ■

SPORT

Echipele noastre în cupele europene

● Întrecute la limită în deplasare, Steaua și Universitatea Craiova au mari șanse de calificare. Le dorim succes! ●

La peluză

„Roma mulțumește lui Tancredi!"

Parcă s-ar fi aprins deodată alte becuri. Deasupra gazonului, lumina în culoarea mieziului de piersică : ploaia a încetat. Lîngă tușa din dreptul tribunei oficiale se luptă Conți și Laurențiu. Conți este zeul la care se închină peluzele romane. Dinspre ele răbufnesc în pale violente cocturi vigu roase de bărbați. Laurențiu este din Motru. Pînă acum, timpul s-a scurs astfel : minutul trei a fost cel mai lung ; apoi s-a făcut minutul șapte care a durat pînă în minutul opt. Acum este minutul 11 și eu nu-mi doresc altceva decît să trecem o dată în minutul 12. Mai sînt de jucat exact 4 760 de secunde. Dacă am judeca lucrurile după felul în care le abordează italienii, toți în jumătatea noastră de teren, am zice că fotbalul este un sport lejer, agreabil și la îndemîna oricui. Pe colegul italian din stînga mea nu-l interesează jocul echipei locale. Mai devreme sau mai tîrziu, Roma trebuie să înscrie. Ca-ntr-un film fără intrigă și deznodămînt la care plăcerea vizionării constă în rafinamentul cu care descoperi nuanțele, plasticitatea imaginii, jocul actorilor, intențiile ascunse ale regizorului. Pe carnetul lui de note apar trei nume : Iovan, Tătăran și Pectu. Îl fac atent că nu se scrie Pectu ci Petcu și îmi mulțumește cu o recunoștință exagerată. Adaugă apoi : Bumbescu și subliniază de trei ori. Pe toți patru îi închide într-un chenar. În viziunea lui estetică, acest

Un portar de nota 10 la Roma : Ducadam

tia patru sugerează probabil acuitatea intuiției antrenorului care a gîndit jocul în jurul unui careu eroic. Din această perspectivă însă și din punctul nostru de vedere, meciul este un adevărat infern. Este suficient să privești cum se împleticesc picioarele moi ale lui Majaru cu să înțelegi ce se petrece în sufletele acestor copii. „Măi, fi spusese Lăcătuș, care are 70 de kilograme, masivului Iovan, **fii și tu mai dur, să ți se ia frica"...** „**Nu pot, mă, nu pot**, i-a răspuns Iovan, **eu ce pot să dau în cineva, mai ales în timpul meciului...**"

Desigur, orice meci are și partea lui ascunsă fiindcă, iată, Lăcătuș căruia, deși s-a zbătut mult nu i-a prea ieșit numic, e încadrat mereu de doi fundași care-l trag de tricou, de mînă, îl țin de mijloc și de ce se nimerește. Conți și Graziani și compania încep să greșească pasele și cred că asta a fost tot. Uzura italienilor este de natură morală. Fără faulturi sau mingi aruncate în tribună de către fotbaliștii români, ei n-au reușit nici o singură fază de gol, n-au obținut măcar un corner, s-au lovit nu de o tactică de joc, ci de un sistem, de un mecanism perfect asamblat. În fața perfecțiunii, sentimentul încercat de luptător este cel de descurajare. Cap Bumbescu și robinsonadă Tancredi și pe stadionul Olimpic se aud clopotele Romei. Combinațiile tinerilor de la Steaua par a fi un joc de puzzle : se strică într-o parte ca să se refacă altfel în partea opusă. Cîntecele încetează ca să facă loc fluierăturilor : vicecampionii Europei scară mingile în aut. Pe partea opusă, albastrul echipamentului lui Majaru sare peste picioarele apărătorilor italieni ca-ntr-o cursă de obstacole. Lăcătuș cară după el mîinile fundașului de margine și doar Tancredi, printr-un reflex extraordinar, face ca tribunele să scandeze din nou : Ro-ma! Ro-ma ! Ro-ma ! Dar elanurile, pînă mai adineaori aprinse de dorința victoriei, poartă în ele acum satisfacția salvării. Și iată-l pe Pușcaș : năvălind spre poartă exact ca în urmă cu o zi cînd întreaga echipă îl aștepta în autobuzul parcat la muzeul Vatican și mai erau numai 20 de secunde pînă la ora fixată pentru plecare și cineva a spus: **Fiți liniștiți, dacă mai sînt 20 de secunde, în 10 secunde este nici și chiar așa s-a întîmplat** ; în clipa aceea peste mulțimea de turiști din piață a apărut, ud și fericit, capul lui Pușcaș.

Și acum, golul acela dintr-un ofsaid clar care anulează totul. Pe banca rezervelor noastre, nici o mișcare. În toate aceste trei zile, Ion Alexandrescu n-a scos în totul zece cuvinte. Un sfinx îngîndurat. Chiar și întempestivul Victor Dinuț, antrenorul secund, un mare iubitor al moscrici lui, pare sculptat în piatră. Urcă dintr-acolo o încruntenire care ne îngheață inimile. Nu se fac schimbări. Halagian a calculat bine și nu vrea să riște nimic. Cită vreme integralitatea sistemului se păstrează, în interiorul lui poate să se defecteze o piesă sau alta, mișcarea ansamblului o repune de la sine în stare de funcționare ; el pîndește manevrele adversarului, mai prudent și mai laborios după gol. Majaru ajunge în situația de a fi singur cu portarul dar își închide prea mult unghiul. Pițurcă are și el mingea de gol la picior și totuși nu dă gol. Ocaziile ratate fac parte din regula jocului. Dar nu mai sînt nici petarde, nici focuri de artificii. Eriksson, mereu simpatic și vesel, va declara după meci, mai puțin optimist ca de obicei : **Importantă este calificarea. La București, Steaua va trebui să înscrie la atac.** Cosa ce nu va convinge pe nimeni că acest lucru va fi în detrimentul echipei Steaua și în avantajul antrenorului suedez. Eriksson e sfătuit să nu-și dorească prea mult ca Steaua să atace. **Roma mulțumește lui Tancredi**, vor scrie a doua zi ziarele de sport italiene. El a fost eroul serii. Fără paradele lui excepționale, A.S. Roma ar fi părăsit terenul învinsă. **Prima șansă o păstrează, desigur, Roma,** mai notează ziarele, dar fără obișnuitul entuziasm. Cine mai ține astăzi cont de prima șansă ? Un ziarist italian îl întrebă pe Boloni : **Ce credeți că va conta mai mult în meciul de la București, reintrarea dumneavoastră sau faptul că Falcao va fi apt de joc?** Falcao, a răspuns Boloni, și ce-i cu asta ? Retragerea de pe stadion s-a petrecut în liniște. La hotel, după masă cu hrană rece, Ion Alexandrescu, care a vorbit și mai puțin decît de obicei, s-a dus la culcare cu jucătorii. A doua zi dimineață, antrenorul secund și toți jucătorii care n-au făcut parte din echipă, la ora șase, au ieșit la antrenament. Tătăran va mărturisi abia la aeroport că a jucat 80 de minute cu piciorul umflat. Balint care n-a jucat decît cîteva minute a spus : **M-am încălzit pînă am dat în clocot, dar n-aveam pe cine schimba. Toți au jucat excepțional. Sper,** s-a adresat Lăcătuș președintelui clubului, tovarășul Ion Popescu, în drum spre casă, **că astă seară măcar nu vom intra în cantonament. Această problemă,** a răspuns președintele, **nu este de competența mea. Discutați-o cu antrenorul.** Cel mai mult m-a impresionat Petcu. Cînd se rade, privirea lui capătă o tristețe irremediabilă. Alternativa lui : să fie cel mai bun sau să fie înlocuit. Halagian a pierdut un meci de fotbal și a cîștigat unul mare psihologic : cu scepticii. (Duminică a fost foarte aproape să-i piardă și pe aceștia. Fără Lăcătuș, Balint, Belodedici, Steaua, chiar și campioană a Europei de-ar fi, nu este Steaua. Prima repriză a meciului cu Rapid ni s-a părut un experiment — ca să nu spunem o glumă). Un antrenor nu poate face însă echipa după părerea unuia sau a altuia. El trebuie să vadă și să probeze. La Steaua încă se construiește și, cred eu, se construiește bine și serios. Și acum returul. Jocul excepțional prestat la Roma este o garanție. Cuplul Halagian — Dinuț — garanția repetării lui. Steaua se află foarte aproape de o mare performanță. Să-i acordăm liniștea cuvenită. Italia are o predispoziție specială pentru noi : ne indică marii portari. De data asta a fost rîndul lui Ducadam.

NICOLAE CRISTACHE ■

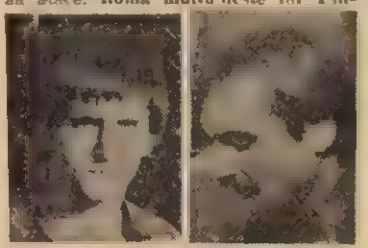

Lăcătuș și Majaru, două din „piesele grele" ale Stelei

Calificare grea, dar posibilă

Mi-a fost dat să asist, și nu voi conteni să mulțumesc celor ce mi-au oferit prilejul, la ascensiunea internațională a Universității Craiova, la frumoasa ei carieră europeană încununată, se știe, de pătrunderea în semifinalele „Cupei U.E.F.A.", eveniment în premieră pentru fotbalul românesc. De fiecare dată întors acasă după un meci în deplasare, chiar și după cele pierdute (la limită) la Bordeaux și Kaiserslautern, mi-a venit ușor să scriu. Acum însă, nu văd de ce m-aș ascunde ?, parcă mi-e mai greu ca oricînd. Nu pentru c-aș fi sceptic în privința șanselor „campioanei unei mari iubiri" de a întrece în retur pe Real Betis Sevilla la două goluri diferență, rămîn optimist gîndindu-mă la calificare, ci pentru că, zic eu și cred că nu greșesc (deși aș vrea !), Univeristatea nu mai e azi ce-a fost în sezoanele trecute. La Sevilla, ea' s-a apărat exact și cu mult devotament, portarul Lung fiind strălucitor (în paranteză fie spus, Silviu Lung a primit cea mai mare notă, 3, din partea cronicarilor ziarului „Marca", a căror analiză a vizat comportarea celor 6 echipe spaniole angajate în cupele europene și a adversarelor lor !), a contraatacat uneori periculos, trecîndu-și în cont și două mari ocazii de gol (șut al lui Ungureanu în stilpul porții, „cap" al lui Cămătaru peste), dar n-a mai arătat anvergura de altădată, dest antrenorilor nu li se poate imputa nimic. Mircea Rădulescu pregătind cu minuție și pricepere întîlnirea. În sezoanele trecute, și cînd mai pierdea, Craiova lăsa impresia unei echipe mari, cu veleități (justificate) și resurse. Pe stadionul „Benito Villamarin" din Sevilla, echipa n-a mai avut, totdeauna, capul sus și momentele de panică din careul lui Lung, rezolvate prin inspirația portarului, n-au fost puține. Se cuvine, ca să fiu corect, un amendament : Betis a jucat, la rîndu-i, cu mare ambiție și a demonstrat valoare, jucători ca Gordillo (redus la neputință de marcajul unui Geolgău dispus la orice efort), Rincon, Cardenosa sau Mantilla (fundaș central foarte ofensiv) putînd evolua în orice formație cu renume de pe continent. Fotbaliștii spanioli, mă repet, au avut și o motivație specială : aflați în grevă din rațiuni materiale (rezolvate chiar în preziua cupelor europene, drept pentru care etapa de duminică a campionatului intern s-a disputat cu primele garnituri), ei au ținut cu tot dinadinsul să arate ce pot patronatului și, în egală măsură, publicului. Real Betis, ca să încheie acest aspect, a etalat multe calități, prestînd un fotbal combinativ, percutant, nu tocmai rapid (media de vîrstă a echipei e ridicată), sportiv. Partida, în general, s-a desfășurat în limitele fair play-ului, cele 4 cartonașe galbene scoase de arbitrul Vautrot (care a condus bine, trecînd uneori peste semnalizările tușierilor !) penalizînd tragerile de timp (Negrilă și Oct. Popescu) înaintea faulturilor (Irimescu și Mantilla), acestea din urmă fiind mai degrabă de joc, fără duritate sau intenție de lovire. În aceste condiții, în fața unei garnituri redutabile, cu o „carte de vizită" deosebită (club înființat în 1907, primul care a angajat, în Spania, un antrenor străin, cu un 5—0 cu Bayern München în palmares, cîștigător al „Cupei Spaniei" în 1977 etc.), misiunea Craiovei în retur nu va fi ușoară, mai ales că este posibilă și reintrarea virfului de atac Calderon, argentinianul absentînd în prima manșă din cauza decesului unui frate.

Să mă întorc însă la Craiova, cea care ne interesează, nu-i așa, în primul rînd. Faptul că ea n-a mai arătat, pe „Benito Villamarin", ca în ediția precedentă a „Cupei U.E.F.A." pare un element obiectiv. Au lipsit, într-un motiv sau altul, Balaci, Tilihoi, Donose și Crișan. S-au accidenat, pe parcursul meciului, Țicleanu (înlocuit în minutul 22), Cîrțu (înlocuit în minutul 60) și Ungureanu (minutul 80), ieșirea din teren a lui Ungureanu (ruptură musculară greu recuperabilă pînă la 3 octombrie !) obligînd formația craioveană să încheie partida în 10 oameni, cele două schimbări regulamentare epuizîndu-se. Numărați : Universitatea a terminat meciul de la Sevilla fără 7 din titularii care au dus-o, prin talent și sudoare, pînă în semifinala „Cupei U.E.F.A." 1983 ! O echipă fără 7 jucători e, veți fi de acord cu mine, o altă echipă ! Sigur, mai tinerii Bicu, Octavian Popescu etc. sînt harnici și dornici de afirmare, dar lipsa lor de experiență competițională, la un asemenea nivel, s-a resimțit. Ca să nu mai zic că sciatica lui Tilihoi și hepatita lui Săndoi au impus „coborîrea" lui Irimescu pe fund, cealaltă singură soluție posibilă, utilizarea ca fundaș central a lui Donose, neființd operabilă datorită plecării celui în cauză (fără dezlegare !) la Reșița. Irimescu s-a descurcat onorabil, nimic de reproșat, dar ei încă nu e, va fi ?!, omul potrivit la locul potrivit, desemnarea lui pe acest post văduvind linia de mijloc de aportul unui „impingător". E lesne de dedus că, prezentîndu-se așa, Craiova n-a fost la Sevilla, și nu e nici în campionat, echipa de anul trecut. Pretențiile au rămas aceleași, dar nivelul, din motivele amintite, a scăzut, adăugîndu-se la toate astea și uzura la care au fost supuși, la club și la națională, majoritatea componenților lotului. Aici, undeva, trebuie căutată și explicația faptului că Universitatea își valorifică tot mai greu și în meciurile diviziei A avantajul terenului propriu, ea cedînd acasă puncte Rapidului și Iașiului, de fiecare dată în ultimul minut de joc ! În acest context, vă iau martori, stimați cititori, perspectiva întîlnirii cu Betis, nu e chiar trandafirie, fără ca asta să însemne că prima șansă de calificare, după acel 0—1 de miercurea trecută, nu aparține Universității, echipă harnică și ambițioasă, trecută prin atitea și attea bătălii aspre ! Optimismul meu, chiar dacă măsurat, rămîne, alimentat fiind și de speranța reintrării lui Balaci, care a evoluat foarte bine, jumătate de oră, în meciul cu „Poli" Iași. Cu

Cel mai bun jucător craiovean la Sevilla s-a numit Silviu Lung

Balaci în teren, ca și cu Țicleanu și Ungureanu, pentru recuperarea cărora se depun toate strădaniile, alta va fi situația. Misiunea Craiovei va fi mai ușoară. Mai ușoară dar, fără a umbla după paradoxuri, dificilă, în condițiile în care Universitatea nu poate beneficia cum ar fi fost firesc, de serviciile jucătorilor pe care a intenționat și intenționează să-i legitimeze. Nu mai intru în amănunte, am mai scris pe această temă : lucrurile puteau sta altfel dacă federația ar fi manifestat mai multă înțelegere și ar fi acționat mai energic. Dar n-a făcut-o. Ea n-a găsit mijloacele de a întinde o mînă de ajutor Craiovei, în fond unei cît mai bune reprezentări a fotbalului românesc, după cum nici conducerea clubului universitar n-a știut sau n-a putut, la un moment dat, să găsească soluțiile cele mai fericite (un fundaș central și un mijlocaș ar fi fost prima urgență la transferări). Universitatea va face, sînt convins, tot ce-i va sta în putință, dar rămîne de văzut dacă doar acest argument va fi suficient. Pentru că nu „firma" Craiovei va juca miercuri, ci 11 jucători, cam de cîți dispune, valizi, antrenorul Mircea Rădulescu, la această oră, cînd Mănăilă, Matei și ceilalți continuă să aștepte acordarea dreptului de joc.

Veți fi înțeles, poate, de ce sînt mai rezervat ca altădată. Dar asta nu mă împiedică să cred că Univeristatea va reuși să înfrîngă toate aceste dificultăți, calificîndu-se. Acum un an, ca să izbutească, i-ar fi ajuns să evolueze la valoarea ei. Mercuri, va trebui, sînt tentat să afirm, să se autodepășească. O știu capabilă și i-o doresc din suflet, în numele tuturor suporterilor, al iubitorilor fotbalului românesc.

OVIDIU IOANITOAIA ■

„Nici un drum înflorit nu duce la glorie"

La Fontaine

SPORT

● O superbă victorie: Sportul Studenţesc — Internazionale Milano 1 — 0 ●

ŞAH

cu Margareta Mureşan

Rivalitate creatoare (II)

Apariţia lui G. Kasparov în sferturile meciurilor candidaţilor, interviurile acestuia, care, de pe atunci, visa la meciul pentru titlul suprem, evoluţia sa glorioasă de-a lungul acestui ciclu al campionatului mondial au influenţat vădit rezultatele de anul acesta ale campionului mondial. Victoriile din turneele de la Oslo şi Londra, calitatea partidelor din meciul U.R.S.S. — Restul lumii sînt dovada unei replici adresate lui Kasparov, cel care l-a subminat autoritatea şahistă în ultimele două clasamente Elo, precum şi prin obţinerea ultimelor două premii „Oscar".

Meciul de astăzi a devenit un meci de prestigiu. Conform unui proverb rusesc, de care aminteşte fostul campion mondial, Boris Spasski, acum : „Karpov este un rege fără coroană, adevăratul rege, acesta este Kasparov". Presa şahistă acordă o mare şansă şalangerului, ajuns la cel mai mare Elo din lume : 2 715. Kasparov îşi cunoaşte bine adversarul şi, deşi recunoaşte că acesta deţine avantajul experienţei meciurilor deja jucate, consideră că şansele în meci sînt egale. Conform pronosticului şalangerului meciul va dura în jur de 24—28 de partide, adică mai bine de trei luni. Se joacă doar trei partide pe săptămînă pînă la realizarea a şase victorii de către unul dintre jucători.

Kasparov afirmă că va cîştiga experienţa necesară unui meci de mare consum nervos acum, de-abia în meci, deoarece cariera sa conţine un foarte redus număr de partide jucate. Garri avînd doar 21 de ani. Contrar campionului mondial, Garri Kasparov îşi mărturiseşte momentele de mare satisfacţie, dar şi de oboseală. A. Karpov rămîne jucătorul poziţional de mare curaj ce nu-şi trădează niciodată emoţiile, privindu-şi cu ochi reci şi sticloşi adversarul după fiecare mutare. Dispunînd de un echilibru perfect, Karpov luptă pentru poziţii sănătoase, în care poate să-şi continue inventiv planurile strategice de mare rafinament. La turneul interzonal de la Moscova, în partida cu Ulf Andersson, tînărul Garri Kasparov s-a aflat în mare dificultate, fiind la un pas de pierdere, ceea ce nu se sfieşte să recunoască. Un moment de mare dificultate psihologică a avut de trecut ingenioşul şalanger în meciul cu V. Korcinoi după prima partidă, pe care a pierdut-o. A dovedit că poate să se mobilizeze şi să aştepte momentul decisiv în care să poată exploata oboseala şi slăbiciunile adversarului său. Kasparov îşi cunoaşte posibilităţile în momentele cruciale, deşi nu a ajuns la stăpînirea de sine a campionului mondial. A. Karpov se dovedeşte a fi foarte prudent în poziţii complicate, luptînd pentru simplificare, pentru un avantaj minimal pe care apoi, printr-o tehnică perfectă să reuşească să-l realizeze. Kasparov este inventiv, se avîntă în complicaţii, demonstrînd că a devenit cel mai bun jucător de calcul, se derulează cu o rapiditate extraordinară o mulţime de variante atît în faţa cît şi în lipsa esichierului. Kasparov este un jucător dinamic ce „suferă de boala arborelui de calcule". Karpov, cu riscul de-a renunţa la bogata-i fantezie combinatorică recurge la principiul economiei de calcul, care, deseori, unora le creează impresia de superficialitate. Karpov îşi dozează întotdeauna eforturile, deşi este obsedat de ideea victoriei în fiecare partidă.

Pentru Garri Kasparov „şahul este scopul vieţii mele, dar nu sensul acesteia", iubind deopotrivă şi sporturile fizice. Îşi petrece ore în şir pe bicicletă sau jucînd fotbal. „Şahul şi fotbalul sînt două jocuri sportive. În ambele cazuri, trebuie să joci mai bine decît adversarul pentru a cîştiga. Aceste două jocuri prezintă criterii asemănătoare : un joc curajos, plin de emoţie, spectacular". Sînt cuvintele şalangerului, un adevărat sportiv.

Meciul a început în sala coloanelor din cadrul Palatului de concerte „Ceaikovski" din Moscova pe data de 10 septembrie la ora cinci după-masă, Kasparov a avut de obiectat în privinţa orei, dar dorinţa campionului mondial a fost satisfăcută. Se joacă începînd cu ora 17. În prima partidă Kasparov a ales Apărarea siciliană şi nici măcar nu a evitat analizele descrise minuţios în paginile cărţii sale despre această deschidere. Dar campionul mondial a ales la mutarea a 11-a un alt plan, care nu s-a dovedit mai de perspectivă. Kasparov a egalat, creîndu-şi contraşanse de atac asupra regelui advers. La propunerea lui Kasparov, la mutarea a 36-a, partida s-a încheiat remiză. Karpov nu a avut nici un motiv să refuze propunerea şalangerului, deoarece poziţia de pe tablă conţinea resurse uriaşe pentru negru, iar campionul mondial se afla în criză de timp. În cea de-a doua partidă s-a urmat o variantă din Indiana nouă conform unei partide jucate în campionatul mondial între Korcinoi şi Polugaevski în anul 1980. Campionul mondial a jucat precis şi activ combătînd atacul necruţător al albului. Kasparov a greşit în atac dînd şanse mari adversarului. Partida s-a întrerupt cu avantaj (după părerea unor secundanţi) pentru Karpov. La reluare s-a consemnat remiza după numai şapte mutări de joc, Kasparov asigurîndu-şi egalitatea prin şah etern. Partida a treia nu s-a desfăşurat la data stabilită. Kasparov s-a folosit de dreptul său la time out.

MARGARETA MUREŞAN

FAIR PLAY

Cum pling „micii oameni"

Recentele afirmaţii din această rubrică, referitoare la autoritatea arbitrilor de fotbal, au stîrnit reacţii interesante. Consecventul nostru corespondent Stelian Ionescu din Braşov, arbitru în două discipline sportive, ne-a scris : „Dezvoltarea fotbalului nu poate fi înţeleasă în contextul unor arbitraje proaste. Dacă unii arbitri din campionatul nostru aplică regulamentul altfel decît în arena internaţională, orice echipă românească pleacă cu handicap la meciurile din deplasare. Pornind de aici trebuie să admitem că un fotbal naţional, pentru a se menţine competitiv pe plan internaţional, trebuie să îndeplinească în afară de celelalte condiţii bine ştiute şi pe aceea de a avea arbitri buni... Orice arbitru depune în faţa propriei conştiinţe un jurămînt cu privire la corectitudinea sa. Nu există, decît eventual prin mare excepţie, om care să îmbrăţişeze această activitate cu gîndul de a o practica incorect. După cum nu există arbitru, decît iarăşi prin mare excepţie, care să intre pe teren cu gîndul de a fi altfel decît imparţial. Nici un arbitru nu intră pe teren cu dorinţa de a fi criticat de presă, de a fi fluierat de public sau de a se trezi cu sticle în cap, aşa cum bine ştiţi că s-a mai întîmplat. Numai că această condiţie fundamentală a unui arbitraj, IMPARŢIALITATEA, fiind profund subiectivă, este fatalmente discutabilă. De la ea pleacă majoritatea imputărilor ce se aduc „cavalerilor fluierului". Se pune însă întrebarea : spectatorii şi comentatorii îndeplinesc condiţiile necesare pentru a pune la îndoială deciziile arbitrului ? Dacă ei pot, cu niţel efort şi bunăvoinţă, să cunoască regulamentul, în schimb ei nu pot să fie în apropierea fazei, adică să vadă exact şi corect ce s-a petrecut".

Referindu-se la faptul că unii conducători de meciuri arbitrează cu gîndul la ce va scrie X, Y sau Z, inginerul Dan Mircea din Bucureşti precizează : „Faţă de ziarişti, arbitrul trebuie să ştie că aceştia sînt nişte critici, aşa cum există în toate domeniile de activitate, că sînt oameni care exercită o profesiune adesea folositoare pentru sport şi că din această cauză au dreptul la consideraţie".

O mamă din Focşani, Alexandra Bunescu, ne întreabă : „Aţi văzut vreodată cum pling „micii oameni" care nu reuşesc să-şi ascundă sentimentele în faţa nedreptăţilor săvîrşite de greşelile de arbitraj ?" Am văzut, firească, că şi în competiţiile de juniori, goana după victorii cu orice preţ îi orbeşte pe unii făcînd să sufere imaginea tinerilor despre sport. Mulţi juniori nu reuşesc să se obişnuiască cu anumite „fenomene" din lumea sportului, se descurajează şi renunţă. Alţii reuşesc să-şi menţină credinţa în caracterul „fair" al sportului. Ne-o vom menţine şi noi, atît cît vom putea rezista asaltului celor care alterează sportul nostru prin diverse manevre de culise despre care Fănuş Neagu spunea într-un interviu : „N-am putut să fur niciodată nici un meci, voi da delegaţie la altul. Mi se pare a fi împotriva firii omeneşti, a sărbătorii. Pentru mine, fiecare meci e o sărbătoare. Să-mi fur singur sărbătoarea ? Şi s-o strecor prin zer ? Mi se pare o prostie".

Discuţia despre arbitraje, imparţialitate, nedreptăţi şi „lupte subterane" poate fi lungă. Să ne oprim aici. Mulţumim tuturor celor care ne-au scris întărindu-ne convingerea că nu sîntem singuri în strădania de a apăra prestigiul moral al slujitorilor sportului.

CRISTIAN ŢOPESCU

Golul lui Mircea Sandu

Doi fotoreporteri, Edison Bădună şi Miron Ionescu, şi-au unit eforturile spre a surprinde pe peliculă golul înscris de Mircea Sandu în poarta lui Zenga, gol prin care Sportul studenţesc a învins, meritat, pe Inter, una din marile „firme" fotbalistice ale Europei. Felicitîndu-i pe studenţi pentru victoria obţinută (care putea fi şi mai clară dacă arbitrul Castillo n-ar fi anulat Sportului un gol perfect valabil), să le urăm mult succes pentru meciul retur ! Izbînda de la Bucureşti nu trebuie să rămînă doar una de palmares, elevii lui Constantin Ardeleanu avînd talentul şi sperăm, ambiţia de a repeta o ispravă mai veche a lui Dinamo : eliminarea lui Inter !

UNIVERS

Complicarea galopantă a problemei distrugerii

• Universitatea din Oxford fără 3 lire şi 8 pence • Voci impotriva „lovirii legiferate a creierului" •

Rob pentru un galben

Secolul 20 a cunoscut, printre numeroase alte bătălii, şi pe aceea impotriva sclaviei. Astfel, în 1926 Liga Naţiunilor a elaborat o convenţie care prevedea abolirea sclaviei şi a altor forme similare. În decursul următorilor 30 de ani s-au înregistrat importante succese în eliminarea sclaviei în sensul propriu al termenului, dar s-a văzut cu claritate că formele mai subtile de servitute nu numai că existau în continuare, ci se şi amplificau, cea mai răspîndită fiind sclavia pentru datorii. De aceea, în 1956 Naţiunile Unite au adoptat un nou document, Convenţia suplimentară referitoare la abolirea sclavajului, a instituţiilor şi practicilor analoage sclavajului. Printre acestea din urmă, pe primul loc figura tocmai servitutea pentru datorii. Surse ale O.N.U. apreciază că în prezent, la aproape trei decenii de la cea de-a doua convenţie, milioane de oameni — bărbaţi, femei şi copii — din Africa, America Latină şi Asia sînt victime ale sclaviei pentru datorii. Cum se ajunge aici?

Iată, după descrierea făcută, într-un interviu publicat în „Forum du Développement", de Peter Davies, directorul Societăţii anti-sclavagiste, mecanismul general al înrobirii pentru datorii. Un ţăran sărac este obligat să ia o sumă cu împrumut, de la un vecin mai bogat sau de la un cămătar, cu scopul de a-şi întreţine familia ca urmare a unei recolte proaste, de a cumpăra seminţe pentru campania următoare sau, poate, pentru a-şi dota fiica ajunsă la vîrsta căsătoriei, iar singurul mijloc de care dispune pentru a rambursa împrumutul este să-şi ipotecheze propria forţă de muncă, nu rareori şi pe cea a familiei sale. Dobînzile sînt aşa de ridicate, încît de-

Comentariul săptămînii

bitorului îi este practic imposibil să-şi lichideze datoria şi, destul de repede, el ajunge să lucreze exclusiv pentru „stăpînul" său, avînd drept unică compensaţie o hrană şi nişte veşminte mizere. Debitorul, care nu poate nici să-şi schimbe munca, nici să părăsească locul, trebuie să-şi servească „stăpînul" pînă la rambursarea datoriei, iar dacă se îmbolnăveşte sau devine prea bătrîn pentru a mai munci, un fiu de-al lui îi va lua locul; în felul acesta, povara trece de la o generaţie la alta. Desigur, există variaţii de la continent la continent, de la ţară la ţară. Astfel, situaţia muncitorilor negri din Republica Sud-Africană este apreciată ca una din cele mai rele forme de aservire existente şi este urmărită îndeaproape de grupul de lucru care se ocupă cu sclavajul, precum şi de instituţiile Naţiunilor Unite create pentru a se ocupa special de apartheid.

Prin urmare, în momentul de faţă, în pofida tuturor instrumentelor internaţionale care au fost adoptate pentru a-l face să dispară, sclavajul pentru datorii afectează mai multe zeci de milioane de persoane de pe trei continente. Ce-i de făcut? Potrivit părerii specialiştilor, în afara lichidării „datoriilor" existente, vor trebui luate de urgenţă măsuri pentru a-l împiedica pe muncitor să se îndatoreze din nou, din cauză că nu are de lucru, nu are pămînt sau rezerve pentru perioade dificile. Reforma agrară, organizarea lucrătorilor, înfiinţarea unor bănci cooperative sau a altor instituţii pentru acordarea de credite cu dobînzi echitabile, mijloace de învăţămînt adaptate nevoilor şi modului de viaţă al celor interesaţi, acestea sînt, după opinia specialiştilor O.N.U., cîteva din obiectivele cele mai importante de îndeplinit pentru a ataca în chip eficace problema servituţii pentru datorii. Dar măsurile de mai sus, scrie revista amintită, nu se vor putea realiza fără ipsistenţe ferme şi constante atît din partea forţelor progresiste din ţările respective, cît şi din partea instituţiilor specializate ale O.N.U., a altor organisme şi organizaţii internaţionale.

ION D. GOIA ■

Analogie

Pe drumul de duce la Bedal-Hă, în minte mi se învăluiau tot felul de întrebări :

— Oare există vreo diferenţă între Marea Neagră şi Bohai ? Culoarea mării, nisipul, aerul, sînt la fel ? Voi găsi şi aici pescăruşii, scoicile pe care le îndrăgeam acasă ?

Ardeam de nerăbdare să ajung să văd cu ochii mei toate astea. Cînd am văzut, în sfîrşit, marea, soarele începuse să asfinţească.

Nu după mult timp, cerul mai păstra la apus doar o lumină purpurie, persistentă şi marea devenise şi ea singerie, dar o simţeai că trăieşte. Fiecare val era învăluit de raze strălucitoare, rostogolindu-se asemeni unei scîntei care se aprinde, svîcneşte, moare, iar valul următor se năpusteşte cu acelaşi joc ; scînteia frenetic, se învălmăşea în spuma rozalie, apoi se risipea cu vuiet trist... În astfel de momente sufletul omului se lasă purtat de uriaşa mişcare a valurilor trecînd în cel mai înalt şi dureros extaz.

Mi s-a întîmplat şi mie ceva asemănător. Fără să-mi dau seama cum, mi-am adus aminte de un apus de soare văzut cîndva, la malul Mării Negre.

Privelişte era de atunci era exact ca cea din faţa ochilor mei uimiţi, de acum.

— Să fie aceeaşi mare ? i...

Îmi place foarte mult să mă aşez pe o stîncă, la malul mării, şi să urmăresc mişcarea apei şi a norilor.

Într-o zi, pe la asfinţit, anul trecut, eram la mare şi mă plimbam pe plajă. Deodată am auzit un glas recitînd un poem. Uluită, m-am oprit s-ascult. Cînd colo, ce să vezi ? Un pescar bătrîn, cu faţa senină şi fiori de zăpadă în barbă, recita „Scrisoarea I"... „...Lună tu, stăpîna mării, pe a lumii boltă luneci. / Şi gîndurilor dînd viaţă, suferinţele întuneci..."

În mînă ţinea o carte veche, roasă, pe care abia se mai vedeau şterse, cîteva cuvinte : „Poeme alese din Eminescu".

M-am apropiat uşor şi l-am întrebat :

— Ce carte-i asta, moşule ? Îţi place Eminescu ?

— Place-mi... răspunse bătrînul încet. Cartea asta o am de la cel mai bun prieten al meu.

Atunci am văzut cum ochii i s-au umplut de lacrimi.

Cu suferinţă adîncă în glas, mi-a povestit că, demult, mai bine de 40 de ani, avusese un prieten căruia-i plăceau poeziile lui Eminescu şi visa să ajungă la facultate, să-i studieze opera, dar, vai, soarta nu l-a ocrotit căci a fost omorît de duşmani în timpul războiului de eliberare. Încă nu împlinise 20 de ani...

Din soarele de primăvară tîrzie nu rămăsese decît o poteacă aurie, unindu-se cu orizontul. Marea Neagră îşi schimbase culoarea. Devenise roşie ca focul. Ba nu, ca sîngele. M-am gîndit atunci : „În faţa mea se zbătea chiar sîngele adevărat al miilor de eroi români ai luptei de eliberare, ai revoluţiei sociale şi naţionale, antifasciste şi antiimperialiste. Iubirea lor fierbinte de patrie, înaltul spirit de sacrificiu de care au dat dovadă, ne vor fi întotdeauna model şi călăuză".

Nu mai ştiu unde mă aflu... Sînt încă la Marea Neagră ?... Nu, în faţa mea este Bohai. Oricum, culoarea s-a schimbat. A devenit roşie ca sîngele. Este sîngele eroilor Chinei socialiste.

Eu cred că aşa cum pe lume există un singur soare, apusul la malul mării e la fel.

România şi China sînt două ţări legate printr-o adîncă prietenie. Popoarele noastre îşi preamăresc, deopotrivă, eroii luptei de eliberare naţională. Nu-i de mirare că am avut aici, pentru o clipă, senzaţia că m-am întors acasă.

LUMINIŢA TOMA ■

De pe toate meridianele

Din lumea ringului

Brutalitatea boxului a făcut ca acest sport să aibă din ce în ce mai mulţi adversari. În cauză este pus mai ales boxul profesionist, care face numeroase victime printre pugilişti. Astfel, din 1945 şi pînă în prezent, în ringurile profesioniste au pierit 340 de oameni, în medie aproape 10 pe an. Şi această statistică are la bază doar datele furnizate de medicii americani şi englezi. În Coreea de Sud şi în Filipine, aceste morţi atroce de regulă nu se înregistrează. Dar nu e vorba numai de cei ce mor. Foarte mulţi suferă traume care le marchează tot restul vieţii. Astfel Cassius Clay (Muhammad Ali), fost idol a milioane de iubitori ai boxului, considerat „cel mai reuşit exemplar al speciei umane", este în prezent o ruină : buhav, moleşit, vorbeşte cu dificultate. După 549 de meciuri, Ali suferă de o formă gravă de fibroză — creşterea anormală a ţesuturilor musculare.

Asociaţia medicilor din Statele Unite a fost foarte drastică în aprecierea sportului cu mănuşi : „Într-o ţară civilizată nu e loc pentru boxul profesionist". Nu mai puţin categoric s-a pronunţat şi un neuropatolog canadian : „Lovirea legiferată a creierului în numele unei îmbogăţiri rapide este imorală". Pericolul constă în faptul că examenul medical obişnuit nu relevă leziunile creierului în etapele timpurii ale dezvoltării bolii. Sînt mai multe asemenea boli, foarte răspîndite printre pugilişti. Un studiu medical efectuat asupra a 35 de boxeri profesionişti a relevat că 20 din ei sufereau de leziuni ale creierului şi ale cutiei craniene. În acelaşi timp, s-a stabilit că asemenea leziuni practic nu apar la boxerii amatori (care, spre deosebire de profesionişti, luptă după reguli stricte, sub supraveghere medicală permanentă, pe o durată de numai trei runde). În ultimii 23 de ani parlamentul britanic a dezbătut de două ori problema interzicerii boxului profesionist, dar fără rezultat. Singurul lucru pe care au izbutit să-l obţină medicii englezi a fost adoptarea unei hotărîri cu privire la examenul medical preventiv al sportivilor cu ajutorul aparatelor cu ultrasunete. Dar punerea în practică a acestei hotărîri este încă o problemă de viitor.

Sfîrşitul unei datorii

Celebra Universitate din Oxford şi-a pierdut de curînd unicul ei venit din partea statului, în valoare de 3 lire sterline şi 8 pence anual, sumă pe care ministerul de finanţe britanic o vira cu regularitate, de... 770 de ani încoace, în contul prestigioasei instituţii de învăţămînt superior din Anglia. Lucrurile s-au petrecut astfel: în anul 1214, locuitorii din Oxford au provocat universităţii din localitate importante stricăciuni, au prădat-o şi chiar au spînzurat doi studenţi pe care i-au învinuit de moartea unei personalităţi de vază din oraş. În timpul procesului care a urmat, s-a dovedit că atît Universitatea, cît şi studenţii nu aveau nici o vină. Ca atare, cetăţenii din Oxford au fost condamnaţi la plata unei sume importante, de peste 2 000 de lire sterline, ca despăgubiri pentru stricăciunile făcute. Cum însă ei nu aveau aşa de mulţi bani, s-a căzut de acord ca datoria să fie plătită în rate anuale de cîte 3 lire şi 8 pence. Şi de atunci, s-a plătit fără contenire pînă azi (cu timpul, plata a fost preluată de guvern). Anul acesta, trezoreria a hotărît să lichideze datoria — ar mai fi fost de plată vreo 10 ani —, achitînd dintr-odată tot restul, în sumă de 33 de lire şi 8 pence. Scriind despre aceasta, ziarul **Guardian** observă că o economie, dacă e să vorbim despre aşa ceva, a făcut tot statul, întrucît cheltuielile legate de plata datoriei depăşiseră de mult mărimea datoriei însăşi. În ceea ce priveşte bugetul Universităţii din Oxford, el va depinde, ca şi pînă acum, de donaţiile particulare.

ION CODRU ■

Bomba albă

Mă întreb cum s-ar fi rezolvat problema victoriei în război în urmă cu patru, cinci veacuri, dacă adversarii nu ar fi beneficiat de uniforme distincte, puternic colorate, menite să despartă „speciile". Două armate inamice îmbrăcate identic s-ar fi putut, desigur, măcelări cu oricît de mult entuziasm, dar anarhic, fără perceperea duşmanului şi, deci, fără eficienţa tăierii acestuia pînă la izbînda finală.

În timp ce uniformele au pus ordine acolo unde ar fi putut exista neorînduială armele au rămas, din acest punct de vedere, în urmă. O sabie sau o fiinţă au avut vreme îndelungată aceeaşi menire : de a hăcui sau găuri corpul adversarului. Mai tîrziu bombele au urmat acelaşi destin : au distrus oameni şi clădiri fără discriminări.

Epoca modernă a deschis calea complicării galopante a problemei distrugerii : arma chimică lăsa clădirile intacte şi năruia organismele vii. Bomba cu neutroni a dus această şcoală de gîndire la o înaltă perfecţiune. Nebunia vînării şi anihilării duşmanului nu s-a oprit însă aici. Iată că trăim momentul de funebră glorie a apariţiei armei rasiste. Se numeşte „Ethnita", are o sonoritate de boală modernă şi chiar este modernă, dar nu boală ci proiectil născut din minuirea ingineriei genetice într-un scop limpede. „Ethnita" are efect mortal exclusiv asupra unor grupuri rasiale pe baza izolării unor viruşi bine definiţi. Bomba rasială s-a proiectat într-un univers rasial. Ea s-a născut în oraşul sud-african Lewis Treachard într-un laborator alb.

Bomba genetică în stare să scape omenirea de cuţitari şi tunari, de lacomi şi lichele, de dăunătorii civilizaţiei mascaţi în cetăţeni normali nu se proiectează nicăieri.

Oamenilor cuminţi le rămîne să studieze, într-o crescîndă nelinişte, enormul pericol care îi pîndeşte acut şi tradiţional.

RADU BUDEANU ■

Roza vînturilor

Thomas McGreevy (Irlanda)

Gioconda

Costişele erau apă de-argint în prăvălire
Jos,
Şi împrejur,
Şi pretutindeni,
Şi-n jurul albelor trunchiuri de copaci căpitori,
Departe pe cît cuprinde ochiul sensibil,
De-a lungul celor două despicături ale văii,

Şi dincolo,
Şi peste tot
Virtejuri de apă argintie !

Norii
Albaştri-cenuşii
Tiviţi cu roz
Şi chenăruţi cu-argint,
Meditau.
Soarele nici s-a răsărit şi nici s-a apus

Nefiind interesat de activităţi politice.

Coame albe săltau asemenea spumei.
Şerpi sinilii alunecau
În destrămarea unui suris.

În româneşte de
PETRE STOICA ■

Lumea se amuză

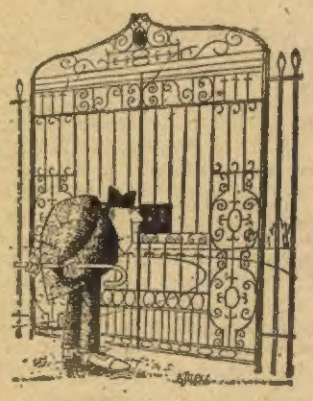

După FÜR DICH — R.D.G.

Triumful forței dreptului asupra dreptului forței

UNIVERS

• Moduri de viață • O femeie cu inimă de bărbat •

Pacea e patria!

În cadrul lucrărilor celei de-a XXXIX-a sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, care se desfășoară în prezent la New York, problematica salvgardării păcii și a apărării vieții pe planeta noastră constituie subiectul central al dezbaterilor celui mai important for politico-diplomatic al lumii contemporane. Reliefînd însemnătatea crucială a păcii, ca valoare supremă a întregii umanități, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, evidențiia recent, în termeni de o pilduitoare claritate că **„în epoca actuală, problema păcii constituie factorul hotărîtor pentru întreaga lume, deci și pentru poporul nostru"**. Această teză sintetizează o concepție profund umanistă pe care poporul român a apărat-o și promovat-o dintotdeauna. În eforturile colective pentru impunerea acestui adevăr fundamental un loc important îl ocupă poziția militantă pe care s-au situat intelectualii autentici, exponenți fideli ai intereselor vitale ale poporului român. Exemplele sînt numeroase și dintre cele mai elocvente. Vom evoca un episod istoric, care pune în lumină modul în care cei mai de vază cărturari ai României au înțeles că menținerea și apărarea păcii constituie un imperativ primordial al vremurilor noastre.

La 6 decembrie 1952 acad. Mihail Sadoveanu prezenta la Congresul Național pentru Apărarea Păcii, referatul intitulat **„Lupta popoarelor pentru apărarea păcii și hotărîrea poporului nostru de a apăra pacea"**. În referat, între altele, se arată că mișcarea pentru pace dispune în România de mari rezerve care trebuie transformate în forțe active. „Poporul nostru salută lupta popoarelor pentru apărarea independenței lor naționale. Această luptă este o contribuție de preț la menținerea și apărarea păcii în lume". În continuare, marele scriitor subliniia că poporul român cere „într-un glas cu majoritatea zdrobitoare a omenirii... reducerea armamentelor și rezolvarea pașnică a tuturor litigiilor internaționale. Totodată, noi considerăm că se impune grabnica revenire a Organizației Națiunilor Unite pe calea ce i-a fost trasată de popoarele lumii prin Carta O.N.U."

În prezidiul Congresului Național pentru Apărarea Păcii se afla, între alții, acad. G. Călinescu, iar printre scriitorii invitați în sală se găseau Cezar Petrescu și Tudor Arghezi. Toți au luat cuvîntul la Congres. Una dintre cele mai emoționante și mai răscolitoare cuvîntări de la Congres a fost cea rostită de poetul Tudor Arghezi. Întrucît pînă la încheierea publicării operelor complete ale lui Tudor Arghezi, cuvîntarea sa este practic necunoscută generației tinere, evocarea acestei patetice și actuale pledoarii pentru pace merită a fi făcută astăzi, reînvîlind, astfel, verbul inconfundabil și scînteietor al marelui poet. Cuvîntul său a început printr-o aserțiune simplă : **„Acolo unde domnește ideea de agresiune, evoluția sufletească a omenirii se face mult prea încet"**. În continuare, tonul devine sarcastic, reamintindu-ni-l pe neîntrecutul pamfletar : **„Cea mai crîncenă și mai funestă superstiție, care rușinează omenirea, e credința războiului inevitabil. Acest război vine, evident, nu de la popoarele libere, în legitimă apărare, ci de la agresori... Acest război este un război calculat, pregătit în vederea unei prădăciuni, a unei asupriri, a unei hegemonii. Teoreticienii acestei ipocrizii, mascate cu principii, au mers pînă acolo încît să explice războiul ca o trebuință biologică, de lăsare de sînge".**

În ciuda situației internaționale deosebit de încordate din acel an cînd s-a desfășurat Congresul Național pentru Apărarea Păcii, cuvîntul poetului Tudor Arghezi rămîne optimist, el arătînd că nu este locul să disperăm și explicînd de ce : **„Inițiativele de pace... nu pot rămîne sterile. E cea mai bună educație ce trebuie făcută publicului din toate țările amenințate de un război care va fi, dacă nu e oprit la timp, o catastrofă a frămîntatei noastre planete care, se spune, că privită din cer pare verzuie ca o bijuterie de smarald"**. Vorbitorul lansează un adevărat avertisment : **„Să ne ferim de fabula „necesităților inexorabile", de „evenimentul ineluctabil", de „ceasul fatal", și de toate maximele și zicalele în zdrențele cărora se ascunde spaima de a cugeta. Destinul omenirii care pe de o parte zămislește și construiește și pe de alta dărîmă stă în puterea mulțimii, în mîna popoarelor, în mîna fiecărui om hotărît, adunat cu semenii lui laolaltă, și nu în competința clicilor derizorii din trecut".**

Convins de valoarea practică a mișcării pentru pace din România și din întreaga lume, Tudor Arghezi adaugă : **„Năzuința de pace mină și însuflețește azi, după experințele repetate ale războaielor, milioane de oameni și energii consacrate apărării realizărilor naționale și dreptului de a trăi. Gîndește-te omule singuratic de dincolo, înfricoșat de cataclisme, că ridicînd brațul ca să înfrîngi o peruncă și să tăgăduiești o nebunie, ai de partea ta, în sprijinul tău, solidaritatea tuturor mamelor din lume și cel puțin o jumătate din numărul locuitorilor tuturor țărilor. Pacea, ca și dreptul, nu se cerșește. Ca orice victorie, pacea se cîștigă și se păzește prin luptă. Pacea e patria și patria e pacea — și una și celelalte sînt scumpe. Cei care au moștenit de la trîndavii și trîntorii înfumurați din antica Romă principiul că Ubi bene ibi patria (că acolo e patria unde se trăiește bine) nu sînt patrioții țării lor, sau presupusei țări a lor. Patria se leapădă de acești ciocnitori de pahare străine".**

Răsfoind colecțiile vremii, cîteva zile mai tîrziu, în aceeași lună decembrie a anului 1952 găsim intervenția unui alt prestigios savant român în aceeași problemă vitală a omenirii. E vorba de cuvîntul academicianului Traian Săvulescu, președintele Academiei române, rostit la Congresul Popoarelor pentru Apărarea Păcii de la Viena. În această cuvîntare, se sublinia că poporul român socotește că **„deosebirile între diferitele concepții și moduri de viață nu pot și nu trebuie să constituie motive valabile de vrajbă, de încordare, de conflicte internaționale și cu atît mai puțin de conflicte armate, că aceste deosebiri nu pot și nu trebuie să împiedice colaborarea între state, între popoare"**. În continuare, reprezentantul intelectualilor români sublinia că **„știm cu toții că există moduri de viață diferite. Diferite popoare preferă pe unul sau pe altul dintre ele. Există însă și un „mod de viață" pe care toate popoarele îl detestă și îl resping în unanimitate : aceasta este viața sub bombe".**

Astăzi, într-o etapă a vieții internaționale, cînd eforturile tuturor popoarelor sînt mobilizate pentru apărarea celui mai de preț bun al întregii omeniri, evocarea poziției intelectualilor înaintați din România și din întreaga lume, a tradițiilor bogate ale mișcării pentru pace pune în lumină comunitatea de idealuri și aspirații ale tuturor celor care prin optimismul lor tonic și prin poziția lor militantă au contribuit la menținerea încrederii întregii omeniri într-un „mîine" mai luminos, în victoria rațiunii asupra forței, în triumful forței dreptului asupra dreptului forței.

IOAN VOICU ■

Scorul Cenaclului Flacăra la Dej
Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, își continuă turneul său prin țară, astfel : FĂGĂRAȘ (29 septembrie), BRAȘOV (29 septembrie), BUZĂU (1 octombrie), TÎRGOVIȘTE (2 octombrie), GIURGIU (4 octombrie), ALEXANDRIA (5 octombrie), BUCUREȘTI (simbătă 6 octombrie, Stadionul Giulești).

Toate spectacolele încep la orele 18.

Așadar, manifestarea Cenaclului Flacăra cu numărul 1 400 va avea loc simbătă 6 octombrie de la orele 18 pe Stadionul Giulești din București.

Mapamond '84

● O nouă denumire în domeniul manualelor școlare în Franța : cartea de științe ale naturii se va numi de acum încolo manual de ecologie. Un semn al timpului.

● Forțele navale ale Australiei au doborît unul din propriile lor avioane în valoare de 60 milioane de franci, informează ziarul belgian „Le Soir". Marina a utilizat un avion-robot pentru a remorca o țintă care urma să fie doborîtă. Dar, nesocotind ținta ce-i era propusă racheta lansată de marinari s-a îndreptat inexorabil spre avionul robot și l-a distrus. De unde morala : mai bine nu lansa racheta că nu se știe unde ajunge !

● De la Robert Redford la Paul Newman, de la Cary Grant la Barbra Streisand,de la Robert de Niro la Clint Eastwood nici unul din starurile de cinema nu a încercat să se pună rău cu presa. În fond o parte din gloria lor se datora tocmai acestui mijloc de mass-media. Dar, iată recent la festivalul de la Deauville, cunoscutul actor Ryan O'Neal, rolul principal masculin în „Love Story", a fost excepția care confirmă regulă. Iată cîteva fragmente din convorbirea sa cu ziariștii. Presa : Ca regulă generală cum vă alegeți scenariile ? Ryan : Le găsesc pe stradă. Presa : În filmul „Deosebiri insurmontabile" (prezentat la Deauville) personajul dv. renunță la viața particulară pentru profesie. Ați avut și dv. acest sentiment ? Ryan : Da. Frecvent, mecanismul carierei te strivește Presa : Și în ce moment al vieții dv. ați avut acest sentiment ? Ryan : Chiar și azi dimineață... Am fost nevoit să mă trezesc pentru ca să vin aici. Presa : Credeți că westernul este un gen mort pentru cinematograf ? Ryan : Am ajutat ca acest gen să fie ucis. Presa : Un răspuns mai serios. Ryan : Nimic nu este vreodată definitiv mort !. Supărat de modul în care Ryan O'Neal persifla presa un ziarist a spus : „După ce l-am întîlnit pe acest actor înțeleg de ce partenera sa Ali Mac Graw moare la sfîrșitul filmului „Love Story" : o viață întreagă cu O'Neal ar fi fost firește insuportabilă !" De unde se vede că nici presa nu stă prea rău cu ironiile.

● Caz unic în istoria medicinei : o femeie care a suferit un transplant cardiac a dat naștere unui copil, a anunțat Centrul medical al Universității San Diego din California. Betsy Sneith, 23 de ani, care a fost operată de o tumoare, a fost supusă apoi unei noi operații primind în 1980 o inimă de... bărbat. De curînd ea a dat naștere unei fetițe de 3,18 kilograme perfect sănătoasă... „Literatura medicală nu cunoaște vreun precedent, arăta doctorul Thomas Key, de la Universitatea San Diego. Au mai fost cazuri de graviditate, dar ele nu au dat roade, în general pentru că pacientele nu doreau copii". Dar Betsy a dorit cu orice preț un copil !

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Marin Sorescu în limba engleză

A apărut nu demult în Anglia un volum de poeme (**Selected Poems**, Bloodaxe Books, 1983), de **Marin Sorescu**, traduse în engleză de poetul Michael Hamburger. Poetul britanic remarcă în **Cuvînt înainte** „libertatea invenției", „fantezia și ironia" din poezia lui Marin Sorescu. În chip special pare să aprecieze puterea lui Marin Sorescu de a privi în față „adevăruri ce țin de aria conștientă a existenței". Poet grav el însuși, Michael Hamburger admiră la Marin Sorescu hotărîrea de a asuma tragicul și se arată în același timp uimit de agilitatea poetului român, de sprinteneala cu care acesta fuge din tiparele cunoscute, din sentimentele, temele, imaginile știute. Vorbele „voit albe și banale" devin „subversive", ele dinamitează tot ce le iese în cale, de la simple asociații de cuvinte pînă la stările fundamentale.

Există în poemele din acest volum o violență a risului care face ca buna lor dispoziție să ne devină suspectă. În ce-l privește pe Michael Hamburger, acesta este un poet nedisimulat melancolic. Ca traducător al lui Marin Sorescu, el ne apare fascinat de puterea acestuia de a disimula tragedia, de a răsturna ce e grav, jucîndu-se cu propria-i fragilitate. Poemele lui Michael Hamburger nu fug de tristețe. Într-unul din ele (**Aniversare**), împresurat de mașini, asfalt încins și copii a căror zarvă sună a singurătate, poetul, care împlinește într-o după-amiază de august un număr de ani, își amintește. Alt plinset, alt copil, un balcon identic, și viețile se repetă, doar universul în care se perindă anii rămîne același, la fel de străin. Bătrînețea mușcă adînc : „Altundeva, mama, optzeci și opt de ani / Întinsă, moțăie pe un șezlong / Tot aici, în spațiul acesta..." Pe măsură ce se alcătuiesc propozițiile, disperarea se adîncește, cuvintele capătă chipuri contorsionate. Descriptivul se trage hotărît spre psihologia adîncului. Un tren se aude de departe, o cană cade și se sparge. Ceea ce sugerează : a pierit nădejdea fugii în depărtări, de spaima propriei treceri nu se poate scăpa.

Regăsim semnele acestei neliniști și în versurile traduse de Michael Hamburger. În poemele lui Marin Sorescu se pierde fără încetare cîte un lucru esențial, pe care finalul, inteligent cu perseverență, ni-l dezvăluie brusc întristat. Lirismul, rătăcit în propozițiile de început se răsucește ager, ne la prin surprindere. Repeziciunea lui Marin Sorescu îl uluiește pe Michael Hamburger. Versiunea englezească a poemelor exprimă deruta traducătorului confruntat cu o lume poetică complexă și fluentă. Frazele englezești sînt mai întîi lente, se lungesc, ezită să sfideze legea gravitației interioare. Vorbele lui Marin Sorescu, gîndurile, tristețea însăși, se dezbară de greutate, plutesc amuzant dar și amenințător. Ironia traducătorului e pusă la grea încercare. Mai întîi poemul se ivește nedumerit : „Doctor, I feel a fatal something / here, in the area of my being".

Temele lui Marin Sorescu nu sînt și temele lui Michael Hamburger. Imaginațiile lor constituie universuri vecine. Michael Hamburger înaintează cu întristare potolită. Vioiciunea lui Marin Sorescu pare să-l tragă în vîrtej. Traducătorul nu se lasă, vrea să meargă egal pe urma frunzelor care își refuză căderea chiar și în clipa cînd au atins pămîntul, a ființelor cu **ochi de zi și suflete înoptate**. Lipsește cînd și cînd versiunii englezești — cum ar putea fi altfel ? — naturalețea, aparența de zburdălnicie inocentă a vorbelor. Michael Hamburger ia foarte în serios ceea ce simte el că ascunde miezul luminii lui Marin Sorescu. Seriozitatea stă bine acestor poeme transpuse în engleză. Iată că un poet britanic întărește în textele lui Marin Sorescu acea ascunsă și profundă melancolie. Semnificativă în acest sens este imaginea ființei suspendate în spațiu, la capătul unui gînd stins: „This hour / when all things, tired of meaning, / fall asleep over it, / like guards / with their chins resting / on their lances. // Walls, rafters, skies and universe, / please don't rest too heavily / on me, / I too rest on a thought, / indeed on a single word / that already / at one of its ends / is beginning / to cease to be." **(This Hour)**

Traduse cu pricepere, poemele soresciene oferă cititorului britanic o lume de nisipuri mișcătoare. Teme ce se întorc una împotriva alteia, imagini care se înghit între ele, o foială neîncetată de izbînzi și amărăciuni. Neliniștea se răsucește în fraze clare. Meritul versiunii englezești stă poate în prioceperea livrească a traducătorului de a acoperi planeta lui Marin Sorescu cu cerul, aerul multor secole de poezie engleză. Citind acest volum, regăsim un Marin Sorescu modificat de cultura și sensibilitatea lui Michael Hamburger.

LIDIA VIANU ■

Lumea ca lume

Răul cel mare

Nu vreau să fac procesul nici unui club și al nici unui arbitru. Vreau doar să subliniez aici o idee : nu e adevărat că în fotbalul românesc sînt greșeli, adevărul e că se acționează, din motive ciudate, numai împotriva unora ; niciodată invers. N-am auzit, n-am văzut, nu s-a pomenit în istoria celui mai popular club românesc de fotbal, Rapid, greșeală care să favorizeze acest club și pe suporterii ei. Poate doar cînd a fost nevoie ca, prin Rapid, să fie lovită o altă echipă indezirabilă. Dar în rest...

Am văzut duminică la t.v. meciul Steaua – Rapid. La 1–0 pentru Steaua. Rapid a egalat dintr-o acțiune clară, dintr-o țesătură de pase din care nu putea reieși nici o idee de ofsaid. Totuși, arbitrul Petrescu, unul dintre arbitrii Petrescu, Dan, a dat ofsaid. Nu era ofsaid, dar a anulat golul. În faza următoare : ofsaid în careul rapidist. Același arbitru n-a fluierat nimic, jucătorul stelist aflat în ofsaid a pasat altui jucător stelist aflat în ofsaid, nici între acesta și linia porții nu mai erau doi jucători adverși,nu mai era, de fapt, nici un **(unul)** jucător adversar și Lăcătuș a înscris. În loc de 1–1, a fost 2–0 pentru Steaua. Meciul s-a terminat, deși aceiași arbitri au mai dezavantajat flagrant, în momentele următoare, Rapidul. Ține cineva minte un meci Steaua – Rapid în care arbitrii să fi tras pentru Rapid ? E vorba, deci, de greșeli de arbitraj sau de o anumită consecvență în distrugerea moralului acestui atît de îndrăgit și dătător de satisfacții club muncitoresc ? Stimînd Steaua, nu pot să nu văd răul îndreptat mereu contra Rapidului.

Nu mai insist asupra felului în care transferă jucători unele cluburi puternice și felul cum se cîrpesc, cu jucători din divizii insondabile, cluburi ca Rapid și Petrolul. Căci și Petrolul joacă împotriva simpatiei arbitrilor și a celor ce deleagă arbitri. Notez, totuși, că bucuria oamenilor care iubesc Rapidul, Petrolul, Corvinul nu trebuie înjosită. Eu cred că numai sportivitatea ar putea hotărî asupra valorii.

O altă gravă, foarte gravă situație ridică iarăși indolența cu care sînt privite fireștile nevoi ale Universității Craiova. Să facem socoteala. De ani și ani de zile, Craiova ține sus steagul fotbalului românesc. De ani și ani de zile, acest club cu bani puțini, dar cărula i se cere mult, acest club fanion al fotbalului, își rezolvă problemele așa cum îl ajută propria pepinieră de juniori. Niciodată Craiova n-a ținut pe tușă jucători furați de la alte cluburi. Niciodată Craiova n-a descompletat pe alți competitori, spre a se întări pe sine. În acest an, în care a reușit transferul lui O. Popescu de la Tîrgoviște, a pierdut – în schimb – pe Donose și pe Crișan. Dar Craiova nu e doar un club, deși nici în această calitate n-ar trebui neglijat. Craiova e o ambasadoare a fotbalului nostru, cărula poate să-i fie, oricînd, în condiții normale, chiar campioană. Craiova a ajutat cluburi mai tinere : Vîlcea, Oltul. Craiova a lansat pe Bumbescu, fundașul central al Stelei de azi. Craiova a adus la lumină valori la care nu se gîndea nimeni : Geolgău, Balaci, Țicleanu, Irimescu, Cârțu, Cămătaru, Etc... etc. Și acum Craiova are 13 jucători, în loc de 22, pentru a se bate cu un mare club profesionist de fotbal din Sevilla. De ce nu se face nimic ? De ce nu se ia în seamă cererile Craiovei de a fi legitimați studenții Mănăilă, Stângaciu, Matei ? (Mai ales că ultimul a fost comunicat și la U.E.F.A.)

Fotbalul nostru nu are doar un campionat cu greșeli, ci un mecanism unilateral de protejare a unora și de șicanare și distrugere a altora. Asta mi se pare a fi problema.

Umbra

Fiori prin mine umblă
Și nu am trebuință,
Te rog pe tine umbră
Să redevii ființă.

Eu, umbra aceasta pe care
O semeni în sufletul meu,
Cu milă și tristă mirare
Voi duce-o cu mine mereu.

Și-apoi într-o zi oarecare
În care-mi va fi cel mai greu,
Voi pune-o în vechi calendare,
Duminica trupului meu.

Flămînd de iubirea întreagă
Pe vremi cu amurg mohorît
Cînd zorile noaptea-și dezleagă,
Mă satur eu-o umbră și-atît.

Și sufletul meu te mai roagă.
Magnetic catarg doborît,
Tu, umbră tăcută și dragă,
Așează-ți fularul la git.

O umbră se-nchide în mine,
O umbră prin mine trecu,
E atîta de rău că e bine,
E atît de mult da că e nu.

Bacovia-și iese din sine
Și ride în a și în u,
O umbră în viață mă ține
Și umbra aceea ești tu.

Simbătă la prînz

Simbătă la prînz,
Simbătă la prînz,
Să fie simbătă la prînz.

Să fie simbătă la prînz
Cu un bagaj cît mai ușor,
Cînd pe pămînt sînt munți
S-o luăm spre munți
De care ni-i atît de dor.

Va fi și noapte mai tîrziu
Și vor veni și zori de zi,
Dar prin păduri adînci
Pînă atunci
Ne vom uri, ne vom iubi.

Duminica s-a desființat
Tu ești lumina unui plînș
Și pentru veci aș vrea,
Iubirea mea,
Să fie simbătă la prînz.

S-aprindem foc din lemne verzi,
Să hohotim ca doi nebuni
Și să uităm și noi
Drumu-napoi
Să nici nu se mai facă luni.

Observații de viață

132 Dacă ar ști cauzele curate cît norii au pe bocanci purtătorii mijloacelor prin care se va ajunge la ele...

133 „Triplu-salt" spre „dublă greșeală".

134 Și calul alerga plin de strălucitoare hamuri, cu catarămi din alamă și ciucuri, și căruțașul a intrat cu ei în stupi, beat cum era, și nimeni n-a putut crede că albinele au omorît calul, mici cum erau, neînsemnate cum erau, în fața acelui căruțaș care umblă de atunci să i se recunoască, pentru pensie, intrarea cu calul între stupi, drept accident de muncă.

135 Ai parte, ai carte.

136 Deturnările de avioane să nu preceadă cumva deturnarea Pămîntului !

137 Nemuritorii încep cu moartea și termină cu nașterea.

138 Nu cred că e adevărat că electricitatea nu poluează ; poluarea ei e mai adîncă, mai greu sesizabilă și, de aceea, mai primejdioasă.

139 Nu se pot scrie poezii de dragoste despre iubiri realizate ; ajunge pentru a vorbi despre aceste iubiri realizate poza copiilor care rezultă din ele.

140 Este, oare, inevitabil taraful la români ? Cred că, dimpotrivă, taraful nu ne reprezintă semnificativ.

141 Mai nici unul dintre cei pe care l-am ajutat și eu, cum am putut, nu mi-o iartă.

142 Chiar dacă viața e trecătoare și moartea eternă, prefer vremelnicia.

143 Am observat, pe cît m-a dus mintea mea de european, că metastazele apar, nu haotic, ci în funcție de relațiile meridian-meridian, deci nu ca o relație a organelor propriu-zise ci a funcțiilor din organism.

144 Cu cît mai multe căciuli, cu atîta mai mulți munți pustiiți de oi !

145 Dacă astăzi s-ar traduce înapoi în engleză toate traducerile din engleză ale operelor celui mai mare scriitor al lumii, Shakespeare, ar ieși probabil o bibliotecă incoerentă de autori mediocri și de cărți fără legătură între ele.

146 „La plăcinte înainte, la război înapoi" nu înseamnă că amărîților care mor în războaie nu trebuie să le mai dăm de mîncare.

147 Păsările care se întorc din țările calde nu că nu sînt domestice, dar n-au casă aici, o au acolo.

148 Înainte de a deveni profeți, trecem prin stadiul de bolnavi psihic.

149 A avut loc un concurs de imprejurări în care eu am ieșit pe locul doi.

150 Energia are identitate. Trupurile în care stă sînt anonime.

151 Ai scaun, ai masă !

152 Revoluționar nu e neapărat cel care, cînd n-are ei, vede că n-are nici lumea ; Bălcescu avea.

153 Primele cuvinte s-au format prin chemarea alfabetului sub arme ; ultimele cuvinte se vor forma probabil la fel.

154 Secția de oameni sănătoși a fiecărui spital va trece probabil la direcția bolilor incurabile.

155 Fiecare rîu curge într-o direcție pe jos și în direcția cealaltă pe sus.

156 Nu există pernă mai moale decît asprul căpătîi din patul de-acasă.

157 La sfîrșitul lumii nu am putea pune punct ci semnul întrebării.

158 Sînt oameni care dau impresia tuturor că sînt de la ei din sat.

159 Zero nu e adjunctul lui unu.

160 Pașii sînt vulgarizarea ideii de roată.

161 Raportul dintre cîinii și oile unei turme nu poate fi stricat fără consecințe asupra cantității de brînză.

162 Prăpăstiile nu exprimă ideea de adîncime cît exprimă ideea de absurd.

163 Relațiile dintre cei ce fură și cei ce sînt furați nu reprezintă o formă de comerț exterior.

164 Paginile nescrise sînt inatacabile.

165 De uciderea prin strecurare nu se fac vinovați cultivatorii de in și cînepă.

166 Orice farsă se-ncheie printr-o realitate care o concretizează tragic.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Serial Flacăra: Renașterea porturilor românești

Continuînd călătoria documentară pe Dunăre pentru a urmări destinul de azi și de mîine al porturilor noastre fluviale prin prisma prevederilor referitoare la extinderea transporturilor pe apă, din programele de dezvoltare economică a patriei, reporterul nostru Dumitru Eliade vă propune astăzi :

A doua aruncare de ancoră : Calafat

Flacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — **Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — **Cornel Nistorescu,** Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — **George Arion,** Victor Nițâ — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgențe—sport) — **Ovidiu Ioanițoaia,** Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — **Dan Bărlădeanu,** Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 ; redactor șef 20 02, Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă, P.O. Box 12-201, telex 10376, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

4

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505